

BIBLIOGRAFIE

ČESKÉ HISTORIE.

SESTAVIL

DR. ČENĚK ZÍBRT,

M. PROFESSOR KULTURNÍ HISTORIE NA ČESKÉ UNIVERSITĚ, BIBLIOTHEKAŘ MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

—— DÍL TŘETÍ. ——

II. ZPRACOVÁNÍ.

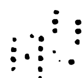
(POLITICKA HISTORIE OD R. 1419—1600. TŘICETILETÁ VÁLKA: PRAMENY, CELEK.)

ČÍS. 1.—13.520.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1906.

Tiskem Aloisa Wiesnera v Praze,
knihtiskaře České Akademie císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění

ÚVOD.

Aby se neopakovaly finanční nesnáze, zaviněné vydáním rozsáhlého II. dílu Bibliografie České Historie v jediném roce, a zároveň aby se ukázalo, že I. třída České Akademie uznává za prospěšné pro vědu historickou a pokládá za svůj závazek pokračovati v díle tohoto významu a obsahu, usnesla se Historická kommisse I. třídy († vl. rada *W. W. rytíř Tomek*, předseda; prof. Dr. *Jaromír Čelakovský;* prof. Dr. *Bohuš svob. pán Rieger;* prof. Dr. *Josef Kalousek;* dvorní rada, prof. Dr. *Emil Ott;* školní rada, prof. Dr. *Zikmund Winter*, sekretář I. třídy; kustos *Ferdinand Tadra*) doporučiti I. třídě návrh, aby autor Bibliografie byl vyzván, dodati ročně rukopisu na patnáct archů, a po třech letech že by takto vznikal další díl Bibliografie České Historie.

Podepsaný podrobil se ochotně a rád rozhodnutí I. třídy, jsa přesvědčen, že tímto způsobem zaručeno jest třídním usnesením pravidelné pokračování životního jeho díla a že, dá-li Bůh zdraví a sílu, dočká se ukončení aspoň základních jeho oddělení podle původního plánu, otištěného v hlavních rysech v I. díle.

Upřímnost káže tuto přiznati, že autora potěšilo, jak kritikové, vytýkajíce, ovšem po bedlivém studiu knihy, s čím nesouhlasili, poučujíce ve formě podstatných opravných návrhů, jakými pokyny dlužno dále se bráti na prospěch a zdokonalení díla, neskrblili také uznáním, že podepsaný nekonal práce daremné. Bylo by neskromností, na všecky tyto hlasy, celkem příznivě vyznívající, obšírně poukazovati. Aby nezanikly v budoucnu, aby byly v budoucnu svědkem při oceňování námahy, práce, s jakými bylo spojeno vydávání Bibliografie České Historie, uveřejnil je podepsaný v časopise Český Lid, XII, str. 347-52, 447, 496; XIII. str. 95-6, 332-4; XIV. str. 206, 396, 491-5; XV. str. 110.

Jsou to hlasy, jež mají váhu jakožto projevy skutečných a osvědčených pracovníků na poli historickém, kteří měli právo pověděti, co se jim líbí a co se jim nelíbí. Proto věci se dotýkám, že jsem si pilně všímal, co kritikové kárali, co navrhovali k zlepšení knihy, a soudný odborník po prohlédnutí knihy přisvědčí, že věcné pokyny tohoto druhu hojnou měrou skutečně změnily obsah i formu tohoto díla, přispívajíce svou klidnou věcnatostí k jeho zdokonalení.

ÚVOD.

Někteří kritikové s pochvalou souhlasili, jak podepsaný zpracoval veškeru látku, nepřestávaje s úzkoprsostí na událostech jen „politických" (chci-li tak zastarale psáti), všímaje si tedy všeho, co s dobou, které se týče, souviselo, teda přibíraje údaje o souvěkých poměrech kulturních, církevních, uměleckých, sociálních, právních, hospodářských, tedy všeho, co tvoří úplný, všestranný obraz veškerého dějstva v době určité.

Byly to zvláště v tomto III. dílu období Husitské, doba Vladislavská, doba Ferdinanda I. a zvláště doba Rudolfinská, kdy vlastně úzký, zastaralý názor na tu kterou dobu pouze po stránce „politické" historie naprosto by nestačil při roztřídění věcném příslušné, rozsáhlé látky bibliografické, na jejímž podkladě teprve veškerém, bez omezování na „politické" události, mohl podepsaný zosnovati a do podrobností rozčleniti vždy obraz doby po všech stránkách vývoje dějinného.

Za rádce a rozhodčího od I. třídy České Akademie pro sporné otázky a pro jednotlivosti při konečné úpravě rukopisu do tisku, jak již v obou předmluvách u dílů předchozích bylo oznámeno, byl ustanoven p. prof. Dr. Jos. Kalousek, vážený a milovaný můj učitel a otcovský přítel, kterémuž i při tomto díle na prvním místě srdečně děkuji za všecku upřímnou starost a nelíčenou horlivost, jak se stále staral, aby kniha pravidelně byla vydávána. Pan prof. Kalousek schvaloval změny, které podepsaný podle přání Historické kommisse a podle věcných a odůvodněných pokynů ve vážných kritikách upravoval v rukopise, původně předloženém I. třídě. Zejména zkracoval podepsaný v názvech všechnu zbytečnou přítěž frasí, titulů, ponechávaje pouze to, co vystihovalo obsah (a často u letáků stol. XVI. a XVII. mnohomluvný název stačí úplně pro seznání celé skladby) a zároveň co by charakterisovalo dobu, poměry. Dále vypouštěl výčet všech bezcenných referátů, kritik méně významných, uvozuje pouze podstatné a závažné hlasy, posudky. Obsah podrobněji udával jen tam, kde osvětluje postup veškeré látky a kde se nekryje titul s obsahem a hlavně, kde chce upozorniti na prameny, u nás posud málo povšimnuté, nebo vůbec neznámé, často ani podle jména autorova a názvu spisu, prameny neuvozované ani v nejpřednějších monografiích vědeckých. Srv. abecední přehled pramenů války třicetileté a válečnictví za téže války. Přihlížel také podepsaný ku praktickému používání knihy při hledání na rychlo. Odtud snaha sebrati ve skupiny vše, co objasňuje místo, dobu, osobu, děj. Odtud dále snaha potom revokacemi hojnými a srozumitelnými jednotlivé oddíly spojiti a při tom ušetřiti místa v knize i ušetřiti času tomu, kdo pro svůj účel hledá, aby nebyl nucen sám probírati se spoustou látky roztroušené podle roztřídění základního na místech rozmanitých.

Jako v úvodech obou vydaných dílů, tak i tuto opakuji, že práce přípravná i sestavení a hlavně konečná úprava rukopisu do tiskárny vyžadovala námahy snad ani netušené od toho, kdo se nikdy neobíral podobným zaměstnáním. Průpravou ke konečnému, trvalému umístění

Kniha XII. Války husitské (1419-31).

A. Čechy a Morava.

1. Prameny.

1. Viz Prameny Knihy XI, Husitství pod králem Václavem, Bibl. Č. Hist. II, č. 13448 a d.

2. Viz Prameny další k dějinám českým: Král Sigmund.

3. *Procháska F.*, Beiträge zur Hussitengeschichte aus einer Sammlung Handschriften, Miscellaneen der böhm. u. mähr. Literatur, II. Bd. 1785, str. 261-304, III. B. 1785, 315-67. Obsah: Decretum universitatis Pragensis de communione utriusque speciei a. 1417. — Congregatio magistrorum Pragensium cum sacerdotibus Thaboritarum in Konopisst castro a. 1420. — Congregatio magistrorum Pragensium cum sacerdotibus Thaboritarum in castro Pragensi a. 1420. — Congregatio omnium communitatum in Praga antiqua, in qua in domo Zmrzlikonis ista sunt facta a. 1420. — Articuli synodaliter conclusi pro honestate cleri et utilitate regni Bohemiae et in causa fidei, Pragae celebrati, feliciter incipiunt a. 1421. - Alia synodus sub eodem Conrado archiepiscopo Pragensi a clero regni Bohemiae et magistris habita Pragae in ecclesia beatae Mariae Virginis ante Laetam curiam a. 1426. — Vyznání věrných Čechuov s strany hádání, které bylo mezi Mistrem Janem Příbramem a Mistrem Anglišem o bludné artykule Vigleffovy létha 1429. — Articuli synodi generalis cleri regni Boemiae celebrati in inclyta Pragensi civitate in festo sancti Jacobi a. 1434. — Landtfrid všeho království Českého po smrti Jeho milosti krále Albrechta učiněný v Praze, létha 1440.

4. *Hanuš I. J.*, Quellenkunde v. J. 1348-68, Prag, 1868 (Bibl. Č. Hist. I, č. 102), str. 25-6: Husiten, Utraquisten (Calixtiner), böhm. mährische Brüder.

5. *Palacký Frant.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Hussitenkrieges vom Jahre 1419 an. I. Prag, 1872, v. 8°, str. XIV, 320 (1419-28). II. Prag, 1872, v. 8°, str. 321-655 (1429-36.)* Hist. Zeitschrift XXXII, 1874, 120-7; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XII, 1874, 1-3; Emler, Národní Listy 1872, č. 296; Mitth. aus d. hist. Liter., Berlin III, 233; Liter. Centralblatt 1873, č. 21. Srv. Palacký über die Hussiten. Bohemia, 1874 č. 62.

6. *Bezold Friedrich*, Zur Kritik der Quellen für den Hussitenkrieg, München (dissert.), 1872, 8°. Otištěno u téhož: König Sigmund und die Reichskriege gegen die Hussiten, Einleitung (viz dále: Sigmund), str. 1-28.

7. *Jireček*, Codex juris Bohemici, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 654.

8. *Beck-Loserth*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte der husitischen Bewegung und der Husitenkriege mit besonderer Berücksichtigung Mährens und der mährisch-husitischen Söldner. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13468.

9. *Hübl Albert*, Catalogus codicum manu scriptorum, qui in bibliotheca monasterii B. M. V. ad Scotos Vindobonae servantur. Wien, 1899. 609. Z rukopisů týkají se dějin českých, zvláště doby husitské a XV. věku: Quadragesimale magistri Joannis Hus (č. 44). Sermones Joannis Hus (č. 45). Exhortacio parisiensis contra Hussitas 14. pros. 1428 (č. 100). Dyalogus de communione egregii doctoris Mathei (de Cracovia) pragensis (č. 118). Fragmentum Bohemicum (č. 124). Sermones Concilii Basiliensis (č. 151). Breviarium monasticum dioecesis cuiusdam. Bohemiae (č. 160). Breviarium Pragense fratrum eremitarum s. Augustini (č. 188). Breviarium monasterii Pragensis s. Mariae Magd. O. P. (č. 198). Secuntur centum meditaciones dominicae passionis Translate a reuerendo doctore magistro matheo de chracouia de theutunico in latinum. Ad peticionem Studencium pragensis universitatis (č. 252). Zmínka o víře Táboritů (č. 256). Incipit Mater de viribus herbarum quarundam wenczeslay de Tyn (č. 257). Sermones Milicii de sanctis per

anni circulum (č. 276) Quaestiones de indulgentiis (r. 1384, č. 299). Sermo de animabus de pustila Miliczij et Miliczius de natiuitate beate virginis (č. 311) Sermo Joannis Hus de clericis male viventibus (č. 320). Decreta contra hussitas z let 1467 a 1468 (č. 327). Řeč biskupa Jana ze Středy, počínající: »Ewiger wirdiger seliger Englischer geyst« (č. 336). Malogranatum opata Havla Zbraslavského (č. 349). Postila Konrada Waldhausera (č. 367 a 390). Formula metrica domini petri abbatis Aule Regie composita in edificacionem fratris et monachi devoti (č. 396). Překlady biskupa Jana ze Středy (č. 403). »Schlesische Kirchen-Historien« se zprávami o husitismu. (č. 672). Pro úplnost uvedena bohemica důležitější všecka.

10. Cartusia Erfordiensis. (Lib. Mscr. 54, Erfurter Kön. Bibl.) Inc.: Hic liber est Ord. Cartus. et primum pertinet ad domum S. Salvatoris prope Erford. eiusdem Ordinis: 1. Tractatus extensus et magnus contra articulos Hussitarum, collectus in universitate Wien. per quosdam egregios viros, sacrae scripturae professores. (Explicit tractatus contra articulos Hussitarum . . . ad instantiam rev. in Chr. P. D. Placentii, prespiteri cardinalis S. R. E et A. S. legati per . . . magistros Jacobum Ord. Praed. . . ., Petrum Pulka et Barthol. de Ebraco Ord. Cist.) — 2. Lamentacio quaedam pulcra super civitate Pragen. cum quadam insultatione facta per egregium doctorem sacrae scripturae Bohemum, de quo praesumitur, quod fuit studii Liptzen., nomine Andream de Broda. (Verbum mihi ad te, ne moleste feras, o civitas... prout opto.) — 3. Epistola Fernandi, episcopi Lucensis, S. A. legati, ubi enumerat articulos principales quatuor praetactae haeresis (Fernandus . . . sic recessimus ab invicem.) — 4. Determinacio concilii Constanc. super communione sub utraque specie. — 5. Tractatus adversus praedictam haeresim de materia communionis laicorum sub utraque specie, editus Constanciae per duplicem denarium pulchrarum regularum. (Oblaturus iuxta seniorum . . .) 6. Subiungitur ibidem tractatus omni dolo et praesumptione plenissimus, replicans . . . contra praedictas 20 regulas, compilatus per quendam haereticum nescio quem. — 7. Articuli vulgariter positi sectatorum Huss., missi per ipsos marchioni Missen. in exercitu ante Pragam. (Wissenliches seis allen . . . land und stat tete und tun müste.) — 8. Libellus quidam missus fuit per barones Bohemiae ad regem Sigismundum volentes informari per sapientes, coexistentes ipsi regi: talis libelli dicta et auctores inibi scripta facere visa pro communione sub utraque specie, hic exponuntur contra iteracionem et praetensionem haereticorum praedictorum. (Barones regni Bohemiae serenissimo . . . omnis pars universo suo non congruens . . . Nomina magistrorum Hus et Ieronimus, a primo dicebantur Hussitae vel Hussistae.) — 9. Quaestiones contra quatuor articulos Bohemorum. (Licet enim cunctis . . . ecclesiae praedestinatorum.) — 10. Epistola haereticorum Bohemorum praesertim Pragen., in qua falsissime narratur, ut pat. in fine eius. — 11. Epistola, lamentatione plena, in qua narratur, quomodo haeretici Pragenses atrocissime egerunt et ferocissime in devastacione domus Carthusiensis ibidem. (Historické materialie Fr. Palackého.) — Lamentatio super civitate Prag., viz: M. S. Wratisl. I. F. 51, fol. 115-8, cum subscript.: Explicit Planctus civitatis Pragensis . . . per egreg. Doct. nomine Broda (corr. a coaevo: ‚alias Joh. Hofman episcopum Misnensem,' quod vero similius.) (Verbum mihi . . . prout opto.) Totéž: ibid., I. Q. 87, fol. 180-9. Histor. materialie Fr. Palackého. — Srv. *Palacký*, Urkundliche Beiträge č. 5., dále č. 215.

a) Akta.

11. *Goldast*, De regni Bohemiae iuribus, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 671.

12. *Lünig*, Collectio nova, viz ibid. II, č. 276.

13. *Lünig*, Codex Germaniae diplomaticus, viz ibid. II, č. 277.

14. *Lünig*, Germania sacra diplomatica, viz ibid. II, č. 1165.

15. *Lünig*, Das Teutsche Reichsarchiv, viz ibid. II, č. 269, 422.

16. *Lünig*, Spicilegium ecclesiasticum, viz ibid. II, č. 1165.

17. *Balbín*, Liber archiepiscopalis, viz ibid. II, č. 1168.

18. *Balbín*, Liber epistolaris, ibid. II, č. 370.

19. *Leibnitz*, Mantissa Codicis diplomatici, ibid. II, č. 476.

20. *Dobner*, Diplomatarium Bohemico-Hungaricum, viz ibid. II, č. 382.

21. *Dobner*, Codex diplomaticus Moravicus, viz ibid. II, č. 409.

22. *Riegger*, Verzeichniss der Verträge, viz ibid. II, č. 509.

23. *Dumont*, Corps diplomatique, viz ibid. II, č. 486.

24. *Brown*, Fasciculus rerum expetendarum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 145, 1409, (1690, bully proti Husitům).

25. *Pez*, Thesaurus anecdotorum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 149.

26. *Palacký Frant.*, Akta veřejná i sněmovní v Čechách i v Moravě 1414-28, Archiv Český III, 1844, str. 181-270. — 1432-9, ibid., III, str. 395-464.

27. *Palacký Fr.*, Zápisy Pražské obecní 1406-29, Archiv Český I, 1840, str. 189-226.

28. *Kameníček Fr.*, Jednání sněmovní a veřejná od počátku 15. století až do přijetí krále Ferdinanda I. za markrabí Moravského r. 1527, Archiv Český X, 1890, str. 241-352. — XI, 1892, str. 282-405.

29. *Rezek Ant.*, Dopisy rodů Hradeckého a Rosenberského od roku 1450 do 1526, Archiv Český VII, 1887, str. 201. — VIII, 1888, str. 1-160. — IX, 1889, str. 121-240. — X, 1890, str. 1-120. — XI. 1892, str. 121 až 240. — XII, 1893, str. 111. — *Kalousek Jos.*, Dodavek ke sbírce dopisův rodu Rosenberského do roku 1526, Archiv Český XIV, 1895, str. 1-323. — *Gross Hyn.* a *Antl Theod.*, Druhý dodavek k dopisům rodu Rosenberského z let 1409-1528, Archiv Český, XXI, (A. XXXIV), 1903, str. 275-484.

30. *Palacký Fr.*, Rozličné dopisy pana Oldřicha z Rosenberka 1420-53, Archiv Český III, 1844, str. 3-64.

31. *Palacký Fr.*, Zápisy rozličných osob 1393-1428, Archiv Český III, 1844, str. 271-84.

32. *Palacký Fr.*, Paběrky písemností rozličných 1401-20, ibid., VI, 1872, str. 5-44. — 1421-38, ibid., VI, str. 395-450.

33. *Palacký Fr.*, Zápisy všeliké o věcech soukromých od r. 1404, Archiv Český VI, str. 451-94.

34. *Köpl K.*, Dopisy úřadu podkomořského Budějovským 1412-1526, Archiv Český VII, 1887, str. 401-26. Srv. *Köpl*, Urkundenbuch, Bibl Č. Hist. II, č. 395.

35. Zápisové za krále Sigmunda a jiná akta válek husitských. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 115, 302.

36. Nálezové panští za krále Sigmunda až do Vladislava. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 311.

37. *Schmidt Gust.*, Beiträge zur Geschichte der Hussitenkriege aus den Jahren 1427-31. Forschungen zur Deutschen Geschichte VI, 1866, str. 172-214.

38. Briefe über die Hussiten in Böhmen und Mähren 1417-35 Viz *D'Elvert*, Histor. Liter.-Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist II, č. 102), str. 19.

39. Kopiář ze XVII. věku jednotlivých důležitých písemností od času krále Sigmunda do r. 1629. *Jungmann*, Hist. liter. č. V., č. 638 i Čas. Č. Mus. l. 1827, III. str. 31 (zpráva o přírůstcích musejních sbírek).

40. *Mareš Frant.*, Popravčí kniha pánů z Rožmberka. Pojednání Král. Č. Spol. Nauk VI, 9 sv., č. 1., v Praze, 1878. Otisk, 4°, str. IV, 64 (r. 1389-409. 1420-9).

41. *Čelakovský Jar.*, Codex iuris municipalis regni Bohemiae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1003.

42. *Schulz Václav*, Historické zprávy v nejstarší knize Brodu Českého z let 1421-96. Věstník Král. Č. Spol. Nauk VI, 1899, str. 1-45.

43. *Schulz Václav*, Listy do Kouřimě zaslané z let 1422-1525. Archiv Český XVIII, 1900, str. 401-560. — XXI, 1903, str. 1-185.

44. *Schulz Václav*, Listy do Budějovic zaslané z let 1405-1526. Archiv Český XXI, 1903, str. 186-274. Srv. č. 34.

45. *Palacký Frant.*, Zápisy Domažlické 1404-1526. Archiv Český IV, 1846, str. 236.

46. *Brandl V.*, Listiny kláštera Žďárského 1409-1529. Archiv Český IX, 1889, str. 370-454.

47. *Gross Hynek*, Některé doplňky k listáři Zlatokorunskému 1389-1622. Sborník histor. kroužku »Vlast« 1901, II. Srv. *Pangerl*, Urkundenbuch des ehemaligen Cistercienser-Stiftes Goldenkron in Böhmen, Bibl. Č. Hist. I, č. 3283.

b) **Kronikářské zprávy.**

48. *Vavřinec (Laurentius) z Březové* (u Ludewiga: *Byzinius*), Kronika husitská (Cronica, Historia hussitica) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3163, 13491-3. Srv. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I. (č. 173) 1897, str. 130-3.

49. *Bartoš (Bartošek, Bartossius, Bartholomaeus) z Drahonic (Drahynic)*, Kronika (Chronicon Bohemicum 1419-43) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1322.

50. *Prokopa písaře Novoměstského* Kronika, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2733 4.

51. Staré letopisy české, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2304.

52. Historia Hussitarum (do r. 1458), viz *Dudík*, Bibl. Č. Hist. II, č. 13499.

53. *Enedše Sylvia*, Česká kronika (do r. 1458), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1195.

54. *Johnsdorf*, Chronicon Bohemiae (do r. 1490), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2126.

55. *Tempelfeld*, viz literaturu: král Jiří z Poděbrad.

56. Chronicon regni Bohemiae, authore *Calixtino*, describens crudelitatem Hussitarum (1348-1421), viz *D'Elvert*, Hist. Liter.-Gesch. Mährens (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 17.

57. *Ludolfus abbas Saganensis*, Tractatus de longaevo scismate (1378-1422). Výňatky (bez jména autorova) vydal Palacký, Italienische Reise (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), str. 96-108. Úplně vydal *Loserth J.*, Bei-

träge zur Geschichte der husitischen Bewegung III. (Archiv Öst. Gesch. LX), Wien, 1880, str. 345-551. Otisk, Wien, 1880, 8°, str. 219.

58. *Usener H.*, Chronistische Aufzeichnungen über die Jahre 1414-20. Studien u. Mittheil. aus dem Bened.- u. Cisterc.-Orden VII. 1886, I, 171-6.

59. *Loserth J.*, Historische Aufzeichnungen aus der Hussitenzeit des Stadtschreibers *Wenzel von Iglau*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1880-1, str. 81-9.

60. *Hermann*, Rosenbergische Chronik (1350-1542), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1874.

61. Chronicon Pragensis capituli metropolitani (1318-1439). Vyd. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Bewegung (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), I, str. 65-6.

62. Compilatio chronologica (do r. 1432), viz *Bachmann*, Bibl. Č. Hist. II, č. 96.

63. Chronicon universitatis Pragensis (1348-1420). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2054.

64. Chronicon Bohemorum (do r. 1438), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1974.

65. Chronicon Pragensis veteris collegiati (1419-41). Vyd. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Bewegung (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), I, str. 78-102. Srv. *Palacký Fr.*, Über eine neuentdeckte kurze Chronik des Hussitenkrieges 1419-41 von einem ungenannten gleichzeitigen Mitgliede der Prager Universität. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1846, str. 23. (Abhandl. V. Folge, 4. Band.)

66. Chronicon Treboniense (1419-39). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13454. (Höfler I, 50-65.) Srv. ibid. č. 1973.

67. Chronik aus Kaiser Sigmunds Zeit (1126-1434, Fortsetzung 1441). Vyd. *Kern*, Chroniken der deutschen Städte (Bibl. Č. Hist. II, č. 227), I, 1862, str. 315-501.

68. *Zink (Zingg, Zenggius) Burkard*, Chronik, 1368-1468, vyd. *Hegel C.*, Chroniken der deutschen Städte (Bibl. Č. Hist. II, č. 227) V, 1866. (I, 1368-97, II, 1401-66, III, 1416-68.) Srv. *Fick E.*, B. Zink et sa Chronique d'Augsbourg, Genève, 1866, 12°; *v. Weech Friedr.*, B. Z., Chronik von Augsburg. Aus alter und neuer Zeit, Leipzig, 1878, str. 67-93; *Gross J.*, B. Z., Allgäuer Geschichtsfreund, III. Kempten, 1890, str. 69-75.

69. Chronica regum Romanorum, vyd. *Přibram*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. Ergänz.-B. III.

70. *Korner Herrmann*, Cronica novella (do r. 1435), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1530.

71. *Andreas Ratisbonensis (Andreas von Regensburg)*, Sämtliche Werke. Quellen und Erörterungen zur bayrischen und deutschen Geschichte, herausgegeben durch die historische Kommission bei der kön. Akademie der Wissenschaften, Neue Folge, I. Band, herausgeg. von *G. Leidinger*, München, 1903, 8°, str. CXX, 752. Viz další.

72. *Andreae Ratisbonensis continuatio: Pauholtz de Operchoven Leonhardus*, De expeditionibus in Bohemiam contra Hussitas haereticos (1418-28). *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Bewegung (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 406-55, III, str. 189. Srv. *Krones*, Bibl. Č. Hist. II, č. 107, str. 10, 38, 39, 46; *Wahl Jos.*, Andreas von Regensburg, ein Geschichtschreiber des XV Jht., Ein Beitrag zur Quellenurkunde (sic!) der hussitischen Reformation, Dissert. Götting. Altavillae, 1882, v. 8°, str. IV, 36.

73. *Týž*, Dialogus de Hussitis (1430). *Höfler*, ibid., I, str. 565-96.

74 *Týž*, Diarium sexennale (1422-7, 1433). Vyd. *Oefele*, Script. Rer. Boic. (Bibl. Č. Hist. II, č. 229), I, str. 15-30. Srv. *Krones*, Bibl. Č. Hist. II, č. 107, str. 10, 34.

75. *Týž*, Chronicon generale a Christo nato usque ad a. 1422 (1438). Viz *Wahl*, l. c. (č. 72), str. 2. Vyd. *Pez*, Thesaurus anecdot. (Bibl. Č. Hist. II, č. 149), IV. p. 3, str. 275-636; vyd. *Eccard*, Corpus histor. medii aevi (Bibl. Č. Hist. II, č. 221), I, str. 1931-2176.

76. Chronicon Claustro-Neoburgense (Klosterneuburger Chronik, 1322-1428), vyd. *Zeibig*, Arch. Öst. Gesch. VII. 1851, str. 227-68, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1985 (dobytí Moravy od Albrechta V. Rak. 1420, vpády jeho do Moravy proti Husitům, 1420-8).

77. *Piccolomini Jacobus, (Ammanatus Jacobus*, † 1479), Rerum suo tempore gestarum commentarii, vyd. Mediolani, 1506; Francof. 1614. Z knihy 6. výtah s nápisem: Narratio historica de Hussitis et de Georgio Pogiebrachio. *Freher*, Script. Rer. Boh. (Bibl. Č. Hist. II, č. 243) 1602, str. 206-21. Srv. Reumont, Geschichte der Stadt Rom III, 1, 1868, str. 534.

78. Commentar *Albrechts von Pernstein* über die Hussitenstürme und die Religions-Bewegungen in Böhmen und Mähren. Viz *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102) str. 56.

79. Indiculus historicus rerum gestarum (bella Taboritarum usque ad a. 1430. Libr. manuscript. Crumloviens. eccles.) *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 152.

80. Ein Zweigespräch über das Ketzerthum der Böhmen vom J. 1430, mit Aufzählung der Vorfälle von 1415-30. Viz *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 19.

81. *Krones Fr.*, Die erzählenden Quellen der Geschichte Mährens im XV. Jht. Zeitschr. Gesch. Mähr. IV. 1900, str. 1-105.

82. Granum catalogi praesulum Moraviae, viz *Loserth*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1815. — Srv. *Bretholz B.*, Das Schlussblatt des »Granum catalogi praesulum Moraviae«. Festschrift d. Ver. f. Gesch. d Deutsch. in Böhmen 1902, str. 17-21. (Obsahuje: 1. krátké vylíčení doby husitské za biskupa

Jana a jeho smrt; 2. životopis bisk. Konrada (1430-4); 3. volbu a instalaci bisk. Pavla). Viz též *Breitenbach A.*, Quellen und Glaubwürdigkeit des Granum catalogi praesulum Moraviae. Zeitschr. Gesch. Mähr. VI, 1902, str. 274-300.

83. *Frobenius,* Annales Namslavienses (do r. 1509), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1749.

c) Verše.

84. *Künter Maurus*, Zur Geschichte der Hussiten in Prag. (E cod. chart. saec. XV. coaevo in 4° in archivo capituli Olomucensis, Nr. 348, fol. ultimo.) Mone, Anzeiger f. Kunde d. deutschen Vorzeit XIX. 1872, str. 158-60. Incipit: Gaude mater ecclesia, de regali victoria (po rozboření kláštera kartouzského na Smíchově). Srv. Písně proti Husitům, dále při r. 1419.

85. *Menčík Ferd.*, Píseň o přijímání kalicha (Versus de communione). Čas. Č. Mus. 1879, str. 153-7. Incipit: Otázka nynie taková běží. Z rukop. dvorní knih. vídeňské. (MS. Vienn. 4916, fol. 12-4; Tabulae cod. III, str. 417; Denis, Codices, I, č. 436). Srv. MS. Vienn. 4550, fol. 59-64; Tabulae, l. c., III, str. 308; *Denis*, Codices I, č. 437. Srv. zprávu *Dudíkovu* o téže písni v Mikulovském rukopise, Handschriften zu Nikolsburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 3909, otisk, str. 54; *Jungmann*, Hist. lit. Č. III, č. 66.

86. *Peiper W.*, Verse aus der Hussitenzeit. Forschungen zur Deutschen Geschichte XVIII. Göttingen, 1878, str. 161-8. Obsah: 1. Hymnus quem Bohemi Pragae in celebratione festi Johannis Huss decantarunt. Incipit: Pange lingua gloriosi proelium certaminis. 2. Versus hexametri de incineratione haereticorum Hussonis et Ieronymi a *M. Joh. de Wetslaria* compositi. Incipit: Iam breviter mundus mendacem dicere totus. 3. Carmen s. rhythmi Latini de haeresi Bohemorum. Incipit: Omnes Christicolae mentes advertite. 4. Hymnus in profligatione Victorini Bohemi nefandi Georgii Hirsici primogeniti. Incipit: A solis ortus cardine. 5. Hymnus in processione victoriae de Turcis et Bohemis profligatis. Incipit: Ut queant laudes decantare tuas — Srv. K číslu 2.: *Höfler*, Geschichtschreiber Hussit. Bewegung (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, 93, 558-60, Cancio de autoribus bohemici scismatis; *Fejfalik*, Sitz. Ber. Wiener Akad. XXXVI. 1861, Hft. 2, str. 151-90; Zvl. otisk Wien, 1861, 35. Srv. Hoffmann's Monatschrift von u. für Schlesien 1829, Bd. II, 738 a Čas. Č. Musea 1858, 392. *Palm H*, Abhandl. d. schles. Ges. f. vaterländ. Cultur, phil. hist. Abth. 1862, H. 2., č. 8.

87. *Loserth J.*, Zur Geschichte der husitischen Bewegung. 1. Strages Christianorum ad Pragam. (Bitva u Vyšehradu.) Incipit: Scribere me meror vetat. 2 Versus de fratribus tenebrarum. Incipit: Inter mille mala vix unum scribo, Boemi. 3. Magistri Johannis Papusskonis querelae de motibus Bohemiae. Incipit: Item nullibi pueros consumate dant ad studia, sed incipientes studere non terminant. (Prosa.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 290-6.

88. *Kolář Martin*, Písně husitské. Pam. Arch. IX, 1874, str. 825-34. Obsah: Proti kněžím, incipit: Slýchal-li kto od počátka; O arcibiskupu Zbyňkovi, incipit: Slyšte, rytieři Boží; Na hory, incipit: Radujme se, dočekavše, zákon; Velikému městu Pražskému, incipit: Povstaň, povstaň, veliké město Pražské; *Kn. Jan Čapek*, O modloslúžení, incipit: Ve jméno Božie počněme a dokudž móžme; Uvítání vítězů, incipit: Dietky v hromadu se senděme, proti bratří pojďme; De tempore nunc currente, incipit: Kriste všemohúcí pane, ty; Píseň za pokoj: Shlédniž na nás, zmilelý pane (s notovou přílohou).

89. *Kolář Mart.*, Verše husitské. Pam. Arch IX, 1874, str. 471-2. Incipit: Surge, miles Christi, surge, excutere de pulvere (Povzbuzení k statečnému boji).

90. *Salaba Jos.*, K historickým básním 15. stol. Čas Mat. Mor. XVIII, 1904, str. 352-69 (Oldřich z Rožmberka).

91. Deutsche politische Dichtung gegen die Hussiten. *Wolkan*, Böhmens Antheil a. d. deutschen Liter. III. Prag, 1894, str. 216-7. Obsah: Des Concils grundveste, von *Thomas Prischuh*, 1418; Constantzer Concil; Aufruf wider die Hussiten von *Konrad Attinger*; Ein Orgel was zuo Prang, von *Hermann v. Sachsenheim*, hrsg. v. E. Martin (137, Publicat. des literar. Vereins zu Stuttgart, str. 260).

92. *Huemer J.*, Historische Gedichte aus dem XV. Jahrhunderte, Mitth. Inst. Oest. Gesch. XVI, 1895, str 633-52. Gedichte *Nicolaus Petschacher's* I. a. Epitaphium Sigismundi imperatoris, incipit: Cesar et imperium tuus en ego Roma sacratum; I. b. De Caesare Sigismundo: Caesar ... II. Opusculum contra canciones adversum dominum regem Albertum confictas, incipit: Albertum regem confundens oda silescat; III. Poloni magna dampna fecerunt regno Boemiae; IV. a V Invectiva contra Polonos; VI. Contra Ruckenzanum, qui composuit canciones contra dominum Albertum, incipit: Cum sutor, sartor falsas autenticat artes; VII. Exhortacio ad Bohemos, ut diligant dominum Albertum, incipit: Iam lauda dominum, iam mente Bohemia leta; VIII. Qualis debeat esse electio regis, incipit: Disce librum quintum Moysi, Deus

hec tibi mandat; IX. Sequitur reprobatio errorum Hussitarum de suscepcione sacre ewcaristie, incipit: Errant, qui calicem confirmant esse bibendum; XI. Commendacio regis Alberti, incipit: Hic est Albertus regum rex optimus orbis; XII. Epitaphium regis Alberti, incipit: Ecclesiam Christi, quam pacificare cupivi; XIII. Epitaphium Elizabet regine, incipit: Caesaris e tribulis eo mundi filia neptis. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 13483.

93. Historische Gedichte aus der Hussitenzeit in lateinischer und böhmischer Sprache (v Olom. bibl.), viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch. Mährens (Bibl. Č. Hist. II, č. 102) str. 20.

94. *Soltau*, Deutsche historische Volkslieder viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4896 Srv. *Anton*, Deutsches Museum I, 1777, str. 440.

95. *Liliencron*, Historische Volkslieder der Deutschen, viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 4901. Písně hanlivé a posměšné proti Husitům viz dále, při r. 1419. — Lamentatio super civitate Prag.: Verbum mihi, viz č. 10.

2. Literatura celková.

96. *Krantz Alb.*, Wandalia 1518, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2235.

97. *Faber*, Silva, cuius titulus Bohemia, 1520, 4° (Bibl. Č. Hist. II, č. 1673): De turbis Hussiticis et de Ziskae expeditionibus.

98. *Krantz Alb.*, Hystoria von den alten Hussen zu Behemen in Kaiser Sigmunds Zeiten, s. l., 1523, 4° (Bibl. Č. Hist II, č. 13807). L. A 3: Historia von den Hussiten in latin beschriben, getüscht von J. Coch, 1523. — Srv. (Wilkens) Leben des berühmten Alb. Crantzii, Hamburg, 1729; Mönckeberg C., Der theologische Charakter des Alb. Krantz. Zeitschr. des Ver. f. hamburgische Gesch. III, 1851, str. 394-413.

99. *Gebwiler Hier.- Theophilus Tectonus*, Compendiosa Boemicae seu Hussitanae haereseos ortus . . . descriptio Argent., 1524, 4° (Bibl. Č. Hist. II, č. 13508).

100. *Bílejovský*, Kronika česká, viz Bibl. Č Hist. II, č. 1368.

101. *Kuthen*, Kronika, viz Bibl. Č. Hist. II. č. 2278.

102. *Hájek*, Kronika, Bibl. Č. Hist II, č. 1851.

103. *Cochlaeus Johannes*, Historiae Hussitarum libri duodecim 1549, viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 13510.

104. *Barns (Barnes) Robertus*, Kroniky a životuov sepsání najvrchnějších biskupuov Římských, jináč papežův, pilně a věrně z mnohých historií kratičce vybráno a sepsáno, jak dlouho z nich který církev římskou zpravoval, za kterého se císaře na stolici papežskou dostal a jaká dekreta a ustanovení vydával Mezi tím také děje se zmínka o mnohých conciliích, kde které drženo bylo, za kterého papeže, a co na nich ustanoveno, zavříno a nařízeno jest, v Normberce, 1565, 4°, l. 176 a d. Knihu přeložil *Simon Ennius Glatovinus* (viz l. 5.). Original latinský vydán r. 1535: Vitae Romanorum pontificum, Basileae, a potom často.

105. *Dubravius*, Historia regni Bohemiae, Bibl. Č. Hist. II, č. 1615.

106. *Lupáč*, Kalendarium historicum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2384.

107. *Veleslavín*, Kalendář historický, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4556.

108. *Barthold z Braitenberka*, Bohemia pia, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1320.

109. *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3082.

110. *Boregk*, Behmische Chronica, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1395.

111. *Beatus*, Beheimische Chronica, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1604.

112. *Žalanský Havel*, O pokoji a válečném nepokoji, o původu a účincích války i pokoje a o jiných věcech k obému tomu příslušejících, v Star. Městě Pražském, 1608, 12°, str. 200. — 2. vyd. v Star. M. Pražském, 1611, 12°, l. A-M_4. Zmínky z husitských válek a XV. věku (l. E 8, F, G 6, G 8, J).

113. *Žalanský Havel*, Třetí kázání historické, při památce M. Jana Husa činěné u sv. Jiljí, léta 1618. Spisové o mučedlnících českých, o jejich učení, obcování a nespravedlivém usmrcení a o bouřech velikých válečných, které smrt jejich následovaly, Vytištěno L. P. 1619, 12°, l. F-H. Stať II.: Co se dálo po smrti Jana Husa, kterak nepřátelé věrné trápili a kterak se oni zas násilí jejich zepřeli (1420-53). List Jana Žižky. Statečným hauptmanům a obci města Domažlického, Bratřím milým. Epitaphium Joh. Ziscae, clarissimi Bohemorum ducis. Srv. Novák J. V., Sborn. Histor. IV, 1886, 46-57.

114. *Stránský*, Respublica Bohemiae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2995.

115. *Komenský*, Historia persecutionum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

116. *Langermann Joh. Laur.*, *Hamburgensis* praes., resp. *Kansdorf Dan.*, Dissertatio de Polemographia (πολεμογραφία) hussitica, Gissae, 1667, 4°. Srv. D'Elvert, Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 204 (bývá citováno se jménem: *Cansdorf Daniel*). Obsahuje: I. sectio. Belli ortus, II. s. Progressus, III. s. Eventus.

117. *Cruger*, Sacri pulveres, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1552.

118. *Rémond*, Histoire de l'hérésie, viz Bibl. Č. Hist II, č. 13523.

119. *Tanner J.*, Historia urbis Plsnae manuscripta. Viz popis a životopis Tannerův s regesty 124 listin, daných Plzeňským, Graumann Vinc., Jahresber. Gymnas. Pilsen 1862. — Vydání viz: Jahresber. Gymnas. Pilsen 1863, str. 1-30. Tanneri historiae urbis Plsnae manu scriptae, Cap. I.-XX. edidit Graumann V.: 1. Ortus civitatis Plsnensis. 2. Vetustiora memorabilia de Plsna. De insignibus Plsnensium. 3 Acta sub Joanne rege Lucemburgico. 4. Gesta sub Carolo IV. Caesare. 5. Gesta sub Wenceslao Caesare usque ad initia haeresium. 6. Praeambula ad haeresim Husiticam in Boëmia. 7. Ingressus Husiticae haeresis in Boëmiam. 8. Husiticae haeresis adolescentia et Picarditicae origo in Boëmia. 9 Plsnensia sub initium Husitismi. 10. Haeresis Husitica signa aperte extollens. 11. Funestissimus Boëmiae annus 1420 inchoatus. 12. Clades prima Sigismundi Caesaris ad Pragam. 13. Clades secunda Sigismundi Caesaris ad Wyšegrad. 14 Prima Plsnae obsidio. 15. Bellum Husiticum (Reliqua bello H. gesta eod. anno D. 1421). 16 Haeresis Picarditica. 17. Pseudo-Rex Koribut electus. 18. Continuatio Belli Husitici usque ad annum Domini 1427. 19. Annus 1427. Catholicis gravis. Secunda Plsnae obsidio. 20 Mors Žižkae. Vyobrazení: Insignia civitatis Plsnensis ad exemplar vetus, quod est in museo Gymnasii, delineata — Ibid. 1864, Grauman V.: Cap. XXI.-XXIV. (str. 3-11) 21. Bellum Husiticum porro tractatur usque ad tertiam Plsnae obsidionem. 22. Tertia Plsnae obsidio et clades Catholicorum. 23. Quarta Plsnae obsidio. — Ibid. 1880 (str. 5-14) Schaffer M.: 24. Soluta obsidio, et triumphus Plsnae. 25. Proelium, quo Taboritae a Catholicis deleti sunt. 26 Plsnenses a Sigismundo Caesare collaudati praemiis affecti. — Programm Obergymnas. Pilsen 1890 (str. 1-24) Schaffer M.: 27. Gesta Pilsnensium sub Alberto et Ladislao, Regibus Austriacis. 28. Adventus B. Joannis Capistrani, et mors Ladislai regis. 29. Initia regis Georgii, et Disputatio. 30. Georgius Rex publice excommunicatus. 31. Bellum Catholicorum adversus Georgium excommunicatum. 32. Gesta sub Wladislao Rege Boëmiae. 33. Gesta sub Ludovico rege. — Programm Staatsgymnas. Pilsen 1896 (str. 3-18): 34. Gesta sub Ferdinando I., rege et caesare, usque ad bellum Schmalkaldicum. 35. Gesta Pilsnensium tempore belli Schmalkaldici. 36. Gesta Pilsnensium usque ad obitum Ferdinandi I. 37. Joannis Dubravii Olomucensis episcopi, primarii Boëmiae historici, patria Pilsnensis, vita describitur. 38. Gesta sub Maximiliano II.

120. *Balbín*, Explicatio ortus et progressus haereseos Hussiticae, Bibl. Č. Hist. II, č. 13529.

121. *Balbín*, Epitome historica rerum Bohemicarum viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1306.

122. *Balbín*, De ducibus ac regibus Bohemiae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1307, Dec. I, lib. 7.

123. *Balbín*, Bohemia sancta, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1166.

124. Husitského v Čechách kacířství, počátku, zrostu a pádu vejtah, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13524, 13535. — Srv. Co nám ku čtení předkládali. Plzenský Obzor 1894, č. 76.

125. *Varillas*, Histoire des revolutions, arrivées dans l'Europe, 1682. 4° (Bibl Č. Hist. II, č. 13804), livre II. Les heresies des Hussites, des Picards, des Adamites, des Thaborites et des Orebites, depuis l'année 1416 jusqu'à l'année 1517. Viz č. další

126. *Varillas*, Histoire du Viclefianisme viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13804. Srv. Acta Erudit. 1683, str. 596; Niceronii Mémoires T. V., str. 71; Freytag, Analecta de libris rarioribus, str. 453.

127. *Basnage*, Histoire des Frères de Bohème, des Taborites, des Calixtines, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13531.

128. *Beckovský*, Poselkyně, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1355.

129. *Hammerschmidt*, Gloria Wissehradensis ecclesiae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1856. — *Týž*, Historia Pragensis, viz ibid. II, č. 1858. — *Týž*, Prodromus Gloriae Pragenae, ibid., II, č. 1859.

130. *Gude*, Staat von Böhmen, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1695.

131. *Glafey*, Geschichte der Cron Böhmen, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1795.

132. *Lenfant Jacques*, Histoire de la guerre des Hussites et du concile de Basle, Amsterdam, 4°. I, 1731, str. XVIII, 355; II, 1731, str. 406, (9 l.). Vyobrazení: I. Prospect de Prague (tit. list); La Boheme convertie (str. 1); Prospect de Prague (str. 23, opakováno z listu tit); Evasion de Wenceslas (str. 39, Zuzana zachraňuje Václava); Puchnill (Puchnik) emplit ses bottes et sa robbe d'or (str. 51); Table des communions et des calices (str. 63); Plan de Thabor (str 87); Jean Ziska, chef des Hussites (str. 90); Conings-grats (str. 112, Králové Hradec); L'armée imperiale defaite par les Hussites (str. 123); Czatslaw (str. 145, v pravo vyobrazení Žižkova hrobu); Colin (str. 170); Pompe funebre de Ziska (str. 189); Procope Rase, successeur de Ziska (str. 192); Prospect de Laan (str. 219); Rockisane, archêveque de Prague (str. 234); Bouclier hussitique (str. 238); Plan de Pilsen (str. 242); Ambassade de Sigismond (str. 266); Faites des Allemands (str. 315). — II. Concile de Basle (tit. list); Hommage rendu à Sigismond (str. 32); Albert, empereur, roi de Hongrie et de Bohéme (str. 72); Couronement d'Albert (str. 73); Ladislas, roi d'Hongrie et de Bohême (str. 102); Exécution des brigands de Bohême (str. 116);

Entrée du roi de Pologne à Bude (str. 140); Pie II. pape, connu auparavant sous le nome d'Aeneas Sylvius (str. 154); George Podibraski, roi de Boheme (str. 156); Les Bohemiens abandonnent le siège de Soest (str. 187); Peste en Boheme (str. 219). Ve II. sv. str. 304-406: Dissertation de M. de Beausobre sur les Adamites de Boheme à M. Lenfant (otisk částečný z Bibliotheque Germanique T. IV, str. 118). — * Acta erudit. Lipsiae, 1732, Iun. str. 258; Coler, Auserlesene Theol. Bibl. LVII, str. 743, LIX, str. 931; D. Acta erudit. CLXIII, str. 457-86; Journal litteraire, XVII, str. 408; Bibl. Germanique XXI, str 1, XXIII, str. 1; Journal des savans 1732, str. 369, 435. — — *de Beausobre Isaac*, Supplement à l'histoire de la guerre de Hussites de Mr. Lenfant, Lausanne et Geneve, 1746, 4° (s vyňatkem z Vavřince z Březové, srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 3163). * Leipz Gel. Zeit. 1746, Stück 24; Kraft, Theolog. Bibl. I, str. 516. — — Německý překlad: Geschichte des Hussitenkriegs und des Consiliums zu Basel, von Hr. Jac. Lenfant, mit wichtigen, das Original berichtigenden Noten, wie auch dem Leben und Schriften des Verfassers vermehrt und verbessert. Aus dem Französischen in's Deutsche übersetzt von Mich. Christ. Hirsch, Presburg 1783-4, 8°, I, str. XXXIV, 465, (21), s vyobr. J. Husa; II, str. 535, (15), s vyobr. Jeronyma; III, str. 403, (11), s vyobr. J. Žižky; IV, str. (6), 463, (14). * Allgem. Liter. Zeit., Jena, 1785, I, str. 66. — Supplement zu des Herrn Jacob Lenfant Geschichte des Hussitenkriegs von Herrn Isaak Beausobre, Aus dem Französischen in's Deutsche übersetzt von Mich. Christ. Hirsch, Wien, 1785, 8°, str. 260, (12). (... Aus dem Tagebuche dieses Krieges gezogen durch Doktor Lorenz de Byzin, Kanzler auf der Neustadt zu Prag unter dem Kaiser Wenzel, z kroniky Vavř. z Březové). Srv. *Ludewig*, Reliquiae manuscript. Bibl. Č. Hist. II, č. 280.

133. Země dobrá t. j. Země česká. viz Bibl. Č. Hist. I, č 1711.

134 *Gundling*, Discours über den Zustand der Teutschen Churfürsten-Staaten, viz Bibl. Č. Hist II, č. 1841

135. *Schroeckh Joh. Math.*, Christliche Kirchengeschichte, Leipzig, 1768-1803 Husitské doby týká se sv. 31, 34 (otiskovány doklady, prameny).

136. *Pubička*, Geschichte Böhmens, viz Bibl. Č. Hist. II, č 2742.

137. *Pelzel*, Geschichte der Böhmen, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2646

138. Vollständige Geschichte der Hussiten seit der Hinrichtung Johann Hussens bis auf die gänzliche Vertilgung aller Protestanten im Königreiche Böhmen, aus bewährten Schriften und Urkunden zusammengetragen, Leipzig. 1783, m. 8°, str. VIII, 406. * *Dobrovsky*, Liter. Magazin III, 1787, str. 140-2.

139. *Cornova Ign.*, Kurze Übersicht der merkwürdigsten Empörungen in Böhmen und ihrer Folgen, Ein Gegengift wider den Freiheitstaumel, Prag, 1793, 8°, 41 str. (Války husitské str. 28 a d.) * Allgem. Gel. Zeit., Jena, 1794, B. I, str. 215 ad.

140. Geschichte des Hussitenkrieges, Für Liebhaber der Geschichte merkwürdiger Revolutionen, Zittau und Leipzig, 1795, 8°, str. IV, 218, s vyobr. Husa. * Neue Allg. D. Bibl. XXVI, St. 2, str. 412; Allgem. Liter. Zeit. 1799, II, str. 644.

141. *Gebhardi L. A.*, Geschichte des böhmischen Reichs unter der Obermacht der Hussiten, Halle, 1796, 4°. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1766.

142. *Schiffner Jos.*, Eilf Beispiele der Heiligkeit während d. hussitischen Unruhen in Böhmen. Lebensbeschreib. böhm. Landespatronen IV, 1802, str. 73-147. Srv. vyd. české: Vypsání životů sv. patronů Českých podlé hist. věku od Jos. Šiffnera vydaných a od *Jana Rulika* v jazyk český přel. IV. v Praze 1802.

143. *Richter Fr. J.*, Die Hussiten in Mähren. Hormayr, Archiv. VII, 1816, č. 46, 48, 53, 55, str. 185-90, 194-200, 222-4, 227-32. Srv. Wiener Jahrb. Liter. XXI, 1823, 52. Srv. č. 146, 185.

144. *Schubert W. F.*, Geschichte des Hussitenkrieges, Neustadt, 1824, 8°.

145. *Mailáth*, Geschichte der Magyaren III, IV. Srv. Wiener Jahrb. der Liter. LV, 1831, 146.

146 *Richter Fr. J.*, Die Hussiten in Mähren. Oesterr. Zeitschr. f. Gesch. u. Staatskunde. Bibl. Č. Hist. II, č. 5103, I, 1835, č. 66-72, str. 261 a d. Srv. č. 143, 185.

147. Přehled husitské války. Světozor II, 1835, 42, 50, 62.

148. Mittheilungen aus einer Geschichte des Hussitenkrieges. Übersicht d. Arb. schles. Ges. f. vaterl. Cultur, Breslau, 1836, str. 40.

149. O Husie i Hieronimie z Pragi. Dziennik literacki, Kraków, 1844, I, (o válkách husitských).

150. Der Religionszustand in Böhmen nach Karl IV. Tode, bis zur Regierung Kaiser Ferdinand II, Klar, Libussa VIII, 1849, str. 515-33.

151. *Neander*, Kirchengeschichte (Bibl. Č. Hist. II, č. 13539) díl VI.

152. Skizzen böhmischer Kulturbilder, Leipzig, 1844, 8°, str. 41 a d.

153. *S. J.*, Obrazy a nákresy z věků husitských, v Praze, 1849, 8°, str. 104.

154. *Palacký Fr.*, Války husitské. Kniha XII. Dějin národu českého (1419-31)

155. *Tomek W. W.*, Dějepis města Prahy IV, (1420-1436). — Zrevidovaný otisk s názvem: Dějiny válek husitských (1419-1436), v Praze, 1898.

156. Aus der deutschen Vergangenheit, Kleine Bilder aus den Hussitenkriegen, Leipzig 1856, 8°. Bezcenné.

157. *Becker Carl*, Die beiden böhmischen Reformatoren und Märtyrer: Johann Huss und Hieronymus von Prag, nebst einem Überblicke der Hussitenkriege und der fernern Entwicklung der evangelischen Wahrheit in Böhmen, Nördlingen, 1858, m. 8°, str. 239, (1).

158. *Надлеръ В.*, Причины и первыя проявленія оппозиціи католицизму въ Чехіи и западной Европѣ въ концѣ XIV. и началѣ XV. в., viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13559

159. *Krummel*, Geschichte der Reformation im XV. Jht., 1866, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13543.

160. *Zap K. V.*, Vypsání husitské války, v Praze, 1868, 4°, str. 380, 63 vyobr. (Otisk z kroniky Českomoravské, Bibl. Č. Hist. II, č. 5674.) — Nové vydání, v Praze, 1893, 8°, str. 604.

161. *Czerwenka Bernh.*, Geschichte der Evangelischen Kirche in Böhmen, Bielefeld-Leipzig, 1869-70.

162. *Frind*, Kirchengeschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 13582), díl III. a IV

163. *Bezold Friedr.*, Studien zur Geschichte des Hussitenthums, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13548. Srv. Hlas Němce o našem husitství. Národní Listy 1873, č. 331, 334, 339; Politik, 1874, č. 216: Zur Würdigung des Hussitenthums.

164. *Týž*, König Sigmund und die Reichskriege gegen die Hussiten bis zum Anfang des 3. Kreuzzuges, München, 8°, I. 1872, str. 156; II, 1875, 1423-8; III, 1877, 1428-31.

165. *Denis Ernst*, Huss et la guerre des Hussites, Paris, 1878, 8° (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14283), livre II, str. 173-486, La guerre: Cap. 4. Les préludes de la guerre Cap. 5. Sigismond veut vaincre la Bohême. Cap. 6. Utraquistes et Taborites. Cap. 7. Německý Brod, L'alliance hussite-polonaise. Cap. 8. L'anarchie en Bohême. Cap. 9. Procope le Grand et Korybut. Cap. 10. La Terreur taborite. Cap. 11. Les Négociations et les Compactats. Conclusion (L'église nationale tchèque, ses luttes avec Rome, sa grandeur et sa décadence. Les Frères Bohêmes. Influence du Hussitisme sur la Réforme allemande. Utraquistes et Luthériens Les conséquences politiques de la Révolution, triomphe de la noblesse. Domination de la nation tchèque. Souvenirs laissés par les guerres hussites).

166. *Abafi*, Die Hussiten und böhmischen Brüder. Geschichte der Freimaurerei in Oesterreich-Ungarn I, 1890, str. 31-3.

167. *Dolenský-Rezek*, Dějiny národa českého (s vyobraz.), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5725.

168 *Lacina J.*, Česká kronika, díl II, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5726.

169. *Vickers Robert H*, History of Bohemia, Chicago, 1894, 8°. Cap. 19. Periode of the Hussite War. 20. Councile of Basle. Rise of George Podebrad. Vyobrazení: Betlehem Church (378). Birthplace of Huss (386). John Zizka (410). Hussite Weapons (438).

170. *Winter Z.*, Život církevní, 1895-6, viz č. 286.

171. *Gregorova Frant.*, The story of Bohemia, Cincinnati, 1895, 8°. Cap. 4. From Charles IV to the Hussite Wars. 5. From the Hussite Wars to the reign of Sigmund. 6. From Sigmund to Ferdinand I. Vyobrazení: John Hus before the council of Constance (tit. list). John Hus (157). Death of John Žižka (242). Na str. 233. anglický překlad listu Žižkova Pražanům.

172. *Maurice C. Edmund*, Bohemia from the earliest times to the fall of national independence in 1620, London, 1896, 8°. Cap. 9. From the death of Hus to the first coronation of Sigismund (July 6, 1415—July 28, 1420). 10. From the first coronation of Sigismund to the opening of the Council of Basel (1420-31). 11. From the opening of the Council of Basel to the fall of Tabor (1437-52). 12. From the fall of Tabor to the death of George of Poděbrad (1452-70). 13. From the beginning of the Bohemian Brotherhood to the accession of Ferdinand I. to the throne of Bohemia (1419-1526). Vyobrazení: Village of Husinec (175). Husinec, skowing cottage where Hus was born (176). Jan Hus (179). The great ring of Prague (201). Market-Place of Prachatice, the town where Hus and Žižka went to school (228). Entrance into fortified part of Tabor (237). House in Tabor with old Taborite communion table in front of it (240). Figure of miner with mining lamp and staff in church of St. Barbara at Kuttenberg, Kutna Hora (244). Kutna Hora (245). Town Council house of Pilsen, Plzeň (246). The Castle of Prague (251). View of Prague showing Žižka's hill to the north-east (256). Road near Tabor, showing town wall (263). Žižka on horseback at the head of the flail-bearing Taborites (275). Old picture of Žižka in heaven (281). John Rokycana (295). Znaym, Znojem, scene of Sigismund's death (313). George of Poděbrad, first heretic king of Bohemia (327).

173. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury, I. 1., v Praze, 1897 (1893-7), III, str. 113-62: Účinek soudu kostnického v národě. Jeronym Pražský. Hnutí husitské. Chiliasmus. Praha a Tábor, seskupení stran Popěvky satirické a polemika veršem, husitská a katolická. Čtyři pražské artikule. Kališníci horliví: Jakúbek ze Stříbra, Petr Payne, Vavřinec z Březové. Kališníci mírní: Křišťan z Prachatic, Prokop z Plzně. Petr z Mladenovic, Šimon z Tišnova, Jan z Příbramě. Sirotci: Němec, Jan Želivský, Vilém, Žižka. Táboři krajní: Martin Húska, Petr Kániš; Adamité: Jan Čapek, Václav Koranda starší, Zikmund Řepanský; Táboři vlastní: Mikuláš z Pelhřimova, Jan Němec z Žatce.

Rozvoj hnutí husitského v Čechách, v Polsku, na Slovensku, v Němcích.

174. O době husitské. 1. Příčiny hnutí husitského. 2. Působení M. Jana Husi. 3. Smrt Husova a Jeronymova. 4. Válka. Žižka. Prokop. Praha, 1897-1900, 12°.

---

175. *Schmidt G.*, Über kirchliche Zustände Westböhmens in vorhusitischer Zeit. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1904, str. 458-91.

176. *Borovský F. A.*, O proměnách náboženských v jihozápadních Čechách. Světozor X, 1876, str. 77 (příl. k č. 5.).

177. *Schmidt V.*, Budweis und die Wittigonen bis zum Beginne der Hussitenkriege, Budweis, 1900, 8°. Srv. Mitth. N. Böhm. Ex. Cl. XXIV, 1901, str. 295.

178. *Schackerl A.*, Südböhmen vor und nach den Hussitenkriegen. Südböhmische Volkszeitung, IV, 1904, 9.

---

179. *Paprocký*, Zrcadlo markrabství moravského, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1887, 6026.

180. *Pešina z Čechorodu Tom.*, Mars Moravicus, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2661.

181. *Gude*, Staat von Mähren, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1891.

182. *Morawetz-Pilarz*, Moraviae historia, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2690.

183. Dějiny naší vlasti moravské, viz Bibl. Č. Hist. II č. 5857.

184. *Dvořák Rud.*, Dějiny Moravy, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5880.

185. *Bronec E.*, Morava za války husitské, hledíc k Čechám. Komenský IX, 1881, č. 36, str. 525-7; č. 37, str. 545-7. — Viz č. 143, 146.

186. *Havelka J.*, Bouře náboženské na Moravě. Komenský IX, 1881, str. 594-7, 605-7. Srv. *Havelka*, Bibl. Č. Hist II, č. 5872.

187. *Machač A.*, Krajiny naše za doby husitské. Komenský XVI, 1888, str. 244-8. (Obrázky ze šk. okresu Hustopečského 10.)

---

188. *Herold Ed.*, Malebné procházky po bojištích Žižkových. Květy III, 1881, I, str. 341, 469. S vyobrazením: Trocnov (str. 340); Střela (347); Nádvoří Strakonického zámku (349); Bojiště u Sudoměře (472); Nárys bojiště Sudoměřského (473); Oujezdec (476).

189. Žižka na výstavě (t. j. *Kuffnera Hanuše* Atlas Žižkových a Prokopových výprav) Nár. Listy 1895, č. 183 Srv. Vojenské Listy XIII, 1895, č. 12, str. 70-2, a str. 67-9: *Blažek Patrik*, České válečnictví.— Atlas ten nyní majetkem musea v Hradci Král.

190. *Zavadil A. J.*, Války husitské. Historické Rozhledy III, 1900, str. 276-80.

191. *Kuffner Han.*, Bojiště válek husitských od r. 1419-34. Čas. Č. Mus. 1901, str. 71-92. Viz číslo další.

192. *Kuffner H.*, Bojiště válek husitských od r. 1419-34. (S mapkou.) Velký Moravský Kalendář, Olomouc, 1902, str. 113-27. — Otisk téhož: Bojiště válek husitských od r. 1419-1434. (S mapkou.) Tábor (Vojenský kalendář pro lid český), I, Olomouc. 1902, str. 113-27. Srv. č. předchozí. Obsah: 1. Bojiště v Čechách. 2. Boje v okolí Prahy. 3. Boje a válečné události v Praze. 4. Boje na Moravě. 5. V Lužici. 6. Horní Slezsko. 7. Dolní Slezsko. 8. V Rakousích. 9. Prokop Holý v Braniborsku r. 1432 (Táboři a Sirotci). 10. Jan Čapek na Baltu r. 1433 (Polákům na pomoc). 11. V Míšni a v Sasku (Prokop Holý a jeho 5 vojsk). 12. Horní Falc, Bambersko a Bavory. 13. V Uhrách.

193. *Kuffner H.*, Kalendarium bitev a vojenských podn ků vojsk a válečníků českých, také českých pomocných oddílů ve válkách ciziny a boje na české půdě. Tábor, Vojenský kalendář, II, Olomouc, 1903, str. 44-54.

---

194 *Vacek Frant.*, Slanští ve válkách husitských. Slanský Obzor I, 1893, str. 14-20. — *Týž*, Slanští v táboře kališnickém (1436-57) ibid. II, 1894, str. 3-11.

195. *J. S. C.*, Paměti města Soběslavi za válek husitských. Tábor (čas.) 1867, č. 26.

196. *Schlesinger L.*, Saaz in der Hussitenzeit bis zum Tode Žižka's. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVII, 1889, str. 97-153. 1. Die Tschechisirung der Stadt. 2. Der Saazer husitische Landsturm. 3. Der Saazer Landfrieden. 4. Die Belagerung von Saaz durch das Kreuzheer (1421). 5. Der 3. Kreuzzug. Schluss. Viz č. další.

197. *Mach Franz*, Hussitismus, Reformation und Gegenreformation in Saaz und im Saazer Lande. Ein deutschböhmisches Geschichts- u. Kulturbild. Mit einer Abbildung des alten Saaz, Saaz, 1903, 8°, str. 71.

198. *Tel K.*, Český Brod ve válkách husitských. Naše Hlasy 1888, č. 14-6. — Naše Hlasy, 1889, č. 11, 12, 16.

199. *Binder Simon*, Die Hegemonie der Prager im Husitenkriege (Prager Studien, herausgeg. von Ad. Bachmann, Heft 8), I, Prag, 1901, 8°, str. 153. (Einleitung. I. Theil, 1. Die Zeit der Statthalterschaft in Böhmen: 1. Die Statthalterschaft der Königin-Wittwe Sophie. a) Vom Tode K. Wenzels bis November 1419. b) Waffenstillstand vom 13. November 1419 bis 23. April 1420. c) Landtag zu Brünn. 2. Die collegiale Statthalterschaft. II. König Siegmunds persönliche Anwesenheit in Böhmen: 1. Neue Verhandlungen und Kämpfe. 2. Der erste Kreuzzug gegen die Husiten. 3. Die Kämpfe um Prag. 4. Prager Zustände nach Auf-

hebung der Belagerung. Vorbereitung zum 2. Kreuzzuge. 5. Der Kampf um den Wyschehrad. 2. Theil.: (4. November 1420 bis 10. Jänner 1422). I. Innere Zustände und Streitigkeiten mit den Taboriten. II. Innere Angelegenheiten der Stadt. III. Die Eroberung Ostböhmens. IV. Eroberung im Nordosten Böhmens. — * *Goll Jar.*, Č. Čas. Histor. VIII. 1902, str. 84 5; *týž*, Zur Geschichte des Husitenkrieges, Sitz. Ber. K. Böhm. Ges. Wiss. (Věstník K. Spol. Nauk), 1901, č. X, 8°, str. 15 (nepříznivě). — — *Binder S.* (H. 9.) II, Prag. 1903, 8°, str. 140. 2. Teil. V., Innere Zustände. Der Časlauer Landtag und die Parteiungen in Prag. VI. Unternehmungen der Husiten im Nordwesten Böhmens. VII. Der zweite Kreuzzug. a) Vorbereitung. b) Der Kreuzzug von 1421: 1. Feldzug der Deutschen gegen Westböhmen. 2. Der Kreuzzug der Schlesier und König Sigmunds. 3. Die Gegenmassregeln Prags. 1. Anhang. Consistorialia ab electione Alexandri V. usque ad Eugenium IV. Bibl. Vatic. (Bohemica 1417-26). 2. Anh. Einiges über die Beraubung der Prager Deutschen und anderer Katholiken durch die Husiten Prags. Verzeichnis der in Prag im Husitensturme konfiszierten Häuser. Verzeichnis der »höchst wahrscheinlich« auf gleiche Weise den Deutschen entrissenen Häuser in Prag. Verzeichnis der in d. J. 1421-3(?) den Prager Deutschen (und einigen anderen Katholiken überhaupt) von der Prager Gemeinde weggenommenen Höfe, Obst-, Wein- und Hopfengärten ausserhalb Prags. Abwehr einer Kritik (t. j. proti Gollovi, viz nahoře). — *Goll* odpověděl: Angriff oder Abwehr. Politik, 1903, 21. Juni.

---

200. *Lindner Th.*, Deutsche Geschichte unter den Habsburgern und Luxemburgern (1272-1437), I.-II. B., Stuttgart, 1890-3, 8°.

201. *Lindner Th.*, Weltgeschichte seit der Völkerwanderung, III. B., Stuttgart u. Berlin, 1903, 8°. Srv. (*Prášek J. V.*), O době husitské. Z německých hlasů, Nár. Listy, 1903, č. 323.

202. *Loserth Joh.*, Geschichte des späteren Mittelalters von 1197 bis 1492 (Handbuch der mittelalterlichen und neueren Geschichte, herausgeg. von G. v. Below und F. Meinecke, Abth. II.), München und Berlin, 1903, v. 8°, str. XV, 727. Z obsahu: II. Die Zeit der grossen Konzilien und des Humanismus (1378-1492). I. Teil. Die Zeit des Schismas und der grossen Koncilien (1378-1449). 1. Abschnitt. Papsttum und Kaisertum im Zeitalter der grossen Konzilien. 1. Kap. Das grosse Schisma. 2. Das Schisma und das Deutsche Reich unter Wenzel von Böhmen und Ruprecht von der Pfalz. 3. König Sigmund und das Konzil von Konstanz. 4. Die Hussitenkriege (§ 112. Die kirchliche Bewegung in Böhmen vom Tode des Huss bis zum Ausbruch des Krieges. § 113. Der Krieg gegen die Hussiten bis zum Kurverein von Bingen (1419-24). § 114. Der Kurverein von Bingen und der Hussitenkrieg bis zum Konzil von Basel, 1424-31. § 115. Das Pontifikat Martins V. Eugen IV. und die Anfänge des Konzils von Basel. § 116. Die Kaiserkrönung Sigmunds. Die Kompaktaten. § 117. Die letzten Regierungsjahre Sigmunds. Reformversuche und Reformschriften.) 5. Das Konzil von Basel vom Tode Sigmunds bis zu seiner Auflösung. (§ 118. Albrecht II. 1438-9. § 119. Die Baseler Reformbeschlüsse und die Union mit den Griechen. § 120. Die Wahl Friedrichs III. Seine Beziehungen zu Böhmen und Ungarn. § 122. Friedrich III. und das Baseler Konzil.) II. Teil. Das Zeitalter des Humanismus und der Ausbildung moderner Staaten. 1. Abschnitt. Der Humanismus. 2. § 146. Der Humanismus jenseits der Alpen. 2. Abschnitt. Die Ausbildung moderner Staaten. 1. § 148. Die Kaiserkrönung Friedrichs III. Seine Beziehungen zu Böhmen, Ungarn und Österreich. § 149. Die Auflösung der Union zwischen Österreich, Böhmen und Ungarn und der Plan einer neuen Königswahl in Deutschland. § 150. Friedrich III. und Albrecht IV. von Österreich. Die kirchenpolitischen Kämpfe in Tirol und Böhmen. § 151. Friedrich III. und Mathias Corvinus. § 152. Die Königswahl Maximilians I.

---

203. *Eubel K.*, Hierarchia catholica medii aevi sive Summorum Pontificum S. R. E. Cardinalium, Ecclesiarum, Antistitum series ab anno 1198 usque ad annum 1431 perducta, Münster 1898. — II, t., 1431-1503, ibid., 1901.

204. *Thudichum Friedrich*, Papsttum und Reformation im Mittelalter 1143-1517, Leipzig, 1903, 8°, str. XX, 502. Z obsahu: II. Beginn der religiösen Bewegung in Böhmen. III. Abfahl des grössten Teils des Volks in Böhmen und Mähren vom Papsttum und siegreicher Widerstand desselben gegen 5 Kreuz-Heere. Utraquisten und Taboriten. Konzil zu Basel 1431-9. Kompaktata. Niederlage der Taboriten 1434. Kaiser Sigismund seit 1435 König von Böhmen. Kaiser Albrecht II. 1437-9. IV. Böhmen unter König Georg Podiebrad 1458-71. Widerruf der Kompaktata durch Pius II. 1462. Polnische Prinzen auf dem böhmischen Königsthron, Wladislaw 1471-1516 und Ludwig II. 1516-26. Gründung der Böhmischen Brüder-Unität 1449-1516.

205. *Pastor Ludwig*, Geschichte der Päbste seit dem Ausgang des Mittelalters, Freiburg i. B., 8°, I. B. Zweite Auflage: Geschichte der Päbste im Zeitalter der Renaissance bis zur Wahl Pius II., str. LIV, 772. — Dritte und vierte, vielfach umge-

arbeitete und vermehrte Auflage, II. B. 1904, str. LX, 816: Geschichte der Päbste im Zeitalter der Renaissance von der Thronbesteigung Pius' II. bis zum Tode Sixtus' IV. — III. B., Dritte u. vierte Auflage, 1899, str. LXIX, (1), 956.

206. *Husen R.*, Geschiedenis der Hervorming in de 15de, 16de en 17de E., Doesburg, 1903, 8°, str. V, 670. — Srv. *Flajšhans V.*, Osvěta, 1904, str. 274-5.

Kladsko.

207. *Volkmer-Hohaus*, Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz, Band II. Urkunden und Regesten zur Geschichte der Grafschaft Glatz von 1401 bis 1500, Habelschwerdt 1888, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 202.

208. Viz literaturu o dějinách Kladska, Bibl. Č. Hist. II, č. 6081-133.

209. *Maetschke*, Geschichte des Glatzer Landes vom Beginne der deutschen Besiedelung bis zu den Hussitenkriegen. Glatzer Vierteljahresschrift f. Gesch. und Heimatskunde. VIII, 1888/9, str. 1-72 (připojena mapa, důležitá pro stopování dějin kladských XV. věku vůbec).

210. *Köcher Adrian*, Ereignisse zu Wünschelburg in der Grafschaft Glatz während der Hussitenkriege. Schles. Provinzial.-Blätter, CV, Breslau, 1837, str. 212-6. S poznámkou: Aus dessen noch ungedruckter Geschichte der Hussitenkriege nach handschriftlichen Quellen.

211. *v. Wiesse Hugo*, Das Glatzer Land im Hussitenkriege. Zeitschr. Gesch. Schles. XV, 1881, str. 357-434: Das G. L. vor Ausbruch des Krieges. Das G. L. in den Hussiten-Kriegen unter dem Herzog Johann von Ratibor. Puta von Czastolowicz. Die Einnahme von Wünschelburg. Czastolowicz und Korybut. Die Ereignisse des Jahres 1428. Die Hussiten vor Glatz. Das Gefecht bei Wilmsdorf. Von 1429 bis zum Ende des Krieges. Die Folgen des Krieges.

212. Viz *Grünhagen*: 1. Geschichtsquellen der Hussitenkriege; 2. Die Hussitenkämpfe der Schlesier 1420-35, v oddílu dalším B. Slezsko a Lužice.

3. Strana Pražská.

a) Kalich.

213. Přijímání pod obojí, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14042-52.

214. Píseň o přijímání kalicha, srv. č. 85.

215. Tractatus Antihussitici. Historické materialie Fr. Palackého: M. S. Wratislav. I, Q. 87, chart. in 4°, f. 1-27: Tractatus contra Wiclefistas de utraque specie. (Apostolica vos clamat II. Timoth. 5. in novissimis diebus instabunt.) — 27-30: Nos capitanei magistrique civium, consules... parati sumus exhibere. Dat. ann. 1420 (6 Jul.) i. e. IV. articuli ad regem Poloniae missi. — 30-57: Replicatio contra praedictum tractatum Wiklefistarum. (Portae inferi non praevalebunt adversus eam.) — 180-9: Planctus super civitate Pragensi. (Verbum ad te mihi). — — Srv. ibid. M. S. Wratislav. I, Q. 89, chart. in 4°, fol. 1—50: Dialogus fr. Nicolai Jaqueri Ord. fr. Praed. super sacra communione contra Hussitas editus Tornaci a. 1466. (Inc. Eucharistiae salutiferae divina tractaturus mysteria.) Srv. č 10.

216. M. S. Budissin. Gersdorf in 4°, no. 22, saec. XV. cum inscr. rubr.: »Co dobrého čini pod obojí zpósobú těla Božieho a krve přijímánie, a že netolikéž přijímá pod jednú zpósobú bera jako pod oběma.« (Svátost velebná těla a krve Pána Ježíše Krista jest svátost nejdražšie a najznamenitějšie... mnoho prospievá věrným křesťanóm k rozmnožení života duchovnieho.«) Historické materialie Fr. Palackého. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4281.

217. »Figura Božieho těla.« M. S. Vienn. 4557, fol. 76-88: »Leta Božieho narozenie tisícieho čtyrstého a sedmnáctého, když v Čechách rozmáhalo se jest přijímánie Božieho těla a jeho krve pod obým zpósobem v lidu obecniem... tehda pro zprávu a potvrzenie lidu tohoto v naději Božieho tyto knížky sú sepsány.« (»Slušie najprvé hleděti k znamení a k figuře této svátosti velebné... duchovnie nasycenie a budúcieho oslavenie závdavek se dává. Alleluja.«) Historické materialie Fr. Palackého. Srv. Tabulae codicum ms. III, str. 311; Denis, Codices ms. I, č. 449. — Srv. Dva rukopisy z poč. XV. stol., opis z rukop. dvorní knih. víd. 4557. Dobiáš, Časopis historický I, 1881, str. 52-64.

218. Mistra *Václava Korandy* Traktát o velebné svátosti. Konec: Skonawagi se kniezky welmi vzitetzne, w kterychzto kazdy, ktoz tzisti bude s pilnosti nalezne nayprwe o welebne a bozske swatosti Oltarzni, kterak ma przygimana byti od wiernych krzestianuow, o rozdawanie dietkam, o zpiewani tzeskem y také o lichwie, a to leta 1493 ten patek przed druzebnu nedieli. (V Praze, m. 8°, l. a-y.) — Obsah: Deset důvodův o přijímání pod obojí. O pravdě slov Páně tohoto přijímání. Vyvracování deseti odporův. Deset rozumných příčin odpornému přijímání pod

jednou. Protivníkův všetečnost. Přijímání pod jednou nebezpečno a přijímání pod obojí užitečno. O přijímání velebné svátosti oltářní malým dítkám. Traktát o zpívání a o čtení českém. O milosrdenství a milostivosti k bližnímu. O půjčce a o lichvě.

219. *Bílejovský Boh.*, Kronika česká, spuosob víry křesťanské pod obojí spuosobou těla a krve Pána Jesu Krista, v Norimberce, 1537; přetisk 1816. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1368.

220. *Bydžovský Pavel*, Knížky o přijímání těla a krve Pána našeho Ježíše Krista pod obojí spůsobou, v nově vydané, z starého a nového zákona... (v Praze), 1539, 12°, l. A-K (po 8 listech). Od l. C 6 doklady z českých dějin (srv. *Bílejovský* č. 219): Jan Milič. Matěj Pařížský. Jan Hus. Mistr Jakobellus. Sněm obecný v Praze 1421, 1426, 1434. Jan z Rokycan. Martin Lupáč. Václav Koranda. Vyznání víry o Božím Těle a Krvi Páně. — List D 6. vyobrazení krucifixu, nahoře nápis: Čechové, milí Čechové, jenž žádáte býti věrní, tuto najdete, kterak jsou svaté paměti poctiví mistři slavného učení Pražského, totiž M. Jan Hus a M. Jakobellus jeho tovaryš milý (kterýž tělem a krví Boží pod obojí spuosobou lidu českému, v Starém Městě Pražském jest posluhoval, když M. Jan Hus v Konstantském žaláři seděl) o podstatě Těla a Krve Boží věřili. — Na l. E 6 a d.: Tyto knížky toto try v sobě drží: 1. že z moci slov Božích v prvním spůsobě posvátně jest toliko tělo Boží, a v druhém spůsobě z moci slov Božích jest toliko krev Boží posvátně; 2. že věrní a dobří lidé z hodného přijímání těla Božího 13te oužitkův a z přijímání krve jeho svaté 20ti od Pána Boha nabývají; 3. kdo chtí k tělu Božímu a k jeho sv. krvi přistoupati pro nabytí předpověděných oužitků, kterak se připraviti mají. Na rubu listu titulního vyobrazen kalich s hostií. Nad tím: Právo duchovní de consecratione distinctione secunda, In calice etc. v osobě jednoho každého věrného křesťana k Pánu Ježíšovi praví řka: Připravil jsi před obličejem mým stůl a kalich tvůj zapájející velmi jasný jest. V žalmu 22. — Na l. H a d.: Spis O postu. — — Uvedené části této knihy bývají z patrné věcné neznalosti citovány jako spisy samostatné, nesprávně. — Srv. *Želetavský* č. 230, a *Vít Jakeš* č. 246.

221. *Bydžovský Pavel*, Tento spis ukazuje, že biskupové biskupa a biskup kněží a kněží od řádných biskupuo svěceni Těla a krve Boží posvěcovati mají (dřevorytina) (v Praze) 1543, 4°, 8 l.

222. *Bydžovský Pavel*, Křesťanské víry upřímé o Těle a krvi Boží vyznaní podlé zpuosobu vší Svaté Boží Církve, z které žádnému křesťanu ven vycházeti nesluší, (v Praze), 1546, 4°, 6 l. Na l. 5 b dřevorytina (z Apokalypse).

223. *Cassander Georgius*, De articulis religiosis inter catholicos et protestantes controversis consultatio ad imperatores Ferdinandum I. et Maximilianum eius successorem. Viz pokud se týče podobojí, *Bruncvík*, č. 239, str. 191 a d.

224. »Smysl a úmysl Kristův jeho vlastní svátosti večeře jeho.« MS. Vienn. 7458, chart., 8° min., fol. circa 120. Historické materialie Fr. Palackého: Traktat nejmenovaného spisovatele o večeři Páně, v smyslu podobojích, dobrou češtinou psaný, nepolemický, ale více vzdělavatelný, psaný r. 1562. (Inc. »Přístup. Apoštol sv. Pavel napsal Zboru Korintskému toto: My pak ne ducha světa přijali sme... Pán Bůh přivediž to k své cti a k chvále, církvi své k vzdělání v pravdě pravé víry a pocty své, amen. Dokonáno v očekávání života i smrti dne 21. měsíce dubna, a počato okolo dne 23. měs. března l. P. 1562. Jest i zkorrigováno.«) Srv. též Jungmann, Hist. liter. č. IV, č. 1275. — Viz Tabulae codicum ms. Vindob. V, str. 142: *Johannes Augusta*, superintendens fraternitatis Bohemorum et Moravorum, doctrina de coena Domini čechica a. 1562.

225. Naučení a vyhlášení o přijímání pod obojí spuosobou a podávání dítkám, vyhlášené na sessí t. j. zasednutí pátém sv. obecného concilium Tridentského za nejvyššího biskupa Otce sv. Pia IV. 26. července 1562, v Star. Městě Pražském, 1564, 4°, l. 8. — 2. vyd. 1568, 4°.

226. *Peristerius Petr*, (z Tejna Horšovského), Kázání v neděli devátou po sv. Trojici v kostele na Hradě Pražském o vladaři nepravosti, přitom o přijímání velebné svátosti oltářní, pod obojí spůsobou, tak jakž nyní vůbec žádajícím od koncilium sv. Tridentského a najvyššího biskupa dovoleno jest, učiněné, v Starém Městě Pražském, 1564, 4°, l. 34. (A-H_4, 2 l.). Na l. D 2 a d.: Při přijímání velebné Svátosti oltářní muože-li Concilium, nebo nejvyšší biskup (zachovajíc podstatu té Svátosti) co změniti, přidati, nebo ujíti, a my při tom kterak bychom se náležitě měli chovati a čeho s pilností bedlivou šetřiti. Na l. F2 a d.: Concilium Konstantské. Martin papež V. Jakobellus Sax (!) návodem Petra Drážďanského. Concilium Bazilejské. Compactata.

227. *Nožička z Votína Blažej*, Knížka proti bluduom některým před tisíci lethy odsouzeným, v kteréž tyto čtyry věci Slovem Božím a Písmem Svatým podlé obecné a nesmyšlené víry se provozují, v Starém Městě pražském, 1566, 4°, l. A-K_4. (2. Že Pán Kristus pod spuosobem chleba a vína své vlastní tělo a krev nám v pravdě vydati a světle vysvědčiti ráčil a ne samu svátost, figuru, aneb co jiného, jakž kacíři jedni druhým na odpor nepravé smejšlejí. 3. že obět těla a krve Páně pod spuosobem chleba a vína od samého Krista

jest ustanovena a od apoštoluov, jich učedlníkuov, mučedlníkuov Božích a jiných sv. otcuov jest zachovávána.) Na l. B: Vyznání Blažeje Nožičky z Votína a Ospravedlnění proti knížce v Lipště vytištěné létha 1551, v kterémž syn s otcem rozmlouvá. Na l. F2: Druhá stránka téhož vyznání o jiných bludích při Těle a Krvi Pána Krista. L H 2: Vyznání N. z V. o ceremoniích, řádích a jiných služebnostech církevních.

228. *Benešovský Václav*, Vyzvání starých Čechův a Moravcův před lety 80, kteréž učinili proti těm, kteříž o nich mluvili, že jsou odřezanci církve svaté, v Starém Městě Pražském, 1588, 12° (na 8 listů), l. A-J. Srv. *Želetavský*, č. 230.

229. *Košetický Johanides Petr*, Rozmlouvání duchovní o stůl večeře Páně, (v Starém Městě Pražském), 1589, 12°.

230. *Štelcar Želetavský ze Želetavy Jan*, Kniha nová o původu kněžství Krista Pána, patriarchův, proroků a apoštolův, a že dítky jak za patriarchův a prorokův vírou, tak nyní ve křtu svatém přijímají tělo a krev Krista Pána, jako i věku dospělého lidé rozumní svátostí oltářní (v Praze), 1592, 12°, l. A.- R_3. Připojený »Index poznamenání kněh a spisův nepravých, kteréž se ode mne přivozují, že by se mělo svátostí oltářní dítkám malým posluhovati,« obsahuje přehled literatury příslušné, zvláště pak přehled literatury o přijímání podobojí.

231. *Palma[1] Sixt Modličanský (Močidlanský)*, O přijímání těla a krve Páně, v Starém Městě Pražském, 1598. 12°.

232. *Palma Sixt*, Svědectví starých sv. Otcův o přijímání podobojí, v Starém Městě Pražském, 1598, 12°.

233. *Brosius Václav*, Prosté, krátké, důvěrné a pokojné rozmlouvání mezi dvěma osobami (Pavel a Jan) o přijímání svátosti těla a krve Páně, s. l. (v Litomyšli), 1598, 12°.

234. *(Libocký, Smichaeus Tobiáš)*, Kniha o večeři Páně, vydal Kašpar Kaplíř ze Sulevic, v Drážďanech, 1606, 12°.

235. *Leb (Lebeda) Jan Klatovský*, O velebné svátosti oltářní, 1609, 8°, l. A-D_4. Srv. Bibl. Č. Hist II, č. 14043.

236. *Herynk Nimburský Jan*, Sprostý traktat o večeři Páně, v Praze, 1609, 12° (po 8 listech), l. A-D.

237. *Klement Adam*, Brevis tractatus de communicatione sub utraque specie adversus illos, qui sacramenta coenae Dominicae impudenter mutilant, et alteram partem sacramenti, nimirum calicem benedictionis, contra expressa institutionis verba, sub plausibili Patrum praetextu laicis eripiunt, ex ipsis Patrum scriptis ac canonibus erutus et opera sacerdotis Adami Clementis Pleni, ecclesiae Vranensis ministri, lat. et boh. in lucem editus. *Dudík*, K. v. Žerotin böhm. Bibl. in Breslau (Bibl. Č. Hist. I, č. 4143) str. 29.

238. De communione sub utraque specie disputatio *Martini Becani*, Iesuwiticae Theologiae Doctoris et Professoris Moguntini, cum notis necessariis, pro asserendo integro Sacramento Christi, una cum confessione constantissimi martyris Iohannis Hussi de hoc articulo, recognita ac edita a *Friderico Balduino*, Ss. Theol. Doct. ac Profes. Pub. in Academia Wittebergensi, Wittenbergae 1610, 8°, (16ı, 332 (3).

239. *Bruncvík Zachariáš*, Kšaftu večeře Páně svatá starožitnost, v Starém Městě Pražském, 1613. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14044.

240. *Linteon Petr, Litoměřický z Pilsenburgku*. Krátká správa o přijímání velebné svátosti oltářní pod jednou a dvojí spůsobou, k vzdělání všech sprostných, upřímných a spasení duše své milujících lidí, v Starém Městě Pražském, 1613, 12°. — Obsah: Petr z Drážďan. Mistr Jakobellus. Zigmund Řepanský. Vejpověď a nález Koncilium Konstanckého o přijímání pod jednou a pod obojí spůsobou, vyhlášený léta 1414. v zasednutí 13 Vejpověď a nález Koncilium Bazilejského, o témže přijímání vyhlášen léta 1431. v zasednutí 30. Z tohoto Koncilium léta 1436 na žádost Zikmunda císaře Kompaktata Čechům vydána byla. Vejpověď a nález svaté všeobecné církve o přijímání pod jednou a pod obojí spůsobou na Koncilium v městě Tridentu 1562. v zasednutí 21. Dovolení z strany požívání kalicha od nejvyššího římského, vší Kristova církve biskupa, jistým některým krajinám, bylo jest takové, jakž následuje. Takové pak vyznání pravé katolické víry a odvolání bludův sektářských, buďto tajné, nebo zjevné, nejobyčejněji slovy těmito v církvi se děje, tak jakž to Pius IV. léta 1564 svým dekretem vyhlásil. Kterak jest tehdy lépeji od kněží pořádných přijímati, pod jednou-li spůsobou čili pod obojí.

241. *Pejt Hostounský Jan*, Výklad pravého Kristového, apoštolského, katolického pod obojí spůsobou těla a krve Krista Pána přijímání, v Praze, 1614, 12°. Artikul 4.: Jaké jest přijímání podobojí Pikhartské

242. *Žalanský Havel*, Kázání o velikých modlářských bludích, jimiž v církvi odporné nejsvětější Páně večeře se zlehčuje a poškvrňuje, v Starém Městě Pražském, s. a. 12°.

243. *z Rozdražova Frant.*, Rozbroj o kalich, v kterém Artykulův, nímž se zastávají ti, kteří od kalicha upustiti a k náboženství pravému katholickému přistoupiti nechtějí, podvod patrně na světlo se přednáší, v latinské řeči od vel. P. Francisca z Rozdražova, theologa řádu sv. Francisca Kapucinského, složený, nyní pak do češtiny přeložený a s povolením J. M. knížetcí a pána pana Cardinala z Harrachu arcibiskupa Pražského, prací a nákladem velebného kněze a mistra Jana Petra Svo-

šovského z Lorbentalu, probošta Roudnického, vytištěný v městě Roudnici nad Labem, v impressí Pavla Sessia, Léta 1626, 4°, l. 8, A-Ppp 4 (číslovaných stran 461). Přeložen původně od P. *Samuela z Plzenburgku*. Na l. A: Artikulové aneb domněly důvodové Pánův Čechův a těch, kteří pod obojí spůsobů přijímající žádným spůsobem od kalichu nechtějí odstoupiti a níže poznamenanými artykuly se brání, je jakoby dokonalá podstata v nich pravdy se nacházela, katholickým přednášejí, nimi vytejkají, pochlubně náboženství pravé tupí a jak sami sebe, tak i jiné v bludu zdržují. — Srv. *Voigt*, Acta litteraria Bohemiae et Moraviae, vol. II. pars 3, 1777, str. 172-4; *Dvořák M.*, Geschichte des Raudnitzer Schloss-Baues 1652-1684, Prag, 1873, str. 31.

244. *Hőe z Hoennegu Mattiáš* O přijímání Svátosti pod jednou a pod obojí. Evangelitská ruční knížka, z něm jazyku od Kristofa Megandra přeložená, v Drážďanech, 1627, 12°, stať 10. — V nově tisknouti dal Daniel Dubravius Silleinerus, 1650. — Nákladem dobrodincův znovu vytištěná, Perno, s. a.

245. *Husman Joann.*, Tractatus contra Utraquistas. MS. bibl. Clementinae. Viz *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar), III, 1780, str. 106. Srv. *Truhlář J.*, Catalogus MS. lat. Univ. Prag. (v tisku).

246. *Jakeš Vít Přerovský*, Obrana kalichu svatého od Krista Pána při poslední večeři Jeho ku pití z něho křesťanům nařízeného, aneb: Historia spisu církevního pravdivá o založení, vzrostu, spůsobu i losu, jak prvotní tak i v království Českém církve Kristovy, tělo i krev Krista Pána pod obojí přijímajících od času Bořivoje, prvního knížete Českého, až do časů roku 1631 z kněh Svatých Písem, učitelů církevních, spisů na historii českých, starých i nových, sumovně shromážděná, sepsaná, roku přítomného vůbec vydaná a exulantům Kristovým do rukouch podaná od kněze Víta Jakessia Přerovského, Z osady sv. Havla v Starém Městě Pražském pro evangelium Kristovo vyhnaného. Perna, u Jana Ctibora, 1631, 16°, l. (6), A-K$_8$. Aggratulationes amicorum (Barth. Martinides Neo-Pragensis, de Czernov. a Lib. M., Sig. Joachimi Trebenicenus, G. Colsinius, J. Marxius Horazdovicenus, J. Kochanius de Prachove-Straconicio-Bohemus). Obsah: 1. Od koho, kdy, kde, kterak, komu, proč a na jaký konec ta Svatá večeře, kteréž my křesťané z povinnosti užíváme, jest nařízená? 2. Kterak v prvotní církvi po na Nebe vstoupení Krista Pána od sv. apoštolů, jeho náměstků věrných, tou sv. večeří bývalo posluhováno? 3. Po času apoštolském Otcové sv., staří učitelové, v církvi podlé nařízení Kristova takéli obojí částkou sv. večeře jeho lidu obecnému posluhovali? 4. Kdy, kterého času a léta náboženství křesťanské a posluhování pod obojí způsobou v Čechách se začalo? 5. Skrze koho náboženství a posluhování, neb přijímání pod obojí spůsobou v Čechách se začalo? 6. Kteří biskupové po biskupovi moravském Methudiusovi v Čechách náboženství pod obojí rozšiřovali, kalichem posluhovali i posluhovati povolovali? 7. Kterak náboženství a posluhování pod obojí v Čechách se rozmáhalo i vzrost vzalo? 8. V těch letech z počátku náboženství křesťanského v Čechách bylo-li kdy v kostele Hradu Pražského pod obojí posluhováno? 9. Jak dlouho náboženství pravé a posluhování pod obojí v Čechách od počátku svého trvalo? 10. Od koho věrní pod obojí přijímající překážky a soužení snášívali? 11. Když věrným Čechům náboženství zastavováno a posluhování pod obojí v chrámích zbraňováno bývalo, kde oni náboženství své vykonávali a svátosti pod obojí užívali? 12. V čas nátisku a zavedení církve skrze koho náboženství a posluhování pod obojí v Čechách obnoveno i obojí částkou večeře Páně posluhováno bylo? 13. V kterým kostele po obnovení církve v Městech Pražských posluhování a přijímání pod obojí spůsobou nejprv se začalo? 14. Jaká protivenství a zsoužení věrní Čechové pro kalich Páně a pro víru pod obojí od tyrannů snášívali? 15. Na onen čas za předků a starých Čechů mezi stranami pod jednou a pod obojí v náboženství jaké provozování bývalo? 16. Také-li kteří králové Čechům svobodné náboženství propouštěli a pod obojí přijímati dovolovali? 17. Toho náboženství podobojí v Čechách také li kteří jiní národové potvrdili? 18. S jakou slávou náboženství pod obojí Čechům od králův a pánův jejich císařův římských bývalo propuštěno a utvrzeno? 19. Kterak a jakým spůsobem Čechové náboženství svého a kalicha sv. při večeři Kristovy obhajovali? 20 Náboženství a posluhování pod obojí v zemi české začasté a od věrných Čechův až do těchto let provozovaného také li Bůh kdy jakými prostředky potvrzoval?

247. *Spittler Ludwig*, Geschichte des Kelchs im Abendmahl, Lemgo, 1780, 8°. — Ibid. 1793. — Vermischte Schriften über Theologie, Kirchengeschichte und Kirchenrecht VIII. Ludwig T. v. Spittler's Sämmtliche Werke, herausgegeben von K. Wächter.

248. Gründliche Rechtfertigung des Costnitzischen Dekrets von der Kommunion unter einer Gestalt, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14673.

249. Decretum Universitatis Pragensis de communione utriusque speciei (1417), s historickým úvodem. *Procháska F.*, Miscellaneen d. böhm. u. mähr. Liter. I, 2, Prag, 1785, Beiträge zur Hussitengeschichte, str. 264. Viz č. 3.

250. *Cornova*, Analekten aus Böhmens älterer Geschichte III, 1793. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 9027.

251. *Dobrovský Jos.*, Beiträge zur Geschichte des Kelchs in Böhmen. Abhandl. Kön. Böhm. Ges. Wiss. III, F., B. V, Prag, 1817. str. 1—27. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14046.

252. *Zimmermann Jan*, Krátká zpráva stran rozbrojů o kalich, aneb o užívání večeře Páně podobojí způsobou v Čechách. Čas. Katol. Duch., 1834, str. 64-82, 379-96, 548-59. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14047.

253. *Stuart Moody A.*, A visit to the land of Huss, Monthly Record, 1869 a zvláštní otisk. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 2878. — Překlad: Kniha a kalich v zemi Husově. Hlasy ze Siona, X, 1870, str. 20-1.

254. Kalich (o přijímání z k.), Hlasy ze Siona, 1873, str. 4, 28, 38.

255. *Goll*, Zur Taboritischen Abendmalslehre. Quellen u. Untersuchungen zur Gesch. Böhm. Brüder, II. Přílohy, III.

256. *Пальмовъ*, Вопросъ объ чашѣ въ гуситскомъ движеніи, 1888. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 13571.

257. *Kalousek J.*, O historii kalicha, 1881. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13573. Srv. *týž*, Über die Geschichte des Kelches in der vorhusitischen Zeitperiode. Sitz. Ber. K. Böhm. Ges. Wiss., 1881, str. 235-8. Otisk, 1881, 8°, str. 4.

258. *Kalousek J.*, Dvě bully dané do Kutné Hory r. 1401 a 1403. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14049.

259. *Košut B. V.*, Historie Kalicha v Čechách a na Moravě, 1890. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14050.

260. *Smend Jul.*, Kelchversorgung und Kelchspendung in der abendländischen Kirche, Ein Beitrag zur Kultusgeschichte, Göttingen, 1898, 8", str. 104.

261. Kalich, ozdoba, střešní makovička, domnělá ozdoba husitských staveb (?). Viz *Puszet Ludwik*, Studya nad polskiem budownictwem drewnianem, I. Chata, Kraków, 1903, str. 84, pozn. 3. Srv. *Zíbrt Č.*, Český Lid XIII, 1904, str. 191; *týž*, Otázky a odpovědi, tamtéž, str. 188.

b) **Bible.**

262. *Novotný Frant. z Luže*, Biblioteka českých biblí etc. od třináctého věku až do léta 1810, sebraná a vydaná. (Druhý titul: Zpráva historická o rozličných i rozdílných vydáních jak celé Biblí svaté, tak též i Nového zákona Páně, od času biblí nejstaršího vydání českého textu rukou psaného od třináctého století, až do první desetiny devatenáctého století (v Praze a v Mladé Boleslavi, 1810), 8°, str. CXLI, (1).

263. *Jireček Jos.*, Rozbor prvotního českého překladu Starého zákona. Čas. Č. Mus. 1864, str. 136-77, 288-301, 371-88. — *Týž*, K rozboru staročeského překladu starého zákona, ibid. 1872, str. 385-41; ibid., 1877, str. 625-9. — O České biblí v Šafhúze viz *Dobiáš*, Čas. hist. I, 1881, str. 65-9, 138-43, 236-40, 310-5; *Zíbrt Č.*, Šafhauská bible, Věstník České Akademie XII, 1903, str. 41-6. — Srv. *Jungmann*, Hist Lit. Č. III, č. 502 a d. — Viz též *Vlček Jar.*, Dějiny liter. české č. 173.

264. *Husova* oprava bible viz *Flajšhans V.*, Literární činnost M. Jana Husi, v Praze, 1900, str. 37-8, stať 16.

— —

265. **Biblí česká, Nový zákon**, s. l. (Plzeň?), 1475, fol. l. 209. Viz literaturu a sporné otázky o původu: *Hanslik*, Geschichte der Prager Univ.-Bibliothek, Prag, 1851, str. 518-9. *Koráb J.*, Vývoj knihtiskařství a české prvotisky, v Plzni, 1880, str 34-6, č. 4. — O prvotisku »**Nový zákon** t. zv. **Dlabačův**« viz *Koráb*, ibid., str. 31, č. 2. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 209.

266. **Biblí pražská,** fol., 610 l. Incipit: Počinase przedmluwa. Zadosti welikee byl nieyaky Paulin kniez poctiwy. Explicit, l. mmVIII.: Praczy teto a diela knih tiechto zakona božieho konecz včinien gest sstiastnie w slawnem Miestie Starem Pražskem, kteružto praczy slowutni mužie a miesstianee, pan Jan Pytlik a pan Seweryn kramář, toho leta konsselee, a pan Jan od čapuow a pan Matieg od bieleho lwa prohledagicze naprzed ke czti a k chwale božie a k dobremu a počestnemu koruny slawne zemie czeske a ku prospiechu wiernych Czechow y Morawanow, snažnie przed se wzemsse, przi nie naklady znamenite cžinili su, a mužow vczenych Mistruov Pražskych a ginych v zakonie božiem rozumnych wtom wžiwagice pomoczy przy wykladech slussnych a prawych tak až k koncy tuž pracy prziwedli, a to leta božieho tisycieho cžtyrzsteho osmdesateho osmeho miesyecze srpna. Na dalším listě: Počina se Registrum, to gest prawidlo na Episstoly a na Cžtenie. — Viz literaturu *Koráb*, č. 265, str. 53-4; Bibl. Č. Hist. I, č. 210.

267. **Bible Kutnohorská,** fol., 612 l. Explicit: Skonawa se biblee, genž gest zakon boži nowy i stary, litterami wytisstienými na Horach Cutnach slawnych, skrze mne Martina z Tissňowa. Leta božieho tisyczieho cžtyrsteho osmdesateho dewateho, tu sobotu po swatem martinie. Za cžasu kralowanie nayiasnieyssieho kniežete a pana pana Wladislawa Krale czeskeho a Markrab i morawskeho etc. pana nasseho milo-

stiweho, leta kralowanie geho milosti osmnaczteho. (Znak Kutnohorský, nad ním drží korunované W dva horníci.) — Literaturu viz *Novotný* č. 262, XV, č. 2. *Hanslik*, Gesch. Prag. Univ. Bibl. (l. c.), str. 513; *Koráb*, str. 62, č. 6; *Borovský F. A.*, Tištěná kniha a její vnitřní výzdoba. Zvl. otisk: Z »Díla«, 1903, č. 6-8, v Praze, 1903, m. 8°, str. 40. — Srv. Biblí Česká z r. 1489. Illustr. Evangel. Věstník, I, v Praze, 1865, str. 68-71.

268. **Nový zákon,** 4°, l. 354. Na listě 1a prostřed: Nowy zakon, l. 1b: vyobrazení sv. Jeronýma. L. 2a: Przedmluwa swateho Hieronyma na Zakon Nowy. Konec: Skonanie Zakona božyeho noweho. W vtery v wigilgi wssech swatych. Leta božieho tisyczieho cžtyrzsteho dewadesateho sedmeho. W starem miestie Pražskem. Dále: Registrum t. g. prawidlo (od A až G VIII.). Explicit: Skonawa se Registrum aneb prawidlo Zakona noweho ten patek po božiem krztieni. Leta paňe Tisyczieho Cžtyrzisteho Dewadesateho Osmeho. — Viz *Novotný*, č. 262, str. 60; *Koráb*, č. 265, str. 55 (s literaturou).

269. **Biblij Czeská w Benátkach tisstěná,** fol., 570 l. Explicit: Biblij, genž gest starý a nový zákon w nowie czesky w slawneem a znameniteem miestie Benátkách w zemi wlaské skrze opatrného muže pana Petra Liechtensteyn przijgmijm, z Kolijna na Raynie, gakož gest pak teď dole sám se podepsal obyczegem swým, kterýž przy giných knihách swého dijela zachowáwá, pilnie tisstiená. Przi kterémžto také tisknutij aneb dijele zprawcy aneb korrektorowee byli gsú: Jan przijgmijm Gindrzijský z Zatcže, a Tomáss przijgmijm Molek z Hradcze nad Labem. Pilnost swú a welikú snažnost i pokudž nagwijecz rozum gich k tomu wystaczyti mohl, wynaložili gsú. A tu kniehu zprawili tak, aby prostrannie každý mohl czyesti, a czta rozumieti, gakož pak ktož czyesti bude, to w skutku shledá. Skonáwá se sstiastnie a wesele. Leeta od Narozenie syna Božyeho M°.D°.VI°. W Sobotu po Swatee pannie Barborze Muczedlniczy pro wieru Krysta Pána. Venetiis in Edibus Petri Liechtenstein Coloniensis Germani. Anno virginei Partus M. D. VI. Die V. Decembris. Registrum. — Viz *Hanslik*, č. 265, str. 513-4; *Koráb*, č. 265, str. 63 4 (s liter.); Bibl. Č. Hist. I, č. 235.

270. **Nowy zakon,** r. 1513, složky a-z, aa-rr po 8 listech. Explicit: Skonáwá se Zákon nowy, genž gest tisstien v stareem Miestie Pražskeem, v sobotu po Swatém Janu krztiteli. Leeta od Narozenij syna božijho. M°D°. trzynaczténo. Obraz apoštola s knihou na stolici, vykládá písmo posluchačům. Za tím A-H po 8 listech: Poczynagij se prorocztwij a Episstoly Adwentnij. Konec: Skonáwá se Registrum aneb prawidlo Zákona nowého ten pátek na den matky božij snieżné, Léta pánie Tisyczijho pietistého trzynacztého. Na druhé straně: »Przedmluwa na zpowied«, »Zpowied Sw. Augustina«. — Literaturu viz *Novotný*, č. 262, str. 61-2; *Koráb*, č. 265, str. 57, č. 29.

271. **Zakon Nowy,** nayposleze po mnohych ginych wytisstieny r. 1518, 8°, 416 l. Na l. Bbb1.: Skonanie Zakona Božieho Noweho w Strzedu przed Swatu Alžbietu, Leta od wykupenie swieta, po patnatzti stech osmnatzteho w Boleslawi mladem nad Gizerau. Mikulass Klaudyan. Na dalším listě: Počínagi se rzeči prorocke, y gine zstareho zakona, gichžto v nowem zakoňe neni. L. Hhhl.: Počina se Registrum na Episstoly a naczténie. Explicit: Dokonano ten vtery po Swatem Mikulassi welikem kňezy božiem, Leta etc. Patnacti Steho Osmnacteho. — Viz *Novotný*, č. 262, str. 62-4; *Koráb*, č. 265, 65-6 (s literaturou).

272. **Nový zákon,** r. 1525, 4°, l. 335. Na l. 2b: »Předmluva impresorova« (důležitá pro nejstarší tisky biblí českých). Na druhé straně l. ppV : Skonani Zákona noweho, podle pořádku čtwera rozdělení, totiž čtenij čtyrz ewangelist, episstol, kanonyk a zgewenij. Kterýž wytissten gest s mnohu pracý we cztwrtek przed křižowu nedělj skrze mne Giřika Sstyrsu w Mladem Boleslawi nad Gizerau na Hoře Karmeli Léta MCCCCCXXV. Dále: Počíná se Registrum. — Viz *Novotný*, č. 262, str. 64-5; *Koráb*, č. 265, str. 68, č. 25 (s literaturou); Bibl. Č. Hist. I, č. 199.

c) Bohoslužba a pod.

273. Viz další oddíl VII. Církevní dějiny, 5. Husitismus

274. Česká biblí. Besídka pro záb. a pouč. 1883, č. 38

275. *Cruel*, Geschichte der Predigt; *Rothe*, Geschichte der Predigt — srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 13621-2; *Albert F. R.*, Die Geschichte der Predigt in Deutschland bis Luther. Srv. č. další.

276. *Hrubý H.*, České postilly, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13634.

277. Výbor starších kázání českých rukopisných i tištěných od 15. až do polovice 18. století, jež vydávají *Ervin Weyrauch*, bibliothekář na Strahově a *Egon K. Brém*, lektor bohosloví, v Praze, 1862-4, 8°. Bývá uváděno mezi prameny pro stol. XV., obsahuje však vydané »Dílo I.«

pouze: *Evermoda Košetického* Kázání na neděle a svátky celého roku (rukopis ze XVII. stol.) v Praze 1864.

278. Husitské kázání. Světozor V, 1871, str. 103 (s vyobraz. Lessingovým na str. 100-1).

279. Husitské kázání. Světozor IX, 1875, str. 318 (s vyobraz. V. Brožíka na str. 317).

280. *Winter Z.*, O služebnostech božích, viz č. 286, II. díl.

281. Odpustky a klatba. (Epištoly o významu hnutí husitského.) Nár. Listy (odpol.), 1890, č. 24, 27.

282. *Šittler Ed.* a *Podlaha Ant.*, Vyšívaná roucha bohoslužebná na Národop. Výstavě Českosl. 1895. Method XXI, 1895, str. 123-6, 133-8; XXII, 1896, str. 1-4, 30-3, 40-4, 53-7, 73. (Kasule Budyňská, Rokycanská. Petrovická, Kutnohorská, Královéhradecká.)

283. *Bernt Alois*, Ein deutsches Hussitenpaternoster aus dem Stifte Hohenfurt. Mitth Gesch. Deutsch. Böhm. XXXIX, 1901, str. 320.

d) Zřízení církevní. Školy.

284. *Tomek W. W.*, O církevní správě strany pod obojí v Čechách, od r. 1415 až 1622. Čas. Č Mus. 1848, IV, str. 365-83, V, str. 441-63. Přídavek: Řada administratorů strany pod obojí od r. 1437-1621 (s letopočty a životopisem): Křišťan z Prachatic, Jan Příbram, Jan Rokycana, V. Koranda, Jakub ze Stříbra (Columbus), Pavel ze Žatce, Matěj Corambus, V. Šišmánek. Cahera, Kulata atd. (str. 463-8).

285. *Tomek W. W.*, Rozdíly v náboženství a církevním zřízení v Čechách v XV. stol. Čas. Č. Mus. 1891, str. 144-64. Srv. Dějepis m. Prahy IX.

286. *Winter Zikmund*, Život církevní v Čechách, v Praze 8°. I, 1895, str. (11), 496. Obsah: 1. O zápasech náboženských (Husité, Čeští Bratří, Protestanté, Katolíci, Vrchol náboženských zápasů a jich konec. Drobné sekty: Valdenští, Pikarté, táborští Pikarté, Adamníci, Mikulášenci, Habrovanští, Novokřtěnci, Antitrinitáři, Proroci a hysterikové). 2. O správě církevní (Konsistoř dolejší, O prácech v konsistoři podobojí, Konsistoř hořejší, O výchově kněží, Správa v Jednotě bratrské). — II, 1896, str. 497-1026, (4). Obsah: 3. O životě kněžském. 4. O služebnostech božích. (Řádné bohoslužby nekatolíkův, Bohoslužba katolíkův a podobojích, O kázání, Obřady nepořádné, O zbožnosti věřících, O bratřinách literátských).

287. *Herben Jan*, Zřízení strany pod obojí. Jednota I, 1890, str. 131-4, 147-54; 1892, seš. III, str. 1-22, seš. IV, str. 17-43, seš. V-VI, str. 5-27.

288. *Richter Aemilius L.*, Die evangelischen Kirchenordnungen des XV. Jhts., Urkunden und Regesten zur Geschichte des Rechts und der Verfassung der evangelischen Kirche in Deutschland, I. Vom Anfang der Reformation bis zur Begründung der Consistorialverfassung i. J. 1542, Leipzig 1845. (Obálkové vyd. 1871), 4°, str. VI, 375 Z obsahu: Č. 19. Des . . . Friderichs Hertzogen in Slesien zur Liegnitz, Briegk etc. Grundt ursach und entschuldung auff etzlicher verunglimpffen, von wegen der prediget des heil. Evangelii, 1527, 10 l., 4°. (Srv. Schickfus, Bibl. Č. Hist. II, č 618, cap. 8, str. 65.) — Č. 48. Liegnitz'sche Verordnung, die Sacramente betreffend, 1534. — Č. 73. Liegnitz'sche Kirchenordnung, 1542. — — II. Vom Jahre 1542 bis zu Ende des XVI. Jhts., 1846 (1871), 4°, str. VIII, 519. Z obsahu: Č. 164. Kirchenordnung in Fürstenthumb Liegnitz, 1594, 4°, 128 l. — Anhang, II, Behemische Ordnung, anno 1524 (z rukopisu vládního archivu v Kaselu).

289. *Pescheck Christ. Ad.*, Handbuch der Geschichte von Zittau I. Zittau, 1834, str. 364. (Pražská kapitula v Žitavě 1421-37.) — Srv. *Šittler-Podlaha*, při r. 1421.

290. *Borový Klement*, Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické (Monumenta Historiae Bohemica, Staré paměti dějin českých V, vyd. Ant. Gindely), v Praze, 8°. I. díl. Akta konsistoře utrakvistické, 1868, str. 396; II. díl. Akta konsistoře katolické, 1869, str. 404. Další díl se tiskne péčí Jul. Pažouta.

291. Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. stol. Blahověst, XIV, 1864, str. 65-6; 133-4, 354-7, 422-3, 435-6; 1866, 54-6, 131. Srv. č. 290.

292. *Borový Klement*, Svěcení kněží utraquistických. Čas. Katol. Duchov. VII, 1866, str. 105-21. Srv. č. předchozí a č. další.

293. *Borový Clemens*, Die Utraquisten in Böhmen, quellenmässig dargestellt, Wien, 1866, 8°, str. 51 (otisk z Arch. Öst. Gesch. XXXVI, 1866, str. 239-89): Disciplin der Utraquisten. I. Kirchliche Organe. 1. Consistorium. 2. Decani districtuum. 3. Pfarrer. 4. Kapläne. II. Befähigung zum Amte. 1. Ordination (srv. Čas. Kat. Duch. 1866, č. 292). 2. Jurisdiction. III. Standespflichten der Kleriken. 1. Ehrbarkeit des Wandels. 2. Tonsur und klerikale Kleidung. 3. Cölibat. IV. Rügen und Strafen. Srv. Jednání a dopisy, č. 290.

294. *Borový K.*, Kněží utraquistických kšafty a úmrtí ab intestato (většinou XVI. stol.). Blahověst XVI, 1866, str. 295-301.

295. *Krummel L.*, Geschichte der böhmischen Reformation im XV. Jht. Gotha, 1866. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 13543.

296. *Krummel Leopold.* Utraquisten und Taboriten. Ein Beitrag zur Geschichte der böhmischen Reformation im XV. Jahrhundert, Gotha, 1871, 8°, (8), 267. Obsah: 1. Entstehung des Utraquismus und Taboritenthums (1415-20). 2. Der Utraquismus und das Taboritenthum in ihrer ursprünglichen Einheit. Auswüchse. Erster Gegensatz (1420-4). 3. Der Kampf zwischen dem Utraquismus und Taboritismus (1424-31). 4. Sieg des Utraquismus über das Taboritenthum. Die Verhandlungen der Böhmen mit dem Basler Concile (1431-4). 5. Fortsetzung der Verhandlungen der Böhmen mit dem Concile bis zum Abschlusse der »Basler Compactaten« (1434-6). 6. Die Reaction. Sigismunds Rückkehr nach Böhmen. Versuch einer allgemeinen Restituirung des Katholicismus in Böhmen (1436-7). 7. Resultate der ganzen hussitischen Bewegung: Die utraquistische Kirche, das völlige Verschwinden der Taboriten und die Entstehung der älteren Brüdergemeinde (1437-57). Anhang: Manifest der Taboriten an die gesammte Christenheit vom J. 1431. — Srv. Zeitschr. f. histor. Theologie, 1871, II, str. 163 a d., III, str. 311 a d. — Viz též: Slovanský Svět 1872, str. 103.

297. *Molnár B. D.*, Počátkové reformace v Čechách. Evangelický Církevník 1880, č. 3, 4.

298. *K(opal)*, Kterak husitismus své kněžstvo mravně pozvedl. Čech, 1889, č. 294 (na základě Borového č. 290).

299. *Honejsek V.*, Něco o poměrech farářů pražských za dob utrakvistických. Čech, 1887, č. 261, 263.

300. *Veselský Petr Miloslav*, O konsistoři Kutnohorské v XVI. století. Lumír XII, 1862, str. 15-8, 39-42, 62-7, 87-91, 111-4, 136-7, 160, 185-6, 207-11, 233-7, 304-5.

301. *B(areš) Fr.*, Husitští kněží v městě Boleslava Mladého. Jizeran, 1894, č. 20, 22, 24, 25.

302. *Rybička Ant.*, Kněží Chrudimští z XV.-XVII. století. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1891, č. 9, str. 288-98: I. Kněží Chrudimští Vlašskými biskupy vysvěceni. II. Duchovní správcové chrudimští v stol. XV.-XVII.

---

303. *Winter Zikmund*, Děje vysokých škol pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy Bělohorské (1409-1622). V Praze, 1897, 8°, str. VIII, 230. Z obsahu: I. Universí husitská. II. Universí a humanism. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 12274.

304. *Winter Z.*, O životě na vysokých školách pražských knihy dvoje. Kulturní obraz XV. a XVI. století. Novočeská bibliothéka, vydávaná nákladem Musea království Českého č. 32, v Praze, 1899, 8°, str. XIII, 614, (1).

305. *Winter Z.*, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století, v Praze, 1901, 8°, str. (8), 821 (Spisů musejních č. 168).

306. *Bachmann Ad.*, Der Husitismus und die Prager Universität. Deutsche Arbeit I, Prag, 1901, str. 49-59.

307. Intimatio Hussitarum in studio Cracoviensi et Responsiva rectoris universitatis Cracoviensis (1430). Viz *Palacký*, Literarische Reise nach Italien im Jahre 1837, Prag, 4°, 1838, str. 59 č. 5 a str. 108, Beilage 5. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4230.

308. *Zoubek Fr. J.*, Školy za náboženského různověrství v Čechách. Příspěvky historické. Osvěta X, 1880, str. 753-71, 852-65, 986-93.

309. *Winter Zikmund*, Učení na školách městských v 15. a 16. věku. Osvěta XX, 1890, str. 289-300, 463-71. Srv. č. 305.

310. *Pescheck Christ. Ad.*, Handbuch der Geschichte von Zittau, I, 1834, 8°, 780. Z obsahu: Geschichte des Schulwesens I, str. 540-605. (Školy a vědy v Žitavě v 15. stol. před Pražskou universitou.)

311. *Vinařický Karel*, K historii osvěty v Čechách v XV. a XVI. století. Blahověst, XI, 1861, str. 573-5. Totéž, Čas. katol. duchov. II, 1861, 613-6.

312. *Perwolf J.*, Čechové a Poláci v XV. a XVI. století. Z obsahu č. 7: Duchovní svazky Čechův a Polákův. Jednota českých bratří. Český jazyk v Polště. Osvěta III, 1873, str. 901-16. Viz v dalším stať: Husitství v Polsku.

313. *Knothe Herm.*, Die Oberlausitzer auf Universitäten während des Mittelalters und bis zum Jahre 1550. N. Laus. Magazin, B. LXXI. 1895, str. 133-74. Z obsahu: II, Prag, str. 140-46.

314. *Knothe Herm.*, Die Oberlausitzer auf der Universität Leipzig von 1420-1550. N. Laus. Magaz., B. LXXVII, 1901, str. 147-202. Srv. *Erler Georg*, Matrikel der Universität Leipzig, Bd. I.: Codex dipl. Sax. reg. II, Leipzig, 1895.

e) Jakoubek ze Stříbra

(Iacobellus, Iacobus de Misa).

315. *Fabricius*, Bibliotheca lat. mediae aetatis, 1735, IV, str. 33-5 (2. vyd., 14).

316. *Martini Joh. Christoph.*, Dissertatio inauguralis historico-ecclesiastica, qua Iacobus de Misa, vulgo Iacobellus († Aug. 9, 1429) primus eucharistici calicis per eccle-

sias Bohemicas vindex publice disputandus proponitur, Altdorfii, 1753, 4°, 27 str.* Gött. Gel. Anz. 1753, str. 639 a d. Viz Pelzel, č. 318.

317. *Jöcker*, Gelehrten-Lexicon, II. 1750, str. 1821.

318. *Pelzel Fr. Mart.*, Über das Vaterland des Iacobus de Misa, genannt Iacobellus. Abhandl. einer Privatgesellsch. 1784, Th. VI., str. 299-312 (polemika proti Martini, č. 316).

319. *Koch Joh. Christ.*, Observatio de Iacobo Misnensi. Miscellanea Lipsiensia VIII. 156.

320. Magister Iacobus (de Misa). *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus), I. 1777, str. 228 (Ungar); II, 1778, str. 354-7 (Bibl. Č. Hist. I, č. 480).

321. Orationes funebres Imperatorum ac regum Bohemiae, seu appendix ad libros regum, observationes de Rokyzana, Iacobello, Conrado Archiepiscopo, de secta quoque Picarditarum Orebitarum et Adamitarum (Balbín). *Vydra*, Balbín str. 51. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1310). Srv. č. 362.

322. *Procháska F.*, De saecular. liber. artium in Bohemia et Moravia fatis, 1782, str. 193-4.

323. *(Helfert J. A.)*, Hus, Jeronym a Jakoubek. Vesna, Vídeň, 1851, č. 51, 53, 57, 59-60, 62, 64, 67, 69, 71-2, 116-8, 122-4, 128. — Viz č. 284.

324. Über den Urheber des Utraquismus in Böhmen. Historisch-politische Blätter, Band XLI., München, 1858, str. 554 8.

325. Jakoubek ze Stříbra. *Jireček Jos.*, Rukověť Liter. Č. I, str. 306-8.

326. *Vlček Jar.*. Dějiny literatury české I, (č. 173.), str. 127 9.

327. *Novotný V.*, Jakoubek ze Stříbra. Ottův Slovník Naučný XII, 1898, str. 1025-8.

328. Dopis Albrechta, biskupa Krakovského, Václ. patriarch. Antiochenskému (2. dubna 1413) o Jakoubkovi. Srv. *Palacký*, Dějiny národu českého III, 1. str. 144; Vesna I, 1851, č. 69, str. 276; *Hardt*, Concil. Const. IV, str. 643, 677-9.

---

329. Sermo M. Iacobi de Misa, s. theologiae baccalaurei (kázání r. 1407, rukop. krumlovský). *Balbín*. Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 166. — Proti tomu polemický traktát: Refutatio concionis M. Iacobi de Misa de bonis terrestribus clericorum, tamtéž, str. 156. Srv. č. 349. (Ditare clerum).

330 Iacobus de Misa, Demonstratio communicationem calicis in plebe christiana esse necessariam, anno 1415 edita. *Hardt*, Const. concil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 14651), III, pars 22, str. 805-27. Polemicke traktáty *Mařika Rvačky z Prahy (Mauritius de Praga)*, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14627. — Srv. č. 343-4.

331. Iacobus de Misa, Auctoritates Patrum pro communione sub utraque specie. MS. Vienn. 4945, fol. 13-26. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 439; *Denis*, Codices, I, č. 420.

332. *Anonymi theologi (Andreae de Broda)*, Epistola ad Iacobum de Misa Bohemum, pastorem Pragensem, praecipue contra communionem plebis sub utraque specie ab eodem illo tempore suscitatam a. 1415 scripta. *Hardt*, Const. concil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 14651), III, pars 14, str. 339-92. — Srv. MS. Vienn. 4491, fol. 145-65, Andreas de Broda, Tractatus pro communione sub una specie. Tabulae codicum ms. Vind. III, str. 285; *Denis* I, č. 440 MS. Vienn. 4941, fol. 143 63, Andreas de Broda, Tractatus pro communione sub utraque specie contra Iacobellum videlicet Iac. de Misa. Tabulae, l. c., III, str. 435; *Denis*, Codices, I. č. 422. MS. Vienn. 4945, fol. 58-72, 104-7, Andreas de Broda, Disputatio contra communionem plebis sub utraque specie. Tabulae, l. c., III, str. 439; *Denis*, Codices, I, č. 420. — Srv. MS. Wratisl. I. F. 243, fol., f. 13-32. Viz čísla další, č. 335.

333. Iacobelli sive Iacobi de Misa alias de Strziebro Bohemi, pastoris in Ecclesia et urbe Pragensi, Vindiciae contra Andream Brodam doctorem et professorem theologum in academia Pragensi, pro communione plebis sub utraque specie, sub Constantiensi Concilio anno 1415. editum opus, ex antiquissimo Cod. manuscripto caesareo Vindobonensi, h. t. Tractatus Magistri Iacobi de Misa, alias de Strziebro, contra doctorem Brodam, de communione utriusque speciei. *Hardt*, Constant. Concil. III, str. 416-585. Historické materialie Fr. Palackého: »M. S. Vienn. 4940, fol. 282-330, sine inscript., in registro tamen libri appellatur: Tractatus M. Iacobelli de Miza contra doctorem (Brodam) pro communione utriusque speciei.« Srov. Tabulae codicum ms. Vindob III, str. 433; Denis, Codices manusripti I, č 216. Srv. MS. Vienn. 4916, fol. 134-80 (sine inscr. etc.). (Srv. Tabulae codicum III, str. 417-8 *Denis*, Codic. I, č. 436.) MS. Vienn. 4936, fol. 82-163 cum inscr. »Tractatus M. Iacobi de Misa al. de Střiebro contra doctorem Brodam de commun. utr. speciei.« (Srv Tabulae codicum III, str. 428.) MS. Vienn. 4491, fol. 53-136: Scriptum contra Andream de Broda. Tabulae, l. c., III, str. 285; *Denis* I, č. 440. MS. Vienn. 4511, fol. 173 až 178: Iac. de Misa, Tractatus de communione sub utraque specie. Tabulae, l. c., III, str. 293; *Denis*, I, č. 428. MS. capit. Prag. D 53, pag. 1 125 cum subscript. (manu eadem): »Anno Dom. MCCCCXV. finitum est hoc opusculum dominico die ante festum beati martyris Sixti.« (Copia bona.) Praemissis positione scholastica et tractaculo, in quo sanctorum antiquorum auctoritates sunt succincte collectae . . . et

utile, sit in eo laus et gloria Deo in saec. saecul. Amen.) — Srv. též *Hardt*, l. c., III, 591; viz č. další a č. 338.

334. *Anonymi theologi*, Tractatus tres a. 1415. editi contra Iacobum de Misa Bohemum et speciatim contra eiusdem doctrinam de communione laicorum sub utraque specie. *Hardt*, Const. concil (Bibl. Č. Hist. II, č. 14651), III. pars 19, str. 658-762.

335. *Andreas de Broda*, Disputatio contra Iacobum de Misa, pastorem Pragensem, contra communionem plebis sub utraque specie Pragae a. 1415. conscripta. *Hardt*, Const. concil. (ibid.) III. pars 15, str. 392 až 415. Srv. Bibl. Č. Hist. II č. 14606-18.

336. *Ioannis Barbati* narratio de supplicio M. Ioh. Hus cum epilogo M. Iacobelli de Misa. 1415. Viz *Palacký Fr.*, Documenta M. Ioh. Hus (Bibl. Č. Hist. II, č. 14096), str. 556-8.

337. *Iohannes Hofmann de Swydnicz*, Tractatus contra communionem laicorum sub utraque specie. (Debemus nos invicem diligere . . . vita et dilectio perducat que sine fine vivit) MS. Vienn. 4151, fol. 51 až 146. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 183; *Denis*, Codices, I, č. 415. — MS. Vienn. 4299. fol. 85 230: I. H. de S., Contra communicantes sub utraque specie. Srv. Tabulae, l. c. III, str. 232; *Denis*, Codices I., č. 573. — MS. Vienn. 4576, fol. 103. Srv. Tabulae, l. c. III, 317

338. Responsiones M. Iacobi adversus dicta M. Andreae de Broda de communione calicis (rukopis Klementinský). *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar), III, 1780, str. 108. — Srv. Historické materialie Frant. Palackého: Vienn. MS. 4524, f 1-22 cum inscript.: »M. Iacobellus de communione«. (Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 299; *Denis*, Codices ms. I, č. 441.) MS. capit. Prag. D 53, pag. 131-71 cum inscript. rubr »Inc. tractatus de sanguine Jesu Christi Mag. Iacobelli de Misa;« ibi explicit in haec verba: »ut duplicis substantiae totum cibaret hominem etc.« »Explicit tractatus de sanguine domini nostri Iesu, Mag. Iacobelli de Misa an Dom. MCCCCXV, feria secunda proxima ante Viti.« (Quod non solum sacerdotes sed etiam laici fideles vel quicunque alii Christiani deum timentes debent libere sacramentaliter et spiritualiter de calice pretiosum sanguinem Christi . . . per quem et cum quo patri gloria simul cum sancto spiritu, nunc et semper et in saec saecul. Amen.) — Srv. č. 333 O rukopise Klementinském viz *Truhlář J.*, Catalogus MS. lat. Univ. Prag. (v tisku).

339. M. Iacobellus, Allegationes magistrorum Pragensium pertinentes pro communicantibus sub utraque specie. MS Vienn. 4131, fol. 97-105, Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 174; *Denis*, Codices, I, č. 414. MS. Vienn. 4491, fol. 28-53, č. 2, Tabulae, l. c., III, str. 285; *Denis*, Codices, I, č. 440; MS. Vienn. 4524, č. 1., Tabulae, l. c., III, str. 299; *Denis*, Codices, I, č. 441. MS. Vienn. 4940, č. 4., Tabulae, l. c., III, str. 433; *Denis*, Codices, I, č 216. MS. Vienn. 4945, č. 2., Tabulae, l. c., III, str. 439; *Denis*, Codices I, č. 420.

340. Conclusiones theologorum Constantiensis concilii contra Iacobum de Misa et eius doctrinam de communione plebis sub utraque specie a. 1415 mense Iunio proditae. *Hardt*, Const. concil. (ibid.) III, pars 17, str. 586-91.

341. Iacobus de Misa, Apologia pro communione plebis sub utraque specie contra Conclusiones doctorum in Constantiensi concilio editas et contra publicum eiusdem concilii decretum condemnatorium, die 15. Iunii 1415 publicatum. *Hardt*, Const. concil. (ibid.) III, pars 18, str. 591-657. (Christus post coenam instituit et ministravit sub utraque specie panis et vini . . . qui suos miseros assecurat, dicens: Ubi ego sum, illic et minister meus erit. Amen.)

342. *Iohannes Gerson*, Consilium publicum Constantiae iussu concilii a. 1417 theologis datum, causam Iacobi de Misa et Bohemorum quoad communionis laicalis sub utraque specie necessitatem uberius discutiendi. Vyd. 1. *Hardt*. Const. concil. (ibid.) III, pars 20, str. 765-80; vyd 2. *Mansi*, Concilia (Bibl. Č Hist. II, č. 1106) XXVIII, 1785, str. 424-32 (v titulu místo »uberius« má »ulterius«).

343. *Mauritius de Praga* (*Mařík Rvačka z Prahy*). Tractatus I. contra Iacobum de Misa Bohemum de communione corporis et sanguinis Christi, editus in concilio Constantiensi 1417 die 8. Dec. Vyd. 1. *Hardt*, Const. concil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 14651), III, pars 21, str. 779-804; Vyd. 2. *Mansi*, Concilia (ibid. č. 1106) XXVIII, 1785, str. 432-46. Srv. č. 344.

344. *Mauritius de Praga*, Tractatus II. contra librum Iacobi de Misa de communione calicis in plebe christiana. Vyd. 1. *Hardt* (l c.), III, pars 22, str. 826-53; Vyd. 2. *Mansi* (l. c.), XXVIII, 1785, str. 447-94 (v titulu místo »communione« má »communicatione«).

345. M. Jacobellus, De antichristo. Historické materialie Fr. Palackého: »Vienn. MS. 4519, fol. 108b-119b cum inscript. rubr.: Incipit positio rev. M. Jacobelli de Antichristo. (Srv. Tabulae codicum ms. III, str. 297; *Denis*, Codices ms. I, č. 427.) Vienn. MS. 4933, fol. 205b-219 cum subscr.: Et sic est finis positionis M. Jacobelli, quam posuit sub Mag. Cziskone, de Antichristo maximo. (Srv. Tabulae l c. III, str 426; *Denis*, Codices I, č. 421.) MS. Vienn. 4518, fol 177-85, Tabulae, l. c. III, str. 297; *Denis*, Codices, I, č. 427. MS. Vienn. 4749, fol. 96-111, Tabulae, l. c., III, str. 374; *Denis*, Codices, I, č. 425. —

Prag. universit. MS. XI., D 5. fol. 168-179, cum subscript. eadem. Referuntur hic verba Milicii quaedam et Matthiae. De hoc dicitur: »M. Mathias Parisiensis magnae humilitatis et devotionis, ut constat his, qui cum eo conversati sunt.« (Utrum, sicut ex scriptura plene constat, Christum in plenitudine temporis personaliter advenisse, ita evidenter sit deducibile ex eadem, antichristum in complemento saeculi propria venire in persona ... eadem facilitate contemnitur, qua probatur.) Srv. *Truhlář Jos.*, Jakoubkova kvestie o Antikristu z r. 1412. (Paběrky z rukopisů Klementinských č. 55.) Věstník Č. Akad. X, 1901, str. 197-9. — Srv. MS. Vienn. 4933, fol. 220-45, cum subscr.: »Explicit tractatus de Antichristo M. Stanislai de Znoyma s. theol. prof. editus Pragae a. d. 1413 contra Jacobellum.« (Cum oppositorum suo tempore possibilium nedum sit eadem disciplina ... et haec ad praesens sub ductione et correctione sanctae Sedis Apostolicae et S. R. Eccl. sufficiant.) Historické materialie Fr. Palackého. Srv. Tabulae, l. c., III, str. 426; *Denis*, Codices I, č. 421. — O Jakoubk. rukop. univ. bibl. v Praze, *Truhlář J.*, Catalogus MS. lat. Univ. Prag. (v tisku).

346. M. Jacobellus, De communione parvulorum. Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Vienn. 4937, fol. 85-94 sine inscript., sed. indice signatur: It. de communione parvulorum M. Jacobus de Misa.« (Videtur mihi, quod illud evangelicum dictum: Accipite et comedite, hoc est corpus meum; et illud: bibite ex hoc omnes, et aliae scripturae ... non enim cohibenda est aetas, quae, quid agat, non videt.) — Srv. Intimationes publicae, quibus magistri Simon de Tissnow et Jacobus de Miza mutuo sese provocant ad disputandum de communione parvulorum (1417). Viz *Palacký*, Documenta M. Joh. Hus (Bibl. Č. Hist. II, č. 14096), str. 673-5. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 430; *Denis*, Codices ms. I, č. 968. — Ibid., MS. Vienn. 4937, fol. 176: Propositiones quinque *Simonis de Tysnow* et totidem Jac. de Misa in materia de communione parvulorum. Tabulae l. c.; *Denis*, l. c. — Srv. MS. Capit. Prag. D, 53, fol. 216-62: Ad honorem omnipotentis Dei suaeque sponsae ecclesiae et maxime ad profectum omnium parvulorum et adultorum per sanctum baptisma in vitam aeternam regeneratorum ... cibos potusque mentis. ut postea non esurias neque sitias umquam.« Historické materialie Fr. Palackého.

347. M. Jacobellus, Sermo. Historické materialie Fr. Palackého. »MS. Budissin Gersdorf. in 4°, N° 25 (coaevum) cum inscr. rubr. Sermo M. Jacobi de Misa.« (Ite et vos in vineam meam. Matth. 20. Rev. magistri et domini. Constat ex serie evangelii ... quam nobis praestare dignetur idem pater familias gratiose. Amen.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4281.

348. M. Jacobellus, MS. Vienn. 4935, fol. 93-124: Utrum credi debeat, quod in sacramento altaris corpus Christi .. sit in sua propria existencia vel natura ... Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 427; *Denis*, Codices, I, č. 353. Srv Tractatus de existencia corporis et sanguinis Christi in eucharistia, MS. Vienn. 4302, fol. 165 82, Tabulae, l. c III, str. 235; *Denis*, Codices I, č 802. Ibid. MS. Vienn. 4936, fol. 165-81, Tabulae, l. c., III, str. 428. (Utrum ex fundamento scripturae ... in quo omnia et per quem omnia in saec. saec. Amen.) Viz Jacobus de Misa, Tractatus de vera existencia corporis et sanguinis Christi in sacra coena, catholice conscriptus. *Hardt*, Const. concil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 14651). III pars 23, str 884-932. — Srv. MS. Vienn. 4935, fol. 149-82: Traktát, »zdali ve svátosti na oltáři tělo Kristovo jest ve své vlastnie podstatě nebo přirození« (proti smyslu kněží Táborských.) (Dobrota svrchovaná Pána našeho Jesu Krista a památka všech divných věcí božských ... a tak děj se Bohu Otci i Synu i Duchu sv. čest a chvála na věky věkóv, amen). Historické materialie Fr. Palackého. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 427; *Denis*, Codices ms. I, č. 353. — Srv. též MS. Capit. Prag. O XXIX, chartac., 4°, fol. 97-114: Positio M. Jacobelli de inexistentia corporis Christi in sacramento altaris. (Utrum ex fundamento scripturae sacrae et testimonio antiquorum sanctorum possit ...).

349. M. Jacobellus, Ditare clerum ... Historické materialie Fr. Palackého: MS. Vienn. 4933, fol. 159-172, cum subscr. »Explicit positio Jacobelli discipuli M. Joh. Hus de articulo scil. Ditare clerum c. c. r. Chr.« (Ditare clerum est contra regulam Christi ... et patet responsio per haec objecta plurima adversariorum.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 426; *Denis*, Codices ms. I, č. 421. — Srv též MS. Vienn. 4518, fol. 44-52: Jacobus de Misa, Posicio pro articulo tricesimo secundo condempnato, videlicet Ditare clerum est contra regulam Christi. (Suppono, quod regula Christi ... obiecta plurime adversariorum.) Tabulae, l c., III, str. 296; *Denis* Codices, I, č. 432. — Srv. č. 329.

350. M. Jacobellus, Positio facta a. D. 1416. (Quia heu in templis christianorum ... non accedat offerre oblaciones duo.) MS. Vienn. 4491, fol. 1-28. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 285; *Denis*, Codices I, č. 440.

351. M. Jacobellus, De confessione. Historické materialie Fr. Palackého: »MS. capit. Prag. D 53, pag. 183-8, cum inscript.: Sermo de confessione, reportatus post Mag. Jacobellum de Misa.« (Sciendum quod triplex est confessio ... ad illam

ergo antiquam ecclesiam in huiusmodi, regimine est tendendum, an talis confessio sit vel non sit revelanda.)

352. M. Jacobellus, Quaestio, Utrum aliquid lege divina prohibitum possit in aliquo casu homini esse licitum? (Nota, triplex est lex divina ... regnum dei non possidebit.) MS. Vienn. 4518, fol. 146-8. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 296; *Denis*, Codices I, č. 432.

353. M. Jacobellus, Quod sacerdotibus potius regi quam archiepiscopo obtemperandum sit. MS. Vienn. 4518, fol. 193-4. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 297; *Denis*, Codices, I, č. 432.

354. Jacobus de Misa, Opusculum de purgatorio animarum. Vyd. *Walch C. W. F.*, Monimenta medii aevi, Hannov. 1757, III, praefatio, str. V-XV, str. 1-25. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 4524, fol. 39-45, cum inscript. »Sermo M. Jacobelli de purgatorio.« (Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 299; *Denis*, Codices ms. I, č. 441.) Vienn. MS. 4749, fol. 160-9. »Sermo . . .« (Srv. Tabulae l. c. III, str. 374; *Denis*, l. c., č. 425.) Vienn. MS. 4937, fol. 177-82, cum inscript. (rubr.): Sermo de purgatorio. (Srv. Tabulae, l. c., III, str. 430; *Denis*, l c, I, č. 968.) (Ipse autem salvus erit, sic tamen, quasi per ignem ... praestante D. Jesu Christo, cui cum patre et spiritu sancto sit honor et gloria in saec. saecul. Amen.)

355. Jacobi de Misa, Tractatus. Viz *Dudík B.*, Handschriften der Bibl. zu Nikolsburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 3909), str. 461.

356. M. Jacobelli Sermo ad clerum in exequiis Caesaris. Viz č. 362.

357. Jacobi de Misa, Confessio circa agonem. Viz *Dudík*, l. c. Otisk, str. 37. Srv. č. 376.

358. M. Jacobelli Positio de suffocatis. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 111 (rukopis Klementinský). Viz *Truhlář J.*, Catalogus manuscr. lat. Univ. Prag. (v tisku).

359. M. Jacobellus, Pro informatione monachi. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 4488, fol. 97-104, cum subscript. »Et sic est finis hujus tractatuli rev. M. Jacobelli de Misa pro informatione monachi M. Petri de ordine fratrum S. Clementis.« (Utrum communitates fidelium debeant divisivam eucharistiam sumere sub utraque forma sacramentali, tam panis, quam vini ... ex publico Christi plebibus universis.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 283-4; *Denis*, Codices ms. I, č. 684.

360. M. Jacobellus, Oratio invectiva in sacerdotes degeneres et immemores officii. (Cogitante me, quid liceret ... cum eo vivere valeamus.) MS. Vienn. 4341, fol. 105-23, Tabulae, l. c., III, str. 245; *Denis*, Codices, I, č. 253. MS. Vienn. 4342, fol. 200-24. Tabulae, l. c., III, str. 245 6; *Denis*, Codices, I, č. 41.

361. M. Jacobellus, De Maria Magdalena. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 3930, fol. 202a-8a cum inscript. »Sermo M. Jacobi de Miza etc. de beata Maria Magdalena« (est sermo ad clerum). (Ecce mulier, quae erat in civitate peccatrix ... imperium in saec. saecul. Amen.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 120.

362. M. Jacobellus, Sermo. MS. capit. Prag. D, XII, fol. 109-116b cum subscript.: Explicit sermo M. Jacobelli de Misa, quem fecit in exequiis Caesaris in claustro S. Clementis an. dom. MCCCCXIII°. (Factum est, ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis ... non poterit male mori, sed transiet de morte ad vitam, ad quam nos perducat Jesus Chistus, Mariae filius. Amen.) Historické materialie Fr. Palackého. Srv. č. 321.

363. M. Jacobellus, Tractatus de dispensatione prudenti et fideli sacramentorum. MS. Vienn. 4496, fol. 15-38. (Quia dispensatoribus in domo dei ... non solum sanctificatum est, sed et sanctificatio.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 286; *Denis*, Codices I, č. 190.

364. M. Jacobellus, Sermo in missa universitatis. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 3930, fol. 212b-217c cum inscript. coaeva. »Sermo Mag. Jacobi de Miza.« (Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 120.) Vienn. MS. 4902, fol. 169-76 cum inscrip. rubr. »Explicit sermo pronuntiatus per rev. M. Jacobum de Misa in missa universitatis circa S. Michaelem a. dom. 1410.« (Haec omnia dabo tibi, si cadens adoraveris me, scribitur Mt. IV. In exordio huius sermonis, antequam ad dicenda procedatur, prout est de more laudabili ... et imperium in saec. saecul. Amen.) Srv. Tabulae, l. c., III, str. 412; *Denis*, Codices ms. I, č. 418.

365. M. Jacobellus, Sermo. MS. Vienn. 3930, fol. 311-8. (Inc. Accipiebant spiritum sanctum. Act. 8. Nisi quia esset diversitas spirituum.) Historické materialie Fr. Palackého. — Srv. Tabulae l. c.; *Denis*, l. c.

366. Positio Jacobelli de Misa de imaginibus ante Laetam Curiam, Pragae, 1417. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 111 (rukopis Klementinský). Historické materialie Fr. Palackého: MS. Vienn. 4749, fol. 147-59 cum inscr. rubr. »Positio M. Jacobelli.« (Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 374; *Denis*, Codices ms. I, č. 425.) MS. Vienn. 4937, fol. 187-94 cum inscr. rubr. »Positio M. Jacobelli de imaginibus et de adoratione illarum.« (Srv. Tabulae, l. c., III. str. 430; *Denis*, l. c., I, č. 968.) MS. Vienn. 4550, fol. 291-307. Srv. Tabulae, l. c., III, str. 309; *Denis*, Codices, I, č. 437. MS. capit.

Prag. D 53, pag. 262-310 cum inscr. rubr. »Incipit tractatulus Magistri Jacobi de imaginibus«. ubi pag. 310 explicit in verba: »Et ingressi contaminastis cenam meam« etc. (Utrum secundum legem evangelicam plebes Christi fideles necessitantur in templis suis aliquam habendo imaginem colere, adorare vel aliter quomodolibet venerari. Arguitur, quod non... quia secundum Augustinum omnis veritas est in scriptura... ea facilitate contemnitur, qua probatur.) — O rukop. Klement. viz *Truhlář J.*, č. 358.

367. M. Jacobellus, De bello. Historické materialie Fr. Palackého: MS. capit. Prag. D, 53, pag. 372-9, cum subscr »Explicit tractatus de bello« etc. (In indice coaevo sic habetur: »De conditionibus IX. belli simpliciter scriptis hic.«) (Cum in istis periculosis temporibus undique bella strepant et grassetur plus solito gladius fratrum contra fratres... Nos vero pugnabimus pro animabus nostris et legibus nostris, et ipse dominus conteret eos ante faciem vestram; vos ergo ne timueritis eos.) Srv. MS. Vienn. 4302, fol. 191-4: Tractatus de bello Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 235; *Denis*, Codices I, č. 802.

368. M. Jacobellus, Commentarius in Apocalypsin (cum glossis čechicis). MS. Vienn. 4520. Viz Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 298; *Denis*, Codices, I, č. 429.

369. M. Jacobellus, Tractatus de iuramento. MS. Vienn. 4936, fol. 185-8. (Pollicia bene recta est... quidem sanctificatur a deo.) Viz Tabulae codicum ms. Vindob III, str. 428.

370. Jacobi de Misa Tractatus super lamentationes Jeremiae. Viz *Dudík*, č. 355, str. 461, 489; Otisk, str. 72.

371. Jacobi de Misa De communione spirituali integra sub duplici forma panis et vini quantitatem plebem concernente. Viz *Dudík*, l. c, str. 463; Otisk, str 47.

372. Kázání svaté paměti Mistra Jakobella, rodiče Stříbrského milovníka pravdy Boží, tovaryše a pomocníka Mistra Jana Husi, o poctivosti a cti, kterou má věrný člověk učiniti Tělu a Krvi Boží a před přijímáním i při přijímání a po přijímání kterak se míti a zachovati má. Predigett der heiligen Gedechtnuss Magister Jacobelli vom Müse der geburt, liebhaber der warheit Gottis, mittgesell und mitthelffel Magister Joannis Hus, von der wirdickeit unnd ehr, welche der mensch schüldigk ist tzu thuen dem Leichnam und blutt Gottis und wie er sich vor der empfahungk unnd ihn gegen wertigkeit unnd auch darnach halten sol, anno 1545, 4°, 10 l. (Dedikace: Arnoštovi z Újezdce a z Kunic a na Jilemnici kněz *Pavel Bydžovský*, farář kostela sv. Havla v Starém Městě Pražském.)

373. Bohomyslné kázání a rozmlouvání věrné duše s Pánem Kristem, s. l., 1545. Srv. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 850.

374. Epištoly nedělní, též s výklady přes celý rok mistra Jakobella, kněze a kazatele zákona Páně, věrného a milého tovaryše téhož mistra Jana Husi, kteréž jsou ještě nikdy nebyli tisknuté, ale již nyní teprv na světlo jsou vydané létha 1564 (při postille Husově. Bibl. Č. Hist. II, č. 14938), fol. 201 l. Explicit: Vytištěno ke cti a chvále i zvelebení jména Boha všemohoucího, potom pak všech věrných a pobožných v jazyku a v národu českém k rozhojnění i nabytí víry pravé, též dojití milost věčného života a spasení v Kristu Ježíši Pánu našem. Letha Páně 1564. — Srv. *Hrubý Hynek* O české postille M. Jakoubka ze Stříbra. Listy filolog. XXVII, 1900, str. 233-40. Viz č. další.

375. Sermones repraesentati a Jacobello per circulum anni. Viz *Kolář Mart.*, Hlídka rukopisů Táborských (Bibl. Č. Hist. I, č. 3713.) Krok (Dastichův) I, 1865, str. 221-7. Srv. *Hrubý Hynek*, České postilly. (Spisů poctěných jubilejní cenou Kr. Č. Spol. Nauk č. 12), v Praze, 1901, str. 38-47. Rukopis, nyní v bibl. Musea Král. Č., má sign. XIV, E. 4.

376. O velebené svátosti těla Syna Božího, vyznání dobré paměti M. Jakúbka Pražského 2 l. Viz *Dudík B.*, Handschriften der Bibliothek zu Nikolsburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 3909), str. 463, 488; Otisk, str. 47, 72. Srv. *Jireček*, Rukověť lit. č. I, str. 308 (český text: Confessio circa agonem?); *Menčík*, Píseň o přijímání kalicha, č. 85; *Jungmann*. Hist. lit. č. III, č. 371 a *Hanuš*, Dodatek III, č. 29, 371. -- Srv. č. 357.

377. Píseň Jakoubkova »Jesu Christe, tui memoria«; pozdní překlad: »Ježíši, tvář jest památka« s titulem: »Píseň o Těle a krvi Páně«, tištěn s. l. a. Viz *Nejedlý Zd.*, Dějiny česke hudby, v Praze, 1903, str. 23. Srv. Index *Konidšův*. III. vyd., str. 109, 207; *Hardt*, Const. concil. III, 384.

378. Jacob von Mies vertheidigt den Decalog des Joh. Wiclif. *Loserth*, Hus und Wiclif (Bibl. Č. Hist. II, č. 14447), str. 271, č. 1.

379. Tractatus de septem vitiis capitalibus sive Summa vitiorum, připsaný v rukopise knihovny Mikulovské Jakoubkovi. Viz *Dudík B.*, Handschriften der Bibliothek zu Nikolsburg (Bibl. Č. Hist I, č. 3909) str. 462. Srv *Jungmann*, III, č. 29: Tractatus morales de peccatis cum insertis quam plurimis phrasibus bohemicis; *Hanuš*, Dodatky III, č. 29.

380. M. Jacobellus, De destructione prostibulorum. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 4556, fol. 128-32, cum inscript. rubr. »Tractatus de destructione prostibulorum«, et subscript. rubr. »Explicit tractatus rever. M. Jacobelli de

Miza, in quo determinat, quod prostibularia et publicani sunt destruendi, et quod nullus fidelis Christianus debet eos fovere aut defendere propter aliqua lucra hujusmodi sub poena damnationis perpetuae, ann. dom. M°CCCC°XV°, secunda feria post Batholomei hora XV est finitus.« (Quia lex divina Christianorum est munda et immaculata, per quam Christianus immaculate se debet custodire... et regnum dei non possidebit.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 310; *Denis*, Codices ms. I, č 663. — MS. Vienn. 4916, fol. 44-6: Determinacio, quod prostibularie et publicani sunt destruendi arcendique. (Utrum aliquid lege divina prohibitum .. regnum dei non possidebit) Srv. Tabulae, l. c., III, str. 417; *Denis*, Codices, I, č. 436.

f) Jan Příbram.

381. M. Ioannes de Przibram. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 105; (ed. Ungar) II. 1778, str. 175.

382. M. Ioannes Przibramius. *Voigt*, Acta liter. Bohemiae et Moraviae, vol. I, pars 5, 1774, str. 377-97. Viz č. 284.

383. *Vinařický Karel*, M. J. z Příbrami, hajitel obecné víry proti Táborům. Čas. Kat. Duch. IV, 1863, str. 284-99, 328-51.

384. Jan z Příbramě, Kněz příjmím. *Jireček*, Rukověť liter. č II, str. 141-4. Srv *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173), 1897, str. 134-7.

385. Příbramovo učení viz *Toman*, Husitské válečnictví v dalším.

386. *Krofta K.*, J. Příbram. Ottův Sl. Naučný XX. 1903, str. 671-3.

---

387. *Goll Jar.*, O Příbramově spise: O poslušenství starších a jednotě křesťanské. Zprávy Král. Č. Spol. Nauk 1878 str. 2 8-9.

388. *Klicman Lad.*, Studie o Miličovi z Kroměříže Listy filolog XVII, 1890, 28-44, 114-25, 256 68, 347-62. Řeči kostelní (*Jungmann*, Historie liter. č. III, č. 706 c; *Hanka*, Rozbor staroč. liter. III, str. 58, 719; *Jireček*, Rukověť s. v.) = Kniha o zarmúceních, zachovaná ve dvou rukopisech a v tisku Pavla Bydžovského, s názvem: Počínají se kníhy o zarmutceních velikých církve svaté, i kaž é duše věrné, kteréž mají trpěti od draka v poslední dni. A o Antikristovi a jeho sedmi ranách posledních a nejhorších, kterýmiž bude všecky volené Boží náramně křižovati. A kterak se mají volení Boží v tom křižování jmíti. Vyd. Pavel Bydžovský, v Menším Městě Pražském, 1542, 4°, l. (4), 124.

389. *Truhlář Jos.*, Latinská kázání sváteční M Jana z Příbramě. Věst Č. Akad. VII, 1898, str. 522-4, č. 13.

390 *Krofta Kamil*, O některých spisech M. Jana z Příbramě. Čas. Č. Mus. 1899, str. 209-20. Srv. *Truhlář Jos.*, Věst. Č. Akad. 1900, str. 413-4. Viz č. další

391. *Truhlář Jos*, Příbramův traktát proti Biskupcovi. (Paběrky rukopisů Klement.) Věst. Č. Akad. IX, 1900, str. 414-5.

392. *Krofta Kamil*, K literární činnosti J. Příbrama a J. Rokycany. Čas. Č. Mus. 1903, str. 425-34. Srv. č. předchozí.

393. Písně proti Příbramovi a Hilariovi. Viz *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 82 (Z Jafetovy Historie bratrské l. 70-1.)

394. Jan z Příbrami, Život kněží Táborských (do r. 1429). Výbor liter. č. II, 1868, str. 409-30 (vydána jen první část, viz další popis). — Historické materialie Fr. Palackého: MS. Trebon. A. 16., in 4°., sec. XV., fol. 44-83., cum inscr. »Tuto se vypisuje život kněží Táborských, od jich počátku až do tohoto léta.« (Jest spis polemický M. Jana Příbrama proti Táborským, psaný r. 1430. obšírně. Nový přepis chová se v Českém Museum, nyn. sig. III. D. 28.) (My kněžie i kazatelé i jiní Čechové věrní, světští i duchovní, českého jazyku milovníci snažní a ustavní, nemohúce trpěti více toliko bluduov. Dokonává se řeč odporná tomu listu bludnému ot kněží Táborských léta tohoto vydanému, z niež máš, že ten list pln jest bluduov a šacht pekelných a škodlivých neřáduov proti Bohu i proti vší cierkvi svaté Tuto se počíná život kněží Táborských od jich počátku příliš lživý a mylný, ukrutný a vešken nespravedlivý... Tudiež nectný Matěj Lauda s jinými kněžími Táborskými té vieře se protiviechú a povstavše jí odpieráchú a že je obec tu vieru seznala, hněvivě žehrachú) — Srv. *Vinařický Kar.*, M. Jan z Příbrami o životě kněží Táborských. Čas. Kat. Duch. IV, 1863, str. 420-450. Srv. ibid., str. 571-7: Drobné zprávy o kněžích Táborských.

395. Vyňatek z latinských spisů (Ex apologia M. Ioh Přibram. *Höfler*, Gesch. husit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 138-41.

396. Ioh. de Přibram, Scriptum de certis punctis doctrinae Ioh. Wiclefi (Gratia omnipotentis induere vitam .. de › omnipotenti vos requirendo.) MS. Vienn. 4902, fol. 229-230. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 412; *Denis*, Codices, I, č. 418.

397. Ioh. de Přibram De ritu missae. Historické materialie Fr. Palackého: Quaestio, an sacerdotes Christi possunt sacras missas eo ritu, quo nunc per orbem ge-

runtur, in vasis et vestibus non ad usum communem, sed ad sacrificandum specialiter deputatis circumscripto ab eis omni peccato licite et meritorie celebrare. MS. Vienn. 4749, fol. 1-34, cum inscript. in indice: »Tractatus M. Příbram de ritu missae.« Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 3.4; *Denis*, Codices ms. I. č. 425. Viz Nicol. de Pelhřimov Chronicon Taborit. (č. 451). (Cum firma fide credendum est, quod in novissimis diebus instabunt tempora omnibus temporibus antedecursis periculosa... ex eius scriptis non possunt fratres suas phantasias fundare aut munire). — Srv. MS. Vienn. 4302, fol. 187 až 90: De vestibus sacris. (An sacerdotes Christi possunt sacras missas . . . Christus sancta communione.) Tabulae, l. c., III, str. 235; *Denis*, Codices I, č. 802. — Srv. MS. Vienn. 4938, fol. 37-47: Ioh de Přibram, Tractatus de ritibus et gestibus et vestibus sacre misse observandis. (Cum firma fide... fantasias fundare aut munire.) Tabulae, l. c., III, str. 432; *Denis*, Codices, I, č. 423.

398. Ioh. de Přibram, Contra 76 articulos Picardorum et Taboritarum. Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Vienn. 4749, fol. 37-92, cum inscript. in indice: M. Přibram scriptum contra 76 articulos Picardorum et Taboritarum. Copia bona. (Iesus Christus, Dominus omnipotens, qui est Deus et scientiarum dominus et qui est laborum merces optima . . pauper obtuli contra pluvias et caumata errorum utcunque contegendum et defendendum.) Viz Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 374; *Denis*, Codices I, č. 425. — Srv. MS. Vienn. 4902, f. 229 (B. 111), (Tabulae, l. c., III, str. 412; *Denis*, Codices, I, č. 418). 4936, f. 254 (B. 118), (Tabulae, l, c., III, 429). Srv. *Prochdska*, Miscellaneen, č. 476.

399. Joh. de Přibram, De usura. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Clement. III. G 16, fol. 50-6 cum inscr. »Mag. Joh. de Přibram tractatulus de usura« et alia manu »Utrum usuraria pecuniarum acquisitio apud moralem et amplius apud fidelem hominem pessima sit reputanda.« (Quoniam circa contractus emptionis et venditionis nec non mutuorum homines quasi communiter occupantur . . . maiora sunt peccata, quam tractio capillorum et aquae modicae perfusio, ergo etc.) — Viz *Truhlář J.*, č. 358.

400. Joh. de Přibram, Propositio, quae oblata est per J. P. serenissimo principi Sigismundo et dominis consulibus in congregacione tocius cleri, quae per ipsum dominum principem oblata est M. Petro Payne (latine et čechice). MS. Vienn. 4936, fol. 254-5. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 429.

401. Culpae M. Přibram et Procopii de Plzna simul. (Inc.: Primo notorium et manifestum.) Historické materialie Fr. Palackého: MS. Wratisl. IV. Q. 231, chart. in 4° (olim »Memoriale Mag. Martini de Swyn«, f. 203. - Ibid. fol. 215-21: Culpae ipsius M. Přibram, apostatae venenosi. (Inc.: Primo enim offendens in divinitate.)

402. Joh. de Přibram, Tractatus pro communione. Historické materialie Fr. Palackého: Vienn. MS. 4488, fol. 109-134, cum inscript. rubr. »Inc tractatus pro communione utriusque speciei ad adultos pro audientia concilii Basil. adaptatus M. Przibram.« (Ad honorem D. nostri Jesu Christi crucifixi, profectumque ecclesiae suae sanctae, nec non ad magnificationem et promotionem eius divinissimi sacramenti eucharistiae.) Srv Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 284; *Denis*, Codices ms. I, č. 684.

403. Joh. de Přibram, Sermo de festo nativitatis Christi. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Vienn. 4936, fol. 209 28, cum subscript. rubr. »Explicit sermo M. Joh. Přibram factus in eccl. S. Aegidii in civitate Prag. an. 1444. (De festo nativitatis Christi«.) (In nomine Domini. Amen. Locuturus in hac alma congregatione virorum sapientum, mens mea in diversa rapitur . . . ad quam nos perducere dignetur unigenitus hodie natus Dei et Mariae filius nunc et in aeternum benedictus. Amen.) Srv. Tabulae, l. c., III. str. 428.

404. Joh. de Přibram, Tractatus de communione parvulorum. (Ad honorem omnipotentis dei . . . reficiantur spiritualiter.) MS. Vienn. 4937, fol. 97-140. Srv. Tabulae, l c., III. str. 430; *Denis*, Codices I, č. 968. -- Srv. Prokop z Plzně, č. 427; Jakoubek ze Stříbra č. 346.

g) Jiní theologové.

1. Křišťan (Christiannus) z Prachatic.

405. Christiannus de Prachatic. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 112-5; (ed. Ungar), II, 1778, str. 187-90.

406. *Smolík Jos.*, Mathematikové v Čechách. (Otisk z čas. Živa), v Praze, 1865, lex., str. 11-4. Srv. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Biblioth. regiae Berolin. sign. MS. lat., 4°. 23, saec. XV., in quo tractatus iste, figuris quandoque geometricis pictis ornatus, 12½ fol. in 4° implet, inscriptionem hanc praeseferens: »Hic incipitur de compositione astrolabii mag. Christanni,« tractatumque eiusdem auctoris, qui incipit »Quia plurimi« etc. in

eodem codice immediate sequens. (Quamvis de astrolabii compositione tam modernorum, quam veterum dicta habentur pulcherrima ... Horum autem omnium iam dictorum pictura figurae inmediate superius positae patule manifestat. Deo gratias.) — Ibid.. cum inscript.: »Incipit supra astrolabium Mag. Christani de Prachatitz.« cod. sec. XV, in quo tractatus hicce 15 fol. in 4° implet. Agit de usu astrolabii in astronomia. (Quia plurimi ob nimiam quandoque accurtationem et magnam scriptorum sententiam canones utilitates astrolabii declarantes intelligere et memoriae commendare non valuerunt... et si continget regulam cadere in partem puncti, tunc operare, ut superius ostensum est.) — MS. Vienn. 4673, fol. 151-2, cum inscript. rubr. »M. Christanni«. (Utrum astronomus peritus ex coniunctionibus et motibus planetarum fortunium vel diffortunium alicuius potest praenosticari ... quod quaestio, ut proponitur, est vera.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 343; *Denis*, Codices II, č. 614. — Srv. *Schiller* č. 410.

407. K. z P. *Jireček*, Rukověť lit. Č. I, str. 419-20. Viz č. 284.

408. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173). 1897, str. 133.

409. K. z P. *Nejedlý Zd.*, Ottův Sl. Naučný XV, 1900, str. 187-8 (s literaturou).

410. *Schiller Ott.*, Český lid XII, 1903 str. 257-8 (s literaturou).

411. Arrestatio M. Cristani, 30 articuli contra eum oblati. *Höfler*, Gesch. Husit. Bew. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 274. Srv. Responsio M. Stephani satirica ad M. Christianum 1417 *Höfler*, Gesch. Husit. Bew. II, X, app. 4.

412. Christanni tractatus adversus Piccardos, rukopis v knihovně Třeboňské, viz *Balbín*, Boh. docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 115; (ed. Ungar) II, 1778, str. 90.

413. Herbář Křišťana z Prachatic. *Černý Frant.*, Paběrky z moravského zemského archivu. Věstník Č. Akad. 1900. str. 246.

414. *Flajšhans V.*, Vrstevník Husův (Křišťan z Prachatic?). Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1903, č. 3, str. 23-4. Srv. *Pekař J.*, Č. Čas. Hist. X, 1904, str. 346.

415. Mag Christannus de Prachatic graviter reprehendit Corandam, praedicatorem Plznensem, quod et in doctrina Christiana et in ritibus ecclesiae novarum rerum studiosus sit, 1416. Viz *Palacký*, Documenta M. Joh. Hus (Bibl. Č. Hist. II, č. 14096), str. 633-6. Srv. č. 508 ad.

416 Literae M. Christ. de Prachatic ad M. Stephanum Paleč et vicissim datae de instituendo in ecclesia Kurimensi (cuius M. Stephanus erat plebanus) vicario, 1417. Viz *Palacký*, Documenta M. Joh. Hus (Bibl. Č. Hist. II, č. 14096), str. 669-73.

2. M. Jan Kardinal z Reichenšteina, Reinšteina.

(Mag. Johannes dictus Cardinalis de Reinstein.)

417. Johannes Cardinalius. *Procházka F.*, De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str. 194-6.

418. *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, v Praze, 1903, č. 170, str. 219-20 (s novými zprávami životopisnými).

419. Histor. materialie Fr. Palackého: Mon. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2479) I, 377, 378; MS. Bibl. Clement. VIII, C. 13, fol. 158b; Vavř. z Březové Kron., r. 1420. Srv. *Truhlář J.*, č. 358.

420. M. Jan Kardinal rektor a universita Pražská veřejným zápisem schvalují přijímání svátosti těla a krve páně pod obojí způsobou, 10. března 1417. Archiv Český, III, 1844, str. 203-5. Srv. Consilium partis Hussiticae rectore Johanne Cardinali nomine Academiae a. 1417 Pragae datum. MS. Vienn. 4937, fol. 39-43. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 429; *Denis*, Codices I, č. 968.

3. Prokop z Plzně.

421. Procopius de Plsna. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 111; (ed. Ung.) II, 1778, str. 186.

422. *Hruška Martin*, Kniha pamětní král. krajsk. města Plzně, v Plzni, 1881, 8°, str. 19-20.

423. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173) 1897, str. 133-4.

424. *Krofta Kamil*, P. z P. Ottův Sl. Naučný XX, 1903, str. 751-2.

425. M. Prokopa z Plzně, Veřejné napomenutí k Čechům i Moravanům, aby námluvy se sborem Basilejském učiněné přijali a jich dokonali, l. 1435. Z rukop. v Třeboni. Výbor liter. č. II, 1868, str. 429-38. Srv. Archiv Český III, 1844, str. 437-41; *Jungmann*, Hist. lit. III, 625. Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Trebon. A. 16, sec. XV. in 4°, fol. 198-9, cum inscript. rubra: Mag. Procopii de Plzna manu propria, qui fuit plebanus S. Henrici in nova civitate Pragensi.« (Autographa ergo sunt haec folia duo.) Překlad spisu tohoto, (napomínání Čechův a Moravanův, aby kompaktata jim podávaná

přijali), latině nachází se v souvěkém rkp. vídenském. — Viz literaturu: Kompaktata.

426. Culpae Procopii de Plzna, MS. Wratisl. IV. Q. 231, fol. 203, viz Příbram č. 401.

427. Proc. de Plsna, De communione parvulorum. Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Vienn. 4935, fol. 6-22, cum inscript. Hic sunt fundamenta et scripturae, quibus M. Procopius de Plzna probavit communionem parvulorum in Basilea in plano concilio nomine regni Bohemiae.« (Inprimis ergo pro praefata communione parvulorum ponendum est fundamentum solidum, videlicet salvatoris dictum . . . et usque ad mortem sentire ac immobiliter observare. Amen.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 426; *Denis*, Codices I, č. 353. — MS. Vienn. 4333, fol. 77-111. Viz Tabulae, l. c., III, str. 243; *Denis*, Codices I, str. 443. — Srv Příbram č. 404; Jakoubek ze Stříbra č. 346

428. Procopii de Plzna, Defensio tractatus de ideis Mag. Wykleph. *Loserth*, Hus u. Wiclef (Bibl. Č. Hist. II, č. 14447), Beil. 3, str. 277-85. — Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Budissin. Gersdorf. 4°, 23, cum inscript.: »pro defensione libelli de ideis recolendae memoriae M. Ioh. Wikleff M. Procopius de Plzna in actu suo haec recitavit.« — et subscript.: »Quia a. d. 1410, 16 die m. Iulii, qua fuit fer. 4, in illa syllaba post Arnolphus in Praga in curia archiep. libri M. I. Wicl. sunt combusti, ideo praedicta suplicatio fuit facta die ultima m. Iulii, que fuit feria V.« (Quia plurimi contra M. Ioh. Wikleff sunt in tantum exacerbati, quod ipsum haereticum . . . sempiternam, quam nobis Christus tribuat in saec. benedictus. Amen.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4281. - MS. Vienn. 4002, fol. 18-23: Procopius de Pilsna, Pro libro idearum. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 133; *Denis*, Codices, I, č. 181. -- MS. Vienn. 4518, fol. 165-9: Procopius de Pilsen, Defensio libri Wiclefiani de ideis. Tabulae, l. c., III, str. 296-7; *Denis*, Codices I, č. 432

429 M. Procopii de Plsna, Expositio vocabulorum bibliae. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus), I, 1777, str. 111; (ed. Ungar), II, 1778, str. 186; III. 1780, str. 437.

4. Šimon z Tišnova.

430. Simon de Tissnow. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 112; (ed. Ungar) II, 1778, str. 187.

431. Simon von Tissnow. *D'Elvert*, Nachträge zur Geschichte der histor. Literatur (Schriften VI.), Brünn 1854, str. 236-7 (s výčtem spisů).

432. Š. z T., *Jireček*, Rukověť liter. č. II, str. 289.

433. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173.) 1897, str. 134.

434. *Loserth J.*, Zur Verpflanzung der Wiclifie nach Böhmen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXII, 1884, str. 220-5.

435. *Týž*, Simon von Tischnov, Ein Beitrag zur Geschichte des böhm schen Wiclifismus, ibid., XXVI, 1888, 221 45 (s výčtem jeho prací).

436. Tractatus Simonis de Tischnov contra quatuor articulos Bohemorum. Viz *Dudík B.*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227); otisk, Wien, 1867, str. 67. — Srv. Tractatus sive epistola magistri Symonis de Tissnow contra quattuor articulos conclus. *Loserth J.*, Urkunden und Traktate betreffend die Verbreitung des Wiclifismus in Böhmen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXV, 1887, str. 338 42. Srv. *Loserth*, Hus und Wiclif (Bibl. Č. Hist. II, č. 14447), str. 299-303: Missa Wiclefistarum.

437. *Šimon z Tišnova*, Questio M. Symonis, utrum secta Christianorum sit perfeccior sectis Judeorum et Saracenorum. Srv. *Loserth*, Simon v. Tischnov, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVI, 1888, str. 229.

438. Simon von Tissnov vertheidigt Wiclifs Traktat de probationibus propositionum. *Loserth*, Hus und Wiclif (Bibl. Č. Hist. II, č. 14447), str. 271 6, č. 2. — Srv. Historické materialie Frant. Palackého: »MS. Budissin Gersdorf. 4°, 23 cum inscr.: M. Simon de Tyssnow defendendo librum de propositionum probationibus b. mem. M. Ioh.is Wiklef ann. dom. 1411 (sic) fer. Ia post Iacobi hac recitavit.« (Audistis heri et pridie magistros et dominos rev., librorum sacrae scripturae defensores . . . praestabilis est super malitiis hominum, cui sit laus et gloria in saec. saecul. Amen.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4281. — MS. Vienn. 4002, fol. 38-41. Viz Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 133; *Denis*, Codices, I č. 181.

439. Simon de Tissnow de communione parvulorum. viz Jakoubek ze Stříbra č. 346.

440. Rector et magistri universitatis Pragensis magistrum Paulum de Praga, controversiam, quae ei cum Simone de Tissnow de definitione s. universalis ecclesiae intercedebat, diiudicantes, contumacem esse declarant. 1417, 6. Sept. Viz *Palacký*, Documenta M. Ioh. Hus (Bibl. Č. Hist. II, č. 14096), str. 663-5.

441. Šimon z T., Proti přijímání pod obojí, 1428, březen. Srv. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 612. Vyd. *Palacký*, Archiv Český VI, 1872, č. 23, str. 416-20: Mistr Š. z T. napomíná Čechy, aby vrátili se ku poslušenství církve, jižto dána byla od Krista Pána moc, činiti všeliké proměny

při řádu křesťanském (Píseckým). — Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Clement. III, G. 16., fol. 25, 26 a 31 cum inscr.: Haec litera oblata est capitaneo, magistro civium et consulibus juratis civitatis Piescensis, et est lecta publice in ambone, dominica Iudica anno etc. XXVIII°. Viz *Truhlář J.*, č. 358. — MS. capituli Prag. sign. O 28. chartac. in 4, sec. XV, fol. 1-3. (Milost a pokoj Pána Boha a sjednánie s cierkví svatú obecnú rytěřující buď s vámi. Poněvadž jsem křesťan . . . A byl li bych vás tiem v čem rozhněval, prosím pro Buoh, odpusťte. Mistr Šimon Tišnov, sv. písma bakalář, věrný za vás k Bohu modlitebník.) Viz č. další.

442. Simon de Tyssnow, Epistola čechica de mutationibus in ecclesia. (Milost a pokoj pána boha... pro buoh odpuste.) MS. Vienn. 4314, fol. 152-4. Viz Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 239; *Denis*, Codices I, č. 733. Viz č. 441.

443. Simonis de Tissnow, rectoris universitatis studii Pragensis, Litterae publicae, quibus dictus rector occasione litis inter Andream plebanum S. Jacobi in Praga et Blasconem ac Johannem scolares universitatis conqueritur de archiepiscopo Sbincone in iura et privilegia academica involante dictamque litem ad se evocat. Tabulae, l. c., II'. str. 289; *Denis*, Codices, I, č. 631.

5. Jan ze Soběslavě, řečený Papoušek.

444. M. Joannes Papaussek (de Sobieslavia), praepositus Litomericensis. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus), I, 1777, str. 85-6; (ed. Ungar), III, 1778, str. 145.

445. Jan (Papoušek) ze Soběslavi. *Smolík Jos.*, Mathematikové v Čechách (otisk z čas. Živa), v Praze, 1865, str. 16-8.

446. J. P. ze S., Ottův Sl. Naučný XIX, 1902, str. 187.

447. Mag. Papausskonis Sermones de tempore. *Balbín*, l. c., (ed. Ungar) III, 1780, str. 144.

448. Mag. Papausskonis Tractatus contra usum calicis laicorum, *Balbín*, ibid., (ed. Candidus), I, 1777, str. 85; (ed. Ungar) II, 1778, str. 145.

449. Mag. Papausskonis Declaratio super Compactata, *Balbín*, ibid., (ed. Candidus) I, 1777, str. 85; (ed. Ungar) II, 1778, str. 145.

450. Papusskonis Joh., Querelae de motibus Bohemiae. Viz *Loserth J.*, Zur Geschichte der husit. Bewegung (č. 87). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 292-6. Loserth cituje: Joh. Papanek.

4. Táboři.

a) Prameny.

451. *Mikuláš Biskupec* (»*Johannes de Lukavecz* et *Nicolaus de Pelhrzimov*«, Jan z Lukavce byl toliko písařem knihy), Chronicon Taboritarum, causam sacerdotum Thaboriensium continens et magistrorum Pragensium eiusdem impugnationes. *Höfler*, Gesch. Hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 475-820. Anhang. 1. Verzeichniss der Capitel nach dem Zittauer Manuscripte, str. 820-2; 2. Articuli episcopi Thaboriensis (*Nicolai de Pelhřimov*) de tractatu suo, quem scripsit Petro de Chelczicz in vulgari, str. 822-3; 3. Articuli *Johannis de Zacz Teutonici*, str. 824-7; 4. Articuli *Martinconis*, str. 828-30; 5. Zur Synode von Kutenberg, str. 830-1; 6. Copia epistolae, quam mag. *Johannes Borotin* scripserat Rokyzanae occulte a. 1437, str. 832-5; 7. Epistola anonymi, str. 835-6; 8. Auszüge aus den Predigten *Johanns von Rokycan*. Vita magistri Johannis Hus depromta ex sermone Johannis Rokyzanae electi archiepiscopi Pragensis, str. 836-43. – Viz *Lorenz*, Geschichtsquellen (Bibl. Č. Hist. II, č. 23) II, 1887, str. 326; *Palacký*, Geschichte des Hussitenthums und Prof. C. Höfler (ibid. č. 13455) str. 50-3; *Nejedlý Zd.*, Prameny k synodám kněží Pražských a Táborských (Bibl. Č. Hist. II, č. 1120), exkurs I, str. 160-7; *Truhlář Jos.*, Rozpravy filologické věnované J. Gebauerovi, v Praze, 1898, str. 169, č. 5; *týž*, Věstník Č. Akad. VIII, 1899, str. 181-2. Srv. *Fabricius*, Bibl. Lat. med. et inf. Patav. 1754, tom. IV, str. 292; *Regenvolscii*, Systema hist. chronol. eccl. Slav. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2770), lib. I, c. VI, str. 27; *Procházka*, Miscellaneen I, 3, 1785, str. 325.

452. *Příbram Jan M*, Život kněží Táborských od jich počátku až do tohoto léta (1429). Viz č. 394 a č. 468.

453. Příbramův traktát proti Biskupcovi. Viz *Truhlář Jos*, Věstník České Akademie IX, 1900, str. 414-5. Viz č. 391.

454. *Anonymus* De origine Taboritarum et de morte Wenceslai IV. regis Bohemiae. *Höfler*, Gesch. Hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) I, str. 528-34.

455. *Aeneas Sylvius* Epistola ad Johannem Carvajal de a. 1451. Epistolae A. S. Viz vydání listů v oddílu o Aeneáši Sylviovi. — *Lydius B.*, Waldensia (č. 474) I, 1616, str. 368.

b) Literatura celková.

456. *Poldo D'Albenas Jeh.*, Histoire des moeurs et depravée religion des Taborites, anciens heretiques au royaume de Boheme, conformes en tout à ceux de notre temps, faicte en latin par Aeneas Sylvius Picolhomin, evesque de Siene et depuis pape Pie II., mise en françois, Paris, 1562 (znova 1569), 12°, str. 66. Srv. č. 53.

457. *Gillett E. H.*, Taborites and the germ of the Moravian Church. The American Presbyterian and Theological Review. XIII. New York, 1864, str. 391. Otisk, 8°.

458. *Gillett E. H.*, Taborites and Calixtines. Presbyterian Quarterly Review. 1856, June. Též otisk, 8°. Srv. The Amer. Presb. Rev. V, 1857, 1.

459. *Vinařický Karel*, Svoboda víry a svědomí v Čechách za věku XV. a XVI. Čas. Katol. Duch. VI, 1865, str. 304-8.

460. *Kolář Martin*, Táboři. (Historicko-kulturní studie.) Světozor IV, 1870, str. 147, 155-6, 162-3, 171.

461. O založení Tábora viz podrobně v dalším v literatuře o Sezimově Ústí, zvláštní oddíl.

462. *Heyduk Fr.*, Historický denník Táborův. Tábor (čas.), XIII, 1876, č. 1-52.

463. *Slavík F. A.*, Minulost obce jindy Táborské. I. Od nejstarších časů až do husitských válek. II. Od husitských válek do r 1547. Český Jih IX. č. 44-6.

464. *Antl Theod.*, Příspěvek ke zprávám o Táborských na Třeboňsku. Čas. Spol. Přátel Star. Č. 1895, str. 53-5. (Oldřich z Rožmberka.)

465. *Kozák Fr.*, Táboři. Hus VIII, 1896, str. 55-7 (na základě Wintrova díla: Život církevní č. 286).

466. *Krummel L.*, Utraquisten und Taboriten, viz č. 296.

c) Učení.

467. *Jan Příbram*, Život kněží Táborských, viz č. 394.

468. Viera kněži Táborských o velebné svátosti oltářnie (v lednu 1444). *Nejedlý Zd.*, Prameny k synodám (č. 451) XXV, str. 95-100. — — MS. Wratisl. IV. Q. 231, fol. 211-4, cum inscript.· »Viera kněží Táborských o velebné svátosti oltářnie.« (Poňavadž ten každý za netbanlivého má počten býti, ktožby pro zachovánie své dobré pověsti své snažnosti nepřičinil... kteráž se obyčejně dějí v školách písma sv. obecních učení.) Historické materialie Fr. Palackého. — — Ibid. fol. 191-201: Scriptum longius sacerdotum Tabor. et responsiones ad articulos contra eosdem disseminatos. (Že nepřietelé a protivníci kněží Taborských a jich sě přidržících hledie je zhyzditi a ohavny učiniti lidu křesťanskému, proti nim svévolně rozdávajíce ... vědúc, že pravda nade všecko přemáhá.)

469. MS. Vienn. 4522, fol. 170-5. Historické materialie Fr. Palackého: »Jsou starého kněze Táborského, latině i česky vesměs sebrané výpisky i řeči všeliké, pravopisem Husovým psané a knězi Bedřichovi poslané. Co tu českého, zasluhovalo by přepsáno býti.« Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 298; *Denis*, Codices I, č. 411. *Nejedlý* l. c.

470. Apologia verae doctrinae eorum, qui vulgo appellantur Waldenses vel Picardi. Retinuerunt enim Johannis Hussitae doctrinam, cum scripturis sanctis consententem, oblata D. Georgio Marchioni Brandeburgensi, nunc demum multis in locis aucta et recognita, anno 1538 (s vyobr.: Joh. Huss), Translatum e Bohemico in latinum 1538, Witebergae, 4°. l. (3), 118. V předmluvě o 1. vyd. 1532, Tiguri; o 2. vyd. Wittebergae, 1533. Viz literaturu: Čeští bratří.

471. *Flacius (Vlašić) Illyricus (Franković) Matthias*, Confessio Waldensium de plerisque nunc controversiis dogmatibus ante 134 annos contra claudicantes Hussitas scripta, nostrisque temporibus statui ac rebus pulchre correspondens, Basileae, 1568, 8°, str. 396, Index. Exemplář bibl. Musea Král. Č. sign. 46 D. 30 s přípisky a opravami Fr. Palackého. (*J. Lukavec*, Confessio Taboritarum contra Rokenzanam et Papistas Pragenses, ante 132 annos, 1431, conscripta. Discussio et examinatio scriptorum M. Joannis Rokenzanae, qui nomine suo et aliorum sibi adhaerentium contra nos comportavit et ad ipsa nostra responsio. Articuli magistrorum et sacerdotum Antiquae Civitatis Pragensis per regnum Bohemiae sub anno Domini 1432 evulgati. Articuli Thaboritarum contra Papistas Pragenses. Articuli Pragensis synodi 1434. Responsio sacerdotum Thaboriensium ad articulos synodi Pragae celebratae.) Viz vydání další. Srv. *Nejedlý* č. 451.

472. *Šturm Václav*, Srovnání víry a učení Bratří starších, kteří sebe sami Zákona Kristova a jiní je Valdenskými a Boleslavskými, jiní pak Pikharty jmenují, v němž se o jejich oddělení, nestálosti a

vrtkavosti a některých bludných artykulích vypisuje. K lepšímu vyrozumění, v spuosob rozmlouvání pro sprostý lid sepsané a vůbec vydané, v Litomyšli. 1582, 4°, str. (24), 428, Registrum. Obsahuje četné (polemické) zmínky o učení Táborských kněží, jakož i otisky jednotlivých artikulů.

473. Rozdíl mezi kněžími pod obojí způsobou a mezi Bratřími. *Skopec Jindř.*, Sborník skladeb hlavně českobratrských prosou i veršem v kapit. knih. svatovítské z l. 1580-1612, Věstník Král. Č. Spol. Nauk, v Praze. 1904, str. 9-12. Srv. *Winter*, Život církevní (č. 286) I, str. 65.

474. *Lydius Balthasar*, Waldensia, id est conservatio verae ecclesiae, demonstrata ex Confessionibus cum Taboritarum, ante CC fere annos, tum Bohemorum, circa tempora reformationis scriptis. Studio et opera B. L. M. F. Palatini ecclesiastae apud Durchrechtanos, Roterodami, 1616, 8°, (13), 415, 367. (*Johannis Lukawitz* Waldensis Confessio Taboritarum contra Rokenzanam et Papistas Pragenses, ante duo ferme saecula conscripta. Articuli magistrorum et sacerdotum Antiquae Civitatis Pragensis per regnum Bohemiae sub anno MCCCCXXX. II. evulgati. *Aeneae Sylvii* Historia Bohemica (epist. 129). Confessio fidei Fratrum Waldensium, regi Wladislao ad Hungariam missa. Excusatio Fratrum Waldensium contra binas literas Doctoris Augustini datas ad regem (r. 1508). Apologia verae doctrinae eorum, qui vulgo appellantur Waldenses vel Picardi, qui retinuerunt Johannis Hus doctrinam, cum s. scriptura consentientem. Oblata D. Georgio Marchioni Brandeb. anno MDXXXII., multis in locis aucta et recognita anno MDXXXVIII. Ex Bohemico exemplari translata in linguam latinam per *Burigenum Doctorem de Kornis* etc.) Waldensium Tomus II. cum scholiasmatibus *Balthasaris Lydii* M F. Palatini, in quibus praeter multas antiquitates Ecclesiasticas inanis strepitus Jesuitarum, de antiquitate Doctrinae et ceremoniarum Romanae Ecclesiae solide refutatur. Dordraci 1617, 8°, (38). Prolegomena in disputationem Taboritarum (46). *Balth. Lydii* Notae in disputationes Taboritarum et Fratrum Bohemorum (358) (4). Index. — — Vyd. 2. Amstelodami, I-II, 1623, 8°. — Srv. vydání předchozí (č. 471) a *Prochdska F.*, Miscellaneen I, 3, 1785, str. 325. — Viz též podrobnosti v literatuře o Českých Bratřích v dalším.

475. Formula fidei Thaboritarum. *Ludewig J. P.*, Reliquiae manuscriptorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 280) VI, 191.

476. Berichtigungen der Taboritischen 76 Artikel aus einer gleichzeitigen Handschrift. *Prochdska F.*, Miscell. d. böhm. Liter. I, 3., Prag, 1785, str. 309-14. Srv. ibid. I, 2, str. 279, 281 pozn. n. — Srv. Příbram č. 398.

477. *Palacký Frant.*, Über das Lehrsystem und die älteste Literatur der Taboriten. Sitz. Ber. K. Böhm. Ges. Wiss. 1850, 40 (Abh. V. Folge, 6. Band).

478. *Hanuš I. J.*, Hlídka rukopisů vzácných. Krok I, 1865. Z obsahu: Hříšníci, již nemají býti připuštěni k večeři Páně, str. 356-7. — Srv. *týž*, Malý výbor ze staročeské literatury, v Praze, 1863, 8°, str. 39-40.

479. *Krummel*, Utraquisten und Taboriten, viz č. 296.

480. *Miltenberger*, Abschwörungen von Schisma und Häresie in der apostolischen Kammer. Römische Quartalschrift VIII, 1894, str. 506 (herese husitská roku 1420-5).

481. *Alferi Viktor*, Měnlivost a kolísavost mravních názorů. Česká Škola, XX, 1898, str. 148-50. * Mladoboleslavské Listy 1898, feuill. č. 70 (o učení Táborském).

Táboři a Valdenští.

482. Všeobecné spisy o dějinách Valdenských vůbec a v Čechách zvláště, o poměru k Táborům a k Českým Bratrům, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13947-14040. Srv. stať Vaudois, *Chevalier*, Répertoire des sources historiques du moyen âge, Topo-Bibliographie (Bibl. Č. Hist. II, č. 8.), Montbéliard, 1900, str. 3242-6.

483. *Bruncvík Zach.*, Zrcadlo kacířství 1614, viz ibid. č. 13973.

484. *Grasser*, Waldenser Chronik, 1623, viz ibid. č. 13975.

485. *Zeschwitz G.*, Die Katechismen der Waldenser und Böhmischen Brüder als Documente ihres wechselseitigen Lehraustausches, 1863, viz ibid., č. 14038.

486. *Haupt H*, Geschichte der religiösen Secten in Franken vor der Reformation, 1882, strana 29 (o poměru Táborských k Waldenským). Srv. *Goll Jar.*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. IX, 1888, str. 342. — Srv. *Haupt*, Hussitische Propaganda in Deutschland. Histor. Taschenbuch für 1888, str. 233 až 304.

487. *Preger W.*, Über das Verhältniss der Taboriten zu den Waldesiern, 1887, viz ibid., č. 14035. Srv. Annales bibliogr. théol. I, 1888, str. 98-105.

488. *Katz J.*, Vaudois et Taborites, Genève, 1889, viz ibid. č. 14036.

489. *Haupt H.*, Waldenserthum und Inquisition, 1890 (o Táborech), viz ibid. č. 14019.

490. *Haupt H.*, Neue Beiträge zur Geschichte des Waldensertums (o Táborech), viz ibid. č. 14037.

d) Táborští kněží.

Mikuláš Biskupec z Pelhřimova
(Nicolaus de Pelhřimov).

491. Viz *Příbram*, Život kněží Táb., č. 394.
492. *Procháska F.*, De saecularibus liberalium artium in Bohemia et in Moravia fatis, 1782, str. 212.
493. *Jireček J.*, Rukověť liter. Č. I, str. 29.
494. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173.), 1897, str. 142-4.
495. Biskupcovo učení, viz *Toman*, Husitské válečnictví, v dalším.
496. *J. F.*, Ottův Slovník Naučný XIX, str. 426-7.

---

497. Nic. de Pelhřimov, Chronicon Taboritarum, viz č. 451.
498. Nicolai de Pelhřimov, episcopi Taboriensis, Articuli de Tractatu suo, quem scripsit Petro de Chelczicz in vulgari. *Höfler*, Geschichtschreiber Hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 822-3. — Srv. Artikel aus Schriften des Nikolaus von Pilgram, Replik gegen N. v. P. *Goll*, Quellen u. Untersuch. zur Gesch. Böhm. Brüder II, 1882, Beilagen III, V.
499. Nic. de Pelhřimov, Synodus 1423. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Wratisl. IV. Q. 231, fol. 179-85 sqq., cum subscript.: »Sic est finis scripti repositi in generali Synodo ex parte sacerdotum Taboriensium« (cuius tamen supplementa usque fol. 190 continuantur). (Anno D. 1423 in Synodo cleri celebrata in Montibus Kutnis circa festum Procopii in die Kiliani, magistri ibidem praesentes cum sacerdotibus eis adhaerentibus obtulerunt ex parte sui istam fidem: Credendum est, quod in divinissimae eucharistiae sacramento est totus Christus verus Deus ... Ista omnia dicta sunt stante vigore et robore plenariae et completae protestationis in huius scripti principio exaratae.) Srv. *Nejedlý*, č. 451.
500. Nic. de Pelhřimov, Ad sacramenti eucharistiae in veritate magnificationem et destructionem honoris cuiuslibet ficti et extranei (1423). Viz (dle zápisek Fr. Palackého): J. Přibram in autographo Capit. Prag. D. 49; cit. Chron. Taborit. č. 451.
501. Nic. de Pelhřimov, Utrum secundum legem evangelicam fideles necessitantur Christum in sacramento eucharistiae adoratione latria adorare? Viz (dle zápisek Fr. Palackého): J. Přibram in autographo Capit. Prag. D. 49.
502. Nic de Pelhřimov, Replica contra positionem de punitione peccatorum. Historické materialie Fr. Palackého: MS. capituli Prag. non sign., fol. 14-32, cum inscript. »Replica Nicolai prima contra impugnantem positionem de punitione peccatorum Mag. Aegidium doctorem Parisiensem, canonicum de Atrabato et decanum Cameracensem.« dd. (1433), feria II. post Oculi (16. března). (Ostenso, quod articulus de cohibitione et castigatione peccatorum sit catholicus ... haereticum hominem post trinam monitionem devita.) — Ibid. fol. 32-49, ad diem »fer. III. post Oculi« (1433). Est continuatio replica contra Aegidium Carlerii (1433, 17. března). (Quantum ad secundum principale, ubi doctor causavit, per quos et quomodo correctio, castigatio et expulsio peccatorum sit facienda ... contexens, nihil autem et modicum profecit.) — Ibid., fol. 49-62, ad diem »fer IV. post Oculi« (1433, 18. března). Est continuatio replicae contra M. Aegidium Carlerium. (Quantum ad tertium principale, ubi doctor fundare nititur modernas indulgentias in lege Domini non fundatas... et aliis, quae tempore opportuno recolligi poterint.)
503. Copia scripti repositi in general. Synodo (1423, die Kiliani) »ex parte sacerdotum Taboriensium« per sacerdotem Nicoli de Pelhřimov. Viz č. 499.
504. Nic. de Pelhřimov(?), Scriptum super evangelia. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Vienn. 4746 (ol. Theol. 561), chart. in 4°, fol. 169. »Scriptum super quatuor evangelia, Matthaei videl., Marci, Lucae et Johannis in unum concordata; quod ad honorem dei et proximorum profectum finitum est proxima feria sexta ante Wenceslai sub an. dom. 1439. Biskupec.« (Voces ultimae rasae et loco vacuo manus saeculi XV. inscripsit: »Compilator ignoratur.« Inc. fol. 1: »Postquam a principio corporis evangelici actum est de ingressu« — impletque totum codicem usq. fol. 169. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 373; Codices I, č. 445.
505. Mikuláš Biskupec, O Jesu Christe, fili Matris castae, přel. Šturm. Viz *Nejedlý*, Prameny k synodám (Bibl. Č. Hist. II, č. 1120), 1900, str. 23.
506. Polemiku s traktáty Mik. z Pelhřimova viz *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394 (opis musejní, str. 122). Srv. *Truhlář*, č. 391, 498.

Václav Koranda, kněz Táborský.

507. Viz *Příbram*, Život kněží Táb., č. 394.
508. Wenceslaus Koranda, Taborita. *Procháska*, De saecularibus liberal. artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str. 201-12.
509. W. K., *Hormayr*, Taschenbuch, V, 1834, str. 318-22. — Viz č. 284.

510. Lest váleční zajatého K. Lumír I, 1851 II, str. 717-8 (feuill.).
511. V. K., Plzeňské Noviny I, 1864, č. 7.
512. *Hruška M.*, Kniha pamětní král. m. Plzně, v Plzni, 1881, 8°, str. 13-4.
513. V. K. starší. Ottův Slovník Naučný XIV, str. 803.

M. Petrus Payne, Anglicus
(Mistr Engliš, Angliš).

514. Petrus Payne. *Tanner Thom.*, Bibliotheca Britannico-Hibernica, London, 1748, fol., str. 582.
515. *Procházka*, De saecular. liberalium artium fatis, 1782, str. 205-9.
516. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173), 1897, str. 129 30.
517. Ottův Sl. Naučný XIX, 1902, str. 370-1.
518. *Baker James*, A forgotten great englishman or the life and work of Peter Payne, the Wycliffite, London, 1894, 8°, str. 160: 1. Proof that he was forgotten. 2. Peter Payne's life, work. 2. Hov early english writers maligned Payne. Vyobrazení: 1. Kostel sv. Jakuba v Kutné Hoře. 2. Vězení Paynovo na Gutšteině. 3. Starý pohled na Tábor. 4. Dům v Táboře. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 2878, 2913.
519. Hádání mezi Petrem Anglišem a M. Janem Příbramem o víru, 1420. — Artikule, které Angliš učil a rozpisoval. *Šturm V.*, Srovnání víry a učení bratří starších, v Litomyšli, 1582, str. 332. Srv. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 613. — Srv. Tractatus M. Petri Anglici contra M. Przibram. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 111. Srv. další čísla.
520. P. Payne, Positio contra Přibram. Historické materialie Fr. Palackého: MS. capit. Prag. O, XXIX, fol. 61-92, cum inscript. (in indice): »Positio M. Petri Anglici contra Přibram.« (Quia nuper in regno Bohemiae inclytissimo unus eiusdem regni filius utinam non degenerans, quo ductus spiritu ignoratur, priora deferens vestigia . . . qui concessit huic operi pro hac vice terminum talem qualem.)
521. P. Payne, Contra M. J. Přibram. Historické materialie Fr. Palackého: »Vienn. MS. 3935, fol. 309-40, sine inscriptione, e re tamen liquet esse tractatum M. Petri Payne Anglici contra M. Joh. Přibram.« (Omnipotentis Dei magnificentia operis huius exordium protegat . . . qui concessit huic operi pro hac vice terminum talem qualem.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 122; *Denis*, Codices I, č. 410. — Ibid. Vienn. MS. 4343, fol. 189-222: Petrus Payne, Defensio J. Wiclefi contra Joh. de Přibram. (Quia nuper in regno Boemiae . . . Wyclef est haereticus.) Srv. Tabulae, l. c., III, str. 246; *Denis*, Codices I, č. 565.
522. P. Payne, Contra M. J. Příbram. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Budissin. Gersdorf. 8°, no. 7, saec. XV., cum inscrip. »Tripes M. Petri Anglici contra M. Příbram« etc. (Quia non concipio omnes propositiones, quas in defamationem M. Joh. Wykleff . . . citra corpus Christi, ut dictum. Haec doctor ibidem.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4281.
523. Vyznání věrných Čechů, strany hádání, které bylo mezi M. Janem Příbramem a M. Petrem Anglišem o bludné artikule Wiglefovy léta 1429. Otiskl *Sam. Martinius z Dražova*, Obrana, proti Ohlášení Starších kněží Bratrských na ten čas v Lešně Polském se zdržujících, v Perně, 1636, str. 80-2. (Rukopis univ. bibl. pražské: XVII. A 16.) Srv. *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394 (opis musejní s přípisky Fr. Palackého, str. 134); *Procházka*, Miscellaneen (č. 3), I. 3, 1785, str. 324-42.
524. Petrus Payne, Positio. Historické materialie Fr. Palackého: MS. capituli Prag. (non sign.) fol. 119-43 cum inscr.: »Positio M. Petri Englici in Basilea coram concilio.« (Cum autem dictum sit, regna pace frui non posse divina ordinatione continue violata . . . membrum divisionis per ipsum datae dignetur promereri Christi clericis denegatum.) Viz v dalším literaturu o Basilejském koncilu.
525. P. Payne, Replica. Historické materialie Fr. Palackého: MS. capituli Prag. (non sign.) fol. 144-67; cum inscr.: »Replica M. Petri Anglici contra Auditorem.« (In nomine sanctae et individuae Trinitatis. Quia taedet aurem doctissimam rudium et incomptorum sonus verborum . . . apostolis et eorum successoribus. Haec Lyra.)
526. P. Payne, Contra scriptum cuiusdam iuramentum tanquam licitum approbantis. MS. Vienn. 4333, fol. 131-141. (In principio tractatus scribitur . . . non quia recte hoc fiat.) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 243; *Denis*, Codices I, č. 443. Srv. č. 369.
527. Petrus Henkliss (Engliš, Payne?), Dicta de peccatis et poenitentia (Contra primum, quia talis homo . . . ad omne opus bonum instructus.) MS. Vienn. 4550, fol. 278-85. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 309; *Denis*, Codices, I, č. 437.

Jan Němec ze Žatce.

528. *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394, (opis musejní str. 59, 115-21).
529. Johannes Teutonicus. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus), I, 1777, str. 130; (ed. Ungar), II, 1778, str. 208.
530. *Jireček*, Rukověť liter. č. II., str. 50.
531. *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen zur Geschichte Böhm. Brüder II, str. 61.

532. *Haupt H.*, Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft III, str. 394.

533. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173) 1897, str. 137.

534. Articuli Johannis de Zacz Teutonici. *Höfler*, Gesch. Hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 824-7.

535. **Petr Němec ze Žatce.** Viz *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394. — *Haupt H.*, Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft III, str. 394.

536. **Markold ze Zbraslavic.** Viz *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394. — Při hádání v domě Zmrzlíkově v Praze 10. prosince 1420, viz v další podrobné literatuře při r. 1420.

537. **Prokop Holý.** Procopius Rasus, Responsum de bellis. (Quoad materiam de bellis ... operante succrescent.) MS. Vienn. 4937, fol. 285-6. Viz Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 432; *Denis*, Codices, I, č. 868. — Co Holý Prokop řekl o té svatosti (o sv. oleji). Viz *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394 (opis musejní str. 93). — O vyznánie kněze Prokopa Holého proti svým kněžím, *Příbram*, l. c. (opis mus. str. 137). — Rúhánie Holého Prokopa proti svatým doktoruom, *Příbram*, l. c. (opis mus. str. 141). — Procopii Rasi haeretici Bohemi litera encyclica ad omnes communitates de amplectendo suo dogmate; cum replicatione DD. Magistrorum orthodoxorum Pragensium et specificatione errorum huius bestialis epistolae. MS. Vienn. 3495, f. 200 sq. Historické materialie Fr. Palackého.

538. **Bedřich ze Strážnice** (1427-51) a **Tomáš z Vyzovic**, moravští Táborité. Koleda III, v Olomouci. 1878, str. 215. — Srv. *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394. — Fr. Palackého Historické materialie: Bedřich ze Strážnice, spoluzakladatel a hájitel Nového Tábora v Moravě, na ostrově u Nedakunic.

539. **M. Jan z Jičína.** Viz *Příbram*, Život kněží Tábor. č. 394. — Historické materialie Fr. Palackého: »MS. Vienn. 4002, fol. 33-8, est defensio tractatus M. Joh. Wiklef de materia et forma, ann. 1410 publice pronuntiata.« (Cupiens aliquid de mea tenuitate et penuria protectioni veritatis adiicere ... et combustionem, quod fuerit licita, comprobabunt) Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 133; *Denis*, Codices I, č. 181. — Schreiben Jakobells gegen Jičín *Goll*, Quellen u. Untersuch. II. Beil. III. — O svádě mezi Mik. z Pelhřimova a J. z Jičína o tělu Božiem č. 394 (*Příbram*), opis musejní str. 130.

540. **Jan Čapek.** Viz *Příbram*, Život kněží Táb., č. 394. — O písni jeho »Dietky, Bohu zpievajme“, složené po bitvě na Žižkově, viz dále při r. 1420 (Bitva na Vítkově Hoře). — O písních: O desateru Božím přikázání, O modloslúžení, viz *Kolář*, Pam. Arch. IX, str. 827, 831 (č. 88). — Srv. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173) 1897, str. 142, 155.

541. **Matěje Vlka** kněze blud v Domažlicích. Viz *Příbram*, Život kněží Tábor. č. 394 (opis mus. str 141)

542. O kněžích Táborských: **Zikmund, Vilém, Mašek, Filús, Blažek Šeplavý, Kaniš, Lukáš, Quirin** (v Písku), **Antoch, Pšenička, Svešta, Sova, Vlaček, Prokop, Sliven, Vaněk Ryšavý, Jan Rydlinský, prorok Tomáš, Bedřich „páter němý“,** viz *Příbram*, Život kněží Tábor. č. 394 (v rukopisné části, nevydané tiskem od Erbena).

e) Táborské sekty.

α) Martin (Martínek) Húska, Moravec, Loquis († 1421, 21. srpen).

543. Viz *Vavř. z Březové*, Kronika husitská. (Bibl. Č. Hist. II, č. 3163): Staří letopisové (ibid., II, č 2304), 476 a d.; *Jan Příbram*, Život kněží Táb. č. 394; *Komenský*, Historia persecutionum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), kap. 14.

544. Při hádání v domě Zmrzlíkově, 10. prosince, 1420, viz č. 3.

545. Articuli Martinconis. *Höfler*, Gesch. Hussit. Bewegung (Bibl Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 828-30. — Srv. Článkové učení stoupencův kněze Martina 1421. Rukopis univ. bibl. Pražské XI, D. 8. *Jungmann*, Hist. Lit. Č. III, č. 616; *Hanuš*, Quellenkunde, č. 4, str. 25. — Polemika *Příbramova*, Život kněží Táb. č. 394.

546. Řeč čtená od jedné paní v shromáždění obce Pražské r. 1421. Viz v témž rukopise. *Jungmann*, ibid., č. 615.

547. Verbreitung der Pikardischen Lehrsätze unter den Taboriten, durch den Priester Martin Loquis aus Mähren. Schicksale des Martin Loquis. *Dobrovský*, Geschichte der böhm. Pikarden u. Adamiten, Abhandl. Böhm. Ges. Wiss. (I. Folge), IV, Prag, 1789, str. 311-15, 320-3.

548. Martina Housky smrt, Obrazy z českého Pitavalu. Besídka pro záb. a pouč. 1892, č. 107, 108, 109.

549. *Jireček J.*, Rukověť liter. č. I, str. 282, s. v.: Húska Martin, přijmím Loquis (Martínek, M. Moravec).

550. Ottův Sl. Naučný XI, 1897, str. 700.

551. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173), 1897, str. 140-1.

552. *Vilém Mydlář kacieř z Klatov*. Viz o hádání v Klatovech, *Příbram*, Život kněží Táb. č. 394 (opis musejní, str. 130 a d.): Vilém Mydlář kacieř, kterak je toho písma požíval; O hádání v Klatovech a nevěře Čapkově.

β) **Adamité.**

553. Viz literaturu o blouznivcích náboženských věku XVIII. a v polovici věku XIX.

554. Brevis narratio de nefanda haeresi Adamitica in variis Austriae locis saec. XIV. grassante, autore anonymo. *Pez*, Script. Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II. č. 236), II, 533-6.

555. Locustarium fr. *Joannis Aquensis* de sectis et diversitate atque multiplicatione Begardorum in terra Bohemiae. *Dudík*, Iter Romanum I. (Bibl. Č. Hist. I, č. 4396) 1855, str. 279-84: 1. Caverniani sive foverini (jamníci). 2. Saducei (Adamité). 3. Valdenses. 4. Nicolaitae (Mikulášenci). 5. Luciperiani. 6. Luterani.

556. *Aeneas Sylvius*, Kronika česká, Bibl. Č. Hist. II, č. 1195.

557. *Ebendorfer von Haselbach Thom.*, Adamitae haeretici. Chronicon Austriacum (Bibl. Č. Hist. II, č. 1626). *Pez*, Script. Rer. Austr. II, (ibid. č. 236), II, str. 846-7.

558. *Balbín B.*, Orationes de secta Adamitarum viz *Vydra St.*, Leben Boh. Balbins, 1788, str. 51.

559. *Bayle*, Dictionnaire critique I, 1741, str. 79-81.

560. *Parsky T.*, Adamiani . . . ab historiographis sanctorum laesione vindicati, Lipsiae, 1715, 4°.

561. *Beausobre*, Dissertations sur les Adamites de Bohême, Bibliothèque Germanique IV, str. 118, XIX, str. 73, 119, XXI, str. 1 a d. — Otištěno při II. díle *Lenfant*, Histoire des Hussites (č. 132).

562. *Dobrovský Jos.*, Geschichte der Böhmischen Pickarden und Adamiten. Abhandl. Böhm. Ges. Wiss. (I. Folge), IV. Prag, 1788, str. 300-43. Otisk. Srv. *Palacký*, Děj. nár. č. III, 2, str. 23.

563. Die Adamiten in Böhmen. Bohemia 1849, č. 65.

564. Adamité v Čechách. »Praha« (čas.) V, 1871, str. 43 a d.

565. Upomínka na zakladatele Adamitů. Světozor IX, 1875, str. 515.

566. Adamité v Čechách. Obrázek z kulturní historie. Besídka pro záb. a pouč. 1878, č. 89-95.

567. *Svátek Jos.*, Adamiten und Deisten in Böhmen. Culturhistorische Bilder aus Böhmen. Wien, 1879, str. 95-117.

568. *Temný J. V.*, Adamité a Mikulášenci. Komenský VII, 1879, č. 38-9, str. 598-601.

569. *Rezek Ant.*, Dějiny prostonárodního hnutí náboženského v Čechách I, v Praze, 1887, str. 6-11 (s literaturou).

570. *Slavík F. A.*, Adamité. Ottův Slovník Naučný I, str. 170-1.

571. *Nedoma V.*, Boleslavský kodex z doby husitské. Zprávy Král. Č. Spol. Nauk, 1891, str. 39-40.

572. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury I, (č. 173), 1897, str. 141-2.

573. *Sahula Jiří*, České náboženství, Časové úvahy, VII, č. 11-2, v Hradci Král., 1903, m 12°, str. 72. Z obsahu: 4. Adamité. 5. Táboři. 6. Zbědovanost národních církví husitských (Kališníci, Orebité, Želivovci).

574. Látka o Adamitech byla často předmětem básnické i umělecké tvorby (vynikající básnické líčení *Svatopluka Čecha* »Adamité«, s illustracemi *Alfonsa Muchy*, v Praze, 1897, lex.).

f) **Varia.**

575. *Kolář Martin*, Řemesla i obchodové, kteří starým Táborům dovoleni a nedovoleni byli, dle starého rukopisu latinského. Pam. Arch. VI, 1865, str. 151-3. Srv. *týž*, Hlídka rukopisů Táborských, Krok I, 1865, str. 221-27. Často přetiskováno.

576. *Kolář Martin*, Některé památky strany pod obojí na Táboře. (O znaku města Tábora.) Pam. Arch. VII, 1868, str. 58-60. – Přetisk: Budivoj III, 1867, č. 78. Srv. č. 704.

577. Táborská forma na oplatky. Pam. Arch. VII, 1868, str. 217-8 (s vyobrazením).

578. Pečeti obce Táborské, hejtmanů Táborských a veliké obce Táborské. *Sedláček*, Hrady a zámky IV, str. 126.

579. *Š. J.*, Rodinná památka (cep z r. 1423?). Česká Včela 1848, 28.

5. Jan Žižka z Trocnova.

a) Literatura celková.

580. *Faber Franc.*, Silva, cuius titulus Bohemiae 1520. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1673.

581. *Crespin Jean*, Le livre des martyrs, Geneve, 1554, 1570; lat. vyd. 1556, 1560; něm. vyd. 1617, 1682. Vedle jiných

životopis Žižkův. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14114.

582. *Kuthen Martin ze Sprinsberka*, Kronika velmi pěkná o urozeném a statečném rytíři Janovi Žižkovi Čechu, pravdy Boží horlivém milovníku etc. s. l. a. v Starém Městě Pražském, 1564, 16°, str. 16. — Přetisk, Erben, Výbor z liter. č. II. 1868, str. 1511-22. — — Jar. Goll našel v gymn. bibliothece v saském Freiberce rukopis z XV. věku; dokazuje tedy, že Kuthen není autorem díla o Ž., že bylo složeno již v XV. věku. Text vydal Goll: Vypsání o m. Jeronymovi z Prahy (Bibl. Č. Hist. II. č. 14434), str. 35-52: Kronika velmi pěkná o Janovi Žižkovi, čeledínu krále Václava, počíná se.

583. *Schrenck Jac. a Notzingen*. Imperatorum, regum atque archiducum, principum, necnon comitum, baronum, nobilium aliorumque clarissimorum virorum, qui aut ipsi cum imperio bellorum duces fuerunt aut in iisdem praefecturis insignioribus laudabiliter functi sunt verissimae imagines et rerum ab ipsis gestarum descriptiones, quorum arma ... in celebri Ambrasianae arcis armamentario conspiciuntur. Oeniponti. 1601, fol. (Vedle jiných č. 72: Jan Žižka. — Vydání a německý překlad r. 1735 viz č. 591.

584. *Herynk Jan Nymburský*, »Život Jana Žižky z Trocnova, rytíře Českého. Jest sebraný, složený a do jednoho pořádku uvedený, od kněze J. H. N., faráře a kazatele Řerčického, leta Páně 1618. Nyní pak po dvou stech a čtyrech letech podlé téhož rukopisu od slova k slovu jest přepsaný.« Rukopis Musea král. Českého, sign. I. H. 14. Na str. 2 za citátem z Apokalypse: »Psáno dne 18. dubna, leta Páně 1818 sic! Kněz Jan Herynk, farář Žerčický.« Viz *Zíbrt Č.*, Český Lid XII, 1903, str. 157.

585 Johannis Ziskā von Kelch, General Oberstens der Evangelischen in Böhmen, Mandat und Vermahnung an alle rechtgläubige Christen im Königreich Böhmen, wessen sich zu ihme versehen und sie sich hingegen in diesem Kiegswesen (sic!) zu verhalten haben. Iam venit e superis Huss, quod si forte redibit Ziska suus vindex, inpia Roma cave. Erstlich in Böhmischer, jetz aber in Teutscher Sprach publicirt. s. l., 1618, 4°, str. 17-22. — Týž název. Anno MDCXIIX, 4°, str. 7. — Týž název, MDCXX. 4°, str. 17-23. (Se zřetelem na tehdejší poměry v zemích českých. Srv. *Zach. Theobald* č. 109.

586. *Raynald*. Annales (Bibl. Č. Hist. II. č. 1317) ad an. 1420, 14.

587. *De Rocoles Jean Baptiste*, Les imposteurs insignes, ou histoires de plusieurs hommes de néant de toutes nations qui sont usurpé la qualité d'empereur, de roi et de prince. Amsterdam 1683, 8°: Bruxelles, 1728, II. str. 169-78: Le faux roi de Boheme Jean Zisca, sous l'empire de Sigismond (s vyobraz.). — Německý překlad, vyd. Pauli: Geschichte merkwürdiger Betrüger, II. Halle, 1760; ibid. 1761, č. 19: Vom falschen König von Böhmen, Joh. Zischka. — Srv. č. další.

588. *De Rocoles Jean Baptiste*, Ziska, le redoutabie aveugle, capitaine general des Bohemiens evangeliques dans le penultième siecle. Avec l'histoire des guerres et troubles pour la religion dans le royaume de Bohême. En suite du supplice de Jean Hus et de Jerôme de Prague, lors du concile de Constance. A Leide, 1685, 12°, str. (20) 162, s vyobraz. — O knize (neznaje autorova jména podal zprávu *Preininger Vlad.*, Spis o Janu Žižkovi z r. 1685. Čas. Č. Mus. 1897, str. 385-7. Reprodukci vyobrazení viz Světozor 1896, č. 51.

589. Curieuser Geschichts-Kalender des berühmten und sieghaften hussitischen Kriegsheldens Johannis Ziskae, darinnen dieses genereusen Capitains geführte Kriege und notable Victorien von Anno 1417 bis auf seinen successorem Procopium Rasum Magnum Anno 1424 beschrieben sind, Durch eines geneigten Freundes Hand, Bremen, 1699, 16°, str. 46. (Str. 43-6 o Ž. hrobu, epitaphium, oltáři s vyobr. J. Husa a Žižky, o Ž. palcátu. Srv. Bibl. Č. Hist. II. č. 14141

590. Leven van Joannes Zischka en der Hussitenkrieg. Lebensbeschryving von beroemde en geleerde Mannen I. Amsterdam, 1730, str. 565.

591. *Schrenck Jac. a Notzingen*, Armamentarium heroicum Ambrasianum a Ferdinando, archiduce Austriae splendide et sumtuose instructum, iussu eiusdem a J. Sch. a N. historice descriptum publicatum, additis imaginibus aeri insculptis, nunc nova editione instauratum a *Jo. Dav. Koelero*. Norimbergae, 1735, 4°, č. 72, str. 256-9: Joh. Zisca Bohemus (*Schrenck Jac.*), Ambrasische Helden-Rüstkammer, übersetzt von Joh. Engelb. Noyse von Campenhouten, herausgegeben von J. D. Köhler, Nürnberg, 1735, 4°. Německý překlad. Srv. dílo z r. 1601, č. 583.

592. *Holberg Ludwig*, Vergleichung der Historien und Thaten verschiedener, insonderheit Orientalisch- und Indianischer grosser Helden und berühmter Männer, Aus dem Dänischen übersetzt. I. Copenhagen und Leipzig, 1741, 8°. (Žižka, str. 313-72). — Original dánský: Helte-Heltinshistorier, Kjöbenhavn, 1739, 8°.

593. *Haeberlin Franc. Dom.*, resp., *Koeler Joan. Dav. praes.*, Elogium Joannis de Trocznowa, cognomento Ziskae, archistrategi Taboritarum formidabilis, Goetingae 1742, 4°, str. (6), 58, VIII. * Götting. Gel. Anz. 1742, str. 648.

594. Der, durch die, bei Czaslau und Chotusitz vorgefallene blutige Schlacht verunruhigte und aufgeweckte Ziska, ehe-

maliger erster Anführer und Feld-Herr derer Hussiten. Wie solcher aus seinem Grabe herfür kömmt, die Schlacht mit ansiehet und was er sich anfänglich vor eine seltsame Einbildung davon machet. Bald darauf aber tritt er in Bekanntschaft mit dem, in dieser Schlacht gebliebenen, tapfern Kön. Preussischen General Major von Werdeck, und wird von ihm, in Betrachtung vieler ihm unbekannt gewesenen Dinge, auch wegen derer Ursachen des Krieges, unterrichtet, der solche Schlacht veranlasset hat. Darzu kömmt noch der gefangen gewesene und an seiner Blessur gestorbene • Kön. Ungarische und Böhmische General-Major von Palland, wodurch der Discurs desto merckwürdiger gemachet wird. Endlich erzehlet Ziska, auf Verlangen dieser beiden Generale, seinen wunderlichen Lebens-Lauf, und sie bleiben alle dreie so lange beisammen, bis die fröliche Post von dem, zwischen Ihro Majestäten, dem König von Preussen und der Königin Maria, von Ungarn und Böhmen, geschlossenen Frieden erschallet, Braunschweig und Leipzig, 1742, 4°, str. 136. Životopis Žižkův str. 92 a d. (zajímavé zprávy o hrobu Ž, o názoru tehdejším v literatuře německé na Ž. činnost a význam). Srv. č. 739.

595. *Gilpin W.*, The lives . . . of Zisca, London 1765. — Překlad německý: Biographie des . . . Ziska, Franckfurt-Leipzig, 1769. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13810.

596. *v. Schirach Gottl. Bened.*, Leben des Ziska, oder Johann von Trocznowa. Biographie der Deutschen, III, Halle, 1771, 8°, str. 187-294. — Wien, 1788, 8°.

597. *Dreux du Radier.* L'Europe illustre (Bibl. Č. Hist. II, č. 14158), Paris, 1777 (. . . Jean Zisca).

598. *E(ckardt) F.*, Leben des Johann von Trocznow, genannt Žižka, Prag, 1784 (*Eckardt-Wolf*, Kurze Lebensbeschreibungen berühmter Männer Böhmens, Bibl. Č. Hist. I, č. 512, I. B., 1. H.), 8°, str. 98. • Allgem. Deutsche Bibl., B. 66, str. 501. Srv. číslo další.

599. Merkwürdige Lebensgeschichte des Johann von Trocznow oder sogenannten Žižka, Heerführer der Böhmen, Prag, 1772, 8°, str. 89. Srv. č. další.

600. *Schiffner Jos.*, Merkwürdige Lebensgeschichte des Ritters Johann von Trocznow oder sogenannten Žischka, Anführers der Taboriten. Gallerie (Bibl. Č. Hist. I, č. 514), III, 1802, str. 115-204. České vydání (viz tamtéž), III, 1806.

601. Johann Zizka von Trocznow. *Hormayr*, Österreich. Plutarch, VII, Wien 1807, str. 109-58 (s vyobrazením).

602. *Sartori Fr.*, Pantheon denkwürdiger Wunderthaten, volksthümlicher Heroen und furchtbarer Empörer des österreichischen Gesammt-Reichs, I, Wien, 1816, 8°, str. 279-350: Ziska und Procop (s vyobr.).

603. *Tham K.*, Život Jana Žižky, v Praze, 1816, 8°. Srv. Zřízení vojenská 835.

604. *Doin G. T.*, Musée des protestans celebres, ou portraits et notices biographiques et littéraires des personnages les plus éminens dans l'histoire de la réformation et du protestantisme. Paris 1821, 8° (lithogr. par C. Motte), I, 1. Jean Ziska.

605. *Millauer Max. Xav.*, Vaterländisch-historische Aufsätze. Band I. Diplomatisch-historische Aufsätze über Johann Žižka von Trocnow. Abhandl. Böhm. Ges. Wiss. Neue (IV.) F., 1. B. 1824. Otisk, Prag, 1824, 8°, str. 60. Obsah: Revision der bisher bekannt gewesenen Urkunden von und über Joh. Ž. v. T. Nahmen Ž's 11; Ž.'s Lebensalter 19; Ž.'s Wappen 22; Ž.'s Betragen vor dem Ausbruche der hussitischen Unruhen 28; Die Gegend Ž.'s Geburt 33; Ž.'s Bussmanifest 37; Ž.'s Sterbetag 41; Ž.'s Streitkolben 48; Ž.'s Abbildungen 50; Beilagen für Böhmen 54 (se 4 listy).

606. Ritter Joh., Žižka von Trocnov. Rainold, Erinnerungen, II. F. 4 B., Wien u. Prag, 1836, str. 220-1 (s vyobr.).

607. *Hanka V.*, O Janu Žižkovi. Čas. Č. Mus. 1838, str. 416 (z rukop. č. 759). — Srv. Čas. Č. Mus. 1844, str. 303-4 (o smrti a hrobu Ž. v Čáslavi)

608. *Arnold Emanuel.* Děje Husitů s zvláštním zhledem na Jana Žižku, v Praze, 1848, 4°, s vyobraz. Díl I. Od upálení Jana Husa 1415 až ku podání České koruny Polskému králi Vladislavovi r. 1420, str. 45, s vyobr. J. Žižky. Díl II. Od podání koruny České polskému králi Vladislavu 1420 až do úmrtí Jana Žižky 1424, str. 43. Díl III. Od smrti Jana Žižky 1424 až do bitvy u Lipan 30. května 1434, str. 44.

609. *Terebelský Jindřich*, Život Jana Žižky z Trocnova, slovútného vůdce Táborských bratří, v Holomouci, 1850, 12°, str. 74. (S listem J. Ž.: Hejtmanům a obci města Domažlického, viz č. 689 a se Zřízením vojenským.)

610. Beschreibungen der Böhmischen Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I. č. 23489), č. 205, str. 715, tab. 78, č. 661-2 (životopis, vyobrazení, mince).

611. Johann Žižka von Trocnov (životopis). Viz č. 750.

612. *Jerabek W.*, Leben und Tod des Johann Žižka von Trocnow, Führer der böhmischen Hussiten von 1419-24, Mit mehreren Illustrationen, Wien 1855, 12°, str. 80. (Volksbücher aus alter und neuer Zeit.)

613. Johann Zizka von Trocznow. Berühmte Oesterreicher, Oesterreichischer Plutarch oder Leben und Bildnisse aller Regenten und der berühmtesten Feldherren, Staatsmänner, Gelehrten und Künstler des österr. Kaiserstaates. 2. Ab-

theil. XIV. Salomon, Austria, Kalender, Wien, XVI, 1855, str. 186-99.

614. Jan Žižka z Trocnova. Hvězda IV, v Olomouci, 1862, str. 330-1.

615. *Nowakowski Jan F.*, Jan Żyźka z Kalichu. Tygodnik Illustrowany VII. 1863, str. 100.

616. Bratr Jan Žižka. Osvěta I, v Praze, 1863, str. 145-7 (s vyobraz.).

617. *Frič J. V.*, Žižka. Nouvelle biographie générale, Paris, XLV, 1866, str. 1003-6.

618. Mikuláš z Husi a Jan Žižka z Trocnova. Illustr. Evangel. Věstník II, 1866-7, str. 369. Viz č. 620.

619. Documents relatifs a Jean Žižka, viz *Fricz-Leger*, La Bohême historique, 1867, I, (Bibl Č. Hist. I, č. 1832) s vyobraz.

620. Jan Žižka z Kalichu. Illustr. Evangel. Věstník III, 1867-8, str. 274-7.

621. Jan Žižka, nejslavnější válečník český, zakladatel novověkého vojenství Svoboda, I, v Praze, 1867, str. 365-73, 399-409.

622. Jan Žižka, nejslavnější demokrat a první hájitel národnosti české. Svoboda I, Praze, 1867, str. 429-37.

623. *Fr. S.*, Mikuláš z Husi a Jan Žižka z Trocnova. Praha (časopis), II, v Praze, 1868, str. 350-2 (s vyobraz.).

624. *Kořán J. J.*, Jan Žižka. Obraz historický, v Praze, 1869, 16°, str. 167. (Matice Lidu č. IV, s listem: Hejtmanům a obci města Domažlic, viz č. 689.)

625. Oslava českých vlastí (Bibl. Č. Hist. II, č. 5670), 1869, 10.

626. Jan Žižka z Trocnova, náčrtek životopisný, v Praze, 1870, 8°, str. 15, (s vyobraz.).

627. Jan Žižka z Trocnova, Ve prospěch Ž. pomníku, v Praze, 1870, m. 8°, str. 16 (s vyobraz.).

628. *J(edlička) O(takar)*, Jan Žižka z Trocnova. Stručný nástin životopisný, v Praze, 1876, 12°, str. 43. (Osvěta Lidu č. 12, s vyobraz. Ž. pomníku u Přibyslavě).

629. *Tomek W. W.*, Jan Žižka. O sepsání životopisu jeho pokusil se, v Praze, 1879, v. 8°, str. 228, s vyobraz. — Týž, Oprava a doplněk k životopisu Žižkovu. Čas. Č. Mus. 1892, str. 107. * Kalousek, Osvěta IX. 1879, str. 1046; Goll, Revue histor. XIII, 1880, str. 145; Rezek, Květy I, 1879, II, str. 619; Kořán, Pokrok, 1879, č. 272; Národní Listy 1879, č. 265; Koleda 1880, č. 18; Obzor III, 1880, 61; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVIII, str. 44-6; Вѣстникъ Европы 1880, č. 397, 402. Srv. *Leger* č. 636; *Klatovský* č. 632; *Herben* č. 633. — — Německý překlad: Týž, Johann Žižka, Versuch einer Biographie desselben, Aus dem Böhmischen übertragen von V. Procházka, Prag, 1882, v. 8°, str. 246. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XX, str. 19.

630. *Mlynář Karel*, Řeč o slavnosti odhalení Žižkova pomníku v Táboře dne 26. srpna 1877, v Táboře 1877, 8°, str. 32 (se životopisem). Viz č. 768.

631. *Schwarz Frant.*, Jan Žižka. Plzenské Listy 1879, č. 92-3.

632. *Klatovský V.*, Jan Žižka z Kalicha. Světozor XIII, 1879, str. 555-7, 571, 593-8. Srv. Tomek č. 629

633 *Herben Jan*, Jan Žižka z Trocnova. Čas. Mat. Mor. XII, 1880. str. 60 9. Srv. Tomek č. 629.

634. *Šolc Jindř.*, Jan Žižka z Trocnova. Národnost a její význam v životě veřejném (Polit. bibl. česká č. 4), v Praze, 1881, § 28, str. 181-4.

635. *Herben Jan*, Osoby české za válek husitských. 1. Žižka. Ruch V, 1883, str. 344-6, 361-2, 376-8. 392-4

636 *Leger Louis*, Jean Zizka et les Hussites. Nouvelles études slaves, Paris, II, série, 1886, str. 139-82. Srv. Tomek č. 629.

637. *Wratislaw A. H*, Jan Zizka. »the modern Hannibal«. The Churchman, A monthly magazine, London 1886, Febr. č. 77, str. 340-69. Též otisk. 8°.

638. Jan Žižka z Kalicha. Velký Pražský Kalendář X. 1890, str. 82.

639. *Висковатовъ П. А.*, Иванъ Жижка, Лекція читанная въ Ревельскомъ Общественномъ собраніи 26. марта 1892 года, Ревель 1892, 8°. Přetisk: С.-Петербургъ, 1898, 8°.

640. *Kozák Fr*, Jan Žižka, Hus VIII, 1896. 9-10 (výňatek z Macmillanova Magazinu 1896, říjen). Viz č. další.

641. Angličan o Janu Žižkovi. Lumír XXIV, 1896, str. 11-2 (týž pramen). Srv. č. předchozí.

642. *Malin William G*, Žižka. Brief notices of the carcer of this great captain of the Hussites, London, s. a Viz Schweinitz Edm., The history of the church known as the Unitas fratrum or the Unity of the Brethern, Betlehem Pa., 1885, 8°, úvod.

643. O době husitské IV. Žižka, v Praze, 1900, 12°, str. 68. Srv. č. 174. (O době husitské.)

644. Slepý hrdina. *Kosina Jar.*, Velikáni našich dějin, v Praze, 1903, lex., str. 175-247.

b) Jméno, rod, erb.

645. Žižka wird »einäugig« übersetzt. Böhm. Literatur auf d. J. 1779, I, 3, Prag, 1779, str. 241-2.

646. *Millauer Max.* Nahmen Žižka's. Diplomat. histor. Aufsätze über Joh. Žižka, Prag, 1824 (č. 605) str. 11.

647. *Hanka V.*, Nové objasnění několika zastaralých slov, Čas. Č. Mus., 1854, str. 269.

648. *Toman Hugo*, O významu příjmení Žižkova. Osvěta XXI, 1891, str. 779-84. Srv. č. 651.

---

649. *Millauer M.*, Revision der bisher bekannt gewesenen Urkunden von und über Joh. Žižka von Trocnow. Diplomat.-histor. Aufsätze (č. 605), str. 1-10.

650. *Tomek W. W.*, O rodu a počátcích Jana Žižky až do prvního vystoupení jeho co vůdce lidu. Čas. Č. Mus. 1876, str. 193-212. Srv. Tomek č. 629.

651. *Toman Hugo*, O rodu a příbuzenstvu Jana Žižky z Trocnova. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1890, č. 4, str. 44-62. Též otisk, 1890, 8°. Srv. Krok, IV, v Praze, 1890, str. 176.

652. *Toman Hugo*, O Žižkovi, jeho rodišti a o pozdějším rodu Žižků z Trocnova, podnes kvetoucím. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1890, č. 13, str. 337-48.

653. Genealogii rodu Žižků z Trocnova, Trotzenau, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 21060.

654. **Žižkův listář.** *Toman Hugo*, Literní památky, duch a povaha Ž. I, Věstník Král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1893, č. 16, 1-100. Otisk, v Praze, 1893, 8°, str. 100. Obsah: 1. Plachta z Boršova zapisuje věno. str. 5, 24. Srv. *Millauer*, č. 605, str. 20; *Pangerl*, Urkundenbuch des Cistercienser-Stiftes Hohenfurt (Bibl. Č. Hist. I, č. 3209), str. 175; Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1890, str. 44 (č. 651). — 2. Jaroslav z Kropné, Jan z Mysletína a Jan Žižka zapisují dluh židovkám Budějovickým. str. 6-7, 24. Srv. Millauer, č. 605, str. 22; č. 629 a č. 651, Věstník 1890, str. 44, 45, 339. — 3. Mach z Holkova prodává dědictví své v Újezdě, str. 7-8, 24-5. Srv. č. 652, Věstník 1890, str. 337-8. — 4. Žižka prodává svobodný lán v Čeřejově, str. 8-9, 25-6. Srv. *Schaller*, Topographie (Bibl. Č. Hist. I, č. 1733) XIII, str. 122-4; *Tomek*, Žižka č. 629. str. 2. — Viz též čas. Pracheň, 1864, 66.

655. **Erb Jana Žižky z Trocnova.** Světozor IV, 1870, Příloha k č. 28, str. 98, (Zmínka V. Březana.) *Sedláček*, Hrady III, tab. 5. Srv. *Millauer* č. 605, str. 22. — *Zoubek*, Pam. Arch. VI, 1865 (č. 704), str. 187; Bibl. Č. Hist. I, č. 5916.

c) Rodiště.

656. **Trocnov**, viz *Schaller*, Topographie d. Königreichs Böhmen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1733) XIII, 1789, str. 122.

657. *Millauer*, Die Gegend Žižka's Geburt. Aufsätze č. 605, 1824, str. 33.

658. *Sommer*, Königreich Böhmen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1784), IX, 1841, str. 188.

659. Gegenwärtiger Zustand von Žižka's Geburtsort. *Hormayr*, Archiv (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), XXII. str. 555-6.

660. *Legis-Glückselig*, Žižka's Geburtsort und Grabstätte. Illustr. Chronik v. Böhmen I. Lief. 8, 1852, str. 491-2.

661. Skrovné památky z velkých dob (Trocnov). Obrazy života 1860, str. 316-7.

662. Trocnov. *Mikeš*, Beseda, II, v Praze, 1865, str. 94-5. Otisk z Budivoje.

663. Žižkova kaple u Trocnova. Budivoj III, Č. Budějovice 1867, č. 38.

664. Trocznow (Aus Böhmen 10), Vossische (Kreuz) Zeitung, 1868, č. 215, Beilage.

665. Rodné místo Jana Žižky z Trocnova. Pokrok 1880, č. 65-6.

666. *Mokrý Otakar*, Trocnov. Národní Listy 1882, č 265, feuill.

667. *Kalousek Jos.*, O Trocnově, rodišti Žižkově. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1890, č. 14, str. 349-54. — Č. Č. Mus. 1892, 108.

668. *L. E.*, Trocnov. Národní Listy 1893, č. 207, feuill.

669. *Hrdina J. L.*, Trocnov, Lumír XXV, 1897, str. 4-5.

670. *Dunovský J.*, Trocnov. Čechy VI, str. 85.

671. *Šubert F. A.*, Trocnov, Z českého jihu (Z našich a cizích vlastí č. 2). v Praze, 8°, str. 216-25 (s kresbami Ed. Herolda: Trocnov, Bývalá kaplička na místě, kde se narodil Jan Žižka).

d) Mládí.

672. *Millauer Max.*, Žižka's Lebensalter. Diplomat. histor. Aufsätze über Joh. Žižka (č. 605) Prag, 1824, str. 19.

673 Jana Žižky list na lán platu v Čeřejově z r. 1384. Pracheň 1864, 66. Viz č. 654.

674. *Millauer Max.*, Žižka's Betragen vor dem Ausbruche der hussitischen Unruhen. Diplomat. histor. Aufsätze über Joh. Žižka (č. 605), 1824, str. 28.

675. *Toman Hugo*, O dobrodružstvích a válečných jízdách Jana Žižky před vypuknutím bouří husitských. Osvěta XXI, 1891, str. 1021-9. — Č. Č. Mus. 1892, 115.

676. **O bitvě pod Grunwaldem (Tannenberg)** r. 1410, které prý se účastnil Žižka, viz literaturu u *Finkla*, Bibliografia historyi polskiej (Bibl. Č. Hist. II, č. 47.) III, 1. č. 25376-84; *Vossberg F. A.*, Ban-

deria Prutenorum, Märkische Forschungen IV. 1847, str. 193-257.

677. *Sandtner J. E.*, Der Bettler, Bild aus der Jugendzeit des Johann von Žižka von Trocnow, Prag, 1845, 12°, str. 211 (s obrázky, povídka s histor. podkladem nedopatřením bývá citována jako studie historická).

e) Literární památky (listy) a povaha.

678. *Jireček J.*, Žižka z Trocnova, z Kalicha. Rukověť liter. č. II. str. 377-8.

679. *Toman Hugo*, Literní památky, duch a povaha Žizkova, viz č. 654. * *Řezníček V.*, (týž název), Národní Listy 1894, č. 156, 160, 164. Srv. další a č. 733.

680. Žižka jako spisovatel. Lidové Noviny 1894, č. 113. — Svobodný Občan 1894, č. 10 (podle Tomana).

681. O vojenském zřízeni Žižkově viz Husitské válečnictví č. 821.

———

1. Listy Žižkovy.

682. 1420, 18. listopadu. Hejtmané Táborští a Písecká obec vstupují v příměří s Oldřichem z Rožmberka: *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 9-10, č. 5, str. 5. — *Millauer*, Diplomat. histor. Aufsätze (č. 605.) str. 56. — Archiv Český III. 280.

683. 1420,?. Žižka žádá od Budějovických volný průchod: *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 10, č. 6, str. 27. — *Millauer*, Diplomat. histor. Aufsätze (č. 654.) str. 32-3.

684. 1421, leden (?). Žižka píše o posilu Pražanům: *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 10, č. 7, str. 27.

685. 1421, srpen. Odpovědný list Žižkův markrabím Míšenským a Fridrichovi mladšímu, lantkrabí Durinskému: *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 10-1, č. 8, str. 27.

686. 1422, 10. ledna. Pověřující list Rybkovi z Lužnice k Třeboňským: *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 11, č. 9, str. 28. — *Millauer*, Diplomat.-histor. Aufsätze (č. 605.) str. 58. C, něm. překlad str. 36. — Archiv Český III. str. 301. — Výbor z liter. č. II. str. 277-9.

687. 1422, duben (?). Žižka přimlouvá se u Domažlických za vdovu páně Gutštejnovu: *Dobrovský*, Geschichte d. böhm. Sprache, Prag, 1818, str. 406, č. 3. — Archiv Český III. str. 301. — Výbor z liter. č. II. str. 279. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 11, č. 10, str. 27. — Svoboda I, 1867, str. 432.

688. 1422, 11. června. Žižka a Táborští přijímají knížete Sigmunda Korybutoviče za pomocníka a správce země české: *Pelzel*, Abhandl. Böhm. Ges. Wiss. (I. ř., 2. sv.), 1786, str. 372. (něm. překlad). — *Millauer*, Diplomat. histor. Aufsätze (č. 605.) str. 54, A. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 11, č. 11. str. 29.

689. 1422. 11. září. Žižka napomíná Domažlické, aby se proti Němcům statečně postavili a k boji všichni byli hotovi, že k nim brzo míní přijeti *Žalanský*, Třetí kázání historické, 1618 (č. 113.) — *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg (Bibl. Č. Hist. II, č. 14132), 1609, str. 197 (něm. překlad). — *Ungar*, Abhandl. Böhm Ges. Wiss. (II. ř., 1. sv.) 1791, str. 375 (text český a něm. překlad). — *Tham K. H.*, List Jana Žižky (viz zřízení vojenské č. 835.) 1817, str. 3-4. — Výbor z liter. č. II, str. 279. — *Terebelský* č. 609. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 12, č. 12, str. 29. — Srv. č. 624.

690. 1422, 20. listopadu. Žižka a jiní hejtmané napomínají nejmenované sousedy Prachatických, aby se přiznali ke čtyřem článkům Pražským: *Windecke Eberhart*, Historia vitae imp. Sigismundi (další) vyd. Mencken (Bibl. Č. Hist. II, č. 222) I, str. 1151 (něm. překlad); vyd. Altmann, 1893, str. 148. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 16, č. 14, str. 36 50.

691. 1423,?. Žižka píše Pražanům, že jich proti králi i pánům brániti míní: *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg (Bibl. Č. Hist. II, č. 14132), 1609, str. 301 (něm. překlad). — *Toman H.*, Některé zprávy o poměru J. Žižky k Pražanům, Čas. Č. Mus. 1893, str. 212. — *Toman*, Literní památky (č. 654. str. 16, č. 15, str. 50. — Anglický překlad viz *Gregorova*, Story of Bohemia č. 171. — Srv. č. 694.

692. 1423, 26. března. Žižka dává zprávy Bartošovi a Bernartovi z menšího Tábora, volaje bratří na středu po velikonoci k Německému Brodu: *Millauer*, Diplomat.-histor. Aufsätze (č. 605.) str. 59-60, D. — Výbor z liter. č. II, str. 281. — Archiv Český III, str. 302. č. 24. — Listy Pojizerské II, 1888, č. 8. — *Toman*, Literní památky (č. 654) str. 17, č. 17, str. 50-1.

693. 1423. 1. dubna. Žižka svolává věrné ze Skalice a Náchoda a vůbec z české země na středu po velikonoci do Něm Brodu. *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 17, č. 18, str. 51-2.

2. Listy Žižkovi zaslané.

694. 1423. Pražané odpovídají na list Žižkův (viz č. 691.), že jich chce chrániti: *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg Bibl. Č. Hist. II, č. 14132, 1609. str. 301. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 17, č. 16, str. 50. — Srv. Čas. Č. Mus. 1893, str. 222.

695. 1423, 24. listopadu Jan Hvězda z Vícemilic, purkmistr a konšelé Hradečtí, s knězem Ambrožem dávají Žižkovi výstrahu o člověku ve vojště najatém k jeho zavraždění: Archiv Český III, str. 302-3. — *Toman*, Literní památky (č. 654.) str. 22-3, č. 20, str. 53-4.

f) Varia.

α) Zbroj.

696. *Schrenck v. Notzingen*, Armamentarium heroicum Ambrasianum (sbírka ambrasská), viz č. 583. a č. 591.

697. Žižkův meč ve Švédích. Poutník, v Praze. 1846, I, 156-7.

698. Žižkův meč. Lumír II, 1852, II, str. 1148 (ku zprávě u Balbína, De summi pincernatus officio). Často přetiskováno.

699. *Legis-Glückselig*, Žižka's Schwert, Supplemente zur Illustr. Chronik von Böhmen (II. Art.), Band I., Lief. 9, str. 568.

700. *Zíbrt Č.*, O Žižkově meči, posteli V. Krolmusa Sborník obyčejů, pověstí, pověr, zábav atd., Český Lid XIII, 1904, str. 54.

701. *Schulz V.*. O Žižkově praku. Č. Čas. Hist. II, 1896, str. 42.

702. *Herain Jan*, Meč Staroměstský a Žižkova košile. Praha (výstavní časopis). 1891. č. 30, str. 5.

703. Ein Ritterschlag von Žižka. »Prag«. Beil. zu Ost u. West, 1842, str. 411-2. (Pověst.)

704. *Zoubek Fr. J.*, Památky strany pod obojí v Čechách. Památky archaeol. VI, 1865. str. 179-88. Z obsahu: oltář Jana Žižky a Jana Husi (str. 183); Jan Žižka z Trocnova (185); vyobrazení Jana Žižky (185-6); znaky Žižkovy (187) Žižkův meč; Žižkova košile; hrob a oltář Žižkův v Čáslavi (187) Srv. č. 576, 594.

705. *A. P. S.*, Znamení Českých měst a míst: Rukavice Žižkova v Pardubičkách. Květy VII, 1872, str. 72 (vyobr.)

β) Žižkův buben.

706. Nejstarší doklady pověsti o bubnu, potaženém koží Žižkovou, z kroniky *Eneáše Sylvia*, *Dubravia*, *Hájka*, *Veleslavína*, *Zachar. Theobalda* atd., viz *Zíbrt* č. 719.

707. *Alciatus Andreas*, Emblemata, Lugduni, 1564, str. 184: Post mortem formidolosi (s vyobr. bubnu).

708. *Staricius Joh.*, Heldenschatz, Hamburg, 1685, str. 40-1

709. *Schmeizel*, Ob eine solche Trommel wirklich anzutreffen, welche mit des böhmischen Helden Johann Ziska Haut überzogen sei? Hall. Anzeig. 1744, Stück 1, 10.

710. *Gerle A. J.*, Die Trommel der Hussiten. Hormayr, Taschenbuch, VI, Wien, 1825, str. 53.

711. Žižka's Trommel. *Hormayr*, Taschenbuch, N. F. IV. 1833, str. 216.

712. Ziska ou le tambour magique. Revue du Nord, II. Paris, 1836.

713. *v. Ledebur L.*, Allgemeines Archiv für die Geschichtskunde des Preussischen Staates. XI, Berlin, 1835, str. 193.

714. *Bach Al.*, Urkundliche Kirchengeschichte der Grafschaft Glatz, Breslau, 1841, 8°, str. 7.

715. *Zminský E.*. Voltaire a Bedřich II. o Žižkovi. Lumír, VII, 1857, II, str. 1026-7 (Voltairovo veršování v originalu i v českém překladu, v listu dne 16. listopadu 1743 Bedřichovi II.) Srv. č. další. Zmínky u Voltaira: Oeuvres T. 36, str. 268; Annales de l'empire, Oeuvres, T. 13, str. 441; Essai sur les moeurs, cap. 73 a Oeuvres de Frédéric II, tom XXII, str. 150. — Spen. Zeitung, 1743, 24. říjen. — *Sobotka* Pr., Jan Jeník z Bratřic, Čas. Č. Mus. 1880, 282.

716. Žižkova kůže v Berlíně. *Mikeš*, Beseda, II, v Praze, 1865, str. 55.

717. Die Žižkatrommel. Abdruck aus Beilage No. 1. der »Vossischen Zeitung«, in Berlin, vom 1. Januar 1887. Glatzer Vierteljahrschrift f. Gesch. u. Heimatkunde, VI, 1886 7, str. 265-9.

718. *Zíbrt Čeněk*, Powieść o skórze Żyżki. Wisla, Warszawa, 1889, str. 543-50. Též otisk, 8°. — Srv. fantasii mythologickou *Edm. Veckenstedta*, Le moyen âge (čas.), Paris 1889, str. 259 63.

719. *Zíbrt Č.*, Pověst o Žižkově kůži. Národní Listy 1889, č. 67. — S doklady: *Zíbrt Č.*, Pověst o Žižkově kůži. Listy z českých dějin kulturních, v Praze 1891, str. 94-101 (s příslušnou literaturou). Odtud pak byly čerpány rozmanité články po časopisech.

720. *Jirásek Al.*, Staré pověsti české, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4737.

721. *Zíbrt Č.*, Buben potažený Žižkovou koží (pod e kázání: Kulík V. H., Jubilate aneb veselé prozpěvování ku poctivosti sl. král. m. Plzně, v Praze, 1687). Český Lid XIII. 1904, č. 8, Směs, str. 430.

γ) Žižkovy stoly, pověsti a jiné.

722. *Hraše J. K.*, **Žižkův stůl** (u Všestar a Probluze), Národní pověst z Král. Hradecka. Komenský X, 1882, č. 47, str. 688.

723. Památník Jana Žižky na místě řečeném »Žižkův stůl« u Rosnic. *Sedláček*, Hrady a zámky V, 1887, str. 343-4.

724. *H. J.*, Dvě památná místa u městečka Luže. I. Žižkův stůl (u Rabouně, Šance Rabounské). Lumír III, 1853, II, str. 974. Viz č. další.

725. *Pícha J. J.*, Žižkův stůl u města Luže. Historické Rozhledy II, 1889, str. 160. Srv. č. předchozí.

726. *Pícha J. J.*, Dvě pověsti o Žižkovi z vých. Čech. Český Lid IX, 1900, str. 429-31 (1. Žižkův stůl u vesnice Bílý Kůň, 2. O lsti hajitelů tvrze na Rabouni). Srv. č. 724.

———

727. **Pověsti** v Sedlci o Žižkovi. Květy XIV, 1847, str. 330 (po bitvě u Sudoměře dobyl Sedlce).

728. *Zoubek Fr. J.*, Žižkova branka (v Čáslavi); Žižkova hora mezi Král. Dvorem a Hradištěm; Žižkova krytba (v Lázních sv. Kateřiny u Počátek). Pam. Arch. VI, 1865, str. 187.

729. »Husitské šance« na Blaníku. *Födisch Jul. E.*, Verschlackte Wälle in Böhmen. Mitth. C. Com. XIII, 1868, str. XXXVIII.

730. Žižkova homole. Besídka pro záb. a pouč. 1881, č. 38 (u Lichocevsi u Noutonic v okr. Smích.).

731. Žižkův zvon (v Rožmberce). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 68 (na Jakubské věži denně se zvoní na památku, že se Žižka r. 1420 Rožmberka nezmocnil).

732. *Zíbrt Č.*, Žižkův dub (u Přibyslavě) a pověra kovářská. Český Lid XII, 1903, str. 157. — Srv. dramatické zpracování této pověry od *Václ. Klicpery*, Žižkův dub, romantická zpěvohra ve 2 jednáních. Almanach dramat. her na rok 1826, v Hradci Král., 1826, 16°, str. 181-268, zvláště str. 189.

733. *Rezek) A.*, Jan Žižka a František Sickingen »německý Žižka«. Lumír X, 1882, str. 86-7. Srv. č. 654.

———

δ) Žižka v literatuře a jeho kult.

734. Žižka v kalendáři. Lumír XI, 1861, I, str. 544 (»Almanach k lethu Pána Jezu Krista 1543«, s pranostikou mistra Petra z Proboštovic).

735. *Crosnensis Pauli*, Ad Żyżkam potissimum, Hussitarum ducem. Téhož Carmina, ed. Kruczkiewicz Br. (Corpus antiquissimorum poetarum Poloniae Latinorum. Vol. II), Cracoviae, 1887, 8°, str. 73.

736. *Frič J. V.*, Kratochvilný pamflet ze XVI. věku (Hus a Žižka v nebi). Národní Listy 1882, č. 17-8. Autor cituje staročeský tisk z bibliotheky Musea král. Č., patrně nedopatřením, ježto v bibliothece týž satyrický spis chová se jen v rukopise jako přídavek ku prvotisku, sign 25. E. 17. s názvem: »Historia pravdivá a utěšená všechněm katolikům pro zvláštní potěšení a v jisté naději o odpustcích a očistci, jich ustavení, sepsaná od Farnesia kardinala, vydaná v Římě Leta Milostivého, s dovolením Otce Svatého a bedlivým přehlídnutím všech kardinálů jeho«, 16°, s. l. a., 12 l.

737. Cena 1000 zl. na životopis J. Žižky. Květy VI, 1871, str. 55 (cena vypsaná od Dra. Z. Plakvice v Kuklenách).

738. Žižkov, slavnostní list, vydaný u příležitosti 460leté památky úmrtí Jana Žižky z Trocnova, na Žižkově, 1884, 4°, 16 str.

739. Gespräche in dem Reiche derer Todten . . . zwischen Johann Ziska und Johann von Leyden, Leipzig, 4°. Srv. Gespräche . . . zwischen dem Churfürsten zu Brandenburg Friderico I. und dem Georgio Wilhelmo, Marggrafen von Bayreuth, Leipzig, 1728 (121. Entrevuë), str. 1022 ad. — Viz též č. 585, 594.

740. *Sand(ova) George* (baronka Dudevantova), Jean Ziska, Épisode de la guerre des Hussites, Paris-Bruxelles, 1843, 16°, str. 167. — 2 vyd. Jean Ziska, illustré par Tony Johannot et Maurice Sand, Paris, 1854, lex., str. 40. Znova Paris 1869. — Ruský překlad: Жоржъ Зандъ, Янъ Жижка, переводъ съ французскаго Л. Я. Рытова, подъ редакціей, съ введеніемъ и примѣчаніями проф. Л. *Трачевскаго*, С. Петербургъ 1902, m. 8°, str. LV, 124. — O obsahu a ruském překladě viz *Zíbrt*, Č. Č. Mus. 1903, str. 198-200. Úvod Tračevského obsahuje české dějiny věku XIV. a XV. vůbec: 1. Король-Слѣпецъ. „Отецъ Богеміи и вотчимъ Германіи". 2. Чехизмъ и православіе. 3. Великій мученикъ за правду. 4. Безумство и коварство на престолѣ. 5. Герой слѣпецъ. 6. Птенцы Жижки. Расколъ въ гуситствѣ. 7. Новый народный герой и Богемскіе Братья. 8. Безсмертные плоды гуситства. 9. Книги о гуситахъ и Жоржъ Зандъ. — Něm. překlad: *Meyer Lud.*, Leipzig, 1844, 12°, znova pak vydáván.

741. *Kraus Arnošt*, Meissnerův »Žižka«. Č. Čas. Hist. II, str. 358-78. (Meissner Alfred, Žižka, Gesänge, Leipzig, 1846, 8°, str. XXIX, 203, s poznámkami historickými, znova pak vydáváno. Český překlad od

Špindlera Ervína, Žižka, v Praze, 1864, 8°, str. X, 212.)

742. Dramaticky a v belletrii byl život Jana Žižky často vylíčen, v cizí i české literatuře. Z českých dramat vedle starší práce *J. J. Koldra*, Žižkova smrt (1850) vyniká *Al. Jiráska*, Jan Žižka (v Praze 1903) historickou věrností.

ε) Mince, pečeť a vyobrazení Žižkovy.

743. *Bertram J. G.*, Epistola gratulatoria de nummis hussiticis, s. l. a., 4°, 8 l. — Znova vyd.: Schediasma von hussitischen Müntzen, Leipzig, s. a., 4°, 8 l.

744. Johann Žižka von Trocnov (mince). Beschreibung der böhm. Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I, č. 23489), Prag, 1852, str. 715, č. 205, tab. LXXVIII, č. 661-2 (s vyobraz.).

745. Mince Žižkova. Pam. Arch. VII, 1868, str. 219.

746. Pečeť Žižkova viz *Toman* č. 821, tab. I.

747. *Bienenberg C. J.*, Geschichte der Stadt Königgrätz, Prag, 1780, I. Th. Vyobr.: Wahrhafte Abbildung des Joh. Ziska von Trocznau, Heerführers der Taboriten.

748. Žižka's Abbildungen. *Millauer*, Diplomatisch-historische Aufsätze über Joh. Zizka von Trocnow (č. 605), Prag, 1824, str. 50.

749. Neu aufgefundenes Porträt des Žižka. »Prag«, 1843, str. 450.

750. *Legis-Glückselig*, Žižka's Porträt. Illustr. Chronik v. Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č 5662), B. II, 1854, Lief. 2, str. 115.

751. *Šembera A. V.*, Starý obraz Jana Žižky. Pam. Arch. VI, str. 75-6. (K obrazu: Effigies Joan. Zizkae vivi, Civitates orbis terrarum in aes incisae et excusae et descriptione topographica, morali et politica illustratae, Coloniae, 1572-1618, díl VI, při vyobrazení m. Čáslavě.)

752. Obraz Žižkov z XV. storočia. *Sasinek*, Slov. letopis III, str. 85 (zmínka o obrazu ve sbírce v Pešti).

753. Konsolka v bývalém paláci na radnici Táborské (s vyobr. J. Žižky?). *Sedláček*, Hrady a zámky IV, str. 194.

754. Táborská hlava Žižkova v Českém museu v Praze. Koleda, 1893, str. 115. Srv. *Zoubek*, Památky strany podobojí č. 704; *Toman*, č. 758.

755. Jean Ziska viz *Lenfant* (č. 132), , str. 90.

756. Obraz Jana Ž. z T. Dobrozvěst, v Praze, 1819 (úvodní list).

757. Angličan, nadšený ctitel Žižkův (obraz Ž. v Drážďanech). Rod. Kronika II, 1863, str. 596 7.

758. *Toman Hugo*, O podobiznách a pravé podobě Jana Ž. z T. Květy XIV, 1892, str. 350-7, 472-81, 567. Též otisk, v Praze, 1892, 8°, str. 32. Vyobrazení: Žižka v čele vojska, podle miniatury rukop. Gottinského; Žižka v nebi, podle miniatury rukop. Jenského; Replika Žižky v nebi, podle kancionalu Táborského; Hufnagler. rytinka čáslavského obrazu J. Ž.; hlavička Táborská. — *Goll Jar.*, Bohemica ve sbírce rukopisů knihovny v Gottinkách. Č. Č. Mus., 1873, str. 209; Bibl. Č. Hist. II, č. 14099. — O vyobrazení v rukopisu Jenském srv. další.

759. *Struve*, Observationum selectarum ad rem literariam spectantium tomus IV, Halae, 1701, 117-88; *Mylius, W. Seyfriedi* Commentatio de Joh. Hussi vita (Bibl. Č. Hist. II, č. 14143), 1743; *týtož* Memorabilia bibliothecae acad. Jenensis, Jenae, 1746, str. 324; *Mikovec Ferd. B.*, Mikuláš Dačický z Heslova. Č. Č. Mus., 1854, str. 366.

760. O zevnějšku, »polském« kroji Žižkově viz *Winter Z.*, Dějiny kroje v zemích českých II, v Praze, 1893, str. 57 a d., 126, 208, 241, 257. Srv. č. 676.

761. Schwanthalerovy sochy z Veitova Slavína 5: J. Ž. z T. Květy III. 1868, str. 36 text, vyobr. str. 38. Často přetiskováno.

762. J. Ž. od K. Svobody. Květy IV, 1869, str. 271.

763. J. Ž. z T. (k obrazům Maresovým: Narození Ž. a smrt). Světozor XVIII, 1884, str. 280. Viz *Mádl*, Manes.

764. Myslbekův »Umírající J. Ž. z Kalicha«. Světozor IV, 1870, str. 326. Srv. Česká Včela III, 1876, str. 47.

765. Moderní vyobrazení J. Žižky viz podrobně v oddílu Bibliografie českého umění (u mistrů jednotlivých) s v. Aleš M., ad.

ζ) Pomníky

766. B. J., První pomník Žižkův v **Hořicích**. Světozor VIII, 1874, str. 103-4, 111-4 (text k obr. K. Maixnera). Srv Slavnost odhalení sochy J Ž. z T. v Hořicích. Pokrok 1873, č. 249; Nár. Listy, 1873, č. 247; Žižkův pomník na tvrzišti sv. Gotharda nad Hoř. *Sedláček*, Hrady a zámky V, str. 138, s vyobraz.

767. Slavnost odhalení pomníku J. Žižky v **Přibyslavi** Nár. Listy 1874, č. 259-64

— Ž. pomník u Přibyslavi. Světozor VIII, 1874, str. 418-9 (text k obr. Fr. Chalupy). — Slavnost odhalení pomníku Ž. u Přibyslavi, ibid., str. 466. — Srv. Pomník Ž. Svoboda I, 1867, str. 300; III, 1869, str. 290. — *Kurz V.*, Feriální pouť po Sázavě. Jarý Věk III, 1885, str. 117-8 (Ž. pomník u P., s vyobr.).

768. Žižkův pomník v **Táboře**. Světozor VIII, 1874 str. 476. — Ke slavnosti odhalení pomníku J. Žižkovi z Trocnova v Táboře dne 26 srpna 1877, vydal slavnostní komitét, v Táboře, 1877, 8°. — Slavnost odhalení pomníku Ž. v Táboře. Pokrok 1877, č. 237; Nár. Listy, 1877, ibid. Světozor XI, 1877, str. 455. — Před pomníkem Ž. v Táboře. Česká Rodina VIII, 1882, str. 112. Viz o dějinách tohoto pomníku podrobně: Topografie, s. v. Tábor. Srv. č. 630.

769. Žižkův pomník v **Čáslavi**. Světozor XIV, 1880, str. 431, 466. — Řeč *Jaromíra Čelakovského* při odhalení pomníku bratru Janu Žižkovi v Čáslavi dne 29. srpna 1880, v Praze, 1880, 8°. — Slavnost odhalení pomníku Ž. v Čáslavi. Nár. Listy 1880, č. 208; Pokrok 1880, č. 208; Koruna Česká, 1880, č. 70; České Noviny 1880 č. 207. — *Milinovský Hanuš*, Ž. pomník v Čáslavi, Pamětní spis devátého sjezdu Jednoty samosprávných úředníků obecních i okresních v království českém. Král. Vinohrady, 1894, str. 69-71.

770. Památník J. Ž. u **Nechanic**. Zlatá Praha III, 1886, str. 591 (s vyobr.).

771. O pomníku J. Žižky na **Žižkově** viz oddíl: Topografie, Žižkov (Čechy). — O pomnících J. Ž. z doby novější viz v Topografii u jednotlivých míst, kde byly postaveny.

6. Husitské válečnictví.

a) **Celková literatura.**

772. *Saraceni Giov. C*, Fatti d'arme famosi successi trà tutte le nationi del mondo, da che primo han cominciato a guerreggiare sino ad hora. I, II. Venetia, 1600, 4°.

773. *Health J.*, Chronicle of the war. London, 1676, 8°.

774. *Beneton de Morange de Perrin*, Histoire de la guerre, avec des réflexions sur l'origine et les progrès de cet art. Paris, 1741, 4°.

775. *Fassmann Dav.*, Allgemeines Kriegsprotokoll, worin die merkwürdigsten Kriege, so in der Welt bis auf den heutigen Tag geführt worden, enthalten. Rudolfstadt, 1741, 8°.

776. *d'Arq M.*, Histoire générale des guerres... jusqu'à l'année 1748, divisée en trois époques I, II, Paris, 1756-8, 4°.

777. *Duport du Tertre et Desormeaux*, Histoire des conjurations et révolutions célèbres. Paris, 1759, 12°.

778. Military Memoirs relative to campaigns, battles, maximes and stratagemes of war, ancient and modern, by the author of the »War in Asia«, London, 1804, 8°.

779. *de Koch Ch. G.*, Tableau des révolutions de l'Europe depuis le bouleversement de l'empire romain en Occident en 476 jusqu'à nos jours I-III, Paris 1807, 8°; nové vyd. I-IV, Paris, 1813, 8°. — Něm. překlad: *Koch Ch. Gr. v.*, Gemälde der Revolutionen in Europa. Aus d. Franz. von Sander, I-III, Berlin, 1807-9, 8°.

780. *Brorson Chr.*, Tabel over Krigshistorien, Kjöbenhavn, 1812, 8°.

781. *Baur S.*, Geschichte der merkwürdigsten Revolutionen, Empörungen, Verschwörungen, Staatsveränderungen, Kriegsscenen. I-X, Ulm, 1813-8, 8°. I. sv. také v 2. vyd. 1824.

782. *v. Kausler F.*, Synchronistische Übersicht der Kriegsgeschichte, der Fortschritte der Kriegskunst u. der gleichzeitigen Quellen (bis 1494). I-IV, Ulm, 1825 až 1830, 8°. Srv. č. další.

783. *v. Kausler F.*, Versuch einer Kriegsgeschichte aller Völker und Zeiten (bis 1494). Nach den Quellen. I-IV. Ulm, 1825 až 1830, 8°. Srv. č. předchozí.

784. *v. Studnitz S. C. W. W.* und *Rödlich F.*, Chronologisch-synchronistische Uebersicht und Andeutungen für die Kriegsgeschichte. II. Bd. 1300-1832, Berlin 1830 až 1833, 8°.

785. *Philippi Ed.*, Geschichte der merkwürdigsten Feldzüge, Schlachten u. Belagerungen, I-II, Berlin, 1834, 8°.

786. *Bosscha J.*, Handleiding tot de Kennis der Krijgsgeschiedenis, Breda, 1836, 8°.

787. *Taylor W. C.*, The revolutions and conspiracies of Europe, London, 1843, 8°.

788. *v. H(ardegg) J.*, Vorlesungen über Kriegsgeschichte. Fortgesetzt von M. B. II. Bd. 1350-1790. Stuttgart 1855-6, 8°. Srv. č. další 792.

789. *Marescotti*, Storia delle guerre, ossia memoriale militare-politico della storia universale. Firenze, 1854, 8°.

790. *Cust E.*, Annals of the war, London. 1857, 8°.

791. *Gatti Bertr.*, Allgemeine und Kriegsgeschichte. II. Bd. Wien, 1863-5, 8°.

792. *v. H(ardegg) J.*, Anleitung zum Studium der Kriegsgeschichte. 2. Aufl. der »Vorlesungen über Kriegsgeschichte«, Fortgesetzt von *Th. v. Troschke*. I-III. Bd. Darmstadt, 1868-78, 8°. Srv. č. 788.

793. *Corsi C.*, Sommario di storia militare dai tempi più remoti fino al 1740, Torino, 1871, 8°, str. XII, 443 (s atlasem).

794. *Lecomte Ferd.*, Etudes d'histoire militaire. Antiquités et Moyen âge, I. Lausanne, 1869, 8°; II. Paris, 1871, 8°.

795. *Голицинъ Кн.*, Всеобщая военная исторія древнихъ временъ, С. Петербургъ (XV. věk). — Německý překlad: *Galitzin N. S.*, Allgemeine Kriegsgeschichte aller Völker und Zeiten. Aus. d. Russ. von *v. Streccius* u. *Eichwald*. Cassel, 1874, 8°.

796. *Marselli N. N.*, La guerra e la sua storia. II, Milano, 1875, 16°.

797. *Schnitler D.*, Almindelig Krigshistorie, II, Kjöbenhavn, 1879, 8°, s mapami.

798. *Jähns Max*, Geschichte der Kriegswissenschaften, vornehmlich in Deutschland (Geschichte der Wissenschaften in Deutschland XXI.), München, 1885-90, I-II. sv. — Srv. *týž*, Geschichte des Kriegswesens, 1888, str. 943.

799 *Delbrück H*, Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte, Berlin, 1900 a d.

---

800. *Balbín Boh.*, De militia veterum Bohemorum, tum praeclara quaedam edita bello facinora, praecipue a ducibus et regibus nostris, tum etiam aliis, summatim referuntur. Riegger, Mater. Stat. Böhm. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1307), XII. 1794, str. 1-62.

801. *Palacký Fr.*, O válečném umění Čechů v 15. století. Čas. Č. Mus. II, 1828, II, str. 3-11. Otištěno *Vocel J. Er.*, Meč a kalich, v Praze, 1843, přílohy č. VIII, str. 200; Radhost II, 1871, str. 70 6.

802. *Burian Tom.*, Objasnění zastaralých názvů ve válečném umění Čechův 15. století. Čas. Č. Mus. 1836, str. 40-57. Srv. jeho netištěné studie o válečnictví staročeském, chované v bibliothece Musea král. Českého.

803. *Burian Tom.*, České puškařství. Čas. Č. Mus. XIX, 1845, str. 398-426.

804. *Wocel J. E*, Das Kriegswesen der Hussiten, 1845, viz Bibl. Č Hist. II, č. 3357.

805. *Van-der-Velde*, Episodes des guerres de religion en Allemagne (Les anabaptistes et les Hussites), Paris, 1843, 12°.

806. *Meynert Hermann*, Das Kriegswesen in Böhmen und Mähren, Geschichte der k. k. öst. Armee, Wien, 1852, 8°, I, str. 67-105: Nationaler Typus im altböhmischen Kriegswesen. Kriegerischer Sinn der Böhmen. Verschwinden der nationalen Kriegsweise. Militärische Blüthe Böhmens unter König Johann. Kriegsverfassung und Magazinirung unter Kaiser Karl IV. Wiederaufleben der altnationalen Kriegsweise. Aeltestes böhmisches Kriegselement. Der Hussitenkrieg. Žižka's taboritische Kriegsordnung. Geist und Mittel der hussitischen Kriegführung. Die hussitische Wagenburg. Bewaffnung der Hussiten. Böhmisches Söldnerwesen. Kriegsordnung des Wenzel Wlczek. Aelteres Geschützwesen in Böhmen. Belagerungskunst. Anwendung des Feldgeschützes

807. *Bogišić Balthasar*, Über die Ursachen der Niederlagen des deutschen Heeres im hussitischen Kriege (dissert.), Giessen, 1862, 8°, str. 32, (2). Srv. *Kadlec K.*, Čas. Č. Mus 1903, str. 132

808 *Berneck K. G. v.*, Geschichte der Kriegskunst, 3. vyd., Berlin, 1867, 8°, str. 88-90: Die Hussitenkriege.

809. *Essenwein A.*, Quellen zur Geschichte der Feuerwaffen, Facsimilirte Nachbildungen alter Originalzeichnungen, Miniaturen, Holzschnitte und Kupferstiche nebst Aufnahmen alter Originalwaffen und Modelle, Herausgegeben vom German. National-Museum, Leipzig, 1892 až 1897, 4°.

810. *Пузыревскій А.*, Окончательное возстановленіе значенія пѣхоты и разрушеніе феодальной военной системы въ борьбѣ гуситовъ. Исторія военнаго искусства въ средніе вѣка (V-XVI. стол.), С. Петербургъ, II, 1884, v. 8°, VII, str. 34-42, 220-1.

811. *Köhler G.*, Die Entwickelung des Kriegswesens und der Kriegsführung in der Ritterzeit von der Mitte des XI. Jhts. bis zu den Husitenkriegen, Breslau, 1886-90, III, 2, str. 292 a d.

812. *Demmin Aug.*, Die Kriegswaffen in ihrer historischen Entwickelung von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, Leipzig, 1869, str. VIII, 628. Vyd. 2., 1886, 8°, str. 817; 3 vyd.; 4, 1893, 8°, str. 1110; Ergänzungsband für die 4 Auflagen der Kriegschronik.

813. Militär. Führer auf den Kriegsschauplätzen der Monarchie I-IV, Wien, 1885 92, v. 8°. Roztroušené zmínky.

814. *Wulf Max*, Hussitisches Kriegswesen Preussische Jahrbücher LXIX, str. 673-89. Též otisk. Srov. Čas. Č. Mus. 1892, str. 381.

815. *Wulf*, Zahlen der hussitischen Heere. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXI, 1893, str. 92-9. Srv. č. 859.

816. *Wiedemann A.*, Zur Kriegskunst der Hussiten. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXI, 1893, str. 297-8 (zpráva o nástrojích válečných v rukop. Mnichovském, vyobrazených u Berthelota, Annales de chimie et de physique, VI. série, XXIV, str. 433). Srv. *Winter* č. 760, 821.

817. *Филиппов Н. П.*, Нѣсколько историческихъ замѣчаній о чешскомъ военномъ искусствѣ и главнѣйшихъ его дѣятеляхъ, С. Петербургъ 1896, 8°, str. 22. * *Zíbrt Č.*, Č. Čas. Hist. II, str. 256.

818. *Scheiter K.*, Die Bedeutung Böhmens und Mährens in der Kriegsgeschichte infolge ihrer geographischen Lage und Beschaffenheit, Programm der Realschule in Plan, 1901, 8°, str. 3-47.

---

819. *Jireček Herm.*, Válečnictví viz č. 897 9.
820. *Sasinek*, Válečníci viz 900.
821. *Toman Hugo*, Husitské válečnictví za doby Žižkovy a Prokopovy. Spisův poctěných jubilejní cenou Král. Čes. Spol. Nauk v Praze, č. X. V Praze, 1898, 8°, XIX, 468, 18 vyobr., 9 tab. (s podobiznou spisovatele). Obsah: Kniha I. Právo vojenské pod vlivem ideí husitských. 1. Úvod. 2. Řády vojenské v Němcích a Čechách. 3. Kdy byl sepsán vojenský řád Hodětínův. 4. Čeho Němci z husitských řádův čerpajíce nedbali? 5. Usnesení synod táborských o válkách a trestu smrti. 6. Kdy a jak povstaly první čtyry kusy synodálních usnesení táborských. 7. Některé zvyklosti a právní obyčeje válčících. — Kniha II. Vláda a zřízení polních a domácích obcí táborských. *a*) Za doby Žižkovy. 1. O bratrstvu Táborském a Táborech na Hradišti. 2. O kněžské vládě v obcích Táborských. 3. Čtyři správcové bratrstva. 4. Hejtmané v městech a na Hradišti. 5. Složení vojsk a počátky vojsk polních. 6. Žižka správce všech stran pod obojí. *b*) Za doby Prokopovy. 7. Po Žižkově smrti. 8. Vláda kněze Prokopa. 9. Nejvyšší hejtmané polních vojsk táborských. 10. Vláda na Hradišti a hejtmané domácích vojsk. 11. Nejvyšší hejtmané polních a domácích vojsk sirotčích. 12. Poměr mezi polními vojsky táborskými a sirotčími. 13. Bylo-li jednotné nejvyšší velení. 14. Poměr polních obcí k obcím domácím. 15. Nástupce kněze Prokopa — Kniha III. Válka polní a pevnostní. *a*) O střelbě prachem. 1. Přehled počátků střelby prachem v střední Europě. Velké pušky. 2. Polní děla. Tarasnice. 3. Houfnice. 4. Ručnice. Hakovnice. 5. Rozdíly děl v Němcích a v Čechách za dob válek. 6. O počtu a působnosti děl, pak o puškařství českém. *b*) O válce polní. 7. O pramenech o českém šikování vozů a počátcích jeho v zemích sousedních. 8. O vozu krajním čili bojovném. 9. O vyzbrojení krajních vozů. 10. O šiku vozovém. 11. Branný lid ve vojskách. 12 Nebraný lid ve vojskách 13. Vojska s šikem vozovým na pochodech 14. Rychlosť pochodů. 15. Taktické ohledy při tažení velkých vojsk. 16. Strhování vozů v hromadu. 17. Vojsko tábořící v šiku vozovém. 18. Některé náhledy starší i moderní o Žižkově bojování s vozy. 19. Vozový šik v bitvách. 20. Příklad umělého vedení vojsk. *c*) O válce pevnostní. 21. Opevňování středověké. 22. Jak Tábořі doplnili staré opevnění města Hradiště. 23. Jiná opevnění. 24. Dobývání měst a hradů. — Kniha IV. Vypsání bitev a tažení. 1. Bitva na Vítkově 14. července 1420. 2. Oblehání Vyšehradu a bitva dne 1. listopadu 1420. 3. Bitva u Mostu dne 5. srpna r. 1421. 4. Žižkovo tažení do Uher r. 1423. 5. Žižka u Kostelce n. Labem a bitva u Malešova 7. června r. 1424. 6. Bitva u Ústí 16. června 1426. 7. Bitva u Trnavy (1430). 8. Bitva u Bejdova (1431). 9 Bitva u Hiltersriedu (1433) 10. Bitva u Lipan 30. května 1434. — Kniha V. Řády vojenské a vozové. I. Žižkův řád (1423). II. Z návrhů kurfistů mezi 7—10. červnem 1425, za příčinou tažení do Čech v Normberce učiněných. III. Usnesení stavů říšských před 4. květnem r. 1427 ve Frankfurtě učiněné pro výpravu proti husitům. IV. Usnesení Normberské ze dne 23. dubna 1428 o šikování vozů. V. Usnesení slezské o šikování vozů (1429). VI. Návrhy normberské pro šikování vozů (1430). VII. Normberské usnesení ze dne 9—10. března 1431 o řádu pro tažení do Čech. VIII. Řád vojenský vévody Albrechta rakousk. ze dne 28. dubna 1431 pro výpravu proti Čechům smluvený. IX. Řád vozový rytířů Německých (1433). X. Jana Hájka z Hodětína řád vojenský. XI. Václava Vlčka z Čenova naučení o šikování jízdných, pěších i vozů. XII. Vozový řád frankfurtský (1444). XIII. Normberský řád vozový (1450). XIV. Řád vozový markrabí Albrechta brandenburského (1462). XV. Sněmovní zápis o hotovosti veřejné v krajích (1470). XVI. Instrukce markrabí Albrechta ze dne 15. května 1475 o hájení vozového šiku. XVII. Instrukce markrabí Albrechta z r. 1477 o šikování vozů. XVIII. Řád vojenský markrabí Albrechta (1478). XIX. Filipa šlechtice Seldenecka řád vozový (okolo 1480). — Obrazy v textě: 1. Typy velkých pušek (bombard) okolo r. 1400. 2. Velká puška z doby válek husitských. 3. Velká puška za svým chránícím tarasem, kterou měli Němci před Žatcem r. 1421. 4. Tarasnice. 5. Houfnice. 6. Nástin bojovného vozu husitského dle popisů a motivů z 15. věku. 7. Husitské vozy (současná fantasie z mnichovského rukopisu). 8. Šik vozový okolo r. 1500. 9. K výkladu o manevrování s vozy. 10. Polské vojsko ve vozích r. 1454. 11. K výkladu o manevrování vozy: zavírka. 12. K výkladu o stažení vozů na kolo. 13. Kostelíček sv. Gottharda u Hořic. 14. Řeznická bašta Táborská před r. 1871. 15. Náčrtek bojiště u Mostu. 16. Žižkův návrat z Uher přes Bílé Hory. 17. Kaplička při potoku u Hrbovic. 18. Starý kříž v Chabařovicích. — Tabule: I. Pečeti polních a domácích obcí bratrských: *a*) Pečeť Žižkova (1420), str. 83-4, 91. *b*) Pečeť obce hory Hradiště (1428), str. 84, 128. *c*) Pečeť (polní) obce Táborské (1428), str. 128. *d*) Pečeť (polní) obce Sirotčí (1432), str. 133, 227. II. Houfnice z 1. polovice 15. stol. v arsenále Vídeňském, str. 164-5. III. Husitské zbraně útočné: *a*) ručnice, str. 167, *b*) hakovnice, str. 169, *c*) hakovnice, str. 169, *d*) palice, str. 217, *e*) sudlice, str. 217, *f*) palcát, str. 218. IV. Šik vozový (dle víd. rukopisu okolo r. 1450), str. 203, 204, 250. V. Boj s husity (dle víd. rukopisu okolo 1450), str. 204, 227. VI. Vojsko okolo pro-

středka 15. stol. (dle současné miniatury), str. 215. VII. Stará opevnění Hradiště hory Tábor, str. 283-93. VIII. Obležení Vyšehradu (1420), str. 312-20. IX. Poloha a bojiště u Malešova (1424), str. 336-47. — Srv. *Toman H.*, Č. Č. Hist. IV, str. 205-6.

822. *Kuffner H.*, H. Tomana »Válečnictví husitské« a bitva u Lipan. Čas. Č. Mus. 1898, str. 501-54.

823. *Goll Jar.*, Dva příspěvky ke kritice Tomanova Husitského válečnictví. Č. Čas. Hist. V. 1899, str. 144-58: 1. Vojenský řád Hájka z Hodětína (1413). 2. Synody Táborské r. 1422 a 1424.

b) Žižkovo válečné umění.

824. *(Palacký Frant.)* Žižka a jeho válečné umění. Našinec III. 1871, 103 (podle Palackého).

825. Úvahy o Žižkovi a umění jeho válečném (z Palackého vyňatek). Žižkov, Slavnostní list, v Žižkově 1884, str. 6-9.

826. *Ruffer Ed.*, Žižka co vojevůdce. Žižka (časopis), v Praze, I, 1870, č. 1-13.

827. *Eichner K.*, O válečném umění Žižkově. Historické Rozhledy I, 1898, str. 119-20.

828. *Jireček Hermen.*, Čechové a civilisace: 9. Válečné umění Žižkovo. Osvěta XXIX, 1899, str. 217-26.

c) Vojenské řády.

829. **Jan Hájek z Hodětína,** Nejstarší zřízení vojenské české z r. 1413. Čas. Č. Mus. 1828, I, str. 29; Výbor z liter. č. II, str. 167-76. Srv. *Jireček*, Rukověť liter. č. I, 215; *Goll Jar.*, Dva příspěvky č. 823; J. Hajek a Hodětin, Constitutio militaris 1413, *Jireček*, Codex iuris boh. (Bibl. Č. Hist. II, č. 654, II, p. 3.) Německý překlad: *Meynert*, Ältestes böhm. Kriegsreglement (srv. č. 806). *Anger*, Illustr. Gesch. d. k. k. Armee, Wien, 1886, I, str. 112-7. 1. Böhmische Kriegs-Artikel vom J. 1413, übersetzt von *Thomas Burian*, Österreich. militärische Zeitschrift, Wien, 1836. *Toman* č. 821.

830. **Jana Bzdinky (Hvězdy z Vícemilic)** Vojenský řád z r. 1421. Viz *Toman*, Hus. válečnictví, č. 821, str. 15; Bibl. Č. Hist. I, č. 11463.

Žižkovo zřízení.

831. Žižka, De castrametatione. *Balbín*, Epitome histor. rer. Boh. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1306), 1677, IV, str. 465.

832. Žižkův řád vojenský. *Dobrovský*, Böhm. Literatur auf das Jahr 1779, I. B, 1. Stück, str. 78, č. 11; 3. St., str. 239-41.

833. *Bienenberg*, Geschichte der Stadt Königgrätz I, 1780, str. 280-5.

834. *Ungar K. Raph.*, Žižka's Militärische Briefe und Verordnungen. Abh. Böhm. Ges. Wiss. (II. Folge) 1. B., Prag, 1791, str. 371-89.

835. List Jana Žižky a zřízení vojenské okolo r. 1423 od něho samého sepsané, Podle *Balbínova* rukopisu král. Pražské knihovny po třetí vydané pro výbornost a vzácnost češtiny od *K. H. Tháma*, v Praze, 1817, 8°, str. 16 (s vyobr.)

836. Výbor z liter. české II, str. 271-8.

837. Žižkovo zřízení vojenské. Viz *Vocel J. E.*, Meč a kalich (č. 801), příl. X, str. 211-5.

838. *Toman*, Literní památky (č. 654), str 18-22. 52-3. — *Týž*, Husitské válečnictví č. 821.

839. *Legis-Glückselig*, Žižka und seine Kriegsordnung. Illustr. Chronik v. Böhmen B. I, Lief. 8, str. 391-6 (s vyobr.)

840. *Meynert*, Gesch. Oesterreichs III, (Bibl. Č. Hist. II, č. 5641), 1844, str. 651-4.

841. *Jähns Max*, Handbuch einer Geschichte des Kriegswesens, str. 890.

842. *Toman Hugo*, Řády vojenské v Němcích a v Čechách. Čeho Němci z husitských řádů čerpajíce nedbali. Viz Husitské válečnictví (č. 821),

843. *Bezold*, Reichskriege II, str. 100-1.

844. *Köhler*, Die Entwickelung des Kriegswesens III, 2, str. 224.

845. *Würdinger*, Kriegsgeschichte von Baiern 1868, II, str. 285. Srv. č. 852.

846. *Jähns*, Geschichte der Kriegswissenschaft (č. 798), I. str. 301.

847. *Jähns*, Geschichte des Kriegswesens, (č. 798), str. 889.

848. **Václava Vlčka z Čenova** Naučení ke králi Vladislavovi, kterak se mají šikovati jízdní, pěší a vozy: 1. Takto máš šikovati jízdné, pěší i vozy. 2. Co se pak tkne pěších šikování bez vozuov. 3. Jiné šikování vozuov. Text u Palackého. O válečném umění Čechův v 15. stol. Čas. Č. Mus. II, 1828, str 3-11, (přetiskováno Radhost II, 70); Výbor z liter. č. II, str. 999; srv. č. 821. Šikování vozů. Viz *Vocel*, Meč a kalich (srv. č. 801), příl. VIII, str. 205-16. — Šikování vozů dle podání pana Vlčka z Čenova vypodobněné. S rytinou

(ibid.) příl. VIII, str. 207-9. — Německy: *Meynert*, Kriegsordnung des Wenzel Wlczek, str. 89-100 srv. č. 806. — Některá psaní p. V. z Č. od r. 1478, z orig. arch. Budějovského. Čas. Č. Mus. II, 1828, str. 25-8. — Srv. *Jireček*, Rukověť lit. č. II, str. 321; *Miltner Jan B.*, Pam. Arch. VIII, str. 437-9; Světozor XI, str. 550 (s obr. J. Matejky); Ruch IV, 1882, str. 156-7 (s obr. J. Matejky).

849. *Denis E.*, L'organisation militaire de Taborites. Huss et la guerre des Hussites, Paris, 1878, II, cap. V., str. 211.

850. *Jireček Herm.*, Práva vojenská. Právnický život, v Praze, 1903, č. 178, str. 234-5.

d) **Vozové hradby.**

851. *Aeneas Sylvius*, Česká kronika (Bibl. Č. Hist. II, č. 1195), kap. 47. Srv. *týž*, Comment. in libros Antonii Panormitae IV, č. 44.

852. *Würdinger*, Wagenburg, »Von des Zugs wegen gein Behem.« Mone, Anzeiger f. Kunde d. Deutschen Vorzeit XIX. 1872, str. 341-4. Rukopis v archivu Norimberském s titulem: Alte Fragmenta historica von denen Geschichten Königs Wenceslai in Böhmen, wobei eine Beschreibung einer volkommen selbiger Zeit gebrauchten Wagenburg mit ihrer Zugehörung.

853. *Langermann*, Polemographia hussitica, viz č 116.

854. *Balbín*, De militia veterum Bohemorum (č. 800) XIII, § 3.

855. *Balbín*, Epitome (Bibl. Č. Hist. II, č. 1306) str. 456.

856. *Pešina*, Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II. č. 2661), str. 507-8.

857. *Legis Glückselig*, Die Hussitische Wagenburg Illustr. Chronik v. Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 5662) B. I, Lief. II, str. 127-8 (s vyobraz.).

858. *Burian Tom.*, Studia vojensko-historická. 1. Vozy 2. Střelba. Pam. Arch. IX, 1872, str. 906-15. — Srv. *týž*, Österr. militärische Zeitschrift, 1840, XI. Heft, str. 180 a d.

859. *Wulf Max*, Die hussitische Wagenburg, Berlin, 1889, 8°, str. 62 (dissert.) — Fortgesetzt und ergänzt, Preussische Jahrb. LXVIII. Též otisk. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVIII, 1890, str. 79. — Srv. *Toman*, Husitské válečnictví (č. 821) str. 27, 259, 260; č. 814.

860. *Týž*, Zahlen der hussitischen Heere, viz č. 814.

861. *Toman Hugo*, O bojovných vozích a složení husitských šiků vozových. Dle chystaného většího spisu o válečnictví husitském. Č. Čas. Histor. I, 1895, str. 217-30. Viz č. 821.

862. *Kuffner Han.* viz č. 191 3.

863. *Matějka Boh.*, Kamna z pol. XV. stol. s vyobrazením husitských bojovníků a jejich vozů. Pam. Arch. XVIII, 1898-99, str. 259-64. (Zlomky kachlíků z Chrudimě a z Červ. Ostradovic.)

864. *Голубовскій П. В.*, Съ какого времени можно прослѣдить на югѣ Руси способъ защиты таборомъ, Москва 1902 (1901), 4°, str. 10. Otisk z XI. sv. »Труды Археологич съѣзда въ Кіевѣ т. 2. (Domnělý původ vozové hradby husitské z Uher.)

e) **Zbraně.**

865. Bratr Táborský, kopie kresby v bibli Táborské z 15. věku. *Sedláček*, Hrady a zámky VII, 1890, str. 69; *Winter Z.*, Dějiny kroje v zemích českých II, 1893, str. 64; *Zíbrt Č.*, Český Lid XI, str. 293. Srv. *Bernard Al.*, Zpráva o činnosti rady městského Musea v Táboře za r. 1903, v Táboře, 1904, str. 24.

866. Viz *Essenwein* č. 809; *Demmin* č. 812; *Wiedemann* č. 815.

867. *Winter Zikm.*, Dějiny kroje v zemích českých II, Praha 1893, str. 50-68 (s četnými vyobraz.).

868. *Zoubek*, Památky strany pod obojí. Pam. Arch. VI, (č. 704).

869. *Hraše J. K.*, Zbraně husitské. Komenský V. 1877, č. 8, str. 117-21.

870. *Vlček Vl.*, Něco o válečných zbraních českých 15. stol. Jizeran XV, 1894, č. 62, 64, 65. Srv. Mladoboleslavské Listy V, 1894, č. 32-4.

871. *Koula Jan*, Vývoj českých pušek od dob husitských během XV. století, v Praze, 1898, 8°, str. 34, 15 vyobraz. Otisk ze Světozora XXXII, 1897, str. 316-7, 328, 340-41.

872. *Matějka Boh.*, České pavézy. Pam. Arch. XX, 1903 str. 81-94, 170-8, s vyobraz. a s příslušnou podrobnou literaturou. Otisk, v Praze s. a., 4°, 11 str. Z iteratury uvedené: v. *Lenz E.*, Zeitschrift für historische Waffenkunde II. B. (popis husitské pavézy v Eremitáži v Petrohradě). Srv. *Kalousek J.*, Bibl. Č. Hist. II. č. 9156.

873. Kachel ze hradu Valdeka z XV. stol. (vyobraz. husitské zbroje). *Sedláček*, Hrady a zámky VI, 1889, str. 171. Srv. Matějka č. 863.

874. *Š. J.*, Rodinná památka, cep z roku 1423(?). Česká Včela, 1848, str. 28.

875. Památné kule (husitské ve Wunsiedlu). Besídka pro záb. a pouč. 1876, č.

119 (z denníku Jaroslava, dvořenína Albrechta Kostky z Postupic 1461, srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 5168).

876. *Friedel E. A.*, Wie sahen die Husiten aus. Brandeburgia. Monatsblatt der Gesellschaft für Heimatkunde der Provinz Brandenburg zu Berlin, X, Berlin, 1902, č. 10, str. 369-70. (O způsobu psaní »Husiten« místo »Hussiten« srv. Brandeburgia I, 88, III, 83, X, 248.) — Týká se karikované nástěnné malby »Husitenschlacht« v refektáři sv. Vavřince v Norimberku, jejíž vyobrazení podal Heidelcff C., Les ornements du moyen âge, Die Ornamentik des Mittelalters, Nürnberg, III, B. (13-18 Heft), Nürnberg, 1847, 13 H., Platte III, str. 3-5. — Srv. *Zíbrt Č.*, Tak zvaná »husitská bitva« v Norimberce. Pam. Arch. XXI, 1904, (s vyobraz.)

877. *Zíbrt Č.*, »Žižkovy« a »české« (husitské) zbraně v selském povstání dolnorakouském r. 1626. Český Lid XIII. 1904, str. 323.

f) Ktož jsú Boží bojovníci.

878. Nejstarší záznam v rukopise Jistebnickém (bibliotheka Musea král. Českého). Viz *Nejedlý Zd.*, Dějiny české hudby, v Praze, 1903, m. 8°, str. 22. — Facsimile viz *Toman* č. 821.

879. První vydání tiskem viz: Zpráva a naučení křesťanům věrným, jak by se v těchto časích nebezpečných při spasení Božím říditi, zpravovati a v něm růsti měli, ano i při těžkostech nynějších, přicházejících od násilí Tureckého, jak se míti a zachovávati mají s. l. a. (tištěno na Karmeli od Jiříka Štyrsy, Ml. Boleslav, 1530), 16°, str. 166-8: Někomu se snad líbiti bude i tato písnička starých oněch Čechů: Kdož ste Boží bojovníci. — Nové vyd. 1555, s. l. a. — Ostroh, 1566. — V Králicích 1595.

880. Kancional Bratrský, viz *Nejedlý* č. 878.

881. *Pulík*, Učená Čechie (Bibl. Č. Hist. I, č. 515) III, v Praze, 1808, str. 24-7: Polní píseň válečné roty Žižkovy, jinak Táborů a Sirotků.

882. Hromádkovy Prvotiny pěkných umění na rok 1815, sv. I, č. 28-9, str. 156, 164-5: *Kinský Dom.*, Něco o válečních písních. Píseň Táborská.

883. Výbor liter. č. II, 1868, str. 283 (pozdější nápěv Bratrský).

884. *Čelakovský F. Lad.*, Malý výbor z literatury české, v Praze, 1851, str. 90; 2. vyd. r. 1872, str. 105-6.

885. *Mikovec F. B.*, Čas. Č. Mus. 1854, 366: Píseň Žižkova a těch jeho vojáků.

886. Čas. Hus, I, 1862, str. 22-3.

887. *Bergmann-Kolář*, Písně husitské, Pam. Arch. IX, 1874, str. 826 (s nápěvem z kancionálu Táborského).

888. *Konrád*, Dějiny posvátného zpěvu staročeského I, 1881, str. 174.

889. *Hostinský Ot.*, Oester.-Ungar. Monarchie in Wort und Bild, Böhmen, II, (Bibl. Č. Hist. I, č. 1871), str. 7.

890. *Toman H.*, Literní památky (č. 654), str. 13-5, 31-6.

891. *Toman H.*, Husitské válečnictví (č. 821), str. 14-5. Viz č. další.

892. *Vlček Jar.*, Dějiny literatury české, v Praze, I, 1897, str. 154.

893. *Flajšhans V.*, Písemnictví české slovem i obrazem, v Praze, 1901, str. 217-8.

894. Skladatel proslulé písně husitské (*Bohuslav z Čechtic*). Besídka pro záb. a pouč. 1884, č. 96. Srv. *Jireček J.*, Rukověť liter. č. I, str. 133.

895. Píseň bojovníků českomoravských v 15. stol. (»Vzhůru Češi! pojďme směle!«) Olomoucké Noviny 1868, č. 6.

896. *Nejedlý Zd.*, Satyrický list Luciferův k Lvovi z Rožmitálu, Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1903, č. 2 (úvod).

g) Čeští válečníci XV. stol. a jejich druhové doma i v cizině

s abecedním přehledem.*)

897. *Jireček Hermen.*, Válečníci čeští XV. století. Čas. Č. Mus. 1859, str. 3-20, 157-66. — Pokračování: Válečníci čeští XV. století. Pam. Arch. IV, 2, str. 145-53. — Pokračování: Válečníci čeští XV. století, vojevůdci krále Jiřího ve válce s Matyášem, ibid. V, str. 70-3, 275-8.

898. *Jireček H.*, Válečníci čeští XV. stol. v Rakousích, Dunaj, Almanach Vídeňský, I, Vídeň, 1861, str. 246-68. Výpravy do

*) Aby se neplýtvalo pak místem a ušetřilo odkazů od události k události, rozřešena byla jednotně otázka o celkovém přehledu význačnějších českých válečníků XV. století doma i v cizině, jakož i jejich válečných soudruhů cizinců, zúčastnivších se rovněž válčení doma i v cizině, abecedním sestavením všech, pokud možno je

Rakous: 1. Sigm. Korybut s Boh. ze Švamberka r. 1425; 2. R. 1427 u Světlé; 3. Mikuláš Sokol z Řečice r. 1430. Viz podrobnosti v další literatuře u jednotlivých událostí.

899. (*Jireček H.*), Válečné jízdy Táborův a Sirotkův do Uher. Příspěvek k dějepisu slovenskému. Světozor, 1855, str. 81 (příl. k č. 114 Slovenských Novin, ve Vídni, 1855): 1. výprava r. 1423 se Žižkou; 2. r. 1428 s Prokopem Velikým; 3. r. 1430 s Kúdelníkem; 4. r. 1431; 5. r. 1432 Sirotci; 6. r. 1433 přes Polsko do Spíše. Viz podrobnosti u jednotlivých událostí v příslušných dobách. Srv. č. 900.

900. *Sasinek F. V.*, Slovanské válečníci v Uhorsku XV.-XVII. storočia. Letopis Matice Slovenskej VIII. sv. 2, Turč. Sv. Martin, 1871, č. 27, str. 5-16. — IX. sv. 1, 1872, č. 29, str. 5-31. — IX. sv. 2, 1872, č. 31, str. 5-16. — X. sv. 1, 1873, č. 32, str. 5-15. – X. sv. 2, 1873, č. 34, str. 5-10.

901. Výpravy Husitov do Uhorska. Sokol VI, v Skalici 1867, str. 187. Srv. č. 899.

902. Literaturu všeobecnou o Bratřících a o českých rotách vojenských v Polsku i ve službách Německého řádu i jinde viz dále: Husitství v Polsku, v Uhrách, Ladislav Pohrobek, Matiáš Korvín.

903. Knihy vojskové, upomínky, kvitance a opovědní listy českých rotmistrů ve službách polských a řádu Německého, v hlavním archivu Varšavském, v pozůstalosti Podčašiňského ve Varšavě, v bibliothece Czartoryských v Krakově, v archivu Musea království Českého atd. Ukázky vydal *Perwolf*, Čeští válečníci a české válečné umění v Polsku a v zemích litevskoruských. Osvěta 1873, str. 816-20. — *Týž*, Příspěvky k českým dějinám XV.-XVI. stol. Čas. Č. Mus. 1880, str. 402-13. — *Týž*, Отчетъ о научныхъ занятіяхъ за'границею съ 20 Мая по 20 Сентября 1882 г., Варшава, 1883, str. 17-9, 48-65. Разные документы 1455-79 гг. относящіеся къ наемнымъ ротамъ въ Польшѣ. — *Týž*, Чешскія военныя роты въ Угріи, Польшѣ и Пруссіи, ихъ участіе въ борьбѣ Польши съ тевтонскимъ орденомъ изъ-за балтійскаго приморья и побѣда Польши. Славяне (Bibl. Č. Hist. 7019), str. 97 a d. — Srv. *Goll Jar.*, Čechy a Prusy ve středověku (Bibl. Č. Hist. II, č. 5741), v Praze, 1897.

---

904. Táborští hejtmané. Světozor XVIII, 1884, str. 58 9 (s vyobr. V. Brožíka).

905. Pečeť Táborských hejtmanů. *Sedláček*, Hrady a zámky IV, 1885, str. 126.

906. *Šolta Ant.*, Hejtmani vojsk českých v 15. století z Chrudimska. Český Východ 1898, č. 28, 31, 33.

907. Příklady listův holdovních z XV. století. Archiv Český IV, 1846, str. 165-72.

---

sebrati, jmen s příslušnými udaji bibliografickými. Podle této zásady přibráni byli do abecedního tohoto seznamu již v tomto oddílu i ti válečníci, kteří vystupují na jeviště dějinné třeba později, po válkách husitských, ve věku XV. vůbec. Stalo se to z důvodu, aby se netrhalo životopisné celkové líčení jednotlivých vojevůdců, hejtmanů a rotmistrů, z nichž mnozí ještě v dobách husitských vystupují a pak po ukončení válek husitských účastní se dále tehdejšího válečného řemesla. U mnohých bohužel kromě jména nic jiného není známo a často i jméno, zvláště v polských a uherských pramenech, bývá tak znetvořeno, že není možná dobrati se pravého čtení i někdy vůbec rozhodnouti, byl-li v řadě českých rotmistrů některý, psaný od polského nebo cizího písaře pravopisem nečeským nebo smíšeninou pravopisu staročeskopolského, původu českého nebo polského nebo jakého jiného. Snažil jsem se, pokud možná, zapsati jména všecka, doufaje, že přijdu vhod i těm, kdož by se chtěli obírati dále a důkladněji otázkou českých válečníků věku XV Snad jim bude tento přehled vítaným vodítkem. Pro příklad jmen nedosti zajištěných uvádím: Brzy z Kosyn. *Perwolf*, Отч. 1833, 64 (r. 1465); Mikuláš z Borczyn, ibid. 63 (r. 1465); Jan Bořuj z Klevova, ibid. 62 (r. 1460); Stěpán z Byniowa, ibid. 62 (r. 1460); Ondřej Czeczulosky, 56 (r. 1457); Jakub Cziran z Bydgoštie, ibid. 64 (r. 1465); Petr z Dobrziemye, ibid. 54 (1457); Hanus z Gauby, ibid. 63 (r. 1465); Gedeth z Kobylina, ibid. 63 (r. 1465); Wuotek z Grodow, ibid. 56 (r. 1457); Vojtěch z Grundaw, ibid. 53 (r. 1457); Jan se sto pacholky. Отч. 1883, 56 (r. 1457); Kupemuczký, ibid. 56 (r. 1457); Václav z Laidanssu, ibid 54 (r. 1457); Laysky z Lazuov, ibid. 56 (r. 1457); Jan z Nyzgori, ibid. 64 (r. 1465); Mikuláš z Uolcze, ibid. 56 (r. 1457); Myslibor Orziesky, ibid. 54 (r. 1457); Malyka z Ozychowa, ibid. 54 (r. 1457); Peznickel(?) z Jičína, ibid. 64 (1465); Vlodek z Plsscziny, ibid. 56 (r. 1457); Prokop z Ukowicz (Zukowicz?), ibid. 56 (r. 1457); Skoczilas' ibid. 56 (r. 1457); Stanislav se Všieho kraje, ibid. 54 (r. 1457); Rydyerz (Rytye ?) z Swydna, ibid. 54 (r. 1457); Ssestraczky z Brodku, ibid. 63 (1465); Jan Petr z Wisly(?), ibid. 56 (r. 1457); Venc. Vladica de Dral (Kral? ČČM. 1880, 411 (r. 1477); Petřik z Zabsan. Отч. 1883 64 (r. 1465); Venceslaus Zolna de Domanykowo, ČČM. 1880, 411 (r. 1477); Konrad Martin z Elbunk (Zewunk?), Отч. 1883, 54 (r. 1457).

Abecední přehled.

908. **Zkratky:** *Goll* viz č. 903; ČČM. = *Perwolf*, Čas. Č. Mus. č. 903; *Jireček H.* viz č. 898 a č. 899; *Отч.* = *Perwolf*, Отчетъ, č. 903; *Palacký* = Dějiny národu českého, 3. vyd.; *Perwolf*, Славяне viz č. 903; *Toman* = Husitské válečnictví č. 821; *Tomek* = Dějepis města Prahy IV. a VI. díl. U jiných knih citován jest prvně titul a pak se uvozují srozumitelné zkratky s odkazem ku první plnější citaci. Stránky a podrobnosti vůbec u knih často uvedených nejsou vypisovány. Značka »s. v.« navádí k hledání v rejstříku v uvozované knize pod hesly, jichž se týče.

A.

909. **z Aberspachu** viz **Krušina Janek.**
910. **z Adlaru** viz **Valkoun Jan.**
911. **Petr Aksamit z Kosova (z Lideřovic),** hejtman rot bratrských († 1458, 21. května). *Bonfinius*, Rerum Ungar. Dec. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393), str. 411, 1458; *Katona*, Historia critica regum Hungariae (viz literaturu: Jiří z Poděbrad) XIV, 1792, str. 145 a d. *Katona* l. c. XII, str. 166, r 1441; str. 903-8 r. 1453; str. 1144 k r. 1457. — *Aeneas Sylvius*, In Europam, str. 391. — *Aeneae Sylvii*, Epistolae (v další literatuře o Aen. Sylviovi). — *Thurocz*, Chronica Hung. (Bibl Č. Hist. II, č. 3092) str. 245. — *Teleki*, A Hunyadiak kora Magyarországon (viz literaturu u Matiáše Korvína), X, str. 386, 11. květ. 1453; 18. květ. ibid., str. 387; 4. června ibid. str. 389. Srv. ibid. I, str. 239 r. 1440; II, str. 300 r. 1453. — *Pešina*, Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2651), str. 666 a d. — *Balbín*, č. 800, § 8. str. 37. — *Palacký*, IV, s. v.; Lumír IV, 1854, str. 1030. -- Bratříci, Lumír V, 1855, str. 692. — Světozor (příl. k č. 72 Slovanských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 256-60. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 229. — *Sedláček*, Hrady IV, 355-6. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 8, 31, 32, 34, 37, 40.
912. **z Albrechtic** viz **Ozanka.**
913. **Aleš ze Šternberka** viz **Holický Aleš.**
914. **Aleš Vřešťovský** viz **Vřešťovský.**
915. **Aleš z Žeberka** viz **ze Žeberka Aleš.**
916. **Ambrož, kněz v Hradci Králové.** *Vavřinec z Březové*, Kronika hus. (Bibl. Č. Hist. II, č. 3161, vyd. Goll, Font. Rer. Boh. V), s. v. — Kronika University Pražské (Bibl. Č. Hist. II, č. 2054) ibid. s. v. — *Bartošek z Drahonic*, Kronika (Bibl. Č. Hist. II, 1322) ibid. s. v. — *Palacký*, III, s. v. — *Jireček*, Pam. Arch. IV, 2, 1861, str. 145-6. *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Toman*, str. 101, 135, 144, 147. — *Kollmann*, Ottův Naučný Slovník, II, str. 96-7. — Srv. *Bienenberg v.*, Geschichte der Stadt Königgrätz I, Prag, 1780, str. 267 a d. — *Spiess B. V.*, Kněz Ambrož a Hradečtí v letech 1420 2. Polabské Noviny 1882, č. 12, 16, 17. — *Týž*, Ze života kněze Ambrože Hradeckého, ibid., č. 2, 5, 7. — Č. 695.
917. **Angel ze Sumerpurku.** *Goll* 122.
918. **Asenheimer Leonard,** ein schlesischer Feldhauptmann (1442-6). *Krontkal B.*, Zeitschr. Gesch. Schles. XXVIII, 1894, str. 226-58 (v pozn. literatura starší).
919. **Axamit** viz **Aksamit.**

B.

920. **z Bachovic** viz **Koth.**
921. **Balizský Mikuláš na Oravě.** Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin) Vídeň, 1855, str. 53.
922. **Barbora (Bavor?) z Bystřice.** Отч. 64 (r. 1465).
923. **Barczal** viz **Brcal z Dobré.**
924. **Barchanec.** ČČM. 1880, 411 (r. 1499).
925. **Bartoš** viz **z Dětovic, z Dvora Velikého, z Hrušova.**
926. **Bařička z Popova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
927. **Mikuláš z Bečvar.** *Goll* 133.
928. **Bedřich kněz** viz **ze Strážnice Bedřich.**
929. **Jan Běhan.** Отч. 1883, 18 (r. 1458); 55 (r. 1457); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458).
930. **z Bělé** viz **Březák, Myška.** — **Štěpán z Bělé.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
931. **Vojtěch z Bělan.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
932. **Bělík z Zelého.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
933. **Kuneš z Bělovic,** hejtman Sirotčí. 1425, Archiv Český III, 252. — *Bartošek z Drahonic*, Kronika (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, 2, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. -- Ottův Nauč. Slov. III, 707.
934. **Beneš** viz **z Mokrovús Beneš.**
935. **Bercel** viz **Brcal.**
936. **Bertsal** viz **Brcal.**
937. **z Bezdětic** viz **Ritka.**
938. **Jiřík Bezchleba.** ČČM. 1880, 411 (r. 1499).
939. **Jiřík Biberštein.** ČČM. 1880, 410 (r. 1436). — Bibl. Č. Hist I, č. 6773.
940. **z Bíliny** viz **z Vřesovic Jakoubek.**
941. **Václav z Bílska (Bielska).** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
942. **Jan, Jakub a Bartoš Bílý (Bielý).** ČČM. 1880, 411 (r. 1474, 1477). — **Matěj.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota). — **Mikuláš,** ibid., 61 (r. 1460).
943. **z Biskupic** viz **Smolík Jan.**

944. **Bithowecz** viz **Vitovec.**
945. **z Bítova** viz **z Lichtenburka Jan, Jiří.**
946. **Blažek Pavlovský.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).
947. **Jan Bleh z Těšnice** (1424-38), hejtman Táborský. *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, 2, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — Archiv Český III, str. 508, 1433, 28. září. — *Toman*, s v. — Srv. Blehové a Mlázovští z Těšnice, Ottův Naučný Slov. IV, str. 160.
948. **Bobyšek.** Отч., 64 (r. 1465).
949. **Boček Hynek, Viktorin z Kunštátu** viz **z Kunštátu.**
950. **Boček z Pozořic a z Drahotúše** (1442). ČČM. 1880, 403. — Bibl. Č. Hist. I, č. 8515.
951. **Bodmenczko (Bodmenky),** viz **Podmanický.**
952. **Štěpán z Bohdánče.** *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 248.
953. **Bochovec** viz **Buchovec z Buchova.**
954. **z Bojkovic (Czeczaty?).** Отч. 1883, 63 (r. 1465),
955. **Bolek** viz **Opolský.**
956. **Diviš Bořek z Miletínka na Kunětické Hoře** (1422-37), Orebita, vítěz u Lipan, † 1438, 8. ledna. *Vavřinec z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — Dionys Borzek von Miletin, Feldhauptmann der Hussiten. *Hormayr*, Taschenbuch II, 1831, str. 234-7. — *Palacký*, IV, 1, s. v. — Archiv český, I, 209, 5. ún. 1422 — *Tomek*, IV, VI, s. v. — Osvěta 1873, 770. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 69. — *Toman*, s. v. — Ottův Naučný Slov. XVII, str. 335; Sedláček, Hrady I, 54-5; V, 128-9.
957. **Jetřich (Dětřich) Bořek z Miletínka,** bratr, hejtman ve Hradecku (1440). *Palacký*, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Sedláček*, Hrady V, 12, 13, 87.
958. **Oldřich z Boskovic.** *Goll* 133.
959. **z Bránče** viz **Pankrác.**
960. **z Brandýsa** viz **Jiskra Jan.**
961. **Mikuláš Brcal (Barczal, Bercel) z Dobré,** kežmarský hejtman Jiskrův. 1445, červenec 15, *Teleki*, (č. 911) X, str. 164 a d., 169 a d. — 1453, 1. květ., *Katona*, VI, (č. 911) str. 911. — Světozor (příl. k č. 72 Slovenských Novin), Víděň, 1855, str. 53. — *Palacký*, IV, 1, s. v. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č 1162) 1903, str. 8, 17, 38, 50.
962. **z Brloha** viz **Vlk.**
963. **z Brodu** viz **Synovec.**
964. **Pavel z Broumova.** *Goll* 133.
965. **Petřík z Brudyně.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
966. **Mikuláš z Brun(?).** Отч. 1883, 53 (r. 1457).
967. **z Břeště** viz **Ondráček.**
968. **Březák z Bělé.** *Perwolf*: ČČM. 1880, 412; Отч. 1883, 18 (r. 1458); 48-9; 49-50 (r. 1458); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458); Славяне III, 1, str. 252.
969. **Bušek z Březí.** *Goll* 273.
970. **Vaněk z Březové.** *Goll* 133.
971. **z Březovic** viz **Kroměšín.**
972. **Jakub z Bučovic.** Отч., 1883, 54 (r. 1457).
973. **z Budova** viz **z Doupova.**
974. **Zbyněk Buchovec (Bochovec) z Buchova,** hejtman Táborský. *Vavř. z Březové*, (č. 916), s. v. — Staří letop. (Bibl. Č. Hist. II, 2304), str. 42. — 1420, 23. pros. Archiv Český III, str. 494. — 1421, 7. června, ibid. III, str. 226-7. — 1422, 5. ún., ibid. I, str. 209. — *Palacký*, III, IV. 1., s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Perwolf*, Славяне III, 1., str. 56. — *Toman*, s. v. Srv. *Sedláček*, Bibl. Č. Hist. I, č. 7026.
975. **Bukovec.** *Perwolf*: ČČM. 1880, 402; Славяне III, 1., str. 39. — *Goll* 133.
976. **Jaroslav z Bukoviny,** hejtman Táborský. 1427, září, Archiv Český III, str. 264. — *Palacký* III, 2., s. v. — *Tomek* IV, s. v. — *Toman* s. v.
977. **Burdyněk.** Отч. 64 (r. 1465).
978. **z Buřenic** viz **Tluksa Zdeslav.**
979. **Bušek.** ČČM. 1880, 411 (r. 1499).
980. **Bykolfové bratří z Tarku,** z družiny Jiskrovy. Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Víděň, 1855, str. 53.
981. **z Bystřice** viz **Barbora, Strametz.**
982. **Bzdinka** viz **Hvězda z Vícemilic.**

C.

983. **Václav Carda z Petrovic.** Staří letop. 45, 54, 111, 112. — 1429, 21. led., Archiv Český I, str. 222. — *Palacký* III, IV, s. v. — *Tomek* IV, VI, s. v. — Srv. *Sedláček*, Bibl. Č. Hist. I. č. 7619. — *Týž*, Ottův Slovník Naučný V, str. 143.
984. **Cetryc** (Zettritz). ČČM. 1880, 411 (r. 1499). — Bibl. Č. Hist. I, č. 7860, 8063.
985. **Jan Cigan (Cikota, Zegota) ze Slupska** (1481, 1484). *Sasinek F. V.*, Let. Mat. Slov. VIII, 2., 1871, str. 8-9. — Bibl. Č. Hist. I, č. 7684.
986. **Cigelheim.** *Goll* 133.
987. **Cikota** viz **Cigan ze Slupska.**
988. **z Cimburka** viz **Tovačovský Jan.**
989. **Bernart z Cimburka.** *Perwolf*, Славяне III, 1., str. 97-8. - *Goll* 263 a d. — — **Jan a Ctibor.** *Goll* 133.
990. **Matúš Cvrček z Kvasic.** Отч., 1883, 63 (r. 1465).

Č.

991. **Jan Čabelický z Soutic,** hejtman. Staří letop. 114, 128, 135, 137. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7904. — *Palacký* III, 2., s. v. — *Tomek* VI, s. v.
992. **Čajdran z Javora.** *Goll* 119.
993. **Jan Čapek ze Sán** (Sahan) (1427-49), hejtman Sirotčí. Staří letop. 72, 86, 87, 90. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916),

s. v. — *Dlugosz*, Historia Polonica (Bibl. Č. Hist. II, č. 1596) k r. 1433 a d., k r. 1441. — *Lichnowsky* (Bibl. Č. Hist. II. č. 318), *Birk*, 1442, 25. ledna. Geschichte VI, str. 26. — *Palacký* III, IV, s. v. — *Tomek* IV, s. v. *Toman* s. v. — *Sedláček*, Bibl. Č. Hist. II, č. 7919. — *Týž*, Ottův Slovník Naučný V, 859-60. — Opavský Týdenník XII, č. 36, 37, 40-2. Osvěta 1873, 770. — ČČM. 1880, 403. — *Goll* 261. — *Sedláček*, Hrady X, s. v.

994. **Jan Čartovský.** Отч., 1883, 63 (roku 1465).

995. **Jakub z Cástkova**, Отч., 1883, 57 (r. 1458).

996. **Póta (Půta) z Častolovic** (1420-34). *Vavř. z Březové*, (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Sedláček*, Hrady II, s. v. — Star. letop. 23, 57, 73, 91. — *Palacký* III, IV, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7932.

997. **Jindřich Céček z Pakoměřic (Pachoměřic).** *Lichnowsky* (č. 993). Regesta, VI.: 1441, srp. 21; list. 10: list. 22; 1442, červen 13; červen 24. — *Teleki* (č. 911), X, 109: 1441, říj. 22. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7938. — *Sedláček*, Ottův Slovník Naučný V, str. 887. — *Palacký* IV, 1, s. v. — *Tomek* VI, s. v. — Srv. **Jan Č. starší z P.** Národní Listy 1882, č. 274.

998. **Čech.** *Perwolf*, Отч., 1883, str. 64 (r. 1465). — **Abraham.** ČČM. 1880, 411 (r. 1477) — **Albrecht.** ČČM. 1880, 402. — **David.** *Goll* 277.

999. **z Čechtic viz Tluksa.**

1000. **Čejka**, hejtman Jiskrův. Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Jireček H.*, ČČM. 1859, 4.

1001. **Čeněk viz z Vartenberka.**

1002. **z Čenova (Čínova) viz Vlček.**

1003. **Petr Čeradický.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1004. **Jan Čermák z Lomnice.** Отч., 1883, 63 (r. 1465.).

1005. **Arnošt Černčický z Kácova (z Černčic).** Staří letop. 56, 62. — *Palacký* III, 2, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 7996-7.

1006. **Jan Černín.** *Palacký*, Urk. Beiträge II, 306. — Archiv Č. III, 504. — *Tomek* IV, s. v. — *Sedláček*, Hrady V, 122.

1007. **Jan Černý.** *Perwolf*, Osvěta 1873, 817. — **Petr.** Отч., 1883, 64 (r. 1465). — **Petřík**, ibid. 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota). — **Černý písař.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1008. **Rytíř Čert** (strhař, prknář, 1430). *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Tomek*, IV. (s. v.) — *Toman* s. v. — *Miškovský Jos.*, Sirotčí hejtman Čert. Naše Hlasy, v Č. Brodě, 1901, č. 33.

1009. **Oldřich Červenka z Ledec**, hejtman ve službách Německého řádu. *Voigt*, Geschichte Preussens, Bd. VIII, k r. 1454, str. 411-2; k r. 1455, k r. 1456, str. 484, 490, 501, 532. — *Dlugosz*, Historia Polonica (Bibl. Č. Hist. II, č. 1596) k r. 1456, 1457, 1458, 1460, 1462, 1463, 1465. — Anon. chronicon Austriac. *Senckenberg*, Selecta iuris et histor. (Bibl. Č. Hist. II, č. 155) V, str. 7-9. — *Albertrandy*, Panowanie Kazimierza Jagiellończyka, wyd. *Onacewicz*, I. Warszawa 1826, str. 182 a d., 257. — *Szujski*, Dzieje Polski II, Lwów, 1862, str. 94-5. — *Palacký*, IV, 1, str. 442-4 (cituje rukopis kap. Pražské, sign. G. XIX, 190.) — *Bobrzyński M.*, Dzieje Polski I., 2. vyd., Warszawa, 1880, str. 276. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 97. — *Goll* 270.

1010. **z Čijevic (Čijovic) viz Dubánek.**

1011. **Czverteticz** (v uherských pramenech) viz **ze Zvířetic.**

D.

1012. **Danihel viz Veliký.**

1013. **z Dědkovic viz Ješek.**

1014. **Stibuor (Ctibor) z Dešenic.** ČČM. 1880, 405 (r. 1458).

1015. **Bartoš z Dětovic**, Отч, 1883, 54 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1016. **Mikeš Divůček z Jemništ** *Vavř. z Březové* (č. 916), str. 359. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Goll* 266.

1017. **Jan Dlúhý.** Отч., 1883, 54 (r. 1457). — **Vaněk** ibid., 55 (r. 1457).

1018. **Dobek (Dobeslav) viz Puchala, Radostovský.**

1019. **z Dobelic viz Šplíčka.**

1020. **z Dobré viz Brcal (Barczal)**

1021. **Jiřík z Dobrévody.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486). — **Stanislav.** *Goll* 133.

1022. **Viktorin z Dobrušky**, Отч. 1883, 53-4 (r. 1457).

1023. **Martin z Domaslavic**, Отч. 1883, 50 (r. 1454).

1024. **Fridrich (Bedřich) z Donína (Dohny).** *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 275-6. — *Palacký* III, 2, IV, s. v. — *Tomek* IV, VI, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 8449. — — **Václav z D.** *Goll* 122.

1025. **Došek viz z Kostelce.**

1026. **Páni z Doupova a Budova.** *Sasinek*, Let. Mat. Slov. VIII, 2, 1871, str 5-8. — Bibl. Č. Hist. I, č. 7428, 8492.

1027. **Adam z Drahanovic.** *Goll* 260.

1028. **Wurgel Drahnický.** *Goll* 309.

1029. **z Drahotúše viz Boček.**

1030. **Petr Drisle.** Отч. 64 (r. 1465).

1031. **Drobný Mašek.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1032. **Dřevický.** *Goll* 309.

1033. **Oldřich z Duban.** *Goll* 273.

1034. **Vilém Dubánek (z Duban) a z Čijevic.** *Jireček*, Pam. Arch. V, 1862, str. 276. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 8598. — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 33. — *Palacký* IV, 2, s. v.

1035. **Václav z Dubé a z Leštna.** *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Tomek* IV, s. v. — *Toman* s. v.

1036. **z Dubé** viz **Roháč**.
1037. **z Dubenska** viz **Rameš Matěj**.
1038. **Janko (Janek) z Dubnice**. ČČM. 1880, 402. — *Goll* 133.
1039. **Dunda z Černé hory**. Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1040. **Vaněk z Dlúhého Dvora**. *Goll* 133.
1041. **Bartoš, Mojžíš z Velkého Dvora**. Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1042. **Václav z Dvuklence**. ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

F.

1043. **Mikuláš Fard**. Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1044. **Petr Farkač z Mnikova**. Отч. 1883, 63 (r. 1465). — Srv. Bibl. Č. Hist. I. č. 9061-3, 9250-2.
1045. **Filip Padeřovský** viz **z Padařova**.
1046. **Filipec z Holíče (Holice?)**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1047. **Flaška**. ČČM. 1880, 402. — **Václav F. z Nespěšova**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1048. **Mikoláš Foyth ze Žeravic (Zyrawe)**. Отч. 1883, 18 (r. 1458); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458).
1049. **Fridman** viz **Pancíř ze Smojna**.
1050. **Fridrich kníže ruský (Ostrovský, Ostrožský, z Ostroha)**. 1426 v bitvě u Ústí; 1426 list. a pros., hejtman Táborský na Břeclavi: Österr. Archiv (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), VII, str. 250. — *Długosz* Historia Polonica (Bibl. Č. Hist. II, č. 1596), I, k r. 1430, 1434, 1438. — *Palacký* III, IV, 1, s. v. — *Tomek* IV. s. v. — Osvěta 1873, 768. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 61-3, 175, 257, 261. Srv. ČČM. 1880, 403 (1438).
1051. **z Frimburka** viz **Racek**.
1052. **Frinburský** viz **Petr Trubač**.
1053. **Dětřich z Frumštejnu**, z družiny Jiskrovy. Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53.

G.

1054. **Mikuláš Gamba (Kobík?) z Opatova (Uopatova)**. Отч. 64 (r. 1465).
1055. **Gereben** (de, von) viz **Vitovec z Hřebene**.
1056. **Krištof z Gersdorfu**. *Palacký* IV, 1, str. 455. — Bibl. Č. Hist. I, č. 9686.
1057. **Petr z Gory**. Отч. 1883, 63 (r. 1465). — **Vojtek** ibid. 64 (r. 1465).
1058. **Gratczar z Rosempachu**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1059. **Jan z Grochova**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1060. **Vilem z Grumbova**. Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1061. **Jan Guth**. ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

H.

1062. **František z Háje (von Hag)**, hejtman rot bratrských. Boemus in aula imperiali ab infantia educatus. *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum, *Pez*, Script. Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1626), II, 969. — 1462: *M. Beheim*, Reimchronik, vyd. Hoffmann, Quellen und Erörterungen zur bayer. und deutschen Gesch. III, 1863, str. 139 (18), 140 (3 a d.), 169 (1), 346 (19), 348 (20 a d.), 361 (15 a d.), 363 (10 a d.), 368-70. — 1463, *Ebendorfer* l. c., str. 969, 970. — 1463, 29. července, *Chmel*, Regesta (Bibl. Č. Hist. II, 268), str. 406. — *Mich. Beheim* l. c., str. 346, 348, 349. — 1471, *Eschenloer*, Denkwürdigkeiten (viz literaturu u Jiřího z Poděbrad) str. 215; 1472, ibid. str. 267; 1474, ibid. str. 318. — *Palacký* IV, s. v.
1063. **Hájka z Hodětína** zřízení vojenské viz č. 829.
1064. **Hanuš (Jan) kníže Osvětimský**. Отч. 1883, 18 (r. 1458); 49; 52 (r. 1457); 55 (r. 1457); 57 (r. 1458). — Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6290 a d.
1065. **Hanzal z Skalice**. Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1066. **z Hasenburka** viz **Zajíc**.
1067. **Hašek** viz **z Valdštejna**.
1068. **Haugvic**. *Balbín* č. 800, § 7, str. 30.
1069. **Havránek**. Отч. 1883, 55 (r. 1457).
1070. **Helm**. *Goll* 120.
1071. **Hanuš Herbort z Vladěnína**. ČČM. 1880, 409 (r. 1455).
1072. **Hertvík z Rousinova (Rušinova)**, Orebita. *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Jireček H.*, ČČM. 1859, str. 4. — *Palacký*, III. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 84. — Bibl. Č. Hist. I, č. 10765 (spor: *Rieger B.*, *Adámek K. V.*, *Rybička*). Viz dále *Adámek K. V.*, O Janovi z Rušinova a o Janovi Hertvikovi z Rušinova. Čas. Mat. Mor. XXV, 1901, str. 394-401.
1073. **Heřman** viz **ze Zvířetic**.
1074. **Jan Hlas z Kamenice, na Strašnicích**. *Vavř. z Březové* (č. 916) s v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — Staří letop. str. 47. — *Palacký* III, 2, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 51. — *Toman* str. 343. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 10896.
1075. **Hlaváč z Holedeč (Holedče)**. *Perwolf*: ČČM. 1880, str. 402; Отч. 63 (r. 1465); Славяне III, 1, str. 252.
1076. **Markvart z Hlavatec**. *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 248.
1077. **z Hlinského** viz **Pratče**.
1078. **Těch z Hlivic**. Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1079. **Mikuláš z Hlohova**. Отч., 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).
1080. **Hložek**. Отч. 1883, 56 (r. 1457). Srv. 54 (r. 1457).
1081. **z Hlubčic** viz **Puza**.
1082. **Martin Hlubocký**. ČČM. 1880, 402. — *Goll* 133.
1083. **Hluk z Nového**. Отч. 1883, 55 (r. 1457).
1084. **Hlup** viz **Lup**.

1085. **Petr Hnědý.** ČČM. 1880, 411 (r. 1477).
1086. **Jiřík Hofman.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1087. **z Holedeč (Holedče)** viz **Hlaváč.**
1088. **Matěj z Holešova.** Отч. 54 (r. 1457); 56 (r. 1457). — **Michek z Olešova.** Отч. 1883, 54 (r. 1457). Srv. **Mikeš Holešovský z Bichlova.** ČČM. 1880, 409 (r. 1455).
1089. **z Holice (Holíče?)** viz **Filipec.**
1090. **Aleš Holický ze Šternberka** († 1455, 19. břez.). Bibl. Č. Hist. I, č. 11082, 20304. *Palacký*, Dějiny III, IV, s. v. — *Tomek*, Dějepis m. Prahy IV, VI, s. v. — *Vavř. z Březové*, (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v.
1091. **Smil Holický.** *Perwolf*, Osvěta 1873, 770.
1092. **z Holomúce** viz **z Olomouce.**
1093. **Holub.** ČČM. 1880, 402.
1094. **Jan Holubář,** hejtman ve službě u arciknížete Albrechta a u císaře Fridricha (1458-76). 1458, »ain Böhaimb genant **Holowersy**«, Anon. Chronicon Austriac. (č. 1009) V, 66. — 1460, *Lichnowsky* (č. 993) VII, str. CCCCLXVI. — *Chmel*, Materialien zur öst. Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 170), II, str. 196, viz 1465, 19. dub. (»Holiberzi«). — *Birk*, Urkunden. Auszüge zur Gesch. Kaiser Friedrich des III, 1452-67, Arch. Öst. Gesch. X, 1853, č. 828. — 1464, *Mich. Beheim*, Reimchronik, vyd. Hofmann, Quellen und Erörterungen zur bayer. und deutsch. Gesch. III, 1863, 373, 14, 23. - 1464, 21. ún., *Chmel*, Regest. (l. c. 1062), str. 411. — 1476, 17., 23. led. *Lichnowsky*, (č. 993), VII. — *Palacký*, Dějiny IV, 1, s. v.
1095. **Jakub Holý,** ČČM. 1880, 405 (r. 1460). — **Mikuláš.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1096. **z Hory Kunětické** viz **Bořek z Miletínka.** — **Václav z Hory Loučiny.** *Goll* 133.
1097. **z Horky** viz **Pardus Jan.** — **Jan z Gorky (Horky),** Polák. *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 61-3.
1098. **Sezima z Horosek,** hejtman rot bratrských. *Palacký*, IV, 1, str. 455.
1099. **Horsaček z Senice.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1100. **Horsak z Frejštatu.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1101. **Mikuláš z Hořan.** *Goll* 273.
1102. **z Hořovic (Hořovský)** viz **Huler.**
1103. **z Hostinného** viz **Krušina z Aberspachu, z Opočna Jan.**
1104. **Mikuláš a Ščepan z Hoynbicz (?).** ČČM. 1880, 405 (r. 1458).
1105. **Hrabaně** rytíř. hejtman Jiřího z Poděbrad (1468-70). *Jireček*, Pam. Arch. V, 1863, str. 277. — *Palacký*, IV, 2. s v.
1106. **Simeon z Králového Hradu.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1107. **z Hradce** viz **Janda, Lysý, Vavák Oldřich.**
1108. **Menhart z Hradce** († 1449, 3. ún.). — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Toman* s. v. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — **Petřík z Hradce.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).
1109. **Hradecký.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1110. **z Hrádku** viz **Pardus Jan.** — **Ladislav a Jan na Hrádku.** Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53.
1111. **Mikuláš z Hradišče.** Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457). — **z Hradiště** viz **Nos.**
1112. **Hromádka z Jistebnice,** hejtman Táborský (1421). *Palacký*, III, 2. str. 66-7.
1113. **Hronek z Myšlenic.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1114. **Petr z Hronova.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1115. **Bartoš z Hrušova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1116. **z Hřebene** viz **Vitovec.**
1117. **Jan z Hřešihlav.** Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1118. **Pavel Hřibovský.** ČČM. 1880, 410 (r. 1460).
1119. **z Hukvaldu** viz **Talafús.**
1120. **Sigmund Huler z Hořovic (Hořovský)** z Chebu rodem, hejtman Sirotčí († 1431). — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, s. v.
1121. **Hus.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 402; Славяне III, 1, str. 39. — *Goll*, 133.
1122. **Mikuláš z Husi a z Pistného** († 1420, 24. pros.), *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — Kronika univ. Pražské (č. 916) s. v. — *Jireček* ČČM. 1859, str 5-15. — *Palacký*, Dějiny III, s. v. — České válečné družiny. Sokol, VI, v Skalici, 1867, str. 186-7. — *Tomek* IV. s v. — *Toman* s. v. — Illustr. Evang. Věstník II, 1866-7, str. 369. — *Sl(áma) Fr.*, Mikuláš z Husi. »Praha« (čas.), 1868, str. 350-2. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 50. — *F. T(ischler)*, Hrádek blíž Husince. Pražské Noviny 1857, č. 262. — Gans (Husa). *Heber*, Böhmens Burgen (Bibl. Č. Hist. I, 1799), II, str. 83-8 s vyobrazením. — *F. T(ischler)*, Hrad Husa. Pražské Noviny 1857, č. 264. — *Tischler Fr. A.*, Hrad Hus v kraji Píseckém. Poutník od Otavy I, v Písku, 1858, str. 105-7. — *Wenzig Jos.*, Die Burg Gans (Hus). *Wenzig Krejčí*, Böhmerwald, Prag, 1860, str. 235 (s vyobrazením) (Bibl. Č. Hist. I, č. 843). — *Š. F. J.*, Hrad Hus. Šumavan IV, v Klatovech, 1871, č. 14. Srv. č. další. — Památné hrady a tvrze v Šumavě (Hus), v Klatovech, 1876, str. 64. Zvl. otisk. — Husa hrad. Čechy I, str. 249-50 (s vyobrazením).
1123. **z Hustiřan** viz **z Mokrovús Beneš.** — — **Zdeněk z H** *Goll* 133
1124. **Jan Hvězda z Vícemilic (Bzdinka),** hejtman Táborský. Staří letop. 54,

64. — *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — 1422, 5. ún. Archiv Český I, str. 209. — 1425, Arch. Č. III, 252. — *Palacký* III, 2, IV. 1, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 11463. — *Toman* s. v. — Jeho vojenský řád z r. 1421 viz č. 830. Č. 695.

1125. **z Hvězlic viz Šrámek.**

1126. **Hynce viz Ptáček z Pirkštejna.**

Ch.

1127. **Chadour z Lokte**. *Goll* 260.

1128. **Jindřich z Chelmec**. Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1129. **Vojtěch z Chlumu**. *Perwolf*: Отч. 1883, 56 (r. 1457); 59 (r. 1458); 61 (r. 1459); Славяне III, 1, str. 252. — **z Chlumu viz Kaše**.

1130. **z Chlumčan viz Lauda Matiáš.**

1131. **Janek z Chotělic**. *Goll* 133.

1132. **Jan z Chotěmic na Vlašimi,** hejtman svidnický, *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Palacký* III, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — Bibl. Č. Hist. I č. 11590.

1133. **Tóma z Chotěmic (na Vlašimi)** (1430-47). 1430, 13. července. Archiv Český III, str. 502. – 1439, 5. břez. Arch. Č. III, str. 521. — 1450, 3. pros. Archiv Český III, str. 547.

1134. **Chotěřinský,** hejtman krále Jiřího z Poděbrad (1470). *Palacký* IV, 2, str. 547. — Bratří Ch., *Jireček H.*, Pam. Arch. V, str. 70.

1135. **Jindřich Chotiský**. ČČM. 1880, 411 (r. 1499).

1136. **z Chrastu viz Libkovský.**

1137. **Štěpán z Chřenovic**. *Jireček* ČČM. 1859, str. 5. — *Týž*, Dunaj, 1861, str. 247.

1138. **Chudý Mikuláš viz z Lobkovic.**

1139. **Chval viz Řepjcký z Machovic.**

1140. **Chvalibor z Reně**. Отч. 1883, 64 (r. 1457).

1141. **Jiřík Chvalkovský z Chvalkovic a z Hustiřan** *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — 1422, 5. ún. Archiv Český I, 209. — *Palacký* III, s. v. — *Tomek* IV, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 11648.

1142. **Matěj z Chyc (Chicz, Chyhicz).** Отч. 1883, 53 (r. 1457); str. 55 (r. 1457).

I.

1143. **Půta z Ilburka**. *Goll* 269.

1144. **Istvan z Hatvaně (?).** Отч. 1883, 64 (r. 1465) (v řadě českých rotmistrů).

1145. **z Ivančic viz Trubač.**

J.

1146. **Jakoubek viz z Vřesovic Jakub.** Srv. **Jakúbek.**

1147. **Jakub písař Urbanovy roty viz Urban ze Stařice.**

1148. **Jakúbek**. *Goll* 133.

1149. **Janda (Jenda) z Hradce**. Отч. 1883, 49; str. 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1150. **Janiček z Kelce**. Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1151. **Jankovský**. *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 53.

1152. **Purkart z Janovic na Chlumci.** *Palacký* IV, 1, str. 442. — *Goll* 270, 273.

1153. **Vojtek z Jaroniowa (Jarošova?).** Отч. 1883, 64 (r. 1465)

1154. **Jassth (Jošt?).** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1155. **z Javora viz Čajdran.**

1156. **Petr Jednovoký**. Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota)

1157. **Tomek Jelenek z Topolčan**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1158. **z Jemništ viz Divůček.**

1159. **Vilém Jeník z Mečkova** (starší a mladší). *Jireček* ČČM. 1859, str. 15-20, 155-63. — *Týž*, Pam. Arch. V, str. 71. — *Sasinek F. V.*, Vilem Jeník z Mečkova. Let. Mat. Slov. VIII, 2, 1871, str. 9-10. — *Palacký*, Dějiny III, 2, IV, 2, s. v. - *Tomek* IV, VI, s. v. – ČČM. 1880, 402 (1471). — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 11834.

1160. **Ješek z Dědkovic**. Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1161. **Jiří ze Smolenska, kníže ruský** († u Vyšehradu 1420). *Palacký* III, 1., str. 422.

1162. **Jan Jiskra z Brandýsa, hrabě Šaryšský**. *Aeneas Sylvius*, Kronika česká (Bibl. Č. Hist. II, č. 1195), kap. 58. — *Týž*, Vita Johannis Giskrae. *Palacký*, Reise nach Italien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), Beilage 9, str. 116. Srv. *Aeneas Sylvius*, De viris illustribus. De viris aetate sua claris. 1. vyd. Mansi, A. S. orationes III. Lucae, 1759, App., str. 144-213; 2. vyd. Stuttgardiae, 1842 (1. Publicat. d. Bibliothek des liter. Vereins), str. 56-8, XL: De Johanne Jiskra. Překlad: Osobnosť Jana Jiskry z Brandýsa. Sokol VI. v Skalici 1867, str. 187-8. — Srv. příslušné dopisy ve vydáních listů *Sylviových* (literatura u Jiřího z Poděbrad). — *Kaprinai*, Hungaria diplomatica (viz v literatuře u Matiáše Korvína). — Epistolae Matth. Corvini (viz tamtéž). — *Callimachus*, De rege Vladislao. Schwandtner, Script. Rer. Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 231) I, II. — *Katona* (č. 911). XIII. 1440, str. 107-8; 1441, str. 154, 165-6-70; 1442, str. 187-8 9, 208; 1443, str. 233-6; 1444, str. 273, 287-8; 1445, str. 402-4, 406-9, 420-22; 1447, str. 536; 1449, str. 667-8-9-70; 1450, str. 673; 1451, str. 790-804; 1452, str. 827-9; 1453, str. 911; 1454, str. 983; 1455, str. 986; 1456, str. 1128-30; 1457, str. 1139 1149, 1169, 1186. — *Lichnowsky*, Regest. VI. (č. 993), 1444, 28. dub.; 1449, s. d.; 1456, 14. list. — *Teleki A.*, Hunyadiak kora Magyarországon (č. 911), X, 135-140: 1443, 1.-18. září; 164-8: 1445, 15. července; 256 a d.: 1450, 31. břez.; 297 a d.: 1451, 13. června. —

Długosz, Historia Polonica (Bibl. Č. Hist. II, č. 1596) k r. 1440, 1441, 1442 a d., 1444 a d., 1449, 1451, 1458, 1460, 1462, 1467: 417; 418. — *Bonfinius*, Rer. Ungar. dec. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393). — *Pray*, Annales (Bibl. Č. Hist. II, č. 232) III. — *Thurocz*, Chronica Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 3092), k r. 1440, str. 245; k r. 1451, str. 263; k r. 1457, str. 279. — Anon. chron. Austr. (č. 1009), V. str. 130-5 (k r. 1461). — *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum (č. 1062) k r. 1460, str. 920; 1461, str. 929, 930, 943-4. — *Teleki* l. c. X, 329, 1452, 8. břez.; 334 a d., 1452, 14. června (Poděbrad); 383, 1453, 30. dub.; 384, 1453, 3. květ.; 391, 1453, 12. června; 524, 1456, 28. květ.; 537, 1457, 2. led. — Srv. *Teleki* l. c. I, 239 a d., 268, 272, 281-2, 325, 330, 372, 374, 409, 479, 483 a d., 504; II, 108 a d., 118, 126 a d., 138, 151, 180, 183 a d., 188, 213, 235, 297 a d. (1453). — Archiv Český I, str. 518; II, str. 20, 21, 267, 409, 411, 413, 428; III, str. 19, 22, 45-6; IV, 231, 329-31. Srv. Světozor, Slovenské Noviny, ve Vídni, 1853, č. 21, 66. — *Fugger*, Spiegel (Bibl. Č. Hist. II, č. 1751), lib. V, zvláště kap. 4. — *Pešina*, Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2661), str. 619 a d., 565, 712-3. — *Balbín*, De Jiskra (č. 800). § 8, str. 34. — Bitva u Lučence 1451. *Behaim Michael*, Entsatz des Schlosses Losontz durch J. Giskra 7. Sept. 1451. (Zehn Gedichte zur Gesch. Oesterreichs und Ungarns, vyd. Karajan, Quellen und Forschungen zur vaterländ Gesch., Wien, 1849, str. 1-65, č. 6). Překlad *Jireček*, Perly české (viz dále) str. 97. Srv. *týž*, Bitva u Lučence. Současná báseň německého básníka Mich. Behaima. Světozor (Příloha č. 2, 5 Slovenských Novin, Vídeň), 1855, str. 1, 3. Často pak přetiskováno. — Viz *Bartolomaeides* v dalším. — *Wagner*, Analecta Scepusii, Viennae, 1774. — *Wagner*, Diplom. comit. Saros. 1780. — *Matěj Holko* (* 1719, † 1785), Jiskra in Hungaria, sive de rebus gest s Jiskrae et Bohemorum in Hungaria. Viz *Hurban*, Slovenskje Pohladi na vedi, umeňja a literatúru, I, 2, v Skalici, 1851, 20. — *Albertrandy Jan*, Panowanie Kazimierza Jagiellończyka, l. c. (č. 1009), str. 202-9. — *Palacký*, Dějiny III, 2, IV, 1, s. v. — Ladislav a Jiskra (srv. Aeneas Sylvius, nahoře), Zlaté Klasy I, 1854, č. 25. str. 202. (Často přetiskováno, hlavně v kalendářích a v čítánkách, školských knihách.) — *Jireček H.*, Jan Jiskra z Brandýsa. Světozor (Příloha k č. 72, 74 Slovenských Novin, ve Vídni). 1855, str. 53, 55. — List J. J. z B. z r. 1461 Domažlickým (z *Dobrovského* Gesch. Böhm. Liter.), ibid. (Příl. k č. 126), Světozor 1855, str. 90. — *Jireček H.*, Zpráva (r. 1461) o pánu Janu Jiskrovi z Brandýsa jakož hejtmanu země rakouské. Světozor (Příl. k č. 33. Slovenských Novin. Vídeň), 1855, str. 22. — *Jireček H.*, Jan Jiskra z Brandýsa. Perly české 1855, str. 76-111. Srv. č. další. — O Janu Jiskrovi z Brandýsa. Lumír VI, 1856, I, str. 284 (dle Slov. Novin). — Světozor, Vídeň, 1856, 22, 40. — Vlast Jiskry z Brandýsa. Lumír VII, 1857, II, str. 853. — O Janu Jiskrovi z Brandýsa. Světozor, Vídeň, 1857, 28. — Jan Jiskra z Brandýsa. Rodinná Kronika III, 1, 1858, str. 28. — Světozor, Vídeň, 1859, str. 233-5. Podle *Callimacha* nahoře. — *Jireček H.*, Válečníci čeští (č. 898), Dunaj, Vídeň, 1861, str. 261-8. — *Križko Pavel*, Jan Giskra z Brandisa. Beseda II, 1865, 48 a d. — *Jireček H.*, Jan Jiskra z Brandýsa. *E. Černý*, Slovenská Čítanka II, v Báňské Bystřici, 1865, str. 237-8. — Osobnost Jána Jiskry z Brandýsa. Dejopisné klásky. Sokol, VI, 1867, str. 187. Srv. nahoře. — *Ebersberg Jul.*, Johann Giskra von Brandeis. Österr. Militär. Zeitsch. IV, 1867, str. 322. — *Sasinek F. V.*, Jan Iskra. Letop. Mat. Slov. IX, 1, Turč. Sv. Martin, 1872, str. 5-31. Srv. *týž*, Slovenský Letopis II, v Skalici, 1877, str. 48: Cimer Jana Iskry z Brandýsu. — Magyar Történelmi tár, Budapest, 1879, str. 620. — *Pič J. L.*, Über die Abstammung der Rumänen. Leipzig, 1880, str. 132-5. Srv. *Pič*, Slovenské Pohľady 1881. — *Pič J. L.*, Der nationale Kampf gegen das ungarische Staatsrecht. Leipzig, 1882, str. 134-58. — *Kwiatkowski Saturnin*, Jan Jiskra z Brandysu. Rys biograficzny z XV. wieku. Lwów (Progr. gymn. III.), 1886, 8°, str. 54. Uvádí příslušnou literaturu polskou. — Slovensko, Premie Umělecké Besedy, v Praze, 1901 (*Križko*, str. 38, *Gerometto*, str. 122, *Koula*, str. 133). — Válečná porada Jiskry z Brandýsa. Zlatá Praha, V, 1888, str. 750 (s obr. F. Hetteše). — O významu Jiskry a husitství pro Slováky viz *Križko Pav.*, Sborník Mus. Slov. 1897, str. 160. — *Perwolf*, Славяне I, 70; III, 1, str. 95, 97, 229. — *Botto Julius*, Ján Jiskra na Slovensku. Nákres dějepisný. Slovenské Pohľady XXI, Turč. Sv. Martin, 1901, str. 281-300. — Srv. *Škultéty Jozef*, Ján Jiskra a český jazyk na Slovensku. Poznamenanie na rozpravu J. Botta . . ., ibid., str. 336-43; *Konček Lad.* a *Sasinek Fr. V.*, Jiskra na Slovensku, ibid., str. 405-9; *Botto J.*, Reflexie na poznámky J. Š., L. K. a Fr. V. S. o článku: Jiskra na Slovensku, ibid., str. 528-30. — Jan Jiskra z Brandýsa. Ottův Slovník Naučný XIII, 561-3. — *Goll*, Čechy a Prusy 261, 278. — *Nečas Jan*, Malý Čtenář 1897, 6. — *Roubík P.*, Jan Jiskra z Brandýsa, obraz životopisný. Král. Vinohrady (program reálky), 1900, 8°, str. 14. — Ján Jiskra z Brandýsa. *Czambel Samo*, Slováci a ich reč, v Budapešti, 1903, 8°, str. 156 a d. (uvádí příslušnou literaturu slovenskou). — *Tóth-Szabó-Páltól*, Giskra, különös tekintettel abaujmegyére (Értekezések a történeti tudományok köréből, kiadja a Magyar tud. akadémia, XIX, 10), Budapest, 1903, 8°,

str. 68 (307-72). — Bývá psáno jméno: Izkra, Hischra, Iscla.

1163. **z Jistebnice** viz **Hromádka.**

K.

1164. **z Kácova** viz **Černčiloký.**

1165. **Bernhart Kalinovský.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

1166. **z Kamenice** viz **Hlas.**

1167. **Kapeta** viz **z Kostelce.**

1168. **Jan Kapléř ze Sulevic (Sulejovic).** *Palacký* III, 2, str. 336. — *Tomek* IV, str. 21, 376.

1169. **Mikuláš Kaplér ze Sulevic na Vinterberce.** *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 276-7. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12128, 12130. — *Palacký* IV. s. v.

1170. **Alexander Kapoun ze Smiřic.** *Perwolf*: ČČM. 1880, 402, 405 (r. 1459); Отч. 1883, 18 (r. 1458); 49; 56 (r. 1457); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458); 59 (r. 1458); 61 (r. 1459). — Славяне III, 1, str. 97, 252. Bývá psáno: Kapuon, Kapun, Kaphun, Kafuon, Capawn.

1171. **Jan Karas z Broduov.** Отч. 64 (r. 1465).

1172. **Jan z Karnkova, Polák.** *Perwolf*, Osvěta 1873, 817.

1173. **Kastransky** viz **z Kestřan Rinart.**

1174. **Kaše z Chlumu.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1175. **Kat z Kroftova (?).** Отч. 1883, 55 (r. 1457). — Srv. Bibl. Č. Hist. I. č. 12216.

1176. **Jan z Kavikova (Kavína ?).** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1177. **Václav Kavka (Kafka) ze Soběsuk,** hejtman v Polsku, 1457 na Žebrači, *Długosz*, Historia Polonica (č. 993). — *Palacký*, IV, 1, str. 444-5. — *Perwolf*, Отч. 1883, 18 (r. 1458); 49; 55 (r. 1457); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458). — ČČM. 1880, 405 (r. 1459); 411 (r. 1477). — Славяне III, 1, str. 97, 252.

1178. **Petr Kdulinec z Ostromiře (Ostroměře),** hejtman »husita«. Staří let. 188. — Archiv Č. III, 555; V, 274. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 71, VI, 252. — *Palacký*, s. v. — *Toman*, s. v. (r. 1468). — *Sedláček*, Hrady, V, 121. — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 31.

1179. **Ondřej Keřský z Paběnic (Římovic)** nástupce Prokopa Velikého, pak loupežník (1430-46). *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — *Thurocz*, Chronica Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, 3092), str. 245. — *Teleki* (č. 911), 1440, I, str. 239. — Archiv Č. I, 256. — *Palacký*, III, 3, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — — **Jan K.**, Světozor (příl. k č. 72 Slovenských Novin) Vídeň, 1855, str. 53. — *Goll*, 263.

1180. **Rinart z Kestřan (Reinhard Kastransky),** rotmistr Německého řádu (1454). *Palacký*, IV, 1, str. 442. — Bibl. Č. Hist. I. č. 5126. — *Goll*, 270. — *Sedláček*, Hrady, VII, 243.

1181. **Mikuláš Kitlic.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1182. **Kitlice z Osvětima.** Отч. 1883, 86 (r. 1457) — Bibl. Č. Hist. I, č. 12470.

1183. **z Kladrub** viz **Polický.**

1184. **Přibík z Klenového,** hejtman Táborský, r. 1433 zpronevěřilý. († 1465, v lednu). *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s v. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — ČČM. 1880, 403 (r. 1442). — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12539.

1185. **Hanuš Kling,** Rakušan, hejtman rot bratrských. *Palacký*, IV, 1, str. 455.

1186. **Jan Klusáček ze Zhoře.** Staří letop. 189. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 276.

1187. **Matěj z Kněžic,** Jiskrův hejtman (1460). *Palacký*, IV, 2, str. 145. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12598. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 43.

1188. **Stanislav z Kocanova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1189. **Jan z Kočího.** *Goll*, 260.

1190. **Kočvara.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1191. **Jan Koktan z Sluh.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1192. **Jan Kolda ze Žampachu na Náchodě.** (1423-57). *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Teleki*, (č. 911). X, 123 (1443, 5 led.). — *Długosz*, Historia Polonica (č. 993), II k r. 1455; k r. 1456; k r. 1457. — *Albertrandy*, Panovanie Kazimierza Jagiellończyka, str. 158 a d. — *Voigt*, Geschichte Preussens, VIII. str. 439 (1455). — *Ludvík*, Bibl. Č. Hist. I, č. 12774. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Goll*, 282. — *Perwolf*. ČČM. 1880, 413. — Отч., 1883, 49; 51-2 (r. 1457); 59-60 (r. 1458); 61 (r. 1459). — Славяне III, 1, str. 89-95, 97-8, 252. — *Sedláček*, Hrady, V, 12, 13, 57. — Srv. Topografie: Náchod.

1193. **z Koldštejna** viz **z Kolštejna.**

1194. **Hanuš Kolovrat z Krašova** (1421-50). *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12811 a d. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — **Jan K. na Kornhause.** *Goll*, 123.

1195. **Hynek z Kolšteina (Kolštein) a z Valdšteina** († 1427). 1420, *Vavř. z Březové* (č. 916), s. v. — 1422, 5. ún. Archiv Český I, str. 209. — *Palacký*, III, s. v. — *Perwolf*, Славяне. III, 1, str. 50. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v.

1196. **Petr a Mikuláš Komárovský (Komorowský)** z družiny Jiskrovy, bratří, Poláci. 1449, 4. květ., Archiv Český IV, 330. — *Katona* (č. 911), XIII, r. 1441, str. 166, 169; r. 1442, str. 186, 7, 9; r. 1456, str. 1135; XIV, 1458, str. 145. — *Teleki* (č. 911), r. 1440, I, 239. — *Balbín* (č. 800), str. 57, § 8. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12857. — Bratří Komorovští. Slovenské Noviny 1855,

č. 84: Světozor (příl.), Vídeň, 1855, str. 61. — *Jireček H.*, Světozor, l. c., 1855 (Příl. Slov. Nov. č. 72), str. 53. — Rocznik Towarz. Naukow. Krak. 1861, str. 209, 1862, str. 252. — *Sasinek F. V.*, Komorowski, Let. Mat. Slov., VIII, 2, 1871, str. 14-6. — *Palacký*, IV, 1, s. v. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 229, 243. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162), 1903, str. 8, 21, 36, 37, 40, 50, 51.

1197. **Komorovský (z Komorova) viz Komárovský.**

1198. **Petr Konipas z Konipas (Koněpas).** *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 248. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 13180.

1199. **z Konopiště viz ze Šternberka Petr.**

1200. **Václav Kopanský.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1201. **Korbel.** ČČM. 1880, 411 (r. 1477).

1202. **Stašek z Koronic.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1203. **Sigmund Korybut** viz při jednotlivých událostech v podrobném výčtu.

1204. **z Kosova viz Aksamit.**

1205. **Stanislav z Kostela.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1206. **Jan Kostelák.** *Goll*, 310.

1207. **z Kostelce: Došek.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — **Jíra** ibid., 54, 56 (1457). — **Kapeta** ibid. 54 (r. 1457). Srv. Kolda (rota). — **Pavel** ibid., 54 (r. 1457). — **Zlý** ibid., 56 (1457).

1208. **Albrecht Kostka z Postupic.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 402 (r. 1458); ibid., 407 (r. 1488). — Славяне, III, 1, str. 97, 252. — *Goll*, 261-2, 267. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12958. — — **Vilém na Hrádku**, hejtman na Litomyšli († 1436). Viz: Topografie, Litomyšl. — *Palacký*, III, 2, 3; IV, 1. s. v. — *Tomek*, Dějepis m. Prahy, IV, VI. — *Perwolf*, Osvěta 1873, 770. — *Týž*, Славяне III, 1, str. 38, 50-1, 68-9, 72, 76. — Bibl. Č. Hist. I, č. 12958. — *Goll*, 119. — — **Zdeněk z Mor. Třebové.** *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 70. — *Tomek*, VI, s. v. — *Toman*, s. v.

1209. **z Kostomlat viz Puška Jan.**

1210. **z Kotenčic viz Manda Sigm. Pražský.**

1211. **Jan Koth z Bachovic.** Отч., 1883, 54 (r. 1457): 56 (r. 1457).

1212. **Koudelník (Kúdelník) viz Velek z Březnice.**

1213. **Doman z Kovářova.** Отч., 1883, 63 (r. 1465).

1214. **Stanislav Kozel.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1215. **Petr z Kozojed.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1216. **Martin Krajčí.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1217. **Leopold (Lipolt) Krajíř z Krajku na Landštejně,** král. hejtman na Budějovicích, odpůrce Husitův (1420-9). — *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — *Palacký* III, 2, III, 3, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 13096.

1218. **Václav Krajsa.** Отч., 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1219. **Jan z Královic (Královec),** hejtman Sirotčí (1425-34). *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — 1427, září. Archiv Český III, str. 264. — *Palacký*, III, 2, III, 3, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v.

1220. **Blažej (Blažek) z Kralup,** hejtman Táborský (1428). *Palacký*, III, 2, s. v.

1221. **z Krašova viz Kolovrat Hanuš.**

1222. **Lacek z Kravař.** *Goll* 132-3.

1223 **Václav z Krčína.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1224. **z Krhové (Krhovej) viz Měřička.**

1225. **Mikuláš Krchlebec („Richlawitz") z Krchleb,** purkrabí na Zvíkově (u Lipan). *Palacký*, III, 3, IV. 1, s. v. — *Toman*, s. v., str. 384 (Husníkova zpráva o bitvě u Lipan, original), 385 (překlad). — Viz literaturu o bitvě u Lipan a Topografii: Zvíkov.

1226. **Krištof hejtman.** *Goll* 263.

1227. **Nikel z Krnova.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1228. **Jaroš (Jeroš) z Kroměříže.** Отч., 1883, 49; str. 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1229. **Jakub Kroměšín z Březovic,** Orebita 1420, hejtman Táborský (1428-31). 1428, 30. list. Archiv Český III, 500. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — *Palacký*, Dějiny III, 1, III 2, s. v. — *Tomek*, s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 13266.

1230. **Jiřík Kroměšín z Březovic.** *Palacký*, III, 2, str. 142. — *Tomek*, IV, str. 540. — *Toman*, str. 123.

1231. **Janek Krušina z Aberspachu a z Hostinného.** 1421, 10. květ., spoluhejtman vojsk Pražských. Archiv Český I, str. 199. — *Jireček*, Pam. Arch. IV, 2, str. 153. — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Toman* s. v. — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 31. Srv. **Jan z Opočna.**

1232. **Hynek Krušina z Lichtenburka na Kumburce a na Vysoké,** první vůdce Orebitů. 1421, 10. květ. Archiv Český I, 198. — *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Jireček*, Pam. Arch. IV, 2, str. 145-50. — *Palacký*, III. IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Sedláček*, Hrady II, s. v. — *Volkmer*, Glatzer Vierteljahrschrift f. Gesch. u. Heimatkunde VII, 1887-8, str. 147-60: Hynek Krušina von Lichtenburg, Pfandesherr des Glatzer Landes von 1440-54. — *Toman* s. v. — Viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 13992.

1233. **Hynek Krušina ze Švamberka.** *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v.

1234. **Petr Křivoš (Krziwoss).** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1235. **Kříž z Zbraslav.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1236. **z Křižanova** viz **Trčka.**
1237. **Jan z Kučkova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1238. **Jan Kuchmistr.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1239. **Kula (Kule) z Petrovic.** Отч. 1883, 52 (r. 1457); 55 (r. 1457). — Bibl. Č. Hist. I, č. 13431.
1240. **Jan Kuleř z Duchcova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1241. **z Kumburka** viz **Krušina z Lichtenburka.**
1242. **Kuneš** viz **z Bělovic Kuneš.**
1243. **z Kunštatu** viz **Puška Jan.** — **Jiřík.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1244. **Hynek Boček z Kunštátu a z Poděbrad.** (1420-6). 1421, 10. květ.. Arch. Český I, 199. — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 13465.
1245. **Viktorin Boček z Kunštátu a z Poděbrad, též z Litic,** otec krále Jiřího († 1. ledna 1427). 1421, 10. květ. Archiv Český I, 199. — 1422, 5. ún. ibid. I, 209. — *Palacký*, III, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v.
1246. **Václav Kužel.** *Jireček*, Dunaj 1861, 263.
1247. **z Kyzova** viz **Snopek.**

L.

1248. **Jan Labutha z Lethavy.** Отч. 1883, 62 (r. 1460).
1249. **Ladvenko** viz **Vaněk z Rachman.**
1250. **z Lamberka** viz **Sokol Mikuláš.**
1251. **z Landštejna** viz **Krajíř Lipolt, ze Želče.**
1252. **Vojtěch z Lassnova.** Отч. 1883, 53 (r. 1457).
1253. **Matiáš Lauda z Chlumčan,** hejtman Táborský (1420-56). *Příbram*, Život kněží Táborských č. 394. — *Palacký*, III, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Toman* s. v — Bibl. Č. Hist. II, č. 2357.
1254. **Janek z Lazec.** *Goll* 133.
1255. **Jan Lazik z Dubravnika.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — *Laznik*(?), srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 13705.
1256. **z Laznik** viz **Miňovský.**
1257. **z Ledec** viz **Červenka.** — **Hynek.** *Goll* 273.
1258. **Ledvinka** viz **Vaněk z Rachman.**
1259. **z Lelova** viz **Vrabl.**
1260. **Daniel z Lestnova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1261. **Zdeněk z Lešan.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1262. **Jan z Lešňova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465). — **Stanislav,** ibid., 64 (r. 1465).
1263. **z Leštna** viz **z Dubé Václav.**
1264. **Šimon Lewotczsky.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1265. **Jan Lhota.** ČČM. 1880, 411 (r. 1499). — **ze Lhoty** viz **Těžký.**
1266. **Matúš Lhotský.** ČČM. 1880, 411 (r. 1499).
1267. **Albrecht z Libkovic.** *Goll* 133.
1268. **Jan Libkovský z Chrastu.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1269. **z Lideřovic** viz **Aksamit.**
1270. **z Lichtenburka** viz **Krušina Hynek, Pykna Sigmund.**
1271. **Jiří z Lichtenburka a Bítova,** hejtman. 1458, 8. dub. Fontes Rer. Austr. (*Zeibig*, Copey-Buch des gemeinen Stat Wienn, 1454-64, Wien 1853) VII, 130. — *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum (č. 1062) r. 1462, str. 948, 964; r. 1463, 969, 970, 974. — *Mich. Behaim*, Reimchronik (č. 1062) 1462, str. 138, 168 a d. — *Palacký*, IV, s. v.
1272. **Matěj z Lípy.** *Goll* 193.
1273. **Jan Lisovský.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).
1274. **Petr Litvín.** Отч. 64 (r. 1465).
1275. **Mikuláš (Nikolaj) Chudý z Lobkovic a na Hasišteině** († 1435). *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 14183.
1276. **z Lokte** viz **Chadour.**
1277. **z Lomu** viz **Pobora.**
1278. **z Lomnice** viz **Čermák.** — **Vácha.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1279. **Petr z Lomov.** Отч. 1883, 54 (r. 1457). Srv. č. 1415.
1280. **Lorek z Tachova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1281. **Louda Matěj** viz **Lauda Matiáš.**
1282. **Otík z Lozy,** hejtman Táborský. *Bartošek z Drahonic* (č. 916) str. 606, 607. — *Palacký*, III, 2, 3, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Osvěta 1873, 770. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 71. — Srv. **Jan Čapek ze Sán.**
1283. **Ondřej z Lubna.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1284. **Lukáš,** hejtman Hradecký († 1421, 22. břez.). *Palacký*, III, 2, str. 75.
1285. **Jindřich z Lukavice.** ČČM. 1880, 405 (r. 1455). — Bibl. Č. Hist. I, č. 14449. — **z L.** viz **Zlý.**
1286. **Jan z Luky.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 14457.
1287. **Petr z Lumbova.** Отч. 1883, 54 (r. 1487).
1288. **Lup (Hlup) z Skřině (Sskrzinie).** Отч. 1883, 53 (r. 1457). — **Hlup,** ibid. 56 (r. 1457).
1289. **Matěj Lupáček,** Orebita. Staří let. 57. - *Jireček*, ČČM. 1859, 4.
1290. **Jan Lysý z Hradce.** Отч. 1883, 61 (r. 1460). — **z Zajíčkovic,** ibid. 54 (r. 1457).

M.

1291. **Magyar** viz **Podmanický.**
1292. **z Machovic** viz **Řepický Chval, Vlček.**
1293. **Makotřas.** Отч. 1883, 53 (r. 1457).
1294. **Makovice.** *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 21.
1295. **Jan z Malčice.** Отч. 1883, 53 (r. 1457).
1296. **z Malešova** viz **Mokrovúský Beneš.**
1297. **Mikuláš z Malic.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1298. **Jindřich Malovec z Malovic.** *Goll* 123.
1299. **Jan Malovec z Pacova.** *Palacký*, III, 3, str. 152-3. — Viz: Bitva u Lipan 1434. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, 14613.
1300. **Malša (Malsza) z Plzně.** Отч. 1883, 55 (r. 1457).
1301. **Jiřík Malý.** ČČM. 1880, 411 (r. 1498). — **Malý.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). — **z Slavičína,** ibid. 55 (r. 1457).
1302. **Sigmund Manda (Pražský) z Kotenčic,** hejtman Pražský. *Palacký*, III, 3, str. 111, 192; IV, 1, str. 437 (k r. 1430).
1303. **Jindřich z Manětyny.** *Perwolf*, Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457); 59 (r. 1458); 61 (r. 1459); Славяне III, 1, str. 252. Srv. **Kolda** (rota).
1304. **Markvart z Hlavatec** viz **z Hlavatec.**
1305. **Martinek.** ČČM. 1880, 402.
1306. **Jan Maruše z Vlcemile.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1307. **Mikulaj z Masova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1308. **Mašek** viz **Drobný.**
1309. **Matějek z Zagrobie.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1310. **Matyáš,** z družiny Jiskrovy. Světozor (příl. k č. 72 Slovenských Novin) Vídeň, 1855, str. 23.
1311. **z Mečkova** viz **Jeník.**
1312. **Mikuláš z Mělice.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1313. **Menhart z Hradce** viz **z Hradce.**
1314. **Jan Měřička z Krhové (Krhova, Krhovej).** *Perwolf* Отч. 1883, 18 (r. 1458); 56 (r. 1457); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458); Славяне III, 1, str. 252.
1315. **Jan Měřička z Těškovic.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 405 (r. 1459); Отч. 1883, 53 (r. 1457).
1316. **Jiřík z Mesenpeku (Mesembek) a z Rožnova.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). — Bibl. Č. Hist. I, č. 14971.
1317. **z Města Nového** viz **Vantika.**
1318. **z Městce Heřmanova** viz **z Opočna Jan.**
1319. **Městecký** viz **z Opočna Jan.**
1320. **Sčepán z Mierzirzicze (z Meziříče).** Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).
1321. **Mikolaj Mieckowsky.** Отч. 1883, 59 (r. 1458); str. 60 (r. 1458).
1322. **Jindřich Michalec z Michalovic.** *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 70.
1323. **Michálek (Michal) z Vorly (z Orlé).** *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 71. — *Palacký* IV, 2, str. 447 (k r. 1468). — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 33.
1324. **Michálek z Uoseka** viz **z Oseka.**
1325. **z Michalovic** viz **Michalec.**
1326. **Michek.** Отч. 1883, 53, 56 (r. 1457). Viz **z Holešova.**
1327. **Mikeš** viz **Divůček.** — **M.** *Goll* 284 (r. 1462).
1328. **Mikuláš** viz **z Padařova Mikuláš.**
1329. **Mikuláš (Nikolasch) hejtman.** Viz *Goll* 263, 268.
1330. **Mikuláš Lužický,** hejtman rot bratrských. *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 265. — *Palacký* IV, 1, str. 455.
1331. **z Mikuláše Sv.** viz **Pankrác.**
1332. **z Miletínka** viz **Bořek Diviš, Jetřich.**
1333. **Jan Miňovský z Lazník.** Отч. 1883, 63 (r. 1465). — *Paprocký*, Bibl. Č. Hist. I, č. 15116.
1334. **Hynek z Mlaczczu (?).** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1335. **z Mladce** viz **Světlík.**
1336. **Jindřich z Mladsse (?).** Отч. 1883, 55 (r. 1457).
1337. **Mladvaněk** viz **Vaněk z Rachman.**
1338. **Beneš z Mokrovús (Mokrovúský z Malešova) a z Hustiřan na Úlibicích,** Orebita (1420-1452). 1422, 5. ún. Archiv Český I, 209. — *Palacký* III, IV, s. v. — *Tomek* IV, VI, s. v. — *Toman* s. v. — Pečeť, Bibl. Č. Hist. I, č. 5335. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 84, 89. — *Sedláček*, Hrady I, 54; II, 230.
1339. **Petr Moravčík.** Отч. 64 (r. 1465).
1340. **Sigmund z Mozoluov.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1341. **Mrakeš** viz **z Petrovic.**
1342. **z Myslína** viz **Pitczek.**
1343. **Myška z Bělé.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — Bibl. Č. Hist. I, č. 15435.
1344. **Myškovský Mikuláš.** ČČM. 1880, 406 (r. 1473).

N.

1345. **Daniel z Náchoda.** Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1346. **Burkard (Purkart) Nachval.** *Palacký* IV, 1, str. 443. — **N. z Ryzemburka.** *Goll* 273.
1347. **Jakob Napora.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486).
1348. **Jan z Nečtín.** *Jireček*, Dunaj, 1861, 248.
1349. **Jan z Nedraza.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). — **Nedroský (?)** ibid. 53 (roku 1457).
1350. **Diviš z Nechvalic.** *Goll* 273.
1351. **Augustin Němec.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — **Jindřich.** ČČM. 1880, 410

(r. 1486). — **N. z Hory.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1352. **z Nespěšova viz Flaška.**

1353. **Hanuš Neurode** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1354. **z Nezřeva viz Sláma.**

1355. **Nohavka.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1356. **Jan Nos z Hradiště.** Отч. 1883, 63, 64 (r. 1465).

O.

1357. **Čeněk z Obřísťví.** *Goll* 133.

1358. **Jan Oheň z Pransborka.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

13 9. **Přech z Olbramovic.** *Jireček*, Dunaj, 1861, 248.

1360. **Jan z Olešnice (Volešnice).** Отч. 1883, 54 (r 1457).

1361. **z Olešova viz z Holešova.**

1362. **Matěj z Olomouce.** ČČM. 1880, 411 (r. 1477). — **Juonek z Holomúce.** Отч. 1883, 54 (r 1457). Srv. Kolda (rota).

1363. **Ondráček z Břeště.** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — **O. z Říčan.** Ibid. 64 (roku 1465).

1364. **Vaněk z Opatova (Uopatova).** Отч. 1883, 64 (r. 1465). — Viz **Gamba.**

1365. **Jan z Opočna, odjinud z (Heřmanova) Městce (Městecký) na Hostinném** († 1430), hejtman královský na Chrudimi. 1416, 31. led., Archiv Český I, 197. — *Vavř. z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Jireček*, Pam. Arch. IV, 2, str. 150-3. — *Palacký* III, s. v. — *Tomek* IV, s. v. - *Šolta*, Český Východ 1898, č. 28. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 15944.

1366. **Bolek Opolsky.** *Palacký* III, 2, str. 104, 303, 343; III, 3.

1367. **z Orlé viz Michálek z Vorly.**

1368. **z Orlíka viz Zmrzlík.**

1369. **Michal (Michálek) z Osieka (Oseka, Uoseka).** Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1370. **Ostravai (v uherských pramenech) viz Talafús.**

1371. **Matěj z Ostravy.** ČČM. 1880, 411 (r. 1486).

1372. **z Ostrého.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1373. **z Ostroha (Ostrova) viz z Valdštejna, Fridrich, Václav, knížata ruská.** — **Matěj.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1374. **z Ostrova viz Talafús.**

1375 **Ostrovský (z Ostroha) viz Fridrich, Václav, kníže Ruský.**

1376. **Jakub z Osvětima (Osvietima).** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1377. **Otík viz z Lozy, ze Žďáru.**

1378. **Oudrcký viz Údrcký.**

1379. **Matěj Ozanka z Albrechtic.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1380. **z Ozora viz Pipo Spano.**

1381. **Jan Ožarovský.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

P.

1382. **z Paběnic viz Keřský Ondřej.**

1383. **Ondřej z Pačinky.** Отч. 1883, 55 (r. 1457). — Bibl. Č. Hist. I, č. 16171-2.

1384. **Filip z Padařova (Padeřova),** hejtman Táborský na Ostromeči. Staří letop. 91. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — R. 1432-5 **dal psáti biblí (»Táboritskou, Padařovskou«),** rukopis dvorní knihovny vídeňské No. 1175 (Rec. 821). *Dobrovský*, Litter. Magazin für Böhmen und Mähren II, 1782, str. 34-6; III, 1783, str. 51-7. Srv. *Šembera*, Slavische Bibliothek II, 1858, str. 196; Tabulae codicum Vindob. I, str. 201; *Jireček*, Rukověť liter. č. II, str. 71. — *Palacký* III, 2, 3; IV, 1, s. v. — *Kolář*, Bibl. Č. Hist. I, č. 16174. — *Tomek* IV, s. v. — *Toman* s. v.

1385. **Mikuláš z Padařova,** Táborský hejtman na Ostromeči. Archiv Český III, str. 252, 416, 508. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Palacký* III, 2, 3; IV, 1, s. v. — *Kolář*, Bibl. Č. Hist. I, č. 16174. — *Tomek* IV, s. v. — *Toman* s. v.

1386. **z Pachoměřic (Pakoměřic) viz Čeček.**

1387. **Jan z Palacova.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1388. **Fridman Pancíř ze Smojna** (Panzer von Smoyn), rotmistr Německého řádu (1454). *Palacký* IV, 1, str. 442.

1389. **Pankrác z Lipt. Svatého Mikuláše a z Bránče.** Archiv Český II, str. 267, 407, 411, 424, 443; III, str. 544; IV, str. 330, 332. — *Jireček*, Dunaj, 1861, 249-55. — České válečné družiny. Sokol VI, v Skalici, 1867, str. 186. — *Sasinek Fr. V.*, Let. Mat. Slov. IX, 2, Turč. Sv. Martin, 1872, str. 5-11. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 95. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 8, 15.

1390. **Papež.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 411 (r. 1477).

1391. **Jan Pardus z Hrádku (z Horky), z Vratkova,** hejtman Táborský. *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — 1433, 29. září, Archiv Český III, str. 508. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 70-1. — *Palacký* III, 2; III, 3; IV, s. v. — *Tomek* IV, VI, s. v. — *Toman* s. v. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 61. — Bibl. Č. Hist. I, č. 16253.

1392. **Pavlík viz Prudký.**

1393. **Pavlovský viz Blažek P.**

1394. **Vítek Pazdero.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1395. **Peščok z Plzně.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1396. **Václav Pětipeský.** *Goll* 309.

1397. **Stanislav z Petrachova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1398. **Petraš (z Wzakonie?).** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1399. **z Petrovic viz Carda, Kule.**

1400. **Mrakeš z Petrovic,** starší, mladší. *Jireček* ČČM. 1859, 5. — *Týž*, Dunaj, 1861, 247-8.

1401. **Petřík** ČČM. 1880, 402. — Viz **Černý z Hradce.**

1402. **Ctibor z Pienczyna.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1403. **Mikuláš Pilát.** Отч. 1883, 64 (roku 1465).

1404. **Pipo Spano (Florentinský) z Ozora,** vojevůdce Sigmundův proti Husitům. *Palacký* III, 2, str. 128, 132, 137; III, 3, str. 266. — *St. Stanojević*, Prosvetni Glasnik 1904 (též otisk). V srbských národních písních opěvován jako vítěz nad Turky pode jménem **Filipp Madžarin.** Č. Č. Hist. X, 1904, str. 361.

1405. **z Pirkštejna viz Ptáček Hynce.**

1406. **z Písku viz Sláma.**

1407. **z Pístného viz z Husi Mikuláš.**

1408. **Jan Pitczek z Myslyna.** Отч. 1883, 63 (r. 1458).

1409. **Petr Pivko.** ČČM. 1880, 410 (roku 1486).

1410. **Jindřich Pivo.** *Perwolf*, ČČM. 1880, str. 402; Славяне III, 1, str. 252.

1411. **z Plané viz ze Žeberka.**

1412. **Jindřich z Plavna.** *Goll* 269, 270 a d.

1413. **Mikuláš z Plchovic.** Отч. 1883, 55 (r. 1457).

1414. **z Plzně viz Malša, Peščok.**

1415. **Pobora z Lomu »nevim kam domov«.** Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (roku 1457). Srv. čís. 1279.

1416. **z Poděbrad viz Boček z Kunštátu Hynek.**

1417. **Jan a Blažej Podmaniocký (Podmenický),** hejtmané rot bratrských. Podmanínovci (Podmaničtí). Světozor (příl. k č. 103 Slovenských Novin), Vídeň, 1856, str. 69. — *Sasinek F. V.*, Blažej Podmanický. Let. Mat. Slov. IX, 2, Turč. Sv. Martin, 1872, str. 12-6. Bývá nazýván též: Bodmenczko, Bodmenky, Podmensky, Ungor, Magyar. — *Palacký*, IV, 1, s. v.

1418. **Podmensky viz Podmanický.**

1419. **Martin z Pohoře.** Отч. 1883, 54 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1420. **Jan Polak.** ČČM. 1880, 411 (r. 1486). — **J. P. z Vysoké.** Отч. 1883, 63 (r. 1465); 64 (r. 1465). — **z Sochaczawsky** (v řadě rotmistrů českých) ibid. 54 (r. 1457).

1421. **Mikuláš Polický z Kladrub.** Отч. 1883, 63 (r. 1465). — Srv. *Goll* 282.

1422. **z Polné viz Ptáček Hynce.**

1423. **z Popova viz Bařička.**

1424. **Mareš z Popovic.** *Goll* 133. — **Prokop.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1425. **z Postupic viz Kostka Vilém, Zdeněk.**

1426. **Póta (Půta) z Častolovic viz z Častolovic.**

1427. **Ptače z Potšteina (Poczteyna).** Отч. 1883, 54 (r. 1457). — Bibl. Č. Hist. I, č. 16970.

1428. **z Pozořic viz Boček.**

1429. **Jan z Prahy.** Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1430. **z Pransborka viz Oheň.**

1431. **Jan Pratče z Hlinského.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1432. **Pravda z Cichrova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1433. **Petřík z Prazky(?).** Отч. 1883, 55 (r. 1457).

1434. **Prokop Holý čili Veliký.** Viz literaturu válek husitských č. 800 a d. — *W. J. H*, Leben der beiden Prokope (Kurze Lebensbeschreibungen berühmter Männer Böhmens I, H. 2), Prag, 1784, 8°, str. 91-173. *Schiffner Jos.*, Leben und Thaten des böhmischen Edelmannes Prokops des Grössern, Nachfolgers des Žischka in Anführung der Taboriten. Gallerie (Bibl. Č Hist. I, č. 514), III, 1802, str. 204-98. Srv. český překlad Rulíkův, v Praze, 1803, III. — *Sartori Fr.*, Pantheon denkwürdiger Wunderthaten, volksthümlicher Heroen und furchtbarer Empörer des österreich. Gesammt-Reiches I, Wien, 1816, str. 277-350: Ziska und Procop. — *Штюрмеръ Л. О.*, Прокопій Андрей, названный большимъ, предводитель Таборитовъ († 30 мая 1434). Военный Энциклоп. Лексиконъ, изд. 2, X, 627 a d. — *Perwolf*, Osvěta 1873, 770. — *Veselý J. Z.*, Prokop Veliký. Nástin historicko-biografický, v Praze, 1881, m. 8°, str. 54. — Prokop Holý či Veliký. Jizeran II, 1881, č. 71. Srv. Kobrův »Stručný všeob. slov. věcný« s. v. — O době husitské IV, Prokop, v Praze, 1900, 16°, str. 68. — *Veselský Petr Miloslav*, Prokop Veliký v Hoře Kutné. Několik obrázků z hrozné doby husitské války. Kutnohorské Listy I, č. 11, 12, 14. — *Kosina Jar.*, Prokop Veliký. Velikáni našich dějin, v Praze, 1903, lex., str. 248-88. — O smrti a pohřebišti Prokopa Holého viz: Bitva u Lipan, 30. května 1434. — Č. 537.

1435. **Kněz Prokópek, Prokůpek (Prokop Menší, Malý),** 1424- † 1434, květ. *Palacký*, III, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Viz literaturu: Lipany (1434)

1436. **Jan z Prostějova.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1437. **Prudký Pavlík.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1438. **Přech viz z Olbramovic.**

1439. **Stanislav z Přemyšle.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1440. **Příbík viz z Klenového, ze Sobšic, Tluksa. — P. ze Zahrádky.** ČČM. 1880, 402.

1441. **Matěj z Příbrami.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1442. **Příbyl viz Svojš.**

1443. **Hynce Ptáček z Pirkštejna, na Polné a Ratajích** († 1444, 20. srp.). *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI s. v. — *Toman* s. v.

1444. **Dobek (Dobeslav) Puchala (Polák, z Uher).** *Palacký*, III, 2, III, 3, s. v. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 62, 64-5, 68-9. — **Jindřich P.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1445. **Purkart** viz **z Janovic, Nachval.**

1446. **Jan Puška z Kunštatu na Kostomlatech.** 1421, 10. květ. Archiv Český I, 199. — 1422, 5. ún. ibid. I. 209. — *Palacký*, III, IV. — *Tomek*, IV, s. v.

1447. **Jan Puškař.** Archiv Český I, 193: Heník Puškař. — *Perwolf*, Славяне III, 1, str. 97. — *Goll* 281, 285.

1448. **Půta (Póta)** viz **z Častolovic, z Ilburka.**

1449. **Jan Puza z Hlubčic.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1450. **Jindřich Půzdro.** *Perwof*, ČČM. 1880, 462; srv. str. 411 (r. 1486); Славяне III, 1, str. 252.

1451. **Sigmund Pykna z Lichtemburka na Chocni.** *Goll* 120.

R.

1452. **Václav Racz z Smidetova.** Отч. 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1453. **Racek z Frimburka.** Отч. 1883, 63 (r. 1465). — Bibl. Č. Hist. I, č. 17300.

1454. **Michal z Radkova.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). — **Petr z R.**, hejtman Jiskrův. Petr Radkovec na Brezovcach. Světozor (příl. k č. 72 Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Jireček*, ČČM. 1859, str. 4. — *Palacký*, IV, 1, str. 449.

1455. **Dobek Radostovský.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

1456. **z Rachman (Rachmanova)** viz **Vaněk.**

1457. **Sigmund (Jan?) Rakovec z Rakova.** *Goll* 119.

1458. **Rameš** viz **Rozvoda ze Stakor.** — **Jaroš R.** Отч. 1883, 56 (r. 1457). — **Matěj R. z Dubenska,** ibid. 63 (r. 1465).

1459. **z Rataj** viz **Ptáček Hynce.**

1460. **Bernhart z Ratěboře.** Отч. 1883, 55 (r. 1457).

1461. **Ondřej z Rath.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1462. **Ribald** viz *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 8.

1463. **Rinart** viz **z Kestřan R.**

1464. **z Risenberka** viz **Nachval, Švihovský Vilém, Vřeštovský Aleš.** — **Janek z R.** *Goll* 153.

1465. **Jan Ritka, Řitka z Bezdětic** (1433) z družiny Prokopa Vel. *Palacký*, III, 3, str. 124-5.

1466. **Ota z Robous.** *Goll* 133.

1467. **Jan Roháč z Dubé,** hejtman Táborský (1421- † 1437, 9. září). *Vavřinec z Březové* (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — 1422, 5. února. Archiv Český I, str. 209. — 1425, ibid., III, 252. — *Aeneas Sylvius*, Kronika česká kap. 52. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Palacký*, III, IV, 1. s. v. — *Toman* s. v. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 62. — *Kolář*, Tábor (čas.) I, č. 33-4. — *Beneš F. X.*, Historie Roháče z Dubé. Pam. Arch. X, 1878, str. 209-15 (s literaturou). — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 5541. — *Patera Ad.*, Latinská píseň o Roháčovi z rukopisu XV. století (v městské knihovně Frankfurtské) Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1897, č. 40, 8°, str. 3: Historia de quodam raptore Bohemie Rohacz nomine. — *Emler*, Roháče z Dubé pořízení před smrtí. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 548. — Jan Roháč z Dubé hájí hrad Sion proti králi Sigmundovi r. 1437. Besedy Lidu I, 1893, str. 178-80. — *Kosina* (č. 1434) Na Sioně, str. 288-300. — Viz Topografie: Sion. — O Roháčovi v literatuře belletristické. *Beneš*, l. c., str. 215.

1468. **Rohlík Pavel.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1469. **v. Rochnan** viz **Vaněk z Rachman.**

1470. **Bohuš z Roku.** Отч. 1883, 64 (r. 1453).

1471. **z Rokyc** viz **Střela Mikuláš.**

1472. **Petr Rollar,** hejtman na Řevišti (Revúci). Světozor (příl. k č. 72 Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53.

1473. **z Rosempachu** viz **Gratczar.**

1474. **z Rousinova, Rušinova** viz **Hertvík.**

1475. **Jan Rozvoda (Rameš) ze Stakor.** 1422, 5. ún., Archiv Český I, 209. — *Palacký*, III, 2, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Sedláček*, Hrady, X, 60-61, 223.

1476. **Oldřich z Rožmberka** († 1462, 28. dubna). Podrobně literaturu viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18037. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — *Toman* s. v. — *Salaba*, Čas. Mat. Mor. 1904, viz č. 90.

1477. **z Rožnova** viz **Mesembek.**

1478. **Ondřej z Rubova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1479. **Petr Ruczy (?).** *Goll* 133.

1480. **Jan Stanislav z Rudy, Rudcký (Rudický), Rucký.** Отч. 1883, 59 (r. 1455); 60 (r. 1458); 62 (r. 1460). — Bibl. Č. Hist. I, č. 18066-8, 18075.

1481. **Franěk z Ruskova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1482. **Ruský kníže Fridrich, Václav** viz **Fridrich Ostrovský (z Ostrova), Václav z Ostroha.**

1483. **z Rybího** viz **Turek.**

1484. **Mikuláš z Rybnice.** *Goll* 131.

1485. **Rybníček.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1486. **Jan z Rynoltovic.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

Ř.

1487. **Jíra z Řečice na Klucích,** hejtman Sirotčí (1423-33). *Palacký*, III, 2, 3; IV, 1, s. v. — Viz **Sokol z Lamberka.**

1488. **Chval Řepický z Machovic** z družiny Žižkovy. *Vavřinec z Březové*, (č. 916) s. v. — 1427, list. Archiv Český III, 265. — *Palacký*, III, 1, 2, s. v. — *Toman*, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Ninger*, Bibl. Č. Hist. I, č. 14552.

1489. **Jindřich z Řepnice**, hejtman Vaňkův. *Jireček*, ČČM., 1867, str. 131. — *Palacký*, IV, I., str. 450.

1490. **z Říčan** viz **Ondráček**.

1491. **z Římovic** viz **Keřský Ondřej**.

1492. **Jan Ruchovský**. Отч., 1883, 63 (r. 1460).

S.

1493. **Matěj Sádlo**. Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1494. **ze Sán** viz **Čapek**.

1495. **Semečka ze Semčic**. *Goll*, 133.

1496. **Alexandra Severova** rota. ČČM. 1880, 411 (r. 1498).

1497. **Sezima z Horosek viz z Horosek**.

1498. **ze Skály viz z Valdšteina Šťastný**. — **Jan**. Отч., 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota). Srv. č. další.

1499. **Jan Skalský („Czech")**. *Długosz*, Historia Polonica (č. 993) k r. 1461, k r. 1463, k r. 1464, k r. 1466. Srv. *Goll*, 280, 281. — *Albertrandy*, Panowanie Kazimierza Jagiełłończyka, wyd. *Onacewicz*, II, Warszawa 1827, str. 18 a d., 49. — **Mikuláš S. z Valdštejna**. *Goll*, 260, 282.

1500. **Skubela (Čech) hejtman**. *Goll*, 282.

1501. **Jan Skuoček**. Отч., 64 (r. 1465).

1502. **Petr Sláma z Písku**. Отч., 1883, 18 (r. 1458); 56 (r. 1457).

1503. **Sigmund Sláma z Nezřeva**. *Długosz*, Historia Polonica (č. 993) k r. 1442. — *Katona*, (č. 911) XIII, 1442, str. 184. — *Palacký*, IV, 1, s. v.

1504. **Slaměnec**. Отч., 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1505. **z Slavlčína viz Malý**.

1506. **Sled z Wanger**. Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1507. **Petr z Slibova**. Отч., 1883, 63 (r. 1465).

1508. **Slováček**, z Jiskrovy družiny. Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 8.

1509. **z Sluh viz Koktan**.

1510. **Sluka z Třebové**. Отч., 1883, 64.

1511. **ze Slupiska viz Cigan**.

1512. **Smetana**. ČČM. 1880, 402. — *Goll*, 133.

1513. **ze Smiřic viz Kapoun**.

1514. **Jan Smiřický ze Smiřic**. († 1453, 7. září), 1422. 5. ún. Archiv Český, I, 209. — *Palacký*, III, 2, 3, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 18765. — *Toman*, s. v.

1515. **ze Smojna viz Panoíř Fridman**.

1516. **Jan Smolík z Biskupic**, hejtman Vaňkův. *Jireček H.*, ČČM., 1867, str. 131. — *Palacký*, IV, 1, str. 450.

1517. **Smolka**. Отч., 64 (r. 1465).

1518. **Oldřich ze Smolotel**. *Perwolf*, Отч., 1883, 54 (r. 1457); 56 (r. 1457), 59 (r. 1458); Славяне III, 1, str. 97, 252. — *Sedláček*, Bibl. Č. Hist. I, č. 5619.

1519. **Snopek z Kyjova**. Отч., 1883, 63 (r. 1465).

1520. **ze Soběsuk viz Kavka Václav**.

1521. **Přibík ze Sobšic**. *Goll*, 133.

1522. **Jan Sokol z Lamberka**. *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 37. — *Goll*, str. 119, 122. — *Sedláček*, Hrady, I, 112; IV, 115. Bibl. Č. Hist. I, č. 13574. — — **Mikuláš S. z L. na Rečici**, hejtman Sirotčí (r. 1424). *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — **1441**, 22. říj., *Telcki*, (č. 911). X, 109. — *Palacký*, III, 2, 3; IV. — Archiv Český I, s. v. — *Tomek*, IV, s v. — *Toman*, s. v. — *Sedláček*, Hrady IV, s. v.; X, 151, 283.

1523. **Zdeněk Sokol ze Mžan**. *Goll*, 133.

1524. **ze Soutic viz Čabelický**.

1525. **Pavel Sovinský**. *Perwolf*, Osvěta, 1873, 771.

1526. **Spano Pipo viz Pipo**.

1527. **ze Stakor viz Rozvoda (Rameš)**.

1528. **Jan Starý, Petr Starý** (»třikrát zlaj«). Отч., 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1529. **ze Stařice viz Urban**.

1530. **Stašek viz z Koronic, Tykal**.

1531. **Stašovský**. ČČM. 1880, 406 (r. 1473).

1532. **Jindřich Stedík z Ziechowa**. Отч., 1883, 63 (r. 1465).

1533. **Stibor ze Stibořic**. Polák (ve službách Sigmundových). *Palacký*, III, s. v.

1534. **Kněz Bedřich ze Strážnice**, hejtman Táborský, 1421 († 1459, 22. říjen). Viz č. 538. — *Palacký*, III, 3; IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Perwolf*, Osvěta, 1873, 771. — *Týž*, Славяне, III, 1, str. 68, 72, 84, 86. — *Toman*, s. v. — Ottův Nauč. Slovník III, 586-7. — *Sedláček*, Hrady II, 15; V, 12. — **Martin**. Отч., 1883, 62 (r. 1460).

1535. **Strametz z Bystřice**. Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1536. **ze Strašnic viz Hlas z Kamenice**.

1537. **Střechovský**. ČČM. 1880, 406 (r. 1473).

1538. **Mikuláš Střela z Rokyc** (1466, 1469). *Jireček*, Pam. Arch. V, 1863, str. 277-8. — *Palacký*, IV, 2, s. v. — **Ščepan**. Отч., 1883, 56 (r. 1457).

1539. **Mikuláš z Střiebrnika**. Отч., 1883, 63, (r. 1465).

1540. **Mikuláš, Václav Suchý**. ČČM. 1880, 411 (r. 1499).

1541. **ze Sulevic (Sulejovic) viz Kapléř Mikuláš**.

1542. **ze Sumerpurku viz Angel**.

1543. **Jiřík z Svieslavic**. Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1544. **Hynek Světlík z Mladce**. Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1545. **Přibyl Svojš** (Swoysch). Отч. 1883, 50 (r. 1477).

1546. **Jan Svojše ze Zahrádky**, hejtman rot bratrských. *Palacký*, III, 3; IV, 1, s. v. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 89.
1547. **ze Svojšina** viz **Zmrzlík.**
1548. **Andřej Sýkora z Veselé.** Отч. 1883, 61 (r. 1460). — **Jiřík S.** *Goll*, 280, 282.
1549. **Synovec z Brodu.** Отч. 1883, 55 (r. 1457). — **z Zandovic**, ibid. 58 (r. 1458).
1550. **Sigmund Syřenec z Styrpy.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

Š.

1551. **Petr Šafranec z Peskovy Skály a z Bandina.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 404 (r. 1449); Славяне, III, 1, str. 59, 62, 63. 82
1552. **Jan z Šárova.** *Perwolf*, Отч. 1883, 56 (r. 1457); 59 (r. 1458); 61 (r. 1459); 62 (r. 1460); Славяне, III, 1, str. 252. — **Čeněk.** *Goll*, 273.
1553. **Zikmund Šárovec ze Šárova.** *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 71. — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 33. — *Tomek*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 19667.
1554. **Šarušský hrabě** viz **Jiskra Jan.**
1555. **Stanislav Ščerba.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1556. **Jakub Šilhavý.** Отч. 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).
1557. **Šimek.** Отч. 64 (r. 1465).
1558. **Jiřík Šlechta z Vysoké.** *Goll*, 280, 282.
1559. **Jan Šmikúský (Šmikouský) ze Žďáru.** *Bartošek z Drahonic* (č. 916) s. v. — *Lichnovsky*, Regest. (č. 993) 1441, 21. srp.; 10. říj. — *Dlugoš*, Historia Polonica (č. 993) k r. 1440. — Anon. Chronicon Austr. V, (č. 1009) 139 (k r. 1462). — 1464, 27. břez., *Chmel*, Mater. (č. 1094) II, 280. — *Palacký*, III, 2, 3; IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v.
1560. **Jindřich Šmikúský ze Žďáru**, hejtman rot bratrských. 1457, 24. srp. Fontes Rer. Austr. (č. 1271) VII, str. 83. — Anon. chronicon Austr (č. 1009) V, str. 139, 218. — *Mich. Behaim*, Reimchronik, (č. 1062) k r. 1462, str. 139, 168. — *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum (č. 1062) k r. 1462, str. 955, 964. — *Jireček*, ČČM. 1867, str. 131. — *Palacký*, IV, s. v. — Viz prameny a literaturu u Matiáše Korvína.
1561. **Sigmund z Schönfeldu.** *Jireček*, ČČM. 1867, str. 131. — Bibl. Č. Hist. I, č. 19727.
1562. **Jan »Szolawa Bohemus« baro, de domo Thowaçzowa.** *Goll*, 121.
1563. **Jindřich Špička z Dobelic.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1564. **Jiřík Špišak.** Отч. 64 (r. 1465).
1565. **Stanislav Šrám.** Отч. 1883, 64 (r 1465).
1566. **Šrámek z Hvězlic (Hvězdlic).** Отч. 1883, 63 (r. 1465).
1567. **Šťastný z Waldšteina** viz **z Waldšteina.**
1568. **Jakub z Šternberka.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).
1569. **ze Šternberka** viz **Holický Aleš.** — **Petr ze Šternberka a z Konopiště** († 1420 1. list.). *Palacký*, III. 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 20329.
1570. **z Štitovic** viz **Všebor.**
1571. **ze Švamberka** viz **Krušina Hynek.**
1572. **Bohuslav ze Švamberka na Boru** († 1425), hejtman Táborský. *Vavř. z Březové*, (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 20463-4.
1573. **Jan Švehla**, hejtman rot bratrských († 1467). Světozor (příl. k č. 96 Slovenských Novin) 1855, str. 69. — Bratříci. Lumír V, 1855. str. 693, 766, 789-90 (dle Bonfinia). — *Palacký*, IV, s. v. — *Botto*, Slov. Pohľady XXI, 1901, str. 299. — *Ritius Mich.*, De regibus Ungariae libri 2 (viz *Haner*, De scriptor. rerum Hungar. str. 104), vyd. s Bonfiniem, I, 2. — *Balbín* (č. 800) § 8, str. 37-8.
1574. **Vilém Švihovský z Risenberka** (1423-52). *Palacký*, III, IV. — *Tomek*, IV. Bibl. Č. Hist. I, č. 20595.

T.

1575. **Matěj z Tábora.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).
1576. **z Tachova** viz **Lorek.**
1577. **Hynek Tainfeld (Tanfeld, Tamfalt) z Lucka** († 1467). *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum k r. 1462, str. 955, 964; 1463, str. 969, 970. — Anon. Chron. Austr. (č. 1009) V, str. 344. *Mich. Behaim*, Reimchronik (č. 1062) 361, 29, 168. 25. — Fontes Rer. Austr. (č. 1271) VII, str. 278, 282, 309, 314, 318, 328. — *Chmel*, Regesta, (č. 1062) 1463, 28. května, str. 404; 1464, 2. května, str. 412. — *Jireček*, Dunaj 1861, 262. — 1462, 10. srp. *Birk*, Urkunden-Auszüge (č. 1094) č. 579. — *Palacký*, IV, 1, str. 452.
1578. **Jan Talafús z Ostrova a z Hukvaldu.** 1440, břez. Archiv Český I, str. 255, 256. — *Callimachus*, I, str. 479 (viz Prameny k Matiášovi Korvínovi). — *Dlugoš*, Historia Polonica (č. 993) k r. 1442, k r. 1458. — *Katona* (č. 911) XIII, 1441, str. 162; 1442 str. 183-9; 1445, str. 422; 1456, str. 1134. — *Thurocz*, Chronica Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 3092), str. 245. — 1456, 15. července, *Teleki* (č. 911) X, str. 528. — *Sedláček*, Hrady I, 112, X. 61. — 1457, 2. ledna, *Teleki* l. c. X, str. 537. — *Bonfinius*, Rer. Ungar. dec. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393) str. 415 k r. 1462. *Teleki* l. c., k r. 1440, I, str. 239. — 1458, *Bonfinius*, l. c., str. 411. — *Balbín*, Telephus Boemus (č. 800) § 8, str. 36-7. —

Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Jireček*, ČČM. 1859, str. 163-6. — *Palacký*, IV, s. v. — *Sasinek F. V.*, Let. Mat. Slov. VIII, 2, Turč. Sv. Martin, 1871, str. 11-3. — Talafús, polní hejtman J. Jiskry. Světozor, XXII, 1888, str. 735. — *Šolta*, Český Východ 1898, č. 33. — Smrt Jiskrova vůdce Talafusa u Jagru. Světozor (příl. k č. 65 Slovenských Novin) Vídeň 1855. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) str. 8, 21, 25, 26, 37, 40, 50, 53, 61, 62. — — **O Janu T. z Říčan** viz *Sasinek*, l. c., str. 13; ... na Rychnově, Světozor 1855, l. c., str. 53. Srv. *Palacký*, IV, 2, str. 449, pozn. 415.

1579. **Tamfeld** viz **Tainfeld.**

1580. **Tanfeld** viz **Tainfeld.**

1581. **Taniczek.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1582. **Těch** viz **z Hlivic.**

1583. **z Těškovic** viz **Měřička.**

1584. **z Těšnice** viz **Bleh.**

1585. **Jan Tetaur z Tetova.** Slezák, hejtman rot bratrských. 1474, *Eschenloer* (č. 1062), 318. — *Bonfinius*, Rer. Ungar. dec. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393), str. 466 (Dec. IV, lib. 5), k r. 1477. — Bibl. Č. Hist. I, č. 20767. — *Palacký*, IV, 1, str. 455, 458. — Bibl. Č. Hist. I, č. 20767.

1586. **Tetle Kliment,** písař. Отч. 64 (r. 1465).

1587. **z Tetova** viz **Tetaur.**

1588. **Jan Těžký ze Lhoty.** Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1469). Srv. Kolda (rota).

1589. **Janek z Tisové.** *Goll* 133.

1590. **Tlačisvět.** Отч. 1883, 53 (r. 1457).

1591. **Přibík Tluksa z Čechtic.** *Goll* 273.

1592. **Zdeslav Tluksa z Buřenic,** purkrabí karlštejnský († 1433, 20. července). *Bartošek z Drahenic*, (č. 916) s. v. — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 20934.

1593. **Tomek** (?). *Perwolf*, ČČM. 1880, 411 (r. 1477).

1594. **z Topolčan** viz **Jelenek.**

1595. **Jan z Toušně.** *Goll*, 133.

1596. **z Tovačova** viz **Šolava.**

1597. **Jan Tovačovský z Cimburka** (ve Slezsku 1428). *Palacký*, III, s. v.

1598. **Mikuláš Trčka z Křižanova.** *Palacký*, IV, 1, str. 450.

1599. **Janek z Trenku.** Отч., 1883, 55 (r. 1457). Srv. další.

1600. **Jan Trnka.** *Balbín*, č. 800. § 7. str. 30. — *Perwolf*, Славяне III, 1., str. 253.

1601. **Ondřej Trubač z Ivančic.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1602. **Petr Trubač, Frinburský.** Отч., 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1603. **z Třebové** viz **Sluka.**

1604. **Jan Třiensky.** ČČM. 1880, 410 (r. 1486).

1605. **„Třikratzlaj"** (Trzykrat, Perwolf čte: »Trzybrat«), (srv. **Petr Starý**). Отч., 1883, 53 (r. 1457).

1606. **Turek.** Отч., 1883, 64 (r. 1465). — **Turek (Thurek) z Rybleho,** Отч., 1883, 54 (r. 1457).

1607. **Jan z Tvorkova.** *Goll*, 133. — **Jiřík i Hynek.** Отч., 1883, 63 (r. 1465). — **Jindřich.** *Goll*, 282. — **Vácha (Václav).** *Goll*, 280, 282.

1608. **Tykal Stašek.** Отч., 1883, 53 (r. 1457), Srv. Kolda (rota).

U.

1609. **Jan Údrcký z Údrče.** *Balbín*, (č. 800), § 8, str. 37. — *Goll*, 260, 263, 269. — **Pavel.** Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin) Vídeň, 1855, str. 53. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162), 1903, str. 41.

1610. **z Uher** viz **Puchala Dobek.**

1611. **Michal Uher z Segedyna.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1612. **z Úlibic** viz **z Mokrovús Beneš.**

1613. **Ungor** viz **Podmanický.**

1614. **Urban ze Stařice.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 412. — Отч., 1883, 49; 50 (r. 1455); Славяне III, 1, str. 252. — — **Jakub písař od Urbanovy roty.** Отч., 1883, 18 (r. 1458); 58 (r. 1458).

1615. **Uryk,** z Jiskrovy družiny. Světozor (příl k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 8.

V.

1616. **Václav** (?). *Perwolf*, ČČM. 1880, 411 (r. 1477).

1617. **Václav kníže ruský z Ostrova (Ostroha),** hejtman Vaňkův. 1460, 16. břez. »Waczlaw Herzog von Iosstroha von Reussen«. *Chmel*, Regest. (č. 1062). — *Lichnowsky* (č. 993) VII. — 1460, 14.-23. července, Archiv Český IV, str. 334. — *Týž*, (č. 993) VII. 195. — *Palacký*, IV. 1, s. v. — Osvěta 1873, 768. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 62-3.

1618. **Vácha** viz **z Lomnice.**

1619. **z Valdšteina (Valšteina)** viz **z Kolšteina Hynek. Skalský Mik.**

1620. **Hašek z Valdšteina (na Ostrově, z Ostroha, na Velíši), z Dětinic** (1420-54). Staří letop. 42, 50, 57, 133, 135, 141, 147, 162, 481-3. — *Wolný*, Topographie v. Mähren, IV, 340, 351. — Archiv Český I, str. 209 (1422, 5, ún.); III, str. 283 (1423, 21. říj.); I, str. 417 (1434, 19. říj.); III, str. 535 (1446-52); II, str. 74 (1451, 15. června); III, str. 206 (1454). — *Palacký*, III, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v.

1621. **Šťastný z Valdšteina a ze Skály.** *Jireček H.*, Pam. Arch. V, str. 70. — *Palacký*, IV, 2, s. v. — **Jan.** ČČM. 1880, 402. — **Jindřich.** *Goll*, 133.

1622. **Valgatha Martin** viz *Tóth-Szabó*, Giskra (č 1162) 1903, str. 8, 37, 40.

1623. **Jan Valkoun z Adlaru.** 1422, 5. ún. Archiv Český I, str. 209. — *Tomek*, IV,

s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 21510.

1624. **Vaněk z Uopatova viz z Opatova.**

1625. **Vaněk (Václav) z Rachman(ova) (Mladvaněk).** 1451, 5. června, *Teleki* (č. 911) X, 303. — 1452, 22. září, ibid. l. c. X. 338. — 1454, Fontes Rer. Austr. (č. 1271) VII, 9. — 1457, 24. srpna, ibid. VII, 81-3. — Chron. Mellic. *Pez*, Script. Rer. Austr. (Bibl. Č Hist. II. č. 236) I, 258. — 1458, 29. břez., Anon. Chronic. Austr. (č. 1009) str. 55-6. — *Ebendorfer*, (č. 1062) 889, 892. — Chron. Mellic., l. c. — 1460, *Lichnowsky*, (č. 993) VII, str. 17. — 1460, 3. břez. *Chmel*, Mater. (č. 1094) II, str 192. — *Ebendorfer*, (č. 1062) str. 904. — 1460, 14. července, Archiv Český, IV. str. 334; 12. srp., ibid. str. 335; 13. srp., ibid.; 12.-9. list., ibid. str. 336. — 1461, Anon. Chron. Austr. (č. 1009) str. 928. — Fontes Rer. Austr. (č. 1271) VII, 9, 81, 84, 120, 124, 234. — Chron. Mellic., l. c. I, 259. — *Pešina* Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2661) str. 696. — *Palacký*, IV, 1, s. v. — *Jireček*, Dunaj, 1861, str. 257 60. — *Týž*, Čas. Č. Mus. 1867, str. 130. — *Sasinek Fr. V.*, Václav z Rachmanova. Let. Mat. Slov., X, sv. 2, Turč. Sv. Martin, 1873, str. 5-10. — Bývá jmenován: Vanko, Ladvenko, Ledvinka, von Rochnan.

1626. **Vaniš.** Отч., 1883, 53 (r 1457). Srv. Kolda (rota).

1627. **Vanko viz Vaněk z Rachman.**

1628. **Vantrka z Nového Města.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1629. **z Vartemberka viz ze Zvířetic.**

1630. **Čeněk z Vartenberka a z Veselé** († 1425, 17. září). *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. · Bibl. Č. Hist. I, č. 21587. — — **Jan z V.** *Goll* 269.

1631. **Oldřich Vavák z Hradce** († 1421, 31. srpna). *Vavř. z Březové* (č. 916), s. v. — *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — 1421, 7. července. Archiv Český III, str. 227. — *Tomek*, IV, s. v.

1632. **Bartoš z Vazin.** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1633. **Kunrat Weitracher.** Rakušan, hejtman rot bratrských. *Palacký*, IV, 1, str. 455.

1634. **Velek (Koudelník) z Březnice** († 1430, květen), po Žižkově smrti hejtman Sirotčí. Staří letop. 64. - *Bartošek z Drahonic* (č. 916.) s. v. — 1427, září. Archiv Český III, 264; 1429, 21. led. ibid. I, 222. — *Palacký* III, 2, IV, 1, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — Výpravy Husitov do Uhorska. Sokol VI, v Skalici 1867, str. 187.

1635. **Petr Veleš (Veliš?).** Отч., 1883, 56 (r. 1457).

1636. **Jan z Veletic.** ČČM. 1880, 411 (1498). — Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1637. **Veliký Danihel.** Отч., 1883, 53 (r. 1457). Srv. Kolda (rota).

1638. **Vernert viz z Voračic.**

1639. **z Velíše viz z Valdštejna Stašek,** srv. **Veleš.**

1640. **z Veselé viz z Vartenberka Čeněk, Sýkora.**

1641. **Martin z Weyglstorfu.** Отч., 1883, 62 (r. 1460).

1642. **z Vícemile viz Maruše.**

1643. **z Vícemilic viz Hvězda Jan.**

1644. **Matěj z Vilémovic.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1645. **Vitolkecz viz Vítovec**

1646. **Vítek viz Pazdero.**

1647. **Jan z Vitinejvsi (Vitěněvsi).** Отч. 1883, 50 (r. 1454). — Bibl. Č. Hist. I, č. 12078,

1648. **Wittowitz viz Vítovec.**

1649. **Jan Vítovec ze Hřebene.** *Aeneas Sylvius*, In Europam. — Aeneae Sylvii Epistolae (č. 911). — Epistolae Math. Corvini I, (viz prameny a literaturu u Matiáše Korvína). — *Lichnowsky* (č. 993) VII, str. 51. — 1441, 1. břez Chron. Celeiarum, *Hahn*, Collectio monumentorum veterum (Bibl. Č. Hist. II, č. 152) II, 746. — *Lichnowsky*, l. c. IV, 298. — 1457, 24. srp., Fontes Rer. Austr. (č. 1271) VII, 81-3. — *Teleki* (č. 911) l. c., k r. 1441, I, 253; 1445, I, 493; 1454, II, 340; 1457, II, 488; 528. – 1458, 2 břez., *Teleki*, l. c., 578-82. — 1459, 8. břez.. *Chmel*, Regest. (č. 1062), str. 368; ibid. str. 377; 1460, 21. a 22. břez., *Chmel*, l. c. — 1460, 2. června, 13. říj., *Chmel*, l. c. — 1460. Anon. chr. Austr. (č. 1009) str. 104. — 1461, 6. září, *Chmel*, l. c. str. 389. — 1462, 6. ún. *Birk*, Regest., Nachtr. str. 71. — 1463, *Kaprinai*, Hungaria diplomatica, II. 1771, str. 144. — *Fugger*, Spiegel der Ehren des Erzhauses Österreich (Bibl. Č. Hist. II, č. 1751). — 1463, 12. září. *Katona* (č. 911) XIV, str. 651. — *Balbín* (č. 800) § 8, str. 38. — *Engel*, Gesch. ungar. Reichs III, 1834. — *Palacký*, IV, s. v. — *Jireček H.*, ČČM. 1867, str. 117-36. - *Sasinek Fr. V.*, Jan Vítovec z Grebeňa. Let. Mat. Slov. X, sv. 1. Turč. Sv. Martin, 1873, str. 5-15. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 116. — Bývá jmenován Witolkecz, Bithowecz, Wittowitz, de Gereben (hrad u Varaždína), zum Gereben, z Grebena, Hřebene.

1650. **Mikolaj z Vitovic.** Отч. 1883, 58 (1458).

1651. **z Vladěnína viz Herbort.**

1652. **z Vlašimě viz z Chotěmic Tóma.**

1653. **Václav Vlček z Čenova** († mezi r. 1505-10). 1462, *Mich. Beheim*. Reimchronik (č. 1062) 139, (20); 140, (3 a d.); 169, (1); 293, (16); 346, (16 a d.); 364, (20 a d.); 365, (26 a d.); 367, (3 a d.); 370 (12 a d.). — 1462: Anon. chronicon Austr. (č. 1009) V, 194, 218. – *Ebendorfer*, Chronicon Austriacum (č. 1062) k r. 1462, str. 955 964; k r. 1463 str. 969, 970, 974. — 1464, 19. srp., *Chmel*, Regesta (č. 1062) 416; 1465, 5. květ., ibid. str. 427-8; 16. července, ibid. str. 436; 1465, 16. června,

ibid., str. CLXX (Anhang). — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 72-3. — *Palacký*, II, 2; IV, s. v. — *Perwolf*, Славяне, III, 1, str. 251, 259, 262. *Toman*, s. v. — *Jireček H.*, Osvěta XXIX. 1899, 225-6. — Jeho zřízení vojenské a šikování jízdných, pěších a vozů viz č. 848.

1654. **Vlček z Machovic.** *Jireček*, Dunaj, 1861, 248

1655. **Zachař Vlchovec z Vterého.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1656. **Šimon Vlk z Brloha.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1657. **Jan z Voděrad.** *Goll* 260.

1658. **Vojtěch (Woytek) Vodička.** Отч. 1883, 56 (r. 1457).

1659. **Ondřej z Vojslavic.** Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457).

1660. **Voldřich.** Отч. 1883, 53.

1661. **Mikuláš z Volfartic (Wolfersdorf).** *Palacký*, IV, 1, str. 442. Srv. *Goll* 274. — Bibl. Č. Hist. I, č. 22361. — **Petřík z roty Wolfhartovy.** *Goll* 133.

1662. **Wolfenberck.** Viz *Tóth-Szabó*, Giskra (č. 1162) 1903, str. 53.

1663. **z Wolfersdorfa** viz **z Volfartic Mikuláš.**

1664. **Bernart (Vernert) z Voračic.** *Jireček*, ČČM. 1859, str. 5. — *Týž*, Dunaj, 1861, 247.

1665. **z Vorly** viz **Michálek z Orlé.**

1666. **Jan Vrabl z Lelova.** Отч. 1883, 64 (r. 1465).

1667. **Petr z Vraného.** *Perwolf*: ČČM. 1880, str. 412; Отч. 1883, 53 (r. 1457); 56 (r. 1457); 61 (r. 1459); Славяне, III, 1, str. 252. Srv. Kolda (rota).

1668. **Sigmund z Vranova,** Táborský hejtman. 1434. Archiv Český III, str. 509; ibid. I, str. 37. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 22488.

1669. **z Vratkova** viz **Pardus Jan.**

1670. **Mikuláš z Vrbova.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1671. **Jakub (Jakoubek) z Vřesovic z Bíliny** (1425-58). *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — *Palacký*, III, 2, 3; IV, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 22569. — *Hallwich*, Jakoubek v. Wřesowitz, Ein Beitrag zur Geschichte der husitischen Bewegung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. IV, 1866, str. 33-49. Otisk, Prag, 1866, 8°, str. 21. — Srv. literaturu: bitva u Mostu.

1672. **Aleš Vřešťovský (na Vřešťově) z Risenburka** († 1442, 4. června). *Palacký*, III, IV, 1, s. v. *Tomek*, IV, s. v. — *Toman* s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 22570 (*Fišer P.*, Aleš z V.).

1673. **Všebor z Štitovic.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1674. **Jan z Vyhnanic (Vyhnanský).** *Palacký*, IV, 1, str. 442. — *Goll.* 271, 275.

1675. **Wyhnansky** viz **z Vyhnanic Jan.**

1676. **Jan z Výrova.** *Goll* 133.

1677. **z Vysoké** viz **Polák, Šlechta.**

1678. **Václav z Vyškuovek.** Отч. 1883, 63 (r. 1464).

Z.

1679. **z Zagrobie** viz **Matějek.**

1680. **Jan z Zahořice.** Отч. 1883, 63 (r. 1465).

1681. **Záhorka ze Záhoří.** ČČM. 1880, 402.

1682. **ze Zahrádky** viz **Přibík, Svojše.**

1683. **Jan Zajíc z Hasenburka.** *Goll* 123.

1684. **z Zajíčkovic** viz **Lysý Jan.**

1685. **Vojtěch z Záluží.** *Goll* 133.

1686. **z Zandovic** viz **Synovec**

1687. **Matúš z Závišice.** Отч. 1883, 54 (r. 1457).

1688. **z Zbraslav** viz **Kříž.**

1689. **Zdeslav** viz **Tluksa z Buřenic.**

1690. **Zegota** viz **Cigan ze Slupska.**

1691. **z Zelého** viz **Bělík.**

1692. **Jan Zelený (z) Žatce.** Отч. 1883, 62 (r. 1460). — **J. Z.** ibid. 64 (r. 1465).

1693. **Mikuláš ze Zhoře.** *Jireček*, ČČM. 1867, str. 131.

1694. **Zich z Bítova.** Отч. 1883, 55 (r. 1457).

1695. **Zlý (Zlaj)** viz **Petr Starý.** — **Jindřich Zlý z Lukavice.** *Goll* 260.

1696. **Zmeškal Jiří.** *Goll* 309.

1697. **Jan Zmrzlík ze Svojšína na Orlice.** *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — *Palacký*. III, 2, 3, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 71. — *Sedláček*, Hrady VI, 119, 123. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 22984.

1698. **Petr Zmrzlík ze Svojšína, na Orlice.** *Vavř. z Březové*, (č. 916) s. v. — *Bartošek z Drahonic*, (č. 916) s. v. — 1421, 10. květ., Archiv Český I, s. v. — *Tomek*, IV, s. v. — *Toman*, s. v. — *Sedláček*, Hrady VI, 119, 123, 184; IX, 263.

1699. **Heřman ze Zvířetic a z Vartemberka.** Archiv Český I, s. v. z Wartenberka. — Světozor (příl. k č. 72. Slovenských Novin), Vídeň, 1855, str. 53. — *Jireček*, Pam. Arch. V, str. 275. (U Behaima: von Sweredicze.) — Bibl. Č. Hist. I, č. 23046. — *Palacký*, IV, 2, str. 550, 553.

Ž.

1700. **Berka Žáček z Oseka (Uoseka).** Отч., 1883, 64 (r. 1465).

1701. **Mikoláš Žák ze Svéborovic, Svéborovský.** *Perwolf*, ČČM. 1880, 402, 405 (r. 1459), 411 (r. 1477); Отч., 1883, 18 (r. 1458); 55 (r. 1457); 56 (r. 1457); 57 (r. 1458); 58 (r. 1458); Славяне, III, 1, str. 39, 97, 352.

1702. **Žakovsky.** Отч., 64 (r. 1465).

1703. **ze Žampachu** viz **Kolda Jan.**

1704. **ze Žatce** viz **Zelený.**

1705. **ze Žďáru** viz Šmikúský.
1706. **Mikuláš ze Žďáru.** *Palacký*, IV. 1, str. 450. — **Otík.** *Jireček H.*, ČČM. 1859, str. 5. — *Týž*, Dunaj. 1861, 247.
1707. **Aleš ze Žeberka na Plané,** Táborský hejtman. *Bartošek z Drahonic* (č. 916), s. v. — *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, s. v. — *Toman*, s. v. — Bibl. Č. Hist. I, č. 23082.
1708. **Jošt ze Želče a Landštejna.** *Jireček*, Dunaj, 1861, 248. — *Goll*, 122, 132. — — **Vojtěch.** *Jireček H.*, ČČM. 1859, str. 5. — *Týž*, Dunaj, 1861, 247.
1709. **Jan z Želiva.** *Palacký*, III, IV, s. v. — *Tomek*, IV, VI, s. v. — Viz literaturu jednotlivých událostí v dalším.
1710. **ze Žeravic** viz **Foyth.**
1711. **Jaroš z Žerotína.** Отч. 1883, 63 (r. 1465). — **Jan.** *Goll* 309.
1712 **Žich** viz **Zich z Bítova.**
1713. **Jan Žižka z Trocnova,** č. 580.
1714. **Jiřík ze Žlutic.** Отч. 64 (r. 1465).

7. Význam husitských válek.

1715. Význam Husův a Husitství viz Bibl. Č. Hist. II, č. 15017-32, 15193-241.
1716. *Bezold F.*, Zur Geschichte des Hussitenthums, č. 163. — Český překlad od A. Chytila, v Praze, 1904, m. 8°, XI, 144.
1717. *Hlavinka Al.*, Husitské bouře v září a bez ní; Dílo Husovo, revoluce; Husité, kališníci a svoboda svědomí viz Bludy a lži v dějinách, v Brně, 1888, Bibl. Č. Hist. II, č. 4999.
1718. *Bílejovský Boh.*, Kronika česká 1537, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1368. Srv. Ovoce reformace v Čechách. Blahověst 1850, str. 261
1719. *Řehák K. L.*, Kde jest reformace? Ku předložené otázce na základu studií historických všem považlivým lidem odpovídá, v Praze, 1894, v. 8°, str. 491. Z obsahu: Hus a jeho reformace. Revoluce za Žižky. Po smrti Žižkově. Ovoce z husitství. — Srv. *Kozák Fr.*, Kde je reformace? Hus, 1895, str. 180. Srv. též Hus, 1862, 20; 1863, 1 ad. (podle Reform).
1720. *Sakula Jiří*, Význam a důsledky kališnictva, kulturně-historická úvaha. Obzor, XXII, Brno, 1899, str. 19-21, 33-6, 49-52, 66-9, 84-5, 117-9, 132-4, 148-50, 164-7, 180-3, 197-8, 211-2, 228-30, 253-6, 276-8, 292-4, 309-11, 325 6, 337 40, 352-6. Viz č. další.
1721. *Sakula Jiří*, Význam a důsledky husitství. Hlasy katol. spolku tiskového, v Praze, 1900, č. II, IV: 1 Vývoj husitství, str. 181; 2. Husitství v praxi, str. 201.
1722. *Sakula Jiří*, Zánik husitství. Obzor, XXIV, v Brně, 1901. Obsah: 1. Příčiny zániku (č. 1-2). 2. Vítězství politiků nad theology (č. 3-4). 3. Situace za Ant. Brusa (č. 5-6). 4. Zrušení kompaktat (6-10). 5. Další kroky protestantů (č. 11). 6. Společný útok protestantuv a českých bratří (č. 14-5). 7. Mdlé úspěchy radikálního útoku (č. 18-20). 8. Poslední záchranné pokusy (č. 21). 9. Poslední okamžiky (č 22).
1723. *Sakula Jiří*, Pokrok v době Karla IV. a v době husitské Hlasy katol. spolku tiskového XXX. č. 3, v Praze, 1902, 12°.
1724. *Sakula Jiří*, Z husitství do protestantismu, historicko-náboženská úvaha (Hlasy katol. spolku tiskového, XXXIV, č. 4.), I. díl, v Praze, 1903, 12°, 101, (1). Obsah: 1. Husité neodporovali Římu tak prudce, jako protestanté. 2. Protestantství a husitství zkvetlo na půdě rozdílné. 3. Rozdílná náboženská činnost husitů a protestantů. 4. Proč se lutherství rychle v Čechách šířilo. 5. Povaha Lutherova pokusu o Čechy. Husité považují za štěstí přátelství Lutherovo. 6. První průkopníci lutheranismu v Čechách a na Moravě. 7. Vláda Jana Hlavsy z Liboslavě.
1725. *Sakula Jiří*, Co má každý Čech o husitství věděti? Kalendář »Štít«, v Hradci Král., 1904, str. 122 39.
1726. Husitství ve světle pravdy. Vydává Tisková liga v Praze, red. Rud. Horský. V Praze, 12°, I, 1903, č. 1.: *Střela K.*, Význam M. J. Husi, str. 55. Z obsahu: Náboženský význam M. J. H. Národní význam. Sociální význam. — I, 1904, č. 2: *Lefler V.*, M. Jan Hus a jeho doba, str. 72.

a) **Národnostní.**

1727. Viz příslušné stati ve spisech dějinách Němců v zemích Českých, Bibl. Č. Hist. II, 6584-621.
1728. Viz *Palacký*, č. 154; *Tomek*, č. 155.
1729. *Winter Z.*, Němec a Čech, viz č. 1756, Kniha I., kap. 8, str. 136-70. Srv. *Winter*, Pražští měšťané čeští a němečtí v XIV. věku. Osvěta XXXII, 1902, str. 957-66, 1052-71.
1730. Apologia Theutonicorum contra Bohemos per monachum Cisterciensem. *Dudík*, Forschungen zu St. Petersburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 4392); otisk. Wien, 1879, str. 13, č. 13.
1731. Význam válek husitských. Plzenské Noviny II, 1866, č. 71, 72, 77, 78.
1732. *Lippert Jul.*, Die Čechisirung der böhmischen Städte im 15. Jahrhundert

(in der letzten Zeit Wenzels IV., und unter Sigismund). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. V, 1867, str. 174 95.

1733. *Hebenstreit*, Hussitismus in seinem Princip, 1869, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13546.

1734. *Perwolf Jos.*, Český jazyk v Polště. Osvěta III, 1873, II, 901-6. Srv. týž Bibl. Č. Hist. II, č. 7000, 7019, 7055.

1735. *Kämmel Otto*, Zur Beleuchtung der Čechisirung Böhmens im 15. Jht. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XV, 1877, str. 85-8 (konec XV. stol.).

1736. *Smith C. W.*, Den böhmiske nationalitets kamp og seier giennem Hussitismen. Otisk z delší práce, vyňatý z Dansk. Moanedskrift. Viz Pam. Arch. VIII. 1870, str. 79.

1737. *Šolc Jindř.*, Vědomí národní ve válce husitské. Národnost a její význam (Polit. bibliotheka česká), 1881, § 29, str. 184-94.

1738. *Herben Jan*, Národní uvědomění (za doby husitské). Vlastenecký básník. Pověsti a pravda. Ruch V, 1883, str. 344. Srv. r. 1421, po bitvě u Vyšehradu.

1739. *Zoubek Fr. J.*, O národním antagonismu. Osvěta, 1883, II, str. 1078-9.

1740. *Koller Joh.*, Worinn äusserte sich am deutlichsten das Wesen des Husitismus und wie verhielten sich die Deutschstädte Mährens zu demselben? Olmütz (Programm), 8°, I, 1883, str. 36; II, 1884, str. 34.

1741. *Вацликъ I.:* Янъ Гусъ и его христіанская миссія, Русскій Вѣстникъ 1903, вып. 8., 646-65.

1742. *Malý Ed.*, Které národnosti bylo obyvatelstvo města Nového Bydžova před válkou husitskou? Nový Bydžov (progr. gymn.), 1887, 8°, str. 16.

1743. *Lippert Jul.*, Deutsch-Čechisches im 15. Jht., Bohemia, 1888, Beilage, č. 328.

1744. Jazyk český husitský-li? Podle *Jungmannových* »Zápisek«. České Listy II, 1889, 56.

1745. *Dvorský Frant.* Židé v Čechách a husitství. Česko-židovský kalendář, vyd. K. Fischer v Praze, 1904, 12°.

1746. *Binder S.*, Einiges über die Beraubung der Prager Deutschen und anderer Katholiken durch die Hussiten Prags, viz č. 199.

b) Sociální.

1747. Viz další oddíl VI, Kulturní historie česká a oddíl XI, Státní a společenské vědy.

1748. *Zöllner R.*, Zur Vorgeschichte der Bauernkriege (Bibl. Č. Hist. II, č. 13584), 1. Das soziale Element der husitischen Bewegung; 2. Die soziale Bewegung im südlichen Deutschland, Progr., Dresden, 1872, 8°. — Srv. *v. Bezold F.*, Der rheinische Bauernaufstand 1431. Zeitschrift für Geschichte d. Oberrhein. XXVII.

1749. *Tomek W. W.*, Kuchyňské a jiné drobnosti z husitské války. Česká Včela 1846, str. 14, 18, 23. Srv. *týž*, Praha v XV. stol., Česká Politika 1889, č. 343 (podle přednášky, ukázky z Dějepisu m. Prahy IV.) Viz podrobně s vylíčením kulturních poměrů v této knize č. 155.

1750. O vážnosti a bohatství českých rodů v XV., XVI. stol. Nový kalendář hospodářský, v Praze, 1856, str. 100.

1751. Obraz společenských poměrů v Čechách po válkách husitských. Hlas VI, v Praze, 1867, str. 1169

1752. *Matzner Jan*, Konfiskací v městě Písku za válek husitských. Sborník histor. II, 1884, str. 266-9.

1753. Husitisches Beginnen in Böhm. Brod. Panorama d. Univers. XIV. 1847, str. 182 Viz Topografie: Čechy, Český Brod.

1754. *Vlček Jos.*, Jak psávali v 15. stol. zápisy, narovnání a podobné záležitosti. Jizeran 1886, č. 76, 77, 80 (počín. r. 1429).

1755. *Dolenský Jarosl. V.*, Úřad mincmistra na Horách Kutných a Kutná Hora za bouří Husitských. Kutnohorské Listy (Horník) VIII, 1888, č. 28.

1756. *Winter Zikmund*, Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI. věku (1420-1620). (Novoč. bibl č. 29), v Praze, lex. I. 1890, str. XVI, 795; II. 1892, str. XII, 902. Obsah. I. 1. O městech a jich obyvatelstvu. 2. O městské obraně a vojsku. 3. Zevnějšek města. 4. Ouřady a obec. — II. 5. O správě policejní. 6. O správě finanční. 7. O městském soudě. — Srv. *Winter Zikmund*, Dějiny kroje v zemích českých od počátku stol. XV. až po dobu bělohorské bitvy, II. 1893, viz č. 760. — Srv. *týž*, Ženská hlava v XV. věku. Osvěta XXI, 1891, str. 19-26, 258-69.

1757. *Winter Zikmund*, První cechy řemeslné v Čechách. ČČMus. 1904, str. 1 a d.

1758. *Kautsky*, Die Vorläufer des neueren Sozialismus, 1895. Viz *Masaryk*, Otázka sociální, Praha, 1898, str. 154-5.

1759. *Rieger Bohuš*, Zřízení krajské v Čechách. I. V Praze, 1893, 8°, str. 371 Z obsahu: str. 68-148. II.: Krajské zřízení v době 1420-1526. § 6. Krajské zřízení v l. 1420-53. 1. Krajští hejtmané zřízení Sigmundem r. 1420; krajský mír Plzeňský. Snahy strany husitské o mír obecný, dosazování správců zemských, r. 1421 a 1423. Příměří s opravci. »Kraj« Táborský z r. 1426. Nová vláda zemská r. 1431 a záměr zříditi hejtmany krajské. Aleš z Risenburka správcem zemským s mocí dosazo-

vati »soudce« po krajích r. 1433. Volení hejtmané krajští po bitvě u Lipan 1434. Hejtmané dosazení Albrechtem r. 1438. — 2. List mírný z r. 1440 a míry krajské 1440-53. Zřízení 4 krajů východních a Boleslavska: hejtmané, krajské rady, závazky a práva krajanů. Činnost hejtmanů: branná, soudní, policejní i trestní. Úloha krajských obcí v dějinách zemských. Otázka zemské správy. § 7. Krajské zřízení v l. 1453-79. — § 8. Krajské obce v l. 1479-1526. — § 9. Popravci a hejtmané krajští v l. 1479-1526. § 10. Obor správy krajské v l. 1479-1526. — Srv. *Rieger Boh.*, Kreisverfassung in Böhmen. S. Abdruck aus dem Österr. Staatswörterbuche hrg. v. E. Mischler u. J. Ulbrich. Wien, 1895, 8°, str. 60 — Srv. též: Eine Gerichtsidylle aus der Hussitenzeit, Bohemia 1878, 334.

1760. *Modráček F.*, O společenském prostředí Husovy doby. Akademie (čas.), V. v Praze, 1900-1.

c) Boření kostelů.

1761. Litera Pragensis civitatis continens lamentationes de actis et factis quondam ab haereticis ibidem commissis. *Höfler*, Geschichtschr. d. hus. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II. č. 13454), II. str. 311-9. Srv. *Binder* č. 199.

1762. *Procházka F.*, Bellum hussiticum: Corruptio monasteriorum et bibliothecarum, Ziska. De saecular. liberal. artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str. 196-200.

1763. *Loserth J.*, Der Kirchen- und Klostersturm der Husiten und sein Ursprung. Zeitschr. f. Gesch. u. Politik. V. Srv. *Loserth*, č. 202, str. 456.

1764. *Hlavinka Al.*, Husitské bouře v záři a bez ní, viz č. 1717, str. 206.

1765. Vandalismus »Božích bojovníků« v Čechách, Čech, 1890, č. 57. Srv. ibid. č. 46.

1766. *Sedláček Aug.*, O hubení lidu a vypálení vesnic z XV. stol. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1893, č. X, str. 13. Otisk, 1893, 8°, str. 13. Odtud byly často udaje přetiskovány v článcích novinářských.

1767. *Tenora Jan*, Války husitské a zkáza vlasti naší, Čech a Moravy, (Zábavná bibliotheka P. Bernarda Plačka). Brno, 1894, 16°, str. 75. * Naše Doba, II, 1895, str. 279.

1768. *Dolejšek Bol.*, Mnoho-li klášterů zaniklo bouřemi husitskými? Vlasť, XII, 1896, str. 1096.

1769. *Sedláček Aug.*, Kališníci v klášteřích. Sbírka pověstí (Bibl. Č. Hist. II, č. 4720), č. 87, str. 173.

1770. Ze statistiky krve české (počet padlých v bouřích husitských). České Listy I, 1887, str. 74-5.

1771. *Lenz Ant.*, Vlasť XX. 1904, str. 775-7.

d) Památky husitské.

1772. *Zoubek Fr. J.*, Památky strany pod obojí v Čechách. Pam. Arch. VI, 1865, str. 179-88, 241-5, 287-90. Obsah: O tábořích. O památkách Husových. O památkách Žižkových. O kalichu. O zvonech, kostelích a jménech místních, upomínajících na Husity.

1773. *Kolář Martin*, Některé památky strany pod obojí na Táboře. Pam. Arch. VII, 1868, str. 57-60. (O Táborském znaku městském a kazatelně.)

1774. *Vávra V.*, Upomínky na doby husitské. Kalendář koruny české, VI, v Praze, 1872, str. 40.

1775. *Addámek Kar.*, Památky českých reformatorův, Cestopisné a historické rozhledy, v Praze, 1873, 8°, str. 169. Obsah: Kostnice. Památky a oslava Husitství. Šafhúza. Bazilej. Naše památky. Srv. *Addámek Kar.*, Památky a oslava husitství. Svoboda. VII, v Praze, 1873, str. 438-45.

1776. Husitské památky? Obzor XVI, 1893, str. 126 (proti prof. Filevičovi).

1777. Starožitný kalich husitský (v Kolíně). Hlasy ze Siona, X, 1870, str. 114.

1778. Znamení kalicha, vyryté ve skalní sluji v okolí hradu Zbiroha u Bezdědic. *Sedláček*, Hrady a zámky X, 1895, str. 244.

1779. Husitská kaple (u Kromolny u Náchoda). Hlasy ze Siona X, 1869 str. 130.

1780. *W. A.*, Das Rathaus der Hussiten. Budweiser Kreisblatt, 1867, č. 67 (pověsť).

1781. *Soukup-Sedlčanský Jos.*, Bývalá slavnost »Rosa« v Sedlčanech. Světozor VI, 1872, str. 78-9. Srv. *Vlasák Fr.*, Rosa (slavnost velkonoční v Sedlčanech), pověst místní z doby husitské. Slavia I, 1875, str. 362-3. Viz Topografie: Čechy, Sedlčany.

1782. Böhmische Hussitenglocke 1-4, 1619, uvozované obyčejně mezi památkami »husitskými«, jsou spisy příležitostné, časové letaky a kromě jména a nepatrných narážek netýkají se událostí doby hu-

sitské. Viz obšírně při r. 1619, mezi letáky (Flugschriften).

1783. **V literatuře** české i cizí byly látky z válek husitských často zpracovány veršem i prosou. Přehledný jest článek: *J. Arbes*, Dramata z dějin husitských, dramaturgické črty. Národní Listy 1890, č. 84, 86, 100, 107, 127, 148. — Přehled německé literatury příslušné chystá *A. Kraus*, Stará historie česká v německé literatuře (Bibl. Č. Hist. II, č. 15389), další díl. Zvláště byla rozšířena fantastická skladba: Griesel A. W., Hussiten, Romantisches Gemälde, herausgeg. von J. J. Polt, Prag 1845, 12°, I, str. 116, II, str. 172.

B. Slezsko a Lužice.

1. Prameny.

1784. *Grünhagen Colmar*, Geschichtsquellen der Hussitenkriege (Script. Rer. Silesiac. Bibl. Č. Hist. II, č. 248) VI, Breslau, 1871, 4°, str. X, 192.

1785. *Martin von Bolkenhain* (1444), Von den Hussitenkriegen in Schlesien und der Lausitz (1425-44). Vyd. 1. Hoffmann von Fallersleben, Script. rer. Lusat. (Bibl. Č. Hist. II, č. 250) I, 1839, str. VI-XXIV, 353-79. — 2. vyd. Wachter, Script. rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248) XII, str. I-XI, 1-18. — Das erste Blatt der Chronik des M. v. B. Grünhagen, Geschichtsquellen (č. 1784), Script. rer. Siles. VI, str. 172-3. — Ukázky: Köcher A., Schles. Provinzialblätter 1837, březen; Freytag G., Bilder aus der deutschen Vergangenheit I, Leipzig 1860, str. 28. — Srv. Krones, Bibl. Č. Hist. II, č. 107, str. 7, 40; Geyder, Martin von Bolkenhain über die Züge der Hussiten in Schlesien und den benachbarten Ländern (1425-44), Schles. Provinzialblätter, 1841, CXIII, str. 397, 502.

1786. Übersetzungen aus den Staří letopisové čeští. *Grünhagen*, Geschichtsquellen (č. 1784), str. 166-9. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2304.

1787. Strehlener Fragment (1428-32). *Grünhagen*, Geschichtsquellen (č. 1784), str. 155-8.

1788. Hussitica aus *Joannis Frobenii* Annales Namslavienses (1420-33) viz č. 83.

1789. Zerstreute Aufzeichnungen aus der Zeit 1420-35. *Grünhagen*, Geschichtsquellen (č. 1784), str. 173-7.

1790. Die Berichte des *Sigismund Rosicz* über den Hussitenkrieg (1420-37). *Grünhagen*, Geschichtsquellen (č. 1784), str. 158-63. Viz o Rosiczovi Bibl. Č. Hist. II, č. 2849, 2850.

1791. Heinrichauer Aufzeichnungen über die Hussiteneinfälle (1428-43). Vyd. *Wattenbach*, Zeitschr. Gesch. Schles. VI, 1862, str. 304-7. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 131.

1792. Aus dem ältesten Signaturbuche des Klosters Leubus (1417-52). Vyd. *Grotefend*, Zeitschr. Gesch. Schles. XII, 1874, str. 202-7.

1793. *Loserth J.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte Böhmens und seiner Nachbarländer im 14. u. 15. Jht. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4085.

1794. *Loserth J.*, Zwei Briefe aus der Hussitenzeit das Kloster Rauden betreffend. Zeitschr. Gesch. Schles. XVIII, 1884, str. 300-7. Srv. Codex dipl. Sil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 442). II. svazek, 1859, str. LXXV + 272. Urkunden der Klöster Rauden u. Himmelwitz.

1795. *v. Redern*, Lusatia superior diplomatica viz Bibl. Č. Hist. II, č. 451-2, 1018, 2768.

1796. *Worbs*, Inventarium diplomaticum, viz Bibl. Č. Hist. II. č. 463.

1797 *Grosser*, Lausitzische Merckwürdigkeiten, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1822.

1798. *Carpzov*, Ehrentempel merckwürdiger Antiquitäten, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1449.

1799. *Hofmann*. Scriptores rerum Lusaticarum. viz Bibl. Č. Hist. II, č. 210, s. v. Hussitae.

1800. *Zobel-Neumann*, Verzeichnis Oberlausizischer Urkunden, V-VIII. Hft. (1419-1490) 1805, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 454.

1801. *Jecht Rich.*, Codex diplomaticus Lusatiae Superioris (Bibl. Č. Hist. II, č. 455), enthaltend die Urkunden des Oberlausitzer Hussitenkrieges und der gleichzeitigen die Sechslande angehenden Fehden. Im Auftrage der Oberlausitzischen Ges. d. Wiss. gesammelt und herausgegeben I, 1419-28, Görlitz, 1896-9, 8°, str. 645; II, 1429-1434, 1900-3, 8°, str. 530. — Srv. Schlesischer Zeitung 1902, č. 865; Korrespondenzblatt der deutschen Geschichtsvereine, LI, 1903, str. 66 a d.; Niederschlesische Zeitung 1902, č. 290; Görlitzer Nachrichten 1902, č. 288; Neuer Görlitzer Anzeiger 1902, č. 289.

1802. *Joh. von Guben* (*Gobin, Gubyn*), Cronica actuum Zittaviensium (1417-85, 1496, 1531), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2117.

2. Literatura.

1803. *Beckenstenius Laur.* (*Peccenstein*, srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2643), Rerum Silesiacarum et cladium memorabilium succinta expositio. Wahrhafftige Beschreibung vornehmer Händele und Unfälle, so sich im Fürstenthumm Ober- und Nieder-Schlesien . . . als auch . . . Böhmen, Polen, Littawen, Moscowiten . . . von Anno 960 bis zu der kegenwertigen zeit, sich zugetragen . . . Mit Vergleichung der jetzigen Leuffte, mit den dreyen grossen unnd schrecklichen Einfällen als der Tatarn, Anno 1240, Der Hussiten Böhmen, Anno 1418, Und denn der Christen grosse Niederlage, von Varna. und Mährn, Anno 1444 als 1522 vorlauffen . . Leipzig, 1606, 4°, 4 l.

1804. *Buckisch Gottfr. Ferd.*, *Προλεγόμενα* Schlesischer Kirchenhistorien (Bibl. Č. Hist. II, č. 1421), Neiss, 1685. Z obsahu: Kap. 5-11 (doba od Václava IV. do Vladislava).

1805. *Biermann Gottlieb*, Geschichte der evangelischen Kirche Österreichisch-Schlesiens, mit besonderer Rücksicht auf die der Gnadenkirche von Teschen, Teschen, 1859, 8°.

1806. *Miarka K.*, Husyci w Górnym Szląsku, Powieść z ustnego podania ludu, Poznań 1865, 8°.

1807. *Palm H.*, Schlesiens Landesdefension im XV., XVI. und XVII. Jht, Abhandl. Schles. Ges. f. vaterl. Cultur 1869, str. 71-101.

1808. *Grünhagen Colmar*, Theilnahme der Schlesier an den Hussitenkriegen in ersten Jahren derselben (1420-3). Jahresber. Schles. Ges. f. vaterl. Cultur. XLVII, 1869, str. 228-9. Viz další č. 1809

1809. *Grünhagen Colmar*, Die Hussitenkämpfe der Schlesier 1420-35, Breslau, 1872, 8°, XII, 300. Obsah: Einleitung (Schlesien am Anfange des XV. Jahrhunderts. Die ersten Einwirkungen der hussitischen Bewegung. Der Reichstag zu Breslau). — I. Buch. Angriffskriege gegen Böhmen 1420-5. (Der Feldzug in Böhmen 1420. Einfälle der Schlesier in Böhmen 1421. Gefangennehmung hussitischer Gesandten in Ratibor. Prinz Siegmund Korybut in Böhmen. Die Theilnahme der Schlesier an dem Reichsfeldzuge im Herbst 1422. Der grosse Bund gegen Polen Kriegsplan gegen die Hussiten unter Mitwirkung Polens. Stockung in den Kriegsoperationen 1424-5). — II. Buch. Die hussitischen Raubzüge in Schlesien 1425-30. (Die ersten kleineren Einfälle in Schlesien 1425-6. Der Raubzug des Jahres 1427. Der grosse Raubzug von 1428 . . . Der Winterfeldzug 1428-9. Neue Bündnisse. Unterhandlungen, Rüstungen 1429. Neue Einfälle in Niederschlesien 1429. Kämpfe, vornehmlich in Oberschlesien 1430) — III. Buch. Die Kämpfe um die von den Hussiten in Schlesien besetzt gehaltenen Burgen 1430-2. (Weitere Festsetzungen der Hussiten in Schlesien 1430. Die Pläne des Prinzen Korybut und seiner Anhänger. Streifzug der Hussiten in Niederschlesien 1431. Die Rettung Oberschlesiens. Grosser Raubzug 1432, die Hussiten auf dem rechten Oderufer im Mittelschlesien.) - IV. Buch. Von den ersten Friedensunterhandlungen bis zum Ausgange des Krieges 1432-5. (Das erste Abkommen wegen des zweijährigen Friedens und der Lösung der Schlösser 1432. Das polnisch-böhmische Bündniss. Durchzüge hussitischer Heerhaufen nach Ungarn und nach den Ostseeländern. Siegreiche Kämpfe der Schlesier. Friedensunterhandlungen. Abschluss der Verhandlungen und Streit wegen der Schleifung des Schlosses Ottmachau. Die Nachwirkungen der Hussitenkriege) — — Srv. Zeitschr. Gesch. Schles. XII, 219; *Wendt C.*, Zu Grünhagens, Hussitenkämpfe der Schlesier, ibid., XXXIV, 1900, str. 416.

1810. Husyckie wojny. *Soński Wiktor*, Z przeszłości Szląska, I. Bytom, 1895, str. 176-99.

1811. *Pospíšil Jos.*, Husitská tažení do Slezska. Opavský Týdenník XXXI, 1900. č. 26-31.

1812. *Markgraf H.*, Aus Breslaus unruhigen Zeiten (1418-26). Zeitschr. Gesch. Schles. XV, 1880, str. 63-99. Srv. ibid., str. 564-5.

1813. *(Prasek Vinc.)*, Panské nájezdy za válek Husitských na Opavsku. Opavský Týdenník XII, č. 45 (podle V. Brandla, Knihy půhonné a nálezové, Bibl. Č. Hist. II, č. 780).

1814. *Temple Rud.*, Herzog Kasimir von Auschwitz (Oswięcim). 1414-33. Zeitschr. Gesch. Schles. XIV, 1878, str. 41-51. — *Týž*, Noch eine Urkunde zur Regierungszeit Herzog Kasimir von Auschwitz. Not. Blatt, Brünn, 1882, č. 6, str. 45-6. — Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6293-308.

1815. *Kretschmer*, Schlesische Heller des 15. Jhts. Zeitschr. f. Münzkunde III, 1843, str. 374.

1816. Die Husiten in der Ober-Lausitz. *Grosser Sam.*, Lausitzische Merkwürdigkeiten (Bibl. Č. Hist. II, č. 1822) 1714, str. 108-30.

1817. *Knauth*, Nachrichten vom ersten Hussitenkriege in der Oberlausitz. Dresdener Gelehrte Anzeigen, 1758, St. XII.

1818. Einige Nachrichten, von den drei ersten Feldzügen der Oberlausitzer wider die Hussiten nach Böhmen, Mähren u. vor dem Carlstein (1420, 1421, 1422). Lausitz. Magaz. VII, 1774, 149-54, 193-99.

1819. *Kloss (Klose) Jakob Gottlieb* (viz o něm Bibl. Č. Hist. II, č. 2174), Nachricht von dem Hussitenkriege in der Oberlausitz. Oberlausitzer Provinz-Blätter 1782, II, str. 286-306, 427-56; V, str. 22-56; VI, str. 137-8.

1820. *Týž*, Historische Nachricht von dem Hussitenkriege in Oberlausitz. Lausitzer Magazin 1783, str. 105-6.

1821. *Týž*, Ober-Lausitzischer Hussitenkrieg, Handschrift auf der Milichschen Bibliothek in Görlitz (srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4439). Viz Silesiaca, Festschrift des Ver. f. Gesch. u. Alterthum Schlesiens, Breslau, 1898, str. 106. Výtah z tohoto díla: Historische Nachricht von dem Hussitenkriege in der Oberlausitz seit dem Jahre 1430. N. Laus. Magazin, XXXVI, 1860, str. 1-34.

1822. *Böhland Aug.*, Die merkwürdigsten Schicksale der Oberlausitz und ihrer alten Hauptstadt Budissin. Budissin, 1831, 8°, str. 276. Z obsahu: Die Hussiten in der Oberlausitz. Die Hussiten das erste Mal vor Budissin. Budissin nach dem Sturme. Bestrafung des Stadtverräthers, Peter Prischwitz. Die Hussiten vor den andern Städten der Oberlausitz. Die Hussiten zum zweiten Male vor Budissin. Schluss des Hussitenkrieges (str. 88-99).

1823. *Peschek Christ. Ad.*, Handbuch der Geschichte von Zittau, II, Hussitenkrieg, Zittau, 1837, 8°, str. 504-40.

1824. Der Hussitenkrieg in der Oberlausitz. Der Erzähler an der Spree. 1842, č. 13, 16-8, 20-1.

1825. *Scheltz Th.*, Die Zeiten Sigmunds und des Hussitenkrieges (1419-39). Gesammt-Geschichte der Ober- und Niederlausitz. 1847, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6523.

1826. *Korschelt G.*, Kriegsdrangsale der Oberlausitz zur Zeit des Hussitenkrieges. N. Laus. Magazin XLIV, 1867, str. 173-86.

1827. *Týž*, Kriegsdrangsale der Sechstädte zur Zeit des Hussiten- und dreissigjährigen Krieges. Bautzener Nachrichten, Sonntags-Extrabeil. 1885, č. 23-30; 1886, č. 4-18. Též otisk.

1828. *Týž*, Kriegsdrangsale der kleineren Städte und der Dorfschaften zur Zeit des Hussiten- und dreissigjährigen Krieges. Bautzener Nachrichten, Sonntags Extrabeil. 1887, č. 4-7.

1829. *Týž*, Kriegsdrangsale der Oberlausitz zur Zeit des Hussitenkrieges. Gebirgsfreund VIII, 1896, str. 196-9.

C. Král Sigmund.

1. Prameny.

a) Akta.

1830. *Bresslau H.*, Regesten Sigismunds. Forschungen zur Deutschen Geschichte, XVIII, Göttingen 1878, str. 219-22. Srv. tamtéž, str. 385-91.

1831. *Altmann Wilh.*, Regesta imperii XI. Die Urkunden Kaiser Sigmunds 1410-37, I-II, 1896-1900, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 265. * *Novotný V.*, Č. Čas. Histor. II, 199, V, 16, VI, 300; Sborník histor. kroužku »Vlast« I, 1900, str. 191; *Loserth*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. XVIII, 1897, str. 386-90.

1832. *Caro J.*, Aus der Kanzlei K. Sigismunds. Arch. Öst. Gesch. LIX.

1833. *Altmann W.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte Kaiser Sigmunds (1410-37). Mitth. Inst. Öst. Gesch. XVIII, 1897, str. 588-609. * *Novotný V.*, Č. Čas. Histor. V, 16.

1834. *Nováček V. J.*, Sigismundi regis Bohemiae, Litterae donationum regalium (1421-37). Otisk z Věstníka Kr. Č. Spol. Nauk 1903, č. 1., v Praze, 1903, 8°, str. 56 (69 listů krále Zikmunda na výprosy v Čechách).

1835. *Kerler, Herre, Beckmann*, Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Sigmund. B. VII. 1410-20, VIII, 1421-6, IX, 1427-31, XI, 1433-5. XII, 1435-7. München, 1878-1901, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 828. — Srv. *Wendt Heinr.* Der Deutsche Reichstag unter König Sigmund bis zum Ende der Reichskriege gegen die Hussiten 1410-31 (Untersuchungen zur Deutschen Staats- und Rechtsgeschichte, herausgeg. von Otto Gierke, 30), Breslau, 1889, 8°, str. (4), 138.

1836. Akta sněmovní česká, viz č. 26 a d.

1837. *Janssen J.*, Frankfurts Reichskorrespondenz nebst anderen verwandten Aktenstücken von 1376-1519. Freiburg, I, 1863, str. 154-269.

1838. *Arnold R.*, Repertorium Germanicum. Regesten aus den päbstlichen Archiven zur Geschichte des deutschen Reichs und seiner Territorien im 14. und 15. Jahrh. Pontifikat Eugens IV, 1431-7. B. 1. Unter Mitwirkung von J. Haller, J. Kaufmann und J. Lulvès, Berlin, 1897, (1431-2).

1839. Codex epistolaris Vitoldi, magni ducis Lithuaniae (1376-1436). Viz č. 1955.

1840. Liber cancellariae Stan. Ciolek. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 181; III, č. 1954.

1841. *Fejér*, Codex diplomaticus Hungariae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 320.

b) Kronikářské zprávy.

1842. *Andreas Ratisbonensis* viz č. 71-5.

1843. *Benedictus de Pileo*, Ecloga ad honorem principis Sigismundi Romanorum et Hungariae regis. Vyd. Wattenbach W., Festschrift zur Begrüssung der XXIV. Versammlung deutscher Philologen zu Heidelberg, Leipzig, 1865, 8°, str. 97-131.

1844. *Engelhusius Theodor.*, Chronicon (1420); M. Doeringii Continuatio (1464), viz v dalším.

1845. *Heimburg Georg.*, viz v dalším.

1846. *Windecke (Windeck) Eberhard (Moguntinus)*, Denkwürdigkeiten zur Geschichte des Zeitalters Kaiser Sigmunds. Vyd. 1. Historia vitae imper. Sigismundi vernacula 1386-1442, Mencken, Script. Rer. German. (Bibl. Č. Hist. II, č. 222.) I. sl. 1073-288. — Vyd. 2.: Denckwürdigkeiten..., Zum ersten Male vollständig herausgeg. von Wilh. Altmann, Berlin, 1893, 8°, str. XLVIII, 592. * Reifferscheidt, Götting. Gel. Anz. 1898, Apr.; Novotný V., Č. Čas. Hist. V, str. 16; Bachmann Ad., Deutsche Literaturzeit 1894, č. 25; Wyss, Mittheil. a. d. histor. Liter. XXII, str. 290-2. — Vyd. 3. (populární): Das Leben König Sigmunds von E. W., Übersetzt v. Hagen (Geschichtschreiber, Bibl. Č. Hist. II, č. 226, XV. Jht., B. I., Lieferung 79), Leipzig, 1886, m. 8°, str. XVI, 886. — — Viz Feller, Bibl. Č. Hist. II, č. 59; Palacký, ibid., č. 78; Krones, ibid. č. 2107. — Srv. též: Fichard (Baur de Eiseneck), E. W., der Biograph König Siegmunds. Frankfurtisches Archiv für ältere Litter. u. Gesch. III, 1815, str. 321-81; Mone, Chronik des E. W., Anzeiger für Kunde des deutschen Mittelalters III, 1838, str. 189; Düng-Mone, E. Windeckii Historia im. Sigism. vernacula, Pertz, Archiv d Ges. f. ält d. Gesch. III, str. 262; Droysen J. G., E. W., Abhandl. d. k. sächs. Gesellsch. d. Wiss. II, 1852, str. 149 222 (též otisk, Leipzig, 1853, 4°); v. Kern Th., E. W., der Geschichtschreiber König Sigmunds, Zeitschr. f. deutsche Kulturgeschichte, N. F., IX, Hannover, 1875, str. 349-62; Reiferscheidt Al., Des Kaiser Sigismund Buch von E. W. und seine Überlieferung, Nachrichten von der kön. Ges. d. Wiss. zu Göttingen, 1887, č. 18, str. 522-45; Altmann W., Studien zu E. W., Berlin, 1891, 8°, str. 109; týž, Zu E. W., N. Arch. Ges. f. ält. d. Gesch. XVIII, 1893, str. 689-92; Wyss Arth., E. Windecks Buch vom König Sigmund und seine Überlieferung. Centralblatt f. Bibliothekswesen XI, 1894, str. 433-83 (otisk: Leipzig 1894, 8°, str. 51).

1847. *Wusterwitz Engelbert*, Bericht über die Ereignisse seiner Zeit (1338-1425). Vyd. úplné: Heidemann Jul., Märkische Chronik nach Angelus und Hafftiz, Berlin, 1878, lex. 8°, str. II, 118. — Srv. Heidemann J., Die Märkische Chronik des Engelbert Wusterwitz in der Überlieferung des Andreas Angelus und Peter Hafftiz, Forschungen zur Deutschen Geschichte, XVII, Göttingen, 1877, str. 523-78. — Kritika (nepříznivá). Sello G., Die sogenannte Chronik des Engelbert Wusterwitz († 1433), ihre Überlieferung durch Angelus und Hafftiz, und ihre Ausgabe durch Heidemann, Zeitschrift für preussische Geschichte und Landeskunde, XVII, Berlin, 1880, str. 280 316.

1848. Výtah z knihv *Pavla Židka* (o Zikmundovi). Čas. Č. Mus. I, 1827, IV, 92; II, 1828, 101. Viz literaturu u Jiřího z Poděbrad.

1849. *Aeneae Sylvii*, Vita Sigismundi imperatoris. Palacký, Reise nach Italien (Bibl. Č. Hist. I. č. 4230), Beil. VI., str. 109-14.

2. Literatura všeobecná.

1850. *Kameš Václav*, Historické vypsání o Sigmundovi, Římském císaři, uherském a českém králi, o běhu života jeho, v Starém Městě Pražském, 15[illegible]9, 12°.

1851. *Cuspinianus Joan.* (*Spiesshaimer*), Theatrum caesarum historico politicum 1540, 1561, 1669. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1562.

1852. *Troilus Hagiochoranus Nicolaus*, Oratio de Sigismundo imperatore ac Bohemiae rege, Pragae 1614, 4°. Viz Voigt, Acta litteraria I, 233.

1853. Vita regis Sigismundi, viz *D'Elvert*, Hist. Lit Gesch. Mährens (Bibl. Č. Hist. II, 102), str. 17.

1854. *Roo Gerhard de*, Annales, 1592, 1600, 1621, 1709. Viz Bibl. Č Hist II, č 2844.

1855. *Gärtner Car. Guil.*, Dissertatio de Sigismundo, Romanorum imperatore, Hungariae et Bohemiae rege, Lipsiae 1723, 4°, str. 70.

1856. *Haeberlin Fr. Dom.*, Apologia divi Sigismundi imperatoris, s polemikou *Gudenovou* viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14831.

1857. *Böhm Joh. Gottl.*, De Sigismundo rege commentatio, Lipsiae, 1755, 4°, str. 19.

1858. *Fridwalszky Joannes*, Reges Mariani ex antiquissimis diplomatis aliisque manuscriptis conscripti, Viennae, 1775, 4°, str. 222 (Zikmund).

1859. Sigmund (vyobr.). *Hormayr*, Österreich. Plutarch, XVII, 1809, str. 76-172.

1860. *Palacký*, viz č. 154.

1861. *Tomek*, viz č. 155.

1862. *Aschbach Jos.*, Geschichte Kaiser Sigmund's, Hamburg, 8°. I. B. Die früheste Geschichte des ungarischen und römischen Königs Sigmund bis auf die Eröffnung des Constanzer Conciliums, 1838, str. XIX, 458. — II. B. Die Zeit des Constanzer Conciliums bis zum Anfang der Hussitenkriege, 1839, str. XL, 488. – III. B. Die Zeit des Hussitenkrieges bis zur Eröffnung des Basler Conciliums, 1841, str. XXIV, 486. Z obsahu: I. Anfang der hussitischen Unruhen in Böhmen und Tod König Wenzel's (1419). III. K. Sigmund's erster Kriegszug nach Böhmen (1420-1). IV. Böhmens Unabhängigkeit unter Žižka's Heerführung (1421). V. K. Sigmund's zweiter Kriegszug nach Böhmen (1421). VII. Der lithauische Prinz Sigmund Koribut als Verweser der böhmischen Krone (1422). IX. Die Taboriten im Kriege mit den Pragern und dem böhmischen Adel bis zum Tode Žižka's (1423-4). XII. Unternehmungen gegen die Hussiten von Žižka's Tod bis zu der Schlacht bei Aussig und der zweiten Entfernung Koribut's aus Böhmen (1424-7). XIII. Neue Kriegsunternehmungen gegen die Hussiten von der Schlacht bei Mies bis zur Erhebung der allgemeinen Hussitensteuer (1427). XVIII. Streifzüge der Hussiten (1428-30) XX. Fünfter Kriegszug des deutschen Reichsheeres gegen die Hussiten. Niederlage bei Tauss. Anhang, Beilagen. IV. K. Sigmund's Schreiben an die wetterauischen Städte über die Hussiten und den Reichstag zu Nürnberg, 2. April 1426. XVI. K. Sigmund's Schreiben ... 27. Sept. 1430. XIX. Fortsetzung der Regesten und des Itinerars des K. Sigmund's, 1. Jan. 1420-1. Nov. 1431. — IV. B. Sigmund's letzte Regierungsjahre zur Zeit des Basler Conciliums. 1845, XVI, 535. Z obsahu: VI. Verhandlungen des Conciliums mit den Hussiten bis zum Abschluss der Compactaten (1431-3). XI. Vorfälle in Böhmen bis zum Regensburger Reichstag (1434). XIV. Weitere Unterhandlungen mit den Böhmen bis zu Sigmund's Einzug in Prag (1435-6). XVIII. Sigmund's Regierung in Böhmen bis zu seinem Tode (1436-7). Anhang. Beilagen II. Über die angebliche Reformatio ecclesiastica K. Sigmund's und dessen Reformation des weltlichen und Policei-Wesens. III. Über den Kanzler Kaspar Schlick und des Aeneas Sylvius historischen Roman Lucretia und Euryalus. IV. Die Kanzler und Protonotarien unter Sigmund's Regierung. V. Eberhard Windeck, der Biograph K. Sigmund's. VIII. Fortsetzung des Itinerars und der Regesten K. S. vom 1. Nov. 1431-9. Dec. 1437. IX. Nachträge zu dem Itinerar und den Regesten K. S. v. 1413-31.

1863. Parallèle du pape Eugène IV. et de l'empereur Sigismund, roi de Bohême. *Carro*, Almanach de Carlsbad, 1839, str. 160 (podle Aen. Sylvia č. 1849).

1864. *Lindner Th.*, Sigmund, deutscher Kaiser. Allgemeine Deutsche Biographie XXXV, 1892, str. 267-82.

1865. *Herben Jan*, Osoby české za válek husitských: Král Zikmund. Ruch V, 1883, str. 409-10.

1866. *Droysen J. G.*, Geschichte der preussischen Politik I. Berlin, 1855, 1868.

1867. *Lindner Th.*, Deutsche Geschichte unter den Habsburgern und Luxemburgern (č. 200). — II. 1893. Srv. *týž*, Weltgeschichte III. 1903, č. 201.

1868. *Huber A.*, Geschichte Oesterreichs, Gotha, u let příslušných.

1869. *Krones F.*, Handbuch der österreich. Geschichte, Berlin, u let přísl.

1870. *Krones F.*, Grundriss der österreich. Geschichte, Wien 1882, 383.

1871. *Fessler-Klein*, Geschichte der Ungern II.

1872. *Loserth*, Geschichte des späteren Mittelalters. 1903, č. 202.

1873. *Thudichum*, Papsttum und Reformation, 1903, č. 204.

3. Německo.

1874. *Datt*, Volumen rerum Germanicarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 512) 1698.

1875. *Schmauss*, Historisches Ius publicum des Teutschen Reichs (ibid. č. 643), 1754, 86, 238

1876. Reichstagsakten č. 1835.

1877. *Weigel*, Die Landfriedensverhandlungen unter Kaiser Sigmund, Halle, 1884, 8°.

1878. *Euler H. L.*, Über ein Landfriedenssiegel K. Sigismunds, Mone, Anzeiger f. Kunde d. deutschen Vorzeit X, 1863, str. 14.

1879. Podrobnosti *Aschbach*, č. 1862.

1880. *Wendt H.*, Der deutsche Reichstag unter König Sigmund bis zum Ende der Reichskriege gegen die Hussiten 1410-31, viz č. 2188.

1881. *Droysen*, (Einfluss der Hussitenkriege auf die Reichspolitik). Ber. Sächs. Ges. Wiss. VII, 144.

1882. *Heuer*, Ständebundsbestrebungen unter König Sigmund, Berlin, 1887, 4°, str. 10.

1883. *Schuster*, Der Konflikt zwischen Sigmund und den Kurfürsten (1424-6), Jena, 1885, 8°.

1884. *Bezold Friedrich*, König Sigmund und die Reichskriege gegen die Hussiten, viz č. 164.

1885. *Nuglisch Adolf*, Das Finanzwesen des deutschen Reiches unter Kaiser Sigmund. Jahrbücher f. National-Ökonomie u. Statistik, III F. B. 30, str. 145-67. Srv. *Kaiser H.*, König Sigmund's Einkünfte aus dem Zehnten des Bistums Strassburg. Zeitschr. Gesch. Oberrheins, 1902, XVII.

a) Braniborsko a Sasko.

1886. *Brandenburg E.*, König Sigmund und Kurfürst Friedrich I. von Brandenburg, 1409-26, Berlin, Dissert., 1891, 8°, str. 220. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 51-3; Histor. Zeitschrift LXVIII, (N. F. XXXII), 1892, str. 319; Bachmann, Mitth. Inst. Öst. Gesch. XIII, 1892, str. 534.

1887. *Schwalbe*, Die Übertragung der Mark Brandenburg an Friedrich I. von Hohenzollern, Progr., Berlin, 1869, 8°. — Srv. *Heidemann*, Die Mark Brandenburg unter Jobst von Mähren, Berlin, 1881, 8°.

1888. *Lewinski G.*, Die Brandeburgische Kanzlei und das Urkundenwesen während der Regierung der beiden ersten Hohenzollern'schen Markgrafen (1411-70), Ein Beitrag zur Verwaltungspraxis der Hohenzollern in der Mark Brandenburg im XV. Jht., Strassburg, 1894, 8°.

1889. *Riebatsch*, Die Hohenzollern und der Adel der Mark. Histor. Zeitschrift LXXXVIII, 1899, str. 193.

1890. *Franklin O.*, Die deutsche Politik Friedrichs I. von Brandenburg, Berlin, 1851, 8°.

1891. *Ranke*, Zwölf Bücher Preussischer Geschichte I (Werke XXV.).

1892. *Prutz*, Preussische Geschichte, Stuttgart, 1900, I. díl.

1893. *Voigt J.*, Die Erwerbung der Neumark. 1402-57, Berlin, 1863, 8°.

1894. *Kroker Ernst*, Sachsen und die Hussitenkriege. N. Archiv f. Sächs. Gesch. XXI, 1900, str. 1-39.

1895. *Kroker Ernst*, Leipzig und die Hussitenkriege. Leipziger Tageblatt, 1896, č. 570, str. 8211; 1897, č. 138, str. 2017, 2033.

1896. *Richter Otto*, Ein hussitischer Spion, Arch. Sächs. Gesch. VII, 145.

1897. *Korn J.*, Ein Gebäude aus der Hussitenzeit. Mittheilungen des Vereins für Sächsische Volkskunde, III. B., Leipzig, 1903, č. 4, str. 121-2 (s vyobr.). V osadě »Pulsnitz«, nazývá se lidovou tradicí »Perrfort« (Sperrfort) s nápisem: »Im Hussitenkrieg als Festung benutzt. Im Jahre 1420 erbaut« (na dubovém trámu). Srv. *Zíbrt Č.*, Český Lid XIII, 1904, (liter.).

b) Rakousy.

1898. Urkunden und Briefe zur Geschichte Herzogs Albrecht V. (als König II.) von 1411-37, aus d. k. k. Haus-, Hof- und Staatsarchive, mitgetheilt von *Jos. Chmel*, Notizenblatt zum Arch. Öst. Gesch. III, Wien, 1853, str. 303-11, 329-36, 352-60, 378-84, 405-8. Srv. č. další.

1899. Urkunden und Aktenstücke zur Geschichte König Albrechts II. (V. als Herzog) aus den J. 1413-39, mitgetheilt von *Jos. Chmel*, Sitz. Ber. Wiener Akad. Wiss. III, 1849, str. 12-48.

1900. *(Birk E.)*, Urkunden zur Geschichte des Hauses Habsburg (Lichnowsky, Geschichte des Hauses Habsburg) (Bibl. Č. Hist. II, č. 318, díl V.

1901. *Rösler Sal.*, Über die Beziehungen der Luxemburger zu den Habsburgern von der Grossjährigkeitserklärung Albrecht V. bis zum Tode des Kaisers Sigmund 1411-37, Böhm.-Leipa, Program, 1876, 8°, str. 19.

1902. *Kurz Fr.*, Oesterreich unter K. Albrecht II., Wien, 1835, I, 8°, str. VIII + 334, II. Th., str. 339 mit Beilagen: K. Sigmund räumet dem H. Albrecht für seinen Beistand gegen die Hussiten Städte u. feste Schlösser in Böhmen 1421. Schreiben an die Budweiser 1428. Akten über den Sold der Truppen in Znaim 1430. Quittungen über bezahlten Sold.

1903. *Stephan Casp. Joh. N.*, Etwas von dem Verhältnisse des Hauses Habsburg zum Kaiser Sigmund. Hormayr, Archiv, XX, 1829, str. 627-9. (Polemika s *Christ. Wilh. Dohmem*, Über den deutschen Fürstenbund, Berlin, 1785).

1904. *Friess Godfr.*, Herzog Albrecht V. von Oesterreich und die Hussiten, Seitenstetten, 1884, Progr., 8°.

1905. Was dem K. Albrecht II. und der Landschaft von Oesterreich die Züge nach Mähren kosteten. *Kaltenbeck*, Oesterreichische Zeitschrift für Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), Wien, 1837, str. 40.

c) Kašpar Šlik.

1906. *Vacek Franz Al.*, Des Staatskanzlers Grafen Kaspar von Schlick Jugend- und Bildungsgeschichte, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 19930.

1907. *Týž*, Aeneas Sylvius und Graf C. Sch., Hesperus, Prag, 1815, č. 26, 34.

1908. *Legis-Glückselig*, Der Reichskanzler Kaspar Schlick und das Joachimsthaler gräflich Schlickische Münzrecht. Illustr. Chronik v. Böhm. B. I. Liefer. 2, str. 78-83. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 23503.

1909. *Krones*, Allgemeine Deutsche Biographie XXXI, 1890, str. 505-10.

1910. *Peiter Wenzel*, Der Reichskanzler Kaspar Schlick. Erzgebirgszeitung XII, str. 227-34. (V Bibl. Č. Hist. I, č. 19930 chybně: Pfeiffer.)

1911. *Palacký Fr.*, Dopisy Kašpara Šlika z Holiče, nejvyššího kancléře říše Německé, 1445-8. Archiv Český II, 1842, str. 407-26.

1912. *Pennrich Alfred*, Die Urkundenfälschungen des Reichskanzlers Kaspar Schlick nebst Beiträgen zu seinem Leben, Gotha, 1901, 8°, str. X, 87. * Friedrich G., Č. Čas. Hist. VII, str. 222-4.

1913. *Dvořák Max*, Die Fälschungen des Reichskanzlers Kaspar Schlick. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXII, 1901, str. 51-107. Otisk, Wien, 1901, 8°, str. 57. * Friedrich G., Č. Čas. Hist. VII, 1901, str. 222-4.

d) „Reformatio Sigismundi."

1914. *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der Böhmischen Brüder I, Prag, 1878, str. 27, 106; týž, Mitth. Inst. Öst. Gesch. IX, str. 342 (referát o Böhmovi č. 1921).

1915. *Köhne C.*, Die sogenannte Reformation Kaiser Sigismunds. N. Arch. d. Ges. f. ält. deutsche Gesch. XXIII, 1898.

1916. *Köhne C.*, Studien zur sogen. Reform Kaiser Sigismunds. Zeitschrift für Sozial- und Wirtschaftsgeschichte VI. B. 1898, str. 369-430.

1917. *Werner Heinrich*, Über den Verfasser und den Geist der sogen. Reform des Kaisers Sigmund, Historische Vierteljahrsschrift V, 1902, str. 467. Srv. *týž*, Die Flugschrift »onus ecclesiae« (1519) mit einem Anhange über social- und kirchenpolitische Prophetien. Ein Beitrag zur Sitten- und Kulturgeschichte des ausgehenden Mittelalters, Giessen. 1901, str. 87 a d. (Dokazuje, že autorem Valentin Eber.)

1918. *Köhne C.*, Zur sogen. Reform Kaiser Sigmunds, N. Archiv der Ges. f. ält. deutsche Gesch. XXVIII, 1903, str. 729 (proti Wernerovi).

1919. *Werner Heinrich*, Die Reform des geistlichen Standes nach der sogen. Reformation des Kaisers Sigmund im Lichte gleichzeitiger Reformpläne. Deutsche Geschichtsblätter, IV, Gotha, 1903, str. 1-14, 43-55.

1920. *Týž*, Die Reform des weltlichen Standes nach der sogen. Reformation des Kaisers Sigmund im Lichte der gleichzeitigen Reformbestrebungen im Reich und in den Ständen, l. c., str. 171-82, 193-218.

1921. Vyd. 1. Cronica von allen Kaisern, Augsburg, 1476 (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2202). — Vyd. 2. Augspurg 1480 (viz tamtéž). — Vyd. 3. Incipit: Hienach volget die Reformation, so der aller durchleuchtigst, grossmechtigst fürst unn herr, herr Sigmund, Römischer Keyser . . . In dem nächsten concilien czu Basel die heilig cristenlich kirche in beständige ordnung zu bringen fürgenommen het . , . Explicit: Gedruckt und volendet zu Ausgspurg am samstag vor Judica, anno Domini 1484, fol., (38 l.), s vyobr. (dřevořezbou) Zikmundovou. — Vyd. 4. Augspurg, 1490, fol. — Vyd. 5. Incipit: Die Reformacion, so der allerdurchleüchtigest, grossmechtigist fürst und herr Sigmund, Romischer Keyser . . . Inn den nechsten Concilien zu Costentz die Cristenlich kirchen in bestetige ordnung zu pringen fürgenomen hett. Darumb dann das vermelt. Concilium der zeit angesehen, wie her nach von wort tzu worten aygentlichen volget. Hienach volget die Reformacion . . . Explicit: Gedruckt durch Lucam Zeissenmair, Augspurg anno Domini 1497, fol. — Vyd. 6. Strassburg, 1520, 4°. — Vyd. 7. Basel, durch Th. Wolff, 1521, 4°. — Vyd. 8. (Wittenberg), 1521, 4°. — Vyd. 9. ibidem, 1522, 4°. — Vyd. 10.: Reformation oder Ordnung aller Ständen, Geistlicher und Weltlicher, der Röm. Keyser, K. Friederichs II., K. Sigmunds, K. Friederichs III., K. Maximilians I. (Mit Vorrede und Anmerkungen von Nicol. Höninger), Basel, 1577, 8°. — Vyd. 11. Reformation . . . verteuscht und erklert durch Friedrich von Lantscron, Keiser Sigmundts Rath, a. C. 1440. Goldast, Imperatorum, regum et electorum S. R. I. statuta, IV. 1. Francofurti 1607, str. 170-200 (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 821). — Vyd. 12. Goldast, Constitutiones imperiales IV, 1, 1713, str. 170-200 (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 822). — Vyd. 13. Lünig, Spicilegium ecclesiasticum des Teutschen Reichsarchivs (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1165), 1716, str. 257-75; Lünig, Reichs-Archiv (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 269, 422), Continuatio II. (B. IV.), 1720, str. 238-50. —

Vyd. 14. Böhm Willy, Friedrich Reiser Reformation des K. Sigmund. Mit Benutzung der älteren Handschriften, nebst einer kritischen Einleitung und einem erklärenden Commentar herausgegeben, Leipzig, 1876, 8°, str. IV, 260. Srv. Bernhardy, Literaturzeitung, Jena, 1876, str. 792; Bezold, Sitz-Ber. Münchener Akad. Wiss. 1884, str. 586. Viz též *Aschbach* č. 1862, IV. sv., příloha 2. — Rukopis v bibliothece Musea Král. Českého v Praze, má sign.: VI. D. 30.

e) Husitství v Německu.

1922. *Celtis Conrad*, Epigramma de Hus, quod anser interpretatur. (Básně proti Husitům z r. 1491.) Epigrammatum liber I. 64-78, 81.

1923. *Celtis Conr.*, Ad generosum dominum Bohuslaum de Hassenstein: De situ Pragae et sectis et haeresibus in Bohemia. Odarum liber I, 26. Srv. *Bauch G.*, Die Reception des Humanismus in Wien, Breslau, 1903, 8°, str. 147. Viz dále v literatuře o humanismu.

1924. Jak nenáviděli Čechy národové sousední pro jich přijímání pod obojí. Lumír 1866, str. 14-5. (Výpisek ze Star. letopisů českých. Bibl. Č. Hist. II, č. 2304.) Srv. Denník českého poselstva ku králi francouzskému r. 1464, vyd. Kalousek Jos., Archiv Český VII, 1887, str. 427-45.

1925. *v. Bezold F.*, Geschichte der deutschen Reformation, Berlin 1887-90, 123. Srv. *týž*, Zur Geschichte des Hussitenthums, č. 163; české vydání: K dějinám husitství č. 1716.

1926. Špatná pověst národa českého po válkách husitských. *Votka J. Kř.*, Kanonisace sv. Jana Nepomuckého, v Praze, 1885, str. 290-2.

1927. *Haupt H.*, Husitische Propaganda in Deutschland. Raumer, Taschenbuch 1888, str. 233-304. Srv. *týž*, Geschichte der religiösen Secten in Franken vor der Reformation, Würzburg, 1882.

1928. *Škalský G. A.*, Husitství za hranicemi Čech, Vídeň-Praha, 1901, m. 8°.

1929. *Loserth J.*, Über die Beziehungen zwischen englischen und böhmischen Wiclifisten in den beiden ersten Jahrzehnten des 15. Jhts., viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13891.

1930. *Loserth J.*, Über die Versuche wiclif-husitische Lehren nach Oesterreich, Polen, Ungarn und Croatien zu verpflanzen nach gleichzeitigen Correspondenzen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXV, 1886, str. 97-116.

1931. *Krummel L.*, Johannes Drändorf, ein Märtyrer des Hussitentums in Deutschland (Worms). Theologische Studien, 1869, 130 a d. Viz též *Adelung*, Allg. Gel. Lex. II, 1787, 752-3.

1932. *Bernhardt*, Die Inanspruchnahme des Reiches durch die Hussitenkriege, Dissert., Halle, 1901, 8°.

4. Uhry.

1933. *Bartolomaeides Lad.*, De Bohemis Kishontensibus antiquis et hodiernis commentatio historica, Wittebergae. 1783, 4°. — Editio 2., Posonii 1796, 4°, str. 26, (1). Z obsahu: Bohemos, quos Hussitas vocant, seculo XV. multis ducibus in Hungariam commigrasse, utriusque gentis et regionis scriptores magno consensu tradunt: vid. Joh. Thurocz, Chron p. 60. seq. edit. Schwandtner, Bonfinius, Rerum Hung. Dec. III, lib. 3. p. m 288. lib. 4. p. 306. lib. 5. p. 313. seq. lib. 10. p. 375. Pessina in Marte Moravico lib. V. c. 1. p. 520, 576, 580, 622, 655. Matth. Belius in Praef. ad Gramat. germ. Idem in Notitia Hung. novae passim. Sectio I. De adventu Bohemorum ad Kishontenses, eorumque fatis. Sectio II. De coloniis Bohemorum in comitatu Kishontensi positis, earumque posteris. Sectio III. De facie rerum ecclesiasticarum in Kishont, per Bohemos mutata.

1934. *Bartolomaeides Lad.*, Memorabilia provinciae Csetnek, Neosolii, 1799, m. 8°, str (10), 336, 4 tab. Sectio III. Politica, § 46. Bohemi ab Elisabetha duce Giskra evocati. § 47-8. Vestigia Bohemorum. § 172 a d.: Memorabilia ex templis deprompta.

1935. *Bartolomaeides Lad.*, Inclyti superioris Ungariae comitatus Gömöriensis notitia historico-geographico-statistica, Leutschoviae, 1805-8, 4°, str. VIII, 782, (2), 1 mapa. Z obsahu: Cap. II. 1. De incolis antiquis. § 25: Bohemi tempore Elisabethae reginae hic considentes (Bohemi Giskrani). Cap. II. 5. Historiam civilem exponens. § 12-7: Dissidium Elisabethae reginae et Vladislai I. regis, secutus hinc Bohemorum adventus cum variis actis fatisque (§ 15. Pugna ad oppidum Lossoncz.) § 18-9: Fata provincialium sub Matthia Corvino. § 20-1: Sub Vladislao et filio eius Ludovico II. Cap. II 6. Historiam ecclesiasticam continens. § 8-12: Periodus Bohemo-Hussitica, historice descripta. Na mapě vyobrazeny typy a kroje: Foemellae vestitu bohemico ad Balogum et Rimam.

Colonus inferior. partium. Cerarius ad Balogum. Opilio Granensis. Colonus ad Granum.

1936. Híbaňja nabožienskuo v XV. tom storočí. Hurban, Slovenskje Pohladi I. 1851, str. 28.

1937. *Koula Jan*, Příspěvek ku poznání »husitských« kostelíků na Slovensku. Slovensko, Premie Umělecké Besedy na r. 1901, str. 132-44, s vyobraz.

1938. Roty bratrské viz Aksamit č. 911, Jan Jiskra z Brandýsa č. 1162, bratří Komárovští č. 1196, Pankrác z Lipt. S. Mikuláše č. 1389, bratří Podmaničtí č. 1417, Švehla č. 1573, Talafus č. 1578, Tetaur č. 1585, Vítovec č. 1649.

1939. *(Jireček H.)*, Válečné jízdy Táborův a Sirotkův do Uher, viz č. 899.

1940. *Sasinek*, Slovanské válečníci v Uhorsku, viz č. 900. Srv. *Šolc Jindř.*, Národnost (č. 1737) 1881, § 33.

1941. Výpravy Husitov do Uhorska, viz č. 901.

1942. *Saint René Taillandier*, Tchèques et Magyares, Bohême et Hongrie XVe-XIXe siècle, Histoire, littérature, politique, Paris, 1869, 8°, str. XII, 506. (Otisk z Revue de Deux Mondes.) Viz: Jiří z Poděbrad.

1943. *Tomášik Sam.*, Doba Hussitov v Gemeri. Letopis Matice Slovenskej, IX, sv. 1. Turč. Sv. Martin, č. 29, 1872, str. 48-50.

1944. *Jireček Jos.*, Duchovní styky Čechův a Maďarův za XIV. a XV. věku a uherští Husité. Čas. Č. Mus. 1885, str. 387-94. Srv. Pokrok 1885, č. 150. — *Týž*, Einiges über die culturellen Beziehungen der Ungarn und Böhmen im XIV. und XV. Jahrhunderte und über die ungarischen Hussiten. Sitz.-Ber. K. Böhm. Ges. Wiss., Prag, 1885, str. 101-13. Otisk, 1885, 8°, str. 15. — *Hunfalvy P.*, Jireček und die ungarischen Hussiten. Ungar. Revue V, 1885, str. 742.

1945. *Raffay*, Die Hussiten in Ungarn. Zeitschr. f. wissensch. Theologie XXXV, str. 184.

1946. *Loserth*, Wiclif husitische Lehren nach Ungarn, viz č. 1930.

1947. *Beckmann Gustav*, Der Kampf Kaiser Sigmund's gegen die werdende Macht der Osmanen, 1392-1437, Gotha, 1902, 8°, str. X, 118. — Polemika s *J. Carem*, Histor. Zeitschr. N. F. LVI. B. (92. B.), 1904, str. 383-4.

D. Polsko a Rusko.

1948. *Raynaldi*, Annales ecclesiastici (Bibl. Č. Hist. II, č. 1317.)

1949. *Theiner*, Monum. Pol. Histor. (ibid., č. 179) II. 25 (o nařízeních proti Husitům v Polsku).

1950. *Raczyński Ed.*, Codex diplom. Maioris Poloniae (ibid. č. 359, 360), str. 172.

1951. *Raczyński*, Codex diplom. Lithuaniae, ibid. č. 363.

1952. Codex epistolaris saeculi XV. I. ed. Sokołowski A. - Szujski J., 1384-1492, Kraków 1876; II. ed. Lewicki A., 1382-1445, 1891; III. ed. Lewicki A., 1392-1501, 1894, viz Monum. medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, Bibl. Č. Hist. II. č. 181, tom II, XII, XIV.

1953. *Daniłowicz*, Skarbiec diplomatów I-II. 1860-2, viz z obsahu: Bibl. Č. Hist. II, č. 364.

1954. Liber cancellariae Stanislai Ciołek, Ein Formelbuch der polnischen Königskanzlei aus der Zeit der Hussitischen Bewegung. Arch. Öst. Gesch. XLV, 1871, I. str. 319-545; II. ibid., LII. 1874, str. 273. Otisk, Wien, 8°. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1729. * L(iske) X., Przewodnik naukowy i literacki 1875, I, str. 473.

1955. *Prochaska Ant.*, Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae (1376-1430). Monumenta medii aevi historica (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 181), Cracoviae 1882, 4°, str. XC, 1113.

1956. *Perwolf J.*, Příspěvky k českým dějinám 15.-16. století, viz č. 903.

1957. Literae procerum totiusque communitatis nobilium regni Poloniae ad tractatus super tranquillo statu eiusdem regni et praesertim super dando ordine, quo virus pestiferae haeresis Husitarum, quod regnum Bohemiae proxime contiguum maculavit, ab ipsius regni Poloniae propellatur, in parlamento generali congregatorum, per quos Martino V. papae supplicant, ut dismembrationem palatinus Lublinensis pro episcopatu Chelmensi per Johannem, episcopum Chelmensem, a sede apostolica impetratam revocet et episcopatui Cracoviensi restituat. *Dudík*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227); otisk, str. 44.

1958. Marcin V. pomawia króla polskiego i Witolda o sprzyjanie Husytom. Niemcewicz, Zbiór pamiętników, I, č. 2215.

1959. Sigismundus, Romanorum, Hungariae et Bohemiae rex, iustificat Wladislaum, regem Poloniae, quod haereticis Viclevistis de Bohemia non praebuit auxilia. Dudík, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251) str. 455.

1960. *Moosbach*, Przyczynki do dziejów polskich z archivum miasta Wrocławia, Poznań, 1860, 8°, str. 92 (o věcech husitských 1426). Srv. Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248) VI, 83.

1961. *Wiszniewski*, Historya literatury polskiej V, str. 14, 43, 296 (o husitech v Polsku).

1962. *Brückner Al.*, Geschichte der Polnischen Literatur, Leipzig, 1901, 8°, str. 18. Polské vydání, Warszawa, 1903.

1963. *Droysen*, Geschichte der preussischen Politik II, 1, str. 343.

1964. *Voigt*, Geschichte Preussens VII, str. 597 (o spolku Vladislava s Čechy 1431).

1965. *Perwolf Josef*, Čechové a Poláci v XV. a XVI. století. Osvěta III, 1, 1873, str. 762-78, 813-23, 896-916. Obsah: 1. Poměr Čechův k Polsku a k Litvě za husit. hnutí. 2. Polská strana v Čechách, její zápas s německorakouskou. Jiří Poděbradský a král polský Kazimír. Jagajlovići na českém trůně. 3. Husitství v Polsku. 4. Čeští válečníci a české válečné umění v Polsku a v zemích litevskoruských. 5. Habsburgové — králové čeští. Jich snahy o nabytí koruny polské. Poselství českých pánů do Polska. 6. Čechové a Poláci r. 1618-1620. 7. Duchovní svazky Čechův a Polákův. Jednota českých bratří. Český jazyk v Polště. — Srv. *týž*, Славяне, č. 903.

1966. Jak v starých dobách smýšleli v Polsku o Češích. Slavia I, 1875, str. 644.

1967. *Tomek W. W.*, Poměry mezi Čechy a Polskem během války husitské. Výroční zpráva Král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1878, 8°, str. 14-40.

1968. *Koniecki O.*, Geschichte der Reformation in Polen, Breslau, 8°. str. VIII, 165. Z obsahu: Der Hussitismus in Polen. Die böhmischen Brüder in Polen.

1969. *Jabczyński J.*, O Husytach w diecezyji poznańskiej w XV. wieku, Grodzisko 1860, 8°. str. 22 Otisk z čas. Tygodnik katolicki.

1970. *Sokołowski Aug.*, O stosunkach czesko-polskich za czasów wojen husyckich. Dziennik literacki 1868, č. 31-6. Též otisk, 8°.

1971. *Týž*, Ostatni obrońcy husytyzmu w Polsce. Przegląd Polski 1870, I, str. 77-118. Též otisk, Kraków, 1870, 8°.

1972 *Papée Fryd.*, Stosunki polsko-czeskie, Kraków, 1877, 8° (r. 1447-1507).

1973. *Prochaska Ant.*, Polska i Czechy w czasach husyckich aż do odwołania Korybuta z Czech. Rozprawy Akademii Umiej., wydział hist.-fil., VII. Kraków, 1877, 147-283; VIII. 1878, 11-193. Otisk. — Polemika: *Smolka Stan.*, Polska wobec wojen husyckich, Ateneum I, Warszawa 1879, str. 59-92, 227-47, 423-63. * Čas. Č. Mus. 1881. str. 315. — Obrana: *Prochaska A.*, W kwestyi polsko-hussyckiej, Przewodnik naukowy literacki VIII, Lwów, 1880, str. 76-92.

1974. *Prochaska Ant.*, Polska i Husyci po odwołaniu Korybuta z Czech. Przewodnik naukowy i literacki XI, 1883, str. 262-76, 351-77, 467-77, 534-56. Otisk, Lwów, 1883, 8°.

1975. *Koryciński Č.*, Poměry Čech k Polsce a jich význam v politickém ruchu šlechty polské v XV. věku. Slovanský Sborník II, 1883, str. 585-92.

1976. *Prochaska Ant.*, Kwestya husycka w I. 1423-9. Ateneum, Warszawa, 1887, III, 482-521. Polemika proti *Lewickému A.*, č. 1980.

1977. *Sutowicz Julian*, Stosunek Władysława Jagiełły do Husytów czeskich. Biblioteka Warszawska 1879, II. czerw., str. 327-40, III. lip., str. 41-56. * *Prochaska Ant.*, W kwestyi polsko-hussyckiej. Przewodnik naukowy a literacki VIII, Lwów, 1880, viz č. 1973.

1978. *Smolka Stan.*, Szkice historyczne, serya I., Warszawa 1882, 8°, str. VIII, 360. Z obsahu: 2. Witold pod Grunwaldem. 3. Długosz. 4. Unia z Czechami (dodatky k tomuto článku od Smolky v Ateneum).

1979. *Bukowski Julian*, Dzieje reformacyi w Polsce od wejścia jej do Polski aż do jej upadku, 8°, I, Kraków, 1883, str. XV, 709 (o husitství v Polsku); II, 1883, str. 599.

1980. *Lewicki An.*, Ein Blick in die Politik König Sigmunds gegen Polen in Bezug auf die Hussitenkriege (seit dem Käsmarker Frieden), Arch. Öst. Gesch. LVIII, 1886, 2, str. 327-410. Otisk, Wien, 1886, 8°, str. 84. * Ungarische Revue IX, 1889, str. 582. — Srv. *Prochaska A.*, Kwart. histor. I, 1887, str 512-5; Dr. B., Polityka Zygmunta Luxemburczyka wobec Polski w czasie wojen husyckich. Przewodnik naukowy i literacki XIV, Lwów, 1886, str. 1198-1203. Srv. č 1976.

1981. *Klecanda Jindřich*, Polsko a Čechy za válek husitských až do odchodu Sigmunda Korybuta z Čech, Příbram, Program r. gymn., 1891, 8°, str. 24. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXX, str. 43; *Prochaska A.*, Kwart. histor. VII, 1893, 143.

1982. *Brückner Al.*, Zur Geschichte des Hussitismus in Polen. Arch. Slav. Gesch. XV, 1893, 317-8. Srv. *týž*, Kazania husyty polskiego. Prace filolog. IV, 1893, 561.

1983. *Klecanda J.*, Polsko a Čechy za válek husitských od sjezdu v Kežmarku do bitvy u Lipan a smrti krále Vladislava, Příbram, Program r. gymn., 1895, 8°, str. 17. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXIII, 61; XXXV, 28.

1984. *Konrád K.*, Husitism v Polsce. Vlasť III, 1886-7, str. 479-84, 526-30.

1985. *Perwolf*, Husitství v Polsce, Vesna, 1891.

1986. *Prochaska Ant.*, Husyta Polski (Mikołaj Kornicz Siestrzeniec). Szkice historyczne z XV. wieku, Warszawa 1892. Otisk článku: *Týž*, Mikołaj Kornicz ze Siestrzeńca, Husyta Polski, Przewodnik naukowy i literacki III, 1875, str. 945-66.

1987. *Goll Jaroslav*, K. Sigmund und Polen 1420-36 Mitth. Inst. Öst. Gesch. XV, 1894, str. 441-78, XVI, 1895, str. 222-75. Viz č. další.

1988. *Lewicki An.*, Król Zygmunt Luxemburski a Polska, 1420-36. Kwartalnik Historyczny X, 1896, str. 67-91 (proti Gollovi č. 1987). Srv. Čes. Č. Histor. I, str. 126.

1989. *Goll Jar.*, Čechy a Prusy, viz č. 903.

1990. *Halban A.*, Przyczynek do stosunków kościelno-naukowych Czech i Polski w wiekach średnich Biblioteka Warszawska 1895, I, str. 524-33.

1991. *v. Döllinger Ign.*. Beiträge zur Sektengeschichte des Mittelalters II, 1890, str. 668-73.

1992. *Bidlo Jar.*, Čeští emigranti v Polsku v době husitské a mnich Jeronym Pražský. Čas. Č. Mus. 1895, str. 118-28, 232-65, 424. Srv. *Brückner Al.*, Biblioteka Warszawska 1892, str. 460-71: Kazania średniowieczne (o Jeronymovi).

1993. *Prochaska Ant.*, W czasach husyckich. Rozprawy Akad. Umiej.. wydział histor., XXXVI. (Serya II., tom. XI), 1897, str. 166-288. Otisk, Kraków, 1897, v. 8°, str. 123. * Č. Čas. Histor. III, str. 377-8, V, str. 31; Записки Товар. Імени Шевченка XXXIV.

1994. *Wirth Albrecht*, Jagjello und Husiten. Geschichte Asiens und Osteuropas, Halle, I, 1904, 8°, V. díl, stať 2.

1995. *Szaniecki J. O.*, De linguae Bohemicae sive Czechicae in Polonia usu diplomatico 1815, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 356.

1996. *Palacký Fr.*, Jazyk český na dvoře litevském v XV. věku. Čas. Č. Mus. 1831, str. 280-3.

1997. *Perwolf Jos.*, Duchovní svazky Čechův a Polákův. Český jazyk v Polště. Osvěta III, 1873, str. 901-16 Viz č. 903.

1998. *Papée Fryderyk*, Polska i Litwa na przełomie wieków średnich, I, Kraków 1903, 8°, str. 422. Styky českopolské XV. věku.

1999. *Szelągowski Adam*, Wzrost państwa polskiego w XV. i XVI. w. Polska na przełomie wieków średnich i nowych. Lwów, 1904, 8°, str. 404. Z obsahu: Reformacya w Czechach (husitství). Zabiegi o koronę czeską (Jagiellonci).

2000. *Górski K.*, O rozwoju sztuki wojennéj w Polsce w XV. w. Biblioteka Warszawska, 1890, II.

2001. *Анненковъ Ю.*, Гуситы въ Россіи въ XV. и XVI. столѣтіяхъ, Церковно-историческій очеркъ. Странникъ, Учено-литературный Журналъ, С. Петербургъ 1878, str. 44 a d. Též otisk, 8°.

2002. *Пальмовъ И.*, Къ вопросу о сношеніяхъ Чеховъ-Гуситовъ съ восточною церковію въ половинѣ XV. вѣка, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13575.

2003. Viz též literaturu ruskou, uvedenou v II. díle. č. 13558-71.

Článek 1. Úvody válek husitských (1419-20).

(Od polovice srpna 1419 do polovice máje 1420.)

1419.

2004. Anonymus de morte Wenceslai. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II. č. 13454), I, str. 528-34.

2005. Gespräche in dem Reiche derer Todten (121. Entrerevuě), zwischen dem römischen Kaiser und König in Böhmen Wenceslao, zugenannt der Faule, welcher seiner Untugenden und übelgeführten Regiments halber des Kaiserthums entsetzet worden, und Wladislao Jagellone, Könige in Pohlen und Gross-Hertzoge in Lithauen . . ., worinnen beider Potentaten sehr von einander differirende Lebens-Art, folglich des Ersteren lasterhaffte und unchristliche und des Andern löbliche und tapfere Thaten, nebst vielen remarquablen Dingen enthalten, Leipzig 1732, 4°, str. 88 (s vyobraz. rozmlouvajících, v pozadí lazebnice Zuzana převáží podle pověsti známé, Bibl. Č. Hist. II, č. 13420-31, Václava).

2006. Querimonia contra reginam Sofiam. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 310-1. Srv. ibid. 308-10: Querimonia contra regem Wenceslaum.

2007. *Flajšhans V.*, Vrstevník Husův, zpráva o kodexu kapit. knihovny svatovítské z r. 1418-31, viz č. 414.

2008. Akta veřejná i sněmovní v Čechách i v Moravě. Archiv Český III, str. 205-13. Obsah: 12. Obec na Bzí hoře sebraná svolává Čechy všecky ke schůzce ku Křížkům (Kostelec pod Křížky), 1419, 17. Sept. 13. Artikulové podávaní od obce království Českého králi Sigmundovi před jeho přijetím do země, s. d. 1419. 14. Oldřich z Rosenberka vstupuje v zápis, kterýž páni čeští s ovdovělou královnou Žofií učinili, k hájení zemského řádu, s. d. 1419. 15. Provolání k obcem Pražským jménem krále Sigmunda, královny

Žofie i pánův Českých učiněné, aby bouřek v městě nezdvihali, 1419, Sept. 16. Páni čeští a Pražané rozpisují ke všem Čechům a Moravanům příčiny, pro které král Sigmund Uherský nemá za krále Českého jmín ani přijímán býti, 1420, 20. apr.

2009. Psaní česká císaře Sigmunda (1414-37) viz Archiv Český I, str. 5-51.

2010. Zboření kláštera Kartouzského na Smíchově viz: *Andreas Ratisbonensis* (č. 71); Tractatus de longaevo schismate (č. 57). *Palacký*, III, 1, str. 313, 327; *týž*, Urkundliche Beiträge I, 7.

2011. Píseň proti Janovi Husovi a jeho následovníkům (po zboření kláštera kartouzského). Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. II, č. 74, str. 64. Incipit: Již se raduj, církev svatá, protiviť se sběř proklatá. Srv. *Künter*, Zur Geschichte der Hussiten in Prag, č. 84: Gaude, mater ecclesia.

2012. *Nebeský V.*, Souvěká píseň hanlivá na Husity. Čas. Č. Mus. 1851, III, str. 114-21. Incipit: Všichni poslúchajte, chválu Bohu vzdajte, žalujiť na ty Husy ... Viz č. další.

2013. Angstgedicht eines böhmischen Mönches bei dem Ausbruche des Hussitensturmes, geschrieben zwischen 1415 und 1419. Incipit: Omnes attendite, animum advertite. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 93-5.

2014. *Patera Ad.*, Žaloby na Husity. Z rukop. Admontského. Č. Mus. Filolog. III, str. 162-75. Incipit: Slyšte všichni, staří i vy děti, coť já vám chci pověděti. Explicit processus contra hereticos, videlicet Wikleffistas. — Srv. *Nebeský V.*, Čas. Č. Mus. 1852, str. 141-51 (z rukop. musejního).

2015. *Kolář Mart.*, První hora Tábor v Čechách (t. j. nynější »Holý vrch« mezi Bechyní a Chrašťany). Pam. Arch. VI, 1865, str. 213-5. Viz polemiku: *Hraše J. K.*, Pam. Arch. V, str. 231; *Zoubek Fr.*, Pam. Arch. VI. str. 180; *Toman*, č. 821.

2016. *Leonier Max*, Orebité. Vznik a válečné jejich počiny. Archiv, Rozhledy po kraji Král. Hrad. I, v Černilově, 1904, str. 15 a d.

2017. *Tomek W. W.*, Menší Město Pražské a zpuštění jeho ve válce Husitské. Pam. Arch. IV, 1860, str. 130-7, 145-54. Srv. č. 155.

2018. Praha r. 1419. Praha (čas.), 1891, č. 63.

2019. *Kuffner Han.*, Hradec Králové 1419 (t. j. na začátku válek husitských), veliký plán s vysvětlivkami, v museu v Hradci Král.

2020. Šachta Táborská (v Kutné Hoře). Úryvek z dějin válek husitských. Illustr. Evangel. Věstník II, 1866-7, str. 8. Srv. Šachta Táborská. Praha (čas.), 1869, str. 255. *Palacký*, III, 1, str. 339.

2021. Přepadnutí Husitů v Kutné Hoře. Illustr. Evangel. Věstník II, 1866-7, str. 18.

2022. Rozmlouvání mezi Prahou a Kutnou Horou (verše 1420). Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 51, b, γ, str. 63. Incipit: Toto písmo jest popsáno, když jest bylo počítáno. Srv. *Hanuš*, Dodatky III, 51. — Srv. *Sreznĕvskij*, Čas. Č. Mus. 1840, str. 410-2.

2023. Historische Nachrichten von der Unternehmung Heinrichs Renckers, Herrn zu Tschochau, wider Herrn Hincko Bercka von der Duba zu Hohenstein, sammt deren Folgen im Jahre 1419. Lausitzisches Magazin VIII, 1775, str. 69-74, 101-6.

2024. Einige Nachrichten von den drei ersten Feldzügen der Oberlausitzer wider die Hussiten nach Böhmen, Mähren und vor dem Carlstein. Lausitz. Magazin VII, 1774, str. 149-54, 193-9.

2025. O vpádu Husitů do Horní Lužice viz Miscellanea Saxon. XIII, str. 327. — Provinzial-Blätter I. 286, 427; II, 22.

1420.

2026. *Grünhagen C.*, Der Reichstag zu Breslau und das Strafgericht des Kaisers Sigmund im J. 1420. Abhandl. Schles. Ges. für vaterl. Cultur, Phil.-hist. Cl., II, Breslau 1868, str. 1-19. Otisk, 1869, 8°. Srv. Zeitschr. Gesch. Schles. IX, 1869, str. 399.

2027. *van Houtte H.*, Lettres de Martin V., concernant l'hérésie hussite, dans les Pays Bas. Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique XXVI.

Žižka u Plzně (listop. 1419-22. břez. 1420).

2028. Die Hussiten in Pilsen. (Aus *Joh. Tanner's* lateinischen Chroniken Pilsens, welche J. St. Zauper im Auszug übersetzte und zu Pilsen im J. 1835 herausgab). Prag, Beil. zu »Ost. u. West«, 1843, str. 645. Viz č. 119.

2029. *Šrámek A. J.*, Žižka zval Plzeň »sluncem vlasti«. Český Lev, 1871, č. 48.

2030. *Šrámek A. J.*, Jak Husité s Plzeňskými nakládali a jak tito jim toho spláceli. Český Lev 1871, č. 66.

2031. *Hruška*, Kniha pamětní viz č. 422.

2032. *Urban Michal*, Aus dem Volksleben des Tepl-Weseritzer Hochlandes, Ein Beitrag zur deutsch-böhmischen Volkskunde, Mies, 1903, 8°, str. 164-8: Die Hussiten in und um Neumarkt (1419-21).

Založení Tábora (Sezimovo Ústí, dobyto 21. února 1420).

2033. Die von den Hussiten zerstörte ehemalige Stadt Austí bei Tábor. Der an diesem Platze neu entstandene Marktflecken. *Kalina v. Jäthenstein*, Belehrung- und Unterhaltungsblatt für den Landmann und kleinen Gewerbmann. III, Prag, 1840, str. 304-6.

2034. *Hejduk Fr.*, O sboření někdejších měst Hradiště a Ústí Sezimova a o založení královského města Tábora. Tábor (čas.), VI, 1869, č. 8-9.

2035. *Šubert Fr. Ad.*, Tábora dvojí vydání (k historii Tábora a Ústí Sezimova). Pokrok 1877, č. 233, 238-9. Srv. týž, Na jihu českém, ibid., č. 227 a číslo další. Viz též *L. P. L.* (t. j. *Fryč Leop.*), Město Tábor a Sezimovo Ústí v prodeji r. 1437. Český Jih VIII, 1879, č. 1.

2036. Švehlova sbírka starožitností z bývalého Ústí Sezimova (v městském museu v Táboře), viz Zprávy o činnosti rady městského Musea v Táboře.

2037. *Šubert Fr. Ad.*, Z českého jihu, v Praze, s. a., 8°, 364. (Z našich a cizích vlastí II.) — Nové vyd., v Praze, 1902-3.

2038. Sezima z Ústí viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18514.

2039. Sezimovo Ústí. Method XXI, 1895, str. 59 (nálezy).

2040. *Zoubek Fr. J.*, Památky strany pod obojí v Čechách. Pam. Arch. VI, 1865, str. 180. Srv. *Kolář M.*, První hora Tábor, č. 2015.

2041. *Kolář Mart.*, Obraz města Tábora a jeho okolí v letech 1432-50, dle nejstarší knihy gruntovní. Pam. Arch. IX, 1872, str. 259-79. Srv. Progr. real. gymn., Tábor, 1871.

2042. *Zap K. V.*, Děkanský chrám v Táboře. Pam. Arch. V, 1863, str. 364-8 (s úvodem o založení m. Tábora).

2043. *Zenkl Fr. D.*, Město Tábor, jindy a nyní. Český Jih XII, 1884, č. 42-4.

2044. *Týž*, Král. město Tábor, v Táboře, 1884, 8°, (popis založení a památností T.).

2045. *Поташевъ*, Городъ Таборъ и его славная исторія, 1885. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2898.

2046. *Týž*, Tábor, Průvodce po městě a jeho okolí, Tábor, 1886, 8°, str. 119, 12 obr., 3 mapky (o založení).

2047. *Thir Karel*, Hradiště hory Tábor jako pevnost v minulosti I, Tábor, progr. gymn., 1893, 8°, str. 3-61. Viz č. další.

2048. *Týž*, . . ., v Táboře, 1895, 8°, str. 275. Obsah: I. Nejstarší opevňovací stavby městské. II. Válečná kronika města v 17. a 18. stol. Vyobrazení m. Tábora, str. 19-22.

2049. Staré hradby m. Tábora. Světozor VII, 1873, str. 189 (s vyobraz.)

2050. *Dolejšek Bol.*, Přehled dějin král. m. Tábora, Průvodce po Táboře, str. 1-3. Viz Topografie, Čechy: Tábor.

2051. *Toman*, Husitské válečnictví č. 821.

Bitva u Sudoměře (25. března 1420).

2052. *Aeneas Sylvius*, Kronika česká (č. 53) kap. 40.

2053. Die Sudoměřicer Schlacht. »Prag«, Beil. zu »Ost und West«, 1842, str. 803. — Srv. Bohemia XXII, 1849, 241-2 (o div. skladbě Kopeckého K. V., Žižka z Trocnova a bitva u Sudoměřic; bývá citováno jako studie).

2054. Bitva Sudoměřická. Viz *Wocel J. Er.*, Meč a kalich (srv. č. 801) příl. IX, str. 209-11.

2055. *Herben Jan*, U Sudoměře »železní páni« pobiti, Pověsti a pravda. Ruch V, 1883, str. 376-7.

2056. *Toman*, Husitské válečnictví č. 821.

2057. Král Zikmund na sněmu říšském ve Vratislavi, 5. led.—8. dub., viz č. 1862.

2058. Čeněk z Wartenberka viz č. 1630.

2059. Smrt Jana Krásy, měšťana Pražského (1420, 15. břez.) viz *Komenský*, Historia persecutionum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210, kap. 11; *Tomek*, IV, str. 34-5. Srv. č. 1809.

2060. Sermones ad Bohemos (verše). *Höfler*, Geschichtschreib. d. hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) I. str. 541-57, II. 90-2.

2061. Verše po smrti Václava IV.: Nynie česká já koruna, zamúcena jakby vdova. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 51, b, α; *Hanuš*, Dodatky III, 51. Srv. *Sreznĕvskij*, Čas. Č. Mus. 1840, str. 409-10.

2062. Porok české koruny králi uherskému. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 51. b. β. Srv. *Sreznĕvskij*, Čas. Č. Mus. 1840, str. 409; *Palacký*, III, 1., str. 349, 365; Bibl. Č. Hist. I, č. 4281.

2063. *Herben Jan*, Vlastenecký básník (r. 1420). Ruch V, 1883, str. 344.

2064. Žaloba koruny české k Bohu na krále Uherského a sbor Kostnický. Incipit: Slyštež nebesa, kteréžť mluviti budu. Viz *Sreznĕvskij*, Č. Č. Mus. 1840, str. 409;

Jungmann III, č. 51; *Hanuš*, Dodatky III, č. 51.

2065. Proti husitům německé písně, 1420-1. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4896, 4901.

2066. Boření klášterů a kostelů skrze Tábory, viz č. 1761-71.

2067. Zničení kláštera v Milevsku (1420, 23. dub.), viz Topografie, Čechy: Milevsko.

2068. Písek viz *Matzner*, Král. m. Písek, v Písku, 1898, str. 48 a d.

2069. Žhář klášterního chrámu (cisterc. v Nepomuku) od Žižky potrestán. Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 63 (pověst).

2070. Dobytí Rábí (1420), viz dále č. 2156 a d.

2071. Zboření kláštera v Mnichově Hradišti (1420, 30. dub.), viz Topografie, Čechy, s. v.

2072. *Schmidt Valentin*, Die Ermordung der Goldenkroner Mönche durch die Hussiten (10. května 1420) Geschichte und Sage. Eine geschichtlich-psychologische Studie. Studien u. Mittheil. aus dem Benedict. Orden, Brünn, 1889, str. 262-5. Srv. *Pfeiffer Hans*, Kloster Goldenkron, Eine Erzählung aus der Hussitenzeit, Wien, 1904. Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1904, str. 88-9.

Článek 2. První výprava křižácká v Čechách

(od polovice května do počátku listopadu 1420).

2073. Tuto popsány jsú krajiny, vlasti a země, z nichž jest král uherský vyvedl lid k obležení Prahy. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 51, a, γ; *Hanuš*, Dodatky III, č. 51. — Srv. *Sreznëvskij*, Čas. Č. Mus. 1840, str. 409; *Palacký*, Dějiny III, 1., str. 331 (rukopis v Gersdorfské knihovně v Budyšíně).

Bitva u Poříčí na Sázavě (noc 19.-20. května 1420).

2074. Bitva u Poříče. Illustr. Evang. Věstník III, 1867-8, str. 35.

2075. Bitva u Poříče. »Praha« (čas.), II, 1868, str. 335.

2076. Žižka's List (verkehrte Hufeisen). »Prag«, Beil. zu »Ost u. West«, 1843, str. 326.

2077. Obrácené podkovy (Žižka u Poříče). Besídka pro záb. a pouč. 1887, č. 35.

2078. K historii 25. květ. r. 1420. Česká koruna 1878, č. 43.

2079. *Herben Jan*, Román litoměřický (1420), Pověsti a pravda. Ruch V, 1883, str. 343-4. Srv. *Komenský*, Historia persecutionum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), kap. 12.: Mučedlníci Litoměřičtí.

2080. *Haudek J.*, Aus der Hussitenzeit. Mitth. Nord. Böhm. Exc. Cl. XXV, 1902, str. 95-6 (Husité v Litoměřicích).

2081. Akta veřejná i sněmovní 1420. Archiv Český III, str. 213-9: 17. Vášnivý manifest Pražanův podobojích do krajů českých vyslaný, aby k obraně národu svého proti křižovníkům povstali a pomahali 1420. 18. Prohlášení veřejné čtyř artikulův Pražských (1420, 3. Jul., 1. Aug.). 19. Obec Pražská všecko zboží a statky měšťan z Prahy uteklých a obci nevěrných k obci potahuje, 1420, 26. Jul. 20. Pražané žalují všem vůbec Čechům na ukrutnost od krále Sigmunda proti Čechům prokázanou, 1420, 5. Nov. — K č. 19. Consignatio eorum, qui diffidaverunt Antiquae et Novae civitatibus Pragensibus, 1419, 6. Nov., 1420 post 24. Apr., viz Archiv Český IV, str. 375-81.

Bitva na Vítkově hoře, 14. července 1420. (Žižkov, také: Bojiště, Kalich.)

2082. *Höfler Const.*, Abhandlungen aus dem Gebiete der slavischen Geschichte III. Die Schlacht am Zizkaberge vor Prag 14. Juli 1420, mit Benützung eines bisher unbekannten gleichzeitigen Berichtes. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. B. XCV, 1879, str. 899-912.

2083. *Ebendorfer v. Haselbach Thom.*, Chronica regum Romanorum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1625.

2084. *Jana Čapka*, Píseň: Dietky, Bohu spievajme, viz *Vavřinec z Březové* (Bibl. Č. Hist. II, č. 3163).

2085. Bitva na hoře Vítkově. Besídka pro záb. a pouč. 1866, č. 30.

2086. Obležení Prahy. Bitva na Žižkově. Národní Listy 1878, č. 133-4 (výňatek ze IV. dílu Děj. m. Prahy od *W. W. Tomka*).

2087. *K. J.*, Zápis o bitvě na Vítkově u Prahy l. 1420. Č. Čas. Histor. II, 1896, str. 266.

2088. Žižkov u Prahy. Světozor III 1869, str. 232, 240.

2089. *S.*, Po bitvě na Žižkově. Illustr. Evang. Věstník III, 1867-8, str. 130-1.
2090. Po bitvě na Žižkově. »Praha« (Čas.), II, 1868, str. 367-8.
2091. Bitva na Vítkově viz *Toman* č. 821.
2092. O pomníku na Ž. viz č. 771.

Sigmund korunován, 28. července 1420.

2093. *Batěk Jos.*, Smutná korunovace česká. Národní Listy 1887, č. 199.
2094. Verše o korunovaci: Porok koruny české ku pánóm českým o korunování krále uherského. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 51 a *Hanuš*, Dodatky III. 51. — Srv. *Sreznĕvskij*, Čas. Č. Mus. 1840, str. 410. e. (Budyšín, v Gersdorfské knihovně); *Palacký*, III, 1, str. 378. Viz č další.
2095. Coronae regni Bohemiae satira in regem Hungariae Sigismundum 1420. *Höfler*, Geschichtschreiber hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 321-7. — Srv. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 122; *Dudík*, Ceroni (Bibl. Č. Hist. II, č. 203), str. 477-81.
2096. Seznam předmětů na Karlštejn odvezených r. 14.0 (31. července). *Podlaha-Šittler*, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze (Děd. sv. Prokopa č. 43), v Praze, 1903, str. 84, LXII, č. IX, podle Pešiny. Phosphorus septicornis (Bibl. Č. Hist. II, č. 2662), 1673, str. 478-80.

2097. *Spiess*, Kněz Ambrož a Hradečtí v letech 1420 2, viz č. 916.
2098. *Spiess*, Ze života kněze Ambrože Hradeckého, viz č. 916.
2099. Wie es in Prag unmittelbar nach der Occupation des Prager Schlosses durch Hussiten aussah? Bohemia 1878, č. 330. (Podle *Tomkova* Děj Prahy IV.)
2100. R. 1420. na Hradě Pražském. Boleslavan 1861, 172.

Bitva u Boru Panského (12. října 1420).

2101. Bohuslav ze Švamberka na Boru viz č. 1572.
2102. Žižka kämpft gegen Bohuslaw von Schwamberg. »Prag«, Beil. »Ost u. West«, 1843, str. 326.
2103. *Toman Hugo*, Bojiště Žižkovo u Panského Boru (1420). Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, 1892, str 256-62. Otisk, v Praze, 1893, 8°, str. 256-62. Srv. č. 821.

Sigmund poražen u Pankráce (u Vyšehradu) (1. listop. 1420).

2104. Psaní S. viz č. 2009.
2105. Obležení Vyšehradu. Illustr. Evang. Věstník III, 1867-8, str. 55-7, 69-70.
2106. V literatuře o Vyšehradu: *Hammerschmidt*, Gloria Wissehrad. eccl. 1700 Bibl. Č. Hist. II, č. 1856); *Redel*, 1710 (č. 2767); *Legis-Glückselig*, 1853 (č. 7219); *Mikovec*, (č. 7220); *Ruffer*, Historie Vyšehradská 1861 (č. 7221).
2107. *Loserth J.*, Zur Geschichte der hussit. Beweg.: 1. Lateinisches Lied über die Schlacht beim Wyschehrad. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 290-1. Viz Incipit č. 87.
2108. Mikeš Divůček z Jemništ viz č. 1016.
2109. Bitva u Pankráce před Vyšehradem. Světozor I, 1867, str. 169.
2110. Smrt Jindřicha z Plumlova po bitvě na Pankráci. Světozor, XIX, 1885, str. 526 (s Jenneweinovým obrazem.
2111. Fragmentum de Sigismundo rege e codice chart. saec. XV. Srv. *Dudík*, Ceroni (Bibl. Č. Hist. II, č. 203), str. 483-4.
2112. *Šolc Jindř.*, Stav národnosti české po bitvě u Vyšehradu. Národnost (Politická bibliotheka česká), 1881, str. 194-200, § 30.
2113. Národní uvědomění: Manifest Pražanů 1420. 5. listop. České Listy I, 1887, str. 41-2. Srv. č. 1727 a d.
2114. *Toman*, Obléhání Vyšehradu a bitva 1. list. 1420, viz č. 821.

Příbenice (dob. 13. listop. 1420).

2115. *Wagner Theodor*, Příběnické dějiny. Viz Sedláček, Příběnice (č. 2123), str. 34.
2116. Vojenská lest zajatého Korandy. Jindy a Nyní 1833, I, str. 57.
2117. Die Gefangenen auf der Burg Pribenitz, Eine Hussitenscene. Rainold, Erinnerungen II, F. 4, Wien-Prag, 1836.
2118. Hrad Příbenice v Táborsku. Lumír, IX, 1859, str. 231-3.

2119. *V-ů*, Zboření hradu Příběnického. Tábor (čas.), 1864, č. 6.

2120. Příbenice v Táborsku. Tábor (čas.), 1869, č. 17. Srv. tamtéž, č. 4-7, Drachovský A. (histor. povídka).

2121. *Šubert Fr. Ad.*, Z českého jihu, v Praze (viz č. 2037), str. 364, 2. vyd. 1902, str. 55-69.

2122. *Sedláček Aug.*, Průvodce po památných místech okolí Táborského. v Táboře, s. a.. 8°, str. 24: 1. Příbenice, 2. Choustník, Kozí, 3. Klokoty.

2123. *Sedláček Aug.*, Příběnice. v Táboře, 1877, 12°, str. 34. Otisk z Českého Jihu V. 1876, č. 1-4.

2124. *Baker James*, A Pompeii in Bohemia. The Cornhill Magazine 1890. — Český překlad: Český Jih, 1891, 11. července. — Srv. České Pompeje (Příbenice). Čas. Č. Turistů, 1893, str. 67-9 (výtah).

2125. Příbenice. Čechy VIII, str. 53.

2126. *Sedláček*, Hrady a zámky VII, str. 60 a d.

Článek 3. Praha. Druhá výprava křižácká.

(R. 1420 listop. do 1421 říjen.)

2127. *Příbram M.*, Articuli et errores Taboritarum, Bludní artikulové, kteří od některých kněží strany Táborské vedeni byli (10. pros. 1420 v domě Zmrzlíkově, na sjezdu obojí strany). — Srv. Kronika *Vavřince z Březové* č. 916; *Příbram*, Život kněží Táborských č. 394; *Procháska*. Miscellaneen č. 3, II, str. 279-93, 309-14; srv. č. 398, 2134.

2128. *Andreas Ratisbonensis*, De Hussitis, viz č. 73.

2129. Táborské sekty, Martínek Húska, Petr Kániš a jejich učení, viz č. 542, 543-51.

2130. Adamité (Adamníci, Mikulášenci) viz č. 553-74. Mikulášenci viz ještě další literaturu.

2131. Rozdvojení Táborův a Sirotkův viz *Tomek* č. 285 a *Winter* č. 286.

2132. Orebité viz č. 2016.

2133. Akta veřejná sněmovní (listopad 1420-1421 1. říjen). Archiv Český III, str. 225-33: 22. Oldřich z Rosenberka prohlašuje vůbec, že od krále Sigmunda i od něho čtyrem artikulům Pražským svoboda se dává, 1421, 25. Apr. 23. Král Sigmund všem stavům a obcem království Českého na sněm sebraným poselství své vzkazuje, 1421, 27. Mai. 24. Zápis velikého sněmu Čáslavského proti králi S. 1421, 7. Jun. 25. Stížní artikulové proti králi S. ze sněmu Čásl. vydaní, 1421, Jun. 26. Odpověď S. na stížné artikule sněmu Českého, 1421. — Psaní česká císaře Sigmunda viz č. 2009.

2134. Hádání v domě Zmrzlíkově (Štupartův, 1420, 10. pros.): Beiträge zur Hussitengeschichte: Congregatio omnium communitatum in Praga Antiqua, in qua in domo Zmrzlikonis ista sunt facta, anno 1420. *Procháska*, Miscellaneen č. 3, I, 2, str. 279-93. Congregatio magistrorum Pragensium cum sacerdotibus Thaboritarum in castro Pragensi, anno 1420, I, 2, str. 271-9 (úvod historický a text). — *Palacký* III, 2, 52-7. — *Tomek*, IV, 123. — Č. 2127.

2135. *Schulz V.*, Zprávy historické v nejstarší knize města Brodu Českého z let 1421-96, Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, 1899, 8°, str. 43.

2136. Tvrchova žaloba na Husity z r. 1421. *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukop. Klement. Věstník České Akademie VIII, 1899, str. 416-7. Srv. *Höfler*, Geschichtschreib. hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), II, str. 74-6.

2137. *Šrámek A. Jar.*, Pražané a Táborité před Plzní r. 1421. Český Lev, VII, 1871, č. 58.

2138. Beroun 1421. 1. duben: Čech 1890, č. 46. (Některé doklady o hrdinnosti starých Husitů); *Zelinka*, Pražské Nov. 1896, č. 169; *Vávra*, Dějiny Berouna 1902, str. 37 a d.

2139. Dobytí Hory Kutné. Illustr. Evang. Věstník, III, 1857-8, str. 67-9.

2140. Dobytí Kutné Hory 1421. »Praha« (čas.), II, 1868, str. 336.

2141. Pokoření Němčíků Kutnohorských Hynkem Krušinou z Lichtenburka 25. dubna 1421. Světozor XX. 1886, str. 814 (s obr. V. Černého).

2142. Petr Zmrzlík ze Svojšína viz č. 1698.

2143. *Tomek W. W.*, Dobytí Ostaše (27. květ.) a obležení Broumova (17.-20. června) r. 1421. Příspěvek k dějinám husitské války. Pam. Arch. V, 1860, str. 180-2. Srv. *Tomek* č. 155.

2144 *Wintera Laur.*, Braunau zur Zeit des Hussitenkrieges. Deutsche Volkskunde aus dem östlichen Böhmen, vyd. Ed. Langer, IV, Braunau, 1904, str. 24 a d.

2145. **Kalich** (Žižka z Kalichu) a **Panna**, hrádky v Litoměřicku, vystavěné od **Žižky**. *Palacký*, III, 2, str. 88, 188.

2146. *Heber*, Burgen, IV, 230-3. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1799.

2147. Budečská Zahrada, 1874, 91.

2148. Kalich, Čechy VII, 1892, str. 195.

2149. *Brausewetter J.*, Aus dem nordöstlichen Böhmen. Mitth. C. Com. N. F. XIV, 1888, 74: Žižkův zámek.

2150. *Toman*, Husitské válečnictví č. 821, str. 295 7.

2151. *Vlček J.*, Kterak pravdivé jsou zprávy některých spisovatelů o přepadnutí Bělé r. 1421. Jizeran IV, 1883, č. 1.

2152. Nový Tábor na Moravě viz Bedřich ze Strážnice a Tomáš z Vyzovic č. 538.

2153. *Franzky Frant. Jos. Theod.*, Bürgertreue, Versuch einer Geschichte von dem tapferen und patriotischen Verhalten der Bürger Brünns und ihrer Vereinigung in ein Bürgercorps vom Jahre 1421 bis auf die gegenwärtige Zeit, nebst einer Beschreibung des im Jahre 1798 errichteten regulirten Bürgerkorps zu Fuss und der bei der Fahnenweihe am 4. Juni statt gehaltenen Feierlichkeiten und abgehaltenen öffentlichen Reden, Brünn, 1798, 8°.

2154. Synodus sub Conrado archiepiscopo habita Pragae (4. července) 1421. Balbín, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 147. Srv. *Nejedlý* č 451.

2155. Beiträge zur Hussitengeschichte: Articuli synodaliter conclusi pro honestate cleri et utilitate regni Bohemiae et in causa fidei, Pragae celebrati, feliciter incipiunt, anno 1421. Procháska, Miscellaneen č. 3, I, 2, str. 294-304.

Dobytí hradu Rábí (l. pol. července 1421).

2156. Chronicon Pragensis collegiati, č. 65, str. 84 5.

2157. *Schaller*, Topographie Kön. Böhm. (Bibl. Č. Hist. I, č. 1733), III, Prachiner Kreis. str. 161-4.

2158. *Sommer*, Königreich Böhmen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1784). VIII, str. 191.

2159. *Meissner*, Histor.-maler. Darstellungen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1745), 1798, str. 142-56.

2160. Wo Žižka sein zweites Auge verlor. Hormayr, Archiv X, 1819, str. 334-5.

2161. Žižka vor Raby. Hormayr, Taschenbuch II, 1831, str. 229.

2162. *Gerle*, Bilder aus Böhmens Vorzeit (Bibl. Č. Hist. I, č. 1794), XI, str. 191-205.

2163. *Dunder J. A.*, Výjimky z historie hradů českých. Čas. Č. Mus. 1838, str. 535-44: Rábí a Švihovice.

2164. Šíp, nímžto J. Žižka druhé oko ztratil. Lichard, Časník (kalend.), 1857, str. 193-5.

2165. *Gabriel G. A.*, Hrad Rábí, Historicko-topografický nástin. Lumír IX, 1859, I, str. 157-60, 182-5, 206-9. Otisk, v Praze, 1859, 4°, str. 15, s vyobraz.

2166 Hrad Rábí. Světozor VII, 1873, str. 58-9.

2167. *Sedláček*, Hrady a zámky, IX, 1893, str. 13-5, 19-22.

Porážka u Mostu (5. srpen 1421).

2168. O bitvě u Mostu: Staří letop. 37. — *M. Vavřinec z Březové* (Bibl. Č. Hist. II, 3161) Font. rer. Boh. V, 1893, str. 595. — Letopis Třeboňský, *Höfler*, I, 52 (srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 13454). — Chronicon collegiati ibid. I, 84. — *Bartošek z Drahonic*, Font. rer. Boh. V, 1893, str. 508 9. — *Cornerus*, Cronica novella ed. *Eccard*, Script. Rer. Germ. II, 1248 (Bibl. Č. Hist. II. č. 1530). — *Rosicz*, Script. Rer. Siles VI (viz č. 1790), 159. — Saské prameny *Fabricius*, Rer. memor. Sax. II, 282. — *Fabricius*, Orig. stirp. Sax. 692. — Chron. Numb. ed. *Mencken* (Bibl. Č. Hist. II, č. 222), II, 42. — Chron. Veterocell *Mencken*, ibid. II, 445. — *Döringii*, Cont. Engelhusii ed. *Mencken*, III, 1; ed. *Horn*, Handbiblioth. IV, 361. Srv. *Laur. Justinianus Pontensis*, Brüx, eine kön. Stadt im Königr. Böhmen,... bei jahrzeitlicher Feier wegen wunderbarer Befreiung Zischkischer Belagerung, Leitmeritz, 1778, fol., 7 l.

2169. *Schlesinger Ludwig*, Die Historien des Magister Johannis Leonis, Ein Quellenbeitrag zur Geschichte der Hussitenkriege, Prag, 1877, 8°, str. VI, 76. Druhý titul: Die älteste Erzählung von der siegreichen Vertheidigung der Stadt Brüx gegen die Hussiten im Jahre 1421 und vom Ursprung des Maria-Schnee-Festes in Brüx.

2170. *Loserth J.*, Zur Schlacht bei Brüx am 5. August 1421. Aus Grazer Handschriften, Kleine Beiträge zur böhmischen Geschichte. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXIII, 1895, str. 208.

2171. *Krantz Alb.*, Historia von den alten Hussen zu Behemen 1523, kap. 3, viz Bibl. Č. Hist II, č. 13507.

2172. *Pontanus a Braitenberg Bartholdus Georg.*, Bruxia Bohemiae. Delineata, carmine rebusque suis memorabilibus illustrata, ergà divos religionis, ergà patriam charissimam gratitudinis et observantie ergò authore . . ., Pragae, typis Nigrini 1593, 4°, fol. 4, 35' (poetické zpracování Leona) (viz č. 2169). Srv *Balbín*, Epit. rer. Boh. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1306), 448; Miscellanea (č. 1307), Dec. I, lib. IV, 149.

2173. *Jordan Simon*, Lobrede an dem Gedächtnisstage der Befreiung der Stadt Brüx von der Ziskischen Belagerung, Brüx, 1772, fol., 10 l.

2174. *Tupetz Theod.*, Die Schlacht bei Brüx 1421. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XX, 1882, str. 78-87. Též otisk. Srv. *Cori*

Joh. N., Geschichte der Stadt Brüx (viz č. 2175), str. 91-100.

2175. *Cori Joh N*, Geschichte der Stadt Brüx bis zum Jahre 1788, Fortges. v. *Franz Siegel*, Brüx, 1889, 8°, str. 82-101.

2176. *Palacký*. Dějiny III, 2. — *Tomek*, Děj. m. Prahy IV, 190-6. — *Tomek*, Jan Žižka, č. 629, str. 81, 109.

2177. *Toman*, Bitva u Mostu dne 5. srpna 1421, viz č. 821, str. 321-8.

2178. *Štorch Ed.*, Oslava vítězství nad Husity v Mostě. Nová Česká revue, 1904, str. 711-23 (rozbor pramenů a vylíčení bitvy). Též otisk.

2179. *Harrach Karl Honor*, Die Hussiten vor Brüx, Leitmeritz, 1830, 12°, str. 26 (básnická skladba, podle Pontana č. 2172, s historickým výkladem).

2180. *Dietrich*, Die Hussiten vor Brüx, oder Heldenmuth und Bürgertreue. Rainold, Erinnerungen II. F., 4 B., Wien und Prag, 1836, 8° (pověst, s histor. podkladem).

2181. *Richter Jos. M.*, Maria-Schnee bey der jährlichen dankbarlichen Feuerlichkeit wegen wunderbarer Befreyung der Zischkischen Belagerung der Stadt Brüx. Viz *Tupetz*, č. 2174; *Cori*, č. 2175.

2182. *Seufert Fr.*, Die Hussiten vor Brüx im Jahre 1421. Viz *Tupetz*, č. 2174.

2183. Seznam věcí r. 1421 na Ojvín odvezených. Viz Podlaha-Šittler, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze (Děd. sv Prokopa č. 43), v Praze, 1903, str. 84-5, č. X, str. LXIII.

2184. *Kopetzky Franz*, Die Gefangnahme der hussitischen Gesandten in Ratibor (září) 1421. Zeitschr. Gesch. Schles. IX, 1869, str. 209-17. Srv. *Grünhagen*, Geschichtsquellen der Hussitenkriege (Bibl. Č. Hist. II, č. 248, díl VI.), str. 9-14, č. 15, 16, 18, 19, 20, 21 (vydání listin příslušných).

2185. *Dvořák Rud.*, Druhá výprava křižáků německých do Čech (1421). Sborník Histor. II, 1884, str. 360-6.

2186. *Frost Kar.*, Příspěvek ke druhé výpravě křižáků německých do Čech (1421). Sborník Histor. III, 1885, str. 364 5.

2187. *Bezold F.*, K. Sigmund und die Reichskriege gegen die Hussiten, München, 1872 (č. 164). Beilagen, str. 143 5: listy krále Sigmunda o výpravě proti Husitům.

2188. *Wendt H.*, Der deutsche Reichstag unter König Sigmund bis zum Ende der Reichskriege gegen die Hussiten 1410-31. Kap. 1. Berufung, Ort, Zeit, Bresslau, Dissert., 1889, 8°, str. 30. Úplně: Untersuchungen zu der Staats- und Rechtsgeschichte, herausgegeben von O. Gierke, XXX. Breslau, 1889, 8°, str. 138.

2189. Vyzvání proti Husitům (německá píseň 1421) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

2190. *Schlesinger L.*, Saaz in der Hussitenzeit bis zum Tode Žižka's. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVII, 1889, str. 97-153.

Článek 4. Nové rozbroje a třetí výprava křižácká.

(1421 říj. až 1424 říj.)

2191. Akta veřejná i sněmovní (1421 až 1424). Archiv Český III, str. 239-48: 27. Zápis valného sněmu Brněnského stavův Moravských proti Husitům, 1421, 17. list. 28. Kněz Vilém žaluje na mistry a kněží Pražské pro stětí kněze Jana, 1422 břez. 29. Sigmund kníže Litevský, co správce zemský v Čechách, obsílá p. Oldřicha z Rosenberka k sobě, 1422. 21. Mai. 30. Jan Žižka z Trocnova a Táborští přijímají knížete Sigmunda za správce země České, 1422, 11. Jun. 31. Zápis velikého sněmu svatohavelského v Praze, 1423, 1. Nov. 32. Strana Táborská v Čechách vstupuje v příměří s p. Oldřichem z R. do S. Havla, 1424, 10. Sept.

2192. M. S. Cod. Musei national. Hungar. Jankovichianus. Historické materialie Fr. Palackého: Pag. 16-8. Electorum imperii literae in rebus Bohemicis et Prussicis scriptae Wladislao regi Poloniae, dd. Nurembergae, 1422, 26. Jul. (Ut Coributum redire ad sua compellat, cum Magistro Prussiae treugas servet; mittentur nuntii electorum ad eum et ad Magistrum huius rei causa). — Pag. 19-20. Bulla Martini Papae V. dd. Romae, idus Febr. p. a. V. (de Hussitis). — Pag. 21-3. Wladislaus, rex Polon., electoribus imperii scribit de Bohemis et Sigismundo Corybuti dd. in Woyborz, 1422, 12. Jul. — Pag. 23. Alexander Dux Litvan. eisdem de eodem, dd. Drohyczin, 1422, 10. Jul. — Pag. 24 6. Literae baronum regni Poloniae ad Hungaros (dd. Cracoviae, 1422, fer. II, post Stanisl.) et horum responsio s. d. — Pag. 2[illegible]. Vitoldi ducis literae ad papam, dd. in Troth, 1422, 5. Mart. de misso a se in Bohemiam Coributo. — Pag. 27-8. Papae responsum ad praecedentes literas, dd. Romae, 1422, 21. Mai. — Pag. 29. Papa regi Sigismundo de eodem, dd. Romae, 1422, 21. Mai. — Pag. 30. Papa episcopo Wratislaviensi de Bohemis, dd. Romae, II. idus Mai 1422. — Pag. 31. Papa regi Poloniae de Witoldo, Coributo et Bohemis, dd. Romae, 1422, 21. Mai - Pag. 32-5. Bohemorum literae encyclicae de R. Sigis-

mundi commissis querulantes, dd. Pragae 10. Jul. 1420. — Srv. *Palacký*, Urkundliche Beiträge, č 5; č. 1955.

2193. Smlouvy Prešpurské viz *Kurz F.*, Österreich unter K. Albrecht II, 2, str. 37; *Aschbach*, č. 1862, III str. 131.

2194. Jednání s Polskem viz *Grünhagen*, č. 1784. (Script. Rer. Siles.) 9-14.

2195. Stětí Jana Sádla ze Smilkova na Kostelci, 20. října 1421 (jednoho z náčelníků strany aristokratické). Illustr. Evangel. Věstník II, 1866 7, str. 25. Viz Kronika *Vavřince z Březové*, č. 48. Srv. Bibl. Č. Hist. I. č. 18247. Srv. též Archiv Český, III, str. 238.

2196. Tažení Sigmundovo: Žižka na Plzensku viz *Hruška* č. 422.

2197. *Herold Ed.*, Žižka u Kutné Hory. Květy IV, 1882, II, str. 427-35 (s vyobr.).

2198. Pipo Spano Florentinský z Ozora, vůdce Sigmundův, viz č. 1404.

2199. Krvavý 21. prosinec r. 1421 na Horách Kutných. Illustr. Evang. Věstník III, 1867-8, str. 84. — Srv. čas. »Praha«, III, 1869, str. 223; v Hoře Kutné 21.(-23.) prosince r. 1421, »Praha« (čas.), II, 1868, str. 368.

2200. *Dolenský J. V.*, Žižka na Jičínsku. Příspěvek k dějepisu Jičínska. Jičínský Obzor XIII, 1892, č. 9-12. Srv. Topografie, Čechy: Jičín.

2201. Na den sv. Tří králů (6. ledna) r. 1422. Illustr. Evang. Věstník III, 1867-8, str. 98. — Viz *Thomas Ebendorfer*, Chronica regum Romanorum. Bibl. Č. Hist. II, č. 1625.

2202. Útěk císaře Zikmunda od Německého Brodu dne 8. ledna 1422. Světozor XVIII, 1884, str. 179. — Srv. *Windeck* č. 1846, *Pilarz et Morawetz*, Moraviae historia (Bibl. Č. Hist. II, č. 2690) II, str. 10.

2203. List Žižkův městu Třeboni od Něm. Brodu 1422 (dob. 8.-10. ledna). Archiv Český III, str. 301. Viz č. 686.

2204. *Ludolfus abbas Saganensis*, Tractatus de longaevo schismate č. 57, k r. 1421, 1422.

2205. Vypravování kněze Viléma o smrti Jana z Želiva (9. března 1422). Staří letopisové čeští (Bibl. Č. Hist. II, č. 244), str. 480. Výbor z liter. č. II, str. 257-64. *Palacký*, III, 2, str. 143-9. – Chronicon Pragensis collegiati, viz č. 65. — *Komenský*, Historia persecutionum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), kap. 15; srv. *Harlas F. X.*, Pražský Salon, Rudolfinum, 1902, č. 12, K. Klusáček, Vzbouření na náměstí Staroměstském pro stětí Jana Želivského. — Básnické zpracování *Jar. Vrchlického*, 1904.

Kníže Sigmund Korybut.

2206. Codex Vitoldi viz č. 1955. Srv. č. 2192.

2207. Akta viz č. 2191. Srv. Archiv Český I, 213-5.

2208. *Gozdawa M.*, Korybut i Korybutowicz. Gazeta Warsawska 1897, 262.

2209. *Smolka Stan.*, Unia z Czechami, Szkice historyczne I, Warszawa, 1882, 8°, viz č. 1978.

2210. *Stadnicki*, Bracia Władysława Jagiełły, str. 50 (o Sigmundovi Korybut.).

2211. *Chłędowski Kaz.*, Zygmunt Korybut (1420 8), Biblioteka Warszawska 1864, III. Otisk, Warszawa, 1864, 8°.

2212. *Pelzel M.*, Historische Nachrichten von dem Litthauischen Prinzen Koribut, welcher während dem Hussitenkriege den Böhmen als oberster Verweser einige Jahre vorgestanden. Abh. Böhm. Ges. Wiss. 1786 (I, F., 2 B.) str. 360-93, s 8 listinami. * Allgem. Liter. Zeit., Jena 1787, IV, str. 255.

2213. *Prochaska Ant.*, Polska a Czechy w czasach husyckich až do odwołania Korybuta z Czech, viz č. 1973.

2214. *Klecanda J.*, Polsko a Čechy za válek husitských až do odchodu Sigmunda Korybuta z Čech, viz č. 1981.

2215. Marcin V. pomawia króla polskiego i Witolda o sprzyjanie Husytom. *Niemcewicz*, Zbiór pamiętników (Bibl. Č. Hist. II, č. 352) I.

2216. Sigismundus, Romanorum, Hungariae et Bohemiae rex, iustificat Vladislaum regem Poloniae, quod haereticis Wiclefistis de Bohemia non praebuit auxilia. Dudík, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251) str. 455.

2217. Jan Žižka z Trocnova pánům Pražanům, přijímaje kníže Korybuta za pána, Pražany ke svornosti a lásce napomíná (11. června 1422). Čas. Č. Mus. IV, 1831, str. 94. Viz č. 688.

2218. Porada Jana Žižky s litevským knížetem Sigmundem Korybutem. Besedy Lidu I, 1893, str. 275-6 (s vyobraz.).

2219. Literatura o obležení Karlšteina (25. květ. do 8. listop. 1422) viz v literatuře o K. Bibl. Č. Hist. II, č. 12285 a d.; srv. též č 2024.

2220. Staří letop. l. c., str. 53.

2221. *Aeneas Sylvius*, Kronika česká, č. 531, kap. 44.

2222. *Riedel*, Codex diplomaticus Brandeburg viz Bibl. Č. Hist. II, č. 313, III, 1846, 421 a d

2223. *Grün R.*, Carlstein. Bild aus dem Leben des Johann Žižka von Trocnov, Prag. 1845, 12° (s vyobr., bezcenné).

2224. Einige Nachrichten von den drei ersten Feldzügen der Oberlausitzer wider

die Hussiten nach Böhmen, Mähren und vor dem Carlstein. Laus. Magazin VII, viz č. 2024.

2225. Odkud pochází přezdívka krejčů »kozlové« (1422 při obležení Karlšteina). Rodinná Kronika II, 1863, str. 327. Přečasto pak otiskováno v denních a jiných časopisech.

2226. *Droysen*, Reichstag vom J. 1422. Ber. Sächs. Ges. Wiss. VII, 147. Srv. Reichstagsakten č. 1835.

2227. List hejtmanů vojska Chebského k radě m. Chebu. *Bezold*, Sigmund und die Reichskriege gegen die Hussiten, (č. 164), Beilagen str. 145. List sjezdu žateckého Fridrichovi Braniborskému ibid., str. 147. — Příměří s králem Sigmundem, ibid., str. 148. — List sjezdu Žateckého městu Mostu, ibid., str. 147. – Relace Fridricha Braniborského o třetí výpravě křížové, ibid., str. 150-5. — Srv. *Raynaldi*, Annales k r. 1422.

2228. Bitva u Hořic (20. dubna 1423). Staří letop. l. c.

2229. *Herold E.*, Bojiště u Hořic. Květy IV, 1882, str. 740-4.

2230. *Pokorný Frant.*, Výňatek z dějepisu Hořic (bitva u H. 20. dubna 1423). Věstník Hořický, 1883, č. 6.

2231. *Pokorný Frant.*, Dvě bitvy svedené v okolí Hořickém. Okres Hořický na hospodářské a průmyslové výstavě v Hradci Králové 1894, str. 42-53.

2232. Pomník Žižkův v Hořicích viz č. 766.

2233. Hádání na Konopišti (24. června 1422) viz *Mikuláš Biskupec*, Chronicon Taborit. č. 451.

2234. Obležení a osvobození Křížence (tvrz táb. u Vožice, duben 1423), viz Bohuslav ze Švamberka č. 1572.

2235. Beiträge zur Hussitengeschichte: Congregatio magistrorum Pragensium cum sacerdotibus Thaboritarum in Konopisst castro anno 1420 (chybně místo 1423), Procháska, Miscell. č. 3, I, 2. str. 267, 271. — Mikuláš Biskupec viz č. 491 a d.; Jan Příbram viz č. 381 a d.

2236 *Goll Jar.*, Synody Táborské r. 1422 a 1424. Č. Čas. Histor. V, 1899, str. 151-8. Viz č. 451.

2237. Bitva u Král. Hradce (4. srpen 1423) viz Staří letop. l. c., str. 57; Chronicon Pragensis collegiati, č. 65, I, 87.

2238. *Kuffner Hanuš*, Hradec Králové r. 1419 (velký plán) viz č. 2019.

2239. *Herold Ed.*, Bitva u Hradce Králové r. 1423, Květy V, 1883, II, str. 322-7.

2240. *Spiess B. V.*, Jan Žižka sídlem v Hradci n./L. Polabské Noviny 1883, č. 77 8, 80.

2241. *Spiess B. V.*, Hradec Králové v letech 1422-3. Polabské Noviny 1882, č. 29-30, 48.

2242. Diviš Bořek z Miletínka viz č.956. — Hašek z Valdštejna viz č. 1620. — Hynek Krušina z Lichtenburka viz č. 1232. — Jan Puška z Kunštatu viz č. 1446.

2243. *Palacký Fr*, Válečné tažení Táboritův do Uher r. 1423. Ze staré kroniky české. Čas. Č. Mus. 1827, I, sv. 3, str. 115-9. — Znova otištěno: Staří letopisové čeští (l. c str. 56-61); Výbor z liter. č. II, 1868, str. 265-70. — Viz další.

2244 *Helbling von Hirzenfeld*, Žižka's Zug nach Ungarn 1422, Selbstschilderung eines Taboriten. *Legis-Glückselig*, Illustr. Chronik von Böhmen, B. II, 1853, Lief. 2, str. 119-21. Srv. č. 2243.

2245. *Jireček H.*, Výprava r. 1423 do Uher viz č. 899. Srv. Pam. Arch. V, 330.

2246. *Toman*, Žižkovo tažení do Uher, viz č. 821.

2247. Sněm Svatohavelský v Praze 1423, viz č. 2191.

2148. Sigmund (4. říj. 1423) dal markrabství moravské zeti Albrechtovi Rakouskému. Viz *Bretholz* č. 2251.

2249. Was dem K. Albrecht II. und der Landschaft von Österreich die Züge nach Mähren kosteten, Notiz aus einem Ms. Kältenbeck, Oesterr. Zeitschrift (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), viz č. 1905.

2250. *Sava K.*, Die Siegel der österreichischen Regenten: Albert V, Reitersiegel für die Markgrafschaft Mähren. Mitth. C. Comm. XIII, 1868, str. 189.

2251. *Bretholz B.*, Die Übergabe Mährens an Herzog Albrecht V. von Oesterreich im Jahre 1423, Beiträge zur Geschichte der Hussitenkriege in Mähren. Arch. Öst. Gesch., B. LXXX, 1893, 2. Hälfte, str. 248-349. Otisk, Wien, 1893, 8°, str. 101. * Č. Čas. Histor. I, str. 336-8.

2252. *Schuster G.*, Der Konflikt zwischen Sigismund und den Kurfürsten 1424-6 und die Haltung der Städte dazu, Jena (Dissert.), 1885, 8° (sjezd kurfirstů v Bingen 17. ledna 1424).

1253. *Lindner Th.*, Der Binger Kurverein. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XIII, str. 394-413. Viz další.

2254. *Heuer*, Der Binger Kurverein. Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft. VIII; *Lindner-Heuer*, ibid. IX, 119; *Brandenburg*, Der Binger Kurverein in seiner verfassungsgeschichtlicher Bedeutung, ibid. XI.

2255. *Droysen*, Churverein vom J. 1424. Viz Ber. Sächs. Ges. Wiss. VII, str. 144.

2256. *Prochaska Ant*, Dwa związki antyhusyckie z 1424 r. Kwartalnik Histor. XI, 1897, str. 689-744.

2257. Edictum Wielunense contra haeresim Hussiticam sancitum (1424). Vol. leg. I, 1. Viz *Finkel*, Bibl. hist. polsk. I, 83.

2258. Václav, Havel a Tábor, čili rozmlouvání o Čechách r. 1424. Čas. Č. Mus.

1831, str. 379-92. — Výbor z liter. č. II, 1868, str. 285-303.

2259. *Herold Ed.*, Bitva u Malešova r. 1424 (7. června). Květy VI, 1884, I, str. 463-7 (s vyobraz.).

2260. *Toman*, Žižka u Kostelce n. L. a bitva u Malešova dne 7. června 1424. Viz č. 821, str. 336-47.

2261. *Toman Hugo*, Některé zprávy o poměru Jana Žižky k Pražanům. Čas. Č. Mus. 1893, str. 212-24.

2262. Jan Žižka u Prahy (10. září 1424). *Burian Th.*, Ausführliches Lehrbuch der böhmischen Sprache, Prag-Königgrätz 1843, str. 479.

2263. Žižka před Prahou, chtěje ji vyvrátiti z kořene. Květy V, 1870, str. 263 (s vyobr. K. Svobody).

2264. *Lašek J. G.*, Žižka před Prahou. Histor. Rozhledy II, str. 37-9.

2265. *Nejedlý Zd.*, Mládí M. Jana z Rokycan. Čas. Č. Mus. 1899, str. 517-34. (Snaží se dokázati, že Rokycana neodvracel Žižku od zničení Prahy často citovanou umělou řečí.)

2266. *Nedoma J.*, Staré zápisy o Špitálsku, Progr. reálky, Karlín 1885, str. 16. Otisk, 8°. Srv. Staří letop. l. c., str. 63.

2267. Žižkova smrt 11. říj. 1424 u Přibyslavě, viz Kronika o Janovi Žižkovi č. 582.

2268. Žižkova smrt. Lumír XI, 1861, II, str. 1223-7. Viz č. 2281.

2269. Smrt Jana Žižky z Trocnova. Slavia II, 1876, str. 723 (s obr. Fr. Bízy).

2270. Přibyslava. Künigl, Bohemia 1821 (Bibl. Č. Hist. II, č. 5183), str. 140.

2271. *Herold Ed.*, Přibyslav. (Z malebných procházek po bojištích Žižkových.) Květy VI, 1884, II, str. 681-6 (Žižkova smrt, hrob Žižkův).

2272. Pomník J. Žižky v Přibyslavi viz č. 767.

2273. Hrobové nápisy (ze XVI. stol.) a náhrobek viz *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg, Bibl. Č. Hist. II, č. 3082; *Lenfant*, č. 132; č. 594; *Beneše z Hořovic* Pokračování Kroniky, vyd. Zimmermann, Bibl. Č. Hist. II, č. 1925, str. 119-21; Čas. Č. Mus. 1844, str. 303. — Viz též *Tomek*, č. 629. Viz čísla další.

2274. *Henzel J.*, Památné místo úmrtní Žižkovo a první slavnost (11. října 1848). Národní Noviny 1849, č. 17, str. 65-6.

2275. Art der Reise nach Prag (Ziska's Grab in Czaslau). N. Laus. Magazin IX, str. 332-9.

2276. Grabschrift J. Ž. Wien. Jahrb. Liter. XXI, 1823, str. 29.

2277. Žižka's Stätte. *Hormayr*, Archiv XXII, 1831, 68.

2278. *Duller Ed.*, Der Kaiser zittert (Ferdinand II. u hrobu Žižkova). *Hormayr*, Taschenbuch XXV (N. Folge VII) 1836, str. 361-3. Srv. *Theobald*, č. 2273.

2279. *Legis-Glückselig*, Žižka's Geburtsort und Grabstätte. Illustr. Chronik von Böhmen, B. I. Liefer. 8. 1852, str. 491-2. Viz č. 660.

2280. *Týž*, Das ehemalige Žižka-Monument in Czaslau, ibid., B. I. Lief. 1, str. 37-9.

2281. Žižkova smrt a hrob jeho (obraz Jos. A. Hellicha). Lumír XI, 1861, II. str. 1223-7. Otisk v Času 1861, č. 306.

2282. Několik slov o náhrobku J. Ž. z Kalicha. Tábor (čas.) XII, 1875, č. 1.

2283. *Klimentič* (Čermák Kl.), Paměti o hrobu Ž. Nár. Listy 1878, č. 31.

2284. O Žižkovi po smrti. Nár. Listy 1879, č. 254-5 (z díla Tomkova č. 629).

2285. *Čermák Kliment*, Bývalý náhrobek J. Ž. z T. Výr. zpráva »Včely Čáslavské«, 1884-5, str. 47-56. Srv. *Čermák Kl.*, Památky po Žižkovi v Čáslavi, Topografie, Čechy: Čáslav.

2286 Pověsti o bubnu, potaženém koží Žižkovou, viz č. 706-21.

Článek 5. Jalová vyjednávání.

(1424 říj. do 1427 duben.)

2287. Sigmund, 10. října 1424. Archiv Český I. 18-9.

2288. Úmluvy Zdické o upokojení a očistění země z nářku, uložení nového sněmu, 1424, říj. Archiv Český III, 248-51. Srv. Archiv Český I, 19-21; *Palacký*, Urkundliche Beiträge (č. 5) I. str. 365.

2289. Congregatio magistrorum Pragensium cum sacerdotibus Thaboritarum in castro Pragensi a. 1420 (chybně, místo: 1424) viz *Prochdska* č. 3.

2290. Vojsko české na Moravě, viz: Chronicon collegiati Pragensis, č. 65, str. 88; *Paltramus* (*Vatzo*), Chronicon Austriacum, anonymi continuatio, vyd. *Pez*, Script. Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II. č. 236) I, str. 733.

2291. Mikuláš Sokol z Lamberka viz č. 1522.

2292. Dělení se Sirotkův a Táborův viz Staří letop. l. c., str. 64.

2293. Klatovský sjezd kněží a obcí Táborských (11. listop. 1424) viz *Mikuláš Biskupec*, Chronicon Taboritarum č. 451; *Příbram* v rukop. kapit. bibl. Pražské D. 49, viz č. 381 a d.

2294. O hradu Ostromeči viz č. 1384 s. v. Filip z Padařova, srv. též č. 1385, Mikuláš z P.

2295. Sirotci: Vrchní vůdce Sirotčí, Kuneš z Bělovic viz č. 933. — Velek Koudelník z Březnice viz č. 1634. — Jan Královec z Královic viz č. 1219.

2296. Tábořі: Vrchní vůdce, Jan Hvězda z Vícemilic viz č. 1124. Bohuslav ze Švamberka viz č. 1572. — Jan Roháč z Dubé viz č. 1467. — Jan Bleh z Těšnice viz č. 947. — Prokópek viz č. 1435.

2297. Prokop Holý čili Veliký viz č. 1434. — Husítsky peniaz s nápisem Prokop Veliký(!), Sasinek, Slovenský Letopis III, 1879, 85.

2298. *Loserth J.*, Historische Aufzeichnungen aus der Hussitenzeit des Stadtschreibers Wenzel von Iglau (Beilagen 1424, 1435. 1439) viz č. 59.

2299. *Spiess B. V.*, Účast Hradečanův v bojích r. 1425. Polabské Noviny 1883, č. 84, 85, 87.

2300. Dobývání Litomyšle (14. ún. 1425). Viz *Nejedlý*, Dějiny m. Litomyšle II. Srv. *Pešina*, Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2661) 511.

2301. *Grünhagen*, Hussitenkämpfe der Schlesier, č. 1809, str. 100-3.

2302. *Javornický Fr.*, Čeština v rakouském Slezsku od r. 1425-1883. Ruch V, 1883, str. 536-8, 553-5.

2303. O dobytí Radkova v Kladsku (Radek, Hrádek) viz *Bolkenhain Mart.*, (Von den Hussitenkriegen, č. 1785), 351-73.

2304. *Prochaska A.*, Kwestya husycka (1425-9). Ateneum, Warszava, 1887, III. Viz č. 1976.

2305. Dobytí Michalovic 1425. Boleslavan 1861, č. 16, str. 138.

2306. Výboje Táborův a Sirotkův: *Bartošek z Drahonic*, č. 49; Staří letop. str. 64-5; Čas. Č. Mus. 1828, IV, 58, srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1415.

2307. Mír mezi Tábory a Sirotky (18. říj. 1425). Archiv Český III, 252-4.

2308. Sjezd Písecký (6. ún. 1426) viz Archiv Český III, 256.

2309. Sněm říšský ve Vídni (10. ún. 1426) viz *Windeck*, č. 1846, kap. 127, 145; *Aschbach*, č. 1862, str. 396-408.

2310. Válečníci Táborští: Prokop Holý čili Veliký, viz č. 2297. — Jakub (Jakoubek) z Vřesovic, viz č. 1671. — Přibík z Klenového, viz č. 1184. — Kněz Bedřich ze Strážnice, viz č. 1534.

2311 O dobytí města Bělé viz: Boleslavan I, 1861, č. 16, str. 138; *Kalousek*, Listiny a zápisy Bělské, Král. Č. Spol. Nauk, 1889, str. IV, 47, č. 80; *Toman*, Husitské válečnictví, č. 821, str. 349.

Vítězství u Ústí nad Labem (16. června 1426).

2312. Rozbor všech pramenů, zpráv, opravy starších názorů viz *Toman*, Husitské válečnictví č. 821, str. 348-66.

2313. *Kuffner Hanuš*, Výprava k Ústí nad Labem r. 1426. Národní Politika 1898, č. 44, 51, 58, 65, 72, 79, se 4 náčrtky situací strategických a taktických. (Strategické obrazy z válečnických dějin českých, č. 2.)

2314. Fridrich kníže ruský (Ostrovský, Ostrožský) viz č. 1050.

2315. Píseň: Slušíť Čechuom vzpomínati. *Schaller Jar.*, Beschreibung der kön. Haupt- und Residenzstadt Prag 1797, IV, str. 189-97, srv. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 55; Bitva Boží u Oustí na Běhání. Lumír XI, 1861, str. 407-8, 436-7; Výbor z liter. č. II, 1868, str. 303-10. — Německý překlad: *Hallwich H.*, Das Lied von der Schlacht bei Aussig. Übersetzung des gleichzeitigen čechischen Liedes, nebst Erklärung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. II, 1864, str. 184-96 (»Es ziemt sich wohl, die Böhmen zu mahnen...«)

2316. Lied auf die Niederlage bei Aussig, *Prutz*, Deutsches Museum I, 1778, str. 456. Srv. *Adelung*, Directorium (Bibl. Č. Hist. II, č. 160), 1802, str. 196. Srv. *Soltau F. L.*, Historische Volkslieder, Bibl. Č. Hist. II, č. 4890; *v. Liliencron R.*, Die histor. Volkslieder, Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

2317. *Köhler G.*, Spottgedicht auf einen Feldflüchtigen von Aussig 1426. N. Laus. Magazin XVII, 1839, str. 125-9.

2318. *Fichtenbaum Joannes*, Usta ad Albim delineata, carmine rebusque suis memorabilibus illustrata, erga divos religionis, erga patriam charissimam, gratitudinis et observantiae ergo, Pragae, 1614, 4° (o bitvě u Ústí).

2319. Die Hussitenschlacht auf der Biehanie (bei Aussig) im J. 1426. Hormayr, Taschenbuch, N. Folge IV, 1833, str. 111-7.

2320. Bitva u Oustí l. 1426. *Th Burian*, Ausführliches Lehrbuch der böhmischen Sprache, Prag-Königgrätz 1843, 480.

2321. Die Hussitenschlacht bei Aussig. »Prag«, Beil. Ost und West, 1843, str. 328, 341.

2322. *Lindau A. W.*, Die Schlacht bei Aussig, Leipzig, 1849, 8°.

2323. Die Taboritenschlacht bei Aussig. *Legis-Glückselig*, Illustr. Chronik v. Böhmen, Prag. 1853. Band I, Lief. 1, str. 35-7.

2324. *Musil-Daňkovský E.*, Bitva blíže Ústí nad Labem. Histor. Rozhledy III, str. 121 6.

2325. *Feistner Wilh.*, Aussig und die hussitische Bewegung (Gesch. d. kön. Stadt Aussig), Reichenberg, 1882, 8°.

2326. *Hovorka Kar.*, Nad Chlumcem u Teplic (1426). Národní Listy 1894, odpol., č. 112.

2327. Po bitvě u Ústí nad Labem r. 1426. Světozor, XXIII, 1889, str. 587 (s obrazem Mik. Alše).

2328. Meč votivní (v bitvě u Ústí). Národní Listy 1882, č. 261.

2329. Oldřich z Rožmberka viz č. 1476.

2330. *Kerler*, Antheil der Truppen des Ulmer Städtebundes an dem Feldzug gegen die Hussiten von 1426. Verhandlungen d. Ver. f. Kunst und Alterthum v. Oberschwaben, Ulm, Neue Reihe, 1873, 5. Heft. — O bitvě u Klatov (11. září 1426) viz Topografie, Čechy: Klatovy.

2331. *Tomek W. W.*, O synodě Roudnické r. 1426. Zprávy o zasedání Kr. Č. Spol. Nauk, 1878, str. 253. Otisk, v Praze, 1878, 8°, str. 7. Srv. *Toman*, č. 821; *Goll*, č. 2236.

2332. Synodus sub eodem Conrado archiepiscopo Pragensi, a clero regni Boemiae et magistris habita Pragae in ecclesia beatae Virginis ante Laetam curiam a. D. 1426. Procháska, Miscell. Böhm. Liter. č. 3, str. 315-24. Srv. Archiv Český III, 263-4.

2333. Wezwanie Zbigniewa Oleśnickiego w sprawie Bolka, ks. Cieszyńskiego. *Dzieduszycki*, Zbigniew Oleśnicki I. Dod. (1426). Viz podrobnosti o Zb. Ol., *Finkel*, Bibl. hist. Poiskiej I, str. 85, 1277.

2334 Hynek von Waldstein überfällt Prag, 1427. »Prag«, Beil. zu: Ost und West, 1842, str. 823.

2335. Pražská příhoda (píseň o zajetí Sigm. Korybuta, z rukopisu knihovny knížecí Lobkovické). Hanka V.. Starobylá Skládání, V (díl opozděný), Praha, 1823, str. 228-33. Incipit: Z dobrého jména Čechové, všudy slovutní rekové. — Srv. O zajetí Sigmunda Korybuta v Praze 17. dubna 1427. Výbor liter. č. II, str. 311-4. — Staří letop. str. 70-1. — Viz též literaturu o Korybutovi č. 2206 a d. Srv. č. 173.

Článek 6.

Prokop Veliký. Přechod k offensivě. Čtvrtá výprava křižácká.

(1427 duben do 1430 únor.)

Křížové tažení. Bitva u Tachova.

2336. *Kerler Dietrich*, Deutsche Reichstagsakten IX. Band, 3. Abth., 1427-31, Gotha, 1887, 4°, str. IV, 645. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 828.

2337. *Bezold*, Reichskriege gegen Hussiten č. 164.

2338. *Droysen*, Reichskriegssteuer von 1427. Ber. Kön. Sächs. Gesch. Wiss. 1855, 143-90.

2339. *Schmidt G.*, Beiträge zur Geschichte der Hussitenkriege aus den Jahren 1427-31. Viz č. 37.

2340. Usnesení stavů říšských r. 1427 ve Frankfurtě na výpravu proti husitům viz *Toman*, č. 821, str. 396.

2341. Usnesení Norimberské 23. dubna 1428 o šikování vozů, ibid, str. 402.

2342. Usnesení slezské o šikování vozů, 1429, ibid., str. 403.

2343. Návrhy Normberské pro šikování vozů, 1430, ibid. str. 405.

2344. Quellenbeiträge zum Hussitenkriege 1427-31. Mone, Anzeiger f. Kunde d. deutschen Mittelalters I, 73. Viz č. 2440.

2345. *Westenrieder L. v.*, Der Hussitenkrieg 1419-34, Kempten, 1834, 8°.

2346. *v. Aufseess Freih.*, Archiv für Geschichte und Alterthumskunde von Oberfranken, herausgeg. v. E. F. v. Hagen, III, 1.

2347. *Jusitsch Georg*, Der Kreuzzug gegen die Hussiten (1427), Ein Beitrag zur Geschichte Kaiser Siegmunds und des Königreiches Böhmen, Wien, Prag, Leipzig, 1900, 8°, str. III, 52.

2348. *Hans Rosenpluet* über den vierten Kreuzzug 1427. Viz *Höfler*, Urkunden zur Beleuchtung der Geschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 13462), č. 16, str. 24.

2349. *Zoubek Fr. J.*, Čtvrtá křižácká výprava proti Husitům r. 1427. Pam. Arch. VI, 1865, str. 307-8.

2350. *Eberhard*, Ludwig III., Kurfürst von der Pfalz und das Reich, 1410-27, Dissert., Giessen, 1896, 8°.

2351. Tachow zur Hussitenzeit. Grenzbote, Tachau, I, 1873, č. 16 7.

2352. *Tachovius*, Geschichtliche Wanderung durch Tachau. Grenzbote I, 1873, č. 39, 43.

2353. *Puchler Joh.*, Res Misnenses, Mencken, Script. Rer. Germ. II, 418; *Lepsius*, Die Sage von den Hussiten vor Naumburg (č. 2434), 29; *Koch*, Geschichte des Städtleins Tauche (u Lipska, Tachov tu zaměněn s tímto místem), *Grundigs* und *Klotsche*, Sammlung zur sächsischen Geschichte XII, 331; *Weise*, Handbuch der Geschichte der sächsischen Staaten II, 300 (taktéž).

2354. Příměří u Plzně. Archiv Český III, str. 264-7.

2355. Ein Spruch von Beheim (1427, píseň) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

Husité ve Slezsku a v Lužici.

2356. *Grünhagen*, č. 1784, prameny válek husitských ve Slezsku a č. 1809.

2357. *Jecht*, prameny husitských válek v Lužici, č. 1801,

2358. Přehled výprav i bitev viz *Kuffner*, č. 192: Bojiště válek husitských, 5. V Lužici, 6. Horní Slezsko, 7. Dolní Slezsko.

2359. *Kürschner Fr.*, Einigung der Fürsten, Herren und Städte von Schweidnitz, Jauer und Breslau mit der böhmischen Katholikenpartei gegen die Hussiten zu Strehlen, 1427, 14. Februar. Zeitschr. Gesch. Schles. IX, 1869, str. 110-6 (úvod, text, smlouvy).

2360. *Pospíšil Jos.*, Husitská tažení do Slezska, Opavský Týdenník, XXXI, 1900, č. 26-31. Srv. č. 1809.

2361. *Knothe Herm.*, Bericht der Oberlausitzer Stände an Kaiser Siegmund über den Einfall der Hussiten im Frühjahr 1427. N. Laus. Magazin LXIV, 1888, str. 334-40.

2362. Die schöne Märtyrin (Anna Catharina Reinerin zu Bunzlau), Zur Cultur- und Sittengeschichte, alte Relation, Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1847, str. 16 (Husité 1427). Srv. (*Fechner Ch. G.*), Die Geschichte der Stadt Bunzlau, Bunzlau, I-II, 1787-8; *Buquoi E. F.*, Denkwürdigkeiten der Stadt Bunzlau, Bunzlau, 1817; *Bergemann Joh. G.*, Chronik der Stadt Bunzlau, Bunzlau, 1884; *Dewitz Ed.*, Geschichte des Kreises Bunzlau, Bunzlau, 1885; *Stenzel A.*, Der Kreis Bunzlau, Bunzlau, 1891.

2363. *Schulte J. W.*, Die Hussiten vor Neisse. Festschrift zur 50jährigen Jubelfeier des Realgymnasiums, Neisse, 1882. Otisk, Neisse, 1882, 8°, str. 24.

2364. Heinrichauer Aufzeichnungen über die Hussiteneinfälle, 1428-43, herausgeg. *v. Wattenbach* Zeitschr. Gesch. Schles. IV, 1862, str. 304-7. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 131. Srv. č. 1784.

2365. Strehlener Fragment, 1428-1432 (o vpádech husitských), vyd. *Grünhagen*, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), VI, 1871, str. 155-8 (1428-22. červen 1432). Srv. č. 1784.

2366. (*Kuffner Hanuš*), Rozrážecí operace Prokopa Holého ve Slezsku r. 1428. Vojenské Listy XIII, 1895, č. 17, str. 96-8.

2367. *Týž*, Prokop Holý ve Slezsku r. 1428. Národní Politika, 1898, č. 9, 16, 23. (Strategické obrazy z válečnických dějin českých, č. 1.)

2368. *Seidel Samuel*, Das 322jährige Gedächtniss des ersten hussitischen Einfalls in Lauban, sucht an dem jährlichen Schulfeste den 20. Mai vorzustellen, Lauban, 1750, 4°. Viz Arbeiten einer vaterländ. Gesellschaft in der Oberlausitz, I, 1750, Stück III, 121. — Srv. *Hofmann Gottfr.*, Merkwürdige Geschichte der Stadt Lauban, Lauban, 1700 (2. vyd. 1708), fol.; *Haussdorff Paul Chr.*, Brevia consulum Laubanensium encomia, beigefügt: Historische Anmerkungen von den vornehmsten Merckwürdigkeiten dieser Stadt, Lauban, 1719, 4°; *Müller K. G.*, Kirchengeschichte der Stadt Lauban von der Mitte des X. Jhts. bis 1817, Görlitz, 1818; *Gründer J. G.*, Chronik der Stadt Lauban, Lauban, 1846; *Berkel Paul*, Geschichte der Stadt Lauban, Lauban, 1896. Viz č. další.

2369. *Falk Al.*, Die Schicksale Laubans im Hussitenkrige, Einladung zum Redeact zur Erinnerung an den grossen Brand (1760), Lauban, 4°, I, 1835, str. 11; II, 1836, str. 10; III, 1837, str. 9. — Srv. (*Ewald*), Die Schlacht am Kapellenberge bei Lauban, Aus der Zeit der Hussitenkriege, Leipzig, 1824, 8° (pověst s podkladem historickým).

2370. Kriegschaden des Klosters Leubus aus dem Jahre 1428, vyd. *Grünhagen*, Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), VI, 1871, str. 169-72. Srv. *Wattenbach W.*, Monumenta Lubensia, 1861, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2358; *Büsching G.*, Urkunden des Klosters Leubus, Breslau, 1821; *Schulte W.*, Die Nachrichten der Cisterzienser über Kloster Leubus. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXIII, 1899, str. 209-26; Silesiaca, Festschrift zum 70. Geburtstage C. Grünhagens, Breslau, 1898, 36-81.

2371. *Köhler G. A.*, Ankunft von Deutschordensrittern in Görlitz zur Hilfe gegen die Hussiten 1428. N. Laus. Magazin XIX, str. 207 (Görlitzer Stadtrechnungen).

2372. *F. S.*, Das ehemalige von den Hussiten zerstörte Sifridsdorf bei Ostritz. Gebirgsfreund X, 1898, str. 161.

2373. *Köhler G. A.*, Bündniss des Markgrafen von Brandenburg und der Bischöfe von Würzburg und Bamberg gegen die Hussiten 1428. Viz č. 2371.

2374. *Moschkau A.*, Die Hussitenschlacht bei Kratzau-Machendorf (16. Novemb. 1428). Jahrbuch des deutschen Gebirgsvereines für das Jeschken- und Isergebirge, Reichenberg XII, 1902, str. 24-9.

Vpád Husitů do Rakous 1428.

2375. Výpravy do Rakous viz *Jireček*, č. 898.

2376. *Haselbach Carl*, Die Hussiteneinfälle in Niederösterreich, Vortrag, Blätter für Landeskunde in Niederösterreich, N. Folge, VIII, 1874, str. 227-36.

2377. *Zeibig H. H.*, Die kleine Klosterneuburger Chronik (1322-1428). Arch. Öst.

Gesch. VII, 1851, str. 227-68. Otisk, Wien, 1852, 8° (týká se vpádů husitských do Rakous).

2378. *Friess Gottfr.*, Herzog Albrecht V. von Österreich und die Hussiten, Seitenstetten (Progr.), 1883, 4°, str. 77.

2379. Odkud dostala »Táborská třída« v Leopoldově své jméno (vpád Táborů 1428). Zvěsti Slovanské, 1876, č. 3.

2380. Přehled bitev a událostí viz *Kuffner*, č. 192, Bojiště válek husitských, 8. V Rakousích.

2381. *Liknaj J. E.* (*Hille Jan*), Husité před Bechyní, Náčrtek z dějin Bechyňských za války husitské. Tábor XVIII, č. 11. — Jan Bleh z Těšnice viz č. 947.

Sjezd v Lucku r. 1429.

2382. *Kraszewski J. I.*, Zjazd w Łucku 1429 r., Wilno 1838, 8°.

2383. Зоря Галицкая, Львовъ, 1852, č. 56-60: Знаменитый зъѣздъ сѣверныхъ государей въ Луцкѣ у Вел. Князья Витолта 1429 г. (podle T. Narbutta).

2384. *Studniarski M.*, O zjeździe odbytym w Łucku dnia 6. stycznia 1429 r. Dziennik literacki, Lwów, 1864; Dziennik poznański 1864, č. 2. Srv. Zeitschr. Schles. Gesch. X, 1870, str. 228.

2385. *Powidaj Ludwig*, Zjazd monarchów w Łucku r. 1429 i jego następstwa. Przegłąd Polski I, 1869-70, str. 44-68.

2386. *Prochaska Ant.*, Zjazd monarchów w Łucku. Przewodnik naukowo-literacki II, 1874, I, str. 3-6, 187-201, 270-88, 376-89, 451-6; II, 7, str. 57-74.

2387. *Sutowicz Julian*, Zjazd Łucki. Pzegląd Polski II, 1875-6, str. 334-91.

Rokování v Prešpurce.

2388. Nachricht von einer merkwürdigen Unterhandlung K. Siegmunds mit den Hussiten in Pressburg 1429. *Schellhorn*, Beiträge zur Erläuterung der Geschichte, Stück III, č. 22. — Srv. rukopisy v kapit. bibl. Pražské, sign. O, 29, l. 94-6; D, 51, l. 313-5.

2389. *Herze H.*, Die Hussitenverhandlungen auf dem Pressburger Reichstage vom April 1429. Quellen und Forschungen aus den italienischen Archiven und Bibliotheken II.

2390. Kaisers Sigmund Schreiben an Bischof Conrad zu Regensburg, um ihn zum Kriege wider die Hussiten zu erwecken im J. 1429. *Schellhorn*, Beiträge zur Erläuterung der Geschichte, Stück III., č. 23.

2391. Sněm Pražský 1429: Articuli Taboritarum et Hussitarum conclusi in civitate Pragensi et transmissi regi Hungariae Sigismundo in Posonium etc. IX, in die S. Viti martyris. Viz *Palacký*, IV, 2, str. 317-9.

Vyhrůžky Panny Orleanské kacířům českým.

(Smyšlený později dopis Husitům s datem 1430 (1429), březen.)

2392. *Pubitschka*, Chronologische Geschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 2742) VI (VIII), str. 566. Otisk psaní. Incipit: Jesus Maria. Jam dudum mihi Johannae puellae rumor ipse famaque pertulit... dd. Suliaci, Mart. 1429. — Srv. *Hordal J.*, Heroinae nobilis Joannae Darc Lotharingae vulgo Aureliansis puellae historia, Ponti-Mussi, 1612, 4°.

2393. Die Jungfrau von Orleans an die Hussiten. *Hormayr*, Taschenbuch, N. F. V, 1834, str. 326.

2394. Lettre de la Pucelle aux Hussites de Bohême, 3 mars 1430. *Quicherat Jules*, Procès de condemnation et réhabilitation de Jeanne d'Arc, dite la Pucelle, V, Paris, 1849, 8°, str. 156-9.

2395. *Legis-Glückselig*, Johanna d'Arc an die Hussiten. Illustr. Chronik v. Böhmen II, Prag, 1854, Liefer. 8, str. 536-7.

2396. *Gabler V.*, Panna Orleanská a Husité. Pokrok 1870, č. 19. Srv. *Quicherat*, č. 2394 a číslo další.

2397. Johanna d'Arc schreibt an die Hussiten. Politik 1870, IV, č. 18.

2398. Die Jungfrau von Orleans an die Hussiten. Vaterland 1870, 17. ledna.

2399. Viz: *Villiaumé*, Histoire de Jeanne d'Arc et réfutation des diverses erreurs publiées jusqu' aujourd' hui, 3. vyd., Paris, 1864, 8°, str. 416; *Choussy*, Étude sur Jeanne d'Arc, Rectifications littéraires et historiques, suivies de curiosités historiques inédites, Moulins, 1887. 8°, str. 42; *P. Lanéry d'Arc*, Bibliographie des ouvrages relatifs à Jeanne d'Arc, Catalogue des principales études historiques et littéraires consacrées à la Pucelle d'Orléans depuis le 15. siècle jusqu'à nos jours, Paris, 1888, 8°, str. 259; *Mahrenholtz R.*, Jeanne Darc

in Geschichte, Legende, Dichtung, auf Grund neuerer Forschungen, Leipzig, 1890, 8°, str. 175; *Doinel*, Jeanne d'Arc telle qu'elle est, Orléans, 1892, 8°, str. 89; *J. B. Ayroles*, La vraie Jeanne d'Arc, Paris, 1893-4, 4°; *Senz A.*, Panna Orleánská, Vlasť VIII, 1891-2, str. 546 a d.

2400. Dávní práva i rozepře Nového a Starého Měst Pražských (1429, 25. září). Čas. Č. Mus. 1836, str. 299-322. — Srv. Archiv Český I, str. 220-5; Staří letop. str. 75-7; *Beneše z Hořovic* Kronika, vyd. Zimmermann (Bibl. Č Hist. II, č. 1925), str. 151-4. *Tomek*, Dějepis m. Prahy, č. 155.

2401. *Pangerle M.*, Ausrüstung einer böhmischen Burg im Jahre 1430 (Točník). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIV, 1876, str. 70-1 (Proviant und hausrat. Püchsen und Schiesszeug).

Hádání mezi Příbramem a Englišem.

2402. Vyznání věrných Čechuov s strany hádání, které bylo mezi M. Janem Příbramem a M. Englišem o bludné artikule Wiklefovy léta 1429. Viz č. 523 a 451. — Srv. Jan Příbram a Petr Payne 1429. *Raynaldi* Odorici Annales ecclesiastici (ad a. 1429, n. 16). — *Bzovius Abr.*, Annales ecclesiastici (ad a. 1430, n. 11 a d., vyňatky ze spisu: »De veritate corporis et sanguinis Christi contra Thaboritas«, »De conditionibus iusti belli iisdem Taboritis opposito«). Srv. str. 741-56.

2403. *Příbram*, Život kněží Táborských (do r. 1429) viz č. 394.

2404. *Tomek*, Dějepis m. Prahy, č. 155.

Jízdy do Míšně, ve Foitlandu, ve Francích.

2405. Přehled bitev a událostí viz *Kuffner*, č. 192, Bojiště válek husitských, 11. V Míšni a Sasku, 12. Horní Falc, Bambersko, Bavory.

2406. *Schröck Lad.*, Výlet do Míšně, Čas. Č. Turistů 1895, č. 5, str. 123-6 (Husité v Míšni 1429).

2407. Husité v Horní Lužici, viz Miscellanea Saxonica XIII, str. 327. — *Kreysig*, Beiträge (Bibl. Č. Hist. II, č. 157), str. 398.

2408. *Forster W.*, Hussiten vor Budissin. Wöchentliche Beilage zu den Bautzner Nachrichten 1892, č. 5, str. 19.

2409. Die Hussiten vor Budissin. Lausitzische Monatschrift oder Beiträge zur Geschichte der Ober- und Niederlausitz 1791, 159 (ballada s histor. výkladem).

2410. *Jentsch H.*, Einnahme der Stadt... durch die Hussiten 1429, 450jähriger Erinnerungstag. N. Laus. Magazin LV, str. 404.

2411. Hussitenpfeile zu Löbau. *Carpzow*, Ehrentempel (Bibl. Č. Hist. II, č. 1449) I, str. 321.

2412. Beschreibung der »Hussitenschanzen« in der Oberlausitz, besonders im Budissiner Kreise. Arbeiten zur Geschichte in der Oberlausitz VI, 1756, str. 25. Viz Laus. Monatschrift 1803, I, 11. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4153.

2413. *Arras Paul*, Bündniss Friedrichs des Sanftmüthigen und Friedrichs des Friedfertigen mit den Sechslanden und Städten der Oberlausitz 1429, N. Laus. Magazin LXV, str. 290-2. — Srv. *Zobel-Neumann*, Verzeichniss Oberlausitzischer Urkunden (Bibl. Č. Hist. II, č. 454) V, str. 322; *Palacký*, Urkundliche Beiträge (viz č. 5) II, 4-8; *Anton*, Diplomatische Beiträge zu den Geschichten und zu den deutschen Rechten 1777, str. 212-7.

2414. *Voigt Osw.*, Die Hussiten in Sachsen, Leipziger Tagblatt, 1898, č. 9, str. 129 a d.

2415. Žito und Macquill (Sezima z Jevišovic 1429). *Hormayr*, Taschenbuch VIII, 1827, str. 275-91. Pověst.

2416. Příměří na hradě Beheimšteině 1430. Archiv Český I, 31; Bartošek z Drahonic, Kronika č. 916. — Srv. *Schmidt G.*, Beiträge zur Geschichte der Hussitenkriege č. 37.

Pověst o Husitech před Naumburkem a třešňová slavnost.

2417. *Palacký*, Dějiny III, 2, str. 332, pozn. 413 (k r. 1430).

2418. *Taube (Taubius) Bened.*, Umständliches Chronicon Numburgense, in welchem von Wanderung derer Völker, aus diesen aber derer Deutschen und besonders derer Sachsen Erwähnung geschieht, hauptsächlich aber derer um Naumburg herum liegendem heidnischen Pagorum, derer sächsischen Götzen, Priesterschaften, Opfern, Sitten, Religion und Kriegen umständlich gedacht wird... im Jahre 1590. Viz o věrohodnosti *Philipp*, Geschichte des Stifts Naumburg, str. 17 (žil v XVI., nikoli v XV. stol.). Srv. *Rauk* č. 2426.

2419. *Töpfer Joh.*, De honesta laboris intermissione, Program der Stadtschule, Naumburg, 1670, 4°. (První, určitý záznam pověsti)

2420. *Franke Jacob*, Miscellanea Numburgica. Naumburg, 1681 (rukopis). Viz *Lepsius*, č. 2434, str. 13.

2421. *Zader Joh.*, Stiftschronik, II. díl (o pověsti na základě tradice, rukopis). Viz *Lepsius*, č. 2434, str. 13, pozn.

2422. *M. J. Marci*, Curiosa Saxonia, Lipsiae, 1743, str. 266. Dovolává se *Celii* Cataclysm. Thuring., str. 35.

2423. Johann Huss und die Hussiten, nebst Beschreibung der Hussiten vor Naumburg in Juli 1430, Frankfurt a. d. O. und Berlin, 1744, 8°.

2424. *Borck Martin*, Nachricht von dem Naumburger Schul- oder sogenannten Kirschfeste, Naumburg, Program der Stadtschule, 1746, 4°. Srv. *Franke*, Miscellanea č. 2420.

2425. *Grubner*, De Naumburgischen Geschichtschreiber, Zeitz 1753, 4°.

2426. *Rauh Joh. Georg*, Die Schwachheit über die Stärke oder gründliche Nachricht von dem im Jahre 1432 vor Naumburg sich gelagerten Heer der Hussiten unter ihrem Anführer Procopio und dem daher entstandenen Stadt Naumburgischen Schul- oder Kirschfeste, alles aus sehr raren und seltenen Urkunden zusammengetragen, Naumburg, 1782, 4° (na základě kroniky, *Taube*, č. 2418). Srv. Journal von und über Deutschland, 1790, V, Stück, str. 366 a d.; Lausitzsch. Monatschrift 1797, str. 84.

2427. *Grossmann*, Das Kirschfest, eine vaterländische Scene der Vorzeit, Weissenfels, 1792, 8° (divad. hra. s histor. podkladem a výkladem).

2428. *Nostiz und Jänkendorf*, Das Kirschfest zu Naumburg. Lausitz. Monatschrift, Görlitz, 1797, str. 84-91 (báseň s liter.).

2429. *Krügelstein*, Das Kirschfest, eine Romanze 1802. Viz *Lepsius*, č. 2434, str. 8, pozn.

2430. *Merkel*, Erdbeschreibung von Kursachsen 1804 (viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2063), IV, str. 69 a d.

2431. *Braun August*, Die Hussiten vor Naumburg, ein historisches Gemälde, Jena, 1805, 8°. Dovolává se nejapného falsifikátu: »Historia von der Bohemen grewlichen truz unnd wüthen um die Neumburgk durch *Lüdigern Tulo von Gosceneck*, Scholastern im St. Maurizien-Münster«.

2432. *v. Kamiensky* (*Frl.*), Poetische Schilderung der goldenen Aue, Leipzig, 1806 (vyd. E. A. Braun), básnické zpracování s historickým výkladem.

2433. *v. Kotzebue*, Die Hussiten vor Naumburg (divad. hra, viz Sebrané spisy na př. 1841, XV, str. 259-343). Srv. odtud vzniklou polemiku o pověsti a její věrohodnosti: Sächs. Provinz-Blätter, 1803; Zeitung für die elegante Welt 1803, str. 450; Der Freimüthige (čas.) 1803, str. 504; Thüringen (čas.) 1808, str. 166; *Lepsius*, č. 2434, str. 4-5. — Srv. též českou úpravu: Husité u Naumburku léta 1432, vlastenská činohra se zpěvy v 5 jednáních, přel. od *J. Hýbla*, Nové divadlo české, nákladem M. Neureutra, v Praze 1819, II. díl, č. 2, 8°, str. 79.

2434. *Lepsius C. P.*, Die Sage von den Hussiten vor Naumburg und der Ursprung des Naumburgischen Kirschfestes, historisch-kritisch untersucht, Zeiz, 1811, 12°, str. 56. Tři prameny o husitských výpravách do Míšně a do Saska nezmiňují se o události té: *Johannes de Isenach (Eisenkart Joh.)*, Acta et facta praesulum Numburgensium, *Paullini Christ. Fr.*, Rerum et antiquitatum Germanicarum syntagma, Francofurti, 1698, 4°, str. 129. — *Lange Paul*, Chronicon Citizense de illius dioeceseos gestis (968-1515), *Pistorius*, Script. rer. German. I, 755 907, 2. vyd. *Struve* I, str. 1120-291 (Bibl. Č. Hist. II, č. 216). Srv. *Müller K.*, Das Chronicon Citizense des Benediktinermönches Paul Lang im Kloster Bosau und die in demselben enthaltenen Quellen, N. Arch. f. sächs. Gesch XIII, 1892, str. 279-314. — *Týž*, Cronica Neumburgensis ecclesiae omnium episcoporum nomina et gesta scitu digna continens (968-1536), *Mencken*, Script. rer. German. II, 1-102 (Bibl. Č Hist. II, č. 222). Srv. *Schöttgen-Kreysig*, Diplomatische Nachlese (Bibl. Č. Hist. II, č. 2242) XI, 1733, str. 88. Srv. č. 2426; Das von denen Feinden beunruhigte Naumburg, viz č. 2422; *Kroker*, N. Arch. Sächs. Gesch. XXI, 1-39.

2435. Die Hussiten vor Naumburg, »Prag«, Beil. zu Ost u. West, 1841, č. 157-68 (srv. *Rauh* č. 2426).

2436. Slavnost výroční o pověstném obležení Naumburku nepravá. Lumír III, 1853, I, Příloha, str. 31. (Podle *Lepsia* č. 2434.)

2437. Svátek husitských třešní. Historické rozhledy II, str. 184.

2438. V české literatuře byla látka této pověsti často zpracována (viz na př. *Flekáček Jos.*, Husité před Naumburkem 1885); rovněž umělci použili této látky (vedle jiných na př. *Jar. Čermák*, srv. *Mitzschke Paul*, Jaroslav Čermák und sein Gemälde: Die Husiten vor Naumburg Naumburg a. S., 1883. 16°, str. 8). Srv. *týž*, Anfänge und Entwickelung der Naumburger Hussitensage, Naumburg, 1904, 8°, str. 16 (s rozborem pramenů o smyšlené pověsti).

2439. List hejtmanů husitských Sigmundovi 6. dubna 1429. *Chroust*, Zeitsch. f. Geschichtswissenschaft, II, str. 369-371.

2440. Quellenbeiträge zum Hussitenkrieg 1427-31. Mone, Anzeiger f. Kunde d. deut. Mittelalters I, 73. Obsah: Bischof Friedrich zu Bamberg schicket sich mit den Seinen an zum Feldzug gegen die böhmischen Ketzer und setzt ein Regiment in sein Fürstenthum ein. Dienst. n. s. Pet. und

Paulstag 1427. Markgraf Friedrich zu Brandenburg hatte Hans v. Kotzou u. Heintz Lübichauer mit 80 Pferden, den Hans v. d. Kager gegen die Ketzer an die böhm. Grenze gesendet 1429. Über die Hussitenflucht (d. h. Flucht vor den Hussiten) zu Bamberg und die Schäden, welche das Bamb. Land. von den Hussiten litt u. ihre Unterhandlungen mit letztern. Über die Brandschatzung von 12,000 fl., welche das Fürstenthum durch Vermittelung des Markgrafen Friedrich von Brandenburg den Hussiten zu zahlen hatte, s. die Zwei Urkunden v. s. Dorothee 1432, welche deshalb die Städte Bamberg und Vorchheim u. deren Marggrafen ausstellten. Quittung des Ritter Hans v. Seckendorf über die Erstattung des Schadens, den er insbesondere bei dem Ausbrennen der Stadt Bayreuth von den Hussiten erlitten; desgleichen des Hans v. Sporneck Ritter u. Hans Oberndorfer über Ersatz der Schäden, die sie von den Hussiten vor Hof litten (wobei dem letztern drei verlorne »stahlein panczir« ersetzt werden; Sporneck war Bothschafter gegen die Hussen) 1430. Einigung zwischen Marggrafen Friedrich zu Brandenburg u. Hans Fennbacher wegen des letzteren Schäden, die er im Dienst des Marggrafen v. Rotemburg, zu Appozell und zu Landshut erlitt. 1431.

Článek 7. Rozhodnutí. Pátá i poslední kruciata proti Husitům.

(R. 1430-1431.)

2441. Jízda přes Moravu do Uher: Bitva u Trnavy v květnu, *Toman*, č. 821, str. 367-8.

2442. Husité ve Slezsku viz *Grünhagen*, č. 1784 a č. 1809.

2443. *Oesterreicher*, Älteste Verhältnisse zwischen Böhmen und Bayreuth. Hormayr, Archiv, 1833, str. 278.

2444. Husité v Horní Lužici 1430, viz: *Meiner Joh. Fried.*, Nachrichten von Altenburg, str. 256; *Hönn G. P.*, Coburg. Hist. II, str. 99.

2445. Husité u Altenburku, Beiträge zur sächsischen Geschichte, besonders des sächsischen Adels. Altenburg 1791. Srv. *Lepsius*, Die Sage von den Hussiten vor Naumburg (č. 2434) str. 26.

2446. *Kloss J. G.*, Der Hussitenkrieg in der Oberlausitz seit 1430. N. Laus. Magazin XXXVI, 1860, str. 1-34.

2447. *Arras Paul*, König Sigmund und die Kamenzer 1430. N. Archiv Sächs. Gesch. XII, 1891, str 167.

2448. *W. C.*, Der Hussitenkrieg in der Oberlausitz. Der Erzähler an der Spree, 1842, č. 13-21. Otisk.

2449. *Korschelt*, Kriegsdrangsale der Sechsstädte zur Zeit des Hussiten- und 30jährigen Krieges. Sonntags-Extrabeilage zu den Bautzener Nachrichten, 1885, č. 23-50; 1886, č. 4-18; 1887, č. 4-7. Otisk zvl., 8°.

2450. *Sorweide Joh. A.*, Gegeneinanderhaltung der Verwüstung des Städtleins Reichenbach durch die Hussiten und des jetzigen Zustandes, Görlitz, 1748, I-II. B. — Srv. Dresdener Gelehrte Anzeigen 1758, str. 201; *Richter*, Chronik der Stadt und Parochie Reichenbach, Reichenbach, 1867, 8°, 162; *Hinke*, Bilder aus der Vergangenheit des Städtchens Reichenbach. Gebirgsfreund V, str. 210 223, 232, 245.

2451. Hádání v Krakově (1431, 19. břez.). *Dlugosz*, Historia Polonica č. 993, str. 575-80. Viz *Palacký*, III, 2, str. 351-3.

2452. Sněm v Norimberce 1431, viz Reichstagsakten č. 1835; *Aschbach*, Geschichte K. Sigmunds č. 1862, III, str. 419-29. Srv. *Toman*, č. 821.

2453. *Johannes de Ragusio* (Stojković), Initium et prosecutio Basiliensis concilii, 1417-1431, Nov. 19. *Palacký*, Monumenta conciliorum gener. seculi XV, I. Vindobonae, 1857. str. 1-131.

2454. Hádání o víře mezi mistry Pražskými a kněžími Táborskými, 1431, 30. dub. Viz *Mikuláš Biskupec*, Chronicon Taboritarum, č. 451; Confessio Taboritarum contra Rokenzanam et Papistas Pragenses, ante 132 annos 1431, conscripta, s chybným názvem Confessio Waldensium vydal *Matth. Flacius Illyricus* r. 1568, viz č. 471; znova podle Flacia vydal *Balth. Lydius*, Waldensia, viz č. 474. Viz *Vlček Jar.*, č. 173, I, str. 157, 162. — Srv. též dále: M. Jan Rokycana.

2455. Manifest kardinala *Juliana Cesarini* k Čechům, 1431, 5. července. Viz *Zach. Theobald*, Hussitenkrieg. Bibl. Č. Hist. II, č. 3082, kap. 74; *Lenfant*, Histoire de la guerre des Hussites, č. 132, I, 307. Česky: *Palacký*, III, 2, str. 370-1 (1431, 5. čce). — Srv. též Vita Juliani Caesarini, cardinalis S. Angeli († 1444), auctore *Vespasiano Florentino*. *Ughelli*, Italia sacra sive de episcopis Italiae, Romae, 1644, Venetiis 1717, III, 671.

2456. Řád vojenský vývody Albrechta rakouského ze dne 28. dubna 1431, pro výpravu proti Čechům smluvený (wider die Ketzer von Pöheim). *Toman*, Husitské válečnictví, č. 821, str. 190, otisk, str. 416-20. — Srv. *Kurz Fr.*, Österreichs Militärverfassung in älteren Zeiten. Linz, 1825, příl. č I, str. 414; *Erben W.*, Das

Aufgebot Herzog Albrecht V. von Österreich gegen die Hussiten, Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXIII, 1902, str. 256-72; *týž*, Das österreichische Aufgebot gegen die Hussiten i. J. 1432. Beiträge zur Geschichte des österreich. Kriegswesens, Mittheil. d. k. k. Heeresmuseums II, Wien, 1904, str. 25.

Veliký den u Domažlic (1431, 14. a 15. srp.).

2457. O bitvě viz Staří letop. l. c., str. 82, 83; *Bartošek z Drahonic*, Kronika, č. 916; Chronicon Pragensis collegiati č. 65; *Windeck* č. 1846, 174, 179; *Enedše Sylvia* Kronika, Bibl. Č. Hist. II, č. 1195, kap. 48. — Viz jiné prameny a líčení *Palackého*. III, 2, str. 381-5.

2458. *Vavřinec z Březové*, Píseň o vítězství u Domažlic. (*Laurentius de Březowa*, Carmen insignis coronae Boemiae pro tropheo sibi divinitus concesso circa Ryzmberg et Domazlicz in a. D. 1431 14. m. Augusti.) Vyd. *Goll Jar.*, Fontes Rer. Bohem. V, str. 543-63. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4901. Incipit: De celsa rupi rapidi. — Viz *Dobner*, Monumenta Boh. Hist. I, str. 168 (Bibl. Č. Hist. II, č. 186), kdež se uvádí začátek: Enarret nunc Boemia (podle *Bartoše z Drahonic*); vyd. *Höfler*, Geschichtschreiber Husit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) I, str. 596-620. — Srv. *Palacký*, Würdigung, str. 202; *Lorenz*, Deutschlands Geschichtsquellen (Bibl. Č. Hist. II, č. 23), 3. vyd., str. 322-4.

2459. *Oswald von Wolkenstein*, Histor. Verein Ober-Pfalz. LI, str. 89 (nářek na bitvu u Domažlic).

2460. Husité po vítězství u Domažlic. Květy III, 1868, str. 318.

2461. Kardinal Julian Cesarini na útěku u Domažlic r. 1431. Světozor XXIII, 1889, str. 526 (s vyobr. Věnc. Černého).

2462. *Weizsäcker Jul.*, Der Strassburger Fascikl von 1431, ein Beitrag zur Geschichte der Reichstagsverhandlungen in der Hussitenzeit. Forschungen zur deutschen Geschichte. XV, Göttingen, 1875, str. 399-454.

2463. *Lampel*, Herzogs Friedrich IV. Politik gegen Frankreich und Böhmen 1430-7, Innsbruck, 1887, 8°.

2464. Epistolae Bohemorum ad Christi fideles 1431. *Freher*, Scriptor. Rer. Bohem. (Bibl. Č. Hist. II, č. 243) str. 233-7. — Manifest der Taboriten an die gesammte Christenheit vom J. 1431 (německý text). *Krummel*, Utraquisten und Taboriten, Gotha, 1871, str. 249-67.

2465. Hussenkrieg 1431, belangend den Zug wider die Hussen unter dem römischen Kunig Sigismundo. Item desswegen zur Nürenberg gemachten Anschlag belangend, anno 1431, s. l. a., 8°, str. 240.

2466. *Hofman Lad.*, Husité a koncilium Basilejské v letech 1431 a 1432. Č. Čas. Histor. VII. 1901. I. Poslední křížová výprava (1431), str. 7-13.

Kniha XIII. Čechy a sbor Basilejský. Sigmund a Albrecht. (1431-9.)

Článek 1. Jednání přípravná

(1431 září do 1432 pros.)

2467. *Pastor*, Geschichte der Päbste seit dem Ausgang des Mittelalters, I, II, viz č. 205.

2468. *Aschbach*, Sigmund, č. 1862.

2469. *Herre-Beckmann*, Deutsche Reichstagsakten viz Bibl. Č. Hist. II, č. 828. Srv. č. 1835.

2470. Monumenta conciliorum generalium saeculi XV, ediderunt *C. Birk* et *Fr. Palacký, (Beer Rud.)*: Concilium Basileense, I-III, 1-4 p., Vindobonae, 1857-96, fol. (Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1108.) — Srv. (*Palacký*), Antrag auf Herausgabe der Acta conciliorum saeculi XV. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. III. 1849, str. 58; *Karajan*, Bericht über die Thätigkeit der Commission für die Herausgabe der Acta conciliorum, 1851-2, ibid., X, 1853, V, str. 586-9; *Palacký*, Bericht an die akademische Commission zur Herausgabe der Acta Conciliorum über die in der Pariser Bibliothek vorhandenen Handschriften zur Geschichte des Basler Concils, ibid., XI, 1853, str. 277-307. Otisk, Wien, 1853, 4°, str. 33.

2471. Decreta et acta concilii Basiliensis. Ad urbem Basileam epigrama Sebast. Brant, s. l. a. (Basileae, 1499, 4°, 1 a-o, (po 8 listech). — Decreta . . . nuper impressa vigilantique studio emendata, Parrhisiis, 1512, 12°.

2472. *Richter*, Historia concil. gener. II.

2473. Acta concilii Basileensis: *Mansi*, Conciliorum collectio (Bibl. Č. Hist. II, č. 1106), XXIX-XXXI; *Hardouin*, Conciliorum collectio (Bibl. Č. Hist. II. č. 1103), VIII-IX; *Hartzheim*, Concilia Germaniae (Bibl. Č. Hist. II, č. 1109), V; *Martene-Durand*, Thesaurus anecdotorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2403), V; *D'Achery*, Spicilegium (Bibl. Č. Hist. II, č. 1192), vol. III.

2474. *Raynald*, Annales ecclesiastici ad a. 1431 a d. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1317).

2475. *Johannes de Guben*, Chronica, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2117.

2476. *Haller Joh.*, Concilium Basiliense, Studien und Quellen zur Geschichte des Concils von Basel, Basel, 1896, 8°. Band I. Studien und Dokumente zur Geschichte der Jahre 1431-7, str 480. Band II. Die Protokolle des Concils 1431-3 Aus dem Manuale des Notars Bruneti und einer römischen Handschrift, 1898, str. XXI, 645. * Č. Č. Histor. II, 1896, str. 254-5; IV, 1898, str. 196-8; Mitth. Inst. Öst. Gesch. XVIII, 1897, str. 655-8. Srv. *Beer Rud.*, Die Quellen für den Bruneti Petrus (canonicus Arelatensis et protonotarius concilii Basiliensis), Liber diurnus concilii Basiliensis, Sitz. Ber. Wien. Akad. CXXIV, 1891, č. 7. — Band III. Die Protokolle des Concils von 1434 und 1435. Basel, 1900, 8°, str. IX, 702. — Band IV. Die Protokolle des Concils von 1436. Aus dem Manuale des Notars Bruneti und einer zweiten Pariser Handschrift, Basel 1903, 8°, str. XII, 421. Srv. *Merkle Seb.*, Konzilsprotokolle oder Konzilstagebücher? Erörterungen zu den Geschichtsquellen des Basler und Trienter Konzils. 1. Offizielles oder Brunetisches oder überhaupt kein Protokoll? Historisches Jahrbuch XXV, München, 1904, str. 82-98.

2477. *Halban*, Mittheilungen von dem Vorhandensein von Materialien für die Geschichte des Constanzer und Basler Concils in der kais. Bibl. in Petersburg (1899) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14634.

2478. Acta Nicolai Gramis, Urkunden und Aktenstücke, betreffend die Beziehungen Schlesiens zum Baseler Konzile 1890, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 442, XV. Srv. *Altmann Wilh.*, Einige Urkunden, betreffend die Thätigkeit des Nicolaus Gramis, Generalbevollmächtigten des Baseler Konzils für Schlesien, zu Glatz und die Stellung dieser Stadt zum Baseler Konzile. Glatzer Vierteljahrschrift f. Gesch. u. Heimatkunde VIII, Habelschwerdt 1888-9, str. 207-17.

2479. *Johannes de Segovia*, Historia gestorum generalis synodi Basiliensis, libri XV. Viz č. 2470, II, III, 1-4. — Srv. *Patricius (de'Patrizzi) Augustinus*. Summa conciliorum Basileensis 1431 et Florentini 1438 habitorum, viz vydání: *Hardouin* (č. 2473). VIII; *Hartzheim* (č. 2473), V; *Labbe* (Bibl. Č. Hist. II, č. 1101), XIII. — *Zimmermann Alfr.*, Juan de Segovia, Dissert., Breslau, 1882, 8°, str. 31; *Beer R.*, Johannes de Segovia's urkundliche Beiträge zur Geschichte des Basler Concils. Sitz. Ber. Wiener Akademie, B. 135, 1896, XIII, 60. — *Haller* (č. 2476), I, 20 — *Týž*, Zu dem Leben und den Schriften des Johann von Segovia, Zeitschr. Gesch. Ober-Rheins N. F. XVI.

2480. *Johannes de Segovia*, De auctoritate ecclesiae, *Haller* (č. 2476), I, 27.

2481. *Týž*, De tribus veritatibus fidei, ibidem 28. De neutralitate, ibid. 30. Justificatio sententiae latae contra Gabrielem ibid. 36. De magna auctoritate episcoporum in concilio generali, ibid 40.

2482. *v Muralt E.*, Urkunden zur Geschichte der Kirchenversammlung zu Basel und Lausanne. Anzeiger für schweizerische Geschichte, 1881.

2483. *Arnold*, Repertorium Germanicum, Regesta aus den päpstlichen Archiven zur Geschichte des deutschen Reiches und seiner Territorien im XIV. und XV. Jahrhundert. I. Pontificat Eugens IV. (1431-41), Berlin, 1897.

2484. *Haller*, Beiträge zur Geschichte des Basler Konzils IV. Zeitschr. Gesch. Ober-Rheins, 1901.

2485. *Palacký*, Urkundliche Beiträge II, viz č. 5.

2486. Archiv Český III, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 193.

2487. *Johannes de Ragusio (Stojković z Dubrovnika)*, Initium et prosecutio Basiliensis concilii 1417-31, viz č. 2470, I, str. VIII, 1-131.

2488. *Aeneas Sylvius*, Epistola urbis Basiliensis descriptionem continens, exarata tempore universalis synodi in ea celebrati. Vyd. 1. Urstisius Chr., Epitome historiae Basileensis, una cum episcoporum Basileensium catalogo, nuspiam anthehac edita, Basileae 1577, 4°. — Vyd. 2. Scriptores rerum Basil. minor. 1752. — — Překlad německý: Wurstisen, Ene Missiue Enee Silvii, Basler Chronik, Basel, 1580, 4°. — — Srv. vydání listů Eneáše Sylvia.

2489. *Aeneas Sylvius*, Historia concilii Basileensis, libri III. Vyd. 1. s. l. a. 4°. — Vyd. 2. Basileae 1515, 8°. — Vyd. 3. Commentariorum de concilio Basileae celebrato libri II. olim quidem scripti, nunc primum impressi, in quibus sic illam synodum depingit, sic quicquid illic actum est, bona fide refert, ut qui legerit, interesse et infulatos illos heroas disputantes, colloquentes, concionantesque coram videre se putet. Nec solum iucunda est historia, verum etiam utilis, vixque aliud concilium extat pari fide et diligentia descriptum, s. l. a., fol. (Basileae 1521?, 1530 4, vydav. *J. Sobius*), str. 349. — Vyd. 4. *O. Gratius*, Fascic. rerum expetend. (Bibl. Č. Hist. II, č. 145), 1535, str. 1-34. — Vyd. 5. Commentariorum historicorum libri tres de concilio Basiliensi, Coloniae, 1535, 4°. — Vyd. 6. Tau-

rini, 1624, 4°. — Vyd. 7. Coloniae, 1667, 4°. — Vyd. 8. Cattopoli, 1667, 4°. — Vyd. 9. *Brown Edw.* (Bibl. Č. Hist. II, č. 145), 1690, str. 1-67. — Vyd. 10. (Coerber Kasp.), Helmstadii, 1700, 4°. — Vyd. 11. (přetisk vyd. 5. z r. 1535), Francofordi et Lipsiae, 1791, 8°. — — Srv. *Birk*, Aeneas Sylvius de Piccolomini als Geschichtsschreiber des Basler Konzils. Theolog. Quart.-Schrift, LXXVI, str. 577. — Srv. *Haller* (č. 2476), I, 12

2490. *Aeneas Sylvius*, De rebus Basileae gestis stante vel dissoluto concilio. Vyd. 1. *Catalani Mich.*, Firmi 1803, 4°. — Vyd. 2. *Fea Car.*, Pius II. pontifex maximus a calumniis vindicatus, Romae, 1823, str. 31-115.

2491. *Doeringii Matthiae*, Propositio circa Hussitarum articulum de donatione Constantini, num iusto titulo clerici possideant bona ecclesiarum temporalia, quae Sylvestro a Constantino sint collata, in concilio Basileensi ante adventum Hussitarum a. 1432 ad disputandum proposita. Viz *Albert*, Matthias Döring, ein deutscher Minorit des XV. Jhts., Stuttgart, 1892, 8°, str. 194. * Sborník histor. kroužku »Vlast« IV, 1894, str. 142-3. Srv. též *Krause K. E. H.*, Der Chronist Matthias Döring, 1420-64. Forschungen zur Deutschen Geschichte, XIX, Göttingen, 1879, str. 591.

2492. *Lenfant J.*, Histoire du concile de Basle, 1731, viz č. 132.

2493. *Wessenberg*, Die grossen Kirchenversammlungen des XV. Jhts, II, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14683.

2494. *Binterim*, Gesch. d. D. Concilien, ibid., č. 1090, VII.

2495. *Raumer*, Kirchenversammlung von . . . Basel, 1849, viz ibid., č. 14684.

2496. *Hefele*, Conciliengeschichte (ibid. č. 1091), VII. Kn. 46: Die Zwischenzeit zwischen dem Constanzer und Basler Concil. Kn. 47: Das Basler Concil bis zu seiner Verlegung nach Ferrara und Florenz i. J. 1431-7. — Srv. *týž*, Blicke in's XV. Jht. und seine Concilien. Jahrbücher für Theologie IV. B, str. 49-108.

2497. Die Kirchenversammlung zu Basel, 1431-8, Basel, 1825, 4°.

2498. *Richter Otto*, Die Organisation und Geschäftsordnung des Basler Concils, Dissert., Lipsiae, 1877, 8°, str. 36.

2499. *Guirand*, L'état pontifical après le grande schisme, Paris, 1898, 8°.

2500. *Zimmermann Alfr.*, Die kirchlichen Verfassungskämpfe im XV. Jht., Breslau, 1882, 8°.

2501. *Creighton*, A history of the papacy. II. The Council of Basel, London, 1901.

2502. *Thommen R.*, Basel und Basler Konzil. Basler Jahrbuch 1895, 8°. Srv. *Wackernagel R. - Thommen R.*, Urkundenbuch der Stadt Basel, I.-II. B., Basel, 1890-3, 4°.

2503. Festschrift zum 400. Jahrestage des ewigen Bundes zwischen Basel und den Eidgenossen 13. Juli 1901. Im Auftrage der Regierung herausgegeben von der historischen und antiquarischen Gesellschaft zu Basel, Basel, 1901, 4°, str. XII, 357, 66 tab. (I. Basel und die Eidgenossen, II. Basels Bedeutung für Wissenschaft und Kunst im 15. Jht., 1. *C. C. Bernouilli*, Geistiges Leben.)

2504. *Fijalek*, Mistrz Jakób z Paradyża i uniwerzytet krakowski w okresie soboru bazylejskiego, I-II, Kraków 1900, v. 8°, str. 448, 423. Viz o obsahu a důležitosti *Flajšhans V.*, Národní Listy 1902, č. 144. - Bývá jmenován: de Jutirbok, Jüterbock, Junterburgius, de Polonia, de Erfordia.

2505. *Gebhardt B.*, Die gravamina der Deutschen gegen den römischen Hof, Ein Beitrag zur Vorgeschichte der Reformation, Breslau, 1886, 2. vyd. 1896, 8°.

2506. *Bressler H.*, Die Stellung der deutschen Universitäten zum Baseler Konzil, Leipzig, 1885, 8°. Srv. *Brieger Theod.*, Ein Leipziger Professor (Nicol. Weigel) im Dienste des Baseler Konzils. Beiträge zur sächsischen Kirchengeschichte XVI, 1903, str. 1 70.

2507. *Zeibig Hart. Jos.*, Beiträge zur Geschichte der Wirksamkeit des Basler Concils in Österreich. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. VIII, 1852, str. 515-616.

2508. *Abert F. P.*, Pabst Eugen IV., Mainz, 1884, 8°.

2509. *Preiswerk*, Der Einfluss Aragons auf den Prozess des Basler Konzils gegen Pabst Eugen IV., Basel, 1902, 8°. — Viz též *Pastor* č. 205.

2510. *Hofman Ladislav*, Husité a koncilium Basilejské v letech 1431 a 1432. Č. Čas. Histor. VII, 1901: Úvod (str. 1-7). I. Poslední křížová výprava 1431 (7-13). II. Počátky koncilia v Basileji 1431 (142-50). III. Husitská otázka v prvním konfliktu s papežem (150-62). IV. Husité a koncilium 1432 (293-309, 408-16.) * Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXIV, 522.

2511. Manifest Táborský k Němcům (28. pros. 1431), viz Monum. concil. (č. 2470), I, 153-74; *Windeck* (č. 1846), kap. 176; *Krummel*, č. 296, str. 249-67.

2512. *Johannis Nider*, Epistolae duae ad Bohemos 1432. *Hardouin* (č. 2474), VIII, str 848. — Srv. Historické materialie Fr. Palackého: Johannes Nyder, MS. Basil. E. I. 9. cum inscript. »Opusculum contra haeresim Hussitarum compilatum per fratrem Joh. Nyder S. Th. professorem O. F. P. de conventu Nurenbergensi.«

2513. Král Sigmund v Italii: *Raynald* (č. 2474), ad a. 1431. — *Windeck* (č. 1846), kap. 184. — Č. 1862.

2514. *Toman*, Bitva u Bejdova 14. října 1431, č. 821, str. 369-70. Viz *Mareš Fr.*, Mikoláše písaře Znojemského píseň o porážce Čechův u Bejdova 14. října r. 1431. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk 1882, str. 299-304. Též otisk, 8°. Srv. Staří letop. 80; *Kurz*, Albrecht II., str. 179-82. — Viz též Mikuláš Sokol z Lamberka č. 1522.

2515. *Görlitzer Max.*, Der hussitische Einfall in die Mark im Jahre 1432 und die »Hussitenschlacht« bei Bernau. I. Wissenschaftliche Beilage zum Jahresbericht der Luiserschule in Berlin, Ostern, 1891, 4°, str. 21; II. 1892, 4°, 22.

2516. Husitská slavnost v Bernavě nedaleko Berlína. Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 69 (na památku odražení útoku husitského).

2517. *Sello G.*, Die Einfälle der Hussiten in die Mark Brandenburg und ihre Darstellung in der märkischen Geschichtschreibung. Zeitschr. Preuss. Geschichte und Landeskunde XIX (s příslušnou literaturou). Srv. č. 192.

2518. *Grünhagen:* Geschichtsquellen der Hussitenkriege č. 1784; Hussitenkämpfe in Schlesien č. 1809.

2519. *Kuffner Hanuš*, Prokop Holý ve Slezsku r. 1432, viz č. 2367.

2520. *Beneše z Hořovic* Kroniky pokračování vyd. *Zimmermann*, č. 2400, str. 155-7.

2521. Přepadení a dobytí Střelína 14., 15. a 16. června 1432. Vojenské Listy, XIII, 1895, č. 18.

2522. Násilný přechod přes Odru u Stinavy vojska Prokopa Holého 29. června 1432. Vojenské Listy XIII, 1895, č. 22., str. 121.

2523. *Jecht Rich.*, Codex diplomaticus Lusatiae Superioris III. 2. (Bibl. Č. Hist. II, č. 455) 1902, str. 369-530 (Husité v Horní Lužici 1432-4).

2524. *Ermisch*, Schlesiens Verhältnis zu Polen und zu König Albrecht II., 1435-9, Zeitschr. Gesch. Schles. XII, 1875, II, str. 237-84.

2525. *Palacký*, Jazyk český na dvoře Litevském v XV. stol. Čas. Č. Mus. 1831, III, str. 280-3.

2526. *Kranich Joh.*, Chronik mährischer Sachen vom J. 1432. Viz *D'Elvert*, Liter. Gesch. Mährens (Bibl. Č. Hist. II, č. 102) str. 72.

2527. Sirotci v Uhřích (1431) viz: *Bartošek z Drahonic*, Kronika č. 916; Staří letopis. 84; *Mansi* č. 2473, XXX, 72. Srv. č. 899, Jireček H., Válečné jízdy Táborův a Sirotkův do Uher; č. 900, *Sasinek*, Válečníci v Uhersku; č. 901: Výpravy Husitov do Uhorska.

Článek 2. Čechové v Basileji.

(R. 1432-1433 duben.)

2528. Quando et quomodo Bohemi vocati sint ad synodum Basileensem et quid illic egerint, ex verbosissimis commentariis compendio relatum, cum oratione Juliani cardinalis ad illorum legatos. 1. vyd. *Gratius*, Fasc. rer. expet. (Bibl. Č. Hist. II, č. 145), 1535, str. 157-60. — 2. vyd. (ibid.) 1690, str. 311-9 (Narratiuncula, quomodo... Srv. *Freher*, Script. Rer. Bohem., Bibl. Č. Hist. II, č. 243, 1602, 118).

2529. *Voigt Ad.*, Acta inter patres concilii Basileensis et Bohemos religionis causa in concilio Basileensi a. 1433, cum aliis quibusdam veteribus tractatibus contra Wiclefistas eorumque doctrinam. Acta litteraria Bohemiae et Moraviae, vol. II, p. 1., str. 64. — Srv. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 137 (Libri collegii Novodomensis: MS volumen de Compactatis incerti authoris).

2530. Multa ad historiam Bohemiae et concilii Basiliensis pertinentia. Viz *Dudík B.*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I., č. 4227), str. 66 (Krakov).

2531. *Petrus Zatecensis*, Orphanorum sectae presbyter, Liber diurnus de gestis Bohemorum in concilio Basileensi, 1431, Vyd. *Palacký*, Acta (č. 2470) I, str. XVIII, 287-357. Viz č. 535.

2532. *Johannes de Ragusio (Stojković z Dubrovnika)*, Tractatus, quomodo Bohemi reducti sunt ad unitatem ecclesiae (1431-3). Vyd. Palacký, Acta (č. 2470), I, str. 133-286. — Srv. Haller I, (č. 2476) 331-64.

2533. *Ebendorfer v. Haselbach Thomas*, Diarium gestorum per legatos Concilii Basileensis pro reductione Bohemorum. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1624. Viz *týhož*: Chronica regum Romanorum (ibid. č. 1625); Chronicon Austriacum (ibid. č. 1626).

2534. *Johannes de Turonis*, Regestrum actorum in legationibus a sacro concilio in Boemiam, 1433, Jan. 4.-1437, Jun. 16. Vyd. *Birk*, Acta (č. 2470) I, str. 785-867.

2535. *Procháska F.*, Bohemi in concilio Basiliensi. De saecularibus liber. artium in Bohemia et Moravia fatis, 1782, str. 208-14.

2536. Čeští poslové ubírají se k církevnímu sboru do Basileje. Květy III, 1868, str. 103 (s obrazem Jar. Čermáka).

2537. Čechové a koncilium Basilejské. Národní Listy 1882, č. 203 (z Palackého a Tomka).

2538. *Krecar Ant.*, Poselství české na církevním sněmě v Basileji. Květy mládeže, 1896, str. 24-6, 54-6.

2539. Antzeygung, wie die gefallene Christenheit widerbracht mōg werden in iren ersten stand etc. Vor Hundert Jaren beschrieben und itzt allererst gefunden und am tag geben, s. l., 1524 (Čechové a Basilejský koncil).

2540. Petitiones Bohemorum propositae in Basileensi concilio, cum approbatis ac receptis ab ecclesia responsionibus, 1. vyd. *Gratius*, Fascic. rer. expet. (Bibl. Č. Hist. II, č. 145) 1535, str. 160-1. — 2. vyd. (ibid.) 1690, I, str. 319-22.

2541. Articuli oblati concilio de parte regni Bohemiae et marchionatus Moraviae a. 1433. *Dudík B.*, Historische Forschungen in St. Petersburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 4392), str. 26.

2542. *Andreas Gattaro von Padua*, Venetianischer Gesandter beim Concil zu Basel, Tagebuch, 1433-5, herausgeg. von *Alb. Burckhardt*, deutsch von *Heinr. Zehntner*, Basler Jahrbuch, Basel, 1885, 8°, str. 58.

2543. Řeči, pronesené na koncilu Basilejském, viz *Mansi*. Conciliorum collectio (č. 2473) XXX.

2544. *Procopii*... Propositio in concilio Basiliensi de periculo bellorum. *Martene et Durand*, Collectio amplissima (Bibl. Č Hist. II, č. 2403), VIII, str. 602. Srv. č. 537.

2545. *Johannis Rokyczanae*, Responsio ad orationem Juliani cardinalis, a quo cum suis in concilio Basiliensi a. 1433 exceptus fuerat. Cochlaeus, Historia Hussitarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 13510), V, str. 248.

2546. *Johannis Rokyczanae*, Positio primi articuli Bohemorum coram concilio Basiliensi de sacramento coenae. *Martene et Durand*, Collectio amplissima (viz č. 2544) VIII, 262.

2547. *Ulrici de Znoyma*, Defensio tertii articuli Bohemorum in concilio Basiliensi. *Martene et Durand*, Collectio amplissima (viz č. 2544), VIII, str. 305.

2548. Über Johann Rokycan und Nicolaus de secta Taboritarum im Concil zu Basel. *Dudík B.*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227). str. 71.

2549. Acta concilii Basiliensis (Rokycana, Ragusius). *Dudík B.*, Histor. Forschungen in St. Petersburg (Bibl. Č. Hist. I, č. 4392), str. 34. Srv. *Flajšhans*, Knihy české, 1897, str. 48.

2550. *Johannis Illyrici*, Disputatio contra mag. Johannem de Rockizana, De communione sub utraque specie laicis non concedenda. *Canisius*, Lectiones (Bibl. Č. Hist. II, č. 146), III. Append. 1.; ed. *Basnage* (ibid. č. 147), IV, str. 467-565; *Bzovius* (ibid. 1317) ad a. 1433, n. 99, str. 125; *Binii*, Concilia VIII.

2551. *Carlerius Aegidius*, decanus Cameracensis, Oratio in concilio Basileensi de corrigendis peccatis publicis, responsio ad articulum secundum Bohemorum. *Canisius*, Lectiones (Bibl. Č. Hist. II, č. 146), III, str. 289; ed. *Basnage* (ibid. č. 147), IV, str. 566-627; *Binii*, Concilia IV, 301; *Hardouin*, Concilia VIII, str. 1759; *Labbe*, Concilia XII. str. 1159 (srv. č. 2473). Srv. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Basil., sign. E. I. 9., implet folia 93 in capite codicis.

2552. *Johannis de Palomar*, Oratio, qua in concilio Basileensi a. 1433 refutavit quartum articulum Bohemorum de civili dominio clericorum. *Canisius*, Lectiones antiquae, ed. *Basnage* (viz č. 2550), IV, str. 709-48. — Historické materialie Fr. Palackého: MS. Basil. E. I. 9 (fol. non signatis). Est Johannis de Palomar tractatus de civili dominio clericorum, recitatus in concilio Basil contra Bohemos. MS. capituli Prag. (non. sign.) fol. 168-93 cum inscript. »Scriptum auditoris contra M. Petrum etc. fer. II. in carnisprivio, in vigilia Mathiae.« — MS. capituli Prag. (non sign.) fol. 194-202, cum inscr. »Ultima replica auditoris contra M. Petrum Anglicum.«

2553. *Johannis de Rokyczana*, Responsio ad oppositiones Johannis de Ragusio contra primum ex articulis Bohemorum. *Binii*, Concilia VIII, str. 314. — Srv. Historické materialie Fr. Palackého: MS. Wratisl. I. F. 241, chart. in fol. f. 12-103, Positio et responsio M. Joh. de Ragusio ad dicta M. Joh. de Rokysano Bohemi in art. commun. sub utraque specie a. 1433; f. 104-66, Artic. secundi de punitione peccatorum publicorum mortalium; f. 167-207, De eodem; f. 208-80, De libera verbi Dei praedicatione; f. 281-319, De proprietate clericorum. Srv. č. 2532.

2554. *Henric. Kalteisen (Kaltisen)*, Oratio, qua in concilio Basiliensi a. 1433 refutavit tertium articulum Bohemorum de libera praedicatione verbi Dei. *Canisius*, Lectiones antiquae, ed. *Basnage* (č. 2550) IV, str. 628-708. — Srv. Historické materialie Fr. Palackého: 1433, Febr. 18, 20, 21, Henricus de Kaltisen. MS. Basil. E. I. 4., fol. 170 235, et idem iterum fol. 281-324. Est Henrici de Kaltisen, tractatus primus contra articulum tertium Bohemorum, scriptus Basileae, 1433. Item ibid., E. I. 9, (loco secundo, copia prioribus melior). MS. Capituli Prag. non sign. fol. 84-118 (copia bona). — Ibid. Replica H. K. contra artic. 3. Bohemorum. MS. Basil. E. I. 4. fol. 235 b.-280 et illud idem iterum fol. 324-64. Item ibid. sign. E. I. 9. (copia prioribus melior).

2555. *Ulrici de Znoyma*, Replica contra dicta M. Kalteisen. *Martene et Durand*, Collectio amplissima (viz č. 2544) VIII, str. 493.

2556. *Carlerius Aegidius*, Responsio ad replicas Nicolai Taboritae super punitione peccatorum publicorum a. 1433, mense Aprilis in Basileensi concilio facta. Vyd. *Mansi*, Concilia (viz č. 2473), XXX, str. 391-456.

2557. *Johannes a Turrecremata (Juan de Torquemada)*. 1. Incipit tractatus de efficacia aquae benedictae per . . . tempore concilii Basiliensis compilatus contra Petrum Anglicum hereticorum defensorem in Bohemia, 4°, s. l. a. (Augustae Vindel. Ant. Sorg), 8 l. — 2. Tractatus quidam de aqua benedicta: Tractatus de aqua benedicta editus per . . . incipit foeliciter . . . Explicit: Haec sunt, reverendissime pater et domine, quae ego vester humilis capellanus Mag. Johannes de Turrecremata ad problema per Mag. Petrum Anglicum praepositus . . . Laus Deo. 4°, s. l. a., 14 l. (Romae apud S. Eustach). — 3 Tractatus quidam de aqua benedicta. De triplici genere aquae benedictae. Tractatus de aqua benedicta editus per . . . incipit feliciter. Haec sunt . . . quae ego . . . Johannes de Turrecremata ad problemma per Mag. Petrum Anglicum propositum V. D. iussu celeriter annotavi . . . 4°, s. l. a. (Romae, Steph. Plannck). — 4. Incipit tractatus de efficacia aquae benedictae per . . ., tempore concilii Basiliensis compilatus contra Petrum Angelicum, hereticorum defensorem in Bohemia . . . 4°, s. l. a., 18 l. — 5. Tractatus de efficacia aquae benedictae Mag. Joh. de T. . . . tempore concilii Basiliensis compilatus contra Petri Anglicum, hereticorum defensorem in Bohemia . . . Impressum Nurnbergae per Joh. Stüchs, 4°, s. a., 8 l. — 6. Tractatus de aqua benedicta, editus per . . . Finitus et impressus est praesens iste tractatus per . . . Mag. Bartholomeum Guldinberk de Sultz anno 1475, s. l., 4°, 18 l. — 7. Tractatus de efficacia aquae benedictae tempore concilii Basiliensis compilatus contra Patrem Angelicum hereticorum defensorem in Bohemia 4°, s. l. a., 18 l. — Srv. o autorovi *Lederer Steph.*, Der spanische Cardinal Johann von Torquemada, sein Leben und seine Schriften, Freiburg i. B., 1879, 8°, str. XI, 270 (seznam spisů neúplný, všech vydání na př. Traktatu uvedeného neznal).

2558. Tractatus quatuor articulorum Bohemiae, quem edidit fr. Johannes de Praga in concilio Basileensi 1433. Viz *Dudík B.*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227), str. 67.

2559. *Hieronymi de Praga*, Sermo a. 1433 habitus in cartusia Basileensi de vita s. Romualdi. Acta sanctorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 1186-7), Febr. 7. II, str. 124-40.

2560. Král Sigmund císařem římským. *Raynald*, Annales eccles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1317), ad a. 1431, n. 3; 1433, n. 12; *Goldast*, Constitut. imper. (ibid. č. 821) III, str 429, 437; *Muratori*, De corona ferrea, cap. 11 str. 70; *Windeck* (č. 1846). cap. 188; *Wenck*, Apparatus archivorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 278) str. 331. Srv. *Aschbach* č. 1862.

Článek 3. První námluvy Pražské. Porážka Táborův.

(R. 1433 dub.—1434 led.).

2561. *Carlerius Aegidius*, Liber de legationibus concilii Basiliensis pro reductione Bohemorum. Monum. concil. gener. saec. XV. I, ed. *Birk C.*, str. 359-700 (č. 2470). — Viz *Palacký Fr.*, Zprávy o rukopisu »Carlerius, De legationibus concilii Basil.« od Dra F. L. Riegra z Paříže podané, Čas. Č. Mus. 1849, IV, str. 136-43; *týž*, Mittheilung aus mehreren Briefen Riegers von Paris über ein in der dortigen National-Bibliothek befindliches Manuscript, welches wesentliche Beiträge zur Geschichte des Basler Conciliums mit Böhmen darbietet, Sect. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1849. str. 38 (Abhandl. V. Folge, 6. Band); *týž*, Bericht über die in Pariser Bibliothek vorhandenen Handschriften zur Geschichte des Basler Concils. Sitz. Ber. Wiener Akad. XI, 1853, str. 277-307. Srv. č. 2551.

2562. Dialogus de expeditionibus in Bohemia et actis erga eos, *Carlerii* Liber de legationibus (č. 2561). 1. — Acta per oratores sacri concilii in duabus legationibus ad Pragam, ibid., 2. — Acta per legatos eiusdem concilii sacri ad Ratisponam, ibid., 3. — Acta per legatos eiusdem sacri concilii ad Brunam, ibid., 4. – Acta per legatos eiusdem concilii ad Albam Regalem, ibid., 5.

2563. *Haller J.*, Concilium Basiliense (č. 2476) III. Die Protokolle des Concils von 1434 und 1435. Basel, 1900, 8°, IX, 702.

2564. Smlouvání se legátů koncilia Basilejského s Čechy o kompaktáty. Illustr. Evang. Věstník I, 1865-6, str. 332-5 (podle *Herolda*, Malebné cesty po Praze).

2565. Salvus conductus pro ambassiatoribus sacri concilii 1434. *Dudík B.*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227), str. 115.

2566. Responsum datum Bohemis pro compactatis. *Leibnitz*, Codex iuris gentium diplomaticus, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 476. Srv. dále č. 2655 a d.

2567. Námluvy kompaktat mezi posly sboru Basilejského a království Českého

v Brně učiněré, 1435, červenec. Archiv Český III, 1844, str. 421-6.

2568. *Johannis de Rokyczan*, Oratio ad oratores concilii Pragam missos. *Cochlaeus*, Historia Hussitarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 13510) VII, str. 257.

2569. *Aeneas Sylvius*, Petitiones Bohemorum postremo propositae anno 1433 mense Novembri, cum responsionibus ad eos ordinatis. *Lydius*, Waldensia. Rotterod. I, 1616, str. 368.

2570. *Kluckholm A*, Herzog Wilhelm III. von Bayern, der Protektor des Baseler Concils und Statthalter des Kaisers Sigmund (V. Kap. Die Theilnahme Wilhelms an den Verhandlungen mit den Böhmen, str. 573-80). Forschungen zur Deutschen Geschichte, II, Göttingen, 1862, str. 519-615.

Obležení Plzně. „Nový svátek".

2571. *Tanner*, Historia urbis »Plsnae«, viz č. 119. Srv. Die Hussiten in Pilsen, »Prag«, Beil. zu Ost u. West, 1843, str. 645. Ukázka z vydání: *J. St. Zauper*, Alte Chronik von Pilsen. Aus einer lateinischen Handschrift des gelehrten Johann Tanner, im Auszuge übersetzt, Pilsen, 1835, 8°. Srv. *Schaffer Meth.*, Historia urbis Pilsnae Joannis Tanner manu scripta. Progr. Gymn., Pilsen, 1864, 80.

2572. *Sedláček J. V.*, Paměti Plzeňské, v Plzni, 1821, 8°, str. 90.

2573. Skizze einer Geschichte von Pilsen. *Hormayr*, Archiv, XXI, 1830, č. 52, str. 405-11.

2574. *Hruška Martin*, Kniha pamětní král. krajského města Plzně od r. 775-1870, v Plzni, 1881, 8°, str. 26-9.

2575. *M. Šimona Plachého z Třebnice* Paměti Plzenské, k tisku upravil Jos. Strnad (Publikací Spolku přátel vědy a liter. č. v Plzni č. 4), v Plzni, 1883, 8°, str. XXI, 229.

2576. *Strnad Jos.*, O významu Plzně v dějinách českých. Zpráva o III. sjezdu professorů středních škol českých r. 1890 v Plzni konaném, v Praze.

2577. Milost zločinci (Čeněk ze Sendražic 1433). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 72.

2578. *Lederer Ignác*, Koruna Plzeňská, Nový Pražský Kalendář, 1859, str. 99 (pověst z válek husitských).

2579. *Smetana Jos.*, Obležení Plzně r. 1434. Nové Plzeňské Noviny 1889, č. 23-4 (báseň s histor. vysvětl.).

2580. *Hoch Jan*, Stálost a setrvánlivost král. starokatolického krajského m. Plzně, v témž městě na Nový svátek v neděli po na Nebevstoupení Krista Pána v kostele farním sv. Bartoloměje ku poctivosti a slávě města přednešená, v Starém Městě Pražském, 1673, 4°, str. (16).

2581. *Varin Jan*, Svědectví pravdy, vydané ku poctivosti a slávě Tomáše Jana Pešiny z Čechorodu na den Nového svátku v neděli po sv. Stanislavu v kostele farním sv. Bartoloměje L. P. 1676 dne 17 měsíce máje v Plzni, v Starém Městě Pražském, 1677, 4°, str. (20).

2582. *Strnad Damas*, Město na hůře vystavené, od prvního svého vyzdvižení a vystavení vždycky silné, od přijaté katolické víry v víře stálé a neporušené, od dané věrnosti králům českým a pánům dědičným nezprzněné, v mnohých a těžkých protivenstvích neustalé, v vítězstvích od Boha propůjčených užívání střídmé, starokatolické, král. a krajské město Plzeň, na den památní a vejroční slavného vítězství nad nepřátely ouhlavními obdrženého slující Nový svátek, ukázané a schválené, L. P. 1679, 14. měsíce máje, v Starém Městě Pražském, 4°, str. (22).

2583. *Kulik Frant. Václav Hynek*, Jubilate, aneb veselé prospěvování a plesání ku poctivosti slavného král. a krajského města Plzně, na den Nového svátku, kterýž padl na neděli třetí po Veliké noci Jubilate řečenou v létu 1685 dne 13. máje v sl. chrámu Plzenským sv. Bartoloměje učiněné, v Starém Městě Pražském, 1687, 4°, str. (42).

2584. *Ficklscher Václav J.*, Slavná pověst král., krajského a starokatolického města Plzně, v Starém Městě Pražském, 1710, 4°, str. (8).

2585. *Vlasatý Řehoř Jos.*, Věrná panna, král., krajské a starokatolické město Plzeň, na den výroční slavnosti slující Nový svátek, v Starém Městě Pražském, 1713, 4°, str. (22).

2586. (*Anonym*), Starokatolické, Bohu, císařům a králům vždy věrné město Plzeň, od Isaiáše proroka dávno předpověděnému a civitas solis, Město slunce nazvanému připodobněné, nyní na den vejroční slavnosti Nový svátek slující, od jednoho kněze z Tovaryšstva Pána Ježíše L. P. 1716, v Starém Městě Pražském, 4°, str. (20).

2587. *Kratochvíl Adam*, Nový koráb Noëmový, který uprostřed bouřky kacířské se vznášel, starokatolické věrné a slavné král. krajní město Plzenské, v chrámu Páně sv. Bartoloměje v týmž král. městě, s všelikou uctivostí představené, na den vejročné slavnosti Nového svátku téhož slavného zvítězení, L. P. 1718, 8. máje, v Starém Městě Pražském, 1718, 8°, str. (22).

2588. Der »neue Feiertag« in Pilsen. Volksfeste und Volksbelustigungen 7. Zur Cultur- und Sittengeschichte. *Salomon*, Austria VII. Wien 1846, 20.

2589. »Nový svátek« v Plzni na památku odražení Husitů r. 1433. Boleslavan III, 1863, II, str. 345.

Porážka v Bavořích.

2590. *Toman H.*, Bitva u Hiltersriedu 21. září 1433, Husitské válečnictví č. 821, str. 371-2.

2591. Jan Pardus z Hrádku viz č. 1391.
2592. Jan Řitka z Bezdětic viz č. 1465.

Jízda Sirotčí k moři.

2593. *Goll Jar.*, Čechy a Prusy ve středověku viz č. 903.
2594. Přehled viz *Kuffner H.*, č. 192: Jan Čapek na Baltu.
2595. Vítězný pochod českého vojska až k moři. Národní Politika 1885, č. 76.
2596. *Meyer Wilh.*, Der Berliner Annalist von 1434. Nachrichten Kön. Ges. Wiss. zu Göttingen, 1895, Heft 3.
2597. Jan Čapek ze Sán viz č. 993.
2598. Sirotčí hejtman Čert viz č. 1008.
2599. Jan Čeček starší z Pakoměřic viz č. 977.

2600. *Bielohlawek Ant.*, Ursachen und Verlauf der Kriegsereignisse in Böhmen im Jahre 1434, Braunau, Progr. gymn., 1894, 8°, str. 2-41.

Bitva u Lipan 30. května 1434.

2601. *Husník Matěj* (německá zpráva o bitvě): *Toman*, Husitské válečnictví (č. 821) str. 383-5; *Kuffner H.*, Dra Tomana Válečnictví husitské, Čas. Č. Mus. 1898 (viz č. 2608) str. 529-34; Otisk, str. 5-10. Srv. č. 2608.
2602. Dopis latinský rady a obce města Plzně: *Schaller*, Topographie, Pilsner Kreis IX, str. 33-6; *Palacký*, Urkundliche Beiträge (č. 5) II, 414; Acta conciliorum (č. 2473), 1714, str. 1644; *Toman*, Husitské válečnictví (č. 821) str. 386; *Kuffner H.*, Čas. Č. Mus. (č. 2608) 1898, str. 535-9.
2603. *Bartošek z Drahonic*, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1322.

2604. *Tomek W. W.*, Bratrstva Táborského zkáza. Květy IV. 1837, str. 189, 198, 206.
2605. *Toman Hugo*, O bitvě u Lipan, Poměry válečné a taktický postup boje. Osvěta XX, 1890, str. 861-74, 1083-97. Viz č. další.
2606. *Toman H.*, Bitva u Lipan, 30. května 1434: Husitské válečnictví (č. 821) str. 373-91 (s otiskem a rozborem pramenů: Vylíčení boje. Válečná lest a vskočení do vozů bratrských. Pokračování v boji mimo vozy a útěk Čapkův.
2607. *Kuffner H.*, Lipany. Ottův Slovník Naučný VII, str. 63-6.
2608. *Kuffner Hanuš*, Dra H. Tomana Válečnictví husitské z doby Žižkovy a Prokopovy. Čas. Č. Mus. 1898, str. 501-54. Otisk, Praha, 1898, 8°, str. 27. * Národní Listy 1899, č. 48; Pinsker Č. (polemika), Čas XIII, 1899, str. 644-7, 661-2, 677-8, 693-5, 710-2. Viz další odpověď.
2609. *Kuffner Han.*, Bitva u Lipan. Čas. Č. Mus. 1900, str. 289-315. Otisk.
2610. *Pinsker Čeněk*, Bitva u Lipan, rozbor postupu bitvy. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1903, č. XVI, v. 8°, str. 40. Obsah: 1. Nesporný děj a sporné otázky. 2. Kam prchl Krchlebec? 3. Krchlebec a Bartošek. 4. Jednání o mír před bitvou. 5. Otáčení šiku vozového. 6. Dvojí bitva. Odpověď *Kuffnerova*, Čas. Č. Mus. 1905.
2611. *Kuffner Han.* a *Miškovský Jos.*, Bitva u Lipan 30. května 1434, v Českém Brodě, 1899, 8°, str. 80, 1 tab. (s náčrtky situací a mapkou bitvy).
2612. Lipany, Týdenníku Máje, roč. II, číslo 36 a 37, v Praze, 1904, 4°. Obsah: *Jar. Vrchlický*, Lipany (báseň). — *Hanuš Kuffner*, Bitva u Lipan. — *Jos. Miškovský*, Lipanské tábory, Příspěvek k dějinám zápasu českého národa. — *Jos. Miškovský*, Čertova brázda na Lipansku. *R. J. Kronbauer*, Tuchoraz a zaniklá dědina Dolánky na Lipansku. — *T. Š.*, Co předcházelo bitvu u Lipan. — *T. Š.*, Co následovalo po bitvě u Lipan. — *T. Š.*, Nejhorší následek bitvy u Lipan. — *F. J. Kronbauer*, Lipanské panorama. — — Vyobrazení (vedle části výzdobné): Mor v Čechách r. 1433, dle staré rytiny (t. j. podle Lenfanta č. 132). — Plán Plzně, dle staré rytiny (t. j. podle Lenfanta č. 132). — H. Kuffner, Přehled polních prací vojsk obou stran od počátku vojny do 25. května 1434. — Prokop Holý, dle staré rytiny

(t. j. dle Lenfanta č. 132). — H. Kuffner, Bitva u Lipan dne 30. května 1434, provedl L. Kysela. — Sokolové na Lipanském bojišti. — Lipanský tábor r. 1896. Sokolstvo u mohyly Prokopovy. — Mohyla sv. Prokopa u Chotouně. — Studánka sv. Prokopa v Chotouni. — Tuchoraz. — Brána v Tuchorazi. — Znak z r. 1474 na Tuchorazi. — Hrob Prokopa Holého, dle rytiny ze 40. let. — Lipanská mohyla.

2613. *Vavák Fr. J.*, Hrstka popele z kostí Plzenských i jiných Čechů katholických na polích u vsi Lipan a Hřibů mezi Kouřímem a Českým Brodem v nově vyhrabaná, aneb mappa geometrica — Poloha zeměměřická, představující onu poslední porážku Sirotků a Táborů, kterou měšťané Plzenští s jinými katholickými Čechy spojeni slavně zvítězivše vykonali léta Páně 1434 dne 30. máje, kterou tohoto věku ponejprv vypravoval Franěk Jan Vavák, na král komor. panství Poděbradském ve vsi Milčicích sedlák a rychtář léta Páně 1792. (Ruk. bibl. Mus. král. Česk., sign. IV, D 62, 4°, 12 listův.)

2614. U Lipan (1434-1870). Svoboda IV, 1870, str. 256-8.

2615. Slavnost lipanská, 29. května 1870. Pokrok I, 1870, č. 146.

2616. *Barák Jos.*, Oslava hrdin lipanských. Obrana 1870, č. 10

2617. Bitva u Lipan. Světozor VI, 1872, str. 580 (s vyobraz.).

2618. Bitva u Lipan. Česká Koruna VIII, 1879, č. 25-6 (z *Tomkova* Dějepisu m. Prahy).

2619. Lipany (k cyklu Jeneweinovu). Květy VI, 1884, sv. I, str. 198, 305, sv. II, str. 195.

2620. *Miškovský Jos.*, »1434«. Naše Hlasy 1891, č. 10.

2621. Lipany. Čechy IV, str. 178.

2622. Na bojišti Lipanském. Besedy Lidu VI, 1898, str. 203.

2623. Sázava a Lipany. Katolické Listy II, 1898, č. 189.

2624. Ve výroční den tryzny lipanské. Český Dělník 1898, č. 8.

2625. *Milenský Vlast.*, Vzpomínka na Lipany. Naše Hlasy, v Č. Brodě, 1901, č. 42.

2626. *Čečetka F. J.*, Lipany. Historické Rozhledy I, 327.

2627. Diviš Bořek z Miletínka viz č. 956.

2628. Jan Čapek ze Sán prchá z bitvy Lipanské. Světozor XXII, 1888, str. 158 (s vyobr. M. Alše). Srv. Chalupa, Smrt Jana Čapka. Světozor XIX, 1885, č. 31-3 (báseň). Viz č. 993.

2629. *Tobolka Zd. V.*, Byl Jiří z Poděbrad přítomen bitvě u Lipan? Čas. Mat. Mor. XX, 1896, str. 260-1.

Smrt Prokopa Holého.

2630. Prokopsfichten, des Hussitenkrieges Grabmal. *Hormayr*, Taschenbuch XXVIII, 1839, str. 444. Srv. č. 2612.

2631. Kolínské starožitnosti z doby husitské. Národní Listy 1879, č. 232 (pozlacený kalich, ostruha, sponka, »rolničky« atd.).

2632. Tak zvané »Prokopské starožitnosti« v Kolíně. Čechy IV, str. 169.

2633. *Šafránek Jan*, O pohřebišti a podobě kněze Prokopa Velikého, na základě nálezu starožitností kolínských, v Pardubicích, 1881, 8°, str. 23. Srv. Kněz Prokop, Hlasy ze Siona XXI, 1881, č. 16, str. 127-9 * *Kalousek Jos.*, Osvěta XII, 1882, str. 89; Světozor XV, 1881, str. 399; *Prášek J. V.*, Pernštýn II, v Pardubicích, 1881, č. 38. Srv. Verhandl. d. anthropol. Ges. Berlin XVI, 208.

2634. *Frič J. V.*, Zbytečné starosti o pleš a vousy Prokopa Velikého. Ruch III, 1881, str. 209-10.

2635. *Miškovský Jos.*, O pohřebišti a podobě Prokopa Velikého. Naše Hlasy 1886, č. 25.

2636. Protokol sepsaný v Lipanech dne 29. června 1892 za příčinou šetření o podání týkajícím se hrobu Prokopa Holého. Pam. Arch. XV, 1892, str. 629-32. Srv. Soupis památek v království Českém, Bibl. Č. Hist. I, č. 1881, *Mádl*, I. Politický okres Kolinský, 1897, str. 19.

2637. *Koula J.*, Památky umělecko-průmyslové v Čechách a na Moravě, seš. III, 4., seš. II, 1.

2638. *Píč J. L.*, Archaeologický výzkum ve středních Čechách, který r. 1889-92 společnou prací podnikli J. Hellich, Dr. J. L. Píč, Václav Požarecký, J. Waněk, v Praze, 1893, 4°, tab. XXXV-XXXVII.

2639. *Prášek J. V.*, Archaeologický nález Kolínský a otázka hrobu Prokopa Velikého. Osvěta XXII, 1892, str. 740-55.

2640. *Miškovský Jos.*, Kde odpočívá Prokop Veliký? Naše Listy, 1892, č. 17.

2641. *Prášek J. V.*, Lipanské podání o hrobu Prokopa Holého. Národní Listy, 1897, č. 160.

2642. Das Grab Prokops des Grossen. Politik 1899, č. 193.

2643. *Miškovský Jos.*, Tábory a poutě lipanské. Naše Hlasy, 1892, č. 11. Viz pak o výročních poutích na Lipany a o příležitostných řečech tam proslovených denní zprávy v časopisech českých ke dni a o dni památky bitvy Lipanské. Srv. Lipany č. 2612.

2644. Pomník Prokopa Holého. Česká Koruna VII, 1878, č. 63; VIII, 1879, č. 79 80.

2645 Slavnost Prokopa Velikého. Národní Listy 1881, č. 210; Pokrok 1881, č. 209.

2646. Slavnost kladení základního kamene k pomníku Prokopa Velikého u Lipan. České Noviny 1881, č. 154.

2647. Slavnost odevzdání pomníku Prokopa Velikého na bojišti nad Lipany dne 4. září. České Noviny 1881, č. 212.

2648. Slavnost Prokopova u Lipan. Česká Koruna X, 1881, č. 72, 78-9.

2649. Slavnost Prokopova. Lučan 1881, str. 131.

2650. Oslava Prokopa Velikého v Lipanech. Jizeran 1881, č. 71-2.

2651. Slavnost Prokopova u Lipan. Polabské Noviny 1881, č. 38.

2652. Pomník u Lipan. Světozor XV, 1881, str. 542 (s vyobraz. Vojt. Brechlera).

2653. *Pokorný*, U Lipan. Illustr. Evangel. Věstník I, 1865 6, 33.

2654. Prokop Veliký a bitva u Lipan, v Praze, 1870, 8°, str. 6, s textem písní: Táborská (Kdož jste Boží bojovníci), Husitská (Těšme se sladkou nadějí).

Článek 4. Kompaktaty.

(1434 m. červen-1436 srpen.)

2655. O činnosti M. Jana Rokycany viz v dalším.

2656. Articuli synodi generalis cleri regni Boemiae celebrati in inclyta Pragensi civitate in festo sancti Jacobi anno Domini 1434. *Prochászka*, Miscell. d. böhm. Liter. (č. 3.), I. 3., str. 342-53.

2657. Acta per legatos concilii Basil. ad Ratisponam (č. 2562) 3.

2658. *Prokopa z Plzně*, Veřejné napomenutí k Čechům i Moravanům, aby námluvy se sborem Basilejským učiněné přijali a jich dokonali. Archiv Český III, 1844, str. 437-41; Výbor z liter. č. II, str. 431. Viz č. 425.

2659 Acta per legatos Basil. concilii ad Brunam (č. 2562) 4.

2660. Acta per legatos Basil. concilii ad Albam Regalem (č. 2562) 5.

2661. *Bretholz B.*, Bischof Paul von Olmütz über den Abschluss der Basler Compactaten. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXI, 1900, str. 674-8.

2662. Král Sigmund uděluje stavům království Českého majestát r. 1436. Besídka pro záb. a pouč. 1867, č. 189. Srv. č. 1862.

2663. Co král Sigmund universitě pražské slíbil a nesplnil (r. 1436). Rodinná Kronika IV, 1864, str. 288.

2664. Kompaktáta a jednání o nich, viz *Leibnitz*, Mantissa Codicis iuris gentium diplomatici (Bibl. Č. Hist. II, č. 476); *Schmaus*, Historisches ius publicum (ibid., č. 643), str. 237; *O. Gratius*, Fascic. rer. expetend. (ibid., č. 145); *Freher*, Script. Rer. Bohem. (ibid., č. 243) str. 158; *Hardouin*, Concilia (ibid., č. 1103); *Mansi*, Concilia (ibid., č. 1106) XXIX, 594, 612, XXXI, 279; *Flacius*, Confessio Waldensium, č. 471, str. 378-578; *Pastor* č. 205.

2665. O sněmu Jihlavském viz *Ebendorfer von Haselbach Thom.*, Diarium gestorum pro reductione Bohemorum, Monum. concil. (č. 2470), I, str. 765-83; *Johannes de Turonis*, Regestrum actorum in legationibus a sacro concilio in Boemiam 1433, 4. Jan.-1437, Jun. 16., Monumenta concil. (č. 2470), I, str. 785-867. — Srv. Staří letop. str. 94-6.

2666. Compaktata Bazilejská. Incipit: Předmluva, z kteréž se pokládá, jak sú přišla compaktata a který jest jich užitek. Co se dálo před námi . . . Ve jméno Boží, amen. My Philbert, Boží a apoštolské stolice milosti Konstanský biskup, kraje Rothomagenského, Jan z Polomar, arciděkan Bartynenský, apoštolského paláce při posluchač, doctor v dekretích, Martin Benerí, děkan Turonenský, bakalář v svatém písmě, a Thomáš Haselbach, svatého písma místr, svatého obecního Bazilejského zboru do královstvie českého a markrabství moravského legátové vyslaní, tímto listem vyznáváme a přiznáváme, že mezi obecním sněmem slavného království českého v Praze při svatém Martině léta od narození Božího tisícího čtyřistého třidcátého třetího, a námi legáty řečeného svatého zboru byli učiněni, smluveni, zavříni a rukou dáním upevněni jistí kusové s svými výklady a odpověďmi, kteříž se počínají: Ve jméno Pána našeho . . . (4 artikulové s odpověďmi). List, kterým concilium tvrdí dva listy, totiž list jeden, kterýmžto Čechové přijímají compactata, druhý, kterýmž legatové přijímají. List, kterak legatové přijímají compactata . . . (s koncem:) léta božieho tisícieho čtyřstého třidcátého sedmého. (Dále:) List, kterýmžto concilium tvrdí compactata: Svatosvaté obecné concilium bazilejské v Duchu svatém právě svolané . . . (konec:) toho pak ujištění, potvrzení a moci na zdržení a svědectví pečeti naši převěšenú, jakož obyčej jest, přikázali jsme upevniti a v registra vložiti list tento, jenž jest dán v Bazileji patnáctý den měsíce ledna léta Božího tisícího čtyřstého třicátého sedmého. Kompaktata

císařská. Zigmund ... (Na konci tisku:) Tyto věci zřízeny jsú napřed ke cti a k chvále Boží, králi pánu našemu králi Vladislavovi i králi Ludvíkovi jeho milosti k dobrému, v kterýchžto oznamuje se, kterak v tomto českém království a v moravském markrabství po mnohých nesnázech a záhubách skrze tyto společné smlúvy, kteréž slovú compaktata, pokoj k věčnosti uveden jest mezi všemi národy křesťanskými. Tištěno v Starém Městě Pražském léta Páně tisícího pětistého třináctého, v úterý před svatým Mathúšem apoštolem, 4°, A_4-G_4 (listů 54).

2667. *Goldastus Melchior*, Digesta regia de sacrosancta eucharistia, sive constitutiones imperiales, de sacramento Corporis et Sanguinis domini nostri Iesu Christi, collectae ex Corpore iuris civilis Romanorum, legibus veterum Germanorum, capitularibus Francorum, basilicis Graecorum, recessibus S. Imperii et variis imperatorum nostrorum novellis, constitutionibus, decretis et rescriptis, Francofurtii, 1616, 4°, str. 52 (I). Distinctio V. týká se kompaktat. (Im. Sigismundus Aug. Bohemis et Moravis, Iglaviae, 5. Julii 1436; Idem Bohemis et Moravis, in Alba Regali, 8. ianuarii 1436.) Distinctio XIV. Imperator Sigismundus in reformatione Basileensi (I, 3.). — Srv. *Goldast*, De regno Bohemiae (Bibl. Č. Hist. II, č. 671), str. 125.

2668. Kompaktata (latině i česky, všecky texty a veškeré jednání). Archiv Český III. 1844, str. 397-464.

2669. Compactata, Verträge zwischen den böhmischen Ständen und der Baseler Kirchenversammlung über den Gebrauch des Kelches, Nürnberg, 1618, 4°.

2670. Expositio compactatorum, quae compactata habita sunt Iglaviae Marcomannorum anno 1436, III. Non. Julii. Scripsit clarissimus vir D. *Matthaeus Collinus*, Pragae, 1561. Viz *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), Beil. G., str. 352-4, 458-66.

2671. *Dobrovský Jos.*, Beiträge zur Geschichte des Kelches in Böhmen, 1817, viz č. 251.

2672. *Saint-René Taillandier* o kompaktátech. Národní Listy, 1862, č. 237. Srv. č. 1942.

2673. *Šolc Jindř.*,. Ustavení národní církve kompaktáty basilejskými, Sigmund, Albrecht. Národnost a její význam, č. 1737, 1881, § 32, str. 200-9.

2674. *Papírník Cyrill*, Kompaktata a přísaha krále Jiřího. Museum, list bohoslovců českomoravských XXIII (tiskem vyd. IV), 1888-9.

2675. *Hamršmíd J.*, Jak byla kompaktáta v Čechách provedena. Sborník histor. kroužku Vlast, V, 1896, str. 46-60; VI, 1897, str. 63-8.

2676. Sahula Jiří, Kompaktata, kapitola z české krise, Praha, 1899, 8°, str. 44; vyd. 2. 1901, 8°, str. 60.

2677. Srv. dále dějiny r. 1462.

2678. **Deska kompaktatní**, která r. 1437 byla zazděna nad východním oknem kostela Božího Těla na Karlově nám. a po rozmanitých osudech r. 1818 přenesena byla do Českého Musea. Čechy III, 2, str. 289.

2679. *Svátek Jos.*, Kaple Božího Těla. »Praha« (čas.), 1869, str. 158-9. Literatura o téže kapli viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13151-4 Srv. *Schottky*, Prag, I, 1831, str. 418-9; *Schaller*, Prag IV, 1797, str. 24-5.

2680. Kamenné nápisy kompaktát. Besídka pro záb. a pouč. 1885, č. 41.

2681. Nešetrnost k starožitnostem při zrušení kaple Božího Těla v Praze. Besídka pro záb. a pouč. 1879, č. 1.

2682. Kompaktáta v Museu království Českého. Besídka pro záb. a pouč. 1895, č. 146.

2683. *Zíbrt Č.*, Kompaktátní desky se skupinou husitských zbraní v Museu království Českého v Praze, Světozor XXX, 1896, str. 117-8 (s vyobr.). Srv. Průvodce po Museu král. Č., v Praze, 1896, str. 62; nové vyd., 1905, str. 80.

Článek 5. Sigmund.

(1436 srpen-1437 prosinec.)

2684. Reichstagsakten XI. viz Bibl. Č. Hist. II, č. 828.

2685. *Höfler Const.*, Über den unter dem Namen »Muscablüt« bekannten deutschen Dichter, welcher ein Zeitgenosse Kaiser Sigismunds und Albrechts II. die böhmischen Verhältnisse in den Kreis seiner politischen Lieder zog. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. (Abh. V. F., B. 8), 1855, str. 48.

2686. *Huemer Joh.*, Historische Gedichte aus dem XV. Jht. (1437-44 o událostech v Čechách a v Uhrách). Mitth. Inst. Öst. Gesch. XVI, 1895, str. 633-52.

2687. Regesta episcoporum Constantiensium, 517-1496, Innsbruck I-IV, 1895, 4° (vychází dále).

2688. Zwei lateinische Briefe des Legaten Philibertus von 1437. *Fejfalík*, Altčechische Leiche, Lieder und Sprüche des XIV. u. XV. Jht., Wien 1862. (Otisk: Sitz. Ber. Wiener Akad. Wiss. B. 39), str. 4.

2689. *Johannes de Turrecremata (Torquemada)*, Tractatus de venerabili sacra-

mento et contra communicantes sub utraque specie. In fine: Impressus Delft in Hollandia, s. a., 4°, 55 l.; Basileae, s. l. a.; Lugduni, 1578, 4°.

2690. Majestát císaře Sigmunda městu Táboru r. 1437 udělený. Budivoj III, 1867, č. 70 a d.

2691. Kterak se smířil Tábor s cís. Sigmundem. Tábor (čas.), XII, 1875, č. 18-9.

2692. *Veselský P. M.*, Něco z Hor Kuten z doby po ukončení válek husitských. Lumír IX, 1859, I, str. 543, 569, 592.

2693. *Umlauf Jos.*, Petr z Michalovic 1436. (Vyňatek z rukopisného dějepisu města Bělé.) Boleslavan 1860, č. 7, str. 59.

2694. Plzeňským pro zasmání (privilegium Sigmundovo, jímž jsou na věčné časy osvobozeni od berní), Květy V, 1870, 262.

2695. *Arras Paul*, Kaiser Sigismunds Erlass gegen Jan Koluch (19. února 1437), N. Laus. Magazin LXIX. 1893, 312.

2696. O Janu Roháčovi z Dubé, hájení hradu Siona proti Sigmundovi a jeho smrti 9. září 1437 viz č. 1467.

2697. Smrt a charakteristika Sigmundova, viz *Aeneas Sylvius*, Vita Sigismundi, č. 1849, str. 113.

2698. Sigismundi, Königs von Ungarn, Rede, worinnen er auf dem Todbette seinen Eidam Albertum von Oesterreich zum Nachfolger vorschlägt. *Lünig*, Grosser Herrn, vornehmer Ministern und anderer berühmten Männer gehaltenen Reden, Hamburg, 1738-55, V.

2699. *Gollinger*, Kaiser Sigmunds Hinscheiden in Znaim. Hormayr, Archiv X, 1819, str. 140-1 (báseň, s histor. podkladem).

2700. Smrt císaře Zikmunda. Besídka pro záb. a pouč. 1891, č. 77.

2701. Hrob krále Zikmunda. Viz *Millauer*, Grabstätten der Landesfürsten Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458), str. 61.

2702. *Boehm Joh. Gottl.*, De ordine Draconis instituto a Sigismundo imperatore, Lipsiae, 1764, 4°, str. 12.

2703. *Neumann*, Über den Drachenorden Kaiser Sigismunds. Mone, Anzeiger f. Kunde des deutschen Mittelalters III, 1834, str. 5-9.

2704. Sigmundova (?) pečeť míru. Pam. Arch. VI, 1865, str. 279. — Lumír 1865, str. 831. — Srv. Lantfrýdy, Bibl. Č. Hist. II, č. 512 a d. — Viz též č. 1878.

Královna Barbora Cilská.

2705. Aeneae Sylvii Vita Barbarae imperatricis. *Palacký*, Reise nach Italien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), Beil. VII, str. 114.

2706. De Barbara Celeiensi, Sigismundi imperatoris altera coniuge, sub praesidio *Joh. Gottlob Böhme*, die 30. maii 1759 publice disputabit *Joh. Gotthelf Martinus Lipsiensis*, Lipsiae (1759), 4°, str. 34. * Gött. Gel. A. 1760, str. 156-9; Leipz. Gel. A. 1759, str. 615 a d.

2707. Císařovna alchymistkou. Besídka pro záb. a pouč. 1892, č. 116.

2708. *Riedel*, Über die alchemistischen Bestrebungen des Margkrafen Johann von Brandenburg und anderer Fürsten seines Hauses. Märkische Forschungen IV. Berlin 1850, str. 153-64; str. 157-8 (královna Barbora alchymistka, též o alchymistovi vévodovi zaháňském).

2709. Chronica der edlen Grafen von Cilli, aller Händel, Art, Kriegen, Wesen und Leben (1359-1458). 1. vyd. *Hahn*, Collectio monum. veterum (Bibl. Č. Hist. II, č. 152) II. str. 665-777. — 2. vyd. Triplex chronicon Celeianum seu Chronica von den gefürsteten Grafen von Cilly. *Caesar Jul. Aquil.*, Annales ducatus Styriae, cum adiecta finitimarum provinciarum, Bavariae, Austriae, Carinthiae historia, III, 1777, str. 5-164. — 3. vyd. *Krones Fr.*, Die Freien von Sonneck und ihre Chronik als Grafen von Cilli, Graz, 1883, 8. I-II. Th.

2710. *Froelich Erasmus*, Genealogiae Sonneckiorum, comitum Celeiae et de Heunburg specimina duo, Viennae, 1755, 4°, str. 118.

2711. *Wortner M.*, Die Vermählung der Kaiserin und Königin Barbara (Die Genealogie der Cilly I.). Monatsbl. herald. Gesellschaft »Adler« IV. Wien, 1896.

Článek 6. Albrecht.

(1437, pros.-1439, říjen.)

2712. *Chmel*, Urkunden und Briefe zur Geschichte Albrechts II. viz č. 1898.

2713. *Chmel*, Urkunden und Aktenstücke zur Geschichte Kön. Albrechts II., viz č. 1899.

2714. *Birk*, Urkunden zur Geschichte des Hauses Habsburg, viz č. 1900.

2715. *Janssen*, Frankfurts Reichskorrespondenz, viz č. 1837, I, str. 422-86.

2716. *Würdtwein*, Subsidia diplomatica, (Bibl. Č. Hist. II, č. 292) III. díl.

2717. *Conrad von Weinsberg*, Einnahmen und Ausgaben-Register von 1437-8. Vyd. *Jos. Albrecht* (Publicat des Liter. Vereins č. 18), Stuttgart, 1850, 8°.

2718. *Aeneae Sylvii* Vita Alberti regis Romanorum. Palacký, Reise nach Italien im J. 1837 (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), Beilage VIII, str. 114-6.

2719. *Aeneas Sylvius*, Commentarii rerum memorabilium (do r. 1463) č. 2898.

2720. *Anonymi aequalis* Historia de morte et eventibus felicis recordationis Alberti Romanorum, Ungariae, Bohemiae regis.!.. marchionisque Moraviae (1397-1439), vyd. *Pez*, Scriptores Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 236), II. sloupec 675-9.

2721. Staří letopisové čeští (Bibl. Č. Hist. II, č. 2304), díl III.

2722. *Dobrovský Jos.*, Další výtah z knih M. Pavla z Prahy, řečeného Židka (Albrecht II.) Čas. Č. Mus. I, 1827, IV, str. 95; (Fridrich III.) ibid. II, 1828, I, str. 101.

2723. *Rolevinck Werner* (1425-1502), Chronika, quae dicitur Fasciculus temporum omnes antiquorum cronicas complectens (do r. 1474). Vydáno často i v překladech, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2845. Viz mimo jiné vydání: *Pistorius*, Script. Rer. Germ. (Bibl. Č. Hist. II, č. 216) II, str. 580; 3. vyd.; *Struve* (ibid.) II, str. 397-576.

2724. *Ebendorfer de Haselbach Thom.*, Chronica regum Romanorum (do r. 1458), Chronicon Austriacum (do r. 1463), viz č. 1062.

2725. *Rothe Joh.*, Chronik v. Thüringen (Chronicon Thuringiae, Isenacense, Erfordiense, do r. 1440). Vyd. 1. *Mencken*, Script. Rer. Germ. (Bibl. Č. Hist. II, č. 222) II, str. 1633-824. — Vyd. 2. *R. von Liliencron*, Thüringische Geschichtsquellen III, Jena 1859. — Vyd. 3. (chybné). *Fritsche E.*, Eisenach, 1888, 8°, str. 264.

2726. Annales Austriae, ed. *Wattenbach, Pertz*, Monum. German. Hist. Script. IX, str. 501-35: Continuatio Mellicensis, 1124-1564; str. 735-42: Continuatio Claustroneoburg. V, 1307-1455.

2727. Chronicon universale, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2523.

2728. *Schedel*, Libri chronicarum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3030.

2729. Krátké sebrání z kronik českých k výstraze věrných Čechův, viz vyd. *Hanka*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1570, vyd. 4. r. 1851, str. 225-42. — Viz *Polák Ant.*, Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1904, č. 3, str. 34 (1).

2730. Volba Albrechta za krále, viz Archiv Český III, str. 459-60; Staří letop. str. 106; *Anton*, Diplomatische Beiträge zu den Geschichten und zu den deutschen Rechten, Leipzig, 1777, str. 65 a d. Viz č. 2735.

2731. *Wenck Frid. Aug. Wilh.* praes., resp. *Leyser A. P.*, Historia Alberti II. Rom., Hungariae et Bohemiae regis, Austriae ducis, marchionis Moraviae, Lipsiae 1770, 4°, str. 50. Srv. Betrachtungen über die neuen histor. Schriften II, str. 538; *Gatterer*, Histor. Journal, Th. IX, str. 177-9; Gel. Zeit., Halle, 1771, str. 188-90.

2732. *v. Wackerbarth Jos.*, Parallele zwischen Leopold II. und Albrecht II., Leipzig, 1793. 8°, 14 archů. Srv. Neue Allgem. D. Bibl. B. IX, str. 147-52.

2733. *Krones Fr.*, Die österreichischen, böhmischen und ungarischen Länder im letzten Jahrhundert vor ihrer dauernden Vereinigung 1437-1526. Oesterreichische Geschichte, Wien, 1869, str. 1-309. Viz *Krones*, Bibl. Č. Hist. II, č. 29.

2734. *Flegler A.*, Zur Lage Böhmens beim Tode Kaiser Sigismunds. Mone, Anzeiger f. Kunde d. d. Vorzeit XV, 1868, str. 305 9.

2735. Vorstellung der Gerechtsame des Herzog Albrechts von Oesterreich auf die Krone Böhmen gegen den wider ihn erwählten Prinzen Casimir von Polen 1438, nach einer gleichzeitigen Handschrift. Diplomatische Beiträge zu den Gesch. und den Deutschen Rechten, Leipzig, 1777, 8°, str. 55-88. Srv. č. 2730.

2736. *Lewicki Anatol*, Przymierze Zygmunta w. ks litewskiego z królem rzymskim Albrechtem II. Rozprawy Akad. wydz. hist. fil. XXVII, str. 292-319. * *Prochaska Ant.*, Kwartalnik Histor. XVII, 1903, str. 450-7.

2737. *Sokolowski A.*, Elekcya czeska po śmierci Zygmunta Luxenburczyka. Rozprawy Akad., wydz. histor. V, Kraków, 1876, str. 1-86.

2738. *Altmann W.*, Die Wahl Albrechts II. zum römischen König, Berlin, 1886, 8°.

2739. Coronatio Adalberti (II.), regis Romanorum, Ungariae et Boemiae a. 1438. Vyd. *Wachter*, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248) XII, 1883, str. X, 21-8. Srv. *Grünhagen*, Wegweiser (Bibl. Č. Hist. II, č. 131), 1889, str. 7; *Lorenz* (ibid. č. 43) vyd. 3, 1887, str. 251.

2740. Seznam věcí r. 1438 na Karlštejn odvezených. Viz *Podlaha-Šittler*, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze, 1903, str. LXIV.

2741. *Richter Fr.*, Der Luxemburger Erbfolgestreit in d. J. 1438-43. Westdeutsche Zeitschrift, Ergänzungsheft V, 1889. Otisk, Trier, 1889, 8°. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVIII, str. 17.

2742. *Perwolf Jos.* Polská strana v Čechách a její zápas s německo-rakouskou. Osvěta III, 1873, str. 772.

2743. Píseň: Von König Albrecht und den Böhmen 1438, viz *Liliencron*, Die histor. Volkslieder, Bibl. Č. Hist. II, č.

4901. Srv. Albrechts II. Kampf um die Krone Böhmen 1438, viz *Soltau*, Histor. Volkslieder (ibid. č. 4896), 1836, 115-8; *Anton D.*, Deutsches Museum I, 1777, str. 440.

2744. *Prochaska Ant.*, W obronie społeczeństwa, Studyum z dziejów Władysława Warneńczyka, Kwartalnik Histor. XV, 1901, str. 185-213, 317-49.

2745. *Ermisch Hub.*, Schlesiens Verhältniss zu Polen und zu König Albrecht II. (1432-9). Zeitschr. Gesch. Schles. XII, 1875, str. 237-84. Srv. ibid. str. 492.

2746. *Schlesinger L.*, Der Kampf bei Sellnitz 1438. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XX, 1882, str. 1-61. Též otisk.

2747. *Richter O.*, Ausreisser im Hussitenkriege 1438. Geschichtsblätter III, Dresden 1894, č. 3-4.

2748. *Mareš Fr.*, Jan ze Srlína. Čas. Č. Mus. 1902, str. 1-20, 386-403.

2749. Sjezd králů ve Vratislavi 1439. Moravské Noviny 1859, č. 2.

2750. Sněm kněží a mistrů v Praze 1439. Mor. Noviny 1858, č. 87.

2751. Krypta královská na Hradě Pražském a mrtvola biskupa Filiberta Coutanceského. Lumír XII, 1862, I, str. 106. Viz též *Štědrý Fr.*, Rejstřík svěcenců na kněžství legata sněmu basil. Filiberta, biskupa Kostn. Sborník histor. kroužku Vlasti V, 1904.

2752. *Pückert W.*, Die kurfürstliche Neutralität während des Basler Concils 1438-48, Leipzig, 1858, 8°.

2753. *Bachmann Ad.*, Die deutschen Könige und die kurfürstliche Neutralität 1438-47, Ein Beitrag zur Reichs- und Kirchengeschichte Deutschlands, mit urkundlichen Beilagen, 1889, 8°. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVIII, str. 49.

2754. *Schmidt B.*, Der Process Markgraf Friedrichs des Ernsthaften von Meissen gegen seinen Vormund Heinrich Reuss den Jüngeren, Vogt zu Plauen. Jahresb. des Vogtländischen Alterthumsforschenden Vereines zu Hohenleuben, LIV, LV, 1884.

2755. *Jecht R.*, Markgraf Albrecht Achilles von Brandenburg dürfte der erste Hohenzoller gewesen sein, der in Görlitz weilte (1439). N. Lausitzer Magazin LXXI, str. 301.

2756. Historia de morte Alberti. Bohemiae regis, viz č. 2720.

2757. Albrechtův testament, viz *Kurz*, Oesterreich unter Friedrich IV., I, str. 239-43; *Chmel*, Geschichte Friedrichs IV., I, str. 426-32.

2758. Hrob krále Albrechta. *Millauer*, Grabstätten (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458), str. 61-2; *Schimmer*, Ruhestätten der österr. Fürsten (ibid. č. 4459), str. 19.

2759. *Kottaner(ova) Hel.* (vychovatelka a důvěrnice královny Alžběty, dcery Sigmundovy, vdovy po Albrechtovi II.), Denkwürdigkeiten aus den Jahren 1439-40. Vyd. *Endlicher Steph.*, Aus den Denkwürdigkeiten der Helene Kottannerin, Leipzig, 1846, 8°. Ukázka: *Freytag Gustav*, Bilder aus der deutschen Vergangenheit, 5. Aufl., II, 1, Leipzig, 1867, str. 345-72: Eine deutsche Frau am Fürstenhofe.

Kniha XIV.

Veliké bezkráloví v Čechách a král Ladislav (1439-57).

A. Čechy.

1. Prameny.

2760. *Palacký Frant.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte Böhmens und seiner Nachbarländer im Zeitalter Georgs von Podiebrad 1450-71. Fontes Rer. Austr., Diplomata et Acta XX, Wien. 1860, 8°, str. XVI, 665. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. II. H. 2, str. 9-13, H. 3, str. 17-21.

2761. Sněmovní věci české 1440-6. Archiv Český I, 1840, str. 245-96.

2762. Sněmovní věci české 1446-52. Archiv Český II, 1842, str. 209-313.

2763. Akta veřejná i sněmovní v království českém 1453-90. Archiv Český IV, 1846, str. 413-525.

2764. Z knihy zápisův městských Nového Města Pražského od r. 1446-53. Čas. Č. Mus. 1839, str. 226-39, 440-64; 1840, str. 63-76, 162-75. — Viz též *Čelakovský* č. 41.

2765. Dopisy Táborské 1441-7. Archiv Český I, 1840, str. 358-89.

2766. Dopisy pana Prokopa z Rabšteina 1444-8. Archiv Český II, 1842, str. 427-43.

2767. Dopisy pana Kašpara Šlika z Holiče, nejv. kancléře říše německé 1445-8. Archiv Český II, 1842, str. 407-26. Srv. č. 1906-13.

2768. Dopisy pana Alše Holického z Šternberka 1436-51. Archiv Český II, 1842, str. 3-46. Srv. č. 1090.

2769. Dopisy rodu Hradeckého 1441-51. Archiv Český IV, 1846, str. 4-33. Srv. *Rezek, Kalousek, Gross, Antl*, č. 29.

2770. Rozličné dopisy pana Oldřicha z Rožmberka 1420-53. Viz č. 30.

2771. Dopisy pana Jiřího z Poděbrad 1445-57. Archiv Český V, 1862, str. 267-71.

2772. Dopisy pánů z Kolovrat. Archiv Český, IV, 1446-50, 386-97.

2773. Dopisy a zápisy pánů z Lobkovic, 1433-58, ibid., str. 398-12.

2774. *Kürschner Fr.*, Jobst von Einsiedl und seine Correspondenz mit der Stadt Eger 1450-73. Arch. Öst. Gesch. XXXIX, 1868, str. 245-92.

2775. *Köpl K.*, Dopisy úřadu podkomořského Budějovským, 1412-1526, viz č. 34.

2776. Dopisy Domažlické 1450-1509. Archiv Český IV, 1846, str. 230-45.

2777. Dopisy Bavorské 1440-1512. Archiv Český I, 1840, str. 320-38.

2778. *Tischer Fr.*, Listiny Jindřichohradecké z let 1388-1529. Archiv Český IX, 1889, str. 241-360; X, 1890, str. 353-440; XI, 1892, str. 406-505.

2779. Pokud se týká obsah Archivu Českého tohoto období vůbec, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 193.

2780. Annales Bohemiae brevissimi (do r. 1453) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1216.

2781. *Židek Pavel z Prahy*, Správovna (rada králi Jiřímu). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3279. — Srv. též *Muczkowski J.*, Pauli Paulirini olim Paulus de Praga vocitati viginti artium ms. liber, Cracoviae, 1835, 8°, str. 64; *Levý Frant.*, Polský Faust a jeho čarodějná kniha (sepsaná od Čecha Pavla Židka, nyní v knihovně Jagellonské v Krakově). Dle J. Maszynskiego, Pokrok 1884, č. 226; Excerpta quaedam de honoribus academicis e codice ms. Pauli de Praga a. 1459. Miscellanea Cracoviensia, 1815, str. 39-42. — Viz též *Bąkowski Klemens*, Podania i Legendy Krakowskie, v Krakowie, 1899, 8°, str. 78.

2782. *Schmidt V.*, Die Fälschung von Kaiser- und Königsurkunden durch Ulrich von Rosenberg. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXII, 1894, str. 317-37. Srv. *Mark Joh.*, Herr Ulrich II. von Rosenberg, mit besonderer Berücksichtigung seiner Beziehung zu Krumau. Viz č. 1476 a Bibl. Č. Hist. I, č. 18037.

2. Vůdcové šlechty.

2783. O Jiřím z Poděbrad literaturu viz v dalším.

2784. Menhart z Hradce viz č. 1108. Viz též Meinhard von Neuhaus, Neuhaus, 1853, 12°, str. 31.

2785. Hynce Ptaček z Pirkštejna viz č. 1443. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 17192.

2786. Oldřich z Rožmberka viz č. 1476. Srv. *Mareš*, Jan ze Srlína, Čas. Č. Mus. 1902, str. 1.

2787. Jakub (Jakoubek) z Vřesovic viz č. 1671.

2788. Jan Hertvik z Rušinova viz *Addmek*, č. 1072.

2789. Jindřich Roubík z Hlavatec, viz *Mareš Fr.*, Kulturní obrázek z polovice XV. stol. Čas. Č. Mus. 1881, str. 73-87, 214-23. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 17914.

3. Jan z Rokycan.

2790. O Mistru Janovi z Rokycan, kterýž byl malorum omnium fons et origo. *Paprocký*, Diadochus (Bibl. Č. Hist. I, č. 5965), 1598, str. 341-2.

2791. *Balbín B.*, Observationes de Rokyczana. Vydra, Balbín (Bibl. Č. Hist. II, č. 1310), 51.

2792. *Oswald Joh.*, Q. D. B. V. Ex historia ecclesiastica de Johanne Rokyczana, famoso Calixtinorum in Bohemia pontifice, ad illustrationem historiae hussiticae iussu facultatis philosophicae pro obtinendo magisterii gradu sub moderamine *Joh. Davidis Koeleri* disputabit, Altdorfii Noric., 1718, 4°, str. 47. Obsah: Origo Johannis Rokyczanae. Eius functiones et acta prima ante Concilium Basileense. Conventus Egranus de frequentando Concilio Basileensi. Digressio de Reip. Norimbergensis opera in hac re. Ablegatio Rokyczanae ad Concilium. Acta cum legatis Synodi Basileensis. Decipitur a legatis Basileensis cum Bohemis in Compactatis. Contendit de iisdem cum Thaboritis ad horum internecionem. Submittit se Sigismundo et eligitur Archiepiscop. Prag. Frustratio, fuga et exilium eius. Acta post Sigismundum. Contentiones cum Thaboritis. Disputatio cum nuntio papali, et procurata captivitas Mainhardi. Appellatio ad Ecclesiam Graecam. Disceptatio cum Capistrano. Fata sub Ladislao R. Studium pro Georgio R. et eiusdem pro eo. Origo fratrum Bohemorum. Mors Rokyczanae, Elogium, Scripta. Elogium.

2793. *Pelzel-Voigt*, Abbildungen (Bibl. Č. Hist. I, č. 477) viz č. 2820.

2794. *Schiffner Jos.*, Anekdoten von M.

Johann Rokyczana, geistlichen Oberhaupte der Utraquisten in Böhmen. Gallerie (Bibl. Č Hist. I, č. 514), III, 1802, str. 361 80; české vydání, III.

2795. *Zahradník Vinc.*, Příspěvek k osvětlení života Jana Rokycany, z rukopisu Písaře Bartoše. Čas. Kat. Duchov. VI, 1833, str. 282-94.

2796. *Klement*, Jan Rokycana, zvolený arcibiskup pražský. Pražské Noviny 1850, č. 133-4.

2797. Jan Rokycana. Hvězda, v Olomouci, IV, 1862, str. 316.

2798. O M. Janu z Rokycan. Boleslavan, II, 1862, str. 278.

2799. *Štěpánek Fr. Slav.*, Jan Rokycana. Komenský I, 1865, str. 317.

2800. J. Rokycana. Illustr. Evangel. Věstník III, 1867-8, str. 162 4, 179-81.

2801. *Jireček J.*, Rukověť liter. č. II, 1875, str. 187-94.

2802. Českoslovanští výtečníci dob minulých. Pozor VIII, v Olomouci, 1879, č. 65.

2803. *Herben Jan.*, Mistr Jan z Rokycan, volený arcibiskup pražský, upomínka na slavnost M Jana R. ve dnech 12. a 13. srpna 1882 v Rokycanech, v Praze, 1882, 12°.

2804. *Гейдукъ Ярославъ*, Начало сознательной народной жизни чешскаго народа и магистръ Joаннъ Рокицанскій, избранный архіепископъ гуситовъ, Одесса, 1886, 8°, str. 41.

2805. J. Rokycana. Besedy Lidu VI, 1898, str. 249, 262 (s vyobr.).

2806. *Nejedlý Zdeněk*, Mistr Jan z Rokycan. Světozor XXXII, 1898, str. 469-72. *Týž*, Jan z Rokycan. Ott. Slov. Nauč. s. v.

2807. *Пальмовъ*, Чешскіе братья въ своихъ конфессіяхъ, 1904, viz dále literaturu o Jednotě Bratrské, čl. 7.

2808. *Černikovský J.*, Legenda o mladých letech M. Jana z Rokycan, dle tradice vypravuje, Praha, 1882, m 8°, str. 11. (Druhý titul: Jak trávil Rokycana svůj mladý věk a jak se dostal na školy v Praze.)

2809. *Nejedlý Zdeněk*, Mládí M. Jana z Rokycan. Čas. Č. Mus. 1899, str. 517-34.

2810. *Truhlář Jos.*, Řeč při promoci Rokycanově r. 1430. Paběrky z rukopisů Klementinských. Věstník České Akademie IX, 1900, XXXVIII, str. 293-4.

2811. *Nejedlý Zdeněk*, Prameny k synodám strany Pražské a Táborské v letech 1441-4 (o Rokycanovi v letech uvedených, viz k r. 1441), viz č. 451.

2812. *Šembera Al.*, Nic nového pod sluncem. Jindy a nyní I, 1830, č. 22. str. 87. (Rokycanovo nařízení o posvícení r. 1454.)

2813. *Nejedlý Zdeněk*, Česká missie Jana Kapistrana. Čas. Č. Mus. 1900, 57 a d. Rokycana v l. 1451-4.

2814. Rokyczana turbat academiam Pragensem *Balbín B.*, Bohemia docta (ed. Ungar) I, 1776, str. 88-90.

2815. Revocatio Rokycanae ad Graecos. *Balbín B.*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 148. Viz k r. 1451.

2816. Rokycanův hrob a znak. *Theobald*, Hussitenkrieg, č. 109, III, 116. *Dobrovský Jos.*, Literar. Magazin III, Prag, 1787, str. 162-3 (podle *Krist. Rönholza* 1607, rukop. v knihovně Nostické). Srv. *Zap*, Pam. Arch. I, 15; *Zoubek*, ibid. VI, 185. Viz *Nejedlý* č. 2809, str. 519, pozn. 13.

2817. Náhrobek Rokycanův. Stráž na Sioně II, 1874, str. 154.

2818. Pamětní deska Rokycanova. Světozor XVI, 1882, str. 394.

2819. Znak Jana z Rokycan na jedné věži chrámu Matky Boží před Týnem. Lumír X, 1860, II, str. 1149-50 (podle Krist. *Rönholza* 1607, srv. č. 2816).

2820. Vyobrazení Jana Rokycany viz *Voigt-Pelzel*, Abbildungen (Bibl. Č. Hist. I, č. 477) II, str. 103 Srv. *Balzer*, Abbildungen (ibid., č. 478).

2821. Rokycanovy řeči v Basileji a spisy o kompaktátech viz k r. 1433. — *Balbín B.*, Bohemia docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 106: Joannis de Ragusio tractatus contra Joanem Rokyczanam; str. 142: Tractatus Joannis Rokyczanae de compactatis; str. 142: Tractatus cuiusnam doctoris catholici adversus Joannem Rokyczanam; str. 146: Tractatus perfidi Rokyczanae haeresiarchae et responsio contra illum F. Henrici.

2822. Rokycanovy řeči a spisy z let 40tých XV. století, viz k r. 1441.

2823. Copia epistolae, quam Mag. Johannes Borotin scripserat Rokyczanae occulte a. 1437. *Höfler*, Geschichtsch. Hussit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 832-5. — Srv. M. Joannis Borotin Epistola metrica ad J. Rokyczanam anno 1435. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 188; (ed. Ungar), II, 1778, str. 448.

2824. Listy a spisy Rokycanovy proti Kapistranovi viz k r. 1451-3 u Kapistrana.

2825. *Francisci Toleti*, Responsiones ad Rokyczanae quaesita. *Pfrogner*, Einleitung (Bibl. Č. Hist. II, č. 8735) I, 1801, str. 163. Viz č. další.

2826. *Francisci de Toleto* Contra Rokyczanam de communione sub utraque. *Felleri* Catalogus Biblioth. Lips. Paulinae, str. 191.

2827. Spisy a akta Rokycanova sporu s Hilariem, viz k r. 1465.

2828. Spisy Rokycanovy proti Bratřím, viz Jednota Bratrská.

2829. Tractatus de septem sacramentis, *Cochlaeus*, Historia Hussitarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 13510). Srv. *Krofta K.*, O ně-

kterých spisech M. Jana z Příbramě, Čas. Č. Mus. 1899, str. 209-20 (připisuje spis pod názvem: Tractatus de quinque priorious ecclesiae sacramentis M. Janovi z Příbramě); *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klementinských XLI: Řeč Rokycanova na obranu sedmera svátostí, Věstník České Akademie IX, 1900, str. 413-4 (připisuje spis Janovi Rokycanovi); *Nejedlý Zd.*, Prameny k synodám, v Praze, č. 451, str. 26-7 (připisuje též J. Rokycanovi); *Krofta K.*, K literární činnosti J. Příbrama a J. Rokycany, Čas. Č. Mus. 1903, str. 425-34 (shoduje se s Nejedlým).

2830. Confessio fidei, viz *Theobald Z.*, Hussitenkrieg (Bibl. Č. Hist. II, č. 3082) II, str. 86.

2831. *Johannes de Lukavecz*, Auszüge aus den Predigten Johanns von Rokycan, Vita Mag. Joh. Hus deprompta ex sermone Joh. Rokycanae, electi archiepiscopi Pragensis. *Höfler*, Geschichtschreiber Hussit. Bewegung (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454) II, str. 836-43. — Srv. *Goll Jar.*, Domnělá kázání Rokycanova proti Bratřím. Č. Čas. Hist. II, 1896, str. 246.

2832. Johannes de Rokyczana, Tractatus compilatus per ... contra sex propositions frivolas ipsorum doctorum apostatarum. MS. Vindob. 1488, f. 293-307. Incipit: In nomine domini ... Quia primo Johannis V. scriptum est: si testimonium hominum accipimus ... Explicit: ... quam communionem provehat, amplificet et dilatet ipse, qui est auctor illius communionis duplicis speciei Iesus Christus, qui vivit in saec. saec Amen. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 284.

Postilla.

2833. *Goll Jar.*. Rokycanova Postilla. Čas. Č. Mus. 1879, str. 59-70, 199-211.

2834. Postilla Rokycanova (domnělá). Viz *Erben*, Výbor z liter. č. II, str. 737-42 (podle rukopisu musejního). Viz *Goll*, č. 2833.

2835. Výkladové na čtení svatá nedělní celého roku i některých svátkův, skrze M. Jana Rokycanu, psaná prací Stanislava z Křižanova. Viz *Pečírka Jos.*, Zpráva o českých rukopisech v královské bibliothece v Stockholmě se nacházejících. Čas Č. Mus. 1851, III, str. 39; *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252), str. 145; *Jireček*, Rukověť liter. č. I, str. 422, II, str. 194, č. 12.

2836. Conciones bohemicae Rokycanae. Viz *Dudík*, Schweden (l. c.), str. 87 (o rukopise stockholmském).

2837. *Černý Fr.*, Rokycanova Postilla. Listy filolog. XXI, 1894, str. 112-3 (rukopis Křižovnický). Srv. *Flajšhans V.*, Začátek Rokycanovy Postilly. Listy filolog. XXII, 1895, str. 133-40 (rukopis Křižovnický).

2838. *Hrubý H.*, České postilly (č. 276), str. 66-151.

2839. (Rokycana?) O sedmi vášních a vadách, ježto hlavní hříchové slovou, o poznání se v nich, o jejich mrzkosti a kterak by je člověk přemoci aneb se jich vystříci mohl, vydána od Frant. Novotného z Luže, kněze církevního, faráře v Luštěnicích, v Praze, 1807, m. 8°, str. 43. Srv. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 875; *Jireček J.*, Rukověť liter. č. II, str. 194, č. 13.

2840. Kázání na slovo sv. Jana kap. 16: »Jdu k němu, jenž mne jest poslal.« Srv. *Jireček J.*, Rukověť liter. č. II, str. 194, č. 11. Srv. *Haškovec*, Rukopis Rokycanova výkladu na evangel. sv. Jana. Progr. reálky, Pardubice, 1903.

2841. Kázání proti Římanům po r. 1441. Srv. *Jireček*, Rukověť liter. č. II, str. 194 (č. 4). (Podle *Jafeta* III. 846.)

2842. Vocabula per mag. Rokyczanum piae memoriae rubrica scripta polysema Bohemica, quibus priore loco latina respondent. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 14; *Jireček J.*, Rukověť liter. č. II, str. 193, č. 1.

2843. *Košut A.*, M. Jan z Rokycan (písně). Hlasy ze Siona, 1868, str. 168. Srv. *Nejedlý Zd.*, Dějiny české hudby, v Praze, 1902.

2844. *Šrámek Jan*, Rokycana o křesťanském demokratismu. Nový Život IV, 1899, str. 46, 88.

2845. *Nebeský V.*, Cantio de Rokycano et suis sectariis, cantatur sicut: »Imber nunc coelicus«. Čas. Č. Mus. 1852, str. 44-7. Srv. *Prusík F.*, Literárně-historické příspěvky IV. M. Jan z Rokycan. Krok III, 1889, str. 407.

4. Martin Lupáč.

2846. *Palacký Frant.*, Martin Lupáč (Oujezdský?), stručná ukázka životopisná. Čas. Č. Mus. 1833, str. 323.

2847. *Jireček J.*, Rukověť liter. č. I, 1875, str. 477-80.

2848. *Goll Jar.*, Bratří a Martin Lupáč. Čas. Č. Mus. 1885. str. 64-7.

2849. *Nejedlý Zd.*, Martin Lupáč, Ottův Slovník Naučný XVI, 1900, str. 464-5. — Srv. *Palmov*, č. 2807.

2850. Sacerdos Martinus Lupáč contra aspersorium. *Truhlář Jos.*, Manuálník Korandův, v Praze, 1888, str. XV II, 143-5, č. 38. — Incipit: Cum scias et intelligas.

2851. List kněze Martina Lupáč vo kropáči, ibid., str. XVIII, 147-9, č. 47. Incipit: Pánu nad pány ve všem sě slíbiti.

2852. Martina Lupáče List, jímž svou víru o svátosti oltářní vyznává r. 1456. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 629.

2853. Lupáč Martin, Contra papam in Biestwina a. r. 1462. MS. Vindob. 4308, f. 359-71. Incipit: Haec responsa papae manifeste declarant, antichristum iam imperare. Ego plene putabam ... Explicit: ... arcere a communione calicis. Srv. Tabulae codicum ms. Vindob. III, str. 235.

2854. Lupáč Martin, Replica contra sex propositiones adversariorum calicis Ihesu Christi in saecula benedicti. MS. Vindob. 4546, f. 77-101. Incipit: Inimici sanguinis Christi ... Explicit: .. fecit, quod potuit. Srv. Tabulae codicum, l. c., str. 306.

2855. Sacerdos Martinus Lupáč scribendo cuidam amico (Rokycanovi?) ponit et istud inter cetera. *Truhlář*, l. c., str. XVIII, 149-51, č. 46. Incipit: O perversos Pikhardos.

2856. Kázání kněze Martina Lupáče. *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klementinských, XI, Věstník České Akademie VII, 1898, str. 409 10.

2857. List z Chotěboře o Božím Těle 1466. Arch. Bratrský I, 236. Viz *Goll*, č. 2848, str. 65.

2858. List Martina Lupáče, jímž svou víru o svátosti oltářní vyznává, v Klatovech den rozeslání apoštolův 1456. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 629.

2859. Píseň »Buď Bohu chvála, čest« v Kancionále bratrském viz *Jireček*, č. 2847.

B. Slezsko.

2860. *Eschenloer Peter*, Historia Vratislaviensis 1438-71, viz Jiří Poděbrad.

2861. *Markgraf H.*, Politische Correspondenz Breslau's im Zeitalter Georgs von Podiebrad, viz Jiří Poděbrad.

2862. *Ermisch Hubert*, Mittel- und Niederschlesien während der königlosen Zeit. Zeitschr. Gesch. Schles. XIII, 1877, str. 291-342.

2863. *Kronthal B.*, Leonhard Asenheimer, ein schlesischer Feldhauptmann 1442 6. Viz č. 918.

2864. Žitava a Lužice, 1439-53, *Johannes von Guben*, Jahrbücher (Bibl. Č. Hist. II, č. 2117), 1837, str. 67-76.

C. Rakousy (Bedřich III.).

2865. Sylloge diplomatum. litterarum, actorum publicorum, quorum testimonio et fide res Austriacae, Hungaricae etc. ab imperatore Friderico usque ad a 1453 gestae in primis nituntur. Vyd. *Kollar*, Anal. monum. (Bibl. Č. Hist. II, č. 169) II, str. 827-1403. — Pokračování: Copey-Buch der gemeinen Stat Wienn (1454-64). Vyd. *Zeibig*, Fontes Rer. Austr. II. Abtheil., VII. Band, 1853, str. 419. Srv. *Zeibig*, Sitz. Ber. Wien. Akad. IX, 1852, str. 502-24.

2866. *Chmel Jos.*, Materialien zur oesterreichischen Geschichte aus Archiven und Bibliotheken I, 1424-39, II-V, 1424 92, Linz, 4°, 1834, str. 98 1837, str. 797.

2867. *Týž*, Regesta chronologico-diplomatica Friderici III., Romanorum imperatoris (regis IV.), Auszug aus den im k. k. geheim. Haus-, Hof- und Staatsarchive in Wien aufbewahrten Reichs-Registratur-Büchern vom J. 1440-93, nebst Auszügen aus Original-Urkunden, Manuscripten und Büchern, Wien, 1838, 4°, I 1440-52, str. CXX, 283; II, 1482-93, str. CXXI-CLXXIX, 281-802.

2868. *Týž*, Urkunden. Briefe und Actenstücke zur Geschichte der Habsburgischen Fürsten K. Ladislaus Posthumus, Erzherzog Albrecht VI. und Herzog Sigmund von Oesterreich, Aus den Jahren 1443-73, Diplomatarium Habsburgense saeculi XV. Fontes Rer. Austr. II, 2. Abth., 1850, 1-454.

2869. *Týž*, Dreizehn Briefe und Aktenstücke zur Geschichte der ständischen Verhältnisse des Landes unter der Enns während der ersten Jahre der Vormundschaftsführung desselben über Ladislaus Posthumus. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. II, 1849, H. 4, str. 362-406.

2870. *Týž*, Habsburgische Excurse. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. VII, 1851, str. 94-134 (Friedrich IV.); IX, 1852, str. 255-305 král Ladislav)

2871. *Birk Ernst*, Beiträge zur Geschichte der Königin Elisabeth von Ungarn und ihres Sohnes König Ladislaus 1440-57, Wien, 1848, 4°, str. 50. Otisk z Quellen und Forschungen zur vaterländ. Geschichte, Literatur und Kunst, Wien 1848, str. 209-58. Z příloh č. 8: Schreiben der Königin Elisabeth an die Stände des Königreichs Böhmen (13. června 1440); č. 10. De factis regni Bohemiae 1454.

2872. *Týž*, Urkunden-Auszüge zur Geschichte Kaiser Friedrichs III. in den Jahren 1452-7, aus bisher unbenützten Quellen. Arch. Öst. Gesch X. str. 175-240, 369-443; XI. str. 139 76. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. X, str. 109-10.

2873. *Altmann*, Ausgewählte Urkunden zur Erläuterung der deutschen Verfassungsgeschichte, Berlin, 1891, 8°.

2874. *Müller J. J.*, Reichstagstheatrum unter K. Friedrich 1440-93, Jena, 1713.

2875. *Bachmann Adolf*, Urkunden und Actenstücke zur österreichischen Geschichte im Zeitalter Kaiser Friedrichs III. und König Georgs von Böhmen (1440-71). Fontes Rer. Austriac., Diplomata et acta, XLII, Wien 1879, 8°. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. XCIII, str. 579. * *Goll Jar.*, Revue histor. XXXIII, str. 380; Čas. Č. Mus. 1880, str. 591-2.

2876. *Týž*, Briefe und Acten zur österreichisch-deutschen Geschichte im Zeitalter Kaiser Friedrich's III. Fontes Rer. Austriac., Diplomata et acta, XLIV, Wien, 1885, 8°, str. XXXVI, 712. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. CVIII, str. 863. * *Goll Jar.*, Revue histor. XXXIII, str. 380; *Emler*, Čas. Č. Mus. 1886, str. 156-7; Mitth. Inst. Öst. Gesch. VIII, str. 132-3.

2877. *Týž*, Urkundliche Nachträge zur österreichisch-deutschen Geschichte im Zeitalter Kaiser Friedrichs III. Fontes Rer. Austriac., Diplomata et acta, XLVI, Wien, 1892, 8°, str. XXIV, 503.

2878. *Aeneas Sylvius*, Pentalogus de rebus ecclesiae et imperii. Vyd. *Pez*, Thesaurus (Bibl. Č. Hist. II, č. 149) V, 3, str. 639-744. Srv. vyňatky *Chmel Jos.*, Geschichte Kaiser Friedrichs IV., Band II, Hamburg, 1843, str. 768-92.

2879. *Schamdocher Georg*, Breve chronicon rerum quarundam sub Friderico III. Augusto ab anno Christi 1440 ad 1479 gestarum, ex autographo auctoris, additis quibusdam monumentis. *Oefele*, Rer. Boic. script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 229) I, str. 316-21.

2880. *Unrestus Jacobus*, Chronicon Austriacum, pars posterior, Friderici III. imperatoris vitam luculenter descriptam imprimis exhibens. *Hahn*, Collectio mon. vet. (Bibl. Č. Hist. II, č. 152), I, str. 537 803. Srv. *Krones Fr*, Die österreichische Chronik J. Unrests. Arch. Öst. Gesch.. XLVIII, 2, Wien, 1872, str. 423-99.

2881. Memoriale rerum ante tempora aetatis nostrae eventarum, e ms. saeculi XVI, ab a. 1438-1559 desumptum ex autographo Cornidesiano bibliothecae Telekianae cod. W. p. 49, 4. *Kovachich*, Script. Rer. Hungar. (Bibl. Č. Hist, II, č. 233) I, str. 14-27.

2882. *Doering Matthias* († 1469). Continuatio chronici Theoderici Engelhusii ab a. 1420-64. Vyd. 1. *Mencken*, Script. Rer. German. (Bibl. Č. Hist. II, č. 222) III, str. 1-64. — Vyd. 2. *Riedel*, Codex diplom. Brandeburg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 313) IV, 1, str. 209-56. Srv. *Krause K. E.*, Der Chronist M. Döring 1420 64. Forsch. z. Deutschen Gesch. XIX, Göttingen, 1879, str. 591: *Gebhardt Bruno*, M. D., der Minorit. Sybel, Histor. Zeitschrift, B. LIX. (N. F. XXIII), 1888, str. 248-94; *Albert Peter*, M. D., ein deutscher Theolog und Chronist des XV. Jhts, Dissertationen aus dem Münchener histor. Seminar I., München, 1889, 8°, str. IV, 81 (nové vyd.: Stuttgart, 1892, 8°, str. VIII, 194); *Eubel Conr.*, M. D., ein deutscher Minorit des 15. Jhts., Der Katholik, Folge III, 1893, B. VIII, str. 16-20 (podle Alberta).

2883. *Arnpeck Vitus*, Chronicon Austriacum (do r 1488). *Pez*, Script. Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 236) I, str. 1165-295.

2884. Chronicon Saltzeburgense (1403-94). Vyd. *Duellius*, Miscellanea, (Bibl. Č. Hist. II, č. 150) II, str. 129-68.

2885. Continuatio Claustroneoburgensis V, 1307-1455. *Pertz*, Monum. Germ. Hist. Scriptores, IX, str. 735-42. — Vyd. *Pez*, »Chronicon Austriacum Paltrami seu Vatzonis,« Script. Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 236), I, str. 728-38.

2886. Chronicon Elwacense (Elwangense, do r. 1473, 1477). Vyd. 1 *Pez*, Thesaurus anecdot. (Bibl. Č. Hist. II, č. 149), IV, 3, str. 759-802. — Vyd. 2. *Abel*, Pertz, Monum. Germ. Histor., Scriptores, X, str. 34-51. — Vyd. 3. *Giefel J. A.*, Württembergische Geschichtsquellen II, 1888, str. 33-55. Srv. *Freher*, Rer. Germ. Script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 218), vyd. 1600, I, str. 453-66; vyd. *Struve*, str. 673-90.

2887. *Grünbeck (Grünpeck) Jos*, Historia Friderici III. et Maximiliani I., vyd. Chmel J., Oesterreichischer Geschichtsforscher I, 1838, str. 65-97. Překlad něm.: 1. G, Lebens-Beschreibung Kaiser Friederichs des III. (V.) und Max. I., vyd. Joh. Jac. Moser von Filsseck und Weyhlerberg, Tübingen, 1721, 8°, str. 100; 2. Th. Ilgen, Leipzig, 1891 (Geschichtschreiber, Bibl. Č. Hist. II, č. 226, Jahrh. XV., Band III, Lief. 90). Viz *Czerny Alb.*, Der Humanist und Historiograph Kaiser Maximilians I. Jos. Grünpeck, Arch. Öst. Gesch. LXXIII, 1888, str. 317-64. Otisk, Wien, 1888, 8°, str. 50.

2888. *Wolfgangus de Styra*. Itinerarium 1414-63, 1484. Vyd. *Pez*, Script. Rer. Austr., (Bibl. Č. Hist. II, č. 236). II, str. 446-56. — Srv. *Chmel*, Geschichte Friedr. III., I, str. 576.

2889. *Droysen*, Geschichte der preussischen Politik, č. 1866, II.

2890. *Kurz Franz*, Oesterreich unter Kaiser Friedrich IV., I. Theil. Wien 1812, 8°. Z obsahu: Beilagen: Č. 8. Bündniss der Landstände wider den Kaiser Fried-

rich um ihn zu nöthigen den Ladisl. aus d. Vormundschaft zu entlassen. 1451, 14. Oct. s. l. Č. 18. Bündniss zwischen den Ungarn, Oesterreichen und Böhmen auf sechs Jahre, das Beste des Königs Ladisl. zu befördern. 1453, 27. Oct. Č. 14. Bündniss zwisch. dem Gubernator v. Böhmen und d. Grafen Ulrich v. Cilly. 1453, 26. Apr. Č. 20. Trutz- und Schutzbündniss zwischen dem Kaiser und d. König Georg von Böhmen. 1459, 2. Aug. Č. 21. König Georg verpflichtet sich d. Kais. d. Königreich Ungarn erobern zu helfen. 1459, 6. Aug. Č. 22. Für d. Beystand z. Eroberung Ungarns soll der König Georg v. Böhm. drey Jahre hindurch die Hälfte der Einkünfte dieses Königreichs, dann aber lebenslänglich alle Jahre sechzigtausend Goldgulden erhalten. 1459, 6. Aug. — II. Thl. Wien 1812. Z obsahu: Beylagen: Č. 23. Freundschaftsbund zwischen dem König Georg von Böhmen und dem Herzog Albr. v. Oester. 1459, 28. Dec. Č. 24. König Georg verpflichtet sich dem Herzog Albrecht zur Regierung des ganzen Landes Oesterr. zu verhelfen. 1461, 18. Febr. Č. 25. Erneuerung des vorigen Schutzbündnisses zwischen dem König Georg v. Böhmen und Herzog Albrecht v. Oesterreich. 1461, 18. Febr. Č. 26. Herzog Albrecht soll befugt seyn, den Herzog Siegmund von Tirol in das Bündniss mit d. Könige v. Böhm. aufzunehmen. 1461, 20. Febr. Č. 32, Entscheidung des Königes von Böhmen. welchen der Kaiser und der Herzog Sigmund wegen der Erbschaft des verstorb. Herzogs Albrecht zum Schiedsrichter erwählet haben. 1463, 14. Aug. Č. 37. Bündniss zwischen dem Kaiser Friedrich und dem König Mathias gegen den König von Böhmen. 1468, 3. Nov. Č. 39. Die Böhm. Gesandten räumen dem Kaiser die Befugniss ein, in dem gemeinsamen Kriege gegen den König Mathias den Oberbefehl über die Armee einem Feldhauptmanne zu übergeben, wenn seine Majestät nicht selbst in das Feld ziehen wollte. 1474, 11. März. Č. 40. Bündniss zwischen dem Kaiser und dem K. Wladislaus von Böhm. gegen die aufrührischen Unterthanen und gegen die Ungarn. 1476, 8. Dec. Č. 51. Friedensschluss zwischen d. Kaiser und mehreren Böhmisch. Edlen. 1481, 16. Apr. Č. 52. Der König Wladislaus schickt dem Kaiser ein Verzeichniss der Ansprüche und Forderungen verschiedener Böhmen an die Oesterreich. 1481, 19. Jun. Č. 57. Kais. Friedrich verbiethet den Landständen Oberösterreichs sich mit dem Könige v. Böhm. in Unterhandlungen einzulassen um sich von den Ungarn zu befreyen. 1487, 11. Febr.

2891. *Bachmann Adolf*, Deutsche Reichsgeschichte im Zeitalter Friedrich III. und Maximilian I., mit besonderer Berücksichtigung der österreichischen Staatengeschichte, Leipzig, 8°, I, 1884, II, 1894, str. XII, 768. Srv. *Bachmann*, Die ersten Versuche zu einer römischen Königswahl unter Friedrich III. Forschungen zur Deutschen Geschichte XVII, Göttingen, 1877, str. 275-330.

2892. Viz literaturu u Jiřího z Poděbrad.

D. Aeneas Sylvius.

2893. *Aeneas Sylvius*, Historia Bohemica (894-1458), též s názvem: De Bohemorum origine ac gestis historia, Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1195 (s literaturou příslušnou).

2894. *Aeneas Sylvius*, Historia Austriaca (též názvy: Historia rerum Friderici III., De vita et rebus gestis Friderici III., Historia Austriae de Friderici gestis). Vyd. 1. Historia rerum Friderici III. imperatoris, ex ms. optimae notae nunc primum edita cum specimine annotationum *Jo. Henr. Boecleri* in eandem, curante *Joh. Georgio Kulpisio*, Argentorati, 1685, fol., str. 148. Accesserunt diplomata et documenta varia, rebus Friderici III. illustrandis, ut et figurae, imagines, nummi. Subiuncti sunt praeterea alii ad Germanicam historiam pertinentes scriptores nonnulli rariores, quorum nomina paginis proxime sequentibus consignantur, ita ut vicem voluminis rerum Germanicarum novi praestare hoc opus possit. Cum praefatione de instituto huius editionis et indice duplici diplomatum altero, altero vero praecipuarum rerum et verborum, str. 1-326 (378). — Vyd. 2. (*J. M. Sustermann*), Helmstadii 1700, 4°, str. 224. - Vyd. 3. Opera geographica et historica, ed. *Casp. Cörber* et *J. Andr. Schmid*, Francofordiae et Lipsiae 1707, 4°. — Vyd. 4. *Kollar*, Analecta monumentorum Vindobonensia (Bibl. Č. Hist. II, č. 169), II, str. 1-475, Adnotationes *H. Boecleri*, str. 475-550, *Joannis Hinderbachii* Historiae Austriacae ab Aenea Sylvio scriptae continuatio, hactenus inedita, str. 550-666. — — Německý překlad: Die Geschichte Kaiser Friedrichs III., übersetzt von *Th. Ilgen*, Leipzig, 1887-90, m. 8°, str. LX, 285, 340 (Bibl. Č. Hist. II, č. 226, Liefer. 85, 87).

2895. *Aeneas Sylvius*, Asiae Europaeque elegantissima descriptio, maxime, quae sub Frederico III apud Europeos christiani cum Turcis, Rutenis, soldano et caeteris hostibus fidei, tum etiam inter sese vario bellorum eventu commiserunt. Vyd. 1. s. l., 1531, 12°, str. (16), 500. — Vyd. 2. Asiae Europaeque elegantissima descriptio, mira festivitate tum veterum, tum recentium

res memoratu dignas complectens ..., Parisiis, 1534, 8°. — — Italský překlad: La discrittione de l'Asia et Europa e l'historia de le cose memorabili fatta in quelle con l'aggionta de l'Africa secondo diversi scrittori Vinegia, 1544, 8°, str. 380.

2896. *Aeneas Sylvius*, In Europam. Incipit: Reverendissimi patris D. Eneae de Picolhominibus ... De hiis, quae sub caesare Friderico III. per Germaniam gesta sunt, cum locorum descriptione ad dom. Anthonium cardinalem Hilerdensem, ed. Mich. Cristan de Constan, Memmingae, 1490, 4°, 85 list. — Vyd. 2. Opera omnia, ed. *M. Hopper*, Basileae, 1551, fol. — Vyd. 3. De statu Europae sub Friderico III. Opera geographica et historica, Helmstadii, 1699, 4°, str. 218-374. — Vyd. 4. De his, quae Friderico III. imperante in Germania et per totam Europam memorabiliter gesta sunt, usque ad annum 1458., commentarius. *Freher*, Rerum Germanicarum Scriptores (Bibl. Č. Hist. II, č. 218), II, str. 37-112. — Vyd. 5. *Freher*, Rerum Germ. Script., ed. *Struve* (l. c.), II. str. 81-170. — Vyd. 6. De statu Europae sub Friderico III., *Schedel Herm.*, Chronik, Nürnberg (Bibl. Č. Hist. II, č. 3030).

2897. *Aeneas Sylvius*, Historia rerum ubique gestarum, cum locorum descriptione non finita, Asia Minor incipit. Vyd. 1. *(Joh. de Colonia et Joh. Manthen de Gherretzem)*, Venetiis, 1477, fol. — Vyd. 2.: Cosmographia Pii papae in Asiae et Europae eleganti descriptione, Asiae historiam rerum ubique gestarum cum descriptione complectitur, Europae temporum varias continet historias ed. *Henr. Stephanus*, Parisiis, 1509, 4°.

2898. Aeneas Sylvius, Commentarii rerum memorabilium, quae temporibus suis contigerunt (1405-63) libri XII. Vyd. 1. ... a *Joh. Gobellino* compositi (pouze opisovač!) et a *Fr. Bandino Piccolomineo* ex veteri originali recogniti, Romae, 1584, 4°, str. 749. - Vyd. 2. Romae, 1589, 4°. — Vyd. 3. Commentarii ... quibus hac editione accedunt *Jacobi Piccolominei* Commentarii loculentissimi (s pokračováním *Jakoba degli Ammanati Piccolomini* do r. 1469), Francofordi, 1614, fol.

2899. *Aeneas Sylvius*, De viris illustribus (De viris aetate sua claris). Vyd. 1. *Mansi*, A. S. orationes politicae et ecclesiasticae cum aliis eiusdem ineditis lucubrationibus, III. Lucae, 1759, Appendix, str. 144-213. — Vyd. 2. Stuttgart, 1842, 8° (Bibliothek des literar. Vereins, I).

2900. *Aeneas Sylvius*, Germania, in qua continentur gravamina Germanicae nationis, confutatio eorumdem cum replicis (per Jac. Wimfelingum facta), De concilio Constantiensi et Basiliensi, describuntur hic urbes, civitates Germaniae ... Vyd. 1. Excusum in urbe Argentinensi per *Renat. Beck*, 1515, 4°. — Vyd. 2. *Schard*, Historicum opus seu Scriptores rerum Germanicarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 213) I, str. 449. — Vyd. 3. Schardius redivivus (viz ibid.) I, str. 229: Germania. excerpta ex eo libro, quo gravamina nationis germanicae a Martino Mereo, iurisconsulto Moguntin., sedi Romanae obiecta diluit, in qua urbes, civitates et nobiles familiae Germanorum describuntur.

2901. *Aeneas Sylvius*, De situ, ritu, moribus et conditione Teutoniae descriptio. Explicit: Finit Eneae Sylvii seu Papae Pii de ritu ... conditione Almaniae opus celeberrimum ac lectu iocundissimum, accuratissime per baccalarium Wolfgangum Stockel de Monaco, Lyptzick impressum, 1496, 4°, str. (98). — Vyd. 2. Argentorati, 1515, 4°. — Vyd. 3. Opera omnia, Basileae, 1571 (viz č. 2905).

2902. *Aeneas Sylvius*, Epistolae. Viz *Voigt G.*, Die Briefe des Aeneas Sylvius vor seiner Erhebung auf den päpstlichen Stuhl, chronologisch geordnet und durch Einfügung von 46 bisher ungedruckten vermehrt, als Vorarbeit zu einer künftigen Ausgabe dieser Briefe. Arch. Öst. Gesch. XVI, 1856, str. 321-424. Vydání (podle roztřídění Potthastova): I. Epistolae in cardinalatu editae, Vyd. 1. s. l. a. (Argentorati, 1472?), fol. — Vyd. 2. (ed. *Schurener Joh.*), Romae, 1475, fol. — Vyd. 3. Parisiis, 1476, fol. atd. — — II. Epistolae in pontificatu editae. Vyd. 1. Mediolani, 1473, fol. — Vyd. 2., ibid., 1481. — Vyd. 3., ibid, 1487, fol. — — III. Epistolae peramenae seu familiares. Vyd. 1. Epistolae Eneae Sylvii poetae lauriati (ed. *Nicolaus de Wyle*), s. l. a. (Argentorati, 1475-6), fol. — Vyd. 2., s. l. (ed. *J. Veldener*, Lovanii), 1477, fol., Explicit: Pii II., cui Aeneae Sylvio nomen fuit, familiares epistolae. — Vyd. 3 (ed. *Koelhoff de Lubeck*), Coloniae, 1478, fol. — Vyd. 4. Eneae Sylvii Piccolominei, postea papae Pii II, Epistolae omnes, edente *Nicolao de Wyle*, Norimbergae, (ed. *Koberger Ant.*), 1481, fol. — Vyd. 5. Epistolae peramenae (ed. *J. de Westphalia*), Lovanii, 1483, fol. — Vyd. 6. Norimbergae (*Koberger*), 1486, 4°. — Vyd. 7. Ibid., 1496, 4°. — Vyd. 8. Mediolani, 1496, fol. — Vyd. 9. (*A. Archintus*), Lugduni (*Joh. de Vingle*) 1497, 4°. — Vyd. 10. Lugduni (*Joh. Moylin*), 1518, 4°. — Vyd. 11. Opera 1551, 1571 atd. — Viz *D'Achery*, Spicilegium sive collectio veterum aliquot scriptorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 1192), IV. 460; VII. 305, 311, 312; VIII. 325; nové vyd. (ibid.) III. 788, 806, 822, 823, 824. — — Nové vydání chystá *R. Wolkan*.

2903. *Aeneas Sylvius*, Orationes politicae et ecclesiasticae Vyd. *J. D. Mansi* (... cum aliis eiusdem ineditis lucubrationibus), Lucae, 1755-9, 4°, I-III. vol.

2904. *Aeneas Sylvius*, Opera inedita. *J. Cugnoni*, Atti della Reale Accademia dei Lincei, Rendiconti, Classe di scienze

morali, storiche e filologiche, Serie V, 8, 1883, str. 319-686.

2905. *Aeneas Sylvius*, Opera omnia. Vyd. 1. (ed. *M. Hopper*), Basileae, 1551, fol. — Vyd. 2., . . . nunc demum post corruptissimas editiones summa diligentia castigata et in unum corpus redacta, Basileae, 1571, fol. — Vyd. 3., ibid., 1589, fol. — Vyd. 4. Opera geographica et historica (ed. *J. A. Schmid*), Helmstadii, I II, 1699-1700, 4°. — Vyd. 5. (ed. *Casp. Cörber* et *J. A. Schmid*), Francofordiae et Lipsiae, 1707, 4°.

Článek 1. První pokusy o volení krále.

(1439-40.)

2906. *Nejedlý Zdeněk*, Prameny k synodám strany Pražské a Táborské. (Vznik husitské konfesse) v letech 1441-4, viz č. 451.

2907. Staří letop. l. c., str. 116.

2908. *Callimachus (Philippus Bonacursius, Buonaccorsi da Gemignano)*, Historia de rege Vladislao IV. Hungariae seu clade Varnensi 1444, libri tres (též názvy: Historia rerum gestarum in Hungaria et contra Turcos per Vladislaum Poloniae et Hungariae regem; De rebus a Vladislao, Polonorum atque Ungarorum rege gestis libri tres). Vyd. 1. Cura *Sigism. Scheuffleri*, Aug. Vindel., 1519, 4°. — Vyd. 2. De Vladislao rege sive clade Varnensi, Laonici Chalcocondylae De origine Turcorum, interprete *Conr. Clausero* latine, Basileae, 1556, fol., str. 249-312. — Vyd. 3. *Lonicer*, Chronica Turcica, Francofurti a. M., 1578, fol. II, str. 1-83. — Vyd. 4. *Ed. Brutus Joh. M.*, Cracoviae, 1582, 4°. — Vyd. 5. *Lonicer*, Chronica Turcica, Francof., 1584, 8°. — Vyd 6. Historia imperii et necis Vladislai Jagellonidis, viz *Cromer M.*, Polonia (Bibl. Č. Hist. II. č. 2244), vyd. 5. Coloniae Agr. 1589, fol., str. 628-89. — Vyd. 7. *Bongarsius Jac.*, Rer. Hungar. Script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 230), Francofurti, 1600, fol. 284-354. — Vyd. 8. *Schwandtner Joh. G.*, Script. Rer. Hungar. (Bibl. Č Hist. II, č. 231), Vindobonae, I, 1746, fol., str. 433-518. — Vyd. 9. *Schwandtner* (ibid.). Tyrnaviae (Budae), 1765, 8°, str. 39-199. — Vyd. 10. *Schwandtner* (ibid.), Viennae, 1768, 4°, str. 28-142. — Vyd. 12. *Ed. Kwiatkowski Saturn.*, Cracoviae, 1891, lex., str. 162. Otisk z dalšího. — Vyd. 13. Monum. Pol. histor. (Bibl. Č. Hist. II, č. 180) VI, 1893, v. lex., str. 1-162. — — Polský překlad: F. Kallimacha Geminiańczyka, O królu Władysławie czyli o klęsce Warneńskiej, przetłómaczył, przypisami objaśnił i biografią Kallimacha dodał *Michal Gliszczyński*, Warszawa, 1854, 8°. (Otisk z: Biblioteka Warszawska, 1851, IV, str. 299, 480, 522; 1852, I, str. 119-41, 222-42.) Srv. Śmierć Władysława Warneńczyka, z dzieła Kallimacha, przel. *K. hr. T.*, Pielgrzym, Warszawa. 1846, I. — — Viz *Haner G.*, Script. Rer. Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 34), str. 66-75; *Horányi*, Bibliotheca Script., Memoria Hungarorum (ibid. č. 35), III, str. 661; *Zeissberg*, Die polnische Geschichtsschreibung im Mittelalter (ibid. č. 128), str. 349-403.

2909. Hussitenkriegsnachrichten nach 1439. *Pescheck Chr. Ad.*, Handbuch der Geschichte von Zitttau II. Zittau, 1837, Beilage 52, str. 710-2.

2910. *Aleš Holický z Šternberka* Oldřichovi z Rosenberka, pozývaje ho do Prahy k jednání svornosti a pokoje mezi stavy království českého 1439, 14. list. Čas. Č. Mus. 1831, I, str. 96-7. Srv. Archiv Český II, str. 4, III, 464.

2911. *Birk*, Quellen č. 2872, str. 212; *Chmel*, Gesch. Friedr., str. 437-42; *Kurz*, K. Friedrich, č. 2890, str. 243.

2912. *Procháska Fr.*, Beiträge zur Hussitengeschichte: Lantfrid všeho království českého po smrti Jeho Milosti krále Albrechta učiněný v Praze léta 1440. Miscell. d. böhm. Liter. č. 3. str. 354.

2913. *Kottanerin Helene*, Denkwürdigkeiten aus den Jahren 1439-40, viz č. 2759 (smrt Albrechta II.).

2914. Aktenstücke über die Wahl Herzog Albrecht III. von Bayern zum Könige von Böhmen, v. *Freyberg M.*, Sammlung historischer Schriften und Urkunden, geschöpft aus Handschriften, Bibl. Č. Hist. II, č. 298, III. Band, 1. Heft. Otisk, 8°. str. 80. — Srv. Archiv Český I, 271, 320; III, 17, 18.

2915. *Palacký Frant.*, Zur Geschichte des grossen Zwischenreichs in Böhmen in den Jahren 1439-53. Monatschrift der Ges. des vaterländ. Museums in Böhmen. I, Januar, 1827, str. 20-48: A) Verhandlungen über die neue Königswahl im Jahre 1440; II, Februar, 1827, str. 32-9: B) Kritischer Nachtrag zu dem (im vorigen Hefte mitgetheilten) Aufsatze: Verhandlungen . . .

2916. Sněm v Praze. Archiv Český I, 245-9.

2917. Zur böhmischen Königswahl Albrecht des Frommen *Hormayr*, Taschenbuch, N. Folge, II, 1831, str. 336.

2918. *Kollar*, Analecta, Bibl. Č. Hist. II, č. 169. II, str. 845 a d. 1211-4.

2919. Archiv Český II. str. 29.

2920. Hat Albrecht III., Herzog von Bayern, die böhmische Krone ausgeschlagen, als sie ihm von den Ständen

dieses Königreichs angeboten wurde? *Hormayr*, Archiv VI, str. 255-8.

2921. Koruna česká (čtyřikrát nabízena Wittelsbachům). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 90.

2922. Fresco-Gemälde aus der Geschichte d. Bayern in den Arkaden des Hofgartens zu München, 1832. (Hiltensperger G. v., Bayerns Herzog Albrecht II. schlägt Böhmens Krone aus im J. 1440.)

2923. *Zeibig*, Die Kleinodien der Königin Elisabeth, Wittwe d. Kön. Albrecht II. *Mone*, Anzeiger f. Kunde der deutschen Vorzeit, N. Folge II. 1854, str. 216-9.

2924. Denkwürdigkeiten der Helene Kottanerin viz č. 2759.

2925. Wacław, ks. cieszyński, sprzedaje Zbigniewowi Oleśnickiemu księstwo Siewierskie (1442). *Dzieduszycki*, Zbigniew Oleśnicki II. (6 dokum.). Viz Bibl. Č. Hist. II, str. 838; č. 29: Sevěřské knížetství (Horní Slezsko), srv. ibid. str. 830, č. 2: Stavovské panství Bytomské. Srv. č. 2908.

2926. Jana Rokycany Kázání na sněmu u Hory (Kutné) na den sv. Františka r. 1441, viz *Jungmann*, Hist liter. č. III, 846a (uvádí se v *Jafetově* Historii bratrské 77).

2927. Condictatio synodalis in Montibus Guttnis anno 1441. *Procháska Fr.*, Beiträge zur Hussitengeschichte, Miscell. d. böhm. Liter. č. 3, str. 354-67. — Znova se všemi ostatními prameny k této synodě: *Nejedlý Zd.*, Prameny k synodám (č. 451), str. 32-8.

2928. Proč vídenští studující nepřišli do Prahy (1443)? Rodinná Kronika IV, 1864, str. 59 (»nebudou-li Čechy pro přijímání pod obojí kacéřovati«).

2929. Akta synody kněžské r. 1443 v Kutné Hoře a sněmu Pražského o víru r. 1444, viz *Nejedlý Zd.*, Prameny k synodám, viz č. 451.

2930. *Jilly*, Die Justificirung mehrerer Brünner Rathsherren im Jahre 1444. Not. Blatt, 1864 (Brünn), 11.

Článek 2, 3. Bezvládí, za převahy pana Ptačka, Jiřího z Poděbrad.

(1440-4, 1444-8.)

2931. Jednoty Menhartova, Ptačkova, Oldřichova a Táborská viz č. 1443; č. 2784-6. Srv. č. 2761-2.

2932. Petr Payne viz č. 514-27; Staří letop. str. 121.

2933. Odpověď pánův ze sněmu Nimburského pánům z sněmu Pražského na jich řeči 1444. Čas. Č. Mus. 1827, III, str. 60-2; Archiv Český I, 1840, str. 286-8.

2934. Psaní p. Přibíka z Klenového p. Oldřichovi z Rosenberka 10. září 1444. Čas. Č. Mus. 1827, III, str. 59-60; Archiv Český I.

2935. Psaní jednoty Poděbradské králi Fridrichovi, 1. srpna 1445. Čas. Č. Mus. 1827, III, str. 65-6; Archiv Český I.

2936. Zápis jednoty Poděbradské na sjezdu Kutnohorském, 1. 1445. Čas. Č. Mus. 1827, III, str. 63-5; Archiv Český I, str. 291-2: Zápis sněmu Kutnohorského pod zprávou pana Jiřího z Poděbrad, na Horách Kutných.

2937. Prameny a literaturu o Jiřím z Poděbrad viz v dalším.

Bitva u Varny (10. list. 1444).

2938. Cancio de rege Wladislao rege (o bitvě u Varny 1444). *Fejfalik Jul.*, Altčechische Leiche, Lieder und Sprüche im XIV. und XV. Jht., Wien, 1862, str. 40-2. (Otisk: Sitz. Ber. Wien. Akad. XXXIX, Wien, 1862, str. 664-6.) Incipit: Od Božieho narozenie po tisíc let, po tři stech po třidceti (sic!) i po čtyřech uherský král Vladislav na pohany vojsko sebral. — Literaturu o bitvě u Varny viz obšírně *Finkel*, Bibliogr. Hist. Polsk. při r. 1444. Srv. č. 2908.

2939. *Zeissberg*, Zeitschr. Öster. Gymnas. 1871.

2940. *Köhler*, Die Schlachten von Nicop. und Varna, Breslau, 1882, 8°.

2941. *Bleyer J.*, Einige Bemerkungen über den Szegediner Friedensschluss und die Schlacht bei Warna (1444), Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXV, str. 127-38.

2942. *Brzeski Z.*, Tragedya Warneńska w oświetleniu najnowszych historyków. Ognisko, 1903, č. 10.

Král stadický (Artuš) r. 1445.

2943. »Král stadický« viz *Kraus*, Bibl. Č. Hist. II, č. 7250.

2944. König Artus in Böhmen (1445). *Hormayr*, Taschenbuch XXV, (N. F. VII), Leipzig, 1836, str. 166-83.

2945. König Artus, Das Ende der Tafelrunde in Böhmen. *Legis-Glückselig*, Illustr. Chronik von Böhmen B. I, Lief 8, str. 479-86.

2946. Král Artuš v Čechách. Obrazy Života 1859, str. 78.

2947. *Palacký*, Dějiny IV, 1, str. 118.

2948. Psaní jednoty Poděbradské pánům kraje Plzenského, 30. dubna 1446. ČČMus. 1827, II, str. 67-9; Archiv Český I, str. 292 4.

2949. *Kolář Mart.*, Mír Fridricha IV. s Táborskými. Píseckými a Vodňanskými, 16. srpna 1447 učiněný. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 465-8. Srv. *Mareš* č. 2786.

Čechové ve Westfalsku (1447).

2950. *Doering Matth.*, Continuatio chronici *Theodori Engelhusii*, č. 2852, vyd. Mencken, III, 15.

2951. Chronicon Vetero-Cellense, Bibl. Č. Hist. II. č. 2056, ibid., II, 424.

2952. *Stolle Konrad*, Thüringisch-Erfurtische Chronik (do r. 1499). Vyd. *Hesse Ludw. Friedr.*, Bibl. d. liter. Vereins, No. 32, 1854, 8°, str. 21 a d. Srv. *Michelsen A.*, Zeitschrift für Thüringische Geschichte I, str. 219-36; *Lemcke P.*, Zeitschrift des Harzvereins XIII, 1880, str. 484-8. — Viz též *Hesse*, Zeitschrift für deutsches Alterthum VIII, Leipzig, 1850, str. 302-47.

2953. Annales Erfurtenses germanici (1440-67) iussu Hartungi Kammermeisteri collecti (Continuatio Chronici Thuringici Joh. Rothii), vyd. *Mencken*, Bibl. Č. Hist. II, č. 222, III, str. 1195-8.

2954. De Historia van der Soitschen vede (Historia der Twist Veede vnd Vneinicheit tuschen dem Heren Dyderyck Ertzbyschop tho Collen vnd der ersam vnd erliken Stad Soyst) 1417-47. (Volná úprava roku 1533 denníku, psaného původně od *Bartol. van der Lacke*, † 1469, ztraceného nadobro.) Vyd. *Seibertz J. S.*, Quellen der Westfälischen Geschichte II, 1860, str. 254-397 s názvem: Geschichte der grossen Soester Fehde von Bartholomeus van der Lake. Ibid. na str. 398-407 Příloha: Wes sik de tyt des beleges in u. vor Soist begeven hebbe (1447 Juni 29-1449, Jan.). — Podruhé vydal *Hansen J.*, Chroniken der deutschen Städte, Bibl. Č. Hist. II, č. 227, XXI, 1889, str. 3-152, s přílohou str. 153-67. — — V nové němčině zpracováno: Die Soestische Fehde oder Kriegsgeschichte des Erzbisch. Dietrich von Köln mit der Stadt Soest. Aus einem original alt plattdeutschen Kriegstagebuch übersetzt, von *J. A. Möller*, Hamm, 1804, 8°. — Viz *Hausberg*, Westdeutsche Zeitschrift für Geschichte und Kunst I, Trier, 1882, str. 319-78.

2955. Staří letop. l. c., str. 146-8.

2956. Archiv Český IV, 387. (Jindřich Libštejnský z Kolovrat Pešíkovi z Kunwaldu tchánovi svému zprávu dává o válečném tažení Čechů v Němcích, před městem Zuc (Soest), 1447, 3. Jul.) Srv. ibid III, 373-4: Hynek Krušina prosí Oldřicha z Rožmberka o pomoc Čechům do Míšně na boj vyšlým, na Boru, 1447, 5. Aug.

2957. *Pešina*, Mars Moravicus, Bibl. Č. Hist. II, č. 2661, str. 635-7.

2958. *Grotefend H.*, Zur Soester Fehde. Licentiat Hermann Brun an die Stadt Windsheim: Herzog Wilhem III. von Sachsen und die böhmischen Herren ziehen nach Westphalen über Göttingen und Einbeck und über die Weser wollen vielleicht auch nach Luxemburg und werden durch Franken heimziehen, 1447, Juni 18., Erfurt. Zeitschr. Histor. Ver. f. Niedersachsen 1870, str. 81-3.

2959. *Hansen J.*, Zur Vorgeschichte der Soester Fehde. Ergänzungsheft III. Westdeutsche Zeitschrift für Geschichte (viz č. 2954). Viz č. 2961.

2960. *Hausberg H.*, Die Soester Fehde, Westdeutsche Zeitschrift für Geschichte, l. c, I, 1882. Otisk, Trier, 1882, 8°.

2961. *Hansen J.*, Publikationen aus den k. Preussischen Staatsarchiven: Westfalen und Rheinland im 15. Jht., Band 1. Die Soester Fehde, Leipzig, 1888.

2962. *Kreutz Rudolf*, Zdali Jiří Poděbradský r. 1448 táhl do Sas čili nic. Sborník, vydaný na oslavu desitiletého trvání »Klubu Historického«, v Praze, 1883, str. 9-14.

2963. Kardinal Jan z Karvajal v Praze, Historický obraz z 15. století. Svoboda I, 1867, str. 355-7.

2964. *Palacký*, Čas. Č. Mus. 1827, III, 37-83. Dobytí Prahy skrze p. Jiřího z Poděbrad léta 1448 a příčiny jeho. Na str. 78-83: Jména pánův i panoší, kteří byli ve vojště p. Jiřího při dobytí Prahy.

Článek 4. Boje po vzetí Prahy; rostoucí moc Jiřího z Poděbrad.

(1448-51.)

2965. *Palacký Fr.*, Domácí rozbroje a války v Čechách po dobytí Prahy l. 1448 a násl. Čas. Č. Mus. 1827, IV, str. 9-57.

2966. Sněm Jihlavský 1449. Archiv Český II, str. 258-67; III, 55, 541.

2967. Perchta z Rožmberka, »Bílá paní« (r. 1449), viz literaturu obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 18038.

2968. *Salaba Jos.*, Jiří z Poděbrad a Oldřich z Rožmberka. Zvon, III, 1903, str. 113-7.

2969. *Markgraf Herm.*, Der Liegnitzer Lehnstreit, 1449-69. Abhandl Schles. Ges. f. vaterländische Cultur, 1869, str. 25-70. — Nachtrag, ibid., 1871, str. 41-65. — Viz *Schirrmacher*, Urkundenbuch der Stadt Liegnitz bis 1455, Bibl. Č. Hist. II, č. 6140.

2970. *Franklin Otto*, Albrecht Achilles und die Nürnberger 1449-53, Berlin, 1866, 8°. Srv. Albrecht Achilles. Das kaiserliche Buch (I.), 1440-70, vyd. *Höfler C.*, Bayreuth, 1850. Opravy: *Burckhardt*, Jena, 1861.

2971. *Droysen* (Albrecht Achilles an seinen Bruder Friedrich, Kurfürst von Brandenburg, gerichtetes Gutachten, betreffend die Krone Böhmens) Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX, str. 146-90.

2972. Dobytí Gerova viz *Hartung-Kammermeister* č. 2953. III, 1204: *Stolle*, č. 2952, str. 38; Archiv Český IV, str. 410.

2973. Mince v Čechách právě r. 1450. Pam. Arch. XIV, 1889, str. 106.

Článek 5. Jiří z Poděbrad, správce zemský.

(1451-3.)

2974. Aeneas Sylvius unter den Taboriten. *Hormayr*, Taschenbuch, XXV (N. F. VII), 1836, str. 141-53. Viz vůbec literaturu o E. S., Bibl. Č. Hist. II, č. 1195.

2975. *Jireček Jos.*, Rozmluva Eneáše Sylvia s Jiřím Poděbradským. Blahověst, II, 1855, str. 108.

2976. *Goll Jar.*, Z doby renaissanční IV. Enea Sylvio v Čechách. Lumír, IV, 1878, str. 406-8 (z listu kardinálu Karvajalovi).

2977. Jan Kapistrán a Eneáš Sylvius. Ohlas od Nežárky, 1875, č. 8-9.

2978. Aeneas Sylvius na sněmu v Benešově (1451). Archiv Český II, str. 303-9. — O líčení Aeneáše Sylvia v Kronice české viz *Palacký*, Würdigung, str. 240 6. — Srv. *Brunclík Fr.*, Aeneas Sylvius a sněm v Benešově roku 1451. Progr., Benešov, 1903, 8°.

Jednání s církví východní.

2979. Revocatio Rokyczanae ad Graecos. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar), III, 1870, str. 148. Viz *Palmov*, Обращенie Рокицаны отъ папы къ грекамъ 14. ноября 1452 г., č. 2984.

2980. Epistola Constantinopolitanae ecclesiae ad Bohemos, scripta quidem ante 131, biennio nimirum ante captam a Turcis Constantinopolim, sed non ita in lucem prolata Pragae ex bibliotheca Collegii Caroli IV., studio piae memoriae *Caspari a Nydbruck* . . . graece . . . et latine, Wittebergae, 1564, 4°. — Přetisky: *Chytraeus D.*, Oratio de statu ecclesiarum in Graecia, Asia, Bohemia etc. Francofurti 1583 (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2078), str. 261-7; *Flacius* (Vlašič), Catalogus testium veritatis, Francofurti, 1666, str. 728; *Freher*, Script. Rer. Bohem. (Bibl. Č. Hist. II, č. 243), 1602, str. 235-7. Viz český překlad a o celém jednání *Palacký*, IV, 1, str. 259 a d.

2981. *Komenský*, Historia persecutionum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), kap. 18.

2982. *Höfler Const.*, Ergebnisse seiner neuesten Forschungen in Betreff der Verbindung der Utraquisten mit den schismatischen Patriarchen von Constantinopel 1452. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1861, I, str. 57-8.

2983. *Пальмовъ*, Отвѣтъ администраторовъ пражской утраквистической консисторіи на посланіе къ чехамъ греческой церкви отъ 15. января 1452 г. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13571.

2984. *Пальмовъ И. С.*, Къ вопросу о сношеніяхъ Чеховъ-Гуситовъ съ восточною церковію въ половинѣ XV. вѣка, С.-Петербургѣ, 1889, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13575.

2985. *Гильфердингъ А.*, Гусъ, 2. vyd., Съ дополнительными приложеніями И. Пальмова, С.-Петербургъ, 1893. Příloha: Epistola Constantinopolitanae ecclesiae . . . (text řecký, latinský, překlad ruský). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13.65.

2986. Чехъ-гуситъ въ Константинополѣ (text latinský, ruský překlad) viz *Пальмовъ*, č. 2984.

2987. Изъ книги вѣри, которую представилъ Константинъ іерей, изъ Англіи и отъ Чеховъ прибывшій въ Константинополь въ 6960 (1452) г. (text řecký, ruský překl.). Viz *Гильфердингъ-Пальмовъ* č. 2985; *Пальмовъ*, Къ вопросу о сношеніяхъ, č. 2984.

2988. Literae cleri ex Bohemia ad Graecam ecclesiam, Pragae, 29. Sept. 1452 (latinský text, ruský překlad). Viz *Пальмовъ*, č. 2984. — Srv. *Palacký*, Urkundliche Beiträge im Zeitalter Georg's von Podiebrad 1450-71, Fontes Rer. Austr. Abth. II, B. XX., č. 38, str. 51-3; *Пальмовъ*, Гуситское движеніе, Вопросъ о чашѣ, č. 256. — Srv. též č. 2792.

Jan Kapistrán.

2989. Vita Johannis de Capistrano († 1456), auctore *Nicolao de Fara*, eiusdem socio. Acta SS. Bolland. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1186), 23. Octob. X, str. 439-83.

2990. Vita . . ., auctore *Hieronymo de Utino*, ibid., str. 483-91.

2991. Vita..., auctore *Christophoro a Varisio*, eiusdem socio, ibid., str. 491 546. Viz též van *Hecke*, Commentarius praevius, l. c., str. 269-439, 915 6.

2992. Epistolae aliquot s. Joh. Capistrani ad familiam Rosenbergicam directae, ibid, str. 546-52.

2993. Memoria Ordinis Ff. Minorum a F. *Johanne de Komorowo* compilatum. Monumenta Poloniae histor. (Bibl. Č. Hist. II, č. 180), V, str. 241.

2994. *Palacký*, Italienische Reise i. J. 1837 (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), str. 62.

2995. *Joh. Capistrani*, Epistola ad baronem quendam Bohemiae (Ulricum de Rosenberg), ex Ponte (z Mostu), 1452, incipit: Scribunt saeculi dogmata. Vyd. *Jordan Max*, Königthum Georgs v. Poděbrad, 1861, str. 458-52, Beil. IV. A.:4

2996. Une lettre de s. Jean de Capistran au Duc du Bourgogne, en faveur de la commune de Gande (1453), publiée par *Kervyn de Lettenhove*, Bruxelles, 1863, 8°, str. 8. (Otisk: Bulletin de l'Académie des sciences, Série II., tome 16, 1862, str. 216.)

2997. České listy z doby husitské v Capistráně v Italii. Besídka pro záb. a pouč. 1896, č. 88. Srv. *Pokorný Frant.*, Českobrodské Listy 1886 (o listech českých v kapli sv. Jana v Kapistráně). Viz č. další.

2998. *Emler Jos.*, Dva listy z Kapestrana (1454). Čas. Č. Mus. 1887, str. 116-8. (Text otištěn.)

2999. *Tadra Ferd.*, K pobytu Jana Kapistrana v zemích českých, Sedmácte listův z rukopisu národní knihovny římské. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1889, str 31-48: 1. Král Ladislav Kapistranovi, 1453, 6. květ., Vídeň: 2. Kancléř Prokop z Rabšteina Bernardinovi, jinak Prokopovi z Prahy, 1453, 14. července, Praha; 2. Král Ladislav Kapistranovi, 1453, 13. prosince, Praha; 4. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 17. (?) ledna, Praha; 5. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 3. dubna, Praha; 6. Petr, biskup Vratislavský, Kapistranovi, 1454, 30. dubna, Vratislav; 7. Purkmistr a rada města Brna Kapistranovi, 1454, 20. (?) května, Brno; 8. Probošt Jan z Lomnice a kapitola Olomoucká Kapistranovi, 1454, 5. června, Olomouc; 9. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 25. června, Praha; 10. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 26. června, Praha; 11. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 26. června, Praha; 12. Jan z Tenčína, palatin Krakovský, Kapistranovi, 1454, 12. července, Krakov; 13. Král Ladislav Kapistranovi, 1454, 26. července, Praha; 14. Vratislavští Kapistranovi, 1454, 16. srpna, Vratislav; 15. Kancléř Prokop z Rabštejna Kapistranovi, 1454, 31. října; 16. Biskup Olomoucký, Bohuš ze Zvole Kapistranovi, 1455, 26. března; 17. Kardinal Karvajal Kapistranovi, 1459, 16. ledna, Vídeň.

3000. *Wadding Luc.*, Annales Minorum (Bibl. Č. Hist. II. č. 3150). 1. vyd. IV.-VI; 2. vyd., díl IX.-XII. Srv. *Wadding*, Bibliotheca Ordinis Minorum, str. 196.

3001. *Raynald*, Annales ecclesiastici (Bibl. Č. Hist. II, č. 1317), XVIII, ad a. 1456, n. 35 a d.

3002. *Miechovita M.*, Chronica Polonorum ad a. 1506, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2432 (při letech příslušných).

3003. *Cochlaeus*, Historia Hussitarum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13510.

3004. *Pistorius*, Poloniae Historiae corpus (Bibl. Č. Hist. II, č. 239), II, 1-259.

3005. *Mongitore A.*, Bibliotheca Sicula, sive de scriptoribus Siculis, qui tum vetera, tum recentiora saecula illustrarunt, notitia, Panormi, 1707, fol. II, App., str. 22.

3006. *Grabowski*, Commentarius rerum a fratribus Ordinis Minorum de observantia, qui Bernardini in Polonia nuncupantur, ab a. 1450 usque ad a. 1744 gestarum, Posnaniae, 1746, 4°.

3007. *Theiner*, Hungaria sacra, Bibl. Č. Hist. II, č. 1155, str. 468, č. 426.

3008. Historia de J. Capistrano. Comaculae, 1478, 4°.

3009. Vita Johannis Capistrani, Sermones eiusdem. Na konci: In officina excusoria Joannis Miller Augustae Vindelicorum VI. Idus Januarii. Anno salutifero 1519, 4°, 22 l.

3010. Vita et gesta beati Johannis de Capistrano. Na konci: Deo vivente finis, cui soli gloria. Anno salutis 1523, s. l. (Vídeň), 4°, str. (4), 174. Obsah: 1. Fratris *Nicolai de Fara* O. M. De observantia praefatio in vitam beati Johannis de Capistrano. 2. Životopis Capistranův od *Jeronyma z Udine*. 3. Fratris *Christofferi de Varisio* Socii beati patris Johannis de Capistrano in vitam eiusdem Prologus. 4. Preconizatio beati patris Johannis de Capistrano edita a patre *Petro de Soppronio* eiusdem socio Srv. č. 2989-91.

3011. *Massonio Salv.*, Della meravigliosa vita, gloriose attioni e felice passagio al cielo del B. Giovanni di Capistrano, Venezia, 1627, fol.

3012. *Artur P.*, Biographia vitae s. Joannis a Capistrano, Parisiis, 1638, 4°.

3013. *Barberio Giambattista*, Compendio dell' heroiche virtù e miraculose attione del B. Giovanni de Capistrano, Roma, 1661, 4. Viz další č.

3014. *Barberio Joh. Bapt.*, Gesta, virtutes et miracula b. Joannis a Capistrano Ord. Minor., Romae, 1672, 4°, str. 190. — Italský překlad: *Týž*, Vita, virtù, grandezze e portenti del B. Giovanni da Capistrano, Roma, 1690, 4°, str. 183.

3015. *Sigismundo di S. Silverio*, Vita di s. Giovanni da Capistrano, propagatore d' Minori osservanti di s. Francesco, Firenze, 1691, 8°.

3016. *Kirchkueber B.*, Vita s. Johannis de Capistrano et F. Paschalis Baylon, Monachii, 1691, 4°. — Německý překlad: Kurtzer Begriff des Lebens des h. Vaters Johann von Capistrano und des h. Bruders Paschalis Baylon, neu bearbe.tet von *M. Sintzel*, Augsburg, 1847, 12°.

3017. Memoranda Paraphrasis, id est: Denckwürdige Beschreibung von dem Leben, Tugenden und Wunderwerken des h. Vaters Joannis Capistrani, Gratz, 1691, 8°.

3018. *Hermann Amand.*, Capistranus triumphans, seu Historia fundamentalis de sancto Joanne Capistrano, ordinis minorum insigni regularis observantiae propagatore, in qua omnes eius heroicae virtutes, magnanimi actus, gloriosae pro Ecclesia Dei functiones, missiones, legationes, majora in religione seraphica, officia et munera: miracula et prodigia, labores, pro fide catholica sudores, victoriae et triumphi in Hungaria, ac tandem pretiosa in conspectu Domini mors et apotheosis fundamentaliter describuntur et singula per ipsasmet pontificum bullas, imperatorum, regum et principum litteras, ex Luca Wadingo, aliisque authographis protocollis adductas comprobantur, in quibus semper mirifica laus et gloria S. Capistrani depraedicatur, divulgatur et extolitur. Coloniae 1700, 4°, str. 54, 840, 24. Z obsahu: XVI. De S. Joan. Capistrani evocatione in Germaniam. 1. S. Joannes Capistranus vocatur in Germaniam ab imperatore. 2. Iter S. Joan. Capistr. in Germaniam miraculo approbatur. 3. Socii et comites viae S. Joan. Capistr. recensentur, quem miracula consequuntur. 4. Enarrantur miracula S. Joan. Capistr, quae usque ad initium Carinthiae et Pentafili patravit, quae Italis Ponteisa dicitur. 5. De adventu et operatione S. Joan. Capistr. in Villaco. 6. S. Joan. Capistr. honorifice susceptus Neostadii in Austria. 7. De solemni receptione Joannis Capistrani ab urbe et magistratu Viennensi. 8. S. Joannes Viennae suscipit conventum et plures novitios. 9. Elegans miraculorum à S. Joan. Capistr. in Austria patratorum descriptio. 10. Aliud testimonium de vita et miraculis S. Joan. Capistr. — XVII. De felici S. Joannis Capistrani actionum progressu in Moravia. 1. In quo breviter Moravia describitur. 2. De structuosa S. Joannis Capistrani in celebri Moravorum urbe Bruna praedicatione. 3. De multorum conversione ad praedicationem S. Joannis Capistrani in civitate Olomucensi. 4. In quo adducitur formula attestationis, quam ut inquisitor debat a se conversis et absolutis. 5. De reditu ad civitatem Moraviae Brunam et suscepto pro observantibus domicilio. 6. S. Joannis Capistrani apud Moravos fructus invidet Joannes Rochizana et expostulat cum ipso. 7. Joannes Rochizanus dolo se invitat. 8. Joannes Capistranus respondet Rochizanum ambiguum esse et se paratum offerens. 9. De contumeliis a Moravis perpessis. 10. Moravi oppidi Jamnicensis aedificant propter Capistranum monasterium. 11. Summus pontifex S. Joan. Capistrani doctrinam et facta populis recommendat. 12. Moravi instanter post Capistrani obitum desiderarunt ejus apotheosin. — XVIII. De fervore, labore contumeliis et aerumnis, ob convertendos Bohemos à Johanne Capistrano perpessis. 1. In quo clarum Bohemiae regnum describitur. 2. De erroribus Bohemorum. 3. De compactatis concilii Basileensis cum Bohemis. 4. De Georgio Podebradio et Joanne Rokyczana. 5. S. Joan. Capistranus non sine Dei illuminatione contendit in Bohemiam. 6. Haeretici minores calumniantur Capistranum, sed ipse se strenue defendit. 7. Apologia. S. Capistrani ad magnates Bohemiae in communi scripta contra calumnias sibi perperam obiectas. 8. Capistranus ex Pontensi civitate seu oppido iterum implorat gratiam accedendi Pragam. 9. Status Bohemiae scribunt ad principes imperii contra Capistranum. 10. Apud catholicos episcopos, et cardinales Capistranus denigratur. 11. Cardinalis Cusanus excusat apud Bohemos Joannem Capistranum. 12. Capistranus scribit Pontifici Nicolao V. eumque informat de singulis dietis peractis. 13. Pontifex Nicolaus V. annuit petitis Capistrani, eique rescribit. 14. Tertio postulat Capistranus a Podiebradio Pragam adeundi licentiam, sed absolute denegatur. 15. Proficisci resolvit ex Polonia, Bohemiam aditurus. 16. Tentat accessum impetrare à Ladislao Bohemiae Rege. 17. Joannes Capistranus absens corpore opponit se Rokyczanae machinationibus. 14. Admonet quoque Aeneam Sylvium particularis deceptionis. 19. Insolentia Rokyczanae praescribitur ad Joann. Capistr. à domino decano pragensi. 20. Eximiam laudem S. Capistrani describit Dubravius, episcopus Olomucensis. — XIX. De efficacissima praedicatione in Germania. 1. S. Capistranus Ratisbonae praedicat et illudentes puniuntur. 2. Augustae Vindelicorum fuit quoque Sanctus Joannes Capistranus. 3. Magno honore et amore suscipitur Norinbergae. 4. Episcopus Bambergensis impertit indulgentias audituris Capistranum. 5. Erfordiae S. Capistranus sexaginta millibus hominum praedicat. 6. Hallae in

Saxonia S. Capistranus miro rum populi solatio disseminat verbum. 7. Magdeburgi similiter multa mira patrat S. Joannes Capistranus. 8. S. Capistranus Lipsiae fructuose praedicat. 9. S. Joannes Capistr. interest comitiis Francofurtensibus. 10. Informet Capistranus summum pontificem de accessu suo ad comitia Francofurtensia. 11. Collaudat ducis Burgundiae zelum promovendi belli contra Turcam. 12. Capistranus ex Germania scribit Anglorum regi. — XX. De admirandis operibus in Silesia. 1. Descriptio Silesiae et Vratislaviae. 2. Cum quanto honore fuerit Vratislaviae Capistranus susceptus et de terrifico miraculo 3. De conventu S. Bernardini a Capistrano Vratislaviae suscepto et quae circa illum contigerunt. 4. Hebraei sacrae eucharistiae illudentes graviter Vratislaviae a sancto terrentur et castigantur. 5 Petrus Episcopus Vratislaviensis rogat finiri processum cum Judaeis antequam abeat ex urbe Vratislaviensi. 6. S. Capistranus Sagani vanos multosque abusus suis tollit concionibus. 7. Dux Oppoliensis ex affectu in Capistranum aedificat ibidem conventum. 8. De recepto à Capistrano conventu Oppaviensi. 9. De conventu Leobschicensi in Silesia à Capistrano suscepto. 10. S. Capistranus Vratislaviae bis celebrat capitulum provinciale. 11. S. Joannes Capistranus interest Vratislaviae contractui nuptiali inter Casimirum Poloniae regem et Elisabetham reginam. 12. Vratislavienses litteris contestantur suum affectum in Capistranum. 13. Vratislavienses scribunt pro S. Joannis Capistrani Canonizatione. 14. Idem faciunt aliae civitates Silesiae. 15. De conventu Camencensi provinciae olim Bohemiae. — XXI. De peregrinatione et actis in Polonia. 1. Topographica Poloniae descriptio. 2 S. Capistranus vocatur a rege Casimiro in Poloniam. 3. Invitatio cardinalis Sbignei et episcopi Cracoviensis in Poloniam. 4. Casimiri regis Poloniae iterata invitatio S. Capistrani in Poloniam. 5. Sbignens quoque iterato invitat Capistranum ad ingrediendum in Poloniam. 6. Joannes Capistranus honorifice Cracoviae suscipitur. 7. Joannes Capistranus in Polonia suscipit multos iuvenes et viros doctos ad religionem. 8. De Zelo erga suos novitios et iuniores professos in Cracovia existentes. 9. Regem et reginam sponsam copulandi munus defertur Viro Dei, sed in cardinalem transfert. 10. S. Capistranus ut inquisitor comprehendi jubet Paulum Magistrum Pragensem. 11. Inculpatur Capistranus, quasi regi Poloniae suasisset bellum contra cruciferos in Prussia, sed exculpat semet ipsum apud regem. 12. Dominus cardinalis Cusanus Capistrano gratiose quoque insinuat hunc rumorem. 13. Capistranus exculpat se de improperio apud pontificem. 14. Capistranus apud Archiepiscopum Moguntinum infamatus se liberat litteris. 15. Cardinalis Sbigneus informat Capistranum de statu Prutenorum. — XXII. De ultimo reditu in Austriam. 1. Capistranus in Hungariam iturus per Vratislaviam Olomucium pergit, ubi in Poloniam revocatur. 2. Capistranus incitatur ad pergendum Francofurtum ad Dietam imperialem. 3. Capistranus redit ex imperio Viennam, et jubetur sedere Viennae usque ad tempus Dietae Neapolitanae in Austria. 4. In quo ponitur responsum S. Joannis Capistrani ad Sylvium. 5. In quo tertia elegantissima refertur Epistola Aeneae Sylvii ad S. Joannem Capistranum scripta. 6 Epistola alterius Nuntii apostolici ad S. Joannem Capistranum. 7. Ciliae comes instanter petit à Capistrano suscipi quendam conventum in Styria. 8. De accessu S. Joannis Capistr. ad congressum principum Neostadii et dissolutione Conciliorum ac voto Calixti III. 9. S. Joan. Capistranus congratulatur Calixto III. de electione in pontificatum. 10. De litteris summi pontificis Calixti III., quibus in his partibus iubet manere S. Capistranum. 11. De valedictione personaliter Austriacis et per litteras paternas patribus Ducatus Silesiae factas. 12. Diarium seu itinerarium S. Joannis Capistrani.

3019. *Czechia J.*, Insignis thaumaturgus D. Joannes Capistranus, Viennae, 1754, 4°.

3020. *Gonzales Euseb.*, Chronica Seraphica, 1774, pars V, str. 1-221.

3021. *Schneider Joh.*, Rede vom heiligen Johann von Capistran, Brünn, 1780, 4°.

3022. Lebensgeschichte des heil. Johann von Kapistran aus dem Orden d. heil. Franz von Assisi, ein berühmter Held in Ungarn gegen die Türken. *Schiffner*, Gallerie (Bibl. Č. Hist. I, č. 514), 1802, III, str. 205-30. České vydání III.

3023. *Jakoschitsch Jos.*, Synopsis vitae, mortis et operum Joannis de Capistrano, Budae 1803, 8°.

3024. *Valouch Frant.*, Životopis Jana Kapistrana (Bibliotéka životů svatých, vydávaná dědictvím ss. Cyrilla a Methodia, číslo 3), v Brně, 1858, m. 8°, str. 900. Z úvodu: Jací to byli časové, do kterých činný život sv. Jana Kap. padá? Jaký byl tehdáž stav věcí obzvláště u nás? Stav věcí po smrti Husově. Stav věcí po 5. velké výpravě křižácké proti Husitům. Nejhlavnější děje po smrti císaře Sigmunda. Přílohy: 1. Allegationes schismaticorum, qui false nituntur probare communionem calicis esse laicali populo de necessitate salutis. 2. Epistola responsiva s. Joannis Capistrani ad sacerdotes Cremsiri degentes. 3. Epistola Joann. de Capistrano ad dominum Georgium de Podiebrad. 4. Domino Ulrico de Rosenberg, suo protectori et praeceptori singularissimo. 5. Copia literarum fratris Joann. de Cap. ad M.

Joannem de Rokyczana. 6. Epistola Rokyczani ad Capistranum. 7. Epistola responsiva Joh. de Cap. ad praefatam epistolam Johannis Rokyczani utinam fidelis Christiani. 8. Magistro civium et consulatui civitatis Znojmae, suis benefactoribus et praeceptoribus colendissimis. 9. Johannes Borotin schismaticus ad presbyterum Joh. de Capistrano. 10. Epistola responsiva Joh. Cap. ad praefatum epistolam Joh. Borotini.

3025. *Blase J*, Der heil. Johannes v n Capistrano, Belgrads Retter am 21. Juli 1456 und seine Zeit, Program der Ritterakademie zu Redburg, Köln, 1858. 4°, str. 37.

3026. *Voigt G.*, Enea Silvio de' Piccolomini II., Berlin, 1862, str. 22-6, 178-83.

3027. *Voigt G.*, Johannes von Capistrano, ein Heiliger des XV. Jahrhunderts, Sybel, Historische Zeitschrift X, 1863, str. 19-36.

3028. *Guérard P.*, Saint Jean de Capistran et son temps (1386-1456), Bourges, 1865, 16°, str. XXXIII, 220.

3029. *Weber Fel. Carl Raim.*, Des Franciscaners Johannes von Capistrano Mission unter den Hussiten 1451-3, Inaugural-Dissertation, Leipzig, 1867, 8°, str. 64 (s vydáním listů).

3030. *Allies M.*, Three cathol. reformers of the 15 century, London, 1878, 8°, (3. St. John Capistran).

3031. *de Kerval L.*, S. Jean de Capistran, son siècle et son influence, Bordeaux et Paris. 1887, 12°, str. XX, 182.

3032. *Falk Franz*, St. Johann von Capistrano in Deutschland. Der Katholik I, 1891, str. 149-54.

3033. *Okrugić Sriemac Ilija*, Sveti Ivan Kapistran, pobjeditel Turakah kod Biograda godine 1456, pučki ep u 17 pjevanijach s uspomenom petstoljetnice mu proslavljane u Koku gradu 23. listopada god. 1885, u Novom Sadu, 1892, 8°, str. 166.

3034. *Motta Emilio*, S. Giovanni de Capistrano a Milano (1451-5). Miscellanea Francescana II, 1892, sv. 4.

3035. *Streber*, (Weltzer-Welte), Kirchenlexicon VI, str. 1606-11.

3036. *Lemp E.*, (Herzog), Realencyklopädie III, str. 713 a d.

3037. *Golichowski N.*, Św. Jan Kapistran. Otisk z čas. Głos św. Antoniego z Pad., Kraków, 1899, 8°.

3038. *Pettkó B.*, Athenaeum, Budapest, 1901, str. 66 (k r. 1441-56).

3039. *Jacob Eugen*, Johannes von Capistrano, I. Das Leben und Wirken Capistrans, Breslau, 1903, 8°.

3040. *Nejedlý Zdeněk*, Česká missie Jana Kapistrana. Čas. Č. Mus. 1900, str. 57-72, 220-42, 334-52. Otisk, v Praze, 1901, 8°, str. 74. * Novotný V., Č. Čas. Hist. VII, str. 67-9.

3041. Podobizna Jana Kapistrana (Z památek jindřichohradeckých I), *Novák Jos.*, Čas. Spol. Přát. Star. Č. IX, str. 97-8.

3042. Jan Kapistran a Eneáš Sylvius. Ohlas od Nežárky 1875, č. 8, 9.

3043. *Herben J.*, Jan Kapistran, Z »Černé knihy« národa českého I, Ruch IV, 1882, str. 166-8.

3044. *Sch.*, Joh. Capistrano in Krummau. Deutsche Böhmerwald-Zeitung XXIV, 16.

3045. *K. J.*, Jan Kapistran. Národní Listy 1885, č. 3, 7.

3046. Kapistranova kazatelna v Brně. Světozor XVI, 1882, str. 468.

3047. Explicit rukopisu bibl. Musea král. Č., sign. V. H. 42: Konetz tiemto knyžkam w Sobotu na swateho Hawla, anno Domini 1451, w kteremžto letu bil wissel z Wlach Mistr Jan z Capistranu sem do Morawi a tu kazal a dywne wieczi poczynal etc.

3048. Woldenckwürdige Weissagung und Propheceyung von den jetzigen Läufften, und sonderlich von dem noch instehenten 1619, und nachfolgenten 1620, 1621, 1622, 1623 Jahren von *Johann Capistrano*, einem Schlesier, mit prophetischen Gaben gezierten, und damaln weitberühmbten Astronomo, anno 1460, als vor 159 Jahren geweissaget und propheceyt, Mäniglich zur Warnung und sonderlicher Nachrichtung dem alten Exemplar nachgedruckt in diesem 1619. Jahr, s. l., 4°, l. 12.

3049. Kapistran v Žitavě, *Joh. v. Guben*, Cronica actuum Zittaviensum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2117), str. 73.

3050. Vom Capistrano, dem Bussprediger. *Haupt R.*, Sagenbuch der Lausitz II, 4. Legenden. N. Lausitz. Magazin XL, 1863, str. 442.

3051. *Veith J.*, De rebus J. Capistrani in Silesia gestis, Glogau, 1831, 8°.

3052. De expulsione Judaeorum ex Wratislavia a. 1453. 1. vyd. *Oelsner Ludw.*, Arch. Öst. Gesch. XXXI, str. 132-44; 2. vyd. *Semkowicz*, Monumenta Polon. Hist. (Bibl. Č. Hist. II, č. 180), III, 1878, str. 786-9, srv. tamtéž, str. 554-6. Srv. *Markgraf H.*, Zeitschr. Gesch. Schles. XI, str. 244. — Judenverfolgung durch Capistrano. Zeitschr. Gesch. Schles. VI, 1864, 378-9.

3053. De persecutione Judaeorum Vratislaviensium a. 1453. Vyd. *Kętrzyński*, Monum. Pol. Hist., l. c., IV, 1884, str. 1-5.

3054. *Geyder Aug.*, Zur Geschichte der Juden in Schlesien. I. Die Verfolgung von 1453. Schles. Provinz.-Blätter (W. Sohr), CVIII, 1838, str. 1-14.

3055. Ein Judenverfolger, was und wie er war (Capistrano). Jüdisches Volksblatt XII. Leipzig, 1865, č. 4.

3056. Eine Judenhatz (Capistrano in Schlesien). Das jüdische Literaturblatt

Beil. zu »Die israelit. Wochenschrift«, Magdeburg, 1875, č. 17.

3057. *-sch*, Etwas von der Geschichte der Juden in Schlesien. Neues Schles. Allerlei, 1784, 90-4. Viz též: Neuestes Schles. Allerlei, 1788, 623.

3058. *Zimmermann*, Geschichte der Juden im Herzogthum Schlesien, Breslau, 1790, str. 100.

3059. *Worbs*, Geschichte der Juden in Schlesien. Schles. Prov.-Bl. XL, 1804, str. 209-28, 405-28, 539-55.

3060. *Wolff O.*, Geschichte der Juden in Schlesien. Schles. Prov.-Bl. CXVI, str. 199-211, 298-306, 395-402; CXVII, 1843, str. 263-72. 377-85, 503-10, 611-20.

3061. *Oelsner Ludw.*, Schlesische Juden im Mittelalter. Liebermannjs Jahrb. für Israeliten 1854. Otisk, Breslau, 1854, 8°, str. 21.

3062. *Braun M.*, Juden in Breslau. Jüd. Liter. Bl. V, 1876, č. 9-12.

3063. *Kraecker Joh.*, Geschichte der Juden in Breslau, Ein Zeit- und Sittenbild aus Breslaus Vergangenheit, Breslau, 1880, str. 20.

3064. *Landsberger*. Die Juden in Breslau. Monatsschr. f. Gesch. u. Wiss. des Judentums, 1883, str. 543-63.

3065. *Čelakovský Jar.*, Příspěvky k dějinám židů v době Jagellonské. Čas. Č. Mus. 1898, str. 389.

3066. *Richter O.*, Der Bussprediger Johannes von Capistrano in Dresden und den Nachbarstädten 1452. Mittheil. des Ver. f. Gesch. u. Topographie Dresdens, IV, 1883, 8°, str. 1-5.

3067. *Baader J.*, Der heil. Johannes Capistranus in Nürnberg und seine wunderbaren Krankenheilungen. Münchener Sonntagsblatt 1865, č. 32.

3068. *Steichele*, Archiv f. Gesch. des Bisthums Augsburg II, 1858, str. 88.

Mikuláš z Kusy kardinal (Krebs von Kues, † 1464).

3069. Jmenován legatem papežským k Čechům 1451, 29. prosince, viz bullu Mikuláše V., *Raynald*, Annales, ad a. 1451, § 12. Srv. *Eneáš Sylvius*, Historia Frederici III., č. 2894, vyd. Kollar, II (přidělen mu za společníka Jan Kapistran).

3070. O stycích Kapistranových s kardinalem Mikulášem z Kusy viz podrobnosti: *Hermann*, Capistranus triumphans č. 3018.

3071. Epistolae Nicolai Cusani (Krebs von Cues † 1464) ad Bohemos. *Fabricius*, Bibliotheca mediae et infimae latinitatis III, str. 857-8. Srv Nicolai de Cusa opera, ed. *Faber Stapulensis*, Parisiis, 1514, fol.; vyd. 2. Basileae, 1565

3072. *Trithemius*, De scriptoribus ecclesiasticis collectanea, Basileae 1494; Moguntinae 1494; Paris 1497, 1512; Coloniae 1531, 1546; Basileae 1599. — Vyd. Fabricius, Bibliotheca ecclesiastica, Hamburg 1718, str. 805. Viz další č.

3073. *Miraeus (Lemire A.)*, Bibliotheca ecclesiastica, sive de scriptoribus ecclesiasticis, qui ab anno 1494, quo Joh. Trithemius desinit, ad usque tempora nostra floruerunt, pars altera, Antverpiae, 1649, str. 476.

3074. *Vespasiano Bisticci Fiorent.*, Vite uom. illustr. 22 (Mai, Spicil. Rom., I, 223).

3075. Mémoires de Trévoux, 1715, str. 2153-4.

3076. *Lelong J.*, Bibliothèque historique de la France, Paris, 1719, I, 7789; II, 879.

3077. *Quetif-Echard*, Script. Praedic., 1719, I, str. 909.

3078. *Bellarmin-Labbe*, Scriptores ecclesiastici, 1728, str. 528-9.

3079. *Hartzheim Casp.*, Vita Nicolai de Cusa, Trevir, 4°, 1730.

3080. *Fabricius*, Bibliotheca medii aevi, 1734, I, str. 1238-45; 2. vyd., 438-40.

3081. *Calmet*, Bibl. Lorraine, 1751, str. 316-7.

3082. *Brucker*, Hist. crit. phil., 1766, IV, str. 29-30.

3083. *Du Verdier*, Bibl. Franç., 1773, V, str. 111-2.

3084. *Tiraboschi*, Stor. lett. Ital., 1812, VIII, 1, str. 341-3.

3085. *Sinnacher J.*, Beiträge zur Geschichte von Säben und Brixen, VI, Brixen, 1821, str. 443 a d.

3086. *Hain*, Repertorium bibliographicum 1827, II, č. 5893; III, č. 11758.

3087. *Becdelièvre*, Biog. Liégeoise, 1836, I, str. 148-51.

3088. *Scharpff Franz Ant.*, Der Cardinal und Bischof Nicolaus von Cusa als Reformator in Kirche, Reich und Philosophie des XV. Jahrh., Mainz, 1843, 8°. Jiný spis s týmž názvem: Tübingen, 1871, 8°. Viz o tom Histor. Polit. Blätter LXIX. str. 275-89.

3089. *Clemens Fr. Jac.*, Giordano Bruno und Nicolaus von Cusa. Eine Philosophische Abhandlung. Bonn, 1847, 8°, str. IV, 254.

3090. *Düx Joh. Mart.*, Der deutsche Cardinal Nicolaus von Cusa und die Kirche seiner Zeit, Regensburg, 1847-8, I-II, 8°, str. 1039.

3091. *Jäger Albert*, Ueber die den Cardinal und Bischof von Brixen, Nicolaus von Cusa, betreffenden Geschichtsquellen in den Tiroler Archiven, Sitzungsber. Akad. Wissensch., Wien, 1852, vel. 8°, 13 str.; *Jäger Albert*, Regesten u. urkund-

liche Daten über das Verhältniss des Cardinals Nicolas von Cusa, als Bischof von Brixen, zum Herzoge Sigmund von Oesterreich und zu dem Lande Tirol von 1450-64, Archiv Kunde österr. Gesch.-Quell. 1850-1, IV, str. 297-329; VII, str. 173-86; Wien, 1852, 8°.

3092. *Zimmermann Rob.*, Der Cardinal Nicolaus Cusanus als Vorläufer Leibnitzens. Sitzungsber. Akad. Wissensch. 1852, VIII, str. 306-28; Otisk, Wien 1852, 8°.

3093. *Tissot J.*, Nouv. biogr. génér., 1856, XII, 651-7; Dict. scien. philos., 1875, str. 330.

3094. *Morin*, Dict. phil.-théol. scolast. 1856-65, I, str. 780; II, str. 292-390, 1589-602.

3095. Mitth. d. Centralcommission, Wien, I, 17; VI, 68.

3096. *Brunet*, Manuel, 1861, II, str. 454.

3097. *Graesse*, Trésor 1861, II, str. 313.

3098. *Jäger Albert*, Der Streit des Cardinals Nicolaus von Cusa mit dem Herzoge Sigmund von Oesterreich als Grafen von Tirol, ein Bruchstück aus den Kämpfen der weltlichen und kirchlichen Gewalt nach dem Concilium von Basel, Innsbruck, 1861, 8°, xij-824.

3099. *Meyer von Knonau G.*, Cusanus, Bischof von Brixen u. die Schweiz, 1460, Berichte der antiquar. Gesellsch. in Zürich. 1862, 8°, 62.

3100. *Kraus Fr. Xav.*, Die Handschriften-Sammlung des Cardinals Nicolaus von Cusa, Serapeum 1864-5, XXV. str. 353-65; 369-83. — XXVI, 24-31; 33-42; 49-59; 65-76; 81-9; 97-104.

3101. *Stumpf Theod.*, Die politischen Ideen des Nicolaus von Cues, ein Beitrag zur Geschichte der deutschen Reformbestrebungen im 15. Jahrh., Köln, 1865, 8°, 120.

3102. *Klein Jos.*, Ueber eine Handschrift des Nicolaus von Cues ... Berlin, 1866, 8°, str. vij, 158. Srv. Revue critique 1866, II, str. 149-52.

3103. *Stöckl*, Gesch. Philos. im Mittelalter 1866, III, str. 23-84.

3104. *Brockhaus Clem. Frid.*, Nicolai Cusani de concilii universalis potestate sententia explicatur, dissertatio inaug., Leipzig 1867, vel. 8°, XV, 85 str. Srv. *Schwab*, Theolog. Liter.-Blatt 1867, II, str. 621-9.

3105. *Desdouits*, De Nic. Cusani philosophia, Parisiis 1868, 8°, str. 51.

3106. *Lewicki Joh. Bapt.*, De cardinalis Nicolai Cusani pantheismo, dissertatio philosophica, Münster 1873, vel. 8°, str. 90.

3107. *Uebinger Joh.*, Philosophie des Nicolaus Cusanus. Würzburg, 1880, 8°.

3108. *Grube K.*, Die Legationsreise des Kardinals Nic. von Cusa durch Norddeutschland im J. 1451. Histor. Jahrbuch der Görres-Gesellsch. I, Münster 1880, str. 393-412.

3109. *Falckenberg Rich.*, Grundzüge der Philosophie des Nicolaus Cusanus. Breslau 1880, 8°, III, 160 str. Srv. *Erdmann*, Grundriss der Gesch. d. Philosophie, I. 457 a d.; *Uebinger Joh.*, Die philosophischen Schriften des Nicolaus Cusanus, Zeitschr. f. Philosophie und philosophische Kritik, CIV, CV.

3110. *Uebinger Joh.*, Die angeblichen Dialoge Petrarcas über die wahre Weisheit, Vierteljahrschrift für Kultur und Literatur der Renaissance. Hrsgb. von Geiger I, Berlin 1886, v. 8°, str. 557-70.

3111. *Lorenz*, Deutschlands Geschichtsquellen. 3 vyd. II, 1887, str. 379-382.

3112. *Schäfer Jac.*, Des Nicolaus von Kues Lehre vom Kosmos, Mainz, 1887, 8°, str. 72.

3113. *Uebinger Joh.*, Cardinal Nicolaus Cusanus in Deutschland. Histor. Jahrbuch der Görres-Gesellsch., VIII, 1887, str. 629. Srv. *týž*, Zur Lebensgeschichte des N. C., ibid., XIV. Srv. č. 3123.

3114. *Meyer von Knonau*, Der Schmollwinkel eines mittelalterlichen Kirchenfürsten in den Dolomiten. Bischof Cusanus von Brixen. 1450-1464, Jahrbuch des Schweizerischen Alpenklubs XIII, 1888 (zmínky o české missi).

3115. *Uebinger Joh*, Die Gotteslehre des Nikolaus Cusanus. Paderborn 1888, 8°, str. 198.

3116. *Sauer*, Die ersten Jahre der münsterischen Stiftsfehde u. die Stellung des Kardinals Nicolaus Cusanus zu derselben während seiner gleichzeitigen Legation in Deutschland, Zeitschrift für vaterländ. (westfäl.) Gesch. u. Alterthumskunde, XXXI, 1888, 84-177.

3117. *Joachimsohn P.*, Georg Heimburg, Bamberg, 1891, 8°, str. 174.

3118. *Birk*, Zu Nikolaus von Cues Auftreten auf dem Basler Konzil, (Tübinger) Theolog. Quartalschrift, Jahrg. LXXIII, 1891, str. 355-70.

3119. *Glossner M.*, Nicolaus von Cusa u. Marius Nizolius als Vorläufer der neueren Philosophie. Münster, 1891, 8°, str. 192.

3120. *Birk*, Nic. v. Cusa auf dem Konzil zu Basel. Histor. Jahrbuch XIII, 1892, str. 770-82.

3121. *Birk*, Hat Nicolaus von Cues seine Ansicht über den Primat geändert? Theolog. Quartalschrift, LXXIV, 1892, str. 617-42.

3122. *Falk F.*, Cardinal Nicolaus von Cusa in Rom u. Cues an der Mosel, Der Katholik, 1892, LXXII. Bd. I, str. 88-96.

3123. *Sauerland H. V.*, Notiz zu Uebingers Beitrag zur Lebensgeschichte des Nikolaus Cusanus, Hist. Jahrbuch der Görres-Gesellschaft XIV, 1893, str. 836. Srv. č. 3113.

3124. *Pastor L.*, Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters, II. B., Freiburg i. B., 1904, str. 23, 24, 70, 85, 124, 138-45, 163-4, 185, 232, 243, 270, 274, 287, 302, 345, 394, 719, 725.

3125. *Čelakovský Jaromír*, Traktát podkomořího Vaňka Valečovského proti panování kněžskému (»učiněný proti Rokycanovi a jeho kněžím«). (Přídavek: O poměru Valečovského k Jednotě Bratrské.) Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1881, str. 325-45. Otisk, v Praze, 1881, 8°, str. 23. * Kalousek J., Osvěta XIII, str. 373-4; Emler, Čas. Č. Mus. 1882, str. 138. — Srv. Wenceslaus Waleczowsky. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus) I, 1777, str. 231; (ed. Ungar), II, 1778, str. 361-2.

3126. *Gradl Heinr.*, Eger und Heinrich von Plauen, 1451-4, (auf Grund von Acten des Egerer Archivs, der Kampf der Stadt mit demselben). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1881, str. 198-214. Otisk, 8°. Srv. *Pröckl*, Bibl. Č. Hist. II, č. 5765; *Kürschner*, ibid. č. 5777.

3127. *Eckert Rud.*, Geschichte von Landsberg Warthe Stadt und Kreis. I. Bis zum Beginn der Hohenzollern-Herrschaft in der Neumark (1455), s. l. a. 8°, str. 116, 75.

3128. *Kauz Const. Franz v.*, Vollständige Aufklärung der Geschichte des österreichischen erzherzoglichen Wappenschildes, historisch-kritische Abhandlungen, Wien, 1783, 4°.

3129. *Sello G.*, Zwei oft erzählte Episoden der märkischen Geschichte, die Geschichte des Feldzuges gegen die Quitzows und die der Hussiteneinfälle. Zeitschrift für preussische Geschichte XIX, str. 98, 614. Srv. *v. Klöden F.*, Die Quitzows und ihre Zeit, Berlin, 1846; 3. vyd., bearbeitet und herausgeg. von *E. Friedel*, Berlin, 1890, 8°, I-III B., str. XX, 358, X, 570, VIII, 503.

3130. *Sintenis*, Welchen Einfluss haben die Unruhen der Hussiten auf die Oberlausitz gehabt, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6490.

3131. *Scheltz*, Ober- und Niederlausitz: Die Zeiten des Ladislaus Posthumus und Georg Podiebrad vom 1439 bis 1469, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6523.

3132. *Köhler J.*, Die Oberlausitz während der Kämpfe mit den Hussiten und unter dem Einflusse des Katholicismus, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6542.

3133. *Kostelmann Albert*, Die ältesten Erwerbungen der Hohenzollern in der Niederlausitz, Berlin, 1864, 8°. Srv. *týž*, Geschichte der älteren Erwerbungen der Hohenzollern in der Niederlausitz. Märkische Forschungen IX, 1865, str. 343.

3134. *Käuffer C. G.*, Beantwortung zweier Fragen: Wann die Niederlausitz ehedem an das Haus Brandenburg gekommen, und was nachher mit derselben für Veränderungen vorgegangen? N. Lausitzer Magazin II, 1823, str. 41-56, 217-30; III, 1824, str. 74-9. — Erwiderung von *Rödenbeck*, ibid. III, 1824, str. 244-51. — Bemerkungen, ibid. II, 581; III, 283.

3135. *Neufert*, Die schlesischen Erwerbungen des Markgrafen von Brandenburg, Breslau, 1883, 8°, str. 54.

3136. *Moschkau*, Wie Oberlausitz an die Krone Sachsen kam. Gebirgsfreund I, str. 156.

3137. *Ermisch Hubert*, Die sächsische Anwartschaft auf Fürstenthum Öls. Silesiaca, Festschrift d. Ver. f. Gesch. Alterth. Schlesiens, Breslau, 1898, VI, str. 119-44. — Srv. *Sinapius*, Bibl. Č. Hist. II, č. 6202; *Neigebaur*, č. 6207.

Článek 6. Kralování Ladislava Pohrobka.

(1453-7.)

1. Prameny.

3138. Krále Ladislava zápis (kapitulace) volební 1453 viz Archiv Český IV, str. 416-9. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 878.

3139. Aeneas Sylvius, De puerorum educatione. Incipit: Tractatulus per Eneam Sylvium editus ad regem Bohemiae Ladislaum. Explicit: Tractatulus per Eneam Sylvium editus ad regem Bohemiae Ladislaum, s. l. a. (Ulr. Zell, Coloniae, 1470, l. 44). — 2. vyd. Tractatulus de educatione liberorum ad Ladislaum, nobilissimum Hungariae et Bohemiae regem, Febr. 1450. Epistolae, 1496, č. 431. Vydáváno pak často. — Srv. *Chmel Jos.*, Geschichte Kaiser Friedrichs IV., B. II., Hamburg, 1843, str. 795-812.

3140. O nutnosti znalosti češtiny při výchově Lad. viz Aeneas Sylvius, Epistola, 1453, 15. dec., u *Palackého* IV, 1, str. 304-5. — Srv. *Strakosch-Grassmann Gustav*, Erziehung und Unterricht im Hause Habsburg, I. (S. A. a. d. Jahresber. d. städt. Realgymnas. in Korneuburg 1902-3), Wien, 1903, 8°, str. 9-11.

3141. *Birk Ernst*, Beiträge zur Geschichte der Königin Elisabeth von Ungarn und ihres Sohnes König Ladislaus (1440-57) viz č. 3168.

3142. *Chmel Jos.*, Urkunden, Briefe und Aktenstücke zur Geschichte ... Ladislaus Posthumus, viz Diplomatarium Habsburgense saec. XV, viz č. 2868.

3143. *Týž*, Das Lehenbuch des Königs Lad. Posthumus für Österreich ob und unter der Enns (1453-7). Not. Blatt Akad. Wiss., Wien, IV, 1854, str. 15-24, 41-8,

65-72, 89-96, 113-20, 137-44, 161-8, 185-92, 209-16, 233-40, 257-64, 281-8, 305-12, 329-36, 353-60, 377-84, 401-8, 425-32.

3144. *Týž*, Beiträge zur Geschichte Königs Ladislaus des Nachgebornen. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. XXV, 1857, str. 161-212; XXVIII, 1858, str. 473-536. Otisk Wien 1858, 1859, 8°.

3145. *Týž*, Habsburgische Excurse. Sitz. Ber. Wien. Akad. IX, 1852, str. 255-306. Srv. č. 3143.

3146. *Zeibig*, Copey-Buch der gemainen Stat Wienn (1454-64) viz Sylloge diplomatum č. 2865.

3147. Výpisy ze starých desk zemských, od r. 1391-1456. Archiv Český II, 1842, str. 47-75.

3148. Výpisy ze starých desk dvorských království českého, od r. 1384-1456. Archiv Český I, 1840, str. 390-427.

3149. Akta veřejná i sněmovní v království českém, od r. 1453-90. Archiv Český IV, 1846, str. 413-525. Srv. ibid. I, 493-546, II, 175-208, 444-81.

3150. Nálezy král. soudu dvorského, od r. 1454-65. Archiv Český I, 1840, str. 428-46.

3151. *Loserth J.*, Miszellen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVII, 1889, str. 380 (Prag, s. a., Febr. 9. list Ladislava Pohrobka).

3152. *Kürschner Fr.*, Jobst von Einsiedel und seine Correspondenz mit der Stadt Eger (1450-73). Arch. Öst. Gesch., B. XXXIX, Wien, 1868, I, str. 245-92. Též otisk. Srv. Egerer Jahrbuch 1872, str. 165.

2. Literatura celková.

3153. König Ladislaus. *Gerard de Roo*, Annales der Fürsten zu Oesterreich (Bibl. Č. Hist. II, č. 2844), 1621.

3154. *Heinse G. S.*, Das Turnier zu Prag, Geschichte des königlichen Jünglings Ladislaus, Leipzig, 1792, 8°, I, str. 232, II, str. 291 (román, z neznalosti bývá citováno jako studie).

3155. Ladislaus Posthumus (s vyobr.) *Hormayr*, Öster. Plutarch, IV, Wien, 1807, str. 41-58.

3156. *Gersdorf Wilhelmine*, Ladislaus Posthumus, Erzherzog von Oesterreich, König von Ungarn und Böhmen, Ein historisch-romantisches Gemählde, Brünn, 1818, 12°, str. 240. Povídka.

3157. *Gyurikovits*, Hormayr, Archiv, 1825, č. 56.

3158. *Schön Jos.*, Ladislaus der Nachgeborne (Posthumus). Bohemia III, Prag 1832, č. 5-6.

3159. *Zeibig*, Notizbl. Kunde Öst. Gesch. Quellen 1853, III, viz č. 3166.

3160. *Jarz Conrad*, König Ladislaus Posthumus, Wien, 1878, 8°.

3161. *v. Bretfeld Fr. J.*, Historische Darstellung sämmtlicher böhmischen Landtäge I. Die Periode von Entstehung des Herzogthums bis auf den Regierungsantritt des Königs Georg von Podiebrad im J. 1458, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 839.

3162. *Markgraf H.*, Geschichte Schlesiens und besonders Breslaus unter König Ladislaus Posthumus. Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1871, str. 235-74. Srv. Jahresber. Schles. Ges. f. vaterl. Cultur L, 1872, str. 235.

3163. *Palacký*, Dějiny, IV, 1, čl. 6.

3. Události let 1454-7.

3164. *v. Mühlverstedt A.*, Der Oberlausitzische Adel im grossen Preussischen Bundeskriege 1454-66 und unter den Rittern des deutschen Ordens in Preussen. N. Laus. Magazin LXVI, 1890, str. 262-72.

3165. *Dvořák Rud.*, Poměr císaře Fridricha III. k Uhrům za krále Ladislava Pohrobka a Matiáše Corvina až po mír šoproňský (1453-63), Brno, Progr. gymn., 1888-9, 8°, str 15.

3166. *Zeibig H. J.*, Zur Geschichte der Gesandtschaft des Königs Ladislaus Posthumus nach Rom im Jahre 1453. Notizen-Blatt, Beilage Arch. Öst. Gesch. III, 1853, str. 337-52, 368-78, 393-404, 428-40.

3167. *Tomek W. W.*, Popis odcizených statků duchovenstva postoupených komoře královské r. 1454. Archiv Český XIV, 1895, str. 368-79.

3168. *Loserth J.*, Ein Gesandtschaftsbericht aus Prag vom Jahre 1454. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVIII, 1880, str. 299-306. De factis regni Bohemiae. Srv. *Palacký*, Würdigung, 304: Historia de rebus, quae in Bohemia contigerunt Ladislao, Alberti II. filio regnum adeunte; *Birk*, Beiträge zur Geschichte der Königin Elisabeth von Ungarn und ihres Sohnes Ladislaus. Quellen und Forschungen zur vaterländischen Geschichte, Literatur und Kunst, 1849, str. 209.

3169. *Pescheck Chr. A.*, Handbuch der Geschichte von Zittau. II. Beilage 45: Revers von K. Ladislaus wegen Steuer 1454, Zittau, 1837, str. 702.

3170. Kdy bylo nejlaciněji v Čechách? (»Za krále Holce, za groš ovce«, 1453, 1454.) Rodinná kronika I, 1862, str. 62.

Často přetiskováno. — Viz podrobnosti, pokud se týče cen v této době, Staří letop. l. c., str. 163. Výklad o hodnotě peněz v této zprávě *Palacký* IV, 1, str. 304, pozn.

3171. Formula examinandi Bohemos (Wiclefistas) 1455. *Walch*, Monimenta medii aevi ex bibliotheca Hanoverana, vol. II., fasc. 2, Gottingae, 1764, str. V-VIII, 3-22.

3172. Píseň, stíhající důtklivě kompaktata a Husity, složená za krále Ladislava. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 80. Srv. *Fejfalík*, č. 2938.

3173. *Tomek W. W.*, Zprávy o dobytí Náchoda proti Janovi Koldovi r. 1456. Zprávy o zasedání Kr. Č. Spol. Nauk 1882, str. 90. Otisk, v Praze, 1882, 8°, str. 4. — Viz též č. 1192 a Topografie (Čechy): Náchod, s. v. *Ludvík*, *Hraše*.

3174. Zasnoubení Anny kněžny Hlohovské Janovi z Rožmberka (1454) viz *Cureus*, Bibl. Č. Hist. II, č. 6062; *Lucae*, ibid., č. 6063.

3175. Jošt z Rožmberka, biskup Vratislavský (1456, únor), viz *Hameršmíd* a jinou literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 18035.

4. Přípravy ke svatbě a smrt.

3176. Zur Cultur- und Sittengeschichte: Die Gesandschaft des Königs Ladislaus Posthumus nach Frankreich, zur Brautwerbung um Magdalena, Tochter Karls VII. von Frankreich (1457) Salomon, Austria (kalendář), Wien, 1857, str. 295-7. Otisk ze: *Zeibig*, Copey-Buch der gemainen Stat Wienn (č. 3146), str. 125. — Viz též text k obrazu: Poselství krále Ladislava na dvoře francouzském v Brožíkově Albu. — *Chartier Jean*, Histoire ou Chronique de Charles VII. roi de France. Vyd. 1. Chroniques de France. Paris, 1476, III, str 166 a d. — 2. vyd. Paris, 1493, III, str. 135 a d. — 3. vyd. Paris, 1514, IV, l. 111. — 4. vyd. s názvem: Denys Godefroy. Histoire de Charles VII. roi de France, Paris, 1661, fol. — 5. vyd. Nouvelle édition par Vallet de Viriville, Paris, 1858-9. 16° (»Bibliothèque Elzévirienne«). Viz též *du Fresne de Beaucourt G.*, Histoire de Charles VII. Paris, 1881, 8°, I, str. LI a d.

3177. *Palacký Frant.*, Zeugenverhör über den Tod König Ladislaw's von Ungarn und Böhmen im Jahre 1457. Eine kritische Zusammenstellung und Würdigung der darüber vorhandenen Quellenangaben. Abh. Böhm. Ges. Wiss. V. F., 9. B., Prag, 1856, 4°, str. 71. Na konci (str. 59-71): *Lambl Wilh. D.*, Medicinisch epikritische Bemerkungen über die Krankheit und den Tod Ladislaus, Königs von Böhmen. * Bohemia 1856, č. 118. Polemika s Lamblem: *Maška*, Über Palacký's Zeugenbeweis über Ladislaus Tod. Prager medicinische Vierteljahrschrift, Band 52. * Bohemia, 1856, č. 244.

3178. *Bachmann Ad.*, Bericht über König Ladislaus letzte Lebenstage und Tod. Urkunden und Actenstücke zur Öst. Gesch. im Zeitalter Kais. Friedrichs und K. Georgs von Böhmen. 1440-71. Font. Rer. Austr. 2. Abth., XLII, 1879, str. 204.

3179. *v. Kraiburg Bernhard*, Klageschreiben über den Tod Ladislaus Posthumus. Sitz Ber. Wien. Akad. Wiss. V, 1850, str. 597-8, 663-6.

3180. *Köhler*, Klagschreiben Herzogs Wilhelm von Sachsen an den Görlitzer Rath wegen des Todes Königs Ladislaus 1457. N. Laus. Magazin XXXIV, 1858, str. 519-20.

3181. Pii II. (Aeneas Sylvius), Epistolae familiares (Norimbergae 1486, jiná vydání *Potthast*, Bibl. Č. Hist. II, č. 7, str. 21), č. 13, 338.

3182. Historické písně o smrti Ladislava Pohrobka viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4896, 4897, 4901, 4904.

3183. *Bohuslav Hasišteinský z Lobkovic*, Epitaphium regis Ladislai. Farrago poematum, vyd. *Thomas Mitis*, Pragae, 1570, str. 87. Srv. *Procházka*, Miscell. d. böhm. Liter. I, 2, Prag, 1785, str. 221; *Truhlář Ant.*, Dům habsburský v skladbách humanistů, Progr. akad. gymn., v Praze, 1899. str. 6-7; Viz též *Vinařický*, Bohuslav z Lobkovic, č. 3196.

3184. Lessus in obitum Ladislai Posthumi. *Pez*. Script. Rer. Austriac. (Bibl. Č Hist. II, č. 236), II, str. 679-81 (něm. báseň).

3185. Das Lied von künig Lassla. *Mone*, Anzeiger für Kunde des deutschen Mittelalt. VIII, 1839, str. 66-70. Pozměněno: *Soltau*, Historische Volkslieder (Bibl. Č. Hist. II, č. 4896), 1836, str. 133-8.

3186. Liederanklänge von Ladislaus. *Hormayr*, Archiv 1812, č. 147.

3187. Volkslied auf das plötzliche Hinscheiden König Ladislav Posthumus am 23. November 1457 in Prag. *Hormayr*, Taschenbuch, N. F., IV, 1833, str. 156-7.

3188. Gesang von Königs Ladislaus in Böhmen Tode 1457. *Erlach Fr.*, Die Volkslieder der Deutschen, 1834, str. 99. Srv. *Wolf*, Historische Volkslieder 726 (*Senckenberg*, Bibl. Č. Hist. II, č. 155, V).

3189. Historia seu epistola de morte Ladislai, regis Ungariae, Dalmatiae, Bohemiae, ducis Austriae, Silesiae, peracta a. 1457. Vyd. 1. *Drescher*, Diplomatische Nebenstunden, I. Breslau, 1774, str. 73-8. — 2. vyd. *Wachter*, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), XII, str. 87-92: Historia de miserabili morte...

3190. *Anonymus Mellicensis*, Breve chronicon Austriae (1438-64). Pez, Script. Rer. Austriac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 236), II, str. 461-6 (vedle jiných epitafií, Ladislava Pohrobka).

3191. *Johannes de Guben*, Cronica actuum Zittaviensium, Script. Rer. Lusatic. (Bibl. Č. Hist. II, č. 250), str. 191-2 (o otrávení krále Ladislava od Jiřího z Poděbrad).

3192. Ein wunderseltzame Tragedia von zweyen böhmischen Landherren Personen, König Gyrtzigk und König Lassla (1594). Viz *Wolkan*, Böhmens Antheil an der deutschen Literatur 16. Jahrh. II. Texte, Prag, 1891, str. 178-86.

3193. Versuch einer Ehrenrettung Georg Podiebrad, Königs in Böhmen und Markgrafen der Lausitz, von dem Verdachte des Königsmordes. N. Lausitz. Monatschrift, 1806, str. 294.

3194. Der Tod Königs Ladislaus Posthumus. *Hormayr*, Archiv, III, str. 589.

3195. Jiří Poděbradský a Matyáš Huňady při smrtelném loži krále Ladislava. Světozor III, 1869, str. 287 (s obrazem Karla Svobody str. 285).

3196. *Vítek J.*, »Na hrob krále Ladislava«. Beseda Učitelská VIII, 1876, str. 227-9, 240-4. (Výklad epitafia na Ladislava od *Boh. z Lobkovic*, v překladu *K. Vinařického.*)

3197. Smrt krále českého Ladislava Pohrobka. Občanský Vel. Kalendář Koruny Svatovácl., 1884, str. 43.

3198. Smrt Ladislava, krále českého. Pečírkův Národní kalendář, 1886, str. 129.

3199. Krále Ladislava hrob. Viz *Millauer*, Grabmäler der Landesfürsten Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458), str. 62-3. Srv. *Schimmer*, Ruhestätten der österreich Fürsten (ibid. č. 4459), str. 20

3200. Pečet krále Ladislava Pohrobka z r. 1454. *Sedláček*, Hrady VIII, 62. Srv. *v. Sava K.*, Siegel der öst. Regenten: Ladislaus Posthumus. Mitth. C. Com. XIV, 1869, str. 193-200.

3201. Mince krále Ladislava viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23345.

5. Varia.

3202. *Hanka V.*, Modlitební knížka krále Ladislava Pohrobka. Pam. Arch. I, 1855, str. 310-1 (s vyobr.).

3203. Aus dem Raitbuch des Hubmeisters Conrad Hölzler: Aufwand für Küche und Stall des Königs Ladislaus im Jahre 1457. *Hormayr* (*Kaltenbäck*, Öst. Zeitschr. f. Gesch.), Archiv (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), 1837, 96.

3204. *Behaim Michael* († po r. 1474), Lob der Böhmen und Tadel der Ungarn als Warnung für König Ladislaus. (Zehn Gedichte zur Geschichte Österreichs und Ungarns 8.) Vyd. *Karajan Th.*, Quellen und Forschungen zur vaterländ. Geschichte, Wien, 1849, 4°, str. 1-65. Viz čas. Germania XXII, 1877, str. 412.

3205. Lad. a Jiskra z Brandýsa viz č. 1162.

Článek 7. Roty bratrské. Jednota Bratrská.*)

Roty bratrské.

3206. *Bartolomaeides Lad.*, De Bohemis Kishontensibus, 1783, viz č. 1933.

3207. *Bartolomaeides L.*, Memorabilia provinciae Csetnek, 1799, viz č. 1934.

3208. *Bartolomaeides L.*, Comitatis Gömöriensis notitia, 1805-8, viz č. 1935.

3209. Zápisy české v Uhřích 1445-90. Archiv Český IV, str. 329.

3210. *Fessler J.*, Die Geschichte von Ungern und ihrer Landsassen, Leipzig, 1816, Theil IV, 2. Band.

3211. *Šafařík P. J.*, Geschichte der slavischen Sprache und Literatur, Ofen, 1826, str. 373-4.

3212. Popsání několika hradů na Slovensku, jimiž Husité vládli. Vlastenský kalendář, 1836, 1839-41. Srv. Květy VI, 1839, str. 414.

3213. *Tablic B.*, O literárních svazcích Slováků s Čechy a Moravou. Čas. Č. Mus. 1842, str. 584-6. Srv. *týž*, Hlasové o potřebě jednoty spisovného jazyka pro Čechy,

*) Jak známo, řídíme se při dělení látky roztříděním Fr. Palackého v Dějinách. Palacký pod článek 7. shrnuje: »O literatuře, sektách, rotách vojenských a mravích národu českého za věku Poděbradova«. Většinu látky, kterou Palacký sestavil v přehled v tomto článku, probrali jsme již v posavadních oddílech na místech vhodných u věcné souvislosti, jak dokazuje tento výčet: O literatuře viz Vlček č. 173; Hilarius Litoměřický viz v dalším; Jan z Příbrami viz č. 381-403; Jakoubek ze Stříbra viz č. 315-80; Jan Rokycana viz č. 2790; Martin Lupáč viz č. 2846; Petr Payne viz č. 514-27 a č. 2557; Mikuláš Biskupec viz č. 491-506; Aeneas Sylvius na Táboře viz č. 2974; Adamité viz č. 553-74; Mikulášenci viz v dalším; Petr Chelčický viz v tomto

Moravany a Slováky, v Praze, 1846, str. 16-7.
3214. *Hurban J. M.*, Slovensko a jeho život literárny. Slovenské Pohl'ady, 1851, str. 29.
3215. Bratříci. Slovenské Noviny, Vídeň, 1855, Světozor, příl. č. 90, 96, 99, str. 65, 69, 71. Viz č. další.
3216. Bratříci, Příspěvek k dějepisu slovenskému. Lumír V, 1855, II, str. 692, 766, 789 (»podle Slovenských Novin Vídeňských«). Srv. *Jireček Herm.*, Válečné jízdy Táborův a Sirotkův do Uher, č. 899.
3217. *Jireček Herm.*, Válečníci čeští v XV. stol. viz č. 897-9.
3218. *Krones Fr.*, Die böhmischen Söldner im östlichen Ober-Ungarn während der ersten Periode ihrer geschichtlichen Bedeutung, 1440-58, Gratz, Progr. gymn., 1862, 8°, 14.
3219. Výpravy Husitov do Uhorska, 1867, viz č. 901.
3220. *Sasinek F. V.*, Slovanskí válečníci v Uhorsku XV.-XVII. storočia, 1871-3, viz č. 900.
3221. *Perwolf J.*, Čeští válečníci a české válečné umění, Osvěta III, 1873, viz č. 903.
3222. *Jireček J.*, O stycích česko-uherských viz č. 1944.
3223. Černá rota Čechů proti Turkům. Besídka pro záb. a pouč. 1876, č. 128.
3224. *Perwolf J.*, Příspěvky k českým dějinám XV. stol., 1880, viz č. 903.
3225. České dopisy válečníků českých na Slovensku (v bardej. archivu). Századok VIII, Budapest, 1881, 117, 1. Srv. *Sasinek*, Letopis Mat. Slov. V, 271.
3226. *Perwolf*, Разные документы 1455-79 гг. относящіеся къ наемнымъ ротамъ въ Польшѣ, 1883, viz č. 903.
3227. *Тйж*, Чешскія военныя роты въ Угріи, Польшѣ и Пруссіи, viz ibid.
3228. *Botto Julius*, Starí i terajší Husiti gemersko-malohontskí, historický úryvok, Slovenské Pohl'ady, 1886, str. 85-9.
3229. *Czambel Sam.*, Príspevky k dejinám jazyka slovenského, I, v Budapešti, 1887, m. 8°, str. 11-25. Srv. *Czambel*, Slováci, 1904.
3230. *Goll Jar.*, Čechy a Prusy ve středověku, Bibl. Č. Hist. II, č. 5741.
3231. *Mocko Ján*, Ztráty nášho národa. Nár. Noviny 1899, č. 59 (o husitství na Slovensku).

3232. Bitva u Lučence 1451. Viz: *Behaim*, Entsatz des Schlosses Losontz durch J. Giskra 7. Sept. 1451, č. 1162 a ostatní příslušnou literaturu, podrobně tam uvedenou; *Bartolomaeides* č. 1935.

Jednota Bratrská.

A. Petr Chelčický.

1. Život.

3233. Životem, činností a významem Petra Chelčického obírají se všichni historikové Jednoty Bratrské, viz v dalším.
3234. Chelčický Petr, filosof český XV. věku. Posel míru 1862, 16, 31. Viz č. další.
3235. Petr z Chelčic, filosof český z věku XV. — »Libuša« (Kamenice Česká), 1862-3, I, str. 16-21, 31-4. — Petr z Chelčic (s vyobr.), »Libuša«, II, 1864, str. 47.
3236. Chelčický. Svoboda IV, 1870, č. 14 a d., str. 326-8, 370-3. — Svoboda V. 1871, str. 203-7, 219-25, 249-59, 272-8, 297-303, 318-23, 373-7.
3237. *Schulz Ferd.*, Z dějin poroby lidu v Čechách, Osvěta I. 1871, str. 591.
3238. *Molnár K.*, Petr Chelčický. Hlasy ze Siona 1871, str. 112 a d.
3239. Chelčice. Pam. Arch. IX, 1874 str. 343.
3240. *Jireček J.*, P. J. Šafaříka studie o Petru Chelčickém. Čas. Č. Mus. 1874, XLVIII, str. 91-109. Přílohy: 1. Psaní bez nápisu příteli Janovi (Koláři Vitanovskému »snad« od Br. Řehoře. Z přepisu u Palackého). — 2. Psaní toto jest Petra Chelčického dvěma kněžím, kteréž tu jmenuje (Arch. Br. II, f. 229). — 3. Psaní Mr. Jana z Rokycan Petrovi Chelčickému z doby 1453-7 v Arch. Bratr. II, f. 224-7 (u výtahu). — 4. První list Bratří Mr. J. Rokycanovi 2. máje 1468. Arch. Br. II, 1. — 5. Předmluva Bratří starších (od Br. Lukáše) ke »Spisu, jenž jest počtu vydání najprv o moci světa atd.« Na Podolci

---

článku: Jednota Bratrská, č. 3233; Bratr Řehoř v dalším; Tábořì, Jednota a Valdenští viz č. 482-90; válečné umění české viz č. 772 a d.; Roty vojenské č. 897-903 a literaturu v tomto článku; Ostrovští knížata viz č. 1050 (Fridrich), č. 1617 (Václav); Bernart z Cimburka viz č. 989; Oldřich Červenka viz č. 1009; Jan Jiskra z Brandýsa viz č. 1162; Pankrác z Lipt. Sv. Mikuláše a z Bránče č. 1389; Mladvaněk viz č. 1625; Jan Vítovec viz č. 1649; Petr Aksamít viz č. 911; Václav Vlček viz č. 1653; Rota černá viz v tomto článku; O mravích českých toho věku vůbec podle Chelčického viz v literatuře o Chelčickém č. 3233 a literaturu o sociálních poměrech další. — Z tohoto přehledu patrno, že z celé látky zbyly dvě skupiny: Roty bratrské a Jednota Bratrská.

1523, 4°. — 6. Br. Lukáš v »Odpise proti Odtržencuom, jenž se Malau Stránkau nazývají«. Na Podolci 1524. — 7. Třetí list Bratří Rokycanovi 29. července 1468. Arch. Br. II, f. 3. — 8. Druhý list Bratří pánům do Vysokého Mýta okolo 1471. Arch. Br. II, f. 44. — 9. Zpráva o počátcích Jednoty. Arch. Br. f. 356 405. Psáno ještě před 1471. — 10. Henricus Institoris: Sanctae Romanae ecclesiae fidei defensionis clypeus adversus Valdensium seu Pikhardorum haeresim. Olom. per Mr. Conradum Baumgartner impressum A. S. n. 1502 (první vyd. 1501). — 11. Jacobus Lilienstayn: Tractatus contra Waldenses fratres erroneos, quos vulgus vocat Pickardos, fratres sine regula, sine lege et sine obedientia. Collectus A. D. 1505. (Univ. bibl. pr. XXXV, B. 110). — 12. Fr. Joannes Aquensis: Locustarium de sectis et diversitate atque multiplicatione Begardorum in terra Boemiae. Cod. Mspt. saec. XVI in bibl. Ottoboniana. (Dudík, Iter Romanum. I, 279 seq.) — 13. Proti bludným a potupným artikulům pikhartským s kruntovnými duovody traktát pod otázkami a odpověďmi. V Novém Plzni 1510 Mik. Štětina (v un. bibl. praž. XXI, J. 265). — 14. Br. Jan Blahoslav: Historie Bratří. Šaf. výtah v ČČM. 1862. — 15. Týž v Grammatice české, vyd. Vídenského 1857. — 16. Mr. Matthaeus Collinus Choterinaeus: Antiqua et constans confessio fidei catholicae. A. 1574. - 17. Analysis sex paralogismorum Venceslai Sturmii. Herbornae 1589. (Proti Sturmovi, kterýž se ve svém »Srovnání víry« též mnoho obírá Chelčickým.) — 18. Camerarius Joach.: Historica narratio de Fratrum ecclesiis in Bohemia. Heidelbergae et Lipsiae 1605. — 19. Br. Jan Jaffet v Hlasu Strážného. Rkp. v Brně, opis v pozůstalosti Šafaříkově. — 20. Týž: O původu Jednoty Bratrské historia. (Světozor Slov. Novin 1861, 346.) — 21. Komenský v Didaktice 1849, str. 132, chválí češtinu Chelčického. — 22. Andr. Regenwolscius, Systema hist.-chronol. ecclesiarum. Frankf. a. M. 1652. — 23. Václav Kleych: Evangel. kancional. V Žitavě 1727. — 24. První rozvrh Šafaříkův úvodu k rozpravě o Chelčickém.

3241. *Schulz Ferd.*, Petr Chelčický. Osvěta V, 1875, 31. — Otisk: Petr Chelčický, Matice Lidu, XVI, č. 2 (č. 92), v Praze, 1882, 12°, str. 127.

3242. *Jireček Jos.*, Petr Chelčický. Rukověť liter. č. I, 1875, str. 285-92.

3243. *Goll Jar.*, Petr Chelčický a spisy jeho. Čas. Č. Mus. 1881, str. 3-37. Srv. *týž*, Čas. Č. Mus. 1881, str. 4.

3244. Chelčice. Zlatá Praha I, 1884, str. 48.

3245. *Zamlklý Jarom.*, Petr Chelčický. Čech 1893, č. 49.

3246. *Ястребовъ Н. В.*, Очеркъ жизни и литературной дѣятельности Петра Хелчицкаго. Изъ исторіи гусситства. Журналъ мин. нар. просвѣщенія 1895, č. 302, str. 224-80.

3247. *В. С.*, Обличитель XV. вѣка (o Chelčickém). Книжки Недѣли, С.-Петербургъ, 1895, č. 1, str. 7-16.

3248. *Павленьский В.*, Петро Хелчицкий. Жите і Слово, Вістнік літератури, політики і науки, V. Львів, 1896, str. 434-42.

3249. *Novotný V.*, Petr Chelčický. Ottův Sl. Naučný. XII, 1897, 126-31. Srv. *Lenz Ant.*, Petr Chelčický a Sl. N. XII, str. 124. Vlasť XIII, 1896-7, str. 4-11, 968-78. Srv. Č. Čas. H. III, str. 324.

3250. *Annenkov Jiří*, Příspěvek k životopisu Petra Chelčického, Čas. Č. Mus., 1880, str. 537-41 (otázka: kdo byl Protiva?). — Rusky: Мистръ Протива, »новый« чешскій писатель XV. вѣка. Сборникъ статей по славяновѣдѣнію составленный учениками В. И. Ламанскаго, С.-Петербургъ, 1883, str. 119-26. Viz č. 3268-70.

3251. *Kurš J.*, O poměru Petra Chelčického k Jednotě bratří českých. Světozor 1872, str. 102-23.

3252. *Mašek J. L.*, Petr Chelčický a bratr Řehoř. Budeč. Zahrada IV, Praha, 1873, 118.

3253. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury, viz č. 173. — Srv. Die Bedeutung Petr Chelčický's Politik 1894, č. 143.

3254. Památky Petra Chelčického. Svoboda V, 1871, str. 260.

3255. *Schulz Ferd.*, Oslava Petra Chelčického. Nár. Listy 1871, č. 190.

3256. Die Gedenkfeier Petr Chelčický. Politik V, 1871, Abendblatt, č. 166.

3257. Slavnost Petra Chelčického a její význam. Pokrok 1871, č. 159 a d.

3258. Slavnost Petra Chelčického v Chelčicích. Hlasy ze Siona 1871, str. 96.

2. Spisy a učení.

3259. *Goll Jar.*, Peter Chelčický und seine Lehre viz č. 3286.

3260. *Goll Jar.*, O některých dotud neznámých spisech Chelčického. Zased. Zprávy Král. Č. Spol. Nauk. 1880, str. XVII.

3261. *Annenkov Jiří a Patera Adolf*, O nově nalezeném rukopise spisů Petra Chelčického. Čas. Č. Mus. 1882, str. 270-88 (v arcib. knih. v Praze).

3262. *Annenkov Jiří*, Výpisy z Pařížského rukopisu spisů Štítného a Chelčického. Čas. Č. Mus. 1885, str. 394-402.

3263. Petra Chelcziczkého Sit wiery. Na CCXXXVI listech (m. 4°), kniha ve dvě strany rozdělena. První strana má 95 kapitol. Druhá začíná na rubu CXLVIII listu: Poczina se druha strana o Rotach o každe zwlasstie. Na poslední stránce: Skonawagi

se knihy, genž slowu Siet wiery, skrze snaznu peczi Chwala Dubanka ten cžtwrtek przed vtiessenu Pamatku wssech Swatých Leta od narozenie Syna božieho Tisycieho pietisteho dwadczateho prwnieho na Klassterze wylemowskem. — Viz *Hanka*, Prvotisky, Bibl. Č. Hist. I, č. 173, č 159; *Patera*, ibid., č. 174. — — Vyd. *Ягичъ-Анненковъ*, Сочиненія Петра Хелчицкаго, Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Имп. Академіи Наукъ, томъ 55, С. Петербургъ, 1883. Též otisk. (Síť víry a Replika proti Biskupcovi.)

3264. Knijha wýkladuow Spasytedlných na Cžtenie Nedielnij czeleho roku, Wierneho a dobreho Muže a Czecha Petra Chelssiczkeho, milownika horliweho prawdy pana Krysta, W kterychžto knihách mnoho potrzebnych wystrah a trestanije y vžitecžnych naucženije vprziemie podle smyslu Zakona božieho položeno gest. — Titul v rámci, na němž dole dva štíty, v prvním člunek a v druhém křídlo. Na listu ve dvou sloupcích od A až do Q po osmi, R a S po šesti listech, na šestém obrácené strany v témž rámci Chelčický, jak sedmi mistrům písmo vykládá, první strana jest prázdna. Na listě b1 počíná: Druha strana Wykladuow spasytedlnych na cžtenij nedielnij. Dobreho a wierneho muže Petra Chelcžyczkeho, každému, kdož pana boha miluge, a geho pravdu rad slyssij, vžitecžnych. A nayprw na cžtenij, kterež se cžijta na hod Seslanij Ducha Swateho, podle položenij swateho Jana Euangelisty w kapitole cžtrnatzte. Litery a není, a jak se zdá nebyla, a od b až s po osmi, t šest listů, text. Na obrácené straně posledního listu: Wytisstieny gsu Kniehy tyto Leeta panie Tisyczieho Pietisteho Dwamezczytmeho, Ten Pátek po božim Wstupenie, Wslawnem Miestie Prazskem. Budiž z toho pan buoh pochwalen, a racžiž dati to k naprawenij nassemu, a kdogitie odnieho zde milosti, a potom wiecžně radosti. Amen. Pod tím velikými literami: Pawel Seweryn. Viz *Hanka*, Prvotisky, Bibl. Č. Hist. I, č. 173; *Patera*, ibid., č. 174. — K tisku upravil *Košut P.*, díl I., v Praze, 1892, 8° v., str. 212. — Znova vydáno: Petra Chelčického Postilla, k vydání upravil *E. Smetánka*. Díl I. (Comenium XIV. Vědecký odbor, č. 8.) Praha 1900, 8°, str. 3, 438. Díl II. (Comenium XVI. Věd. odbor č. 9.) Praha 1903, 8°, str. 432, 99. O Košutově vydání I. dílu viz posudek v úvodě.

3265. *Karásek Jos.*, Památky reformace české. I. Petr Chelčický: Řeč a zpráva o těle Božím, o Šelmě a obraze jejím, Řeč o základu zákonů lidských. O očistci. Comenium II, číslo 1. V Praze 1891, 8°, str. VIII, 108. — *Karásek Jos.*, Památky reformace české. I. Petr Chelčický: Řeč svatého Pavla o starém člověku, Řeč na dvacátou kapitolu sv. Matouše: O dělnicích na vinici Páně, Výklad na pašiji sv. Jana. (Com. III, čís. 2.) V Praze 1892, 8°, str. XVI, 132.

3266. *Ястребовъ Н. В.*, Петра Хельчицкаго O trogiem lidu rzec o duchowných a o swietských. Чешскій текстъ съ введеніемъ и русскимъ переводомъ, Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Имп. Академіи Наукъ, томъ LXXVII, С.-Петербургъ, 1903, 8°. Otisk, v. 8°, str. XV, 57.

3267 *Анненковъ Ю. С.*, Мистръ Противa, »новый« чешскій писатель XV. вѣка. Viz č. 3250 a č. další.

3268. *Goll Jar.*, Ještě jednou — kdo jest Chelčického Mistr Protiva? Č. Čas. Hist. I, 47-9.

3269. *Lenz A*, Velký a svatý papež Řehoř VII. a Petr Chelčický (proti Gollovi č. 3268) Vlasť XI, 1895, str. 856-61, 947-52. Srv. č. 3270.

3270. *Krofta K.*, Kněz Jan Protiva z Nové Vsi a Chelčického »mistr Protiva«. Čas. Č. Mus. 1900, str. 190-20. Srv. *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klementinských, XV. Příspěvek k životopisu kněze Jana Protivy. Věstník České Akademie VII, str. 590.

3271. *Lenz Ant.*, Učení Petra Chelčického o Eucharistii, Na základě jeho spisů a učení katolické církve. Praha, 1884, 8°, str. 112. * *Kalousek*, Osv. XV, str. 759; *Goll Jar.*, *Masaryk T. G.*, Athenaeum II, 1885, str. 152-5; *Král J.*, 187; Odpověď *A. Lenzova*, Pastýř Duchovní, 1885, str. 313; replika *T. G. Masaryka*, Athenaeum, 1885, str. 222-3; *Lenz A.*, Obrana naproti replice p. Dr. T. G. Masaryka, Praha, 1885, 8°, str. 14, otisk z časopisu Pastýř Duchovní.

3272. *Lenz Ant.*, Učení Petra Chelčického o křtu, zvláště o křtu nemluvňat a učení katolické. Čas. Č. Mus. 1885, str. 75, 244, 541.

3273. *Lenz Ant.*, Z jakých příčin jmenuje Petr Chelčický mistra Jana Viklifa Protivou. Vlast XVII, 1900-1, str. 48-61, 97-108, 193-203, 297-305, 393-402, 489-97, 601-10, 697-708, 793-805.

3274. *Lenz A.*, Petra Chelčického učení o očistci. Na základě jeho spisů a Učení katolické církve. Praha. 1885, 8°, str. 87-3. Otisk z časopisu »Pastýř Duchovní«. Z obsahu: Hlava 3. Poměr učení Chelčického k učení Jana Husi, k učení Viklefovu, Českých Bratří, Táborů a pravoslavného Východu. — Srv. *Lenz A.*, Učení Petra Chelčického o bytu očistce. Zvl. otisk ze Zpráv Kr. čes. sp. nauk, Praha, 1885, 8°, str. 11.

3275. *Lenz Ant.*, Petra Chelčického učení o sedmeře Svátostí a poměr učení tohoto k Janu Viklifovi, v Praze 1889, 8°, str. 135.

3276. *Lenz Ant.*, Učení katolické a učení Petra Chelčického o societě občanské. Vlasť X, 1893-4, str. 4-14, 98-107, 193-201, 301-310.

3277. *Lenz Ant.*, Učení katol. o Antikristovi, o theol. domněnkách stran jeho osoby i konání jeho, a učení P. Chelčického o těchže předmětech. Vlasť XII, 1895-6, str. 423-30, 519-29, 625 35, 729-37, 832-9. Otisk, Praha 1896, 8°.

3278. *Lenz Ant.*, Vzájemný poměr učení Petra Chelčického, starší Jednoty Českých Bratří a Táborů k nauce Valdenských, Jana Husi a Jana Viklifa. Praha, 1895, 8°, str. 173. Obsah: I. Učení Bogomilců. II. Učení Albigenských. III. Učení Valdenských. IV. Učení Chelčického a jeho poměr k učení Leonistů a k učení Jana Viklifa. V. Chelčický jako učenlivý žák Jana Viklifa a Valdenských. VI. Učení Jednoty Českých Bratří na základě jejího vyznání víry z r. 1525 a její poměr k učení Chelčického a k nauce Valdenských. VII. Učení Táborů a Petra Chelčického ve vzájemném poměru. VIII. Učení Jana Viklifa a učení Táborův. IX. Poměr učení Viklifova k učení Jana Husi. X. Závěrek. — * *Goll*, Č. Čas. Hist. II, str. 246.

3279. *Lenz Ant.*, Soustava učení Petra Chelčického na základě pramenů. Sborník historického kroužku Vlasť, I, 1900, str. 129-60, 193-224.

B. Prameny a literatura.

3280. Z časopisů, jež pěstují literární přehledy a dějiny Jednoty Českobratrské a jejích dědiců, kromě známých českých historických časopisů zvláštní zmínky zasluhují: 1. Nachrichten aus der Brüder-Gemeine, Gnadau, 1819 (nynější název: Mitteilungen aus der Brüder-Gemeine zur Förderung christlicher Gemeinschaft, herausgegeben von der Direktion der deutschen Brüderunität, Gnadau). — 2. Jahrbuch der Gesellschaft für die Geschichte des Protestantismus in Oesterreich, Wien-Leipzig, od r. 1880. — 3. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft, Leipzig, od r. 1892. — 4. Brüderbote. — České časopisy odborné jsou citovány na místech příslušných.

1. Do J. A. Komenského.

3281. *Wolkan R.*, Die Literatur der letzten fünfzig Jahre über die Geschichte der böhm. Brüder. Monatshefte der Comenius-Gesell. IV, 1895, str. 45-8.

3282. *Hanuš*, Böhmisch-mährische Brüder, Quellenkunde, viz č. 4, str. 25-6, 79.

3283. *Gindely Ant.*, Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, vornehmlich ihren Zusammenhang mit Deutschland betreffend. Fontes rerum Austriacarum. II. Abtheilung, Diplomataria et acta, XIX. Band, Wien, 1859, 8°, str. X, 460. I. Abtheilung. Zusammenhang der böhmischen Brüder mit den Wittenberger und Strassburger Reformatoren. 1. Zusammenhang der Brüder mit Luther. 2. Zusammenhang der Brüder mit Bucer u. Kalvin. 3. Böhmischer Originaltext. 2. Abtheilung. Actenstücke zur Geschichte der Einwanderung der Brüder in Preussen. 3. Abtheilung. Maximilian's II. Zusammenhang mit den böhmischen Brüdern bei Lebzeiten seines Vaters Ferdinand's I. 4. Abtheilung. Verbindung der Brüder mit dem Kurfürsten von der Pfalz, dem Herzoge von Würtemberg und mit den Schweizer Reformatoren 1560. 5. Abth. Correspondenzen der Brüder mit Paul Vergerio und Anton Bodenstein. 6. Abth. Streit der lutherischen Grafen Hardegg mit den Brüdern und beider Berufung auf die Wittenberger Theologen. 7. Abth. Briefwechsel zur näheren Kenntniss der Wirksamkeit Blahoslaw's, Seniors der Brüder. 8. Abth. Gesandtschaft der Brüder von Polen aus an die Wittenberger Theologen 1568. 9. Abth. Die Beziehungen der Brüder zu den Wittenberger Theologen im Jahre 1571-1573. 10. Abth. Briefwechsel der Brüder mit dem kaiserlichen Leibarzte Dr. Crato, dem Schweizer Reformator Beza und einigen andern geistesverwandten Personen. 11. Abth. Nachrichten über die Verbindung des Kurfürsten von der Pfalz Johann Kasimir mit den Brüdern im J. 1577. Anhang. 1. Verzeichniss der Senioren oder Bischöfe der Brüder von ihrer Entstehung (1467) bis auf des Comenius' Tod (1671). 2. Bekenntnisschriften, welche von den Brüdern als Rechtfertigung und Darstellung ihres Glaubens von der Gründung der Unität bis auf des Comenius' Tod veröffentlicht worden sind.

3284. *Gindely A.*, Dekrety Jednoty Bratrské. I. Spisy bratrské. 1. Praha, 1868, 8°, str. XII, 320. Viz Monumenta historiae bohemica. (Staré paměti dějin Českých) Historické bibliotheky běhu druhého oddíl I. Bibl. Č. Hist. II, č. 192. — Obálkové vydání, v Praze 1889, 8°, str. 320.

3285. *Fiedler J.*, Todtenbuch der Geistlichkeit der böhm. Brüder. (Connotatio ministrorum et diaconorum, qui in unitate Fratrum Bohemorum vixerunt et mortui sunt ab anno 1467.) Font. Rer.

Austriac. 1. Abth., Scriptores, Bd. V, 8°, str. 213-311. Srv. *Jireček J.*, Čas. Č. Mus. 1864, str. 308. Viz též *Bidlo Jar.*, Nekrologium polské větve Jednoty Bratrské, Bibl. Č. Hist. II, č. 15337. — Německý překlad Fiedlerova vydání: Todtenbuch..., herausgegeben (in böhmischer Sprache) von Jos. Fiedler, Aus dem Böhm. übersetzt, Alt-Tschau bei Neusalz a. O., 1872, 8°, str. III, 103. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2563.

3286. *Goll Jaroslav*, Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der Böhmischen Brüder. I. Der Verkehr der Brüder mit den Waldensern. — Wahl und Weihe der ersten Priester. Prag, 1878, 8°, str. (2), 140 (2). Obsah: Einleitung. Das Brüderarchiv. Die ältesten apologetischen Schriften der Brüder. I. Die ältesten Quellen. 1. Das vierte Schreiben der Brüder an Rokycana (1468). 2. Das fünfte Schreiben der Brüder an Rokycana (1471). 3. Antwort der alten Brüder »für alle«. 4. Das Schreiben der Brüder in ihrer Bedrängniss unter Kön. Georg. 5. Das Schreiben an Herrn Albrecht. II. Der Traktat »Wie sich die Menschen gegen die römische Kirche verhalten sollen.« III. Quellen, die mit dem Verhör der Brüder im J. 1478 zusammenhängen. 1. Korandas Schreiben an Herrn Johann Kostka von Postupic, 1478. 2. Das Buch der Magister von den 10 Artikeln (die Vertheidigung des Glaubens gegen die Pikarden.) 3. Eine Entgegnung der Brüder gegen das Buch der Magister. IV. Die Schriften a) von der zuversichtlichen Hoffnung, b) von den Ursachen der Trennung (1496). V. Die Streitschrift der kleinen Partei. Überblick. VI. Lukas von Prag († 1528). 1. Apologie oder Confession (1503). 2. Lukas' Streitschrift gegen Wolfgang (1505). 3. Lukas' Schrift von der Erneuerung der Kirche (1510). 4. Lukas' Schrift von dem Ursprung der h. Kirche (1522). 5. Lukas' Schrift vom Ursprung der Unität. VII. Die älteren gedruckten Confessionen. Die polemische Literatur. VIII. Joh. Černýs Schreiben an Illyricus (1555). IX. Blahoslavs Summa (1556). X. Die handschriftliche Historia Fratrum (Ms. Un.). — Blahoslavs Autorschaft. — Spuren von Blahoslavs Geschichte. XI. Das Proëmium der lateinischen Confession (1573). XII. Joachim Camerarius. XIII. Johannes Lasicius. XIV. Bruder Jafet. Beilagen: A. IV. Schreiben der Brüder an Rokycana. B. V. Schreiben der Brüder an Rokycana. C. Antwort der alten Brüder. D. Schreiben der Brüder in ihrer Bedrängniss unter K. Georg. E. Das Schreiben an H. Albrecht. F. »Wie sich die Menschen gegen die römische Kirche verhalten sollen«. G. Das Buch der Prager Magister (Vertheidigung des Glaubens gegen die Pikarden). H. Apologia (1503). I. Lukas: Von der Erneuerung der h. Kirche. K. Lukas': Der Ursprung der Unität. L. Summa quaedam brevissima de Fratrum origine et actis. M. Blahoslavs Schreiben an Rokyta (1557). N. Blahoslavs Schreiben an Georg Israel (1557). O. Blahoslavs Geschichte (nach Martinius von Dražov). P. Lasicius: Geschichte der Brüder. Q. Krasonický's Traktat gegen Cahera (Nachtrag). — II. P. Chelčicky und seine Lehre. Prag. 1882. Str. 96, (2). Obsah: Peter Chelčicky und seine Lehre. Beilagen: I. Zur Frage nach der Berechtigung des Krieges. A. Das Gutachten der Magister. B. Bellandi materiam concernit infra scriptum. C. Noverint universi. D. De bello. II. Zur Geschichte der chiliastischen Schwärmerei. A-B. Schreiben Jakobells gegen Jičín. III. Zur Taboritischen Abendmalslehre. A-C. Artikel aus Schriften des Nikolaus von Pilgram. IV. Die Schriften des Peter Chelčický. V. Auszüge aus einigen Schriften des Peter Chelčický. A. Replik gegen Nikolaus von Pilgram. B. Erklärung der Passion Christi. C. Von den Sakramenten. D. Chelčický's Replik gegen Rokycana. - * *Kalousek Jos.*, Osvěta XIII, str. 375; *Bezold*, Historische Zeitschrift XLIII (N. F. VII) 1880, str. 563-4; *týž*, Revue historique XI, str. 192; *Loserth*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. IV, 160, srv. *Goll*, ibid. IX, 340; Čas. Č. Mus. 1877, str. 658, 1882, str. 318.

3287. *Menčík Ferd.*, Kalendářní zprávy o některých moravských bratrech (1560-1624). Zpr. o zas. Kr. č. spol. 1885, str. 67-76. Otisk, Praha, 1885, str. 12.

3288. Knihy veřejného jednání bratří českých. Viz Archiv Ochranovský, Bibl. Č. Hist. I, č. 4361-84.

3289. Z pohrobního archivu Jednoty Česko-bratrské. Orloj. Nár. kal. Praha, 1888, roč. XVI, str. 6. Srv. *Fiedler*, č. 3248.

3290. *Joannis Aquensis*, Locustarium de sectis in terra Bohemiae, viz obsah č. 555. Srv. *Jireček*, č. 3240.

3291. Buriani a Kornitz, Historia Pragensis, verius Historia Picardorum scripta in eorum defensionem ab Anno 1482 usque ad Annum 1532, chart. in fol. sigl. 275, boemice. Cod. 1185. Aug. disc. Prag. ad Wenc. *Riegger*, Arch. Gesch. Stat. Böhm. II, Dresden, 1793, 653. Srv. *Burian z Kornic*, Kronika bratrů českých a moravských od r. 1482-1532. Uvádí *Jungmann*, Hist. liter. č. IV, č. 509. — Srv. *Lydius*, Waldensia č. 474.

3292. *Černý Jan*, Vyzdvižení původu o Jednotě od l. 1467-1559. Viz *Jafet*, Hlas strážného č. 3298.

3293. *Bílejovský Boh.*, Kronika česká, 1537, 1816, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1368.

3294. *Šafařík Pavel Jos.*, Br. Jana Blahoslava Historie Bratří českých u výtahu. Čas. Č. Mus. 1862, str. 99-124, 201-12. Srv. *Gindely*, Čas. Č. Mus. 1856, II, str. 22, č. 16. Viz též č. další.

3295. *Patera Ad.*, Obsah sborníku bratrských spisů z druhé polovice XVI. stol., obsahující většinou spisy dosud neznámé (koupen rukopis od prof. Sporera v Holešově). Zpráva jednatelská Musea Král. Českého za 1893, v Praze, 1894, str. 12-4. — Z tohoto sborníku vydal r. 1902: *Ястребовъ Н. В.*, O původu Jednoty Bratrské a řádu v ní *Я.* Благослава. Введеніе и текстъ, съ указателемъ, Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Имп. Академіи Наукъ, Петербургъ, 1902, sv. LXXI. — Otisk, С.-Петербургъ, 1902. 8°, XXXV, 46. — Srv. *týž*, Br. Jana Blahoslava Spis o původu Jednoty Bratrské a řádu v ní. Č. Čas. Hist. 1902, VIII, str. 1. Otisk, v Praze, 8°, str. 19. Srv. *Palmov*, č. 3394.

3296. *Laetus Lukáš*, Krátkej spis o Jednotě Bratří Valdenských, jestliže z Boha jest, sebraný z knihy Václava Šturma, v Star. M. Pražském, 1585, 4°, str. 49 (Vyňato ze *Šturmova* Srovnání víry 1582). — Znova vyd. 1613.

3297. *Camerarius Joach.*, De ecclesiis Fratrum in Bohemia et Moravia narratio historica. Viz Historica narratio de Fratrum orthodoxorum ecclesiis in Bohemia, Moravia et Polonia, Heidelbergae, 1591; 1605; Francofordiae 1615; 1625. Viz obsah podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 1434. — Srv. Nachr. v. e. Hall. Bibl., 1748, Stück 8, str. 106-15; *Fabricius*, Bibliotheca graeca, vol. XIII, str. 529; *Buddaeus*, č. 3306, předmluva; Niceronii Mémoires, T. XIX, str. 119.

3298. *Jafet Jan*, Hlas strážného 1600. Nebeského strážného hlas povážení zvlášť v tento čas hodný jest sám bedlivého od člověka pobožného. Nebo ten pravdomluvný hlas službou písem volá na nás, bychom pravdě místo dali, pro lidi ní nezhrdali. Mat. 24. Řekl Kristus Pán: »Rozmnožena bude nepravost a ustydne láska v mnohých«. Předmluva. Jedno: Jakým úmyslem se bratří oddělili od kališných kněží i od římanův. Druhé. Proč a pro které zejména věci a příčiny k správě těch, kteříž toho žádostivi jsou, a na osvědčení i zahanbení těch, kteříž smyslí, mluví a píší, že to učinili z všetečnosti a beze vší potřeby tělesné, osobní a místné se oddělivše. Třetí. Kdy a kterak původ z sebe vyzdvihli, totiž kněží své a svěcení neb řízení jich sobě doma v jednotě. Čtvrté. Že pán Bůh tomu všemu jako dílu svému vlastnímu požehnání dával a dává podnes proti vší vůli ďáblové a lidské neb antikristové. I. Ku porozumění tomu prvnímu rozdílu znáti sluší, že se ten rozdíl na dvé dělí. Jedno, ukáže se falešné svědectví mnohých svědkův nepravých o tom oddělení bratrském křivě svědčících. Druhé, úmysl bratří při tom. O původu jednoty bratrské, o rozdílných písařích. Jakým úmyslem se bratří oddělili. O příčinách. O zavedení církve. Oddělení se Čechů od Římanů. O původu v Čechách náboženství křesť. a protivenstvích pro ně. O povstání M. Jana Husa a kázání jeho. Zprotivení se jemu a upálení jeho. Osvědčení české papežencům a preis na Čechy puštěn. Stálost Čechů při náboženství. Ssužování jich a žádost jich na krále Václava vložená. O čtyrech artikulích a protestací české. Papeženci vždy se vztékají a lotrují. O Žižkovi a dání jemu svobody od krále Václava a počátku války jeho. O šťastném bojování Žižkovu. List Žižkův. Císař Zigmund níží se před Žižkou. O rozdělení vojska Žižkova. O rotách českých po smrti Žižkově. O nesvornosti Čechů a co z toho pošlo. Přítrž a překážka se stala dílu božímu. O válce Římanů proti Čechům. O porážce od Čechů Juliana kardinála. O sněmu basilejském. O vypravění naň Čechů. O kompaktátích. Co se dálo po vydání kompaktat. Notule císařského potvrzení. O příjezdu cís. Zigmunda do Čech. O bouřkách Rokycanových. Rokycan utekl, jiní vyhnáni. Císař Zigmund †. Co se dálo po smrti c. Zigmunda v Čechách. O hádání kněží táborských s pražskými. O společném sněmovním snešení. Víra Rokycanova a Táborských. Táborští utištěni a vyházeni. O mnichovi, kterýž z vězení pomohl Táborským. Co se dálo po vyhlazení Táborských od Čechů. Čechové sklamáni od papeženců. O rozdělení Čechů znovu. Římané a Čechové píší proti sobě. Psaní a kázání Rokycanovo proti Římanům. Psaní Lupáčovo i jiných proti papežencům. Traktát Václava Korandy. Klatba na Čechy a krále Jiřího. Závírka. Kázání Rokycanova. Dílo boží podstatné. Jména osob v původu Jednoty. O podstatném původu jednoty. O služebném původu Jednoty bratrské. Psaní bratrské k Rokycanovi. O příčinách oddělení. Proč bratří v kostelích nezůstali. Troje věci mezi Římany. O M. J. Husovi a Dr. Luterovi. O Luterovu od papeženců se oddělení a v kostelích zůstání. O Luterovu učení, ženění, kněží svěcení a jeho hájení. Závírka. Bratří povstali 1467. Čím bratří k tomu přivedeni, aby sobě kněží řídili. Psaní bratří králi Vladislavovi. Příčiny, že sobě B. kněží řídili. Jak se dálo to řízení kněží. O svěcení kněží v Jednotě. O rozdělení práce mezi staršími v počátku Jednoty. O Valdenských a proč bratří k nim nepřistoupili. Závírka třetího artikule hlavního. O čtvrtém artikuli hlavním. O prvním rozdílu. O druhém rozdílu. O třetím rozdílu. — Původní návrh tohoto spisu: Jafetovo Psaní k br. Laneciovi o původu Jednoty i služebníků v ní. Viz *Jireček* č. 3299. — Srv. *Pilarz et Morawetz*, Moraviae historia. Bibl. Č. Hist. II, č. 2690, II, str. 70, 193. — Obsah viz u *Golla*, č. 3287.

3299. *Jafet Jan*, Meč Goliášův k bránění lidu Božího před nepřátely jejich,

t. j. vypsání zřízené, pravé a staré sukcessí osobné, nepřetržené a nerozptýlené šňůře, provázku neb lině a věčné posloupnosti řádných a pravých biskupův a kněží v Jednotě Bratrské, 1607, dedikace B. Bartoloměji Němčanskému. — Vydal *Jos. Jireček*, B. Jana Jafeta krátká zpráva o biskupích a starších Jednoty Bratrské. Čas. Č. Mus. 1861, str. 139-58

3300. *Jafet Jan*, Historia o původu Jednoty bratrské a oddělení se jejím od církve zavedené a přitom o vyzdvižení v ní a zřízení služebníkův církve a provedení řádného kněžství a biskupství v též Jednotě, i odvedení proti tomu dějících se rozličných hanění a nářkův. Sepsán r. 1614 příčinou »Krátkého spisu o Jednotě Bratří Valdenských«, jejž z díla Šturmova r. 1585 učinil kn. *Luk. Laetus*, (srv. č. 3296) po novém vydání r. 1613. Ukázky ve 'Světozoru, příl. Slovenských Novin, Vídeň, 1861. Obsah: 1. Přístup skrze některé věci české t. j. přehled církevních příběhů v Čechách od Husa až po l. 1527. 2. O původu Jednoty. 3. Důkaz, že kněžství a biskupství služebníkův Jednoty pořádné jest. Viz *Jireček*, Čas. Č. Mus. 1861, str. 139-40.

3301. *Troili Nicolai Hagiochorani*, De statu ecclesiae in Bohemia, Pragae, 1615, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2111.

3302. *Stránský Pavel*, Jak se náboženství v Čechách měnilo? O povstání vyznání bratrského; pronásledování bratří za války 30tileté a konečné jich vyhnání. Respublica Bohemiae 1634 (Bibl. Č. Hist. I, č. 1674-5) kap. 6.

3303. *Komenský J. A.*, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae, Leidae, 1648, kap. 18 a d. o dějinách Jednoty Bratrské. — Překlad český od Ad. Hartmanna. 1. vyd. v Lešně, 1655; 2. vyd., v Amsterdámě 1663; 3. vyd., v Žitavě, 1756; 4. vyd., v Hiřberku, 1844; 5. vyd., v Praze, 1870. — Překlad německý: 1. vyd. Begriff der Verfolgungen, Zürich, 1650; 2. vyd. od Burckharta Konr., Böhmisches Martyr-Büchlein, Zürich, 1669; 3. vyd. Elsner, Martyrologium Bohemicum oder die Böhmische Verfolgungs-Geschichte, Berlin, 1764; 4. vyd., Czerwenka Bern., Das Persekutionsbüchlein, Gütersloh, 1869. — Anglický a francouzský překlad. — Obšírné názvy i obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

3304. *Jana Lasitského* Historie o původu a činech Bratří Českých, v Lešně Polském, 1649, m. 8°, str. 414. Z obsahu: Přídavek zdržující v sobě předcházejících sedmi Lasitiových knih veřejné sumičky, s částečnými některými výtahy. Summa knihy I. Rozdíl mezi Bratřími a Valdenskými. O povstání Wiklefa a Husa i smrti jejich. Bouře pražské. Koncilium Konstanské léta 1415. O mnohých pro víru zmordovaných. Činové a smrt Jana Žižky a jiných vůdců vojsk českých. Poláci a Litvané Čechům Husitům pomáhali. Kteří kališní a kteří Táborští slouli. Jak Bratří léta 1450 povstali. Čechové na sněmu Basilienském o kalich disputují. Vzrůst Jednoty Bratrské, a častá s M. Rokycanem, voleným pražským arcibiskupem, o vyjití z Babylona rozmlouvání. Řekové Čechy k sobě loudí. Bratří od kališných se oddělivše v nepřátelství jejich uběhli. II. kniha. Jiří z Poděbrad, od Čechů za krále volený, bratřím příkoří činí a sám zase od papeže veliká trpí. Bratří pro nepřipouštění nehodných k stolu Páně protivenství snášejí. Největší jejich bídy léta 1461 vyháněním i vězením. Rada o řízení naších kněží a vyzdvižení doma biskupů. Příkladové zjevení božích lidem stálých. Bratří do východních krajin vyslati chtějí, pro vyzvědění způsobu těch tam církví a čím z toho sražení. Nové zřízení kněží a starších začato. V papežstvu co dobrého zůstává. Listové k Rokycanovi. Něco o Valdenských a Pikhartech. Nový řád nové protivenství přinesl.. Pomsty boží na nepřátelích jejich. Kniha III. Král Vladislav, na místo Jiřího přišlý, vyhladiti Bratry usiluje. Oni jisté osoby do cizích národů, k prohlednutí náboženství vysílají. Vychýlení k věcem tureckým, křesťanstvu strašlivým. Modlářství Řeků i Latiníků o činění pocty Marii Panně. Matyáš, Uherský král, dostav Moravy, Bratry odtud vypověděl do Moldavy. Soud bratrský o jiných církvích tehdáž. Vypsání Římu. Opětování křtu. O Habrovanských. Král Vladislav proti Bratřím rozpalován, oni vyznání víry své o svátostech sepsavše, k němu poslali. Mandát jeho proti Bratřím nedošel. Erasma Roterodáma soud o Bratřích. Kniha IV. O povstání v Němcích D. Lutera a proti němu Jesuitů. Původu Bratří Českých krátké připomenutí z Praelaucia. Nejprvnější mezi Bratřími a Luterem prošlá psaní o slovích večeře Páně. Poráží se blud těch, kteříž praví, že před Luterem nebylo Evangelium. Vyčítání ran, kterýmiž Bůh lidi potíral od léta 1524 do 1527.. O Crhovi a Strachotovi, kteříž léta 805 do Moravy a do Čech náboženství křesťanské vnesli. B. Lukáše Pražského, biskupa v Jednotě, život i smrt i kšaft. Apologia bratrská v Cyrychu a Witemberce vydaná, 1533. Spojení Bratří s Luterem a podání králi Ferdinandovi konfessí. Soud Luterův o ní. O Valdenských opět něco. Luter, Bucer a jiní vychvalují Bratry. Víra kališných. Kniha V. O příčinách války léta 1546 v Němcích vzniklé, a co zlého i Čechům odtud pošlo. Bratří králi svému Ferdinandovi daremně supplikují. Formule jim podaná, jak se náboženství odpřísahovati. Někteří z nich jati. Vypovědění pak ubírají se do Polska; odtud do Prus. Listové učených mužů ze Švejcar ku Polákům. Z Bratří jeden disputuje s papežencem v Toruni o po-

sloupnosti. Pavla Sperata, biskupa pomezánského, Bratřím dané svědectví. Jak Bratří u velikém Polště Evangelium rozhlásali. Spojení Malopolanů s Bratřími, 1555. Psaní Kalvínovo a Muškulovo o Bratřích. Stankar Vlach, církev reformující. Jak se náboženství obnovilo v malém Polště, jehož hlavou jest Krakov: a o povstalém tam kacířství. Kniha VI. O kacířství Ozyandrovu v Prusích. Bratří jak tu dobře radili. Papeženci Bratry v Poznani vytisknouti usilují. Malopolanům od Bratří rada daná a časté k nim cesty. Pan Jan Laský (Joh. à Lasco) při kterých o Jednotě věcech se zastavoval, a jak v tom zpraven byl. O cestě některých předních polských pánů k Bratřím do Moravy. Vergerig, vlašský biskup, Bratry chválí. Poláci od Bratří v některých věcech káráni. Smysl jejich o večeři Páně. Karla Pátého, císaře, smrt. Flaccus Illyric. k Bratřím se lísaje, jak odbyt. Kniha VII. Bratří legáty vysílají do Němec a do Švejcar. Synod malopolský v městečku Kssanz a bratrský v Poznani: a co na obojím usouzeno. Rozmlouvání jednoho z Bratří s Luterány v Toruni. Počet osob v jednotě k církevním stupňům řízených jednoho roku. Koncilium tridentské. Smrt Ferdinanda, císaře. Mandát krále polského proti Ariánům. Ukrutnost Antikristova. V čem záleží obnova a náprava církve. Bratří odpovídají utrhači, Jednoty své zastávajíce. Kněží helvetské konfessí na Kujavách s Bratřími se spojili. Nepřátelé někteří bratrští bídně zhynuli. Dva přední páni pro neřádný život od Bratří vyloučeni. Lasitiovo svědectví o Bratřích. Witemberští se Bratří ujali proti Flakciánům. Chytreova o nich svědectví. Sjednocení v Polště Bratří s Kalviány a Luterány. A proč se sjednotiti nemohli s kališnými. Witemberských opět a Bézovo svědectví o Bratřích. Psaní Bratrské Kyrmezerovi. Čím se Bratři od jiných evangelíků dělí. Synod vladislavský v Polště etc. Přídavek této knihy má obranu Bratří proti Illirikovi, Kyrmezerovi, Hederikovi a Morgensternovi. — Urozeného Pána Jana Lasitského, šlechtice aneb zemana polského. Historie o původu a činech Bratří Českých kniha osmá, jenž jest o obyčejích a řádích, kterýchž mezi sebou užívají, pro potřebu církve Boží obzvláštně vydaná v Lešně Polském od Jana Amosa Komenského Léta Páně 1649. Nyní pak rozptýleným Čechům známost Boží majícím v nově do rukou dána od upřímného starých řádů Českých Bratří milovníka Jiříka Urbana, V Háli Magdeburské Léta Páně 1763, znova 1765. Předmluva Jiříka Urbana, dd. v Berlíně 1. února 1765. J. A. Komenského Předmluva k Lasitiovi čili Napomenutí k navrácení se na první lásku, dd. v Lešně Polském 1649. Str. 336. Potom následuje v některých exemplářích: Rejstřík starých Písní Bratrských dříve od Kleycha vydaný, s předmluvou od Urbana, str. 36. — Jana Lasického, Historie o původu a činech Bratří Českých, kniha VIII. o obyčejích a řádech Jednoty (Českobratrské bibliothéky díl I.), v Praze, 1869, 1871, 8°. Viz Hlasy ze Siona, 1869, str. 64, 170. — — Urozeného pána p. Jana Lasitského Historie o původu a činech bratří českých kniha VIII., pod názvem: Obraz Jednoty Českobratrské, v Praze, 1876, m. 8°. — — Latinské vydání: Joh. Lasitii Historiae de origine et rebus gestis fratrum Bohemorum liber octavus, qui est de moribus et institutis eorum, ob praesentem rerum statum seorsim editus (per J. A. Comenium), Adduntur tamen reliquorum septem librorum argumenta et particularia quaedam excerpta, s. l., (v Lešně), 1649. Viz *Baumgarten*, Nachr. von merkwürd. Büchern, Th. 6, str. 136. — Vyd. 2.: Johannis Lasitii Nobilis Poloni, De ecclesiastica disciplina, moribusque et institutis Fratrum Bohemorum Memorabilia continens cum admonitionibus ad reliquias istius Ecclesiae, et alios, Joh. A. Comenii. Amstelodami, 1660, 8°, str. 224 (bez obsahu 7 knih ostatních). — — Výňatek v německém překladu: Comenii J. A. Erste Liebe, Frankfurt und Leipzig, 1743; 2. vyd. pod titulem: Eine Ermahnung des Johann Amos Comenius, Dauba, 16°, str. 27. Viz »Závirka Komeniusova k Lasycyovi«, str. 63. — — O Lasiciovi: *Voigt Ad.*, Acta litteraria Boh. 1783, vol. II., p. V, str. 329-57. — *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen, č. 3286. — *Müller Jos.*, Joh. Lasitius, v. Hauck, Realencyklopädie f. protest. Theol. und Kirche, 3. vyd. 1902, XI, 291 a d. — *Bidlo Jar.*, Příspěvky k životopisu Jana Lasického, Jednota Bratrská v prvním vyhnanství II, 1903, str. 181-2.

3305. *Komenský J. A.*, Ecclesiae Slavonicae . . . Bohema in gente radicatae et in Unitate fratrum Bohemicorum fastigiatae historiola, při vydání Ratio disciplinae in Unitate fratrum Bohemicorum, Amsterodami, 1660, str. 1-63. — Český překlad od *Bidla Jar.*, Krátké dějiny církve slovanské, kteráž . . . v Jednotě Bratří Českých dovršena byla, 1893. — Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 7516. Srv. čísla další, nová vydání (viz v dalším č. 3306, str. 7 úsudek Komenského o Lasitském i o Ratio): Ratio a Ecclesiae Slavonicae historiola.

3306. *Comenii J. A.*, eccl. FF. Boh. episcopi, Historia Fratrum Bohemorum, eorum ordo et disciplina ecclesiastica, ad ecclesiae recte constituendae exemplar, cum ecclesiae Bohem. ad Anglicanam Paraenesi. Accedit eiusdem autoris Panegersia, sive excitatorium universale, ad cuiusvis ordinis et loci in Europa viros, quo salubria suppeditantur consilia, quo-

modo communis rerum humanarum emendatio suscipi atque fieri possit, ex opere eius, ut vocat, Pansophico, nondum edito desumtum. Praemissa est praefatio *Jo. Francisci Buddei* P. P. de instauranda disciplina ecclesiastica. Hallae, typis et impensis Orphanotrophii. 1702, 4°, 14 l Obsah: 1. Předmluva. 2. Ratio disciplinae ordinisque ecclesiastici, in Unitate Fratrum Bohemorum. Ad antiquum exemplar recusa, notisque illustrata, cum praemissa de ecclesiae Bohemicae ortu, progressu, mutationibusque historiola. Et subiuncta ad ecclesiam Paraenesi: Ecclesiae Anglicanae variis hactenus procellis iactatae, iam autem tranquillitatis suae portum prospectanti, salutem in Domino (8 str.). Ecclesiae Slavonicae ab ipsis apostolis fundatae, ab Hieronymo. Cyrillo, Methodio propagatae, Bohema in gente potissimum radicatae, et in unitate Fratrum Bohemorum fastigiatae, brevis historiola (48 str.). — 3. Ratio disciplinae ordinisque ecclesiastici in unitate Fratrum Bohemorum. Praefatio, Ordo ecclesiasticus in unitate Fratrum Bohemorum (str. 56). Ad rationem ordinis et disciplinae Fratrum Bohemorum annotata quaedam (str. 61-122). Index. — — Srv. Mémoires de Trévoux, 1718, Jun., 1027; *Baumgarten*, Nachr. v. merkwürd. Büch. Th. VI, str. 132; *Fabricius*, Histor. bibl., pars V, str. 271. — — Přidáno k vydání témuž: Comenii J. A., eccl. FF. Boh. episcopi, De rerum humanarum emendatione consultatio catholica, ad genus humanum, ante alios vero ad eruditos, religiosos, potentes Europae. Halae, Typis et impensis Orphanotrophii 1702.

3307. Kurz gefasste Kirchen-Historie der Böhmischen Brüder, wie solche Johann Amos Comenius, Weyland letzter Bischoff der vereinigten Brüder-Gemeine in Böhmen, lateinisch beschrieben, hernach aber, um des erbaulichen Innhalts willen, nebst einem Glaubens-Bekänntniss, etlichen zur Erläuterung dienlichen Briefen, und der fürtrefflichen Kirchen-Ordnung derselben, unsern lauen oder gering geachteten Kirchen-Verfassungen, und meist ohne geistliche Zucht stehenden Gemeinden, zu einem hell-polirten Spiegel, denen noch wenigen Frommen aber zur Ermunterung in der Gottseligkeit, ins Teutsche übersetzt, auch mit nützlichen Anmerckungen und einem guten Register versehen worden. Schwabach, 1739. Obsah: Dedic.: Christiano dem Sechsten, König und Herrn 14 str. — 1. Der englischen, durch verschiedene Sturm-Winde bisher umgetrieben, nun aber den Port ihrer Ruhe vor sich sehenden Kirche, heil in dem Herrn. 16 str. — 2. Kurze Historie der Slavonischen Kirche, welche von denen Aposteln selbst gegründet, von Hieronymo, Cyrillo und Methodio fortgepflanzet worden, in der Böhmischen Nation fürnemlich gewurzelt, und unter denen vereinigten Böhmischen Brüdern fast den höchsten Gipfel erreichet hat. Str. 1-142. Přídavek: Confessio, das ist Bekänntniss des Glaubens, dem allerdurchleuchtigsten und grossmächtigsten römischen, zu Ungarn und Böhmen, etc. König Ferdinando, von denen Herren und Ritterschafft der Kron Böhmen, welche der reinen Lehre in den christlichen Gemeinen, so man der Böhmischen Brüder Einigkeit nennet, zugethan und verwandt sind, zu Wien, in Oesterreich, auf den 14. Novembris, im 1535. Jahr überantwortet, und verteutscht im Jah.: 1564. Anno 1737, str. 143-268. — Die apostolische Ordnung und Kirchen-Zucht, wie dieselbe bey denen Gemeinden der vereinigten Brüder in Böhmen, im Segen, und zur allgemeinen seligen Erbauung und Wachsthum in dem Guten, beobachtet und geübet worden. Anno 1738, str. 269-464. — — Srv. Suppl. ad Nova Acta Erud. T. IV, 6, 256 a d.; Samml. von alten und neuen theolog. Sachen 1739, str. 846.

3308. *Komenský J. A.*, Otázky některé o Jednotě Bratří Českých. Beseda Učit. X, Praha, 1878, str. 205-8, 219 22, 241-3.

3309. *Rémond Florimond*, Histoire de l'hérésie, Paris, viz vydání a překlady, Bibl. Č. Hist. II, č. 13523-4.

3310. *Schars Jo.*, resp., praes. Grenius Georg, Dissertatio historica de ecclesia Bohemica, Wittenbergae, 1673, 4°. Obsah: Kap. 1. De Bohemorum ad fidem christianam conversione. — Kap. 2. De Bohemorum in fide christiana incremento. — Kap. 3. De christianae religionis in Bohemia decremento. — Kap. 4. De Hussitica repurgatione. Kap. 5. De statu ecclesiae in Bohemiae repurgatae usque ad Ziskae mortem. — Kap. 6 Continuat historiam usque ad tempora Lutheri. — Kap. 7. Statum ecclesiae Bohemicae a tempore reformationis Lutheri exponet. — Kap. 8. De confessionibus et fidei doctrina.

3311. *Regenvolscius Adrian (Wengerscius Andreas, Węgerz)*, Systema historico-chronologicum ecclesiarum Slavonicarum per provincias varias, praecipue ... Bohemiae ... Moraviae, Traiecti, 1652 I, kap. 8: De ... fratribus sic dictis, a. 1450 exortis, eorumque Unitate ad a. 1517; kap. 11. De continuata Unitate Fratrum, ab a. 1517 ad a. 1650; II, kap. 8. Persecutio Fratrum Unitatis dictorum, in Bohemia et Moravia ad a. 1517; kap. 11. Persecutio Unitatis Fratrum ab a. 1517 ad a. 1650; III. kap. 10. Unitatis Fratrum theologi et pastores praecipui. — Vyd. 2. *Wengerscii A.*, Libri IV. Slavoniae reformatae, Amstelodami 1679. Viz o obou vydáních zevrubně Bibl. Č. Hist. II, č. 2770.

3312. *Basnage*, Histoire des Frères de Boheme, Rotterdam, 1699, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13531.

2. Literatura XVIII. a XIX. věku.

3313. *Lenfant*, Histoire du concile de Constance, 1714, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14664.

3314. *Löscher W.*, Vollständige Reformations-Acta und Documenta oder umständliche Darstellung des Evangelischen Reformations-Werks, 1720-9, 8°, III. svazek (o Českých Bratřích).

3315. *Lenfant*, Histoire du concile de Basle, 1731, viz č. 132.

3316. *Rieger M. Georg Cunrad*, Die alte u. neue Böhmische Brüder, als deren merckwürdige u. erbauliche Historie zur Erkenntniss u. Wiederholung, besonders bei gegenwärtiger Zeit, der Kirchen Gottes wieder nothwendig zu werden scheinet, aus richtigen Urkunden also hergeleitet, dass es zugleich zu einer verlangten Fortsetzg. des ehem. Saltz Bundes dienen kan, Züllichau, 8°. I. 1734, I. Stück, pag. (II.), 1-94; 1750, II. Stück, pag. (II.), 95-196; 1750, III. Stück, pag. (II.), 197-314; 1735, IV. Stück, pag. (II.), 315-408; 1735, V. Stück, pag. (II.), 409 502; 1735, VI. Stück, pag. (II.), 503-96; 1736, VII. Stück, pag. (II.), 597-690; 1736, VIII. Stück, pag. (II.), 691-790. Index auct u. Register pag. (34). — II. 1736, IX. Stück, pag. (II.) 3-87; 1737, X. Stück, pag. (II.), 91-179; 1737, XI. Stück, pag. (II.), 183-284; 1737, XII. Stück, pg. (II), 285-386; 1738, XIII. Stück, pg. (II.), 389-514; 1738, XIV. Stück, pg. (II.), 517-609; 1738, XV. Stück, pg. (II.), 613-722; III. 1738, XVI. Stück, pg. (II), 725-882; 1738, XVII. u. XVIII. Stück, pg. (II.), 885-1066; 1739, XIX. u. XX. Stück, pg. (II.), 1069-262; 1739, XXI. Stück, pg. (II.), 3-120; 1739, XXII. u. XXIII. Stück, pg. (II.), 123-283; IV. 1740, XXIV. Stück, pg. (II.), 285-551; 1740, XXIV. Anhang. Zugabe einiger Articul aus der gemeinschafftlichen Böhmischen Confession von 1575, deren Erwehnung oben § 616 in der Mitten geschehen ist, wie sie in Herrn D. Jablonski Historia Cons. Send. p. 246 sqq. stehen, pg. 553-776. Index auctorum, Register u. Druckfehler pg. (136).

3317. *Carpzov Joh. Gottlob*, Superintend. zu Lübeck. Religions-Untersuchung der Böhmisch- und Mährischen Brüder, von Anbeginn ihrer Gemeinen, bis auf gegenwärtige Zeiten. Dem ist beygefüget D. Johannis Hederici Beweis, dass die sogenannten Böhmisch- und Mährischen Brüder weder öffentlich noch insbesondere mit denen Gemeinen der Augspurgischen Confession einstimmig sein. Aus dem lateinischen Original ganz neu übersetzet. Leipzig, 1742, 8°, str. 16, 888, 40. — Srv. Acta Erudit. 1744, 516. — Viz *Goll*, Quellen, č. 3286: I, 60.

3318. *Tille Joannes*, Tribunal polemicum, in quo primum deciditur adversum atheistas, theistas et omnes christiani nominis hostes, Demum Syncretistarum, Lutheranorum, Hussitarum, aliorumque sectariorum errores reiiciuntur, Pragae, 1747, 4°, str. 268.

3319. Kurze, zuverlässige Nachricht von der, unter dem Namen der Böhmisch-Mährischen Brüder bekanten, Kirche Unitas Fratrum Herkommen, Lehr-Begrif, äussern und innern Kirchen-Verfassung und Gebräuchen, aus richtigen Urkunden und Erzehlungen von einem ihrer christlich unpartheiischen Freunde heraus gegeben und mit sechzehn Vorstellungen in Kupfer erläutert. 1757, 8°, str. 64, 16 vyobr. Z obsahu: Einleitung: Was man durch die Mährische Brüder verstehe: 1. Warum sie so, und wie sie sonst heissen. 2. Ihr Herkommen, Alterthum derselben und Schicksaal. 3. Connexion mit der Orientalischen und Occidentalischen Kirche und den Waldensern. 4. Connexion mit der Lutherischen, Reformirten und Englischen Kirche. 5. Ausgang der Brüder aus Mähren, Anbau von Herrnhuth, Ausbreitung und Erkennung. 6. Ihr Lehr-Begriff. Aeussere Kirchen-Verfassung. Bürgerliche Verfassung. Oeffentl. Gottes-Dienst. Anstalten. Innere Gemeine-Führung. — Francouzský překl.: Briève et fidèle exposition de l'origine, de la doctrine, des constitutions, usages et ceremonies ecclesiastiques de l'eglise de l'Unité des Frères, connus sous le nom des Frères de Boheme et de Moravie, tirée de leurs actes et titres autentiques, par un auteur impartial, ami de la vérité. Avec XVI. planches gravées en taille douce, où le tout est représenté au naturel. 1762, 8°, str. 87, 16 vyobr.

3320. *Cranz David*, Alte und neue Brüder-Historie, oder kurzgefasste Geschichte der evangelischen Brüder-Unität in den ältern Zeiten und insonderheit in dem gegenwärtigen Jahrhundert. Barby, 1771; 2 vyd. Barby, 1772, 8°, str. 16, 868, 55. Obsah: Die alte Brüder-Historie. 1 Von dem Zustand der christlichen Religion in Böhmen, bis zum Anfang der Brüder Kirche. 2. Von der Errichtung, Ausbreitung und Verfolgung der Brüder-Kirche bis zur Reformation Lutheri. 3. Von den Unterhandlungen der Brüder mit den Reformatoribus und ihren Nachfolgern und von ihrer Ausbreitung in Preussen und Polen. Vierter Abschnitt. Von den Schicksalen der übrigen Brüder in Böhmen und Mähren, bis zu ihrer Zerstreuung 1627. — Die neue Brüder-Historie. 1. Von der Erwelkung und dem Ausgang der Brüder aus Mähren 1722 bis zur Erneuerung der Brüder-Unität 1727. 2. Von der Erneurung der Brüder-Unität aus Mähren 1727 bis zu der ersten Commission in Herrnhut 1732. 3. Von der ersten Commission in Herrnhut 1732 bis

zu der zweiten Commission 1736. 4. Von der zweiten Commission in Hernhut 1736 bis zu des Herrn Grafen zweiten Reise nach America 1741. 5. Von des Ordinarii Reise nach Pensilvanien 1741 bis zum Synodo zu Zeist 1746. 6. Von dem Synodo zu Zeist 1746 bis zu des Ordinarii letzten Reise nach England 1751. 7. Von des Ordinarii letzten Reise na England 1751 bis zu seiner Rükkunft nach Deutschland 1755. 8. Von des Ordinarii Rükkunft nach Deutschland 1755 bis zu seinem Ende 1760. 9. Von dem Heimgang des Ordinarii Fratrum 1760 bis zum Synodo 1764. 10. Von dem allgemeinen Synodo 1764 bis zum Synodo 1769. — — Pokračování: Fortsetzung von D. Cranzens Brüderhistorie, I-III, Barby u. Gnadau, 1773-1816, 8°. — — Anglický překlad: *Cranz David*, The ancient and modern history of the Brethren, translated into English, with emendations and additional notes, by *Benjamin La Trobe*, London, 1780, 8°.

3321. *Spangenberg J.*, Die kurzgefasste Nachricht von dem Ursprung und Fortgang der Bruderunität. Halle, 1779, 4°.

3322. *Reichel H. L.*, Kurze Darstellung der Geschichte der alten Böhmisch-Mährischen Brüder-Kirche, mit besonderer Rücksicht auf das Leben der Bischöfe Horn, Augusta (Klobaucznik) und Comenius, Rothenburg, s. a. (1780), 8°. — 2. vyd. Bunzlau, s. a., 8°.

3323. *Sexstetter Aegidius*, Beiträge zur böhmisch- und mährischen Brüderhistorie oder historische Abhandlung, in welcher vorzüglich untersuchet wird: ob die heutigen böhmisch- und mährischen Brüder, oder die so genannten Herrnhuter sich billig Böhmischer Märtyrer rühmen können. Nebst einer gründlichen Nachricht von dieser Sekte. Prag, 1781, 8°, str. 16, 327. Obsah: I. Abtheilung. 1. Von Ludmilla, Wenzel und anderen Erstlingen der H. Märtyrer in Böhmen, ob sie gut katholisch gewesen sind. 2. Von Johann Huss, und Hieronymus von Prag, was für Männer sie gewesen und ob sie wider Treue und Glauben hingerichtet worden. 3. Ob die Protestanten sich des Johann Huss, und des Hieronymus von Prag als ihrer Martyrer rühmen können. 4. Wessen Glaubens die Hussiten und die Taboriten waren, und ob sie sich in die Zahle der protestantischen Martyrer schicken. 5. Von den katholischen Böhmen, deren Blut unter der Anführung des Žižka vergossen worden. 6. Von der Grausamkeit, die nach dem Tode des Žižka wider die Katholischen verübet worden. 7. Von dem Ursprunge, und der ersten Glaubenslehre der böhmischen Brüder. 8. Von der Verfolgung der so genannten Pikarder, oder der böhmischen Brüder und ihren falschen Martyrern, ehe sie protestantisch geworden sind. 9. Wann und wie die böhmischen Brüder lutherisch und kalwinisch geworden sind. 10. Was für Martyrer die böhmischen Brüder, seit dem sie protestantisch geworden sind, gehabt haben. 11. Ob man die sieben und zwanzig böhmischen Herren welche im Jahre 1621 zu Prag hingerichtet worden sind, für Martyrer ansehen könne. 12. Was für Blutvergiessung die Ausrottung der Protestanten in Böhmen verursachet habe. — II. Abtheilung. 1. Wie die fast verfallene Sekte der Brüder unter dem Grafen Zinzendorf aufgelebet, und sich verbreitet habe. 2. Durch was sich die heutigen Brüder von anderen Protestanten unterschieden. 3. Von dem Indifferentismus, und der Heucheley der Brüder. 4. Ob die Brüder ihre bischöfliche Amtsfolge von den Waldensern herleiten können. 5. Mit was für einem Rechte die Brüder ihre Kirche apostolisch nennen. 6. Was man von der Brüderkirche halten könne, wenn man ihre Geschichte zu Rathe zieht. — * *Dobrovský*, Literar. Magazin, I. 1781, str. 70—80.

3324. *Dutoit Mambrini Marc Phillippe*, De l'origine, des usages, des abus . . . des Moraves, Pietistes, Anabaptistes, Paris, 1790, 8°.

3325. Nachricht von der unter dem Nahmen der Böhm.-mährischen Brüder bekannten Kirche Unitas Fratrum (m. v. K. 1757.) Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 211.

3326. *Rösler*, Erzählungen aus der alten und neuen Geschichte der Brüderkirche, Barby 1803, 8° (1. stať o Českých Bratřích).— Znova 1823.

3327. Die Gedenktage der alten Brüderkirche, Gnadau 1811, 8° (založení a významné dni též Jednoty Českobratrské).

3328. *Schaaff J.*, Die evangelische Brüdergemeine geschichtlich dargestellt. Leipzig, 1825, 8°, str. 286 (s úvodem o Jednotě Bratrské).

3329. *Plitt Joh.*, Denkwürdigkeiten der alten Brüder Geschichte 1828. — *Reichel*, Zusätze und Berichtigungen zu Joh. Plitt's.., 1844-5. Viz *Schweinitz* č. 3371, XIII. — *Cuche L.*, Thèses sur l'état religieux de la Bohême, depuis sa conversion au Christianisme jusqu'à la Réformation, Genève, 1830, 8°, str. 35.

3330. *Lochner Georg Wolfg. Karl*, Entstehung und erste Schicksale der Brüdergemeinde in Böhmen u. Mähren, und Leben des Georg Israel, ersten Aeltesten der Brüdergemeinde in Gross-Polen. Nürnberg, 1832, 8°, str. X, 165.

3331. *Vetter W. J.*, Beiträge zur Geschichte der Kirchenverbesserung in der Niederlausitz. Program gymn., Luckau, 1833, 1839, 1840, 4°. (Církevní dějiny o Jednotě Bratrské až k Majestátu Rudolfovu 1609).

3332. *Gossner Joh.*, Die Böhmischen Märtyrer und Auswanderer. Eine 800jährige Verfolgungs-Geschichte der Kirche in der Kirche. Der Böhmischen Gemeinde in

Berlin zu ihrer hundertjährigen Jubelfeier am Sonntag Jubilate 1837 gewidmet, Berlin 1837, s vyobr. J. Husa a J. A. Komenského, 8°, str. 104. Obsah: Gründung der Böhmischen Kirche. Zeugen der Wahrheit in Böhmen. Die Hussiten. Anfang der vereinigten Brüder-Kirche. Kirchen-Zucht und Gemeinde-Ordnung. Wachsthum und Verfolgung. Strafgerichte Gottes an ihren Feinden. Erneuerte Verfolgungen unter Ferdinand I. Stillstand der Verfolgung unter Maximilian und Rudolph. Die Verfolgung erneuert sich wieder. 27 adelige Märtyrer in Prag. Verbannung aller Evangelischen aus Böhmen. Der trostloseste Zustand der zerstreuten und verborgenen böhmischen Kirche. Auswanderungen nach Sachsen (výčet exulantů). Die erneuerte Brüder-Unität in Herrnhut. Wie kamen die Böhmen nach Berlin? Die Betlehemskirche in Berlin. Anhang: 1. Joh. Huss. 2. Joh. Gileck. Srv. č. 3379.

3333. *Bosh A.*, History of the Bohemian and Moravian Brethren, translated from the french and abridged, London, 1838, 12°.

3334. *Červendk Bernh. Pravoslav*, Historie církve křesťanské ku potřebám školským a domácím vydaná od Kalverské společnosti a nyní podlé šestého ponapraveného vydání z německého jazyka na slovenský přeložená. V Kyseku, 1842. Tiskem a nákladem Karla Reicharda. 8°. Z obsahu: III. věk, kap. 4. Historie Waldenských; 5. Historie Bratrů českých. — IV. věk, 7. Dějiny českých bratrů a bratrského zboru.

3335. *Dobicer Josef*, Z dějepisu církevního. (1. Jednota bratrská. 2. Jan Amos Komenský. 3. Herrenhut.) Čas. kat. Duch. 1842, str. 164-8.

3336. *Ehrenberger Jos.*, O vypovězení Jednoty Bratrské ze statků Jaroslava Pernšteinského na rok 1547. Čas. Čes. Mus. 1849, II., str. 3-20 (s úvodem o dějinách Jednoty Bratrské vůbec).

3337. *Šollin Josef*, Čeští Bratří. Českobratrský věstník 1850, str. 65 a d. (dějiny).

3338. *Cröger*, Geschichte der erneuerten Brüderkirche, Gnadau 1852, 8°. Srv. č. 3348.

3339. O bratřích českých a moravských, (přednáška *Gindelyho*). Pražské Noviny, 1854, č. 181. Viz č. 3342.

3340. *Bílý J. E.*, O bratřích českomoravských. Světozor, Vídeň 1855, str. 77 (příl. Slovenských Novin, 1855, č. 108).

3341. *Berbeck*, Kurzgefasste Geschichte der alten und neuen Brüder-Unität, Gnadau, 1857, 8°.

3342. *Gindely A.*, Böhmen und Mähren im Zeitalter der Reformation. I. Geschichte der böhmischen Brüder. 8°, I. Prag, 1857. I. Buch (1434-96): Religiöse Lage Böhmens zur Zeit des K. Ladislaus Posthumus. Entstehung der Unität der böhmischen Brüder. Verfolgungen. Spaltung der Unität in 2 Theile (str. 1—76). II. Buch (1496-1528). Geschichte der Entwickelung der Brüder in Böhmen und Mähren, der grossen gegen sie eingeleiteten Verfolgungsversuche und der Influenz des Lutherthums auf den Utraquismus und die Unität bis auf den Tod des Seniors Lukas (str. 77-202). III. Buch (1528-47): Geschichte der Brüder seit dem Tode des Bruders Lukas bis zum böhmischen Aufstande. Kämpfe der Brüder mit König Ferdinand. Allmäliges Hinübergleiten des Utraquismus in's Lutherthum (str. 203-93). — IV. Buch (1547-55): Der böhmische Aufstand von 1547 von Ferdinand I. besiegt. Folgen für die Brüder in Böhmen. Schicksale Augusta's. Auswanderung nach Polen und Preussen. Neue und masslose Opposition gegen den König. Sein nur theilweises Bekämpfen derselben (str. 295-375). — V. Buch (1555-64): Verbindungen der Brüder mit K. Maximilian, mit Deutschland und der Schweiz. Kämpfe mit den polnischen Kalvinern, Zerwürfniss und Bruch der Unität mit dem gefangenen Augusta. Utraquisten Verhältnisse (str. 377-488). — II. Prag, 1858, 8°. I. Buch (1564-74): Mächtiger Aufschwung der Unität an allen Orten ihres Bestehens unter Maximilians II. Regierung (str. 1-105). — II. Buch (1575-6): Die Landtage von 1575 und Maximilian's letzte Regierungsthätigkeit (str. 107-229). — III. Buch (1577-1608): Die Unität und die Protestanten im ununterbrochenen Aufschwunge bis 1602, im erbitterten Kampfe bis 1608 (str. 231-345). — IV. Buch (1608-9): Der Majestätsbrief (str. 347-446).

3343. *v. Zezschwitz G.*, Böhmische Brüder. Aus der Real-Encyclopädie für protestant. Theologie und Kirche. II. Auflage, Otisk, s. l. a. str. 648-77.

3344. Něco o počátcích reformace. Hus I. 1862, str. 20-2 (o Jedn. Bratrské).

3345. Něco z dějepisu. Světozor 1861, 323, 329, 337. Obsah: I. Posloupnost starších neboli biskupů Bratří českých od r. 1467 až do r. 1671. — II. Příhoda br. Izraele, 1588. — III. Smrt B. Jana Kalefa, 1588. — IV. Poselství br. Nikodema do Vídně, 1568. — V. Rodiště Jana Amosa Komenského. — VI. Rozmlouvání mezi Bratřími a novokřtěnci, 1559. — VII. O tom co potkalo B. Matouše Klíčníka léta 1584. — VIII. Nehody v Prostějově, 1563. — IX. K životopisu Jiříka Streyce, 1561. — X. K dějepisu obchodu v 16. věku. — XI. Smrt b. Steffana, 1577. — XII. Učitel slovanský do Břehu, 1583. — XIII. Hnutí válečné r. 1588. — XIV. Dobrodruh Jeroným hrabě Šlik, 1581.

3046. Kronika Jednoty Bratrské. Hlasy ze Siona, 1863, str. 145 a d.

3347. *Frind*, Kirchengeschichte Böhmens, 1864, viz Bibl. č. Hist. II. č. 8751.

3348. *Cröger E. W.*, Geschichte der alten Brüder-Kirche, Gnadau, 1-2, 1865-6, 8°. Srv. č. 3338.

3349. *Krummel*, Geschichte der böhmischen Reformation im XV. Jht, Gotha, 1866, 8°.

3350. *Гильфердингъ*, Очеркъ исторіи Чехіи, Собраніе сочиненій I. 1868, viz obsah Bibl. Č. Hist. II. č. 13563.

3351. *Červenka Bernh.*, Geschichte der ewangelischen Kirche in Böhmen, Bielefeld und Leipzig, I, 1869, 8°, str. XXII, 420; II, 1870, 8°, str. XVIII, 672.

3352. *Смирновъ*, Чешскіе и Моравскіе братья до сближенія ихъ съ протестантами въ половинѣ XVI. вѣка. Православное Обозрѣніе. 1869, I-II.

3353. *Schulz Ferd.*, O českých bratřích. Květy IV, v Praze, 1869, č. 17, str. 134. Srv. č. 3241.

1354. Kurzgefasste Nachricht von der evangelischen Brüderunität, Gnadau, 1876 (7. vyd.).

3355. *Клевановъ*, Очеркъ исторіи чешскаго вѣроисповѣднаго движенія, Москва, 1876, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13569.

3356. *Kramář J.*, Čeští Bratří a Ochranovci jejich nástupcové. (Přídavek str. 23-51: Fulnek někdy hlavní sídlo Českých bratří na Moravě.) V Olomouci, 1878, 8°, str. 22. Srv. Opavský týdenník X, č. 14.

3357. *Lemme L.*, Das Evangelium in Böhmen, Gotha, 1873, 8° (o Jednotě Bratrské).

3358. *Palacký Fr.*, Dějiny IV. 1., str. 407-23, 469-76. Srv. *Brandl*, Bibl. Č. Hist. I, č. 2945.

3359. *Slavík Fr. A.*, O jednotě Bratří českých. Osvěta lidu, Bibliotéka prostonárodních přednášek č. 11. Praha, 1874, 8°, str. 83. I. Bratří čeští ve vlasti. II. Bratří čeští v cizině. Srv. č. 3375. — *Ankettel J.*, Bohemian and Moravian church, American church. rev. 1877, XXIX, str. 357, 555. *Týž*, History of the church. in Bohemia, Amer. church. rev. 1878-9, XXX, str. 41 601.

3360. *Denis E.*, Huss et la guerre des Hussites, 1878, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14283. Srv. *Denis*, Georges de Podiebrad, La Bohême pendant la seconde moitié du XV. siècle, Paris, 1877 (viz v další literatuře: Jiří z Poděbrad).

3361. *Tieftrunk Karel*, K historii jednoty bratrské (v Polsku). Květy 1880, sešit 7, str. 3-10.

3362. *Molnár B. D.*, Počátkové reformace v Čechách. Evangelický Církevník, 1880, č. 3, 4.

3363. *Becker*, Vorlesungen über die Brüdergeschichte, Gnadenfeld, 1880, 1881, 8°. *Dušek V.*, Early struggles of Bohemian church, Cathol. presbyt. 1881, III, str. 356.

3364. *Šolc Jindř.*, Jednota Bratří českých, č. 634, 1881, § 33, str. 215.

3365. *Schweinitz E.*, Dějiny Jednoty Bratrské. V Betlehemě (Sev. Amerika), 1882, 8°. Též anglicky, franc. a německy. Srv. č. 3377.

3366. *v. Schweinitz Friedrich*, Entstehung und Bedeutung der Brüdergemeine (Sammlung von Vorträgen. Herausgegeben von W. Frommel und Friedr. Pfaff. VIII. 3.) Heidelberg 1882, 8°, str. 28.

3367. *Kosina Ant.*, O Jednotě českých bratří. Budečská Zahrada, XIII, Praha, 1882, str. 89.

3368. Z dějin Jednoty Bratří českých. Česká Rodina, VIII, v Praze 1882, str. 96 a d.

3369. *Goll Jar.*, Jednota bratrská v 15 st. Čas. Č. Mus. 1883, str. 512-26. Úvod. O pramenech. 1884, str. 36-53. I. Posluchači Rokycanovi. Nábožní Vilémovští. Bratří Chelčičtí; str. 157-73. II. Z jakých živlů vznikla jednota. Společenské řády její; str. 447-71. III. První pronásledování bratří (1461). — 1885, str. 45-74. IV. Založení vlastního řádu kněžského. Druhé pronásledování bratří (1467-71). — 1886, str. 121-9. V. Slyšení r. 1473 a 1478. Valdenští z Branibor. Stěhování do Multan. Cesta do krajin východních; str. 297-333. VI. Spory o jednotě. Menší strana bratří; str. 468-517. Doklady. Srv. *Goll J.*, O některých spisech bratra Lukáše z Prahy. Čas. Č. Mus. 1883, str. 362-70; Br. Lukáše Pražského Výklad na zjevení sv. Jana, ibid. 1884, str. 99-101.

3370. *Müller Josef*, Erster und zweiter Bericht über meine Arbeiten auf dem Gebiet der alten Brüdergeschichte. Niesky, 1884, 8°, str. 65.

3371. *de Schweinitz Edmund*, Bishop of the Unitas Fratrum, The History of the church known as the Unitas Fratrum or the Unity of the Brethren, founded by the followers of John Hus, the Bohemian reformer and martyr, Bethleheem, Pennsylvania, Moravian Publication Concern. Office 1885, 8°, str. XXV, 693; nové vyd. 1901. * Athenaeum IV, 1887, str. 98 a. d.; *Goll*, Revue historique XXXIII, str. 384; *Morfill W.*, The English Historical Review, 1886, str. 793-7. Srv. č. 3365.

3372. *Kryštůfek Fr. X.*, Všeobecný církevní dějepis, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8758.

3373. *Charvériat E.*, Les affaires religieuses en Bohême au seizième siècle depuis l'origine des frères Bohêmes jusques et y compris la lettre de Majesté de 1609, Paris, 1886, 8°, str. III, 411. Z obsahu: kap. 1.: Les Frères Bohêmes (1434-1516); kap. 2.: Le luthéranisme en Bohême (1516-47)'; kap. 3.: Soulèvement de la Bohême contre Ferdinand (1547-64); kap. 4.: Maximilien et les partis (1564-74); kap. 5.: La confession Bohême (1575); kap. 6.: Rodolphe II. et les diètes; kap. 7.: La lettre de Majesté de 1609. * *Morfill W.*, The English Historical Review, 1888, 9, str. 172-4.

3374. *Košut B. V.*, Český bratr. Český bratr I. 1887, str. 1-12 (úvodní článek s náčrtem historie českobratrské).

3375. *Slavík Fr. A.*, O Jednotě Bratrské v Čechách jihovýchodních. Výr. zpráva gymn. Táb., Tábor 1888. Otisk, 8°, str. 41. Srv. č. 3359.

3376. *Frank A.*, O Jednotě bratří českých. Naše Listy 1889, č. 13.

3377. *Jireček H.*, Jednota Bratrská. Osvěta XXIX, 1889, str. 489-99.

3378. *Šebesta Fr.*, Dějiny církve křesťanské, 1889, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8759.

3379. *Gossner J.*, Die böhmischen Märtyrer und Auswanderer. Berlin, 1899 (s náčrtkem dějin Jednoty Bratrské), nové vydání č. 3332.

3380. *Burkhardt G.*, Die Brüdergemeine, Gnadau, Unitäts-Buchhandlung, I, 1893, II, 1897, 8° (též o Jednotě Bratrské). Srv. Monatshefte d. Comenius-Ges. III, 1894, str. 101.

3381. *Prasek V.*, K dějinám církve bratrské. Čas. Mat. Mor. XVIII, 1894, str. 23-30. Přehled bratrských církví: Brunzeif, Bystřice, Drahotouše, Evanovice, Frýštát, Hranice, Hustopeče, Jičín Starý, Jiříkovice u Sovince, Kvasice, Lipník, Lištná, Meziříč nad ř. Bečvou, Mysločovice u Holešova, Odry, Opava, Paseky, Parešovice. Pržno, Rataje, Soběchleby, Strumeň, Střílky, Tlumačov, Tovačov, Valeč, Vražné, Vsetín, Zlín. — Některé zprávy o bratrských kněžích. Rektoři školy Hranické.

3382. *Rezek Ant.*, Geschichte Böhmens 1438-1526, 1894, viz Bibl. Č. Hist. I. č. 1871.

3383. *Vickers Rob.*, History of Bohemia, 1894, viz č. 169.

3384. *Keller Ludwig*, Die böhmischen Brüder und ihre Vorläufer. Monatshefte d. Comenius-Ges. III, 1894, str. 171-209.

3385. Ein Urteil Moritz Ritters über die böhmischen Brüder. Monatshefte d Comenius-Ges. III, 1894, str. 276, t. j.: »Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation u. des dreissigjährigen Krieges« von Moritz Ritter, Stuttgart, II, 271.

3386. *Váša Čeněk*, Stručné vypravování z dějin »Jednoty Bratrské«. Krábčice 1894, 4°, str. (VIII), 206. Obsah: Připomenutí. Úvod. Tiché přípravy a dnové malých počátků. Petr Chelčický. Z naučení Petra Chelčického. Řehoř Patriarcha. Jan Rokycana. Různé strany, z nichž Jednota sebrána byla. Opravdoví posluchači a nerozhodný kazatel. Sestoupení se Čechů v Jednotu. První pronásledování. Svolení na horách Rychnovských a zřízení vlastního kněžstva; další utrpení Jednoty. Jednota Bratrská za králů Vladislava II. a Ludvíka I. r. 1471. Sněm svatovavřínský 10. dne měsíce srpna 1478. a druhá rozmluva Bratří s Mistry Pražskými. Prosba králi Vladislavovi r. 1484. Další šíření se Jednoty; ochráncové i přátelé její za vlády Vladislavovy. Bratr Lukáš, pražský bakalář. Další vývin a rozšíření Jednoty za Vladislava r. 1478-1488. Kruté doby na poč. 16tého st. Třetí a poslední postavení Bratří před Mistry Pražskými r. 1504. Vrchol utrpení Bratří za krále Vladislava 1507-1510. Rozšíření Jednoty po Čechách a Moravě za vlády Vladislavovy. Cesta Bratří do krajin východních. Spor a roztržka v Jednotě Bratrské. Služby Boží a ostatní řád ve sboru. Zrcadlo starých otců pozdním jejich potomkům. Jednota Bratrská za krále Ludvíka r 1516-1526. Bratří a reformace švýcarská a německá. Jednota za Ferdinanda I. Konfesí Bratrská podaná Jiřímu Braniborskému, řád služeb Božích i vysluhování sv. Večeře Páně z r. 1 32. První pronásledování za Ferdinanda a Bratrská konfesí Ferdinandovi podaná r. 1535. Poselství Bratří do Vittenberku v příčině jejich konfesí. Přátelské styky Jednoty Bratrské s Reformovanými a poselství jejich k Bucerovi a Kalvínovi. Protivenství Bratřím ve vlasti činěné a útěk biskupa Augusty do Vittenberku r. 1504-1541. Šmalkadská válka a její pro Jednotu následky; vypovězení Bratří z Čech r. 1547 a 1548. Vypovězení Jednoty Bratrské ze statků Jaroslava Pernštejnského r. 1547. Další vzrůst a vývin Jednoty r. 1551-1557. Biskup J. Černý. Biskup Jan Blahoslav. Jezovité povoláni do Čech. Bratří a Poláci. Některé synody Bratrské, poselství do Švýcar a vydání velikého zpěvníku Bratrského. Synod Bratrský v Přerově 1561 v příčině J. Augusty. Propuštění Augusty z vězení a jeho poslední neblahá činnost v Jednotě. Mandát proti Bratřím se smutným pro nepřátele koncem. Jednota za císaře Maxmiliana II. Překlad nového zákona. Zrušení kompaktát z r. 1575.

3387. *Winter Z.*, Čeští Bratří, viz Život církevní, I, 1895.

3388. *Goll Jar.*, Některé prameny k náboženským dějinám v 15. stol., Z rukopisu gymnas. knih. v Kladsku. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1895, I, 8°, str. 12. Obsah: 1. Polemická korrespondence o věcech náboženských z konce 15. stol. 2. Výslech bratří na Kladsku r. 1480. 3. Dopisy Hilaria Litoměřického 1461-7 Michalu proboštu Kladskému. 4. Synoda duchovenstva podobojí r. 1486 (biskup Augustin Sankturienský v chrámě Týnském).

3389. *Schreiber E.*, Die Geschichte der alten böhmischen Brüdergemeinde. Der praktische Schulmann, 1896, str. 398-418, 496-507, 710-25.

3390. *Maurice Edmund*, Bohemia, 1896, viz č. 172.

3391. *Tichý Fr.*, K dějinám církve bratrské. Čas. Mat. Mor. XXI, 1897, str. 364-8. Přehled bratrských církví: Boskovice, Březová, Jevíčko, Letovice, Lysice, Morkovice, Mostkovice, Rosice, Sebranice, Tišnov, Volší.

3392. *Keller L.*, Die Sozietäten und Kollegien der böhmischen Brüder vom XV. bis XVI. Jht. Monatshefte der Comenius-Ges. XI, 1902, str. 231-5.

3393. *Meyer A. O.*, Studien zur Vorgeschichte der Reformation. Aus schlesischen Quellen. (Histor. Bibl. XIV.), München, Berlin, 1904, 8°, str. XIV, 179.

3394. *Пальмовъ Иванъ*, Чешскіе братья въ своихъ конфессіяхъ до начала сближенія ихъ съ протестантами въ концѣ первой четверти XVI. столѣтія, Прага, 1904, 8°. Томъ I, вып. 1. Главнѣйшіе источники и важнѣйшія пособія. Str. XXIII, 463. Obsah: 1. Общіе документальные источники (obsah foliantů Ochranovského archivu, viz č. 3288). — 2. Специальные документальные источники и сочиненія братьевъ-современниковъ разсматриваемой эпохи. (Братскія конфессіи и апологіи; Братскіе катихизмы разсматриваемаго періода времени; Декреты братской общины; Специальныя сочиненія братьевъ-современниковъ разсматриваемой эпохи: Bratr Řehoř, Petr Chelčický, Prokop Jindřichohradecký, Jan Klenovský, zv. Paleček, Matěj Kunvaldský, Tůma Přeloučský, Jan Táborský, Bratr Lukáš, Jan Černý zv. Niger, Lékař, Vavř. Krasonický zv. Lorek, Martin Kabátník, Bratr Amos, Říha z Votic, Jan Kalenec. — 3. Современныя свидѣтельства утраквистовъ и римско-католиковъ о братьяхъ и ихъ доктринѣ. — 4. Свидѣтельства и сочиненія позднѣйшихъ писателей о братской общинѣ. — — Confessiones fidei Fratrum Bohemorum. 2. вып., Прага 1904, 8°. Obsah: No. 1. Čtvrtý list k Mistru Rokycanovi (конфессія братьевъ въ четвертомъ ихъ письмѣ отъ 1468 г. къ Рокыцанѣ). No. 2 A. List bratří králi Jiřímu. No. 2 B. Psaní starých bratří v ouzkostech postavených za krále Jiřího, kteréž učinili všem vůbec etc. (Письмо-конфессія старыхъ братьевъ 1468 г.). No. 3. A. Pánuom purgmistru a radě i staršiem města Vysokého Mejta i všie obci (1471). No. 3 B. Též pánuom Mejtským (письмо конфессія 1471 г.). No. 4. Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista (конфессія 1471-2 г.). No. 5. Psaní toto jest B. Jana Klenovského svaté paměti, kteréž učinil knížeti, krále Jiřího synu (Jindřichovi), počet vydávaje z víry své v těch věcech, o nichž prvé společné rozmlouvání měli (1471-2). No. 6. Трактатъ-конфессія (incipit: Pán Buoh všemohúcí od počátku stvoření člověka, do r. 1494). No. 7. Oratio excusativa atque satisfactiva Fratrum Waldensium regi Wladislao ad Hungariam missa (1503-4). No. 8. Apologia nebo konfessí vydaná l. 1503. No. 9. Confessio fidei Fratrum Waldensium regi Wladislao ad Hungariam missa (1507). No. 10. Конфессія безъ заглавія, »List od bratří dán na rathouz (письмо конфессія къ городамъ, сословіямъ и всѣмъ вообще отъ 1507 г., incipit: Urozeným pánuom, statečným rytieřóm, slovutným vladykám, múdrým a opatrným měšťanóm i všem vuobec). No. 11. Spis dosti činící z víry, kterýžto latinskou řečí Apologia slove, v Normberce prve imprimován, počíná se šťastně. No. 12. Eyn recht Christlich Sende-Brief und erbittung der Bruder aus Behem an alle stende des Reychs, so auff dem gemeynen landtag zu Prag versambt gewest, Verdolmetzt von Behemischem yns deutsche durch Joh. Zeysinck. Addenda et corrigenda ad textum Confessionum fidei Fratrum Bohemorum. Incipit: V této knize pokládají se artikulové Mistrův Pražských, kteréž sobě sepsali byli, podle nichž chtěli s Bratřími mluviti i je napravovati aneb k nim mocí přidržeti. — — Díl II. bude obsahovati rozbor českobratrského učení v souvislosti s historií Jednoty Bratrské, od začátku do konce první čtvrti století XVI. Z obsahu patrno, že kniha vlastně podává dějiny Jednoty Bratrské až do XVI. stol., založené na nynější znalosti pramenů i na rozhledu veškeré literatury české i cizí do doby nejnovější.

3395. Řada bibliografických dat o Jednotě Bratrské podle obsahu příslušného odložena do oddílu VII. Církevní dějiny, stať 7. Čeští Bratří a do stati 8. Sekty, kamž jsou shrnuty i zprávy o Herrnhutě a obnovené Jednotě Bratrské, pokud nebudou uvedeny v souvislosti s událostmi v zemích českých ke konci XVII. a na začátku XVIII. věku. Literaturu podrobnou o zakladateli Bratrské Jednoty Mikulášovi Ludvíkovi hraběti z Zinzendorfa viz Bibl. Č. Hist. I, č. 22893-969.

C. Učení a zřízení.

1. Konfesse.

3396. *Camerarius*, De confessionibus, Historica narratio de fratrum orthodoxorum ecclesiis, 1605 (1625) viz č. 3297, str. 263-82.

3397. Corpus et syntagma confessionum fidei, quae in diversis regnis et nationibus ecclesiarum nomine fuerunt authentice editae, ..., Genevae, 1654, 8° (též Českobratrské konfesse).

3398. *Köcher J. Ch.*, Historischer Vorbericht von den mancherlei Glaubensbekenntnissen der böhmischen Brüder. Viz Die drei letzte und vornehmste Glaubensbekenntnisse der böhmischen Brüder,

ihrer Seltenheit wegen von neuen ans Licht gestellet. Frankfurt u.Leipzig, 1741, 8°.

3399 *Ringeltaube S. W.*, Beitrag zu der Augsburgischen Confessions-Geschichte in Preussen ... nebst einem Anhang von des St. Lutomirscii und der poln.-böhmischen Brüder ersten Glaubensbekenntnissen, Dantzig, 1746, 8°.

3400. *Clément David*, Bibliothèque curieuse, historique et critique, ou catalogue raisonné de livre difficiles à trouver, Göttingue et Hanovre, 1750, IV, str. 456 a d.

3401. *Walchius J. Georg.*, Bibliotheca theologica selecta litterariis adnotationibus instructa, I. Jenae, 1757, 8°, §. IX, str. 439-44: Confessiones Fratrum Bohemorum.

3402. *Niemayer H. A.*, Collectio confessionum in ecclesiis reformatis publicatarum, Lipsiae, 1840, 8°, str. LXXXVIII, 851. Z obsahu: Str. LXXXVI-VIII, Confessiones Bohemicae; str. 771-851, Confessio fidei (z r. 1535), Confessio Bohemica (1619).

3403. *Gindely A.*, Ueber die Zahl der sogenannten Brüder-Confessionen. S. B. der Kön. Böhm. Ges. der Wiss., 1854, str. 33. (Abh. V. Folge, 9. Band.) Dělí tři redakce: 1. 1468; 2. 1535; 3. 1564. Celkem 39 vydání: 24 českých, 10 latinských, 5 německých. Viz č. další.

3404. Einige Brüder-Confessionen. Not. Blatt, Brünn, 1874, str. 30. (Doplněk č. 3403.)

3405. *Schweinitz*, přehled konfessí Českobratrských, č. 3371, str. 648 a d.

3406. *Bidlo Jar.*, O konfessích bratrských se zřetelem k polskému vydání (z r. 1563). Česká konfesse bratrská a polský její překlad, 5. artikul. Viz č. 3304, II, str. 178-81, 185-8.

3407. *Пальмовъ*, Чешскіе братья въ своихъ конфессіяхъ, 1904, viz č. 3394.

3408. Českobratrské konfesse ve věku XV. viz *Palmov* č. 3394 (otisky). — Srv. Vyznání víry králi Vladislavovi a odpověď, při literatuře o králi Vladislavovi. — Další redakce konfessí Českobratrských viz vždy při letech, jichž se týče.

2. Katechismy bratrské.

3409. *Elsner J. G.*, Der alte böhmische Katechismus der böhm. Brüder, Berlin, 1748, 8°. Srv. *Simler J. J.*, Sammlung alter und neuer Urkunden zur Kirchengeschichte I. B, 3 Th., č. 9, str. 963.

3410. *Köcher J. C.*, Einleitung in die catechetische Theologie, Jena 1752 (o katechismech Č. Bratrů).

3411. *Köcher J. C.*, Catechetische Geschichte der Waldenser, Böhmischen Brüder, Griechen, Socinianer, Mennoniten und anderer Secten, Jena 1768, 8°. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 13982.

3412. *von Zezschwitz Gerhard*, Die Katechismen der Waldenser und Böhmischen Brüder als Documente ihres wechselseitigen Lehraustausches. Kritische Textausgabe mit kirchen- und literargeschichtlichen Untersuchungen, Erlangen, 1863, 8°, str. 269. Obsah: Einleitung. Text und Uebersetzung des Waldenserkatechismus. Der deutsche Text des Katechismus der Böhmischen Brüder. Kirchen- und literaturgeschichtl. Untersuchungen. 1. Eintheilung und Gang der beiden Katechismen. 2. Die Quellen für den Inhalt der beiden Katechismen. 3. Das historische Verhältniss der Waldenser und Böhmischen Brüder unter einander. 4. Die wahrscheinliche Entstehungszeit des Waldenser Katechismus nach seiner vorliegenden Redaction. 5. Die muthmaassliche Entstehungszeit des Katechismus der Böhmischen Brüder. Anhang. Beurtheilung der Manuscripte und Drucke. * *Goll*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. IX, 340.

3413. *Preger W.*, Beiträge zur Geschichte der Waldensier im Mittelalter, 1875, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13999 a 14002.

3414. *Goll Jar.*, Der böhmische Text des Brüderkatechismus und sein Verhältniss zu den Kinderfragen. Sitz.-Ber. d. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1877, str. 74. Otisk, 8°, str. 14. Srv. *týž*, Quellen, č. 3286, I, 41.

3415. *Müller J.*, Die deutschen Katechismen der Böhmischen Brüder. Kritische Textausgabe mit kirchen- und dogmengeschichtlichen Untersuchungen und einer Abhandlung über das Schulwesen der böhmischen Brüder. Nebst 5 Beilagen und einem Namen- und Sachregister. Monumenta Germaniae Paedagogica, Band IV. Berlin, 1887, 8°, str. XIV, 466. Obsah: I. Die Kinderfragen. A. Der Text des ersten deutschen Brüderkatechismus (Catechismus. Ein Christliche vnderweisung und Vorschrifft den Jungen im Glauben, Wie vor Neun Jarn vonn den Valdenser brudernn, Rechnung yres Glaubens dadurch zegebenn, vszgangen. Dem ersten Original (so hieuor etzlich mal, durch andere geenderet) nachgetruckt). B. Wann erschien die erste Ausgabe des ersten deutschen Brüderkatechismus? C. Titel, Verfasser und Text des böhmischen Originals des ersten deutschen Brüderkatechismus. 1. Titel und Verfasser. 2. Die Kontroverse zwischen Br. Lukas und dem Barfüssermönch Johann Aquensis über die Kinderfragen. 3. Der böhmische Text der Kinderfragen. D. Die Quellen der Kinderfragen. 1. Der husitische Katechismus

Palackys. 2. Der Raudnitzer Katechismus. E. Inhalt und Gedankengang der Kinderfragen. 1. Der Gedankengang der Kinderfragen. 2. Dogmengeschichtliche Erläuterung des Inhalts der Kinderfragen. — II. Die Bearbeitungen der Kinderfragen. 1. Der Waldenserkatechismus. 2. Die niederdeutsche Bearbeitung der Kinderfragen von 1524 (Magdeburg). (Eynn buchleyn wie man die kinder lerenn schal yhn dem rechtenn Gelöuen dorch eyne wysze eyner Frage vnd Antwort vnder wysende, Maydeburgk). 3. Die niederdeutsche Bearbeitung der Kinderfragen von 1525 (Wittenberg). (Eyne schone nye vorklarynghe, des kynder böckelins, Wo men se, in dem rechten louen, vnd warcken, leren schal, yn bewys, der hylgen schrysft gegründet Gansz nüttbar den simpelen conscientien 1525.) 4. Der Katechismus von St. Gallen 1527. (Ain Christliche vnderwisung der Jugend jm Glouben, gegründt in der hayligen geschrifft, fragens wysz.) — III. Der spätere Brüderkatechismus. I. Der grosse Katechismus. 1. Catechismus Der Rechtgleubigen Behemischen Brüder, Welche der Antichrist mit seinem Gotlosen anhang verfolget, vnnd auss Teuffelischem eingeben, Hass, Neid vnd vnwarheit, für Verfürer, Piccarden, vnd Waldenser, etc. schilt vnd lestert, Allen rechtschaffenen gleubigen zu trost vnd warem Bericht, Verdeutscht Durch Johannem Gyrck, Strelnensem, Pfarherrn zu Neidenburgk, in Preussen 1554. 120 Bll. 8°. 2. Catechismus Der Rechtgleubigen Beheimischen Brüder, Welche der Antichrist mit seinem Gottlosen Anhang verfolget, ... vnd auss Teuffelischem Eingeben, Hass, Neid, vnd vnwarheit, für Verfürer, Piccarden, vnnd Waldenser, etc. schilt vnd lestert. Allen rechtschaffnen Glaubigen zu Trost vnd wahrem Bericht Verdeutscht Durch Johannem Gyrck, Strelnensem, Pfarrherrn zu Neidenburgk, in Preussen. 1555, 120 Bll. in 8°. 3. Katechismus ohne Titelblatt und defekt in 12°. S. 239, nach dem Katalog aus dem Jahre 1581(?). 4 Katechysmus. Obnoveny Léta Páně 1604, 12°. S. 297. 5. »Katechysmus« ohne Ort und Datum, auf dem Deckel eingepresst 1609, 12°, S 239. 6. Katechismus Vnově vydaný Léta Páně 1633, 12°. S. 207 v Lešně Polském. Anmerkungen zu dem vorstehenden Text des Katechismus von 1554. II. Der kleine Brüderkatechismus. 1. Summa Katechismu. Přidáni jsou mravové aneb naučení potřebná, jak dítky hned z mládí mravy a obyčeje dobré ano i začátky pobožnosti znáti, jim zvykati a vyučovati se mají. Item, Modlitby některé a písničky k času rannímu a večernímu, též před jídlem i po jídle. Léta 1600, 72 Bll. in 12°. 2. Summa Katechysmu. 12°. S. 215 (r. 1609?) 3. Summa Catechismi, In usum scholarum orthodoxarum unitatis fratrum in Bohemia et Moravia Graece, Latine, Bohemice et Germanice. Bremae, Typis Thomae Villeriani, Anno 1615. Dieser kleine Katechismus bildet einen Anhang zu dem Werk: Euangelia et Epistolae, quae diebus Dominicis per anniversarias vices in ecclesiis unitatis fratrum in Bohemia et Moravia ad populum Christianum explicari solent. Graece. Bohemice. Germanice et Latine, cum analysi difficiliorum vocum grammatica et populari textuum divisione, in usum scholarum edita. Una cum parvo catechismo in iisdem linguis. Bremae 1616. 4. Summa der Christlichen lehre. Aus dem Behemischen verdeutscht. Anno 1619, 11 Bll. 12°. 5. Summa Katechysmu. Beigefügt dem oben (S. 215) unter No. 6 erwähnten böhmischen Katechismus 1633. — IV. Das Schulwesen der Brüder und die Verwertung des Katechismus in ihren Schulen. Beilagen. I. Instructio et ratio docendi, quam in illustri Rosenbergensi Gymnasio Sobieslaviae Bohemorum Rectori ejusdem Gymnasii et ejus Coadjutoribus praescripsere Illustres et nobiles ejusdem Gymnasii Tutores. II. Blahoslavs Philippika gegen die Feinde der höheren Bildung in der Bruderunität. (Č. Č. M. 1861.) III. Das Gesprächsbuch des Andreas Klatovsky von Dalmanhorst. IV. Martinius: Euangelia et Epistolae etc. V. Leges illustris Gymnasii Lesnensis. Verzeichnis der benützten Hand- und Druckschriften. Namen- und Sachregister. — Viz *Goll Jar.*, Athenaeum V, 1884, str. 219-22.

3416. *Kaweran G.*, Vier bisher unbekannte Ausgaben der Katechismen der böhm. Brüder. Theologische Studien u. Kritiken 1891, str. 172-9.

3417. *Molnár Jindř.*, O katechismech bratrských. Hus, 1893, str. 132, 169, 181. Srv. týž, Katechismus českobratrský, Hus, 1895, str. 129, 148.

3418. Die drei Katechismen bei den Böhmischen Brüdern. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft IX, 1900, str. 318.

3419. *Palmov*, o obsahu katechismů Českobratrských č. 3394.

3420. *Schweinitz Edm.*, The Catechism of the Bohemian Brethren. Translated from the old German, with an Introduction, Bethlehem, 1869, 8° (s úvodem o katechismech Českobratrských). Srv. *Schweinitz*, č. 3371, kap. XXXVIII, str. 406 a d.

3421. Katechismus českobratrský dle původního vydání z r. 1608 věrně otištěný. Bibliotheky Českobratrské č. II., v Praze, 1878, str. 104. O tomto i jiných vydáních Katechismů Českobratrských ve stol. XVIII. a XIX., o jejich poměru k starším vydáním, viz oddíl VII. Církevní dějiny 7. Čeští bratří, jakož i při letech příslušných.

3. Učení.

3422. *Loserth Joh.*, Die kirchliche Reformbewegung in England im XIV. Jahrhundert und ihre Aufnahme und Durchführung in Böhmen. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft II, 1893, str. 151.

3423. *Coussord Claudius*, Valdensium ac quorundam aliorum errores, praecipuas ac pene omnes, quae nunc vigent, haereses continentes. Quibus accessit recens illorum omnium ex Sacris potissimum literis impugnatio. Nec non de aequa bonorum ecclesiae distributione et usu debito, deque eorundem oppositis ex quibus ortae sunt haereses multae, succincta eaque non poenitenda declaratio, Parisiis, 1548, 8°, 130, Index.

3424. *Hedericus Johannes*, Examinatio capitum doctrinae Fratrum, ut haberi volunt, in Bohemia et Moravia, vulgo Picardorum, seu Waldensium, seu Boleslaviensium, quibus ab ecclesiis Augustanae Confessionis, publice privatimque dissentire eos demonstratur. Attinguntur inter alia, in hoc scripto, pleraeque a sacramentariis motae disputationes, et contra illas, animi piorum, simplice veritate praemuniuntur. Francoford. Marchionum excudebat Andreas Eichhorn, 1580, m. 8°, l. A_2-S_8. — Německé vydání: Examinatio, Gründliche Erwegung der Hauptartickel in der Brüder Lehr in Behmen und Mähren, sonsten Pickharder oder Waldenser und Buntzler Brüder genennet. In welcher ausgefüret wird, das sie offentlich und heimlichen von der Christlichen Kirchen der Augspurgischen Confession weit abweichen. Geschrieben in Latein durch *Joannem Hedericum* Superintendentem in der Stad Iglaw, und numahls vordeutscht durch *Joannem Laetum* Czaslauiensem, Pfarherrn zu Patzoff. Allhier werden auch unter andern die fürnembsten streit der Sacramentierer widerleget und Gottfürchtige hertzen dafür auffs einfeltigste gewarnet. Sampt einer Vorrede *D. Selnecceri*. Lipsiae 1582, m. 8°, l. A_2-Z_7 4 l. — Znovu vydáno: Beweis, dass die Böhmischen und Mährischen Brüder mit der Gemeinde der Augsburgischen Confession nicht einstimmig sein, Leipzig, 1742, 8°. — Viz pak při letech, jichž se týče.

3425. *Rudigerus Esromus*, De fratrum orthodoxorum in Bohemia et Moravia ecclesiolis narratiuncula scripta Evanzizii in Moravia 1579. *Camerarius*, č. 3297, str. 145-62.

3426. *Salig Chr. A.*, Vollständige Historie der Augsburgischen Confession und derselben zugethanen Kirchen. II, Theil. Halle 1733. Z obsahu: VI. Buch. III. cap. str. 515 a d. Von dem Lutherthum in Pohlen und zugleich von der Historie der Böhmischen Brüder, biss auf das Jahr 1557. 2. In Pohlen waren Reliquien von alter apostolischer Lehre und von den Hussiten übrig. 3. Da die Böhmischen Brüder in Pohlen gekommen, so wird ihr Ursprung untersuchet. Sie kommen von den Hussiten her, die sich in mancherlei Äste getheilet. 4. Da die Taboriten mehrentheils ausgangen, sind aus den Calixtinern selbst die Böhmischen Brüder erwachsen. 5. Diese errichten eine eigene Kirche und Ministerium, werden aber in Mähren und Böhmen sehr verfolget, daher denn die Grubenhaimer entstanden. 6. Ihre Art Prediger und Seniores zu wählen, ihre Verfolgung und Apologie, Heissen fälschlich Picarden. 7. Sie schreiben an König Ladislaus 2 Apologien, suchen Christen in der Welt, disputiren mit den Calixtinern, und leiden grosse Verfolgung, etliche von ihnen entweichen in die Moldau, kommen aber wieder in Mähren und Böhmen. 8. Viele Baronen und Edelleute treten in ihre Unität. König Ladislaus muss Edicte wider sie geben. Sie schreiben aber eine Apologie, und schicken eine Gesandtschaft an Erasmum, der Sie zwar lobet, aber sich ihrer nicht annehmen wollte. 9. Schlechte Briefe an Erasmum von dem Böhmischen Religionszustande, und Erasmi Antwort. 10. Die Brüder freuen sich über Lutheri Reformation, und schickten an ihn Deputierte und ihren Catechismum. Lutherus wird ihnen immer gewogner. 11. 12. 13. Ihre Confession an Marggraf Georg von Brandenburg, den frommen, mit Lutheri Vorrede a. 1532. 14. Lutherus und Melanchthon lobt ihre Lehre. Sie geben a. 1535. eine Confession an König Ferdinanden heraus. 15. Schicken nach Wittenberg und Strassburg. Ihre Kirchen-Zucht wird von Bucero, Calvino und andern sehr gerühmet, sie preisen den Lutherschen Kirchen dergleichen an, und Lutherus hält sie den apostolischen Kirchen gleich. 16. 17. 18. 19. 20. Kurtzer Innhalt ihrerRationis disciplinae ordinisque Ecclesiastici. 21. Die Calixtiner leiden in Böhmen ebenfals Verfolgung, und die Lutherische Lehre wächset unter ihnen. 22. 23. Die Böhmischen Brüder werden a. 1547 verjaget, und gehen in Pohlen und Preussen, da sie Hertzog Albertus nach vorhergegangenen Examen annimmt, und ihnen Kirchen eingiebt.

3427. *van Honert Joh.*, Dissertatio de Valdensibus atque Fratribus Bohemis, Leyden, 1739, 4°.

3428. *Carpzov Joh. Gotth.*, Religions-Untersuchung der Böhmisch- und Mährischen Brüder, viz č. 3317.

3429. *Elsner Joh. Gottlieb*, Gedanken von der wahren Lehrsinnung der böhmischen Brüder. Acta histor. ecclesiastica 109. Theil, č. 8. (s historickými daty).

3430. *Elsner Joh. G*, Brevis conspectus Fratrum Bohemorum doctrinae. Gerdesius, Scrinium antiquarium sive Miscellanea Groningiana nova, Bremen, 1748, Tom. IV., pars I., č. 1.. str. 381 a d.

3431. *Bengel Joh. Alb.*, Abriss der sogenannten Brüdergemeine, in welchen die Lehre und die ganze Sache geprüfet, das Gute und Böse dabei unterschieden und insonderheit die Spangenbergische Declaration erläutert wird, Stuttgart 1751, 8°. — Otisk Berlin, 1858, J. C. Hinrichs 8°, str. XIX, 395.

3432. (*Elsner J. G.*), Die reformirtgesinnten Böhmischen Brüder oder gründliche und bescheidene Anzeige, dass das Lehrgebäude der ächten Böhmischen Brüder mit den Evang.-reformirten Lehrsätzen am allergenauesten überstimmen, aus den eigenen Schriften und Lehrbüchern der wahren Böhmischen Brüder aufrichtig herausgegeben, von *Bogislaus Ignatius*, einem ächten Kenner und Bekenner der Böhmischen Brüderliebe, Berlin, 1754, 12°, 111. České vydání v Praze, 1783, 12°.

3433. *Ehwalt Joh. G.*, Die alte und neue Lehre der böhmischen u. mährischen Brüder, wie solche von den ältesten der Brüdergemeinde, von dem Joh. Huss. Joh. Gyrck, J. A. Comenius, Andr. Macker und J. Elsner in unterschiedenen Lehrbüchern böhmisch, lateinisch und deutsch vorbetragen worden. Danzig, 1756, 8°, str. 800.

3434. Nachricht von d. unter d. Nahmen d. Böhm.-Mährischen Brüder bekannten Kirche Unitas fratrum herkommenen Lehr-Begriff, 1757. — Francouzské vydání: L'exposition de l'origine des Frères de Bohême. Viz č. 3319.

3435. *Šollin Jos.*, Písmo svaté našich česko-slovanských předků, zvláště Bratří Českých. Českobratrský Věstník 1850, str. 482 a d.

3436. *Gindely Anton*, Über die dogmatischen Ansichten der böhmisch-mährischen Brüder nebst einigen Notizen zur Geschichte ihrer Entstehung. Sitz. Ber. Wiener Akad. XIII. B. 1854. Otisk, Wien 1854, 8°.

3437. *Komenský J. A.*, Zpověď Jednoty Bratří Českých. Blahověst, 1861, str. 376-7.

3438. *Plitt Hermann*, Über die Lehrweise der böhmischen Brüder in Betreff der Rechtfertigung des Glaubens und die Werke des Glaubens. Theologische Studien und Kritiken 1868, str. 581-629.

3439. Jak učili Čeští Bratří o předzřízení čili praedestinaci. Hlasy ze Siona 1870, str. 29-30.

3440. *Müller J.*, Über den Zusammenhang zwischen der erneuerten Brüderkirche und der alten böhmischen Brüderunität. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1884, str. 13-9. — *Müller J.*, O souvislosti obnovené církve bratrské se starou Jednotou bratří českých. Čas. Č. Mus. 1885, str. 193-210, 441-55.

3441. *Hlavinka Al.*, Čeští bratří na líc i na rub. Bludy a lži v dějinách, v Brně, 1888, str. 355.

3442. Historie se neopakuje. (Marné pokusy o připojení se k českobratrství.) Jednota, Praha, 1892, I, str. 57.

3443. Die Reste der böhmischen Brüder. (Die böhmischen Brüder und die Reformierten.) Monatshefte der Comenius-Gesellsch. III. 1894, str. 340.

3444. *Lenz A.*, Zdali měnila Jednota Bratří Českých svoje učení o velebné svátosti? Rádce Duchovní II, 1895. Otisk v Praze. 1895, 8°. str. 26.

3445. *Müller J.*, Die Gemeindeverfassung der böhmischen Brüder in ihren Grundzügen Monatshefte der Comenius-Gesellschaft V., 1896, str. 140-63.

3446. *Masaryk T. G.*, Česká otázka. Snahy a tužby národního obrození, v Praze, 1895, 8°, str. VI, 246. Z obsahu: Humanitní ideál ideálem národním, historickým, českým: České Bratrství. Palackého ideál Bratrský. Na místě Bratrství zotročení lidu. Humanita a bratrství.

3447. *Masaryk T. G.*, Jan Hus. Naše obrození a naše reformace, v Praze, 1896. Z obsahu: Podstata české reformace. České bratrství centrum posavádního vývoje historického. Náš náboženský úkol theoretický: filosofické pokračování na dráze bratrské.

3448. Měnlivost a kolísavost mravních názorů. Mladoboleslavské Listy 1898, č. 70 (Čeští Bratří do r. 1490).

3449. *Adler G.*, Geschichte des Socialismus und Kommunismus von Plato bis zur Gegenwart. Hand- und Lehrbuch der Staatswissenschaften, Leipzig, 1899, kniha 3. (o husitství, o Chelčickém a o Jednotě Bratrské).

3450. Viz dále podrobnosti o náboženských poměrech za krále Vladislava.

4. Zřízení.

a) Řád jednoty.

3451. Naučení mládencům k službě Kristu a církvi jeho se oddávajícím, v Jednotě Bratrské. S. l. a. (v Kralicích 1582), 16°, 180 str. Obsah: Knížka tato učedlnická na dvě částky jest rozdělena. První obsahuje v sobě zprávu pro počáteční a teprv k učedlnictví přistupující. V druhé předkládají se naučení dospělejším a v vyšších stupních Kristova služebnictví pracovati majícím. I. část: 1. Proč by o to státi

měli, aby při služebnících Kristových aneb správcích církve, to jest v čelednosti Kristové byli? 2. Čeho jest jim k tomu potřebí? 3. V čem se předně a jak cvičiti s užitkem mají? II. část: 1. O umění písem svatých a písniček. 2. O kazatelství a čeho při tom šetřiti? 3. O způsobu a povinnostech služebníků církve. 4. O poslušenství a řádu. Přidáno: Písničky tyto pobožné přidány jsou, aby mládenci jim se naučíce, často je sobě obnovovati mohli.

3452. Řád církevní Jednoty Bratří Českých podlé učení Kristova a příkladu prvotní církve ku pobožnému ostříhání hned v původu vyzdvižený, nyní pak z příčin hodných vůbec vydaný, v Lešně Polském 1632, 8°, str. 174. Přídavky: De ordine et disciplina testimonia quaedam tum in genere, tum quem admodum in Unitate Fratrum Boh. observatur, str. 16. Soud a svědectví některá o řádu i veřejně i obzvláštně o tom, kterýž se zachovává v Jednotě Bratrské, str. 16. Srv. *Lasicius* č. 3304. Vyd. *Vávra A.*, v Praze, (Comenium č. XII, č. 7.)

3453. Ratio disciplinae ordinisque ecclesiastici in unitate Fratrum Bohemorum, Lipsiae, 1630, 16°; s. l. 1633; 1643; *Komenský*, č. 3305. Amsterodam 1660; *Chr. Cunrad*, Amsterodam, 1666; *Buddaeus*, 1702, č. 3306; 1730; Schwabach, 1739; vyd. č. 3307; *Lorenz*, Barly, 1789; *Köppen*, Leipzig, 1845 atd. — Viz *Lasicius* č. 3304. — Srv. též přehled: Hlasy ze Siona, 1872, str. 26-7. Viz též č. 3426.

3454. *Koecher*, Catechetische Geschichte. Jena, 1768, viz č. 3411. Srv. č. 3398.

3455. *Lorentz*, Verfassung der evang. Brüder-Unität augsburger Confession, Barby 1789, 8°, str. 366.

3456. *Köppen Alb.*, Die Kirchenordnung und Disciplin der alten Hussitischen Brüderkirche in Böhmen, Mähren und Polen, ein ehrwürdiges beherzigenswerthes Denkmal evangelischer Reformation vor Luther, Leipzig, 1845, 8°, str. 119.

3457. *Richter Aem. L.*, Die evangelischen Kirchenordnungen des XVI. Jahrhunderts. Urkunden und Regesten zur Geschichte des Rechts und der Verfassung der evangelischen Kirche in Deutschland, I-II Band, Weimar, 1846, 4°. Viz č. 3394.

3458. *Nitzsch D.*, Über die kirchliche Bedeutung der Brüdergemeinde, Berlin, 1853, 8° (se zřetelem k řádu Jednoty Bratrské).

3459. Church Constitution of the Bohemian and Moravian Brethren. The original Latin, with a Translation, Notes and Introduction. London, 1866. 8°. Vydání č. 3453, s úvodem historickým.

3460. Agenda dle řádu Bratří Českých, nové vyd. J. Kubeše, viz Hlasy ze Siona, 1869, str. 97.

3461. *Brandl V.*, Život v Jednotě Bratrské. Světozor XVI, 1882, č. 44, str. 519-22, 531-4, 546-7, 558-9, 570-1, 582-3, 591-4. Srv. *Brandl*, Glossarium, Bibl. Č. Hist. I, č. 2945.

3462. Řád jednoty bratrské. Jednota, 1887, str. 35-8, 54-6. Srv. č. 3452.

3463. O řádu kázně v Jednotě bratrské. Jednota 1887, str. 71-3. Viz č. 3369.

3464. *Müller J.*, Die Gemeinde-Verfassung der böhmischen Brüder in ihren Grundzügen. Die Monatshefte der Comeniusges. V, 1896, č. 3445.

b) Biskupství.

3465. *Elsner Joh. G.*, Series et successio episcoporum sive seniorum Unitatis fratrum bohemorum maioris Poloniae. Appendix de hodiernis ita dictis episcopis fratrum Moravorum. Gerdes, Scrinium antiquarium (č. 3430), č. VII, p. 1 (s historickými daty o Jednotě Bratrské).

3466. *Jablonsky*, De successione ordinis episcopali in Unitate Fratrum Bohemorum. Viz *Müller*, Bischoftum č. 3473.

3467. *Plitt Joh.*, Vom Bischofthum der Brüder-Unität in alter und neuer Zeit, 1835. Viz *Schweinitz*, č. 3371, str. XIII.

3468. *Šollin Jos.*, Poznamenání všech biskupů z jednoty bratrské, od r. 1467 až do 1671. Českobratrský Hlasatel, 1849, str. 271 a d. Srv. č. 3323, 3570.

3469. Kněžství u bratří českých. Blahověst 1861, str. 435. Srv. č. 3451.

3470. Něco z dějepisu Bratří českých (srv. *Gindely*, Quellen z. Gesch. d. böhm. Br. Wien 1859, č. 3283). I. Posloupnost starších. Světozor 1861, 323-325.

3471. Obrana laiků, práva královského kněžství v Jednotě bratrské požívajících. Hlasy ze Siona 1867, str. 68-9.

3472. *de Schweinitz E.*, The Moravian Episcopate. London 1874. Srv. č. 3371.

3473. *Müller Jos.*, Das Bischoftum der Brüder-Unität. Eine geschichtliche Untersuchung. Herrnhut, 1889, 8°, str. 30. Obsah: 1. Der Anfang des Bischoftums bei den Brüdern. 2. Das Bischoftum der Waldenser und Bischof Stephan. 3. Die Fortpflanzung des Bischoftums in der alten Brüderunität. — Srv. Bischofsamt der Brüder-Unität. Monatshefte der Comenius-Gesellschaft, IX, 1900, str. 124.

c) Sbory.

3474. *Zoubek Fr. J.*, Místopis jednoty bratrské. Pam. Arch., IX, 1874, str. 330-66. Bechyně, Bělá (Nové Bezdězí), Benátky (Nové), Bilovice, Boleslav Ml. (Karmel), Boskovice na Mor., Brandýs nad Labem, Brandýs nad Orlicí (pod Orlíkem), Brankovice na Mor., Březolapy na Mor., Brod Uherský na M., Bydžov Nový, Bystřice pod Pernšteinem na M., Byteš na M., Bzenec na M., Cerhenice, Cetechovice, Čestin Kostel, Dačice na Mor., Domčice na Mor., Doubrovno (Gilgenburk, Liliopolis) v Prusích, Dřevohostice na M., Dunajovice na M., Fulnek na M., Fryšták pod Lukovem na M., Heralec, Hodonín na M., Holešov na M., Horažďovice, Hradiště Pecingarovo (Choustníkovo), Hranice na M., Hulín na M., Chelčice, Chlumec nad Cidlinou, Choceň, Chrasť, Chřenovice u Kojetína na M., Chropiň na M., Ivančice na Mor. (Evančice), Jaldov v Prusích, Jaroměř, Jičin na Mor. (Nový), Jiřetín, Kobylí na Mor., Kojatky (ves u Slavkova na Mor.), Kojetín na Mor., Kostelec nad Orlicí, Kounice na M., Kralice na M., Kralíkov v Polště, Krčín v Hradecku, Krchleby (na Pardubsku?), Křižanov na M., Kunvald v Bradecku, Kvasice na M., Lanškroun, Lešno Polské, Liblice, Lipník na M., Litice, Litomyšl, Losín (Ullersdorf) na M., Lukavec pod Lukovem na M., Malenovice na M., Meziříč pod Rožnovem na M., Místek na M., Mladenovice na M., Mohelnice na M., Moravany (které?), Morkovice na M., Náchod, Náměšť na M., Napajedly na M., Nechanice, Nidburk, Nivnice na M., Nové město nad Metují, Pardubice, Paskov na M., Podivín na M., Potenštein, Poznaň v Pol., Praha, Přelouči, Přerov na M., Příbenice (které?), Prostějov na M., Prusinovice na M., Račice na M., Rosice na M., Rychnov (nad Kněžnou), Semanín, Skutče, Slatina, Slavkov na M., Slezany (Sležany), Solnice, Stolinky (Drmy), Strážnice na M., Střítež (která?), Sudislav (Cuclav), Svídnice, Šternberk na M., Švábenice na M, Tovačov na M., Třebíč na M., Tuchoměřice, Turnov, Týn nad Vltavou, Týniště nad Orlicí, Újezd u Domažlic, Ústí nad Orlicí, Úštěk, Valtínov u Dačic na M., Veliká (městečko u Strážnice) na M., Věrovany na M., Veselí na M., Vidim, Votice, Zábřeh na M., Záhlinì na M., Záhorovice na M., Zlín na M., Žamberk, Ždánice na M., Žeravice na M., Židlochovice na M. — Viz podrobnosti v oddělení: Topografie s. v. — Srv. *Prasek*, č. 3381; *Tický*, č. 3391 (Sbory na Moravě). — Viz též *Kwiatkowski A.*, Die böhmischen Brüder in Gilgenburg. Mitth. der litter. Ges. Masovia X, 1904, str. 64-9. Srv. č. 3356.

3475. Sbor Českých Bratří v Ml. Boleslavi. Bratrské Listy III, č. 4.

3476. *Hraše J. K.*, Sbor Českých bratří v Náchodě (s vyobr.). Český Lid I, 1892, str. 35-40.

3477. *Albert E.*, Památky po Bratřích Českých v Žamberce. Čas. Č. Mus. 1890, str. 147-51. — Srv. č. 3479, *týž*, Ze starých pamětí Žamberských; Spor mezi vrchností žambereckou a potenštejnskou stran kusu lesa. Posel z Podhoří 1892. — Nejstarší svobodná církev v Čechách, Rychnov 1893, 16°, str. 32.

3478. *Albert Ed.*, Památky po Bratřích Českých v Kunwaldě. Čas. Č. Mus. 1891, str. 209-14. Viz č. 3479.

3479. *Albert Ed.*, Denkstätten aus der Geschichte der Brüdergemeinden in Böhmen. Monatshefte d. Comenius-Gesellsch. XII, 1903, str. 110-1. Srv. č. 3477 a č. 3478.

3480. *Trapp Mauric*, Památky Jednoty Bratrské na Moravě. (1. Památky Bratrské v Ivančicích s vyobrazením: Panský dům v Ivančicích; Kalich Bratří Ivančických v Museu Brněnském; Koflík Bratří Ivančických v Museu Brněnském.) Pam. Arch. VI, 1865, str. 58-63. Viz Vlastivěda Moravská: Ivančice.

3481. *Brandl V.*, Domy Bratrské. (Obsah: 1. Zaznamenání věcí některých bratrských v domě zboru Brodského obnovené léta Páně 1601. 2. Inventář věcí obecních v domě bratrském ve Veliké, obnovený po bězích a po ohni při svatém Janu Křtiteli Páně. Léta 1605. 3. Rejstra zborů Ždánských, obnovená po velikonoci 1611.) Čas. Mat. Mor. XI, 1879, str. 150-75.

3482. *Franz Al.*, Altartischplatte der Mähr. Brüder im Franzens-Museum in Brünn. Kunstarcheol. Aufnahmen aus Mähren. Brünn, 1894, Tafel 13.

3483. Kalichy na střechách, viz č. 261.

d) Školství.

3484. *Kovaříček L. J.*, O činnosti jednoty českých bratří na poli kulturním. Paed. bibl. Urbánkova sv. CXIV, v Praze, 1886, 8°, str, 114. * Athenaeum IV, 1887, str. 67.

3485. *Zoubek F. J.*, Vychování v Jednotě bratrské. Česká Škola, Smíchov, 1880. Též otisk. Srv. č. další.

3486. *Týž*, Vychování a vyučování v Jednotě bratrské. Beseda učitelská, XV, v Praze 1883. Str. 1 3, 33-6, 66-8, 77-9, 93-5, 121-3, 133-4, 165-7, 177-80. Otisk v Praze, 1883, 8°, str. 23. — 2. vyd. v Ročence I, str. 23. Srv. Čas. Č. Mus. 1883, 408.

3487. *P. T.*, Škola Deventerská a Čeští Bratří. Blahověst, v Praze, 1851, str. 65-6.

3488. O škole v Soběslavi viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18028. Srv. č. 3415, 3490.

3489. *Vorel J.*, Bratrská škola ve Vel. Meziříčí na Moravě. Pam. Arch. VI, 1865, str. 274-5.

3490. *Ball Hermann*, Das Schulwesen der böhmischen Brüder. Mit einer Einleitung über ihre Geschichte, Berlin 1898, 8°, str. 2, 217. Obsah: I. Einleitung. Die geschichtliche Bedeutung der Unität der böhmischen Brüder. — II. Geschichte der böhmischen Brüder. 1. Von der Gründung der Unität bis zum Beginn der deutschen Reformation. 2. Von der deutschen Reformation bis zum Schmalkaldischen Kriege. 3. Die Brüder in Polen bis zum Consensus Sendomiriensis (1570). 4. Vom Schmalkaldischen Kriege bis zur Erteilung des Majestätsbriefes (1609). 5. Von der Erteilung des Majestätsbriefes bis zur Unterdrückung des Protestantismus in Böhmen und Mähren. 6. Der Niedergang der Unität in Polen bis zur Zerstörung von Lissa (1656). — III. Das Schulwesen der böhmischen Brüder. 1. Die häusliche und kirchliche Erziehung vor der Errichtung eigener Brüderschulen. 2. Rektoren und Lehrer aus den Brüderschulen. 3. Aufschwung seit Blahoslav. 4. Erziehung des Brüderadels und die Kralitzer Bibelübersetzung. 5. Die Brüderschulen in Böhmen und Mähren: A. Jungbunzlau. B. Eibenschitz. C. Prerau. D. Sobieslau. E. Die kleineren (31) Brüderschulen in Böhmen und Mähren. F. Prag. G. Auspitz. 6. Der Unterricht an den Brüderschulen: A. Die Disziplin. B. Die Schulbücher. 7. Die Massregeln gegen die protestantischen Schulen in Böhmen und Mähren. 8. Die Brüderschulen in Polen: A. Posen. B. Ostrorog. C. Kožminec. D. Wieruszow. E. Lobsenz. F. Barcin. G. Die kleineren Brüderschulen in Polen. H. Die Bestimmungen der gemeinschaftlichen Generalsynoden der böhmischen Brüder, Kalvinisten und Lutheraner über die evangelischen Schulen in Polen: I. Das gymnasium illustre in Lissa. a) Geschichte der Lissaer Schule bis auf Comenius. b) Comenius. (aa) Der lateinische Anfangsunterricht nach der Janua linguarum. bb) Der erste lateinische Anfangsunterricht nach dem Vestibulum. cc) Zehnmalige Durchnahme der Janua. dd) Das Lissaer Gymnasium, die gemeinsame höhere Schule für Brüder und Lutheraner. ee) Die Bestimmungen der Februarsynode von 1635 über das Lissaer Gymnasium. ff) Die leges illustris gymnasii Lesnensis. gg) Rektorat des Comenius. hh) Dramatische Aufführungen der Schüler.) c) Das Lissaer Gymnasium vom Jahre 1641 bis zu seinem Untergang (1656). Srv. č. 3415.

e) Kancionaly.

3491. *Nejedlý Zdeněk*, Poměr zpěvu husitského k hudbě předhusitské. Přednáška ve výr. schůzi Král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1904, 8°, str. 10. Otisk z Výroční zprávy. — Též německy: Das Verhältnis des hussitischen Gesanges zu der vorhussitischen Musik, Prag, 1904, 8°, str. 14. — Srv. *týž*, Dějiny zpěvu předhusitského, v Praze, 1904, 8°, str. VIII, 359.

3492. *Tieftrunk K.*, O básnické ceně kancionálů bratrských. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1877, str. 373-4. (Tři hlavní recense: Lukášova, Blahoslavova a Komenského. Z Blahoslavovy: Šamotulský a Ivančický.)

3493. *Jireček Jos.*, Hymnologia bohemica, Dějiny církevního básnictví českého až do XVIII. stol., v Praze, 1878, 4°, str. 98. 1. Doba nejstarší až do proměn husitských. 2. Pěsnotvorství za dob husitských. 3. Kněz Václav Miřínský a Jan Táborský z Klokotské Hory. 4. Kliment Bosák a jiní skladatelé podobojí. 5. Kancionály Jednoty Bratrské starších redakcí. 6. Kancionály Bratrské úpravy Blahoslavovy. 7. Kancionály podobojích po Miřínském. 8. Kancionál Habrovanský. 9. Kancionály katolické. 10. Kancionály luteránské. 11. Kancionál bratrský l. 1615. 12. Kancionál Bratrský úpravy Komenského. 13. Kancionály evangelické v exilium vydané. 14. Kancionály evangelické na Slovensku a v Slezsku. 15. Kancionály katolické po l. 1620. 16. Abecední přehled písní se zprávami o každé z nich. (Abh. Kön. Böhm. Gesell. d. Wiss. VI, 9. Bd. 1878.)

3494. *Jireček Jos.*, O Blahoslavově rejstříku původův písní v kancionále Bratrském (t. j. De novo cantionali Bohemico, Archiv Bratrský, IX, str. 318-41). Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss., 1877, str. 392. — Srv. *Šturm*, Rozsouzení (č. 3527), II, 72: »Písní duchovních některých, jichž se od vší Jednoty užívalo, registřík, v němž se pokládá, od koho by která složena aneb udělána byla.« Viz č. další. — Srv. Naučení mládencům 1582, č. 3451.

3495. *Kleych V.*, Rejstřík starých písní bratrských. Nově vyd. Urban, Berlín, 1765, 16°, 8 str. Přidáno k některým exemplářům *Lasitského*, Historie Jednoty Českobratrské č. 3304. — Srv. 1. Z pozůstalosti Šafaříkovy rukopis v bibliothece Musea Král. Českého, sign. III. A. 30: Rejstřík písní bratrských (viz č. předchozí, opis Blahosl. rejstříku); 2. Z pozůstalosti Palackého v téže bibliothece, sign. I. E. 51: O písních bratrských, podl. 4°, l. 62. — Viz též: Rejstřík starých písní. Hlasy ze Siona, 1864, str. 21, 42. — Srv. č. předchozí.

3496. *Blahoslav Jan*, Regule a naučení potřebná kantorům a i písní skladatelům.

Viz též Musika, nové vydání *Ot. Hostinského*, Rozpravy České Akademie I. třída, ročník V, č. 1, v Praze, 1896, str. LIX-LXXXIV.

3497. *Nebeský V.*, Písně bratra Jana Augusty, kteréž dělal ve vězení. Čas. Č. Mus. 1845, str. 595-604. Viz dále v literatuře o J. Augustovi.

3498. *Komenský J. A.*, Rada k obnově kancionálu bratrského. (Rukopis bibl. Musea král. Českého, sign. IV. D. 18), 4°, l. 45, s přípisky Mikuláše Drabika. Incipit rukou Komenského: Annotata haec sub autumnum anni 1633. Dá-li nám Bůh vysvobození a církve zase v národu a jazyku našem vzdělávány býti míti budou, radím k obnově kancionálu a ne aby se tento zase tiskl. Příčiny toho tyto jsou... Přišlo-li by tedy k obnovení takovému kancionálu tohoto, muselo by toto šestero při tom na pozoru a snad za regule býti... Explicit: Protož sem do tohoto k tomu přistrojeného exempláře oprávky své zapisoval, toto napřed poznamenání učinil, pro zprávu těm, kteříž by někdy snad (za vůlí Boží a Jednoty) do té práce dáti se měli. Bůh požehnej, aby k čemukoli dobrému i tato myšlení posloužila. Amen. — Přídavek: Písně některé nábožné, potřebně z Německých neb Polských pod České rytmy uvedené a naše některé staré předělané od J. A. C. — Srv. *Jireček*, Hymnologie, č. 3493, stať 12. — Viz též: Comenius als Herausgeber des Gesangbuches der Brüdergemeinde von 1661. Böhmisch-Mährische Blätter, 1898, č. 19-20, str. 15 a d. Srv. Monatshefte d. Comenius-Ges. X, 1901, str. 124. — Komenského kancional viz dále č. 3549.

3499. *(Elsner Joh. G.)*, Versuch einer unpartheyischen Liederprüfung, darin allerei alte und neue geistliche Lieder geprüfet, geändert und verbessert werden, nebst Anhang vom erdichteten Habacuc, von *Christiano Hymnophilo*, s. l. a., 8°, 8 archů. — Srv. *týž*, Die Gesänge der Böhmischen Brüder. Böhmische Brüder, č. 3432, 1754, str. 37 a d.

3500. *Wackernagel K.*, Lieder der Böhmischen Brüder. Das deutsche Kirchenlied von Martin Luther bis auf Nicolaus Herman und Ambrosius Blaurer. Stuttgart, 1841, 8°, III. Obsah: Michael Weisse, 245-309. Johann Horn, 310-319; Kirchengesang der böhm. Brüder, 4°, 1566, 320-30. — *Wackernagel*, Das deutsche Kirchenlied von der ält. Zeit bis zu Anfang des XVII. Jahrh. III. Band, Leipzig, 1870 (No. 255-417: Das Gesangbuch Weises; 418-45: Das Joh. Horns). — *Týž*, Das deutsche Kirchenlied, IV. Band, Leipzig, 1874: No. 492-666, Lieder aus den »Kirchengesängen« 1566.

3501. *Konrád K.*, Dějiny posvátného zpěvu staročeského, v Praze, I, 1881, 8°, str. 215, 23; II. 1. Od XV. věku do zrušení literátských bratrstev. V Praze, 1893, 8°, str. XIX, 499, přílohy.

3502. *Wolkan R.*, Das deutsche Kirchenlied der böhmischen Brüder im XVI. Jahrhunderte. Praha, 1891, 12°, str. V, 178. Na str. 52 4 abecední seznam skladatelů; str. 105-78 abecední seznam písní čes. bratří. — Srv. *týž*, Das Kirchenlied der Böhmischen Brüder, Böhmens Antheil an der deutschen Literatur des XVI. Jahrh., III. Theil, Prag, 1894, str. 245-56. — Zprávy další o německých sbírkách písní bratrských čerpáme ze studií Wolkanových.

3504. *Müller J.*, Dictionary of Hymnology, edited by J. Julian, London, 1892, 8°. (Mimo jiné o kancionálech česko-bratrských.) Srv. Monatshefte d. Comenius-Gesellschaft III, 1894, str. 100-1: Deutsche und tschechische Gesangbücher der böhmischen Brüder.

3504. *Jireček Jos.*, Kancionál bratrský. Čas. Č. Mus. 1862, I, str. 24-51. — Viz též: *Jireček J.*, Přídavek k článku »Kancionál bratrský« (Ant. Gindely) ibid. I, str. 95-6.

3505. Písně chval Božích, v Mladé Boleslavi, 1505 (?). V bibl. Musea král. Č. vyd. r. 1501 sign. 25. F. 3. Srv. *Hanka* č. 3263; *Patera* č. 3263; *Jireček* č. 3504.

3506. Kniha zpěvův a chval božských, v Litomyšli, 1519 (1520). Viz *Jireček* č. 3504.

3507. Kancionál Habrovanských bratří, 1530, viz *Jireček* č. 3493, stať 8.

3508. *(Weisse Michael)*, Ein New Geseng buchlen, 1531. Konec: Gedruckt zum Jungen Buntzel inn Behmen, durch Georgen Wylmschwerer imm Jar 1531, am zwelften tag des Mertzen vollendet, 8°. Dedikace: Der Deutschen Gemein Gotes und Christlichen brüderschaft zu Lantzkron und zur Füllneck. Viz *Mützell*, Geistl. Lieder, str. 1105; Blätter für Hymnologie VII. 1884, str. 109 a d.; *Wolkan* č. 3502, I, str. 8.

3509. Ein hübsch new Gesangbuch, darinnen begrieffen die Kirchen ordnung unnd geseng, die zur Lantskron und Fulneck inn Behem von der Christlichen Bruderschaft den Picarden, die biss hero für unchristlich und Ketzer gehalten, gebraucht und teglich Gott zu ehren gesungen werden. Konec. Gedruckt zu Ulm bei Haas Varnier, 1538.

3510. Das Picardisch Gesangbüch, oder Kirchenordnung der Christlichen Brüderschaft Picarden genant, darinn die gantze summ des Newen Testaments begriffen, auffs new corrigiert, und etwa gebessert, wie mans im Register und am 36, 34, 40, 64, 66 etc. blat sieht. Konec: Gedruckt inn Ulm inn Schwaben, durch Hansen Zurel, 1539.

3511. *(Weisse Michael)*, Ein hübsch new Christenlich gesangbüch, darinnen be-

griffen die Kirchenordnung und Geseng, de nicht allayn etwann zur Landskron und Fulneck inn Behem, von den christenlichen Brüderschaft den Biccarden, sonder yetz und auch an allen orten, da die warheit Jesu Christi klar, lauter und rain verkündigt und gepredigt würt, von den Christglaubigen gebraucht, und täglich Gott dem allerhöchsten zu eeren gesungen werden . . . Auffs new ubersehen, fleyssig corrigiert und mit etlichen güten neuwen und Christenlichen Gsengen gebesseret und gemeret, 1539. Konec: Getruckt und volendet im Ulm, durch Hansen Varnier, den 18. tag Augustus, des 1539. Jars.

3512. Ein hübsch Christlich gesang buchlen, darinnen kirchen ordnung und gesenge so jetz und in aller orten, da die warheit Ihesu Christi klar, lauter und rein verkündiget und gepredigt wird, von den Christgleubigen gebraucht und teglich Got dem höchsten zu ehren gesungen werden . . . 1541. Konec: Gedruckt inn Ulm, durch Hansen Zurel in verlegung Jacobs Grüner.

3513. Písně chval božských. Písně duchovní evangelistské, znovu přehlédnuté, zpravené a shromážděné, i také mnohé v nově složené z gruntu a základu písem svatých. Ke cti a chvále samého jediného věčného Boha v Trojici blažené, Jan Roh s pomocníky svými 1541. — Na konec: Léta od nar. Syna Božího 1541 vytištěn a dokonán tento kancionál tu sobotu po sv. Martinu v Starém Městě Pražském skrze mne Pavla Severina z Kapí Hory, měštěnína téhož města, 4°. Srv. dvě čísla další.

3514. Písně chval božských (Kancional menší), v Litomyšli, 1542, 8°.

3515. Ein Gesangbuch der Brüder inn Behemen und Merherrn, die man auss hass und neyd Pickharden, Waldenses etc. nennet. Von jnen auff ein newes (sonderlich vom Sacrament des Nachtmals) gebessert und etliche schöne newe Geseng hintzu gethan. 1544. Konec: Gedruckt zu Nürnberg durch Johann Günther, 1544. (Důležitá předmluva vydavatele, bratra *Jana Roha-Horn*, o poměru ke zpěvníkům M. Weisse.) — Téhož roku dvojí ještě vydání, rovněž v Norimberce: 1. Durch Joh. v. Berg und Ulrich Newber; 2. Durch Paul Kauffmann.

3516. Písně duchovní evangelitské . . ., v Prostějově, 1546, 4°. Srv. č. 3513.

3517. Písně duchovní evangelistské, opět znovu přehlédnuté, zpravené a shromážděné, i také mnohé v nově složené, z gruntu a základu písem svatých. Ke cti a k chvále samého jediného věčného Boha v Trojici blahoslavené. Také ku pomoci a k službě i ku potěšení v pravém křesťanském náboženství všech věrných milujících i národ i jazyk český, s. l. (v Prostějově), 1548, 4°.

3518. O polských vydáních Kancionalu bratrského viz oddělení: Jednota Bratrská v Polsku (Církevní dějiny VII, 7). Srv. *Bidlo*, Jednota Bratrská v prvním vyhnanství, v Praze, 3304.

3519. Ein Gesangebuch der Brüder inn Behemen und Merherrn, die man aus hass und neyd, Pickharden, Waldenses etc. Von jnen auff ein newes (sonderlich vom Sacrament des Nachtmalss) gebessert, und etliche schöne newe Geseng hinzu Gethan. Na konci: Gedruckt zu Nürnberg durch Johann von Berg und Ulrich Newber, 1560. Srv. č. 3522.

3520. Piesně chval božských. Písně duchovní evangelistské, opět znovu přehlédnuté, zpravené, a shromážděné: i také mnohé v nově složené z gruntu a základu písem svatých. Ke cti a k chvále samého jediného věčného Boha, v Trojici blahoslavené. Také ku pomoci a k službě i ku potěšení v pravém křesťanském náboženství všech věrných milujících i národ i jazyk český, Léta Páně 1561. — Na konci: L. 1561 dne 7. m. června vytištěn a dokonán jest tento kancionál od Alexandra Oujezdského . . v Šamotulách. Na konci předmluvy: Starší a kněží Jednoty Bratrské, čistého evangelium v Čechách, v Moravě a v Polště kazatelé. — Proti němu: *Martin Žatecký*, Psaní k jednomu Bratru z počtu těch, jež Valdenskými neb Pikharty nazývají. Archiv Bratrský IX, str. 368-407. Obsah polemiky celé *Jireček*, č. 3504, str. 42-3. — Srv. vyd. 1576, č. 3527.

3521. Ein Gesangebuch der Brüder in Behemen unnd Merherrn . . . Nürnberg, 1561.

3522. Ein Gesangbuch der Brüder inn Behemen und Merherrn, die man auss hass und neyd, Pickharden, Waldenses etc. nennet. Von inen auff ein newes (sonderlich vom Sacrament des Nachtmals) gebessert und etliche schöne newe Geseng hinzu gethan. Nürnberg, 1564. Srv. č. 3519.

3523. Kirchengeseng, darinnen die Heubtartickel des Christlichen glaubens kurz gefasset und ausgeleget sind; jetzt vom newen durchsehen, gemehret und der Röm. Kei. Maiestat, in unterthenigsten Demut zugeschrieben. A. D. 1566. Geistliche Lieder, dere etliche von alters her in der Kirchen eintrechtiglich gebraucht, und etliche zu unser zeit, von erleuchteten, fromen Christen und Gottseligen Lerern new zugericht sind, nach ordnung der Jarzal. S důležitou dedikací, viz o ní *Wolkan*, č. 3502, I, str. 44-8.

3524. Gesangebuch der Brüder in Behem und Mehrern, die man sonst Picarden und Waldenser nenet. Itzt auffs new ubersehen, Nürnberg, Ulrich Neuber, 1570.

3525. Písně duchovní evangelistské z gruntu a základu písem Svatých složené,

kteréž v velikém kancionálu jsou, nyní z novu přehlédnuté a opravené, s. l. 1572, 8°.

3526. Gesangebuch der Brüder in Behem . . ., Nürnberg, 1575. Srv. č. 3524.

3527. Písně duchovní evangelistské, zpravené a shromážděné, i také mnohé v nově složené z gruntu a základu písem svatých. Ke cti a k chvále samého jediného věčného Boha v Trojici blahoslavené. Také ku pomoci a k službě i ku potěšení v pravém křesťanském náboženství všech věrných, milujících i národ i jazyk český, v Ivančicích, 1576, 4° (s vyobrazením Husovým), s vyobrazeními a erby pánů, kteří přispěli na vydání. Viz popis *Jireček*, č. 3504, str. 45. — Srv. vydání Šamotulské 1561, č. 3520. — — Proti kancionalu: *Šturm V.*, Rozsouzení a bedlivé uvážení velikého kancionálu, od bratří Valdenských, jinák Boleslavských, sepsaného a léta Páně 1576 vytisknutého, z čehož každý porozuměti může, co by o tom kancionálu smejšleti měl. Vytištěno v Starém Městě Pražském, u Buriana Waldy, 1588, 4°, str. 24, 205, 3, 202, 11. Z obsahu: Druhý důvod: Že Bratři mnohé písně v svém kancionálu mají pyšné. 2. Bratři sami sebe i svůj lid chválí. 3. Bratři všecky jiné potupují a odsuzují. 4. Jak nevážně Bratři o jiných mluví. 5. Všetečnost Bratří v čem záleží. 6. Že Bratři žádných kněží řádných nemají. 7. Každé množství lidu vůdce svého míti musí. 8. Michalec, první vůdce sekty boleslavské. 9. Původ Jednoty Bratrské. 10. Z vyznání Michalcova čemu se porozuměti může. 11. Michalcova neupřímnost i nerozum. 12. O jednání Bratrském v království Polském. 13. Co jest dveřmi vjití do Ovčince ovcí. 14. Co Bratří od církve svaté berou. 15. Bratři v svých písních jsou v učení nestálí. 16. O církvi S. nestále Bratři zpívají. 17. O trojici S. nestálé písně mají. 18. O svátostech v učení svém nestálí jsou. 19. Bratří mají písně bouřlivé. 20. Králům a Pánům Bratří hrozí. Třetí důvod: 1. V čem Bratři Pána Boha všemohúcího v pravdě nectí. 2. Bratři písně svých předkův proměnili. 3. M. Jan Hus které písně složil a Bratři je sfalšovali. 4. Katolické písně také Bratři proměnili. 5. Prósu církevní o Božím Těle divně proměnili. 6. Kdo jest složil tu prósu o Božím Těle, a co ona v sobě obsahuje. 7. Co se o tom Kancionálu smejšleti má. 8. Že krom církve není spasení. 9. Pěkné napomenutí k starším Bratřím učiněné. — Bratří odpověděli: Obrana mírná a slušná kancionálu bratrského, kterýž D. Václav Šturm neprávě zhaněl. Vydaná Léta Páně (v Litomyšli), 1588, 4°, str. 189. — Proti: *Wytolid Poskok*, Koule Danielova, kterouž podává Draku Pikhartskému, jinak Valdenskému, (v Litomyšli), 1589, 4°, str. 12. (»Proč té obrany ti, kteří ji svařili, svými jmény nepodepsali?«) — *Sturmova* replika: Odpověď slušná a důvodná na velmi hanlivou a rouhavou obranu kancionálu bratrského (v Litomyšli), 1590, str. 16, 265, 10.

3528. Písně duchovní evangelistské . . ., v Králicích, 1577, 4°. Srv. č. 3531.

3529. Kancionálek malý, aneb ruční písničky ke všelikým časům, příhodám i případkům přináležející, v této malé formě vydány buďto pro chudé, kteří celého kancionálu míti nemohou, aneb i pro pocestné, kteří se rádi zpěvem obírají, aby, poněvadž velkého nositi nemohou, tento malý měli. Vydaný od Jednoty Bratrské v Čechách i v Moravě se zdržující, (v Králicích) 1579, 16°.

3530. Kirchengesäng der reformirten Kirchen der Brüder in Böhm. unnd Mähren, Darinnen die Hauptartickel Christlichen Glaubens kurtz gefasst und aussgeleget sind, 1580.

3531. Písně evangelistské . . ., v Králicích, 1581, 4°. Srv. č. 3528.

3532. Písně duchovní evangelistské opět znovu přehlédnuté, zpravené a shromážděné, i také mnohé v nově složené z gruntu a základu písem svatých ke cti a k chvále samého jediného věčného Boha v Trojici blahoslavené, také ku pomoci a k službě i ku potěšení v pravém křesťanském náboženství všech věrných milujících i národ i jazyk český, s. l. (v Králicích), Anno Domini 1583, 4°.

3533. Gesangbuch der Brüder in Behemen und Merherrn, die man aus hass unnd neid Pickharden, Waldenses etc. nennet, von ihnen auf ein newes, sonderlich vom Sacrament des Nachtmahls gebessert, und etliche schöne newe Gesäng hinzugethan, Nürnberg 1583.

3534. Gesangebuch der Brüder in Behemen und Merhern, 1585. Na konci: Gedruckt zu Nürnberg, durch Katharinam Gerlachin, und Johanns vom Berg Erben.

3535. Gesangbuch der Brüder in Behemen und Merherrn . . . 1590. Konec: Gedruckt zu Nürnberg, durch Katharinam Gerlachin.

3536. Písně duchovní evangelistské . . ., v Králicích, 1594, 4°. Srv. č. 3531.

3537. Gesangbuch der Brüder in Behemen und Merherrn . . ., Nürnberg, 1594, č. 3535.

3538. Brüdergesangbuch . . ., Gedruckt zu Nürnberg, durch Alexander Philip Dieterich, 1596.

3539. Písně duchovní evangelistské . . ., v Králicích, 1597, 4°. Srv. č. 3536.

3540. Gesangbuch der Brüder in Behem und Mehren . . ., Nürnberg, 1598.

3541. Písně duchovní evangelistské, opět znovu přehlédnuté i také mnohé v nově složené . . . atd., v Králicích, 1598, fol. — Téhož roku, ibid., vyd. 8°.

3542. Kancional aneb písně výroční chval Božských, kteréž se při všech slavnostech celého roku v církvi Boží od věrných křesťanů zpívají. 1609, v Starém městě Pražském. Na konci předmluvy: Starší a kněží Jednoty Bratrské . . .

3543. Gesangbuch der Brüder inn Behemen und Merherrn, die man auss hass und neyd Pickharden, Waldenses, etc. nennet, von inen auff ein newes (sonderlich vom Sacrament des Nachtmals) gebessert, und etliche schöne newe Geseng hinzu gethan. Nürnberg, 1611. Konec: Gedruckt zu Nürnberg durch Paulum Kauffmann.

3544. Písně duchovní evangelistské, z písem svatých a v nich zavřeného Božího učení složené, z příčin hodných opět bedlivě přehlednuté, a jakož předné ke cti a chvále Boha v Trojici blahoslavené, tak potom k spasitedlnému církví Jezukristových v národu českém, i jiných jazyku českému rozumějících, u víře Boží vzdělání a utvrzení vydané, (v Králicích), 1615, fol.

3545. Žalmové, to jest Zpěvové svatého Davida, kterýchž církev svatá, stará i nová, při službách Božích, vůbec i obzvláštně, vždycky s mnohým prospěchem spasitedlným užívala, v rytmy české k zpívání, v Jednotě Bratrské složení i vytištění, nyní pak k Kancionálu písní svatých pro rozšíření cti a slávy Boží a vzdělání pravého křesťanského náboženství připojení. Léta Páně (v Králicích), 1615, fol. Zvláště vydáno.

3546. Písně duchovní evangelistské, z písem svatých a v nich zavřeného Božího učení složené, z příčin hodných opět bedlivě přehlédnuté, v Králicích, 1618. Zároveň: Žalmové Davida svatého, v rytmy a zpěvy pobožně sformulovaní. 4°.

3547. Nové písně některé k vezdejšímu jich užívání a v ochranu boží se poroučení, v Lešně, 1631, 12°.

3548. *Komenský J. A.*, Písně některé nábožné, potřebně z Německých neb Polských pod České rytmy svedené a naše některé staré předělané, 1633. Viz č. 3498 a č. další.

3549. (*Komenský J. A.*), Kancionál, to jest, kniha žalmů a písní duchovních, k chvále Boží a spasitedlnému věřících vzdělání i dávno prvé, i v nově teď jazykem českým složených, a nyní spolu vydaných, v Amsterodámě, u Kristofa Kunrada, Léta 1659, 16°, 14 l., str. 750. V předmluvě úvahy: 1. Co to jest zpěv aneb zpívání, a kde se to mezi lidmi vzalo a k čemu posavád užívalo? 2. O původu zpěvů svatých v církvi, zejména Izraelské, řecké, latinské etc. 3. O zpěvích církve české, jak to i u nás šlo, až do přítomného tohoto zpěvů českých vydání; proč se to stalo a proč v takové formě. (Podává se tu přehled sbírek písní českých, zejména českých i německých vydání kancionalů Bratrských.) 4. Naposledy regule jisté položím, čeho šetřiti, aby zpívání naše Bohu chválu, duchu našemu rozveselení, církvi pak spasitedlné vzdělání neomylně přinášelo. (Zajímavé pokyny o theorii hudby a zpěvu.)

3550. *Liberda Jan*, Harfa nová na hoře Sion znějící, v Laubně, 1732, 16°, str. 166. — Znova s přídavkem některých písní ku probuzení a vzdělání věřících duší. — Dedikace: Vyvoleným, sem i tam rozptýleným, však ale skrze neproměnitedlné evangelium v Jednotu Ducha přivedeným milým posluchačům i bratřím českého národu, . . . jakož také horlivým, Krista i jeho svaté slovo milujícím mužům, ženám, mládencům i pannám knížetství Slezského . . . (Bohužel autor málo čerpal ze starých bratrských kancionálů a překládal z němčiny, udávaje skoro při každé písni německý začátek.) — O vydáních kancionálův evangelických, do nichž čerpali vydavatelé z kancionálů bratrských, viz *Jireček* č. 3493.

3551. Kancionál, to jest, kniha žalmův i písní duchovních. L. 1753 a 1754 od *Jana Theofila Elsnera* vydaná, u Kr. L. Kunsta v Berlíně tištěná, 8°, str. 900. Srv. č. 3499. — Nové vydání č. další.

3552. Kancionál, t. j. kniha zpěvů duchovních, k užívání v církvích Bratrských z německého jazyka do českého přeložený. V Berlíně, 1789, 8°, str. 819. Srv. č. předchozí. — V Berlíně a Vratislavě, 1791, 16°.

3553. Kancional t. j. Kniha žalmů a písní od Bratří českých vydaný, na Horách Kutných, 1815, 16°, str. 876, (74); v Vratislavě, 1823, 16°, str. (54), 830; Hiršberk, 1850.

3554. *Zahn Joh.*, Die geistlichen Lieder der Brüder in Böhmen, Mähren und Polen, in einer Auswahl, für eine Singstimme mit Begleitung des Harmoniums oder des Klaviers. Nürnberg, 1875.

D. Vznik Jednoty.

3555. *Keller L.*, Die böhmischen Brüder und ihre Vorläufer. Monatshefte d. Comenius-Ges. 1894. Viz č. 3384.

3556. O Puowodu Cierkwe swate, w prawdě swattosti gegie, a teež y o Puowodu Cierkwe zlostnikuow, a přitom o Puowodu sluh y vduo obogie cierkwe, A tak y o ginych wiecech Spis tento včiněn gest we gménu páně amen. Na 2. listě: Počina se předmluva. Na 3. l.: O Puowodu cierkwe Swatee. Na rubu 7. listu (archu E): Skonawa se wyznanie wiery

o cierkwi. Na 8. l.: Przedmluva o zlosti sluh cierkwe. Na rubu: O Puowodu g dnoty bratrske předmluva. — Na konci: To až potud buď o Puowodu gednota Bratrske y řadu kněžskeho přinij. Letha 1522, 4°, A-K (po 8 l.), L (6 l.). Viz *Patera* č. 3263, č. 210. — — Nově vydáno v Královci 1761 (1762) s tímto názvem: O puowodu Cierkwie swate, wprawdě swattosti gegie. A též y o Puowodu Cierkwe zlostnikuow. A přitom o Puowodu sluh y uduo obogie cierkwe Atak y o ginych wiecech Spis tento učiňen gest wegmenu páňe, amen 1522. — Niny Wnowe spis tento Bez prumněni w celosty gak od předků zebsani Bil spomoci Boži sem přetisk naút dal nakladem mym k potesseni oztatkům Bratřim Cezkim ochúzenim a pocizich krainach roz ptilenim Bohú však. Wěrnym a milim do rúkaúch podawam přetis knúti wpanowani. Mozkewskim 1761. 16°, str. 252. Konec: Witlačeno w Kralowci 1762, u Jana Fridricha Driste. Na str. 220-52 líčí vydavatel *Jan Schlerka (Šlerka)*, řemenář, svoje neblahé zkušenosti, při snaze o vzkříšení pravé staré Jednoty Bratrské ve Slezsku atd.: . . . »Vidělo se mne málo poznamenat, kdo by rád věděl. neb už v Čechách v zapomenutí velmi ta Jednota česká aneb moravská přišla . . . (o sborech bratrských, zvláště v Boleslavi, v Litomyšli)... Datum wslawnem panowani. Možkewskim dne 22. Februari 1762. Na břehu Morskem sebsano mau wlasny rúkou Jan Schlerká«. — Srv. č. další.

3557. Eyn kurtz unterricht von dem ursprunck der Bruder yn Behmen, und desselben ursach, daryn sie auch beweysen, das sie nicht aus der Waldenser oder Pickarten rotten kommen, wie sie danne aus neyt und bossheyt des widerchrists und seynes anhangs mit derer namen felschlich bekleydet gewest. Gesant auff den lanttag ken Praga. Ende ym iar 1525 fur den lanttag zu Prag auff Pauli bekerung. Gedruckt yn der Churfurstlichen Stat Zwickaw durch Jorg Gastel ym 1525, 4°. — Viz literaturu při r. 1525.

3558. Zpráva o počátcích Jednoty (před r. 1471). Viz *P. J. Šafaříka* studie o Petru Chelčickém, č. 3240, příl. č. 9.

3559. Historie Církevní Jednoty Bratrské. Cod. ms. Bibl. Aug. discalceat. Prag. ad Wenc. Viz *Riegger*, Arch Gesch. Stat. Böhm. (Bibl. Č. Hist. II. č. 189.) II. 1793, str. 657. Srv. č. 3240, 3295.

3560. O původu Jednoty Bratrské, viz Dekrety Jednoty Bratrské, Bibl. Č. Hist. II, č. 192.

3561. *Jafet*, O původu Jednoty Bratrské historia. Viz č. 3240, příl. č. 19, 20.

3562. Krátkej spis o jednotě Bratří Valdenských, jestliže z Boha jest, sebraný z knihy vysoce učeného muže doktora Václava Šturma z Teyna Dobrohostova 1585, viz č. 3296. Srv. č. 3527.

3563. *Camerarius*, De origine ecclesiarum Bohemiae, 1605, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1434.

3564. *Oswald*, Origo Fratrum Bohemorum, 1718. viz č. 2792.

3565. Exposition de l'origine des Frères des Bohême et de Moravie, 1752, viz č. 3319.

3566. *Lockner*, Entstehung und erste Schicksale der Brüdergemeinde in Böhmen u. Mähren. Nürnberg 1832, viz č. 3330.

3567. O původu Jednoty bratrské. Světozor, 1861, str. 346-51. Viz *Jafet*, č. 3300.

3568. *Gillett*, Taborites and the Germ of the Moravian Church. Amer. Presb. Rev. 1864 Otisk.

3569. *Frind Ant.*, Kirchengeschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 8751), II. díl.

3570. *Brenkam Daniel*, Notes on the Origin and Episcopate of the Bohemian Brethren, London 1867, 8°.

3571. Upomínka na první březen. Hlasy ze Siona 1869, str. 39, 47.

3572. *Schulz Ferd.*, Vznik jednoty českých bratří, viz č. 3353.

3573. *Krummel*, Die Entstehung der Brüdergemeinde, 1871, viz č. 296.

3574. *Denis E.*, Les origines de l'unité des frères bohèmes, Angers, 1885, 8°, str. 71. *Goll*: Revue historique XXXIII, str. 383; Athenaeum IV, 1887, str. 99.

3575. *Charvériat E.*, L'origine de Frères Bohêmes, 1886, viz č. 3373.

3576. *Winter Z.*, Čeští bratři, 1895, viz č. 286.

3577. *Thudickum*, Gründung der Böhmischen Brüder-Unität, 1903, viz Bibl. Č. Hist. III, č. 204.

Kniha XV. Kralování Jiřího z Poděbrad (1457-71).

A. Prameny.

1. České.

3578. Cancellaria regis Georgii viz Bibl. Č. Hist., II, č. 1728 (formuláře). Srv. Pam. Arch. IX, 1874, str. 240. — *Markgraf H.*, Die »Kanzlei« des Königs Georg von Böhmen. N. Laus. Magazin XLVII, 214. Otisk, s. a., v. 8°, str. 26. Viz též č. 3583.

3579. Copiarium neb Diplomatarium z Jiřího krále snešené, v němž jsou zčeštěné

bully papežské, listy císařské a královské, mimo původně české listy na počet 100, mezi nimiž provolání na vojnu za Jiřího a řád jeho vojenský památné jsou. Tento vážný Codex literarum, jakž jej *Balbín* nazývá, chová se v knihovně Lobkovické v Praze. Jiný podrobný u p. hrab. Fr. Šternberka. *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 462. Srv. *Čelakovský Jar.*, Bibl. Č. Hist. III, č. 41, I.

3580. *Sedláček Aug*, Reste des Regierungsarchives unter König Georg. Die altböhmischen Bestände des Oelsnischen Archivs. Sitz. Ber. K. Böhm. Ges. Wiss., 1887, str. 67. Viz o historii bibliotheky Olešnické, založené od Jiřího z Poděbrad, Bibl. Č. Hist. I, č. 4033. Viz č. 3588 a *Emler*, Archiv Český (Bibl. Č. Hist. II, č. 193), díl XIV, XV.

3581. Archiv knížete Viktorina, syna Jiřího Poděbradského, viz *Šrámek*, Bibl. Č. Hist. I, č. 3909.

3582 *Palacký Fr.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte Böhmens und seiner Nachbarländer im Zeitalter Georgs von Podiebrad 1450-71. Fontes Rer. Austriac. XX, Wien, 1860, 8°, str. XVI, 665. Viz č. 2760.

3583. Öffentliche Akten und Correspondenzen für und gegen König Georg, als Beitrag zu der bisher bekannten Kanzlei und den Briefcopiarien aus verschiedenen gleichzeitigen Handschriften gesammelt (auch in Raygern sind viele). Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch. Mährens (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 20.

3584. Landtagsakten Böhmens (Acta publica) von 1434-1500. Viz *D'Elvert*, ibid., str. 20. Viz č. 3586.

3585. Akta veřejná i sněmovní v království českém 1466-500. Archiv Český V, 1862, str. 362 517.

3586. *Kameníček*, Jednání sněmovní viz Bibl. Č. Hist. II, č. 846.

3587. *Emler Jos.*, Zlomek register zápisů markrabství moravského z r. 1459. Archiv Český VII, 1887, str. 569-604.

3588. Zápisy knížat Minsterberských v Olešnici, 1454 89. Archiv Český I, 1840, str. 297-319.

3589. Dopisy Zvíkovské 1458-77. Archiv Český I, 1840, str. 227-44.

3590. Multae literae ad historiam Georgii de Podiebrad spectantes. Viz *Dudík*, Archive in Galizien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4227), str. 61, č. 423 (bibliotheka Jagellonská v Krakově).

3591. Přehled pramenů k dějinám Jiřího z Poděbrad (zevrubné výčty viz na příslušných místech): *Jordan Max*, Das Königthum Georg's von Poděbrad, 1861 (č. 3660). Beilage N. I. Breslauisches. A. Peter Eschenloer. B. Ueber die Behandlung der Ketzer. C. Matthias konig zue hungern schreb dem bobist von Girsik's cronunge und eyde (7. Aug. 1458). D. E. Brief Peter Eschenloer's an Joh. Frauenburg (1471). F. Römische Rechtsschlüsse über den Bann gegen König Georg vom Jahre 1466. G. Tractatus M. Nicolai Tympelfeldt contra Georgium Podibrat assertum regem Bohemiae a. D. 1459 die visit. Mariae. H. Rede der Breslauischen Botschafter vor König Georg in Prag (1460). J. König Georg's Frevelregister. (Oratio facta per d. Joh. Kiczingk procuratorem civit. Wratisl. coram papa. 2. Oratio facta coram papa Pio II....) — Beilage N. II. Rosenplütisches. A. Tes Turcken Vassnachtspil. B. Von den Turcken. C. Von hertzog Ludwig von Beyern. D Von der Hussenflucht. E. Ein Spruch von Beheim. — Beilage N. III. Sächsisch-böhmisch-ungarisches. A. Sächsischer Rathschlag vom Jahre 1455 zur Beilegung der böhmisch-sächsischen Irrungen. B. Kurfürst Friedrich von Sachsen an Marino di Fregeno, päbstlichen Nuntius und Collector (1458). C. Antwort Marino's de Fregeno an Kurf. Friedrich (1458). D. Marinus de Fregeno Calisto unico Christi vicario ac dignissimo Petri successori (1458). E Schreiben Heinrich's Burggrafen zu Meissen an Rector und Doctoren der Universität Leipzig. F. Denkschrift sämtlicher sächsischer Herren über den Türkenkrieg, den Process der Curie gegen den König von Böhmen und die Teiding des deutschen Ordens mit dem Könige von Polen. G. 1. Bruchstück eines Anbringens Sächsischer Seits an den Papst. G. 2. Verwahrungsschreiben der Herzöge zu Sachsen an Pabst Paul II. H. Rudolf, Bisch. v. Breslau, an die Gebrüder Herz. Ernst und Albrecht zu S., d. d. Bresl. Mittw. p. Joh. Bapt. 1470 J. Der Herzöge Antwort darauf, d. d. Dresden, am Freitage Margareth. virg. 1470. K. Ein Brief des H. Mates Slick von Lazan, H. zur Weissenkirchen etc. an Hrz. Ernst d. d. Ellbogen, Sonnabend nach Margar. a. d. 1470. L. Ein zweiter Brief des Bisch. zu Breslau an die Herz. v. S., Antwort auf die Vertheidigung des Hz. Ernst. M. Ein Brief des Bisch. v. Ferrara, aus Iglau, an Hz. Albrecht von Sachsen (1470). N. Die beiden Herzöge von Sachsen an König Matias s. d. (1470 oder 71). O. Schreiben des Bischof's Rudolf von Breslau an Dietrich, Bischof zu Meissen, über das zu beobachtende Verhalten gegen die Böhmen (1470). P. Aus einem Briefe Jakob's von Dambno an Hans von Mergentall (1471). — Beilage N. IV. Böhmich-Römisches. A. Brief des Joh. von Capistrano an einen böhmischen Baron (Ulrich von Rosenberg). B. Georgius de Poděbrad et concilium regni Bohemiae Johanni de Capistrano (1452). C. Epistola Hillarii decani ad Joh. Rokyczanam. D. Utraquistische Hymne auf Joh. Hus. E. Rythmi de haeresi Bohemorum. F. Hymnus in profligatione Victorini Bohemi, nephandi Hirsici primo-

geniti. G. Hymnus in processione victoriae de Turcis et Bohemis confligatis. H. Aus Pabst Paul II. Indulgenz-Bulle zum Kreuzzuge gegen Georg von Poděbrad (1468). J. Formel der Kreuzweihe gegen Böhmen. K. Disputatio baronum Bohemiae: Zdenkonis de Sternberg, Wilhelmi de Rabie, Johannis de Schwanberg et Johannis Rabensteinii de bello contra regem Georgium 1467 moto, scripta a Joh. de Rabenstein a. 1469. L. Acris epistola adversus Matthiam regem a baronibus regni Bohemiae (1469). M. Georgius rex Episcopo Olomucensi Prothasio (1467). N. De dieta celebrata in Montibus Cuthnis, Ascens. Dom. 1471, epistola. O. Oldřich Kalenice z Kalenic a na Škvořeticích tento list jest složil (Offener Brief des Satans an Leo von Rožmital, den Schwager des Königs Georg, německý překlad zkrácený).

2. Slezské prameny.

3592. De Georgio Bohemiae rege (relace souvěká, legatova?). *Kaprinai*, Ungaria diplomatica II. (viz č. 3616), str. 577; *Höfler*, Gesch. Husit. Beweg. (Bibl. Č. Hist. II, č. 13454), III, str. 211-26.

3593. *Markgraf H.*, Politische Correspondenz Breslaus im Zeitalter Georgs von Podébrad, I. 1454-63, Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), VIII, 1873, str. VIII, 266; II, 1463-9. Ibid. IX, 1874, str. VIII, 315. Viz č. 3598.

3594. *(Naustadt G.)*, Aufzeichnungen des Georg Dresden und eine Notiz über Herrn Hans von Sagan, 1462-9. *Schulz Alwin*, Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1871, str. 212-4.

3595. *Tempelfeldt*, Tractatus, utrum liceat, electo in regem Bohemiae dare obedienciam. Viz č. 3827 (při volbě krále J.).

3596. Handschriftliche Mittheilungen aus einer Chronik von Breslau (Aufstand der Breslauer gegen König Georg von Podiebrad). *Hormayr*, Archiv XI, 1820, č. 18-22, str. 78-9, 94-5.

3597. *Eschenloer Peter*, Historia Wratislaviensis et quae post mortem regis Ladislai sub electo Georgio de Podiebrat, Bohemorum rege, illi acciderunt prospera et adversa, 1438-72. Vyd. *Markgraf Herm.*, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), VII, str. V-XXIX, 1-257. Otisk, Breslau, 1872, 4°. — Srv. *Kunisch J. G.*, De Petro Eschenloero, antiquissimo rerum Wratislaviensium scriptore, eiusque commentariis, Vratislaviae 1829, 4°. (Program Friedr. Gymn.); *Palacký Fr.*, Aus und über P. Eschenloers Geschichte der Stadt Breslau v. J. 1440-79. Monatschr. d. vaterl. Mus., II, 1, Prag. 1828. str. 225, II, 2, str. 525; *Schmidt*, Zu P. E. Geschichte der Stadt Breslau, Schles. Provinz. Bl. CXXVII, 1843, str. 38; *Ehmck D.*, Bremer Sonntagsblatt VII, 1859, č. 2-4: *Jordan Max*, Königthum Georgs v. Podiebrad (č. 3591), 1861, Beil. 1 (str. 363-70): Peter Eschenloer; *Korn G.*, Das Testament P. Eschenloers. Zeitschr. Gesch. Schles. V, 1863, str. 354-60, viz další: *Schultz Alwin*, Einige biographische Nachrichten über den breslauer Stadtschreiber P. E., Zeitschr. Gesch. Schles. V, 1863, str. 57-62; *Markgraf H.*, P. Eschenloer, Verfasser der Gesch. der Stadt Breslau von 1440-79, Progr. Friedr. Gymn., Breslau, 1865, 4°, str. 28; *týž*, Das Verhältniss des Königs Georg von Böhmen zu Papst Pius II, 1462-4. Forschungen zur deutschen Gesch. IX. Göttingen 1869, str. 217-58; *týž*, Georgs von Podiebrad Project eines Fürstenbundes zur Vertreibung der Türken aus Europa, *Sybel*, Historische Zeitschr. XXI, str. 258-304; *Prochaska Ant.*, Biblioteka Warszawska 1872. Viz též *Zeissberg* (Bibl. Č. Hist. II, č. 128), str. 147-53; tamtéž, č. 1663; *Lorenz* (Bibl. Č. Hist. II, č. 23), 3. vyd., I, str. 335, II, str. 247-51; *Goll Jar.*, P. Eschenloer, Historia Vratislaviensis. Věstník kritický a bibliografický, red. *Ot. Hostinský*, V, v Praze 1873, č. 3. Srv. též čísla další.

3598. *Markgraf Herm.*, Politische Correspondenz Breslaus im Zeitalter Georgs von Podiebrad, zugleich als urkundliche Belege zu *Eschenloers* Historia Wratisl. I, 1454-63, II, 1463-9. Script Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), VIII, 1873, 4°, str. VIII, 266; IX, 1874, str. VIII, 315. Srv. Politische Correspondenz Breslaus im Zeitalter des Königs Matthias Corvinus, vyd. *Kronthal B.* a *Wendt H.*, ibid., XIII, 1893, str. VIII, 285; XIV, 1894, str. VI, 234. Viz č. 3612. Viz též *Kunisch J. G.*, Peter Eschenloer und seine Denkwürdigkeiten. Pertz, Archiv f. ältere deutsche Geschichtskunde V, 1824, str. 541.

3599. *Eschenloer Peter*, Geschichten der Stadt Breslau oder Denkwürdigkeiten seiner Zeit, 1440-79. Zum erstenmal aus der Handschrift herausgeg. von *J. G. Kunisch*, 8°, I. B., 1440-66, Breslau, 1827, str. I-VI (Peter Eschenloers Leben und Schriften), 352; II. B., 1467-79, 1828, 8°, str. 403. * *Haupt*, N. Lausitz. Magazin VII, 1828, str. 431-43. Srv. N. Laus. Magazin XXXIV, 1858, str. 186.

3600. *(Borgeni Caspar)*, Annales Glogovienses, 1467-93. Vyd. *Markgraf H.*, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), X, 1877, str. V-XV, 1-158. — Srv. o autorovi *Knoetel Paul*, Der Verfasser der ‚Annales Glogovienses', Zeitschr. Gesch. Schlesiens, XXII, 1888, str. 94-108.

3. Německé prameny.

a) Branibory.

3601. *Albrecht Achilles*, Das kaiserliche Buch des Markgrafen Albrecht Achilles. Vorkurfürstliche Periode, 1440-70, Buch I. Aus dem ehemals hohenzollern. Archive der Plassenburg herausgegeben von *Const. Höfler*, mit einem historischen Commentar, Bayreuth, 1850, 8°. Viz dodatky a opravy: *Burckhardt C. A. H.*, Jena 1861, 8°. — Buch II.: Kurfürstliche Periode, 1470-86, herausgeg. von *Jul. v. Minutoli*, Berlin, 1850, 8°. Viz dodatky a opravy: *Wagner F.*, Zeitschr. für preuss. Gesch. und Landeskunde XVIII, Berlin, 1881, str. 304-50. — Das III. kaiserliche Buch, 1487-92. *Wagner F.*, Forschungen zur deutschen Gesch. XXIV, Göttingen 1884, str. 477-564. — Das V. (funfft) Merckisch Buech des Churfuersten Albrecht Achilles 1471-3, herausgeg. von *Burckhardt C. A.*, Jena, 1857, 8° (též titul: Quellensammlungen zur Geschichte des Hauses Hohenzollern, Band I.).

3602. *Priebatsch F.*, Politische Korrespondenz des Kurfürsten Albrecht Achilles I, 1470-4. Publicationen aus den Preussischen Staatsarchiven XXXV.

3603. *Raumer G. W.*, Verhandlung Kurfürst Albrecht Achill's mit den märkischen Landständen nach seinem Regierungsantritt. Märkische Forschungen I, 1841, str. 319-52.

3604. *Höfler Const.*, Fränkische Studien IV. Urkundliche Beiträge zur Geschichte der Häuser Brandenburg und Österreich, der Länder Ungarn und Böhmen, namentlich aus der Zeit Markgraf Albrecht Achilles von Brandenburg. Arch. Öst. Gesch. VII, 1851, str. 25-146.

3605. *Höfler Const.*, Bericht über Studien in München, insbesondere über Georg von Podiebrad. Sitz. Ber. Kön. B. Ges. Wiss. 1862, II, str. 39.

3606. *Droysen*, Ein von dem Markgrafen Albrecht Achilles an seinen Bruder den Markgrafen Friedrich, Churfürsten von Brandenburg, gerichtetes Gutachten, betreffend einen dem letzteren im J. 1468 gemachten Antrag, die Krone Böhmens anzunehmen. Sitz. Ber. der kön. Sächs. Ges. d. Wiss., Sitz. am 12. December 1857, str. 146-90. Přílohy: 1. Schriften und Gutachten des Markgrafen Albrecht. 2. Instruction des Legaten Rudolph, Bischof zu Lavant . . . zu Breslau, für Herrn Botho von Ilburg und den Domherrn Hieronymus Beckensloher von Breslau, Dechanten zu Brieg.

b) Sasko.

3607. *Ermisch H.*, Studien zur Geschichte der sächsisch-böhmischen Beziehungen in den Jahren 1464-71. N. Arch. Sächs. Gesch. I. II. Otisk, Dresden, 1881, 8°, str. 144. Beilagen: I. König Georg von Böhmen an Herzog Wilhelm 1466, Oct. 12. II. Entwurf einer Ansprache der zur Beilegung der böhmischen Irrungen an den Papst zu entsendenden kurfürstlichen und fürstlichen Gesandten 1466, Novem. III. Bericht einer Gesandtschaft der sächsischen Fürsten an Papst Paul II. 1468. IV. Melchior von Meckau an Kurfürst Ernst und Herzog Albrecht, 1468, Mai 12. V. . . . an Kurf. Ernst 1468. VI. . . . an Kurf. Ernst und H. Albrecht, 1468, Sept. 1. VII. Protokoll über Verhandlungen zwischen den sächsischen Fürsten und dem Markgrafen Albrecht v. Brandenburg. VIII. Melchior von Meckau an Kurf. Ernst 1468, Oct. 18. IX. Instruction der auf den Tag zu München gehenden Gesandtschaft des Kurf. Ernst und Herz. Albrecht für Verhandlungen mit H. Ludwig von Bayern, 1468, Nov. X. Melchior von Meckau an Kurfürst Ernst, 1468, Dec. 13. XI. Dr. Martin Mayr an Kurf. Ernst und H. Albrecht, 1469, Apr. 22. XII. H. Ludwig v. Bayern an Kurf. Ernst und H. Albrecht, 1469, Mai 4. XIII. Dr. Martin Mayr an den Obermarschall Hugold von Schleinitz, 1469, Mai 6. XVI. Kurf. Ernst und H. Albrecht an H. Ludwig von Bayern, 1469, Mai 27. XVII. Entwurf zu einer Instruction für die Gesandten des Kurf. Ernst und des H. Albrecht an K. Kasimir von Polen 1470. XVIII. Herrmann von Weissenbach an Kurf. Ernst und H. Albrecht, 1471, März 6. XIX. Dr. Joh. v. Weissenbach an Dr. Martin Mayr.

c) Rakousy.

3608. *Bachmann Ad.*, Urkunden und Actenstücke zur österreichischen Geschichte im Zeitalter Kaiser Friedrichs III. und König Georgs von Böhmen. Fontes Rer. Austriac. XLII, XLIV, XLVI, viz č. 2875-7.

3609. Anonymi Chronicon Austriacum, 1454-67 (německá). Vyd. 1. *Senckenberg*,

Selecta iuris et historiarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 155). — Vyd. 2. Rerum Austriacarum historia, ab a. 1454-67, quam ex synchrono Bibliothecae aug. Vindob. manuscripto codice depromsit ac edidit *Adr. Rauck*, Vindobonae, 1794, 4°, str. 178.

3610. *Preuenhueber Valent.*, Annales Styrenses, sammt dessen übrigen historisch- und genealogischen Schriften zur Erläuterung der Oestreich - Steyermärkischen und Steyerischen Geschichten, aus der Stadt Steyer uralten Archiv und andern glaubwürdigen Urkunden ... verfasst. Nürnberg 1740, fol., str. 505: 1. Annales Styrenses; 2. Historia comitum, marchionum et ducum Styriae; 3. Historia Austriae Superioris et catalogus supremorum ibidem capitaneorum; 4. Genealogia Polhaimiana. (K dějinám Jiřího z Poděbrad příslušná léta.)

3611. Ostatní rakouské prameny k dějinám krále Jiřího viz k letům 1439-57.

4. Uherské prameny (Matiáš Corvinus, Hunyadi).

3612. *Kronthal B.- Wendt H.*, Politische Correspondenz Breslaus im Zeitalter des Königs Mathias Corvinus. I, 1469-79. Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248) XIII, 1893, str. VIII, 285; II, 1479-90, ibid., XIV, 1894, str. VI, 234.

3613. Matthias Corvinus, Epistolae M. C. regis Hungariae ad pontifices, imperatores, reges, principes aliosque viros illustres datae, Cassoviae, 1764, 4°, str. 99. — 2. vyd., edidit *Vida Steph.*, Cassoviae s. a. (1774), I-II. pars, 8°.

3614. *Theiner Aug.*, Vetera monumenta historica, Hungariam sacram illustrantia, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1155. (Obsah II. dílu.)

3615. *Fraknói V.*, Mátyás király levelezése a papákkal. (Epistolae Mathiae Corvini ad Romanos pontifices datae et ab eis acceptae), 1458 - 90. (Magyarországi Vatikáni Okirattár, Monumenta Vaticana Hungariae historiam illustrantia, series I, tomus VI), Budapestini, 1891, 4°, str. LXXV, 280.

3616. *Kaprinai Steph.*, Hungaria diplomatica temporibus Matthiae de Hunyad regis Hungariae, Pars I. complectens specimen praevium diplomaticum historico-criticum de electione regis eiusdem, Vindobonae, 1767, 4°. — Pars II, 1771, 4°.

3617. *Fejér G.*, Codex diplomaticus Hungariae (Bibl. Č. Hist. II, č. 320), sv. X.

3618. *Teleki József*, A Hunyadiak kora Magyarországon. T. X-XII: Diplomatarium. Text (Věk Hunyadů v Uhrách) Tom. I-V, Budapest, 1852-7. (Tom. VI-IX měl obsahovati geografii a kulturní historii téhož věku, nebyl vydán.)

3619. *Csánki Dezső*, Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában, Budapest, I, 1890, 8°, str. XII, 790; II, 1894, 8°, str. VIII, 862.

3620. *Nagy J.-Nyáry A.*, Magyar Diplomacziai Emlékek Mátyás király korából, 1458-90 (obsahuje uherské diplomatické památky z doby Matiáše Korvina). Monumenta Hungariae (Bibl. Č. Hist. II, č. 166), Acta Extera, Budapest 1875-8: I, 1458-65, II. 1466-80, III, 1480-8, IV, 1488-90.

3621. *Fraknói Vilmos*, Mátyás király levelei, Külügyi osztály, I, 1458-79, Budapest 1893, 8°, str. XIII, 496; II, 1480-90, 1895, str LXX, 406. Pro českou historii a pro Jiříka z Poděbrad, I. díl (listy).

3622. Chronica Hungarorum ab origine ad coronationem regis Matthiae 1458 (auctore anonymo) libri duo. Vyd. 1. 1473; vyd. 2. (*Podhradczky*, Chronicon Budense), 1838; vyd. 3. *Fraknói*, 1900. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 2001.

3623. *Thuróczy Joh.*, Chronica Hungarorum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3092.

3624. *Johannes de Utino* (*Udine*), Brevis narratio de regibus Hungariae, 969-1458. Vyd. *Florianus Matthias*, Historiae Hungaricae fontes domestici, Pars I. Scriptores, vol. 3, V. Lipsiae, 1884, v. 8°, str. 266-76.

3625. *Stephanus Trenta* (episcopus Lucanus), Legatio apostolica Viennam et in Hungariam a. 1459 et squ. *Baluzius Steph.*, Miscellanea novo ordine digesta, opera *J. D. Mansi*, I, Lucae 1761, 490-4.

3626. *Ranzanus (Ranzano) Petr* (1428-92, legatus regis Matthiae, episcopus Luceriae), Epitome rerum Hungaricarum (Liber annalium de rebus Hungaricis). Vyd. 1. *J. Sambucus*, Viennae, 1558, fol. — Vyd. 2. *Luc. Pechius*, Tyrnaviae, 1579, 8°. — Vyd. 3. Budae, 1746, 4°. — Vyd. 4. *Bongarsius* (Bibl. Č. Hist. II, č. 230), str. 202-68. — Vyd. 5. *Schwandtner* (Bibl. Č. Hist. II, č. 231), I. Viennae, str. 405; I, Lipsiae, str. 322-412. — Vyd. 6. *Florianus*, Historiae Hungar. fontes domestici (č. 3624) IV, 1885, str. 116-286. — — Viz o stycích česko-uherských: *Barcellona Val.* (*Presti Ant.*), Memorie della vita letteraria e de' viaggi di Pietro Ranzano. Opusc. aut. Sicil. VI, 1761.

3627. *Naldus* (*Naldini*) *Florentinus* (1479), Epistola de laudibus augustae bibliothecae libri quattuor ad Mathiam Corvinum. Vyd. 1. *Jaenichius Petr.*, Thorunii, s. a. — Vyd. 2. *Belius*, Hungariae novae notitia, III, str. 589-642. — Vyd. 3.

Fraknói V., Irodalomtörténeti Emlékek, II, Budapest, 1892. — Viz též *Masetti*, Mon. Ord. Praedicat. I, 1864, I, str. 438-40. — Srv. *Budik P. A.*, Entstehung und Verfall der berühmten, von König Mathias Corvinus gestifteten Bibliothek zu Ofen. Wiener Jahrb. Litter., Anz. Bl. 88, 1839, str. 37 a d. Viz č. 3733, 3794-8.

3628. *Bonfinius Ant.*, Rerum Ungaricarum decades (Historia Pannonica) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1393.

3629. *Cortesius Alex. Dalmata*, Liber unus de virtutibus bellicis Matthiae Corvini Hungariae regis invictissimi (carmen epicum). Vyd. 1. *Obsopaeus Vinc.*, Romae, s. a. (Obsopaei Opera, Hagenau 1531, 8°). — Vyd. 2. *Bonfinius*, viz č. předchozí (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393). — Vyd. 3. Irodalomtörténeti Emlékek, II, Budapest 1890. — Viz též *Tiraboschi*, Stor. lett. Ital. VI, 3, 1809, str. 940-2.

3630. Anonymi series regum Hungariae a primo ingressu Hungarorum in Pannoniam a. 200 usque in Matthiam I. Corvinum a. 1490. *Kovachich M. G.*, Scriptores rerum Hungaricarum minores (Bibl. Č. Hist. II, č. 233), I. Budae, 1798, str. 1-10. — Vyd. *Florianus M.*, Historiae Hungar. fontes (viz č. 3624) IV, 1885, str. 90-115.

3631. Prognosticon de Matthia Corvino rege a. 1464. *Kovachich*, Scriptores rerum Hungar. (Bibl. Č. Hist, II, č. 233) II, str. 9-10.

3632. Nuptiae regis Hungariae Matthiae et coronatio Beatricis reginae (a. 1476) a palatini comitis legato descripta anonymo. Vyd. 1. *Bongarsius Jac.*, Rerum Hungaricarum Scriptores varii (Bibl. Č. Hist. II, č. 230), Francofurti, 1600, str. 354-62. — Vyd. 2. *Schwandtner Joan. G.*, Scriptores rerum Hungaricarum, Dalmaticarum, Croaticarum, Sclavonicarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 231) I, str. 509-27.

3633. *Brandolini Ant.*, De humanae vitae conditione et toleranda corporis aegritudine ad Mathiam Corvinum, Hungariae et Bohemiae regem, et Beatricem reginam dialogus. Irodalomtörténeti Emlékek, II, Budapest, 1890.

3634. *Galeotus (Galeotti) Martius Narniensis* († 1478). Commentarius elegans de Mathiae Corvini Hungariae regis egregie, sapienter, iocose dictis et factis. Vyd. 1., Viennae, *Zimmermann*, 1563, 4°. — Vyd. 2. *Bongarsius* (Bibl. Č. Hist. II, č. 230), č. 9. — Vyd. 3., ed. *Joh. Bocatius. Salomon Hungaricus*, Cassoviae, 1617, 12°. — Vyd. 4. . . . editus per *Joannem Gwercher Tyrolensem*, accedit series regum Pannoniae a prima eorundem origine usque ad Carolum VI, Viennae, 1723, 12°, 120. — Vyd. 5. *Schwandtner* (Bibl. Č. Hist. II, č. 231) I, str. 528-68. — Srv. *Haner*, De scriptoribus rerum Hungaricarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 34); *Abel E.*, Adalékok a Humanismus történétehez Magyarországon, Budapest, 1880, (dějiny humanismu v Uhrách) str. 231-95.

3635. Chronicon Dubnicense (Chronica de gestis Hungarorum antiquis et novissimis, do r. 1479). Vyd. *Florianus Matth.*, Historiae Hungaricae fontes (viz č. 3624) I, vol. 3, str. 1-204. Srv. *Endlicher*. Wiener Jahrbücher der Litteratur, B. XXXIII, 1826, Anz. Bl., 1, str. 5-19.

3636. *Ugoletti Thad.*, (Briefe an König Mathias). *Budik*, Wien. Jahrbücher Liter., B. 88, 1839, Anz. Bl., str. 41 (viz č. 3627).

3637. *Fr. Bandini, Hieron. de Termo, Ugolini Verinus (de Vieri)*, viz Irodalomtörténeti Emlékek, Budapest II, 1890. — Srv. *Négri*, Scrittori Fiorent. 1722, 183.

3638. *Fontius Barthol.*, Opera exquisita B. Fontii, familiaris regis Pannoniarum, Francofurti, 1611. Viz *Tiraboschi*, Stor. letter. Ital. VI, 3, 1809, str. 1066-8. Srv. *Budik* č. 3627.

3639. *Politianus Angelus (Angiolo d'Ambrosini)*, Doctissimae illustrium virorum epistolae, quas rogatus Politianus in ordinem redegit, Parisiis, 1495. 4°. Srv. *de Piellat E.*, Épitres d'Angelo Politien et de ses contemporains illustres, Lyon, 1874, 8°, str. 95. — Viz též *Clausius W. J.*, Politianus, sive de A. P. vita, scriptis et moribus liber, Magdeburgi, 1718; *Mencken F.*, Historia vitae Angeli Politiani, Lipsiae, 1736, 4°; *Greswell W. P.*, Memoirs of Ang. Politianus, Manchester, 1801; 2. vyd. 1805; *Bonafous N. A.*, De Angeli Politiani vita et operibus disquisitiones, Parisiis, 1845, 8°, str. XV, 176; *Mähly J.*, Angelus Politianus, ein Lebensbild aus der Renaissance, Leipzig, 1864, 8°, str. 173; *Castellani G.*, Angelo Poliziano, ristauratore degli studi classici, Carrara, 1868, 8°; *Mazzoni G.*, Il Poliziano e l'umanesimo, La Vita Italiana nel rinascimento, II, Milano, 1893, str. 216 a d. Srv. *Budik* č. 3627.

3640. *Andreae Pannonii* Libellus de virtutibus Matthiae Corvino dedicatus. Irodalomtörténeti Emlékek, I, Budapest, 1886. Srv. *Abel*, č. 3634.

3641. *Carbone Lud.*, Dialogus de laudibus rebusque gestis regis Matthiae. Irodalomtörténeti Emlékek, II, Budapest, 1890. Srv. č. 3634; *Lancetti*, Poeti laureati 1839, str. 185-90.

3642. *Eschenloer P.*, Denkwürdigkeiten r. 1440-79, viz č. 3599.

3643. *Kromer M.*, De origine et rebus gestis Polonorum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2244.

3644. *Dlugosz J.*, Historiae Polonicae libri XII, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1596.

3645. *Kovachich M. G.*, Vestigia comitiorum apud Hungaros, Budae, 1790. — Supplementum ad Vestigia comitiorum apud Hungaros, II, Budae, 1800.

B. Celková literatura.

3646. *Piccolomini Jacobus* (Jacobus Ammanatus, cardinalis Papiensis, † 1479), Rerum suo tempore gestarum commentarii, lib. VI. (výtah): Narratio historica de Hussitis et de Georgio Pogiebrachio, Bohemorum rege. *Freher*, Script. Rer. Bohemic. (Bibl. Č. Hist. II, č. 243), 1602, str. 206-28. Srv. č. 77.

3647. *Troilus Hagiochoranus Nic.*, Oratio de G. P. Srv. *Voigt*, Acta litter. I, str. 233.

3648. *Oudin*, De scriptoribus ecclesiae antiquis III, Lipsiae, 1722, str. 2575-80. Srv. *Feller Joach. Friedr.*, Monumentorum variorum ineditorum variisque linguis conscriptorum, historiam imprimis, genealogias medii aevi et rem litterariam illustrantium fasciculi XII, Jenae, 1718, 4°, str. 191, 205, 316 a d., 398, 403 a d.

3649. *Fabricius J.*, Bibliotheca latina mediae aetatis, XV, 1736, str. 894.

3650. *Schirach Gottl. Bened.*, Leben Georgs von Podiebrad. Biographie der Deutschen IV, Halle, 1771, 8° str. 101-26 (110-214). * *Cornova Ignaz*, Hat Schirach König Georg von Böhmen nicht nur katholische Rechtglaubigkeit, sondern auch Religion überhaupt mit Grund abgesprochen? Abh. Böhm. Ges. Wiss. (II. Folge), 3. Band, 1798, II. Abth., str. 161-72. Otisk, Prag, 4°.

3651. *W. J. H.*, Leben des Königs Georg von Böhmen, aus dem Hause Podiebrad, Prag, 1785, 8°, str. 261-384. Viz č. další. Otisk z č. 3653.

3652. *Zitte*, Lebensbeschreibung des Georg von Podiebrad, Prag, 1786. Viz č. předchozí.

3653. Die grossen Heldenthaten des böhmischen Königs Georg aus dem Hause Podiebrad. Lebensbeschreibungen, Band I, H. 4, Prag 1792, 8°, str. 261-384. — Viz č. 3651.

3654. *Schiffner J.*, Beschreibung der grossen Heldenthaten des böhmischen Königs Georgs von Podiebrad. Gallerie (Bibl. Č. Hist. I, č. 514), III, 1802, str. 298; vyd. české III.

3655. *Hormayr J.*, Österr. Plutarch (Bibl. Č. Hist. I. č. 472), XVIII, 1812, str. 1-109 (s vyobraz.).

3656. *Becker*, Georg von Podiebrad, *Hormayr*, Archiv, 1830, č. 10, 12, 15, 16. — Srv. č. 3655, 3659.

3657. *Klement F. X.*, Jiří z Poděbrad a Kunštátu, král český. Česká Včela 1850, 129.

3658. *Legis-Glückselig*, Georg von Podiebrad. Illustr. Chronik v. Böhmen, B. I, 1852, Lief. 5, str. 285-301 (3 vyobraz. a podpis).

3659. *Hormayr J.*, Böhmische Regenten: Georg von Podiebrad. Salomon, Austria 1857, str. 88-117.

3660. *Jordan Max*, Das Königthum Georg's von Poděbrad, Ein Beitrag zur Geschichte der Entwickelung des Staates gegenüber der katholischen Kirche, zumeist nach bisher unbekannten und in Auswahl mitgetheilten Urkunden dargestellt, Leipzig, 1861, 8°, str. XXIV, 535. (Přílohy viz mezi prameny č. 3591.) * Histor. Zeitschr. VIII, 1862, str. 167; Pam. Arch. V, str. 47.

3661. Georges Podiebrad. Nouvelle biographie générale XL. 1862, str. 533-40.

3662. *Voigt Georg*, Georg von Böhmen, der Hussiten-König. *Sybel*, Histor. Zeitschrift V, 1861, str. 398-475. Též otisk, 8°. (Referát o knihách: 1. *Palacký*, Geschichte von Böhmen IV. Das Zeitalter Georg von Poděbrad; 2. Fontes rer. austriac. XX. Urkundliche Beiträge zur Gesch. G. v. P.; Zeugenverhör über den Tod König Ladislaws im J. 1457; *Jordan*, Königthum G. v. P.) Viz č. 3660.

3663. *Saint-René Taillandier*, Le roi Georges de Podiebrad, épisode de l'histoire de Bohême. Revue de deux mondes, Paris, 1862, XL, str. 605-50, 915-56; XLI, str. 118-63. Srv. *Saint-René Taillandier* o Jiřím z Poděbrad a jeho dějepiscích, Národní Listy 1862, č. 199; Pius II. a kompaktata (podle Taillandiera), ibid. 1862, č. 257, 260. Viz č. 3671.

3664. *Kalousek J.*, Jiří Poděbradský. Posel z Prahy (histor. kalendář), v Praze, 1862.

3665. *T(ie)f(trun)k K.*, Jiří z Poděbrad a panování jeho. Posel z Prahy 1865, 35.

3666. Jiří Poděbradský. Illustr. Evangel. Věstník I, v Praze, 1865-6, str. 225-8, 242-6, 258-61 (s vyobr.).

3667. Jiří Poděbradský, poslední král českého národu. Pravda (čas.) I, 1867, 1.

3668. *Vávra Vinc.*, Koruna česká za krále Jiřího Poděbradského. Kalendář Koruny České II, 1868, str. 64.

3669. O králi Jiřím Poděbradském. Svobodný Občan IV, č. 27.

3670. Jiří Poděbradský. Praha (čas.), 1868, str. 369, 379 (s vyobraz.).

3671. Le roi George de Podiebrad, viz *Saint-René Taillandier*, Tchèques et Magyars, Bohême et Hongrie, XV. siècle-XIX. siècle, Paris 1869, I, str. 3-264.

3672. *Schulz Ferd.*, Jiří z Poděbrad. Matice Lidu II, č. 5. v Praze. m. 8°, 1869, str. 312. * *Cidlinský B. J.*, Naše (Národní) Listy 1869. č. 111, 119; Květy 1869, str. 127.

3673. *Balcar Ant.*, Die Politik Königs Georg von Poděbrad, Eine Studie auf Grundlage der Entwickelung der historischen Verhältnisse Böhmens im XV. Jahrhunderte, Teschen (Progr.), 8°, I, 1876; II, 1877. Též otisk.

3674. Böhmen unter Georg von Podiebrad. Bohemia, 1877, č. 274-5.

3675. *Bachmann Ad.*, Böhmen und seine Nachbarländer unter Georg von Podiebrad (1458-61) und des Königs Bewerbung um die deutsche Krone, Ein Beitrag zur Geschichte der Versuche einer Reichsreform im XV. Jahrhunderte. Prag, 1878, 8°, str. XII, 309 (1). * *Goll Jar.*, Revue historique VI, 441, XXXIII, 380; *Bezold*, ibid. XI, 193; *Markgraf H.*, Histor. Zeitschr. XL (N. F. IV.), 1878, str. 332-6; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm, XVI. 1878, 29; *Willy Böhm*, Mitth. aus der histor. Liter. 1879, IV, 312.

3676. *Šolc Jindř.*, Král Jiří z Poděbrad. Národnost (Politická bibl. česká č. 1737.), 1881, str. 217-23, § 34.

3677. *Bachmann Ad.*, Deutsche Reichsgeschichte im Zeitalter Friedrich III. und Maximilian I. Leipzig, 1884, 8°. * *Goll*, Revue histor. XXXIII, 380; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXII, 1884, 52-7.

3678. *Bachmann Ad.*, König Georg von Böhmen. Allgemeine Deutsche Biographie, VIII, 1879, str. 602-11.

3679. *Flekáček Jos.*, Jiří Poděbradský, v Karlíně, 1882, 12°.

3680. *Volkmer F.*, Georg Podiebrad und die Ereignisse seiner Zeit im Glatzer Lande. Glatzer Vierteljahrschrift VI, 1886-7, viz č. 3694.

3681. *Teige Jos.*, Čechy v letech 1464-70. Příspěvky k dějinám politickým, kulturním i jazykovým. Čech, 1888, č. 168.

3682. *Denis Ernst*, George de Podiébrad, La Bohême pendant la seconde moitié du XVe siècle, Paris, 1887, 8°, str. 135. Viz další č. 3683.

3683. *Týž*, Fin de l'indépendence de la Bohême. I. George de Podiébrad, les Jagellons, Paris, 1890, v. 8°, str. VI, 429. — Český překlad: Konec samostatnosti české I, Jiří z Poděbrad, přel. *Jindř. Vančura*, v Praze, 1891-3, 8°, str. XVIII, 762. * Čas VI, 1892, č. 39, 40, 45, 51.

3684. *Pok - Poděbradský V*, Král Jiří z Poděbrad a jeho pomník na Zemské jubilejní výstavě v Praze, v Praze, 1891, 8° v., str. 43 (životopis). — 2. vyd. v Poděbradech, 1898, v. 8°, str. 38.

3685. Jiří z Poděbrad. Besedy Lidu I, 1893, str. 256, 274 (s vyobr.).

3686. *Herold J.*, O králi Jiřím Poděbradském, Řeč proslovená při slavnosti odhalení pomníku krále Jiřího Poděbradského v Poděbradech dne 15. srpna 1896, v Praze, 1896, 8°. — * *Hamršmid J.*, Několik slov k řeči Dra. Herolda v Poděbradech, Sborník Hist. Kroužku Vlasti V, 1896, str. 186-9.

3687. *Sokol Jos.*, Čtení o národním králi Českém Jiřím z Poděbrad, v Poděbradech, 1896, v. 8°, str. 26.

3688. *Roubík P.*, O době a významu Jiříka z Poděbrad, v Poděbradech, 1896, 4°, str. 30 (s vyobr. sochy Jiříka v Poděbradech).

3689. *Kozák Fr.*, Král Jiří Poděbradský, Hus VIII, 1896. str. 132-5.

3690. Král Jiří Poděbradský ve světle pravdy. Hlas XLVIII, 1896, č. 196.

3691. *Prochaska Ant.*, Jerzyk, król Czechów. Przegląd Powszechny XV, 1898, Kraków, č. 11.

3692. Husitský král. *Kosina Jar.*, Velikáni našich dějin, v Praze, 1903, lex., str. 301-84.

3693. *Pastor Ludwig*, Versuch der Wiedervereinigung Böhmens mit der Kirche. Charakteristik der Kompaktaten, ihre Verletzung durch die Utraquisten. G. Podiebrads zweideutiges Spiel in der Kirchenfrage, sein Hinhalten des Heiligen Stuhles. Anerkennung des Utraquismus durch Podiebrad. Böhmische Gesandtschaft nach Rom, Audienz derselben bei Pius II., welcher die Kompaktaten für aufgehoben erklärt. Unhaltbare Stellung Podiebrads, seine Verbindung mit dem abenteuerlichen A. Marini. Der Böhmenkönig entscheidet sich endgültig für den Utraquismus und verhaftet den päpstlichen Nuntius. Fürsprache Friedrichs III. für Podiebrad, gegen den zuletzt doch der Prozess eingeleitet wird. Gesch. der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters. II. Freiburg im B. 1904, str. 165-83.

C. Vedlejší země.

3694. Kladsko za Jiříka Poděbr. viz *Volkmer*, Georg von Poděbrad und die Ereignisse seiner Zeit im Glatzer Lande. Glatzer Vierteljahrschrift f. Gesch. und Heimatkunde VI (1886-7), str. 177-207.

3695. *Bachmann Ad.*, Böhmen und seine Nachbarländer unter Georg von Podiebrad (1458-61), 1878, viz č. 3675.

3696. *Mülverstedt G. A.*, Der oberlausitzische Adel im grossen preussischen Bundeskriege 1454-66 und unter den Rittern des Deutschen Ordens in Preussen. N. Lausitz. Magazin LXVI, Görlitz 1890, str. 262-72.

3697. *Klose Sam. Benj.*, Darstellung der inneren Verhältnisse der Stadt Breslau v. J. 1458-1526. Stenzel, Script. Rer. Siles. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248) III, 1847, 4°, str. XII, 412. Srv. týž, Von Breslau, Dokumentische Geschichte und Beschreibung

in Briefen 1781-3 (Bibl. Č. Hist. II, č. 2173, s příslušnou literaturou).

3698. *Kürschner Fr.*, Nachrichten über die Vorgänge in Schlesien unter den Königen Georg und Mathias. Aus dem Archive der Stadt Eger. Zeitschr. Gesch. Schles. VIII, 1867, str. 403-13.

3699. *Bellerode B.*, Beiträge zur Schlesiens Rechtsgeschichte I-IV, 1897-1900, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1061.

D. Zahraniční politika.

3700. *Balcar Ant.*, Die Politik Königs Georg von Podiebrad, 1876, viz č. 3673. Srv. č. 3717.

3701. *Zucker Al*, Jiří Poděbradský a české mezinárodní styky v XV. století. Česká Revue IV, 1901, str. 129-36.

1. Sasko.

3702. *Ermisch Hub.*, Studien zur Gesch. der sächsisch-böhmischen Beziehungen in den J. 1464-8, N. Archiv Sächs. Gesch. I,... in den J. 1468-71, ibid., II. Otisk: Studien... in d. J. 1464-71, mit urkundlichen Beilagen, Dresden, 1881, 8°, str. 144. * *Goll*, Revue histor. XIX, 424; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XX, 1882, 1-2; *Markgraf H.*, Histor. Zeitschr. XLVII (N. F. XI), 1882, 77; *Böhm Willy*, Mitth. aus d. hist. Litter. 1881, 344; *Rezek*, Čas. Č. Mus. 1881, 316-7. Viz obsah příloh č. 3607.

3703. *v. Langenn F. A.*, Herzog Albrecht der Beherzte, Stammvater des königlichen Hauses Sachsen, Leipzig, 1838, 8°.

3704. Albrecht von Meissen und die Tochter Georgs von Podiebrad. »Prag«, Ost u. West, 1841, str. 394. Srv. č. 4041.

3705. *Kotelmann Albert*, Markgraf Albrecht Achilles über die Erwerbung der Mark durch die Hohenzollern. Märkische Forschungen VIII, 1863, str. 221-3. Srv. Das kaiserliche Buch des Markgrafen Albrecht Achilles, 1440-70, herausgeg. von *Const. Höfler*, Bayreuth, 1850; opravy, dodatky: *Burckhardt C. A.*, Jena, 1861, č. 3601.

*3706. *Droysen*, Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX, 152 (politika vévodů Arnošta a Albrechta Saského r. 1466).

3707. *Stöwer R.*, Herzog Albrecht der Beherzte als Reichsfeldherr gegen Matthias Corvinus von Ungarn im J. 1487. Greifswald, 1882, 8°, Dissert.

3708. *Sperling O.*, Herzog Albrecht der Beherzte als Gubernator Frieslands, Leipzig, 1892, 4°.

3709. *Abramowski B.*, Zur Geschichte Albrechts des Beherzten, Breslau, 1890, 8° (rok 1488 a d.).

3710. *Knothe H.*, Eine auf Herzog Wilhelm von Sachsen bezügliche Urkunde Georg Podiebrads, Gubernators von Böhmen, vom 19. Dez. 1457 (list stavům hornolužickým; slibuje jim pomoc a ochranu), Festschrift zum fünfundsiebzigjährigen Jubilaeum des kön. sächs. Alterthumsvereins, Dresden, 1900, 197-10.

2. Braniborsko.

3711. *Riedel Ad. Friedr.*, Die Stellung Kurfürst Friedrichs II. zu den von Georg Podiebrad angeregten deutschen Fragen, Märkische Forschungen VIII, 1863, str. 31.

3712. *Droysen*, (Böhmen unter König Georg und Markgraf Friedrich, Kurfürst von Brandenburg), Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX, 146. — Ludwig Markgraf von Brandenburg, ibid., V, 142.

3. Bavory a Falc.

3713. *Riezler S.*, Geschichte Bayerns, Gotha, B. III.

3714. *Kluckholn A.*, Ludwig der Reiche, Herzog von Bayern, Nördlingen, 1865, 8°.

3615. *v. Hasselholdt-Stockheim G.*, Herzog Albrecht IV. v. Baiern und seine Zeit. Leipzig, 1865, 8°, I, 1, 1459-65.

3716. *Droysen*, (Politische Beziehung Baierns zu Böhmen 1467). Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX. 155, 160, 164.

3717. *Markgraf H.*, Über Georgs von Podiebrad Project eines allgemeinen Fürstenbunds zur Vertreibung der Türken aus Europa und Herstellung eines allgemeinen Friedens. Histor. Zeitschrift XXI, 1869, str. 257-304. Viz č. 3869, 3871.

3718. *Richter Heinr. Mor.*, Georg von Poděbrads Bestrebungen um Erlangung der deutschen Kaiserkrone und seine Beziehungen zu den deutschen Reichsfürsten, Wien, Leipzig, 1863, 8°. Srv. č. 3675, 3872.

3719. *Menzel K.*, Diether von Isenburg, Erzbischof von Mainz, 1459-63, Erlangen, 1868, 8°.

3720. *Schädel*, Kampf Adolfs von Nassau mit Diether von Isenburg. Zeitschr. Niederrheinisch. Gesch., Mainz, III.

3721. *Menzel K.*, Kurfürst Friedrich der Siegreiche von der Pfalz, nach seinen Beziehungen zum Reiche und zur Reichsreform, 1454-64, München, 1861, 8°, Dissert.

3722. *Feeser*, Friedrich der Siegreiche von der Pfalz, 1449-76, Neuburg a. D., 1880, 8°.

4. Polsko.

3723. *Caro J.*, Geschichte Polens, V. Th., 1-2 Abth., Gotha, 1886-8, 8°.

3724. *Grünhagen*, Geschichte Schlesiens, Bibl. Č. Hist. II, č. 6006, I.

3725. *Friedberg Jan*, Polityka Kazimierza Jagiellończyka wobec papieża Piusa II., Czech i Niemec, Przemyśl (progr. gymn.), 1901, 8°.

3726. *Perwolf Jos.*, Polská strana v Čechách a její zápas s německo-rakouskou. Jiří Poděbradský a král polský Kazimír. Osvěta, 1873, str. 772 (Čechové a Poláci č. 2).

3727. *Papée Fred.*, Stosunki polsko-czeskie, Kraków, 1877 (r. 1447-1507).

3728. *Tobolka Zd. V.*, Styky krále českého Jiřího z Poděbrad s polským králem Kazimírem. Čas. Mat. Mor. XXII, 1898, str. 70-6, 163-75, 300-10, 373-84.

5. Uhry, Matiáš.

3729. Mathias Corvinus de Hunyad, rex Hungariae. *Horányi*, Memoria Hungarorum, I, Posonii, 1775, str. 423.

3730. *Holtai Caspar*, Historia inclyti Matthiae Hunyadis, regis Hungariae, Claudiopoli (Koloszvar), 1565, fol.

3731. *Sskoda Georgius*, Duo fulmina belli, id est, S. Stephanus et Mathias Corvinus, victoriosi de hostibus triumphatores, laudibus insigniti, Leutschoviae, 1703.

3732. *Foedvari Mich.*, Idea principum in sapientia coronata Mathiae Corvini regis Hungariae, Tyrnaviae, 1713, 12°, str. 190; ib. 1730, 12°.

3733. *Moller Casp.*, De meritis Matthiae Corvini in rem litterariam ex mss. Naldi Naldii Florentini potissimum descriptis, Thorunii, 1717, 4°. Srv. č. 3627.

3734. *Galeotti Mart.*, Salomon Hungaricus, sive de Mathiae Corvini sapienter, egregie, fortiter et jocose dictis et factis commentarius, ed. *Joan. Gwercker*, Viennae 1723, 12°. Srv. č. 3634. Vyd. 1. Viennae, 1563, 4°; 2. vyd. *Bongars*, Collectio Hungar. rer. script. (č. 3632), 9; 3. vyd. *Becatius Joh.*, Salomon Hungaricus, Cassoviae, 1617, 12°; 4. 1723; 5. vyd. *Schwandtner*, Script. Rer. Hungar. I, str. 528-68.

3735. Panegyrici (VI.) Matthiae Corvini Hungariae regis, domi militiaeque maximi, Tyrnaviae, 1731, 12°, str. 118.

3736. *Kelcz Emer.*, Epistolae regis Matthiae Corvini. Cassoviae 1764, 8°. Viz č. 3615.

3737. *Isthvanfi N.*, Historia regni Hungariae post obitum gloriosissimi Matthiae Corvini regis, Viennae, 1758, 8°.

3738. *Pray G.*, Annales regum Hungariae, I-VI, Vindobonae, 1764-70. Viz č. 3748.

3739. *Kaprinai Steph.*, Hungaria diplomatica temporibus Matthiae de Hunyad, 1767-71. Viz č. 3616.

3740. *Wallaszky P.*, Tentamen historiae litterarum sub rege gloriosissimo Matthia Corvino de Hunyad in Hungaria, Lipsiae, 1769, 4°.

3741. *Sagy M. de*, Histoire générale de Hongrie, Paris 1778, str. 226 a d.

3742. *Gebhardi L. A.*, Geschichte des Reichs Hungarn und der damit verbundenen Staaten. Leipzig, 1780, II, str. 110 a d. Srv. č. 3749.

3743. *Katona St.*, Historia critica regum Hungariae stirpis mixtae, ex fide domesticorum et exterorum scriptorum concinnata. Tom. VII (XIV), 1458-64, Colotzae, 1792; Tom. VIII (XV), 1465-75, ibid. 1792; Tom. IX (XVI), 1476-90, Budae, 1793.

3744. *Fessler J.*, Mathias Corvinus, König der Hungarn und Grossherzog von Schlesien, I, Breslau, 1793, 8°, str. 332 s vyobr. Matiašovým; II, 1794, str. 360 s vyobr. Jiřího z Poděbrad — 2. vyd. Breslau, 1796, 8°. Srv. č. 3750.

3745. *Fessler J.*, Die Geschichte der Ungern und ihrer Landsassen. V. Theil, Leipzig, 1817, 8°.

3746. *Edwards*, Mem. of libraries, 1800, I, str. 395-404.

3747. *Kovachich Mart. Georg.*, Supplementum ad vestigia comitiorum apud Hungaros. Budae, 1800, str. 134 a d. Srv. č. 3645.

3748. *Pray Georg.*, Historia regum Hungariae, pars II. Budae 1801, str. 387 a d.

3749. *Gebhardi L. A.*, Geschichte des Reichs Hungarn, II. Th., Pest 1802, str. 353 a d. Srv. č. 3742.
3750. *Fessler*, Gemaelde aus den alten Zeiten der Hungarn. Breslau, 1808. V III. sv. obraz Matiášův, ve IV. sv. Jiřího z Poděbrad. Srv. č. 3744.
3751. *Wenzel Fr. Aug.*, Matthias Corvinus, Breslae, 1810, 8°.
3752. *Hormayr*, Archiv, 1810, č. 132; 1824, č. 71. Taschenbuch 1841, str. 224.
3753. *Fiorillo*, Magas. encyclopéd. 1813, V, str. 223-7.
3754. *Horvath Steph.*, Vertheidigung Ludwig's I. und Matthias Corvins, Budapest, 1815, 8°.
3755. Museum nat. Hungar. 1817, I, 191.
3756. *Mednyánszky Alajos*, Töredék I. Mátyás király charakteristikájához. Tud. Gyüjtem., 1821, VI, str. 62. Viz č. 3791.
3757. *Melczer Jakob*, Mátyás király a királyhegyen 1470. F. M. Or. Minerva 1825, str. 61. Viz č. 3780.
3758. *Rosenick Lucas*, Historiae regni Hungariae compendium, Tom. I, Posonii 1828, str. 118 a d.
3759. *J**, A magyár és török birodalom terjedése Európában Mátyás király idejében. Tud. Gyüjt., 1829, IX, str. 78. Viz č. 3791.
3760. *Mailáth Joh.*, Geschichte der Magyaren, Wien, 1829, str. 35 a d.
3761. *Podhradczky József*, Első Mátyás királyunk kereste-e a Csehország koronáját és azért hadakozott-e, hogy azt fejére tehesse? Tud. Gyüjtem., 1830, IV, str. 1. Viz č. 3789.
3762. Hunyadi Mátyás Magyarország XXXIV-dik királya. F. M. Or. Minerva 1831, str. 723. Viz *Szinnyei József*, Repertorium, Budapest, 1874, str. 39.
3763. *Takácsi Horváth János*, Mátyás király, mint tud. theolog. F. M. Or. Minerva 1832, str. 715. Viz č. 3762.
3764. *Schneller J. F.*, Die Geschichte Ungarns. Dresden 1833, str. 9 a d.
3765. *v. Gersdorf Wilhelmine*, Leben des Königs Mathias Corvinus von Ungarn, Leipzig 1836, 8°.
3766. Mátyás király Austriában. M. Házi Barát VII, 1840, str. 25. Viz č. 3791.
3767. Geschichte Ungarns mit Abbildungen der Anführer und Könige, Pesth, 1848, str. 97 a d.
3768. *Chmel*, Zur Geschichte des Königs M. von Ungern. Archiv Öster. Gesch. 1848, I, 73. Viz č. 3780.
3769. *Horváth Mich.*, Geschichte der Ungarn, Pesth, 1851, str. 332. Srv. *Vasvári Pál.*, Hunyadi Mátyás királylyá választásakor és az 1458- diki hongyülés. Losonczi Phönix I, 1851, str 165. Viz č. 1162.
3770. *Hormayr J.*, Mathias der böhmische König. Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1855, str. 85.
3771. *Brunet G.*, Dictionnaire de bibliop., 1860, 103; Supplem. 341.
3772. *Segesser Ant. Phil. v.*, Die Beziehungen der Schweizer zu Matthias Corvinus, König von Ungarn in den Jahr. 1476-90, Luzern 1860, v. 8°, str. iv, 114.
3773. *Grégoire E.*, Nouv. biogr. générale 1861, XXXIV, str. 298-305.
3774. *Szabó Károly*, Egy schweizi követ Mátyás király udvarában. Bud. Szemle XIV, 1862, str. 143. Viz č. 3780.
3775. *Noyes J. O.*, Nation. magaz. 1864, XIII, str. 207.
3776. *Kazinczy Gábor*, Mátyás király Galeot után. Prot. kép. Napt. X, 1864, str. 65. Viz č. 3734.
3777. *Knauz Nándor*, Hunyadi Mátyás és Fridrik császar. M. Sion. II, 1864, str. 57. Viz č. 3762.
3778. *Remellay Gusztáv*, Mátyás király özvegysége. Történeti rajz. Emich N. Kép. Napt 1864, str. 66. Viz č. 3791.
3779. *Kazinczy Gábor*, Mátyás király menyegzője 1476-ban. A pfalzi választófejedelem azankori követeinek hivatalos jelentése szerint. Emich. N. Kép. Napt. 1864, str. 75. Viz č. 3762.
3780. *Sayous Ed.*, La politique et les guerres de Matthias Corvin, Séances et travaux de l'Académie scienc. morales et politiques, Paris, VIe serie, VI, 1876, str. 364-402.
3781. The Academy, London, 1877, 18, VIII. Srv. Bibliothèque de l'éc. de Chartes, XXXVIII, 1877, str. 492-5.
3782. *Bachmann Ad.*, Die ungarische Krone und König Georg von Böhmen. Zeitschr. Österr. Gymnas., Wien, 1877, str. 321-36.
3783. *Droysen* (Mathias und König Georg von Böhmen). Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX, str. 172.
3784. *Igaz Ern.*, Matthias Corvinus, König von Ungarn, histor. Skizze, Wien, 1879, 16°, str. 100.
3785. *Schober C.*, Die Eroberung Niederösterreichs durch Mathias Corvinus in den Jahren 1482-90, Wien, 1879, 8°.
3786. *Marbeau Ed.*, Le Correspondant 1881, B, LXXXVI, str. 44.
3787. *Herben Jan*, Matyáš Korvín, Z »Černé knihy« národa českého, Ruch IV, 1882, str. 247-9.
3788. *Ovary Leop.*, Történelmi Tár, 1885, VIII, str. 762-4. — *Csanki D.*, I. Mátyás udvara, Budapest, 1884, 8° (Matyášův dvůr).
3789. *Wurscher A.*, Beziehung des Königs Mathias von Ungern zu Georg von Podiebrad und Wladislaw von Böhmen, Wien, Progr. reálky, 1885, 8°, str. 29.
3790. *Fraknói V.*, Die Anfänge der europäischen Politik des Königs Mathias von Ungarn 1464-70. Öst.-Ungar. Revue, X, Wien, 1891, str. 65-106.
3791. *Fraknói Vilmos*, Mátyás király élete, Budapest, 1890, lex, str. 414. —

Německé vydání: *Fraknói Wilhelm*, Mathias Corvinus, König von Ungarn, 1458-90, Auf Grund archivalischer Forschungen bearbeitet, Freiburg i. B., 1891, lex., str. (XIV), (2), 316.

3792. *Menčík Ferd.*, Král Matyáš Korvin v národních písních. Koleda, v Olomouci IV, 1879, str. 501-3.

3793. *Tejerkövi*, Königs Mathias schwarze Banden. *Hormayr*, Archiv, 1824, 134. — Srv. č. 1162.

3794. *Faber Georgius*, De ortu, progressu et fatis bibliothecae Corvinianae, Lipsiae, 176, 8°. — Viz *Fraknói*, něm. vyd. č. 3791, str. 275 a d. Srv. *Csontosi J.*, Hadtörténelmi Közlemények, Budapest, 1890, str. 199-209; Ungarische Revue 1868-90.

3795. *Schier Fr.*, Dissertatio de regiae Budensis bibliothecae Matthiae Corvini ortu, lapsu, interitu et reliquiis, ed. altera, Viennae 1799, m. 8°.

3796. *Vogel E. G.*, Serapeum 1849, X, str. 273-85, 380-1 Srv. *Ruland Ant.*, ibid. 1868, XXIX, str. 293-5.

3797. *Fischer L.*, König Matthias Corvinus und seine Bibliothek, Wien, 1878, 8°, str. 37.

3798. *Reumont Alfr.*, La biblioteca Corvina, Arch. stor. Ital. 1879. D. IV, str. 59-73. Viz č. 3627.

3799. Mátyás király és Beatrix kyrályné arczképét fôntartották. Archaeologiai értesitő 1885. Srv. *Csontosi János*, Mátyás és Beatrix arczképei a Corvin-codexebben. Ibid. 1888, VIII, str. 95-115. Něm. přelož.: Bildnisse des Königs M. C. u. d. K. Beatrix in den Corvin-Codexen. Ungar. Revue X, 1890, str. 177-210, 571-88.

3800. *Henszlmann*, Mátyás király egykorú arczképét (souvěká vyobraz. M. K.). Archaeologiai Közlemények, Budapest, 1861, II, str. 117-28.

3801. *Csontosi J.*, Otisk z Archaeologiai Értesitő (vyobrazení krále Matyáše a jeho choti). Něm. vydání: Csontosi Joh., Bildnisse des Königs Matthias Corvinus und der Königin Beatrix in den Corvin-Codexen, Budapest, 1891, 8°, 32 vyobr. Otisky z č. 3799.

3802. Mathias Ankunft in die Oberlausitz. Laus. Magazin XIV, 258.

3803. *Hórnik M.*, Věž nad »bohatou branou« v Budyšíně (král Matyáš). Květy V, 1870, str. 351.

3804. Socha Matyáše Korvína (v Budyšíně r. 1486). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 99. Viz *Fraknói*, č. 3791.

3805. *Hipmann K.*, Za českou slávou, v Praze, 1904, obr. 67 (znak, Zhořelec).

3806. Zlatá jehlice z rakve uherské královny Kateřiny, dcery Jiříka z Poděbrad, manželky Matyáše Korvina (v Museu král. Českého). Viz *Nebeský V.*, Dějiny Musea král. Č., v Praze, 1868, str. 66. Viz č. 3858.

6. Papež. Řehoř Heimburk.

3807. *Pastor*, Geschichte der Päpste č. 3693.

3808. *Frind*, Kirchengeschichte Böhmens, Bibl. Č. Hist. II, č. 8751, IV.

3809. Literaturu o Piovi II. viz č. 2893.

3810. *Kryštůfek Fr. K.*, Všeobecný církevní dějepis, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8758.

3811. *Markgraf H.*, Über das Verhältnis des Königs Georg von Böhmen zu Papst Pius II., 1458-62, Breslau (Progr. Friedr. Gymnas.), 1867, 4°, str. 44.

3812. *Týž*, Über das Verhältnis des Königs Georg zu Papst Pius II., 1462-4. Forschungen zur deutsch. Gesch. IX, str. 217-58. Srv. Jahresber. Schles. Ges. Vaterländ. Cultur XLV, 1867, str. 200-2; XLVI, 1868, 213.

3813. *Heimburg Gregorius*, Apologia pro Georgio Poděbrad, rege Bohemiae (1467). Vyd. *Palacký Fr.*, Fontes Rer. Austriac. Abth. II, Diplomata XX, 1860, str. 647-60.

3814. *Meibom H.*, De illustris Heimburgicae gentis origine et progressu, Helmstadii, 1683, 8°.

3815. *Ballenstädt J.*, De vita et excommunicatione Gregorii de Heimburg, Helmstadii 1737, 4°.

3816. *Merkel Joh.*, Gregorius Heimbürger, Berlin, 1856, v. 8°, 32 str.

3817. *Brockhaus C.*, Gregor von Heimburg, Ein Beitrag zur deutschen Gesch. des XV. Jhts., Leipzig, 1861, 8°.

3818. Učený Dr. Řehoř z Heimburku, Lumír XII, 1862, I, str. 95.

3819. *Voigt*, Enea Silvio de' Piccolomini 1862 II, str. 349-51.

3820. *Scharpff*, Aschbach, Kirchenlexicon III, str. 127-33.

3821. *Höfler Const.*, Böhmische Studien II, 1. Gregor Heimburg, Georg Podiebrad und Ludwig XI. von Frankreich, Arch. Öst. Gesch. XII, str. 305-406.

3822. *Ullmann*, Reformatoren vor der Reformation I, 1866, str. 179-93.

3823. *Joachimsohn Paul*, Gregor Heimburg, I. Dissert. München, 1889, 8°, str. 79, přetištěno: Gregor Heimburg, Bamberg 1891, 8° (Histor. Abhandl. aus dem Münchener Seminar, herausg. *v. K. Heigel und H. Grauert*, I.)

3824. *Bachmann Ad.*, Über König Georg von Böhmen und Georg Heimburg. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXV, 1896, str. 144-52.

3825. *R(ichter) O.*, Gregor Heimburgs Grab. Geschichtsblätter VII, Dresden 1898, No. 1.

3826. *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha, 1903, str. 245-7, č. 186.

Článek 1. Volení a počátky panování.

(1457-8.)

3827. *Tempelfeld* (*Tympelfelt*) *Nicolaus*, Bregensis, Tractatus, utrum liceat, electo in regem Bohemiae dare obedienciam. Vyd. *Loserth J.* jako přílohu (str. 133-87) spisu: Die Denkschrift des Breslauer Domherrn Nikolaus Tempelfeld von Brieg über die Wahl Georgs von Podiebrad zum König von Böhmen, Ein Beitrag zur Geschichte der Husitenkriege des Johannes Cochlaeus. Arch. Öst. Gesch. LXI, 1880, str. 89-187: 1. Die hauptsächliche Quelle zu der »Historia Hussitarum« des Joh. Cochlaeus und deren Inhalt. 2. Über den Verfasser des Tractates von der Ungiltigkeit der Wahl Georgs. 3. Die Lebensverhältnisse des Nicolaus Tempelfeld, seine politische Richtung und die Bedeutung seiner Schriften. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1881, 31.

3828. *Týž*, Tractatus M. Nicolai Tympelfelt, doctoris theologiae universitatis Cracoviensis et canonici Wratislaviensis, contra Georgium Podibrat assertum regem Bohemiae anno Domini 1457 die visitationis Mariae: »Ordo naturae«. Vyd. *Jordan*, Königthum Georgs von Poděbrad (č. 3591), str. 372-88.

3829. Prohlášení a přísaha krále Jiřího 1458, 1461. Viz *Čelakovský Jar.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 160; *Kalousek*, ibid. č. 918, str. 568-9.

3830. *Goldast*, Rechtliche Bedencken (Bibl. Č. Hist. II, 670) 1627, č. 64.

3831. *Balbín Boh.*, Epitome historica rerum Bohem. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1306), 1677, V, 514.

3832. *Pešina Tom.*, Mars Moravicus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2661), 1677, str. 686.

3833. *Lünig*, Das Teutsche Reichsarchiv VI, Bibl. Č. Hist. II, č. 269 str. 90a.

3834. *Kaprinai S.*, Hungaria diplomatica (č. 3616), 1771, II, str. 135.

3835. Juramentum periuriosum regis Georgii (mss. bibl. Trebonensis). *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar) III. 1780, str. 148.

3836. *Simon*, Die ständischen Verhältnisse des Königreiches Böhmen. (Bibl. Č. Hist. II, č. 653), 1848, č. 25.

3837. *Theiner A.*, Monumenta hist. Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1155), 1860, II, č. 580, 405.

3838. *Riedel A. F.*, Novus codex diplomaticus Brandenburgensis (Bibl. Č. Hist. II, č. 313) III, 1, str. 327.

3839. *Schulz Ferd.*, Jiří z Poděbrad (č. 3672), str. 178 (výklad přísahy).

3840. *Saint-René Taillandier*, Bohême et Hongrie 1869 (č. 3671), str. 86.

3841. *Goll Jar.*, Čas. Č. Mus. 1884, str. 449 (výklad přísahy). Viz č. 3369. (Jednota Bratrská v 15. stol.)

3842. *Fraknói Vilmos*, Carvajal János bibornok magyarországi követségei 1456-61, Budapest, 1889, 8°, str. 49 (uherská nuntiatura kardinala Carvajala).

3843. *Truhlář Jos.*, Počátky humanismu v Čechách, v Praze, 1892, str. 31 (Rozpravy České Akad., III. tř., I. ročník, str. 491).

3844. Mathias Konig tzu Hungarn schreb dem bobist von Girsik cronunge und eyde. *Jordan*, č. 3591, Beil., Bresl. C.

3845. Korunování krále Jiřího a vážnost jeho v říši německé. Nár. Listy 1862, č. 265, 267.

3846. Přísahy králův českých před Ferdinandem II. 1. Jiří. Moravská Orlice V, 1867, č. 205, 208.

3847. *Mlyndr B. D.*, Zvolení Jiřího z Poděbrad za krále. Budečská Zahrada V, 1874, str. 85-9 (s 2 vyobr.).

3848. *Bachmann Ad.*, Zur Krönung Georgs von Podiebrad, der Husitismus und die kirchliche Reformation, Prag, Program gymn. něm. na Starém Městě 1875, 8°.

3849. *Bachmann Ad.*, Ein Jahr böhmischer Geschichte, Georgs von Podiebrad Wahl, Krönung und Anerkennung 1457-8. Arch. Öst. Gesch. LIV, 1876, str. 37-174. Též otisk; 8°. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. LXXX, 1875, str. 279. * *Goll*, Revue historique XXXIII, 380; *Markgraf*, Histor. Zeitschr. XXXVIII (N. F. II), 1877, 129-31; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XV, 1879, 6-7; Bohemia 1876, č. 163.

3850. *Bachmann Ad.*, Neues über die Wahl Georgs von Böhmen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXIII, 1895, 1-16.

3851. *Tobolka Zd. V*, O volbě a korunování Jiřího z Poděbrad. Praha 1896, 8°, str. 45. Srv. O volbě Jiřího z Poděbrad za krále českého. Hlas Národa (Nedělní Listy), 1896, č. 190.

3852. *Harlas Fr. X.*, Die Wahl Georgs von Podiebrad zum König von Böhmen. Politik 1898, č. 104 (se zřetelem k obrazu V. Brožíka).

3853. *Bachmann Ad.*, Böhmen und seine Nachbarländer unter Georg von Podiebrad (1458 61) und des Königs Bewerbung um die deutsche Krone, Ein Beitrag zur Geschichte der Versuche einer Reichsreform im XV. Jahrhunderte, viz č. 3675, 3718.

3854. *Schmidt Valentin*, Das Rosenberger Dominium und dessen Umgebung 1457-60. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXVII, 1899, str. 287-308.

3855. *Zeissberg H.*, Der österreichische Erbfolgestreit nach dem Tode des Königs Ladislaus Posthumus (1457-8) im Lichte der habsburgischen Hausverträge. Arch. Öst. Gesch. LVIII, 1879, str. 1-170. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. XCII, 613.

— —

3856. *Markgraf Herm.*, Über das Verhältnis des Königs Georg von Böhmen zu Papst Pius II, 1458-62. Viz č. 3811-2.

3857. *Heš Gustav*, O působení Jana Vítěze ze Zredna a Jiřího z Poděbrad ve volbu Matyáše Korvina za krále uherského, na základě archiválním, Jindř. Hradec, Program gymn., 1893, 8°, str. 28. — Viz též: *Fraknói V.*, Johannis Vitez de Zredna, Varadiensis episcopi, Orationes politicae et Aeneae Sylvii Piccolominii ad eundem scriptae epistolae, 1453-7. Budapestini, 1878, fol., str. 47; *Johannis Vitez de Zredna*, Epistolae de rebus gestis inter imperatorem Fridericum et regnum Hungariae. Vyd. *Schwandtner*, Script. Rer. Hungar., II (Bibl. Č. Hist. II, č. 231), str. 1-106. Srv. *Haner*, Script. Rer. Hungar. (ibid. č. 34), str. 44-6. Viz též *Reumont A.*, Archivio Stor. Ital. 1874, C, XX., str. 299-309; *Fraknói V.*, Vitez Janós élete, Budapest, 1878, 8° (životopis s literaturou).

3858. *Moyses Stephan*, Die Überreste der Königin Katharina (Kunigunde) im Jahre 1827 zu Ofen entdeckt. Monatschrift vaterländ. Museums, Prag, 1829, III. 243 (Kunhuta, dcera Jiříkova, manželka Matiášova). Srv. č. 3806.

3859. *Wallner J.*, Iglaus Widerstand gegen die Anerkennung Georgs von Podiebrad, Ein Beitrag zur Geschichte des Jahres 1458. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXII, 1884, str. 103-20.

3860. *Sterly*, Beilegung der hussitischen Kriegsunruhen in Iglau. Iglauer Sonntagsblatt 1849, str. 42.

3861. Uznání krále Jiřího v Brně 1458. Moravské Noviny 1858, č. 45.

Článek 2. Všeobecné uznání.

(1458-60.)

3862. *Siegel Karl*, Zur Geschichte der Fürstentage Georgs von Podiebrad in Eger in den Jahren 1459, 1461 und 1467. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., 1903, str. 203-26.

3863. Král Jiří stvrzuje Norimberským listiny krále Jana, Václava a Ladislava o obchodu do Čech, 1459 ve čtvrtek po velikonoci. Viz *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 113.

3864. Listina od krále Jiřího daná Olomouci 1459. *Hormayr*, Archiv, XII, 1821, 56 (Historiscke Denkwürdigkeiten).

3865. Některé upomínky na spojení Moravy s Čechy. I. List krále Jiřího, jenž spojuje zemi českou a moravskou. Slovan 1850, str. 35-7, 390-5. Srv. *Kalousek*, Bibl. Č. Hist. II, č. 2144.

3866. Rede der Breslauischen Botschafter vor König Georg in Prag (1460). *Jordan*, Georg von Podébrad (č. 3591), Beilage Bresl. H.

3867. Georgius, Bohemiae rex, mittit oratores suos ad conventum in Bithom instituend. tractandae pacis et concordiae causa, 17 Novembris 1460. *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), str. 455. Srv. č. 3591.

3868. Oratores regis Bohemiae cum nuntiis Casimiri, Poloniae regis, in conventu Bithomiensi foedus pangunt (1460). *Dudík*, Schweden (l. c.), str. 456. Srv. č. 3591.

3869. Pacta inter Georgium Bohemiae et Casimirum Poloniae reges contra Turcarum imperatorem. *Dudík*. Schweden (l. c.), str. 456. Srv. č. 3591. Viz 3717.

3870. Jerzy Podiebrad posłom swim pokój z Kazimierzem zawrzeć każe. *Malinowski*, Dz. Warsz. III.

3871. Psaní králi Jiřímu z města Viterbie (8. srpna 1461). Čas. Č. Mus. II, 1828, III, str. 21-4 (vedle jiného zmínka o svazu proti Turkům). Srv. č. 3717.

Článek 3. Marné pokusy vyšší.

(1460-2.)

3872. *Richter Heinr. Moritz*, Georg von Poděbrad's Bestrebungen um Erlangung der deutschen Kaiserkrone und seine Beziehungen zu den deutschen Reichsfürsten, Wien und Leipzig, 1863, 8° m., str. 128. * Pam. Arch. V, 374; Mitth.

Gesch. Deutsch. Böhm. II, 1864, 9, 17. Srv. č. 3718.

3873. *Markgraf H.*, Über Georgs von Podiebrad Project eines allgemeinen Fürstenbunds zur Vertreibung der Türken aus Europa und Herstellung eines allgemeinen Friedens, viz č. 3717.

3874. Albrecht von Meissen und die Tochter Georg's von Podêbrad. »Prag«, Beilage zu Ost und West, 1841, Srv. č. 3704.

Článek 4. Vrchol moci a pokoje.

(1462.)

3875. *Markgraf H.*, Über das Verhältniss des Königs Georg zu Papst Pius II., 1462-4. Breslau, 1867, 4°. Srv. Jahresb. Schles. Ges. f. vaterl. Cultur, Breslau, XLV, 1867, str. 200; XLVI, 1868, str. 213; Forschungen zur Deutschen Geschichte, IX, Göttingen, 1869, str. 217-58. Srv. č. 3911-2.

3876. Pius II. a Jiří z Poděbrad. *Hlavinka Al.*, Bludy a lži v dějinách, v Brně, 1888, 8°, str. 135-8.

3877. *Karlík Hugo Joh.*, Hroznata und die Praemonstratenser. Abtei Tepl, nach Urkunden des Stiftsarchivs, Pilsen, 1870, 8°, str. 38-43: *Sigm. Hausmann*, opat tepelský, přívrženec Jiříkův, neshody s okolní šlechtou a s Římem.

3878. Václava Korandy Poselstvie krále Jiřího do Říma k papeži. Výbor z liter. č. II. 1868, str. 662-714. Viz č. další.

3879. *Patera Ad.*, Poselství krále Jiřího do Říma k papeži r. 1462. Archiv Český VIII, 1888, str. 321-54. Dodatky latinské, str. 355-64: 1. Řeč Wolfganga Forchtenauera; 2. Řeč Korandova; 3. Odpověď papežova konečná; 4. Conclusiones datae oratoribus regis Bohemiae.

3880. Mag. Wenceslaus Coranda. *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Candidus*) I, 1777, str. 229; (ed. Ungar) II, 1778, str. 358. Viz *Tobolka*, Ottův Sl. N. XIV, 803-4.

Článek 5. Vrchol moci. První ústrky.

(1462-4.)

3881. *Hoffmann*, Kaiser Friedrichs III. Beziehungen zu Ungarn 1458-64, Dissert., Breslau, 1887. — Týž, Fr. III. Beziehungen zu Ungarn 1464-70, 1470-4, Progr., Glogau, 1899, 1901.

3882. *Karge P.*, Fridrichs III. und Maximilians I. ungarische Politik und ihre Beziehungen zu Moskau. Deutsche Zeitschr. Gesch. IX, str. 259-87.

3883. *Costa H.*, Kaiser Friedrich's Rettung durch die Slaven. Mitth. Hist. Ver. Krain 1848, 66-9.

3884. *Gundling*, Gespräch zwischen Kaiser Friedrich III. und Georg Podiebrad, König in Böhmen. Gundlingiana, W. III, 201-302.

3885. Friedrich IV. (III.) wird in Wien von König Podiebrad und von Andreas Baumkircher gerettet. Wien. Jahrb. Liter. III, 1818, str. 41, 295.

3886. *Legis-Glückselig*, Georg von Podiebrad und die Böhmen in den Wiener Wirren des Jahres 1462, Nach der Wiener Reimchronik d. Michael Behaim. Illustr. Chronik v. Böhmen B. II. 1854, Lief. 10, str. 572. Srv. č. 3591.

3887. *Hlavinka Alois*, Král Jiří z Poděbrad před Vídní. Obzor XII, 1889, str. 273-5, s vyobr. Srv. *Hlavinka*, Česká kronika, Bibl. Č. Hist. II, č. 5722.

3888. *Chytil Jos.*, Notizen über d. mährischen Landeswappen (orlice dána Moravě 1462 od cís. Fridricha). D'Elvert, Schriften, V, 1853, str. 54-9. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4656.

3889. *Bachmann Ad.*, Die Wiedervereinigung der Lausitz mit Böhmen (1462). Arch. Oest. Gesch. LXIV, 1, 1882, str. 247-351. * Markgraf, Histor. Zeitschr. L. (N. F. XIV.), 1883, str. 530-1; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXII, 1884, str. 3. — Otisk, Wien, 1882, 8°, str. 105, 31 příloha. Srv. č. 3591.

3890. *Žídek Pavel*, Správovna (rada králi Jiřímu) viz č. 2781.

3891. (*Palacký Frant.*), Rada králi Jiřímu o zlepšení kupectví v Čechách, psaná asi léta 1463. Čas. Č. Mus. II, 1828, III, str. 1-20 (s úvodem F. Palackého). Srv. č. další. Viz též č. 3660.

3892. *A. Mariniho de Gratianopolis*, Rada králi Jiřímu o zlepšení kupectví v Čechách. Výbor z liter. č. II, 1868, str. 778-92.

3893. *Jorgy N.*, Antoine Marini, études d'histoire du moyen âge dédiées à G. Monod, Paris, 1896, str. 445-57.

3894. Špice u střevíců a škorní zapověděl král Jiří r. 1464. Lumír IV, 1854, II, 886. (Otištěn text zápovědi z arch. kr. hl. m. Prahy.)

3895. Zákaz špičatých střevíců v Čechách. Besídka pro záb. a pouč. 1886, č. 97.

3896. *Tomek W. W.*, Archiv Český, XIV. 1895, str. 477, č. 34.

3897. *Zíbrt Č.*, Staročeské střevíce se zobáky, Národní Listy 1889, 27. ledna (feuilleton). Srv. *Zíbrt*, Dějiny kroje v zemích českých I, v Praze, 1892, str. 330-7; *Winter*, ibid. II, 1893, str. 253.

3898. Denník poslů krále Jiřího ku králi franskému Ludvíkovi XI. léta 1464 vyslaných. Čas. Č. Mus. I, 1829, I, str. 40-67. Viz další č. (vydání úplné).

3899. *Kalousek Jos.*, Denník českého poselstva ku králi francouzskému roku 1464. Archiv Český VII, 1887, str. 427-45.

3900. *Wratislav A. H.*, Diary of an embarassy from King George of Bohemia to King Louis XI. of France in the year of Grace 1464, from a contemporary manuscript, literally translated from the original Slavonic, London, 1871, 8°, str. 80.

3901. Auszug aus dem Tagebuche der Gesandten des Böhmenskönigs Georg an Ludwig XI., König von Frankreich, im Jahre 1464. Monatschr. Vaterländ. Museums I, 1827, III, str. 44-59.

3902. *Zucker Al*, Jiří Poděbradský a české mezinárodní styky v XV. století (poselství do Francie 1464). Česká Revue IV, 1901, I, str. 129-36. Srv. č. 3701.

3903. *Gradl H.*, Die Irrlehre der Wirsperger (1465-7, nach Quellen des Egerer Archivs). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1881, str. 270-9.

3904. Přívrženec Husův v Německu (Jan Wirsberger z Würzburku, kanovník v Řezně 1466). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 56. Srv. č. 3591.

Článek 6. Podryvy zmařené.

(1464-6.)

3905. Akta mezi králem Jiřím a jednotou panskou v Čechách 1463-8. Archiv Český IV, 1846, str. 99-164.

3906. *Markgraf H.*, Über den böhmischen Herrenbund im J. 1465. Jahresber. Schles. Ges. f. vaterländ. Cultur, Breslau, 1875.

3907. *Markgraf H.*, Die Bildung der katholischen Liga gegen König Georg von Podiebrad. Histor. Zeitschr. XXXVIII. (N. Folge II.), 1877, str. 48-82, 251-73.

3908. *Fraknói V.*, Die Anfänge der europäischen Politik des Königs Matthias von Ungarn 1464-70. Öst. Ungar. Revue X, str. 65-106.

3909. *Hamršmíd Jos.*, Jošt z Rožmberka a jeho doba, v Praze, 1892, 12°. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18035.

3910. *Gross Hynek*, Ze života Jošta z Rožmberka, biskupa Vratislavského. Věstník Matice Opavské, 1898, str. 44.

3911. Biskup Jošt z Rožmberka. *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha, 1903, č. 185, str. 244-5.

2912. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18035.

3913. Šprochy vajovské. Výbor z liter. č. II. Srv. *Truhlář J.*, Manuálník Korandův č. 4132.

3914. *Horký*, Prothasius von Boskowitz, Bischof zu Ollmütz und seine Neffen. *Hormayr*, Archiv X, 1819. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7133.

3915. *Herben Jan*, Jan z Rabenšteina. Ze »Zlaté knihy« národa českého. Ruch IV, 1882, str. 438-41.

3916. Dialogus sive Disputatio baronum Bohemiae: Zdenkonis de Sternberg, Wilhelmi de Rabie, Johannis de Schwanberg et Johannis Rabensteinii de bello contra regem Georgium 1467 moto. Viz *Palacký*, Děje nár. č. IV, 2., příl.; *týž*, Geschichte von Böhmen IV, 2., str. 670-734. — Srv. vydání: Johannis de Rabenstein Dialogus sive Disputatio baronum Bohemorum, Zdenkonis de Sternberg, Wilhelmi de Rabie, Johannis de Schwanberg et Joh. Rabensteinii de bello contra regem Georgium 1467 moto, scripta 1469. *Jordan M.*, Georg von Podébrad (č. 3591) 1861, str. 482-513, Beilage IV, K. — *Bachmann Ad.*, Arch. Öst. Gesch. LIV, 1876, str. 351-402. * *Markgraf H.*, Histor. Zeitschr. XXXVIII, (N. F. II) 1877, 132; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XV, 1877, 43. — Srv. *Bachmann Ad.*, Bemerkungen zu Johanns von Rabenstein »Dialogus«, 5. Jahresb. d. d. Staats-Real-Gymn., Prag, 1877, 4°; *Truhlář Jos.*, Počátky humanismu v Čechách. (Rozpravy České Akademie III. třídy, ročník I. č. 3), v Praze, 1892, str. 29-36; *Joh. de R.*, *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha, 1903, č. 184, str. 243-4; *Waltzer Heinr.*, Beziehungen des böhmischen Humanisten Johann von Rabenstein zu Bayern. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XXIV, 1903, str 630-45.

3917. Odsudek víry (papežem Pavlem II. t. bulla jeho od r. 1466 proti králi Jiřímu, králi českému), v Praze, 1537. Viz *Jungmann*, Hist. liter. č. IV, č. 417.

3918. Excommunicationes tredecim solemniter publicatae adversus regem Georgium (Indiculus manuscriptorum ecclesiae Crumloviensis). *Balbín B.*, Bohemia docta (ed. *Ungar*) III, 1780, str. 159.

3919. Römische Rechtschlüsse über den Bann gegen König Georg vom Jahre 1466. *Jordan M.*, Georg von Poděbrad (č. 3591), 1861, Beil. Bresl. F.

3920. Aus Papst Paul II. Indulgenz-Bulle zum Kreuzzuge gegen Georg von Poděbrad, ibid., Beil. IV. H.

3921. Formel der Kreuzweihe gegen Böhmen, ibid., Beil. IV, I.

3922. Odvolání těch kněží, kteří od sekty Pikardův odstupovali za mistra Jana z Rokycan v kostele Teyně 1466. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 640. Incipit: Milí dobří lidé. (Rukopis univ. bibl. pražské, XVII, G. 12, č. 2; jiný v bibl. Lobkovické v Praze.)

3923. *Strnad Jos.*, Čtyři omluvné listy Plzeňských r. 1466, proč odpadli od krále Jiřího. Čas. Č. Mus. 1884, str. 102-3.

3924. *Tomek W. W.*, Chování měšťanů Chebských v rozepři králů Jiřího a Vladislava s papežským dvorem a Matiášem, králem uherským. Čas. Č. Mus. 1849, IV, str. 74-102. — Srv. *týž*, Betragen der Bürger von Eger im Streite der Könige Georg und Vladislav von Böhmen mit Mathias Corvinus von Ungarn und dem päpstlichen Stuhle. Sectionsber., Abhandl. K. Böhm. Ges. Wiss. V. Folge. 6. B., 1849, str 36.

3925. *Schlesinger L.*, Die Apologie der Kaadner gegen Georg von Podiebrad. Das Urtheil über die flüchtigen Bürger und Einnahme der Stadt dd. 31. Aug. 1467 in deutscher Uebersetzung und Abdruck der Apologie, welche dagegen entstanden ist. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIII, 1875, str. 126-43.

3926. Král Jiří Matiáši uherskému, aby zjednal mu slyšení u papeže proti nářkům z kacířství, 1466, 28. července, v Kladsku. Opis z Achéry, Spicilegium III (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1192). — Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, str. 18, č. 109. — Srv. *Dobner*, Georgii regis epistola notatu dignissima ad Mathiam regem Hungariae dd. 28. iulii 1466. Monumenta histor. Boemiae II, 1768, str. 418-29.

Hilarius Litoměřický.

3927. Hilarius, doctor de Litomierzicz. *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Candidus*) I, 1777, str. 97; (ed. *Ungar*) II, 1778, str. 162.

3928. *Procházka F.*, Hilarius Litomericensis, Wenceslaus Krzižanowsky. De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, 8°, str. 214-5.

3929. *Voigt Ad.*, Vitae eruditorum virorum Bohemiae et Moraviae: Hilarius Litomericensis. Acta literaria Bohemiae et Moraviae, Pragae, 1783, vol. II., pars 2, str. 136.

3930. *Johannes von Guben.* Cronica actuum Zittaviensium (Bibl. Č. Hist. II, č. 2117). str 83-94 (Hilarius v Žitavě).

3931. *Truhlář Jos.*, Počátky humanismu v Čechách. (Rozpravy České Akademie, III. tř., ročník I. č. 3), v Praze, 1892, str. 36.

3932. *Kalina Tom.*, Václav Křižanovský. Viz č. 3938.

3933. Hilarius de Litomerzicz. *Jireček, Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha, 1903, č. 187, str. 247-8.

3934. Libri manuscripti boh. bibliothecae Krumloviensis: Hilarii decani Pragensis Defensio fidei catholicae adversus Georgium Podiebradium. *Balbín B.*, Bohemia docta (ed. *Ungar*) III, 1780, str. 173.

3935. Hilarii Litomericensis, Tractatus contra perfidiam aliquorum Bohemorum (proti Jiřímu r. 1465), Argentinae 1485, 4°. Srv. *Voigt Ad.*, Acta literaria 1777, vol. II., pars 3, str. 163. Výtisk v bibliothece Strahovské se Sadelerovým Exlibris Petra Voka z Rožmberka. Srv. *Zahradník Isid.*. Prvotisky knihovny Strahovské. Otisk z Věstníku České Akademie XV, v Praze, lex., str. 15.

3936. *Millauer Max.*, Sermo Hilarii Litomericensis ad senatum populumque Plznensem, e codice Ossecano (1467), Pragae, 1820, 8°, str. 51. Srv. č. 3933.

3937. Hilaria Litoměřického Traktát o přijímání pod jednou proti Rokycaně. Viz *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 633. (Rukopis z r. 1468, 4°, v knihově kapitoly svatovítské. Opis z r. 1537, 4°, v Roudnici, s názvem: »Traktát křesťanský o nejsvětějším přijímání Těla a krve Boží pod jednú spúsobú lidu křesťanského podlé řádu církve sv. obecné Římské«. Jiný opis v univ. bibl. v Praze, lat. inkunab.: Opusc. ex floribus 1489, č. 7.)

3938. Hilaria Litoměřického Traktát k panu Janovi z Rosenberka, vyd. *Zd. V. Tobolka*, Praha, 1898, lex., str. 56. (Histor. Archiv České Akademie XIII.) Viz *Kalina* Č. Čas. Hist. V, 1899, str. 333-59 (s literaturou); *Bretholz B.*, Mitth. Öst. Gesch. XXII, str. 159; *Goll Jar.*, Revue historique 1899; Sborník histor. kroužku »Vlast« VIII, 1899, str. 121-3.

3939. Psaní Hilaria Litoměřického co administratora pražského arcibiskupství ku katolíkům českým, aby krále Jiřího nebyli poslušni (1467). Archiv Český VI, 1872, str. 108.

3940. Epistola Hilarii decani ad Johannem Rokyczanam. *Jordan M.*, Georg von

Poděbrad (č. 3591) Leipzig, 1861, Beil. IV, C. Srv, též vydání *Strahl*, č. 3949, vyd. 3.

3941. Wenceslaus de Crumlovia, Liber de LXX erroribus Joh. Rokyzani haeretici. *Conr. Riegeri* Historia fratrum Bohemorum, vernaculo sermone conscripta, vol. II, str. 777: Fabricius, Bibliotheca latina med. et inf. aetat. VI, str. 282. Viz č. 3316.

3942. Tractatus Rokyczanae contra doctores, viz *Pfrogner* Einleitung in die christliche Religionsgeschichte (Bibl. Č. Hist II, č. 8735) I, 1801, str. 163 (o rukopisu Břevnovském).

3943. *Rokycana Jan*, Traktát proti řečem doktorů poběhlých Viz *Jungmann*, Historie liter. č. III, č. 6356 (v Jafetově Historii bratrské 113). Srv. č. 3300.

3944. *Rokycana J.*, Traktát o přijímání pod jednou, v němž zastává přijímání pod obojí, odvolávaje se na šestero artikulův, o kterých vedl hádání s Hilariem u přítomnosti krále Jiřího (1465). Viz *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 631.

3945. *Rokycana J*, Obvinění mistrů Pražských Příbrama a Hilaria, jejich převrácenosti, zrady a poběhlosti od pravdy, jakž to obvinění jich sepsaná široká jsou. Jungmann, Hist. lit. č. III, č. 635 a (v *Jafetově* Historii bratrské č. 70). — Viz č. 3300.

3946. Allegatio publica Joh. Rokizani de Praga et replicatio Hilarii, doctoris decretorum, et Wenceslai, doctoris theologiae, super communione utriusque speciei (rukopis v bibl. Lipské *Paul.*, Felleri Catalogus 399). *Fabricius*, Bibliotheca latina med. et inf. aet. VI, str. 344. Srv. č. 3394.

3947. Odpis mistrů Pražských na druhý traktát Dr. Hilaria. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, 636 (v *Jafetově* Historii bratrské 71, výpisy Bočkovy). — Viz č. 3300, 3394.

3948. *Kalina Tomáš*, Třetí článek polemika Hilaria a Václava Korandy: De avibus responsum, Přerov (Progr.) 1901, 8°. * Č. Čas. Hist. VII, 1901, str. 502. Srv. č. 4005.

3949. Disputatio capituli sanctae ecclesiae Pragensis cum Rokyczana de Hussiticis controversiis, habita per dies quinque anno 1465 coram Gyrzikone seu Georgio, rege Bohemiae. Vyd. 1. *Canisius*, Lectiones antiquae (Bibl. Č. Hist. II, č. 146). Ingolstadii, 1601, vol. III, str. 466 a d. — Vyd. 2. *Basnage J.*, Thesaurus monument. ecclesiasticorum (ibid. č. 147), Antverpiae, IV, 1725, str. 753-75. — Vyd. 3. Hilarii Litomericensis Disputatio cum Joanne Rokyczana coram Georgio, rege Bohemiae, per quinque dies habita anno 1465, nunc cum manuscripto codice coaevo archivi metropolit. capituli Pragensis diligenter collata et emendata novisque post H. Canisium et J. Basnagium observationibus illustrata per Benedictum *Vencesl. Strahl (Voigt Ad.)*, Dissert., Pragae, 1775, 8°, str. XXXVI, 92. — Vyd. 4. *Jordan M.*, Georg von Poděbrad (č. 3591), Leipzig, 1861, str. 467-74. Srv. č. 3932-3.

3950. Hilarius, Arcus gehennalis. Lučiště pekelné proti Rokycanovi: Kniha proti Lučišti od Rokycany. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 637. — Srv. *Lupáč Martin*, Traktát proti Lučišti pekelnému. Ibid., III., č. 638. Viz č. 2806.

Lev z Rožmitálu.

3951. *Leo de Rožmital*, Commentarius brevis et iucundus itineris et peregrationis pietatis et religionis causa susceptae, ab... Leone de Rozmital et Blatna, Johanae reginae Bohemiae fratre germano, ante 100 annos bohemice conscriptus, in latin. translatus per *Stan. Pawlowski a Pawlowicz*, Olomucii, 1577, m. 8°, str. 135. — Des böhmischen Herrn Leo von Rožmital Ritter-, Hof- und Pilgerreise durch die Abendlande 1465 7, beschrieben von zweien seinen Begleitern; Itineris a Leone de Rosmital, nobili Bohemo a 1465-7 per Germaniam, Angliam, Franciam, Hispaniam, Portugalliam atque Italiam confecti Commentarii coaevi duo ed. *J. A. Schmeller*, Stuttgart, Bibl. d. litter. Vereins, Publik. No. VII, 1844, 8°, str. XIV, 212. — O českých i německých vydáních, zpracováních, článcích o této cestě viz Bibl. Č. Hist. I, č. 13873. Přidej: Libros de antaño nuvamente dados à lux por varios aficionados, vol. VIII: Viajes de Einghen Rosmital... traducidos por *Ant. Maria Fabié*. Madrid 1879 (výklad a překlad zvláště části, věnované Španělsku).

3952. Lev z Rožmitálu a Jiří z Kunštátu a Poděbrad, Politické poměry onoho věku v Čechách. Pražské Noviny 1850, č. 267, 269, 270.

3953. Lucifer princeps tenebrarum, Offener Brief des Satans an Leo von Rožmital, den Schwager des Königs Georg von Poděbrad (dle českého originalu: »Oldřich Kalenice z Kalenic a na Škvořeticiech tento list jest složil«), vyd. *Jordan*, Könighth. Georg's Poděbrad (č. 3591), Beil. IV. O, str. 520-35. Viz č. další.

3954. *Nejedlý Zdeněk*, Oldřicha Kalenického z Kalenic satyrický list Luciperův Lvovi z Rožmitálu z r. 1478. S popisem Jenského rukopisu »Antithesis Christi et Antichristi«. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1903, č. 2. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14099.

3955. *Mikovec Ferd. B.*, Něco o panu Janovi Žehrovickém z Kolovrat. Květy

XIV, 1847, str. 338, 342-3, 351, 355-6, 359. 363, 367, 374-5, 378-9. Též otisk, m. 8°, Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 12840.

3956. *Beneš F.*, Náhrobek Jana Žehrovského z Kolovrat v Kolíně. Pam. Arch. VI, 1865, str. 299-302.

3957. Böhmen in Brüssel im J. 1466. Politik, 1866, č. 56.

Článek 7. Počátek bouře: Válka s odbojem.

(1466-8.)

3958. *Pažout Julius*, König Georg von Böhmen und die Concilfrage im Jahre 1467, Ein Beitrag zur Geschichte von Böhmen. (Otisk Arch. Öst. Gesch. XL), Wien, 1869, 8°, str. 323. Přílohy: I. Nachrichten für Herzog Wilhelm von Sachsen über die zwischen König Georg von Böhmen und Kaiser Friedrich III. zu Linz gepflogenen Verhandlungen; über die Verhandlung zwischen demselben und König Mathias bezüglich der Brüderrotten, und die von letzterem dem Kaiser angebotene Hilfe gegen Stephan Eizinger (11. února 1467). II. Schreiben des Kurfürsten Ernst von Sachsen an seinen Vetter, Herzog Wilhelm, wegen der Hilfe, welche König Georg von Böhmen auf Grund der Erbeinigungen von Brandenburg und Sachsen gegen den böhmischen Herrenbund begehrt, und eine Zusammenkunft zu Brüx (20. března 1467). III. Schreiben des Markgrafen Albrecht von Brandenburg an König Georg von Böhmen, worin er sich entschuldigt, dass er den Tag zu Brüx zur gewünschten Zeit nicht besuchen könne (25. března 1467). IV. Schreiben des Markgrafen Albrecht von Brandenburg an Kurfürst Ernst von Sachsen bezüglich der von K. Georg gewünschten Zusammenkunft in Brüx, mit der Ermahnung, dass Brandenburg und Sachsen sich Angesichts der dem K. Georg drohenden Processe vorsehen, sowohl mit diesem als dessen Gegnern, Papst und Kaiser, in gutem Einvernehmen zu bleiben (1. dubna 1467). V. Beschluss der Herzoge von Sachsen, was sie dem Könige Georg von Böhmen bezüglich des Tages zu Brüx und der dort zu besprechenden Gegenstände zur Antwort geben wollen (1467). VI. Bericht des Gesandten Georgs von Poděbrad an diesen über seine Sendung bei K. Ludwig XI. von Frankreich (1467). Srv. č. 3898.

3959. Jiří ze Steinu, 1460, 23. břez. (»Jorg von Stain, tumbherr zu Augspurkch«). *Chmel*, Materialien (č. 1094), II, 203. — 1462, 7. ún., Fontes Rer. Austr. VII, 298. — 1462, 4. list., *Chmel*, Regest. (č. 1094), str. 395. — 1464, 25. dub., *Chmel*, Regest. ibidem, str. 412. — 1475, *Eschenloer* (č. 3597), str. 333. — 1478, ibid. l. c., str. 385. — 1479, ibid. l. c., str. 402. — *Palacký*, IV. 2, s. v.

3960. *Siegel K.*, Zur Geschichte der Fürstentage Georgs von Podiebrad in Eger in den Jahren 1459, 1461 u. 67. Mitth. f. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 2, 1903. Srv. otisk z Egerer Jahrbuch 1904.

3961. *Siegel K.*, Zeugnisse für die Rechtgläubigkeit der Stadt Eger vor Verhängung des Interdikts im J. 1467. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1904, str. 393-420.

3962. *v. Hasselholdt-Stockheim G.*, Urkunden und Beilagen zum Kampfe der wittelsbachischen und brandenburgischen Politik in den Jahren 1459 bis 1465. Herzog Albrecht IV. von Bayern und seine Zeit. I. Band. 1. Abtheilung. Leipzig 1865.

3963. *Joachimsohn Paul*, Die Streitschrift des Minoriten Gabriel von Verona gegen den Böhmen-König Georg Podiebrad vom Jahre 1467. Progr. k. Rg. Augsburg, 1896, 8°, str. 43.

3964. *Höfler Konst.*, Gregor Heimburg, Georg Poděbrad und Ludwig XI. von Frankreich. Archiv für Kunde österreichischer Geschichten, 1854, str. 317-52.

3965. *P(ažou)t*, O záměrech krále Jiříhoroku 1467, Světozor I, 1867, 187. Srv. č. 3958.

3966. *Brockhaus C.*, Gregor von Heimburg. 1861, viz č. 3817.

3967. *Herben Jan*, Řehoř z Heimburka, Ruch IV, 1882, 452.

3968. *Joachimsohn Paul*, Gregor Heimburg viz č. 3823.

3969. *Bachmann Ad.*, Ueber König Georg von Böhmen und Gregor Heimburg viz č. 3824.

3970. *Gorzycki K. J.*, Wpływ Stolicy apostolskiej na rokowania pokojowe Kazimierza W. z Czechami i Zakonem niemieckim, Przewodnik naukowo-literacki XXI, Lwów, 1893, str. 78-87, 170-7, 266-74, 366-70, 449-55. Otisk. Viz č. 4023.

3971. Panowie czescy ofiarują Kazimierzowi koronę (1467), *Niemcewicz*, Zbiór Pamiętn. I. Viz č. 3725-8.

3972. Akta poslů polských v Čechách, *Höfler*, Böhmische Studien, Arch. Öst. Gesch. XII, viz č. 3964, (Heimburg).

3973. *Wayda K.*, Poselstwo czeskie(1465-6), Dziennik Warszawski 1854, No. 199.

3974. Literae a proceribus regni Bohem. confoederatis, quibus significant Casimiro regi Poloniae se ab illo Georgio, quondam rege suo, recessisse, petuntque a Casimiro, ut eos in patrocinium suscipiat et contra Georgium opem eis ferat, Datum in Nova

Domo 1466, *Dudík*, Forschungen in Schweden, Brünn, 1852, 456.

3975. *Perwolf J.*, Polská strana v Čechách a její zápas s německo-rakouskou. Jiří Poděbradský a král polský Kazimír. Jagajloviči na českém trůně (Čechové a Poláci), Osvěta III, 1873, 772-8. Viz č. 4023.

3976. *Gołębiowski Luk.*, Dzieje Polski za panowania Kazimierza, str. 268 (o Jiřím).

3977. Traktat między Kazimierzem i Podiebradem, Malinowski, Dziennik Warsz. III.

3978. Jednání poslů krále polského o pokoj v království českém 1467-8. Srv. *Jungmann*, Hist. liter. čes. III, č. 454. Viz č. 3980.

3979. *Droysen*, Polen und die böhmische Königskrone im J. 1467, Ber. Sächs. Ges. Wiss. IX, 150 a d.

3980. *Tobolka Z. V.*, Styky krále českého Jiřího z Poděbrad s králem polským Kazimírem, Čas. Mat. Mor. XXII, 1898, I, str. 70-6; II, str. 163-75; III, str. 300-10; IV, str. 373-84.

3981. *Friedberg Jan*, Polityka Kazimierza Jagiellończyka wobec papieża Piusa II., Czech i Niemec. Przemyśl (progr. gym.), viz č. 3725.

3982. Kterak bojoval rytířský král uherský Matyáš s českým králem Jiřím Poděbradským, Koleda III, v Olomouci 1878, 168.

3983. *H(erb)en Jan*, Krvavý lístek z českých dějin (z rkp. z r. 1518 o r. 1467-9), Ruch IV, 1882, 569-70.

3984. Psaní krále uherského Matiáše Korvína v letech 1469-87 do Čech českým jazykem vydaná, Archiv Český VI, 1872, 45-77.

3985. Die Burg Czorstein, Znaimer Wochenblatt 1852, č. 42.

3986. *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klementinských XXXVII. Latinská báseň o dobytí Korštejna r. 1465, Věstník čes. akad. IX, 1900, str. 244-6.

3987. *Erben K. J.*, Ondřej Puklice ze Vstuh, měštěnín Budějovický († 1467), Čas. Č. Mus. X, 1846, 163-211.

3988. Ondřej Puklice ze Vstuh, Hlas, 1864, č. 199 a d. Viz Bibl Č. Hist. I. č. 17219.

3989. Verwüstung des Klosters Kamenz durch die Böhmen 1467, ed. *Wattenbach*, Monum. Lubensia (Bibl. Č. Hist. II, č. 2453), 32, 33.

3990. Historischer Beitrag zur Geschichte der Belagerung des Schlosses zu Hoyerswerda in den Jahren 1467 und 1468, Lausitzer Magazin 1776, 257, 273, 289.

3991. Jindřich z Michalovic válčí v Lužici 1467, Boleslavan, Mladá Boleslav II, 1862, 181. Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 15031.

3992. *Dvorský Fr.*, Tři vášnivé projevy z války za krále Jiřího z let 1467, 1468 a 1469: 1. Jednání poselstva vypraveného z Čech od jednoty panské ke sněmu říšskému do Norimberka, aby poskytnuta byla pomoc proti Čechům kacířům a aby zbraně proti Turku chystané obráceny byly proti králi Jiřímu; s odpovědí legáta papežského. 1467, 22. července. — 2. Nepřátelský list od Zdeňka z Šternberka zaslaný knížeti Viktorinovi z Kunštatu Z Olomouce 1468, 24. srpna. — 3. Provolání kališnických Čechův k boji na obhájení pravdy Kristovy a jazyka českého. 1469, 1. ledna. Arch. Český XX, 1902. B. XX, str. 541-63.

Článek 8. Vrch bouře: Válka s králem uherským.

Částka 1.: až do stání u Vilémova (1468-9 břez.).

3993. O vpádu Lužičanů a Slezáků do Čech r. 1468, Boleslavan, Mladá Boleslav, 1862, II. ročník, 148.

3994. *Köhler*, Über den Feldzug 1468 in Mähren, Jahresbericht Schles. Gesell. Vat. Cultur LIII, 1875, 160-261.

3995. Píseň historická kališníků proti jednotě katolické z rkpu od r. 1468, *Jungmann*, Hist. liter. čes. III, č. 58.

3996. *Droysen*, Georg, König von Böhmen und sein Streit mit der Kurie 1468, Ber. Sächs. Gesell. Wiss. IX, 146 a d. — *Týž*, Lorenz von Schaumburg, Legat des Markgrafen Friedrich von Brandenburg an Albrecht Achilles 1468, ibid., str. 150 a d. Srv. č. 3601.

3997. *Zeibig*, Die Handschriften der Klosterneuburger Bibliothek: Actenstücke zur Geschichte des Kreuzzuges gegen Georg von Podiebrad, N. Blatt 1852, str. 263-4.

3998. Nýrsko, Čechy I, str. 55 a d. Viz Topografie, Čechy s. v.

3999. Počet z toho, proč se oddělili od kněží Římského poslušenství a od služebností jich. Od jednoty bratr. (*Jafet*, Hist. br. 84), *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 661. Srv. *Palmov* č. 3394.

4000. Wahl und Weihe der ersten Priester bei den böhm. Brüdern nach *Goll*. (Srv. č. 3286.) * *Meyer*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVIII, 1879, str. 13, 48.

4001. Listy Řehoře, arciotce bratrského. *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 667. Viz č. 3394.

4002. Kniha bratra Řehoře, kteráž třetím listem t. pořízení kněží se jmenuje a jest s vydáním počtů M. Rokycanovi, uvádí se u *Jafeta*, Hist. br. 113. *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 634. Viz č. 3394.

4003. *Košut A.*, Ambrož Veliký (Skutecký) (Životopis a píseň jeho), † 1520. Hlasy ze Siona 1868, str. 186. Srv. č. 3394.

4004. Svolení bratří 1464. Rkp. *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 138. Viz *Palmov*, č. 3394.

4005. Kdosi navrhnul otázku: »Mistře pověz, kteří ptáci lepší jsou, ti kteří jedí a pijí, čili ti, kteří toliko jedí a nepijí?« etc. Na to odpověděl jiný latinsky: Argute auceps quaeris etc. a rozhodl, že ti lepší jsou, kteří nepijí. Načež v češtině vyšel odpor od M. Korandy: »Nenie ptáčníkuóv«. Rkp. univ. bibl. *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 719. Srv. č. 3394, 3948.

4006. Odvolání těch kněží, kteří od sekty Pikardův odstupovali za mistra J. z Rokycan v kostele Teyně 1466. Rkp. *Jungmann*, viz č. 3922. Srv. č. 3394.

4007. Psaní bratří českých Rokycanovi r. 1468. (*Jafet*, Hist. brat., č. 3300). *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 643. Viz č. 3394.

4008. Dva listy bratří českých Jiřímu králi r. 1468 a třetí 1470. (Hist. Jed. brat. rkp.). *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 642. Srv. č. 3394.

4009. Spis o ouzké cestě Kristově, křesťanóm náležící. Léta 1470. Arch. bratrský V, fol. 1-7. – *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 663.

4010. Dvoje psaní bratří českých veřejné, jedno r. 1470, druhé b. r. (jiné též listy bratrské). *Jungmann*, Hist. lit. č. III, č. 646. Viz č. 3394.

4011. Apologie veřejná ke všem Čechům proti útiskům od Rokycany pocházejícím. Od jednoty br. (?), *Jungmann*, Hist. liter. č. III, č. 658. Viz č. 2806.

4012. *Bachmann Ad.*, Der Vertrag von Wilemow (25. března r. 1469) und dessen Bedeutung, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXI, 342-56. Otisk Prag, 1892.

4013. O válečné jízdě krále Matiáše do Čech proti králi Jiřímu. Píseň od r. 1469. Výbor z liter. čes. II; Lumír VII, 1857, I, 428; Světozor 1857, 33. Srv. č. 3792.

Článek 9. Vrch bouře: Válka s králem uherským.

Část 2.: až do druhého vpádu do Čech (1469-70).

4014. Zpráva o korunování krále Matiáše, Národ 1864, č. 278.

4015. O hradu Kosti k r. 1469. Boleslavan II, 1862, 67.

4016. M. Jana Rokycany list pastýřský proti bludům Pikardův. Manuálník Václava Korandy, vyd. J. Truhlář, v Praze 1888. Viz č. 4132.

4017. *Goll J.*, Domnělá kázání Rokycanova proti Bratřím, Č. Čas. H. II, 1896. Viz č. 2831.

4018. Böhmische Denkwürdigkeiten(1470), Prag (Beil. Ost u. West), 1845, 574.

4019. Králové Jiří a Matiáš v Moravě r. 1470, Archiv Český I, 1840, 485.

4020. Král Jiří radám krále uherského Matiáše, stížnost naň veda o válku, kterou zemi království českého hubiti nepřestává (30. července 1470), Čas. Č. Mus. IV, 1830, I, 98.

4021. Jak musil přispívat kraj Boleslavský r. 1470, Boleslavan, I, 1861, 299.

4022. Sněm obecní krále Jiřího o minci, váhy a jiné věci r. 1470. Snad týž, jako u *Jungm.* III, 406, ale z r. 1469. Píše *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 43.

Článek 10. Dobouření.

(1470-1.)

4023. *Papée Fr.*, Polityka Polska w czasie upadku Jerzego z Podiebradu w obec kwestyi następstwa w Czechach 1466-71. 1. Starania o obustronne uznanie przez pośrednictwo pokoju i polubowne rozstrzygnięcie (Paźdź. 1466-3 maja 1469). 2. Zbrojenia wojenne i dyplomatyczne w związku z legalną, narodową większością w Czechach przeciw zbuntowanéj mniejszości i jéj poplecznikom. Maj 1469, marzec 1471. Zakończenie. Rezultat pięcioletniéj pracy Kazimiérza. 1471. Dodatek: Nr. 1. Ex Archivo Regni: Konsylijarze ziemi mołdawskiéj wespół z polskimi Pany na sejmie pod Chocimem, termin drugiemu sejmowi naznaczają. Nr. 2. Itinerarz poselstw polskich w sprawie sukcesyi czeskiéj 1466-71. Rozprawy i sprawozdania wydziału historyczno-filozoficznego, VIII, 1877, str. 345-454. Srv. č. 3975.

4024. Christophorus de Szydlowiecz, Palatinus Cracoviensis, Regni Cancellarius, regis Sigismundi... orator, testatur, se eidem Regi exhibuisse foedus inter Casimirum Poloniae et Georgium Bohemiae reges initum. *Dudík*, Schweden, viz č. 3974.

4025. *Řezníček V.*, Kutnohorský zápis o smrti krále Jiřího. K úmrtnímu dni velikého panovníka. (Z Kutnohorské knihy Memorabilium 1467), Nár. Listy 1890, č. 80.

4026. Jiří z Poděbrad, jeho hrob, *Millauer*, Grabstätten (Bibl Č. Hist. II, č. 4458).

4027. Spálení srdce krále Jiřího z Poděbrad. Zlatá Praha, 1885, II, 498.

Dodatek.

1. Rodina.

4028. Rod z Kunštátu a z Poděbrad, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 13465. — Srv. *Sommersberg*, Script. Rer. Sil. (Bibl. Č. Hist. II, č. 208) I, str. 115 a d.; *Henelius*, Silesiographia, ibid. č. 1891; Sinapius, Olsnographia, ibid. č. 6202; *Eberhardt*, Neue diplomatische Beiträge, ibid. č. 1628; *Steinbach*, Diplomatische Sammlung, ibid. č. 2983; *Balbín*, Tabulae genealogicae, Miscell. Dec. II. lib. 2; *Grotefend*, Stammtafeln, 2. vyd. 1889: 13. Die älteren Podiebrad's in Münsterberg und Oels. 14. Die jüngeren Podiebrads in Oels.

4029. *Novákova Ter.*, Koruna česká údělem rodu Poděbradského, viz Slavín, Bibl. Č. Hist. I, č. 505.

4030. *Lužická V.*, Johana z Rožmitála, manželka Jiřího z Poděbrad, v Praze, 1873, 12° (»Libuše«, Matice).

4031. *Peška B.*, Johanna z Rožmitálu, Budeč. Zahrada V, 1874, 3-6, 20-73.

4032. *Becker Siegfried*, Georg von Podiebrad, vorletzter Sprössling aus dem Stamme der Grafen von Benek und Nidda. *Hormayr*, Archiv XXI, 69-74, 90-2, 114-6, 119-24.

4033. *Bronec Em.*, Osudy potomků Jiřího Poděbradského. Komenský VI, 878, 607-11.

4034. *Rybička Ant.*, Hynek kníže z Minsterberku, nejmladší syn krále Jiřího Poděbradského. Dodatek biografický. Čas. Č. Mus. 1872, 214.

4035. Hynka z Poděbrad, syna krále Jiřího, Májový sen. Hlasatel Český IV, 2, v Praze, 1818, str. 308. — Vyd. *Hanka V.*, Starobylá Skladanie, díl opozděný, 1823, str. 78-122. Srv. *Jireček*, Rukověť liter. Č. II, 1875-6, str. 127-9; *Vlček Jar.*, Dějiny liter. české (č. 173); *Zíbrt*, Rozmlouvání Petra se Pánem (Světové kn. č. 360), v Praze, 1904, str. 32-3. — Srv. též Henricus Münsterbergae dux (Somnium Maiale), *Balbín*, Boh. docta (Candidus) 1777, I. 52; (*Ungar*) II, 1778, 100-1. Rukopis nyní v bibliothece Musea král. Českého, sign. V. E. 39 (dříve Neuberský); *Crugerius*, Sacri pulveres. Bibl. Č. Hist. II, č. 1552, X. Julii 1491; *Voigt*, Effigies virorum eruditorum. Pars I, Pragae 1773, l. b8b.

4036. *Nehring*, Několik dopisů Jindřicha Minsterberského a syna jeho Jiřího k Marketě, provdané kněžně Anhaltské. Čas. Č. Mus. 1882, 527-38.

4037. *Tenora Jan*, Z mladých let pana Jiřího z Kunštátu a z Poděbrad. Čas. Č. Mus. 1895, 290-7.

4038. *Tobolka Z. V.*, Byl Jiří z Poděbrad přítomen bitvě u Lipan? Viz č. 2629.

4039. *Legis-Glückselig*, Das regierende Haus Sachsen stammt aus Böhmen. Illustr. Chronik von Böhmen, Prag, 1854, B. II, Lief. 4, str. 255. Srv. č. 4028.

4040. Tabula ostendens, quaenam ex Bohemicis familiis Georgii regis Bohemiae sanguinem participarint. *Balbín*, Miscell., decas II, lib. II, pars I. Srv. č. 4028.

4041. Náhrobek Zdeny, kněžny Saské, dcery Jiřího Poděbradského, Lumír VI, 1856, I, 450. Srv. *Hipman*, Za českou slávou, 1904, č. 5, 15, 109 (hrad Albrechtův v Míšni). — Viz též *Mechtildis*, Ein sonderlich nutzlich und trostlich buchlen. Allen den, dy Got forchten . . . auff begeren und kosten der Frawen Zdena geborn vom koniglichen stamm czu Behem, hertzogin czu Sachsen, Lantgraffin in Doringen vordeutzscht und gedruckt, Leiptzk, 1508, 4°, l. (4), 77; *v. Langenn F. A.*, Züge aus dem Familienleben der Herzogin Sidonie und ihrer fürstlichen Verwandten. Mitteil. des Kön. Sächs. Alterthums-Ver. histor. Inhalts I, 6 str. 138.

4042. *Wutke K.*, Eine noch unbekannte Herzogin von Münsterberg (Senna, Tochter des Grafen Heinrich von Hardeck und der Elisabeth geb. von Rosenberg), Vermischte Mittheilungen, Zeitschr. Gesch. Schles. XXXV, 1901, 378.

4043. *Ermisch H.*, Herzogin Ursula von Münsterberg. Ein Beitrag zur Geschichte der Reformation in Sachsen. Archiv für Sächs. Gesch. III 290.

4044. *Knoblich*, Der Denkstein der Markgräfin Ursula von Brandenburg, Herzogin von Münsterberg-Glatz. Schles. Vorzeit I, Breslau, 1870, str. 147-8.

2. Pečeti.

4045. Státní pečet krále Jiřího, *V. Pok*, Jiří z Poděbrad a jeho pomník, v Praze, 1891, str. 8.

4046. Pečet krále Jiřího, *Sedláček*, Hrady VIII, 1891, str. 42.

3. Mince.

4047. Nález mincí z doby krále Jiřího. Pam. Arch. IX, 1874, 240.

4048. Groš pražský krále Jiřího, V. Pok, Jiří z Poděbrad (č. 4045), 9.

4. Obrazy.

4049. *Palacký*, O podobizně Jiříka z Poděbrad, Nár. Listy 1870, č. 355, příl.
4050. Král Jiří Poděbradský (obrazy), Česká Politika 1883, č. 102.
4051. Vyobrazení Jiříka z Poděbrad v *Sylviově* Kronice České, 1510, Bibl. Č. Hist. II, č. 1195, str. 489, b.
4052. Podobizna krále Jiřího z díla Martina Knthena ze Šprinsberka z r. 1540. Bibl. Č. Hist. II, č. 2278, str. 426. Srv. *Hellich*, Věstník Poděbradský 1903.
4053. *V. Pok*, Král Jiří z Poděbrad a jeho pomník, v Praze 1891, str. 6.
4054. Volba Jiřího z Poděbrad za krále českého (Brožíkův obraz), *F. X. Harlas*, Politik 1898, č. 104.
4055. O štítu a ozdobě jeho v chrámě Týnském v Praze. Boleslavan I, 1861, č. 244 Obraz krále Jiřího v kostele Týnském z r. 1463 a jeho osudy Boleslavan, II, 1862, č. 29; Socha krále Jiřího z Poděbrad na průčelí kostela týnského v Praze, Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 53; *Zíbrt Čeněk*, Jednání r. 1626 o výzdobě štítu chrámu Panny Marie před Týnem v Praze sochou Panny Marie a sochou Ferdinanda II. (místo shozené sochy krále Jiřího). Sběratel I, 2; *Schulz Vác.*, Náklad na sochu Panny Marie ve štítě kostela Týnského. Čas. Č. Mus. 1899, str. 81-3.
4056. Zvláštní pomsta. (Opat vratislavský Johnsdorf dal malovati Jiřího z Poděbrad, jak čerti ho nesou do pekla). Besídka pro záb. a pouč. 1877, č. 28. — Srv. Král Jiří Poděbradský v pekle, ibid. 1887, č. 5.
4057. Šimkova socha Jiřího Poděbradského, Světozor XVI, 1882, str. 10.
4058. Model pomníku Jiřího z Poděbrad, Zl. Praha IV, 1887, str. 762. Pomník krále Jiřího z Poděbrad, Praha (výst. časopis), 1891, č. 3. *Pok Poděbradský V.*, Král Jiří z Poděbrad a jeho pomník na zemské jubilejní výstavě r. 1891, viz č. 4053.
4059. Viz literaturu: Topografie, s. v. Poděbrady.
4060. *Aleš M.*, Jiří z Poděbrad, Zlatá Praha, 1905, č. 2. — Jiná vyobrazení, hlavně z doby novější, viz v oddílu Dějiny umění v abecedním přehledu umělců českých.

5. Osobnost.

4061. *Prášek Justin*, O významu krále Jiřího z Poděbrad. Komenský IV, 1876, str. 424, 470.
4062. List krále Jiřího, jenž spojuje Moravu s Čechami. Pozor VI, v Olomouci, 1877, č. 79. Srv. *Kalousek*, Bibl. Č. Hist. II, č. 918; *Podlipný*, ibid. č. 919.
4063. *Voigt G.*, Georg von Böhmen, der Hussitenkönig, viz č. 3662.
4064. *Truhlář Jos.*, Cancio Georgio regi Bohemiae. Paběrky z rukopisů Klementinských, ruk. VIII. C. 13. Věstník České Akademie, IX, 1900, str. 244-6. Viz č. 3986.
4065. *Troilus Hagiochoranus Nic.*, De Georgii Podiebradii amore erga religionem et patriam. Oratio de G. P., Pragae, 1614, 4°. Srv. *Voigt*, Acta litteraria I, 1775, str. 233.
4066. *Hamršmíd Jos.*, Co věřil král Jiří o přijímání pod obojí způsobou? Sborník histor. kroužku »Vlast«, I, 1893, str. 36-9.
4067. *Rieger Boh.*, Jiří z Poděbrad a Jindřich IV. Akademické Listy I, 1878, č. 1.
4068. *Šolc Jindř.*, Jiří z Poděbrad Národnost. Polit. Bibliot. Česká 1881, str. 209-14, § 32.
4069. *Historický P. V.*, Poznámky k slavnostem Poděbradským. Vlast XIII, 1896-7, str. 240-5, 341-9, 426-31, 530-53. Srv. č. 3686.
4070. *Miškovský Jos.*, Mír krále Jiřího. Naše Hlasy, v Č. Brodě. 1897, č. 23.
4071. Kterakých svobod král Jiří koruně české dobyl. Viz Sylviova Kronika česká vyd. *Kondě z Hodištkova*, 1510 (s vyobraz.) Bibl. Č. Hist. II, č. 1195, str. 489, b.
4072. *Bělohrobský Vojt. M.*, Přípis majestátu krále Jiřího 1465 (Blovicům), Lumír XV, 1865, II, str. 599-600.
4073. *Miškovský Jos.*, Ze starého Brodu: Král Jiří v Brodě. Naše Hlasy, 1896, č. 24.
4074. *Adámek Kar.*, Majestáty králem Jiřím Poděbradským městu Chrudimi udělené. Posel z východních Čech, 1879 (řada článků).
4075. *Vacek Frant.*, Slaný za krále Jiřího z Poděbrad, dějiny města v l. 1458-71. Slanský Obzor III, 1895, str. 3-10.
4076. Ein Spruch von Behaim von Rosenblüt. Viz *Jordan*, Königthum Georg v. Podiebrad, 1861, (č. 3591), Beilage.
4077. Podiebrads Verfahren mit den Juden. Jahrb. d. Liter. Wien, VI, str. 93, VII, str. 54.

6. Jan Paleček.

4078. Historií dvanácte o Bratru Janovi Palečkovi, stavu rytířského, kterýž jsa toho času při králi Jiřím Českém, velmi šlechetného života, králi milý a vzáctný, i každému dobrému byl, a mnoho kratochvilných věcí za živobytí svého činil. V češtině spravena a vytištěna. 8 l., 16°. Jiné vydání: Historie o Bratru Janovi Pa-

lečkovi stavu rytířského, jenž jsa při králi Jiřím Českém, velmi šlechetného života, králi milý a vzáctný i každému dobrému byl a mnoho kratochvilných věcí činil. V češtině spravená a k žádosti mnohých pánů, vytištěná od Sixta Palmy, 8 l., 16°. Znovu otištěno při Historii o těžkých protivenstvích církve české, 1756 a v Hiřberku r. 1844. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210. Vyd. *Erben*, Výbor liter. č. II. 1337.

4079. Holič krále Jiřího z Poděbrad (Janda). *Lichard*, Časník, III, Vídeň 1858, 256.

4080. Král Jiří a bradýř, Obrazy života, Praha, 1859, I, 78.

4081. J. S., Paleček, dvorní šašek Jiřího krále českého. Hvězda Olomoucká III, Olomouc, 1861, 268-70.

4082. *Mikovec F. B.*, Johann Klenovský, der lustige Rath Königs Georg von Böhmen, Slavische Blätter, 1865, H. II, 93.

4083. Z kratochvilné historie o bratru Palečkovi několik divnou časem náhodou vykutálených kusův čili artykulóv, Květy I, 1866, 35.

4084. *A. Z.*, Dvorní šaškové krále Václava a Jiřího Poděbradského (Paleček), Praha 1868, str. 76-8, 90-2.

4085. *Tobias A.*, Kleine Mittheilungen aus der Stadtbibliothek in Zittau, Böhmen betreffend: 2. Historien des Bruders H. Paleczek, Handschrift 16. Jahrh., Mitth. Gesch. Deutsch- Böhm. VIII, 1870, 274.

4086. *Herben J.*, Klenovský — Paleček. Studie literárně-historická, Sborník Hist. I. 1883, 43-51 (s podrobnou literaturou).

4087. Jan Paleček, šašek krále Jiřího. Čas, belletr. příl. III, 183-8, 193-5.

4088. *Hrnčíř F.*, O Palečkovi, dvorském šaškovi krále Jiřího, s. l., 1900, m. 8°, 31.

4089. *Herben J.*, pro mládež upravené vyd. č. 4078, v Praze, 1904. Srv. č. 4087.

7. Varia.

4090. Čtení *Fr. Palackého* (v sezení Král. Č. Spol. Nauk): O literatuře, rotách vojenských a mravích národa českého za věku Poděbradova. Pražské Noviny, 1857, č. 12, 24, 25, 28. Srv. Dějiny národa českého, díl IV, č. 1, 2. — Polský překlad: Rys literatury, obyczajów, sekt i rot wojennych w Czechách za czasów Podiebrada, wyjątek z Fr. Palackiego, przełożył *Franc. Matejko*, Biblioteka Warszawska, 1866, I, str. 149. — Německý překlad: *Palacký*, Geschichte von Böhmen IV. 1, 2. Srv. další.

4091. O povaze a mravích českých (za Jiřího z Poděbrad). Rodinná Kronika III, 1863, str. 167.

4092. Mravy české za dob Jiřího Poděbradského. Občanský Kalendář, II, v Praze, 1869, str. 107.

4093. *Prochdska F.*, (Vzdělanost v Čechách od Karla IV. do krále Jiřího). De saecul. liber. artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str, 222-30.

4094. Duchovní soud o statcích kláštera Pan. Týneckého a o nápravě mravů v klášteře 1460 (text). *Zimmermann*, Gesch. d. aufgehob. Klöster in Prag 1837, Urkunden č. XII.

4095. Zákaz špičatých střevíců r. 1464 viz č. 3894 a d.

4096. *Pok V.*, O králi Jiřím z Poděbrad v našich časopisech pro mládež. Občanské Noviny, 1888, II.

———

4097. Kniha Tovačovská, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7691. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 784: Kniha Drnovská. Viz též *Jireček Herm.*, Právní život v Čechách a na Moravě, Praha, Brno, 1903, č. 204. str. 267-9.

4098. Incipit: Kniha urozeného pána, pana Stibora z Cimburka a z Tovačova etc., kteráž jest oddána slavné paměti nejjasnějšímu králi Jiřímu etc. Českému Jeho Milosti (erb Tovačovský), 1539 (tištěná). Na l. 2: Počínají se knihy Hádání Pravdy a Lži o kněžské zboží a panování jich. A tuto kleči skladatel knih těchto, chválu vzdávaje Trojici Svaté. Na l. 3: Tuto skladatel knih před králem sedícím pokloniv se podává jemu knih a prosí, aby vděčně přijal, omlúvaje se, že mistr není ale laik. Neb by byl mistrem učeným, že by rád chtěl lépe a ozdobněji složiti a učiniti. (Vyobrazena scéna před Jiříkem, sedícím na trůně.) Srv. *Hanuš*, Über Inhalt und Form des Werkes: Hádání . . ., welches i. J. 1467 Ctibor von Cimburk dem König Georg Poděbrad widmete, Bibl. Č. Hist. I, č. 7691, str. 314, b. — Srv. též *Soukal Jos.*, Ctibor Tovačovský z Cimburka. Moravský kalendář národní XX, Olomouc, 1904, str. 96-7.

———

4099. Zweihundert und Siebzehende Entrevue zwischen dem Welt-berühmten König in Ungarn Matthia Hunniade Corvinus, der aus einem Gefangenen zum König erwehlet worden und dem unlängst verstorbenen Duc du Maine, einem natürlichen Sohn d. Königs von Frankreich, Gespräche in dem Reiche derer Todten, Leipzig XIX, 1739, 615-764 (též zmínky o Poděbradovi).

4100. 190 entrevuë zwischen dem Kurfürsten von Brandenburg Friderico II. u. Conrado Tiberio von Wallenrodt, XXIsten Hochmeistern des Teutschen Ordens (na četných místech zmínky o Jiřím Poděbradském), Gespräche in dem Reiche derer Todten, Leipzig, XVI, 1734, 1099-262.

4101. Gastrosofie česká z dob krále Jiřího. Lumír VIII, 1858, I, str. 66.

4102. Královéhradecké tvarůžky (oblíbeny u krále Jiřího a Vladislava II.) České Listy I, 1887, str. 12. Srv. *Špott J.*, Časopis Českých lékařů, otisk, v Topografii, Čechy, s. v. Král. Hradec.

4103. Veliká láce za krále Jiřího (ceny potravin). Besídk.a pro záb. a pouč. 1877, č. 35. Často potom přetiskováno: Slavia, 1877, str. 564; Besídka pro záb. a pouč 1884, č. 64; Národ a Škola, 1887, str. 131 atd. Též v německých časopisech pod názvem: Die guten alten Zeiten.

4104. Pohár krále Jiřího, archaeologická památka. Světozor, IX, 1875, str. 319.

4105. (*Dvorský Fr.*), Dům někdy krále Jiřího z Poděbrad. Pam. Arch. IX. 1874, str. 817.

4106. *Řezníček V.*, Co si počítali Kutnohorští za králem Jiřím. Národní Listy, 1889, č. 242.

4107. (*Winter Z.*), Za víno (zůstal dlužen král Jiří 100 kop grošů), Zvon, IV, 1904, č. 21, str. 296.

4108. *Bachmann Ad.*, Über deutsche Adelsnamen in Böhmen im XV. Jahrhundert. Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. XIII, 1890, str. 105-112.

4109. Vratislav v době Jiřího z Poděbrad. Viz *Hipman*, č. 4041.

4110. Přípis magistrátu krále Jiřího (Blovicím), Lumír XV, 1865, II, str. 599-600. Srv. č. 4072.

4111. Seznam věcí kostela Pražského přivezených roku 1454 z Karlštejna k rozkazu krále Ladislava a zemského správce Jiřího z Poděbrad. Viz *Podlaha-Šittler*, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze, 1903, str. 69.

4112. Král Jiří v literatuře, hlavně dramatické, viz Dějiny divadla v oddílu IX. Dějiny umění. Srv. č. další.

4113. Ein wunder seltzame Tragedia, Von Zweyen Böhmischen Landherren, als der von Commethaw, unnd der von dem Brixer Schloss, Vie (sic) sie in willens vnd vorhabens gewesen, Rom: Kay: Mayestat vmbs Leben zubringen, vnd der eine König in Vngern, der ander in Böhmen sein wollen. Aber Gott hat solche jhre Mörderische falsche Anschläge, wünderlich an tag bracht. Sehr lustig und kurtzweilig zu lesen, mit nachfolgenden Eylff Personen. 1. Prologus Ehrenholt. 2. König Gyrtzigk. 5. Jhan Pugkhard, König Lassla gehäimmer Secretarius, vnd vermeinter Cantzler in Bömen. 6. Ludwig, Hofdiener. 7. Wilhel (sic), Hofdiener. 8. Frietz, Hofnarr. 9. Claus, Hoffnarr. 10. Der Bothe. 11. Epilogus. Jederman zum Exempel vnd trewhertzigen Warnung. in Druck gegeben. Wer sich nu wider die Obrigkeit setzet, Der widerstebet (sic) Gottes Ordnung. Die aber widerstreben, werden ein vrtheil empfahen. Anno M. D. XCIIII. Na konci: 1549, 8°. Viz *Wolkan*, Böhm. Antheil an d. deutschen Liter. 16. Jahrh. I. Bibliographie, Prag, 1890, str. 127, č. 361.

Kniha XVI. Král Vladislav II. (1471-1500).

A. Prameny.

I. Dokumentární.

1. Vladislav II.

4114. Psaní Vladislava II. krále českého 1471-83. Archiv Český VI, 1872, str. 78—107. Srv. Krále Vladislava rozliční listové, rukopis. *Jungmann*, Hist. Liter. Č. III, č. 467, str. 89-90.

4115. *Teige Jos.*, Registra krále Vladislava II. z let 1498-1502. Archiv Český XVIII, 1900, str. 1-289.

4116. *Veselský P. M.*, Některé listy krále Vladislava II. obci Kutné Hoře zaslané (8 l.) Lumír IV, 1854, II, str. 949.

2. Ludvík.

4117. *Arras Paul*, Regestenbeiträge zur Geschichte König Ludwigs II. von Ungarn und Böhmen, zusammengestellt auf Grund der Urkunden, welche sich im Bautzner Ratsarchive vorfinden, Wissenschaftliche Beilage zu dem Programm des Gymnasiums Bautzen, Bautzen, 1893, 4°, str. 25.

4118. Tři listy krále Ludvíka o Pikhartech. Rodinná Kronika V, 1864, str. 143-4. Srv. č. 3394.

3. Čechy.

4119. Psaní rozličných osob z r. 1471-90. Archiv Český V, 1862, str. 311-61; VI, 1872, str. 127-216.

4120. Epistolae latinae et bohemicae, 1478, cod. ms. (jména krajů) chartaceus bibliothecae Palatinae Vindobonensis N. 223 in 4. foliorum a Bohuslao Balbino una ex parte numeratorum 113 ab anno 1478. *Jungmann*, Hist. Liter. C. III, č. 465.

4121. Pře Racka Kocovského s Budějovskými 1472-84. Archiv Český IV, 1846, str. 64-98.

4122. Akta veřejná i sněmovní v Čechách od r. 1500 9. Archiv Český VI, 1872, str. 217-394.

4123. Výpisy ze starých desk zemských, 1471-1500. Archiv Český V, 1862, str. 518-77.

4124. Půhonové od r. 1475-1515, rukopis veř. bibl. XVII. C 5. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. III, č. 476.

4125. *Čelakovský Jar.*, Registra soudu komorního 1472-82, Archiv Český, VII, 1887, str. 446-568; 1482-87, ib., VIII, 1888, str. 396-430; 1487-91, ib., IX, 1889, str. 453-560; 1491-1500, ib., X, 1890, str. 441-560; 1500-1, ib., XI, 1892, str. 506-60; 1501-3, ib., XII, 1893, str. 463-560; 1503-11, ib, XIII, 1894, str. XXIV, 1-596; 1502-8, 1511-19. ib., XIX, 1901, str. 1-472.

4126. *Palacký Fr.*, Nálezy soudu komorního v království českém, od r. 1471-9. Archiv Český IV, 1846, str. 263-328.

4127. *Čelakovský Jar.*, Knížky nálezů soudu zemského a komorního z první polovice XVI. století. Archiv Český, XIX, 1901, str. 476-651.

4128. (*Zikmund V.*), Náčrtky z knihy svědomí od r. 1490-1518, z archivu píseckého. Poutník od Otavy, v Písku, 1859, I, str. 41.

4129. *Braniš Jos.*, Registra ortelů horního soudu v Hoře Kutné z let 1511-4. Archiv Český XII, 1893, str. 411-62.

4130. *Čelakovský Jar.*, Příspěvky k dějinám židů v době Jagellonské. Čas. Č. Mus. LXXII, 1898, str. 385-456. Otisk v Praze, 1898, 8°, str. 70, (2). Obsah: O právních poměrech Židů. Přílohy: 1. 1492, 20. ledna, na Budíně. Král Vladislav píše Budějovským, aby nesáhali mocí na židy, nýbrž aby jim bytu přáli a soudní moc nad nimi podkomořímu království Českého ponechali. — 2. 1494, 6. května. V Levoči. Král Vladislav nařizuje purkmistru, konšelům i vší obci m. Budějovic, aby nedopouštěli mocí sáhati na židy, proti nimž o Velký Pátek nedůvodně u nich bouřka se zvedla, a aby žaloby na ně před hejtmany království Českého se podávaly. — 3. 1497, 19. února. V Brně. Král Vladislav stvrzuje listy králův Karla IV. a Ladislava, kterými židé v Uherském Hradišti přebývající obci jsou připojeni, takže mají toliko jí poplatky a berně platiti a soudem městským se souditi. — 4. 1501. 18. června. Na Budíně. Král Vladislav nařizuje Budějovským, aby židy při jich starodávních právech zachovali a nedopouštěli je obtěžovati. — 5. 1502, 23. března. Na Budíně. Král Vladislav píše podkomořímu Albrechtu z Leskovce, že židé budějovští spoluobyvatele tamější pro nepatrné příčiny pohánějí před purkrabího hradu Pražského, kdežto prve mají poháněti je před radu městskou. — 6. Snesení velké obce novoměstské o židech 29. srpna 1502 a 20. dubna 1503. — 7. 1503. 4. října. V Tatě. Král Vladislav Budějovským, aby na žida Uhra právo pustili, kdyby podkomoří Petr z Rožmberka soudem komorním spravedlivý konec o to neučinil. — 8. 1504, 13. ledna. Na Budíně. Král Vladislav nařizuje Budějovským, aby nedopouštěli vražditi a loupiti židy pro příhodu, která se v Strakonicích stala, nýbrž aby každého nařčeného žida před krále a jeho rady postavili. — 9. 1504, 14. února. Na Budíně. Král Vladislav nařizuje Budějovským, aby nechali v městě bez útisků židů, kteří loni přestrašeni k podkomořímu se utekli. — 10. 1505, 24. června. Na Hardeku. Jan Sokolík z Dubé, hejtman hrabství Hardeckého, píše radě Budějovské o vyznání zločince na jich židy. — 11. 1505, 22. září. Na Hardeku. Svědomí pěti rakouských šlechticů o vyznání pastéře Štefla a jeho ženy stran koupě pacholete židem Michalem z Budějovic. — 12. 1505, 23. září. V Reci. Svědomí čtyř konšelů města Rece v Dolních Rakousích o vyznání pastéře Štefla z Pleysinku. — 13. Pamět o jednání stran vypovězení židů z Českých Budějovic v listopadu r. 1505. — 14. 1505, 20. listopadu. Na Budíně. Král Vladislav přikazuje Budějovským, aby všechny židy, kteří se účastnili hrozného zločinu prolití krve křesťanské, do vazby vzali a ohněm trestali, a sděluje, že nejv. kancléři Albrechtovi z Kolovrat psal o vydání jim listu na vypovězení židů z města. — 15. 1505, 20. listopadu. Na Budíně. Král Vladislav píše stavům českým, aby židy Budějovské, kteří se dopustili spoluviny na vraždě v Rakousích a z města utekli, buď ohněm trestali neb do Budějovic vydali. — 16. 1505, 20. listopadu. Na Budíně. Král Vladislav přikazuje Budějovským, aby vydali soudek s klenoty, který na radnici vzali po útěku židů z města, král. sekretáři doktoru Augustinovi a protonotáři Křemenskému. — 17. 1505, 19. prosince. V Budějovicích. Jiří Majnuš z Březnice a dva zemané vydávají svědectví o vyznání jedenácti židů na radnici budějovské, učiněném před radou tamější, četnými šlechtici a posly z měst. — 18. 1506,

16. března. Na Budíně. Král Vladislav dává povolení Budějovským, aby mohli židy z města vypověděti, kdykoli budou chtíti, a aby jich více do města nepřijímali, poněvadž se těžkých zločinů dopustili. — 19. 1507, 31. května. Veliká obec Staroměstská svoluje, aby židé teprve po roce z města se vystěhovali. — 20. 1507, 4. července. Na Budíně. Král Vladislav píše Staroměstským, že je chce zachovati při milosti jim učiněné, aby židé nebyli déle v Praze než do roka; avšak aby židy Pražské k tomu přidrželi, aby nejv. písaři Mikulášovi z Hořic jistou summu dali, kterou mu na židech před lety zapsal. — 21. 1508, 21. května. Na Budíně. Král Vladislav svěřuje správu židů Pražských Zdeňkovi Lvovi z Rožmitálu a Jindř. Tunklovi z Brníčka a těm také společně s Albrechtem z Kolovrat dává pokuty z nich. — 22. 1508, 22. května. Na Budíně. Král Vladislav přikazuje všem stavům, aby nedopouštěli na Budějovské žádného trápení neb stavování za to, že příbuzní židů, kteří v Budějovicích pro hrozný účinek odplatu vzali, ze statků po těchto židech pozůstalých je Budějovské před úřad purkrabství Pražského pohánějí, neboť statky dal král těm, komu se mu vidělo. 23. 1514, 8. února. Na Budíně. Král Vladislav povoluje purkmistru, konšelům i vší obci města Uherského Hradiště, aby se mohli zbaviti židů, kterých v žádném jiném král. městě moravském více není. — 24. 1515, 30. října. Zřízení obce Staroměstské o židech. — 25. 1518, 24. ledna. V Nymburce. Rada Nymburská žaluje radě Staroměstské, že židé Pražští pohánějí dva jich židy před soud purkrabský na místě soudu jich městského. — 26. 1522, 1. prosince. Na hradě Pražském. Král Ludvík potvrzuje Zdeňkovi Lvovi z Rožmitála právo na židy.

4131. Zápisy ve věcech selských od r. 1389-1499. Archiv Český I, 1840, str. 339-57.

4132. Manuale q. v. Venceslai Korandae. Manualník M. Václava Korandy t. ř. Rukopis bibliotheky Klementinské. Přepsal a vydal *Jos. Truhlář*, v Praze (nákladem Král. Č. Spol. Nauk), 1889, v. 8°, str. XXIII, 221, (1). Viz *Černý K. J.*, Listy filolog. XVI, 1889, str. 289-94.

4133. *Horčička Adalbert*, Urkundenbuch der Stadt Aussig bis zum Jahre 1526, begonnen von *W. Hieke*, vollendet von . . . (Bibl. Č. Hist. I, č. 3732), Prag, 1896, 4°, str. IX, 261.

4134. *Rietsch K. F.*, Das Stadtbuch von Falkenau, 1483-1528, Ein Beitrag zur Geschichte des deutschen Stadtrechtes in Böhmen, Prag, 1895.

4135. *Schlesinger L.*, Ein deutsches Formelbuch (1510-26). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXI, 1883, str. (300-18). (Brüx, Colditz, Zwickau . . .). Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1732.

4. Morava.

4136. Ctibora z Cimburka Sbírka psaní rozličných, jak věcí zemských, tak i náboženství se týkajících, 1470-90, rukopis souvěký. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. III, č. 491, str. 91. Viz č. 4097-8.

4137. Sněmy moravské, jak Olomoucké, tak Brněnské . . . od XV. stol., rukopis ve 4. Rkp. v Rajhradské bibl. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 1068, str. 190. Srv. *Kameníček*, Jednání sněm. a veřejná v markr. moravském. Bibl. Č. Hist. II, č. 846.

4138. Landtagsakten Mährens von 1388-1475, 1475-1526 (v Olom. univ. bibl.). *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 20. Srv. *Kameníček*, č. předchozí.

4139. Jednání sněmovní (obecná) v markrabství moravském, 1475-1524, rukopis. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. III, č. 348. Srv. *Kameníček* č. 4137.

4140. Akta sněmovní v markrabství moravském, 1490-1534, rukopis souvěký. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 926, str. 181. Srv. *Kameníček*, Zemské sněmy a sjezdy moravské (Bibl. Č. Hist. II, č. 847).

4141. Zřízení neb snešení sněmovní markrabství moravského od r. 1493-1599, rukopis fol. Viz *Jungmann*. Hist. Liter. Č. IV, č. 926, str. 181. Srv. *Kameníček* č. 4140.

4142. Knihy pamětní markrabství Moravského od l. 1475-1588, rukopis v bibliothece Hořovické. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, 412, str. 152. *Kameníček*, l. c.

5. Kladsko.

4143. *Čelakovský Jar.*, Výpisy z register kanceláře hrabat Kladských, 1472-1505. Archiv Český VIII, 1888, str. 365-95. — *Týž*, Dodatky k výpisům z register kanceláře hrabat Kladských, 1472-1505. Archiv Český IX, 1889, str. 361-9. Srv. *Čelakovský Jar.*, Bibl. Č. Hist. II. č. 6086 a d.

6. Slezsko.

4144. Zápisy Kozelské ve Slezsku, 1480-1571. Archiv Český II, 1842, str. 393-406. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6078-80.

4145. *Kronthal B.* und *Wendt H.*, Politische Korrespondenz Breslaus im Zeitalter des Königs Matthias Corvinus (Script. Rer. Silesiac., Bibl. Č. Hist. II, č. 248). Svazek XIII, I, 1469-79, Breslau, 1893, 4°, str. VIII, 285. Svazek XIV, II, 1479-90, č. 324a, 324i, 325, 328, 336-7, 339, 348, 352-3, 358-9, 365, 368, 371, 373, 378-9, 393, 406-7, 409, 412, 425, 427, 437, 439, 450, 463, 530, 541.

7. Lužice.

4146. *Arras Paul*, Regestenbeiträge zur Geschichte des Bundes der Sechsstädte der Ober-Lausitz von 1516-30, zusammengestellt auf Grund der Urkunden, die sich im Bautzner Ratsarchive vorfinden. Neues Lausitz. Magazin, Band LXXV, 1899, str. 103-67 a d.

8. Cizina.

a) Uhry.

4147. Literatura o Mat. Korvinovi. Viz č. 3612-45, 3729-806.

4148. *Chmel Jos.*, Zur Geschichte des Königs Matthias (Corvinus) von Ungarn (1486-9). Arch. Öst. Gesch. I, 1, 1848, str. 73-100. Srv. č. 3789.

4149. *Ipolyi Arnold*, Nicolai Olah Ludovico II., regi Hungariae et Mariae reginae a secretis, codex epistolaris (Monumenta Hungariae Histor., Bibl. Č. Hist. II. č. 166, Diplom. sv. 25), Budapest, 1876, 8°, str. XXXIX, 639.

b) Rakousy.

4150. *Chmel Jos.*, Monumenta Habsburgica. Sammlung von Actenstücken und Briefen zur Geschichte des Hauses Habsburg in dem Zeitraume 1473-1576, herausgegeben von der historischen Commission d. kais. Akad. d. Wiss. in Wien I. Abtheilung. Das Zeitalter Maximilians I. Aktenstücke und Briefe zur Geschichte des Hauses Habsburg im Zeitalter Maximilians I. in Archiven und Bibliotheken. Wien I, 1854, 8°, CXLIV a 5453; II, 1855, 8°, LVI a 963.

4151. *Lisch G. C. F.*, Joachim Maltzan oder Urkundensammlung zur Geschichte Deutschlands während der 1. Hälfte des XVI. Jahrhundert. Schwerin, 1853, 8°, VIII a 352.

4152. *Kraus Victor*, Maximilians I. vertraulicher Briefwechsel mit Siegmund Freiherrn von Stettenberg nebst einer Anzahl zeitgenössischer, das Leben am Hofe beleuchtender Briefe. Innsbruck, 1875. * *Loserth*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIV, 1876, str. 26 8.

c) Branibory.

4153. *Priebatsch*, Politische Korrespondenz des Kurfürsten Albrecht Achilles, I-III (1470-86). (Publikationen aus den kgl. preussischen Staatsarchiven, Band XXXV, LXXI), Leipzig, 1898, 8°, str. XII, 638 (o poměru ke králi Vladislavovi). Srv. *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102) str. 19.

4154. *Minutoli Jul. v.*, Das Kaiserliche Buch des Markgrafen Albrecht Achilles. Kurfürstliche Periode von 1470-1486. Mit einem aus Archivalien des Plassenburger Haus- und Staats-Archivs bearbeiteten Commentare als Beitrag zur Charakteristik dieses Fürsten. Berlin 1850. Z obsahu: Č. 189. Brief des Königs Wladislaus von Böhmen an Kurfürst Johann von Brandenburg wegen seiner Ausschliessung von der Wahl des Röm. Königs vom 16. Apr. 1486. — Č. 233. Schreiben des Königs Wladislaus von Böhmen an den Kurfürsten Johann von Brandenburg vom 9. Sept. 1486. — Die Beschwerden wegen seiner Ausschliessung von der Wahl des Römischen Königs betreffend. — Č. 262. Schreiben des Kurfürsten Albrecht Achilles an den Kaiser vom 16. Aug. 1474 des Letzteren Stellung zu Böhmen und Ungarn betreffend, str. 341. — (Albrecht Achilles als Regent.) — Č. 334. Die dem Kurfürsten Friedrich II. von Brandenburg angebotene Krone in Böhmen betreffend 1468, str. 452. Srv. č. 3601.

II. Kronikářské zprávy.

4155. *Decius Jod.*, De Jagellonum familia lib. II. Cracoviae, 1521. Při vydání *Miechowia Matth. de*, Chronica Polonorum, 1521.

4156. *M. Georgii Piscensis*, Rect. Acad. Prag Notata historica ab anno 1518 usque ad obitum regis Ludovici 1526, ex manuscripto coaevo, sin autographo Biblioth. Strahov. *Pfrogner*, Einleitung in die Kirchengeschichte (Bibl. Č. Hist. II, č. 8735), I, Prag, 1801, str. 164-80. (»Der Aufsatz ist von einem Hussiten aus der Classe der moderirten Parthei«.) Viz též *Písecký Jiřík*, Letopisy české (do r. 1509), Bibl. Č. Hist. II, č. 2693. — Srv. *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Muš. 1901, str. 1-20, 114 38, č. 257 (též otisk): Chronicon Georgii Pisensis, 1518-26, opis na 6 lístech z rukopisu Děčínského. — Viz též dále Humanismus: (Zikmund Václav), Jiří Písecký, Poutník od Otavy II, v Písku, 1858, str. 9.

4157. *Bartoš Písař*, Knihy o povstání jednčch proti druhým. (Kronika o bouři pražské r. 1524.) Vydal *Erben K. J.* s názvem: Bartošova kronika pražská od léta páně 1524 až do konce léta 1530. V Praze, 1851, str. 375 (24 + 1 + VIII). Nové (nezměněné, obálkové) vydání v Praze 1878. — Latinský překlad vyd. *C. Höfler* s názvem: *Bartholomaeus v. St. Aegidius*, Chronik von Prag im Reformationszeitalter, Chronica de seditione et tumultu Pragensi, 1524-31, im lateinischen Texte zum ersten Male auf Kosten und unter Mitwirkung der K. Böhm. Gesellschaft der Wissensch. herausgegeben und mit historischer Einleitung begleitet von *C. Höfler*, Prag, 1859, 8°, str. 301. — Literaturu a o vydání viz *Šimák J. V.*, Č. Čas. Hist. VII, 1901, str. 310-26, 393-407. — Viz *týž*, Kronika Bartoše písaře, Pokus kritického rozboru. Věstník České Akademie XII, 1903. Otisk, v Praze 1903, lex., str. 102. — Dodatek: O nálezu nového rukopisu Bartošovy Kroniky p. Stefanem. Čas, 1860, č. 41. — Srv. *(Loderecker Petr. Fr.)*, De rebus gestis sub Ludovico rege piissimo. Vyd. *Pontan z Braitenberka G. B.*, Bohemia pia (Bibl. Č. Hist. II, č. 2707), Francofurti, 1608, fol., str. 94-127: Liber VII. s titulem: Adiecimus pro libro septimo acta sub Ludovico rege piissimo, incerti quidem authoris, prout ipsius ostendit praefatio, eo quod nunquam in lucem prodierunt, instituto nostro non parum serviunt et iucunda lectu cognituque historiae Bohemiae amatoribus fore non dubitamus.

4158. *Butzbach Johann*, Chronika eines fahrenden Schülers oder Wanderbüchlein des Johannes Butzbach, vyd. *J. Becker*, Regensburg, 1869. Srv. *Födisch J.*, Chronika eines fahrenden Schülers. Mit Nachrichten über böhmische Sitten vom Ende des XV. Jhts. Deutsch. Volkskalender, 1873, str. 47-51. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 2596. Pokud se kronika týká českých poměrů, viz *Nováček V. J.*, Jana Butzbacha zpráva o národě Českém, zvláště o lidu venkovském. Český Lid VI, 1897, str. 269-75.

4159. *Johnsdorf Benedict* († 1503), Böhmische Chronik (do r. 1490). Vyd. *Wachter* částečně (1468-90), Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2891), sv. XII, 1883, str. 109-23. Srv. Chronica abbatum B. Mariae Virginis in Arena (-1470), vyd. *Stenzel*, Script. Rer. Silesiac., l. c., II, 1839, str. 156-286. Viz č. 4056.

4160. Spominki Pilzneńskie 1486-1548, vyd. *Bielowski A.*, Monum. Pol. Histor. (Bibl. Č. Hist. II, č. 180), III, 1876.

4161. *Schlesinger L.*, Die Chronik der Stadt Elbogen (1471-504), (Deutsche Chroniken aus Böhmen, Bibl. Č. Hist. II, č. 245, svazek I.), Prag, 1879, 8°, str. XVI, 202.

4162. *Schlesinger L.*, Simon Hüttels Chronik der Stadt Trautenau (1484-1601). (Deutsche Chroniken aus Böhmen, l. c., svaz. II.), Prag, 1881, 8°, str. XXV, 435.

4163. *(Christoph v. Thain)*, Eine Selbstbiographie aus dem Anfange des XVI. Jahrhunderts (do r. 1509, autor * 1453), vyd. *Wolf J.*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. II, 1864, str. 67-73.

4164. *Johannes Frawenburg*, Görlitzer Stadtschreiber, Das Tagebuch, 1470-80, nach der Abschrift und Anmerkungen des Bartholomaeus Scultetus. Vyd. *Sauppe*, N. Laus. Magazin LXV, 1889, str. 151-89.

4165. Jahrbücher *Johanns von Guben*, Zittauer Stadtschreibers (1417-85, 1496), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2117.

4166. *(Nicolaus Libental)*. Gesta abbatum monasterii s. Vincentii Wratislaviensis (do 1480, 1504). Vyd. *Stenzel G. A.*, Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2891), svazek II. 1839, str. 135-49.

4167. *Tichtel Johannes*, Diarium res Viennae potissimum gestas enarrans (1477-95). Vyd. 1. *Rauch*, Rer. Austriac. Script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2882), II, str. 533-63. — Vyd. 2. *Th. G. v. Karajan*, Fontes Rer. Austr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1691), Scriptores I, 1855, str. 3-66. Otisk, Wien, 1855, 8°. — Srv. *Horawitz Adalb.*, Johannes Fichtel, ein Wiener Arzt des XV. Jhts., Berichte und Mittheilungen des Wiener Alterthumsvereins, X, Wien, 1869, str. 25-34.

4168. *Cuspinianus Joh* (Spiesshammer), Tagebuch 1502-27. Vyd. *Th. G. v. Karajan*, Fontes Rer. Austriac. (l. c.), Scriptores, I, 1855, str. 397-416.

4169. *Thurócz Joh.*, Chronica Hungarorum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3092.

4170. *Petancii*, De itineribus ad Vladislaum Hungariae et Bohemiae regem, ed. *Schwandtner*, Script. rer. hung. (Bibl. Č. Hist. II, č. 231).

4171. *Contarini Amb.*, Itinerario nel a. 1472 (da Venezia) ad Usuncasan re de Persia. Nel qual se contien tutte le città, castelli, ville et lochi posti, videlicet Alemagna, Pollonia, Lituania, Rossia, Vinegia, Bindoni, 1. vyd. 1534, 2. vyd 1574.

4172. *Chmel*, Vortrag über *Firnhaber's Vincenzo Quidoto's* Gesandschaft am Hofe Königs Ludwig von Ungarn 1523-5. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. I, 1848, str. 27-9.

4173. *Balbus Hieron.*, Bohemiae et procerum eius laudes, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1657; II, č. 1311. Vyd. Opera poetica, oratoria ac politico-moralia. I, Vindobonae, 1791, str. 70: Hier. Balbus ad Bohemos Str. 101: Bohemiae... Elegia ad Bohuslaum de Hasistein (Vladislav II.).

4174. *Martinus Oppaviensis Polonus Strzębski*, Chronicon, v českém zpracování: Martimiani, v Starém Městě Pražském. 1488, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2407.

4175. *Sambucus*, Reges Hungariae usque ad a. 1527 versibus descripti. *Bonfinius Ant.* (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393). Basileae, 1568, str. 891-6. Brevis Appendix de Wladislao II., Ludovico II., Ferdinando I., ibid.

B. Celková literatura.

4176. O Vladislavu a Ludvíku. Viz *Sylviovu* Českou kroniku (Bibl Č. Hist. II, č. 1195), 1510, str. 29, c. 32.

4177. *Campanus Joh.*, Positiones polemico-historicae ex historia Vladislai II, Bohemiae regis, Pragae, 1611. Srv. *Dlabacz*, Campanus, str. 26.

4178. *Fridvalszky Joh.*, Reges Mariani, ex antiquissimis diplomatis aliisque manuscriptis conscripti, Viennae, 1775, 4°, str. 222. (Vedle jiných: Ladislaus Posthumus Matthias Corvinus, Vladislaus II., Ludovicus.)

4179 Die Jagellonen Wladislav II. und Ludwig. *Hormayr*, Archiv V, 33.

4180. *Wocel J. Er.*, Rozepře mezi pány a rytířstvem a mezi městy za panování krále Vladislava II. Čas. Č. Mus. XXI, 1847, str. 412-22.

4181. *Veselský P. M.*, Žaloby měst na pány a rytířstvo z některých kusův jim škodných. Čas. Č. Mus. XXI, 1847, str. 422-40.

4182. *Hormayr J.*, Böhmische Regenten: Wladislav II. Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1857, str. 117.

4183. *Lewicki Anat.*, Władyslav II. czeski królem polskim, Przemyśl 1876, 8°, 36 str.

4184. Z doby českých Jagelloncův. Světozor XI, 1877, str. 45. Několik případů z knihy o soudu komorním, která za hofmistra Viléma z Pernštýna sepsána.

4185. *Rezek Ant.*, Příspěvky k dějinám českým za králů Vladislava a Ludvíka. Čas. Č. Mus. 1882, str. 217-43, 364-84. Obsah: I. Karel z Minsterberka. Smrt Vladislavova. Jednání o vládu poručnickou. II. Spor o český hlas při volbě císaře Karla V. r. 1519. Viz č. 4193, 4224, 4549.

4186. *Perwolf Jos.*, Čechové a Poláci č. 2: Jagajlovići na českém trůně, Osvěta III (díl II.), str. 772-8. Srv. týž č. 3726.

4187. *Jireček Jos.*, Drobnosti historické. Sborník Histor. III, 1885, str. 241-5. Obsah: Malé obrázky z dob krále Vladislava. Viz č. 4537.

4188. *Šembera V.*, Král Vladislav II. a jeho doba. Posel z Budče, 1889, str. 977.

4189. *Legis-Glückselig*, Böhmen unter König Ludwig, 1516-26. Illustr. Chronik v. Böhmen, Band I., Lief. 7, str. 383-90.

4190. Královské podivuhodné dítě (Ludvík). Lev (čas.), 1881, č. 14.

4191. Zdeněk Lev z Rožmitála. Viz *Knoll*, Bibl. Č. Hist. II, č. 77.

4192. *Rypáček Fr.*, Vilém z Pernštýna, tvůrce památné smlouvy svatováclavské 1517 (Progr. I. gymn., Brno 1883). Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 16498.

4193. *Rezek Ant.*, Diplomatické služby knížete Karla Minsterberského u krále Vladislava a Ludvíka a účty za ně (1515 21). Zprávy o zasedání Kr. Č. Spol. Nauk, 1882, str. 405-10. Viz č. 4185.

4194. *Grünhagen Colmar*, Schlesien am Ausgange des Mittelalters. Zeitschr. Gesch. Schles. XVIII, 1884, str. 26-67.

4195. *Bellerode B.*, Beiträge zu Schlesiens Rechtsgeschichte. I, Breslau, 1897, str. 13-7. (Poměry slezské za bojů mezi Jiřím z Poděbrad, Matyášem Korvínem a Vladislavem o Čechy i země vedlejší v l. 1468-79. Olomoucký mír 21. července 1471 atd.) Srv. č. 3699

4196. *Wendt H.*. Die Stände des Fürstentums Breslau im Kampfe mit König Matthias Corvinus 1469-90. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXII, 1898, str. 157-76.

4197. *Firnhaber Friedrich*, Beiträge zur Geschichte Ungarns unter der Regierung der Könige Wladislaus II. und Ludwig II., 1490 1526, grösstentheils nach Original-Documenten des kais. österr. Haus- und Staats- Archives. Otisk z Arch. Öst. Gesch. 1849, II. B., str. 375-552.

4198. *Hampl Václav*, Úpadek Uher v letech 1520-30, Program reálky, Pardubice, 1892, str. 15-37.

4199. *Bachmann Ad*, Das deutsche Reich am Ausgange des Mittelalters, viz č. 3677.

4200. *Rezek Ant.*, Francouzská politika v Čechách (1519-34). Sborník Histor. I, 1883, str. 52-66.

4201. *Böhm A.*, Zur Geschichte der österreichisch-böhmischen Gränz-Fehden zu Ende des XV. und Anfang des XVI. Jahrhunderts. Notizenblatt z. Archiv Öst. Gesch. 1855, str. 496-505. Otisk.

4202. Jan Filipec (Vítěz) z Prostějova, biskup velkovaradínský. Viz *Schwandtner*,

č. 3626, II; *Pray*, Annales, č. 3738; Codex epistol. XV, ed. *Sokolowski-Szujski*, Mon. medii aevi hist. illustr. II, Cracoviae, 1876.

4203. Historicae notae de Johanne, episcopo Waradinensi et administratore Olomucensi. Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 11.

4204. *Sasinek*, Ján Filipec, biskup velkovaradínský od r. 1476. Slovenský letopis, III, 1879, str. 127-34.

4205. *Prasek V.*, Jan Filipec z Prostějova. Komenský IX, 1881, 3, str. 44.

4206. *Koželuha Fr.*, Jan Filipec (Vítěz), biskup Velko-Varadinský a správce biskupství Olomouckého, v Prostějově, 1883-4 (Programm reálky str. 3-16). Otisk, 8°.

4207. *Mezník Ant.*, Jan Filipec, kancléř krále uherského a českého Matyáše Korvina, biskup varadinský a správce biskupství Olomouckého. Čas. Olom. Mus. XX, 1903, str. 78. Otisk.

4208. *Bauch Gust.*, Die Reception des Humanismus in Wien, Breslau, 1903, 8°, str. 42. Srv. *Abel*, Magyarországi humanisták és a Dunai tudós tarsaság, str. 102 a d.

4209. *Rezek A.*, Augustin Sanktuarienský z Mirandoly a Filip Villanuova Sidonský, husitští biskupové v Čechách (k r. 1482-3), Lumír VII, 1879, str. 21-2, 87-8.

4210. Biskup Filip Mutinenský (v Kutné Hoře, † 1507). Českobratrský Věstník 1850, č. 7.

4211. *Řehák J. J.*, Diarium biskupa Filipa Villanuovy. Zprávy Kr. Č. Spol. Nauk 1879, str. 44-74.

4212. *Řehák Jan J.*, Filip Villanuova, český biskup pod obojí (1504-7), dle původních pramenů, v Kutné Hoře, 1878, 8°, str. 21. (Progr. reálky str. 7-25; otisk.) Srv. č. další.

4213. *Řehák J. J.*, Biskup Sidonský v Hoře Kutné. Věstník Kutnohorský 1878, č. 92 a d.

4214. *Herben Jan*, Filip de Novavilla, Ze »Zlaté knihy« národa českého VI, Ruch IV, 1882, str. 470-1.

Článek 1. Volení a korunování Vladislava II. 1471.

4215. *Veselský Petr Mil.*, O sněmu Kutnohorském po smrti krále Jiřího. Vyňato ze souvěkého rukopisu tehdejšího urbárního písaře při minci Kutnohorské, Jana Kozlíka, z archivu Kutnohorského. Čas. Č. Mus. 1847, díl 2, str. 186-95. Srv. Výbor z liter. č. II, str. 849-62.

4216. De die celebrata in Montibus Cuthnis, ascens. Dom. 1471, epistola. *Jordan*, Georg von Poděbrad (č. 3591). Beil. IV. N.

4217. Oratores ordinum regni Bohemiae ad comitia post mortem Georgi regis congregatorum missi, postulant Vladislaum in regem Bohemiae, Cracoviae ante festum ss. Petri et Pauli 1471. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), str. 457.

4218. Jan arcibiskup Hnězdenský vyzývá Vratislavské, aby složili přísahu Vladislavovi, králi českému. *Mosbach*, Przyczynki do dziejów Polskich, 1860, 111.

4219. Rudolphi, episcopi Vratislaviensis, legati summi pontificis Pauli II. epistola ad Pragenses et regni proceres, qua eosdem hortatur, ut Rokyczanaeo et Georgio Podiebradio mortuis ad unionem ecclesiae Romanae redirent, regemque sibi deligerent Mathiam, regem Ungariae. Viz *Pfrogner*, Einleitung (Bibl. Č. Hist. II, č. 8735), 1801, str. 163.

4220. Volení Vladislava Jagelonce za krále českého. Besídka pro záb. a pouč. 1866, č. 35.

4221. Přísahy králův českých před Ferdinandem II. 2. Vladislav II., Mor. Orlice 1867, č. 205, 208. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 880.

4222. *Fraknói Wilh.*, Die Königswahl Wladislaus II. Ungarische Revue V, str. 295.

4223. *Zavadil A. J.*, Volba českého krále na Horách Kutných. Historické Rozhledy II, str. 202-8.

4224. *Rezek Ant.*, Dodatek ku jednání Čechů s králem polským Kazimírem I. 1471. Sborník Histor. II, 1884, str. 184-6. Viz č. 4185.

4225. Poslové čeští zvou Vladislava na trůn. *Dudík*, Forschungen in Schweden. (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251). Srv. Przyjaciel Ludu, Leszno, XIV, 1847. Archiv Český IV, 1846, str. 451; V. 1862, str. 367-8.

Článek 2. Nerozhodné boje a vyjednávání mezi králi, 1471-5.

4226. *Sutowicz Julian*, Walka Kazimierza Jagiellończyka z Maciejem Korwinem o koronę czeską. Przegląd Polski 1875 6, IV, str. 413-40; 1876-7, I, str. 409-43, II, 228-54, III, str. 225-63, 354-89. Též otisk, 1876.

4227. *Волковъ М. А.*, Отрывокъ изъ исторіи Чехіи. Viz Москвитянинъ, Т. IV, No. 13-6 str. 91-124 (o válce české 1471).

4228. Pokus Šlikovský o odtržení některých krajin od země české. Otavan I, 1865, str. 157. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19907.

4229. Relatio de legatione Saxonica versus Romam in causa Bohemica. Raynald (Bibl. Č. Hist. II, č. 2765) ad an. 1471.

4230. Benátčanů rada papeži, aby dovolil Vladislavovi přijati českou korunu. Acta archivi Veneti II, str. 618.

4231. Král Matiáš Uherský panu Zdeňkovi ze Šternberka zprávu dává, kterak vojsko polské z uherské země vypudil, 18. ledna 1472. Čas. Č. Mus. 1830, IV, str. 101-2. — Polský překlad: Powszechny pamiętnik nauk i umiejętności I, Kraków, 1835, str. 351-2.

4232. Proroctví doktora Tom. Kampa, kazatele českého v ležení vojenském sepsané r. 1472, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4944. — Srv. Reformatio d. i. Prophezey, wie es in Böhaim wegen der Religion stehet, auch was für Enderungen in demselben sich zutragen werden. Anno 1472 von Thomas Kampff im Hussiten Krieg Feldprediger gestellet, anjetzo durch einen getreuen Patriotten in Druck gegeben, s. l., 1620, 4°, 15 l.

4233. *Ermisch H.*, Die Erwerbung des Herzogthums Sagan durch Kurfürst Ernst und Herzog Albrecht (1472-5). N. Archiv f. Sächs. Gesch. XIX, 1898, str. 1-50.

4234. *Čelakovský Jar.*, Výpisky z knih registraturních za krále Vladislava. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2972.

4335. Mathias, rex Hungariae et Bohemiae, oratoribus Casimiri, regis Poloniae, et Vladislai, eius filii, Opaviam conventuris Bohemis, qui ex parte Vladislai eo venturi sunt, usque ad numerum mille equitum dat salvum conductum, Budae, 1473. *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), str. 457. Srv. *Fraknói*, Mátyás király levelei (č. 3615).

4236. *Steinhöwel H.*, Cronica . . . uff keiser Fridrich, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2985.

4237. O sněmu Benešovském sepsání 1474. Viz *Dobrovský Jos.*, Böhmische Literatur auf d. J. 1779, I, 2, Prag, 1779, str. 149. (Clavis haeresim claudens et apperiens 1729.)

Článek 3. Roztržení koruny české.

1475-9.

4238. *Ninger Kar.*, Roztržky a smíry v městech královských r. 1476. Otavan I, v Písku, 1865, 1.

4239. *Wintera Laur.*, Der Beifriede von Braunau im Jahre 1477. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXVII, 1898, str. 190-205. Srv. *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha, Brno, 1903, str. 296.

4240. *Prasek Vinc.*, »Nález o sedlákuom odpuštění braní,« učiněný v Opavě r. 1478, Progr. gymn., 1885, 8°.

4241. *Ermisch H.*, Die Erwerbung des Herzogtums Sagan durch Kf. Ernst und Hzg. Albert (1472-5). N. Arch. f. Sächsische Gesch. XIX, str. 1-50. Srv. č. 4283.

4242. O výpravě Matyášově a tažení Vladislavově r. 1479. *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), str. 184. Srv. *Prasek Vinc.*, Králové Vladislav a Matyáš v Olomouci. Komenský VII, 1879, str. 661-3, 708-10, 743-4.

Článek 4. Čechy na nejnižším stupni. Ukončení starých, počátky nových rozbrojův.

1479-85.

4243. *Schulz Václ.*, Popis velikého kříže zemského z r. 1480. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1897, č. 14b, 8°, str. 7-9.

4244. *Wendt H.*, Schlesien im Kampfe des Königs Matthias mit dem Kaiser Fridrich III. 1482. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXI, 1897, str. 231-42.

4245. *Wendt H.*, Die Stände des Fürstentums Breslau im Kampfe mit König Matthias. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXII, 1898, str. 157. — Srv. č. 4196.

4246. *Priebatsch Felix*, Der Glogauer Erbfolgestreit. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXIII, 1899, str. 67-100.

4247. *Vetesius (Ladislaus)*, Pannonii Cubicularii Apostolici, Oratio ad Summum Sanctissimumque Pontificem Sixtum quartum pro praestanda obedientia nomine invictissimi principis divi Mathiae serenissimi Hungarorum ac Bohemorum Regis, quarto nonas Februarii, s. l., 1475, 4°, (8 listův).

4248. Artykulové sněmu pánů pod obojí česky i latině v Praze 1478. První tištěný sněm. Viz *Dobrovský*, Gesch. d. böhm. Sprache 1818, str. 309; *Hanka*, Prvotisky, 1853, str. 19, č. 29.

4249. *Prasek V.*, Králové Vladislav a

Matyáš v Olomouci (r. 1479). Komenský VII, 1879, viz č. 4242.

4250. Matthiae Corvini, Hungariae et Bohemiae regis, oratorum ad principes imperii Noribergae congregatos pro auxilio contra Turcas ferendo imploratio a. 1482. Freher, Rer. Germ. Script., ed. *Struve* (Bibl. Č. Hist. II, č. 218) II, 315.

4251. Etwas Altes aus dem XV. Jht. (1482). Lausitz. Magazin 1778, 91.

4252. *Rezek A.*, Augustin Sanktuarienský z Mirandoly a Filip Villanuova Sidonský, husitští biskupové v Čechách (k r. 1482-3). Viz č. 4209.

4253. *Herben Jan*, Augustin Sanktuarienský, Ze »Zlaté knihy« národa českého VI. Ruch IV, 1882, str. 470. Srv. č. 4214.

4254. Závěť Augustina, biskupa Sanktuarienského. Pam. Arch. IX, 1874, str. 69.

4255. *Tomek W. W.*, Dějiny m. Prahy, díl VIII, IX s. v

4256. Artikulové sněmu pánů pod obojí drženého v Nymburce, v Praze, 1483. Viz *Hanka*, Prvotisky (Bibl. Č. Hist. I, č. 173) str. 22, č. 37. Viz *Jireček Herm.*, Právn. život v Čechách a na Moravě, Praha, Brno, 1903, č. 210, str. 296.

4257. *Goll Jaroslav*, Některé prameny o bouři Pražské r. 1483 a 1484. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1878, str. 175-84.

4258. *Bachmann Ad.*, Zur Geschichte des Aufstandes der Prager in September 1483, Besprechung der Handschrift »Passio Pragensium« des British-Museum und des Ereignisses. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1881, str. 241-55. Otisk, Prag, 1881, 8°.

4259. *Burda Jan*, O bouři pražské r. 1483. Sborník Histor. na oslavu desítiletáho trvání »Klubu Historického« v Praze, 1883, str, 119-27.

4260. *Goll Jaroslav*, O smlouvě mezi králem Vladislavem a Pražany 1484. Zprávy a zased. Kr. Č. Spol. Nauk 1878, str. XIX.

4261. *Nováček V. J.*, Paralipomena de vitis episcoporum Olomucensium ab anno Domini 1482 usque ad a. 1571. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1902, č. XV, 8°, str. 10.

4262. Česká listina krále Matiáše k radě města Trnavy r.) 1483. Květy VII, 1840, str. 412 4.

4263. *Meyer F. M.*, Analecten zur österreichischen Geschichte im XV. Jht. Zeitschrift f. österreich. Gymnas. XXXI, 1880, č. 3, str. 11-2. Trebitz 1483, 10. October König Wladislav (Ladislav) von Böhmen bittet den Herzog Georg von Baiern um seine Unterstützung gegen die Aufrührer in Böhmen.

4264. *A. Š.*, Praha r. 1484. Jindy a Nyní 1833, II, str. 112.

4265. *D'Elvert*, Mährischer Landtags-Schluss 1484 wegen der Mauth. Not.-Blatt 1863, č. 6.

4266. *Nebovidský Vinc*, Mýta markrabství moravského léta 1484, ze zápisů kláštera hradištského. Čas. Mat. Mor. V, 1873, str. 74-80.

4267. *Kameníček*, Jednání sněm. mor. (Bibl. Č. Hist. II, č. 846).

4268. Sněm v Kutné Hoře v pondělí po sv. Mikoláši 1485, konečné usjednocení strany pod obojí i strany pod jednou. Viz *Hanka*, Prvotisky, str. 22, č. 37.

4269. *Rybička-Skutečský A.*, Odpravení Jaroslava z Boskovic ve Vídni r. 1485. Květy XIV, 1847, str. 113, 117.

4270. *Schlager J.*, Geschichtliche Übersicht der Wiener Feldzüge im XV. Jht.. nach den jeweiligen öster. Regenten aus den Rechnungen und Stadtarchivs-Urkunden zusammengestellt. Wiener Skizzen aus dem Mittelalter, N. Folge II, str. 241-72, 492-538.

4271. *Hormayr J.*, Geschichte von Wien IV (boje pánů českých na straně Matiášově ve Vídni). Srv. *Schober*, Die Eroberung Niederösterreichs durch Matthias Corvinus, Wien, 1879.

Článek 5. Porobení lidu selského. Smrt krále Matiáše.

1485-90.

4272. *Ullmann H.*, Die Wahl Maximilians I. Forsch. zur Deutschen Gesch. XXII, Göttingen, 1882, str. 131-58. — — Srv. *Goldast*, Reichs-Satzungen, Part. 2, str. 173 a d. — *Týž*, Polit. Reichs-Händel, str. 3 a d. — *Fugger*, Österr. Ehrenspiegel, l. c., lib. V, c. 33, str. 949; lib. VI, c. 13, str. 1246. — *Müller*, Reichs-Tags-Theatrum Maximil. I, Tom. I, cap. 1, str. 4 a d. Viz též *Raynald*, Annal. Ecclesiast. ad a. 1486, n. 42; *Lünig*, Reichs-Archiv, Tom. V., str. 244 a d.

4273. *Stälin Ch. F.*, Aufenthaltsorte K. Maximilians I. seit seiner Alleinherrschaft 1493 bis zu seinem Tode 1519. Forschungen zur Deutschen Gesch. I, Göttingen, 1862, str. 347-83. — Doplněk: Nachträge zu den . . ., ibid., 646-7.

4274. *Chmel Jos.*, Monumenta Habsburgica, Zeitalter Maximilians I., viz č. 4150.

4275. *Gottlieb Theodor*, Die Ambraser Handschriften, Beitrag zur Geschichte der Wiener Hofbibliothek, Leipzig, 1900, str. 36 (Maximilian učil se r. 1477 česky, zachoval se jeho latinsko-německo-český slovník). Srv. *Strakosch-Grassmann*, Erziehung und Unterricht im Hause Habsburg, I, 1903 (č. 3140), str. 18. Viz též

Zappert Georg, Ueber ein für den Jugendunterricht Kaiser Maximilian's I. abgefasstes lateinisches Gesprächbüchlein, Sitzungsber. Akad. Wissensch. Wien, 1858, XXVIII, str. 193-280.

4276. Rechtliche Erörterung der Streitigkeit, welche über die Ausschliessung des Königs von Böhmen v. der Römischen Königswahl Max des I. entstanden, Wideburg, Hall. Anzeigen, 1753, Stück 24, 25. Srv. *Müller*. Reichs-Tags-Theatrum Maximil. I., Tom. I, str. 22 a d. — Viz též *Fresl Fr.*, Hlas český při volbě Maximiliana I. za krále římského. XVIII. výr. zpráva gymn., v Uh. Hradišti, 1902, 8°, str. 15.

4277. *Balde Jac.*, Maximilianus primus Austriacus Ingolstadii, 1631, 8°, 134. Monachii, 1639, 8°. — — Maximilianus I. Austriacus redivivus, olim a Jacobo Balde conscriptus, nunc iterum in lucem protractus, studio H. A. Langenmantel, Augustae Vindelic. 1679, 8°; 1729, 8°, VIII, 333-436 (Opera poetica omnia).

4278. *Pach Christ. Ulr.*, Kaiser Maximilian I. Leben, Tugenden und Thaten vorgestellt auch mit eingemischten anderen Geschichten und politischen Sprüchen kürzlich ausgeführt, Innspruck, 1653, 12°.

4279. *Pfintzing Melch.*, Maximiliani I. Geburts-, Lebens- und Todesbeschreibung, Augsburg 1679, fol.

4280. *Müller J. J.*, Reichs-Tags-Theatrum, wie selbiges unter Kayser Maximiliani I. allerhöchsten Regierung gestanden, Jena, 1718-9, 2 v. fol.

4281. *Grimm Fr. M.*, De historia imperatoris Maximiliani I, Ratisbonae, 1747, 4°.

4282. *Khautz Fr. Const.*, Maximilian I., römischer Kaiser, Versuch einer Geschichte der österreichischen Gelehrten, Frankfurt und Leipzig, 1755, 8°, str. 78-142.

4283. *Hegewisch D. St.*, Geschichte der Regierung Kaiser Maximilian's des Ersten. Hamburg und Kiel, 1782-3, 8°, I.-II. Th., str. 226, 203.

4284. *Wolf P. Ph.*, Geschichte Maximilian's I. und seiner Zeit, pragmatisch aus den Hauptquellen bearbeitet, fortgesetzt von *C. W. T. Breyer*, München, I.-III. B., 1801-9, 8°; IV. B., 1807-11, 8°.

4285. *Hormayr Fr.*, Maximilian I. Österr. Plutarch, IV. Srv. *týž*, Archiv 1812, č. 55, str. 143-8; 1828, č. 58; Taschenbuch 1846, str. 69; 1849, str. 74.

4286. *v. Günderode St. W.*, Leben Maximilian I. *Klein A.*, Leben und Bildnisse grosser Deutschen II, str. 196-264. — Přetisk: Günderode, Sämmtliche Werke, herausgegeben von *Posselt* II, str. 484-527.

4287. *Leglay And. Jos. Ghisl.*, Maximilien I., empereur d'Allemagne, et Marguerite d'Autriche, sa fille, gouvernante des Pays-Bas, esquisses biographiques, Paris, 1839, v. 8°, str. 110, s 9 faksim.

4288. *Schels*, Die Feldzüge Maximilians I., Erzherzogs von Österreich u. römischen Kaysers, Österreich. milit. Zeitschr. 1839, III, IV, VII; 1840, V-X; 1841, IX.

4289. *Woort Mich. J. T. van der*, Maximiliaen van Oostenrijk, Anvers 1844, 8°.

4290. *Haltaus Karl*, Geschichte des Kaisers Maximilian I., Leipzig, 1850, 8°, str. VIII, 273.

4291. *Menčík Ferd.*, Vzájemné styky rodu Habsburského s Polskem a Ruskem do r. 1519, Slovanský Sborník III, 1884, str. 1-7, 69-76, 120-6, 204-9, 258-63, 320-6, 376-83, 417-31.

4292. *Sterly*, Zusammenkunft der Könige Mathias und Wladislaw von Böhmen in Iglau (1486). Iglauer Sonntagsblatt 1850, č. 6, 7.

4293. *Sterly*, Vertrag zwischen den Königen Mathias und Wladislaw 1486. Not.-Blatt, Brünn, 1858, č. 4.

4294. *Ullmann Heinr.*, Kaiser Maximilian I., auf urkundlichen Grundlage dargestellt, Stuttgart, 1884, v. 8°, str. XVIII, 870. Srv. *Buchwald Gust. von*, Histor. Jahrb. VI, 1886, str. 444-71; *Lindner Theod.*, Mitth. Inst. Österr. Gesch. VI, 1885, str. 166-9; *Bachmann*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIV, 1.

4295. *Adler Sigm.*, Die Organisation der Centralverwaltung unter Kaiser Maximilian I., auf urkundl. Grundlage dargestellt. Leipzig, 1886, 8°, str. XIII, 572.

4296. Sněm v Kutné Hoře v pondělí po sv. Mikuláši 1485, konečné usjednocení strany pod obojí i strany pod jednou. Viz č. 4268.

4297. Artikulové sněmu z r. 1486. Otisk měl v rukou *Voigt*, dle zmínky v »Geist der böhm. Gesetze«: Die älteste gedruckte Auflage davon, die mir zu Gesichte gekommen ist vom J. 1486. Viz *Hanka*, Prvotisky, str. 20, č. 32; srv. *Jireček Herm.*, Právnický život v Čech. a na Mor., Praha, Brno, 1903, č. 210, str. 297.

4298. *Rybička Ant.*, Srovnání mezi pány a rytířstvem markrabství Moravského z strany jedné a městy královskými tamtéž z strany druhé r. 1486 učiněné. Právník II, 1863, str. 365-7. Srv. *Kameníček* č. 4267.

4299. Der Vertrag zwischen dem Adel und Bürgerstande wegen des Besitzes städtischer Häuser und landtäflicher Güter v. J. 1486, dann jenes von 1532. Not.-Blatt, Brünn, 1867, č. 5-6.

4300. Porobení lidu selského za krále Vladislava II. Nár. Listy, 1864, č. 338 (podle Palackého)

4301. *Ninger Karel*, Porobení lidu selského r. 1487. Otavan I, v Písku, 1865, str. 57.

4302. Podrobně viz v literatuře o dějinách lidu selského v oddílu XI. Státní a společenské vědy.

4303. *Köpl Karel*, Zpráva o sněmu Svatováclavském roku 1487, Sborník Histor. II, 1884, str. 247.

4304. *Kyntsch Marcus von Zobten*, Von den Geschichten Hertzogs Hannss, wie sichs in dem 1488 Jahr ergangen hat. Vyd. *Stenzel*, Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), IV, 1850, str. 3-20. Srv. *Heinrich*, Zeitschr. Gesch. Schles. XVII, 1883, str. 351-3; *Klose*, Documentirte Geschichte von Breslau III, 2, str. 349, 356. — Srv. *Rätel*, Chronik Fürstenth. Sagan (Bibl. Č. Hist. II, č. 6426); *Worbs*, Gesch. d. Herzogth. Sagan (ibid. č. 6429); *Dorst-Leipelt*, Saganer Kreis (ibid. č. 6430); *Leipelt*, Gesch. Herzogth. Sagan (ibid. č. 6431).

4305. Vladislaus Bohemiae rex cum Casimiro rege Poloniae patre suo sancit foedus eo adjecto, ut, si Matthias rex Hungariae pacta vetera servare noluerit, et alter utrum ex regibus bello appetierit, mutuum sibi auxilium totis viribus ferre debent, Pragae 1489. *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251), str. 457.

4306. Smrt krále Matiáše ve Vídni († 1490). *Rybička Ant.*, Květy XIV, 1847, str. 465.

4307. Was sich nach Khonig Mathie tode zugetragen. Vyd. *Wachter*, Script. Rer. Siles. XII (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), str. 125-34.

4308. Tagebuch über den Heerzug des römischen Königs Maximilian gegen Ungarn und namentlich gegen Stuhlweissenburg, nach dem Tode des Königs Matthias Huniady Corvinus 1490. *Hormayr*, Archiv 1810, str. 177.

4309. *Firnhaber Fr.*, Beiträge zur Geschichte Ungarns unter der Regierung der Könige Wladislaus II. und Ludwig II., 1490-1526, grösstentheils nach Original-Documenten des kais. österreichischen Haus- und Staats-Archives. Archiv f. Kunde Öst. Gesch.-Quellen 1854, str. 375-547 (listiny 1490-3).

4310. *Höfler Const.*, K. Maximilian's I. Plan, Ungarn und Böhmen mit Deutschland zu vereinigen. Arch. Öster. Gesch. XII, 1854, 364-78. Srv. *Höfler Const.*, Ueber den Plan K. Maximilians I. Böhmen und Ungarn mit dem deutschen Reiche zu vereinigen, Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1862, I, 26.

4311. *Valentin Vlk*, biskup velkovaradinský od r. 1490. Slovenský letopis III, 1879, str. 196-7.

4312. *Köpl Karel*, Příspěvek ku válečným přípravám r. 1490, Sborník hist. II, 1884, str. 314.

4313. Verainunge mit den Merherischen Herrn nach Thode Khoniges Mathiä 1490, Mai 29. Viz *Wachter*, Script. Rer. Siles. XII (Bibl. Č. Hist. II, č. 248), str. 129-32.

4314. Spolek pod znamením lva r. 1490. Lumír XII, 1862, II, str. 666.

Článek 6. Vladislav král v Uhřích.

(1490-4).

4315. Concordia Hungarica inter serenissimos et gloriosissimos principes et dominos Divum Fridericum III. Rom. imperatorem etc. et invictissimum principem dominum Maximilianum Rom. et Hungariae Regem etc. Augustos ex una et serenissimum Vladislaum Hungariae et Boemiae regem inclitumque regnum Hungariae ex altera, Posonii conclusa. Datum Budae in festo beati Nicolai, Anno D. 1491. Vindobonae, 1491. — Vyd. *Bonfinius*, Rerum Ungaricarum Decades tres, Bibl. Č. Hist. II, č. 1393.

4316. *Köpl Kar.*, Dva listy o Levlařích r. 1491-2. (Listy od Albrechta z Leskovce, hejtmana a podkomořího kr. č. o vojenské pohotovosti.) Sborník Histor. III, 1885, str. 178.

4317. Sněm obecní na Hradě Pražském, 13. března 1492. Artikulové toho sněmu, 4°. Jediný známý exemplář v knížecí bibl. Lobkovické v Praze, *Dobrovský*, Gesch. Böhm. Liter. 1818, 311; *Palacký*, Český Archiv V, 1862, str. 440; *Jireček Herm.*, Právnický život v Čech. a na Mor., Praha, Brno, 1903, č. 210, str. 297.

4318. *Koranda V.*, Traktát o velebné svátosti, 8°, od a do x po 8 list. Obsah: Deset důvodův o přijímání pod obojí. O pravdě slov páně tohoto přijímání. Vyvracování deseti odporův. Deset rozumných příčin odpornému přijímání pod jednou. Protivníkův všetečnost v přijímání pod jednou nebezpečno a přijímání pod obojí užitečno. O přijímání velebné svátosti oltářní malým dítkám. Traktát o zpívání a o čtení českém. O milosrdenství a milostivosti k blížnímu. O půjčce a o lichvě. Exc.: A to leta tisycieho tztyrzsteho lxxxxiij, ten patek przed druzebnu nedieli. Jediný ex. v Museu z býv. táborského kláštera. Viz Čas. Čes. Mus. XXVI, 1852, str. 66-7. Ibid., XXXVIII, 1864, str. 281. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 22, č. 38. Srv. *Dobrovský*, č. 4317.

4319. Albrecht Ojíř z Očedělic, viz Bibl. České Hist. I, č. 15847; II, č. 654. Srv. *Jireček H.*, Právnický život v Čech. a na Mor., 1903, str. 264-5, č. 201. Viz *Jireček H.*, Codex iuris boh. Bibl. Č. Hist. II, č. 654), III, 3.

4320. Putování Jana z Lobkovic a na Hasištejně l. P. 1493 z Kadaně do Jerusalema. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 14198.

Článek 7. Vrchpráví šlechty.

(1494-1500.)

4321. Diatae provinciales et alia memoriae digna von 1494. Viz *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. Mähr. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 27.

4322. *Herben Jan*, Z theologické polemiky (r. 1496). Ruch IV, 1882, str. 480.

Krvavý soud na havířích Kutnohorských v Poděbradech r. 1496.

4323. *Sommer*, Königreich Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 1784), III, Bidschower Kreis, 1835, str. 60.

4324. Die Eiche bei Podiebrad, Sagen und Legenden, 61. Salomon, Austria, Kalender, 1846, str. 44-5.

4325. Das Gedächtnis der hingerichteten Bergknappen zu Poděbrad (1496). Bohemia XXIII, 1850, 167.

4326. O vzbouření kutnohorských havéřů r. 1494 a 1496. Besídka pro záb. a pouč. 1893, č. 10-11.

4327. *Jirásek Al.*, Pověst o dubě a žaludech na stínadle, Staré pověsti české, v Praze, str. 277 (Bibl. Č. Hist. II, 4737)

4328. Krvavý soud na havířích Kutnohorských l. P. 1496 na Poděbradech. Pražský Illustr. Kurýr, 1896, č. 223.

4329. *Toužil Gust.*, Krvavý soud. Pražské Noviny 1896, č. 202.

4330. *Zíbrt Č.*, Český Lid XI, 1902, str. 395 (s vyobraz.).

4331. *Hellich J.*, Poustevna a studánka u Matky Boží v Poděbradech. Věstník Poděbradska 1903, str. 1, 19, 35, 51, 67. Srv. Poděbrady, kostel Panny Marie. Věstník Poděbradský 1903, str. 127. — Srv. Český Lid XIV, 1905, č. 3.

Dalibor z Kozojed.

4332. Viz Dalibor z Kozojed (*Vogl*, Dalibor, der blinde Geiger; *Tomek W. W.*, O Dal. z Koz.; *Legis-Glückselig*, Ritter Dalibor), Bibl. Č. Hist. I, č. 8126. Srv. *Tomek*, Děje m. Prahy, X, str. 140-2.

4333. *Schiffner Jos.*, Merkwürdige Beschreibung des schwarzen und weissen Thurms in Prag, letzterer Daliborka genannt. *Schiffner*, Gallerie (Bibl. Č. Hist. I, č. 514), IV, 1803, str. 42. V českém vydání (viz ibid.).

4334. Kurze Übersicht des weissen Thurms in Prag, auch Daliborka genannt. *Pabst*, Volksfreund 1811, str. 484, 529.

4335. *v. Bretfeld*, Der Thurm Daliborka und seine Umgebungen, als ehemaliges böhmisches Staatsgefängnis. *Hormayr*, Archiv, III, 1812, č. 137, str. 552-6.

4336. *Gerle*, Dalibor und der Thurm Daliborka. Historischer Bildersaal der Vorzeit Böhmens III, 1824, str. 65.

4337. Daliborka na Hradě Pražském. Rozličnosti Pražských Novin, v Praze, 1833, 90.

4338. Der Thurm Daliborka und das Ferdinandische Belvedere in Prag. *Rainold*, Erinnerungen, II. Folge, IV, 1836.

4339. *Dr. S.*, Daliborka, Aus dem Böhmischen, Prag, Beibl. Ost u. West, 1845, č. 170.

4340. Dalibor hudec v Daliborce, Staročeské podání, Poutník z Prahy (Kalendář), 1862, str. 109.

4341. *Guth Jiří*, Pan Dalibor z Kozojed. Dalibor I, 1879, str. 180.

4342. Daliborka. Domácí Krb II, 1882, str. 69, 72.

4343. *Svátek Jos.*, Věž Daliborka na Hradčanech, Pražské pověsti, 1883, viz Bibl. Č. Histor. II, č. 4755. Srv. ibid. č. 4751.

4344. *Svátek Jos.*, Věž Daliborka na Hradě Pražském. Náčrtek místo- a dějepisný. Zlatá Praha III, 1886, str. 147-50, 163-6, 179-82, 195-8, 211-4, 230-1, 243-6, 263-4. Srv. č. další a č. 4347.

4345. *Bernau Fr.*, Dalibors Familie. Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. XIII, 1890, str. 79.

4346. *Červinka Kar.*, Daliborka (Obrázky z Čech 1). Náš Domov V, 1896, č. 10, str. 187-8.

4347. *Svátek Jos.*, Věž Daliborka na Hradě Pražském. Pražský Denník 1896, č. 73, 84, 90, 96, 102, 108, 118, 123, 128, 134, 140, 151, 157, 163, 169, 175, 181, 192, 198, 204, 209, 215, 221, 226, 232, 238, 244, 250, 262 (Besídka pro záb. a pouč. 1896, č. 162-89, 191).

4348. *Jirásek Al.*, O Daliborovi z Kozojed. Staré pověsti české 1899; viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4337.

4349. Narratio (lat. báseň) de interitu illustrissimi ducis Oppoliensis Nicolai a. 1497 ab oculato teste descripta. Vyd. *Wachter Fr.*, Script. Rer. Silesiac. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2891), XII, 1883, str. XX, 135-8.

4350. *Wahner E.*, Das sogenannte historische Thor in Oppeln (welches mit

dem am 27. Juni 1497 zu Neisse hingerichteten Herzoge Nikolaus II. von Oppeln im historischen Zusammenhange stehen soll). Schles. Prov. Blätter, N. F. II, Glogau, 1863, str. 473-8.

4351. *Wattenbach W.*, Zur Oppler Thorfrage, Zeitschr. Gesch. Schles. VIII, 1868, str. 469-70.

4352. *Dziatzko E.*, Ein älteres lateinisches Gedicht auf die Hinrichtung des Herzogs Nicolaus von Oppeln 1497. Zeitsch. Gesch. Schles. XX, 1886, str. 255-9.

4353. *Markgraf*, Die Gewaltthat auf dem Neisser Landtage von 1497 (o Mik. Opolském), ibid., XXII, 1888, str. 296-309. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6282.

4354. *Rezek Ant.*, Smlouva o zámek Risenberk, jejž rytířstvo i města krajův Plzenského a Prachenského koupili od Wolfa z Janovic r. 1497. Sbornik Histor. IV, 1886, str. 372-6.

4355. *Ninger Kar.*, Písek při akciové společnosti r. 1497. Otavan, čas., I, v Písku, 1865, str. 17.

4356. Synodus Stanislai episcopi Brunnae 1498. *Dobrovský Jos.*, Böhm. u. Mähr. Literatur auf d. J. 1780, II, 1, Prag, 1780, str. 28.

4357. *Pescheck Christ. Ad.*, Wladislaws Urkunde wegen der Bierfehde. Handbuch der Geschichte von Zittau, II, Beil. 38, Zittau, 1837, str. 695.

4358. Swolenie Sniemu Obetznieho Kralowstwie Czeskeho. Kniežata gich milost a pani gich milost, Rytierzstwo, Pražanee, y Miesta, Na obetznem Sniemu wsseho kralewstwie Czeskeho, kteryž držan gest przy suchych dnech letničnych, Letha Tisytzieho sstyrzysteho Dewadesateho Sedmeho, W pržitomnosti nayiasnieyssieho Kniežete a pana Pana Wladislawa Uherskeho, Czeského, etc. krále, a Markrabi Morawskeho, etc. Pana nasseho milostiweho, Rozwažywsse weliku potrzebu kralowstwie Czeskeho y take k pamieti sobie przywedsse, kterak csastokrat kralowstwie Czeske k welikemu roztrženi a k walkam przyhazelo se gest y k zahubeni koruny, skrze neswornost a negednotu wolenie kralowstwie Czeskeho, y k prawom zemskym skrze takowe negednoty nemohla gest koruna przistupowati: My pak s pomoci božy, a krale geho milosti pana nasseho milostiweho woli, swolilisme, a tiemto zapisem swolugeme, Kniežata, Pani, Rytierzstwo, Pražanee, y gina Miesta. A tento zpuosob mezy sebu dielame a twrdime, s. l. (v Starém Městě Pražském), 4°. Viz *Rakowiecki J. B.*, Prawda Ruska, Warszawa, 1820, str. 236. Jeden výtisk u senatora Novosilcova, přivázaný podle *Hanky*, Prvotisky, str. 23, č. 40 k Z. Zemskému 1500 (patříval Václ. Krolmusovi). Také *Dobrovský* mluví o něm i řadí jej mezi prvotisky české. Viz *Jireček Herm.*, Právnický život v Čech. a na Mor., str. 297, č. 210.

4359. Vladislai Allgemeines Landes Privilegium, dass die oberste Hauptmannschaft in Schlesien keinem andern, denn einem Schlesischen Fuersten gegeben werden solle etc. de dato Ofen, Mittwoch vor Andreä 1498. Dictum quondam Palladium Silesiae. Viz *Runge*, Notitia historicorum et historiae gentis Silesiacae (Bibl. Č. Hist. II, č. 117), str. 260. Srv. při r. 1504 č. 4386.

4360. Nápadná věc v dějinách Těšínska. (Král Vladislav II. léta 1498 knížeti Kazimírovi potvrdil výsady a svobody atd., na újmu králů českých.) Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6737 a d.

4361. *Otto C.*, Über einen Immunitätsstreit des Breslauer Clerus mit den Herzögen Friedrich und Georg von Brieg-Liegnitz im Jahre 1499. Zeitschr. Gesch. Schles. VII, 1866, str. 213-26.

4362. Pokuta za pamflety (1499). Rodinná Kronika V, 1864, str. 179.

4363. *Justinianus (Giustiniani) Sebast.*, Oratio Sebastiani Justiniani oratoris Veneti, habita coram serenissimo domino Vladislao, Rege Pannoniae, Boemiae etc. Die quinto Aprilis, s. l. 1500, 4° (4 listy).

Vladislavské zřízení 1500.

4364. Zržijzenije zemska. Letha Božyeho Tisyczyeho Pietisteho. Za nayiasnieyssyeho Kniježete a pana: pana Wladislava Vherskeho a Czeskeho krale etc. a Markrabi Morawskeho etc. Kteryž gest rozmnožitel pokoge ržadu a praw sauduow a sprawedliwostij: mezi wssemi swymi poddanymi. A skutečnie to chtie a do konce rziedie: aby bohaty y chudy podgeho milostij pokoge a sauduow a sprawedliwostij: mohl vžyti. A k tomu aby se mohl každy wystrzieczy a wywarowati. kterež pokuty gsu: ktožby pokoge, a práw a sauduow a sprawedliwostij: russytel byl. Raczyl gest geho milost powolenije dáti Panucm a rytierzstwu w korunie czeské. Aby swa práwa po wssech dskach (»y pryuilegij na karlssteynie« přidává Lobkovický exemplář) wyhledali. A to w gedny knijehy wsseczko sepsali. A to s pilnostij przehlednucz: aby ważyli práw swych aby przicżynili nebo vgali tak yakž od starodawna bywalo. A to aby w gedny knijehy složyli. A ty knijehy: aby tisknuti rozkazali. aby ge mohl mijeti bohaty nebo chudy: ktožby chtiel etc. — — Pani rytierzstwo: tyto knijehy k zrzyezenij a w porzad složenije a k tisknutij wydanije a zase przygetije a mezy lidmi rozdanije. Poruczyli a swierzili su toho. Petrowi

z Sstemberka a na lisstni a Zdenkovi z Sstemberka a na zbiroze: z panuow. A Albrechtowi Rendlowi z Aussawy: Prokuratorowi Krale geho milosti: Z wladyk... (v Starém Městě Pražském 1500). Viz *Hanka*, Prvotisky 1853, str. 24, č. 42; *Jireček Herm.*, Právnický život v Čech. a na Mor., č. 4317, str. 302-5, č. 213. — 2. vyd. *Palacký*, Archiv Český V, 1862, str. 5-265; Otisk, Pragae, 1863, 4°, str. 266. (S textem též latinským: Jura et constitutiones regni Boemiae regnante Vladislao a. 1500 editae, a. M. Roderico de Dubravo latinitati donatae, ex exemplari regi Ferdinando I. anno 1527 oblato.) Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 658.

4365. *Dobrovský Jos.*, Böhm. Literatur auf d. J. 1779, I, 2, Prag, 1779, str. 142-3.

4366. *Lippert Jul.*, Die Wladislawische Landesordnung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. V, 1867, str. 101-9.

4367. *Čelakovský Jar.*, Právní dějiny české, Bibl. Č. Hist. II, č. 609. Viz týž spis o právních dějinách českých (v tisku).

4368. Consignatio omnium litterarum publicarum, quae sub Wladislao II. servabantur in archivio regio et demum in Carlstein repositae sunt. *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Ungar*), III, 1780, str. 30. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1282.

4369. *Brandl V.*, Nejstarší zřízení moravské za krále Vladislava, kniha pana Ctibora z Drnovic a kniha pana Jiřího Sedlnického z Choltic. Čas. Č. Mus. 1865, str. 410-31. Viz Bibl. Č. Histor. I, č. 7691, 8574; II, č. 783-4.

4370. Bericht, wie die Ordens-Personen in Oberlausitz aus ihrer verstorbenen Freunde Güthern Erbschaft erlanget. Nebst K. Wladislai Privilegio de a. 1500 der Stadt Budissin verliehen. Lausitzer Magazin 1775, str. 195, 211, 227.

4371. *Rémond* (*Raemond*) *Florimond de* (*Aegidius Albertinus*), Histoire de la naissance, progrès et décadence de l'hérésie, Paris, 1605, 1610; Rouen, 1629, 1648. — Latinský překlad 1614. — Překlad hollandský, 1626. — Překlad český 1648, 1680. — — Něm. vydání: *Florimond de Remond*, Historia vom Ursprung, Auf- und Abnemmen der Ketzerein und was sie seiter Anno 1500, sonderlich in Teutschlandt, Böheim, Ungern .. für Veränderungen verursacht, aus dem Frantzösischen durch *Aegid-Albertinus*, I II B., München 1614, 4°. — Gross-Glogau, 1676. — Cölln, 1746, 4°. — — Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13523-4.

4372. *Mikovec Ferd. B.*, Sceny z života pospolitého v Čechách v XV. století. 1. Zavraždění pana Albrechta z Podmokl r. 1501. 2. Spor Jakuba Černína z Chudenic s Prachatickými (1572). 3. Jindřich z Rožmberka a poslové úřadu nejv. purkrabství pražského na Krumlově 15?6. 4. Spor Kutnohorských s Janem Libenickým. Lumír, IV, I. díl, 18?4, str. 11-2.

4373. Kdy bývalo dovoleno nadávati si lhářů (r. 1500). Rodinná Kronika V, 1864, str. 132.

4374. *Sachs (Hans)*, Ursprung des Behemischen Landes, und Königreychs (Na konci): Gedruckt zu Nüremberg, durch *Georg Merckel*. Wonhafft auff dem newen baw, bey der Kalckhütten, 1553, 4°, 8 listů čísl. Přetisk: *Voigt*, Acta litter. (Bibl. Č. Hist. I, č. 7) I, str. 188-73. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2870.

4375. *Vulturinus (Geier) Pancratius*, Slesia, Bresla etc. Totius Silesiae, ... urbium et opidorum pulcherrima et singularis descriptio (1506). viz vydání, překlad a literaturu Bibl. Č. Hist. II, č. 3241.

4376. *Schmidt*, Der Streit zwischen Adel und Städten der Fürstenthümer Schweidnitz und Jauer in Urbarien-Angelegenheiten zu Ende des XV. und zu Anfang des XVI. Jhts. Schles. Provinz-Bl. B. CXIX, 1844, str. 419.

4377. Aus den Streitigkeiten in letzten Decennien der Jagellonen-Herrschaft. Bohemia 1867, 97, 104 (dle *Palackého*)

4378. Dialog mezi pánem a rytířem, že mnoho zlého pošlo z toho, že páni piva vaří a měšťané pánům rovnati se chtějí. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251). — Vyd. r. 1554. – Po druhé s názvem: Rozmlouvání Člověka stavu rytířského s pánem jeho milosti o hospodářství a důchodích pivovarských. U Dan. Sedlčanského v Praze 1604. — Znovu od Vacka Fr. Al., Rozmanitosti L., str. 1818, 3-31. — Opět znova v čas. Kvas; otisk, v Praze, 1880. Viz č. 4382.

4379. Elisabetha, Poloniae regina, Wladislao, Pannoniae Bohemiaeque regi, filio carissimo s. p. d. De institutione regii pueri. Vyd. *Zeissberg*, Arch. Öster. Gesch. LV, 1877, str. 99-136. O původu skladby (cizím, nikoli od matky Alžběty) viz ibid. úvod, str. 94-8. Viz č. 4518.

Kniha XVII. Kralování Vladislava II. 1500-16.

Článek 1. První odsudek stavu městského 1500-2.

4380. *Wocel J. Er.*, Rozepře mezi pány a rytířstvem a mezi městy za panování krále Vladislava II. Čas. Č. Mus. 1847, II, str. 412-22. — Přetisk: Obecní List, v Praze, 1849, č. 2, str. 6 a d. Viz dále č. 4383.

4381. *Rybička Ant.*, Rozepře mezi stavem panským a rytířským a mezi městy moravskými, Čas. Č. Mus. 1849, II, str. 87-97.

4382. Spory českých pánův a rytířův s městy pro vaření piva. Besídka pro záb. a pouč. 1878, č. 61. Srv. *Zíbrt Č.*, Z dějin piva a pivovarnictví v zemích českých, Praha, 1894, str. 71-7, č. 14. Viz *Čelakovský Jar.*, č. 4367.

4383. *Veselský P. M.*, Žaloby měst na pány a rytířstvo z některých kusův jim škodných (za Vladislava II., z archivu Kutnohorského). Čas. Č. Mus. 1847, II, str. 422-40. — Přetisk: Obecní List, Praha, 1849, č. 17, str. 66 a d. Srv. č. další.

4384. Výpověď krále Vladislava v té při, kteráž jest mezi stavy panským a rytířským jakožto žalobníky s jedné a Pražany i jinými městy všemi království Českého, jakožto odporníky s strany druhé, kdežto páni a rytířstvo vinili jsouc Pražany a jiná města z některých kusův. (Z archivu Kutnohorského.) Čas. Č. Mus. 1847, II, str. 492-98.

4385. *Andronicus Matthaeus*, Epithalamium. List 1a: Matthaeus Andronicus Tragurinus Reverendissimo ac Generosissimo domino Nicolao de chiiak electo chienadiensi, perpetuam felicitatem. List 2a: Epithalamium Matthaei Andronici Tragurini in Nuptias Vladislai invictissimi ac felicissimi Pannoniarum ac Boemiae Regis et Annae Candaliae Reginae Serenissimae. Na konci: Impressum Venetiis per Bernardinum Venetum de Vitalibus Anno Domini, 1502. Die 30 Mensis Julii, 4°, 8 listův.

Článek 2. Roztržky náboženské i manské.

1502-6.

4386. Collowratischer Vertrag zwischen den Schlesischen Herren Fuersten und der Geistlichkeit des hohen Stifts zu Bresslau, dass kein Bischof, als aus Boehmen, Maehren, Schlesien oder Lausitz gebuertig, erwaehlet und die beneficia ecclesiastica keinem Fremden zugeteilet werden sollen etc. 1504. Viz *Runge*, Notitia historicorum et historiae Gentis Silesiacae (Bibl. Č. Hist. II, č. 2863) str. 860. — Concordia inter spiritualem et saecularem statum utriusque Silesiae per regios commissarios facta a. 1504. (Cod. mss. Aug. disc. Prag. ad Wenc.) *Riegger*, Archiv Stat. Böhm. (Bibl. Č. Hist. II, č. 509) II, 1793, str. 654.

4387. Herzog Heinrich genehmigt die von seinem Bruder dem Herzoge George, entworfene Theilung des Herzogthums Sagan und der Herrschaft Sorau, Beskau und Storkau, 8 Juni, 1504. Arch. d. sächs. Gesch. I, 1804, č. 6. — Theilungsbrief über das Fürstenthum Sagan, Priebus und Naumburg, auch der Herrschaften Sorau, Storkau und Beskau, 12. November 1504. Arch. d. sächs. Gesch. I, 1804, č. 7. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6421-33.

Válka v Bavořích.

4388. *Ullmann Heinrich*, Kaiser Maximilian I., nach urkundlicher Grundlage dargestellt II, Stuttgart, 1891, str. 224. Viz č. 4294.

4389. *Riezler*, Geschichte Baierns III, München, str. 612 a d.

4390. *Köllner Aug.*, Geschichte des bayrischen Erbfolgekrieges, Verhandlungen des histor. Vereins für Niederbayern I, 1847, str. 113 a d. Srv. *Zayner Andr.*, Stadtschreiber von Ingolstadt, Gesch. des bayrischen Erbfolgestreites, viz Oefele, Scriptores rer. Bav. II, str. 448. Srv. též *Rumpler A.*, Calamitatum Bavariae liber III, Oefele, Scriptores I, str. 123. Srv. *Fugger*, Ehrenspiegel, Cod. der Wiener Hofbibliothek, č. 8614, fol. 199.

4391. *Bohuslav Hasisteinský z Lobkovic*, De bello Bavarico (t. j. o dědictví Landshutské r. 1504). Farrago poematum, ed. Thom. Mitis, Pragae 1570, str. 179. Srv. *Truhlář Ant.*, Dům habsb. v skladbách humanistů. Progr. Akad. gymn. 1899, str. 7.

4392. *Celtes Conradus*, Divo Maximiliano Augusto ῥαψωδία: Laudes et victoria divi Maximiliani de Boemannis per septem electores et regem Phoebum, Mercurium et Bacchum et novem musas personatas publico spectaculo Viennae actae anno 1504, Augustae Vindelicorum per mag. *Joh. Ottmar*, 1504, 4°, s dřevoryty dle A. Dürera (?). — 2. vyd. pod názvem: In hoc libello continentur divo Maximiliano Augusto Chunradi Celtis ῥαψωδία laudes et victoria de Boemannis per septem electores et regem Phoebum, Mercurium et Bachum et novem Musas personatas publico spectaculo Viennae acta anno 1504. Divo Maximiliano Sodalitatis litterariae. Collegii poetarum Viennae in delectu publico per classes decantatae et recitatae laudes pro erectione eiusdem Collegii. Explicit: Finiunt panegyrici decantati divo Maximiliano Aug. per Sodalitatem litterariam Danubianam censoribus Chunrado Peutingero, Joan. Foenisecat, Seba-

stiano Sperantio. Ibid., 1505, 4° pod názvem: Rhapsodiae s. publico spectaculo, quo per septem Electores, Regem, Phoebum, Mercurium, Bacchum, novem musas personatas laudes Maximiliani ob devictum regis Bohemiae exercitum Viennae a. 1504, decantatae sunt. — Srv. Čas. Č. Mus. 1880, str. 484; *Truhlář Jos.*, Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava, v Praze, 1894, str. 125-6; *Bauch Gust.*, Die Reception des Humanismus in Wien, Breslau, 1903, str. 144 a d.

4393. *Vehus H.*, Deo auspice pro divo Maximiliano R. R. S. Aug. Hieronymi Vehi vulgo Feus adolescentuli Badensis Bohemicus triumphus, Argentorati (1504).

4394. *Bartholinus Richardus Perusinus*, De bello Norico ducum Bavariae et principum palatinorum ad divum Maximilianum, h. e. Austriados libri XII, 1504-7. Vyd. 1. *Vadianus Joach.*, Argentorati 1516, 1564, 4°. — Vyd. 2. *Spigel Jac.*, ibid., 1531, 4°. — 3. vyd. *Reuber*, Script Rer. German. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2885), str. 469 (vyd. *Joannis*, str. 1001-1336).

4395. *Bebelius Henricus*, Ecloga triumphalis de victoria Caesaris Maximiliani contra Bohemos. *Freher*, Script. Rer. Germ. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2885) II, str. 251-4; ed. *Struve*, II, 507. Viz další č.

4396. *Bebelius Henricus*, De victoria regis Romani Maximiliani habita contra Boemos, ad cunctos Germaniae principes, ut totis viribus pro illorum terra expugnanda coadunentur, paraeneticon hecatostichon. *Freher* (ibid.) II. str. 255-6; ed. *Struve*, str. 515-7. — Srv. *týž*, Oratio ad Maximilianum imperatorem de eius ac Germaniae laudibus. Vyd. 1. Phorcae, per *Th. Anselmum*, 1504, 4°; Vyd. 2. *Schard*, Collectio (Bibl. Č. Hist. II, č. 213), str. 221.; Vyd. 3. *Goldast*, Politica imperialia (Bibl. Č. Hist. II, č. 1809) 1614.

4397. *Trithemius Joh.*, Belli Bavarici anno Domini 1504 Philippo Palatino Electori et Ruperto eius fratri a Maximiliano Imperatore indicti et a quibusdam principibus hostiliter illati historia. *Freher*, Script. Rer. Germ., (Bibl. Č. Hist. II, č. 2885) ed. *Struve* III, str. 113 36. — Srv. *Trithemius Joh.*, Historia belli bavarici ex annalibus Hirsaugiensibus. *Freher*, Rer. Germ. Script., ed. *Struve* (ibid.), II, str. 321-81.

4398. *Zayner Andr.*, Rerum bello bavarico gestarum a morte Georgii Divitis ad Laudum Coloniense liber memorialis incompletus, 1503-5, ab exemplari ms. tabularii Ingolstad., Oefele, Rer. Boicar-Script. (Bibl. C. Hist. II, č. 2597) II, 345. 468: Buch der Cronicken und seltzamen und unerherlichen Geschichten im loblichen Hawss Bairn entsprungen nach Absterben Hertzog Georgen in Beirn.

4399. *Rumpler Angelus*, De gestis in Bavaria libri VI, ab excessu Georgii Divitis Bavariae Inferioris ducis ad a. 1506. Oefele, Rer. Boicar. Script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 2597) I, 87-138.

4400. *Týž*, Calamitatum Bavariae liber unus, operis incompleti primus. Ibid., 139-47.

4401. *Anonymi Ingolstadiensis*, Eiusdem belli brevis narratio. Ibid., II, 494-7.

4402. Vom Frid und christlichen verbündtniss, Was nutz entspring auff Frid und einigkeit, Was übels nachvolg dem Krieg und zwiträchtigkeit, Vil gut hailsamer eren den Frid lieb zu haben, und Krieg und unfrid zu hassen, zu meiden und zu verbieten. Wenn man kriegen sol und wie man durch den guten Krieg den bösen Frid soll zerstören, was straff den unfridsamen wird nachvolgen, Augspurg (vom latin in teutsch gewant) 1505, 4°. V přídavku o porážce Čechů.

4403. Sendbrieff der graffen, herren und Ritterschaft hertzogen Ruprechten verwandten tzu der kuniglichen Maiestat Rethen hoffgesinde und diner und antwort derselbigen hendel und Kriegsleuff diszer tzeit begeben, s. l. a. (1504), 4°, 8 l.

4404. Eyn hübscher spruch von hertzog Albrecht von beyern und hertzog Ruprecht vom rein darinne man vind welches des lands von beyern rechtes erb sey, s. l. a. (1504). *Hormayr*, Taschenbuch 1832, 99.

4405. Ain Lyed von der Behemschen schlacht 1504, *Mone*, Anzeiger f. Kunde d. deut. Vorzeit, II, 266, č. 35, Bibl. Č. Hist. II, č. 4897. Srv. *v. Soltau Fr. L.*, Deutsche histor. Volkslieder. Leipzig, 1836 a znovu 1845. Bibl. Č Hist. II, č. 4896.

4406. Die behemisch schlacht 1504, *Mone*, Anzeiger, l. c. II 266. Srv. ibid. VIII, 1839, str. 479-81. Viz též *Hormayr*, Taschenbuch 1833, str. 173, č. 36, Bibl. Č. Hist. II, č. 4896-7, 4904.

4407. Herzog Erich von Braunschweig in der Böhmenschlacht bei Regensburg 4. Sept. 1504. *Kaltenbäck*, Oester. Zeitschr. f. Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103) 1836, str. 207.

4408. Böhmische Denkwürdigkeiten (Čechové u Řezna r. 1504), »Prag«, Beil. zu »Ost und West«, 1845, 714-5.

4409. Die Böhmenschlacht bei Regensburg und Herzog Erich von Braunschweig. Salomon, Austria, VII, (Kalender) Wien, 1846, str. 73.

4410. *Rybička A. Skutečský*, Bitva u Řezna l. 1504. Květy a Plody 1848, 209.

4411. *Schuegraf*, Beschreibung des Schlachtfeldes zwischen Schönberg und Bernhardswald, auf welchem im J. 1504 den 12. Sept. König Maximilian und Herzog Albrecht von Baiern über die

feindlichen Böhmen den Sieg erkämpft haben. Viz Regenkreis, Verhandl. I, 72.

4412. Čechové před Řeznem a Maximilian I, Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 97-8.

4413. Císař Maximilian I. a čeští zajatí vojínové, Besídka pro záb. a pouč. 1878, č. 55.

4414. *Rezek Ant*, Ein Beitrag zum Landshuter Kriege 1504. Sitz. Ber. K. Böhm. Ges. Wiss., Prag, 1884, str. 40-52. Otisk, 8°, str. 15.

4415. *Langer Č.*, Bitva u Řezna r. 1504. Relief na náhrobku Maxmiliána I. v Inšpruku. Pam. Arch. XX, 1903, str. 442-3, s vyobr. tab. XLVI.

4416. *Dörnhöffer Fried.*, Ein Cyklus von Federzeichnungen mit Darstellungen von Kriegen und Jagden Maximilians I. (mezi nimi Behaimisch Schlacht z r. 1504). Jahrb. der kunsthistor. Sammlungen desallerhöchst. Kaiserhauses XVIII, 1897, tab. XII., str. 45-7. Srv. Freydal, Des Kaisers Maximilian I. Turniere und Mummereien, herausgeg. unter Leitung Franz Graf. Folliot de Crenneville von *Quirin Leitner*, Wien, 1880-2.

4417. Svatováclavský zámek v Laufu v Bavořích (dobyt r. 1504), viz *Hipman*, Za českou slávou, v Praze, 1904, 23.

4418. *Köppl Kar.*, Současná zpráva o stavovském sjezdu v Plzni r. 1505. Sborník Histor. II, 1884, str. 57.

4419. Lantfryde beschlossen czu Troppau Sonnabendt Prisce, im funffczehenhunderstenn und funfften iare, s. l. (Frankfurt a. O.), s. a. (1505), fol., 6 l.

4420. *Gaupp E. T.*, Die Stiftungsurkunde des Königs Wladislavs von Böhmen und Ungarn v. 20. Juli 1505 für die Universität in Breslau. Zeitschr. Gesch. Schles. I, 1856, str. 229-44. Viz pak podrobnosti o založení a o dějinách university Vratislavské oddíl VIII. Dějiny školství. 5: University.

4421. *Höfler C.*, K. Maximilian's I. Plan, Ungern und Böhmen mit Deutschland zu vereinigen. Archiv Öst. Gesch. 1854, str. 364-78. Srv. č. 4310. — Viz *Ulmann*, č. 4294; *Palacký*, Dějiny, V, 2, str. 105 a d.

4422. *Wideburg Frider.*, Erörterung einer merkwürdigen Urkunde K. Maximilian's I. betreffend die Bestellung Ludwig's, Erbprinzen von Böhmen und Hungarn, zum R. Verweser und künftigen Nachfolger im Kaiserthum. Hallische Anzeigen 1756, Stück V, VI. Srv. *Müller*, Staatscabinet, Eröffnung I, 2 a d. Viz při r. 1515.

4423. List slovenský uherského krále Vladislava (1506). Tatranka II, 3, 1842, str. 23-8. Viz *Sommersberg*, Bibl. Č. Hist. II, č. 208, I, str. 1040.

4424. *Strnad Jos.*, Usnešení sjezdu kraje Plzeňského z r. 1506. Sborn. Histor. II, 1884, str. 186-7.

4425. *K. H.*, Obchodní společnost česká z r. 1506. Právník XXXIII, 1894, str. 743-7. (Státní archiv drážďanský, listina 23. října 1506 obsahuje obchodní smlouvu, uzavřenou od 4 kupců, 3 českých a 1 freiberského, na společný obchod do Nizozemska.)

Článek 3. Dědic královský a druhý odsudek měst.

1506-9.

4426. *Quirini Vincenzo*, Rilatione a Massimiliano imperatore l'anno 1506 (relace vyslance benátského). Vyd. *Chmel*, Zeitschrift für Geschichtswissenschaft, herausgeg. v. *Schmidt*, II, 1844, str. 273-88, 334-56. Srv. Bericht der kön. sächs. Gesellschaft der Wissenschaften, Leipzig, Phil. histor. Classe, IX. str. 57-85.

4427. Škůdce Jiřík Kopidlanský. Hlasy Pojizerské III, 1888, č. 1. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 12888.

4428. *Herben Jan*, Augustin Käsebrot (1509). Z »Černé knihy« národa českého V, Ruch IV, 1882, str. 310 a d. Viz dále v literatuře o humanismu.

4429. *Kürschner Fr.*, Einlösung des Herzogthums Troppau durch Wladislaus II., König von Böhmen und Ungarn, 1507-11. Arch. Öst. Gesch. XXXVII, 1867, 147-204. Otisk, 8°, str. 55. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. LII, str. 206; Zeitschr. Gesch. Schles. VIII, 1867, str. 478.

4430. Mandat Vladislava II. proti pikhartům r. 1508. Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus. 1901, č. 73, 1. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2210, III, č. 3394.

Článek 4. Práva koruny české.

1509-12.

4431. Dva majestáty krále Vladislava ze dne 11. ledna 1510. Svoboda I, 1867, str. 273. (V prvém zaručuje se za sebe i následníky, že žádná země od koruny české odtržena nebude; v druhém ustanovuje dceru Annu za dědičku koruny

v případě smrti syna Ludvíka.) Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 882-3.

4432. *Bílý*, Svědectví jednoho krále českého o starém Velehradě (Vladislav II. 1511). Mor. Noviny 1860, č. 74. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8306.

4433. *Celakovský Jar.*, Registra ortelů Horního soudu v Kutné Hoře z l. 1511-4. Archiv Český XII, 1903, str. 411-62.

4434. Svačina Svatolukášská (1511 r.) Lumír III, 1853, II, str. 117-3. (Hostina malířů Pražských, jejíž účet z r. 1511 se zachoval.)

Článek 5, 6.
Půtky stavovské a kníže Bartoloměj, 1512-4. Konec kralování Vladislava II. 1514-6.

4435. *Lippert Jul.*, Die Betheiligung der Stadt Leitmeritz am böhmischen Ständestreite (1512-7). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. VII, 1869, str. 57-69, 89-109.

4436. *Haas J.*, Paměti o sněmu kladském 1512. *Neumann-Struve*, Script. Rer. Lusat., N. F. (Bibl. Č. Hist. II, č. 250), III, IV, 1852, 1870.

4437. *Rezek Ant.*, O sněmu kladském z r. 1512. Sborník Histor. vydaný na oslavu desítiletého trvání Klubu histor. I, v Praze, 1883, str. 5-8. — Něm. překlad: *Rezek Ant.*, Historische Bemerkungen über den Glatzer Landtag v. J. 1512, přel. *Hanoucek*, Glatzer Vierteljahrschrift für Geschichte und Heimatskunde IX, 1889-90, str. 274-8.

4438. Landfriede durch die Herren Fürsten und Stände in Schlesien in gehaltenem Fürstentage zu Bresslau an Jubilate, auf 15 Jahr nach einander folgende unwiderrufflich zu halten, aufgericht, s. l. a. (1512), 4°.

4439. *Wolfhardi* (*Adriani*) *Transylvani*, Panegyris. Ad Invictissimum Caesarem Maximilianum semper Augustum, 4°, A-C, Viennae Pannoniae per Hieronymum Vietorem Philovallem et Joannem Singrenium de Oeting Calcographos diligentissimos, III. Idus Augusti A. 1512.

4440. *Köpl Kar.*, List podkomořího Buriana Trčky o knížeti Bartoloměji z Minsterberka z r. 1513. Sborník Histor. III, 1885, str. 179.

4441. *C. K. P. F.*, Etwas Altes aus dem XVI. Jahrhundert. Des Königs Wladislai und der Kron Ungarn Gesandschaft an die Oberlausitzer und derselben Abhandlung in Görlitz, Hülfe wider den Türken zuzuschicken. A. 1513. Lausitz. Magazin, 1769, str. 244.

4442. *Dolenský Jar. V.*, Příspěvek k dějinám doby Jagelonské v Čechách (Zpráva o Nové Vsi nad Popelkou r. 1514). Jičínský Ohlas, VI, 1892, č. 7.

4443. *Herschel*, Zur Lausitzer Geschichte. Serapeum, XV, Leipzig, 1854, str. 44-7 (z r. 1514 v drážďanském archivu).

4444. *Taurinus Steph.*, Stauromachia i. e. Cruciatorum servile Pannon. bellum, quod 1514 Pannoniam . . . depopulaverat. Praecedit Epistola ad Georgium, marchionem Brandenburgensem, Alba Julia, 1519, s. l. a. (Viennae, 1519), 4°, 42 l.

4445. *Caro J.*, Die Schlacht bei Orsza 1514 nach einem Bilde im Museum schlesischer Alterthümer. Schles. Vorzeit III, 1881, str. 345. (Konstantin Ostrogski.)

4446. Sepsání sedmi artikulův stavu městského k pánům, rytířstvu i vládykám na vypuštěnou řeč, žeby stav městský poněkud svobody jejich sobě osoboval a v ně se vkládati chtěl, s psaním, kteréž z Kolína v pátek po sv. Bartoloměji 1513 psáno jest, pokud páni a rytířstvo s nimi přestali na králi, že tu žádných výminek není, cožby mimo rozsudky bylo, než o všecky různice; a různice jest byla o těchto sedm artikulův. Pak přípis Supplikací, o kteréž věci krále jeho milosti i zemské zasadili se proti pánům, a vládykám, kteříž prve správce byli tohoto království, i proti těm, kteříž jim toho pomáhají proti králi. Incipit: Urozenym Panuom jich milosti Urozenym a Statečnym Rytířom Urozenym Vladykam i všechněm wuobec k nimž toto sepsaní dojde oznamugemy Kterak gest nás dosslo žeby mezy wassi milost byla wpusstiena řeč zebychom my Staw Městský poňekud swobody wassich mi. sobie osobowali a w ňe se pokládati chtieli, Y abysste wasse mi. toho k sobie przypausstieti neráčyli, ale pokud při Králi jeho mi., Pánu nassem náymilostiwiéyssým ty wiecy w Budijňe gednány sú, přyroku geho milostij Krá. nam složeneem Jakož smy wssyckni Stawoweé na geho Krá. mi. o to o wssecko czož se tuto pijsse mocné wýpowiedi přestali nebylo-li by to přátelsky mezi námi zgednáno, Ugednáno gest przátelsky při geho Krá. mi. a čým se gest to przátelské gednánije rozesslo, z tohoto wasse milost wyrozuměti budete mocy. Explicit: Stalo se na Zámku Hradu Budijnském Létha Božýho Tisýcýho a Pietistého patnáctého bieżýcýho na den památky Mláďátek (28. pros. 1515) 6 list. 4°. Na l. 3a. Incipit: Sluzby nasse wzkazugem mudrzij a opatrnij Przátelé milij . . . . Explicit: Dán na Kolíně w pátek po Swatém Batholomégi Aposstolu Léetha patnáctistého Trzynáctého (26. srpna 1513). Páni a Rytijrz-

stwo na Sgezdu nynij w Koliňe shromážděnij. Na l. 4b.: Naymilostiwieyssij králi wassij milosti Krá. prosýmy a napomijnámy swú powinnost a przýsahy .... Explicit: A gestliže by ti Páni a Rytijrzstwo czo przy wassý Králowské milosti o Zámcých a o Duochodijch a o dluzých zawřeli, že na to wasse Královská milost ode wssech Berňe mijti nebude. Bartholoměy Knijže etc. Michal Slawata z Chlumu, Wýlém Kostka z Postupicz, Albrecht Rendl z Aussawy, Wáclaw Wrábský, Sygmund Baress, A poslové od Pražan a od giných Miest Králowstwij Czeského (28. pros. 1514). Na l. 6a: A král geho milost tyto nasse wiecy wyslyssew Toto jest odlození swú wýpowiedij ucyniti ráčyl w Registru krále geho milosti w Proczkowých H. primo, Jakoz gsu ruoznice wznikly mezy panským a rytijrzskym Stawem s jedné a Pražany a jinými miesty nassými Králowstwij Czeského s strany druhé o Saudy zemské .... Srv. *Palacký,* V, 2.

4447. Jednání: zrussenie smlúwy swatojakubské fol. 2 l. Incipit: Poniewadz w tom Sniemu a gednanije nemohla se gest Krále geho milosti pána nasseho náymilostiwiegssýho wuole, rozkázanije ani žádost skrze geho milosti Posly wznesená, naplniti a tudy geho králowská milost chtie duostogenstwij a panowánije swé y dědiczuo swych w swú mocz wzyeti A králowstwije toto s raddú y pomoczye wssech trzij Stawuow z toho zawedenije wywesti, w tom sskodliwú překaažku a prodlenije mijsto raddy a pomocy od mnohych wzýeti ráčyl. Odpowied dana Krale geho milosti Posluom od Pražan y od ginych Miest Králowstwije Czeského: Wysocze duostogný w Bohu Otže wasse milost Pane Biskupe a wásse milosti Urozenij Páni Páni Poslowé. Odpowied dana Krále geho milosti Poslom gmenem Panuo a Rytieřstwa Na Odpowied Stawu Miestského: Duostoyny w Bohu Otče Pane Pane Biskupe a Urozenij Páni Páni přátelé nassy milij .... Explicit: A za to geho milosti od nás prosyti, Gestliže by to geho milosti ginú zpráwu dáwal, Aby geho milost Králowská tomu neráčyl wieřyti. Srv. *Palacký,* V, 2.

4448. Artykulové leta 1515 ve středu před letnicí drženého sněmu. Incipit: Nayiasnieyssy Kniže a Pan pan Wladislaw Vherský Czesky Král etc. 41 l., s. l., 4°. Viz *Hanka,* Prvotisky, str. 34, č. 72.

4449. *Bunderlius* (Sebastianus). Oratio ad salutandam illustrissimam principem et dominam, dominam Mariam Archiducissam Austriae, Ducissam Burgundiae Brabantiae etc. principem Castellae Legionis Granate etc. Sponsam designatam Ludovici Ungariae, Bohemiaeque Regis serenissimi etc. Nomine florentissimi studii Viennensis Pannoniae, per Sebastianum Bunderlium, ibidem Collegam habita ... (Na konci): Habita oratio decimo sexto Kalen. Julias .... Anno 1514. Hieronymus Vietor. Joannes Singrenius imprimebant. 4° (6 listův).

Svatební smlouvy vídeňské 1515.*)

1. V Prešpurku, 20. května, 1515, mezi králem Vladislavem, králem Zikmundem a vyslancem císařským, Matoušem Langem, kardinálem i biskupem Krckým.

a) Předběžná svatební smlouva jednak mezi Ludvíkem, synem krále Vladislava, a Annou, vnučkou císaře Maximiliana, a jednak mezi Ferdinandem, vnukem císaře Maximiliana a Annou, dcerou krále Vladislava.

4450. *Kollar Ad. Franc.,* Auctuarium diplomaticum, při vydání: *Velius Casp. Ursinus,* De bello Pannonico libri X, Vindobonae, 1762, 4°, str. 282 (srv. č. 4454).

4451. *Pray Georg et Fröhlich,* Annales regum Hungariae (Bibl. Č. Hist. II, č. 232), IV, 1767, str. 366-8.

4452. *Dogiel Mathias,* Codex diplomaticus regni Poloniae (Bibl. Č. Hist. II, č. 351), I, 1759, str. 166-8.

4453. *Katona St.,* Historia critica regum Hungariae stirpis mixtae, XVIII, 877.

b) Potvrzení smlouvy předchozí od polského krále Zikmunda.

4454. *Kollar,* Auctuarium diplomaticum (č. 4450), str. 287-91.

4455. *Pray,* Annales Hungar. (č. 4451), str. 368-71.

4456. *Dogiel,* Codex diplomaticus regni Poloniae (Bibl. Č. H. II, č. 351), I, str. 169-71.

4457. *Katona St.,* Historia regum Hungariae (č. 4453), str. 885.

*) Viz Liske č. 4509.

c) **Přátelská smlouva mezi vyslancem krále polského Zikmunda a vyslancem císaře Maximiliana, kardinálem Langem.**

4458. *Dogiel*, Codex diplomaticus regni Poloniae (Bibl. Č. Hist. II, č. 351), IV, 199, 200.

d) **Potvrzení smlouvy předchozí od krále Zikmunda.**

4459. *Dogiel*, Codex diplomaticus regni Poloniae (Bibl. Č. Hist. II, č. 351), I, str. 167-9.

e) **Jednání o poměru Vratislavských k Polsku, pokud se týče práva skladního a obchodu vůbec.**

4460. *Dogiel*, Codex diplomaticus (Bibl. Č. Hist. II, č. 351), I, č. 22-4 (s příslušnými tam uvedenými regesty).

2. Smlouvy ve Vídni, 22. července 1515.

a) **Císař Maximilian adoptuje mladého Ludvíka Uherského a Českého za souhlasu Vladislava Uherského a Zikmunda Polského za svého syna, uvádí ho do rakouské rodiny, jmenuje generálním říšským vikářem, určuje za nástupce v říši 20. července 1515.**

4461. *Dogiel*, Codex diplomaticus (Bibl. Č. Hist. II, č. 351) I, 171-2.

4462. *Müller Joh. Joachim*, Entdecktes Staatskabinet, Erste Eröffnung, Jena, 1714, I, str. 2-8.

4463. *Wideburg Frid.*, Erörterung einer merkwürdigen Urkunde K. Maximilians I., betreffend die Bestellung Ludwigs, Erbprinzen von Böhmen urd Hungarn, zum Reichs-Verweser und künftigen Nachfolger im Kaiserthum. Hall. Anzeigen 1756, Stück 5, 6. Srv. č. 4422.

4464. *Pray G.*, Epistolae procerum Hungariae, Viennae, 1805, 4°, pars I, str. 49-51.

4465. *Pray G.*, Annales Hungar. (č. 4451), IV, str. 378-9.

4466. *Lünig*, Codex Germaniae diplomaticus (Bibl. Č. Hist. II, č. 277), I, str. 579-82.

4467. *Spalatin G.*, Historischer Nachlass und Briefe, herausgegeben von *Ch. Neudecker* und *L. Preller*, Jena, 1851, I, str. 153-7.

4468. *Katona*, Historia regum Hungariae (č. 4453) XVIII, str. 900.

4469. *Kalousek*, České státní právo (Bibl. Č. Hist. II, č. 511), str. 198-201. *Rezek A.*, Čas. Č. Mus. 1881, str. 392-401, č. 4510.

b) **Svatební smlouva mezi Ludvíkem, králem uherským a českým, a Marií, dcerou Filipa, krále kastilského, a mezi císařem Maximilianem a Annou, dcerou krále Vladislava.**

4470. *Dogiel*, Codex diplomaticus (Bibl. Č. Hist. II, č. 351), I, str. 177-81. Srv. ibid. I, str. 175-7.

4471. *Pray*, Annales Hungar. (č. 4451), IV, str. 381-6.

4472. *Kollar*, Auctuarium diplomaticum (č. 4450). str. 292-300.

4473. *Isthvanfius Nic.*, Rerum Hungar. liber IV, str. 59. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2088.

4474. *Goldast Melch.*, De regni Bohemiae iuribus (Bibl. Č. Hist. II, č. 671), Appendix, č. 97, str. 195-204.

4475. *Balbín B.*, Miscellanea historica regni Bohemiae, Decas I, liber 8 (Bibl. Č. Hist. II, č. 370), ep. 78, str. 100-5.

4476. *Kalousek*, České státní právo. č. 4469, str. 200-1.

c) **Smlouvy přátelské císaře Maximiliana se Zikmundem, králem polským.**

4477. *Dogiel*, Codex diplomaticus (Bibl. Č. Hist. II, č. 351) I, str. 173-5; Acta Tomiciana (Bibl. Č. Hist. II, č. 357) III, č. 552.

4478. *Dogiel*, l. c., IV, str. 200-1.

4479. *Pistorius*, Corpus Polonicae historiae (Bibl. Č. Hist. II, č. 239) I, str. 220.

4480. *Cuspinianus (Spiesshammer) Johannes*, Conventus Maximiliani I., caesaris, cum Vladislao Hungariae, Sigismundo Poloniae ac Ludovico, Bohemiae regibus, Viennae 17. Julio 1515 celebratus, in urbe Viennensi, 17. Julii 1515, 4°. — 2. vyd. Diarium de Congressu ac celeberrimi con-

ventu caesaris Maximiliani et trium regum, Hungariae, Boemiae et Poloniae in Vienna Panoniae 17. mense Julio, 1515 facti, brevis ac verissima descriptio, s. l. a., 4°, 17 l. *Freher*, Script. Rer. German. (Bibl. Č. Hist. II, č. 218) II, 304-20. Ed. *Struve* II, 587-612. — 3. vyd. *Cuspinianus*, Liber de caesaribus et imperatoribus Romanorum a C. Julio ad Maximilianum I. (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1562), Francofurti 1601, fol. str. 616-35. Subiunctae et Wolfgangi Hungeri Baioarii in Cuspiniani Caesares et Diarium annotationes. — 4. vyd. *Bél M.*, Adparatus ad historiam Hungariae (Bibl. Č. Hist. II, č. 1342) Posonii 1735. — — České vydání od *Mikuláše Kondče z Hodištkova*: Sjezd Císařské Velebnosti, nejjasnějšího císaře Maximiliana I. a nejjasnějších tří králuov Jich Milostí, Vladislava Českého i Uherského krále, se synem jeho Ludvíkem i Zikmunda, krále Polského, ve Vídni, in Maiori Praga, 1515, 8° (první tištěné noviny české). Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 329. — Německé vydání: *Cuspinian Johann*, Der nahmhaftigen Kay. May. und dreyer Kunigen zu Hungern, Beham und Poln zusamenkumung u. Versamlung, so zu Wien in dem Heymonat nach Christi Gepurd 1515 jar geschehen ain Kurtze und wahrhafte erzelung und erklerung. Fol. 2. Die Erklerung der zusamenkhumung Kayser Maximilian und der dreyen Vladislai, Ludovici und Sigmunden zu Hungern, Beham und Poln Künige geschehen zu Wienn anfenghlich durch Herrn Johansen Cuspinian Kay. M. Oratoren und anwaldt zu Wienn lateinisch gemacht und nochmals von Artickeln zu artikeln getheuscht, s. l. a. (1515), 4°, 16 l. — — Srv. *Cuspinianus Joann.*, Austria sive Commentarius de rebus Austriae, marchionum, ducum, archiducum a Leopoldo a. 933 ad Ferdinandum I., Caroli V. fratrem, Basileae (cum praefatione Casp. Bruschii), 1553, fol. — Francofurti, 1601, fol.

4481. *Decius Jodocus Ludovicus*, Liber de Sigismundi regis temporibus. Vyd. 1. s kronikou *Miechovity* (Bibl. Č. Hist. II, č. 2432) Cracoviae, 1521, fol. — 2. vyd. *Pistorius*, Polon. Histor. Corp. (Bibl. Č. Hist. II, č. 239) 1582, II, str. 297-340.

4482. Orationes Viennae Austriae ad Divum Maximilianum Caesarem, Augustum aliosque illustrissimos Principes, habitae. In celeberrimo trium Regum ad Caesarem conventu. Anno 1515. Na konci: Impraessum Viennae Pannoniae per Hieronymum Vietorem. Expensis vero Leonardi et Lucae Atlansee fratrum. Mense Januari. Anno 1516, 4°, 72 listy.

4483. *Ricardus Bartholinus*, Concinna descriptio de conventu Augustensi, Augustae Vindel., 1518, 4°. — 2. vyd. *Schellhorn*, Amoenitates ecclesiasticae, II, 1737, str. 657-709. — 3. vyd. *Senckenberg*, Selecta iuris et historiarum (Bibl. Č. Hist. II, č. 2897) IV, str. 625. Srv. č. 4485.

4484. *Knaake J. K. F.*, Jahrbücher des deutschen Reiches und der deutschen Kirche im Zeitalter der Reformation. I. Bd., Leipzig, 1872, 8°, str. 304. Obsahuje: *Christoph Scheurl's* (1481-1542) Geschichtbuch der Christenheit von 1511 bis 1521. Z obsahu: Langieriger anschlag und Handlung der Castilianischen und Hungerischn heirat (str. 72-3). Des keisers und dreier konig Zusamen komen und entphaen. Der keiserlich und konglich einzug Zu Wien. Frewlein Anna von Hungern Cronung, und keiserlicher und konglicher kirchgang und stant Zu Wien. Di konglich prawtmess und vermehelung. Das keiserlich und Hochzeitlich pancket, und ander frolikeiten Zu Wien gehalten. Keiserliche und kunigliche pundtnus (str. 74-9). Zakládá se na Diariu *Cuspinianově*, č. 4480.

4485. *Bartholinus* (*Rickardus*), Odeporicon id est Itinerarium Reverendissimi in Christo patris et Domini. D. Mathei Sancti Angeli Cardinalis Gurcensis coadjutoris Saltzburgensis generalisque Imperii locumtenentis, quaeque in conventu Maximiliani Caes. Aug. Sereniss. atque regum Vladislai, Sigismundi ac Ludovici memoratu digna gesta sunt per Riccardum Bartholinum Perusinum aedita. Cum gratia et privilegio. Na konci: Hieronymius Vietor hoc opus impressit Viennae, Impensis Joannis Vidman Augustensis, quod impressioni XIV. Kalendas Septembris datum est, absolutum vero Idibus Septembris. Anno Domini 1515, 4°, 64 listy. Z obsahu: Oratio in conventu Maximiliani Caesaris, Vladislai Ludovici patris et filii ac Sigismundi Pannoniae, Boemiae ac Sarmatiae regum per Riccardum Bartholinum habita. — 2., 3. vyd. *Freher*, Script. Rer. Germ. (Bibl. Č. Hist. II, č. 218) II, str. 321-73; ed. *Struve* II, 613-72.

4486. Newe Zeytung, wie unnd welches gestalt kayserliche Maiestat mit sampt den Koenigen von Hunger und Polen am 16. Tag Julii 1515, zu Wien eingeritten ist, unnd was sich aldo verlouffen hat, Nürnberg, *Friedr. Peypus*, 1515, 4°.

4487. Newe Zeytung, wo unnd wie Ro. Kay. Majestat und die Künig von Hungarn, Poln unn Peham zusammenkumen und zu Wienn eingeritten sendt, s. l. a. (Wien, 1515), 4°, l. 6, s titulním erbem.

4488. Newe Zeytung, wie . . . Kayserlich Maiestat mit sampt den Konigen von Ungern und Polan, am 6. Tag Julii 1515 zu Wien eingeriten ist, s. l. a. (1515), 4°, 6 l.

4489. Die Verainigung kaiserl. Ma. mit Künig von Hungern, Polen, Böhem, Auch wie und wan sy zu samen komen seynd und ainander empfanngen hond. Auch was sich begeben hat und was herrschafft und volk darbey gewesen und wie sy zu Wienn einzogenn seind mitt mer ver-

lauffung und handlung alles hierinnen klerlich begriffen, s. l. 1515, 4°, s 1 dřevorytinou.

4490. Acta Tomiciana. Srv. č. 4477. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 357, 1188. Zvláště III. díl 314 (*Stan. Górski*), č. 433. Překlad kommentáře Górského: Niemcewicz, Zbiór pamiętników histor. o dawnej Polszcze (Bibl. Č. Hist. II, č. 352) IV, str. 5. O zjezdzie króla Zygmunta I., Władysława i Ludwika, królów węgierskiego i czeskiego, i cesarza Maximiliana I. w Wiedniu r. 1515. Srv. č. 4496.

4491. *Vapovius Bernardus*, Fragmentum, Coloniae Agripp. 1583, str. 562.

4492. *Bunderlius Sebastianus*, Oratio ad salutandam illustrissimam principem et dominam Mariam, Archiducissam Austriae, ducissam Burgundiae etc., sponsam designatam Ludovici Ungariae Bohemiaeque regis, nomine studii Viennensis Pannoniae, per Seb. B., ibidem collegam habita 16 Kal. Jul. 1514. Viennae 1515, 4°, str. 11. Srv. č. 4449.

4493. *Chelidonius Benedictus*, Voluptatis cum Virtute disceptatio, Carolo Burgundiae duce illustrissimo, divique caesaris Maxaemiliani nepote litis diremptore aequissimo, Viennae Pannoniae coram Maria Hungarorum, regina designata, dominoque Mattheo S. Angeli diac. Cardinali reverendissimo recitata, Viennae Pannoniae, 1515, 4°.

4494. *Vadianus Joach.*, Divo Maximiliano Oratio nomine gymnasii Viennensii per J. V. Helvetium oratorem et poetam ab eodem laureatum XI. Kalend. Augusti a. 1515 in celebri summae nobilitatis praesentia exhibita. Viennae, 1515, 4°, 8 l.

4495. *Vadianus (Joachimus)*, Oratio coram invictissimo Sigismondo Rege Poloniae, in conventu Caesaris et trium regum, nomine Universatis, Viennae Austriae per Joachimum Vadianum Poetam Laureatum habita cum Carmine in laudem eiusdem Regis annexo, in quo quaedam de isto conventu continentur . . . Na konci: Impressit Viennae Nonis Augusti Anno 1515. Hieronymus Vietor, qui se Principi invicto hac sua sedulitate commendari cupit. 4°, 8 listův.

4496. *Agricola Rudolphus* (iunior) Rhesus, Oratio ad reverendum in Christo patrem dominum Petrum Tomitium, episcopum Premisliensem et regni Poloniae vicecancellarium, d. 17. Jul. a. 1515, Viennae (per *J. Singrenium*), 1515, 4°, 4 l.

4497. *Crassus Helvetius Christoph.*, Oratio tumultuaria ad illustrissimum et generosum principem dominum Casimirum marchionem Brandeburgensem, Viennae (per *J. Singrenium*), (1515), 4°, 4 l.

4498. *Tubero Ludovicus*, Commentariorum de rebus suo tempore in Pannonia et Turcia et finitimis regionibus gestis libri XI. (1490-1522). Vyd. 1. (ed. *Adel. Crauelius*), Francofurti, 1603, 4°. — Vyd. 2. *Schwandtner*, Script. Rer. Hungar. (Bibl. Č. Hist. II, č. 231) II, 1746, str. 107-381.

4499. *Wingfield Robert*, Letters and Papers foreign and domestic of the reign of Henry VIII., arranged and catalogued by *J. S. Brewer*, II, 1. London, 1864, č. dopisů 684, 725, 746, 764, 766, 786

4500. *Sanutus Marinus (Sanudo Marino)*, I Diarî (od r. 1496-1533), public. a cura dello r. deputazione Veneta di storia patria (*Fred. Stefani, G. Berchet, Nic. Barozzi*), Venezia, 1879-94, 4°.

4501. *Dubravius Joan.*, Historia Bohem. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1615), 1552, lib. 32.

4502. *Isthvanffius Nicol.*, Regni Hungarici Historia, Colon. Agripp. 1685, str. 52.

4503. *Brutus János Mihaly*, Magyar históriája (1470-1552), Magyar Történelmi Emlékek, Scriptores (Bibl. Č. Hist. II, č. 166), XII.

4504. *de Roo Gerardus*, Annales Austriaci (Bibl. Č. Hist. II, č. 2844).

4505. *Pontus Heuterus*, Rerum Burgundicarum atque Austriacarum libri XVIII, Antverpiae, 1598, 4°; Hag. Com. 1639, 8°; Opuscula historica, Lovanii, 1643, 1652, fol. Sjezdu týká se lib. VII, cap. 11.

4506. *Fugger Joh. Jac.*, Spiegel der Ehren des Erzhauses Oesterreich (Bibl. Č. Hist. II, č. 1751) str. 1317-37.

4507. *Oehler J. G.*, Der Wiener Congress v. J. 1515, eine merkwürdige Parallele zu dem Jahre 1815. Wien, 1816, 8°.

4508. *Bergmann J.*, Die feierliche Doppelvermählung der Enkel Kaiser Maximilian's I. Mitth. Cent. Com. X, 1865, str. 168.

4509. *Liske Xav.*, Der Congress zu Wien im Jahre 1515, eine kritisch-historische Studie. Forschungen zur Deutschen Geschichte, VII. Göttingen, 1867, str. 463-558. — Srv. *týž*, Der Wiener Congress von 1515 und die Politik Maximilians I. gegenüber Preussen und Polen. ibid. XVIII. Göttingen, 1878, str. 445-67. Srv. *Ulmann H.*, Maximilian I. in dem Conflicte zwischen dem deutschen Orden und Preussen und Polen, besonders in dem J. 1513-5, ibid., str. 89-109. — *Liske Xav.*, Studya z dziejów w. XVI, I., Poznań, 1867, str. 1-167: Kongres wiédeński w r. 1515.

4510. *Rezek Ant.*, Úmluvy sjezdu vídenského z l. 1515 a jich význam pro volbu českou r. 1526. Čas. Čes. Mus. 1881, str. 385.

4511. Setkání Vladislava IV. Jagailovce, krále českého, a bratra jeho, polského krále Zigmunda, s císařem Maximilianem ve Vídni r. 1515. Světozor XXII, 1888, str. 46 (s vyobraz. V. Černého).

4512. *Mycielski Jerzy*, Kongres wiedeński r. 1515 w dwóch obrazach współczesnych. Kwartalnik Historyczny, IV,

1890, str. 24-37. (Obrazy na zámku v Kvasicích u Kroměříže na Moravě).

———

4513. *Dvorský Frant.*, Kníže Karel z Minsterberka, Zdeněk Lev z Rožmitála a Břetislav Švihovský z Ryzmberka prosebně žádají krále polského Zikmunda, aby v příčině opatření mladého krále Ludvíka stavům českým na sněmu psaní přímluvné učinil (r. 1516). Slovanský Sborník VI, str. 45.

4514. Artikulové léta 1515 ve středu před letnicí drženého sněmu, 11 listů, 4°. Viz *Hanka*, Prvotisky 34, č. 72. Srv. č. 4448.

4515. *Neustadt L.*, Die letzten Lebensjahre und der Tod des Königs Wladislaw II, Ungar. Revue, IV, 35.

4516. Vladislav II., jeho hrob, *Millauer*, Grabstätten der Landesfürsten Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458) 65.

4517. O úkladu na život krále Vladislava. Viz Memorabilia města Kutné Hory z r. 1474, str. k XIX. (Uher chtěl otráviti krále pomocí Hluckého.) Lumír X, 1860, II, str. 858.

———

Dodatek.

1. Rodina Vladislava II.

4518. Elisabetha (Helisabeta), Poloniae regina, Wladislao, Pannoniae Bohemiaeque regi, filio carissimo s. p. d., De institutione regii pueri. Vyd. *Zeissberg H.*, Kleinere Geschichtsquellen Polens. Arch. Österr. Gesch., LV, Wien, 1877, str. 94-136. (Složena asi k r. 1502 k zasnoubení Vladislava s Annou de Foix, hraběnkou Angoulême, nikoli však od Alžběty.) Viz čísla další. Srv. č. 4531.

4519. *Przezdziecki H.*, O królowej Elżbiecie, żonie Kazimierza Jagiellończyka i rękopiśmie pod jej imieniem: O wychowaniu królewskiego dziecka (s vyobraz.). Biblioteka Warszawska 1852, I.

4520. *Menčík Ferd.*, Královna Alžběta polská a její naučení vychovatelská (pro krále českého Vladislava II.) Ruch IX, str. 288-90.

4521. *Szajnocha Kar.*, Matka Jagiellonów, Szkice. Viz *Finkel*, Bibliogr. hist. polskiej, I, 402.

4522. Elisabetha Vladislai II. regis Poloniarum, regina. *Horányi Al.*, Memoria Hungarorum (Bibl. Č. Hist. II, č. 35), pars I., str. 614.

4523. *Řezníček V.*, Z námluv krále Vladislava. Národní Listy XXX, 1890, č. 208.

4524. *Kropf L.*, Královna Anna, choť Vladislava II. Viz Szazadok, XXIX. Budapest, 1895, str. 689-710.

4525. *Bohuslav Hasišteinský z Lobkovic*, Elegia consolatoria ad Vladislaum, Pannoniae et Bohemiae regem, de morte uxoris Annae. *Procházka*, Miscell. d. böhm. Literatur I, 2, Prag, 1785, str. 203-15; Epitaphium Annae reginae, ibid., str. 221 (texty). Srv. *týž*, Žalozpěv těšivý ku králi Vladislavovi, o smrti Anny, choti jeho. Z lat. přel. *Vinařický K.*, Čas. Č. Mus. IV, 1830, str. 407-12.

———

4526. Saně dětí Vladislavových. Lumír X, 1860, II, str. 809. Viz č. další.

4527. Zvláštní vůz cestovní krále českého Vladislava. Besídka pro zábavu a pouč. 1884, č. 91.

4528. Saně dětí krále Vladislava. Nár. Politika 1894, č. 131, odpol.

4529. *Leminger Em.*, Jízda z Kutné Hory do Budína před 400 lety. Zlatá Praha XIII, 1896, str. 294-5, 306-7, 319-22.

———

4530. *Höfler Const.*, Barbara, Markgräfin zu Brandenburg, verwittwete Herzogin in Schlesien, vermählte Königin von Böhmen, Verlobte Konrads Herrn zu Haydek, Ein deutsches Fürstenbild aus dem XV. Jahrhunderte, Nach den geheimen Correspondenzen des hohenzollerschen Hausarchives. (Otisk Abhandl. d. Kön. Böhm. Ges. Wiss.) Prag, I, 1867, 4°, (6), 57. II, 1867, 4°, 42, (1). Z obsahu: I. § 1. Das Churfürstenthum Brandenburg unter den Hohenzollern und das Königreich Böhmen in XV. Jahrhunderte. — § 5. Die Vermählung der herzoglichen Wittwe mit König Wladislaus von Böhmen. — § 6. Aufschub der Heirath und der Krönung der Königin. — § 7. Der Olmützer Friede und Beilegung des Crossener Erbschaftstreites. — § 8. Die letzten Lebensjahre Markgraf Albrechts von Brandenburg und seine Verfügungen für die Herzogin-Königin. — — II. § 1. Die Herzogin Königin von ihren Brüdern verhaftet.

4531. *Zap K. V.*, Královny Anna Česko-Uherská a Anna Polsko-Litevská, poslední Jagellonky. Pam. Arch. 1856, II, 1-7. Srv. *Przezdziecki*, Jagiellonski Polskie I, Kraków, 1868, str. 34.

———

2. Pečeti, mince, varia.

4532. Pečeť velká krále Vladislava II. *Sedláček*, Hrady a zámky VIII, str. 42-3. Srv. *Winter*, Dějiny kroje v zemích českých II, 1893, str. 189, 437.

4533. *Čermák Klim.*, O českých penězích do r. 1526. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23276.

4534. *Leminger Em.*, O českém mincovnictví za krále Vladislava II. Viz ibid., č. 23346.

4535. *Čermák Kl.*, Kolky na groše pražské za Vladislava Jagellonce. Viz ibid., č. 23348.

4536. Die Thaler König Wladislaw's II. von Böhmen. Viz ibid. č. 23347.

4537. *Jireček Jos.*, Malé obrázky z dob krále Vladislava. Sborník Histor. III, 1885, str. 241-5 (z Knihy soudu komorního: ženy, poměr patrona k faráři, obchod a průmysl, alaun, sukna kraječi a postřihači, soukenníci, krejčí, Albrecht z Oušavy, Mikuláš Libák z Radovesic). — Viz též *Koldř M.*, Bibl. Č. Hist. I, č. 14610.

4538. Královéhradecké tvarůžky za krále Vladislava Jagelonce. Besídka pro záb. a pouč., 1886, č. 77. Srv. č. 4102.

4539. *Manardus* (*Johannes*), Epistolae medicinales, in quibus multa recentiorum errata et antiquorum decreta reservantur.... Lege, pende, si taxas, aede J. M. F. M. ... Na konci: Hasce medicinales Epistolas Joannis Manardi Ferrariensis Medici formis excussit Bernardinus de Odonino. Anno Christi adventu 1521. Nonis Novembris. Ferrariae. 4°, (8 listů nečísl.), 72 listův. Dílo to jest rozděleno na 6 knih. Manardus byl lékařem králů Vladislava a Ludvíka (1513-9).

Kniha XVIII. Kralování Ludvíka I. 1516-26.

Článek 1. Smlouva Svatováclavská.

1516-8.

4540. Svolenie a smlúva všech tří stavův při sněmě, kterýž držán byl vo svatým Václavě na Hradě Pražském, (v Starém Městě Pražském), 1517, 4°, 18 l.

4541. Smlúva všech tří stavův Svatováclavského sněmu ve dsky vložená, léta 1517 v Starém Městě Pražském, (1517), 4°, A-C. Další vydání viz Bibl. Č. Hist. II, č. 659.

4542. Smlouva Svatováclavská 1517. Právník I, 1861, str. 26-33 (text). Též otisk, 8°.

4543. Kernlein des Alt- und Neuen Böhmischen Gesatzes, den Enthalt der verneuerten königl. Landes-Ordnung, St. Wenzels-Vertrags, Bergwerks-Vergleich... vorstellend, Prag, 1674, 4°. Srv. *Müllner*, Geographie von Böhmen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1755), 1805, str. 86: Von dem Unterschied der Städte und dem St. Wenzelsvertrag.

4544. *Jireček Herm.*, Smlouva Svatováclavská, Právn. život v Čech. a na Mor., Praha, Brno, 1903, č. 221, str. 315-6.

4545. *Rypáček Fr.*, Pan Vilém z Pernšteina, tvůrce památné Smlouvy svatováclavské r. 1517, viz č. 4192. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 16498.

4546. Jak ztrestala města pražská své škůdníky. Česká Politika 1894, č. 62 (k r. 1517) odpol.

Článek 2. Králova nezletilost. Nové spletky a půtky.

1518-20.

4547. *Veselský P. M.*, Sjezd v Čáslavi r. 1519, z archivu Kutnoh. Lumír IX, 1859, II, str. 686.

4548. Volba Karla V., 1519 (se zmínkami o Čechách), histor. píseň. Ein new Lied von Künig Karl, Behem: 5, 1, 9, 6. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4896.

4549. *Rezek A.*, Zur Kaiserwahl 1519. Forschungen zur deutschen Gesch. XXIII, Göttingen 1883, str. 336-48. Viz č. 4185.

4550. *Taurinus Steph.*, Stauromachia, id est Cruciatorum servile bellum, quod anno ab orbe redempto post... millesimum quartodecimo et Pannoniam et collimitaneas provincias valde miserabiliter depopulaverat. In quinque libros summatim digestum, eiusdem index eorum, quae in hoc opere visa sunt annotatu digniora. Exc.: Impressum. S. a. 4°, 4 l. nečísl., 38 l. Dedikace: ... Ludovici, Ungariae et Boemiae etc. regis potentissimi tutori dignissimo (markraběti Jiřímu Braniborskému). Viz *Engel*, Bibl. Č. Hist. II, č. 164. Srv. č. 4444.

4551. Vilém z Pernštejna králi Ludvíkovi, radu jemu dávaje, kterak sobě ve zhoubných roztržkách stavů království Českého počínati má, 10. prosince 1520. Čas. Č. Mus. IV, 1831, I, str. 104.

4552. *Kameníček Frant.*, Sňatek arciknížete Ferdinanda rakouského s Annou Jagjellovnou v Inšpruku 11. prosince 1520. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1899, č. 8, 8°, str. 7. Též otisk. Viz *Kameníček*, Bibl. Č. Hist. II, č. 847, příl. č. 1. Viz č. 4558.

4553. *Kolář Martin*, Jak pan Zdeněk Malovec z Chýnova r. 1520 Táborské potřel nad Blanicí. Sborník Histor. I, 1883, str. 74-80, 128-39.

4554. *Hampl Václav*, Úpadek Uher v letech 1520-30, Progr. reálky, Pardubice, 1892, 8°.

4555. Achtserklärung König Ludwigs von Ungarn und Böhmen wider die Stadt Schweidnitz. Schles. Provinz.-Bl. CXVIII, 1843, str. 462.

4556. *Garthener Jac.*, Bericht über die Unruhen zu Schweidnitz in den Jahren 1520-4. Zeitschr. Gesch. Schles. II, 1859, str. 375-401.

Článek 3. Král Ludvík v Praze. Obnova moci královské.

1521-3.

4557. *Balbi Hieronymus*, Oratio in imperiali Conventu Bormaciensi, coram divo Carolo Caesare, ac principibus totius Imperii, die Tertia Aprilis. 1521 per inclyti Regis Hungariae, ac Bohemiae etc. Oratores, habita. Item decretum in causa Lutheriana a divo Carolo Caesare in eodem Bormaciensi conventu, coram coetu Principum eiusdem imperii tam Gallice, quam Latine subnexum. Rursus ad eundem divum Carolum aliquot eorundem Oratorum Epigrammata s. l. a. 4°, 16 listův. Vyslanci byli arcibiskup Gregor Frankepan, Ladislav ze Šternberka a Hieronymus Balbi.

4558. *Ursinus Velius*, De nuptiis sereniss. et illustriss. Domini D. Ferdinandi Hispaniarum Principis, Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae etc. et sereniss. Dominae Annae Reginae Hungariae, Austriae Archiducissae etc. Casp. Ursini Velii Carmen. Eiusdem de reditu Augustiss. Imperatoris Caroli quinti in Germaniam, Carmen. Na konci: Viennae Austriae per Joannem Singrenium Anno 1521. Die 23. Maii. 4°, 6 listův. Viz č. 4552.

4559. Sniem Obecnij Kralem geho milostij položeny w Pátek o Swatosti. Letha božiho 1522. Pod tím štít český, uherský, říšský, moravský a lužický. Na konci: Tento Sňem dán gest z desk zemských z Rozkázanij Urozeného a Statečného Rytierze Pana Radslawa Beřkowskeeho z Ssebirzowa a na Libiechowie Naywyzssiho Pijsarze a Kamermaystra Kralowstwie Czeskeho. Pod pečetmi Mikulasse Bryknara z Bruksstayna mijsto Komornika A zdeslawa z Krasseiowa mijsto Sudiho Kralowstwie Czeského. Léta božiho Tisycýho pietissteho 22. W Sobotu den Swateho Tomasse aposstola Božiho. Wátzlaw Robmhapp z Suche, Mistopissarz Kralow. Czeského, W praze v Bilého Lwa wytisstieno, 4°, A-C_4.

4560. Přísaha Ludvíka, krále českého, r. 1522 v Praze, dle zpráv archivu města Čáslavi. Lumír I, 1851, I, str. 475. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 884. (Majestát o neodcizování od koruny.)

4561. Des Künigs von Hungern sendprieff an Kayserlich Statthalter und Regiment, Zugesagter hilff gegen Türkischer Tyrannei merung etc. betreffende. S. l. a. 4° (4 nečíslované listy): Ludwig von Gottes genaden Kunig zu Hungern und Behaym etc. . . . Olmütz, 16. April, 1523. Ludovicus manu propria.

Článek 4. Reakce vítězná.

(1523-5.)

4562. *Blochinger Math.*, Klag an künigliche Maiestat Vngern (vnd Behem) wider ainem Lutherischen münch prediger ordens uber Ludwig II. viertzig artickel von jm geprediget, zu Tetzschen in Behemerland. Im Jar 1522. etc. Wittemberg (1523). 4°, 12 l. Srv. č. další, č. 5258-9.

4563. Vorantwerunge eyner gemeyner klage an hertzogen Karolum, Obersterheuptmann des konigreychs Behem gethan. Widder Bruder Dominicum Beyer, prediger zu Tetzschen ym Behemen, Wittemberg (1523). 4°, 6 l. Srv. č. předchozí.

4564. Mandat König Ludwigs an die Administratoren im Collegium, der Pikarditen, lutherischen Predigten und flüchtigen Mönche wegen (1523). Religiös- und kirchliches Leben. Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1847, str. 89. — Přetisk: *Legis-Glückselig*, Illustrierte Chronik von Böhmen, Band II, 1853, Liefer. 5., str. 322.

4565. Zrzizenij o Rucznicych: Letha Tisycyho: Pietisteho XXIII. Przedmluwa: Ručnice gest zbraň welmi vkrutná, A tak nekrzestianska y nemuzska, wijce k zlemu nežli k dobremu etc, 4°, 4 l. Dobrovskému se vloudila chyba »o aučincych« místo »o rucznicych« a rok 1524 místo 1523, což se i od Jungmanna opakuje. Viz *Hanka*, Prvotisky, str. 40, č. 98. Srv. Nařízení o ručnicích léta 1524. Lumír V, 1855, I, str. 501.

4566. *Bartoloměj*, *Bartoš Písař*, Knihy o povstáních jedněch proti druhým (Kronika o bouři pražské r. 1524, Kronika Pražská). Viz vydání a literaturu: *Šimák J. V.*, Č. Čas. Histor. VII, 1901, str. 310-26; *týž*, Kronika Bartoše písaře, Pokus kritického rozboru, Věstník České Akademie, XII., Praha, 1903, str. 241-57, 333-43, 463-84, 551-76, 645-71. Srv. č. 4157. — Viz *týž*, K hnutí náboženskému počátkem XVI. stol. Čas. Přátel Star. Č., 1894, II. — Srv. též *Zahradník V.*, Upálení tří osob původem Kališných (podle písaře Bartoše). Čas. Kat. Duch. 1835, II, 233.

4567. *Rezek Ant.*, Paměti o bouři Pražské 1524, Pojednání Kr. Č. Spol. Nauk, 1881, VI, 11. svazek, 4°.

4568. *Šimák J. V.*, Ziga Vaníčkovic, účastník bouře pražské r. 1524. Čas. Čes. Mus. 1904, str. 33. Srv. č. 4566.

4569. Jak starali se naši předkové o spojení měst Pražských. Česká Politika 1894, č. 55.

4570. *Tomek W. W.*, Život M. Jana Paška z Vratu, primasa Pražského. Čas. Č. Mus. 1844, str. 17. Srv. literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 16285. — O žáku, jenž Prahu zkazí (Pašek z Vratu). Nár. Politika 1885, č. 64. — *Jireček Herm.*, Jan Pašek z Vratu. Právnický život v Čechách i na Moravě, 1903, č. 225, str. 323. — Srv. *Teige Jos.*, Čas. Č. Mus. 1905.

4571. *Novák Jan V.*, Šestero kázání historických kněze Havla Žalanského. (Úsudek o bouřích pražských.) Sborník Histor. IV., 1886, str. 46-57.

4572. *Čelakovský Jaromír*, Naučení p. Albrechta Rendla z Oušavy synům dané r. 1522. Čes. Čas. Hist. VIII, 1902, 68-70. Srv. *Jireček Herm.*, Albrecht Rendl z Oušavy. Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 212, str. 297-301. Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 17577. — Srv. též č. 4537.

4573. *Garthaner J. Fr.*, Bericht über die Unruhen zu Schweidnitz in den Jahren 1520-4, viz č. 4556.

4574. *Guazzo M.*, Historie di tutte le cose degne di memoria quai del anno 1524 sino a questo presente sono occorse nella Italia . . ., nelle Elemagna, nella Ungaria, nella Boemia . . ., Venetia, Nicolo d'Aristotele detto il Zoppino, 1540, 4°. Z obsahu: Boemia (od r. 1524).

Článek 5. Rostoucí rozbroje a žalostný králův konec.

1525-6.

4575. *Šolc Jindř.*, Král Ludvík, záští proti Uhrům. Národnost a její význam, v Praze, 1881, § 37, str. 235-9.

4576. Sněm obecní na Hradě Pražském držán, v Praze, u Bílého Lva, 1525: Jakož spis tištěný udělán, kterýž se takto a těmito slovy začíná: Letha Páně 1525 v středu před sv. Martinem a tak ty dni při času sv. Martina v Kolíně nad Labem na sjezdu. Tito artikulové dolepsaní pro dobré krále Jeho Milosti i také obecné tohoto království jsú předsevzati, A-D (po 4 l.), E 2 l.

4577. Sněm obecní dskami zemskými zapsaný, kterýž držán jest při čase sv. Pavla na vieru obrácení na Hradě Pražském, pro obecné dobré vytištěný, v Praze, 1525, 4 l. Viz čísla další.

4578. Eyn recht Christlich. Sende Brieff und erbittung, der Bruder aus Behem Ann alle stende des Reychs, so auff dem gemeynem landt tag zu Prag versamlet gewest am tag der bekerung des heyligen Pauli Im iar 1525, Verdolmetzt von Behemischem yns deutsche. Durch Johannem Zeysinck. Explicit: Die Eltisten bruder, aus der gemeyn und bruderschafft des Christlichen glawbens. s. l. a., 4°, l. 16. Srv. *Palmov*, č. 3394; *Goll* č. 3286 I. 49.

4579. 1525. Eyn kurtz unterricht von dem ursprunck der Bruder yn Behmen, vnd desselben ursach, Daryn sie auch beweysen das sie nicht aus der Waldenser oder Pickarten rotten kommen, wie sie danne aus neyt vnd bossheyt des widerchrists vnnd seynes anhangs, mit derer namen felschlich bekleydet gewest. Gesant auff den lant tag ken Praga. Explicit: Ende ym iar. 1525. Fur dem lant tag zu Prag Auff Pauli bekerung. Gedruckt yn der Churfurstlichen stat Zwickaw, durch Jorg Gastel, ym 1525, 4°, l. 8. Srv. *Palmov*, č. 3394; *Goll* č. 3286 I. 49.

4580. *Rezek Ant.*, Příspěvky ku jednání o kompaktata r. 1525. Sborník Histor. II, 1884, str. 1-8.

4581. Sněm na Hradě Pražském zavřín den sv. Františka, v Starém Městě Pražském, 1526, 4°.

4582. *Wolf B.*, Obererzgebirgische Bauernbewegung im Jahre 1525. Glückauf, Organ des Erzgebirgesvereins, 1887, str.

66-8. Srv. *Seidemann J. K.*, Beiträge zur Geschichte des Bauernkrieges in Thüringen. 1. Die Unruhen zu Mühlhausen. Forschungen zur deutschen Geschichte. XI, Göttingen 1871, str. 374-400. 2. Die Unruhen in Langensalza. Ibid. XIV, Göttingen 1874, str. 511-48. Srv. též: *Beger L.*, Studien zur Geschichte des Bauernkrieges nach Urkunden des Generallandesarchives zu Karlsruhe. Ibid. XXI, Göttingen 1881, str. 573-93 2. Ueberlingen im Bauernkriege. Ibid. XXII, Göttingen 1882, str. 39-130. Viz též *Luther M.*, Proti Morderžské a Laupežne Rotie Sedlákú. Incipit: Tyto knijžky sau skrze Gednu Osobu dobraym Aumyslem Kecti a k Chwále Pánu Bohu, a k prospiechu Niemeckému Národu, wtéto nebezpečné Wálce zase, Yakž samy w sobě znij k Tisstěnij wydány a tak Předmluwau i Křestianským naponenutijm wyswětleny, že tudy těchto časuow, wssickni bauřiči sami wyznati musý, že skrze Ortel toho dobrého Doktora Martina Luthera (wswém ne Křestianskem předse wzetij předessle dáwno, yako ti kteřij se nad swými sliby a přísahami zapomenuli) tau měrau barwami přirozenými wymalowáni a yako jti, gessto čest, Hrdlo i statek propadli, zahanbeni a odsauzeni sau. Létha M. D. XLVI., 4°.

4583. Kostenüberschlag böhmischer Miethtruppen im J. 1525. *Palacký*, Reise nach Italien i. J 1837, Prag, 1838, Beilage 11, str. 119 ad. (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230.)

4584. *Bachmann Ad.*, Wie kam Böhmen zum Hause Österreich? Trautenauer Wochenblatt, XXXV, 13-14.

4585. Das Schicksal der böhmischen Landbothen in Krummau (1526). »Prag«, Beil. Ost u. West, 1844, str. 765. — Zur Cultur- und Sittengeschichte Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1845, str. 9 ad.

Bitva u Moháče.

4586. Pomoc od měst českých králi Ludvíkovi proti Turkům r. 1526. Boleslavan 1861, č. 22.

4587. K. Ludwig vor der Schlacht von Mohač 1526. *Palacký*, Reise nach Italien (Bibl. Č. Hist. I, č. 4230), 1838, Beil. 12, str. 120 a d.

4588. *Fraknói V.*, Ungarn vor der Schlacht bei Mohács, übers. *v. J. Schwicker*, Budapest, 1886, 4°, str. VIII, 314.

4589. *August*, ein verhängnissvoller Monat für Böhmen (1278, 1346, 1526). »Prag«, Beil. Ost und West, 1844, str. 512. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 11185.

4590. Zahynutí krále Ludvíka u Moháče, Z Kroniky Bartoše Písaře »O bouřce Pražské« (č. 4157). Lumír I, 1851, I, str. 542. Srv. č. další.

4591. Schlacht zu Mohatsch und K. Ludwigs Tod 1526, aus einer gleichzeitigen Handschrift des böhm. Museums, Verhandl. des vaterl. (böhm.) Museums I, B., Prag, 1823, 3. Heft, str. 92.

4592. *Dvorský Frant.*, Truchlivá píseň o zahynutí Ludvíka, krále českého, z archivu Třeboňského. Čas. Č. Mus. 1864, str. 389-92. Srv. *Pokorný Frant.*, Znamenaj o porážce krále Ludvika JMsti 1526. Naše Hlasy, čas., Český Brod, 1882, č. 22-3. *Zíbrt Č.*, Bibliografický přehled českých národních písní, v Praze, 1895, str. 48.

4593. *Fraknói V.*, Könyvszemle I, 8 (přehled letáků o bitvě u Moháče).

4594. New Zeytung Die Schlacht des Turckischenn Keysers mit Ludouico etwan König zu Ungern Geschehen am tag Johannis enthauptung 1526. Item des Türcken feyndtsbrief, König Luduico zugesandt vor der Schlacht. Item eyn kleglicher Sendbrieff so die Ungern dem König yn Polen zugeschickt, nach der Schlacht. Item etzlich naw Getzeyllen aus Polen. New Zeyttung vom Bapst zu Rome am XXVII. Septembris geschehen, s. l. a. 1526, 4°, 8 l.

4595. Newe Zeyttung, wie es mit der Schlacht zwüschen dem Künig von Ungern, und dem Türkischen Keysser ergangen. Item wie der Künig von Hungern umb ist kommen. Item wie der Türck die statt Ofen erobert und wie Graff Christoffel kriechisch Weyssenburg wider jngenommen hat. Item auch, wie Ferdinandus das küniglich schwert aus Behem entpfangen hatt. Uff Symon und Juda abendt anno 1526, s. l. 4°, 4 l.

4596. New erbarmliche Tzydunge von der groisser schlacht, so der Türckisch Keyser mit dem Konynk von Ungarn und Behem up den 28 dach des Augst geday hait. In wilcher d'Konnynk und vyl groisser Herren synt erschlagen worden .... Cölln, by S. Lupus, 1526, 4°, 2 dřevorytiny.

4597. Hernach volgt des Bludthundts der sich nennet eyn Türckischen Keyser gethaten, so er und die Seinen nach eroberung der Schlacht, auff den XXVIII. tag Augusti nechstvergangen geschehen, an unsern mitbrüdern der Ungrischen landtschafften gantz unmenschlich getryben hat, und noch teglichs thut. Na konci Aussgangen den XXX. tag des Monatts Septembris. Anno 1526, s. l., 4°, str. (8).

4598. Hernach volgt des Blutthunds, der sich nennet ein Türgkischen keyser, Gethaten, so er unnd die seinen, nach eroberung der schlacht, auff den XXVIII. tag Augusti nechst vergangen geschehen, an unsern mitbrüdern der Ungerischen

landschafften, gantz unmenschlich: triben hat, und noch täglichs thůt. Na konci: Zu Basel durch Adam Petri 1526, 4°, str. 8.

4599. Disz büechlein saget von d'grausamen und erschrockenlichen handlung und gethaten des Blůthunds, d'sich nennet ein Türckischen Keyser, so er und die seinen nach eroberung der Schlacht, vff den XXIX tag Augusti nechstuergangen geschehen, an unsern Mitbrüdern, d'Hungerischen Landtschafften, gantz unmenschlich triben hat, und noch teglichen thůt, s. l. 4°, 9 l.

4600. *Haug zum Freystein H.*, Chronica der Hungern, wie sie anfengklich ins land kommen sind, mit anzeygung aller irer König, was sie namhafftiges gethon haben, von Athila bis auff Ludwig, so im 1526 Jar bei Mohaty umbkommen ist. Wien, 1534, fol., s dřevoryty.

4601. *Kemal Pacha Zadeh*, Histoire de la campagne de Mohacz, publiée pour la première fois, avec la traduction française et des notes par M. Pavet de Courteille, Paris 1859, 8°, 350 str. (Text francouzský a turecký.)

4602. *Broderithus Steph.*, De conflictu Hungarorum cum Turcis ad Mohacz, in lucem edita a Matthia Pyrserio, Cracoviae apud Hieron. Vietorem, 1527, 4°. — Narratio de proelio, quo ad Mohacsium 1526. Ludwicus Hung. Rex periit, cum commentario Joan. Casp. Khunii. Argentorati 1688, 8°, str. 137. — Jaurini 1756, 8°, fol. 32. — Bonfinius (č. 3628) Basil., 1568, 757 a d.

4603. *Camerarii Joach.*. De Clade accepta in Pannonia ad Mogacium, et Ludovici Regis interitu Narratio. *Reusneri* Rerum memorab. in Pann. Exegeses. Francofurti 1603, 4°.

4604. *Etédi S. Márton*, Lajos Magyar Királynak a Mohátsi mezőn történt veszedelme, Magyar és Erdély országi Familiák mutató Táblájával eggyütt. Pesten 1792, 8°, str. 226.

4605. *Jovii Pauli*, De clade Mohátsiensi narratio. *Reusneri* Rer. memor. in Pann. Exegeses. Francofurti 1603, 4°, 47-50.

4606. *Listius László*, Magyar Márs, avagy Mohách mezején történt veszedelemnek emlékezete, Béchben, 1653, fol., str. 154.

4607. *Sambuci Joannis*, Nota de praelio ad Moháts an. 1526. *Kovachich*, Script. min. Tom. I, str. 27-9.

4608. *Báro Mednyanszky*, Drágffy Jánosnak a mohácsi táborból költ utolsó rendelése, Tudományos Gyüjtemény. Pest. VIII, 1818, str. 24. Srv. č. 4611.

4609. Solimán sultánnak a mohácsi ütközetnél nyert győzelmét hirdető levele. Törökből fordította *Vámbery Armin*. Hazánk II, 1860, str. 195.

4610. Levelek a mohácsi veszedelem elötti napokból. Az akkori idők jellemzéseül. Közli *István Ádám*. Magyar Ember Könyvt. IV, 1863, str. 103.

4611. *Drágffy Jánosnak*, Magyarhon országbirájának végrendelete Mohács mezején, öt nappal a mohácsi vész elött. Magyar Protestans Egyházi és Iskolai Figyelmező. Debrecen. IV, 1873, str. 94.

4612. *Slavata*, Bitva u Moháče. Světozor 1856, str. 39. Příloha Slov. Novin 1856, č. 58.

4613. Záhuba Ludvíka krále Českého a Uherského u Moháče r. 1526. Světozor III, 1867, str. 128.

Osoba krále Ludvíka.

4614. Král Ludvík, jeho hrob. *Millauer*, Grabstätten (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458) str. 66. Srv. ibid., č. 4499.

4615. *Neustadt Louis*, Markgraf Georg von Brandenburg als Erzieher am ungarischen Hofe, Breslau, 1883, 8°, str. 93. (Byl vychovatelem Ludvíka Jag.)

4616. *Höfler Const.*, Habsburgische Frauengestalten: Maria, Königin von Böhmen und Ungarn. Bohemia 1889, 309 B.

4617. *Palacký Frant.*, Král Ludvík a řeč česká. Čas. Č. Mus. II, 1828, IV, str. 114 a d.

4618. *Rybička Ant.*, Kam poděla se registratura krále Ludvíka Jagelonce? Pam. Archaeol. IX, 1874, str. 474.

4619. Pečeť krále Ludvíka z r. 1522. *Sedláček*, Hrady a zámky VIII, 1891, str. 66.

4620. *Leminger Eman.*, O mincování v Kutné Hoře za krále Ludvíka. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23349. Srv. *Becker*, Das österreich. Münzwesen von 1524, ibid., č. 23350.

4621. *Clichtoveus Jodocus*, De Regis Officio opusculum, quid optimum quemque regem deceat, ex sacris literis et probatorum authorum sententiis historiisque depromens, Parisiis, Ex officina Henrici Stephani, 1519, 4°, 72 listy. Dedikace: Ludovico Pannoniae et Bohemiae Regi Jodocus Clichtoveus, sacrae theologiae professor humillimus.

Dodatek: Doba Jagellonská.*)

I. Veřejné poměry.

A. Čechy.

1. Práva a zřízení.

4622. Zřízení krále Vladislava č. 4364.
4623. *Čelakovský Jaromír*, Soud komorní za krále Vladislava II. Právník XXXIV, 1895, str. 1-12, 37-49, 109-19, 153-65, 197-208. Otisk, v Praze, 1895, 8°, str. 60, (2). Srv. *Čelakovský Jar.*, č 4125,
4624. *Jireček Jos.*, Malé obrázky z dob krále Vladislava. Sborník Histor. III, 1885, str. 241-5, viz obsah č. 4537 (podle knihy komorního soudu).
4625. *Legis-Glückselig*, Böhmen unter König Ludwig, Illustrierte Chronik von Böhmen, 1853, Bibl. Č. Hist. II, č. 5662, I, str. 383-90.
4626. *Böhm A. M.*, Zur Geschichte der österreichisch-böhmischen Grenzfehden zu Ende des XV. und Anfang des XVI. Jahrhunderts. Not. Blatt, (Beil. Arch. Öst. Gesch.) 1855, str. 496-506 (instrukce Maximiliana I. rádcům jeho ku sněmu r. 1509, ve Vídni).
4627. *Bohuslav Hasišteinský z Lobkovic*, List panu Petru z Rosenberka, nejvyššímu hejtmanu království českého (o správě království), Rukopis veř. bibl. pr. XVII. D. 38, vyd. *J. V. Zimmermann*, v Praze, 1818, 8°, str. 76. Viz č. 4807.
4628. *Šolc Jindř.*, Vladislav II. Národnost (Polit. bibl. česká), 1881, § 35, str. 223-8.
4629. *Královec J. V.*, Vznik a rozvoj poddanství v Čechách. Nové Listy, 1898, č. 13, 14, 17, 18, 21. Srv. č. 4300-2.
4630. *N.*, Selské poddanství ve středověku. Komenský, 1876, str. 5, 19, 70, 150.
4631. *Ng (Ninger) Kar.*, Porobení lidu selského r. 1487. Otavan, v Písku, 1865, I, str. 57.

2. Obchod.

4632. *Winter Z.*, Kulturní obraz českých měst, č. 1756.
4633. *Šimek Jos.*, Kutnohorské příspěvky k dějinám českého obchodu (15. a 16. stol.). Pam. Archaeol. XVIII, 1900, str. 483-98. Obsah: O krámech kramářských, o chlebných a masných krámech, o obchodu rybami živými i solenými, perníkem, voskem, vlnou, zbraněmi, železem, stříbrem, solí, o vahách vodních, o šrotýřích, o cizích pivech, o obchodu dobytkem.
4634. *Perlitz*, Der Wucher der Juden im Mittelalter von einem König geregelt und verteidigt (1497, Vladislav). Das jüdische Literaturblatt (Beilage zu »Die israelitische Wochenschrift«), Magdeburg, 1884, č. 45.
4635. *Čelakovský Jar.*, Příspěvky k dějinám židů v době Jagellonské. Viz č. 4130.

3. Zřízení a vzrůst měst.

4636. *Emler Jos.*, O volení rady či konšelů v Novém Městě Pražském za času krále Vladislava, když v zemi nebyl. Pam. Arch. VIII, 1868-70, 623-4. — Srv. Jak se za krále Vladislava II. rada pražská volila. Český rolník, kalendář, IV, 1886, str. 116.
4637. *Bareš Fr.*, Šlechtické a erbovní rodiny v městě Ml Boleslavi, 1471-1620. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5992. Srv. tamtéž, č. 5993.
4638. *Tischer Fr. ml.*, Příspěvky k dějinám správy obecní v městě Jindř. Hradci (1487-1537). Ohlas od Nežárky 1891, č. 1-16.
4639. *Ladek Ad.*, Die Stadt Eger und Heinrich (IV.) der Jüngere von Plauen, 1471-9. Progr. des Stadt-Gymn., Eger, 1881-2, 8°. * *Gradl H.*, Mitth Gesch. Deutsch. Böhm. XXI, 1883, str. 10-11.
4640. *Rybička Ant.*, O erbovních a patricijských rodinách v XV.-XVII. stol. v městě Chrudimi usedlých. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 6001.
4641. *Rybička Ant.*, Rodiny šlechtické v městě Chrudimi v stol. XV.-XVII. usedlé. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 6002.
4642. *Ldbler Kar.*, Písaři při obci Chrudimské od r. 1439 až do r. 1664. Čas. Č. Mus. 1897, str. 544-7.
4643. *Smolík Jos.*, Šlechtické rodiny, usedlé ve Vysokém Mýtě, 1430-1660. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 6010.

*) Viz obšírně se všemi podrobnostmi oddíly: VI. Kulturní historie česká. X. Dějiny právní. XI. Státní a společenské vědy, kamž také příslušná literatura, aby rozměry tohoto svazku nevzrostly, byla odložena.

4644. *Strnad Jos.*, Rodiny šlechtické v XV. a XVI. století v Plzni usedlé. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 6017.

4645. *Peters J.*, Slaný za Jageillonců. Slánský Obzor V, 1897, str. 3-21. (Dějiny města v letech 1471-1526.)

4646. *Vrbas J.*, Pánové ze Zástřizl na Ždánicích, 1480-1558. Vyňatek z dějin městečka Ždanic. První výroční zpráva obecné školy ve Ždánicích, ku konci šk. roku 1894-5, v Novém Městě nad Metují, 1895, str. 3-11.

4647. *Gross Hynek*, Několik lístků staročeské hospodyňky (otisk listů Anežky z Rožmberka z let 1471-8). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18029.

B. Morava.

4648. Nejstarší zřízení moravské za krále Vladislava, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 651 a d.

4649. *Tomaschek J. A.*, Recht und Verfassung der Markgrafschaft Mähren im XV. Jahrh. Brünn 1863, 8°, str. 187. Einleitung. Das Landrecht (7-13). Rechtsquellen Mährens im XV. Jahrh. (Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 616.) Oeffentliches Recht. Der Markgraf. Einnahmsquellen und Einkünfte des Markgrafen. Finanz- und Steuerwesen des Landes. 1. Die markgräflichen und Landesdomänen. 2. Der Kammerzins. 3. Die Heim- oder Sterbefälle. 4. Allgemeine Landessteuern. Andere Einkünfte. Vorkehrungen im Falle eines Interregnums oder der Verwaisung des Landes. Landes- und Hofämter. Organismus der Beamten-Hofämter: 1. Der Unterkämmerer. 2. Hofrichter. 8. Der Landeskanzler. 4. Der Landesmarschall. Der Landesrath. Landesämter: 1. Landeshauptmann. 2. Die beiden obersten Landeskämmerer. 3. Die obersten Landesrichter. 4. Der oberste Landeschreiber. Die Ständischen Verhältnisse. a) Historischer Rückblick auf die Entwickelung der einzelnen Gesellschaftsklassen in den früheren Jahrhunderten. b) Die Bevölkerung Mährens im XV. Jahrhund. nach einer gesellschaftlichen Gliederung. Gegensatz zwischen freier und unfreier Geburt. 1. Der hohe Adel oder der Herrenstand. 2. Der niedere Adel oder Ritterstand. 3. Reste der freien Landbewohner. 4. Die Einwohner der Städte und Märkte, der Bürgerstand. 5. Der Bauernstand und die ländliche Bevölkerung. c) Die Stände als politische Corporationen. Staatsrechtliche Stellung Mährens zum deutschen Reiche und zur böhmischen Krone, internationale zu Böhmen, Olmütz und Troppau.

4650. *Prasek V.*, Tovačovská kniha ortelů Olomouckých 1896, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1009. Srv. týž, Organisace práv magdeburských na sev. Moravě a v Rak. Slezsku, 1900, ibid. č. 1010.

4651. *Reichert Jan*, O robotách lidu sedícího na statcích pánů z Pernšteina v 16. stol. na Moravě. Čas. Mat. Mor. I, 1869, str. 74-8.

4652. *Houdek V.*, Zřízení selské v Loučanech z r. 1525. Čas. Mat. Mor. X, 1878, str. 162-8.

4653. Proměna svobodného a nepoplatného fojtství v nevolný selský statek (v Bystrovanech, 1. pol. XVI. v.). Čas. Vlast. Olom. Sp. 1897, č. 53.

4654. *Linhart Fr.*, Frenštát a okolí až do konce 15. stol., Program gymnasia, Místek, 1901, 8°, str. 1-33.

4655. *Reichert Jan*, Mnoho li a od čeho dáváno mýto v městě Prostějově v XV. století. Čas. Mat. Mor. III, 1871, str. 36-7.

4656. *D'Elvert*, Landtagsschluss 1484 wegen der Mauth. Notiz.-Blatt. XIII, 1863, 1863, str. 48.

4657. *Nebovidský V.*, Mýta markrabství moravského r. 1484, ze zápisů kláštera hradišťského. Čas. Mat. Mor. V, 1873, str. 64-80.

C. Slezsko.

4658. *Kunisch J. P.*, Zur Geschichte der ältesten Verfassung Schlesiens, zumal im XV. Jahrhundert. Schlesische Provinz-Bl. CXXVI, 1847, str. 193-205, 291-302.

4659. *Pfotenhauer*, Über die ständischen Verhältnisse Schlesiens bis zum Ende des XV. Jhts. Jahresbericht der Ges. f. vaterl. Cultur 1878.

4660. *Prasek Vinc.*, Opavské »právo hejtmanovo« čili »roky« knížectví někdy Opavského, Progr. gymn. Opava, 1884, 8°, str. 3-19. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6251, 6261.

4661. *Klose*, Von Breslau, Geschichte und Beschreibung, Breslau, 1781. Srv. *týž*, Darstellung der innern Verhältnisse der Stadt Breslau v. J. 1458-1526. *Stenzel*, Script. Rer. Siles. III. Viz č. 3697.

4662. *Rauprich M.*, Der Streit um die Breslauer Niederlage 1490-1515. Zeitschr. Gesch. Schles. XXVII, 1893, str. 54-116. Srv. *Lünig*, Collectio nova, Bibl. Č. Hist. II, č. 276. Srv. č. 4460.

II. Umění a literatura.

A. Výtvarné umění.

4663. Viz podrobnosti v oddílu IX. Dějiny umění.

4664. *Braniš J.*, Dějiny středověkého umění v Čechách. I, v Praze, 1892, 4°, str. VIII, 180.

4665. *Vaněk*, Výtvarné umění v Čechách za doby Vladislavovy. Koruna Česká 1886, č. 16.

4666. *Podlaha a Šittler*, Poklad chrámový u sv. Víta, v Praze, 1903, str. 97 a. d. r. 1480 1618.

1. Malířství.

4667. *Neuwirth Jos.*, Eine Abschrift der Prager Malerordnung aus dem Jahre 1515. Festschrift des Vereins f. Gesch. d. Deutschen in Böhmen, 1902, str. 96-107.

4668. *Wocel J. Er.*, Über die böhmischen Miniaturen des XVI. Jahrhunderts, welche aus der Regierungszeit der Könige Vladislav II., Ludwigs und Ferdinands I. herrühren. Sectionsber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1859, I, str. 25.

4669. *Chytil Karel*, O českých illuminatorech XV. století, přednáška v histor. spolku v Praze. Krok VI, 1892, str. 287 (ref.). Viz č. další. Srv. č. 4671.

4670. *Chytil Karel*, Vývoj miniaturního malířství za doby králů rodu Jagellonského, v Praze, 1896, fol. Obsah: 1. Illuminátoři z počátku a středu XV. století; jich umělecká činnost a hodnota. 2. Jan Mikuš z Hradce Králové a Valentin Noh z Hradce Jindřichova. 3. Matouš illuminátor a jeho současníci. 4. Janíček Zmilelý z Písku. 5. Mistr kancionálu lobkovického a Pavel Mělnický. 6. Drobnomalba na Moravě. 7. Františkáni a pan Ladislav ze Šternberka. Jakub Olomúcký a Jiljí Ratibořský. 8. Kancionál litoměřický. 9. Úvahy závěrné. Příloha I. Zprávy historické. Bartoš Illuminator. Cert Jan (Hora Kutná). Georgius Illuminator. Jan Humpolecký. Kropáč, Kropáček Johannes, písař v Hoře Kutné. Laurentius, Laurin, Wawřinec Illuminator. Mattheus Illuminator. Martin Illuminator. Pavel Mělnický. Petr Illuminator. Václav Illuminator v Hoře Kutné. Václav Illuminator v Praze. Valentinus Illuminator. Příloha 2. Seznam a popis vyobrazení: Antifonář Hradecký Jana Mikuše ca. 1470. Antifonář Kutnohorský. Graduál kutnohorský, Smíškovský. Graduál kutnohorský ca. 1490. Breviarium z r. 1488. Breviarium lobcovicianum 1494. Antifonář mladoboleslavský. Graduál hradecký z r. 1505. Kancionál lobkovický 1500-10. Graduál německobrodský. Antifonář kláštera luckého na Moravě 1499. Graduál bechyňský. Život sv. Františka. Evangeliář p. Ladislava ze Šternberka.

4671. *Šimák J. V.*, Zprávy o malířích a illuminatorech pražských doby jagellonské 1471-1526. Pam. Archaeol. XVIII, 1900, str. 457-84.

4672. *Baum A.*, Rukopis univ. bibl. Pražské: Život sv. Otců, kteří obývali na poušti, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3643. Srv. *Smetánka E.*, Staročeské životy sv. Otců, Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1904.

4673. *Schmidt Val.*, Eine Miniatorenschule in Hohenfurt (XV. stol.). Deutsche Arbeit I, Prag, 1902, 8°, str. 660-1.

2. Stavitelství.

4674. *Mádl K. B.*, Matyáš Rejsek a Beneš z Loun, list z dějin české gotiky. Světozor XV, 1881, str. 367-9, 379-80, 391-3, 403-5, 415-8.

4675. Beneš z Loun, jinak Benedikt Ried, příspěvek k jeho biografiii. Světozor XVI, 1882, str. 456.

4676. *Köpl Kar.*, Meister Benedict Ried (Benesch von Laun). Mitth. d. nordböhm. Exc. Clubs XIV, 1891, str. 65.

4677. *Teige Jos.*, K životopisu Rejskově. Pam. Archaeol. XVI, 1896, str. 51-2.

4678. *Podlaha A.*, K životopisu mistra Benedikta z Loun. Pam. Arch. XIX, 1900, str. 437-8.

4679. *Leminger Eman.*, Stavba Hradu Pražského za krále Vladislava II. Pam. Arch. XIV, 1889, str. 625-30.

4680. (*Sváček Jos.*), **Vladislavský sál** na Hradě Pražském. Besídka pro záb. a poUč. 1877, č. 38.

4681. (*Týž*), Síň Vladislavská za starších věků »palác« zvaná. Besídka (ibid.), 1879, č. 5.

4682. (*Týž*), Palác na Hradě Pražském či síň Vladislavská. Besídka (ibid.), 1892, č. 135.

4683. *Tonner Eman.*, Síň Vladislavská král. zámku pražského (za Rudolfa II.) Světozor XXV, 1891, str. 268-9, 279-82, 291-4, 303-6. Srv. *týž*, Čechy III., Praha, 1. str. 114 ad.

4684. Podrobnosti viz v oddílu Topografie, Čechy, Praha-Hrad Pražský.

4685. *Zap Kar. Vl.*, Oratorium krále Vladislava II. Jagelovce ve chrámu sv. Víta v Praze. Pam. Arch. I, 1855, str. 358-9.

4686. *Mocker Jos.*, **Prašná věž** v Praze, (Der Pulverthurm in Prag, La tour des Poudres in Prague), v Praze, 1889, fol., 12 str., 28 tab. (*W. W. Tomek*): Zprávy dějepisné. Historiche Nachrichten. Notice historique. *Mocker Jos.*: Popis Prašné brány. Beschreibung des Pulverthurmes. Description de la Tour des Poudres. Tab. XXVIII. Písmo nad závěrkem podjezdu pod poprsím na východní straně, v pravo písmo pod poprsím Rejska z Prostějova na straně západní. Český nápis v římse páskové pod kružbou v prvním patře na východní straně. Latinský nápis tamtéž na straně západní.

4687. *Hanka Wenz.*, Über die auf dem Pulverthore zu Prag unter dem Gesimse eingehauenen Inschriften in lateinischer und böhmischer Sprache. Sectionsber. Kön. Böhm. Gesell. Wiss. IV, 1858, str. 81.

Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.

4688. *Podlaha Ant. a Zahradník Isidor*, Jana Willenberga Pohledy na města, hrady a památné stavby král. Českého z počátku XVII. stol., dle původních, dosud neznámých jeho kreseb, jež ve Strahovské knihovně nalezeny byly, Praha, 1901, fol. Kutná Hora, str. 4, tab. 1.

4689. *Paprocký B.*, Diadochos, 1602 (Bibl. Č. Hist. I, č. 1668): Hora Gutná.

4690. *Theobaldus Zach.*, Genealogica et chronologica series, 1612, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1671.

4691. *Hollar*, Amoenissimae aliquot locorum Effigies, 1635, 1643, 1644. Viz *Parthey*, W. Hollar, Berlin, 1853, čís. 800, str. 166. Srv. Bibl. Č. Hist. I, 1676.

4692. *Zeiler-Merian*, Topographia Bohemiae, 1650. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1680.

4693. Předrahý poklad pokladnice Českého království, to jest přemilá Pánu Bohu Panna a mučedlnice sv. Barbora, Hor Kuten stříbrných, po Bohu a matce boží nejlepší outočiště, nejmilejší patronka a orodovnice. Jejížto život na česko přeložený, urozeným, slovutné a mnohovzácné poctivosti pánům J. M. císařské panu rychtáři, pánům šepmistrům a pánům spoluradním, jako i celé obci svobodného horního města na Horách Kutnách, za dar nového šťastně nastávajícího 1670 léta, s vinšováním od Pána Boha všeho dobrého připsaný. 4°, str. (20), 92, (4). S vyobr. chrámu sv. Barbory a s pohledem na Kutnou Horu, s městským znakem.

4694. *Brown Ed.*, A brief account of some travels in Hungaria . . ., London, 1673 (Franc. vyd. Relation de plusieurs voyages, Paris, 1674; něm. vyd. Sonderbare Reisen, Nürnberg, 1686): Kutná Hora. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2617.

4695. *Kořínek Jan*, Staré paměti Kutnohorské pod figurou dvacíti drahých rudních kamenů, jímž horníci handštany říkají, vyobrazené a vypodobněné v Starém Městě Pražském 1675. Znovu vydal *Devoty Jos. Fr.*, Praha 1831. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2222.

4696. *Schaller Jar.*, Topographie des Königreiches Böhmen. VI. Theil. Czaslauer Kreis. S vyobrazením Kutné Hory. 1787, 8°, str. 23-55.

4697. *Balbín B.*, Basilica S. Barbarae, Miscellaneorum historicorum Regni Bohemiae liber III. Decadis I. topographicus, 1681. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1687. Srv. *týž*, Compendiosa tractatio de Urbe Kuttenbergensi. *Vydra*, Leben B. A. Balbín's, 1788, 50 str.

4698. *Vogt Maur.*, Das jetzlebende Königreich Böhmen, 1712, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1697.

4699. *Megerle von Mühlenfeld*, Merkwürdigkeiten der k. freien Bergstadt Kuttenberg und des daselbst befindlichen uralten Silberwerkes. Wien 1825, 12°, str. 221.

4700. *Vogl Anton-Eichler A.*, Beiträge zur Geschichte von Kuttenberg und seiner Umgebung. Mit Bemerkungen hinsichtlich des Bergbaues, Prag, 1825, 9°, str. 92.

4701. *Devoty J. Fr.*, Vyobrazení a popsání chrámu svatobarborského nad potokem Páchem, jinak Vrchlicí, v král. svobod. horním městě Hoře Kutné. Praha 1824, 8°, str. 64.

4702. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. Jindy a nyní 1830, I, č. 22, str. 85.

4703 Die St. Barbarakirche in Kuttenberg. (Mit einer Abbildung.) *C. Rainold*, Erinnerungen II. Folge IV. Wien und Prag. 1836.

4704. *Sommer Joh. Gottfr.*, Böhmen. Czaslauer Kreis. Prag, 1843, 8°, str. 375-81.

4705. *Schmidl A.*, Das Königreich Böhmen, 1843, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1797.

4706. *Cluth J.*, Kuttenberg (s vyobr.) Panorama des Universums. V, 1838, str. 49.

4707. *Štětka Jar. Jos.*, Stručný přehled dějin kutnohorských, v almanachu »Horník« na r. 1844, Hora Kutná 1844.

4708. *Zap V.*, Výlet z Prahy do Kutné Hory. Histor. topograf. (S vyobr.) Poutník 1847, str. 353.

4709. *Legis-Glückselig*, Kirchen- und Bauchronik von Sedletz und Kuttenberg. Illustrirte Chronik von Böhmen, II, 1854, str. 161-71.
4710. *Grueber Bern.*, Charakteristik der Baudenkmale Böhmens (Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře.) Mitth. C. Com. I, 1856, str. 241.
4711. *Wocel J. Eraz.*, Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. Pam. arch. III, 1858 9, str. 81, 111, 114. (Též Mitaltert. Kunstdenkmale aus Oest. I. díl.)
4712. Cestopisné poznámky: Kutná Hora. Posel z Prahy III, 1859, str. 244 a d.
4713. *Mikovec Ferd.*, Malerisch-Historische Skizzen aus Böhmen, str. 8-11. Die Barbarakirche iu Kuttenberg, vyd. Eduard Hölzel. Wien und Olmütz, 1860, 1869. (Bibl. Č. Hist. I, č. 1822.) Srv. č. 4717.
4714. *Grueber Bern.*, Die Baudenkmale d. Stadt Kuttenberg. VIII. Chrám sv. Barbory. Mitth. C. Com. VI, 1861, str. 284-92. XV. Stavitelé Kutnohorských staveb. (P. Gmünd. Arler, M. Rejsek, Beneš z Loun.) Mitth. C. Com. VI, 1861, str. 321-4. Srv. č. 4710.
4715. *Benesch F.*, Steinmetzzeichen an alten Baudenkmalen Böhmens. (Sv. Barbora v Kutné Hoře.) Mitth. C. Com. IX, 1864, str. XLIV.
4716. *Týž*, Modell sv. Barbory v Kutné Hoře. Mitth. C. Com. IX, 1864, str. XXIX. Srv. *týž*, Model kostela svaté Barbory na Horách Kutných. Pam. arch. VI, 1865, str. 272-3.
4717. *Mikovec a Zap.*, Starožitnosti a památky země české. II, Praha 1865. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře, str. 164-72. Srv. č. 4713.
4718. *Breuer - Veselský*, Král. h. město Kutná Hora, v Praze 1867, 8°. Viz další vyd.
4719. *Veselský Petr Miloslav*, Královské horní město Hora Kutná, V Hoře Kutné, 1867, 8°.
4720. Kutná Hora. (Vyobraz.) Květy IV, 1869, str. 408.
4721. *Beneš J.*, Die Brüder der St. Barbara- u. Jacobskirche zu Kuttenberg in Böhmen. Mitth. C. Com. XV, 1870, str. V.
4722. Podivný český Agrippa. (V Kutné Hoře, za stávky havířů v době vlády Vladislava II.) Bes. pro záb. a pouč. 1875, č. 59.
4723. Stavitelské starožitnosti v Kutné Hoře. Bes. pro záb. a pouč. 1875, č. 92-3.
4724. *Zach*, Paměti o školách v královském horním městě Hoře Kutné. Praha 1876, str. 41 (o škole u sv. P. Barbory).
4725. Památné dva náhrobní kameny. (U chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře.) Bes. pro záb. a pouč. 1876, č. 114.
4726. *Veselský Petr M.*, Chrám sv. Barbory. Koruna Česká 1876, č. 47 a d. Srv. č. 4741.
4727. *Týž*, Průvodce po kr. horním městě Hoře Kutné a nejbližším okolí. (Chrám sv. Barbory, str. 1-10.) Hora Kutná, 1877, 8°.
4728. *Předák Václ. Ot.*, Gotické stolice v kostele sv. Barbory v Hoře Kutné. Kolín 1877, 8°, str. 7. Otisk. Viz Pam. Arch. X, 1878, str. 820-2. — Srv. *Řehák J. J.*, Kde stály původně starobylé stolice chrámu sv. Barbory? Koruna česká (v příloze »Věstník kutnohorský«), VII, č. 100, 102, 104. Srv. č. 4735.
4729. *Řehák J. J.*, Filip Villanuova, český biskup pod obojí. 1504-7. Kutná Hora 1878, str. 21. (O chrámu sv. Barbory.) Otisk.
4730. Starožitné malby obmítkové u sv. Barbory v Kutné Hoře. Bes. pro záb. a pouč. 1878, č. 92.
4731. Fresky v chrámě sv. Barbory v Hoře Kutné. Bes. pro záb. a pouč. 1878, č. 95-7. Srv. č. 4434, 4741.
4732. Objevené znaky a obrazy v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Věstník Kutnohorský (příl. ke Koruně České) 1878, č. 42.
4733. *Řehák Jan*, Hora Kutná a její okolí 1879, 12°, str. 232. (Chrám sv. Barbory str. 79-105.)
4734. *Řehák Jan*, Příspěvky k dějinám uměleckých památek Kutnohorských. Roční zpráva c. k. vyšších reálných škol v Hoře Kutné 1879, str. 14-9: Kdy byly malovány fresky v kostele sv. Barbory a kdo na ně náklad dal?
4735. *Řehák Jan*, Kde stály původně starobylé stolice chrámu sv. Barbory? Věstník Kutnohorský (příloha Koruny České) 1879, č. 104. Viz č. 4728.
4736. *K. V.*, Co znamenají fresky v chrámu sv. P. Barbory? Kutnohoran 1879, č. 24.
4737. *Řehák J. J.*, Kdy byly malovány fresky v kostele sv. Barbory a kdo na ně nakládal. Z Kutnohorských příspěvků k dějep. vzdělan. české, č. 3. v Hoře Kutné, nákladem Karla Šolce. Srv. Kutnohoran 1879, č. 19 a viz č. 4734-9.
4738. Starobylé fresky v chrámu sv. Barborském v Kutné Hoře obnovené P. Maixnerem. Koruna česká 1880, č. 95.
4739. *Řehák J. J.*, Kutnohorské příspěvky k dějepisu vzdělanosti české. Obsah: Jakub řezbář, děd Daniela Adama z Veleslavína, str. 3-13, 25-9. Kdy byly malovány fresky v kostele sv. Barbory a kdo na ně nakládal, str. 13-7. Jirek z Lorce, tchán Jakuba řezbáře, str. 29-31. Popsání statku pana Jirka v Lorci, str. 31-3. Zprávy o malířích Kutnohorských: Linhart maléř, Sigmund maléř, Matouš illuminator, Jiřík Kvida maléř, Šimon maléř, Jan Čert Illuminator, Johannes Kropáček illuminator, Václav Illuminator, Mikuláš maléř, Michal maléř str. 40-2. — V drobných příspěvcích: O Martinovi z Tišňova (1489). Mistr Brikcí ze Zlicka. Kazatelna v kostele Matky Boží u Náměti. Kazatelna v kostele sv. Barbory

str. 43-4. — Ke druhé době stavění kostela sv. Barbory: A. Kronika stavby. 1. Počátek stavby. — Hanuš a Jan (?), první stavitelé (1482-9). — O kamenickém cechu Kutnohorském. 2. Matouš Rejsek z Prostějova (1489-1506). Benedikt z Loun (1512-23). 4. Dobudování chrámu (1524-58). — Dokončení vnitřní úpravy (1558-65). B. Vydání na stavbu. C. Jména tovaryšů kamenických při díle stavění kostela sv. Barbory zaměstnaných. D. Dodatky: 1. Páni a zedník od sv. Barbory. 2. Kamenická řeč o vyučení učedlníků do 4 let. 3. List cechmistrův a mistrův řemesla kamenického šepmistrům a radě na H. K. o Matěje Rajska. 4. Matúš Rajsek s jinými kameníky smířen jest. 5. List rady staroméstské o poručení zahrady v Hoře Kutné skrze Dorotu, manž. Bohuslava Legata Matoušovi Rejskovi, aby ji prodal na dílo kostela sv. Barbory. 6. Mistr Rejsek učinil smlúvu o dílo kostela S. Barbory. 7. Smlouva obce s mistrem Benediktem o stavbu kostela sv. Barbory str. 67-71. — Obrazy z někdejších skládacích oltářů v kostele sv. Barbory, str. 75-80. Královská návštěva v Kutné Hoře, a mnoho-li stála, str. 80-7.

4740. *B. š.*, Staré nástěnné malby v chrámě sv. Barbory v Hoře Kutné. Světozor XV, 1881, str. 22, (s obr. J. Zacha).

4741. *Veselský P. M.*, Fresky v chrámu sv. Barbory v Hoře Kutné. Pam. arch. XI, 1881, str. 229-34.

4742. *Týž*, Malý příspěvek k dějepisu stavby chrámu sv. Barbory v Hoře Kutné. Kutnohorské Listy V, č. 74, 76.

4743. Fresky u sv. Barbory v Kutné Hoře (oprava). Nár. Listy 1881, č. 13. Viz č. 4741.

4744. Wandmalereien in der Barbara-Kirche zu Kuttenberg. Mitth. C. Com. N. F. VIII, 1882, str. CXXXIV; N. F. IX, 1883, str. LXXV.

4745. Smíšek'sche Capelle der Barbara-Kirche in Kuttenberg. Mitth. C. Com. N. F. IX, str. LXXVI.

4746. *Zack J.-Braniš J.*, Upomínka na Horu Kutnou. (Dějiny města i uměleckých památek.) Přátelům umění věnováno, Praha 1883, str. 44.

4747. *Zack-Braniš*, Umění řezbářské v Hoře Kutné. Roční zpráva c. k. vyšších realných škol a realného gymnasia v Hoře Kutné 1884, str. 3-19. * *Kalousek*, Osvěta XV, 1885, str. 855.

4748. *Herold Ed.*, Chrám sv. Barbory v Hoře Kutné. Světozor XVIII, 1884, str. 606.

4749. *Zack-Braniš*, Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. (První doba stavby.) Program c. k. vyšších real. škol a real. gymn. v Kutné Hoře 1885, str. 1-38. — * Method 1887, str. 82. *Kalousek*, Osvěta XV, 1885, str. 855. Srv. č. 4751.

4750. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. Besídka pro záb. a pouč. 1885, str. 3.

4751. *Zack-Braniš*, Chrám sv. Barbory v Hoře Kutné: e) druhá doba stavby. Program (sr. č. 4749) 1886. Viz č. 4753.

4752. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. (Popis a historie) (s vyobr. prof. Levý, str. 441). Zlatá Praha V, 1888, str. 446.

4753. *Zack-Braniš*, Chrám sv. Barbory v Hoře Kutné: c) popis stavby. Program c. k. vyšších reálných škol v Hoře Kutné 1887. Viz č. 4749, č. 4751.

4754. *Dobeš Jan*, Památky král. horn. města Hory Kutné. Nové Město n. M. 1887, 12°.

4755. *Šimek Jos.*, K dějinám kostela Sv. Barborského v Kutné Hoře. Pam. arch. XIV, 1889, str. 145-50. Viz č. 4759.

4756. *Braniš J.*, Chrám sv. Barbory v Hoře Kutné. S vyobr. Velký Marianský kalendář, Vimperk, 1889, str. 101.

4757. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře. Zlatá Praha VII, 1890, str. 430.

4758. *Braniš Jos.*, Chrám sv. Barbory v Hoře Kutné; s nákresy od zemřelého ředitele Jana Zacha. Dějiny a popis původní stavby až do r. 1620. Dle souvěkých pramenů a vlastních studií. Kutná Hora 1891, v. 8°, str. 127. S 8 vyobr.

4759. *Šimek Jos.*, Dodatky k dějinám kostela sv. Barbory v Kutné Hoře. Pam. arch. XV, 1892, str. 225-8. Viz č. 4755.

4760. Chrám sv. Barbory na Horách Kutných. Čech 1892, č. 77-8.

4761. *Toužil Gustav*, Velechrám sv. Panny Barbory v Hoře Kutné. Illustr. Kurýr, 1893, 22. dubna.

4762. *Neuwirth Jos.*, Der Baubeginn der Frohnleichnams- und Barbarakirche in Kuttenberg. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXI, 1893, str. 306-41.

4763. *Zavadil J. Ant.*, Královské horní město Hora Kutná. Pam. spis 9. sjezdu Jednoty samospr. úřed. ob. a okr. v král. Českém, Král. Vinohrady, 1894, str. 87-96, 6 vyobr.

4764. Úmluva s Rejskem na stavbu chrámu sv. Barbory v Hoře Kutné. Bes. pro záb. a pouč. 1895, č. 113.

4765. *Maurice C. Edmund*, Bohemia from the earliest times to the fall of national independence. London, 1896 (viz č. 172), str. 244-5: St. Barbara at Kuttenberg, Kutna Hora.

4766. *Zavadil Ant. J.*, Velechrám sv. Barbory na Horách Kutných. Náš Domov VI, 1897, č. 15, str. 343.

4767. Letem Českým Světem, 1898, Bibl. Č. Hist. I, č. 494: Chrám sv. Barbory.

4768. *Baker James*, Pictures from Bohemia, drawn with pen and pencil, London, s. a. (viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2913), str. 67.

4769. Ostatní literaturu o chrámu sv. Barbory a o Kutné Hoře viz jednak v oddílu IX. Dějiny umění, jednak v oddílu XIII. Topografie, B. Čechy, s. v. Hora Kutná.

B. Knihtiskařství.

4770. Literaturu o dějinách knihtiskařství v českých zemích, přehledy prvotisků z jednotlivých tiskáren a bibliothek viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 110-238. Dodatky:

4771. *Bačkovský Rud.*, Valentin Ferdinand Moravan, první knihtiskař v Lisabonu. Čas. Č. Mus. LXXVIII, 1904, str. 350-1 (účastenství Čecha při prvotisku v Lisabonu).

4772. O Arnoldovi Pannářovi, Čechovi, knihtiskaři prvotisků v Subiaku u Říma a v Římě viz *Kordb*, Bibl. Č. Hist. I, č. 160, str. 17.

4773. O Prokopovi Waldvoglovi z Prahy v Avignonu (účastenství Čecha při prvotisku v Avignonu) viz *Teige*, Bibl. Č. Hist. I, č. 124-5; *Truhlář A.*, Počátky humanismu, č. 4794, str. 44-5.

4774. O Matiáši Moravském, knihtiskaři prvotisků v Neapoli, viz *D'Elvert*, Schriften VI; *Kordb*, Bibl. Č. Hist. I, č. 160, str. 18; *Borovský*, č. 4776; viz též dedikaci: *Carraciolus* (*Robertus*), De Laudibus Sanctorum. Na konci: Impressum Neapoli sub Invictisissimo Rege Ferdinando per Mathiam Moravum. Secundo kalendas Februarii. 1489, 4° (224 listy). Dedikace: Beatrici Aragoniae, Hungariae Bohemiaeque Reginae inclytae. Joannes Marcus Cynicus parmensis, christi et honestatis famulus, cum Mathia moravo Olomucense eleganti ac eruditissimo impressore, et Pietro molinis sociis, plurimum se commendat, et beatitudinem dicit. Týž Matiáš Moravan vydal v Neapoli: Aesopa r. 1485; Horae b. Mariae.

4775. Tiskárna slovanských knih Dra Fr. Skoriny v Praze na zač. XVI. věku, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 222 (podrobná literatura). Výtisk Skorinovy bible běloruské z r. 1517 v bibliothece Musea král. Českého, sign. 64. D. 7. (Slovanské tisky staré).

4776. *Borovský Fr. A.*, Tištěná kniha a její vnitřní výzdoba. Otisk z Díla 1903, č. 6-8, v Praze, 1903, 12°, str. 50.

4777. *Schubert Ant.*, Die beiden ältesten vollständigen Biblia bohemica-Inkunabeln. (O pražské bibli z r. 1488 a kutnohorské z r. 1489.) Centralblatt f. Bibliothekswesen, Leipzig XIV, 1897, str. 104-9.

4778. *Schubert Ant.*, Die sicher nachweisbaren Inkunabeln Böhmens und Mährens vor 1501. Centralblatt f. Bibliothekswesen, Leipzig, XVI, 1899, str. 51-61, 126-36, 176-85, 217-30. Viz č. 4779.

4779. *Schubert Ant.*, Die Wiegendrucke, der k. k. Studienbibliothek zu Olmütz vor 1501, Olmütz, 1901, lex., str. 690. Viz č. další.

4780. *Zahradník Isidor*, Über neuere Bibliographie der Inkunabeln, besonders der böhmischen, Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1901, č. 7, 8°, str. 31. Polemika a opravy Schubertových omylů a mezer č. 4778 a 4779.

4781. *Zahradník Isidor*, Prvotisky knihovny Strahovské. Otisk z Věstníku České Akademie XI, Praha, 1902, str. 597-635. Otisk, lex., str. 39.

4782. *Zíbrt Č.*, Frantova Práva, text prvotisku Norimberského z r. 1518 (Sbírka pramenů ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku, skup. I, řada II., č. 6), v Praze, 1904, lex., str. XXII-V (v úvodě) o prvotiscích Plzeňských, zvláště o nově objeveném tomto prvotisku, chovaném v bibliothece Petrohradské Akademie.

C. Humanismus.

4783. *v. Wegele F. X.*, Geschichte der deutschen Historiographie seit dem Auftreten des Humanismus (Geschichte der Wissenschaften in Deutschland. Neuere Zeit. XX) München und Leipzig, 1885. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 24.

4784. *Truhlář Ant.*, Památník České Akademie, v Praze, 1898, Literatura, III. Doba střední, str. 78 a d. (soustavný přehled literatury a humanismu v zemích českých).

4785. *Truhlář Jos.*, Humanismus v Čechách. Čas. Čes. Mus. 1870, str. 370-90. Srv. č. 4794.

4786. *Truhlář A.*, Humanismus. Ottův Slovník Naučný VI, 1893, str. 291-302; XI, 1897, str. 860-70 (h. v literatuře české).

4787. *Vlček Jar.*, Dějiny liter. české, viz č. 173.

4788. *Voigt Ad.*, De scientiarum artiumque in Bohemia (et Moravia) progressu et fatis, viz Effigies virorum eruditorum, 1773, Bibl. Č. Hist. I, č. 408, 477.

4789. *Prochaska Fr. F.*, De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis commentarius, 1782, str. 230 a d., 1788. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 410. Srv. č. další.

4790. *Prochaska Fr. F.*, De literarum latinarum in Bohemia et Moravia restitutoribus. *Voigt*. Acta litteraria II, 1783, str. 293-320, 372-403. (Bibl. Č. Hist. I, č. 409.)

4791. *Brey Th.*, Die Blüte der lateinischen Poesie in Böhmen. *Hormayr*, Archiv, 1823, str. 661; 1824, str. 121 a d.

4792. *Truhlář Jos.*, Nástin dějin latinského básnictví v Čechách a na Moravě ku konci XV. a XVI. století. Světozor, 1868, str. 305.

4793. *Winter Zikmund*, Děje vysokých škol Pražských od secesí cizích národů po dobu bitvy bělohorské 1409-1622. Praha, 1897, str. 230. Hlava II. Universí a humanismus.

4794. *Truhlář Jos.*, Počátky humanismu v Čechách. Rozpravy České Akad. I., III. tř., 1892, 3, str. 451-512. Otisk, 1892, lex., str. 58 (uvádí literaturu posavadní).

4795. *Truhlář Jos.*, Kterak se zachovali nejstarší humanisté k národu českému. Čas. Č. Mus. 1880, str. 476-89.

4796. *Truhlář Ant.*, O českých překladech z antických básníkův latinských a řeckých za doby střední. Program Akad. gymn. v Praze I, 1885, II, 1887.

4797. *Truhlář Jos.*, Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. Rozpravy České Akad. III., tř. III., čís. 4, 1894, lex., str. 193 (uvádí prameny i literaturu posavadní).

4798. *Horawitz Adalbert*, Caspar Bruschius, ein Beitrag zur Geschichte des Humanismus und der Reformation, Prag, Wien, 1874, 8°, str. 72.

4799. *John A.*, Humanismus und Reformation im westlichen Böhmen. Zeitschr. f. deutsche Culturgeschichte, 1893.

4800. *Schmidt Val.* u. *Tscha A.*, Das wissenschaftliche Leben und der Humanismus in Krummau im XV. Jht. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1903, 1.

4801. *Šolc Jindř.*, Vliv klassicismu, Reakce národního ducha. Národnost a její význam (Polit. bibl. česká), 1881, str. 228-35, § 36.

4802. Literaria societas Danubiana (se zmínkami o humanismu v českých zemích) viz literaturu Bibl Č. Hist. I, č. 565. Srv. *D'Elvert*, Die gelehrten Gesellschaften in Mähren und Oesterreichisch - Schlesien, Schriften V, str. 102-36; *Abel Eugen*, Magyarországi humanisták és a Dunai tudós társaság, Budapest 1888; *týž*, Adalékok a humanismus történetéhez Magyarországon (Analecta ad historiam litterarum in Hungaria renascentium spectantia) Budapest, 1880 (humanisté za Matiáše Korvina, za Vladislava). Srv. *Truhlář A.*, č. 4797.

4803. *Truhlář Jos.*, Dva listáře humanistické I. Dra Racka Doubravského. II. M. Václava Píseckého s doplňkem listáře Jana Šlechty ze Všehrd. Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Vyd. Česká Akademie, III. tř., Skupina 2. Korrespondence, č. 3, 1897, str 97. — Viz *-u-* (t. j. *Zikmund Václav*), Václav Písecký, Poutník od Otavy. I. 1858, str. 53, 181: II, 1859, str. 109, 269; *Truhlář Jos.*, M. Václav Písecký. Obraz dějin osvěty v Čechách na počátku XVI. věku. Čas. Čes. Mus. 1876, str. 83-96. — O Rackovi Doubravském (Rodericus Dubravus) viz *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 222, str. 316-9. Kniha: Dubravi Roderici Bohemi, Libellus de componendis epistolis, Viennae, 1515, 8°, str. 36, v bibl. Musea král. Č. sign. 49. C. 1. — O Janu Šlechtovi ze Všehrd viz č. 4812.

4804. *Truhlář Jos.*, Příruční kniha humanisty českého starší doby. Paběrky z rukopisů Klementinských, Věstník České Akad. VI, 1897, 473-4. (M. Václav z Chrudimě.)

4805. *Truhlář Jos.*, Zábavný sborník vzdělanců středověkých (Summa recreatorum). Paběrky z rukopisů Klementinských. Věstník České Akad. VII, 1898, str. 45-8.

4806. *Novák J. V.*, Rektorská řeč M. Řehoře Pražského r. 1476. Věstník Král. Čes. Spol. Nauk. 1897, XXIII, str. 20. — O Řehořovi Pražském viz *Truhlář*, č. 4794 a č. další.

4807. Literaturu o Bohuslavu Hasištejnském z Lobkovic viz Bibl. Č. Hist. I, č. 14191. Viz dále *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 207, str. 286-92; *Truhlář Jos.*, Listář Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic. Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Vydává III. tř. České Akademie, skupina 2, Korrespondence č. 1, 1893, str. 245. Obsah: A. Listy vročené. B. Listy nevročené. C. Několik listů napsaných brzy po smrti Bohuslavově a jeho se dotýkajících: 1511. Šlechta Sturnovi, aby králi básně své a Bohuslavovy věnoval. — 1511, 18. července. Sigmund z Lobkovic Šlechtovi, aby mu poslal básně Bohuslavovy. — 1511, 6. srpna. Šlechta Sigmundovi z Lobkovic slibuje vyhověti. — 1511, 31. října. Týž Sigmundovi Hrubému z Jelení o ceně studií humanistických a zachovalosti mravní. — 1512, 14. list. Týž Janovi z Pibry posílá epitafium Bohuslava z Lobkovic. — 1512. Týž M. Petrovi Píseckému posílá totéž a epitafia M. Řehoře Pražského a M. Václava Píseckého. — Viz též *Bauch Gustav*, Die Universität Erfurt im Zeitalter des Frühhumanismus, Breslau, 1904, 8°, str. XI, 250. * *Zíbrt*, Čas. Č. Mus. 1904, str. 373 (o obsahu).

4808. *Waltzer H.*, Beziehungen des böhmischen Humanisten Joh. v. Rabenstein zu Bayern, viz č. 3916. Viz o něm *Truhlář Jos.*, č. 4794, str. 29 36.

4809. Písecký Jiří viz č. 4156. Srv. Topografie, Čechy: Písek.

4810. Písecký Václav viz č. 4803. Srv. Topografie, Čechy: Písek.

4811. Viktorin Kornel ze Všehrd. Viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 12923-5. Viz též v tomto III. dílu č. 4784, 4786, 4794-5; *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 205, str. 269-74.

4812. Jan Šlechta ze Všehrd. Viz *Truhlář Jos*, Život a působení J. Š. ze V. Čas. Č. Mus. 1879, str. 441-58. Ostatní literaturu

viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19867. Viz v tomto díle (III) č. 4784-6, 4794-5, 4803.

4813. Řehoř Hrubý z Jelení viz *Truhlář A.*, Ottův Slovník Naučný XI, 802-3; *Truhlář Jos.*, č. 4794. Jeho syn:

4814. Zikmund Hrubý z Jelení (Gelenius). Viz *Truhlář Jos.*, Sig. Gelenius, jeho život a působení vědecké. Čas. Č. Mus. LX, 1886, str. 27-47, 210-24. Ostatní literaturu viz Bibl. Č. Hist. I, č. 11351. Bibliothece Musea král. Českého v Praze věnoval řed. akad. gymn. Ant. Truhlář sbírku děl klassických, jež Gelenius sám nebo s jinými vydal (oddělení: Staré tisky, skříň č. 59). Viz *Truhlář Ant.*, Zikmund Hrubý z Jelení. Ottův S lovník Naučný XI, str. 803-5.

4815. Hieronymus Balbus. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1311; *Truhlář A.*, č. 4786 a č. 4797; *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 215, str. 306-8.

4816. *Truhlář Ant.*, Příspěvky k dějinám studií humanistických v Čechách. I. Jan Kocín z Kocinétu. Čes. Mus. Filol. IV, 1898, str. 446-66; II. Václav Philomates. Ibid. V, 1899, str. 81-94, 292-301; III. Jan Albín. Ibid. VI, 1900, str. 173-86 (16. století).

4817. *D'Elvert*, Das Vorherrschen des Humanismus, Historische Literatur-Geschichte von Mähren und Oest.-Schlesien, Bibl. Č. Hist. II, č. 102, II. Periode.

4818. *Komers Aug.*, Ein Beitrag zur Pflege der lateinischen Sprache in Mähren bis zum Jahre 1620, Znaim (Progr. gymn.) 1891. Otisk, 18 str. Srv. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXX, str. 43.

4819. *Wotke K.*, 'Augustinus Olomucensis, Augustinus Käsenbrot von Wssehrd, (Humanismus na Moravě) Zeitschrift d. Vereins f. d. Geschichte Mährens u. Schlesiens II, 1898, str. 47-71. O Augustinovi K. (1467-1513) viz *Jireček Herm.*, Právnický život v Čechách a na Moravě, 1903, č. 209, str. 292-6. Srv. též *Prasek Vinc.*, »Augustin doktor« a Olomoučané. Čas. Mat. Mor. XXVI, 1902, str. 30-42; Bibl. Č. Hist. II, č. 1295. Viz dále v tomto dílu č. 5173-7.

4820. *Wotke K.*, Der Olmützer Bischof Stanislaus Thurzo von Béthlenfalva (1497-1540) und dessen Humanistenkreis. Zeitschrift d. Ver. für Gesch. Mährens u. Schlesiens, III, 1899, str. 337-88.

• 4821. *Truhlář Jos.*, Latinský panegyricus Martina z Tišnova o pánech Tovačovských z Cimburka. Věstník Král. České Spol. Nauk, 1895, XI, str. 22. Srv. *Zukal J.*, Program c. k. real. školy v Opavě 1881. Viz *Truhlář A.*, č. 4784.

4822. *Jurek Fr. Vl.*, Valentin Mezeřický a jeho poměr k Boh. Hassisteinskému z Lobkovic, Příspěvek k dějinám českého humanismu. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 14191.

4823. *Procházka F. F.*, Johann Zwolsky's Leben und Schriften, und bei dieser Gelegenheit etwas von der gelehrten Colimitianischen Gesellschaft (16. stol.). Miscel. d. böhm. Liter. I, 1, Prag, 1784, str. 68-93.

4824. *Grolig M.*, Die Bibliothek des Ladislaus von Boskowicz in Mähr.-Trübau. Wien, 1903, 8°, str. 16. Otisk z Mittheil. des Ver. Bibl.

4825. *Šembera Al. V.*, List český šlechtičny polské Hasiliny z Řitonic, daný r. 1500 Konradovi Celtesovi. Čas. Mat. Mor. III, 1871, str. 184-7.

4826. *Bauch Gustav*, Bibliographie der schlesischen Renaissance (1475-1521). Silesiaca, Festschrift des Vereines zur Geschichte und Alterthum Schlesiens zum siebzigsten Geburtstage seines Präses Colmar Grünhagen. Breslau, 1898, str. 145-86.

4827. *Bauch Gustav*, Beiträge zur Litteraturgeschichte des schlesischen Humanismus. Zeitschr. Gesch. Schles. XXVI, 1892, str. 213-48. Obsah: 1. Johannes Hess. 2. Bartholomäus Stenus. 3. Heinrich Rybisch. 4. Franciscus Faber. 5. Johannes Troger der jüngere. — Ibid. XXX, 1896, str. 127-64. Obsah: 1. Sigismundus Fagilucus. 2. Gregorius Agricola. — Ibid. XXXI, 1897, str. 123-64. Obsah: 1. Vincentius Longinus Eleutherius, der erste gekrönte schlesische Dichter. 2. Gregorius Nitsch. 3. Nicolaus Fabri. 4. Wigand von Salza. 5. Johannes Borscus. 6. Fabian und Mathias Funck. 7. Wieprecht Schwab. 8. Wenceslaus Neander. 9. Bernhardinus Bogentantz. 10. Heinrich Rybisch. — Ibid. XXXII, 1898, str. 49-104. Obsah: 1. Dr. Hans Metzler. 2. Georg Werner. — Ibid. XXXVII, 1903, str. 120-68. Obsah: 1. Bernhardinus Feyge, Rektor der Schule zu St. Maria-Magdalena in Breslau. 2. Nicolaus Winmann, Rektor der Schule zu St. Jakob in Neisse. — Viz též: *Bauch Gustav*, Johann Thurzo und Johann Hess, Zeitschr. Gesch. Schles. XXXVI, 1902, str. 193-224. Srv. *Otto Car.*, De Johanne V. Turzone, episcopo Wratislaviensi commentatio. Vratislaviae 1865, 8°.

4828. Vulturinus (Geier) Pancratius, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3241.

4829. Caspar Ursinus Velius Silesius, viz: *Bauch G.*, Caspar U. V., der Historiograph Ferdinands I. und Erzieher Maximilians II. Budapest, 1886; *Strakosch-Grassmann Gustav*, Erziehung und Unterricht im Hause Habsburg I. (č. 3140), 1903, str. 50. Viz též č. 4826.

4830. Ostatní podrobnou literaturu o humanismu a jednotlivých humanistech v zemích českých viz Oddíl VIII.: Dějiny školství.

III. Poměry náboženské.

A. Celková literatura.

1. Čechy a Morava.

4831. Pozůstatky archivu konsistoře utraquistické z let 1470-90. Viz *Truhlář Josef*: Paběrky z rukopisů Klementinských. Věstník České Akad. VI, 1897, str. 302-4. Viz *Tomek*, č. 284, č. 285; *Winter*, č 286; *Borový*, č. 290, 293, 294; *Krummel*, č. 295.

4832. *Regenvolscius (Wengerscius, Węgierski)*, Systema historico-chronologicum ecclesiarum Slavonicarum, Bibl. Č. Hist. II, č. 2770.

4833. *Komenský*, Historia o těžkých protivenstvích, (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210) kap. 24 a d.

4834. *Gindely Ant.*, Böhmen und Mähren im Zeitalter der Reformation, viz č. 3342.

4835. *Bohuslav z Lobkovic*, Svobodověrství a loupení církve na konci XV. století. Čas. kat. duch. III, 1862, str. 223-8. Srv. č. 4807.

4836. *Tobias Carl Anton*, Beiträge zur ältesten Geschichte der ev.-luth. Kirche und deren Diener in den Herrschaften Reichenberg, Friedland, Grafenstein und Gabel und zugehörigen Ortschaften der heutigen ev.-luth. Gemeinde zu Reichenberg in Böhmen. Reichenberg 1868, 8°, str. 36.

4837. *Frind Anton*, Die Kirchengeschichte Böhmens in der Administratorenzeit (Kirchengeschichte Böhmens IV), Prag, 1878, 8°, str. 481. Obsah: I. Einleitung. 2. Ueberblick des Standes der kath. Kirche Böhmens nach den Husitenkriegen. II. Die katholischen Administratoren. 4. Johannes von Duba und Simon von Nimburg, 5. Die Administratoren Simon von Nimburg und Georg von Prag 1442-46. 6. Die Administration Simons v. Nim. und Prokops v. Kladrau 1446-8. 7. Fortsetzung 1449-53. 8, 9. Die Administratoren Wenzel und Nicolaus von Krumau 1453-60. 10. Die Administration d. Nicolaus und Johann v. Krumau 1461. 11.-12. Die Interimadministration des Hilarius von Leitmeritz u. des Johann v. Krumau. Hilarius als alleiniger Administrator 1462-8. 13.-14. Die Administration des Johann (Hanuš) v. Kolovrat 1468-83. 16. Die Administration des Paul Pouček 1484-98. 18. Die Administration des Ambros von Pilsen und Blasius von Plan. 17. Die Administration des Johannes Žák 1511-25. 18. Die Anfänge des Lutherthums in Prag und in den königlichen Städten. 19. Das Lutherthum auf dem Lande. 20. Die letzten Jahre der Administration des Johannes Žak. 21. Die Administration des Ernst v. Schleinitz 1525-45. 22. Die Administration des Valentin Hahn von Neisse und Johannes Podbradsky von Buchau 1545-55. 23. Der letzte Administrator Heinrich Scribonius 1556-61. III. Die Capitel in der Administrationszeit. 24. Das Metropolitan Domcapitel bei S. Veit auf dem Prager Schlosse. 25. Die Pröpste des Metropolitan-Domcapitels. 26. Die Domdechante. Die Archidiaconen. 27. Das Vyšehrader Collegiatcapitel. 28.-31. Das Collegiatcapitel zu Altbunzlau, in Leitmeritz, bei Allerheiligen in Prag, bei S. Apollinar in Prag. 32. Das Karlsteiner Collegiatcapitel. 32. Das ehemalige Collegiatcapitel in Melnik und die übrigen eingegangenen Capitel. V. Das Aufkommen des Lutherthums in den einzelnen Decanaten. 78-87. Das Lutherthum im alten Decanate von Elbogen, im Tepler Decanate, im Kaaden Decanate, in den alten Decanaten Luditz und Saaz, im alten Archidiaconate von Bischofteinitz, im Biliner Archidiaconate, im alten Archidiaconate von Leitmeritz, im alten Gabler Decanate, im Zittauer Decanate, in den Domainen Schluckenau, Hainspach und Friedland. 88. Die neuen Häresien in den inneren Decanaten Böhmens. 89. Das Lutherthum im Königgrätzer Archidiaconate. VI. 90-2. Die Meissner Bischöfe in der Administratorenzeit. VII. 93-4. Die Bischöfe von Regensburg in der Zeit der böhm. Administr. Anhang. Urkundliche Beilagen. 1. Statutum Arnesti archiep. de administrando archiepiscopatu etc. 2. Böhmisches Hospiz in Rom (1439). 3. Schreiben der oriental. Kirche an die Böhmen in Angelegenheit der Union (1451). 4. Wahl des Capiteldechants in Leitmeritz. 5. Krönungseid des Königs Georg (1458). 6. Intoleranz der Utraquisten (1460). 7. Tod des Wenzeslaus von Krumlov (1460). 8. Aufhebung der Compactaten (1462). 9. Das allezeit getreue Domcapitel (1465). 10. Relaxation des Interdicts (1470). 11. Abschwörungsformel beim kath. Consistorium (1489). 12. Beispiel einer Pfarrbesetzung (1489). 13. Widerruf der neugeweihten Priester im utraq. Consistorium (1500). 14. Nachruf an Johannes von Wartenberg, Propst zu Leitmeritz (1508). 15. Pontificalienrecht der Johanniter-Prioren in Prag, resp. Strakonitz (1512). 16. Lateinschule in Leitmeritz (1549). 17. Calamitas parochorum aliorumque sacerdotum extra ecclesiam Prag. manentium (c. 1560).

4838. *Kašpar Jos.*, Paměti o věcech duchovních v král. věnném městě Novém Bydžově nad C. od dob nejstarších do r. 1550. Program gymn. v N. Bydžově 1900, 8°.

4839. *Horčička A.*, Das geistige Leben in Ellbogen zur Zeit der Reformation. Program d. Neustädter Obergymn. Prag 1895, 8°, 96 str.

4840. *Koželuha Frant.*, Paměti o věcech náboženských v Prostějově od nejstarší doby až do roku 1620. Zvláštní otisk z programu české zemské vyšší reálné školy v Prostějově za školní rok 1900-1, sv. I. Prostějov 1901, 104 str. Obsah: I. Dějiny a zánik kanonie augustinianské. II. Církevní správa. III. Špitál městský. IV. Vojtěch z Pernšteina zakládá novou církev na Prostějovsku. V. Jednota bratrská.

2. Slezsko, Lužice.

4841. *Buckisch Gottfr. Ferd.*, Προλεγόμενα Schlesischer Kirchenhistorien, Neyss, 1685, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1421. Oddíl 10-1.: Von den zusammen regierenden zwei Böhmischen Königen Mathia und Vladislao, auch der Kirchen in Schlesien unter ihnen etlicher Massen wieder erlangten Zustand; von König Vladislao in Böhmen allein, und unter ihm entstandenen allerhand Anlass zu Einführung des bald folgenden Lutheranismi in Schlesien. — Další rukopis pod názvem: Προλεγόμενα Schlesischer Religions-Historien . . . chová se v bibliothece Musea král. Českého, sign. VIII. B. 3.

4842. *Koffmane G.*, Bibliographie der Reformation in Schlesien. Corresp. Blatt d. Ver. f. Gesch. der evang. Kirche Schlesiens I, 1882, str. 42-6.

4843. *Ehrenkron Irenicus (Schuetz Phil. Balthasar von)*, Schlesische Kirchen-Historie, worinnen der Schlesier unterschiedliche Religionen sowohl im Heydenals Pabstthum und nach erfolgter Reformation vorgestellt. I. Franckfurt 1708, 8°, 750; B. II. Freyburg 1709, 606. — Nové vyd. Freistadt 1715. (Dle jiných jest skladatelem *Zschackwitz Joh. Ehrenfried.*)

4844. *Fibiger Mich. Joh.*, Das in Schlesien gewaltthätig eingerissene Lutherthum und die dadurch erfolgte schwere Verfolgung der Römischen Kirchen und Geistligkeit, denen Lutherischen Beschwer-Führungen, entgegengeleget, 4°, I. Breslau, s. a. (1713), str. 238; II. 1723, str. 220; III, 1724, str. 78. Srv. č. 7843.

4845. *(Rosenberg Abraham Gottlob)*, Schles. Reformations-Geschichte, Breslau 1767, 8°, str. 464.

4846. *Hensel Johann Adam*, Protestantische Kirchen-Geschichte der Gemeinen in Schlesien, nebst einem Verzeichniss aller itzt lebenden Geistlichen bey den ev. Kirchen. S předmluvou od *Rambacha Frid. Eberharda*, Leipzig und Liegnitz, 1768, 4°, str. 792.

4847. *Fuchs Gottlieb*, Materialien zur ev. Religions-Geschichte der Fürstenthümer und freien Standesherrschaften in Oberschlesien. Breslau 1770-76, 8°. Obsah: 1. Teschen 1770, str. 64. 2. Troppau 1771, str. 80. 3. Oppeln, 1772, str. 168. 4. Oppeln und Ratibor, 1772, str. 108. 5. Jägerndorf 1773, str. 134. 6. Diplom. Verzeichnis grösstentheils ungedruckter archivalischen Nachrichten 1773, str. 135-82. Fortgesetzte Materialien f. Standesherrschaft Pless 1774, str. 64. 2. Standesherrschaft Beuthen 1776, str. 62. Zusätze, 30, Register. — Viz čísla dvě další.

4848. *Fucks Gottlieb*, Versuch einer Reformationsgeschichte des Fürstenthums Neisse, Breslau, 1775, 8°, str. 360.

4849. *Fuchs Gottlieb*, Reformations- und Kirchengeschichte des Fürstenthums Oels, Breslau, 1779, 8°, str. 698. — Nachträge 1788, 8°.

4850. *Ehrhardt Sigismund Justus*, Vorläufige Nachricht von der Herausgabe seiner schles. Presbyterologie. Breslau 1777, 4°, str. 20. — *Týž*, Abhandlung vom verderbten Religions-Zustand in Schlesien von der Ev. Kirchen-Reformation, als eine Einleitung zur Schles. Presbyterologie. Breslau 1778, 4°, str. XVI, 222. — *Týž*, Presbyterologie des Ev. Schlesiens. Liegnitz, 1780-4, 4 sv., 4°. Obsah: 1. Kirchengeschichte des Fürstenthums Breslau und Kreises Namslau 1780, str. 683; 2. Fürstenthum Brieg und Carolath-Beuten 1782, str. 735; 3. Fürstenthum Gross-Glogau 1783, str. 507; 4. Fürstenthum Jauer 1784, str. 747.

4851. *Fischer Wilh.*, Denkschrift für die 300jährig. Jubelfeyer der Reformation in Breslau. Breslau, 1825, 8°, str. 64.

4852. *Mosler*, Die Klage, welche eine katholische Faction in Schlesien über das vom Protestantismus erlittene Unrecht erfährt, Breslauer Prophet, 1843, II, str. 99-133. — *Buchmann J.*, Antimosler, oder Beiträge zu einer gerechteren Würdigung der Lage der schles. Protestanten unter österr. Herrschaft, Speyer 1843, 8°, str. XII, 124. (Historisch-kritischer Commentar über den Propheten v. Breslau.) — Proti: *Wolff Otto*, Vertheidigung der Reformation, deren Einführung und Befestigung in Schlesien bis zum Jahre 1621, Leipzig 1845, 8°, str. VII, 220.

4853. *Semmig Hermann*, Schlesiens Reformation und Katholisirung. Zur richtigen Beurtheilung der Gegenwart nach Wuttkes schlesischer Geschichte dargestellt, Breslau 1845, 8°, str. VIII, 72; 2. vyd. Leipzig, 1886, str. 162. Viz č. 4861.

4854. *Schmeidler H. von*, Die Schicksale der ev. Kirche in Schlesien. Breslau, 1852, 8°, str. 32.

4855. *Anders F. G.*, Historische Diöcesantabellen oder Geschichtliche Darstellung der äusseren Verhältnisse in der evangelischen Kirche in Schlesien, Glogau, 1855, 8°, str. 168. Srv. *týž*, Historischer Atlas der evangelischen Kirchen in Schlesien, Glogau, 1., 2. vyd., 1845; 3. vyd. 1856, 4°.

4856. *Berg J.*, Kurzer Abriss der schles. Kirchen-Geschichte, Breslau, 1857, 8°, str. VII, 184. Srv. *týž*, Die Geschichte der schwersten Prüfungszeit der evangelischen Kirche Schlesiens und der Oberlausitz, Jauer, 1857, 8°, str. 559.

4857. *Biermann Gottlieb*, Geschichte der ev. Kirche Oesterr. Schlesiens, mit besonderer Rücksicht auf die der Gnadenkirche von Tetschen, Tetschen, 1859, 8°, str. VII, 144. Srv. č. 4863.

4858. *Schimmelpfennig C. A.*, Die ev. Kirche Schlesiens im 16. Jahrh. Strehlen, 1877, 8°, str. 45.

4859. *Trebusch*, Reformationsgeschichte Schlesiens. Schles. Provinz.-Bl. N. F. XI, 1872, str. 575-80.

4860. *Anders Eduard*, Geschichte der ev. Kirche Schlesiens, Breslau, 1883, 8°, str. 266; 2. vyd. 1886.

4861. *Semmig Hermann*, Schlesiens Reformirung und Katholisirung und seine Rettung durch Friedrich d. Gr. Leipzig 1886, 8°, str. XVI, 162. Viz č. 4853.

4862. *Soffner Joh.*, Geschichte der Reformation in Schlesien. Breslau 1887, 8°, str. XIX, 62.

4863. *Biermann Gottlieb*, Geschichte des Protestantismus in Oesterreichisch-Schlesien. Prag 1897, 8, str. VI, 233. * *Matzura Jos.*, Zeitschr. d. Vereins f. Gesch. Mährens und Schlesiens. II, 1898, str. 189. Srv. č. 4857.

4864. *Anders*, Litteratur der Oberlausitzer Kirchengeschichte. Corresp.-Blatt d. Ver. f. Gesch. der evangel. Kirche Schlesiens I, 1882, str. 17-22.

4865. *Eckhard Paul Jacob*, Wendische Kirchen-Historie. Wittenberg und Jüterbog 1739, 8°, str. 136.

4866. *v. Pescheck*, Geschichtliche Entwickelung, wie sich die katholischen Zustände in der Oberlausitz von Einführung des Christenthums bis zur Reformation gestaltet haben. N. Lausitzer Magazin XXIV, 1871, str. 201-346; XXV, 1846, str. 1-318; XXVIII, 1851, str. 92-3.

4867. *Sloback*, Aus der Endperiode der vorreformatorischen Zeit (in der Niederlausitz). Niederlaus. Mitteil. III, str. 261.

4868. *Clemann*, Programmata de reformatione et speciatim Gubenensi, 1717. Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 213. Srv. č. 4872.

4869. *Schleppaxii* Programma historicum de B. Martini Lutheri paterno in Lusatiam inferiorem affectu. 1741. Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 211.

4870. Kirchen- und Reformations-Geschichte der Sechsstadt Zittau. Budissin 1732. Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 210.

4871. *Hensius*, Historischer Entwurf von Religions- und Kirchenwesen bis zur Reformation. Lübben 1738. Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 213.

4872. *Clemann*, Programma de felicitate, quae per reformationem ante hos ducentos annos Gubenae obtigit. 1724. Viz Laus. Monatsschr. 1792, str. 213. Srv. č. 4868.

4873. *Müller Joh. Gottlieb*, Versuch einer Oberlausitzischen Reformationsgeschichte, Görlitz, 1801, str. 813.

3. Jednota Bratrská.

a) Vavřinec Krasonický (Lorek).

4874. *Nejedlý Zd.*, Ottův Slovn. Naučný, Praha 1900, XV, str. 83-4.

4875. *Jireček Jos.*, Rukověť k dějinám literatury české II, Praha, 1875, o Krasonickém str. 41-4. Srv. *Goll*, č. 3286 (Krasonický's Traktat gegen Cahera); *Palmov*, č. 3394.

4876. Psaní obšírné o Pánu Bohu a víře pravé křesťanské a modlářství 1492. První díl od *Krasonického*, druhý od *Br. Prokopa*. *Jireček* (č. 4875.) č. 1; srv. *Jungmann*, Hist. č. lit. III, č. 707.

4877. *Krasonický*, Spis o Učených, obzvláště jednoty bratrské. *Jafet*, Historie bratrská, č. 3300. *Jungmann*, III, č. 161; *Jireček*, (č. 4875), č. 3.

4878. *Krasonický*, Psaní proti odtržencům, jináč proti Amosovi v artikuli o zřízení, ustavení i potvrzování na kněžství. Asi r. 1496. *Jafet*, č. 3300, 39; *Jungmann*, III, č. 713a. Viz č. 5070.

4879. Když bratří u krále Vladislava osočeni byli psaním po p. Berkovci, *Krasonický* o tom 1503 psaní učinil. *Jireček* (č. 4875), č. 4.

4880. Psaní *br. Vavřince Krasonického*, v němž se očisťuje od nářku křivého, jímž nařčen byl od p. Mikuláše Trčky u paní Marty z Boskovic v Litomyšli 1503. Jiné psaní téhož jakémus Prokůpkovi v Litomyšli 1503. *Jungmann*, III, č. 741; *Jireček* (č. 4875), č. 6.

4881. Psaní obšírné a mistrné na otázku, proč by mezi bratřími zůstával, 1503. Nejisto, zda od *Krasonického*, či od *Br. Prokopa* neb od *Br. Tůmy*. *Jireček* (č. 4875), č. 6.

4882. List p. *Jana Kostky z Postupic* bratru Vavřincovi odbírajícímu se do

Prahy, napomínající ho k stálosti 1503. Dán v Litomyšli. *Jungmann*, III, č. 744.

4883. Sepsání o tom, co se událo v Praze 1504. (Nejspíše od *Krasonického.*) *Jireček* (č. 4875), č. 7.

4884. Psaní br. *Tůmy Přelouckého* br. Vavřincovi Krasonickému do Litomyšle 1506. *Jungmann*, III, č. 748.

4885. Svolení o otevření zborův Br. M. Škodovi 1508-9. *Jireček* (č. 4875), č. 8.

4886. Ohlášení, ježto se počíná: »Může-li kdo a směl by atd.« Zmíněno u *Jaffeta*, č. 3300. *Jireček* (č. 4875), č. 9.

4887. Knížka vysvětlující víru kněžstva kališného o svátosti těla a krve Páně. V Praze 1511. *Jireček* (č. 4875), č. 10.

4888. Život Ondř. Polívky, u Kutné Hory upáleného. Vložen do *Blahoslavovy* Historie bratrské 300 30. *Jireček* (č. 4875), č. 11. Srv. *Komenský*, Historia o těžkých protivenstvích (Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), kap. 26. Ondřej Polívka mučedlník.

4889. Psaní mistrům pražským příčinou spisu jejich o bludích pikhartských 1513. *Jireček* (č. 4875), č. 12.

4890. Psaní proti víře administratora (Cahery) a mistrův pražských. 1524. Jest to týž spis, co o něm dí *Węgierski*, MS. de coena Domini contra M. Gallum Czaheram, cui inseruit historica quaedam de ortu et successione Unitatis Fratrum. *Jireček* (č. 4875), č. 13.

4891. Psaní výstražné Čížkovi 1526, že roznáší učení Cvingliovo o klíči, o zpovědi. *Jireček* (č. 4875), č. 14.

4892. Psaní o tom, že bratří pohrdají Novokřtěnci, společně s *Br. Rohem* učiněné Br. Matoušovi do Dačic 1528. *Jireček* (č. 4875), č. 15.

4893. Odpověď na spis Habrovanských o kusé víře 1528. *Jireček* (č. 4875), č. 16.

4894. Spis dějepravný o Jednotě, o kterém se zmiňuje *Węgierski* (M. S. de fratribus boh. 324), že vložen do psaní proti Caherovi. *Jireček* (č. 4875), č. 17. — Srv. č. 4890.

b) Bratr Lukáš.

4895. *Gindely Ant.*, Bratr Lukáš a spisové jeho. Čas. Čes. Mus. 1861, XXXV, str. 278 92.

4896. *Jireček Jos.*, Rukověť k dějinám literatury české, I, 1875, Bratr Lukáš Pražský, str. 467-77.

4897. Lukáš Pražský (životopis). Boleslavan 1861, č. 26.

4898. *Nejedlý*, Lukáš Pražský. Ott. Slov. Naučný, 1900, XVI, str. 444-6. Srv. *Goll*, č. 3286; *Palmov*, č. 3394.

4899. *Zezschwitz G. von*, Lukas von Prag und die Böhmischen Brüder. *Herzog*, Real-Encyklopädie, s. v.

4900. Čech při smrti Savonaroly (Lukáš Pražský). Bes. pro záb. a pouč. 1875, č. 68.

4901. Lukáš Pražský »prezesem« jednoty bratrské. Boleslavan 1861, č. 24.

4902. Kšaft br Lukáše. Dva staročeské kšafty I. Evanjelické listy VI, str. 8-9.

4903. *Goll Jaroslav*, O některých spisech br. Lukáše z Prahy. Čas. Čes. Mus. LVII, 1883, str. 362-70.

4904. *Goll Jaroslav*, Br. Lukáše Pražského výklad na zjevení sv. Jana. Čas. Čes. Mus. 1884, str. 99. Srv. č. 4916.

4905. *Košut A.*, Bratr Lukáš (písně). Hlasy ze Siona. 1868, str. 186-7. — Srv. č. 3493, 4928.

4906. Odpověď na list Rokycanův (1468) od *bratra Lukáše*, též proti knězi Mikulášovi Pelhřimovskému. *Jafet*, Historie bratrská, č. 3300. *Jungmann*, III, č. 644

4907. *Bratra Lukáše* spis o večeři Páně, čelící proti výčitkám Mnicha Bosáka, zhotoven 1493, fol. *Gindely* (č. 4895), č. 2; *Jireček* (č. 4896), č. 2.

4908. *M. Václava Korandy* traktát o velebné svátosti páně třetí, v Praze 1493. Proti němu psal mnich, a proti tomuto zase Koranda psal, dotýkaje bratří hanlivě. Odpověď *br. Lukáše* na spis m. Korandy od r. 1493. *Jungmann*, III, č. 709; *Gindely* (č. 4895), č. 3; *Jireček* (č. 4896), č. 2. Viz též č. 218.

4909. *Bratra Lukáše* spis o Panně Marii. 1498. *Jungmann*, Hist. č. lit. III, č. 726a; *Gindely* (č. 4895), č. 4; *Jireček* (č. 4896), č. 3.

4910. *Bratra Lukáše* o spasení všech obecném 1498. *Jungmann*, III, č. 726b.

4911. *Br. Lukáš*, Psaní o přísaze, co jest přísaha, jaký jest základ její, 1500. *Jungmann*, III, č. 729a; *Gindely* (č. 4895), č. 5; *Jireček* (č. 4896), č. 4.

4912. *Br. Lukáš*, Psaní obšírné p. Kavkovi na Stěkni, a při něm list v krátkých slovách. 1501. *Jungmann*, III, č. 729c.

4913. *Br. Lukáš Pražský*, O požívání těla a krve Pána Ježíše Krista duchovním i posvátném psaní br. Lukáše učiněné Kavkovi. Arch. Brat. V, fol. 133-64. *Jungmann*, III, č. 761a; *Gindely* (č. 4895), č. 6; *Jireček* (č. 4896), č. 5.

4914. *Bratra Lukáše*, Psaní Sautorovi do Brandýsa. S. a. (1501?) V tomto psaní zakazuje pod trestem vyloučení Sautorovi, aby se starých pořádků, ceremonií, užívání nádob kostelních nespouštěl, poněvadž to chvalitební zvykové jsou. *Gindely* (č. 4895), č. 7.

4915. Psaní *B. Lukáše* bratřím starším sboru Náchodského l. 1501. *Gindely* (č. 4895), č. 8.

4916. Výklad na zjevení s. Jana(?) 1501. *Gindely* (č. 4895), č. 9; *Jireček* (č. 4896), č. 6. Srv. č. 4904.

4917. *Br. Lukáš*, Psaní bratřím Turnovským o smrti br. Jana Klenovského 1501. *Jungmann*, III, č. 729b; *Gindely* (č. 4895), č. 10. Viz *Palmov* č. 3394.

4918. Psaní bratří skrze br. Lukáše, dávající odpověď na otázku: Proč ti, jenž naděje hledají, řídcí jí požívají. 1501. *Jungmann*, III, č. 737, str. 102; *Gindely* (č. 4895), č. 11.

4919. *Bratra Lukáše* psaní M. Havlovi do Ouště r. 1502. *Jugmann*, III, č. 736; *Gindely* (č. 4895), č. 12.

4920. *Bratra Lukáše* výklad na 6. kapitolu sv. Jana. *Gindely* (č. 4895), č. 14; *Jireček* (č. 4896), č. 7.

4921. *Bratra Lukáše* výklad na 3. kapitolu sv. Jana o Nikodemovi. *Gindely* (č. 4895), č. 15; *Jireček* (č. 4896), č. 7.

4922. *Bratra Lukáše* výklad na 4. kapitolu sv. Jana o Samaritánce. *Gindely* (č. 4895), č. 16. *Jireček* (č. 4896), č. 7.

4923. *Bratra Lukáše* srovnání řečí kapitol 3, 4 a 6 sv. Jana. *Gindely* (č. 4895), č. 17; *Jireček* (č. 4896), č. 7.

4924. *Bratra Lukáše* výklad na 11. kapitolu první epištoly ku Korintským. *Gindely* (č. 4895), č. 18.

4925. Psaní jedné paní o tom, čeho by bylo potřebí lidem, kteříž žádají přijati býti. *Gindely* (č. 4895), č. 19.

4926. List *B. Lukáše*, kterýž napsal bratřím Boleslavským, když v Praze s bratrem Vavřincem i jinými bratřími státi měli před mistry, nevěda, vrátí-li se odtud zase, čili tam konec a smrt pro víru vezme s jinými, protož jim toto místo rozžehnání píše, d. d. 1504 při novém létě. *Gindely* (č. 4895), č. 13; srv. *Jungmann*, III, č. 743a.

4927. Počet víry králi Vladislavovi. V dvojím způsobu, nejprve v krátkosti na sexternu, potom obšírněji. Obé tištěno r. 1504 v Norimberce. Latinsky vytištěno l. 1512 v Lipště pod titulem: Confessio fratrum regí Wladislao ad Hungariam missa. *Gindely* (č. 4895), č. 80; *Jireček* (č. 4896), č. 9. Viz podrobně *Palmov*, č. 3394.

4928. Písně chval Božích, jež Blahoslav v Gram. nazývá písněmi starými. 1505. Snad v Boleslavi. *Jireček* (č. 4896), č. 10 — Srv. č. 3505, 4905.

4929. Otázky dětinské 1505. Znovu tištěny r. 1522-3. R. 1522 učiněn překlad německý pro Luthera. *Jireček* (č. 4896), č. 11. Viz *Goll* č. 3286, 3414; *Müller* č. 3415.

4930. V této knize pokládají se artikulové mistrův Pražských, kteréž sobě sepsali byli, podle nich chtěli s bratřími mluviti i je napravovati aneb k nim mocí přidržeti toho času, když bratří k rozkazu krále Vladislava v Praze k nápravě postaveni byli L. P. 1504 na nové léto, kdež B. Lukáš s B. Lorkem (Vavřincem Krásonickým) a s jinými osobně se byl postavil. *Gindely* (č. 4895), č. 20; *Jireček* (č. 4896), č. 8. Arch. Br. VI.

4931. Odpověď kratší *B. Lukášova* na Traktát Plzeňského Impressora učiněný a vytištěný, v kterémž vydává počet z víry, své i ze všech věcí, kteréž při něm i při bratřích jsou, jakož každý čta bude moci porozuměti. L. 1505 in die Stanislai. Arch. Br. VI. *Gindely* (č. 4895), č. 21; *Jireček* (č. 4896), č. 12. Viz též *Palmov* č. 3394.

4932. Výklad žaltáře 1505. Sepsán nepochybně pro Johanku Krajířovu. *Gindely*, (č. 4895), č. 23; *Jireček* (č. 4896), č. 14.

4933. *Bratra Lukáše* psaní na otázku, proč se syn boží duchem sv. v životě panny vtělil? 1505. *Jungmann*, III, č. 743 b, str. 102; *Gindely* (č. 4895), č. 22; *Jireček*, (č. 4896), č. 13.

4934. Konfessí bratří českých l. 1507. Vytištěna v Norimberce, 1507. Po druhé v Ml. Boleslavi r. 1517. Nachází se v kapitolní knihovně v Praze. *Gindely* (č. 4895), č. 82; *Jireček* (č. 4896), č. 15; *Palmov* č. 3394.

4935. Dialog t. j. rozmlouvání ducha s duší, jenž slove příprava k smrti, kterýž prve v položení kratším vytiskován jest, že tentýž spraven i doplněn k širšímu vysvětlení a to s přivedením písem svatých i také pilně přehledovaných. V Litomyšli po prvé r. 1507 pod titulem: Knížky tyto slovú příprava k smrti. Po druhé 1520. Pak často. *Gindely* (č. 4895), č. 24 i 50; *Jireček* (č. 4896), č. 16.

4936. Psaní od *B. Lukáše* učiněné a poslané bratřím těm, kteříž v Praze od pánův svých postaveni byli. Dán v pondělí na den štědrý 1509. *Gindely* (č. 4895), č. 28.

4937. Spis o stavu svobodném a manželském l. 1509. *Gindely* (č. 4895), č. 25; *Jireček* (č. 4896), č. 17.

4938. Psaní učiněné od *B. Lukáše* bratřím a sestrám v času těžkých pokušení, jak by se v nich měli míti l. 1509. *Gindely* (č. 4895), č. 27.

4939. Psaní velmi pobožné, ustavující a utvrzující věrný lid Páně pokušený, obklíčený a v pravé stálosti při Pánu a pravdě jeho, učiněné od *B. Lukáše*, služebníka jednoty Bohu milého a poslaného těm bratřím, kteříž měli v Praze postaveni býti. Dán a psán v pondělí před sv. Tomášem apoštolem l. 1509. *Gindely* (č. 4895), č. 26.

4940. *Br. Lukáš Pražský*, Psaní učiněné br. Benešovi Bavorynskému z Bavoryně, v němž spravuje některé otázky k sobě učiněné o tělu pána Kr. l. p. 1510. Archiv bratrský. *Jungmann*, III, č. 761 b; *Gindely* (č. 4895), č. 30.

4941. Spis o spravedlnosti 1510. Po druhé v Mladé Boleslavi l. 1524 pod titulem: Spis o spravedlnosti podle rozličných proměnitedlností a rozdílův, též i o spravedlnosti z víry, co by byla. *Gindely* (č. 4895), č. 31 i 62; *Jireček* (č. 4896), č. 22.

4942. Spis o pokušení. Sepsán 1510, tištěn v Boleslavi 1521. Arch. Bratrský VI. *Jireček* (č. 4896), č. 19.

4943. Spis o pokání, v krátkost uvedený 1510. Na sočení Odtržencův učiněná zpráva krátká. *Jireček* (č. 4896), č. 20.

4944. *Br. Lukáš Pražský*, Spis o obnovení církve svaté a důvodné, sloužící k důvěrnosti, že jest se v jednotě bratrské konečně stalo, učiněný od B. Lukáše, staršího v jednotě, správce sboru Boleslavského, muže mocného v slovu. 1510 psáno. Rkp. veř. bibl. *Jungmann* III, č. 761 c; *Gindely* (č. 4895), č. 29; *Jireček* (č. 4896), č. 18.

4945. *Lukáš Pražský*, O obnovení církve, z roku 1510. Ruk. v un. kn. XVII. E. 31. Viz *Jungmann* III, č. 761 c. Srv. *Gindely* č. 4895.

4946. Psaní učiněné od B. Lukáše staršího v jednotě, a poslané služebníkům sborův Kristových. L. P. 1511. *Gindely* (č. 4895). č. 32.

4947. Traktát proti bludným a potupným artikulům pikhartským s gruntovnými důvody na ten spůsob, jakož i jedovaté sepsánie *Lukáše antipapeže*, pod otázkami a odpovědmi. *Jungmann*, Hist. Č. lit. III, č. 766. Viz č. 5186.

4948. L. 1512 spis obšírnější, kterýž slove Bárka, jest opraven a předělán a vydán k užívání mnohým. Viz *Gindely* (č. 4895), č. 1 i 33. *Jireček* (č. 4896), č. 1; *Goll*, č. 4903.

4949. Počíná se naučení pravé modlitby s výkladem na modlitbu Pána Ježíše l. 1512. *Gindely* (č. 4895), č. 34; *Jireček* (č. 4896), č. 21.

4950. O naději psaní učiněné od *B. Lukáše* l. 1513. Spis jest v Č. Museu. *Gindely* (č. 4895), č. 35; *Jireček* (č. 4896), č. 24.

4951. Počet z naděje, z čehož ji každý má, a podle čeho by naděje pravé požívati mohl, od Lukáše 1513. Viz *Gindely* (č. 4895), č. 36. *Jireček* (č. 4896), č. 25. Rukopis v Č. Museu.

4952. Psaní od kněze Jana, faráře Lipenského, panu Václavovi z Dobrnice na potupu bratří a odpověď na ně *B. Lukášova* 1513. *Gindely* (č. 4895), č. 37; *Jireček* (č. 4896), č. 26; *Goll*, č. 3286, I, str. 115. Viz č. 4965.

4953. Odpověď bratří na spis jistého mistra kališného, kterýž učiněn jest a vytiskován v Praze proti bratřím 1514, v. 8°, l. A-N, s. l. — Jest to odpověď bratra *Lukáše* na spis mistrů Pražských skrze mistra *Martina* o bludích Pikhartských, kterýž spis mistrové tisknouti a kazatelům čísti dali. *Jungmann*, III, č. 772; *Gindely* (č. 4895), č. 39; *Jireček* (č. 4896), č. 28.

4954. Odpověď na deset kusův Mr. Jeronýma Dungeshama z Oxfordu proti apologii bratrské, 1514. *Gindely* (č. 4895), č. 38; *Jireček* (č. 4896), č. 27.

4955. Paměť o vazbě janovické, kteroužto poněkud zkrácenou Blahoslav položil do své historie, 1515. *Jireček* (č. 4896), č. 29.

4956. Psaní k sborům, aby pro žádná pokušení zviklati se nedaly, 1515. *Gindely* (č. 4895), č. 41.

4957. *Bratra Lukáše*, Počet víry (t. Apologie), proč od strany pod obojí odstoupil. Sepsal a vydal 1515. Viz *Jungmann* III, č. 776a; *Gindely* (č. 4895), č. 40; *Jireček* (č. 4896), č. 30.

4958. Psaní panu Sudovi na Janovice, 1515. *Gindely* (č. 4895), č. 42.

4959. Spis imprimovaný o modlitbách při úřadu kněžském, o kterémž Starší na synodách 1515 a 1518 na tom zůstali, aby dán byl každému knězi k správě. *Jireček* (č. 4896), č. 31.

4960. *Br. Lukáš*, Odpověď bratří na spis Olomouckého kanovníka Bernharda Zoubka z Zdětin 1517. *Jungmann*, III, č. 776c. Viz č. další.

4961. Odpověď na spis Dr. Zoubka z Zdětína, kanovníka olomouckého, kterýž odeslal Janovi z Žerotína proti Bratřím 1517. *Jireček* (č. 4896), č. 33; *Gindely* (č. 4895), č. 44.

4962. O naději a svědomí, 1517; *Jireček* (č. 4896), č. 35; *Gindely* (č. 4895), č. 46.

4963. *Br. Lukáš*, Spis o šesti příčinách bludu (proti knize v Praze 1516, pod jménem Sermones XII. od kněze Coramba latinsky vydané) r. 1517. *Jungmann*, III, č. 776 d. *Jireček* (č. 4896), č. 34; *Gindely* (č. 4895), č. 45.

4964. Odpor a psaní proti 12 kázáním od kněze litoměřického, kterýž sloul Korambus. *Jireček* (č. 4896), č. 36; *Gindely* (č. 4895), č. 47.

4965. Odpověď na druhý traktát Jana kněze Lipenského, 1518. *Jireček* (č. 4896), č. 37; *Gindely* (č. 4895), č. 48. Viz *Goll*, č. 4952.

4966. Zpráva člověku věrnému, pracujícímu k smrti, jedné paní poslaná. V Boleslavi 1518. *Jireček* (č. 4896), č. 38; *Gindely* (č. 4895), č. 40.

4967. Kniha zpěvův a chval božských. V Litomyšli 1519. *Jireček* (č. 4896), č. 39. Srv. č. 3506.

4968. Drahně písní, jež před 1519 a po roce tomto skládal. Do kancionálu Šamotulského vneseno jich: 102 původních, 11, jenž z latiny, a 4, jenž ze starších jsou vzdělány. Ve Výboru II. otištěny: Kristus příklad pokory a Umučenie našeho. *Jireček* (č. 4896), č. 40. Srv. č. 3520, č. 4905, č. 3494-5.

4969. Výklad na modlitbu Páně. V Litomyšli 1520. Jest obšírnější vydání spisu (viz č. 4949): Naučení pravé modlitby s výkladem na modlitbu Pána Ježíše z r. 1512. *Jireček* (č. 4896), č. 41; *Gindely* (č. 4895), č. 83.

4970. Sepsánie duovoduo o klanění a klekání před svátostí těla a krve božie.

V Bělé 1520. Krátce řečeno »o pokloně«. *Jireček* (č. 4896), č. 42; *Gindely* (č. 4895), č. 51.

4971. Spis dosti činící otázce protivníkuov Jednoty bratrské, proč křest po služebnosti kněze římského svěcení stále v nie se opakuje. V Bělé 1521, v Litomyšli 1521. Krátce slove o »opětování křtu«. *Jireček* (č. 4896), č. 43; *Gindely* (č. 4895), č. 53.

4972. Spis o pokání. Sepsán 1521, vydán na Podolci 1523. Srv. č. 4943. *Jireček* (č. 4896), č. 44; *Gindely* (č. 4895), č. 58.

4973. Odpověď na spis od kn. Mikuláše Pelhřimovského, faráře u sv. Petra na Poříčí v Praze 1522 vydaný. V Boleslavi 1522. Dle Jafetova Hlasu dotýká se listu Rokycanova 1468. *Jireček* (č. 4896), č. 45; *Gindely* (č. 4895), č. 54 a 74.

4974. Odpověď Br. Vavř. Krasonickému na artikule a závírky Čechův (t. j. podobojích), sčítajících na Bratří jedenáctero bludův, 1522. *Jireček* (č. 4896), č. 46; *Gindely* (č. 4895), č. 55.

4975. O puovodu cierkve sv. v pravdě svatosti jejie, a též o puovodu cierkve zlostníkuov. V Boleslavi 1522, v Královci 1761 skrze Jana Šlerku. Toť spis krátce řečený »o církvi«. *Jireček* (č. 4896), č. 47; *Gindely* (č. 4895), č. 78. Viz podrobně v tomto dílu III. č. 3556.

4976. Spis o puovodu i o pravdě kněžstvia trojieho. V Boleslavi 1522. Krátce slove »o kněžství«. Že *Lukášův*, svědčí *Blahoslav*, Grammat. 294. *Jireček* (č. 4896), č. 48.

4977. Odpověď na spis M. Luthera o čtyřech otázkách Beneše Optáta, 1522. *Jireček* (č. 4896), č. 49; *Gindely* (č. 4895), č. 56.

4978. Spis o pravdě vítězné, jejž *Lukáš* 1522 po Br. Rohovi poslal Lutherovi. Srv. *Lutherovu* odpověď 1522. *Jireček* (č. 4896), č. 50.

4979. Spis, jenž jest počtu vydánie najprv o moci světa, o puovodu i o příčinách zřízenie jejieho i o pravdě jejie. Potom též o přísaze. Na Podolci 1523. Zkrátka slove »o moci světa«. Srv. Psaní o přísaze 1500, č. 4911 a č. 3394. *Jireček* (č. 4896), č. 51; *Gindely* (č. 4895), č. 84.

4980. *Br. Lukáš*, Odpověď na spis Kalencuo, kterýž příliš hanlivě a nekřesťansky svými nepravými smyšlénkami, bez bázně Božie naplnil, v němž všecky napořád potupuje i odsuzuje na zatracení směle, a to najviec Bratřie a Lukáše zejména, na nějž slušný odpis jemu zase činí z Boleslavě, Leta od narozenie Spasitele našeho Tisicieho pětistého třimezcietmeho. Kto by chtěl Kalence s odtržency poznati, musylby tyto kniežky koupě čietati. Na rubu: Odpověď Bratra Lukáše na spis Kalence nožieře, kterýž jest na Malé Straně v Praze. Na konci: Psán i dokonán Spis tento ode mne Lukáše Staršieho mezy Bratřími, v Boleslavi, Leta páně 1523: To nynie za odpověd Kalencovi. — Pod tím: Oliuecensis. *Jungmann* III, č. 796, str. 105: *Jireček* (č. 4896), č. 52; *Gindely* (č. 4895), č. 57.

4981. Spis o stavu svobodném. V Litomyšli 1523. Zkrátka slove »o panenství«. Spis o manželství č. 4937. *Jireček* (č. 4896), č. 53; *Gindely* (č. 4895), č. 59.

4982. Spis ku poznání zákona milosti ze dvojí částky, z spravedlnosti povinné a z milosti Kristovy při nie, 1523. *Jireček* (č. 4896), č. 54.

4983. Spis otázek trojích, první jako počínajících (Otázky dětinské), druhý prospievajících, třetie dokonalejších, totiž dětí, mládencuo a zmužilých. V Boleslavi 1523 a 1524. Srv. Otázky dětinské z r. 1505, č. 4929, č. 3415. *Jireček* (č. 4896), č. 55; *Gindely* (č. 4895), č. 60. Srov. *Goll* č. 3236, 3414.

4984. Odpověď Bratřie na spis Mart. Luthera, co by se mu při Bratřích vidělo za pravé. V Litomyšli 1523. *Jireček* (č. 4896), č. 56; *Gindely* (č. 4895), č. 61. — Viz též č. 5018.

4985. Spis o lásce. Sepsán 1523 (prvotně kázání bylo), i vytištěn 1524 v Boleslavi. Zároveň vydán se spisem o spravedlnosti, *Jireček* (č. 4896), č. 57, *Gindely* (č. 4895), č. 63.

4986. Odpis proti Odtržencóm, jenž se Malou stránkú nazývají na Spis vydaný pod jménem Kalencovým proti spisu o mocy zřízené světa, vydanému od Bratří. Obsah: Odpovĕd na spis kalencóv proti spisu o moci zřízené světa vydanému od bratří. Na předmluvu odpověd. Počínají se odpovědi vdosti činění. Najprv proti puovodu moci z hřiechu Adama. O sluhach božích v moci světa. Odpověd na duovody písem svatých. Odpovědi na hojnú spravedlivost. O Přízaze odporom dosti činěnie. O Puovodu oblaštnosti odtržencuov, jenž Malou stranko se nazývají, k nimž se tento Kalenec připlichtil. Výpověd a svolenie sněmu brandýského v horach: O puovodu nesnazí potomních i zrocenie některých. Zpráva psaná na hanění jich od bratří. K témuž list k nim psaný od bratra Matěje s bratřími dosti činicí položí se. (Naučenie) Bratr Matěj s bratřími, o puovodu jich neřádneho vyzdviženie řadu. O zprávě výpovědi o moci světa podle kterých povah slušných měla dávána byti. Zpráva předloženým vuobec. Zpráva zprávcuom v zemských věcech. Zpráva pánóm vyšším neb nižším. Zpráva úředníkóm. Zpráva dvořákóm, komornikóm, sluhám etc. Zpráva při řízení a ustavení uředníkuov i práv, i při uvození obyčejuov. Zpráva při činění trestánie. Zpráva konšelóm, rychtářóm. Zpráva jdúcím k soudu. Zpráva svědkóm. Zpráva při přísaze. Zpráva soudcóm při přisudku k smrti. Zpráva na vojnu jdúcím. — Na konci: Skonává se

vypsání z zpráv bratrských v středu před obřezáním Páně Leta 1524. A téhož leta v sobotu den památky svate Nětiše panny vytištěno spolu při odpovědi Kalencově, Na Podolci. Pod tím: Jiřík Štyrsa. — *Gindely* (č. 4895), č. 66; *Jireček* (č. 4896), č. 58.

4987. Trialogus, v němž strana Rokycanova první se pokládá, druhá kněží táborských, třetí zákona víry. Jest to zpráva o kutnohorském Rokycanově hádání s posudkem *Lukášovým*, vše ve formě dialogické, 1524. *Jireček* (č. 4896), č. 59; *Gindely* (č. 4895), č. 64. — Vydal *Nejedlý Z.* č. 451.

4988. Spis o potřebných věcech křesťanských, kterýž jest od některých kněží pražských vydán proti vystavování svátosti těla Kristova v monstranci atd. V Boleslavi 1524. *Jireček* (č. 4896), č. 60; *Gindely* (č. 4895), č. 65.

4989. Nový zákon. V Boleslavi 1525. Viz č. 272.

4990. Odpis na spis Oldř. Zwinglia o svátosti dobré milosti, Čížkem rozšiřovaný, 1526. *Jireček* (č. 4896), č. 62; *Gindely* (č. 4895), č. 67.

4991. Zprávy při službách úřadu kněžského v Jednotě bratrské, anebo (ku konci) Služby kněžské v slovu i v svátostech. Druhý díl nadepsán: Počíná se zpráva a naučenie stavuov věkuov, řaduov a povah (snešení synod, otištěné z části též při Odpisu proti Odtržencuom) (viz č. 4986). s některými pak proměnami v *Gindelyho* Dekretech bratrských, str. 90-141. Podán zároveň se spisem imprimovaným o modlitbách při úřadu kněžském (viz č. 4976) na synodách 1515 a 1518. V Boleslavi 1527. Na tituli táž ozdoba s letopočtem 1523, co na spise o pokání (viz č. 4972). — Zkrátka »Zprávy kněžské«, »Kniha kněžská«, omylně též »Dekret«. Srv. *Červenkovo* Ohlášení 152. *Jireček* (č. 4896), č. 63; *Gindely* (č. 4895), č. 69.

4992. Spis o skutcích Kristových, též spis o třech letech, 1528. Podle obsahu soudíc, není pochyby, že jest to jeden a týž spis, kterýž po 30 letech tuším v Prostějově vytištěn pod titulem: Spis o pravdě a pravé jistotě božího spasení i připravení i spuosobení jeho dostatečného v skutcích P. Jezu Krista atd. *Jireček* (č. 4896), č. 64. *Gindely* (č. 4895), č. 76 a 85.

4993. Spis o původu Jednoty bratrské, v odpověď na bludné a zpletené psaní Odtrženců některých. *Jireček* (č. 4896), č. 65; *Gindely* (č. 4895), č. 70.

4994. Dialog Kleofáše s Lukášem. *Jireček* (č. 4896), č. 66; *Gindely* (č. 4895), č. 71.

4995. Postilly t. j kázaní na čtení a epištoly na celý rok, česky i latině. L. 1561 uzavřeno, aby prostřední postilla *Lukášova* tištěna byla. Zdá se, že jsou to »Výkladové řečí božích«, ježto 1575 ve dvou dílech vydány byly v Kralicích. *Jireček* (č. 4896). č 67. *Gindely* (č. 4895), č. 72.

4996. Spis o vyvolení, známý jediné ze zprávy Blahoslavovy, Gram. 293, kdež jej výslovně klade za Lukášův. I Blahoslav psal dílo téhož nadpisu. *Jireček* (č. 4896), č. 68.

c) Jan Černý, Niger, Lékař.

4997. *Balbín Bohuslav*, Bohemia docta (ed. Ungar), Pragae 1778, II. sv., str. 225: Nicolaus Claudianus et Johannes Czerny.

4998. *Sternberg Kaspar*, Abhandlung über die Pflanzenkunde in Böhmen. Prag 1817, 8°, str. 168. O Janu Černém str. 99-103.

4999. Jan Černý, správce sboru Boleslavského. Boleslavan 1861, č. 28.

5000. *Ruda Jos.*, Mistr Jan Černý a jeho herbář z r. 1517. Spisů musejních č. 119. Živa, sborník vědecký Musea království českého IX, 1872, str. 77. Srv. *týž*, Nejstarší lékařské prvotisky české mistra Jana Černého 1506-18, a Mikuláše Klaudiana 1517-9. Čas. lékařův čes. X, 1871, str. 192, 109-200, 208, 216, 224.

5001. *Jireček Jos.*, Rukověť k dějinám literatury české I, 1875, str. 140-2: Jan Černý Niger.

5002. *Maiwald V.*, Geschichte der Botanik in Böhmen. Wien, Leipzig, 1904, 8°. Czerny J. de Praga: str. 15, 16, 18-9, 34, 41, 66, 76, 121, 149, 210.

5003. *Palmov*, č. 3394; *Goll* č. 3286.

5004. Dialog, že křesťanu nenáleží přísahati, hojně z písem svatých dovozuje. Sepsán asi 1489-96. *Ruda* č. 5000; *Jireček* (č. 5001), č. 1.

5005. Traktát, že nepotřebí se křesťanu již jednú pokřtěnému po druhé křtíti, 1494. V *Blahoslavově* hist. 107. *Jungmann* III, č. 712; *Jireček* (č. 5001), č. 2.

5906. Traktát, který Mr. Jan k Zachařovi z Chrudimě na Horách Kutných jako k věrnému tovaryši svému psal, napomínaje k věcem křesťanským. *Jireček* (č. 5001), č. 3.

5007. Výklad utěšený na Ecclesiastes, knihy Šalomúnovy, k uroz. paní Johance z Liblic a na Pardubicích, 1500. *Blahoslav.* hist. 109; *Jungmann* III, č. 816; *Jireček* (č. 5001), č. 5.

4. Luteranismus.*)

a) Luther a Čechy.

5008. *Denifle Heinr.*, Luther und Lutherthum in der ersten Entwickelung quellenmässig dargestellt, sv. I., Mainz 1904, str. XXIX. 860.

5009. *Goll Jar.*, Jak soudil Luther o Husovi. Čas. Čes. Mus. 1880, str. 60-80. Viz literaturu: Hus a Luther. Bibl. Č. Hist. II, č. 15044-57.

5010. *Šolc Jindř.*, Vliv nauky Lutherovy v Cechách. Král Ludvík. Národnost, Polit. bibliot. česká, 1881, str. 235-9, § 37.

5011. *Fronius R.*, Luther's Beziehungen zur Böhmen. I. Luther's Beziehungen zu den Utraquisten. Jahrb. für Gesell. für d. Gesch. d. Prot. in Österreich, XVI, 1895, str. 1-34. Český překlad v Evangelickém Církevníku 1895.

5012. *Erdmann D.*, Luther und seine Beziehungen zu Schlesien, insbesondere zu Breslau. Halle 1887, 8°, str. 75 (Schriften des Vereines f. Reformationsgeschichte V, 2, č. 19.)

5013. *Müller*, Die deutschen Katechism. der böhm. Brüder, viz č. 3415.

5014. *Růžička*, Čechové a doktor M. Luther, s poznamenáním o ostatcích bratrstva. Českobr. Věstník 1850, str. 281 a d.

5015. *Kutlík Fr.*, Jednota českobratrská a Dr. Martin Luther. Stráz na Sioně, 1871, str. 66.

5016. *Kröss A.*, Die Anfänge des Lutherthums im Königr. Böhmen. Zeitschr. f. kath. Theologie XXV, 1901, str. 25-30, 209-30.

5017. Úsudek o Luterovi v Čechách viz *Förstemann Jos. a Günther Otto*, Briefe an Desiderius Erasmus von Rotterdam. Beihefte zum Centralblatt für Bibliothekswesen, XXVII, Leipzig, 1904, 8°, str. 405. Srv. *Zíbrt*, Čas. Č. Mus. LXXVIII, 1904, str. 374 (bohemica).

5018. *Cihula*, Poměr jednoty bratrské k Lutherovi. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1897, str. 70. * *Roudnický Vác.*, Čas. kat. duch. XXXVIIII, 1898, str. 121; Čes. Čas. Hist. V, 1901, str. 59.

5019. Clypeus fidelium, pavéza věřících (spis bakaláře *Augustina Netvořického* proti Luterovi, dle Paprockého). *Jungmann*, III. č. 804 (s úvodem o Lutherovi v Čechách),

5020. *Masnicius Tobiáš K.*, Vyvolená Boží vinnice obnovená, to jest: Pravdivá historia, kterak církev Boží slovem Páně skrz D. Lutera obnovena, v mnohém soužení, národů se zdvihání a v tvrdém přenásledování jako růže v trní, vzrostla a rozšířena jest. K tomu, kterak týmž slovem Božím a z něho vzatým vyznáním augšpurským i jinými sněmovními knihami proti sektám dnešním i synkretismu upevněna, ohražena a vymezena jest. Podle případností, osob, časů, míst hodnověrných historiků sebraná v pořádek nový, zvláštní a snadný uvedená, všem pro Boží pravdu, přenásledování, vyhnanství, utrhání aneb jakákoli protivenství snášejícím k mocnému a živému potěšení i k posilnění na světlo vydaná od . . . církve Illavské v Uhřích kaplana a tehdáž exulanta. Cum Gratia et Privilegio Ser. Elect. Sax. v Drážďanech u Krištofa Baumanna léta 1682, 16°, str. 384 (též dějiny Lutherovy nauky v českých zemích).

5021. *Dülfer C.*, Denkschrift zum fünfzigjährigen Jubiläum der lutherischen Vereine am 5. Sept. 1899. Breslau 1900, 8°, str. 99.

b) Matěj Poustevník.

5022. Spis *bratra Matěje Poustevníka*, kterýž tu v Praze od několika leth v příkladnosti života svého jsa slovo zákona Božího zjevně jest kázal, učil a napomínal etc. Administratorovi mistru Havlovi s žádostí spasitedlného dobrého sepsav do Týna na faru poslal. Mistr pak zlé za dobré navracujíc Matěje hned i s poslem do šatlavy vsadil, a to se stalo v sobotu před třetí neděli v postě létha etc. 25. m. 4°, a-b (po 4 l.). Na konci: Dán v Praze, v sobotu před třetí nedělí v puostě létha Spasitele našeho 1525; Matěj, nehodný slouha Boží. — Srv. *Bartošova* Kronika č. 4157.

5023. List *Jeronyma faráře* u sv. Havla br. Matěji a tohoto odpověď. *Jungmann*, III. č. 809.

5024. *Matěje poustevníka* napomenutí Pražanům 1519. *Jungmann*, III, č. 779. Srv. *Bartošova* Kronika č. 4157.

5. Mikulášenci (Pecinovští, Plačtiví bratří).

5025. O Pecinovu viz *Vlasák A. N.*, Okres Benešovský, v Praze, 1874, str. 48-52.

5026. Starostové Mikulášenců: 1. Mikuláš z Vlasenice. 2. Jan Bednář. 3. Jan Fam-

*) Článků příslušných z cizích encyklopedií všeobecně každému známých (Herzog, Wetzer-Welte, Hauck atd.) jako vůbec i jinde (až na odůvodněné výjimky), tak také tuto neuvádíme, aby zbytečně nevzrůstal rozsah.

fule z Mezeříče pod Rožnovem. 4. Bratr Churavec. 5. Prokop z Zápraží. 6. Jan Krásnohorský († 1548). Viz Čas. Č. Mus. 1876, str. 67. O dalších (Matouš z Klíčat atd.) viz ibid., str. 70 a d.

5027. *Aquensis Jan*, Locustarium č. 555. Srv. *Truhlář* č. 5184.

5028. *Koranda V.*, Contra Nicolaitas et Slamitas, Manuálník, č. 4132, 12.

5029. *Jak. Miletického* zpráva o bratřích z Pecínova. Zlomek historický. Lumír, 1865, díl I, str. 154, 170. Srv. *Jireček* č. 5035.

5030. Artikulové o sektě Pecinovské, jinak Mikulášenské. *Dudík*, Forschungen in Schweden str. 117, č. 18 (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251). Ibid. str. 78, č. 35: Spis o skutcích a náboženství sekty Mikolášenské.

5031. *Mikuláše Vlasenického* Zjevení Boží slouhám Božím 1495. Při konfessí r. 1576. *Dobrovský Jos.*, Böhmische Literatur auf das J. 1779, I, 2, str. 149. Viz *Jireček*, č. 5035, str. 76. (»Proroctví« totožné.)

5032. *Mikuláše Vlasenického* Hádání o krev Boží, kteréž měl s kněžími strany římské na zámku Choustníku v r. 1471. Vyd. r. 1576 při Konfessí; 1582; 1600. Srv. Hádání Bratra Mikuláše, pravého Čecha, s knězem římským o krev Ježíše Krista. *Jungmann*, IV, č. 1277; ibid. III, 715: Kniha proti víře katolické, proti papeži a přijímání pod jednou. Německý překlad: *Paeonius Martin*, Eine lustige Disputation eines gefangnen, einfeltigen und ungelerten Bawren, mit Namen B. Nicolaus, in einem Synodo geschehen in Böhemen anno 1471 mit den Pfaffen der Römischen Seyten. Von dem Blut vnsers HErren Jesu Christi, Das es dem Layen auch solte zu trincken gereicht vnd gegeben werden. Auss Böhemischer Sprach auffs trewlichste verteutscht. S vyobrazením. 1546, 8°, str. 24. Viz *Wolkan R.*, Böhmens Antheil an d. d. Liter. 16. Jahrh. I, Prag, 1890, str. 14, č. 50. Jiná vydání německá viz *Goedeke*, Grundriss II, 274, č. 77. — Srv. též *Veselý J.*, Dějiny hradu a panství Choustníka, v Praze, 1870, str. 34.

5033. Počet z víry neb z učení, kteréž vedeme v jednotě naší, kteráž má jméno Mikulášenská od předka našeho Mikuláše ze vsi Vlasenice, a Vlasenská ode vsi, v níž se původ její rodil, a mnozí od místa, kdež my obzvláštní svá shromáždění míváme, jmenují Pecinovskou. — Konfessí Mikulášenců, jež sepsána r. 1574 od *Br. Pavla Pacovského* a tištěna r. 1576. Zachovala se v rukopisném díle Mr. Marka Bydžovského z Florentina »Maximilianus rex« v kapitole Vyšehradské. Srv. *Jireček* (č. 5035), str. 77.

5034. O Mikulášencích (dle Slavaty). Světozor, Vídeň, 1855. str. 97. (Příloha Slov. Novin, 1855, č. 137.) Srv. O Mikulášencích Lumír V, 1855, str. 1126.

5035. *Jireček Jos.*, Mikulášenci (Táborští t. j. Adamité, Adamníci a Vlaseničtí). Čas. Čes. Mus. 1876, str. 47-82. Obsah: Rozdíl obojích Mikulášenců. 1. Mikuláš z Vlasenice. 2. Učení Mikulášovo. 3. Řád správy a bohoslužby. 4. Děje od r. 1495-1547. 5. Děje od r. 1548-1620. 6. Literatura Mikulášenců. 7. Závěrek.

5036. *Temný J. V.*, Adamité a Mikulášenci, viz č. 568.

5037. *Tenora Jan*, List o Mikulášencích na Moravě. Sborník Histor. III, 1885, str. 121-2.

5038. *Winter Z.*, Život církevní v Čechách. Kulturněhistorický obraz z XV. a XVI. století. Praha 1893. Mikulášenci, jich učení a rozšíření, v jihovýchodních Čechách Pecinovskými neb plačtivými bratry zvaní, str. 293 a d.

---

6. Lilečtí (Habrovanští).

5039. Apologia. Zjevné dosti učinění, aneb všem vobec vydání počtu z víry, z učení i všeho pořádku, kteréhož v náboženství křesťanském užívají bratří a starší. kterýmž někteří Habrovanští aneboli Lilečtí říkávati obyčej mají. Léta 1536, 4°. In Monte Liliorum, Kašpar Prostějovský 1537. (Index str. 35); též 1538 (Index str. 10). — Kniha přeložena do latiny pod titulem: Apologia verae doctrinae eorum, qui vulgo apellantur Waldenses vel Picardi. Retinuerunt enim Joannis Hussitae Doctrinam, cum scripturis sanctis consentientem. Oblata D. Georgio Marchioni Brandeburgensi. Nunc demum multis in locis aucta et recognita. Wittenbergae per Georg. Rhau 1538, 1542 a často. 4°, (6). I. 118. Translatum e Bohemico in latinum 1538, S vyobr. Jana Husa napřed a vzadu. *Jungmann*, IV, č. 1227. Srv. *Augusta Jan*, Proti Habrovanským. V Litomyšli u Alexandra Plzenského 1540; *Jungmann*, IV, č. 1233. — Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 205. Srv. *Palmov* č. 3394. — — Viz též rukopis »Krolmusův«, sign. II. G. 12. v bibliothece Musea král. Českého, z r. 1567, s tímto obsahem: Confessí, vydání počtu z víry Kristianských služebníkův, že ne Habrovanští, ne Zvinglyanové, ale Kristianové jsou, a že ničemuž jinému neučí i také nevěří, než což skrze písma svatá vydáno jest, a z nich tu pravou, starou, obecnou víru vzdělávající etc. — 2. Kristianské církve služebníkův o večeři Páně učení s písmy pravé i také gruntovního smyslu víry s učením obecné staré církve jest srovnalé a jednostejné etc. — 3. Wernerův katechismus nový,

pravý, kristianský na dvanácte článkův víry obecné, též o svátostech křtu a večeře Páně pro dítky Páně vydaný. — 4. Otázky z šesté kapitoly svatého Jana od kněze Benedikta Optáta sebrané. — 5. Otázky o večeři Páně. Kteříkoliv křesťané ta slova Pána Krista: »To jest tělo mé, kteréž za vás zrazeno bude« tak s apoštolem a s první církví přijímají, že ne k chlebu, ale o těle Pána Krista v předpovědění jeho smrti jsou povědína, těm při večeři Páně tyto otázky přislušejí. — 6. List kněze Petra ze Závřešť, odvolání bludův, kteréž jest držel o svátosti těla a krve Krista Pána s důvody šesti pořád poznamenanými. — 7. Kázání na den památky těla Božího a krve Jezu Krista, Syna Božího na řeč z šesté kapitoly Evangelium sv. Jana. Od kněze Beneše Optáta 1577. — 8. O poručenství Pána a Spasitele našeho Jezu Krista, kteréž jest učinil při poslední večeři své, a o pravém užívání i o hodném přijímání těla a krve jeho svaté na řeč svatého Pavla, kterouž jest psal a oznámil Korintům, a v osobě jich se oznamuje všem věrným křesťanům, a táž řeč jest napsána v prvním listu v položení jedenáctém, na kteroužto řeč kázání toto jest učiněné od kněze Benedikta Optáta z Telče. Srv. *Jungmann*, IV, č. 1283, str. 202; č. 1291, str. 203.

5040. Oznámení o pravdě proti Habrovanským. 1526. *Jungmann*, IV, č. 1212. — Viz č. 4893. — O kancionalu č. 3493.

5041. *Jana Dubčanského* neb *Habrovanského* »Listové bratřím Boleslavským poslaní, i také jich odpovědi zase psané, tuto spolu jsou vytištěni k žádosti uroz. p. p. Jana z Lipého, p. Dobeše z Boskovic, p. Krištofa z Boskovic. V Prostějově 1527. *Jugmann*, IV, č. 1213. Srv. *Brandl V.*, Jan Dubčanský a bratří Lilečtí. (O Lulči a majetnících jejich a o Janovi Dubčanském ze Zdenína.) Čas. Mat. Mor. XIV, 1882, str. 74-125.

5042. *Winter Z.*, Život církevní v Čechách (č. 286), str. 301: O Habrovanských.

7. Novokřtěnci.*)

5043. *Oswald Glayt* (*nikoli Hubmaier!*), Handlung jetzt den 14. Tag Martii dis XXVI. (1526) Jars, zu Osterlitz in Merhernn durch aforderte versamlung vieler pfarrer und priester schuften, auch etlaber des Adels und anderen in Christlicher lieb ainigkeit beschehe und in syben artikl beschlossen mit sambt derselben Artikel Erklärung s. l. s. a. (Zürich). Srv. Serapeum 1854, str. 58.

5044. *Erhard Christoph*, Gründliche kurtz verfaste Historia. Von Münsterischen Wiedertauffern vnd wie die Hutterischen Brüder so auch billich Wiedertauffer genent werden, im Löblichen Marggraffthumb Märhern, deren vber die sibentzehen tausent sein sollen, gedachten Münsterischen in vielen, ähnlich, gleichformig vnd mit zustimmet sein. Durch *Christoffen Erhard* Theologum, aus der Fürstlichen Graffschafft Tyrol, von Hall geborn. Gedruckt zu München, bey Adam Berg. Anno 1588, 4°.

5045. Der Hutterischen Widertauffer Taubenkobel, in welchem all jhr Wust, Mist, Kot vnnd Vnflat etc. werden erzählet. Auch des grossen Taubers des Jacob Hutters Leben. Ingolstadt 1607, 8°.

5046. *Meschovius A.*, Historiae anabaptisticae libri VII, Coloniae. 1617, 4°.

5047. *Sichem C. v.*, Het toonel der Hooft-Kettern bestaande in verscheyde Afbeeltsels van valsche Propheten, Sectarisen etc. Middelburgh 1677, fol. Z obsahu: Th. Müntzer, B. Hubmair (se zmínkami o Moravě).

5048. *Wolny Gregor*, Die Wiedertäufer in Mähren. Wien 1850, 8°.

5049. Něco z dějepisu bratří českých. VI. Rozmlouvání mezi Bratřími a novokřtěnci. Světozor, Vídeň, 1861, str. 329-34. Srv. č. 3345. Srv. č. 4892.

5050. *D'Elvert*. Der Wiedertäufer Apostel Hubmayer, Not. Blat. Brünn 1855, str. 26.

5051. *D'Elvert*, Die Wiedertäufer in Mähren. Not. Blat, Brünn 1858, str. 81-5, 89-92, 99-101. Ibid. 1878, č. 2. Srv. Die Habaner in Ungarn. Not. Blat., Brünn 1873, str. 63. Srv. č. 5058.

5052. *D'Elvert*, Ferdinand I. Mandat wider die Wiedertäufer von 1548. Not. Blat., Brünn 1879, č. 9.

5053. *Dudík B.*, Zur Wiedertäufer-Literatur. D'Elvert, Schriften XIV, 1860, str. 365-72: Obsah: Etliche gar schöne und tröstliche Episteln von unseren lieben Brüdern und Dienern Christi an viel Gefangene und Zerstreute um der göttlichen Wahrheit willen, gesendet. — Alttestamenten Geschichte. — Chronicl oder dencks Büchel, worinnen begriffen und angezeiget wird, wie und was sich vom 1524 an bis auf diese gegenwärtige Zeit (1682) mit den rechtchristgläubigen und frommen Menschen verlaufen und zugetragen, und wie sich die Gemeinde Gottes wieder angefangen und vermehrt hat. — Ohne Titel, weil das erste Blatt abgerissen ist; aber dem Inhalte nach ist es eine Controvers-Schrift eines Wiedertäufers über die Taufe und das Altars-Sakrament. — Ein Büchel, darinen etliche

*) Uvedeny jsou z rozsáhlé literatury knihy, jež se týkají Novokřtěnců v zemích českých.

schöne Episteln und Sendbrief geschrieben von unseren lieben Brüdern und Zeugen der göttlichen Wahrheit, geschrieben in ihren Gefängnissen und sonst hin und wieder. Allen Frommen ganz tröstlich zu lesen 1577. — Bekentnuss und Rechenschaft Leonhard Daxen etlich Artikel betreffend, die er für sich und anstatt seiner mitgefangenen' Brüdern und Schwestern vor den Herrn und Superintendenten zu Altze in der Pfalz am Rheinstrom aufs treulichste verantwort hat. — »Lieder«, verfasst von Wiedertäufern, historischen Inhaltes. — Geistliches Gesangbuch der Wiedertäufer, meist dogmatischen und moralischen Inhaltes, als: die Jugend, vom Tode, Unterweisung u. s. w. Fol. 140. Ein Lied von Michael Fischer, »den man um des Glaubens willen hingerichtet hat«. Fol. 152. Ein schönes Lied, gemacht von unseren lieben Brüdern, so anno 1605 in Preussen sein gezogen. In seiner eigenen Melodey zu singen. Fol. 155. Lied vom Peter Sämer gemacht, welcher zu Freiburg in Baiern mit dem Schwerte hingerichtet worden ist etc. Der Anfang und das Ende der Handschrift fehlen, welche 1764 bei den Jesuiten in Skalitz sich befand. Gesangsbuch, darinen viele und manchrleie trostreiche Betrachtungen, Lehren, Vermahnungen, Lobgesang und Glaubensbekenntniss von vielen Liebhabern Gottes gedichtet und aus vielen Geschichten und Historien der Heiligenschrift zusammengetragen, allen Frommen, Gottliebhabenden sehr nützlich zu singen und zu lesen. Gedenket an euere Vorgänger, die euch das Wort Gottes gesagt haben.

5054. *Beck Jos.*, Wickliff, Hus, Rohač, Luther und Zwingli, dann die Pikarditen, was sie den mährisch-huterischen Neu-o. Wiedertäufern waren. D'Elvert, Schriften XIV, 1860, str. 425-38.

5055. *Zöllner R.*, Zur Vorgeschichte des Bauernkrieges (Das sociale Element der Husitischen Bewegung). 1872, viz č. 1748.

5056. *Feyfar M.*, Religiös-kirchlicher Zustand Nikolsburgs. »Hussiten«. Die erlauchten Herrn auf Nicolsburg. Wien, 1879, str. 132.

5057. *Beck Jos.*, Die Geschichts-Bücher der Wiedertäufer in Österreich-Ungarn, betreffend deren Schicksale in der Schweiz, Salzburg, Ober und Nieder-Österreich, Mähren, Tirol, Böhmen, Süd-Deutschland, Ungarn, Siebenbürgen und Süd-Russland (1526-85). Fontes rerum austriacarum, Script. XLIII, 1883.

5058. *Novák Fil.*, Habáni ve Vitonicích byli Novokřtěnci. Národ a škola. 1884 č. 6. Srv. č. 5051. Viz o Habánech literaturu v oddílu XI. Řemesla: Hrnčířství.

5059. *Nicoladoni Al.*, Joh. Bünderlin von Linz und die oberösterreichischen Täufer-Gemeinden 1525-31. Berlin 1894, 8°, str. 314. * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXII, 1894, str. 36; *Loserth*, Mitth. Comenius Ges. III., str. 96-9. — *Bossert*, Allgem. Zeitung 1894, č. 86; Jahrb. Gesch. Protest. Oesterreich. XV., str. 36.

5060. *Loserth J.*, Der Kommunismus der Mährischen Wiedertäufer im 16 und 17 Jahrh. Beiträge zu ihrer Geschichte, Lehre und Verfassung, Archiv f. österr. Gesch. LXXXI, 1895, str. 135-322. Srv. *Haupt*, Die mährischen Wiedertäufer u. ihre communistische Verfassung. Allg. Ztg. 1895 (Beil. I.), str. 53-4.

5061. *Winter Z.*, Život církevní v Čechách (č. 286), o Novokřtěncích str. 304 a d.

5062. *Loserth J.*, Doctor Balthasar Hubmaier und die Anfänge der Wiedertaufe in Mähren, Brünn 1893, 8°, str. 217. Obsah: I. Hubmaier in Vorderösterreich. II. Hubmaier in Mähren. Přílohy: 1. Vadianus Balthasaro Pacimontano in Waldshuth. 2., 3. Zweites Erbieten Hubmaier's an den Rath der Stadt Schaffhausen. 1524. September. — 4. Die dritte Erbietung Balthasar Hubmaier an den Rath zu Schaffhausen. September 1524. — 5. Hubmaier bittet den Rath von Schaffhausen, seine drei Erbietungen zu beherzigen. Schaffhausen, September 1524. — 6. Waldshut bittet um Aufnahme in den Schutzverband der Städte Zürich, Basel und Schaffhausen. 1525, März 4. — 7. Hubmaier an den Rath von Zürich. Erbieten mit Ulrich Zwingli zu disputiren. Waldshut 1525, Juli 10. — 8. Aus dem Verhöre Balthasar Hubmaier's Zürich 1526. 5. März. — 9. Wiedertaufer Artikl vom Jahre 1527, zusammengestellt nach den Bekenntnissen der 1527-8 in der Stadt Steyer verhörten Wiedertäufer aus der Bruderschaft des Hans Hut. — 10. Ursach warumb der Wiedertauffer Patron und erster Anfenger Doctor Balthasar Huebmayr zu Wien auff den zehenten Martij Anno 1528 verbrennet sey. — 11. Johann von Zwola an den Dr. Jonann Hess in Breslau über das Ende des Hubmaier und andere die Reformation betreffende Angelegenheiten. Tobitschau 1528, April 15. — 12. Erstes Erbieten Hubmaier's an den Rath der Stadt Schaffhausen sich seiner Lehren wegen zu verantworten 1524. Anfang September.

5063. *D'Elvert*, Geschichte der Studien-, Schul- und Erziehungsanstalten in Mähren und Österreichisch-Schlesien (viz Bibl. Č. Hist., II, č 5092, X. B.), str. 465-80. Srv. Mitteilungen des Vereins für deutsche Erziehungsgeschichte 1901, str. 112-27.

5064. *Adler G.*, Geschichte des Socialismus und Kommunismus von Plato bis zur Gegenwart, 1899, viz č. 3449.

5065. *Kameníček Fr.*, Zpěvník Novokřtěnců (německý v zemském archivu mor., sign. XII. G. 6). Čas. Mat. Mor. XXIII, 1899, str. 74-5. Viz č. další.

5066. *Wolkan Rudolf*, Die Lieder der

Wiedertäufer. Ein Beitrag zur deutschen und niederländischen Literatur u. Kirchengeschichte. Berlin 1903, 8°, str. 295. Srv. *Dudík*, č. 5053 a *Kameníček*, č. 5065.

5067. *Koffmane G.*, Die Wiedertäufer in Schlesien. Corresp.-Blatt des Ver. f. Gesch. der evangel. Kirche Schlesiens III, 1887, str. 37-55.

8. Rozmanité názvy sekt.

5068. *Aquensis Johannis*, Locustarium de sectis et diversitate atque multiplicatione Begardorum in terra. Bohemiae (viz č. 555). Srv. *Truhlář J.*, č. 5184; *Rezek A.*, Dějiny prostonárodního hnutí náboženského I. 1887, úvod.

5069. Adamníci. Viz *Aquensis*, č. 555. Srv. *Winter Z.*, Život církevní v Čechách 1895, str. 290.

5070. Amosenci (Odtrženci, Malá Strana) od Amosa 1496. Viz *Jireček*, Čas. Čes. Mus. 1876, str. 48. Srv. *Palmov*, č. 3394; *Goll* č. 3286; č. 4878.

5071. Antitrinitáři. Viz *Aquensis*, č. 555. Srv. *Winter Z.*, (č. 286), str. 315.

5072. Caverniani (viz Jamníci). Viz *Aquensis*. č. 555. Srv. *Winter* (č. 286).

5073. Foverini (viz Jamníci). Viz *Aquensis*, č. 555. Srv. *Winter* (č. 286).

5074. Habrovanští viz Lilečtí č. 5039 a d.

5075. Hutteriani viz Novokřtěnci č. 5043 a d.

5076. Jamníci (Foverini, Caverniani). Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* č. 286.

5077. Johanniani (vdova Johanna). Viz *Aquensis*, č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 292.

5078. Košatská rota viz Vilémovští č. 5092.

5079. Kristiniani viz Habrovanští č. 5039.

5080. Lilečtí viz č. 5039.

5081. Lucani, Lukášovci (kněz Lukáš). Viz *Aquensis*, č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 292.

5082. Luciperiani. Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 292.

5083. Mikulášenci viz č. 5025 a d.

5084. Novokřtěnci viz č. 5043 a d.

5085. Odtrženci viz Amosenci č. 5070.

5086. Pecinovští viz Mikulášenci č. 5025 a d.

5087. Plačtiví bratří viz Mikulášenci č. 5025 a d.

5088. Simoniani (sedlák Šimon). Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 292

5089. Stránka Malá viz Amosenci č. 5070.

5090. Subuliani (švec Subula). Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 292.

5091. Štěpánovci. Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* (č. 286), str. 272.

5092. Vilémovští, rota Košatská. Viz *Aquensis* č. 555. Srv. *Winter* (č. 286). str. 292.

5093. Vláseničtí viz Mikulášenci č. 5083.

B. Traktáty, náboženské polemiky.

1. Z let 1471—1500.

5094. *Mikuláše Vlasenického* Hádání o krev boží, kteréž měl s kněžími strany římské na zámku Choustníku r. 1471. Viz č. 5032. O německém překladu (*Paeonius*) tamtéž. — Totožné jsou spisy: Kniha proti víře katolické, proti papeži a přijímání pod jednou. Hádání bratra Mikuláše, pravého Čecha. Viz tamtéž.

5095. Psaní bratří českých Pražanům r. 1471. (Jafet v Historii bratrské viz č. 3300, 124.) Viz *Jungmann* III, č. 664a; *Goll* č. 3286; *Palmov* č. 3394.

5096. Psaní městóm královským... — mimo Prahu — od bratří českých. (Též jiné listy k městům.) (Jafet v Hist. bratrské, č. 3300, 124.) *Jungmann* III, č. 664 b. — *Palmov* č. 3394.

5097. List bratří českých k Stanislavovi mistru, král. kolleje presidentu 1461. *Jungmann*, III, č. 664c.

5098. Devatero příčin, že lépe jest přijímati pod dvojí než pod jednou. Psáno r. 1471, opsáno 1490. *Jungmann*, III, č. 706 b.

5099. Pánuom purgmistru a radě i staršiem města Vysokého Mejta i všie obci (1471), viz *Palmov* č. 3394.

5100. Ve jménu Pána našeho Ježíše Krista (1471), viz *Palmov* ibid.

5101. Psaní bratří králi Vladislavovi a raddám jeho na nejprvnější sněm jeho o třech králích 1472. *Jungmann*, III, č. 665. Srv. *Grotius*, Bibl. Č. Hist. II, č. 145. Viz *Palmov* č. 3394 (podrobnosti jednání o konfessí Českobratrské, o Vladislavovi).

5102. Psaní toto jest Bratra Jana Klenovského svaté paměti, kteréž učinil kníželi, krále Jiřího synu (Jindřichovi), počet vydávaje z víry své v těch věcech, o nichž prvé společné rozmlouvání měli (1471-2). Viz *Palmov*, č. 3394. Srv. *Herben* č. 4086.

5103. Psaní bratří českých králi Vladislavovi proti žalobám sočivým od kněží 1472. *Jungmann*, III, č. 665. Viz *Palmov*, č. 3394.

5104. Reformatio d. i. Prophezey wie es in Böhaim wegen d. Religion stehet auch

was für Enderungen in demselben sich zutragen werden. Anno 1472 von *Thomam Kampff*, im Hussiten Krieg Feldprediger gestellet, viz č. 4232.

5105. Psaní bratří českých pánům Cho cenským, proti knězi jejich, že bratří byl veřejně hyzdil 1473. *Jungmann*, III, č. 670.

5106. Psaní starších k bratřím a sestrám napomínající je k stálosti v pravdě 1473. *Jungmann*, III, č. 669. Viz *Palmov*, č. 3394.

5107. Psaní kratičké Mikuláši Kroměřížskému (1473) od bratří. *Jungmann*, III, č. 671.

5108. Psaní mistří Pražských proti bratřím 1475. Viz *Jungmann*, III, č. 678. — Viz *Goll* č. 3286; *Palmov* č. 3394.

5109. Odpověď na spis mistrův pražských od r. 1475 (od jednoty br.). Viz *Jungmann*, III, č. 679. Srv. č. 5108.

5110. Psaní kněze *Víta z Krupé*, faráře Hradeckého nad Labem, osvědčující vyznání Ležkovo o Bratřích 1476. *Jungmann*, III, č. 689. Srv. *Palmov*, č. 3394.

5111. Protivenství na Bratří přišlá skrze svědectví Ležkovo, kteréž kněžími všudy na kázání lidu ohlašováno bylo 1477. *Jungmann*, III, č. 690.

5112. *Jana Kostky* epištoly proti Pikardům 1478-9. Rkp. univ. bibl. *Jungmann*, III, č. 680. Viz *Goll* č. 3286.

5113. Dva listy p. Janu Kostkovi od r. 1478 a 1479 proti Pikardům. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 681. Srv. *Goll*, l. c.

5114. Kniha desíti artikulův vůbec proti bratřím vydaná r. 1479 od mistrů a kněží Pražských — za příčinou počtu vydání před nimi od bratří skrze kn. Michala a br. Jana Chelčického a br. Prokopa kn. bratr. etc. (*Jafet* v Historii bratrské, č. 3300, 11). *Jungmann*, III. č. 691. — Odpověď bratří na spis desíti artikulův etc., vydána r. 1479. *Jafet* v Historii bratrské č. 3300, 154. *Jungmann*, III, č. 692. — Viz *Goll* č. 3286, str. 26-7, 104-6. Srv. dále *Koranda*, vyd. 1493, č. 5130.

5115. Psaní ku bratřím českým, dávající zprávu o těch bratřích, kteříž jsou v Marcích 1480. *Jungmann*, III, č. 696.

5116. Rada v moci světa postaveným lidem od jednoho z starších 1481. *Jungmann*, III. č. 698.

5117. Psaní k správě bratřím na slova proroka Malachiáše, 2. kap.: »Ústa kněze ostříhati budou umění« 1481. *Jungmann*, III, č. 697.

5118. Mandát krále Matiáše, jímž bratří z Moravy vypověděl r. 1481. *Jungmann*, III, č. 139. Viz *Palmov*, č. 3394; 5132.

5119. *Hilarius Litomericensis*, Tractatus contra perfidiam aliquorum Bohemorum, 1485. Srv. Pražské Noviny 1848, č. 48. Viz č. 3935; 5134.

5120. List obce podobojí Augustinovi biskupu poslaný 1482. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 699.

5121. Psaní bratří na sněm kutnohorský králi a jeho radám 1484. *Jungmann*, III, č. 700. Viz č. 4268.

5122. Zápis synodní bratrů českých r. 1486. Viz Ohlášení bratří, v Lešně 1635. *Jungmann*, III, č. 701. Srv. *Palmov* č. 3394.

5123. Spis odpírající přijímání pod obojí, též odpověď na tento spis l. 1489. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 702.

5124. *Jan Zajíc z Hasenburka*: List, v němž napomíná mistrů Pražských k svornosti, k poslušenství Římské církvi. Odpověď mistrů pod obojí v r. 1489 sepsaná a 1493 odeslaná. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 703. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 22693.

5125. Psaní různá *bratra Prokopa* a) o své víře, b) o dobré vůli, c) o divném lidu na světě ... *Jungmann*, III, č. 704. Viz *Goll* č. 3286; *Palmov* č. 3394.

5126. Psaní mnohá o moci světa a přísaze (za příčinou, kterouž rozdvojení mezi bratry povstalo), 1491, též jiný spis o tom r. 1492. (Dle Palackého.) *Jungmann* III, č. 705. Srv. č. 4911, 4979.

5127. Obrana viery proti Pikhartóm. Rkp. 1491 rukou *Pavla Sedlčanského*. *Jungmann* III, č. 706a.

5128. Bestrafung des Priesters Caspar Eschner in Nieda wegen Vergehens gegen die Kirchendisciplin im J. 1491. Neu. Laus. Mag. XXIII, 1845, str. 228.

5129. *Prášek J. V.*, Martina Kabátnika cesta z Čech do Jerusalema a Kaira roku 1491-2. (Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku, vyd. III. tř. České Akademie. Skupina I. řada 2, č. 1), v Praze 1894, lex., str. XXIV, 139. Populární vydání: Světová knihovna č. 187, Praha, 1900, 12°, str. 80. — V úvodě vydání České Akademie literatura o M. Kabátníkovi i vydáních starších Kabátníkova cestopisu: 1. Adam bakalář, Cesta z Čech do Jeruzalema a Egipta Martina Kabátníka z Litomyšle. A na té cestě sepsání rozličných zemí, krajin, měst a způsobuov jich, i také obyčejuov lidí. V nově vytištěná léta Páně 1539; 2. vyd. (Dačický), v Star. Městě Pražském 1577; 3. vyd. v Olomouci u Hradeckého 1639; 4. vyd. v Praze 1691, o dalších vydáních Prášek v úvodě str. XII. — Srv. též *Prášek J. V.*, Ein böhmischer Palästinpilger des XV. Jahrh. Z. Paläst. V. XIX, 1896, 2. (*Kabátník*.) Viz též *Tobler*, Bibl. Geogr. Palaest. 1867, 60. Srv *Goll* č. 3286; *Palmov* č. 3394.

5130. Traktát mistrů Pražských sepsaný od *M. Václava Korandy* a vyt. r. 1493. *Jungmann*, III, č. 710. *Hanka*, Prvotisky č. 38, str. 22. Srv. *Patera A.*, Bibliotheka Musea království Českého, Prvotisky české z l. 1468-526, Věstník Čes. Ak. III, 1894, str. 206, č. 14. — Srv. *Goll* č. 5114.

5131. *M. Jana lékaře* (bratra Lukášova) psaní o tom, že není potřebí opětovati křtu bratrům při lidech prvé od kněží

Římských pokřtěných, 1494. *Jungmann*, III, č. 712.

5132. Psaní bratrské z Čech bratřím do Muldavy, kteříž tam králem Matiášem vyhnáni byli, 1494. *Jungmann*, III, č. 711. — *Palmov* č. 3394, 5118.

5133. *Joannes Dieppung de Francofordia*, Contra Hussitas et Feymeros aliaque, de quibus ad Trithemium cap. 764. Fabricii Bibl. latina med. et inf. aet. vol. IV, str. 217 (r. 1494).

5134. Conclusiones contra quorundam Bohemorum errores eorumque perfidiam, Communionis fidelium non celebrantium veritatem catholice probantes cum multis aliis pro sancte romane ecclesie defensione utiliter et fructuose subservientibus feliciter incipiunt ... per licentiatum *Balthasar* fratrum collegii sancti Bernhardi Liptzick provisore Anno domini 1494 ex diversorum doctorum optima doctrina in unum compendiose collectae..., 4°. Srv. č. 5119.

5135. *Mikuldše Vlasenického*, Zjevení Boží sluhám božím. Viz č. 5031.

· 5136. Vyznání víry neb konfessí bratrská od *Jana Táborského* († 1495) sepsaná na poručení rady vší bratrské. Rkp. *Jungmann*, III, č. 708. Srv. *Palmov*, č. 3394: Трактатъ-конфессія, incipit: Pán Buoh všemohúcí od počátku stvoření člověka.

5137. List veřejný, jímž sjednocení a upokojení svorné všech dosavadních různic v jednotě bratří osvíceno a upevněno 1495. *Jungmann*, III, č. 714; *Palmov*, č. 3394.

5138. Odpověď na odpor proti přijímání pod obojí 1496. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 716.

5139. Troje psaní bratrův od r. 1496, proč se oddělili od církve Římské. *Jungmann*, III, č. 717; *Palmov*, č. 3394.

5140. Matrikát *Bosákův*, proti mistrům Pražským pod obojí r. 1496 (?). Odpověď na Matrikath Bosákův týchž mistrův 1496. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 718. — Viz *Truhlář Jos.*, č. 5184.

5141. Moravští (čeští) bratří (1496-500). Mor. Nár. Listy VII, 1857, str. 131.

5142. O sedmi těžkostech smyslův, na kteréž rozum víry odpovídá s strany přítomnosti Kristovy v hostii. V Plzni 1498. *Jungmann*, III, č. 720. Viz *Hanka* a *Patera* č. 5130.

5143. Psaní učiněné bratřím z Vlach od některých mužů společné; jakož i jiná psaní odtamtudž jakémus M. Jiříkovi do Prahy od Antonia, pak psaní kr. Vladislavovi 1499. *Jungmann*, III, č. 727. Viz *Goll* č. 3286, str. 67.

5144. *Br. Michal*, Odpověď na jisté artikule kohos nejmenovaného, připisované Vilému z Pernšteina 1499. *Jungmann*, č. 728 b. Viz *Goll* č. 3286.

5145. *Br. Michal*, O dověrnosti, že jednota z boha jest. Archiv bratrský, V, fol. 9-27. *Jungmann*, III, č. 728 a.

5146. O klanění velebné svátosti oltářní proti pikhardským bludám z třetích kněh Stanislavových vybrané. Pragae, 1500, 8°, 24 l. Srv. č. 218.

5147. Spis tento ve jméno Páně učiněný, v němžto nynějších novověrcuov neplná a necelá a nobrž kusá viera s mnohými a jistými duovody písem svatých z zákona Božího se ukáže. V Mladém Boleslavě nad Jizerou na Hoře Karmeli. Jiří Štyrsa, 1500, 8°. Viz *Hanka*, Prvotisky str. 41, č. 106.

5148. *Paeonius*, Eine lustige Disputation eines gefangenen, einfältigen und ungelehrten Bawren, mit Namen *B. Nikolas*, in einem Synodo geschehen, in Böhemen, mit den Pfaffen der Römischen seyten, von dem Blut Christi. Viz č. 5032.

2. Nedatované traktáty z konce XV. století.

5149. Vypsání spůsobů a obyčejův bratří českých. Rkp. 15. stol. *Jungmann*, III, č. 149.

5150. Článkové učení Valdenských a Pikhardův. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 617.

5151. Traktát o svátosti oltářní proti smyslu kněží Táborských. Rkp. *Jungmann*, III, č. 623.

5152. O poslušenství kostela Římského (pro Čechy). Rkp. *Jungmann*, III, č. 627, str. 97.

5153. O původu a shromáždění bratří. Od jednoty bratrské vydáno. *Jungmann*, III, č. 652. Srv. *Palmov* č. 3394.

5154. Oč jest nesnáze v Čechách. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 653.

5155. Psaní, v němž dávají zprávu bratří ku porozumění jejich shromáždění. *Jungmann*, III, č. 654.

5156. Veřejné vyznání víry o církvi svaté od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 655.

5157. Veřejné vyznání víry své o služebnících církve a o svátostech. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 656.

5158. Psaní proti nářku, že by původ jednoty bratrské byl z ďábla. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 657.

5159. Psaní o posvěcení pravého kněze a kněze zlého, odkud který moc úřady svého béře. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 659.

5160. O zmaření slova Božího skrze zlého kněze. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 660.

5161. Smysl bratří o původu apoštolském svatých prvotní církve. Od jednoty br. *Jungmann*, III, č. 662.

5162. Epištola nějakého *M. Jakuba*, lékaře dobré paměti, lat. jazykem sepsaná a na jazyk český přeložená; kterýž s ně-

kterými tovaryši svými, změnivše oděv svůj, jako neznámí přišli do sňatku bratrského, aby je vyšpehujíce obžalovali. Archiv bratrský. *Jungmann*, III, č. 672. — Viz dále č. 5167; Jakub Lilienstein č. 5183.

5163. Odpor proti Pikardským matlokám k žádosti jednoho pána znamenitého. Rkp. veř. bibl. Viz *Jungmann*, III, č. 682. — Srv. *Truhlář J.*, č. 5184.

5164. Některá naučení o přijímání v listech k pánům Dubickému a Hradeckému. Rkp. *Jungmann*, III, č. 687.

5165. Přípis katolického duchovního mistrům, aby s římským náboženstvím drželi. (Z doby Vlad. II.) Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 693.

5166. Apologie z strany pod obojí proti mnichu s. Bened. (z doby Vlad. II.). Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 694.

5167. *Mistra Jakuba lékaře* svědectví chvalné o bratřích latinsky psáno a do češtiny přeloženo. *Jungmann*, III, č. 695. Srv. č. 5162.

5168. Napomínání k pokání od některého bratra: Hradeckým, Orebským a Pardubským Božím voleným atd. *Jungmann*, III, č. 731.

5169. Spisek o hanebném hříchu, totiž o modlářství (z konce XV. století). Čas. histor. I., 1881, Pardubice, str. 128.

5170. Odpověď bratří na spis, kterýž učiněn jest a vytiskován v Praze proti bratřím. V Litomyšli. Viz *Hanka* č. 5130, 54, č. 192. Srv. č. 3394.

5171. Articuli Piccardorum reprobati. *Balbín*, Boh. docta (*Ungar.*), III, 1780, str. 111. (Sectio III. Index MSS. bibl. Clementinae.) Viz *Truhlář*, Catal. MS. Univ. Prag. (v tisku).

5172. Tractatus de libertate ecclesiastica aduersus Bohemorum, suorumque complicum errores, iuris naturalis et diuini pariterque humani fulcimento recenter et magistraliter editus. S. a. et l., fol., 12 listů. Srv. č. 5147.

3. Odpůrci Jednoty Bratrské na zač. XVI. století.

a) Augustinus Olomucensis.

5173. Viz o něm č. 4819 (humanismus); *Böhme Joh. Gottlob*, De Augustino Olomucensi et patera eius aurea commentariolus, accedit eiusdem paterae delineatio, adornata a G. E. Tenzelio, Dresdae et Lipsiae, 1758, 8°, str. (12), 138, XVI. Obsah: 1. De patria, genere ac studiis A. O.; 2. De dignitatibus et muneribus A. O.; 3. De patronis amicis, obitu A. O.; 4. De bibliotheca et scriptis A. O.; 5. De patera aurea A. O. in nummophyl. Dresdae adservata; Analecta de A. O.

5174. *Martha de Boskovic*, Excusatio Fratrum Valdensium contra binas literas Doctoris Augustini datas ad regem, 1498. Viz *Zoubek*, Markéta z B., hajitelka Jedn. Bratrské, Bibl. Č. Hist. I. č. 7133 (tamtéž i jiná literatura o M. z B.)

5175. *Augustinus Olomucensis*, Tractatus de secta Waldensium. Impressum in civitate Olomucensi per me Conradum Bomgarthen 1500, 4°. Srv. *Schubert* č. 4778.

5176. *Augustinus Olomucensis*, Epistolae contra perfidiam Valdensium ad Joh. Nigrum 1500-3. Lipsiae, 1512, 4°. — Viz *Goll* č. 3286, str. 50. Srv. č. 4997 a d.

5177. *Augustinus Olomucensis*, Dialogus in defensionem poetices. Na konci list 16b: Impressione completum Anno Salutis, 1483. Calendas IX. aprilis in ora divi Pantaleonis Venetiis, 4° (16 listů). Dedikace: Augustinus Moravus Olomucensis R. D. Joanni episcopo Vratislaviensi S. P. dicit. Viz č. 4827.

b) Henricus Institoris.

5178. *Kubíček A.*, Jindřich Institoris, papežský inkvisitor v Čechách a na Moravě. Čas. Kat. Duch. XLIII (LXVIII), 1902, str. 20-6, 115-21, 222-6, 320-5, 372-7, 491-500, 522-5. — Srv. Zahradník Is., ibid., str. 509. — Literaturu posavadní o Instit. uvádí Kubíček l. c., str. 22, pozn. 67. — Viz též *Goll* č. 3286, str. 39, 49, 50, 88.

5179. Tractatus novus de miraculoso eucaristiae sacramento, quod apparet in forma pueri aut carnis vel sanguinis in hostia consecrata. Collectus a fratre *Henrico Institoris*, sacrae paginae professore s. l. a. (Augustae Vindelicorum 1493), 4°, 28 l.

5180. Tractatus varii cum sermonibus plurimis contra quattuor errores novissime exortos adversus divinissimum eucharistiae sacramentum, collecti a... *Henrico Institoris*, Anno domini 1495, XI. Augusti, ac anno sequenti per Anthonium Koberger in famosa civitate Nurenberg impressum XXVI. Januarii, 4°, 134 l. — Viz čísla další.

5181. Sanctae Romanae ecclesiae fidei defensionis clypeum adversus Waldensium seu Pickardorum haeresim, certas Germaniae, Bohemiaeque naciones in odium cleri ac enervationem ecclesiasticae potestatis virulenta contagione sparsim inficientem, SS. Alexandri VI. Pontificis iussu nuper per eximium Sacrae paginae professorem, fratrem Henricum Institoris, haereticae

pravitatis inquisitorem, ordinis Praedicatorum, in formam sermonum utilissime redactus. Anno Salutis nostrae 1501 vigesima die Aprilis, Olomucz, per magistrum Conradum Baumgarthen, fol., 1501. * *Dobrovský J.*, Böhm. u. Mährische Literatur auf d. J. 1780, II, 1, Prag, 1780, str. 29-32; *Voigt Ad.*, Acta liter., vol. II. p. 6, str. 407; *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Histor. I, č. 4251), str. 63. — Srv. *Müller*, Die deutschen Katechism. der Böhmischen Brüder, č. 3415, 458. *Kubíček*, č. 5178, Čas. Kat. Duch. 1902, str. 521-5. — Vyd. r. 1502: Sermones apostolicae sedis contra haeresim Waldensium marchionatum Moraviae, regni Bohemiae occupantium collecti ex commissione eiusdem sedis ab inquisitore hereticae pravitatis, fratre *Henrico Institoris*, Sacrae paginae professore et nuncio papae Alexandri, ordinis predicatorum, incipiunt feliciter, Subscriptio dilectis filiis etc. brevia destinata a sanctissimo domino nostro papa Alexandro VI., inquisitore hereticae pravitatis. . Explicit (jako u 1. vyd.): Opus perutile sermonum in defensione sanctae Romanae ecclesiae adversus Waldenses haereticos cuncta Cristianorum regna in odium cleri ac ecclesiasticae pravitatis enervacionem pestifera contagione sparsim inficientes, ex commissione Alexandri VI. summi pontificis per religiosum fratrem *Henricum Institoris*, Sacrae paginae professorem haereticaeque pravitatis inquisitorem ordinis praedicatorum collectum et in Olomucz marchionatu Moraviae per magistrum Conradum Baumgarthen impressum finit feliciter. Anno salutis nostrae 1502, 20. die Marcii. — *Zakradník*, l. c, str. 509 uvádí název vyd. 1. ze Strahovské bibliotheky: Sanctae Romanae ecclesiae fidei defensionis propugnaculum adversus Waldensium seu Pickardorum haeresim, fol., 106 l. Viz *Kubíček*, l. c., str. 23 4, pozn. 8.

5182. *Henricus Institoris*, Aduersus Pickardorum, Waldensium in sanctam Romanam ecclesiam horrendam blasphemiam, apocalypticam meretricem illam appellantium, opusculum per fratrem..., Sacrae paginae professorem, sedis apostolicae ad regnum Bohemiae nuntium et inquisitorem collectum incipit feliciter. Olomucii, 1501, 1502, fol. (při Clypeu viz č. 5181). Viz *Müller*, Die deutschen Katechismen der böhm. Brüder, č. 3415, str. 458; *Kubíček*, l. c., č. 5178, str. 23, pozn. 8. — Srv. *Jindřicha Institorisa* Traktát proti Pikhardům, kteří pravili, že církev Římská jest nevěstka v Zjevení. *Jungmann*, III, č. 730.

c) Jakub Lilienstein, dominikán.

5183. *Lilienstayn Jacob*, Tractatus contra Waldenses fratres erroneos, quos vulgus vocat Pickardos, fratres sine regula, sine lege et sine obedientia. Collectus anno Domini 1505, quorum multi sunt in Moravia plus quam in Bohemia, s. l. et a., 4°, 40 l. Viz *Goll*, Böhmische Brüder, č. 3286, I, str. 49; *Kubíček*, č. 5178, Čas. Kat. Duch. 1902, str. 24, pozn. 9, str. 521-5. Srv. též č. 5184.

d) Joannes Aquensis (Bosák Jan Vodňanský).

5184. *Truhlář Jos.*, O životě a spisech Bosáka Jana Vodňanského. Čas. Č. Mus. 1884, str. 524-47 (uvádí pravé i domnělé spisy J. V. s popisem a obsahem)

5185. Joannis Aquensis, Locustarium de sectis et diversitate atque multiplicatione Begardorum in terra Bohemia, viz č. 555. — Srv. obsah této skladby ve Spisu o Satanášově věži od téhož autora, viz *Truhlář*, č. 5184, str. 540.

5186. Jan Vodňanský, Proti bludným a potupeným artikulóm pikhartským s kruntovými duovody (na ten spuosob, jakož i jedovaté sepsínie Lukáše antipapeže, rozmnožitele sekty pikhartské = traktát, v tisku z r. 1510) pod otázkami a odpověďmi počíná se šťastně. Rukopis v bibl. univ. v Praze. Tisk v Plzni 1510. Viz *Truhlář*, č. 5184, str. 535, kdež dokazuje, že autorem nebyl Wolfgang Bosák (srv. č. 5235), pouze opisovačem. Totéž platí o č. dalším. Srv. *Goll*, č. 3286; *Kubíček*, č. 5178, Čas. Kat. Duch. 1902, str. 26, pozn. 13.

5187. Jan Vodňanský, Proti kacieřóm a pikhartóm i proti všem bludným. *Truhlář*, l. c., str. 535-6. Srv. poznámku u č. předchozího Wolfgang opisoval, autorem není. Srv. č. 5234.

5188. Jan Vodňanský, Annihilatio, viz *Truhlář*, č. 5184, str. 525 a d.

5189. Jan Vodňanský, Tuto se vypisuje, kterak se snažil Sathanáš, aby ustavil babylonskú věži duchovní v Sasích. Viz obsah *Truhlář*, č. 5184, str. 540-2. Z obsahu: Kap. 20. Řeč Michala arcipryšta Antikristova. 21. Kázání Lorka bakaláře (Vavřince z Krasonic). 22. Kázání bratra Lukáše. Ohavné překroucení všech náuk bratrských. V rukopise Satanášovy věže (rukopis XVII, G. 13 v bibl. univ. v Praze), l. 41 vložena: Hanlivá píseň Pražanů proti Luteránům a Pikhartům. Incipit: Stala se jest věc nová, klesla rota Martínkova. Vydal Truhlář, č. 5184, str. 546-7 (r. 1525).

e) Henricus de Gorcum (Gorrichem, Gorychum).

5190. Viz *Cave*, Script. eccl. 1744, II, 2, 181; *Fabricius*, Bibl. medii aevi, 1735, III, 222, 642-3; *Foppens*, Bibliotheca Belgica 1739, I, 446; *Graesse*, Trésor de livres rares et précieux, 1862, III, 120; *Hain*, Repertorium bibliograph. 1827, II, 7805-12; *Hartzheim*, Bibl. Colon. 1747, 119; *Oudin*, Script. eccl. 1722, III, 2378-80; *Paquot*, Hist. littér. Pays-Bas 1763, II, 420-5; *Quicherat*, Procès de Jeanne d'Arc. 1849, V, 474-5; *Trithemius*, Script. eccl. 812; *de Villiers*, Bibl. Carmel. 1752, I, 623.

5191. *Henricus Gorrichem* (*Gorychum*), Tractatus tripartitus contra Hussitas et scismaticos Bohemos. Coloniae, ed. Henr. Quentell, 1503, 4°, 85 l. Srv. č. 5190.

5192. *Týž*, Tractatus consultatorii circa divinas et humanas actiones et quorundam Bohemorum errores emergentes iuxta doctrinam Thomae Aquinatis. Coloniae, ed. Henr. Quentell, 1503, 4°. Srv. č. 5190.

4. Z let 1501 1520.

5193. *Tůma Přeloucký*, Psaní P. Sigmundovi 1502, *Jungmann*, III, č. 735a. Srv. *Palmov*, č. 3394. Srv. č. 5208.

5194. Pět artikulův bratrských vůbec vydaných a tištěných (1503) za příčinou těch pěti artikulův mistrovských vyšlého psaní královského proti bratřím. Jafet v Historii bratrské, č. 3300. *Jungmann*, III, č. 143. Viz *Palmov* č. 3394.

5195. Napomenutí starších Jednoty bratrské ke všechněm sborům, vzbuzující k modlitbám a postům 1503. Jiné, jak by se bratří v nastalých protivenstvích míti měli, 1503. *Jungmann*, III, č. 742.

5196. List bratrský po vydání mandátův královských proti bratřím, psaný stavům 1503. *Jungmann*, III, č. 739. Viz č. další.

5197. Confessio fidei fratrum Waldensium, regi Vladislao ad Hungariam missa sive Oratio excusatoria atque satisfactiva fratrum, regi Vladislao ad Hungariam missa, 1503-4; Confessio fratrum, regi Vladislao ad Ungariam missa, cum excusatione fratrum waldensium contra binas litteras doctoris Augustini, datas ad regem, 1507. Viz *Palmov*, č. 3394 (podrobné líčení, literatura, přetisk č. 7, 8). Srv. č. 5198-202, 5214.

5198. *Zigler* (*Jacobus*), In hoc volumine haec continentur, Duplex Confessio Valdensium ad Regem Ungariae missa, Augustini de Olomucz Arcium et Decretorum Doctoris Prepositi Olomucensis Ecclesiae Regiique Secretarii Epistolae contra perfidiam Valdensium, Excusacio Valdensium contra binas litteras Doctoris Augustini, Jacobi Zigleri ex Landau Bavariae contra heresim Valdensium libri quinque. Na konci: Coeptum est institui hoc opus Anno a nata Salute Christiana 1510, quinto idus Novembris, propter peregrinaciones atque alia negocia plura saepe fuit intermissum et repetitum, quod in ipsum est expensum tempus menses sunt omnino septem. Deus super omnia et in secula benedictus vires dedit et animum. Generosus Dominus Heinricus Kuna de Chunstat sua pecunia impressoriam officinam redemit, Melchiorque Loterus civis Lipsensis excussit. Anno 1512, Mense Octobri Die ipsius ultimo, fol., 164 listy. Viz *Ábel*, Magyarországi Humanisták, str. 28-9; Egyetemes Philologiai Közlöny, 1890, str. 622. — Srv. též č. 5197, 5214.

5199. Apologia neb konfessí vydaná l. 1503. Viz *Goll*, Quellen und Untersuchungen, č. 3286, str. 39-41, 106-8: *Palmov*, č. 3394, č. 8. Srv. č. 5197-202, 5214.

5200. Psaní obšírné za odpověď na otázku od přítele sobě položenou, proč s bratřími ode všech lidí potupenými a zatracenými obcovati nepřestává? 1503. *Jungmann*, III, č. 740. Viz *Palmov*, č. 3394.

5201. O víře svaté, kterúž Čechové a Moravané drží, ti kteříž se zákonem Páně zpravují, toho vyznání jest, v Praze, 1505. Viz *Hanka*, Prvotisky, str. 31, č. 61. Srv. *Palmov* č. 3394.

5202. Psaní bratrská králi Vladislavovi, 1503, 1504 a 1507. *Jafeta*. Hist. bratrská, č. 3300. *Jungmann*, III, č. 140. Viz č. 5199.

5203. Psaní z Čech bratřím do Moravy, 1504. *Jungmann*, III, č. 745. Viz č. 3394.

5204. Obrana Jednoty Bratrské z r. 1504. (Odpověď *Krescencie Zmrzlíkové* knězi Janu Bechynkovi.) Evanj. Listy 1888, VI, č. 7-10, str. 126-32, 144-7, 163-6, 183-7.

5205. Dětinské otázky. První katechismus bratrský, 1505. Proti tomu traktát tištěn v Plzni, na to dvojí odpověď bratří. Viz Müller, Die deutschen Katechismen, č. 3415. Srv. *Goll* č. 3414. Viz Lukáš č. 4983.

5206. Psaní o moci světské a o zřízení jejím (od bratří), 1506. *Jungmann*, III, č. 747.

5207. V r. 1507 psal jakýs kněz proti bratřím dovodě klanění Kristu v svátosti a bytu jeho tu jménem *Jiřík Kvintík od Hory*. Na to učinili bratří odpověď, 1507. *Jungmann*, III, č. 749. Srv. č. 5191-2.

5208. V r. 1507 psal *Lipenský* proti bratřím bratru Šimonovi dvoje psaní, a *bratr Šimon* aneb místo něho br. *Tůma Přeloucký* psaní obšírné učinil, kteréžto psaní jsou vytištěna. *Jungmann*, III, č. 750. Srv. *Goll*, č. 3286 I. str. 42, 116.

4. Z let 1501-20.

(Pokračování.)

5209. Spisy bratra *Lukáše* v tomto období viz č. 4912-96.

5210. Spisy *Vavřince Krasonického* viz č. 4876-94.

5211. Konfesse: Incipit: Urozeným pánuom, statečným rytířóm, slovutným vladykám, múdrým a opatrným měšťanóm i všem vuobec i jednomu každému zvlášť... List tento od bratří dán na rathauz v Starém městě Pražském p. podkomořímu i všem pánům ouředníkům 1507, v Litomyšli, m. 8°, 96 l. Srv. *Patera*, l. c. str. 211, č. 56; *Hanka*, Prvotisky, č. 132, str. 52. *Šafařík*, rukopis v bibl. Musea král. Č., sign. III. A. 34, str. 57; viz *Palmov*, č. 3394, č. 10.

5212. První cedule bratra *Šimonova*, kterouž psal pánom starším Hranickým, v kteréž se zpravuje krátce o řádu kněžstvě svého, 1507. 12°. *Jungmann*, III, č. 755. Srv. *Patera*, l. c., str. 211, č. 57; *Hanka*, Prvotisky, str. 52, č. 133.

5213. Confessio fidei fratrum Waldensium regi Wladislao missa (1507), viz č. 5211, 5197-8.

5214. Počíná se naučení pravé modlitby s výkladem na modlitbu Pána Ježíše, kterouž ráčil k žádosti učedníkův všem věrným v církvi sv. i každému údu vydati k modlení. Impressum per Paulum in Monte Oliveti circa Solempnitatem ascensionis Cristi Anno eiusdem 1512. 12°, l. H 3. *Jungmann*, III, č. 825. Srv. ibid. III, č. 889. Srv. *Patera*, l. c. str. 212, č. 61; *Hanka*, Prvotisky, str. 54, č. 141.

5215. Spis dosti činící z víry, kterýžto latinskou řečí Apologia slove, v Normberce prve imprimován, počíná se šťastně, 1507, 4°, l. A-K, na 1. stránce posledního listu: Mikuláš Klaudián. Tlačeno v Mladé Boleslavi nad Jizerou. Srv. *Palmov*, č. 3394, č. 11; *Hanka*, Prvotisky, č. 108, str. 42. Srv. č. 5270.

5216. Psaní dvoje Dra Augustina, 1507. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 57. Viz č. další.

5217. Odpověď bratří na dvoje psaní nějakéhos doktora Augustina, někdy probošta Olomúckého, králi Vladislavovi 14. list. 1506 a 14. pros. 1507 v Budíně podané. Incipit: Známo buď všem, že, jakož jsme králi Jeho Milosti psali listy dva, prvním počet vydávajíce z samé víry apoštolské obecní křesťanské, těm dosti činíce... Konec v pátek před Božím křtěním, léta Páně 1506. 12°, l. a-g₈. Srv. č. 5197. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 52, č. 134; *Patera*, l. c. str. 211, č. 57. Srv. *Flajšhans V.*, Knihy české č. 5328, str. 57, č. 8.

5218. Spis, kterýž slove Dialogus ducha s duší, vyd. 1507, opravené vyd. 1520. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 59.

5219. *Br. Černého* Trojí odpověď Dr. Augustinovi na jeho ozdobné psaní i široké. *Jireček* (č. 5001), č. 6. Srv. č. 5216-7.

5220. List tento od bratří psaný králi Vladislavovi 1507, též *Marty z Bozkovic* králi, krále Johanně z Krajek a Kateřině z Kolovrat 1512. Rkp. *Jungmann*, III, č. 752. Srv. č. 5250. — Viz *Šafařík*, rukopis bibl. Musea král. Č., sign. III. A. 34, str. 57.

5221. Psaní krále Vladislava Martě z Bozkovic 1507. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5222. *Br. Prokop z Jindř. Hradce*, Otázka, sluší-li křesťanóm mocí světskú nevěrné neb bludné k pravé vieře přinucovati l. 1508. *Jungmann*, III, č. 757 b. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 52, č. 136. Viz *Goll* č. 3286, str. 22, 25-6, 30, 39, 123, 133; *Palmov* č. 3394; *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5223. *Br. Prokop z Jindř. Hradce*, Spisek o hanebném hříchu těchto časuov již lidem nevelmi známém totižto o modlářství. Archiv bratrský V. fol. str. 227-34. *Jungmann* III, č. 757 a. Viz Dobiáš, Čas. Hist. I. 1881, str. 128-38.

5224. Mandát *krále Vladislava* o Pikharty, kteří se bratří jmenují. 1508. Rkp. Jiný mandát *kr. Vladislava*, jímž první zkazil. (Jafet v Historii bratrské, č. 3300.) *Jungmann*, III, č. 145 a 146. Viz *Palmov*, č. 3394. Srv. č. 5248.

5225. Odpov. Bratří na psaní o zlém knězi 1508. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55.

5226. Odpověď Bratří na psaní Jiřího Sovky, 1508. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55.

5227. Psaní krále Vladislava administratoru, Městům a duchovním, 1508. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5228. Psaní některých pánů Moravských strany vyhubení Bratří. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5229. Psaní o zlém knězi, 1508. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57. Srv. č. 5225.

5230. Odpověď Čechův pánům Moravským 1508. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55.

5231. Psaní Bratří dvoje králi Vladislavovi a administr. 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5232. Psaní Bratří do sborův napomínací ku pokání. 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5233. Psaní starších bratřím a sestrám napomínací, 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5234. Listy starších Bratří potěšující, Mistrům odpověď. 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55.

5235. Zpráva původní o rozmlouvání Bratří s mistry Pražskými 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 60.

5236. Spis obšírný o bytech Kristových. 1509. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5237. Spis Bratří o pravdě a znamení 1509. Viz *Šafařík*. č. 5220, č. 59.

5238. *Jan Vodňanský*, Proti bludným a potupeným artikulóm pikhartským, jakož i jedovaté sepsánie Lukáše antipapeže, rozmnožitele Pikharství, v Plzni, 1510, 4°. Srv. č. 4947, 5186.

5239. Spis Bratra Lukáše o dvanácti letech, podlé památek Mistrův Kristových. 1510. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5240. *Mik. Štětina*, Knížka o artikulích víry. Vytišt. v Nové Plzni 1510. (Jafet v Historii bratrské č. 3300, 9.) *Jungmann*, III, č. 764.

5241. Psanie bratrská, v kterýchž oznamují příčiny z strany nedostatků jednoty této vzbuzujíce se i všecky, a napomínajíce ku pokání a k opravě. Impres. in Monte Oliveti (Litomyšl) 1510. *Hanka*, Prvotisky str. 53, č. 139.

5242. List psaný bratrům v pokušení 1511, v. 8°. Na Hoře Olivetské (Litomyšl). *Hanka*, Prvotisky, str. 53, č. 140.

5243. Život O. Polívky, upáleného u Kutné Hory, od Br. *Vavř. Krasonického* 1511. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 60.

5244. *Krasonický Vavř.*, Kniha vysvětlující víru kněžstva kališného o svátosti Těla a Krve Páně, v Starém Městě Pražském, 1511, 4°. Srv. Archiv Ochranovský, Českobratrský, VI. 186; *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5245. *Tůma Přeloucký*, Spis o původu jednoty bratrské r. 1511 sepsaný p. Albrechtovi z Šternberka. *Jungmann*, III, č. 735 b. Srv. *Goll* č. 3286; *Palmov* č. 3394 (o Tůmovi). Srv. *Patera*, l. c., str. 210, č. 42.

5246. *Augustini Olomucensis*, Confessio contra Waldenses, 1512, viz č. 5197, 5216.

5247. *Ziegler*, Contra haeresim Waldensium, 1512, viz č. 5198.

5248. Majestát krále Vladislava nový(!) v příčině Bratří 1512. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55. Srv. č. 5224.

5249. Psaní Bratří Sborům napomínající k modlitbám, 1512. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 54.

5250. Listové krále Vladislava paní Krajkové 1512. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55. Srv. č. 5220.

5251. Dialogus, v kterémž Čech s Pikhardem rozmlúvá, že sú se bratří Valdenští všetečně a škodlivě od obú stran oddělili 1513. V Praze u Mik. Konáče u Matky Boží na Luži, 24 listy, 8°. *Hanka*, Prvotisky str. 33, č. 70.

5252. *Pavla Žateckého*, administratora utraquistův: Traktát o přijímání malých dítek 1513. *Hanka*, Prvotisky str. 31, č. 70.

5253. *Jana Miroše*, Dítky pokřtěné mají býti k stolu páně připuštěny 1513. Míra nesmírného poslušenství papežského 1513. Vyd. 1520 od Jana Podušky a M. Václ. Rožďálovského. Viz *Jungmann*, III, č. 769 a 780; *Hanka*, Prvotisky str. 30, č. 57.

5254. *M. Václava Píseckého*, Hádání o přijímání pod obojí spůsobou, z lat. přeložil *Hrubý z Jel.* Rkp. 1513. *Jungmann*, III, č. 770. Viz č. 4803.

5255. O víře svaté, kterúž Čechové a Moravané drží, ti kteříž se zákonem páně spravují, toto vyznání jest, 1513. *Jungmann*, III. č. 768. Srv. *Hanka*, Prvotisky str. 31, č. 61.

5256. Psaní o řízení spasení, o moci svěc. a o přísaze (1500), vyd. 1513. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 57.

5257. Psaní Starších Sborům v příčině pokušení 1513. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5258. Psaní Starších Sborům napomín. k modlitbám 1513. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5259. Deset punktův z knihy Dungeshama proti Bratřím, z lat. na čes. vylož. 1514. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55. Lukášovu odpověď viz č 4954.

5260. Odpověď bratří na spis jistého mistra kališného, kterýž učiněn jest a vytiskován v Praze proti bratřím 1514, s. l. (Litomyšl). *Pfrogner*, Einleitung (Bibl. Č. Hist. II. č. 8735) I, Prag, 1801, str. 180; *Jungmann*, III, č. 772. *Hanka*, Prvotisky str. 54, č. 142. Viz č. 4953.

5261. Spis o bludech Pikhartských učin. od Pražanů skrze M. Martina a tištěn 1514. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5262. O klanění velebné svátosti oltářní proti Pikhardským bludóm z třetích kněh Stanislavových vybraný 1515 v Praze. *Jungmann* III, č. 775; *Hanka*, Prvotisky str. 33, č. 71. Srv. č. 5207, 5282.

5263. *Br. Lukáše*, List sboru z vězení, jiný list k Petru Sudovi z Janovic, když z vězení vyšel 1515. *Jungmann*, III, č. 776 b. Viz č. 4955. Srv. *Šafařík*, č. 5220, str. 58, 60.

5264. Dialogus, v kterémž Čech s Pikhartem rozmlúvá, že sú se bratří Valdenští všetečně a škodlivě od obú stran oddělili. V Velikém Městě Pražském, 1515, u Matky Boží na Lúži, Mikuláš (Konáč), 12°, 24 l. Srv. č. 5268, 5251.

5265. Psaní Bratra Zoubka (z Zdětína) proti Bratřím 1515. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58. Srv. č. 4960, 4961.

5266. *Wolfgang bosák v Kadově*, Traktát proti kacieřóm 1515. *Jungmann*, III, č. 777 b, omylem připisuje Wolfg. Viz č. 5187 (Jan Vodňanský).

5267. *Wolfgang far. v Kadově*, Traktát proti bludným a potupným artikulám Pikhartským. 1515. *Jungmann*, III, 777 a. Srv. pozn. u č. předchozího, viz číslo 5186.

5268. Sermones XII. in apologiam Valdensium facti, atholicorumque virorum sententiis fulciti. Pragae. *Nik. Finitor* (*Konáč*) 1516, 8°. Viz č. 4963, 5215.

5269. Psaní Br. Lukáše o náději a svědomí 1517. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5270. Spis dosti činieci z viery, kterýž latinskú řečí Apologie slove. Viz č. 5215; *Palmov*, č. 3394. *Hanka*, Prvotisky, str. 42, č. 108. Spis totožný: Apologia bratří ku králi Vladislavovi. Vyd. v Normberce. *Jungmann*, III, č. 141.

5271. *Mikuláše Klaudiána* Spis o pravdách víry 1518, v Ml. Boleslavi. *Jungmann*, III, č. 778. *Hanka* Prvotisky, str. 43, č. 111.

5272. Psaní Starších do Sborův Páně 1518. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5273. Traktáty dva kněze Lipenského proti Svátostem. 1518. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59. Srv. *Lukáš*, č. 4965.

5274. Psaní a zpráva Bratří o říz. spasení při dítkách 1518. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

5275. Pravidlo těch, jenž sbory Páně navštěvují a k nim dohlídají. Marek 13.: Poručil služebníkům svým vladařství a jednomu každému práci jeho a vrátnému přikázal, aby bděl. 2. Kor. 11.: Ustavína má na každý den zaměstknání, to jest péče o všecky sbory. Obsah: Zpráva projíždějícím sbory. O povinnosti k správcuom. Dále o jeho pomocnících, bratřích soudcích, ptáti se. Na pokladníky neb kostelníky. Na všicek sbor. Na dům jeho. O povinnosti k soudcím. O povinnosti služebníkův k čeleděm. Závírka všeho svrchu psaného. O povinnosti k sboruom. Jiná forma k visitování. 17 l., m. 8°, rukopis (opis ze staršího) z r. 1537 sign. bibliotheky Musea království Českého: I, H, 37.

5276. *Emser Hier.*, Ad cathol. ecclesiae Pragens. administratorem epistola de disputatione Lipsicensi, Eckii et Lutheri, quantum ad Boemos obiter deflexa est. *Joh. Eckii* ad malezanam Lutheri venationem super dicta epistola Emserana responsio. s. l. a., 1519, 4°, 14 l. Viz č. 5285, 5291.

5. Doba Lutherova 1519-26.

5277 Luther a Čechy viz č. 4837, 4977-8, 5008-21

5278. Kázání velebného a nábožného otce *Martina Luthera* na desatero přikázání Boží, kteréž lidu obecnému zjevně v městě Witemberce kázal jest. Konec: Tištěno i dokonáno v Praze před svatým Martinem léta Páně tisícího pětistého dvacátého. 4°, 286 str. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 36, č. 80; *Patera*, l. c. str. 208, č. 32.

5279. Gegen die Pracht und Üppigkeit der geistlichen in Budweis, s. l. 1520, 4°.

5280. Sepsanie důvodův z nejjistějších písem; svědectví obojího i pravého rozumu jich o klanění a klekání před svátostí těla a krve Boží. V Bělé 1520. *Hanka*, Prvotisky, str. 58, č. 154.

5281. Výklad na Modlitbu Páně, nově vyd. 1520. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5282. Spis o poklonění aneb klekání před Svátostí, 1520. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59. Srv. č. 5262, 5280.

5283. Spis o pokušení, obnoven a vytištěn 1520. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59. Srv. č. 4942.

5284. *D. Martin Luther* před velebností císařskou i přede všemi knížaty říše — k napomenutí jich, odvolati knihy pod jménem jeho vydané — odpověď dává, s l. (v Praze), 1521, 4°, 6 listů. Viz *Jungmann*, III, č. 151; *Hanka*, Prvotisky, str. 37, č. 84.

5285. *Chuntz v. Oberndorff*, Dialogus oder ein gespreche wieder Doctor Ecken Büchlein, das er tzu entschuldigung des Concilii zu Costnitz etc. Ausgehen hat lassen . . . s. l. a., 4°, 8 l. Srv. č. 5276.

5286. O svobodě křestanské *Martina Luthera* knížka velmi utěšená a spasitedlná z řeči latinské v českú přeložená, kterúž Lvovi desátému, papeži římskému psal, v nižto smysl pravé víry křesťanské a moc její i ovoce z ní pocházející světle ukazuje, která ne černidlem, ale zlatými literami vytištění jest hodna. Z Wittemberka, léta od narození Spasitele našeho patnáctistého jedenmecítmého. K čtenáři: Nevaž sobě příteli jich kúpiti, i nebudeš potom toho pykati. s. l. a. 1522, 4°. *Jungmann*, III, č. 789; *Hanka*, Prvotisky, str. 40 č. 94.

5287. *D. M. Luthera* pro kterou příčinu papežské knihy spálil. 1521, 4°. v Praze. *Jungmann*, III, č. 152. *Hanka*, Prvotisky, str. 37, č. 85.

5288. Doktora Martina Luthera kázání o novém zákoně, a nebo o posledním kšaftu Krista Pána, to jest o mši svaté ve Vitmberce učiněné. V Praze, 1521, 4°, 47 l. *Jungmann*, III, č. 855. *Hanka*, Prvotisky, str. 37, č. 83.

5289. Spis dosti činící tomu, proč při přijímání k svátostem závazkové dějí se. V Ml. Boleslavi u J. Štyrsy 1522. *Jungmann*, III, č. 790. *Hanka*, Prvotisky, str. 45, č. 119.

5290. Spis tento o původu i o pravdě kněžstvie trojieho i o všech zřízených příslušnostech v požívání pořádném učiněn jest ve jménu páně. Tištěno v Ml. Boleslavi u J. Štyrsy, 1522. *Jungmann*, III, č. 788; *Hanka*, Prvotisky, str. 44, č. 117.

5291. De disputatione Lipsicensi, quantum ad Boemos obiter deflexa est, Epistola *Hieronymi Emser*. Ad Aegocerotem Emserianum Martini Lutheri additio. Noster hic Aegoceron sine foeno peccat in uno, quod non est Lucae linea ducta manu. s. l. a. (1522), 4°, l. A-D4. De-

dikace: Ioani Zack, catholicae ecclesiae Pragensi administratori ac Lithomericensi praeposito. Srv. č. 5276, 5321.

5292. Výklad slavného doktora *Martina Lutera* o Antikristu na vidění Danielovo v osmé kapitole proroctví jeho položené. S vyobrazením a nápisem: Toť Antikrist, hrozná šelma, každý vidí, kdož rozum má, Luter vokazuje prstem, dajmež vozem Antikristem... Konec tohoto vytisknutí stal se léta Božího tisícího pětistého dvamezcitmého, druhou sobotu v postě. V Starém Městě Pražském. Léta 1522, 4°, l. 5. LXXI. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 39, č. 93. Přeložil *Voldřich Velenský*. Viz *Dobrovský*, Geschichte der böhmischen Sprache, 1818, str. 334 a 340.

5293 Spis tento ve jméno Páně učiněný, v němžto nynějších novověrców neplná a necelá, anobrž kusá viera se ukazuje. Proti Luteránům od br. českých. Srv. *Dobrovský J.*, Böhm. Literatur auf d. J. 1777, I, 2, Prag, 1777, str. 144-5; *Hanka*, Prvotisky, str. 41, č. 106. Viz č. 5328.

5294. *Konáč z Hodištkova Mikuláš*, List Pravdy pro řád, pokoj, lásku a svornost království Českého a markrabství Moravského sepsaný a králi Ludvíkovi J. M. poslaný, kdež láska, svornost, spravedlnost, tu všeho dobrého hojnost, ale kdež těch ctností není, tu všeho zlého znamení, Pragae, 1522, 4°, 8 l. Srv. *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus. 1905, str. 432. Viz č. další.

5295. *Martin Žatecký, farář u sv. Jindřicha v Praze*, Náprava vydaného toho listu a spisu, kterýžto udělav Mik. Konáč z Hodištkova, směl poslati za dar nového léta králi JM 1522. *Jungmann*, III, č. 786a. Srv. č. 5294.

5296. Odpověď na spis v nově vydaný od kněze Mikuláše (faráře u sv. Petra na Poříčí) v Praze 1522. Též odpověď na list M. Rokycana. *Jungmann*, III, č. 787. Srv. *Hanka*, Prvotisky. str. 40, č. 96.

5297. Spis o závazcích při přijímání Svátostí 1522. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5298. *Martin Žatecký, farář u sv. Jindřicha v Praze*, Knížka proti poctě svatých. (Index libr. proh.) *Jungmann*, III, č. 786b. Srv. č. 5295.

5299. Spis *Martina Lutera* (1522), v němž ukazuje, co se mu při bratřích zdá za pravé a pochybné, a to z příčiny otázek dětinských. 1522. Paul. Olivecensis, A-C_8. *Jungmann*, III, č. 792. Připojeno: 1. Odpověď bratrů na Spis Mart. Lutera z Čech a Moravy. In monte Oliveti. 1523. l. A-H_4. 2. Bratra Lukáše odpověď na spis Kalenců z Boleslavě. V Boleslavi 1523, l. A-C_8. 3. Spis o spravedlnosti z víry 1523, l. A-K. 4. Spis o lásce 1524, l. L-O_4. — Viz *Müller*, Die deutschen Katechismen č. 3415. — Otiskováno pak při vydáních Konfessí. Viz též při r. 1535. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 56, č. 148.

5300. Spis dosti činicí otázce protivníkuov jednoty bratrské, proč křest po služebnosti od kněze Římského svěcení stálé o nic se opětuje. V Bělé 1521. *Jungmann*, III, č. 784. (Odpověď Jednoty Českých Bratří 1522.)

5301. *Blochinger M.*, Clag an Koniglіche Maiestet Ungern und Behem, wider einen Lutherischen Münch, Prediger ordens, uber viertzig artickel von yhn geprediget, zu Tetzschen in Behemen landt, Im Jar 1522. Wittemberg 1523, 4°, 12 l. Incipit: M. Mathias Blochinger zum leser. Christlicher Leser, zu Ehren den von Paris, Cöllen und Loven, das sie mit alleyn ungelarte leutte, und grobe geselln, erkant werden. Habe ich lassen drucken viertzig artickel, uber welche die pfaffen Behemer lands geurteylet haben, und wie die affen, von denen von Paris gelertt. wie du am ende eynes iglichen artickel lesen wirst. Viz Mitth. Exc.-Cl. XI, str. 146; *Wolkan*, č. 5318, I, str. 5. Viz č. další; srv. č. 5321.

5302. *Beyer Domin.*, Verantwerunge eyner klage an hertzogen Karolum, Oberster hauptman des konigreychs Behem gethan. Widder bruder Dominium Beyer, prediger zu Tetzschen ynn Behemen, Wittemberg, 1523, 4°, 6 l. Srv. č. předchozí, 5317-8.

5303. *Bodenstein Andr. (Carlstadt)*, Von Beyden gestaldten der heylige Messze. Von Czeychen yn gemeyn was sie wyrcken vnd deroten. Sie seynd nitt Behemen odder ketzer, die beyde gestaldt uhemen, sondern ewangelische Christen. Wittenbergk, J. Gumenbergk. 1522, 4°, 22 listy.

5304. *Reychart Petr*, Ain cristenlich gesprech Büchlin vonn zwayen Weybern, Mit namen Margretha Bōhemin vnnd Anna Kollerin, wie sy von dem wort gots geredt hand. s. l. 1523, 4°, 6 l.

5305. *Luther Mart.*, Von Anbeten des Sacramentes, des heiligen Leichnams Christi, Wittemberg, 1523, 4°, s. l. Dedikace: »Brüdern genannt Waldenses in Bohemen und Mehren.«

5306. Odvolání odpadlství. Příklad a navrácení se od Antikrista. S. l. (1523 dle Indexu libr. proh., chybně dle *Dobrovského* Gesch. der böhm. Sprache II, str. 337.) *Jungmann*, III, č. 798.

5307. Spis tento otázek trojích, Mladá Bolesl. 1523. Viz *Müller*, Die deutschen Katechismem č. 3415, str. 459. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 45, č. 120; *Patera*, l. c., str. 210, č. 44.

5308. Spis o dvojím přijímání Těla a Krve Kristovy, vytišt. 1523. Viz *Šafařík*. č. 5220, str. 59.

5309. *Rappolt Wolfgang*, Ordnung, wie es sol mit dem Gottes dienst und des selben dienern in der Pfarrkyrchen der Stat Elbogen, gehalten werden, durch den

wolgebornen Grafen vnd Herren, herr Sebastian Schlick, Grafen zu Bassaw, herrn zu Weysskirchen und Elbogen etc. mit sampt dem Rhat daselbst und irer gemeyn in Christo beschlossen und uffgericht, 1523, Eleutherobius, sed tamquam Theodolus invulgabat 1523. Viz *Wolkan R*, Böhm. Antheil an d. deut. Liter. d. 16. Jahrh. I, 1890, str. 5, č. 19. — Viz č. 5317, 5321, 5322, 5325.

5310. Vyznání víry vůbec učiněné od těch, kteří byvše skrze bludné kněží svedeni, napraviti se dali 1524. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, III, č. 801.

5311. *Friedensburg W.*, Aktenstücke über das Verhalten der römischen Kirche zur Reformation 1524 u. 1531. Quellen und Forschungen aus italischen Archiven III.

5312. Spis o potřebných věcech křesťanských, kterýž jest od některých kněží Pražských vydaný (o vystavení těla Kr., o mši, o milosti Kristově etc.) 1524. (Odp. Jednoty Českých Bratrů.) *Jungmann*, III. č. 800. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 48, č. 125.

5313. Odpis proti odtržencóm, jenž se malú stránkú nazývají, na spis vydaný pod jménem *Kalencovým* proti spisu o moci zřízené světa, vydanému od bratří 1524. Tišt. na Podolci (Ml. Boleslav). 1524. *Jungmann*, III, č. 802. *Hanka*, Prvotisky, str. 48, č. 126; *Patera* l. c. str. 210, č. 49. — Viz též č. 3240.

5314. Vypsání z práv bratrských, na Podolci, Jiř. Štyrsa 1524, 4. Viz *Hanslik*, Gesch. Prager Univ. Bibl., Prag. 1851, 543.

5315. *Luther M.*, Von aynsetzung vnd ordnung der diener der Kirchen d. i. An der gemaine an den Ersamen vnd weysen Rathe der Stat Pragae des Böhmischen Landes. Auss d. Lateyn. in d Teutsche gebracht und gezogen im Jar 1524, s. l. 1524, 4°, 30 l. Viz Thesaurus libellorum hist. reform. illust. 150. Sr. č. 5305. — Český překlad: O ustanovení služebníkův cierkve purkmistru a radě Prahy, hlavního města kralovství českého, *Martin Luter*, v Wittenberce 1524, 4°. — *Hanka*, Prvotisky, str. 69, č. 179. Srv. č. 5317 (1524).

5316. *Herman Nic.*, Ain Mandat Ihesu Christi, an alle seyne getrewen Christen, in welchem er auff gebewt allen, so jm inn der tauff verhaissen und geschworen haben, daz sy das verlorne Schloss (den glauben an seyn wort) dem teufel widerabgewinnen sollen. Gezogen aus der hayligen geschrifft. Von Nicolao Herman, 1524, 4°, 7 archů. Bylo vydáno osmkráte. Viz Theolog. Studien und Kritiken 1878, str. 303 13; *Wolkan*, č. 5309, I, str. 6, č. 22. — Český překlad uvádí *Jungmann*, III. č. 1861, rukopis z univ. bibl. pražské, sign. XVII. F. 38, z r. 1599. — V bibliothece Petrohradské akademie chová se vzácný, pěkný tisk tohoto překladu z r. 1546: Mandat nový Ježíše Krista, všem věrným křesťanóm poslaný, v němž přikazuje všechněm, kteříž jsou mu na křtu slíbili a přisahou se zavázali, aby toho ztraceného zámku, jenž jest víra jeho slovům, ďáblu zase dobyti chtěli etc. Vybraný z písma svatého... Explicit: Dán na Pravici mého Nebeského Otce, po mém narození tisícího pětistého čtyřidcátého šestého létha. Ježíš Kristus, živý Syn Boží a Spasitel všeho světa s. l, 4°, l. 10. Tištěn ve Wittenberce. Na konci: Dán na Pravici mého nebeského Otce po mém Narození 1546 léta. Ježíš Kristus, Živý Syn Boží a Spasitel všeho světa. — Z nova pak vydáván r. 1590, 1598, 1600, 1602 (Sixt Palma). Srv. též rukopis sign. XVII. F. 38. v univ. bibl. v Praze. V těchto vydáních bývá spolupodepsán na levo: »Jan Evangelista, kancléř království Krista« Název pozměněn: »Mandát Ježíše Krista, krále nebeského,... věrným křesťanům poslaný, v němž přikazuje všechněm, kteří jsou na křtu slíbili a svatě se zavázali, aby ztraceného zámku, jenž jest víra k jeho slovům, a pevnost, řečenou dobré svědomí, ďáblu zase skrze jeho pomoc božskou dobyti hleděli...« — Srv. též v *Skálově* Historii české (Bibl. Č. Hist. II. č. 192), I. 1865, str. 37-44, kdež variant Mandatu podle vydání Sixta Palma jest otištěn.

5317. *Wolf v. Salhausen*, Ein Briff.. Wolff von Salhausen an D. Mart. Luther. Und desselbigen Antwort. Item eyn Vertrag zwischen Dominico Beyer vnd Martino Becker. Wittemberg, 1524, 492 l. Viz *Wolkan R.*, č. 5309, I, str. 5, č. 20. — Viz č. 5301 2, 5325.

5318. *Celius Michael*, Wie der Probst zu Prage und Meyssen die Euangelischen prediger liegen heyst, und Gottes wortt vervolget, s. l. a. (1525), 4°, 4 l. Srv. *De Wette*, Briefe Luthers VI, 577; *Wolkan*, č. 5309, I, str. 5, č. 21. Viz č. 5321. (Dedikace: Dom. Beyer, Ecclesiasten zu Tetschen.) Viz č. 5301-2.

5319. Kniežka tato jest o gruntu viery obecné křesťanské s jistými důvody proti odporům Antikristovým vydaná od bratří 1525. *Jungmann*, III, č. 805; *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5320. Eyn wegsprech gen Regenspurg zu, yns concilium, zwischen eynem Byschoff, Hürenwirt, und Kuntzen seinem knecht etc. Gedruckt zu Arnaw an der Elb jn Böhmen durch Hans Hoss von Brawn. 1525. Viz *Wolkan R.*, č. 5309, I, 1890, str. 7, č. 29.

5321. *Zack Joh*, Doctor Joannis Zack vorwesers des Erzbisthumbs zu Prag und Probstes zu Litomeritz verlebung und antwurt auff deren zum Elenbogen vermesszen ordnung und freuele Obwerffung der alther kommen Christlichen Ceremonien vnd Gotes dinste. 1525, 4°, 18 l. Viz

Wolkan, č. 5309, I, 1890, str. 6, č. 26. Srv. č. 5291.

5322. *Rappolt Wolfgang*, Eyn entzwungene Antwort Wolffgangen Rappolt's auff die ungelehrte verlegung des Doctor Zack Administrators zu Praga der Elbognisch Ordenung 1525. Viz *Wolkan R.*, č. 5309, 1890, str. 6, č. 27. Viz č. další a č. 5309.

5323. *Zack Joh.*, Dem Edlen vnd wolgebornen Herrn Sebastian Schlick grauen zu Bassaw etc. enbüt ich Joannes Zack, Doctor vnd Verweser des Erzbisthums zu Prag etc. deren zu Elenbogen neue ordnung und abwerffung der Christlichen Ceremonien betreffende. (Strassburg) 1525, 4°, 16 l. Viz *Wolkan*, č. 5309, I, 1890, str. 6, č. 25. Srv. č. 5309 a čísla předchozí.

5324. Eyn newer Dialogus oder gesprech, zwischen einem verprenten, vertribnen Edelman, vnd eynem Münch, welchen am vnrechsten geschech, wann dieselben beyde vetriben und dy Münch Clöster auch verbrant wurden. 1525 (Jáchymov). Viz *Wolkan*, č. 5309, str. 7, č. 30.

5325. *Salhausen Wolf*, Eyn Vertrag Doctor M. Luthers, Joh. Pom. und Ph. Mel. zwischen D. Beyer und M. Becker. Eyn Sendbriff W. v. Salhausen an Luther vnd dessen Antwort. Wittenberg. 1525, 4°, *Wolkan*, č. 5309, I, 1890, str. 60, č. 23. Srv. č. 5317.

5326. Výstraha Čížkovi od *Lukáše Krasonického* a *Roha*, 1525. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 59.

5327. Psaní troje od Čížka bratru Lukášovi, 1515. Viz ibid., str. 58 (proti Mat. Škodovi).

5328. List od Bratří králi Ludvíkovi, Jeho Milosti Uherskému a Českému etc. králi poslaný, Anno Domini (tištěno) 1527, 12°. Kolem titulu rytina, v níž nahoře monogram Ludvíkův, dole český lev. Na druhé straně obrázek, jak umírající Vladislav odkazuje je na Ludvíka. Obsahuje 12 listů ve dvou složkách; podpis na l. 11 a »Bratřie z Čech«, od 11b-12b; pak následuje druhý list »králové Jejie Milosti« z téhož roku. Viz *Flajšhans V.*, Knihy české v knihovnách švédských a ruských (Sbírka pramenů, č. 4803), Skupina III, č. 2, v Praze, 1897, str. 58, č. 12. — Viz číslo další a při r. 1535: Konfesse.

5329. Eyn sende brief der bruder aus Behemen, die mann bis hieher Pickarten vnnd Waldenser genant, an den grossmechtigen herrn, herrn Ludwig Vngeroschen vnde Behemischen König gesant ym iar. 1525. Verdolmetzt vom Behemischen yns Deutsche. Durch *Johannem Zeysinck*, s. l. 1525, 4°, 4 l. Viz *Palmov*, č. 3394. Srv. č. 5328 a další.

5330. Ein kurtz Unterricht von dem ursprung der Bruder in Behmen und desselben ursach, darin sie auch beweisen, dass sie nicht aus der Waldenser oder Pickarten rotten kommen . . . Gesandt auff den lanttag ken Praga. Zwickau, *Jorg Gastel*, 1525. Viz č. 3557; srv. č. předchozí.

5331. Hanlivá píseň Pražanů proti Luteránům a Pikhartům, 1525. Viz č. 5189.

5332. Underricht vnd entschuldigunge des Hochgeborenen Fürsten vnd Herren Friderichs Inn Slesien, Hertzog tzue Lignitz, Brigck etc. Auff das vngrunte ahngeben, als sollt seyn F. G. tzue Lignitz widder das heylige Sacrament des Leichnams vnd blut unsers herrn Ihesu Christi praedigen vnnd handeln lassen. Gedruckt in der königlichen stadt Breslau durch Adam Dyon, 1526, 4°, 4 l.

5333. *Usingen B.*, Libellus . . . de tribus, necessarie requisitis ad vitam Christianam, quae sunt gratia, fides et opera contra Lutheranos, Hussopicardos . . ., Herbipoli, 1526, Balthasar Muller impressit, 4°. 34 listy. Srv. *týkož*, Contra factionem Lutheranam, Erphordiae, 1535, 4°.

5334. Spis proti v nově povstalým odporům, že by svátost těla a krve Páně znamením toliko a pravdou byla s. l. 1526, 4°. Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 41, č. 103.

5335. *Br. Matěj Poustevník*, List ze žaláře bratru Vavřinci od r. 1526. *Jungmann*, III, č. 8066. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58. Srv. č. 5023-4.

5336. O německé mši (spis český) 1526. Viz *Jungmann*, III, č. 808 Srv. *Hanka*, Prvotisky, str. 41, č. 104.

5337. Listové krále a pánův l. 1525-26. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 55.

5338. Psaní *Jeronyma* far. Matěji Poustev. a tohoto odpov. 1526. Viz č. 5023.

5339. Psaní Cvinglia o klíčích, česky od *Čížka*, č. 5220, str. 58. Viz č. další.

5340. Psaní Bratří o rozdílu mezi káz. čtení sv. a klíči Kristovými 1526. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58. Srv. č. předchozí a další.

5341. Psaní *Krasonického* Čížkovi 1526. Viz č. 4891.

5342. Psaní *Lukáše* na Moravu z příčiny Weysa, Němce 1526. Viz *Šafařík*, č. 5220, str. 58.

Kniha XIX. Ferdinand I. 1526-64.

Úvod.

A. Rod Habsburský.*)

Č. 5343-52.

5343. Bibliografické pomůcky a přehledy pramenů viz Bibl Č. Hist II.: *Vogel*, č. 25, *Schmit von Tavera*, č. 26, *Helfert*, č. 27, *Chmel*, č. 28, *Krones*, č. 29.

5344 *de Klingenberg Henricus*, Chronica de principibus Habsburgensibus (Historia Habsburgensium comitum). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2172

5345. *Enenkel:* Fürstenbuch von Oesterreich, De Austriae . . . finibus, Genealogia veterum marchionum et ducum Austriae, Genealogia domus Habsburgo-Austriacae, Weltchronik — viz Bibl. Čes. Hist. II, č 1642-6.

5346. *Gundelfingius (de Gundelfingen) Henr* : 1. Austriae principum Chronici epitome triplex; 2. Historia Austriaca ab initio regni usque ad a. 1476. (De aug. domus Habsburg. Austr. verissima origine Aniciana.) Rukopis dv. bibl. Vídeňské, č. 516, č. 3500. Viz Tabulae codicum I, str. 87, II, str. 317; *Herrgott*, Prolegomena ad genealog. Habsb. (dále č. 5535) I. str. LXV; *Fabricius*, Bibl. med. et inf. lat. III, 517. — Částečně vydali: *Lambecius*, Comment. de bibl. Vindob. lib. II., cap. 6, str. 493; VI, str. 465. *Kollar*, Analecta monum. omnis aevi I str. 727-825.

5347. *Stabius Joh.*, Conclusiones super Genealogiis domus Austriacae, 1510. Rukopis dv. bibl. Vídeňské, č. 3327. Viz Lambecius, l. c. II, 467; Tabulae codicum II, str 260; *Herrgott*, Prolegomena (dále č. 5535) VIII; *Buder*, Bibl. hist. II, str. 1042.

5348. Chronica Habspurgenn, Constanz, 1507, fol., 8 l. Viz *Lichnowsky*, Gesch. Haus. Habsburg I.

5349. *(Mennel Jacob).* Seel unnd heiligen buch Keiser Maximilians altfordern, als wegt ich uff Irer keiserlichen Maiestat gnodig befelh allenthalben hab mögen erfaren. Explicit: Getruckt vnnd volendet in der loblichen Stat Freyburg im Breissgaw durch Joh. Wölin, in verlegung des Doctor Jacob Mennels, 1522, 4°, str. 59. Viz č. další a srv. č. 5383.

5350. Ain hüpsche Chronik von Heidnischen und Christenkünigen der Teutschen und Welschen Franken, darinn nit allein die Trojanischen, Pipinischen und Hugonischen, sunder auch sunst vil treffenliche geschlecht grosser künig fürsten und herrn, die daruss entsprossen sind, ange zeygt werden. Explicit: Getruckt. . . Freyburg i. B. durch Joh. Woerlin, in verlegung . . *Jacob Mennels*, 1523, 4°. I. díl, str. 21; II, str. 20; III, str. 34. (Věnováno arciknížeti Ferdinandovi.)

5351. *Gebwilerus Hieron.*, Epitome regii ac vetustissimi ortus Ferdinandi, Boemiae regis, Hispaniarum infantis etc., omniumque austriacorum archiducum, ducum, principumque Habsburgensium eorundem progenitorum, ad duo ferme annorum milia hic ex ordine nominatim conscriptorum. Explicit: Excusum communibus impensis Hier. Gebwileri et Joh. Grienynger, civis Argentensis, 1527, 8°, 69 l. — Haganoae, 1530, 4°, 204 str. vyobr. — Lovanii 1650, 8°, 208 str. — — Německý překlad: Keis. und Hispan. Mt., auch fürstlicher durchlüchtikeit und aller hievor Ertzhertzogen und hertzogen von österreich, darzu der fürstlichen graven von Habsburg, alt küngklich harkumen . . ., getruckt in gemeine costen Hier. Gebweiler und Joh. Grienyngen zu Strassburg, 1527, 8°, 61 l., vyobraz.

5352. *Karion Joh.*, Chronica, 1532. Viz všecka vydání (mezi nimi česká od *Buriana Sobka z Kornic*, 1541 a od *Daniele Adama*

*) Z bohaté literatury uvádíme pouze spisy, jež si zvláště všímají českých panovníků, české historie.

z Veleslavína, 1584, 1602), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2151.

5353. *Mynsinger Dentatus* a *Frundeck Joach.*, Austriados libri duo, Basileae, Mich. Isingrim, 1540, 4°, str. 75.

5354. *Kuthen Mart.*, Catalogus regum Bohemiae, vyd. 1540, 1582, 1607. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2279. Srv. ibid. č. 2278 (Kronika).

5355. *Cuspinianus (Spiesshammer) Joh.*, Theatrum caesarum historico-politicum, 1540, 1561, 1601, 1669; něm. 1541. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1562. Srv. č. 5361.

5356. *Rasch Joh.*, Hausz Österreich. Von ankunfft, ursprung, stammen und namen der alten Grafen von Altenburg und Habsburg, darauss die heutigen Fürsten von Oesterreich seind entsprossen, ausz Joh. Stumpfen's Schweitzerchronic und andern historicis gezogen, Rorschach am Bodensee, s. a. (1548), 4°, 18 l. — Srv. Geburtsbaum oder Geschlächtsregister der uralten Edlen Grafen von Altenburg und Habsburg, von dem reichen Grafen Guntram an, bis hieher auf das 1548 Jar, gezogen aus Joh. Stumpf's Schweitzerchronic. Und geheret diese Tafel in Joh. Rasch's Stambüchel dess löblichisten Hauss Oesterreich, Ingolstadt, (1548), fol. — — Lat. vyd.: *Rassius Joh.*, Genesis Austriaca, Genealogia Austriae archiducum, deducta ex vetustissima comitum Habsburgensium prosapia, a poetis carmine conscripta et in eorum principum honorem congesta... Carmina item plurima in caesarum, regum et archiducum de domo Austriaca nativitates, coronationes, nuptias, victorias, res gestas feliciter et infeliciter, exemptiones, laudes, omina, mortes, virtutes, merita et qualescumque etiam gratulationes aut lamentationes ... ex variis tractatibus in unum volumen colligit ..., s. l. a. (Kostnice, 1594), 4°, 48 l.

5357. *Bruschius Gasp.*, In divorum Caroli V., Romanorum et Germaniae imperatoris victoriosissimi, et Ferdinandi regis Rom., Bohemiae et Hungariae augustissimi, archiducis Austriae etc. fratris gratiam et honorem schediasmata quaedam encomiastica et fatidica, carmine elegiaco scripta a ..., Egrano poeta laureato, Symbolum d. Maximiliani imp. fatidicum: A. E. I. O. U. Austria extendetur in orbem universum. Augustae in Rhaetis, 1550, 4°.

5358. *Ramus Joh.*, Archiducum Austriae ex Habspurgensi familia historiae et res gestae ex optimis quibusque autoribus magno studio collectae et numeris elegiacis comprehensae, Viennae Austriae, 1551, 4°. Dedikace Maximilianovi, králi českému. Chvalozpěv (Georgio Giengero, regio consiliario) o Karlovi V., Ferdinandovi I. a jeho dětech. O jejich hofmistrovi Janu Horákovi (Horacius) z Hazenberka, »qui maximo bonorum omnium dolore nuper humanis exemptus est, vir exempli singularis, eruditionis incomparabilis, ex quo tres hi principes (Maxmilian, Ferdinand a Karel) nihil audiverunt, nisi profuturum, nihil didicerunt, quod nescisse rectius fuerit.« — Znova vydáno: Lovanii, 1555, 8°.

5359. *Herberstain Sigmd. Freiherr*, Die Wurtzen, daraus Carl und Ferdinand, die Röm. Khaiser und Khünig, mit iren Khindern glücksäligclichen erwachsen, durch..., aus schuldiger phlicht, dem löblichen Hauss zu Osterreich zu eheren zusammengetzogen und gebracht worden. Wienn, durch Mich. Zimmermann, s. a. (1552), fol.

5360. *Corrozet Gilles, Parisien*, Epitome des Histoires des Roys d'Espaigne et Castille. Des Roys d'Arragon. Des ducz et Roys de Boheme. Des Roys de Hongrie. Des Maisons d'Absbourg et Autriche. A Paris. 1553, 8°, 40 l.

5361. *Cuspinianus (Spiesshammer) Joh.*, Austria ... cum omnibus ... archiducibus et rebus ab eisdem gestis, 1553, 1601. Viz Bibl. Čas. Hist. II, č. 1561. Srv. č. 5355.

5362. *Bonnius Rocchus Tulmetinus*, Austriados libri IV., ad invictissimum Rom. imperatorem Ferdinandum I., et serenissimum Bohemiae regem Maximilianum, Suae Maiest. filium, carmine heroico descripti et approbati a *G. Edero* ..., quod poema inscribitur oraculum. Viennae Austriae, Mich. Zimmermann, 1559, 4°. Dedikace Ferdinandovi I.

5363. *Bossi Hier.*, Le genealogia della gloriosissima casa d'Austria, Venetia, 1560, 8°, 58 l.

5364. *Gotzius Hub.*, Les images presque de tous les empereurs depuis C. Julius Caesar jusques à Charles V. et Ferdinandus, son frère, pourtraites au vif, prinsés des medailles anciennes ... ensemble aussy leur vie et faits tant bons que mauvais, Anvers 1561 (1559), fol.

5365. *Hodějovský z Hodějova*, Farrago II. 1561: De regibus Bohemiae. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1915.

5366. *Ofius Hier.*, Res gestae ducum Austriae et caesarum Romanorum inde usque a Rodolpho I., Austriae duce, et XXVII. caesare Germ. ad praesentem annum, praecipuae, quas bello et alias praeclare gesserunt. Item tres coronationes Maximiliani a. 1553 carmine descriptae. Lipsiae, 1563, 4°.

5367. *Crinitus Nepomucenus David (z Hlavačova)*, Disticha regum Bohemorum, Pragae, 1563. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1544.

5368. *(Sanosvino Franc.)*, Prencipi di casa d'Austria ..., Venetia, 1564, 4°, 20 l. — Znova: 1565, 8°.

5369. *Lazius Wolfg.*, Commentarii in genealogiam Austriacam, Basileae, 1564. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 2295.

5370. *Eytzinger Mich.*, De Austria, de septem imperatoribus Austriacis deque octavo Maximiliano II., Viennae, 1567, fol., 49 str. Srv. č. 5379.

5371. *Bergomat*, Principes, reges ... gentis Austriacae in imaginibus ..., Venetiis, 1572. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1349.

5372. *Sisto Franc.*, Prosapiae Austriacae genealogia ..., Neapoli, 1573, 4°, l. 20.

5373. *Kropáč Kašpar z Kozince*, Duces et reges Bohemiae, 1581. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1550.

5374. *Rotmarus Valent.*, Carolidum libri tres de vita et rebus gestis divi Caroli V.... scripti a..., casu vero post immaturum illius obitum divo Rudolpho II.... humillime consecrati ab J. Engerdo, praefixa epitome ortus et initiorum inclytae Austriadum gentis ..., Ingolstadii, 1582, 4°, l. 16, str. 109, 1 l. Str. 1-12: carmen syncharisticum Rudolpho II.

5375. *Candidus Pantaleon Austriacus*, Bohemais ... de regibus (Bohemicis) ... ad Rudolphum II., Argentorati, 1587, 1590, 1597. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1441.

5376. *Otterus Venceslaus, Svidnizensis*, Enneas augustissimorum ex florentissima archiducum Austriae familia imperatorum, Pragae, typis Dan. Adami, 1589, 4°, 8 l. Dedikace: Rodulpho II. Sal. Frencelius, Venc. Otten. Z obsahu: Ferdinandus I.; Maximilianus II.; Rudolphus II.

5377. *Paprocký Bart.*, Oratio ad amplissimos Bohemiae viros omnemque populum christianum pro felici ac diuturno statu inclytae ac serenissimae Austriacae domus, Pragae, typis Šumanianis, 1589, 4°, 8 l.

5378. *Meibomius Henr.*, Imperatorum ac caesarum Romanorum ex familia Austriae oriundorum descriptiones, Virgiliano carmine contextae, Helmstadii, 1589, 4°, 12 l.

5379. *Eytzinger (ab Eytzing) Mich.*, Genealogia principum Austriae ... ad Rudolphum II.... quinquaginta generationibus continuata, Coloniae, 1590, 8°. Srv. č. 5370.

5380. *Hartwig* a *Dassel J.*, Imperatores ex archiducum Austriae familia, Hamburgi, 1590, 8°.

5381. *z Veleslavína Daniel Adam*, Rodové knížat a králův, kteříž v Čechách kralovali od prvního knížete českého až do Rudolfa II. Kalendář historický 1590 (Bibl. Č. Hist. I, č. 4556). Tabulka genealogická: Rod králův českých a císařův římských, pošlých z slavného domu arciknížat rakouských a hrabat habspurských: (Ferdinand I. Děti císaře Ferdinanda. Synové a dcery císaře Maxmiliana II.). — Přetisk: *Rozum J. V.*, Staročeská bibliotheka II, Dan. Adama z Veleslavína Práce původní 1, v Praze, 1853, str. 4-99.

5382. *Roo Gerhard de*, Annales rerum belli domique ab Austriacis Habsburgicae gentis principibus gestarum, Oeniponti, 1592. O knize a dalších vydáních Bibl. Č. Hist. II, č. 2844.

5383. *Menlius Jac.*, De maiorum Maximiliani II. vita defunctorum monumentis, sepulchris, templis, fanis, coenobiis aliisque huiusmodi ab iis extructis, de nativitatis item mortisque temporibus ... libellus, Addita appendix eiusdem Max. II. posteros et consanguineos atque affines, non tantum mortuos, verum etiam viventes continens, G Barreuteri, Augustae Vind., 1593, 4°, str. 147. Srv. č. 5349.

5384. *Morigia Paul.*, Istoria breve della casa d'Austria, Bergamo, 1593, 4°, 20 l.

5385. *Peccenstein Laur.*, Isagoge historica Romanorum caesarum Habsburgensium, Dresdae, 1595, 4°, 10 l.

5386. Genealogia oder Stammbaum des Hauses Österreich, Neustadt, 1598, 4°, 10 l.

5387. *Dresser M.*, Millenarius sextus Isagoges historicae ... ad annum 1591, 1596. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1612.

5388. *Ponti Heuteri*, Liber de vetustate et nobilitate familiae Habspurgicae, Antwerpiae, 1598, fol. — Opera omnia, Lovanii, 1643, 1651, 1771, fol.

5389. *Haubenreich v. Hirschhorn Georg*, Genealogia oder Stammbaum dess Hauses Oesterreich ... bis auff jetzo regierende Rom. keys. Maj. Rudolphum II., Franckfurt, 1598, 4°, str. 82.

5390. *Paprocki B.*, Ogrod królewsky, w ktorem o początku ... arcyxiążąt Rakuskich, krolow Czeskych ... naidźess, w Starem Mieście Praskiem, 1599. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5964. Srv. *Tischer Fr.*, Čas. Č. Mus. 1905, 299-301.

5391. *Paprocký B.*, Diadochos i. e. successio, jinak posloupnost knížat a králův českých, v Praze, 1598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5965.

5392. *Vatignano Corn.*, La vera genealogia e descendenza dell' augustiss. e invitiss. prosapia d'Austria, Napoli, 1599; znova 1601, 4°.

5393. *Schrenk L.*, Imperatorum, regum, archiducum ... imagines et rerum gestarum descriptiones, 1601. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3056.

5394. *Guillimann Franc.*, Habsburgiaca, sive de antiqua et vera origine domus Austriae vita et rebus gestis comitum Vindonissensium sive Altenburgensium, imprimis Habsburgiorum libri septem ad Rudolphum II. Austriae imperatorem, Mediolani, 1605, 4°, str. 344, s vyobr. — 2. vyd. Ratisbonae, 1696, 4°, str. 471. — 3. vyd. Tiguri, 1737, 8°, str. 415. — — Vyd. něm. (*Jos. Lang*), Freiburg, 1607 4°. — — Viz *Gassler Fr.*, Über G. Leben und Schriften, Wien, 1783, 8°, 67 str.; *Daguet Al.*, Biographie de Fr. Guillimann de Fribourg, historiograph de l'empereur Rudolphe II. et de la maison d'Autriche, Fribourg, 1843, 8°, str. V, 82.

5395. *Czernovicius a Lybeo Monte I.*, Decas Augustissimorum ex Archiducum Austriae familia imperatorum, breviter Virgiliano carmine contexta, Una cum descriptione domus Rosenbergae. Pragae, Schuman, 1605, 4°.

5396. *Brunnius August.*, Libellus synopticus, exhibens caesarum, principum, episcopatuum Germaniae a. 1500 ad 1600 natales, nuptias, obitum, elogia, Tubingae, 1608, 8°.

5397. *Hossmann* (*Hosemann*) *Abraham*, Genealogia Austriaca, d. i. Oesterreichischer Stamm- und natürliche Geburts Linea der Gefürsten Grafen zu Habspurg, von welchen dieser Zeit die Erzhertzoge zu Oesterreich, ja die fürnembsten römischen kaiser und könige in Hispanien herkommen und ursprünglich ihren natürlichen anfang und königliche art haben . . . Item zu welcher zeit sie gelebet, was sie für Ehegemahlin gehabet, wie viel thewer und werthe Leibesfrüchte sie mit denselben gezeuget und endlich von ihrem seligsten Abschiede . ., Budissin, 1608, 4°. — 2. vyd. Leipzig, 1612, 8°, str. 135 — 3. vyd. Leipzig, 1614, fol. — O autorovi a jeho poměru k české, zvláště slezské a lužické historii viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1927-8.

5398. *Albizzi Ant.*, Principum Christianorum stemmata, 1608, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1200.

5399. *Borelli Camilli*, In arbores genealogiae Austriacae . . . commentarii, in quibus brevi verborum compendio, ordinata serie vitae principium earundem familiarum, eorumque gesta . . scripta repeeriuntur. Neapoli, 1609, 8°, str. 69.

5400. *Seifrid Joh.*, *Silesius*, *Wrastislaviensis*, Arbor Aniciana seu genealogia Austriae domus principum ab Anicia antiquissima nobilissimaque urbis Romae familia deducta, VII libris explicata, Viennae, 1613, fol. (Nedokončeno, jen 3 knihy.)

5401. *Megiser Hier.*, Diarium Austriacum, seu calendarium historicum domus Austriae et Habsburg, 1614, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2418.

5402. *Strada a Rosberg Octavius*, De vitis imperatorum et caesarum Romanorum 1615. — 2. vyd. 1629, dodatek: Genealogia ducum, archiducum, regum et imperatorum ex familia Austriaca prognatorum. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2994. Srv. obšírně ibid.: *Strada a Rosberg Jac.*, Imperatorum Romanorum imagines, 1559. — Srv. v rukopise v král. bibl. v Stokholmu: De vitis imperatorum; Symbola Romanorum imperatorum occident. et orient., regum . . . Bohemorum . . . Viz *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252), str. 239, 241.

5403. *Piesport Theodor.*, Principum Habsburgo-Austriacorum stemma, origo, res gestae IV schematibus a Pharamundo deductae, iconibus, emblematibus, insignibus illustratae, Bruxellis, 1616, fol., 12 l. — Proti němu: du Chésne Andres, Refutation de l'imposture et fausseté de Thierry Piesport, touchant la première origine de la maison d'Autriche s. l., 1616, fol.

5404. *Campanus Vodnianus Joh.*, Čechias seu Bohemia . . . regum, Pragae, 1616. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1436.

5405. *Khevenhiller Fr. Christ.*, Enarrationes nuptiales domus Austriacae. Viz *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, str. 118).

5406. Origines Murensis monasterii in Helvetiis . . . cum principum fundatorum genealogia . . , auspiciis *Claud. Fabr. Peirescii*, Spirembergii (Parisiis), 1618, 4°, 76 str. — 2. vyd. 1625, 4°. — 3. vyd. 1627, 4°. — 4. vyd. *Ludewig*, Script, Rer. episc. Bamberg. II, str. 451-98. — 5. vyd. *Eccard*, Orig. Habsb. Austr. (č. 5518) 1721, str. 203-34. — 6. vyd. *Herrgott*, Genealogia (č. 5535) I, 1737, str. 299-337. — 7. vyd. *Kopp*, Vindiciae actorum Murensium, 1750, str. 1-98. — 8. vyd. *Kiem Mart*, Quellen zur Schweizer Geschichte III, Basel. 1883, str. 3-4, 16-100, 167-80.

5407. *Matenesius Joh.*, *Frid*, Sceptrum regale et imperatorium domus Austriacae, Coloniae Agripp. 1619, 8°. Viz český překlad č. 5421.

5408 *Scioppius Casp.*, Stemma de origine domus Austriacae. Ticini, 1619, 4°. — Znova: Consilium regium . . . Accessit Stemma Domus Austriae veram eius partim ab antiquissimo Vindonissae comitibus, partim a catholicis Gothorum et Hispanorum regibus originem locupletissimis monumentis testatam exhibens. Francofurti (1619), 8°, str. 37-63. — Opět: De augustae domus Austriae origine disceptatio, cum J. Seifrido, abbate Zwethalensi, Constantiae, 1651, 12°, str. 44.

5409. *Miraeus (Lemire, Le mire) Aubertus*, De rebus bohemicis, 1621 (Reges Bohemiae ex gente . . . Austriaca). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2444

5410. *Matenesius Joh. Frid.*, De parentela, electione, coronatione Ferdinandi II., Ungariae et Bohemiae regis . . . libri III, cum stirpis consanguineis domus Bavaricae . . . adiecta rerum memorabilium narratione et religionum mutatione . . ., Coloniae Agr., 1621, 4°, str. 136.

5411. *Bertius*, Commentariorum rerum Germanicarum libri tres, 1626. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1352.

5412. *Dillen Joh.*, Dissertatio historica de origine Francorum et stemmate Habsburgico, Lovanii, 1623, 4°.

5413. *Kilian Wolf.*, Austriae ducum, archiducum, regum et imperatorum Genealogia, 1623; něm. vyd. 1629. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2163.

5414. *Godefroy* (*Gothefredus*) *Theod.*, La vraie origine de la maison d'Autriche contre l'opinion de ceux qui la font descendre en ligne des rois de France de la race Mérovingienne, Paris, 1624, 4°.

5415. *Solimann*, Boemia . . . regnans, imperans, austriaca, 1627. Viz obšírně obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 2958.

5416. *Ens Casp.*, Stammregister des Hauses Oesterreich, viz: Fama Austriaca, von der Böhmischen Unruhe, Cölln, 1627, 4°.

5417. *Vernulaeus Nic.*, Diarium Austriacum, Lovanii, 1628, 8°. Srv. č. 5422.

5418. *Solimann*, Boemorum ducum, regum et interregum elogia, 1629, obsah podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 2959.

5419. *Boppenheuser Joh.*, Habsburgische Chronik, d. i. Beschreibung aller Römischen Kaiser von Rudolph I. bis Ferdinand II., Marburg, 1631, fol.

5420. *Necker Joh.*, Lebendiger Regentenspiegel ex genealogiis regum, 1633. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2524.

5421. *Matenesius Jan Fridrich*, Berla královská a císařská nejosvícenějšího a katolického arcidomu Rakouského, léta 1619 ... v latinským jazyku, nyní pak v český řeči vydaná (od *Nicolaida Lipkovského Joach. Al.*), v Praze, 1635 (chybně píše překladatel: šestmecítmého léta), 4°, l. A-L$_4$. Z obsahu: Kap. 2. O původci Rakouskýho císařování a císařích, kteří přetrženě a nep' řád panovali. Kap. 3. O císařích Rakouských pořád panujících (od Albrechta II. Počestného do Ferdinanda II.). Viz originál č. 5407.

5422. *Vernulaeus Nicol.*, Apologia pro augusta gente Austriaca, in qua illius magnitudo, imperium et virtus adversus eius ... aemulos asseritur, Lovanii, 1635, 4°, str. 311. Srv. č. 5417, 5428.

5423. *Coelestinus (Nebeský) z Blumenberka Václav Frant.*, Sláva nejstarožitnějšího arcidomu rakouského na každý den přes celý rok vysvětlená, k šťastnému J. K. M. Ferdinanda III., uherského a českého krále etc., z dlouhého a těžkého do říše, proti Svaté říše buřičům tažení, do českého království a Pražských Měst navrácení, v Praze v Velké kolleji, 1635, 4°, str. (4), 99. (Dějiny rodu Habsburského podle měsíců, v nich významné dni.)

5424. *Wurfbain Leonh.*, Relatio historica Habsburgico-Austriaca, durch was Mittel das Haus der Ertzhertzogen zu Oestreich in Europa ..., zu denen noch auf den heutigen Tag bei sich habenden Königreichen, Churfürsten-, Hertzog-, Fürstenthumen ... kommen und gelangt ..., 1636, fol. — Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3242 a srv. č. další. — S č. 5425 vydáno též pod titulem společným: Vier unterschiedliche Relationes historicae, Nürnberg, 1636, fol.

5425. *Wurfbain Leonh.*, Demonstratio genealogica, welcher massen . . von Rudolpho I. Habsburgensi 14 Römische Kaiser und endlich von jetzt gedachten Rudolpho I. alle und jede zu gegewaartiger Zeit regierende christliche Europ. Kaiser, Könige ... in gerader auf- und respective absteigender Linea, und also t tulo parentum und liberorum zusammengebracht werden können. Relationes historicae, Nürnberg, 1636. Viz při r. 1643, č. 5432.

5426. Zodiacus imperialis duodecim caesarum Austriacorum, Viennae, 1637, fol.

5427. *Gans Joh.*, Arboretum genealogicum annotationibus in arbores singulas illustratum, exhibens omnes fere imperii principes et Europae hodie reges recta descendentes a Rudolpho I., Coloniae Agr., 1638, fol., str. 63. — Vyd. s týmž názvem v Praze 1681.

5428. *Vernulaeus Nicol.*, Virtutum gentis Austriacae libri III., solis caesarum, regum, principumque Austriacorum exemplis adornati, Lovanii, 1640, 4°, str. 254. — Znova 1651, 4°. Srv. č. 5422.

5429. Elogia aquilae Austriacae scripta a sodalitate Parthenica Lovaniensi, Lovanii, 1641, 4°.

5430. *Langhans Jac.*, Von Auf- und Abgang ... der uralten Hertzogen zu Oesterreich, und von dem alten edlen Stammen der Grafen von Habsburg ... bis auf Ferdinandum III., s. l, 1642, 4°, str. 66.

5431. *Puteanus Ericus*, Theatrum heroicum imperatorum Austriacorum ..., Bruxellis, 1642. fol.

5432. *Chifflet Joh.*, Vindiciae Hispanicae, Antwerpiae, 1643, 4°. — Znova ibid., 1645, fol. — Opět: Miscellanea Chiffletiana, Amstelodami, 1688. — — Proti: *Dominicus Marc. Ant.*, Assertor Gallicus contra vindicias Hispanicas Jac. Ch., Parisiis, 1646, 4°. — Obrana: *Chifflet Joh.* Ad Vindicias Hispanicas lumina nova genealogica de origine domus Austriacae adversus M. A. Dominicum, Antverpiae, 1647, fol. Znova. Miscellanea Chiffletiana, l. c. — Proti: La véritable origine de la maison . . d'Autriche, avec une critique contre J. Chifflet, s. l. (Paris), s. a. (1650), 8°. — *Tenneur Jac.*, De variis principum genealogiis adversus J. J. Chiffletium, Veritas vindicata adversus J. J. Chiffletii Vindicias Hispanicas, Paris, 1651, fol. Odpověď: *Chifflet J.*, Tenneurius expensus, eius calumniae palam repulsae, Antverpiae, 1652, fol. — Proti *Blondelli Dav.*, In stemma Austriacum J. Chiffletii animadversiones, Assertiones domus Franciae, Amstelodami, 1655, fol. — Odpověď: *Chifflet J.*, Imago Franc. Eversoris, Dav. Blondelli ministri calvinistae, clypei Austriaci liber prodromus, Antverpiae, 1655, fol. — Další obrana: *Chifflet*, Genealogia ducum Lotharingae et Brabantiae ex prosapia Caroli Magni. Le faux Childebrand, Bruxelles, 1659. Viz č. 5450.

5433. *Beringus Vitus*, De fortuna Austriacae domus, Argentorati, 1648, fol.

5434. *Vignier Hier. (Jerôme)*, La veritable origine des très illustres maisons... d'Autriche ... avec les tables généalogiques des descentes desdites maisons, Paris, 1648, 8°. — Znova, ibid., 1649, fol. — Lat. vyd.: Stemma Austriacum annis abhinc

millenis . . ., *Chifflet Joh.* asseruit atque illustravit, Antverpiae. 1650, fol., 53 str. — Srv. č. 5432.

5435. (*Pierre de S. Charles*), Table généalogique de très illustres maisons de France, d'Alsace, de Lorraine, tant ancienne que moderne d'Ausbourg, Hasbourg, Autriche . . avec leurs descendents, alliances et armes de leurs familles . . . par D. P. D. S. C. R. F., Paris, 1649, fol.

5436. *Pallavicini Nic*, Austriaci caesares a Rudolpho I. ad Ferdinandum III., Mediolani, 1649, 4°.

5437. *Tschudi Domin.*, Origo et genealogia comitum de Habsburg . . . usque ad Albertum caesarem, Constantiae, 1651, 8°, str. 126. — Znova: ibid, 1702, 12°. — Cura *Christ. de Helwick*, Vratislaviae, 1715, 8°. — Ludewig, Script. Rer. Bamberg. II, č. 7.

5438. *Soutmann Pet.*, Effigies imperatorum domus Austriacae, Harlem, 1651, fol., 20 l.

5439. *de Granada Paolo*, Causa y origen de les felicitades de Espanna y casa de Austria, Madrid, 1652, 4°.

5440. *Lequile Diego*, Origine di casa d'Austria secondo diverse opinioni. Archiduca d'Austria Fernando Carlo. 1653, II, str. 129 ad. Viz č. 5454 (při r. 1660).

5441. *Manmagetta Guil.*, Coronae XII caesarum ex domo Austriae, celebrata elogiis . . ., Viennae, 1654, fol.

5442. *Lotich Joh. Pet.*, Augustus . . . Austr. archiducum splendor sub imperatoribus, regibus, imperatricibus et reginis LXX elegidiis repraesentatus, ad a. 1653 deductus, Francof. a. M., 1654, 8°, — Srv. *týž*, Splendoris Austriaci liber IV. i. e. domus Austriae archiduces, tam elegidiis, quam prosa descripti, Francof. 1667, 8°.

5443. *de Lequile Didaco*, Colossus angelicus, Austriacus, sive Austriae sobolis admiranda moles apocalypsea, religione constans, maiestate rara, matrimoniis ingens, Oeniponti, 1655, 4°, str. 202. Srv. č. 5453 a č. 5454.

5444. *v. Birken Sigism.*, Ostländischer Lorbeerhain, d. i. ein Ehrengedicht vom Erzhause Oesterreich, Nürnberg, 1657, 12°.

5445. *Rainardus Marxius*, Typus gloriae Austriacae a Rudolpho I. ad Leopoldum I. per gloriosissimos ex eadem aug. domus stirpe principes derivatae, Francofordi, 1658, 4°.

5446. *Fitzing Joh. Heinr.*, Architriumphalis Austriae currus, d. i. Oesterreichischer Erztriumphwagen, mit beigesezten Stamm- und Zeitregister, Wien, 1658, fol.

5447. *Dauber Joh. Pet.*, Austriacae gentis origo sive . . . imp. Leopoldi, regis Hungariae, Bohemiae . . . genealogia, ab Antenore, Cimmeriorum rege continua nec interrupta serie per insequentes Sicambrorum reges, . . comitesque Habsburgenses et archiduces Austriae ad hodierna usque tempora ex antiquis monumentis deducta et carmine recens exposita, Cassellis, 1658, 4°, str. 95.

5448. *de Bonair*, La politique de la maison d'Autriche, Paris, 1658, 12°, str. 321.

5449. *Rittershusius Nic.*, Genealogiae imperatorum, regum . . ., 1658, 1664, 1683. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2834. Srv. č. 5470.

5450. *Combault de B. d'Anteuil, Charles*, Discours sur les différentes opinions de l'origine plus apparente de l'auguste maison d'Autriche. Le vrai Childebrand, Paris, 1659, 4°. Srv. č. 5432.

5451. *Bridel Fridrich*, Pobožnost slavného domu Rakouského k velebné svátosti. Stůl Páně, velebná Boží předrahá svátost večeře Páně na poušti tohoto světa všem pocestným pokrm velmi laciný, v Praze, 1659, 12°, stať VI.

5452. *Sturm Wenzel*, Oesterreichischer Ehrenkranz . . ., Wien, 1659, 4°.

5453. *de Lequile Didacus (Diego Tafuri)*, Piissima atque augustissima domus Austriaca, splendore coniugiorum ingenua, seu collectaneum earum rerum Austriacarum, quae ad coniugia spectant, coniugumque ortus, sponsalia, nuptias, dotes, successiones ad varia amplaque dominia, prolium numerum. Ac denique ad consortium, obitus, maritorum symbola, intitulationes, quemadmodum ad alienarum icones familiarum utrique pariter sexui principum Austriae matrimoniali affinitate copulatarum genealogias, quae totius fere terrarum orbis prosapias sibi sanguine iungunt, ad regem Philippum IV., Oeniponti, 1659, fol., str. 430, 130, 23. Srv. č. 5443 a č. 5454.

5454. *de Lequile Did. (Diego Tafuri)*, Piissima atque augustissima domus Austriaca una cum Borbonorum prosapia eadem in radice Itala ac regia, vetustate illustris, seu collectaneum earum rerum Austriacarum, quae sub praecipuo pietatis symbolo eidem domui pene hereditario, noviter auspicatae, illa in praesentibus exhibentur, quae circa eius initia versantur, suntque de origine, antiquitate ac nobilitate Austriacae familiae nec non de eius unitate cum Borbonica regum Francorum sobole eodem tempore, atque ex eadem stirpe prodeunte . . ad Ferdinandum III., Oeniponti, 1660, fol., str. 340, 40, s vyobraz. Srv. č. 5453.

5455. *Neumann Sig.*, Historia immortalitatis Austriacae, Der österreichischen Kaiser Leben, Wandel und Thaten, Frankfurt a. O., 1660, fol. (Rudolf I., Albrecht I., Bedřich Krásný.)

5456. *Bosch de Montandre*, Portrait historique genealogique . . . de la maison d'Autriche, Paris, 1662, 4°. Srv. č. 5457.

5457. *Bosch (Bose) de Montandre*, Histoire et la politique de la maison d'Autriche, où se voit ses établissements sur les trones de l'empire, de Bohême et d'Hongrie . . ., Paris, 1663, 4°. Viz Bibl. Č. Hist. II,

č. 1397. — Znova ibid., 1677, 4°. — Srv. č. 5456.

5458. (*Glabotsnig G.?*), Phospori Austriaci de gente Austriaca libri tres, in quibus gentis illius prima origo, magnitudo, imperium ac v rtus asseritur et probatur, Lovanii, 1665, 1669, 1690. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2683.

5459. *Spener Phil. Jac.*, Sylloge genealogico-historica e numero praecipuarum familiarum, quibus suos principes Germania nostra debet, duodecim exhibens et earum tum originem, tum varias divisiones... explicans, Francofurti a. M., 1665, 8°. — Znova, ibid., 1677, 8°. Rodokmen a dějiny rodu habsburského str. 1-106. Srv. Bibl. Č. Hist. II č. 2971.

5460. *Richter Christ. Phil.* Dissertatio de domus Austriacae iuribus ac praeeminentia. Velit. Acad., Jenae, 1667, 4°.

5461. *Weber Joh. Ad.*, Adamas Austriacus, seu indoles heroica domus Austriacae in adamante, gemmarum principe, adumbrata, Francofordi, 1668, 8°, str. 451.

5462. *Fugger Joh. Jac.*, Spiegel der Ehren des Erzhauses Oesterreich, ... vermehrt durch Sigm. Bircken, 1668. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1751.

5463. *Angelus Arnold*, Aquilae ad Austrum et Solem renovatio, sive Antiperistasis sacra et paradoxum asceticum. Viz Virtus et honoris aedes in heroibus et poëmatis 25. graeco-latinis, Micro-Pragae, 1671, 4°, str. 11—27 (dějiny rakouského domu, se zřetelem k českým králům rodu habsburského).

5464. Mémoires historiques .. de la maison d'Autriche, Paris, 1670, 12°, 1-2 vol., s obr.

5465. *Kieffer Joh. Georg.*, praes.; *ab Inzaghi Joh. Phil. liber baro de Kymberg*, resp.: Dissertatio politica de romano-caesareo, graeco-franco germanici imperii.. Habsburgo-Austriaco-Germanica domo, eiusque regnis, ducatibus et praerogativis, 1671. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2084.

5466. *Schoebel Georg*, Sinnreiche Reden und merkwürdige Thaten der XV. Röm. Kaiser aus dem Erzhause Oesterreich, Breslau, 1672, 8°, 120 str.

5467. *Weingarten Joh.*, Fürstenspiegel oder Monarchia des Erz-Hauses Oesterreich, Prag. 1673, viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 3175.

5468. *Althann*, Imago principum Bohemiae, 1673. Viz Bibl Č. Hist. II, č. 1202.

5469. *v. Brandis Franz Ad. Graf*, Fruchtbringend österreichische Lorbeer-Zweig, d. i. aller kürzeste Erzehlung der denkwürdigisten Begebenheiten, so sich mit dem ... Haabspurg-Österreichischen Erz-Hauss ... bis auf jetzige Zeit ereignet, Augstburg. 1674, 12°. str. 318, 4 tab. gen. — Znova: ibid., 1675. Viz č. 5472.

5470. *Rittershusius Nicol.*, Exegesis historica genealogiarum ..., 1674. Viz z obsahu Bibl. Č. Hist. II, č. 2833. Srv. č. 5449.

5471. *Priorati Gualdi*, Vite e azzioni di personnagi ... della casa d'Austria illustri, i militari e politici, Vienne, 1674, fol.

5472. *v. Brandis Fr. Ad. Graf*, Fruchtbringender Oesterreichischer Lorbeerzweig d. i. Erzählung der Begebenheiten, so sich mit dem Erzhaus ... bis auf jetzige Zeiten ereignet, Augsburg, 1675, 8°, 384 str. — Vyd. lat.: Fama Austriaca ad cunas Leopoldi caesaris augusti regii filii advolans, sive rerum Austriacarum brevis narratio, Bolsani, 1678, 8°, 360 str. — Srv. č. 5469.

5473. *Mauersberger J.*, Unsterblichkeit des Erzhauses Oesterreich, Brieg, 1675, fol.

5474. *Müller G. G*, Das weltberühmte Ertz-Haus Oesterreich nach dessen Ländern, Nürnberg. Viz z obsahu Bibl. Č. Hist. II, č. 2503.

5475. *Gloger Casp.*, Historie vom Ursprung und Herkommen des Erzhauses Oesterreich, 1676. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 11111.

5476. *Kirchmeier G. Casp.*, De originibus Habspurgico-Austriacis et Hohenzolleriano-Brandeburgicis communibus, quibus utraque domus ad foedus ineundum excitatur, Wittebergae, 1677, 4°, str. 19. — Znova, ibid., 1680, 4°.

5477. *v. Stosch B. S.*, Von der Praecedenz aller Potentaten in Europa und Hoheit des Hauses Oesterreich, Jena, 1678, 8°.

5478. *Palazzi Giovani* (*Palatius*), Aquila Austriaca, sub qua imperatores Austriaci ab Alberto II... ad Ferdinandum IV. elogiis ... longa historiarum serie exarati, 1679. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2617.

5479. *Balbin B.*, Animadversiones historicae in librum, cui titulus: Speculum domus Austriacae. Viz *Vydra*, Leben B. Balbins, 1788, str. 51.

5480. *Schönleben Joh. Ludv.*, Dissertatio polemica de prima origine domus Habsburgico-Austriacae, in qua viginti diversae opiniones authorum ventilantur et vera origo a Carolo Magno imperatore eiusque maioribus Franco-Germanis cum multiplici praerogativa participati sanguinis, ante alios Europaeos principes, ostenditur et solide probatur. Prolegomenon ad Annum sanctum Habsb. Austr., in quo per singulos anni totius dies quingenti sancti beati et venerabiles utriusque sexus Habs.-Austr. sanguinis et cognationis nexu illigati proponentur, Labaci, fol., str. 314. — Toto dílo (Annus sanctus Habsburgo-Austriacus) vydáno zvláště, Salisburgi, 1696, fol., str. 814.

5481. *Boselli Cipriano conte*, L'Austria Anicia nella maestà cattolica dell' Ibero monarca Carlo II. con la maggioranza della gloria derivata, Milano, 1680, fol., str. XXXIX, 1109.

5482. *Rocoles J. B.*, Vienne deux-fois assiégée par les Turcs 1529 et 1683 . . ., avec des reflexions historiques sur la maison de Habsbourg ou d'Autriche, Leyde, 1684, 12°, str. 431.

5483. *Gogeneche Joh.*, Arboretum genealogicum omnium principum a Rudolpho I. descedentium, Madridi, 1685, 4°.

5484. Des Königreichs Böhmen kurtze Regenten-Beschreibung, 1685. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1909. — Der Hertzogen und Königen in Böhmen Leben, Regierung und Absterben, 1685. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1908.

5485. *Balbin Boh.*, Tabula genealogica imperialis Habspurgico Austriaca. Miscellanea Regni Bohemiae, 1687-8, Bibl. Č. Hist. II, č. 1307, Dec. II., lib. 2, pars 1.

5486. *Dolce Lod.*, La vite gli imperadori Romani, 1688. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1607.

5487. *Varillas Ant.*, La politique de la maison d'Autriche, La Haye, 1688, 12°. — Znova lat. vyd.: De politicis domus Austriacae artibus, Hagae, 1689, 12°, str. 220.

5488. *Branchi Girol.*, Dell' historia Austriaca, Vienna, 4°, I., 1688, str. 620; II., 1691, str. 985.

5489. *Kessler de Kestennach G.*, Theses super . . . vita gestisque . . regum . . . regni Bohemiae, Pragae, 1689. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2161.

5490. Anecdotes de Floreance ou l'histoire de la maison d'Autriche, Haye, 1689, 8°, str. 134.

5491. *Thucelius C. L.*, Austria S. Rom. Imperii coniux, des H. Reichs mit dem Hause Oesterreich beständige Ehe . . ., Augsburg, 1690, fol., s vyobr.

5492. *Czerwenka Ad. W.*, Annales et acta pietatis domus Habsburgo-Austriacae, Veteropragae, 1691, fol. Viz obsah, pokud se týče historie české, Bibl. Č. Histor. II, č. 1567.

5493. *Tomasini Franc.*, Selvo genealogica delle famiglie della gran casa Anicia, Venezia, 1694, 4°.

5494. *Beer Joh. Christ.*, Der Erzherzogen zu Oestreich Leben, Regierung und Grossthaten von Rudolph bis in die Regierung Leopoldi. Nürnberg, 4°, I, 1695; II, 1713.

5495. *Holtzbecher Christ.*, praes., *Kunass Joh. Venc.* resp., Olea armata Habsburgica Austriaco-Hispana contra oleastrum Turcicum, Pragae, 1696, fol., l. A-L13. Z obsahu: Ferdinand I. (l. R2) atd. až do Josefa I.

5496. *Braun Joh. Balth.*, Historia augusta seu vitae Romanorum caesarum . . . usque ad imperantem Leopoldum, 1697. Viz název a obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1402.

5497. Curioser Geschichtskalender vom Haus Oesterreich, Tübingen, 1699, 8°.

5498. *Fuchs Joh. Mich. v. Hernau*, Memoria gloriosa regiae stirpis Habsburgicae, d. i. Deren aus dem . . . Ertz-Haus Oesterreich entsprossnen Helden ruhmwürdigsten Thaten und Tugenden, genealogische Beschreibung . . . Josepho I. unterthänigst zugeignet . . ., Nürnberg und Salzburg, 1700, 16°. § 18 a d. Ferdinand I. Maximilian II. (Rudolf II., Matiáš). Ferdinand II. atd. — 2. vyd. Memoria gloriosa regiae stirpis Habsburgicae, d. i. Ausführliche curieuse Beschreibung derer . . . entsprossenen Helden, Ankunft, Aufnahm, Fortpflanzung, Thaten und Tugenden. Dabei sonderlich Ihro Röm. Kays. Maj. Leopoldi . . . Lebenslauff und Abschied; ingleichen . . . Josephi I. . . . Geburt, Wachsthum, Krönung, Vermählung, Regierung, Grossthaten . . ., Frankfurth und Leipzig, 1706, 12°. Str. 286 a d. Ferdinand I. atd.

5499. *Besnecker Joh. Ad.* praes., *Thun comes Joh. E.* resp., Album domus Habsburgico-Austriacae, Pragae, 1702, 8°. Znova ibid. 1713, fol. Viz, pokud se týče historie české, Bibl. Č. Hist. II, č. 3089.

5500. *Giovanni Ludovici Petri (Ludewig Joh. P.)*, Germania princeps, 1702 a vyd. další viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1791. — Viz č. 5543.

5501. *Patarol L.*, Series . . . caesarum . . . ad Leopoldum, cum eorundem imaginibus, Venetiis, 1702. Viz Bibl. Č. Histor. II, č. 2641.

5502. Historiae Habsburgico-Austriacae brevi compendio descriptae, Bamberg, 1703, 12°, str. 257.

5503. *Leutholf von Franckenberg*, Europäischer Herold, 1705. Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 2330.

5504. Abstammen, Leben, Grossthaten, Regierung und Abscheiden Leopoldi . . . und Lebensbeschreibung des Erzhauses Oesterreich Habsburgischer Familie Regenten Rudolph I. bis auf Leopold I., Wien, 1705, 8°, 112

5505. *Waldtwer Franc.*, Mausoleum caesarum Austriacorum, apertum in funere Leopoldi I., Viennae, 1705, 12°.

5506. *Hübner*: Aller Durchläuchtigen Hohen Häuser in Europa . . . Genealogien . . . v. 1500-1707, 1707; Genealogische Tabellen 1725 a d. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5926-7.

5507. *Hübner*, Fragen aus der Genealogia 1708 (a jiná vydání) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1391-2.

5508. Historisch-genealogische Beschreibung des Erzhauses Oestreich, worinnen desselben Ursprung, Wachsthumb und jetziger Flor durch alle Stammglieder nach Art der Annalium vorgestellet werden, Ulm, 1708, 8°. — Znova: Oestreich. Tugendspiegel und Fürstensaal, ibid., 1716, 8°. — Opět: Vollständige Einleitung zu den merkwürdigsten Geschichten, welche von Zeiten der Habsburgischen Kaiser und Ertzherzogen sich zugetragen, bis auf die Regierung Carls VI. fortgesetzt durch *B. v. T.*, ibid., 1726, 8°. — Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 3112.

5509. *Maius Joh. Burchardus* praes., resp *Carmon Car. Paul.*, De augustae domus austriacae fatis commentatio historica, Kilonii, 1711, 4°, str. 136. — Znova: ibid., 1720, 4°.

5510. *Schluetern Paul Christ.*, Divinae providentiae cura singularis in erigenda conservanda, augendaque domo Austriaca, Viennae, 1712, fol.

5511. *Lucae Carl*, Habsburgischer Stammwurzel, wie selbige in dem Hause Oestreich bis an den höchsten Ehrengipfel gewachsen, Frankfurt a. M., 1712, 4°.

5512. Trifaria domus Austriacae gloria, marchionum, ducum ac imperatorum, archiducum, ordinatissima successionis series, emblematicis in basilica picturis necnon historico, morali ac symbolico poëmate honoribus divi Leopoldi . . ., Viennae, 1714, fol. (Symb. 8-13: Ferdinand I. — Ferdinand III.)

5513. *Tschudi Dom.*, Origo et genealogia comitum . . . de Habsburg, Vratislaviae, 1715, 8° (dle vyd. z r. 1702). — Viz č. 5437.

5514. *Gundling Nicol. Hier.*, Ob diejenigen, welche die Grafen von Habspurg aus dem perleonischen Stamm herführen, dem Erz-Hause Österreich einen Gefallen erweisen. Gundlingiana, Halle, 1715, Stück I., No. 4, str. 62-77. — Srv. č. 5547.

5515. *Struvius B. G.*, Syntagma historiae Germanicae, 1716. Dissert. 33 a d. (o panovnících rodu habsburského).

5516. *Froelich Wenc.* et *Mader Ant.*, Sol austriacus in XII. signis zodiaci symbolice repraesentatus, Vetero-Pragae, 1716. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1750.

5517. *Freschot Aug.*, Ducum et regum Boemiae corona, 1717. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1743.

5518. *Eccard Joh. Georg.*, Origines . . . familiae Habsburgo-Austriacae ex monumentis veteribus, scriptoribus coëtaneis, diplomatibus chartisque nunc primum continua serie ab origine prima ad Rudolphum imperatorem usque demonstratae, Lipsiae, 1721, fol., str. 83, 264.

5519. *Fels Joh.* praes., resp. *Garb de Gilbelli Em.*, Austria princeps, 1721, 1735. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1763.

5520. *Schweder Gabr.*, Commentatio iuridica de serenissimae domus Austriacae praeeminentia, praerogativis, iuribus et privilegiis, Tubingae, 1722, 4°. — Otisk, *týž*, Dissert. II. str. 579-635; *Wegelin*, Thes. rer. Suevic. III, č. 4. Srv. č. 5535.

5521. *Kalckstein*, Chronologica . . imperatorum Romanorum, Vratislaviae, 1723. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2136.

5522. *Schupich Ign. Franc.*, Dissertationes ex iure publico de iure nobilitatis, gloriosissima vita gestique sacratissimi principis Caroli V., Romanorum imperatoris insignitae, Pragae, 1725, 4°, str. VIII, 175 (4).

5523. *Reichenau Jos.*, Virtutes aug. caesarum Austr., Graecii, 1725, 12°.

5524. *Kolb*, Series Romanorum imperatorum, 1727. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2206.

5525. *Frankenstein Jac. Aug.*, praes., *Stein F. C. L.* resp., Dissertatio de praerogativis et praeeminentiis domus Austriacae, Lipsiae, 1727, 4°, str. 82.

5526. *Insprugger Seb.*, Austria . . . rerum memorabilium historia . . . illustrata, 1727. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2083.

5527. *Perilli Don. Stanisl.*, Notitia stemmatis Austriaci solidissimis auctorum, tum veterum, tum recentiorum testimoniis quam perspicue indicata, Neapoli, 1729, 4°, str. 56.

5528. *Andrian* praes., resp. *Atthembs*, Epochae Habsburgo-Austriacae, 1730, 1762. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1210.

5529. *Küchelbecker Joh.*, Vom Ursprung des Hauses Oesterreichs, Von denen Reichen und Ländern, welche das Haus Oesterreich besitzet, 1730, 1732. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2267.

5530. *Pez Bernh.*, De etymo nominis Habspurgici et origine domus Habspurgico-Austriacae ad Phil. Lud. com. de Sinzendorf epistola, Viennae et Norimbergae, 1731, 4°, str. 64.

5531. *Schönaich* comes J., Oratio de immortalibus domus Austriacae in S. Rom. Imperium meritis, Francofordi a. V. 1732, 4°.

5532. *Langetl*, Series . . . regum Bohemiae, 1734. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2289.

5533. *Konias Fr.*, De . . . regibus Bohemiae, 1735 Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2213.

5534. *Koller Jos.* (nikoli: *Forchondt Hier.*), Fasti Austriae in singulares anni menses cum metro, tam prosa digesti, Viennae, 1736, 8°.

5535. *Herrgott M.*, Genealogia diplomatica gentis Habsburgicae, Viennae, 1737, fol. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 317. — — Proti: (*Calmet Aug.?*), Refutatio systematis genealogici a M. Herrgott . . ., Venetiis, 1740, 4°, str. 9; ibid., 1740, 4°, str. 12. — Kurtze Excerpta aus einem Sendschreiben eines Schweizerischen Gelehrten an seinen Freund in Ober-Sachsen, von des . . . Herrgott Genealogia . . ., s. l. a. (1744), 4°, str. 12. — Excerpta aus einem Sendschreiben sammt Anschluss eines schwäbischen Gelehrten, worinnen die unreifen Excerpta aus einem Sendschreiben eines schweizerischen Gelehrten, betreffend Pater Herrgott Genealogia, seinem passionirten Verfasser wohl bezahlt anheim geschickt werden, s. l., 1744, 4°, 36 str. — (Vienner?) Opus posthumum seu Machiavellismus in nigra silva redivivus, demonstratus in Genealogia . . . M. Herrgott, Argentorati, 1747, fol. — *Kopp Fridolin*, Vindiciae actorum Murensium pro et contra M. Herrgott Genealogiam . . ., typis monasterii Murensis, 1750, 4°, str. 320, 98. — *Heer Rusten.*, Anonymus Murensis monasterii Murensis denudatus et ad locum suum restitutus . . . opus vindi-

ciis actorum Murensium pro et contra M. Herrgott . . . oppositum, Friburgi B, 1755, 4°, str. 384. Appendix I.: Origines Habsp.-Austr. compendio redditas exhibens. Srv. Epistola amici ad amicum super praetensa denudatione Anonymi Murensis, s. l. a. (1755), 4°, str. 10. — *Wieland Joh. Bapt.*, Vindiciae vindiciarum Koppianarum ac proinde etiam actorum Murensium adversus Rustenum Heer adornatae. Muri, 1760, 4°, str. 190; ibid., 1765, 4°. — (*Falke Ernst Friedrich*), Beurkundete Geschlechtsverbindung der beiden hohen Häuser Habsburg und Fürstenberg, nebst gründlichem Beweise, dass Kaiser Rudolph I. v. Habsb. Zeugnisse von Grafen Heinrichs I. von Fürstenberg Blutsfreundschaft mit ihm, eben so wohl als die von seinen ausnehmenden Verdiensten um Kaiser und Reich reine Wahrheiten seien . . . gegen M. Herrgotts in Genealogia . . . Tom. I, l. 6, c. 1, p. 266 übel angebrachte Wortklügeleien, s. l., 1768, fol., 20. Srv. Nachtrag . . ., mit Beweisführung des Hauptsatzes, dass Rudolph I. und Heinrich I. von Fürstenberg als Geschwistr. Enkel von den Herzogen von Zähringen abstammen, s. l., 1769, fol., 16.

5536. Origo et historia ducum Austriae, Habsburgi comitum . . *Senckenberg*, Selecta iuris et historiarum, Bibl. Č. Hist. II, č. 153, IV, 1738, č. 1, str. 3-160.

5537. *Quadius M. F.* praes., resp. *de Herzberg E. Frid.*, Dissertatio historico-genealogica de gestis notatu dignioribus gentis Austriacae, Sedini, 1741, 4°, str. 140.

5538. *Hainoccius Dan.*, Panegyricus in mortem Caroli VI. de meritis domus Austriacae in rem litterariam. Hallbauer, Exercitationes societ. lat. Jen, vol. I, Lipsiae. 1741, St. 1.

5539. *Legendre Gilb. Ch. de S. Aubin*, Des antiquités de la maison de France . . . et de la diversité des opinions sur les maisons d'Autriche . . ., Paris, 1739, 4°. — Znova: ibid., 1741, 4°.

5540. *Weichart Ign.*, Austria periculis superior, Graecii, 1742, 8°.

5541. (*Spannagel Godefr. Phil.*), Bipartita commentatio in tabulam hieroglyphicam et genealogicam domus Austriae et Lotharingiae, aeri incisam, una cum sex priscae consanguinitatis renovationibus, per totidem inter utriusque lineae sponsos sponsasque sancita matrimonia. Opusculum iam inde a nuptiis . . . Mariae Theresiae cum Francisco Stephano Lotharingiae duce . . . 12. Febr. 1736 Vindobonae celebratis elucubratum, nunc vero demum aliquot accessionibus auctum et typis editum occasione archid. inf. Hisp. Mariae Annae cum Carolo Alex. Lothar. principe . . coniugii initi die 7. ian. 1744, Viennae, 1744, 4°, str. 51. — Týž spis v úpravě francouzské: Raisonnement divisé en deux parties, la mythologie et l'histoire iuridique sur la planche hieroglyphique et généalogique gravée en taille douce représentant les deux branches des maisons d'Autriche et de Lorraine . . ., Nuremberg, s. a. (1744), 4°, str. 60.

5542. *Kraft Jean Laur.*, Histoire générale de l'auguste maison d'Autriche depuis son origine jusqu'à présent, Bruxelles, 1744-5. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2227.

5543. *v. Finsterwald D. H.* (*Hempel Chr. Friedr.*), Erläuterte Germania princeps, 1744-9. I. B. Geschichte des Hauses Habsburg Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1689. Srv. *Ludewig*, č. 5500.

5544. *Schurzfleisch D.*, Germania princeps, 1745. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3063. Srv. č. 3064.

5545. Auxilia historica oder historischer Behülff, 1746. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1297.

5546. *Hammer Alex.*, Dissertatio biga . . . de communi domus et archiducalis Habsb. Austr. et Alsatio Lothoring. ducalis origine uti et electione Francisci I. peracta, Bambergae, 1746, 4°.

5547. *Gundling*, Discours über den vormalichen und itzigen Zustand der Teutschen Churfürsten-Staaten, 1747-50. Viz podrobný obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1841. Srv. č. 5514.

5548. *Barre*, Histoire générale d'Allemagne, 1748. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1318.

5549. *Reinhard Joh. Paul*, Entwurf einer Histoire des Erzhauses Oesterreich, Erlangen, 1752, 8°, str. 301.

5550. *Zurlauben A.*, Tables généalogiques des maisons d'Autriche et de Lorraine et leurs alliances avec la maison de France, précédés d'un mémoire sur les comtes de Habspourg . . de la maison d'Autriche, Paris, s. a., 4°, str. 320. — Srv. *týž*, Mémoires sur l'origine de l'auguste maison de Habsbourg-Autriche, Bade en Suisse, 1760, 4°, str. 56. — Srv. *týž*, Mémoires sur l'origine de la maison de Habsbourg-Autriche, Charte de l'an 1153 qui preuve qu'Adalbert comte de Habsbourg . . ., Mémoires de l'Académie des inscriptions, 1760, tome 35.

5551. *Hofmann Gottfr. Dan.*, Vom Anfange der heutigen oesterreichischen Wappenbinde und vom ehemaligen Wappenadler der Markgrafen und Herzoge von Oesterreich. Beobachtungen aus den deutschen Staatsgeschichten, Ulm, 1761, I, str. 41-82.

5552. *Schoepflin Joh.*, Systemata varia de origine Habspurgicorum eorumque genealogia. Alsatia illustrata, Colmar, 1761, 4°, I, str. 753, II, str. 460.

5553. *Adelung*, Staatsgeschichte von Europa, I, 1762, str. 17-53.

5554. Fulcimen religionis a Deo orbi revelatae, Augustissima in iteratis saeclis domus Austriaca illam religiose propergando ac in ipsa . . . propagata . . ., Olomucii, 1765, fol.

5555. *Coronini Rud.*, *comes de Cronberg*, Specimen genealogico-progonologicum ad illustrandam prosapiam, Habspurgo-Lotharingiam . . ., Venetiis, 1770, fol., str. 78, 33 tab. — Znova: . . . novis genealogicis ac historicis accessionibus locupletavit ad nostram usque aetatem continuans edidit Franc. Palma, Viennae, 1794, fol., str. 184, 11 tab.

5556. *Petrasch Aemil.*, Dissertatio . . . exhibens duces et reges Bohemiae, archiduces Austriae et domus huius augustissimae originem, Pragae, 1772. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 2669.

5557. *Petrasch*, Epitome historiae ducum et regum Bohemiae, archiducum Austriae, Pragae, 1772. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2670.

5558. (*Accademico Apatista?*), Istoria generale della casa d'Austria . . . compilata, Firenze, 1773-4, I-II, 8°, str. 390, 90. * Gött. Gel. Anz. 1774, str. 855 a d. Srv. č. 5571.

5559. *zu Oettingen Alois Fürst*, Das durchlauchtigste Erzhaus Oesterreich nach seinem ganzen Umfange universal-historisch und systematisch vorgestellt, Wien, 1774, 4°.

5560. *Caccia Claud.*, Compendio genealogico storico delle auguste case d'Austria e di Lorena, Cremona, 1778, 4°, str. XII, 112, 1 tab.

5561. *v. Geussau Ferd.*, Auszug aus den Oesterreichischen Geschichten sammt der Geschlechtsfolge der Beherrscher Oesterreichs Babenberg- und Habsburg.-Stammes bis auf Marien Theresien, Wien, 1779, 8°, Srv. č. 5564.

5562. *G(irecour)*, Essai sur l'histoire de la maison d'Autriche, Paris, 1-9, 1778-86, 8°. Viz Gött. Gel. Anz. 1779, str. 922-6; Bibl. Č. Hist. II, č. 1664.

5563. *Gebhardi L. A.*, Geschichte der erbl. Reichsstände in Deutschland, Halle, 1779. II. B.: Genealogie des Hauses Habsburg. 8. Stamm der Kaiser und Könige in Böhmen und Ungarn . . ., str. 426-616. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5928.

5564. *v. Geussau Ant. Ferd.*, Historisches Tagebuch des Erzhauses Oesterreich vom J. 994-1780, Wien, 1781, 8°, str. 269. Srv. č. 5561.

5565. *Wenck*, Geschichte der österreichischen Staaten I, 1782. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3200.

5566. *v. Kauz Const. Fr.*, Vollständige Aufklärung der Geschichte des Oesterreichischen Erzherzoglichen Wappenschildes . . . worinnen sehr viele bisher unbekannte Wahrheiten und Aussichten, besonders in der Geschichte des Erzhauses, in der Heraldik und Sphragistik, entdeckt und eröffnet werden, Wien, 1783. — Starší vydání: Ueber den oesterreichischen Wappenschild, Wien, 1778, 8°, str. 96.

5567. *Cruger Greg.*, Florus Austriaco Bohemicus, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1551.

5568. (*Uhlich Gottfr.*), Geschichte der Beherrscher Oesterreichs und deren übrigen Abkömmlinge aus dem Habsb. Hause, Wien, 1785, 8°.

5569. *Gatterer Joh. Chr.*, De insignibus Austriaco-Hungaricis. Comment. Societ. reg. scient. Goetting. X, 1788, str. 200-23. Srv. Gött. Gel. Anz. 1788, str. 2009-14.

5570. *Dobrovský Jos.*, Über die Ergebenheit und Anhänglichkeit der slavischen Völker an das Erzhaus Oesterreich, vorgelesen bei der Sitzung der Kön. Böhm. Ges. d. Wiss. (25. Sept. 1791) in Gegenwart S. M. des Kaisers Leopold des II., Prag, 1791, 4°, str. 8.

5571. Istoria generale dell'Augusta Casa d'Austria dalla sua origine fine al tempo presente, di un *Academico Apatista*. Venezia, 1792-6, 8°. I, str. 380, II, 396, III, 404, IV, 428, V, 478, VI, 419, VII, 372, VIII, 460, IX, 400, X, 308, XI, 416. Srv. č. 5558.

5572. *Casati Christof*, Dell' origine delle auguste case d'Austria e di Lorena dissertazione, Milano, 1792, 4°, str. 207, 1 tab.

5573. *Coxe Will.*, History of the House of Austria, 1792. Další vydání a překlady franc. a něm. viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1540.

5574. *Cornova Ign.*, Geschichte Böhmens und seiner österreichischen Könige von Ferdinand's I. Regierungsantritt (Unterhaltung mit jungen Freunden der Vaterlandsgeschichte) 1799-1803. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5160.

5575. *Weissegger Joh Maria*, Historische Gemälde oder biographische Schilderungen aller Herrscher und Prinzen des . . Erzhauses Habsburg-Oesterreich von Rudolf I. bis Maria Theresia, I.-V. B., Kempten, 1800-3, 8°.

5576. *Pubitschka Fr.*, Chronologische Geschichte Böhmens VI, 3: Geschichte Böhmens unter den Königen Ferdinand I.-Ferdinand II., 1801. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2742.

5577. *v. Boehm J.*, Denkmal geprüfter Treue und Ergebenheit der Mährer gegen das allerdurchlauchtigste Erzhaus Oesterreich, Brünn, 1802. Viz dále při r. 1802.

5578. Genealogisches Verzeichniss des regierenden österreichischen Kaiserhauses. Hyllos 1, 2, Prag.

5579. *Zauner Jud. Thadd.*, Historische Übersicht des Lothringisch-Österreichischen Erzhauses als Einleitung zur Kenntniss des jetztregierenden Churhauses in Salzburg, 1803, 8°, 44 str.

5580. *Dinzenhofer W.*, Genealogische Tafeln der böhmischen . . . Könige, 1805. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5163.

5581. *Leichtlen E. J.*, Die Zähringer, Eine Abhandlung von dem Ursprunge und den Ahnen der erlauchten Häuser, Baden und Oesterreich, Freiburg, 1831, 4°, str. 130

5582. *Roepell Rich.*, Die Grafen von Habsburg, Halle, 1832, 8°, str. 136 (do r. 1273).

5583. Reihenfolge der österreichischen Regenten . . . 1833-7. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5195.

5584. *v. Lichnowsky E.*, Geschichte des Hauses Habsburg, Wien, 1836. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 318.

5585. *Hrabal Bedřich*, Oudové c. k. rodu do stavu duchovního přistoupilí. Čas. Kat. Duch. 1840, str. 168.

5586. *Lundblad J.*, Abrégé de l'histoire d'Autriche de Bohême . . ., 1840. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5597.

5587. *Binder W.*, Neue Untersuchungen über die Urgeschichte des Hauses Habsburg. Archiv f. Gesch., Genealogie . . ., Stuttgart, 1846.

5588. *Coxe William*, History of the house of Austria, from the foundation of the monarchy . . . to the death of Leopold II., London, 1847, 8°, č. 5573.

5589. Řada panovníků českých. Nový Pražský Kalendář, 1849. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5652.

5590. Stručný přehled vývinu rakouského mocnářství. Pražské Noviny, 1851, č. 271-2.

5591. *V. F.*, Přehled dějin domu Habsburského. Zlaté Klasy, I, v Praze, 1854, 2, str. 290.

5592. *v. Behr K.*, Genealogie der in Europa regierenden Fürstenhäuser, Leipzig, 1854, 8°.

5593. Zur Geschichte des Hauses Habsburg, Habsburgische Denkmale in Schwaben und am Rhein - Oesterreich. Blätter für Liter. und Kunst, 1854, č. 2, 3, 5, 6; 1855, č. 49, 52.

5594. Habspurkové v Čechách, čas. Čech, v Ženevě, 1861, č. 1, str. 5 ad.

5595. *Erben J.*, Počátky a vzrůst mocnářství rakouského. Škola a Život 1870.

5596. *L.*, Das Königreich Böhmen und das Haus Habsburg. Politik, 1872, č. 123 ad.

5597. *Kálal V.*, Soustava chronologická rodu panovnického v Čechách. Komenský, 1876. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5705.

5598. *Přecechtěl Ruprecht*, Die Kaiser aus dem Hause Habsburg - Lothringen, Wien, 1876, 1879. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5706.

5599. *Stadlmann A.*, Habsburkové a Wittelsbachové. Komenský, 1880, str. 167.

5600. *Flesar*, Rodopis domu Habsburského, 1881, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8924.

5601. K jubileum rodu Habsburků. Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 102.

5602. *Kretz Frant.*, Náš nejvyšší panovnický dům jako přítel a mecenáš hudby. Moravské Noviny, 1885 (řada feuill.).

5603. *Čenský Ferd.*, Český jazyk v císařské rodině. Osvěta, XVI, 1886, str. 97-105, 204-11, 312-22, 404-15 (týká se nové doby).

5604. *Svátek Jos.*, Habsburkové a český jazyk. Obrazy z kulturních dějin českých, I, v Praze, 1891, str. 3-44. Z obsahu: Ferdinand I. Královna Anna. Arcikníže Ferdinand. Maximilian II. Arcikníže Arnošt. Rudolf II. Matiáš. Ferdinand II. Ferdinand III. Ferdinand IV. Leopold I. Josef I. Karel VI. Marie Terezie. Josef II. Leopold II. František I. Arcivévoda František Karel. Arcivévodkyně Žofie, Ferdinand I. František Josef I. Korunní princ Rudolf. — Otisk z Osvěty, XVI, 1886, str. 669-81, 765-77. (Dodavek *Ant. Rybičky*.)

5605. *Lacina Jos.*, O zásluhách rodu Habsburského o vzdělanost a osvětu. Progr. gymn., ve Slaném, 1892, 8°, str. 29-33.

5606. *Truhlář Ant.*, Dům Habsburský v oslavných skladbách humanistů českých XVI. stol. Program Akad. gymn. v Praze, 1889, str. 1-31, 1. část. Srv. *Karásek J.*, Pražské Noviny, 1899, č. 278.

5607. *Krásl F.*, Panující rodina Habsburská a úcta sv. Josefa. Čas. katol. duch. XLII., 1901, str. 224-5.

5608. *Stark A.*, Die Habsburger als Förderer der chemischen Grossindustrie und des damit verbundenen Volkswohles. I, Gablonz, 1903 (progr. reál. gymn.), 8°.

5609. *Durdík J. G.*, Wahlsprüche und Devisen der deutschen Kaiser aus dem Hause Habsburg und Habsburg-Lothringen, als Norm ihrer Regierung, s. l. a., 4°, str. 28. Z obsahu: Carl V. (Plus ultra!) — Ferdinand I. (Christo duce!) — Maximilian II (Deus providebit!). — Rudolf II. (Fulget caesaris astrum!). — Matthias (Firmatum coelitus omen!) — Ferdinand II. (Legitime certantibus!) — Ferdinand III. (Pietate et iustitia!). — Leopold I. (Consilio et industria!) — Josef I. (Amore et timore!) — Carl VI. (Constantia et fortitudine!) — Maria Theresia (Iustitia et clementia!). — Josef II. (Virtute et exemplo!) — Leopold II. (Pietate et concordia!) — Franz II. (Lege et fide!)

5610. Wahlsprüche . bis zu Franz Joseph I. Eger. Anzeiger, 1858. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4698.

5611. Hesla rakouských panovníků. Stud. Listy, 1884. Viz ibid č. 4699.

5612. *Dolejšek B.*, Hesla panovníků rakouských. Náš domov, 1893. Viz ibid. č. 4700. (Ferdinand V. Recta tueri! — František Josef I. Viribus unitis.)

B. Ferdinand I.

1. Prameny.

5613. *Schmit v. Tavera Carl Ritter*, Bibliographie zur Geschichte Österreichs unter Carl V. und Ferdinand I., Graz, 1858. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 26.

5614. *Horawitz A.*, Nationale Geschichtschreibung im XVI. Jht. Historische Zeitschrift XXV.

5615. *Bauch Gustav*, Caspar Ursinus Velius, der Hofhistoriograph Ferdinands I. und Erzieher Maximilians II. Ungar. Revue VII, 1887. str. 1-43, 201-40. Otisk, Budapest, 1887. Dodatek: Zeitschr. Gesch. Schles. XXXIV, 1900, str. 381-2.

5616. *Krones Fr.*, Übersicht der allgemeineren Quellen und Bearbeitungen der Geschichte dieses Zeitraumes (1526-1700). Grundriss der Oesterreichischen Geschichte, Wien, 1882, str. 443 a d.

a) Akta, listáře.

5617. *v. Deblin Max Franz iun.*, Acta publica Bohemiae bis 1548. Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 159.

5618. Archiv Český, pokud se týká tohoto období, viz Bibl. Č. Hist. II. č. 193.

5619. Sněmy České od leta 1526 I, 1526-45, II, 1546-57, III, 1558-73. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 195. Srv. *Rezek Ant.*, Pokrok 1877. č. 298. — Vydání německé s titulem: Die Böhmischen Landtagsverhandlungen und Landtagsbeschlüsse vom Jahre 1526 . . Viz ibidem.

5620. (*Čelakovský Jar.*), Císař Ferdinand I. poroučí Pražanům Staroměstským, aby všechny sněmy české od r. 1526-41 přepsati dali a je ke dvoru císařskému poslali. Květy, I, 1866, 24.

5621. *Rezek Ant.*, Einige Beiträge zu den böhmischen Landtagsakten vom J. 1526-34. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1876, 272.

5622. *Schulz Václ.*, Příspěvky k dějinám soudu komorního království Českého z let 1526-1627. (Historický archiv I. tř. České akademie č. 24.) Praha, 1904, v. 8°, str. 193. Otisk II. přílohy s názvem: Soupis register soudu komorního království Českého, Praha, 1904, v. 8°, str. 44 (podává úplný přehled důležitého tohoto pramene pro historii českou věku XVI.).

5623. *Kameníček Fr.*, Jednání sněmovní veřejná v markrabství moravském od počátku 15. století až do přijetí krále Ferdinanda I. za markrabího Moravského r. 1527. Archiv Český, XI, 1892, str. 282 405.

5624. *Kameníček Frant.*, Zemské sněmy a sjezdy moravské. Jejich složení, obor působnosti a význam od nastoupení na trůn krále Ferdinanda I. až do vydání Obnoveného zřízení zemského (1526-1628), v Brně, 8°, I, 1900, II, 1902. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 847, 15330. — Díl III, 1905. Str. IV, 912. Obsah: Část 1. A) Biskupové olomoučtí. Moravští stavové a lid. 1. Biskupové olomoučtí. a) Volby biskupů olomouckých za 16. století. b) Nastolení čili korunování. c) Moc. d) Manové biskupův. 2. Stav panský. 3. Stav rytířský a ostatní šlechta nižší. 4. Vzájemný poměr stavu panského a rytířského. 5. Život vyšších stavů moravských. 6. Stav praelatský. 7. Inkolát u vyšších stavův. 8. Města královská, komorní a poddaná. 9. Život v městech moravských. 10. O poměru měst, hlavně královských a komorních, k vyšším stavům, zvláště ke stavu panskému a rytířskému. 11. Panovníci a stavové. 12. Lid poddaný. 13. Život a mravy lidu moravského. 14. Poměr židů moravských ke stavům a k lidu poddanému. B) Bezpečnost a pořádek v zemi. C) Význam jazyka českého v zemi moravské. – Část 2. D) Poměry náboženské. 1. Všeobecná úvaha. 2. Katolíci. 3. Pod obojí (Utraquisté). 4. Čeští bratří. 5. Protestanté vyznání Lutherova, Kalvínova. 6. Anabaptisté (novokřtěnci). 7. Menší vyznání. 8. Náboženské poměry před českým povstáním a po něm. E) Doslov. Stručný nárys stavovského zřízení moravského. a) Za let 1526-1628. b) Dle Obnoveného zřízení zemského z 1628. Přílohy.

———

5625. *Buder Ch. G.*, Nützliche Sammlung verschiedener meistens ungedruckter Schrifften, Berichte, Urkunden, Briefe, Bedencken, welche zu Erläuterung der Natur und Völker, besonders teutschen Staats- und Lehnrechten, auch kirchenpolitischen und gelehrten Historien dienen können. Frankfurt 1735, 4°. str. 736. (Týká se doby Ferdinanda I.)

5526. State papers, published under the authority of her Majesty's commission, London, 1849: vol. VI. 1473-1527; vol. VII. 1527-37; vol. VIII. 1537-42; vol. IX. 1542-4: vol. X. 1544-6; vol. XI. 1546-57. (Týká se často Ferdinanda I.)

5627. *Du-Mont (Dumont) de Carels-Croon*, Corps universel diplomatique IV,

V. Viz pokud se týče Ferdinanda I., Bibl. Č. Hist. II, č. 586.
5628. *Rousset*, Corps diplomatique, ibid. č. 487.
5629. *Vesque von Püttlingen*, Oesterreichische Staatsverträge, ibid. č. 503.
5630. *Lünig*, Des Teutschen Reichs-Archivs VI. B, tomus III. Partis specialis Continuatio I. Erste Fortsetzung. Viz podrobně obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 267, str. 90, č. 81 a d.
5631. *Lünig*, Collectio nova, ibid., č. 276.
5632. *Lünig*, Codex Germaniae Diplomaticus, ibid., č. 277.
5633. Epistolae imperatoris et regis Ferdinandi I. et Maximiliani II. ad suos oratores Ant. Verantium, Franc. Zay, Anger Busbek, Alb. Wyss et Christ. Teuffenbach, ed. *Jac. Ferd. de Miller*, Pestini, 1808, 8°.
5634. Colleccion de documentos ineditos para la historia de España, por S. Navorrete, Salva et Baranda, Madrid, 1843, I.-II. svazek obsahuje korrespondenci Ferdinanda I. a Filipa II.
5635. *Camesina Ad. v.*, Mittheilungen aus dem Wiener Stadtarchive. Not.-Blatt Kais. Akad. Wien, 1856, str. 4-10, 266-71, 289-98, 313-20 (r. 1523-6).
5636. *Krones Fr.*, Die landesfürstlichen und landschaftlichen Patente der Herrscherzeit Maximilians I. und Ferdinands I. (1493-1564). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 29.
5637. Ferdinand I., König und Kaiser, Correspondenz in kirchlichen Angelegenheiten. Stud. und Mittheil. Bened. u. Cist.-Orden 1884, I, 199, 473, II, 457; 1885, II, 173, 387.
5638. Listy Hynka z Říčan, jídlonoše J. M. C. Ferdinanda I. a kommendatora řádu Maltez. v Uhřích. Viz *Schaller*, Topographie (Bibl. Č. Hist. I, č. 1733), VIII. Berauner Kreis 101. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 18209.
5639. *Chmel Jos.*, Briefe des Hanus Ungnad an Kaiser Ferdinand I. und König Maximilian von Böhmen. Sitz. Ber. Wiener Akad. Wiss. 1849, III, str. 329-66.
5640. *St. Genois J. et Schepper G. A. Issel de*, Missions diplomatiques de Corneilles Duplicius de Schepper, dit Scepperus, ambassadeur de Christiern II., de Charles V., de Ferdinand I. et de Marie, reine de Hongrie, Bruxelles, 1856, 4° (r. 1523-55).
5641. Nuntiaturberichte aus Deutschland nebst ergänzenden Aktenstücken, 1892 a d. Abteil. I.: 1533-59. Herausgeg. durch das k. preuss. Hist. Institut in Rom und die k. preuss. Archivverwaltung, 1-8 B., bearb. von *Friedensburg und Kupke*. Abteil. II.: 1560-72. Herausgegeben von der histor. Commission der Akad. d. Wissensch. in Wien, 1. B., bearb. von *Steinherz*. — — Abteil. II. 1585-90. Herausgeg. von der Görres-Gesellschaft, bearb. von *Ehses, Meister, Reichenberger*. Srv. o obsahu Č. Čas. Hist. XI. 1905, str. 354-5. — Abteil. III.: 1572-85. 1.-3. B., bearb. von *Hansen und Schellhas*. — Abteil. IV.: 1628-35. bearb. von *Kiewning*. Viz Bibl. č. Hist. II. č. 1134-5.
5642. *Gachard M.*, Relations des ambassadeurs Venitiens sur Charles-Quint et Philippe II., Bruxelles, 1856, 8°, str. LXXX, 328. Z obsahu Relation de Laurent Contarini sur le roi Ferdinand faite en 1548. — Srv. *Alberi Eug.*, Relazioni degli ambasciatori Veneti al senato, Firenze, 1839, I-II, 8°.
5643. *Turba und Stich*, Venetianische Depeschen vom Kaiserhofe. Herausgegeben von der histor. Commission bei der kaiserl. Akademie der Wissenschaften, Wien, 1889 a d. (od r. 1538).
5644. *Rott Jar.*, Relace a depeše benátských vyslanců XVI. století a české dějiny, Č. Čas. Histor. II, 1896, str. 94-105. (Odkazujeme zároveň k literárním údajům tam uvedeným o vydáních relací benátských.) — Srv. též Relace Benátčana (Giac. Soranza) z r. 1563 o českých zemích. Bibl. Č. Hist. I, č. 2598.
5645. Correspondencia de los principes de Alemania con Felipe II. y de los embajadores de este en la corte de Viena (1556-98), I-III, Madrid (Coleccion de documentos inéditos para la historia de España, svaz. 98, 101, 103), 1891-2, 8°.
5646. *Stoegmann*, Über die Briefe des Andrea da Burgo, Gesandten König Ferdinands an den Cardinal und Bischof v. Trient . . . Sitz. Ber. Wiener Akad. XXIV, 1857, str. 159-253.
5647. *Voigt Joh.*, Briefwechsel des Freiherrn Sigismund von Herberstein mit dem Herzog Albrecht von Preussen. Arch Öst. Gesch., 1857, str. 265-93 (r. 1531-56).
5648. *Gévay Ant. v.*, Itinerar Kaiser Ferdinands I. 1521-64, Wien, 1843, 4°, l. 48. Srv. *Rezek A.*, č. 5829-38.
5649. *Näven Joh.*, Des weiland allerdurchlauchtigsten röm. Kaisers Ferdinand I. denkwürdige Reden und Sprüche, so theils über der keiserlichen Taffel, theils anderswo sind vorgebracht worden, herausgegeben von David Schirmer, Dresden, 1674, 8°, str. 222. — Viz *Neefe Konrad*, Leben und Wirken des kurfürstlich sächsischen Leibarztes Dr. Joh. Neefe (Naevius). N. Arch. f. Sächs. Gesch. XIX, 1898, str. 292-314.
5650. Registra majestátův a jiných listův z povolení najjasnějšího knížete a pána Ferdinanda, římského, uherského a českého atd. krále, infanta v Hispanii, arciknížete Rakouského, markrabí moravského atd. pod velikú Jeho Král. Milosti pečetí vyšlých 6 svazků: a) od r. 1531-8, b) 1539-44, c) 1545-52, d) 1553-9, e) 1560-70, f) 1564-6. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č., IV, č. 1114.
5651. *Gévay Ant. v.*, Urkunden und Actenstücke zur Geschichte der Verhältnisse zwischen Oesterreich, Ungern und

der Pforte im XVI. und XVII. Jhte. Aus Archiven und Bibliotheken. Wien, 1840-2. I. B. 1. Gesandtschaft K. Ferdinands I. an Sultan Suleiman I., 1527, str. 123; 2., 1528, str. 80; 3., 1529, str. 50; 4., 1530, str. 106; 5., 1531-2, str. 92. — II. B. 6., 1532-3, str. 56; 7., 1534, str. 54; 8., 1536, str. 144. — III. B. 9., 1536-7, str. 42; 10., 1539-40, str. 56; 11., 1540-1, str. 148. — Srv. Oesterreich. Geschichtforscher, II. B, LXXXV-XCIII. — Viz o vydání *Rezek*, č. 5836.

5652. Regestum latinum privilegiorum, confirmationum, aliarumque gratiarum Ferdinandi, regis Bohemiae, ab anno 1527, coronationis vero eiusdem primo, in Cancellaria Boemica Regni Boemiae. Viz podrobný obsah *Schoetlgen* a *Kreysig*, Diplomataria et scriptores historiae Germanicae medii aevi II, 1755, Bibl. Č. Hist. II, č. 289.

5653. Diplomatarium Bohemico-Hungaricum (1199-1611). Viz *Dobner*, Monumenta historica Boemiae, Bibl. Č. Hist. II, č. 382.

5654. Diplomatarium Waldsteinio-Wartenbergicum viz *Dobner*, ibid., č. 381.

5655. Diplomatarium Ferdinandi I.: Letha Božího 1527 tito majestatové vyšli jsou z povolení nejjasnějšího knížete a pána, pana Ferdinanda etc., kteříž v těchto registřích pořádně sepsáni stojejí (sic) . . . do r 1534. Ex codice coaevo copiario. Nro 23. Opisy 46 složek po 6 listech. Počíná stvrzením privilegií moravských; 2. 1527 v středu po Judica Heřmanu židu z Prahy. Jest opis register majestátů v archivu místodržitelském č. 3. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 58. — Zlomek diplomatáře Ferdinandova z r. 1543, 21 listů. Srv. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, ibid. 1901, č. 59. — Ibid., č 148: Diplomatarium Ferdinandi I., fol., 840 str., rejstřík.

5656. *Bernt A.*, Deutsche Flugschriften und urkundliche Geschichtsquellen des XVI. Jhts. in der Tetschener Schlossbibliothek. Jahresber. Staatsobergymn., Leitmeritz, 1903-4, 8°.

5657. *Bucholtz F. B. v.*, Geschichte der Regierung Ferdinand I. Bd. IX. (Urkunden-Band, 1524-76.) Vydal *J. P. Kaltenbeck*, Wien, 1838, v. 8°, str. XIII, XXIII, 744. Srv. č. 5760.

5658. *Köpl K.*, Urkunden, Acten und Regesten aus dem Statthalterei-Archive in Prag. Jahrbücher der Kunstsammlungen d. Allerhöchsten Kaiserhauses, Wien, fol. X, r. 1509-1783. (Ferdinanda I. týká se č. 5925, r. 1527. č. 6230, r. 1564. Též otisky.) XII, r. 1529-1600. (Ferdinanda I. týká se č. 7939-77.)

5659. *Gross Hynek* a *Antl Theod.*, Druhý dodavek k dopisům rodu Rosenberského z let 1409-1528. Viz č. 29.

5660. *Tischer Fr.*, Listiny Jindřicho-Hradecké z let 1388-529. Archiv Český XI, 1892, str. 406-96.

5661. *Rezek Ant.*, Dopisy nejvyšších hejtmanů krále a království českého z let 1529-31. Archiv Český XII, 1893, str. 190-410.

5662. *Dvorský Fr.*, Dopisy pana Zdeňka Lva z Rožmitálu z let 1508-35. Archiv Český XII, 1893, str. 112-89.

5663. *Nováček V. J.*, Trutnovské desky manské z let 1455-539. Archiv Český XV. 1896, str. 344-508.

5664. *Kalousek J.*, Listiny klášterů Sedleckého a Skalického z l. 1357-541. Archiv Český XIV, 1895, str. 380-436.

5665. *Antl Theodor*, Listiny kláštera Staro-Celského o državnostech jeho v Čechách z l. 1272-1545. Archiv Český XVIII, 1900. str. 290-308.

5666. *Dvorský Fr.*. Dopisy pánův Jana a Vojtěcha z Pernštejna z let 1509-48. Archiv Český XX, 1902, str. 1-276. — *Týž*. Dodavky k dopisům Jana a Vojtěcha z Pernštejna. Ibid. XX, 1902, str. 526-35. — *Týž*, Listiny pánův Jana a Vojtěcha z Pernštejna. Ibid. XX, 1902, str. 277-525. — *Týž*, Dodavky k listinám pánův Jana a Vojtěcha z Pernštejna. Ibid. XX, 1902, str 536-40.

5667. *Kalousek Jos.*, Listiny Zvíkovské a Orlické z let 1357-1549. Archiv Český XV, 1896, str 286-343.

5668. *Nováček V. J.*, Výpisy z knih vinničních z l. 1358-1576. Archiv Český XVIII. 1900, str. 322-400

5669. *Nováček V. J.*, Listář k dějinám školství kutnohorského (1520-1623) (Historický Archiv České Akademie č. 5), v Praze, 1894, lex., str. XX, 174. — Srv. *Hejnic Ot.*, Listář k dějinám školství kutnohorského. doplňky z let 1594-1623 (Historický Archiv Č. A. č. 25), v Praze, 1905, lex., str. 185.

5670. *Wutke K.*, Schreiben König Ferdinand's I. an den Ober-Landeshauptmann v. Schlesien allgemeineren Inhalts, 1528-60. Korr. Bl. Schles. Ges. XLIII, 1895, 25-7.

5671. *Bradford Will.*, Correspondence of the emperor Charles V.*) and his ambassadors . . . from the original letters in the imperial family archives at Vienna with a connecting narrative and biographical notices of the emperor . . . with the emperors itinerary from 1519-51, London. 1850, 8°, str. 576.

5672. *Lanz Karl*, Actenstücke und Briefe zur Geschichte Kaiser Karl V. Aus dem k. k. Haus-, Hof- und Staats-Archive zu

*) Z příslušné literatury o Karlu V. uvádíme pouze, pokud se týká Ferdinanda I. a zemí českých.

Wien, Wien, 1853, 1857. Viz Monumenta Habsburgica, Bibl. Č. Hist. II, č. 319, Zweite Abtheil. I. B.

5673. *Lanz Karl*, Correspondenz des Kaiser Karl V., aus dem kön. Archiv und der Bibliothèque de Bourgogne zu Brüssel, Leipzig, 1844, 8°. I. B., r. 1513-32; II. r. 1532-49; III. r. 1550-6.

5674. *Heine G.*, Cartes al emperador Carlos . . ., copiadas . . . de las autógrafas conservadas en el archivo de Simancas, Berlin, 1848, 8°, str. 226.

5675. Deutsche Reichstagsakten unter Kaiser Karl V. B. I., Gotha, 1893, bearbeitet von A. Kluckholm; B. II., 1896; B. III., 1901, bearbeitet von *A. Wrede* (Deutsche Reichstagsakten, Bibl. Č. Hist. II, č. 828, Jüngere Reihe, B. 1, 2, 3).

b) Kroniky, paměti, životopisy, oslavné*) skladby (XVI. stol.).

5676. *Bartoš Písař*, Knihy o povstání jedněch proti druhým (Kronika o bouři pražské r. 1524-31). Viz o autorovi a o kronice Bibl. Č. Hist. II, č. 4157, III, č. 4566. Viz též *Šimák*, Ziga Vaníčkovic, ibid. č. 4868.

5677. *Georgii Piscensis*, Chronicon (1518-27). Viz č. 4156. Viz *Rezek A.*, Písecký Jiřík. Čas. Č. Mus. 188?, str. 545.

5678. *Durich Jan z Sonnenbergku*, Tato jest kronika starodávní o všelijakých příběhů v království Českým. Rukopis z Neuberkovy bibliotheky, nyní v Museu král. Českého, sign. III. A. 42, fol. (894 1552). Srv. *Kapras J.*, Rukopisy Děčínské, MS. 212: Tato jest kronika starodávní o všelikých příbězích v království Českém, Jan Durich z Sonnerpergku. Čas. Č. Mus. 1904, str. 428. Srv. *Šimák*, ibid., 1901, str. 123.

5679. *Kuthen M.*, Kronika (do r. 1527), 1539. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2278.

5680 *Hájek V.*, Kronika česká (do r. 1533), 1541. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1851.

5681. *Boregk M.*, Behmische Chronica (do r. 1577), 1587. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1395.

5682. *Lupáč Prokop z Hlavačova*, Rerum Boemicarum Ephemeris, 1578, 1584. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2384.

5683. *Beatus G.*, Beheimische Chronica (do r. 1593), 1604. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1329.

5684. *Skála Pavel ze Zhoře*, Historie církevní, ze spisův a z pamětí hodnověrných historikův v krátkou summu uvedená a sepsaná (rukopis Waldšteinské bibl. v Duchcově): Díl III. 1516-1535; díl IV. 1535-65; díl V. 1565-75; díl VI. 1575-1600; díl VII. 1600-11; díl VIII. 1600-18; díl IX 1618-20; díl X 1620-3. Viz *Tieftrunk*, Historie Česká, 1602-3, Monumenta historiae Bohemica Bibl. Č. Hist. II, č. 192.

5685. Mährische und schlesische (Städte) Chroniken, viz Monumenta rerum Bohemico-Moravicarum et Silesiacarum, 1861, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 207.

5686 *Sommer von Sommersberg F. W.*, Silesiacarum rerum scriptores. Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 208.

5687. *Hoffmann Chr.*, Scriptores rerum Lusaticarum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 210.

5688. Paměti *Pavla Korky z Korkyně* (ze XVI. stol.), byl vůdce vojenský za panování Ferdinanda, Maximiliana a Rudolfa II. (od r. 1536-1593). Čas. Č. Mus. 1829, 1830 (ukázky z archivu roudnického kníž. z Lobkovic). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 13485. (Upravil je podle poznámek P. Korky *Ladislav Zejdlic z Šenfeldu*).

5689. *Heerman Norb.* a *Březan V.*, Paměti Rožmberské, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 17979-80, 18040, 18041: *Heermann*, Rosenbergische Chronik (do r. 1542); *Březan*, Život Viléma z R. (r. 1530-92); Březan, Život Petra z R. (r. 1539-1612).

5690. *Mikuláše Dačického z Heslova* Paměti, vyd. *Rezek Ant.*, viz podrobně i s literaturou Bibl. Č. Hist. I, č. 8115. V díle I, str. 59-60, č. V. L. 1462-1542. Následující paměti jsou sem z jiných, rozdílných od předkuov poznamenání vepsány. — Str. 67-87, č. VII. L. 1532-72, Následující paměti jsou sem z almanachuov, tak řečených kalendářuov, přejaté a poznamenané . . ., do nichž sobě předkové své potřeby a paměti zapisovali a poznamenávali. — Str. 89-109, č. VIII. L. 1485-1549, Hora Kutná. — Str. 111-5, č. IX. L. 1509-30, Z jiných pamětí a poznamenání. — Str. 117-31. č. X. L. 1510-28, Hora Kutná. — Str. 133-5, č. XI. L. 1527-46. Sequuntur memorabila Andreae Dačický de Heslova a me Nicolao, filio eius, hic posita et renovata. — Str. 137-48, č. XII. 1534-71, Eiusdem.

5691. *Rosa V.*, Zápisky (1527-57), viz *Menčík F.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 2846.

5692. *Červenka (Erythraeus) Matěj*, Poznamenání některých skutkův Božích obzvláštních, kterak jest Pán Bůh rušil a kazil rady těch, kteříž se protivili dílu jeho. Což se vše dálo za panování Ferdinanda I. od l. 1530 za několik let pořád (1530-45). Rukopis univ. bibl. v Praze, sign. XVII. C. 3; jiný v Ochranově (z bibliotheky Karla ze Žerotína). Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I., str. 148-9.

---

*) Skladby příležitostné viz mimo uvedené v tomto oddílu (budou k nim příslušné revokace) při událostech a letech, jichž se týče.

5693. *Bechyňka Jan*, O pokoji církve v Čechách, Praga mystica. Viz rukopis, bývalý Neuberkův, nyní v bibl. Musea království českého, sign. IV. H. 45. O něm, jakož i sborníku druhém rukopisném J. Bechyňky (bibl. mus. sign. III. H. 8) viz *Jungmann J.*, Rozbor staročeské literatury 1842, str. 177-86; *Zíbrt*, Nár. Listy, 1905, č. 115: Praga mystica (Malá Strana — víra, Hrad — naděje, Vyšehrad — láska).

5694. *Orlík Vavřinec*, Necrologium sacerdotum fratrum Bohemorum (text český a německý), viz vydání Bibl. Č. Hist. II, č. 2563. Srv. *Čelakovský Frant. Lad.*, Zprávy o některých osobách z Jednoty Bratrské 1542-51. Čas. Č. Mus. 1843, str. 191-6.

5695. *Dvorský Fr.*, Staré písemné památky žen a dcer českých, v Praze, 1869, 8°, str. VIII., 398. Č. 63-343 od r. 1526-1668. — Nové obálkové vyd. r. 1872.

5696. *Kirchmair Georg*, Denkwürdigkeiten seiner Zeit (1519-53), herausgeg. v. *Th. v. Karajan*, Fontes Rer. Austr. I, 1855, str. 419-534. Srv. *Wolf*, č. 5769.

5697. *Franck von Wörd Seb.*. Chronica, Zeitbuch und Geschichtbibel... Viz všecka vydání (s udáním, jak byla prodlužována od pokračovatelů) i zprávy a kritiku o autorovi Bibl. Č. Hist II, č. 1735.

5698. *Ulloa Alfonso* (přeložil, ač bývá jako původní spisovatel uvozován, z originálu španělského od *Aug. de Zarata*), Vita dell .. imperator Carlo V. .., Venezia, 1560, 4°. (Všímá se soustavně dějin za Ferdinanda I. a též zvláště historie české.) — Znova: ibid, 1563, 4°. — Vita dell' imperator Carolo V. ..., con la giunta di molte cose utili all' historia che nelle altre impressioni mancono, nella quale vengono comprese le cose piu notabili occorse al suo tempo comminciando dall'anno 1500-60, Venetia, 1566, 4°, str. 344. — Opět: Vita..., con l'aggionta ..., Venetia, 1575, 4°, str. 344. — Další vyd.: Vita ..., Venetia, 1581, 4°, str. 344. — Rozmnožené vyd.: Vita et fatti dell' ... imperatore Carlo V., et historie universali del mondo de' suoi tempi, nella quale vengono comprese le cose più segnalate successe in Asia, Africa, Europa et nel Mondo novo ..., Venetia, 1606, 4°, str. 255. — Vyd. ibid., 1639, 4°, str. 348.

5699. *Ulloa Alfonso*, Vita del potentissimo e christianissimo imperatore Ferdinando I., descritta del ..., nella quale vengono comprese e trattate con bellissimo ordine le guerre di Europa coi fatti de' principi christiani cominciando dall' anno 1520 fino al 1564 ..., All'invitissimo imperatore Massimiliano II., Venezia, 1565, 4°, str. (36), 456.

5700. *Dolce Lodov.*, Vita di Ferdinando I. imperadore di questo nome, discritta da..., nella quale sotto brevità sono comprese l'historie dall anno 1503 insino 1564 con la tavola cose notabili che in essa si contengono, Vinegia, 1566, 4°, str. 253. — Znova: ibid. (Venezia), 1568, 4°. — Znova: Giornale delle historie del mondo, delle cosa degne di memoria, occorse dal principio del mondo a suoi tempi, Venezia, 1572, 8°. — Srv. *týž*: Vitta dell' ... imperador Carlo V., descritta da ..., Vinegia, 1561, 4°, str. 172. — Znova, ibid., 1564, 4°, str. 254.

5701. *Karion (Carion) Joh. (Melanchton)*, Chronica, 1532 a další i české vydání (1541, 1584, 1602) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2151.

5702. *Jovius Paulus (Giovio Paolo)*, Historiarum sui temporis libri XLV (1494-1547), viz všecka vydání a překlady Bibl. Č. Hist. II, č. 2031.

5703. *Surius Isselt*, Chronicon universale *J. Naucleri* (1500-86), viz vydání a obsah Bibl. Č. Hist II, č. 2523.

5704. *Adriani Giov. B.*, Istoria de'suoi tempi (1530-74), Venetia, 1583, 4°, I-III. — Firenze, 1583, fol. — Venezia, 1587, 4°, I-II. Prato, 1822-3, 8° (rozmnožené vyd., I-VIII).

5705. *Sleidanus Joh.*, De statu religionis et reipublicae, Carolo V. caesare commentarii, Argentorati, 1555, fol. — Znova, ibid., 1555, fol. — I-II, ibid., 1555-7, 8°. — Basileae, 1556, fol. — Argentorati, 1556, 8°. — Wahrhafftige Beschreibung geistlicher und weltlicher Sachen under dem... Keyser Carolo V. verloffen, erstlichen von dem ... Herren ... in Latein fleissig zusammengetragen ..., nun aber .. verteuschet durch *Heinr. Pantaleon*, Basel, 1556, fol. — Histoire de l'estat de la religion et republique sous l'empereur Charles V., s. l. (Paris), 1556, 8°. — Commentarii overo historie ..., tradotte in lingua Toscana, s. l., 1557, 4°. — De statu religionis et reipublicae ... cum novis copiosissimis annotationibus, s. l., 1557, 8°. — Histoire de l'estat ..., Paris, 1557, 8°. — Histoire de l'etat .. avec un traité des quatre souverains empires, traduit du latin (par *Rob. le Prévost*), Paris, 1557, 8°; Strassbourg, 1558, 8°. — Chronika, was sich in geistlichen und weltlichen Sachen under Kaiser Carolo V. verloffen ..., Pforzheim, 1557, fol. — Beschreibung aller Händel, so sich in Glaubensachen und weltlichen Regiment unter K. Carl V. zugetragen, Frankfurt, 1558, fol. — Histoire de l'estat ..., Strasbourg, 1558, 8°. — Auszug, warhaffte und kurtze Beschreibung, was sich von dem 1517 bis auff das 1557 jar under der Regierung ... Caroli V. zugetragen ..., durch *Valent. Mertz* verteutscht, Pforzheim, 1559, fol. — De statu religionis et reipublicae Carolo V. ... commentariorum libri 26 ..., Argentorati, 1559, fol. A famouse cronicle of oure time called Sleidanes commentaries, translated

by *J. Dans*, London, 1560, fol. — De statu religionis et reipublicae ... ... usque ad profectionem caesaris in Hispaniam perduxit, Argentorati, 1561. — Ordentliche beschreibunge und Verzeychnisse allerley fürnemer Händel, so sich .. bei Regierung ... Keyser Carls V., mehrentheiles in Teutscher Nation zugetragen, in Teutsch gebracht ... durch *Mich. Beuther von Carlstatt*, Strassburg, 1568, fol. — *Mich. Beutheri* Commentariorum de rebus in Europa et aliis terrarum regnis Carolo V. imp. gestis libri VIII, complura a Sleidano praetermissa supplent .. e lingua germanica in lat. conversi, *Matth. Delio* interprete, Argentorati, 1568, fol. — Der erste Theyl ordentlicher Beschreibunge unnd Verzeychnisse allerley fürnemer Händel, so sich in Glaubens- und anderen weltlichen Sachen bei Regierung ... Keyser Carls V.... zugetragen (1517-56). Der ander Theyl .. durch Mich. Beuther ..., (1556-1574). Strassburg, 1575, fol. — Commentariorum de statu .., Argentorati, 1576, 8°. — Der erste Theyl ordentlicher Beschreibunge ... durch *Mich. Beulker*, Strassburg, 1580, fol. — Warhaffte, eigentliche und kurtze Beschreibung ..., durch *Mich. Beuther*, Dessgleichen eyne .. verzeychnuss chronickwirdiger Sachen ... von 1556-80, Franckfort, 1581, fol. — Ordentliche Beschreibung ..., 1605, fol. — Commentariorum de statu ..., Francofurti, 1610, 4°. — Drey boeken von de 4 Monarchien, 26 boeken vom de staat der Religie onder K. Carel V...., vertaalt door *Walter Deelen*, Rotterdam-Delft, 1612, fol. (Hollandské překlady starší 1558, 1584). — *Schönwetter Joh. Th.*, Ernewerter Sleidanus, d. i. historische Beschreibung der fürnemsten Geschichten und Händel, so sich in Religions unnd anderen politischen Sachen bei Regierung der Keyser Caroli V., Ferdinandi I., Maximiliani und Rudolphi II. in und ausserhalb des h. Röm. Reichs verlauffen und zugetragen haben. Durch weilandt Joan. Sleidenum und Mich. Beutherum beschrieben, anjetzo auff das newe übersehen, gebessert, continuirt und mit politischen Annotaten ... gemehrt, Frankfurt, 1612, fol. — Commentarii de statu... Continuatio ab a. 1556 ad nostra usque tempora ... per *Mich. Casp. Lundorpium*, Francofurti, 1619, 4°. — Sleidanus Joann. Verus et ad nostra tempora usque continuatus. D. i. Warhafftige und ordentliche Beschreibung allerlei furnemer Händel... bei Regierung ... Caroli V., Ferdinandi I., Maximiliani II., Rudolphi II. und Matthiae I.... biss auf das 1620 Jahr begeben ..., continuirt ... durch *M. Oseam Schadaeum*, Strassburg, 1621, fol. — ... verbesserte Edition durch *Oseam Schadaeum*, ibid., 1625, fol. — Historie Book ..., Stockholm, 1675, fol. — General history of the reformation of the church, translated by *Edm. Bohun*, London, 1689, fol. — Histoire de la réformation ou mémoires de ... sur l'etat de la réligion et de la république sous l'empire de Charles V.,... par *Pierre Fr. le Courrayer*, a la Haye, 1767-9, 4°. — *F. A. Stroth*, Sleidan J. Reformationsgeschichte aus dem Lateinischen übersetzt. Genau durchgesehen, mit Courayers und einigen andern Anmerkungen wie auch verschiedenen Urkunden ... herausgegeben von *D. Joh. Salomon Semler*, Halle, 1771-3, 8°. — De statu religionis et reipublicae Carolo V. commentarii, editio nova delineata a *J. Gl. Boehmio*, adornata multisque annottationibus illustrata a C. C. Am Ende, Francofurti, 1785-6, 8°. — Srv. *Horut Florian* a *Tobolka Zdeněk*, Johannes Sleidanus a české povstání r. 1547. Č. Čas. Histor. II, 1896, str. 91-4.

5706. *Roverus Pontanus*, Rerum memorabilium ab a. 1500-59 gestarum libri V, cum diligenti annotatione eorum, quae Sleidanus ex affectu potius, quam veritatis studio perperam et falso conscripsit, Coloniae, 1559, fol., str. 462.

5707. *Natalis Comitis* Universae historiae sui temporis libri XXX (1545-81), viz vydání a obsah, pokud se týče Ferdinanda I. a české historie, Bibl. Č. Hist. II, č. 2522.

5708. *Doria Ant.*, Compendio delle cose di sua notitia occorsi al mondo nel tempo di Carlo V., Genova, 1571, 4°. — Vyd. německé: Kurzer Inbegriff der merkwürdigen Begebenheiten, welche sich zur Zeit Kaiser Carls V. in der Welt zugetragen haben Viz *Goebel J. H.*, Beiträge zur Staatsgesch. von Europa u. K. Karl V., Lemgo, 1767, 4°, str. 1-96.

5709. *Henricpetri Adam*, General Historien der allernamhafftigsten unnd fürnembsten Geschichten, Thaten und Handlungen, so sich bei Übergebung und Ende des grossmechtigsten Keyser Carls des Fünften und Anfange Ferdinanden seines Bruders Regierung, nemlich vom Jar 1555 inn geistlichen unnd weltlichen Sachen, zu Wasser und Land, nicht allein im heil. Röm. Reich Teutscher Nation, sonder auch in andern anstössenden Königreichen ... (Böhmen) ... zugetragen. Mit sampt etlicher Fürsten und Herren leblichen und wahren Bildnussen. Auch aller .. Stetten und Vestungen, so von der Zeit an belägert und erobert seind worden, eigentliche Contrafeiung ... Alles ... angefangen zu schreiben, do der .. Joh. Schleiden auffgehört, Basel, 1577, 1593, durch Sebast. Henricpetri, fol., str. 614.

5710. *Schardius S.*, Historicum opus in quatuor tomos divisum ..., Tomus III. historias complect., quae ... in gubernationem Ferdinandi I. ... (do r. 1564). Tomus IV. ... res gestas ab a. 1565-74. Basileae, ex officina Henricpetrina. Viz

Bibl. Č. Hist. II, č. 213. — Schardius redivivus, sive rerum germanicarum scriptores varii olim a Sim. Schardio in 4 tomos collecti, Giessae, 1673, fol. Díl II.-III. Ferdinad I.; IV. Maximilian II (Korunovace Maximiliana II. v Praze, III, str. 123-74.)

5711. *Chytraeus (Kochhoff) David*, Oratio de tribus nostrae aetatis caesaribus, Carolo V., Ferdinando I. et Maximiliano II, Wittebergae, 1583. 8°, str. 190. O Ferdinandovi I str. 92-131; o Maximilianovi str. 132-72. — Znova: *Kirchner Herm.*, Superioris aevi imperatorum, regum, electorum, ducum ac principum, heroum curricula orationibus ac elegiis clarissimorum virorum comprehensa, Marpurgi, 1609, 16°. Oratio III. De Ferdinando I caesare, str. 69; Oratio IV. De Maximiliano II. imperatore, str. 89. — Znova: *Chytraei* Orationes, Hanov., 1613. 8°, str. 1 a d. — — Německý překlad: Drei Orationes von den drei grossmächtigen Kaisern Karl V., Ferdinand I., Maximilian I., in's Deutsche übersetzet durch *Heinr. Räteln*, Curaei Rerum Silesiacarum et vicinarum gentium chronica, Bibl. Č. Hist. II. č. 1559.

5712. *Gans David*, Zemach David (Chronikartige Weltgeschichte) 1593. Pokud se týká české historie a zvláště Ferdinanda I., viz Bibl. Č. Hist II, č. 1762.

5713. *Meteranus Em.*, Historia oder... Beschreibung aller kriegshändel und denkwürdigen Geschichten, so sich ... zugetragen haben unter Regierung Caroli V. bis auff jetzige Zeit, Hamburgh, 1596, fol. (mapy!)

5714. *Sibutus Georg.*, Ad potentissimum atque invictissimum Ferdinandum, Hungariae et Bohemiae regem, .. medici, poëtae et oratoris panegyricus. Insigne regis eiusdem exhortatio in Thurcum. Eiusdem confutatio in Anabaptistas. Viennae, per Joh. Singrenium, 1528, 4°.

5715. Ferdinand I. viz oslavné básně: Hoc in libello haec continentur. Monosticha regum Italiae, Albanorum. Romanorum et virorum illustrium, tum caesarum usque ad nostram aetatem .. *Casparo Ursino Velio* authore. Eiusdem Carmen ad Adrianum VI. Pont. Max. Adiuncta sunt praeterea epigrammata quaedam selectiora. Viennae Austriae per Joh. Singrenium, 1528, 4°. Srv. č. 5716, 5717.

5716. Disticha caesarum Romanorum a Julio Dictatore usque ad nostram memoriam ... *Velio*, regio historico, authore. Viennae Austriae, per Hier. Vietorem, s. a. (1528), 4°. Dedikace: Antonio de Mendossa apud ... Bohemiae regem Ferdinandum caesareo oratori ...

5717. *Logi Silesii G.*, Ad inclytum Ferdinandum, Pannoniae et Bohemiae regem invictissimum, Hendecasyllabi, elegiae et epigrammata, Viennae Pannoniae, Hier. Victor Silesius, 1529, 4°. S 3 disticha Casp. Urs. Velia, s dedikací Ferdinandovi I. – Srv. *Henelius*, Silesiographia renovata (Bibl. Č. Hist. II, č. 1960) cap. VIII., str. 516.

5718. Oratio de felicissima electione ... Ungariae et Bohemiae Ferdinandi ... in regem Romanorum et Aquisgrani coronati die 11. ian. a. 1531. *Casparo Ursino Velio*, regio historico autore. Coloniae, 1531, 4°.

5719. *Fagellus Villaticus Simeon*, Opuscula, Lipsiae, 1538, 4°, l. Ma: Ad Ferdinandum, Romanorum et Hungariae Bohemiaeque regem. Viz č. 5887.

5720. *Týž*, ibid., l. M-M2: De Carolo V. et Ferdinando, Romanorum, Hungariae, Bohemiaeque rege, fratribus. Srv. ibid.

5721. *Týž*, ibid. l. M2: De Ferdinando rege. Srv. ibid.

5722. *Bruschius Gaspar*, In divorum Caroli V., Romanorum et Germaniae imperatoris VI, clarissimi et Ferdinandi, regis Bohemiae et Hungariae augustissimi, et archiducum Austriae et fratrum ... honorem, laudem schediasmata quaedam fatidica, carmine elegiaco scripta a ..., in extremam Sarmatiam a potentissimo Prussiae et Moscoviae caesare ac magno duce ex media Germania ad constituendas ibi scholas, eruditionis ac pietatis domicilia, avocato. Lindavii in insula lacus Podamici Acroniana, 1548. 4°. — Znova: In divorum ... schediasmata quaedam encomiastica et fatidica, ... Egrano poeta laureato .. Symbolum Maximiliani imp. fatidicum: A. E I O U. Austria extendetur in orbem universum, Augustae in Rhaetis, 1550, 4°. Přidána báseň: De ludis ac certaminibus equestribus... principis... Ferdinandi iunioris, archistrataegi Austriae, in Veteris Urbis Pragensis amplissimo foro exhibitis, 4. et 5. Maii a. 1550. — Vyd. německé: Den grossmächtigisten ... Fürsten, Carolo V. .. und ... Ferdinando, Röm. Ungar. und Behmischen Künig ... Gebrüdern, zu ehren und underthenigen gefallen gemacht, erstmals lateinische Verss, nunmals in Teutsche Rhytmos verfasst durch Gasp. Bruschium, poetam laureatum. Kaiser Maximilian ... prophetisch Gedenckzeichen: A. E. I O. V. All Erd ist Osterreich vnderthan, s. l. a., 4°.

5723 *Serifaber (Zámečník?) Oppolitanus Joh.*, Sylva encomiorum serenissimi ac potentissimi principis .. Ferdinandi, Dei gratia Romanorum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae etc. regis, ... domini sui clementissimi, Viennae Austriae, Joh. Carbo, 1550, 8°. Přípis: Nicolao Olaho, episcopo Agriensi, cancellario regni Ungariae. List: Joannes Hasenbergius Horatius, praeceptor archiducum Austriae, autorovi (... cognitionem adiungis. Quod .. praecipue D. Matthaeo Collino et D. Joh. Hoffmanno, Pragensi quondam magistro, debes ...). Básní 17 o Ferdinandovi I.,

o jeho choti Anně a 15 dětech; Encomion Ferdinandi in venatione Saxonica scriptum; In adventum Ferdinandi Pragam.

5724. *Hanno Martin*, Epistola Academiae Pragensis ad augustissimum et potentissimum principem et d. d. Ferdinandum (r. 1550). (Wittenberk), 1550, 4°, 10 l. Přetisk Farrago II, 76, II, 148. O obsahu viz *Truhlář Ant*, č. 5606, str. 14-5.

5725. *Balsmann Nathan.*, Elegia ad illustrem dominum Guilhelmum a Rosenburg (!), cum epistola dedicatoria, Viennae Austriae, 1556, 4°. Elegie na oslavu Ferdinanda I. (vedle Viléma z Rožmberka).

5726. *Schröter Adamus Silesius*, Solium caesareum, quatuor virtutibus, nempe iustitia, prudentia, fortitudine et temperantia, fulcitum. In honorem . . . Ferdinandi I., Viennae Austriae, 1558, 4°. (Všímá si událostí za Ferdinanda I.)

5727. Epitome Rerum Hungaricarum velut per indices descripta, autore *Petro Ranzano* . . . Nunc primum edita, una cum appendice quadam, opera Joh. Sambuci, Timavien. Pannon. Viennae, Raph. Hofhalter, 1558, fol. Dedikace: králi českému Maximilianovi. Týká se dějin za Ferdinanda I. i Maximiliana. — Znova: *Bonfinius* (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393); Syndromus Rerum Turcico-Pan. I.; *Schardius* (Bibl. Č. Hist. II, č. 213) II, str. 539.

5728. *Ecardus Henr. Noribergensis*, Ad . . Ferdinandum, Romanorum imperatorem, . . . pro pacanda Germania carmen. Viennae Austriae, 1558, 4°.

5729. *Stemmonius Joh. Malmedianus Arduennus*, Heroicum carmen ad D. Ferdinandum I., caesarem . . ., ac . . Germaniae, Hungariae et Bohemiae regem..., Viennae Austriae, 1559, 4°.

5730. Corona poetica a . . . *Petro a Rotis Cortraceno* . . . sub rectoratu . . . Melch. Hoffmairs . . ., tribus poetis (Petr. Paganus, Casp. Cropacius, Jonas Hermann) in archigymnasio Viennensi collata. Viennae, in officina Raph. Hofhalter, 1559, 4°. Na rubu tit. listu znak český, s 2 distichy G. C. P. (Casp. Cropacius Pilsnensis). Z obsahu: Casp. Kropacius, Carmen Ferdinando I. Mezi korunovanými básníky: Joh. Stasius a Dubnice. Srv. č. 5734.

5731. Ferdinandus I. viz Farrago poematum II., Pragae, 1561, l. 8 b: *Bohuslai ab Hoddeiova*, equitis Bohemi, de ducibus ac regibus Bohemiae. Srv. č. 5365.

5732. *Orphei Johannis*, Epistola Boiemiae ad regem Ferdinandum etc. Farrago poematum II. Pragae, 1561, l. 145a-148b. Srv. *Truhlář A.*, č. 5606.

5733. Ferdinandus I. rex viz vyobrazení a báseň: *Crinitus David*, Disticha (Bibl. Č. Hist. II, č. 1544), Pragae, 1563, l. D. V exempláři Musea král Č. 49. C. 23 na konci přípis současný: Epicedion Ferdinandi 1564. Srv. č. 5367.

5734. Ferdinandus I. Viz *Cropacius Casp.*, Duces et reges Bohemiae, Poemata, Noribergae, 1581, 12°, str. 345-6. — Ibid., str. 80-93: Divo Ferdinando (I), Romanorum imperatori sacrum. Srv. č. 5730.

5735. Ferdinandus I., viz *Candidus Pantaleon Austriacus*, Bohemais (Bibl. Č. Hist. II, č. 1441), 1597, str. 108-9.

5736. *Widmann Christ.*, Parentalia D. Ferdinando I., Viennae, 1568, 4°. S historickými zmínkami.

2. Literatura.

5737. Ferdinandus I. viz *Duchosilai Tugurini Czaslaviensis Bohemi*, Partis epicae libri IV., Pragae, 1612, str. 221.

5738. Ferdinandus I. viz *Campanus Joh. Vodnianus*, Czechias (Bibl. Č. Hist. II, č. 1436), Pragae, 1616, l. C7-8. — Gorlicii, 1652, str. 100-3 (s vyobraz.).

5739. *Stránský P.*, Respublica Bohemiae, 1634. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2995.

5740. *Pešina z Čechorodu Tomáš*, Protelum plagarum a Monte hostili Moraviae inflictarum a Ferdinando I. ad usque tempus praesens. Ucalegon Germaniae, Lithomisslii, 1664, str. 199. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2661.

5741. *Pešina z Čechorodu Tomáš*, Mars Moravicus (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2661), 1677. Díl II. 1526-1633 (rukopis). Srv. *Krones*, Grundriss, č. 5616, str. 452.

5742. *Tanner J.*, Gesta sub Ferdinando I. rege viz č. 119.

5743. *Masenius Jac.*, Anima historiae huius temporis in iuncto Caroli V. et Ferdinandi I. fratrum imperio repraesentata per . . ., quae complectitur, rerumpublicarum et religionum diversarum ortus progressusque ac miras, tam politicae, ecclesiasticae disciplinae mutationes earumque per comitia imperialia synodosque cleri, regum foedera et leges novas fundamenta, Coloniae, 1672, 4°, str. 198, 212. — Znova ibid., 1684, 4°, str. 198, 212. — Opět: ibid. 1709, 4°, str. (14), 410.

5744. *Huppel Joh. Fr. Leop. v.*, Vorbild eines christlich-weisen und zugleich tapfern Fürsten in dem Leben Carl's von Oesterreich (V.) . . . dem neugekrönten Erb-König in Hungarn zu ruhmbegieriger Nachfolge entworffen, Leutschau, 1688, 8°, str. 294. (Týká se historie české, Ferdinanda I.)

5745. *Beckovský Jan*, Poselkyně starých příběhův českých, díl II., vyd. A. Rezek, 1879-80, I. sv., r. 1526-1607. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 1335.

5746. *Mencken J. Burch.*, praes., *Fridemann Andr.* resp., Dissertatio politico-historica de naevis politicis Caroli V., Zurich,

Lipsiae, 1706, 4°, str. 27. — Znova: Dissertationes academicae, Lipsiae, 1734, 8°, str. 284-324. (O poměru Karla V. k Ferdinandovi I.)

5747. *Perizonius Jac.*, Rerum per Europam maxime gestarum ab ineunte saeculo sexto decimo usque ad Caroli V. mortem commentarii historici, Lugduni Batav., 1710, 8°, str. 671 (do r. 1580).

5748. *Freschot Aug.*, Ducum et regum Boiemiae corona, 1717 (Bibl. Č. Hist. II, č. 1743), 19. Ferdinand I.

5749. *Glafey Ad.*, Von König Ferdinando I. viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1795, XXV.

5750. *(Pichler Jos.)*, Augusta quinque Carolorum historia, Viennae Austriae, 1735, fol. Z obsahu: Karel IV. (str. 268-347, s vyobr.); Karel V. a Ferdinand I. (str. 348-416).

5751. *Pelzel Fr. M.*, Geschichte der Böhmen, 1774, viz o zpracování vlády Ferdinanda I., Bibl. Č. Hist. II, č. 2646.

5752. *Cornova*, Geschichte Böhmens ... von Ferdinand's I. Regierungsantritt, 1800. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5160.

5753. *Mehler Joh.*, Vom K. Ferdinand I. oder von der Vereinigung Böhmens mit Oesterreich, 1807. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5164.

5754. *Eichinger F.*, Teuffenbach: Neues illustr. Ehrenbuch I, str. 332-40.

5755. *Hormayr*, Ferdinand I. Oesterreich. Plutarch, Wien, 1807. VI, str. 163-90.

5756. *Zimmermann J. V.*, Příběhové království Českého, zběhlí za panování Ferdinanda I., v Praze, 8°. I. díl, 1820, str. 435, (1); II. díl, 1821, str. (8), 544, (7). S vyobr. Ferdinanda I., královny Anny. — Něm. vyd.: Geschichte Böhmens unter Ferdinand I., Prag, 1821, 8°. Kompilace, o jejíž chatrné ceně viz *Rezek A.*, č. 5832, *Tieftrunk*, Odpor stavů proti Ferdinandovi při r. 1547, kdež také udáno, odkud čerpal (Sixta z Ottersdorfu Paměti atd.).

5757. Einige Anekdoten aus dem Leben K. Ferdinand I. Deutsche Monatschrift, II. Stück, 6. Juni, No. 11.

5758. *Pabst Fr. A.*, Biographische Notitzen aus dem Leben Kaisers Ferdinand I. Der Volksfreund, Neueste vaterländische Zeitschrift, III, 1812, č. 23, str. 692-9; č. 24, str. 739-47; č. 25, str. 764-74.

5759. *v. Raumer F.*, Geschichte Deutschlands von der Abdankung Karls V. bis zum Westphälischen Frieden. Histor. Taschenbuch 1831-2.

5760. *Buchholtz F. B. v.*, Geschichte der Regierung Ferdinands des Ersten, Wien, 1831-9, 8°. I. B., str. XII, 504. Z obsahu: Urkunden: 1. Letzter Wille K. Maximilians I. — II. B., str. IV, 531. Z obsahu: VII. Erlangung der Krone Böhmens. Urkunden: Verschreibungen K. Ferdinands über die Rechte und Freiheiten der Krone Böhmens d. d. Wien 13. Dez. 1526 und Prag, Montag nach Philippi und Jacobi 1528; Anträge der schlesischen Fürsten und Stände, vorgebracht durch ihre Botschaft zu Wien am Freitag nach Epiphanie 1527; Antwort des Königs Ferdinand 14. Jän. 1527; Polizei-Verordnung zu Prag während des Aufenthaltes Ferdinand daselbst 1527. — III. B., str. XII, 701. — IV. B., str. XVIII, 659. Z obsahu: IV. Politische Fürstenpartheiung gegen K. Ferdinand, vornehmlich von Sachsen, Baiern und Hessen, und Herstellung des Friedens durch die Verträge ..... VI. Innere Verwaltung Böhmens. — V. B., str IX, 607. — VI B., str. VI, 558. Z obsahu: Verfolg des Religionskrieges. Böhmens Antheil am Religionskriege. — VII. B., str. XIV, 582. — VIII. B., str. 771. Hofhaltung und Familie Kaiser Ferdinands, sein häusliches Leben und Ende. — IX. B., str. XIII, XXIII, 744. Listinář z let 1524-76. Srv. č. 5657.

5761. *Ranke L.*, Über die Zeiten Ferdinand's I. und Maximilian II. Hist. polit. Zeit. 1832, I, str. 223.

5762. *Jokell J. B.*, Geschichte der Regierung Ferdinand I., zunächst nach Buchholtz und anderen Quellen bearbeitet, Wien, 1842, 8°, I-IV, str. 340, 141, 279, 256. Srv. *Buchholtz*, č. 5760.

5763. *Malý Jak.*, Čechy při domě rakouském, 1845. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5640.

5764. *Vehse Ed.*, Geschichte der deutschen Höfe seit der Reformation. II. Abth. Oesterreich: Geschichte des österreichischen Hofs und Adels und der österreichischen Diplomatie, Hamburg, 1851-3, 12°. Díl II. Ferdinand I.

5765. *Krasiński Waler. hr.*, O Czechach i Polsce w wieku XIV-XVI. Wieniec, pismo zbiorowe, Warszawa, 1858, str. 441-593.

5766. *Zap-Kořán*, Česko-moravská kronika, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5674.

5767. *Rezka Ant.* práce o Ferdinandovi I. viz č. 5829-38.

5768. *Maurenbrecher W.*, Ferdinand I., deutscher Kaiser. Allgemeine Deutsche Biographie. VII. Bd. Leipzig, str. 632-44. Též otisk.

5769. *Wolf Adam*, Geschichtliche Bilder aus Oesterreich. I. B. Aus dem Zeitalter der Reformation (1526-1648), Wien, 1878, 8°, str. 410. Obsah: Geschichtliche Rückblicke. Das Volksthum in Deutschösterreich. Die politische Form im Mittelalter. Die geistige Cultur, Bildungsgang in Böhmen. Ferdinand I. und der neue Staat Oesterreich. Verbreitung des Protestantismus. Böhmen und die Theilung Oesterreichs. Festigung des Protestantismus. Die Gegenreformation. Wiedervereinigung Oesterreichs und der Absolutismus. Folgen der Gegenreformation. Die literarische und künstlerische Renaissance. — Georg Kirchmair, 1481-1554. — Die Wiedertäufer, 1524-1622 (týká se také zemí českých). —

Bartelme und Franz Christoph Khevenhüller, 1539-1613, 1588-1650. — Max Sittich, Erzbischof von Salzburg, 1574-1619. — Hans Ludwig von Kufstein, 1587-1657. — Graf Wilhelm Slavata, 1572-1652. — Wolf Adam Pachhelbel. 1592-1649.

5770. *Janssen J.*, Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters, Freiburg i. B., 1878 a d., I-VIII. Nově vydal L. Pastor. Srv. Lenz M., Hist. Zeitschr. L.

5771. Ferdinand I. *Šolc Jindř.*, Národnost a její význam (Polit bibl. česká), 1881, § 38, str. 239-47.

5772. *Studený Fr. Sv.*, Historická upomínka na krále českého Ferdinanda I. Národ a škola II, 1881, č. 9 (s popisem pomníku král. přísahy u Jihlavy).

5773. *Vítek Jan*, Obrázky dějepisné: 3. Ferdinand I., zakladatel mocnářství Rakouského († 1564). Komenský, XI, 1883, č 35-6, str. 531-3.

5774. *Grünhagen C.*, Schlesien unter der Herrschaft König Ferdinands 1527-64. Zeitschr. Gesch. Schles. XIX, 1885, str. 63-139. Obsah: Ferd. Stellung zur Reformation in Schlesien. Friedrich II. von Liegnitz und die Schwenkfelder. Türkengefahr 1529. Bischof Balthazar 1539-62. Die Erbschaft des letzten Herzogs von Oppeln 1531. Die Liegnitzer Erbverbrüderung mit Brandenburg und ihre Aufhebung 1546. Der schmalkaldische Krieg und seine Einwirkungen auf Schlesien. Geldnöthe Ferdinands. Oppeln-Ratibor an Königin Isabella. Die Liegnitz-Brieger Piasten Fridrich III. und Georg II. Innere Verwaltung. Fürsten und Stände.

5775. *Tomek W. W.*. Novější dějepis rakouský. (Od r. 1526-1860), v Praze, 1887, 8°, str. (7), 584. (Kniha 1. Od bitvy u Moháče až do bitvy na Bílé hoře.)

5776. *Denis Ernest*, Les premiers Habsbourgs, La défenestration de Prague (Fin de l'indépendance Bohême II), Paris, 1890, v. 8°, str. (4), 563. Livre I. Ferdinand I.; Livre II. Les debuts de la réaction catholique; Livre III. L'insurrection. — Překlad: Konec samostatnosti české, II., přeložil Jindř. Vančura, v Praze, 1893, kniha III., str. 319-468: Ferdinand I. (Nastolení dynastie rakouské v Čechách; Porážka měst; Ferdinand a kacířství).

5777. *Egelhaaf G.*, Deutsche Geschichte im XVI. Jht. bis zum Augsburger Religionsfrieden, I-II, Stuttgart, 1891-2, 8°.

5778. *Finkel Ludwik*, Habsburgowie i Jagiellonowie po klęsce mohackiej. Kwartalnik Historyczny. VII, 1893, str. 589-602. (Referát o pracích: Huber A., Geschichte Oesterreichs IV, 1892; týž, Die Erwerbung Siebenbürgens durch König Ferdinand i. J. 1551 und Bruder Georgs Ende, Arch. Öst. Gesch. 75, 1891, str. 481-545; týž, Verhandlungen Ferdinands I. mit Isabella von Siebenbürgen 1551-5, ibid., 77, 1891, str. 1-39. Doplňky z polské literatury.)

5779. *Tupetz Theod.*, Geschichte Böhmens v. 1526-1612. Die österreich.-ungar. Monarchie im Wort und Bild, Böhmen (Bibl. Č. Hist. I, č. 1871), 1894.

5780. *Lacina J.*, Česká kronika III, 1896. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5726.

5781. *Tomek W. W.*, Dějepis města Prahy, díl XI. (Novočeská bibliothéka č. 18), v Praze, 1897, 8°, str. (6), 461. Obsah: Kniha IV. Oddíl 4. (1526-47), Od bitvy u Moháče až do stavovské bouře r. 1547: 1. Nastoupení Ferdinanda I na trůn český (1526-7); 2. Konec panství Paškova v Praze (1527-30); 3. První léta za obnovení řádu v Praze (1530-7); 4. Vznik nevole mezi králem a stranou Lutheranskou (1537-41); 5. Velký oheň Pražský r. 1541; 6. Léta druhé války turecké (1541-5); 7. Rok 1546; 8. Vzbouření stavů českých r. 1547. Str. 408-41: Popis úředníků a důstojníků světských i duchovních.

5782. *Knittl M.*, Kaiser Ferdinand I. Th. 2. Für die Schule bearbeitet. Progr. Staatsrealschule, Görz, 1903, 8°, str. 59.

5783. *Turba Gustav*, Geschichte des Thronfolgerechtes in allen habsburgischen Ländern bis zur pragmatischen Sanktion Kaiser Karls VI. 1156 bis 1732. Wien und Leipzig, 1903, 8°, str. IV, 415. Z obsahu: Böhmen, str. 223-312. VI. Das böhmisch-habsburgische Königshaus: 1. Königin Anna und König Ferdinand. 2. Die Nachkommen der Königin Anna.

Článek 1. Volba a korunovace Ferdinanda I.

(1526-7.)

5784. *Gindely Ant.*, Über die Erbrechte des Hauses Habsburg auf die Krone von Ungarn in der Zeit von dem J. 1526-1687. Arch. Öst. Gesch. LI, 1873, str. 195-240.

5785. *Bidermann Herm. Ign. v.*, Geschichte der österreichischen Gesammtstaats-Idee, 1526-1804, Innsbruck, 1. Abth. 1526-1705, 1867, 8°, str. VI, 174; 2. Abth. 1705-40, 1889, 8°, str. VII, 361. * *Fellner Th.*, Mitth. Inst. Öst. Gesch. XV, 1894, 517.

5786. *Toman Hugo*, Das böhmische Staatsrecht und die Entwickelung der österreichischen Reichsidee vom J. 1527-1848, Prag, 1872, 8°, str. VI, 227. I. Periode vom Jahre 1527-1627. — *Kalousek Jos.*, České státní právo č. 5828. — Srv. č. 5783, 5846.

1. Královna Anna.

5787. Viz literaturu při r. 1547 († Anna) a při r. 1564 († Ferdin. I., rodina). — Viz též č. 5783, 5846. — O letohrádku (Belveder) viz při r. 1564 (Varia).

5788. *Schiffner Jos.*, Denkwürdigkeiten aus dem Leben der Königin Anna, Gemahlin Ferdinands I. Gallerie der... Personen Böhmens, 1803, IV, str. 65-105.

5789. *Gerle W.*, Anna von Böhmen, Gemahlin Kaiser Ferdinands I. Histor. Bildersaal der Vorzeit Böhmens, III. B., Prag, 1824, str. 110-36.

5790. Anna von Böhmen. »Prag«. Beibl. Ost. u. West, 1841, str. 42 (též o černém smutku v Čechách po její smrti). Srv. při r. 1564, Varia.

5791. *Zap K. V.*, Královna Anna Česko-Uherská a Anna Polsko-Litevská, poslední Jagellonky. Pam. Arch. II, 1856, str. 1-7. Srv. *Przezdziecki*, Jagiellonki Polskie w XVI. wieku, III, Kraków, 1868. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4531.

5792. Královna Anna, choť Ferdinanda I., poslední Jagellonka česká. Světozor III, 1869, str. 395-7, 405-6.

5793. Libellus precatorius Annae imperatricis, editus 1550. Libri rari bibl. Crumloviensis. *Balbin*, Bohemia docta, ed. Ungar, III, 1780, str. 183.

5794. Notářský spis o sňatku arciknížete Ferdinanda Rakouského s Annou Jagielovnou v Inšpruku 11. prosince 1520. Viz *Kameníček*, Zemské sněmy moravské, Bibl. Č. Hist. II, č. 847. Viz dále č. 5799.

5795. Contractus matrimoniorum regalium inter serenissimum quondam Ludovicum, Ungariae regem, et Mariam, regis Hispaniarum filiam, necnon serenissimum Ferdinandum, tunc archiducem Austriae, et Annam, Vladislai regis Ungariae filiam, medio Maximiliani imperatoris facta. Bonfinius, Rerum Hungar. decades (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393), 738-45. — Srv. *Dogiel*, Codex diplom. I, 175-81; Pray, Annales Hung. IV, 381-7; *Kollar*, Auctuarium diplom. str. 292-300; *Isthuanfius*, Rer. Hungar. liber. IV, str. 59; *Goldast*, De regni Bohemiae iuribus, Appendix, č. 97, str. 195-204; *Balbín*, Miscell. histor. regni boh. Dec. I, lib. 8, ep. 78, str. 100-5; *Kalousek*, České státní právo, str. 200 1. Podrobný výčet s odkazy na plné názvy uvedených knih Bibl. Č. Hist. III, č. 4470-6.

5796. *Rezek Ant.*, Úmluvy sjezdu vídeňského z l. 1515 a jich význam pro volbu českou r. 1526. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 4510.

5797. *Caspar Ursinus Velius*, De Nuptiis Sereniss. et Illustriss. Dni. D. Ferdinandi Hispaniarum Principis, Archiducis Austriae, Ducis Burgundiae etc. Et Sereniss. Dnae. D. Annae Reginae Hungariae, Austriae Archiducissae etc. . . . Carmen. Viennae Austriae, 1521, die XXIII. Mai, 4°. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 4558.

5798. Svatba Anny kněžny české (poslední Jagellovny české). Lumír IX, 1859, I, str. 353. Srv. č. další.

5799. *Kameníček Fr.*, Sňatek arciknížete Ferdinanda Rakouského s Annou Jagjellovnou v Inšpruku 11. prosince 1520. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1889, č. 8. Viz č. 4552 a srv. č. 5794.

5800. Vorfälle bei der Hochzeitsfeier Ferdinand's I. zu Linz 1521. Oest. Zeitschr. f. Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 5103), 1837, str. 369.

2. Volba.

5801. O událostech po bitvě u Moháče viz č. 4586-613.

5802. *Höfler C.*, Über den Tod Kön. Ludwigs in Ungarn in der Schlacht bei Mohacz. Arch. Öst. Gesch. XI, 5.

5803. *Zíbrt Č.-Nejedlý Zd.*, Dvě písně o bitvě u Moháče r. 1526. Čas. Č. Mus. 1905, č. 3. (Vydal je Mik. Konáč z Hodištkova, týkají se volby nového krále českého.)

5804. *Fagellus Villaticus Simon*, De strage per Turcam in regno Hungariae facta A. D. 1526. Opuscula, Lipsiae, 1538, 4°, l. N 2.

5805. *Caspar Ursinus Velius*, Libellus de clade Ungariae et Ludovici regis interitu. Viz *Bauch*, č. 5615, str. 237.

5806. *B(randl) V.*, Před zvolením Ferdinanda I. za krále českého. Obrazy života 1861, č. 4, str. 159-63 (s vyobr. pomníku král. přísahy u Jihlavy).

5807. Sněm léta 1526 v pondělí po sv. Františku po zahynutí krále Ludvíka. Květy I, 1866, str. 12. Viz č. další.

5808. Usnesení sněmu českého r. 1526. Boleslavan 1862, str. 212. Viz č. další.

5809. Sněm l. 1526. Sněmy české (č. 5619), I, Praha, 1877, str. 1-175: Akta sněmovní v Čechách o volbě krále Ferdinanda I. Ibid. I, 1, str. 1-88. — Akta z markrabství moravského o volbě Ferdinanda I. za krále českého. Ibid. I, 2, str. 89-99. — Akta z knížectví slezského o volbě Ferdinanda I. za krále českého. Ibid. I, 3, str. 99-112. Dodatek k slezským dopisům. Ibid. I, 9, str. 175. — Akta lužická o volbě Ferdinanda I. za krále českého. Ibid. I, 5, str. 112-8. — Bavorské dopisy o volbě české

l. 1526. Ibid. I, 6, str. 118 65. — Dopisy, které došly kurfiršta saského o volbě české. Ibid, I, 7, str. 165-8. — Dopisy se saským vévodou Jiřím o volbě českého krále. Ibid. I, 8, str. 169-74.

5810. Akta, reversy Ferdinanda I. na volení, zápisy na svobody a práva království Českého viz Bibl. Č. Hist. II, č. 886-9. — Viz též Buchholtz č. 5760.

5811. *D(obrovský) J.*, Wahl, Einzug und böhmische Krönung K. Ferdinand des Ersten. Aus einer Handschrift des böhmischen Museums mit Anmerkungen begleitet, Verhandlungen der Gesellschaft des vaterländischen Museums in Böhmen, I'. Heft, Prag, 1824, Beilage B., str. 105-43. Též otisk. Beilagen: a) Ferdinands I. Brief an Adam von Neuhaus, obersten Kanzler des Königreichs Böhmen (10. září 1526); b) *Joh. Loersfelts*, Bericht, wie Ferdinand, Erzherzog zu Oesterreich, zu Prag mit grossem Triumpf eingeritten ist, 1527 (vyňato: Buder, Nützliche Sammlung 531-4): c) Bericht' von der Krönung Ferdinands und seiner Gemahlin zu Prag (vyňato: Buder. Nützliche Sammlung 521-31).

5812. *Palacký Fr.*, Staří letopisové čeští (Bibl. Č. Hist. II, č. 2304), 1829, str. 522-4.

5813. *Goldast M.*, Politische Reichs-Händel, 1614 (Bibl. Č. Hist. II, č. 1810).

5814. *Týž*, Politica imperialia (Bibl. Č. Hist. II, č. 632).

5815. *Týž*, Reichsatzungen (Bibl. Č. Hist. II, č. 1811).

5816. *Týž*, Zwo rechtliche Bedencken von der Succession und Erb-Folge des königl. Geschlechts und Stamms in beiden Königr. Hungarn und Böheim, 1627. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 670. Srv. ibid. č. 669, 671.

5817. *Londorpius*, Acta publica. I, str. 786.

5818. Successio haereditaria domus Austriacae a Ferdinando I . . . Viz Jus haereditarium, 1620. Bibl. Č. Hist. II. č. 2133. Srv. č. další.

5819. *Eysen Joh. B.*, Deductio, 1620, ibid., č. 1576.

5820. *Lünig*, Europäische Staats-Consilia, 1715. Viz ibid. č. 274.

5821. *Glafey*, Quo iure (Ferdinand I.) zur Böhmischen Crone gekommen. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1795, str. 570, XXV.

5822. *Rochezang von Isceceren (Zschakwitz Joh. Ehrenf.)*, Historische Beschreibung des Königr. Böheim, 1742. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1708.

5823. Die im Elysischen Tempel der Gerechtigkeit erörterte Oesterreichische Erbfolge zwischen Kaiser Ferdinand I. und Carl VI, s. l., 1744, fol.. 8 l.

5824. Die Wahl Ferdinands I. zum böhmischen König. Wiener Jahrb. Liter. V, 1819, Anz. Bl., 24 (na základě spisů: *Stumpf A. Seb.*, Bayerns politische Geschichte, München, 1816; *Rudhart*, Die Geschichte der Landstände in Bayern, Heidelberg, 1816). Srv. *Rezek*, č. 5835.

5825. *Höfler C.*, Ueber die Wahl K. Ferdinands I. Arch. Öst. Gesch. XI, 4.

5826. *Sojka J. E.*, Volení Ferdinanda I. za krále českého. Posel z Prahy (kalendář), 1862, str. 51.

5827. *Skalla F.*, Ueber die Wahl Ferdinand I. zum böhmischen Könige, Auspitz (progr. reálky), 1871, 8°, str. 47.

5828. *Kalousek Jos.*, České státní právo, Bibl. Č. Hist. II, č. 918. Srv. *Toman*, č. 5786.

5829. *Rezek Antonín*, Zvolení Ferdinanda I. za krále českého. Čas. Č. Mus. 1876, str. 494-524, 605-31. Viz čísla další.

5830. *Týž*, Přijetí Ferdinanda I. za pána na Moravě, ve Slezsku i v Lužici (1526), ibid., 1877, str. 54-65.

5831. *Týž*, Jednání Čechův, Moravanův i Slezanův s Ferdinandem I. ve Vídni a korunovace královská v Praze (1526 a 1527), ibid., 1877, str. 334-72, 469-88.

5832. *Týž*, Zvolení a korunování Ferdinanda I. za krále českého (1526 a 1527). Zvl. otisk článků z Č. Č. Mus. 1876-7 (č. 5729-31), v Praze, 1878, 8°, str. 128.

5833. *Týž*, Král polský Sigmund uchází se o korunu českou r. 1526. Slovanský Sborník I, 1881, str. 111-4.

5834. *Týž*, Nové příspěvky k volbě české r. 1526 a k počátkům Ferdinandovy vlády v zemích korunních. Pojedn. Kr. Č. Spol. Nauk 1882, řada VI, sv. 11, č. 5. 4°, str. 32. Otisk. * *Kalousek J.*, Osvěta XIII, str. 376.

5835. *Týž*, Bayerns Action gegen Ferdinand I. vor seiner Krönung zum Könige von Böhmen. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1876, str. 204-10. Srv. č. 5809, 5824.

5836. *Týž*. Geschichte der Regierung Ferdinands I. in Böhmen: I. Ferdinand's I. Wahl und Regierungsantritt, Prag, 1878, 8°, str. (6), 174 (17 příloh). * *Goll*, Revue histor. IX, 436; *Bezold*, ibid.. XVII, 203; Čas. Č. Mus. 1878, str. 178; Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVII, str. 393; Čas. Kat. Duch. 1878, V, 387; *Dittrich*, Hist. Zeitschr. XLII (N. F. VI), 1879, str. 167; *Ilwof*, Mitth. aus der hist. Liter. 1879, I, str. 46.

5837. *Týž*, Historický úvod knihy Kaizlovy, Vyrovnání s Uhry r. 1867 a 1877, v Praze, 1886, 8°.

5838. *Týž*, Dějiny Čech a Moravy nové doby, I, 1892, úvod, str. 12-23.

5839. *Gluth Oscar*, Die Wahl Ferdinands I. zum König von Böhmen 1526, urkundlich dargestellt. Mittheil. Gesch. Deutsch. Böhm. XV, 1876-7, str. 198-230, 271-302. Otisk, Prag. 1877, 8°. Srv. Bohemia 1877, č. 82. Srv. Rezkův úsudek v č. 5836, na konci předmluvy.

5840. *Smolka St.*, Ferdinands I. Bemühungen um die Krone von Ungarn. Arch. Öst. Gesch. LVII, 1879, str. 1-172. Z obsahu: 2. Ferdinand in Prag.

5841. Ferdinand I. kterak se stal králem českým. Pečírkův Národní Kalendář 1886, str. 50.

5842. *Tomek W. W.*, Zvolení Ferdinanda I. za krále Českého (ukázka z XI. dílu Dějepis města Prahy, viz tento díl, č. 5781). Osvěta XXV, 1895, str. 4-18.

5843. *Krecar Jan V.*, K otázce volby Ferdinanda I. v Čechách. Čas. Mat. Mor. XIX, 1895, str. 217-23, 323-8.

5844. Kdy a jak přišly ty země k sobě, z nichž sestává císařství Rakouské? Mor. Nár. List 1851, str. 578 a d.

5845. Habsburkové v Čechách, Čech, 1861, viz č. 5594.

5846. *Kletenský Hugo (Toman Hugo)*, Jakým způsobem a pod kterými výminkami dostala se koruna česká k rodu Habsburskému a jaký bude právní poměr koruny této k říši Rakouské v případu tom, kdyby císařský rod Habsburský vymřel? Posel z Prahy, Kalendář, 1863, str. str. 98. Srv. č. 5786.

5847. Jak povstalo Rakousko. Národ 1864, č. 256 a d.

5848. Pod jakými výminkami přijat rod habsburský na trůn český? Svoboda I, v Praze, 1867, str. 4.

5849. Rod Habspurků a národ český. Olomoucké Noviny, 1868, č. 11.

5850. Jak povstalo mocnářství Rakouské pod panstvím Habsburků. Našinec I, 1869, č. 41, 43.

5851. Oesterreich und Böhmen. Politische Stimmen aus Böhmen, I, Prag, 1869, str. 145-9. — Srv. Politické hlasy z Čech, Letopisy, 1869, vydávané od kruhu politických spisovatelů, v Praze, 1869, str. 161-7.

5852. *Lepař J.*. Dějiny vzniku a vývoje a říše rakousko-uherské, v Praze, 1890, 8°, str. 52. * Soukal J., Hlídka Liter. VII, 1890, str. 26.

5853. Wahlrecht und Erbmonarchie. Bohemia LXIX, 1896, č. 43 (týká se volby Ferdinanda I). — Odpověď s týmž názvem: Politik, XXXV, 1896, č. 46. — Proti: Zur Erhebung Kaiser Ferdinands I. in Böhmen. Bohemia, l. c., č. 47.*)

3. Vjezd do Prahy.

5854. Staří letopisové čeští viz č. 5812.

5855. La triumphante entree et couronnement de Ferdinand de la Royale maieste de Honguerie et de Boheme ... Na konci: Imprime en Anuers par moy Guillaume Vorstermann .. en l'an de Nostre Seigneur 1527 le 18. iour de decembre, 4°, 4 l.

5856. Auszug Ferdinands, Königs von Behem und Hungern ..., mit seiner Gemahel ... von Wien gen Prag auff die Crönung und was mass sie gekrönt sindt worden, d. l., 1527, 4°, 8 l. Na titulním listu znak král. Českého.

5857. Neüwe Zeytung. Wie die Ritterschafft, mitsampt der Landschafft und Burgerschafft zu Wien in Oesterreich seind eingeritten, von wegen der loblichen Kron zu Beheim, und sich erzaigt gegen dem Fürsten von Oesterreich als gegen dem gnedigen Herren, Erwelten Künig zu Beheim, 1527, s. l., 4°, 3 l. — Viz též *Kaltenbeck*, Vaterländische Denkwürdigkeiten. Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1852, str. 35, 36.

5858. Kü. Maiestat zu Behaim unnd Hungern, Infant in Hispanien, Ertzhertzogen zu Oesterreich, Marggrauen zu Merhern etc. unsers gnedigisten herrn auff die Croenug geen Prag auszug von Wienn. Emphang der Landtschafft, Herrn, Ritterschaft und Stetten, auch andernn, die sein Maiestat undter wegen eerlich excepiert und emphangen haben, mit sambt seiner Kü. Ma. einzug in die stat Prag, der am fünfften tag Februarii jm 1527 jar beschehen ist. Seinn hierjn in waren Itinerari und wegpuchel kürtzlich beschrieben und begriffen, s. l. a. (1527), 4°, 7 l.

5859. Der Königklichen Durchleuchtigkait Beheim Ertzhertzog Ferdinandus etc. unnd seiner Königklichen durchlewtigkait Gemahels beschehene Königkliche Crönung zu Prag imm 1527 Jar, s. l. a. (Prag, 1527), 4°, 5 l.

5860. Wie der hochgeboren Ferdinandus, Ertzhertzog zu Oesterreich etc., zu Prag ynn Behem mit grossem triumph eyngeritten sei, s. l., 1527, 4°. *Buder*, Nützliche Sammlung verschied. Schriften. 1735, str. 531-5. Srv. *Johann Loersfelts*, Bericht, wie Ferdinand, Erzherzog zu Oesterreich, zu Prag mit grossem Triumph eingeritten. Verhandl. d. vaterländ. Mus. B. I. H. 2, 1823, 129. Srv. č. 5811.

5861. Nachricht von Königs Ferdinands Einzug und Krönung zu Prage d. a. 1527. Ibid., str. 521-31. Srv. č. 5811.

5862. Des Ferdinanden Eyntzug ze Praga 1527. Newe Zeitung zu Brux ynn Behemen newlich geschehen, s. a. (1527), 4°, 4 l. Viz *Wolkan*, Böhmens Antheil an d. deutsch. Literatur d. 16. Jht. I, 1890, 6, č. 32.

5863. *Šimek Jos.*, Jak se Kutnohorští chystali vítati krále Ferdinanda I. Pam. Arch. XIV, 1889, str. 573-6, 631-6.

---

*) Jiné články novinářské, státoprávní a politické o volbě Ferdinanda I. odkládáme do nové doby k událostem, jejichž podnětem vznikaly.

Pomník královské přísahy Ferdinanda I. u Jihlavy.

5864. *Sterly Ign.*, Der Einzug des Königs Ferdinand I. in Iglau und der Königstein. Iglauer Sonntagsblatt 1849, č. 16, 17.

5865. *Zap K. Vl.*, Pomník královské přísahy od r. 1527 na českých hranicích u Jihlavy. Pam. Arch. III, 1858, str. 289-92 (s vyobraz.).

5866. *Beneš Fr.*, Obnova pomníku královské přísahy u Jihlavy, ibid., IX, 1, 1860, str. 45. — Srv. *Brandl*, č. 5806.

5867. O obnovení »královského kamene« u Jihlavy viz Mitth. C. Com. V, Wien, 1860, str. 124.

5868. *Addmek Kar.*, Pomník královské přísahy. Lípa českomoravská, 1864.

5869. Přísaha českých králů od Ferdinanda I. až do Ferdinanda V. skládaná, »Písek« čas., 1868, I, č. 2.

5870. *Rybička Ant.*, Pomník královské přísahy r. 1528 na hranicích českomoravských vykonané, Pam. Arch. VIII, 1870, str. 386-7. Srv. č. 5772.

5871. Pomník královské přísahy na pomezí českomoravském. Světozor, IX, 1875, str. 169, 171.

5872. *Slavík Fr. A.*, Pomník královské přísahy u Jihlavy. Čas. Mat. Mor. XVI, 1892, str. 151-3.

5873. Pomník královské přísahy na pomezí českomoravském u Jihlavy. Hlasy z Hané, 1896, č. 88

5874. *Beně A. J.*, Pomník královské přísahy u Jihlavy. Histor. Rozhledy, II. v Kutné Hoře, str. 29.

5875. *Schram Wilh.*, Bilder aus mährischer Vergangenheit, Brünn, 1903, str. 60-4: Der Einzug des Königs Ferdinand I. in Iglau und der Königstein.

5876. *Wurzinger Fr.*, Bilder aus Iglau's Vergangenheit, Brünn, 1904, stať 7: Ferdinand I. in Iglau, der Königstein (s vyobraz.).

4. Korunovace.

5877. Přehled literatury o korunování Ferdinanda I. podává *Rezek A.*, Ferdinands I. Wahl (č. 5836), str. 143: Rukopisné, netištěné posud zprávy; *Buder*, Nützliche Sammlung verschied. Schriften, 1735, str. 531-5; Acta Tomiciana VIII; *Ritius Hier.* a *Sprinzenstein*, Oratio in coronatione Ferdinandi I. Bohemica a. 1527 dicta, Viennae, 1541 (č. 5883); *Brassicanus Joan. Luc.*, Ad ... regem Ferdinandum, e Boemis redeuntem carmen congratulatorium, Viennae, 1527 (č. 5888).

5878. O příjezdu Ferdinanda I. viz č. 5854-63.

5879. *Rodericus de Dubravo (Racek Doubravský z Doubravy)* věnoval Ferdinandovi ke korunovaci latinský překlad Vladislavského zřízení z r. 1500. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 658, 4364. — Srv. *Rezek Ant.*, Čas. Č. Mus. 1882, str. 541.

5880. Ceremoniae observatae in coronatione Ferdinandi I. regis Bohemiae a. 1527. Sněmy české I, 1877, č. 156, str. 213-22. — Srv. ibid. č. 157 otisk z Verhandl. Ges. Mus. (č. 5811) 1824: Coronatio Ferdinandi I. in regem Bohemiae (str. 222-4). — Tamtéž č. 158 otisk z téhož č. 5811; Coronatio reginae Annae (str. 225). — Č. 159 z téhož č. 5811: Bericht von der Krönung Ferdinandi und seiner Gemahlin zu Prag (str. 225-7). — Č. 160. Berně, která králi Ferdinandovi I. při korunování »z duchovenství« dána byla (str. 229-31). — Č. 163. Decretum Ferdinandi regis Bohemiae, in lite inter ordinem baronum et statum militarem ratione clenodiorum regalium in celebritate coronationis portandorum (str. 235). Tamtéž viz ostatní podrobnosti o korunování.

5881. Der königlichen Durchleuchtigkeit zu Behaym Ertzhertzog Ferdinandus und seyner königklichen Durchleuchtigkait Gemahels beschehene königkliche Crönung zu Prag ym 1527 Jar, viz č. 5859.

5882. Kün. Maj. zu Behaim und Hungern etc. Crönung, so zu Prag beschehen ist, an St. Matthias tag, der da gewesen ist, den 24. Tag des Mon. Febr. im 1527 Jahre, s. l., 1527, 4°, 4 l.

5883. *Pauli ab Oberstain, Carni*, De Maximiliani, Romanorum imperatoris ..., laudibus, ad Carolum Ruinum epistola. Adiecta *Hieronimi Ritii*, *baronis in Sprintzenstain*, Oratio habita in coronatione regni Bohemiae invictissimi Ferdinandi, Romanorum regis a. 1527 ... Viennae Pannoniae, Joh. Singrenius, 1541, 4°.

5884. Bericht von der Krönung Ferdinands I. und seiner Gemahlin zu Prag. Verhandl. vaterl. Mus. I. B., 2 H., str. 132. Viz č. 5811.

5885. Pohled na českou korunovaci r. 1527. Nár. Listy, 1889, odpol. č. 265.

5886. Turnaj (korunovační) v sále Vladislavském na Hradčanech r. 1527. Besídka pro záb. a pouč. 1880, č. 88.

5887. *Fagellus Villaticus Simeon*, *Bohemus*, Opuscula, Lipsiae, 1538. Z obsahu: Ad Ferdinandum, Romanorum et Hungariae Bohemiaeque regem (r. 1527 po korunovaci); ibid. na oslavu Ferdinanda I. a Karla V.: De Ferdinando rege; In adventu regis Pragam, quo tempore Turca maximis copiis adortus fuerat Austriam (r. 1529);

De Carolo V. et Ferdinando ... Bohemiaeque rege fratribus; De horto regio. Viz *Truhlář Ant*, Dům Habsburský v skladbách humanistů, č. 5606, str. 8—10.

5888. *Brassicanus J. Luc.*, Ad potentissimum utriusque Pannoniae ac aliarum provintiarum regem Ferdinandum e Boemis redeuntem carmen congratulatorium ..., eiusdem aliquot Epigrammata, Viennae, in aed. Joan. Singrenii excusum, 1527, 4°, str. 13.

5889. Anno a Christo nato 1527 feria 3 post dominicam Cantate Ferdinandus I. etc. .. (o holdování Ferdinandovi ve Vratislavi a o zpáteční cestě Broumovem, kde přenocoval). *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252, str. 226). — Srv. *Schickfus*, Schlesische Chronik (Bibl. Č. Hist. II, č. 3034); *Lucae*, Schles. Denkwürdigk. (ibid. č. 2360) I, 312.

Článek 2. Náboženské poměry za Ferdinanda I. před r. 1547.*)

1. Všeobecná literatura.

5890. *Borový Klement*, Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické. Monumenta Historiae Bohemica (Bibl. Č. Hist. II, č. 192), 1868. Akta konsistoře utrakvistické, II. Akta konsistoře katolické. Viz č. 290. Pokračování vydal *Jul. Pažout*: Jednání a dopisy konsistoře pod obojí způsobem přijímajících a jiné listiny téže strany se týkající z let 1562-70, v Praze, 1905, 8°.

5891. Archiv Ochranovský viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4361-84. Foliant I. (opis) v bibliothece Musea král. Č.; fol. II.-VII. (opis) v Archivu zemském král. Českého; fol. VIII.—XIII. (opis) v Museu; fol. XIV. (originál) v Museu.

5892. Dekrety Jednoty Bratrské, vyd. 1868, viz č. 3284.

5893. *Gindely A.*, Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, vornehmlich ihren Zusammenhang mit Deutschland betreffend, viz č. 3283.

5894. Nekrologia Jednoty Bratrské, viz č. 3285.

5895. *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, viz č. 3286.

5896. *Červenka (Erythraeus) Matěj*, Poznamenání některých skutkův Božích obzvláštních, kterak jest Pán Bůh rušil a kazil rady těch, kteříž se protivili dílu jeho ... Což se vše dálo za panování Ferdinanda I., od l. 1530 za několik let pořád (do r. 1545). Rukop. univ. bibl. v Praze, XVII. C. 3; jiný v Ochranově z r. 1630 (rok 1541-5), z bibliotheky Karla ze Žerotína. Srv. *Jireček*, Rukověť liter. č. I. str. 148-9. — Podrobný obsah a výčet všech kusů pod názvem »Br. M. Červenky Historie Bratří Českých od r. 1530-47« sestavil *P. J. Šafařík*, rukopis bibl. Musea král. Č., sign. IV. A. 7, č. 1.

5897. *Burian z Kornic*, Historia Picardorum 1482-1532. Viz č. 3291.

5898. *Bílejovský Boh.*, Kronika česká (církevní, do r. 1532), 1537. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1368. Srv. ibid. č. 13509: Ovoce reformace v Čechách (dle Bílejovského).

5899. *Bydžovský Pavel*, jeho spisy viz č. 220-2.

5900. *Krantz A.*, Ecclesiastica historia, viz vydání podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 2232.

5901. *Chytraeus (Kochhoff) David*, Oratio ... de statu ecclesiarum ... in Boemia, 1575 a jiná vydání i polemiku viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2078. — *Týž*, Was zu dieser Zeit ... in Ungern und Behemen etc. der Christlichen Kirchen zustand sei. Von Hern Arnoldo aus Churland in Liffland verdeutschet. s. l. (Rostock), 1581, 4°.

5902. *Jacobaeus Jac.*, Idaea mutationum Bohemo-evangelicarum ecclesiarum ..., Amsterdami, 1624. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2089.

5903. *Martinius z Dražova Samuel*, Historia Boëmo-evangelica, Historie církví evangelistských českých (od r. 894), viz *týmž* Obrana proti ohlášení Starších bratří českých, v Perně, 1636, str. 8-9 (obsah chystaného díla tohoto, neznámého, rukopis snad ztracen?).

5904. *Hoffmann Jindřich Ondřej* (děkan Brodu Něméckého), Ocularia, aneb oči sklenné starého Čecha, které podává Čechu nynějšímu, skrze něž by hleděl na předešlou staročeskou nábožnost. V Starém Městě Pražském, L. P. 1637, 8°, l. B_4, str. 262. I. Art. O klášteřích v české zemi, kdy který a od koho jest vystaven a nadání (v abecedním přehledu). II. O kostelích českých a kaplách, kdy a od koho jsou vystaveni a nadáni. III. O špitálích.

*) Aby nevzniklo (jako již několikráte při posuzování knihy této, u předchozích svazků) nedorozumění, zbytečné upozorňování a všelijaké pochybnosti, výslovně znova připomínám (viz str. XV. v I. dílu), že bude ještě zvláštní oddělení: VII. Církevní historie. Stať VI. Reformace, protestanté. Stať VII. Čeští bratří. Tam odkládám hojné podrobnosti, přesně podle rozvrhu celého díla.

IV. O zádušních věcech, je nebrati, a pokuty svatokrádcův. V. O náboženství katolického jednotě a náboženství hanění. VI. O náboženství novém, že nejsou než sekty, různice a vojny, i všecko zlé, ano samo mezi sebou roztržitost a nesvornost působí. VII. O přijímání pod jednou způsobou pobožném a přijímání pod obojí neřádném. A pod obojí Čechům dovoleno na jaký způsob. VIII. O svátosti velebné a neúctě její, kněžský ouřad že má být ctěn, a neúcty jeho pokutě. IX. O kladbě církevní. X. O mši s. sloužení. XI. O zpovědi s. XII. O svatých lidí kostí ctění, jich přímluvě, pomoci při uzdravování i jinde. XIII. O pouti k svatým místům, a toho užitku. XIV. O procesích a modlitbách za ourody zemské i za jiné věci. XV. O znamení kříže svatého. XVI. O očistci, že jest.

5905. *Stránský Pavel*, Respublica Bohemiae, 1634, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1674-5, kap. 6.

5906. *Komenský J. A.*, Utiskování (církve české) pod Ferdinandem I. ustavičná. Viz *Komenský*, Historia persecutionum (Historia o těžkých protivenstvích), vydána 1648 a překlady i obšírný obsah, Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

5907. *Lasitský Jan* (o poměrech náboženských za Ferdinanda I.) viz Historie o původu Bratří Českých, 1649 (též ostatní vydání) č. 3304.

5908. *Scharff Fr. Ant.* (farář městyse Bohdánče), Staročeská víra po zavržení pohanského bludu a modlářství, též po poznání pravého Pána Boha hned na počátku od prvního křesťana, knížete českého Bořivoje, vždycky svato-římská a katolická, ze starých letopisův a kronikářův českých k pochopitedlnému vyrozumění sprostého obecného lidu představená a vydaná. V Hradci Králové l. 1670, 8°. — Vyd. 2. 1730, 8°, l. A_1, 248 (18).

5909. *Rémond Florimund*, Histoire de l'hérésie (všecka vydání a překlady) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13523-4. — Českých poměrů náboženských týká se hlavně německé vydání od *Aegidia Albertina*, Historia von Ursprung, Auff- und Abnehmen der Ketzereien und was sie seiten Anno 1500 schier aller Orten in der Welt, sonderlich aber in Teutschland, Böheimb... verursachet, Grossglogau, 1676, fol. IV. Theil (str. 508 a d.) Handelt von Veränderung und Stand des Glaubens in Böheimb ... cap. 4. Von den Picardern und Calixtinern und ihrem Irrthum und was Gestalt sich Böheim umb das Lutherische wesen angenommen.... 2. Von den Picarden und was Luther von ihnen gehalten. 3. Luther verändert seine Meinung und nenet die Hussiten seine Brüder. 4. Die Böhmen unterstehen sich den Luther zu vertheidigen. 5. Königes Ferdinandi Anordnungen wider die Hussiten und Calixtiner.

5910. *Stárek*, Vyjimky z kroniky rukopisné od r. 1688. Čas. Č. Mus., 1845, str. 345. 1. Pánův Rosenberských mohútnost. 2. O vyhoření města Kralové Hradce (r. 1536). 3. Staří Čechové proč dlouho živi byli? 4. Pikhartské shloučení v Litomyšli (r. 1539). 5. Dvojí sněm v Praze (r. 1539). 6. P. Vilém z Rozenberka na učení (1542). 7. Vystavení domu pp. Rosenberských (oheň 1541). 8. Mistr Brikcí z Licka. 9. Královny České důchody z věnných měst (r. 1537). 10. Sněm na hradě Pražském l. P. 1532. 11. Nešťastné tažení proti Turku (1537).

5911. *Hoere Joh. Gottfr.*, Programma de Romanorum rege Ferdinando (I.), pacis Augustanae conciliatore, Miseniae, 1755, fol.

5912. *Markovic Matěj starší*, Historia církevní St. i N. Zákona, summovně v rytmách obsažená. Ve Vratislavi 1765, péčí Ondřeje Škultétyho, 12°. Z obsahu: Kap. VI. 1. O kalvínstvu. 2. O novokršťanských. 3. O Švenkfeldianích (1528, Kašp. Švenkfeld, Slezák, svatoušek přihlouplý).

5913. *Miller J. P.*, De ecclesiae evangelicae in Austria sub Ferdinando I. et Maximiliano II. statu succincta narratio, Göttingen. 1783, 8°.

5914. *Haas Karel*, Katolický církevní dějepis s obzvláštním zřením na Reformací. (Dědictví Svatojanské č. 20), v Praze, 1848, m. 8°, str. (4), 358, (2). Pátá doba: Od tak nazvané reformací, až na naše časy.

5915. Der Religionszustand in Böhmen nach Karl IV. Tode bis zur Regierung Kaiser Ferdinand II. Libussa VIII., Prag, 1849, str. 515-33.

5916. Příspěvky k dějepisu evangelické církve v Čechách, na Moravě a v Slezsku. Česko-Bratrský kalendář na rok 1850, I, Praha, 1850, str. 110-38. Z obsahu: 2. Čeští reformatorové. 3. Strany husitské a pod obojí v době před Lutherem (1415-518). 4. Osud evangelického náboženství v Čechách od 1519 až 1627. 5. Dějepis náboženské nesnášenlivosti od 1628 až 1781.

5917. *Poimon Fr.*, Přehled církevního dějepisu a rozdílu v náboženství nekatolickém a římskokatolickém, v Olomouci, 1857, 8°, str. 208. (Str. 24 a d. o Lutheranismu a sektách XVI. věku.)

5918. *Gindely A.*, Böhmen und Mähren im Zeitalter der Reformation, viz č. 3342.

5919. *Procházka Matěj*, Život bl. Jana Sarkandra mučeníka. Dědictví sv. Cyrilla a Methodia 1861, č. VI, str. (XII), 1150. Z obsahu: IV. Doba Ferdinand I. od roku 1527-64. V. Doba Maximilianova od roku 1564-76. VI. Doba panování Rudolfa II. od r. 1577-1608. VII. Doba Rudolfova a Matiášova od r. 1608-11. VIII. Doba Matiášova od r. 1611-9. IX. Doba Ferdinanda II. od r. 1619 a 1620.

5920. *Borový Klement*, Čtyři doby v historii české. Na oslavu 900letého jubilea diecése Pražské. Spisův kat. spol. tiskového č. 5, 1873, str. 102. Z obsahu: Doba III. Kterak protestantství se v Čechách rozšířilo? Doba IV. Kterak Čechy po druhé se staly zemí katolickou?

5921. *Borový Klem.*, Antonín Brus z Mohelnice, arcibiskup pražský. Dědictví sv. Prokopa 1873, č. XI, str. 324. Obsah: Mezivládí od r. 1421-560. Antonín Brus z Mohelnice, A. Arcibiskup Pražský na sněmu Tridentském. B. Velepastýřské působení Antonína z Mohelnice v arcidiecési od r. 1564-80.

5922. *Borový Klem.*, Dějiny diecése pražské. Dědictví Svatojanské 1874, č. 59, str. 532. Z obsahu: III. Osiřelost arcidiecése Pražské 1421-561. Konsistoř katolická a utrakvistická. Marné pokusy o zničení utrakvismu. Jednota Českých Bratří. Rozšíření protestantismu v Čechách. Novokřtěnci, Cvingliáni, Švenkfeldiáni a Mikulášenci. Přípravné kroky k znovuosazení arcibiskupské stolice. — IV. Obnovení prestolu a konec války náboženské. 1561-1622.

5923. *Novák Tomáš*, Obrazy z dějepisu církve Páně. Dědictví Svatojanské 1877, č. 63, 12°, str. 489. Z obsahu: Nový věk, § 160. Protestantismus v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. § 167. Kalvinovo učení v Uhřích a Čechách.

5924. *Frind A.*, Die Kirchengeschichte Böhmens in der Administratorenzeit (Kirchengeschichte Böhmens IV), Prag, 1878, 8°, str. (10), 481.

5925. *Charvériat E.*, Les affaires réligieuses en Bohême au XVI. siècle, 1886. Viz č. 3373.

5926. *Rezek A.* Dějiny prostonárodního hnutí náboženského, 1887, viz č. 5068.

5927. *Bílek Tom.*, Poměry náboženské v zemích království Českého před příchodem Jesuitů. Dějiny Tovar. Ježíšova (viz při r. 1554), str. 327-40.

5928. *Tomek*, Dějepis m. Prahy, viz č. 5781.

5929. *Šolc Jindř.*, Poměry náboženské a politické za Ferdinanda I. Národnost, č. 5771, § 39, str. 248-53.

5930. *Wiedemann Th.*, Ferdinand I. und Maximilian II. im Verhältnisse zur Reformation. *v. Teuffenbach*, Neues illustr. Ehrenbuch I, 1892-3, 369-72.

5931. *Kryštůfek Fr. X.*, Všeobecný církevní dějepis. III. Nový věk (Dědictví sv. Prokopa, č. 32), v Praze, 1892, v. 8°. I. perioda: Od vzniku protestantství až k jeho politickému uznání mírem westfalským (1517-1648). § 460. Protestantství v Čechách a na Moravě.

5932. *Winter Z.*, O náboženských poměrech za Ferdinanda I., viz Život církevní, č. 286, I, 1895.

5933. *Krejčí Alois*, Dějiny církevní, Vel. Meziříčí, 1905, 8°, str. 97.

5934. *Šimek Jos.*, Poměry náboženské a arciděkanové v Kutné Hoře v době Ferdinanda I. Čas. Č. Mus. 1905, str. 225 a d.

5935. *Heussi Karl* und *Mulert Her.*, Atlas zur Kirchengeschichte. 66 Karten auf 12 Blättern. Tübingen, 1905, m. fol. Českých poměrů církevních týká se: Mapa č. VIII. Kirchliche Einteilung Mitteleuropas vom Ende des XII. Jhts. bis zur Reformation. — Mapa č. X. Zur Geschichte der deutschen Reformation und Gegenreformation (mapy k r. 1529, 1541, 1555, 1566, a přehledná mapa universit a řádu jesuitského). — Mapa č. XI. Zur neueren westeuropäischen Kirchengeschichte (XVII. a XVIII. stol.).

5936. *Höfken Rud. v.*, Numismatische Denkmale auf den Protestantismus in Österreich. — Jahrbuch Gesch. Protest. Oest. XXIV, 1904, str. 72-104, tab. I-III. (Čechy, Morava a Slezsko, str. 86-7.)

2. Protestantismus.

a) Část všeobecná.

5937. Corpus reformatorum viz podrobně i s dodatky *Dahlmann-Waitz*, Quellenkunde, 6. vyd. 1894, str. 346. — Nové vyd. 1905.

5938. *Löscher W.*, Vollständige Reformations-Acta, 1720-9, III, č. 3314.

5939. *Schade O.*, Satiren und Pasquille aus der Reformationszeit, I.-III. B., Hannover, 1856-8, 8°. Srv. *Voigt J.*, Ueber Pasquille aus der ersten Hälfte des 16. Jh. Histor. Taschenbuch 1838.

5940. *H. Holstein*, Die Reformation im Spiegelbilde der dramatischen Litteratur des XVI. Jhts., Halle, 1886, 8°. (Schriften des Ver. f. Reformationsgeschichte.)

5941. *Ranke L. v.*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Reformation, I-IV, Berlin, 1839-47 a další vyd. — — Werke, B. 1-6. — *Ranke L.*, Zur Deutschen Geschichte. Vom Religionsfrieden bis zum 30jährigen Kriege. Leipzig, 1868, 8°. — 3. vyd. 1888 (Werke, VII). Otisk: 1. Über die Zeiten Ferdinands I. und Maximilians II. Histor.

Polit. Zeitschrift I, 1832; 2. Zur Reichsgeschichte von der Wahl Rudolfs II. bis zur Wahl Ferdinands II. 1575-1619.

5942. *Maurenbrecher W.*, Geschichte der katholischen Reformation, B I. (doba Karla V.), Nördlingen, 1880, 8°.

5943. *Loserth J.*, Die Reformation und Gegenreformation in den innerösterreichischen Ländern im XVI. Jht., Stuttgart, 1898, 8° (až do r. 1590).

5944. *Wolf G.*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation, I, Berlin, 1899, 8° (do r. 1555).

5945. *v. Bezold F.*, Geschichte der deutschen Reformation, Berlin, 1887-90, 8°. (Oncken, Allgem. Gesch.) — Vyd. ruské se zřetelem k slovanským zemím: *Бецольдъ*, Исторія реформаціи въ Германіи, переводъ съ нѣм., С.-Петербургъ, 1900.

5946. *Keller L.*, Die Anfänge der Reformation, Berlin, 1897, 8°, str. IV, 61. (Vorträge Com. Ges. IV. 1-2).

5947. *Hase K.*, Kirchengeschichte III. Neue Kirchengeschichte, 1. Abth. Reformation und Gegenreformation. Leipzig, 1891, 8°, str. 438.

5948. *Wiskemann H.*, Darstellung der in Deutschland zur Zeit der Reformation herrschenden nationalökonomischen Ansichten, Leipzig, 1861, 8°.

5949. *Schmoller G.*, Zur Geschichte der nationalökonomischen Ansichten in Deutschland während der Reformationsperiode. Zeitschr. f. d. ges. Staatswissensch. XVI.

5950. *Erhardt P.*, Die nationalökonomischen Ansichten der Reformatoren. Theolog. Studien und Krit. 1880-1. Též otisk, 8°.

5951. *Maraval J. B.*, Le protestantisme au XVI.-XIX. siècle, sa religion, sa morale, sa philosophie, sa politique, son intolérance et les fondateurs de la réforme, Paris, 1899, 8°, str. VI, 576.

5952. *Базаровъ В.* и *Степановъ И.*, Общественныя движенія . . . въ эпоху Реформаціи. Составлено по Лозерту, Келлеру, Циммерману, Каутскому и др., С.-Петербургъ 1905, 8°.

5953. Literaturu o protestantismu v Rakousku viz (pravidelné referáty a přehledy od Dra *G. A. Skalského* a jiných) Jahrbuch der Geschichte des Protestantismus in Oesterreich, Wien, Leipzig, od r. 1880. Srv. č. 3280.

5954. *Raupach Bernhard*, Evangelisches Oesterreich, d. i. historische Geschichte von den vornehmsten Schicksalen der evangelischen Kirche in Oesterreich, mit einer Presbyterologia Austriaca, Hamburg, 1732-1741, 4°. I-V. B.; Supplement, I-II. B., 1744, 4°.

5955. *Miller Joh. Pet.*, De ecclesiae evangelicae in Austria sub Ferdinando I. et Maximiliano II. statu succincta narratio, Göttingae, 1783, 4°, str. 20.

5956. *Waldau Georg Ern.*, Geschichte der Protestanten in Oesterreich, Steyermark . . von 1520 bis auf die neueste Zeit, mit Vorrede von *Joh. Georg Fock*, Anspach, 1784. 8°. I, str. 351; II, str. 580.

5957. *Richter M. H.*, Reformation und Gegenreformation in Österreich, Raumer-Riehl. Historisch. Taschenbuch, 1879, str. 215.

5958. *Arnold Fr.*, Alterösterreichische Culturstudien (Oesterreich und die deutsche Reformation), Germania. illust. Monatschr. f. Kunde d. deutsch. Vorzeit, I, 229 a d.

5959. *Pažout J.-Tupetz Theod.*, Oesterreich im Reformationszeitalter (1526-617). I. Abt. Die Zeiten Ferdinand I. und Maximilian II. II. Abt.: Die Zeiten Rudolf und Mathias. Wien, 1879, 8°, str. 257.

5960. *Trautenberger Gustav*, Kurzgefasste Geschichte der evangelischen Kirche in Oesterreich, Wien, 1881, 8°, str. 102.

5961. *Boehl E*, Beiträge zur Geschichte der Reformation in Oesterreich, Jena, 1905, 8°, str. VI, 484.

5962. *Loesche G.*, Geschichte des Protestantismus in Oesterreich, Tübingen, 1905, 8°, str. 251.

5963. *Höfken Rud. v.*, Numismatische Denkmale auf den Protestantismus in Oesterreich. Viz č. 5936.

b) Čechy.

5964. *Tablic Bohuslav*, Kratičká historie Augšpurského vyznání, ve Vacově, 1808, m. 8°, str. 253. § 11. Evangelické učení . . . v Čechách, Moravě, Slezsku, Polsku přijato. § 20. Paměti Augšpurské konfessí v uherské zemi.

5965. *Gossner*, Erneuerte Verfolgungen unter Ferdinand I., 1837. Viz č. 3332.

5966. *Pohl Josef*, Rechtfertigung der katholischen Kirche des 16. Jahrhunderts und ihrer Anhänger gegen die Beschuldigungen der Pastor Franz'schen Schrift: »Kurzer Abriss einer Geschichte der evangelischen Kirche und Parochie Schwerta.« Prag, Leitmeritz und Teplitz, 1837, m. 8°, str. 66.

5967. *Frind Ant.*, Die Protestantisirung und Rekatholisirung des böhmischen Niederlandes. Ein Beitrag zur Kirchengeschichte Böhmens. Programm Ober-Gymn. Leitmeritz, 1856, 4°, 38 str. — Srv. *týž*, Kirchengeschichte Böhmens č. 5924.

5968. *Pescheck Christ. Ad.*, Das protestantische Kirchenthum in Böhmens Hauptstadt vor der Gegenreformation dargestellt. Herrn Past. Klemm in Zittau zur Feier seiner 25jähr. gesegneten Amtsverwaltung gewidmet von den Mitgliedern der Zittauer Prediger-Conferenz. Zittau, 1857, m. 8°, 35. * Pam. Arch. III, str. 144 (nepříznivě).

5969. *Reuss Rudolphe*, La destruction du protestantisme en Bohème. (Episode de la guerre de trente ans.) Strasbourg-Paris, 1868, 8°, str. 130. I. Le protestantisme en Bohème jusqu'à la guerre de Trente Ans. II. Premièrs mesures de répression jusqu'au congrès de Ratisbonne, en 1623. III. Mesures générales de reformation jusqu'en 1628. IV. Les persécutions contre la bourgeoisie des villes. XI. Les persécutions contre les paysans; conclusion. — Appendix I. Le protestantisme en Bohème depuis la guerre de Trente Ans jusqu'à nos jours. Appen. II. Formulaires d'abjuration.

5970. *Tobias C. A.*, Beiträge zur ältesten Geschichte der evang. luther. Kirche . . . in Böhmen, 1868, viz č. 4836.

5971. *Hurban J. M.*, Církev evangelicko-lutheránská v její vnitřních živlech a bojích na světě, se zvláštním ohledem na národ slovenský, v této církvi spasení své hledající, v Skalici, 1861, m. 8°, str. XXVI, 349.

5972. *Gindely A.*, Böhmen und Mähren im Zeitalter der Reformation, viz č. 3342.

5973. *Czerwenka Bernhardt*, Geschichte der Evangelischen Kirche in Böhmen. II. Bielefeld und Leipzig, 1870, 8°, str. XVIII, 671. Z obsahu: VII. Ferdinand I. (1526-37); VIII. Schwere Stürme (1538-51); IX. Allseitiges Aufstreben der Unität (1551-7); X. Die letzte Zeit Ferdinand I. (1558-64); XI. Zeitalter Maxmilians II. (1564-75); XII. Die böhmische Konfession von 1575; XIII. Böhmen unter Rudolf II. (1577-1607); XIV. Der Majestätsbrief (1609); XV. Ein kurzer Traum der Herrlichkeit (1609-20); XVI. Untergang des Evangeliums in Böhmen (1620-1752); XVII. Die neue Zeit.

5974. *Wolkan R.*, Studien zur Reformationsgeschichte Nordböhmens. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. III, 1882, str. 55-65, 107-19: 1. Das Geschlecht der Herren Berka von Duba und Lípa und die Reformation in Böhmisch Leipa. – 2. Das Geschlecht der Herren Berka von Duba und Lípa und die Reformation in Reichstadt und Gabel. — IV, 1883, str. 67-95, 145-67: 3. Die Geschlechter der Herren von Wartenberg und von Sahlhausen und die Reformation in Kamnitz und Bensen. 4. Die Ritter von Bünau und die Reformation in Teschen. – V, 1884, str. 103-62. 5. Die Reformation in »Schleinitzer Ländchen«. — — Vyd. I-II., Wien, 1882; III.-V., Prag u. Benátek, 1883, 8°. — — *Scheuffler*, Nachträge zu den »Studien zur Reformationsgeschichte Nordböhmens« von R. Wolkan, ibid. VI, 1885, str. 40-5.

5975. *Wolkan R.*, Beiträge zu einer Geschichte der Reformation in Böhmen. I. Das Dekanat Aussig, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. VIII, 1887, str. 1-44, 57-94.

5976. *Wolkan R.*, Leipa zur Zeit der Reformation. I. Obrigkeit und Kirche, 1532-1636. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIV, str. 33.

5977. *Šebesta*, Dějiny církve křesťanské se zvláštním zřetelem na církev česko-moravskou, v Praze, 1888, 8°, str. XII., 460. Z obsahu: III. 2. Reformace evropská 1517-1648. — 3. Církev česko-moravská 1517-1620.

5978. *Schmidt W. A.*, Reformation und Gegenreformation in Schlaggenwald. Evang. Kirchenzeitg. für Oesterr., X, 1889, str. 145-9.

5979. *Gradl Heinrich*, Die Reformation des Egerlandes. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XI, 1890, str. 165-223; XII, str. 79-144, 196-233; XIII, str. 155-95; XIV, str. 185-237. Otisk, Eger, 1893, 8°. — Srv. *Buchwald*, Die Lehre des Johann Sylvius Wildnauer Egranus in ihrer Beziehung zur Reformation, dargestellt aus dessen Predigten. Beiträge zur Sächs. Kirchengesch. IV, str. 163-202.

5980. *Schmidt W. A.*, Notizen über die Reformation und Gegenreformation einzelner Städte Nordwestböhmens, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XIV, 1893, str. 241-4.

5981. *John A.*, Humanismus und Reformation im westlichen Böhmen. Zeitschrift f. deutsch. Culturgesch. 1893, str. 177, 273.

5982. *Wolkan R.*, Katholische . . . Protestantische Geistlichkeit Böhmens im XVI. Jht. Böhm. Antheil a. d. d. Liter. III, Prag, 1894, str. 34 a d.

5983. *Wolkan R.*, Die Anfänge der Reformation in Joachimsthal. Mitth. Ver. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXII, 1894, str. 273-99.

5984. *Horčička Adalbert*, Die Lateinschule in Schlaggenwald (1554-1624). Ein Beitrag zur Geschichte der Reformation. Jahresb. Neustädter deut. Gymn. Prag, 1894, 8°, str. 2-39.

5985. *Horčička A.*, Das geistige Leben in Ellbogen zur Zeit der Reformation, Progr. ibid. Viz č. 4839.

5986. *Helbig Jul.*, Personalnotizen von Lehrern in Friedland aus der Reformationszeit 1534-1622. Mitth. Nordböhm Exc.-Cl. XVIII, 1895, str. 284-5.

5987. *Paudler A.*, Lehrer und Seelsorger, Reformationszeit, ibid., str. 1-12.

5988. *Vdša C.* (náboženské poměry za Ferdinanda I.) viz Stručné vypravování, 1894, č. ?386.

5989. *Řehák K. L.*, Kde jest reformace? Praha, 1894, 8°, str. 491. - *Sádek Frant.*, Na obranu reformatorů a reformace. Otevřený list Karlu Leonu Řehákovi,

doktoru bohosloví v Praze, Pardubice, 1898, 8°, str. 215 — Odpověď: *Velikán Velikánovič (Řehák)*, K té obraně »reformatorů« a »reformace«. Františku Šádkovi na jeho flašinetl naštemoval. Praha, 1898, 8°, str. 146.

5990. *Paudler A.*, Das Lutherthum in Leipa um 1550. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. XXV, 1902.

5991. *Mach Fr.*, Hussitismus, Reformation in Saaz und im Saazer Lande, Saaz, 1903, 8°, str. 71.

5992. *Bauer J. C.*, Das Evangelium in und um Pilsen. Jahrbuch Gesch. Protest. Oest. XXIII, 1902, str. 101-9, 204 13. Obsah: I. Einleitung; allgemeine Reformation in Böhmen bis 1637. II. Die Anfänge der Gemeindebildung von Pilsen im XIX. Jht. bis 1862.

5993. *Procházka J.*, Církev evangelická a národnost česká. Českobratrský Hlasatel, v Praze, 1849, str. 69.

5994. *Štulc Václ.*, Česká národnost a evangelická církev. Úvahy dějepisné. Blahověst 1861. Otisk, v Praze, 1861, 12°, str. 67.

c) Morava.

5995. *Trautenberger Gustav*, Geschichte der evangelischen Kirche in den königlichen Städten Mährens, besonders der kön. Landeshauptstadt Brünn, Brünn, 1864, 8°.

5996. Die Schicksale der evangelischen Kirche in Mähren, Brünn, 1864, 8°, str V, 136.

5997. *Deutsch Georg*, Die mährischen evangelischen Kirchengemeinden und ihre Seelsorger in der Reformationszeit. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. IX, str. 145-74.

5998. *Loserth J.*, Bilder aus der Reformationszeit in Mähren. 1. Dr. Martin Göschl, Probst des Frauenstiftes Kanitz. 2. Oswald Glayt. Zeitschr. Gesch. Mähr. Schles. I, 1897, str. 65 a d.

5999. První kazatel protestantský v Olomouci (z r. 1535). Čas. Olom. Mus. 1897, XIV, č. 53, str. 42-3.

6000. *Peřinka Fr. V.*, Protestantismus a katoličtí apologeté na Moravě. Sborník histor. kroužku Vlasti II, 1901, str. 167-80, 229-45; III, 1902, str. 7-17; IV, 1903, str. 171, 193; V, 1904, str. 24.

6001. *Kameníček Fr.*, Poměry náboženské na Moravě (1526-1628). viz č. 5624. Tam také viz všecku literaturu příslušnou a odkazy k událostem, jichž se týče.

6002. *Cosak C. J.*, Paulus Speratus Leben und Lieder. Braunschweig, 1861, 8°. Srv. *Trautenberger Gust. G.*, Paulus Speratus, der Reformator in den mährischen Städten, und die evangelische Kirche in Iglau. Brünn. 1868, 8°, str. 30. — Viz též *Tschackert*, Urkundenbuch zur Reformationsgeschichte des Herzogthums Preussen (Publicat. a d. k. preuss. Staatsarch., B. 43-5), I, Leipzig, str. 343.

d) Slezsko.

6003. *Meyer A. O.*, Studien zur Vorgeschichte der Reformation. Aus schlesischen Quellen. Historische Bibliothek, XIV. B., München u. Berlin 1903, 8°, str. (XIV) 179.

6004. *Biermann G.*, Geschichte des Protestantismus in Oesterreichisch-Schlesien, Prag, 1897 (1898). Viz č. 4863.

6005. *Schimmelpfennig C. A.*, Die evangelische Kirche Schlesiens im XVI. Jht., 1877. Viz č. 4858.

6006. *Eberlein*, Die evangelischen Kirchenordnungen Schlesiens im XVI. Jht. Silesiaca, Festschrift d. Ver. f. Gesch. u. Alterth Schles., Breslau, 1898, X, str. 215-34. — Viz též: *Skalský G. Ad.*, Die evangelischen Kirchenordnungen Österreichs. Die ev. Kirchenordnung für Teschen v. J. 1584. Jahrb. Gesch. Protest. Oesterr. XXII, 1901, str. 1-17.

6007. *Radda Karl*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte des Protestantismus im Herzogthum Teschen bis zum Toleranzpatent (Progr. něm. reálky), Těšín, 1882, 8°.

6008. *Radda Karl*, Materialien zur Geschichte des Protestantismus im Herzogthum Teschen (Progr. něm. reálky), Těšín, 1885, 8°.

6009. *Erdmann*, Beiträge zur Reformationsgeschichte Oberschlesiens unter Markgraf. Georg von Brandenburg. Corresp.-Bl. d. Ver. f. Gesch. d. evangel. Kirchen Schlesiens, I, 1882, str. 49-63; II, 1883, str. 17-33, 81-97; III, 1887, str. 3-16.

6010. *Maydorn B.*, Bilder aus d. schles. Reformationsgesch. für Volk und Jugend. Breslau, 1903, 8°, str. 64.

6011. *Rosenberg W.*, Der Kaiser und die Protestanten in den J. 1537-9. Breslauer Diss. 1903, 8°, str. 91.

6012. Literaturu ostatní o reformaci ve Slezsku viz obšírně č. 4841-63 a zvláště v oddělení VII. Církevní historie (srv. pozn. na str. 273).

e) Lužice.

6013. Literaturu o reformaci v Lužici viz podrobně č. 4864-73.

6014. *Müller J. G.*, Oberlausitzische Reformationsgeschichte, 1801, viz č. 4873.

6015. *Bönhoff*, Wie hielt in Sachsen die Reformation auf dem Lande ihren Einzug? Beiträge zur Sächsischen Kirchengeschichte, Leipzig, XVI, (Jahresheft für 1902), 1903, 8°.

6016. *Scheuffler*, Die Einführung der Reformation in unseren Gemeinden. Bautzener Nachrichten, 1894, č. 273.

6017. *Vetter*, Kirchenverbesserung in der Niederlausitz, 1833, 1839, 1840, 1845. Viz č. 3331.

6018. *Köhler G. A.*, Beitrag zur Reformationsgeschichte (Urkunde König Ferdinands I. v J. 1527 an den Görlitzer Rath, gegen die reformatorische Bewegung gerichtet.) N. Lausitz. Magazin XXXV, 1859. Viz č. 6113.

3. Mart. Luther.

a) Styky s Čechy.

6019. *Kuczyński A.*, Thesaurus libellorum historiam reformationis illustrantium. Verzeichniss einer Sammlung von nahezu 3000 Flugschriften Luthers und seiner Zeitgenossen, Supplement zu den Handbüchern von *Panzer*, *Weller*, *Goedecke* und *Heyse*. Leipzig, 1870. 8°, str. IV, 262. — Supplement-Band, ibid.

6020. *Köstlin J.*, Martin Luther, sein Leben und seine Schriften, I-II, 5. vyd. (Kawerau), Berlin, 1903.

6021. *Kolde Th.*, Martin Luther, I-II, Gotha. 1884-93.

6022. *Lenz M.*, Martin Luther, 3. vyd., Berlin, 1897.

6023. *Berger A. E.*, Martin Luther, I-II, Berlin, 1895, 1898.

6024. *Denifle H.*, Luther und Lutherthum, in der ersten Entwickelung quellenmässig dargestellt, 1904. Viz č. 5008.

6025. *Dèdic Joh.*, Martin Luther's 400-jährige Geburtstagsfeier in Oesterreich am 10. und 11. November. Jahrb. Gesch. Protest. Öst., VII, 1886, str. 1-32, 49-77, 103-19, 203-9.

6026. Psaní k Lutherovi, kteréž učinil cís. Ferdinand I. (r. 1537, latinský text a český výklad) viz č. 6070. — *Bierling C. F. E.*, Dissertatio historico-ecclesiastica de Ferdinandi I. imperatoris ad Lutherum epistola, Rinteln, 1753, 4°. Viz Westphälische Bemühungen, Stück 11. — Ein angeblicher Brief Ferdinand I. an Luther über Religionssachen. *Hormayr*, Archiv, 1823, str. 601. — Von Ferdinands I. vorgeblichem Schreiben an D. M. Luther. *Schlözer*, Staatsanzeigen IV., H. 21, str. 27.

6027. *Gindely A.*, Zusammenhang der böhmischen Brüder mit den Wittenberger und Strassburger Reformatoren. Viz č. 3283.

6028. *Buchwald G.*, Wittenberger Ordiniertenbuch 1537-60, Leipzig, 1894, 8°, str. II, 141. — Srv. Die Bedeutung des... für die Reformationsgeschichtsforschung Österreichs, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XVI, 1895, str. 29-34. — *Buchwald Georg*, Beiträge zur Kenntniss der evangelischen Geistlichen aus den Wittenberger Ordinirtenbüchern seit dem J. 1573. Jahrb. Gesch. Protest. Öst XVI, 1895, 176-202; XVII, 1896, 25-63, 157-86; XVIII, 1897, 56-72, 239-58; XIX, 1898, 111-26; XXI, 1900, 113-28; XXIII, 1902, 183-203.

6029. *Menčík Ferd.*, Studenti z Čech a Moravy ve Wittemberku od r. 1502 až do r. 1602. Čas. Č. Mus. 1897, str. 250-68. Viz č. další.

6030. *Šimák J. V.*, Studenti z Čech, Moravy a Slezska na německých universitách v XV.-XVIII. stol. Čas. Č. Mus. 1905. Srv. *Söhnel H.*, Niederlaus. Mitteil. VIII. str. 138-52; *Knothe H.*, č. 313-4 (pro Lužici).

6031. *F. T(adra)*, Das Stammbuch eines böhmischen Studenten in Wittenberg und Prag vom Jahre 1546. Politik, 1897, č. 328.

6032. O poměru M. Luthera k zemím koruny české viz literaturu č. 5009-21.

6033. Poměr J. Husa k M. Lutherovi, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 15044-57.

6034. *Zahradník V.*, O společenství Čechů s Lutherem. Čas. Kat. Duch. II, 1834, str. 227. Srv. č. 5909.

6035. *Fronius Rob.*, Luther's Beziehungen zu Böhmen. Viz č. 5011.

6036. *Růžička*, Čechové a Luther, viz č. 5014.

6037. *Čihula Jos.*, Martin Luther a Čechové podobojí. Č. Čas. Hist. III, 1897, str. 274-88, 329-49.

6038. *Čihula Jos.*, Poměr Jednoty Bratrské k Lutherovi. Viz č. 5018.

6039. Proč Bratří Čechové k kněžím Luterianským neb (jakž řkou) evangelitským přistoupiti nechtí. Viz allig. rukopis bibl. Musea král. Č., sign. IV. H. 8, str. 65 a d.

6040. Br. *Jana Blahoslava* Sepsání o rozdíle Jednoty Bratrské od Luterianské. Ibid., str. 109 a d.

6041. *Winter Z.*, Lutheranismus v Čechách v XVI. věku, viz Život církevní č. 286, I, 1895, I. kap. 3. Protestanté.

6042. O stycích M. Luthera s Čechy viz ve vydání Konfessí (oddělení 8.).

6043. *Jafet Jan*, O Luterovi, viz podrobně č. 3298.

6044. *Mašek Jiřík*, Otázky theologické Luterovi do Wittemberka poslané, z něm. přeložil *Václav Rakovnický*, s. l. (v Norimberce), 1539, 12°.

6045. *Fagellus Villaticus Simon*, De coena domini conciones 3. Opuscula, Lipsiae, 1538, 1. část (mimo jiné o církevních dějinách českých, pod obojí, o M. Luthe-rovi).

6046. *Týž*, Ad lectores librorum Lutheri, ibid., l. N 3.

6047. *Týž*, In libellum Lutheri de purgatorio, ibid., l. N 3.

6048. *Týž*, De Luthero, ibid., l. Nn 3.

6049. *Netvořický Aug.*, Clypeus fidelium, Pavéza věřících, 1540 (proti Luterovi), viz č. 5019.

6050. *Hagius Joh.*,*) Symbola Mart. Lutheri und Philippi Melanchtonis, durch welcher trewen dienst, Gott der trewe helffer, seiner Armen Kirchen vor dem Jüngsten tage auss schröcklicher blindheit vnd grosser finsternuss geholffen, vnd mancherley Iirtumb offenbaret. Durch M. J. H. Predigern zu Eger, dadurch ein schuldige danckbarkeit gegen Gott für diese treffliche werkzeuge, offentlich anzuzeigen, gemacht. Eger, 1572, 4°, 16 l.

6051. *Kverthalius Kašpar*, Labyrinthus Lutheri. Šestatřidcet míst, v nichž jediné Martin Luther v jednom toliko artikuli o přijímání svátosti oltářní pod jednou a pod obojí spůsobem sobě odporný jest, vedlé nich někteří ortelové a výpovědi, které Luther sám proti sobě vynesl. S doložením božské výpovědi z písma sv. proti nestálosti téhož Luthera. Z něm. přel. od *B. F. P.* (*Bart. Flaxia Plzenského z Čenkova*). V Litomyšli, 1585, 12°, u A. Graudence.

6052. *Flaxius Bartol. z Čenkova*, Katholitské glozy a vysvětlení na list a psaní predikantuov lutherianských sekty ubiquitářské a professorův Thubinských, kteréž k řeckému patriarchovi do Konstantinopole poslali. Nyní z německé řeči na českou přeložené. K tomu správa jistá a pravdivá z Konstantinopole od Jeremiáše, nynějšího patriarchy, co on i všecky církve východní smejšlejí o artykulích konfessí Aušpurské, V Litomyšli, 1585, 4°, l. A 2—C, str. 68. Dedikováno purkmistru a radě města Nového Plzně.

6053. *Šerer Jiří*, Chodcovský plášť Pikhartského, Lutherianského a jiných novotných sektářův učení. Z něm. přel. od *Bart. Flaxia z Čenkova*, v Litomyšli, 1588, 4°, 4 l.

6054. *Poskok Vitolid* (*Broscius Václav*), Koule Danielova, kterouž podává draku pikhartskému, jinak waldenskému, v Litomyšli, 1589, 4°, l. 6. Viz Čas. Č. Mus. 1862, str. 49. — Znova 1613, s přídavkem »XXXI. důležitých příčin, proč by nebezpečno bylo, v augšpurské konfessí a v nově zaražené víře život konati a skonati.« Otisk tohoto přídavku: *Pavla Skály ze Zhoře* Historie česká, I, 1865, str. 339-46. — Viz č. 3527. Srv. č. 6545.

6055. *Flaxius Bartol.*, Rozmlouvání o ceremoniích a řádích křtu sv. mezi farářem a bábou luterianskou, v Litomyšli, 1591, 16°.

6056. Pravdivá historická zpráva a na učení z Božího Slova o rozepři a nesnázi při smyslu o večeři Páně v jistý pořádek rozdílených kapitol uvedené a obsažené, skrze kazatele Božího Slova a služebníky církve Kristovy v slavném městě Embden. V nově na česko přeložena L. P. 1592. *I*(*saias*) *Konečný*. (Přípisek *Mikuláše Drabíka:* Ego N. Drabicius emi a Matthaeo Marino die 13. Aprilis 1640.) 4°. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. V. E. 24. Kap. 4-8 o učení M. Luthera a jeho stoupencích (historicko-polemické). — Totéž v rukopise téže knihovny, sign. III. F. 31: Pravdivá . ., z německého exempláře na česko přeložena a. 1591 od Izaiáše Konečného z Witemberka, 4°, allig.

6057. *Petr Litoměřický z P.*, Jistá a patrná církve svaté znamení, po kterýchž by člověk v těchto nynějších u víře roztržitostech, pravého náboženství, pravé víry a tak i pravého základu spasení své duše se doptati a dojíti, aneb v již došlém posilniti a utvrditi se mohl, v Litomyšli, 1593, 12°, str. (16), 348 (1). Polemika s lutheranismem a jinými nekatolíky v Čechách s historickým náčrtkem jejich vzniku a vývoje.

6058. *Kašpar Frank*, Základ víry katolické, v němž 63 příčin se obsahuje, pro něž všickni právě věřící křesťané při obecné křesťanské a římské církvi až do svého skonání setrvati povinni jsou. Ano i jiní, kteří ještě v bludích vězí, nechtějí-li zahynouti, jejich příkladu následovati mají. S vysvětlením některých artykulů, o něž nynějšího času odpor jest. Též potřebné napomenutí, jak sekt v nově zaražených se vystříhati náleží k výstraze jednomu každému věrnému křesťanu. Z německé v českou řeč, někdy od kněze *Bartholoměje Flaxia*, arciděkana Plzenského pře-

*) Z rozsáhlé literatury o Lutherovi a Lutheranismu v zemích českých, přichystané do oddílu VII. Církevní dějiny (6. Reformace, protestanté), vybíráme spisy, kde vedle polemiky a theologického obsahu jsou zmínky nebo celé kapitoly o dějinách Lutheranismu u Čechů, ať se stanoviska katolického, nebo jiného.

ložen l. 1594. V Praze 1636, 8°, l. A-A4, str. 290. Vydal *K. Jan Kunrád Plzenský*, děkan Přeštický.

6059. *Bruncvík Zacharidš* (Novopražský, správce církve Páně v Neištálu pod zámkem Bělou v kraji Plzenském), Pravitatis et impietatis haereticae pia et fida ostensio, t. j. Zrcadlo kacířství, do něhož kdo zdrávě nahlídne, allegata u doktorů církve vykázaná, přeběhne, pozná, že my katholíci pod obojí, nevinně a bez náležitého vší svaté říše vyslyšání od některých se kaceřujeme, jak z Apologie pro iuramento fidelitatis Jakuba, krále enklického, Rudolfovi II. císaři, králům, knížatům, pánům a obcem vší říše připsané, tak z Apologiae katholické Thomae Mortonii a Symphoniae patrum Amanda Polana, až i jiných víry hodných doktorů církve etc., kteří od nás podobojích ty všecky nářky kacířské dalece odvracejí, sebrané, s. l. a. (v Praze, u Mat. Pardubského, 1614) 12°, l. A-E4. Dedikace: 1. Kristu Ježíši; 2. pánům .. všech měst král. Českého. k pravdě evangelitské a Konfessí české srdcem i ústy se přiznávajícím. Z hesel: Anabaptistae, Antikrist, Calvín, Huss (na l. C2: »Viz spis můj O starožitnosti a posloupnosti kšaftu večeře Páně podobojí, list 118. Popřeje-li Bůh zdraví, míním všecky artikule M. Jana Husa, tak jakž u Silvia i jiných se kladou, slovem Božím et patrum consensu orthodoxo illustrovati a od našeho starého Čecha nářky kacířské, až i od nás odvrátiti«). Luter Martin, Picardi (se zřetelem k českým »Pikartům«), Valdenští, Viclefitové, Zvinglius. — Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 14044.

6060. *Taciturnus Jiří Hájský* (správce školy města Pacova), Aurea catenula verae catholicae ac christianae religionis... Zlatý řetízek pravého katolického a křesťanského náboženství z 32 článkův spůsobený, i dokonalým písma sv. svědectvím stvrzený a k dobrému mládeži školní Augšpurské konfessí se přidržející, vydaný, v Starém Městě Pražském,. v impressí Matěje Pardubského, 1616, 12°, l. A-M8 (2 l.). Text český a latinský.

6061. *Martinius Samuel Horzovinus*, Hussius et Lutherus (viz Bibl. Č. Histor. II, č. 14131). Pragae, 1618, 12°. Z obsahu: Str. 43-53, Lutheri officium. Str. 53-69, Catalogus omnium operum Mart. Lutheri. Str. 95-106, Lutheri doctrina. Str. 106-21, M. Lutheri de Hussio iudicium. (Lutheri affectus erga regnum Bohemiae et posteros Hussii.) Str. 121-30, Bohemorum, qui veri Hussii discipuli fuerant, de Luthero iudicium. (Wenc. Rosdialovini, praepositi collegii imper. Caroli, apud Pragenses, ad Lutherum; Joh. Poduska, praesbiteri curati eccl. cathedr. B. Virginis Pragae, ante Laetam Curiam, ad Lutherum.) Str. 166-72, Hussii vaticinium de Luthero. Str. 197-205, Lutheri liberatio. Str. 241-62, Lutheri persecutio. Str. 283-91, Defensores Lutheri. Str. 311-20, De Morte Lutheri. (Str. 339 vyobrazen pamětní peníz Husův, poprsí, upálení. Str. 364, Ad mortem Joh. Ziscae de Trocznov, inscriptio Czaslaviensis.)

6062. *Caelestýn z Kronenfelda Jan Václav*, Haereticum quare per catholicum quia, totiž otázky kacířské a na ně odpovědi katholické z latinské řeči (*Lancelotta Jindř.*) do češtiny přeložené. V Hradci Králové, 1625, 4°, str. (24), 520.

6063. *Höe Matiáše*, kurfirštského saského předního dvorského kazatele v Drážďanech, Evangelicská ruční knížka, v kteréžto se z samého slova Božího nepohnutedlně prokazuje, že víra tak řečených Lutheránův jest pravá katholicská, papežské pak učení že jest z gruntu bludné a čistému slovu Božímu odporné. Z něm. jazyka od *M. Kristofora Megandra* přeložená (v Perně), 1627, 16°. — Nákladem dobrodincův znovu vytištěná (v Perně, 1630), 16°, str. (28), 440. Předmluva pána Doktora Höe ke všem evangelicským křesťanům v Čechách a v Moravě. — Znova: K slávě samého mocného krále kralujících a pána panujících, k oužitku všelikého stavu, vyvejšenosti, řádu a pohlaví, milovníkům pravdy náboženství evangelicského oddává a offěruje Daniel Dubravius (v Senici 19. Nov. 1650), 1650 (v Žilině), 12°, str. (16), 360, (4). — Byla pak ještě častokráte vydána.

6064. *Milius Jiřík*, Gruntovní zpráva, že M. Luther ve všech artikulích, o kteréž s Římskými papežníky rozepře jest, tak věřil a učil, jakž ihned po časích sv. apoštolů v 600 letech věřeno a učeno bylo. Přel. *Facilides Viktorin Mezřický*, v Drážďanech, 1629, 12°.

6065. Věrné a upřímné napomenutí, sloužící k tomu, abychom se náboženství papeženského vystříhali, naproti tomu pak náboženství Luteriánského stále se přidrželi, ke všem k evangelistskému učení se přiznávajícím křesťanům, nyní v tento čas v království Českém i jinde ssouženým, z křesťanské spoluoutrpnosti od slavné Akademie Wittemberské, písma sv. doktorů a professorů sepsané, a s zvláštní milostí a obdarováním J. M. kurfiršta saského v řeči latinské v Wittemberce L. P. 1625 vydané, nyní do jazyka českého od vzácného a horlivého milovníka pravdy čisté evangelické stavu panského přeložené a vytlačené v impressí M. Samuele Martiniusa z Dražova L. 1631, 4° (v Perně), str. (14), 328 (11). Na rubu tit. listu báseň lat. *Nic. Troilus Hagiochoranus*, In consensum ecclesiarum Germanicae et Bohemicae. (Obsahuje historii Lutheranismu u Čechů.)

6066. *Nicolai Filipp* (lat. napsal), *Artus Gothard* (přel. do němčiny), Historie království Kristova, t. j. gruntovní vypsání podivného rozšíření, vrtkavého nestálého štěstí a jistého uloženého času církvi Kri

stové v Novém Zákoně, kterak ona na všech místech po světě štípena bývá, a od židů, pohanů, Turků, papeženců, kalvinistů a jiných nepřátel hrozné protivenství trpí, také svůj od Boha uložený čas má, jak dlouho proti jmenovaným nepřátelům bojovati má v tomto světě... S... napomenutím o jistém dokonalém skonání všech válek, rozbrojů a církevních hádek, jenž se podnes provozují... do češtiny uvedená od *Bohuslava Křineckého z Ronova etc.*, u vyhnání pro pravdu Boží zůstávajícího, v impressí Samuele Martiniusa z Dražova, 1632, 4°, str. (8), 456, Rejstřík.

6067. M. Luthera poměr ku bratřím, viz *Martinius Samuel z Dražova*, Obrana proti ohlášení Starších kněží bratrských, 1636, str. 87 a d.

6068. *Reinheld Christoph. Joann.*, Domprediger zu Prag, Zungenschaber für euch Georg Hornig, Wittenberg-, und M. Joanne Kleen Königsmarckischen Feld- und Hoff-Prediger, auch Ewer Helffer und Helffershelffer am Wort, worinnen ewer Ehr, Lehr, Schreyen, Schreyben, Handel, Wandel, Thun, Lassen. Tichten, Trachten, Schwencken, Possen, Zotten, Knotten, alles Fleisses beschrieben, und euch selbst zur Warnung und denen Verführten zur Bekehrung vor Augen gestellet wird. Prag, 1649, 12°, str. (2), 907 (18). Polemika proti Lutherovi a Lutheranismu se zřetelem k historii Lutheranismu a jeho poměru k Husitismu v českých zemích s vložkami dokumentů, též ze XVI. stol. Srv.: Reverendo... Ernesto Schleynitz, S. Prag. et ingenuae Misnensis eccl. praeposito... Joann. Hasenberg salutem in Christo et praeter sui, etiam Monstri Saxonici commendationem (str. 171 a d.). — Dass die Lehr Lutheri weit älter als Hussen Hosen und wo ichs recht behalten, auss dem Paradeiss herkommen sey (str. 386, cap. 19). – Ein besonders schönes Exempl.... eines Lutherischen Wortsknechtes in Böheimb (str. 486, cap. 45).

6069. *Regenvolscius Adrian (Wengersciuss, Węgerz)*, De reformatis, per Lutherum, Zwinglium, et aliis in Germania ecclesiis, ab a. 1517-1650; De reformatis in Bohemia et Moravia ecclesiis, et quidem de continuata Unitate Fratrum ab a. 1517-650. Viz Systema historico-chronologicum ecclesiarum Slavonicarum, per provincias... Bohemiae, Moraviae, 1652, č. 2770.

6070. *Joannides Jiřík, starší, Frydecký, starožitně z Šternberka*, Druhý spis o pravé posloupnosti, jak učení spasitedlného evangelitského, pravého apoštolského, jináče Lutherianského, tak taky i kněžství pravého, náboženství toho jistá, mocná a silná obrana, v Žilině, 1667, 12°. (První spis téhož autora: Clangor tubae, zvuk trouby Boží zní, o Gogog a Magogog i o hrozném Antikristu, v Žilině, 1667.) Stupeň V. týká se země české a moravské (vedle hojných jiných zmínek roztroušených). O konfessí str. 195 a d. Str. 265-78: Psaní k Lutherusovi, kteréž učinil císař Ferdinand I. (r. 1537, latinský text a český výklad). Na str. 279-87: Psaní Maximiliana II. k věrným poddaným města Trnavy o přijímání pod obojím způsobem (ve Vídni, 2. září 1564, text latinský s českým výkladem). Str. 300: Václav Rožďalovský a probošt pražský o Lutherovi takto mluvil. Viz č. 6061.

6071. Smysl a zdání sektářův a Luthera učení následovníkův o přijatém svěcení katolického kněžstva od Ondřeje Fromma. někdy v náboženství lutheriánském J. M. knížete a kurfiršta Brandenburského při konsistoři raddy a přísedícího, u sv. Petra v Kolíně nad řekou Sprev probošta a též osady inspektora, nyní pak po poznalé a přijaté katolické víře a skrze učiněnej dobrovolně slib od své paní manželky věčné čistoty slib po jednomyslné zalíbené zdrželivosti důstojného římské církve kněze, kteréžto v přátelské rozmlouvání mezi lutherianskými a katolickým uvedené tím důkladněji se zamítá. V Praze, 1669, 8°, l. a-a_4, str. 136.

6072. *Greenius Georg.*, praes., resp. *Schars Joh.*, Dissertatio historica de ecclesia Bohemica, Wittenbergae, 1673, 4°. Cap. 7. statum ecclesiae Bohemicae a tempore reformationis Lutheri exponet. Cap. 8. de confessionibus et fidei doctrina Viz č. 3310.

6073. Lutheranství v zemích českých, viz *Rémond*, Historia von Ursprung der Ketzereyen .., 1676, č. 5909.

6074. *Masnicius Tob.*, Pravdivá Boží vinnice obnovená... skrz D. Lutera, v Drážďanech, 1682. Viz č. 5020.

6075. Přátelské rozmlouvání dvouch krajanů o náboženství, evangelitském a papežském, k probuzení v papežstvu zůstávajících a po pravé známosti dychtících, jakž také k utvrzení evangelitských křesťanů vydané, k tomu některé modlitby a písničky přidané, od Milovníka Ježíšového, Krále Svého, vytištěné L. P. 1707, 12°, str. 155. Za předmluvou podepsán: *N. K. P. S.* V textu hojné zmínky o české literatuře, týkající se dějin náboženských vyznání v zemích českých.

6076. *Günther Johann*, Alte und neue Erz Geister, welche —, ein lutherischer Prädicant in Leipzig, in seiner Vindication der 50 Motiven, warum niemand möge römisch catholisch werden, im Jahr 1713 im Druck aussfliegen lassen. Prag, 8°, str. 136. Srv. č. 6078.

6077. *Kraus Joannes*, Gründlich- und nutzliche Controvers-Predigten... wider die ketzerische Irrthümer, Alt-Stadt Prag, 1714, 4°, str. (32), 580, (12). S vložkami historickými o dějinách církevních českých.

6078. *Kraus J.*, Schwachheiten des Luthrischen Confessionisten, welcher die Ehren-Rettung Joannis Günthers, gewesenen Luthrischen Praedicanten in

Leipzig, und dessen funfzig Ursachen, so einen jeden rechtschaffenen und verständigen Christen abhalten sollen, dass er sich nicht zu der Römischen Kirchen begebe, im Druck herausgegeben, I, Alt-Statt Prag, 1716, 12°, str. 78. — II. ibid., 1716, 12°, str. 76, (4). — Srv. č. 6076.

6079. *Kraus J.*, Luthrischer Korax, mit einem Korb voller Lugen, welche durch einen unbenahmten Luthrischen Praedicanten im Jahr 1707 wider die Catholische Lehr zu Marckte gebracht, nun aber von . . . durchsuchet und widerleget worden, Prag, 1717, 12°, str. 45.

6080. *Kraus J.*, Recapitulirtes, Christliches Religions-Gespräch, so zwischen einem Catholischen und Luthrischen, im Jahr 1714 soll gehalten sein worden. Auf Begehren rechtglaubiger Hertzen, kurtz und gut wiederholet und beschrieben. Alt-Statt Prag, 1717, 12°, str. 67.

6081. *Kraus J.*, Catholisches Recipe, wider drei wiederholte Schwachheiten Friedrichen Werners, so genannten an der St. Thomas Kirchen in Leipzig Mittags-Prediger, praesentiret, Prag, 1717, 12°, str. 48.

6082. *Kraus J.*, Luthrisch, nicht Luthrisch, das ist: dass die Lutheraner jetzigen Zeiten nicht sollen noch mögen gehalten werden, Alt-Statt Prag, 1717, 12°, str. 35.

6083. *Kraus J.*, Saltz und Schmaltz auf das von dem nicht hinckenden (wie er sich nent) Luthrischen Truchses, dem Refutatori dess Löschrischen abgewiesenen Demas, auss Leipzig aufgetragene ungesaltzene, ungeschmaltzene Fruhstuck, Alt-Statt Prag. 1717, 12°, str. 29. — Srv. č. 6092.

6084. *Kraus J.*, Geistlich curieuse Nachrichten von Begebenheiten, so sich meistens von der Zeit des entstandenen Lutherthums, Religions-Sachen betreffend zugetragen, den diese Jahre aussgangenen Leipziger Unschuldigen Nachrichten entgegen gestellt, beschrieben . . , Prag, 12°, I, 1717, str. 169, (1).

6085. *Kraus J.*, Drei Unwarheiten, welche ein Luthrisch Gesinnter in seiner aussgangenen Schrift: Solenne Luthrische Glaubensbekantnuss genannt, jüngst wider die Catholische Religion unbenannter aussfliegen lassen. Wiederlegt von . . ., Prag, 1717, 12°, l. 8.

6086. *Kraus J.*, Die bewehrte Warheit der funfzig Ursachen, warum niemand mit gutem Gewissen Luthrisch werden, oder da er schon Luthrisch ist, im Lutherthum verharren möge. Wider einen Luthrischen Ignoranten und Lästerer verfochten von . . ., Prag, 1717, 12°, str. 110.

6087. *Kraus J.*, Gratial für den Luthrischen Aufleger dess lästerlichen Buches, Machiavellismus Jesuiticus genannt, praesentiret von . . ., Prag, 1718, 12°, str. 27.

6088. *Kraus J.*, Catholisches Bedencken uber den Ausspruch Johannis Günthers, Luthrischen Praedicantens, dass alles, was ain Catholischer in seinem Anhang p. 256 von Wunderwercken, von dem neunten und folgenden Saeculis vorgebracht lauter Fabelwerck seie. Prag, 1719, 12°, str. 70.

6089. *Kraus J.*, Der ausswendig- und innwendige Luther, über die zehen Geboth Gottes, welcher Gestalt Martin Luther wegen der zehen Geboth Gottes aüsserlich in seinem Catechismo, innerlich in seinen anderen Schrifften und Lehre beschaffen gewesen. Dem M. Johann Adam Behr, luthrischen Worts-Diener zu vollkommener Ersetzung seines luthrischen, nur halbirter aussgangenen Catechismi vorgestellet. Prag, 1722, 12°, str. 64.

6090. *Wietrowski Maximil.*, Historia de haeresi Lutherana, in compendium redacta. I., II., Vetero-Pragae, 1724, 12°. (I. díl do r. 1543, II. díl do r. 1660.)

6091. *Berth Georg.*, Apostolus orthodoxus, der Römisch-catholische Apostel, examinirend die sogenanten Evangelisch-Lutherische Religion und Gottesdienst, Prag, 1724, 12°. Srv. č. 6093.

6092. *Kraus J*, Historischer Beitrag für das zweite Luthrische Jubel-Jahr. Den Luthrischen Worts-Dienern, welchen es etwann an Büchern und Concepten mangelt, zum Geschenke praesentiret, Prag, 1725, 12°, str. 196. Týká se dějin (též českých), hlavně let 1617-1715. Činnosti M. Luthera a šíření Luteranismu týkají se přídavky (se zřetelem k zemím českým): Anhang. Ein zugeschnittenes, für Luthrisch-Evangelische Jubel-Predigten, auf das anderte hohe Luthrische Jubel-Fest, da nunmehr zweihundert Jahr von dem 31. Octob. anno 1517 abgeloffen, an welchen Merten Luther in Sachsen zum erstenmahl wider das Pabsthum offentlich zu disputiren angefangen, concipirt und den Luthrischen Worts-Dienern von erst gemeldten Authore zu einer Beihülf dedicirt. Apobaterion, oder Freundliches Bewillkommen des herzunahenden 1717. Luthrischen Jubel-Jahrs, als eines Anniversarii des in dem 1517 übel angefangenen und noch schlimmer gegründten Lutherthums. Zu der von M. Valentin Löscher ausgeschreienen Solennität für eine Triumphs-Porten concipiret und wohlmeinend communiciret. — Srv. č. 6083.

6093. *Berth G.*, Triumphans apostolus orthodoxus, der triumphirende Römisch-Catholische Apostel, über M. Augustin Fladers, Lutherischen Pastoris in Wiesenthal, ungegründeter und vermeinter Antwort, Brüx, 1727, 12°. Srv. č. 6091.

6094. *Müller Adam Lebrecht*, Des standhafftigen Märtyrers M. Joh. Hussens . . . Entdecktes Lutherthum vor Luthero. darinnen er die ungegründeten Menschen Lehren der Röm. Kirche, welche Lutherus

hernachmals deutlich geoffenbahret, gründlich zu widerlegen gesucht, so vorjetzo aus einem alten Exemplar von neuen abgedruckt, nebst einer Vorrede H. Joh. G. Walchs . . ., begleitet, mit unterschiedlichen Anmerckungen aber versehen . . . Jena, 1728, 12°, str. (16), 68, (4). Vedle životopisu Husova přetisk Husova traktátu (vydaného od W. Linka, viz č. 6356): Das die Secten und Menschen-leren in der Christenheyt sollen ausgetilget werden.

6095. *Salig Chr. A.*, o poměru M. Luthera k Čechům, 1733, viz č. 3426.

6096. *Barclaji (Barclay) Joh.*, Paraenesis ad sectarios, Romae olim edita, dein vero cum ipsa plus quam saeculari vetustate intercidisset, in lucem Budae asserta, nunc denuo ob praestantiam operis excusa, Pragae, 1734, 12°, str. (16), 328. Cap. II. (Lutheranismus). Cap. III. (dějiny sekt v Německu a sousedství). — Často vydáváno.

6097. Obhajení učení evangelium sv. s naučením a spravou, jak se ti, jenž je vyznavají, také v nim cvičiti musejí, že by v skutku a opravdově dokázane bylo. Pokázane od jedneho nýni v životě věčnem bydlicího svědka pravdy, v Halli u Jana Justina Gebauera, 1736, 32°, str. 240. Na str. 9: Ty dvě vespolek rozmlouvající osoby jsou jeden evangelík a jeden k římské církvi přístupený papežník. (S historickými zmínkami o Lutheranismu.)

6098. *Tille Joh.*, Tribunal polemicum, in quo . . . Lutheranorum . . . errores reiiciuntur, 1747. Viz č. 3318.

6099. Connexion (der Böhmisch-Mährischen Bruder) mit der Lutherischen, Reformirten und Englischen Kirche, 1757, viz č. 3319.

6100. *Daller Franc. Mich.*, praes., resp. *Jandera Georgius*, Enchiridion humanae malitiae seu haeresum et haeresiarcharum, qui ab ipso Christi aevo ad nostram hanc usque aetatem Ecclesiam Dei inquietarunt . . . Pragae, 1762, 8°, str. (10) 373.

6101. *Sexstetter*. Wann und wie die böhmischen Brüder lutherisch und kalwinisch geworden sind, 1781, viz č. 3323.

6102. *Frind A.*, Das Aufkommen des Lutherthums in den einzelnen Decanaten. Viz Kirchengeschichte Böhmens, č. 4837, V, str. 376-426.

6103. *Gindely A.*, Influenz des Lutherthums auf den Utraquismus und die Unität. Viz č. 3342.

6104. *Gindely A.*, Zusammenhang der Brüder mit Luther. Viz č. 3283.

6105. *Charvériat E.*, Le Luthéranisme en Bohême (1516-47). Les affaires religieuses en Bohême au XVI. siècle, Paris, 1886, str. 45-98.

6106. *Kröss A.*, Die Anfänge des Lutherthums im Königreiche Böhmen. Viz č. 5016.

6107. *Sahula J.*, o lutheranismu v zemích českých, viz č. 1722, 1724.

6108. O lutheranismu na Moravě viz *Kameníček*, č. 5624. Srv. č. 5923.

6109. *Schleppaxius*, De M. Lutheri paterno in Lusatiam inferiorem affectu, 1741. Viz č. 4869.

6110. *Buckisch*, Lutheranismus in Schlesien, 1685, viz č. 4841.

6111. *Fibiger*, Das in Schlesien . . . eingerissene Lutherthum, 1713-24, viz č. 4844.

6112. Literaturu obšírně viz 4842-63.

6113. *Köhler G. A.*, Beitrag zur Reformationsgeschichte (König Ferdinand's Befehl an den Rath (zu Görlitz) v. J. 1527 die Reformatorische Bewegung und die Bauern betreffend). N. Laus. Magazin. XXXV, 1859, str. 340-1.

»Mart. Luther« na Staroměstské věži mostecké.

6114. *Schmitt P.*, Die Wahrzeichen der Hauptstadt Prag. 3. Luther und das Kätherle an dem Altstädter Brückenthurme, Politik, 1875. Otisk.

6115. *Svátek Jos.*, Pověsti o kamenném mostě (Bibl. Č. Hist. II, č. 4755), V.: Obraz Martina Luthera. Srv. tamtéž i *Schranka*, Brückenkunde, 1890. — Podrobnosti viz XIII. Topografie, Praha, I. (Staré Město, Karlův Most.)

b) Ze spisů Lutherových, vydaných po česku.*)

6116. Spisy vydané v l. 1520-6 viz v oddílu Doba Lutherova 1520-6, č. 5278 a d.

6117. De disputatione Lipsicensi, quantum ad Boemos . . . deflexa est, epistola Hieron. Emser. Ad Aegocerotem Emserianum *Mart. Lutheri* additio. S. l. a., 4°, 15 l. Viz č. 5291.

6118. *Martina Lutera* o církvi svaté a znamení její knížka, kterouž vydal o konciliích, ve Wittemberce, 1539, 12°.

6119. Svědectví Lutherovo a Melanchthonovo 1535. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 59 (k historii Českobratrské).

*) Úplný výčet jejich, jakož i vydání katechismů, biblí atd. viz VII. Církevní historie, 6.

6120. O postu pak, by držán býti měl, sepsání dvoje, jedno skrze doktora *Mart. Luthera*, druhé skrze *Martina Bucera*, kazatele Štrospurského, z latiny do češtiny přeložené léta 1539. s. l. a. (v Prostějově) 12°, l. A-G5. Srv. č. 3283, 6123.

6121. O mši obláštní neb samotní a o pomazaní kněžském knížka přeutěšená doktora *Martina Lutera* z německého a latinského jazyka do českého s pilností přeložená etc. 1541, 16°, l. A-W. Na rubu tit. listu dřevořezba, znázorňující kněze při mši. (Vyd. v Prostějově.)

6122. Troje symbolum aneb vyznání víry Kristovy v církvi jednosvorné užívané. *Mart. Luter* doktor ve Wittenberce 1534. Tištěno 1545, 12° (v Prostějově).

6123. O postu, jak by držán býti měl, sepsánie dvoje, jedno skrze doktora *Martina Luthera*, druhé skrze *Martina Bucera*, kazatele štrospurského, z latiny do češtiny přeložené, leta 1540, 16°, l. A-G$_8$. Incipit: Předmluva vydavatele. Na konci píseň (s notami: tenor, altus. bassus): Velmi jest potřebí každému člověku opatřiti se v tomto posledním věku. Na konci znak a podpis: Jan Olivetský z Olivetu. (Vydáno v Olomouci nebo Prostějově?) — Srv. Martin Bucer, služebník sv. evangelium v církvi Štrospurské, v Litomyšli, 1545, 12°. — Srv. též č. 6120.

6124. Vejstraha *M. Luthera* k svejm milejm Němcóm, v Prostějově, 1547, 12°. Viz při r. 1547.

6125. Proti morděřské a loupežné rotě sedláků. *Martin Luter.* Tyto knížky sou skrze jednu osobu dobrajm oumyslem, ke cti a k chvále Pánu Bohu a k prospěchu německému národu v této nebezpečné válce, zase, jakž samy v sobě zní, k tištění vydány, a tak předmluvou i křesťanským napomenutím vysvětleny, že tudy těchto časuov všickni bouřiči sami vyznati musí, že skrze ortel toho dobrého Doktora Martina Luthera, v svém nekřesťanském předsevzetí předešle dávno, jako ti, kteří se nad svými sliby a přísahami zapomenuli, tou měrou barvami přirozenými vymalováni, a jako ti, ješto čest, hrdlo i statek propadli, zahanbeni a odsouzeni sou. Léta 1546. Z němčiny na češtinu vyloženo. S. l. a. (ve Wittenberce, 1547), 4°, 19 l. — Překlad něm. spisu: Wider die mörderischen und räuberischen Rotten der Bauern. O této knize viz *Lenz Ant.*, Vlasť, XXI, 1905, str. 206-7.

6126. Spisy *Lutherovy* viz též při literatuře o J. Augustovi.

c) Jan Mathesius (1504-65).

6127. *Voigt-Pelzel*, Effigies virorum eruditorum I, Pragae, 1773 (viz Bibl. Č. Hist. I, č. 477), str. 94-6 (životopis, vyobrazení: Joh. Mathesius, s výčtem spisů; v exempláři bibl. Musea král. Č přípisky *Jos. Dobrovského*).

6128. *Franck Casp.*, Predigt uber d. Leich. Joh. Mathesii d. 8. Sept. 1565. Nürnberg. 1565, 4°, 20 l.

6129 *Laube G.*, Aus Joachimsthals Vergangenheit. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XI. 75.

6130. *Loesche G.*, Joh Mathesius. Ein Beitrag zur Reformationsgeschichte des nordwestlichen Böhmens, Wien, 1888, 8°.

6131. *Loesche G.*, Mathesius als Dichter. Ein Beitrag zu seiner Biographie und zur Hymnologie, Theolog. Studien u. Kritiken, 1893, str. 541-67.

6132. *Loesche G.*, Johann Mathesius als Prediger. Zeitschr. f. prakt. Theologie, XII, Heft 2, str. 24-51; Heft 3, str. 121-46. — Srv. *týž*, Die Predigten des J. Mathesius. Theolog. Studien und Kritiken 1890.

6133. *Loesche G.*, Zur Audienz des J. Mathesius bei König Ferdinand, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. X, 1889, str. 157-77.

6134. *Zinck F.*, Joh. Mathesius. Bunte Bilder aus dem Sachsenlande, Leipzig, III, str. 244-53.

6135. *Wolkan R.*, Joh. Mathesius. Böhmens Antheil a. d. d. Liter. III, 1894, str. 291-6, 423-39.

6136. *Amelung J.*, J. Mathesius, ein lutherischer Pfarrherr des XVI. Jhts., Gütersloh, 1895, str. VIII, 284. *Loesche, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XVI, 1895, str. 269-71.

6137. *Loesche G.*, Joh. Mathesius, Ein Lebens- und Sittenbild aus der Reformationszeit I-II, Gotha, 1896 (1895), 8°, str. XXI, 639, 467.

6138. *Loesche G.*, Joh. Mathesius. Mittheil. des k. k. österreich. Museums für Kunst und Industrie, N. F, XI, 1896, VII, str. 141-52, 163-7.

6139. *Zimmermann Rob.*, J. Mathesius' Leben und Wirken, Rochlitz, 1897, 8°, 31.

6140. *Urban M.*, Freunde des Joh. Mathesius. Erzgebirgs-Zeitung, XXII, 1901, str. 25-9.

6141. *Loesche G.*, J. Mathesius. Real-Encyklop. f. Theol. u. Kirche 1903, XII, (3), str. 425-8.

6142. *Göpfert E.*, Zur Erinnerung an J. M. Neues Sächsisches Kirchenblatt XI, 1904, str. 646 a d.

6143. *Bode-Spindler*, Die Enthüllung des Mathesiusdenkmals in Rochlitz. Unsere Heimat IV, 1904, str. 25-7.

6144. *Loesche G.*, Mathesiana. Jahrb. Gesch. Prot. Öst. XXV, 1904, str. 275-80 (nová literatura o Mathesiovi).

6145. *Clemens Otto*, Zu Joh. Mathesius. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1904, str. 391-3.
6146. *Zinck*, Pädagogisches von J. Mathesius, Praktischer Schulmann, LIII, 1904, str. 543-51, 599-617.
6147. Ostatní literaturu o J. Mathesiovi viz VIII. Dějiny školství a XIII. Topografie, B. Čechy, s. v. Jáchymov.

6148. *Mathesius Joh.*, Historien, Von des Ehrwirdigen in Gott Seligen thewren Manns Gottes, Doctoris Martini Luthers, Anfang, lehr, leben vnd sterben, Alles ordentlich der Jarzal nach, wie sich alle sachen zu jeder zeyt haben zugetragen, Durch den Alten Herrn M. Mathesium gestelt, vnd alles für seinem seligen Ende verfertigt. Nürnberg, 1566, 4°, l. (8), 225. — Ibid. 1568. — 1570. — 1573. — 1576. — 1580. — 1583. — 1588. — Leipzig. 1592 atd.
6149. *Loesche G*, Johann Mathesius, Ausgewählte Werke. III. B. Luthers Leben in Predigten. Viz č. 6174.
6150. Doktor Martins Leben nach Joh. Mathesius. Verlag d. »Sonntagsboten f. Sachsen«, Leipzig, 1903, str. 87.
6151. *Buchwald Georg*, Joh. Mathesius Predigten über Luthers Leben, Leipzig, 1903, str. XIV, 249.
6152. *Loesche G.*, Analecta Lutherana et Melanthoniana. Tischreden Luther's und Aussprüche Melanthon's hauptsächlich nach Aufzeichnungen des Joh. Mathesius (Aus der Nürnberger Handschrift des German. Museums mit Benützung von D. Joh. Seidemann's Vorarbeiten) Gotha 1893, 8°, str. VIII, 440.
6153. *Kroker E.*, Luther's Tischreden in der Mathesischen Sammlung, Aus einer Handschrift der Leipziger Stadtbibliothek, Leipzig, 1903, lex., str. XXII, 472.
6154. *Mathesius Joh*, Einfellige Vnnd Kurtze Erklerung des kleinen Catechismi, D. Martin Luthers, für die Jugend in Lateinischer vnd Teutschen Schulen in S. Jochimstal, Gestellt durch jre Lehrer vnnd Kirchendiener. Sampt einem Bericht der fürnembsten Hauparticklen Christlichen Lehr, M. Johann Mathesij. Nürnberg, 1573, 8°. Srv. č. další.
6155. *Mathesius Joh.*, Catechismus, Das ist Trostreiche vnd Nützliche Auslegung vber die Fünff Heubtstück der Christlichen Lehre. Wie derselbe der Christlichen Gemeine inn S. Joachimsthal Fürnemlich aber der lieben Jugend zum letzten mahl erkleret vnnd geprediget worden, Durch den Alten Herrn M. Johannem Mathesium, weyland Pfarrern daselbst. Sampt seinen zu end angedruckten Christlichen vnnd schönen Hausgebetlein, derer sich jeder stands Personen teglichen zugebrauchen, auffs fleissigst zum Druck verfertigt. Leipzig, 1586, 4°, 6 listů, str. 271, 222.
6156. *Mathesius Joh.*, Postilla, das ist Ausslegung der Sontags vnnd fürnemsten Feste Ewangelien. In Fragstück verfasset, Vnnd die Lere des Catechismi gerichtet. Nürnberg, 1558, 8°. — Znova, ibid. 1568, 8°.
6157. *Mathesius Joh.*, Bekantnuss vom Heyligen Abendmal vnsers lieben Herren Jesu Christi, jetzt in dieser Gefehrlichen zeit, allen frommen Christen zur lehr vnnd trost, in sechtzehen Predigt getheilet. Durch den alten Herrn M. J. M. seligen, Pfarherrn der Kirchen Gottes in S. Joachimstal geprediget, Nürnberg, 1567, 8°, str. 24, 124, 6 l. — Znova 1568, 8°.
6158. *Mathesius J.*, Zwo Trostpredigten, Eine, das die seligen einander im ewigen leben wider sehen vnnd kennen werden. Die ander, vom schlaff der Christen. Neben etlichen Collecten unnd Trostsprüchlein. Leiptzig durch Georg Hantsch, 1556. 8°.
6159. *Mathesius Joh.*, Eine Predigt von der Fart Jacob und der rechten Himelpforten. Zum seligen Newem Jar, den christlichen Bergleuten in S. Joachimsthal, Witteberg, 1557, 8°.
6160. *Mathesius Joh.*, Trostpredigten auss der schönen Historien vom Lazaro, der Wittwen son . . . Nürnberg, 1558, 8°.
6161. *Mathesius Joh.*, Eine Predigt uber den Spruch des Herrn Christi, Matthei am 22: Gebet dem Keyser, was des Keisers ist, vnd Gott, was Gottes ist. Gepredigt im S. Jochimsthal, am 23. Sontag nach Trinitatis. Nürnberg, 1558, 4°.
6162. *Mathesius Joh.*, Prosarhythmica de oeconomia, Witebergae, 1565, 8°. — Něm. překlad *Nic. Hermana:* Oeconomia oder Bericht, wie sich ein Haussvater halten soll, Nürnberg, 1561, 1564, 1565; Eger 1574; Wittenberg 1599; Berlin 1606, 1607; Leipzig 1796. — Též: Catechismuspredigten, Leipzig, 1586, str. 179-292; Hochzeitpredigten, Nürnberg, 1563. — Vyd. Wolder Dav. (in Sassische Rymen avergesettet), Hamborch, 1596, 4°, 12 l. — Srv. Syrach Mathesii, d. i. Erklerung des Haussbuchs, so Syrach geschrieben . . ., Leipzig, 1586, fol. — Srv. č. 6167.
6163. *Mathesius Joh.*, Ein Christlicher Vnterricht, Wes sich Gottselige Vnterthanen verhalten können, zu der zeit der verfolgung, vnd da jnen das reine wort Gottes, vnnd die heylige Sacrament nach christi einsetzung, von jrer Obrigkeit nit zugelassen werden. An Gutherzige Herrn vnd Freunde Durch den alten Herrn M. J. M. Nürnberg, 1567, 4°.
6164. *Mathesius Joh.*, Etliche fürneme Haubtartickel vnsers allgemeinen Christlichen Glaubens, kurtz verfast, vnd mit Gutem grund der heiligen Göttlichen schrifft bewert. Durch den alten Herrn M. Johann Mathesium, Pfarrherrn inn S. Jochimsthal, vor seinem seligen ende verfertiget. Nürnberg 1567, 4°.
6165. *Mathesius Joh.*, Kurtzer vnd gründlicher Bericht auss Göttlicher Schrifft von

etlichen fürnehmen Articuln vnseres allgemeinen christlichen Glaubens. Nürnberg, 1568, 4°.

6166. *Mathesius Joh.*, Etliche Fragstücke von der Beicht, Absolution, vnnd vom hochwirdigen Sacrament dess Altars. Nürnberg, 1568. 8°.

6167. *Hagius Joh.*, Stadtpredigers zu Eger, Hausstafel, Notwendige und tröstliche Lere von den fürnembsten Christlichen Stenden. Item des alten Ehrwirdigen Herrn M. *Joh. Mathesij*... Latinische vnd Teutsche Aphorismi von den guten Predigern. Item Oeconomie von der Christlichen Ehe vnd Hausshaltung. Eger, 1583, 8°. — Srv. č. 6162.

6168. *Mathesius Joh.*, Sarepta oder Bergpostill. Sampt der Jochimsthalischen kurtzen Chroniken, Nürnberg, 1562, fol., l. 396. — Znova ibid. 1564. — 1571. — 1574. — Vyd. 1578: Bergpostilla, Oder Sarepta Darinn von allerley Bergkwerck vnd Metallen, was jr eygenschafft vnd natur vnd wie sie zu nutz vnd gut gemacht, guter bericht gegeben wird. Mit tröstlichen vnd lehrhaffter erklerung aller sprüch so in heiliger Schrifft von Metall reden vnd wie der heilig Geist in Metallen vnd Bergarbeit die Artickel vnsers Christlichen glaubens fürgebildet. Jetz vnd mit fleiss widerumb durchsehen, corrigiert vnd gemehret mit einem neuen Register vnd Kurtzen Summarien, in welchen kürtzlich angezeiget wird, was in einer jeden Predigt gehandelt vnd was für Sprüch auss altem vnd newem Testament darinnen fürnemlich erkleret werden etc. Sampt der Jochimsthalischen kurtzen Chroniken biss auff das 1578 Jar. Nürnberg, 1578, fol. (26), 237 listů. Obsah: Vorrede an Christliche Bergherrn vnd Bergleut, darinn der Bergwerck, so jetzt in der Kron Behem vnd benachbarten landen gebawet gedacht vnd der zwölffte wers des 65. Psalms erkleret wird. — 1. Von der alten Bergstadt Sarepta im gelobten Lande, vnd was die Sareptanische Religion gewesen vnd das Bergwerck auch ein gnediger segen vnd gute gabe Gottes ist, vnd Bergleut in eim seligen stand stehen. — 2. Von ankufft vnd aussbreitung der Bergwerck, vnnd welches die eltesten Bergleut gewesen vnd wie sich Christliche Bergleut halten sollen. — 3. Von ursprung zu vnd abnemen der Metallen vnd Minerischen Bergarten vnnd Ertzen, vnd das Gott der rechte Ertzmacher sey vnd wie ein Bergmann bergleufftiger weise schürffen vnd bawen, vnd inn allerley bergfellen vnd hendeln sich Christlich vnd erbarlich richten vnnd verhalten solle. — 4. Vom golde, wann es in der schrifft sein namen, vnd warzu es Gott geschaffen, vnd wie man es seliglich Gott seiner Kirche vnd dem nechsten zu ehren brauchen könne. — 5. Vom goldigen silber, vnd altern Electro vnd Conterfey, Vnd von der natur vnnd eygenschafft des Agsteins zu erklerung des ersten Capitels im Ezechiel vom Chasmal vnd ewigen glantz des Vattern, welches ist der eingeborne Son Gottes, Jesus Christus, der wesentliche glantz vnd bild Gottes. - 6. Vom Silber vnd dem glantzen process vom Silberbergwerck mit erklerung der Sprüche in der heiligen schrift, so vom Silber reden. — 7. Vom Kupfer und Kupferbergwerck vnd Seygern sampt erklerung Mosis küpffener Schlang, darinn der Son Gottes vnd sein blut den Israeliten ist fürgebildet, Johann 3. — 8. Von art vnd eygenschafft des Eysens, wo unnd man Eysenstein grebet, reunet vnd zu Gut machet, mit erklerung Danielis Regimentseulen darinn von ankunfft vnnd vntergang der vier Hauptmonarchien inn der Welt erklerung geschicht, sampt dem ewigen Reich Jesu Christi. — 9. Vom Zwitter vnd Zihnstein, Wissmut vnd Bley, wie man dise metal gewinnet vnd zu gut machet, mit erklerung vil schöner sprüch, darinn dieser metal erwehnet wird. - 10. Von allerley Berg vnd Hüttenart vnd Schlacken, sampt erklerung Dauidis spruch: Du wirffst die Gottlosen weg wie Schlacken, Vnd einer schönen vergleichung des alten vnd newen Menschen, inn guten vnnd bösen Ertzschlacken. — 11. Von den Bergsafften als seind Alaun Kupfferwasser, Borras, Salpeter, vnd vom Saltz zu Halle in Sachsen, vnnd den sprüchen darinn diser säffte gedacht wird. — 12. Vom Schlegel vnnd Eysen, Bergezaw vnd Bergarbeit vnnd jren schönen vnd nützlichen künsten, zu erklerung der fart Jacob, vnnd Jeremie Bergfeustel: Ist nit mein wort ein fewer, damit man im Berg setzt, vnd wie ein Hammer, damit man felsen zu stufft: Jeremie 23. — 13. Vom schmeltzen auss Jeremie, Malachie, vnd andern sprüchen, da das Geistliche schmeltzen in der hütten Gottes, welchs ist die liebe Christenheit mit der Berghüttenarbeit vergleicht wird. — 14. Von der Müntz inn gemein neben einem guten bericht, was die alten Müntz, der die Schrifft erwehnet für schrot, korn vnd gepreg gehabt, vnnd was sie nach vnser Müntz zu rechnen golten habe. Von von Adams dreyerley bildnuss vorm falle, nachm falle, vnd nach der bekerung, Neben einem bericht vom eusserlichen vnnd geistlichen Müntzwerck, darinn Gott sein bild in vnser hertzen pregen lesset. — 15. Vom Glass vnd Glassmachen, vnnd des gefess, so die heilig Schrifft gedenckt, vnnd von gebrechlichkeit vnser schwachen leibe, Auch von der klarheit vnd herzligkeit vnser künfftigen leibe, so dem bilde Gottes werden ehnlich sein. — 16. Von den alten Bergleuten zu Philippen Greckenland, da

S. Paulus geprediget, vnnd an die er seine schöne Epistel an die von Philippen geschrieben, Sampt einer kurtzen ausslegung des 16. Capitels inn der Apostel geschichten, Vnnd guten bericht von des heiligen Apostel S. Pauli lehre. — 17. Ein predigt vom Bergwerck vnd Bergleuten in gemein. — 18. Der 133 Psalm vom fried vnnd eintrechtigkeit aussgelegt an beide Regiment in S. Jochimsthal geschrieben. — 19. Eine Chronica von anfang des Jochimsthal, darinn aller Regenten Pfarrner vnd Schulmeister, vnd was sich namhafftig in diser Bergstatt, diese 63 Jar hat zugetragen, Vnd wenn ein jeder sündiger zug ist angangen, Auch was für aussbeut auff einenn jeden Zug, vnnd auff ein jedes Quartal vnd auff ein jeden Kux biss auff diss 78 Jar gefallen ordentlich vnd richtig beschriben. (Chronica der Keyserlichen freyen Bergkstadt Sanct Jochimsthal, der zuvor die Cunrads Brün genent war. 1578.) — 20. Ein Christlich lied für gemeine wolfart diser Keiserlichen Bergstadt vnd auffnemen des löblichen Bergwercks. — — Další vyd. Nürnberg, 1585, 1587 atd.

6169. *Hofmann Albert*, Des J. M. Predigt vom »Glassmachen«. Mitth. Nordböhm. Gewerbemus. in Reichenberg VII, 1889, str. 17-20, 26-30, 36-9. — *Göpfert E*, Die Bergmannssprache in der Sarepta d. J. Mathesius. Zeitschr. f. Deutsche Wortforschung, III, Strassburg, 1902, 8°, str. 107.— Srv. též *Spenger R.*, Zu den Mathesiana. Zeitschr. f. Deutsche Wortforschung IV, 4, str. 323; I, str. 236 a d. Viz též *Loesche G.*, Ausgewählte Werke č. 6174.

6170. Сарепта, поселеніе братьевъ Евангелической церкви. Сѣверная Пчела, 1848, č. 42, 44-6, 48.

6171. *Mathesius Joh.*, Ein Predigt von dem Bergwerck vnd Bergleuten 1551. Nürnberg durch Jeronimus Formschneyder, s. a., 8°, 15 l. Viz č. 6168.

6172. *Mathesius J.*, Ein geistlich Berckliedt, Gestellet in S. Jochimthal, 1556. Srv. č. 6168.

6173. *Mathezia Jana staršího z Jachimtálu*, Historie Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista. Přeložena od *Benjamina Petřka z Polkovic*, v Praze, u Dan. Sedlčanského. 1596. fol. (32 kázání).

6174. *Loesche G.*, Joh. Mathesius. Ausgewählte Werke. (Bibliothek deutscher Schriftsteller aus Böhmen, B. IV, VI, IX, XIV), Prag, 12°, 1896 a d. B. I. Leichenreden; B. II. Hochzeitspredigten: B. III. Luthers Leben in Predigten; B. IV. Handsteine. Oddíl VII. Ungedruckte Briefe (1545-65): Eber an Mathesius; Mathesius an Melanthon; Nidbruck an Mathesius; Mathesius an Seltenreich, Pezel. Každý svazek obsahuje úvod, výklad, poznámky. vyobrazení (Luther, Mathesius atd.). — Srv. Ehrenschuld gegen Joh. Mathesius. Unsere Heimat I., str. 121; *Reuschel K.*, Bemerkungen zu M. Leichen- und Hochzeitspredigten. Euphorion VII. 1900, str. 586, 791.

6175. *Loesche G.*, Der Briefwechsel des Mathesius, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XI, 1890, str. 1-78. — Srv. *týž*, Ungedruckte Briefe č. 6174.

Mikuláš Herman, přítel J. Mathesia.

6176. *Košut A.*, Mikuláš Hermann († 1561). Hlasy ze Siona 1868, str. 217.

6177. *Fick H. A.*, Nicol. Herman und Joh. Mathesius. Unsere Kirchendichter, Heft XXII. Hamburg, 1903, 8°. (Herman, kantor v Jáchymově).

6178. *Loesche G.*, Nik. Hermann, Realencyclop. f. protest. Theol. VII, 3. vyd., str. 705-8.

6179. *Wolkan R.*, Nicol. Hermann aus Joachimsthal. Böhmens Antheil an d. d. Liter. III. 1894, str. 260-78.

6180. *Herman Nic.*, Ain Mandat Ihesu Christi . . . O vydáních a českém překladě: Mandát nový Ježíše Krista, ve Wittenberce, 1546 a jeho vydáních viz č. 5316 zevrubně.

6181. *Herman Nic.* (1561), Die Sonntags-Evangelia, herausgeg. von Rud. Wolkan. mit dem Bilde N. H., Prag, 1895 (Bibliothek Deutscher Schriftsteller aus Böhmen II), 12°. str. XVI, 256. — Viz č. 6162.

J. Agricola v Jáchymově.

6182. *Hofman Reinhold*, Dr. Georg Agricola. Ein Gelehrtenleben aus d. Zeitalter der Reformation, Gotha, 1905, 8°, str. (10), 148 (1). Stať IV. G. A. als Stadtarzt in Joachimstal. Stať X. G. A.'s. Stellung zu der Reformation. Srv. *Jacobi*, *Hofman*, Bibl. Č. Hist. I. č. 461.

d) Kašpar Bruschius.*)

6183. *Fischbeck J.*, Brevis commentatio de praecipuis doctoribus, qui scholam Arnstadiensem meritis suis nobilitarunt, inprimis Caspare Bruschio, Longo Salinae, 1710, 8°, str. 10-35.

6184. *Schlesinger L.*, K. Bruschs Biogra-

*) Jeho spisy historicko-topografické a geografické, zejména o Smrčinách, o Chebu atd. viz Bibl. Č. Hist. I. č. 832 (u Horawitze) a č. 833. Jeho skladby příležitostné viz při letech příslušných v tomto oddílu (XVI. věk).

phie, Prag, 1867 (o životě a činnosti B.). Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 832.

6185. *Horawitz Adalbert*, Caspar Bruschius. Ein Beitrag zur Geschichte des Humanismus und der Reformation. Viz č. 4798. Upozorňuje na str. 5 na rukopisnou biografii B. od *Schwandtnera*, ve Vídni (geh. Haus-, Hof- u. Staatsarchiv, sign. H. S. 54. 1.) Viz č. 5722.

6186. *Clemen A.*, Zu Kaspar Brusch. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XLII, 1903, 1.

6187. *(Bruschius Casp.)*, Ad viros aliquot eruditos ac doctos, qui Vormaciensi et Ratisbonensi colloquiis interfuerunt, epigrammata quaedam in Utopia nata, 1541, s. l., 8°, 16 str. (Proti Fabrovi a j., zmínky o Hessovi Vratislavském.) — Proti Bruschiovi: 1. In Casparem Bruschium Schlackenwaldensem poetam laureatum quorundam epigrammata, nata in insulis fortunatis, Spirante Zephyro, 1541, s. l., 8°, 24 str. 2. Ad G. B. S. pro palinodia epigrammat. et exhortator. carmen, s. l., 1541, 8°, 8 l. — Srv. též: Carmen non adeo bonum improbi hominis ac pessimi poetae Casparis Bruschii perditissimae hypocritae et sycophantae apud papistas de viris ad Wormatiense colloquium vocatis et congregatis. Catalogus doctorum, tam catholicorum, quam protestantium, Wormatiae praesentium, s. l. a. (1541), 4°.

6188. *Bruschius Casparus*, poeta laureatus. Insignium ac maxime memorabilium quorundam Sacrae scripturae sententiarum breves quidem, sed dexterrimae expositiones, quas vir Dei, Doctor Martinus Lutherus amicorum Biblis inscribere subinde est solitus. Insertae sunt et ab aliis piis Theophilis, Bugenhagio videlicet, Melanthone, Crucigero, Jona, Maiore ac Vito Theodorico mira dexteritate explicatae sententiae. Norinbergae 1548, 32°, l. 24.

e) Fil. Melanchthon.

(Kašpar Niedbruck, Jan Špangenberg.)

6189. *Salig Chr.*, o poměru Fil. Melanchthona k Českým Bratřím, 1733, viz č. 3426.

6190. *Ziga Zigmund*, Melanchthonův Corpus doctrinae. Viz Archiv Ochranovský (Českobratrský) č. 5891, XI, 301. Srv. *Cvrček* č. 3288, 6465.

6191. *Ehrhardt Sigm. Justus*, Phil. Melanchtonis memorabilem quandam ad Joh. Hessum, theologum olim Vratisl. maximum, a. 1543 oblatam epistolam ex autographo communicat..., Beschinae, 1787, 4°. — Viz č. 6187; *Köstlin J.*, Joh. Hess, der Breslauer Reformator. Zeitschr. Gesch. Schles. VI. 1864, str. 97-131; *Rezek Ant.*, Eine Unterredung der böhmischen Brüder mit Dr. Joh. Hess i. J. 1540. ibid. XVIII. 1884, 287-95; viz též *Krüger H.*, Brüderbote 1890, 25; *Bauch G.*, Joh. Thurzo und Joh. Hess. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXVI. 1901, str. 193-224.

6192. *Melanchtona Fil.* Modlitby, ve Wittenberce, 1547, 4°. Viz literaturu při válce Šmalkaldské, 1547: Modlitba osv. knížete Hanuše Fridricha, kurfirsta saského proti ukrutné válce císaře a papeže.

6193. *Melanchton Fil.*, Rozmlouvání Boha s Evou, z epištoly F. M. vypsané, od *Pavla Lucina* přeložené, v Star. Městě Pražském, 1562, 12°, str. 52.

6194. O pražských vydáních latinské gramatiky *Fil. Melanchthona* od Jiřího Nigrina (r. 1575) a J. Melantricha (1580) atd. viz VIII. Dějiny školství (Grammatica latina, accesserunt praeter explicationem quorundam vocabulorum Bohemicam annotationes . . .).

6195. *Melanchthona Fil.*, Knížka o úřadu světských pánuov. Přel. Antoch z Helfenburka Zigmund, s. l. (v Litomyšli?, 1540), 4°.

6196. *Melanchthon-Karion*, Kniha kronik o všelikých znamenitých věcech..., přel. od *Buriana Sobka z Kornic*, 1541, 1584, 1602 a d. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II. č. 2151.

6197. *Melanchthon Phil.*, Commendatio Silesiae. Viz *Crusius Theod.*, Miscellanea Silesiaca, variis hinc inde praesidiis adornata, Lignicii, 1722, I. (otisk).

6198. O poměru Fil. Melanchthona ke Kašp. Schwenckfeldovi a jeho učení viz č. 6326-8.

6199. *Kruschwitz P.*, Fil. Melanchthons Beziehungen zu Oberlausitz. Gebirgsfreund IX, str. 37.

6200. *S. (M. S.)*, Die Anwesenheit Phil. Melanchthons in Bautzen. Gebirgsfreund IX, str. 50.

6201. *Müller G.*, Ein Brief Melanchthons an den Rat der Stadt Bautzen (1551). N. Arch. f. Sächs. Gesch. X, str. 149-50.

6202. *Menzel K.*, Drei Briefe von F. M. Archiv f. sächs. Gesch. XII, str. 207-11. Srv. dodatek: Burkhardt, ibid. XII, str. 430-2.

6203. *Distel*, Eigenhändige Schriftstücke Luthers und Melanchthons. N. Arch. f. Sächs. Gesch. VII, str. 150-2.

6204. *Fabian E.*, Die Beziehungen M. zur Stadt Zwickau. N. Arch. f. Sächs. Gesch. XI, str. 47-76.

6205. *Menčík Ferd.*, Caspar Nydbruck's (»Khunigs zu Behaym etc. Hoferhadt«) Verhältniss zu den Calixtinern in Böhmen, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XVIII, 1897, 48-55. — Srv. *Horawitz A.*, Beiträge zu den Briefsammlungen Phil. Melanchthon's. Sitz. Ber. Wien. Akad. LXXVI, 1874,

str. 299-324 (životopisné udaje o Niedbruckovi). — Viz *týž*, Caspar Bruschius, Prag. 1874, přílohy, str. 217 a d., č. 11 a d. (korrespondence Bruschiovy s Niedbruckem z r. 1555-7).

6206. *Špangenberger (Špangberský) Jan*, Loci communes Filipa Melanchthona. Otázky i Katechismus. (Doktor Kašpar Křížovník křesťanskému čtenáři milost a pokoj vzkazuje.) Tištěno v městě Prostějově, skrze Jana Günthera, nákladem Mathiáše Pražáka, spoluměštěnína téhož města, L. 1545, 12°, l. A-R$_8$.

6207. *Bengel*, Abriss der Brüdergemeine ... die Spangenbergische Declaration, 1751. Viz č. 3431.

6208. *Špangenberg Jan*, Perla písma sv., zavírajíc v sobě hlavní artikule a články křesťanského učení, v Prostějově, 1545, 12° (přel. *J. Stráněnský*).

6209. *Špangenberg Jan*, slavného panství Monsfeldského superattendent, a *Ciriak*, kazatel v Tále Monsfeldském, kázání pohřebné třidcatero a čtvero, z evangelisty sv. Lukáše. (Přel. *J. Stráněnský*), s. l. (Prostějov) u Jana Günthera, 1559, 12°, A-ff$_8$. — Srv. *týž*, 15 kázání o mrtvých tělích, v Star. Městě Pražském u Jiříka Melantricha Rožďalovského, s. a., 12°, l. A-N$_8$.

6210. *Týž*, Potěšitelné otázky a naučení o přípravě k smrti, v Praze, 1601, 12°.

6211. *Špangenberského Jana*, Postilla česká k užitku mládeži křesťanské, v spůsob otázek od neděle adventní až do velikonoci složená, podle exempláře německého... (od J. Stráněnského) na česko vyložená, v Prostějově, u Jana Günthera, 1546, 4°. — II. díl: Postilla česká na obzvláštní svátky celého roku ... 1546, 4°. — Znova (celá): Postilla ..., 1553, 4°. — Znova: Postilla česká, anebo vajkladové na epištoly a evangelia nedělní a také sváteční přes celý rok ... k nížto přidáno jest Patnáctero kázání o mrtvých tělích, i také LX. příkladův z písem sv. vybraných, že se těla mrtvá mají pochovávati, figurami pěknými ozdobena a vytištěna v sl. říšském městě Normberce u Jana Montana a Voldřicha Naybera 1557 (dvoje vyd. Jana Stráněnského), fol. — Znova: v Norimberce, u Voldřicha Neyberga a Ditřicha Kerlacena, 1566, fol. — O Janu Straněnském viz *Prasek V.*, Komenský VIII, 1880, str. 11.

4. J. Kalvin a kalvinismus.*)

6212. Kalvinismus v zemích českých viz *Rémond*, Historia von Ursprung ... der Ketzereyen, č. 5909.

6213. *Wietrowski Maximil.*, Historia de haeresi Calviniana, in compendium reducta, Vetero-Pragae, 1724, 12°, str. (16), 362.

6214. Jana Kalvína poměr ku bratřím, viz *Martinius Samuel* z Dražova, Obrana proti ohlášení Starších kněží bratrských, 1636, str. 88 a d. — O kalvínství, ibid., str. 187 a d.

6215. *Salig Chr.*, o poměru J. Kalvina k Českým Bratřím, 1733, viz č. 3426.

6216. *Gindely A.*, Zusammenhang der Brüder mit Bucer und Kalvin. Viz č. 3283.

6217. *Váša Č.*, Přátelské styky Jednoty Bratrské s Reformovanými a poselství jejich k Bucerovi a Kalvínovi. Viz Stručné vypravování 1894, č. 3386.

6218. *Winter Z.*, Život církevní v Čechách č. 286.

6219. *Kameníček Fr.*, kalvinismus na Moravě, viz č. 5624.

6220. (*Kalvin Jan*), Pokorné a ponížené napomínání k najnepřemoženějšímu císaři Karlovi V. a k najosvícenějším kniežatuom i jiným stavům, nynie v Špeyru sněm říšský držícím, aby se o napravenie cierkve snažně a opravdově starali. Jmenem těch všech, kteříž Krista kralovati žádajie, učiněné a vydané. Leta 1544. Pod tím vyobrazení Karla V. Na konci: Skonává se šťastně pře Pána našeho Ježíše Krista, vedená od vysoce učeného muže Doktora Jana Kalvína před Velebností Císařskou a Jeho Milostí Královskou i jinými kniežaty říškými etc. proti papežencuom, straně odporné slovu Božímu. A vytištěna nákladem Zigmunda Zígy, měštěnína Starého Města Pražského, v slavném městě Normberce, skrze Kristofa Gutknechta, L. P. 1546. Finis. Laus Christo. 4°, l. A-X$_4$. Podepsán u předmluvy »Zigmund Zyga, patricius a bacalář Pražský«. (V předmluvě l. A$_2$ zmínka: » ... příčiny ..., pro které sem ono vojenské kázánie proti Turkóm na světlo vydati musil ...«) — O Zigovi Vaničkovic viz *Šimák J. V.*, Čas. Č. Mus. 1904, str. 33.

6221. *Kalvín Jan*, Dvě epištoly o věcech tohoto času znáti velmi potřebných, v Bazilii, s. a. (1536), 4°, l. A-S. — Znova v Norimberce, 1546, 4°. (Přeložil *Br. Mack*, t. j. *Matěj Sionský*, *Mathias Sioninus*.) Srv. č. 6223.

*) Viz zejména polemickou starší literaturu (do XVIII. stol.) kromě spisů tuto uvedených, historicky důležitých, v oddílu VII. Církevní dějiny.

6222. *Kalvín J.*, Epištola .. dána v Genově, 8. ledna, 1537, s. l. a., 1537, 4°.

6223. *Jana Kalvína*, kazatele Genevenského dvě epištoly, o věcech toho času znáti velmi potřebných. (Vyobrazení J. Kalvina.) Konec: Skonávají se dvě epištoly vysoce učeného muže a doktora Jana Kalvína, kazatele Genevenského, o věcech tohoto času znáti velmi potřebných. Totiž o utíkání neslušného protivenstvie bezbožných, a o zachování čistoty křesťanského náboženstvie. Druhá o úřadu člověka křesťanského v kněžstvích papežské církve, neb k přisluhování neb k zavržení hodných, kteréž sou z řeči latinské v český přeložené a vytištěné L. P. 1546. 4°, l. A-T_8 (v Normberce u Kryšt. Gutknechta).

6224. *Kalvín*, Institutiones theologicae v české úpravě: Sklad velikého zboží moudrosti nebeské, t. j. zprávy a vysvětlení artikulů celého učení a náboženství křesťanského. Kniha 1.: O známosti Boha Stvořitele a řediteie všech věcí. Kniha 2.: O známosti Boha Vykupitele. Kniha 3.: O požívání milosti v Kristu Pánu. Kniha zlatem psaníhodná, národu českému a moravskému předně od Boha za zvláštní dar připravená, skrze nesmrtedlný a věčné paměti hodný nástroj jeho, kněze *Jiříka Strejce (Vetera)*, a k žádosti jeho i mnohých pobožných, z upřímné lásky k vlasti milé, k jejímu velikému v pravém náboženství prospěchu, na světlo skrze divný oheň řízení Božího vydaná od Jana Opsimatesa, v posledním nejhorším věku (1617), fol., l. (2), A-S_4; l. (4), A-$Ž_8$; l. (2), A-Kkk_4. Dedikace: Ladisl. Velenovi z Žerotína, na Břetslavi, na Mor. Třebové a Zábřeze. Některé výtisky v 1. knize místo P... (str. 169) mají B a nové stránkování. Některé výtisky mají až u druhé knihy titulní list. U Jungmanna, Hist. liter. Č. IV, č. 1346 zpráva o autografu Strejcově. Jungmann IV, č. 1894 a po něm Jireček a jiní uvozují jako zvláštní skladbu Opsimatesovu »Pobožná duše, jenž k známosti Boha hoří (v Pirně v bibl. se nalézá)«. To jest omyl. Opsimates položil před titulní list »Skladu velikého zboží moudrosti nebeské« dva listy, obsahující »summovní pořádek« knihy a dedikaci, začínající: »Pobožná duše, jenž k známosti Boha hoříš, světem pro spasení zhrzíš! Aj pomoc drahá, kteroužť milý Bůh a ochránce Tvůj k těmto šedinám světa hrozným a nebezpečným dochovaje, laskavě poskytá. A tě proudy rozvodněných libostí těla, neznámostmi, bludy a tvárno-nábožnými svody zachvácenou otcovsky retuje a jako za ruku rozličným náboženstvím zvrtkanou z pochybnosti vyvozujíc k jisté pravdě a k pokladům drahým své moudrosti, kteréž z svých nádob, velikých theologů a filosofů tuto složila, přivozuje, tajemství slova svého pěkně vysvětluje, ve všem, čeho k spasení potřebí, gruntovně spravuje, všelijaká hrozná kacířstva zahanbuje, práce i nákladu na knihy a postile umenšuje. A summou tak tě na placu boje proti všechněm šípům a odporům ohroženou postavuje, aby i uprostřed strašlivých vichřic, kdež se všecken svět štěstím a příhodami vzhůru i dolů kolotati zdá, mohla s pokojnou myslí jako v zahrádce, na slunéčku tohoto učení rozkošného sedě, libého potěšení užíti. Ó přešťastná národů slovanských duše, važiž sobě draze této zvláštní milosti boží a užívej s vděčností k Bohu prvotin krvavé práce, skladu, cožť koli skrze svuj veliký nástroj, kněze Jiříka W., muže svaté a věčné paměti tu připravil, a do rukou skrze Jana Opsymatesa, fědrosložebníka nehodného, se vším se tobě pro Boha vynasnaženého, dodati, a moc svou předivnou v nemoci prokázati ráčil. Při čemž této jisté důvěrnosti buď, že po Kristovu narození krom apoštolských kněh znění k této podobné žádný věk nevydal knihy, věř člověk. Čemuž, čta pilně, povoliti musíš.«

6225. Polemický (historický) spis proti Kalvinistům, fragment, 12° (sign. l. K_8-N_8), nadepsaný od *V. Hanky*: De sacramento altaris contra Calvinistas (mus. bibl. 38. D. 30). Zachována část artik. 23. Art. 24: Kterak máš odpovídati Kalvinistům a všem jiným církve svaté katolické protivníkům.

6226. *Laetus Jan*, Tabule, obsahující a ukazující rozdíl mezi pravým a upřímným křesťanským a falešným bludem fortelným cvinglianským, kalvínským Bratří waldenských o večeři Pána našeho Ježíše Krista učením. 1581, ded. purkmistru a raddě »Peldřimova«. Viz Archiv Bratrský č. 5891, XIII, 220. Srv. *Cvrček Jos.*, č. 3288.

6227. *Huber Samuel*, Tři figury z spisů sakramentářských kalvínských sebrané a od Sam. Hubera Helveticského, Bernenského, theologa a prof. sl. města Wittemberka, tu k vytištění vydané, léta 1593, v nichž se jistě poukáže, kterak učení kalvínské etc. k zapírání Krista Pána a k konečnému zoufání jest spravené... Viz *Martinius z Dražova Sam.*, Obrana, v Perně, 1636, str. 377 a d.

6228. *Layzer Polikarp*, Vysvětlení křesťanského katechismu v 8 kázáních zavřené, v němž sprostně se ukazuje, v kterých artikulích jeho Kalvíni s námi evangelistskými na odporu jsou a jej zfalšovati chtějí, přel. *Tobiáš Mouřenín*, v Drážďanech, 1606, 4°, l. A-Ccc_8. — Znova: ve Velkých Němčicích. 1615, 4°.

6229. *Nicolai Filip*, Historie království Kristova, t. j. gruntovní vypsání podivného rozšíření vrtkavého, nestálého štěstí a jistého uloženého času církvi Kristové v Novém zákoně, kterak ona na všech místech po městě štípena bývá, a od židů, pohanů, Turků, papeženců, kalvinistů a jiných nepřátel hrozné protivenství trpí...

do němčiny přel. skrz *Gotharda Artus* z Kdánska, do češtiny uvedená od *Bohuslava Křineckého z Ronova* etc. (v Perně), u Sam. Martiniusa z Dražova, 1632, 4°, l. A-Jjj₃.

6230. *Himmelius Joh.*, Speculum Calvinianum, Zrcadlo Kalvinské, velmi jasné a světlé, v němž se vlastně a jako živě spatřiti může, jak jest daleko od učení P. N. Ježíše Krista (té nebeské věčné pravdy, kteréž nám Bůh Otec z vysokého nebe poslouchati poručil, jehož i evangelíci k konfessí Augšpurské a České upřímně a věrně srdcem i ústy se přihlašující a přiznávající důvěrně a nábožně poslouchati hledí) toto učení Kalvínské odešlo, zašlo, odběhlo, ba dokonce zavandrovalo... Viz *Martinius z Dražova Sam.*, Obrana, v Perně, 1636, str. 230 a d.

6231. *Hunnius Aegidius*, Calvinus Judaizans, t. j. Židovské glossy výkladové neobyčejní a škodliví, nimiž Jan Kalvín znamenitá a vzáctná písma sv. svědectví o blahoslavené Trojici. Krista Pána božství, Duchu svatému, obzvláštně předpovědění prorocká o příští Mesiáše, jeho narození, utrpení, vzkříšení, na nebe vstoupení a na pravici Boží posazení, opovážlivě pokaziti a zlehčiti se neostýchal... Viz *Martinius z Dražova Samuel*, Obrana, v Perně, 1636, str. 226 a d.

6232. *Kraus Joannes*, Peter Poirets unheilsamer Rath, welchen dieser Calvinist durch seine Schriften, gleichsam durch sanfte, doch sehr schädliche Haupt-Küssen, den im Glauben wanckelnden Gemüthern, um eine sichere Gewissens-Ruhe zu verschaffen, Seelen-betrügerisch untergeleget, widerrathen von..., Prag, 1718, 12°, str. 64.

5. B. Hubmaier (Pacimontus) a novokřtěnci v českých zemích v tomto období.

a) Celková literatura, zpracování.*)

6233. *Kirschner G.*, Chronika, was sich verloffen hat unter den Brüderen, die aus aller deutschen Nation vertryben waren umb des Glaubens willen, die drumb in derselbigen Zyt in das Mährenland kommen zu Aufenthalt ihres Lebens, von dem 1528 biss auf das 1541 Jahr. Viz *Vogel*, Serapeum, 1854, str. 57. Viz též č. 3345.

6234. *Erhard Chr.*, Gründlich kurzgefasste Historie von den Münsterischen Wiedertäufern und wie die Hutterischen Brüder in Mähren in der Zahl über 1700 sich niedergelassen haben, München, 1588. Viz č. 5044.

6235. *Fischer Christ. A.*, Von der Wiedertäufer verfluchten Ursprung, gottlosen Lehre und derselben grundliche Widerlegung, Bruck an der Thaya, 1603, 4°.

6236. Der Hutterischen Wiedertauffer Taubenkobel, 1607. Viz č. 5045.

6237. *Meschovius*, Historia anabaptistica, 1617. Viz č. 5046.

6238. *Sichem*, Het toonel der Hooftkettern, 1677. Viz č. 5047.

6239. *Dutoit Mambrini*, De l'origine... des Anabaptistes, 1790, viz č. 3324.

6240. *Mednians̆ky Freih. v.*, Nachrichten über die Habaner (Nachkommen der mähr. Wiedertäufer). André, Hesperus, 1810, str. 202-19. Srv. č. 5058. — Viz též *D'Elvert*, Die Habaner in Ungarn, 1873, č. 5051.

6241. *Bergmann*, Die Wiedertäufer zu Au im innern Bregenzerwalde und ihre Auswanderung nach Mähren i. J. 1585. Sitz. Ber. Wiener Akad. I, 1848, str. 248-57.

6242. *Wolný Gregor*, Die Wiedertäufer in Mähren. Arch. Öst. Gesch. V, 1850. str. 67-138. Otisk, Wien, 1850, 8°, str. 72.

6243. *Vogel E. G.*, Notiz von einigen handschriftlichen Quellen zur Geschichte der Hutterischen Brüder. Serapeum 1854, str. 55-8.

6244. *D'Elvert*, Der Wiedertäufer-Apostel B. Hubmayer, 1855. Viz č. 5050.

6245. *Týř*, Die Wiedertäufer in Mähren, 1858, 1878. Viz č. 5051.

6246. *Bílý*, o novokřtěncích v osadách moravských. Mor. Noviny 1859, č. 45 a d.

6247. *Fejfalik Jul.*, Ein Lied über die Vertreibung der hutterischen Brüder aus Mähren im Jahre 1535. N. Blatt 1859, č. 12. Srv. č. 6271.

6248. *Dudík B.*, Zur Wiedertäufer-Literatur, 1860. Viz č. 5053.

6249. *Beck J.*, Wickliff, Hus..., was sie den mährisch-huterischen Neu- oder Wiedertäufern waren, 1860. Viz č. 5054.

6250. Rozmlouvání mezi Bratřími a novokřtěnci. Světozor 1861. Viz č. 5049.

6251. *Schlesinger Ludw.*, Wiedertäufer in Böhmen und Mähren. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. IV, 1866, str. 149-51 (s překladem listiny Ferdinanda I. r. 1535 Zdislavovi Berkovi z Dubé).

6252. *Hošek Frant. Xav*, Balthasar Hubmaier a počátkové novokřtěnstva na Moravě. Část 1., v Brně, 1867, lex., str. (8), 151. Z obsahu: III. Luter a Novokřtěnci v Německu. Tomáš Münzer. Působení jeho v Německu a v Praze. VI. Hubmaier v Curychu a cesta jeho do Moravy. VII. H. na

*) S revokacemi na období do r. 1526.

Moravě. Spis jeho »krátká obrana«. VIII. Spisy H. o křestu, o večeři a o volnosti vůle lidské. IX. Spisové o bratrském kázání a o klatbě církevné. Katechismus. X. Nauka H. XI. Rozepře v církvi Mikulovské. Jan Hutt a J. Viedemann. Spis H. »o meči«. XII. H. v žaláři. Rozmluva jeho s Fabrem a smrt jeho. — Srv. *Keller L.*, Grundfragen der Reformationsgeschichte Vorträge und Aufsätze aus der Comenius-Gesellschaft V. 1-2, Berlin, 1897, 8°, str. IV, 46.

6253. *D'Elvert*, Zur Geschichte der Wiedertäufer in Mähren. Not. Blatt, Brünn, 1878, č. 2-3.

6254. *Feyfar M.*, Wiedertäufer. Die erlauchten Herren auf Nicolsburg, Wien, 1879, str. 129-32.

6255. *D'Elvert*, Ferdinand I. Mandat wider die Wiedertäufer 1548. 1879. Viz č. 5052.

6256. Šílenec náboženský (ze sekty novokřtěnců). Besídka pro záb. a pouč. 1879, č. 9 (8. února r. 1526 novokřtěnec Tomáš sťal bratra svého Linharta v St. M. Pražském).

6257. *D'Elvert*, Geschichte der Studien... anstalten in Mähren und Österreichisch-Schlesien. viz č. 5063.

6258. *Unger Th.*, Über einen Wiedertäufer. Liederhandschrift des XVII. Jhts. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XV, 1894, str. 24-35.

6259. *Beck J.*, Die Geschichts-Bücher der Wiedertäufer in . . . Mähren . . . Böhmen, 1526-85. 1883. Viz č. 5057.

6260. *Kořán J. J.*, Novokřtěnci na Moravě. Prům. čítanka, Praha, 1883, str. 183.

6261. *Koffmane*, Die Wiedertäufer in Schlesien, 1887. Viz č. 5067.

6262. *Loserth J.*, Deutsch-böhmische Wiedertäufer, Ein Beitrag zur Geschichte der Reformation in Böhmen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXX, 1892, str. 404-22 (se 3 příl. r. 1536, 1556).

6263. *Loserth*, Balth. Hubmaier und die Anfänge der Wiedertaufe in Mähren, 1893. Viz podrobně obsah č. 5062.

6264. *Nicoladoni A.*, Joh. Bünderlin von Linz und die oberösterreichischen Täufergemeinden in den J. 1525-31, 1894. Viz č. 5059.

6265. *Winter Z.*. o novokřtěncích, viz Život církevní, č. 5061.

6266. *Loserth J.*, Der Kommunismus der mährischen Wiedertäufer im XVI. und XVII. Jht. Arch. Öst. Gesch. LXXXI, 1895, str. 135-322. Otisk, Wien, 1894, str. 188. Srv. *Loesche*, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XVI, 1895, str. 259-61; *Haupt*, Die mährischen Wiedertäufer, 1895. Viz č. 5060. — Srv. *Adler*, č. 5064.

6267. *Loserth J.*, Der Communismus der Huterischen Brüder in Mähren. Zeitschr. f. Social- u. Wirtschaftsgesch. III, 1895, 1, str. 61-92.

6268. *Menčík Ferd.*, Über ein Wiedertäufergesangbuch. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk 1896, č. XI., str. 15.

6269. *Machát Frant.*, Společenské řády Novokřtěnců na Moravě. Č. Čas. Hist. III, 1897, str. 349-58 (s příslušnou literaturou).

6270. *Kamenníček Fr.*, Zpěvník Novokřtěnců. 1899. Viz č. 5065.

6271. *Wolkan R.*, Die Lieder der Wiedertäufer. 1903. Viz č. 5066.

6272. *Kamenníček*, o novokřtěncích, viz Zemské sněmy, 1905, č. 5624.

———

b) Spisy, traktáty B. Hubmaiera.

6273. *Oswald Glayt* (chybně: *Hubmaier*), Handlung . . . zu Osterlitz in Merherrn . . ., Zürich, viz č. 5043.

6274. *Huebmeir B.*, Der . . . uralten und gar newen Leerern Urtail, dass man die jungen Khindlen nit tauffen solle, biss sy im glauben underricht sind, Nikelspurg (Mähren), 1526, 4°.

6275. Ein Gespräch *Balth. Huebmörs v. Friedberg* . . . auf Mayster Ullrichs Zwingli ze Zürich Tauffbüchlein von dem Khinderstauff, Nicolsburg, 1526, 4°.

6276. *Hubmaier B.*, Ein ainfelige underricht auff die wort: Das ist der leib mein, in dem Nachtmal Christi. Nicolsburg, 1526, 4°, 14 l.

6277. *Huebmöer B. von Friedberg*, Von dem Schvert. Ein christennliche erklerung der Sschrifften, so wider die Oberkait (d. i., Das die Christen nitt sollen im Gwalt sitzen, noch das schwert fiern), von etlichen Brüdern gar ernstlich angezogen werdendt. Nicolsburg, 1527, 4°, 22 l.

6278. *Hubmaier B.*, Die 12. Artickel des christenlichen glaubens ze Zürch im Wasserthurm in Bettweys gestelt, Nikolsburg, 1527, 4°, 8 l.

6279. *Huebmör von Fridberg B.*, Ein christennliche Leertafel ein die yedlicher Mensch ee und er im Wasser geteufft wirdt vor wissen solle. Nicolsburg, 1527, 4°, 36 l.

6280. *Hubmaier B.*, Von dem Christenlichen Bann Wo derselb nit auffgericht und Gebraucht wird nach dem ordentlichen und ernstlichen bewelh Christi daselbs regiert nichts, denn sünd, schand und laster. Nicolsburg, 1527, 4°, 10 l.

6281. *Hubmaier B.*, Von der Freyheit des willens, die Gott durch sein gesendet wort anbeut allen menschen und inen darin gewalt gibt, seine Khinder ze werden, auch die waal, gutes ze wällen und ze

thon, oder sy aber Khinder des zorns, wie sy denn von natur seynd ze bleiben lassen. Nicolsburg, 1527, 4°, 42 l. — Das ander Biechlen von der freywilligkeit des menschens. In welchem schrifftlich bezeugt wirdt, das gott durch sein gesenndt wort allen menschen gwalt gebe, seine Khinder zue werden und inen die waal guttes ze wöllen und ze thon frey haym setze. Auch darbay die Gegenschrifften des Widertayls auffgelöset. Nicolsburg, 1527, 4°.

6282. *Hubmaier B.*, Ein Form ze touffen im wasser die unnderrichten im glauben, Nicolsburg, 1527, 4°, 4 l.

6283. *Hubmaier B.*, Grund und Ursach, das einn yedlicher mennsch, der gleich in seiner Khindheit getoufft ist, schuldig sey, sich recht nach Ordnung Christi zu tauffen lassen, ob er schon hundert jar alt were. Nicolsburg, 1527, 4°, 8 l.

6284. *(Hubmaier B.)*, Gottes wort bleibt ewig b'stan. Ein schönes liedt durch Walser Huebmaier gemacht. Im thon: so waiss ich ains das mich erfraidt oder wie man die grienen wisenn singt. Přetisk: *Hošek*, B. Hubmaier (č. 6252), str. 148-51.

———

c) J. Faber (Fabri), odpůrci B. Hubmaiera.

6285. *Faber Joh.*, Ferdinandi I. . . . edictum adversus Anabaptistas . . . 1527, 8°. Viz č. 6350, 6351.

6286. Doctoris *Joh. Fabri*, Adversus Balth. Pacimontanum, anabaptistarum nostri saeculi primum authorem, orthodoxae fidei catholicae defensio, Lipsiae, Melchior Lottner, 1528, 4°.

6287. *Faber Joh.*, Sermones aliquot salubres . . . adversus nepharios et impios Anabaptistas, habiti apud Moravos in conventu Znoimensi, mense Aprilis, a. d. 1528. Viennae, ex praelo Joh. Singrenii, 1528, 4°. (Datum Pragae 24. Aprilis A. D. 1528.) Epigrammata Casp. Ursini Velii. — Znova: Venetiae, 1528, 4°. — Coloniae, 1537, 4°. — Lipsiae, 1537, 4°.

6288. *Týž:* Ursach, warumb der widerteuffer Patron und erster Anfenger Doctor Balthasar Hubmayr zu Wienn auff dem 10. tag Martii a. 1528 verbrennet etc., s. l. a. (Wien, 1528), 4°, 12 l. — Dresden, 1528, 4°, 14 l.

6289. *Fabri Joh. ab Hailbrun*, Fructus, quibus dinoscuntur haeretici eorumque nomina . . . et quibus armis devincendi. s. l. a. (Viennae, 1558), 8°. (Z obsahu zmínky o náboženských sektách v zemích českých, zvláště o novokřtěncích.)

———

6290. *Krasonický Vavřinec*, (Lorek), Psaní o tom, že Bratří pohrdají Novokřtěnci, společně s Br. Rohem učiněné Br. Matoušovi do Dačic, 1528. Viz Jireček, Rukověť liter. č. I., str. 414.

6291. Psaní a zpráva Bratří v příčině Novokřtěnců 1528. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6292. Psaní rozličná a odpory v příčině zdvižení novokřestění, 1534. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6293. Psaní Br. Beneše o ujití zatracení 1534. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6294. *Solin Václav*, Krátká summa rozmlouvání toho, kteréž mezi Bratřími, jenž slovou Boleslavští a mezi těmi, jenž slovou Novokřtěnci austrličtí (t. j. gabrielitští a ne ti společníci) bylo l. P. 1559 po neděli Jubilate. Archiv Ochranovský, č. 5891, fol. IX. 255—62. Srv. *Cvrček* č. 3288.

6295. Brief eines frommen Christen, auff d. Schreiben zweyer Widerteufferen an ihren Vettern auss Merhern Land an in geschehen. Mit welchem er sich under standen seinen Vetter und andere mehr mit ihm ohn ursach und noth, und zu forderst wider Gottes wort. Auch wider alle Burgerliche ordnung, von der waren Christlichen Kirchen und auss dem Vatterland in das Land Merhern, zuverführen. s. l., 1583, 4°, 10 l.

6296. *Frusii Anthreae S. J.*, Epigrammata in haereticos, Brunae, 1614, 12°, str. (7), 211. (Lutheranismus, novokřtěnci vedle jiných, se zmínkami a vložkami historickými.) Na konci: Impensis Georgy Briglenithz Croatae, . . . baronum . . . fratrum Pauli Petri, Nicolai et Sigismundi Ratkay, Croatarum a Nagy Tabor etc. praeceptoris et pro tempore parochiae Brunensis S. Jacobi sacellani.

d) Sobotáři (Sobotníci) a jiné drobné sekty novokřtěnské.

6297. Sekty Novokřestěnců na Moravě: Vedle Sobotářů Slavkovští, Hustopečští, Gabrielovci podle Gabriela Ascherhama z Bavorska, Filipovci podle Filipa Blauermela ze Švabska, Malohoufští (Kleinhäufler), Mečíci (Schwertler), Sobotníci (poněvadž sobotu světili), až konečně obyčejně se jim říkalo bratři Huterovští podle Jakuba Huttera z Tyrolska na Moravu přišlého. Viz *V. Brandl*, Jan Dubčanský a bratří Lulečtí. Čas. Mat. Mor. XIV, 1882, str. 74-125.

6298. *Podlaha A.*, Sobotáři na Moravě a v Čechách v XVI. stol. Sborník Hist. Kroužku, Vlasti, 1895, IV, 139. Podle *Oupického, Jana* (*Okurky*), knížka, kteráž slove Boží oumluvy s lidským pokolením, s. l. 1571, l. K 8-L 7. Srv. též *Ludvík Jos. Mysl.*, Čas. Č. Mus. 1828, I, 104.

6299. *Winter Z.*, Sobotáři (Sobotníci) světili sobotu. Viz Život církevní. č. 286, I, str. 306.

6. Kašpar Schwenckfeld a jeho stoupenci.

a) Celkové spisy a zpracování.

6300. Rechenschafft v. Caspar Schwenckfeld's Vocation, Beruff, Lauff und Lere, s. l. a., 4°, 20 l.

6301. *Ehrenkron Irenicus* (von *Schuetz Phil. Balth.*, dle jiných: *Zsschakwitz Joh. Ehrenfried*), Schlesische Kirchenhistorie, worinnen der Schlesier unterschiedliche Religionen und Gottes-Dienste I, 1708 (viz č. 4843), str. 153-4.

6302. Viz *Markovic* o Schwenkfeldovi a Schwenkfeldianech č. 5912.

6303. *Wachler Alb.*, Leben und Wirken Caspar Schwenckfeldts von Ossig während seines Aufenthaltes in Schlesien, 1490-1528, Ein Beitrag zur Schlesischen Kirchengeschichte. Schles. Provinzialblätter, 1833.

6304. *Kadelbach Oswald*, Ausführliche Geschichte Kaspar v. Schwenckfeld's und der Schwenkfelder in Schlesien, der Oberlausitz und Amerika, nebst ihren Glaubenschriften von 1524-1860. Laubau, 1861, 8°, str. VI, 255.

6305. *Schimmelpfennig C.*, Die Organisation der evangelischen Kirche im Fürstenthum Brieg. Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1871-2, str. 420 (učení Schwenckfeldovo ve knížectví Lehnickém).

6306. *Perlbach M.*, Reinerz 1510-61. Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1871-2, str. 396 (v hrabství kladském učení Schwenckfeldovo).

6307. *v. Wiese H.*, Das St. Anna-Kloster zu Glatz. Zeitschr. Gesch. Schles. XIII, 1876-7, str. 526 (Schwenckfeldovo učení v Kladsku).

6308. *Grünhagen C.*, Schlesien unter der Herrschaft König Ferdinands 1527-46. Zeitschr. Gesch. Schles. XIX, 1885, str. 82 a d. (vystoupení a učení Kašp. Schwenckfelda 1529 a d.). Viz č. 5774.

6309. *Weigelt C.*, Der Kirchenstreit in Grossglogau (1564-1609). Zeitschr. Gesch. Schles. XXII, 1888, str. 27 (Schwenckfeldiani v Hlohově).

6310. *Cohn Ferd.*, Caspar Schwenckfeld. Breslau, 1889, 8°, str. 17.

6311. *Hoffmann Franz*, Caspar Schwenckfeld's Leben und Lehren. Berlin, 1897, 4°, str. 29. (Progr. erste Realschule, 1897.)

6312. *Kryštůfek Fr.*, Dějiny církevní nové doby, viz č. 5931.

6313. *Stelzer E.*, Die Schwenckfelder in Schlesien. Ev. Kirchenkunde, hrsg. v. Paul Drews. II, 1904, Tübingen, XII, 310 (též zmínky o starší době, o Schwenkfeldovi).

6314. *Eberlein G.*, Religiös-soziale Schwärmer d. XVI. Jh in Schlesien. Bunte Bilder II, str. 100-6.

b) Přehled spisů Schwenckfeldových.

6315. Catalogus oder Register der Bücher Herren *Caspar Schwenckfelds*, die er mehr dann vor 30 jahren her geschriben und was durch ihn inn truk ist khommen, s. l. a. (1561), 4°, 35 l.

6316. Defensiones und Vertheidigungsschriften *Caspar Schwenckfelds*, viz Historische Nachricht, č. 6348, str. 195-7.

6317. *Schwenckfeld Caspar*, Ain Christlich bedencken der Schlesier, ob Judas und die unglaubigen falschen Christen, den leyb und das bluet Ihesu Christi, im Sacrament dess Nechtmals etwan emfangen, s. l. a. (1529), 4°, 8 l.

6318. Der erste Theil der christlichen orthodoxischen Bücher und Schriften des Edlen theuren, von Gott hochbegnadigten und gottseligen Mannes, *Caspar Schwenckfelds*, vom Hause Ossing, welcher von Anno 1523 bis aufs Jahr 1562 zum Preise Gottes, von ihm selbst beschrieben und ans Licht gegeben sind, s. l. 1564, fol.

6319. Epistolar des . . . Ossing aus der Schlesien seliger Gedächtnis, christliche, lehrhafte Missiven oder Send- Brieffe, die er in Zeit seines Lebens, vom 25igsten Jahre bis auf das 55igste nach verliehener sonderer Gnade des H. Jesu an gottsfürchtige, gutherzige, auch an etliche gelehrte Personen hoch und nieders tandes etc. geschrieben, s. l., 1566 fol.

6320. Noch ein Epistolar des . . . , christstliche, lehrhafte, Send- Briefe und Schriften, die er in Zeit seines Lebens von 25. Jahr an bis auf das 61zigsten aus Eingeben des Heil. Geistes geschrieben, s. l., 1570, fol.

6321. Unterricht von Caspar Schwenkfelds Streits- Schriften, die er zur Beschirmung der Wahrheit und Beanwortung hat lassen ausgehen. Srv. č. 6348.

6322. Apologia und Erklärung Caspar Schwenkfelds, dass er den Leib und Blut Christi im Nachtmahl des Herrn nicht verläugnet, ibid.

6323. Christliche Ermahnung zu fördern das Wort Gottes. ibid.

6324. Ableihnung D. Luthers Malediction, so durch Flacium Illiricum ist im Drucke publiciret worden, ibid.

6325. Vom rechten Grund und Verstand des heiligen Nachtmahls, und von den falschen Propheten, und selbstlauffender Lehrer oder Prediger, ibid.

6326. Verantwortung und Gegen- Bericht auf das Ausschreiben Philippi Melanchtonis. ibid.

6327. Die andere Verantwortung auf Philippi Melanchtonis Beschuldigung, ibid.

6328. Eine schriftliche Collation, Rede und Gegen- Rede Philippi Melanchtonis und Caspar Schwenkfelds: Ob der Mensch Jesus Christus eine erschaffene Creatur, oder Gottes eingebohrner Sohn sei, ibid.

6329. Wider das falsche erdichtete Verläumden und Ausschreien der Widersacher Caspar Schwenkfelds, von etlichen Prädicanten zu Strassburg. ibid.

6330. Defension Caspar Schwenkfelds auf Flacii Illyrici Büchlein, Contradiction genant. Item Beweisung, das Caspar Schwenkfeld die heilige Schrift damit keinesweges verläugne noch verachte, wan er Christo seine gebührende Ehre giebt. ibid.

6331. Ableihnung und Verantwortung der 50. Lügen und Calumnien Flacii Illyrici, so er fälschlich aus Caspar Schwenkfelds Büchern gezogen, ibid.

6332. Aufdeckung etlicher Irthümer und Wiederlegung des Wittenbergischen und Leipzigischen Theologen Zeugnis von Illyrico und Gallo, ibid.

6333. Beschluss und Valere auf Illyrici letzte zweite Schmack-Büchlein, Antwort und Wiederlegung genant, und dass Caspar Schwenkfeld kein Donatist sei, ibid. — Srv. ibid. Summarium, Auszug und Inhalt der fürnehmsten Puncten und Lehren des heiligen Augustini über das sechste Capitel Johannis.

6334. Apologia und Verantwortung Caspar Schwenkfelds, und gründl. Erklärung, dass er die Menschheit Christi gar keinesweges verläugne, ibid.

6335. Auszug, was Caspar Schwenkfeld vom Predigt-Amt, Dienst und Dienern des Evangelii Christi halte, und in seinen Büchern davon hat geschrieben, wieder die falsche Verläumder, die ihn beschuldigen, dass er das Ministerium der Kirchen und die heilige Sacramente verwerffe, ibid.

6336. Kurze Ableinung der Calumnien und Unwahrheiten im Sermon Simon Musäi, mit Aufdeckung des Irthums vom Anbinden des freiwürkenden Gottes an ihrem Dienst und Mittel, ibid.

6337. *Šwenckfeld Kašpar*, Knížka nová, velmi utěšená, o vzdělání svědomí dobrého a o rozmnožení víry spasitedlné křesťanskému životu pro sprostné od znamenitého a učeného muže . . . vydaná r. 1540. Z řeči něm. na česko přel. od *Viléma Kuny z Kunštátu a na Hrádku.* Též i nákladem J. M. jest v Olomuci tlačena. Dedikace Janovi K. z K. na Lukově, Smilovi, Zikm. a Jindř. K. z K. bratřím. 12°, l. A-K. Viz č. další

6338. *Šwenkfeld Kašpar*, Potěšení jednoho, kterýž pod křížem Kristovým stojí, aby se smrti, ďábla a pekla nebál, s. l. a. (přivázáno k č. předchozímu), 12°, l. K-Q. Konec: Jan Olovetský z Heřmaní.

c) Proti Kašp. Schwenckfeldovi.

6339. *Doctor Johann Fabri*, Christenliche ablainung des erschröckenlichen yrsal, so Caspar Schwenckfelder in der Schlesy, wyder die warheyt des hoch wirdigenn Sacraments leibs und bluts Christi, auffzurichten understandenn hat. 1529, 4°, Getruckt zu Mentz durch Joh. Schöffer. i. J. 1529. L. A-F_4. Dedikace: Fridrich, Fürsten im der Schlesing, Hertzoge zue der Lignitz, Brigk etc. Znova: Wienn, 1529, 4° (H. Singriener). — Viz *Busaeus Joh.*, Paradoxa 30. Casp. Schwenckfeldii, Moguntii, 1595, 4°.

6340. *Pacificus, Wolffgang*, Prediger zu Ramsberg in Behem. Ein neues widerchristlich, Calwinisch, Zwinglianisch, Schwenkfeldisch, Satanisch etc. Interim überal in Teutschen Lande, in Polen und Behemen aussgesprenget mit Widerlegung aus Gottes Wort zur warnung in den Druck gegeben s. l. et a. (1548), fol. 1 l.

6341. *Esaias Tribauer* (Prediger in Iglau), Handbüchlein gegen die Schwenkfelder. Regensburg, 1571, 8°.

6342. Unpartheyische Prüfung des Caspar Schwengfeld's und gründliche Vertheydigung der Augspurg. Confession, auch der Lehre Lutheri, wider die Beschuldigung Caspar Schwengfeld's ausgefertiget von Daniel Schneidern, Giessen, 1708, 4°, str. 357.

6343. *Janus Joh. Guil.*, praes., resp. *Lengius Joh. Balth.*, Methodus jesuitica, convertendi Schwenckfeldianos*) in Silesia novissime adhibita, Vitembergae, 1721, 4°, 32 str.

6344. *Regent Carolus*, Irrthümer der in Schlesien befindlichen Schwenckfelder, Neisse, 1722, 12°.

*) O Schwenckfeldianech na zač. XVIII. stol., sektě obnovené, viz při letech, jichž se týče ve stol. XVIII. Podrobně pak v oddílu VII. Církevní dějiny. Tuto jsou uvedeny traktáty a polemiky, jež si všímají historie Schwenckfeldianismu též v XVI. stol.

6345. *Regent Car.*, Der des Irrthums überzeugte Schwenkfelder in Böhmen, Mähren und Schlesien, Neisse, 1724, 12°.

6346. *Regent Car.*, Zusatz derer übrigen Irrthümer, welche die Schwenckfelder in denen Glaubens-Bekandtnüssen arglistisch verschwiegen. Artikel 2-4. Neisse, 1723-4, 12°.

6347. Edict wegen Unterbringung und Placirung der sogen. Schwenckenfelder in Schlesischen Landen. D. d. Seelowitz, d. d. Martii 1742. Breslau, fol, 1742.

6348. Historische Nachricht von dem vor zweihundert Jahren berühmten und verruffenen Schlesischen Edelmann Herrn Caspar Schwenkfeld von Ossing, samt beigefügter Anzahl seiner Schrifften, Prenzlau, 1744, 12°, str. (8), 200.

7. Spisy a spory let 1527-35.

6349. Ferdinand's I. Bemühungen gegen die Reformation. Wiener Jahrb. Liter. LVIII, 1832, 180. Referat: Kirchliche Topographie von Oesterreich. X. B.

6350. Ferdinandi I. . . . , Ungariae et Bohemiae regis, edictum adversus Anabaptistas, Lutheranos, Zvinglianos, Oecolampadianos et huiusce fecis ac sentinae iusto Dei, orthodoxae ecclesiae et proprio iudicio damnatos et ex omni parte seditionum authores, ex vernaculo sermone latinitati donatum a *Joanno Fabri*, Strigonii, 1527 et Sigismundo regi Poloniae missum, s. l. a., 8°, l. 11.

6351. *Rezek Ant.*, Biskup Vídeňský Jan Faber a čeští utraquisté. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1882, str. 398-404. Též otisk, 8°. Srv. č. 6285-9.

6352. *Menčík Ferd.*, Caspar Nydbruck's Verhältniss zu den Calixtinern in Böhmen. Viz č. 6205.

6353. Vydání spisů Husových a děl o J. Husovi v tomto období viz Bibl. Č. Hist. II, kniha XI., čl. 2, 4. Dodatek.

6354. Incipit: V těchto knihách položeny jsou po pořádku zprávy při službách úřadu kněžského v Jednotě Bratrské v Ml. Boleslavi, 1527, 4°. (Sněmy bratrské.) Srv. *Šturm*, Rozsouzení č. 3527, II, 62; *týž*, Srovnání 314.

6355. *Peschek M.*, Die Budissiner Disputation 1527. N. Laus. Mag. XVIII, 1839, 368-9.

6356. **Václav Link.** *Reindell W.*, Dr. Wenzeslaus Linck von Colditz (1483-1547), Marburg, 1892, 8°. Srv. *týž*, Werke. — Viz jeho německá vydání spisů Husových: *Joh. Huss*, Von schedligkeit der menschen satzungen oder Tradition, verdeutscht durch *Wentzeslaum Linck*, Ecclesiasten zu Aldenburgk, gedruckt zu Aldenburgk durch Gabriel Kautz (1525), 4°, 4 l. (S úvodem: Anzeigung, was in diesem buchlin verfasset sey *Ottonis Brunfelsij.*) Německý překlad lat. traktátu »De pernicie traditionum«, viz Bibl. Č. Hist. II. č. 14930-1. Přetisk: *Const. von Kügelgen*, Zeitgemässe Traktate aus der Reformationszeit. H. 6, Leipzig, 1905, 8°. — *Joannis Huss*, Das die Secten und Menschen leren in der Christenheyt sollen ausgetilget werden. Verdeutscht durch *Wenzeslaum Linck*, Ecclesiasten zu Aldenburgk, a. 1525, 4°, 8 l. Vorrede: Otho Brunfels. — Jiný otisk se znakem Altenburku a s jinou okrasou, týž rok. 4°, 8 l. — Znova: *Müller Adam Lebrecht*, Des standhaftigen Märtyrers M. Joh. Hussens, Endecktes Lutherthum vor Luthero, Darinnen er die ungegründeten Menschen-Lehren der Römischen Kirche, welche Lutherus hernachmals deutlich geoffenbahret, gründlich zu widerlegen gesucht, so vorietzo aus einem alten Exemplar von neuen abgedruckt, Jena, 1728, 12°, str. 37-67. — — O Brunfelsovi viz Hauck, Realencyklopädie, 3. vyd., III, 520. Vydal též latinské spisy Husovy ve Štrasburku 1520, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14929. Viz též *L. Leger*, zpráva v Revue critique 1883, str. 375 (srv. Athenaeum I, 1883, str. 89) o slovanských rukopisech v univers. bibl. v Leydenu. 3. »Pandecti, nedokončený překlad něm. kompilatora *Otty Brumfelského*; pochází prý od Českých bratří« (?).

6357. *Dubčanský Jan* neb *Habrovanský ze Zdenína a na Habrovanech*, Listové bratřím Boleslavským poslaní, v Prostějově, u Kašpara Aorga (Neděle, Prostějovského), 1527, 4°. Viz č. 5041. Srv. *Dobrovský J.*, Böhm. u. Mähr. Literatur auf d. J. 1780, II., 1., Prag, 1780, str. 32. Viz Konfessí č. 5039.

6358. *Dubčanský Jan*, Psaní na odpověď Č. Bratří, v Prostějově, 1527, 4°. Viz č. další.

6359. *Lukáš*, Spis o původu Jednoty Bratrské, viz č. 4993.

6360. Psaní šestera Habrovanských, vyd. 1527. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6361. Psaní Bratří šestera proti Habrovanským, 1527. Viz ibid.

6362. Psaní Bratří proti lidem církev zamítajícím, 1527. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6363. Psaní Bratří, v čem společno s jinými křesťany mají, 1527. Viz ibid

6364. List tento, v němžto novověrcův neplná a necelá víra se ukáže, v Ml. Boleslavi na hoře Carmeli, 1527. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 59. Srv. č. 5147.

6365. *Dvorský Frant.*, Dopisy kněží Šimona z Habru a Jana faráře Německo-

Brodského o rozdílech ve víře. Z let 1528-9. Archiv Český XIV, 1895, str. 324-67.

6366. *Lukáš*, Spis o skutcích Kristových, též spis o třech letech, 1528. Viz č. 4992.

6367. *Dubčanský Jan*, Spis proti spisu bratrskému o kusé víře, v Prostějově, 1528, 4°. Srv. č. 5147, 6370.

6368. Spis Habrovanských proti Bratřím Valdenským aneb Boleslavským v Prostějově, 1528. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 59.

6369. Odpor Bratří proti spisu Habrovanských 1528. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 55.

6370. *Krasonický Vavřinec (Lorek)*, Odpověď na spis Habrovanských o kusé víře, 1528. Viz *Jireček*, Rukověť liter. české I, str. 414. Srv. č. 6441, 6367.

6371. Libellus fratris *Bartholomei de Usingen Augustiniani*, De tribus necessario requisitis ad vitam christianam, quae sunt: gratia, fides et opera. Contra Lutheranos, Hussopycardos. Herbipoli, 1528, 4°, l. A-H 4, (1). Nové vyd. č. 5333.

6372. *Johann Fabri*, Underricht und gegenantwort... uber die zornige und lestergschrift Martini Luthers, von wegen widerruffs, des sich Luthtr Gegen dem Durchleuchtigisten Künig von Engelland erbotten hatt. Wienn, 1528, 4°. Datum; Breslaa in der Schlessi uff den andern Tag Maij. (Jiřímu vévodovi Saskému: »... als ich uber Mer uss Engelland gar nach hy zwelff tagen, in nechsten monat Aprill gen Olmutz in Morauia und nachvolgends uff den ersten tag Maij gen Bressel in der Schlessy khomen, hab ich daselb zwen quatern, so Luther uber des kōnigs von Engelland sandbrieff hat uss gehen lassen, funden...« Text Lutherova traktátu vložen do textu polemického.)

6373. *Johann Fabri*, Etliche Sermonn von dem hochwirdigen Sacrament, wares Leib und plut Christi, gepredíget zu Prag in Behem auff sandt Wentzelssberg... auf die Osterliche zeyt, a. 1528. Wienn, durch Joh. Singryener, 1528, 4°. Viz č. další.

6374. *Joannis Fabri*, Sermones..., habiti Pragae apud Bohemos, de sacro sancto Eucharistiae sacramento. Apud Friburgum Brisgaviae, 1529, 4°, l. a-m 4, (2). Srv. č. předchozí.

6375. J. Faber proti Kašp. Schwenckfeldovi viz č. 6339.

6376. *Nuenar Herm.*, De novo, hactenus Germaniae inaudito morbo... sudatoria febri, quam vulgo sudorem Britannicum vocant, s. l. a. (Viennae, 1529), 4°, 8 l.

6377. Líkařství výborné..., kterak se člověk před... nemocí..., jménem Angelský pot, opatřiti... má, v Prachaticích, 1529. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1436.

6378. Zpráva, kterak jse každý zachovati má v té nové Englické pocené nenemoci. 1529. Viz ibid. č. 1437.

6379. *Cochlaeus J.*, Septiceps Luterus, Lipsiae, 1529, 4°. Úvod od *Jana Hordka z Milešovky*, s dedikací Arnoštovi ze Šteiniců, proboštu kathedr. kostelů v Praze a v Míšni. Viz č. 6383.

6380. *z Bíliny Bartoš (Bartoloměj Synopher, Sünhofer?)*, Odpověď Br. Matúši a Jakubovi, správcům zboru lanckrounského, s. l., 1530, 4°.

6381. Augšpurská konfessí viz česká vydání č. 6517 a d.

6382. Kancionály Českých Bratří (vydání česká a německá od r. 1530), viz č. 3504 a d. Studie o nich, č. 3492-504. Srv. též *Goedeke*, Grundriss, II, 1886, § 136, str. 235-7.

6383. *Hordk (Horatius) Jan z Milešovky (Hazenberger)*, Ludus ludenteus Luderum ludens, quo Joh. Hasenberg, Bohemus, in bachanalibus Lipsiae omnes ludificantem ludionem ludendum exhibuit, Lipsiae, 1539. Dedikace J. Cochlaeovi. Srv. č. 6379.

6384. *Joannis Hasenbergii Bohemi*, ad Luderanorum famosum libellum, recens Wittenbergae editum Responsio. s. l. a., 4°, l. A-D4. Na konci na dvou stránkách známý paskvil na M. Luthra: Kristus s věrnými vjíždí do nebe; Luther s družinou svou jede do pekla. Dedikace: Joanni Zack, S. Pragensis archiepiscopatus administratori, ad S. Stephanum Lithomericii praeposito... mecoenati suo.

6385. *Dubčanský Jan*, Ukázání nedostatkův i také neupřímnosti učiněné nám od Starších bratří, in monte Liliorum (v Lulči), 1531, 4°. Viz č. 6392.

6386. Odpovědi Bratří psané proti psaním Habrovanského od rozličn. 1531. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 56.

6387. Ad sacratissimum caesarem Ferdinandum super huius anni post Christum natum 1531... Cometae exploratio, s. l. a. (Viennae, 1531), 4°. — Srv. *Vögelin Joh.*, Significatio cometae, qui a. 1532 apparuit cum passionibus eius scitu dignis, .. *Joh. Rozini* epigramma. Quatuor disticha ad astrologos. Viennae, 1533, 4°, 8 l.

6388. Mistra *Jana z Chocně*, Kniežky o morních příčinách, 1531. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1438.

6389. *Velenský Voldřich*, Spis, že člověk může před morem ujíti, 1531. Viz ibid. č. 1439.

6390. *Ursinus Velius Casp.*, Querela Austriae sive epistola ad reliquam Germaniam, Augustae Vindelicorum, 1532, 4°, 9 l. Dedikace: Venceslao a Wilhartitz, praeposito Olomucensi et inclyti regni Bohemiae procancellario.

6391. (*Řezník Václav = Václav kněz*), Listové a psaní kněze Václava, pana děkana nyní na Horách Kutnách, a Kašpara Soukenníka, měštěnína Litomyšlského, kterážto tehdy (1532) se mezi nimi zběhla, když byl farářem v Lithomyšli, tlačeno l. 1542 (v Litomyšli), 4°, l. 13. Srv. *Šimek*, č. 5934. (Vydal *Jan Augusta?*); *Rezek A.*,

Václav Řezník ze Sobotky. Čas. Č. Mus. 1882, str. 546.

6392. Odpověď a zpráva bratří na spis Jana Dubčanského, v Litomyšli, 1532. 4°. Srv. č. 6385 a viz č. další.

6393. *Dubčanský Jan*, Zpráva prostá a pravá o bratřích starších Jednoty, in monte Liliorum (v Lulči), 1532, 4°. Viz č. další.

6394. Třetí spis (proti »pikhartům«) od starších Lileckých neb Habrovanských, s. l., 1533, 4°. Viz č. 5040-1 a srv. č. další.

6395. *Šturm Jindř.*, Odpověď a zpráva té jednoty, kterouž z omylu pikharstvím nazývají, na třetí spis proti nim od starších Lileckých neb Habrovanských, v Mladém Boleslavi nad Jizerou, 1533, 12°. Srv. č. 6398.

6396. Psaní Bratří o 12 důvodech, že Jednota z Boha ... 1532. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6397. *Dubčanský Jan*, Ukázání v dvojí stránce: Najprv pořádku služebného tak v věcech podstatných, jako nápadních, kteréhož za řád pravý a Bohu vzácný užívali od počátku lidského pokolení až do příchodu Krista Pána. Druhé o původu Jednoty, i také o všem pořádku služebném, kteréhož v svém shromáždění užívají podle příkladu Krista Pána a naučení apoštolského Bratří a Starších, de Monte Liliorum, jináč z Hory Lilecké. 1533, Kašpar Prostějovský, 4°, l. A-Z, aa-ss.

6398. Odpověď a zpráva obšírná Bratří proti Habrovanským, tiskl Jiřík Šturm, 1533. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 56. — Srv. č. 6395.

6399. Pranostyka krakovská o vyznamenání komety, hvězdy s ocasem 1533, skrze *Mich. Vislice* sepsaná, vyd. Severýn, 1533. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1208.

6400. Knížka tato bez titule jest o tomto: Jestli to pravda, by to člověk jistotně věděti mohl, že spasen bude, s. l. a., (1534), 12°, l. A-E₈. Jungmann, Hist. Liter. Č. IV, č. 1221 zná jen dle zmínky u Šturma, Srovnání, str. 306.

6401. *Dubčanský Jan*, Spis z písem sv. sebraný, o pravém a věčném Bohu Otci, Synu i Duchu sv. v osobách rozdílném, ale v podstatě božského bytu jediném. Při tom i o Pánu Kristu. pravém Bohu a člověku, v poctě a pokloně Bohu Otci rovnému. Proti těm v nově povstalým bludům, kteréž nyní smějí někteří převrácení lidé mezi mnohé vtrušovati, zapírajíce Krista Pána býti pravým Bohem, kterýžto smysl že je bludný a zcestný, i také obecné víře křesťanské odporný, to se písmy sv. zjevně ukazuje. Od bratří a starších, in Monte Lililiorum, 1534 (Kašpar Prostějovský), 4°, l. A O.

6402. *Wolkan R.*, Religiöse Streitschriften in Böhmen. Böhmens Antheil a. d. d. Liter. III, 1894, str. 417-20.

8. Konfesse.*)

a) Celková literatura.

6403. O konfessích literaturu všeobecnou se zřetelem k českým vydáním viz č. 3396-408.

6404. *Collinus Choterinaeus M.*, Vera narratio de statu religionis in bohemica gente, 1574, jako úvod k latinskému vydání České konfesse téhož roku. Viz č. 6503.

6405. *Štefan Ondřej*, o vydáních konfessí bratrské, při vydání (č. 6443) r. 1607.

6406. Obranné zastání kalicha neb apologia calicis, že všechněm posluhováno býti má, s. l., 1625, 12°. Stať 66: Při kalichu Páně tvrdí mně i majestátové regalní císařů, králů, kteří na věčnost kalich Páně nám pod obojím osvobodili: ... 3. Zigmund 1437, »jak nápis B. Těla svědčí« (t. j. desky kompaktatní). 4. »Král Jiří k probuzení nás Čechů kalich na Tejně vystavil, který ač leta 1623 sňat a jakž se praví již skažen jest, však není z srdce vyvolených vyňat.« 5. Vladislav 1485. 6. Ludvík 1524. 7. Karel 1530. 8. Ferdinand I. 9. Maximilian 1575. 10. Rudolf II. 1610. 11. Matiáš.

6407. *Martinius z Dražova Samuel*, Obrana proti Ohlášení kněží bratrských na ten čas v Lešně polském se zdržujících,

*) O vydáních rozmanitých Konfessí (hlavně Českobratrských a České) bylo již často psáno. Nejčastěji napočetlo se prostě podle roků, ne vždy spolehlivě, kolikráte byly vydávány (srv. Gindely), bez úvah o souvislosti jednotlivých vydání. Právem píše Bidlo (č. 3406) II, str. 179: »Otázka jednotlivých Konfessí bratrských a jejich vzájemného poměru vyžadovala by zvláštního bádání. Avšak věc jest ztížena tou okolností, že roztříštěny jsou po rozmanitých bibliothekách domácích i zahraničních.« Starší redakce Konfessí bratrských objasnili *Goll*, č. 3286 a *Palmov*, č. 3394. Tuto z posavadního chaosu snažím se podati zatím soustavný přehled českých vydání i překladů Konfessí bratrských a pro úplnost také hned Konfessí ostatních, s nimi souvislých ve věku XVI. a na zač. věku XVII. Vodítkem byly mně poznámky a výpisky *P. J. Šafaříka*. Srv. *Šafařík* (*Jireček J.*), č. 3240, 3294.

1636, 4° (obsahuje podrobné zprávy o historii a vydáních Konfessí českých).

6408. *Schars J.*, resp., praes. *Grenius G.*, De confessionibus et fidei doctrina, č. 3310 (1673).

6409. O vydáních Konfessí (přehled, s letopočty, správnými?) viz Index Bohemicorum librorum prohibitorum, Vetero-Pragae, 1767, str. 66-7.

6410. Přehled symbolických knih staročeské církve a sem náležející literatury. Česko-Bratrský kalendář na rok 1850, Praha 1850, str. 139-40. Z obsahu 1. Učení Jana Husa. 2. Kompaktata Bazilejská. 3. Jednota česko-moravských Bratří a jejich konfessí. 4. Konfessí české strany pod obojí. 5. Konfessí spojených evangelických českých stavů. 6. Německé konfesse.

6411. *Gindely A.*, Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder č. 3283, str. 453-5.

6412. *Gindely A.*, Gesch. Böhm. Brüder, č. 3342, I, str. 495-7.

6413. *Gindely A.*, Über die Zahl der sogenannten Brüder - Confessionen. Viz č. 3403.

6414. *Goll Jar.*, Die älteren gedruckten Confessionen. Viz Quellen und Untersuchungen, č. 3286, I.

6415. *Bidlo J.*, O konfessích bratrských se zřetelem k polskému vydání (1563) viz č. 3406, II, str. 178-81, 185-8.

6416. *Vdša Č.*, Vypravování z dějin »Jednoty Bratrské«, 1894. Viz č. 3386.

6417. *Пальмовъ*, Чешскіе братья въ своихъ конфессіяхъ, 1904, viz č. 3394.

6418. Soud Angličanů o konfessích České, Bratrské, helvetské a augsburské. Hlasy ze Siona, 1869, str. 112 a d.*)

b) Konfesse podaná r. 1507 králi Vladislavovi II.

α) Česká vydání.

6419. O konfessích starších viz úvahu a otisky u *Palmova*, č. 3394. Srv. č. 471; 6414. — Viz též Confessiones et apologie starých bratří. Archiv Českobratrský č. 5891, III. O obsahu *Cvrček*, Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41. — Srv. latinská vydání: Professio fidei fratrum Waldensium, Fasciculus rerum expetendarum, Bibl. Č. Hist. II, č. 145 (*Gratius*), 1535, 81-6; (*Brown*), 1690, I. 162-72. Viz též *Lydius*, Waldensia, č. 474.

6420. Vyd. 1. List tento od Bratří dán na rathauz v Star. Městě Pražském 1507, v Litomyšli. Viz č. 5211, 5215. Viz č. další a srv. č. 4934.

6421. 2. vyd. O víře svaté, kterúž Čechové a Moravané drží..., vyznání, v Star. M. Pražském, 1513, 12°. Srv. předmluvu Klaudianovu ve vyd. 1518 a č. 5255.

6422. 3. vyd. Spis dosti činící z víry, kterýžto latinskú řečí Apologia slove, v Normberce, 1517, 4°, l. A-K. Viz č. 5215.

6423. 4. vyd. Spis dosti činieci z viery, kterýž latinskú řečí Apologie slove..., Mik. Klaudian, v Boleslavi Mladém, 1518, 4°, 90 l. Srv. též *Jafet*, č. 3300, 170. — Viz č. 5215.

β) Latinská vydání.

6424. Confessio (Apologia) fidei fratrum Waldensium regi Vladislao missa sive Oratio excusatoria atque satisfactiva .. Confessio fratrum cum excusatione Valdensium contra binas litteras doctoris Augustini (1507). Viz *Palmov*, č. 3394 (literatura, otisk). Srv. č. 5197.

6425. *Zigler Jacobus*, Duplex confessio Valdensium ad regem Ungariae missa..., (Henr. Kuna de Chunstat vydal). Lipsiae, 1512. Viz obšírně titul a obsah č. 5198.

6426. *Freher*, Rerum Bohemicarum Scriptores (Bibl. Č. Hist. II, č. 243), 1602, str. 238-68: Confessio fidei, regi Vladislao ad Hungariam missa; Oratio excusatoria atque satisfactiva ...; Excusatio fratrum Valdensium ...

6427. *Lydius*, Waldensia (č. 474), Roterodami, 1616, I.

c) Konfesse podaná Ludvíkovi r. 1524.

6428. List od Bratří králi Ludvíkovi poslaný 1524. Vytištěn (srv. *Jafet*, č. 3300) i s odpovědí královou r. 1527. Viz *Jungmann*, III, č. 803; *Dobrovský*, Gesch. d. böhm. Liter. II. 339. (»Konfessí Waldenských aneb Boleslavských« v Indexu.) Název podrobně a popis viz č. 5328.

*) O vydávání rozmanitých konfessí po vydání tolerančního patentu viz XVIII. stol. (Toleranční patent.)

6429. Ein sende brief der bruder aus Behemen, die mann bis hieher Pickarten unnd Waldenser genant, an den... Ludwig, Ungereschen und Behemischen König, 1525. Viz č. 5329. Srv. *Palmov*, č. 3394. Viz též č. 4578 a č. 4579; *Goll*, č. 3286, I, 49.

d) Konfesse („Psaní", „Apologia") z roku 1532, když Jiří, markrabě braniborský, žádal zprávy od Kunrata Krajíře z Krajku.

α) Česká vydání.

6430. Vyd. 1. Vydání počtu z víry, v Ml. Boleslavi nad Jizerou na Hoře Karmeli, Jiřík Styrsa, 1532, 12°. (*Jan Roh, Jindř. Šturm.*)

6431. Vyd. 2. Počtu vydání z učení a náboženství při víře..., v Litomyšli na hoře Olivetské, 1536, 4°, l. A-B. Srv. Konfessí r. 1535, č. 6441 (vyd. 1536).

β) Německá vydání.

6432. Vyd. 1. Rechenschaft des Glaubens... der Brüder in Behemen und Mähren..., přel. *Weiss*, Zürich, 1532, 12°.

6433. Vyd. 2. Rechenschaft des Glaubens, der dienst und Ceremonien, der Brüder in Behemen und Mehrern, welche von etlichen Pickarten unnd von etlichen Waldenser genannt werden. Sampt ainer nützlichen Vorrhede Doct. Mar. Luther. Wittenberg, 1533, 12°, str. (108).

6434. Vyd. 3. s. l., 1568, 12°. Otisk, č. 6433 (Luther).

γ) Latinská vydání.

6435. Apologia verae doctrinae eorum, qui vulgo appelantur Waldenses vel Picardi. Retinuerunt enim Joannis Hussitae doctrinam cum scripturis sanctis consentientem, oblata D. Georgio marchioni Brandeburgensi..., e Bohemico translata. Tiguri, 1532, 12°.

6436. Vyd. 2.... Wittebergae, G. Rhaw, 1533, 4°, l. 122 (s vyobr. M. J. Husa).

6437. Vyd. 3. Wittebergae, 1538, 4°. Viz podrobně č. 470.

6438. Vyd. 4. Apologia verae doctrinae... Brandeburgensi. Nunc multis locis aucta, anno 1538, transl. e Bohem. in Latin., Tubingae, 1557. -- Srv. Předmluva pana Pavla Vergeria, biskupa Justinopolitánského ve Vlaších, k tomu i legáta papežského, kterouž učinil na Confessí Bratrskou, když ji znovu v latinském jazyku v Tubingu vytisknouti dal r. 1557. Vergerius k čtenáři. Otiskováno pak při pozdějších českých vydáních Konfessí. Viz č. 6465.

6439. Apologia verae doctrinae... Picardi, qui retinuerunt Joh Hus. doctrinam, cum s. scripturis consentientem, oblata D. Georgio, marchioni Brandeburg., a. 1532, multis in locis aucta et recognita a. 1538. Ex Bohemico exemplari translata in linguam latinam per *Burigenum Doctorem de Kornis* etc. (t. j. *Burian Sobek z Kornic*). Otištěno: *Lydius*, Waldensia, viz č. 474, Roterodami, 1616.

e) Konfesse podaná r. 1535 králi Ferdinandovi I. ve Vídni.

α) Česká vydání.

6440. Vyd. 1. Počet z viery a učenie i náboženství křesťanského, králi J. M. v Vídni podaný od pánuov a rytířstva království Českého, kteříž jsú z Jednoty Bratří zákona Kristova, tištěno na hoře Olivetské (Litomyšl), v Litomyšli, 1535, 8°.

6441. Vyd. 2. Počet z víry a z učení křesťanského králi jeho milosti v Vídni podaný od pánův a rytířstva království českého, kteříž jsou z Jednoty bratří zákona Kristova, podruhé vytištěný a zpravený léta Páně 1536. — Předmluva starších bratří zákona Kristova, kteréž nepřátelé pikharty nazývají, a mnozí z nevědomí waldenskými jmenují. Incipit: Velmi mnohé a rozličné zlé pověsti o jednotě bratrství našeho v zemi české i moravské z dávných časův šly jsou .. Explicit: Dejž to, Pane Bože náš, skrze Ducha Svatého z výsosti pro zasloužení svého nejmilejšího Syna, Ježíše Krista, Pána našeho. Amen. — Písnička starých věrných Čechův. Incipit: Pán Bůh Slovo Otci rovné v moci v bytu věku... — Předmluva pánův a rytířstva království Českého, kteříž jsou z jednoty bratří zákona Kristova. Incipit: Poněvadž o nás těchto časův pověst roznesena jest, že bychom my k nějakým bludným a ka-

církským lidem i učením jich zlým přistoupili, a bludův následovali, ano i bludův obhajovali, a následovníky jich fedrovati měli... Vydání počtu Vaší královské Milosti z víry a z učení křesťanského, kteréž se od učitelův a kněží našich v království českém a v markrabství moravském i jinde jednomyslně od starodávna vynáší. Vytištěno podruhé v Litomyšli na Hoře Olivetské a dokonáno v úterý po svatém Stanislavu léta Božího 1536. — — Přidáno: Spis tento ve jménu Páně učiněný, v němžto nynějších novověrcův neplná a necelá, anobrž kusá víra s mnohými a jistými důvody písem svatých z Zákona Božího se ukáže. Dokonán i vytištěn léta Páně 1532 v sobotu po všech svatých v Mladém Boleslavi nad Jizerou na Hoře Karmeli. Jiřík Štyrsa. (Přetisk Konfessí z r. 1532, č. 6431.)

6442. Vyd. 3. Confessio to jest Počet z víry a z učení i náboženství křesťanského .., v Králicích, 1561, 12°. Viz přetisk další.

6443. Vyd. 4. Confessio (to jest Počet z víry a z učení i náboženství křesťanského) najjasnějšímu a nepřemoženému Římskému, Uherskému a Českému etc. králi etc. Od pánův a rytířstva Království Českého etc., kteříž jsú Jednoty Bratří Zákona Kristova, ve Vídni léta 1535 podaná, nyní v nově zkorigovaná a vytištěna léta 1561. Přidáno jest také nazadi některých znamenitých a učených mužův, o této confessí soud a svědectví, z latiny do češtiny přeložené. S. l. (v Králicích), 1607 (1608), 12°. S úvodem o vydáních konfessí českých. Srv. přetisky č. 6470-3.

6444. Vyd. 5. (*Szalai Jos.*), Krátké a sprosté vyznání a vysvětlení víry čisté křesťanské. K vzdělání a probuzení církve Boží České reformované, nyní ponejprv po dvou stech osmnácti letech z Latinského do Českého jazyka přeložené. Praha, 1784, 8°, 158. (Přetisk konfesse z r. 1535.)

6445. Vyd. 6. Konfessí Bratrská aneb počet... (srv. č. 6442), v Praze, 1848, 12°.

6446. Vyd. 7. (*Procházka Jos.*), Konfessí Bratrská aneb počet z víry a učení i náboženství Jednoty Bratří Českých Císaři Ferdinandovi, toho jmena Prvnímu, od Pánů a Rytířstva Jednoty leta Páně 1535 podaný, a potom často a na rozdílných místech v jazyku českém, latinském, německém a polském na světlo vydaný, v Praze, 1869, 12°, str. XIII, 119. — Srv. Spisek obhajovací českých bratří z r. 1535. Hlasy ze Siona 1867, str. 31, 45.

β) Latinská vydání.

6447. Vyd. 1. Confessio fidei ac religionis, baronum ac nobilium Regni Bohoemiae, serenissimo ac invictissimo Romanorum, Bohoemiae. etc. Regi, Viennae Austriae, sub anno D. 1535, oblata. Wittebergae, Georg. Rhaw (1538), 4° (8), 40 l., s vyobr. M. J. Husa.

6448. Vyd. 2. (*Vergerius P.*), Confessio... Adiectum simul quorundam gravissimorum virorum de hac confessione iudicium. Nunc iterum excusa. Anno 1558, 12°, l. 51.

6449. Vyd. 3. (*Mart. Flaccius Illyricus*), Confessio Waldensium de plerisque nunc controversis dogmatibus ante 34 a. scripta..., Basileae, 1568, Joh. Oporin., 8°, l. A-B_8. — Vyd. 4. č. 6476.

6450. Vyd. 5. Confessio fidei et religionis Christianae, quam sereniss. et potentiss. Romanorum, Ungariae et Bohemiae etc. regi Ferdinando, obtulerunt Viennae in Austria XIV. die IXbris, ánni Jesu Christi 1535 barones et ex nobilitate in regno Bohemiae ii, qui puriori doctrinae in piis ecclesiis, quas communitatem Fratrum Bohemicorum nominant, dediti sunt et coniuncti. Quae eadem et imperatori Maximiliano II. Aug. et Sereniss. regi Poloniae Sigismundo etc. oblata est, Basileae, 1575, 8°, l. A-T_4.

6451. Vyd. 6. (přetisk č. 6450): Confessio fidei ac religionis, baronum ac nobilium regni Bohemiae... Ferdinando, Romanorum, Bohemiae etc. regi, Viennae Austriae, sub anno 1535 oblata, invictissimo Ferdinando... — Recusa Dordraci, 1617, 12° (10), 94. Praefatio M. Lutheri. Při knize: *Lydius*, Waldensia, č. 474, II. díl.

6452. Vyd. 7. Confessio fidei 1535. *Niemayer*, Collectio confessionum 1840, č. 3402.

γ) Vydání německá.

6453. Vyd. 1. Confessio, das ist, Bekentniss des Glaubens, dem allerdurchleuchtigsten und grossmechtigsten Roemischen zu Ungern und Behem etc. König Ferdinando, von den Herren und Ritterschaft der Kron Behem, welche der reinen Lere in den christlichen Gemeinen, so man der Behemischen Brüder Einigkeit nennet, zugethan und verwand sind, zu Wien in Österreich auf den 14. Novembris im 1535 Jar uberantwort, und verdeutscht im Jar 1564, s. l. a., 12°, l. 141.

6454. Vyd. 2. Confessio... Diese Bekentnis ist auch Kaiser Maximiliano I. etc. und König Sigismund in Polen etc. ubergeben s. l. a. (1573), 12°, str. 219. — Viz č. 6480.

6455. Vyd. 3. Confessio, d. i. Bekäntniss

des Glaubens, dem ... Könige Ferdinando von denen Herren und Ritterschaft der Kron Böhmen, welche der reinen Lehre in der christlichen Gemeinen, so man der böhmischen Brüder Einigkeit nennet, zugethan und verwandt sind .. 14. Nov. 1535 ... und verteuscht i. J. 1564. Anno 1737. Viz Kurzgefasste Kirchen-Historie, 1737, č. 3307, str. 143-268.

6456. Soud a svědectví některých pobožných a vysoce učených mužův o této konfessi. Předmluva Doktora *Martina Luthera*. List jeho datován: Dán v třetí neděli po Velikonoci léta 1535. Viz při vydáních Konfesse. — Srv. *Luther*, Vom Anbeten des Sakraments des heiligen Leichnams Jesu Christi, an seine lieben Herren und Freunde, die Brüder, genannt Waldenses, in Böhmen und Mähren. Viz *Dieckhoff*, Waldenser im Mittelalter, Bibl. Č. Hist. II, č. 13993, str. 99. — Viz č. 6465.

6457. *Köcher J. Chr.*, Die drei letzte und vornehmste Glaubensbekenntnisse der Böhmischen Brüder (1535, 1564, 1609), 1741. Viz č. 3398.

6458. *Carpzov Joh. G.*, Vergleichung derer drei Confessionen von 1535, 1564 und 1609. Viz Religionsuntersuchung der Böhmisch- und Mährischen Brüder, 1792 (č. 3317), str. 318-40.

6459. *Lenz A.*, Konfesse Bratrská (z roku 1535) a učení symbolických Luteránů i Helvetů. Čas. Kat. Duch. XIII, 1872, str. 1-37, 100-30.

f) Konfesse táž (z r. 1535) obnovená r. 1564 a doplněná, česky a německy. Německý překlad podán Maximilianovi II., spolu se zpěvníkem (srv. č. 3523). Polsky podána králi Zigmundovi Augustovi na sněmu ve Varšavě.

α) Revise r. 1564.

1. Vydání česká.

6460. Vyd. 1. Počet z víry a učení křesťanského ... Ferdinandovi I. ve Vídni 1535 podaný (viz titul č. 6441) .. , s. l., 1564, 8°, l. A-D.

6461. Vyd. 2. znova, otisk, č. 6460, 1567, 8°. Incipit: Především správcové naši jednomyslně učí ...

6462. Obecní a hlavní artikulové učení křesťanského v Jednotě Bratrské zákona Kristova, kteříž místo Appologia t. j. dosti učinění z víry sepsáni jsou. A. 1564. Rukopis bibliotheky Musea král. Č., sign. III. F. 31, allig. č. 3.

2. Vydání německá.

6463. Confessio d. i. Bekentniss des Glaubens (titul plný č. 6453-4), 1564, 1573. Incipit: Anfänglich lehren unsere Kirchendiener.

β) Revise r. 1572.

1. Vydání česká.

6464. Vyd. 1. Confessio aneb počet z víry, z učení i náboženství křesťanského .. , ve Wittemberce, 1573, 8°. Přetisk viz č. další.

6465. Vyd. 2. Confessio fratrum Bohem. aneb Počet z víry a učení Bratří Českých vydaný králi Ferdinandovi r. 1535, potom cís. Maximilianovi a králi polskému Zikmundovi podaný. Znovu přehlédnutý, 1574, 16°, l. A-U. Podepsáni za předmluvou: Starší, služebníci a kněží Jednoty Bratrské, čisté svatého Evangelium učení v Čechách, v Moravě i v Polště kazící. Na l. D_3: Summa učení a náboženství křesťanského, kteréž se od učitelů a kněží našich v slavném království českém a markrabství moravském i jinde, jednomyslně od starodávna předkládá, předně Jeho Milosti Královské, potom všem pobožným a pravým křesťanům, ve vší upřímnosti a sprostnosti v níže položených artykulích vydaná. — Na konci: Soud a svědectví některých pobožných a vysoce učených mužův o této Konfessí. 1. Předmluva doktora Martina Luthera. 2 Ctihodnému muži v Kristu panu Benešovi Bavoryňskému etc. i jiným Bratřím Valdenským v Čechách, v Kristu nejmilejším (Martin Luther 1535). 3 ... panu Benešovi i jiným Bratřím Valdenským v Čechách (Filip Melanchton 1535). 4 ... bratru Janovi Augustovi, slova Božího kazateli, mezi Bratřími v Litomyšli, mému milému (Martin Luther 1542). 5. Z listu Martina Bucera k Bratřím Léta 1540. 6. Z listu Fabricia Capitona k bratřím, téhož léta. 7. Z knih Bucerových, jichž titul jest:

Psaní dvoje proti Latomovi. 8. Z obšírného listu Doktora Wolfganga Muškula, v Bernenské obci učitele, k polským sborům psaného, měsíce února, L. P. 1556. 9. Předmluva pana Pavla Vergeria, někdy biskupa Justinopolitanského ve Vlaších, k tomu i legáta papežského, kterouž učinil na Konfessí Bratrskou, když ji znovu v latinském jazyku v Tubingu vytisknouti dal (1557). 10. Ctihodným mužům, v učení a v pobožnosti znamenitým, Starším církve Českých Bratří, evangelium Kristova, v Čechách, Moravě a v Polště učitelům, přátelům a bratrům v Kristu milým . . .

6466. Vyd. 3., téhož roku (1574), 8°, l. A-T.

6467. Vyd. 4. Confessio . . ., 1575, 12°, str. 24, 142.

6468. Vyd. 5. Confessio, aneb, Počet z víry z učení i náboženství křesťanského nejjasnějšímu a nejmocnějšímu Římskému, Uherskému a Českému oc králi Ferdinandovi od pánů a rytířstva králova. Českého, kteříž se čistého Učení v Jednotě Bratrské přidržují, v Vídni léta 1535, 14. dne listopadu podaný etc. A potom nepřemoženému císaři Maximilianovi II. etc., též nejjasnějšímu králi Polskému Zygmundovi Augustovi etc. Znovu přehlédnutý léta 1607. Jest také nazadi některých znamenitých mužů o této konfessí soud a svědectví z latiny do češtiny přeložené, s. l. (v Králicích), 12°, str. 287. Viz č. další.

6469. Vyd. 6. Confessio . . . 1608, 12°.

6470. Vyd. 7. Confessio, aneb počet z víry a učení i náboženství z Jednoty Bratří Českých císaři Ferdinandovi, toho jména prvnímu, od pánů a rytířstva též Jednoty léta Páně 1535 podaný, a potom často a na rozdílných místech v jazyku českém, latinském. německém, polském na světlo daný. Nyní pak rozptýleným ostatkům též Jednoty pro obnovení v pravdě víry Boží spasitedlné, věčně neproměnné, obnovený. S přidáním (pro potřebu nynějších časů) vyznání života a naděje ostatků též Jednoty. Vytlačený v Amsterodamě u Jana Paskovského. Léta 1662, 132 str., 16°. Přidáno též ku vydání Praxis pietatis z r. 1661 v Amsterodámě.

6471. Vyd. 8. S týmž názvem přidáno ku vydání Historie o těžkých protivenstvích církve České (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210), v Amsterodámě r. 1663, 16°.

6472. Vyd. 9. Confessio aneb počet z víry a učení, i náboženství Jednoty Bratří Českých, císaři Ferdinandovi I., od pánů a rytířstva, též Jednoty, L. P. 1535 podaný, a potom často na rozdílných místech, v jazyku českém, latinském, německém a polském na světlo daný. Nyní pak pro nedostatek exemplářů i pro obnovení se v pravdě víry Boží spasitedlné, věčné, neproměnné, zase vytištěný. Jako ke cti a slávě Boha v Trojici sv. jediného tak k vzdělání i probuzení církve Boží České Bratrské Berlínské. Jest také nazad i některých znamenitých mužů Božích o této Konfessí soud a svědectví z latiny do češtiny přeložené, v Berlíně, u Krist. Fr. Henninga. 1798, m. 8°, str. 24, 142. Dedikace: Jak. Elsnerovi a J. Al. Kasiusovi. Milé církvi Boží České Bratrské *Jan Th. Elsner.*

6473. Vyd. 10. Confessio fratrum Bohemicorum. Zákon Kristu dostatečný jest k spravování Církve rytěřující, bez přičinění a přimíšení zákonův lidských. Anno 1573. Český duchovní Diamant na Bílé Hoře ukrutností a tyranstvím (z návodu Jezuitů) Císaře Římského Ferdinanda II. roku 1620 ztracený. Nyní pak po 228 letech z milosti Boží, povolením našeho nejlaskavějšího Mocnáře Ferdinanda I. krále našeho t. jména V. zase nalezený t. j. Počet z víry . . . znovu přehlédnutý léta 1574. A podle téhož originálu nyní opět po 274 létech upřímně a věrně slovo od slova, beze vší změny všem věrným a pravdu Boží mluvícím pobožným Čechům; zvláště pak evangelickým křesťanům, do rukou se podává. Přidáno... svědectví, z Latiny do Češtiny přeložené. V Praze, 1848, 8°, str. XIV, (1), 92.

6474. Leta 1575 poznamenání artikulův k jednomyslnosti svaté v pravém náboženství křesťanském učiněné od strany pod obojí, kteříž jsou při Augšpurské konfessí a Bratrské v království Českém. Viz allig. rukopisu bibl. Musea král. Č. sign. II. H. 6. Srv. č. další a č. 6514.

6475. *Švorc* (*Schwarz*, *Niger*, *Μέλαν*) *z Semanína Daniel Jindřich*, Zprávy o sněmovním jednání o české konfessi r. 1575. Viz Archiv Ochranovský (Českobratrský), č. 5891, fol. XI. Srv. *Cvrček*, č. 6419. — Viz č. 6485 a d.

2. Vydání latinská.

6476. Vyd. 1. Confessio fidei et religionis christianae, quam . . . Romanorum, Ungariae et Bohemiae etc. regi Ferdinando, obtulerunt Viennae in Austria XIV. die XIbris, a. 1535 barones et ex nobilitate in regno Bohemiae ii, qui puriori doctrinae in piis ecclesiis, quas communitatem Fratrum Bohemicorum nominant, dediti sunt et coniuncti. Quae eadem et imperatori Maximiliano II., aug. et sereniss. regi Poloniae Sigismundo etc. oblata est. Recognita et conversa in linguam latinam nova interpretatione a. Chr. 1573, Wittembergae, 1573, Clemens Schleich et Ant. Schoene, 12°, l. A-Z.

6477. Vyd. 2. Confessio . . ., Basileae, 1575, 12°.
6478. Vyd. 3. Herborn, 1612, 12°.
6479. Vyd. 4. Dordraci, 1617, 12°, l. H_8—T_8, l. 97-261. Srv. č. 6451 (1535) při knize: *Lydius*, Waldensia, č. 474, II.

3. Vydání německá.

6480. Vyd. 1. Bekenntniss des Christlichen Glaubens... König Ferdinando von den Herren und Ritterschaft der Cron Behem . . zu Wien in Oesterreich auf den 14. November im 1535 Jahr überantwortet und verdeutscht im Jahr 1564. Diese Bekenntniss ist auch Kayser Maximiliano II. etc. und König Siegmund in Polen übergeben, Wittenberg, 1573, Joh. Schwertel, 8°. — Srv. č. 6454.
6481. Vyd. 2. Bekenntniss . . ., s. l., 1618, 4°.

γ) Vydání polské.

6482. Confessio, to iest: Wyznanie wiary, nauki y nabożeństwa krześćiáńskiego, náiásnieyszemu á niezwyciezonemu, Rzimskiemu, Wegierskyemu y Czeskiemu etc. krolowi, od pánow á rycerstwá krolestwá Czeskiego, ktorzysz sa iednoty Bráciey zakonu Kristusowego, w Widniu látá 1535 podaná. A teraz naiásnieyszemu ksiażeciu etc. Zigmuntowi Augustowi, z láski Bożey krolowi Polskiemu od niektorych panow y sláchty krolestwá Polskiego, którzy przyieli te Confessio, á według oney sie rzadza y sprawnia, ofiárowaná, Drukowal Máciey Wirzbietá, 12°, str. (20), a-r_8. Viz *Bidlo*, č. 6415: O konfessích bratrských se zřetelem k polskému vydání (z r. 1563).
6483. *Herbest Bernh.*, Confutatio Picarditorum haereticorum, 1567. Chrześciańska porządna odpowiedź na tę confessyję, która pod titulem Braciej zakonu Christusowego nedawno jest wydana. Przydana jest bistorya kacerzstwa Husowego, Kraków, 1567.
6484. *Nemojewski Jakub* vydal obranu proti Herbestovi. Rukopisný překlad český z r. 1586: Odpověď na kn. Benedikta Herbesta, kazatele a kanovníka túmu poznaňského, kterouž napsal proti Konfessí křesťanské Bratří našich etc. Potom jest i odpověď na historii kacířství Husova, kterýmž ten pobožný člověk nikda vinen nebyl. Na konci sou přidána svědectví o mši a o jejím původu, z historikův církve římské a z jejich Dekretálův tu vybraná. Rkp. 1609 v bibliothece rožmberské, nyní v Štokholmě. Viz Čas. Čes. Mus. 1851, II, str. 73 a d. Srv. Bidlo (č. 6415), II, č. 100-2. — — Srv. též spis proti jesuitům: *Nemojewský Jakub*, Diatribe anebo přátelské rozmlouvání s kněžími Jezuvity Poznanskými o největší nesnáze, kteréž sou při víře křesťanské nyní času toho povstaly. Přepsáno roku 1593. Rukopis bibliotheky Musea král. Č. sign. III, F. 31, allig. č. 2.

g) Konfesse Česká, české strany podobojí (všech tří stavů), sepsaná r. 1575.

α) Vydání česká.

6485. Vyd. 1. Vyznání svaté křesťanské, všech tří stavův království Českého k kšaftu Těla a Krve Pána našeho Ježíše Krista se přiznávajících, v Star. Městě Pražském, 1579, 4° (Václ. z Vřesovic). — (Konfessi r. 1575 sepsali zvolení: Ze stavu panského Jindřich z Valdštejna, Vilím z Talmbergka, Jarosl. z Kolovrat, Henrich Kurcpach z Tachmburgku; ze stavu rytířského Mich. Španovský z Lisova, Bernhart z Hodějova, Albrecht Kamejtský, Flor. Griespek z Griespachu, Šeb. z Vřesovic, Jan Vratislav z Mitrovic; ze stavu městského a z professorů Akademie pražské Sixt z Ottersdorfu, Matěj z Aventinu, Thad. Hájek, Petr Kodicill, Václav Arpin, Mikuláš od Černé Růže, Ciprian Lopatský; z kněžstva Páně Pavel Pressius, Jiřík Strejček z Kvitkova, Matěj Romenec, Václav Štěpánický, Valentin Šubar Landškrounský). — Viz č. 6475.
6486. Vyd. 2. Vyznání víry svaté křesťanské, všech tří stavův království Českého, z víry Tělo a Krev Krista Pána pod obojí přijímajících. L. P. 1583, 4°, l. A-J_4. Michal Španovský z Lisova a na Pacově, nejvyšší písař království Českého (jeho znak připojen) věnuje: ». . . všem třem stavům království Českého pod obojí spůsobou přijímajícím . . .«
6487. Vyd. 3. Vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavů království českého pod obojí přijímajících (v Star. M. Pražském), 1608, 4°, str. (XXVIII), 48. Tištěno při vydání: Tito artikulové na sněmu obecném, kterýž držán byl na Hradě Pražském. L. P. 1608, v pondělí po neděli Exaudi.
6488. Vyd. 4. Confessio Česká, t. j. Vyznání víry sv. křesťanské všech tří stavův království českého . . . Těla a Krve Pána Našeho Ježíše Krista přijíma-

jících a pod obojí se přiznávajících, v Brně, 1608, 4°, l. 31.

6489. Vyd. 5. Vyznání víry svaté křesťanské, všech tří stavů království českého, k kšaftu Těla a Krve Pána Našeho Jezukrista se přiznávajících a pod obojí přijímajících. Vytištěno (v Praze) L. P. 1608, 4°, l. 14, str. 48 (s otištěním dedikace Mich. Španovského z Lisova všem třem stavům českým). — Až na nepatrné odchylky typografické a úpravu titulního listu shoduje se s č. 6487 (1608).

6490. Vyd. 6. Konfessí česká, t. j. vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavův království českého, z víry Tělo a Krev Krista Pána pod obojí přijímajících..., v Drážďanech, 1609, 4°, l. 34.

6491. Vyd. 7. Vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavů království Českého, z víry Tělo a Krev Krista Pána pod obojí přijímajících, 1609, v Starém Městě Pražském, v impressí Šumanské, z poručení pánův defensorův, nad konsistoří a akademií pražskou ode všech tří stavův království Českého pod obojí Tělo a Krev Pána našeho Ježíše Krista přijímajících, na sněmu obecném volených, 4°, str. (16), 147. O dalším obsahu této knihy a jednání r. 1609 viz při roce 1609. Viz č. další.

6492. Vyd. 8. Konfessí česká, totiž vyznání víry svaté křesťanské všech tří stavův království Českého, z víry Tělo a Krev Krista Pána pod obojí přijímajících, a při tom Majestát J. M. císaře Rudolfa II. na tuž konfessí, konsistoř a akademii Pražskou se vztahující. Porovnání mezi stranou pod jednou a pod obojí. Artikulové a snešení mezi samými stavy pod obojí při témž sněmě učiněné. kdež se pokládá, mezi kým a na jaký spůsob se to sjednocení, v majestátu J. M. C. dotčené, stalo, a jak se všickni vespolek k sobě zachovati mají Řády církevní, konsistořské a někteří artikulové sněmovní, náboženství, konsistoře, akademie a defensorův nad tím vším nařízených, se dotýkající. Vytištěno v Starém Městě Pražském, v impressí Šumanské, z poručení..., 1610, 4°, str. (16), 148 (3). Srv. č. 6491.

6493. Vyd. 9. Konfessí česká... v impressí Šumanské, 1610, 4°... (závěrečná okrasa jiná).

6494. Vyd. 10. Konfessí česká..., v Praze, s dedikací Španovského, 1610, 4°. Srv. č 6486. Nepatrné změny typografické výzdoby, srv. č. 6493.

6495. Vyd. 11. *Vrbenský Viktorýn*, Konfessí Česká, pravá Augšpurská, v otázky s odpovědmi pořádně a krátce uvedená..., vytištěná na zámku Dobrovici, v impressí..., Henyka z Waldštejna etc. 1614, 12°, l. A-E$_8$. — *M. Borbonius* lékař ji »zkomentoval«, viz Martinius z Dražova Sam., Obrana, v Perně, 1630, str. 347-8. — Obrana (tiskem): Obrana Konfessí České... rozebrané, od D. Borbonia na lehkost pravdy Boží, nepravě kommenty potupené, sepsané od *autora* knížky, 1614. Přetiskl ji Martinius, Obrana, l. c., str. 348-62. — O Borboniovi viz úvod *M. Dvořáka*, Dva denníky Dra Matiáše Borbonia z Borbenheimu (Historický Archiv České Akademie č. 9), v Praze, 1896, stať I. — Viz č. 6525.

6496. Vyd. 12. Otisk z r. 1610, v Praze, 1619, 4°. Viz č. 6492.

6497. Vyd. 13. Confessio Bohemica, totiž vyznání víry svaté křesťanské, všech tří stavů království Českého, Tělo a Krev Pána našeho Jezu Krista pod obojí přijímajících, S. l. (v Perně), vytištěné u *M. Samuela Martiniusa*, Léta 1630, 32°. Na rubu tit. listu český znak. Str. 89 (4). Na konci: V supplikaci k J. M. C. Maximilianovi II., králi českému, dobré a svaté paměti, léta 1575 stavové království Českého, pod obojí Tělo a Krev Pána našeho Jezu Krista přijímající, o této konfessí takto vyznali... — Srv. rukopis bibliotheky Musea král. Č, sign. III. H. 19, s názvem: Vyznání víry svaté křesťanské, všech tří stavů království Českého, kšaftu Těla a Krve Pána našeho Jezu Krista se přiznávajících a pod obojí přijímajících. Při tom: Křesťanské a na samém Slovu Božím založené vyznání víry synův a dcer Božích, všady po všem světě rozprostřených (vel rozptýlených). Z německého exempláře na česko přeložená od věrného pravdy žádostivého křesťana.

6498. Vyd. 14. *Michal Institoris* (*Mossotzy*), Listovní odpověď z Augšpurského vyznání Čechům a Moravanům, na jejich otázku, jestli lámání chleba při S. Večeři Páně potřebné? S přídavkem České Confesse, Maximiliánovi II. císaři, roku 1575 podané. V Praze, 1783, 12°, str. 77.

6499. *Hrejsa Fr.*, České Vyznání z roku 1575. Opatovice, 1903, 8°, str. 35. Srv. *týž*, Česká konfesse, Kalendář Hus, 1903. O sporech vzniklých o České konfessi viz v literatuře na sklonku stol. XVIII. Tam také budou uvedeny polemiky příslušné z doby nejnovější.

β) Vydání česko-latinské.

6500. Vyd. 1. Confessio Bohemica vere augustana in quaestiones et responsiones resoluta, Pragae, 1620, 4°. — Přetisk: Vyd. 2. Confessio..., v Holomúci, 1620, 12°.

6501. Vyd. 3. Norimbergae, 1621, 4° (Halbmayer), str. (8), 142.

γ) Vydání česko-německé.

6502. Confessio Bohemica... Böheimische Confession, Altstadt-Prag, 1610, 4° (Mich. Sspanowsky v. Lissov). Srv. č. 6494.

δ) Vydání latinská.

6503. Vyd. 1. Antiqua et constans confessio fidei ecclesiae Christi in regno Boiemiae, et Marchionatu Moraviae, quam vulgo partem sub utraque Sacramentum venerabile Corporis et Sanguinis Domini Jesu Christi communicantium, appellant. Pragae 1574, 12°, l. A-G_8. Praefatio M. Matthiae Collini Choterinaei (Dějiny podobojí do r. 1574). Viz *Šafařík*, č. 3240.

6504. Vyd. 2. Confessio Bohemica, hoc est: Confessio sanctae et christianae fidei omnium trium ordinum Regni Bohemiae Corpus et Sanguinem D. N. Jesu Christi in coena sub utraque specie accipientium. Francofurdi, 1619. 4°, l. 52.

6505. Vyd. 3. Confessio . . . (vyd. Sam. Martinius z Dražova), Franequerae in Frislandia, 1628, 4°. Srv. č. 6530.

6506. Vyd. 4. *Niemayer*, Collectio confessionum č. 3402, 1840.

ε) Vydání německá. — ζ) Harmonia confessionum.

6507. Vyd. 1. (Překlad z r. 1575.) Confessio Bohemica Evangelica d. i. Böhemische Confession, Amberg, 1609, 8°. — Vyd. 2. Přetisk (připojeno též k něm. vydání sněmovních artikulů), Altstadt-Prag, 1610, 4°.

6508. Vyd. 3. Confessio Bohemica Evangelica. Böhemische Confession oder Bekandtnuss dess heiligen Christlichen Glaubens aller dreyer Stände dess Königreichs Böhem, so im rechten Glauben den Leib vnd das Blut vnsers Herrn Jesu Christi sub Utraque empfangen. Dabey des Kaysers Rudolphi II. etc. über diese Confession, das Consistorium, vnd die Prägerische Academiam ertheilen Mayestätbrief. Item die auffgerichte Vereinigung zwischen denen sub Una vnd sub Utraque. Dessgleichen die abgehandelten Artickel vnd beschehene Vergleichung beym Landtag zwischen den Ständen sub Utraque allein; darinnen begriffen ist: Zwischen weme vnd auff was weise die Vereinigung von welcher der Mayestätbrief meldung thut beschehen sy; Wie sie sich auch allerseits gegeneinander verhalten sollen. Vnd dann letztlich die Kirchen- vnd des Consistorii-Ordnungen; neben etlichen Landtags-Artickeln betreffend die Religion das Consistorium, die Academiam, vnd darüber verordnete Defensores. Alles auffs neue corrigirt, vnd dem Prägerischen Anno 1610 gedrucktem Exemplar mit Fleiss nachgedruckt zu Nürnberg Simon Halbmayers. 1621, 4°, 107, (6). — Viz *Theobald Zach.*, Hussitenkrieg, 1621, č. 3082.

6509. Vyd. 4. Confessio Bohemica Evangelica d. i. Böhmische Confession, Dresden, 1749, 12°, l. 86.

6510. Vyd. 5. Böhmische Confession . . . 1750, *Theobald Zach.*, viz ibid. č. 3082.

6511. *(Salnar)*, Harmonia confessionum fidei orthodoxarum et reformatarum ecclesiarum. Additae sunt ad calcem brevissimae observationes, Genevae, 1581, 4°. (Confessiones: Helvetica prior et posterior, Basiliensis, Bohemica seu Waldensium, Gallica, Anglica, Belgica, Augustana, Saxonica, Wirtembergensis, Suevica.)

6512. *Zalužanius Adam a Zalužan*, Harmonia confessionum orthodoxarum ecclesiarum regni Bohemiae, ab integra coena sacra dictae et Fratrum. Item generalis et genuinus evangelii ordo atque methodus, qua omnia evangelii dicta et facta includi et inter se conferri possunt, e sacris desumpta. Pragae, 1609, 4°, l. 3, A-F_2. — Proti: *Valerii Naulreschi*, Oratio, qua Adami Zalužanii, quam Harmoniam confessionum orthodoxarum ecclesiarum regni Boemiae inscripsit, iugulatur. Pataviae, 1610, 4°, l. A-H_4. Srv. č. 6546.

6513. *Krocinovský Matěj*, Harmonia confessionum, Bohemicae et Augustanae, to jest: Světlé a patrné z zákona Božího provedení, že Konfessí Česká jest pravá Augšpurská, na pevném gruntu písma sv. založená, v nově vůbec osvědčené, vytištěné u M Samuele Martiniusa (v Perně), 1631, 16°, str. (24), 296, (14). Na konci: Zpráva o večeři, od Pána našeho Ježíše Krista pravého Boha a Člověka, pro všecky věřící ustanovené, učiněná od téhož Krocinovského (rýmovaná). Každodenní přemyšlování a v pobožnosti se cvičení každého pravého křesťana, učiněné též od K. Mat. Kroc. Píseň exulantů českých téhož K. M. K. Incipit: Ach, nestihlý v svém milosrdenství, Pane.

6514. *B. M.*, K dějinám České konfesse. Časopis histor. (Dobiáš), I. Pardubice, 1881, str. 261-7. Variant rkp. Jungmann IV, č. 441. Rozmlouvání X. Krátká summa a poznamenání těch věcí, kteréž se léta p 1575 na sněmě obecném v Praze dály a co o náboženství jednáno bylo. Srv. č. 6474.

6515. *Charvériat E.*, La confession Bohême (1575). Les affaires religieuses en Bohême, č. 3373, str. 217 67

6516. *J. M.* Die böhmische Konfession v. J. 1575. Politik 1886, č. 210.

h) Konfesse Augšpurská r. 1530 v českém vydání.

6517. Vyd. 1. Augšpurská konfessí aneb vyznání víry nejjasnějšímu císaři Karlovi V., od knížat a měst Německé Říše čistého učení evangelického se přidržejících, na sněmě Augšpurském l. P. 1530, s. l. a., 4° (asi po r. 1546).

6518. Vyd. 2. Víra, učení a náboženství... aneb vyznání víry..., s. l., 1562, 4°. Srv. č. 6517.

6519. Vyd. 3. Konfessí Augšpurská... 1574 (při č. 6465. u některých exemplářů).

6520. Vyd. 4. Konfessí Augšpurská... nákladem urozené paní Alény Berkové Mezeřičské z Lomnice, v Holomouci, 1576, m. 8°, l. A-U.

6521. Vyd. 5. Konfessí Augšpurská..., nákladem *Václava Vřesovce z Vřesovic*, v Star. Městě Pražském, 1579, 4°. Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 22569.

6522. Vyd. 6. Augšpurská konfessí..., v Drážďanech, 1608, 4° (Jeronym Šic).

6523. Vyd. 7. Konfessí augšpurská..., v Praze (v impressí Šumanské), 1609, 4°.

6524. Vyd. 8. Konfessí augšpurská..., v Praze, v impressí Šumanské, 1610, 4° (ded. *Mich. Španovský z Lisova*).

6525. Vyd. 9. Konfessí česká, pravá augšpurská, v otázky s odpovědmi pořádně a krátce uvedená, skrze M. *Viktorina Vrbenského*, služebníka evangelium sv. v městě Brodě Německém, vytištěná na zámku Dobrovici, v impressí urozeného pána, pana Henyka z Waldštejna etc. L. P. 1614, 12°, l. A-E$_8$. Věnováno: Pertholdovi Bohubuď z Lippého, na Krumlově a Hrubčicích, nejvyšš. děd. maršálkovi král. Českého. Srv. č. 6495.

6526. Vyd. 10. Confessio Augustana... (česky a latinsky), v Praze, 1620, 4°.

6527. Vyd. 11. Confessio Augustana... (česky a německy), v Praze, 1620, 12°.

6528. Vyd. 12. Konfessí Augšpurská, buďto: vyznání víry sv. evangelitské, kteréž kurfiřt saský slavné paměti, knížata, města a stavové říše J. M. C. Karlovi V. v Augšpurku na obecném říšském sněmě léta 1530 učinili, podali a potom i vůbec vydali, z pravých originálních exemplářů... do řeči české věrně a upřímně přeložená, nyní pak v nově vydaná, prácí a nákladem *K. Jiříka Třanovského*, služebníka Páně i církve jeho, v městě Meziříčí nad Bečvou i v m. Krásné, v Holomouci, 1620, 32°, str. 238. Dedikace: primatorovi, purgmistru a raddě města Těšína.

6529. Vyd. 13. Konfessí Augšpurská..., v Normberce, 1621, 4°.

6530. Vyd. 14. Konfessí Augšpurská..., vyd. *Sam. Martinius z Dražova*, s. l., (»v Niderlandu«). 1625, 4°. (Latinsko-česká.) Srv. č. 6505.

6531. Vyd. 15. Confessio, aneb: Vyznání víry svaté křesťanské, kteréž sou učinili kurfiřst Saský a některá knížata a města říšská, J. M. C. Karlovi V. slavné paměti, v Augšpurce na říšském sněmě, léta... 1530. S. l. (v Perně). Vytištěné 1630, 32°, vyd. *M. Samuel Martinius z Dražova*, l. A-C$_8$, str. 157, (7).

6532. Vyd. 16. Konfessí aneb vyznání víry svaté křesťanské, kteréž sou učinili kurfiřst saský a některá knížata a města říšská J. Jasnosti Císařské Karlovi V. slavné paměti v Augšpurce na říšském sněmě, léta od narození Syna Božího 1530. kteráž nyní pro čest a slávu Boží a vzdělání církve svaté křesťanské opět v nově na světle vydána jest nákladem *Václava Kleycha*, Leta Páně 1720 (v Žitavě) 32°, str. 249 (3). Dedikace »opatrovníkům a zprávcům při chrámě Ježíšovém v knížectví Slezském před městem Těšínem,« Jiřímu Fridrichovi baronu Bludovskému, Janovi Jiřímu Žerovskému ze Žerova, Mik. Bludovskému z Dolních Bludovic, Jiřímu Fridr. Rymultovskému z Kornic, Janovi Leop. Vilmovskému z Kořkovic.

6533. Vyd. 17. Confessio aneb Vyznání víry svaté křesťanské, kteréž sou učinili kurfirst Saský a některá knížata a města říšská J. M. Císařské Kariovi V. slavné paměti, v Augšpurce na říšském sněmě, léta od narození Syna Božího, Pána a Spasitele našeho jediného, 1530. V Drážďanech vytiskl *H. W. Harpeter*, 1782, 12°, str. 124 (4).

6534. Vyd. 18. Vyznání víry evangelíkův Augšpurské konfessí..., vyd. od *Frid. z Ankersteinu*, v Praze, u J. F. z Schönfeldu, 1782, 8°.

6535. Vyd. 19. *Institoris Mich.*, Listovní odpověď z Augšpurského vyznání..., 1783, viz č. 6498.

6536. Vyd. 20. *M. Markovic*, Nevinný odpadlec... Hlavní článkové evangelického (Augšpurského) učení..., v Praze, u J. Höchenbergera, 1783, 12°.

6537. Vyd. 21. Augšpurská Konfessí aneb vyznání víry, nejjasnějšímu císaři Karlovi V. na sněmě Augš. L. P. 1530 podaná, znovu vytištěná podle vyd. Boh. Tablice, ve Vacově v Uhřích. L. P. 1808. 12°.

6538. Vyd. 22. *Langsfeld Dan.*, Summa Augšpurského vyznání.., s připojenou historií o životě M. Luthera a o příbězích téhož augšb. vyznání v Uhrách, v Košicích, 1831, m. 8°, str. 170.

6539. Vyd. 23. Augšpurská konfessí..., v Berlíně, 1837, 12° (otisk č. 6537).

6540. Vyd. 24. Augšpurské vyznání víry, starší české vydání opravil a svým nákladem vydal *Dom. Boh. Molnár*, v Praze,

1857, m. 8°. Vydání toto bylo pak přetiskováno.*)

6541. *Hergang K. Th.*, Überblicke über die Editionen der Confessio Augustana, 1530-80. N. Lausitz. Magazin XLI, str. 120.

6542. *D'Elvert*, Älteste böhmische Übersetzungen der Augsburger Confession. Not Blatt, 1856, č. 10.

6543. *Hedericus Joh.*, Examinatio capitum doctrinae Fratrum . . ., quibus ab ecclesiis Augustanae Confessionis . . . dissentire eos demonstratur, 1580 (a jiná vydání, též německá) viz č. 3424. — Srv. *Hedericus Joh.*, Beweis, dass die sogen. Böhmisch- und Mährischen Brüder weder öffentlich noch insbesondere mit denen Gemeinen der Augspurgischen Confession einstimmig sein, 1742. Viz č. 3317, 6513.

6544. *Crinitus Zigmund Stříbrský* (kazatel sv. evangelium v Dobrovici), Spis kratičký o osobě Pána Krista, o křtu sv., a o večeři Páně, z samého čistého slova Božího, vedle artikulův víry obecné, křesťanské a vedle smyslu pravé originální Konfessí Augšpurské sebraný. Na konci: V Novém Městě Pražském Voldřich Valda vytiskl 1609, 4°. l. A-E$_4$. Věnováno: Janovi Jiřímu z Švamberka, Vil. st. z Lobkovic, Joach. Ondř. hrab. Šlikovi, Henykovi z Waldštejna, Kašparu Kaplíři z Sulevic.

6545. *Konečný Matouš*, Pravda vítězící, t. j. Odpověď přímá na spis hánlivý, proti Jednotě Bratrské i proti jiným církvím evangelistským, z rozličných psání prvnějších, jakž Šturmových, tak i jiných, v nově léta 1613 shromážděný a pokoutně vydaný, od nějakého utrhače a ruhače pravdy evangelium Kristova, s. l. (v Kralicích), 1614, 4°, str. 223. Za předmluvou podepsáni: Starší kněží Jednoty Bratrské. Proti Šturmovu spisu (č. 3527). Druhý díl odpovědi na přídavky Šturmovy: 1. Podstatné příčiny, proč jest bezpečno a potěšeno v římském náboženství živu býti a umříti: 2. Proti Augšpurské konfessí; 3. Podstatných osm základů římského náboženství; 4 Koule Danielova (*Vitolida Poskoka* = *Václava Brosia*); 5. Hrubé pěkné dvě otázky; 6. Zpěvná obrana.

6546. *Rusín Abraham*, Summa religionis verae ex Confessione Bohemica excerpta, Summa náboženství pravého z Konfessí České vybraná, item: Examen communicantův, totiž: Zkušení večeře Páně požívajících, od D. Martina Luthera sepsané a pro vzdělání mládeže do češtiny přeložené, v Star. Městě Pražském, u Pavla Sessia, 1618, 12°, l. A-F$_4$. Na l. F$_4$: Modlitba před užíváním večeře Páně M. Daniele Adama z Veleslavína, Věnováno: Fridricha Smolíka z Slavic, na Mokropsích a Vonoklasech dětem.

6547. *Bídones z Bídenthálu Konstantin Kristian*, Vejstraha, proti v římsko-katolické náboženství ubíhání, všechněm k Augšpurské neb České Konfessí se přiznávajícím, až dosavad věrnostálým Čechům potřebné spravená, s. l., 1624, 12°, l. 8.

6548. *Salig Christ. A.*, Vollständige Historie der Augsburgischen Confession, I-II, Halle, 1730-5. Pokud se týče Čechů, viz č. 3426.

ch) Konfesse Habrovanských (Lileckých, Kristianův) z r. 1536.

6549. *Kalenec Jan*, Konfessí, vydání počtu z víry Kristianských služebníkův, že ne Habrovanští, ne Zvinglianové, ale Kristianové jsou . . . 1543. Viz č. 5039.

6550. O zakladateli Janovi Dubčanském neb Habrovanském viz Brandl č. 5041. Srv. *Balcárek F.*, Jan Dubčanský a jeho lulečtí poddaní. Vyškovské Noviny VIII, 1889, č. 23.

6551. Apologia. Zjevné dosti učinění aneb všem vóbec vydání počtu z víry, z učení i všeho pořádku, kteréhož v náboženství křesťanském užívají... Habrovanští neboli Lilečtí, 1536, 4°. — Srv. *D' Elvert*, Die Sekte der Lilecztj oder Habrowanstj. Not. Blatt, 1856, Nr. 7. Viz též *Rezek*, Dějiny prostonárodního hnutí I, 15; *Winter*, Život církevní, č. 286, I, str. 301-4. — *Dobrovský J.*, Böhm. und Mähr. Literatur auf d. J. 1780, II, 1, Prag, 1780, str. 33.

i) Konfesse Mikulášenců (Vlasenických, Pecinovských).

6552. Konfessí Mikulášenců: Počet z víry neb z učení, kteréž vedeme v jednotě naší, kteráž má jméno Mikulášenská . . ., Vlasenská . . ., Pecinovská. Sepsal *Pavel Pacovský*, vyd. 1576. Viz č. 5033. O sektě viz ibid. č. 5025-38.

6553. Zprávy o některých Bratřích, rozuměj: Mikulášencích čili Vlasenických, od kněze *Jakuba Miletického* l. 1564. Viz rukopis P. J. Šafaříka v bibl. Musea král. Č., sign. III, A. 34, l. 48½.

6554. *Štelcar Jan Želetavský ze Želetavy*, Odpověď na psaní a dvoje kázání Bratří pecinovských, darovaná léta nového 1593, v Starém Městě Pražském, 1593, 12°.

*) Podrobnosti o Konfessí Augšpurské po vydání Tolerančního patentu odloženy jsou k době, které se týkají.

k) Konfessí katolická.*)

6555. *Hořický (Horčický, Sinapius) z Tepence Jakub*, Konfessí katolická, totiž vyznání pravé víry křesťanské všeobecní o naději, o lásce, o spravedlnosti křesťanské, o církvi svaté, k tomu o svátostech a o jiných církve svaté řádích a kostelních ceremoniích. V Starém Městě Pražském 1609, 8°, l. a-A, str. 374 (51). — Znova 2. vyd., v Praze, 1677, 8°. — 3. vyd. 1782, 8°.

6556. *Biber Georg*, Confession, Das ist: Ein kurtze, doch warhaffte und offentliche Bekanntnuss dess Christlichen Catholischen Glaubens, sonderlich gestellt wider die jetzt schwebende und im heligen algemeynen Tridentischen Concilio verdampte Irrtump, in welchen Bekantnuss erstlich die Wort dess H. Concilij durch sieben Capitel bevorab, und dann auch hierauff derselben einfällige Erklärung gesetzt, durch einen alten Catholischen onparteyschen Layen Georg Biber, weyland Burgern in S. Joachims Thal vnd an jetzo Bergk vnd Gegenschreiber der Keys. freyen Bergkstadt Platten. Ingolstadt, 1578, 4°.

9. Spisy z let 1535-46.

6557. Psaní královská a panská v příčině náboženství 1535. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6558. Spis Bratří o spasení bez titule, t. pět důvodův o spasení 1534. Viz *Šafařík*, č. 5211., str. 59.

6559. *Poustevník Jan (Zborník, Jestřebský, Ostrský, Turnovský)*, Traktáty o těle i krvi Páně, 1535. Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. II. 1876, str. 85-8. Srv. *Čelakovský Jar.*, Traktáty bratrské o večeři a krvi Páně z r. 1535. Čas. Č. Mus. 1883, str. 141-4 (podle register soudu komorního).

6560. *Habrovský (Dubčanský) Jan*, Psaní... a jeho bratří a Michalcova, in monte Liliorum (v Lulči), 1535, 4°. Srv. č. 6385-6; *Šafařík* č. 5211, str. 58.

6561. Rada Starších daná Brandejským, Domažlickým atd. 1536. Viz *Šafařík*, č. 5211., str. 58.

6562. Psaní p. K. Krajíře králi Ferdinandovi I. 1536. Viz *Šafařík*, č. 5211., str. 58.

6563. *Bílejovský Boh.*, Kronika česká, spuosob víry křesťanské pod obojí spuosobem..., v Norimberce, 1537, 1816. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 1368.

6564. Psaní Jana Poustevníka 1537. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6565. Knížka přísah biskupských, doktorských a písařských s vysvětlením jich, v Wittemberce latinským jazykem vytištěná a potom z latiny v slovanský jazyk přeložena. Přidáni sou k tomu i závazkové přísežní těch, kteříž se na kněžství od papeží. přísežných biskupův svěťí. Předmluva *Vaška z Zálesí*. Poněvadž titulové v církvi papežově přijatí počínají tohoto času u Čechuo a Moravanů ano i u nás Slovákuo tak velmi váženi býti, jako biskupství, doktorství, kněžství etc., i vidělo mi se, aby jim tato knížka ode mne Vaška Záleského podána byla, z níž by porozuměti každý mohl, k čemu a nač se dávají takoví titulové. A jestli co vážiti a oč státi, čili co s tím jiného činiti? Věřím, že toto málo ode mne chudého a hloupého rataje za vděk přijmete. Explicit: Zruš, Pane, radu Achytofelovu. II. Regum XV. 16°, l. A-K_8. Na l. A_4. o Husovi a Jeronymovi. Na l. D_8 v přísaze písařské: ... což skrze Čechy, Luteriany neb kohožkoli odjato jest. Na l. K-K_8: Přísaha těch, kteříž se zase k svaté matce církvi římské navracují..., tu že jest činil kněz jeden s strany podobojí, kterýž se tu zejména klade ..: Já Václav z Slaného, kněz administratorství Pražského... Stalo se v světnici consistorianské na Hradě Pražském 29. června 1521. (s. a. l, 1537.)

6566. *Fabri Joh.*, episcopus Viennensis, Confutatio gravissimi erroris asserentis in sacramento altaris post consecrationem non esse totum et integrum Christum, sed sub specie panis non esse nisi corpus tantum et sub specie vini non esse nisi sanguinem tantum. Lipsiae, 1537, 4°, l. A-T_4. Dedikace: Magistratibus et senatoribus inclytae urbis Pragensis. Datum ex Praga, 1. Julii, 1537. S vložkami o dějinách podobojí u Čechů. Na l. P_8: Pragensium petitio contra novas sectas (Ferdinand I.). Na l. R_8: Genuina Picardorum confessio ad Ferdinandum. — Viz: *Fagellus Villaticus Simon*, In librum Joan. Fabri, episcopi Viennensis, senatui Pragensi dicatum. Opuscula, Lipsiae, 1538, 4°, l. Ee4.

---

*) Podle vzorů nekatolických konfessí byly vydávány konfesse katolické. Pod č. 6555 a č. 6556 podávám ukázky, vydané také u nás česky a německy. Zajímavé jest, že skladatelé obou katolických konfessí byli laikové. O autorovi viz Bibl. Č. Hist. I, č. 11148; srv. *Podlaha Ant.*, Tři čeští laikové jakožto literární obránci víry katolické ve století XVI. a XVII. Sborník hist. kroužku Vlasť, V, 1896, str. 3-24. (Blažej Nožička z Votína, Jakub Horčický z Tepence, Jan Benedikt Smolík.)

6567. Psaní jednoho bratra, čím se Bratří v přisluhování svátostí dělí, 1538. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 58.

6568. *Peschek*, Handbuch der Geschichte von Zittau. I, Zittau, 1834, 681. Beil. 23.: Befehle gegen die Reformation 1538.

6569. *Bydžovský P.*, Knížky o přijímání těla a krve Ježíše Krista, 1539. Viz obsah č. 220.

6570. Artikulové a snešení kněžstva pod obojí spůsobou. 1539. Viz *Pfrogner*, Einleitung (Bibl. Č. Hist. II. č. 8735). I. Prag 1801, str. 181.

6571. *Bucer M.*, O péči pastýřské, přel. *Br. Jan Roh*, vyd. po r. 1540. Viz *Blahoslav*, Grammatika, 283; *Jireček*, Rukověť liter. č. II., str. 186. Srv. č. 6216-7.

6572. Br. *Bartoše z Bíliny* Čecha spis, v kterémž učení a zachování Bratří veliké strany neb Boleslavských zřetedlně scestné a pravdě Páně v smyslu zdravém odporující býti dokazuje, s. l. a. (v Prostějově u Jana Olivetského, 1540), 4°. Věnováno Krištofovi z Boskovic. Viz č. 6586.

6573. *z Zásadí Petr*, Odpověď kn. Petra na spis Jana Kloboučníka, kterýž se jmenuje Johannesem Aukustou, biskupa boleslavské sekty, jejž udělal o závazcích křesťanských zákona Kristova, ač falešně, v Starém Městě Pražském, 1541, 4°. — Znova: 1544. Dedikace: Karlovi Dubanskému z Duban, na Liběšicích a Roudnici. Viz č. 6587.

6574. Odpověď na list doktora Václava Mitmanka ode mne *Laurina z Zátvoří*, ouřadu jahenského v Jednotě Bratrské, Léta Páně 1542, 16°, l. A-F. Incipit: II. k Timoteovi 4: Alexander kotlář mnoho mi zlého učinil... Předmluva: Když mne došel list, kterýž Václav Doktor, syn Mitmánkův, švagru svému panu Petrovi kupci do Uherského Brodu psal .. — Srv. *Jireček Jos.*, Dr. Václav Mitmánek z Uherského Brodu. Čas. Mat. Mor. V, 1873, str. 101-27.

6575. *(Petr z Zásadí)*, Velmi povlovná, pokojná a upřímná odpověď, kněze Petra faráře u Litoměřic v Zásadí, na dosti prudké, bouřlivé a velmi zchytralé, bratra Jana staršího (na l. B. 4. Joannes Augusta), správce zboru litomyšlského, ozvání a ohlášení A při tom list kněze *Jakuba Volynského*, děkana Litoměřického, všem vuobec bratřím náboženství Boleslavského svědčící, v Starém Městě Pražském, 1542, 4°, l. A-J₆. Dedikace: Janovi z Pernšteina a na Helfmšteině.

6576. *Václav kněz (Řezník)*, knížka proti zrcadlu kněžskému, v Litomyšli, 1542, 4° (proti Janu Augustovi, viz Jednota Českobratrská, Augusta). Srv. *Červenka*, Historie bratrská, 217. Proti spisu Dialog *Ad. Šturma z Hranic*, 1543, viz č. 6582. Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I Srv. č. 5896, 6391.

6577. *Václav kněz (Řezník)*, Spis proti falešnému užívání písem o závazcích, v Litomyšli, 1542, 4°. Srv. *Červenka*, Historie Bratrská, l. c., 217. Druhý spis proti Augustovi, srv. č. 6573.

6578. *(Augusta Jan?)*, List neb spiesek starých Bratří dávno udělaný. S předmluvou obšírnou, však potřebnou, kterýž se nynie znovu z přiečin nynějších proti bratřím kněžských psaní vydává 1542. Staršie Bratřie, kteréž omylně Pikharty nazývají.. Na konci: Alexander (Olivetský, knihtiskař v Litomyšli, 1542), 4°, l. A-G.

6579. List neb Spisek starých bratří, kterýž omylně Pikharty nazývají, s. l.. 1543, 4°, 12 l. Srv. č. 6578 (nové vyd.).

6580. *Kopp z Raumenthalu Jan*, Knížka o nakažení morním, v Star. Městě Pražském, 1542. Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 1441.

6581. Newe zeytung inn Schlessien ... von unerhärten Heuschrecken ..., 1542. Viz všecka vydání oblíbeného letáku tohoto, Bibl. Č. Hist. I, č. 1411.

6582. (*Šturm z Hranic Adam, Hranický)*, Dialog, t. j. dvou formanuo rozmlouvání. Peterky a Valoucha, přepotřebné, o učení a víře kněze Václava, děkana na Horách Gutnách, nyní v nově od jednoho učitele Jednoty Bratrské k potřebě věrnejch vydaný, s. l. a. (v Prostějově), 1543, 4°, l. 47. Odpověď Václ. Řezníkovi na spis (1542) »Knížka«, č. 6576.

6583. *Šturm z Hranic, Adam, Hranický*, Knížka dětinská, rýmovní, v níž důvody položeny, že Jednota není rota zatracení... V *Červenkově* Osvědčení. Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. II, str. 273.

6584. *Bavorinský z Vlčího Pole Beneš*. Kniha o pravém náboženství křesťanském, v Prostějově, Jan Olivetský z Olivetu, 1543. 4°, l. A-H.

6585. Pranostika nová s divnými proroctvími od r. 1541 až do konce r. 1550, v Starém Městě Pražském, 1543, 4°. (S úvodem *Mikuláše Šúda ze Semanína.)*

6586. Kázánie o večeři Páně B. *Martina Michalce* k žádosti mistra Jana Lékaře v Mladém Boleslavi sepsané. I odpověď na psanie proti tomu kázání kněze *Bartoše Bílinského* toho času faráře v Prostějově u sv. Petra. s. l. a. (1544), 4°. — Odpověď týká se spisu *Bartoše z Bíliny (Bartoloměj Synopher, Sünhofer, Sühnopfer?)*, na žádost Jana Tišňovského t. j. Jana Nevrkly, měštěnína v Prostějově, vydaného v Prostějově, proti Michalcově Kázání. — Místo dedikace: List Mistra Jana Lékaře k bratru Martinovi. List od Martina Michalce M. Janovi Lékaři. Přístup, který sem učinil k kázání o večeři Páně z příčiny čtení sv. neděle sedmé po sv. Trojici. L. 1543. Počátek kázánie... Na l. Eb: Odpověď... (Text Bartošův otiskuje se po kusech a vyvrací.) Srv. č. 6380.

6587. Odpověď kněze *Petra*, faráře u sv. Vojtěcha v Litoměřicích v Zasádí, na spis Jana Kloboučníka (kterýž se jmenuje Joannesem Augustou), biskupa Boleslavské

sekty, jejž udělal o závazcích křesťanských zákona Kristova, ač falešně. Protož, kdož by chtěl rád bludy a faleš té sekty poznati, čti sobě tuto knížku, jež počíná šťastně. V Menším Městě Pražském skrze Barth. Netolického, 1544, 12°, l. A-J_4. — Viz Augusta Jan (Jednota Českobratrská). Srv. č. 6573.

6588. Največší a najpřednější rozdílové mezi čistejm a nepoškvrněnejm učením evangelium svatého a mezi tím modlářským papežským učením. Z řeči německé do české přeloženo. L. 1546. (Vyobrazení: kazatel vykládá posluchačům.) Na rubu tit. listu vyobrazení: kat (lancknecht?) doráží kyjem na papeže s klíči. 4°, l. A-D_4. Konec: Vytištěno a dokonáno L. P. 1546, (v Norimberce u Krist. Gutknechta).

6589. *Bydžovský P.*, Křesťanské víry upřímné o Těle a krvi Boží vyznání..., 1546. Viz č. 222.

6590. Tragedy nová, Pamachius jméno mající, od *Tomáše Naogeorga Štraubinského* složená i vydaná a z řeči latinské v českou, jakž mohlo býti, přeložená. Konec: Vytištěno v Normberce, L. 1546. 4°, l. A-Z_4, A_2. S četnými dřevořezbami, znázorňujícími osoby, vystupující ve hře, hlavně karikatury a paskvily na papeže. Předmluva impressorova: Pozdravenie křesťanské, s vinšováním spasitedlného dobrého. všelikému čtenáři jazyka českého Kristof Gutknecht, měštěnín svobodný, a impressor radní Jich Milostí pánuov purkymistruov a raddy města Normberka vzkazuje... (Tisk opatřil Vaněk Oustský, Austinus; překlad: *Bratr Mach čili Matěj Sionský, Mathias Sioninus.*) O tiskaři Oustském viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I, str. 38-9; *Zoubek*, Pam. Arch. IX, 553-4. (Bibl. Č. Hist. I, č. 199.) — Srv. Pokorné napomínání k cís. Karlovi V, 1546, viz *Kalvín* č. 6220.

6591. Dvoje kázání, od předkův českého a křesťanského národa o věcech k tomuto času se schylujících a k poznání velmi potřebných, a zvláště o svátosti Těla a krve Pána našeho Jezu Krista, s. l. a., 12°, l. A-D_8. Jungmann, Hist. Lit. Č. nemá. Stanovisko českobratrské.

Článek 3. Události let 1527-46.

1. Uhry. Války turecké.*) Sněmování.

6592. *Slavata hrabě Vilém*, Děje království uherského za panování Ferdinanda I. Z rukopisu Jindřichohradeckého vyd. *Josef Jireček*. Sv. I. (1526-46), ve Vídni, 1857, 8°, str. X, 161. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 18705.

6593. *Knothe Fr.*, Ferdinands I. Bemühungen die Länder ungarischer Krone für Oesterreich zu erwerben, Jahresber. Realgymn., Prachatitz, V. Jahrg., 1875-6, 8°. Srv. *Smolka*, č. 5840; *Rezek*, č. 5837.

6594. *Zermegh Johannes*, Historia rerum gestarum inter Ferdinandum et Joannem Ungariae Reges, usque ad ipsius Joannis obitum. Amstelaedami, 1662, 12°, 139 l.

6595. *Turek A.*, První tažení Ferdinanda I. proti Janovi Zápolskému r. 1527 a jeho výsledek. Progr. reálky, Kostelec n. Orl., 1899, 8°.

6596. Literae sereniss. principis D. Johannis regis Hungariae ad principes imperii et ad Carolum caesarem, declarantes iura ipsius et iniurias sibi illatas per Ferdinandum, regem Bohemiae cum protestatione. Anno 1529 mense Aprili, s. l. 1529, 8°.

6597. Excommunicatio in Joanem Zapulianum qui se regem Hungariae nominat, publicata per Italiam, Germaniam, Hungariam et Boemiam. Data est haec bulla Clementis VII. Bononiae a. 1529 undecimo Kal. Januarii. (Viennae per Hieron. Victorem), 4°. Na konci dodatek nuntia Vinc. Pimpinelly. Datum in civitate Pragensi 1530, ultima Januarii. Srv. č. 6704.

6598. König Johannsen zu Hungern, genant Weyda, gantz christlich unnd Evangelichs schreyben an den Römischen Bapst, darinn er sich des unchristlichen Bäpstlichen bannes, so wider ine auss-

*) Jako jinde, tak i u nás (zvláště po zahynutí krále Ludvíka) vyvolaly boje s Turky, postrach před nimi, sněmy za účelem berní a hotovosti válečné atd. zvláštní literaturu »tureckou«, která poučovala o vzniku a dějinách tureckého panství i náboženství, povzbuzovala ku výpravám proti Turkům i ku modlitbám za vítězství, poučovala o novinách z bojiště a pod. Do tohoto oddílu přibrány jsou všecky spisy tyto, hlavně ze XVI. stol., a příbuzné obsahem i formou ze stol. XVII. Letáků, novin o jednotlivých bitvách a událostech tuto pomíjíme. Šlo jen o to, aby tento díl Bibliografie, poučuje o všech zjevech XVI. stol., důležitých, významných, podal také obraz souvěké literatury, jak se v ní u nás obrážely dojmy z válek tureckých, ve spisech českých i jinojazyčných, do češtiny překládaných.

gangen beschweren unnd beclagen thut, 1531, 8°, str. 16. Srv. *Hummel*, Neue Bibliothek II, str. 330-4.

6599. *Scholtze A.*, Die orientalische Frage in der öffentlichen Meinung des XVI. Jhts., Progr. Realschule, Frankenberg, 1880, 4°.

6600. *Neustadt Louis*, Ungarns Verfall beim Beginn des XVI. Jahrh. Budapest 1885, 8°, str. 59 (o poměru k Čechům).

6601. *Helfert Jos. Alex. sv. pán*, Čechy a války turecké. Sbornik Histor. I, 1883, str. 209-13. Jde hlavně o r. 1683.*)

6602. *Šimek Jos.*, O účastenství Kutnohorských v tureckých válkách za Ferdinanda I. a Maxmiliana II. Čas. Č. Mus. 1890, str. 329-43. Srv. č. 6645, 6657.

6603. *D'Elvert*, Verwilligungen der Stände Mährens zu den Türkenkriegen, nach den Landtagschlüssen. Not. Blatt, 1858, No. 9.

6604. *Kameníček Frant.*, Účastenství Moravanů při válkách tureckých r. 1526 do r. 1568. Příspěvek ku dějinám Moravy v XVI. stol. Sborník Histor. IV. 1886, str. 15-29, 65-77, 157-75, 193-206, 271-84. Srv. č. 5624.

6605. *Winter Z.*. Pobožnosti proti Turkům. Život církevní, č. 286, II, 1896, str. 876-7. Srv. modlitby č. 6711.

6606. *Bohuslai Hassensteinii a Lobkowitz*, Carmen ad imperatorem et Christianos reges de bello Turcis inferendo. *Thomas Mitis*, Bohuslai Hassensteinii .. Farrago prima poematum, Pragae, 1562, str. 1 a další (konec: Králi Uherskému a Českému). — Český překlad viz *Vinařický Kar.*, Pana Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic věk a spisy vybrané, Praha, 1836, str. 197-204. — *Týž*, Ad regem Vladislaum. ibid., str. 173. Český překlad viz *Vinařický*, ibid., str. 196.**)

6607. *Konáč z Hodíštkova Mikuláš*, O Turcích, odkud a proč Turci slovú. Kterého času, od koho i kterak zákon Turecký sepsán jest. Co Machometh za člověka byl. O smrti jeho, o ráji a o peklu podlé zákona jeho etc, 4°, 8 l. Rok a tiskárna nejsou udány, ale knížka je přivázána do sborníku Konáčových tisků z let 1522-7 a okrasy na titulním listě opakují se pravidelně na tiscích Konáčových z knihtiskárny »u bílého lva«. Patrně události tehdejší, zejména zahynutí krále Ludvíka u Moháče budily zájem u Čechů a Konáč, přičinlivý knihtiskař, vyhověl hned poptávce i vydal knihu o nepříteli tehdejším, postrachu křesťanstva, asi sestavenou z rozmanitých zpráv a spisovatelů. Zdali Konáč tuto čerpal z *Bakalářova* Plzeňského tisku »Život Machometa a jeho učenie« 1498, 8° (Hanka, Prvotisky, str. 6, č. 8 podává popis tohoto prvotisku), není možná zjistiti. V Museu kniha ta není a v Neuberkovské knihovně, nyní koupené od Musea, rovněž nebyla. Obsah vyčerpán titulem uvedeným, až na konec: »Z epištoly Samuele rabí žida« (o Mesiáši).

6608. Oratorum regis Hungariae et Bohemiae oratio in imperiali conventu Wormatiensi coram d. Carolo caesare, ac principibus totius imperii habita, a. 1521, s. l. a. (1521), 4°.

6609. Oratio in imperiali conventu Bormaciensi coram divo Carolo caesare, ac principes totius imperii, die 3. Aprilis 1521 per inclyti regis Hungariae et Bohemiae oratores habita ... Rursus ad eundem divum Carolum aliquot eorundem oratorum epigrammata, s. l. a. (Vídeň, 1522), 4°.

6610. *Transilvanus Max.*, Oratio habita in imperiali conventu Wormaciensi, die 3. Aprilis per inclyti regis Hungariae et Bohemiae oratores, dicavit reverendissimo d. Cardinali Saltzburgensi ..., s. l. a., 4°, 8 l.

6611. *Hieronymi Balbi*, Oratio habita in imperiali conventu Wormatiensi die 3. Aprilis 1521 per ... regis Ungariae et Bohemiae oratores. Viz *Reusnerus Nic.*, De bello Turcico ..., č., 6704, I, str. 74-108.

6612. Röm. Kais. M. etc. ausschreiben von der Ulmütz, wie hoch ein ieder dieser Zeit in der bezahlung zu Underhaltung des Reichskriegsvolkes wieder den Turken soll genommen werden, 1524, 4°, Wien, 24. Junii, 8 l.

6613. *Cuspinianus Joh.*, Oratio protreptica ... ad S. R. I. principes et proceres, ut bellum suscipiant contra Turcum cum descriptione conflictus, nuper in Hungaria facti, quo periit rex Hungariae Ludovicus. Et qua via Turcus Solomet ad Budam usque pervenerit ..., cum insertione multarum rerum annotatu dignissimarum. Lege, lector, et iudica, in quam miseriam hodie Christianitas est coniecta. Viennae Austriae per Joh. Singrenium, s. a. (1526, 1527), 4°. Basileae, 1553, 4°.

6614. Warhafft anzeigen Küniglicher Mayestet zu Hungern und Böhem etc. Heerzug von Wienn ausz, in Hungern, bisz auff ein halb meyl unter Ofen, und gen Stülweyssenburg etc. Anno etc. (15)27, 4°, 4 l.

6615. Kriegsartikel K. Ferdinands I. vom Jahre 1527. (Aus einer gleichzeitigen

---

*) Viz podrobně literaturu při r. 1683.

**) Toto číslo a několik dalších čísel jsou přidána sem pro úplnost, aby byla všecka literatura, příslušná pod záhlaví Války turecké, pohromadě.

Handschrift). Salomon, Austria Kalender, Wien, 1848, str. 29-32.
6616. *Faber Joh.*, Oratio de origine, potentia ac tyrannide Thurcarum ad ... Henricum, Angliae et Franciae regem etc. VIII, dicta, s. l. a. (1528), 4°. — Znova: *Gratius*, Fasciculus rerum expetend. et fugiend. (Bibl. Č. Hist. II, č. 145) str. 235 a d. — Znova, ibid., vyd. *Brown* (ibid. č. 145) I, str. 470.
6617. *Fagellus Villaticus Simon*, In adventu regis (Ferdinandi) Pragam, quo tempore Turca maximis copiis adortus fuerat Austriam. Opuscula, Lipsiae, 1538. 4°. l. M 3. Srv. *Truhlář A.*, č. 5606.
6618. *Týž*, Ad regem Ferdinandum, Viz č. 5887.
6619. *Týž*, Ad oppressos a Turca. Viz č. 5887.

6620. *Rezek Ant.*, První pokusy o společný parlament pro všecky země rakouské. Osvěta, XII, 1882, str. 1-18. Otisk, v Praze, 1882, 8°, str. 18. Viz č. další.
6621. *Rezek Ant.*, Generální sněmy české za Ferdinanda I. do r. 1547. Progr. reálky v Karlíně, 1879-80. Otisk, 1880, v. 8°, str. 18. — Srv. *týž*, Einige Beiträge zu den böhmischen Landtagsacten, 1526-34. Zprávy o zased. Král. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 272-80. — Sněmy České viz č. 5619.
6622. *Stránský Pav.*, O sněmích českých, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1674, hlava 13.
6623. *Balbín B.*, Comitiorum summa sub Ferdinando I. rege, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 835.
6624. *Kitlitz*, Epitome comitiorum, 1735, viz ibid., č. 837.
6625. *Feigl*, Öffentliche Vorlesungen, 1770, ibid., č. 838.
6626. *Mayer*, Einleitung zur Kreisämtlichen Wissenschaft, Prag, 1776, str. 361-72.
6627. *Gross*, Praktische Vorlesung, Prag, 1777, str. 51-3.
6628. *Voigt*, Übersicht der böhmischen Landtagsschlüsse von 1529-1615, 1788, viz Bibl Č. Hist II, č. 586, str. 210-5.
6629. *Bretfeld*, Böhmische Landtäge, 1810. Viz ibid. č. 839. — Srv. Hormayr, Archiv, 1812, č. 1117-8.
6630. *D. K.*, O sněmích korunních zemí vůbec a moravském sněmu obzvláště. Moravské Noviny, 1849, č. 187.
6631. Kronika sněmů. Rodinná Kronika, 1863, 34, 44, 69, 81.
6632. Sněmy české jindy a nyní. Nár. Listy, 1864, č. 162.
6633. Sněmy generální před bitvou na Bílé Hoře. Národ. 1865, č. 161. — Srv. O čem rokováno na sněmích generálních, ibid., č. 182 a d.
6634. Jenerální sněmy v zemích koruny české. Olom. Noviny, 1865, č. 83.
6635. Generální sněmové (historie). Moravská Orlice, 1865, č. 145. — Srv. ibid. č. 232.
6636. **Sněmy generální v koruně české.** Opavský Besedník, V, č. 28-9.
6637. *Kalousek*, České státní právo viz č. 5828.
6638. *Čelakovský Jar.*, Dějiny českého práva, Bibl. Č. Hist. II, č. 609. Viz č. 5620.
6639. Generální sněmové zemí koruny české. Selské Listy, 1894, č. 11.
6640. *z Lobkovicz Bedřich princ*, Generální sněmy koruny české v době Habsburské. Politická knihovna Hlasu Národa, VI, Praha, 1903, 12°, str. 341. (Řeč s doslovem Dra B. Riegra, kterou dne 21. ledna 1903 při slavné promoci JUDrů Bedř. a Jaroslava princů z Lobkovic, měl ...).
6641. *Hnídek Frant.*, Sněm český za Ferdinanda I. Program reálky na Kr. Vinohradech na r. 1904-5, str. 1-70. Obsah: Složení sněmu. Sněmy generální. Sněmy společné. Svolávání sněmu. Způsob sněmovního jednání. Poměr krále ku sněmu. Kompetence sněmu.

6642. *Kabdebo Heinr.*, Bibliographie zur Geschichte der beiden Turkenbelagerungen Wiens 1529 und 1683, Wien, 1876, 8°.
6643. *Liliencron*, Histor. Lieder, Bibl. Č. Hist. II, č. 4901, Píseň, č. 411. Srv. *Antl*, č. 6648.
6644. *Miltner Jan Boh.*, Účast Čechů v obraně Vídně proti Turkům r. 1529 v Hradci Králové, 1880, 8°, str. XI. 122.
6645. *Šimek Jos.*, Jak Kutnohorští r. 1529 proti Turku zbrojili. Sborník Histor. IV, 1886, str. 310-3. Srv. č. 6602, 6657.
6646. *Vořišek Román Václ.*, Turecké války r. 1529 a 1532, a válečná pomoc Plzeňských. Pam. Arch. VI. 1864-5, str. 81-4.
6647. *Antl Theodor*, Česká obrana Vídně. Nár. Listy, 1902, č. 118, feuilleton.
6648. *Antl Theod.*, Účasť Čechů v obraně Vídně proti Turkům r 1529. Nedělní Listy Hlasu Národa, 1902, č. 184.
6649. *Waltz O.*, Zur Geschichte der Belagerung von Wien 1529. Forschungen zur Deutschen Gesch. VI, 1866, str. 647-52.
6650. Serenissimi Ungariae ac Bohemiae regis ad Christi fideles compendiosa adhortatio. ut adversus immanissimi Turcorum tyranni impetus contributionem de bonis, a Deo collatis, faciant. Datum in oppido nostro Lintzio, 28. Aug. 1529 s. l. a. (Viennae, 1529), 8°, 3 l. — Znova, Antverpiae. 1529. 12°, 8 l. *Goldast*, Constit. imper. (Bibl. Č. Hist, II, č. 822) II, str. 505; *Lünig*, Codex (ibid. č. 277) Pars gen. contin. I, str. 494; *Georgii*, Regest. Chron. III, sl. 168. Srv. č. 6699.
6651 Ferdinand I., král uherský i český, vyzývá křesťanstvo k sbírání peněžitých příspěvků na zřízení válečného vojska proti Turkům. Pokrok, 1876, č. 248.

6652. Wahrhaftiger Grundt und Bericht von dem Thürkischen Krieg, wie es ergangen und gehandelt worden in Ungern, Österrych und viel andern umbliegenden Gegenden und Flecken etc., mit sampt dem absagbrieff, so der Thürkisch Kayser, Künig Ferdinando etc. überschickt des jars 1529, auff das Kürzist angezeyt. Auch von etlichen Wunderzeichen, so verschyner Zeit zu Wien in Osterreych, in landt zu Behem, im Westerreych und anderer Nation am Hymmel erschynen und gesehen sind. Nürnberg, durch Hans Guldenmund, 4°, 10 l.

6653. *Ribischy Henr.*, De re Turcica ad Viennam Austriae . . ., iuriconsulti serenissimi Ferdinandi, Hungariae et Bohemiae regis, etc., per Silesiam quaestoris aerarii, epistola historialis ad . . . Henr. Stromerum Auerbachensem, medicinarum doctorem et consularem Lipsensem, Lipsiae, 1530, 8°. (Datum Vratislaviae, 22. Novembr. 1529.)

6654. *Mugnier Fr.*, Ferdinand, roi de Hongrie etc., Circulaire auz villes de la chrét. pour obt. des subsides contre le Turc, 24. fébr. 1530. Bull. hist. du comité des trav. hist. 1888, str. 31-4.

6655. Zpráva o naučení křesťanům věrným, jak by se v těchto časích nebezpečných při spasení Božím říditi, zpravovati a v něm růsti měli, ano i při těžkostech nynějších, přicházejících od násilí Tureckého, jak se míti a zachovávati mají. S přídavkem některých písem a modliteb svatých i písniček příhodných, (Jiřík Styrsa, Ml. Boleslav na hoře Karmeli, 1530). 12°, str. 168. — Znova 1555, 1566, Ostroh. Druhá strana Knížky, k Zprávě a k naučení věrným proti Tureckému násilí; Místa některá z písem sv. vybraná, na něž vojákům pamatovati užitečné a povinné jest; Modlitby starých svatých, kteréž sou činívali ku Pánu Bohu v svých úzkostech a nebezpečenstvích; Po vítězství jaký způsob býval při svatých lidech; Písničky příhodné vojákům (poslední »písnička starých oněch Čechů: Kdož ste Boží bojovníci . . .«). — V sličné úpravě (v Kralicích), 1595, 12°, str. 207.

6656. Geschütz-Abgabe in Mähren. Not. Blatt 1867, č. 11 (dle usnesení sněmovního r. 1531). Viz *Kameníček* č. 5624.

6657. *Šimek J.*, O účasti Kutnohorských proti Turku l. 1532. Sborník Histor IV, 1886, str. 376-8. — Srv. č. 6602, 6645.

6658. Sermones consolatorii . . . *Joh. Fabri*, episcopi Viennensis, habiti ad plebem eius, ac Christi milites, super immanissimi Turcorum tyranni, altera imminenti obsidione inclytae urbis Viennensis, 1532, 4°. Na konci: Impressum et finitum Viennae Pannoniae Superioris (1532) per. Joh. Singrenum ultima die mensis Septembris, quo . . . caesar Carolus V. ac . . . Bohemiae rex Ferdinandus cum potentissimo Germanorum, Hispanorum, Italorum, Hungarorum, Bohemorum atque aliarum nationum exercitu, intra et extra urbis Viennensis maenia in occursum truculentissimi Turcorum tyranni convenerunt

6659. *Palacký Fr.*, Jurišiče Mikuláše Psaní ku králi Ferdinandovi I. o hájení města Kyseku (Gynse) leta 1532. Čas. Č. Mus. 1827, II, str. 71-4.

6660. *J. M.*, Die Türken in Prag. Politik, 1884, č. 318 (poselství turecké r. 1535, 1562, 1563 atd.).

6661. *Faber Joh.*, Sermo pro foelici victoria adversus infideles, habitus in ecclesia metropolitana Pragensi a. 1537, Pragae, 4°, 20 l. — Otisk: *Reusner Nic.*, De bello Turcico, Lipsiae, 1596, II, str. 326-38 (č. 6704).

6662. Von der erpärmlichen ellenden hartwiderpringlichen, auch der ganzen christenhait, sonderlich aber teutscher nation nachthailigen erlegung des christlichen und niederösterreichischen Kriegsvolks von dem Türken durch den ubelgeordneten abzug der oberersten, in dem nächstvergangnen 1537 jar jämerlich beschehen am 9. Octobris (ř. 75: Graf Schlick, Böhmen). Viz *Liliencron R.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

6663. *Agrigola Georgius*, Oratio de bello adversus Turcam suscipiendo, ad Ferdinandum, Ungariae Boëmiaeque regem et principes Germaniae, Basileae 1538, Frobenius, 4°, l. 18. Viz *Reusner*, Sel. orat. č. 6704, I, 160; *týž*, Auserles. Ermahn. I, 148. — . . . Oratio de bello adversus Turcam ad Ferdinandum, Ungariae et Boemiae regem, et Germaniae principes . . edita studio et opera *Joan. Rosini Naumburgensis*, Lipsiae, 1594, 12°, str. 20-66. — — Něm. vyd. Oration, Anrede und vermanunge zu den grossmächtigsten Fürsten Ferdinandum, König zu Ungern Auch allen Churfürsten und Fürsten des heil. Röm. Reichs von Kriegsrüstung und Heerzuge widder den Turcken geschrieben aus dem Latein. Durch *Laurentium Werman* aus dem Latein ins Teutsch gebracht, Nürnberg durch Friderich Peipus, 1531, 4°. Dresden, 1531, 4°; Nürnberg. 1538, 4°. — Srv. č. 6668, 6699.

6664. *Joh. Langi Silesii*, Ad Jesum Christum, Dei filium, pro Christianis contra Turcas elegia. In qua de Turcarum origine, rebus gestis, successibus, Viennae Pannoniae in aedibus Joh. Singrenii, 1539, 4°.

6665. *Nauseae Frider. Blancicampiani*, Ferdinandi I. a sacris studiis et conciliis, in 78. psalmum: Deus, venerunt gentes etc., una cum paraphrasica ex eo psalmo precatione metaphrasis. Viennae Austriae. 1539, J. Singrenius, 1539, 29. mensis ianuarii. 4°. (Vyzvání k válce.)

6666. *(Jovius Pavel)*, Kniha o věcech a spuosobích národu Tureckého velmi krátce sebbraná, a v řeči vlaské od Pavla Jovia, biskupa Nucerinského, Karlovi V.

císaři oddaná i připsaná. Nyní pak z řeči latinské v českú přeložená. Léta Páně 1540. Na konci: Vytištěno v Starém městě Pražském u Pavla Severína z Kapí Hory, v pondělí na den počištění Panny Marie, jináč den Hromnic, Léta Páně 1540, 4°, l. A-Z_8. Knihu věnují překladatelé *Sixt a Ambrož (z Ottersdorfu)*, písaři radní Starého Města Pražského arciknížatům Maximilianovi a Ferdinandovi, »Ferdinanda ... českého ... krále dědicuom«. Na l. T. (str. 144) »Zahynutí nešťastného krále Ludvíka« s vyobrazením na l. S_4: Dum cis in adversum iusta et pia bella, tyranum, ante diem infoelix, sic, Lodovice, cadis. Na l. X_8 ad: Naučení, jakým by zpuosobem křesťané s Turky válčiti měli. S četnými dřevořezbami, znázorňujícími způsob boje, obléhání měst, ukrutnosti turecké.

6667. *Bruschius Casp. Slaccenwaldensis*, Ad divum Ferdinandum, Rom. Ungariae et Bohemiae regem ... elegia encomiastica et ad suscipiendum adversus Turcas pestilentissimas Christiani nominis hostes bellum iustissimum ..., Norimbergae, Joh. Guldenmundt, s. a. (1541), 4°, 4 l.

6668. Proti Turku velmi pěkný, křesťanský, potřebný spis a správa, od *Jana Brence* složená, Léta Božího 1541, 16°. (Přeložil *Jan Strdnénský*, v Hradci Jindřichově.) Na l. A_4 titul: Proti Turku velmi krátká správa, kterak se kazatelové a lid obecní zachovávati mají, kdyby Turek do zemí křesťanských vtrhl, je sobě podmaniti chtíc vytáhl. Křesťanský a potřebný spis od Jana Brence složený.

6669. Bewilligung, Beschluss und Vergleichung (der Kron Behaim und derselben zugethanen Fürstenthumben und Lannden als Marggrafthumbs Märhen, Slesien, Ober und Nider-Lausitz). Wie es mit der Schatzung irer Güeter und bewilligtem Khriegssvolgkh solle gehalten werden (vom J. 1541, Montag nach St. Barbara), s. l. a., fol. — Srv. jednání sněmovní při r. 1541.

6670. Abschiedt und verordnung der Herrn Fürsten und Stand in Ober und Nider Slesien, belangend die hülff der Merher und die bereitschaft im Land zu gegenwer dem Türcken, Geschehen und beschlossen in der Königlichen Stad Breslau am 9. Septembris dieses 1541, 4°, 7 l. (Breslau 1541.)

6671. Treffenlicher unnd hochnützlicher anschlag, Bündtnuss und verainigung, durch die ... Chur- und Fürsten, Hertzogen zu Sachsen, Marggraven zu Brandenburg und Landtgraven zu Hessen etc., des Türcken zugs halben fürgenommen, bedacht und berhatschlagt ... Der Schlesischen Fürsten und Stand gesandten Instruction und beuelch obgerürten Türckenzug und hilff belangend etc., Augsburg, 1541, 4°, 10 l. (se zřetelem k zemím koruny české).

6672. Warhafftige Neue Zeyttung, wie es in Ungern zwischen dem kriegesvolcke der Deutschen und Türcken ergangen ist, im Jar 1541. Item: Einer Landtschafft auss Merhern schreiben, an den Herren Oberhauptman inn Schlesien umb hielff, wider den Türcken und rettung des landes, s. l. et a. (1541), 4°, 8 l.

6673. Der unglückhaftig scharmützel des Türken vor Ofen mit des königs heerlager. An. 1541 im September geschehen (ř. 23 a 31: Böhmen). Viz *Liliencron R.*, Bibl. Č. Hist. I, č. 4901.

6674. Der Niderösterreychischen Erblanndt, sambt der fürstlichen Grafschaft Görtz aufgerichte vergleichung und Anlag des werdts, so neben der Cron Behaim und derselben zugewonndten Fürstenthumben unnd Lannden zu Prag beslossen worden, den 11. tag des Monats Januarii 1542 s. l. a. (Wien, Singreiner, 1542), fol.

6675. Der Fünf Niderösterreichischen Lannde und fürstlichen Grafschaft Görtz... Cron Behaim .. vergleichung ... 1542, s. l (Wien), 1542, fol.

6676. Burgermaister, Richter und Rats der Stat Wienn Anlag und Stewern, sowil Sy jre Mitburger, Briesterschafften und Beneficiaten betrifft. Durch der Niederösterreichischen Lande und Graffschafft Görtz verordnet Ausschüss zu Prag bewilligt im 1542. Na konec: Actum den 27. Febr. im 1542 J., s. l. a. (Wien, Singreiner, 1542), fol.

6677. Auszug von der Niderösterreichischen Erblanden sambt der fürstlichen Grafschaft Görz aufgerichten Vergleichung unnd Anlag, des werdts, so neben der Cron Behaim, und derselben zugewondten Fürstenthumben und Lannden, zu Prag beslossen worden den Andleften tag des Monats Januarij a. 1542. Was ainen jeden Stanndt, Preläten, Herren und gemainen Man in die Schatzung zu recken, unnd darauf antzuslahen ist, wie hierinn begriffen, s. l. a. (Wien, Singreiner), fol.

6678. Der Cron Behaim und derselben zugethanen Fürstenthumben und Lannden als Marggrafthumbs Märhern, Slesien, Ober- und Nider-Lausitz Bewilligung, Besluss und Vergleichung. Wie es mit der Schatzung jrer Gueter und bewilligten Khriegsvolgkh solle gehalten werden, s. l. a. (Wien, 1542), fol.

6679. *Dvorský Bartoloměj*, Proti Alchoranu, totiž zákonu Tureckému a Saracenskému a falešnému jich náboženství, a že vrchnostem církve křesťanské přináleží víry svaté i lidu proti jich ukrutenství obhajovati. A kterak se k tomu připraviti mají, aby jim Pán Buoh ráčil dáti vítězství, knížky dvoje. 1542. Dřevořezba, znázorňující boj Turků s Čechy (praporec s českym lvem!). Konec: Vytištěno v Starém

Městě Pražském v Zelený Čtvrtek, léta 1542, Severín mladší. List A-N_2.

6680. Kronika o pohnutí křesťanuov znamenitém proti Turkuom pohanuom, s. l., 1543, 4°.

6681. (*Brentel, Jörg, von Elbogen*) Ain Trostpuech wider den Türcken. Man thut yetzt allent halben sagen, Ach Gott, wer nur der Türck erschlagen. Erkenn dich selbs, ware buss würck, Gott sendt dir hilf wider den Türck. Zur hilf ist er allzeyt berait, wie diss Büchlein feyn kurtz anzaigt, Ungerechtigkait, Sünd, Laster, Schand, treibt den Türcken zu uns inns land, s. l. a. (1543), 4°, 4 l.

6682. Newe zeitung von einer tapfern kriegsrüstung auf den iezigen früling (1544) (strofe 38: Böhmen). Viz *Liliencron R.* (Bibl. Č. Hist. I, č. 4901).

6683. Hilfe der Böhmen für Ferdinand I. gegen die Türken. »Prag«, Beil. Ost u. West 1842, str. 486 (r. 1545).

6684. *Schmältzl Wolfgang*, Der Christlich und gewaltig Zug in das Hungerland. Zu Ehren dem ... Fürsten Ferdinand ..., 1556, Wienn, Raph. Hofhalter, 4°. (O účastenství Čechů. Zvláštní zmínka o kazatelské činnosti ve vojště Ant. Brusa z Mohelnice, »Anthoni Miglitz«, pozdějšího arcibiskupa pražského.)

6685. *Petrzik Matthaeus Crumnoviensis*, Dialogus de bello et pace, recitatus in consessu nobilium .. virorum in aedibus ... Joh. Fieringeri, Caes. Maj. a bellorum secretis. Viennae, s. a., (1559?), 4°. Na rubu tit. listu: Heptastichon *Casp. Cropatii Plznensis*. Viz č. další.

6686. *Paganus Petr.* et *Cropacius Pelsnensis Bohemus*, De bello et pace, Viennae Austriae, Raph. Hofhalter, 1560, 4°. Srv. č. 6685.

6687. *Schentygar Joh.*, De comitiis Spirensibus et de expeditione contra Turcas et Gallos. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 125.

6688. *Mitis Thomas*, Elegia Bohemiae ad Hungariam, tyrannide Turcica opressam, continens consolationem in cruce necessariam. Farrago poematum I, 1561, l. 134-40.

6689. *Simonis Ennii*, De comitiis Viennensibus. Farrago poematum II, 1561, l. 13b-14a.

6690. *Joannis Schentygari*, De clade Turcarum, ibid., l. 14b-15a.

6691. *Mathiae Biceni*, De tristissimo statu Hungariae, ibid., l. 15a-16b.

6692. *Ebrahimi Strotsch*, apostatae, ortu Poloni, oratio lingua Slavonica coram Caes. Maiestate, Romanorum rege, et caeteris S. R. I. electoribus, principibus atque statibus a. 1562, die 27. Novembris Francofordiae habita. Una cum brevi munerum ab ipso caesareae Maiestati exhibitorum nuncupatione. Et de eiusdem ministris, comitibus atque camelis, 1562, s. l., 4°. — Znova: Relatio sive sermo legati pacifici Ebraimi Stroschenii, nati Poloni, a Solymanno, Turcarum imperatore, Constantinopoli ad ... Ferdinandum I. destinati apud Francofurtum Moeni coram statibus imperii lingua Sclavonica recitatus a. 1562, die 27. Nov. *Schardius*, Rer. German. Script. (Bibl. Č. Hist. II, č. 213.) 1673, III, str. 96-8. — — Překlady německé: Anbringen Türckischer Legation, Ebrahimi Strotschii, gebornen Polecken, welche er vor Key. May., Römischer König und andern ... Churfürsten, Fürsten und Ständen in Schlavonischer sprach zu Franckfurt gethon, a. 1562. d. 27. Nov. Mit kurtzer vermeldung der geschäncke, so er Kay. May. uberantwort hat... Ausz lateinischer sprach verteutscht, s. l a., 1562, 4 l., s vyobr. — Türckischer Bottschaft Ebrahim Strotschen zu Frankfurt a. M. gethan a. 1562, den 27. Novembr. Getruckt zu Frankfurt durch Georg Raben und Sigm. Feierabend, 1562, 4°. — — České vydání: Předložení tureckého legata Ebrahima Strotského, Poláka přirozeného, před Jeho Velebností císařskou, králem Římským, i před jinými .. kurfirsty ... v Frankfurtě slováckým jazykem učiněné l. 1562, 27. listopadu. S krátkým dotknutím daruov, kterýchž J. C. Velebnosti dodal. Item o jeho služebnících, tovaryších a velbloudích. Z latinské řeči přeloženo, v Star. Městě Pražském (Jan Jitčínský) 1562, 4°, 4 l.

6693. (*Konstantinovic Michal z Ostrovice, Srb*), Historia neb Kronika Turecká, od nějakého Ráca neb Bosňáka, jménem Michala Konstantina z Ostrovic, někdy od Turkuov zajatého a mezi jenčáře daného, věrně a právě sepsaná. Item tažení proti Turku, najúhlavnějšímu nepříteli všeho křesťanstva, jakým spůsobem užitečně před se vzato býti by mělo, od téhož sepsané. Na konci také přidány sou některé potřebné i užitečné věci z knih o slavných a udatných činech osvíceného knížete Epirotského neb Albánského Jiříka Kastriota, příjmím Škanderberga, vybrané, kterak zmužile a statečně proti Amuratovi a Machométovi, otci i synu, císařům Tureckým, častokrát s malým počtem lidu bojoval a mnohé škody jim činil, však sám od nich nikdá přemožen nebyl, o němž i v historii této Turecké zmínka se děje, 1565. Alexander Oujezdecký impressor v Litomyšli věnuje Václavovi Haugvicovi z Biskupic a na Litomyšli, 4°, l. A-Hh_4. Na rubu titulního listu znak Haugvicův. — Znova v Litomyšli r. 1581 u A. Graudence. — V bibliothece Musea království Českého pod sign. IV. G. 4. (stará sign. 5. G. 38) chová se rukopis ze začátku XVI. věku: Allig. ad Knížky o čtyřech ctnostech stěžejných, incipit: Poczina se registrum a správa tejto kroniky ... Tuto správu a kroniku popsal a složil jeden Srbín anebo Rac s království nehdejšího Srb-

ského anebo racského, menem Konstantin, syn Michaela Constantinoviče z Ostervice, kterýž byl vzat od Turkuov mezi jeničary na dvůr císaře Tureckého Machometa. Explicit: Pohříchu Otec svatý papež Pavel a císař římský Fridrich, obadva slavnej paměti, příčina jsú toho také byli, že jsú krále Matiáše ponuknuli k tomu, aby s Čechy válku vedl, kaceřujíce je, král Matiáš slavné paměti, nemohúce jich přemoci a pod se podmaniti, obrátil se jest do Rakúské země na císaře římského a tak jsú křesťané trápeni byli a pohanstvo se jest všudy rozmahalo, a paměť krále Matiáše neboštíka pominula jest jako zvuk zvonový .. — Srv. *Jireček Jos.*, Paměti turecké Mich. Konstantinoviće z Ostrovice, Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury I, ve Vídni, 1860, lex., str. 1-9. Na l. V_1-Y: Tažení proti Turku svaté víry křesťanské i našich životův úhlavnímu a krvavému nepříteli, jakým spuosobem před se vzato býti by mělo a kde by se lid válečný i naň peníze, k tomu i děla vzíti měla. To jest přetisk prvotisku Mikul. Klaudiana v Ml. Boleslavi r. 1518 s názvem: Předmluva z spisu latinského vyložená, co nyní v městě Římě o Turcích na obecním sněmě jednáno bylo, 4°, 6 l. (Znova vydáno: 1543, 4°; 1545, 8°; 1594, 8°, u Buriana Valdy.) — Polsky vyšel spis Konstantinovičův: 1. Zbiór pisarzów polskich, II. 5, Pamiętniki janczara Polaka, przed r. 1500 napisane, w Warszawie, 1828, 12°, str. 261. 2. Biblioteka Polska, w Sanoku 1857. — Srbsky v překladě Dra *Janka Šafaříka* v čas. Гласник Српског ученог друштва, I. (sv. 18), у Београду. 1865, str. 45-188: Турска историја или Кроника, верно и истинито списана од неког Србина или Бошњака, званог Мијајло Константинов из Островице. Srv. též *Pervolf J.*, Славяне, ихъ взаимныя отношенія и связи II. 1888, str. 86-7, 127, 207-8; III. 1., 1890, str. 36, 113, 202, 259.

6694. Vypsání pravdivé, kterak Jeho Milost Císařská, Pán náš nejmilostivější, s J. M. arciknížetem Ferdinandem, léta 66. 12. dne augusti, totiž v pondělí po sv. Vavřinci, z Vídně proti tomu všeho křesťanstva ukrutnému nepříteli Turku do pole vojensky vyjeti ráčili a jaký způsob a pořádek při tom zachován byl, (v Praze) u Václava Hada, 1566, 4°, 4 l. (O českých a moravských pánech.)

6695. *Georgijević Bart.*, O začátku Tureckého císařství, též jak se v svém válečném běhu řídí a jakého cvičení užívají, krátká summa pro uvedení v známost lidem sebraná. K tomu o obyčejích Tureckých. Knížka od Bartoloměje Georgiviz řečeného, kterýž mezi Turky mnoho let v zajetí byl, s předmluvou dobré paměti vysoce učeného muže Filipa Melanthona přidaná. Od kněze *Jana Moravusa*, jináč *Bessa*, faráře Postupického, z latinského v jazyk český přeloženo. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Jana Jitčínského, L. P. 1567, 4°, l. A-Ee_4. Dedikace: Vilémovi z Talmberka a na Jankově, Šeb. z Říčan a na Přestavlcích, Janovi Černínovi z Chuděnic a na Nedrahovicích, Adamovi Predborovi z Radajšína a na Postupicích, Adamovi Tajnovi z Tajna a na Velké Bukovině. Překladatel v předmluvě uvažuje o turecké otázce zvláště v poměru k říši, Maximilianovi II. L. U_2-U_3: Rozmlouvání, kteréhož Turci na potkání, pozdravujíce se vespolek, užívají, jazykem slovanským sepsané. Pozdravení: Pomozi Bogh, gospodaru; Pomahajžť Buoh, pane. Odpověď: Dobro došo, priatelu; Vítaj, příteli atd. Dále: Rozžehnání a děkování turecké, týmž jazykem slovanským sepsané. (Ostaj s Bogem, bratie, onie grad, kamo ideš; Zůstávaj s Bohem, bratře, ononoť jest město, do něhož ideš.) Modlitba Páně a Pozdravení anjelské slavonským jazykem. — Srv. *Jireček Jos.*, Čas. Č. Mus. 1861, str. 365. Viz o spisovateli *Čedomil Mijatović*, Bartolomije Georgijević, Hrvat, pisac šesnaestoga vieka. Rad Jugoslav. Akad. XLIV, 1878, str. 108-21 (tam jsou uvedena všecka vydání spisů do češtiny přeložených: De origine imperii Turcarum eorumque administratione et disciplina; De Turcarum ritu et ceremoniis: De re militari; De agricultura; De afflictione Christianorum captivorum; Vaticinium infidelium; Exhortatio contra Turcas). — Překlad Bessův vydán znova v Olomouci r. 1728 u Avingera. — Srv. též *Šafařík P. J.*, Geschichte der südslawischen Literatur III, Prag, 1865, str. 283; *Baudouin de Courtenay J.*, Das Slavische in den Werken von Barthol. Georgieuiz, Arch. Slav. Phil. IX, 1888, str. 343-52. Viz č. další a č. 6704.

6696. *Georgevič Bartholoměj*, O začátku panování Tureckého a o jejich spravování a zachovávání zřízelosti vojenské, krátcí někteří kusové místo poznamenání sepsaní, ku kteréžto jest přidána knížka o Tureckejch obyčejích v krátkosti sepsaná od Barth. Gorgeviče poutníka. Z lat. řeči nyní v nově na česko přeložena od *Jana Mirotického* v Kroměříži L. P. 1572; pak výtah Thad. Hájka z Hájku na proroctví Turecké. V Holomouci skrze Frid. Milichtalera, 1576, 4°, l. A-F. Dedikace: Jetřichovi z Kunovic a na Brodě Uherském. Na l. T_3-T_4: Rozmlouvání pozdravování jazyka slovenského: Pomozi Bog, gospodaru; Pomoz tobě Buoh, hospodáři. Dobro došao priatelu; Vítej šťastně, příteli. atd. Na l. Z_3 a d.: Napomenutí proti Turkuom. (L. Aa_2 líčení zlořádů vojska křesťanského proti Turkům: Lotruje Uher, ožírá se Němec, chrápe ospalý Čech ...) S vyobrazením vladařů tureckých. — Srv. jiný překlad český č. 6695.

6697. *Cropacius Casp.*, Ecclesia Christi Turcorum tyranno. Poemata (Varior. poemat. lib. VI.), Noribergae, 1581, str. 191-7.

6698. *Stipacius Mikuláš Strakovský*, Modlitby obsahující milostná rozjímání a nějaká subtilná kázání v předních stránkách učení křesťanského, v Star. Městě Pražském, 1589, 16°. L. 144b-8b: Modlitba k Bohu proti ukrutné vsteklosti Turka nepřítele.

6699. *Lewenklau Hans von Amelbeurn*, Neuwe Chronica Türkischer nation, von Türcken selbst beschrieben ... Franckfurt a. M., 1590, fol., str. 535 (ve IV. knize: *P. Pesels* Beschreibung der Belagerung Wiens 1529). — Znova: Newer Musulmanischer Histori Türckischer Nation, von ihrem Herkommen, Geschichten und Thaten .... Franckfurt a. M. 1590, fol., str. 434. — Leunclavius Joh., Historiae Musulmanae Turcorum, de monumentis ipsorum exscriptae, libri XVIII, Francofurti, 1591, fol., str. 898. — České vydání: Kronika nová o národu Tureckém na dva díly rozdělená. V prvním vypravuje se o původu, začátcích, zrostu, správě, moci, válkách, ctnostech i nešlechetnostech a posloupnosti knížat Osmanských, od prvního Osmana chana, až do sultana Soleimana chana, a do l. P. 1550, jakž to vše sami Turci jazykem svým sepsali. V druhém, doplňuje se tato Kronika o věcech Tureckých, kteréž se zběhly od léta menšího počtu padesátého až do léta devadesátého. Vydaná v jazyku latinském a německém od *Jana Lewenklaia z Amelbeurnu*. A nyní v jazyk český přeložená od *Jana Kocína z Kocínetu a Daniele Adama z Veleslavína*. Nazad přidány jsou dvě jízdy *Angeria Busbekia* do Konstantinopole a odtud do Amasie. Item napomenutí jeho a správa, proč a jak by se křesťané k válce proti Turkům hotoviti měli, Léta Páně 1594, 4°, str. (12), 448, Registrum, 1 l. se znakem Veleslavínovým. Dedikace Petrovi Vokovi z Rožmberka a Fridrichovi z Žerotína, na Židlochovicích s výkladem o historiích tureckých. — Přetiskl *Rozum*, Staročeská bibliotheka II. 1853, str. 178-87. — Druhý díl má název: Kroniky Turecké díl druhý. Doplnění historie Turecké od L. P. 1550 až do leta 1590, v němž se podle jiných mnohých věcí, kteréž se v letech 39 v Uhřích a jinde zběhly, také i příčiny vypravují té dlouhé války, kterouž Turci proti Peršanům vedli, L. P. 1594, 4°, str. (16), 385, Registrum. Dedikace: Janovi nejstaršímu z Waldšteina na Sedčicích, Hertvikovi Zejdlicovi z Šenfeldu na Zvoleněvsi a Chocni, Janovi Malovcovi z Malovic na Kamenici a Chejnově, Krištofovi Vratislavovi z Mitrovic a na Lochovicích.

6700. *Paprocký Bart.*, Potěšitedlné napomenutí proti pohanuom všechněch křesťanských potentátuov. S přidáním praktiky Antonia Torquata Ferrarského, ... kterouž o budoucích proměnách některých křesťanských království Matiášovi uherskému králi etc. L. P. 1480 sepsal. Z polské řeči v českou, pokudž možné, přeložené. Vytištěno 1594, 4° (v Litomyšli u A. Graudence), 7 l. Básně proti Turkům, věnované Rudolfovi II.; Filipovi, králi španělskému; Zikmundovi III., králi polskému; pánům Benátčanům; Velikému knížeti Mozkevskému; všemu křesťanskému rytířstvu.

6701. *Paprocký Bart.*, Gwałt na pogany. Ku wszem chrześcianskim panom, królom i książętom a osobliwie obojga stanom duchownemu i świeckiemu uczyniony, 1595, 4°. (Vyzvání k přispění Rakouskému domu proti Turkům.) — Český překlad: Kwalt na pohany. Ke všem křesťanským pánům, králům i knížatům, a zvláště nepřemožitedlného království polského stavům, v Litomyšli, 1595, 4°.

6702. Predig und Vermahnung, dass die Christen dem Türken nicht huldigen wollen. Altstadt Prag, 1595, 4°, 8 l.

6703. *Šerer (Scherer) Jiří*, Křesťanské vojenské kázání, všem nejvyšším hejtmanům, místodržícím etc. a vůbec všemu křesťanskému vojsku, kteří se nyní v Uhřích proti Turku užívati dají, k šťastnému vítězství a vejstraze, k vytištění dané v německé řeči . . . nyní do jazyka českého přeložené od K. Václava Brosiusa, děkana a faráře v Hradci Jindřichově, v Litomyšli, 1596, 4°, l. A-C_4.

6704. *Reusner Nicol. Leorinus*, Selectissimarum orationum et Consultationum de bello Turcico variorum et diversiorum auctorum volumina quattuor. Vol. I. Lipsiae 1596, 8°, str. d_8, 369. Z obsahu: Č. 11. Vincentii Pimpinelli Archiep. Rossani Nuncii Apostolici ad Ferdinandum Regem Hung. et Bohemiae, oratio, habita a. 1530., str. 124-41. — Č. 12. Laurentii Campegii legati Apostolici ad Carolum V. Aug. et Ferdinandum Caes., ceterosque imperii Principes et Ordines, Augustae, str. 141-54.— Č. 15. Georgii Agricolae de bello adversus Turcam ad Ferdinandum Hung. et Boëmiae regem, et principes Germaniae str. 160-87.— Č. 18. Georgii Sabini Germania ad Ferdinandum Caesarem, Augustae, str. 197-9. — Č. 19. Bartholomaei Georgiani exhortatio contra Turcas ad Maximilianum II. Regem Boëmiae, str. 200-7. — Č. 21. Nicolai Reusneri Leorini Germania ad Maximilianum II. Caesar. August. carmen, str. 208-20. — Č. 24. Henrici Stephani ad Rudolfum II. Aug. et principes ac ordines imperii, str. 230-64. — Č. 25. Jacobi Typotii ad Populum Christianum . . . Rudolphum II., str. 265-85. — Č. 27. Eiusdem ad Rudolphum II. imp., str. 299-311. — Č. 28. Imp. Rudolphi II. ad Sacri Rom. imperii status et ordines Exhortatio incerti auctoris, str. 312-20. — Č. 30. Mathei Dresseri ad Rodolphum II. imp. De vaticinio Lactantii, str. 323-45. — Corollarium. Corneli Aurelii Diadema imperatorum, sive de coronatione Maximiliani I. Imp. Aug., str. 355. — Vol. II. Lipsiae 1596, 4°, str. 369.

Z obsahu: Č. 12. Joan. Cuspiniani commonitio ad Leonem X. Pont. Max. et Carolum V. Imp. caeterosque Principes Christianos, str. 172-82. — Č. 24. Precatio pro tutela reipub. Christianae contra furorem Turcicum ex Sleidano, str. 312-3. — Č. 27. Joannis Fabri Episcopi Viennensis ad Ferdinandum regem Bohemiae et populum Christianum pro spe victoriae adversus Turcas sermo, str. 326-41. — Vol. III. Lipsiae, 1595, pars I-II. 4°, str. 200, 217. Z obsahu: Č. 10. Jacobi Typotii ad Rudolphum II. Imperatorem. Sive vaticinium de Victoria, str. 188-200. Č. 23. Juliani Cardinalis Legati Pontificii ad Vladislaum Regem Hungariae, str. 106-11. — Vol. IV. Lipsiae, pars I-II, 4°, str. 292, 157. Z obsahu: Henrici Stephani Oratio ad Rudolphum II. Caes. et principes ordinesque imperii, adversus lucubrationem . . . str. 24-30. — Č. 6. Fragmentum orationis Turcicae ad Maximil. I. Imp. incerto auctore, str. 102-14. Č. 15. Mahometis Sinanis Bassae F. ad Ferdinandum Com. Hardeggium epistola post occupatum Iaurinum, str. 260-3. — Č. 20. Joan. Comitis Tarnovii de bello Turcico ad Carolum V. Aug. Consilium, II, str. 1-17. — Č. 25. Felicis Petancii ad Vladislavum Regem Hungariae de itineribus Turcicis, str. 116. — — Něm. překlad.

6705. *Campanus Joh.*, Turcicorum tyrannorum, qui inde usque ab Otomanno rebus Turcicis praefuerunt, descriptio, Pragae, typis Othamarianis, 1597, 12°, str. (3), 40. Str. 15 a d. od r. 1526 (letopočty po straně objasňují události líčené v latinské básni).

6706. *Dvořák Max.*, Počty nejvyšších berníkův království českého ze sbírek sněmy svolených na lid válečný proti Turkům 1599 1603. Pam. arch. X, 1874-7, str. 125-36.

6707. *Georgius Bartoldus Pontanus*, Oratio exhortatoria ad Deum, belli tempore. Orationes synodales, Sacrae, Bellica, Funebres, Pragae, 1605, str. 103-16.

6708. *Žalanský Havel (Phaëton)*, O pokoji a válečném nepokoji, o původu a účincích války i pokoje, a o jiných věcech k obému tomu příslušejících spis z svatých písem a z kněh teologův i historikův etc. složený, v Starém Městě Pražském, 1608, 12°, v impressí Jana Othmara str. 200. Znova 1611, 12°, u Dan. Sedlčanského, l. A-M_4. Vedle jiného o válkách tureckých, jak se tehdejší čeští čtenáři o ně zajímali.

6709. *Georgius Barthold. Pontanus*, Scanderbegus, hoc est, vita et res strenue feliciterque gestae, Georgii Castrioti. Epiri regis, ob magna facta Scanderbegi dicti, contra Turcarum immanitatem et perfidiam, quae omnia e suis orationibus et brevi historico contextu cognoscentur, omnibusque Christianis ad intelligendum detestandum et debellandum Turcicam rabiem impiissimam, praesertim hoc tempore valde inseruiunt. Hanoviae, 1609, 8°, str. 24, 293. Se zmínkami o stycích s Turky a o válkách tureckých vůbec.

6710. *Budovec z Budova Václav*, Antialkoran, to jest: Mocní a nepřemožení důvodové toho, že Alkorán Turecký z ďábla pošel a to původem Ariánů, s vědomým proti Duchu Sv. rouháním. To se prokazuje od urozeného pána, pana Václava Budovce z Budova a na Hradišti, Zásadce a Klášteře, Jeho Milosti Císařské raddě, 1614, v Starém Městě Pražském, str. 368, (12). Obsah: I. díl Antialkoranu jest larva tureckého náboženství, a nejprve tabulka některých přednějších artikulův víry, aneb raději rouhání Machometového, tak aby pobožný čtenář dříveji, nežli přijde ke čtení jeho Alkoranu, mohl ihned posouditi, co to za zvíře jest, a není-li právě ten posměvač Boží, z Izmaele pošlý, jímž se sám chlubí. II. díl Antialkoranu, odkryté té larvy Mohometské a básní jejich, že básně jich z ďábla a ne z Starého a Nového Zákona pošly. Též o jistotě písem sv. a jak proti Turkům bojovati máme. III. díl Antialkoranu, circulus et horologium operum et oeconomiae in mundo Dei, historicum, typicum et mysticum: to jest, jak v rozdílných světa proměnách za Starého a Nového Zákona pravda i podvody rostly, jak se Mahometské básně a kdy začaly, jak zrostly, a jak ten Gog Magog padne a jakých ještě proměn až do skonání světa z písem sv. očekáváme: 1. Horologium lunare, t. j. měsíčný kompast. Za Starého Zákona pod zástěrou Mojžíšovou, kteroužto zástěru lucerna prorocká poodkrývala a poosvětovala a ty proměnné věky v církvi a v světě i ty podvody Mahometské předpovídavši i figurovavši je prve, co skrze nějaké hodiny ukazovala. 2. Zrcadlo z Mojžíše a prorokův vzaté, kterak v Starém Zákoně týž Mojžíš a proroci Krista Pána, též i Antikrista, kterýž jest se i v Mahometu zjevil, předpověděli. 3. Horologium solare, t. j. slunečný kompast. Za Nového Zákona, když se jest to slunce spravedlnosti, Kristus Bůh a Člověk pravý, zjeviti ráčil, a zástěra Mojžíšova minula, a jací proměnní věkové až posavád v církvi křesťanské i mezi pohany byli, a jak i kdy jest se ten Gog Magog zjevil a jak rostl a zrostl, i jak padne a jaká se až do posledního příští Krista Pána a soudu jeho obnovení nebe i země očekávají. 4. Zrcadlo z Nového Zákona, v něm se k utvrzení u víře naší křesťanské proti Mahometánským i všelikým básním lidským, v kratičkosti předkládá, z učení Pána Krista a jeho svatých apoštolův, slovo od slova... 5. Kontrfekty dva. 1. Zaslíbeného Messiáše Krista Pána, tak jakž jej Mojžíš a proroci vykontrfektovali . . 2. Kontrfekt se též ukazuje Antikrista, jejž Mojžíš v 5. knihách v kap. 13. falešným prorokem, a Ezechiel 38. kap. Gogem a Magogem

jmenuje, čehož mnoho při Mahometovi jest se našlo. 6. O předivných proměnách v světě a které podle soudu lidského zdají se býti, co nějaká náhodou dějící se vichřice a metelice. A jaká jich příčina, předně při církvi Boží, jaký cíl a konec. A kterak Pán Bůh s svými volenými zde komedii, ale s bezbožníky, slovem a pravdou jeho pohrdajícími tragedii konati ráčí, totiž že své volené skrze pohanění i slávu vždycky k dobrému cíli vede, bezbožníci pak, byť nejslavnější v té komedii byli, že při konci komedie přicházejí do tragedie, to jest, hrozný konec berouce, kteréžto komedie i tragedie opravdový konec že se teprva při soudném dni spatří. 7. De apostatis, t. j. o odpadlcích od víry křesťanské k těm hrozným básním Mahometánským a vědomému proti Bohu rouhání... 8. O rytíři křesťanském, plavícím se přes bouřlivé světa tohoto moře k břehu věčného života, v Kristu Pánu zaslíbenému a strojícímu se na vojnu k hlasu trouby Boží. A jaký týž rytíř maje již sobě tu ohavnost Mahometánskou, kteráž do pekla vede, též cestu k nebi skrze Krista Pána zjevenou, tím horlivěji a řádně podlé pštoluňku Božího všelijaké nepřátely přemáhati a jak proti Mahometánům a jakými braněmi bojovati měl. Item o mustruňcích podlé pštoluňku a Slova Božího, že takoví mustruňkové bývali důvody jistými slavných vítězství, to se ukazuje příklady lidu izraelského. Pročež že před tou porážkou Goga a Magoga Pán Bůh v lidu svém slavný a horlivý mustruňk držeti bude, též i o nejposlednějším obdaňku. Do textu vloženy symbolické, allegorické kresby, s výkladem. — O obsahu viz Hanuš, Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1868, I, str. 116-24. Týká se též české historie politické, církevní a zvláště kulturní historii poskytuje důležitý pramen pro tehdejší poměry a názory. — Srv. Jos. Pečírka, Zpráva o českých rukopisech v Stockholmě, Čas. Č. Mus. 1851, III, str. 36: »V. Budovec z Budova, Tureckého podvodného náboženství aneb raději bezbožensví hrozného v učení i obcování jejich pošlého, zjevných lží a podvoduov a nástrojuov ďábelských a pouhého, vědomého rouhání proti Bohu izdrahelskému, Kristu Ježíši, Spasiteli našemu, krátké poznamenání.« — Srv. též Budovcův spis latinský, vydaný s názvem: Circulus horologi lunaris et solaris, hoc est, brevissima synopsis, historica, typica et mystica, variis figuris et emblematis illustrata, repraesentans ex Vetere et Novo testamento continuam seriem praecipuarum ecclesiae et mundi mutationum, ceu horarum quarundem, praeteritarum, praesentium et secuturarum, usque ad mundi consummationem, authore Venceslao Budovez, barone a Budova, Monachogreci et Zasedeci domino, Sac. Caesar. Maiest. consiliario, Hanoviae, 1616, fol., str. (16), 276. O poměru k Antialkoranu českému praví spisovatel na l. 3: »Quare ex Bohemico meo Antialkorano, quem popularibus meis lingua vernacula prolixius conscripsi et iam Pragae typis edidi, extraxi brevem epitomen blasphemiarum, quae in Alkorano turcico extant, et nonnulla etiam de ritibus et ceremoniis atque moribus eorum breviter attigi, cum horum omnium Constantinopoli cum oratore caesareo pene per quadriennium αὐτόπτης testis fuerim. Addidi et colloquia mea ibidem habita cum apostatis illis, qui christianam fidem abnegantes, Mahometismum profitentur...« Od str. 195-217: Colloquia cum Graecis, de ceremoniis eorum, praeter et contra Dei verbum institutis, et an Turcae aliaeque gentes tam multis ceremoniis eorum ad fidem Christianam converti queant... Item Jos. Acosta iesuitae, viri docti et peregrinationibus Americanis clarissimi insigne iudicium, nempe infideles gentes ad fidem non cogendas, neque ceremoniis, sed evangelio Christi pure praedicato lucrandas. Str. 218 25: De iudaeis Constantinopolitanis et aliis passim omnibus iudaeis, quorum alii thalmudo, alii mosaicae legi sese adhaerere gloriantur, et de proselytis, qui ex iis ad fidem Christianam convertuntur (s vyobr.). Str. 226-41: De genealogia Socinianorum, qua docetur, Socianianos ex speluncis et schola Anabaptistarum prodeuntes, successisse Arrio, Mahometi, Serveto, Davidi Hollando, aliisque monstrosis et blasphemis nostri saeculi furiis... Epistola... scripta ad Adamum Budovecz, Caes. Maiest. pocillatorem 1612. Str. 242-58: De cacochymicis, qui non continuere admirabili et divina illa, legitimaque ad usum medicinae arte chymica, novas revelationes extra et contra Dei verbum ex phantasmatum suorum Alembico destillare, atque inde aurea secula in terris et metamorphosin quandam rerum omnium in primis hominum incautioribus et sui similibus persuadere nituntur. Unde a veris chymicis, ne in odium inducatur tam excellens ars, non tolerandos, sed palam refutandos esse requiritur (s vyobr. práce a pece alchymické, s úvahou o poměru alchymistů ke knize Fama fraternitatis Roseae Crucis). Str. 259-67: De tempestatibus mundi... quis mundi status et ecclesiae, praeteritusve, an praesens, an ex praedictionibus Dei adhuc instans, alius alii praeferendus sit? Str. 268-76: Circuli ex iconibus... sic hanc opellam, quam circulis incepi, iisdem etiam finio. — Do latinské knihy přibrány jsou vedle nových, symbolických vyobrazení kresby z Antialkoranu. Viz Bibl. č. Hist. I. č. 7428.

6711. *Hataš Samuel Václav* (děkan Vys. Mejta), Kázání potěšitedlné všem Kristu Pánu věrným Čechům pro bezbožnou sběř

tureckou a pro nešlechetnou tatarskou chámovinu, jak v nebezpečenství a v zármutku, tak v strachu a bázni léta tohoto 1663. ku potěšení na světlo vydané a všem také v Kristu Pánu milým Čechům připsané. V Litomyšli, 4°, str. 12.

6712. *Pešina z Čechorodu Tomáš Jan*, Ucalegon Germaniae, Italiae et Poloniae Hungaria, flamma belli Turcici ardens, Pragae 1663, 32°. Pars I. (str. 4-117): De origine gentis Turcarum et progressu eius (mimo jiné o účastenství zemí českých při válkách s Turky vůbec, pro XVI. stol. zvláště podrobné zprávy). — 2. vyd.: ... editio secunda emendatior, Lithomisslii, 1664, 32°. Str. 3-113: De origine gentis Turcarum et progressu eius.

6713 *Jireček Jos.*, Staročeské písně příčinou Turkův. Světozor XII, 1878, str. 98-99. Obsah: Jana Táborského z Klokotské Hory, »tehdáž, když Turek k Vídni táhl, l. 1529«; Bartoloměj Paprocký, »Gualt na pohany« l. 1595; Mikuláš Stipacius Strakovský, »Modlitby« l. 1598; Tomáš Závorka Lipenský, »introit, gradual, offertorium«; Mr. Vavřinec Beneš z Nudožer, Časoměrné překlady žalmů Komenského, Blahoslava, Benešovského a Benedikta. Srv. č. 6698 (Stipacius), 6701. — — *Wolkan Rud.*, Die politischen Dichtungen der Deutschen in Böhmen, S. A. »Deutsche Arbeit«, München, I. 1902, str. 396: Lieder, die auf die Türkengefahr hinweisen.

6714. Cestopisné zprávy o Turcích v knihách *O. Prefata z Vlkanova, Václ. Vratislava z Mitrovic, Krišt. Haranta z Polžic* viz Bibl. Č. Hist. I, č. 17029, 22523, 10344.

6715. Píseň o dobývání pevnosti Kanýže, od Vlachů svěcených, od papeže požehnaných a jiných z římské roty, kterak sou v papežovú moc, požehnání, sliby, v svaté, v svěcenou vodu, Jezovíty, Kapucíny doufali, že bez kacířů pevnosti dobudou, a Turky i kacíře potlukou. Ale potom bídně s hanbou utíkali a mnozí od zimy zhynuli a Turkům kořistí, děl odběhše, zanechali, Léta 1601, 32°, 4 l. Tisk neúhledný. Pod titulem hrubý dřevoryt: rytíř na koni. Na rubu tit. listu: Skupina (kněží?). Začátek: Píseň o Kanýži. Zpívá se jako: Byl margrab čistá hrdina. Nebo: Otče náš, jenž v nebi bydlíš. Incipit: Kanýži, zámku přepevný... Konec: *Složeno a vydáno v Kanýži s dovolením Rustan Beka.**)

2. Události let 1527-41.

6716. *Baumgarten H.*, Geschichte Karls V., I-III, Stuttgart, 1885-92, 8°.

6717. *Baumgarten Her.*, Differenzen zwischen Karl V. und seinem Bruder Ferdinand im J. 1524. Deutsche Zeitschrift f. Geschichtwissenschaft, Freiburg i. B. II, 1889, str. 1-16.

6718. *Böhm Adalbert M.*, Zur Geschichte der österreich-böhmischen Grenzfehden zu Ende des 15. und Anfang des 16. Jhts. Not. Blatt Akad. Wiss., Wien, V, 1858, No. 21, str. 496-506.

6719. Diplomatarium Ferdinandi I. 1527-1534, 1543. Viz č. 5652-5.

6720. Rozliční spisové, psaní a výkladové na některé věci (1470-543), foliant V, viz *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě. Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41.

6721. Od léta 1503 až 1517 (obsahuje zápisy až do r. 1539), foliant VI, viz: *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě, l. c., str. 417-41.

6722. Sněmové l. 1527. Sněmy české I. Praha, 1877, str. 176-267: Sněm první l. 1527 zahájen 1. ledna. Ibid. I, 1, str. 176-86. — Sněm druhý l. 1527, jenž zahájen byl 14. února (?) a zavřen v březnu (?). Ibid. I, 2, str. 186-251. — Akta o sjezdu rytířstva na hradě pražském, kterýž okolo 10. května 1527 odbýván byl, a o sjezdech krajských v červenci t. r. Ibid. I, 3, 251-4. — Akta o třetím sněmu, kterýž l. 1527 na den sv. Alžběty (19. listopadu) svolán byl. Ibid. I, 4, str. 254-67.

6723. *Smolka Stanislav*, Polska i Austrya w latech 1526 i 1527. Przewodnik naukowy i literacki, V, Lwów 1877, str. 1-18, 81-105, 193-212, 289-312, 440-55. Též otisk.

6724. *Menčík Ferd.*, Stavové čeští a jich poměr k Polsku v XVI. věku. Krakonoš 1880, č. 20.

6725. *Eberlein*, Die Verhandlungen der Schlesier besonders der Breslauer mit König Ferdinand in den Jahren 1526 und 1527, Breslauer Studien, 1901.

6726. Wie inn Schlesien zur Olsen über die Stat ain unerhört wunderbarlich und grawsam ungewitter mit Feuer regnen und erschrocklichen wundenwürckenden wind kommen ist, allen Gottsförchtigen wol zu wissen, s. l., 1527, 4°, 10 l.

6727. Newe Zeyttung aus Polen, von wunderlichen geschichten, ynn Polen, Ungern und Behemen, auch von andern landen. Newe zeytung von Rom, Venedig und Frantzosen. Item von Georgen von Fronsperg. Item von der handlung zu Speyer unnd zu Eslingen, s. l. et a. (1527), 4°, 13 l. — Jiné vydání: Newe zeyttung

*) Na konec podávám toto zajímavé kuriosum knihtiskařské, složené a vydané v táboře tureckém, ve prospěch Turků, proti křesťanům.

von Rom, Venedig und Frantzosen. Item von Georgen von Fronsperg. Newe zeyttung auss Polen, von wunderlichen geschichten, in Polen, Ungern und Behemen, auch von andern lande. Item von der handlung zu Speyer, und zu Esslingen, 1527, s. l., 4°, 13 l.

6728. Wie der Dürchleuchtigst und Hochgeborn Fürst Ferdinand König zu Behem und Hungern, sampt seyner Ehelichen Königin zu Stuhlweyssenburg mit grossem Triumph und solennitet gekrönt sind worden, 1527, 3. Novembri, s. l., 1527, 4°, 4 l.

6729. (*Dobrovský Jos.*), Ferdinands I. Brief an Adam von Neuhaus, obersten Kanzler des Königreichs Böhmen. Verhandl. Vaterl. Mus. I, 2 H., str. 126. Viz č. 5811.

6730. *Dvorský Frant.*, Král Ferdinand I. udílí instrukcí zvoleným kommissařům: Jaroslavovi z Šellenberka a z Kosti a Kundrátovi Krajířovi z Krajku, jak by zájmy královské na sjezdu hájiti měli 1527. Květy I, 1866, str. 24.

6731. *Kraus Viktor*, Verhaftsbefehl Kaiser Ferdinand I. vom Jahre 1527. Blätter für Landeskunde in Niederösterreich, N. F. II, 1868, str. 132-4.

6732. *Brassicanus Joh. Luc.*, Ad potentissimum utriusque Pannoniae ac aliarum provinciarum regem Ferdinandum e Boemis redeuntem carmen gratulatorium ... Viennae, 1527, 4°. Viz č. 5888.

6733. *Sibutus Georg*. Ad potentissimum atque invictissimum Ferdinandum, Hungariae et Bohemiae regem ..., medici, poetae et oratoris, panegyricus. Insignis regis eiusdem exhortatio in Thurcum. Eiusdem confutatio in Anabaptistas. Explicit: Impressum Viennae Austriae per Joh. Singrenium a. 1528 a reconciliata divinitate, XVI. die martii, 4°.

6734. Konvention (1527, 27. března, Praha) zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und König Sigmund I. von Polen betreffend die Erneuerung des zwischen König Georg von Böhmen und König Kasimir von Polen 1462, Mai 27, Glogau, geschlossenen Bündnisses unter Interpretation einiger Artickel desselben. *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien, 1903, str. 2

6735. Sněmové l. 1528. Sněmy české I, Praha, 1877, str. 268-88. — Sjezd stavův českých dne 4. února 1528. Ibid. I, 1, str. 268-70. — Sněm 16. dubna 1528. Ibid. I, 2, str. 270-87. — Sjezd stavů českých dne 19. května 1528. Ibid. I, 3, str. 288.

6736. Obřad umývati nohy na Zelený čtvrtek na Hradě Pražském (Ferdinand I. od r. 1528) viz článek 5., C, 4.

6737. Jednání proti Turkům viz č. 6592 ad.

6738. Sněmové l. 1529. Sněmy české I, v Praze 1877, str. 289-320: Akta o sjezdu stavů panského a rytířského, kterýž za příčinou urovnání sporu mezi těmito stavy dne 20. ledna odbýván byl. Ibid. I, 1, str. 289-95. — Akta o sněmu, jenž držán byl v měsíci únoru a březnu (?) l. 1529. Ibid. I, 2, str. 295-8. — Zpráva o sjezdu stavův pod obojí dne 24. května 1529. Ibid. I, 3, str. 298. – Akta o sněmu, jenž v Budějovicích Českých dne 8. července 1529 zahájen byl. Ibid. I, 4, str. 298-306. — Sjezd stavův pod obojí dne 15. srpna 1529. Ibid. I, 5, str. 306-7. — Sjezd stavův pod obojí dne 3. října 1529. Ibid. I, 6, str. 307. — Sněm při času sv. Františka (4. října) držaný. Ibid. I, 7, str. 308-10. — Sněm, jenž 1529 při sv. Lucii (13. pros.) držán byl na hradě pražském. Ibid. I, 8, str. 310-7. — Dodatek k r. 1529. Ibid. I, 9, str. 317-20.

6739. Statek celého království českého léta 1529. Viz Květy I, 1866, str. 84.

6740. Sněmové l. 1530. Sněmy české I, Praha, 1877, str. 321-40: — Sněm jenerální v Budějovicích Českých v měsíci lednu 1530. Ibid. I, 1, str. 321-7. — Akta o sněmu l. 1530, jenž držán byl při času sv. Matěje (24. února). Ibid. I, 2, str. 327-36. — Sjezd stavův pod obojí dne 19. června 1530. Ibid. I, 3, str. 336-40.

6741. Zřízení Zemská (Ferdinanda I.), v Starém Městě Pražském, 1530, Pavel Severín. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 660. Srv. č. 654, tom. IV.

6742. *Tadra Ferd.*, Václav starší Šárovec ze Šárova, odpovědník zemský, jeho soud a věznění v Sasku, 1530 5. Čas. Č. Mus. 1888, str. 255-78. Viz Bibl. Č. Hist. 1, č. 19667.

6743. *Strnad Jos.*, Sjezdy královských měst kraje plzeňského v l. 1530-2 a 1540-1. Progr. r. gymn., v Plzni, 1889, 8°.

6744. *Schmidt Val.*, Das Urbar des Cistercienserstiftes Hohenfurth aus d. J. 1530, Bregenz, 1896. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3121.

6745. *Scheltz Th.*, Beschreibung der hauptsächlichsten lausitzischen und der Lausitz benachbarten Städte, in die Zeit von 1530 gehörig. N. Laus. Magazin XX, 1842, str. 291-357.

6746. *Schmidt B.*, Burggraf Heinrich IV. zu Meissen, Oberstkanzler der Krone Böhmen und seine Regierung im Vogtlande. Gera 1888, 8°.

6747. *Herman Nic.*, Eyn Mandat Ihesu Christi an alle seyne getrewen Christen, 1530. Viz č. 5316.

6748. *Noack F.*, Die Exception Sachsens von der Wahl Ferdinands I. und ihre reichsrechtliche Begründung. Progr. Leipzig, 1886, 4°.

6749. *Noack Fr.*, Die Wahl Ferdinands I. und die sächsische Kurstimme. Forsch. zur Deutschen Gesch. XXII, 1882, str. 657-69.

6750. *Spiess Phil. Ern.*, Zuverlässige Nachrichten von dem Versuch K. Karls V. und Ferdinands I. die deutsche Krone auf

ihrem Haupte zu befestigen und erblich zu machen. Archiv. Nebenarbeiten I, str. 41-50.

6751. *Bucholtz F. B.*, Zur Befreiung der Geschichte Karls V. und Ferdinand I. von der Fabel, dass letzterem die Verzichtleistung auf die Kaiserwürde zugemuthet worden sei. Österreich. Zeitschr. f. Gesch. 1837, č. 97-100.

6752. *Arndt Godfr.*, Kapitulation Röm.-Kön. Majest. Ferdinands I. vom 7. Jänner 1531, Leipzig, 1781. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 889.

6753. *Plesken M. P.*, Carolus Augustus Ferdinandum fratrem germanum regem Romanorum constituens auspicato atque absque omni lapsu politico. Disquisitio academica . , . a . . . et Phil. Sandero disputata 5. Cal. Jan. a. 1753, Göttingae, s. a. (1753), 4°, str. 14.

6754. *Velius Casp. Urs.*, Oratio de felicissima electione inclyti ac potentissimi regis Ungariae et Bohemiae, Ferdinandi, archiducis Austriae, in regem Romanorum etc. Aquisgrani coronati die XI. Jan. a. 1531, Coloniae per me Petrum Quentell a. 1531, 4°.

6755. Sněmové l. 1531. Sněmy české I, Praha, 1877, str. 341-59: Akta o sněmu, kterýž na den 5. března 1531 do Kolína položen byl. Ibid. I, 1, str. 341-9. — Zpráva o sněmu, jenž dne 17. dubna 1531 na hradě pražském odbýván byl. Ibid. I, 2, str. 350. — Svolení stavův pod obojí způsobou učiněné na sjezdu dne 11. června l. 1531. Ibid. I, 3, str. 351-3. — Akta o sněmu zemí koruny české, jenž dne 18. července 1531 v Budějovicích českých zahájen byl. Ibid. I, 4, str. 353-9.

6756. *Knott R.*, Ein Bericht über Prag und seine Bewohner aus dem Jahre 1531. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXVIII. 1899, str. 155-62.

6757. *Arras P.*, Regestenbeiträge zur Geschichte des Bundes der Sechsstädte 1531-1540. N. Laus. Mag. LXXVII, 1901, str. 26 a d.

6758. *Schulz Václav*, Příspěvky k dějinám moru v zemích českých z let 1531-1746. (Historický archiv I. tř. České Akademie č. 20.) Praha, 1901. v. 8°, str. 274.

6759. Vertrag (1531, Juni, 17., Prag) zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und Markgraf Georg von Brandenburg-Ansbach betreffend den Rückfall der schlesischen Herzogtümer Oppeln und Ratibor nach dem Tode des regierenden Herzog Johann an die Krone Böhmen gegen Zahlung von 183.338 Gulden oder Verpfändung der genannten Herzogtümer an Georg. Beurkundet von König Ferd. I. und dem Markgrafen Georg. Viz *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien, 1903, str. 14.

6760. *Neigebauer*, Die älteste Grenzkunde zwischen Polen und dem Militscher Kreise (1531). Ledebour, Archiv V, 1831, str. 62-7.

6761. Rozepře o hranice moravsko-slezské r. 1531. Opavský Týdenník (Ostravan), XI, č. 40.

6762. V r. 1532 na sv. Filippa a Jakuba sněm obec. na Hradě Pražském držán u přítomnosti krále (14 artik.) tištěn v Praze u Pav. Olivetského, ve 4°. -- Viz též Sněmy České, I, Praha, 1877, str. 360-7.

6763. *Křižko Pavel*, Dva výpisky z kroniky sepsané v letech 1532-76. Beseda III, 1865, č. 1.

6764. *Schulze E.*, Diarium des Görlitzer Consul Paul Schneider (1532 a d.) N. Laus. Magazin LXXI, 1895, str. 1 a d.

6765. Historie o založení .. města Klatov . . . sepsaná od *Rotomana*, jinak *Radimila*, prvního opata kláštera Klatovského, na světlo vydaná od *Jana Klatovského*, 1533. Ruk. univ. bibl. pražské, sign. XV. D. 6, str. 565-84. Srv. ruk. Mus. Kr. Č. sign. III. G. 13. O věrohodnosti viz Topografie s. v. Klatovy.

6766. Sněmování v r. 1533: Skrze nebezpečenství na toto království odpovědníky a jinými škůdci uvedené, z předešlých sněmů a ze starých i nových zřízení zemských proti takovým osobám vydaných článků 21 vytaženo a tiskem vydáno. — Artikulové sněmu království českého a mezi legací Basilejského sboru 1533. — Artikulové z starého i nového zřízení i z předešlých sněmův vybraní, vyt. v Praze Pavel Severín v pátek po rozeslání apoštolův Božích, 4°, 1533. — Viz Artikulové ze zřízení zemského a ze sněmův vybraní proti nepřátelům království českého. Sněmy České I, Praha, 1877, str. 368-75.

6767. *Tomek W. W.*, Život M. Jana Paška z Wratu, primase pražského († 1533). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 16285. Dodatek: *Jireček Herm.*, Právnický život, Praha, 1903, str. 323, č. 225; *Teige Jos.*, Čas. Č. Mus. 1905, 77-87.

6768. Sněmové l. 1534. Sněmy české I, Praha, 1877, str. 376-98. Sněm, jenž 2. března zahájen byl. Ibid. I, 1, str. 376-98. — Zpráva o sjezdu stavův pod obojí dne 13. září 1534. Ibid. I, 2, str. 398. — — Staré tisky: V r. 1534: Druhé pondělí v postě (2. března) na Hradě Pražském sněmem obecným daň z obilí, piva, dobytka a koní povolena, novokřtenců netrpěti uzavřeno, a porovnání o hory s Ferd. I. sjednáno, tišt. v Praze, 4°, 1534. — V neděli po sv. Jiří sjezd strany pod obojí v Kolleji velké, kdež konsistoř obnovena. — V pondělí po druhé neděli postní sněm na Hradě Pražském (*Veleslavín*, Kalendář, str. 121-2.)

6769. *Rezek Ant.*, Francouzská politika v Čechách. (1519-34). Sborník hist. I, 1883, str. 52-66.

6770. Kurtze ablainung, von wegen Römischer Künigklicher Maiestat etc. Hertzog Ulrichen von Wirtenberg und Landtgraff Philipsen zu Hessen, gethaner Ansuchung des Fürstenthumbs Wirtenberg halben. Actum Prag, den 29. Aprilis 1534, 4°, 4 l.

6771. *Knothe F. H.*, Versuch der Reklamirung der Burg Carlsfried und der Zittauer Vogtei für die Crone Böhmen (1534). N. Laus. Magazin. LXII, 1886, str. 288-92.

6772. Hierynnen ist aufgedruckt, der Rechtspruch, der von denn Herren, unnd Ritterschaft, inn dem Landtrechten, der Loblichen Cron zu Behem, zwischen dem hochgeporen Herrn, H. Heinrichen des heiligen Romischen Raichs Burggrauen zu Meyssen, Grauen zum Hartenstein und Herren zu Plauen etc. an einem, und Heinrichen, der sich ertichtet, mit listikeyt wider sein aigen gewissen, ein zeyt lang, den Elteren Herrn von Plauen, aufgeben, unnd genanth, anders tayls ergangen, unnd darneben warhaftigen unterricht, darauff das urteyl gegrünt, und das des genanten Heinrichen, der unelich geporen, gedruckt Buchlein. Anno etc. 1534. Esto michi, ausgangenn, khein warheit in sich heldet. Auch das er treulos, meynaidig und seynen aigen dyner, Bernhart Hyrnhofer ermort hat, dem wider zu trauen, noch zu glauben etc., s. l. a., 4°, 10 l.

6773. *Wagner Th.*, Beitrag zur Geschichte des Postwesens in Böhmen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1880-1, str. 72 (z Třeboňského archivu r. 1534).

6774. Wunderbarlich und warhafftig gesicht, so newlich geschen, das one zweiffel kunfftige schreckliche ding bedeutet 1534. Von Hans Pflug von Rabenstein etc. s. l. a., 4°, 2 l.

6775. *Kolbe B.*, Auszug aus dem im Steueramt zu Glatz befindlichen Urbar des Grafen Hans von Hardeck 1534. Glatzer Vierteljahrschr. II, 1882-3, str. 241-54. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 10351.

6776. Smlouva krále J. M. s stavy tohoto království o kovy učiněná na Hradě Pražském etc. 1534. Viz Práva a zřízení zemská, 1550, Bibl. Č. Hist. II, č. 664. – Srv. *Sternberg*, Urkundenbuch zur Gesch. d. böhm. Bergwerke, ibid., č. 1042, str. 456: Bergwerkvergleich König Ferdinand I. mit den böhmischen Herren Ständen, § 17, 18, str. 235-53. — Srv. *Jireček Her.*, Právnický život, č. 4811, str. 340.

6777. *W(inter) Z.*, Král kmotrem. Pam. Arch. XIV, 1887-9, str. 270. (P. Vilémovi Švihovskému r. 1534.)

6778. *Spiess Phil. Ern.*, Geschichte des Kayserlichen neunjährigen Bunds vom J. 1535 bis 1544, als eine neue Erscheinung in der deutschen Reichsgeschichte aus den Original-Acten dargestellt. Erlangen, 1788, 4°, str. 264 (listiny str. 40-264).

6779. Papežský posel Moroni v Čechách r. 1534. Besídka pro záb. a pouč. 1889, č. 122.

6780. Zřízení margkrabství moravského, 1535, 1544, 1545, 1546, 1562. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 785-7.

6781. Nálezové práv zemských tohoto slavného království Českého, 1536. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 661.

6782. Práva městská, 1536. Viz obšírně, ibid., II, č. 978.

6783. *B(ezděka) F. R.*, Přísný pořádek ouřadování v městě Písku v roce 1536. Poutník od Otavy, 1858, II, str. 161. Srv. Matzner, Písek, v Písku, 1898, str. 53 a d.

6784. *Matzner J.*, Privilegia, obdarování milosti atd. a jiné důležité listiny týkající se král. města Písku. Program realky v Písku, 1883, str. 56. (Listy Ferdinanda I. str. 22-27.)

6785. *Laube G.*, Die Waldordnung und das Bergformelbuch des Matthes Enderle (Šlikovský perkmistr v Jachymově 1536). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1890-91, str. 201-45.

6786. *Waltz O.*, Der Wiener Vertrag vom 22. November 1535. Forschungen zur Deutschen Gesch. XIII, Göttingen 1873, str. 375-8.

6787. Sněmové l. 1537. Sněmy české I, Praha 1877, str. 399-428: Akta o sněmu, jenž zahájen byl dne 5. března 1537 na hradě pražském. Ibid. I, 1, str. 399-413. — Zpráva o krajském sjezdu v kraji prachenském, jenž na den 16. dubna 1537 do Písku položen byl. Ibid. I, 2, str. 413. — Akta o sjezdu stavů českých pod jednou i pod obojí způsobou, kterýž na den 28. května 1537 položen byl. Ibid. I, 3, str. 414-27. — Listy o sněmovním jednání v l. 1537. Ibid. I, 4, str. 427-8. — — Tisky: V r. 1537. V pondělí po přenešení sv. Václava, 5. Března sněm obecný, o koupi Brandeysa od Konráda Krajíře z Krajek, 16 art. mimo jiných 13, o které ještě jednáno býti mělo, 4°. — Artikulové sněmu obecného v pondělí po neděli Oculi, v Praze, Kosořský 1537, 4°. — Dvojí odpověď stavům pod obojí ze strany náboženství, jedna ve středu po Božím těle, druhá v Červnu. 4°.

6788. Vertrag (1537, Mai 21, Prag), zwischen König Ferdinand I. und dem Pfalzgrafen Friedrich auch im Namen des Kurfürsten Ludvik von der Pfalz betreffend die Erneuerung der Erbeinigung zwischen der Krone Böhmen und der Pfalz und die Regelung des Rechtsganges zwischen den Untertanen beider Länder. Beurkundet von König Ferd. I. und Pfalzgrafen Friedrich. *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien, 1903, str. 49.

6789. *Prochaska Ant.*, Rokosz lwowski w r. 1537. Kwartalnik historyczny, XVI,

1902, str. 1-22, 208-42; 381-400. Z obsahu: Zatarg Polsko-Mołdawski. Poselstwo króla Ferdynanda w Krakowie. Odrzucenie pośrednictwa rakuskiego. Ujemne skutki antihabsburskiej polityki.

6790. *Fabri Joh.*, Confutatio gravissimi erroris, asserentis in sacramento altaris post consecrationem non esse totum et integrum Christum, sed sub specie panis non esse nisi corpus tantum et sub specie vini non esse nisi sanguinem tantum. Lipsiae, in officina Nicol. Wolrab, 4°, l. A-T_3. — Český překlad, rukopis stud. bibl. v Olomouci. — Srv. *Müller A.*, Čas. Č. Mus. 1875, str. 451-3. Věnováno purkmistrům a konšelům slavných měst Pražských (v orig.: Magistratibus et senatoribus inclytae urbis Pragensis). Srv. č. 6566.

6791. *Rezek Ant.*, Biskup vídeňský Jan Faber (Heigerlin) a čeští utrakvisté. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk 1882, str. 398-405. Otisk, v Praze 1883, 8°, str. 8. Srv. č. 6285-9.

6792. *Grünhagen C.*, Die Erbverbrüderung zwischen Hohenzollern und Piasten 1537. Zeitschr. f. preuss. Gesch. 1868.

6793. Mírná zima r. 1537, dle staré cvikovské kroniky. Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 55.

6794. *Kreysig*, Abhandlung von der merkwürdigen Belehnung König Ferdinands I. dem Churfürsten Joachim und seinem Bruder Hansen a. 1538 in Budissin geschehen. Laus. Monatschr. 1792, str. 206.

6795. Sněmové l. 1538. Sněmy české I, Praha 1877, str. 429-57: Akta o sněmu, jenž na den 22. ledna 1538 svolán byl. Ibid. I, 1, str. 429-40. — Akta o sněmu, kterýž svolán byl na den 20. března 1538. Ibid. I, 2, str. 440-5. — Akta o sněmu, kterýž na den 29. dubna 1538 svolán byl. Ibid. I, 3, str. 445-56. — Dodatek k r. 1538. Ibid. I, str. 456-7.

6796. Práva manská, 1538. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 943.

6797. *Winter Z.*, Kterak měšťané krále ctili. Hlas Nár. 1889, č. 57 (k l. 1538, 1546). Srv. č. 1756.

6798. Newe Zeitung von Keyserlicher und Künigklicher Mayestat, so yetzundt geschehen, und gemacht ist worden, zu Prag, Auch von dem Frantzosen und Türcken und sampt dem Graff Weyda, gehandelt und urküntlich aussgangen. Im 1538 Jar den 24. Aprilis. s. l., 4°, 4 l. — Jiné vydání: Newe zeyttung, von Kayserlicher und künclicher Mayestat, so yezunt geschehe und gemacht ist worden, zu Prag, Auch von dem Frantzhosen und Turcken, un. sambt dem Graff Weyda, gehandelt und urküntlich aussgangen. Im 1538 jar den 24. Aprilis, s. l., 4°, 3 l.

6799. *Kalousek Jos.*, Dvoje rýmované skládání o věcech sedlských z let 1538 a 1763. Čas. Č. Mus. 1891, str. 461-8 (týká se panství Polenského).

6800. Ferdinand I., 1538, viz *Pescheck Chr. Ad.*, Handbuch der Geschichte von Zittau, II, 1837, str. 706, Beil. 48: Verweis wegen Erbauung eines Tanzhauses aus den Steinen der Frauenkirche.

6801. *Tomek W. W.*, O dopise pana Jana z Pernšteina ku králi Ferdinandovi I. a odpovědi královĕ k němu r. 1539. Přednesení ve výroční schůzi 1. února 1896, v Praze, 1896, 8°, str. 7. Otisk z Výroční Zprávy. Srv. Dějepis m. Prahy č. 5781.

6802. Sněm a sjezdy stavovské l. 1539. Sněmy české I, Praha 1877, str. 458-69: Sněm l. 1539, jenž zahájen byl v pondělí po sv. Jiří 28. dubna. Ibid. I, 1, str. 458-63. — Sjezd stavů pod obojí dne 11. května l. 1539. Ibid. I, 2, str. 463-4. — Sjezd stavů strany pod obojí dne 24. srpna 1539. Ibid. I, 3, str. 465-9. — — Tisky: Artikulové a snešení kněžstva pod obojí spůsobou (o zachování dobrého pořádku v náboženství, kteříž ustanoveni jsou v kolleji Karolínské na sjezdu 24 Srpna) 1539, 4°. — Srv. *Balbín*, Bohemia docta (Ungar) III, 1780, str. 30.

6803. Sněm v Praze 1539. Sborník Jana Jiřího Račenského 26. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Náuk 1876, str. 94.

6804. Daliborka (nález o židech z r. 1539). Pam. Arch. IX, 1874, str. 957. — Otištěno z Čas. Č. Mus. 1845, str. 339 (Stárek, Výjimky z kroniky rukopisné od r. 1688).

6805. *Zoubek Fr. J.*, Spor Královć-Městeckých s Janem Trčkou z Lípy r. 1539. Pam. Arch. VI, 1864/5, str. 155.

6806. *Gross J.*, Výpis z knihy Nepomucké z r. 1540. Právník X, str. 228, 265, 303, 664.

6807. Wunder newe zeytung, von einem Erbern Man in der Schlesien. Wie er seiner armen leüte einen gestrafft hat. 1539. Datum den sechsten tag des Mayen, s. l., 4°, 3 l. — Jiné vydání: Wunderbarliche Neuwe zeytung von einem Eerbarn Mann in der Schlesien, wie er seiner armen leute einen gebüsset hat. Einzugk Hertzog Heynrichs, auf Sant Annaberg Sonabendts nach Jubilate, 1539, s. l., 4°, 4 l.

6808. Sněm na Hradě pražském l. 1540. ve středu po sv. Fabianu a Šebestianu 21. ledna držaný. Sněmy české I, Praha 1877, str. 470-7. — Tisk: V r. 1540 ve středu po sv. Fabianu a Šebastianu sněm obec. na Hradě Praž., . . . , 4°.

3. Požár Hradu Pražského a Malé Strany r. 1541.

a) Všeobecné zprávy.

6809. *Hájek Václav z Libočan*, Kniha o nešťastné příhodě, kteráž se stala skrze oheň v Menším městě Pražském a na Hradě sv. Václava i na Hradčanech l. 1541. Vytištěno od Bartoloměje Netolického, 4°. Srv. rukopis univ. bibl. pražské, sign. XV. D. 6., l. 557. — *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 418, b uvádí druhé vydání r. 1614, od *Vavř. Žežhule* v Praze u Sam. Ad. z Veleslavína. Exemplář sign. 31. D. 10. v bibl. Musea král. Čes. odchyluje se od 1. vyd. i od domnělého 2. (Žežhulova) a proto, soudě i podle písma a úpravy tiskařské, pokládám jej za 2. vyd. a Žežhulovo za 3. Vydání toto (2) má název: O nešťastné příhodě, kteráž se stala skrze oheň, v Menším Městě, na Hradě Pražském i na Hradčanech. Nyní v nově z starého exsempláře zase vytlačeno, mnohým nebedlivým hospodářům a hospodyním k vejstraze, aby z takové žalostivé a hrozné příhody sobě příklad vzali, jak z dosti malého začátku ohně veliká a nenabytá škoda se stala, jak na staveních znamenitých, tak na nábytcích, též i na lidech. Leta 1541. 4°, s. l. a., l. A-B 4. Na konci: Píseň o vyhoření zámku pražského. Zpívá se jako: Ach můj smutku má žalosti. Incipit: Leta počtu běžícího, tisícího, pětistého, čtyřidcátého prvního, stalo se jest mnoho zlého . . . Explicit: Rač je do nebe přivésti. — 3. vyd.: O nešťastné příhodě, kteráž se stala skrze oheň v Menším Městě a na Hradě Pražském i na Hradčanech, leta 1541. 4°. Na konci: Vytlačeno v Star. Městě Pražském u Samuele Adama z Veleslavína, léta 1614. L. A-C3. Dedikace: Vavřinec Žežhule, měštěnín v Novém Městě Pražském Divišovi Černínovi z Chuděnic, na Nedrahonicích a Chočemyšli. Za písní o požáru rýmování přidáno: Všem věrným Čechům k památce jest vydána tato práce . . . jakž se nachází památka v předmluvě Václava Hájka . . . Konec: bychom hříchy pryč zavrhli.

6810. *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252), str. 78. Srv. též č. 6809.

6811. Newe zeytung vonn dem erschrockenlichen fewr und brunst, so newlich in disem gegenwertigenn 1541. Jar, Dornstag vor Pfingsten, das ist der 2. tag Junii, inn der klainern statt Prag auff dem Künigklichen schloss, und andern orten mer geschehen ist. Auch wie viel Man, Weyb und Kinder jemerlich durch das fewr verprent und umkomen seind, Solliches findest alles klerlich in disem Büchlin angezeigt. Na konci: Getruckt zu Augspurg durch Heynrich Steyner, s. a. (1541), 4°, 8 l., 2 dřevořezby. — A jiné vydání tamtéž s nepatrnými změnami na listě titulním.

6812. (*Zíbrt Č.*), Praga mystica (ve sborníku Jana Bechyňky, faráře u sv. Apollináře, v rukop. bibl. Musea král. Č.). Národní listy, 1905, č. 115 (o požáru r. 1541). Srv. č. 5693.

6813. *Viti Traiani* distichon in gratiam D. Joh. Hoddeio, continens rationem anni, quo conflagravit Arx Pragensis una cum tabulis regni et Civitate Minori. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 118.

6814. Aliud de Minore Praga, ibid., l. 118-9.

6815. Aliud de Arce et Hradczana, ibid., l. 119.

6816. *Martini Cutheni* de horrendo eiusdem incendio, ibid., l. 119.

6817. *Eiusdem* distichon rationem anni continens, ibid., l. 119.

6818. *Collinus Matth. a Choterina*, De conflagratione arcis Pragensis et bibliothecae Hoddeiovianae. Farrago poematum II. Pragae, 1561, l. 2b-5b. Srv. *Truhlář A.* č. 5606.

6819. *Orpheus Joh. Žatecensis*: De conflagratione arcis Pragensis, Hradczanae, adeoque domus Joh. Hoddeiovini etc. in Minore Praga; Idyllion 6., de conflagratione inclytae arcis Pragensis, scriptum quidem ad Matth. Collinum, sed D. Joh. Hoddeiovino dedicatum 2. iunii a. 1541. Farrago poematum II, Pragae, 1561, l. 5b-8b; 248a-249a. Srv. *Truhlář A.* č. 5606.

6820. (*Campanus Joh. Vodnianus*), Praga phoenix, incendiis suis non tam deformata, quam reformata, renata ac renovata, iudicante et indicante, imo gaudente et plaudente . . ., Pragae, typis Jonathae Bohutsky a Hranic, 1617, 12°, 8 l.

6821. *Beckovský Jan*, Krve nevinné žíznivý vlci Dioklecián a Maximián . . ., kteří . . . nezčíslný počet . . . obojího pohlaví křesťanův věrných usmrtili . . ., však přece svou žízeň uhasiti nemohli. Nalezají se také zde všeliké památky kostela sv. Víta na Hradě Pražském se dotýkající, které k potěšení vlastencům milým v krátkosti jsou sepsané, v Praze, 1697, str. 541-9 (o požáru r. 1541).

6822. *Fischer Ad.*, Beschreibung der grossen Feuersbrunst in Prag im Jahre 1541. Nach des Augenzeugen Hajek böhmischer Erzählung, mit Noten erläutert, Libussa III, 1844, str. 303. Srv. č. 6809.

6823. O požáru r. 1541, čas. Pravda, 1863, 329. Srv. *Jireček* č. 4815, č. 243, str. 347-9: Záhuba desk zemských.

6824. *Mikovec Ferd. B*, Požár Pražský r. 1541. Lumír II, 1852, str. 1074.

6825. Dům biskupa vídeňského na Malé Straně (1541). Rod. Kronika V, 1864, str. 120.

6826. Požár na Hradě Pražském a Malé Straně r. 1541. Besídka pro záb. a pouč. 1892, č. 128 a d.

6827. Velký oheň pražský r. 1541. (Výtah z *Tomkova* Dějepisu města Prahy.) Hlas Národa 1897, č. 135. Viz č. 5781.

b) Desky zemské shořely r. 1541.

6828. *Gindely Ant.*, List v archivu říšského ministerstva finančního ve Vídni nalezený, ve kterém se králi Ferdinandovi I. zpráva o požáru dává, kterýmžto dsky zemské l. 1541 pohlceny byly. Zprávy o zasedání král. české společnosti nauk, v Praze, 1874, str. 167-8. (List Krištofa z Gendorfu a Floriana z Griespeka.)

6829. Nové zřízení o vyzdvižení desk zemských pohořelých království Českého léta Páně 1541, v Praze, 1542. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3396.

6830. Instruction v. J. 1541, welche die Massregeln zur Einrichtung der verbrannten Landtafel bestimmt. *Balbín*, Liber curialis (Bibl. Č. Hist. II, č. 1307, str. 506), III, 1816, str. 303-12.

6831. *Koutný Lorenc z Zařečné*, Tato knížka v sobě toto zdržuje: jmena a titule osob těch všech, kteříž jsou po shoření desk zemských království Českého, totiž od leta 1541, jak do stavu panského, rytířského i do země za obyvatele přijati, s bedlivou pilností z týchž desk zemských na onen čas ode mne . . . vyhledaný a, jakž níže následuje, i vypsaný. 4° (do r. 1610). Archiv Musea král. Č. sign. III. A. 35 (B. č. 68).

6832. Přednešení *Fr. Palackého* o historické důležitosti starých desk zemských r. 1541 pohořelých, a o potřebě i spůsobu, obnoviti je, pokud možná, zase. Čas. Č. Mus. 1863, str. 184-93.

6833. *Fischer Ad.*, Beschreibung der grossen Feuersbrunst in Prag im Jahre 1541. Libussa III, 1844, str. 303. Srv. č. 6822.

6834. *Legis-Glückselig*, Der Landtafelbrand zu Prag am 2. Junius 1541. Illustr. Chronik von Böhmen I. B., 3 Lief., 1854, str. 155. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5662.

6835. *Jireček Herm.*, O obnovení desk zemských r. 1541 shořelých. Čas. Č. Mus. 1864, str. 255-61.

6836. *Emler Jos.*, O zbytcích desk zemských v r. 1541 pohořelých, 1867. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3409.

6837. Der Brand der Prager Landtafel i. J. 1541. Leitmer. Zeitung, 1872, No. 20.

6838. *Fáček Fr.*, Objevený zápis z desk zemských l. 1541 pohořelých. Právník XI, 1872, 188.

6839. *Emler Jos.*, Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae a. 1541 igne consumptarum. Pozůstatky desk zemských král. českého r. 1541 pohořelých. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3411.

6840. O shoření desk 1541 viz Zprávy č. 6809, 6823.

6841. Zpráva o spáleništi v deskách zemských. Pam. Arch. XV, 1892, 254.

6842. *Fáček Fr.*, Nové zřízení o vyzdvižení desk zemských pohořelých království českého, Léta Páně 1541. Právník XI, 1872, str. 452-6, 488-93. Srv. č. 6838.

6843. *Čelakovský Jar.*, O deskách krajských a zemských v zemích českých. Z Ottova Slovníku, v Praze, 1893, 8°, str. 21.

c) Shořela galerie panovníků českých na Hradě Pražském r. 1541.

6844. Codex Hasenburgicus obsahuje kopie vyobrazení, zničených požárem r. 1541. Věnoval jej Jan z Hasenberka Ferdinandovi I. Original ve dvorní bibl. ve Vídni. Kopie sign. VI. D. 3. v bibl. Musea král. Českého v Praze. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4578.

6845. *Dobrovský Jos.*, Über die ehemaligen Abbildungen böhmischer Regenten und ihre Inschriften in der Prager königlichen Burg vor dem Brande im J. 1541. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4578.

6846. *Legis-Glückselig*, Die älteste Regenten-Gallerie Böhmens, hergestellt aus dem Hasenburgischen Bildercodex der k. k. Hofbibliothek zu Wien. Illustr. Chronik von Böhmen II, 1, 1854, str. 9, IV. — Srv. č. 6844.

6847. *Neuwirth Jos.*, Der verlorene Cyklus böhmischer Herrscherbilder in der Prager Königsburg, Prag, 1896. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4578.

4. Léta 1541-6.

6848. Sněmové l. 1541. Sněmy české I, Praha 1877, str. 478-530: Sněm první, jenž položen byl na pondělí po neděli Laetare (28. března). Ibid. I, 1, str. 478-90. — Sněm druhý l. 1541, jenž položen byl k pondělímu po narození panny Marie

(12. září). Ibid. I, 2, str. 490-8. — Sněm třetí l. 1541, jenž položen byl na den sv. Barbory (4. prosince). Ibid. I, 3, str. 499-530.

6849. Der Cron Behaim und derselben zugethonen Fürstenthumben und Lannden, als Marggrafthumbs Märhern, Slesien, Ober und Nider Lausitz, Bewilligung, Besluss und Vergleichung. Wie es mit der Schatzung irer Güeter und bewilligten Khriegsvolgkh solle gehalten werden. Datum: auf dem Pragerschlosse 1541 den Monntag nach S. Barbara tag in beiwesen Khüniglicher Maiestat, s. l. a. (Wien, 1542), 4°. Viz č. další.

6850. Der Niderösterreychischen Erblanndt, sambt der fürstlichen Graffschaft Görtz, Aufgerichte vergleichung und Anlag des werdts, so neben der Cron Behaim, und der selben zugewonndten Fürstenthumben und Lannden, zu Prag beslossen worden 1542, 4°. Viz č. 6674-6.

6851. Auszug von der Niderösterreychischen Erblannden sambt der Fürstlichen Graffschaft Görtz aufgerichten Vergleichung unnd Anlag, des werdts, so neben der Cron Behaim und derselben zugewondten Fürstenthumben und Lannden, zu Prag beslossen worden, den aindlften tag des Monats Januarii, anno etc. 42. Was ainem yeden Standt, Preläten Herren, Ritterschaft, Statt und Märckhten, auch dem Paurn und gemainen Man, in die Schatzung zu rechen und darauf antzuslahen ist, wie hierinn begriffen, s. l. a. (Wienn, 1542), 4°. Srv. č. 6677-8.

6852. Der Fünf Niderösterreichischen Lannde und Fürstlichen Grafschaft Görtz vergleichung etc. . . ., anno 1542. Actum Wienn, 3. Tag Dec. 1542, 4° (s odvoláním na usnesení v Praze, viz číslo předchozí).

6853. Sněmy l. 1542. Sněmy české I, Praha 1877, str. 530-43: Zprávy o poradách, kteréž dály se v Praze v měsíci březnu 1542, mezi vyslanými z Čech a horních i dolních Rakous za příčinou zjednání pomoci proti Turku. Ibid. I, 1, str. 531-5. — Sněm, jenž svolán byl na den 23. dubna 1542. Ibid I, 2, str. 536-43. Tito artikule na sněmu obecným, kterýž na Hradě Pražským ve čtvrtek po sv. Zikmundu leta 1542 držán byl, ode všech tří stavů království českého povoleny jsou, Praha, 1542, 4°.

6854. *Fischer G.*, Die persönliche Stellung und politische Lage König Ferdinands I. vor und während der Passauer Verhandlungen des Jahres 1542. Dissert., Königsberg, 1891, 8°.

6855. Vypovězení židů r. 1542. Rod. kronika V, 1864, str. 312. Viz č. 6856.

6856. *Neustadt L.*, Zur Geschichte der deutschen Juden im 16. Jahrhundert Beschluss der böhmischen Stände zur Ausweisung der Juden 1542. Monatschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums, Dresden, Leipzig, Krotoschin 1884, str. 189. Srv. č. 6855.

6857. *Bruschius Casp.*, Narratio calamitatis, quam perpessa est urbs Slaccenwaldensis apud Boemos a. C. 1542, Witembergae, N. Schirlentz, 1543, 12° (veršované). Viz Topografie s. v.

6858. Maria zu Hungern und Behem, Königin etc. . . . gründlichen bericht, so der Röm. Kö. May. Auch den Key. Commissarien, Churfürsten. Fürsten und gemeinen Stenden . . . belangend den Uberzug und einfal, durch Martin von Rossheym . . . verschinen Sommer des 1542. Jars . . . sambt rechtmessigen Ursachen, der getrungenen not und gegenwehr, wider denselben Hertzogen durch . . gesandte, am letzten tag Januarii, in jetz lauffenden dreiundvierzigsten Jar, auf dem Reichstag zu Nürnberg fürgetragen worden, s. l., 1543, 4°, l. 24.

6859. Sněmové l. 1543. Sněmy české I, Praha 1877, str. 544-81: Akta o sněmu, jenž položen byl na den 5. března 1543 do Prahy. Ibid. I, 1, str. 544-53. — Rozepsání sněmu na den 22. dubna 1543. Ibid. I, 2, str. 554-5 — Akta o sněmu, jenž svolán byl ke dni 29. dubna 1543 na Hrad pražský. Ibid. I, 3, str. 555 71. — Některé listiny o jednání stavů pod obojí s králem Ferdinandem ze dne 16. května, 15. června, 21. července a 4. srpna 1543. Ibid. I, 4, str. 571-5. — Listiny o sněmu, jenž položen byl na den 26. listopadu 1543. Ibid. I, 5, str. 575-81. — Viz č. 6864.

6860. Srv. tisky: V r. 1543, Pondělí po neděli Laetare nebo ve středopostí sněm stavů českých, moravských a lužických, 4°. — V pondělí před sv. Filippem a Jakubem, v Praze, u Bart. Netolického, 4°.

6861. *Dvorský Fr.*, Hrad Karlštein l. 1543. Pam. Arch. XX., 1902, str. 221-6.

6862. Gar Wunderbarhliche Newe zeytung und gschicht. so im Wisenthal erschinen sind am himel, nahent bei S. Joachimsthall, den IV. Junij des 43. Jars., s. l. a. (Regensburg, Hans Kohl 1543), 4° 3 l., s vyobraz. na tit. listě.

6863. *Martini Hannonis* 8. idyllion de hastiludio a serenissino archiduce Ferdinando etc. instituto post ecthlipsim lunae a. 1543. Farrago poematum II, Pragae, 1561, l. 250 a-252 a.

6864. Die Artickel, so auff dem Gemeinen Landsstag zu Prag auff dem Schloss im 1543 jar gehalten . . . in gegenwertigkeyt Königlicher Maiestat, Herrn, der Merherren, vnd Obern vnnd Vndern Laussnitz zu dem Königreych gehörendt, als eingeleibten glydern durch völmechtig geschickten Botten verwilligt, vnnd beschlossen sein, Aus Behem. sprach in Teutsch gestellt, s. l. 1543, 4°, 9 l. Srv. Sněmy č. 6859.

6865. O ražení mince (List Ferd. I. Kutnohorským 1543). Pam. Arch. XVII, 1897, 470.

6866. *Luther*, Symbolum víry, 1545, viz č. 6122.

6867. Pokorné a ponížené napomínání císaři Karlovi V. i jiným stavům, nynie v Špeyru sněm říský držícím, aby se o napravenie cierkve starali (1544), v Normberce. 1546, 4°.

6868. Sněm l. 1544. Sněmy české I, Praha 1877, str. 582-92. — Srv. Landtagsartikeln v. 1544. *D'Elvert*, Schriften III, str. 148. – Tisk: V r. 1544. V pondělí po sv. třech králích, u Bart. Netolického. Artikulové na sněmu obecném na Hradě Pražském 1544, v pondělí po sv. 3 králích při přítomnosti J. M. K. pánů Moravanův atd. svoleny, 4°.

6869. Historische Erwägung der in der decisione Ferdinandea 1544 vorkommenden Worte: Dies aber unsere Landstände zu beschehen keinewegens vermeynten .... Lausitz. Magazin, 1772, str. 231. — Srv. Historischer Beitrag von den Obergerichten zu Tauchnitz zu Erläuterung einer Stelle in der Decis. Ferdinandi I. von 1544. (Corpus Jur. Lusat. 143.) Nachlese Oberlausitzischer Nachrichten, 1772, str. 41.

6870. *Czermak R.*, Böhmen in einer Erdbeschreibung des Jahres 1544. Erzgebirgszeitung, XXIII, 1-2, 4-5.

6871. Sněmové l. 1545. Sněmy české I, Praha 1877, str. 592-638: Sněm, jenž zahájen byl dne 7. ledna 1545. Ibid. I, 1, str. 593-628. – Některá uzavření poslanců krajských království českého v Praze dne 13. dubna 1545 shromážděných. Ibid. I, 2, str. 628-9. — Druhý sněm l. 1545, jenž svolán byl na den 13. května. Ibid. I, 3, str. 630. — Třetí sněm l. 1545, jenž svolán byl na den 17. srpna. Ibid. I, 4, str. 631-8. — — Tisk: V r. 1545. Sněm obecný ve středu po sv. třech králích, u Bart. Netolického, 4°. – V pondělí po nanebevzetí p. Marie, u Bart. Netol., 4°. Artikul vytažený ze sněmu obecného 1545. Viz Sborník *Jana Jiřího Račenského* 28. *Jireček*, Zprávy zased. Král. Čes. Spol. Náuk, 1876, str. 94.

6872. *Tieftrunk K.*, Rozepře mezi stavy českými a knížaty lehnickými r. 1545 a 1546. Čas. Č. Mus. 1868, str. 115-24.

6873. Sněm v Praze r. 1545. Mor. Noviny 1859, č. 3.

6874. O zrušení reversu Ferdinandova r. 1545. Boleslavan 1862, 222. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 886-9.

6875. Von einer Ehrentafel, so 1545 gehalten worden. Nachlese Oberlausitz. Nachrichten, 1767, str. 337.

6876. De foelicissimo Caesaree Maiestatis in Galliis successu et fama, eundem successum orbi terrarum invulgante, praeterea hoc circa, de Caesarea Maiestate serenissimoque d. d. Ferdinando, Dei Gratia Romanorum Ungariaeque et Boemiae rege etc. et Suae Maiestatis charissimis pignoribus d. d. Maximiliano et Ferdinando fratribus, insuper paucula quaedam appendicis vice sunt annexa, per *Simonem* (*Phagellum*) *Villaticum*, Ecclesiae Collegiatae Omnium Sanctorum in Arce Pragensi praepositum, Excussum Pragae, 1545, 4°, 12 listů. Srv. *Truhlář A.*, č. 5606.

6877. Sněm léta 1546. Sněmy české, II., Praha, 1880, str. 1-43. — Tisk: Artikulové sněmu obecného, kterýž držán byl v outerý po sv. Jakubu apošt. čili po Jubilate (1546). V Praze, 4°.

6878. Odpověď pánův a rytířstva z kraje Boleslavského z sjezdu, kterýž jest byl z vůle J. M. sněmem obecním ve všech krajích král. českého k mistrům ku veřejné hotovosti atd. položen, na mandat do jmenovaného kraje a sjezdu od J. Kr. M. poslaný. 1546, ve 4°.

6879. *Palacký Fr.*, Pře rodopisná v Čechách roku 1546 vedená. Čas. Č. Mus. 1839, str. 399-433. (R. 1546 Arnošt Jilemnický z Oujezdce a z Kounic soudil se o staročitnost svého rodu, by mohl na soudě seděti před pány ze Šternberka i z Waldšteina.)

6880. Christenliche vermanung und underricht, wie zu diesen geferlichen zeiten die Christgleubige Menschen zu Christenlicher Puesz vnd andechtigen gebett zu underweisen unnd zuuermanen seien. Durch *M. Heinrichen Muelich* ... Hochpredicanten, .. in der Kuniglicher Klainern Stat Prag. durch Bartholomeum Netholitzer, Burger daselbst, 1546, 4°.

6881. Erbeinigung zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und Herzog Moritz von Sachsen. 1546 Oktober 15. *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien 1903, str. 74. Viz oddíl další.

6882. Konvention betreffend die Entscheidung ... in der Erbeinigung von 1546 Oktober 15. Prag nicht erledigter Streitfragen. Beurkundet von König Ferdinand I. und Herzog Moritz. *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien 1903, str. 75. — Viz č. 6881.

5. Smrt královė Anny r. 1547.

a) Zprávy souvěké.

6883. *Sylvester Johannes*, In tristissimum serenissimae, atque adeo clementissimae Dominae, Dn. Annae, Romanorum, Hungariae ac Bohemiae reginae, etc., invictissimi regis Ferdinandi, etc. coniugis chariss. obitum Epitaphium, Viennae Austriae, haeredes Syngrenii, 1547, 4°, 4 l.

6884. *Polites* (*Bourgeois*) *Nicol.*, Bruxel-

lensis, In illustrissimae principis, reginae Annae, regiae Romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. maiestatis, Ferdinandi, coniugis, obitum Carmen funebre, Viennae, haeredes Syngrenii, 1547, 4°.

6885. *Leander Joh.*, Noenia allegorica, valvis Ecclesiae cathedralis Pragensis affixa, cum deduceretur regium et magnificum funus, ... reginae Annae, ... Bohemiae ... regis dilectissimae coniugis, Viennae, haeredes Syngrenii, 1547, 4°.

6886. *Brassicanus Joh. Ludv.*, Phoenix sive luctus Austriae ob mortem incomparabilis heroinae D. Annae Quiritium, Pannonum ac Bohemorum reginae etc. (Znaky: uherský a český), s. l. a. (Viennae, 1547), 4°.

6887. *Lazius Wolfg.*, Laudatio funebris in exequiis illustriss. foelicis recordationis, Rom., Hungariae Bohemiaeque etc. reginae, archiducis Austriae, Dominae Annae, ... Ferdinandi I. dilectissimae coniugis, in omnis ordinis virorum corona, .. dicta 13. Febr. 1547. Viennae Austriae, heredes Syngrenii, s. a. (1547), 4°.

6888. *a Rotis Petrus Belga Cortracenus*, In serenissimae principis ac dominae Annae, ... regis Ferdinandi coniugis obitum carmen funebre, Viennae, 1547, 4°. — Znova: ... In enumeratione regiae sobolis, versus propter peregrinorum nominum frequentem concursionem asperiores, molliores aliquanto redditi sunt, quam in prima editione, Viennae, Egid. Aquila, 1551, 4°.

6889. *Nauseae Frid.*, Concio funebris de Anna, etc. *Schard*, Collectio orat. in funeribus illustrium principum Germaniae. Tomus I, str. 302 a d.

6890. *Royzii Petri* Maurei Hispani Celtiberi iurisconsulti Inclyto Quiritum regi Ferdinando in divae coniugis Annae obitu Epitaphia, Pragae, 1547, 4°, 4 l.

6891. *Schentygar Jan Hvoždanský*, De obitu piissimae ac nobilissimae dominae, d. Annae, Hungariae Boemiaeque reginae serenissimae, potentissimi Romanorum, Hungariae Boemiaeque regis Ferdinandi coniugis charissimae, carmen funebre scriptum a Mag. Joanne Schentygaro Choterinate. Addita est elogia consolatoria sub persona piissimae reginae Annae od augustissimum regem Ferdinandum etc. scripta a *Matthaeo Collino*. Item duo epitaphia *eodem autore*, Pragae, 1547, 8°, 8 l. Srv. *Truhlář Ant.*, č. 5606, str. 12-4.

6892. *Georgii Handschii*, Mors reginae Annae etc. anno 1547 die ianuarii 27. Numerus anni et dies continetur in hoc disticho et praeterea nomen reginae in extremis literis. Farrago poematum III., Pragae, 1561, l. 163. — Ibid.: De morte reginae Annae. — Srv. *Truhlář A.*, č. 5606.

6893. *Ludewig J. P.*, Seltene Müntzen: Thaler auf das Absterben Annens, Ferdinands I., Böhmischen Königs, Gemahlin. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23353.

b) Černý smutek od r. 1547 u Čechů.

6894. Bílý smutek v Čechách. Besídka pro záb. a pouč. 1884, č. 69. (Poprvé černý smutek v Praze r. 1547 při pohřbu královny Anny.) Často přetiskováno bez udání pramene.

6895. Bílý smutek v Čechách. České Listy I, 1887, str. 11.

6896. *Zíbrt Č.*, Oděv smutkový u starých Čechů. U domácího krbu, v Praze, 1890, č. 4, str. 29-30. Bez autorova jména často přetiskováno v »Drobnostech« časopiseckých.

6897. *Zíbrt Č.*, Symbolika barev u starých Čechů. Listy z českých dějin kulturních, v Praze, 1891, str. 62-3 (doklady, že černá barva byla smuteční barvou již před smrtí královny Anny † 1547).

6898. *Winter Z.*, Dějiny kroje v zemích českých od poč. stol. XV. až po dobu bělohorské bitvy, v Praze, 1893, str. 637.

Článek 4. Vzbouření českých stavů r. 1547.

A. Šmalkaldská válka.*)

6899. *Voigt G.*, Die Geschichtschreibung über den Schmalkaldischen Krieg, Leipzig, 1873, 4°, IV, 191. Srv. Abhandl. Sächs. Ges. d. Wiss. VI, str. 567-758.

6900. *Lorenz Rud.*, Beiträge zur Geschichtschreibung über den Schmalkaldischen Krieg, Königsberg, Leipzig, 1876, 8°, str. 68.

6901. *Müller G.*, Zur Literatur des Schmalkaldischen Krieges. N. Arch. f. Sächs. Gesch. XII, str. 315-7.

6902. *Mayr Mich.*, Wolfg. Lazius als

*) Z bohaté literatury uvádíme pouze spisy, jež věnují zvláštní pozornost souvěké historii české, nebo podávají zprávy, objasňující vzbouření českých stavů 1547.

Geschichtsschreiber Oesterreichs, ein Beitrag zur Historiographie des XVI. Jh., Innsbruck, 1894, 8°, str. 90.

6903. *Schmidt O. E.*, Wolfgang Lazius, ein Geschichtschreiber des Schmalkaldischen Krieges. N. Arch. f. Sächs. Gesch. XXIV, 1903, str. 111-33.

6904. *Wehrmann M.*, Vom Vorabend des Schmalkaldischen Krieges. Archiv für Reformationsgeschichte II, 1905, H. 2.

6905. Zeitungen aus Welschlanden: Daraus ein jder klar vorstehen kan, das der Bapst den Keyser zu dem jetzigen Kriege bewegt, widder die Lutherischen, Churfürsten, Stende etc., das auch gemelter Krieg nicht etzlichen, sondern allen, auch folgende der Libertet gantzer Deutschen Nation gelte, s. l., 1546, 4°.

6906. *Schradin Joh.*, Warhaffte und gegründte meldung und anzeiger der geschwinden, tückischen, bösen anschlag und practik, so wider die Löblichen protestirenden Stende und Evangeliums Einig verwandten, durch die grossen Feind Gottes erdacht seind, s. l. a (1546), 4°, 12 l.

6907. Wahrhaftigen Bericht und Summari Ausführung der . . . Fürsten Johanns Friedrichen Herzogen zu Sachsen und Herrn Philippsen Landgraven zu Hessen etc., warum inen zu unschulden ausgelegt wird, das sie Kays. May. ungehorsame Fürsten sein sollten, s. l., 1546, 4°, 34 l.

6908. Epitome belli papistarum contra Germaniam atque patriam ipsam caesare Carolo V. duce, s. l., 1546, 4°. — Německý překlad: Bericht des Pfaffen-Kriegs, den Kaiser Carl V. wider Teutsche Nation geführt hat im 1546 Jare, s. l. a., 4°.

6909. *Arndt G. A.*, De pactione Ferdinandi, regis Romanorum, ac Mauritii, ducis Saxoniae, Pragae die 14. octobris anni 1546 confecta, Lipsiae, 1546, 4°.

6910. *de Godoi Giov.*, Commentari della guerra fatta nella Germania da Carlo V. imperatore, dove e scritto ogni caso e successo della scaramucce e giornate fatte tempo per tempo, Vinegia, 1548, 4°. — Německý překlad: Beschreibung des Kriegs, so Carolus V., Röm. Keyser, in Teutsch-Land geführet, darinnen was an Scharmützeln, Schlachten und sonsten von Zeiten zu Zeiten sich zugetragen . . . Vormals im Jahr 1548 zu Venedig gedruckt und jetzt aus italien. Sprach in's Teutsche versetzet durch *Joh. Wilh. Newmeyern von Ramsla. Hortleder*, Handlungen und Ausschreiben (č. 6925) 1645. II. 1932-62 (1547-8).

6911. Bellum Smalcaldicum 1546 ex cod. ms. Sanct-Mangensi. *Hormayr*, Taschenbuch, 1850-1, str. 194-212.

6012. *Viglius van Zwichem*, Tagebuch von dem Schmalkaldischen Kriege, hersg. v. *A. v. Druffel*, München, 1878, 8°, str. 48, 296. Srv. č. 6939, 6941.

6913. *de Avila y Çuñiga Luis*, Comentarios del illustre señor don . . ., comendador mayor de Alcantara, della guerra en Alemaña, hecha de Carlo V. Maximo emperador Romano, rey de Espagna, en el ano de 1546-7, Venetia, 1548, 8°, l. 103. — Salamanca, 1549, 8°, l. 96. — Amberas, 1549, 8°, 95; 1550, m. 8°, str. (232). — Sevilla, 1552, 4°. — Venetia, 1552, 8°. — Madrid, 1767, 4°. — — Překlady: Brieve Commentario di don *L. d'Avila et Zuniga* della guerra della Germania . . ., tradotto di spagnuolo in lingua toscana, corretto et emendato per istesso autore, Vinezia, 1548, 4°. — Znova s přídavkem: Il successo in Bohemia, Vinezia, 1549, 12°, l. 202. — Vinezia, 1634, 4°. — — Commentaire de don *Loys d'Avila et Cuniga*... de la guerre d'Allemaigne faite en Allemagne par Charles V. empereur en 1546 et 1547, Anvers, 1550, 8°, l. 138 (přeložil *Mathieu Vaulchier*). Jiný překlad vydal *G. Boilleau de Buillon*, Commentaires contenant la guerre d'Allemaigne, faicte par l'empereur Charles V. ès années 1546-7, mis en françois . . ., Paris, 1550, 4°, str. 184. Znova ibid., 1551, 8°, str. 318, l. 56. Srv. *Katterfeld*, Die Annotationes de *Gilles Boileau de Buillon* zu *Avilas* Commentaren über den schmalkaldischen Krieg, Strassburg, 1879, 8°. — — Clarissimi viri D. *Ludovici ab Avila et Zunniga*, militiae Alcantarensis praefecti, commentariorum de bello Germanico a Carolo V. caes. maximo gesto libri duo a *Guil. Malinaeo Brugensi* latine redditi et iconibus ad histor. accomodis illustrati, Antverpiae, 1550, 8°, str. 144. — Znova: Bellum Germanicum hoc est clarissimi viri D. *Ludovici ab Avila*... libri duo... ut et *Lamberti Hortensii Montfortii*... libri VII, Argentinae, 1620, 12°, str. 488, 55, 254. — — *Avila* . . ., Waerachtighe historie van de oorloghe van Hooyduytschlant. Antverpen, 1550, 8°, 187 l. — — *Avila* . . ., Warhafftige Beschreibung des Teutschen Kriegs von dem . . . Carln V. röm. Kais. . . . wider die Schmalkaldische Bunds-Verwandten in den Jahren nach Chr. etc. 1546 und 1547 durch . . . in spanischer und folgends frantzösischen Sprachen zusammengezogen und jetzo von dem durchleuchtigen . . . Fürsten und Herrn *Philip Magnus*, Hertzogen zu Braunschweig und Lüneburg, zu Teutschen Sprachen verdolmetscht und beschrieben worden, Wolffenbüttel, 1552, 4°. Viz *Hortleder*, Handlungen und Ausschreiben (č. 6925) 1645. II. str. 587-753. — *Avila*..., Geschichte des Schmalkaldischen Krieges, Aus dem Spanischen mit Zusätzen und Erläuterungen von Oberst *Schulz*, Berlin, 1853, 8°, str. VIII, 208. — — Srv. *Fouqué*, Fragment aus dem Werke des Don Louis

de Avila über den Schmalkaldischen Krieg. Zeitschr. für Kriegskunst, Berlin XXX, 1834, 1 a d.

6914. (*Bing S.*), Wahrhaftige, summarische Beschreibung der Ursachen, Anfangs, Mittels und Ende Teutscher Nation-Kriegs und dero gemachten Frieden (1546-53), »Diarium Günderodianum«. Vyd. *Mogen*, Historia captivitatis Phil. Magnanimi, 1766.

6915. *de Salazar Pedro*, Historia y primera parte de la guerra, que D. Carlos V...., monio contra los principes y ciuidades rebeldes del regno de Almania, y sucessos que tuuo, Napoles, 1548, fol., l. 95. — Týž, Corónica del emperador D. Carlos V. en la qual se trata la iustissima guerra que su Magestad moviò contra los Lutheranos y rebeldes del imperio y los successos que tuvò, Sevilla, 1552, fol. — Medina del Campo 1560, 4°. — *Týž*, Guerra di Alemania dell' imperatore Carolo V., tradotta dell'espagnol, Napoli, s. a. (1558), fol.

6916. *Mameranus Nicol.*, Catalogus omnium generalium, praefectorum, tribunorum, ducum seu capitaneorum et commissariorum totius exercitus caesaris in expeditionem super rebelleis et inobedienteis quosdam Germaniae principes ac civitates conscripti et coacti, anno 1546 s. l. a. (Coloniae, 1550), 8°, str. 87. — Znova, Pragae, 1729, 8°. — — Něm. vydání: Verzeichnuss allen Generaln, Obristen, Haupt-Leut und Commissarien über Caroli V. und Ferdinand ... gantzes Kriegsheer wider etliche rebellische und ungehorsame Fürsten und Städte in Teutsch-Land, a. 1546, Cöln, 1550. Přetisk: *Hortleder*, Handlungen (č. 6925), 1645, II, 375-404. — Jiný překlad: Des ganzen Heerzugs Röm. Kays. Maj. jüngst volfürter Kriegsrüstung ... mit erzehlung der namen aller Obersten etc., darin auch die zal ... jeden Regiments, Fendlin etc., s. l., 1548, 4°. — Srv. *Hortleder*, Handlungen (č. 6925) 1645, II, 327-75, 416.

6917. *Nuñez Alba*, Dialogos de la vida del soldato en que se cuentan la conjuracion y pacificacion de Alemaña, con todas las batallas, recuentros y escaramuzas que en ella acontecieron en los años de 1546 y 1547, Salamanca, 1552, 8°. — Znova: Cuenca, 1589, 8°.

6918. *Faletti Girol.*, Prima parte delle guerre di Lamagna in 8 libri, Venezia, 1552, 8°. — Ibid. 1557, 8°. — — Lat. vyd.: *Faletus Hieron.*, Bellum Smalcaldicum, Venetiis, 1572, 8°. — Něm. vyd. od *J. W. Neumayera*, 1640. — Znova, *Hortleder*, Handlungen (č. 6925), 1645, II, 642.

6919. Beschreibung der gantzen kriegshandlung ... von anfang des Schmalkaldischen bundts her biss auff diss gegenwirtig 53. jar .. auch von der Statt Metz vnnd von jr belegerung ordenlich beschrieben. Konec: *Jacobus Welber von Weinbach*, s. l. a. (1553), 4°.

6920. *Aleman Christian*, Bedencken vonn dem Kriege, der anno 1547 im land zu Meisen und Sachsen gefürt ist, wo für er zu halten sei gestalt. Durch ..., mit einer kurtzen Vorrede Christoff Conrads Basel, 1557, 4°, 31 l.

6921. *Hortensius Lambert Monfortius*, De bello germanico Caroli V. libri 8, Basileae, 1560, 4°, str. 208. — Argentorati 1620, 8°. — Ibid., 1630, 8°. — *Schardius*, Rer. Germ. script. (Bib. Č. Hist. II, č. 213), 1673, II, 441. — — Překlad německý: Warhafte und eigentliche beschreibung des Protestierenden Kriegs Teutscher Nation, welchen weiland Kaiser Carolus V. .. wider etliche fürnemme Fürsten unnd Stette vorermelter Landen gefüret, wie sich derselbig allgemach angespunnen, verloffen und im 1547 iar geendet habe, darinn auch alle umbstende weitleuffiger, dann von anderen bisher beschehen, vermeldet werden, Basel, 1573 (durch Seb. Henricpetri), fol., str. 145.

6922. *Schlusser von Sudenburg J.*, Der peurisch (1525) und protestirende Krieg (1547), Basel, 1573, fol.

6923. *Meteranus Em.*, Historia oder ... Beschreibung aller kriegshändel und gedenkwürdigen Geschichten, so sich in Niederdeutschland, auch beigelegenen und andern Orten zugetragen haben unter Regierung Caroli V. bis auff jetzige Zeit, Hamburg, 1596, fol.

6924. *Camerarius Joach.*, Belli Smalcaldici a. 1546 inter Carolum V. caesarem et protestantium duces gesti commentarius, graeco sermone eleganter scriptus cum versione latina et supplemento *Simonis Stenii*. *Freher*, Rer. Germ. Script., ed. Struve (Bibl. Č. Hist. II, č. 218), III, str. 459-94.

6925. *Hortleder Friederich*, Der Röm. Keyser- und Königlichen Maiestet, auch der heil. Röm. Reichs geistlicher und weltlicher Stände, Churfürsten, Fürsten, Graffen, Reichs- und anderer Stätte, sampt des Kais. Cammer-Gerichts, fürstlicher Regierungen und etlicher der H. Schrift und beider Rechte Gelehrten, Handlungen und Ausschreiben, Send-Brieffe, Bericht, Underricht, Klag- und Supplicationsschriften, Befelch, Fürladungen, Rahtschläge, Bedencken, Entschuldigungen, Protestationes, Recusationes, Ableynungen, Ausführungen, Urtheyls- und Hülffs-Briefe Bündnüssen und Gegen-Bündnüssen, Bundts-Ordnungen und Abschiede, Fehde und Verwehrungs-Brieffe, An- und Fried-Stände, Verträge und viel andere trefflich Schrifften und Kunden mehr, von den Ursachen des Teutschen Kriegs Kaiser Carls V. wider die Schmalkaldische Bundts Oberste Chur- und Fürsten, Sachsen und Hessen und Ihrer Chur- und F. G. G.

Mitverwandte anno 1546 und 47, Franckfurt a. M., 1617, fol. I-II, str. 1359, 1060. — Vydal znova *Zach. Prueschenk:* Der Röm. Keyser- und Kön. Maiest. .... Handlungen und Ausschreiben, Rathslläge, Bedencken ... von Rechtmässigkeit, Anfang, Fort- und endlichen Ausgang des Teutschen Kriegs Keyser Carls V. wider ..., vom Jahr 1546 bis auf das Jahr 1558, Franckfurt a. M., 1618, fol. Z obsahu: III. cap. 39: Absags- und Feindts-Brieff, welchen von wegen der Röm. Kön. May. Ferdinandi, als Königs in Böheim, auch der Cron Böheim selbst, Herr Sebastian von der Weydtmühl, oberster Feldthauptmann, an dess Churfürsten zu Sachsen Statthalter und Räthe gethan, den 20. Octobris 1546. — Cap. 64: Historia und Erzehlung der Handlung, so in dem löblichen und hochgerühmten Königreich Böhmen, auch ihres Königs Mandat, den Churfürsten zu Sachsen Herzog Johans Friderichen etc. und seine Landt und Leut zu uberziehen im vergangenen Winter, und sonderlich im Monat Februario sich zugetragen und ergangen, und ihre ehrliche und christliche Antwort darauff. Mit einer christlichen Vermahnung an alle Gottsförchtige unnd fromme Hertzen, solch Exempel dieses löblichen Königreichs, in diesen gefährlichen und unchristlichen Kriegsleufften zubedencken, und sich auch nicht unschuldig Christlich Blut zuvergiessen, bewegen zulassen. — Cap. 82. Schreiben ... Ferdinandi ... zu ... Böhmen Königs ..., an Licentiat Gamez, seiner Kön. Maj. Gesandten am Keys. Hoff, von trotziger Bezeigung, Niederlag. demütiger Abbit, Fussfall und Straff der rebellischen Statt Prag, 10. Juli 1547. — Cap. 83. Acta aller Handlungen, so sich zwischen dem ... Ferdinanden ... Böhemischen etc. König, und etlichen Personen aus dem Herrn, Ritter und Bürger Standt der Kron Böheim, dess vergangenen 1547. Jahrs verlauffen, auss Böheimischer in Teutsche Sprache transferiret und gedruckt 1548. — — Vydání s hojnými vyobrazeními osob a schůzí, jednání: Der Röm. und Kön. ... Handlungen und Ausschreiben, von der Ursachen dess Teutschen Kriegs Kaiser Carls V. wider die Schmalkaldische Bunds Oberste Chur- und Fürsten Sachsen und Hessen und Ihrer Chur- und F. G. G. Mitverwandte anno 1546 und 47, Gota, 1645. Bohemica v II. díle (»Der Röm. Keyser- und Kön. Maj. .. Handlungen und Ausschreiben ... von Rechtmässigkeit, Anfang. Fort- und endlichen Auszgang des Teutschen Krieges ... vom J. 1546-58): Christliche Vermahnung des ... *Joh. Bugenhagen* .. an die löbliche Nachbarschafft Böhmen, Schlesier und Lusatier (Wittemberg, Hans Lufft), 1546, II, 142-5; Historia und Erzehlung ... (viz nahoře v 2. vyd.). II, 549; Acta aller Handlungen .. (viz nahoře v 2. vyd.) II, 525 689; jiná akta a zprávy o událostech českých II, 755-917. Srv. č. 6966.

6926. *Bartenstein Christ.*, Dissertatio de bello imperatori Carolo V. a Mauritio, Saxoniae electore, illato, turbisque inde in imperio exortis. Argentorati, 1709, 4°. — Znova, ibid., 1720, 4°; 1749, 4°.

6927. Gedächtniss Chr. v. Wrissberg, nebst einer Geschichte des schmalkaldischen Krieges, Hildesheim, 1742, fol.

6928. *Lichtenstein J. D.*, Beitrag zur Geschichte des Schmalkaldischen Bundes, Helmstadt, 1750, 4°.

6929. Geschichte des Religionskrieges und darauf erfolgten Religionsfriedens, Gotha, 1755, 4°. — Znova, ibid. 1760, 4°.

6930. *Rost C. H.*, Dissertatio de Ferdinando I., Smalcaldici belli socio, Lipsiae, 1789, 4°.

6931. *Rauschnick J.*, Feldzüge K. Karls V. gegen den Schmalkaldischen Bund. Denkwürdigkeiten I. 1822, str. 79.

6932. *Jahn J. Gottl.*, Geschichte des schmalkaldischen Krieges, Leipzig, 1837, 8°. str. VIII, 191.

6933. *Neumann Theod.*, Beiträge zur Geschichte des Schmalkaldischen Krieges, sowie des Pönnfalles der Oberlausitzischen Sechsstädte in demselben Jahre, Görlitz, 1848, 8°, str. 190. Otisk z N. Lausitz. Magazin, 1847. Viz obsah č. 6967.

6934. *Pfeilschmidt E. H.*, Vor 300 Jahren, Blätter der Erinnerung an Churf. Moritz von Sachsen und den Freiheitskampf des protestantischen Deutschlands gegen das Religionszwangsedict Kaiser Karl V., Dresden, 1852, 8°.

6935. *Schmidt Fridr.*, Vom Schmalkaldischen Kriege bis zum Augsburger Religionsfrieden, 1546-55, Stuttgart, 1855, 8°, str. 52.

6936. *Voigt Joh.*, Der Fürstenbund gegen Kaiser Karl V., *Raumer*, Histor. Taschenbuch, 1857, 4°, str. 195

6937. *Maurenbrecher R.*, Karl V. und die deutschen Protestanten 1546-55, Düsseldorf, 1865, 8°, str. XIV, 530.

6938. *Ranke*, Zur Geschichte des schmalkaldischen Krieges. Deutsche Geschichte im Zeitalter der Reformation VI, str. 365-430.

6939. *v. Druffel A.*, Beiträge zur Reichsgeschichte. 1546-55. (Briefe und Akten zur Geschichte des XVI. Jhts. mit besonderer Rücksicht auf Bayerns Fürstenhaus, hrsg. durch die historische Commission bei der Kön. Akad. der Wissensch.. I-IV, IV. díl *K. Brandi*), München, 1873-96, 8°. Srv. č. 6941.

6940. *de Leva Gius.*, I primi fatti della guerra Schmalcaldica, Padova, 1880, 8°.

6941. *v. Druffel A.*, Beitrag zur militärischen Würdigung des Schmalkaldischen Krieges. München, 1882, 8°. Sep.-Abdr. Sitz. Ber. Akad. Srv. č. 6012, 6939.

6942. *Brunner S.*, Korrespondenzen des Königs und Kaisers Ferdinand I. in kirchlichen Angelegenheiten aus der Zeit von 1546-59. Studien u. Mitth. a. d. Benedictiner u. d. Cistercienser-Orden V.

6943. *Wendt H.*, Ein Beitrag zur Geschichte des Schmalkaldischen Krieges. Mitth. a. d. German. Nat. Mus. III. 1891, str. 33-5.

6944. *Winckelmann O.*, Der Schmalkaldische Bund und der Nürnberger Religionsfriede, Strassburg, 1892, 8°.

6945. *Mühlau O.*, Der schmalkaldische Krieg nach seinen historischen Ursachen und Wirkungen betrachtet. Beil. zum Jahresbericht d. kathol. Gymn. zu Gleiwitz, 1895, 4°, str. 26.

6946. *Le Mang Rich.*, Die Darstellung des Schmalkaldischen Krieges in den Denkwürdigkeiten Kaiser Karls V. II. Theil. Jahresbericht der Annensschule zu Dresden-Altstadt, 1899.

6947. *Handschii Georgii*, Disticha numeralia: Captus est dux Saxoniae Joh. Frider. a. 1547. 24 aprilis. — De morte reginae Annae, captivitate ducis Saxoniae et casu Pragensium a. 1547. — Investitura ducis Mauricii in electoratum, a. 1547 postridie Cathedrae S. Petri. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 163-4.

6948. *Crull C.*, Vindiciae Mauritianae, sive de iustitia belli Saxonici Mauritiani, Wittebergae, 1631, 4°.

6949. *Camerarius*, Orationes in Mauricium, electorem Saxoniae. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 222.

6950. *v. Langenn F. A.*, Moritz Herzog und Churfürst zu Sachsen, I.-II. B., Leipzig, 1841, 8°.

6951. *Voigt G.*, Moritz von Sachsen in den Anfängen seiner Laufbahn und im kaiserl. Dienste, Arch. f. Sächs. Gesch., Neue Folge I, 1875, str. 97-200. Též otisk, 8°.

6952. *Voigt G.*, Der Bund des Herzogs Moritz von Sachsen mit den Habsburgern 1546. Arch. f. Sächs. Gesch., Neue Folge III, 1877, str. 1-104. Též otisk, 8°.

6953. *Voigt G.*, Ber. Sächs. Ges. Wiss. XXVII, 150 a d. (Mauric, vévoda saský ve válce Šmalkaldské).

6954. *Issleib S.*, Moritz von Sachsen, 1547-8. N. Arch. f. Sächs. Gesch. XIII, str. 188-220.

6955. *Maurenbrecher W.*, Moritz Herzog und Kurfürst von Sachsen. Otisk z Allgem. Deutsche Biogr. XXII, 8°.

6956. *Brandenburg Erich*, Politische Korrespondenz des Herzogs und Kurfürsten Moritz von Sachsen. I. Bd. (bis zum Ende des Jahres 1543) Leipzig 1900 (Aus den Schriften der Kön. Sächs. Kommission für Geschichte). 8°, str. XXIII, 761. — II. Bd. (bis zum Ende des Jahres 1546) (Aus den Schriften der Kön. Sächs. Kom. f. Gesch.), Leipzig, 1904, 8°, str. XVIII, 1064. * *Wolf G.*, N. Archiv für Sächs. Gesch. XXII, 1901, str. 198-205, XXVI, 1905, str. 167-72.

6957. *Brandenburg Erich*, Moritz von Sachsen. I. Bd. Bis zur Wittenberger Kapitulation (1547), Leipzig, 1898, 8°, str. VIII, 558. * *Wolf G.*, N. Arch. f. Sächs. Gesch. XX, str. 46-71.

6958. *Friedensburg W.*, Moritz Herzog und Kurfürst von Sachsen. Vossische Zeitung, 1903, Sonntagsbeilage, č. 28-30.

6959. *Issleib S.*, Moritz von Sachsen und die Ernestiner. 1547-1553. N. Archiv für Sächs. Gesch. 1903, str. 248-366.

6960. *Issleib S.*, Philipp von Hessen, Heinrich von Braunschweig und Moritz von Sachsen 1541-7. N. Archiv für Sächs. Geschichte XXVI, 1905, str. 168 a d. — Srv. *týž*, Die Gefangennahme des Landgrafen Philipp von Hessen (1547), Hamburg, 1899, 8°, str. 25.

6961. *Witter J.*, Die Beziehungen und der Verkehr des Kurfürsten Moritz von Sachsen mit dem Römischen Könige Ferdinand seit dem Abschlusse der Wittenberger Kapitulation bis zum Passauer Vertrage. Dissert., Jena (Neustadt a. d. Haardt), 1886, 8°, str. (2), 76.

6962. *Duller Ed.*, Neue Beiträge zur Geschichte Philipp des Grossmüthigen, Landgrafen von Hessen, bisher ungedruckte Briefe dieses Fürsten und seiner Zeitgenossen Carls V., Ferdinand I., der Königin Maria von Ungarn. Darmstadt, 1842, 8°.

B. Prameny o bouři r. 1547.

1. Sněmovní a úřední akta, Pamětí Sixta z Ottersdorfa.

6963. Sněmové i. 1547. Sněmy české II, Praha 1880, str. 43-542: Akta o chování se stavův českých a obyvatelův království v době od 12. ledna až do 16. února 1547. Ibid. II, 1, str. 44-118. — Sjezd stavovský položený na den 17. března 1547. Ibid. II, 2, str. 118-74. — Akta o chování se stavův po sjezdu o středopostí a před zahájením sněmu v měsíci dubnu (23. března až 17. dubna 1547). Ibid. II, 3, str. 174-222. — Akta o sněmu, jenž zahájen byl na Hradě Pražském dne 18. dubna 1547. Ibid. II, 4, str. 222-57. — Akta o sněmu, jenž zahájen byl na Hradě Pražském dne

20. května 1547. Ibid. II, 5, str. 257-84. — Pokoření a potrestání stavův českých za jich odpor proti Ferdinandu I. (Od 1. června do 20. srpna 1547). Ibid. II, 6, str. 284-472. — Listiny o sněmu, jenž zahájen byl dne 23. srpna 1547. Ibid. II, 7, str. 472-525. — Listiny, kteréž vztahují se na pokutování stavů v měsících červenci a srpnu l. 1547. Ibid. II, 8, str. 526-42. — — Srv. tisky souvěké. V r. 1547 v outerý po sv. Valentinu stavové čeští z několika krajů shromáždění v Praze snešení učinili, s. l. a. (v Star. Městě Pražském), 1547, 4°, 4 l. — Jisté svolení a zavření J. Mstí všech tří stavuov království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském v pondělí po provodní neděli, jinak před sv. Jiřím, s. l a. (v Star. Městě Pražském), L. 1547, 4°, 3 l. — Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském léta 1547, v pátek po na nebe vstoupení pána Krista, svoleni jsou . . . s. l. a. (v Star. Městě Pražském, 1547), 4°, 4 l. — V outerý před sv. Bartolomějem tito artikulové . . . s. l. a. (v Star. Městě Pražském, 1547), 4°, 5 l. — Viz též č. 6965.

6964. Výtah artikulův sněmu Pražského 1547. Viz Sborník Jana Vokála 10. *Jireček*, Zprávy zased. král. Čes. Spol. Nauk, 1876, str. 94.

— —

6965. Akta těch všech věcí, které sou se mezi nejjasnějším knížetem a pánem, pánem Ferdinandem, římským, uherským, českým etc. králem etc. a některými osobami z stavuov panského, rytířského a městského království Českého, léta tohoto etc. 47. zběhly, tuto vytištěné. Pod tím: znak království českého v ozdobném rámci. Druhý list má titul: Jaké jest se od některých osob v království Českém spuntování proti nejjasnějšímu knížeti a pánu, pánu Ferdinandovi římskému, uherskému a českému etc. králi, infanthu v Hispanii, arcikníželi rakouskému, margkrabí moravskému, lucemburskému a slezskému knížeti a margkrabí lužickému etc. Léta od Narození Syna Božího 1547, pod příčinou mandátu od Jeho Milosti královské téhož roku vyšlého, stalo. A jak jest se to s počátku až do konce dálo a jaká sou v těch ve všech jednání toho roku psaní vyšla i oustně promluveno bylo, to vše pořádně, pravdivě, slovo od slova v této knížce se najde. Na konci: Vytištěno a dokonáno v Menším Městě Pražském, v sobotu po sv. Františku, osmého dne měsíce října, Léta Božího 1547. Od Bartoloměje Netholického, měštěnína téhož Menšího Města Pražského. 4°, l. a - pppp, qqqq, (349 l.). — Srv. *Palma Sixt*, Skrejše zlatá Boha nejvyššího, v Praze, 1612.

6966. Německé vydání: Acta aller handlungen, so sich zwischen dem Allerdurchleuchtigisten, Grossmechtigisten Fürsten und Herrn Ferdinanden, Römischen, Hungerischen und Behaimischen etc. Künig etc. unnd etlichen personen aus dem Herrn, Ritter unnd Burger Standt, der Cron Behaim, des vergangen 1547 jars verloffen. Auss Behemischer in Deutsche sprach transferiret und gedruckt. 1548. Na rubu pod záhlavím ozdobným český znak z vydání českého. Na druhém listě druhý titul: Was fur ain pündnuss von etlichen in der Cron Behaim wider den Allerdurchleuchtigisten, Grossmechtigisten Fürsten unnd Herrn, Herrn Ferdinanden, Römischen Khünig, zu allen zeiten merer des Reichs, in Germanien, zu Hungern, Behaim, Dalmatien, Croatien und Slavonien etc. Künig, Infanten in Hispanien, Ertzhertzogen zu Osterreich, Marggraven zu Märhern, Hertzogen zu Lutzenburg, und in Slesien, Marggraven zu Lausitz etc., im jar nach Christi Geburt 1547, unter dem schein aines Mandats, von hochgedachter Künigclichen Mt. in gemeltem jar aussgangen, geschehen, wie es sich auch von anfang biss zum endt verloffen, was auch desselben jars, in allen denselben handlungen, mündtlich und schriftlich, geredt und gehandelt, das alles wird sich von wort zu wort, in disem Büchlein warhafftig unnd ordentlich befinden. Na konci: Gedruckt und vollendet in der Künigclichen Klainern Stat Prag, am Freitag nach Philippi und Jacobi, den vierten des Monats Maii, im 1548 jar, durch Bartholomeum Netholitzky, Burger daselbst in der Klainen Stat Prag. Finis. 4°, l. A-Iiii2, Errata 8 l., 1 l. — Přetisk: Hortleder, Handlungen und Ausschreiben (č. 6925.) II, str. 525-689. — — Obě vydání citují se chybně i u vážných historiků s druhým názvem (titulním listem: Spuntování jaké jest se . . ., Was für ein Bündniss . . .) jako spisy samostatné, rozdílné od knihy s titulem prvním: Akta těch všech věcí. . ., Acta aller Handlungen . . .

6967. *Neumann Theod.*, Regesten über den Pönfall der Oberlausitzischen Sechsstädte und die Folgen desselben. Nebst Beilagen, Dokumenten und Briefen, den Schmalkaldischen Krieg und die Böhmische Empörung im Jahre 1547, sowie den Pönfall speciell und dessen Folgen besonders in Bezug auf die Stadt Görlitz enthaltend. N. Lausitzisches Magazin XXIV. B. (Jahrgang 1847), Görlitz, 1848, str. 1-190. Otisk, Görlitz, 1848, 8°. Vedle regest a dokumentů, poprve většinou tu tištěných, jež mají jen význam pro Lužici, obsahuje sbírka vzácné kusy pro bouři r. 1547: Č. 11. Schreiben der Böhmischen Stände an die Stände des Marggrafthums Ober-Lausitz, worin sie den Letzteren mittheilen, dass sie zu Prag ein Bündniss geschlossen, in dieser gefährlichen Zeit ihre Rechte und Privilegien aufrecht zu erhalten, mit dem Gesuch, diesem Schutz-

und Trutzbündniss beitreten zu wollen. Prag, 29. März 1547. — Č. 12. Schreiben des Kurfürsten Johann Friedrich von Sachsen an die Stände der Niederlausitz mit der Bitte, bei der Achtsvollstreckung des Kaisers und Böhmischen Königs sich nicht gegen ihn betheiligen zu wollen. Meissen, 6. April, 1547. — Č. 14. Schreiben der Stände des Markgrafthums Niederlausitz an die Stände des M. Oberlausitz über das Zugegangene in Betreff des Schutz- und Trutzbündnisses mit Böhmen, Lübben, 14. April 1547. — Č 16. Schreiben Kön. Ferd. an die Stände der Oberlausitz, worin er den Wunsch ausspricht, die ihm zugesendeten Kriegsmannschaften noch länger im Heere zu behalten. Im Lager bei Ragwitz, 23. April 1547. — Č. 18. Schreiben Kön. Ferd. von Böhmen an Zdislav Berka v. d. Duba, Landvogt der Oberlausitz, über die Schlacht bei Mühlberg, 25. April 1547. — Č. 21. Schreiben Kön. Ferd. von Böhmen an die Stände des Kön. Böhmen das Benehmen derselben vor und in dem eben beendeten Kriege anbelangend. Leitmeritz, 3. Juni, 1547. — Č. 55. Joh. Hasenberger, Probst zu Leitmeritz und Präceptor des Erzherzog Ferdinand, räth dem Rathe zu Görlitz, auf die Verbreiter von Schmähzetteln gegen den König zu achten und dieselben im Betretungsfalle streng zu bestrafen, 26. Januar 1549. — Viz též *Arras P.*, Regestenbeiträge zur Geschichte des Bundes der Sechstädte der Oberlausitz von 1541-7. N. Laus. Magazin, LXXIX, 1903, str. 241-92.

6968. *Sixt z Ottersdorfu*, Diarium seu acta rerum gestarum t. j. Dennopis za našeho času bouřlivých let 1546 a 1547, tak nazvaného krvavého sněmu. Bibliotheka Musea království Českého má tři exempláře: 1. ze XVI. stol., stará sign. 2. G. 2., nová, nynější: II. C. 8; 2. ze XVII. stol., stará sign. 5. C. 37, nová: IV. B. 14; 3. z XVIII. stol., stará sign. 5. A. 28, nová: III. A. 10. — Srv. *Zimmermann J. V.*, Příběhové království Českého zběhlí za panování slavné paměti Ferdinanda I., v Praze, 1820, 8°, str. 435, s vyobraz. Ferd. I. — Zimmermannova »práce záležela v tom, že vypsal zhola části ze Sixta z Ottersdorfu a jiná z Akt Ferdinandových, Sixtova spisu co pramene nikdež ani nepoznamenav.« Tak charakterisuje Zimmermannovo vydání *Tieftrunk Karel*, Odpor stavův českých proti Ferdinandovi I. 1547 (Novočeská bibliotheka, vydávaná nákladem Musea Království Českého, číslo XIX, Spisů musejních číslo 118), v Praze, 1872, 8°, str. (12), 395. — — Universitní bibliotheka v Praze má dílo Sixta z Ottersdorfu v rukopise sign. XVII. D. 20. — Sixtovy »knihy památné« chystá ku vydání Dr. *Jos. Teige.*

6969. Auszug aus Sixt von Ottersdorf, damaligen Kanzlers der Altstadt Prag, MS. der Geschichte der böhmischen Revolution 1547. *Pelzel*, Geschichte von Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 2646), 3. vyd. 541-99.

6970. Sixtus ab Ottersdorf. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Candidus), I, 1777, 157; (ed. Ungar), II, 1778, 244.

6971. *Pelzel-Voigt*, Abbildungen (Bibl. Č. Hist. I, č. 477) 1782, IV, str. 23-7 (s vyobraz.).

6972. *Schiffner Jos.*, Begebenheiten Sixts' von Ottersdorf, Kanzlers der alten Stadt Prag. Gallerie, 1803, IV, 106.

6973. *Pilat*, Materialien zur diplomatischen Genealogie des Adels, Böhmen. I, 1811, str. 86, 146, 163, 255.

6974. Sixt z Ottersdorfu, kancléř Starého Města Pražského (Galerie znamenitých mužů všech národů). Dennice, II. 1840. 201.

6975. *Riss Jos.*, Život a literní působení Sixta z Ottersdorfu. Program gymnas. v Jičíně, 1857, 4°, str. 3-10. Srv. č. 6977 a č. 6978, 6666.

6976. Beschreibungen der böhmischen Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I, č. 23489) str. 386, č. 130, tab. XXXV, č. 298-9.

6977. *Riss Jos.*, Život a literné působení Sixta z Ottersdorfu. Čas. Č. Mus. 1861, str. 72-84, 159-70. — Srv. *Jireček Jos.*, K životopisu S. z O., ibid., str. 361.

6978. *Riss Jos.*, Život a literní působení Sixta z Ottersdorfu. Mikeš, Beseda II, 1864-5, str. 145, 153. Otisk č. 6975.

6979. Sixt z Ottersdorfu. Illustr. Evang. Věstník, II, 1866-7, str. 194.

6980. *Přecechtěl Rupr.*, Československý Plutarch, I, 1872, str. 116-9 (s vyobraz.).

6981. O působení a životě Sixta z Ottersdorfu. Čechoslovan, I, 1874, č. 63, feuill.

6982. *Jireček Jos.*, Rukověť liter. české II. 67. Srv. *Podlaha Ant.*, Čas. Č. Mus. 1888, 473; Pozor VIII., v Olomouci, 1879, č. 93.

6983. *Jireček H.*, Právnický život, č. 4815, str. 345-6.

6984. *Lützov Fr.*, Lectures on the Historians of Bohemia, London, 1905, str. 54.

2. Jiné paměti a zprávy souvěké.

6985. Spuntování, jaké se jest od některých osob v království českém proti Ferdinandovi . . . stalo, 1547, viz č. 6965. (vysvětlení). — Srv. č. 3304, 3311, 3323.

6986. Was für ein Bündniss von etlichen in der Kron Beheim wider . . . Ferdinanden . . . geschehen, 1547. viz č. 6966 (vysvětlení).

6987. *Horut Fl.* a *Jobolka Zd.*, Joh. Sleidanus a české povstání r. 1547, viz č. 5705.

6988. *Vávra Jos.*, Zápisky Hanuše z Oppersdorfu o válce německé 1546-7. Sborník histor. kroužku Vlasti I, 1900, str. 5-14.

6989. *Stintzing Joan. Aug. Roderico*, Academiae Freiburgensi saecularia IV. celebranti epistolas Joannis Udalrici Zasii I. l. d. Udalrici Zasii filii Freiburgensis, quas cum bello Schmalkaldensi ardente e caesaris castris, tum inter comitia imperii Augustae Vindelicorum habita anno 1547 et 1548 ad Bonifacium Amerbachum Basiliensem scripsit, Nunc primum editas Academia Basiliensis . . ., Basileae, 1857, v. 4°, str. 27. Českého povstání týká se vedle hojných a důležitých zmínek roztroušených celý dopis č. 10. (Pragae Boëmiae VII. Idus Julii 1547.)

6990. *Viti Traiani*, De motu Bohemico. Farrago poematum II., Pragae, 1561. l. 45b-46a.

6991. *Týž*, De cessaturis cladibus, ibid., l. 46

6992. *Týž*, Elegia de ademptis libertatibus et facultatibus, ibid., l. 46b-47b.

6993. *Thomae Mitis*, De calamitate urbis Pragensis, ibid., l. 47b-48a.

6994. *Viti Traiani*, De incarceratis civibus, ibid., l. 48a-b.

6995. *Matth. Collini* eiusdem argumenti, ibid., l. 48b-49a.

6996. *Viti Traiani*, De calamitate patriae, ibid., l. 49a-b.

6997. *M. Collini*, De maleficiis militum, ibid., l. 49b-50a.

6998. *Thomae Mitis*, De captivis civibus, ibid., l. 50a-b.

6999. *Boh. ab Hoddeiova*, De pressuris Bohemiae, ibid., l. 50b-52a.

7000. *Simonis Ennii*, De calamitate regni. ibid , l. 52a-53b.

7001. *Petri Vulpini*, De bello Saxonico, ibid., l. 53b-54a.

7002. *Joannis Schentygari*, De Francofordia, ibid., l. 54a.

7003. *Crinitus David a Hlavaczova*, Fundationes et origines regni Bohemiae urbium, Pragae, 1575, 4°. L. C 4: Praga Maior, quam Veterem vocant . . Eius fortunam adversam, quae a. Chr. 1547, post tumultum Saxonicum contigit, postrema duo disticha attingunt.

7004. *Solidus Seb. Guntianus*, In adventum divi Ferdinandi, Romanorum, Hungariae, Bohemiaeque regis potentissimi, acclamatio Austriae gratulatoria. Item in eiusdem principis adventum elegia gratulatoria *Georgii Moseri*, Ratisbonensis. Viennae Austriae, s. a (1547), 4°. (Po bitvě u Mühlberka. Srv. ». . . Victa Bohemorum sed gens, sed Lanus et Albis rite tibi placidis nunc famulantur aquis.«)

3. Listy, mandáty, sjezdová jednání.

7005. *Bugenhagen J.*: Christliche vermanung des Ehrwirdigen Herrn Doctor Johann Bugenhagen Pomerani, Pastors der Kirchen zu Witteberg, An die löbliche Nachbarschafft, Behemen, Slesier und Lusatier, Witteberg, gedruckt durch Hans Lufft, 1546, 4°, 8 l. (A-B3). — Znova: *Hortleder*, Handlungen und Ausschreiben (č. 6925) 1645, II, 142-5. — — Nové vydání s úvahou o vzniku a významu spisu: Nach dem Originaldruck vom Jahr 1546 neu herausgegeben von *Constantin von Kügelgen*, Leipzig, 1903 (Zeitgemässe Traktate aus der Reformationszeit, Heft 2), 8°, str. XVI, 12, s vyobr. autora. — O autorovi a tomto spisku viz vedle jiných *Bezold*, Geschichte der deutschen Reformation, str. 786; *Vogt Karl Aug. Traugott*, Johannes Bugenhagen, Pomeranus, Leben und ausgewählte Schriften, Elberfeld, 1867, 8°; *Zitzlaff*, D. Joh. Bugenhagen, Pomeranus, Sein Leben und Wirken, Wittenberg, 1885, 8°; srv. též *Mühlmann Carl*, Bugenhagen als Schulmann, Wittenberg, 1901, 8°. *Bugenhagen Joh.*, Briefwechsel, herausgeg. von *O. Vogt*, Stettin, 1888, 8°. Srv. Baltische Studien XXXVIII., Ibid. XL. *Enders*, Theolog. Studien und Kritiken 1889. — — Latinské vydání současné: *Bugenhagen Joh. Pomeranus*, Adhortatio ad vicinos in Bohemia, Silesia et Lusatia, ne adiuvent hostes evangelii, qui armis et vi ecclesias et scholas pias in his regionibus vastare crudelissime decreverunt, scripta a. 1546 mense Octobri, Wittebergae, apud Georg. Rhau, 1546, 4°, 9 l. — — České vydání rovněž současné: Krzestianske napominani Ctihodneho Pana Doktora Jana Bugenhagia Pomerana, Pastyrze Cyrkwe Wittemberske, k Chwalitebnym Sausedom Czechom, Slezakom, Luzickym (vyobrazení Krista ukřižovaného). Na konci: Dan w Wittemberce den S. Dionizia, Leta 1546. Amen. 4°, l. 6.

7006. Odpověd osvícených knížat Jana Fridricha, korfiršta Saského etc., a Filipa, lantkgrabi Hesského, na psaní od stavuov království Českého, jim do ležení k Praytenbrumu učiněného, zase daná, kterážto vuobec stavům přečtena není. Z německého vytištěného na česko přeložena 1547. 4°, 4 l. — Přetisk: *Zimmermann*, Příběhy za Ferdinanda I. (č. 5756) I, str. 119-24. — (Stavové čeští 9. srpna 1546 psali Janu Fridr., kurf. saskému, a Filipovi, lantkraběti hessenskému. Tito odpo-

věděli, žádajíce za pomoc. Po vydání achtu knížata obrátili se za pomoc k stavům českým z ležení v »Pratembrunu« (Breitenbrunnu) 23. srpna 1546. Ve sněmovním sezení list nesměl se čísti. Proto jej vydali knížata v této české úpravě po česku svým nákladem. Viz *Jireček*, č. 7029).

7007. Odpověď pánuov a rytířstva z kraje Boleslavského, kterou sou dali Jeho Královské Milosti (z sjezdu, kterýž jest byl z vuole J. Msti sněmem obecním ve všech krajích království Českého k munstrunku veřejné hotovosti etc. položen) na mandát do jmenovaného kraje a sjezdu od J. Král. Msti poslaný. V pondělí před povýšením sv. Kříže 1546, proč a z kterých příčin podle téhož mandátu jim se zachovati možné ani slušné není. Též i odpověď J. Král. Msti zase do téhož kraje stavům výš dotčeným. Také rozvažování od stavuov některých artykuluov strany toho veřejného tažení a co by potomního zlého tomuto království z toho přijíti mohlo, 4°, 6 l. Odpověď pánů 13. září 1546. Odpověď králova 17. září 1546.

7008. Páni, rytířstvo, Pražané a jiní poslové z měst království Českého, při času Střednopostí v Praze shromáždění, tento artikul níže položený rozkázali sou dáti vytisknouti, aby všickni věděli a uměli se zpraviti. Konec: Stalo jse v outerý po svatém Benediktu. Léta 1547. S. l. (ve Wittemberce?), 4°, 8 l. — Na l. 5a: Žalm třidcátej pátej: Postaviž se, Pane, odporníkem etc. — Na l. 5b: List a psaní odpovědní Šebestiana z Wajtmille, kteréž učinil knížeti Hanušovi Fridrichovi i jeho následovníkóm a poddaným. Dán v ležení 20 dne listopadu, Leta etc. 46. Srv. č. 7014.

7009: Incipit: Šebestian z Wajtmille, království Českého najvyšší polní hajtman. Dán v vojště 20. dne měsíce října, to jest v středu po sv. Lukáši, léta etc. 1546, 4°, 4 l. Srv. č. 7012.

7010. Odpověď vzáctných poctivostí pánóm purgkmistróm a radám Starého a Nového Města Pražských, proti tomu Jeho Milosti Královské mandátu, kterýmž všecky stavy království Českého k veřejnému na pomoc knížeti Mauřiciovi tažení napomínati ráčí, v některých jistých artykulích, proč toho učiniti nemohou, od slavných obcí Pražských psané etc. 4° (v pondělí před obrácením sv. Pavla na víru 1547). — Jiný výtisk: Odpověď . . . na mandát krále J. M. . . . s strany tažení na pomoc vévodě Mauřiciovi saskému, proč to činiti nelze, 1547, 4°.

7011. *Mayrhofer Joh.*, Schreiben Ferdinands I. an seine Söhne (1547, 14. ún., z Litoměřic). Österreich. Archiv für Gesch. XLVIII, 1831, str. 189-91. Srv. *Buckholtz*, Urkundenbuch, č. 5657.

7012. Psaní přátelské osvíceného knížete Hanuše Fridricha Saského Jeho Milosti učiněné stavům a hajtmanům některých krajuov koruny království Českého . . . Též i psaní odpoviedací a nepřátelské Šebestiana z Wajtmille, kteréž je učinil vejš dotčenému knížeti Hanušovi i jeho následovníkóm a poddaným, po kterémžto psaní hned jako nepřítel a odpovědník spolu s jinými jest se zachoval etc. S. l. a. (ve Wittemberce, 1547), 4°, l. 4. Psaní datováno: Dán na našem zámku Aldenburku 17. dne měsíce února. L. P. 1547. List Šeb. z Weitmile 20. října 1546. — Viz číslo další a č. 7009, 7014.

7013. Snešení a přátelské nařízení, z jistých krajuov, stavuov království tohoto Českého, 4°, 4 l. Dán v Praze v úterý po sv. Valentinu 1547. Jan Kosořský (tiskař). — Jiný výtisk, 4° (vyzvání k veřejné hotovosti na obranu vlasti), 4 l.

7014. Declaratio Johannis Friderici, ducis Saxoniae, de iniustitia a caesare et duce Mauritio ei exhibita ad status imperii et regni Bohemiae (20. Februarii 1547), Altenburgi, (1547), 4°, 5 l. — České vydání: Psaní Jeho Milosti knížete Jana Fridricha, kurfiršta saského etc., k stavuom království českého, při času středopostí v Praze shromážděným, učiněná. I s odpověďmi na též psaní od stavuov Jeho Milosti danými a jinými některými artikuli. Leta 1547. (Se 2 znaky a inicialkami, zkratky překladatele, tiskaře?) Na konci: Dán v Altenburgku na zámku našem 29. dne měsíce února, t. j v neděli před Stolováním sv. Petra, léta od Narození Syna Božího 1547, 4°, 4 l. Srv. č. 7008. — Viz č. další a č. 7012.

7015. Historia und Erzelung der Handlung, so in dem löblichen und hochberümbten Königreich Behem auff ires Könings Mandat den Churfürsten zu Sachssen Herzog Johanns Fridrichen etc. Und seine Land und Leut zu überzihen, in vorgangnem winter und Sonderlich im Monat Februario sich zugetragen und ergangen, und ire erliche und Christlich antwort darauff. Mit einer Christlichen vermanung an alle Gottfürchtige und frumme Hertzen, solch Exempel dieses löblichen Königreichs, in diesen ferlichen und unchristlichen Kriegsleuften zubewirken und nicht auch unschuldig Christlich blut zuvergissen, bewegen lassen. 1547, 4°, 23 l. — Přetisk: *Hortleder*, Handlungen und Ausschreiben (č. 6925.) 1645, II. 549. — Srv. č. předchozí a č. 7022.

7016. *Voigt G.*, Schreiben Ferdinand I. an Herzog Moritz, 8. März 1547. Ber. Sächs. Ges. Wiss. XXVII, 200 a d.

7017. Joannes Fridericus, elector, dux Saxoniae, ad barones, senatum Pragensem ac status regni Bohemiae conciliatos de bello pro tuenda religione epistola. Datum Geitan, 4. id. Mart. 1547, s. l. a., 4°, 3 l. — České vydání: Z Boží Milosti Jan Fridrich, vajvoda Saský a římského císařství arcimaršálek a kníže, kurfiršt, landtkrabě

Turinský, margkrabě Míšenský, purgkrabě Magdeburský etc. s. l. a. (dán Geitan, 12. dne měsíce března t. j. v sobotu dne sv. Řehoře, leta 1547.) Jan Fridrich kurfiršt etc. rukou svou vlastní podepsal, ve Wittemberce, 4°, 4 l.

7018. List k stavům českým, s artikulem sněmu českého. Incipit: Přípis toho psaní... dán v Praze, 21. dne měsíce března, 1547, 4°, 2 l. (Odpověď českých stavů.) — Další tisk: Odpověď...

7019. *Voigt G.*, Christoph von der Strassen, Gesandter des Kurfürsten Joachim an den böhmischen Hof. Ber. Sächs. Ges. Wiss. XXVII, 176 a d.

7020. *Voigt G.*, Schreiben des Christoph v. Carlowitz, Gesandten des Herzogs Moritz in Prag, vom 24. März 1547. Ber. Sächs. Ges. Wiss. XXVII, 203 a d. Srv. ibid, 164, 177, 182.

7021. Incipit: List do Prahy. Rytířstvo a města z kraje Prácheňského, na tento čas na Vintrberce shromáždění..., v neděli květnou 1547. List Kašpara Pluha z Rabšteina a na Bečově, v pondělí po květné neděli. (Zpráva, že husaři plení Wolfovi z Krajku městečko jeho Manětín.)

7022. Listové někteří k najnepřemoženějšímu císaři římskému a pánu, panu Karlu toho jména pátému J Msti etc. a k najjasnějšímu pánu, panu Ferdinandovi římskému, uherskému, českému králi, J. Msti, kteřížto od osob zřízených od stavuov království Českého a ode všech tří Měst Pražských těchto nebezpečných časuov k Jich Milostem psáni i posláni sou. V nichžto se ponížená žádost a prozba zavírá, aby krev křesťanská prolévána nebývala etc., jakž tomu jedenkaždý pilně čta, bude moci lépe porozuměti: Ukrotiž jse hněv tvuoj nad námi, Pane Bože náš etc., 4°, 11 l. (1. list: v pondělí po květné neděli 1547; 2. list: v úterý po vzkříšení Pána našeho Ježíše Krista, 1547; 3. list: v úterý po Veliké noci 1547.) — Srv. č. 7015.

7023. Třetí rozepsání do všech krajuov království Českého, jímž se všickni vuobec napomínají k spěšné a rychlé pomoci proti nynějším nepřáteluom království Českého, 1547, 4°, 3 l. Dán v Praze v středu po Květné neděli neb po sv. Ambroži.

7024. Přátelské a upřímné napomenutí skrz rozepsaný spis po všech krajích království Českého, ke všem stavuom téhož království učiněný a rozeslaný, 1547, 4°, 4 l. Dán v Praze v středu po sl. vzkříšení Pána Jezu Krista.

7025. Mandát krále J. Msti do všech krajův království Českého, z Litoměřic v pátek po slavném Hodu seslání Ducha Svatého vyšlý, léta 1547, 4°, 5 l. Na konci: Henricus Burgravius Misnensis S. R. Bohemiae cancellarius scripsit. G. Ziabka (... »z příčiny jich tajného puntování...«) Srv. č. 7051.

7026. Přeložená vohrada z němčiny na česko, margkrabí Albrechtovi z Brandenburku odeslaná, pro které příčiny král J. M. a kurfiršt Saský, proti témuž margkrabovi tažení vojenské před se vzíti ráčili. Na konci: Vytištěno v Star. Městě Pražském, u Jiříka Melantricha Rožďalovského. 4°, l. 11. (A-I_3). Incipit: Z Boží Milosti My Hendrich purgkrabě v Míšni, hrabě z Hartenšteina a pán z Plavna a z Gerova ... království Českého nejvyšší kanclíř... a též My Mauritz, kníže Saské ... Vám Albrechtovi ml. z Brandenburku... Srv. č. 7051.

7027. Kašpar Pluh z Rabšteina viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5440, 16.598. — *Dietrich E Ch.*, Caspar Pflug v. Rabenstein oder der Böhmen Blutgericht und Sühne, Ein Charaktergemälde, aus der Zeitperiode der Regierung Kais. Ferdinand I., Prag, 1844, 8°, str. 291. (Fantastické líčení.)

7028. Šebestian z Weitmile viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5785, 21.401, 21.725.

4. Noviny, paškvily, písně.

7029. *Jireček Jos.*, České pamflety za války šmalkaldské. Čas. Č. Mus. 1875, str. 95-100. — Většinou byly tištěny ve Wittemberce v tiskárně J. Kluga, některé v ležení Hanuše Fridricha, jenž měl svého knihtiskaře a ten mu hned podle potřeby tisky, letáky, paškvily v ležení otiskoval. Jireček (l. c.) uvozuje svědectví z »Paškvillu« č. 7035., kde se mluví o Lutherově výstraze: »Kdyby o tom ti arcikacířští kurfirštové a knížata, jako Saský předkem a lantkrabě Heský, zvěděli, to konečně vím, že by jich hned několik tisíc vytisknouti dali, a majíť toho mistra s sebou u vojště« U tisků tohoto původu zachovali jsme přesné názvy v podobě originalní, se všemi chybami i zvláštnostmi.

7030. *Prasek V.*, Paškvile, traktáty a politické spisy (1546-1547). Komenský VIII, 1880, str. 197-9.

7031. *Herman*, Mandát nový Ježíše Krista 1547, viz č. 5316.

7032. Zgewnee rozepsanij Korffirsta Saskeho. Purkrabi w Magdeburce. A Filipa Lantkrabi w Hesych. Weystraha, k przisnawagicym Stawum Augsspurskeho wyznanij a gich poddanym z Strany Papezie, ktereyz zpuosobil, aby Gedem nakazieni byli Wody, Studnice, Rybnijky a Pastwy, na sskodu Lidem y Howadom. (Vyobrazení Abelova usmrcení), s. l. a. (ve Wittemberce, u Jos. Kluga), 1546, 4°, l. 4. Datum: »v našem vojsku položení u Erichessem, 13. srpna 1546, to jest v pondělí po sv.

Jiljím.« Připojena na závěr: Modlitba obecní.

7033. Vejpis psaní ohradního, kteréž korfiršt a knížata, též hrabata, panoše, města a stavové k Augšpurskému vyznání přiznavatelé z příčiny jejich nynější nuzné a přinucené vejpravy k Jeho Císařské Velebnosti učinili a odeslali, leta 1546. Kteréžto psaní jest z německého na česko přeloženo a vytištěno L. P. 1547, 4°, 7 l. (s vyobr. Kaina a Abela).

7034. Wieczneho Bozoskeeho Magestatu Declaracij na Acht Proti Papezi Pawlowi Trzetijmu, Diabelskemu Namiestku w Rzimie y geho wssem spuntowanym pomocnikom, Zastawaczom a ffedrownikom (vyobrazení seslání Ducha sv.). Na konci: Wylozena gest tato Declaracij z Rzeczi Niemecke tak yak mohlo na ten czias byti. a wytisstiena w Wittemberce skrze Jozeffa Klug Strnacteho dne Miesyce Octobris Letha uts. (1546), 4°, l. A-E (20).

7035. Passquillus, Noviny o Czertu a Papezy .. a gegich a nyniegssych przibiezich spolecznem Rozmlauwanij. Milij krzestiane, kupugte a cztiete mne duowiernie, Shledate, zie tiech Peniez za mne nedate marnie, Gestli ze w teto wiecy nebudu prawdy wyprawowati muzte mne z toho trzebas przed Papezem Obzialowati, s. l. (ve Wittmberce). Na konci: Amen, Assaunhessucairik (= Kiriacus Sehnuassa), finis, 1547, 4°, l. A-F, (l. 21).

7036. Bulle od Papeže římského Antikrista proti pravým křesťanóm vydaná, s. l. a. (ve Wittenberce ?, 1547). Týká se bully, vydané 15. července 1546 kantonům švýcarským.

7037. Weystraha Doktora Martina Luthera k sweym mileym Niemcom, před niekolika Lethy sepsana, na takowey konetz, kdyby nepřátlé prawdy křestianské na jejich cýrkwe a do gegich Zemij... wálečně přitáhnauti a gich zkážce býti chtěli, yakého by w tom zpuosobu požiti mieli. Teež y Předmluwa anebo napomenutij wysoce učeneho muže Filipa Melancktona. Na konci: Wytisstěno a dokonano Leta s. l. (ve Wittemberce) 1547, 4°, l. 30.

7038. *Luther M.*, Proti morděřské a loupežné rotě sedláků (1547), viz č. 6125.

7039. O tee Nekržestianske Tyrranské a Arcy Antykrystske Inquisitij (to gest wýtazu) Hyspanské, kteráž se wijry dotýče etc., wypsána z Nydrlantu a Tisstěn w Wittemberce Jazykem Niemeckým Létha 1546. Nynij na Czessinu přeložena a wydána l. 1547, 4°, 4 l.

7040. Odsudek víry. Pavel (II.) biskup, sluha sluh Božích, ctihodným bratřím arcibiskupóm, biskupóm v Českém království jemu i v jiných přidržejících krajinách okolních: pozdravení a apoštolské požehnání. Dnes naši Listové vyšliní na nějaký od nás ohlášený odsudek, kterýž se víry dotýče, tak jakož se v dole píše. Vytištěno 1547, 4°, 4 l. (Na tit. listě dřevořezba, jak Ctibor Tovačovský z Cimburka odevzdává králi Jiřímu Hádání Pravdy a Lži.) Známé listy Pavla II. r. 1466, srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3917.

7041. Noviny z Vlach, z nichž každý člověk bude tomu světle moci vyrozuměti, že papež s svými duchovníky císaře k nynější válce pohnul, a že oni původ sou té války proti Luterianským korfirštóm, knížatóm, městóm a stavóm říšským, a že dotčená válka netoliko některých od nich jmenovaných, korfirštuov, knížat, stavův a měst, ale všechněch jich, až tudíž i svobod všeho německého národu a všech knížat se dotýče. Vydáno l. 1546. A netoliko knížat, měst svrchu dotčených, ale také i slavného království Českého a obyvatelův v něm Tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí spuosobou přijímajících, s. l. (ve Wittemberce?). Vytlačena Léta 1547, 4°, 8 l.

7042. Modlitba osvíceného knížete Hanuše Fridricha, korfirsta Saského J. M., proti ukrutné válce císaře a papeže. Též i modlitby některé z žalmuov. Také i modlitby slavného muže a doktora Filipa Melanchtona. Také modlitba Aza, krále Júdského, velmi pěkné a k těmto časóm nebezpečným potřebné i užitečné, kteréž jsou vytištěny léta tohoto 1547, 4°, 4 l. (s vyobrazením klečícího rytíře).

7043. Noviny jisté o vítězství šťastném osvíceného knížete Hanuše Fridricha, korfirsta saského, purkrabí Magdeburského etc., které jest jemu Pán Buoh všemohúcí z milosti své dáti ráčil u města Rochlice (t. j. 2. března) nad markrabí Albrechtem z Altenburku, i nade vším jeho lidem válečným, jízdným i pěším, i všemi jinými jeho pomocníky a služebníky Antikristovými, kteří ve dne i v noci usilují slovo Boží zahladiti. Stalo se Léta 1547 (vyobrazení krále sraženého s trůnu). S. l. a. (ve Wittemberce ?, 1547), 4°, 4 l. Datum dne 2. března 1547. Konec: To měj jeden každý milovník cti německého národu, tolikéž i Čech milující této koruny dobré, za naučení a vejstrahu. A s tem budiž Bohu poručen. Amen.

7044. O písních za války Šmalkaldské a za vzbouření r. 1547 viz *Wolkan R.*. Die politischen Dichtungen der Deutschen in Böhmen, »Deutsche Arbeit«, München, I. 1902, 396. Otisk, str. 14-5.

7045. Eine trewe vermanung an alle christliche stende, auch verwarnung an die fürsten, dass sie auf ihre Kriegsheubtleut und etliche vom adel, so vielleicht mehr auf die finanzen und eignen nutz, dann auf ehr und tugend sich befleissen, acht geben. Durch einen liebhaber

göttlichs worts beschrieben (1546). Z obsahu: Die Hussiten, Joh. Hus. Viz *Liliencron R.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

7046. Ein lied, auss wass ursachen mein gnediger herr herzog Moritz mit dem churfürsten herzog Johann Fridrichen nicht wider den Keiser hat wollen ziehen, dadurch ihm der churfürst gehass worden und Leipzig belegert, andere stet und dörfer gebrandschatzet und preisgegeben. Nach dem buchstaben »Moritz herzog zu Sachsen« gesetzt, im jar 1547 (Böhmen). Viz *Liliencron R.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

7047. Klaglied auf Kaspar Pflug. Viz *Liliencron*, Histor. Volkslieder, l. c. IV, č. 567. — Srv. *Wolkan* č. 7044.

C. Zpracování.

1. Všeobecná část.

7048. *Tomek W. W.*, Dějepis města Prahy, XII. (Kniha V. Od přemožení bouře r. 1547 do Vestfalského míru.) Spisů musejních č. 51. V Praze 1901, 8°, str. 472. Obsah: Za Ferdinanda I. (1547-64). Za Maximiliana II. (1564-76). Za Rudolfa II. a) v létech pokoje s Turky (1576-92). b) Za času války s Turky až do míru Žitvadorožského (1592 až 1606). c) Další nesnáze s Turky. Povstání arciknížete Matiáše proti císaři Rudolfovi (1606-8).

7049. *Tieftrunk Karel*, Odpor stavův českých proti Ferdinandovi I. l. 1547 (viz č. 5756.), 1872. Obsah: Úvod. Povaha dějin českých v 16. stol. až do r. 1547. O Jednotě Bratrské, o stavu městském a o sněmích v oné době. I. Začátky sporu mezi Ferdinandem I. a stavy českými l. 1546. II. Přípravy Ferdinanda I. k novému polnímu tažení proti Fridrichu saskému l. 1547. III. Odpor stavův proti politice královské. IV. Povaha odporu a marné pokusy o uklizení jeho. V. Po bitvě u Mühlberka vrátí se král do Čech a strojí se k pokoření stavův. VI. O pokutování stavův, jmenovitě měst královských. VII. Politické, soudní a náboženské změny, jež Ferdinand I. po událostech r. 1547 v Čechách spůsobil. Příloha: Přátelské snešení stavův (r. 1547). — Viz Nár. Listy 1872, č. 98-100, 106-7.

7050. *Voigt G.* (Ferdinand I. ve válce Šmalkaldské). Ber. Sächs. Ges. d. Wiss. XXVII, str. 163, 177.

7051. *Schmidt Berthold*, Burggraf Heinrich IV. zu Meissen, Oberstkanzler der Krone Böhmen und seine Regierung im Vogtlande. Gera 1888, 8°, str. IV, 416. Z obsahu: 4. Burggraf Heinrich als Oberstkanzler der Krone Böhmen und Günstling König Ferdinands; 5. Der Schmalkaldische Krieg und die Gewinnung des Vogtlandes; 7. Neue Gunstbezeugungen König Ferdinands. — Srv. č. 7025. a č. 7027.

7052. *Neumann Theod.*, Beiträge zur Geschichte des Schmalkadischen Krieges, der Böhmischen Empörung von 1547, viz č. 6967.

7053. Osudný rok 1547 v dějinách českých. Posel z Prahy (kalendář), III, 1864, 24.

7054. *M. Jos.*, Krvavé sněmy. Posel z Prahy (kalendář). V Praze, II, 1863, str. 60-3.

7055. Z dějin české revoluce v XVI. století. Svoboda VI, 1872, str. 246-8, 278-9.

7056. Zbouření v Praze r. 1547. Nár. Politika, 1885, č. 44.

7057. Dějiny vzbouření r. 1547. Čechy III, 1, str. 118 a d.

7058. *Řehákovd El.*, Zbouření české z r. 1547. Časopis učitelek, 1895, II (XI), 63.

7059. Přísný soud Ferdinanda I. v Praze r. 1547. Besídka pro zábavu a pouč. 1866, č. 27.

7060. Pomník Jakuba Fikara z Vratu. Lumír, V, 1855, I, 20-1. Viz o Fikarovi Bibl. Č. Hist. I, č. 9168.

7061. Stavové r. 1547 uznávají dědičný nárok Ferdinandův. Boleslavan, 1862, str. 229.

7062. *Zíbrt Č.*, Lancknechti. Hlas Nár. (Nedělní Listy), 1887, č. 355.

2. Města.*)

7063. *Fritzsche R.*, Vor 350 Jahren, Der schmalkaldische Krieg im Erzgebirge. Glückauf, Organ des Erzgebirgsvereines, XVII, 1897, 42-5.

7064. *Ludwig C.*, Eger im Jahre 1547. Egerer Zeitung, 1861, č. 100.

7065. *Sm(olík)*, Chrudim a Pardubice r. 1547. Světozor II, 1868, 304-5.

7066. *Matzner Jan*, Účastenství města Písku v odporu stavů českých proti Ferdinandovi I. r. 1547. Písek (Progr. reálky), 1881, 8°. Otisk, 8°, str. 45.

*) Viz článek 6. (o pokutování měst).

7067. *Katzerowsky W.*, Betheiligung der Stadt Saaz am böhmischen Ständestreite (1547). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIII, 1884-5, str. 228-45.

7068. *Tanner J.*, Gesta Pilsnensium tempore belli Schmalkaldici. Viz č. 119.

7069. *Bareš Fr.*, Appelace z Ml. Boleslavi před r. 1547. Jizeran, 1897.

7070. *Slavík Fr. Aug.*, Táborské panství a poměry jeho poddaných do r. 1547. Český Jih 1880, č. 31-2.

3. Jednotlivé události.

7071. *Hanuš Fr.*, Mandát krále Ferdinanda z roku 1547. Koruna Česká 1885, č. 40 a d. Srv. č. 7025. a Sněmy České II, č. 12, str. 46-51. Viz též *Sixt z Ottersdorfu* č. 6968.

7072. Sjezd Winterberský r. 1547 před velkonoci. Poutník od Otavy II, 1859, str. 73. Srv. č. 6968.

7073. Provolání stavů českých r. 1547 ke všem Čechům. Nár. Listy 1863, č. 13. (Jiskry z českých dějin). Srv. č. 6968.

7074. *Tieftrunk Kar.*, O jednání Ferdinanda I. se stavy českými v Litoměřicích roku 1547 po bitvě Mühlberské. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1870, II, 63. Srv. č. 6968.

7075. *Týž*, O pobytí Ferdinanda I. v Litoměřicích r. 1547 po bitvě Mühlberské. Čas. Č. Mus. 1871, str. 3-18. Srv. č. 6968.

4. Slezsko a Lužice.

7076. *Wuttke K.*, Schlesien nach der Mühlberger Schlacht. Schlesisch. Provinzbl. CXI, 1840, str. 535.

7077. *Grünhagen C.*, Der schmalkaldische Krieg und seine Einwirkungen auf Schlesien, viz č. 5774.

7078. *Neumann Th.*, Beiträge zur Geschichte des Schmalkaldischen Krieges, sowie des Pönfalles der Oberlausitzischen Sechsstädte, viz obsah č. 6967.

7079. *Arras P.*, Regestenbeiträge zur Geschichte des Bundes der Sechsstädte der Oberlausitz. N. Laus. Magazin, LXXIX, 1903, str. 241-92. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6565.

7080. *Köhler G.*, Der Bund der Sechsstädte der Ober-Lausitz, Görlitz, 1846, 8°, str. 41.

7081. *Baumgärtel Hermann*, Geschichte des Pönfalls der Oberlausitzer Sechsstädte, Bautzen, 1898, 8°, str. 109.

Článek 5. Náboženské poměry 1547-64.

A. Strana podobojí.

7082. *Hoere Joh. Gottfr.*, Programma de Romanorum rege Ferdinando, pacis Augustanae conciliatore, Miseniae, 1755. Viz č. 5911.

7083. *Miller Joan. Petr*, De ecclesiae evangelicae in Austria sub Ferdinando I. et Maximiliano II. statu succincta narratio, Göttingae, 1783, 4°, str. 20.

7084. *Karlez B.*, Ferdinands I. (1552-64) Stellung zur reformatorischen Bewegung in den österreichischen Ländern, Budweis (Progr., gymn.), 1873, 1874.

7085. *Schmidius J. Andr.*, Litterae secretiores Ferdinandi I. Romanorum imperatoris pro obtinenda eucharistia sub utraque in gratiam Maximiliani II., Bohemiae regis, a. 1560 missae ad Pium IV. ex prima earundem formula descriptae, Helmstadii, 1719, 4°.

7086. *Saftien K.*, Die Verhandlungen Kön. Ferdinands I. mit Papst Pius IV. über den Laienkelch und die Einführung desselben in Oesterreich. Göttingen, 1890, 8°. Srv. *Schwartz W. E.*, Der erste Antrag Albrechts V. von Bayern an den apostolischen Stuhl auf Bewilligung des Laienkelchs 1555. Histor. Jahrb. (Görres-Gesellsch.) XIII; *Knöpfler A.*, Die Kelchbewegung in Bayern unter Herzog Albrecht V., Ein Beitrag zur Reformationsgeschichte des XVI. Jhts.. München, 1891, 8°. Viz dále oddíl C, 3. Povolení kalicha 1564.

7087. *Barge Hermann*, Kirchliche Stimmungen in Böhmen um die Mitte des XVI Jhts. Jahrb. Gesch. Oest. Protest. XXII, 1901, str. 148-52,

7088. *Borový Klem.-Pažout Jul.*, Jednání a dopisy konsistoře katolické i utrakvistické, viz č. 290 a č. 5890. — Srv. Konsistoř katolická a utraquistická v XVI. stol., č. 291.

7089. Volný foliant, opsaný z rukopisu někdy Pešinova v bibliothece Duchcovské. Obsahuje zápisy kapituly pražské o věcech náboženských ze XVI. a XVII. stol. o 127 kusích. Předcházejí statuta ecclesiae bole-

slaviensis, od arcib. Arnošta r. 1354. Z obsahu týká se tohoto oddílu: 3. Artikulové a usnešení kněžstva pod obojí spůsobou r. 1539. — 5. Obnovený mandát proti bratřím r. 1554. — 6. Vyznání o jednotě církve svaté a o spojení s ní národu českého a moravského. — 8. Administratorové králi Ferdinandovi. — 10.-1. Ferdinand I. Budějovickým o nesrovnání u víře, 1543-6. — 12.-6. Mandaty o náboženství, proti knihám nedovolené tištěným etc., 1549-60. — 17-9. Závazek, daný Janu Augustovi; jeho odpověď; dobré zdání kapituly. — 20.-2. Listy královské o náboženství. — 24.-9. Mandaty Ferdinanda I. o náboženství. — 30. Král Maximilian Plzeňským o náboženství. — 61. Ferdinand I. zřizuje fundaci na mši zádušní v chrámě sv. Víta r. 1547. Viz *J. V. Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 73.

7090. Artikulové strany náboženství od krále Ferdinanda administratorovi, konsistoři a kněžstvu pod obojí podaní, kteří jsou od nich přijati, potom i před stavy na Hradě Pražském při obecném sněmu vyhlášeni l. 1549. Rukopis univ. bibl. pražské, sign. XVII. A. 16, l. 170-80. *Jungmann*, Histor. Liter. Č. IV, č. 525. Srv. ibid. č. 510, 1254. — Viz Sněmy České, č. 5619.

7091. *Jireček Jos.*, Jednání o svornost náboženskou podobojích r. 1549. Blahověst, III, díl I., sv. 2.

7092 *Pauli Aquilinatis*, De Synodo inter status regni et sacerdotes, in arce Pragensi celebrata. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 173-4.

7093. *Račenského Jana Jiř.*, Sborník č. 30: Artikulové s strany náboženství od Ferdinanda I. administratorovi podaní a od kněží pod obojí přijatí 1549. Viz *Jireček*, Zprávy zased. Král. Č. Spol. Nauk 1876, str. 94.

7094. Artikulové a snešení kněží pod obojích. Viz ibid., str. 94, č. 27.

7095. *Račenský J. J.*, Sborník (viz č. 7093): Privilegium o kšaftování kněžském 1552, str. 94, č. 38.

7096. *Vokál J.*, Sborník (viz č. 7098): Poručení cís. Ferdinanda I. strany soudův kněžských, str. 94, č. 6.

7097. *Račenský J. J.*, Sborník (viz č. 7093): Mandat s strany Havla Gelasta 1562, str. 94, č. 33.

7098. *Vokál Jan*, Sborník č. 20: dva pamětní spisy, za cís. Ferdinanda I. a za Maximiliana II., kterak jsou se stavové podobojí zasazovali, aby konsistoř pražskou pod obojí v moci a opatrování svém míti mohli. Viz *Jireček*, Zprávy zas. Král. Č. Spol. Nauk. 1876. str. 95.

7099. *Račenský Jan Jiří*. Sborník (viz č. 7093): Obnovení administratora a konsistoře pod obojí 1562, str. 94.

7100. *Vokál J*, Sborník (viz č 7098): Resoluce císařská a mandát, kdež se kněžstvu přikazuje pokoj a podle kompaktat chování 1563, str. 94, č. 8.

7101. *Račenský J. J.*, Mandát s strany ženění kněží 1562, viz Sborník č. 7093, str. 94, č. 35.

7102. *Rémond Florim.*, Von den Picarden und Calixtinern, viz Bibl. Č. Hist. II, 13523, III. č. 5909.

7103. *Komenský*, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae (Historia o těžkých protivenstvích církve české) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

7104. *Regenvolscius (Wengerscius, Węgerz)*, De calixtinis, puriorem doctrinam in Bohemia et alibi, 1517-1650. Systema historico-chronologicum ecclesiarum Slavonicarum, 1652, č. 2770.

7105. *Basnage*, Histoire ... des Calixtines, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13531.

7106. *Salig Chr*, o české církvi podobojí ve věku XVI., 1733, viz č. 3426.

7107. *Tomek*, O církevní správě strany pod obojí v Čechách (1415-1622). Viz č. 284.

7108. O řádu církevním a správě duchovní konsistoře Pražské, pod obojí způsobou tělo a krev Pána Ježíše Krista přijímajících. Jednota, 1889, str. 68-9, 83-6, 103-4.

7109. *Herben J.*, Zřízení strany pod obojí, viz č. 287.

7110. *Borový Cl.*, Die Utraquisten in Böhmen, 1866, viz č. 293.

7111. *Гильфердингъ А.*, Очеркъ исторіи Чехіи, 1868, doba Ferdinanda I. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13563.

7112. *Клевановъ А. С.*, Чехи подъ Габсбургами (1526-1620), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13569, str. 997-1020.

7113. *Zoubek Fr. J.*, O věcech církevních na Poděbradsku (1550-1665). Čas. Č. Mus. 1878, str. 43-58, 218-29. Zvl. otisk, 1878, 8°, str. 27.

7114 *Veselský P. M.*, O konsistoři Kutnohorské v XVI. stol. Viz č. 300. Srv. *Šimek J.*, O náboženských poměrech v Kutné Hoře za Ferdinanda I., č. 5934.

7115. *Frind A.*, Kirchengeschichte Böhmens, viz č. 5924.

7116. *Kryštůfek F.*, Církevní dějepis, viz č. 5931.

7117. *Tomek W. W.*, Dějepis m. Prahy č. 5781.

7118. *Winter Z.*, Dějiny strany pod obojí v XVI. věku, viz podrobně č. 286.

7119. *Sahula J.*, Význam a důsledky kališnictva, viz č. 1720.

7120. *Sahula J.*, Z husitství do protestantismu, viz č. 1724.

7121. *Podlaha Ant.*, Úpadek strany pod obojí na sklonku XVI. stol. Sborník histor. kroužku Vlasti, V, 1904, str. 29, 65, 161, 219.

7122. Literaturu o přijímání pod obojí a sporech odtud vzniklých viz č. 213-60.

7123. Kázání patnáctera o přesvaté mši v Augšpurku na říšském sněmu L. P. 1548

kázaná skrze *Michaela biskupa Sidonienského*, mohútského suffragana. 1549, 4°, l. (4), 85. Na konci: Vytištěno v Prostějově u Jana Günthera, L. P. 1549. Na rubu tit. listu: Tyto knihy vyloženy sou z řeči německé a k vytištění dány na žádost urozeného pána, pana Joachýma z Hradce a na Hradci etc. (pod tím znak jeho). Dedikace: Ferdinandovi I. — Znova, v Holomouci, 1567, 4°.

7124. *Thomae Babelii*, parochi Budvicensis, Rationale mysteriorum dominicae passionis Domini nostri Jesu Christi, ex theologia naturali Raymundi Lullii excerptum. Viennae Austriae, Joh. Carbo, 1560, 8°. Konec: Finit... per me Thom. Babelium, Herbipolensem, parochum Budvicii Boemitici, decanum Bechinensem... (s narážkami na souvěké poměry církevní, podobojí, v Čechách).

7125. Bibite ex hoc omnes. Justus tractatus adversus utraquistas incerti authoris. (Libri rari bibl. Crumloviensis.) Viz *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar), III, 1780, str. 180.

7126. *Feinerius Christ.*, Clypeus defensorius ecclesiae catholicae in quaestione sub utraque specie ex doctorum sententia..., Viennae, J. Carbo, 1550, 4°.

7127. Vera narratio de statu religionis in Bohemica gente, addito aliquot doctorum Eccl. catalogo ex praefatione *Matthaei Collini*. Rukopis český univ. bibl. pražské, sign. XVII. D. 26. č. 1. *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 574. Srv. č. 6503.

7128. *Jireček Jos.*, Václav Mitmánek z Uh. Brodu. Čas. Mat. Mor. V, 101-27. Srv. č. 6574.

7129. *Schulz Václav*, Svědomí o kněžích podobojích z r. 1562 a pravidla r. 1587 jim daná. Věstník Kr. Č. Spol. Náuk, v Praze, 1903, č. XV, 8°, str. 12.

7130. Rozdíl mezi kněžími pod obojí způsobou a službami jejich a z druhé strany mezi Bratřími tento se nalézá. Viz allig. rukopisu v bibl. Musea král. Č., sign. IV, H. 8, l. 163-7.

7131. Zpráva upřímá a sprostná na tyto dvě otázky: 1. Proč se bratří od jiných jednot buď pod jednou neb pod obojí dělí? 2. Proč lidi ku poslušenství zavazují. Viz allig. rukopisu v bibl. Musea král. Č., sign. IV, H. 8.

7132. *Hemmingia Mikul.**), Cesta života věčného, kteráž v sobě obsahuje obzvláštní naučení a artikule křesťanského náboženství, kteříž každému člověku k dosažení spasení znáti velmi potřební jsou. A sepsaná..., nyní pak ode mne kněze *Jana Achillesa Berounského* na česko přeložená, u Jiříka Dačického (v Star. Městě Pražském), 1587, 12°, l. 113.

7133. *Stříbrský Matěj*, Cesta k životu věčnému, utěšené, rozkošné, milé, an i pobožné křesťanské rozjímání o přijímání té převeliké svátosti Těla a Krve Krista Pána, v Litomyšli. 1611, 12°, l. A-H$_8$.

7134. *Opsimathes Jan*, Večeře Páně podle svatých písem prvotní církve a starých otců, znamenité vysvětlení, též bludů rozličných při ní, mocné zkažení. Milostnou pomoc všechněm hodovníkům pravého sycení a občerstvení předrahým Tělem a Krví Pána Krista žádostivým v divných roztržitostech a dranicích podává, s. l. a. (1617), 12°. — Znova: s. l. (v Praze), 1617, 12°, l. A$_8$, str. 239. Věnováno Fridrichovi z Kounic, na Slavkově, Hradu Ždánicích a na Lomici. Srv. č. 6224.

7135. *Krocín Matěj Chrudimský*, Spis o večeři Páně, a častém, veřejném a spasitedlném jí užívání, kterouž i v chrámích svatých, k služebnostem církevním od Boha obraných a oddaných, pospolně přistupujícím, i v čas důležité potřeby nemocným v obzvláštních domích posluhování se děje, v Král. Hradci v impressí Martina Kleinwechtera, 1618, 12°, l. A-F$_8$. Věnováno: Krist. Betenglovi z Neyenpergku, Alžbětě Betengelové, roz. Kirchmajerové z Rejchvic.

7136. *Kuttember z Kuttembergku Václav*, Přídavek k dokázání mocnému a podstatnému (že z potřeby spasení k přijímání pod obojí žádný zavázán není) od K. Simeona etc. vydanému položený, obsahujíc v sobě 8 příčin, pro které jest lépeji pod jednou nežli pod obojí přijímati, a 3 otázky těchto časů velice užitečné. V Starém Městě Pražském l. 1625, 4°, str. 31.

7137. *Kapikorský Simeon Eustachius*, Dokázání mocné a podstatné, že z potřeby spasení k přijímání pod obojí spůsobou žádný zavázán není. Na světlo vydané proto, aby žádnej z neumělosti povstalou v Praze léta 1414 o přijímání scestností sveden a podveden nebyl. V Starém Městě Pražském léta 1625, 4°, str. 38. Dedikováno pánům šepmistrům a radě, starším obecním a vší obci na Horách Kutnách.

B. Jednota Bratrská.

1. Pronásledování po r. 1547.

7138. *Tieftrunk Karel*, O příčinách krutého pronásledování Bratří Českých v letech 1547 a 1548. Čas. Č. Mus. 1869, I, str. 72-86. — Srv. *týž*, Über die Ursachen der

*) Tento a další spisy tu jmenované věnují pozornost vedle stránky náboženské dějinám a poměrům strany podobojí.

harten Verfolgung der böhmischen Brüder im Jahre 1547 und 1548. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1868, II, 40. — Viz též Svoboda, II, 1868, v Praze, str. 730.

7139. *Tieftrunk Karel*, O protivenstvích Jednoty Bratrské v Čechách l. 1547 a 1548. Pam. Arch. IX, 1871, str. 177-88. Otisk ve Zprávě Histor. Spolku, v Praze, 1871, 8°.

7140. *Vančura Jindř.*, O pronásledování Jednoty Bratrské v jihozápadních Čechách králem Ferdinandem I. Sborník dějepisných prací bývalých žáků W. W. Tomka, v Praze, 1888, str. 110-24.

7141. O vypuzení Bratrů z Ml. Boleslavě. Boleslavan, 1861, 6.

7142. *Ehrenberger Jos.*, O vypovězení Jednoty Bratrské ze statků Jaroslava Pernštejnského na rok 1547. Čas. Č. Mus. 1849, sv. II, str. 3-20. (Na str. 9: Otevřený list p. Jar. P., jímž České Bratry ze všech svých statků vypovídá, 1547, 10. září.) — Otisk: Českobratrský Hlas., Praha, 1849, str. 433-41. — Srv. *Vdša Č.*, Vypovězení Jednoty Bratrské ze statků Jarosl. Pernštejnského r. 1547. Viz Stručné vypravování, 1894, č. 3386.

7143. Beschreibung der Verfolgung der Gemeinde Gottes, so in Mähren 1547 fürgewesen. Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 164.

7144. *Vdša Č.*, Šmalkaldská válka a její následky pro jednotu. Viz Stručné vypravování, 1894, č. 3386.

7145. *Winter Z.*, Čeští Bratři vyhnáni (po r. 1547), viz Život církevní č. 286, I, 1895.

7146. Poznamenání některých věcí aneb skutkův, co se dálo v tomto král. Českém počna od l. P. 1547 až dosavad zvláště s Jednotou Bratrskou, jak na ni Pán Bůh dopustiti ráčil veliké ouzkosti a trápení skrze Antikrysta a moc světa. Archiv Jednoty Bratrské v Ochranově, foliant XI, 13. — Viz *Cvrček J.*, Čas. Č. Mus. 1897, str. 417 41.

7147. Mandát krále Ferdinanda I. o Pikarty, kteří se Bratří jmenují 1547. Rukopis univ. bibl. pražské, sign. XVII. A. 16, str. 167. *Jungmann*, Histor. Liter. Č. IV., č. 523. — Viz Sborník *J. J. Račenského* (č. 7093.), str. 94, č. 29. — Srv. Mandát 1575 o zápovědi schůzí a zborův bratrských na gruntích stavův, ve kterém obsaženy jsou mandáty Vladislavův 1508 a Ferdinandův 1547. Sborník *Jana Vokála* (č. 7098.), str. 94, č. 13. — Viz též *Tomek* č. 5781, *Winter* č. 286, *Tieftrunk* č. 7049 a literaturu tam uvozovanou.

7148. *Komenský*, Historia persecutionum (Historie těžkých protivenství), č. 5906.

7149. *Salig Chr.*, O pronásledování Českých Bratří po válce šmalkaldské, 1547. (1733) viz č. 3426.

2. Vyhnanství v Polsku.

7150. Viz obsah foliantů Archivu Bratrského v Ochranově, *Cvrček Jos.*, č. 7146.

7151. *Gindely A.*, Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, č. 3283, podrobný obsah. — Conditiones, sub quibus exules Bohemi in Prussia recepti sunt 1549, ibid., str. 97-106. Srv. ruk. Mus. kr. Č. IV. E. 15.

7152. Konfesse Českobratrská v Polsku, polský její překlad, dovolení a spory, viz č. 6482.

7153. *Camerarius*. Historica narratio de fratrum ecclesiis . . . in Polonia, 1591, 1605, 1615, 1625. Viz č. 3297.

7154. *Lasitský J.*, Historie o původu a činech Bratří Českých, 1649. Viz obsah č. 3304.

7155. Sbírka rukopisných původních pramenů pro dějiny Českých Bratří v Polsku získána výměnou od Fr. A. Borovského pro bibliotheku Musea království Českého. Viz *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus. 1905, Z letopisů musejních, č. 1. — Rukopisný sborník Synod českobratrských v Polsku v téže bibliothece, sign. IX. E. 51.

7156. *Bidlo Jar.*, Nekrologium polské větve Jednoty Bratrské, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 15337.

7157. *Lubieniecius Stanisl.*, Historia reformationis Polonicae, in qua tum reformatorum, tum Antitrinitariorum origo et progressus in Polonia et finitimis provinciis narrantur, Freistadii (Holland), 1685, 8°, str. 304.

7158. *Rieger*, Die alten und neuen Böhmischen Brüder, viz č. 3316.

7159. *Cranz D.*, Alte und neue Brüder-Historie, 1771, 1772, viz obsah č. 3320.

7160. *Lukaszewicz J.*, O kościołach Braci czeskich w dawnéj W. Polsce, Poznań. 1835, 8°, str. II, 420. — Něm. vyd.: Von den Kirchen der Böhmischen Brüder im ehemaligen Grosspolen, . . . übersetzt von *G. W. Th. Fischer*. Grätz, 1877, 8°, str. II, 204 (jen stať I-X).

7161. *Friese Chr. G.*, Beiträge zu der Reformationsgeschichte in Polen und Lithauen, Breslau, str. 166-70. — Srv. *Bidlo* č. 3406.

7162. *Krasiński Valerian*, Historical sketch of the rise, progress and decline of the Reformation in Poland, I-II, London, 1838-40, 8°. - Něm. vyd.: Geschichte des Ursprungs, Fortschritts und Verfalls der Reformation in Polen und ihres Einflusses auf den politischen, sittlichen und literarischen Zustand des Landes, Aus dem Englischen von *J. Lindau*, Leipzig, 1841, 8°, str. XV, 409. — Též polské vydání. —

Srv. *týž*, Lectures on the religions history of the slavonic nations, London, 1849, 8°. Lect. 3: Poland.

7163. *Fischer G. W. Th.*, Versuch einer Geschichte der Reformation in Polen, I-II, Graetz, 1855-6, 8°.

7164. *Tieftrunk Kar.*, Pokusy o náboženský smír v Polsce v XVI. stol. (K historii jednoty bratrské.) Květy II, 1880, II, str. 3-10.

7165. *Любовичъ Н.*, Исторія реформаціи въ Польшѣ, Кальвинисты и антитринитаріи, Варшава, 1883, 8°.

7166. *Kwiatkowski A.*, Die Böhmischen Brüder in Gilgenburg (1548-54). Mitteil. der Litterar. Ges. Masovia, Lötzen, IX, 9, 1903, str. 64-9. — *Lockner*, Leben des G. Israel, ersten Ältesten der Brüdergemeinde in Gros-Polen, 1832, viz č. 3330.

7167. *Bidlo Jar*, Jednota Bratrská v prvním vyhnanství (1548-72). I. 1548-61, v Praze, 1900, 8°, str. XXXIV, 282; II. 1561-72, 1903, 8°, str. XXI, 200. Spisovatel uvádí rozsáhlou literaturu příslušnou ve zvláštním seznamu, k němuž odkazujeme. — * *Loesche*, Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XXII, 1901, str. 233, 235-8; Naše Doba IX, 1901, str. 312; Časopis pre evanjelické bohoslovie, Priloha »Cirkevnych listov«, I, 1901, č. 2.

7168. Jan Rokyta, konsenior Bratří Českých v Polště. Hlasy ze Siona, 1867, str. 33, 53. Srv. *Glitsch H.*, Johann Rokyta. Brüderbote, 1864, 30.

7169. *Bidlo Jar.*, Bratr Jan Rokyta u cara Ivana Hrozného. Č. Čas. Histor. 1903. IX, str. 1 25. Srv. ve sbírce Bratrských rukopisů musejních (výčet viz č. 7155) příslušné památky. Bidlo cituje příslušnou literaturu polskou a ruskou o J. Rokytovi.

3. Jednota Bratrská po r. 1547.

7170. *Gindely A.*, Quellen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, 1859, viz obsah podrobně č. 3283.

7171. *Gindely A.*, Dekrety Jednoty Bratrské, 1868, 1889, viz č. 3284.

7172. *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen zur Geschichte der Böhmischen Brüder, 1878-82. Viz č. 3286. Srv. *Goll J.*, Č. Čas. Hist. XI, 1905, str. 343-4 (proti: *Thudichum* č. 204).

7173. Todtenbuch der Geistlichkeit der böhmischen Brüder, viz vydání č. 3285. Srv. *Čelakovský Fr. L.*, Čas. Č. Mus. 1843, str. 191.

7174. Historica A. D. 1547, 1548, 1549. Na 1. listě: Acta Unitatis Fratrum, to jest, shromáždění pospolné těch věcí, kteréž v Jednotě Bratrské a nejvíc v království Českém puosobeny sou od léta 1547 až do 1549. Viz *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě, fol. VII. Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41.

7175. Historica annorum 1549 ad annum 1558. Na desce vazby: »Annales nostri«. Viz *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě, fol. VIII., Čas. Č. Mus. LXXI, 1897, str. 417-41.

7176. Kancionaly Českobratrské, viz č. 3491-554 (všecka vydání). — Srv. *Glitsch A.*, Verse, so die alten Brüder gesungen. Brüderbote, 1877, 105; Verzeichniss der Verfasser der Lieder in den Gesangbüchern der alten Brüderkirche. Brüderbote, 1870, 50, 91; *Haupt J.*, Kirchengesänge der böhmischen und mährischen Brüder. N. Laus. Magazin, XXXIX, 2.

7177. Konfesse Českobratrské viz č. 3396-408.

7178. Katechismy Českobratrské viz č. 3409-21.

7179. Zřízení Jednoty Českobratrské viz č. 3451-64.

7180. Kněžství a biskupství v Jednotě Českobratrské, viz č. 3465-73. Srv. *Jafet*, Meč Goliášův, 1607, viz č. 3299.

7181. Sbory Českobratrské v Čechách a na Moravě viz č. 3474-83.

7182. Školství v Jednotě Bratrské viz č. 3484-90. Srv. *Bernhardt*, Ueber Erziehung der alten böhmischen Brüder. Brüderbote, 1890, 15.

7183. Psaní Bratří JM. králi Ferdinandovi na sněm říšský do Augšpurka i JMC. císaři Karlovi 1547, s. l. a. (1547), 4°, 4 l. — Srv. Spis jménem celé Jednoty k JMC. do Augspurka poslaný od *Jana Augusty*, v Litomyšli, 1541, 4°. — *Jana Vokála* Sborník (č. 7098), str. 94, č. 14: Psaní ode vší Jednoty Bratrské do Augsburku J. M. králi poslané.

7184. *Černý (Nigranus) Jan*, Historické zprávy o dějinách Jednoty 1547-52. Archiv Bratrský, č. 5891, fol. VII, VIII. Viz *Gindely*, Gesch. der Böhm. Brüder č. 3342, I, str. 510-8; *Cvrček* č. 7146.

7185. *Černý Jan*, Vyzdvižení původu o Jednotě do r. 1559. Viz č. 3292.

7186. Br. *Jana Blahoslava* Historie bratří českých, viz č. 3294-5.

7187. Psaní učiněné od Bratří, kteréž někteří z omylu a závisti Pikharty nazývají, v němžto oznamují se příčiny, proč to býti nemůže, aby od náboženství svého pustili a k kněžím buď pod jednou, buď pod obojí přistoupiti měli, s. l. (Litomyšl), 1554, 4°.

7188. List a Spisek starých bratří, kteréž omylně Pikharty nazývají, s. l. (v Litomyšli), 1554, 12°. — Srv. List neb spisek starých Bratří dávno udělený, s. l. 1542, 4°.

7189. Rozmlouvání společné čtyř bratří o pravém a gruntovním požívání jistého spasení v pokoji svědomí dobrého. Aj jak jest dobré a utěšené Bratřím přebývati v Jednotě. Žalm 132, s. l. a. (v Litomyšli, u Šebestiana Olivetského z Heřmani, 1556), 12°, l. A-P7 (Bratří: Radostný, smutný, střédmý, pokojný.) — Znova, v Praze, u Jiř. Dačického, 1563, 12°.

7190. Příčiny některé nesrovnání mého s bratřími jenž Valdenští slovou, v smyslu, z kterýchžto i o jejích obzvláštnosti, poněkud porozumíno býti muože, s. l. a. (v Prostějově u Kašp. Aorga, 1557), 12°, l. A-D_8. Na titulním listě znak pernštýnský. Knížku věnuje Vojtěch z Pernšteina Jetřichovi z Kunovic a na Brodě Uherském. Viz č. další.

7191. Proti: *Červenka Matěj*, Osvědčení a očištění se Jednoty Bratrské zákona Kristova (kterouž mnozí z omylu Waldenskou, jiní z nenávisti Pikhartskou, a někteří i Boleslavskou nazývají) proti nářkuom nestřídmým a neduovodným knížky v nově vydané od urozeného pána, pana Vojtěcha z Perštajna a na Plumově, vytištěné v Prostějově, s. l. (v Litomyšli), 12°. Na konci: Léta Páně 1558. 20. dne měsíce března a vytištěno téhož léta 24. dne měsíce června, skrze Alexandra etc. impressora. List A-K_8 (str. 160).

7192 *Novák J. V.*, Spor Bratří s Vojtěchem z Pernšteina v Prostějově r. 1557-8, Čas. Č. Mus. 1891, str. 43-56, 197-208.

7193. Mandát o schůzích Pikhartův 1560. Viz Sborník *Račenského* (č. 7093.) č. 31.

7194. *Sopouch (Satbauch) Jan*, Gruntovní spis o některých povrchních a v pravdě zkušených nezpůsobích v zevnitřním obcování starších Bratří sekty pikhartské aneb waldenské. Rukopis v Lobkov. bibl. v Roudnici. Viz Čas. Č. Mus. 1827, II, 135. Srv. *Jireček*, Rukověť liter. č. II., str. 242.

7195. Proč Bratří tomu odpírají, by Waldenští byli a proč nechtí slouti Waldenští a vždycky praví a vyznávají tak, že omylně Waldenští slovou. Viz Allig. rukopisu bibl. Musea král. Č., sign. II. H. 6.

7196. Artikulové od kněží proti Mr. Havlovi Gelastovi podaní 1562. Viz Sborník *Jana Vokála* (č. 7098), str. 94, č. 7.

7197. *Nožičky z Votína Blažeje* Knížka proti bluduom některým před tisíci lety odsouzeným, v kteréž tyto čtyry věci slovem Božím a písmem sv. podlé obecné a nesmyšlené víry se provozují. První: že netoliko z víry, ale také i z dobrých křesťanských a duchovních skutkuov spravedliví učiněni býváme a zaslíbenou odplatu věčného života máme. Druhé: že Pán Kristus pod spuosobem chleba a vína své vlastní Tělo a Krev nám v pravdě vydati a světle vysvědčiti ráčil, a ne samu svátost, figuru, aneb co jiného, jakž kacíři jedni druhým na odpor nepravě smejšlejí. Třetí: že obět Těla a Krve Páně pod spuosobem chleba a vína od samého Krista jest ustanovena a od apoštoluov, jich učedlníkuov, mučedlníkuov Božích a jiných svatých otcův jest zachovávána. Čtvrté: že při témž Těle a Krvi a mši sv. i jiných svátostech a věcech podstatných řády, služebnosti neb ceremonie z moci slova Božího v církvi jsou nařízeny a zachovávány, u Jana Kantora, měštěnína Star. Města Pražského, 1566, 4°, l. A-K_4. Dedikace Maximilianovi II. — Srv. *týž*, Vyznání o poctivosti, vzývání, přímluvě (svatých) a o modlitbě za mrtvé, v kterémž syn s otcem rozmlouvá, v Starém Městě Pražském, u Jiříka Dačického, 1568, 4°, l. A-C_4. — Proti Českým Bratřím.

7198. *Facilis (Husička) Jan Býčkovský*, Některá hrozná pobloudnění Starších (jakž sou oni se nazvali) zákona Kristova Bratří, kteréž (jak oni praví) nepřátelé z nenávisti k jejich potupě Pikharty nazejvají, a mnozí z omýlení Waldenskými jmenují, v Ejvanovicích, 1567, 4°.

7199. Odvolání jednoho Bratra z rotty Pikhartské, kteréž jest učinil v Hradci Králové n. L. Podle starého exempláře za času slavné paměti císaře Ferdinanda... vydaného, znovu tištěné l. 1589. Při tom ustanovení proti kacířům svaté paměti císaře Karla toho jména IV. Item proč na Horách Kutnách v kostele vysokém každý čtvrtek processí s Tělem Božím jest ustanovena. Item povolení nejvyššího biskupa Římského Bonifáce vystavování Těla Božího u Sv. Barbory na Horách Kutnách. Item Duvod skutečný, proč těm, kteříž praví i píší, že by Tělo Boží Tělem Božím nemělo býti, když se vážně a poctivě na processí prostřed lidu nese Čas. Č. Mus. 1858, 313 (*Rybička A.*, Dodatky a opravy k bibliografii české).

7200. *Hedericus Joh.*, Examinatio capitum doctrinae fratrum, ut haberi volunt, in Bohemia et Moravia, vulgo Picardorum seu Waldensium, seu Boleslaviensium, quibus ab Ecclesiis Augustanae Confessionis, publice privatimque dissentire eos demonstratur. 1580. Něm. vyd. 1582, 1742. Viz č. 3424. Srv. *Carpzov* č. 3317. — *Šebesta*, Die Beziehung der alten Brüder-Unität zu der reformirten Kirche. Evangel. reform. Blätter 1902, str. 14-6, 30-2, 40 3, 50-4.

7201. *Šturm V.*, Srovnání víry a učení Bratří starších, kteří sebe sami zákona Kristova, a jiní je Waldenskými a Boleslavskými, jinak Pikharty jmenují, v Litomyšli, 1582. Srv. č. 3527.

7202. *Feychta (Feuchta) Jakuba* Pět kázání na 20 neslušných příčin a zjevných klamův od Pikhartův proti katolickým smyšlených, z něm. přel. *Václav Brosius*, v Litomyšli, 1589, 1591. — V Praze, 1628, 12°. Věnováno Oldřichovi Felixovi z Lobkovic.

7203. *Camerarius J.*, Historica narratio de Fratrum orthodoxorum ecclesiis in Bohemia, Moravia et Polonia, 1591, 1605, 1615, 1625. Viz č. 3297.

7204. *Jafet*, Hlas strážného, viz č. 3298.

7205. *Jafet*, Meč Goliášův, viz č. 3299.

7206. *Jafet*, Historia o původu Jednoty Bratrské, viz č. 3300.

7207. *Komenský J. A.*, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae, 1648 a další vydání i překlady, viz Bibl. Č. Hist. č. 2210.

7208. *Lasitský J.*, Historie o původu a činech Bratří Českých, 1649, viz podrobně obsah č. 3304.

7209. *Komenský J. A.*, Historia Fratrum Bohemorum, 1702. Viz č. 3306, srv. č. 3305.

7210. *Schars*, De ecclesia Bohemica, 1673, kap. 7., 8. Viz č. 3310.

7211. *Lydius*, Waldensia, viz č. 474.

7212. *Regenvolscius Adrian (Wengerscius, Węgerz)*, Systema historico-chronolog. ecclesiarum Slavonicarum . . , 1652, 1679. Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 2770, srv. ibid. III, č. 3311.

7213. *Basnage*, Histoire des Frères de Bohème, 1699. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13.531.

7214. *Salig*, Historie der Böhmischen Brüder, 1733. Viz č. 3426.

7215 *Rieger*, Die alte und neue Böhmischen Brüder, 1734-40. Viz podrobně č. 3316.

7216. *Gradin Arv.*, Historia ecclesiae evangelicae unit. fratrum Bohemico-Moravicae usque ad annum 1741. Rukopis v Českobratrském archivu v Ochranově.

7217. *Týž*, Historie von der evangelisch mähr. Brüdergemein bis zum Anfang Herrnhuts 1727 und weiter fortgeführet bis 1741. Rukopis ibid.

7218. *Týž*, A short history of the bohemean-moravian protestant Church of the Unit. Breth. 1743. Rukopis ibid.

7219. *Clemens*, Nachricht von den böhmischen Brüdern. Rukopis, ibid.

7220. *Týž*, Kurzer Abriss der Brüderhistorie von den Apostolzeiten an bis auf die Reformation. Rukopis ibid.

7221. Nachricht von der .. Kirche Unitas Fratrum Herkommen . . . , 1757. Franc. překlad, 1762. Viz č. 3319

7222. *Cranz Dav.*, Alte und neue Brüderhistorie, 1771 2. Fortsetzung, 1773-1816. Viz č. 3320. V archivu Ochranovském rukopisný doplněk: Supplement zur alten u. neuen Brüdergeschichte. Překlady viz dvě čísla další.

7223. *Týž*, The ancient and modern history of the Brethren, 1780. Viz č. 3320.

7224. *Týž*, Aldre och nyare Brödra-Historien, Norrköping, 1772, 12°.

7225. *Reichel*, Darstellung der Geschichte der alten Böhmisch-Mährischen Brüder-Kirche . . . , 1780. Viz č. 3322.

7226. *Büsching*, Magazin, Th. XIII. Halle 1779. Viz *Spangenberg* č. 3321. — Srv. *Hegner J. C.*, Verbesserungen, ibid., otisk, Halle, 1780.

7227. *Sexstetter Aegid.*, Beiträge zur böhmisch- und mährischen Brüderhistorie, 1781. Viz č. 3323, podrobný obsah.

7228. *La Trobe C.*, Select narations extracted from the history of the Church known by the name Unitas Fratrum. Part I. The ancient history, London, 1806, 12°.

7229. *Gemuseus*, Bilder aus der Geschichte der alten Brüderkirche, I. II. (v archivě Ochranovském).

7230. *Risler*, Erzählungen aus der alten Brüderkirche, ibid.

7231. *(Kölbing L.)*, Gedenktage der alten Brüderkirche nebst einem Anhang, Gnadau, 1821, 8°. — Anglický překlad: Memorial-Days of the renewed Church of the Brethren, (London), 1822, 8°. Srv. č. 3327 (anon. vyd. 1811).

7232. *Holmes J.*, History of the Protestant Church of the United Brethren, I-II London, 1825-30. 8°.

7233. *Plitt Joh.*, Denkwürdigkeiten der alten Brüderkirche, 1828 Viz č. 3329. — *Týž* veliké, 12svazkové dějiny Jednoty Bratrské staré i nové v archivě v Ochranově. — *Týž* rukopisné dílo ibid.: Vom Bischofthum der Brüderunität in alter und neuer Zeit.

7234. *Bosh A.*, Histoire ancienne et moderne de l'Eglise des Frères de Bohème et de Moravie, I-II, Genève, 1831, 8°. Viz č. 7236.

7235. *Lochner G. W.*, Entstehung und erste Schicksale der Brüdergemeinde in Böhmen und Mähren, 1852. Viz č. 3330.

7236. *Bosh A.*, History of the Moravians, translated from the french and abridged, 1838. Viz č. 3333. — 2. vyd. 1840. — 3. vyd. 1848, m. 8° Srv. č. 7234.

7237. Historische Darstellung der Bruderschaft oder Gemeinde der Bunzlauer Brüder. N. Laus. Magazin XXII, str. 162-89.

7238. An Epitome of the History of the Church of the Un. Brethren, Bradford, 1850, m. 8°.

7239. *Gindely A.*, Geschichte der böhmischen Brüder, 1857, viz obsah č. 3342.

7240. *Verbeck J. W.* (v č. 3341 chybně: Berbeck), Kurzgefasste Geschichte der alten und neuen Brüder-Unität, Gnadau. 1857, 8°, str. VI, 150.

7241. *Wünsche E. L.*, Die Brüder-Unität, Berlin, 1860, 8°.

7242. *Tietzen G.*, L'oeuvre de l'eglise des Frères ou milieu des peuples chretiens, Lode, 1861. 8°.

7243. Něco z dějepisu. Světozor 1861 (příspěvky k dějinám J. Br. XVI. stol.). Viz podrobně č. 3345.

7244. A concise history of the Unitas Fratrum, commency called Moravians, London, 1862, 8°.

7245. *Hahn C. U.*, L'église de l'Unité des Frères, Montmirail, 1862, 8°.
7246. *Röntgen H. A.*, Kort Overzegt van de Geschiedenis en Jerigting der evangelische Broederkerk, Nijkerk, 1863, 12°.
7247. *Schweinitz E.*, The historical character of the American Moravian-church, Betlehem, 1867, 8°.
7248. *Czerwenka B.*, Geschichte der evangel. Kirche in Böhmen, 1869-70. Viz č. 5973.
7249. *Смирновъ*, Чешскіе и Моравскіе братья въ половинѣ XVI. вѣка, 1869. Viz č. 3352.
7250. *Slavík Fr. A.*, O jednotě Bratří českých, 1874. Viz č. 3359.
7251. *v. Zezschwitz G.*, Böhmische Brüder. Otisk z Herzogovy Real-Encyclopädie, 2. vyd., str. 648-77. – V 3. vyd. napsal dějiny Jednoty Bratrské *Müller Jos.*, Böhmische Brüder, str. 445-67.
7252. *Zoubek F. J.*, Místopis Jednoty bratrské, 1874. Viz podrobný výčet č. 3474.
7253. Pomsta Bratří Českých. Besídka pro záb. a pouč. 1876, č. 109. (Paprocký vypravuje, že r. 1539 opat kláštera v Emauzích Jan Hradecký kázal proti Bratřím, začež se mu pomstili, byl otráven r. 1550 v Chrudimi.)
7254. *Kölbing P.*, Die Entstehung der Brüdergemeine, Basel, 1876, 8°.
7255. *Zoubek Fr.*, Markéta z Bozkovic, hajitelka Jednoty Bratrské. Beseda učit. IX. 1877, str. 154. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7133.
7256. *Frind*, Kirchengeschichte Böhmens IV, 1878. Viz č. 4837.
7257. *(Cröger E. W.)* Geschichte der alten Brüderkirche, I. 1451-1557, Gnadau 1865, 8°, str. VI, 311; II. 1557-1722, 1866, 8°, str. VII, 502. — Zusätze und Berichtigungen, Gnadau, 1872, 8°, str. 31.
7258. Die alte Brüderkirche. Brüderbote, 1879, 25, 56.
7259. *Schweinitz E.*, Dějiny Jednoty Bratrské, 1882. Viz č. 3365. Srv. č. 3366.
7260. *Hark Fr.*, Die Entstehung der alten Bruderkirche und ihres Bistums. Brüderbote 1883, 81, 105.
7261. *Mojon J. H.*, Über die evangelische Brüdergemeine und ihre Bedeutung, Basel, 1883, m. 8°.
7262. *Schweinitz E.*, The History of the ... Unity of the Brethren, 1885. Viz č. 3371. Srv. *Goll Jar.*, Zu Schweinitz's The History ... Brüderbote 1886, 55.
7263. *Charvériat*, Soulèvement de la Bohême contre Ferdinand (1547-64), 1886. Viz č. 3373.
7264. *Reichel L. T.*, The early history of the Church of the Unit. Br. (Unitas Fratrum), called Moravians, Nazareth, 1888, 8°.
7265. *Slavík F. A.*, O Jednotě Bratrské v Čechách jihovýchodních, 1888. Viz č. 3375.
7266. *Senft E. O.*, L'Eglise de l'Unité des Frères (Moraves), Esquises historiques, Neuchâtel, 1888, 8°.
7267. *Slaměník Fr.*, Jací byli Čeští bratří. Komenský XX, 1892, str. 593, 619, 634, 648.
7268. *Prasek V.*, K dějinám církve bratrské, 1894. Viz podrobný výčet č. 3381.
7269. *Vdša C.*, Stručné vypravování z dějin Jednoty Bratrské, 1894. Viz č. 3386.
7270. *Hutton J. E.*, A short history of the Moravian Church, London, 1895, 8°.
7271. *Tichý Fr.*, K dějinám církve bratrské, 1897 (ze svatebních smluv kněží bratrských 1561-1609, přehled církví bratrských na Boskovsku), viz č. 3391.
7272. *Cvrček Jos.*, Paměti o sborech bratrských na Moravě ze stol. XVI. Čas. Mat. Mor. XXIII. 1899, str. 120-7, 261-8, 353-60 (na základě archivu Ochranovského).
7273. *Hamilton J. T.*, History of the church known as the Moravian Church or the Unitas Fratrum, Betlehem, Pennsylvania, U. S. A., 1901, 8°. (Historický úvod.)
7274. *Tomek*, Dějepis m. Prahy č. 5781.
7275. *Winter Z.*, Život církevní viz č. 286.
7276. *Kameníček Fr.*, Sněmy moravské č. 5624.

4. Jan Augusta.

a) Život Jana Augusty.

7277. Rukopis bibl. Musea král. Č. sign. V. G, 1: Život Jana Augusty, sepsaný od *Jana Blahoslava*. Krameriusovým nákladem přepsaný od Bonaventury Jeřábka, v Praze, 1797. Nyní opět z téhož rukopisu v nově přepsaný od Jos. Krejčího, slova Božího kazatele, v Praze, 1815, 8°, str. 176. Tento exemplář obsahuje varianty (červeně psané) rukopisu chovaného v Archivu zemském v Brně, s názvem: Historie pravdivá o některých zvláštních věcech a divných Božích skutcích v světě, obzvláštně pak při Jednotě Bratrské, stalých. Od jednoho pobožného muže pro budoucí památku sepsaných a v tento spis uvedených. O obsahu rukopisu Brněnského (Cerroni) viz č. 5896. — Srv. č. 7338. (J. Blahoslava spisy).
7278. *Blahoslav Jan*, Život Jana Augusty, staršího a správce jednoty bratrské v Čechách. Vydal *Jos. V. Franta Šumavský*, v Praze, 1837, 8°, str. XII, 124. Opravy a

doplňky viz *Šafařík* č. 7338. — Znova: *J. B. K.*, Život Jana Augusty čili vypravování o zajetí a uvěznění Jana Augusty a Jakuba Bílka v l. 1548-64, dle rukopisu kníž. bibl. Lobkovické v Roudnici se zřetelem k rukopisu J. Krejčího v bibl. musejní, v Praze, 1880, nákladem spolku Komenského, 12°, str. 16, 190. Srv. Čas. Č. Mus. 1880, str. 576; *Goll*, Revue historique XVI, str. 173. — — Německý překlad: *Müller Jos.*, Die Gefangenschaft des Johann Augusta, Bischofs der böhmischen Brüder, 1548-64 und seines Diakonen Jak. Bílek, von *Bílek* selbst beschrieben, aus dem Böhmischen übersetzt, Leipzig, 1895, 8°, str. XVI, 136. Srv. č. 7288.

b) Životopisy.*)

7279. *Komenský*, Historia persecutionum, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

7280. *Balbín*, Bohemia docta, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 480.

7281. *Pelzel-Voigt*, Abbildungen, Bibl. Č. Hist. I, č. 477, II. 60.

7282. *Reichel H. L.*, Darstellung der Geschichte ... mit besonderer Rücksicht auf das Leben der Bischöfe Horn, Augusta (Klobaucznik) und Comenius, 1780. Viz č. 3322.

7283. Život, osudové, spisy a duchovní písně Jana Augusty, biskupa Jednoty Bratrské v Čechách. Nový Evangel. Kalendář III., Praha. 1852, str. 23.

7284. *Gindely*, Schicksale Augusta's. 1857. Viz č. 3342.

7285. Jan Augusta. Pěstoun moravský, v Litomyšli. 1862, I, str. 151.

7286. Jan Augusta. Hvězda, IV, v Olomouci, 1862, str. 108.

7287. Jan Augusta. Boleslavan 1861, str. 141.

7288. *Kapper Siegfried*, Joh. Augusta, der Brüderbischof. Westerman. Deutsche Monatshefte, 1866, October, No. 25 (121), str. 26-43.

7289. Jan Augusta. Illustr. Evangel. Věstník I, 1865-6, str. 114.

7290. Jan Augusta, čas. Praha II, 1868, str. 367, vyobr. na str. 353.

7291. J. Blahoslav und J. Augusta. Brüderbote, 1872, 109.

7292. Jan Augusta. Čechoslovan I, 1874, 79 (s vyobr.).

7293. *Přecechtěl R.*, Československý Plutarch, Českoslovanští výtečníci, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 493-4.

7294. *Dvorský Fr.*, Augusta Jan. Čas. Č. Mus. 1878, str. 295.

7295. Jan Augusta, biskup českomoravských bratří. Pozor VIII, 1879, č. 87.

7296. *Sedláček A.*, Hrady I, str. 9 (vyobr.). — *Lützow*, č. 6984, str. 62-5.

7297. O J. Augustovi viz *Váňa*, Vypravování z dějin Jednoty Bratrské, č. 3386.

7298. *Winter Z.*, O J. Augustovi, viz Život církevní č. 286, I, str. 110 a d.

c) Vězeň na Křivoklátě.

7299. Jan Augusta u vězení 1552. Viz Archiv Bratrský (č. 5891) VIII, fol. 62-3.

7300. Vejpis artikulův J. Augustovi 1560 podaných, chtěl-li by vězení prost býti, co by podniknouti a slíbiti měl. Pak odpověď J. Augusty. Též replika, pak zpráva J. M. knížecí s strany J. Augusty vězně. Dále odpověď na nedostatky, vyhledané v artikulích přiznání J. Augusty. 1561. Viz *Jungmann*, Historie liter. č. IV, č. 1233. Srv. č. 7089.

7301. Viz č. 7584 a d. (arcikníže Ferdinand a Filipina Welserovna); Topografie. Čechy s. v. Křivoklát. Viz též č. 7658-704.

7302. Jan Augusta, biskup Českých Bratří, a velikonoční svátky na Křivoklátě r. 1561. Moravské Noviny, 1859, č. 34-6 (podle Gindelyho č. 3342).

7303. Mnoholeté věznění Jana Augusty, biskupa českých bratří a společníka jeho Bílka. Svoboda, v Praze, II, 1868, str. 434. Srv. č. 7278. O vězení dlouhém Jana Augusty a jiných správců bratrských 1548. *Jungmann*, Hist. lit. Č. IV, č. 615.

7304. *—r—*, Jan Augusta na Křivoklátě. Pam. Arch. X, 1876, str. 625-6.

7305. Jan Augusta propuštěn z vězení Křivokl. Světozor VIII, 1874, str. 148.

7306. *Köpl Karel*, Nové zprávy o Janovi Augustovi a jiných věrných na Křivoklátě, z let 1549-56. Sborník hist. III, 1885, str. 366-8.

7307. Jan Augusta a Jan Bílek, biskupové bratrští, přepadění v lese, kde se skrývali a odvedeni do žaláře. Světozor XXXI, 1897, str. 599 (s vyobr.).

7308. List o Janu Augustovi z února r. 1549. Český Bratr I, 1886, 105.

7309. *Schulz Václav*, Jak byl Jan Augusta, biskup Bratří Českých, na Křivoklátě vězněn. Čas. Č. Mus. 1899, str. 77.

7310. *Schulz Václav*, Bratr Jan Augusta a Jiřík Sadovský ze Sloupna. Čas. Č. Mus. 1900, str. 80-3.

*) Viz příslušné stati v celkových dějinách Jednoty Bratrské č. 7184.

d) Spisy a polemiky.

7311. *Augusta Jan*, O závazcích křesťanských zákona Kristova. (Seps. 1537 k žádosti Řehoře, mydláře v Novém Městě pod Pernšteinem.) Litomyšl, 1540, 4°. – Proti tomu *Petra z Zásadí* Odpověď 1541, viz č. 6573, 7319. — Srv. *Šafařík*, č. 5211, str. 59.

7312. Psaní *J. Augusty* Pavlovi Stefanovi do Křižanova, 1539. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 59.

7313. *Augusta Jan*, Proti Lileckým jinak Habrovanským. Litomyšl 1540. Viz č. 5039.

7314. *Augusta Jan*, Kázání o Jidášových dětech na I. Actor. Litomyšl, 1540, 4°.

7315. *Augusta Jan*, Kázání držané o synodě červnové v Ml. Boleslavi, 1540, 4°; Litomyšl, 1540, 4°. Viz *Šafařík*, č. 5211, str. 55. Srv. *Blahoslav*, Grammatika, č. 7352, str. 224, 319.

7316. *Augusta Jan*, Zrcadlo kněžské pro ty, kteříž jiné za odřezance církve sv. býti lehce ukazují. Zprávu o tom zachoval Šturm: »Vydal z knihy M. Luthera proti kníž. bruncvickému, což Ant. Korvin, z němčiny v latinu přeloživ, dal vytisknouti, a tento (Aug.), z němč. v češť. přeložené též vytisknúti dal, které důvody má lid ten, jenž jest z církve sv. a zase i ten lid, kterýž není z církve sv., a tomu Zrcadlo kněžské titul dal.« (Dial. 3.) V Litomyšli, 1541 (ib.). Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I, s. v. Srv. č. 7352, str. 283.

7317. *Augusta Jan*, Spis jménem celé Jednoty poslaný k J. M. C. do Augšpurku. Litomyšl, 1541. Viz č. 7352, 7183.

7318. *Augusta Jan*, Ozvání a ohlášení proti knížce Petra z Zásadí k lidu vuobec. Litomyšl, 1541, 4°. Viz č. další. Srv. č. 7352 str. 283.

7319. (*Petr z Zásadí*), Odpověď kněze Petra na spis Jana Kloboučníka, kterýž se jmenuje Johannesem Aukustou, biskupa boleslavské sekty, jejž udělal o závazcích, křesťanských zákona Kristova, ač falešně, v Starém Městě Pražském, 1541, 1544. Věnováno: Karlovi Dubanskému z Duban na Liběšicích a Roudnici. — Odpověděl Augustovi též *Jakub Volynský*. Viz *Jireček*, Rukověť literatury, č. 7316, s. v. — Viz č. 6575, 7311. 7282.

7320. Ohlášenie a ozvánie *Jana Augusty* proti té knížce kněžské, pod titulem kněze Petra, faráře v Zásadí u Litoměřic, vydané, v Litomyšli, 1541, 4°.

7321. Pře J. Augusty a kněžstva kališného, od něho samého věrně a právě sepsaná, všem vuobec k soudu podaná. Datum onde a onde, 1543, 4°. Vyňatky v Martiniově Obraně 372 a v Tomsově Chrestomathii 153. Viz *Jireček*, l. c. -- Při tom: List neb spisek starých bratří, kterýž omylně Pikharty nazývají, s. l., 1542, 4°. — Viz odpověď č. 7324.

7322. *Augusta Jan*, Spisek o pokušeních. Litomyšl, 1543, 4°.

7323. (*Šturm z Hranic, Hraničký, Adam*). Dialog, to jest, dvou formanuo rozmlouvání, Peterky a Valoucha, přepotřebné, o učení a víře, kněze Václava, děkana na Horách Gutnách, nyní v nově od jednoho učitele Jednoty Bratrské k potřebě věrnejch vydaný, s. l. a (Prostějov, 1543). Viz č. 6576, 6582. Srv. Čas. Č. Mus. 1864. str. 302.

7324. *Klatovský Martin*, Rozsuzování upřímné artikulův některých z pře Jana Augusty, kterouž pod jménem kněžstva proti všemu křesťanstvu, krom sekty waldenské, vydal, v Starém Městě Pražském, 1544, 12°. Viz č. 7321.

7325. *Augusta Jan*, Svědectví starých Čechův o Antikristovi. Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I, s v.

7326. *Augusta Jan*, O vyobcování dvou osob hříšných ze zboru litomyšlského. Litomyšl, 1544. Týž spis Blahoslav uvádí v Gram. 283 »O vyloučení«. Viz č. 7352.

7327. *Augusta Jan*, Svědectví Justině z Kunštátu, manž. Bohuše Kostky. Litomyšl, 1544, 4°. (Pohřební kázaní.) Viz č. 7352, 283.

7328. *Augusta Jan*, Psaní sboru litomyšlskému o epist. sv. Pavla k Galatům, 1547. Viz *Jungmann*, Hist. lit. č., IV, č. 1233.

7329. *Augusta Jan*, Příčiny, proč by Bratří do kostelův choditi neměli, 1547. Snad týž spis, jenž uveden v Živ. Aug. č. 7278, 9. Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. I, s. v.

7330. *Augusta Jan*, Registra pořádná na celý rok, velmi místná a důvodná o každé pravdě. Kterýžto registřík Br. starší bez vědomí Augustova jináč po své vůli předělali, změnili a vytisknouti dali, čímž prý Br. J. Černý nejvinnějším byl. 1555. Viz Život Aug. č. 7278, 58.

7331. *Joh. Augusta*, Doctrina de coena domini, 1562. Viz č. 224.

7332. *Augusta Jan*, Sumovník, ve tři díly rozdělený, na němž psal ještě před uvězením, ve vazbě i potom. L. 1571 ještě byl rukopisem, aspoň Blahoslav v kritice téhož spisu praví, že »snad na světlo všechněm oudům Jednoty a, strach i jiným, vyskočí«. *Jireček*, l. c. Viz č. 7352, str. 327-9.

7333. *J. Augusty* Odpověď proti vejpisu artikulův, 1561. Viz č. 7300.

7334. *Augusta Jan*, Příčiny přiznání mého ke straně pod obojí, 1561. Spis tento, s příslušnými listy, v Cerronském rukop. Života Augustova v Brně, viz č. 7277.

7335. *Augusta Jan*, Písně duchovní. V kancionále šamotulském jest jich 118.

Mimo to zachovaly se jich dva rukopisy, jeden v bibl. kapitoly vyšehradské (*Gindely*, č. 3342, I, 357, 522), Bílkův od 1562 v cís. dvorské knihovně vídenské. Druhý tento rkp. popsán v Č. Č. Mus. 1845, 595: *Nebeský V.*, Písně bratra Jana Augusty, kteréž dělal ve vězení. Srv. č. 3497. Rozděleny jsou na dva díly, I. jedná o pravdách náboženských dle apošt. vyznání, Desatera přikázání, II. o Trojici sv., o původu a rozvoji církve. — Srv. *Košut A.*, Hlasy ze Siona 1868, str. 206, 217 (Písně J. Augusty). — Viz *Jireček*, l. c. — Srv. též č. 3494, 3495.

7336. *Jana Adelfa* Píseň posměšná na Jana Augustu, viz *Skopec Jindř.*, Sborník skladeb hlavně českobratrských prosou i veršem v kapitolní knihovně Svatovítské z let 1580-1612. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1904. Srv. *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV. č. 217; *Jireček*, l. c.

7337. *Augusta Jan*, Instrukcí o reformací konsistoře 1570. Ztracena. Viz *Gindely*, Gesch. Böhm. Brüder, č. 3342, II, 473.

5. Jan Blahoslav.

α) Literární činnost.

7338. Zpráva o spisech Jana Blahoslava. Rukopis *P. J. Šafaříka* v bibl. Musea král. Č., sign. III. A. 34. Z obsahu: Rukopisy J. Brožovského. 1. Historia Fratrum Bohem. (Obsah, výpisky). 2. Výpisek z Blahoslava, dle Martinia z Dražova. — Jana Blahoslava Grammatika česká (dopis J. Chytila 9. ún. 1852 o rukopise; jiná zpráva o témž; výstřižek ze Slovenských Novin 1855, č. 81, 14. jul., Světozor, str. 59; úvaha Šafaříkova). — Přídavky a opravy k Životu Jana Augusty, vyd. od Franty Šumavského 1837; Místa ve vydání od Franty Šum. obrácením dvou listů místo jednoho vynechaná z rkp. Brněnského doplněná. — Srv. *Jireček J.*, O nově objeveném spise J. Blahoslava. Zprávy zas. Král. Č. Spol. Nauk 1875.

7339. *Šmaha J.*, Králická bible: I. Blahoslavův Nový zákon, ibid. 1878, str. 252-65.

7340. *Goll Jar.*, Quellen und Untersuchungen, č. 3286 (o literární činnosti J. Blahoslava a o jeho dopisech). Srv. *Bidlo* č. 7167.

7341. *Goll Jar.*, Br. Jana Blahoslava spisy historické. Čas. Č. Mus. 1877, str. 325-33.

7342. *Jan Blahoslav*, O původu Jednoty Bratrské a řádu v ní. Viz č. 3295.

7343. *Jan Blahoslav*, Historie Č. Bratří, Viz č. 3240. — Srv. *Šafařík P. J.*, J. B. Historie B. Č. u výtahu. Čas. Č. Mus. 1862. str. 99-124, 201-12. Viz *Goll*, Quellen und Untersuchungen č 3286, srv. č. 3295. — Srv. *Gindely A.*, Abschnitt aus Blahoslavs Geschichte der böhm. Brüder. Sitz. Ber. Böhm. Ges. Wiss. Abhandl. V. F. 10 B., 1857, 59.

7344. *J. Blahoslava* Život J. Augusty. Viz č. 7277-8.

7345. *Šafařík P. J.*, Blahoslavova filipika proti nepřátelům vzdělání vyššího v Jednotě Bratrské. Čas. Č. Mus. 1861, str. 372-81. Nově vyd. *F. A. Slavík* (s č. 7353), Bibl. paedag. č. 213, Praha.

7346. Br. J. B. Sepsání o rozdíle Jednoty Bratrské od Luteriánské. Viz č. 6040.

7347. *Goll Jar.*, Blahoslav's Summa (1556). Viz Quellen und Untersuchungen, 1878, č. 3286, str. 53-6.

7348. *Hostinský Ot.*, Jan Blahoslav a Jan Josquin. Příspěvek k dějinám české hudby a theorie umění XVI. věku. S novými otisky obou Muzik: Blahoslavovy (1569) a Josquinovy (1561). Rozpravy České Akademie třída I., ročník V., č. 1., v Praze, 1897, str. C, 136. Srv. *Goll Jar.*, Č. Čas. Hist. III, 1897, str. 315; *Dolanský L.*, Josquin a Solin. Listy filolog. XXVIII, 1901, str. 17-24; *Nejedlý Zd.*, Dějiny české hudby, Praha, 1903, str. 56-9.

7349. *Košut A.*, Jan Blahoslav. Hlasy ze Siona 1868, str. 205-6 (písně jeho). Srv. č. 7373.

7350. *Jireček J.*, O Blahoslavově rejstříku původův písní v kancionále Bratrském, viz č. 3494.

7351. Br. Jana Blahoslava úsudek o písních církevních. Cyrill, 1888, str. 16. Srv. *Blahoslav J.*, Regule a naučení potřebná kantorům a i písní skladatelům, č. 3496.

7352. *Jana Blahoslava* Grammatika česká, dokonaná l. 1571, do níž vložen text grammatiky Beneše Optáta z Telče, Petra Gzella z Prahy a Václava Philomatesa z Jindřichova Hradce podle vydání Normberského 1543. Z rukopisu biblioteky Theresiánské ve Vídni vydali *Ignác Hradil* a *Josef Jireček*. Ve Vídni, 1857, 8°, str. XXI, 390. — Srv. *Hradil I.*, Rukopis gramatiky české J. Bl., Čas. Č. Mus. 1855, str. 372-9; *Šafařík* č. 7338 (Slov. Noviny, 1855, č. 81, Světozor, str. 59); Čas. Čes. Mus. 1858, str. 132-5, 290-8; *-bk (Zoubek?)*, O gramatice bratra J. Bl. a předchůdcích jeho. Osvěta 1863, str. 19-20, 27-9, 34-6, 46-7; *Jedlička B.*, Dvě poznámky k českým grammatikám Beneše Optáta a J. Blahoslava. Čas. Č. Mus. 1872, str. 458; *Truhlář A.*, Příspěvky k dějinám studií humanistických v Čechách. Václav Philomates, č. 4816; *Dušek Vavř. J.*, Pokud Jiří Konstanc užil grammatiky Blahoslavovy. Čas. Č. Mus. 1892, str. 307-18; *týž*, Příspěvky k dějinám

české dialektologie. I. Jan Blahoslav, ibid., 1895, str. 466-79.

7353. *Slavík Fr. A.*, J. Blahoslava Vady kazatelův, z rukop. knihovny Žitavské, Praha, 1876, 8°. *Slavík Fr. A.*, K literární činnosti Br. Jana Blahoslava. Čas. Č. Mus. 1875, str. 274. Viz č. 7345.

7354. *Gindely A.*, Mittheilungen aus den Berichten Blahoslavs. Sitz. Ber. Böhm. Ges. Wiss. Prag 1856. Abhandl. V, 9. B. str. 50-1. Srv. Čas. Č. Mus. 1856, I, str. 20, II, str. 3.

7355. *Trukldř Ant.*, Co značí »Anvolimator« u Br. Jana Blahoslava? Sborník Histor. III, 1885, str. 307-8. (V knihovně Zhořelecké jest pojednání »A., t. j. o rotě milovné«. Slovo dlužno čísti pozpátku = rota milovna). — Srv. *Goll Jar.*, Bibl. Č. Hist. I, č. 4440 (Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss., 1877, str. 357-8; Čas. Č. Mus. 1878, str. 281) o téže skladbě a o témž názvu.

b) Životopisy.

7356. *Gindely A.*, Životopis Jana Blahoslava. Čas. Č. Mus. 1856, I, 20, II, 3. Srv. č. 3342.

7357. *Slavík Fr. A.*, Jan Blahoslav a Bratří čeští. Osvěta III, 1873, str. 161. Srv. č. další.

7358. Br. Jan Blahoslav. Život a činnost. Světozor VIII, 1874, str. 147.

7359. *Krajan B.*, Jan Blahoslav. Orloj, VI, v Praze, 1874, str. 38.

7360. Jan Blahoslav, biskup Českých bratří. Pozor VIII, 1879, č. 105.

7361. *Kramář Jos.*, Jan Blahoslav, starší Bratří českých. Pozor 1882, č. 89. — Srv. *týž*, Našinec, 1882, 97.

7362. *Cvrček Jos.*, Martin Abdon a Jan Blahoslav (Zprávy z foliantů Herrnhutských). Čas. Mat. Mor. XXI, 1887, str. 271-5.

7363. Biskup Jan Blahoslav viz *Vdša Č.* č. 3386.

7364. *Winter Z.*, Život církevní č. 286.

7365. *Slavík Fr. A.*, Didakticko-paedagogické zásady J. Blahoslava v přirovnání k zásadám J. A. Komenského. Komenský XXIV, 1896, str. 465, 483.

6. Jiné osobnosti Jednoty Bratrské.

7366. Viz zmínky u *Blahoslava:* Historie Bratří č. 7343; Grammatika č. 7352.

7367. Seznam biskupů, starších viz č. 3465-73. Srv. č. 3300.

7368. Nekrologia Jednoty Bratrské v zemích českých i v Polsku viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2563. Srv. *Čelakovský F. L.*, č. 7376.

7369. *Menčík F.*, Kalendářní zprávy o moravských Bratrech viz č. 3287.

7370. Příspěvky k životopisu jednotlivých osobností Bratrských viz č. 3345.

7371. *Lasitský*, Historie o původu a čínech Bratří českých viz č. 3304.

7372. *Prasek V.*, Zprávy o Bratrských kněžích viz č. 3381.

7373. *Košut A.*, Autorové bratrských písní. Hlasy ze Siona, VIII, 1868, v Libiši u Klomína, str. 185 a d. Obsah: 1. Jan Milič († 1374). 2 Mistr Jan Hus z Husince. 3. Mistr Jan z Rokycan. 4. Jan Táborský. 5. Matěj Kunvaldský († 1500). 6. Tůma (Tomáš) Přeloucký († 1517). 7. Ambrož Veliký, Skutecký († 1520). 8. Rachterba († 1520). 9. Bratr Lukáš († 1527). 10. Ondřej Ciklovský († 1529). 11. Vavřinec Krasonický († 1532). 12. Václav Bílý († 1533). 13. Jan Poustevník Jestřebický († 1543). 14. Jan Roh (Domažlický) († 1547). 15. Martin Michalec († 1547). 16. Jan Wolf († 1548). 17. Martin Abdon († 1561). 18. Havel Dřevínek († 1563). 19. Adam Šturm († 1565). 20. Jan Černý († 1565). 21. Matěj Červenka († 1569). 22. Jan Blahoslav (Přerovinus) († 1571). 23. Jan Augusta († 1572). 24. Doktor Martin Luther († 1546). 25. Mikuláš Hermann († 1561). 26. Václav Kleych. 27. Václav Solínka (Solín). 28. Jiří Štyrsa. 29. Jan Sylvanus. 30. M. Mik. Táborský. 31. Mikuláš písař Turnovský. 32. Jiřík Ciklovský. 33. Jiří Chřenovský. 34. Br. Simeon Kocourek (Felin). 35. Urban Němec. 36. Jiřík Urban. 37. Mistr Toebellus. 38. Vilém Truhlář. 39. Br. Matouš Tatík (Tatíček). 40. Jan Načeradský. 41. Jiří Lyknovský. 42. Br. Jan Jelecký. 43. Pán Donát. 44. Pavel Speratus. 45. August i Ambrož. — Srv. *Rybička Ant.*, Kdy a kde se narodil V. Z. Solin? Pam. Arch. XV, str. 474-5; *Smetánka Emil*, Kancionál Michala Weisse. Hlas Národa, Ned. Listy 1898, 16. října (polemika proti Wolkanovi č. 3502). — Srv. č. 3494-5.

7374. *Rybička Ant.*, Slavní lékaři bratrští. Pam. Arch. XV, str. 302-3.

7375. Biskupové bratrští v Boleslavi zemřelí. Boleslavan 1862, 253.

7376. *Čelakovský Fr. Lad.*, Zprávy o některých osobách z Jednoty Bratrské mezi r. 1542-51. Čas. Č. Mus. 1843, str. 191. Viz č. 7368.

7377. *Jireček J.*, O Janu Záhrobském a některých jiných dosud neznámých spisovatelích českých ze XVI. stol. Zprávy zas. Kr. Č. Spol. Nauk, 1878, 3-9.

7378. *Reichel H. L.*, Darstellung der Geschichte ... mit besonderer Rücksicht auf das Leben der Bischöfe Horn ..., 1780 Viz č. 3322.

7379. Olejní obraz slavného biskupa Českých Bratří Jana Roha. Lumír VI, 1856, I, str. 236.

7380. Jan Roh, správce sboru Boleslavského († 1547). Boleslavan 1861, č. 26.

7381. *Košut A.*, Jan Roh (Domažlický). Viz č. 7373.

7382. *Müller Jos.*, Johann Horn. Brüderbote 1890, 167.

7383. Ukousl si jazyk. (Český Bratr pan Jan Prostiborský ze Šanova r. 1547, aby nemusil činiti vyznání proti bratřím.) České Listy I. 1887. str. 11.

7384. *Hn (Herben) J.*, Bratr Vavřinec Orlík. Ruch IV, 1882, str. 524. Viz č. 5694.

7385. *Fanderlík J. V.*, Mach či Matěj Sionský, Český bratr. Jizeran 1895, č. 71. Srv. č. 6590.

7386. Ondřej Šteffan, starší a biskup Bratří českých. Pozor VIII, 1879, č. 110. Srv. *Müller*, Bischoftum der Brüder-Unität č. 3473; Smrt b. Stefana, č. 3345.

7387. Jan Černý, správce sboru Boleslavského, 1553-65. Boleslavan 1860, str. 236. Viz č. 3475; *Váša* č. 3386.

C. Počátky protireformace.

7388. *Staphilius Frid.*, De instauranda in terris Austriacis religione romano-catholica ad imperatorem Ferdinandum consultatio. *Schellhorn*, Amoenitates histor. ecclesiast. I, str. 611-78. Srv. ibid. II, str. 499-546. Srv. *Buchholtz* č. 5760, 7497.

1. Jesuité.

a) Dějiny řádu jesuitského vůbec.*)

7389. *de Backer Aug.*, *Alois*, et *Sommervogel Charl.*, Bibliothèques des écrivains de la Compagnie de Jésus, ou notices bibliographiques: 1. de tous les ouvrages publiés par les membres de la Compagnie de Jésus depuis la fondation de l'ordre; 2. Des apologies, des controverses religieuses, des critiques littéraires et scientifiques suscitées à leur sujet, nouv. édition, Liège, 1869-76, 4°, I, sl. 2364; II, sl. 2214; III, sl. 2520, LXVI. Viz č. 7391. — 1. vyd. Liège, 1853-61, 4°.

7390. *Sommervogel Carlos*, Dictionnaire des ouvrages anonymes et pseudonymes, publiés par des religieux de la Compagnie de Jésus, depuis sa fondation jusqu'à nos jours, Rennes-Paris, 1884, v. 8°, str. VII, 702.

7391. *Sommervogel Ch.*, Bibliothèque de la Compagnie de Jésus: I. Bibliographie par *Aug. et Aloys de Backer*, Paris, 1890-4, I-III, 4°, str. XVIII, 1928, 1964; XIV, 1984. Srv. č. 7389.

7392. *Tavagnuti M. S.*, Bibliotheca catholica Societatis Jesu, Verzeichniss der wichtigsten über den Orden und einzelne Mitglieder der Gesellschaft Jesu (1830-91) ..., Wien, 1892, 8°, str. 44.

7393. *André Christ. Carl.* Magazin zur Geschichte der Jesuiten. X. B., Erfurt, 1787-97. — 2. vyd. 1795-9.

7394. *Krebs Rich.*, Die politische Publizistik der Jesuiten und ihrer Gegner in den letzten Jahrzenten vor Ausbruch des 30jährigen Krieges, Halle a. S., 1890, 8°, str. 248 (Hallesche Abhandl. zur neueren Geschichte, herausgeg. v. Droysen, Heft 25). * Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, str. 24.

7395. Societatis Jesu initia, progressus et viri illustres, Coloniae, 1600. Z obsahu: Bohemia, Moravia str. 130; Polonia str. 959 (se Slezskem).

7396. *Orlandinus* (*Orlandini*) *Nicol.*, Historia Societatis Jesu I. sive Ignatius, Romae, 1615, fol. — Coloniae 1615, 1621, 4°. — Znova vydal *Sacchini* (kniha cituje se s jeho jménem), Coloniae, 1620, fol., lib. 1-6. — Znova 1651, 1661, fol. — ..., lib. 7, 1750, fol.

7397. *Tanner Mathias*, Societas Jesu usque ad sanguinis et vitae professionem militans, in Europa, Africa, Asia et America, contra gentiles, Mahometanos, Judaeos, haereticos, impios pro Deo, fide, ecclesia, pietate, Pragae, 1670, fol. — 2. vyd.: ... 1675 fol., str. (18), 548, (4). Se 173 obrázky od Karla Škréty, rytými od M. Küsela. — Německé vydání: Die Gesellschaft Jesu bis zur Vergiessung ihres Blutes, wider d. Götzendienst, Unglauben und Laster strei-

---

*) t. j. pokud si všímají knihy a studie, tuto uvedené z rozsáhlé literatury o Jesuitech, dějin a činnosti Jesuitů v zemích českých. Podrobný přehled viz v oddělení VII. Církevní dějiny, řády: Jesuité.

tend, d. i. Lebens-Wandel . . .. Aus dem Latein. von *B. Christelius*, Prag, 1683, fol. (Též o činnosti jesuitů Čechů). Srv. č. další.

7398. *Christelius Barth.*, Verba et opera, Raht und That, allen in die Gesellschaft Jesu zu Handarbeiten angenommenen Geistlichen. Prag, 1673, 16°, str. (6), 469, (2). V seznamu přehled mimo jiné členů jesuitského řádu ze zemí českých. V pásmu líčení historické zmínky z dějin řádu jesuitského. Srv. č. 7397.

7399. *Tanner Mathias*, Societas Jesu, apostolorum imitatrix, sive gesta praeclara et virtutes eorum, qui e Societate Jesu in procuranda salute animarum per apostolicas missiones, conciones, sacramentorum ministeria, evangelii inter fideles et infideles propagationem ceteraque munia apostolica per totum orbem terrarum speciali zelo desudarunt. Pragae, 1694, fol., str. (8), 944, (1). S vyobrazeními J. a W. Kiliana, J. C. Hafnera podle J. G. Heinsche a j.

7400. *Drews Joannes*, Fasti Societatis Jesu, res et personas memorabiles eiusdem Societatis per singulos anni dies repraesentantes, Pragae, I-IV, 1740, 8°.

7401. *Abt*, Zur Geschichte der Jesuiten, Breslau, 1802, 8°.

7402. *Breišl J.*, Jesuité. Čas. Katol. Duch. 1837, I, str. 182.

7403 Daten über den Jesuiten-Orden und seine Verbreitung. Bote v. d. Eger und Biela, 1862, č. 86.

7404. Jesuité. Hus (časopis), 1862, 116.

7405. *Čížek Frant. Lad.*, Historie jezovitů, sepsal jeden z jich vychovanců, v Praze, (1869) 1871, lex., str. (4), 720. Na str. 259 a d. o uvedení řádu jesuitského do zemí českých. Kniha protijesuitská.

7406. *Svoboda Jos.*, Co jsou jesuité? jejich noviciát, studie . . . a jejich práce, v Praze, 1873, 8°.

7407. *Hassourek B.*, Hierarchie neb aristokracie, či: Působení jesuitů na život soukromý i obecný, v Praze, 1880, 8°, str. 450. – S názvem: Hierarchie a aristokratie aneb: Působení jesuitů na život soukromý i veřejný, v Chicagu, 1880, 8°, I.-III., str. 450.

7408. *Губеръ Ж.*, Jезуиты, ихъ исторія, ученіе, организація и практическая дѣятельность въ сферѣ общественной жизни, политики и религіи, перев. съ 6-го изданія В. И. Писаревой, С. Петербургъ, 1899, 8°. (Se zřetelem k dějinám jesuitského řádu v zemích slovanských.) Srv. *Navrátil Boh.*, Z nové literatury o jesuitech. Č. Čas. Hist. IV, 1901, str. 108.

7409. *Socherus Ant.*, Historia Provinciae Austriacae Societatis Jesu, pars I., ab exordio Societatis eiusdem ad annum Christi 1590, Viennae Austriae, 1740, fol. Lib. 2. o zavedení řádu jesuitského do zemí českých a jeho dějiny (str. 56 a d.).

7410. Scriptores provinciae Austriacae Societatis Jesu. Viz Církevní historie, odděl. VII., Řády, Jesuité.

7411. *Hostounský (Hostovinus) Baltazar*, Pravidlo aneb krátké zavření ustanovení těch, jimiž se Tovaryšstvo od Pána Ježíše jmeno mající, řídí a spravuje, v Praze, 1600, 32°, str. (2), 194. Také latinský text vydán: Constitutiones, regulae . . . Pragae. 1600, 12°. Srv. č. 7415. – Znova 1630, 1667, 1696, 1724, 1740, 12°.

7412. Aphorismi doctrinae Jesuitarum et aliorum aliquot pontificiorum doctorum, quibus verus Christianismus corrumpitur, pax publica turbatur et vincula societatis humanae dissolvuntur. Sumpti ex pontificum, Jesuitarum et aliorum pontificiorum scriptis, dictis et ex actis publicis, s. l. (Pragae), 1618, 4°, str. 47. Viz při r. 1618 podrobnosti.

7413. *Argentus Joann.*, De rebus Societatis Jesu . . . , Cracoviae, 1620, 4°.

7414. *Lancicius Mikuláš*, Spis o povinnosti bratří řeholních, vydaný od ctihodného otce Societatis Jesu a na česko přeložený od kněze *Jiříko Constancia* z téhož tovaryšstva. V Praze 1665, 12°, str. 254.

7415. Compendium privilegiorum et gratiarum Societati Jesu à Sancta sede apostolica concessarum. Pragae 1703, 32°, str. A_1-A_4, 222 (7). — Znova: 1715, 32°. — Srv. Constitutiones, regulae, decreta . . . Societatis Jesu, Pragae, 1705, 1752, 1757, 12°. Srv. č. 7411.

7416. *Fiedler Jos.*, Historica elogia generalium Soc. Jesu, Vratislaviae, 1731, fol.

7417. Cultus sanctorum Societatis Jesu, Viennae-Pragae, 1739, s vyobraz. (Jan Nepomucký).

7418. *Duhr, Bernh. S. J.*, Die Jesuiten an den deutschen Fürstenhöfen des XVI. Jahrhunderts. Erläuterungen u. Ergänzungen zu *Janssen's* Geschichte des deutsch. Volkes, II. Bd., 4. Hft. — Srv. úvod: *Duhr Bernh.*, Bajky o jesuitech. Přeložili a doplnili *Jos. Tumpach* a *Ant. Podlaha*. S dodatkem »Co jsou jesuité«, od *Jos. Svobody*. (Vzdělavací knihovna katolická č. 21.)

7419. *Kozák Fr.*, Z dějin řádu Tovaryšstva Ježíšova. Hus, 1896, str. 83, 100.

7420. *Pilatus (Neumann Viktor)*, Der Jesuitismus, Eine kritische Würdigung der Grundsätze, Vefassung und geistigen Entwicklung der Gesellschaft Jesu, mit besonderer Beziehung auf die wissenschaftlichen Kämpfe und auf die Darstellung von jesuitischer Seite. Nebst einem literarhistorischen Anhang: Die antijesuitische Literatur von der Gründung des Ordens bis auf unsere Zeit, Regensburg, 1905, 8°, str. 591, IX.

b) Jesuité v zemích českých.*)

α) Literatura celková.

7421. *Schmidl Joannes*, Historiae Societatis Jesu Provinciae Bohemiae pars I. ab anno 1555-1592. Pragae, 1747, fol., str. (18), 660, (56). Lib. 1. Prolegomena obsahuje dějiny řádu jesuitského, popis a dějiny Čech, Prahy, Moravy, Slezska, Lutheranismu v zemích českých. Lib. 2., rok 1555-64; Lib. 3., rok 1564-72; Lib. 4., rok 1573-80; Lib. 5., rok 1581-6; Lib. 6., rok 1587-92. — . . . pars II. (1593-1615), Pragae, 1749, fol, str. (2), 800, (76). Lib. 1., rok 1593-6; Lib. 2., rok 1597-9; Lib. 3., rok 1600-5; Lib. 4., rok 1605-8; Lib. 5., rok 1609-12; Lib. 6., rok 1613-5; na konci vždy: Elenchus locorum et paroeciarum, in quibus excolendis, seu ab haeresi repurgandis Societas Jesu ab a. 1593-1615 per Bohemiam, Moraviam et Silesiam laboravit. — . . . pars III. (1616-32), Pragae, 1754, fol., str. 1236, (92). Lib. 1., rok 1616-8; Lib. 2., rok 1619-21; Lib. 3., rok 1622-3; Lib. 4., rok 1624-6; Lib. 5., rok 1627-9; Lib. 6., rok 1630-2. — . . . pars IV. (1633-43), volumen 1., Pragae, 1759, fol., str. 811, (79). Lib. 1., rok 1633-6; Lib. 2., rok 1636-8; Lib. 3., rok 1639-55. — — Srv. *Podlaha Ant.*, Předchůdcové Schmidlovi v historiografii české provincie Tovaryšstva Ježíšova. Sborník histor. kroužku Vlasti VIII, 2., 1899, str. 39-48. (Balbín, Jan Miller, J. Dreyhausen).

7422. *Slavatův* spis na obhájení Jesuitů. Viz Schmidl, Hist. Soc. Jesu (č. 7421.) pars III., str. 142-51. — Srv. *Šalaba Jos.*, Slavatova apologie Jesuitů. Č. Čas. Hist. IV, 1901, str. 324-32.

7423. *Balbín B.*, Annales Provinciae Societatis Jesu in Bohemia ad annum 1555 et sequentes. Srv. Epitome, Bibl. Č. Hist. II, č. 1306, L. III., Cap. 14., str. 260. Viz *Vydra*, Balbín, Bibl. Č. Hist. II, č. 1310, 48.

7424. Diarium Societatis Jesu. Viz *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. Mähr.. Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 127.

7425. Literae Annuae Societatis Jesu. Bohemiae et Moraviae. Viz ibid., str. 127. Viz *Podlaha*, č. 7421, str. 40-6.

7426. Synopsis historica aliquot collegiorum Societatis Jesu in Bohemia, Moravia et Silesia Viz ibid., str. 128.

7427. Catalogus scriptorum Societatis Jesu in Provincia Bohemiae, quorum Bibliotheca Phil. Alegambe non meminit, conscriptus a. 1669. Additamentum ad Bibliothecam, prout missum est Romam, a. 1699. — Supplementa pro Bibliotheca Scriptorum Societatis Jesu authore Nathanaele Sotvello edita, et ex voluntate admodum Reverendi Patris Nostri Tamburini continuanda. — Viz *Pelzel Fr. M.*, Boehmische, Mährische und Schlesische Gelehrte und Schriftsteller aus dem Orden der Jesuiten von Anfang der Gesellschaft bis auf gegenwärtige Zeit, Prag, 1786, str. V. a d.

7428. *Schulz V.*, Korrespondence Jesuitů provincie české z let 1584-1770. Z archivu Musea král. českého, Historický archiv České Akademie, č. 17, v Praze 1900, lex., str. 286.

7429. *Feifalik Jul.*, Zur Jesuitenliteratur. Not. Blatt, Brünn, 1859, 11.

7430. *Schiffner J.*, Sechs Beispiele der Tugenden aus der Geschichte der Gesellschaft Jesu in Böhmen, Landespatronen, Prag. 1802, IV, str. 149 202.

7431. Jezovité v Čechách. Historické připomínky. Plzeňské Noviny, 1865, č. 122-4.

7432. Působení jezovitů v Čechách. Illustr. evangel. věstník II, 1866-7, str. 74 a d.

7433. *Гильфердингъ А.*, Језуиты (v Čechách, XVI. stol.), 1868, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13563.

7434. Die Jesuiten in Böhmen. Leitmeritzer Zeitung 1872, č. 58 a d.

7435. *Bílek Tomáš V.*, Tovaryšstvo Ježíšovo a působení jeho v zemích království Českého vůbec a v kollegiu Pražském u sv. Klimenta zvláště, v Praze, 1873, lex., str. 44. Doba I. (od r. 1558-1618). — Znova přetištěno v díle téhož: Dějiny řádu Tovaryšstva Ježíšova a působení jeho vůbec a v zemích království Českého zvláště, v Praze, 1898, 8°, str. 550, (1). Obsah: A) Řád jesuitský a působení jeho po všem světě vůbec. B) Řád jesuitský a působení jeho v zemích království Českého: Úvod. Poměry náboženské v zemích království Českého před příchodem jesuitů. I. První doba působení jesuitů v zemích král. Č. od r. 1556-1618; II. Druhá doba působení jesuitů . . . od r. 1621-1773. III. Znovuzavedení jesuitů do Čech a vliv jejich na šlechtu a na duchovenstvo světské. — * Vlast XII str. 596-8; *Goll*, Revue Historique, 1899; *Hodr Jakub*, Tomáše V. Bílka Dějiny řádu Tovaryšstva Ježíšova a působení jeho vůbec a v zemích království Českého zvláště. Hlídka literární, v Brně 1897, č. 4, str. 64 a d.; Otisk, v Brně, 1897, 8°, str. 70. (Nepříznivě.) Viz Obzor XX. v Brně, 1897, č. 4. Viz čísla další.

7436. *Bílek Tomáš V.*, Statky a jmění kollejí jesuitských, klášterů, kostelů, bra-

*) Viz oddělení VII. Církevní dějiny, kamž zvláště odložena byla do skupiny samostatné literatura jesuitská a protijesuitská. Viz též u jednotlivých událostí a roků, jichž se týče, v dalším.

trstev a jiných ústavů v království Českém od císaře Josefa II. zrušených, v Praze, 1893, 8°, str. 472. (Od r. 1556 počínajíc.) — Srv. *týž*: Důchody a statky jesuitských kollejí a sídel v království Českém zřízených a l. 1773 zrušených. Otisk z Věstníka král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1889, 8°, str. 215-92.

7437. *Bílek Tomáš V.*, Důchody a statky jesuitských kollejí a sídel na Moravě a v Slezsku zřízených a léta 1773 zrušených. Otisk z Věstníka král. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1890, 8°, str. 63-100.

7438. Die Jesuiten und die Reformation in Böhmen. Görres, Historisch. polit. Blätter für das kathol. Deutschland, München, XXXVIII.

7439. Jezovitská missie. Illustr. Evangel. Věstník I. str. 11, 24, 54, 72, 88, 107, 121, 135, 150, 169, 182, 202 (protijesuitské).

7440. *M(enčík) F.*, Ze zápisků jesuitských. Národní Listy 1887, č. 233-4 (obracování na katolictví v Čechách).

7441. *Menčík Ferd.*, Stížnost na útisk jazyka českého od řádu Ježíšova. Ruch IX, 1887, str. 16, 32. Srv. *Vlček Jar.*, Dějiny liter. české, Bibl. Č. Hist. I, č. 62, II, 1, str. 65.

7442. *Vinařický Karel*, Jesuité a národnost česká. Čas. Kat. Duch., 1866, str. 545.

7443. Jesuité a národ český. Hlasy ze Siona 1866, str. 175. Srv. č. 7442, 7452.

7444. Tresty církevní v Čechách za jesuitů. Besídka pro záb. a pouč. 1878, č. 91.

7445. Vilém z Rožmberka a jesuité. Besídka pro záb. a pouč. 1879, č. 11. Srv. *Březan* č. 5689. Srv. *Dudík*, Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252.), 77: rukopis z bývalé bibliotheky Rožmberské, »Von den Wunderthaten der Jesuwiter«; ibid: rukopis z Rožmberské bibliotheky, »O Jesuitech, co jsou, jaká sekta neb řehole, kým původem« atd.

7446. *A. W.*, Staročeská revoluční píseň. Obrazy života VI, 1861, str. 248. Ze 16. století, incipit: Vzhůru, Čechové, mužně se strojte . . . (proti Jesuitům).

β) Příchod Jesuitů do Prahy 1555.

7447. Podrobnosti podle úředních záznamů a originálů viz u *Schmidla*, Historia Societatis Jesu č. 7421., I. p.

7448. Zrcadlo Jezuvitův, to jest: Spis, v němž se ukazuje o sekty Jezuvitské, jakož původu, počátku, zmocnění, vzrostu, takž o lsti, obmyslnosti, chytrosti, praktikách, dvojitém ošemetném mluvení, nadto i o účincích a skutcích zlých, v končinách světa původem jejich vykonaných, z jejich vlastních spisů shromážděný a učiněný, v Praze, 1619, 4°, str. 58. Z obsahu: 7. Kterého roku (1555), za kterého krále a v jaké slávě do země české Jezuvitové se dostali? 8 Dokud, jak dlouho, v jaké slávě Jezuvitové v království českém zůstávali? 9. Od koho, kdy a z jakých příčin jsou z království českého Jezuvitové vypuzeni? (Protijesuitský pamflet.)

7449. *Prochaska F.*, Ferdinandus I., ordo Jesuitarum in Bohemia. De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str. 298-307.

7450. Einführung und Dotirung der Jesuiten in Prag. *Hormayr*, Taschenbuch. XXV. (N. Folge VII), Leipzig, 1836, str. 25.

7451. *Legis-Glückselig*, Original-Urkunden über die Einführung des Ordens der Gesellschaft Jesu in Böhmen (1555-61). Illustr. Chronik von Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 5662) B. I., Lief. 10, str. 509.

7452. Jezuité v Praze. Hl. ze Siona, 1866, str. 133, 145, 159. Srv. Nár. Listy, 1866, 21. srpna. Viz též č. 7442.

7453. Příchod prvých jezovitův do Prahy. Svoboda I, Praha, 1867, str. 112. a d.

7454. Jesuité v Praze (kdy přišli). Besídka pro záb. a poučení, 1890, č. 48. Srv. Cartas de San Ignacio Loyola, fundador de la Compañia de Jesus, Madrid, 1874-90, sv. IV. a V.

7455. *Winter Z.*, příchod Jesuitů do Čech, viz Život církevní č. 286, I, 1895, I, kap. 4.

7456. *Hansen Jos.*, Rheinische Akten zur Geschichte des Jesuitenordens 1542-82. Publik. d. Gesellsch. für Rhein. Geschichtskunde XIV, Bonn, 1896, II, 837 (z let 1556-83, o kollejích jesuitských v Praze, v Brně, v Olomouci).

γ) Kollej u sv. Klimenta v Praze.*)

7457. Předchůdcové řádu Jesuitů v Klementinum v Praze, Čech 1885, č. 243-4.

7458. *Tomek IV. W.*, Výpisky z pamětí kolleje Jesuitské u sv. Klimenta v Praze, sepsaných od Jesuity, z latiny přeloženy od . . . Čas. Č. Mus. 1844, str. 180-208, 399-411, 555-65.

7459. *Schulz Václav*, Listář kolleje jesuit-

*) Dějiny ostatních jesuitských kollejí v zemích českých viz v Topografii u měst, kde byly zakládány a působily (hledej vždy v abecedním přehledu heslo příslušné). O kolleji u sv. Klimenta viz též oddíl VIII. Dějiny školství, universita v Praze. O divadle jesuitském viz odděl. IX.

ské u sv. Klimentà (Historický archiv České Akademie, č. XVI), v Praze, 1899, str. 124.

7460. Z denníku Jesuitů u sv. Klimenta v Praze. Blahověst 1861, str. 298.

7461. *Svoboda Jos.*, Památky kolleje Klementinské v Praze. Čas. kat. duch. 1875, XVI, sv. 1., str. 1-16.

7462. O prvopočátečném zřízení velké knihovny Jesuitů v Praze. Lumír I, 1851, I, str. 499.

7463. *Schmidtmayer Rud.*, Die Gründung des Prager Jesuiten-Kollegiums zum hl. Klemens. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. LXIII, str. 122 (příspěvek).

7464. O činnosti a životě prvních Jesuitů, do Prahy příchozích, viz *Schmidl* č. 7421 a *Pelzel*, Jesuiten, č. 7427.

δ) Petr Canisius v Praze.

7465. Beati Petri Canisii S. J. Epistulae et acta. Collegit et adnotationibus illustravit *Otto Braunsberger*, Friburgi i. B., I, 1901. Viz *Podlaha Ant.*, Čas. kat. duch. 1902, str. 579-81, 638-41.

7466. *Dorigny*, La vie du R. P. Pierre Canisius, Paris, 1692, 8°.

7467. *Riess Florian*, Der selige Petrus Canisius S. J., Freiburg i. B., 1865, 8°.

7468. Svatý, který byl také v Praze (Canisius), Lumír 1866, I, str. 393-6.

7469. Vaterland 1881, č. 202, str. 10: Canisius in Prag.

7470. *Podlaha Ant.*, Styky bl. Petra Kanisia s vlastí naší a stručné dějiny českého překladu jeho katechismu. Čas. katol. duchov. XXXVIII, 1897, str. 577. Otisk, str. 37. — Srv. *Kröss Al.*, Der heil. Petrus Canisius in Oesterreich, Wien, 1898, 8°, str. IV, 214, IX.

7471. *Šťastný Vladimír*, Blahoslavený Petr Canisius. Obzor XX, 1897, č. 23-4.

7472. *Hamršmíd Jos.*, Blahoslavený Petr Canisius a Čechy. Vlast XIV, 1898, str. 270-5, 340-4, 675-9, 934-8, 1053-6.

η) Jesuité na Moravě a ve Slezsku.

7473. Přehled jesuitských kollejí a jejich majetku na Moravě viz *Bílek T*, č. 7437.

7474. *Kameníček Fr.*, O vzniku prvních dvou kollejí jesuitských na Moravě. Sborník hist. III, 1885, str. 32.

7475. Dějiny jesuitského řádu na Moravě ve stol. XVI., viz *Kameníček Fr.*, Sněmy, č. 5624.

7476. *D'Elvert*, Die Rechtsvertretung der Jesuiten-Collegien. Not.-Blatt 1859, Brünn, No. 6.

7477. *Podlaha Ant.*, List z kroniky jesuitských kollejí moravských. Čas. Mat. Mor. XXIII, 1899, str. 26-33.

7478. Přehled kollejí jesuitských a jejich majetku ve Slezsku viz *Bílek T*, č. 7437.

7479. *v. Prittwitz* und *Gaffron*, Die Versuche zur Einführung der Jesuiten in Schlesien vor dem 30jährigen Kriege. Zeitschr. Gesch. Schles. XVIII. 1884, str. 68-89.

7480. Viz *Grünhagen*, č. 4863; *Biermann*, č. 6308.

ζ) Jesuité ve škole*) a ve vědě.

7481. *Mertz G.*, Die Pädagogik der Jesuiten, nach den Quellen von der ältesten bis in die neueste Zeit dargestellt, Heidelberg, 1898, 8°, VIII, 191. Srv. *Duhr*, Studienordnung der Gesellschaft Jesu a ostatní literaturu u Mertze uvedenou.

7482. *Hughes Th.*, Loyola and the educat. system of the Jesuits. London, 1893, 8°, str. 302.

7483. *Lorenz O.*, Die Jesuiten und die Gründung der österreichischen Staatsschule, 1859. Přetisk: Drei Bücher Geschichte und Politik, Berlin, 1876, 8°.

7484. *Kelle Jan*, Die Jesuiten-Gymnasien in Oesterreich vom Anfange des vorigen Jahrhunderts bis auf die Gegenwart. Prag 1873, 8° (s historickými zmínkami o založení kollejí). — Dodatek: Die Jesuiten-Gymnasien in Oesterreich, München 1876, 8°. Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XII, 1874, str. 47; XV, 1877, str. 57. — Srv. referát *Kalina Tom.* (o publikaci: Studijní nadání v král. Č.): Z dějin katolické refomace v Čechách. Č. Čas. Hist. VII, 1901, str. 187-95.

7485. *Cornova Ignaz*, Die Jesuiten als Gymnasial-Lehrer, in freundschaftlichen Briefen an den k. k. Kämmerer und Vizepräsidenten in Galizien, Grafen von Lažanský, Prag, 1804, m. 8°, str. (8), 159, (1).

7486. *Wolkan R.*, Jesuitengymnasium in Prag. Böhmens Antheil an d. d. Liter. III, 1894, str. 85. Srv. *Bílek*, č. 7435. Viz obšírně *Winter*, č. 303, 304, 305, 309.

*) Viz obšírně v oddílu VIII. Dějiny školství, IV, V.

7487. *Pelzel Fr. M.*, Böhmische, mährische und schlesische Gelehrte aus dem Orden der Jesuiten, Prag, 1786. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 482, III. č. 7427.

7488. *Adámek Kar.*, Jesuité a osvěta. Z »doby poroby a vzkříšení«. Podřipan 1878. Viz v literatuře o době pobělohorské oddíl: Kulturní stav.

7489. *Procházka M.*, Činnost Jesuitů ve vědách. Obzor IX, v Brně, 1886, str. 333, 348.

7490. *Podlaha Ant.*, Jaké pohnutky vedly kněze z Tovaryšstva Ježíšova k práci literární (Jan Barner). Sborník histor. kroužku Vlasti VII, 1898, str. 171-2.

7491. Kterak jezovité dějepis čistili. Illustr. Evangel. Věstník, Praha I, 1865-6, str. 137, 152, 281, 339, 367. Protijesuitské. — Srv. *Hlavinka Al.*, Bludy a lži v dějinách, 1888, Bibl. Č. Hist. II, č. 4999; Svoboda J., Studium našeho dějepisu, 1890, ibid. č. 5000.

2. Koncilium Tridentské, 1545-63.

7492. Literaturu všeobecnou viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1082 a d. Přehled publikací starých i nových o Tridentském konciliu (akta i zpracování) viz VII. oddělení: Církevní dějiny, IV.

7493. *Kryštůfek Fr.*, Všeobecný dějepis církevní, viz č. 5931. Srv. č. 7542-7.

7494. *Kröss Alois*, Kaiser Ferdinand I. u. seine Reformationsvorschläge auf d. Konzil v. Trient, Zeitschrift f. Kathol. Theologie XXVII, 1903, str 455-90, 1621-51.

7495. *Löwe Hugo*, Die Stellung des Kaisers Ferdinand I. zum Trienter Konzil vom Oktober 1561 bis zum Mai 1562. Bonn, Dissert., 1887, 8°, str. 88.

7496. *Reimann C.*, Unterhandlungen Ferdinands I. mit Pius IV. über das Konzil im Jahre 1560 und 1561. Forsch. zur Deutsch. Gesch. VI, 1866, str. 585-624. Srv. č. 7519; Histor. Zeitschr. XXX. str. 24-39.

7497. *Reimann C.*, Kritische Beiträge zur deutschen Geschichte des 16. Jhts. Forsch zur Deutsch. Gesch. VIII, 1868, str. 177-91: 1. Ueber die »Consultatio imperatoris Ferdinandi I. iussu instituta de articulis Reformationis in Concilio Tridentino propositis ac proponendis« und einige verwandte Schriftstücke; 2. Ueber die Relatio Hosii. Srv. č. 7388.

7498. *Langer Ed.*, Lebensskizze Sigmund's von Thun, des kaiserl. Orators in der letzten Periode des Concils von Trident. Sep.-Ab. aus der Christl. Akademie, mit einigen Zusätzen, Prag, 1881, 8°, str. 62, LVII. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 20856.

7499. Slované na církevním tridentském sněmu. Mor. Nár. List V, 1855, str. 187.

7500. *Winter Z.*, Život církevní, viz č. 286.

7501. *Kubíček Joh. Al.*, Promulgatio sacrosancti concilii Tridentini in Moravia, Tractatus historicus, Olomucii, 1887, 8°, str. 57. Srv. č. 5624.

7502. *Kameníček Fr.*, Sněmy moravské viz č. 5624, III. díl.

7503. *Dudík B*, Etwas über die Einführung des Tridentinums in Betreff der Ehen in Mähren. Oest. Bl. f. Liter. u. Kunst, Wien, 1847, č. 293.

7504. Einladung der Protestanten von Seiten des Papstes, das Concil (1561) zu besuchen. Jahresber. d. schles. Ges. f. vat. Cultur XLII, 1864, str. 238-9.

7505. *Reimann C.*, Zur Geschichte Schlesiens aus der Zeit des Tridentiner Konzils. Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1872, str. 491-3. Srv. č. 4863.

7506. České služby Boží v Opavě a církevní sněm Tridentský. Opavský Týdenník VI, č. 39-40.

3. Povolení kalicha r. 1564.

7507. Viz literaturu o kalichu Bibl. Č. Hist. II, č. 14042-50; III, č. 213-60.

7508. Jeho Velebnost, Císař římský etc. Ferdinand toho jména první, a jeho Velebnost, římský, uherský, český etc. král Maximilián, arciknížata rakouská, páni naši najmilostivější, vyhlásiti milostivě dáti jsou ráčili, strany přijímání přesvatosvaté Tělo a Krev Pána Jezu Krista, Vykupitele a Spasitele našeho, pod obojí spuosobou. Najprvé v městě Vídni v kostele u sv. Štěpána, tu neděli po sv. Vítu. Léta Páně 1564, v Starém Městě Pražském, u Šeb. Oksa z Kolovsi, 4°, 4 l. Incipit: V neděli t. j. 18. den měsíce června pan biskup z Gurky při závírce kázání svého jménem J. M. Cské na kazatedlnici zjevně oznámil v tato slova níže položená . . . — Vyd. 2: Naučení a vyhlášení o přijímání pod obojí spuosobou a podávání dítkám, vyhlášené na sessí t. j. zasednutí pátém sv. obecného concilium Tridentského za nejvyššího biskupa Otce sv. Pia IV. 26. července 1562, v Starém Městě Pražském, 1568, 4°, l. 8. - Srv. č. další.

7509. Publicatio communionis sub utraque specie ex mandato Ferdinandi I. caesaris, Olomucii, 1564, 4°. Srv. *Kubíček*, č. 7501.

7510. *Marek Bydžovský z Florentina*, Sborníky, č. 1. Dekret Koncilia Tridentského o přijímání pod obojí způsobou a resolucí Ferdinanda I. o obnovení konsistoře pod obojí, k čemuž připojeno privilegium z l. 1552 o kšaftování kněžském. *Jireček*, Zprávy zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 87-8.

7511. *Týž*, Sborníky, č. 5: List Pia IV. arcibiskupovi pražskému o přijímání podobojím, prohlášení toho ve Vídni v kostele sv. Štěpána a vydaná v Praze biskupská o tom naučení 1564. *Jireček*, ibid. 1876, str. 88.

7512. *Peristerius Petr* (z Tejna Horšovského), Kázání v neděli 9. po sv. Trojici na Hradě Pražském, o vladaři nepravosti, při tom o přijímání velebné svátosti oltářní pod obojí spůsobou, tak jakž nyní vůbec žádajícím od konciium sv. Tridentského a nejvyššího biskupa dovoleno jest, učiněné, v Starém Městě Pražském, 1564. Viz podrobně č. 226

7513. *Schmidius J. Andr*, Litterae secretiores Ferdinandi I. Romanorum imperatoris, pro obtinenda Eucharistia sub utraque in gratiam Maximiliani II., Bohemiae regis, a. 1560 missae ad Pium IV., Pontificem Maximum, ex prima earundem formula descriptae, Helmstadii, 1719, 4°.

7514. Monita nonnulla Ferdinandi I. ad Pium IV., cum de concilio Tridenti iterum celebrando consilia ageret. *Schelhorn*, Amoenitates histor. eccles. II, str. 477-98.

7515. Responsum ad petitiones a Ferdinando I. imperatore synodo Tridentinae praepositas e manuscripto. *Schelhorn*, Amoenitates histor. eccles. I, str. 576-85, 586-98.

7516. Anno 1564 mense maio missum Vienna Pragam. Interrogatoria informationis petendae, super administratione sacrosancti Eucharistiae sacramenti sub utraque. *Pfrogner*, Einleitung in die Kirchengeschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 8735) I, Prag, 1801, str. 184-8.

7517. *Frind Ant.*, Urkunden über die Bewilligung des Laienkelchs in Böhmen unter Kaiser Ferdinand I., Abhandl. K. Böhm. Ges. Wiss., Prag, VI. Folge, 6. Band, Otisk, 1873, 4°.

7518. *Petrus Georgius Tholosanus*, Syntagma iuris universi atque legum pene omnium gentium et rerum publicarum praecipuarum in tres partes digestum, in quo divini et humani iuris totius, naturali ac nova methodo per gradus, ordineque, materia universalium et singularium rerum simulque iudicia explicantur. Francoforti 1591, fol. Z obsahu: Boemis usus Eucharistiae sub utraque specie indultus. Lib. 2., Cap. 6., N. 6.

7519. *Saftien Karl*, Die Verhandlungen Kaiser Ferdinands I. mit dem Papst Pius IV. über den Laienkelch und die Einführung desselben in Oesterreich, mit archivalischen Beilagen, Göttingen, 1890, 8°, str. 85. Viz č. 7086, 7496.

7520. *Knöpfler Al.*, Die Kelchbewegung in Bayern unter Herzog Albrecht V., Ein Beitrag zur Reformations-Geschichte des XVI. Jhts., München, 1891, 8° str. VII, 223, 129.

7521. *Smend Jul.*, Kelchversorgung und Kelchspendung in der abendländischen Kirche, 1898, viz č. 260

4. Rozvoj katolictví.*)

7522. *Heppe Heinr*, Geschichte des deutschen Protestantismus in den Jahren 1555-81. I-II, Marburg, 1852-3, 8°.

7523. *Philippson M.*, La contre-révolution religieuse au 16e siècle (Les origines du catholicisme moderne), Bruxelles, 1884, 8°.

7524. *Droysen G.*, Geschichte der Gegenreformation (1555-1608), (Oncken, Allgem. Gesch. in Einzeldarstellungen), Berlin, 1893, 8°, str. 472.

7525. *Ritter M.*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation und des 30jährigen Krieges (1555-1648), Stuttgart, 8°, I, 1887; II, 1895; III, 1901 (Bibliothek Deutscher Geschichte).

7526. *Wolf Gustav*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation, Berlin, 1899, a d., 8°.

7527. Jednání a dopisy konsistoře katolické i utraquistické, viz č. 5890.

7528. *Frind*, Kirchengeschichte Böhmens, viz č. 5924.

7529. *Charvériat*, Les affaires religieuses en Bohême, 1886. Viz obsah č. 3373.

7530. *Winter Z.*, Život církevní viz č. 286.

7531. *Tomek*, Dějepis města Prahy, č. 5781.

7532. *Barge A.*, Kirchliche Stimmungen in Böhmen um die Mitte des XVI. Jhts. Viz č. 7087.

7533. *Řehnický J. V(ančura)*. K našemu vývoji církevnímu a náboženskému. Naše Doba 1897-8, str. 1-10, 109-19, 220-31, 330-9, 421-30, 506-17, 620-32, 706-16, 810-9, 892-901, 993-1008, 1079-87 (stol. XV. a XVI). Srv. *Winter Zikm.*. Otevřený list slov. p. dr. T. G. Masarykovi, redaktoru »Naší Doby« v Praze, 1898, m. 8°, str. 8 (obrana).

*) Z literatury cizí uvádíme opět jen spisy, jež přímo nebo částečně týkají se náboženských poměrů v zemích českých. Viz též oddělení VII. Církevní dějiny.

7534. *Pescheck Christ Ad.*, Geschichte der Gegenreformation in Böhmen, nach Urkunden und anderen seltenen gleichzeitigen Quellen, I. B. Vorgeschichte bis 1621. Mit Budowa's Bildnis, Dresden und Leipzig, 1844, 8°, str. XX, 504; II. B. Hauptgeschichte seit 1621 und Nachgeschichte, mit Slawata's Bildnis, ibid., 1844, str. VI, 570. — Znova 1850. — Anglický překlad: *Benham*, The Reformation and Anti-Reformation in Bohemia, London, 1845. Viz v literatuře doby Pobělohorské.

7535. *Gindely Anton*, Geschichte der Gegenreformation in Böhmen. Nach dem Tode des Verfassers herausgegeben von *Theodor Tupetz*. Leipzig, 1894, 8°, str. XI, 532. (Začíná porážkou na Bílé Hoře, se stručným úvodem o době předchozí.)

7536. *Bílek T. V.*, Reformace katolická neboli obnovení náboženství katolického v král. Č. po bitvě bělohorské, Praha, 1892, 8°, str. 336. Viz *Hodinář J.*, Hlídka liter., 1892, str. 450; Rozhledy, 1893, str. 172.

7537. *Svoboda J.*, Katolická reformace a Marianská Družina v království Českém. I 1552-1620, II. 1620-55, v Brně, 1889, 8°, I. str. 171, II. str. 216 Viz *Tenora J.*, Hlídka liter. 1889, str. 85, 118, 309.

7538. *Vávra Jos.*, Počátky reformace katolické v Čechách. Otisk ze Sborn. hist. kroužku Vlasti, seš. 3., v Praze, 1894, v. 8°, str. 40.

7539. *Vávra Jos.*, O katolických paních v Čechách za doby reformace. Sborník histor. kroužku Vlasti, 1895, IV, str. 85-103.

7540. *Kozák Fr.*, Kdo byl snášenlivější? (Charakteristika doby předbělohorské a pobělohorské. Odveta čas. »Obraně« 1896.) Hus 1896, str. 167, 184. Srv. *Radoň F. X.*, Protestantismus a povaha českého národa. Obrana víry I. č. 1, v Praze, 1903, 12°, str. 64; *Bělský V. O.*, »Reformace« ve světle pravdy, ibid., I. 1904, č. 3-4, str. 111.

7541. *Račenský Jan Jiří*, Sborník (č. 7093) č. 32: Mandát o vysazení a nařízení arcibiskupství Pražského 1562. Jireček, Zprávy zas. Král. Č. Spol. Nauk 1876, str. 94.

7542. *Bronec Em.*, Restaurace arcibiskupství pražského (1561). Komenský VII, 1879, str. 414-8, 428-32, 443-5. Srv. *Sickel*, Zur Geschichte des Concils von Trient. Actenstücke aus österr. Archiven, Wien, 1872-3.

7543. *Borový Klem.*, Antonín Brus z Mohelnice, arcibiskup Pražský. Historicko-kritický životopis. Na oslavu 900letého jubilea diecése Pražské, Praha, 1873, (Dědictví sv. Prokopa) 8°, str. 316. Srv. č. 6684. — Viz též *Borový*, Oest. Vierteljahresschrift für kathol. Theologie XIII. 19 a d. — Viz vyobraz. a text *Pelzel-Voigt*, Abbildungen (Bibl. Č. Hist. I. č. 477), IV. 1782, str. 15-22.

7544. *Wiedemann*, Geschichte der Reformation und Gegenreformation im Lande unter der Enns, Prag, 1879, 8°, I, str. 231-40 II. 1880, str. 83-98. (Ant. Brus na koncilu Trident.)

7545. Českoslov. výtečníci dob minulých: Antonín Brus, arcibiskup pražský. Posor VIII, Olomouc, 1879, č. 100.

7546. *Jireček Jos.*, Doplňky k životopisu Pražského arcibiskupa Antonína z Mohelnice. Čas. Č. Mus. 1883, str. 603. — Viz též *Cvrček Jos.*, Č. Čas. Hist. II, 1896, str. 30-9; oprava *Fr. Ekerta*, ibid., str. 154.

7547. *Dudík B.*, Reformations-Artikeln des Erzbischofs von Prag, Anton Brus, aus dem Jahre 1564. Arch. Öst. Gesch. XLVI, 1871, str. 215. Otisk, 8°, str. 20.

7548. *Podlaha Ant.*, Tři čeští laikové jakožto literární obránci víry katolické ve stol. XVI. a XVII. Sborník histor. kroužku Vlasti V, 1896, str. 2-24: Blažej Nožička z Votína. Jakub Horčický z Tepence, Jan Benedikt Smolík. Srv. pozn. na str. 310.

7549. Pravá a gruntovní zpráva proti neduovodnému a vymyšlenému oznámení, kteréž sou ti zatvrdilí a neústupní jeho Římské Velebnosti Císařské odbojníci a do achtu daní, také naši kapitoly a arcibiskupstvi Majdburského neposlušní, ještoto se nad svou ctí a přísahami svými zapomněli, poddaní, purgmistr, radda a inungsmistři Starého Města Majdburku nyní minulého času zapomenutedlně skrz imprimování mezi lid vtrousili a o sobě rozepsali. A sic také proti jejich mnohému a rozličnému přestoupení a zle činění, rytířstvo a města dotčeného arcibiskupstvi Majdburského k dobrému, pravdě, a tak aby všickni vůbec, jakž náležité a potřebné jest, o tom vědomost míti mohli, vydaná . . . 1550, 4°, 23 l., Jan Kosořský.

7550. *Sylvester Joh. Pannonius*, Querela fidei, ad serenissimum Romanorum, Hungariae et Bohemiae etc. regem, divum Ferdinandum. Viennae Austriae, 1551, 4°.

7551. *Bilsteinius Joh. Marsberský*, Krátké a důvodné dokázání pravého učení katolického, vydané proti kacířům, vytištěné v Bazilei L. P. 1559. a nyní z latinského jazyku v český přeložené L. P. 1593, 12°. Viz rukopis bibl. Musea král. Č. sign. II. H. 6.

7552. *Frind A.*, Die Protestantisirung und Recatholisirung des böhmischen Niederlandes 1856. Viz č. 5967.

7553. *Schmidt*, Notizen über die Reformation und Gegenreformation einzelner Städte Nordwestböhmens. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. XIV. 1893, str. 241-4.

7554. *Werner K.*, Das Verhältniss des Selauer Prämonstratenserstiftes zu Iglau (do r. 1567). Mitth. Ver. Gesch. Deutsch. Böhm. VI, 1868, 131 (s listem Ferdinanda I. r. 1553 a posměšnou písní na opata Martina r. 1557.)

7555. Rozvoj katolictví na Moravě, viz (i s literaturou) *Kameníček Fr.*, č. 5624.

7556. *Ziegler Heinrich*, Die Gegenreformation in Schlesien, Halle, 1888, 8°, str. VI, 157. (Schriften des Ver. f. Reformat.-Gesch. VI, 3. Stück).

7557. *Jungnitz J.*, Martin von Gerstman, Bischof von Breslau. Ein Zeit- und Lebensbild aus der Kirchengeschichte des XVI. Jhts., Breslau, 1898, 8°, str. VII, 355, s vyobr.

7558. *Dvorský Fr.*, R. 1548, 16. listop. píše Ferdinand I. z Prešpurka biskupu Vratislavskému, že Dr. František, jenerální visitátor Menších Bratří v Čechách a v Polsku, zprávu dává, že by bratří téhož řádu z Polska bez dovolení svých duchovních představených do Slezska přebíhali etc. Slovanský Sborník IV, str. 211.

Článek 6. Veřejné poměry. Změny po r. 1547.

1. Konfiskace r. 1547.

7559. Pokutování měst českých r. 1547. Boleslavan 1862, str. 237.

7560. *Tieftrunk Kar.*, O konfiskací statků r. 1547 v Čechách vykonané. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk 1869, II. str. 31. Srv. č. 7049.

7561. *Rezek Ant.*, Statky, zkonfiskované r. 1547 a jich rozprodávání. Pam. Arch. X, 1876, str. 451-82, XII, 1882, str. 165-72. — Srv. *Rezek Ant.*, Beiträge zur Geschichte der Confiscation vom Jahre 1547. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 138.

7562. Jména míst, skonfiskovaných Starému a Novému Městům Pražským 1547. Čechy III, 1, str. 131.

7563. Král Ferdinand I. a Praha. Besídka pro záb. a pouč. 1890, č. 26.

7564. *Miškovský J.*, Konfiskace na Českobrodsku a Kouřimsku r. 1547. Naše Hlasy, 1885, č. 26.

7565. *Charvériat*, Les affaires religieuses, viz č. 3373.

7566. *Denis E.*, Porážka měst, 1893, viz č. 5776.

7567. *Гильфердингъ*, pokutování měst po r. 1547, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 13 563.

7568. Ferdinandské vrácení statků Táborským. Český Jih VI, 1878, č. 37.

7569. Srv. literaturu o válce Šmalkaldské, č. 7063-70.

2. Arcikníže Ferdinand, místodržitel království Českého 1548-67.

a) Celkové spisy.

7570. *Olahus Nic.*, Genesis filiorum serenissimi regis Ferdinandi, Rom., Hungar., Bohem. etc. ex serenissima Anna regina natorum . . . a. 1549 scripta, ex codice ms. bibl. caes. histor. profan. CXCI. fol. 22. Olahi manuscr. cum monito Ad. Fr. Kollár. *Kovackick*, Script. Rer. Hungar. minores (Bibl. Č. Hist. II, č. 233) I. str. 41-3.

7571. *Bergmann*, Kinder Kaiser Ferdinand I. Österreich. Archiv für Gesch. 1831, č. 139.

7572. *Hirn Jos.*, Erzherzog Ferdinand II. von Tirol. Geschichte seiner Regierung und seiner Länder, I-II B., Innsbruck, 1885-8, 8°. Srv. *Hirn* č. 7591.

7573. *Svátek J.*, Arcikníže Ferdinand I., syn Ferdinanda I. a jeho poměr k Čechám. Besídka pro záb. a pouč. 1886, č. 85.

7574. *Fiedler J.*, Krátký nástin života arciknížete Ferdinanda, místodržitele království Českého od r. 1548-67 a hraběte Tyrolského, v Praze, Progr. reáln. gymn. ve Spálené ul., 1891, 8°, str. 19.

b) Z pobytu v Čechách.

7575. *Hanno Martin*, Idyllion de hastiludio a serenissimo archiduce Ferdinando etc. instituto post ecthlipsim lunae a. 1548. Farrago poematum II, 1561, 250.

7576. *Collinus Mathaeus* De Joh. Gregorii Liberi Baronis in Herberstain etc. miserabili casu. (Znak Herberst.) Viennae Austriae, Raph. Hofhalter, 1559, 4°. Na str. 2: Ad illustrissimum principem ac D. Ferdinandum, serenissimi Rom., Hung. et Bohemiae regis Ferdinandi filium, Austriae archiducem d. d. clementissimum. Carmen exegeticum de miserabili casu ornatissimi iuvenis Gregorii Herberstein, eiusdem illustrissimi archiducis Ferdinandi a poculis. Scriptum a Matthaeo Collino Choterinate mense aprili, anno 1548. (Týká se neblahé příhody při zábavě arciknížete Ferdinanda na Hradě Pražském poslední svátek velikonoční, při níž mladistvý baron Herberstein byl zabit.)

7577. *Svátek J.*, Síla arciknížete Ferdi-

nanda, syna Ferdinanda I. Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 95. Srv. č. 97.

7578. *Týž*, Arcikníže Ferdinand (a jazyk český) viz č. 5604.

7579. *Dvorský Frant.*, List krále českého Ferdinanda I. synu svému, arciknížeti Ferdinandovi, místodržícímu království Českého (1547, 29. listop.) Slovanský Sborník IV, 211.

7580. *Gross Hynek*, Rozkaz Viléma z Rožmberka, v Jindřichově Hradci daný, aby arcikníže (Ferdinand) ve Velešíně byl pohostěn. Ohlas od Nežárky XXXI, 1901, č. 37.

7581. *Wolkan Rud*, Zum »Speculum vitae humanae« des Erzherzogs Ferdinand von Tirol. Euphorion V, 1898, str. 470.

7582. Aus der Zeit des Erzherzogs Ferdinand, seit 1547 Statthalters von Böhmen. Otisk z Politik (?) V literární pozůstalosti J. Svátka v bibl. Musea král. Č.

7583. *Kamenlček Fr.*, Výprava arciknížete Ferdinanda na pomoc obleženému od Turků Sigetu r. 1556. Sborník Histor. IV, 1886, str. 321-31. — Srv. *týž*, Historia vera expeditionis anni 1556. Věstník Král. Č. Spol. Nauk 1887 (otištěn celý text rukopisu Raymundova).

c) Filipina Welserová.

7584. *Hormayr*, Philipine Welser von Augsburg, Taschenbuch Urania, 1818, str. 116-7; *týž*, Archiv f. Gesch. 1828, str. 451; *týž*, Archiv 1819, str. 100; *týž*, Taschenbuch 1847, str. 31.

7585. O šlechtictví Velserovců. Lumír II, 1852, I, str. 331-2. (Ferdinand I. potvrzuje r. 1563 Frant. Welserovi a jeho synům šlechtictví »z Zynnburku«, tak se podpisuje i Filipina.) Srv. *Mikovec F. B.*, Svatba Jana z Kolovrat. Lumír 1852, I, str. 40-2, 66-7, 87-90, 113-6. (Vojtěch z Kolovratů slaví sňatek 1581 s Reginou Welserovou z Zinnenburku, sestrou Filipiny W.)

7586. *Buchholtz*, Geschichte Ferdinands I, č. 5760, VIII, str. 692 a d. Srv. *Bergmann Jos.*, Urkunden über die eheliche Geburt, den Geburtsort, die Namen und Taufzeugen der vier Kinder des Erzherzogs Ferdinand und seiner Gemahlin Phil. Welser. Aus einer quellenmässigen Abschrift No. 992. II. der Bibliotheca Tirolensis des k. k. Apellat.-Ger.-Praes. Freih. Dipauli, Wiener Jahrbücher Liter. LXXX. 1837, str. 30 7.

7587. *Welser Joh. Mich.*, Nachrichten über Philipine Welser. Nürnberg, 1864, 8°.

7588. *Glökler J. P.*, Philippine Welser. Ein Frauenbild. Das Buch für Alle, 1866, I, str. 18-22, s vyobr.

7589. *E. v. K.*, Die Welserin als Hausfrau. Neues Wiener Abendblatt 1877, Nr. 60.

7590. *Svátek Jos.*, O Filipině Welserovně. Besídka pro záb. a pouč. 1887, č. 38. Srv. č. 7593.

7591. *Hirn J.*, Philippine Welser. Neues illustr. Ehrenbuch, v. Teuffenbach. I, 1892-3, str. 372-6. Srv. *Hirn*, č. 7572.

7592. *Boeheim W.*, Philippine Welser. Eine Schilderung ihrer Lebens und ihres Charakters, Innsbruck, s. a. (1895), v. 4°, se 34 vyobr. O rodině W.. o dětech viz *Weissegger*, Historische Gemälde aller Herrscher und Prinzen des Erzhauses Habsburg-Oesterreich, Kempten, 1803, IV., str. 81-103; *Köhler*, Histor. Münzbelustigungen, XV., str. 146-52; St. Blasianer Topographie, I., str. 362, II., tab. LXIII.

7593. *Svátek Jos.*, Filipina Welserová v Čechách. Zlatá Praha X, 1893. str. 3, 15, 27, 42, 51, 63, 75, 90, 103, 115, 123.

7594. *B. K.*, Filipina Welserova. Obrana II, č. 24.

7595. *Dolliner Fr.*, Philippine Welser. die Schlossherrin von Ambras. Innsbruck 1904, 8°. Viz též *Lützow*, č. 6984, 65.

7596. *Krüger H.*, Bischof Joh Augusta und Philippine Welser, Herrnhut, 1898, 30. Viz zprávy o věznění Jana Augusty na Křivoklátě, č. 7299 a d.

7597. V literární pozůstalosti Jos. Svátka v bibl. Musea král. Č. výstřižky z novin beze všeho označení; *Brachvogel W.*, Katharina von Loxan (viz č. 7603); *Pflüger S.*, Die schöne Welserin; Philippine Welser auf Bürglitz. Eine Episode aus der Geschichte dieser Burg; *Ad. W.*, In Pürglitz; v. *Redwitz Oscar*, Philippine Welser, Drama (zmínka o něm) Viz *Svátek*, č. 7593, kdež toto drama jest uvedeno.

d) Kateřina Lokšanová z Lokšan, teta Filipiny Welserové.

7598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 14315.

7599. Beschreibung böhmischer Privatmünzen und Medaillen. Prag 1852. Georg und Katharina von Lokšan, str. 310-7, č. 108; tab. XXIX., č. 247-9, XXX., č. 250-4.

7600. *Bergmann*, Medaillen, Bibl. Č Hist. I, č. 473, I, str. 101-4.

7601. *Mikovec F.-Zap*, Starožitnosti země české, Bibl. Č. Hist. I, č. 1822. I, 110. — *Týž*, Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens, ibid., I, 114-21.

7602. *Třemšínský Věkoslav*, Malovcové a Lokšanové na Březnici. Poutník od Otavy, 1888-9, IV-V. Viz Topografie, Čechy, s. v. Březnice.

7603. *Brachvogel*, č. 7597; *Svátek*, č. 7593.
7604. *Ostaszewski-Barański*, Z dorzecza Wełtawy, Lwów, 1905, str. 54.
7605. *Logus Georgius*, In laudem Catharinae Aquilae Augustanae Philippi filiae, Georgii Loxani Silesii conjugis, Viennae 1534. Viz Oest. Bl. f. Lit. Kunst 1844, N. 26.

e) Matěj Hutský z Křivoklátu, malíř.

7606. *Mikovec Ferd. B.*, Matěj Hutský, malíř arciknížete Ferdinanda Tirolského, životopisný nástin. Čas. Č. Mus. 1853, str. 52-68. Otisk, v Praze, 1853, 8°, str. 19.
7607. *Winter Zikm*, Matiáš Hutský z Křivoklátu. Pam. Arch. XV, str. 627-9.
7608. Viz Dějiny umění (IX. oddělení), II. C. Malířství.

f) Jiří Handsch z Limuz, lékař.

7609. *Kalina v. Jäthenstein M.*, Nachrichten über böhmische Schriftsteller und Gelehrte, (Bibl. Č. Hist. I, č. 316), III: Georg Handsch von Limusa (Abh. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1819 (VI), 28).
7610. *Truhlář Ant.*, Jiří Handsch z Limuz. Ottův Slovník Naučný X, str. 841.
7611. *Senfelder Leopold*, Georg Handsch von Limus, Lebensbild eines Arztes aus dem XVI. Jht. Otisk z Wiener Klin. Rundschau 1901, č. 28-30, Wien, 1901, 8°, str. 27. Viz o obsahu (Ferdinand a Filip. Welserová) *Zíbrt Č.*, Čas. Čes. Mus. 1902, str. 111; *Wolkan*, Böhm. Antheil a. d. d. Liter. Böhm. II. 1894, str. 124-33; *Hauffen A.*, Georg Handsch v. Limus. Deutsche Arbeit I. 1902, str. 250.
7612. *Handschii G.*, Historia praxeos suae medicae cum Andrea Gallo Tridentino 1555, cui inserta sunt consilia quaedam rara et singularia, de tremore cordis imperatoris Maximiliani II. et Ferdinandi, Archiducis Austriae, Oenipontani. Viz *Senfelder*, č. 7611. — Srv. *G. Handschii*, Historia praxeos suae medicae, Pragae, 1564, cum amplissimo indice et aliis variis miscellaneis medicis; *G. Handschii*, Historia praxeos suae medicae. 1560. Ibid.
7613. *Handschii G.*, Diarium medicum, quomodo Philippina Velsera, archiducis Austriae Oenipontani coniux, thermis Carolinis in Bohemia 1571 mense Septembri usa sit, item diaria nonnullorum morborum, et praecipue calculi, quos iidem jam memorati principes Ferdinandus et Philippina diversis temporibus usque ad annum 1575 perpessi sunt. Viz *Senfelder*, č. 7611.

g) Letohrádek Hvězda.*)

7614. Erzherzog Ferdinand von Tirol als Architekt. Referát o díle *Schönherrově* s týmž názvem. Wiener Zeitung 1878, 9. listopadu. — Srv. *Köpl*, č. 5658.
7615. Paměti *Pavla Korky z Korkyně* v Rukopisu Roudnickém, Čas. Čes. Mus. 1830, str. 435. Viz č. 5688. (o Hvězdě zmínka).
7616. *Braun* (*Bruin*) *G.*, Theatrum urbium, Coloniae, 1593, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1664 (Hvězda, vyobr.).
7617. *Torzarellianus Jul. Vincentinus*, Stella Bohemica, seu periphrasis eleg. Caesarei viridarii et palatii, Pragae in Stellae forma exstructi, Olomutii, 1597, 4°, l. 8.
7618. *Vogt Maur.*, Das jetzt lebende Königreich Böhmen, 1712. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1697, III.
7619. *Tanner Joannes*, Geschichte derer Helden von Sternen, oder des . . . Geschlechtes von Sternberg. Prag, 1732, fol. (Stern ein Thier-garten unweit Prag. II. T., str. 278, 768.) Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 20271.
7620. *Schaller Jar.*, Topographie des Königreichs Böhmen. I, Rakonitzer Kreis. (Stern oder Hvězda, str. 102.) Prag 1785, 8°. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1733.
7621. Prager Wegweiser zum Unterricht und Bequemlichkeit der Fremden und Kenntniss der Einheimischen, Prag 1817, 8°. Stern, str. 263-4.
7622. *Legis-Glückselig*, Topographischer Grundriss von Prag und dessen Umgebungen. Prag 1835, 8°. Stern, str. 178-80.
7623. Der Sternthiergarten bei Prag. »Prag«, Beibl. Ost u. West, 1844, str. 745, 747-9.
7624. *Schottky Jul. Max.*, Prag, wie es war und wie es ist, nach Aktenstücken

*) Z literatury vybíráme spisy a články, kde jest věnována pozornost vedle popisu a historických zmínek arciknížeti Ferdinandovi, jeho účastenství při založení a výzdobě Hvězdy, určené ku pobytu Filipiny Welserové. Srv. Topografie, Čechy, s. v. Hvězda.

und den besten Quellenschriften geschildert. Prag 1851-2, I, II. Das Lusthaus »Stern«, I, str. 29, II, str. 396-9.
7625. Hvězda u Prahy. Pražské Noviny 1863, 18. července.
7626. Hvězda u Prahy. Besídka pro záb. a pouč. 1866, č. 28-31.
7627. Návštěva ve Hvězdě. Besídka pro záb. a pouč. 1866, č. 83-4. Viz č. další.
7628. Umělecké památky v Benátkách a Hvězda u Prahy ve vládních listech. Nár. Listy, 1866, č. 273.
7629. Hvězda u Prahy. Světozor I, 1867, str. 6-7; 25-6.
7630. *Wocel J. A.*, Das königliche Jagdschloss Stern bei Prag. Mitth. C.-Com. XII, 1867, str. V-VI.
7631. Hvězda a Liboc. Květy, V, 1870, str. 238-9 (s vyobr. na str. 336).
7632. O letohrádku Hvězdě. Květy VI, 1871, str. 215 (odstranění prachárny).
7633. Schloss Stern bei Prag. Bohemia 1875, č. 182.
7634. Zur Geschichte des Schlosses Stern bei Prag. Bohemia 1875, č. 311.
7635. *Falke Jakob*, Schloss Stern bei Prag. Wiener Zeitung 1875, 2. července. Viz č. 7638.
7636. Okrasy letohrádku »Hvězdy«. Světozor IX, 1875, str. 454, 466, 586 (vyobrazení od B. Kutiny); Okrasy v letohrádku Hvězdě. Světozor X, 1876, str. 75. (Vyobr. od B. Kutiny.)
7637. *Baum Ph.*, Schloss Stern bei Prag. Vyd. M. Haas. Leipzig, Wien, 1877, fol., 40 listů, příl. 2, text.
7638. *Falke Jak.*, Schloss Stern, Wien 1879, fol. (vyd. Centrální kommisse).
7639. K dějinám Hvězdy. Viz *Igl A.*, Repertorium für Kunstwissenschaft VIII, str. 428.
7640. Das Geheimniss des »Stern's«. Bohemia, Beilage 1869, č. 327-8.
7641. K dějinám Hvězdy u Prahy. Besídka pro záb. a poučení, 1881, č. 34.
7642. Obora Hvězda u Prahy. Bes. pro záb. a poučení. 1881, č. 28.
7643. K dějinám Hvězdy u Prahy. (Střelecká slavnost r. 1565.) Besídka pro záb. a poučení 1881, č. 35.
7644. *Mádl K. B.*, Letohrádek Hvězda u Prahy. Ruch V, 1883, str. 25 (vyobr.), 38-40; 59-60; 75-6 Srv. č. 7649.
7645. Letohrádek Hvězda u Prahy. Bes. pro záb. a pouč. 1883, č. 41.
7646. Pouť ve Hvězdě. Květy III, 1868, str. 230-1. Viz č. další.
7647. O původě národní slavnosti ve Hvězdě. (Dle zprávy Bonaventury Pittra, opata rajhradského.) České Listy, II, 1889, str. 241. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2699.
7648. Královský letohrádek Hvězda u Prahy. Besídka pro zábavu a poučení 1889, č. 104.
7649. *Mádl K. B*, Z Prahy a z Čech. V Praze 1890, str. 96. Z obsahu: Hvězda. Srv. č. 7644.
7650. Hvězda zámeček. *Sedláček*, Hrady a zámky VIII, str. 299-303.
7651. *Svátek Jos.*, Královský letohrádek »Hvězda« u Prahy. Zlatá Praha IX, 1892, str. 3-6, 18-9, 32-4, 43-6, 56-8, 68-70, 79-80, 90-91, 102-6, 115-7, 127-8, 139-42. Otištěno: *Svátek*, Ze staré Prahy, str. 77-125.
7652. *D(olenský) J.* Letohrádek Hvězda. Květy mládeže, v Praze, 1894, I, str. 96-8.
7653. Čechy, Bibl. Č. Hist. I, č. 1856, III. Praha, část 2. Hvězda, str. 454-8.
7654. *Svátek Jos.*, Letohrádek Hvězda u Prahy. Historická črta. Praž. Noviny 1896, č. 161. Srv. č. 7651.
7655. Hvězda. Smíchovsko a Zbraslavsko 1899, str. 270.
7656. *Dolenský J.*, Praha ve své slávě a utrpení, Praha, 1903, str. 561-2. Srv. č. 7652.
7657. V literární pozůstalosti Jos. Svátka v bibl. Musea král. Č. výstřižky z novin bez bližšího označení: Der Thiergarten und das Lustschloss Stern bei Prag; Ein Besuch im Lustschlosse Stern.

h) Křivoklát. *)

7658. *Hollar W.*, Amoenissimae aliquot locorum in diversis provinciis iacentium effigies. 1635, 1643, 1644. Viz *Parthey*, Wenzel Hollar, Berlin, 1853, č. 816. Srv. Bibl. Č. Hist I, č. 1676.
7659. *Vogt Maur.*, Das jetzt lebende Königreich Böhmen, 1712. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1697.
7660. *Schaller Jar.*, Topographie des Königreichs Böhmen I, Rakonitzer Kreis. Prag 1785. (Bürglitz, str. 125-31.)
7661. *Künigl*, Bohemia, 1821, str. 140. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1786.
7662. *Gerle W. A.*, Böhmen. Pest und Leipzig, 1823. Srv Bibl. Č. Hist. I, č. 1775, III. díl, str. 17-27.
7663. Křivoklát, Vlastenský Zvěstovatel, 1824, str. 28.
7664. Bürglitz, Jagdschloss und Staatsgefängniss der böhmischen Könige. *Hormayr*, Taschenbuch f. vat. Gesch., Neue Folge, IV, 1833, str. 45.

---

*) Z literatury o Křivoklátu, chystané do Topografie, Čechy, s. v. Křivoklát, vybrána jsou čísla, jež se v pásmu výkladu týkají pobytu arciknížete Ferdinanda a Filipiny Welserové na Křivoklátě, jejich styků s uvězněným Janem Augustou a pod.

7665. *Pescheck C. A.*, Literarische Reisen in das Innere von Böhmen. N. Laus. Magazin, XV, 1837. (Křivoklát, str. 1-11.)
7666. *Sommer Joh. G.*, Das Königreich Böhmen, statistisch-topographisch dargestellt. Prag, XIII, Rakonitzer Kreis, 1845. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1784.
7667. *Heber Franz Al.*, Böhmens Burgen, Vesten und Bergschlösser, Prag, V, 1847, Rakonitzer, Kauřimer und Berauner Kreis. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1799.
7668. *Kokořinský V. R.*, Procházky od Labe ke Mži. Poutník. I, v Praze, 1847, (Křivoklát, str. 136-140.)
7669. Hrádek Křivoklát. Lumír I, 1851, I, str. 550. Viz č. další.
7670. *Mikovec Ferd. B.*, Hrádek Křivoklad (s vyobraz.). Lumír II, 1852, II, str. 327-30, 355-7, 376-80, 399-404, 424-9.
7671. *Mikovec Ferd. B.*, Hrádek Křivoklat, Zlaté Klasy. I, 1854, str. 187-8, 190-2, 203-4, 210-2.
7672. *Edm. Bř. K(aizl)*, Křivoklát (báseň). Lumír VII, 1857, str. 828-9, 854-6. Otisk: Křivoklát. Rýmovaná chronika, v Praze 1858, 12°, str. 47. (Doba starší.)
7673. *Mikovec F. B.*, Malerisch-historische Skizzen aus Böhmen. Wien u. Olmütz (1859) 1860. — 2. vyd. 1869. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1823. Srv. č. 7677.
7674. Hrádek Křivoklat (s vyobrazením). Libuša, I, Česká Kamenice, 1863, str. 187-8.
7675. Hrad Křivoklat (vyobr. od Fr. Hor. Riegla). Rodinná Kronika, IV, 1864, str. 141.
7676. Budivoj, čas., 1864, č. 17.
7677. *Mikovec F. B. a Karel Zap*, Starožitnosti a památky země české. 1865. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1822 (Křivoklát II, str. 37-56, s 2 vyobr. od V. Kandlera). — Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens. 1865. Viz ibid. II, str. 39-59.
7678. *Crka V. A.*, Sídla vojvodů a králů českých. »Praha«, čas., 1867, str 227-8, 245-6.
7679. Evangel. Věstník III, 1867-8, 36. Srv. Augusta vězněm na Křivoklátu, č. 7299 a d.
7680. Hrad Křivoklát (popis a vyobr. od Levého). Květy III, 1868, str. 422-3.
7681. Hrad Křivoklátský. Světozor II, 1868, str. 182-3, 187-8, 190-200, 209-10, 216-8, 223-6, 237.
7682. Křivoklat. Pam. Arch. VII, 1868, str. 242.
7683. *Drachovský A.*, Hrad Křivoklát. Tábor, čas., XV, 1868, č. 22-25.
7684. Dějiny a popsání hradu Křivoklátu. V Praze 1871, 8°, str. 30.
7685. *Levý Fr.*, Křivoklát za války třicítileté. Pam. Arch. IX, 1871, str. 958-9.
7686. Křivoklát. »Praha«, čas. VI, 1872, str. 47 (s vyobr.)
7687. *—r—*, Jan Augusta na Křivoklátě. Pam. Arch. X, 1874, str. 625-6. Srv. č. 7299 a d.
7688. *Nitsche J.*, Das Pürglitzer Thal und die Burg Pürglitz. Wien 1876, 12°, str. 32.
7689. Das alte Schloss Pürglitz bei Rakonitz. Mitth. Central-Com. N. F. II, 1876, str. CXXIV. Srv. ibid. III, 1877, str. XV.
7690. Mnoho-li bývalo zvěře na Křivoklátsku. Bes. pro záb. a pouč. 1878, č. 70.
7691. *Winter Z.*, Z lesů křivoklátských. Nár. Listy 1880, č. 135. Srv. č. 7702.
7692. *Chudoba Jan*, Hrad Křivoklátský. Česká rodina VII, 1881, str. 4 8.
7693. Zvláštní povinnosti manské, které měli rytíři, města a vesnice ku hradu Křivoklátu. Bes. pro záb. a poučení, 1882, č. 58.
7694. Hrádek Křivoklát. Občanský Kalendář koruny svatovácl. 1882, str. 99.
7695. Křivoklat (s vyobr.). Světozor XVIII, 1884, str. 236, 239.
7696. *Köpl Karel*, O Janovi Augustovi a jiných vězních z let 1549-56. Viz č. 7306, *Schulz* č. 7309-10.
7697. *Šlechta Jan Křivoklátský*, Dějiny a popis král. lovčího hrádku Křivoklátu a jeho nejbližšího okolí, v Praze, 1886, 8°, str. 36. — Něm. vyd.: Geschichte und Beschreibung des kön. böhm. Jagdschlosses Pürglitz und seiner nächsten Umgebung. Prag, 1886.
7698. *Dollinger J.*, Geschichte von Pürglitz, Wien, 1887, 8°, str. 91.
7699. *Šlechta-Křivoklátský Jan*, Výletní Listy k vycházce na král. lovčí hrady Nižburg a Křivoklat dne 25. května 1890. V Praze, 8°, str. 19.
7700. *Sedláček Aug.*, Hrady a zámky české. VIII, 1891, Hrádek Křivoklát, str. 1-59, s vyobrazeními (mezi nimi z r. 1677).
7701. Hrad Křivoklát. (Vyobr. a popis histor.) Zlatá Praha, X, 1893, str. 48.
7702. *Zelinka Fr. V.*, Z lesů Křivoklátských. Pražské Nov. 1897, č. 40.
7703. Letem Českým Světem. V Praze 1898. Křivoklát, str. 223. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1882.
7704. *Buss A.*, Křivoklát, průvodce po hradě a jeho okolí, v Praze, 1905, 12°. (S historickým úvodem.)

3. Správa zemská v Čechách.

a) Vznik centralismu.

7705. *Bidermann H. J.*, Geschichte der österreichischen Gesammt-Staats-Idee 1526-1804, I, 1526-1704; II, 1704-1804, Innsbruck, 1867, 1889. Viz č. 5785. Srv. *Týž*, Die staatsrechtlichen Wirkungen der österr. Gesammtidee, Zeitsch. f. d. Privat-

und öffentliche Recht der Gegenwart, hrsg. v. Grünhut, XXI, § 5 a 6.

7706. *Huber Alf.*, Geschichte der österreichischen Verwaltungsorganisation bis zum Ausgange des XVIII. Jhts. Innsbruck, 1884, 8°, str. 40.

7707. *Fellner Th.*, Zur Geschichte der österreichischen Centralverwaltung (1493 bis 1848). Mitth. Inst. Öst. Gesch. VIII, 1887, str. 258-301.

7708. *Tezner Fr.*, Die landesfürstliche Verwaltungsrechtspflege in Oesterreich vom Ausgange des XV. bis zum Ausgange des XVIII. Jhts., Wien, 1898, 8°, str. 214. Srv v Grünhutově Zeitschrift f. d. Privat- und öffentliche Recht der Gegenwart XXIV a XXV.

7709. *Balzer Osw.*, Historya ustroju Austryi w zarysie, Lwów, 1899, 8°, str. XVIII, 597, (1). Viz § 49. Pierwsze próby centralizacyi zarządu. § 50. Zarząd poszególnych krajów habsburskich. § 51. Reformy w zakresie sądownictwa. § 52. Początki nowożytnego systemu podatkowego.

7710. U kolébky centralismu rakouského, Česká Politika 1894, č. 103 (příloha).

7711. *Prášek J. V.*, Něco o poměrech Čech k říši německé v XVI. a XVII. stol. a readmissí Josefinské. Pokrok 1875, č 216 a d.

7712. *Šolc Jind.*, Národnosť a její význam v životě veřejném. Srv. č. 5771, str. 239 až 53. Ferdinand I.

7713. *Kalousek J.*, České státní právo, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 918.

7714. *Toman H.*, Das böhmische Staatsrecht und die Entwickelung der österreichischen Reichsidee, viz č. 5786. Srv. *Toman (Kletenský)*, č. 5846. — Srv. Hlavní zákony české 1526-1860. Olom. Noviny, 1867, č. 4.

7715. *Seidler*, Studien zur Geschichte und Dogmatik des öst. Staatsrechtes. 1894, 8°, str. 102.

7716. *Bachmann Ad.*, Lehrbuch der öst. Reichsgeschichte. Geschichte der Staatsbildung und des öffentlichen Rechtes. II. H., Prag, 1896, § 35: Die Verwaltung der deutsch-österreichischen und böhmischen Landschaften 1525-1740. — 2. vydání: Prag, 1904, § 33: Monarchie und Ständemacht in Österreich 1526-1740. § 34: Gemeinsame und Zentralbehörden.

7717. *Rieger Boh.*, Ústavní dějiny Rakouska. Ottův Slovn. Naučn. XXI, 1904, str. 160-229. Otisk. * K. Kadlec, Čas. Č. Mus., 1905, str. 303-306. (Dr. Rieger uvádí na konci literaturu příslušnou, na kterou tuto odkazujeme.)

b) Zřízení zemské.

7718. Zřízení zemské Ferdinanda I., vyd. 1530. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 660. Srv. Statuta regni Bohemiae sub Ferdinando I. (Libri rari bibliothecae Crumloviensis.) *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Ungar*) III, 1780, str. 179; Boleslavan III, 1863, 2, str. 177.

7719. Zřízení zemská Ferdinanda I., vyd. 1550. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 663.

7720. Zřízení zemská, vyd. 1564. Viz ibid., č. 664. Vydání další a překlady, viz ibid., č. 665-6.

7721. *Jireček Jos. a Herm.*, Zřízení zemská král. českého XVI. věku, 1881-2. Viz Codex iuris bohemici, IV, Bibl. Č. Hist. II, č. 654, str. 333.

7722. *Gindely Ant.*, Základy ústavy české před bitvou Bělohorskou. Pečírkův Národní kalendář, 1877, str. 55.

7723. *Kalousek J.*, České státní právo, Bibl. Č. Hist. II, č. 918, 2. vyd., str. 326.

7724. *Čelakovský Jar.*, Povšechné české právní dějiny, v Praze 1900-5, 8°.

c) Sněmy české.

7725. Sněmy české od r. 1526, viz č. 5619.

7726. *Stránský, Balbín, Kitlitz, Feigl, Mayer, Voigt, Bretfeld* atd. o sněmích za Ferdinanda I., viz č. 6622 a d. Srv. *Čelakovský Jar.*, č. 7724, str. 138-41.

7727. *Rezek Ant.*, Generální sněmy české za Ferdinanda I. do r. 1547. Viz č. 6621.

7728. *Toman Hugo*, O společném sněmování zemí koruny české od Ferdinanda I. až do Marie Terezie. Právník IX, 1870, str. 649-60.

7729. *J. M.*, Die böhmischen Landtagsverhandlungen und Landtagsbeschlüsse vom Jahre 1526 an bis auf die Neuzeit. Politik 1885, č. 8. Srv. č. 5619.

7730. *Podrábský A.*, Generální sněmy české za Ferd. I. Hlasy z Hané, 1898, č. 51, 53.

7731. *z Lobkovic Bedř. princ*, Generální sněmy koruny české v době Habsburské, 1903. Viz č. 6640.

7732. *Hnídek Fr.*, Sněm český za Ferdinanda I. 1905. Viz č. 6641.

d) Reforma úřadů.

7733. *Rezek Ant.*, O reformě komory české za Ferdinanda I. (Přednáška.) Výr. zpráva Kr. Č. Spol. Nauk, v Praze, 1881, 8°, str. XXII-IV.

7734. *Rosenthal Ed.*, Die Behördenorganisation Kaiser Ferdinands I. Arch. Öst Gesch. LXIX, 1887, str. 51-316.

7735. *Demel Jaroslav*, Dějiny fiskálního

úřadu v zemích českých, I, Doba státu stavovského (až do r. 1620), 1905, č. 7801, str. 89-170.

7736. *Čelakovský J.*, O domácích a cizích registrech, zvláště registrech české a jiných rak. dvor. kanceláři. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2972.

7737. *Kratochvíl V.*, Příspěvek ke známosti register královských z doby Ferdinanda I. Čas. Č. Mus. 1893, str. 607-614.

7738. *Meiller*, Zur Geschichte der obersten Hofämter in Österreich, Čas. Adler, Wien, 1871.

7739. *Lustkandl*, Centralstellen in Österreich-Ungarn. Österr. Staatswörterbuch, hrsg. v. Mischler u. Ulbrich, I, 227 n.

7740. *Below*, Die Neuorganisation der Verwaltung in den deutschen Territorien des XVI. Jahrh., Histor. Taschenbuch, 1887.

7741. *Firnhaber Fr.*, Zur Geschichte des oest. Militärwesens. Skizze der Entstehung des Hofkriegsrates, Arch. öst. Gesch. XXX, 1863, str. 98-178.

7742. *D'Elvert Christ.*, Zur Oesterreichischen Verwaltungs-Geschichte mit besonderer Rücksicht auf die böhmischen Länder (Schriften der historisch-statistischen Section der k. k. mähr. schles. Gesellschaft, 24. Band) Brünn 1880, 8°, str. VIII, 764. Z obsahu: Dritte Periode. Von der Gelangung Mährens an das Haus Habsburg 1526 bis zur Umgestaltung desselben unter Ferdinand II. (1621 ff.). I. Abth. Die staatsrechtl. Verhältnisse, die Central-Verwaltung. II. Abth. Die Landes-Verwaltung. I. Die Kreisämter. II. Die landesfürstliche Kammer in Mähren und ihre Einkünfte. Der mähr. Landes-Unterkämmerer. III. Die k. Kammerprokuratoren in Mähren und Schlesien. IV. Der Hausgraf in Mähren und das (Dreissigst-) Einnehmeramt in Auspitz. V. Das k. mähr. Rentamt.

7743. Zřízení o komorním, hejtmanském dvorském soudu, v Star. Městě Pražském, 1534, 4°. (Actum v Praze tu středu před Božím na nebe vstoupením.) — Srv. Von dem Kammer- und Hofgerichte, *Auersperg*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1307: *Balbín*, Miscellanea. I, 10, str. 506, I, 1810, str. 1-128; *Čelakovský Jar.*, č. 7724, str. 133.

7744. *Schulz Václ.*, Příspěvky k dějinám soudu komorního království Českého z let 1526-1627, č. 5622, úvod (historie kom. soudu v tomto období). Na str. 25-35 přehled, kdy byl soud komorní od r. 1527-1628 zahájen a skončen a kdo předsedal. Srv. *Schulz V.*, Zkušenosti soudního posla z XVI. a XVII. stol. Čas. Č. Mus. 1905, 105.

7745. *Zoubek Fr. J.*, Poručníci při soudu komorním (r. 1535). Pam. Arch. VI, 1864-5, str. 234-5.

7746. *Wokaun Peter*, Historische Nachricht von dem Alterthum, dann der ehemaligen und jetzigen Beschaffenheit des kön. obersten Burggrafenrechts, Prag, 1779, 8°, str. XVI, 70. Viz *Čelakovský Jar.*, č. 7724.

7747. *Čelakovský Jar.*, Úřad podkomořský v Čechách. Čas. Česk. Mus., 1877, str. 1 31, 239-71, 437-58, 557-80; 1878, str. 14-43. Otisk (až na malé změny) v Praze, 1881, str. II, 134, 2. Srv. *týž*, č. 7724.

7748. Literaturu o censuře knih, o tiskových zákonech a pod. viz Bibl. Č. Hist. I, č. 239 a d. (pokud se týká XVI. stol.).

7749. *Jireček Herm.*, Spisy právnické o právu českém v XVI. stol., 1883. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 654, tomi IV. pars 5., str. 333.

7750. *Auersperg J. C. Graf*, Geschichte des kön. böhmischen Appellations-Gerichtes. I-II, Prag, 1805, 8°, str. (8), 175, 114, (1). (Druhý svazek obsahuje nekrology úředníků, sestavené podle měsíců.). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 587.

7751. *Schmidt Joh. Ferd.*, Monographie des kaiserl. königl. Böhm. Appellations-Gerichtes seit dessen Errichtung als Appellations-Kammer in dem Jahre 1548 bis zu dessen im J. 1850 erfolgter Umwandlung in das k. k. Oberlandesgericht des zu dem constitutionellen Kaiserthume Oesterreich gehörigen Kronlandes Böhmen. Prag, 1850, 8°, str. VII, 297 (1). (Mit einem Diplomatar und einer Uibersichtskarte der politischen und gerichtlichen Eintheilung des Kronlandes Böhmen.) Připojen: Verzeichniss der Präsidenten, Vicepräsidenten, Räthe, Secretäre und Rathsprotocollisten, sowohl der vormaligen k. k. Appellations-Kammer als auch des späteren allgemeinen k. k. Appellationsgerichtes des Kronlandes Böhmen. Na str. 39-117: Diplomatar. Tabulka s vyobrazením pečetí.

7752. *Jireček Herm.*, Zřízení soudu nad appellacími z měst. Právnický život, v Praze, 1903, č. 245, str. 349-51. Viz *Čelakovský Jar.*, č. 7724, str. 131.

7753. Consignatio omnium praesidium appellationis eiusdemque consiliariorum ab erecta appellatione, 1548-1683. Ms. idiomate german. (Bibl. Horzovicensis). Viz *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Ungar*), II, 1778, str. 30.

7754. *Rieger Boh.*, Zřízení krajské v Čechách, I, Historický vývoj do r. 1740, v Praze, 1894, (1889). Z obsahu. III. Zřízení krajské v době 1526-1620. (Obce, hejtmané, vnitřní správa, berníctví, vojenství.) — Srv. *Čelakovský Jar.*, č. 7724, str. 147.

7755. *Dý (Dvorský) Frant.*, Krajští hejtmané r. 1540. Pam. Arch. IX, 1871-4, str. 149-50.

7756. *bk (Zoubek)*, Hejtmané krajští r. 1552. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 69.

7757. *bk (Zoubek)*, Hejtmané krajští r. 1553. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 149.

7758. *Dý (Dvorský) Fr.*, Hejtmané krajští r. 1562. Pam. Arch. IX, 1871-4, str. 561.

7759. *Bareš Fr.*, Kraj Boleslavský a krajští hejtmani. Jizeran XV, 1884, č. 80-6.

7760. Literaturu a sbírky práva manského v zemích koruny české (s příslušnými kusy pro toto období) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 941 a d. Viz *Čelakovský Jar.*, č. 7724, str. 24.

7761. Beschreibung derjenigen böhmischen Kron- Lehens-Herrschaften, Burgen, Schlösser, Rittersitze, Güter, Höfe, Dörfer und sonstigen Realitäten, welche in den verflossenen Jahrhunderten bis zum Jahre 1620 aus der Lehensgerichtigkeit in das freie Eigenthum mit höchster oberstlehensherrlichen Bewilligung S. M. des Königs von Böhmen entlassen worden sind. *Auersperg*, Gerichtshöfe in Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 1307, str. 506), II, Prag, 1812, str. 116-89.

7762. Verzeichniss derjenigen böhmischen Kronlehengüter, welche sich vormals mit der königl.-böhm. Hoflehentafel besonders nach Ausweis der Lehensquaternen vom Jahre 1514 bis 1598 und 1536 stets richteten, deren Besitzer aber die schuldigen Lehenspflichten nicht mehr leisten; über welche Lehengüter aber in der kgl. Lehentafel die Entlassung nicht zu finden ist, daher solche als unrichtige oder verschwiegene Lehen angesehen werden. Ibid., str. 279-99.

7763. Landtäfliches Verzeichniss aller jener Schlösser, Rittersitze, Städtchen, Dörfer und Höfe, welche 1513-50 sich mit d. kön. Hoflehentafel gerichtet haben, bisher aber in solcher nicht abgeschrieben und gelöscht worden sind. Ibid., str. 299-312.

7764. Landtäfliches Verzeichniss jener böhmischen Kronlehen, welche sich mit d. kön. Hoflehentafel 1514-1617 richteten, worauf aber die Besitzer weder die schuldige Lehenspflicht geleistet, noch die Entlassung dieser Lehen von dem Lehensbande bei d. kön. Landtafel ausgewiesen haben. Ibid., str. 312-32.

7765. *Palacký Fr.*, Přehled současný nejvyšších důstojníků a ouředníků zemských i dvorských ve království Českém od nejstarších časů až do nynějška. V Praze, 1832, obl. fol., tab. V.

7766. *Boček Antonín*, Přehled knížat a markrabat i jiných nejvyšších důstojníků zemských v markrabství Moravském. V Brně, 1850, fol. 8.

7767. *Tomek W. W.*, Popis úředníků a důstojníků světských i duchovních. I. Úředníci a služebníci dvorští a zemští. II. Úředníci městští. III. Duchovenstvo. IV. Obecné učení Pražské. Dějepis Prahy IX, 1893, str. 251 360.

7768. *v. Mühlfeld*, Reihenfolge aller obersten Kanzler des Königreichs Böhmen vom J. 1146-1830. *Hormayr*, Archiv, 1830, No 74.

7769. Verzeichnis der obersten Landeshofmeister des Königreiches Böhmen (1436 a d.) *Auersperg*, č. 7761, I, 1810, str. 74-128.

7770. Verzeichniss der Präsidenten ... der Appellations-Kammer, viz *Schmidt*, č. 7751.

7771. Přehled předsedů komorního soudu viz *Schulz V.*, č. 7744.

7772. *Schulz Václav*, Purkrabí Hradu Pražského v letech 1438-1711. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, č. XII, v Praze, 8°, str. 17.

e) Čeština v úřadech.

7773. *Brikcí z Licka*, Titulové stavu duchovního a světského ..., pánuov, rytířuov, vládek, měst některých, kde jse jak a odkud píší v království českém, v markrabství moravském, v knížetství slezském ..., v Praze. 1534. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2980. Srv. *Paprocký*, Diadochus II, 2, str. 369-92.

7774. *Sixt z Ottersdorfu*, Formy a notule obecné listuov všelijakých .. v království Českém ... 1547. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2981.

7775. *Šúd ze Semanina Mik.*, Formy a notule listův všelijakých ... v království Českém ... Při tom: Titulář stavův duchovního, světského ..., 1556. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2982.

7776. *Jitčínský Jan*, Formy a titule listuov všelijakých ..., při tom ... titulář stavuov duchovního i světského ..., 1567. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2983.

7777. *Bartoloměj Albrecht*, Formy listů rozličných, podle notule kanceláře margkrabství moravského, v Brně, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2987.

7778. *Tišnovský Jan*, Přípisové a formy listův rozličných podle notule kanceláři markrabství moravského, 1558. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2988.

7779. *Zoubek Fr. J.*, Význam titulů v XVI. věku. Pam. Arch. VII, 1868, str. 24-36.

7780. *Bartocha Jos.*, Jak za starých dob čeština znenáhla stala se jazykem jednacím v zemích koruny české, Čas. Mat. Mor. XXIV, 1900, str. 1-13, 124-37, 220-37. Otisk v Brně, 1903, 8°, str. 59. (Týká se hlavně XV. stol.)

7781. *Krecar Jan V.*, O národnostních poměrech v Čechách za Ferdinanda I. Národní Listy 1894, č. 217.

7782. Ferdinand I. a čeština. Besídka pro záb. a pouč. 1888, č. 90. — Srv. *Svátek*, č. 5604.

7783. Jazyk český v Slezsku (1563). Rod. Kronika V, 1864, str. 192. Srv. tamtéž str. 179; Moravská Orlice 1865, č. 101.

7784. Koldínova »Práva městská« o rovnoprávnosti jazykové. Bes. pro záb. a pouč. 1880, č. 78.

7785. Vtírání se němčiny do správy veřejné. Viz *Šolc J.*, Národnosť a její význam, č. 5771, str. 246.

7786. Žádost města Plzně (r. 1532) a okolních o nerozšiřování němčiny. Plzeňské Noviny I, 1865, č. 42.

7787. Neznalost němčiny u nás v 16. stol. Boleslavan, 1861, č. 14.

7788. *Wolkan R.*, Aufschwung des Deutschthums in Böhmen im 16. Jht. Böhm. Antheil a. d. d. Liter. III, Prag, 1894, str. 27. — Ibid. str. 326: Das deutsche Volk im XVI. Jh. in Böhmen. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6584, 6586, 6595, 6597, 6610.

7789. *Kůrka A. F.*, Cizozemci v XVI. a na počátku XVII. století v Čechách. České listy II, 1889, str. 312.

7790. *Šindelář Jos.*, O latinisování jazyka českého zejména v 15. a 16. století. Progr. gymn. 1879-80, Písek, 1880, 8°, str. 31.

7791. *Andree Rich.*, Das Sprachgebiet der Lausitzer Wenden vom 16. Jht. bis zur Gegenwart. Mit einer Karte. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XI, 1873, str. 223-42. Též otisk, Prag, 1873, 8°. Podstatně otisknuto opět v Petermanns Mittheilungen, XIX, 1873, str. 321-31.

7792. *Szaniecki J. O.*, De linguae bohemicae seu Czechicae in Polonia usu diplomatico ac forensi cum aliis quibusdam diplomaticis, Miscellanea Cracoviensia, fasc. II, 1814-5, str. 94-106.

7793. *Jungmann J.*, O českém jazyku, úsudek Lukáše Hornického, Poláka (v 2hé pol. 16. stol.). Čas. Č. Mus. III, 1830, str. 293-8 (stesk ve spise »Dworzanin Polski«, že se čeština rozmáhá v úřadech a ve společnosti v Polsku). Srv. *Perwolf J.*, Славяне, Bibl. Č. Hist. II, č. 7019. s. v. Горницкій. Vyd. Zbiór pisarzów polskich, I, 1-3, Pisma Ł. Górnickiego, w Warszawie, 1828; *Chmielowski Piotr-Loewenfeld R.*, L. Górnickiego Dzieła wszystkie (Biblioteka najceniejszych utworów liter. europejskiej, Liter. polska), I. Dworzanin Polski, Warszawa, 1886, m. 8°, str. XXXII, 242 (úvod o vydáních ostatních a studiích o Górnickém).

7794. *Perwolf Jos.*, Českopolské listiny v archivě Českého Musea (1455-1556), Čas. Č. Mus. 1880, str. 402-19, č. VII. Srv. *Perwolf Jos.*, Příspěvky k českým dějinám XV.-XVI. stol., ibid.

7795. *Czambel S.*, Čeština a československčina v Uhrách do polovice XVI. veku. Príspevky k dejinám jazyka slovenského, v Budapešti, 1887. Srv. *Jireček J.*, Čas. Č. Mus. 1885, str. 387; *Sasinek Fr.*, Nár. Noviny, 1885, 1887, č. 48 a d. Viz též *Czambel S.*, Slováci, 1904.

4. Finance, mincovnictví, obchod.

a) Finanční správa.

7796. *Schiffner Jos.*, Ueber das alte Finanzwesen in Böhmen, 1816. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1760.

7797. *Butschek Jos. Ignaz*, Geschichte und Betrachtungen über das böhmische alte und neue Finanzwesen. Viz *D' Elvert*, Hist. Lit. Gesch. (Bibl. Č. Hist. II, č. 102), str. 238; srv. *Czikann*, Schriftsteller Mährens (Bibl. Č. Hist. I, č. 526), str. 42-3.

7798. *Oberleitner Karl*, Oesterreichs Finanzen und Kriegswesen unter Ferdinand I. Vom Jahre 1522-64. Nach den Quellen des k. k. Finanzminist.-Archivs. Arch. Öst. Gesch. XXII, 1860, str. 1-231. Otisk, Wien, 1859, 8°.

7799. *Gindely Ant.*: Auszug aus der Abhandlung: »Die böhmischen Finanzverhältnisse von 1526 1618.« Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. LIX, 1868, str. 333-8. — Geschichte der Böhmischen Finanzen von 1526 1618. Wien, 1868, 4°, 79 str., 3 tab. Otisk: Denkschriften Wiener Akad. Wiss. XVIII, 1869, 4°, 89-167. — Srv. Zu böhmischen Finanzen. Bohemia 1868, 264-5 (podle spisu Gindel.); Pam. Arch. VIII, 1870, str. 159-60; *Kalousek J.*, Koruna, 1868, č. 4: Staročeské finance.

7800. *Huber Alfons*, Studien über die finanziellen Verhältnisse Oesterreichs unter Ferdinand I. Mitth. Inst. Öst. Gesch. IV. Ergänz.-Band, 1894, 8°, str. 181-247.

7801. *Demel Jar.*, Dějiny fiskálního úřadu v zemích českých. S přehledem vývoje tohoto úřadu v jiných zemích evropských, zejména německo-rakouských. Díl I. Fiskální úřad království českého. Odděl. 1.: Doba státu stavovského až do r. 1620, v Praze, 1905, v. 8°, str. LXIX, 262.

7802. O bernictví českém (XVI. stol.), *Čelakovský Jar.*, Povšechné české dějiny právní, č. 7724, str. 133.

7803. *Winter Z.*, O správě finanční. Viz Kulturní obraz českých měst, život veřejný v XV. a XVI. stol. II, 1892, kniha VI. (str. 457-611).

7804. *Emler Jos.*, Příspěvky statistické. I. Berně r. 1543-1556. II. Počet domů v mě-

stech královských. Pam. Arch. VII, 1868, str. 545-8. Srv. *(Ninger K.)*, Berně od r. 1543 až do r. 1556. Poutník od Otavy, 1859, II, str. 206.

7805. Jak berně někdy bývala vybírána. Rodinná Kronika V, 1864, str. 36 (16. stol.).

7806. O bernictví moravském (16. stol.) viz *Kameníček*, Sněmy moravské, č. 5624.

7807. *Lepař Jan*, Několik výňatků z knih sněmovních Opavských, berní, a některých nařízení pro správu zemskou se týkajících 1557-92. Pam. Arch. IV, 1861, str. 18-21.

b) Mincovnictví.

7808. *Voigt Ad.*, Münzen Kais. Ferdinands I., Königs in Ungarn und Böhmen. 1774. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23254.

7809. *Winter Z.*, O minci (popis, mincovní právo a řády), Bibl. Č. Hist. I, č. 23278.

7810. *Smolík Jos.*, Pražské groše a jejich díly (1300-1547), 1894. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23271 (Ferdinand I, Mincmistři, nejvyšší mincmistři a úředníci mince do r. 1547).

7811. *Fiala Ed.*, Die Beamten und Angehörigen der Prager Münzstätte 1537-1625. Numismat. Zeitschr. XXVII, 1896, str. 181-202.

7812. *Čermák Klim.*, Mince království Českého od r. 1526, 1892, I, Mince Ferdinanda I. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23277. Srv. Věstník Č. Museí I, str. 44.

7813. *Smolík J.*, O zaražení mincovny v Praze za Ferdinanda I. Pam. Arch. XV, 1890, str. 301-2.

7814. Zřízení J. M. Ferdinanda I., nově o mincech v království Českém, markrabství Moravském etc. vuobec vydané a vyhlášené léta Božího 1561, v Star. Městě Pražském, 1561, fol. — Znova, ibid., 1577, fol.

7815. Historie krejcaru (do Čech uveden r. 1561). České Listy II, 1889, str. 154.

7816. *Srnovitius Jacobus a Varvazovia*, Carmen in natalitiis domini, de numismate census, deque valore nummi scriptum 1564. Pragae, 1565, 4°, l. 9.

7817. *Becker S.*, Das österreichische Münzwesen 1524-1838, 1838. Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 23350.

7818. *Newald Joh.*, Das österreichische Münzwesen unter Ferdinand I. Eine münzgeschichtliche Studie, Wien, 1883. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23350.

7819. *Markl Moriz*, Die Münzen, Medaillen und Prägungen mit Namen und Titel Ferdinand I., Prag, 1896, 8°, str. VI, 338; II, Prag 1896, lex., Abbildungen, tab. X-XIX: Böhmen. * *Ernst*, Numism. Zeitsch. XXVIII, 1897, 314-6.

7820. *Markl Moriz*, I, Böhmische Münzprägungen und deren Beizeichen unter der Regierung Ferdinand I. Vortrag. Monatsblatt der numism. Gesellschaft in Wien, 1896, Nro. 160 u. 161; II, ibid., 1897, Nro 171. Srv. č. 7819.

7821. *Kenner Fr.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte der Münzen und Medaillen unter Kaiser Ferdinand I. (1520-64). Numismat. Zeitschr. XXXIV, 1903, str. 215-308. Srv. *Luschin v. Ebengreuth*, Münzkunde, München, 1905, str. 167-8, 179, 200, 243, 252.

7822. *Fiala Ed.*, Die älteste »Raitung« des Prager Münzamtsarchives (1539). Numismat. Zeitschr. XX, 1888, str. 175-82.

7823. *Fiala Ed.*, Zutheilungen an böhmische Münzmeister u. Münzstätten. Rupprecht Pullacher (auch Puellacher), Münzmeister zu Joachimsthal 1545-11. Juni 1563. Numism. Zeitschr. XXVIII, 1897, 233-48. Též Otisk; ibid. XXIX, 1898, str. 197-236. Otisk.

7824. *Fiala Ed.*, Klaus Karl, Münzmeister von Joachimsthal (za Ferdinanda I). Numism. Zeitsch. XXX, 1899, str. 329-34.

7825. Johann Pauer. 1557, mincovní úředník v Jáchymově. Beschreibung d. böhm. Privatmünzen, Bibl. Č. Hist. I, č. 23489, str. 396, č. 133. tab. XXXVI, č. 302.

7826. Mincmistr v Jáchymově za Ferdinanda I.: Christoph Gendorfer von Gendorf. Beschreib. Böhm. Privatmünzen (Bibl. C. Hist. I, č. 23489) str. 65, č. 44; tab. XI, č. 81-3, 86; XXI, č. 84-5, 87.

7827. *Rappe Heinr.*, Die Münzstätte Kuttenberg. Numismat. Zeitschr. XX, 1888, str. 237-392. Z obsahu: Ferdinand I.

7828. List Ferdinanda I., 1543 Kutnohorským o ražení mince. Viz č. 6865.

7829. *Fiala Ed.*, Das Münzwesen der Grafen Schlick. Die Münzstätte Joachimsthal. Numism. Zeitschr., XXII, 1890, str. 170-264. Obsah: Die Münze im vollkommenen Besitze der Herren Schlick 1519-28. Die Grafen Schlick als Verweser der Münze zu Joachimsthal. Die Herren Schlick und Joachimsthal im Widerstande gegen Ferdinand I. 1545-1547. — Die Münzstätte Plan. — Die weiteren Schicksale der Schlick'schen Münze. — Die Schlick'schen Medailleure; XXIII, 1891, str. 195-288. Srv. též Bibl. Č. Hist. I, č. 19892 a d., č. 23503.

7830. *Tauber*, Goldmünzen Ferdinand I. Neue Zeit. XXII, 1892-3, str. 145-6.

7831. *Dewerdeck G.*, Silesia numismatica. 1711. Viz výčet obsahu Bibl. Č. Hist. I, č. 23416. (VI. 6. Müntzen unter Könige Ferdinando.)

7832. *Stutz G.*, Silesia numismatica, 1739. Viz ibid. č. 23420.

7833. *Faber Franz*, Köckritz genannt, Was in der Slesien mit allerlei muntzhandlung und vorandrunge derselben furgelauffen unde was sich zufellig dobei zugetragen mit trewem fleis zusammengesuchter bericht. Rukop. ve Vratisl. archivu. Srv. *Friedensburg*, Studien zur Münzgeschichte, Zeitschr. f. Numism. XVII, 1890, str. 214 a d. Srv. *týž*, Einführung in die schlesische Münzgeschichte mit besonderer Berücksichtigung des Mittelalters, Zeitschr. f. Gesch. u. Altert. Schlesiens XXII, 1888, str. 80 (Bibl. Č. Hist. I, č. 23414).

7834. *Friedensburg F.*, Schlesiens Münzgeschichte im Mittelalter. I. Urkundenbuch und Münztafeln. II. Münzgeschichte und Münzbeschreibung (Codex Diplomaticus Silesiae, Bibl. Č. Hist. II, č. 442. sv. XII., XIII.), 1887-8. (Týká se ještě také XVI stol.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 23434. Obsah: Schlesien allgemein. — Fürstenthum und bezw. Stadt Breslau. — Fürst Liegnitz und Brieg. — Fürst. Glogau. — Fürst. Oels. — Fürst. Schweidnitz und Jauer. — Fürst. Münsterberg und Münsterberg-Oels. — Fürst. Neisse. — Grafschaft Glatz. -- Fürst. Oppeln. — Fürst. Teschen. — Fürst. Jägerndorf. — Fürst Troppau. — Z II. dílu viz úvod a stať: Ausgang des Mittelalters (str. 83). — *Týž*, Schlesiens Münzgeschichte im Mittelalter, Ergänzungsband, (Cod. Dipl. Sil. XXIII), 1904, 4°, str. (6) 70, 2 tab.

7835. *Friedensburg F.*, Studien zur Münz-Geschichte Schlesiens i. 16. Jhrt. I, Die angeblichen Saganer Heller. Zeitschr. f. Numismatik, XVI, 1889, str. 345-9; II. Schles. Münzen K. Ferdinand's geprägt vor d J. 1546, ibid. XVII, 1891, str. 213-30, 282-4; III, Die schlesischen Münzen seit 1546, ibid. XVIII, 1892, str. 157-85 Viz Bibl Č. Hist. I, č. 23437.

7836. R. Saganum nebo Silesia? (na haléřích Ferdinanda I.) Pam. Arch. XII, 1884, str 239. Srv. *Friedensburg*, Die angeblichen Saganer Heller, Bibl. Č. Hist. I, č 23437 a č. další

7837 *Friedensburg F.*, Schlesiens neuere Münzgeschichte, 1899. Viz podrobný obsah Bibl. Č. Hist II, č. 442 (Codex Diplom. Silesiae, sv. XIX.)

c) Hornictví.*)

α) Čechy.

1. Bohatství a popisy českých hor a dolů.

7838. *Wraný Adalb.*, Die Pflege der Mineralogie in Böhmen, 1896. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 460.

J. Agricola o českém hornictví věku XVI.

7839. Literaturu o J. Agricolovi (o jeho pobytu a činnosti v Čechách v Jáchymově, o spisech jeho věnovaných zvláště hornictví v Čechách a v sousedních krajích, srv. č. další) viz Bibl. Č. Hist. I, č. 461; III, č. 6182.

7840. *Agricola Georgius*, Bermanus sive de re metallica dialogus, Basiliae 1530; Paris 1541: cum nomenclatura rerum metallicarum, Lipsiae, 1546; Basileae, 1549; 1558. — Německy: Agricolas Bermanus, herausgegeben von *Fr. Aug. Schmid*, Freiberg, 1806, 8°.

7841. *Agricola G.*, De re metallica libri XII., quibus officia, instrumenta, machinae, ac omnia denique ad metallicam spectantia, nonmodo luculentissime describuntur, sed et per effigies suis locis insertas adiunctis Latinis Germanicisque appelationibus ita ob oculos ponuntur, ut clarius tradi non possint. Eiusdem de animantibus subterraneis liber ab autore recognitus: cum indicibus diversis, quicquid in opere tractatum est, pulchre demonstrantibus, atque omnibus nunc iterum ad archetypum diligenter restitutis et castigatis. Basileae, 1536; 1561, fol. atd. — Něm. vyd.: Phil. Bechius, Bergwerksbuch, Basel 1557, 1621; Frankfurt 1580. Z obsahu: Fodinarum omnium, quae in lib. XVI. de re Metallica numerantur, catalogus. Mimo jiné jmenovány doly: ad Planam Bohemiae, Schlaekkenvaldi, Vallis Ioachimicae.

7842. *Agricola G.*, De ortu et causis subterraneorum, Basileae, 1544, 4°.

7843. *Agricola G.*, De natura eorum, quae effluunt ex terra, Basiliae, 1545, fol.

7844. *Agricola G.*, De veteribus et novis metallis libri II. Basileae, 1546, 1550, 1558; Wittenberg 1612.

*) Viz též samostatné, zvláštní oddělení v oddílu XI. Bibliografie České Historie, E., III. Výroba průmyslová, V. Hornictví a hutnictví, A. Vůbec, B. Jednotlivá odvětví, C. Důležitější místa. O těchto horních městech viz též oddíl XIII. Topografie pod hesly příslušnými v abecedním pořádku (na př. Hora Kutná. Jáchymov, Jílové atd.). V tomto oddělení šlo podle rozvrhu látky zejména o stol. XVI. (dobu Ferdinanda I. a Maximiliana II.). Ostatní material odložen byl do jmenovaných oddílů.

7845. *Agricola G.*, De natura fossilium libri X, Basileae, 1546, fol.

7846. *Agricola G.*, Opera omnia, Basiliae, 1558, 1612, 1657. — Něm. vyd.: Agricolas Mineralogische Schriften, übersetzt und mit erläuternden Anmerkungen und Excursionen begleitet von *E. Lehmann*, I-IV. Th., Freiberg, 1806-12.

7847. *Agricola G.*, Goldberga subterranea, maxime quae fuit, Lignitii, 1603, fol. — Znova 1607 (?), 4°.

J. Mathesius o hornictví českém stol. XVI., zvláště o Jáchymově.

7848. *Mathesius J.*, Sarepta oder Bergpostill (o vydáních a podrobný obsah), viz č. 6168.

7849. *Mathesius J.*, Von dem Bergwerck und Bergleuten, viz č. 6171.

7850. *Mathesius J.*, Ein geistlich Berglied, viz č. 6172.

7851. *Mathesius J.*, Ein Christlich Lied für . . . auffnemen des löbl. Bergwercks, viz č. 6168, stať 20.

Lazar Ercker, nejv. mincmistr, o hornictví a hutnictví.

7852. *Ercker Lazar*, Beschreibung Allerfürnemisten Mineralischen Ertzt, unnd Berckwercksarten, wie dieselbigen, unnd eine jede in sonderheit, jrer natur und eigenschafft nach, auff alle Metaln Probirt, und im kleinem fewer sollen versucht werden, mit erklerung etlicher fürnehmen nützlichen Schmeltzwercken im grossen fewer, auch schaidung Goldt, Silber, unnd andere Metalln, sampt einem bericht des Kupffersaigerns, Messingbrennens, unnd Salpetersiedens, auch aller saltzigen Minerischen proben, und was denen allen anhengig in fünff Bücher verfast, dergleichen zuuorn niemals in Druck kommen. Allen liebhabern der Fewerkünste, jungen Probirern, unnd Berckleuten zu nutz, mit schönen Figuren und abriss der Instrument, trewlich und fleissig an Tag geben. Gedruckt zu Prag, in der Alten Stadt Prag, durch Georgen Schwarz, 1574. Fol., l. (4), 140, (5). Na konci: »K Cžtenáři Cžeskému. Za potřebnú wěc gest mi se widělo, abych tuto užitečnau Knijhu, též w Jazyku Cžeském wydal, pro wssecky ty, kteřijž při Horách Zlatých, Stříbrných y giných, obchod swůg w tomto králowstwj Cžeském wedau, aby gj k užitku swému obrátiti mohli. To s nemalým nákladem wykonawssy w Jazyk Cžeský přeložiti gsem dal. Takže (bude-li w tom wuole Božij) w krátkém času wytisstěna a wuobec wydaná bude.« *Šternberg*, (Umrisse einer Geschichte der böhmischen Bergwerke, I, 1, 1836, str. 210) tvrdí, že kniha tato byla tiskem vydána. Nemohl jsem však přese všecko pátrání nic o tom zjistiti. Vydání české nikde není uloženo. S hojnými názornými vyobrazeními o nářadí a postupu práce. Týká se zkušeností a zvyklostí v tehdejším hornictví a hutnictví, rýžování atd. v Čechách. - Vyd. 2. . . . durch *L. Erckern*, Obersten Bergkmeister und Buchhalter im Königreich Böhem, Frankfurt a. M., durch Joh. Feyerabendt, 1598, fol., l. (4), 134, (3). — Vyd. 3., ibid., Franc. Nic. Rothius, 1623, fol., l. 3, 134 (3). — Vyd. 4.: Aula subterranea alias Probierbuch Herrn Lazari Erckers, d. i. Unterirdische Hofhaltung oder Beschreibung derjenigen Sachen, so in der Tieffe der Erden wachsen, Frankfurt, 1684, fol. — Vyd. 5. . . . verbessert durch *J(oh) H(iskias) C(ardilucius)*, Frankfurt, 1736, fol. — — O autorovi viz *Rybička A.*, Živa, VIII, 1860, str. 176-83: Lazar Erker z Schrekenfelsu. Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 8977; *Wraný*, Pflege der Mineralogie, č. 7838, str. 16-20.

7853. Spisy *Kašp. Bruschia* o Smrčinách (s výčtem horních míst) viz Bibl. Č. Hist. I, č. 832-3; III, č. 6183-8.

7854. *Albinus Petrus*, Von den Benachbarten und zum theil auch etwas abgelegenen Ertzgebirgen, umb das Meissnische weitberühmte Bergwerck, und zum ersten gegen der Kron Behmen . . ., von den Behmischen und Schlesischen Bergwercken (úplný výčet) viz Meissnische Bergk-Chronica, vyd. 1590, 1610. Bibl. Č. Hist. II, č. 1198. Srv. ibid., č. 1197.

7855. *Boëtius de Bod Anselmus*, Gemmarum et lapidum historia, 1609, 1636, 1647. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1330.

7856. Der Bergwerke Ursprung und Ordnungen in Böhmen, Sachsen, Oesterreich, . . ., Leipzig, 1616, fol.

7857. *Balbín Boh.*, Historia naturalis (Miscellanea historica regni Bohemiae Dec. I, lib. 1.). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 654. (kap. 13. a d.: hornictví, dolování, rýžování, o jednotlivých horních místech, s vyobraz.).

7858. *Kořínek J.*, Staré paměti Kutnohorské pod figurou dvacíti drahých rudních kamenů, jimž horníci handštany říkají, 1675, 1831. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2222.

7859. *Kellner David*, Saltz- und Bergwercks-Buch, Gotha, 1690, str. 528 a d.: Böhmen, Mähren, Schlesien, Lausitz (zajímavé zprávy, otisky návodů při hledání kovů a drahokamů).

M. Vogt*) o podzemních pokladech a hornictví v Čechách a na Moravě.

7860. *Vogt Mauritius*, Von dem Böhmer-Land (Das jetzlebende Königreich Böhmen, Bibl. Č. Hist. I, č. 1697, II, č. 3226), 1712: Gebürg, Ertz und Edelgestein; Saltz, Edelgestein und Aschenfluss; Sauerbrunnen und Bäder.

7861. *Vogt Mauritius* (S. O. Cist. Plassii professus), Boemia et Moravia subterranea, 1729, fol. (4 l.), allegorické vyobrazení bohatství podzemního, str. 380, (10), mapy, náčrtky strojů a pod. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého sign. VI, D. 10 (stará sign. 3. F. 1). Obsah: Pars I. de veteri Hercyniae, sive nunc dictae Boëmiae facie, ac ritu paludoso et nemoroso, nec non montoso, de antiquis inhabitatoribus, eorumque regentibus et urbibus; hodiernus Boëmiae Subterraneae status in circulo Boleslaviensi et Regino Hradecensi, comitatuque Glacensi. Cap. III. Montes Gigantei eiusque propria (Cerconossi). Cap. IV. De quibusdam, qui Montes Gigantum scrutati sunt, ac de iis singularia scripserunt, viasque ad loca, ubi aliquid repererunt, docuerunt, Item de monstro Ribezal. Cap. VI. De metallis tam perfectis, quam imperfectis. Cap. VII. Boëmia Europae Reginae numus aureus in pectore, Mappa Boëmiae cum signis subterraneorum, et (II.) circulus Boleslaviensis subterraneus. (III. Montes Gemmiferi; IV. Gemmae coloratae et colorum causae). Cap. VIII. Lapides minorum gentium et ars aemula naturae. Cap. IX. Circulus Regino-Hradecensis (II. Thesaurus Opatovicensis). Cap. X. Comitatus seu circulus Glacensis. Cap. XI. Cumulus lapidum variorum, vix antehac ab aliquo tantus in unum collectus. Cap. XII. Lapidum genesis, color et figurae eorum. — Pars II. De rebus subterraneis circulorum: Chrudimensis, Czaslaviensis, Curimensis, Bechinensis, Prachinensis, Beraunensis, Pilsnensis, Raconicensis et Litomericensis. Cap. I. districtus Chrudimensis; II. Subterranea circuli Czaslaviensis, Fodinae Cuttenbergenses; III. Fossorum Cuttnensium idioma et antiquitas monetae et fodinarum; IV-V. Circ. Curimensis. Fodinae Eulenses (Gilovienses). VI. Circ. Bechinensis. VII. Circ. Prachinensis. VIII. Circ. Beraunensis. IX-X. Circ. Pilsnensis. Catalogus fontium Boëmiae mirorum et miraculosorum. XI. Circ. Rakonicensis. XII. Circ. Litomericensis. (Thermae Teplicenses, Mons Mileschoviensis, s vyobr.). — Pars III. Circ. Satecensis, nec non confinia metallica Misniae ac alia ad rem subterraneam spectantia. I. Catalogus locorum, in quibus reperiuntur ramenta auri et argenti, uniones et gemmae. II. Montana Misniae, vulgo das Ertzgebirg et aliquot loca Voitlandiae montibus Boëmicis adhaerentia. III.-IV. Thermae Carolinae. VI. Circuli Satecensis acidulae et salsedulae. VII. Conditio minerae et fontium salis, ac unde Boëmici fontes salis originem habere posse videantur. VIII. Canalis coniecturalis salsi maris inter Mare Adriaticum et Mare Balticum tangens subterranea Boëmiae (s mapou: Mappa coniecturalis, exhibens canalem subterraneum e mari Baltico per subterranea Boëmiae in mare Adriaticum, nec non divergium eiusdem sub Boëmia per subterranea Montium Carpathiorum in Pontum Euxinum). IX. Stannifodinae Lauterbacenses et Schönfeldenses. X. Subterranea Schlakowaldensia (s náčrtkem: Hypogeometria Fodinarum). XI. Subterranea Vallis Ioachimicae, Gottesgab, Platten, Neüdek, Lichtenstat, Henrichsgrün, Peringen, Fribus etc. XII. Reliqua subterranea circ. Satecensis. Epicherema ad Boëmiam Subterraneam, utrum canalis a natura per medium Boëmiae ordinatus ab arte perfici possit, protrahique usque in Danubium? (s náčrtkem, jak docíliti splavnosti). — Appendix ad Bohemiam Subterraneam: Moravia Subterranea. Pars IV. Cap. I. Natura telluris Moraviae eiusque subterranea. II. Circ. Olomucensis. III. Horrendum et admirabile meteoron legionis Fulminatricis ad montes Gesenkaeos. IV. Circ. Przeroviensis. V. Circ. Brunensis. VI. Circ. Brunensis lapides pretiosiores. VII. Thus, myrrha, manna, succinum, et fodinarum diabunculi. VIII. Circ. Brunensis admirandae cryptae, fluvii et pisces subterranei, s mapou (§ 4. Crypta Propast nuncupata). IX. Districtus Brunensis subterranea residua et subterraneis connexa. X. Circ. Iglaviensis. XI. Circ. Znoymensis. XII. Circ. Hradisstensis. — Index.

7862. Bohemia subterranea. Authore R. P. *Mauritio Vogt*, *Regiscuriano in*

---

*) Vedle tištěného spisu (č. 7860) chystal učený člen cisterc. řádu v Plasích, M. Vogt zvláštní rozsáhlou knihu »Bohemia et Moravia subterranea« (chtěl ji věnovati Karlovi VI), kde vyložil jednak tehdejší názory o nitru zemském, jednak sebral od svých předchůdců v tomto oboru všecky popisy i zmínky jednotlivé o hornictví v Čechách a na Moravě, zvláště v XVI. stol., připojuje do textu obou částí, všeobecné i zvláštní, názorné kresby. V bibliothece Musea král. Českého chovají se dva exempláře rukopisného díla Vogtova, poněkud odchylné mezi sebou. Ježto posavad nikdo ze spisovatelů o hornictví českém neuvádí významné a důležité této kompilace Vogtovy, pokládal jsem za svou povinnost zachrániti obsah zajímavé a tenkráte jistě cenné práce Vogtovy před nepamětí aspoň stručným upozorněním v č. 7861 a č. 7862.

Graabfeld, Soc. Ord. Cist. Plassii professo. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. VII. D. 4. Fol., l. 8, str. 573, index. Dedikace (lat.). Karlovi VI. Ad lectorem (předmluva). Obsah: Pars I. rebus tractandis partium reliquarum pro propilaeo necessario praeposita (všeobecné úvahy o předhistorické době země české, o nejstarších obyvatelích, o zjevech přírodních, o vzniku kovů, o poloze Čech atd.). — Pars II. Mappa Boëmiae Subterraneae et Montes Gigantum. Cap. I. Ad figuram Boëmiae eiusque mappam rerum subterranearum. II. Montes Gigantum. (3. Mont. Gig. divitiae; 4. De pretiosis metallis et gemmis horum montium.) III. Pyrophylacium et hydrophylacium originesque rivorum et fluminum Montis Gig. IV. De quibusdam, qui Montes Gig. scrutati sunt ac de iis singularia scripserunt, ac vias ad loca divitiarum docuerunt. V. Monstrum Ribezall. VI. Circulus Boleslaviensis (1. Terra sigillata, marmor, aurum, uniones, stannum, ferrum, sol; 2. Variae cryptae, tum naturales, tum arte factae; 3 Montes gemmiferi et lapides pretiosi; 4. Gemnae coloratae et colorum causae). VII. Lapides minorum gentium et ars aemula naturae in arte producendis gemmis. VIII. Circulus Reginohradecensis. 1. Loca particularia a rebus subterraneis celebria (sal et mineralia); 2. Aquae salubres, cryptae, et rursum lapides pretiosi, uniones et auri ramenta, nec non thesaurus Opatovicensis. IX. Circulus et comitatus Glacensis. X., XI. Catalogus lapidum reperibilium ordine alphabeti. XII. Lapidum genesis, color et figura eorum (s vyobr.: Officina naturae subterraneae). — Pars III. Cap. I. Circulus Chrudimensis. 1. Forum figulorum regionis subterraneae (eruuntur ollae ex terra); 2. Aurea fila, exanthemata nobiliora; 3. Ferrei montes pro tempore ferreo et ferri genesis; 4. Alteratio ferri. II. Circ. Czaslaviensis. 1. Subterranea Cuttenbergensia; 2. Asinus fodina, et fluvii subterranei, nec non machinae hydraulicae; 3. Diabunculi seu lemures fodinarum; 4. Minerae Cuttnensium praecipue sunt argentum: argentum quid? et genesis eius. III. Fossorum Cuttnensium confusio linguarum et termini metallicorum, nec non antiquitas fodinarum. 1. Boëmo-Germanismus fossorum Cuttnensium; 2. De antiquitate monetae et fodinarum; 3. Termini fosssorum Germanicorum; 4. Loca residua circ. Czaslaviensis. IV. Circ. Curimensis. 1. Natura mirabilis in regno inanimatorum, vegetabilia et sensitiva imitari, et efformare studet tam Clominii, quam Okolcae et in Eule; 2. Aurifodinae Gilovienses et Lybussae vaticinia; 3. Giloviensium aurifodinarum divitiae et quid sit aurum; 4. Aurum omnium metallorum gravissimum, Differentia ponderis inter sex metalla solida; 5. De auro chymico. V. Loca residua circ. Curimensis. VI. Circ. Bechinensis. 1. De fontibus medicatis; 2. Aliae huius districtus materiae; 3. Uniones et fungi et lacus mirabilis. VII. Circ. Prachinensis. 1. Lacus tres notatu digni; 2. Metalla; 3. Uniones et aurum, nec non aquae Boëmiae totius sanissimae; 4. Succinum et sal petrosum; 5. Ceterae huius districtus materiae. VIII. Circ. Beraunensis. 1. Subterranea auri et argenti; 2. Alia loca metallifera, lapides, aquae medicatae; 3. Cryptae, draco, viperae Krantzen nuncupatae; 4. Sceleta gigantum. IX. Circ. Pilsnensis. 1. Subterranea coenobii Teplensis, mineralia et sal; 2. Fontes acidularum in Teplensi fundo; 3. Scrutantur alia huius viciniae loca; 4. Fodinae auri et argenti; 5. Auri ramenta et cinnabaris. X. Subterranea residua circ. Pilsnensis. 1. Subterranea Schwartzenbergica ditionis Teinicensis; 2. Residua varia huius districtus subterranea. XI. Circ. Rakonicensis. 1. Quid olim metallorum in hoc districtu; 2. Alia varia; 3. Rara et subterranea coenobii Plassensis; 4. Soli distr. Rakonic. faecunditas et an telluris universae ea sit fertilitas et sanitas, quae a primordio. XII. Circ. Litomericensis. 1. Metallifodinae; 2. Thermae Töplicenses; 3. Subterranea montis Mileschoviensis, eiusque viciniae, et de granatis Boëmicis, orientales et Americanos bonitate exaequantibus; 4. De aliis subterraneis. — Pars IV. Circ. Satecensis, necnon confinia. I. Catalogus variarum pretiositatum. 1. Catalogus rerum et locorum atactematicus; 2. Fabellae, vel illusiones daemonum in monte Tittelberg, duobus vel tribus milliaribus distante Egra, et porro catalogus; 3. Ex eodem manuscripto commentum aliud, seu alia diabolica deceptio in Montibus Cerconossis, ac ulterior catalogus. II. Montana Misniae, vulgo Das Ertzgebirg, et aliqua loca Voitlandiae montibus Bohemicis adhaerentia. III. Thermae Carolinae. IV. Thermarum Carolinarum ignis subterraneus eiusque ad agendum necessarius aëris meatus, Absorpta Iuhonum urbs et parvus Vesuvius Boëmiae. V. Quomodo aër sphaeram terrae pervadat. VI. Circ. Zatecensis acidulae et salsedulae. 1. Fons acidus Egrensis aliique eiusdem rationis; 2. Salsedulae Herschowicenses eiusque viciniae. VII. Conditio minerae et fontium salis, ac unde Boëmici fontes salis originem habere posse videantur? VIII. Canalis maris salsi subterraneus inter Mare Adriaticum et Mare Balthicum, tangens subterraneae Boëmiae. 1. Canalis huius conjecturalis descriptio a mari Baltico usque in Boëmiam; 2. Canalis subterraneus coniecturalis sub Boëmia usque ad sinum Venetum tendens. IX. Stannifodinae Lauterbacenses et Schönfeldenses. X. Subterranea Schlakowaldensia. XI. Subterranea Vallis Joachimicae, Gottesgaab, Platten, Neudek, Peringen, Fribus etc. 1. Argentofodinae Vallis Joachimicae; 2. Subterranea ad Got-

tesgaab, Platten, Neudek, Lichtenstat, Heinrichs-Grün, Peringen et Fribus; 3. Subterranea Schönbacensia, Pleistadiensia et Graslicensia. XII. Subterranea reliqua circuli Satecensis. 1. Subterranea Presnicensia, Weinbergensia, Sonnebergensia, Sanct-Sebastianensia et Cuperbergensia; 2. Alia subterranea. — Apophysis ad Boëmiam, utrum Albis et Moldava fieri possint navigabiles coniungique commerciorum gratia cum Danubio? (Místo pro nenakreslené vyobrazení naznačeno.) — — Pars V. Moravia subterranea. I. De natura telluris Moraviae eiusque subterraneis. II. Subterranea circ. Olomucensis. 1. Metalla; 2. Aquae medicatae; 3. Alia varia subterranea. III. Meteoron legionis fulminatricis horrendum ad montes Gesenkaeos. IV. Circ. Preroviensis. 1. Metalla; 2. Marmor, ardesia et cos aquaria; 3. Moraviae specus Charoneus, thermae, aquae medicatae et acidulae in hoc Preroviensi districtu. V. Circ. Brunensis. 1. Metalla auri, argenti et ferri; 2. Marmor et porus seu tophus. VI. Circ. Brunensis lapides pretiosiores. 1. Crystallus et eius genesis; 2. Mons Floridus seu Kwietnicz ad Tissnovicium gemmifer. VII. Thus, myrrha, manna et succinum et fodinarum daemunculi. 1. Thus, myrrha, succinum et manna; 2. Fodinarum daemunculi quales?; 3. Quid veterum scriptorum Pygmaei eorumque antigerenomachia fuerit? VIII. Circ. Brunensis admirandae cryptae, fluvii et pisces subterranei. 1. Cryptae Vranovienses, fluvii subterranei et pisces; 2 Cryptae Kyriteinenses nondum perfecte lustratae; 3. Cryptae Reizenses imperscrutabiles, fluvii ibidem subterranei et pisces; 4. Crypta Propast dicta (mapa). IX. Distr. Brunensis subterranea residua. 1. Cornua fossilia; 2. Dracontogenesis; 3. Lithanthrax, alumen, scajola, vitriolum, sulphur; 4. Aquae medicatae. X. Circ. Iglaviensis. 1. Metalla; 2. Lapides pretiosiores et hexogonia crystalli. XI. Circ. Znoymensis. 1. Subterranea in metallis et lapidibus; 2. Scorpiones eorumque genesis. XII. Circ. Hradistensis. 1. Mira in hoc districtu aquarum tum medicatarum, cum aliarum multitudo et varietas; 2. Materiae subterraneae solidae, argentum, succinum, alumen, marmor et lapides pretiosi; 3. Cornu fossile eiusque genesis; 4. Cornua monocerotum.

7863. *Almeslo Franc. Dom. lib. baro de Jappe*, (*Klausal J.*), Curiosa naturae arcana inclyti regni Bohemiae, Moraviae et Silesiae 1724. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 655. (Zevrubný obsah, s výčtem statí o hornictví.)

Fr. Brückmann o hornictví v zemích koruny české

7864. *Brückmann Franc. Ern.*, Magnalia Dei in locis subterraneis oder Unterirdische Schatz-Kammer aller Königreiche und Länder, in ausführlicher Beschreibung aller, mehr als MDC. Bergwerke, durch alle vier Welt-Theile, welche von Entdeckung derselben bis auf gegenwärtige Zeit gebauet werden, in was Stand sie jemahls gewesen und wie sie jetzo beschaffen; was vor Ertze, Steine und Berg Arten aus solchen jemahls gewonnen . . .; nebst Anmerckung aller derjenigen Länder und Oerter, wo Edelgesteine zu finden, Braunschweig, 1727, fol., l. 10, str. 1136, Register, vyobrazení. Z obsahu: Str. 546-630, Der Ertzgebürgische Kreiss. — VII. Marchionatus Lusatiae, str. 691-5, I. Ober-Lausnitz: Quais, Bautzen, Goerlitz, Loebau, Laubau, Moskau, Hoyerswerda, Jenckendorf, Wehrau, Pentzig, Reichenbach, Voigtbach. Baruth; II. Nieder-Lausnitz: Lübben, Beytze, Bescow, Sorau, Halbe, Seiffersdorf, Reinswalde, Albrechtsdorf, Bilbendorf, Gross-Meissen, Senfftenberg, Neu-Hammer, Schnellfürtel, Klyx, Mühlbock, Heiligen- See, Nicol- Schmiede, Liepschka am Queis, Lands - Crone, Tschachsdorf, Die Königshaynische Berge. — VIII. Bohemia: Všeobecný popis . . . Specification der Böhmischen Mineralien und Steine; Flüsse und Berge. Die Creise oder Circuli dieses Königreichs, welche Metalle und Mineralien in sich halten, sind: 1. Prager Creiss (Prag). 2. Saatzer Creis (Fribus, Girkavia-Jörckau, Sonnenberg, Sebastiansberg, Grösslitz, St. Katternberg). 3. Leutmeritzer Cräis (Grupenau-Crupna, Hrob Grab, Roztok, Podsedicze, Tollenstein, Deplitz, Weseriz). 4. Buntzler Creis. 5. Gradecker-Königsgrätzer Creis (Königin Grätz, Hoheelb). 6. Czaslauer Creis (Cuttenberga, Radborz) 7. Bechiner Creis (Rudolffstadt, Teyn-Tetin). 8. Chaurziemer Creis (Czestin Kostel, Eule) 9 Prachenser Creis (Baubin, Peregreichenstein, Nalziow, Piseck, Sussice, Hradeck, Ellischau, Krumlau). 10. Berauner oder Podberder Creis (Berau oder Slawoschow, Przibrammum, Tetinum, Komarow, Klein-Cninum, Heskow, Trzebussna, Lazium, Tisova, Carlstein) 11. Pilsner Creis (Pilsen, Plan, Hniewnitz, Mutienin, Kunessicium, Radnicium, Osecium, Rokizan, Miressowium, Porcicium, Königswart, Treyhacken. Miza-Strzibro). 12. Der Egrische Creis (Brunnersdorff, Eilenberg oder Tillenberg, Rabitz, Albertenreuth . . .). 13. Elnbogner Creis (Joachimsthal, Abertham, Gottesgab, Platten, Schlackewalde, Schlackewerde, Zinnwalde, Muckenberg, Schachwitz, Carlsbadt, Buttendorff, Schönfeld, Commotau, Tschereu, Neudorff, Altsattel, Neusattel, Breitenbach, St. Peter, Bleystadt, Bressnitz, Kupfferberg, Holitsch, Hengst, Neudeck, Jechhauss, Hauerstein). 14. Die Grafschafft Glatz (Lewin). — Specification

einiger Böhmischen Bergwercke, von welchen man eben keine besondere Nachricht, geben kann, auch nicht erfahren mögen, in welchem Creis sie belegen (Baubin, Birckenberg, Brundusium, Daleysky ein Wald, Dobrzikovicii, Czizova, Giczinium, Hirschstein-Herstein, Horazdovicium, Hradeck, Jablono, Kaczow, Lanowienses fodinae, Lipnicium, Losyn, Mallischau, Niessburg, Nyzburg. Ratiboritz, Riesengrund, Roztok. Schwemminger, Sedlo, Strzela, Wasseritz, Weinsberg, Zdechowitz). — Kellner Dav., Saltz- und Bergwerks-Buch (viz č. 7829) Böhmen. — IX. Moravia (Brünn, Berenstein). — VI. Die Oder. I. Silesia. A. Ober-Schlesien. 1. Das Fürstenthum Oppeln (Rosenberg). 2. Fürstenthum Grotkau (Zuckmantel). 3. Die Freie Herrschaft Beuthen (Beythen). B. Nieder-Schlesien. 1. Fürstenthum Schweidnitz (Dittmansdorff, Striegau, Seitendorff, Altwasser, Zottenberg). 2. Fürstenthum Jauer (Kupfferberg Greiffenstein, Schmiedeberg, Hirschberg, Rasche, Wisokum, Riesengebürge, Aupengrund). 3. Fürstenthum Lignitz (Lignitz, Nyckelstadt, Goldberg). 4. Fürstenthum Brieg (Reichstein, Silberberg, Priborn). 5. Fürstenthum Oehls (Massel, Klein Schweinern). 6 Fürstenthum Sagan (Sagan). — — Magnalia Dei ... II. Theil, Wolffenbüttel, 1730, fol., l. 9, 368. Z obsahu: C. Der Erzgebürgische Kreis (str. 149-75). VIII. Marchionatus Lusatiae (str. 191). IX. Bohemia (str. 191-210). X. Moravia (str. 210-1, Iglaw, Brün, Pescowitz, Berenstein, Buttermilch, Krommenaw). VI. Oder. I. Silesia (str. 211-23). Obsahuje doplňky a opravy prvního svazku, hlavně podle Volckmanna, Silesia subterranea. — — Der Unterirdischen Schatz-Cammer aller Königreiche und Länder in ausführlicher Beschreibung aller, mehr als MDC. Bergwercke ... I. Supplement, Wolffenbüttel, 1734, fol. (bývá mylně citováno též jako bohemicum, obsahuje pouze: Die Schwedischen Weltberühmten Bergwercke).

7865. *Passetzky Jos.* resp., *Kisling Joh.* praes., De corporibus mixtis mineralibus generatim et de admirandis regni Bohemiae metallis et lapidibus in specie, 1747 (Compendium de regni Bohemiae metallis). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1332, II, č. 2166 (zevrubný obsah).

7866. *Körner Georg*, Eine philologisch-historische Abhandlung von dem Alterthume des böhmischen Bergwerks, Schneeberg, C. W. Fulden, 1758, 8°, str. 518.

7867. *Voigt Ad.*, Historische Nachrichten von dem Bergbaue in Böhmen, 1771. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23254.

7868. *Boháč J. B.*, Flora, fauna et historia regni lapidei Bohemiae. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 656.

7869. *Ferber J. J.*, Naturgeschichte und Nachrichten von dem Betriebe der vornehmsten Böhmischen Bergwerke, 1774. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1039. — Anglicky *Raspe R. E.*, London, 1777, 8°. Srv. Götting. Gel. Anz. 1774, Zug. str. 297 a d.

7870. *Peithner Joh. Thad. v. Lichtenfels*, Versuch über die natürliche und politische Geschichte der böhmischen und mährischen Bergwerke, 1780. Viz podrobný výčet Bibl. Č. Hist. I, č. 865; II, č. 1040. Srv. rukopisy bibl. Musea král. Č., sign. VIII. A. 9, VI. C. 4.

7871. *Riegger*, Allgemeine Nachricht vom Bergbaue in Böhmen. Mater. Stat. Böhmen, Bibl. Č. Hist. II, č. 188, VI, str. 89-104.

7872. *Eichler Andr.*, Böhmen vor Entdeckung Amerika's ein kleines Peru, als Aufmunterung zum Bergbau, 1820. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1339.

7873. *J. J. R.*, Přehled českého hornictví. Jičínský Obzor, 1861, č. 7-9, 11-2.

7874. *Hrabák Jos.*, Bergbau und Hüttenwesen. Viz Die österreich.-ungarische Monarchie, Bibl. Č. Hist. I, č. 1871 (Böhmen).

7875. *Hrabák Josef*, Hornictví a hutnictví v království Českém, jeho vznik a vývoj až po nynější stav, dle různých pramenů a vlastních názorů, v Praze, 1902, 8°, str. XIII, (II), 331, 3 mapy.

7876. *B.*, Unterirdische Schätze der Grafschaft Glatz. Schles. Prov. Bl., N. Folge, XI, 1872, str. 588.

7877. *Schiwek*, Über die natürlichen Schätze der Grafschaft Glatz. Jahresbericht d. Glatzer Gebirgs-Vereins, II, Glatz, 1883, str. 11-4; III. 1884, str. 27-31.

β) Narovnání Ferdinanda I. o kovy r. 1534 a jiné horní řády, zákony.

7878. Porovnání o hory s Ferdinandem I. sjednáno, v Starém Městě Pražském, 1534, fol. Viz č. 6768. — Znova: Smluva krále J. M. s stavy tohoto království o kovy učiněná na Hradě Pražském v pondělí po neděli květné léta Božího 1534. Viz Práva a zřízení zemská království Českého, 1550, Bibl. Č. Hist. II, č. 663, X, XIX. — O německém vydání viz *Sternberg*, Urkundenbuch, v tomto díle, č. 6776. — Viz *Čelakovský Jar.*, č. 7904.

7879. Ferdinanda I. smlouva o kovy 1534. Viz *Jireček Jos.* a *Herm.*, Codex iuris bohemici, Bibl. Č. Hist. II, č. 654, tom. IV, I, 1, str. 333.

7880. Venzeslai, Königs in Böhmen, Bergordnung (1280) sammt denen de anno 1541 und 1574, Leipzig, 1616, fol.

7881. *Deucer Joh.*, Metallicorum corpus iuris, 1698. Z obsahu: Cron Böheimb.... Vertrag a. 1534 zwischen Ferdinand I. und den Ständen in Böhmen, die Berg-

werck und Metall belangend ... Ferdinand I. geordnete und gebesserte Zin-Bergwercks-Ordnung (Hengst, Perningen, Lichtenstadt, Platten, Gottsgab, Kaff, Mückenberg). Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1030. Srv. č. 7891; 7893-4.

7882. Ferdinandi I. Vertrag mit denen Ständen im Königreich Böhmen 1534; (téhož) Joachimsthalische Bergordnung 1548, Jauer, 1740. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1055.

7883. *Tausch Jos.*, Vertrag a. 1534 zwischen Röm. Kais. Majestät und den Ständen in Böhmen. Viz Bergrecht des österreich. Kaiserstaates, 1822, Bibl. Č. Hist. II, č. 1035.

7884. *Gritzner M. J.*, Commentar der Ferdinandei'schen Bergordnung vom J. 1534, nebst den dieselbe erläuternden späteren Gesetzen und Verordnungen mit dem Urtexte des Gesetzes im Anhange, Wien, 1842, 8°.

7885. *Weis K.*, Die Bergwerks-Vergleiche zwischen der Krone und den Ständen Böhmens aus dem XVI. Jhte, 1849. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1023.

7886. Bergkordnung des freyen Königlichen Bergkwercks **Sanct Joachimsthal**, sambt anderen umbligenden und eingeleibten Silberbergkwercken, auffs newe gebessert, anno domini 1548. Gedruckt und volendet in der Churfürstlichen Stadt Zwickaw, durch Wolffgang Meyerpeck, im Monat Julii, 1548. Fol., A-U4, 1 l., s vyobraz. práce hornické na rubu titulního listu a na konci. Viz č. 7891-2.

7887. Horní právo Jáchymovské z r. 1548. horní řády Ferdinanda I. viz Ursprung der Bergwerke im Königreiche Böhmen, 1616 (Bibl. Č. Hist. II, č. 1029). Srv. ibid., č. 1038.

7888. *Wagner Thomas*, Corpus iuris metallici, 1791. (Z obsahu: Joachimsthalsche Bergordnung 1548; Berggesetze für das Souveraine Herzogthum Schlesien und die Grafschaft Glatz) (též ze XVI. stol.). Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 1032.

7889. Neue Begenadung und Reformation uber das Kayserlich Pergklichwerch in Sant Joachimbsztall. 1564. Gedruckt zu Prag durch Georgen Melantrich von Aventin. Fol., l. H-D4, 1 l.

7890. *Schneider*, Ueber die Gesetzkraft der Joachimsthaler Bergordnung. Oesterreich. Zeitschrift für Rechtsgelehrs. und Staatswissensch. Wien 1843, I, 242-52; *Weis*, ibid. 1846, I. 66-9. — Viz též *Čelakovský Jar.*, č. 7724.

7891. Römischer, auch zu Hungern und Behem etc. Kü. Mai. Zinbergkwercks Ordnung auff die Bergwerck: **Hengst, Perningen, Lichtenstadt, Platten, Gotsgab, Kaff, Mückenbergk,** und andern derselbigen orten und erden. Gedruckt und volendet in ... Zwickaw, durch Woffgang Meyerpeck, im Monat Octobris, 1548, fol.. A-F4, s vyobr. Srv. č. 7881, 7886, 7894.

7892. Römischer, auch zu Hungern und Behem etc. Kü. Mai. Geordnete und gebesserte Zinbergkwercks Ordnung, der Bergkstedt **Schlackenwalden, Schönfelden, Lautterpach,** sampt derselben zugehörenden gepirgen. Gedruckt und volendet in ... Zwickaw, durch Wolffgang Meyerpeck, im Monat Augusti, 1548, fol. A-E4, 2 l., s vyobr. Srv. č. 7886.

7893. *Span Cyr.*, Speculum iuris metallici 1698. Z obsahu: Ferdinandi I. Silberwercks-Ordn. aufn **Joachimsthal**; Ferdinandi I. **Schlackenw. Schönfeld. Lauterb.** Zien- Bergwercks-Ordn.; Ferdinandi I. Zien-Bergwercks-Ordn. auffn **Hengst, Platten; Joachimsthal.** geschriebene Gebräuche; Bergwercksvergleich im Königreich Böhmen 1534; Joachimsthalische Begnadunge 1549, 1557, 1564. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1031. Srv. č. 7886, 7891-2.

7894. *Schneider Fr.*, Lehrbuch des Bergrechtes, 1848. Z obsahu: Schlick'sche Bergordnung für **Joachimsthal**; Bergordnung in Schlesien 1528; Vertrag zwischen K. Ferdinand und den Ständen in Böhmen 1534; **Eyler** Bergordnung 1536; **Hangesteiner** und **Rabensteiner** Bergordnung 1542; **Schlaggenwalder** und **Hengster Zinnbergordnung** 1548; **Eisenstein Bergordnung; Joachimsthaler** Bergwerksgebräuche a jiné horní řády Ferdinanda I. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1036. Srv. č. 7891.

7895. *Grim*, Über die böhmische Bergwerksbelehnung, 1804. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1021.

7896. *Schmidt Fr. Ant.*, Sammlung der Berggesetze der österreich. Monarchie, 1832. B. I-III. (do r. 1885). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1041.

7897. *Schmidt Joh. Ferd.*, Darstellung des Begrechts im Königreiche Böhmen, 1833. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1022. Srv. *Schmidt J.*, An die Bewohner der Städte und Ortschaften, in denen Bergbau betrieben wird. Bohemia XXI, 1848, 90.

7898. *Sternberg Kaspar Graf*, Urkundenbuch zur Geschichte der böhmischen Bergwerke, 1837. Viz Umriss einer Geschichte der böhmischen Bergwerke, Bibl. Č. Hist. II, č. 1042. I. svazek. Ferdinanda I. týká se č. 98, r. 1528-č. 103, r. 1555. II. svazek, ibid., Regierung König Ferdinands I. (§ 17-20) .Srv. *Sommer J. G.*, Ost und West, 1837, str. 47, 54, 63.

7899. *Schopf Fr. Jos.*, Die Bergwerksregalitätsrechte der adeligen Güterbesitzer in Böhmen, Mähren und Schlesien. Schopf, Archiv, 1837, I, str. 174-202.

7900. *Schneider Fr. X.* Lehrbuch des Bergrechtes für die gesammten Länder der

Monarchie, Prag, 1848, 8° (literatura o českém právu horním). Viz č. 7894.

7901. *Schmidt J. F.*, Gesetzgebung in Böhmen, 1866, str. 113.: Berggerichte (XIV-XVI. stol.).

7902. *Schmidt Joh. Ferd. von Bergenhold*, Geschichte des Bergbau- und Hüttenwesens im Königreiche Böhmen, 1873. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1024.

7903. *Čelakovský Jar.*, Novější literatura o dějinách horního práva, zvláště v zemích českých, 1901. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1028.

7904. *Čelakovský Jar.*, Nástin dějin českého práva horního. Povšechné české dějiny právní (seš. 9, 1900, str. 264 a d.): § 4. Řády Jáchymovské XVI. stol. Smlouvy se stavy o kovy a hory z r. 1534 a 1575. Enderlova (perkmistr jáchymovský v l. 1536-56) sbírka horních obyčejů právních. Dvojí reformace horních práv Kutnohorských a Jáchymovských. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1026.

γ) Jáchymov.*)

7905. Bergkordnung des freien kön. Bergwercks St. Joachimsthal 1548. Viz č. 7886-90, 7893-4.

7906. Šlikové, jejich mincovnictví a význam při vývoji horních měst (zvláště Jáchymova) viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 19892 a d., č. 23503. Viz též *Winter Z.*, O minci, Bibl. Č. Hist. I, č. 23278.

7907. *Smolík Josef*, Smlouva krále Ferdinanda I. s pány Šliky o hory a minci Jáchymovskou, Pam. Arch. XX, 1903, str. 333-40.

7908. Kalifornie v Čechách. (1516 objeveno v Rudohoří množství stříbra v »Dolu«, kdež hned založeno město Jáchymov.) Studentské listy, III, 1883, str. 159. Viz *Mathesius*, č. 7917.

7909. *Kalousek Jos.*, Kolik stříbra dobylo se v 16. století (1516-1601) v Kutné Hoře, v Jáchymově a v Rudolfově? Arch. Památky, X, 1874-7, str. 850-1.

7910. První mincovna (1519 v Jáchymově). Rod. Kronika. IV, 1864, str. 192.

7911. Ein schon gedicht võ dem loblichen bergkwerck in sant Joachimss tall, 1521. Viz *Wolkan*, Böhm. Antheil a. d. d. Liter. d. 16. Jahr. I, 1890, str. 4, č. 13.

7912. *Hans Rudthart*, Antzeigung des Nauenn Weythberufen Berckwergks Sanct Joachimsthal und der selben Herschafften vmbkreys von vilartigen gepirgen vnd mechtigen gengen vff Alle Metal zu Bauen etc., Leipzig, 1523. Viz *Wolkan R.*, Böhm. Antheil a. d. d. Liter. d. 16. Jahrh. I, 1890, str. 4, č. 16.

7913. *Vogel J. F.*, Hochzeitsgebräuche von Joachimsthal aus dem J. 1537-8. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XI, 1873, str. 34-7.

7914. Bergk-Ordnung von St. Joachimsthal. Zwickaw, 1548. Viz č. 7893-4.

7915. *Loesche*, Die Kirchenordnung von Joachimsthal in Böhmen 1551. Jahrb. Gesellsch. Gesch. Protest. Oesterr. XV, 1894, str. 1-14, 49-57.

7916. Georg Hochreuter (živ. a mince). Beschreib d. böhm. Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I, č. 23489) str. 726, č. 9, tab. LXXIX. č. 667. (Úřed. v Jáchymově 1561.) Srv. *Fiala Ed.*, č. 7927.

7917. *Mathesius Joh.*, Sarepta oder Bergpostill, sampt der Joachimsthalischen kurtzen Chroniken, vyd. 1562 a další, jakož i obsah podrobně viz č. 6168. Srv. Hanka, Bibl. Č. Hist. I, č. 23503; *Frank Caspar*, Eine Predigt vber der Leich vnd begrebniss des Ehrwirdigen Herrn M. Johan Mathesij, Pfarrners in S. Joachimsthal. Nürnberg, 1565. Viz Wolkan, Böhm. Antheil a. d. d. Liter. I, 1890, str. 42, č. 134.

7918. Mik. Herman v Jáchymově, viz č. 6176-81.

7919. J. Agricola v Jáchymově, viz č. 6182 a č. 7839-47.

7920. *Vogel J.*, Die alte Lateinschule in Joachimsthal. (1532-1631.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. IX, 1871, str. 163.

7921. Viz *Procházka*, Repertorium literatury geologicko-mineralogické, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 463.

7922. *Erker Laz.*, o Jáchymově, viz č. 7852.

7923. *Balbín B.*, o Jáchymově, viz č. 7857.

7924. *Kellner Dav.*, o Jáchymově, viz č. 7859.

7925. *Vogt M.*, o Jáchymově, viz č. 7860-2.

7926. *Brückmann*, o Jáchymově, viz č. 7864.

7927. *Fiala Ed.*, Klaus Franz, Münzmeister in Joachimsthal. Numism. Zeitsch. XXX, 1898, str. 329-34. Viz č. 7916.

7928. Christoph von Carlowitz (živ. a mince). Beschreib. d. böhm. Privatmünzen č. 7916, str. 22, č. 17, tab. III, č. 25. (Hejtman v Jáchymově † 1578.)

7929. Dirleber Balthasar von Korneuburg (živ. a mince). Beschreib. d. böhm. Privatmünzen, č. 7916, str. 35, č. 28, tab. V, č. 38. († 1602, úředník mincovní v Jáchymově.)

7930. *Peithner von Lichtenfels Joh. Thadd.* Von dem ehemaligen und heutigen Zustande der Bergwerke zu Joachimsthal in Böhmen. Physikal. Belustigungen, Prag.

*) Srv. pozn. na str. 373.

1771, II, 2. Srv. č. 7870. — Viz též Götting. Gel. Anz. 1775, str. 837 a d.

7931. *Mitrowsky Joh. Nep. Graf*, Chemische Zergliederung des Rothgülden-Erzts von Joachimsthal. Mayer, Sammlung physikalischer Aufsätze IV, 1792, str. 68.

7932. *Rössler Karl Anton*, Mineralogische Bemerkungen über die Gebirge bei einer Reise von Prag nach Joachimsthal. Mayer, Sammlung physikalischer Aufsätze II, 1792, str. 97. Viz č. další.

7933. *Rössler Carl Ant.*, Bergmännische Nachrichten über die Gebirge und den Bergbau zu Joachimsthal, nebst einigen Nachrichten über die Gebirge auf der Strasse von Prag bis Joachimsthal. Hrsg. v. D. Joh. Mayer, Dresden, 1792, 8°. Srv. č. 7932.

7934. *Paulus Fr. Klemens*, Orographie oder mineralogisch-geographische Beschreibung des Joachimsthaler k. k. Bergwerks-Distriktes. Jena, 1820, 8°.

7935. Jáchymov, viz *Künigl*, Bohemia, Bibl. Č. Hist. I, č. 5183, 1821, str. 110.

7936. *Gaspard comte de Sternberg*, Notice historique sur la découverte des mines de Joachimsthal. Carro, Alman. de Carlsbad, 1835, str. 234-7. Viz *Sternberg*, Geschichte der böhm. Bergwerke, č. 7898.

7937. Entdeckung der Bergwerke von Joachimsthal. Panorama des Universums, III, Prag, 1836, č. 6.

7938. *Friedl Fr.*, Joachimsthal, »Prag«, Beil. Ost u. West, 1842, str. 165-6, 169-70.

7939. Machine à vapeur employée à Joachimsthal, au 16. siècle. Carro, Almanach de Carlsbad, 1842, str. 244-8.

7940. *Weiss K.*, Über die Gesetzkraft der Joachimsthaler Bergordnung für den ganzen Kuttenberger Bezirk. Österr. Zeitschr. für Recht- u. Staatswiss. 1846, I, str. 66-9. Viz č. 7904.

7941. Joachimsthaler Bergwerke. Bohemia XXVI, 1853, str. 163.

7942. *Vogel J. Fr.*, Gangverhältnisse und Mineralreichthum Joachimsthal, Teplitz, 1856, 8°.

7943. *Vogel Josef Florian*, Bemerkungen über die Erzführung der Joachimsthaler Gänge. Zeitschr. d. mont. Ver. im Erzgebirge. 1856, str. 556.

7944. *Vogl J. Fl.*, Über die secundären Bildungen auf den Gängen des Joachimsthaler Bergbaurevieres. Oest. Zeitschr. f. Berg- und Hüttenw. IV, 1856, str. 353. Srv. Verh. d. geol. Reichsanst. VIII, 1856, str. 837.

7945. Jáchimov (popis znaku, med.). Beschreib. d. böhm. Privatmünzen (č. 7916), str. 792, č. 844.

7946. *Schmidt J. F.*, Gesetzgebung in Böhmen, Prag, 1866, str. 132.

7947. *Laube G. C.*, Aus der Vergangenheit Joachimsthals. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XX, 1873, str. 19.

7948. *Hansgirg K. V.*, Joachimsthal. Bohemia, 1873, č. 104, 105, 108.

7949. Der Bergbau in Joachimsthal. Bohemia, 1876, č. 84.

7950. *Mikovec F. B.* a *Zap K. V*, Jáchymov, král. horní město. Viz Starožitnosti a památky země České (Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens), Bibl. Č. Hist. I, č. 1822.

7951. *Babanek Franz* und *Seifert Anton*, Zur Geschichte des Bergbau- und Hüttenbetriebes von Joachimsthal in Böhmen. Berg- und Hüttenmännisches Jahrbuch, XLI, 1893, str. 63-154.

7952. *Wolkan R.*, Joachimsthal im XVI. Jht., Böhmens Antheil a. d. d. Liter. III, Prag, 1894, str. 40-8.

δ) Morava a Slezsko.

1. Hornictví.

7953. *Vogt Maur.*, Bohemia et Moravia subterranea, 1729. Viz č. 7861 a č. 7862.

7954. *Volkmann G. A.*, Silesia subterranea, 1720. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 3896 (zevrubný obsah).

7955. *Brückmann*, Magnalia Dei in locis subterraneis, 1727, viz č. 7864.

7956. *v. Rödersthal Ludw.*, Historische Beschreibung der Bergwerke in Mähren, 1769. Viz *D'Elvert*, Liter. Gesch. Mähr., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 311.

7957. *Winther Chr.* (*Severus Ed. Melchior*), Fabrilium Silesiae officinarum fodinarumque descriptio et denotatio brevis, carmine hexametro. Francof. a. V., 1556, 4°. — 2. vyd. Vratislaviae, 1582, 4°. — 3. vyd. Henelius, Silesiographia renovata (Bibl. Č. Hist. II, č. 1891) I, str. 341-9.

7958. *Henelius ab Hennenfeld Nic.*, Silesiographia renovata, 1704 (III. Silesiae ubertas . . ., qua mineralium). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1961.

7959. *Kundmann Joh. Chr.*, Rariora naturae et artis atd. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 670.

7960. *Volkelt*, Nachrichten von schlesischen Bergwerken, Breslau, 1773, 8°.

7961. *Zeplichal J.*, Parallele zwischen dem schlesischen Bergbau in ältern und neuesten Zeiten. Ökon. Nachr. VII, Breslau, 1779, 4°, str. 161-8.

7962. Berichtigung der Büschingischen Nachrichten vom schlesischen Bergbau. Schles. Prov. Bl. III, 1786, str. 311-9. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1205.

7963. *Plümicke*, Über den Bergbau in Schlesien. Schles. Prov. Bl. V, 1787, str.

42-57; VII, 1788, str. 434-53, 523-46; VIII, 1788, str. 19-31, 111-22, 421-36, 511-41; XI, 1790, str. 213-29, 304-25. Srv. ibid., IX, 1789, str. 334-42; XI, 1790, str. 495-516.

7964. (*v. Scharfenberg*), Dramatische Vorstellung von den unterirdischen Berg- und Wasserschätzen in Schlesien. Fabri, Neues Geogr. Magazin IV, 1789, str. 388-403.

7965. *Peter Anton*, Zur Geschichte des Bergbaues im schlesischen Gesenke. Silesia, 1882, Beilage No. 7-9. — Otisk: Not. Blatt, Brünn, 1884, No. 11, str. 87 a d.

7966. *Fink E.*, Die Bergwerksunternehmungen der Fugger in Schlesien. Zeitschr. f. Gesch. u. Alt. Schles. XVIII, 1894, str. 294-340.

2. Horní práva a řády.

7967. Literaturu o horním právu v Jihlavě a o moravském vůbec (též v XVI. stol.) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1045, *Dobner*, ibid., č. 186; *Tomaschek*, č. 1046, 1047; *Zycka*, č. 1048.

7968. *D'Elvert*, Zur Geschichte des Bergbaues und Hüttenwesens in Mähren und Oest. Schlesien, 1866. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, svazek XV.

7969. *Krepler Rich.*, Bergbau und Hüttenwesen. Viz Die österreich.-ungar. Monarchie, Bibl. Č. Hist. I, č. 1949 (Mähren). Srv. ibid. *Kutscka v. Linberg Theod.* (Schlesien).

7970. *Feckner H.*, Geschichte des schlesischen Berg- und Hüttenwesens, Berlin, 1903, 4°.

7971. Literaturu o horním právu a horních řádech ve Slezsku viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1049-61 (*Volkelt, Lüttwitz, Steinbeck, Wutke K., Zivier E., Simon, Gedicke, Bellerode*).

7972. *Gaupp*, Über das Bergrecht bei den alten Goldbergwerken in Schlesien. Schles. Prov. Bl. LXXXVII, 1828, str. 97-105, 309-12.

7973. Urkundliche Nachrichten über die Geschichte des Bergbaues in Schlesien. Übersicht d. Arb. schles. Ges. f. vaterl. Cultur, 1833, str. 14-5.

7974. *Łąbecki H. S.*, Górnictwo w Polsce, I-II, Warszawa, 1841, 8°.

7975. *Steinbeck Aemil.*: Geschichte des schlesischen Bergbaues, I. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1052) 1857. Z obsahu: IV. Von 1526 bis 1577. Schlesien im engeren Verband mit Böhmen bis zu den Bergwerks-Gesetzen Kaisers Rudolph II. V. Von 1577 bis 1742. Von Kaiser Rudolph II. bis zu Ende der österreichisch-böhmischen Regierung in Schlesien.

7976. *Wutke Konrad*, Schlesiens Bergbau und Hüttenwesen. Urkunden 1136-1528 (Codex Diplomaticus Silesiae, XX, 1900). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 442, str. 253. — *Týž*, Cod. Dipl. Silesiae, sv. XXI, Breslau, 1901, 4°, str. VII, 322: Schlesiens Bergbau und Hüttenwesen, Urkunden und Akten (1529-1740).

ε) Lužice.

7977. *Frencel Abr.*, Historia naturalis Lusatiae Superioris, 1692. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 675.

7978. *Carpzovius J. Ben.*, Von denen in Ober-Lausitz befindlichen Mineralien, Bergwercken und Gesund-Brunnen. Viz Ehren-Tempel, 1719, Bibl. Č. Hist. II, č. 1449, cap. 13.

7979. *Edelmann*, Zur Geschichte des Oberlausitzer Bergbaus. N. Lausitz. Magazin LII, 1876, str. 84-97.

7980. *Weise August*, Früherer Bergbau in der Südlausitz und Nordböhmen. Gebirgsfreund XVI, 1904, str. 70-2.

ζ) Varia.*)

Zlato a stříbro.

7981. Zlato v Čechách. Viz *Barvíř Jindř.*, Bibl. Č. Hist. I, č. 1354; *Nejdl V.*, ibid., č. 1355. Články *Barvířovy* další o dolování (zlato) v Čechách viz oddíl XI. (Hornictví a hutnictví), jakož i v Topografii s. v. (u míst, jichž se týče). — Srv. rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. VI. 9. 6: Information-Büchlein oder Nachricht, wo im Königreich Böheimb, oder andern angräntzenden Ländern, gutte gold Körner undt andere Verschiedene Mineralien zufinden undt anzutreffen seindt? Ex libris

---

*) Viz oddělení XI. (Hornictví a hutnictví). Sem jsme zařadili práce s historickými zmínkami, zvláště se týkající XVI. stol.

Joannis Franc. Hermann. 4° (dedikace Abrahamovi Musculii). Na konec abecední přehled, zkušenosti hledačů pokladů, zlata a návody alchymické.

7982. *Klose W.*, Gold im Riesen- und Isergebirge. Wanderer im Riesengeb. III, 1888, str. 181-3 (pověsti).

7983. *Günther Jac.*, Oratio de auro montano Silesiae, Lignicii, 1606, 4°.

7984. *Volkelt J. G.*, Von den ehemaligen Goldbergwerken Schlesiens, Liegnitz, 1771, fol.

7985. *v. G. N.*, Schlesiens Goldbergbau. Schles. Prov. Bl. LXXXII, 1825, str. 569-74.

7986. *Volkelt J. G.*, Von den ehemaligen Silberbergwerken in Schlesien. Liegnitz, 1780, fol.

7987. *Mosch*, Über den schlesischen Goldbergbau. Schles. Prov. Bl. LXXXVII., 1828, str. 434-8.

Sůl.

7988. *Thölden*, Halyographia, Francofurti, 1603, fol. (o soli v Čechách). Srv. *Kellner*, Saltzbuch, 1690, č. 7859.

7989. *Theobald Zacharias*, Arcana naturae, d. i. Sonderliche Geheimnus der Natur, sowol aus glaubwirdigen Autoribus, als aus aigner erfahrung zusammen getragen, Nürnberg, 1628, 4°, str. 59 a d.: sůl v Čechách.

7990. *Fr. W. H.*, Ueber das Böhmische Salzwesen. Abhandl. Böhm. Gesellsch. Wissensch. III, 1787, str. 136-50.

7991. *Mayer Joh.*, Abhandlung über die Frage: Woher hat Böhmen in ältern Zeiten sein Kochsalz genommen? sind die Nachrichten von den in Böhmen sein sollenden Salzquellen gegründet? und ist Hoffnung, dass es einst eigenes Kochsalz erzeugen könnte? Abhandl. der Böhm. Gesellsch. Wiss. IV, 1788, str. 249-67.

7992. Salz in Böhmen. Prag, Beibl. zu »Ost u. West«, 1842, str. 703-4.

7993. *Valečka Edv. M.*, Historické Příspěvky. I. Cassa salis. Lumír, I, 1865, str. 73-74. Srv. týž, II. Sůl v Čechách, ibid., str. 90-91. Srv. *Gindely A.*, O vzniku tak zvané »Cassa Salis«. Zpráva o stavu a činnosti kr. České Spol. nauk v roce 188?, v Praze, 1883, str. XVIII-XXXIV. Týká se doby pozdější, ale v úvodě zmínky o XVI. stol.

7994. *Tomáše Albína z Helfenburku*, kancléře p. Viléma z Rožmberku, zpráva Prachatickým o poselství k Passovskému biskupu s strany dovážení soli z Passova, soumarům jejich stíženého. Rkp. r. 1562. Jungmann, Hist. lit., IV. č. 1120. Opis Slámův v archivu Musea král. Českého.

7995. *Zíbrt Čeněk*, Dopisy týkající se prodeje a plavby soli po Vltavě v letech 1591-9. Věstník král. Č. Spol. Nauk, 1889, str. 317-407. Též otisk, v Praze, 1889, 8°. Zmínky ze starší doby o solním dovozu. Srv. č. další. Viz vyobr. bečky solné: *Černý J.*, Knieha lekarska, Norimberk, 1517, l. 110, k. 374.

7996. *Sakař Jos.*, Solní komora v Týně nad Vltavou. Čas. Č. Mus. 1897, str. 516-25.

7997. *Winter Zikmund*, Městské solnice z XVI. věku. Pam. Arch. XV, 1892, str. 455-62. Srv. č. 7995.

7998. *Pandler A.*, Die Nachrichten über die Schluckenauer Salzstrasse. Mittheil. d. Nordböhm. Excursionsclub XIV, 1891, str. 343-46. O stezkách obchodních (o Prachatické, solní atd.). Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 2415 a d.

7999. Urkundliches zur oberschlesischen Salzsiederei. Schles. Provinzialblätter, N. Folge I, 1862.

8000. *Wutke Konrad*, Die Versorgung Schlesiens mit Salz während des Mittelalters. Zeitschr. Gesch. Schles. XXVII, 1893, str. 238-90.

8001. *Karwowski St. v.*, Das Salzprivileg der Reichsgraffen Oppersdorff, Auf Grund der im... Archiv zu Ober Glogau befindlichen Urkunden, Leobschütz, s. a., 8°, 14 str.

8002. *Wutke Konrad*, Die Salzerschliessungsversuche in Schlesien in vorpreussischer Zeit. Zeitschr. Gesch. Schles. XXVIII, 1894, str. 98-146.

8003. *Struve E.*, Absicht der Gewerke und Bürger der Stadt Görlitz in Friedländischem Gebiete auf Salz zu bauen 1558. N. Laus. Magazin XLIX, str. 142.

Drahokamy, uhlí, rozmanité kovy.

8004. Drahokamy krkonošské a české vůbec v XVI. stol. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1343 a d.

8005. Kamenné uhlí v Čechách. Bes. pro záb. a pouč. 1875, č. 65 (od r. 1550).

8006. *Kirschner A.*, Epochen aus dem nordwestböhmischen Braunkohlenbecken (1540-1902). Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. XXVI, 1903, str. 131-42.

8007. *Volkelt*, Vom Kupfer, dessen Arten und den Bergwerken und Fundörtern desselben in Schlesien, Liegnitz, 1783, fol.

8008. *Volkelt J. G.*, Vom Zinn in Schlesien, Liegnitz, 1786, fol.

8009. *Volkelt J. G.*, Vom Bley in Schlesien, Liegnitz, 1789, fol.

d) Obchod *)

8010. Stezky a brány zemské (obchodní stezky) viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 2415-76.

8011. O solním obchodu viz č. 7794 a d.

8012. *Hübsch F. L.*, Versuch einer Geschichte des böhmischen Handels, Prag, 1849, 8°, str. XI, 592. Viz č. 8013.

8013. *Dolenský Jaroslav V.*, O obchodě v Čechách za krále Ferdinanda I. mezi lety 1527-64. Věstník obchodnické omladiny československé, Orgán československé obchodnické besedy v Praze, V, 1889, č. 7-8.

8014. *Winter Z.*, Kulturní obraz českých měst, viz č. 1756.

8015. Schiffahrt auf der Elbe und Oder im 16., 17. und 18. Jh. Viertelj.-Hefte des Preuss. Staatsanzeig. 1869, No 159.

8016. *Menčík Ferd.*, Oprava Vltavy ve starší době. Nár. Listy 1889, č. 184.

8017. K dějepisu obchodu v XVI. věku, 1861, viz č. 3345.

8018. *Jireček Jos.*, Celnictví české za šestnáctého věku. Čas. Čes. Mus. 1867, I. str. 3-32. Přílohy: 1. 1546, 10. března: Ferdinanda I. list, pánům, rytířům a měšťům pohraničním o vybírání cla z věcí přivážených do Čech z ciziny. — 2. 1571, 16. března, Maxmiliana II. list pánům rytířům, vladykám městům krajů Prachenského, Plzenského, Žateckého, Litoměřického o vybírání cla z obilí a soli v městě Klatovech, Sušici a Perkreychenštejně. — 3. 1571, 19. břez. Maxmiliana II. list obyvatelům království o vybírání cla. — 4. 1575, d. 7. listop.: Maxmiliana II. o vybírání cla a sazby. Srv. Celnictví české za šestnáctého věku, Budivoj III, 1867, č. 55.

8019. *Šimek Jos.*, Kutnohorské příspěvky k dějinám českého obchodu, Pam. Arch., XVIII, 1900, str. 483-98.

8020. *Kameníček*, Sněmy moravské, viz č. 5624.

8021. *Brandl V.*, Notizen über den mährischen Handel. Not. Blatt, Brünn, 1861, str. 57-9, 65-6.

8022. *Grolig Moriz*, Mautsatzungen aus den Jahren 1535, 1629 und 1726. Not. Blatt, Brünn, 1896, č. 1-2, str. 3-11.

8023. Copia des Tractatus de Odera, oder Berichts von der Bresl. Niederlage, und was derselben wegen vor Streitigkeiten sowohl innen als ausser Landes vorgefallen, verfertiget von *Christophoro Seidel* (Breslauischer Rathsekretairs). Rkp. knihovny Rhediger'ské. Srv. *Rauprich Max*, Breslaus Handelslage im Ausgange des Mittelalters. (Zur Handelspolitik Breslaus beim Ausgange des Mittelalters I.) Zeitschr. Gesch. Schles., XXVI, 1892, str. 2-26. Též otisk.

8024. *Klöden K. F.*, Beiträge zur Geschichte des Oderhandels, Stück 1-8, Berlin, 1845-8, 8°.

8025. *Wutke Konrad*, Die schlesische Oderschifffahrt in vorpreussischer Zeit. Urkunden und Aktenstücke, 1896. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 442, sv. XVII., Ferdinand I. (str. 15-89.)

8026. *Kausch O.*, Vom Sudetenzug zum Oderstrom. Geschichte und verkehrwissenschaftliche Schilderung des nördlichen Niederschlesiens, Mailand, 1898, 8°, str. (V), 300.

8027. *Marperger Paul Jacob*, Schlesischer Kaufmann, oder ausführliche Beschreibung der Schlesischen Commercien. . ., zugleich die Beschaffenheit der Oder-Fahrt und des so genannten Neuen Grabens, wie auch Unterricht von den schlesischen Müntzen, Maassen und Gewichten. . ., Zoll.-Wesen, Breslau und Leipzig, 1714, 8°, str. 711.

8028. *Menzel*, Die Handelssperre Polens gegen Breslau im 16. Jahrh. Schlesisch. Provinzbl. LXXVIII, 1823, str. 3-19. — Srv. *Schmoller G.*, Die Handelssperre zwischen Brandenburg u. Pommern im J. 1562. Zeitschr. f. preuss. Gesch. 1882, str. 215.

8029. *Kern Artur*, Der »neue Grenzzoll« in Schlesien, seine Begründung und Entwicklung 1556-1624, Berlin, 1892, 8°, str. 72 (dissertace).* *Wagner A.*, Kwart. Histor. VII, 1893, str. 707-10.

8030. Beispiele von Kaufbriefen, Lossagen, Erbkäufen, Eiden aus dem 16., 17. und 18 Jahrh. Neues Lausitz. Magaz. XXVIII, 1850, str. 95.

8031. *Heller Hermann*, Die Handelswege Inner-Deutschlands im 16., 17. und 18 Jahrhundert und ihre Beziehungen zu Leipzig (Dissert.) Leipzig, Dresden, 1884; opět v N. Archiv f. sächs. Gesch. u. Altert. V, 1885, str. 1-72.

8032. *Winter Zikm.*, Pošta před třemi věky. Světozor XXIV, 1890, str. 147-9.

8033. *Čermák Jan*, Vývoj zřízení poštovního za středního věku. Program, Olomouc, 1895, str. 14. — Historickou monografii o poštovnictví českém ve stol. XVI. chystá Dr. *J. Pohl.*

---

*) Viz, pokud sem nebylo zařazeno, podle celkového rozvrhu Bibliografie České Historie oddíl XI., E. Politika národohospodářská, IV. Obchod, A. Dějiny obchodu vůbec, obchodní geografie a statistika; B. Monografie: 1. Jednotlivé druhy obchodu; 2. Obchod jednotlivých zemí (Čechy, Morava, Slezsko, Lužice).

8034. Geschichte des Postwesens in der Grafschaft Glatz. Jahresb. Glatzer Geb. Ver. VI, 1887, str. 41-7. Srv. *Winter Z.*, O cestování za starodávna, č. 8144.

8035. *Weltzel A.*, Das ehemalige Postwesen Schlesiens. Schles. Prov. Bl., N. F., V, 1866, str. 85-8.

8036. *Förster R.*, Das schlesische Postwesen unter österreichischer Herrschaft. Schles. Volkszeitung, 1893, č. 385, 389.

e) Židé v zemích českých.

1. Všeobecná část.*)

8037. *Nosek Jakub*, O židovském Pokolení, v Praze, asi okolo r. 1560, s vyobr. Viz *Dudík*, Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4252, str. 78.

8038. *Carchesius Martin* (*Kraus z Krausnthálu*), Flagellum Judaeorum, Bič židovský, to jest nové, velmi užitečné dokázání, že Ježíš Kristus jest Boží a blahoslavené Panny Marie Syn, prvý zaslíbený a již poslaný Messiáš. Proti všechněm až posavad zatvrdilým, proklatým židům, kteříž ještě messiáše svého na řetěze před rájem ukovaného očekávají. Při tom o víře a náboženství Tureckém, i o původu jejich Machometovi, jejichžto židé jsou příbuzní, zpankhartilí strejcové. S rozličnými příklady, pěknými historiemi a židovskými básněmi i předními tajemstvími, kteráž než by křesťanům zjevili, raději by smrt podstoupili. Skrze křtěného žida *Arnošta Ferdinanda Hesa*, v umění lékařském doktora, na světlo vydáno . . ., v český jazyk přeloženo, v Starém Městě Pražském L. P. 1605, 16°, (l. 12), str. 232. Z obsahu: Druhý díl aneb řemen Biče židovského . . . II. O rození a obřezování židův a jakých bláznovských ceremonií při tom užívají. III. O slavnostech židovských při novoměsících a sobotách jejich. IV. O snoubení manželstva a svadbách židovských. V. O židovské velikonoční slavnosti. VI. O slavnosti Nového Leta, kterouž oni jmenují Svátek troubení. VII. O Svátku smíření aneb očisťování. VIII. O Slavnosti stanků židovských. IX. O Slavnosti vánoc židovských. X. O masopustu židovském. XI. O jejich každodenním bití ptactva a čtvernohého dobytka. — Třetí díl . . . I. O každodenních modlitbách židovských. II. O původu modlitby Vechurachum, která se každého dne pondělního a čtvrtečního stoječky od židův nábožně říká, o čemž veliká lež jest. III. O židovském Cabala, též zlořečení a rouhání jménu Jesus. IV. O modlitbě Cadesch a Olenu. V. O lichvě a nemírném sedlání aneb loupeži židovské. VI. O nemoci a smrti židovské . . VIII. O slavných hodech židovských, kteréž jim budoucí messiáš jejich při svém příští učiní, velmi směšná historie. IX. O židovské vědomé a zarputilé slepotě pravdivá historie. X. Zavírka k židům. XI. Upřímné napomenutí všem lidem v Krista věřícím, kteří s židy rádi handle své mají a s nimi obcují.**) Viz č. 8482.

8039. *Carchesius Martin* (*Kraus z Krausnthálu*), Speculum Judaeorum, to jest: Zrcadlo židovské, v kterémž se netoliko ti bezbožní ruhači a potupníci Slova Božího, židé spatřiti a najíti mohou, že Ježíš Kristus Boží a Panny Marie Syn, jest pravý potlačitel hada starého, ale i každý pobožný křesťan pozná, co židé o tom smejšlejí. Při tom znamenití důvodové o Trojici Svaté. Též některé hebrejské písně, kteréž židé v řeči své zpívají, z kněh jejich vzaté. Jaká jest víra židovská a jaká křesťanská. Item, o přísaze židovské, kterouž u křesťanův vykonávati mají . . . Od jednoho křtěného žida *Arnošta Ferd. Hessa* vydané a na česko přeložené, L. P. 1603 (2. vydání 1604), v Starém Městě Pražském, 16°, str. 236, 1. Z obsahu: I. Kterak se židům omlouvám . . . II. Kterak se židé chovati mají. III. Židovská Cabala. IV. Rouhání jejich . . . V., v níž se . . . ukáže, že Ježíš Kristus jest pravý Messiáš . . . Proti židům a jejich klevetám. O přísaze židovské. Již dále položí se někteří Artikulové oučinkův židovských, z samé toliko Kroniky české Václava Hájka z Libočan etc. vybraní a JMsti Cís. podle těchto napřed položených knížek v obzvláštním spisu podaní. Písnička proti rouhání židův.

8040. *Stránský Pavel*, Respublica Bohemiae (Staat von Böhmen) 1634, 1792. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2995.

8041. *Balbín B.*, Miscellanea historica regni Bohemiae, Dec. I. lib. 10. curialis (Bibl. Č. Hist. II, č. 1307, str. 505): Aliquid de Judeorum populo, in Bohemia vetere; fraudes, scelera, proscriptiones, atque alia huc spectantia. *Riegger*, Materialien Stat.

*) Vybrány jsou pouze spisy a články, kde se věnuje pozornost 16. století, zvláště době Ferdinanda I. Podrobnosti, nevhodné do rámce tohoto svazku, odloženy jsou do oddílu XII. Dějiny židů v zemích českých.

**) Tento a následující spis, od Carchesia po česku upravený, zařaďujeme již na toto místo (se stručným výčtem obsahu), poněvadž v pásmu líčení týká se dějin židovstva a o českých židech, o jejich historii (mimo jiné též v XVI. stol.) jsou v obou spisech roztroušeny zajímavé, odjinud neznámé podrobnosti, zvláště kulturní.

Böhm. (Bibl. C. Hist. II, č. 188), XII, 1794, str. 119-28 (do r. 1588).

8042. *Jugl Karel*, kazatel u sv. Haštala v Praze, Vejklad věcí židovských, 1745, rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. I. E. 9, 4°, l. 393 (se zmínkami z dějin židů v českých zemích, s narážkami na souvěké poměry).

8043. *Opiz Phil. Maxim.*, Allerlei von den Juden, besonders in Böheim. Rukopis bibl. Musea král. Českého, sign. VIII. C. 3, fol. (Viz při letech 1530, 1535, 1542, 1548, 1549.)

8044. *-sch*, Etwas von der Geschichte der Juden in Schlesien. Neues Schles. Allerlei, 1784, str. 90-4. Viz též: Neuestes Schles. Allerlei, 1788, 623. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3057. Viz *Zimmermann*, Geschichte der Juden im Herzogthum Schlesien, Breslau, 1790, str. 100. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3058.

8045. *Voigt Ad.*, Unpartheyische Geschichte der Juden in Böhmen. Viz (Riegger), Archiv der Gesch. und Stat. Böhm. (Bibl. Č. Hist. II, č. 189), I. Dresden, 1792, str. 401.

8046. *Týž*, Von den theils wahren, theils angedichteten Beschuldigungen der Juden in Böhmen, ibid., str. 401.

8047. *Wekebrod Fr. X.*, Sammlung der seit 1600-1740 ergangenen . . . Gesetze, Brünn, 1795. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 728, I. díl (zákony o židech). Srv. *Voigt Ad.*, Von den Gesetzen . . . Ferdinandi I. 1778. Ibid., II. č. 586.

8048. *Rohrer Jos.*, Versuch über die jüdischen Bewohner der österr. Monarchie. Wien, 1804, 8°.

8049. *Schiffner Jos.*, Kurze Geschichte der Juden in Böhmen, Gallerie der interessantesten . . . Personen Böhmens nebst der Beschreibung merkwürdiger böhmischer Landesseltenheiten alter und neuer Zeiten, Prag, 1804, V, str. 287-358.

8050. *Worbs Th.*, Geschichte der Juden in Schlesien. Schles. Prov. Bl. XL, 1804, str. 209-28, 405-28, 539-55. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3059.

8051. *Luksche*, Besondere Rechte der Personen Mährens und Schlesiens, Brünn, 1814 (2. vyd. 1823-5), II. str. 184-222: Židé. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 613.

8052. *Kostetzky*, Die Staatsverfassung Böhmens, Prag, 1816 (Bibl. Č. Hist. II, č. 764), str. 474-533: Die Judenverfassung in Böhmen.

8053. Die Juden in Prag und deren Ausweisung aus Böhmen u. Mähren. Hesperus, Prag, 1816-17, str. 141, 563.

8054. *v. Herrmann Joh. Franz, Ritter von Herrmannsdorf*, Geschichte der Israeliten in Böhmen von den ältesten Zeiten bis zum Schlusse des Jahres 1813. Wien und Prag, 1819, 12°, str. 118.

8055. *v. Scari Hieronymus*, Systematische Darstellung der in Betreff der Juden in Mähren und im k. k. Antheile Schlesiens erlassenen Gesetze und Verordnungen, Brünn, 1835, 8°, I. Bd. — Srv. Zusätze zu der im 1835 erschienenen systematischen Darstellung der in Betreff der Juden in Mähren etc., Wien, 1841, 8°.

8056. *Schopf Fr. Jos.*, Der den Juden versagte Eintritt in die Bergstädte Böhmens. *Schopf*, Archiv, 1838, I, str. 110-3.

8057. *Geyder August*, Zur Geschichte der Juden in Schlesien. Schles. Prov. Bl. CVIII, 1838, str. 1-14, 385-95.

8058. *Selve*, Aus der älteren Geschichte der Juden in Böhmen. Zeitschr. d. Judenth., 1840, č. 28, 30, 50.

8059. *Geyder August*, Über die Judenrechte im Mittelalter. Schles. Prov. Bl. CXII, 1840, str. 301-10, 407-12.

8060. (*Wertheimer*), Die Juden in Oesterreich vom Standpunkte der Geschichte, des Rechtes und des Staatsvortheils. Wien 1842, 8°.

8061. *Wolff G.*, Geschichte der Juden in Schlesien. Schles. Prov. Bl., B. 116, 1842, str. 199-211, 298-306, 395-402; B. 117, 1843, str. 263-272, 377-85, 503-10, 611-20. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3060.

8062. *Kopetz Heinr. Ritter von*, Versuch einer systematischen Darstellung der in Böhmen bezüglich der Juden bestehenden Gesetze und Verordnungen. Prag, 1846, 8°, str. IV, 264. Srv. *Wessely Wolfg.*, Ost und West, 1847, str. 302.

8063. Urkunden zur älteren Gesch. d. Juden in Böhmen. Oriental. Literat.bl. 1846, č. 40.

8064. *Bernardt*, Handbuch der provinziellen Gesetzkunde von Mähren und Schlesien, Olmütz, 1848, 8°, str. 441-63: Judensacten.

8065. *Oelsner Ludwig*, Schlesische Juden im Mittelalter. Liebermann's Jahrb. f. Israeliten, 1854.

8066. *X Y Z*, Die Israeliten in Böhmen. Illustr. israel. Volkskalender für das Jahr der Welt 5618, Prag (1857), str. 19-47.

8067. *Rybička Ant.*, Starodávní zřízení zemská o židy a jich lichvy. Právník, II, 1862, str. 331-2. Viz č. 8482.

8068. *Oelsner Ludwig*, Schlesische Urkunden zur Geschichte der Juden im Mittelalter. Archiv f. Kunde österr. Geschichtsquellen. XXXI, 1864, str. 57-144. Srv. *Markgraf*, Zeitschr. f. Gesch. u. Alterth. Schles. XI, str. 244.

8069. Gerichte der Juden (16. Jahrh.). *Schmidt J. F.*, Gesetzgebung in Böhmen, Prag, 1866 (Bibl. Č. Hist. II, č. 601), str. 161.

8070. *Tokstein Ant. F.*, Židé v Čechách. V Praze, 1867, str. 59.

8071. *Kohn*, Das Abendland, Organ für die Interessen des Judentums, 1867, str. 14. Srv. ibid. *Wolf L.*, str. 34.

8072. *Lippert Jul.*, Die Stellung der Juden in Böhmen vor und nach der Epoche des Husitenkrieges. Mitth. Gesch. Deutsch. V, 1867, str. 133-44.

8073. *Brüll N.*. Zur Geschichte der Juden in Mähren (906 bis 1649). Wertheimer, Jahrbuch f. Israeliten 5628 = 1867/8, Wien 1868, str. 181-220.

8074. List o židech. Svoboda 1871, V, str. 36-8, 58-60, 92-3, 108-10, 125-7, 183-7, 207-10, 235-7, 349-50.

8075. *Hraše J. K.*, Práva židů jindy a nyní. Světozor IV, 1870, str. 183.

8076. *Rybička Ant.*, O právích a výsadách židů českých. Zpr. o zas. kr. č. spol. nauk, 1872, str. 3-20; Pam. Arch. IX. 1874, 821.

8077. *Friedländer*, Kore Haddoroth. Beiträge zur Geschichte der Juden in Mähren. Brünn, 1876, 8°.

8078. *Braun M.*, Juden in Breslau. Jüd. Liter. Bl. V, 1876, č. 9-12. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3062.

8079. *Kraecker Joh.*, Geschichte der Juden in Breslau, Ein Zeit- und Sittenbild aus Breslaus Vergangenheit, Breslau, 1880, str. 20. Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 3063.

8080. *Knothe Herm.*, Zur Geschichte der Juden in der Oberlausitz, während des Mittelalters. N. Arch. f. Sächs. Gesch. II, 1881, str. 50-67.

8081. *X. Y.*, Příspěvek k dějinám Židů v Čechách. Pokrok 1881, č. 151-2.

8082. *Wolf Gerson*, Die Juden. (Mit einer Schlussbetrachtung von *Wilhelm Goldbaum*.) Wien und Teschen, 1883, m. 8°, str. 177 (též historie židů v zemích českých ve stol. 16.)

8083. Židé jako řemeslníci v Praze v 16. a 17. století. (Židé nesměli se řemeslem zabývati, nýbrž jen obchodem.) Studentské listy, IV, 1884, str. 250.

8084. *Barák Josef*, Židé v Čechách. (Přednáška), Pravda, Čáslav, 1884, č. 43 a 48. — Srv. *Barák Jos.*, O židech v Čechách. Přednáška, kterouž měl ve Spolku čes. akad. židů. Česko-židovský kal., 1884, str. 95.

8085. *Deutsch Georg*, Zur Geschichte der Israeliten in Mähren, Brünn, 1884, 8°.

8086. *Kummer Jos.*, Židé na Moravě. Židovský Kal., 1885-6, str. 63.

8087. *Wolf G.*, Zur Geschichte der Juden in Böhmen. Separat-Abdruck aus »Brandeis, illustr. isr. Volkskalender« V. Jahrg., Prag, 1885, 16°, str. 18.

8088. *Grünwald M.*, Die Juden in Böhmen. V. Die Juden in Böhmen unter Ferdinad I. Jüdisch. Centralblatt (Archiv für die Gesch. der Juden in Böhmen), Prag. IV, 1885, str. 140-6; V, 1886, str. 14-21.

8089. Die Eidesleistung der Juden von Ferdinand I. angefangen. Jüdisches Centralblatt, V, 1886, seš. 1. — Srv. *J. Č(elakovský)*, Přísaha židovská (z manualu radního městyse Sadské). Květy V, 1870, str. 382; č. 8038-9.

8090. *Grünwald M.*, Zur Geschichte der jüdisch. Culturgemeinde Jungbunzlau in Böhmen, Jüd. Centralblatt (Archiv f. Gesch. der Jud. in Böhmen) V, 1887, str 97-115. Obsah: I. Die Juden Bunzlau's bis zum Jahre 1562. II. Die Juden Jungbunzlau's vom Jahre 1562 bis Kaiser Rudolph II.; III. Die Juden unter Rudolf II bis Ferdinand III. (1576-1637). Soupis židů r. 1638.

8091. *Braun M.*, Geschichte des Landrabbinates in Schlesien. Breslau 1887, 8°, str. 62 Otisk z Jubelschrift zum 60. Geburtstage von H. Grätz.

8092. *Menčík Ferd.*, Z dějin pražského židovstva. Hlas Národa 1888, č. 361.

8093. *Winter Z.*, O židech v městech českých 16. věku, viz č. 286.

8094. *Landsberger*, Juden als Grundbesitzer in Schlesien. *Geiger*, Zeitschr. Gesch. Juden Deutschl. V, 1892, str. 390.

8095. *Neustadt Louis*, Die letzte Vertreibung der Juden in Schlesien Breslau 1893, 8°, str. 23.

8096. Židé v Čechách před třemi sty lety. Čech 1894, č. 108.

8097. *D' Elvert*, Zur Geschichte der Juden in Mähren und Österreich. Schlesien, 1895. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, XXX.

8098. *Braun M.*, Geschichte der Juden in Schlesien, I-III, Breslau, 1896-1901, 8°.

8099. *Novikov*, Zemské sněmy království českého o Židech. Nové Listy, 1897, č. 36-7.

8100. *Bondy Bohumil*, Papežské bully a královská nařízení o krevním obviňování židů. Hlas Národa 1899, č. 265 (též za Ferdinanda I.).

8101. *Řezníček Václav*, Židé v zemích českých (Modrá knihovna. č. 51, ročníku IX. sv. 2 a 3), v Praze, 1900, 12°, str. 206, (1). Stať IV. Ve zlatém věku.

8102. *Miškovský Josef*, Židé v Českém Brodě za starodávna. Staré zprávy ze století 15. a 16. Naše Hlasy 1901, č. 38 (22. září).

8103. *Müller Willibald*, Die königlichen Städte und die mährische Judenschaft. Urkundliche Beiträge z. Geschichte der mähr. Judenschaft im 17. und 18. Jahrh. Olmütz, 1903, 8°, str. 11-32. Srv. *Kameníček Fr.*, Židé na Moravě ve stol. 16., viz č. 5624.

8104. *Steinschneider Mor.*, Die Geschichtsliteratur der Juden in Druckwerken und Handschriften, I. Bibliographie der hebräischen Schriften, Frankfurt, 1905, 8°, § 93 a d.: Neuzeit.

8105. *Bondy B.* a *Dvorský Frant.*, K historii židů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, I, (do r. 1620), v Praze 1905. — Něm. vyd.: Zur Geschichte der Juden in Böhmen, Mähren und Schlesien, I, (-1620), Prag, 1905. Dotiskuje se.

8106. *Winter Z.*, o židovském kroji v XVI. stol., viz č. 760. Srv. č. 8116.

2. Události jednotlivé za Ferdinanda I.

8107. *Hraše J. K.*, O židech (z r. 1535) z arch. Náchoda. Pam. arch. XVI, str. 166. Srv. *Hraše*, Dějiny města Náchoda, 1895, oddíl »Židé«.

8108. Nález o židech z r. 1539 (Daliborka). Viz č. 6804.

8109. Židé nesměli na Hradčany (mezi sněmem r. 1539.) Bes. pro záb. a pouč., 1877, č. 3.

8110. *Carmoly E.*, Ueber Rabbiner Henoch aus Prag (1540). Der Israelit, Mainz, 1867, č. 5.

8111. *Grünwald M.*, David Gans, ein Prager Chronist des 16. Jahrh. (* 1541 v Lippstadtu, zemřel v Praze 1613). Mitth. f. Gesch. d. Dtsch. in Böhmen XXVII, str. 279. Viz obsah jeho světové kroniky a o autorovi Bibl. Č. Hist. II, č. 1762.

8112. Vypovězení židů r. 1542. Rod. Kronika V, 1869, str. 312.

8113. *Zoubek Fr. J.*, Historické příspěvky. I. Oloupení židů vystěhovalců (r. 1542). II. Nechtěl uměti česky (1546). Lumír, 1865, str. 360-2.

8114. *Wolf G.*, Tumulte gegen die Juden in Prag. Zeitsch. f. Gesch. Juden in Deutschland. V B., str. 150-4.

8115. *Neustadt L.*, Beschluss der böhmischen Stände zur Ausweisung der Juden 1542. Viz při r. 1542 (č. 6856.)

8116. *Wolf G.*, Verzeichnis der Prager Juden, ihrer Frauen, Kinder und Dienstboten im Jahre 1546. Zeitschr. f. d. Gesch. d. Jud. in Deutschl. I, 177-89. — Srv. *Wolf G.*, Zur Geschichte der Juden in Oesterreich. Gemeindestreitigkeiten in Prag 1567-1678. Zeitschr. f. d. Gesch. d. Jud. in Deutschl. I, 309-20. — Tamtéž: Das Judenzeichen. Viz č. 8106.

8117. Vypovězení židů r. 1549 (Beschluss der böhmischen Stände zur Ausweisung der Juden 1542). Viz č. 6855-6.

8118. Ferdinand I. Juden-Mandat 1551. Not. Blatt, Brünn, 1874, č. 6, str. 42-3.

8119. *Wolf G.*, Zur Geschichte des jüdischen Gemeindewesens im Mittelalter (Prag 1552). Wertheimer, Jahrbuch 5623 (1862-3), (Wien 1862), str. 20-9.

8120. *Hecht E.*, Theilnahme der Juden bei Feierlichkeiten (Prag 1558). Monatschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judentums, Dresden, Leipzig, Krotoschin 1861, str. 278. — Srv. Judenaufzug, als Kaiser Karl V. (Ferdinand I.) seinen Einzug in Prag hielt. *Hormayr*, Archiv II, 1811, č. 150-1; — *Carmoly E.*, Jüdischer Aufzug zu Prag. Ben Chananja II, 1859, 176.

8121. Mandát o vystěhování židů z země české (Ferdinand I. 1558). Úryvky historické IV. Nár. Listy 1863, č. 128.

8122. *Wolf G.*, Zur Vertreibung der Juden aus Böhmen 1559 bis 1563. Jüd. Zeitschr. f. Wissenschaft und Leben, VIII, Breslau 1870, str. 318-20.

8123. Mandat o židech 1560. Viz Sborník *Jana Vokála* (*Vocalia*). *Jireček Jos.*, Zprávy o zasedání král. České spol Nauk, 1876, str. 94. Srv. »Žide, dej kostky!«, č. 8703.

8124. Judenvertreibung 1562. Ender, Stadt- und Landzeit. 1858, 74-5, 78.

8125. *Weidner Paulus*, Ertzney Doctoren: Ein Sermon durch . . . und in der hochlöblichen Universitet zu Wien Hebraischer Sprachen Professoren, den Juden zu Prag anno 1561 den 26. Aprilis in jrer Synagoga geprediget, dadurch auch etliche Personen zum Christlichen glauben bekert worden. Gedruckt zu Wien inn Osterreich durch Raph. Hoffhalter, 1562, 4°, l. A-O4. Dedikace: arcivévodovi Ferdinandovi. Připojeno fol. vyobrazení rodiny Weidnerovy a text, jak byla pokřtěna ve Vídni r. 1558.

8126. *Steinschneider M.*, Actenstücke zur Geschichte der Juden in Prossnitz (Mähren) 1564, 1753. Jeschurun, Zeitschr. f. d. Wiss. d. Jud., hrsg. v. J. Kobak, VII. (5631-1871), Breslau, str. 44-5.

5. Města.

a) Mart. Kraus z Krausnthalu (Carchesius) o stavu městském.*)

8127. *Carchesius*, jinak *Kraus z Kraussnthalu Martin*, Knížka obsahující stav městský, kterak by v trvanlivé podstatě zachován býti mohl, co k němu přináleží, i jakým způsobem zase k zkáze a zahynutí přichází, s přidáním všelijakých k městskému životu potřebných příkladův, naučení a řečí s některými důvodnými otázkami. Na tři částky lidem v témž stavu a povolání zůstávajícím i budoucím

*) Česká úprava knihy byla vydána teprve r. 1602, ale původní text vznikl již okolo polovice věku XVI. Carchesius přizpůsoboval české vydání podle poměrů a potřeb domácích, jak svědčí jednotlivé zmínky a narážky. Připojený obsah knihy poučuje o otázkách, jež se řešily tenkráte při řízení mést a při péči o jejich rozkvět.

mladým měšťanům v ouřadech postaveným k užitku kratičce sepsaná, v český jazyk s pilností přeložená a vydaná. Ve Starém Městě Pražském, L. P. 1602, 16°, str. XXXII, 252. Obsah: První částka I. O pojítí a počátku městského stavu a měšťanská obec co jest. II. V kterých místech nejpříhodněji město leží. III. O božské ochraně města, též o zachování služebností církevních i o milosrdných skutcích totiž o almužně. IV. O školách. V. O privilegiích aneb svobodách města. VI. O svornosti a jednotě městské. VII. O statutách aneb o nařízeních v obci. VIII. O pokladnici obecní aneb úřadu nad důchody obecními. IX. O městských obchodech a handlích. X. Také-li dvořák aneb sedlák s obchody a kupectvím obírati se má. XI. O jarmacích a minci. XII O stavení chrámův a škol, krchovův, špitálův a lazarétův. XIII. O rathousu aneb domu radním. XIV. O zdech městských a cejghouzu i jiné potřebné hotovosti. XV. Co k stavení náleží, též o zdržení i opatrování silnic a cest. XVI. O orloji a hodinách. XVII. O domích hostinských a hospodách. XVIII. O obecních studnicích. XIX. O obecních lázních. XX. O jiném jednohokaždého stavení. — Druhá částka. O osobách v stavu městském a co na ně dle povinnosti přísluší. I. Co jest měštěnín. II. Také-li z nepořádného lůže manželského pošlému, avšak potom očištěnému a legitimovanému práva městského uděleno býti má. III. Osoba radní aneb konšelská co jest. IV. Také-li jeden z spolu radních, nejsa k tomu potažen aneb dotázán, těm věcem, jež užitečné býti uznává, hlas svůj dáti může. V. Také-li pán radní věda, že v raddě nětco proti obecnému dobrému, čemuž by od osoby své odolati nemohl, jednáno býti má, toho dne rady se vzdalovati může, též sedě v radě, má-li pro nepřízeň k tomu mlčeti, aneb to znaje, k přímluvě jiného bez rozmyslu v tom k svědomí svému zření nemaje přistupovati. VI. O volení osob radních. VII. O radách a dobrých zdáních. VIII. O přímluvách aneb hlasích. IX. O spravedlnosti. X. O štědrosti a dobročinnosti. XI. O přátelství aneb svornosti a jednotě. XII. O udatnosti a zmužilosti. XIII. O stálosti. XIV. O trpělivosti a nádějí. XV. O hněvu a zuřivosti. XVI. O vážnosti a reputací. XVII. O štěstí. XVIII. O střídmosti a stydlivosti. XIX. O střízlivosti. XX. O dařích těla a obzvláštně o zdraví. XXI. O starosti aneb starém věku. XXII. O rodu, přátelích krevních a dědicích. XXIII. O dobrém jménu. XXIV. O časném zboží. XXV. O platu aneb odměně osobě rádní. XXVI. O úřadích v obci městské, a také-li úředníci, jichž více nežli jeden jest, společně a nerozdílně k tomu zavázáni a všelijaké nastalé nedostatky vynahražovati povinni jsou. XXVII. O advokátích aneb prokuratorech a řečnících. XXVIII. O písařích městských. XXIX. O lékařích a apatékařích. XXX. O starostách aneb ženách při porodu potřebných. — Třetí částka. Co stavu městskému ke škodě a k vyvrácení jeho se vztahuje. I. o potupě Pána Boha všehomoucího a slova jeho svatého. II. Nezvedená mládež stav městský porušuje. III. O zlém užívání a odcizování duchovních statkův. IV. O roztržitosti a pozdvižení v městě. V. O podezřelosti a z ní pocházející nedůvěrnosti aneb nesvornosti. VI. O cti žádosti a pejše. VII. O moci. VIII. O užitku vlastním. IX. O zahálce, skvostnosti a muzice. X. O válce.

b) Právo a zřízení městské.

8128. *Čelakovský Jar.*, O vzniku a vývoji městského zřízení radního vůbec a v Čechách a na Moravě zvláště. Viz č. 7904, V. příl., str. 396 ad.

8129. *Čelakovský Jar.*, O soudní právomoci panovníka a jeho úředníků nad církevními korporacemi a král. městy v Čechách. Právník, 1878, str. 42, 82, 153, 181, 225, 300, 325, 441, 663, 733. — 1879, str. 43, 114, 145, 185, 217, 257, 293, 325, 365, 401, 477, 514, 541, 578, 620, 649, 690, 721, 757, 793.

8130. *Čelakovský Jar.*, Sbírka pramenů práva městského království Českého, I, 1886, Bibl. Č. Hist. II, č. 1003, úvod o právech a zřízeních městských.

8131. *Čelakovský Jar.*, O zřízení městském za Ferdinanda I. a o městském právu, viz č. 7904, str. 27, 155 a d.

8132. *Čelakovský Jarom.*, Obnovování rad v král. městech v Čechách. Čas. Č. Mus., 1879, str. 88-112, 258-66. Srv. č. 7904.

8133. *Winter Z.*, Kulturní obraz českých měst, viz č. 1756 (obsah).

8134. Práva městská, vyd. *Brikcí z Licka*, 1536. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 978. Vydání další viz ibid. a čísla další. — O tomto vydání Brikcího z Licka, jakož i o poměru jeho k starším sbírkám právním, viz *Čelakovský Jar.*, ibid., č. 978.

8135. Výpis, což města v království Českém do komory královské ročního platu platí a platiti mají. Asi r. 1564. (Z archivu Plzeňského.) Pam. archeol. IX, 1874, str. 656. Srv. č. 7904.

c) Dra Zikmunda Wintra studie o městech českých.*)

8136. *Winter Zikmund*, Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI věku. I-II. Praha 1890, 1892. Viz obsah č. 1756. Srv. Květy XIV, 1892, str. 77-95.

8137. *Winter Z.*, Městský rychtář. Dle archivních pramenů. Osvěta, XIX, 1889, str. 757-64, 789-97. Srv. *Winter Z.*, O panu rychtáři městském v XV. a XVI. století. Příloha k Hlasu Národa 11. dubna 1889, č. 100; Česká Politika, 1889, č. 100; Krok III, 1889, str. 311. — Viz č. 1756.

8138. *Winter Z.*. Pod městskými hradbami. Světozor XXIII, 1889, str. 135-8.

8139. *Winter Z.*, Přepych uměleckého průmyslu v měšťanských domech XVI. věku. Čas. Č. Mus. 1893, str. 46-104. Otisk: v Praze 1893, 8°, str. 61. Srv. *týž*, O staročeské posteli. Zlatá Praha IV, str. 378 a d.

8140. *Winter Z.*, V měšťanské světnici starodávné. Kulturní studie o patnáctém a šestnáctém století. S náčrtky od Hanuše Schwaigera. Praha, s. a., 12°, str. 147.

8141. *Winter Z.*, Zač bylo živobytí za starodávna. Přítel domoviny, IV, 1888, str. 122-92. Otisk ze Světozora 1886, str. 387 a d.

8142. *Winter Z.*, Kuchyně a stůl našich předků. Líčení dějepisné ze XVI. století. (Všeobecná zajímavě poučná knihovna.) Praha, 1892, 8°, str. 192. Obsah: Vstup. Ráz české kuchyně a knihy kuchařské. Medikové o kuchyni. Nádobí stolu staročeského. Vezdejší chléb denní. Hodokvas. Staročeské kuchařky.

8143. *Winter Z.*, Malé historie ze života staročeského. (Moravská bibliothéka XXXIII.) Velké Meziříčí 1888, 16°, str. 397. Obsah: Štědrý den v radnici staroměstské (1612). Lounské figurky 1577. V úkropě sladovnickém. Pro Žižku (1516). Co povídá nejstarší kniha rakovnická (1380). Pražské muziky (1596). Na Turka. Umělci na žebrotě. Zlý duch Arrathan (1774). Ve škole sv. Mikuláše (1587). Z kněžských kšaftů starodávních. Žebráci. Z lesů křivoklátských. Poslední písmáci před soudnou stolicí (1750-81). Čaroději (1739). Blázni (1539). O selském posvícení obzvláště r. 1786. Příspěvek k dějinám lékařským. Nymburský písař (1530). (Uvádíme obsah úplně, aby pak stačila jen revokace k tomuto číslu, jež se týká několika období.)

8144. *Winter Z.*, Miniatury. Humoresky a studie historické. Praha, 8°, str. 191. Z obsahu: Student pražské university v XVI. věku. O pražských slavnostech v XVI. věku. O cestování za starodávna.

8145. *Winter Z.*, Z české minulosti. Dějepisné lístky dospělejší mládeži naší v kytici svázal . . . Pokladnice mládeže sv. 90, Praha 1902, 8°, str. 108. Z obsahu: Žáci žebráčkové a jejich koledy. Bitva ve škole u sv. Štěpána. Karlova Kollej Veliká. Z české domácnosti. Panna Mandalena z Hradce. Schovanice staročeské. Denní stůl staročeský. O prstenech. Staří Čechové v kostele. Na Příkopech pražských r. 1617. Robota.

d) Šlechtické a erbovní rodiny v městech českých v XVI. stol.

8146. *v. Schlechta-Wssehrd*, Die Stellung des niederen Adels in Böhmen gegenüber dem Bürgerstande während des . . . XVI. Jahrh., Jahrbuch der herald. Gesellsch. »Adler«, Wien, Bd. V.-VI.

8147. *Zoubek*, Živobytí drobné šlechty 16. století. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 330 až 48, 401-18, 495-504.

8148. Der tschechische Adel und das Deutschthum im 16. Jahrh. *Wolkan R.*, Böhm. Antheil an d. deutsch. Liter. III. Prag, 1894, str. 31.

8149. Deutscher Adel Böhmens im 16. Jahrhundert. *Wolkan R.*, Böhm. Antheil an d. deutsch. Liter., ibid., str. 33.

———

8150. Boleslav Ml. (*Bareš*), Drobná šlechta v Boleslavště. Pam. arch. XX, 1903, str. 281-2, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5992-3.

8151. Budějovsko, Plzeňsko, Táborsko (*Kolář*), ibid., č. 5994.

8152. Bydžov Nový (*Sternberg*), ibid., č. 5995; Kašpar Jos., Šlechtičtí rodové v Novém Bydžově. Pam. arch., XXI. 1904.

8153. Čáslav (*Rybička*, *Teige*), ibid., č. 5996-7.

8154. Domažlice (*Štrér*), ibid., č. 5998.

8155. Hradec Králové (*Rybička*, *Spiess*), ibid., č. 5999-6000; Spiess Vil., Erbovníci a šlechtici v Hradci Králové na počátku XVII. stol. usedlí. Pam. arch. XIX, 1902, str. 319-34.

8156. Chrudim (*Rybička*), ibid., č. 6001-2.

8157. Jaroměř (*Knapp*), ibid., č. 6003.

8158. Klatovsko, ibid., č. 6004-5.

8159. Kolín (*Vdova*), ibid., č. 6006-7.

8160. Litoměřice (*Blumer*), ibid., č. 6008.

8161. Litomyšl (*Sedláček*), ibid., č. 6009.

*) Neúnavný kulturní historik náš Dr. Z. Winter obírá se nejvíce dějinami měst českých ve věku XV. a XVI. Knihy i články jeho, roztroušené po všech významnějších časopisech, týkají se všech stránek městského života a byly již i budou uvedeny na místech vhodných, podle rozvrhu Bibliografie. Tuto zařaďujeme vedle základního díla Wintrova o městech souborné spisy, jež zvláště jsou věnovány líčení měst v tomto období.

8162. Mýto Vysoké (*Smolík*), ibid. č. 6010.
8163. Náchod (*Hraše*) ibid., č. 6011.
8164. Nymburk (*Rybička*), ibid., č. 6012.
8165. Pardubice (*Smolík*, Diviš-Čistecký), ibid., č. 6013-4.
8166. Písek. ibid., č. 6015.
8167. Plzeň (*Rybička*, *Strnad*, *Kolář*), ibid., č. 6016-8, 5994.
8168. Slaný (*Peters*), ibid., č. 6019.
8169. Strakonice, ibid., č. 6020.
8170. Strašecí Nové Město (*Michálek*), ibid., č. 6021. — Sušice (*Holík*), ibid., č. 6022.
8171. Štětí (*Bernau*), ibid., č. 6024.
8172. Tábor (*Kolář*), ibid., č. 6023, 5994.
8173. *Šimák J. V.*, Erbovní a šlechtické rodiny turnovské z XVI.-XVIII. stol. Čas. Spol. Přát. Star. Č. X, 1902.

e) Řemeslnické cechy.*)

8174. Ze starých časů: O řemeslech v Čechách. Posel z Prahy, III, 1858, str. 284-95; IV, 1858, str. 263-74, 335-42.
8175. *Emler Jos.*, Řemeslničtí pořádkové pražští v XVI. století. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 515-30, 581-95. Srv. *Rybička Ant.*, Řemeslničtí pořádkové pražští v XVI. a XVII. stol. Dodavek. Pam. Arch. IX, 1874, str. 465-72.
8176. *Hora Jos.*, O některých živnostech a řemeslech v Čechách až do války 30leté. Posel ze Sušice XIII, 1883.
8177. *Gindely Ant.*, O cechovním zřízení v Čechách od XVI.-XVIII. stol. Právník, XXIV, 1885, str. 10-7, 42-50, 109-14, 155-9. Srv. *Gindely Ant.*, Das Zunftwesen in Böhmen vom 16. bis ins 18. Jahrh. Sitz.-Ber. kön. böhm. Ges. Wiss. 1884, str. 55 až 83. Otisk, 1884, 8°, str. 31.
8178. *Melichar Frant.*, Dějiny cechovnictví v Čechách, v Praze, 1903, 8°, str. (6), 268, (1).
8179. *Rošický Václav L.*, Dějiny a paměti řemeslných cechů města Přerova i okolí a rozvoj živnosti na Moravě. Přerov 1893, 8°, str. 264. Z obsahu: Vznik a rozvoj řemeslných živností vůbec a na Moravě zvláště. Řemeslné cechy Přerova a měst okolních. — Viz též. *Cvrček Jos.*, Příspěvky k dějinám řemesel na Moravě. Čas. Mat. Mor. XXV, 1905, str. 32 a d.

8180. *Schmidt J.*, Ferdinand I. und die Zunftverfassung in den Städten der schles. Erbfürstenthümer. Schles. Provinz-Blätter, CXXVI, 1847, str. 6.
8181. Řemeslnické cechy v enklavách Moravských. Věstník Mat. Opavské 1892, str. 46-7.
8182. *Prasek Vincenc*, K dějinám řemesel ve Slezsku, Progr. gym., Opava, 1893, 8°, str. 3-58. Otisk. Opava, 8°, str. 58.
8183. *-er*, Cechové ševcovští v knížectví Těšínském (z r. 1547 s dodatky z r. 1602), Věstn. Matice Opavské 1901, č. 9, str. 34-9.
8184. *Pescheck*, Geschichte der Industrie und des Handels in der Ober-Lausitz. N. Laus. Magazin XXVII, 1850. str. 169 až 207; XXVIII, 1851, str. 1-61: XXIX, 1852, str. 1-65, 119-54, 201-39. Otisk.

8185. *Winter Zikmund*, Dějiny řemesla a obchodu v Čechách v XIV. a XV. věku (v tisku).

f) Z českých měst věku XVI.**)

8186. *Palacký Frant.*, Lidnatost měst českých v XVI. stol. Čas. Č. Mus. 1831, str. 436-8.
8187. Počet domů v Čechách v druhé polovici 16. stol. Poutník od Otavy, 1858, II, str. 273.
8188. *Dvorský Frant.*, O počtu domů v Praze a v král. městech v Čechách v 16. až 19. stol. Čas. Č. Mus., 1881, str. 478-94; 1882, str. 57-73. Otisk, v Praze, 8°, 1882, str. 34.
8189. *Ehrenberger Jos.*, O přátelském poměru měšťanstva k šlechtě, od roku 1547 až 1620. Čas. Č. Mus., 1849, III, 3, str. 1-23.
8190. *Zoubek Fr. J.*, Poddaná města v 16. století. Posel z Prahy (kal.), 1865, str. 37.
8191. *Kaser Kurt*, Zur politischen und socialen Bewegung im deutschen Bürgertum des XV. u. XVI. Jahrh. Deutsche Geschichtsblätter, Gotha, III, 1902, str. 1-18, 49-60.
8192. *Šolta Ant.*, Městští branci v XVI. stol. Nár. Listy 1898, č. 32. Viz *Winter Z.* č. 1756.
8193. *Kameníček Frant.*, Ku kapitole o českém válečnictví v XVI. stol. (1542). Čas. Mat. Mor. XVI, 1892, str. 65-8. Srv. č. 5624.

*) Viz oddíl XI. Výroba průmyslová: *A*) Dějiny průmyslu vůbec; *B*) Dějiny jednotlivých odvětví, řemesel.
**) Viz oddíl XIII. Topografie (abecední pořádek, kdež pod jednotlivými hesly jsou vyjmenovány monografie a články o městech, kdež mimo jiné v celkovém líčení zahrnuto také stol. XVI.).

8194. Jak opatřovali se v městech proti ohni ve stol. 16. Příspěvek k děj. Kutné Hory. Věstník zemské ústřed. hasičské jednoty král. Česk. VII, str. 3. Srv. *Vejdělek Frant.*, Památník hasičského sboru král. hlav. města Prahy 1853-1903. Praha, 1903, 8°, str. 161. Z obsahu: Hasičství v Praze před rokem 1821. Srv. *Winter Z.*, č. 1756.

8195. *Bareš Fr.*, Appellace z Ml. Boleslavě r. 1547. Jizeran, 1897, č. 67, 75.

8196. *Miškovský Jos.*, Revise privilegií Č. Brodu r. 1547. Příspěvky k dějinám Č. Brodu. Naše Hlasy 1884, č. 18-20.

8197. Rvačka s husary (r. 1547 v Českém Brodě). Besídka pro záb. a pouč. 1895, č. 108.

8198. *Malý Ed.*, Něco z hospodářství měšťanů bydžovských v l. 1500-1620. Bydžovské Listy, III, 1889, č. 11, 13-5.

8199. *Rybička Ant.*, Kolik bylo asi domů v XVI. stol. v Chrudimi. Pam. Arch., XIV, 1887, str. 245-8.

8200. *Sm(olík)*, Chrudim a Pardubice r. 1547. Viz č. 7065.

8201. *Hostaš Kar.*, Paměti o Klatovech a okolí ze stol. XVI. a XVII. Šumavan XIX., 1886, str. 303.

8202. Trestný řád a hrdelní XVI. věku v Pardubicích, Pernštýn, VIII, 1887, č. 6, 9-14.

8203. *Vita Trajana Žateckého* Báseň o Písku ze XVI. stol. Přel. *Vácsl. Zikmund*, Poutník od Otavy, 1859, sv. II, str. 1.

8204. Jmění Písku v první polovici XVI. stol. Poutník od Otavy, 1859, II, str. 201.

8205. *Matzner J.*, O zboží města Písku v stol. 16. a 17. Progr. reálky v Písku, 1886, 8°, str. 54.

8206. *Winter Z.*, Rakovník šestnáctého století. Příspěvek ke kulturním dějinám českým. Čas. Č. Mus., 1883, str. 449-72.

8207. *Reyer E.*, Städtisches Leben im sechzehnten Jahrhundert. Kulturbilder aus der freien Bergstadt Schlackenwald, Leipzig. 1904, 8°, str. 129.

8208. *Knothe*, Teplitzer Leben im 16. Jahrh. Programm, Teplitz, 1894, 8°, str. 28.

8209. *Katzerowsky W.*, Die königlichen Richter von Saaz (1547-1783). Mitth. Ver. Gesch. Deutsch. Böhm. XVIII, 1880, str. 61-8.

6. Venkov, hospodářství, poddanství.

a) Jan Brtvín z Ploskovic a Mik. Černobýl o hospodářství a o lidu poddaném.

8210. *Jan Brtvín z Ploskovic*, Knížka tato dvě stránky v sobě drží, v přední stránce jest o zpuosobu a životu křesťanském, kterak by člověk sám sebe, při tom i jiné vésti měl, zvláště pak, kteří v světě nad jinými panují. V druhé stránce o pořádku slušně a užitečně z strany hospodářství kratičce shledáno (1540). Viz popis podrobný a obsah u *Kalouska* č. 8245, 58. Z obsahu: Stránka druhá knížky této: 1. rozdíl, kterak pán hejtmana neb jiné ouředníky v panství své uvazovati má. 2. rozdíl, hejtman nad jinými ouředníky postavený, co na práci míti má, nebo regenti. 3. Ouředník jak zámek se vší čeládkú i jiné věci, což ouřadu jeho náleží, opatrovati má. 4. Ouředník zvlášť k lidem jak dohledati, soudy a posudky mezi nimi držeti má. 5. Opáčení krátce ouředníku, kterak ke všemu dohledati má. 6. Pan připomenúti má o všech věcech jemu potřebných, jak také sám časem svým přihledati má, ač chce-li pořádek jaký s užitkem míti Viz 2. vydání, č. další.

8211. Hospodář. Knížka velmi užitečná, zavírajíc v sobě, předně navedení života křesťanského, jak by ti, kteříž v světě nad jinými panují, sami sebe i sobě poddané spravovati měli. Potom gruntovní správu a pořádek všelijakého hospodářství, zvláště při panstvích a zbožích, potřebná pánům, kteříž veliké statky na zemi mají. Vydaná vuobec před lety 47. a nyní opět, s přidáním jiné kratší správy o témž, znovu vytlačená od M. *Daniele Adama z Veleslavína*. V Starém Městě Pražském, 1587, 16°, str. XIV, 270. Obsah: Přední stránka knížky této o zpuosobu a životu křesťanském, kterak by člověk sám sebe, při tom i jiné vésti měl, zvláště pak ti, kteříž nad jinými v světě panují. Druhá stránka knížky této o hospodářství, drží v sobě šest rozdílův. Rozdíl 1. Kterak pán hejtmana, aneb jiné úředníky v panství své uvozovati má. Rozdíl 2. Povinnost hejtmanova. (O důchodu a platu dědičném. O důchodu aneb platu běžném. Uvážení o důchodích. O registřích gruntovních. O registřích sirotčích. O záduší kostelním. Zvláštní bedlivost hejtmanova. O přijímání počtu. O vydání z týchž příjmův. O sporotě.) Rozdíl 3. Kterak úředník zámek se vší čeládkou opatrovati a co při svém úřadu za povinnost a práci míti má. (O kuchyni a co k té více náleží. Řád v kuchyni mezi čeládkou a povinnost kuchmistrova. Kuchař. Řezník. Klíčník. Pekař. Sladovník. Kovář. Mlynář. Obročník. O fišmeistru a povinnosti jeho. Dohledání k rybníkům. Nádobí k rybníkům. Nahánění vody. Vyvstání ryb. Lovení ryb. Prodávání ryb. O písaři duochodním. O vinici. O štěpnici. Kterak dvuor od úředníka opatrován býti má. O šafářce.) Rozdíl 4. Kterak úředník k lidem dohlídati, a jak

soudy a posudky mezi nimi držeti má. (Zahájení soudu. Jak se konšelé při soudu chovati mají. Obnovení rady. Přísaha konšelská. Zvláštní oznámení rychtářům a konšelům, jak by se při svých úřadech chovati měli. Zápověď neřádův všechněm vůbec a jak by se řádně chovati měli. Napomenutí krčmářům. O posudku, kterýž se ve dvou nedělích po soudu držeti má. Obnovení kostelníkův) Rozdíl 5. Krátké opáčení úředníku, kterak všudy ke všemu dohlédati má. Rozdíl 6. (poslední). Krátké připomenutí pánu, o všech věcech v knížce této předepsaných. — Jiná krátká správa jednomu každému pánu velmi užitečná, kterak statek svůj i úředníky své říditi, spravovati a k nim dohlédati má. Též také úředník, počnouc od hejtmana, kterýž k úředníkům dohlédá, purgkrabě, podpurgkrabě, písař, kuchmistr, klíčník, šafář a tak všelijací úředníci, kteříž co na práci a v moci své mají, kterak se jedenkaždý při svém úřadě zachovati má. A jak k takovým menším úředníkům, i k lidem po panství a k sirotkům vyšší z povinnosti dohlédati mají. To vše pořád v této knížce sepsáno najdeš. Sepsána někdy od M. *Mikuláše Černobýle*, měštěnína senátora města Žatce.(Pánu toto náleží. Počet s úředníky. Úředník jaký. Kupování s užitkem. Správa hejtmanova. Správa purgkrabí, co v svém úřadě za práci má. O poddací kostelním. O lesích a mýtech aneb clu. O pustotinách. O rybnících. Dobytkové. Obilí. Obuv čeledi panské. Hospodařování. Písařova správa. Správa šafářova. Úřad kuchmistra. Správa kuchařova. Klíčník. Pekař. Sladovník. Obročník. Správa fišmeistrova. Správa velmi užitečná. — Víno ke dvoru. Traktát o odumrtí písmo přivodí Mistr Jan Hus.) V Starém městě Pražském u M. Daniele Adama z Veleslavína L. 1587.

8212. Jan Brtvín z Ploskovic, naučení o hospodářství, sepsané okolo r. 1540 (č. 8210), viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7324; *Kalousek*, č. 8245, 58, str. 109-12 (opravuje mylné tvrzení Jungmannovo a jiných, podle *A. Rezka*, že kniha r. 1535 nebyla prvně vydána, nýbrž r. 1540).

8213. Mikuláš Černobýl, o správě lidu poddaného, sepsáno okolo r. 1540 (č. 8211.) Viz *Kalousek* (č. 8245) 59. Srv. *Aquilinas Hradecenus Paulus*, Epithalamion de nuptiis D. M. Vencesilai Apini et Catharine filiae ornatissimi viri M. Nicolai Artemisii, civis Zateceni, scriptum a . . . Addita est elegia de coniugibus aetate disparibus. Prostannae, 1548, 4°, 6 l.

8214. Kniha hospodářská *Štefana Hynka*, jenž v pořádnost uvedena jest, . . . Viz rukopis bibliotheky Musea král. Č., sign. III. C. 18, fol. 128. Podle Veleslavínova Hospodáře (č. 8211), s některými změnami a dodatky, s praktickými pokyny, rozpočty, návrhy platů dělníkům a řemeslníkům, rady zvěrolékařské, pověry a čáry při hospodářství atd. Srv. *Zíbrt Č.*, Český Lid XV, 1906.

8215. Hospodář aneb gruntovní správa a pořádek všelijakého hospodářství zvláště při panstvích a zbožích potřebná pánům, kteříž veliké statky na zemi mají. Rukop. v knih. Musea král. Č., sign. II. H. 11, 8°, l. 103. S přípiskem: Vypsaná v arestu na rathouze Starého Města Pražského v letu P. 1644 ode mně majícího tu mnohou milost nebeského Boha na věčnost slíbenou. (Úprava z Veleslavínova Hospodáře č. 8211.) — Jiné zpracování rukopisné viz č. 8354. — Viz též rukopis v bibliothece Musea Král. Č., sign. IV. C. 11., allig.: *Wolf Adam*, Správa pěkná a potřebná, kterak jednoho každého pána dvůr jeho má se říditi a spravovati, a tolikéž správa a naučení o průbě rybníkářské, o rozměřování okolí, luk, lesů a o jiných rozličných věcech. 1594, fol. — Jiné rukopisy podobného obsahu, ibid., sign. III. F. 33; V. B. 25; IV. H. 6.

8216. *Zíbrt Č.*, Na panském dvoře. Kulturní obrázek ze staročeského zátiší. Vlast III, str. 697-704, 744-8 (na základě Veleslavínova »Hospodáře«).

8217. *Menčík F.*, Zásady hospodářské v století XVI-XVII. Příspěvek k dějinám stavu rolnického. Praha, 1893, lex. 8°, str. 20. Otisk z Čes. listů hospodářských. Viz *Kalousek*, č. 8245.

b) Řády selské a instrukce hospodářské.*)

8218. O právu a zřízení vesnickém, viz *Čelakovský Jar.*, č. 7904, str. 31, 157.

8219. *Schlesinger L.*, Deutsch-Böhmische Dorfweisthümer. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XV, 1877, str. 169-97. Z obsahu: Die Ruge von Pröhl 1536. Das Dreiding von Politz. Srv. *Lahmer*, Gedenkblätter von Georgswalde (»Ordnung von Georgswalde« 1539); *Roesler E. Fr.*, Über die Bedeutung und Behandlung der Geschichte

*) Podrobnosti, jež se týkají jednotlivých panství, osad a pod., odloženy jsou k příslušným heslům v Topografii s. v. (oddíl XIII.), poněvadž Dr. J. Kalousek (č. 8245) v úplné, snadno nyní přístupné sbírce všech selských řádů a instrukcí hospodářských zevrubně uvádí u čísla vše, co bylo tištěno z téhož řádu nebo instrukce a kdo o nich kde psal. Plýtvali bychom místem, opakujíce znova tyto všecky údaje.

des Rechtes in Österreich, Prag, 1847, 8°, str. 51, XXXIV (str. XXXI: Die Tschernowitzer Ruge 1553). Viz *Kalousek*, č. 8245.

8220. Zřízení Zemská r. 1530 o lidech poddaných. Viz č. 7718 a *Kalousek*, č. 8245, č. 52.

8221. 1536: Samodílný řád obce Prahelské (die Ruge von Pröhl). Vyd. *Schlesinger L.*, č. 8219, str. 178-83. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 54.

8222. 1539 obecní řád vsi Georgswalde u Šluknova. Podle *Schlesingerovy* zmínky (č. 8219, str. 175) tištěn jest ten řád pod jménem Ordnung von Georgswalde v *Lahmerových* Gedenkblätter von Georgswalde, str. 4 (vadně). Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 56.

8223. 1544, Samodílný řád vsi Černovic u Chomutova. Vyd. *Rösler*, Ueber die Bedeutung und Behandlung der Rechtsgeschichte in Oesterreich. 1847, str. XXI; *Schlesinger L.*, v Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXII, 1884, str. 289-95. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 61.

8224. Jana Dobřenského z Dobřenic kniha o hospodářství panském i o řízení poddaných (z roku 1550?). Výňatky *Stárek Jan*, Čas. Č. Mus. 1843. str. 426-33, 499-511. Viz *Kalousek* č. 8245, č. 69.

8225. 1556, Instrukce o správě obročnic v Č. Krumlově. Vyd. *Gross Hynek* Listy Hospodářské 1902, str. 127-8. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 76.

8226. *Gross Hynek*, Ze života rožmberských úředníkův a lidí služebných na zámku krumlovském v 16. stol. Nedělní Listy Hlasu Národa 1903, dne 28. února, 5., 12., 19. července. Srv. Otisk: Instrukce pro purkrabího krumlovského z r. 1556, v Praze, 1903, m. 8°, str. 17. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 75.

8227. *Gross Hynek*, Některé hospodářské instrukce (r. 1558) Viléma z Rožmberka. České listy hospodářské XI, v Praze, 1903, str. 337-9. Instrukce purkrabí krumlovskému Janu Doudlebskému r. 1558. Viz *Kalousek*, č. 8245.

8228. Nařízení a snešení z strany čeledi, řemeslníkuov, nádenníkuov a jiných věcí potřebných, kterak a pokud se při tom všickni obyvatelé v království Českém chovati mají. V Menším Městě Pražském léta 1549, 4°, str. 35. Viz *Kalousek*, č. 8245.

8229. Rozmlouvání člověka stavu rytířského s pánem Jeho milosti, o hospodářství, a důchodech pivovarských. V Menším Městě Pražském, u Bart. Netolického, 1554, 16°, 10 l. — 2. vyd. V nově vytištěna u Dan. Sedlčanského, 1604, 16°, 8 l. — 3. vyd. Fr. Al. Vacek, Rozmanitosti, v Praze, 1818, I, str. 3-31. — Přetiskováno pak v odborných listech hospodářských a pivovarských, v rozmanitých úpravách.

8230. Zřízení Zemské království Českého r. 1564. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 88.

8231. *Chlumecký P.*, Einige Dorf-Weisthümer (Ban- und Bergteidinge) aus Mähren. Arch. Oest. Gesch. XVII, 1857, str. 1-112. Z obsahu: Die Rügung von Urbau 1604; Rügung dess Aigenss Kalndorff 1574; Mühlfrauner Rügung 1604; Rausenbruckherrische Riegung 1604; Oblasser Rügung; Extract auss einer alten Rügung 1575; Bergteidingsbuch des Marktes Pöltenberg 1574; Uralte Wein-Bergrechte zu Seelowitz 1402; Dy Gewånheit des marktes Modrytz c. 1514; Zřízení ode mne Rozyny Kundratky z Lamperka abatyše, král. kláštera v starém Brně vydané atd. 1597; Zřízení obcem Mezřické a Krásenské od J. M. P. Bernarta z Žerotína vydané 1578. Ban- u. Nachteiding nach dem Olmützer Recht 1594-1652. — Viz *Kalousek*, č. 8245.

8232. 1559 a 1568: Řád města Veliké Byteše nařízený od vrchnosti. Vyd. *Tiray Jan*, Čas. Matice Mor. 1897, str. 277-8. Rozmnožený z r. 1568 uveřejnil *Tiray*, Dějiny města Velké Byteše I, str. 123-5. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 78. — Srv. *Kraus J.*, Zřízení panské panství Letovského z r. 1561. Čas. Mor. Muzea Zemského, V, v Brně, 1905, str. 70-101.

8233. *D'Elvert*, Die Weisthümer aus Mähren u. Oest.-Schlesien. Not. Blatt, Brünn, 1887, č. 3.

8234. *D'Elvert*, Neuerliche Aufforderung zur Bekanntgebung von Weisthümern aus Mähren und Schlesien. Not. Blatt., Brünn, 1890, č. 3.

8235. *Grosser Mart.*, Kurtze und gar einfeltige Anleitung zu der Landwirtschaft nach Art und Gelegenheit dieser Land und Orth Schlesien, Görlitz, 1560, 1572, 1590.

8236. Kurtzer Unterricht von dem nunmehr veralteten und verloschenen aber doch hochnützlichen und Gott gefälligen Dreydinge. Wie dasselbige ungefehrlich für Alters durch gottfürchtig Obrigkeiten auf dem Lande gehalten auch noch in gegenwärtigen hochgefährlichen Zeiten Gott dem Allmächtigen zu Ehren, den Unterthanen gewiss zum besten gemeinen Nutzen, zu Wolfart und andern einfältigen, doch gutherzigen Obrigkeiten derer viel darumb gebeten, zur Information ... Görlitz, 1582 (1562). — 2. vyd. Liegnitz 1595. — 3. vyd. Leipzig 1615.

8237. *Tschoppe und Stenzel*, Urkundensammlung, str. 221 (Bibl. Č. Hist. II, č. 435).

8238. *Meitzen*, Urkunden schlesischer Dörfer, str. 21.

8239. *Henel*, Silesiographia, (Bibl. Č. Hist. I, č. 1960, 1961, II, č. 619) 1613, 1704, II, str. 941-1009.

8240. *Friedensberg*, Von den in Schlesien üblichen Rechten. Breslau, 1738-43, II, kap. 35, str. 265-74 (Bibl. Č. Hist. II, č. 624).

8241. *Walter*, Silesia diplomat., Breslau, 1741-2, II, str. 241-5, 391, 439 (Bibl. Č. Hist. II, č. 428).

8242. *D'Elvert*, Zur Öst. Verwaltungsgeschichte, Brünn, 1880 (24 Bd. Schriften), str. 250.

8243. *Luschin v. Ebengreuth*, Sitz. Ber. Wien. Akad., CXVIII, 1899, str. XXI (Dreiding zu Bielitz und Kunzendorf in Schlesien).

8244. *Frauenstädt Paul*, Das schlesische Dreiding. Ein Beitrag zur Geschichte der gutsherrlichbäuerlichen Verhältnisse. Jahrb. f. National-Ökonomie und Statistik, Folge III, Band X, str. 232-54.

8245. *Kalousek Josef*, Řády selské a instrukce hospodářské 1350-1626. Archiv Český, díl XXII, v Praze, 1905. Z obsahu: Č. 48. 1526, Řád poddanský na panství Velhartickém. — Č. 55. Zřízení dané Janem z Pernšteina moravskému městečku Nedvědicům 1538. — Č. 57. Artikulové vydaní rychtářům a poddaným na panstvích Rosenberských 1540. — Č. 58. Jana Brtvína z Ploskovic návod úředníkům panským o správě lidu poddaného 1540. — Č. 59. M. Mik. Černobýle krátká naučení o správě lidu poddaného na panstvích, sepsaná okolo r. 1540, tištěná 1587. — Č. 63. 1545-57, Zřízení vydané v Čechách o poddaných, kteří slouží na jiném panství jako čeleď přistavná, úkolníci i nádenníci, i jaká mzda má se dávati jim a některým řemeslníkům; pokuty na přijímání čeledínů a dělníků zběhlých. — Č. 68. Ze zřízení Zemských království Českého r. 1549. — Č. 69. Jana Dobřenského z Dobřenic kniha o hospodářství panském i o řízení poddaných z r. 1550 (?). — Č. 75. Instrukce p. Viléma z Rožmberka purkrabímu Krumlovskému 28. listopadu 1556. — Č. 81. Artikulové vydaní rychtářům a poddaným na panstvích Rožmberských (r. 1560). — Č. 83. Výtah z instrukce dané arciknížetem Ferdinandem hejtmanovi panství Chomutovského 14. února 1561. — Č. 85. Alše Knoblocha z Pirnsdorfu návod k chovu dobytka ovčího, 1561. — Č. 87. Krále Maxmiliana instrukce daná hejtmanovi panství Pardubského 15. října 1563. — Č. 88. Ze Zřízení Zemských král. Českého 1564. — Č. 93. Zřízení dané p. Jiřím z Waldšteina poddaným na panství Hostinském a Miletínském 1566. — Č. 94. Artikulové soudní na statcích kláštera sv. Jiří z r. 1566. — Č. 95. 1567-90, Stavové usilují o to, aby bylo obmezeno právo, podle něhož poddaní podávali suppliky proti vrchnostem ku králi. — Č. 96. 1567-1601, Další stavovské usilování o úplnější zabezpečení osobní nevolnosti čeledi a jiných poddaných v Čechách. — Č. 98. Výtah z instrukce dané cís. Maximilianem nejvyššímu lovčímu v král. Českém 20. října 1568. – Č. 105. 1570-8, Samodílné artikule lešácké neb včelařské a soupis lešáků na panství Litomyšlském. — Č. 109. 1573, Zřízení selské, kteréž p. Smil Osovský z Doubravice vydal vesnicím na panství Třebíčském na Moravě. — Č. 117. Z práv Městských království Českého, vyd. tiskem r. 1579. — Č. 121. Artikulové vydaní úředníkům i poddaným na panstvích Rosenberských okolo r. 1580. — Č. 132. Griespekova instrukce daná úředníkům na panství Nelahozeveském (před 1588). — Č. 133. Griespekův řád selský čili artikulové soudní na panství Nelahozeveském 1588. — Č. 138 Řád předepsaný Jindř. Kunatou Dobřenským z Dobřenic na statku Valském r. 1589. — Č. 141. 1591, Artikule pořádku medařského na panství Valašsko-Meziříčském a Rožnovském. — Č. 142. 1594, 4. září, Nařízení o správě statků, jež vydal Petr Vok z Rožmberka, odcházeje do války. — Č. 145. 1597, Zřízení poddanské na panství Starobrněnského kláštera Králové. — Č. 151. Zřízení poddanské vydané Rud. ze Štubenberka na panství Novoměstském nad Medhují. — Č. 156. 1603, 25. srp. Řád obecní, vydaný klášterem Strahovským osadě Pohořelci. — Č. 157. Instrukce hejtmanská na panstvích komorních z let 1603-4, se změnami až do r. 1702. — Č. 159. Výtah z instrukce dané 12. května 1604 vrchnímu hejtmanovi nad komorními statky v Čechách. — Č. 162. Právo selské v moravském Zřízení Zemském r. 1604. — Č. 165. Instrukce daná 17. srpna 1605 od cís. Rudolfa prokuratorovi komory české. — Č. 168. V červnu 1607, artikulové, kteří mají se čítati poddaným kolleje Karlovy při obnovování rychtáře a konšelův. — Č. 169. Návod a artikule k soudům výročním v Moravě sepsané r. 1607. — Č. 177. 1611, 1617, Řád viničný a roboty poddaných k vinicím panským u města Strážnice na Moravě. — Č. 182. 1613, 4. listop., Nařízení vydané na statcích komorních od Václava Vchynského jakožto jich visitatora. — Č. 184. 1615, 31. července, Námitky proti návrhu, podle něhož na statcích komorních na místě panských potahů a čeládky dvorské všecku polní práci měli by vykonávati poddaní z roboty. — Č. 185. 1617, 27. dubna. Ze zemského zřízení knížectví Olešnického v Slezích o vázanosti poddaných a čeládky, též o robotách. — Č. 186. Formule listů jednacích při správě poddaných kapituly Pražské r. 1618. — Č. 193. Řád poddanský na panstvích Rejchemberském, Rosickém a Slatiňanském asi z r. 1626.*)

*) Přibrány jsou řády selské, poddanské z doby po r. 1564, poněvadž pravidelně jsou obnovovány a upravovány ze starších předloh a podle starších vzorů.

c) Řády mezní.

8246. *Menšík z Menštejna Jakub*, (Na Mokropsech a Vonoklasech), O mezech, hranicích, soudu a rozepři mezní i příslušenství v království Českém, v Starém Městě Pražském, 1600, 16°, l. (12), CXVIII, Registřík. O autorovi viz Bibl. Č. Hist. I, č. 14945; *Jireček Herm.*, Právnický život, č. 4807. — Podle předmluvy sebral spisovatel staré zvyklosti a zkušenosti o mezech a hranicích, o venkovském právu mezním. Připojeno vyobrazení přísahy »pod drnem«, v hrobu, v rubáši, na »Boží umučení«. — Ukázku z knih uveřejnil *B Tomsa*, Chrestomathie, str. 195, 202. Nově vydal *Jireček Herm.*, Codex iuris Bohemici IV, 5. (Spisy právnické o právu českém v XVI. stol.) 1883, str. 148-218, viz Bibl. Č. Hist. II č. 654, str. 334. — — Rukopisy Menšíkovy skladby o mezním právu pozdější, se změnami: I. V univ. bibl. v Praze, sign. XVII. H. 7. — II. Bibliotheka Musea král. Č. 1.) Sign. IV. G. 3; 2.) V. H. 7.; 3.) III. H. 5.

8247. *Jireček H.*, O soudu mezním dle práva českého a moravského. Čas. Č. Mus., 1858, str. 171-86.

8248. *Brandl V.*, Staročeské právo mezní. Právník VIII, 1869, str. 117-27, 155-66.

8249. *Kalousek J.*, O mezním právu, o meznících, právních zvyklostech, viz č. 8245, str. 62, 105, 107, 140, 211, 266, 277, 279, 306, 477, 501, 512-4, 562.

8250. *Trapp M.*, Grenznägel an Grenzbäumen. Not. Blatt, Brünn, 1864, č. 10. Srv. *Menšík*, č. 8246.

8251. *Zíbrt Č.*, Staročeské výroční obyčeje, v Praze, 1889, str. 116-8.

8252. *Nováček V. J.*, České lidové názvy mezníků za starodávna. Z archivu kutnohorského. Český Lid II, 1893, str. 171-4. Srv. *Nováček V. J.*, Relací v příčině obnovení a vsazení mezníkův mezi rolími nad Polepy. Z knihy Kolínské (1656). Český Lid I, 1892, str. 82-4.

8253. *Zíbrt Č.*, Přísaha mezní v hrobu nebo pod drnem. Český Lid VI, 1897, str. 265-9.

8254. *Nedoma J.*, Spor o meze a přísaha v hrobě. Český Lid XI, 1902, str. 236-44.

8255. *Nováček V. J.*, Křivopřísežník na soudu mezním »pod drnem« náhle zemřel. Český Lid XIII, 1904, str. 178-9.

8256. Přísaha na mezi (1561) ve Slezsku dle Zřízení zemského. Rod. Kronika V, 1864, str. 179.

8257. *Prasek V.*, Hraničné kopce. Viz Vlastivěda Slezská, v Opavě, 1888, str. 186-7. Srv. *Šmýd Tom.*, Studénka »Machna«. Vlastivěda Slezská, I, str. 25.

8258. *Weinhold K.*, Schwur unter dem Rasen. Zeitsch. Vereins f. Volkskunde, Berlin, 1893, str. 224-5 (o slezské listině).

8259. Řadu zpráv a pamětí o zvyklostech a právech mezních (z doby staré i novější) uveřejňuje *V. Prasek* od různých spolupracovníků v Selském Archivu (časopis pro obecné i kulturní dějiny selského stavu, hlavně Moravského i Slezského) v Olomouci I, 1902: *Doubek J.*, Opatrování hranic a mezí, hraničná znamení, str. 51-6; *J. Tiray, M. Václavek, Fr. Heidenreich, J. Doubek*, Drželi kopy, str. 86-8; *V. Březina, J. Doubek, J. Tiray, Fr. Slavík*, Hraničné stromy, str. 97-101; *J. Tiray, V. Prasek*, Stromy, »sády«, »kopce«, str. 214-7.

d) Jana Jeníška z Újezda a na Svrčevsi hospodářské zápisky z let 1539-62.

8260. O Janu Jeníškovi z Újezda viz *Nováček V. J.*, Zprávy o životě a některé ukázky z jeho pamětí. Čas. Č. Mus. 1894, str. 237-57, 397-409. Ostatní literaturu o něm viz Bibl. Č. Hist. I, č. 11840.

8261. *Nováček V. J.*, Z hospodářských zápisek J. J. z Ú. a na S. Český Lid XIV, 1905, XV, 1906. (Zápisky svého druhu jediné podávají zajímavý obraz, jak se hospodařilo v polovici věku XVI na poli, na lukách, při chovu dobytka atd.)

e) Mravoučné spisy o hospodářství a domácnosti.

α) Tomáš Rešel, Kniha Jesusa Siracha.

8262. Kniha Jezusa Siracha, jinak Ecclesiasticus, v kteréžto zavřína jsou utěšená napomenutí a předkládají se všechněm lidem prospěšná naučení, jak by se jedenkaždý v svém povolání (živ jsa na tomto světě ctně a šlechetně) chovati měl. A summou kniha tato slouti může Zrcadlo pobožnosti, ctnosti, kázně i počestnosti. Z té chudí a sprostní hospodáři i jiní zprávcové čeládky, mohou sobě naučení bráti, jak by sami se při svém povolání, při svých pracech, předkem ku Pánu Bohu, k svým bližním i ke všem těm, ježto k jich zprávám náležejí, pobožně a náležitě chovati měli. Jest pak v jazyk český z německého přeložena . . . ., od Jiříka Melantricha z Aventýnu imprimovaná, 1561, fol. l. a6, A-Ccc$_4$. Přizpůsobený překlad podle po-

měrů českých z německého originálu: *Kašpar Huberinus*, Spiegel der Hauszucht, Nürnberg, 1554. — 2. vyd. v Olomouci, 1563, 4°. — Vydání další: v Praze (Melantrich), 1571, 1574, 1575. — 1579, 1580, 1597. — — O knize, o spisovateli, o významu pro seznání kulturních poměrů v pol. věku XVI. viz *Zíbrt Č.*, Tomáš Rešel. Sborník Histor. IV, 1886, str. 234-46, 293-301, 337-42. Srv. *Žákavec*, č. 8480.

β) Jana Mathesia Oeconomia v české úpravě Tom. Řešátka Soběslavského.

8263. *Mathesius Jan*, Oeconomia (totiž stav, regiment, aneb spuosob domovní, kdež hospodářství, manželstvo, vstupování v ně, aneb obcování tomu nětčemu, což slušně v domu a v hospodářství u lidí se nachází, jako jsou: děti, čeleď, dům, dvůr, pole, rybníky, dobytek, skot i jiné jmění a statek, chudě neb bohatě, kdež opět řemeslo, pavování hor, těžení, forberk, handl, koupě, prodaj, služba etc. se trefuje, a lidé s tím nětčím se obírají a tomu obcují). Přeložil a Petrovi Vokovi z Rožmberku věnoval *Tomáš Soběslavský Řešátko (Rosacius)*, vytištěno v Star. Městě Pražském u Jiříka Melantricha 1574, 12°. — Českým poměrům přizpůsobený překlad oblíbené knihy J. Mathesia, Prosarhythmica de oeconomia, Oeconomia, oder Bericht, wie sich ein Hausvater halten soll, 1561, 1564, 1565 atd. Viz podrobně č. 6162.

γ) Šimona Lomnického Naučení mladému hospodáři *)

8264. Instructio, aneb: krátké naučení hospodáři mladému, kterak by sám sebe, manželku svou i čeládku i své hospodářství užitečně spravovati a živnost svou vésti měli. V rytmy složená a nyní v nově vůbec vydaná. V Starém městě Pražském, 1586, 16°. Dedikace: »Slovutným, poctivým a dobře zachovalým J. M. pána, pána mého milostivého, pana Vilhelma z Rožumberka všem vůbec písařům i jiným pánům, přátelům mým zvláštně milým pozdravení.« V bibliothece Musea král. Č. sign. III. E. 1. opis z r. 1713, pořízený od Jakuba Marle, měšťana král. Nov. Města Pražského a »rybhandliře«, 4°, »pro sešlost exempláře přepsaná.« Jiný opis v téže bibliothece, sign. II. D. 7., allig. — 2. vyd. Instrukcí aneb: Krátké naučení každému hospodáři mladému, kterak by netoliko sám sebe, manželku svou, i čeládku, i své všecko hospodářství užitečně spravovati, a živnost svou vésti, ale také jaký by býti, v moudrosti a v jiných ctnostech prospívati, a čeho se kdy varovati měl. »... k žádosti dobrých pánů a přátel porozšířená a nyní opět znovu vůbec vydaná«, v Starém Městě Pražském, 1597, 16°, str. (16), 247, (17). V bibliothece Musea král. Č. sign. 27. D. 11. výtisk s autografem Lomnického (věnování: Urozenému pánu Bartholomějovi Flisnpochovi z Flisnpochu ... J. M. pana a vladaře domu Rožmberského, pána mého milostivého, nejvyššímu pucholtaru, pánu a příteli mému. mně vždycky laskavě příznivému, author aneb skladatel této knížky na památku budoucí, z lásky, vlastními rukami daroval. Datum v Ševětíně v domě mém v pondělí po sv. Janu Křtiteli, leta 1597. Šimon Lomnický z Budče«.) Obsah: Knížka mluví k čtenáři. Toužení na nejednostejné štěstí, při všelijakém obchodu a hospodářství. Vzývání Pána Boha. O outratě a zisku. O pilnosti a rozšafnosti. O nákladu a vydání. O pokrmu čeládce. Pokrm pracovitému chutný. Obžerství chut tratí. V hody čeládce na stravě polepš. Hubě vůle nedávej. Měšec tvůj zastávej. Huba se soudí s měšcem a jest původem, měšec odporem. O lakomství. O chudobě. O bohatství z chudoby. O prodaji obilí. O obecním dobrém. O pomstě, křivdě a ukrutenství. O přijímání darův. O moudrosti. Moudrý člověk po čem se poznává. O ctnosti. O žádání důstojenství. O střídmosti. O sousedech. O přátelích. O nepřátelích. O vrchnosti. O svobodě. O dobrém svědomí a ostříhání mysli. O požívání řeči. O pochlebnících. O kunštýři. O spisování kněh. O raddě. O dvořácích. O ženě podezřelé. O ženě staré frejovné. O ženě dobré. O navedení dítek. O synu. O dceři. O víře manželské. O stavení. O prodaji dědictví. O lichvě. O koupi a spolcích. O dluzích. O víně. O lékaři. O psech O šatstvu. O dobré pověsti. O služebníku. O děvečce služebné. O trestání čeládky. O hněvu. O milování od svých služebníků. O milování ode všech lidí. O zlém narození. O odkládání času k dobrému. O postoupení vladařství synům. O štěstí, práci a bdění. O vdovci. O sešlosti věku. O odkazu a kšaftu. O duši. O synech osiřalých. O vdově a babě staré. Napomenutí vdovám. Závěrek. Píseň, v kteréž se všecka summa této knížky obsahuje a zavírá, a jest v ní naučení každému mladému hospodáři potřebné. Registrum. Naučení, kterak se máš při stole chovati. — — 3. vyd., v Olomouci,

*) Vyd. v Praze teprve r. 1586 a pak častěji, ale účelem a obsahem nehodil se pak tento spis při dalších létech nikde s takovou věcnou souvislostí, jako v tomto oddělení, vedle uvedených dvou příbuzných skladeb skoro souvěkých.

1688, 16°. Srv. *Fr. Hrubý*, Selský Archiv III, 1904, str. 59-60. — 4. vyd. se zkráceným názvem, *M. V. Kramerius*, v Praze, 1794, (4),260. Ze 4. vyd. otisk písně závěrečné: Píseň Šimona Lomnického z Budče žákům a mladým hospodářům fary Libeznické obětována na památku, L. P. 1796, v Menším Městě Pražském, u Ant. J. Zimy, 1796, 12°, str. 16. »Zpívá se jako: o Švindlicích«. — 5. vyd. *J. G. Gabriel*, Krátké naučení..., v Praze, 1862, 12°, str. (16), 222 (podle Krameriova 4. vyd.).

f) Svobodníci a poddaní.*)

8265. *Sedláček Aug.*, Svobodníci, dědiníci a nápravníci r. 1550. Pam. Arch. VII, 1868, str. 291-4. Otiskuje se »Sepsání dědiníkův, nápravníkův a svobodníkův v každém kraji obzvláštně v tomto král. Českém podle ukázání spravedlností a vlastního přiznání jednoho každého« r. 1550 z knihy I. desk svobodnických. — Viz doklady u *Kalouska*, č. 8245.

8266. *Müller Václav*, Svobodníci, Pokus o monografii ze sociálních dějin českých 15. a 16. století, Praha, 1905, 8°, str. VI, 151. Uvádí příslušnou literaturu starší.

8267. *D'Elvert Christ.*, Institut der Freisassen in Mähren und Schlesien. Wagner, Juridisch-politische Zeitschrift 1840. Bylo pak přetiskováno.

8268. *Kadlec Kar.*, O poddanství a robotě v zemích českých. Knihovny Moravské revue I., Vydává Jar. Tůna. Otisk z Moravské Revue, v Brně 1899, 8°, str. 50.

8269. K dorozumění stranu zrušení roboty. Vlastimil, 1850, č. 8 a 9 (některá data o robotě 16.-18. stol.).

8270. *Zoubek Fr.*, Utužování poddanství na statcích zápisných v 16. století. Pam. Arch. VI, 1864-5, str. 95-103.

8271. Odpor proti robotě (v 16. stol.). Bes. pro záb. a pouč. 1872, č. 16.

8272. *Šafránek Jan*, Jak měnily se poměry lidu rolnického k proměnám práva vlastnického v dějinách. Koruna Česká 1886, č. 23 a d.

8273. *Neoral Jos.*, Jaký byl původ robot a jak vzniklo nevolnictví. Výr. zpráva zemské střední školy hospodářské v Přerově, 1887-8.

8274. Robota v Moravě v 16. století. Moravské Noviny, 1849, č. 122.

8275. O robotě, Selské listy 1898, č. 80-1, 83-4. Viz *Reickert*, č. 8977.

8276. *Kameníček Fr.*, Příspěvek k poddanství lidu moravského za XVI. století. Program gymn. v Brně, r. 1902-3. Otisk, Brno, 1903, 8°, str. 12. (Výňatek z III. dílu Sněmův a sjezdů mor., viz č. 5624.)

8277. *Boenisch Paul.* Die geschichtliche Entwickelung der ländlichen Verhältnisse in Mittelschlesien . . ., vom Beginn der Besiedelung mit deutschen Bauern bis zur Gegenwart . . ., Dissert. Jena, Merseburg, 1894, 8°, str. 123.

8278. *Knapp G. F.* — *Kern A.*, Die ländliche Verfassung Niederschlesiens. Schmoller, Jahrb. f. Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft, 1895, I. str. 69-93.

8279. *Knothe Herm.*, Die Stellung der Gutsunterthanen in der Oberlausitz zu ihren Gutsherrschaften von den ältesten Zeiten bis zur Ablösung der Zinsen und Dienste. N. Lausitzer Magazin LXI, 1885, str. 159-308.

8280. O otázce zádruhy v zemích českých a slovanských viz zevrubně literaturu v oddělení X. Dějiny právní.

g) Chov dobytka.

8281. Viz všeobecné návody a zkušenosti u *Brtvína*, *Černobýla* (č. 8210, 8211.), v selských řádech a instrukcích u *Kalouska*, č. 8245, s. v. v rejstříku věcném.

8282. *Chytil K.*, Staročeské lidové názvy koní v XVI. stol. Český Lid III, 1893, str. 102-3. Srv. *Leminger O.*, ibid., IX, 1900, 170.

8283. *Aleš Knobloch z Pirnsdorfu a v Litoměřicích*, Regiment zprávy ovčího dobytka, ve dvoje knihy rozdělený. První, kterak jej hospodář nový a nezvyklý, rozšafně zpravovati i v dobrém zdraví zachovati má. Druhé přišli-li by na něj jaké nemoci, nebo mor, čím jej má a jakým zpuosobem hojiti. Léta Páně 1561, V Menším Městě Pražském, u Bartoloměje Netolického, 4°, l. A-J4. — Viz o autorovi *Kalousek*, č. 8245, str. 185-6. Srv. *Zíbrt*, Alše Knoblocha z Pirnsdorfu r. 1561, návod ovčákům proti čárům a kouzlům. Český Lid XIII, 1904, str. 293-7; *týž*, Alše Knoblocha Písně dvě o Trunkopolství, 1561, Frantova Práva (Sbírka pramenů České Akademie, III. tř., I, ř. II, č. 6), 1904, str. 34-5.

8284. *Elsner J. G.*, Die Schafzucht Schlesiens, Breslau, 1842, 8°, str. XV, 460-1. Nachtrag, Breslau, 1844, str. 92.

---

*) Srv. bibliografii o poddanství, o robotě a svobodnících v XI. oddílu Bibl. Č. Hist., E., II. C. (Monografie).

8285. *Settegast H.*, Bemerkungen über die Schafzucht in Schlesien. Landw. Jahrb. II, Oppeln, 1850, str. 150-98.

8286. *Týž*, Die Schafzucht Schlesiens. Archiv f. Landeskunde der preuss. Mon. III, Berlin, 1856, str. 247-77.

8287. *Týž*, Ein Culturbild der Prov. Schlesiens, str. 326-42.

8288. *Krug Leop.*, Geschichtlich-statistische Darstellung der Schafzucht . . ., von der ältesten Zeit bis 1825. Zeitschr. Preuss. Stat. Bureau, Berlin, 1863, 241-57.

8289. *Elsner v. Gronow M.*, Geschichte der Schafzucht. Jahrb. der Deutschen Viehzucht. I, Breslau, 1864, 1, str. 307-35.

8290. *Scultetus Tobias*, Parodia in caseos ovillos Silesiae, Olsnae, 1608, 4°.

8291. *Sanftlebius J.*, Caseus ovillus Silesiacus, Vratislaviae, 1642, 4°.

8292. Šamlatové kozy a aloe v XVI. století v Čechách. Lumír V, 1855, II, str. 1174-5 (záznam Krišt. Haranta, Bibl. Č. Hist. I, č. 10344). — Viz též *Zíbrt Č.*, O zvířatech, chovaných od starých Čechů pro zábavu. Květy XIV, 1892, I. str. 372-8, 457-64.

h) Rybnikářství a rybářství.

8293. *Jani Dubravii*, De piscinis ad Antonium Fuggerum. Vratislaviae, 1547, 16°, l. 4, 91. S dedikací: Francisco Thurzoni, episcopo Nitriensi. Obsah: Lib. I: De piscinis earumque generibus. De nobilitate piscinarum, quas in regionibus nostris excolimus. De utilitate piscinarum. De vetustate et origine piscinarum. De Cyprino. De Lucio. De nominibus aliorum piscium, qui in piscinas ultro illabuntur. — Lib. II: De situ et positione ac aedificatione piscinarum. De librandis aquis in piscinis, et instrumentis ad hunc usum appositis. De symmetriis, ad quas agger attolitur. De fundamento aggeris et superstructione. Quemadmodum aggeris areas metiri et exinde locare opus debeas. De aggere circumvallando. Quaenam materies ad septa piscinarum magis idonea. De incili, septis, emissario. — Lib. III: De aquae ductu in piscinas. Quatenus et quomodo aquae in piscinam novam sint introducendae. De foetu Cyprinorum in piscinas suo tempore transferendo. — Quae spectanda in foetu ad piscinas transferendo, et unde sit transferendus. Quantus cuique piscinae Cyprinorum numerus sit contribuendus. Bonus paterfamilias seminaria Cyprinorum domi constituta debet habere. De positione seminariorum. De trifaria piscinarum per classes distinctione. De attritu Cyprinorum Luciorumque. Semelne Cyprinus in piscinis an saepius (uti in mari sit) pariat? Lucii quo tempore in piscinas tempestivissime deducantur. Que sit opinio de Luciis, cur sua sponte in piscinas superveniant. — Lib. IV: De officio tutoris piscinarum. Quid in vere tutorem curare conveniat. Quid sit in aestate procurandum. De alimentis Cyprinorum. De extirpanda in piscinis arundine. De morbis Cyprinorum. Quid in autumno curatori agendum. De hyemali piscinarum procuratione. — Lib. V: De temporibus piscandi, et quae ante piscatum instrumenta sint praeparanda. De piscatu Cyprinorum et Luciorum. De seclusoriis iuxta piscinas constituendis. Quemadmodum in piscinis conglaciatis sit piscandum. Unde accidat, ut in aliis piscinis crassiores, in aliis tenuiores, interdum etiam in eadem piscina capiantur Cyprini. Alteriusne, an in singulos annos, ad singulas piscinas piscari magis expediat? De Cyprinis ad piscinas distrahendis. Cur fiat in auctis piscinis, ut precium quoque Cyprinorum augeatur? Quemadmodum veteraneae piscinae restituantur. De vivariis Salarum. — — 2. vyd. *Jani Dubravii* De piscinis et piscium, qui in illis aluntur, naturis. Libri quinque, ut doctissimi, ita ad rem familiarem augendum utilissimi. Cum auctario *Joachimi Camerarii*, Medici Norimb., Norimbergae, 1596, 16°, str. 168. S dedikací: D. Venceslao Morkovskio a Zastrizel. — — 3. vyd. *Jani Dubravii* De piscinis libri V. accedunt ejusdem argumenti ex veterum recentiorumque scriptorum libris excerpta. *Hermani Conringii* cura iterum edita et ab inmumeris mendis purgata. Helmestadii, 1671, 4°, str. 36, 68 S dedikací: D. Friderico, comiti in Alefeld et Rixingen. — — Polský překlad *Ondřeje Progy*: Janusza Dubrawiusza o rybnikoch z ryb, które sie w nich chowają, o przyrodzeniach ksiąg pięcioro, Krakov, 1600, 4°. — — Volné zpracování německé, viz číslo další.

8294. *Stäntzl de Cronfels Andreas Leop.*, Piscinarium oder Teicht Ordnung, warinnen von Erbawung der Teichte, derselbsten Tämm, Röhren, Abläss, untersuchung dess Wassers, aussrottung dess Gerörichs, von Erziegung und Versetzung der Fisch, anderer deren Zufälle und dabey benötigten Observationibus gehandelt wird. Gedruckt auff eigene Unkosten des Authoris, Ollmütz, 1680, 16°, str. 20, 182, 5. S dedikací: Dominico Andreae, Graffen von Kaunitz, Erb-Herrn der Herrschafften Austerlitz, Ung.-Brodt, Mähr.-Pruss und Gross-Orzechaw.

8295. *Handsch Georg*, Piscinarum institutio et cultus per Bohemiam, Moraviam et Silesiam usitatus, a nemine antea litteris illustratus, et jam primum per G. Hand-

schium accurate observatus et conscriptus. Viz č. 7609-11.

8296. *Hubáček Kolínský Petr*, O věcech rybářských, 1553. Viz č. 8316.

8297. Rybnikářství. Viz *Kalousek J.*, Archiv Český XXII, č. 8245, str. 33, 35-6, 82, 70-1, 102, 125, 144, 204, 209, 272, 339, 425, 429, 431-3, 485, 506. Viz též č. 8211.

8298. O rybnících, Průba rybníkářská, viz *Wolf Ad.*, Správa pěkná 1594, č. 8215.

8299. Rybářství v Čechách. Poutník I, Praha, 1846, str. 125.

8300. Rybářství v Čechách. Obecní List, v Praze, 1849, č. 91 a d.

8301. *Špatný Fr.*, Rybnikářství čili hospodaření na rybnících. Živa. Sborník vědecký musea království Českého. V. V Praze 1870, 8°, str. VIII, 107. Z obsahu: Stručný dějepis rybnikářství v Čechách a jeho ocenění.

8302. Množství ryb v Čechách v 16. století. Bes. pro záb. a pouč., 1895, č. 149.

8303. O činnosti Jakuba Krčína z Jelčan v oboru hospodářství a rybnikářství za věku XVI, viz obšírnou literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 13178 (zvláště článek: *Wagner*, Ein böhmischer Teich- und Landwirth im 16. Jht.) — Dodatek: *Wildmann Fr.*, Jakub Krčín z Jelčan. (S mapkou vod na panstvi Třeboňském.) Mariansky kalendář, Vimperk. XVII, 1899, str. 112-5.

8304. *Tischer Fr.*, Dopisy hejtmana Šťastného z Pleší ku p. Jachymovi z Hradce (1553-61). Otisk z Věstníka Kr. Č. Spol. Nauk, 1903, č. 13, 8°, str. 50. (Byl to podnikavý úředník zvláště v oboru hospodářství rybničního.)

8305. O Rožmberském a jiných slavných rybnících, viz XIII. Topografie.

8306. Rybníkářství, zábavné paměti z Cholticka. Viz *Sedláček*, Hrady a zámky, I, 196-8.

8307. Rybníky Rožmitálské (16. stol.). Budivoj, III, 1867, č. 58.

8308. *Deutsch Georg*, Zur Geschichte der Fischerei in Mähren. Moravia 1881, str. 633-5. Viz Selský Archiv, č. 8259.

ch) Bobrovnictví v zemích českých (též XVI. stol.).

8309. Bobrovnictví viz *Černý Jan*, Knieha lekarska, v Norimberce, 1517, l. XIII, kap. 30: »Bobrový stroj« (s popisem a vyobraz. bobra při práci).

8310. Bobr (popis a vyobrazení) viz Rada zvířat, č. 8320, l. F. a d.

8311. *Špatný Fr.*, Bobrové v Čechách, 1860. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1396. Srv. ibid., č. 1394-5.

8312. *Princ V.*, Bobři v jižních Čechách, 1887. Viz ibid., č. 1397.

8313. *Chadt J.*, Bobři v jižních Čechách, 1889. Viz ibid., č. 1398. — *Týž*, Bobrovnictví, 1895. Viz ibid., č. 1399.

8314. *Grolig M.*, Vorkommen von Bibern in Mähren. Zeitschr. Gesch. Mähr. II, 1898, str. 376.

8315. Bobrovnictví. Viz *Kalousek J.*, Archiv Čes. XXII, č. 8245, str. 39-40, 306, 433.

i) Ptáčnictví.

8316. *Hubáček Kolinský Petr*, O věcech rybářských, ptáčnických a štěpařských. Vydal *Jan Radwański*. Rukopis složený l. 1553 s užitím zápisek asi o sto let starších. Ve Vídni, 1857, 8°, str. X, 73. Z obsahu: I. Toto jsou knížky vo rybářských věcech a vo nástrahách na ryby. II. O pěnkavách. III. O štěpování štěpuov. Dodatek I-III. (o barvení koží, hojení nemocí atd.).

8317. Vyobrazení a popisy viz Rada zvířat 1528, 1578, č. 8320.

8318. *Špatný Fr.*, Holubářství v Čechách, jenž obsahuje zprávy o holubech a popis jich povahy, holubí trhy, přísloví o holubech, holubářské cechy. Praha 1862, 8°, str. 74. Z obsahu: Dějepisné zprávy o holubech a povaha holubů. Holubářské cechy.

k) Včelařství (brtnictví, lešba t. j. včelařství lesní, medařství).

8319. Včelařství viz vyobrazení dvou druhů úlů a včel i s popisem, *Černý Jan*, Knieha lekarska, v Norimberce, 1517, l. LXXI, kap. 229. Srv. tamtéž, l. CXXIV, kap. 427 (o vosku s vyobr.).

8320. Přirození včelí. Včela s červy k člověku. Viz Radda zhovadilých zvieřat a ptactva k člověku, kterých by povah přirozenie jich měl následovati a kterých se vystřehati v zpravování života dobrého, s figurami, rytmem vydaná, v Plzni u Jana Pekka, nákladem Jana Mantuana, 1528, 16°, list I 5-m 3. — Ve vyd. r. 1578: Kniha užitečná i kratochvilná, jenž slove, radda

všelikých nerozumných zvířat, od Jiříka Melantricha z Aventýnu, l. M 8-N 7. Oboje vydání s vyobraz. včel.

8321. *Royt V.*, O včelařství českém za starých časův a o bývalém tovaryšstvu medařů Valašsko-Meziříčských a Rožnovských. Čas. Matice Mor. I, 1869, str. 131-8. Srv. Mor. Orlice 1870, č. 8.

8322. *Krulich Václ.*, Jak včelařili naši předkové v 16. stol. Posel z Podhoří, 1896, č. 36. Viz č. 8321.

8323. *Zub Fel.*, Příspěvky k dějinám včelařství v Čechách vůbec a na Třeboňsku zvláště, vyd. *H. Gross*, Jindř. Hradec, 1904, 12°, str. 40.

8324. *Janáč Fr.*, Včelařství moravské. Mor. Nár. Noviny, I, 1850, str. 137, 189, 236.

8325. *Geisler A.*, Die Bienenzucht der Grafschaft Glatz. Glatzer Viertelj. Schrift, VII, 1887-8, str. 257-65; VIII, 1888-9, str. 72-81, 262-7.

8326. *Prasek V.*, Medařská landfojtství na severovýchodní Moravě. Čas. Mat. Mor. XIX, 1895, str. 134-46.

8327. *Matzner J.*, Die schlesische Bienenzucht in früheren Jahrhunderten. Schles. Prov.-Blätter, N. F., X, 1871, str. 447-8.

8328. *Schönfeld J.*, Die Bienenzucht Schlesiens. Festschrift für die XXI. Wanderversamml. Deutscher Bienenwirthe in Breslau, Breslau, 1876, 16.

8329. Brtnictví (lešba). Viz *Kalousek J.*, č. 8245, str. 109, 175, 457.

* 8330. O včelách. Rukop., allig., v bibliothece Musea Král. Č., sig. IV. C. 11, l. 95.

8331. Samodílné artikule lešácké neb včelařské a soupis lešáků na panství Litomyšlském (1570-8). Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 105.

8332. *Beck M.*, Altdeutsche Waldbienenzucht. Schlesische Zeitung, 1901, No. 589.

8333. *Patzner C. G.*, Schlesiens Bienenzucht. Bunte Lieder, II, 1903, str. 127-33.

8334. *Walther-Zobel*, Geschichte der wilden Bienenzucht in der Oberlausitz. Laus. Monat-Schrift, 1793, II, str. 277-89, III, 340-6.

8335. Artikulé pořádku medařského na panství Valašsko-Mezeříčském a Rožnovském (1591). Viz *Royt V.*, č. 8321; *Kalousek*, č. 8245. Srv. též Über die Bienenordnung der Herren von Žerotin auf Wallachisch-Meseritsch. Mitth. k. k. mähr. schles. Ges. z. Beförd. d. Ackerb., Brünn, 1822, H. II, str. 172.

8336. *Nickel Jacob*, Gründtlicher Unterricht von den Bienen und jrer Wartung, im Glogischen Fürstenthumb, aus warer Erfahrung zusammengetragen, Görlitz, 1568, 4°, 56 l. Viz Mon.-Schrift von und für Schlesien, 1829, I, str. 84-7.

l) Hedvábnictví.

8337. *Špatný Fr.*, Hedvábnictví se zvláštním ohledem na dějepis hedvábnictví vůbec a v Čechách a na Moravě zvláště. Praha, 1863, 8°, str. II, 58.

8338. *Braunšvejk Jer.-Černý Jevický Jan*, Moruše. Viz Liber de arte distillandi, 1559 (č. 8407) l. W 3-4.

8339. Moruše v XVI. stol. (vyobr.) viz *Matthiolův* Herbář jinak bylinář velmi užitečný, vyd. *Thad. Hájek z Hájku*, v Praze, 1562, l. LXXXIII b. — Srv. vyd. *Ad. Hubera z Rizenpachu a Dan. Adama z Veleslavína*, v Praze, 1596, str. 99a, 101d. (s vyobr.)

8340. Hedvábí bílé, černé, žluté, červené, fialové, zelené (se zmínkami o hedvábnictví a symbolice barev hedvábných) viz (i se zdařilými obrázky): *Martinovský Lukáš*, Křesťanských pobožných panen věnček, 1581 (č. 8349), l. L_8 a d.

m) Lesy, zahrady, štěpnice.

8341. *Sternberg Kaspar Graf*, Über Pflanzenkunde in Böhmen, 1817-8, též český překlad, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 456.*) — Srv. též *Špatný Fr.*, Příspěvky k dějepisu štěpařství v království Českém. Otisk z Nov. Hospod. Kal., 1872, č. 8358.

8342. *Opiz Phil. Maxim.*, Beiträge zu einer Geschichte der Botanik in Böheim, Pardubitz, 1808, 4°, l. 7 a d. (1526 a d.). Viz *Maiwald*, č. 8343.

8343. *Maiwald V.*, Geschichte der Botanik in Böhmen, Wien und Leipzig, 1904, v. 8°, str. VIII, 297. Z obsahu: II. Die Periode der Herbarien (většinou XVI. stol.). III. Die Pflanzenpflege der früheren Jahrhunderte.

---

*) Spis tento a další o dějinách botaniky v zemích českých uvádíme proto, že obsahují literaturu o popisech i vyobrazeních bylin, stromů, v XVI. stol. uměle pěstovaných i všech ostatních, s důležitými poznámkami se zřetelem k českým zemím k českému názvosloví, zároveň se zdařilými vyobrazeními.

8344. *Jan Černý*, viz o něm literaturu (zvláště: *Ruda J.*, Mistr J. Černý a jeho herbář z r. 1517) č. 5000. — Srv. *Šedivý Emil*, Prvý, český, tištěný herbář Jana Černého, z r. 1517. Příspěvek k názvosloví lékárnickému, léčitelskému a věd přírodních na poč. XVI. stol. v Čechách, v Praze, 1905, 8°, str. 14.

8345. O herbáři *Petra Ondřeje Mathiola*, životního lékaře arciknížete Ferdinanda, vyd. *Thad. Hájka z Hájku*, 1562, a vyd. Ad. Hubera z Rizenpachu a Dan. Adama z Veleslavína, 1596, viz *Sternberg*, č. 8341; *Maiwald*, č. 8343. - Dodatek o německém překladu z originalu latinského viz v literatuře o Jiřím Handschovi z Limuz, č. 7609 11.

8346. *Šedivý Emil*, Z dějin herbářů (sbírek sušených bylin) v Čechách. Příspěvek k dějinám lékárnictví a přírodních věd v Čechách, v Praze. 1905, 8°, str. 7. (Kromě jiného o herbáři lékaře arcivévody Ferdinanda Guarinonia.)

8347. Dějiny lesů v Čechách, viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 1371.

8348. O zahrádkách, zahradách a oborách, viz Knížku o štěpování zahrad, 1558, 1673, 1687. Viz č. 8352.

8349. *Martinovský Lukáš*, Křesťanských pobožných panen věnček poctivosti, v němž se všickni jejich ctnosti pod obyčejným kvítečkem k věncům naležitým připodobňují a na jevo vykládají, v Novém Městě Pražském, u Michala Peterle, 1581, 16°, l. A-P_7. Mravoučný spis obsahuje popisy a vyobrazení zahrad tehdejších, s tehdejším názvoslovím, s vylíčením práce zahradnické, s popisem a vyobrazením tenkráte oblíbených květin a pod. Viz l. A_{11} b, l. B_6 b.

8350. *Šembera Al.*, Parky v Čechách v 16. stol. Jindy a nyní, v Praze, 1830, I, str. 87.

8351. *Henschel*, Zur Geschichte der Botan. Gärten u. der Botanik überhaupt in Schlesien im 15. u. 16. Jahrh. *D'Elvert*, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, XVIII B., str. 132. — Srv. *Franke Joh.*, Hortus Lusatiae, Budissin, 1594, 4°, 12. l.

8352. Knížka o štěpování rozkošných zahrad. O divném, umělém i rozkošném štěpování přirozených, užitečných všelijakých stromuov, bylin, květův i ovotcí, planých i domácích. I při tom také pokládá se pořádná práce každého hospodáře přes celý rok. Z knih Theofrasta, Plinia, Varrona i jiných mudrcův vybraná. Vytištěno v Holomouci u Jana Günthera, 1558, 16°, 45. Z obsahu: O malých bylinných zahrádkách. O prostředních krásných zahradách. O knížecích krásných zahradách Divné, neobyčejné a utěšené štěpování stromuov a ovotcí. O lukách a lesích. — 2. vyd. v Holomouci, u Jana Josefa Kiliana, 1673, 16°, l. 32. — 3. vyd. v Starém Městě Pražském, u D. Michálka, 1687, 16°, l. 32.

8353. O štěpování mnohých a rozličných štěpuov, kterak a kterého času máš s užitkem je štěpovati, o tom tuto najdeš příhodná, výborná i skušená naučení. Vytištěno v Star. Městě Pražském skrze Jana Hada Kantora, 16°, s. a., l. 60. Srv. č. další.

8354. Rukopis bibliotheky Musea král. Č. v Praze, sign. IV. G. 6. Obsahuje opisy (l. 1824): 1. O štěpování mnohých a rozličných štěpuov (viz č. 8353); 2. »Z rukopisu pana Dobrovského« (o štěpování); 3. Vinice v jakém položení má býti (viz č. 8368); 4. »Od pana Dobrovského vypůjčené rukopisy staré, Instrukcí o všelijakých věcech k hospodářství náležitých. hejtmanům, ouředlníkům a jiným k správě potřebná (viz *Kalousek* č. 8245); 5. Všelijaká lékařství pro dobytek hovězí prospěšná.

8355. *Adam z Vinoře*, arcipřišt kostela Pražského a děkan Karlštejnský, Knížky o štěpování vys. uroz. P. P. Jošta z Rozumberka. V Praze, u Buriana Waldy, 16°, 1598, l. 39. S věnováním Petrovi Vokovi z Rožmberka. Srv. též rukop. bibliotheky Musea král. Č. I, D. 27, allig. s přípiskem Dobrovského. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18035.

8356. Naučení rozličná o zahradách, o setí semen a štěpnicích. Rukop. allig. ke knížkám o štěpování Jošta Rozumberka č. 8355, sign. bibliotheky Musea král. Č., 28. G. 24. Viz č. 8211.

8357. Počínají se rozličná štěpování dříví, v našich krajinách obecně vídané a obyčejně je lidé umějí. Rukop. allig. v bibliothece Musea král. Č., sign. IV. C. 11, l. 72. Viz tamtéž, l. 81: Správa zahradní o štěpování, ovotce chování, štěpův šetření a roubů řezání. — Tamtéž l. 129: O rozličném vosazování plání a stromů. o štěpování užitečném, v tomto spisu pořad najdeš, jakž staří sadovníci naučení dávají.

8358. *Špatný Fr.*, Příspěvky k dějepisu štěpařství v království českém. Otisk z »Nového hospodářského kalendáře«. Praha 1872, 12°, str. 54. Často pak přetiskováno v celku i ukázky.

n) Vinice.*)

8359. *Klatovský Ondřej*: Počet na vína na českou minci; Počet vína na míru a minci Norberskou (s vyobr.); Práce na vinici (s vyobr.). Viz Nové knížky vo počtech na cifry a na liný, v Normberce 1530, 12°; v Praze, 1558, l. H 5-6, l. H 8-J, l. M 4.

---

*) Přidány jsou některé viniční řády po r. 1564, pokud jsou souvislé, nebo příbuzné se staršími předlohami, řády vinařskými.

8360. Prosba Pražanův o slevu perkrechtu, jakož i o zákaz přívozu vín cizích na Hrad Pražský 1535. Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 1. Srv. *Kalousek J.*, č. 8245.

8361. Osvobození vinice Dumáčkové od perkrechtu od Ferdinanda I. r. 1543. Viz Seznam J. Šimáčka č. 8402, str. 1.

8362. Vinařství Floriana Griespeka z Griespachu (1543), viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 1. Srv. *Kalousek J.*, č. 8245.

8363. Reces Pražanuom strany vinic okolo Prahy (1545), viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 1.

8364. Snešení všech 3 měst Pražských o dovážení a odprodávání cizích vín a domácích šenkování (r. 1547). Mělničan, 1878.

8365. Potvrzení veškerých, od Karla IV. a Vladislava II. daných nařízení, od Ferdinanda I. (1549). Zároveň nařízení o poplatcích z vinic, o falšování vína, o trestech atd. Viz zprávy pro statistiku polního hospodářství v království Českém, 1872.

8366. Král Ferdinand (1549) vydal instrukci Pražskému perkmistrovi a úřadu hor viničných. Vyd. *Novdček*, Archiv Český XVIII, č. 5668, str. 389-94. Obnovenou instrukcí od Rud. II. *Čelakovský J.*, Privilegia (Bibl. Č. Hist. II, č. 1003), str. 488 až 492. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 67.

8367. Ferdinand I. o úřadu perkmistrovském 1558. Viz Zprávy pro statistiku polního a lesního hospodářství v království Českém, 1872.

8368. Vinice v jakém položení má býti a jakým spůsobem člověk má ji dělati, aby toho hojný užitek mohl míti. Při tom také jak se víno chovati a opatrovati má. Vytištěno v Star. Městě Pražském skrze Jana Hada, (v Praze, 1558) 16°, l. 34 (s vyobrazením práce viničné). — Znova vyd. *Šimáček Josef*, Důležitější listiny a zápisky pořádku vinařského města Mělníka a zprávy o schůzích vinařského spolku okolí Mělníka. Mělník 1877, str. 72-6. — Viz Kalousek J., č. 8245, č. 77, kdež otištěna »Pravda o vzdělávání vinic a chování vína«.

8369. Artikulové práv . . . , dle pamětní knihy vinohradů v Hoře Kostelecké na Moravě, 1558. Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 2. Srv. *Kalousek J.*, č. 8245.

8370. Vinařství Viléma z Rožmberka v Soběslavi, 1559. Viz *Špatný Fr.*, Hospodářské Noviny. 1847.

8371. Průvodní list, daný od arciknížete Ferdinanda, pro vína z panství brandýsského, přerovského a lysského (1562). Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 2.

8372. Řád Chomutovských vinařů r. 1563. (Purkmistr a rada m. Chomutova vrací hejtmanovi panství chomutovského Václavu Auličkovi viniční řád, zaslaný ku dobrozdání a schvalují jej; týž hejtman zasílá řád arcikníželi Ferdinandovi.) Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 2.

8373. Příkaz arciknížete Ferdinanda poslům, jdoucím pro víno na Moravu 1564. Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402, str. 2.

8374. Artikule vinařů Lounských. Vyd. *Heller Jul.*, Dějiny Lounského vinařství 1888. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 90.

8375. Řády vinařské při městě Bzenci na Moravě (1572). *Cvrček Josef*, Čas. Matice Mor. 1893, str. 335-43. (Zpráva hotařům. Horenské právo Engelsteinské při městě Bzenci.) Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 107.

8376. *Kobiš Jan z Bytýšky*, Správa neb naučení o měrách vinných sudův . . . , 1574, 1596. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 23533.

8377. Řád vinařský městečka Hradiště nad Znojmem (1574). Vyd. *Chlumecký*, Einige Dorfweisthümer aus Mähren (č. 8231), str. 80-5. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 110.

8378. *Nováček V. J.*, Výpisy z knih viničních z let 1358-1576. Archiv Český XV, 1896, str. 509-60. Z let 1461-1576. Ibidem XVIII, 1900, str. 322-400.

8379. Vrchnost obnovila (1576) artikule vinohradské při městečku Dolních Kounicích v Moravě. Vyd. *Rybička*, Čas. Mat. Mor. 1874, str. 57-60. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 114.

8380. *Jörl z Jörlštejna Jiří*, První traktát . . . v němž se začátkové, aneb species vo počtu na linách obsahují, Léta 1577. (Druhý titul na l. 2.: Arithmetika, t. j. umění počtuov . . .), vyd. Jiří Černý, v Praze, 1577, 12°. — Znova: Jonata Bohutský 1610 12°. Viz o autorovi J. Smolík, Živa, 1864 (Bibl. Č. Hist. I, č. 414). Na l. 50 b: O víně; l. 57, 58 a: O srovnání míry na vína (Pražská, Mišenská, Litoměřická, Loketská míra).

8381. *Joerl z Joerlšteina*, Knížka o měření sudů vinných města, kraje Litoměřického, v Star. Městě Pražském, 1577, 16°.

8382. Vinařský řád (1578) ve vsi Neškaredicích u Kutné Hory. Vyd. *Slavík Fr. A.*, Vinařský řád u Hory Kutné. Kutnohorské Listy 1881, č. 7, 8, 15, 17. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 115.

8383. Von wunderbarlichen Weintrauben mit Haren oder langen Bärten, wie du allhie gemahlet siehest, welliche diess 1580. Jar am Mitwoch vor S. Gallentag, bey Prag von einem Weinstock sind gelesen worden, In dem Weingarten des Ersamen H. Georgen Benatcky, Burger vnnd Tuchhändler der alten Stat Prag . . . Gedruckt zu Nurnberg bey Hans Weygel, in der Kotgassen. Fol., s. a. S vyobraz. Viz *Wolkan*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter., I, 1890, str. 93. — Viz též Vousaté hrozny (o tomto spisku, r. 1580 vydaném). Bes. pro záb. a pouč. 1876, č. 130.

8384. Smržické právo horenské (asi r. 1580). Vyd. *Rypáček Fr. J.*, Čas. Mat. Mor. 1892, str. 35-9, 115-20. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 70.

8385. Řád viničný města Loun (1589). Vyd. *Heller Julius*, Dějiny Lounského vinařství. Louny 1888, 8°, str. 27 (Řád str. 5-19). Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 136.

8386. Nová instrukce daná od krále perkmistrovi hor viničných u Prahy (1590). Vyd. Sněmy VII, str. 541-7. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 139.

8387. (*Šimáček J.*), K dějinám vinařství Českého: Král. instrukce z r. 1590. O právech perkmisterských při Horách Viničných. Otisk z Posla z Prahy, v Praze 1877.

8388. *Joerl z Joerlšteina*, Vinitorium, Správa neb naučení o zakládání a dělání vinic, opatrování a měření vín, kterak se mají vinohradové měřiti, vysazovati, vína sbírati . . . , 1591, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23532.

8389. Řád daný hotařům (hlídačům) vinic ve vsi Rakvicích na panství Hodonínském v Moravě, 1606. Vyd. *Nosek Fr.*, Knihy purkrechtní dědiny Rakvic. Čas. Matice Mor. 1900, str. 60-1. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č. 167.

8390. Řád viničný města Strážnice potvrzen od vrchnosti r. 1609. Výtah vyd. *Nopp Leopold*, Hlavní body horenského práva Strážnického. Čas. Mat. Mor. 1903, str. 321-4. Viz *Kalousek J.*, č. 8245, č.175.

8391. *Šimáček J.*, Řád viničný okolo Prahy, perkmistrem Šlemerem z Častolovic ustavený, jak práce na vinicích placena a vykonávána býti má. Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402.

8392. *Tesák Mošovský Jiří*, Collis vinaria. O vinohradech spis na otázky rozdělený, v Praze, 1611, 12°, 32 l.

8293. Správa o víních. Rukop. allig., v bibliothece Musea král. Č., sign. IV. C. 11, l. 92. Viz č. 8211.

8394. Řád viničný a roboty poddaných k vinicím panským u města Strážnice na Moravě (1611, 1617). Vyd. *Klvaňa Josef*, Národop. Sborník Českoslovanský VI, Praha 1900, str. 168-74.

8395. *Čermák Filip*, O pěstování vína v Čechách. Živa II, v Praze, 1854, str. 126, 127, 156-8, 184-9, 250-3, 311-5, 341-6. — Srv. *Špatný Fr.*, Balbín o českém víně (XIV.-XVII. stol.) Květy VI, 1871, str. 368.

8396. Das königl. Weinbergamt. (14.-16. Jahrh.) *J. F. Schmidt:* Gesetzgebung in Böhmen, Prag. 1866, str. 110.

8397. Vinohradnictví čili pěstování vína na Moravě, jaké bylo dříve a jaké je včil. Mor. Nár. Noviny I, 1850, str. 129.

8398. *Schmidt*, O českém vinařství. Hospodářský klub Český, v Praze, 1869.

8399. *Weeber H. C.*, Weinbau in Mähren. Brünn, 1873, 8°.

8400. *Šimáček J.*, Důležitější listiny a zápisky bývalého poctivého pořádku vinařského král. věnného města Mělníka (1606 až 1850), Mělník, 1877. Viz Seznam J. Šimáčka, č. 8402.

8401. *Lábler Karel*, Vinařství v Chrudimi. Příspěvek k dějinám vinařství v Čechách. Český východ. 1898, 16. dubna.

8402. Seznam písemných památek a spisů o vinařství českém, uložených větším dílem v opisech anebo v originálech ve sbírce J. Šimáčka, ředitele vinařství kníž. Ferdinanda z Lobkovic v Dol. Beřkovicích. Příloha k Českému Vinaři 1898, 4°, str. 8.

8403. *Winter Zikmund*, Nákladníci vína a správa vinařská. Viz Kulturní obraz českých měst (č. 1756) II, str. 355-85. Z obsahu: Vinice v Čechách, perkmistr, jeho práce a důchod, konšelé, písař a komorník perkmistrův, knihy viničné, soud perkmistrův, čeleď vinařská, skladčí, nákladníci a podruzi, práce vinařská, sbírka vína, vinařská služba atd. . . . Srv. *týž*, Z knih páně perkmistrových. Květy 1887, II.

8404. Vinařství, viz řády a zprávy, *Kalousek J.*, Archiv Český XXII, č. 8245, str. 94, 176, 312-4, 239, 356, 399, 412, 435-7, 506, 563.

o) Chmelnice.

8405. Chmel viz *Černý Jan*, Knieha lekarska, kterážto slove herbář aneb zelinář, velmi užitečná. v Norimberce, 1517, l. XIX, kap. 47 (s vyobraz.).

8406. Chmel viz: Počínají se knížky o rozličných vodách, krátce vybrané, z mnohých knih mudrcuov, kterak a z kterého koření máš je páliti vedlé svého rozumu a učení, v Star. Městě Pražském, 1544, l. A8.

8407. *Braunšvejk Jeronym*, Chmel. Viz Liber de arte distillandi, Knihy o pravém umění distillování aneb vod pálení, vyd. *Jan Jevický Černý*, v Holomúci, 1559, l. R7-8.

8408. *Griespekova* instrukce o chmelnicích, viz *Kalousek*, č. 8245.

8409. O chmeli viz *Matthiolův* Herbář, vyd. 1562, str. CCCLXXXVIa; vyd. 1596, str. 461.

8410. Chmelařství. Viz *Kalousek J.*, Archiv Český XXII, č. 8245, str. 306, 308, 411.

8411. Хмѣлеводство въ Богеміи. Русск. Сельск. Хоз., Москва, 1874.

8412. *Sobotka Primus*, Rostlinstvo a jeho význam v národních písních, pověstech, bájích, obřadech a pověrách slovanských (Novočeská bibl. XXII), v Praze, 1879. 8°, str. IV, 344. Z obsahu: Chmel, str. 260-4 (též o dějinách).

8413. *Ček Dragutin*, Hmelj kod drevnih sjevernih i južnih Slavenah. Rad jugosl. Akad., LXIII, Zagreb, 1882, str. 113-28. Srv. *týž*, ibid., L, 1879, str. 32-43.

8414. *Herink Karel*, O chmeli I. Historické památky českého chmelařství. Svornost I, č. 17.

8415. *Donat Pelhřimovský Jan*, O chmelařství. Se zvláštním zřetelem k pěstování na Moravě. Dačice, 1888, 8°, str. 127. Z obsahu: Dějiny.

8416. *Majevski Eraz.*, Roślina i wyraz chmiel, ich pochodzenie i przedhistoryczne znaczenie. Warszawa, 1893, 8°, str. 38 (zmínky o dějinách).

8417. *Zíbrt Č.*, O chmelnicích. Viz: Z dějin piva a pivovarství v zemích českých, v Praze, 1894, stať XV.

8418. *Slavík Fr. A.*, Bývalé chmelnice na Moravě. Selský Archiv II, v Olomouci, 1903, str. 71-3.

8419. *Stenzel G. H.*, Hopfenbau in Schlesien. Schles. Prov. Bl. XCVIII, 1833, str. 485-7.

8420. *Buschan G.*, Geschichte des Hopfens. Schles. Zeitung 1891, No. 571. Srv. Ausland 1891, No. 31, str. 613-6.

p) Šafranice.

8421. Šafranictví viz *Černý Jan*, Knieha lekarska, v Norimberce, 1517, l. XCVIIII-C. (s vyobraz.), kap. 332-3.

8422. Šafrán viz Knížky o rozličných vodách, 1544 (č. 8406), l. D5.

8423. O šafránu. Viz *Jošta z Rozumberka*, Knížky o štěpování, č. 8355.

8424. *Braunšvejk Jer.* — *Černý Jan Jevický*. Šafrán. Viz Knihy o umění distillování, v Holomúci 1559 (č. 8407), l. c4.

8425. Šafrán viz *Matthiolův* Herbář, vyd. 1562, str. XIIIIa, CCCXCIa; vyd. 1596, str. 18b, 18c, 467b.

8426. O šafranici zpráva, jak ji požívati má s oužitkem. Viz Vinici, v jakém položení má býti, č. 8368.

8427. Šafránictví v Čechách. Bes. pro záb. a pouč. 1876, č. 125.

8428. *Dolejšek Boleslav*, Pěstování šafránu na Moravě. Náš domov I, 1892, str. 296.

8429. *Polívka Fr.*, Šafrán (s vyobr.). Selský archiv I, v Olomouci, 1902, str. 73-4.

8430. *Slavík Fr.*, Šafranice na Moravě. Selský Archiv I, v Olomouci, 1902, str. 154-5.

r) Chřestovny.

8431. Hromové kořenie*) viz *Černý Jan*, Knieha lekarska, v Norimberce, 1517, l. XLI-XLII, kap. 125 (s vyobr.).

8432. Hromové koření viz Knížky o rozličných vodách, 1544 (č. 8406), l. B4.

8433. *Braunšvejk Jer.* — *Černý Jan Jevický*, Hromové koření. Viz Knihy o pravém umění distillování, v Holomúci 1559 (č. 8407) l. c2-3.

8434. Hromové koření, viz *Matthiolův* Herbář, vyd. 1562, str. CXXIa; vyd. 1596, str. 143b.

s) Varia.

8435. *Winter Zikmund*, Z českých chaloupek. Příspěvek k dějinám selským. Zlatá Praha IV, 1887, str. 538-9, 551-4, 563-6, 583-6, 605-6, 619-22, 637-8.

8436. *Winter Z.*, Hospodářství »na císařském« a Wachtl z Pantenova. Sborník děj. prací býv. žáků W. W. Tomka. V Praze, 1888, 8°, str. 68-73.

8437. *Seidermann J. K.*, Unruhen im Erzgebirge während des deutschen Bauernkrieges. Bayer. Akad. II. Classe, X, I, 1867, 4°.

8438. Selský lid před bitvou bělohorskou. Zábavné listy, 1882, str. 10, 68, 349, 437.

8439. *Domečka L.*, Poměry sirotčí u českého stavu selského v 16. století. Hlas Národa, 1887, Nedělní listy, č. 236.

8440. Ze selské války v Čechách (16. a 17. stol.), Besedy Lidu, 1893, str. 226.

8441. *Grupp G.*, Die ländlichen Verhältnisse Böhmens seit dem Ausgange des Mittelalters. Histor. Polit. Blätter f. d. kathol. Deutschland, 121, 1898, 10.

8442. *Meitzen Aug.* und *Grossmann Fr.*, Der Boden und die landwirtschaftlichen Verhältnisse des preussischen Staates. Band VI., Berlin, str. XVIII, 656, 326 (Schlesien, historická část od A. Meitzena).

8443. Verhältniss der Getreide- und Lohnpreise seit dem XIV. Jahrh. bis zu den gegenwärtigen. Schles. Prov. Bl. XV, 1792, str. 429-40.

---

*) Staročeský název chřestu.

8444. *v. Roeder Konrad,* Die Landwirtschaft Schlesiens ... in Vergangenheit und Gegenwart. Zeitschr. d. Landw.-Kammer für Schlesien IV, 1900, str. 1728-35.

8445. *Müncheberg Gustav,* Beiträge zur Geschichte der bäuerlichen Lasten in Mittelschlesien, Breslau, Dissert., 1901, 8°, str. 70.

8446. *Adam C.,* Die wirtschaftlichen Verhältnisse und soziale Lage der Landwirtschaft in Schlesien, Berlin, 1904, 8°, IV. 79, 1 mapa (s histor. úvodem).

8447. *Pescheck C. A.,* Wohlstand der oberlausitzer Bauern um 1538. N. Laus. Magaz. XII, str. 473.

8448. *Stöckel K.,* Die Entwickelung der Leibeigenschaft in der Oberlausitz. Bunte Bilder, II. Band, 1903, str. 80-6.

7. Z dějin kulturních.*)

a) Část všeobecná.

8449. *Dvorský Fr.,* Historické zprávy o lidnatosti království Českého. Pam. arch. X. 1874, str. 671-92.

8450. Sčítání lidu v Čechách v XVI. stol. Besídka pro záb. i pouč., 1890, č. 44.

8451. Obyvatelstvo v Čechách v XVI. století. Besídka pro záb. a pouč. 1891, č. 91.

8452. Lidnatost země české ve stol. XVI. Besídka pro záb. a pouč. 1893, č. 25.

8453. *Opiz Phil. Maxim.,* Versuch einer vollständigen litterar'schen Chronik von Böheim. Darinn alle, zur Geschichte der Nationalkultur, der Wissenschaften und Künste in Böheim gehörigen Daten einzeln und kurz in chronolog'scher Ordnung aufgeführt werden. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. VII. G. 1, 4°. Vierte Lieferung bis zum Jahre 1550; Fünfte Lieferung, bis z. J. 1585. (Chronologicky podle roků události všeho druhu jsou zaznamenávány.)

8454. *Zoubek Fr. J.,* Důležitější proměny společenské během 16. stol. v Čechách. Krok I, v Praze, 1865, str. 352-6.

8455. *Zoubek Fr. J.,* Živobytí drobné šlechty 16. stol., Příspěvky historické z register soudu komorního. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 330-47: 1. O urozenosti. 2. O nedílnosti. 3. O manželství. 4. O šatech a kroji. 5. O hospodářství a j. (dolování).

8456. *Řehák Jan,* Kutnohorské příspěvky k dějepisu vzdělanosti české. Viz č. 4739.

8457. Kulturní život za Ferdinanda I a Maximiliana II. Pražský Denník, 1897, č. 220, 225. (Besídka pro záb. a pouč., č. 36, 37.) Vyňato z Kosinových »Illustr. dějin světových«.

8458. *Svátek Josef***), Obrazy z kulturních dějin českých. Praha, 1891, 8°. Díl I, str. (1), 315; díl II, str. (1), 327. Obsah: Díl I. Habsburkové a český jazyk. Poslední dnové Rudolfových sbírek v Praze. Cesty na Sněžku. Stradové z Rosbergu. Anglický alchymista Kelley v Čechách. K dějinám poštovnictví v Čechách. Jak trestali padělatele mince v Čechách. Vzbouření lidu selského v Čechách roku 1680. Poustevníci v Čechách. Slavnost »střílení ku ptáku« v Čechách. — Díl II Souboje v Čechách. Alchymie v Čechách za doby Rudolfa II. Lázně a lazebníci v Čechách za starých dob. K dějinám katů a poprav v Čechách Smrť hraběte Schönburga v Praze roku 1604. Český alchymista. Zednáři (freimauři) v Čechách v XVIII. století. Udělení řádu zlatého rouna císaři Rudolfovi II.

8459. *Svátek Josef,* Culturhistorische Bilder aus Böhmen. Wien, 1879, 8°, str. VI, (1), 311. Obsah: Hexenprocesse in Böhmen. Die Alchemie in Böhmen. Adamiten und Deisten in Böhmen. Ein griechischer Abenteuerer in Prag (Jakob Olympidar Paläolog 1565). Die Guillotine in Böhmen. Bauern-Rebellionen in Böhmen. Schiller in Böhmen. Die Rudolfinische Kunstkammer in Prag. Die Zigeuner in Böhmen.

8460. *Winter Zikmund,* Zač bylo živobytí před třemi sty lety? Světozor XX, 1886, str. 387-406, 419-21, 434-5, 451-3. 467-70, 482-3, 503. — Srv. *Winter Z.,* Zač bylo živobytí za starodávna. Přítel domoviny, IV, č. 3, 1888, str. 122-92. Srv. č. 8141.

8461. *Winter Z.,* Malé historie ze života staročeského (Moravská bibliotéka. č. 33). Velké Meziříčí, 1888, 12°, str. 397. Viz č. 8143.

8462. *Winter Z.,* Ze starodávného života (Ottova Laciná knihovna národní, č. 104), v Praze, 12°, str. 315. Z obsahu: Klání

---

*) Viz pak zvláštní oddíl (VI, Kulturní historie česká), kam odkládáme podle rozvrhu díla celkového příslušné podrobnosti a literaturu o zjevech, kterých tuto schválně jsme opomenuli, aby objem tohoto svazku příliš nevzrůstal.

**) Udáváme u tohoto spisu i u dalších obsah všechen, ať se týká i pozdější doby, nejen XVI. stol., aby pak stačily na místech vhodných stručné revokace k tomuto číslu.

o děvče. Bouře v Olomouci. Alžběta Lidmila svobodná paní z Lisova. O mamoně. O stávkách v 15. a 16. století. Staročeští advokáti v ouřadě i doma. Kterak sedláci prali pány. Námluvy a svatby staročeské. O staročeském manželství. Co stála smrť.

8463. *Winter Z.*, Kulturní obraz českých měst, Život veřejný, viz obsah č. 1756.

8464. *Zíbrt Č.*, Listy z českých dějin kulturních, Praha, 1891, 8°, str. (5), 123. Obsah: 1. O líčení a šlechtění tváří u starých Čechů. 2. Přežitky starodávných obětních obřadů. (Stínání kohouta. Mlácení kačera. Stínání beránka. Shazování kozla. Trhání hlavy husím na provaze pověšeným.) 3. Symbolika barev u starých Čechů. 4. Pověst o Meluzině v českém podání lidovém. 5. Potupné zastaveníčko před svatbou. 6. Truňk sv. Jana o svatbě. 7. Tabák v zemích českých. 8. Pověst o Žižkově kůži. 9. Svatba únosem.

8465. *D'Elvert Chr.*, Zur Cultur-Geschichte Mährens und Schlesiens, viz Schriften, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092: sv. XV. (I. díl), sv. XVIII. (II. díl), sv. XIX. (III. díl), sv. XX. (IV. díl), sv. XXI. (V. díl), sv. XXVI. (VI. díl).

8466. *Grünhagen C.*, Schlesien am Ausgange des Mittelalters. Eine kulturhistorische Übersicht. Zeitschr. Gesch. Schles. XVIII, 1884, str. 26-67. Znova: Geschichte Schlesiens I. Gotha, 1884, str. 171-202.

b) Kulturní poměry v zrcadle souvěkých spisovatelů, zvláště mravokárců.

8467. *Aubanus Joh. Boemus*, Omnium gentium mores . . ., 1520 a další vydání. — České vydání, přizpůsobené souvěkým poměrům českým: *Jan Mirotický z Kroměříže*, Obyčeje . . ., zvyklosti všech národuo, 1579. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 1658.

8468. *Münster Šeb.*, Kosmografia česká, t. j. vypsání . . . o obyčejích národuov všeho světa, vyd. *Jana a Zikmunda ml. z Puchova*, 1554. Viz podrobně o knize, o jejím vydání i obsahu Bibl. Č. Hist. I, č. 1659.

8469. Frantova Práva, Norimberk, 1518, 4°, 17 l. Znovu vydal *Zíbrt Č.*, Frantova Práva. Text prvotisku norimberského z r. 1518. (Sbírka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku, vyd. III. tř. České Akademie. Skupina I. Řada II. č. 6.), Praha 1904, lex., str. XXXIV, 66. O knize, jejím rozšíření a oblibě po celé XVI. stol. viz v úvodě tamtéž.

8470. *Philipa Beroalda Bononského* proti frejířóm, vožralcóm, kostkářóm a vrhcábníkóm řeč příkladná, kterúž se hanebnosti, freje, vožralství a her kostečných tak užitečně a potřebně jako duovodně a dúvtipně oznamují. Vyd. *Mik. Konáč z Hodištkova*. Praha, 1527, 4°, l. A-E. — Překlad z latinského: Declamatio lepidissima ebriosi, scortatoris, aleatoris de vitiositate disceptantium, condita a Philippo Beroaldo, Bononiae. Viz *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus., 1905, str. 434-5.

8471. *de Rampigolis Ant.*, Biblí zlatá, Starého a Nového zákona, v nově z latinského jazyka v českú řeč přeložena (od *Václ. Hájka z Libočan*). Každému čtúcímu v Starém neb Novém zákoně velmi užitečná. V Starém Městě Pražském, 1543, 4°, l. 174. Mravoučné pokyny, vybrané z bible a sestavené v oddíly: O zdrželivosti, o brání daruov, o lenivosti, o poctivosti Pánu Bohu, o pochlebnících, o chytrácích oklamávajících atd. (Přizpůsobeno ku poměrům a mravům i nešvarům u tehdejších Čechů.)

8472. *Bechyňka J.*, mravokárné líčení v jeho spisech, viz č. 5693.

8473. *Konáč Mikuláš z Hodištkova*, Kniha o hořekování a naříkání spravedlivosti, královny a paní všech ctností, skrze . . . . sebraná a složená, na Novém Městě Pražském, 1547, fol., l. (6), LXXI. Obraz poměrů ve všech povoláních a stavech souvěkých, s vyobrazením jednotlivých stavů a zaměstnání. — O spisovateli a jeho spisech i vydáních srv. Bibl. Č. Hist I, č. 12858.

8474. Okolek neb běh světa, kterýž v sobě šest věcí zavírá, totiž pokoj, bohatství, pejchu, válku, chudobu a svornost. A tak o jedné každé věci z nich, obzvláštně v této knížce se vypisuje, v Starém Městě Pražském u Jana Kantora, s. a. (1556), 4°. — Znova: v Litomyšli u Adama Graudence, 1620, 12°. — Opět: v Litomyšli u Matouše Březiny, 1642, 16°, l. 19. S vyobrazením kola štěstí na tit. listu a stavby věže na posledním listě.

8475. Práva nepravá nezdvořilého doktora Krobiána, v nichžto pod žertem opravdově mnohé nynější nemravy směšné představuje. Překlad Dedekindova Grobianu. Viz *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469, str. XV-XVII (o knize vůbec a o poměru českého vydání k originálu, o hojných i pozdějších vydáních českých). Přetisk tamtéž, str. 40-51. — Srv. *Zíbrt Č.*, Práva nezdvořilého doktora Krobiana. Hlas Národa 1887, č. 216.

8476. *Jireček Jos.*, Zprávy některé o mravech českých šestnáctého věku. Čas. Č. Mus. 1864, str. 17-35. Obsah: O krojích. O krmích a nápojích. Pověrečnost. Zábavy.

8477. *Jireček Jos.*, Kněz Tomáš Bavorovský a jeho věk. Čas. kat. duchovenstva V, 1864, str. 401-12, 492-505. Srv. *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Candidus*), I, 1777,

str. 100; (ed. *Ungar*) II, 1778, str. 167-8. Viz č. další.

8478. *Novák Jan V.*, Postilla česká kn. Tomáše Bavorovského. Sborník hist. III, 1885, str. 138-44, 236-41. Srv. č. 8477. Viz též *Vlček Jar*, Dějiny české literatury I, l., 1897, str. 421-5.

8479. Zmínky o kulturních poměrech souvěkých ve spisech *Jana Blahoslava*, viz č. 7338 a d.; viz přehled spisů s obsahem v úvodu vydání *F. A. Slavíka*, Br. Jana Blahoslava Vady kazatelův a Filipika proti nepřátelům vyššího vzdělání v Jednotě Bratrské, Urbánkova Bibl. paedag., sv. 213, v Praze, 1906, 8°, str. 111, (1). Srv. též *Novák J. V.*, O rhetorické stránce Grammatiky Blahoslavovy. Listy filolog. 1904, str. 349-54.

8480. *Zíbrt Čeněk*, Tomáš Rešel Hradecký, Příspěvek ke kulturním dějinám českým v polovici XVI. stol. Sborník Histor. IV, 1886, str. 234-40, 293-301, 337-42. (Kulturní obraz na základě spisů) Viz č. 8262; *Žákavec Frant.*, Příslovnický, pořekadlový a podobný material Rešeliova Jezusa Siracha. Otisk z progr. reálky v Plzni 1903-4, 1904-5, 1905, 8°, str. 42.

8481. *Hosius Konrad*, Rozmlouvání Petra svatého o obyčejích a povahách nynějšího lidu na světě. Podle originálu z r. 1585 (s úvodem) vydává *Zíbrt Č.*, Světová knihovna, č. 360, 1904, 16°, str. 71. Srv. *týž*, Lumír, 1886, str. 527; *Spiess B. V.*, Výbor z literatury české doby střední. Hradec Králové, 1876, str. 383-7; *Prasek V.*, Komenský VIII, 1880, str. 36-7. — O poměru českého textu k originálu německému viz *Zíbrt Č.*, Český Lid XIII, 1904, str. 228-33, 243-50.

8482. *Jireček Jos.*, Kněz Jan Štelcar Želetavský z Želetavy co literát český. Čas. Č. Mus. 1864, str. 262-87, 343-52. (kulturní obraz na základě jeho spisů). Viz též *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus. 1902, str. 545-7. — Spis vydaný od Štelcara r. 1596 s názvem: Zpráva o lichvě, lakomství a bohatství, O křesťanském a pobožném užívání časných zboží, z svatých, starých učitelův vybráno. Těchto posledních, nebezpečných a těžkých časův, kdežto Láska stydla, a pečování o živnosti, oklamání, lest a neupřímnost, z míry se rozmohla, všem dobrým a bohabojným křesťanům k poznání a k vedení potřebné a užitečné: z řeči latinské na česko přeloženo, Letha 1596, 12°, list A-G$_8$ (srv. Čas. Č. Mus. 1840, str. 133) — není původní Štelcarův, nýbrž nové vydání spisu Jana Stráněnského O lichvě, lakomství a bohatství, dedikace v Počátkách, 1560, 12°. — — Srv. též *Klatovský Ondřej*, Vo lichvě. Viz Nové knížky vo počtech, 1530, 1558 (č. 8359), l. N8-O (s vyobr.). — O lichvě, Českobratrský traktát z r. 1560. Viz allig. rukopisu bibl. Musea král. Č. sign. IV. H. 8, č. 11, 14, 15. — *Jörl z Jörlštejna Jiří*, O lichvě. Viz Arithmetika t. j. umění počtuov, 1577, l. 69-73 (zvláště o lichvě židovské); Jaké platívaly se úroky ve století XVI. Koleda, Olomouc, 1877, str. 30. — Viz též č. 8264, 8038, 8067.

8483. *Jireček Jos.*, Nové objevy z literatury staročeské. Čas. Č. Mus. 1875, str. 167-72. (Spis o zraku, jak člověk zrakem, to jest viděním a hleděním sobě nebo jiným škoditi může. Vytišt v St M. Pražském v impressí Šumanské 8°, l. 40.)

8484. *Zíbrt Č.*, O české postille kněze Martina Philadelpha Zámrského. Příspěvek ke kulturním dějinám českým na sklonku XVI. věku. Sborník hist. IV, 1886, str. 77 a d. — Srv. *Haase Theodor*, Martin Philadelphus Zamrscenus. Jahrbuch Gesch. Protest. Oesterr. III, 1882, str. 103-6. — *Rezek Ant.*, Noch einmal Mart. Philadelphus Zamrscenus, ibid. IX. 1888, str. 116-8.

8485. Prag im Munde der Prediger. Bohemia 1875, Beilage č. 22 300.

c) Žena, láska, manželství.*)

8486. *Dvorský Fr.*, Ženy a dcery české. Květy III, 1868, č. 17-20. Viz č. další.

8487. *Dvorský Fr.*, Staré písemné památky žen a dcer českých, 1869, 1872. Viz č. 5695.

8488. *Beroald Bononský Fil.* — *Konáč z Hodištkova*, proti frejířóm, viz č. 8470.

8489. O řádném manželstvu, v Plzni u Jana Pekka, 1528, 12°, l. 16. Srv. Spis velmi užitečný a potřebný o stavu svobodném a manželském počíná se šťastně. L. 1523, v Boleslavi Mladém, 12°, l. 116, 74.

8490. *Dobřenský Václav*, Pramen vody živé t. j. naučení a výstraha před cizoložstvem, v Starém Městě Pražském, 1541, 12°. — Znovu vyd. Jiří Černý, v Praze, 1581, 12°.

8491. *Bechyňky Jana* přirovnání stavu manželského ke stavu tkadlcovskému, s narážkami na poměry manželské, viz č. 5693.

8492. *Köpl Kar.*, Staročeské námluvy svatební (1543). Sborn. Hist. III, 1885, str. 303 5.

8493. V archivu třeboňském. Pokrok, 1875, č. 21. (Rozmarný dopis Alžběty Mezeřické z Lomnice z pol. 16. věku, že nechce býti manželkou starocha rytíře.)

*) O spisech Paprockého (Panna atd.), o mravokárných skladbách na sklonku věku XVI. a ze zač. XVII. věku viz v oddílu: Doba Rudolfa II.

Často přetiskováno. Srv. též: List českého děvčete v šestnáctém století. Domácnost, I, (Milwaukee, Wis.) 1882-3, str. 2.

8494. *Winter Zikmund*, Starodávný hlas o rovném právě žen. Ruch IX, 1887, str. 276-8.

8495. *Winter Z.*, O staročeských pannách a paních. Česká Politika 1887, č. 294. Srv. č. 8462.

8496. *Winter Z.*, O manželstvech nezdárných. Zlatá Praha, V, 1888, str. 7-8, 19. Viz č. 8462.

8497. *Winter Z.*, Manželové a jejich hříchy. Tamtéž, str. 67-70, 86-7. Viz č. 8462.

8498. *Winter Z.*, Manželky a jejich slabosti. Tamtéž, str. 203-6, 214. Viz č. 8462.

8499. *Winter Z.*, O rozvodech manželských. Tamtéž, str. 275-8. Viz č. 8462.

8500. *Winter Z.*, Manželství zdárná. Tchánové a tchýně. Tamtéž, str. 342-3. Viz č. 8462.

8501. *Winter Z.*, Námluvy a svatby staročeské, viz č. 8462.

8502. *Zíbrt Č.*, Kousek kapitoly »o staročeské milosti«. Hlas Národa 1887, č. 278

8503. *Zíbrt Č.*, O staročeském milování. Světozor, XXII, 1888, str. 3, 23-6, 38-9, 50, 74, 83, 106, 115-6, 129-30, 151-3.

8504. *Zíbrt Č.*, Potupné zastavenîčko před svatbou, viz č. 8464.

8505. *Zíbrt Č.*, Svatba únosem u starých Čechův, Ottův Slovanský kalendář, v Praze, 1891. — Viz též č. 8464.

8506. *Winter Z.*, O staročeském manželství, viz č. 8462.

8507. Staročeské manželské kázaníčko. Pam. arch. VII, 1868, str. 326-7.

8508. *Zíbrt Č.*, Staročeské připovídky o ráji manželském. Hlas Nár. 1887, č. 327.

d) Jídlo a pití.

8509. *Zíbrt Č.*, Poctivé mravy a společenské řády při jídle a pití po rozumu starých Čechů, v Praze, 1890, m. 8°, str. (8), 79 (s ukázkami hlavně ze skladeb a návodů XVI. stol., s výčtem literatury příslušné).

8510. *Winter Z.*, o staročeských knihách kuchařských viz č. 8142.

8511. Kuchařství, o rozličných krmiech, kterak se užitečně s chutí strojiti mají, jakožto zvěřina, ptáci, ryby. A jiné mnohé krmě všelikému kuchaři aneb hospodáři knížka tato potřebná i užitečná. A ocet jak se dělá také v zadu najdeš, vyd. *Pavel Severin*, v Praze 1535, 16°, list A-G7. — Jiné vydání tištěno u *Jana Kantora* v Starém Miestie Pražském, 16°, list A-P a register. — Nově vydal ve věrné úpravě tisku starého v Praze r. 1891 *Zíbrt Č.*, 16°, str. 10, LXXVIII. — Fragment starší ještě kuchařské knihy (Kuchmisterství), v bibliothece Musea král. Českého, sign. 28, F. 30. — Srv. *Wolski Z.*, Kuchmistrzostwo, szczątki druhu polskiego z początku w. XVI wydał w podobiźnie oraz wstępem zaopatrzył . . ., Biała Radziwiłłowska, 1891, 8°, str. 12, facsimile 2 listy. (Podobá se, že překlad z českého.)

8512. Instrukce Rožmberská kuchmistrovi. Lumír V, 1855, I, str. 549, 565.

8513. *Bavor Rodovský z Hustiřan*, Kuchařství, t. j. knižka o rozličných krmích, kterak se užitečně s chutí strojiti mají, jakožto zvěřina, ptáci, ryby, a jiné mnohé krmě. Každému kuchaři, aneb hospodáři, knížka tato potřebná i užitečná. Vytištěno v St. M. Pražském u Jiříka Nygrína 1591. 12°, l. 127, index. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 17741. Srv. č. 8211.

8514. *Bechyňky Jana* zpráva o jídle a hodokvasu, viz č. 5693.

8515. *Jireček J.*, O krmích a nápojích XVI. stol., viz č. 8476.

8516. Jak se za starých dob kuchařilo. Slavia II, 1876, str. 250 a d.

8517. O staročeské kuchyni. Pokrok, 1877, č. 238.

8518. O kuchařích (K historii českého kuchařství). Pokrok, 1880, č. 264-5.

8519. *Winter Z.*, O českém kuchařství za starodávna. Z přednášky. Hlas Národa 1887, č. 62.

8520. *Winter Z.*, Staročeská kuchyně. Osvěta, XVII, 1887, str. 427-37, 521-32, 617-25. Viz č. 8142.

8521. *Winter Z.*, Staročeští medikové v kuchyni, ibid., str. 891-900. Viz č. 8142.

8522. *Winter Z.*, Nádobí stolu staročeského. Světozor XXI, 1887, str. 258, 274-5, 291, 311. Viz č. 8142.

8523. *Winter Z.*, Vezdejší chléb denní. Světozor XXI, 1887, str. 419, 435-8. Viz č. 8142.

8524. *Winter Z.*, O staročeském hodokvase. Světozor XXI, 1887, str. 531-5, 547-50, 563-6, 579-82, 600-2. Viz č. 8142.

8525. *Winter Z.*, Na rybím trhu v Praze. Zlatá Praha IV, 1887, str. 83.

8526. *Winter Z.*, Staročeské kuchařky. Osvěta XVIII, 1888, str. 251 66. Viz č. 8142.

8527. *Winter Z.*, Kuchyně a stůl našich předků. Líčení dějepisné ze XVI. století. Všeobecná zajímavě poučná knihovna. Čís. 3. Praha 1892, m. 8°, str. 192. Obsah viz č. 8142.

8528. Hostiny dvorní (v Čechách 16. stol.). Besídka pro záb. a pouč. 1887, č. 2.

8529. O rozmařilosti při hodokvasech a pijanství v XVI. stol. u šlechty české, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18027 (Stolní řády), č. 18040, 18042 (Rožmberkové) a u jiných

rodů staročeských. Viz podrobnosti u *Sedláčka*, Hrady a zámky, Bibl. Č. Hist. I, č. 1855.

8530. *Zíbrt Čeněk*, Že měli staří Čechové mlsný jazýček. Nár. Listy 1887, č. 338.

8531. *Zíbrt Č.*, Staročeské recepty pekařské. Zářeckého Kalendář českých pekařů, v Praze, na r. 1899.

8532. *Hajek ab Hajek Thad.*, De cerevisia ejusque conficiendi ratione, natura et facultate opusculum. Francoforti, Wechel, 1585, 12°, XLIX, 101. V této knize líčí protomedicus král. Českého Tad. Hájek z Hájku výrobu a druhy a vlastnosti piva se zřetelem k českému pivu. Viz č. 8537. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 10262. — Český překlad Hájkova spisu vydán v časopise Kvas, 1878. Též otisk.

8533. Rozmlouvání o pivovarství, 1554, 1604. Viz č. 8229. — Viz též Český Jih, VIII, 1879, č. 8. Srv. č. 8211.

8534. O jednotlivých druzích piva v XVI. stol., o Rakovnickém, Žateckém a pod. viz v Topografii, s. v. (u míst, jichž se týče). — O březňáku (mařec, marcovní, březnové pivo), o samečkovi, o skopcovi (Embekské pivo, Bok), o pivu »mum« a jiných druzích českého piva v XVI. stol, podrobnosti viz *Zíbrt*, č. 8537; Viz *Kopp*, Regiment zdraví, č. 8580, l. 104b; též *Jireček J.*, č. 8476 str. 304-5. Viz též č. 8662-3.

8535. Ferdinand I. objednává pivo u Domažlických, viz *Zíbrt*, Z dějin piva, č. 8537, str. 30-2.

8536. *Zíbrt Č.*, Staročeské obyčeje a pověry pivovarské. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1896, č. VII, 8°, str. 31. Srv. Hlas Národa 1896, č. 319.

8537. *Zíbrt Č.*, Z dějin piva a pivovarství v zemích českých, Praha, 1894, 16°, str. 289.

8538. Frantova práva pro cech pitelů viz č. 8469.

8539. *Beroald Bononský Konáč z Hodiškova*, proti ožralcóm, viz č. 8470.

8540. Věrný kumpán (1534). Pam. Arch. XIV, 1889, str. 328. (Poslední vůle Václ. Mělnického, bratra »z mokré čtvrti«.)

8541. O ukrutném a hanebném hříchu opilství, kteréž těchto našich posledních časův, s Franskú nemocí nastalo, jako ožralství, zbytečné pití a přepíjení, bídu, psotu, a škodu tělu i duši činí, také jak nouzi a chudobu s sebou přináší, a jaká rada proti tomu zlému býti měla, gruntovní zpráva z písma svatého skrze *Sebestiana Fraňka* německy sepsána a v češtinu přeložená. V Starém Městě Pražském, 1537, 4°, l. 58. Překlad z německého *Sebestian Franck*, Von dem grewlichen Laster der Trunckenheit 1531. Viz *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469 str. X-XI (o českém překladě, jeho vydání a obsahu). — Srv. *Prasek V.*, O hanebném opilství. Komenský, VIII, 1880, str. 12, 36. — O vydání: Potvorný drak apokalyptický (12. kap.) s sedmerou hlavou, to jest: hanebné a ohavné opilství živými barvami v sedmi knihách se svou rodinou, užitky a vlastnostmi rozpustilému světu k napravení vykontrfetované, na světlo v české řeči vydané, s dovolením J. M. pana vysoce osvíceného knížete a pána, pana kardinála z Harrachu, etc. arcibiskupa Pražského, etc. vytištěný v Starém Městě Pražském, 1643, 12°, str. (18), 265, 21. — viz *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469, str. XI.

8542. Počíná se Instrukcí pana *Hanuše z Švorcperku*, s předmluvami, artikulemi a rykmy, jakž tu pořád postaveny jsou. Leta Páně 1538, 4°, 32 l. Překlad knihy: *Jan ze Schwarzenberga*, Der Zutrinker und Prasser Gesatze, Ordnung und Instruktion 1516. Viz *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469, str. IX. »List od stavův pekelních všem pitelům na svět poslaný«, otištěn tamtéž na str. 31-3.

8543. *Beckyňka Jan*, Korbelík, viz č. 5693.

8544. O mrzutém hříchu opilství soud, 1561 (Trakát Českobratrský), viz rukopis v bibliothece Musea král. Č., sign. IV, H. 8. Srv. č. 8482.

8545. *Aleš Knobloch z Pirnstorfu*, Písně o trunkopolství Praha, 1561, 4°, 4 l. Viz *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469, str. XII. Přetisk tamtéž, str. 34-7: Písně dvě nové o tom hanebném a nekřesťanském trunkopolství, jinak o půl a plnou douškem připíjení, a hanebném ožralství, Druhá píseň o tom svinském a zhovadilém trunkopolství, douškem a deffloribus připíjení. O spisovateli viz č. 8283.

8546. *Dobřenský Václav*, Věník fíkový, t. j. zastření aneb výmluva všelikého opilce. v Starém Městě Pražském, 1587, 12°.

8547. *Oks z Kolovsi Šebastian*, O Vomizíně, Praha, 16°, 4 l. Fragment unikát. Přetisk *Zíbrt*, Frantova Práva, č. 8469, str. 38-9: Právo a řád ve Vomizíně.

8548. Artikulové proti opilství, posvícením a pyšnému šatstvu na sněmu Českém r. 1545. Lumír I, 1851, I, str. 595. Často přetiskováno na př. Česká Politika 1893, č. 230 atd.

8549. Sněmovní zápověď připitků r. 1556. Viz *Zíbrt*, Z dějin piva a pivovarství, č. 8537, str. 91-5.

8550. *Zíbrt Č.*, Druhy připitků staročeských ve stol. XVI.: 1. vilkum, na přivítanou; 2. pro zdraví a štěstí; 3. z lásky; 4. míra pod závázkem; 5. o základ; 6. kostkami; 7. na poctu; 8. truňk kočičí; 9. truňk sv. Jana Dliana. Viz č. 8509, str. 42-7. — Srv. též Truňk sv. Jana, č. 8464; *Zíbrt Č.*, Jak se připíjelo po staročesku. Hlas Národa, 1887, č. 73; Z obyčejů staroč., Nár. Listy odpol., 1888, č. 125.

8551. Zábavy v krčmě staročeské (vyobr. původní), viz Český Lid VI, 1897, str. 94.

8552. Zpropitné v 16. stol. v Čechách. Besídka pro zâb. a pouč. 1883, č. 16.

8553. Královští výběrčí posudného v kraji hradeckém v l. 1547-89. Čas. Spol. Přátel Starožitností XII, 1904, str. 133.

8554. *Dušek Bedřich*, Z vinných šenků v 15. a 16. století. (Dle olomouckých práv městských.) Čas. Mus. v Olomouci, X, 1893, str. 50.

e) Kroje.

8555. *Winter Z.*, Dějiny kroje v zemích českých, 1893, viz č. 760.

8556. *Bechyňky Jana* zprávy o kroji a krejčovství, viz č. 5693.

8557. *Vocel J. E*, O kroji českém ve středním věku. Čas. Č. Mus. 1844, str. 261-83. Viz č. další.

8558. Povrchní rysy o kroji našich předků. Pražské Noviny, 1852, č. 9-10.

8559. O kroji XVI. věku viz *Zoubek*, č. 8455; *Jireček*, č. 8476.

8560. *J(ireček J.)*, Vzpomínky na kroje staročeské. Světozor, XI, 1877, str. 3 a d.

8561. *Želetavský Štelcar Jan*, Kroj žen českých v XVI. století. Čít. pro vyš. tř. dívč. škol. 1873, Praha, str. 143. Viz č. 8482. Srv. *Winter*, č. 760.

8562. *Vlasák Fr.*, Vypravování z domácího života starých Čechů, IV, O staročeském kroji, v Praze 1875, str. 50.

8563. *Rezek Ant.*, Kapitola o staročeských krojích. Lumír VI, 1878, str. 150-2.

8564. *Winter Z.*, Kupci, kramáři, šmejdíři a šmukýři ve staré Praze. Zlatá Praha III, 1886, str. 275 a d.

8565. *Zíbrt Č.*, Tresty těch hříšných, kdož pyšně si chodili. Světozor XXIII, 1889, str. 156.

8566. *Zíbrt Č.*. K dějinám kroje v Čechách. Světozor XXIII, 1889, str. 575-6, 588.

8567. *Winter Z.*, Pásy ženské v XVI. věku. Dom. Hospodyně VIII, 1891, str. 97-9. Srv. *Winter*, č. 760.

8568. Jak se Čechové v XVI. století šperkovali? Dle přednášky Dra *Wintra*, Česká Politika, 1891, č. 65, (příl.). Srv. č. 760.

8569. *Winter Z.*, Pýcha stavovská v šatech. Světozor XXVI, 1892, str. 518 a d.

8570. *Mouřenín Tobiáš*, Líčidlo krásné pannám a paním i jiným osobám, kteréž se rády po tváři šlechtí a líčí, užitečné, při tom jisté umění, čeho se užívati má, aby jeden druhého milovati musil. Všechněm mladým lidem, ano i starým darováno a v český jazyk přeloženo od *Tob(iáše) M(ouřenína) L(itomyšlského)* léta 1594, v St. Městě Pražském u Daniele Sedlčanského, 16°, 16 l. — Nově vydal *Zíbrt Č.*, Jak se kdy v Čechách tancovalo, 1895, č. 8767, str. 150-60.

8571. *Zíbrt Č.*, O líčení a šlechtění tváří u starých Čechů, viz č. 8464.

8572. *Zíbrt Č.*, Hlasy staročeských mravokárcův o nošení vleček. Národní listy 1892, č. 152 (též XVI. stol.).

8573. *Zíbrt Č.*, Sukně »s obručema« a její předchůdce »partikal«. Nár. Listy 1890, č. 332-3.

8574. *Zíbrt Č.*, Symbolika barev u starých Čechův. Lumír, 1889, str. 163. — Viz též č. 8464.

f) Péče o zdraví.*)

8575. Literaturu o dějinách lékařství a zdravotnictví v českých zemích, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 421-52.

8576. Literaturu o knížkách morních věku XVI. viz ibid. č. 1432 a d.

8577. *Müller Fr.*, († 1823), Acta litteraria medica Bohemiae. Rukopis bibliotéky Musea král. Českého. Sign. VI, C. 12, fol. Obsahuje mimo jiné též přehled českých knih lékařských XVI. století.

8578. *Hanuš I. J.*, O české literatuře zdravovědy v XVI. stol., Čas. Č. Mus. 1863, str. 294-305, 346-51 (hlavně o Koppově Regimentu zdraví, č. 8580). — Srv. *Hanuš Ig.*, Über die diätetische Literatur der Böhmen im XVI. Jahrhunderte. Zprávy o zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1863, I, str. 120-6.

8579. *z Chocně, Jan mistr*, O krvi pouštění žilami i baňkami k času budoucímu této potřeby nastávající, proti neduhům rozličným, vedle vyznamenání komety hvězdy, užitečné velmi tuto pokládá se naučení za lékařství. V Starém Městě Pražském, 1532, 16°, list A-D$_4$. Viz č. 8581.

8580. *Kopp Jan z Raumentalu* (životní lékař Ferdinanda I.), Nejjasnějšímu knížeti a pánu, panu Ferdinandovi římskému, uherskému a českému atd. králi, Jeho Královské Milosti ku poctivosti. A jiným všem obyvatelům království Českého, též i přislušejícím k témuž království zemím, k užitku a dobrému. Gruntovní a dokonalý regiment neb zpráva, jak jedenkaždý člověk ve všech věcech zdraví své z Boží pomoci uměním vždycky opatrovati, a mnoho těžkých nemocí i také nečasnú smrt předcházeti má a muože. V Star. Městě Pražském, 1536, fol., list A-k$_4$ (l. 187), register (15 l.). O Koppovi viz Bibl. Č.

*) Viz pak podrobně se všemi řády zdravotními oddíl XI. Policejní řády.

Hist. I, č. 12877; *Winter Z.*, Pan doktor Kopp, z register arciknížecích. Hlas Národa, 1887, č. 134. — Srv. *Jireček*, č. 8476.

8581. O krvi pouštění žilami i baňkami, spis z mnohých učitelův vybraný, a každému zvláště, kdož miluje své zdraví, těchto časuóv nastávajících ku potřebě velmi užitečný. V Starém Městě Pražském, 1538, 16°, list A-B$_4$. — Druhé vydání 1597. Srv. č. 8579.

8582. *Mistra Křišťana*, Lékařské knížky z mnohých knih lékařských vybrané i jiných proti neduhům a nemocem rozličným v jistých kusích zprubované, každému potřebné i užitečné. 1544 16°, list A-K$_8$. — V Olomouci, 1553, 8°.

8583. *Mollerian*, Zlé užívání hojitedlného lékařství, kteréž se k nenabyté škodě lidského života a statku vztahuje. Toho k uvarování všem vůbec křesťanské lásky výstraha. Podlé toho také obsaženo jest, kterak náš život právě a pořádně dokonán býti, abychom k dokonalé starosti přišli, a životu našemu uloženého cíle dosáhli. Dedikace nejv. purkrabímu Wolfovi St. z Krajku. V Prostějově, u Jana Günthera, 1550, 4°, 28 l.

8584. *Špott J.*, Připomenutí lékařská, hledící k udržení zdraví, sebrané z rozprávek důvěrných, držených s M. Markusem (Petr Vok z Rožmberka), viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18040, str. 517.

8585. Knihy lékařské, kteréžto s veliků prací skrze *Jana* přijmím *Navitu*, z mnohých knih lékařských v jedno jsou shromážděny. Léta Kristova 1551, 4°.

8586. *Špott J.*, Lékařství a lékařové XVI. stol., viz Bibl. Č. Hist. I, č. 433.

8587. *Dvorský Fr.*, Příspěvky k dějinám lékařství českého, viz Bibl. Č Hist. I, č. 436.

8588. *Rybička A.*, Slavní lékaři bratrští. Pam. Arch. XV, 1892, str. 302-3.

8589. *Šimek J.*, O lékárnících a lékařích Kutnohorských v 15. a 16. věku. Věst. Král. Č. Spol. Nauk, 1896, 8°.

8590. *Winter Z.*, Příspěvek k dějinám lékařským, viz č. 8143.

8591. *Winter Z.*, Doktoři a lékaři v XVI. věku v Čechách (Lidové rozpravy lékařské, pořádá Lad. Haškovec), v Praze, 1901, 8°, str. 42.

8592. *Winter Z.*, V staročeském špitále. Na základě archivních pramenů. Vlast VII, 1890-1, str. 113-8.

8593. Zdravotní opatření (16. stol.). Besídka pro zábavu a pouč. 1887, č. 3.

8594. Příklad amputace ze století XVI. (Dle Březana.) Bes. pro záb. a pouč. 1878, č. 56.

8595. Venduška čili vinduška, jedovatá bylina v l. 1540 příčinou smrti. Besídka pro záb. a pouč. 1892, č. 103.

8596. *Zíbrt Č.*, Upřímný lékař (r. 1548). Pam. Arch XIV, 1889, str. 270.

8597. Selský doktor Jakub Malšík v 16. stol. (Vyhojil Petra Voka Rožmberka.) Bes. pro záb. a pouč. 1882, č. 79.

8598. *Zíbrt Č.*, Páni čeští do Karlových Varů (1560), Pam. Arch. XIV, 1889, str. 269-70. Viz oddíl XIII. Topografie, Čechy, s. v. Karlovy Vary.

8599. *Šedivý Emil*, Příspěvky k dějinám lékárnictví na Moravě a ve Slezsku (Lékárnická knihovna svazek II.), v Praze, 1905. v. 8°, str. 158, (2). Obsah I. Vzdělání, přírodní vědy, zdravotnictví. II. Lékárnictví. (Policejní řád Ferdinanda I. z r. 1542 a 1552.) III. Konkurenti. — Týž chystá dějiny lékárnictví v zemích českých do tisku, s podrobnou bibliografií všeho, co o lékárnictví bylo psáno a s výčtem všech rukopisů lékárnických.

8600. *Květ Jar.*, Stará lékárna. (Léčení staré.) Nár. Listy 1895, č. 216.

8601. Erinnerung an berühmte Aerzte Schlesiens aus dem 16. Jahrh. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 446.

8602. *Svátek Josef*, Lázně a lazebníci v Čechách za dob starých. Zlatá Praha VII, 1890, str. 375-6, 387-90, 403-6, 415-6, 423-6, 434-8, 447-50, 459-62. Srv. *Svátek*, č. 8458. O lázních v jednotlivých městech viz oddíl XIII, Topografie s. v.

8603. *Zíbrt Č.*, Léčivé prameny u starých Čechů, Lumír XVI, 1888, str. 284, 295, 304.

8604. Literaturu o lázních a léčivých pramenech v zemích českých, viz Bibl. Č. Hist. I. č. 915-71.

8605. *Jordan z Klauzenburku Tomáš*, (doktor a lékař zemský v markrabství Moravském), Kniha o přirozených vodách hojitedlných neb Teplicech Moravských, v Holomúci, 1580. — Viz Bibl. Č. Hist. I. č. 932. Vyobrazení autora na l. C3. Jeho znak na konci. Na str. 294-6: Andres Zhorský (překladatel) upřímnému čtenáři pozdravení vzkazuje. — Překlad pozdějšího latinského vydání z r. 1586. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 933.

g) Veřejná bezpečnost.*)

α) Všeobecné zprávy.

8606. O veřejné bezpečnosti v 1. století (dle přednášky Dra Wintra) Hlas Národa 1891, č. 77. Srv. obšírně *Winter*, č. 1756.

*) Viz pak podrobně oddíl XI. Státní a společenské vědy, G. Sociální politika (C. Žebráctví), I. Policejní řády, II. Tu jde hlavně jen o charakteristické ukázky pro dobu Ferdinanda I.

8607. *Winter Z.*, Staročeští advokáti v ouřadě i doma. Světozor XX, 1886, str. 17, 34-5, 51. Viz č. 1756.

8608. *Winter Z.*, Úmluvci čili ubrmani. Kousek života soudního za starých časů v Čechách. Zlatá Praha VI, 1889, str. 543. Srv. *Winter*, č. 1756.

8609. *Schulz V.*, Zkušenosti soudního posla z XVI. a XVII. stol. Čas. Č. Mus. 1905, str. 105, 274, 424, 513.

8610. *Erben K. J.*, Náčrtky z obecného života v Čechách a zvláště v Praze v XVI. stol. Obzor, 1855, str. 40 a d., str. 126-7, 286, 288. Viz oddíl XIII. Topografie, Čechy, s. v. Praha, s ostatními příbuznými články Erbenovými, čerpanými z knih staropražských.

8611. Policejní hodina v Praze v XVI. stol. Besídka pro záb. a pouč. 1886, č. 91 (t. j. 10 hod. v noci). — Viz *Winter*, č. 1756.

8612. *Kolář Martin*, Lupičové kostelů v XVI. století. Tábor (čas.), 1864, č. 45.

8613. *Václav Jos.*, Něco o dávných zlodějích (16. a 17. stol. v Čechách). Nár. Listy 1890, odpol. č. 52.

8614. *Šimek Jos.*, Staročeský výklad slova »šelma«. Pam. arch. XV, 1890-2, str. 124-5 (v Kutné Hoře za Ferdinanda I.).

8615. Loupežnictví na Moravě v XVI. století. Moravské Noviny IX, č. 116, 118. Viz *Kamenlček*, č. 5624.

β) Žebráci, zahaleči.

8616. Odkud pochází jméno žebrák? Moravská Orlice, 1865, č. 34.

8617. Drobnomalbu ze života žebráků a zahalečů podává divadlo: Žebráků s kupcem hádání, divadelní hra z polštiny přeložená viz *Jireček*, Staročeské divadelní hry, 1878, č. 8779. Srv. *Brückner Al.*, Geschichte der polnischen Literatur, Leipzig, 1901, str. 78; Францевъ, Чешскія драматическія произведенія, č. 8786; *Dobrzycki St.*, Humor i dowcip w Polsce XVI. w., Lud, XI, 1905.

8618. Obrázky ze života žebráckého viz *Hos*, Rozmlouvání, č. 8481.

8619. *Voříšek Román P.*, Příspěvky k dějinám osvěty v Čechách. II. Žebráku fedrunk. Pam. Arch. V, 1863, str. 237 (r. 1575).

8620. *Hyperius Ondřej*, Traktát, kterak by chudí lidé v obcech a městech, bez pouličné žebroty opatrováni a chováni býti měli a mohli. Přeložil *M. Trojan Heřmanoměstecký*, professor v Učení pražském. Vytlačeno v Starém Městě pražském u M. Daniele Adama z Veleslavína, leta 1592, 12°, list A—T_4 a předmluva. Viz *Zíbrt*, č. 8624.

8621. *Třebenický, Zikmund Joachym*, O pokutách proti lidem zahálčivým a lenochům, etc. A jak zahálka Bohu i lidem v ohyzdnosti jest. V Táboře, 1601, 16°. Věnováno Karlovi Přehořovskému z Krasejovic a na Přehořově, Jiříkovi Škravranovi, jinak Šrámkovi, J. M. C. panu rychtáři v městě Táboře. (V bibl. Musea kr. Česk. sign. 37. F. 32.) Viz *Zíbrt*, č. 8624.

8622. *Carchesius* (*Kraus z Krausnthalu*), Stav městský, viz o obsahu. č. 8127.

8623. *Menčík Ferd.*, Žebráci. Hlas Národa 1888, č. 244, 251.

8624. *Zíbrt Č.*, Návrhy u starých Čechů, kterak by chudí lidé bez žebroty mohli býti zaopatřeni. Hlas Nár. 1895, č. 83, 116. Srv. *Hyperius*, č. 8620; *Třebenický*, č. 8621.

8625. *Winter Z.*, Žebráci, viz č. 8143. Srv. *Winter*, Kulturní obraz měst, č. 1756.

8626. *Frauenstädt P.*, Bettel- und Vagabondenwesen in Schlesien vom 16. bis 18. Jhdt. Zeitschr. ges. Strafrechtswiss. XVII, 1897, str. 712-36. Otisk.

8627. Nedělní klid za starých dob (1533). Besídka pro záb. i pouč., 1887, č. 19.

8628. Nařízení a snešení z strany čeledi, řemeslníkuov, nádeníkuov a jiných věcí potřebných kterak a pokud se při tom všickni obyvatelé v království českém chovati mají, 1549, 4° (v Menším Městě Pražském u Barthol. Netholického) l. A-E2. — Viz Sněmy České, č. 5619; *Kalousek*, č. 8245.

8629. *Winter Z.*, O stávkách v 15. a 16. stol., viz č. 1756.

8630. *Antl Theodor*, Starý případ hromadného zastavení práce či striku. Pam. Arch. XVI, 1896, str. 410.

γ) Cikáni.

8631. Královský list proti cikánům (1549). Nár. Politika, 1885, č 56. Viz *Svátek*, č. 8459.

8632. *Vratislav hrabě z Mitrovic Rudolf*, Pokus vypsání života, původu a jazyka cikánů vůbec a rakouských zvláště, v Praze, 1868, 8°. (Tištěno jako rukopis). Viz *Svátek*, č. 8459.

8633. *Svátek J.*, Cikáni v Čechách, viz č. 8459. Odtud vznikla řada článků po rozmanitých časopisech. Viz na př. č. 8634.

8634. *Vymazal Fr.*, Cikáni v Čechách. Kulturní obraz. Dle Jos. Svátka (č. 8459). Čas. Mat. Mor. XI, 1879, str. 105-23. Srv. Die Zigeuner in Böhmen. Politik 1879, č. 258, 18. září.

8635. *Puchmayer Ant. Jar.*, Románi Čib, d. i. Grammatik und Wörterbuch der Zigeuner-Sprache, Prag, 1821, m. 8°, str. VIII, 88. — Románi Čib, čili cikánský jazyk, dle Ant. Puchmayera uspořádal a rozšířil *Jos. Ješina*, v Praze, 1880, 12°, str. 142, (1). S úvodem historickým.

δ) Z trestů*) XVI. stol. (zvláště tresty galejní).

8636. Bestrafung der Verbrecher im 16. Jahrh. Patriot. Tageblatt, 1801, str. 822.

8637. Přísnost starých soudů v Čechách (XVI, XVII). Lumír I, 1851, II, str. 668.

8638. *Konečný B. V*, Pokuty a tresty v XVI a XVII. st. Čas. Spol. Přát. Star. Č., 1893, str. 62.

8639. O guillotině v Čechách. Lumír II, 1852, I, str. 525 (na zámku v Oseku). Srv. *Svátek*, Obrazy, č. 8459.

8640. Přísný trest na cizoložníky. Bes. pro záb. a pouč. 1875, č. 90. (Bohuslav Hodický z Hodic utracen r. 1525 v Brně.)

8641. Trest zazdění na Moravě r. 1552. Lumír 1855, I, str. 140.

8642. *Honejsek V.*, Jak nerozšafnost přívozníka v 16. století byla posuzována a trestána. Čech, 1886, č. 150.

8643. *Bekera Jos.*, Jak soudili a trestali otcové naši krádež ve století šestnáctém. Pamětní spis. »Rodnému městu Solnici«, 1887, str. 59.

8644. Trest galejní v Čechách. Lumír I. 1851, II, str. 644, 691 (týká se zvláště pozdější doby, 1571). Viz čísla další.

8645. Trest galejní v Čech. Libuša, Česká Kamenice, I, 1861, str. 167-8.

8646. Galejní trestanci v Čechách v XVI. stol. Občanský vel. kalendář koruny svatováclavské, 1882, str. 102.

8647. Trest galejí v Čechách. Besídka pro záb. a pouč. 1893, č. 20. Bylo často přetiskováno.

8648. *Winter Z.*, Kulturní obraz měst, č. 1756.

h) Obyčeje a pověry.**)

8649. Mnoho látky a zajímavých, kratších i delších zmínek o slavení svátků, o obyčejích, zábavách a pod. v XVI. století podává známá sbírka latinských básníků Farrago poematum, Pragae, 1561-2.

8650. *Zíbrt Č.*, Na den sv. Tří králů. Světozor 1888, str. 98.

8651. *Zíbrt Č.*, Žákovské slavnosti na sv. Blažeje. Český Lid VI, 1897, str. 86.

8652. Selský masopust, divadelní hra (výjevy z masopustního času na venkově v XVI. stol.), viz *Jireček J.*, 8779.

8653. *Rvačovský Leander Vavřinec z Rvačova*, Masopust, Kniha o uvedení v pravou a Bohu milou pobožnost, skrz kratochvilné o dvanácti synech masopustových, patriarších pekelních, rozjímání, spasitedlná naučení dávajíc, proč se jejich tovaryšství všichni varovati mají, nyní v nově vydaná... V Starém Městě Pražském, 1580, 4°, l. (16), l. CCXC, Registrum. (Synové: Soběhrd, Lakomec, Nádherný, Vožralec, Vsteklík, Pochlebník, Závistník, Klevetník, Všetýčka, Lenoch, Darmotlach, Lhář.) — Viz o obsahu a poměru k cizím skladbám příbuzným *Zíbrt*, č. 8701. — Z knihy Rvačovského bývají ob čas pořizovány (hlavně k době masopustních radovánek) rozmanité příležitostné ukázky po časopisech, na př. *Hejda F. K.*, Odpůrce masopustu v XVI. stol. (V. L. Rvačovský). Nár. Listy, 1897, č. 58. — Viz též *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Candidus*), I, 1777, str. 199, (ed. *Ungar*), II, 1778, str. 305-6; *Rybička A.*, Čas. Č. Mus. 1871, str. 326; Bibl. Č. Hist. I. č. 18158. Srv. *Vlček Jar.*, Dějiny české literatury, I, 1, 1897, str. 425-8.

8654. *Zíbrt Č.*, Český masopust. Zlatá Praha, 1887, str. 215.

8655. *Zíbrt Č.*, Chození s klibnou (s koněm) v době vánoční a masopustní, v Praze, 1893, 8°. Otisk z Č. Lidu II, 1893, str. 349. Srv. *Soukup J.*, ibid., str. 345.

8656. *Zíbrt Č.*, Žákovské slavnosti na sv. Řehoře. Český Lid VI, 1897, str. 12.

8657. *Winter Z.*, Řehořské obchůzky žáků staročeských, viz Život a učení na partikulárních školách, č. 305, str. 424.

8658. *Bartusch Paul*, Die Feier des Gregoriusfestes ... im XVI. Jahrh. Mitteil. der Ges. f. Erziehungs- u. Schulgeschichte, VII, 1897, str. 246-59.

8659. *Soukup J.*, Liščí neděle. Český Lid X, 1904, str. 337-40.

8660. *Zíbrt Č.*, Neděle smrtelná. Příspěvek k česko polské mythologii. Slov. sborník VI. 1887, str. 138-40. — *Zíbrt Č.*, Neděle smrtná u starých Čechů, Hlas Národa 1888, č. 76, 18. března.

8661. *Truhlář Ant.*, Vynášení smrti v Praze v Podskalí r. 1615 (z knihy Adama Rosacia: Oratio panegyrica de Boëmiae reviviscentia, Pragae, 1615). Český Lid V, 1896, str. 584.

8662. *Pluntzkau Ant.*, Encomium oder Lobspruch des herrlichen und weltberühmten Trankes der Kreis-Stadt Breslau, Schöps genannt, in deutsche rythmos gestellt, Budessin, 1564, 4°. Znova 1599, 4°; Breslau, 1731, 4°. (Neděle smrtná.)

8663. *Mühlpfort Heinr.*, Gründliche Erklärung, was des Breslauer Bieres, Schöps genannt, beste Eigenschaften seyen. Brieg, 1624, 4°.

*) Viz pak podrobně oddíl X. Dějiny právní, VIII. F. Trestní řízení. Srv. též *Winter*, Kulturní obraz měst, č. 1756.

**) Z rozsáhlé literatury, odložené do oddílu III. (III. C. Lidové podání), uvádíme pouze čísla, jež se týkají mimo jiné také XVI. stol., doby Ferdinanda I.

8664. *Meibomius Chr.*, De dominica Laetare, Lipsiae, 1698, 4°.

8665. *Hilscher Paul Christ.*, De ritu Dominicae Laetare, quem vulgo appellant den Todaustreiben, Lipsiae, 1690, 4°. — Německý překlad: Curiöse Bedanken von dem Gebrauche am Sonntage Laetare, welchen man insgemein nennet den Todt austreiben. Jena, 1701, 1730.

8666. *Zeuner Joh. Gasp.*, resp. *Kindervater Joh. Henr.*, Dissertatio de dominica Laetare, vulgo der Todte- Sonntag, Jenae, 1701, 1706, 4°.

8667. Auf den besonders denkwürdigen Tod-Sonntag Lätare dieses 1765 Jahres, an welchem eben vor 800 Jahr. viele Tausend heidnische Polen und Schlesier mit ihrem Herzoge Miecislaus zugleich die christliche Taufe angenommen haben..., wiedmet diese an den geschmückten Maien oder Sommerbäumen... abgebildete Geschichte seinem Vaterlande ..., ein geistlicher Wecker aus Dank Pflicht, 1765, 4°.

8668. Historische Erläuterung der alten Gewohnheit am Sonntag Laetare Tode-Bilder unter Anstimmung besonderer Gesänge herumzutragen, wovon dieser Tag den Beinamen des Toden-Sonntags träget, Frankfurt und Leipzig, 1773, 4°.

8669. *Worbs J. G.*, Über den Feuerdienst in Europa. Zur Erklärung der Johannisfeuer in Schlesien, der Oberlausitz, Böhmen. Schles. Prov. Bl. XXII, 1795, str. 425-42. Srv. Archiv für Gesch. Schles. Sorau, 1798, str. 69-86; *Hochberg*, Übersicht Arb. Schles. Ges. 1847, str. 192. Srv. č. 8687.

8670. *Worbs*, Über das Todaustreiben bei den Slaven. Lausitzer Monats-Schrift, 1795, II, str. 346-51.

8671. *Anton Car. Theoph.*, Comparatur mos recens hieme expulsa aestatem cantu salutandi cum similibus veterum moribus. Program, Gorlicii, 4°. I, 1839, str. 24; II, 1840, str. 16; III, 1841, str. 18.

8672. *Zíbrt Č.*, Vynášení smrti a jeho výklady. Český Lid II, 1892, str. 453-72, 549-60. — Otisk, v Praze 1893, 8°, str. 31.

8673. *Zíbrt Č.*, Velikonoce u starých Čechů. Zlatá Praha, 1888, str. 295.

8674. *Lauterbach Hier. Chr.* praes., resp. *Jensen J. Fr.*, De tripudio solis paschali, Helmstadt, 1706, 4°. Srv. č. 8699.

8675. *Praes. G. Francus, resp. et autor J. Richter*, Dissertatio de ovis paschalibus, von Oster-Eiern. Heidelberg 1682, 4°. V tomto i v dalších vzácných spisech jsou zmínky též o kraslicích v zemích českých XVI. věku.

8676. *Köber J.*, Dissertatio de ovo paschali, Lipsiae, 1690, 4°.

8677. *Erdmanni J. F.*, Commentatio critica de ovo paschali, vulgo vom Oster-eie, Lipsiae 1736, 4°.

8678. *Kraskius Tob.*, Dissertatio de ovo paschali, Francofurti a. O. 1682 exhibita... nunc edita, Lipsiae et Regiomonti, 1705, 8°.

8679. *Zíbrt Č.*, Výklady o původu kraslic. Zprávy Společnosti Přátel Star. Č. v Praze, 1889, II. str. 33. — Viz též *Soukup J.*, Český Lid V, 1896, str. 67-72.

8680. *Winter Z.*, O veliké noci v staré Praze Zlatá Praha IX, str. 233-6, 255-8. (Obsah: 1. Jidáš, 2. Židovské koláče.)

8681. *Köpl K.*, Velkonoční slavnosti lidu pražského v Král. Oboře v XVI stol. Český Lid V, 1895, str. 18-19. (Zápověď »Slamníku«, zákazy proti veselostem pražského lidu v Král. Oboře v úterý velikonoční, vydané od Ferdinanda I. r. 1531 a 1534.)

8682. *Zíbrt Č.*, První máj u starých Čechů. Světozor, 1888, str. 355.

8683. *Zíbrt Č.*, Pouti starých Čechů. Hlas Národa 1888, č. 182.

8684. *Zíbrt Č.*, Hra na »krále« u starých Čechův (o letnicích). Světozor, 1888, str. 480.

8685. *Zíbrt Č.*, Jízda »králů« o letnicích v zemích československých. Český Lid II, 1895, str. 105. Otisk, 8°.

8686. *Zíbrt Č.*, Z obyčejů staročeských. I. Prohlížení hranic a mezníkův o letnicích. II. Psí letnice. Nár. listy 1888, č. 148. Srv. č. 8685.

8687. *Zíbrt Č.*, Lidové zábavy, obyče e a pověrv na den sv. Jana Křtitele. Čas. Č. Mus. 1891, str. 252. Srv. *Soukup J.*, Pražma, Český Lid XIII, 1904, str. 385; *týž*, Kupadla v Čechách, ibid., str. 433-40.

8688. *Novotný V.* K dějinám ohňů svatojanských v Čechách. Český Lid V, 1895-6, str. 287. Viz č. 8669.

8689. *Zíbrt Č.*. Na českém posvícení za dávných časů. Zlatá Praha IV, 1887, str. 762, 774-5.

8690. *Zíbrt Č.*, O sv. Martině u starých Čechův. Lumír, 1887, str. 446.

8691. *Zíbrt Č.*, Na přástkách. Lumír 1886, str. 527.

8692. Mikuláš. Lumír 1863, str. 1193-4. Viz *Winter Z.*, č. 305, str. 422-3.

8693. Largissimus vesper, seu colledae historia, authore *Joanne Holeschoviensi*..., edente *Arsenio Theodoro Fasseau*, Olomucii, 1761, 16°. Nové vyd. *Usener H.*, Religionsgeschichtliche Untersuchungen, II, Christlicher Festbrauch, Bonn, 1880, m. 8°. Srv. Píč J. L., Pam. Arch. XIV, str. 178.

8694. *Zíbrt Č.*, České vánoce za dávných časů. Vlast IV, 1887-8, str. 170-5, 278-82.

8695. *Zíbrt Č.*, Ze studií o vánočních obyčejích. Hlas Národa, Ned. Listy, 1892, č. 256.

8696. *Nováček V. J.*, Růže z Jericha v staročeském zvykosloví štědrovečerním. Český Lid, III, 1892, str. 41-2.

8697. *Winter Z.*, Štědrý den v radnici staroměstské, viz č. 8143.

8698. Vánoční dárky českých věnných měst. Besídka pro záb. a pouč. 1892, č. 151. (Často znova a znova přetiskováno.)

8699. *Zíbrt Č.*, Lidové zkazky o tančícím slunci (na vánoce a velikonoce). Viz č. 8767, str. 226-8.

8700. *Zíbrt Č.*, Das Pelzlaufen, ein altschlesisches Weihnachtsvergnügen. Politik, 1898, 25. pros.

8701. *Zíbrt Č.*, Staročeské výroční obyčeje, pověry, slavnosti a zábavy prostonárodní, pokud o nich vypravují písemné památky až po náš věk. Praha, 1889, 8°, str. IV, 293. Obsah: Nový rok. Na den sv. Tří králů. Masopust. Neděle černá. Neděle pražná. Neděle kýchavná. Neděle družebná. Neděle smrtná. Březen. Na den sv. Řehoře. Velikonoce: Duben. První máj. Církevní obyčej o slavnosti Nanebevstoupení Páně. O výročním trhu. Letnice. O Božím Těle. Sv. Jan Křtitel. Pouť. Přede žněmi. Po žních. Posvícení. Na dušičky. O sv. Martině. Večer před památkou sv. Ondřeje. Přástky. Šotek (skřítek, diblík, hospodáříček). Vodník. Zmek. Můra. Diví lidé. Bludičky (světýlka). V zimě. Na den sv. Mikuláše. Den sv. Lucie. Moc některých svatých dle víry lidové. Význam některých dnů. Vánoce. — U jednotlivých statí vždy udána literatura starší až do vydání této knihy.

8702. *Zíbrt Č.*, Prostonárodní obyčeje české za starých časův. Hlas Národa, 1888, č. 13.

8703. *Zíbrt Č.*, Z obyčejův staročeských. Nár. Listy, 1888, odpol. č. 125: 1. »Žide, dej kostky!« (pokřik na židy); 2. Jak se páni zvali na hodokvasy; 3. Přípitek sv. Jana Dliana. Srv. č. 8509.

8704. *Zíbrt Č.*, Jak sobě za starých časů »vidliček podávali«. Česká Politika, 1888, č. 248.

8705. *Zíbrt Č.*, Z dějin obyčejů lidových. Zlatá Praha, VII, 1890, str. 39-42.

8706. *Zíbrt Č.*, Z pravidel českého galanthoma za starých časů. Zlatá Praha, VII., 1890, str. 167-8, 171-5. — Srv. *Smolík J.*, Staročeský galantóm. Lumír 1866, str. 240, Viz též č. 8509.

8707. *Zíbrt Č.*, Historické vysvětlivky některých obyčejův, obřadův a slavností. Český Lid VI, 1897, str. 537.

8708. *Zíbrt Č.*, Prostonárodní obyčeje staročeské o křtinách. Světozor, 1888, str. 832; Nár. Listy, 1890, č. 126; *Soukup J.*, Český Lid VII, 1898, str. 361.

8709. *Zíbrt Č.*, Na staročeské svatbě. Světozor, 1887, str. 611.

8710. Svatba únosem, viz č. 8464.

8711. *Zíbrt Č.*, »Pomoc« při svatbě staročeské. Národní Listy, 1890, č. 175.

8712. *Bareš F.*, Ze svatebních Pamětí století šestnáctého a sedmnáctého. Zlatá Praha, VIII, 1891, str. 394, 403-4, 411-4, 423-6.

8713. *Zíbrt Č.*, Staročeské obyčeje pohřební, Nár. Listy, 1890, č. 15.

8714. *Jireček J.*, O pověřečnosti v XVI. stol., viz č. 8476.

8715. *Winter Z.*, O čarodějnicích. Národní Listy 1880, č. 171, 173.

8716. *Zíbrt Č.*, Čarodějnice v staročeské pověře. Zlatá Praha, IV, 1887, str. 502-3, 518-9.

8717. *Zíbrt Č.*, Staročeská zaříkadla. Světozor, 1888, str. 608.

8718. *Zíbrt Č.*, Kouzla a čáry starých Čechův. Pam. Arch. XIV, 1889, str. 85-92, 141-4, 191-4, 253-4, 303-6, 411-4, 641-2. Obsah: I. Amulety, karaktery. II. Hádání z říčice, vosku, vidoucího kamene a pod. III. Žehnání a říkadla.

8719. *Zíbrt Č.*, Kouzla pro získání lásky. Národní Listy, 1892, č. 222.

8720. *Zíbrt Č.*, Štěstí, u vrchnosti a na soudě získati čarami. Světozor XXIII, 1889, str. 347-8.

8721. *Zíbrt Č.*, Pověra o můře u starých Čechů. Hlas Národa 1888, č. 109. Srv. č. 8701.

8722. Pověry a zkazky o šotkovi (skřítkovi, diblíkovi, hospodáříčkovi), o vodníkovi, zmekovi, divých lidech, bludičkách (s doklady ze XVI. stol.), viz č. 8701.

8723. *Zíbrt Č.*, Skřítek v lidovém podání staročeském (Knihovny Č. Lidu č. 1), v Praze, 1891, 8°, str. 44. Z obsahu: 3. Století XVI-XVIII. — Srv. *týž*, Skřítek ve vlasech podle starodávné víry lidu českého. Zlatá Praha VI, 1888, str. 519. — Viz též *Soukup J.*, Skřítek, Domovní had, Veles, Zmek, Perchta. Český Lid VII, 1898, str. 353-4.

8724. *Zíbrt Č.*, Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku (Rozpravy České Akademie, III. ročník, I. tř., č. 2), v Praze 1894. lex., 176. Vysvětlení kulturních přežitků mimo jiné zvláště v XVI. stol., s ukázkami pověřečnosti ze skladeb tehdejších českých.

8725. *Zíbrt Č.*, Staročeské obyčeje a pověry mlynářské. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1897, XXII, str. 9.

8726. *Zíbrt Č.*, Staročeské pověry myslivecké, viz č. 8832, 8833.

8727. *Zíbrt Č.*, Staročeské pověry pivovarské, viz č. 8536 a č. 8537.

ch) Zábavy a hry.

α) Píseň.

8728. *Zíbrt Č.*, Bibliografický přehled českých národních písní, 1895, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4918.

8729. *Rezek Ant.*, Čechové, milí Čechové. Věstník král. Č. Spol. Nauk, 1883, str. 22 (s nápěvem).

8730. *Zíbrt Č.* — *Nejedlý Zd.*, Písně o králi Ludvíkovi (s nápěvem), viz č. 5803.
8731. Dvě staročeské písně (z rukop. ze 16. stol. »Ta morní rána«. 1599), Čas. Č. Mus. 1843, str. 496-8.
8732. *Boček A.*, Začátky staročeských národních písní ze XVI. stol., viz *Zíbrt*, č. 8728, str. 37.
8733. *Veselský P. M.*, Staročeské písně havířské. Světozor, 1879, str. 150 (se začátky lidových písní).
8734. *Jireček Jos.*, Zbytky českých písní národních od XVI. do XVIII. věku. Čas. Č. Mus. 1879, str. 44-59. — *Týž*, Čas. Č. Mus. 1881, str. 375-84.
8735. *Jireček Jos.*, Staročeské písně příčinou Turků. Světozor, 1878, str. 98.
8736. *Dvorský Fr.*, Zůstatky starých našich zpěvů, písní. Lumír, 1886, str. 452.
8737. *Zíbrt Č.*, Zbytky českých písní národních od XVI. do XVIII. věku. Čas Č. Mus. 1888, str. 445-52.
8738. *Zíbrt Č.*, Zbytky českých písní světských z věku XVI., XVII. a XVIII. Čas. Č. Mus. 1895, str. 110-4.
8739. *Zíbrt Č.*, »Klíče od bílého dne« v písni staročeské z r. 1539. Český Lid IV, 1895, str. 294-7.
8740. *Hostinský O.*, 36 nápěvů světských písní českého lidu z 16. stol., v Praze, 1892, 8°, str. 34, (1).
8741. *Hostinský O.*, O naší světské písni lidové. Český Lid, I, 1892, str. 27, 160, 249, 351; III, 1894, str. 122-37, 292-311; V, 1895, str. 215-22, 529-40. — Viz *Hostinský Ot.*, Knihovna Českého Lidu, IV sv., Praha, 1906, 8°.
8742. *Hostinský O.* — *Helfert A.*, Volkslied und Tanz der Slaven in Böhmen, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1871, 1894, str. 462-82.
8743. *Nejedlý Zd.*, Světská hudba lidová v XVI. stol. Dějiny české hudby, v Praze, 1903, str. 55.
8744. *Wolkan Rud.*, Das deutsche Volkslied in Böhmen (16. Jahrh.). Böhm. Anth. a. d. d. Liter. III, Prag, 1896, str. 302-26. Viz *Hauffen*, Bibl. Č. Hist. I, č. 1876.
8745. *Wolkan Rud.*, Deutsche Volkslieder des XVI. und XVII. Jahrhundertes aus Böhmen. Mitth. f. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXV, 1897, str. 383-98. (I. Das Mädchen und der Tod.)
8746. *Schmid G.*, Egerer Volkslieder aus dem 16. Jahrh. Ein Beitrag zur heimatlichen Literatur- und Buchdruckergeschichte. Egerwellen II, 1874, str. 309-11.

β) Hudba.

8747. O hudbě, hudebních nástrojích, hudebnících, kapelách XVI. stol., viz *Zíbrt*, č. 8767, stol. XVI. (Tamtéž udaje bibliografické o pracích předchozích.)
8748. Ferdinand I. zakladatel hudební kapely dvorní (1543 a d.), viz *Köchel*, Die kais. Hofmusikcapelle in Wien von 1543-1867, Wien. Srv. *Nejedlý Zd.*, č. 8743, str. 48-9. Viz též *Kretz*, č. 5602.
8749. *Nejedlý Zd.*, Šlechtické kapely 16 stol, viz č. 8743, str. 50-2.
8750. *Mareš Fr.*, Rožmberská kapela. Čas. Č. Mus. 1894, str. 209-36.
8751. *Winter Z.*, Pražské muziky, Světozor XXI, 1887, str. 3-6, 25-6, 38-9, 55-8. — Viz též č. 8143.
8752. *D'Elvert Chr.*, Geschichte der Musik in Mähren und Österreich. Schlesien, Brünn, 1873, Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5092.
8753. *Srb J.* (*Debrnov*), Dějiny hudby v Čechách a na Moravě (Novočes. bibl. č. 30), v Praze, 1891, 8° (Doba I. . . . Období husitské od 15. do 17. věku. Skladatelové ve věku 16. Členové při dvorní kapele v Praze.)

8754. *Nejedlý Zd.*, Theorie hudby v XVI. stol., č. 8143, str. 56-9.
8755. *Philomathes Venceslaus de Nova Domo*, Musicorum libri quattuor compendioso carmine elucubrati. Impressum Viennae Pannoniae per Hieronymum Vietorem et Joannem Singrenium, 1512. — 2. vyd., Musicorum libri quatuor, compendioso carmine elucubrati. Witebergae apud Georgium Rhau, 1534. 16°, list A-F_4. — Viz podrobně o knize a o autorovi *Truhlář Ant.*, Příspěvky k dějinám studií humanistických v Čechách. České Mus. fil. V, 1899, str. 81 a d.
8756. *Blahoslav Jan*, Musica, to jest, knížka zpěvákům náležité zprávy v sobě zavírající, V Olomouci 1558, 16°. — 2. vydání: Musica, to jest knížka zpěvákům náležité zprávy v sobě zavírající. Sepsaná jazykem českým k žádosti některých dobrých přátel. A vytištěná nejprve leta Páně 1558 v Holomouci. Nyní znovu pilně skorigovaná a vytištěná. Přidány sou regule a naučení potřebná kantorům i písní skladatelům. Připojeno: Přídavkové k Musice, 16°. — Viz o knize v úvodu nového vydání od *Ot. Hostinského*, č. 7348. Srv. též *Nejedlý Zd.*, č. 8143, str. 56-9.
8757. Muzyka, to jest zpráva k zpívání náležitá, všechněm zpěvům se učiti žádostivým ku požitku ode mne Jana Josquina jazykem českým v nově sepsaná a vydaná. Létha 1561, 16°, list A—F_8. Věnováno pánům Kundrátovi, Karlovi a Adamovi Krajířům z Krajku. — Nově vydáno od *Hostinského Ot.*, č. 7348. Tamtéž v úvodu viz o knize této. Srv. *Dolanský L.*, Johannes Josquinus a Václav Solín. Listy filolog., 1901 (Josquin prý není Solin, nýbrž jakýs Jan-ka). Viz *Nejedlý Zd.*, č. 7348, str. 56-9.

γ) Tanec.

8758. Kázaní českobratrské proti tanci v rukopise bibliotheky Musea král. Českého sign. IV. H. 8: O mrzutém hříchu opilství soud z písem svatých i z starých učitelův křesťanských, a k témuž i o tanci a rozličné hře, léta 1560. Viz *Zíbrt*, č. 8767, str. 99-109.

8759. List proti tanci v témž sborníku, viz *Zíbrt*, č. 8767, str. 107-110. Srv. Traktát o tanci, rukopis v bibliothece Musea král. Č., sign. II. H. 6. Srv. *Zíbrt*, ibid. str. 110.

8760. *Zíbrt Č.*, Jednota Českobratrská proti tanci, viz č. 8767, str. 98-100.

8761. *Lomnický Šimon z Budče*, Tanec, anebo traktát skrovný o tanci, bujného těla pachtování, jak jest škodlivý, pohoršlivý i těm kdož tancují, i kdo se dívají, a k němu povolují, škodu na těle i na duši přinášejíce, z učitelův křesťanských vybraný, důvody písma sv. stvrzený, a pokuty hrozné jeho, mnohými starodávními historiemi ukázaný. A nyní k vejstraze všech tanečníkův, zvlášť tohoto nepokojného, bouřlivého a všech neřestí plného času potřebně vůbec vydaný, v Star. Městě Pražském, 1597, 12°, 16 l., str. CXCIII, (7). — Srv. *Zíbrt Č.*, Spis Šim. Lomnického z Budče o tanci, vydaný r. 1597, č. 8767, str. 110-49. Mravokárný spis Lomnického z r. 1597 uvádíme hned na tomto místě, poněvadž líčí tanec a jeho dějiny s výstražnými rozprávkami ze XVI. stol. vůbec.

8762. *Genikovsky, Adamus Cuttenus.* Invectiva chorearum in politia Christiana turpitudini opposita quam... in Academia pragensi propositam in gratae mentis monumentum sententiaeque munimentum... deponit. Anno 1614. Pragae, typis Matth. Pardubiceni, 4°, 4 l.

8763. *Waldau A. (Jaroš J. Valdemar)*, Böhmische Nationaltänze, Prag, 1859-60, 16°, str. 86, (1); 62.

8764. *Waldau A.*, Geschichte des böhmischen Nationaltanzes, Prag, 1861, 16°, str. 257.

8765. *Dlouhý Fr.*, O historickém vývoji tance a jeho kulturním významě, Český tanec národní. V Praze, 1880, 12°, str. 8, 85.

8766. *Zíbrt Č.*, Z dějin tance v Čechách. Světozor, XXIII, 1889, str. 82-3, 91-3, 99-102, 114-6. Srv. *týž*, Hlas Národa, 1887, č. 140.

8767. *Zíbrt Č.*, Jak se kdy v Čechách tancovalo. Dějiny tance v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku z věků nejstarších až do nové doby se zvláštním zřetelem k dějinám tance vůbec. V Praze 1895, lex, str. 422. Z obsahu: Tance ve věku XVI. a první polovici věku XVII. — Srv. *Addmek K. V.*, Z dějin tance v Čechách. Národní Listy 1895, č. 28.

8768. *Svátek Jos.*, Tanec v Čechách. Praž. Nov. 1896, č. 35.

δ) Divadlo.

8769. Slovo o divadle v Praze v XVI. století. Květy II, 1844, str. 79, 83. Srv. Über das Theaterwesen in Prag im XVI. Jahrhundert. Prag. Beibl. »Ost und West«, 1845, č. 126-7.

8770. Staročeská komedie o Zuzaně (XVI. stol.). Česká Včela, 1845, str. 374.

8771. *D'Elvert Chr.*. Die Geschichte des Theaters in Mähren und Österreichisch. Schlesien. Schriften, Bibl. Č. Hist., II, č. 5092, IV. B., 1852.

8772. Staročeská divadla. Pravda, v Praze 1863, str 295.

8773. *Hanuš I. J.*, Zpěvohry, Šimonem Lomnickým sepsané. Čas. Č. Mus. 1864, I, str. 36-48. (Z obsahu: Triumph, Marie, Vzkříšení Páně.) Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 14324.

8774. Slovo o divadle v Praze v 16. století. Libuša, II, 1864, str. 65-7.

8775. *Jireček J.*, Staročeské hry dramatické. Světozor, 1876, str. 50-1, 82-3, 98-9, 134-5, 214-5, 231-2. Srv. č. 8779.

8776. *Stankovský J. J.*, Divadelní slovník. Příspěvek k české bibliografii vůbec a k historii českého divadla zvlášť, v Praze (1876), m. 8°, str. 148.

8777. *Blass Leo*, Das Theater und Drama in Böhmen bis zum Anfange des XIX. Jahrhundertes. Prag 1877, 8°, str. 124. * Čas. Č. Mus. 1877, str. 663.

8778. *Miřiovský Emanuel*, K dějinám českého divadla. Osvěta VIII, 1878, str. 348 a d.

8779. *Jireček J.*, Staročeské hry divadelní. Svazek I (Památky staré literatury české, vydávané Maticí Českou. Č. III. Řada III. Sv. I.) V Praze 1878, m. 8°, str. 168. Obsah: Ruth, Komedie biblická od *J. Tesáka Mošovského.* — Žebrákův s kupcem hádání. Z polštiny přeloženo. — Sedlský masopust. Komedie studentská. — Polapená nevěra. Dramatisovaná anekdota. — Pokračování chová se v rukopise Bibliotheky Musea král. Česk. sign. V A. 34. Obsah: Komedie česká o šlechetné vdově Judith a o Holofernovi, hejtmanu krále Nabochodonosora Od *Mikuldše Vrány Litomyšlského*, z německé řeči v českú přeložena. Vytiština v Starém Městě pražském u Jiříka Nygrna. — Komedia o králi Šalomúnovi z 3 kněh královských vybraná v českém jazyku na rythmy složena létha 1571 a nyní znovu létha 1604 vytištěna u Jiříka Nygrina. — Komedye nová o vdově,

kterouž pán Buoh předivným způsobem skrze Elizea proroka od věřitele jejího vysvobodil, vzatá z 4. kapitoly i 4. knih královských. Ku potěšení v těchto těžkých časích všechněm chudým vdovám a sirotkům skrze knieze *Pavla Kirmezerského*. — O Tobiášovi 1581. – Historie duchovní o Samsonovi, silném a udatném někdy vůdci Izrahelském. Vytištěna v St. M. pražském v impressí Daniele Sedlčanského. — Héli, komedya nová česká. Léta 1582. — Srv. *Máchal*, č. 8785. — O hře »Sedlský masopust« viz Český Lid V, 1896, str. 512.

8780. *Bílý Fr.*, Dvě doby z dějin českého divadla (Věk Ferdinanda I. a doba znovuzrození). Koleda, Olomouc 1880, str. 148-64. Srv. *Bílý Fr.*, Od kolébky našeho probuzení, v Praze 1904.

8781. *Teuber Oscar*, Geschichte des Prager Theaters. Von den Anfängen des Schauspielerwesens bis auf die neueste Zeit. Prag, 8°, 1, 1883. Z obsahu: I. Die ältesten Schauspiele in Prag (Studenten-Aufführungen der Universität). II. Jesuiten-Aufführungen (... Čechische Fastnachtsspiele).

8782. *Stankovský J. J.* a *J. L. Turnovský*. Kronika divadla v Čechách. Alm. mat. divadelní v Praze, 1887, 8°, str. 108. Viz Čas. Č. Mus. 1888, str. 321.

8783. *Menčík Ferd.*, Příspěvky k dějinám českého divadla. (Rozpravy České Akademie, tř. III., ročn. IV., č. 1.) 1895, lex., str. 169.) Z obsahu: VII. Hry školské, jich povaha a podoba. VIII. Školské divadlo v Čechách (1535-1629). IX. České hry prostonárodní a umělé. – Srv. též úvod: *Menčík F.*, Prostonárodní hry divadelní. I. Vánoční hry, v Holešově, 1894, 12°, str. XXVI, 170; II. Velikonoční hry, v Holešově, 1895, 12°, str. XX, 331, (3). — *Levý Fr.*, Vánoční hra žáků (XVI stol.). Český Lid IV, 1895, str. 305-15. — Viz *Winter Z.*, č. 8896.

8784. Das deutsche Drama in Böhmen (16. stol.). *Wolkan Rud.*, Böhm. Antheil a. d. d. Literatur, III, 1896, str. 377-417.

8785. *Máchal J.*, O dvou českých komediích biblických z XVI. stol. Věstník Král. České Spol. Nauk, 1902, č. II., 8°, str. 14. (Komedye nová o vdově, kteruž Pán Buoh předivným způsobem skrze Elizea Proroka od věřitele jejího vysvobodil ... Pavla Kirmezerského; Komedye o králi Šalomúnovi, z 3. Kněh královských vybraná, v českém jazyku na rythmy složená. Léta 1571.) — Viz *Jireček J.*, č. 8779.

8786. *Францевъ В. А.*, Чешскія драматическія произведенія XVI.—XVII. ст. Варшава 1903, 8°, str. 99. Viz Čas. Č. Mus., 1903, str. 415.

8787. *Backmann Paul*, Das Drama der Jesuiten. Eine theatralische Skizze, Euphorion, Zeitschrift für Literaturgeschichte, 1895, II. Band, II. Heft, str. 271-94. Viz též *Winter*, č. 8896; *Bílek*, č. 7435; č. 8886.

ε) Hry a zábavy.

8788. *Beroald-Bononský, Kondč z Hodiškova*, proti kostkářóm a vrhcábníkóm, viz č. 8470.

8789. Družina hráčů v slavnostním průvodu Lži (dřevořezba česká z r. 1539), viz *Zíbrt*, Český Lid, VI., 1897, str. 95.

8790. O rozličné hře, v karty, v vrchcáby a v kostky, viz Českobratrský rukopis v bibliothece Musea Král. Č., sign. IV, H. 8, O mrzutém hříchu opilství... a rozličné hře, 1560.

8791. *Jireček J*, Zábavy v XVI. stol., viz č. 8476.

8792. *Beneš Fr.*, Staré karty z r. 1565, 1606 a 1779. Pam. Arch., IX, 1872, str. 637.

8793 *Blažej Fr.*, Staré karty. Historie, jak se k nám dostaly. Světozor VII, 1873, str. 70 1. (Vyobrazení starých karet.)

8794. *Menčík Ferd.*, Slovo o hře v karty. Ruch IV, 1882, 216-7, 230-2.

8795. *Zíbrt Č.*, Hra v šachy u starých Čechův. Hlas Národa 1887, č. 306. Viz č. 8802.

8796. *Zíbrt Č.*, Dějiny hry šachové v Čechách od dob nejstarších až po náš věk. Praha 1888, 8°, str. 28. Viz č. 8802.

8797. Cizí »karbaníci« v XVI. století v Čechách. Lumír I, 1851, I, str. 67. (Karban = korbona, není hra karetní, šejdířská loterie.) Viz č. 8802.

8798. *Zíbrt Č.*, Honění ke kroužku — zábava českých pánů za starých dob. Zlatá Praha V, 1888, str. 563-6. Viz č. 8802. Srv. »Honění ke kroužku«, Národní Listy 1895, č. 157.

8799. *Zíbrt Č.*, O staročeské hře ve vrhcáby. Květy X, 1888, II, str. 197. Viz č. 8802.

8800. *Zíbrt Č.*, Hra v kuželky a koule u starých Čechů. Zlatá Praha V, 1888, str. 39 Viz č. 8802.

8801. *Zíbrt Č.*, Kohoutí zápasy u starých Čechův. Ottův Slovanský kalendář, v Praze 1889. Viz č. 8802.

8802. *Zíbrt Č.*, Z her a zábav staročeských. Příspěvky ke kulturním dějinám českým. Moravská bibliotéka. Dílo XXXVIII. Část I. Ve Velkém Meziříčí 1889, 12°, str. X, 285. Obsah: O hrách staročeských vůbec. Kostky. Honění ke kroužku. Vrhcáby a Dáma. Kohoutí zápasy. Karban. Kuželky. Šachy. Karty. Koule, túš (touš, frček), balatka. Míč. Hra o poušti a hra o obcování, starodávné, cizí hry společenské, líčené od Bart. Havlíka z Varvažova (1613).

8803. *Svátek J.*, »Střílení ke ptáku« v Čechách. Besídka pro záb. a pouč. 1886, č. 89. Viz též č. 8805.

8804. *Šimek Jos.*, O rytířské kratochvíli »střílení ku ptáku« na Horách Kutných. Zlatá Praha, VII, 1890, str. 598.

8805. *Zíbrt Č.*, Staročeská zábava střelba ku ptáku. Světozor 1895, str. 395-6. Viz vyobrazení této zábavy, Český Lid, VI, 1897, str. 96.

8806. *Zíbrt Č.*, Vyobrazení her a zábav staročeských. Český Lid VI, 1897, str. 94-7: V krčmě staročeské, Družina hráčů, Střelba ku ptáku.

8807. *Zíbrt Č.*, O staročeských hrách dětských. Vesna 1889, č. 12.

8808. *Zíbrt Č.*, Ze starodávných her společenských. Světozor, XXII, 1888, str. 557-8, 575-6.

8809. *Zíbrt Č.*, Starodávné spolky zábavné u nás a jinde. Hlas Národa 1889, č. 262, 269.

8810. Žákovské zábavy a slavnosti na uvítání nováčků studentů (beanie) viz 8. Školství, č 8865-71, 8144.

8811. *Zíbrt Č.*, Staročeské sbírky pohádek (hádanek). Český Lid III, 1894, str. 33-9, 232-43. Otisk. — Týž, ibid., V, 1896, str. 335.

8812. *Soukup J.*, Příspěvek k staročeským sbírkám pohádek (hádanek). Český Lid V, 1896, str. 330-4.

8813. *Bolte J.*, Zwei böhmische Flugblätter des 16. Jahrhund., mit einer Anmerkung von *A. Brückner*. Archiv Slav. Philol., XVIII., 1896. Otisk. Zábavy staročeské o panu »Nevím« (Nemo) a o peci na přepalování babic v mladice. Viz o obsahu a zmínkách jiných v literatuře XVI. stol. *Zíbrt Č.*, Český Lid V, 1896, str. 469-70.

8814. *Horák Lad.*, O hrách staročeských, viz Výklady z českých dějin kulturních na škole obecné i měšťanské, Velká Čermá, 1905, 12°, str. 77-84. Srv. č. 8802.

ζ) Šašek, kejklíř.

8815. Dvorští šaškové. Bes. pro záb. a a pouč. 1877, č. 1. (Šašek Jiřího Popela z Lobkovic a Jana Viktorína ze Žeberku.)

8816. Blázni u pánů z Rožmberka, viz *Březan*, č. 5689.

8817. *Menčík Fr.*, O bláznech dvorských, Ruch, V, 1883, str. 544 (1549).

8818. *Winter Z.*, Blázni, viz č. 8143.

8819. Čeští kejklíři v XVI. a XVII. věku. Lumír V, 1855, I, str. 45.

8820. Provazolezec r. 1561. Besídka pro záb. a pouč. 1876, č. 106. (Pekař z Čáslavi a jeho výkon v Praze.)

8821. *Zíbrt Č.*, O kejklířích u starých Čechův. Světozor, 1888, str. 606.

η) Myslivost.

8822. Řády myslivecké, lovecké XVI. stol., viz *Kalousek*, č. 8245.

8823. *Špatný Frant.*, Zábavy myslivecké, Praha 1856, 16°, I. díl. Z obsahu: Bobrové a medvědi v Čechách, str. 15-20. — Vlci v Čechách, str. 21-8. — Výtah z Artikulův na obecním sněmu království Českého, kterýž držán byl na Hradě Pražském, l. 1573, str. 29-30. — Výtah z Artikulův na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském, l. 1575, str. 31-6. — V. díl, 1861. Z obsahu: Výtah z Artikulů na sněmu obecném, kterýž držán byl na Hradě Pražském, l. 1602, str. 52-3. Výňatky o myslivosti z knihy Václava Březana, Život Viléma z Rosenberka, str. 53-5.

8824. Myslivost v Čechách za XVI. věku. Světozor X, 1876, str. 195.

8825. *Zíbrt Č.*, K dějinám lovu v Čechách. Zlatá Praha, VI, 1889, str. 182.

8826. Divoký zlý jelen. Historické drobnosti o Petru Vokovi z Rosenberka od Václ. Březana. Besídka pro záb. a pouč. 1896, 167 (Pražský denník 1896, č. 108).

8827. *Gross Hynek*, »Na tetřevy«, snůška dopisů o myslivosti (z Vimperka a Krumlovska, z kníž. archivu v Č. Krumlově). Budivoj, XXXVII, 1901, č. 35, 37-9, 43-5.

8828. Stáří listu lovčího a zbrojního u nás. Lumír VIII, 1858, II, str. 1217 (r. 1561).

8829. *Winter Z.*, Z lesů křivoklátských. Národní Listy, 1880, č. 135 (pytláctví). Viz též *Winter*, č. 8143.

8830. Trest na pytláky za starších dob. (Příkl. ze 16. stol.) Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 54.

8831. Zajímavý zákon zemský pro Opavsko o myslivosti z r. 1538, Opavský Týd. XVII, č. 47.

8832. *Zíbrt Č.*, Myslivecké pověry a čáry za starých časů v Čechách. Příspěvek ke kulturním dějinám českým. Písek, 1889, 8°, str. 67. Srv. *Špangenberský Cyriak*, Knížka, jenž německy slove Jagteufel, česky lovčí čert, z něm. řeči v českou bedlivě přeložena, v Nov. M. Pražském, 1564, 4°, 12 l., vyobr.

8833. *Zíbrt Č.*, Myslivecké obyčeje a pověry dle šesti rukopisů staročeských. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, 1897, č. XI, 8°, str. 35.

8834. *Zíbrt Č.*, Parohy — ozdoba staročeské domácnosti. Pam. arch. XV, 1890, str. 126-7. Srv. *Winter Z.*, V měšťanské světnici, č. 8140.

8. Školství.*)

a) Universita pražská.

8835. Monumenta historica universitatis Carolo-Ferdinandeae Pragensis. I. Liber decanorum facultatis philosophicae, 1367-1585. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 2479.

8836. *Joanis Serifabri*, De collegiis Pragensibus. Farrago poematum II, Pragae, 1561, l. 27b-29b.

8837. *Rosacius* (*Rozacín*) *z Karlšperka M. Adam*, De Bohemiae reviviscentia, . . . deque Academiae instaurandae autoritate et excellentia, Pragae 1615, 4°. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II, č. 2847.

8838. *Martinius Samuel Horzovinus Bohemus*, Parentatio antiquissimae Bohemorum, quae Pragae fuit, academiae Carolinae, cujus ortum, cursum et occasum, simplici stylo historico pro oratione academica descripsit et in collegio Fridericano incl. Wittebergae 15/25 dec. anno 1623..., Wittebergae, typis Christiani Tham, 1624, 12°, l. 40. Dedikace: Ad Dom. Lucam Beckmannum, Wittenbergae professorem et Dom. Georgium Danielem Koschwitz, Wittebergae pharmacopaeum. Z obsahu: Oratio de ortu, cursu et occasu... Carolinae Academiae. Academiarum per Europam fundationes. *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 459 a jiní uvozují mylně české vydání tohoto spisu. Srv. *Jireček Jos.*, Literatura českých exulantů, Čas. Č. Mus. 1874, str. 206, pozn. 42.

8839. *Volckman Martin Xav.*, Gloria universitatis Carolo-Ferdinandeae Pragensis triginta tribus encomiis orbi divulgata..., dum praes. *Georgio Weis*, theses philosophicas tueretur in aula Carolina mense Septembri. Pragae, 1672, 4°, str. 170. Z obsahu: Ferdinandea universitas. Erudita universitas: scriptores theologici, juris, medicinae, philosophi, humanistici.

8840. *Millauer Maximilian*, Geschichte der theologischen Facultät an der K. K. Karl-Ferdinand'schen Prager Universität. Prag 1821, fol. Rukopis v bibl. Musea kr. Českého, sign. VII A. 5. Z obsahu: II, 1419-1562; III. 1562-1654.

8841. *Voigt Ad.*, De scientiarum artiumque in Bohemia (et Moravia) progressu et fatis, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 477, úvod. Srv. ibid., č. 515.

8842. *Prochaska F.*, De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis commentarius. 1782, 1788. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 409.

8843. *Tomek W. W.*, Geschichte der Prager Universität. Prag, 1849, 8°, str. VI. 377, (1). Z obsahu: Zustand der Prager Universität in dem Zeitraume von Beendigung des Hussitenkriegs bis zu den Landesunruhen im Jahre 1547, (1436-1547), str. 124-58. Von den Landesunruhen im Jahre 1547 bis zur Aufhebung der Carolinischen Akademie durch König Ferdinand II. (1547-1622), str. 158-251.

8844. *Vrťátko A. J.*, Smlouva s Rektorem universitatis a Mistry l. P. 1541. Květy, IV, 1837, Příloha, str. 57-8, 64.

8845. *Tomek W. W.*, O počtu študentů akademie Karlovy v Praze v druhé polovici 16. století. Čas. Č. Mus. 1848, str. 172-99.

8846. Universita Pražská za Ferdinanda I. Besídka pro záb. a pouč., 1875, č. 58. (Počet profesorů a jich plat.)

8847. Studování poddaných v 15. a 16. století. Bes. Učit. VIII, 1876, str. 610-1. Srv. č. 8245.

8848. Ustanovení r. 1531, 11. června, že šlechta pod obojí nemá překážeti svým poddaným ve studiích na utrakvistické kněžství nebo mistrství. Tištěno: *Borový*, Dopisy konsistoře utrakvistické, str. 62; Sněmy České I, 351; tamtéž str. 337-8. Viz *Kalousek*, č. 8245, č. 53.

8849. *Jireček Jos.*, Příspěvky k dějinám university Pražské. Zprávy Zased. Kr. Č. Spol. Nauk. I, 1883, str. 119.

8850. *Winter Z.*, Okolo koleje Karlovy. Obrázek ze staré Prahy 16. věku. Národní listy 1887, č. 177. Viz č. 8856.

8851. *Winter Z.*, Student pražské university v XVI. věku. Viz Miniatury, č. 8144. Srv. č. 8856.

8852. *Winter Z.*, Nezdárná disputace. Z universitních obrázků XVI století. Světozor XXVIII, 1894, str. 2, 13-14, 25-6.

8853. *Winter Z.*, O gradě bakalářském. Progr. akadem. gymn., Praha, 1895, Otisk, str. 22. Viz č. 8856.

8854. *Winter Z.*, O professorech university Karlovy v 16. věku. Zlatá Praha XIV, 1897, str. 181-3, 195-6, 207-10, 219-22. Viz č. 8856.

8855. *Winter Z.*, Děje vysokých škol pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409-1622). Praha 1897. (Viz č. 303.) Z obsahu: III. Zápas dvou akademií Pražských. IV. Oprava Karlovy universí. V. Konec samostatné university Karlovy.

8856. *Winter Z.*, O životě na vysokých pražských školách knihy dvoje. Kulturní obraz XV. a XVI. století (č. 304), 1899. Z obsahu: Kniha první: Oudové akademie a její správa. I. Rektor. II. Probošt a kolleje. III. Professorové. IV. Studenti. Kniha druhá. Fakulty a činnost v nich. I. Děkan a jeho

*) Viz podrobnosti v oddělení VIII. Dějiny školství. (IV. Školství v jednotlivých obdobích. V. University.)

úlohy. II. Učení v Karolinum. III. Učení v Klementinum. IV. Disputace a deklamace. V. O akademickém divadle. VI. Grad bakalářský. VII. Grad misterský. Přílohy: Seznam rektorů university Karlovy o třech fakultách. Seznam rektorů právnických. Seznam rektorů university Karlovy jednofakultní. Seznam rektorů císařské kolleje Klementské. Seznam děkanů fakulty artistické v akademii Karlově.

b) Čechové na cizích universitách.

8857. *Menčík F.*, Studenti z Čech a Moravy ve Wittemberku (1502-1602). Viz č. 6029. Srv. č. 6027-8; *Tadra*, Stammbuch eines böhmischen Studenten, č. 6031. Viz též Köstlin J., Baccalaurei und Magistri der Wittenberger philosoph. Fakultät 1548-60 und die öffentlichen Disputationen derselben Jahre, Halle, 1891, 8°, str. 36.

8858. *Šimák J. V.*, Studenti z Čech, Moravy a Slezska na německých universitách v XV.-XVIII. stol. Viz č. 6030.

8859. *Wolkan Rud.*, Deutschböhmen an deutschen Universitäten (16. stol.). Böhm. Antheil a. d. d. Liter. III. 1894, str. 93-4.

8860. *Bauch Gustav*, Die Anfänge der Universität Frankfurt a. O. und die Entwickelung des wissenschaftlichen Lebens an der Hochschule 1506-1540, Berlin, 1900 (*Kehrbach*, Texte und Forschungen zur Geschichte der Erziehung und des Unterrichts, III), 8°. — Srv. Reinkens Jos., Die Universität zu Breslau vor der Vereinigung der Frankfurter Viadrina mit der Leopoldina, Breslau, 1861, 4°, str. 132 (s obranou, v témž roce vydanou).

8861. *Pantke Ad.*, Dissertatio historica de nobilitate Wratislaviensium erudita, Lipsiae, 1697, 4°, 24 l.

8862. O universitě ve Vratislavi, viz oddělení XIII. Topografie, Slezsko, s. v. Vratislav.

8863. *Knothe H.*, Die Oberlausitzer auf Universitäten während des Mittelalters und bis z. J. 1550. Viz č. 313.

8864. *Knothe H.*, Die Oberlausitzer auf der Universität Leipzig (do r. 1550). Viz č. 314.

c) Beanie (uvádění nováčků v život akademický) v XVI. stol.

8865. De orgine, causis, typo et ceremoniis illius ritus, qui vulgo in scholis depositio appellatur, oratio *M. Joh. Dinckelii*. Additum et iudicium Martini Lutheri, item Phil. Melanthonis, de hoc ritu, typusque eiusdem ritus heroico carmine descriptus, autore *Frid. Widebrando*, cum paucis aliis iocosis et lectu non indignis. Magdeburgi, 1582, 16°.

8866. *Fabricius Wilh.*, Die akademische Deposition (Depositio cornuum), Frankfurt, 1895, 8° (se zmínkami o beaniích na pražské universitě).

8867. *Jungmann J.*, O beáních akademických. Čas. Č. Mus. 1832, I. str. 54-9.

8868. Böhmische Denkwürdigkeiten (Die Beane). Prag. Beil. »Ost u. West« 1845, str. 385-6.

8869. *Zíbrt C.*, Akademická slavnost »beanie« na Národopisné výstavě. Český Lid V, 1896, str. 484-6 (s vyobraz.).

8870. *Zíbrt C.*, Obřady při slavnostním uvádění nováčků (beánů) v život akademický. Světozor 1895, str. 355 (s vyobraz.) Srv. *týž*, Český Lid XIII, 1904, str. 185.

8871. *Winter Z.*, O životě na vysokých školách pražských, č. 8856. Viz též přílohu: Počty žactva, z městských škol partikulárních vyslaného k zápisu do university (k beánii) v l. 1560-81. Srv. *Winter*, č. 8144; *týž*, Beánie, slavnost studentská. Český Lid VIII, 1899, str. 28, 85.

d) Školy nižší.*)

8872. *Dvorský Fr.*, Paměti o školách českých, Listář školství českého v Čechách a na Moravě od l. 1598 do 1616, s doklady starší i pozdější doby (Bibliotheka paedagogická č. 117.). V Praze 1882, v. 8°, str. (6), 604, (1). Na konci: Seznam míst a učitelů.

8873. *Nováček V. J.*, Listář k dějinám školství kutnohorského (1520-1623), Doplňky *Hejnice Ot.* Viz č. 5669.

8874. *Schulz Václav*, Z minulosti českého učitelstva (1523-1633). Čas. Č. Mus. 1899, str. 383-421. Otisk, v Praze, 1899, 8°, str. 39 (Listář).

8875. *Grünhagen C.*, Die Aufzeichnungen des Braunauer Schullehrers J. Mathäus Bressler 1546-1624. Zeitschr. Gesch. Schles. X, 1870, str. 176-91.

8876. *Lomnický Šimon z Budče*, Dětinský řápek neb čisté a krátké naučení, jak by

*) Výčet učebnic, návodů mravoučných a pod. viz oddělení VIII. Dějiny školství. Srv. též č. 8896.

se pobožné a křesťanské dítky k svým rodičům chovati, jich šanovati a náležitě je ctíti měli, v Star. Městě Pražském, 1609, 16°. (Týká se dětského a žákovského života v starší době, zvláště ve stol. XVI.) Viz *Zíbrt Č.*, Český Lid XIII, 1904, str. 100.

8877. *Winter Zikmund*, O dětech, jaké byly v 16. století. Osvěta XVI, 1886, str. 481-93, 583-95, 681-90.

8878. Gymnasien in Böhmen. *Dobrovský*, Böhm. u. Mähr. Literatur auf d. J. 1780, II, 2, Prag 1780, str. 69-85.

8879. *Ninger Karel*, Pohled na školství české, jaké bylo před bitvou bělohorskou. Čas. Zábavník učitelský, I, 1861, (red. V. V. Janota), str. 20-4.

8880. Příspěvek k dějinám školství ve stol. XVI. Posel z Budče, Praha, 1871.

8881. *Zoubek Fr. J.*, O platech učitelských v XVI. století. Beseda Učit. X, 1878, 1878, str. 193-6.

8882. Služné učitelstva v XVI. a XVII. stol. Školník, 1878. Srv. číslo předchozí.

8883. *Zoubek Fr. J.*, Jak byl vyučován pan Vilém z Rosenberka. Beseda učitelská X, 1878, str. 129-30. — O Rožmberské škole v Soběslavi *Nechvíle Fr.*, Škola Rožmberská v Soběslavi. Posel z Budče 1871; *Zoubek Fr. J.*, O škole Rosenberské v Soběslavi. Beseda Učit., X, 1878, str. 222-3; *Lintner Jos.*, Škola Rožmberská v Soběslavi, Sborn. Hist. kr. Vlast, 1899, I, str. 77-85; Národopisná, školní, průmyslová... výstava v Soběslavi, 1898; *Winter*, č. 8896. -- Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 18028; oddíl XIII, Topografie, Čechy, s. v. Soběslav.

8884. *Tadra Ferd.*, O zpěvu a hudbě ve starých školách českých. Škola a život, 1879, str. 19. Viz *Winter*, č. 8896.

8885. *Prasek V.*, Archiv školský. (Učebné knihy ve školách moravských v 16. stol. Investitura rektora r. 1606). Komenský VIII, 1880, str. 607-8.

8886 O školách jesuitských v zemích českých ve stol. XVI. viz *Winter*, č. 8896. — Srv. též *Ehrenberg Hermann*, Italienische Beiträge zur Geschichte der Provinz Ostpreussen, Königsberg, 1895, 8°, str. XXXIX, 212; *Baumgartner Al.*, Das lateinische Schuldrama der Jesuiten, Die lateinische und griechische Literatur der christlichen Völker, Freiburg, 1905, 8°, kap. 5. Viz č. 8787.

8887. *Novák J. V.*, O poměrech učitelstva škol latinských v Čechách ku konci XVI. století. Beseda Učit. XXII, 1890, str. 313-6, 329-32.

8888. *Winter Z.*, Učitelstvo latinských škol městských v 16. věku. Progr. akad. gymn. r. 1890-1, Praha, 1891, 8°, str. 29. Viz *Winter*, č. 8896.

8889. *Winter Z.*, Literní domy. Studie o školství 16. a 17. věku. Světozor XXXIII, 1899, str. 294, 315-8, 331, 339. Viz *Winter*, č. 8896.

8890. *Winter Z.*, Zkoušky na latinských školách XVI. stol. Věstník Č. Prof., VII, 1899-900, str. 293-301. Viz *Winter*, č. 8896.

8891. *Winter Z.*, Methoda latinského jazyka ve školách (českých) 16. stol. Progr. akad. gymn., Praha, 1900, 8°, str. 11. Viz *Winter*, č. 8896.

8892. *Truhlář Ant.*, Ukázky školních prací latinskočeských z r. 1560 (Sim. Proxen ze Sudetu). Progr. ak. gymn., Praha, 1900, 8°, str. 12-6.

8893. *Winter Z.*, Platy a důchody učitelské v XVI. věku. Čas. Č. Mus., 1900, str. 1-17, 119-34. Viz *Winter*, č. 8896.

8894. *Winter Z.*, Žáci žebráčkové a jejich koledy, Bitva ve škole u sv. Štěpána, Karlova kollej Veliká, viz Z české minulosti, č. 8145.

8895. *Winter Z.*, Ve škole u sv. Mikuláše, viz č. 8143.

8896. *Winter Z.*, Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. stol. (Spisů musejních č. 168.) Praha 1901, 8°, str. VIII, 821. Obsah: Kniha I. Rozvoj škol nižších. (1. Školy městské, jich vznik a rozdíl. 2 Školy humanistické a konfessijní. 3. Pokusy o reformu škol protestantských; vznik nových škol a zahynutí všech.) Kniha II. O škole a jejich officiálech. (1. Dům školní. 2. Officiálové a jich rozdíly. 3. Konfirmace officiálů. 4. Vrchnosti officiálů. 5. Officiálské důchody řádné. 6. Důchody případné. 7. Stůl officiálů. 8. Učitelův život soukromý a společenský.) Kniha III. Žáci. (1. Žáci a jich rozdíly. 2. Žáků živobytí. 3. Výchova. 4. Kázeň žákovská, viny a tresty.) Kniha IV. Učení. (1. Předměty a knihy. 2. Třídy a školní řády. 3 Methody vyučovací. 4. Inspekce, zkoušky, divadlo. 5. Výsledky školské práce [Obraz a plán gymnasia Kutnohorského].)

8897. *Čečetka F. J.*, Jak se učitelé v XVI. věku ženili Věstník Poděbradska, 1903, str. 69, 83.

8898. Schulwesen Böhmens (16. stol.) *Wolkan R.*, Böhmens Antheil a. d deutsch. Lit, III, Prag, 1894, str. 49-94. Z obsahu: Nicolaus Hermann über die Schulen seiner Zeit (1562), str. 65-7. Die Lehrer an der Lateinschule in Joachimsthal, str. 68-9. Besoldung der Lehrer, str. 70-2. Oberaufsicht über die Schule, Schulbesuch, Schulprüfungen, Schulgeld, str. 72-4. Mädchenschulen, Deutsche Schulen, 74-5. Die nationale Zweiteilung des Schulwesens Böhmens im 16. Jahrh., str 82. Ordo studiorum des Peter Codicillus (1586), str. 83. Jesuitengymnasium in Prag, str. 85. Klatovského naučení (1531), str. 88-90 Die Formulae des Collinus, str. 91-2.

8899. *Horčička A.*, Die Lateinschule in Schlaggenwald 1554-1624. Ein Beitrag zur Geschichte der Reformation. Viz č. 5984.

8900. *Hammer Wenzel*, Geschichte der Volksschule Böhmens von der ältesten Zeit bis zum Jahre 1870, Warnsdorf, 1904, 8°, str. VII, 211. * Čas. Č. Mus. 1904, str. 372 (kniha bezcenná).

8901. *Hankius Martinus*, Vratislavienses eruditionis propagatores i. e. Vratislaviensium scholarum praesides, inspectores, rectores, professores, praeceptores, tabulis chronologicis comprehensi, ab anno 1525 ad 1700. Lipsiae 1701, fol., str. 79.

8902. *Kundmann Joh. Chr.*, Academiae et scholae Germaniae, praecipue ducatus Silesiae, cum bibliothecis, in nummis..., Breslau, 1741. Viz zevrubně obsah Bibl. Č. Hist. I, č. 23421.

8903. *Sturm L.*, Das Volksschulwesen Schlesiens in seiner geschichtlichen Entwickelung kurz dargestellt, Breslau, 1881, 8°, str. 127.

8904. *Bauch Gustav*, Aktenstücke zur Geschichte des Breslauer Schulwesens im XVI. Jahrh., Breslau, 1898, 4°, str. 48. (Progr. evangel. Realschule II, Breslau.)

8905. *Bauch G.*, Drei Denkmäler zur älteren schlesischen Schulgeschichte. Breslau, 1901, 8°, 31 str. Anhang: Rede Hieronymus Gürtlers für die Brüderschule in Culm 1531.

8906. *Mertz Georg*, Das Schulwesen der deutschen Reformation im 16. Jahrhundert, Heidelberg 1902. (Mimo jiné otištěny školní řády slezské ze XVI. stol.)

8907. *Schulte Wilh.*, Die Entwickelung der Parochialverfassung und des höheren Schulwesens Schles. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXVI, 1902, str. 388-404.

8908. *Schulte Wilh.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte des schlesischen Schulwesens. Beil. Progr. kath. Gymn. Glatz, 1902, 4°, 25 str.

8909. *Kämmel H. J.*, Die lateinischen Schulen des 16. und 17. Jahrhundert im Kampfe gegen die Winkelschulen. Zittau, 1855, 4°.

e) Knihovny a prostonárodní četba.

8910. Knihovny v zemích českých (též ve stol. XVI.) viz přehled a literaturu v Bibl. Č. Hist. I, č. 3103-4225.

8911. Knihy v českých domácnostech věku XV. a XVI., viz *Winter*, Život a učení na partikulárních školách, č. 8896, kniha IV, stať 5.

8912. *Winter Z.*, Měšťanské libráře v XV. a XVI. věku. Čas. Č. Mus. 1892, str. 69-79, 281-92. Viz *Winter*, č. 8896.

8913. *Lechner K.*, Verzeichnis der in der Markgrafschaft Mähren im J. 1567 zum Druck und Verkauf erlaubten Bücher. Centralblatt f. Bibliothekswesen XIII, 1896, 158-70. Důležitého tohoto seznamu použil již Jungmann a jiní. Tuto se otiskuje v úplnosti. (Obsahuje kromě jiných knih řadu vzácných, dnes často jen podle jména známých knížek prostonárodních.)

8914. *Nebeský Václav*, Literatura lidu. Čas. Č. Mus., 1847, II., str. 337-68. (Vedle všeobecné části »Kronika o sedmi mudrcích«.)

8915. *Spiess B. V.*,*) Literatura lidu. Otavan, 1863, č. 5.

8916. *Týž*, K dějepisu české novelistiky (15. a 16. stol.). Květy 1866, č. 28, 29.

8917. *Týž*, Česká novelistika 16. stol. Čas. »Písek«, 1868, I, 6, 7, 8.

8918. *Týž*, Život Ezopův. Otavan 1863, č. 9. Viz *Truhlář Ant.*, č. 8929.

8919. *Týž*, Povídky lidu, čas. »Prácheň«, v Písku 1864: Apollon, král Tyrský (č. 1-2); Kronika o Štilfridovi (č. 3); Kronika o Bruncvíkovi (č. 4); Kronika o Jovianovi, císaři římském (č. 5); Bryselda (č. 5). — (Skladby ze stol. 15. udržují se a jsou vydávány i rozšířeny též ve stol. 16.)

8920. *Týž*, Valtr a Gryzelda. Beseda, v Praze 1864, č. 17. Srv. *týž* a *Gebauer J.*, Walter a Griselda, Listy filolog., 1877, str. 60-8.

8921. *Týž*, O Perytonovi a synu jeho Dionidovi, Beseda, 1864, č. 18.

8922. *Týž*, Staročeská sbírka povídek (1580). Otavan 1867, č. 13-4. Srv. *Voigt Ad.*, Acta liter. Boh., I, 1775, str. 262-3; Čas. Č. Mus., 1854, str. 646.

8923. *Týž*, Anekdoty a památnosti z rozličných starých i nových auktorů sebrané (od Mart. Dylingera). Otavan, 1867, č. 15-8.

8924. *Týž*, Historie o doktoru Faustovi (1611). »Písek«, 1868, I, č. 4. Viz literaturu při r. 1611.

8925. *Týž*, Historie o Tylu Eulenšpieglovi (1550). Otavan, 1880, č. 33-7.

8926. *Týž*, Staročeské rozprávky či pověsti mravoučné, ibid., č. 40-42, 47.

8927. *Truhlář Ant.*, O některých knihách prostonárodní četby české ve stol XVI. Čas. Č. Mus. 1890, str. 42-65: 1. Život Ezopův, 2. Markolt a Šalomoun. — Ibid. 1891, str. 426-34: 3. Guiškard a Sigismunda.

8928. *Truhlář Ant.*, přehled literatury o prostonárodní četbě české viz Jubilejní Památník České Akademie, v Praze, 1898, IIIa, Dějiny literatury české, str. 95-6 (od-

*) Srv. Český Lid, VI, 1897, str. 497-8.

kazujeme ku podrobnostem tam uvedeným).

8929. *Truhlář Ant.*, Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. Dle sborníku prostějovského z r. 1557 vydal, úvodem a poznámkami opatřil i přílohami doplnil. (Sbírka pramenů ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku. Vydává III. tř. České Akademie, skup. I., ř. II., č. 3.) V Praze, 1901, str. LXII, (1), 417. — Srv. *Zíbrt Č.*, Český Lid, X, 1901, str. 454-60.

8930. *Polívka Jiří*, Dvě povídky v české lit. XV. století. V Praze, 1889, 8°, str. 100. (Pověst o Griseldě, Pověst o nevěrné ženě. Walterus a Griseldis, Historie infidelis mulieris. O Bryzeldě řeč zlá o zlé.) Ve stol. XVI. byly tyto povídky často vydávány a oblíbeny jako četba prostonárodní.

8931. *Prusík Fr.*, Kronika o Bruncvíkovi, Krok, IV. V Praze, 1890, str. 89 a d. — Srv. *Polívka Jiří*, Kronika o Bruncvíkovi v ruské literatuře. (Rozpravy České Akademie, tř. III., ř. I, č. 5.) V Praze, 1892.

8932. *Máchal H.*, O některých knížkách lidového čtení. Národopisný Sborník Českoslov. III, 1898, str. 3-26. (Gesta romanorum, Kronika o sedmi mudrcích atd.)

8933. *Speranský M.*, Přehled knížek lidového čtení. Národopisný sborník českoslov. VI, v Praze, 1900, str. 144-66. Srv. *Máchal H.*, Několik poznámek k »Přehledu knížek lidového čtení«, Národop. Sborník VII, 1901, str. 43-4 (doplňky a opravy).

8934. Kronika o Meluzíně v XVI. stol., viz *Zíbrt Č.*, Listy z českých dějin kulturních, č. 8464.

8935. *Zíbrt Č.*, Staročeský Lucidář. Text rukopisu Fürstenberského a prvotisku z roku 1498. (Sbírka pramenů ku poznání lit. života v Čechách, na Moravě a v Slezsku, vydává III. tř. České Akademie, skup. I., ř. II., č. 5.) V Praze, 1903, str. 84. Text Lucidáře byl v XVI. stol. často znova vydáván a se zálibou čítán, viz o tom v úvodě zároveň se zprávami o lidové četbě staročeské vůbec. — *Horňanský J.*, Lucidář. (S obrázkem.) Selský archiv. Sv. I. Olomouc 1902, str. 245-52.

8936. *Zíbrt Č.*, Fortunatus. Český Lid V, 1896, str. 589.

8937. *Zíbrt Č.*, Frantova Práva, viz č. 8469.

8938. *Brückner-Bolte*, O panu »Nevím« a mlýnu na babice (XVI. stol.), viz č. 8813.

8939. *Loriš Jan*, Sborník hraběte Baworowského. Obsahuje: Kroniku o Bruncvíkovi, Ezopa, skladby o Arnoštovi, o Tandariáši a Florybelle, o Jetřichovi Berúnském a o Apollonovi, králi Tyrském (Sbírka pramenův . . . Skup. I., ř. I., č. 6), v Praze, 1903, str. 478. Jmenované skladby byly i v XVI. stol. oblíbenou a často přetiskovanou četbou lidu českého. — Srv. *Brückner Al.*, Arch. Slav. Phil., sv. XI-XIII.

8940. Zábavné čtení našich předků. Viz pod tímto záhlavím řadu statí o knihách oblíbených mezi lidem, starších i novějších, v Selském Archivu, vyd. *Prasek V.*, v Olomouci, č. 8259.

8941. *Prasek V.*, K víře nepodobná a nad přirození divná novina o nějakém velikém obru . . . 1587. (Datum v Smyšlenově za Rumplovem v Štěbetové pod Klevetovem, leta starého i minulého.) Selský Archiv I, v Olomouci, 1902, str. 59-63 (s vyobr.)

8942. *Сперанскій М. Н.*, Завѣты двѣнадцати патріарховъ въ старинной чешской письменности, С. Петербургъ, 1905, 8°, str. 22. Studie o známé skladbě staročeské: Poručenství, (Kšaftové, testamentové) dvanácti patriarch.

8943. Proroctví česká (Sibylla, Slepý mládenec, o jelenu se zlatými parohy na Karlově mostě v Praze, ze XVI. stol.) viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4940-92.

8944. *Zíbrt Č.*, Známosti Čechů v 16. století o Americe. Hlas Nár 1887, č. 173.

8945. *Hájek Václav z Libočan, Vavřince z Březové* Snář (z lat. Somnium Slaidae), v Starém Městě Pražském, 1550, 12°. — 2. vyd. Snář velmi pěkný, z mnohých spisuov mudrcův starých i nových, i z kněh zákona obojího vybraný, vedle příhod lidských, skrze sny jim od Boha zjevované, k výstraze lidské, skrze k těm podobné sny, častokrát jim ukázané. V Starém Městě Pražském, u Jiříka Dačického, 1581, 12°, l. 12, l. A-Z8, a-c4. — 3. vyd. Snář velmi pěkný . . ., nyní opět znovu vytištěný, v Olomouci, u Jiříka Handle, 1614, 12°, l. A-Z7.

8946. Rozmanité druhy snářů směly se prodávati r. 1567 v Olomouci, viz č. 8913.

9. Umění.*)

8947. *Köpl K.*, Acten und Regesten aus dem Statthalterei-Archive in Prag. Viz č. 5658 (doba Ferdinanda I. a arciknížete Ferdinanda Tirolského).

8948. *Mareš Fr.*, Materialie k dějinám umění, uměleckého průmyslu a podobným (z let 1556-1593). Pam. Arch. XVII, 1896, str. 43, 233, 349, 463, 637, 731.

*) Viz podrobně v samostatném oddělení IX. Dějiny umění, II. Jednotlivá umění: *A.* Stavitelství. *B.* Plastika. *C.* Malířství (se zvláštním oddílem o miniaturách). *D.* Hudba *E.* Mimika. Tamtéž zařazen bude přehled příslušných prací F. Mikovce, J. Braniše, J. Kouly, K. Chytila, Fr. Mareše, J. Neuwirtha, G. Pazaurka, K. Schirka, A. Prokopa a j.

8949. Bohatý material k dějinám umění a uměleckého průmyslu, mimo jiné, též pro XVI. stol. podává Soupis památek historických a uměleckých v království Českém, vydává Archeol. kommisse České Akademie, řízením svého předsedy *Jos. Hlávky*. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1881.

8950. *Kenner Fr.*, Die Porträtsammlung des Erzhz. Ferdinand von Tirol. Jahrbuch Kunst-Sammlung. Kaiserhaus. XV, str. 147-259. — O malíři arciknížete Ferdinanda, Matěji Hutském z Křivoklátu, viz č. 7606.

8951. K dějinám umění v Čechách. (Od polov. 16. až do 18. stol.) Besídka pro záb. a pouč., 1881, č. 21-2.

8952. *Winter Z.*, Přepych uměleckého průmyslu v měšťanských domech XVI. věku. Viz č. 8139.

8953. *Mareš Fr.*, České sklo. Příspěvky k dějinám jeho až do konce XVIII. století. Se zvláštním ohledem na jižní Čechy (Rozpravy I. tř. České Akademie II, č. 1). V Praze, 1893, lex., str. 268. Z obsahu: Sklářstvi 16. věku (str. 13-31). Viz též příslušná čísla v oddělení Příloh.

8954. *Czihak E. v.*, Schlesische Gläser. Eine Studie über die schlesische Glasindustrie früherer Zeit, nebst einem beschreibenden Katalog der Gläsersammlung des Museums schlesischer Alterthümer zu Breslau. Breslau 1891, v. 8°, str. VI, 288.

8955. Literaturu o dějinách hudby v XVI. stol., viz č. 8747-57.

8956. *Tadra Ferd.*, Vznik a dějiny sborů literátských až do největšího rozšíření jich v XVI. a na počátku XVII. věku. Památník Pražského Hlaholu, 1886. Přetisk v Čas. Cyrill, XIII. 1886. (II. stať: Působení sborů literátských v kostele, ve škole, v umění hudebním a výtvarném.)

8957. *Nebovidský V.*, O řádech literátských na Moravě, Čas. Mat. Mor. VI, 1874, str. 119-40.

8958. *Konrád K.*, Dějiny posvátného zpěvu, II, v Praze, 1894, str. 111-265: Literátská bratrstva, *a*) Od počátku do r. 1620.

8959. *Winter Z.*, Život církevní (č. 286) II, str. 944-90: O bratřinách literátských.

8960. *Nejedlý Zd.*, Doba literátských bratrstev, 1520-1620, viz Illustrované Katechismy Naučné, I. Umění, II. Dějiny české hudby, v Praze, 1903, III. str. 30-59.

10. Morava.

8961. *Kameníček Frant.*, Zemské sněmy a sjezdy moravské, jejich složení, obor působnosti a význam od nastoupení na trůn krále Ferdinanda I. až po vydání Obnoveného zřízení zemského (1526-1628). Dle archivních pramenů, 8°, v Brně. I. díl, 1900, str. V, 562. Viz obsah Bibl. Č. Hist. II. č. 847. — II. díl, 1902, str. (2), II, 800. Viz obsah, ibid., č. 15330. — III. díl, 1905, str. 912. Viz v tomto III. díle, č. 5624. **Kalousek Jos.*, Osvěta 1905, str. 558-60; *Rypáček Fr. J.*, Čas. Č. Mus. 1902, str. 85 a d.; *Čelakovský Jar.*, ibid., 1905, str. 461-4. — Srv. *Kameníček Fr.*, Jednání sněmovní a veřejná v markrabství moravském, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 846.

8962. *Kameníček Fr.*, O moravských sněmích v 16. stol. Zprávy Právnické Jednoty Moravské, II, 1893, str. 138; III, 1895, str. 45. Viz č. 8961.

8963. Vlastivěda Moravská. Redakce: *Fr. A. Slavík* a *Fr. Kameníček*. Vydávání spolupřídí: *Fr. Dvorský*. Odborní redaktoři: *Fr. Bartoš, Jos. Hladík, V. Houdek, Fr. J. Rypáček, Tom. Šílený, Fr. Šujan*. Vydává Musejní Spolek v Brně. Dějiny Moravy (Kniha III. 1526-1648) napsal do tohoto díla (vydán též zvláštní otisk) *Dvořák Rud.* Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5880. — V části místopisné byly vydány okresy (viz podrobně v oddělení XIII. Topografie C. Morava): Brněnský, Bítešský, Bučovský, Jihlavský, Blanský, Dějepis Brna, Kunštátský, Litovelský, Ivančický, Znojemský, Boskovský, Jaroslavský, Val. Kloboucký. Pro XVI. stol. podávají svazky Vlastivědy Moravské, posud vydané, bohatý materiál slovesný i obrázkový, i pečlivé zpracování období, týkající se tohoto svazku Bibl. Č. Hist.

8964. *Schram Wilh.*, Bilder aus mährischer Vergangenheit, Brünn, 1903, m. 8°, str. (8), 153. Z obsahu: 6. Mährische Waarenpreise in den J. 1511-62. 11. Ährenlese aus dem Znaimer Urgichtbuch v. J. 1529. 12. Der Einzug des Königs Ferdinand I. in Iglau und der Königstein. 13. Eine Anarchie in Iglau im XVI. Jht.

8965. *Prokop Aug.*, Die Markgrafschaft Mähren in kunstgeschichtlichter Beziehung, Grundzüge einer Kunstgeschichte dieses Landes mit besonderer Berücksichtigung der Baukunst, Wien, 1904, fol. Vlády Ferdinanda I. týkají se kap. XLV a d. Viz zvláště: LII. d, Die Renaissance in Österreich unter Ferdinand I., Max II. und Rudolf II. (Die Habsburger in Böhmen und Mähren in der Zeit der Renaissance, genealogische Tabelle.)

8966. Zřízení markgrabství moravského o soudu zemském, 1535, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 785.

8967. Práva a zřízení markgrabství Moravského l. P. 1545, Olomouc, 1546. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 786.

8968. *Dvořák Jindřich*, Moravská zřízení zemská. Moravská Revue, I. 1899, str. 323-8, 361-7, 389-95, 413-25.

8969. Nejvyšší úředníci zemští (na Moravě 16. stol. podle K. Žerotína). Moravská Orlice 1866, č. 24 a d. Viz *Boček A.*, Přehled . . . nejvyšších důstojníků zemských v markrabství Moravském, č. 7766.

8970. Práva moravská, nákladem Stanislava Turza, biskupa Olomuckého 1538. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 943. — O právu manském na Moravě, viz tamtéž, č. 954 5.

8971. Formy listů rozličných, podle Notule kanceláře markgrabství moravského. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2987. — *Tišnovský Jan.* Přípisové a formy listův rozličných, podle notule kanceláří markrabství moravského, 1558. Viz ibid., č. 2988.

8972. *Tenora Jan*, Jesuitské missie na Moravě v l. 1558-1653. Hlídka literární, XXII, Brno, 1905.

8973. *Cvrček Jos.*, Paměti ze stol. XVI. o městech moravských (z archivu Ochranovského). Čas. Mat. Mor. XXII, 1898, str. 45-51, 150-5, 248-55, 344-50. — Viz též *Cvrček J.*, Paměti o sborech bratrských na Moravě ze stol. XVI., č. 7272.

8974. *Prasek V.*, Tovačovská kniha ortelů Olomuckých (1430-1689), 1896, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1009.

8975. *Prasek V.*, Organisace práv magdeburských na severní Moravě a v Rak. Slezsku, 1900, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1010.

8976. O robotě na Moravě v XVI. stol., viz č. 8273-6.

8977. *Reichert J.*, O robotách lidu sedícího na statcích pánů z Pernšteina v 16. stol. na Moravě. Čas. Mat. Mor. I, 1869, str. 74-8.

8978. *Kameníček Fr.*, Jak bylo naše Slovensko v 16. stol. opatřeno proti zahraničním nepřátelům a zemským škůdcům. Kalendář Matice Hodonské, I, Hodonín, 1896, str. 62. Viz č. 5624.

8979. *Slavík Fr. A.*, Kdy byla Morava nejvíce zpustošena? (II. Od války Jiřího z Poděbrad s Matyášem Uherským až do 30leté války.) Čas. Mat. Mor. XIX, 1895, str. 46-55, 146-55, 252-61, 351-4.

8980. *Rybička Ant.*, Boje a výpravy válečné, některými pány a vladykami Moravskými proti Mikulášovi Kostkovi z Sedlce na Oravě atd., r. 1530-1532 vykonané. Věstník Král. České Spol. Nauk, 1888, str. 306-13.

8981. Obraz Moravy ze 16. století. (Ze spisu *Jana Mirotického z Kroměříže.* »Obyčeje všech národuov«.) Světozor, 1858, 142-3. Viz Bibl. Č. Hist. I č. 1886.

8982. Morava dle vypsání Bedřicha z Donína (16. stol.). Světozor, 1858, str. 143. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8449.

8983. Loupežnictví na Moravě v XVI. století. Moravské Noviny, IX. č. 116, 118. Srv. č. 8961.

8984. Ostravští a Vítkovští před králi Ferdinandem I. a Maximilianem II. Opavský Týdenník VIII, č. 39-41.

8985. *Dvořák Rud*, Dějiny Moravy, kniha III. Od nastolení Ferdinanda I. až po mír westfalský (1526-648), 1901. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5880. Srv. č. 8963.

11. Slezsko.

8986. *Wutke Heinr.*, Entwickelung der öffentlichen Verhältnisse Schlesiens vornähmlich unter den Habsburgern, Leipzig, 1842, 8°.

8987. *v. Prittwitz*, Oberschlesische Zustände in der zweiten Hälfte des XVI. Jh. 53. Jahresber. der Schles. Ges. 1875, 258-9. Srv. Arch. Öst. Gesch. LXXVIII, 1892, 6-15.

8988. Století XVI. v dějinách knížetsví Břežského, stavovského panství Bytomského, panství Frankensteinského a Fürstensteinského, knížetství Hlohovského, Javorského, panství Kozelského, hrabství Kladského, knížetství Krnovského, Krosenského, Lehnického, stav. panství Miličského, knížetství Münsterberského, panství Němodlinského, knížetství Nisského, Olešnického, Opavského, Opolského a Ratibořského, Osvětimského a Zátorského, stav. panství Pštiny, knížetství Sevěřského, Stínavského, Svídnického, Těšínského, Tošeckého, stav. panství Trachenberského, Wartenberského, knížetství Volovského, Vratislavského, Zahánského — viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6035-433 (podrobná literatura).

8989. *Grünhagen C.*, Schlesien unter der Herrschaft König Ferdinand I. 1524-64. Zeitschr. Gesch. Schles. XIX, 1885, str. 63-139.

8990. *Loss V.*, Silesiaca aus den böhmischen Landtagsbeschlüssen, von 1526 57. Zeitschr. Gesch. Schles. XVIII, 1884, str. 324-35. Srv. Sněmy České, č. 5619.

8991. *Schmidt J.*, König Ferdinand I. von Böhmen und die Zunftverfassung in den Städten der Erbfürstenthümer Schlesiens. Schles. Provinz. Bl., 126 B., 1847, str. 6-15. (Následky bitvy u Mühlberka proti cechům.)

8992. *Wutke Konrad*, Der Streit um Leubus zwischen König und Herzog (Georg II. von Brieg), 1534-65. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXIII, 1899, str. 107-70.

8993. *Tieftrunk Karel*, Rozepře mezi stavy českými a knížaty lehnickými r. 1545 a 1546. Čas. Č. Musea 1868, str. 115-24.

8994. *Wattenbach W.*, Briefwechsel zwischen Herzog Georg von Liegnitz und Brieg und Samuel Jauch zwischen 1554 und 1559. N. Laus. Magaz. XXXIX, 1862, str. 377-9.

8995 *Schickfusius Jac.*, Von ... etlichen extrahirten Fürstentages-Sachen unter Ferdinandi I. Regierung. Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 848.

8996. *Eberlein Gerhard*, Die Verhandlungen der Schlesier, besonders der Breslauer mit König Ferdinand I. in den Jahren 1526-7. Breslauer Studien 1901, str. 29-58 (Zeitschr. Gesch Schles. XXXVI).

8997. *Kenner Fr.*, Urkundliche Beiträge zur Geschichte der Münzen und Medaillen unter Kaiser Ferdinand I. (1520-64). Numismat. Zeitschr. XXXIV, 1902, str. 215-308.

8998. Zřízení zemské v knížetství Opavském a Krnovském v XVI. stol. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 798.

8999. *Kapras Jan*, Pozůstatky zemského práva Opavského a Krnovského. Otisk z Riegrova Sborníku věd právních a státních, VI, 1, v Praze, 1905, 8°, str. 29.

9000. *Kürschner*, Regesten zur Geschichte Jägerndorfs (1523-1622), 1892, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6217.

9001. Zřízení zemské knížetství Opolského a Ratibořského i jiných krajuov k nim příslušejících, v Holomúci, 1563. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 800.

9002. Práva a zřízení zemské knížetství Těšínského, v Holomúci. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 801.

9003. Landesordenung so von dem Hochwirdigen in Gott Fürsten und Herrn, Herrn *Balthasar Bischoffen zu Bresslaw* etc. Freiherrn zur Pless, Obersten Hauptmann in Ober- und Nieder Schlesien, auff untertheniges anhalden, bitt und beger, der Prelaten, Herrn, Ritterschafft und Mannschafft, des Neyssischen Landes und Ottmuchauischen Kreisses, im 1549 Jar ist auffgerichtet, Ihnen vorliehen, Confirmiret und bestetiget worden, Auffs new Gedruckt zur Neyss, bei Johann Creutziger, im Jar 1571, 4°, A-D3.

9004. *Prasek V.*, Vlastivěda Slezská, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2023.

9005. *Nentwig Heinr.*, Silesiaca in der Reichsgräflich Schaffgotsch'schen Majoratsbibliothek zu Warmbrunn, Leipzig, 1900-2. v. 8°, str. XI, 576. Z obsahu: II. Rechtspflege und Verwaltung (str. 504-18).

9006. Litteratur der schlesischen Rechts- und Verwaltungsgeschichte. Viz Katalog der Bibliothek des Kön. Oberlandesgerichts zu Breslau, Breslau, 1891, str. 252-65. Z obsahu: 1. Sammlungen von Gesetzen und Vorschriften (str. 252-6). 2. Einzelgesetze und Verordnungen (str. 257-8). 3. Schriften über schlesisches Recht (str. 259-62). 4 Statuten und Verordnungen für einzelne Städte (str. 262-4). 5. Schlesische Rechtsgeschichte (str. 264). 6. Einzelne schlesische Rechtstreitigkeiten (str. 265). (Zevrubné, původní udaje o pramenech a literatuře stol. XVI.)

9007. *Rachfahl Fel.*, Die Organisation der Gesammtstaatsverwaltung Schlesiens vor dem 30jährigen Kriege. Leipzig. 1894, (Schmoller G., Staats- u. sozialwissensch. Forschungen, B. XIII, Heft 1), 8°, str. XII, 482.

9008. *Lipius Andr. Mart.*, Einleitung zur Finanzwissenschaft überhaupt und der Schlesischen insbesondere, Breslau, 1761, 8°, str. 196.

9009. (*Zimmermann*), Über die Steuerverfassung in Schlesien, ein Versuch. Breslau, 1799, 8°, str. 104.

9010. *Kries Karl Gust.*, Historische Entwickelung der Steuerverfassung in Schlesien unter Theilnahme der allgemeinen Landtags-Versammlungen, Ein Beitrag zur Geschichte der schlesischen Stände, Breslau, 1842, 8°, str. VI, 106.

9011. *Týž*, Über die Einkommensteuer in Breslau, Eine historische kritische Abhandlung, Breslau, 1844, 8°, str. VI, 80.

9012. *Kern A.*, Der »neue Grenzzoll« in Schlesien, seine Begründung und Entwickelung 1556-1624. Dissert., Berlin 1892, 8°, str. (2), 74.

9013. Hornictví, horní práva a řády ve Slezsku ve stol. XVI., viz č. 7954-76.

9014. *Stelzer E.*, Die Schwenckfelder in Schlesien. Bunte Bilder, II. 1903, str. 96-9. Viz o Schwenckfeldovi a jeho stoupencích, č. 6300-47.

9015. *Eberlein Gerhard*, Der kirchliche Volksunterricht nach den Anschauungen der Schwenckfeldischen Kreise in Schlesien, im ersten Drittel des 16. Jh. Zugleich ein Beitrag zur Würdigung des Valentin Krautwald. Corr.-Blatt d. Ver. f. Gesch. d. evang. Kirche Schles. 1900, VII, 1. str. 1-49.

9016. *Eberlein Gerhard*, Zwei Kirchenvisitationen im Fürstentum Brieg im 16. Jh. Corr.-Bl. d. Ver. f. Gesch. d. evang. Kirche Schles. 1895, IV, 3, str. 129-46.

9017. *Eberlein Gerhard*, Ein Zusammenstoss zwischen Staat und Kirche im Herzogtum Brieg im 16. Jh. Corr.-Bl. d. Ver. f. Gesch. d. evang. Kirche Schles. 1896. V, 1, str. 38-54.

9018. *Eberlein Gerhard*, Aus einem bischöflichen Kopialbuche des 16. Jh. Corr.-Bl. d. Ver. f. Gesch. d. evangel. Kirche Schles. 1897, V, 2, str. 138-200.

9019. *Berner C. G. H.*, Schlesische Landsleute, Ein Gedenkbuch hervorragender in Schlesien geborener Männer und Frauen aus der Zeit von 1180 bis zur Gegenwart, Leipzig, 1901. 8°, str. VI. 325. (Důležité pro XVI. stol., pro styky českoslezské.)

9020. *Flemming P.*, Eine aus dem XVI. Jh. stammende Sammlung von Briefab-

schriften in der St. Genevièvebibliothek zu Paris. Beiträge zur bayerischen Kirchengeschichte, XV, 1901, str. 719-25. (Kopie listů lékaře Crata, Dudiće, Krenzheima, Ad. Curaea, Trotzendorfa a j. od vratislavského patricia Jak. Monaua.)

9021. *Schroller Franz*, Bilder aus der Geschichte Schlesiens, Oppeln u. Leipzig, 1899, 12°, 1-2. B.

9022. *Sommer F.*, Schlesien. Eine Landeskunde, 2. vyd., Breslau, 1902, 8°, str. 180.

9023. *Hübner Max*, Heimatkunde von Schlesien, Geographie und Geschichte, 11. vyd., Breslau, 1903, 8°.

9024. *Partsch Jos.*, Schlesien, Eine Landeskunde für das deutsche Volk, Breslau, 1903, 8°, str. 186 (1. Oberschlesien).

9025. *Partsch Jos.*, Landeskunde der Provinz Schlesien, 5. vyd., Breslau, 1904, 8°, 40 str. (Doba Ferdinanda I.)

12. Lužice.

9026. *Chytraeus (Kochhoff) David*, Chronicon Saxoniae et vicini orbis (doba Ferdinanda I.), viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2075.

9027. O sněmech lužických viz Bibl. Č. Hist. II, č. 210 (*Hoffmann*), č. 817 (*Weinart*), č. 819 (*Knothe*).

9028. *Clausnitzer Ed.*, Versammlungen der Niederlausitzer Stände während der Habsburger Herrschaft, 1526-1635. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 860. Stať 1. Die Zeiten Ferdinand's I.

9029. *Schmidt B.*, Burggraf Heinrich IV. zu Meissen, Oberstkanzler der Krone Böhmen, und seine Regierung im Vogtlande — viz obsah, č. 7051.

9030. *Budaeus Joh. Chr.*, Nachricht von der (1551) errichteten Landes-Ordnung gemeiner Stände des Marggrafthums Ober-Lausitz, 1732. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 211, II.

9031. *Föhrl K. G.*, Verschiedene historische Bemerkungen die Oberlausitz und die Oberlausitzer betreffend. Lausitz. Magazin, 1783, str. 65, 84.

9032. *Föhrl K. G.*, Gesammelte Beobachtungen zur Oberlausitz. Rechts- und Geschichtskunde. Lausitz. Magazin 1786, str. 51, 67, 99, 116, 149, 165. — Dodatky: 1786, str. 215, 232, 247.

9033. *Weinart Benj. G.*, Rechte und Gewohnheiten der beiden Markgrafthümer Ober- und Nieder-Lausitz, 1793. Viz obšírně obsah, pokud se týká doby Ferdinanda I., Bibl. Č. Hist. II, č. 817.

9034. *Knothe H.*: Die Streitigkeiten zwischen Adel und Städten, 1490-1547; Der Pönfall und seine Folgen, 1547-64. Urkundliche Grundlage zu einer Rechtsgeschichte der Oberlausitz, 1877, VII, VIII. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 819.

9035. *Baumgärtel Hermann*, Geschichte des Pönfalls der Oberlausitzer Sechsstädte. Viz č. 7081. Srv. ibid., č. 7076-80.

9036. *Moschkau A.*, Der Sechsstädtebund der Oberlausitz und seine Kämpfe mit dem heimischen Adel. Aus der Heimat. Lausitz-Geschichts- und Unterhaltungsblatt, 1900, č. 26-8.

9037. *Scheltz Th.*, Beschreibung der hauptsächlichsten lausitzischen und der Lausitz benachbarten Städte um 1530, von Monachus Pirnensis bei *Mencken*, Script. rerum Saxon. II, col. 1527. N. Lausitz. Magazin XX, 1842, str. 291-357.

9038. *Neumann J. W.*, Wahrhafftiger Bericht und Auszugk aus allen vorhandenen Acten von Anno 1500 bis 1600 wegen der Irrungen und Landtgränzen zwischen dem Marggrafthumb Niederlausitz und Gottfridt von Wolfersdorff an einem und dem Ambt Schlieben anders Theils. N. Laus Magazin XXXI, 1855, str. 52-70.

Článek 7. Události let 1547-64.

1. Z let 1547-57.

9039. *Čelakovský Fr. L.*, Zprávy o některých osobách z Jednoty bratrské 1542-51. Viz č. 5694.

9040. *Szujski J.*, Stosunki dyplomatyczne Zygmunta Augusta z domem Austriackim, 1548-72. Przegląd polski, 1869-70, II, str. 254-302; Opowiadania i roztrząsania I, 1868, str. 209-57; Dziela II, 5, str. 358-402.

9041. Akta z r. 1548. Sněmy české II, Praha, 1880, str. 543-64.

9042. *Dvorský Frant.*, Mandát královský, vydaný do markrabství Moravského dne 6. ledna 1549. (Utíkání mnichů polských do Slezska a Moravy.) Slov. Sborník IV, 1885, str. 211.

9043. Vertrag zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und Kurfürst Friedrich von der Pfalz betreffend die Grenzen zwischen der Pfalz und Böhmen, 1548, 24. September, Dachau. Viz

Bittner L., Chronol. Verzeichnis der österr. Staatsverträge, Wien, 1903, str. 16.

9044. Vertrag zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und Kurfürst Moriz von Sachsen zu Ergänzung der Erbeinigung von 1546 Oktober 15. Prag, betreffend den Austausch der drei sächsischen Herrschaften Eulenburg, Kolditz und Leisznick gegen die böhmischen Herrschaften Sagan, Prebus und Naumburg. Beurkundet von König Ferdinand I. und Kurfürst Moriz. Prag. 8. Juni 1549. Viz *Bittner*, č. předchozí, str. 16. Srv. č. 6881-2.

9045. Jednání léta 1549. Sněmy České II, Praha 1880, str. 565-618: Sněm léta 1549, 14. února na Hradě Pražském. Ibid. II, 1, str. 565-80. — Listiny, kteréž doplňují a opravují nálezy soudní z r. 1547, snešení o čeledi, řemeslnících, a jež jednají o opravách zřízení zemského. Ibid. II, 2, str. 580-604. — Sjezd strany pod obojí na Hradě Pražském dne 5. prosince 1549. Ibid. II, 3, str. 604-18. — Viz tisk: Tito artikulové na sněmu obecním kterýž držán byl na Hradě Pražském léta 1549 ve Čtvrtek po Svaté Školastyce při přítomnosti jeho milosti Královské svolení a zavříni jsou. Vytištěno v Menším Městě Pražském u Bartoloměje Netholického, 4°

9046. *Schmiedel Ch.* (Prediger zu Voissdorf), Ein Trostbüchlein für jeden Christen, so leib und leben über dem bekentnis der warheit wagen muss. Zwickaw, 1550, 4°.

9047. Tažení českých drábův do Angličan okolo r. 1550. Pravda, Mladá Boleslav, I, 1863, str. 150-1.

9048. *Serifaber Joh.* (Slezan z Opolí), Sylva encomiorum principis et d. d. Ferdinandi, Romanorum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae regis etc., Viennae, Austriae, 1550. Viz č. 5723. Srv. *Truhlář Ant.*, Dům Habsburský v skladbách humanistů, č. 5606, str. 16.

9049. *Bruschius Casp.*, In . . . Caroli V., Romanorum imperatoris, et Ferdinandi I., regis Bohemiae . . . , gratiam schediasmata, 1550. Viz č. 5722.

9050. Pohled na Vyšehrad r. 1550. Čechy III. 2., str. 379. Viz oddělení XIII. Topografie, Čechy, Praha s. v. Vyšehrad.

9051. *Illicinus (Ollicinus) Petr*, Carmen in reditum Viennam invictissimi Romanorum Hungariae Bohemiaeque etc. regis, archiducis Austriae etc., Ferdinandi principis optimi, Viennae, 1551, 8°. — Srv. též. *Denis*, Wien's Buchdruckergeschichte, č. 492.

9052. *Nemicus, alias Hagek Thad.*, Diagrammata seu typi eclipsium solis et lunae futurarum, a. 1551 una cum eorundem explicationibus, in gratiam . . . Joh. Albini et Sixti Beuschel, canonicorum coenobii Neuburgensis etc. Adiectum est carmen de iisdem eclipsibus a M. Nicolao Polita, alias Bourgois Bruxellensi, Viennae, s. a. (1549), 4°.

9053. K roku 1551. Sněmy České II, Praha 1880, str. 619-20.

9054. *Viti Orcini* De prodigiis anni (15)51. Farrago poematum II., Pragae, 1561, l. 65a-67b.

9055. *Schikius Christophor*, De tumultu excitato per Germanos milites in Minore Urbe Pragensi. Farrago poematum II., Pragae, 1561, l. 67b-69b. Srv. *Pavli Aquilinatis* De cessaturis calamitatibus patriae, ibid., l. 69b-71b.

9056. *Köpl K.*, Tvrdé lebky (k r. 1551). Český Lid, IV, 1895, str. 342. (Pro podívanou český sedlák hlavou rozbil dvéře a dva sedláci hlavami se potýkali a vědra o hlavy si přetloukli.)

9057. *Fischer Paul Ludw.*, Die persönliche Stellung und politische Lage König Ferdinand I. vor und während der Passauer Verhandlungen des Jahres 1552, Königsberg, 1891, 8° (dissert.).

9058. Von den Verdiensten Mauritii des ersten Churfürsten zu Sachsen, aus der Albertinischen Linie um die Evangelische Kirche bei dem 200. Andencken des Passauischen Vertrags. Arbeiten einer ver. Gesellsch. in der Oberlausitz, Leipzig u. Lauban, III. B. 1752, 3. Stück, str 249-75. Srv. *L. von Seelen*, Observationes ad transactionem Passaviensem, eiusque instrumentum specimen. Lübeck, 1752; *Schumann Heinr. Aug.*, De egregiis providentiae divinae signis in divo Mauritio Saxone, in rerum sacrarum cura et reipublicae administratione, Grimme, 1751.

9059. *bk* (*Zoubek F. J.*), Hejtmané krajští r. 1552. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 69. Srv. *Rieger*, Krajské zřízení, č. 7754.

9060. Dovážení soli do Prahy po Vltavě (začátek r. 1552). Besídka pro záb. a pouč. 1881, č. 16. Viz č. 7988-98.

9061. Sněm všeobecný léta 1552. Sněmy České II, Praha 1880, str. 621-42 — Srv. tisk: V r. 1552 v pondělí po Novém letě otevřen sněm obecný, skonaný u přítomnosti krále ve středu před sv Antonínem, v Praze, 1552, 4°.

9062. O zemětřesení v Jáchymově r. 1552, viz *Lehmann Christ.*, Histor Schauplatz, Leipzig, 1699; *Ankert Heinr.*, Die Erdbeben Böhmens, Mitth. Nordböhm. Exc.-Clubs, XVIII, 1895, str. 297-302.

9063. *Vočechovský J.*, Spis o morové nemoci, 1552 Též vyd. německé. Viz B. bl. Č. Hist. I, č. 1442.

9064. *Jan Zajíc z Hazmburka a na Budyni*, Komedie a Sarmacie neb tragedie, jakož i turnej ku podobenství toho úhlavního a dědičného nepřítele křesťanského Turka, jak zachází s nebohými bratry našimi. (Komedie tato provozována v Budyni 27. pros. 1552.) Viz *Jireček Jos.*, O Janu Záhrobském a některých jiných dosud neznámých spisovatelích českých ze XVI. stol. Zprávy o zas. uč. spol. 1878, 1, str. 8.

9065. *Dvorský Frant.*, Ferdinand I., král český, nařizuje listem otevřeným obyvatelům království českého, kdežbykoli Simeon Rus, syn Frant. Rusa, někdy zahradníka královského, jakéhokoli statku po otci svém se doptal, aby mu vydán byl, 1552, 28. led. Slov. Sborník IV, 1885, str. 212.

9066. Hejtmané krajští r. 1553. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 149. Srv. *Rieger Boh.*, Krajské zřízení č. 7754.

9067. Sněm léta 1553 Sněmy České II, Praha 1880, str. 643-60. — Viz: Tito artikulové na sněmu obecním kterýž držán byl na Hradě Pražském v první pondělí v postě jinak před stolováním Sv. Petra od knížete a všech tří stavův svoleny a zavříny jsou. Léta Páně 1553, 4°.

9068. *Tischer Frant.*, Dopisy Zikm. Helta z Kementu p. Jáchymovi z Hradce od r. 1553-8. Čas. Mat. Mor. XXV, 1901, str. 61-6, 185-90, 295-303, 405-9. — Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 10592.

Zavraždění vojvody litevského Dimitra Sanguška v Jaroměři r. 1554

9069. O Polácích v Jaroměři 1554. Rkp. Čas. Č. Mus. 1852, str. 19-22.

9070. *Zap Kar. Vlad.*, Eliška, kněžnička z Ostrohu. Čas. Č. Mus., 1852, str. 3-36. Tamtéž str. 36 dramatické zpracování.

9071. *V. Ž.*, Z Jaroměře. Pražské Noviny 1854, 31. květen, č. 128 a *Zap K. V.*, Pam. Arch. I, 1854, s. III, na zadní obálce.

9072. *Petera Fr. Rokoznický*, Náhrobek Dimitra Sanguszka, vojvody Litevského, 3. února 1554 v Jaroměři zabitého, objevený v chrámě sv. Mikuláše, u věnném městě Jaromíři v Čechách od kněze... dne 19. ledna 1859, 8°, 2 l.

9073. *Jireček J.* Příběh o Elišce, kněžně Ostrožské, Pam. Arch. III, 1859, str. 93. (Podle líčení *Slavaty*, Kniha VIII. díl 34 hist. »Spisování«.)

9074. *Petera Fr.*, Náhrobník knížete Dimitra Sanguška v Jaroměři. Podle jeho zpráv. Pam. Arch. IV, 1860, str. 91-2.

9075. *Petera Rokoznický Frant.*, Krátký životopis knížete Dimitra Sanguszka.... 3. února 1554, v Jaromíři v Čechách zabitého a náhrobek jeho dne 19. list. 1859 objeven, v Hradci Králové, 1860, 8°, str. 14.

9076. *Dundr J. A.*, Příspěvky k historii o zahynutí knížete Dimitra Sanguzska. Příběhy v Lysé a Nymburce před hromicemi r. 1554. Dle výpovědi svědkův vytažené z knih král. zemského soudu v Praze. Pam. Arch. IV, 1860, str. 139-43.

9077. *Wójcicki K. Wl.*, Nagrobek ks. Dymitra Sanguszki w Czechach. Tygodnik illustrowany IV, 1861, str. 11.

9078. *Petera Fr.*, Doplňky k objevení náhrobku knížete Dimitra Sanguška v Jaroměři. Pam. Arch. V, 1863, 89-90.

9079. *P. S.*, Děkanský chrám v Jaroměři. Popis náhrobku kníž. Dim. Sanguszka, Květy V, 1870, str. 246.

9080. Zavraždění knížete Sanguszka v Jaroměři, Obrázek z hrdelního soudnictví, Besídka pro záb. a pouč. 1883, č. 40-7.

9081. *Knapp Ant.*, Paměti kr. v. města Jaroměře 1887, str. 43-5.

9082. Jednání léta 1554. Sněmy České II, Praha 1880, str. 661-75. Sněm l 1554. Ibid. II, 1. str. 661-75. — Viz: Tito artikulové v pondělí po sv. Bartoloměji... 1554, v Praze, 4°, 1554.

9083. Registra listův poselacích pod menší pečetí, vyšlých od Ferdinanda II, voleného římsk. císaře od začátku l. 1554 až do posl. měs. července r. 1556. Rukop univ. knih. XVII, A. 27, fol, l. 433. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 115.

9084. Jesuité do zemí českých (1555) viz č. 7447 a d.

9085. *Londorp Mich.*, *Casp.*, Continuatio Sleidani ab a. 1555-1610. III, Francofordi, 1619. Viz č. 5705.

9086. Historia 1555-1569. Foliant X, Ochranovský, viz *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě. Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41.

9087. Jednání »předních osob« z koruny České ve Vídni l. 1555. Sněmy České II, Praha 1880, str. 676-86.

9088. *Köpl Karel*, O způsobu časův roku 1555. Zápisek z *Petříkovy* Pamětní knihy Budějovické. Sborník Hist. III, 1885, str. 305-7.

9089. Ze starých pamětností českých. Libuša II, Česká Kamenice, 1864, seš. 7, str. 155 a d. (r. 1555-6).

9090. Jednání léta 1556. Sněmy České II, Praha 1880, str. 687-782: Sněm obecný vší koruny České l. 1556. Ibid. II, 1, str. 687-715. — Pře pánů z Rožmberka s knížaty z Plavna o přednost v sedání na sněmích, v soudech zemských, při volení a korunování králů, v radách královských, relacích sněmovních a zemských. Ibid. II, 2, str. 715-51. — Jednání »předních osob« z koruny české ve Vídni léta 1556. Ibid. II, 3, str. 752-82. — Viz: Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském léta Páně 1556, v středu po Provodní neděli při přítomnosti jeho mil. Kr. ode všech stavů království Českého, Pánů Moravanů, Jich Mil. knížat Slezských a jiných stavů z týchž knížectví a obojích Horních i Dolních markrabství Lužických k tomuto král., jakožto oudů vtělených, příslušejících skrz posly s plnou mocí vyslanými svoleny a zavříny sou, 4°.

9091. Jisté a pravé vidění na nebi, z spuosobem tím, když Pán Kristus poslední den soudný držeti má. Stalo se to vidění na den navštívení Panny Marie, Léta 1556. Vytištěno v Starém Městě Pražském, s povolením a rozkazem osob od J. M. Král. k tomu zřízených, u Jana Kantora 4°, 3 l., na tit. listě vyobrazení (muž a žena se modlí u kříže).

9092. *Vabruschii Georgii*, De cometa in mense Martio conspecto 1556. Farrago poematum II. Pragae, 1562, l. 102.

9093. *Kameníček Frant.*, Výprava arciknížete Ferdinanda na pomoc obleženému od Turků Sigetu r. 1556. Sborník Histor. IV, 1886, str. 321-32. Srv. č. 6694.

9094. *Hájek z Hájku Tad.*, Vypsání s vyznamenáním jedné i druhé komety l. 1556..., 1556. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1210.

9095. Psaní nejvyššího purkrabího Jáchima z Hradce Ferdinandovi I. l. P. 1556. Květy XIII, 1846, str. 99.

9096. Constitution de l'empereur Charles V. par la quelle il abdique l'empire en faveur de Ferdinand roy des Romains son frère, faite à Gand le 27. Août 1556. *Dumont*, Corps universel diplomatique (Bibl. Č. Hist. II, č. 486-7) V, I. 3.

9097. *Godeleveus Wilh.*, Historiola de abdicatione seu renuntiatione imperii et regnorum a Carolo V. imperatore facta a. 1555 et electione Ferdinandi I. rebusque, quae inter utramque acciderunt descripta et collecta. *Schardius*, Rerum German. Scriptores (Bibl. Č. Hist. II, č. 213) 1673, II str. 638-54.

9098. *Plesken M. P.*, Carolus Augustus Ferdinandum fratrem germanum regem Romanorum constituens auspicato atque absque omni lapsu politico. Disquisitio academica indultu ordinis philosophorum amplissimi in alma Georgia Augusta ... et *Phil. Sandero* disputata S. Calendas Januar. a. 1753, Goettingae, 4°, str. 14.

9099. *Boehmius Joh. Gottl*, Dissertatio selecta capita ex historia Caroli V. complectens. I. De tentata a Carolo V. Monarchia in I. R. Germanico. II. De officior. Palatinorum per extraneos principes functione in Caroli V. inaugurat. III. De capitulatione Ferdinandi I. Lipsiae, 1757, 4°, str. 16.

9100. *Bucholtz F. B.*, Zur Befreiung der Geschichte Karls V. und Ferdinand I. von der Fabel, dass letzterem die Versichtleistung auf die Kaiserwürde zugemuthet worden sei. Oesterr. Zeitschr. f. Gesch. 1837, č. 97-100. Srv. *Bucholtz*, č. 5760.

9101. *Spiess Phil. Ern.*, Zuverlässige Nachrichten von dem Versuch Kaiser Karls V. und Ferdinand I. die deutsche Krone auf ihrem Haupte zu befestigen und erblich zu machen. Archivalische Nebenarbeiten I, 41-50.

9102. *Dvorský Frant.*, K instrukcí, kterouž dal král Ferdinand I. poslům do Polsky, ve Vídni 1556, 20. listop. Slovanský Sborník V, 1886, str. 34.

9103. Jednání léta 1557. Sněmy České II, Praha 1880, str. 783-814: Sněm léta 1557. Ibid. II, 1, str. 783-812. — Jednání »předních osob« z koruny České ve Vídni léta 1557. Ibid. II, 2, str. 813-4. — Viz též: Tito artikulové od knížat, pánův, rytířstva, Pražan i jiných poslův z Měst ode všech tří stavův království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském léta 1557 v pondělí po neděli, jenž slove Oculi při přítomnosti jeho milosti královské, panův, poslův z markrabství Moravského, knížectví Slezských a markrabství Horních i Dolních Lužic, jakožto oudův vtělených skrz posly s plnou mocí vyslané svoleny a zavříny jsou. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Jiříka Melantricha Rožďalovského, 4°.

9104. Erbeinigung zwischen König Ferdinand I. als König von Böhmen und dem Kurfürsten August von Sachsen und den Herzogen Johann Friedrich dem Mittleren von Sachsen-Gotha, Johann Wilhelm und Johann Friedrich dem Jüngeren von Sachsen-Weimar auf Grund der Erbeinigung von 1546 Oktober 15. Prag. Beurkundet von König Ferdinand I. Prag. 13. April 1557. Viz *Bittner*, Staatsverträge Wien, 1903. str. 21. Srv. *Lünig*, Reichs-Archiv. Bibl. Č. Hist. II, č. 269, 422, II, 87; *Dumont*, Corps universel diplomatique, Bibl. Č. Hist. II, č. 486-7, V, 1, 46.

9105. *Litturg Jan z Turska*, Lékařství proti mornímu nakažení, 1557. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1444. Srv. ibid., č. 1445.

2. Vjezd Ferdinanda I. do Prahy r. 1558.

9106. *Cuthenus Mart.* et *Collinus Math.*, Brevis et succincta descriptio pompae in honorem sacratissimi ac invictissimi imperatoris Ferdinandi I., Hungariae, Boiemiae etc. regis, ex Austria in metropolim Boiemiae Pragam adventantis, exhibitae a serenissimo principe, d. Ferdinando, archiduce Austriae etc., et ab ordinibus totius regni Boiemiae, octavo Novembris, anno 1558. Pragae, Georgius Melantrich, 1558, 8°, 34 l. — Vydal znova: *Chrys. Laur. Pfrogner*, Francisci II. Augusti natalem diem quum ageret universitas Carolo Ferdinandea, Pragae, 1802, 4°, str. VI. 70 (1). — Po česku upravil *Daniel Adam z Veleslavína*, Karionova Kronika světa, 2. vyd. 1584 (Bibl. Č. Hist. II, č. 2151) str. 421-45; odtud opisováno: *Slavata*, Histo-

rické spisování, díl 39; *Beckovský*, Poselkyně starých příběhů českých, II, 1 (Bibl. Č. Hist. II, č. 1335) str. 241; *Jireček Jos.*, Anthologie doby střední, 1858, str. 139; Vítání císaře Ferdinanda I. do Prahy l. P. 1558. Literární Listy, 1865, č. 4, 7, 11-2. — Srv. *Truhlář Ant.*, Dům Habsburský v skladbách humanistů, č. 5606, str. 27. — — Vlašský překlad: Le solenni pompe i superbi e gloriosi apparati i trionfi e gli altri splendidi e dilettevoli spettacoli, fatti alla venuta dell' invitissimo imperatore Ferdinando primo, dal serenissimo suo figliulo, l'archiduca Ferdinando nella real città di Praga l'ottavo giorno di Novembre 1558, Stampata nella real città di Praga nella stamperia de Giorgio Melantrichio de Aventino, 1559, 4°, 21 l. — — Německý překlad: *Cornova Ign.*, Beschreibung des feierlichen Einzugs Kaiser Ferdinands I. in die Hauptstadt Prag den 8. November 1558. Bei Kaiser Franzens II. akademischer Geburtsfeier, aus dem Lateinischen einer gleichzeitigen Feder übersetzt und mit Anmerkungen begleitet, Prag, 1802, 8°, str. 119. — Srv. č. 9110.

9107. (*Kuthen Mart.*), Aliquot epigrammata in varias picturas et imagines sub adventum Caesareae Maiestatis ab illu strissimo principe Ferdinando, archiduce Austriae etc., Pragae erectas, Pragae, 1558, 4°, 4 l. Srv. č. 9116, 9188.

9108. *a Rotis Petrus Belga Cortracenus*, Triumphi, quo D. Ferdinandus I.. Romanorum imperator .... a suis exceptus est, descriptio. Viennae Austriae, 1558, Mich. Zymmermann, 4°.

9109. *Eder Georg.*, Triumphus D. Ferdinando I. . . ., archigymnasii Viennensis nomine pro foelicibus imperii auspiciis renunciatus. Ad eundem panegyrica aliquot doctissimorum hominum carmina . . . Viennae Austriae, 1558, 4°. (Z básníků: *Dion. Puclerus, Iglaviensis Moravus*; *Ad. Schröter Silesius*; *Matth. Cervus* t. j. *Hirsch z Jáchymova* atd.) — Znova: *Ederi Georgii* Orationes sex in archigymnasio Viennensi . . ., partim antea quoque, partim nunc de novo aeditae, Viennae Austriae, Raph. Hofhalter, 1559, 8°, dedikace: Antonio de Muglitio, episcopo Viennensi, ac ordinis crucigerorum cum stella rubea, per Bohaemiam, Moraviam, Silesiam et Poloniam etc. magistro supremo.

9110. *Collinus Matth.* (a Choterina), Ad invictissimum ac potentissimum imperatorem et monarcham d. d. Ferdinandum S. R. I. Caesarem Augustum eundemque Hungariae et Bohemiae etc. regem, Ode gratulatoria, continens brevem descriptionem pompae in ingressu suae maiestatis in urbem Pragensem, instructae a serenissimo archiduce etc. Ferdinando, 8. die Novembris anni 1558, Pragae, 1558, 4°, 8 l. Viz č. 9106.

9111. De triumphali adventu serenissimi et invictissimi imperatoris Ferdinandi I. Pragam, Bohemorum metropolim, gratulatoriae acclamationes. Ex Academia Pragensi, Pragae, 1558, 4°, 38 l. (Pořádal *Jakub Srnec z Varvažova*. Zastoupsui jsou: *Tomáš Mitis*, *Šim. Proxenus*, *Ondř. Lucinius*, *Mart. Rakocius*, *Petr Kodicill*, *Vít Trajan*, *Jan Banno*, *Prokop Lupáč*, *Jiří Spanmüller*, *Řehoř Khern*, *Jan Baštař*, *Dan. Mathiašovský*, *Vinc. Makovský*.) Viz *Truhlář Ant.*, Dům Habsburský v skladbách humanistů, č. 5606, str. 20-4. — Srv. Epistola Academiae Pragensis ad serenissimum ac potentissimum principem d. d. Ferdinandum, Dei Gratia Romanorum, Hungariae, Boiemiae. Dalmatiae, Croatiae etc. regem, ... dominum suum clementissimum. Farrago poematum II, Pragae, 1561, l. 148b-153a. — *Petrus Codicillus* a *Tuleckova*, De triumphali adventu imperatoris Ferdinandi Pragam, Bohemorum metropolim, Pragae, 1558, 4°. — *Viti Traiani*, De regis ex Vienna in Pragam reditu. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 168.

9112. *Balbín Jan z Vorličné*, In triumphalem adventum Pragam divi invictissimi principis et d. d. Ferdinandi eius nominis primi, Romanorum imperatoris semper augusti, qui accidit novembris die 8 anno salutis nostrae 1558, Carmen gratulatorium et panegiricon, in Antiqua Urbe Pragensi, 1558, 4°, 10 l.

9113. *Kropáč (Cropacius) Plzeňský*, Carmen elegiacum in adventum Pragam illustrissimi ac inclyti principis d. d. Caroli, archiducis Austriae, comitati invictissimum et augustum patrem divum Ferdinandum, eius nominis caesaris primum, Pragae, 1558, 4°, 4 l. — Srv. *Cropacius Casp.*, Ecloga de adventu in Bohemiam divi Ferdinandi caesaris (Interlocutores, Thyrsis et Aegon). Poemata (Varior. poemat. lib. IV.). Noribergae, 1581, str. 125-33. Srv. *Truhlář A.*, č. 5606.

9114. Invictissimo et potentissimo Romanorum imperatori, divo Ferdinando ..., Bohemiam nuper ingresso, Carmen gratulatorium scholae Joachimicae, s. l. (Wittenberk), 1558, 4°, 10 l.

9115. Píníčka (!) o šťastnym a potěšitedlným příjezdu do Měst Pražských nejjasnějšího a nejnepřemoženějšího císaře Ferdinanda J. M., toho jména I., složená, ku potěšení lidu křesťanskému, zvláště pak národu Českému. L. 1558, 4°. Vytištěno v Star. Městě Pražském, u Jana Kantora, 4°, 4 l. — 2. vyd. Písnička o šťastném a potěšitedlném příjezdu . . . Ferdinanda I., složená ku potěšení lidu křesťanskému, zvláště pak národu českému, 1558, Nejprvé vytištěná v Star. Městě Pražském u Jana Kantora, Nyní pak nově vytištěná v Star. Městě Pražském, u Jana Filoxena Jičínského. 4°, 4 l. Incipit: Zpívá se jako: Pane Bože z vysokosti, myť pro-

síme tvé milosti. Poslouchejte všickni lidé, co se vám zpívati bude ... Konec: Tato píseň jest složena, na den sv. Martina, všem Čechům ku poctivosti, zvláště císařské milosti.

9116. Vítání císaře Ferdinanda I. do Prahy 1558 od Kuthena. Sborník *Jana Vokdla (Vocalia)*. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Náuk 1876, str. 94. — Viz č. 9107.

9117. Ferdinanda I. vjezd do Prahy r. 1558, viz *Paprocký*, Diadochus (Bibl. Č. Hist. II, č. 2634), str. 139-40.

9118. *Pk*, Slavný vjezd císaře Ferdinanda I. do Prahy l. 1558 v měsíci listopadu. Světozor XVII, 1883, str. 533 (podle *Bílovského*, Kázání nedělní a sváteční, v Brně, 1720, str. 212-5). — Viz *Tomek*, Výpisky z pamětí kolleje Jesuitské, č. 7458; Židé při vítání Ferdinanda, viz č. 8120.

9119. Neue Zeittung. Kurtzer bericht, dess gar Herrlichen, und gewaltigen Einzugs des Römischen Kay. May. Jetzo zu Prag beschehen, und was massen Sr. Kay. May. daselbst als Römischer Kaiser empfangen worden, auf den 8. Novembris, Anno 58 ervolgt. Gedruckt zu Augspurg, durch Hans Zimmermann, s. a. (1558), 4°, 3 l.

9120. Neue Zeitung und kurtzer Bericht von Kaisers Ferdinandi I.... herrlichen Einzug in Prag ... den 8. Novembris 1558, Augsburg, 1558, 8°, 6 l.

9121. Kaiser Ferdinands Einreiten von Wien gen Prag 1558. Viz *Mone*, Anzeiger f. Kunde d. deutsch. Vorzeit XIX, 1872, str. 248-52.

9122. *Mathesius Joh.*, Huldigungspredigt für Ferdinand I. Viz Loesche G., Ausgewählte Werke IV, Prag, 1904, str. 331-49.

9123. *Frytschius Marcus*, Triumphus sacratissimae Rom. Maiest. Caes. omnium, que Romani imperii procerum, Vratislaviae, 1558, 4°, 8 l.

9124. *Pridmann Casp.*, *Glogoviensis Silesius*, Ecloga gratulatoria ad invictissimum imperatorem Ferdinandum I, caesarem augustum. Viennae, Raph. Hofhalter, s. a. (1558). 4°, 4 l.

9125. *Lauterbach Joh.*, *Lobaviensis Hexapolitanus*, Eidyllion invictissimo imperatori Ferdinando I., ... Bohemiae regi ..., optimo principi sacrum, a ..., illustrium comitum de Hohenloe etc. praeceptore scriptum, Viennae Austriae, 1558, 4°, 4 l.

9126. *Jacobaeus Vitus*, Chorus novem Musarum. In honorem augustissimi nec non invictissimi caesaris Ferdinandi I., Viennae Austriae, Raph. Hofhalter, 1558, 4°, 8 l. (S narážkami na souvěké poměry české.)

3. Leta 1558-64.

9127. Sněmové léta 1558. Sněmy České III, Praha 1884, str. 1-39: Sněm, jenž zahájen byl dne 3. ledna 1558. Ibid. III, 1, str. 1-17. — Sněm dne 10. listopadu 1558 zahájený. Ibid. III, 2, str. 18-39. — Viz též: Tito artikulové ode všech tří stavův království Českého na sněmu obecním, kterýž držán byl na Hradě Pražském léta 1558 v pondělí po novém létě při přítomnosti jeho milosti královské svolení a zavříni jsou. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Jiříka Melantricha z Aventinu, 4°. — Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držan byl na Hradě Pražském léta 1558 ve čtvrtek před sv. Martinem při přítomnosti jeho milosti císařské ode všech stavův království Českého svolení a zavření jsou. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Jiříka Melantricha z Aventinu. 4°.

9128. »Historica 1558 až 1566«. Na prvním listě: »Poznamenání některých věcí paměti hodných a připisové rozličných psaní a listův pilnějších.« Foliant IX. Viz: *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě. Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41.

9129. Kriegssachen Böhmens vom Jahr 1558 bis 1627. *Balbin*, Boh. docta (ed. Ungar) III, 1780, str. 30.

9130. *Schard Sim.*, Epitome rerum gestarum in variis orbis partibus a confirmatione Ferdinandi imp. sub eiusdem imperio ab a. 1558 ad 1564. Script. Rer. Germ. III. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 213.

9131. Kaiser Ferdinand an Maximilian (otisk dopisu 29. list. 1558) viz *Holtzmann R.*, Kaiser Maximilian II. bis zu seiner Thronbesteigung, str. 541-2.

9132. *Dvorský Frant.*, Ferdinand I., král český, odpovídá poslům od stavu panského, prelátského a rytířského z knížetství Opolského, Ratiborského a Horního Hlohova, na jich stížnosti v příčině rozepří o meze a hranice s královstvím Polským a zajímání i vyhánění dobytkův do Polska, 1558, 31. ledna. Slovanský Sborník IV, 1885, str. 212.

9133. Majestátní list Ferdinanda I., 27. ledna 1558 městu Písku. Otavan 1863. str. 110.

9134. Das Lied von Olmütz (ein historisches Lied von dem kirchlichen Aufruhr in Olmütz 1558). Viz *Goedecke*, Grundr. § 141, č. 233. Srv. též *Böhme Fr. M.*, Altdeutsches Liederbuch, str. 491. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4904.

9135. *Prusík F. X.*, Urbář panství Kaceřovského z r. 1558. Věstník Král. Č. Spol. Náuk, 1896, č. II, str. 1-36.

9136. *Fabricius Paulus*, Oratio et carmen de Carolo V. caesare mortuo. Gratulatio Ferdinando I. augusto caesari designato scripta. Descriptio cometae, qui flagravit

anno 1558 mense Augusto. Descriptio item trium monstrorum eodem loco et tempore natorum et alia quaedam. Viennae, s. a. (1558), 4°.

9137. *Batowski Alex.*, Sprawa z poselstwa Marcina Kromera do Ferdynanda Cesarza w latach 1558-63. Wyjątek z Dziennika literackiego, z dodaniem pism polskich, Lwów, 1853, 8°, str. 59.

9138. *Šlechta-Křivoklátský J.*, Hrádek Křivoklát za správce zemského arciknížete Ferdinanda v r. 1559. Vinohradské Listy XV, č. 27.

9139. *Reimann C.*, Aus dem Wiener Archiv. I. Instructio pro honorabili docto fideli etc. Dr. N. Staphylo cum .... N. Sleupnero et Cyro etc. ecclesiae cathedralis Vratislaviensis canonicis. Data Augustae Vindel., 7. Jul. 1559. — II. Zur Geschichte des auf Balthasar von Promnitz folgenden Bischofs Kaspar von Logau. 1562. — III. Aufenthalt Maxmilians II. in Breslau Ende 1563. Zeitschr. Gesch. Schles. XII, 1874, 214-7.

9140. Der Römischen Kayserl., auch zu Hungarn und Behaim etc. Küniglichen Mayestat, Ertzhertzogen zu Osterreich etc., Generall-Mandat die Handthabung Irer Kayserl. Mayestat jüngst aussganngnen Policey betreffend. Gedruckt zu Wienn in Osterreich durch Joh. Syngriener, anno 1559. Na konci: Geben auff unserm Khünigcklichen Schloss zu Prag, 29. Novembris. A. etc. 58. Fol.

9141. Ein Grawsame erschreckliche und wunderbarlich geschicht oder newe Zeytung, welche wahrhafftig geschehen ist, in diesem 1559 Jar, zur Platten, zwo meyl weges von Joachimsthal, alda hat ein schmid ein Tochter, die ist vom bösen feyndt, dem Teuffel eingenommen, und besessen worden, der hat so wunderbarlich unnd seltzam ding auss jr geredt, mit den Priestern, die teglich bey jr gewest sind ...., Nürnberg, Valentin Neuber, 1559, 4°, 6 l. Viz *Wolkan R.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. I, 1890, str. 25, č. 86. — České vydání: Spis o hrozném, strašlivém i předivném zázraku, kterýž se stal v Platné, při nějaké děvečce od ďábla posedlé, léta tohoto 1558, z německého jazyka do českého přeložen od urozeného p. *Pavla Griemillera ze Střebska*, na žádost mnohých dobrých lidí, v Star. Městě Pražském, u Jana Kantora, 4°, 8 l.

9142. Vyznamenaní a zjevení pravého vlevání nebeského, totižto zatmění, kteréž v těchto sedmi letech zběhnouti se mají. K tomu o velikém spojení Saturna a Jupitera, L. P. 1564, v nichžto veliké proměny království i jiných věcí ukazují se. Od L. P. 1550 až do L. 1565 budoucího, od Mistra Mikuláše Cesarea Leucopetrea, z umění hvězdářského v jedno sebrané a nyní z německé řeči v českou přeložené. V Star. Městě Pražském, u Jana Kantora, 1558, 4°, 8 l. Srv. č. 9164.

9143. *Mitis Thom.*, De ecthlipsi solis. Anno 1560. Farrago poematum II, Pragae, 1561, l. 223-6.

9144. Nebeská ohnivá znamení v Rychnově, 1560. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1308.

9145. *Jahnel C.*, Erdbeben in Aussig 1560. O zemětřesení podle *Fichtenbauma J. Aug.*, Usta ad Albim delineata carmine. 1614. Mitth. Nordböhm. Exc.-Clubs, XX, 1897, str. 203. Srv. *Ankert Heinr.*, Die Erdbeben Böhmens, ibid. XVIII, 1895, str. 207-302.

9146. *Span a Spanov Laur.*, Carmen in historiam puellae a daemone obsessae, Pragae, 1560, 4°, 4 l.

9147. *Dvorský Frant.*, Arcikníže Ferdinand, místodržící v království českém, nařizuje Zibřidu Portnarovi, hejtmanu Křivoklátskému, aby odeslané pachole k hlídání polských psů vedle litevského pacholete náležitě opatřil, 1560, 14. říj. Slovanský Sborník IV, 1885, str. 212-3.

9148. *Höckauf A.*, Das Erbe Heinrich's von Schleinitz bei der Theilung im J. 1560 (Rumburk, Warnsdorf). Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. XX, 1898, str. 2-3. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19874.

9149. *Theophilus Justus*, Widerlegunge dess Tractetleins, so in Oesterreich und Behem zu verleytunge vom rechten Weg Gottes ausgesprenget, Eisleben, 1561, 4°, 64 l.

9150. Císař Ferdinand I. připomíná knížeti Ferdinandovi, že sněm český na Hradě Pražském držán bude a poroučí mu, aby za tou příčinou soudní světnici přihotoviti nařídil 1561. Květy I, 1866, str. 24.

9151. Sněm léta 1561, dne 1. října zahájený. Sněmy České III, Praha 1884, str. 40-92. — Viz: Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držan byl na Hradě Pražském léta 1561 ve čtvrtek po svatém Jeronymu, při přítomnosti jeho milosti císařské jakožto krále Českého ode všech tří stavův království Českého svolení a zavříni jsou. V Starém Městě Pražském u Jiříka Melantricha z Aventinu, 4°.

9152. *Dyryx Vil. z Brucku*, Extract aneb Vejtah sněmů a sjezdů, kteréž od l. P. 644.. až do 1526 a pak až do 1561 v král. Českém držané byly. I-II, 1688. Viz rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. III. F. 1. — Srv. ibid., rukopis sign. VI. B. 4: Epitome comitiorum oder substantialer Inhalt derer in dem Königr. Böhaimb ... bis 1735 gehaltenen Landtagsschlüsse, fol.

9153. *Span a Spanova Laur.*, De peste libri duo, heroico carmine conscripti, Olomucii, 1561, 12°, 24 l.

9154. Akta o sněmu 1562, o korunovaci krále Maximiliana a o jednání stavů pod obojích v příčině obnovení konsistoře. Sněmy České III, Praha 1884, str. 93-158. — Viz: Tito artikulové na sněmu obecním,

kterýž držan byl na Hradě Pražském léta 1562 v středu po Narození Panny Marije při přítomnosti jeho milosti císařské jakožto krále Českého a též jeho milosti krále Maximiliána od knížat, pánův, rytířstva, Pražanův i jiných poslův z Měst všech tří stavův království Českého svolení a zavříni jsou. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Šebestiana Oksa, 4°.

9155. *Dvorský Frant.*, Patent Ferdinanda I., krále českého, kterýmž nařizuje všem obyvatelům v zemích koruny České, aby poštmistra dvorského, Krištofa z Taxisů, jenž z Prahy ke Krakovu »poštu položiti« má, při takovém podniku všemožně za slušnou záplatu fedrovali, 1562, 14. srp. Slovanský Sborník IV, 1885, str. 213.

9156. *Fratris Francisci Cordubensis*, Ordinis Minorum regularis observantiae, a confessionibus serenissimae reginae Bohemorum, olim vero provincialis ministri provinciae S. Jacobi in Hispania, Sermo, habitus Francofordiae in solennitate omnium sanctorum, coram serenissima Bohemorum regina, quo, expresso Dei verbo, ostenditur, quae sit methodus ad fidei controversias componendas. Francofordiae, 1562, 12°, l. A-D2 (28 l.).

9157. *Oks Šeb.*, Výpis o nemocech morních, 1562. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1446.

9158. Mor v Praze r. 1562. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1447.

9159. *Chmel Jos.*, Kaiser Ferdinand's I. Antwort auf einen Rathschlag, dem ihm Ober-Oesterr. Regierung zu Innsbruck vorgelegt hatte. Datum Prag, 29. Jänner 1562. Ein Beitrag zur Geschichte K. Ferdinand's I. Archiv f. Kunde öster. Geschichtsquellen II, 1849, I. Bd., str. 137-72. Otisk, 8°, str. 36. Srv. *Bucholtz*, Geschichte K. Ferdinands I., č. 5760, Bd. VIII, str. 313 a d.

9160. Mandat Ferdinanda s strany mistra Havla Gelasta a jiného kněžstva pod obojí 1562. Viz Jafet, Hist. bratrská, č. 3300, str. 184.

9161. Města Pražská r. 1562. Besídka pro záb. a pouč. 1891, č. 80.

9162. Relace Benátčana (*Giac. Soranza*). Z r. 1563 o zemích českých. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2598.

9163. *Dvorský Fr.*, Léta 1563, dne 9. února, nařizuje arcikníže Ferdinand, místodržící v král. Českém, Janu Romhápovi, rentmistru, aby Perseu Basetovi, jenž od královny polské Kateřiny dva losy do obory na Poděbradech přivedl, 50 kop gr. m. vyplatil, aby měl nač domů se vypraviti. Z arch. česk. gub. Slov. Sborník, IV, 1885, str. 213.

9164. Vyznamenání a zjevení pravého vlevání nebeského, totižto zatmění, kteréž v těchto osmi letech zběhnouti se mají. K tomu o velikém spojení Merkura a Jupitera léta Páně 1564. Též o spojení Saturna a Jupitera l. P. 1564, v nichžto veliké proměny království i jiných věcí ukazují se. Od l. P. 1564 až do l. 1571 budoucího, od mistra *Mikuláše Cesarea Leucopetrea*, z umění hvězdářského v jedno sebrané a nyní z německé řeči v českou přeložené. V Starém Městě Pražském u Jana Kantora, 4°, l. A-B4. Srv. č. 9142.

9165. *Wutke K.*, Die Bewerbung der Brieger Herzöge um die Dompropstei und den erzbischöflichen Stuhl von Magdeburg (1563-83). Zeitschr. Gesch. Schles. XXXII, 1898, 105-56.

9166. *Süssmilch*, Kaiser Ferdinands I. Instruction für seinen Landeshauptmann der Niederlausitz. 1564. Nieder-Lausitz. Beiträge, II, 1838, str. 134-44.

9167. Sněm léta 1564. Sněmy České III, Praha, 1884, str. 159-93. — Viz též: Tito artikulové na sněmu obecním, kterýž držan byl na Hradě Pražském při přítomnosti nejjasnějšího knížete a Pána, Pána Maximiliána římského, uherského, českého ɔc. krále ɔc. na místě jeho milosti císařské. Léta Páně 1563 ve čtvrtek po Sv. Pavlu na víru obrácení ode všech tří stavův království Českého svolení a zavříni jsú. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Šebestiána Oksa z Kolovsi, 4°.

9168. *Charvériat E.*, Soulèvement de la Bohême contre Ferdinand (1547-64). Les affaires religieuses en Bohême, viz č. 3373, str. 99-155.

9169. *Sibyllenus Petr.* De peste liber, 1564. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1448.

Článek 8. Smrt a osobnost Ferdinanda I.

1. Smrt.

9170. Die letzten Lebenstage K. Ferdinands I. *Hormayr*, Archiv 1817, str. 60.

9171. K. Ferdinad I. Gebeth. Österreich. Zeitschrift für Gesch. Wien, 1837, str. 380.

9172. *Cithardus Math.*, Epistola ad Pium IV., pontificem, de obitu Ferdinandi I. caesaris. *Schellhorn Joh. G.*, Amoenitatum historiae ecclesiasticae et litterariae tomus I, Francofurti, 1737, 8.

9173. O smrti a povaze Ferdinanda I. Sborníky *Marka Moravce* (*Moravus*) *Bydžovského z Florentina*, č. 7. Viz *Jireček Jos.*, O některých sbornících obsahu historického z 15. až 17. stol. Zprávy Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 88.

9174. Beschreibung Keysers Ferdinandi I. todtsfall, welcher den 25. Jul. 1564 gestorben. (Incipit: Sacratissimus

*imperator. Ferd. postquam morbo...) Státní archiv v Marburku, Acta Kaiser. 1551-71.

9175. *Moser J. J.*, Nachrichten von dem seligen Absterben Ferdinands I. Röm. Kays. Patriot. Archiv, V, str. 237-50.

9176. *Tischer Fr.*, O smrti římského císaře Ferdinanda I. (Paměti hrab. Viléma Slavaty XI.) Ohlas od Nežárky 1890, č. 2.

9177. O skonání cís. Ferdinanda I. Prodávalo se v Olomouci se svolením biskupovým. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 427; srv. č. 8913.

9178. *Menčík Ferd.*, Das religiöse Testament K. Ferdinands I. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XX, 1899 str. 105-7. (List Matiáše Zitharda, probošta Litoměřického a zpovědníka Ferdinanda I. k Leonhardu, svob. pánu z Harrachu, nejvyššímu hofmistru Maxmiliana z roku 1562. Ferdinand si přeje, aby Zithard napomínal Harracha ke stálosti ve víře katolické.)

9179. Crato z Kraftheimu (lékař Ferdinanda I.), dopisy, viz *Flemming*, Sammlung von Briefabschriften in der St. Geneviève-bibliothek zu Paris, č. 9020. Srv. *Henschel A. W. E. Th.*, Denkschrift zu Feier des 50jährigen Bestehens der Schles. Gesellsch. f. vaterländ. Kultur, 1853, 92. Jiní lékaři byli: známý autor Herbáře Peter Ondřej Mathiolli ze Sieny (viz č. 8345); Julius Alexandrinus z Tridentu, Stephan Laureus z Amersdorfu. Viz *Freyberg M.*, Sammlung hist. Schriften und Urkunden (Bibl. Č. Hist. II, č. 298), IV, 1834, str. 125-78; Briefwechsel K. Maxmilians des II. mit Herzog Albrecht V. von Bayern 1564, 26. Juli 1566. — Viz též *Bucholtz*, č. 5760. Srv. též Maximilian II. e).

9180. O lékaři arcikníżete Ferdinanda Jiř. Handschovi z Limuz viz č. 7609-11.

9181, *Laurent. Span* a *Spanow*, Epicedion in memoriam Andreae de Gallis, Tridentini, Ferdinandi Austriae Archiducis archiatri, Pragae, 1560; 4°, 4 l.

2. Popis pohřbu.

9182. Exequie, anebo poctivé a pobožné ceremonie, které jsou se vykonaly nad najosvícenějším a velikomocným a najnepřemoženějším knížetem a pánem, panem Ferdinandem římských císařem, jeho velebností, také uherským a českým etc. králem, naším někdy najmilostivějším pánem, slavné a svaté paměti. A to jest v Vídni vykonáno, Léta Páně 1564, 4°, 4 l. (Vytištěno v slavném Starém Městě Pražském u Šeb. Oksa z Kolovsi etc.)

9183. Luctus Pragae, continens brevissimam descriptionem celeberrimi funeris, exhibiti ibidem divo Ferdinando I. Romanorum imperatori etc. 20 die Augusti anno 1565, autore *Joanne Rosino Zatecensi*, Pragae in Antiqua Urbe, apud Joh. Gitczinum, (1565), 4°, 8 l. Dedikace: Adamo Haislero, praeposito monasterii Chotiessoviensis. Na l. B_3—B_4: Alia elegia de morte eiusdem caesaris, qui obiit 1564 VIII. Cal. Aug., scripta a *Mathia Molezino Slatiniense.*

9184. O pohřbu císaře Ferdinanda I. Viz Výpisky z pamětí Kolleje Jesuitské u sv. Klimenta v Praze, přel. z latiny *W. W. Tomek*, Čas. Č. Mus. 1844, str. 180.

9185. Funeratio Ferdinandi. Begrebnis und begengnis, so der verstorbene Kaiserl. Maiestät gehalten..., zu Behemen, den 30. Augusti, des 1565. Jars, s. l. a. (1565). s vyobr. Ferdinanda I., 4°, 3 l.

9186. Hrob krále Ferdinanda I. Viz *Millauer*, Grabstätten (Bibl. Č. Hist. II, č. 4458), str. 66-7. Srv. *Schimmer K.*, Die Ruhestätten der österreichischen Fürsten ibid., č. 4459.

3. Kázání pohřební.

9187. *Scribonius Henricus*, Oratio funebris in oppido Novae Domus, ad fines Bohemiae, cum illuc funus gloriosiss. imperatoris Ferdinandi I. delatum esset atque sacra solennia et iusta ibidem, ipsis feriis Assumptionis Beatae Virginis, a... Antonio Archiepiscopo Pragensi peragerentur, coram... principe Carolo Archiduce Austriae etc., ... Domino Olomucensi et aliis reverendis praepositis, abbatibus, magnatibus et illustribus .... habita. Anno Domini 1565 a... Doctore, praeposito Ecclesiae Pragensis. Pragae Excudebat Georgius Melantrychus ab Aventino anno 1565, 4°, 13 listů (l. A-D_4). Dedikace: Carolo, archiduci Austriae, duci Stiriae et Carinthiae.

9188. (*Antonín Brus z Mohelnice*), Oratio in divi Ferdinandi, Augusti Imperatoris, allatione et sepultura funeris, habita Pragae in templo metropolitano 21. Augusti a... Antonio, archiepiscopo Pragensi, Pragae, 1565, excudebat Georg. Melantrychus ab Aventino, 4°, l. A-D_4. — Znova: ... Accedunt M. Cuthaeni epigrammata in varias picturas et imagines sub adventum Caesareae Majestatis a principe Ferdinando, archiduce Austriae, erectas. Pragae, G.

Melantrich, 1565, 4°, 18 l. — Znova v Budyšíně, 1565, 4° s názvem: Antonius *Muglitz*, Oratio in divi Ferdinandi I. funeris adlatione et sepultura Pragae 21. Aug. 1565 habita, Budissinae, Wolrab, 1565, 4°, 13 l.

9189. *Cithardus Math.*, Hofprediger und Beichtvater Ferdinandi I.: Zwo Predigten uber und bey der Leich des Röm. Kais. Ferdinandi I., Wien, Zimmermann, 1565, 4°. — Zwo Christliche tröstliche Predigt uber unnd bey der vorgestellten eyngesarkten Leich des aller christlichsten Grossmechtigisten Römischen Keysers Ferdinandi hochloblichster, gottsäligster und ewigwerender gedechtnuss ..., Colln, 1565, 4°. — — České vydání: *Cythard (Cithard) Matiáš*, Velmi pěkné a potěšitedlné kázání nad tělem mrtvým nejosvícenějšího a velikomocného knížete a pána pana Ferdinanda, římského císaře Jeho Velebnosti, také uherského, českého krále, slavné a svaté paměti, v devátou neděli po sv. Trojici učiněné, skrze ctihodného a vysoce učeného otce ..., jeho velebnosti císaře římského kazatele dvorského. Léta Páně 1564, v Starém Městě Pražském u Šeb. Oksa z Kolovsi etc., 4°, s vyobr. pohřbu (dřevořezba známá z Hájkovy Kroniky), 3 l. (Přeložil *Kristian z Vlčetína*.)

9190. *Mathesius Joh.*, Leichpredigt uber den Abscheid auss diesem Jammerthal Keysers Ferdinands, Nürnberg, 1565, 8°. — Jiné vydání: *Mathesius Joh.*, Leichpredigt, unserm Herren Keyser Ferdinando seligen gehalten, in Sanct Jochimsthal. Nürnberg, 1565. (Gedruckt zu Nürnberg, durch Vlrich Newber, und Johann vom Bergs Erben), 4°, 16 l. — Přetisk: *Mathesius Joh.*, Leichenrede auf Ferdinand I. Viz *Loesche G.*, Ausgewählte Werke IV., Prag, 1904, str. 351-74.

9191. *Forgács Franciscus*, Oratio in funere augustiss. potentiss., foeliciss., pacifici, pientiss. Imperatoris Ferdinandi I., habita a ... episcopo Varadien. praeposito Posonien., S. Caes. M. Conciliario, etc., Septima Augusti, 1565 in Templo D. Stephani. Viennae Austriae, excudebat Michael Zimmermann, 1565, 4°, 19 l. Srv. *Lünig*, Orationes procer. I, str. 367-85. — Přetisk: *Artopaeus Joh. Spirenus* et *Forgats Franc.*, Orationes in funere Ferdinandi I., Viennae, 1565, 4°. *Schardius*, Orationes in exsequiis principum I, str. 336, 348.

9192. *Herold Joh. Basilius*, Iusta sive in D. imp. caesaris Ferdinandi .. excessum, subita et fortuita oratio a ..., I. R. Caes. Maiest. familiari et historico, tricenalibus in Oberndorff per Zimbrenses Heroes celebratis habita, Francofurti apud Petrum Fabricium, 1564, 4°, 24 l. — Srv. *Schardius*, Orationes in exsequiis principum, I, str. 379.

9193. *Sambucus Joh.*, In obitum imperatoris Ferdinandi I. oratio. *Bonfinius*, Rerum Ungar. Decades (Bibl. Č. Hist. II, č. 1393) str. 775-90.

9194 *Sarnau Sigm. de*, Oratio de imperatore Ferdinando I. *Kirchner*, Curriculi... tom. I, str. 69-89.

9195. *Sleupner Joh. Seb.*, Leichenrede auf Ferdinand I., Nissa in Schlesien, 1564, 8°, 16 l. — Též lat. vydání: Oratio funebris in sollemniis ... Ferdinandi I...., Nissae, 1568, 8°, 12 l.

9196. *Berzevicaeus Mart.*, Oratio de Ferdinando I imperatore. *Schardius*, Orationes in exsequiis principum I, str. 358.

9197. *Adriani Joh. Bapt.*, Oratio de Ferdinando I. Florentiae, 1564, 4°, 8 l. — Srv. *Schardius*, l. c., str. 371.

4. Elegie a posmrtné vzpomínky.

9198. *Truhlář A.*, Dům habsburský ve skladbách humanistů českých, viz č. 5606.

9199. *Castner Jodocus*, Sacri Rom. Imperii threni seu lamentationes in funere divi Ferdinandi caesaris, eius nominis I., pia aeternaque memoria ... in eiusdem obitum ecloga Daphnis ac ad Christum pro Maximiliano II. Rom. imp. invictiss. precatio, conscripta a ..., s. l., 1565, 4°. — Srv. *Schardius*, Orationes, č. 9192, str. 403.

9200. *Metzner Jos.*, Querela reipublicae christianae, in obitu divi et sacratissimi principis ac domini Ferdinandi, Romanorum invictissimi imperatoris... Viennae 25. mensis Julii a. 1564 feliciter in Christo fati munere functi, scripta ... Viennae, excudebat Casp. Stainhofer, 1566, 4°, 43 l.

9201. *Preyss Leop.*, In obitum invictissimi Romanorum, Boemorum et Ungarorum imperatoris Ferdinandi I., archiducis Austriae, scriptum ad divum Maximilianum II., Dei favente clementia Romanorum ... imperatorem a .. Christophori Pannonii filio, Viennae Austriae, excudebat Mich. Zimmermann, 1565, 4°, 9 l.

9202. *Molezinus Mathias Slatiniensis*, Elegia de morte Ferdinandi I., viz č. 9183.

9203. *Crinitus David Nepomucius* a *Hlavaczova*, Divis imperatoribus Romanis, Ferdinando I. patri et Maximiliano II. filio iusta funebria, Pragae, 1577, 12°, l. A-C₈. Dedikace: Rudolpho II. Ferdinando I. .. in aedeque Arcis Pragensis B. Vito martyri dicata, sequente anno (15)65 die 22. Martii tumulato exequiae prosopopoeicae. Acrostichides . anni electionis Rudolphi II. Altera ... (1576). — In obitum Maximiliani II. ... Boemiae

regis . . ., Ratisbonae 12. Oct. a. 1576 defuncti epigrammata sepulcralia et luctus Bohemiae. Dedikace: Matthiae et Maximiliano, archiducibus Austriacis. (Luctus Bohemiae de morte . . . Maximiliani, in quo praeter Germanicorum imperatorum omnium obitus, series etiam supremorum officialium, iudicum et assessorum maioris et minoris iudicii in inclyto regno Boemiae est intertexta.) (Podán obsah úplný, aby se pak název na několika místech neopakoval.)

9204. *Cropacius Caspar Pilsnensis* et *Mitis Thomas Lymusaeus*, Tumuli caesarum et regum Bohemiae ex archiducibus Austriae etc., caesaris Ferdinandi I., Annae, reginae Hungariae et Bohemiae, etc., caesaris Maximiliani II. primogeniti eorundem. Pragae, excudebat Michael Peterle, 1577, 12°, l. A-B$_8$. Ad Rodolphum II. (*Cropacius*). — In exequiis pii, felicis, augusti Romanorum quondam imperatoris Maximiliani II., regis sui, Boemiae merentiss. lugubris acclamatio (*Cropacius*). - Epigramma de obitu sacratissimi principis, divi Ferdinandi I., patris D. Maximiliani II. (*Cropacius*). — *Caspar Cropacius*, Thomae Miti Lymusaeo s. — Threnodia in mortem immaturam invictissimi et potentissimi caesaris Maximiliani II., Hungariae, Bohemiae et Poloniae regis etc., Ad . . . Bohemiae interregem . . . Guilielmum Ursinum Rosenbergiae domus gubernatorem etc. (*Mitis*). — Eiusdem epithalamium in persona defuncti caesaris. — Carmen anacreonteon in titulum Rodolphus Rex Romanus (1575). — Eiusdem aliud successionis divo Maximiliano patri etc., continens primis tribus dictionibus annum Sal. 1576. — Aliud in persona defuncti. — — In divum caesarem Ferdinandum I. epitaphium *Thomae Mitis*. — Aliud in serenissimam reginam Hungariae et Bohemiae etc. — Aliud *Procopii Lupacii a Hlawaczowa*. — Aliud eiusdem. — Statua Nabugdonozori ad divum Rodolphum, imperatorem Romanum et Hungariae Bohemiaeque regem. (Podán obsah všechen, aby pak stačily revokace pouhé místo opětování celého názvu.) Viz číslo další.

9205. *Cropacius Casp.*, Epigramma de obitu Ferdinandi imperatoris. Poemata (Varior. poemat. lib. V.), Noribergae, 1581, str. 140. Aliud, str. 140. Epitaphium Ferdinandi imp., patris Maximiliani II, str. 141. In querimoniam terrae ad caelum de obitu Ferdinandi imp., str. 141-2. Distichon numerale (1564), str. 142. Srv. č. 9204.

9206. *Makovinus a Makova J.*, Elegia in obitum imperatoris Ferdinandi I., Pragae, G. Melantrich 1565, 4°, 4 l.

5. Varia.

a) Ferdinand I.

9207. Vyobrazení Ferdinanda I. viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4377 a d. Srov. vyobrazení na mincích č. 7812. Srv. č. 9258.

9208. *Engerth E. v.*, Barthel Beham's Bildniss d. Kais. Ferdinand's I. in der k. Gemäldegalerie. Jahrbuch d. kunsthist. Sammlgn. d. allerhöchsten Kaiserhaus. XI, str. 111-2.

9209. O povaze Ferdinanda I. viz Marek Bydžovský z Florentina, č. 9336.

9210. *Stälin Christ. Fried.*, Aufenthaltsorte K. Ferdinands I. 1521-64. Auszug aus: *Anton von Gevay*, Itinerar K. Ferdinands I., Wien, 1843, 4°. Forsch. z. Deutsch. Gesch., Göttingen I, 1862, 384-95. *Týž*, Nachträge, ibid. str. 646-7.

9211. *Oberleitner K.*, Hofstatt Khünig Ferdinandj. (1543-1546). Viz Archiv Öst. Gesch. XXII, 1860, kap. XLIX, str. 224-29. — Ibid. Hofstat der Gemalinn Khünigs Ferdinandj (1537), str. 229.

9212. Römisch - kaiserlicher Majestät Hofstaat von den Jahren 1552-57 und dann von 1559 bis 1562, Viz *Dudik*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252) str. 87.

9213. *Firnhaber Fr.*, Hofstaat Königs Ferdinands I. im Jahre 1554. Arch. Öst. Gesch. XXVI, 1861, str. 1-28.

9214. Römisch Kays. Mayestät Hofstaat von J. 1555. Viz *Dudik* Forschungen in Schweden, č. 9212, str. 252.

b) Příležitostné spisy a zprávy o rodině.

9215. *Brassicanus Joh. Alex.*, In felicissimum puerperium serenissimae D. Annae, Ungariae ac Boëmiae reginae etc., invictissimi regis Ferdinandi etc. coniugis charissimae . . . idyllion . . ., Bernardo, episcopo Tridentino ac regio cancellario summo, nominatim inscriptum. Hier. Vietor, typographus regius, Viennae Austriae, 1528, 4°, (. . . post Elisabetham filiam reginam primo loco, ac deinde filium, regem Maximilianum genitum, iam . . . sibi cognomine Annam filiam reginam peperit . . .).

9216. *Nauseae Friderici Biancicampiani*, regii concionatoris et consiliarii, pro in-

signi Joannis invictissimi Ferdinandi caesaris et Romanorum etc. regis,... tertiogeniti natali, ad universos inclyti Boëmiae regni status et ordines genethlia. Lipsiae, 1538, 4°, l. A-H_4, 1 l. Na l. H_4 otištěna báseň (elegia), kterou na oslavu novorozeného prince složil a autorovi zaslal *Šimon Villaticus Fagellus*. Autor vplétá zmínky o souvěkých poměrech, o Praze, o Ferdinandovi I. — Viz též *Fagellus Villaticus Simon*, Sereniss. rege Ferdinando atque eiusdem coniuge regina Anna, existentibus in domo Villatici, haec is sequentia duo epigrammata parieti affixerat illis legenda. Opuscula, Lipsiae, 1538, l. M 2-3. Viz *Truhlář Ant.*, č. 5606.

9217. *Ludewig Joh. Petr*, Seltene Müntzen, eines Thalers auf des Absterben Annens, Ferdinands I. Römischen Königs, Gemahlin, und Hebräischen Traupfennigs. Gelehrte Anzeigen, Tom I, str. 53-6.

9218. (*Nausea Frid.*), Christlich betbüchlein auff der allerdurchläuchtigisten und grossmechtigisten Furstin unnd Frawen Anna, Römischen etc. Königin ... gnedigst begere, nach vermögen heyliger schrifft gemacht. 1545, Wienn, durch J. Singriener, 8°.

9219. Virtutes ... Annae, reginae ..., divi Ferdinandi I. ... coniugis ..., Viennae, 1655. 12°. Srv. Clypeus pietatis, Viennae, 1630, 8°.

9220. *Leander Joh. Silesius*, In morte serenissimae principis ac dominae, d. Elisabethae, reginae Poloniae, ... Hungariae ac Bohemiae etc. regis filiae primogenitae, ad patrem divum Ferdinandum regem etc. Epicedion, Viennae Austriae, Joh. Singrenius 1545, 4°.

9221. *Nausea Frid.*, In exequiis ... Helisabethae, Poloniae pridem reginae serenissimae, concio funebris, Viennae, Joh. Singrenius, 1545, 4°, 8 l. — Viz též: *Senckenberg Chr. Heinr.*, Sammlung ungedruckter und rarer Schriften, Bibl. Č. Hist. II, č. 155, Th. IV., č. 2.

9222. *Hodějovský z Hodějova Bohuslav*, Epithalamion .. Alberti Palatini Rheni, ducis Bavariae, ac ... archiducis virginis Annae, Rom. Boiemiae, Ung. etc. regis filiae, nuptae Ratisponae 4. Julii a. 1546, scriptum ad archiducem Austriae Maximilianum etc. a *Bohuslao ab Hoddeiova*, equite Bohemo. Farrago poematum, III, Pragae, 1861, l. 12-7.

9223. *Reisacher Bart. Carinthus ex Wallenstein*, Epithalamium, quo describitur triumphus virtutum in ... Sigismundi Augusti, regis Poloniae, magni ducis Lithuaniae, totius Brussiae domini ac haeredis etc., ac illustrissimae principis Catharinae, archiducissae Austriae etc., invictissimi ., serenissimi ., Bohemiae regis Ferdinandi etc. filiae nuptiis celebratus. Viennae Austriae, Mich. Zimmermann, 1553, 4°, 4 l.

2924. *Schröter Adam Silesius*, Carmen elegiacum de nuptiis Sigismundi Augusti, regis Poloniae, et Catharinae, caesaris Ferdinandi I. filiae, Cracoviae, 1553, 4°, 4 l.

9225. *Stemmonius Joh. Malmedianus Arduennus*, Heroicum carmen ad illustrissimi D. caesaris Ferdinandi filium Maximilianum, praestantissimum principem, fortissimum ac serenissimum Bohemiae regem etc., Viennae Austriae, Raph. Hoffhalter. 1559, 4°. (Zároveň: Elegia ad eusdem Linza cum D. Ferdinando caesare, parente suo, redeuntem.)

9226. Leben der durchl. Königin Magdalena, Erzherzogin zu Oesterreich, des kön. Stifts zu Hall an Innthal Stifterin, Insbrugg, 1625, 8°.

9227. *Victorii Petri*, De laudibus Joannae Austriacae, Florentiae, 1569. 4°. Srv. *týž*, Epistolae et orationes, Florentiae 1586, 4°.

9228. *Folcarii Ant.*, Vita della seren. Eleonora, archiducessa d'Austria, duchessa di Mantoua, Mantua, 1598, 4°.

9229. *Possevini Ant.*, Oratio funebris de Eleonora etc., Mantua 1594, 4°. Nové vyd. Romae, Brixiae, 4°.

9230. Mausolaeum Divae Mariae, Hungariae etc. reginae, Caroli V. filiae, Ferdinandi I. neptis et nurus, Maximiliani II. coniugis etc., Rodolphi II. progenitrícis... A. 1603, mense Martio. *Duchosilai Tigurini*, Partis epicae libri IV, č. 5737, str. 126-7.

c) Jan Horák (Horatius, Hazenburgius) z Milešovky, vychovatel rodiny Ferdinanda I.

9231. *Rybička Ant.*, Jan Horák z Milešovky. Blahověst, 1856, v Praze, I, str. 101-4; Osvěta XVI 671; Čas. Č. Mus. 1878, 113.

9232. Evangelium Ježíše Krista, syna Božího, podle sepsání sv. Matouše, kteréž *Erasim Roterodamskaj* v širších slovích a jako s vajkladem, pro lepší a dostatečnější vyrozumění slov a skutkův Kristovajch i toho všeho, což v sobě též evangelium vobsahuje, buďto podle literního rozumu, buďto podle duchovního, v latinském jazyku vydal a *Jan Vartovskaj z Varty* pro Čechy a Moravany na českaj vyložil, 1542, 4°. Konec: Vytištěno skrze Vondřeje Dušika, měšťěnína v Litoměřicích měsíce října dne 12. leta 42, l. 4, A-FF_4. Na poslední straně znak Vartovského. Důležitá dedikace Ferdinandovi I. (O češtině v královské rodině vedle jiného: »... Quamvis me non fugiat, tuam regiam

celsitudinem non admodum adtentam esse posse, ad čechicam linguam perdiscendam propter negotia plusque Herculea... tamen spero hanc meam versionem haud quaquam inutilem fore ... filiis Maiestatis tuae regiae, quos audio čechicae linguae peritissimos esse, idque cura et opera... Joannis Horak Hasenbergii a Milessovka, qui sua fideli industria effecit, ut non tantum čechice loquantur, sed et latine et germanice...«)

9233. *Fagellus Villaticus Simon*, De livore ad M. Joannem Hazenburgium, decanum Lithomericensem, iambicum trimetrum. Opuscula, Lipsiae, 1538, 4°, l. N_2.

9234. *Týž*, ibid., l. T3-4: Ad M. Joannem Hasenbergium.

9235. *Týž*, In reditu M. Joannis Hazburgii a Lipsia, ibid., l. Z.

9236. *Týž*, Ad M. J. Hazburgium, decanum ecclesiae divi Stephani Litomericii, ibid., l. Gg 2.

9237. *Týž*, Ad M. J. H., ibid., l. Hh_2.

9238. O Janu Horákovi z Milešovky viz též č. 5723, 6907.

d) Milohrádek královny Anny (Belvedere) a Hrad Pražský za Ferdinanda I.*)

9239. *Redel C. A.*, Das sehnswürdige Prag, 1710, 1766. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2767. II. Buch.

9240. *Hammerschmidt Joh. Fl.*, Prodromus Gloriae Pragenae, Pragae, 1723. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1859. Srv. ibid. č. 1858 (Historia Pragensis).

9241. *Schottky M.*, Prag, I, 29.

9242. *Z.*, Milohrádek v císařské zahradě v Praze. Světozor I, v Praze 1834, str. 261-3.

9243. Das Lusthaus Kaiser Ferdinand I., Panorama des Universums I, Prag, 1834, str. 252-5, 258-9.

9244. *Legis-Glückselig*, Topographischer Grundriss von Prag und dessen Umgebungen, Prag, 1835, 8° (Belvedere str. 192).

9245. Der Volksgarten mit dem Ferdinandeischen Belvedere in Prag. Panorama des Universums, VII, Prag 1840, str. 383.

9246. Das Ferdinandäische Belvedere in kön. Schlossgarten zu Prag. Bohemia XXIII, 1850, 144.

9247. Letohrádek Ferdinanda I. na Hradě Pražském. Lumír, II, 1852, II, str. 1199-1200.

9248. Fresken in Belvedere in Prag. Bohemia XXVIII, 1855, 135, 142, 144. (O výzdobě Belvederu obrazy od Trenkwalda a Svobody.)

9249. Fresky v letohrádku na Belvederu. Čas, 1862, č. 168 a d.

9250. Belvedere Anny královny. Literární Listy, Praha, 1865, str. 251, 272.

9251. Belvedere královny Anny. Časopis Praha, v Praze, 1867, str. 191, 207.

9252. Milohrádek či belvedere královny Anny v Praze. Světozor II, 1868, str. 313-4, 323.

9253. Milohrádek královny Anny v Praze. Časopis Praha, v Praze, 1872, str. 175-6.

9254. *Pechtl H.*, Im Hirschgraben und Kaisergarten. Prager Zeitung, 1879 (červen).

9255. Z císařské zahrady pražské. Světozor XV. 1881, str. 778. (Text ku kresbě B. Kutiny: Partie z císařské zahrady za Jeleními příkopy v Praze.)

9256. Ferdinandův Belvedere. Viz *Herold Ed.*, Malebné cesty po Praze, v Praze, 1889, str. 418-22.

9257. Belvedere královny Anny v Praze. Zlatá Praha, I, 1884, str. 8-10.

9258. Král český Ferdinand I. podává kytici choti své, král Anně. (Starý relief na záp. straně Belvederu kr. Anny.) Čechy III, 1, str. 237; 319-27.

9259. Krádež při stavbě Belvederu (1549). Dle současných listin. Besídka pro záb. i pouč, 1888, č. 91.

9260. *Svátek*, Zámecká zahrada na Hradčanech. Studie místo- a dějepisná. Zlatá Praha IX, 1892, str. 399-402, 411-4, 423-6, 439-42, 453-4, 463-5, 471-4, 483-6.

9261. *Zimmermann H.*, Erzherzog Ferdinand von Tirol und seine Sammlung in Schloss Ambras (s vyobraz. Belvederu). Viz *Ilg Albert*, Kunstgeschichtliche Charakterbilder aus Österreich - Ungarn, Wien, 1893, str. 194-209.

9262. *K(oula) J.*, Letohrádek královny Anny. Národní Listy, 1896, č. 81 příloha. (Je to ohlášení publikace Balšánkovy viz č. 9263).

9263. *Balšánek Ant.*, Belvedere. Letohrádek královny Anny na Hradčanech. V Praze, 1895, str. 18, tab. 48.

9264. Letem Českým Světem, 1898, Belvedere 285. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1822.

9265. *Svátek J.*, Ze staré Prahy. Obrazy děje- a místopisné. Praha (1899), v 8°, str. 362. Z obsahu: Královská zahrada na Hradčanech. — Praha za doby Rudolfa II.

9266. *Herain J.*, Stará Praha, 100 akvarellů Václava Jansy, Praha (Belvedere, str. 178-80).

9267. *Harlas Fr. X.*, Z pokladů pražských. Věděním a životem, č. XII., Praha, 1901, 8°, str. 224. Z obsahu: Letohrádek královny Anny. Pohled na Prahu. Dvorní umělci na hradě Pražském (za Rudolfa II.).

9268. Z milohrádku královny Anny.

*) Viz podrobnosti v oddílu XIII., Topografie, Cechy, Praha (Hrad Pražský).

Český Svět, I, 1905, 2. díl, str. 34-9. (Vyobrazení: Král Ferdinand I. podává lilii královně Anně Jagellonské. Antoni Boyse, Královna Anna Jagellovna ve dvorním museu ve Vídni.)

9269. *Fagellus Villaticus Simon*, Opuscula, Lipsiae, 1538, 4°, l. M_4: De horto regio decasyllabum.

9270. Černá věž na Hradě pražském l. 1538. Besídka pro záb. a pouč., 1891, č. 97.

9271. Vladislavský sál. Bes. pro záb. a poučení, 1876, č. 103 (od r. 1547).

9272. Rybník ve Stromovce založen za Ferdinanda I. Besídka pro záb. a pouč., 1882, č. 77.

e) Rozmanitosti z doby Ferdinanda I.

9273. Pěkná a důležitá sbírka časových spisů, letáků, vyobrazení (o událostech, o zjevech přírodních a pod.) vedle jiného za Ferdinanda I., zachována jest ve sborníku tak zv. Dobřenském v bibliothece klášterní na Strahově.

9274. *Hájek Tadeáš z Hájku* o Ferdinandovi I. v dedikaci knihy o frenologii: Thaddaei Nemici Hagecii ab Hagek doctoris medici Aphorismorum metoposcopicorum libellus unus, nunquam antea editus. Pragae, excudebat Georgius Melantrichus ab Aventino, 1562, 4°, l. A-F4. Dedikace r. 1561: »Invictissimo ac potentissimo principi, D. D. Ferdinando, D. G. Romanorum imperatori semper Augusto, Hungariae et Bohemiae regi etc., Domino suo clementissimo.« Mart. Cuthaenus Lectori. (Exemplář v bibliothece Musea král. Č., sign. 51. F. 8., s autografem Hájkovým, s dedikací.) — 2. vyd.: *Thaddaei Hagecii ab Hagek*, Aphorismorum metoposcopicorum libellus unus, editio secunda, Francofurdi, apud haeredes A. Weckelii, 1584, 12°, str. 79. Dedikace Ferdinandovi I. se opakuje. Přidáno: Serenissimis principibus Ernesto, Matthiae et Maximiliano, fratribus germanis et archiducibus Austriae etc., dominis suis benignissimis« (se vzpomínkou na Ferdinanda I.). — Srv. *Zíbrt Č.*, Tad. Hájka z Hájku hádání osudů lidských z čela. Český Lid XI, 1902, str. 231-6.

9275. *Aminadab z Sturzenfeldu*: Rozepře mezi mnichy a čerty 1562; O Antikristu a jeho holomcích. Viz *Flajšhans V.*, Knihy české, č. 5328, str. 25.

9276. *Sartorii Balthasaris Vratislaviensis*, Fata astrologica, imperatoris Ferdinandi I., anno 1553. conscripta. — *Týtéž:* Nativitates seu themata genethliaca Ferdinandi I. et coniugis eius Annae. — Viz *Vogel*, Specimen bibliothecae Germaniae Austriacae (Bibl. Č. Hist. II, č. 25), II, 1779, 601.

9277. *Simonis Ennii*, Distichon de regis Ferdinandi insignibus. Farrago poematum III, Pragae, 1561, l. 164.

9278. *Eckermann Peter*, Aureolum imperatoris Ferdinandi I. symbolum: Fiat iustitia aut pereat mundus! Upsala, 1766, 4°. Srv. *Durdík*, č. 5609.

9279. David Gans ben Salomo (1541 až 1613 v Praze, za Ferdinanda I.). Viz *Steinschneider M.*, Die Geschichtsliteratur d. Juden (č. 8104) I, 1905, str. 109. § 132. Srv. č. 5712.

9280. Elogium Ferdinandi I. Viz *Volckmann M. X.*, Gloria universitatis Carolo-Ferdinandeae, Pragae, 1672, (č. 8839), str. 29-30.

9281. Anecdotes des républiques, aux quelles on a joint La Savoye, La Hongrie et La Bohême. II. partie comprenant ... la Bohême, Paris, 1771, 8°. Z obsahu: Anecdotes Bohémiennes depuis l'origine de la monarchie jusq' à la révolution qui fit passer cette couronnes dan la Maison d'Autriche.

9282. *Oesterreicher Venceslaus*, Annales inclyti regni Bohemiae, ex selectissimis quibusque cum antiquis, tum recentioribus auctoribus in carmen heroicum redacti. (1791.) Dedikace: Imperatori Leopoldo II. Rukopis v bibliothece Musea král. Českého, sign. VI. A. 10. Latinská báseň (s doklady po stranách). O Ferdinandovi: Liber septimus.

9283. *Palacký Fr.*, Pře rodopisná v Čechách r. 1246 vedená. Viz č. 6879. — Srv. Lites et controversiae Bohemicae nobilitatis de generis antiquitate, Ferdinando I. regnante apud nos. (Indiculus mss. collegii Novodomensis.) *Balbín*, Bohemia docta (ed. *Ungar*), III, 1780, str. 137.

9284. Einige Anekdoten aus dem Leben K. Ferdinand I. Deutsche Monatschrift II, Stück 6, Juni, No. 11.

9285. *Umlauf Josef*, O puškařství v Čechách. Rukopis v bibliothece Musea král. Českého, sign. V. E. 29, 4°, 12 l., 1 tabule výkresů. Dovolává se: 1. rukopisu univ. bibl. v Praze (sign. B. 17); 2. rukopisu Lobkovické bibl. v Praze, Práva a artikule vojenské nejvyššího polního vůdce vojska Českého p. Petra Voka z Rožmberka. (Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 18040). Týká se mimo jiné Ferdinanda I. a jeho doby.

9286. Ferdinand I. proti souboji. Besídka pro záb. a pouč., 1876, č. 118.

9287 *Studený Fr. Sv.*, Historická upomínka na krále čes. Ferdinanda I. Národ a škola, 1881, č. 9.

9288. Král Ferdinand I. a Žatečtí (r. 1547). Besídka pro záb. a pouč. 1885, č. 29.

9289. Starožitná hůl z doby Ferdinanda I. (S letopočtem 1560, ve sbírkách Musea

král. Česk.) Besídka pro záb. a pouč., 1886, č. 71.

9290. Co stál kabát krále Ferdinanda I. Besídka pro záb. a pouč., 1889, č. 147.

9291. *W(inter) Z.*, Protekce r. 1534. Pam. Arch. XV, 1892, str. 477. (Dopis krále Ferdinanda o obsazení písaře purkrabství pražského.)

9292. *Zhánël Rud.*, Česká starožitnost v Uhrách. (V klášteře sv. Martina jest v museu forma k pečení hostií s nápisem: Ferdinand a Anna královna.) Obzor XX, v Brně, 1897, č. 23.

9293. *Boeheim*, Die Waffenschmiede Sensenhofer, ihre Werke und ihre Beziehungen zu Habsburgischen und anderen Regenten. Jahrb. d. kunsthistor. Samml. d. allerhöchsten Kaiserhauses, XX, Wien, 1899. fol.

9294. O přísaze císaře Ferdinanda I. r. 1526, že vyžene židy z Prahy, viz *Steinschneider M.*, Die Geschichtsliteratur der Juden, č. 8104, I, 1905, str. 105, § 118.

f) Obřad umývati nohy na Zelený čtvrtek na Hradě Pražském (od r. 1528).

9295. *Bartošova* Kronika Pražská 1524-30, vyd. Erben, 1851 (č. 4566), str. 266-7.

9296. Die Fusswaschung von den böhmischen Königen. Bohemia XXVIII, Prag, 1855, 82.

9297. Obyčej úmývati nohy na Zelený čtvrtek u českých králů (od Ferdinanda I.) Mor. Národní List V, 1855, str. 123.

9298. První veřejné mytí nohou v Praze r. 1528. Besídka pro záb. a pouč., 1878, č. 63. Srv. s týmž názvem: Slavia, v Praze, IV, 1878, str. 216.

9299. Král Ferdinand I. o Zeleném čtvrtku r 1528. Časová spoménka. Besídka pro záb. a pouč., 1879, č. 14. (Výpis z Bartošovy kroniky pražské.) Srv. č. 9295.

9300. Mytí nohou o Zelený čtvrtek v Čechách, ibid., 1880, č. 66 (jesuitské spolky v Chomútově pro umývání nohou).

9301. Mytí nohou o Zeleném čtvrtku zavedeno Ferdinandem I. v Čechách, ibid., 1881, č. 15.

9302. *Zíbrt Čen.*, Kdy byl zaveden obřad umývati nohy na Zelený čtvrtek na Hradě Pražském (r. 1528). Český Lid, VI, 1897, str. 539-41.

9303. *Scribonius Henricus*, Oratio paraenitica et exhortatoria ad clerum, proxime in ecclesia metropolitana Pragensi, recitata in commemoratione Coenae Domini et lotione pedum. Pragae, apud Joannem Cantorem, 1552, 4°, str. 28. Toto a další příležitostná kázání obsahují zmínky o zavedení obřadu tohoto od Ferdinanda I. Jiných kázání (jest jich dlouhá řada) neuvádíme.

9304. *Nicolaus Salius*, Oratio de ultima Christi coena, sub solemni pedum lotione in Ecclesia Metrop. Prag. an. 1568 habita, Pragae, 4°, 12 l.

9305. Amarissimae passionis et summae humilitatis Rhamnus maledictum terram gustato malo et ad spinas humilietatem, benedicto fructu honoris exaltans in coena domini verus Melchisedech sacerdos summus in rubo ardentis et consumptae charitatis, spinosae mortis perenne consecrans memoriale, quam in crucis solio sustinuit Rex Judaeorum in diademate, quo coronavit Illum mater sua. Anno sub pedilavio in Metrop. Basilica Divi Viti Martyris in Castro Pragensi Propositus a *Joanne Wenceslao Mezleczky de Palmotow.* 1735, Pragae, fol., 12 str.

9306. Sortes felices hominum et divini miraculo amoris in pane sancto vitae aeternae et calice salutis perpetuae die coenae Domini sub annis sacri pedilavii solemnis e suggestu Sacrae Metropolitanae Ecclesiae in Castro Pragensi ad Divum Vitum Martyrem humili meditatione potius, quam facunda oratione expensa, ab *Antonio Joanne Wenc. Wokaun*, 1749, Vetero-Pragae, fol., 8 listů.

9307. Altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei, quae abscondita est in Augustissima Eucharistia . . . Sub anniversario pedilavio in Sacra Metropolitana Basilica Pragensi ad Divum Vitum Martyrem asserta a *Jos. Ant. Horziczký* 1751, Vetero-Pragae, fol., 10 listů.

9308. Jesu Christi Servatoris nostri, dum discipulorum lavaret pedes, profundissimae demissionis exemplum sine exemplo. Olim in coenaculo Solymaeo exhibitum, hodie sub consuetam pedum ablutionem e suggestu Sacrae, Regiae, Metropolitanae Ecclesiae Pragensis humili sermone panegyrico celebratum a *Joanne Ant. Kayser*, Pragae, 1757, fol., 8 listů.

9309. Decisa gratiae et gloriae sententia ab ipso aeternae veritatis oraculo in augustissimo Eucharistiae sacramento. non sicut manducaverunt Patres vestri Manna in deserto, et mortui sunt In anniversaria Sacri pedilavii solemnitate in Sacra metropol. Ecclesia Pragensi ad D. Vitum Martyrem, declamata a *Wenceslao Josepho Eberth*, anno, quo serenae Hungariae Reginae et verae Haeredi austriacae, Mariae Theresiae, regni corona et pax regno restituta est. Vetero-Pragae, fol., 19 str.

Kniha XX. Maximilian II. 1564-76.

Část všeobecná.*)

A. Prameny.

Č. 9310-22.

9310. *Koch Math.*, Quellen zur Geschichte des Kaisers Maximilian II. in Archiven gesammelt, 1-2. B, Leipzig, 1857-61, 8°.

9311. *Schwarz W. E.*, Briefe und Akten zur Geschichte Maximilians II. I. Th. Der Briefwechsel des Kaisers Maximilian II. mit Papst Pius V. Paderborn, 1889, 8°, str. XVI, 208. — II. Th. 1891, 8°. (Gutachten über die Lage der katholischen Kirche in Deutschland, 1573-6.)

9312. Maximilian II., Briefe an Herzog Christoph von Würtemberg, *Lebret* (*Le Bret*), Magazin zum Gebrauch der Staaten- und Kirchengeschichte, IX, Ulm, 1785, str. 1-262. Srv. též *Kausler und Schott*, Briefwechsel zwischen Herzog Christ. v. Württemberg und Petrus Paulus Vergerius. Public. des liter. Ver. Stuttgart, 1875, 8°.

9313. Briefwechsel Kaisers Maximilian des II. mit Herzog Albrecht dem V. von Bayern. Viz *v. Freyberg M.*, Sammlung historischer Schriften und Urkunden IV, Stuttgart 1834 (Bibl. Č. Hist. II, č. 298), str. 125-78.

9314. *Kretschmayr*, Maximilian II. an Ferdinand I. (Linz 11. Mai 1562.) Mitth. Inst. Öst. Gesch. XVIII, 1897, str. 620-3.

9315. Album Danielis Hermani Nidburgensis Borusii, Sac. Caes. Majest. in Camera aulica secretarii epistolarum. 4°. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252), str. 366 (l. 1560-80).

9316. *Perger A. R. v.*, Auszug aus König Maximilian's II. Copeybuch vom Jahre 1564. Nebst einem Verzeichnisse der in demselben vorkommenden Personen- und Ortsnamen etc. Arch. Öst. Gesch. XXXI, 1864, str. 193-376.

9317. Psaní Sigmunda z Šellenberka a z Kosti od r. 1564-80. Rukopis, viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 243.

9318. Psaní některá císaře a krále Maximiliana, Rudolfa a Matiáše, arciknížete Ferdinanda a kn. Karla Lichtenšteinského arcib. Pražskému, abatyši u sv. Jiří, opatu Chotěšovskému a jiným od l. 1564-1622. Rukopis univ. bibl. v Praze, sign. II. C. 19. Viz *Schubert A.*, Urkunden-Regesten aus den ehemaligen Archiven der von Kaiser Joseph II. aufgehobenen Klöster Böhmens, Innsbruck, 1901, 4°, str. XXX, 300 (1). O knize této (chybné vydání) *Tadra Ferd.*, Čas. Č. Mus. 1901, str. 541-9. Srv. *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 1125.

9319. Psaní rozličná cís. a krále Maximiliana a Rudolfa a arcikn. Ferdinanda k abatyši kláštera sv. Jiří na hradě Pražském a k raddám komory královské od l. 1565 do l. 1614. Rukopis univ. bibl. v Praze, sign. II. A. 1. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. Č. IV, č. 1124. Srv. č. 9318.

9320. Výtah z Tituláře roku 1567. Pravda 1863, str. 199-200. Srv. č. 7776.

9321. Psaní, některá pěkná, cís. Maximiliana II. a Rudolfa II. k rozličným poddaným, zejména Jetřichovi Švendovi 1572 a 1578, Bohuslavovi Fel. z Hasensteina 1575. Viz *Jireček J.*, Sborník Jana Vokála. Zprávy o zased. Král. Č. Spol. Náuk, 1876, str. 95.

9322. *Rypáček Fr. J.*, Paměti a zápisy Smila II. Osovského z Doubravice a na Třebíči. XXX. program vyšš. gymnasia v Brně r. 1896-7. 8°, str. 2-18. Z obsahu: Rys životopisný. Denník o přijetí Rudolfa II. za pána země Moravské r. 1577. Diarium o cestě do Polska r. 1587. Codex Daubravicianus (paměti, půhony, nálezy a t. d.) z let 1575-1613. Různé listiny, zvláště zřízení sedlské z r. 1573, zřízení městské z r. 1583, artikulové literatského sboru v Třebíči, listiny o pořádcích cechovních, o výsadách náboženských a městských

*) Z rozsáhlé literatury o Maximilianovi II. uvádíme tuto pouze knihy, jež se také týkají české historie a poměru Maximiliana II. k zemím koruny české.

v Třebíči. Štambuch, památník z let 1578 až 1610. Zbytek archivu pánův Osovských. — Srv. *Kubeš Adolf*, Některé prameny k dějinám města Třebíče z doby pánův Osovských z Doubravice. Program reálky, Brno, 1888. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 16029; oddělení XIII. Topografie, Morava, s. v. Třebíč.

9323. Kopiář listů arcijáhna Jiřího Netolického z let 1564-75. Viz *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klement. Věstník Č. Akad. VIII, 1899, str. 415-6.

9324. Formy rozličných listův shromážděných od polovice XVI. věku až do r. 1629. Rukopis univ. bibl. v Praze, sign. XVII. D. 26. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. V, č. 640.

9325. *Prasek Vinc.*, Sbírka listů posílacích od r. 1461-1709 vůbec a biskupa Viléma Prusinovského psaných l. 1568, zvláště. V Opavě, 1893 (Příloha Věstníku Matice Opavské č. I.). — *Prasek Vinc.*, Kopiář listů posílacích kněze biskupa Viléma Prusinovského psaných l. P. 1566. (Č. II.) 1894. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6218. — Viz též: Listy posýlací z kopiáře biskupa Vilíma Prusinovského z r. 1567 (texty). Komenský IV, 1876, str. 222.

9326. Schlesische Statuta, Decreta und Privilegia von Kaiser Maximilian II. und Rudolf II. aus den Jahren 1567, 1570, 1571, 1577 . . . bis 1612. Auch Gerichtstaxen von 1533 fol. Stockholm. Kön. Bibliothek. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden (Bibl. Č. Hist. I, č. 4252, 288.

9327. *Soffner*, Ein Brieger Ordinationsregister 1564-73 (3 ordinováni z Čech, 16 z Moravy). Zeitschr. Gesch. Schles. XXXI, 1897, str. 289-310.

9328. Nuntiaturberichte aus Deutschland, pokud se týká Maximiliana II., viz č. 5641.

9329. *Fiedler Jos.*, Relationen venetianischer Botschafter über Deutschland und Österreich im XVI. Jahrhundert. Fontes Rerum Austriacarum, II. Abth., XXX. Bd., Wien, 1870, 8°. Z obsahu: VI. Bericht Johann Michele's über seinen Aufenthalt bei K. Maximilian II. (1571), str. 271-316. VII. Bericht Johann Corraro's über seinen Aufenthalt bei K. Maximilian II. 1574 (vorgelesen 1578), str. 317-53. VIII. Bericht Joh. Michele's und Lunardo Donato's über ihren Aufenthalt bei K. Rudolph II. (Beileidsbezeugung über K. Maximilians II. Tod), str. 355-80.

9330. Venetianische Depeschen vom Kaiserhofe (Dispacci di Germania). Hrsg. von der historischen Commission der kais. Akad. d. Wiss. Wien, III. Bd., 1905. (Zprávy o Maximilianovi z l. 1554, 1556, 1557, 1559-76.) Viz č. 5642-4.

9331. *Chmel Jos.*, Actenstücke zur Geschichte der Gesandtschaft, welche K. Maximilian II. im J. 1567 an die Königin Elisabeth von England abgeschickt hat. Notizenblat, Beilage zum Archiv für Kunde österr. Geschichtsquellen. IV, č. 7, str. 145-60; č. 8, str. 169-84; č. 9, str. 200-8; č. 10, str. 217-9. Srv. *Markiewiz*, progr. gymn. v Tarnopoli, 1857, 8°.

9332. Schardius Redivivus sive Rerum Germanicarum scriptores varii olim ab *Simone Schardio* in IV. tomos collecti, hactenus diu desiderati . . . opera *Hieronymi Thomae* (viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 213), 1673. Tomus IV. continens historias sub gubernatione Maximiliani II. Imperatoris, et epitomen rerum ab anno D. 1565 usque ad annum 1572 in variis orbis partibus gestarum authore *Sim. Schardio*. Authorum opusculorum et librorum, qui in hoc IV. tomo continentur elenchus . . . Historica descriptio susceptae a Caesarea Majestate executionis, contra proscriptos, eorumqne receptatorem, et captae Cothae, soloque aequati castri Grimmenstein a. d. 1567. 13. Apr. (*Hub. Languet*). Epitome rerum gestarum in variis orbis partibus sub imperatore Maximiliano II., ab anno 1565-72 diem 21 Julii a *Sim. Schardio* conscripta.

9333. *Sleidan* a pokračovatelé jeho i vydání všecka viz č. 5705.

9334. *Henricpetri Adam*, General Historien der . . . Geschichten, Thaten und Handlungen . . . Basel, 1577 (viz č. 5709), l. 614 a d.

9335. *Gradl H.*, Die Chroniken der Stadt Eger. 1562-95. Prag, 1884, 8°, str. XL, 495. Z obsahu: Chronik des Pankraz Engelhart. Chronik des Andreas Baier. Beilagen. Sprache der Chroniken.

B. Literatura.

1. Celková.

9336. *Marek Moravec* (*Moravius*) *Bydžovský z Florentina*, Maximilianus rex Bohemiae. Rkp. kapitoly vyšehradské. (Život císaře Maxmiliana, v Starém Městě Pražském 1589, 4°, cituje se jako vydaná kniha?) Viz *Jireček*, O některých sbornících obsahu historického. Zprávy o zas. Kr. Č. Spol. Nauk 1876, str. 87-9. Z obsahu noviny a písemnosti: 1. Dekret koncilia tridentského o přijímání pod obojí spůsobou a resolucí Ferdinanda I. o obnovení konsistoře podobojí 1565, k čemuž připojeno privilegium z l. 1552 o kšaftování kněžském. 2. O volení Maxmiliana II. na císařství římské a hodech s tím spojených 1562. 3. List sultána Ebrahima

k cís. Ferdinandovi I. 1562. 4. List odpovědný knížete moskevského králi polskému Zikmundovi Augustovi 1562 a polská naň odpověď. 5. List Pia IV. arcibiskupovi pražskému o přijímání pod obojím, prohlášení toho ve Vídni v kostele sv. Štěpána a vydaná v Praze biskupská o tom naučení 1564. 6. Průba víry těch, kteří kněžského úřadu dojíti žádají a přísaha jim ukládaná. 7. O smrti a povaze Ferdinanda I. 8. Noviny z Uher a z Malty 1565. 9. Noviny o Maxmilianu II. do Uher a o dobytí Sigetu 1566 (obšírně). 10. O sněmu českém a o povodni u Vídně 1567. 11. O povodni v Praze 1569 a o řekách českých. 12. O kratochvílích pražských za schůze knížat 1570. 13. Sultána Selima odpovědný list Benátčanům t. r. 15. O povodni u Broumova. 16. O vzetí Cypru Benátčanům a o vítězství u Lepanta 1571 (obšírně), o zemětřesení ve Ferraře. 17. O censurním prohledávání krámů kněhkupeckých v Praze (Č. Č. M. 1833, str. 375). 18. O Palaeologovi (Rozbor stč. lit. 1845 str. 30). 19. Supplikací stavův podobojích o povolení konfessí augšpurské, a císařská na to odpověď. 20. Noviny o »puntu« papeže, Benátčanův a Španělů proti Turkům. 21. O zavraždění L. Loreckého ze Lkouše (otištěno v Č. Č. M. 1832 str. 314). 22. O úkazech povětrných v Čechách. Vše 1571. 23. Noviny o hrozném parlamentu v Paříži či noci Bartolomějské 1572 (obšírné). 24. O válce hugenotské 1573. 25. Lvovický, vyšetření nové komety t. r. 26. Odpověď císařská na stížnost stavu městského na berni z domův 1574, a jednání o tom. 27. Přípis Rudolfovi II. co králi nově korunovanému od kardinála Hosia 1575. 28. Konfessí Mikulášencův. 29. O zavraždění Viléma Oranienského 1584. 30. Smlouva Antwerpenských s Alexandrem knížetem Parmenským v Beweru 1585. 31. Novina o zjeveních v Počátkách, v Dobrušce, v Opočně, u Jadrného a jinde 1586. 32. Noviny o vpádu tureckém ku Kaniži 1587. 33. Zjevení Janovi Vocáskovi v Žebráce t. r. 84. Noviny o nepřemožitelné armádě španělské, z Košic a o bojích s Turky 1588. 36. O vpádu Tatarů do Polska, o zavraždění matky synem v Praze a j. 1589. 36. O tom, co se po smrti Adama Krajíře 1588 událo příčinou Ml. Boleslavě, o Jiřím i Ladislavu z Lobkovic, o události Chomutovské atd. s přepisy listin až po l. 1594. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 7559. Viz též *Zimmermann*, č. 9348.

9337. *Sambucus* (*Zsámboky*, *Schambock*) *J. Joh.*, (historiograf Maximiliana II. a Rudolfa II.). Viz život a mince, Beschreib. d. böhm. Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I, č. 23489), str. 725, č. 20, tab. LXXXIII., č. 1141. — Viz o něm obšírně *Czwittinger Dav.*, Bibliotheca scriptorum . . de rebus Hungaricis (Bibl. Č. Hist. II, č. 81), 2711, str. 323-31. Viz též Bibl. Č. Hist II, č. 1393.

9338. *Languet*, Historia, viz *Schardius*, č. 9332.

9339. *Veleslavín*, Kalendář historický, 1578, 1590. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4556.

9340. *Stránský Pavel*, Respublica Bohemiae, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2995, cap. VIII., § 51.

9341. *Lupáč Prokop z Hlavačova*, Posloupný pořádek . . králuov . . ., 1584. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2383. — Srv. *týž*, Kalendarium historicum, ibid., č. 2384.

9342. *Paprocký*, Diadochus . . . posloupnost knížat a králův českých, 1602. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1668, 5965.

9343. *Beckovský Jan*, Poselkyně starých příběhů českých, díl II.. vyd. Rezek Ant. (Bibl. Č. Hist. II, č. 1335), I. svazek. Srv. *Truhlář Ant.*, Sborník Histor. 1884, str. 211-9, 289-302.

9344. *Vogt Maur.*, Das jetztlebende Königreich Böhmen, 1712. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1697.

9345. *de Luca*, Histor.-statist. Lesebuch zur Kenntnis des österreichischen Staates, I, Wien, 1797, str. 244.

9246. *Pubitschka Franc.*, Chronologische Geschichte Böhmens (Bibl. Č. Hist. II, č. 2742) VI. Th., 3. Band., . . . unter dem Maximilian II.

9347. Maximilian der Zweyte (s vyobr.) *Hormayr*, Österr. Plutarch, Wien, 1807, VII, str. 1-29.

9348. *Zimmermann Jan Nep.*, Příběhové království Českého, zběhlí za panování slavné paměti Maximiliana II. Praha 1822, 8°, str. X, 396 (1). V předmluvě otištěn list Maximilianův 22. února 1574 Ditrichovi Švendovi, myslivosti mistru král. českého. z majetku Jana Jeníka ryt. z Bratřic. Vydáno jako III. díl Příběhů království Českého (č. 6968). Viz *Marek Bydžovský z Florentina*, Maximilianus rex, č. 9336.

9349. *Bucholtz*, Geschichte der Regierung Ferdinand's I. (č. 5760), svazek VII, str. 501 a d., VIII, str. 691 a d.

9350. *Menzel Karel Rudolf*, Neuere Geschichte der Deutschen seit der Reformation. 2. verm. u verb. Aufl. Th. III. Die Zeiten der Kaiser Maximilian II., Rudolf II., Matthias u. d. Anfänge Ferdinand II., Breslau, 1854, v. 8°, str. 509.

9351. *Oberleitner Karl*, Aufzeichnungen zur Geschichte Maximilian's II. Notizenblatt. Beilage zum Archiv für Kunde österr. Geschichtsquellen. IX, 1859, str. 305-12, 313-25. Z obsahu: Die Kriegsrüstungen und die Finanzlage 1565-70. Beiträge zu Kaiser Maximilian's II. Charakter. Österreichische Gesandtschaften. Alchemisten. Lebensmittelpreise.

9352. *Ranke*, Ueber die Zeiten Ferdinand's I. und Maximilian's II. Histor.

polit. Zeitschrift. I. I, 1832, str. 223 a d. — Sämmtl. Werke VII. 1868.

9353. *Maurenbrecher W.*, Maximilian II., Deutscher Kaiser. Allg. Deutsche Biographie, XX, 1884, str. 736-47. Viz č. 9401.

9354. *Eichenger F.*, Kaiser Maximilian II. *Teuffenbach*, Neues illustr. Ehrenbuch I, 1892-3, str. 364-9.

9355. *Tomek W. W.*, Dějepis města Prahy, XII, Praha, 1901. Z obsahu: 2. Za Maximiliana II. 1564-76, str. 146-265.

2. Za vlády Maximiliana II.

9356. *Šala St. V.*. O neobmezené moci panovnické krále Maximiliana II. v Čechách. Progr. gymn., Nový Bydžov 1883, 8°.

9357. *Vehse Ed.*, Geschichte des öster. Hofs und Adels. Theil II., Maximilian II. (1564-1576): 1. Personalien des Kaisers. 2. Religions- und Soldatenzustände. 3. Die Familie des Kaisers. 4. Hof- und kanzleistaat. Generalität und diplomat. Corps.

9358. *Glückselig-Legis*, Der altböhmische Landtag. (Mit dem facsimilirten Tableau einer Landgerichtsitzung unter König Max. II.) Illustr. Chronik v. Böhmen, (Bibl. Č. Hist. II, č. 5662), B. II., Lief. 2, str. 105-8. Srv. vyobraz. ve vydání: Práva a zřízení zemská král. Českého, 1564, Bibl. Č. Hist. II, č. 664.

9359. *Jireček Jos.*, Celnictví české za šestnáctého věku. Viz č. 8018.

9360. *Newald J.*, Das oesterreichische Münzwesen unter den Kaisern Maximilian II., Rudolph II. und Matthias 1885. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23356.

9361. *Friedensburg F.*, Studien zur Münzgeschichte Schlesiens im XVI. Jahrhundert. III. Die schlesischen Münzen seit 1546. Zeitschr. f. Numismatik. Berlin, 1891-2. str. 157-85 (o Maximilianovi II.).

9362. *Grünwald M.*, Die Juden in Böhmen unter Maximilian II. Jüd. Centralblatt (Archiv f. Gesch. d. Juden in Böhmen) V, 1886, str. 85-95.

3. Náboženské poměry.

9363. O náboženských poměrech za Maximiliana II., viz *Winter Z.*, Život církevní, č. 286.

9364. *Dudík B.*, Die Reformationsartikel des Anton Brus, Erzb. v. Prag (1559, 1561-80). Viz č. 5920, 5921, 7547. Srv. č. 7543.

9365. *Theiner Aug.*, Vetera monumenta Poloniae et Lithuaniae, Bibl. Č. Hist. II, č. 179. tomus II, 1861 (rok 1410-1572).

9366. Postremus catalogus haereticorum, Romae conflatus, 1558, continens alios quatuor catalogos, qui post decennium in Italia, nec non eos omnes, qui in Gallia et Flandria post renatum evangelium fuerunt aediti. Cum nonnullis annotationibus Vergerii, quae tirannidem, ineptias et foeditatem ipsius catalogi magis aperiant. Regiomonti, 1560, 12°, l. A-I$_8$. Obsahuje mimo jiné autory, spisy, jednání z českých zemí, často neznámé odjinud.

9367. Artikul sněmovní o zrušení kompaktat 1567. *Jireček J.*, Sborník Jana Jiřího Račenského. Zprávy o Zased. Kr. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 94. Srv. č. 9363.

9368. Mandát cís. Maximiliána II. s strany schůzí Pikhartův 1568. *Jireček J.*, Sborník Jana Jiřího Račenského, č. 9367, str. 94. Viz č. 9363.

9369. Historia od let 1570-1580. Archiv Bratrský. Foliant XII. Viz č. 5891. Srv. *Cvrček J.*, č. 7174.

9370. Tento díl příleží k l. 1570. a též k létu 1589. Archiv Bratrský. Foliant XIV. Viz č. 7174.

9371. O jednání sněmu r. 1575, viz článek 4. Sněm r. 1575, Česká konfesse. Srv. č. 6485 a d.

9372. Psaní ode vší Jednoty bratrské do Augspurku J. Msti kr. poslané. *Jireček J.*, č. 9367, str. 94.

9373. Poselství k Maximiliánovi od defensorův učiněné 1576, resoluce na ně a list císařský Bohuslavovi Felixovi z Lobkovic. *Jireček J.*, Sborník Jana Vokála. Zprávy o Zased. Kr. Č. Spol. Nauk 1876, str. 95.

9374. Zpráva bratrská o tom, co se 1576 dálo v Ml. Boleslavi. Viz *Jireček J.*, Sborník Jana Vokála, č. 9373. str. 95.

9375. Dva pamětní spisy, za cís. Ferdinanda I. a za Maximiliana II., kterak jsou se stavové podobojí zavazovali, aby konsistoř pražskou p. o. v moci a opatrování svém míti mohli. Viz *Jireček J.*, Zprávy Zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 95.

9376. Povinnosti děkana a seniorův. Sborník Jana Jiřího Račenského č. 39. Viz *Jireček*, č. 9367.

9377. *Flacius Illyricus* (*Francovich Matth*) o jeho spisech viz Bibl. Č. Hist. II, č. 14115.

9378. *Chytraeus Dav.*, viz o jeho spisech a působení viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2075-9.

9379. O působení lékaře *Crata* (*Crato, Kraft*) *v. Craftheim* viz č. 9179, 9657.

9380. *Oupický Jan* (*Okurka*). Dva bratří rozmlouvají o příčinách a oučincích smrti a večeře Páně pod vobojí spuosobou s. l., 1571. při knize: Knížka, jenž slouti muože:

obživující kořen uvadlý, 1571, 12°, l. E, a d.

9381. *Leisentritt Georg.*, Constitutio veteris apostolicae et orthodoxae ecclesiae, Budissin, 1572, 4°.

9382. (*Rosperger Christ.*), Gründlicher wahrer Bericht von Cathol. Communion, und rechter Niessung Leibs und Bluts Jesu Christi in dem Sacrament des Altars. Von etlichen Bayerischen Theologen gestellt. Mit Bericht von der Uneinigkeit derren, die so hefftig umb den Kelch streitten. Olmütz, 1574 (1575), 4°.

9383. *Rosacinus* (*Rosacius*) *de Carlsberga Joh.*, Quaerela ecclesiae afflictae, Pragae, Georg. Nigrin, 1576, 4°.

9384. *Raynald*, Continuatio Annalium ecclesiastic., viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1317.

9385. *Balbín B.*: Bohemia Sancta, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1166; Liber archiepiscopalis, ibid., č. 1168.

9386. *Hammerschmidt Joh. Flor.*, Historia Pragensis, viz *Podlaha Ant.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1858.

9387. *Lünig Joh. Chr.*, Spicilegium ecclesiasticum des Teutschen Reichsarchivs, 1716-21. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1165 (obsah).

9388. *Raupach B.*, Evangelisches Oesterreich, d. i. historische Nachrichten von den vornehmsten Schicksalen der evangelischen Kirche im Erzherzogthum Oesterreich. Hamburg, 1732-44, 4° (též o Maximil. II.).

9389. Beitrag zur Toleranzgeschichte der evangel. Religion in Böhmen und Mähren unter Kaiser Maximilian II., insbesondere den Kirchengesang betreffend. *Moser*, Patriot. Archiv I, str. 267-300. Srv. ibid. XII, str. 411 a d.

9390. *Miller Joan. Dan.*, Dissertatio de illo Maximiliani II. dicto: conscientiis imperare velle, maximam tyrannidem esse. Lipsiae, 1767, 4°.

9391. *Boehmius Joh. Gottl.*, De Maximiliani II. Imperatoris erga rem evangelicam indulgentia dissertatio. Lipsiae 1779, 4°, str. 22. Nürnb. Gel. Zeit. Beil. zum J. 1779-80, str. 355-7; *Meusel*, Histor. Litter. 1781, Mai, str. 443.

9392. *Miller Joan. Dan.*, Progr. Maximiliani II. erga coetus evangelicos in terris suis austriacis insignis indulgentiae memoria. Lipsiae, 1783, 4°, 20 l.

9393. *Haas K. F. L.*, Vertheidigung des Kaisers Maximilian II. gegen eine neuere Beschuldigung, dass er ein Verfolger der Protestanten gewesen sei. Vermischte Beiträge zur Gesch. und Litteratur, 1784, str. 1-56. Proti spisu: Unbilliges Verfahren des Erzhauses Oesterreich gegen die Evangelischen, 1756, 4°.

9394. *Isthudnffy*, Rerum Hungaric. libri (1490-1606). Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2088.

9395. *Hormayr*, Über Maximilians angeblichen Protestantismus. Taschenbuch für die vaterländische Geschichte, III, Wien, 1813, str. 283-94.

9396. *Gindely Ant.*, O poměrech náboženských za prvních dob panování Maximiliana II V Praze, 1857, v. 8°, str. 12. Šestá výroční zpráva české vyšší realné školy v Praze, 1857, 8°, str. 1-11. Obsah: Katolíci. Strana pod obojí. Jednota bratří. Novokřtěnci. — Srv. *Gindely Ant.*, Religiöse Verhältnisse in Böhmen und Mähren in der ersten Zeit der Regierung Maximilians II., Prag, 1857, 4°, str. 12. 1. Die Katholiken. 2. Die Utraquisten. 3. Die Brüder. 4. Die Wiedertäufer.

9397. *Reimann E.*, Die religiöse Entwickelung Maximilians II. in den Jahren 1554-64. Sybel, Histor. Zeitschrift XV. Viz č. 9436.

9398. *Oberleitner Karl*, Die evangelischen Stände im Lande ob der Enns unter Maximilian II. und Rudolph II. (1564-97). Wien, 1862, 8°, str. 94. Obsah: Die Landtage unter Maximilian II., Rudolf II. 1578-94. Die Bauernunruhen 1595-7. Beilagen.

9399. *Gindely Ant.*, Geschichte der böhmischen Brüder (viz č. 3342), II. díl.

9400. *Procházka Mat.*, Doba Maximilianova od r. 1564-76, 1861. Viz č. 5919.

9401. *Maurenbrecher W.*, Maximilian II. und die deutsche Reformation. Histor. Zeitschr., VII, 1862, str. 351-80.

9402. *Reimann E.*, Hat Hosius Maximilian II. zur katholischen Kirche zurückgeführt? (1559-61.) Jahresb. Schles. Gesellsch. Vater. Cultur, XLIII, 1865 (1866), str. 161 a d.

9403. *v. Weber Karl*, Des Kurfürsten August zu Sachsen Verhandlungen mit dem König, später Kaiser Maximilian II. über dessen Glaubensbekenntniss (1555). Archiv f. Sächsische Gesch., III, 1865, str. 309-39.

9404. *Reitzes J.*, Zur Geschichte der religiösen Wandlung Maximilians II. mit bisher ungedruckten Urkunden aus dem städtischen Archive zu Wien, Leipzig, 1870, 8°. Srv. Histor. Zeitschrift XXIV, 1870, str. 162.

9405. *Brieger Th.*, Die religiös-kirchliche Haltung Maximilians II. Preussische Jahrbücher XXXIII, 1874, str. 619 a d.

9406. *Borový Klem.*, Obnovení prestolu a konec války náboženské, 1874. Viz č. 5922.

9407. *Maurenbrecher*, Beitrag zur Geschichte Maximilians II. 1548-62. Sybel, Histor. Zeitschrift XXXII, 1875, str. 221-97. Srv. č. 9353.

9408. *Frind Ant.*, Kirchengeschichte Böhmens. Viz č. 5924.

9409. *Šolc Jindř.*, Poměry náboženské za Maximiliana II. Viz Národnost a její význam, č. 5771.

9410. *Charvériat E.*, Maximilien et les partis (1564-74). Les affaires religieuses en Bohême, č. 3373, str. 157.

9411. *v. Otto K.*, Geschichte der Reformation im Erzherzogthum Oesterreich unter K. Maximilian II. 1564-76. Jahrb. Gesell. Gesch. Protest. Öst. X, 1889, str. 1-60. (Též o českých poměrech.) Otisk Wien, 1889, 8°, str. 60.

9412. *Scheichl Franz*, Bilder aus der Zeit der Gegenreformation in Oesterreich (1564-1618), Gotha, 1890, V, 51. Z obsahu: Der Augsburger Religionsfriede. Die Gegenreformation in Tirol. Die Gegenreformation in Innerösterreich. Die Duldung unter Max II. Siebenbürgen und Ungarn. Polen. Die Gegenreformation unter Rudolf II. Stärkeverhältnis der Katholiken und Protestanten im Erzherzogtume Österreich. Auswanderungen aus Österreich unter Rudolf II. (Týká se poměrů českých.)

9413. *Wiedemann Th.*, Ferdinand I. und Maximilian II. im Verhältnis zur Reformation. v. Teuffenbach. Viz č. 5931.

9414. *Kryštůfek Fr. X.*, Všeobecný církevní dějepis, III. Viz č. 5931.

9415. *Hopfen Helmut Otto*, Kaiser Maximilian II. und der Kompromisskatholicismus. München, 1895, 8°, str. 430. Viz *Navrátil B.*, č. 9418, str. 115.

9416. Reformační snahy jesuitů za panování krále Maximiliana II. (1564-76). *Bílek T. V.*, Dějiny řádu Tovaryšstva Ježíšova, č. 7435, str. 369-77.

9417. *Haupt Carl*, Melanchthons und seiner Lehre Einfluss auf Maximilian II. von Oesterreich. Progr. Melanchton-Gymn., Wittenberg 1897, 4°, str. 61.

9418. *Navrátil B.*, Z nové literatury o jesuitech. Č. Čas. Histor. IV, 1898, str. 108-21, 179-89. (Výklad vedle jiného o náboženských poměrech za Maximiliana II.)

9419. *Bibl Victor*, Die Organisation des evangelischen Kirchenwesens im Erzherzogthum Oesterreich u. d. Enns von der Ertheilung der Religions-Concession bis zu Kaiser Maximilians II. Tode (1568-76). Archiv Öst. Gesch. LXXXVII, 1899, str. 113-228. Viz č. 9516.

Článek 1. Maximilian II. před r. 1564.

9420. *Maurenbrecher W.*, Beiträge zur Geschichte Maximilians II. 1548-62. Histor. Zeitschr. XXXII, 1874. Viz č. 9407.

9421. *Hodějovský z Hodějova Bohuslav*, De electione serenissimi regis Maximiliani (r. 1549). Farrago poematum, Pragae, 1561, II, 16.

9422. *Cuthenus a Sprinsbergk Martinus*, Eiaculationes aliquot panegyricae ad illustrissimum principem Maximilianum Boemiae regem. Pragae 1551, 4° (k r. 1549). Viz *Truhlář Ant.*, č. 5606.

9423. *Orcinus Vitus*, Idyllion 10. ad Joannem Hoddejovinum, continens catalogum baronum equitumque regni Bohemiae, qui regi Maximiliano cum conjuge Maria etc. ex Hispaniis redeunti obviam profecti sunt in Italiam an. 1551, Mense Julii (do Janova). Farrago poematum, II, 1561, l. 253b-63b. Viz *Truhlář Ant.*, č. 5606. Srv. č. další.

9424. *Orcini Viti*, Catalogus baronum et nobilium Boemorum, qui Maximiliano, Boemiae regi designato, una cum uxore Maria, ex Hispaniis per Italiam redeunti, obviam profecti sunt Liguriae Genuam. Farrago poematum, II Pragae, 1561, l 17b-19b.

9425. *Banno Joh. Pragenus*, Elegia de adventu serenissimi principis ac D. Maximiliani, regis Boemiae etc., una cum coniuge Maria et liberis in Austriae Viennam ex Hispaniis 7. Mai a. 1552, ibid., l. 20a-21b. Srv. č. 9432. Viz *Jireček Jos.*, Čas. Č. Mus. 1884, str. 151-2.

9426. *Jireček Jos.*, Výprava šlechtická do Janova l. 1551 k uvítání voleného krále Maximiliana II. Sborník Histor. II, 1884. str. 147-52. Srv. č. 9423.

9427. *Cuthaenus Martinus*, Maximilianus Dei gratia, rex Bohemiae, archidux Austriae, Pragae, 1551 (obraz a báseň). Viz *Truhlář Ant.*, č. 5606.

9428. *Coturnossius Gulielmus Belga Cortracaenus, Megistes*, Ecloga in prosperum adventum ex Hispaniis . . . , serenissimi principis ac domini Maximiliani, regis Bohemiae . . . , Viennae Austriae, Egid. Aquila, 1552, 4°.

9429. *Polites Nicol.*, alias *Bourgois Bruxellensis*, Ode dicolos tetrastrophos, continens tropologicam periphrasim psalmi: Deus, iudicium tuum regi da etc., et pro foelici reipublicae statu precationem. Tradita typis in reditu Maximiliani, regis Bohemiae . . . , ex Hispaniis. Viennae Austriae, 1552, 4°.

9430. Elegiae duae Academiae Viennensis ad Maximilianum, inclytum Bohemorum regem, . . . quarum priore illi de reditu et matrimonio felici gratulatur, posteriore sese commendat. Cum aliis epigrammatis ad eundem Maximilianum a scholae praedictae alumnis scriptis. Viennae Austriae, 1552, 4°.

9431. *Mylius Joh. Bornensis*, Carmen panegyricum in augustissimum reditum Viennam, generosissimi ac illustrissimi principis, divi Maximiliani, regis Bohemiae . . . Viennae Austriae, Egid. Aquila, 1552, 4°, 8 l. Chválí Ferdinanda I. pro jeho horlivost náboženskou. Připojeno: Dyodecastichon de elephante a divo Maximiliano ex Hi-

spaniis revertente adducto Viennam, 6. Martii. Srv. č. 9435.

9432. *Banno Joh. Pragenus*, Divo Maximiliano, Boiemiae regi, ... de illius felici ex Hispaniis cum coniuge augustissima et liberis Viennam reditu, carmen gratulatorium. Matthaeus Collinus lectori. Viennae Austriae, Egid. Aquila, 1552, 4°, 12 l. Srv. č. 9425. — Viz *Truhlář Ant.*, č. 5606, str. 17-19.

9433. *Justinianus Joh.*, Commentariolus memorabilis facti Maximiliani Bohemiae regis, Basileae, 1554, 12°, 8 l.

9434. *Rexius Joh. Viscundanus*, In felicem adventum divi Maximiliani, Bohemorum regis, et archiducis Austriae etc., reducis ex Hispaniis una cum coniuge Maria, imperatoris Caroli V. filia, et liberis, elegia. Viennae Austriae, Egid. Aquila, a. 1552, 4°, 10 l.

9435. *Mylius Mart. Annaebergensis*, Elegia de angelis, quae simul divo Maximiliano, Bohemorum regi .., redeunti ex inferiori Germania gratulatur. Viennae Austriae, 1556, 4°, 8 l. Srv. č. 9431.

9436. *Reimann Ed.*, Die religiöse Entwickelung Maximilians II. in den Jahren 1554-64. Histor. Zeitschrift (Sybel), XV, 1866, str. 1-64.

9437. De serenissimi principis ac D. Maximiliani, regis Boiemiae, archiducis Austriae etc., felici adventu in arcem Pragensem octavo aprilis die, poemata aliquot gratulatoria a Vatibus Pragensibus scripta. Apud Joannem Cantorem in Antiqna Urbe Pragensi anno 1557, 4°, 8 listů. — (Básně složili: *Kuthen, Kollin, Vít Trajan, Tom. Mitis, Šim. Proxenus, Jan Banus, Jiří Handsch, Prok. Lupáč* a *Řehoř Khern.*) Obsah viz u *Truhláře Ant.*, č. 5606, str. 19-20. Srv. *Cropacius Casp.*, Divo Maximiliano II. Romanorum ac Bohemiae regi, Pisonia a coronatione Viennam redeunti, academiae Viennsis nomine, Poemata (Varior. poem. lib. I.), Norimbergae, 1581, str. 49-58. *Truhlář A.*, ibid.

9438. *Corvinus Elias, Joachimstalensis*, Serenissimo regi Boemorum Maximiliano, archiduci Austriae optimo christianissimoque principi, de reipublicae praeclare merito, dicatum, s. l. a. (Viennae, 1559), 4°, 12 l. Sbírka skladeb básnických.

9439. *Rakoczius (Martinus)*, Ad serenissimum principem, et dominum Maximilianum, Dei gratia Regem Bohemiae .... dominum clementissimum libellus, de partibus reipublicae et causis mutationum regnorum imperiorumque, in plerisque ad imitationem Aristotelis. Viennae Austriae, Raphael Hoffhalter, 1560, 4°, l. A-F (23 l.).

9440. *(Jacobaeus Vitus)*, Divo Maximiliano, Bohaemorum regi, archiduci Austriae etc. sacrum, Viennae, 1560, fol. (skladby, provázené notami).

Korunovace Maximiliana II. 1562 v Praze.

9441. *Bohuslai ab Hoddeiova*, De electione serenissimi regis Maximiliani. Farrago poematum, II, Pragae, l. 16b-17a.

9442. Carmen de felici adventu illustrissimi principis D. D. Maximiliani, Romanorum, Hungariae et Bohemiae regis, domini sui clementissimi scriptum ab *Wenceslao Eckero*, Pragae, Georgius Melantrichus de Aventino, 1562, 4°, 11 l.

9443. *Trnický z Trnice Jiřík*, Popis turnajů při korunování Maximiliana II. na Hradě Pražském r. 1562. Srv. Abh. Böhm. Ges. Wiss., III, 1798, str. 117-8; Pam. Arch.. II, 1., 1856, str. 176. Rukopis dvorní bibl. ve Vídni, Tabulae codicum, III, 1869, str. 225, č. 4279. — Srv. *Dobrovský Jos.*, Drei Turniere zu Prag bei Gelegenheit der Krönung K. Maximilians II. im Jahre 1562 gehalten, von Georg Trnický in böhmischen Versen beschrieben. Verhandl. vaterländ. Museums, Band I. 1823, Heft 3, str. 87-93. (Otisk básně.) Srv. č. 9456. Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 21048.

9444. O jiné básnické skladbě Jiř. Trnického z Trnice (na slavnostní vjezd Ferdinanda I. 7. září t. r. do Prahy) viz *Menčík Ferd.*, Ruch V,1883, str. 368.

9445. *Codicillus Petrus a Tulechova*, In felicem inaugurationem regis Maximiliani et reginae Mariae, aliquot gratulatoria poemata Pragensis universitatis alumnorum, Pragae, 1562, 4°.

9446. *Kulissek Glatovinus Balthasar*, In felicissimam serenissimi regis Maximiliani coronationem carmen gratulatorium, ... Historiam ducum ac regum Bohemiae breviter complectens. Pragae, Excudebat Georgius Melantrichus ab Aventino, 1562, 4°, 21 l.

9447. *Lupáč Prokop z Hlavačova*, De felici inauguratione regis Maximiliani, Pragae, 1562, 4°.

9448. *Cropacius Casp.*, In Maximiliani II. coronationem Boh., Pragae, 1562, 4°.

9449. Warhafftige Beschreibung und verzeichnuss, welcher gestalt die Kōnigkliche Wirde Maximilian und Frewlin Maria, geborne Kōniginn auss Hispanien, dero Gemahl, zu Behemischen Kōnig und Königin in Prag, den 20. Sept. dises 1562 jars gekrönet sind worden. Nürnberg, 1562, 4°, 7 l. — Nový otisk, tamtéž (s jinými okrasami a s jinou úpravou typografickou), 1562, 4°, l. 7. Viz č. další.

9450. Warhaftige Beschreibung, welcher gestalt die Kōnigliche wirde Maximilian und Frewlin Maria, geborne Kōnigin auss Hispanien, dero Gemahel, zu Bōhemischen

König und Königin in Prag den 20. Septembris, dieses 1562 jars gekrönt worden. Item wie hochgedachter Maximilian etc. zu Franckfurt am Main, den 24. Novemb. dess gemeldten 1562 Jars, von den sechs Churfürsten zum Römischen König erwehlet, und folgendes den letzten dieses Monats allda in der Pfarrkirchen zu S. Bartholom gekrönet worden. Auch Ebrahim Strotschen (geboren Polecken) des Türkischen Keysers Bottschaft für Röm. Keys. Mayst. mit sampt seinen Geschenken. (Viz č. 6692.) 1563, Franckfurt am Main, bei Georg Raben, 4°, 69 listů. — Znova: Wahl und Crönungs Handlungen, d. i. Warhaffftige Beschreibung, welcher gestalt weiland Maximilian II., . . . den 20. Sept. a. 1562 zu Prag zum Böhemischen, den 24. Nov. ober ermelts Jars zu Franckfurt a. M. zum Römischen König erwehlt, und den letzten desselben Monats allda in der Pfarrkirchen zu S. Bartholome, wie auch den 8. Sept. a. 1563 zu Pressburg zum Hungerischen König gekrönet worden. Beneben Strotschen dess Türckischen Keysers Bottschaft, für der Röm. Key. May. Auch ander Chur- und Fürsten auff gemeldtem Wahl und Crönungstag zu Franckfurt Anbringen, mit sampt seinen herrlichen Geschencken. Und Verzeichnuss aller Potentaten, Keyser, König, Chur- und Fürsten, Geistlichen und Weltlichen, Graffen, Freyen, Rittern..., die auff dieser Wahl und Crönung persönlich erschienen, Franckfurt a. M. (1610, 4°, l. A-P_8). (S vyobraz. všech slavností, turnajů, zábav.) S otiskem: Maximiliani II. Schreiben an die Ständte, darinnen er sich bedancket, dass sie ihm vergönnet Königl. Titul zu führen, 12. Martii 1554. Srv. *Goldast Melch.*, Bedencken von der Succession in Hungarn und Böheim . . ., 1627 (Bibl. Č. Hist. II, č. 670), str. 269. — Další vydání: Wahl- vnd Crönungs Handlungen . . . Jetzt abermals in Truck gegeben vnd mit Kupfferstischen gezieret, durch *Johann Beringern* in Verlegung W. Hoffmanns, Franckfurt am Mayn 1612, 4°. — Viz též *Salomon*, Hofleben und Hofsitte. Austria, Kalender, Wien, 1858, str. 101 a d. Viz též číslo další. — Srv. Krátký a gruntovní spis, kterak . . . Maximilian II. . . . v Frankfurtě při řece Majnu 24. dne měs. listop. 1562. na království římské korunován býti ráčil. V Star. Městě Pr., Šeb. Oks z Kolovsi, 1562, 4°, 12 l.

9451. Das Ceremoniell und die Beschreibung der böhmischen Kronung Maximilian und seiner Gemahlin. Sněmy České III, (č. 5719), str. 140. Srv. č. předchozí.

9452. *Görner K. v.*, Ordentlicher Process der Königlichen Crönung in Böhmen, dadurch König Maximilian zu Prag gekrönt worden ist. Anno Christi 1562. Eine Handschrift des *Mathäus Meisner*. (Compilation über die Krönung Max. II.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXII, str. 372-8.

9453. *Mathesius Joh.*, Rede aus Anlass der Krönung Maximilians zum böhm. König. Rukopis dvorní bibl. ve Vídni (Tabulae codicum VII, č. 11580). Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. 16. Jahrh. I, 1890, str. 34, č. 107. — Vyd. *Mathesius J.*, Predigt zur Königs-Krönung Maximilians II. (20. září 1562). Viz *Loesche G.*, Ausgewählte Werke IV, Prag, 1904, str. 375-400.

9454. Potvrzení privilegií českých a kapitulace Maximiliana II., viz Bibl. Č. Hist. II, č. 890-1.

9455. *Žír*, Maximiliana II. krále Českého korunování na království Římské. Česká Včela, 1847, str. 6-7, 11.

9456. Socha bronzová sv. Jiří na Hradě Pražském porouchána 20. září 1562, při slavnostech a turnajích na počest korunovace Maximiliana II. Viz *Zap K. V.*, Pam. Arch. II, 1, 1856, str. 176. Srv. *Trnický z Trnic Jiří*, č. 9443.

9457. Velbloudi v Čechách (při vjezdu Maximiliana II. r. 1562 poprvé). Besídka pro záb. a pouč. 1876, č. 150. Viz č. 6692.

9458. Historia trium coronationum imperatoris Maximiliani II., Bohemicae videlicet et Romanae et Hungaricae a. 1563. Manuscriptum Bibliothecae Ambrasianae No. 340. Viz *Hertz*, Bibliotheca Germanica sive notitia scriptorum rerum Germanicarum, Erfurti 1679 (Bibl. Č. Hist. II, č. 56) s. v. Maximilianus II.

9459. Acta der Wahl und Krönung Maximilian II., viz *Hoffmann J. W.*, Sammlung ungedruckter Nachrichten, Documenten und Urkunden, Halle, 1736-7, 4°.

9460. *Dudith Andreas*, Oratio panegyrica pro felicissima serenissimi Maximiliani Bohemiae regis in Romanorum regem coronatione habita, Tridenti, 1562, 4°. Srv. *týž*, Excusatio ad sereniss. Rom. imp. Maximilianum II. . . . Ophenbachii 1610, 4°.

9461. *Heine*, Wahl Maximilian's II. zum römischen Könige. Zeitschr. für Gesch. und Wissensch. 1848, VII.

9462. *Reimann E.*, Die römische Königswahl von 1562 und Papst. Forschungen zur Deutschen Geschichte. B. VIII. Göttingen 1868, str. 1-19. — Srv. *Reimann E.*, Der Streit zwischen Papstthum und Kaiserthum im Jahre 1558, ibid., V. Bd. 1865, str. 293-335.

9463. *Altmann*, Zur Geschichte der Wahl Maximilians II. zum römischen König. Mitth. Inst. Österreich. Gesch. XIII, 1892, str. 619-25.

9464. *Goetz W.*, Maximilians II. Wahl zum Römischeu König 1563, Mit besonderer Berücksichtigung der Politik Kursachsens, Würzburg, 1891, 4°. — . . . Leipzig, Dissert., 1892-3, 8°, str. 207.

9465. *Schleckt Jos.*, Das geheime Dispensbreve Pius IV. für die Römische Königskrönung Maximilian II. Historisches Jahrbuch der Görres.-Gesellschaft, B. XIV, 1893, str. 1-38.

9466. *Walter F.*, Die Wahl Maximilians II. (Dissert.), Heidelberg, 1893, 8°, str. 71.

9467. *Preyss Christophorus Pannonius*, Ad Divum Maximilianum Romanorum Hungariae Boemiaeque regem . . . De foelicissimo suo adventu, in Julium Montem, Metropolim Marcomanorum, ad XV. Calend. Decembr. Anno a Chr. n. 1563. Gratulatio carmine scripta, Olomucii, 1563, 4°, i. A-B_3.

9468. *Fricke R.*, Maximilian II. und der Fürstentag zu Breslau im Dezember 1563. Dissert. Breslau, 1878, 8°, str. 64.

9469. *Stainhofer Casp.*, Gründliche und kurze Beschreibung des alten und jungen Zugs . . . zu Einbeleitung der Röm. Kays. May. etc. Maximilian II. zu Wienn, 16. Mart. im 1563 Jar etc., Wienn, 1566, fol., 12 l.

9470. *Maurenbrecher W.*, Archivalische Beiträge zur Geschichte des Jahres 1563, Leipzig, 1889, 4°.

9471. *Holtzmann Robert*, Kaiser Maximilian II. bis zu seiner Thronbesteigung. 1527-1564. Ein Beitrag zu Geschichte des Überganges von der Reformation zur Gegenreformation. Berlin, 1903, v. 8°, str. XVI, 579. Z obsahu: 1. Die Jugend (1527-44). — 2. Am Hof Kaiser Karls V. (März 1544 bis Juni 1548). 3. In Spanien (Juni 1548 bis Dezember 1550). 4. Successionsplan und Tridentinum. (Dezember 1550 bis Februar 1552). 5. Moritz von Sachsen und der Heidelberger Bund. (Februar 1552 bis November 1553.) 6. Vor und nach dem Augsburger Religionsfrieden. (Dezember 1553 bis November 1555.) 11. Maximilians Reise nach Brüssel. (Dezember 1555 bis September 1556.) 8. Protestantische und habsburgische Politik bis zur Übertragung des Kaisertums auf Ferdinand. (Oktober 1556 bis April 1558.) 9. Höhepunkt und Krisis in Maximilians Protestantismus. (April 1558 bis Juli 1560.) 10. Maximilians Wahl zum deutschen König. (August 1560 bis November 1562.) 11. Die ersten Monate des neuen Königs. (November 1562 bis August 1563.) 12. Ungarn, Böhmen, Österreich und die anderen Erbländer; Kaiser Ferdinands Ausgang. (August 1563 bis Jul. 1564.) Beilagen.

Článek 2. Počátek vlády, 1564-8.

9472. *Tomek W. W.*, První rok panování císaře Maximiliana II. (1564-5). Čas. Č. Mus. 1899, str. 1-14. Ukázka z Dějepisu m. Prahy XI. Srv. č. 9355.

9473. Revise Konfesse Českobratrské (z r. 1535), obnovena r. 1564, doplněna, česky a německy vydána. Německý překlad podán Maximilianovi II., spolu se zpěvníkem. Viz č. 6460-3.

9474. Výpis, což města v království Českém do komory královské ročního platu platí a platiti mají (asi r. 1564). Pam. Arch. IX, 1871-3, str. 656.

9475. *Soffner*, Ein Brieger Ordinationsregister aus der Zeit von 1564-1573. Zeitsch. Gesch. Schles. XXXI, 1897, str. 289-310.

9476. *Sibyllenus Petr*, De peste liber, 1564. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1448.

9477. Akta o sněmu léta 1565 (v sobotu po sv. Petru a Pavlu apošt.), Sněmy České III, 1884, str. 194-261. Srv. tisk, z téhož roku, v Star. Městě Pražském, Jiří Melantrich, 4°.

9478. *D'Elvert Chr.*, Die Türkenhilfe im Mähren 1565. Not. Blatt, Brünn. 1878, č. 11. Srv. *Konstantinovic Michal z Ostrovice* č. 6693. — Viz též *Wertheimer Ed.*, Zur Geschichte des Türkenkriegs von 1565 und 1566. Archiv Österr. Gesch. LIII. 1875, str. 43-102.

9479. *Fischer Fr.*, Válka turecká podniknutá proti ostrovu Maltě r. 1565 (z Pamětí Vil. hr. Slavaty). Ohlas od Nežárky 1881, č. 43-52. Otisk.

9480. *Dvorský Fr.*, Maximilian II., císař a král český, dává osmi osobám, kteréž z tureckého zajetí se vracejí, list fedrovní, aby z Vídně do Polsky svobodně projíti mohly, 1565, 18. dub. Slov. Sborník IV, 1885, str. 213-4.

9481. *Loserth J.*, Die Choden von Pfrauenberg. (1. Grenzen. 2. Zur Geschichte der Choden von P., namentlich innerhalb der Jahre 1565 u. 1596. Beilage: 6 Urkunden 1331-1596). Mitth. Ver. Gesch. Deutsch. Böhm. XX. 1881/2, str. 105-30.

9482. *Dvorský Fr.*, Arcibiskup pražský Antonín (Brus z Mohelnice) purkmistru a radě města Nymburka, v Praze, 1565, 2. pros. Slov. Sborník V, 1886, str. 34.

9483. *Morgenstern B.*, Errores Fraterculorum Bohemicorum, 1565. — *Laurentius L.*, Responsio ad errores Fraterc. Bohemorum, 1565. — *Týž*, Responsio Fratrum Waldensium ad naevos ex apol., 1567. — Viz o sporu tomto podrobnosti i s literaturou novější oddělení VII. Církevní dějiny, stať VII. Čeští bratří (při r. 1565).

9484. Jednání léta 1566 v příčině osobního válečného tažení stavův českých proti Turku. Sněmy české III, 1884, str. 262-312.

9485. Vypsání pravdivé ... proti Turku, 1566. Viz č. 6694.

9486. *Winter Zigm.*, Na Turka (tažení Maximiliana II. r. 1566 z Prahy). Národní Listy 1887, č. 63.

9487. Zvonění proti Turkům. (Zemský rozkaz moravský z r. 1566). Besídka pro záb. a pouč., 1875, č. 71.

9488. Maximilianus II. viz *Candidus Pantaleon Austriacus*, Bohemais (Bibl. Č. Hist. II. č. 1441), 1597, str. 109-20. Ibid., str. 122-31: Carmen in expeditionem divi Maxemiliani II. ... Bohemiae etc. regis, contra Turcam a. 1566 susceptam.

9489. Příbuznost hrdiny Sigetského Mikuláše Zrinského s Rožmberky, styky s Čechy. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18002. Viz též *Hurban J. M.*, Mikuláš Zrinský. Letopis Matice Slovenskej. VII, sv. 1., Mat. spisóv č. 21, Turč. Sv. Martin, 1870, lex., str. 112. — *Mitis Tomáš*, Historia památky hodná o žalostivém Sigethu od Solimana... a kterak Mikuláš hrabě z Serynu jest statečně až do smrti ho bránil..., (Dedikace: Petrovi Vokovi z Rožmberka), v Star. Městě Pražském u J. Jitčínského, 1568, 4°, 15 l. (Překlad z lat. překladu originálu charvatského).

9490. Šlechta česká na sněmu říšském r. 1566 v Augsburce držaném. Lumír IX, 1859, II, str. 831, 855.

9491. Čech a Němec r. 1566. Pam. archeol. XIV, 1887-9, str. 164.

9492. *Prasek Vinc.*, Kopiář listů posílacích kněze biskupa Viléma Prusinovského psaných l. P. 1566. Opava 1894. Nákl. Mat. Opavské, lex. 8°, str. 96. Příl. Věstníku Mat. Opavské č. 4. a čís. 2. Pram. dějin Opav. a Těšínských. Srv. č. 9518. — Viz též: *Prasek Vinc.*, Kněz biskup Vilém Prusinovský (r. 1568), kulturní obraz z Moravy a Opavska, Opava, 1880, 8°. — *Týž*, Co biskup Olomoucký knížeti Václavovi r. 1566 do Těšína dopisoval. Noviny Těšínské, 1895, č. 15. — *Týž*, Črty ze života biskupa Viléma Prusinovského. Náš domov. V, 1896. — *Týž*, Návrat zapuzené královny polské Kateřiny r. 1566. Náš domov. VI, 1897, str. 8, 31. (Dle kopiářů listů poselacích biskupa Olom. Viléma Prusinovského, návrat Slezskem a Moravou do Rakous.)

9493. *Hockauf A.*, Das Erbe Heinrichs's von Schleinitz bei der Theilung im Jahre 1566. Ein Beitrag zur Heimatskunde des Rumburger polit. Bezirkes, sowie der benachbarten sächsischen Ortschaften. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19874.

9494. *Hieronymus J.*, Das gute Bekenntniss des Grafen Wolf v. Schönberg v. J. 1566. Elberfeld. luther. Bücherverein, 1897, IV, str. 56 a d. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 20050.

9495. *Nožička z Votína Blažej*, Knížka proti bluduom ... (proti Bratřím Českým), 1566, dedikace Maximilianovi II. Viz obšírně č. 7197. — Viz *Podlaha Ant.*, Tři čeští laikové jakožto literární obránci víry katolické, pozn. na str. 310.

9496. *Mameranus Nic.*, Kurtze und eigentliche Verzeychnus der Röm. Kays. Mayestat ... Maximiliani II. ... Hofstats und aller anwesenden Churfürsten, Fürsten... Legaten und Oratoren, so auff dem Reichstag zu Augspurg i. J. 1566 ... erschienen seind. Augspurg, 1566, 4°. — Znova: Dillingen, 1566, 4°. — Srv. *Rübsam J.*, Nic. Mameranus und sein Büchlein über den Reichstag zu Augsburg im J. 1566. Histor. Jahrbuch der Görresgesellschaft, X.

9497. *Eytzinger M.*, o Maximilianovi II. (1566-7), viz obšírně při č. 5370.

9498. Summa proroctví divného, počínajícího se od tohoto nynějšího roku 66. až do toho léta velikého moru, kterýž bude 1568. A vydáno jest toto proroctví skrze *Mistra Nostradomus*, z francouzské řeči v českou přeložené, v Star. Městě Pražském, 1566, u Václ. Hada, 4°, l. A-B_4. Na l. B_3: Jiné proroctví kněze Jozefa o příhodách mnohých zemí. Na l. B_4: Začíná se o zatmění slunce i o jeho účinkách, léta tohoto 1567 (rýmování).

9499. V r. 1567 v pondělí po neděli Oculi tito artikulové ..., tisk, v Star. Městě Pražském, 1567, 4°. Viz Akta o sněmu léta 1567, Sněmy České, III, 1884, str. 313-88.

9500. Jednání s Chebskými, Loketskými a Kladskými léta 1567 a 1568. Sněmy České III, Praha, 1884, str. 389-419.

9501. Artikul sněmovní o zrušení kompaktat 1567. Viz: Sborník *Jana Jiříko Račenského*, 36. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 94.

9502. O sněmu českém a povodni u Vídně 1567. Viz Sborníky *Marka Bydžovského z Florentina*, č. 10. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 88.

9503. In adventu invictissimi et gloriosissimi Romanorum imperatoris Maximiliani II. etc. Hungariae, Bohemiae regis etc. Domini, Domini clementissimi etc., cum videlicet, ingrederetur inclytam urbem Pragam Metropolim Bohemiae, chorus Musarum instructus ex adolescentibus, scholasticis, nomine Academiae Pragensis, cum suis titulis atque ornamentis, distributus per vicos urbis eiusdem, ad concinendum pias et laetas acclamationes etc. ipsis calendis martii, anno Domini 1567, Pragae (scriptus a *M. Procopio Lupacio* Pragensi et *M. Petro Codicillo*), 4°, 7 listů.

9504. Píseň o příjezdu krále Maximiliana do Čech 1567. (Prodáváno v Olomouci t. r.) Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Čes. IV, č. 165; srv. též *Lechner*, č. 8913.

9505. *Mitis Thomas*, In felicem ... Maximiliani II. ... per urbes Pragenses arcis ingressum ipsis Kalend. Martiis anno Dom. 1567. Pragae, fol., 1 list.

9506. *Chmel Joseph*, Actenstücke zur Geschichte der Gesandtschaft, welche K. Maxmilian II. im Jahre 1567 an die Königin Elisabeth von England abgeschickt hat.

Not. Blatt, Beilage Arch. Österr. Gesch. IV, 1854, str. 145-60, 169-84, 200-8, 217-9.

9507. Počet domův v královských městech českých léta 1567. Květy I, 1866, str. 84.

9508. *Lechner K.*, Verzeichnis der in der Markgrafschaft Mähren i. J 1567 z. Druck u. Verkauf erlaubten Bücher. Viz č. 8913.

9509. *Eitner G.*, Zehn Jahre aus Görlitzens Vergangenheit 1567-77 nach dem Diarium des *Barth. Scultetus*. N. Laus. Magazin. B. LXX, 1894, str. 13-20.

9510. Polská vydání Konfesse Českobratrské a spory vzniklé r. 1567, viz č. 6482-3.

9511. *Rodovský* Bavor ml. z Hustiřan, Traktát o nové hvězdě, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1212.

9512. *Petrkovský Tom.*, O kometě, 1567. Viz ibid., č. 1213; srv. *Lechner*, č. 8913.

9513. Warhafftige Neue zeitungen, wie ein Magd zu Prag in Beham, ein Gsicht in gstalt eines Engels gesehen, Darbei auch ein schön Gesang, durch einen gefangenen Knaben, in seiner Gefencknuss gestelt, Im Thon: Ich stundt an einem morgen. Geschehen und inn Druck gegeben im 1567, s. l. 8°, 4 l.

9514. *Schwarz, W. E.*, Ein Gutachten des baierischen Kanzlers S. Eck gegen die officielle Duldung des Protestantismus in Oesterreich 1568, Festschrift zum 1100-jährig. Jub. d. deutsch. Campo-Santo in Rom, Freiburg, 1896, IX, 307.

9515. Mandat cís. Maximiliana strany schůzí pikardských a sektářských 1568. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 545; *Winter Z.*, č. 286.

9516. *Bibl Victor*, Kaiser Maximilian's II. Erklärung vom 18. August 1568 über die Ertheilung der Religions-Concession. Mitth. Inst. Öst. Gesch. XX, 1899, str. 635-40. Viz č. 9419.

9517. (*Prasek*), Přípravy na uvítání papežského legata r. 1568. Opavský Týd. VIII, č. 22. Viz č. další.

9518. *Prasek Vinc.*, Sbírka listů posílacích od r. 1464-1709 vůbec a biskupa Viléma Prusinovského psaných l. 1568 zvláště. V Opavě 1893, 8°, str. 84. Příl. 3. seš. Věstníku Mat. Opavské 1893 a č. 1. Pramenů dějin Opavských a Těšínských. Srv. č. 9492. – *Týž*, Vzorné listiny české z r. 1568. Komenský IV, 1876, str. 27, 222. (Biskup Vilém Prusinovský Maximilianovi II., texty.)

9519. *Prasek V.*, Řeč česká leta Páně 1568. Obzor II, 1879, str. 127.

9520. *Hortensius*, Kterak se debatovalo l. P. 1568, Pokrok 1879, č. 299.

9521. *Garcea Jana*, O nakažení povětří neb moru kniha meteorologická, přel. od *Zelotina Václava*, 1568. Viz (i latinské vydání) Bibl. Č. Hist. I, č. 1449.

9522. Zařízení proti moru v Kutné Hoře r. 1568. Pražské Nov. 1856, č. 198, 200, 201, 203. Srv. *Šimek Jos.*, Paměť o moru léta 1568. Pam. Arch. XV, 1891, str. 29-34.

9523. *Pictorius M.*, Oratio in funere illustr. principis et dominae Salome ducis Munsterbergi et Olssenii in Silesia. Huic accedunt neniae, Venetiis 1568, 4°.

9524. *Dvorský Fr.*, L. 1568, 20. října nařídil císař Maximilian II., král český, aby těm osobám, kteréž od krále polského Zikmunda Augusta do zvěřince na Hradě Pražském sedm turů přivedly, každé po 10 tolařích dáno, vůdce pak jich k císaři poslán byl. Slov. Sborník IV, 1885, str. 213-4.

9525. *Vacetinský Nikodem*, Paměť o poselství do Vídně 1568. Viz Archiv Ochranovský (Českobratrský), č. 5891, fol. X, str. 357-60. Srv. *Cvrček*, č. 7174.

9526. *Dudík B.*, Statuten der Diöceze Olmütz vom Jahre 1568. Zum ersten Male aus dem Originale veröffentlicht. Brünn 1870, 8°, str. 91.

9527. *Vacetinský Nikodem*, Paměť o tom, co se dálo na synodu olomouckém v máji r. 1568. Viz Archiv Ochranovský (Českobratrský), č. 5891, X, str. 399-420. Srv. *Cvrček*, č. 7174.

9528. *Jančík Jan*, Diecesní synoda v Olomouci r. 1568. Museum (List bohoslovců českomoravských). Roč. XXIII, (tiskem IV), 1888-9.

9529. *Prasek V.*, Na hradě Ukvaldech l. 1568 (Čeští bratří). Komenský VIII, 1880, str. 597-9, 609-11. Viz oddíl XIII, Topografie, s. v.

Článek 3. Spory a události od r. 1569-74.

9530. V r. 1569, v pondělí po moudrosti Boží sněm stavů českých, moravských, slezských a lužických na Hradě Pražském, v Star. Městě Pražském, 1570, 4°; Tito artikulové . . . r. 1569 v pondělí po Božím Těle . . . 4°. Viz Jednání léta 1569 a 1570, Sněmy České III, 1884, str. 420-548.

9531. Jednání po sněmu 1569-70. Sněmy České III, 2, str. 510-48.

9532. Artikulové práv a zřízení zemského L. P. 1569 . . ., v Novém Městě Pražském, 1569, 4° 20 l.

9533. J. M. C. etc. nařízení a usouzení, jaký řád při tomto zjezdu a J. M. C. dvoru nyní i napotom v městech Pražských ode všech držán a zachován býti má, 1570, v Starém Městě Pražském, 1570, 4°, A-C, (l. 11). — Viz Sněmy České III, 1884, str. 462-9.

9534. Žádost stavů r. 1569 u J. M. C. Maximiliana II., aby J. M. C. bytnost svou v tomto království míti a zůstati ráčil. Nár. Listy 1863, č. 120.

9535. Berně na židy r. 1569. Nár. Listy 1863, č. 120. Srv. č. 9362.

9536. O povodni v Praze 1569 a o řekách českých. Viz Sborníky Marka Bydžovského z Florentina 11. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 88. Srv. Liber decanorum II. (Monumenta historica universit. Prag., Bibl. Č. Hist. II, č. 2479), str. 436-7.

9537. *Zukal J.*, Bouře proti biskupu Vilémovi Prusinovskému v Opavě r. 1569. Věstník Matice Opav. 1896 č. 6, str. 1. Srv. č. 9518.

9538. *Dominaczek Sigism. a Fisnicz*, Oratio de sacerdotali dignitate in synodo provintiali Olomucensi habita, Pragae, ex officina Joh. Cantoris, 1569. 12°, l. A-B₈. S vyobraz. kněze při mši sv. na tit. listu.

9539. *Hagius, Johannes Redwicensis* (Predicant zu Eger), Kurtze, ausserlesene Symbola. Maximiliani Secundi, Römischen Keysers, Georg Fridrichen Maggrafen zu Brandenburg, Hertzog Reicharts Pfaltzgrafen, Herzog Ludwigen und Hertzog Johann Casimiri Gebrüdern vnd Pfaltzgrafen, andrer Herrn vnnd der Kirchen Gottes. Mit kurtzen teutschen Raimen unnd Stimmen zusamgericht und gefertiget. Nürnberg, Ulrich Neuber, 1569, 4°. Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. XVI. Jh., I, 1890, str 63. — Znova: Kurtze . . ., Nürnberg, 1570, 4°. Srv. ibid., str. 68.

9540. L. 1569, 21. ledna vydáno opětné nařízení z kanceláře královské, aby komorníku krále polského Janu Podrackému, kterýž přivedl od krále polského darovaných devět turů a jednoho losa do zvěřince na Hrad Pražský, řetěz za 100 korun a 14 ostatním osobám po 10 tolařích dáno bylo. *Dvorský Fr.*, Příspěvky k dějinám slovanským. Slovanský sborník IV, 1885, str. 213-4.

9541. O kratochvílích pražských za schůze knížat 1570. Sborníky Marka Bydžovského z Florentina č. 12. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 88.

9542. Ordenliche beschreibung des Gwaltigen, Treffenlichen und herrlichen Thurniers zu Ross und Fuss etc. So am Sontag Oculi, anno 70. und dieselb nachgehende wochen, zu Prag in der Alter Stadt, den der Enden anwesenden Chur und Fürsten zu Ehren gehalten worden ist, 1570. Augspurg, Hans Zymmerman 4°, l. A-E₄. Předmluva: Zirfeo Schwartzkünstlers Supplication an die Röm. Kay. May. etc. (Popis a výčet osob: Fussthurnier, Thurnier zu Ross, Rennen uber die Pallea, Freyrennen, Ringelrennen.)

9543. Hry veřejné v Praze za času Maximiliana II. r. 1570. Lumír I, 1851, I, str. 91.

9544. Slon v Praze (r. 1570). Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 63.

9545. *Cropacius Casp.*: Ad Maximilianum II., Rom. Hung. et Bohemiae regem. Poemata (Varior. poemat. lib. VIII.), Noribergae, 1581, str. 265-6; Maximiliano II., Rom. imperatori, cum coniuge et liberis Pelsinam ingredienti, postr. Kal. Jun. anno 1570, ibid., str. 266.

9546. *Dvorský Fr.*, Seznam míst v král. Českém, v nichž židé r. 1570 bydleti směli. Květy I, 1866, str. 179.

9547. *Kulen Jiřík*, Výklad na ten div a zázrak nad Horou Kutnou na obloze nebeské od Pána Boha ukázaný . . . 1570. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1300. Srv. č. další.

9548. Newe Zeittung: Von Grawsamen und unerhörten Thaten und Morden, so von zweyen Ubelthetern bekennet sind worden, zu Ewanzitz, in Land zu Märhern, welche in hundert und vier und zweintzig Mördt gethan haben, nach welcher bekendtnus sie auch gerichtet worden, Jetzundt auss Behemischer Sprach in das Deutsch gebracht. Gedruckt zu Prag, bey G. Daschitsky, s. a. (1570), 4°, 4 l. — Jiná vydání: Erschröckliche Zeytung von zweyen Mördern Martin Farkass und Paul Wasansky, welche in die hundert und vier und zweintzig Mörd gethan und in disem 1570 Jar . . . zu Eybetschitz in Märhern . . . gerichtet, s. l. et a. (1570), 4°, 4 l. — Erschreckliche Zeytung(e) von zweyen Mördern, mit namen Merte(n) Farkass und Paul Wasanský, welche in die Hundert und Vier und zwentzig Mörde gethan, und in diesem 1570 Jahr, den ersten Martii sind Gerichtet worden, zu Eybetschitz im Land zu Märhern, zwo Meilweges von Brünn gelegen. Andere Zeitung ein ungewönlich, sehr erschrecklich Wunder zeichen, welches in der Bergstadt Kuttenberg im Lande zu Behem und an andern viel umbligenden Orten herumb in den Wolcken ist gesehen worden. Meniglich zu gut aus dem Behemischen ins Deudsch gebracht 1570, 4°, 4 l.

9549. *Winter Zikmund*, Jiřík z Kozlan, odpovědník a škůdce zemský. Obrázek ze 16. století (k r. 1570). Světozor XVI, 1882, str. 31-34, 43-6, 54-5, 70, 78-9. Otisk, Rakovnické obrázky (Řada II.), Praha, 1888, str. 35-64.

9550. V 1571, v pondělí po svátosti sněm obecný na Hradě Pražském . . ., 1571, 4°, A-G₄. Viz Jednání léta 1571 (30. dubna). Sněmy České III, 1884, str. 549-633.

9551. 1. Jednání s Chebskými 1571-2. — 2. Nařízení císařská a projednávání komory české v příčině odvádění sněmem svolené berně. Sněmy České III, 2, 1884, str. 633-79.

9552. Erneuerung der Erbeinigung zwischen Kaiser Maximilian II. als König von Böhmen und Kurfürst August von Sachsen und Herzog Johann Wilhelm von Sachsen Weimar. *L. Bittner,* Staatsverträge, Wien, 1903, str. 123. (1571 Juni 28. Prag.)

9553. Akta leta 1571 v Praze v příčině zapovězených knih u knihkupců. Čas. Č. Mus. 1833, IV, 375. Srv. *Jireček Jos.*, Zprávy Zased. Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 88 č. 17.

9554. *Tischer Fr.*, Příspěvek k dějinám censury za arcibiskupa Antonína Brusa (z arcib. archivu v Praze). Listy filolog. XXXII, 1905 (do r. 1579). Otisk, 8°, str. 18.

9555. *Dvorský Frant.*, Seznam krajských hejtmanův v král. Českém léta 1571. Pam. Arch. IX, 1873, str. 960.

9556. *Dvorský Fr.*, Berně domovní r. 1571. Pam. Arch. VIII, 1868-9, str. 386.

9557. Hrdelní příběh XVI. stol. sepsaný od kněze *Mikuláše Dvorského.* Čas. Č. Mus. 1832, str. 314-27 (r. 1571 vražda p. Ludvíka Loreckého ze Lkouše). Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 14344.

9558. O úkazech povětrných v Čechách 1571. Sborníky *Marka Bydžovského z Florentina,* č. 22. Viz *Jireček,* Zprávy Král. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 88. Srv. č. další.

9559. Div veliký od Pána Boha ukázaný, kterýž se stal v knížetství slezském při městech těchto jmenovaných, totiž: Lemberku, Hiršperku a při městě Lubinu, kterážto města náležejí k koruně české. Při kterýchžto městech pršelo obilí všelijaké a na pohledění velmi divné, z kteréhož obilí J. M. Cís. s některými pány a raddami svými, ráčil jest jísti chléb. A to se stalo l. 1571. Vytištěno s povolením J. M. Kn. p. arcib. Pražského, v Star. M. Pražském 1571, 4°, 8 l.

9560. Newe Zeitung. Ein gar Grausam und erschröcklich Gesicht, welches inn der Hauptstat der Kronn Behem zu Prag bei Nechtlicher weil gesehen ist worden, Prag, 1571, 4°. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1311. — Ein gar Grausam und erschrecklich Gesicht, welches gesehen ist worden in der Hauptstadt Prag in der Kron Böhem den 19 Hörmonat zu Nachts umb 11 Uhr, und hat geveret biss ein uhr in der Nacht, ist von vilen Burgern der Stadt Prag gesehen worden. Gedruckt zu Prag in der Alten Statt duch Georgen Schwartz 1571, fol., vyobr. — Ein gar Grausam und Schröcklich gesicht, das zu Nächtlicher weil. inn der Kron Behem Hauptstat Prag Gesehen ist worden diss 1571 Jar, Vlm, Johann Antonii Ullard bei dem Kornhauss, s. a. (1571), fol., vyobraz.

9561. Psaní některá pěkná cís. Maximiliana II. a Rudolfa II. k rozličným poddaným, zejména Jetřichovi Švendovi 1572 a 78, Bohuslavovi Fel. z Hasensteina 1575. Sborník Jana Vokála 20. *Jireček,* Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk. 1876, str. 95. — Srv. *Veselský P. M.*, List císaře Maximiliana k polnímu vůdci Švendovi. Lumír IV, 1859, I, str. 187.

9562. Zázrakové nad Prahou r. 1572 a jiné 1575. Viz *Dudík,* Forschungen in Schweden. Bibl. Č. Hist. I, č. 4252, str. 78.

9563. *Codicillus Petr z Tulechova, Tycho Brahe, Zelotin Václ. z Krásné Hory,* spisy o kometě, zázračné, nové hvězdě r. 1572 atd. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 1214-8. Viz Sborník Dobřenského v Strahovské bibliothece.

9564. Čechové při »Bartolomějské noci« 1572 v Paříži. Viz: 1. Hrozné noviny z Paříže, totižto jací mordové lidem, kteří Tělo a Krev pod obojí přijímají, se dějí. V Starém Městě Pražském, 1572, 4°, 12 l. — 2. *Marka Bydžovského z Florentina,* Sborník u Jirečka, Zas. Čes. Kr. Sp. Nauk 1876, str. 88, č. 23: Noviny o hrozném parlamentu v Paříži či noci Bartolomějské 1572. — 3. *Hanka V.*, Jistá a pravdivá zpráva o vysvobození dvou synův Vratislava i Ferdinanda urozeného p. Floriana Kryspeka od zamordování v Paříži 1572. Bibl. Č. Hist. I, č. 10014; *Bretšnajdr V.*, Jak dva Griesbekové unikli hrůzám »noci Bartolomějské«, viz ibid. — 4. Přípis listu poslaného jednomu zvláštnímu muži, kterak při svatbě Hendrycha krále navarského, kterouž měl s Markétou Karla IX. krále francského sestrou v Paříži, stalo se jest neslýchané pozdvižení a vzbouření, kdežto netoliko Casparus Colignius de Coligno Castelloneus, Amiral francský, i jeho manželka s jinými pány a rytíři, na tu svadbu pod lstí papežskou pozvanými, ale i jiného lidu obojího pohlaví, náboženství křesťanského pod obojí přijímajících (jakž oni se Hugenoti jmenují) do třiceti tisícův hrozně, žalostivě a tyransky zmordováno a zbito jest, léta od narození Krista Pána 1572 v sobotu na neděli v noci 24. dne měsíce srpna. LVtetIa Mater sVos natos DeVoraVIt. Vytištěno L. P. 1619, 4°, list A-D, (o pánech z Kryspeka list D_3 a D_4).

9565. Jednání léta 1573. Sněmy České III, 1884, str. 680-784. Sněm, jenž za hájen byl dne 28. ledna 1573. Ibid. III. 1, str. 680-764; Poselství stavův českých do Polska. Ibid. III, 2, str. 764-74; Přípravy k druhému sněmu a jednání s Chebskými. Ibid. III, 3, str. 774-84. — Srv. tisk: V r. 1573, ve středu po sv. Pavlu na víru obrácení sněm obecný na Hradě Pražském . . ., 1574, 4°.

Volba krále polského r. 1572-6.

9566. Polskou i příslušnou cizí literaturu viz Finkel, Bibliografia historyi polskiej. Bibl. Č. Hist. II, č. 47. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 671, str. 342.

9567. *Orzelski Świętoslaw*, Bezkrólewia ksiąg ośmioro czyli dzieje Polski, 1572-6, Petersburg, 1856, 8°, II, 168-70 (o českém poselství 1573).

9568. *Heidensteinius Reinhold*, Rerum polonicarum libri XII, Francofurti, 1672, str. 25 a d. Srv. *Heidenstein* (vyd. Dzialyński), Collectanea vitam resque J. Zamoyscii illustrantia, str. 105.

9569. *Janicki L.*, Akta poselskie i korespondencye Franciszka Krasińskiego, Kraków, 1872, str. 280.

9570. *Fredro A. M.*, Gesta populi Poloni sub Henrico Valesio rege, Dantisci, 1652, 8°. Srv. *Noailles*, Henri de Valois et la Pologne en 1572, 1867, II, str. 64-5, III, str. 3-9, 217.

9571. *Tomek W. W.*, Snahy domu rakouského o nabytí koruny polské v šestnáctém století. Čas. Č. Mus. 1851, str. II, 102-22, III. 43-61. — Polský překlad. *Bartoszewicz Julian*, Starania domu rakuzkiego w XVI. wieku dla pozyskánia korony polskiej, z czeskiego. Biblioteka Warszawska, 1853, Luty, Zeszyt CXLVI, str. 213-50.

9572. *Wojciechowski Tadeusz*, Zabiegi césarza Maksymiliana II. o koronę polską w latach 1572-6. Czas, dodatek miesięczny, tom XVIII, 1860.

9573. *Wierzbowski Theod.*, Zabiegi cesarza Maksymiliana II. o koronę polską 1575-6. Ateneum, Warszawa, 1879, III, str. 407. — *Верæбовскій Θеодоръ*, Посольство Joанна Кобенцеля въ Москву въ 1575-6 гг. Viz Матеріалы къ исторіи Московскаго государства въ XVI. и XVII. столѣтіяхъ. I. Варшава, 1896, 8°, str. 68.

9574. *Perwolf Jos.*, Čechové a Poláci v XV. a XVI. století. Osvěta, 1873. Z obsahu: 5. Habsburgové — králové čeští. Jich snahy o nabytí koruny polské. Poselství českých pánův do Polska, str. 820-3, 896-7. Viz *Первольфъ*, Славянская взаимность съ древнѣйшихъ временъ до XVIII. в, Bibl. Č. Hist. II, č. 7000 (oddíl Чехи), str. 167 a d.; *týž*, Славяне, ихъ взаимныя отношенія и связи, ibid., č. 7019.

9575. *Hirn Joseph*, Erzherzog Ferdinand II. von Tirol, Geschichte seiner Regierung und seiner Länder. Innsbruck, II. B., 1888, VIII. Capitel: Bewerbungen um Polen, str. 240-88.

9576. *Верæбовскій* (*Wierzbowski*) *Θеодоръ*, Двѣ кандидатуры на польскій престолъ Вильгельма изъ Розенберга и Эрцгерцога Фердинанда 1574-5, по неизданнымъ источникамъ, Варшава, 1889, 8°, str. (2), II, 238, 321. Přílohy: I. Dokumenty o Vilémovi z Rožmberka, II. O arciknížeti Ferdinandovi. Srv. Národní listy, 1889, č. 288; *Vančura J.*, Atheneum, IX, 1892, str. 116-9.

9577. *Kořán Jos. J.*, Vilém z Rozenberka, kandidát trůnu polského, a jeho poselství do Polska. Čas. Č. Mus. 1866, str. 197-202. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 18041-6.

9578. *Dvorský Fr.*, Účast stavů českých a cara ruského při volbě polského krále l. 1573-6. Slovanský sborník IV, 1885, str. 6-18, 62-72, 120-7. Srv. *týž*, Některé starší zprávy k dějinám slovanským. Čas. Č. Mus. 1875, str. 103-6.

9579. *Piliński Tadeusz*, Das polnische Interregnum 1572-73 und die Königswahl Heinrichs von Valois, Dissert., Heidelberg, 1861, 8°.

9580. *Трачевскій Ал.*, Польское безкоролевье по прекращеніи династіи Ягелленовъ, Москва, 1869, 8°, str. XXXVI, 511, 112, (2). Z obsahu: IV. Кандидаты на польскій престолъ (Максимиліанъ II., . . . Розенбергъ и Перншгейнъ . . .)

9581. *Zakrzewski Winc.*, Po ucieczce Henryka. Dzieje bezkrólewia 1574-5. Kraków, 1878, 8°, str. XVI, 440, (1). Z obsahu: IV. Kto ma być królem? (5. Kandydatura austryjacka.)

9582. *Reimann Ed.*. Die polnische Königswahl von 1573. (Sybel), Historische Zeitschrift, XI, 1864, str. 68-128.

9583. *Týž*, Der Kampf Roms gegen die religiöse Freiheit in den Jahren 1573 und 1574. Ibid. XII, 1864, str. 379-400.

9584. *Hüppe Siegefr.*, De Poloniae post Henricum interregno, Vratislavie, 1866, 8°, str. 9.

9585. Výtahy z Artikulů na obecných sněmích král. čes. léta 1573-5. Zábavy myslivecké I, v Praze 1881, 12°, str. 64.

9586. *Tingl Fr. A.*, Dekanát Doudlebský roku 1573. Pam. Arch. VII, 1868, str. 595-6. — Dekanát Lipský r. 1573, ibid. VIII. 1870, str. 469-70. — *Týž*, Archidiakonát Týnský (Horšovský) a dekanát Kozlanský r. 1573, ibidem VII, str. 442-3. — *Týž*, Dekanát Plzeňský, Rokycanský a Klatovský r. 1573, ibidem VII, 1868, str. 224-5. — *Týž*. Dekanát Žlutický r. 1573, ibidem VIII, str. 549-50. — *Týž*, Dekanát Tachovský r. 1573, ibidem VIII, str. 232.

9587. Nařízení cís. Maximiliana o dani z vinic 1573. Vydáno fol., 1 list, s. l. a. (v Praze 1573).

9588. Smlouva biskupa olomuckého Jana XIV. Grodeckého s many svými učiněná r. 1573. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4252, 171 (král. bibl. v Štokholmu). Srv. *Kameníček*, č. 5624.

9589. *Buchwald G.*, Beiträge zur Kenntniss der evangelischen Geistlichen und Lehrer Österreichs aus den Wittenberger

Ordinirten Büchern seit dem Jahre 1573. Viz č. 6028.

9590. Ein Warhafftige und Erbermliche Neuwe Zeytung, von einem Jungen Gesellen, wie er ein Junge Tochter Erbermlich umgebracht hat, und darnach geschend, und sie zu stucken gehawen. Geschehen zu Dirschenreyt in diesem 1573 Jar den 6 Jeneris, fol. list, s dřevorytem. — Ein warhafftig unnd doch Erbermlich Geschicht, so sich begeben hat, zu Dürssenreit, von einem ungeratnen Ehrlosen Bössewicht, wie er ein Junge Tochter zu unehrn begert, sich aber in irem willen sollichs nit befunden, hat er sie erbermlich umgebracht und zu stucken gehawen, sie iemerlich geschendt, geschehen in diesem 73 Jar, den 6. Januarij, welcher ist der Heiligen drey König Tag. Im Thon: Es wonet lieb bei liebe. Oder: Wie man den Lorentzen singt. Gedruckt zu Eger, Hanns Burger, 8°, 4 l. — Warhafftige Geschicht, so beschehen ist im Dürschenreidt . . . Das ein junger Gesell . . . Gedruckt zum Hoff, Mattheus Pfeilschmidt, 1573, fol. 1 list, s dřevorytem. — Ein warhafftig erbärmliche newe Zeitung, von einem Jungen Gesellen . . . s. l. a. (1573), fol., 1 l., dřevoryt. — Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. XVI. Jh., I, 1890, str. 76-7.

9591. Newe Zeittung. Von dreyen Gebrüdern, welliche zu Newhauss in ein Wirtshauss sein komen, und sich angezeigt, wie sie seind die Theuerung, Krieg und Pestelenz, und andere laster mehr angezeigt, wie die jetzund im schwanck gehen und darnach verschwunden, geschehen im 1573 Jar den 29. Jenneris. Im thon: Kompt her zu mir etc. Gedruckt zu Eger durch Hanns Burger, 8°, 4 l. Srv. *Wolkan R.*, Böhmens Antheil, l. c., str. 77, 81. — Jiné vydání: Newe Zeittung, und Warhaffte Geschicht, von dreyen Jungfrawen, welche zu Commotau im Land zu Behem, in ein Wirtshauss seind kommen, und angezeigt Krieg, Pestilentz, Teuerung, auch vil andere laster mer in Gesangweis Gestelt, wie ihr hernach hören werdet. Im Thon: Kompt her zu mir spricht Gottes Son. Erstlich druckt zum Hof, nachgedruckt durch Valtin Kröner (1574). 8°, 4 l. Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. 16. Jh., I, 1890, str. 81, č. 229; ibid. II, 1891, str. 62-4 (otisk).

9592. Noviny strašlivé o žalostivé a hrozné záhubě a škodě skrze povětří u města Opavy v slezské zemi z dopuštění božského v pátek po Božím Těle, L. P. 1573, v Starém Městě Pražském, u Jiřího Černého, 1574, 4°, 8 l. Znova tištěno k r. 1578, 1579, 4°. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1073.

9593. Sněmovní artikulové: V r. 1574, v pondělí po Božím těle, v Praze, 1574, 4°. A-D4. Viz Akta o jednání sněmovním l. 1574, Sněmy České IV, 1886, str. 131.

9594. Odpověď císařská na stížnost stavu městského na berni z domův 1574 a jednání o tom. Viz Sborníky *Marka Bydžovského z Florentina* 26. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk, 1876, str. 88.

9595. *Tingl A.*, Dekanát Bíiinský, Kadaňský a Ústský r. 1574. Pam. Arch. VIII, 1870, str. 67-8. Opravy, str. 233. — *Týž*, Dekanát Pracheňský r. 1574, ibidem, str. 388-9. — *Týž*, Dekanát Volyňský r. 1574, ibid., str. 470.

9596. České sněmy z let 1574-6. Besídka pro záb. a pouč., 1886, č. 62.

9597. List Maximilianův Švendovi r. 1574, Vídeňské Listy 1813, č. 1. Srv. č. 9561.

9598. *Matthaei Collini Choterinaei*, De antiquitatibus ecclesiae Bohemicae, 1574. Viz č. 6503.

9599. Warhafftige Zeitung von dem grausamen Ungestümme des erschröcklichen Wetters, so zu Kemnitz im Landt zu Behem sich nider gelassen hat, was grossen Schaden es gethan, auch wie es hat Blut geregnet, etc. geschehen d. 22. Julij dieses (15)74. Nürnberg 1574. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1072. Srv. *Wolkan Rud.*, Ein Lied von 1574. Mitth. Nordböhm. Exc.-Clubs, 1889, 4.

9600. *Schulz V.*, Pavla Griemillera z Třebska, prubýře zemského kr. č., zpráva o minci v Čechách r. 1574. Č. Č. Mus. 1901, str. 254-64. (Otištěno dle originálu chovaného v archivu musejním; k zprávě připojeno jest 5 příloh, z nich jedna obsahuje popis cizích mincí v zemích českých, s udáním skutečné jich hodnoty ze dne 6. října r. 1574.)

9601. Warhafftiger bericht von zweyen Juden, die zwey Weiber bestelt haben, das sie inen ein Christen Kind solten bringen, und wie die sach offenbar ist worden, und die Weiber sampt den Juden sind gericht worden, in der Stat Litomischel, in der Kron Behem gelegen, den dreyzehenden Januarii 1574. Fol., vyobraz. popravy. Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil, l. c., I, str. 80, č. 228.

9602. *Bavor ml. Rodovský z Hustiřan, Tad. Hájek z Hájku* o nové hvězdě divné r. 1574, viz traktáty s plnými názvy Bibl. Č. Hist. I, č. 1219-20.

9603. *Spindler Georg* (Pfarher zu Schlackenwerd), Ein Gebet und Gesang wider den Türcken, welcher ist der Gog und Magog, der sich versamlet in streit, und umbringt das heerlager der heyligen Apocalip. 10. Gestellet für die liebe Jugent zu Schlackenwerd . . . s. l. a. (1574), 8°, 21 slok. Viz *Wolkan Rud.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. XVI. Jh., I, 1890, str. 80, č. 227; otisk, ibid. II, 1891, str. 4-5.

Článek 4. Rok 1575.

(Jednání sněmovní. Česká konfesse. Narovnání o hory a kovy.)

9604. De felici adventu ... Maximiliani II. imperatoris Romanorum..., Hungariae et Boiemiae regis etc., una cum ... regina Maria imperatrice etc., nec non cum inclyto archiduce et d. Rudolpho, rege Hungariae etc., etc.... principibus Ernesto, Mathia et Maximiliano, archiducibus Austriae, etc.... in arcem Pragensem 20. Feb. a. 1575 gratulatorium carmen editum ab aliquot cultoribus poetices in Academia Pragensi. Pragae, 1575, 4°, l. 12. Obsah: *Petrus Codicillus*, In aquilam imperatoris Romani Maximiliani II., gestantem pectore insignia regnorum a jiná báseň téhož; *Thomas Mitis a Lymusa*; *Math. Molesynus Montanoslatinus*; *Joh. Canha Pragenus*; *Car. Nucelius, Noricus Patricius*; *Ericus Sspanowsky a Lysowa*; *Joh. Hynconii*; *Joh. Didactus Gutebergenus*; *Ad. Gutschius Glacensis*; *Jac. Popovicius Gutebergensis*; *Petrus Codicillus* In laudem ... Vilhelmi a Rosenberga ... supremi purgravii Pragensis in inclyto Boëmiae regno etc...., carmen, illigatum modis musicis 8. vocum a *Bavorio Rodowsky ab Hustirzan*; Ricardo Streynio a Swarcenowa et Herterstein, curialis camerae praesidenti; In ... Alfonseum II. marchionem Finarii; Rudolpho, regi Hungariae; Ad Ernestum, archiducem Austriae.

9605. Tito artikulové na sněmu .. r. 1575 v pondělí po neděli Invocavit, v Praze, 4°, l. A-B_2; ... v r. 1575 v pondělí po na nebe vzetí Panny Marie sněm v Praze (o volení krále Rudolfa).... 1575, 4°, l. A-C_1; ... v r. 1575, v úterý po sv. Matouši evangelistu ..., 1575, 4°, l. A-P. Viz Jednání l. 1575. Sněmy České IV, 1886, str. 132-502.

9606. *Gindely A.*, Die Landtage von 1575. Viz č. 3342, II, 2. Buch.

9607. *Reimann E.*, Der böhmische Lantag des Jahres 1575. Forsch. zur Deutsch. Gesch. III, Göttingen, 1863, str. 257-80.

9608. *Svoboda J.*, Der Prager Landtag v. J. 1575. Zeitschrift f. kathol. Theol. 1893, XVII, str. 385-419; XVIII, 1894, str. 85-107.

9609. *Švorc (Schwarz, Niger, Μέλαν) z Semanína Dan. Jindř.*, O sněmovním jednání o české konfessí r. 1575. Viz č. 6475.

9610. O sněmě 1575, assekurací Maximiliana II. na Konfessí českou (Slavata I, 230). Viz Sborník Jana Vokála 11. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1876, str. 94.

9611. Jednání a vznik Konfesse České, české strany podobojí (všech tří stavův), sepsaná od zvolených ze stavu panského, rytířského, městského, z professorů Akademie Pražské, z kněžstva (výčet osob zevrubný), viz č. 6485-98, 1-14. vydání česká. Srv. Hrejsa, České Vyznání z r. 1575, 1903, ibid., č. 6499. — Vydání českolatinská, ibid., č. 6500-1 (vyd. 1-3). — Vydání českoněmecké, ibid., č. 6502. — Vydání latinská, ibid. č. 6503-6 (vyd. 1-4). — Vydání německá, ibid., č. 6507-10 (vyd. 1-5.)

9612. *Salnar*, Harmonia confessionum, 1581. Viz č. 6511.

9613. *Zalužanský Adam ze Zalužan*, Harmonia confessionum, 1609. — Polemika proti (*Valerius Naubreschius*), 1610. Viz č. 6512.

9614. *Krocinovský M.*, Harmonia confessionum, 1631. Viz č. 6513.

9615. L. 1575 poznamenání artikulův k jednomyslnosti svaté v pravém náboženství křesťanském učiněné od strany pod obojí ... Viz č. 6474. — Srv. Poznamenání artikulův k jednomyslnosti mezi stranou pod obojí a Bratřími 1575. Viz Sborník Jana Vokála 12, *Jireček*, l. c., str. 94.

9616. *Mitis Th.*, Votum pro trium statuum regni Bohemiae concordia indissolubili. Pragae 1575. fol., 1 list.

9617. První artikul o náboženství a svátosti večeře Páně od J. M. C. Maximiliana II. stvrzeným, 1575. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 1292.

9618. J. M. Císaři jakožto králi Českému ponížené ohlášení a přiznání ... staré a obecné víře, pod obojí spůsobou přijímajících, 1575. Viz ibid. č. 1293.

9619. J. M. C. na předložená vyznání víry pánů stavův v něm podepsaných ponížená odpověď s radostným ohlášením administratora a farářův arcib. Pražského pod obojí, 1575. Viz ibid., č. 1294.

9620. Artikulové synodu na Hradě Pražském l. 1575 v středu po první neděli postní, v Star. M. Pražském, 1575, 4°, 12 l.

9621. Mandát 1575 o zápovědi schůzí a sborův bratrských na gruntích stavův, ve kterém obsaženy mandáty Vladislavův 1508 a Ferdinandův 1547. *Jireček*, Sborník Jana Vokála, l. c., str. 94.

9622. O řádu církevním, to jest, o správě duchovní, jenž konsistoř slove, 1575. Viz *Jireček*, Sborník Jana Vokála, l. c., str. 94-5.

9623. *Komenský A. J.*, Pokojný způsob církví pod Maximilianem II., Evangelíci v něčem posavad rozdílní, pod jednou obecní konfessí ku porovnání přivedeni. Viz Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae, Bibl. Č. Hist. II, č. 2210, kap. 39.

9624. *Tanner Joh.*, Historia urbis Pilsnae (Bibl. Č. Hist. II, č. 119), cap. 38. Gesta sub Maximiliano II.

9625. *J. M.*, Die böhmische Konfession v. J. 1575. Viz č. 6516.

9626. *M(olnár) B.*, K dějinám České Konfesse. Čas. hist. (Dobiáš), I, 1881, str. 261-7. Viz č. 6514.

9627. *Charvériat*, La confession Bohême (1575). Viz č. 3373, str. 217-67.

9628. Narovnání o hory a kovy a jich pavování neb těžení v království českém, kteréž léta 1575 od J. Milosti císaře Maximiliana II. slavné paměti, spolu se stavy téhož království bylo učiněno, v Menším Městě Pražském, 1575, 4°. — Otisk, Právník I, 1861, str. 88-101; Dodatky k Narovnání o hory a kovy od r. 1575 ibidem, str. 161-7.

9629. Narovnání o kovy 1575 Maximiliana II., viz: Práva a zřízení zemská království Českého, 1594, 1627; něm. vydání: Beheimische Landordnug, 1604, 1617. Bibl. Č. Hist, II, č. 665-6.

9630. Narovnání o hory a kovy, též jich pavování v království Českém, kteréž se od slavné paměti J. M. císaře Maximiliana II. spolu s stavy téhož království v l. 1575 stalo a publikováno bylo. Tolikéž smlouva Svato-Václavská, o kterýchžto obou věcech v obnoveném zřízení zemském léta 1627 vydaném pod lit. A_{11} též A_{15} zmínka se činí. V Starém Městě Pražském 1627, fol., str. 38. (Se znakem českým.) — Viz vydání téhož r. 1627: Obnovené právo a zřízení zemské, 1627 (podrobně Bibl. Č. Hist. II. č. 672, Jirečkovo vyd. č. 654); Bergwerksvergleichung Maximilian II. mit den Ständen der Krone Böhmen v. J. 1575, 1627, 1640, 1714, 1753, 1796 (podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 673-7).

9631. *Jireček Herm.*, Narovnání o kovy z r. 1575. Právnický život, Praha, 1903, č. 266, str. 379.

9632. Bergvergleichung in Königr. Böheim von Maximilian II. mit den Ständen der Cron Böheims im J. 1575 aufgerichtet, s. l. a. (Prag, 1575), fol.

9633. *Ercker Lazar*, Beschreibung ... mineralischen Ertzt- und Berckwercksarten, 1574, 1598, 1623, 1684, 1736. Viz č. 7852.

9634. *Span Seb.*, Bergwercks-Vergleich im Königreich Böhmen 1575, 1698. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1031.

9635. *Deucer J.*, Vertrag zwischen Kön. Maj. (Maximilian II.) und den Ständen in Böhmen, das Bergwerck und Metall belangend, 1698. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1030.

9636. *Lünig Joh. Chr.*, Kais. Maximiliani II. als Königs in Böhmen, Berg-Werks-Vergleichung mit denen Ständen der Crone Böhmen 1575. Viz Collectio nova, Bibl. C. Hist. II, č. 276, 1730, I, č. 8.

9637. *Sternberg Kaspar*, Regierung Kaiser Maximilians und dessen Bergwerksvergleich mit den böhmischen Ständen v. J. 1575 (Bibl. Č. Hist. II, č. 1042), II, 1838, § 21.

9638. *Schmidt Fr. A.*, Chronologisch-systematische Sammlung der Berggesetze... (Bibl. Č. Hist. II, č. 1041), III, 1832. (1562-85).

9639. *Weis K.*, Die Bergwerks-Vergleiche zwischen der Krone und den Ständen Böhmens, 1849. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1023.

9640. Výtahy z artikulů sněmovních 1575 o myslivosti, viz č. 8823.

9641. *Dudík B.*, Kaiser Maximilian II. Jagdordnung vom Jahre 1575. Sitzb. Wien. Ak. Wiss. LIII, 1867, str. 357. Srv. č. 8823.

9642. *Crinitus David a Hlavaczova*, Fundationes et origines praecipuarum regni Bohemiae eidemque adiunctarum aliquot urbium, Pragae 1575. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1545.

9643. *Makovský z Makové Jan*, Pranostika, kteráž se od leta tohoto (15)75 začíná a trvati bude až do l. P. 1580, v nížto se gruntovně a pravdivě pod spůsobem výstrahy oznamuje, jaká se veliká zarmoucení a neštěstí v zemích našich státi mají, skrze *Mik. Weisa* mathematika sepsaná, vytištěna v Star. Městě Pražském, Jiřík Černý, 1575, 4°. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 14569.

9644. *Schön Th.*, Die Herrschaft Graslitz in Böhmen im Besitz des Hauses Schönburg, 1575-1666. Viz Schönburgische Geschichtsblätter, Vierteljahrhefte zur Erforschung und Pflege der Geschichte im Gebiet der Schönburgischen Recess und Lehnsherrschaften VI, H. 1-2, Waldenburg, 1900, str. 112.

9645. Poznamenání měst, městeček, zámků, tvrzí a vsí v Čechách leta 1575, Lumír IV. 1854, I, str. 621.

9646. *Mitis Th.*, Ad clem. caes. Maximilianum II. regem Bohemiae etc. et status consultantes de Academiae Pragensis instauratione, Pragae, 1575, fol., 1 list.

9647. Chasma portentorum anno 1575 28. Septembris conspectum typis descripsit *Petrus Codicillus*, 1575, Pragae, fol. 1 l.

9648. Warhaftige und erschröckliche, vor nie erhörte neuwe zeittung von einem ungerathenen Ehemann Georg Weber genand, welcher sein Weib sampt seinen 5 Kindern erbärmlich umbgebracht hat, und wie er hernach gericht worden ist zu Kralowitz. In Gsangsweiss gestellet duch *Hans von Essen*. Im Thon: Wie man den Störtzenbecher singt. S. l., 1575, 12°, 4 l.

Článek 5. Konec vlády a smrt 1576.

9649. Artikulové . . . v r. 1576 ve čtvrtek po neděli Jubilate, sněm obecný stavů českých, moravských, slezských a lužických na Hradě Pražkém, (V Praze), 1576, 4°. Srv. Sněmy české IV, (1574-6), 1886, str. 550-68.

9650. *Bernau F.*, Grafensteiner Bauernunruhen 1576. Mitth. Nordböhm. Exc.-Clubs XVI, 1892-3, str. 28-30. — *Knothe H.*, ibid., str. 234-5.

9651. Poselství k Maximilianovi od defensorů učiněné 1576, resoluce na ně a list císařský Bohuslavovi Felixovi z Lobkovic. Viz Sborník Jana Vokála. *Jireček*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk, 1876, str. 95.

9652. Warhafftige Contrafactur der Legation oder gesandten, des Grossfürsten auss Moscaw, an die Römische Kayserliche Mayestat, auch inn was Kleydung und gestalt, ein jeder gen Hof gezogen, da sie der Röm. Kays. Mayestat den Credentz Brieff und Geschenck uberantwortet haben, zu Regenspurg auff diesem Reichstag, den 18. Julii, dieses 1576 Jars. Gedruckt zu Prag durch Michael Petterle, fol., 3 tab. Viz ukázky u *Wolkana*, č 9591, I, str. 83.

9653. Eigendtliche warhaffte Zeitung auss Wien, vom 23. Martii dieses 1576 Jars, welcher Gestalt der Röm. Keys. Maiest. Unsers allergnedigsten Herren, die Polnische Königliche Waal uberantwort, und was sich darunder mit jhrer Keys. Maiestat. und hinwider der Polnischen Herren verpflichtungen hat zugetragen, wie auch alles auffs stattlichst ergangen. etc. Getruckt zu Frankfurt am Meyn, bey Martin Lechler. Anno 1576, 4°, 4 listy.

9654. Warhaffte Neuwe Zeitung, welchermassen die Römische Kais. Mt. unser Allergnedigster Herr, von den Polnischen Abgesandten in Wien zu einem König in Polen declarirt und aussgeschryen worden. Was auch die Türckische Bottschafft vor beschehener Wahl daselbsten geworben und angebracht. Folgends, wie der Gross Fürst auss der Moscaw die an jnen abgesandte Türckische Legation, tractirt und gehalten. Letzlich was Bäpstliche heiligkeit, und der Grossfürst auss der Moscaw, auch andere Fürsten und Herrnhöchst gedachter Röm. Kais. Maiest. für Steur und Hülff wider jre Feind zugesagt. Gedruckt zu Frankfurt am Mayn 1576, 4°. 6 l. s titulním erbem.

9655. Статейный списокъ посолства князя Захарія Ивановича Сугорскаго къ королю Максимиліяну (1576). Памятники древней письменности, XLI, С.-Петербургъ. 1883, lex., str. 15-27. Srv. Памятники дипломатическихъ сношеній древней Россіи съ державами иностранными, С.-Петербургъ. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2595, Бауеръ В., Сношенія Россіи съ германскими императорами въ концѣ XV. и началѣ XVI. столѣтій. Журналъ Мин. Нар. Просв., С.-Петербургъ, 1870, č. 148, Мартъ, str. 55-93. — Srv. И. Сн., Объ иностранныхъ посланникахъ въ Россіи. (Изъ Принца Бухау). Журналъ Мин. Нар. Просвѣщ., 1845 č. 1. Otisk 8°, str. 17.

9656 *Becker M. A.*, Die letzten Tage und der Tod Kaiser Maximilian II. Blätter des Vereins für Landeskunde in Niederösterreich. N. Folge. XI, 1877, str. 308-43.

9657. *Crato Joann.*, K. Leibmedici, Geheime Nachrichten von der letzten Krankheit und Tode Kais. Maximiliani II. de a. 1576. *Buder*, Nützliche Sammlung verschiedener rarer gedruckten und meist ungedruckten Schriften, Franckfurt u. Leipzig 1735, str. 589-99. Srv. též *Isenflamm*, Comment. VI. de difficili in observat. anatom. epicrisi; *Werenberg Joh. G.*, Hamburger vermischte Bibliothek B. I., str. 460-74. Viz číslo další.

9658. *Crato a Kraftheim Joan.*, Trium Imp. quondam consiliarii et archiatri, Epistola ad Joh. Sambucum de morte Imperatoris Maximiliani II., nunc primum ed. *Christ. Godofr. Gruner*, Jenae 1781, 8°, 29 str. * Nürnb. Gel. Zeit. 1782, str. 333; Erlang. Gel. Anz. 1781, str. 117; Götting. Gel. Anz. 1782, Zug. str. 107. Srv. č. 9179; 8345-6, 8580, 9718.

9659. *Cruger Georg.*, Mors Maximiliani II., regis et caesaris memorabilis, austriacorum archiducum propagatoris, singulariter pacificatoris in suis et vicinorum regnis. Viz Sacri pulveres, 1676, Bibl. Č. Hist. II, č. 1552, October 12, str. 540.

---

a) Pohřeb.

9660. *Marek z Florentina Bydžovský*, Maximilianus rex, viz č. 9336. Srv. č. 9668. Viz též Sněmy české, Bibl. Č. Hist. II, č. 195, sv. V.

9661. Aus dem Todtenbuch der alten Brüder (r. 1576 pohřeb cís. Maximiliana). Brüderbote, 1874, str. 271. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2563.

9662. *Benessovinus Joan.*, Brevis et succinta descriptio pompae funebris

Maximiliani II. imperatoris, Pragae ab imp. Rudolpho II. anno 1577, 22. Marcii exhibitae. Pragae 1577, 4°, 8 l.

9663. *Dobrovský Jos.*, K. Maximilians II. Leichenzug von St. Jakob in die Schlosskirche zu Prag 1577. Verhandl. des vaterländ. Museums, Band I., 1823, H. 3, str. 94-9.

9664. Pohřeb císaře Maximiliana II. slavín v Praze dne 29. března 1577. Vlastenský Zvěstovatel, v Praze 1823, str. 260.

9665. Leichenbegängnis weiland Kaiser Maximilians II., gehalten zu Prag am 22. Mart. 1577. *Hormayr*, Archiv, XIV, str. 469.

9666. Begräbnis Maximilians II. in Prag im J. 1577. »Prag«, Beibl. Ost u. West, 1842, str. 823.

9667. Pohřeb císaře Maximiliana II. Květy X, 1843, str. 391-5. Srv. *Jireček*, Sborník, č. 9336. Viz č. další.

9668. *Mikovec F. B.*, Pohřeb Maximiliana II. (ze spisu Marka Bydžovského z Florentina, č. 9336), Lumír I, 1851, I, str. 61. Bylo často přetiskováno ve feuilletonech, v kalendářích a pod.

9669. Ein Kaiserbegräbniss in Prag vor 300 Jahren, Bohemia 1875, č. 185. Viz č. další.

9670. Císařský pohřeb před 300 lety. Besídka pro záb. a pouč. 1875, č. 78. Srv. čas. Svornost I, č. 21.

9671. *Herben Jan*, Dvě bratrské historie o nepřátelích (II. o pohřbu císaře Maximiliana II.), Ruch IV, 1882, str. 556-8.

9672. Maximilian II. a jeho hrob. *Millauer*, Gräbstätten der Landesfürsten Böhmens, Bibl. Č. Hist. II, č. 4459, str. 67-8. Srv. *Schimmer K.*, Ruhestätten der österreich. Fürsten, Bibl. Č. Hist. II, č. 4459, str. 27.

b) Pohřební řeči a kázání.

9673. *Sigismundi Dominacii a Pisnicz*, equitis Bohemi, in funere Maximiliani II., imperatoris Romani, oratio, Pragae, 1577, 4°, l. A-D$_3$. Dedikace: Vilhelmo, principi Ursino, domus de Monte Rosarum gubernatori. Srv. *Balbín*, Bohemia docta (ed. Ungar), III, 1780, str. 177.

9674. Oratio funebris de divo Maxaemiliano II. imperatore caesare augusto etc. a *Joanne Cratone à Craftheim*, consiliario et medico caesareo etc. scripta. Vratislaviae, 1577, 8°, str. (4), 35. — — Znova: Francoforti, 1577, 8°, 32 l. — Znova: Argentorati 1577, 8°, str. (4), 40.

9675. *Victorii Petri*, Oratio funebris in Maximilianum II. Caesarum mortuum, habita Florentiae. Viz *Schard*, Orationes funebres in exequiis pontificum, imperatorum, regum . . . Hanoviae, 1613, III., str. 391.

9676. *Elogius Caspar*, Leichpredig uber Maximiliani II. Absterben und Begräbniss, Prag 1577, 4°, 14 l., s vyobr.

9677. *Franck Casp.*, Klagpredigt uber dem Absterben der Röm. Keys. Maiest. Maximiliani II., hochlöblicher und seliger Gedächtnuss, gehalten in Sanct Joachims Thal, Nürnberg 1577, 4°, 4 l.. Viz *Wolkan R.*, Böhmens Antheil a. d. d. Liter. XVI. Jh. I, 1890, str. 84. — Nové vydání: *Elogius Caspar*, Leichpredig uber Maximiliani II. Römischen Keysers Absterben, darinn als in einer Chronica zusehen, was von anfang der Welt biss auff diesen verstorbenen Keyser und jetzt regierenden Röm. Keyser Rudolphum für Enderung fürgefallen, Prag bey Michael Peterle 1577, 4°.

9678. *Chytraeus* (*Kochhoff*) *Dan.*, Oratio de Maximiliano II. Imperatore Augusto..., dicata . . . Joh. Cyriaco, bar. a Pollheim et Wartenburg. Orationes . . ., str. 61 a d. — Viz *týž*, Chronicon Saxoniae, Bibl. Č. Hist. II, č. 2075-6, str. 629. — Německé vydání: Leichenrede . . ., Leipzig. 1577, 4°, 12 l., s vyobraz. pohřbu na listě titulním. (Tato řeč pohřební bývá mylně citována s autorem domnělým: *Joh. Cyriacus*!)

9679. *Sambucius Joh.*, Oratio funebris in exequiis Maximiliani II. Viz *Bonfinius*, Appendix rerum Hungaricarum, Bibl. Č. Hist. II, č. 1393.

c) Pamětní spisy.

9680. *Crinitus a Hlavaczova*, Divis imperatoribus. . ., Ferdinando I. et Maximiliano II. Pragae, 1577. Viz č. 9203.

9681. *Matthaeus Philomates Wolkenberger a Wolkenberg*, Epitaphia in felicem ex huius vitae miseriis obitum divi Maximiliani II., Romanorum imperatoris augusti et optimi principis et patris patriae . . ., qui in vera fide et invocatione Dei . . . e vivis discessit, vita Ratisponae finitis publicis comitiis functus, 12 oct. a. 1576, scripta ad Rudolphum II., Pragae, 1577, 12°, l. A-E4 (po 8 l.). Dedikace Rudolfovi II. Obsah: 1. epicedion continet lamentuosam querimoniam de obitu divi Maximiliani II., scriptum 1576, 12 oct. – 2. epicedion, quo divus Maximilianus II. migrans ex hoc tristi exilio terreno, patriam ordinesque

regnorum alloquitur, scriptum die 7. Februarii, quo corpus eius Lincio Pragam allatum in coenobioque S. Jacobi Antiquae Pragae (donec exequiae funebres apparentur) depositum asservabatur, a. 1577. — 3. epicedion divi Maximiliani II., in quo caesar . . . imperatricem et reginam thori consortem consolatorio carmine alloquitur, scriptum circa funebres exequias, 12. Martii. — 4. epicedion, in quo Maximilanus II. chara et inclyta maiestatis suae pignora alloquitur. – 5. epicedion, continet inferias ad tumulum Maximiliani II. . . . 21. die Martii, praecedente S. M. sepulturam, quae ab omnibus ordinibus . . . magnificentissima pompa 22. eiusd. mensis, circa horam completorii in cathedrale templum arcis Pragensis peragebatur. Autor corpus defuncti hoc lamentuoso carmine alloquitur. — 6. epicedion, continet noeniam Hyacinthi, obitum divi Maximiliani . . . . deflentis, necnon epinicion in honorem S. M. per Famam cum Hyacintho colloquentem, erectum. Scriptum post sepulturam caesaris 25. Martii etc.

9682. *Frischlinus Nicol.*, Panegyrici tres de laudibus . . Maximiliani II. et Rudolphi II. . . . , Tubingae, 1577, 4°, 12 l.

9683. *Petrus Codicillus de Tulechova*, Naenia . . . de obitu Maximiliani II. . . . , Pragae, 1577, 4°, 4 l.

9684. *Petrus Codicillus de Tulechova*, Epicedion . . . in . . . obitum Maximiliani II. R. I. scriptum ab aliquot Poetices cultoribus Academiae Pragensis, Pragae, 1577, 4°. Srv. č. 9687.

9685. Naenia de obitu pientissimi atque sacratissimi caesaris et summi monarchae Christiani orbis, domini D. Maximiliani II. Romanorum Imperatoris. in comitiis Ratisponensibus vita functi, die 12. mensis Octobris anno MDLXXVI., autore *M. Nicolao Rakowsky de Rakow, Pannonio*, Pragae, Excusum in officina Georgii Nigrini, 1577, 4°, 8 listů.

9686. Divo Maximiliano II., Romanorum imperatori aug. Hungariae, Bohemiae, Poloniaeque regi etc., P. F. P. iustiss. et moderatiss. principi. Tumuli senatus Tri(n)chiniensis sempiternae memoriae, fideique constantis ergo. Quibus praemissa est elegio prosopopoeica *Georgii Kopfay Drietkomensis Pannonii*, Pragae, 1577, 4°, 6 listů.

9687. *Ἀποθέωσις* divi Maxaemiliani II., Romanorum imperatoris . . . , Germanici, Hungarici, Bohemici etc. regis, archiducis Austriae etc., d. d. clementissimi ac principis iustissimi, moderatissimique. Ratisbonae XII. M. IIX.br. anno 1577 vita functi, scripta a M. *Joanne Kauba Praheno*, Pragae, excudebat Georgius Nigrinus, 1578, 4°, l. A-D2. Dedikace: Vratislao baroni a Pernssteyn (se znakem, obrácený m!). Na l. B: *Petrus Codicillus*, Ad tumulum S. C. M. inferiae; *Thom. Mitis*, In apotheosin Maxaemiliani II. Na způsob rozmluvy (Interlocutores: Martinus, Georgius).

9688. *Meister Joach.* cognomine *Gorlicius*, Lacrymae in obitum divi Maxaemiliani Aug. Imp. ad illustrissimum, potentissimum ac invictissimum principem et dominum dominum Rudolphum II. Caes. Rom. Germaniae, Hungariae, Boiemiae, Dalmatiae et Croatiae regem etc. Archiducem Austriae etc. Dominum clementiss. necem, Gorlicii, 1577, 4°, 4 l.

9689. *Cropacius Casp.*, Divo Maximiliano, regi Bohemiae, archiduci Austriae, eiusque inclitae coniugi et liberis sacrum. Poemata (Varior. poemat. lib. II.), Noribergae, 1581, str. 70-9.

9690. *Cropacius Casp.*, In exequiis . . . Maximiliani II., regis sui, Bohemiae maerentis acclamatio. Poemata (Varior. poemat. lib. V.), Noribergae, 1581, str. 134-9. Epitaphium eiusdem, str. 139. Distichon numerale successionis Rudolphi II., str. 140.

9691. Tumuli caess. et regum Bohemiae ex Archiducibus Austriae etc. caesaris Ferdinandi I., Annae reginae Hungariae et Bohemiae etc. caesaris Maximiliani II. primogeniti eorundem. Autoribus *Caspare Cropacio Pilsnense et Thoma Mite Lymusaeo*, Pragae, Excudebat Michael Peterle, 1577, 8°.

9692. *Menlius Jac.*, De maiorum divi Maximiliani II. R. S. vita defunctorum monumentis, sepulchris templis, fanis coenobiis aliisque huius modi ac iis exstructis, de nativitatis item, mortisque temporibus, inde usque a Clodovaeo primo Christiano Gallorum rege ad dii Maximiliani obitum D. — libellus. Addita est appendix ejusdem Maximiliani II. posteros et consanguineos atque affines, non tantum mortuos, verum etiam viventes continens. Georgii Barrenteri Bibl. Rom. C. M. Augustae Vindelic. 1593, 4°, 147.

9693. Maximilianus II. viz *Duchosila Tigurini Czaslaviensis*, Partis epicae libri IV, č. 9230, str. 221.

9694. *Faberius Martinus Raconensis*, Epitaphia aliquot honestorum virorum, Pragae, 1581, 4°, l. B: Piis manibus . . . Petri Falconis Piseceni . . . , qui ante paucos dies a naeniis divi caesaris Maximiliani II. . . . domum (Chrudim) reversus, in gravem morbum incidit, ex quo non convaluit († 4. dubna 1577).

9695. *Chimarhaeus Jacobus*, Panegyricon . . . . . in laudes . . . . . Maximiliani II., Pragae, 1587, 4°.

9696. Panegyricus Maximiliano II., orbis amori dicatus a *Basilio Johanne Heroldo*. Orationes gratulatoriae in electione, nativitate, nuptiis, triumphis etc. pontificum, imperatorum, regum, principum, Hanoviae, 1613, str. 255 a d.

9697. Maximilianus II. viz *Campani Joh.*, Czechias (Bibl. Č. Hist. II, č. 1436.). Pragae, 1616, l. C8-D. — Gorlicii, 1652, str. 103-5 (s vyobraz.).

d) Varia.

9698. *Hantschmann Joh.*, De symbolo Maximiliani II.: Dominus providebit!', libri duo, Lipsiae, 1591, 4°, 8 l.

9699. *Hagius Joh.*, Kurtze, auserlesene Symbola Maximiliani II., Römischen Kaysers . . . , Nürnberg, 1569. Viz. č. 9539.

9700. *Balth. Sartorius Vratislaviensis*, Nativitates seu themata genethliaca Maximiliani II. et Rudolphi II., Vratislaviae, 1592, 4°, 20 l.

9701. *Palacký Fr.*, Hrdinské podniknutí arciknížete Maximiliana II. ve španělské zemi. Čas. Č. Mus. 1833, IV, str. 371-4. Srv. č. 9336.

9702. Cesta císaře Maximiliana II. z Opavy do Prahy. Besídka pro záb. a pouč., 1886, č. 75.

9703. Lidumilnost císaře Maximiliana II. Věstník Matice Opavské, V, 1895, str. 60.

9704. Čech kmotrem císaře a krále Maximiliana II. Lumír VI, 1856, I, str. 526.

9705. *Menčík Ferd.*, Beiträge zur Geschichte der Kaiserlichen Hofämter. (Z doby Maximiliana II. do Leopolda I.) Archiv Öst. Gesch. LXXXVII, str. 447-564.

9706. *Mameranus Nic.*, Kurtze und eigentliche Verzeychnung der Röm. Kays. Mayestat... Hofstats..., 1566. Viz č. 9496.

9707. Pokus nové sazby za Maximiliana II. (Ceny potravin r. 1570 v Praze.) Lumír, VI, 1856, I, str. 309.

9708. *Muskulus Andr.*, Napomenutí a vejstraha o nekřesťanském a hrozném lání, rouhání, zlořečení, hromování a klnutí, dobrým oumyslem sepsané. V Praze, Jiřík Melantrich z Aventinu, 1572, 12°, A-J4. Přelož.l Tomáš Rešel. Viz č. 8262.

9709. Michal Slavata z Chlumu a Košumberka a vladyka Samuel Radeschinus a Radešovic. (Orationes duae in academia Wittebergensi recitatae: Una de legibus altera de hussiticis rebus in Bohemia, Witenbergae, 1572.) *Jireček Herm.*, Právnický život, Praha, 1903, č. 262, str. 376. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 17321, č. 18686 a d.

9710. *Bergmann*, Medaillen auf berühmte und ausgezeichnete Männer des österreich. Kaiserstaates v. 16.-19. Jh., I. Th., Wien, 1841, 4°, str. 304, XIV. tab.

9711. Maximilian II., Schwanthalerova socha z Veitova Slavína. Květy, III, 1868, str. 203.

9712. Disticha, quibus... Bohemiae regis Maximiliani et Mariae reginae dulcissimorum liberorum natales continentur. Viz *Crinitus David*, Disticha, Pragae (Bibl. Č. Hist. II, č. 1544), l. D2-6.

9713. *Mendoza Roder.*, Silva vida de la Emperadriz Maria, hya de Carlos, V, Madrit, 1655, 4°, 16 l.

9714. *Scherer Georg*, Leichenpredigt bei den Exsequien der Röm. Kays. Maria. Ehegattin Maximilian II., Linz, 1603, 4°, 12 l.

9715. *Fratris Francisci Cordubensis.* O. M. reg. obs., a confessionibus serenissimae Bohemorum reginae . . . libellus de offitio praelatorum, his temporibus necessario. Pragae, 1562, 12°, l. 12, 55. Z obsahu: De hereticis recipiendis.

9716. Rakouský princ Václav. Bes. pro záb. a poučení, 1899, č. 109. (Syn Maximiliana II., † 1578).

9717. Postele princezen (dcer Maximiliana II.). Besídka pro záb. a pouč., 1889, č. 148.

e) Jan Crato z Kraftheimu, lékař Maximiliana II.

9718. O jeho činnosti jako lékaře krále Ferdinanda I. viz obšírně literaturu č. 9179.

9719. *Dresser Matthaeus*, De curriculo vitae Joannis Cratonis a Craftheim, trium imperatorum Romanorum archiatri. Item *Μελετήματα* quaedam Joann. Crat. plena fide et consolatione, Lipsiae, 1587, 4°, str. 63. Srv. č. 9657-8.

9720. *Henschel A.*, Crato von Kraftheim's Leben und ärtztliches Wirken, Breslau, 1883, 4°, str. 62. Viz č. 9179.

9721. *Gillet*, Crato von Crafftheim und seine Freunde, Ein Beitrag zur Kirchengeschichte, Frankfurt a. M., (H. L. Brönner), I.-II., 1860, 8°.

9722. *Crato von Krafftheim Joh.*, (dreyer Röm. Kaiserlicher, auch zu Hungarn und Behaim Kön. Majestaten Leibmedicum), Ordnung der Praeservation, wie man sich zur zeit der Infection verwahren, auch bericht, wie die rechte Pestilentia erkandt, und curirt werden sol, mit einer lere von dem vorsorg der Geschwieren, Breslau, 1553, 4°, 42 l. - Znova: Der Kais. Stadt Breslau, i. J. 1553 zu nutz und sonderlichen ehren gestellet, jetzo aber alles mit fleiss auffs neu übersehen und corrigieret. Nürnberg, Katharina Gerlachin, 1585, 4°, l. A-K4. (Z doby Maximiliana II., zmínky, narážky.)

9723. (*Crato a Kraftheim J.*), Consiliorum et epistolarum medicinalium J. Cratonis.., archiatri caesarei et aliorum praestantissimorum medicorum liber sextus, nunc primum studio et opera *Laur. Scholzii*, medici Vratisl. in lucem editus, Hanoviae, 1611, 12°, str. (20), 633. (Z doby Maximiliana II.) Srv. též přídavek: Epistolarum medicinarum lib. VI, 12°, str. 125.

f) Lazar Schwendi, vojevůdce Maximiliana.

9724. *v. Janko W.*, Lazarus Freih. v. Schwendi. Wien, 1871, 8°. str. VIII, 212.

9725. *Martin E.*, Laz. Schwendi. Zeitschr. Gesch. Oberrheins, XLVII.

9726. *Warnecke Ad.*, Diplomatische Thätigkeit des Lazarus v. Schwendi im Dienste Karls V., Dissert., Göttingen, 1890, 8°.

9727. *Kluckhorn A.*, Lazarus Freih. v. Schwendi. Allgem. Deutsche Biographie, XXXIII, 1891, str. 382-401.

9728. Discurs o běhu válečném a ouřadech vojenských, od toho vzáctné paměti slavného reka, urozeného pána, pana *Lazara Švendy*, svobodného pána z Vysokého Landspergku, na Kylchhoffu, Burgkhaymu, Drybergku a Keyserspergku etc. J. M. císaře Maximiliana rady a nejvyššího v hořejších Uhřích sepsaný, a od někdy M. *Bartoloměje Havlíka Šrnovce z Varvažova* z německého jazyka na česko přeložený. Vytištěný v Novém Městě Pražském, u Daniele Karla z Karlspergka. Dedikace: Urozenému pánu, panu Albrechtovi Janovi Smiřickému z Smiřic . . od Jana Havlíka, syna překladatelova. Str. (6) 295. Obsah: O vojně a pánu vojska. O ustanovení ouřadu a regimentu válečném. Pána války aneb vojska generállautenant, aneb v poli nejvyšší. O kladení ležení. O polním znamení a heslu. O kladení vozů. O ležení. O řádu profantů. O řádu a orduňku v tažení. Drossu řád a orduňk k spořádání. O osazování varty v polním ležení. Lermo v ležení. O pícování. O jednání s nepřítelem, šermiclích a bitvě. O ujetí před nepřítelem. O honění. O vojně proti Turku. Co po dojití vítězství činiti. O praporci. O obležení měst a pevností. O odevzdání pevnosti. Odtrhnutí od některé pevnosti. O kořestech v bitvách a při šturmích. O osazení a opatření města proti obležení. Nejvyššího polního hejtmana leutenant. O ouřadu polního maršálka. O polního maršálka leutenantu. Rumormistr. Nejvyšší zeugmistr. Vagenburgmistr, nejvyšší vagenmistr. Nejvyšší proffantmistr. Capitan Justicii, aneb nejvyšší profous. Generál nejvyšší rejtharů. Nejvyšší quartyrmistr. Nejvyšší vachtmistr nad rejthary. Nejvyšší nad některými praporci rejtnarů. Rytmistr. Rejtharů fendrych. Rejtharů vachmistr. Nejvyšší vachmistr nad knechty. Generál nejvyšší nad knechty. Landsknechtů nejvyšší. Rejtharů a knechtů profous. Hejtmané nad knechty. Landsknechtů fendrych. Vachtmistr. Quartyrmistr. Polní veble, veble tržné. Vůdcové, foryrové. O vojácích vůbec. O mustruňku, komisařích a týchž mustruňcích. O rejtharů vartgeltu. O placení lidu válečnému a vojenských zalmistřích. O pomoci nemocného a zraněného lidu válečného v poli, a ustanovení špitálního řádu nad regimentem Římského císaře J. M. a svaté říše jízdy bštallunk. O bštallunku v poli a právu rytířském. O práva rytířského postavení a osazení jeho. Kterak právo rytířů držáno býti má. Německých knechtů artykule. Poznamenání některých zvláštních puňktů předepsaným bštalluňku a artykulům přináležejících. (Se zmínkami o českém válečnictví souvěkém, za Maximiliana II.) — Překlad, volně upravený, knihy: Kriegsdiscurs, Von Bestellung des gantzen Kriegswesens und von den Kriegsämptern. Srv. o tomto díle i příbuzných od téhož autora: *Jähns*, Geschichte der Kriegswissenschaften I, str. 531-42.

9729. *Veselský P. M.*, List císaře Maximiliana k polnímu vůdci Švendovi, viz č. 9561.

Kniha XXI. Rudolf II. 1576-1600.

Část všeobecná.

A. Prameny.

Č. 9730-49.

9730. Sněmy České, Bibl. Č. Hist. II, č. 195, V, 1577-80, VI, 1581-5, VII, 1586-91, VIII, 1592-4, IX, 1595-9, X, 1600-4.

9731. Pořádek sněmů v Praze držených od r. 1585-1730. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č., IV, č. 987 (rukopis univ. bibl. pražské, sign. XVII, A. 21).

9732. *Guilliman Fr.*, Habsburgiaca . . . ad Rudolphum II., 1605, 1696, 1737, něm. vyd. 1607. Viz č. 5394. Srv. ibid.: *Daguet*, Guillimann de Fribourg, historiograph de l'empereur Rudolphe II., 1843.

9733. *Marek Bydžovský z Florentina*, Diarium sub Rudolpho rege, neb příběhové království Českého a okolních zemí od l. 1575-96. Rukopis univ. bibl. pražské, sign. XVII, G. 22. Opis I. J. Hanuše, ibid. — Srv. *Tomek W. W.*, Marka Bydžovského z Florentina: »Rudolphus rex Bohemiae«. Čas. Č. Mus., 1846, str. 1-5; *Mikovec F. B.*, M. Marek Bydžovský a jeho rukopis »Rudolphus Rex«. Lumír I, 1851, I, str. 301; *Jireček J.*, Zprávy zas. Kr. Č. Spol. Náuk, 1876, viz č. 9336, str. 89. Bibl. Č. Hist. I, č. 7559.

9734. *Rakovský (Rakóviensis, Rakovnický, Bakovský)*, Historie česká od r. 1575-87. Rukopis bibl. Musea král. Č., sign. I. B. 20. Srv. Jireček, Rukověť lit. Č. I, s. v.

9735. *Březan V.*, Paměti Rožmberské, Život Viléma a Petra z Rožmberka, viz č. 5689.

9736. *Troilus Nicol. Hagiochoranus*, De rebus sub Rudolpho II. et Mathia in Bohemia gestis. Viz *Dudík*, Cerroni's Handschriftensammlung, Bibl. Č. Hist. II, č. 3829, str. 457-66. Srv. *Kapras*, Rukopisy Děčínské, Čas. Č. Mus. 1904, č. 14, str. 342.

9737. *Vodňanský Adalbertus Tobiáš*. Sebrání historií o rozličných proměnách a příhodách, jak v jiných národech, tak v národu českém zběhlých od l. 1572-1616. Rukopis bibl. Fürstenberské (nyní na Křivoklátu). Viz *Jireček*, Rukověť liter. č. II, str. 527. Viz v katalogu bibliotheky Fürstenberské, v úvodě Zíbrtova vydání Lucidáře, č. 8935.

9738. *Skála Pavel ze Zhoře*, Historie Česká: VI, 1575-1600, VII, 1600-11. Viz č. 5684.

9739. *Schön Th.*, Die Herrschaft Graslitz in Böhmen (1575-1666), viz č. 9644.

9740. *Veleslavín*, Kalendář historický, 1578, 1590. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4556.

9741. *Spiess Bed. Vil.* Paměti Václava Kněžoveského (1578-1620). Otavan 1864, díl I, str. 107. Srv. *Peters J.*, V. Kněžoveský a jeho paměti. Slánský Obzor VI 1898, str. 13.

9742. *Rezek Ant.*, Paměti Mikuláše Dačického z Heslova. Viz č. 5690.

9743. *Bassompierre*, Mémoires (autorem *Claude de Malleville*, jeho sekretář), Cologne 1665, I-III, 12°. — Amsterdam, 1692. — Cologne (Rouen), 1703, I-II vol, 12°. Trévoux, 1721, I-IV, 12°. (Důležité zprávy o době Rudolfa II., o Praze, o Čechách.)

9744. *Guarinoni Hypolit*, Die Grewel der Verwüstung menschlichen Geschlechts, 1610. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1831.

9745. *a Pace Bern. Comes*, *Barvitii Joh.*, Divi Rudolphi II. imp. epistolae ineditae, desumtae ex Cod. manu exarato caes. class. iur. civ 77, Mariae Theresiae honoribus dicatae a Bernhardino com. de Pace, Viennae, 1771, 4°, str. 433. * Prager Gel. Nachr. 1772, B. II, St. 16; Erlang. Gel. Beiträge, 1772, str. 717; Gatterer, Histor. Journal, T. IV, str. 28-30.

9746. *Ritter M.*, Quellenbeiträge zur Geschichte des Kaisers Rudolph II., München, 1872, 8°. Otisk Sitz. Ber. Akad.

9747. *Alidori R.*, ambasceatore del granduca di Toscana, Relationi di Germania e della corte di Rudolfo II. Modena, 1872, 4°.

9748. Correspondencia de los principes de Alemania . . . y de los embajadores de este en la corte de Vienna (do r. 1598), 1891-2. Viz č. 5645.

9749. *Piasecki B.* (*Piasecius*), Chronicon gest. in Europa ab a. 1576-1646 (1648), Amstelodami, 1648.

9750. *Sleidanus J.*, De statu religionis et reipublicae ... Viz pokud se týkají překlady a pokračování Rudolfa II., č. 5705 (zevrubný přehled a výčet). Viz zvláště: *Schönwetter J.*, Ernewerter Sleidanus, d. i. historische Beschreibung der ... Geschichten ... bei Regierung ... Rudolphi II., 1612.

9751. *Khevenhiller (Khevenhüller) Fr. Chr.*, Annales Ferdinandei, I, r. 1578-83, vyd. 1640; II, r. 1583-7. vyd. 1641; III, r. 1588-92, vyd. 1641; IV, r. 1593-7, vyd. 1641; V, r. 1598-1602, vyd. 1642; VI, r. 1603-7, vyd. 1643; VII. r. 1608-12, vyd. 1643. Viz při Ferdinandovi II., Prameny.

9752. Memorabilia, to jest poznamenání některých událostí v Čechách pořadem let od 1578 do 1620. Rukopis univ. bibl. pražské, sign. LIV. A. 61 v Koppově Regimentu zdraví. Srv. Jungmann, Hist. Liter. Č. IV, č. 288, 466 (totožné).

9753. *Angerius Gislenius Busbequius* (Caesaris apud regem Gal. legatus) Epistolae anno 1582 et seq. Parisiis ad Rudolphum scriptae. Viz Opera Busbequii, Lugduni Batavorum, 1680, 32°.

9754. *Roturarus Vat.*, Carolidum libri tres ... divo Rudolpho II. ... consecrati ab *J. Engerdo*, 1582. Viz č. 5374.

9755. *Racken Adolarius*, Chronica aller Röm. Keyser ... bis auff den jetzigen Keyser Rudolph II., in Verss gebracht. Heidelberg, 1582, 8°.

9756. *Eytzinger Mich.*, Historische Beschreibung dessen, was sich unter Rudolpho II. zugetragen bis 1584, sambt Applicirung der Zeit, Figuren und Prophezeyungen, Cöln, 1584, 8°. — Též vyd. německé, Coloniae, 1584, 4°. — Týž, Genealogia principum Austriae ... ad Rudolphum II. ... continuata, Coloniae, 1590, č. 5379.

9757. *Týž*, Der Erst Thayl Relationum historicarum d. i. Der Histor. Relationen, welche in sich ... begreiffen, was im Heyl. Rom. Reich Teutscher Nation, in Hispanien, Franckreich, Schottlandt, Engellandt, Poln, Hungern, Böheimb ... nach Absterben Maximiliani II. ... zu getragen bis auff gegenwürtigs Jahr 1590. Cölln, G. v. Kempen, 1590, 4°. — *Týž*, Beschreibung dessen. was sich unter dem Kaiser Rudolph II. Denkwürdiges zugetragen. Köln, 1597, 4°.

9758. *Novdček V. J.*, Paměti Českodubské z let 1584-1611. Čas. Spol. Přát. Star. Č. VIII, str. 77-8.

9759. *Cureus-Rättel*, Gentis Silesiacae Annales, Schlesische General-Chronica, 1571, 1585, 1587, 1601, 1606. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1559.

9760. Paměti města Landškrouna, 1586-1653. *Elvert*, Chronik der Stadt Iglau, Brünn, 1861, str. 369-87.

9761. Keyserliche Chronica. Beschreibung aller und jeder des H. Röm. Reichskeyser Ankunft, Geschicht. Leben und Regierung, auch was sich bey ... jeden Regiments, sonderliches zugetragen, auss allerhand Historien colligirt, anfänglich durch *Hubertum Galtzium* auff Keys. Maximil. I., Nachmals aber von der Zeit an continuirt und gemehret durch *Conr. Zautenbach von Mutisslar* bis auff den regier. Keyser Rudolphum II., Franckfurt, Sigmund Feyerabend, 1588, fol.

9762. *Otterus Venc. Svidnizensis*, Eneas ... archiducum Austriae ... Rudolphus ..., Pragae, 1589. Viz č. 5376.

9763. *Paprocký B.*, Zrcadlo markrabství moravského, 1593. Viz zevrubně Bibl. Č. Hist. II, č. 6026.

9764. *Chytraeus Nath.*, Variorum in Europa itinerum deliciae, 1594. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2604.

9765. Codex Sedlnickianus (z r. 1594, sepsaný od Jiříka Sedlnického z Choltic). Viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 18397-8.

9766. *Botero Giov.*, Le relationi universali, 1596. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2603.

9767. *Paprocký Bart.*, Diadochos, ... posloupnost ... králův českých, 1598. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5965.

9768. *Haubenreich v. Hirschkhorn G.*, Genealogia oder Stammbaum des Hauses Oesterreich ... Rudolphum II. 1598. Viz č. 5389.

9769. *Paprocki B.*, Ogrod królewsky..., v Praze, 1599. Viz č. 5390

9770. *Beatus G.*, Beheimische Chronica (do r. 1593), 1604. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1329.

9771. *Dudík B.*, Chronik der Deutschordens-Priester-Kommende zu Eger vom Jahre 1580 (s dodatky 1554-1604) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. IX, 1871, str. 65-80.

9772. *Camerarius Joach. Papebergensis*, Historica narratio ... 1605. Viz zevrubně Bibl. Č. Hist. II. č. 1434.

9773. *Peckenstein L.*, Poliographia 1606. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1958.

9774. *Peckenstein L.*, Rerum Silesiacarum expositio, 1606. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2643.

9775. *Beckovský J.*, Poselkyně starých příběhův českých. II, 1, 1526-1607, vyd. *Rezek A.*, Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1335.

9776. *Albizius* (*Albizzi*) *Ant.*, Principum Christianorum stemmata, 1608 (Ded. Rudolfovi II.), 1627; něm. vyd. 1612, 1627. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 1200.

9777. *Paprocký B.*, Štambuch slezský, 1609. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 6036.

9778. *Strada a Rosberg Octavius*, De vitis imperatorum et caesarum Romanorum, 1615, 1629. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2994.

9779. (*Bocatius Joannes*), Historia Parasceve seu praeparatio, ad rerum in Hungaria Transylvaniaque, trium Imperatorum ac Regum, Rudolphi II, Matthiae II.

et Ferdinandi II. . . . tempore gestarum opus historiale, ad cuius augmentum (praemissa huius instituti dignitate, utilitate, necessitate et iucunditate) subsidia petit litterata, et consortia, ab omnibus et singulis, quidpiam conferre valentibus et volentibus. *Joan. Bocatius*, consularis Cassov. et Reg. Hung. Historicus. Cassoviae, Nicolaus Moller, 1621, 4°, 44 l.

9780. *Soliman Jul.*, Boemia . . . imperans, austriaca, 1627. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2958.

9781. *Solimanus Jul.*, Boemorum . . . regum . . . elogia . . ., 1629. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2959.

9782. *Eremita Daniel Belga* Iter Germanum. (De legatione . . ad Rudolphum II.) Vyd.: Status particularis regiminis Ferdinandi II., 1637, 24°. — Znova: Opuscula varia, ed. Graevius J. G., Ultrajecti, 1701, 12°. Srv. *Hopffer Bened*, Stricturae histor.-polit. ad Iter Germanicum Dan. Eremitae. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2607.

9783. *Habeier von Bretten*, Beschreibung seiner . . . Reisen in Böhmen, 1610. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2608.

9784. *Cruger G.*, Sacri pulveres, viz obsah Bibl. Č. Hist., II, č. 1552.

B. Literatura.

9785. *Gambsius Joh. Henr.*, Rudolphus II., Rom. imperator . . ., Argentorati, 1672, 4°.

9786. *Helvicus Chr.*, Oratio de Rudolpho II. Viz *Kirchner*, Orationes III, č. 4.

9787. *Ott Chr.*, Historia nova saeculi nostri decimi septimi, ferro-aurei, complectens gesta per imperium Romano-germanicum sub Rudolpho II., Matthia I., Ferdinando I. et III., Oeniponti, 1682, 4°, 112 l.

9788. *Weber Immanuel*, Dissertatio de Rudolpho II., Giessen, 1707, 4°.

9789. *Struve Burch. Gotth.*, Dissertatio de Rudolpho II. et Matthia imperatoribus, Jenae, s. a., 4°. — Znova otištěno: *Struve*, Syntagmata, č. 34.

9790. *Freschot*, Ducum et regum Boemiae corona (Rudolphus II.). 1717. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1743.

9791. *Glafey*, Von Kaiser Rudolfen dem II. als Könige in Böhmen. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1795 (r. 1729).

9792. *Gundling H. N.*, Vom Könige und Kaiser Rudolpho II., 1747. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 1841.

9793. *Pelzel Fr. M.*, Kurzgefasste Geschichte der Böhmen, 2. vyd. 1779, 3. vyd. 1782, 4. vyd. 1817. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2646.

9794. *Cornova Ign.*, Unterhaltung mit jungen Freunden der Vaterlandsgeschichte, II, 1800. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5160.

9795. *Pubitschka Fr.*, Geschichte Böhmens unter den Königen . . . Rudolph II. 1801. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2742.

9796. Rudolf der Zweyte (s vyobr.). *Hormayr*, Öster. Plutarch. Wien 1807, VII. B., str. 30-88.

9797. *Malý J. B*, Prostonárodní dějepis země české, 1844, kniha 6. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5640.

9798. *Gindely Ant.*, Rudolf II. und seine Zeit 1600-1612. Bd. I. Prag 1862, 8°, str. 355; 2. vyd. 1863, 8°, str. V, 354. Bd. II. 1865, 8°, str. V, 362, (3). — Srv. *Gindely A.*, Beiträge zur Geschichte der Zeit K. Rudolf's II. Sitz. Ber. Akad. Wiss. Wien. XVIII, 1855, str. 17-62.

9799. *Ranke L.*, Zur deutschen Geschichte. 2. vyd. 1884. (Werke VII.).

9800. *Šolc Jindř.*, Rudolf II., Národnost a její význam. Politická bibl. česká, 1881, § 40, str. 253-65.

9801. *Ritter M.*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation und des 30 jähr. Krieges (1555-1648). I-II, Stuttgart 1887, 1895, 1901. Viz č. 7525.

9802. *Droysen G.*, Geschichte der Gegenreformation. Berlin 1893. (1555-1608.)

9803. *Lacina J.*, Česká kronika, Bibl. Č. Hist. II, č. 5726, díl III., 1896.

9804. *Stieve*, Kaiser Rudolph II. Allgem. Deutsche Biographie, B. XXIX., 1889, str. 493-515.

9805. *Kameníček Fr.*, Morava za Rudolfa II., viz č. 5624.

9806. *Grünhagen C.*, Schlesien unter Rudolph II. und der Majestätsbrief (1574-1609). Zeitschr. Gesch. Schles. XX, 1886, str. 54-96. Obsah: Herzog Heinrich XI. von Liegnitz; Die Schlacht bei Pitschen; Innere Entwickelung in den Zeiten Maximilian's und Rudolf's. Reaktionsbestrebungen gegen Protestantismus. Der Majestätsbrief. Otisk, 8°.

Článek 1. Počátky vlády 1575-7.

9807. *Michael Nostrodami*, Gerechnete und gestellte Nativität principi Rudolpho, imp. Maximiliani II. filio, 1564, fol. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4252.

9808. *Lyttichius Albertus Valle-Joachimicus*, Sereniss. et potentiss. regum Boemiae catalogus, versibus scriptus . . ., ad . . . senatum urbis Commotae in regno Boemico . . ., Witebergae, 1572, fol., 2 listy.

9809. Vypsání korunovací krále Rudolfa na království České, kteráž dála se na Hradě Pražském dne 22. září l. P. 1575. Sněmy České, IV, 1886, str. 258-68.

9810. Ad illustriss.... Rudolphum Bohemiae Hungariaeque regem... acclamatio pro felici inauguratione atque coronatione illius facta, Pragae in Metropoli Bohemiae 22. Sept. anno 1575. Pragae, 1575, 4°.

9811. *Moritz Hugo*, Die Wahl Rudolfs II., der Reichstag zu Regensburg (1576) und die Freistellungsbewegung. Marburg 1896, 8°. Srv. Geheimbdes Protocollum, welches i. J. 1575 auf dem Churfürstl. Collegialtag zu Regenspurg bei demalig vorgewester Römisch. Königswahl Rudolphi II. gehalten worden, s. l. (Frankfurt), 1711, 4°.

9812. Tito artikulové .. v r. 1576, ve čtvrtek po neděli Jubilate, sněm obec. stavů českých, mor., slez. a lužických, v Praze, 4°. Viz Jednání léta 1576, Sněmy České IV, 1886, str. 503-88.

9813. *Hansgirg V.*, Ueber 2 literarische Funde des XVI. Jahrh. in Bergreichenstein. (Zpráva o 2 rukopisech »Die Rudolfinischen Stadtrechte aus dem Jahre 1579«, »Kammerwesen im K. Böhmen« 1576). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. III, 1865, str. 151-7.

9814. *Dvorský Fr.*, Léta 1576 dne 27. října nařizuje cís. Rudolf II. komoře české, aby Krištofu Šelendorfovi, hejtmanu v Kladsku, povoleny byly útraty na vyživení tam uvězněných Poláků. Slov. Sborník V, 1886, str. 34.

9815. Zpráva bratrská o tom, co se r. 1576 dálo v Ml. Boleslavi. *Jireček*, Sborník Jana Vokála, č. 7098, 17.

9816. *Elogius Caspar*, Leichpredig uber Maximilians II.... Absterben. Darinn als in einer Chronica zusehen, was von anfang der Welt bis auff... Keyser Rudolphum für enderung fürgefallen, Prag, 1577. Viz č. 9676.

9817. De adventu ... Rudolphi II.... Hungariae Boiemiae Dalmatiaeque regis in urbem Pragensem, una cum Maria matre, Hungariae, Boiemiaeque regina etc... et cum regina Galliae, Anna sorore etc. necnon et cum principibus ... Matthia et Maximiliano, archiducibus Austriae, Suae Maiestatis fratribus etc. carmen Pragae, 1577, G. Nigrinus, 1577, 4°, 8 l. Na tit. listě: Obsequiis colimus praesentem cordeque regem, eius at absentis veneramur imagine vultus (vyobr. Rudolfa II.). Obsah: P. Codicillus, In insignia Romani imperii. Jacobus Srnovitius a Varvažova. P. Codicillus. Matth. Molesinus Montanoslathinus. Joh. Georgius a Freysing in Marzoll. Simeon Redluester a Wildestorf.

9818. Frischlinus Nic., Panegyricus Rudolpho Rom. regi dicatus, Tubingae 1577, 4°. Viz č. 9682.

9819. Tito artikulové ... v r. 1577 v pondělí po hromnicích, v Praze 1577, Melantrich, 4°. Viz Sněmové léta 1577. Sněmy České V, 1887, str. 53-149.

9820. Jeho Milosti ... českého krále Rudolfa II. mandát a nařízení strany mince, která v království českém a zemích k tomu přináležejících, podlé sněmovního v pondělí po hromnicích léta tohoto 1577 na Hradě Pražském vyhlášeného snešení, jíti a která podlé vyměřeného času a termínu, totiž po svatém Martinu brána býti nemá, vytištěno na Novém městě Pražském u Michala Petrle, na Široké ulici, v příbytku Brikcího Zvonaře, léta 1577, 4°, l. A-V (s rytinami). — Něm. vydání: Römische Kays., auch zu Hungern unnd Behem Königlicher Mayestat etc. Ausschreiben, Gebot und verbot, die Müntz belangend, darinnen erstlich die Gueten Taler, welche hinfuran im Königreich Behem, und desselben Incorporirten Landen geng und geb sein, und alsdann die Unwirdigen Taler und ander ausslendischen geringe Müntzsorten, so vermüg des Landtagsbeschluss, den Montag nach Lichtmess, diss 1577 Jars zu Prag publicirt worden, in jrem Werth, nach der guten Müntz valuirt, verzaichnet, und uber den bestimpten Termin Martini, nicht weiter genohmen, noch ausgegeben werden sollen. Prag in der Neustadt, bei Michael Peterle, 1577, 4°, l. A-S_4 (s vyobraz. všech mincí, pravých i zapovězených).

9821. Tito artikulové ... v r. 1577, ve čtvrtek po neděli Jubilate, 1577, 4°. Viz Sněmové léta 1577, Sněmy České V, 1887, str. 150.

9822. Tito artikulové .. v r. 1577, v pondělí po sv. Vavřinci, v Praze, 4°. Viz Sněmové léta 1577. Sněmy České V, 1887, str. 151-217.

9823. *Chmel Josef*, Ruedolff der Annder ... Ordnung und hofstat für Alle und Jede unser Hohe und Nidere Ambtleit, Offizier und Diener An unserm Kayserlichen Hofe aus was aines Jeden Ambt und Dienst sein und wie es mit der Besoldung gehalten werden solle. Jetzt von Neuen genedigclich fürgenommen und verordnet Alls hernach volgt. (Aus einem Cod. ms ... Lincz. Im 1577 Jar. Im Archive des Schlosses Riedegg.) Archiv f. Geschichte, Erdbeschreibung, Staatenkunde, Kunst und Literatur (red. Ridler). Jg. I, 1831, Urkundenblatt, č. 1-3.

9824. *Dvorský Fr.*, L. 1577 dne 2. července vydán mandát císařský, kterýmž se oznamovalo: »Zpráva nás dochází, že by nějaký mlady Leska, Polák, podtají v král. Českém sem tam projížděti a rejthary i lid pěší pro Bátoryho verbovati měl, pročež aby ihned, kdež by stižen byl, obstaven a zadržán.« Slov. Sborník V., 1886, str. 134.

9825. *Dvorský Fr.*, Léta 1577 dne 30. listopadu nařízeno z kanceláře císařské ve Vídni komoře české v Praze, aby Petru Karpoviči, služebníku Lukáše Ivanoviče, mansoníře z Vilna, 2000 tolarů, kteréž byl císaři zapůjčil, z berně zaplaceno bylo. Slov. Sborník IV, 1884, str. 214. (Příspěvky k dějinám slovanským.)

9826. *Dvorský Fr.*, Léta 1576 dne 18. prosince poručeno berníkům českým, aby témuž Petru Karpovičovi na zaplacení dvou sirokův (sic!) sobolů, kteréž císař od něho byl koupil, 1000 kop grošů českých vydali. Slov. sborník IV, 1885, str. 214. Viz č. 9825.

9827. Pravdivá pamět, co jest se při času svatýho Jana Křtitele Páně v městě Olomouci dálo, když J. M. Císař římský Rudolf II za pána země moravský l. P. 1577 přijat jest. Viz *Dudík B.*, Cerronis' Handschriftensammlung, Bibl. Č. Hist. I, č. 3829, str. 266-8. Viz *Kameníček*, č. 5624 a čísla další.

9828. Zpráva o přijímání Rudolfa II. za markrabě Moravského v Olomouci 1577. Viz *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 72. Viz další.

9829. *Smil Osovský v. Daubravitz*, Diarium zur Zeit., als Rudolf die Huldigung in Olmütz annahm, Aus dem böhm. übersetzt von *Schwoy*, Taschenbuch für Mähren 1804, str. 35. Viz č. 9833.

9830. O přijímání nového panovníka za pána země na Moravě podle obyčeje starodávného (1577, 1608). Moravská Orlice, 1867, č. 214-6.

9831. *Brandl Vinc.*, Kterak Rudolf II. l. 1577 v Olomouci za pána země Moravské uvítán byl. Obzor III, 1880, str. 113. Viz č. 5624.

9832. *Kameníček Fr.*, Císař Rudolf II. na Moravě r. 1577. Sborník dějepisných prací bývalých žáků W. W. Tomka, v Praze, 1888, 8°, str. 48-57.

9833. *Rypáček Fr. J.*, Paměti a zápisy Smila II. Osovského z Doubravice a na Třebíči. (Denník o přijetí Rudolfa II. za pána země Moravské r. 1577.) Progr. gymn. v Brně, 1897. Viz č. 9828 a č. 9829. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 16029.

9834. *Steinberg Nicolaus*, De adventu Rudolphi II. Vratislaviam ingressi anno 1577. 9. Calend. Junii. Gratulatio Reipublicae Vratislaviensis, emblematis expressa et carmine descripta, Vratislaviae, 1578, 4°.

9835. Císaře Rudolfa II. řád horní v českém i něm. jazyku, rukopis ve Fürstenberské knihovně (nyní na Křivoklátu). Viz *Pelzel*, Geschichte der Böhmen, Bibl. Č. Hist. II, č. 2646, I. vyd., str. 646. Srv. č. 9737.

9836. Röm. Kaiser, auch zu Hungarn und Böheimb Königl. Majest. Publication der neuen Berg-Begnadung und Freiheit in Ober- und Nider-Schlesien, Breslau, 1577, fol. Viz č. 9806. Znova: Rudolph II. Bergwerksordnung und Freiheiten in Schlesien vom 5. Februar 1577, Wien, 1767, 4°.

9837. Kaiser Rudolphi II. Bergwercks-Ordnung, viz *Span*, Speculum iuris metallici, 1698. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1031.

9838. Gesamte im Herzogthum Ober- und Nieder-Schlesien von ... Kaiser Rudolpho II. ... in Bergsachen übliche Ordnungen ..., Jauer, 1740. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 1055.

9839. *Peithner Joh. Thad. v. Lichtenfels*, Kaiser Rudolphs II. Bergwerksordnung und Freiheiten in Schlesien (5. Febr. 1577). Viz Versuch über Geschichte der Bergwerke, Bibl. Č. Hist. II, č. 1040, 1780.

9840. Böhmische, Mährische, Schlesische Berggesetze (též za Rudolfa II.), viz *Wagner*, Corpus iuris metallici, 1791, Bibl. Č. Hist. II, č. 1032.

9841. *Schmidt Fr. A.*, Berggesetze des Königr. Böhmen, der Markgr. Mähren und des Herzogth. Schlesien (Bibl. Č. Hist. II, č. 1041, III, 1832, r. 1562-85.

9842. *Sternberg Kaspar Gr.*, Urkundenbuch zur Geschichte der böhmischen Bergwerke (Bibl. Č. Hist. II, č. 1042), 1838, § 23. Regierung Kaiser Rudolphs II.

9843. *Schneider Fr.*, Bergordnung für das Herzogthum Schlesien vom 5. Febr. 1577. Viz Lehrbuch, Bibl. Č. Hist. II, č. 1036, 1848.

9844. *Zivier E.*, Akten und Urkunden zur Geschichte des Schlesischen Bergwesens (Oesterreichische Zeit), 1900. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1054. — Srv. *týž*, Geschichte des Bergregals in Schlesien, 1898, ibid., č. 1060.

9845. Psaní *Hansfolka* (*Jana Fölka*), kupce a měštěnína Starého Města Pražského, kdež slove u Vlčíhrdlů, k urozenému vládyce, panu Pavlovi Grynmillerovi z Střebska, nejvyššímu prubíři zemskému král. Českého, o židovském neřádném pokolení. 1577, 4°, 22 l. Rukopis v bibl. kapitoly Vyšehradské. (Vylíčení mravů i nemravů židovstva souvěkého v zemích českých.) Srv. č. 9600.

9846. Carmen de eclipsi lunae, quae futura est anno dom. 1577. (*Petrus Codicillus*), Pragae, 1577. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1267.

9847. Carmen de ecclipsi lunae, quae futura est hodie 26. Septembris 1577 (*Petrus Codicillus*). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1268.

9848. *Codicillus Petr*, O hrozné a předivné kometě ..., v Star. Městě Pražském, 1577, fol., 1 l. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1224.

9849. *Hájek z Hájku Tad.*, Descriptio cometae 1577. Literaturu a polemiku viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 1222-3.

9850. *Scultetus Bart.*, Cometae... 1577 ... descriptio, Gorlicii 1578. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1221.

9851. *Brahe Tycho*, De mundi recentioribus phaenomenis liber secundus. (De cometa anni 1577.) Pragae Bohemiae, 1603, 1610. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1225.

9852. Pravdivé vypsání ohyzdné potvory dítěte..., kteréž se narodilo... 1577, 20. prosince, v Novém Městě Pražském, 1578, fol., 1 l., s vyobr.

Článek 2. Události let 1578-89.

9853. Tito artikulové... v r. 1578, v sobotu po sv. Petru v okovách, v Praze, 4°. Viz Sněm léta 1578. Sněmy České V, 1887, str. 218-320.

9854. *Fischer Josef P.*, Die Erbtheilung Kaiser Rudolf II. mit seinen fünf Brüdern vom 10. April 1578. Ferdinandeums-Zeitschrift, III. Folge. 43. Heft, 1899. Otisk.

9855. *Fischer Josef P.*, Die Hauptvergleichung über die Erbschaft der Söhne Ferdinand II. von Tirol und der Philippine Welser vom 20. Mai 1578. Ferdinandeums-Zeitschrift, III. Folge, 43. Heft, 1899. Otisk.

9856. *Biber G.*, Confession, d. i., Ein kurtze, doch warhaffte und offentliche Bekanntniss dess christlichen catholischen Glaubens, Ingolstatt, 1578. Viz č. 6556.

9857. Newe Zeitung von Wunderzeichen ... in Budissin, 1578. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1313.

9858. O nastávajícím zřetedlném hněvu a spravedlivé metle všemohoucího Pána Boha... Při tom jest i traktátek... předzvědění a vidění těch věcí, které se státi mají... jednoho pobožného a velikého muže, vytištěno na žádost a náklad p. Václava z Vřesovic l. P. 1578, s. l. a. (v Star. Městě Pražském, 1578), 4°, 17 l. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 22569.

9859. *Codicillus Petrus*, Carmen de eclipsi lunae, quae futura est 15. Septembr., Pragae, 1578, fol. Srv č. 9847.

9860. Ueberschwemmungen der Thaya 1578. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1074.

9861. Noviny... o povětří v Slezské zemi, 1578. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1073.

9862. Kais. Instruktion für die Stände in Böhmen 1578. D'Elvert, Schriften d. hist. stat. Section. Gesell. III, 148.

9863. JMC ɔc. nařízení mezi řemeslníky a některými jinými obchodníky s strany drahot v tomto království českém, podle kteréhož se jedenkaždý zachovávati povinen bude, počnouc od pondělího po sv. Matouši l. 1578. Vytištěno v Starém městě Pražském u Jiřího Melantricha z Aventinu, 1578, fol., 13 l. — Srv. *A. Ch.*, Neue Auflage ehemals bestandenen Polizeiordnung Rudolfs II. vom Jahre 1578, Meinert, Libussa, 1804, 128.

9864. Geschenk der Pilsner Kaiser Rudolf II. 1579. »Prag«, Beibl. Ost und West, 1843, 58.

9865. *Semin Jan*, Píseň v nově složená na jméno J. M. C. p. Rudolfa krále Českého, v Star. Městě Pražském, 1579, u Michala Petrle, fol., s vyobraz.

9866. Tito artikulové.. ..v r. 1579, v pondělí po hromnicích, sněm obec. stavů českých, mor., slez. a lužických, v Praze, 4°. Viz sněm jenerální léta 1579, Sněmy České V, 1887, str. 321-641.

9867. Erneuerung der Erbeinigung zwischen Kaiser Rudolf II. als König von Böhmen, und dem Kurfürsten August von Sachsen, und den Herzogen Friedrich Wilhelm von Sachsen-Altenburg, Johann von Sachsen-Weimar, Johann Kasimir von Sachsen-Koburg und Johann Ernst von Sachsen-Eisenach. Beurkundet von Kurfürst August. 1579, 20. April. Dresden. Viz *L. Bittner*, Staatsverträge, Wien, 1903, str. 133.

9868. *z Koldína Kristian Pavel*, Práva městská království Českého. 1579. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 979-80. Srv. ibid. (*Jirečkovo* vydání), č. 654, str. 333b.

9869. Slavný turnaj (v Čechách r. 1579). Bačkovského Všeob. věstník, I, 1883, str. 96. Srv. *Gindely*, č. 9798.

9870. *Schellhass K.*, Der Franziskaner-Observant Michael Alvarez und seine Ordenklöster in den Provinzen Oesterreich, Strassburg, Böhmen und Ungarn im Jahre 1579. Otisk: Denkschrift des Franziskaner-Observanten an Papst Gregor XIII. Quellen und Forschungen aus italienischen Archiven und Bibliotheken, VI, 1, 1903.

9871. *Dasypus Nymburgenus Venceslaus*, De miserando rerum statu παρακλησις, ad mitigandam iram aeterni dei Patris per Jesum Christum, adversus peccata generis humani atrociter frementem, quam hac turbulenta et postrema mundi senecta manifestis signis ac prodigiis saepissime conspiciendam nobis proponit, scripta a..., Pragae, in officina Georgii Nigrini, 1579, 4°, l. A-D2 (básně latinské). *Petrus Codicillus*, *Thomas Mitis* lectori. Dedikace: Michaëli Španovsky a Lisova et in Pacov et Venc. Wrzesowicio a Wrzesowicz. *Mattheus Philomates* in Paraclysin. Na l. C4: Probabiles coniecturae ac vere piae, quae nobis demonstrant et hunc corruptibilem mundum ultra suam metam, nempe 6000 annos non duraturum, sed et finem seculorum, rerumque omnium consumationem iam brevi, sortiturum esse. Na l. D v řadě latinských dokladů staročeská proroctví: Staré proroctví. Když se bude

psáti léta 1588, t. j. to léto podle domnění mého, nebude-li v něm svět svého konce bráti, tehdyť se mají na něm předivné věci státi... Léta osmdesátého třetiho, nestane-li se tu něco nového, všecek svět má zahynouti a v své zlosti pominouti.

9872. *Peregrinus Jac.*, Pfarrherr zum Zlabyngs (Mähren). Vermanung an die, so begeren, das h. Abendmal Christi theilhafftig zu werden. Görlitz, 1579, 4°, 24 l.

9873. Ein wahrhafftige und Erschröckliche Geschicht, so sich begeben hat den andern Tag Junij auff Sant Marcellintag, zu Franckfurt a. d. Oder in Schlesien, wie man 24 Juden verbrenndt hat, und wie sie schröckliche Ding bekandt haben. Darneben kürtzlich anderer Juden Tyranney... in Reimen gestellt und an tag geben. Franckf. a. O., 1579, 4°, 4 l. (Též o židech v Čechách, hlavně v Chebu.)

9874. Ein Erbermliche und erschröckliche newe Zeittung von einem Fünffjerigen Kind, so im Stettlein Hohen-Elbe, unter dem Herrn Wilhelm Mirskowzky, geboren ist worden, da Gott sein gerechtes Urtheil uber dises Kindt gesandt hat, das es vom Hellischem Fewer angezündet, allen Bussfertigen Menschen zur warnung, und der bösen Welt zum abschrecken, vom Fluchen und Füllerey. Im Thon: Kompt her zu mir, spricht Gottes Son. Görlitz, Ambrosius Fritzsch, 1579, 8°, 4 l. Viz ukázky Wolkan R., Böhmens Antheil, l. c., I, 1890, str. 87-8.

9875. Historie od léta 1580 až do 1690. Ochranovský archiv, foliant XIII. Viz *Cvrček J.*, Archiv Jednoty Bratrské v Herrnhutě. Čas. Č. Mus. 1897, str. 417-41.

9876. *Skopec Jindř.*, Sborník skladeb hlavně českobratrských prosou i veršem v kapit. knih. Svatovítské z let 1580-1612. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1904, č. II, 8°, str. 64, (3).

9877. Tito artikulové ... v r. 1580, v pondělí po třech králích, v Praze, 4°. Viz sněm léta 1580. Sněmy České V, 1887, str. 642-819.

9878. Handbüchlein..., darinnen ... Reichsabschied, Ordnungen und Constitutiones ... auff... Rudolphen II. zusammengezogen, Mainz, 1580. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 820.

Pavel Kirmezer proti Českým Bratřím.

9879. Acta concordiae inter Paulum Kirmezerum, pastorem et decanum Hunnobrodensem, nomine totius contubernii ecclesiastici Hunnobrodensis ministrorum, et inter seniores eorum, qui sibi olim nomine Fratrum legis Christi placuerunt, nunc autem titulo seniorum et ministrorum ecclesiae Fratrum, puram doctrinam evangelii per Bohemiam, Moraviam et Poloniam, docentium, gaudent, vulgo Valdenses appellantur. De diruendo pariete in vinea Domini, quem isti ponunt et ut in unum illud solidum Corpus Ecclesiae, cuius unicum est Caput Jesus Christus Dominus Crucifixus, mortuus, sepultus et resuscitatus, utrique coalescant. 1580, 12°, l. A-M$_8$. Na konci: Impressum per Valent. Farinolam, 1580. Kniha tato chová se pod sig. 46 E. 41 v bibliothece Musea král. Č. Srv. *Skopec*, č. 9876, str. 27-8, pozn. 46. Uvádíme obsah. Jednotlivé kusy totiž citují se (zejména Confessio fidei) v antikvárních seznamech i v studiích jako knihy zvláštní, samostatné: Praefatio (dedikace: ... Omnibus in nomine Jesu Christi baptizatis ..., orthodoxis coetibus, qui sunt in Pannonia, Bohemia, Moravia et Polonia ...) — Epistolae alternatim scriptae (Prima epistola ad Valdensicos socios missa, Hunnobrodae, X. Cal. Novembr. 1577; Secunda epistola Broda ..., nam ad primam scripto non responderunt, ibid., 5. Id. Decemb. 1577; Primum responsum Valdensium, Brodam missum, 17. Januarii, 1578, ex Utopia; Tertia epistola Broda ..., 4. Febr. 1578; Alterum responsum Valdensium Brodam missum, 17. Mart., 1578, ex Utopia; Quarta epistola Broda ... 4. id. Apr. 1578). — Confessio fidei et doctrinae christianae a ministris Dom. Nostri Jesu Christi reformatorum coetuum sanctae eius Ecclesiae, in inclito Marchionatu Moraviae, ex verbo Dei brevissime et simplicissime conscripta atque Episcopo Holomucensi exhibita A. D. 1567. — Epistola Pauli Kyrmezeri ad eximium et doctissimum virum N. N., Euancicii Societati Valdensium ante multos menses addictum, Hunnobrodae, 1578. — Stránky jsou (od l. F$_6$) rozděleny na dvě půlky: Na jedné se otiskuje Assertio Valdensium de caelibatu ministrorum ecclesiae, excerpta ex ipsorum libello Bohemice impresso, a. 1588. Na druhé se přetiskuje: Spongia Pauli Kyrmezeri mollis et leviuscula, ad detergendas aspergines, quas in ista assertione illeverunt Ministrorum Valdensici socii, scripta Hunnobrodae, anno postremae aetatis 1578. — Ex responso clarissimi istius viri Euanciciensis N. N. (t. j. *J. Blahoslav*) ad epistolam Pauli Kyrmezeri excerptum. (Nad sloupci pak tištěno jméno autorovo: »Ex resp. *Jo. Blahosl.*,« s vysvětlením na l. L$_8$: »Haec ex duabus responsionibus Fratris *Johannis Blahoslavii* ..«) — Ex vita D. Calvini, a D. Beza optimo fide transcripta, ipsiusque epistolis praefixa, a. 1560. Epistola Valdensium missa Calvino, per duos illos synagogicos legatos, datum in Boëmia ex Carmelo, 11. Mai, 1560. Responsum Cal-

vini ad Valdenses, Genevae, pridie Cal. Julii 1560. Joh. Calvinus fratri N., societatis Valdensicae. Ex commentario Phil. Melancht. in Danielem Prophetam, cap. 11. de notis Antichristi. — Symbolum Pauli Kyrmezeri. Elegia ad Paulum Kyrmezerum et antistites Societatis Valdensicae, scripta a Mart. Malobiceno, rectore scholae Hunnobrodensis. Alia elegia ad P. Kyrmezerum a Joanne Lowczano, collega scholae Hunnobr. Alia eiusdem de concordia et discordia. Phalaecium ad P. Kyrmezerum ... a Jos. Gaal, Senicensis scholae rectore. Elegia eiusdem ad antistites Valdensicos. — — Proti Kirmezerovi ozval se *Jan Adelf* (pseudonym?, Bratr (ἀδελφός, Adelf) *Blahoslav Jan?*) — Odpověď zní: »Ohlášení se Jana Adelfa proti psaní, jenž slove Acta concordiae etc. kněze Pavla Kirmezera, děkana Uherského Brodu.« Vydal *Skopec*, Sborník, č. 9876, stať XI., str. 26-35. Srv. ibid. stať XII. Píseň Adelfova Jan Adelf, Kirmezeře, vzkazuječ da pacem (str. 35-43). Srv. *Hanka V.*, Rozbor II, 17; *Goll Jar.*, Bohemica v knihovně v Gottinkách, Čas. Č. Mus. 1873, str. 205. Skopec uvádí mínění p. řed. Ant. Truhláře, že byli vlastně Adelfové spisovatelé stejného jména křestního dva, z nichž v Rukověti liter. české od J. Jirečka učiněna chybně osoba jedna, Jan Adelf Městecký, jak hodlá p. řed. Ant. Truhlář šíře vyložiti i s důvody. — — Další skladby Kirmezerovy: Malá biblí, t. j. vyučování mládeže i lidí sprostných pobožnosti křesťanské, v němžto se obsahuje kratičce summa všeho křesťanského náboženství, nákladem Jetřicha z Kunovic, v Holomouci, 1576, Šeb. Olivetský, 12°. Znova: v Praze, Dan. Sedlčanský, 1604, 12°. — Confessio fidei de vera aeterna deitate Jesu Christi contra Anabaptistas et Antitrinitarios, Galgocii (v Hlohovu), apud Valent. Mautschovit, 1584, 12°. — Leges ecclesiasticae ad disciplinam et censuram vitae atque morum, pro ministris ecclesiae Christi in decanatu ditionis magnifici at generosi dom. Theodorici, baronis a Kunowicz, domini in Broda Hunnorum atque filii suae magnificentiae dom. Joh. baronis a Kunovitz, domini in Hranitz, et adiunctarum ecclesiarum, ex verbo Dei collectae a Paulo Kyrmezero Pannonio, praedictarum ecclesiarum decano, Anno 1586. Archiv Bratrský, fol. XIV. (sign. bibl. Musea král. Č. II, D. 8), l. 282b-88a. — Český text: Práva a nařízení řádu i kázně církevní, podle kteréhožto se říditi a zpravovati mají a chtějí ve vší upřímnosti a věrnosti, jakž při vyučování posluchačův svých, tak také ve všem životu a obcování všickni zprávcové a služebníci obnovených církví na děkanství ur. p. Jetřicha z Kunovic a na Brodě Uherském etc. i také J. M. páně syna p. Jana z Kunovic a na Hranicích etc. Jiní také k témuž děkanství připojených církví zprávcové, sebrané podlé pravidla Slova Božího, skrze kněze Pavla Kyrmezerského etc., děkana téhož děkanství, 1578, ibid. l. 288a-97b. — Kázání Kyrmezerovo léta 1578, ibid., l. 322b. — Rozmlouvání mezi Tořilem (Ophrys) a Slabým o náboženství ženském, 1581. Viz ibid., l. 442b: »Udělal také knížku jakousi přehanebnou, přelživou; dosti toho, aby ji primutor v rathouze Sodomském dělal, ale tištěna není. Byl ji půjčil kněžím na přepsání.« — Písnička (»také přemrzutá«) vytištěná r. 1581 o sektě Valdenské: Všickni, jenž ste do sekt zavedeni, ibid., l. 442b. — Není známo, byla-li vydána knížka Kirmezerova, r. 1580 Janovi Akínovi Bydžovskému slibovaná (ibid., l. 595a-6b): »Budete brzo ode mne poslanou míti jinou knížku, česky napsanou, kteréž titul jest takový: Imber, t. j. Příval k spláknutí líčidla starších Valdenských, vydaného v knížce Ozvání, po vyobcování milostných kvítečků z Waldenského coelibátu, nebo bezděčného a smyšleného panictví vyrostlých, kohouta a žaluda, v němž své hanebnosti dosti dlouho mezi nimi tajně páchané, déle chtějí zalíčiti a zamazati, aby od církve Boží nebyly poznané, sed tardi venere bubulci. Nebo nic není skrytého, což by nebylo zjeveno, ani tajno, co by nebylo zvědíno. Math. 10.« Vím že v ní rádi budete čísti. — Quaestiones Kyrmezeri, Otázky Kirmezerovy, 1578, latině a česky. — O divadelních skladbách Kirmezerových viz *Jireček*, č. 8779 a *Máchal*, č. 8785. Srv. Hanka V., Komedie česká o bohatci a Lazarovi, Rozbor staroč. liter. II. (Poj. Kr. Č. Spol. Nauk V, 3) str. 17 (684); *Jireček J.*, Rukověť liter. Č. I, str. 437-40. *Winter Z.*, Život církevní I, 1895, str. 200, 359; *Kučera Jan*, Paměti král. m. Uh. Brodu, v Brně, 1903, str. 98 a d. Srv. *Novák J. V.*, Spor bratří s Vojtěchem z Pernštejna v Prostějově 1557-8, Čas. Č. Mus. 1891, str. 43-56, 197-208.

9880. Strena ad potentissimum caesarem Rudolphum II., archiducem Austriae, regem Bohemiae etc. et illustrem heroa ac d. d. Wilhelmum Ursinum Rosenbergensem, ampl. ordines regni Bohemiae in comitiis Pragensibus congregandos, auspice Christo Emmanuele 1580, 12°, l. 20.

9881. *Pistalocius Vinc.*, Ad Rudolphum II. in bellico negotio contra tyrannum Turcam consult. oratio, vel efficatior mathematica, nec non optima alchymia, vel etiam discursus ac toti christianae reipublicae saluberrimus. Pragae, 1580, 4°, 12 l.

9882. *Brandl Vinc.*, Zpráva o knize: Eteostichorum sive versiculorum literis numeralibus certos annos exprimentium centuriae sex. conscriptae per *Bernhardum Sturmium*. Gorlicii, Ambrosius Fritsch,

1580 (600 dvojverší, chronogrammů, hexametrů, pentametrů, humanistického veršovce *B. Šturma*, zemřel jako písař v Jihlavě r. 1582) Čas. Mat. Mor. XIII, 1881, str. 175-9.

9883. Wunderzeichen und seltsame geschicht, so am Himel den dienstag nach Maria Himelfaht in der Kron Böhaimb, zu Alten Knin, vier Meil von Prag gelegen, In disem 1580 Jar, von vilen Glaubwirdigen Personen ist gesehen worden. Gedruckt zu Prag inn der Alten Statt, bey Buryan Walda, s. a. (1580) fol., 1 l. s vyobr. Srv. *Wolkan*, Böhmens Antheil, l. c., I, 1890, str. 92-3. Srv. Serapeum 1863, str. 144.

9884. Von wunderbarlichen Weintrauben mit Haren oder langen Bärten . . ., 1580. Viz č. 8383.

9885. *Hedericus J.*, Examinatio capitum doctrinae Fratrum . . ., 1580. — Něm. vyd.: Gründliche Erwägung der Hauptartikel in der Bruder Lehre in Böhmen und Mähren . . . 1582. Znova 1742. Viz č. 3424 (podrobnosti).

9886. Literaturu o kometách, o moru, o povodni, o proroctvích, zatměních r. 1580-1 (*Hájek z Hájku Tad., Bavor ml. Rodovský z Hustiřan* a j.), viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1226-30.

9887. *Codicillus Petr*, Carmen de eclipsi lunae, quae futura est hodie 31. Jan. 1580, Pragae, 1580, fol., 1 list, s vyobraz. (záhlaví).

9888. Tito artikulové . . . v r. 1581, v pondělí po Invocavit, v Praze, s. a. (1581). Viz Sněm léta 1581 dne 14. února zahájený. Sněmy České, VI, 1890, str. 139.

9889. *Stieve F.*, Die Verhandlungen über die Nachfolge K. Rudolf's II. in den Jahren 1581-1602. München, 1880, 8°. Viz Histor. Zeitschrift, XLVII, (N. F. XI), 1882, str. 516-9.

9890. Reise Rudolf's II. (r. 1581). Znaimer Wochenblatt, 1852, No 21.

9891. *Meister Joachim*, Ingressus caesaris Rudolphi II. Gorlicium urbem suam. Gorlicii, 1581, 4°, 12 l., s vyobr. (Báseň).

9892. Votum pro felicissimo ad S. Caes. Maj. Rudolphum II. . . . in arcem Pragensem adventum . . . Saxoniae ducis Augusti, Pragae, 1581, fol., 1 l.

9893. Was zu der zeit in Griechen Land, Asien, Africa, unter dess Türcken und Priester Johanis Herrschaften, item in Ungern und Böhem der Christl. Kirchen zuständig sey. Sampt etlichen Schreiben von Constantinopel, vom Berg Sinai. Anno 1581 (Nürnberg), 4°, 12 l.

9894. O zemětřesení v zemích českých 1581, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 980-1.

9895. Dreierlei denkwürdige Zeytung auss Prag, vom 16. Januarii und 17. Februarii 1581. Von den inn Lüfften fliegenden unnd schwachheit halben herab inn Schnee fallenden Raben. Von des Pantherthiers unnd Löwens grausamen und erschröcklichen, an etlichen Menschen bewisenen grimm und schaden. . . . Von dem gehörten Donnerklapff und darauff volgenden gehörten Weheklagen ob der Statt und Schloss Prag, 1581. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1316.

9896. Wahrhafftige Newe Zeittungen, erschröcklich und erbärmlich, so all kurtzlich in diesem 1581 Jar geschehen seind und auff das kürtzest verfasset . . ., Heidelberg, 1582, 4°, 12 l. (Týká se Slezska!)

9897. *Fleischmann v. Puntzelwitz Petr*, . . . Rudolphi II. zu Augsburg an . . . 1582 J. . . . gehaltene Reichstags beschreibung, Augsburg, 1582. 4°. Též latinské vydání. (Týká se též českých poměrů souvěkých.)

9898. Tito artikulové . . . v r. 1582, v pondělí po hromnicích v Praze, s. a. (1582), 4°. Viz Sněm léta 1582 dne 5. února zahájený. Sněmy České, VI. 1890, str. 140-275.

9899. Zavedení Řehořského kalendáře a opravy s tím spojené (1582-4), viz obšírně literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 4528-45, 23802. Srv. *Dvorský Fr.*, Dobré zdání Tadyáše Hájka z Hájku o opravě a zavedení nového kalendáře papežem Řehořem (r. 1585). Čas. Č. Mus. 1902, str. 300-6, 473-84.

9900. Die Ausweisung der Juden aus Schlesien im Jahre 1582. Jahrb. f. jüd. Gesch. u. Lit., Frankfurt, 1879, str. 48-50.

9901. Literaturu o povodni r. 1582, zvláště v Karlových Varech, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1075-9.

9902. Literaturu o moru r. 1582 viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1459-71 (*Adam. Mathiades Hradistenus Zalužanský, Joh. Selinius Zatecenus, Joh. Rosinus, Jan Lomnický Civilius, Jan Bakovský, Jan Kocín z Kocinetu, Pavel Lucin Helikoniades z Helikonic*).

9903. Tito artikulové . . . v r. 1583, v pondělí po neděli Exaudi, v Praze, 4°. Viz Sněmové l. 1583. Sněmy české, VI, 1890, str. 309-31.

9904. Tito artikulové . . . v r. 1583, v pondělí po sv. Martinu v Praze, s. a. (1583), 4°. Viz Sněmové l. 1583. Sněmy České, VI, 1890, str. 392-471.

9905. Moravské zemské sněmy a sjezdy za Rudolfa II. viz text a přílohy *Kameníček Fr.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 847; III, č. 5624.

9906. *Rypáček Fr. J.*, O zjednání pořádku při soudech na Moravě r. 1583. (Z »Cod. Doubravician.«) Čas. Mat. Mor. XXI, 1897, str. 359-62. Srv. č. 9833.

9907. *Dvorský Fr.*, Léta 1583, 19. pros., píše kněz Martin, opat Břevnovský na Broumově arcib. pražskému Martinovi. Slov. Sborník V, 1886, str. 91.

9908. Jednání léta 1584. Sněmy české VI, 1890, str. 472-522.

9909. Tito artikulové ... v r. 1585, v pondělí den sv. Šťastného, v Praze, s. a. (1585). Viz Sněm dne 14. ledna 1885 zahájený. Sněmy České VI, 1890, str. 523-638.

9910. Znamení sněmovního snešení léta 1585 (medaile). Beschreib. d. böhm. Privatmünzen, Bibl. Č. Hist. I, č. 23489, str. 805, č. 897. — Srv. Signum concessae libertatis 1585 (medaile Nov. m. Praž.), ibid., str. 805, č. 901; Signum indultae servitutis 1585 (medaile St. m. Praž.), ibidem, str. 805, č. 898.

9911. *Isselt Mich.*, Kurtze Chronick oder histor. Beschreibung der furnembsten Hendel ... i. J. 1585-6, Cölln, 1587. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23690.

9912. Okolostojičné vypsání, v který čas, kde a od koho vysoce slavný rytířský řád Zlatého rouna začátek svůj vzal, a co ten zlatý velký řetěz, spolu na něm visící s zlatou beraní kůží vyznamenává .., v Praze, 1721, 4°, na l. 5b: o slavnostech při udělení Zlatého rouna v Praze 1585.

9913. *Zehendtner Paul von Zehentgrüb.* Ordenliche Beschreibung, mit was stattlichen Ceremonien und Zierlichkeiten, die Röm. Kay. May. unser aller gnedigster Herr sampt etlich andern Ertzherzogen, Fürsten und Herrn, den Orden dess Guldin Flüss in diesem 85. Jahr zu Prag und Landshut, empfangen und angenommen. Neben vorgehender Summarischer ausführung und erinnerung, was von disem Orden, auch dessen Ursprung und bedeutung fürnemlich zu wissen. Dilingen, J. Mayer, 1587, 4°, str. 155, (1), 20 vyobr. (dvorní malíř v Inšpruku Ant. Boys). — Z této knihy byly vypisovány články rozmanité po časopisech německých. Obrazy tyto byly vydány též samostatně s názvem: *Boys Ant.*, Die Festlichkeiten bei der Verleihung des goldenen Vliessenordens .... Kaiser Rudolph II. und anderen Fürsten zu Prag ..., Landshut, 1585, př. fol., 12 l. Znázorňují obřady v kostele, i pak slavnosti, hodokvasy, střelby o závod a jiné radovánky tehdejší v Praze, se všemi podrobnostmi.

9914. *Svátek Jos.*, Udělení řádu Zlatého rouna císaři Rudolfovi II. Sborník Histor., 1883, str. 228-35. Srv. *Menčík Ferd.*, O řádu Zlatého rouna. Pražské Noviny, 1896, č. 44.

9915. Spisy a nařízení o moru 1585, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1472-3. Srv. *Crato v. Crafftheim*, č. 9722.

9916. *Kieckel's, Sammuel*, Reise (von Ulm durch die Niederlande, England, Schweden, Polen, Russland, Böhmen u. Venedig nach Jerusalem, Syrien, Aegypten, Berg Sinai, Candia, Constantinopel u. zurück, 1585-93), herausgeg. v. *K. D. Hassler*, Stuttg., Litterar. Verein, 1866, 8°, str. 484.

9917. Tito artikulové ..... v r. 1586, v pondělí po sv. Martinu, v Praze, 4°. Viz Sněm léta 1586, Sněmy České VII, 1891, str. 92.

9918. Úkazové zlých duchů ... v Opočně, v Star. Městě Pražském, 1586, Jan Jitčínský, 4°, 4 l., s vyobr. — Viz obšírnější německé vydání.

9919. Ein sehr grausames erschröckliches Wunderzeichen von Gott dem Allmechtigen bey der Stadt Opotschna erzeiget und geoffenbaret, Welches zwo Personen in der Stadt Dobruschka genandt, auff dem Rathauss mit jren Aydespflichten, neben den Gerechten, und der Landtordnung gemess, und was sie also gesehen, das es kein Schertz, sondern die lautere, pure Warheit sey, bekräfftiget und auss gesaget haben, Und solches ist geschehen dieses laufenden 1586 Jahrs, Alt Stadt Prag, Johann Gitčinsky, 4°, 4 l.

9920. Div u města Počátek a kterak poustevníku budoucí věci zjeveny, v Star. Městě Pražském, 1586, Jan Jitčínský, 4°, 4 listy.

9921. Newe Zeyttung ..., so im Bhömerlandt in der Statt Tachau ... 1586 ... gesehen worden ist, 1586. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1317.

9922. Grausames und erschröckliches Wunder, so geschehen ist im Land zu Böheimen uber einen Bawren mit Namen Andres des Nickels Chalup Sohn, in einem Dorff Auhrschitz genandt, Dem Edlen und Festen Herrn Heinrich Wukotitzky von Lantkoff zugehörig. Also das genanter Andres von Teuffeln angezündt, von welchem Fewer er den andern tag gestorben. Geschehen am Pfingstmonat das ist den 26. Maj dieses 1586 Jahrs. Welches zuvor in diesem Landt nicht gehört noch erfahren ist worden. Gedruckt zu Prag in der Alten Stadt bey Burian Walda, 1586, 4°, 4 l. — Jiné vydání: Eine erschröckliche Wundergeschicht, so in dem Land zu Böhmen, uber ein Bawren, mit Namen Andreas, des Nickel Chalups Son, welches warhafftig geschehen ist, in diesem 1586. Jar, welcher von wegen seiner manchfaltigen Gottlästerungen von den Teuffeln angezündet worden, und von solchem fewr den andern tag gestorben. Gestellt in Gesangsweiss: Im Thon O Welt ich muss dich lassen. Prag in der Alten Statt, durch Johan Gitczinsky 1586, 8°, 4 l. — České vydání: Ondřej Chalupa ve vsi Auhřících (!) od ďáblů zapálen, v Starém Městě Pražském, 1586, Jan Jitčínský, 4°, 4 l., s vyobr. — Srv. *Radics P. v.*, Eine erschreckliche Zeitung aus Böheim 26. Mai 1586. Politik, 1886, č. 166. Viz též *Salomon*, Austria, Kalender, 1848, str. 6.

9923. Erbainigung zwischen der Cron Böheimb und Hauss Sachsen 1587. *Riegger*, Arch. Stat. Böhmen II, 1793, str. 627-46. Viz též *Bittner L.*, Staatsverträge, Wien, 1903, 140.

9924. Prognosticon, Oder Practica auff das 1586. und etliche andere nachfolgende Jar, mit allem fleiss nach dem Römischen Calender Calculirt, und gestelt durch die Jesuiter zu Prag, 1585, fol., l. 1 s vyobr. Srv. *Wolkan*, Böhmens Antheil, l. c., str. 100, č. 300.

9925. Jednání léta 1587. Sněmy České VII, 1891, str. 93-222.

9926. Antidotum, gewisse Artzney wider die Kranckheit der Secten, jetziger Zeit Irrtumb und Ketzereyen, Prag, 1587, 8°.

9927. *Stocklöw J.*, Zur Geschichte der Freisassen (Ueber die Abnahme derselben 1587 in Folge des Landtagsbeschlusses 1550). Mitth. für Gesch. d. Deutschen in Böhmen, XVII, 1878, str. 385-8.

9928. Wegen Erlassung der Reversalien und des Abzuges in der Ober- und Niederlausitz gegen die alten Erblande nach dem Erb-Verein vom Jahr 1587. Lausitz. Magazin, 1790, 4°, str. 54.

Jednání o polskou korunu (1587-1588).

9929. *Kameníček Fr.*, Diarium pana Smila Osovského z Doubravice a na Třebíci, čili popis cesty jeho do Polska, kterou vykonal r. 1587 s arciknížetem rakouským Maximilianem, voleným králem polským. Čas. Č. Mus. 1888, str. 370-85. Srv. č. 9833.

9930. *Вержбовскій Θедоръ*, Христофоръ Варшевицкій (1543-1603) и его сочиненія. Варшава 1885, 8°, str. 403 (3). Z jeho spisů: Ad Maximilianum caesarem in comitiis Ratisponensibus. In mortem Maximiliani II., imperatoris Romani. Ad Maximilianum, archiducem Austriae in Mogillano monasterio. Ad Maximilianum archiducem Austriae, Vielunii ante conflictum Bicinensem. Ad caesarem Rudolphum II. Pragae. Ad caesarem Rudolphum II. de victoria ad Sixtum de Turcis relata. Ad Maximilianum, archiducem Austriae, Brandisii in reditu. Ad caesarem Rudolphum II. victoriae nomine, de Turcis ad Sissek partae. In mortem Annae Austriacae, Poloniae Suetiaeque reginae. Ad Matthiam, archiducem Austriae. De rebus in Polonia gestis in regem eligendo. Rationes et argumenta pro regno Poloniae recuperando. Lechitae et Bohemi colloquium. Apologiae duae. Pro Maximiliano electo Poloniae rege oratio.

9931. Přípis mandátu J. M. Maximiliána, voleného krále Polského etc., a arciknížete Rakouského etc. ke všem stavům království Polského učiněného, v Star. Městě Pražském u Buriana Valdy, s. a. (1587), 4°, 6 l. Datum v městě Pulci, 6. pro since 1587.

9932. *v. Mayer Eduard*, Des Olmützer Bischofes Stanislaus Pawłowski Gesandtschaftsreisen nach Polen, aus Anlass der Königswahl nach dem Ableben Stefan I. (1587-98). Kremsier, 1861, str. (X) 483 (1), s 2 tab.

9933. Biblioteka pisarzów polskich t. 38. *Bartosza Paprockiego*: Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588, wydal *Jan Czubek*, Kraków, 1900, 8°, str. X, 125. Jsou to přetisky brožur: 1. Upomínek albo przestroga zacnemu narodowi polskiemu i wszitkiem stanom wielkiego xiestwa Litewskiego, namniejszi sluga i brat na to interregnum oddaje 1587. 2. Pamiec nierzadu w Polscze, przez dwie fakcye uczinionego w r. 1587, ktorego skutky co dálej, to gorsze, a ku wielkiej sie skazie rzeczi pospolitej zarzely, napisana i wydana roku 1588.

9934. O volbě krále Zikmunda polského. Diarium sub Rudolfo rege od Marka Bydžovského z Florentina. Slov. Sborník VI, 1887, str. 329-31, 474-6. Srv. č. 9733.

9935. Literaturu o tomto období viz *Finkel*, č. 9566.

9936. *Caro J.*, Das Interregnum Polens i. J. 1587, Gotha 1861, 8°.

9937. *Siniawski*, De interregno . . . II. De comitiis ad novum regem eligendum, a. 1587 . . habitis, Dissert., Breslau, 1869, 8°. Srv. *Dudík*, Forschungen in Schweden, č. 9588, str. 86.

9938. *Martinelli Antonio*, De Hippolyti Aldobrandini S. R. E. cardinalis apostolici itinere in Poloniam, eiusque Cracoviam et Pragam introitu narratio. Vyd. *V. J. Nováček*, Věstník Král. Č. Spol., XX. 1903, 8°, str. 7.

9939. *Karge Paul*, Das österreichische Unternehmen auf Polen und die Schlacht bei Pitschen. Zeitschr. Gesch. Schles. XXII, 1888, str. 116-50. Viz č. 9806.

9940. *Haselbach K.*, Oesterreich und die polnische Königswahl von 1587. Nach gesandtschaftlichen Relationen im k. Haus-, Hof- und Staatsarchive und in den Archiven des Reichsfinanzministeriums und des Ministeriums d. Innern. Wien. (Progr. Gymn. Josefstadt), 1869, 8°, str. 34.

9941. *Perwolf Josef*, Habsburkové, králové čeští. Jich snahy o nabytí koruny polské. Poselství českých pánův do Polska. Osvěta, III, str. 820.

9942. Rudolfa II. vyjednávání s cárem Feodorem Ivanovičem. Lumír, IV, 1854, II, str. 1005.

9943. *Šrámek J.*, O volbě arciknížete Maximiliana, bratra cís. Rudolfa II., na království polské. Písek. Progr. 1885, 8°, str. 1-31.

9944. General Landesmusterung 1587. Znaimer Wochenblatt, 1852, č. 22.

9945. *Palacký Fr.*, Krátký spis o porážce a zajetí Maximiliana, voleného krále Polského a arciknížete Rakouského. Ze souvěkého rukopisu, chovaného v národním Mus. česk. Čas. Č. Mus. 1834, str. 191-203.

9946. Newe Zeittung aus Polen. Grüntlicher und Warhafftiger Bericht, was in dem Polnischen Wesen, bisher, seit König Stephans Bathori tödtlichem abgang, mit der Newem Wahl, und daraus erfolgetem unvornemens, item mit dem treffen bey Pitzschen in Schlesien, sich zugetragen, bis auff die angestellte und num her Gottlob glücklich erörterte Fridtliche Tractation, s. l. 1589, 4°, 4 l.

9947. Zeyttung unnd Bericht, des Jemmerlichen Polnischen Kriegswesens, so vor Pitzen in Schlesien geschehen ist etc. Den 28. Februari, Anno 1588. Jar. Na konci: Erstlich gedruckt zu Ulmütz, 1588, 4°, 4 l.

9948. Polnische Zeitung. Von der Wahl und Krönunge dess Königs in Polen, Sigmunds III. Printzen auss Schweden. Dessgleichen, wie Ertzhertzog Maximilian auss Oesterreich, auch gewehlter König in Polen, geschlagen und endlich an der Schlesischen Grentz, sampt den bei sich habenden Polnischen Herrn, gefangen worden: unnd wie die Vertragsmittel jetzt angestelt werden. Neben einer richtigen Geburts Liny dess Jagellonischen Stammes, darauss zusehen, wie einer oder der ander erwehlete Könige dem Polnischen Reiche verwant. 1588, s l., 4°, 30 stran.

9949. Píseň historická z r. 1588 (po volbě arcikn. Maxmiliana za krále polského). *Jireček J.* a *H.*, Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury, 1860, 78-9. Srv. Archiv Ochranovský, č. 5891, XIII, l. 501-2.

9950. Tito artikulové . . . v r. 1588, ve středu po obrácení sv. Pavla. Viz Sněm léta 1588, Sněmy České, VII, 1891, str. 223-363.

9951. *Neumann*, Beitrag zur Geschichte der Lausitz nach der Wahl des Erzherzogs Maximilian zum Könige von Polen u. d. Schlacht bei Pietschen. Ledebur's Archiv, X, 1833, str. 114.

9952. *Loserth J.*, Zum Einzug der Erzherzoge Ferdinand, Karl, Ernst und Matthias in Prag am 3. August 1588. Mitt. f. Gesch. d. Deutsch. in Böhmen, XXXV, 1897, 357-63.

9953. Confirmatio transactionis Caesareae Maiest. Pragae Maii 1589. — Juramentum Caesar. Maiest. Pragae 10 Julii 1589. — Juramentum ordinum Regni Bohemiae aliarumque aliquot provinciar. Pragae 10 Jul. 1589. — Mandatum Ordinum eorundem in eos, qui nomine illorum iurarunt etc. Pragae 1589. — Cautio Caesareae Majestat. Pragae 26 Mai 1589. Viz *Vogel*, Specimen, Bibl. Č. Hist. II, č. 25, 652.

9954. Carmina česká na jméno a titul.. Ferdinanda z boží mil. arcikníže Rakouského . . . (píseň). V Praze, 1588, 4°, 8 listů.

9955. Sečtení rokův od počátku světa počnouc od Adama, kdy kterého roku v světě tý věci se dály a kde v bibli mnohé ty věci jsou zapsány, to poznamenáno po stranách najdeš, skrz *Jana Staršího Grylla z Gryllova* vydané, v Starém Městě Pražském u Jiříka Nigrina, 1588. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4467.

Přídavek k r. 1581.

Kubata dal hlavu za Blata.*)

9956. *Hraše J. K.*, Kříž na pastvinách, (Pověsť z Netolicka). Hvězda, v Olomouci, 1861. — Srv. přetisk, Český Lid XIV, 1905, str. 75-6.

9957. Kubata dal hlavu za Blata. Světozor, IX, 1875, str. 359. Srv. Český Lid XIV, 1905, str. 77.

9958. Sto let měl Kubata hlavu sťatou,

*) Původ tohoto pořekadla vykládá tradice jihočeského lidu: Kubata, sedlák ze Zbudova (okres Hluboká), háje práva sedláků na Blatech »Vladislavských« čili »Svobodných«, byl r. 1581 z rozkazu Adama z Hradce, t. č. držitele panství Hlubockého, jako rebell souzen a sťat. Jako svědky této popravy ukazují 2 starobylé kameny. R. 1904 byl postaven nový pomník u »Soudného potoka« na Blatech z podnětu Frant. Mirosl. Čapka, od prof. V. Suchomela. Poprvé jest rčení o Kubatovi zaznamenáno po r. 1750, kdy opravována byla rustikální a dominikální fasse. O tradici Kubatovské vznikla za krátký čas zvláštní literatura, jednak na obranu tradice o Kubatovi, jednak polemická proti tradici o smrti Kubatově za právo sedláků na Blatech. Řešila se otázka ta v delších i kratších, vědeckých i populárních statích, přednáškách a pod., jimiž často osvětlovali autoři zároveň dějiny poměrů poddanských, sirotčích v XVI. stol., národopisnou, místopisnou stránku celého sporu a pod. Pro budoucí paměť budou tu zachovány aspoň hlavní články v tomto sporu Kubatovském. Za laskavé přispění děkuji p. *Fr. M. Čapkovi.*

našel Plaček obcím pravdu svatou. (Vladislavská čili Zbudovská Blata.) Světozor, IX, 1875, str. 359.

9959. *Třebízský V. Beneš*, Sedlák Kubata dal hlavu za Blata. »Havraním pérem«, 1881.

9960. *Winter Zikm.*, J. Kubata dal hlavu za Blata. Kulturní obraz českých měst, I, 1885, str. 103. Srv. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIV, 1886, str. 429: *Hübler*, Die Sage vom Bürgermeister Kubata.

9961. *Sedláček Aug.*, Vzpoura na Blatech. Hrady a zámky, VII, 1890, str. 143-4. Srv. Český Lid XIV, 1905, str. 26.

9962. *Čapek Fr. Mir.*, Já, Jakub Kubata, dal jsem hlavu za Blata. Jihočeské Listy, Č. Budějovice, 1895, č. 75, I, 19. října.

9263. *Čapek Fr. Mir.*, Kubata dal hlavu za Blata. (Prvá přednáška o Kubatovi a podnět k myšlénce Kubatovské, 8. dubna 1901 ve Zbudově.) Budivoj, 1903, č. 73.

9964. *Boleck V.*, Pověsť o Jakubovi Kubatovi z jižních Čech. Český Lid, V, 1895-6, str. 32-3.

9965. *Zíbrt Č.*, Kubata dal hlavu za Blata. Český Lid, V, 1895-6, str. 479 (přehled literatury posavadní o Kubatovi).

9966. *Dvořák-Zbudovský*, Smrt J. Kubaty. Selská dumka jihočeská. Vlast, XVIII, 1902, str. 397. Otisk: Třeboňské Listy, III, 1902, č. 17; Jihoč. Živnostník, II, 1902, č. 28.

9967. *Čapek Fr. M.*, Pomník Jak. Kubatovi na Blatech. Jihoč. Listy, VII, 1901, č. 90. Srv. Budivoj, XXXVIII, 1901. č. 73.

9968. O selském hrdinovi Kubatovi na Blatech. Jihoč. Listy, 1901, č. 108. — Ibid, č. 109, 111, 112, 113 (založení Kubatovské myšlénky).

9969. *Vachek M.*, Rychtář Jak. Kubata dal svou hlavu za Blata. Budivoj, XXXVII, 1901, č. 78. Viz též č. 79.

9970. *Čapek F. M.*, Sousedé, rolníci. Leták ke schůzi 28. září 1901, v Plástovicích. Č. Budějovice, J. Přibyl, 1901, 12°.

9971. *Vachek M.*, Památce rychtáře Kubaty ze Zbudova. Budivoj, XXXVII, 1901. č. 80, (Schůze, na níž dán základ myšlénce Kubatovské). — Srv. Pomník Kubatovi na Blatech. Jihoč. Listy, VII, 1901, č. 114, 117, 118, 131.

9972. *Čapek Fr. M.*, Rychtář Jak. Kubata dal svou hlavu za Blata. Děj a vzpoura na Blatech ku konci 16. stol. Budivoj, XXXVII, 1901, feuilletony č. 81-106; XXXVIII, 1902, č. 1-34. Vydán též samostatný spis (otisk), 1901, 12°, str. IV, 170. Srv. č. 9976. — Otisk též: Jihoč. Listy, VII, 1901, feuilletony č. 115-51; VIII, 1902, č. 1-34. Nové vydání viz č. 10036.

9973. *Čapek F. M.*, Na pomník Kubatův. Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 12.

9974. Nebylo bezvýsledným. Jihoč. Dělník, Č. Budějovice, V, 1902, č. 9. (Pověst o Kubatovi a pomník.)

9975. *Čapek F. M.*, Stanovy spolku pro postavení pomníku Kubatovi potvrzeny. Budivoj, XXXVIII, 1902, č. 17. — Srv. Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 26; č. 37.

9976. *Čapek Fr. M.*, Rychtář Jakub Kubata dal svou hlavu za Blata. Děj a vzpoura na Blatech ku konci 16. stol., Č. Budějovice, 1901-2, m. 8°. — Viz Budivoj, XXXVIII, 1902, č. 27; Sedláku hrdinovi Kubatovi. Nár. Politika, 1902, č. 94. — Proti Fr. Čapkovi polemika Fr. Mareše, viz č. 9983.

9977. Kubata dal hlavu za blata. Třeboňské Listy, III, 1902, č. 14.

9978. *Bartuška K.*, Rychtář Jakub Kubata... Rolník, Č. Budějovice, XVIII, 1902, č. 4.

9979. Rychtář Kubata... Ohlas od Nežárky, Jindř. Hradec, 1902, č. 17.

9980. Rychtář Kubata... Stráž, Vodňany, II, 1902, č. 20.

9981. *Kroiher*, K záležitosti Kubatova pomníku. Budivoj, XXXVIII, 1902, č. 40. Srv. ibid. č. 29; Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 42, 44, 45; Plzeňské Listy, 1902, č. 86.

9982. Ustavující valná hromada spolku pro zbudování pomníku Kubatovi. Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 46, 47, 61; 63, 76; Budivoj, 1902, č. 32, 38, 44, 55; Jihoč. Živnostník, Č. Budějovice, II, 1902, č. 17.

9983. *Mareš Frt.*, Kubata dal hlavu za Blata. Budivoj, XXXVIII, 1902. č. 33, 35. Proti Fr. Čapkovi č. 9972. Obrana viz č. další.

9984. *Čapek F. M.*, Kubata... (odpověď Fr. Marešovi). Budivoj, ibid. č. 37. 39, 40. Srv. č. 9983.

9985. Rychtář Kubata... (z Netolicka). Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 58.

9986. Národní slavnost v Plástovicích na Blatech. Jihoč. Listy, VIII, 1902, č. 58, 64, 67; Jihočeský Živnostník, II, 1902, č. 25; Výroční zpráva »Sokola Česko-Budějovického« za rok 1902-3.

9987. Rychtář Kubata... Katol. Listy, Praha, 1902, č. 153.

9988. Kubatovská slavnost v Pištíně. Jihoč. Listy, 1902, č. 93. Srv. č. 86, 91, 95.

9989. Kubata... České úředn. Listy, III, Roudnice, 1902, č. 35.

9990. *Čapek F. M.*, O thematě: Kubata... a významu akce Kubatovské. Leták. Vyd. Spolek Kubatovský, Č. Budějovice, 1902. Srv. Jihoč. Listy, 1902, č. 129, 134.

9991. Na pomník Kubatův. Jihoč. Listy, IX, 1903, č. 1, 26.

9992. *Krejčík A. L.*, Falšování jihočeských dějin. Rozhledy, XIII, 1903, č. 23-24. Otisk, 8°, str. 8. Proti Fr. Čapkovi č. 9972. Srv. č. 9997.

9993. A ještě jednou Kubata... Budivoj, XXXIX, 1903, č. 26.

9994. *Kulíček A.*, Ze Zbudova na Blatech (velká protestní schůze blatského lidu). Jihoč. Listy, IX, 1903, č. 40, 50.

9995. Karabáčníci lezou z hrobu. Stráž Lidu, Budějovice, VI, 1903, č. 8. Srv. č. 9.

9996. *Antl Th.*, Kubata prý — nedal hlavu za Blata. Budivoj, XXXIX, 1903, č. 32. Srv. K úmrtí Th. Antla. Jihoč. Listy, 1903, č. 72, 74; Budivoj, 1903, č. 55.

9997. *Vackek M.*, Spor o J. Kubatu. Budivoj, XXXIX, 1903, č. 40. Proti Krejčíkovi č. 9992. Srv. Jihoč. Listy, IX, 1903, č. 59.

9998. Nynější stav otázky Kubatovské. Nár. Politika, 1903, č. 140.

9999. Kubata dal hlavu za Blata. (Píše schwarzenberský úředník). Jihoč. Listy, IX, 1903, č. 63.

10000. *Čapek Fr. M.*, Výroční zpráva o činnosti spolku Kubatovského za r. 1902 (ve Zbudově). Budivoj, 1903, č. 73-4. Též otisk, 1903, m. 8°, str. 12.

10001. *Čapek Fr. M.*, Soutěž na pomník Kubatův. Nár. Politika, 1903, č. 283.

10002. Z denní Kroniky. Obrana zemědělců, VII, 1903, str. 1068.

10003. *Döllinger St.*, Kubata dal hlavu za Blata. Drama o 4 dějstvích. Dle stejnojmeného hist. obrazu. (Provozováno v Č. Budějovicích v lednu 1904.)

10004. Kubata . . . Američan, Cl. O., V, 1904, č. 1447. Srv. č. 1449. — Hlas, St. Louis, XXX, 1904, č. 1488.

10005. Nové objevy ve sporu. Viz Jihoč. Listy, X, 1904, č. 58; Budivoj, 1904, č. 41.

10006. Kubatovský spolek. Stráž Lidu, Č. Budějovice, 1904, č. 10.

10007. Kubata . . Nár. Politika, 1904, č. 152.

10008. Kubata . . . Jihoč. Listy, X, 1904, č. 67, 78.

10009. Sedláku hrdinovi. Hlas, St. Louis, XXXI, 1904, č. 1551, 1556, 1557.

10010. Kubata . . . Američan, Cleveland, 1904, č. 1594.

10011. *Krejčík A. L.*, K odhalení pomníku Kubatovi. Jiskra, Tábor, 1904, č. 22. Srv. odpověď č. 10012.

10012. *Vachek M.*, Dal rychtář Kubata hlavu za Blata? Budivoj, XL, 1904, č. 67. Srv. č. 10011.

10013. Kubata . . . Hlasy z Hané, Prostějov, XXIII, 1904, č. 87.

10014. *Vondrášek V.*, Rychtář Kubata dal hlavu za Blata. Dom in Svet, Ljubljana, XVII, 1904, str. 9.

10015. Spomenik kmetu Jak. Kubati. Slovenec, Ljubljana, XXXII, 1904, 179.

10016. *Bourdon K.*, Selskému hrdinovi. Stráž na Kladském pomezí. Opočno, 1904, č. 18.

10017. *Capek Fr. M.*, Památce Kubatově. Illustrovaný Almanach k slavnosti odhalení pomníku Kubatova, Č. Budějovice, 1904, fol., 8 l. Obsah. Památce Kubaty, báseň od A. Heyduka; Vítej nám, Fr. M. Čapek; Blata, týž; Lidské muky, báseň od Fr. S. Procházky; Blaťáci, a jejich řeč, V. Dušek; Pomník Kubatův, F. M. Čapek; Zrnka, týž; Rod Kubatův, týž; Smrt Kubatova, týž; Pověst o J. Kubatovi, V. Bolech; Kubata . . . , Č. Zíbrt; Sedlák Kubata . . ., V. Beneš-Třebízský; Význam kroje národního, Em. Fryšová; Kaj je pripovedovala moja mati o Kubati, V. Vondrášek; Úkol Českého dobr. hasičstva, Jak. Al. Jindra; Kterak svoboda a rovnost stavů upadla v poddanství, J. Dejmek; Smrt Jakuba Kubaty, dumka od Dvořáka Zbudovského; Svatobijce, báseň od V. Lešetického; Pořad slavnosti odhalení pomníku Kubatova.

10018. Slavnost odhalení pomníku Kubatova (řeči, popis, vyobrazení). Jihoč. Listy, X, 1904. č. 96-9; Budivoj, 1904, č. 68; Nár. Politika, 1904, č. 232; Nár. Listy, 1904, č. 232; Jiskra, Tábor, 1904, č. 25; Pražské Noviny, 1904, č. 233; Plzeňské Listy, 1904, č. 192; Pozor, Olomouc, 1904, č. 130; Illustr. Kurýr, Praha, 1904, č. 285; *Jakš Jan*, Slovan, Vídeň, XII, 1904, č. 67-8; Stráž na Šumavě, Strakonice, XX, 1904, č. 35; Šumavan, Klatovy, 1904, č. 35; Otavan, Písek, 1904, č. 35; Ohlas od Nežárky, 1904, č. 35; Český Venkov, Rychnov n. Kn., 1904, č. 18; Selský hrdina, Opavský Týd., 1904, č. 69; Samostatné Směry, Pardubice, IV, 1904, č. 40-1; Selské Listy, Olomouc, XXII, č. 102; *Šamalík Jos.*, Selské Hlasy, VII, 1904, č. 38; Podhořan, Rychnov. I, 1904, č. 10; Obrana Zemědělců, 1904, str. 683; Nové Illustrované Listy, Brno, XI, 1904, č. 38; Illustrovaný Svět, Praha, IV, seš. 46, str. 1089, 1904; Zlatá Praha, XXI, 1904, č. 45, str. 539; Zlatý domov (příl. Hosp. Listů), Chrudim, VI, 1905, č. 21, str. 84-8.

10019. *Řezníček V.*, Žil nebo nežil, byl nebo nebyl Kubata? Obnova, Hradec Král., 1904, č. 38.

10020. Běsnění některých lidí a časopisů proti myšlénce Kubatovské. Jihoč. Listy, X, 1904, č. 111. Srv. ibid., č. 112. Odpověď časopisu »Lidové zájmy« v Přerově.

10021. *Beer Ant.*, K methodice sporu o Kubatu. Čas, 1904, č. 282, 288.

10022. *Radič Št.*, Jakub Kubata, češki Matia Gubec, Baćuška (112-120), Hrvatska Misao, IV, Zagreb, 1904, svez. 3.

10023. *Novotný-Kolenský V.*, Velká Blata, Jihoč. Listy, X, 1904, č. 130; Český Lid, XIV, 1904-5, č. 3.

10024. *Klostermann K.-Faustin*, Črty a obrázky z Blat a Hlubocka. Nár. Politika, 1904, č. 293, 314, 321, 342; 1905, čís. 8, 36, 50, 91, 193. Srv. č. 10028.

10025. *Krejčík A. L.*, Obrázky z Blat a Hlubocka. (Zasláno proti Klostermannovi, č. 10024, Čas, 1905, Praha, č. 4.

10026. *Brožek Jos.*, Kubata . . . (Drama ve 4 dějstvích.) Viz Otavan, Písek, 1905, 7. ledna.

10027. Valná hromada »Spolku Kubatovského« a odpověď F. M. Čapka na po-

lemiky archivu Třeboňského. Jihoč. Listy, 1905, XI, č. 7.

10028. *Klostermann K.*, Kámen na Blatech (vyobr.), Malý Čtenář, Praha, r. 1904-5, č. 12.

10029. *Zíbrt Č.*, Kubata dal hlavu za Blata. Český Lid. XIV, 1905, str. 81-7.

10030. *Týž*, Materialie a studie ku pověsti o Jak. Kubatovi, ibid., str. 26-8: 1. A. Sedláček o vzpouře na Blatech. 2. Sto let měl Kubata hlavu sťatou, našel Plaček obcím pravdu svatou! Srv. č. 9958.

10031. *Novotný-Kolenský Vojtěch*, Materialie a studie ku pověsti o Jak. Kubatovi. Český Lid, XIV, 1905, str. 146.

10032. *Bouchal Fr. V.*, Jakub Kubata dal hlavu za Blata. Český Lid, XIV, 1905, str. 409.

10033. *Salaba Jos.*, Kubata dal hlavu za Blata. (Kritický rozbor sporné otázky.) Naše Doba, Praha, XII, 1905, str. 348, 415, 506, 568, 679, 765, 836, 709. Vyjde ve zvl. otisku. — Srv. Odpověď zatímní, Jihoč. Listy, XI, 1905, č. 97.

10034. Konec sporu o Kubatu, Kubatova osoba prokázána. Jihoč. Listy, XI, 1905, č. 99.

10035. Kubata existoval a jako zastance selských práv hlavu dal. Budivoj, XLI, 1905, č. 77. (Na základě studie J. Salaby, č. 10033.)

10036. Čapkův spis »Kubata ...« v druhém vydání. Jihoč. Listy, XI, 1905, č. 118; Budivoj, XLI, 1905, č. 82.

10037. Pravost starobylé tradice. Čech, 1905, č. 267.

10038. *Klostermann K.*, Mlhy na Blatech Máj, IV, Praha, 1905 6.

10039. Kubata ... Kalendář Národní Politiky. Praha, 1906; Eckertovy kalendáře v Chrudimi na r. 1906 (Hospodářský kalendář, Domácí přítel, Kalendář České Hospodyně.) — Chystá se odpověď: *Čapek F. M.*, Kubata žil a hlavu za Blata dal.

10040. *Kalousek Jos.*, Řády selské a instrukce hospodářské 1350-1626, č. 8245, 1905. Otištěna listina základní pro otázku Kubatovskou: Č. 123. Adam z Hradce poddaným na panství Hlubockém obnovuje osvobození od odúmrtí, ale z trestu za zpouru ukládá jim novou robotu, dne 21. dubna 1581.

Článek 3. Události let 1589-1600.

10041. Tito artikulové ... v r. 1589, v pondělí po sv. Metardu, v Star. M. Pražském, 1589, 4°. Viz Sněm léta 1589. Sněmy České VII, 1891, str. 364-446.

10042. *D(vorsk)ý Fr.*, Souhrn příjmu sbírky zemské za r. 1589. Pam. Arch. VIII, 1868-9, str. 624.

10043. Tito artikulové .. v r. 1589, v pondělí po památce sv. Trojice v Brně na sněmu obecním, v Olomouci, 1589, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10044. *Francus Jac.* (*Conr. Memmius*), Relatio historica quinquennalis. Wahrhaftige Beschreibung aller Geschicht, so sich innerhalb fünff Jahren, nemlich v. Anno 1590-95 in Teutschland, Braband, Holland, Seeland, Dennemarck, Schweden, Polen, Behem, Litfland, Franckreich, Engelland, Schottland, Saphoy, Italia, Hispania, Persia, Hungern, Crabaten, Siebenbürgen, Walachey, Moldaw, Podolia und Türkey verlauffen und zugetragen haben. Franckfurt, 1595, 4°, s vyobr. — *Francus*, Relationis hist. semestr. continuatio, Hist. Beschreib. aller denkwürd. Historien, so sich hin u. wieder in Europa .. hierzwischen nechst verschiner Franckfurter Fastenmess biss auf Herbstmess verlauffen... Von Herbstmess 1596-Herbstm. 1747, 4° (s obrázky, plány, mapami atd.).

10045. *Steger Tob.*, Unpostreuterische Geschichtsschriften, so ich in Spanien, Engeland, Böhmen, Polen, Ungarn ... zugetragen, Strassburg, 1590, 4°.

10046. U zemského práva Těšínského 1590-1600. Věstník Matice Opavské 1901, č. 9.

10047. *Eytzinger M.*, Historica novem mensium relatio, d. i. Beschreibung der gedenkwürdigen Geschichten, so sich die negsten neun Monat im Heil. Röm. Reich, Niederlandt, Frankreich, Engellandt, Poln, Hungarn und Behaymb vom Junio des 1590 Jahr bis Maji 1591 zugetragen. Cöllen, 1591, 4°, str. IV, 68. Srv. č. 10048.

10048. *Týž*, Recens historica rerum intra sex menses in Evropa gestarum relatio, was sich in Frankreich, Oesterreich, Ungarn und Beheymb etc. sonderlich aber ... und sonst allenthalben verloffen bis Sept. 1592. Cölln, 1592, 4°, VI, 72.

10049. Tito artikulové ... v r. 1590, v pondělí po sv. Matěji, v Praze, 4°. Viz Sněm léta 1590 Sněmy České, VII, 1891, str. 447-564.

10050. Artikulové na sněmu, kterýž byl držán v Brně 1590 v pondělí po neděli Misericordia domini. V Olomouci 1590. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10051. J. M. C. Rudolfa II. list otevřený všem třem stavům a obyvatelům měst Pražských o rozšířené nepravé pověsti, jakoby o vánocích t. r. všecky kostely pod obojí přepadnuty a náboženství jejich zkaženo býti mělo 1590. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. IV, č. 555. Srv. č. 9798.

Článek 3. Události let 1589-1600.

(Pokračování.)

1590.

10052. K dějinám vinařství českého. Královská instrukce z roku 1590 o právech perkmisterských při horách viničných. Zvl. otisk z čas. Posel z Prahy, v Praze, 1877, 8°, str. 14. Srv. *Kalousek J.*, č. 8245.

10053. Martinkové r. 1590 (chasa propuštěná ze služby, nezbedná) Lumír I, 1851, I, str. 453. Viz č. 8701.

10054. *Calagius A.*, Terrae motus... 1590, Gorlicii, 1596. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 983.

10055. Žalostné vypsání... zemětřesení, 1591. Viz ibid. č. 984.

10056. *Jahodka (Fragarius) Chrudimský z Turové Mat.*, Žalostné sepsání o zemětřesení hrozném a strašlivém, 1590. Viz ibid., č. 985.

10057. Ein kurtzer Bericht von den sehr grossen und erschrecklichen Erdbeben, dises jetzige 1590 Jar, den 15. Septembris geschehen, durchs gantze Königreich Behem, Merhern, Osterreich und sonderlich in der Keyserl. Statt Wien und umbligenden Ortern... Hiebei auch Newe zeytung auss Wien. Wien, 1590, 4°, 5 l. Znova: Nürnberg, bei Hans Clement Koler zuerfragen, 1590, 4°, 4 l., s vyobr.

10058. *Pantaleon Candidus*, Bohemias, seu de Ducibus Boh. libri tres... de regibus libri quinque. Argentorati, 1590, 1597. Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 1441.

10059. *z Veleslavína Daniel Adam*, Kalendář historický, 1590. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4556.

10060. *Stieve Felix*, Wittelsbacher Briefe aus den Jahren 1590 bis 1610. Abh. d. III. Cl. d. k. Akademie Wiss., München, XVII, II. Abth., 1886, str. 385-497.

10061. *Borový Klement*, Martin Medek, arcibiskup Pražský. Historicko-kritické vypsání náboženských poměrů v Čechách od r. 1581-90. Praha 1877. Dědictví sv. Prokopa č. XVII, 8°, str. VI, 220. Obsah: Život a povaha arcibiskupova. Farní duchovenstvo. Osazování míst. Hmotné poměry. Duchovní správa. Sv. svátosti a bohoslužba. Život věřících. Kázeň duchovenstva. Řehole. Utrakvisté. Protestanté a sektáři. Opravený kalendář. Korrespondence arcibiskupa Martina ve vlasti i cizině. Přenešení těla sv. Prokopa. Špitál pro chudé v Mohelnici. Listiny: Prager Erzbischof an den Pfarrer von Tachau (1581, 29. Mai). Rudolf II. an die böhmische Kammer (1581, 10. Septb.). Farář ve Zbynicích arcibiskupu Pražskému (1582, 21. dubna). Archidiaconus Cadanensis clero in distr. Cadan. et Zac. (1582, 15. Novbr.). Königl. Kammer an die utraq. Stände (1584, Juni). Marien-Bruderschaft zu Kaaden an den Erzbischof (1584, Mai). Rudolf II. podkomořímu Trčkovi (1584, 23. října). Rudolf II. městům království Českého (1586, 23. května). Robmhap ze Suché arcib. Pražskému (1588, 26. Novbr.) Supplikace konsistoře utrakvistické k cís. Rudolfu II. (1589, 1. března). Supplikace konsistoře utrakv. k cís. Rudolfu II. (1589, 21. března, 22. března a 7. dubna). Erzbischof an die Schlesischen Stände (1589, 1. Mai). Supplikace konsistoře utrakv. k cís. Rudolfu II. (1589, 17. květen, 1590, v lednu). Stiftungsurkunde des Hospitals in Müglitz (1589, 29. března).*) — Viz *Winter Z.*, Život církevní v Čechách, č. 286.

10062. Mandát Ježíše Krista, krále nebeského..., věrným křesťanům poslaný, v němž přikazuje všechněm..., aby ztraceného zámku, jenž jest víra k jeho slovům, a pevnost, řečenou dobré svědomí, ďáblu zase skrze jeho pomoc božskou dobyti hleděli, vyd. *Sixt Palma Močidlanský*, v Praze, 1590, 1598, 1600, 1602. Viz obšírně č. 5316. Srv. *Skála ze Zhoře*, Historie česká, I, 1865, str. 37-44. Satira na tehdejší poměry české.

10063. U Kouřimě (r. 1590) země jedlá (podivná mouka). Lumír 1852, II, 1, str. 331. — Newe Zeitung... in der Stadt Kaurschim... ein schönes Mehl erzeiget hat, 1590. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1319.

10064. Von dem erschröcklichen Erdbeben, so 1590 d. 15. Oct. geschehen in Oesterreich, sonderlich aber in Wien und umliegenden Oertern und Flecken, in Behmen, Mehren... Wien, 1590, 4°, l. 4.

10065. *Calagius Andreas Vratislaviensis*, Terrae motus passim in Silesia XV. Oct. a. 1590 media nocte, ter, citra incommodum, alibi vero gentium fre-

*) Viz oddíl VII. Církevní dějiny. IV. (Arcibiskupové pražští.)

quentius et longius, non sine ingenti damno animadversus, saeculo huic securo et profano utcumque inculcatus. Gorlicii, 1590, 4°, l. 6. Srv. č. 10054.

10066. Hrozné a žalostivé noviny, kterak léta 1590 1. srpna Turci a Tataři do Polska vpadli. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1590, 4°, 4 l.*)

10067. Noviny z Constantinopole, kterak nynější císař turecký dva znamenité pány postínati dal. V Praze, u Bur. Valdy, 1590, 4°, 6 l.

Václav Šturm proti Jednotě Českobratrské.

10068. Šturem Wenz. Viz *Pelzel-Voigt*, Abbildungen böhmischer und mährischer Gelehrten, Bibl. Č. Hist. I, č. 477, III, 1777, str. 56.

10069. *Svoboda Jos.*, Václav Šturm a jeho boje s Českými Bratry. Pastýř duchovní IV, 1884, str. 33-53, 97-116. Obsah: Studie a první pokusy Šturmovy. První styky s Českými Bratry. Srovnání víry. Rozsouzení kancionálu.

10070. Šturm či Šturem Václav z Týna Horšova: viz *Jireček*, Rukověť liter. č. II, 273; *Flajšhans*, Písemnictví, str. 394-7; *Winter Z.*, Život církevní v Čechách, č. 286.

10071. *Roudnický V.*, Václav Šturm a Čeští bratří. Sborník hist. kroužku Vlasti VI, 1897, str. 74-82.

10072. *Šturm Václav*, Srovnání víry a učení Bratří starších, kteří sebe sami zákona Kristova a jiní je Waldenskými a Boleslavskými, jiní pak Pikharty jmenují. V němž se o jejich oddělení, nestálosti a vrtkavosti a některých bludních Artikulích vypisuje. K lepšímu vyrozumění v spuosob rozmlouvání pro sprostný lid sepsané a vůbec vydané skrze . . . z Tejna Horšovského. Vyt. v Litomyšli, 1582, Andreas Graudenc, 4°, str. 428 (6). Dedikace Vilémovi z Rožmberka. Výtah ze „Srovnání" viz *Laetus* č. 10074. — Bratří odpověděli: Kratičké ohlášení se Jednoty bratrské na důtklivá psaní, proti nim těchto časův vydaná. V Kralicích, 1583.

10073. Krátké ozvání Dra. *Vácslava Šturma* proti kratičkému ohlášení Jednoty Valdenské neb Boleslavské. V Starém Městě Pražském, 1584, 4°, str. 198, (1). Ded. Vilémovi z Rožmberka. Na konci (170-98) položen: „Index a poznamenání všech knih a spisův, kteříž v Srovnání víry o učení Bratří starších atd. se ode mne přivozují."

10074. *Laetus Lukáš z Telče*, Krátkej spis o Jednotě Bratří Valdenských, jestliže z Boha jest, sebraný z knihy vysoce učeného muže doktora Vácslava Šturma z Tejna Dobrohostova, doktora Písma svatého. Vytištěný s povolením vysoce důstojného v Bohu Otce a osvíceného knížete pána, p. Martina arcibiskupa Pražského. Od Jiříka Dačického, v Starém Městě Pražském, 1585, 4°, str. 49. Věnováno p. Štěpánu Vratislavovi z Mitrovic a na Drachově. — 2. vyd. v Praze 1613. — — Proti: *Jafet*, Historie o původu Jednoty Bratrské, viz č. 3300; *Konečný Matouš*, Pravda vítězící, t. j. Odpověď přímá na spis hanlivý, proti Jednotě Bratrské i proti jiným církvím evangelistským, z rozličných psaní prvnějších, jakž Šturmových, tak i jiných v nově léta 1613 shromážděný a pokoutně vydaný, od nějakého utrhače a ruhače pravdy Evangelium Kristova. s. l. (v Kralicích), 1614, 4°, str. CCXXIII. Obsah: I. Nejprvé na těch šest důvodů Šturmových, jimiž usiloval dovésti, že Jednota Bratrská z Boha není, odpověď dáme. II. Potom summovně na jiné ty přídavky a přílepky, v nichž také nás a pravdy Boží utrhavě dotýká, odpověď dáme. Podepsáni: Starší kněží Jednoty Bratrské. (Přídavkové: 1. Podstatné příčiny, proč jest bezpečno a potěšeno v římském náboženství živu býti a umříti. 2. Proti Augšpurské konfessí. 3. Podstatných osm základův římského náboženství. 4. Koule Danielovy, neb raději Poskokovy. 5. Hrubé pěkné dvě otázky. 6. Zpěvná obrana.) — Srv. *Jan Ctibor Kotva z Freyfeldu*, Mumraj zbornické pravdy vymaškařenej. To jest sto nestydatých klamův, které starší sborníci pravdou zastřeli, odkrytejch, a na světlo vyvedenejch. V Praze, 1615. O knize a spisovateli viz *Riss Jos.*, Čas. Č. Mus. 1880, str. 470-8; *Vávra J.*, Čas. kat. duch. XLII., 1901, str. 527-34, 591-8.

10075. *Šturm V.*, Šest důvodův pěkných a krátkých, kterýmiž se důvodně

*) Ze spousty „novin", „partikulářů," letáků, vydávaných hlavně v Praze, v Litomyšli a v Olomouci, pravidelně ve formátu 4°, s dřevorytinami na titulním listě, vybrány jsou pouze ty, jež se týkají obsahem zemí českých a zemí sousedních, nebo kde jsou zmínky o účastenství Čechů na př. ve válkách tureckých a při jiných událostech, o nichž noviny se rozepisovaly. Ostatních si nevšímáme a proto není a nechce býti výčet podobných časových a příležitostných publikací v tomto oddílu úplný, nevyčerpává všeho.

prokazuje, že Jednota Bratří Boleslavských z Boha není a že žádný v ní spasen býti nemůže. V Praze s. a. při Apologii Šturmově, při Uberinově odpovědi 1587 (č. 10076), v Litomyšli 1591 a 1613. Srv. Srovnání č. 10072, z něhož tento spis jest výtah.

10076. *Uberin Sylvius*, Odpověd na šest důvodův podvodných jakéhosi Dr. Václava Šturema. V Praze, J. Dačický, 1587. V Bočkově sbírce jest rukopis spisu toho, datovaný z Loštic (mylně Lovčic) nad Moravou. — Na to Šturmova „Apologia" 1587, viz č. další.

10077. *Šturm Vácslav*, Apologia, to jest: Obrana proti nedůvodné a nestřídmé odpovědi Sylvia Uberina, kterou na místě Bratří Boleslavských dává na šest podstatných důvodův doktora Vácslava Šturma proti Bratřím učiněných. Vyt. v Starém Městě Pražském u Jiříka Nigrina, 1587, 4°, l. A-R₂. — — Bratří odpověděli česky: *Uberin Sylvius*, Spis proti churavé a hubené apologii neb obraně D. Šturma Vácsl., jíž všecky z Jednoty Bratrské odsuzovati nepřestává, v Litomyšli, 1587, 4°. — Latinsky pak: Analysis sex paralogismorum Wenceslai Sturemi, quibus probare conatus est ecclesiam Fratrum Boleslaviensium ex Deo non esse, et Spiritum sanctum non habere. Herbornae, 1589, 4°, l. A-D₃. — Srv. Summulae, seu introductiones in universam logicam. *Dudík*, Schweden, str. 116, č. 20.

10078. *Šturm Václav*, Rozsouzení a bedlivé uvážení velikého kancionálu, od bratří Valdenských, jinak Boleslavských, sepsaného a léta Páně 1576 vytisknutého, z čehož každý porozuměti může, co by o tom kancionálu smejšleti měl. Vytištěno v St. Městě Pražském, u Buriana Waldy, 1588, 4°, str. 24, 205; II. a III. díl u J. Jičínského, str. 202, 11. Dedikace biskupovi Stanislavu Pavlovskému. — *Bratří* odpověděli: Obrana mírná a slušná kancionálu bratrského, kterýž D. Václav Šturm neprávě zhaněl. s. l. (V Litomyšli), 1588, 4°, str. 189. — Proti: *Vitolid Poskok*, Koule Danielova, kterouž podává Draku Pikhartskému ... (v Litomyšli), 1589, 4°, str. 12. Srv. č. 10074. — *Šturmova* replika: Odpověď slušná a důvodná na velmi hanlivou a rouhavou obranu kancionálu bratrského, v Litomyšli, 1590, str. 16, 265, 10. Dedikace městské raddě budějovické. Srv. č. 3494 a 3527. Srv. Starožitná kniha V. Šturma „Odpověď na hanlivou obranu" nalezena. Budivoj III, 1867, č. 63.

1591.

10079. (*Rätel Heinr.*), Newe Zeytung, oder kurtzer Discurs, von dem jetzigen Zustandt in der gantzen Welt, und was endtlich darauff erfolgen werde. 1591. Zu Ehren Car. Magn. von Schellendorff auf Königsburg im Fürstenthum Sagan, Görlitz, Ambr. Fritsch, 1591, 4°, 10 l.

10080. Noviny jisté z Benátek odeslané jak se slavní a křesťanští potentatové spuntovali a snesli, kterak by s pomocí Boží odolati proti nepříteli všeho křesťanstva Turku mohli, a kterak dotčený punt a snešení v Benátkách slavně vyhlášen jest. V Praze, u Šeb. Oksa, 1591, 4°, 8 l.

10081. *Seidel Frid.*, Bericht von Absendung Kreckwitzens durch Rudolf II. nach Constantinopel (1591). Görlitz, 1711, 8°. — *Seidel Frid.*, Gesandschaft an die Ottomanische Pforte, welche auf Rudolph II. Röm. Kays. Befehl Friedrich von Kreckwitz verrichtet. Mit Anmerkungen M. *Salom. Haussdorf*, Görlitz, 1718, 8°. — Nově vyd. Leipzig, 1787. Srv. Bibl. Č. Hi t. I, č. 13183; *Kertbeny*, Bibliographie der ungar. nationalen und internationalen Literatur, Budapest, 1880, str. 242, 320, 480; *Krones*, Allg. Deutsche Biogr. XVII, 1883, str. 100. Společníkem jeho a účastníkem útrap i příhod byl Václav Vratislav z Mitrovic, jehož popis této cesty viz Bibl. Č. Hist. I, č. 22523. (Vydání česká i překlady, německý, anglický, ruský, jihoslovanský.)

10082. *Stieve Felix*, Die Politik Baierns, 1591-1607. I. München, 1878, 8°, str. XVI, 571. Briefe und Acten zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, č. IV.

10083. Jednání léta 1591. Sněmy České VII, 1891, str. 565-600.

10084. Etliche extrahirte Fürstentages-Sachen bei Kaisers Rudolphi II. angehenden Regiment. Viz *Schickfusius Jac.*, Von der Fürstentage Namen ... Schlesische Chronica 1625. Bibl. Č. Hist. II, č. 848.

10085. Karla ze Žerotína denník z r. 1591. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23147.

10086. *Dvorský Fr.*, Dopisy Karla st. z Žerotína 1591-1610. Archiv český, XXVII. Praha, 1904, 4°, str. XX, 600. Srv. *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus. 1905, str. 441-6. V úvodě pojednává o vydáních korrespondence Žerotínovy. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. I, č. 23148.

10087. *Mikšovicova* Kronika Lounská. Část 4. Od l. 1591-4. Část 5. Od l. 1594-7. Sborn. Histor. Kroužku Vlasti, 1901, čís. 1, 2, str. 53-7, 120-5.

10088. Acta et constitutiones Synodi Olomucensis, a. 1591 die 12. Novembris habitae et celebratae, Olomucii, 1592, apud Frider. Milichtaller, 4°, l. A-R. — Viz též *Fasseau*, Collectio synodorum, 1766, Bibl. Č. Hist. II, č. 1121, str. 465. — Srv. Die letzte mährische Synode 1591. Notizenblatt d. histor. stat. Section

Mähr.-Schles. Ges., Brünn, 1870, č. 8, str. 64; 1871, č. 12, str. 89.

10089. Lamentatio praesentis temporis, carmine habita a *Martino Schwartzbach Silesio.* Imprimebat Pragae, Georgius Daczicenus, 1591, 4°, l. 4. S dedikací Pavlu Sixtu Trautsonovi.

10090. Satyrická skladba na mnichy neb klášterníky r. 1591. Viz: Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, Bibl. Č. Hist. I, č. 11832 (*Zíbrt*).

10091. Reise der Erzherzogin Anna zu ihrer Vermählung mit dem polnischen Könige Sigmund 1591. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2600 (týká se Moravy).

10092. *Slovacius Pavel,* Kázání o drahotě a hladu, 1591. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1475

10093. *Rosacius Adam,* Tempestates praecedentis et votum . . . ineuntis anni, 1591. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1081.

10094. Warhafftige, Newe Zeitung, wie sich der Engel Gottes eim Weib, da die in irem Gebet sampt iren Kindern verharret, erschienen, und was er zu ihr geredt, und ihr angezeigt, wie erschreckliche sachen als bald in der Welt ergehen sollen, dass sie es allen Leuten verkündigen solte etc. Geschehen in einem Dorff Olschnitz genandt, hinder der Statt Nachod, im Gebiet der Edlen und gestrengen Herrn Christoff und Sygissmundus Gebrüder von Regern, zum Homerstein etc., den 5. Tag Novembris, anno 1591, 1592, Nürnberg, durch Leonhardt Heussler, 4°, 4 l., dřevořezba na tit. — Vydán též téhož roku český překlad, s dřevorytem, 4°, 4 l.

1592.

10095. Jednání r. 1592 viz Sněmy České VIII, 1895, str. 1-138. — Srv. Kön. böhmische Aktenstücke aus dem Jahre 1592. Politik, 1895, č. 203.

10096. *v. Eiczing* (*Eytzinger*) *Mich.,* Relationes historicae, Historische Beschreibung, Kurtzer historischer Begriff, Coloniae, Köln, 1584-92. Viz zevrubně č. 9756-7.

10097. *Procházka Matěj,* Zbyněk II. z Dubé a Lipého, pražský arcibiskup, 14. pros. r. 1592 do 6. břez. 1606. Blahověst. XI, 1861, str. 248-50. Srv. Život sv. Sarkandra od *Procházky,* (v dalším.) — Viz *Winter Z.,* Církevní život v Čechách, č. 286. Podrobnosti viz v oddílu dalším VII. Církevní dějiny, IV. (arcibiskupové pražští). — Viz též *Jacksche Fr.,* Geschichte des ritterlichen Ordens der Kreuzherren mit dem roten Sterne. Prag, 1904, 8°, str. 162. Z obsahu: Die Zeit der postulierten Grossmeister (1590-1694). Zbynko Berka von Duba (1592-606). Karl Freiherr von Lamberg (1607-12). Johannes Lohelius (1612-22). Ernst Graf Harrach (1623-67).

10098. Synodus dioecesana Wratislaviensis, praesidente D. Andrea Jerino, episcopo Wratislaviensi, 1592. Viz *Hartzheim,* Bibl. Č. Hist. II, č. 1109. Srv. *Montbach,* Statuta synodalia . . . ecclesiae Wratislaviensis (1279--1653), 1855, Bibl. Č. Hist. II, č. 1122 (při r. 1592). O synodách vratislavských viz také *Jungnitz J.,* Martin von Gerstmann, Bischof von Breslau, Ein Zeit- und Lebensbild aus der schlesischen Kirchengeschichte des XVI. Jhts., Breslau, 1898, 8°.

10099. Providentia Dei. O řízení a opatrování Božském spis pobožný, k utvrzení a spokojení zarmoucených svědomí, v těchto časích odporných, věrným křesťanům velmi užitečný. Nyní vnově z latinské řeči v českou přeložený a vytištěný, v Starém městě Pražském, u M. Daniele z Veleslavína. 1592, 12°, str. XXXVI, 636, XXXII.

10100. Vypovězení války (r. 1592 sultana Rudolfovi II.). Mikeš, Beseda, II. v Praze, 1865, str. 30.

10101. Žalostné noviny, kterak Turek pevnost v Charvátích Vybytš oblehl a dobyl. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1592, 4°, 4 l.

10102. Žalostné vypsání ohně a od zemětřesení na Horách Kutnách zbořených domův, 1592. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 984.

10103. Veliký zázrak . . . ve vsi Chtěnici . . . manželka chleba napekla, třetího dne, když jej krájela, krev se z něho vyrazila, 1592. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1320.

10104. Práva a zřízení zemské knížetství Těšínského r. 1592. — Něm. vyd. Rechte und Landsordnung des Fürstenthums Teschen 1592. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 801.

10105. *Schlobach O.,* Ueber d. Niederlausitz im 16. Jh. nach Aufzeichn. Pastors M. Frank 1592-5. Mitth. der Niederlaus. Ges. III, 1892-3, str. 161-5.

1593.

10106. Newe Zeitungen auss Frankreich, Italien, Polen, Böhmen, Engellandt Coelln 1593, 4°. Viz č. 10096.

10107. *Chytraeus Dav.,* Chronicon a. 1593, 1594 et initii 1595, Lipsiae, 1595, 8°, str. 150. — Continuatio ad a. 1599, ibid., 1599, 8°, str. 263. — Anni 1599 eventus aliquot memorabiles adnotati, ibid., 1600, 8°, l. 28.

10108. *Frencelius a Friedenthal S.,* Urania de exundationibus. . . 1593. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1082.

10109. Tito artikulové . . . v r. 1593, v sobotu po sv. Lukáši, v Praze, 4°. Viz Sněmy České VIII, 1895, str. 356-96.

10110. Lantag zu Prag Der Röm. Key. Mayt. Rudolph 2. vortrag auff dem Schlos zu Prag vor den dreien Böhmischen Ständen dess Türckischen Kriegswesens halben, Sampt dem Abschiedt dessen sich wolgemeldte Stände mit der Käy. May. damals vergliechen. Alles von den 23 Weinm. biss auff den 3. Wint. des verschienen 1593. Jahrs verlauffen und beschrieben durch Michael Spanowsky der Röm. Käy. May. Rath und Obersten Landtschreiber der Kron Böheim. s. l. a. (Prag 1594), 4°, A-F$_3$. Srv. Sněmy České, č. 10109.

10111. Jeho Mil.... Rudolfa II. mandát a nařízení s strany mince, která v království českém a v zemích k němu příležejících podle sněmovního.... l. 1593 na Hradě Pražském vyhlášeného snešení jíti... a která podle vyměřeného času a terminu... brána býti nemá..., na Nov. Městě Pražském, 1593, 4°, 8 l. — Též něm. vydání, fol.

10112. Sacra Caes. Majestas ad dominicam Reminiscere a. 1593 regni Bohemiae comitia indixit. Sborník *Adama Tesacia Brodského*, viz č. 7098, 13.

10113. Die böhmischen Landtage und Verhandlungen der Jahre 1593-4. Politik, 1895, č. 209.

10114. *Milonius Franc. Mich.*, Oratio de legibus divinis, politicis et scholasticis bene sapienterque conditis, servandis... Pragae, 1593, 4°, A-E. S narážkami na souvěké poměry.

10115. Vyobrazení velkého soudu zemského ve světnici soudné král. zámku Pražského r. 1593, dle obrazu současného. Čechy III. 1., str. 141.

10116. Berechnung über die Krone Böhmen, vom Jahre 1593. *Riegger*, Arch. Gesch. Stat. Böhmen, Bibl. Č. Hist. II, č. 189. I, 1792, str. 419-20.

10117. *Petr Litoměřický z Pilzenburku* (*Linteon*), Jistá a patrná církve svaté znamení, po kterýchž by člověk v těchto nynějších u víře roztržitostech... pravé víry... se doptati... mohl, 1593. Viz č. 6057. — Znova vyd. 1725, u Wolfg. Wickharta, 12°, str. 372.

10118. *Vincentii Lirinensis Galli*, Pro catholicae fidei antiquitate et veritate, adversus prophanas omnium haereseon novationes libellus vere aureus. Additae sunt a M. *Joh. Langio* a *Havelberg* notae aliquae ad marginem, his temporibus accomodatae. Pragae, 1593, 16°, str. (6), 123. Týká se církevních a kulturních poměrů souvěkých českých.

10119. Liber instrumentorum et datarum facultatum per me *Georgium Bartholdum Pontanum a Braitenberg* S. R. E. prothonotarium metropolitanae ecclesiae Pragensis decanum, comitem palatinum, pontificium et caesareum anno domini 1593. Opis. — Iuramentum acceptae laureae poeticae. Insignia pro Thoma Blasio et Georgio Caesare, utroque a Rosenpach 17 Septemb. 1612 etc. E codice chartac. Dom. Klauser. — Foliant o 28 složkách po 6 listech. Dosud neznámý. Jsou zápisy listin latinských, německých i českých, jimiž Pontanus udělil notářství, erby, vavřín básnický a pod. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Čes. Mus. 1901, str. 13, č. 67.

10120. *Pontanus Barthold Georg*, Brixia Bohemiae civitas, 1593. Viz XIII. Topografie, Čechy, s. v.

10121. *Schmidt B.*, Reiseerinnerungen Heinrichs Reuss Posthumus aus der Zeit 1593-1616. Schleiz, 1890, 8° (týká se českých zemí). Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 15.

10122. *Paprocký Bart.*, Zrcadlo slavného markrabství moravského, 1593. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1887, 6026. Srv. Třistoletá památka „vlastivědy" moravské. Ibid. č. 1887.

10123. Léta Páně 1593, v pátek před památkou Zvěstování Panny Marie v Brně držán jest sněm obecní, v Olomouci u děd. Milchthalerových, 1593, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10124. Odpověd pánuom posluom Jeho Milosti Císařské. V Olomouci, skrze dědice Milichtalerovy, 1593, 4°, 8 l.

Válka s Turky.

10125. *Reusner Nicol. Leorinus*, Orationum et consultationum de bello Turcico... volumina, 1596. Pokud se týče jednání Rudolfa II. a českých zemí od r. 1593, viz obšírný výčet obsahu Bibl. Č. Hist. III, č. 6704.

10126. *Dvorský Fr.*, Otevřený list císaře Rudolfa II., kterýmž schvaluje náčelníkům království Bosenského, že proti nepříteli křesťanstva, Turku, se zbraní povstati hodlají, i slibuje jim k tomu nápomocen býti. Bez datum (okolo r. 1593). Souč. opis lat. v arch. hrabat. Harrachů v Mostě nad Lit. Viz Příspěvky k dějinám slovanským. Slovanský sborník IV, 1885, str. 373.

10127. *Frenzelius a Fridenthal S.*, Ad Germaniam oratio de praesentissima calamitate Turcica. Epigrammatum ejusdem silvula prima, in qua semitae quattuor, I. Sacra, II. Communis, III. Amatoria, IV. Funera. In leonem Bohemiae regni. In Pragam Triurbem. In insignia D. Guil. de Rosenberg Ursini, regni Boh. burgravii. In insignia vetust. in regno

Bohemiae familiae Slavatinae. Witebergae, typis Mulleri, 1593-4, 12°.

10128. *Kameníček Fr.*, Účastenství země moravské ve válkách tureckých (s příslušnou literaturou), viz Zemské sněmy a sjezdy moravské, Bibl. Č. Hist. II, č. 15330. II, 1902. Část II. Viz tamtéž přílohy z let, o něž tu jde.

10129. *Kulišek Jiří*, Kniha podivných věcí a sice poznamenání, kdo z obyvatelův tohoto markr. moravského koně, zbrojních... r. 1593 do Uher vypraviti musil. Rukopis fol. z r. 1694 (opis). Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch. Mähr., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 164. Srv. *Kameníček*, č. 10128.

10130. Noviny o velikém moru Tureckém o jejich vítězství nad křesťany (na konci): Podle dekrétu od J. M. C. sobě daného..., V Praze, u Bur. Valdy, 1593, 4°, 4 l.

10131. Vypsání, jakým spůsobem křesťané nad Turkem v zemi Charvatské při klášteru Zysseku (Sisku) svítězili. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1593, 4°, 5 l.

10132. *Varsevicius Chr.*, Ad Rudolphum II...., oratio... de... contra Turcas victoria, in Slavonia ad Sissek parta,... gratulatur, 1593. Viz Doba Rudolfa II., Dvůr: K. Warszewicki. — Srv. č. 10131.

10133. Noviny o šťastném vítězství křesťanském v zemi Charvatské nad Turky. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1593, 4°, 4 l.

10134. Potěšitedlná novina, jak křesťané nad Turkem u Bělehradu svítězili. V Starém Městě Pražském, u J. Šumana, 1593, 4°, 4 l.

10135. O Filekovu, vypsání pravdivé slavného vítězství nad Turkem od křesť. obdrženého. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1593, 4°, 8 str.

10136. Noviny o hrozném tyranství Tureckém a potkání s Peršany. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1593, 4°, 4 l.

10137. Noviny o konaném ukrutenství od Turků nad křesťany. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1593, 4°, 2 l.

Process Jiřího a Ladislava z Lobkovic r. 1593-4.

10138. Sněmovní jednání l. 1593 a 1594 a process Jiřího a Ladislava z Lobkovic (1591). Viz literaturu podrobně Bibl. Č. Hist. I, č. 14203. — *Tomek V. V.*, Spiknutí Jiřího z Lobkovic r. 1593. Dle akt v cís. král. tajném dvorním a státním archivu ve Vídni, Čas. Č. Mus., 1853, str. 215-45. Přílohy: 1. Spis ve jménu panstva a rytířstva českého podaný na sněmu ve čtvrtek po neděli Reminiscere r. 1593. 2. A. Ruční lístek cís. Rudolfa II. dodaný Jiřímu z Lobkovic s vyčtením jeho vin. B. Koncept lístku téhož diktovaný od císaře Rudolfa. Srv. *Pavla Korky z Korkyně*, Paměti r. 1593 a 1594, Čas. Č. Mus. 1830, str. 442. — Sněmy české VIII, 1895, str. 139-815. — Viz dále: *Jireček J.*, Zprávy Zas. Kr. Č. Spol. Nauk, 1876, str. 92. Sborník Adama Tesacia Brodského, č. 11: Rerum Chomutovii a. VI. nonas Julii ad IX. Cal. Sept. anni huius 1591. sub illustrissimo dom. Georgio Popelio, barone Lobkowitz, dom. in Mielnik, Blatna, Liczkow, Rottenhus, Libochovicz et Chomutovia, supremi regni Bohemiae praefecto etc., brevis et accurata narratio. Č. 12. Pamětihodná poznamenání věcí, kteréž se dály s Jiřím Popelem z Lobkovic, též i s bratrem jeho Ladislavem l. 1594, kteřížto spuntovavše se spolu, králové čeští a uherští býti, proti ustanovení a řádu země, sou usilovali. Č. 15. Pasquillus anno destructionis Popelianae Narrenclavii 1594. regulorum subitaneorum in Arschkorbis primo, navigatione stultorum tertia, fuga ex Bohemia secunda, Romae ex disputatione Hasionis et Hasibilis qualitatis sub titulo: In iudaeis nulla constantia et magna perfidia. — Č. 18. Typus iustissimi in Bohemiae regno iudicii in Popeliones coniuratos, Epigramy na jednotlivé přísedící soudu zemského (Adam z Hradce, Jan starší z Waldšteina, Joach. z Kolovrat, Jiří z Martinic, Jaroslav ze Smiřic, Václav z Říčan)... Krištof z Lobkovic, Jan z Šelnberka, Adam z Šternberka, Hertvík Zeydlic z Steinfeldu, Wolf Novohradský z Kolovrat, Karel z Wartenberka, Joachim Bohuslav Hasisteinský z Lobkovic, Heřman z Říčan, Michal Španovský z Lísova, Humprecht Černín, Jan Vřesovec, Krištof Vratislav z Mitrovic, Jan Malovec z Malovic, Radslav Vchynský z Vchynic, Bohuslav z Michalovic).— Písnička na žalm XXIII. „Hospodin ráčí sám pastýř můj býti“ (dle Streycových Žalmů). Od něho samého hofmistra *Jiřího z Lobkovic* složená. Srv. Dějepravné písně ze XVI., XVII. a XVIII. věku. Světozor X, 1876, str. 109. — *Wolkan R.*, Ein Pasquill auf Georg und Ladislaw Popel von Lobkowitz vom Jahre 1594. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXVIII, 1900, str. 404-12: Pasquile. Anno Narrenclavi 6594 regnorum Popelinorum in Arschkerbis primo, navigatione stultorum tertio, fugae ex Boemia secundo. Terentius in Adelphis. Capenciplionibus 3 Ha ha ha. Ego hunc deridendum vobis propino. Srv. nahoře. — Viz též podrobné zprávy v rukopisu *Marka Bydžovského z Florentina*, Rudolphus rex Bohemiae, Bibl. Č. Hist. III,

č. 9336. Srv.: O tom, co se po smrti Adama Krajíře 1588 údálo příčinou, Ml. Boleslavě, o Jiřím i Ladislavu z Lobkovic, o události Chomutovské. Sborníky *Marka Bydžovského z Florentina*, č. 36. — Ein wunder seltzame Tragedia, von zweyen Böhmischen Landherren, als der von Comethaw, und der von dem Brixen Schloss, wie sie in willens und vorhabens gewesen, Rom. Kay. Mayestat umbs Leben zubringen, und der eine König in Ungarn, der ander in Böhmen sein wollen. Aber Gott hat solche ihre Mörderische Falsche anschläge wünderlich an tag bracht. Sehr lustig und kurtz weilig zu lesen... 1594, 4 různá vydání. Viz *Wolkan*, Ausgewählte Texte, str. 178-86. Srv. *týž*, Böhmens Anteil III, str. 406-7, č. 4113. — *Krahl Ign.*, Geschichte der Stadt Komotau. Progr. Obergymn. Komotau, 1861, 1862, 1863, 8°. — Viz obranu *Fr. Dvorského* (Sněmovní jednání l. 1593-4 a proces Jiřího a Lad. z Lobkovic, 1894) proti *M. Dvořákovi jun.* Process Jiř. z Lobkovic, Č. Čas. Hist. II, 271-92 s názvem: Obrana sněmů českých proti posudku M. Dvořáka jun. V Praze, 1896, 8°, str. 12. — *Fassl P. T.*, Geschichte des Gymnasiums in Komotau vom Jahre 1591-1881. *Salzer P. Clemens*, Festschrift zur 300jährigen Gedenkfeier der Gründung des Gymnasiums. Komotau 1892, 8°, str. 24. — — Viz též: Eva de Lobkovic, Georgii Popelii filia. Bibl. Č. Hist. I, č. 14192; Apologia oder Verantwortung des wohlgebornen Fräuleins Evae Eusebiae Marie Popplin Fräuleins von Lobkowitz. Viz Sněmy České VIII, 1895, str. 753-835. Srv. Tito artikulové r. 1593, č. 10109. — Jiří Popel z Lobkovic 1569-1594, majitel panství Libochovického, viz *Koubek Arn.*, Děje města Libochovic nad Ohří, Litoměřice 1874, str. 141-70.

Bible Kralická.

10139. *Elsner Joh. Theoph.*, Versuch einer böhmischen Bibel-Geschichte nebst einem historischen Anhange von verschiedenen absonderlich gedruckten böhmischen Neuen Testamenten 1765. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 169.

10140. *Rosenthaler*, Nachrichten über alte böhmische Bibelübersetzungen. *Dobrovský*, Böhm. und mähr. Literatur 1780, 3. Stück, str. 211-8.

10141. *Schönfeld*, Bücherjournal von Wien, 1782, str. 93-6.

10142. *Ungar R. F.*, Allgemeine böhmische Bibliothek... Prag, 1786. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. I, č. 170.

10143. *Schoettgen Christ.*, Nachricht von Böhmischen Bibeln. Der gelehrte Zeit-Vertreiber, p. XXIX-XXXI.

10144. *Novotný Frant. z Luže*, Biblioteka českých biblí... (v Praze a v Ml. Boleslavi), 1810. Viz podrobně č. 262.

10145. Králická bible. Světozor. Příloha ke Slovenským Novinám, 1860, str. 161-2.

10146. *Svátek Jos.*, Bratrská biblí Kralická. Betania, 1862, str. 41.

10147. *Jireček Herm.*, Biblí Kralická a překladatelé její. Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury. Vídeň, 1860, str. 9-19. Dodatek: Zprávy některé o překladatelích Biblí Kralické. Pam. Arch. VI, 1865, str. 218-20.

10148. *Malin G. W.*, History of the Bohemian Bible, London, 1866, 8°.

10149. Králice u Náměště na Moravě. Světozor II, 1868, str. 153-4. S vyobr. na str. 162. (Pojednává o Kralické bibli.)

10150. *Gebauer J.*, Přechodník přítomný (budoucí) sloves jednoduchých a končících v Novém Zákoně Kralickém (Blahoslavově). Čas. Č. Mus. 1870, str. 247-54.

10151. *Dudík B.*, Dějiny knihtiskařství na Moravě... do r. 1621, 1875. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 154, str. 29. Srv. *týž*, Geschichtliche Entwickelung des Buchdruckes in Mähren... 1621, 1879. Viz ibid. č. 159.

10152. *Hausmann J. S.*, Mährens Buchdruckerei, in chronologischer Übersicht, mit historisch-kritischen Bemerkungen. 1877-8-9. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 155.

10153. *Veselý Jan*, Biblí Kralická. Stráž na Sionu I, 1873, str. 70-1, 93-5. Je to oznámení nového vydání Nového Zákona, náklad. spolku „Komenského". — Totéž: Hlasy ze Siona, 1873, str. 95.

10154. Kralická tiskárna. Viz *Jireček*, Rukověť I, str. 404-6.

10155. *Šmaha Jos.*, Kralická bible, vliv a důležitost její v literatuře české. Čas. Č. Mus. 1878, str. 252-66, 361-80, 481-99. Obsah: I. Blahoslavův Nový Zákon. II. Bratří překládají Starý zákon. Nové zákony 1593 a 1601. Nesnáze. III. Rozdílná vydání bible bratrské; manualník Komenského. Zachariáš Solín. IV. Překlad a výklad bible šestidílné. Bratří znají otce církevní i klassiky staré. V. Vykladatelé bratrští čelí proti některým kacířům, pověrám, astrologii, poctě svatých, obřadům, svěceninám, očistci, mšem zádušným i odpustkům. Poslední léta. VI. Jaká má býti vrchnost podle vykladatelů bratrských. VII. Jaká má býti mládež a služebníci církevní. Služby Boží českým jazykem. VIII. Chelčický a vykladatelé

bratrští. Bratří pro čisté učení stíháni. IX. Povaha řeči a slohu v bibli šestidílné. X. Vliv bible bratrské v Jednotě. XI. Vliv bible bratrské mimo Jednoty. Jezuité, utrakvisté. Veleslavín a jeho vrstevníci. Benedikti bratrská řeč spůsobna a překládání klassiků. — Srv. Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 7339. Viz též č. 10157. a č. 10158.

10156. Rozbor Kralického Nového Zákona co do řeči i překladu. S historií našeho biblického textu. V Praze, 1878, 8°, str. 107. Viz Čas. Č. Mus. 1878, str. 443.

10157. *Šmaha Jos.*, Kralická bible a vliv její na pozdější překlady biblí Českých. Čas. Č. Mus. 1879, str. 26-33. Obsah: Vliv bible bratrské na Svatováclavskou, Procházkovy, na bible z r. 1851 a 1857, Frenclovu a Bezděkovu. Sušil.

10158. *Šmaha Jos.*, Bible Kralická. Progr. gymn. v Rychnově n. Kn., 1879, str. 1-15.

10159. *Lombardini Alex.*, Pavel Jesenský, překladatel bible Kralické. Slovenske Pohľady, 1888, str. 83.

10160. *Ch(ytil) K.*, Titulní list bible Kralické. (Histor. výklad ke starož. památce umělecké.) Zlatá Praha X, 1893, str. 96.

10161. *Ptáček V.*, Nejvzácnější perla písemnictví českého. K vděčné paměti dotištění Biblí Kralické před 300 lety. Hus, 1893, str. 161.

10162. *Adlof Alois*, O bibli Kralické. Několik slov na oslavu třístaletého jubilea tohoto předního odkazu našich otců. Připojena báseň „Náš poklad" od *Jana Peliška*. Česká knihovna č. 4. Královské Vinohrady, 1893, 12°, str. 28, (2).

10163. Třístaleté jubileum bible Kralické. Nezávislé Listy I, 1893, Kolín, č. 10.

10164. *Císař Fr.*, Kralická Bible v Kralicích. Vzpomínka na slavnost jubilejní, konanou v Kralicích dne 15. srpna 1894. Brno, 1894, 8°.

10165. Oslava dokončení Bible Kralické před třemi sty lety v Kralicích. Lidové Noviny, 1894, č. 185.

10166. Bible Kralické jubileum. Komenský, XXII, 1894. Příl., str. 557.

10167. *Flajšhans V.*, Bible a její překlad kralický. K 300leté upomínce jejího dokončení. Naše Doba. I, 1894, str. 321-8. Srv. *týž*, Bible a její překlad kralický. Lidové Noviny, Brno, 1894, č. 45-7.

10168. České literární jubileum, 300letá ročnice dokončení Šestidílné biblí Kralické. Česká Škola I, 1894, str. 220.

10169. Das 300 Jährige Jubiläum der Kralicer Bibel. Reformirte Kirchenzeitung II, Berlin, 1894, str. 112 a d.

10170. Bible Kralická. Vydání *Frant. Horálka*, 1901, ve trojí úpravě.

10171. Bible Kralická. *Flajšhans*, Písemnictví České, 1901, str. 346-50. Srv. *Flajšhans*, č. 10167.

10172. *Bílý Fr.*, První novočeská bible (Kralická). Viz: Od kolébky našeho obrození. Česká knihovna č. 17, Praha, 1904, str. 80-92.

10173. Přes Brno do Třebíče. (Kralice, Čeští Bratří.) Mor. Noviny, 1860, č. 84.

10174. *Brandl V.*, Bibliotéka Jednoty Bratrské v Kralicích. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3900.

10175. Nové vydání Kralické bible, věrně napodobené podle originálu, chystá J. Kubeš v Třebíči.

1594.

10176. Eigentlicher wahrhafft und kurtzer Bericht etlicher, gewisser newer Zeitungen, was sich in Italien, . . . in Ober- und Nieder-Ungarn, Böhmen, Crabaten etc. zugetragen, Martii biss September 1594. Item was zwischen Kays. M. Kriegsvolck und dem Erbfeind dem Türken in Ungarn furgelaffen ist. Cöln, 1594, 4°, 4 l.

10177. *Chytraeus Nath.*, Variorum in Europa itinerum deliciae, Herbornae, 1594, 1599. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2604.

10178. *Lewenklaia z Amelbeurnu Jana* Kronika nová o národu tureckém..., přel. *Jan Kocín z Kocinetu* a *Daniel Adam z Veleslavína*, v Praze, 1594. Viz o vydáních a originálu něm., Bibl. Č. Hist. III, č. 6699.

10179. *Paprocký Bart.*, Potěšitelné napomenutí proti pohanuom všechněch křesťanských potentátuov..., v Litomyšli, 1594. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. III, č. 6700. (S básní Rudolfovi II.)

10180. Slavné vítání a novina o šťastném příjezdu arciknížete Arnošta, v Star. Městě Pražském, 1594. 4°.

10181. *Заклиньскій К.*, **Зношеня цѣсаря Рудольфа II. зъ козаками и ихъ участь въ войнѣ угорско-турецкой въ р.** 1594 **и** 1595. Progr. Akad. gymn., **Львôвъ**, 1881-2, 8°, str. 38.

10182. Sněmovní jednání r. 1594 viz č. 10138. — *Španovský Mich.*, Landtag zu Prag, der Röm. Kais. Maj. Rudolph II. Vortrag auf dem Schlos zu Prag vor den 3 Böhmischen Ständen dess Türkischen Kriegswesens halber ... 1594. Srv. č. 10110.

10183. Léta Páně 1594, v pondělí po sv. Šťastném, v Olomouci, sněm obecní, V Olomouci u dědiců Milchthalera, 1594, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624; srv. týž, č. 10128.

10184. Povolání do soudu zemského v Moravě l. 1594 p. Karla z Žerotína, viz *Palacký*, Paměti p. Karla z Žerotína,

Čas. Č. Mus., 1829, IV, str. 86-9. Srv. Bibl. Č. Hist. I, 23147.

10185. Munstrunk lidu válečného z království českého vypraveného u města Znojma r. 1594. Rkp. souvěký v Roudnici. Srv. Čas. Č. Mus. 1827, I, str. 136. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10186. Die Landtage unter Rudolf II., 1578-94. Viz *Oberleitner Karl*, Die evangelischen Stände im Lande ob der Enns. Bibl. Č. Hist. III, č. 9398.

10187. Zpráva o bázni Turků. V Praze, u Mik. Pštrosa, 1594, 4°, 4 l.

10188. Zpráva o spojení Sedmihradského, moldavského a valašského vojska s křesťanskými temy. V Praze, u Mik. Pštrosa, 1594, 4°, 4 l.

10189. Z ležení u Gokerna zpráva. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1594, 4°, 8 str. (s vyobr.).

10190. Noviny jisté a obšírné a dokonalé vypsání o obležení a dobytí pevnosti Nového hradu v Horních Uhřích ležícího, od 10. března 1594. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 4°, 4 l.

10191. Noviny a vypsání o udatné bitvě křesťanské, kterouž jsou 1594, 3. Máje u Hatvanu s Turky svedli. V Star. Městě Pražském, u J. Šumana, 1594, 4°, 5 l.

10192. Prohlášení a vypravení se do pole proti Turkům mimo zprávu o divné historii, jenž se v Constantinopoli dne 11. Máje 1594 zběhla. Počíná se: Jakož nejmilejší křesťané, jednomu každému dobře známo a vědomo jest, kterak ten ukrutný tyran... V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1594, 4°, 5 l.

10193. Noviny dvoje o smrti sultana Amurata a vítězství křesť. v Charvátích. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1594, 4°, 4 l.

10194. Noviny z Charvát, z Bělohradu a Rábu, z Vídně, z Košic a z Grácu... o porážce Turků. V Praze, u Voldř. Valdy, 1594, 4°, 4 l.

10195. Vypsání válečného běhu, co se pominule v Hořejších Uhřích zběhlo. V Praze, u Mik. Pštrosa, 1594, 4°, 6 l.

10196. Noviny z Uher a o zázraku božském v České zemi. V Praze, u Voldřicha Valdy, 1594, 4°, 4 l.

10197. *Crecelius*, Handschriftliche Zeitungen des 16. und 17. Jahrhunderts: Zeitung aus Prag vom 17.ten April stilo novo, a. 1594. *Mone*, Anzeiger f. Kunde d. deutschen Vorzeit, N. F. IV, 1856, str. 11-4.

10198. Předpovědění o milostné hvězdě... 1594. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1231.

1595.

10199. *Honterus Joh. Coronensis*, Rudimentorum cosmographicorum libri IV. cum elegantissimis tabellis geographicis recens sculptis et editis... Pragae, 1595. 8°, 28 l., a str. 48. Dedikace: Magistris, baccalaureis et reliquis in regno Bohemiae ac marchionatu Moraviae scholarum rectoribus... Martinus Bachaczek Naumierzicius, Pragae e Collegio Caroli IV.

10200. *Kheil N. A.*, Krátké popsání české říše z roku 1595. Č. Čas. Hist. VII, 1901, str. 456-8. (Autorem jest *Giovanni Botero Benisius*, „Relazioni universali".) Viz o knize Bibl. Č. Hist. I, 1900, č. 2603.

10201. *Bocatius Joannes*, Ungaria gratulans serenissimo principi domino, domino Maxaemiliano, archiduci Austriaco, etc. cum partes Ungariae Superioris ingrederetur. Carmen heroicum... ludirectore Epperiessino, Bartphae, Anno 1595, 4°, 6 l. (též o českých poměrech).

10202. *Francus J.*, Relatio historica, Beschreibung aller so in Polen, Bohem, Moldau, Podolia zugetragen 1595 bis Martius 1596, Contin. bis 1597, 1598. Srv. č. 10252.

10203. *Zählbauer Joh.*, Kaiser Rudolf II. und die Nachfolgefrage bis zum Tode des Erzherzogs Ernst (20. Febr. 1595), Gymn. Progr. Bischöfl. Privat-Gymn. am Colleg. Petrinum, Urfahr (1899-1900). 1901, 4°, str. 41. Otisk. Srv. *Stieve*, č. 10082 (při r. 1600).

10204. Erneuerung der 1509 Dezember 11. zwischen Wladislaus II. von Böhmen und dem Kurfürsten Ludwig von der Pfalz geschlossenen Erbeinigung durch Kaiser Rudolf II. einerseits, dem Kurfürsten Friedrich IV. von der Pfalz und den Pfalzgrafen Otto Heinrich von Pfalz-Vohenstrauss anderseits. Beurkundet von Kaiser Rudolf II., 1595, Juni 28., Prag. *Bittner*, Staatsverträge, Wien, 1903, str. 153.

10205. Tito Artikulové... r. 1595, v pátek po sv. Dorotě sněm obecný stavů českých, moravských, slezských a lužických. V Praze, 4°. — Viz Sněm jenerální všech zemí koruny České, jenž svolán byl ke dni 10. února a zavřen 17. března 1595. Sněmy České IX, 1897, str. 1-210. — Srv. též: Sněm generální z r. 1595. Národ, 1865, č. 166.

10206. Léta Páně 1595, v pondělí po neděli Misericordia v Brně držán sněm obecní, v Olomouci, u dědiců Milchthalera, 1595, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10207. Rudolphi II. imperatoris epistolae ad diversos, ad negotia publica spectantes 1589-95. Viz *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, Kielu, Kodani a Rostoku, Věstn. král. čes. Spol. Nauk, 1897, tř. fil. hist. č. XXIX. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4325.

10208. *Bydžovský Marek z Florentina*, Rudolfus rex, viz č. 9733. Popis poselstva (Fedora Velikého, knížete Moskevského) v r. 1595 v Praze. Taktéž u *Paprockého*,

Diadochus, č. 9767. — (Poselství Moskevské r. 1595. Ze souvěkého rkp. univ. bibl. pražské. Čas. Č. Mus. 1844, str. 305-7, péčí *V. Hanky*.)

10209. *Ortelius Hier.*, Chronologia oder Historische Beschreibung aller Kriegsempörungen vnnd belagerungen auch Scharmützeln in Ungern auch Siebenbürgen mit dem Türcken von Ao. 1595 bisz auff gegenwertige Zeit. Itz und bisz auf disz Jar erstreckt. Nürnberg 1615, 4°. — — Bis auf d. J. 1665 vermehret von Meiern M., Nürnberg, 1665, fol.

10210. Neuwe Zeittungen, Vom Vertrag und ewiger Bündnuss zwischen Rudolpho II. und dem Fürsten in Siebenbürgen ... disses 1595 Jąrs ... zu Prag beschlossen ... Im Thon: Bomei, Bomei in Polen etc. Augspurg, 1595, 4°, 4 l.

10211. *Paprocký Bart.*, Gwalt na pogany ... 1595. — Překlad český: Kvalt na pohany, v Litomyšli, 1595. (Pomoc Rudolfovi II. proti Turkům.) Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 5965-6; III, č. 6701. Srv. *Tischer Fr.*, Bart. Paprocký. Čas. Č. Mus. 1905, str. 299-301; *Karásek Josef*, Polská dedikace Paprockého Vilémovi z Rosenberka. Čas. Mat. Mor. XXVII, 1903, str. 1-13, 130-45. Též zvláštní otisk Brno 1903, 8°, str. 28. Dedikace jest v brožurce „Pamięci nierządu w Polsce", Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 9933.

10212. Vermahnung, dass die Christen dem Türken nicht huldigen wollen, Altstadt Prag, 1595. Bibl. Č. Hist. III, č. 6702.

10213. *Sebastian von Baden*, Geistliche Kriegsrüstung wider den gemeinen blutdurstigen Tyrannen und Erbfeind Christlichen Namens, den Türken ... Gedruckt zu Bruck an der Taya (tiskárna v klášteře louckém pod Znojmem), 1595, 4°.

10214. *Scherer Georg*, Eine treuherzige Vermahnung, dass die Christen dem Türken nicht huldigen, sondern ritterlich wider ihn streiten sollen. Bruck an der Taya, 1595, 4°. Srv. č. 10212, 10256.

10215. Querela t. j. naříkání žalobné s zjevným osvědčením se království uherského a zvláště těch, kteříž jsou v Hořejších Uhřích (proti cís. Rudolfovi II.). Viz rkp. univ. bibl. v Praze, sign. XVII. D. 20, č. 1. Viz *Kameníček* č. 5624.

10216. *Loebl Alfred*, Zur Geschichte des Türkenkrieges 1595-1606. I. Bd. Vorgeschichte, Prager Studien aus dem Gebiete der Geschichtswissenschaft VI, Prag, 1899, 8°, str. II, 136; II. Bd. Österreichs innere Zustände, das zweite Kriegsjahr, die Hilfsaktion. Prager Studien, X, Prag, 1904, 8°, str. 151.

10217. *Matunák Michal*, Turecko-uhorské boje v severozápadnom Uhorsku. Slovenské Pohľady 1897, str. 505, 568, 632, 697.

10218. *Svátek Jos.*, Třistaleté jubileum úředních novin českých. Pražské Noviny, 1895. (Číslo na ukázku ze dne 24. prosince.) Viz *Čelakovský F. L.*, České noviny XVI. stol., Bibl. Č. Hist. I, č. 306; *Wocel*, Historický přehled českého časopisectví, ibid., č. 308; *Sojka*, Časopisectví české od r. 1515, ibid., č. 312; První noviny české (1597), ibid., č. 324. Viz tamtéž ostatní literaturu o dějinách novinářství českého (XVI. stol.).

10219. Noviny z Krakova a z Tokaje. Co se již nadíle mezi lidem křesťanským válečným a Turky roku tohoto 1595 zběhlo a jaké vítězství a štěstí v svém předsevzetí křesťané nad Turky mají od 10. a 15. dne měsíce února. V Starém Městě Pražském, u Buriana Valdy... 4°, str. 8, s ryt.

10220. Psaní sultana Amurata k Sigmundovi Batorovi, knížeti Sedmihradskému, v Praze, u Buriana Valdy, 1595, 4°, 4 l.

10221. Krátká zpráva, co se s knížetem Zygmundem Bathory v Sedmihradské zemi zběhlo, kterak jat, a Tureckému císaři dodán býti měl i o jiných rozličných věcech. Toto sepsání jest 24. dne měsíce dubna, léta 1595 od sedmihradského Kurýra v latinské řeči do Prahy přineseno. Vytištěno v Starém Městě Pražském, u Voldřicha Valdy, 4°, str. 12, s ryt.

10222. Noviny dvoje: První, veliký div a zázrak božský, kterýž Pán Bůh v čas drahoty v Nýdrlantu ukázati ráčil tak, že na mnoha místech Obilí s nebe pršelo 25. dne měsíce dubna, Léta tohoto 1595, o čemž se tuto obšírně vypisuje. Druhé z Země Uherské, jakou škodu povětří v Vostřehomu učinilo a co Turkův při tom zahynulo. Také kterak Turci z Konstantynopole na Křesťany táhnou. 4°, str. 6, s 2 ryt.

10223. Vypsání právního ortele nad Ferdin. hrabětem z Hardeku, generalem na Rábu ... a nad Mikulášem Perlínem de Forli. V Litomyšli, u Ondř. Graudence, 1595, 4°, 4 l.

10224. O dobytí Gokernu. V Praze, u Bur. Valdy, 1595, 4°, 5 l. (O českých bojovnících.)

10225. Noviny z Košic, kterak jsou Valaši, Muldavané a lid sedmihradský dva houfy Tatarů porazili. V Praze, u Bur. Valdy, 1595, 4°, 4 l.

10226. O dobytí dvouch pevností Plindenburku, kdežto prvé koruna Uherská bývala, a Petrynu v zemi Charvatské, s poznamenáním, co jest se při dobytí těch pevností zběhlo. Též co jsou naši při dvouch štraffích dobrého spůsobili a jaké kořisti dostali. S povolením Zbynka etc. arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, v impressi Jana Šumana, (1595), 4°, str. 8, s ryt.

10227. Noviny o dobytí města Bytiče. V Praze, u Bur. Valdy, 1595, 4°, 2 l.

10228. Noviny pravdivé z Zyseku od 22. dne měsíce června z Kaši od třetího a pátého dne měsíce července. Z Tokaje od čtvrtýho dne téhož měsíce července. Z ležení pak od Ostřehoma od 8. dne téhož měsíce. Léta tohoto 1595. S povolením Zbynka etc. arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, v impressi Jana Šumana, 4°, str. 8, s ryt.

10229. O dobytí pevnosti Fagyatu a o porážce Turků, kterouž při týž pevnosti Fagyatu 13. dne měsýce tohoto Srpna roku 95. Lid Sedmihradský válečný s Turky svedli, též, co jest se měsíce tohoto srpna v zemi charvatské stalo, a jaké kořisti od dobytka v Uhřích hořejších nedaleko od Hatvanu naši dostali. S dovolením Vrchnosti. Vytištěno v Starém Městě Pražském, v impressi Jana Šumana (1595), 4°, str. 6, s ryt.

10230. O dobytí Ostřehoma, a co se tu při obležení jeho od 1. dne měsíce července až do 2. dne měsíce tohoto září dálo. Též jaké kořisti a spíže v něm naši dostali, léta tohoto 95. S povolením Zbynka etc. arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, v impressi Jana Šumana,—— 4°, str. 8, s ryt.

10231. Noviny z Košic o válečném lidu sedmihradském a valašském. V Praze u Bur. Valdy, 1595, 4°, 8 str.

10232. O porážce Tatarů a Turků noviny. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1595, 4°, 6 l., s vyobr.

10233. Noviny jisté a pravdivé. Nejprvé jak se Turci od dobývání pevnosti Bukarestu odehnati a odstrašiti dali. A kterak Kníže Sedmihradské Sykulským jich privilegií potvrdil a jaké artikule od něho vydané jsou přijali. Druhé, kterak Pán Bůh všemohoucí šťastného vítězství křesťanům nad Turky nepřáteli propůjčiti ráčil a jakých kořistí křesťané odtud dostali při jarmarku v městě Tureckém řečeném Makko, kteréž jsou zplundrovali a popálili. Třetí kterak Poláci vtrhše do země Muldavské od vývody též Země Muldavské na hlavu poraženi a někteří na utikáni obráceni jsou. Což se všecko stalo měsíce září léta tohoto 1595. Jakož dáleji přečta o tom porozumíš. S povolením Zbynka etc. Arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, Buryan Valda vytiskl, 4°, str. 6.

10234. Noviny o vítězství u města Kaparye. V Praze, u Bur. Valdy, 1595, 4°, 4 l.

10235. O dobytí města Babuče a o šťastném vítězství jak nad janičáry, tak i nad jiným lidem Tureckým tohoto pominulého týhodne čtvrtého dne měsíce srpna, kdežto náš lid křesťanský nemálo velbloudův, praporcův, velké střelby a jiné mnohé kořisti dostal. S dovolením Vrchnosti. V Starém Městě Pražském, v impressi Jana Šumana, 1595, 4°, str. 8, s ryt.

10236. O dobytí města Jeny i země Sedmihradské. V Star. Městě Pražském, u Jana Šumana, 1595, 4°, 8 str.

10237. Noviny ze Sedmihradského Bělehradu, v Praze, u Vold. Valdy, 1595, 4°, 4 l.

10238. Partikulář o šťastném dobytí pevnosti Tergevystu v zemi Valašské, co jest se tu při dobytí tom od 16. dne měsíce října až do prvního dne měsíce toho listopadu pořádně dálo. Léta tohoto 95. A o dobytí pevnosti Gorgice též v zemi Valašské. Též co jest se tu mezi Synan Bašetem a lidem Sedmihradským při dobývání jí pořádně zběhlo. A jak mnohé kořisti Turecké Sedmihradští těch dnův dostali a mnoho křesťanův zajatých vysvobodili. S povolením Zbynka etc. Arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, v impressi Šumanovy, 4°, str. 8.

10239. Noviny jisté z země Sedmihradské z ležení polního a z Kosova i od Ostřehomu od 18. až do 28. dne měsíce října. Nejprv o kometě nové nad ležením knížete Sedmihradského ukázané a o vorlici, kteráž na stan téhož knížete se posadila. Druhé, o šťastném a novém vítězství knížete Sedmihradského nad Sinan Bašetem a nad lidem jeho, kterak jest na utikání obrácen. Také o dobytí pevnosti Tergonystu i s městem a některých jiných městeček a pevností Tureckých. A jakých kořistí naši dostali. Při tom kterak se našim v Budinu a Rábu na Štrafích dařilo a vedlo Léta tohoto 1595. S povolením Zbynka etc. Arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, Buryan Valda vytiskl, 4°, str. 8.

10240. Pravdivá gruntovní Správa a vypsání, z jaké příčiny Jan Šatele městský syn v Paříži, krále z Navarrie probodnouti a zamordovati umínil a jak se s ním dálo i co se Jezuvitům skrze to přihodilo. V Praze, . . . 1595, 4°, str. 8, s ryt.

10241. *Bareš Fr.*, Snesení mezi Jednotou bratrskou a stranou pod obojí, jež se stalo v Ml. Boleslavi r. 1595. Pam. Arch. XVI, 1893-5, str. 41-4.

10242. Tajné některé věci z nejstarších vyhledané písem a proroctví o proměnách království, v Star. Městě Pražském, 1595, fol. 4 l. — Srv. *Dudík*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, str. 78.

10243. Vypsání o zázračném skutku Páně . . blíž Vysokého Mýta 1595. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1321.

10244. *Crinitus Stříbrský Zikm.*, Amuletum Christianum (proti moru), 1595. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1475.

10245. *Horstii Jacobi*, De aureo dente maxillari pueri Silesii et de noctambulonum natura... liber. Lipsiae, V. Voegelin, 1595, 8°, str. 318. — *Jacobi Horstii*, Zwei Bücher, Eins von dem Güldenen Zahn, so einem Knaben in Schlesien gewachsen, verdeutscht durch *Georgium Coberum*. Das ander von den Nachtwanderern, verdeutschet durch Jacobum Horstium d. J. Leipzig 1596, 8°, str. 292. — De aureo dente Silesii pueri responsio *Johannis Ingolstetteri* ad iudicium Martini Rulandi, qua demonstratur, neque dentem, neque eius generationem esse naturalem. Lipsiae, 1596, 8°. — *Martini Rulandi*, Demonstratio iudicii de dente aureo pueri Silesii adversus responsionem Johannis Ingolstetteri. Francofurti, Sutorius, 1597, 8°, str. 155.

1596.

10246. Ungerische, Böhemische, Sybenbürgische, Pollnische, Persische, Tartarische und Türkische Handlungen. Nürnberg, 1596. (Král. Bav. dvorní a státní knihovna v Mnichově 346/22.) Obsah: Žádosti Rudolfa II., usnešení v příčině svolených pomocí na vojsku a penězích proti Turkům, též o českých poměrech.

10247. Tito artikulové... r. 1596, jenž držán ve středu po devítníku, zavřín t. l. ve středu po neděli Reminiscere. V Praze u Vácslava Marýna z Jenčic. 4°. Viz Sněmové léta 1596. Sněmy České IX, 1897, str. 254-76.

10248. Artikulové... v r. 1596, ve středu po Narození P. Marie, v Praze, 4°, l. A-F₂. Viz Sněmové léta 1596, Sněmy České, IX, 1897, 320-30.

10249. Artikulové... L. P. 1596 ve středu po neděli postní Invocavit sněm v Brně..., v Olomouci, skrze dědice Milichthalerovy, 1596, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624. Srv. *Dudík*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I., č. 4251, str. 71.

10250. Artikulové... v r. 1596 v úterý po sv. Vácslavu v Brně sněm obecní. V Holomouci, u děd. Milichtaler., 1596, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624. — Sněm Brněnský l. 1596. *Palacký*, Paměti Karla z Žerotína. Čas. Č. Mus. 1829, IV, str. 90-104. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 23147.

10251. *Borbonius Matiáš z Borbenheimu*, Iter Helveticum (19.-28. únor 1596). Vydal *Dvořák Max*, Dva denníky. Historický archiv České Akademie, Bibl. Č. Hist. II, č. 196, sv. 9.

10252. *Eyzinger Michael*, Relationum historicarum Pentaplus. Der fünfte Theil Relationum historicarum, das ist, der historischen Beschreibung, zu wissen, wie ... sich letzlich auch die Türcken under beiden Amurathe und Machumethe dem dritten erhebt, wider den Römischen Keyser... Krieg geführt... haben. Sampt dem, was sich sonst durch gantz Europa verlauffen, und biss auff Ankunfft Alberti Cardinalis, des Cardinals auss Hispanien in Brabant unnd Maximiliani seine Brüdern Ertzhertzogen zu Osterreich, ins Ungerlandt, zugetragen. Biss auff jetzt ablauffendts Jahr... 1596. Cöln, 1597, 4°, 4 l., str. 120. Na konci zajímavé podrobnosti o pobytu Zigmunda Báthoryho v Praze, v lednu 1596. Srv. č. 5370, 5379. Viz též č. 10096, 10274.

10253. Zwo warhaffte Newe Zeittung, Die erste, Ein wunderbarliche und warhaffte Erzehlung derselben, die sich in disem jetzigen sechs und neutzigsten Jar im Februario, in der Statt Vnna im Märckischen Land gelegen in der Caluinistischen Auffruhr zugetragen... (Druhá z Polska.) Gedruckt zu Prag bey Thomas Schneyder, (1596), 4°, 4 l. Viz *Wolkan R.*, Böhmens Antheil a. d. d. Literatur XVI. Jht., I, 1890, str. 131.

10254. *Mandina B.*, De foedere contra Turcas. Nissae, Cracoviae, Pragae, 1596, 4°, 4 l. Též o českých poměrech zmínky.

10255. *Reusner Nic. Leorinus*, Orationum et consultationum de bello Turcico volumina IV, 1596. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 6704.

10256. *Šerer Jiří* (do českého upravil *V. Brosius*), Křesťanské vojenské kázání ... křesťanskému vojsku, kteří se nyní v Uhřích proti Turku užívati dají..., Litomyšl, 1596. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 6703. Srv. č. 10214.

10257. Noviny z uherské, dalmatské, sedmihradské země, v Praze u Dan. Sedlčanského, 1596, 4°, 5 str. — Jiné vydání s týmž názvem: u Bur. Valdy, 1596, 4°, 6 str.

10258. O některých veselých a rozdílných křesťanských vítězstvích proti Turku. V Praze, Bur. Valda, 1596, 4°, 5 str.

10259. Noviny léta tohoto 1596 z Prešpurku, z Vídně a z Charvatské Země. O poražení a zmordování Turků při pevnosti Vácen řečené i o zplundrování a vypálení domův v témž městečku. Při tom kterak lid Pana Balffího pod Budínem mnoho zajatých křesťanův a koní dostal, po nichž když se Turci až na půl míle Ostřehoma pustili, tu naši v šarmicli pole obdrželi, předního Mehemeta Agu postřelili a koně, sedlo, šavli stříbrem pobitou a pozlacenou s hlavú jeho do Ostřehoma přinesli. Též o dobytí pevnosti Kliša řečené v zemi Charvatské, kdežto množství Turkův na kusy rozsekáno bylo od 13. dne Aprilis léta vejš dotčeného. — Zlostní Turci v jezdcích, vozích pejchají, mnozí o jich ukrutnosti slejchají, ale my k Pánu Bohu mějme zření, onť jest a bude naše spomožení. —

Vytištěno v sobotu po Svatém Filipu a Jakubu, Léta Páně 1596, 4°, str. 8.

10260. Nová Sedmihradská viktoria nad Turky, v Praze, u Dan. Sedlčanského, 1596, 4°, 8 str. Též něm. vyd.

10261. Noviny jisté a pravdivé o žádostivém vysvobození z moci křesťanů v St. Budíně, v Praze, u Bur. Valdy, 1596, 4°, 6 str.

10262. O šťastném vítězství a rozehnání mnoho tisíc Tatarů a Turků při městě Lyppě, kteréžto ji předešlého m. Dubna roku tohoto 96. oblehše, velikou mocí zase křesťanům odníti chtěli. Item jak od našich pevné město Temešvár vypáleno a nemálo zajatých křesťanů odtud vysvobozeno jest. Též co se nyní při Filekovu a Setčinu pořádně zběhlo. Též o jednom dítěti při moři Benátském vnově narozeném jaký div se při něm ukázal. S povolením . . . Zbynka etc. Arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, u Anny Šumanovy, (1596), 4°, str. 8, s ryt.

10263. Pořádné vypsání o dobytí města i zámku Hatvanu, v Praze, u Dan. Sedlčanského, 1596, 4°, str. 8. Srv. č. další.

10264. Partikulář o šťastném dobytí Hatvanu, v Praze, u Dan. Sedlčanského, 1596, 4°, 8 str.

10265. O dobytí třích pevností, v hořejších Uhřích města Vacen, v zemi Valašské města Klaudu, a v Krajině Dalmatské pevnosti jménem Kasta Navico, s poznamenáním, co se tu při nich pořádně sběhlo. Též jak Turci na třech místech, nejprve při Ostřehomu, druhé mezi Bělehradem a Rabem, třetí u Budína s odnětí jim mnohé kořisti od našich na hlavu poraženi jsou. Item: Jakým spůsobem Turci zase Klisy dostati chtěli, a když nic spůsobiti nemohli, jak jich mnoho na place zůstaveno a co jim zase od našich odňato jest. S povolením . . . Zbynka etc. arcibiskupa Pražského, v Starém Městě Pražském, u Anny Šumanovy, 1596, 4°, str. 8, s ryt.

10266. O vzetí města Vacie a hlavním šturmu k Temešváru učiněném. V Star. Městě Pražském, u A. Šumanové, 1596, 4°, 8 str.

10267. O dobytí města Chyanadu a Kaštelu, Noghlak u země Sedmihradské. V Star. Městě Pražském, u A. Šumanové, 1596, 4°, 8 str.

10268. *Paprocký Bartoloměj z Glogol a Paprocké Voli*, Památka Čechům u Keredesa aneb u Erle měsíce října dne 26. léta Páně 1596 pobitým. Učiněna od . . . Nullus hominum, fidelior est amicus, tumulo. Žádný z lidí není člověku tak věrným přítelem jako hrob. V Praze, 1596, 4°, l. 6. Na titul. listu erby padlých českých pánů. Na konci připomenutí: Kdoby se nyní tuto nepřipomenul v historii pod erby všech stavův království Českého šíření se o jednom každém vynahraditi může: Toliko v té věci vypsání rodův svých bez obmeškávání odsílati račte. K čemuž jsem já vedle milostivého povolení J. M. C. Pána nás všech Nejmilostivějšího jednoho každého z V. M. hotový služebník. Srv. *Jireček Jos.*, Bartol. Paprocký z Hlohol, Čas. Č. Mus. 1866, str. 1-34, kde uvedeny ostatní spisy, válek tureckých se týkající. Srv. Bibl. Čes. Hist., I, č. 5966. Srv. dále *Hammer-Purgstall*, Geschichte des Osmanischen Reiches; *Huber*, Geschichte Österreichs; *Beckovský*, Poselkyně; Sněmy České IX, 1897, str. 215-6. — O udatnosti Albrechta Pětipeského viz Bibl. Č. Hist. I, č. 16547.

10269. Kratičké vypsání pevnosti Erly. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1596, 4°, 4 l.

10270. Erla v kterém místě v jakém spůsobu v jaké síle Turecké, kdy, proč, kterak a od koho Sultanovi Mehmetovi toho jména třetímu Tureckému císaři Léta tohoto 96. obležena a vzdána byla. S povolením Zbynka etc. Arcibiskupa Pražského. V Starém Městě Pražském, u Anny Šumanovy, (1596), 4°, str. 8, s ryt.

10271. *Nováček V. J.*, Spor o nářek cti mezi Marií Valdštejnskou z Lobkovic a Pražským arcibiskupem 1596-1600. Věstník král. Č. Spol. Nauk 1905, 8°, str. 58.

10272. Pest in Pilsen (1596). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1477.

10273. Vyznání pravdivé Alžběty, rodem z Města Pardubic, děvečky služebné, kteréž jest učinila přijavši to k své duši, před správcem církevním, co se jí přihodilo v domě pana Jana Novobydžovského, souseda v osadě Sv. Klimenta v Novém Městě Pražském, Léta tohoto 1596. Podle decretu od J. Mil. Císařské sobě daného. V Starém Městě Pražském Burian Valda vytiskl, 4°, l. 4. (Dřevoryt na tit.) Přetiskováno po časopisech v polovici věku XIX. v rozličné úpravě.

1597.

10274. *Eyzinger Mich.*, Relationum historicarum pentaplus, continuata post quinque partitam Eyzingeri relationem, historica relatio. Das ist ein aufs new angestellte Historische Beschreibung zu wissen, was sich . . . vom Jar . . . 1596, sowol wider den Türken in Ungerlandt als wider den König von Navarra . . . verlauffen . . . biss auff den Septemb. jetzt ablauffens Jar 1579. Cöln, 1597, 4°, 4 l., str. 88. Na začátku zprávy o návštěvě Zikmunda Báthoryho v Praze a ve Vídni (11. března 1597). Viz č. 10252.

10275. Tito artikulové . . . v r. 1597, v pondělí po obrácení sv. Pavla . . . V Praze, 4°. Viz Sněm jenerální léta 1597. Sněmy České, IX, 1897, str. 402-29.

10276. Tito artikulové ... Léta 1597 ve středu po neděli Invocavit v městě Brně držán jest sněm obecní, Holomouc, 1597, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10277. *Clausnitzer Eduard*, Versammlungen der Niederlausitzer Stände während der Habsburger Herrschaft. (Während der Regierung Rudolfs II.) Niederlausitzer Mittheilungen V; 1898. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 860.

10278. *Stülz Jodok*, Die Resolution Kaiser Rudolph II. vom 6. Mai 1597 oder das sogenannte Interimale. Oester. Zeitschrift für Gesch.- u. Staatskunde, Wien, I, 1835: č. 19, str. 73-6; č. 20, str. 77-80; č. 21, str. 81-3; č. 22, str. 85-8; č. 23, str. 89-92; č. 24, str. 94-6.

10279. *Wocel J. E.*, Relací o opravě Karlštejna r. 1597. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 12384.

10280. *Hunnius Aeg. et Mamphrasius W.*, Publicatio actorum, was sich unter Friederichen, Hertzogen in Schlesien zugetragen mit Leonh. Creutzheimen zur Lignitz..., mit was List er den Calvinismum eingeführet, Wittenberg, 1597. 4°, 24 l.

10281. *Campanus Joh.*, Turcicorum tyrannorum ... descriptio, Pragae, 1597. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 6705.

10282. Noviny o dobytí pevnosti Pápy. V Star. Městě Pražském, u A. Šumanové, 1597, 4°, 6 str.

10283. Pravdivá, jistá a gruntovní relací, jakým rytířským prostředkem a ponuknutím urozeného pana z Pernštejna na Tovačově a Litomyšli ... hraničná pevnost Dotis, 23. Máje 1597 nenadále vzata a J. M. C. zas v moc uvedena jest. Sepsána od jednoho, kterýž vždycky spolu přítomen byl, v Praze, u Vold. Valdy (1597), 4°, 8 str.

10284. O dobytí pevnosti Turecké Slatina. V Star. Městě Pražském, u A. Šumanové, 1597, 4°, 4 l.

1598.

10285. *Kavan a Czeykow T.*, Descriptio quorundam eventuum a. 1598 et gratulatio pro felici exordio novi anni 1599, Pragae, 4°, 8 l.

10286. *Richter von Rebwitz Martin*, Chronicon oder Geschichtbuch aller Bischöfe und Bäpste der Röm. Kirchen. Item aller Keyser, Könige, Fürsten und Völker des Christlichen Namens ... bis auffs 1596 Jahr. Auch Zeugnuss gelerter Männer, welche jederzeit dem Antichrist widersprochen haben. Frankfurt, 1598, 4°. (Konec: vláda Rudolfa II.)

10287. Písničky k času mornímu velmi potřebné (1598). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1479.

10288. *Švalb z Jisic Gorlický Bart.*, Nařízení a zpráva ... morního času ..., 1598; Ordnung und Praeservation ... angehenden Pestilentz ..., 1598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1481.

10289. Z doby Rudolfa II. (patent z r. 1598 o nařízení v čase rány morové). Lumír XI, 1861, II, str. 1159-62.

10290. *Rubiger J.*, Ordnung und Praeservation ... wider schwebenden Sterbens-leufften, 1598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1478.

10291. *Melissaeus* (*Krtský J.*), O povodni škodlivé ... 1598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1084.

10292. *Carolides a Carlsperga G.*, Elegia de exundatione Wltavae aliorumque Bohemiae fluviorum 1598. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1083.

10293. *Leger L.*, Le siége de Rouen par Henri IV. d'après des documents tchèques. Revue historique VII, 1878, str. 66-77. Srv. *Leger L.*, Quelques documents tchèques relatifs à Henri IV. Nouvelles études slaves, II. série, Paris, 1880, str. 247-73. Srv. Žerotín Kar., Bibl. Č. Hist. I, č. 23145.

10294. Tito artikulové ... r. 1598 ... v pátek den svátosti .— ... V pátek Moudrosti Boží. — ... Před sv. Šimonem a Judou. V Praze, 4°. Viz Sněm léta 1598. Sněmy České, IX, 1897, str. 493-621. Srv. též: *J. M.*, Der böhmische Landtag des J. 1598 und der Türkenkrieg. Politik, 1898, č. 49.

10295. J. M. C. řád a ustanovení, jak by se napotom v městech Pražských etc. jedenkaždý chovati měl, v Praze, 1598. Znova 1601, 4°. — Srv. *A. Ch.*, Neue Auflage einer ehemals bestandenen Polizeiordnung Rudolphs II. v. J. 1598. *Meinert*, Libussa, Prag, 1804, str. 128. Často přetiskováno (česky i německy).

10296. Artikulové, kteříž jsou z milostivého J. M. C. poručení ve všech městech Pražských přede všemi obcemi na rathouzích vyhlášeni a to v outerý in Vigilia Simonis et Judae, 1598. V Starém Městě Pražském, u Anny Šumanovy, 4°, str. 94. Srv. č. 10294.

10297. Inventář všech privilegií království českého, kteréž na Karlšteině jsou a léta 1598 inventovány byly. Viz *Pelzel*, Karl IV., Bibl. Č. Hist. II, č. 12047, Vorber. str. 9; jiný rukopis v Žitavě. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 3272.

10298. Léta Páně 1598 v pondělí po neděli Cantate, v městě Brně držán jest sněm obecní. V Olomouci, u Jiříka Handle, 1598, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10299. (*Campanus Joh.*), **Χρονογραφία καὶ ἀνάμνησις** qua anni 1598 ob insignes in Bojemiae regno vicissitudines admirandi praecipuae clades brevissime percensentur. Scripta et xenii loco missa, clarissimis nobilitate, virtute, doctrina, prudentia, viris celeberrimi in Nova Praga chori, qui est ad D. Henrici, musicis

optimis, mecaenatibus meritissimis ideoque colendissimis a M. *Johanne Campano, Vodniano*, scholae Henr. rectore, Pragae, 1598, 4°, 4 l. (Žatec, Kadaň, Louny, Plzeň, Domažlice, Klatovy atd.) Viz číslo další.

10300. *Campanus Joan. Vodn.*, Sedecim a partu virgineo centenarii triennium postremum, quo labente quam variae vicissitudines et calamitates in Boemiae regnum inundarint, breviter exponitur. Pragae, 1601, 12°, l. 16. Epigramma (*Zachar. Styrsky*). Descriptio a. 1598 lethiferi Societati literatae in diaecesi Henricensi. Senatoribus et pl. trib. in inclyta Guteberga... autor. Anni 1599 doctorum virorum obitu funesti descriptio. Praetori... et toti ordini senatorio in republ. Czaslaviensi... Anni 1600 **ἀνάμνησις**. De centenariorum exitu plerumque turbulento, ad Georg. Dicastum Mirzkovinum, decanum Gitschinensium. Georg. Hanussio Landscronaeo, maecenati opt. Nicol. Rosebergio Pannonio Tustae senatori. J. Pithopoeo, syndico Tustensi. Zach. Styrsky, Collegii Carolini praeposito. Jos. Heliadae, Teutobrodeno, missum. Vict. Rhacotomo Wodniano, civi Suticensi. Ad Venc. Nemetem Chrudimenum, civem Gutebergae. Ad J. Vocelium, Pragae, scholarcham Bojemobrod. Votum pro Calendis ianuarii. Srv. č. 10299.

10301. Gratulatio de prospero Sacratissimi imperatoris Romani Rudolphi II. in arcem Podiebradensem III. Cal. Octob. Anno 1598 adventu et Cal. Januarii discessu: In memoriam oppidi Podiebradensis anno postremi seculi 1599 facta. Pragae, 1599, apud haeredem Schumanianum, 4°, 5 l. (Victori divo Rudolpho.. *Joh. Dasypus Chotietovinus*, ludi moderator Podiebradii; Ad a. primatem... reipublicae Podiebr.... *Joannes Campanus*.)

Adolf hrabě Švarcenberk, vítěz nad Turky, dobytí Rábu r. 1598.

10302. Viz podrobně literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 20531. Srv. *Cosmar*, Beiträge zur Untersuchung der gegen den Graf Ad. zu Schwarzenberg erhobenen Beschuldigungen.· Berlin 1828, 8°. O žalobách proti Šv. viz čl. 4. Doba Rudolfa II. 2. Russworm, Bassompierre.

10303. Noviny z Fillekova, z Košic, z Prešpurku, z Vratislavě, z Komárna a z Vídně, měsícův ledna a února, léta tohoto 1598. O navracování se legací Polské z Turek a co jsou na té cestě svedli. O strojení se Turka s třima vojsky na křesťany, do Sedmihradské země, do Charvát, a do horních Uher. O zbírání lidu vojenského od Polákův. O smrti královny Polské. O zbití a zajetí některých Turků. O upálení falešných mincířů. O přinešení Bašeti Budinskému pozlacené šavle, buzikánu a jiných věcí. O zemětřesení v Budínu a co Turečtí hádači z toho předpovídali. O strojení se Turků s proffanty do Rábu etc. S povolením vrchnosti. V Starém Městě Pražském, 1598, 4°, str. 8.

10304. Šťastné a pravdivé noviny z Uher o dobytí v devíti dnech 7 pevností tureckých... V Praze, Jiří Dačický, 1598, 4°, 8 l.

10305. Pravdivý partikulář o šťastném vítězství a žádostivém dobytí mocné a dobře opatřené pevnosti města Rábu... spolu s jinými novinami z Prešpurku, Ostřehoma a Constantinopole. V Praze, u Buriana Valdy, 1598, 4°, str. 8.

10306. Dokonalá správa a vlastní partikulář, jakým spůsobem Adolf ze Švartzenberka město a pevnost Ráb 29. dne měsíce březena Turku odňal, Bur. Valda, v Praze, 1598, 4°, 4 l.

10307. O vítězném Rábu dobytí a slavném nad Turky Rabskými vítězství, kteréhož Bůh náš všemohoucí svému křesťanskému lidu léta Páně tohoto devadesátého osmého v noci na provodní neděl propůjčiti ráčil. S povolením Vrchnostii V Starém Městě Pražském, u Anny Šumanovy, 1598, 4°, str. 8. Viz č. další.

10308. Soli Deo Gloria! O vítězném... Rábu dobytí..., v Starém Městě Pražském, 1598, fol., 1 list. Upraveno z čísla předchozího.

10309. Wahrhaftige... Zeitung, wie Adolph Freiherr zu Schwartzburg den 18. März (1598) für Raab gerücket und die starke Festung eingenommen. Nürnberg, s. a. (1598), 4°, s vyobr., 8 str. — 2. vyd. ibid., 1598, 4°, 4 l., s vyobr.

10310. Newe Zeitung, was sich mit Herrn Adolph, Freiherrn zu Schwartzenberg, zu Raab... zugetragen. Von Einnam der Türkischen dreien Vestungen bei Werowitza..., Nürnberg, s. a. (1598), 4°, 4 l.

10311. Newe Zeittung. Kurtze Erzehlung, welcher massen Gott unter Adolph von Schwarzenberg im August 1598 soeben vornehme Vestungen in 10 Tagen aus dem Türkischen Joch erledigt hat..., Augsburg, 1598, 4°, 4 l.

10312. Glückliche, newe Zeittung und fröliche Botschaft, aus Hungern, wie Gott... Graff von Schwartzenberg mit seinem Kriegsvolck die starke Vestung und Stadt Rab glücklich erobert..., Augspurg, 1598, 4°, 4 l., s vyobr.

10313. Newe Zeitung. Das erste Lied von einer Reiss oder Kriegsanschlag auff Stulweissenburg... Das ander, die durch

Gottes hilff eroberung der Hauptvestung Raab in Ungern betreffent. Gedruckt zu Prag 1598. Serapeum, 1865, str. 175, č. 41. — Viz *Wolkan*, Böhmens Anteil a. d. d. Liter. I, str. 134, č. 392.

10314. *Schels Joh. B.*, Die Eroberung von Raab durch den Feldmarschall Adolph Freiherrn von Schwarzenberg am 29. März 1598. Milit. Zeitschr., 1827, Bd. I., str. 3 a d. Srv. č. 10302.

Stan. Pavlovský z Pavlovic, biskup olomoucký. *)

10315. *Mayer Ed.*, Des Olmützer Bischofes Stanislaus Pawlowski Gesandtschaftsreisen nach Polen aus Anlass d. Königswahl nach dem Ableben Stefan I. (1587-98). Viz č. 9932.

10316. *Paprocký*, Zrcadlo mor., č. 9763, 52 a d., II, l. 162-257.

10317. *Procházka Mat.*, Stručný životopis Stanislava Pavlovského, knížete biskupa Olomouckého. Brno, 1861. Výňatek z Hlasu, 8°, str. 127. Srv. č. 10334.

10318. *Hirn J.*, Die Renuntiation des Deutschmeisters Maximilian auf Polen und die damit zusammenhäng. Pläne; ein Beitrag z. Gesch. d. Österr. - Nordischen Politik in den Tagen Kais. Rudolf's II. Mitth. Inst. Öst. Gesch. Erg, Bd. IV., str. 284-96.

10319. *Rypáček Fr. J.*, K dějinám sporu Stan. Pavlovského z Pavlovic, biskupa olomouckého, se stavy moravskými. Sborník hist. kroužku Vlast, VI, 1897, str. 69.

10320. *Kameníček Fr.*, Zemské sněmy a sjezdy moravské, díl III., 1905. Viz č. 5624.

1599.

10321. Tito artikulové ... r. 1599, v outerý po neděli Laetare ... V Praze, 4°. Viz Sněm léta 1599. Sněmy české IX, 1897, str. 622-701.

10322. Léta Páně 1599 v pondělí po neděli Křížové v městě Olomouci držán jest sněm obecní. Vyt. v Olomouci, u Jiříka Handle, 1599, 4°. Viz *Kameníček*, č. 5624.

10323. *Streun (Strein) Richardt von Schwarzenau* (1599). Bedenken wegen des Königr. Böheim, ob dasselbe erblich oder ein Wahlkönigreich sei. Viz *Londorp*. Acta publica I, str. 786. — — *Goldast*, De Bohemiae regni incorporatarumque provinciarum iuribus, 1627, Bibl. Č. Hist. II, č. 669, 671; *týž*, Zwo rechtliche Bedenken von der Succession in Böhmen, 1627, ibid., č. 670; *týž*, Consultatio de officio electoris Bohemiae 1611, ibid., č. 669-71; *Lünig*, Grundfeste europäischer Potentzen Gerechtsame, 1716, Bibl. Č. Hist. II, č. 483; *týž*, Europäische Staatsconsilia, 1715, Bibl. Č. Hist. II, č. 274, I. str. 23-33. — — Srv. Prameny 30leté války a literaturu při r. 1618-9.

10324. Pasquillus Pragae ad fores habitaculi caesareae Majestatis affixus anno 1599. Sborník Adama Tesacia Brodského č. 9. *Jireček*, Zpr. Zas. Kr. Čes. Sp. Nauk 1876, str. 91.

10325. Rudolph II. in Pilsen 1599. „Prag", Beibl. Ost u. West, 1843, str. 65.

10326. ***Францевъ В. А***, **Русскія посольства въ Чехіи въ XVI. вѣкѣ. Мелкія архивныя сообщенія. Варшава**, 1902, 8°, str. 19. Otisk z **Унив. Изв.** Přílohy: 1. 1576, Jun. 30. Mandáty do království českého z strany poselství Moskevského, aby na cestách lozumenty, konmi i jinými potřebami skrz furýra fedrován byl. 2. 1578. Febr. 20. Daniel Printzen Sollen 580 gulden zu Costfreyhaltung der Muschkhowitterischen Pottschaft geben werden. 3. 1579, Mart. 24. Hejtmanu Chlumeckému, aby Lidmile Chyzděrce čtyřidceti dva tolary na dluhu jejím do důchoduov Chlumeckého povinnovatého porazil. 4. 1579, Jul. 1. Hejtmanu Chlumeckému, aby Lidmile Chyzdierce dluh její na rybách porazil. 5. 1599, 20. Dec. Rakovník. Die böhmische Kanzlei an die kaiserlichen geheimen Räthe, wie lange die freie Unterhaltung der Moscovitischen Gesandschaft in Eger dauern soll. 6. ad 1599, 20. Dec. Überschlag der Unkosten auf die freie Unterhaltung der Moscowitischen Botschaft in Eger für eine jede Woche. 7. 1599, 20. Dec., v Rakovníce. Nařízení Lounským a Žateckým, aby po pěti sudech vína bílého pro poselství Moskevské, kteréž přes zimu v městě Chebu ubytováno bude, v mírné ceně prodali. 8. 1599, 20. Dec., Rakonitz. Die böhmische Kanzlei an den Rath zu Eger, sie sollen den Bürgermeister nebst ihrem Syndicus zur Unterredung betreffs der freien Unterhaltung der Moscowitischen Botschaft nach Rakonitz abfertigen. 9. 1599, 23. Dec., Pilsen. Wolf Rumpf und Paulus Sixt Trautsohn, kaiserliche geheime Räthe, an Stephan Georg von Sternberg betreffs der freien Unterhaltung der Moscovitischen Gesandschaft in Eger. 10. 1599, 28. Dec., Rakonitz. Befehl aus der königl. böhmischen Kammer an Wolf Rumpf und Paulus Sixt Trautsohn, kaiserl. geheime Räthe, betreffs der freien Unterhaltung der Moscovitischen Botschaft in Eger.

10327. *Dvořák Max.*, Počty nejvyšších

*) Viz o něm podrobně v oddílu VII. Církevní dějiny, IV. Církev katolická (biskupové v Olomouci).

berníkův království českého ze sbírek sněmy svolených na lid válečný proti Turku r. 1599-1603. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 6706.

10328. Falešné poslanství (r. 1599 v Nimburku). Lumír II, 1852, 1., str. 20. (Falešné turecké poselství k Rudolfovi II. Byl to převlečený žid.)

10329. Ležení císaře Tureckého. Zpráva jistá... jaké chytrosti v poli užívá. V Praze, u Bur. Valdy, 1594, 4°, 4 l., vyobr. — Noviny veselé o slavném vítězství křesťanův nad pohanskými Turky... V Starém Městě Pražském, u dědice Jana Šumana, 1599, 4°, 5 l.

10330. O ukrutném tyranství a zahynutí Begga Tureckého z Barče s dostatečným při tom vypsáním, kterak lid náš křesťanský léta tohoto 99. po vybojování armády Turecké kaštel Turecký Šarkad dobyl a z něho nemálo lidu křesťanského z zajetí vysvobodiv a dva znamenité mosty Turkům odňav, nesčíslné při tom kořisti nabyl. Cum facultate Superiorum. V Starém Městě Pražském, u dědice Jana Šumana. 1599, 4°, str. 6, s vyobr.

10331. Jisté noviny o spůsobu osoby bašete Budinského, kterak v ruce křesťanům přišel a jat jest. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1599, 4°, 5 str.

10332. Noviny znamenité o obdrženém u města Tolny slavném vítězství nad Turky od křesťanův. V Starém Městě Pražském, u dědice Jana Šumana, 1599, 4°, 5 l.

10333. Noviny z Uher a Sedmihradské země, kterak jsou křesťané u Setštínu Tatary z ležení jejich vyhnali, je porazili, a praporce Tatarského cara dostali. Též jak jest Michal, valašský vejvoda, téměř všecku Sedmihradskou zemi k ruce J. M. C. podmanil. V Praze, u Dan. Sedlčanského, 1599, 4°, 4 l., s vyobr.

10334. *Zavadil Lad.*, Die alte Olmützer Agenda vom Bischof Stanislaus II. Pavlovský. Centralblatt für Bibliothekswesen, VI, 1889, str. 452-5.

10335. Činnost Karla ze Žerotína r. 1599, viz literaturu Bibl. Č. Hist. I, č. 23145-8.

František z Dietrichšteinů, biskup olomoucký (1599—1636).

10336. Viz ve spisech o rodu Dietrichsteinském příslušné oddíly, výčet: Bibl. Č. Hist. I, č. 8279. — Pokud se týče archivalií a památek rodu D., viz literaturu o knížecím D. archivu a bibliothece v Mikulově, Bibl. Č. Hist. I, č. 3909. Prameny ve sbírce Cerroniově viz ibid., č. 3829-32. — Podrobnosti pak zvláště viz v oddílu VII. Církevní dějiny, IV. Církev katolická (biskupové v Olomouci).

10337. *Trampler Richard*, Ueber die Correspondenz des Kardinals Fürsten Franz von Dietrichstein, Bischof von Olmütz (1599-1636) aus den Jahren 1609-1611. Zeitschr. Gesch. Schles. X, 1870, str. 397. — Otisknul *týž* v Archiv Öst. Gesch. XLV, 1871, str. 277-318. Zvl. otisk Wien, 1871, 8°, str. 42. Srv. Copiarium literarum Francisci a Dietrichstein, Card. et Episc. Olm. 1609-11, viz *D'Elvert*, Mähr. Liter. Gesch., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 493; dále Copiarium antiquum literarum ab a. 1609-11, *D'Elvert*, ibid., str. 46, 288.

10338. *Trampler Richard*, Correspondenz des Cardinals Dietrichstein mit dem Hofkriegsrats-Praesidenten Collalto, nebst einem Anhange: Briefe Lustrier's aus Constantinopel, der Markgrafen von Brandenburg und des Grafen Schlick von Passau. Mit Unterstützung des Mährischen Landesausschusses. Wien 1873, 8°, str. 118.

10339. Illustrissimis... Dd. Francisco S. R. E. cardinali a Dietrichstein, Moraviae antistiti, principi, totique ordini ecclesiastico. Ladislao Bercae, supremo Moraviae capitaneo et camerario, baroni. Proceribusque caeteris ac statibus. Drama: Christus judex dedicat, exhibetque juventus Academica collegii episcopalis Societatis Jesu Olomucii. A. D. 1603, gedruckt zu Olmütz, durch Georgium Händl, 4°, A-C_3: Kurtzer Ausszug und Summarischer Innhalt der Tragicomedi von dem letzten und strengen Richter Christo Jesu.

10340. *Mulmannus Iohannes*, Lutherischer Diener des Göttl. Worts zu S. Niclas und Profes. in Leipzig, Summarische Antwort auf den heillosen Beichtspiegel Frantzen, eines Römischen Cardinals und Mährlendischen Bischoffs zu Olmütz, darinnen er die armen busfertigen Sünder nicht auf Christum, sondern auf ihre eigene sündenbüssende Genugthuung und Erzehlung aller Todtsünden mit ihren Umbstenden weiset und hierauf ihnen den Hümmelsschlüssel übersendet. Den übrigen Christen in Mährlande zum Seligen Unterricht und trewhertzigen Warnung aus wolmeinendem brüderlichem Hertzen gestellet. Wittenberg, bei Joh. Schmidt, 1608, 4°, l. A-C_2.

10341. Ad Illustr. Principem D. Franciscum Card. a Dietrichstein, dum generalia celebraret a. 1617. Kön. Bibl. zu Stockholm. Ms. Cat. *Dudik*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, 116.

10342. Dess heiligen Haffeners und der himlischen Angelschnur Ausszug. Am hohen Fest unserer lieben Frawen Geburts Tag unnd freudenreichen Verkündigung der zu Franckfurt den 28. Augusti

dess 1619 Jahrs glücklich abgegangenen Wahl zum römischen Kayserthumb. Dess allerdurchleuchtigsten, grossmächtigsten Fürsten unnd Herren, Herren Ferdinandi II. zu Hungern und Böheimb etc. Königs, Ertzhertzogs zu Oesterreich etc., unsers allergnädigsten Königs und Herrn etc. gehalten zu Wien in Oesterreich bei S. Stephan von *Cardinal von Dietrichstein* etc. Bischoff zu Olmutz etc. Wien, bei Wolffgang Schumppen, 1620, 4°, A-B_4.

10343. *Dudik B.*, Bericht über die Diöcese Olmütz durch den Cardinal Franz v. Dietrichstein im J. 1624. Archiv Öst. Gesch. XLII, 1870, str. 251-522.

10344. Zwei Predigten des Kardinals Dietrichstein über die Religions-Reformation des Herren- und Ritterstandes und von der Communion unter einer Gestalt, gehalten in der Jesuiten-Kirche in Brünn. Olmütz. 1628.

10345. *Dingenhauer Georg*, Plausus de gubernatione Dietrichsteinii. Christinens. Bibl. Ms. Cat. *Dudik*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, str. 88. Viz ibid. č. 5, 7, 8, 9, 10.

10346. Cardinalis a Dietrichstein festum Tutelare. Christinens Bibl. Ms. Cat. 4°. *Dudik*, Forschungen in Schweden, ibid., str. 88.

10347. *Voigt A.*, Leben Franz Fürsten und Kardinals von Dietrichstein. Mit Anmerkungen und einem Anhang v. *F. Schwab*. Göschen, 1792, 8°, 142 str., 1 tab.

10348. *Kosber Georg Norbert*, Biographie des Fürsten und Cardinals Franz von Dietrichstein, Bischofs zu Olmütz und k. k. Gubernators in Mähren. 1795. Viz *D'Elvert*, Hist. Liter. Gesch., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 250.

10349. Österr. Liter. Annalen 1805, 2. B., Intelligenzblatt, str. 231-5.

10350. Franz Fürst von Dietrichstein. *Hormayr's* Österr. Plutarch, III, 1807, str. 57-75. S vyobr.

10351. *Czikann*, Schriftsteller Mährens, Bibl. Č. Hist. I, č. 526, 1812, str. 106.

10352. *Czerwenka de Wieznow Wenc.*, Elogia heroum ex Dietrichst. familia. Viz Brünner Wochenblatt, 1824, str. 224.

10353. Vzetí do soudu zemského v Moravě pana kardinala z Ditrichsteina l. 1600, o soudu svatojanském v Olomouci. Viz *Palacký*, Paměti p. Karla z Žerotína, Čas. Č. Mus., 1829, IV, str. 104-8; Bibl. Č. Hist. I, č. 23147. — Srv. *Wenzelides*, Aufnahme des Herrn Kardinals von Dietrichstein zum Landrecht in Mähren im Jahre 1600 bei dem zu St. Johann gehaltenen Gericht in Olmütz. (Dle *Palackého* článku.) Not. Blatt, Brünn, 1856, 1.

10354. Moravia 1839, str. 727; 1840, str. 46; 1843, str. 183.

10355. *T. P.*, Kardinál František z Dietrichšteinů, Hlas katolické jednoty, V, 1853, č. 40.

10356. *T. P.*, Kardinál František z Dietrichšteinů (biskup Olomoucký od roku 1599-1636). Moravan (kal.), 1865, str. 178-80.

10357. *Koch M.*, Notizen zur Biographie des Cardinals Franz von Dietrichstein, Bischofs von Olmütz. Aus Archivquellen. Notizen Blatt, Brünn, 1873, č. 4.

10358. František kníže Ditrichštein, kardinál. Blahověst, v Praze, 1875, str. 149.

10359. *Feyfar M.*, Grosser Staatsmann Cardinal Franz Fürst v. Dietrichstein. Viz Die erlauchten Herren auf Nicolsb. Wien, 1879, str. 178 a d.

10360. *Snopek Fr.*, Nová akta kardinála Ditrichštejna. Příspěvek k církevní topografii moravské. Čas. Mat. Mor. XXVII, 1903, IV, str. 277-310.

10361. *Tenora Jan*, František kardinal Dietrichštejn, Jeho mládí, volba za biskupa a začátek biskupství. Hlídka, XXIII, v Brně 1906. Otisk, 8°, str. 74 (2).

10362. Poslední vůle kardinala Frant. z Dietrichsteinů, kníže-biskupa olomouc. a zemsk. hejtm. (+ 1636). Hlas jednoty katol. 1857, str. 32. — Srv. *D'Elvert*, Testament des Cardinals Olmützer Fürstbischofs und Mährischen Landeshauptmanns Franz Fürsten von Dietrichstein. Auszug aus der alten Mährischen Landtafel. *D'Elvert*, Schriften, IX, str. 411-24.

10363. Leichenrede auf den Cardinal Dietrichstein gehalten von seinem Beichvater, einem Jesuite. Als Ms. in Nicolsburg. *D'Elvert*, Histor. Liter. Gesch. von Mähren, Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 120.

10364. Sacra pietatis exercitia, quae Deo ... pro illustr. D. Franc. Card. a Dietrichstein, episcopo Olom., principe, humillime offert seminarium Convictorum Soc. Jesu Olomucense. Rkp. v král. bibl. ve Štokholmě. Viz *Dudik*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, str. 116.

10365. *Šembera A. V.*, Jakou zkázu vzal jazyk český od časů Kardinála z Dietrichšteina při manském soudě Kroměřížském. Čas. Mat. Mor. III, 1871, str. 1-5. Srv. Moravská Orlice, 1871, č. 113. Srv. č. další.

10366. Jakou zkázu vzal jazyk český působením biskupů na Moravě. Květy, VI, 1871, str. 184.

10367. *Campanus Joan. Vodn.*, Sedecim a partu virgineo centenarii triennium postremum (rok 1599). Viz č. 10300.

10368. *Paeonius Prokop Světnovský*, Lékařství v čas rány morové ..., 1599. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1484.

10369. *Řepanský Mart.* z Chocně, Knížka o moru, 1599. Viz ibid., č. 1483.

10370. *Bartold Pontan z Braitenberku Jiří*: Spirituale regni Bohemiae iubilum ... hoc pestis tempore, 1599, Du-

chovní obveselení koruny české ... v tyto nebezpečné morní časy, 1599. Viz ibid., č. 1486.

10371. Řádění moru na konci XVI. stol. Viz ibid., č. 1487.

10372. Dvě staročeské písně (z rukopisu 16. století). Čas. Č. Mus., 1843, str. 496-8. Rukopis v Králové Hradci, s letopočtem .. 1599, obsahuje dvě písně: „Ta morní rána Boží vždy více se množí, hyneť rodina Evina, ó smutná novina"; „Hrozí se nám valným morem, na obloze nebeské ..." Srv. Výbor z liter. české II, str. 1689.

10373. Cum periculoso Pragae affligeretur morbo viz Parthenicon *Elisabethae Westoniae*, Doba Rudolfa II. č. 10529.

10374. *Paudler* und *Scheuffler*, Pastor (Christoph) Hermans (in Dauba), Pestbüchlein (1599). Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl., XXIV, str. 57-61, 279-81.

10375. *Weindrichius Mart.*, Commentatiuncula ... de inundationum in natura causis, 1599. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1085.

10376. De inundatione Pragae ex continuis pluviis exorta. Viz Parthenicon *E. J. Westoniae*, č. 10529.

10377. Soli Deo gloria. O divném skutku a zázraku Božském, kterýž se stal na gruntech ... Viléma Rutha z Dírného, na Nové Červené Lhotě a Deštným, hejtmana kraje Bechyňského etc., kdežto po témž zázraku tři pramenové vody se vyprejštili ... V Starém Městě Pražském u Daniele Sedlčanského, 4°, l. 4, dřevoryt. (Stalo prý se r. 1599, 25. listopadu ve vsi Svěce u Tábora.) Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1325.

10378. Zeitung ... von einem Mörder in der Statt Prüsseln in der Schlesien ... Zeitung von einem reichen Bauern ... zu Bilssen ihm Böhmerland ..., 1599. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1322.

10379. *Bernt Al.*, Deutsche Flugschriften und urkundliche Geschichtsquellen des 16. Jahrhunderts in der Tetschener Schlossbibliothek. Progr. Gymn., Leitmeritz, 1904, 8°, str. 3—15.

10380. *Brembachius Andr.*, Exercitatio de anni praeteriti 1599 hiemis frigidissimae constitutione, 1600. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1488.

Článek 4. Doba Rudolfa II.

1. Osobnost Rudolfa II.

10381. Rudolfi II. Epistolae ineditae, ed. *de Pace*, 1771. Viz č. 9745.

10382. *Marek Bydžovský z Florentina*, Rudolphus rex Bohemiae, rukopisná sbírka pamětí a událostí za Rudolfa II., viz č. 9733.

10383. *Gindely Ant.*, Rudolf II. und seine Zeit, viz č. 9798.

10384. *Henrici Dominatii*, Panegyricus ... heroico versu scriptus in laudes Rudolphi II., Pragae, 1577, 4°.

10385. *Eiczing Mich.*, Thesaurus principum, ea aetate in Europa viventium, Coloniae, 1581, fol. Srv. č. 10388.

10386. *Rotmarus Val.*, Carmen synchariaticum Rudolpho II., 1582. Viz č. 5374.

10387. *Henr. Porsius*, Carminum libri duo, Francofurti, 1583, 8°. (.... Rudolpho II. ex comitiis Augustanis reduci oblatae gratulationes.)

10388. *Eiczing Mich.* (*Eyczing, Ayczing, Aitsingerus*), De septem imperatoribus Austriacis et eorum praeclaris factis, Viennae, 1584, fol. Srv. č. 10385.

10389. *Týž*, Historische Beschreibung dessen, was sich unter Rudolphus II. zugetragen bis 1584, sammt Applizirung der Zeit Figuren und Prophezeyungen, Coloniae, 1584, fol. Srv. č. 10385.

10390. *Vivarius J.*, Descriptio aurei Velleris ad sacratissimum Romanorum semper Augustum D. Rudolphum II. Pragae, 1585, 4°. Viz literaturu (vyobrazení) č. 9912. Viz též *Balbín*, Bibl. Č. Hist. II., č. 1306.

10391. *Candidus Pantal.*, Bohemais ... de regibus Bohemicis ad Rudolphum II., 1587, 1590. — Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1441. Srv. č. 10399.

10392. *Otterus Venc.*, Rudolphus II., 1589. Viz Enneas ex Austriae familia imperatorum, č. 5376.

10393. *Veleslavín Dan. Ad.*, Rodové králův v Čechách ... až do Rudolfa II., 1590. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4556.

10394. *Eyczing Mich.*, Genealogia principum Austriae a Julio Caesare ad Rudolphum II. imperatorem et Philippum, 50 generationibus continuata, Coloniae, 1590. Viz č. 5379. Srv. č. 10388.

10395. *Calagius Andreas Vratislaviensis*, D. Rudolpho II., Rom. imperatori, missae dono gallinae Zedlicianae metamorphosis, carmine bidui et quidem horarum successivarum adumbrata, Gorlicii, 1591, 4°, 4 l. Dedikace: Carolo Sig. a Zedlitz, Rom. C. Maj. consiliarii et camerae in Silesia praesidis, filio.

10396. *Henr. Stephani*, Oratio ad Rudolphum II., Francofurti, 1594, 4°.

10397. *Calaminus Georgius Silesius*, Rudolphottocarus, Austriaca tragoedia

nova, Rudolphi I. Habsburgi seculum et res gestas continens, adiunctis notis historicis. Rudolphidos liber, res Austriadum a Rudolpho I. ad II. usque Nostrum, pictura Streinofreidekkiana subiciens. Argentorati, 1594. Dedikace Rudolfovi II. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 11109.

10398. *Gualteri Quinni*, Euphemisticon sive ... carmen heroicum Rudolpho II. imperatori consecratum, Pragae, 1595, 4°.

10399. *Candidus Pantaleon* ...., Bohemais h. e. de ducibus bohemicis libri duo, de regibus bohemicis libri quinque, ad Rudolphum II.... Bohemiae etc. regem ... summae in eam familiam pietatis atque honoris ergo scripti, 1597 (viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1441) 4°. Rudolphus II., str. 120. — Srv. *týž*, Gotiberis, h. e. de goticis per Hispaniam regibus, e teutonica gente originem trahentibus, libri sex. Ad Rudolphum II. et ipsius Caes. Maj. fratres germanos etc. materna stirpe ab Hispanorum regibus ortum habentes, archiducum Austriae serenissimos principes, summae in eam familiam pietatis atque honoris ergo, carmine scripti, Argentorati, 1597, 4°, 4 l., 145, 2 l. (tabulka genealogická). Srv. č. 10391.

10400. *Acanther Claudius*, Panegyricus ... Rudolpho II. imperatori dicatus. Pragae, 1598, 4°.

10401. *Haubenreich v. Hirschhorn G.*, Stammbaum des Hauses Oesterreich ... bis auf ... Rudolphum II., 1598, Viz č. 5389.

10402. *Paprocký B.*, Rudolf II., viz Diadochos, jinak posloupnost králův českých, 1602. Bibl. Č. Hist. I, č. 1668, 5965.

10403. *Guilliman Fr.*, Habsburgiaca .. ad Rudolphum II., 1605, 1607, 1696, 1737. Viz č. 5394.

10404. *Troilus Nicol. Hagiochoranus*, De rebus sub Rudolpho II. et Mathia in Bohemia gestis. Viz č. 9736.

10405. Rudolphus II. viz *Duchosilai Tigurini Czaslaviensis*, Partis epicae libri IV., 1612, č. 5737, str. 221-2.

10406. *Dornavius Casp.*, Rudolphus Habsburgicus panegyrico historico celebratus et notis variis, regulis, theologicis, ethicis, polit., illustratus. Gorlicii, 1613. — Bethaniae, 1617. — Gorlicii, 1677. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 11108 (srovnávací studie, též o Rudolfovi II.)

10407. Hochwichtig und denckwürdige Copeyen und Schriften, so kurtz verschiedener Zeit zwischen Röm. Kayser Rudolpho II. und etlichen Churfürsten und Ständen abgelauffen. Ingolstadt, 1628, 4°.

10408. Rudolphus II. viz *Campanus J.*, Czechias (Bibl. Č. Hist. II, č. 1436), Pragae, 1616, l. D. — Gorlicii, 1652, str. 105-7 (s vyobr.).

10409. *Fuchs v. Hernau Joh. Mich.*, Rudolph II., viz Memoria stirpis Habsburgicae, 1700, 1706. Viz č. 5498.

10410. Literaturu o Rudolfovi II. viz č. 9785-806.

10411. Císař Rudolf II. Způsob jeho života za posledních let. Besídka pro záb. a pouč. 1882, č. 54.

10412. Rudolph der Zweyte. S vyobr. Viz *Hormayr*, Oesterreichischer Plutarch, VII. 1807, str. 30-88.

10413. *Svátek Jos.*, Rudolf II. a český jazyk. Viz č. 5604.

10414. *Bezold Fr.*, Kaiser Rudolf II. und die heilige Liga. München, 1883, 8°.

10415. *Stieve Felix*, Rudolph II., Abhandlungen, Vorträge u. Reden, Leipzig, XII, str. 93-124.

10416. *Stieve*, Rudolf II., deutscher Kaiser. Allg. deutsch. Biogr., XXIX, 1889, str. 493-515.

10417. *Bodenstein C.*, Kaiser Rudolf II. Viz *Teuffenbach*, Neues illustr. Ehrenbuch I, 1892, str. 384-9.

10418. *Tomek W. W.*, Za Rudolfa II. *a*) V létech pokoje s Turky (1576-1592). *b*) Za času války s Turky až do míru Žitvadorožského (1592-1606). *c*) Další nesnáze s Turky. Povstání arciknížete Matiáše proti císaři Rudolfovi (1606 až 1608). Dějepis města Prahy, XII, Bibl. Č. Hist. III, č. 5781, str. 265-450.

10419. *Steinherz Samuel*, Rudolf II. Österreichs Herrscher aus dem Hause Habsburg. XII, Wien, 1906, fol.

10420. Autogramme zur neueren Geschichte der Habsburgischen Länder, herausgegeben von der Direktion des k. u. k. Kriegsarchivs, Band I., Die Habsburger, Wien, 1906, lex. Vorwort von *Emil v. Woinowich*, Einleitung von *Al. Veltze*. I. Teil. Der Zeitraum bis zum Tode Karls VI. (*Anton Semek*). Z obsahu: Österreichische Linie. *a*) Habsburgische Dynastie in Österreich, Böhmen und Ungarn. (... Rudolph II.)

10421. Graffen Johann von Khevenhüllers Vorschlag wegen der Heyrath Kaysers Rudolphi II. mit der Spanischen Infantin Isabella Clara Eugenia 1582. — *Týž*, Bedencken an den Kayser Rudolphum II., darinn er S. Maj. zur Heyrath mit der Infantin ermahnet 1589. — Motiven, dass Kayser Rudolph II. die Heyrath mit der Spanischen Infantin Isabella vollziehen solle 1592. Viz *Khevenhüller*, Annales Ferdinandei, s. v.; *Lünig*, Europäische Staats-Consilia, 1715, Bibl. Č. Hist. II, č. 274, I, str. 370, 438, 445.

10422. *Stieve Felix*, Die Verhandlungen über die Nachfolge Kaiser Rudolfs II., in den Jahren 1581—602. Abh. der III.

Cl. d. k. Akad. Wiss., München, XV, I. Abt., 1880, str. 1-160.

10423. Don César, levoboček Rudolfa II. Světozor II, 1868, str. 124, 134, 144, 154, 163, 174, 186, 196, 373, 382, 391, 402, 415, 423, 439. Historická povídka na podkladě historickém, jejíž látka často byla zpracována slovem (divadlo, román) i obrazem.

10424. Zeť císaře Rudolfa II. Besídka pro záb. a pouč. 1876, č. 129.

10425. Vyobrazení Rudolfa II., viz oddělení 3.: Umění, zvláště *Chytil*, č. 10551.

10426. *Custos Domin.*, Attrium heroicum, caesarum, regum, aliorumque summatum ac principum, qui intra proximum saeculum vixere aut hodie supersunt, imaginibus duo et septuaginta illustratum, Vienne, 1600 a častěji potom.

10427. *Kilian Lucas*, Des Hauses Oestreich Herzöge, Ertzherzöge, Könige und Kayser Contrafacturen, Augsburg, 1629, fol.

10428. *Fugger Joh. v. Birken Sigm.*, Spiegel der Ehren des Erzhauses Oesterreich, 1668, Bibl. Č. Hist. II, č. 1751.

10429. Rudolphus II. s vyobrazením viz: Lebensbeschreibung aller Hertzogen und Könige in Böhmen, 1685, Bibl. Č. Hist. II, č. 2298, str. 600-10.

10430. *Hipman Karel*, Zajímavé rytiny ze sbírky A. Neumanna v Praze. Český Svět, I, 1904-5, II, str. 82-4. Vyobrazení: Rudolfus II. Jiljí Salzman, Vystavení mrtvoly Rudolfa II. z r. 1612. Sadeler, Česká královna Anna. Jan z Ach, Lucretia dle rytiny J. Sadelera.

10431. Rudolf II. (Schwanthalerova socha z Veitova Slavína.) Květy III. 1868, str. 278 (text).

10432. Vyobrazení na mincích viz *Hulsius Lev.*, Imperatorum Romanorum numismatum series a C. Julio Caesare ad Rudolphum II. Addita est breviter ipsorum vita. Francofurti, 1603, fol.

10433. Mince Rudolfa II. Viz *Čermák Kl.*, Mince království Českého za panování rodu Habsburského (Bibl. Č. Hist. I, č. 23277), str. 45-110, tab. X.-XXV.

10434. *Newald J.*, Das oesterreichische Münzwesen unter den Kaisern Maximilian II., Rudolph II., und Mathias. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23356.

10435. *Gindely Ant.*, Geschichte der Böhmischen Finanzen (1526-1618), 1868. Viz č. 7799.

10436. Rudolph II. Schulden. Znaimer Wochenblatt, 1852, č. 23, 24, 28.

10437. *Toman H.*, Ueber einige Vorschläge, die zur Tilgung der königlichen Schulden am Anfange der Regierung Rudolfs II. gemacht wurden. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Gesell. Wiss. 1870, I, str. 3.

10438. *Zíbrt P.*, Petr Hrehorowicz, viz č. 10467.

2. Dvůr Rudolfa II.

a) Část všeobecná.

10439. *Závěta z Závětic Jiřík*, Schola aulica, to jest: Dvořská škola, v níž se obsahují naučení a výstrahy dvořanům a všechněm těm sloužící, ješto králův, knížat a pánův se přidržejících dotýkají, při nichž zůstávají a s nimi jako obecenství své nějaké mají. Též čím jest to, že dvořenínové a všickni ti, kteříž při králích, knížatech a jakýchkoliv potentatích v světě zůstávají, zřídka kdy až do konce v milosti a lásce při nich setrvají. V Starém Městě Pražském v impresí Šumanské, 1607, 16°, str. (24), 164, (4). — Srv. *Joachimus Pastorius*, Aulicus inculpatus. (Předml. datov. „in agro Girziciano"), 1643, 16°, str. X, 204, index.

10440. *Havlík Bartoloměj z Varvažova* (+ 1610): De mutua et civili conversatione. O ctném a chvalitebném v světě obcování knihy čtyry od *Štefana Gwazy*, vlašským jazykem nejprv sepsané, potom do latinské i německé a nedávno do české... přeložené... a nyní k žádosti mnohých poctivých lidí nákladem Daniele Karla z Karlsperka vytištěné v Starém Městě Pražském, 1613, 12°, l. (8), 425. Obsah: I. kniha. O užitcích pocházejících z obcování a dává se naučení k rozeznání dobrých obcování. II. kniha, v níž se vypravuje předně o spůsobích, jichž všichni při svém mezi lidmi vůbec obcování požívati mají. Potom se ukazuje, kterak po domácku jedni k druhým, jako mladí k starým, urození k prostějším, knížata ku poddaným, měšťané a domácí ku pohostinským, přespolním, duchovní k světským, muži k ženám etc. a naproti tomu chovati povinni jsou. III. kniha, jak mají manžel s manželkou, otec s syny, bratr s bratrem etc. v lásce se snášeti. IV. kniha, v níž ukazuje se pravý spůsob počestného obcování pod příkladem jednoho panketu, kterýž držán byl v desíti osobách v městě Kasale řečeném.

10441. *Procházka Faustin*,*) Rudolphus II. De saecularibus liberalium ar-

---

*) Srv. další oddíl: Praha za Rudolfa II. a události u jednotlivých let.

tium in Bohemia et Moravia fatis, Pragae, 1782, str. 307-17, 335-41.

10442. *Vehse Ed.*, Geschichte des österreich. Hofs und Adels und der öster. Diplomatie, III. Th. Rudolph II. zu Prag (1576-1612). No. 1. Seine Hofhaltung zu Prag und seine antiquarisch-alchemistisch-magischen Liebhabereien. No. 2. Hof- und Beamtenstaat und diplomat. Corps . . . No. 4. Die Reformation und Gegenreformation in Oesterreich. No. 5. Der Böhmische Majestätsbrief. Zerwürfniss mit Matthias. Absetzung, letzte Schicksale und Tod Rudolph II. No. 6. Des Kaisers Nachkommenschaft. Hamburg 1851, m. 8°, str. 317. — Nové (obálkové) vydání několikráte (Geschichte der deutschen Höfe seit der Reformation).

10443. *Oettinger E. M.*, Auf dem Hradschin, oder Kaiser Rudolf II. und seine Zeit. Prag, 1856, 8°. (Bezcenné.)

10444. *Svátek Jos.*, Rudolf II. a jeho dvůr v Praze. Úryvek ze spisu „Doba Rudolfinská v Čechách". Světozor XVII, 1883, str. 387 a d. Srv. č. 8458.

10445. *Bolton Henry Carrington*, „The Follies" of the science at the court of Rudolph II., 1576-1612. Milwaukee, Pharmaceutical Review Publishing Co., 1904, 8°, 126 str., s vyobr. Srv. *téhož*, A select bibliography of chemistry, 1492-1902, Washington, 1904, 8°, str. 3, 462.

10446. *Alidori R.*, Relationi di Germania e della corte di Rudolfo II., 1872. Viz č. 9747.

10447. Correspondencia . . . de los embajadores en la corte . . ., 1891-2. Viz č. 9748.

10448. *Tectander G.* (von der Gabel), Beschreibung der Reisz von Prag aus durch Schlesien, Polen, Moscaw . . . bis an den Hof in Persien (1602, 1605), Leipzig, 1608. — *Станкевичъ А. И.*, Какашъ и Тектандеръ, Путешествіе въ Персію черезъ Московію 1602-3. Чтенія въ Имп. Общ. Исторіи и Древн. Росс., 1896, кн. 2. — Viz literaturu podrobně Bibl. Č. Hist. I, č. 2606. Nové vydání chystá prof. *V. A. Francev.*

10449. *Eremita Dan.*, Iter Germanicum, sive epistola . . . de legatione magni Hetruriae ducis ad Rudolphum II., 1609. Viz Status particular. regim. Ferdinandi II., 1637. Znova: Opuscula varia, ed. Graevius, Utrecht, 1701, 8°. Bibl. Č. Hist. I, č. 2607; III, č. 9782.

10450. Listy Zygmunda III. do Rudolfa II, i innych. Rukop. (1587-1632) viz *Czubek Jan*, Katalog rękopisów Akad. Umiejętności w Krakowie, 1906, str. 57. č. 343.

10451. *Францевъ В. А.*, Русскія посольства въ Чехіи въ XVI вѣкѣ. Варшава, 1902. Viz č. 10326. (při r. 1599).

10452. Vévoda Lehnický Jindřich XI. před soudem císaře Rudolfa II. v Praze. Besídka pro záb. a poučení, 1875, č. 88-9.

10453. Saský kurfiřt Kristian II. v Praze. Besídka pro zábavu a poučení, 1877, č. 8.

10454. Perský vyslanec v Praze u Rudolfa II. Boleslavan, 1861, č. 29. Srv. *Bydžovský*, č. 10382.

10455. Zápisky maršálka Bassompierra o životě na dvoře Rudolfa II., č. 10522.

10456. Ueber das Leben am Hofe Rudolfs II. Bohemia. 1871, č. 283.

10457. Zur Culturgeschichte der Rudolfinischen Zeit. Bohemia, 1872, č. 29.

10458. Štvanice zvířat při slavnostech dvorních. Bes. pro záb. a pouč. 1881, č. 30. Viz dále (Hrad Pražský za Rudolfa II.)

b) Přehled dvořanstva.

10459. *Fauknar Šebestian z Faukenštejna*, Titulář obsahující v sobě v jazyku českém . . . titule stavův duchovních i světských, 1589. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. I, č. 2985. (Přehled úředníků, dvořanů, šlechticů za Rudolfa II. v témž roku.) — Srv. *Paprocký B.*, Diadochus i. e. successio . . . O stavu rytířském, II, 2., Bibl. Č. Hist. I, č. 5965, str. 398-429.

10460. *Goehlert J. Vinc.*, Kaisers Rudolf II. Hofstaat und die obersten Behörden (1576). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. VII, 1869, str. 112-6.

10461. *Fleischmann Peter*, Description, des aller duchleüchtigisten, grossmechtigisten und unüberwindlichsten Fürsten und Herrn H. Rudolfen II. etc. erstgehalten Reichstag zu Augspurg Augspurg, 1582, 4°, str. 114. (Obsahuje přehled Rudolfova dvora.)

10462. *Fleischmann v. Puntzelwitz Petr*, . . . kurtze vnd eigentliche Beschreibung des zu Regensburg an 1594 gehaltenen Reichstags sambt unverblibten kayserl. Hoffstaats und corrigirten Titulars . . . Ratisbonae, 1594, 4°.

10463. *Týž*, Beschreibung, mit was für Solennitäten Kayser Rudolf II. im Jahre 1594 auf den Reichstag nach Regenspurk gezogen, 1598, 4°.

10464. Aula Rudolphi II. Kaysserlicher Hoff Stath. *Riegger Jos.*, Archiv f. Gesch. und Stat. Böhm. II, 1793, str. 193-263. Aus der Bücher- und Handschriftensammlung des Herrn Em. Ferdinandi, K. Vicebuchhalters in Prag.

10465. Rudolf II. Ordnung und Hofstaat. Hormayr, Archiv, 1831.

10466. Paštičkář Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení. 1879, č. 49.

10467. Piotr Hrehorowicz (Grzegorzowicz), „komorník" Rudolfa II. ve Lvově. Viz *Łozinski Władysł.*, Patrycyat i mieszczaństwo Lwowskie w XVI. i XVII. wieku. Lwów starożytny II. Lwów, 1890, 8⁰, str. 151, 207-10. — Vyd. 2. Lwów, 1892, str. 205, 220, 282-4. Srv. *Zíbrt Č.*, Piotr Hrehorowicz, Č. Čas. Hist., II, 1896 str. 43-4.

c) Tři proslulí komorníci.

10468. (*Svátek Jos.*), Tři komorníci císaře Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení. 1875, č. 65-73. (Jeronym Makovský z Makova, Filip Lang a Kašpar Rudzký z Rudz.) — Srv. *Svátek Jos.*, Altböhmisches Pitaval. Kriminalgeschichten aus Böhmens Vorzeit. Nach gleichzeitigen Quellen und Akten geschildert: VI. Drei Kammerdiener Rudolfs II. Prager Zeitung, 1882, č. 216-61.

10469. *Hurter Friedr.*, Philipp Lang, Kammerdiener Kaiser Rudolfs II., Kriminalgeschichte. Schaffhausen. 1851, 8⁰, str. X, 233. Z příloh: Des Kammermalers Hans von Aachen Bericht an die wegen Lang niedergesetzte Commission. Interrogatoria zur peinlichen Frag. Des Forstmeisters Andreas Yphofers Klagschrift über Lang an den Kaiser. Verzeichniss der Geschenke Stephan Hossutothis an Philipp Lang. Langs Schreiben an den Churfürsten von Cöln, den 10. Februar 1607. Verzeichnus was Philipp Lang von Ossegg nemmen und hieher in seine Behausung haimblicher weise füren lassen. An Ihr Kay. Mt. relatio in causa Philip Langens, die Parthein betreffen (Entwurf).

10470. Relaci spolu s vajpovědí o Jeronymovi Makovském. Sborník Adama Tesacia Brodského, č. 24. *Jireček J.*, Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk, 1876, str. 92, č. 9336.

10471. *Menčík Ferd.*, Jeroným Makovský, komorník cís. Rudolfa II. Ruch, V, 1883, str. 367-8.

10472. *Svátek Jos.*, Jeronym Makovský z Makové, nejvyšší komorník Rudolfa II. Sborn. histor. II, 1884, str. 231-9.

10473. Rucký Kašpar viz: *Pavel Skála ze Zhoře*, Historie česká, I, str. 334-6.

d) Kapela Rudolfa II.

10474. Ad ... Philippum de Monte, S. C. M. capellae magistrum, musicum hoc nostro seculo principem viz Parthenicon *El. Joan. Westoniae*, č. 10529.

10475. Kapela Rudolfa II. Česká Včela. V Praze 1847, č. 19, str. 76.

10476. *Tomek W. W.*, Starý hudební spolek v Praze (collegium musicum z r. 1616). Dalibor III, 1860, str. 3-4. Srv. č. 10489 (se zmínkou o době Rudolfa II.).

10477. *Rybička Ant.*, Některé zprávy o císařské kapelli hudební. Lumír, V, 2, 1855, str. 1027.

10478. *Emler J.*, Pozauneři. Pam. Arch. VIII, 1868-9, str. 548-9.

10479. *Jedlička Bohdan*, Hudební kapela císaře Rudolfa II., krále českého. Dalibor, II, 1874, str. 291-2. Srv. *Riegger*, Archiv, č. 10464.

10480. Kapela cís. Rudolfa II. Besídka pro záb. a pouč., 1877, č. 19.

10481. Členové při dvorní kapele v Praze. Viz *J. Srb* (*Debrnov*), Dějiny hudby v Čechách a na Moravě. Praha 1891, str. 42-7.

10482. *Rybička Ant.*, Hudební kapela Rudolfa II., Pam. Arch. 1892, XV, str. 685-86.

10483. *A. F.*, Ein alter Musikverein Prags. Localhistorische Skizze. Prager Tagblatt, 1894, Nr. 106.

10484. *Zíbrt Č.*, Dějiny tance v Čechách, str. 239 a d. Viz Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 8767.

10485. *Köchel*, Die kais. Hofmusikcapelle in Wien von 1543-1867. Wien, 8⁰.

10486. Císařská kapela Rudolfa II. Viz *Nejedlý*, Dějiny české hudby. V Praze, str. 48-50.

10487. *Ant. Truhlář*, Jakub Chimarrhaeus (kaplan a přední almužník Rudolfa II.). Čas. Č. Mus. 1897, str. 79-82. Srv. Beschreibung der böhm. Privatmünzen, Bibl. Č. Hist. I, č. 23489, str. 23, č. 18, tab. IV.

10488. *Winter Z.*, Pražské muziky. 1887. Viz č. 8751.

10489. *Rychnovský E.*, Ein deutsches Musikkolleg in Prag a. 1616. Zeitschrift der internationalen Musikgesellschaft, VI, 1904, 1. Se zmínkou o době Rudolfově. Viz č. 10476. Viz podrobně *Zíbrt*, Jak se kdy v Čechách tancovalo, č. 8767, str. 242.

10490. Šašci u dvora císaře Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení, 1879, č. 26.

e) Christ. Varsevicius (Warszewiczki) ve službách Rudolfa II. a jeho rodu. *)

10491. *Varsevicii Christ.*, equitis Poloni, In mortem Maximiliani II. imperatoris Romani oratio. Ratisbonae, 1576, 4°, l. 7. (Připsáno Rudolfu II.: Orationem, quam in obitum ... patris tui hoc triduo composui.) Srv. i Orationes, č. 10497.

10492. *Varsevicius Chr.*, Paradoxa ad Stephanum I, regem Poloniae, 1. vyd. ve Vilně; 2. vyd., Pragae, impressa per Georgium Nigrinum, 1588 (dedikace Rudolfovi II., 16. listop. 1588); 3. vyd. v Krakově 1598; 4. vyd. v Římě, 1601. Srv. Opuscula ined., p. IV, č. 5, 31, 48, 57. — *Braun D.*, De sciptorum Poloniae et Prussiae virtutibus et vitiis catalogus et iudicium, str. 109-110. — *Tarnovski St.*, Krzysztof Warszewicki, Rozprawy i sprawozdania wydziału filologiczn. Akad. Umiejętn., Kraków, I, 1874, str. 133-222. (Proti Turkům povzbuzení.)

10493. *Varsevicius Chr.*, Ad caesarem Rudolphum II. de victoria ad Sixtum de Turcis relata. Pragae, 1588. Viz Opusc. ined. IV, č. 32.

10494. *Varsevicius Chr.*, Lechitae et Bohemi colloquium. Viz *Karásek J.*, Polská dedikace Paprockého Vil. z Rosenberka, Brno, 1903 (č. 10211.), str. 7.

10495. *Varsevicius Chr.*, Ad caesarem Rudolfum II. oratio, Pragae, 1589. Viz Opusc. ined. IV, č. 35, fol. E_3-E_4 a str. 121-5.

10496. *Varsevicius Chr.*, Oratio ad archiducem Maximilianum (v Brandýse). Pragae, 1589. Viz Opusc. ined., IV, č. 35.

10497. *Varsevicius*, Diversis locis et temporibus habitae quaedam orationes, Pragae, typis M. Danielis Adami a Veleslavina, 1589, 4°. Z obsahu: Ad Maximilianum caesarem in comitiis Ratisponensibus. In mortem Maximiliani II., imperatoris Romani. Ad Maximilianum, archiducem Austriae in Mogillano monasterio. Ad Maximilianum, archiducem Austriae, Vielunii ante conflictum Bicinensem. Ad caesarem Rudolphum II. Pragae. Ad Maximilianum, archiducem Austriae, Brandisii in reditu.

10498. *Varsevicius Chr.*, Turcicae tres. Pragae, typis M. Danielis Adami a Veleslavina, 1589, 4°, l. 47. — Znova, 1589, l. 48. Srv. přetisk: *Reusner* (č. 6704.), Orationum et consultationum de bello turcico volumen IV, Lipsiae, 1596. Otištěny tu 2 řeči z Pražského vyd. Viz i č. další: Turcicae quatuor decem.

10499. *Varsevicius Christoph*, Ad Rudolphum II., Romanorum imperatorem et Hungariae Bohemiaeque regem etc. Oratio, qua de clarissima Christianorum contra Turcas victoria, in Slavonia ad Sissek parta, ipsi et reipupublicae gratulatur. Pragae, Anno 1593, 4°, 7 l. — Opuscula ined. IV, č. 37 a 38. — Přetisk v Hanoveru 1613 a v Lipsku 1713, 4°.

10500. *Varsevicius Christ.*, Turcicae quatuor decem, his accesserunt opuscula duo L. Friderici Ceriole de Consilio et Consiliariis Principis ex hispanico in latinum versum unum, et de Legato legationeque ejusdem Varsevicii alterum; omnia his rebus et temporibus accomodata. Cracoviae, in officina Lazari. A. D. 1593, str. 314, 2 fol. — 2. vyd. ib. 1595, fol., str. 314, 1 m. — Opuscul. ined. IV, č. 45, 68, 74. Srv. *Braun*, str. 58-61, č. 10505, *Tarnowski*, str. 178-86, č. 10506. — Též *Stanislai Orichovii* Turcicae duae, Romae, 1594.

10501. *Varsevicius Chr.*, Clypeus spiritualis, Pragae, 1593, in officina typographica Joh. Schumann, 4°. — První vyd. 1582 ve Vilně.

10502. Mowy *Krzysztofa Warszewickiego*, miane i wydane w roku 1602, Biblioteka zapomnianych poetów i prozaików polskich XVI.-XVIII. stólecia, II. Z obsahu: Ad Matthiam, archiducem Austriae, oratio.

10503. *Varsevicius Christophor*, Opuscula inedita, ad illustres viros epistolae, caeteraque documenta, vitam ac res gestas ipsius illustrantia, una cum indice eiusdem auctoris operum, quae hucusque in lucem prodierunt. Varsaviae, 1883.

10504. *Warszewicki Chr.*, Ad Matthiam, archiducem Austriae oratio. Viz **Вержбовскій**, str. 105, č. 28.

10505. *Braun Dav.*, De scriptorum Poloniae et Prussiae virtutibus et vitiis cathalogus et iudicium, Coloniae, 1723.

10506. *Tarnowski Stan.*, Krzysztof Warszewicki. Rozprawy i sprawozdania wydz. filolog. Akademii Umiejęt. I, 1874, str. 132-222. — Srv. *týž*, Historya literatury polskiej, I, str. 307-8. — Viz ***Вержбовскій Θедоръ,*** Христофъ Варшевицкій (1543-1603), и его сочиненія. Историко-литературное изслѣдованіе. Варшава, 1885, 8°, str. 403, II. Srv. č. 9930.

10507. *Karásek Jos.*, Polská dedikace Paprockého Vil. z Rosenberka, Brno, 1903 (č. 10211.), str. 6 a d.

---

*) Z bohaté literární činnosti jeho uvádíme jen spisy, které se týkají poměrů česko-rakousko-tureckých a zvláště doby Rudolfa II.

f) Herman Krištof Rueswurm a Belgiojoso, dobrodruzi na dvoře Rudolfově.

10508. *Adolf z Schwarzenberka*, Rosswurmii et Schwarzenburgii mutuae accusationes, 1599. Ms. dvorské knih. Vídeňské, č. 8448, viz *Mikovec*, č. 10154. Srv. č. 10302.

10509. *Ortelius*, Chronica des ungarischen Kriegswesens, Nürnberg, 1621.

10510. Die Feldzüge von 1601 und 1602 der kaiserlichen Armeen gegen die Türken. Nach den Original-Operations-Journalen des Erzherzogs, nachherigen Kaisers, Matthias. *Schels*, Oesterr. milit. Zeitschrift, II. Bd., 4-6. Heft, 1820, str. 65-81, 175-99.

10511. *Barthold F. W.*, Hermann Christopher von Rosswurm. Raumer's Historisch. Taschenbuch, Leipzig, IX, 1838, str. 1-142. Z obsahu: Schwächlichkeit des deutschen Kriegsmuthes u. Waffenwesens nach dem Augsburger Religionsfrieden. Die Reistres. Das Geschlecht der Rosswurme, Schwarzenberge u. Besteine. II. Der grosse protestantische Zug der Reistres im J. 1587. Rosswurm unter Christoph von Bestein im Dienst der Ligue bis zu seiner Flucht 1592. III. Rosswurm in den kath. Niederlanden. Türkenkrieg. Fürst Karl von Mansfeld. Schlacht bei Keresztes 1596. IV. Adolf von Schwarzenberg's Thaten und Ende. Der Herzog von Mercoeur in Ungarn. Rosswurm vor Stuhlweissenburg und Kanischa. 1604. V. Rosswurm, Feldmarschall des Kaisers, erobert Pesth. Belagert zweimal Ofen. Der Marquis von Bassompierre im Heere 1603. VI. Rosswurm und der junge Bassompierre am Hoflager zu Prag. Georg Basta. Ungnade Rosswurm's. Unglücklicher Ehrenhandel mit Belgiojoso. Tragisches Ende des Feldmarschalls 1605.

10512. Des Feldmarschall Russworms Hinrichtung. Viz *Hurter*, Phil. Lang, č. 10469, 1851, str. 108-25.

10513. *Legis - Glückselig*, Rosswurms Tod. Romantische Begebenheit aus dem Hofleben Kaiser Rudolphs II. zu Prag im Jahre 1605. Illustr. Chronik v. Böhm. Bd. II. Lief. VIII a IX, str. 463 a d. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5662.

10514. *Mikovec F. B.*, Život a smrt Hermana Kristofa Ruesswurma. Lumír, XI, 1861, I, str. 11, 36, 59, 80, 106, 128, 152, 176. Otisk: Herman Kristof Ruesswurm, v Praze, 1861, 8°, str. 39.

10515. *v. Janko Wilhelm*, Der k. k. Feldmarschall Christoph Hermann von Russworm. Ein Beitrag zu Kenntniss der Regierungs-Periode, Cultur- und Sittengeschichte unter Kaiser Rudolf II. Wien, 1869, 8°, str. 56.

10516. Památka po maršálu Rosswurmovi. Besídka pro záb. a poučení. 1876, č. 109. (Kaple sv. Kříže u sv. Jana pod Skalou u Berouna.) Viz oddíl XIII. Topografie, B. Čechy, s. v. Sv. Jan pod Skalou.

10517. *Rezek Ant.*, Russworm a Belgiojoso. Skizza z doby Rudolfinské. Květy II, 1880, str. 75-79, 238-44, 369-77.

10518. *Stauffer A.*, Herrmann Christoph Graf von Rusworm, kaiserl. Feldmarschall in den Türkenkämpfen unter Rudolf II. Mit Portrait und Facs. München, 1884, 8°, str. 126.

10519. Der kaiserliche Feldmarschall Hermann Christoph Graf zu Rusworm und dessen Hinrichtung zu Prag 1605. Politik, 1885, č. 10.

10520. Russworm Hermann Christof, viz Allg. Deutsch. Biogr., XXX, 1890, str. 16-9.

10521. *Svátek Jos.*, Smrt hraběte Hanibala Schönburga v Praze roku 1604. Obrázek ze života šlechty v době Rudolfinské, Lumír, XII, 1884, str. 282, 301, 314. — Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 20053.

g) Maršálek francouzský François de Bassompierre.

10522. Memoires du mareschal de *Bassompierre* contenant l'histoire de sa vie et de ce, qui s'est fait de plus remarquable a la cour de France pendant quelque années. Cologne, chez Pierre du Marteau, I-II, 1665, 12°, str. X, 564. I. díl se také cituje: Journal de ma vie. II.: Mémoires... depuis 1598 jusqu'à son entrée à la Bastille en 1631. — Jiné vyd.: Amsterdam, 1723, 4°. — Paris, ed. *Marquis de Chantérac*, 1870-77, I-IV. Srv. i *Hénault-Serieys*, Nouveaux mémoires du maréchal de Bassompierre, Paris, I, 1802, 8°.

10523. Ambassade du mareschal *de Bassompierre* en Espagne, en Suisse et en Angleterre, Cologne, 1661, 12°. — Nové vyd.: en Espagne, Cologne, 1668, 12°, str. 363 a j.

10524. *Anselme*, Histoire générale et chronologique des grands officiers de la couronne, Paris, t. VII, str. 64.

10525. *de Puymaigre*, Vie de Bassompierre, Paris, 1848, 8°, str. 165.

10526. (*Svátek J.*), Maršálek francouzský François de Bassompierre a jeho zápisky. Světozor III, 1869, str. 247, 259-62, 274-5, 282-3, 291-3, 299, 306-7, 315-6, 324-6, 331, 338-9, 346-7, 354. S podobiznou. Srv. č. 10522, 10511.

10527. *Kollman*, Bassompierre, Ottův Nauč. Slov. III, 1890, str. 416-7.

h) Učená žena, básnířka Alžběta Johanna Vestonie.

10528. Výstava podobizen a spisů Al. Vestonie i literatury o ní byla pořádána u příležitosti... žurnalistů a spisovatelů z Velké Britannie v Museu král. Českého 1905. Viz referát Nár. Politiky, 1905, č. 157; Zpráva o Museu král. Č. za r. 1905, v Praze, 1906, str. 36.

10529. Poemata Elisabethae Joannae Westoniae ... studio ac opera G. M. à Baldhoven collecta. Francofurti, 1602, lib. I-II. Druhé vyd. ve 3 knihách: Parthenicon Elisabethae Joannae Westoniae, virginis nobilissimae, poëtriae florentissimae, linguarum plurimarum peritissimae, Liber I. opera ac studio *G. Mart. a Baldhoven*, Sil. collectus et nunc denuo amicis desiderantibus communicatus. Pragae, Typis Pauli Sessij, s. a. (1606), 16°, str. D_6. — Liber II. Pragae, 16°, str. C_2. — Liber III. Pragae, 16°, str. F_3. S dedikací: Ad divum Rudolphum II. Básně jsou věnované Rudolfu II., Petru Voku z Rožmberka, Zdeňkovi Popelovi z Lobkovic, Janu Barvitiovi, Jiřímu Carolidesovi z Karlšperka, atd. 3. kniha obsahuje dopisy Vestonie a dedikační básně. Na konci: Catalogus doctarum virginum et faeminarum. Z Češek se uvádí: Catharina M. Nicolai Alberti filia, Bohëma; hactenus superstes, linguarum Bohëmicae, German., Latinae, Hebraicae et Graecae perita. — Jiné vyd. Leipzig, 1609. — Amsterdam, 1712. — Franckfurt a. M., 1724, ed. Kalckhoff, pod titulem: E. J. W. Opuscula cum praefatione succinctam ... auctoris memoriam ... complexa, ... edita opera et studio J. L. Kalckhoff, dicti Daum.

10530. Životopisné údaje viz: *Draud* Biblioth. Class. II, 1605. — *Schultetus*, Dissertatio de foeminis prima aetate eruditione ac scriptis illustribus ac nobilibus. — *Joh. Sauerbrey*, De eruditis foeminis diatribe I, § 50. — *Planer*, Gynaeceum doct., str. 67. — *C. F. Paullini*, Das Hoch- u. Wohlgelehrte Teutsche Frauenzimmer, 1705, str. 143; 1712, str. 159. — *Conring*, De scriptoribus XVI. post Christum natum seculorum commentarius, str. 182. — *Feller*, Monumenta varia inedit. Trimestre IX, str. 504. — *Philipps*, Biographie des femmes poëtes. — *John Evelyn*, Numismata. A discourse of medals, 1697, str. 264. — *J. Cl. Eberti*, Eröffnetes Cabinet Dess Gelehrten Frauen-Zimmers, 1706, str. 375. — *Thom. Fuller*, Worthies of Surrey v knize: „The history of the Worthies of England", 1606. — *A. Ballard*, Memoirs of Several Ladies of Great Britain, who have been celebrated for their writings or skill in the learned languages, arts and sciences, 1752. — *Zedler*, Universal-Lexikon, 55 Th., 1748, str. 929. — *Jöcher*, Gel.-Lexicon IV, 1751, str. 1914. — *Robert Watt*, Bibliotheca Britannica II, 1824, str. 958. — *Graesse*, Trésor de livres rares s. v. — *Kalckhoff* při vyd. Vest. prací 1724. — *P(aris)ot*, Biographie universelle, XLIV., str. 512-4. — *Allibone*, Dictionnary of Engl. literat. and Brit. and Amer. authors III, 1871, 2656 b. — *Fränkel Ludwig*, Elisabeth Johanna von Weston. Allgem. Deutsch. Biogr., XXXII, 1897, str. 193-6.

10531. Westonia Elisab. Johanna. *Pelzel-Voigt*, Abbildungen Böhmischer und mährischer Gelehrten, Bibl. Č. Hist. I, č. 477, III, 1777, str. 71 (text a vyobr.).

10532. *Dobrovský Jos.*, Grabschrift der berühmten lateinischen Dichterin Westonia. Liter. Magazin I, 1781, str. 126-8. Srv. *Dobrovského* „Neue Literatur" 1772, str. 161 a d.; Böhm. Literatur III, str. 126.

10533. *Schottky*, Prag, wie es war und wie es ist, II, 1832, 76 str. O náhrobku s nápisem v klášteře Tomášském v Praze.

10534. *Čelakovský Fr. L.*, Z básní latinských Alžběty Johanny Westonie. Čas. Č. Mus. 1832, str. 131-7. (Připomenutí. 1. Chvála hudby. 2. Nápisové.) Viz též „Sebrané spisy" v Národní bibliotéce. Sv. 9, str. 436, 359-61; sv. 58, str. 484-7.

10535. Mémoires du Chevalier *Jean de Carro*. Carlsbad. 1855, 12°, str. 87-93: Westonia.

10536. Vestonie. Riegrův naučn. Slovn. IX, 1872, str. 1030-1.

10537. *Weisz-Schrattenthal Karl* (Über die deutsch-böhmische Dichterin und gelehrte Schriftstellerin des 16. Jahrh. Katharina Juncker, geborene Halter, und über Elisabeth Johanna Leon, geborene Weston.) *Kastner*, Böhmens deutsche Poesie 1891, str. 42 a d.

10538. *Rebhann Ant.*, Elisabeth Johanna Weston. Eine vergessene Dichterin des XVI. Jhs. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXII, 1894, str. 305-16.

3. Umění.

a) Část všeobecná.

10539. *Chmel Jos.*, Kaisers Rudolfs II. Liebe zur Kunst beleuchtet aus Briefen. Magazin für Geschichte, Literatur und alle Denk- und Merkwürdigkeiten Sieben-

bürgens. I, 1845, č. 33, str. 131-2; č. 34, str. 134-6; č. 51, str. 202-4.

10540. Zur Culturgeschichte der Rudolfinischen Zeit. Viz č. 10457.

10541. *Roskoschny Hermann*, Betrachtungen über Prager Kunst u. Kunsthandwerk im Zeitalter Rudolf II. Bohemia, 1873, č. 266-9, 274, 276, 279.

10542. *Fischer Richard*, Kunstantiquarische Studien und Erlebnisse. Die Sonntags-Beilage der Vossischen Zeitung. 1874, č. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8. Z obsahu: Maximilian I. u. Rudolph II. — 30jähr. Krieg, ein Hauptgrund der grossen Seltenheit deutscher Antiquitäten.

10543. Am Fusse der Prager neuen Schlossstiege. Eine Künstler-Reminiscenz aus Rudolfinischer Zeit. Bohemia, 1880. Beil. 80, 81, 83.

10544. Cís. Rudolf II. obnovil Karlštejn. Besídka pro záb. a poučení. 1882, č. 66. — Viz *Wocel J. E.*, Relací o opravě hradu Karlštejna od r. 1597. Pam. Arch. III, 1859, str. 67-74. Srv. č. 10279.

10545. *Rybička Ant.*, Umělci na dvoře císaře Rudolfa II. Pam. Arch. XV, 1892, str. 684-5. Vyznamenaní hodnostmi a tituly: Aachen van Jan; Agricola Kašpar; Beckh Jan; Busi Mikuláš; Brysle z (Brusse) David; Cupers Anselm; Georg Jodocus; Hauser Jan; Heintz Jan; Hörman David; Januš Tomáš; Kallicher (Kollicher) Leopold; Kötterle Jiří; Kraetsch Matyáš; Kreutzmayer Jan Jiří; Kreil Jakub a syn jeho Jan; Lehmann Kašpar; Müllner Jan; Missironi bratří a strýcové, Diviš, Jeronym, Alexander, Oktavián, Jan Ambrož a Kašpar; Philiberth Michal; Waeger Jan; Widmann Petr.

10546. *Harlas Fr. X.*, Die Hofkünstler am Hradčin. Politik, 1899, č. 253, 260. Srv. 10549.

10547. *Leisching J.*, Aus den Privilegien der Prager Bruderschaft der Maler. Deutsche Arbeit II, 1902-3, str. 144-9.

10548. *Haenke Berthold*, Deutsche Bildhauer in Böhmen im XVII. Jahrhundert. Deutsche Arbeit II, 1902-3, str. 441-6. Srv. *Týž*, Studien zur Geschichte d. sächsischen Plastik der Spät-Renaissance und Barockzeit. Dresden 1903.

10549. *Harlas Fr. X.*, Z pokladů pražských. Praha s. a., 8⁰, str. 224. Z obsahu: Praha a cizinci. Velechrám Pražský. Letohrádek královny Anny. Staropražské vzpomínky. Kapitola o staročeské „Hrubé střelbě". Praha v obrazích. Pohled na Prahu. Staré nástropní malby Pražské. Výzdoba ulice. Umělecký život Pražské minulosti. Studie z Pražských obrazáren. Dvorní umělci na Hradě Pražském. Cechy a pořádky v Praze. Srv. č. 10546.

10550. Umění v Praze za Rudolfa II. Katalog výstavy od 6. března do 4. dubna 1904 (v Uměl. Prům. Museu) (Praha), 1904, str. 39. — Též německy: Die Kunst in Prag zur Zeit Rudolph II. Prag, 1904, 12⁰, str. 43.

10551. *Chytil Karel*, Umění v Praze za Rudolfa II. Otisk přednášky konané v Umělecko-průmyslovém museu dne 6. a 13. března 1904. S 32 vyobrazeními. V Praze 1904, 8⁰, str. 68. — Něm. vydání: Die Kunst in Prag zur Zeit Rudolf II. Prag, 1904, str. 75, 32 obr.

10552. *Mádl K. B.*, Umění za Rudolfa II. I. příloha Nár. Listů, 1904, č. 80. Srv. *Chytil K.*, č. 10551.

b) Rudolfovy sbírky a jejich osudy.

10553. Jednání o rozmnožování sbírek viz Jahrbücher des kunsthistor. Sammlungen des allerh. Kaiserhauses. Bibl. Č. Hist. III, č. 5658, XII. Urkunden aus dem k. k. Statthalterei-Archiv in Prag, herausgeg. *K. Köpl*, XV, XIX, Urkunden u. Regest. in Wien aus d. k. k. Reichs-Finanz-Archiv, herausgeg. *Fr. Kreyczi.* — XVII. Urkunden u. Regesten aus dem k. k. Statthalterei-Archiv in Innsbruck. Hrsg. v. *Schönherr.* — Srv. též sv. XX., 1899: Die ältesten Beschreibungen der kaiserl. Schatzkammer in Wien.

10554. Beiträge zur Geschichte der Schatz- und Wunderkammer Rudolphs II. zu Prag. *Hormayr*, Archiv XVI, 1825, str. 573.

10555. Rudolphus II. Schatz- und Wunderkammer zu Prag. 1608. *Hormayr*, Taschenbuch, XXVII, 1838, str. 282-6.

10556. *Zippe F. X. M.*, Die böhmischen Edelsteine. Ein Beitrag zur Vaterlandskunde. Libussa, VII, 1848, str. 464 (o Rudolfově sbírce).

10557. *Dudík Beda*, Vollständige (bis jetzt unbekannte)Consignation der Kunstkammer K. Rudolfs II. in Prag und Geschichte ihrer Plünderung S. Ber. Akad. Wiss. Wien, 1851, Phil.-hist. Cl., str. 681. — Viz *Dudík B.*, Die Rudolphinische Kunst- und Raritätenkammer in Wien. Mitth. Central-Com. XII, 1867, str. XXXIII. (Texty 3 inventářů z r. 1576-1648.) — Srv. *Granberg*, Kejsar Rudolf II., konstkammare, 1902, č. 10581.

10558. Bemerkungen über die Schicksale der Bildersammlung der Königin Christine in Schweden. (Po r. 1648 Švédové z Prahy.) *Dudík*, Forschungen in Schweden, 1852, 94, Bibl. Č. Hist. I, č. 4252.

10559. *Legis-Glückselig*, Bruchstücke von der Kunst und Wunderkammer Kaiser Rudolphs II. Illustr. Chronik

von Böhm. 1853, Bibl. Č. Hist. II, č. 5662, I, Lf. III, str. 183-6.

10560. Něco z domácího života starých Čechů. (Dle *Balbína.*) VI. O drahých kamenech českých a klenotech císaře Rudolfa II. Pražské Nov. 1856, č. 164, 165. Viz *Balbín*, Bibl. Č. Hist. I, č. 654. — Srv. *Vlasák Fr.*, Vypravování z domácího života starých Čechů. V Praze, 1875, str. 59.

10561. *Výšek A. D.*, Rudolfovy sbírky. Jak se nakládalo v předešlých dobách se vzácnými zbytky jejich zvláště a s uměleckými výtvory v Čechách vůbec. Literární listy (Nár. Listů), v Praze, 1865, str. 16-21. Srv. Literární příloha k Nár. Listům II, 1865, str. 80-2. — Viz též *Výšek A. D.*, Böhmens Kunstdenkmäler. Politik, 1877, 20, 25. dubna.

10562. *Lützow*, Zeitschrift für bildende Kunst 1870, V. sv. Beiträge zur Geschichte der Kunstbestrebungen und Sammlungen Rudolfs II.

10563. *Leitner Quirin*, Die hervorragendsten Kunstwerke des österreichischen Kaiserhauses. Wien, 1870-3.

10564. *Fischer Rich.*, Kunstantiquarische Studien u. Erlebnisse (o sbírce Rudolfa II.). Die Sonntagsbeilage der Vossischen Zeitung, 1874, č. 1-8.

10565. Kaiser Rudolph's II. Kunstkammer in Prag und deren vandalische Zertrümmerung. Pilsner Zeitung 1874, 21. dubna.

10566. Die Ueberreste der kaiserlichen Gemäldegallerie in Prag. Bohemia 1877, Beilage č. 131-3.

10567. *S(vátek) J.*, Die ehemalige weltberühmte Rudolphinische Sammlung an Hradčin. Politik, 1877, č. 147.

10568. *Bernau Friedrich*, Ein Capitel über den Kunstvandalismus in Böhmen. Deutsches Volksblatt, 1877, č. 34, 36, 45, 49.

10569. Durch wen kam Böhmen um seine grössten Kunstschätze. Politik, 1878, č. 334.

10570. Die Rudolfinische Kunstkammer in Prag. Viz *Svátek Jos.*, Culturhistorische Bilder, 1879, Bibl. Č. Hist. III, č. 8459, str. 225-72. Srv. č. 10574.

10571. Císaře Rudolfa stříbrné nádobí. Besídka pro záb. a poučení, 1879, č. 33.

10572. Císaře Rudolfa II. klenotnice. Besídka pro záb. a poučení, 1882, č. 74-82. Srv. *Balbín*, Bibl. Č. Hist. I, č. 654, 40b.

10573. *Venturi A.*, Zur Geschichte der Kunstsammlungen Kaiser Rudolf II. Repertorium für Kunstwissenschaft VIII, 1885, 1.

10574. *Svátek J.*, Poslední dnové Rudolfových sbírek v Praze. Obrazy z kulturních dějin českých, I, 1891, str. 45. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8458. — Otisk článku: Ruch IX, 1887, str. 351-4, 357-9, 373-5, 389-91. — Srv. *týž*, Culturhistorische Bilder aus Böhmen, č. 8459.

10575. *Neuwirth Jos.*, Rudolf II. als Dürer-Sammler. Progr. Gymn. Altstadt, 1893, str. 39. Srv. s týmž názvem: Xenia Austriaca, Festschrift zur 42 Versamml. d. deutsch. Philologen, 1892-3, IV, str. 185-225.

10576. Rudolphi II. caesaris divitiae ex gemmis. Viz *Balbín*, Miscell. historica regni Bohemiae, I, 1, 1679. Bibl. Č. Hist. I, č. 654. Viz č. 10560.

10577. O drahokamech v zemích českých za Rudolfa II. viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1343-52.

10578. Drahý kámen (Slánka cís. Rud. II.), Besídka pro záb. a poučení, 1893, č. 6.

10579. Zlatá Praha. (Seznam pokladů královské komory z r. 1648.) Method XX, 1894, str. 81-2. Srv. č. 10722.

10580. *Boeheim Wendelin*, Album hervorragender Gegenstände aus der Waffensammlung des allerh. Kaiserhauses. Wien, I, 1894, tab. XXXIII-XXXV; II, 1898, tab. XXXV-XXXVII.

10581. *Granberg Olaf*, Kejsar Rudolf II:s konstkammare och dess svenska öden och om uppkomsten af drotting Kristinas tafvelgalleri i Rom och dess Skingrande. Stockholm, 1902, lex. 8°, str. 130, XLVII. Z obsahu: Kejsar Rudolf II:s konstkammare och hvad som däraf kom till drottning Kristinas galleri i Stockholm. Drottning Kristinas tafvelgalleri på Stockholms slott. Uppkomsten af drottning Kristinas tafvelgalleri i Rom. Kortfattad förteckning öfver drottning Kristinas tafvelgalleri i Stockholm och i Rom. Bilage: I. Inventarium öfver kejserliga konstkammaren i Prag 1621. II. Inventarier öfver drottning Kristina tillhöriga taflor, tapisserier, handteckningar, skulpturer, matematiska instrument, gravyrplåtar, silfverpjeser m. m., som 1656 befunno sig i Antwerpen. Srv. *Dudík*, č. 10557.

10582. *Hipman Karel*, Za českou slávou, v Praze, 1904, quer. 4°, Doby Rudolfa II. se týká: Automat z hradčanských sbírek. Achatová konvice P. van Vianen. Bronzový relief G. da Bologna. Boys (Wais), Pasování rytířů zlatého rouna na Hradčanech. Hutský-Křivoklátský, Kopie fresek v kapli Svato-Václavské. Kabinet Rudolfa II. Karty dvorské ze středověku. Mosaika Hradčan ze sbírek Rudolfa II. Podobizny českých vladařů. Portret královny Anny Jagellovny. Rudolf II., poprsí od A. de Friese. „Rudolf II. na Hradčanech“ od R. Weyra. Sochy z Maximillianovy stříbrné fontány hradčanské. Schweinbergrova konev z hradčanských sbírek. Brueghel Peter st., Babylonská věž. Hinz J., Artemis a Aktaion. Týž, Rudolf II. Spranger Bart.,

Vlastní portret. Týž, Herakles a Omfale. Pavel van Vianen, dva reliefy. A. de Fries rel. „Rud. II. uvádí umění do Čech".

10583. *Charles (Karel Hipman)*, Pohlednice z Vídně, Český Svět, I, 1904-5, str. 43-4, 77, 117. Vyobrazení: Trosky Hradčanských sbírek ve Vídni: J. Heinz, Odpočívající Venuše. Holbein Ml., Královna Angl. Jane Seymour, Corregio Jupiter a Ió. Jan Rottenhammer, Pád zatracenců. Bart. Spranger, Allegorie na cnosti Rudolfa II. Josef Heinz, Venuše a Adonis. Automatické hodiny se skupinou Diany na Kentauru. B. Spranger, Herakles a Omfale.

10584. *Mansueti*, Z trosek Hradčanských sbírek. Český Svět, I, 2, 1904-5, str. 126-8. Viz ibid. str. 174-5.

c) Z památek doby Rudolfinské.

Mausoleum u sv. Víta a Al. Colin.

10585. *Schönherr*, Collin Alexander Allg. Biographie, IV, 1876, str. 406-7.

10586. *Schönherr David*, Alexander Colin und seine Werke 1562-1612. (Mittheilungen zur Geschichte des Heidelberger Schlosses.) Heidelberg, 1889, 8°, str. 162. — Znova: *David von Schönherr's*, Gesammelte Schriften, hrsg. v. Dr. *Michael Mayr*. — Srv. *Schönherr*, Geschichte des Grabmals Kaisers Maximilian I. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen des allerh. Kaiserhauses, 1890, str. 204-14.

10587. *Ilg Alex.*, Colin und seine Werke. Mitth. des k. k. österr. Museums für Kunst und Industrie, 1889, č. 41.

10588. *Semper Hans*, Neues über Alexander Colin. Zeitschrift des Ferdinandeums. Innsbruck, 1896.

10589. *Van Overloop E.*, Alexandre Colin. Musées royaux du cinquantenaire, II, Bruxelles, 1902.

10590. *Pazaurek G.*, Kunstschmiede- und Schlosser-Arbeiten des 13.-18. Jahrhunderts aus den Sammlungen des Nordböhmischen Gewerbe-Museums in Reichenberg. Leipzig, 1895 (mříže od Schmidthammera). Srv. *Schönherr D.*, Geschichte des Grabmals Max. I., č. 10586.

10591. *Gerbert*, Taphographia principum Austriae. T. IV, p. 1, str. 339-54; p. 2, tab. LX.

10592. *Schaller Jar.*, Beschreibung d. Residenzstadt Prag, I, Prag, 1794, str. 85 a d.

10593. *Rulik Joh.*, Beschreibung der königlichen und herzoglichen Gräber im Prager Dom. 1804, 8°, str.25 (z obsahu I. Abtheilung die Grabstätten der böhmischen Herzoge und Könige bis K. Rudolf II. III. Bericht über die spätere Uibertragung der königlichen Särge aus der älteren in die neuere Gruft im Jahre 1590.) Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4452.

10594. *Millauer Max.*, Die Grabstätten und Grabmäler der Landesfürsten Böhmens. Prag, 1830, 8°, str. 90, tab. I. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4458.

10595. *Schottky J. M.*, Prag wie es war und wie est ist. II, Prag, 1831, str. 168 a d.

10596. *Schimmer K. Aug.*, Die Ruhestätten der österreichischen Fürsten, 1841, 8°, str. 56. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4459.

10597. *Pešina Václav M.*, Krátké popsání královského chrámu Páně pražského sv. Víta. V Praze, s. a. Z obsahu: Královská hrobka, str. XXVII. — *Týž*, Stručné popsání Pražského hlavního chrámu Svatého Víta, jakožto hrobovního kostela sv. Jana Nepomuckého. Praha 1848. Z obsahu: Královská hrobka v středu kostela, str. 18.

10598. *Legis Glückselig*, Der Prager Dom zu St. Veit. Prag und Leitmeritz, 1855. Z obsahu: Das königliche Mausoleum, str. 44 a d. Vyobrazení: Das kön. Mausoleum von der Südwestseite. Das Innere der Prager k. Domgruft unter dem Rudolphinischen Mausoleum, 1-2 Ansicht.

10599. Císařská hrobka u sv. Víta v Praze. Pam. arch. I, 1855, str. 95. (Oprava *V. M. Pešiny.*) Srv. *Kořán*, Českomoravská kronika IV, 1881, str. 952 a d.

10600. *Ambros Aug.*, Der Dom zu Prag. Prag, 1858. Z obsahu: Die Domgrüfte, str. 240-5.

10601. *Beneš Fr.*, Stará truhla z hrobky královské v chrámu sv. Víta na Hradčanech. Světozor, VII, 1873, str. 418-9. Srv. *Zap K. Vl.*, Pražský chrám sv. Víta, jeho nynější stav a potřeba, aby se již ruka přiložila k dostavění této nejpřednější svatyně v zemi České. Pam. Arch. III, 1858, str. 1-7.

10602. *Eckert Fr.*, Posvátná místa kr. hl. města Prahy, I, v Praze, 1883, str. 73 a d. Královská hrobka Rudolfova.

10603. Odcizená soška. (Z mausolea za korunovace Leopolda II.) Bes. pro zábavu a poučení. 1878, č. 66.

10604. Mausoleum u sv. Víta. Viz Letem Českým Světem, č. 163, Praha, 1898, Bibl. Č. Hist. I, č. 1882.

Pražská Venušina fontána od B. Wurzelbauera.

10605. *Chytil K.*, Pražská Venušina fontána od B. Wurzelbauera. V Praze, 1902, fol., str. 31, tab. IV. Z obsahu: I. Benedikt Wurzelbauer a Krištof Popel z Lobkovic. II. Venuše. III. Ve Valdštejnské zahradě. Též německý překlad *Chytil K.*, Der Prager Venusbrunnen v. B. W. Prag, 1902, fol, str. 33, tab. IV.

10606. *Lüer Herm. u. Creutz Max.*, Geschichte der Metallkunst, I. B. Kunstgeschichte der unedlen Metalle, bearbeitet von *Herm. Lüer*, Stuttgart, 1904, v. 8°, str. 427 a d.

10607. *Bergau*, Die Nürnberger Erzgiesser Labenwolf und Wurzelbauer. Zeitschrift für bildende Kunst. XV, 1880.

10608. *Jonas E.*, Die Bronzegruppe von Wurzelbauer, Venus und Amor mit dem Delphin, 1888, 8°.

10609. *Jonas E.*, Wurzelbauer Bronzegruppe. Venus und Amor mit Delphin. Zeitschrift für bildende Kunst, 1890, str. 299.

Jarošova kašna v král. zahradě.

10610. O umělci Jarošovi viz *Rybička A.*, O českém zvonařství, 1885, Bibl. Č. Hist. II. č. 4476.

10611. *Löw*, Panorama des Universums, Prag, 1841, str. 77-8.

10612. *Mikovec-Zap*, Starožitnosti a památky země české, Bibl. Č. Hist. I, č. 1822, 1860, I, str. 175. — Kašna v královské zahradě pražské. Srv. Alterthümer und Denkwürdigkeiten Böhmens, ibid., str. 182-4.

10613. *Schwarz*, Die Bronze-Fontäne des k. k. Lustgartens. Illustr. Chronik v. Böhmen 1853, Bibl. Č. Hist. II, č. 5662, II, str. 541.

10614. Kašna v královské zahradě na Hradčanech. Světozor, XIX, 1885, str. 191. S vyobrazením V. Kandlera.

10615. Ansicht des bronzenen Springbrunnens. Mitth. Central-Com., N. F. XIII, 1887, str. LIV.

10616. *Ilg*, Francesco Terzio, der Hofmaler Erzherzogs Ferdinand von Tirol. Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses. Wien, 1889, IX. Bd., str. 235 a d. Regesten X, XI. (Vypracoval návrh pro fontánu zámecké zahrady.)

10617. *Herain J.*, Bronzová fontána v král. zahradě na hradě pražském. Čas. Spol. Přát. Star. Čes., XII, 1904, str. 56-66. Archit. Obzor, III, 1904, str. 6 ad.

10618. Der „singende" Springbrunnen im Prager kaiserlichen Lustgarten Belvedere. Viz *Prokop August*, Die Markgrafschaft Mähren in kunstgeschichtlicher Beziehung. III. B., str. 912-3, Wien, 1904.

10619. Fontána v královské zahradě. Letem Českým Světem, č. 361, Praha, 1898, Bibl. Č. Hist. I, č. 1882.

d) Z umělců za doby Rudolfovy. *)

10620. *Harlas Fr. X.*, Dvorní umělci na Hradě Pražském, viz č. 10546.

10621. *Mikovec Ferd. B.*, Jan von Achen, životopisný nástin, Lumír, I, 1851, I, str. 8-11, 35-7.

10622. Des Kammermalers Hans von Aachen Bericht an die wegen Lang eingesetzte Commission. Viz *Hurter Fr.*, Philipp Lang, Kammerdiener Kaiser Rudolphs II., č. 10469, 1851, Beilage I. Srv. č. 10468.

10623. *Schmidt W.*, Hans von Aachen. Viz *Meyer*, Allg. Künstlerlexikon. Leipzig, 1872, I, str. 39.

10624. *Merlo J. J.*, Kölnische Künster in alter und neuer Zeit. Neu bearbeitete und erweiterte Nachrichten. Herausgegeben von Eduard Firmenich-Richartz. Düsseldorf, 1895, str. 3 a d.

10625. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., viz č. 10551.

10626. *Mareš Fr.*, Zprávy o malíři Bartoloměji Beránkovi. 1592 až 1612. Viz Materialie k dějinám umění. Pam. Arch. XVII, 1897, str. 465-8, 637.

10627. *Desjardins Abel*, La vie et l'oeuvre de Jean de Boulogne, d'après les manuscrits inédits recueillis par M. Foucques de Vagnonville. Paris, 1883.

10628. *Ilg*, Giovanni da Bologna und seine Beziehungen zum kaiserlichen Hofe. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen des allerhöchsten Kaiserhauses, IV, 1886, str. 38.

*) Podrobný výčet a přehled prací viz v oddílu: IX. Dějiny umění. Zatím v podrobnostech odkazujeme ke knize *Chytilově*, Umění za Rudolfa II., č. 10551, která látku příslušnou vyčerpává. Srv. též *Svátek*, č. 10574.

10629. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., viz č. 10551.

10630. *Haendcke B.*, Jos. Heintz, Hofmaler Kaiser Rudolf II. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen allerh. Kaiserhauses, XV, 1894, str. 45-59. Srv. *Dlabač*, Künstlerlexicon I, str. 595.

10631. *Aicher Otto*, Theatrum funebre Salisburg, 1675, 4, Paul III., str. 465. Srv. *Dobrovský*, Böhmische und Mährische Literatur auf das Jahr 1780. II. Bd. 1. Stück, str. 131, Entdeckungen.

10632. *Chytil*, Umění za Rudolfa II,. č. 10551.

10633. *Löwe von Adorff Valentinus*, Eine kurtze evangelische Trost. Predigt behalten zu Prag, in der Kirchen zu S. Johannes unter dem Berge Sion genant, bei dem volckreichen Begräbniss Herrn Joseph Heintzens, Röm. Kay. Majest. gewesenen Cammermahlers etc. welcher den 15. Octobris des 1609 Jahrs in Christo seliglich entschlaffen, und den 17. hernach Christlichem gebrauch nach in sein Ruhbettlein gebracht worden. Durch ... der Zeit Pfarrherrn zu Newdeck. Gedruckt zu Leipzig, bey Michael Lautzenberger, 1590, 4°, str. 32.

10634. *Chmelarz Eduard*, Georg und Johann Hoefnagel. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen des allerh. Kaiserhauses, XVII, 1896, str. 275-91

10635. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551.

10636. Beschreibung der bisher bekannten Böhmischen Privatmünzen und Medaillen, 1852. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 23489: str. 207, č. 69, tab. XXI, č. 166-70; str. 721, č. 11, tab. LXXIX, č. 670.

10637. *Bergau R.*, W. Jamnitz, Entwürfe zu Prachtgefässen in Silber und Gold. Berlin, 1879.

10638. *Riegel H.*, Ein Handschriftliches Werk von Wenzel Jamnitzer. Nürnberg. Nürnberg, 1585. Allgem. Zeitung, 1869, Beil. No. 26.

10639. *Frankenburger Max*, Beiträge zur Geschichte Wenzel Jamnitzer's und seiner Familie. Studien zur deutschen Kunstgeschichte. 30 H. Strassburg, 1901. Srv. Austellung von Kunstwerken des Mittelalters und der Renaissance aus Berliner Privatbesitz. Berlin, 1899, str. 135, tab. XLIII.

10640. *Schlosser*, Album ausgewählter Gegenstände der kunstindustriellen Sammlung des allerh. Kaiserhauses, 1901 str. 16, tab. XXV. (Vyobrazení soch čtyř ročních časů.)

10641. *Mareš Fr.*, Zprávy o malíři Bartolomějovi Jelínkovi. Viz Materialie k dějinám umění. Pam. arch. XVII, 1897, str. 46.

10642. *Koula J.*, Památky uměl. průmyslu v Čechách I, (Lehmann). seš. VII., l. 5, 6, 12.

10643. *Ilg A.*, Mitth. des k. k. österr. Museums. N. F. II, str. 730.

10644. Výběr uměl.-průmyslových předmětů z retrospektivní výstavy, 1891, tab. 73-5.

10645. *Koula J.*, Nové Lehmanovo dílo. Pam. arch. XV, 1892, str. 546.

10646. *Mareš Fr.*, České sklo, 1893. Viz č. 8953.

10647. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551.

10648. Sadeler Jiljí viz Praha za Rudolfa II., č. ——. Podrobnou literaturu o Sadelerovi viz oddíl IX. Dějiny umění II. C.

10649. O působení Sprangera a Hanse de Monte viz *Sandrart Joachim*, Teutsche Akademie, Nürnberg, 1675.

10650. *Baldinucci Phil.*, Notizie de' Professori del disegno da amabue, Florence, 1681-8, 4°.

10651. Osudy umělců (sochaře Sprangera u dvora Rudolfa II.). Bes. pro záb. a pouč. 1878, č. 62.

10652. *Winter Z.*, Kšaft malíře Bartol. Šprangera. Pam. Arch. XVIII, 1900, str. 271-3.

10653. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551.

10654. O rodině Stradů z Rosberga, literaturu viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19261.

10655. *Svátek Jos.*, Stradové z Rosberga, 1891. Viz č. 8458.

10656. *Strada a Rosberg Octavius*, Symbola Romanorum Imperatorum Occidentis et Orientis etc. Pragae, 1596, fol. Srv. č. 10657.

10657. *Tipotius Jac.*, Symbola divina et humana imperatorum, regum ... Ex musaeo Octavii de Strada civis Romani. S. C. M. sculptor Egidius Sadeler exc. Pragae, 1611, fol. T. I., str. 61, tab. LX. (1). Tomus II., 1602, str. i tab. 182.

10658. *Strada a Rosberg Octavius*, De vitis imperatorum et caesarum Romanorum, 1615, Francofurti, 1629. Viz obšírně Bibl. Č. Hist. II, č. 2994. O rukopise král. knihovny v Štokholmu viz Bibl. Č. Hist. III, č. 5402.

10659. Entwürfe für Prachtgefässe in Silber und Gold entworfen und gezeichnet für den Kaiser Rudolf II. von Ottavio Strada. Herausgegeben von dem k. k. Oesterr. Museum für Kunst und Industrie nach dem Originalwerk in der Bibliothek S. D. des Fürsten Dietrich-

stein - Mensdorf in Nikolsburg. Wien, 1869.

10660. Strada Octavius, viz *Voltelini*, Jahrb. des Allerhöchst. Kaiserhaus. XX. Bd., II. díl, č. 17321, 17331, 17374, 17375, 17382.

10661. *Stockbauer*, Kunstbestrebungen am bayerischen Hofe, I, Jacob Strada. Str. 28-52.

10662. *Rybička Ant.* a *Zub Felix Em.*, Dva příspěvky k dějinám Stradů z Rosbergu. Sborník historický II, 1884, str. 48-50.

10663. *Svátek J.*, Stradové z Rosbergu. Obrazy z kulturních dějin českých, I, 1891, str. 101-33. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 19261.

10664. *Týž*, Stradové z Rosberg. Sborník historický, I, 1883, str. 328-46. Srv. *Truhlář Ant.*, Ke genealogii S. z R., ibid., str. 421. Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 19261.

10665. *Salaba Jos.*, Ke stykům Viléma z Rožmberka s Jakubem Stradou. Pam. Arch. XX, 1902, str. 279-80. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 19261.

10666. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551.

10667. *Mareš Fr.*, Zprávy o malíři dvorském Tomáši Třebochovském (1594-1639). Viz Materialie k dějinám umění. Pam. Arch. XVII, 1897, str. 643-60.

10668. *Modern Heinrich*, Paulus van Vianen. Jahrbuch der kunsthistorischen Sammlungen, XV, 1894, str. 60-102.

10669. *Thewalt*, Zwei Goldschmiedemeister der Spätrenaissance. Lützow, Zeitschrift für bildende Kunst. 1880.

10670. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551. Srv. též č. 10582.

10671. *Böttiger John*, Bronsarbeiten af Adrian de Vries i Sverge särskildt å Drottningholm. Stockholm, 1884.

10672. *Ilg*, Adrian de Vries. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen des allerh. Kaiserhauses, Wien, I, 1883; Nachtrag, V, 1887.

10673. *Týž*, Das Neugebäude bei Wien, ibidem, XVI, 1895, str. 81-122.

10674. *Buchwald Conrad*, Adriaen de Vries. Beiträge zur Kunstgeschichte. Neue Folge, XXV, Leipzig 1899.

10675. *Harlas F. X.*, Ein Prager Hofkünstler d. Renaissance. (A. de Vries.) Politik, XLIII, 1904, č. 242.

10676. *Chytil*, Umění za Rudolfa II., č. 10551.

10677. *Adrian de Fries* (*Vries*), Merkur a Psyche. Vyobrazení. Český Svět, I, 2, 1904-5, str. 173.

10678. *Hipman Karel*, Za českou slávou. 1904. Rudolf II., poprsí od A. de Friese. a Rud. II. uvádí umění do Čech. Srv. č. 10582.

10679. *Jana Willenberga* Pohledy na města, hrady a památné stavby král. českého z počátku 17. století. Dle původních, dosud neznámých jeho kreseb, jež ve strahovské knihovně nalezeny byly, vydávají Dr. *A. Podlaha* a *Is. Zahradník*. Seš. I. Praha 1900. Fol., str. 8. 1. Hora Kutná. 2. Hradec Králové. 3. Pardubice. 4. Chrudim. 5. Mladá Boleslav. 6. Roupov a Švihov. 7. Strakonický hrad a zámek Střela. 8. Louny. 9. Most. 10. Chrám sv. Apolináře v Praze. 11. Hrad Šelmberg na Vožici. 12. Čáslav. 13. Klášter Milevský. 14. Kadaň. 15. Vysoký Chlumec. 16. Kouřim. 17. Beroun. 18. Slaný. 19. Hrad Rábí. 20. Prachatice. 21. Sedlčany. 22. Žatec. 23. Kostel Táborský. 24. Kostel Plzeňský. 25. Plzeň. 26. Smečno a Plasy. 27. Hluboká. 28. Horažďovice. 29. Budějovice. 30. Klatovy. 31. Zvoleň a zámek Zvoleňský.

4. Alchymie.

a) Část všeobecná.

10680. *Roth-Scholtz Friederich*, Bibliotheca Chemica, oder Catalogus von Chymischen Büchern, darinnen man alle die jenigen Autores findet, die von dem Stein der Weisen, von Verwandlung der schlechten Metalle in bessere, von Berckwercken, von Mineralien . . . geschrieben haben. Nürnberg und Altdorff, 1727, 8°, str. (14), 250.

10681. *Lenglet Dufresnoy Nicolas*, Histoire de la Philosophie Hermetique. Accompagnée d'un Catalogue raisonné des Ecrivains de cette Science. Paris, 1742, 12°, I, str. (XXIII), 486 (20), II, str. XXXII, 120, 360; III, str. (22), 432.

10682. *Kunkel Joh. von Löwenstern*, Vollständiges Laboratorium Chymicum, worinnen von den wahren Principiis in der Natur, der Erzeugung, den Eigenschaften und der Scheidung der Vegetabilien, Mineralien und Metalle, wie auch von Verbesserung der Metalle gehandelt

wird. 4. Auflage, Berlin, 1767, 8°, str. (4), 617 (17). Důležitý pramen pro alchymii na dvoře Rudolfa II.

10683. *Wiegleb Joh. Christ.*, Historisch-kritische Untersuchung der Alchimie, oder der eingebildeten Goldmacherkunst, von ihrem Ursprunge, sowohl als Fortgange, und was nun von ihr zu halten sei. Weimar, 1777, 8°, str. (22), 437, (2). — Weimar, 1793, 8°, str. (22), 437 (2). — Srv. *Kortum K. A.*, Verteidiget die Alchimie gegen die Einwürfe einiger neuen Schriftsteller besonders des Herrn Wieglebs. Duisburg, 1789, 8°, str. (4), 360. Srv. Deicke K., Carl Arnold Kortum, Sein Leben und seine Schriften, Mühlheim, 1893.

10684. *Bregmann Torbern Olaf*, Historiae chemiae medium seu obscurum aevum, a medio seculi VII. ad medium seculi XVII. Upsaliae, 1782, 8°. — Německý překlad: (Wiegleb), Geschichte ... der Chemie in der ältesten und mittlern Zeit, Berlin und Stettin, 1792, 8°.

10685. (*Carbonarius*), Beytrag zur Geschichte der höhern Chemie oder Goldmacherkunde in ihrem ganzen Umfange. Ein Lesebuch für Alchemisten, Theosophen und Weisensteinsforscher, auch für alle, die wie sie, die Wahrheit suchen und lieben. Leipzig, 1785, 8°, str. VIII, 695, 28.

10686. *Gmelin Joh. Friedrich*, Geschichte der Chemie seit dem Wiederaufleben der Wissenschaften bis an das Ende des XVIII. Jhts. I. Band, bis nach der Mitte des XVII. Jhts., Göttingen, 1797, 8°, str. VIII, 777 (779), (1).

10687. v. *Murr Christoph Gottlieb*, Über den wahren Ursprung der Rosenkreuzer und des Freimaurerordens, Leipzig, 1803, 8°.

10688. v. *Murr Christoph Gottlieb*, Litterarische Nachrichten zu der Geschichte des sogenannten Goldmachens, Leipzig, 1805, 8°, str. VI, 154. Viz Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 542, 600; Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 167, 199, 233; II, str. 180.

10689. The Lives of the Adepts in Alchemystical Philosophy, with a Critical Catalogue of the Books in this Science, and a Selection of the most celebrated Treatises on the Theory and Practice of the Hermetic Art. London, 1814, 8°, str. 384 (2).

10690. *Schmieder K. Christoph*, Geschichte der Alchemie. Halle, 1832, 8°, str. 613. Za doby Rudolfa II. (str. 300) uvádí: Tycho de Brahe, Kepler, Tadeáš Hájek, Michael Mayer, Martin Ruhland, Edward Kelley, John Dee, Francis Anthony zvaný Franciscus Antonius Londinensis, Hieronymus Scotus, Sendivoj. Též uvádí oslavnou báseň na Rudolfa II. (de Delle).

10691. *Hoefer J.*, Histoire de la Chimie, Paris, 1843, 8°.

10692. *Dziekoński J. B.*, Krótki rys historyi alchemii ułożony wedlug Schmiedera. Biblioteka Warszawska, 1844, II, str. 356-62 (alchymie na dvoře Rudolfa II.).

10693. *Figuier J.*, L'Alchimie et les Alchimistes, Paris, 1856, 8°.

10694. *Ladrague A.*, Bibliothèque Ouvaroff. Catalogue spécimen: Sciences Secrétes. Moscou, 1870, lex. Z obsahu: 3. Alchimie. I. Bibliographie. Histoire. II. Écrits pour et contre l'Alchimie. III. Collections. IV. Écrivains antérieurs au XVIe siècle. V.... du XVI-e siècle. VI.... du XVII-e siècle. VII.... du XVIII-e siècle jusqu'á nos jours. VIII. Rose-Croix. IX. Médecine spagyrique ou chimique.

10695. *Bauer A.*, Chemie und Alchymie in Oesterreich bis zum beginnenden XIX. Jahrhundert. Wien, 1883, 12°, str. 79. — Srv. Alchemisten. Viz *Oberleitner Karl*, Aufzeichnungen zur Geschichte Maximilian's II., Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 9351.

10696. *Berthelot M.*, Les origines de l'alchemie. Paris, 1885, 8°, str. XX, 445.

10697. Die Alchemie in der Culturgeschichte. Beilage zur Allgemeinen Zeitung. München, 1886, č. 204.

10698. *Kopp Hermann*, Die Alchemie in älterer und neuerer Zeit. Heidelberg, I, 1886, 8°, str. XVIII, 260; II, 1886, str. VI, 425.

10699. *Strunz Franz*, Das Wesen des alchemistischen Problems. Deutsche Arbeit, III, Prag, 1903, str. 71-6.

10700. *Schuster Georg*, Die geheime Gesellschaften, Verbindungen und Orden. I, Leipzig, 1906, 8°, str. X a 558. Z obsahu: Die Alchemie und die Alchemisten. Die Brüderschaft des „Rosenkrantz".

10701. *Ferguson John*, Bibliotheca Chemica: A Catalogue of the Alchemical, Chemical and Pharmaceutical Books in the Collection of the Late James Young of Kelly and Durris. Glasgow, 1906, lex. Vol. I, str. XXI (3), 487; vol. II, str. (2), 598. Z knihy čerpali jsme zvláště cizí literatueu u jednotlivých alchymistů v oddílu d, r.

b) Alchymie v zemích českých.

10702. Starší zajímavé a důležité zmínky o alchymii viz: *Frant. Petrarchy* Kniehy dvoje o lékařství proti štěstí a neštěstí, 1501; *Erasma Rotterodámského*,

Chvála bláznovstvie, v překladě *Řehoře Hrubého z Jelení*, vyd. 1864; *Mik. Konáče z Hodištkova*, Kniha o hořekování a naříkání Spravedlnosti, královny a paní všech ctností, 1547.

10703. Duchovní alchimia Jana Blahoslava. Rukopis v bibl. švédské královny Kristiny. Viz *Dudík*, Forschungen in Schweden, Bibl. Č. Hist. I, č. 4251, str. 117, č. 23.

10704. *Mikovec Ferd. B.*, Die Alchymisten in Böhmen unter Rudolf II. Oesterr. Blätter f. Liter. u. Kunst. 1854. Srv. Bohemia XXVII, 1854, č. 246.

10705. *Mikovec Ferd. B.*, Zlatodějové v Čechách za Rudolfa II. Lumír V, 1855, I, str. 87, 112, 137, 159, 188, 207, 233, 255, 302. Obsah: Vilém z Rožmberka, vladař Krumlovský a bratr jeho, Petr Vok, Jakub Krčín z Jelčan, Jan Zbyněk Zajíc z Hazmburka, Václav Vřesovec z Vřesovic, Bavor. ml. Rodovský z Hustiřan, Petr Hlavsa z Liboslavi, Linhart Kolona z Felsu, Filip Jakub Güstenhöfer, Sebald Schwerzer, Jan Jindřich Müller, Hrabě Marco Bragadino, recte Mamugna, Alessandro Scotto, Dr. John Dee, Michal Sendivoj.

10706. *Beutel F. v.*, Die Alchymie in Böhmen. Libussa, XVI, 1857, str. 367-70. Srv. Libussa 1855, str. 401.

10707. *Č(elakovský) J.*, Alchymie. List cís. Rudolfa II. r. 1608 ke Kutnohorským o mech z lidských lebek. Květy VI, 1871, str. 38.

10708. *Wagner T.*, Wissenschaftlicher Schwindel im südlichen Böhmen. (Über Alchimie, Magie u. ä. aus dem Wittingauer Archiv u. den Corespondenzen des W. Březan 1570-91.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVI, 1877, str. 112-23. Srv. XIX, 1880, str. 133 (dodatek).

10709. Die Alchemie in Böhmen. Viz *Svátek Jos.*, Culturhistorische Bilder, 1879, Bibl. Č. Hist. III, č. 8459, str. 41-94.

10710. *Milbauer Em.*, O alchymistech v Čechách. Bes. Učitelská, XII, 1880, str. 659-61, 671-3, 688-90.

10711. *Jahn Jilji V.*, Alchemie v Čechách. Listy Chemické, IV, 1880, č. V, str. 157 a d. Též otisk, v Praze, 1880, 8°, str. 44.

10712. *Jahn J. V.*, Poslední alchemisté v Čechách. Pernštýn V, 1884, č. 2, 3, 5, 7.

10713. *Svátek Jos.*, Alchymie za doby Rudolfa II. Úryvek ze spisu „Doba Rudolfinská v Čechách". Světozor, XIX, 1885, str. 627 a d. Srv. č. 8458.

10714. *Svátek Jos.*, Alchymie v Čechách, 1891. Viz Obrazy, č. 8458.

10715. *Metal Vác.*, Šejdíři minulého století. Niva, 1895, str. 12 a d.

10716. *Braniš J.*, Alchymisté. Mariánský kalendář, 1899, str. 101.

10717. *Wraný Adalb.*, Geschichte der Chemie und der auf chemischer Grundlage beruhenden Betriebe in Böhmen bis zur Mitte des 19. Jahrhunderts. Prag, 1902, 8°, str. VII, 397. Z obsahu: I. Alchemie in Böhmen. Die Alchemie im Mittelalter. XVI. Jahrhundert. Die Rudolfinische Periode. Das XVII. Jahrhundert. Das XVIII. Jahrhundert.

10718. *Jindra J.*, Česká literatura technická, Seznam spisů matematicko-přírodovědeckých a technologických, jakož i oborů příbuzných, vydaných od dob nejstarších do konce r. 1901 jazykem českým a nářečím slovenským, Praha, 1902, 12°, str. 313.

10719. Alchymie na dvoře Rudolfa II., viz *Henry Carrington Bolton*, „The follies" of Science at the court of Rudolph II. 1576-1612, Milwaukee, 1904. Viz č. 10445.

10720. Alchymisté viz *Šedivý*, Příspěvky k dějinám lékárnictví na Moravě a ve Slezsku, 1905, č. 8599, str. 157.

10721. *Schuster Georg*, Die Alchemie und die Alchemisten, 1906. Viz. č. 10700.

10722. Původ názvu „zlatá" Praha. Česká Politika 1894, č. 172 (z alchymie!). Srv. č. 10579.

10723. Bratrstvo s hvězdou a křížem v Brně (Confraternitas de stella crucis). Lumír, III, 1853, II, str. 812. (Se zmínkami o dějinách alchymie.)

10724. V literární pozůstalosti red. Jos. Svátka v bibliothece Musea král. Českého uložena řada výpisků, výstřižků, jež se týkají dějin alchymie vůbec a zvláště dějin alchymie v zemích českých, na př.: *E. St.*, Kámen moudrosti; *Müller W.*, Alchemisten am Hradschin; Alchymie na dvoře Viléma z Rožmberka (Svátek); *Jahn J. V.*, Poslední alchemisté v Čechách atd.

c) Otakara Zachara studie a publikace o alchymii v zemích českých.*)

10725. Příspěvky k dějinám alchymistů v Čechách. Hlas Národa, 1896, č. 171, 174, 289, 309, 310.

10726. Pověry mydlářské. Český Lid, V, 1896, str. 456. Z alchymického rukopisu.

*) Historikové, kteří psali o dějinách alchymie v zemích českých, nevšímali si, nemajíce k tomu odborné znalosti, věcné, technické stránky pokusů alchymických.

10727. Paběrky chemické z rukopisů českých. Časopis pro průmysl chemický, 1896, str. 194, 231, 262, 296; 1897, str. 23, 61. Obsah: Výroba mýdla po staročesku. O síře alchymické. Arsenik. Sůl armoniacká. O merkuryáši.

10728. Básník alchymista. Lumír, XXV, 1896, str. 49-51 (Bavor Rodovský z Hustiřan).

10729. O víře alchymické. Lumír, XVI, 1897, č. 35, 46, 55. (Mše o kamenu filosofském od kněze Mikuláše složena. Srv. Rodovský, č. 10734.)

10730. O alchymickém ohni. Časopis pro prům. chemický, 1897, str. 117, 152.

10731. Dva hlavní úkoly alchymie. Hlas Národa, 1897, č. 169.

10732. Symbolika v alchymii. Světozor, 1897, str. 402, 414, 426, 438.

10733. O alchymických solech. Čas. pro prům. chemický, 1897, str. 221, 323; 1898, str. 31. Obsah: I. Část povšechná. II. O soli obecné. II. Upotřebení soli v alchymické práci.

10734. Z dějin alchymie v Čechách. Čas. Čes. Mus. 1899, str. 157, 243, 252, 1900, str. 316. Z obsahu: I. Bavor ml. R. z H. alchymista český. Činnost literární. II. Ze života alchymistova. III. Allegorie alchymické.

10735 *Antony z Florencie*, Cesta spravedlivá v alchymii (l. 1457). Z rukopisu Musea král. Českého vydal Ot. Zachar, Praha, 1899, 12°, str. 106. (S úvodem o dějinách alchymie vůbec.) Srv. Hlas Národa, 1899, č. 355.

10736. Poesie alchymická. Květy XXII. 1901, str. 664, 753.

10737. Další specifikace alchymických těl. Čas. pro prům. chemický. I. O přirození atramentů, 1898, str. 345; II. O přirození alaunů, 1898, str. 382; III. O přirození arseniků, 1900, str. 183; IV. O přirození markazyty, 1900, str. 184; O přirození nytru, 1900, str. 241; VI. O tucii, 1900, str. 291; VII. Elektrum, 1900, str. 293; VIII. Sal alkali, 1901, str. 169. IX. Sůl tartarová, 1901, str. 273; X. Sůl porasová, 1901, str. 308.

10738. O přípravě barev a užívání jich za starodávna. Časopis pro prům. chem. 1899, str. 70, 141, 180, 234, 300, 327, 357.

10739. Z dějin alchymie v Čechách. Čas. Musea král. Č. 1899, 1900. Viz č. 10734. (1. Bavor ml. Rodovský z Hustiřan, alchymista český; 2. Ze života alchymistova; 3. Allegorie alchymické.)

10740. O přípravě staročeského inkoustu. Časopis pro prům. chem. 1901, str. 26.

10741. Poznamenání kunstu k lakýrování. Časopis pro prům. chem. 1901, str. 58, 97.

10742. O alchymických vodách a olejích. Čas. pro prům. chemický, 1902, str. 322.

10743. Bavor ml. Rodovský z Hustiřan a jeho rukopis, nyní Leydenský, 1902, Viz č. 10791.

10744. *Rajmund Lullius*, Praktyka testamentu, l. 1500. Z rukopisu klášterní bibliotheky na Strahově s úvodem a vysvětlivkami. Praha, 1904, 12°, str. (5), 152, (1).

10745. Sklo a jiné nářadí v alchymii. Časopis pro prům. chem., 1904, str. 42, 70, 104.

10746. O drahokamech a perlách v alchymii. Časopis pro prům. chem., 1905, str. 206, 221.

10747. O alchymických kovech. Časopis pro prům. chem., 1906.

10748. *Laurentius Ventura*, O zpuosobu ustrojení kamene filosofského, na Kladně, vyd. *Otakar Zachar*, 1906, 12°. — Srv. Slovanské rkpsy v univer. knih. Leydenské. Rkpsy české: 4. Pojednání alchimistické, přeložené z Benátčana Laur. Ventury, 1585. Athenaeum, I, 1884, str. 89.

d) Alchymisté vynikající.

10749. **Angelus Jiří,** Neschudlý alchymista (v Chebu). Bes. pro záb. a pouč. 1877, č. 13.

10750. **Bavor,** viz **Rodovský z Hustiřan a na Radostově.**

10751. **Beuther David,** Zwei rare Chymische Tractate, darinnen nicht nur alle Geheimnisse der Probierkunst, derer Ertze und Schmeltzung derselben, sondern auch die Möglichkeit der Verwandelung, der geringen Metallen in bessere, gar deutlich gezeiget werden. Deme beigefüget dieses Autoris Universal, oder Vollkommener Bericht von der wahren Alchymie. Leipzig, 1717, 8°, str. (16), 218, (12), 58. — Universal und Vollkommener Bericht..., Frankfurt, 1631, 4°; Universal und Particularia, worinnen die Verwandlung geringer Metallen in Gold und Silber deutlich gelehret wird. Hamburg, 1718, 8°. — — Viz o autorovi: Teutsches Fegfeuer der Scheide-Kunst, 1702, str. 100; Roth-Scholz, Bibliotheca Chemica, 1727, str. 28; Die Edelgeborne Jungfer Alchymia, 1730, str. 55; Tharsander, Adeptus Ineptus, 1744, str. 309;

Tím vzácnější jsou výsledky, kterých dospěl chemik Otakar Zachar, jenž se zahloubal do studia alchymických rukopisů staročeských a v krátké době stal se výborným a svého druhu jediným znalcem alchymie staročeské.

Baumer, Bibliotheca Chemica, 1782, str. 90; Beitrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 247, 492, 612; Adelung, Geschichte der menschlichen Narrheit, 1787, IV, str. 407; Kortum verteidiget die Alchimie, 1789, str. 125; Wiegleb, Historisch-kritische Untersuchung der Alchemie, 1793, str. 238; Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 262, 294-5; Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 315; Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 149, 195, 219; II, str. 336. Srv. literaturu uvedenou s. v. Sendivogius Mich.

10752. **de Boot Boëtius Anselmus Brugensis,** Rudolfi II. medicus, Gemmarum et lapidum historia, 1609, 1636, 1647. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1330. — Srv. Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717.

10753. **Bragadino, Hrabě Marko, recte Mamugna,** Basquillus zu Ehren Marco Pragadino, der Baldt nach Ostern an Galgen gerathen möcht, 1591, 4°. — Srv. Pasquilius von Marco Pragadino, dem gewesenen falschen Goldtmacher, 1591, 4°. — Mikovec, Zlatodějové, srv. č. 10705, str. 159; Svátek, Obrazy z kulturních dějin. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8458.

10754. **Colona z Felsu,** Linhart, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7755. — Beschreibung der böhm. Privatmünzen, Bibl. Č. Hist. I, č. 23489, str. 26, č. 20, tab. IV, č. 28-9; Mikovec Ferd., Zlatodějové, Lumír, 1855, č. 10705, str. 137; Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717. — Srv. **Tentzel,** č. 10805.

10755. **Crusius Martin,** De metallis diversi tractatus, Bibliotheka Musea král. Č., sign. XI, E. 35. Srv. Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717.

Dee John:

10756. Spisy: Monas hierogliphica, mathematice, magice, cabbalistice et onagogice explicata. Antorpae, 1564, 4°, l. 28. Francofurti, 1591, 8°, str. 107; ibid. 1594. — Propaedeumata aphoristica de praestantioribus quibusdam naturae virtutibus, 1558, 1567, 1573, 4°; Theatrum chemicum, 1659, II, 178. — De stella admiranda in Cassiopejae asterismo coelitus demissa ad orbem usque Veneris, 1572, 4°. Srv. Tycho Brahe, č. 11036. — True and faithful relation of what passed for many years between J. Dee and some spirits, 1582, 8°. — *Rogerii Baconis Angli*, Epistola de secretis operibus artis et naturae et de nullitate magiae Opera *Joh. Dee* . . . ad sensum integrum restituta. Nunc vero cum notis quibusdam partim ipsius Joh. Dee, partim edentis. *Roth-Scholtz Fried*, Deutsches Theatrum Chemicum, 1732, III, 287.

10757. O pobytu v Čechách a na dvoře Rudolfa II.: Ashmole, Theatrum Chemicum Britannicum, 1652, str. 478. — Borel, Bibliotheca Chemica, 1654, str. 74. — Morhof, De metallorum transmutatione epistola, 1673, str. 154. — Keren Happuch, oder Teutsches Fegfeuer der Scheidekunst, 1702, str. 109-114. — Thomas Smith, Vitae quorundam eruditissimorum et illustrium virorum, London, 1707, 4°, č. VIII, str. 102. — Niceron, Mémoires, 1729, I, str. 345. — Die Edelgeborne Jungfer Alchymia, 1730, str. 73. — Roth-Scholz, Deutsches Theatrum Chemicum, 1730, III, str. 735 (vyobraz.). — Weidler, Historia astronomiae, 1741, str. 398. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la philosophie hermétique, 1742, I, str. 310, 312, 473, III, str. 146. — Tanner, Bibliotheca Britanno-Hibernica, 1748, str. 222. — Biographia Britannica, 1750, III, str. 1633. — Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon, 1750, II, col. 64. — Moréri, Le Grand Dictionnaire Historique, 1759, IV, str. 75. — Eley, Dictionnaire historique de la médecine, 1778, II, str. 12. — Beitrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 493. — Adelung, Geschichte der menschlichen Narrheit, 1789, VII, 1. — Kippis, Biographia Britannica, 1793, V, str. 32. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 311. — Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 56. — Beloe, Anecdotes of Literature, 1807, II, str. 263. — Chalmers, The General Biographical Dictionary, 1813, XI, str. 378. — Ersch Gruber, Allgemeine Encyklopädie, 1832, XXIII, str. 319. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 303, 306, 308. — A Collection of Letters illustrative of the Progress of Science in England, edited by J. O. Halliwell for the Historical Society of Science, 1841, str. 20. — D'Israeli, Amenities of Literature, 1841, III, str. 189. — Mackay, Memoires of extraordinary popular delusions, 1841, III, str. 114; 1852, I, str. 152. — Dibdin, Bibliomania, 1842, str. 262. — The Private Diary of Dr. John Dee,— edited by James Orchard Halliwell, for the Camden Society, 1842, 4°. — Biographie universelle, 1852, X, str. 267. — Rose, A New General Biographical Dictionary, 1853, VII, str. 43. — Nouvelle Biographie Générale, 1855, XIII, 347. — Cooper, Athenae Cantabrigienses, 1861, II, str. 497. — Poggendorff, Biographisch-literarisches Handwörterbuch, 1863, I, col. 534. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 939-40. — Kopp, Die Alchemie, 1886, II, str. 230, 234. — Thompson Cooper, Dictionary of National Biography, 1888, XIV, str. 271. — *Mikovec Ferd. B.*, Zlatodějové, Lumír, č. 10705, str. 160-2. —

Jelínek E., Angličtí černokněžníci John Dee a Edvard Kelley v Čechách a v Polsce. Nedělní Listy Hlasu Národa 25. list. 1888. — *Svátek J.*, Obrazy z kulturních dějin, č. 8458, str. 45. — Dee John, Ottův Slovník, VII, 148-9. —*Wraný*, Geschichte der Chemie, č. 10717. —*Ostaszewski-Barański K.*, Z dorzecza Wełtawy. Lwów, 1905, 12°. Z obsahu: John Dee, czarodziej Batorego i Rudolfa II.

10758. **Martinus de Deele.** Discursus de Universali. Viz: Quadratum Alchymisticum, d. i. Vier auserlesene rare Tractätgen vom Stein der Weisen .... Discursus de Universali, worin viel geheimnissvolle Excerpta von der Universal-Tinctur und Medicin gesammlet worden, Hamburg, 1705, 8°. — Ali Puli, Centrum Naturae Concentratum. Oder: ein Tractat von dem Wiedergebohrnen Saltz, insgmein und eigendlich genandt: Der Weisen Stein, in Arabischen geschrieben von ..., und ins Hochteutsche versetzt herausgegeben von Joh. Otto Helbig, Heidelberg, 1682, 8°, str. (2), 67. — Centrum Naturae Concentratum, or the Salt of Nature regenerated, for the mort improperly called the Philosopher's Stone, London, 1696, 12°, str. 90. — Vyd. 1756, Franckfurt, 8°, str. 40. — O autorovi na dvoře Rudolfa II. viz: Keren Happuch .. oder Teutsches Fegfeuer der Scheide-Kunst, 1702, str. 73, 105, 107; Die Edelgeborne Jungfer Alchymia, 1730, str. 67, 79, 201; Fictald, Probier-Stein, 1753, I, str. 65; Beitrag zur Geschichte der Chemie, 1785, str. 269, 489, 494; Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 274, 301, 307, 332.

10759. **Lazar Erker z Schreckenfelsu** (horní úředník v Čechách za Rudolfa II.). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8977; III, č. 7852 (jeho život a jeho spisy, s hojnými vyobrazeními). — Viz Roth-Scholtz, Bibliotheca Chemica, 1727, str. 63. — Zedler, Universal-Lexikon, 1734, VIII, col. 1514. — Jacob Leupold, Prodromus bibliothecae metallicae, 1735, str. 50. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la philosophie hermétique, 1742, III, str. 156. — Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon, 1750, II, col. 376. — Baumer, Bibliotheca Chemica, 1782, str. 65. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 364. — Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 72. — Biographie Médicale, Paris, Panckoucke, 1820-5, IV, str. 46. — Thomson, History of Chemistry, 1830, I, str. 223. — Allgemeine Deutsche Biographie 1885, VI, str. 214. — Wraný, Geschichte der Mineralogie in Böhmen, č. 7838, č. 10717.

10760. **Johann Frankh von Frankhenfells.** Epistola de arte chymica, Bautzen, 1636, 4°. — Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717.

10761. **Filip Jakub Gürstenhofer,** Viz Mikovec Ferd. B., Zlatodějové, č. 10705, str. 439-40; Svátek J., Obrazy z kulturních dějin č. 8458.

10762. **Thadeáš Hájek z Hájku.** Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 10262. — Mikovec Ferd. B., Zlatodějové, Lumír, V, č. 10705. — Svátek J., Obrazy z kulturních dějin, č. 8458. — Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717.

10763. **z Hirschenberku Krištof.** Viz Březan V., Život Viléma z Rožmberka, Bibl. Č. Hist. I, č. 18041. — Mikovec F., Zlatodějové, Lumír, č. 10705, str. 89.

10764. **Hlavsa z Liboslavě Petr.** Viz Mikovec, Zlatodějové, Lumír, V, 1855, str. 137, srv. č. 10705.— Svátek, Obrazy z kulturních dějin č. 8458. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 10909.

10765. **Hollandus [Isaac Joh.,** Liber de minerali lapide et vera metamorphosi metallorum, Germanice descriptus Pragae, 1572 ex MS. M. Bartholomei Schultet Gorlicensis. Viz *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, Kielu, Kodani a Rostoku. Věstn. král. Čes. Spol. Nauk, 1897, tř. fil.-hist. č. XXIX. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4325. — Viz o něm a o jeho činnosti i vlivu na alchymické pokusy za Rudolfa II.: Lenglet Dufresnoy, Histoire de la philosophie hermétique, 1742, I, str. 231, 469, III, str. 191. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 126-9, 557. — Thomson, History of Chemistry, 1830, I, str. 43. — Schmieder, Geschichte der Alchymie, 1832, str. 210, 214. — Hoefer, Histoire de la Chimie, 1843, II, str. 452; 1866, I, str. 477. — Kopp, Geschichte der Chemie, 1843, I, str. 72 a d. — Figuier, L'alchimie et les alchimistes, 1856, str. 15, 17, 83. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 97; II, str. 173, 347, 350, 365.

10766. **Honauer von Olmütz Jörg.** Viz D'Elvert, Zwei Lieder auf den Alchymisten Jörg Honauer von Olmütz. Notizen Blatt, 1861, č. 12.

10767. **Jan Horčický, Sinapius z Tepence.** Viz: Vyobrazení *Pelzel - Voigt*, Abbildungen, Bibl. Č. Hist. I, č. 477, III, 93. Schmidl Joannes, Historiae Societatis, Jesu Provinciae Bohemiae, pars III, 1754, str. 386. Bibl. Č. Hist. III. č. 7421. — Jan H. z Tepence, slavný lučebník. Pražské Noviny, 1851, č. 227. — Jos. Vávra, J. Hořčický z Tepence. Výroční zpráva České realky, 1895, str. 1-9. — Mikovec F. B., Zlatodějové, Lumír, č. 10705. — Svátek J., Obrazy z kulturních dějin, č. 8458. — Böhm, Mělník, 1891, str. 325-7. — Podlaha Ant., Tři čeští laikové jakožto literární obránci víry katolické. Sborník hist. kroužku Vlasti V, 1896. Jan Jakub Horčický z Tepence str. 10-20. Srv. č. 7548. — Vraný A., Geschichte der Chemie, č. 10717.

10768. **Johann Ticinensis (von Tetzen, z Těšína),** böhmischer Priester. Viz **Kelley.** (Alchymista na konci věku XIV. a na začátku věku XV., jehož spisy za Rudolfa II. byly často citovány a vydávány.) — Drei vortreffliche und noch nie im Druck gewesene Chymische Bücher, als I. Johannis Ticinensis eines Böhmischen Priesters opusculum, genandt Processus de lapide philosophorum. II. Antonii de Abbatia eines erfahren Münches in der Kunst, aussgefürtigtes Leud-Schreiben. III. Des weltberühmten Engelländers Edoardi Kellaei aussführlicher Tractat dem Käyser Rudolpho zugeschrieben. Allen der Geheimen und Hohen Kunst Liebhabern zu nutz und mercklichem Unterricht in Teutscher Sprach übergesetzet, herausgegeben durch Einen, der niemals gnug gepriesenen Wissenschaft sonderbahren Beforderer. Mit einer Warnungs-Vorrede wieder die Sophisten und Betrieger, Hamburg, 1670, 8⁰, str. 160. — Johannis Ticinensis, eines böhmischen Priesters..., und Edoardi Kellaei, ... vortreffliche und aussführliche Chymische Bücher..., Hamburg, 1691, 8⁰, str. 160. Obsah: Vorrede. J. de Tetzen, Processus, lat. a něm.; J. de Tetzten, Aenigma; Antonius de Abbatia, Sendbrieff; E. Kellaeus, Tractat an Rudolphum. — Chymische Schrifften, oder Process vom Stein der Weisen. Roth-Scholtz Friedr., Deutsches Theatrum Chemicum, 1732, III, str. 607. — O jeho činnosti a vlivu při Kelleyově činnosti: Borrichius, Conspectus scriptorum chemicorum, 1697, str. 15, č. 21; Fictuld, Probier-Stein, 1753, I, str. 148; Baumer, Bibliotheca Chemica, 1782, str. 77; Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 31; Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 209; Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 1077; Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 205; II, str. 310, 336, 351.

10769. **Kelley (Talbot, Engelender) Eduard:** Spisy: *Lange Joh.*, Eduardi Kellaei Tractatus duo egregii de lapide philosophorum una cum theatro astronomiae terrestri, in gratiam filiorum Hermetis in lucem editi, curante J. L. M. C. Hamburgi, 1673, 8⁰; 1676, 8⁰; Srv. *Ludwig Combach*, Tractatus aliquot chymici singulares Geismar, 1647, 12⁰; anglický překlad *Elias Aschmole's*, Theatrum chemicum Britannicum, London, 1652, 4⁰, č. 12. — *Johannis Ticinensis*, und Ed. Kellaei, eines weltberühmten Engländers vortreffliche und ausführliche Chymische Bücher, Hamburg, 1691, 8⁰. Viz **Johann Ticinensis.** — Kellaei Ed., Buch von dem Stein der Weisen..., nun aber nebst einer Vorrede von dem Leben und Schriften Kellaei zum Druck befordert. Roth-Scholtz Fried., Deutsches Theatrum Chemicum, 1732, III, str. 733. — Kellaei Ed., Via humida, sive discursus de menstruo vegetabili Saturni, Roth-Scholtz Frid., Theatrum Chemicum, l. c., III, str. 801. — Excerpta ex epistolis Kellaei. Tractatus duo chemici, 1677, str. 31; Ginaeceum chimicum, 1679, str. 512; Roth-Scholtz, Theatrum Chemicum, l. c., III, str. 799. — Aus einem Schreiben Ed. Kellaei. Taeda Trifida Chemica, 1674, str. 300. — Drei vortreffliche Chymische Bücher, 1670, str. 113; Joh. von Tetzen... Chymische Bücher, 1691, str. 113.

10770. O životě a činnosti v Čechách: Maier, Symbola Aureae Mensae, 1617, str. 481. — Ashmole, Theatrum Chemicum Britannicum, 1652, str. 465, 324, 478. — Borel, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 129. — A True and Faithful Relation of what passed... between Dr. John Dee... and some spirits..., London, 1659, fol. (s vyobr. Kelleye). — Morhof, De metallorum transmutatione ad... Langelottum epistola, Hamburg, 1673, str. 152. — Mercklin, Lindonius renovatus, 1686, str. 255. — Joh. von Tetzen ... und Ed. Kellaei... Chymische Bücher, 1691, str. 33. — Keren Happuch... oder Teutsches Fegfeuer der Scheide-Kunst, 1702, str. 106-10. — Roth-Scholtz, Bibliotheca Chemica, 1727, str. 101 (vyobr.). — Die Edelgeborne Jüngfer Alchymia, 1730, str. 68. — Manget, Bibliotheca scriptorum medicorum, 1731, II, 1, str. XLVIII. — Zedler, Universal-Lexicon, 1737, XV, col. 419. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la philosophie hermétique, 1742, I, str. 306, 473; III, str. 193-4. — Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon, 1750, II, col. 2059. — Fictuld, Probier-Stein, 1753, Th. II., str. 82. — Matthiae, Conspectus historiae medicorum chronologicus, 1761, str. 382. — Morhof, Vom Goldmacher, Bayreuth, 1764, str. 123. — John Weever, Antient Funeral Monuments, 1767, discourse, str. XCV. — Eloy, Dictionnaire historique de la médecine, 1778, II, str. 634. — Baumer, Bibliotheca Chemica, 1782, str. 88. — Beitrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 266, 493, 626. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 263, 3101. — Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 58. — Biographie Universelle, XXI, str. 503. — Wood, Athenae Oxonienses, ed. Bliss, 1813, I, str. CX, col. 588, 639-43, 741; 1817, III, col. 286; 1820, IV, col. 359. — The Lives of Alchemystical Philosophers, 1815, str. 72, 299; přetisk: Waite's edition, 1888, str. 153. — Biographie Médicale, Paris, Panckoucke, 1820-5, V, str. 410. — William Lilly's, History of his life and times, 1822, str. 223-7 (s vyobr.). — Schmieder, Geschichte

der Alchemie, 1832, str. 302, 601. — Godwin, Lives of the Necromancers, 1844, str. 377. — Mackay, Memoirs of Extraordinary popular Delusions, 1841, III, str. 114; 1852, I, str. 154-61. — The Private Diary of Dr. John Dee..., edited by John Orchard Halliwell, Camden Society, 1842, četné podrobnosti o K. — Hoefer, Histoire de la Chimie, 1843, II, str. 135; 1869, II, str. 129. — Figuier, L'alchimie et les Alchimistes, 1856, str. 200-8. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 941 až 942. — Allibone, A critical Dictionary of English Literature, 1878, II, str. 1013. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 194, 197; II, str. 230, 236. — Seccombe T., Dictionary of National Biography, 1892, XXX, str. 342. — Kleiner Beitrag zur Geschichte der Alchimie unter Rudolph II. (Almanach), Für Böhmen, III. Lief. Prag, 1793-4, str. 63-8. — J. E., Alchymista. Česká Včela, 1845, str. 374 (Eduardus Keley chycen v Soběslavi). — Mikovec F., Ed. Kelley, Lumír, 1855, I. sv., str. 188. — A. Rybička, Edvard Kelley, Pam. Arch., III, 1859, str. 331. — Svátek Jos., Anglický alchymista Kelley v Čechách. Náčrtek z kulturní historie, Lumír, XII, 1884, str. 99-102, 116-9, 132-5. — Denník Karla st. ze Žerotína. Nedělní Listy „Hlasu Národa" dne 29. května 1887, č. 147. (Alchymista Kelley.) Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 23147. — Jelínek E., Angličtí černokněžníci John Dee a Edvard Kelley, Hlas Národa, 1888, srv. č. 10757. — Svátek J., Anglický alchymista Kelley v Čechách. Obrazy z kulturních dějin, č. 8458, str. 133-160. — Ottův Slovník naučný, XIV, str. 151.

10771. **Kolona z Felsu,** viz **Colona z Felsu.**

10772. **Koradur Rud.,** Jednatel císaře Rudolfa II. (píše ze Říma o alchimii), Besídka pro záb. a pouč., 1878, č. 70.

10773. **Krčín z Jelčan Jakub.** Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 13178. — *Svátek J.*, Obrazy z kult. dějin, č. 8458, str. 89. Srv. *Wagner*, č. 10708.

10774. **de Lassnioro Joh.,** Tractatus I. de secretissimo philosophorum arcano, II. de lapide philosophico, s. a. (Pragae), 1611, 12°. Čech, alchymista XV. věku, žák Antonia z Florencie (č. 10735), jehož spisy za Rudolfa II. byly přetiskovány pod názvy: Johann de Laaz, Lasnioro, Lasnionoro (Laas-nion-oro, Laaz-no-gold). Viz Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 579; Lenglet Dufresnoy, Histoire de la philosophie hérmetique 1742, III, str. 54, 201; Beitrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 583; Semler, Unpartheiische Sammlungen zur Historie der Rosenkreuzer, 1787, II, str. 29; Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 296; Schmieder, Geschichte der Alchymie, 1832, str. 223; Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 160; II, str. 383.

10775. **Lavín z Ottenfelsu Václav:** Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 13702; *Svátek J.*, Obrazy z kult. dějin, č. 8458. — Spisy:

10776. **z Ottenfelsu Lavín (Moravus Václav).** — Lavinius Moravus Wenceslaus, Tractatus de coelo terrestri. Viz Hapelius Nicol. Niger, Cheiragogia Heliana de auro philosophico necdum cognito..., Accessit Tractatus Lavinii..., Marpurgi Cattorum, 1612, 8°, str. (9) 10-223. (Lavinius na str. 97.) Znova vyd. Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 288. — Překlad francouzský: Traité du ciel terrestre. Richebourg, Bibliothèque des Philosophes Chimiques, 1754, IV, str. 566. — — O autorovi viz: Mercklin, Lindenius renovatus, 1686, str. 1037. — Manget, Bibliotheca Scriptorum Medicorum, 1731, II, 1, str. 44. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermètique, 1742, I, str. 472; III, str. 44, 54, 201. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 296. — Murr, Literarische Nachrichten zu der Geschichte des sogenannten Goldmachers, 1805, str. 43. — Fuchs, Repertorium der Chemischen Litteratur, 1806-8, str. 108. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 270. — Kopp, Die Alchemie, 1886, II, str. 361.

10777. **Libavius Andreas.** I. Alchemia.. opera e dispersis passim optimorum autorum, veterum et recentium exemplis potissimum, tum etiam praeceptis quibusdam operose collecta, adhibitisque ratione et experientia, quanta potuit esse, methodo accurata explicata et in integrum corpus redacta... Francofurti, 1597, 4°, str. 424 (19). — 2. vyd. Alchymia A. Libavii recognita, emendata et aucta..., ibid., 1606, fol., str. 20, 196 (12). — — Něm. vyd.: Alchymistische Practic, d. i. von künstlicher Zubereitung der vornembsten Chymischen Medicinen.. Franckfort, 1603, 4°, str. 293 (3). — — II. Commentationum metallicarum libri quatuor de natura metallorum, Mercurio philosophorum, Azotho et lapide seu tinctura physicorum conficienda. Francofurti, 1597, 4°, str. (7), 392. — — III. Rerum Chymicarum epistolica forma ad philosophos et medicos quosdam in Germania excellentes descriptarum liber primus, in quo tum quarundem naturalium continentur explicationes ingeniosae, tum Chymiae disciplina pyronomica, xenastica et vocabularia cum quibusdam inter arcana habitis declarantur fideliter, Francofurti, 1595, 8°, str. (32), 300. — — IV. Syntagmatis selectorum undiquaque et perspicue traditorum Chymiae arcanorum tomus primus, Francofurti, 1615, fol., str. (11), 480 (7). — — Viz o něm: Gmelin, Geschichte der Alchemie, 1797, I, str. 345-51, 353, 356, 361,

364, 557, 592; 1798, II, str. 766. — Thomson, The History of Chemistry, 1830, I, str. 174. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 348. — Hoefer, Histoire de la Chimie, 1843, II, str. 29; 1869, II, str. 26. — Kopp, Geschichte der Chemie, 1843, I, str. 112. — Figuier, L'Alchimie et les Alchimistes, 1856, str. 70. — Kopp, Beiträge zur Geschichte der Chemie, 1875, III, str. 145. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 19, 21, 45, 87, 99, 216, 231, 249.

10778. **Löw v. Löwenstein Nikolaus.** Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 14260. — Wraný Ad., Geschichte der Chemie, č. 10717.

Maier Michael (imperial. consistor. comes, Med. Dr.).

10779. Spisy: Atalanta fugiens, h. e. Emblemata nova de secretis naturae chymica, accomodata partim oculis et intellectui, figuris cupro incisis, adiectisque sententiis, epigrammatis et notis, partim auribus et recreationi animi plus minus 50 fugis musicalibus trium vocum ... Oppenheimii, 1618, 4°, str. 211 (3). Srv. dále Scrutinium Chymicum, 1687. Chimisches Cabinet, derer grossen Geheimnussen der Natur, durch wohl ersonnene sinnreiche Kupfferstiche und Emblemata ... dargestellet .. in das Hochteutsche übersetzet... Franckfurt, 1708, 4°, str. (4), 153. Německý překlad, viz dále: Scrutinium Chymicum. — Examen Fucorum Pseudo-Chymicorum Detectorum et in gratiam veritatis amantium succincte refutatorum. Francofurti, 1617, 4°, str. 47. — Lusus serius, quo Hermes sive Mercurius, rex mundanorum omnium sub homine existencium, post longam disceptationem in concilio octovirali habitam, homine rationali arbitro, iudicatus et constitutus est. Oppenheimii, 1616, 4°, str. 79 (1); Francofurti, 1617, 4°; Oppenheim, 1619, 4°. Něm. překlad: Frankfurt, 1618, 1625, 8°. Anglický překlad: I. de la Salle, Lusus Serius, or Serious Passetime, London, 1654, 12°, str. (8), 139. — Propugnaculum chimiatriae, Lipsiae, 1608, 12°. — Secretioris Naturae Secretorum Scrutinium Chymicum, per oculis et intellectui accurate accommodata ..., Francofurti, 1687, 4°, str. (8), 150. — Silentium post Clamores, h. e. Tractatus apologeticus quo causae non solum clamorum, seu revelationum fraternitatis Germanicae de R. C., sed et silentii, seu non redditae ad singulorum vota responsionis, una cum malevolorum refutatione, traduntur et demonstratur, Francofordi, 1617, 8°, str. 142. — Symbola Aureae Mensae duodecim nationum, h. e. Hermaea seu Mercurii festa ab heroibus duodenis selectis, artis chymicae usu, sapientia et authoritate paribus celebrata, ad Pyrgopolynicen seu adversarium illum tot annis iactabundum, virgini Chemiae iniuriam argumentis tam vitiosis, quam convitiis argutis inferentem, confudendum et exarmandum, artifices vero optime de ea meritos suo honori et famae restituendum ..., Francofurti, 1617, 4°, str. (20), 621 (43). — Tripus Aureus, h. e. tres tractatus chymici selectissimi, nempe I. Basilii Valentini, II. Thomae Nortoni, III. Cremeri cuiusdam abbatis, Francofurti, 1618, 4°, str. 196. — Viatorium, h. e. de montibus planetorum septem seu metallorum tractatus tam utilis, quam perspicuus, quo, ut indice Mercuriali in triviis, vel Ariadneo filo in Labiryntho, seu Cynosura in Oceano Chymicorum errorum immenso, quilibet rationalis, veritatis amans, ad illum, qui in montibus sese abdidit De Rubea petra Alexiacum, omnibus medicis desideratum, investigandum, uti poterit. Rothomagi, 1651, 8°, str. 224. — Viridarium Chymicum, d. i. Chymisches Lustgärtlein, in sich begreiffend etlich und fünffzig Philosophische Sinnenbilder, deren Beschreibung in teutsche Reimen gefasset, durch einen Liebhaber deren Wissenschaft. Frankfurt, 1688, 8°, str. 112. — Aenigma. Viz Borel Pierre, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 275. — Subtilis allegoria super secreta Chymiae. Viz Musaeum Hermeticum, 1749, str. 701. — Treuhertzige Warnungs-Vermahnung, ... an alle wahre Liebhaber der Naturgemässen Alchymiae transmutatoriae. Viz Roth-Scholz Fried., Deutsches Theatrum Chemicum, 1728, I, str. 289; Tharsander, Adeptus ineptus, 1744, str. 95. — Tripus Aureus. Viz Musaeum Hermeticum, 1749, str. 373. — Arcana Arcanissima, s. l. a., 4°, str. (12), 285. — Cantilenae intellectuales de Phoenice redivivo, Rostochii, 1622; překlad franc.: Chansons ... sur la resurrection du Phenix, Paris, 1758, 12°, str. (8), 129. — Civitas Corporis Humani, Francofurti, 1621, 8°, str. 216. — De circulo physico quadrato, Oppenheim, 1616, 4°, str. 79. — Jocus Severus, Francofordiae, 1617, 4°, str. 76. — Verum inventum, h. e., munera Germaniae, Francofordiae, 1619, 8°, str. (16, 10), 11-249. — Septimana philosophia, ibid., 1620, 4°, str. (36), 228 (52). — Themis Aurea, ibid., 1618, 8°, str. 192; 2. vyd. 1624. Překlad anglický, 1656. — De volucri arborea, ibid., 1619, 8°, str. 180. — Echo Fraternitatis Roseae Crucis, Dantisci, 1616, 8°. — Znova souborně: Tractatus Posthumus sive Ulysses, Francofurti, 1624, 8°, str. 274: Colloquium Rhodostauroticum; Echo colloquii...; Christianae religionis Summa per Joan. Diazium Hispanum; Scholasterium Christianum.

10780. O pobytu a činnosti Maierově na dvoře Rudolfa II.: Von der Linden, De scriptis medicis libri duo, 1637, str. 362. — Borel, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 149-53, 267. — Morhof, De metallorum transmutatione ad... Joclem Langelottum ... Epistola, 1673, str. 84, 104, 146. — König, Bibliotheca vetus et nova, 1678, str. 496. — Mercklin, Lindenius renovatus, 1686, str. 817. —Manget, Bibliotheca Scriptorum Medicorum, 1731, II, 1, str. 128. — Jacob Leupolds Prodromus Bibliothecae Metallicae, 1732, str. 96. — Morhof, Polyhistor, 1732, I, str. 100, 123; II, str. 169, 422, 434, 444; III, str. 554. — Kestner, Medicinisches Gelehrten-Lexicon, 1740, str. 503. — Arnold, Kirchen- und Ketzer-Historien, 1741, Bd. II, str. 253 (Th. II., B. 17, c. 18, § 24); Bd. III., A. str. 116, § 3. — Lenglet Dufresnoy Histoire de la Philosophie Hermétique, 1742, I, str. 384, 477; III, str. 47, 48, 225-30, 284. — Moller, Cimbria literata, Havniae, 1744, I, str. 376-80. — Vogt, Catalogus historico-criticus librorum rariorum, vyd. 3., 1747, str. 430. — Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon, 1751, III, col. 329; Rotermund, Fortsetzung und Ergänzungen, 1813, IV, col. 1106. — Matthiae, Conspectus historiae medicorum chronologicus, 1761, str. 366-7. — Guil. François De Bure, Bibliographie instructive, 1764, Volume des Sciences et Arts, No. 1912-24. — Haller, Bibliotheca Botanica, 1771, I, str. 425. —Haller; Bibliotheca medicinae practicae, 1777, II, str. 470, 498. — Missio an die hocherleuchtete Brüderschaft des Ordens des Goldenen und Rosenkreutzes, Leipzig, 1783, str. 61-3. — Beytrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 520, 601, 603. — Beckmann, Beiträge zur Geschichte der Erfindungen, 1792, III, str. 458; anglický překlad: 1814, IV, str. 577. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 516. — Murr, Über den wahren Ursprung der Rosenkreuzer und des Freymaurerordens, 1803, str. 28, 34, 44-5, 57. — Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 115, 116, 118, 119, 121, 123. — Chalmers, The General Biographical Dictionary, 1815, XXI, str. 138. — Biographie Médicale, Paris, 1820-5, VI, str. 236. — Biographie Universelle, 1820, XXVI, str. 113, 231. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 353. — Nouvelle Biographie Générale, 1863, XXXII, col. 862. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, No. 1127. — Bauer, Chemie und Alchymie in Oesterreich, 1883, str. 18. — Peters H., Aus pharmazeutischer Vorzeit in Bild und Wort, 1886, str. 205. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 220; II, str. 8, 220, 323, 329, 341, 350, 354, 360-70, 375, 381-2, 384. — Jorgensen S. M., Bricka: Dansk Biografisk Lexicon, 1897, XI, str. 67. (Obšírně tituly knih o dějinách alchymie tuto uvozovaných viz s. v. Sendivogius.) — Mikovec F., Zlatodějové, Lumír, č. 10705, str. 139. — Wraný, Geschichte der Chemie, č. 10717.

10781. **Mamugna** viz **Bragadino**.

10782. **Mathesius Jan (otec a syn)**. Mikovec Ferd., Zlatodějové, Lumír, 1855, č. 10705. — Svátek J., Obrazy z kult. dějin, č. 8458. — Srv. Bibl. Č. Hist. III, č. 6127-75.

10783. **Mayer Mich**, viz **Maier**

10784. **Meisner Lorentz**, Gemma gemmarum alchimistarum. Oder Erleuterung der Parabolieschen und Philosophischen Schriften Fratris Basilii, der zwölff Schlüssel, von dem Stein der uhralten Weisen, und desselben ausdrücklichen und wahrhaften Praeparation. Eisleben, 1608, 8°. — — Viz o autorovi Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 518. — Schmieder, Geschichte der Alchimie, 1832, str. 208. — Kopp, Die Alchemie, 1886, II, str. 373.

10785. **Michal z Obersbachu Antonín**. Viz: Březan V., Život Viléma z Rožmberka. Bibl. Č. Hist. I, č. 18041. — Mikovec F., Zlatodějové, Lumír, č. 10705.— Svátek J., Obrazy z kult. dějin, č. 8458.

10786. **Müller z Müllenfelsu Jan Jindřich**. Viz Mikovec F., Zlatodějové, Lumír, č. 10705, str. 140. — Svátek J., Obrazy z kult. dějin, č. 8458.

10787. **Paušl** viz **Rodovský z Hustiřan a na Radostově Bavor**.

10788. **Pistalocius Vinc. (Pistalozzi)**, Ad Rudolphum II. in bellico negotio contra tyrannum Turcam consult. oratio, vel efficatior mathematica, nec non optima alchymia vel etiam discursus ac toti christianae rei publicae saluberrimus, Pragae, 1580, 4°. — Březan V., Život Viléma z Rožmberka, Bibl. Č. Hist., I, č. 18041. — Svátek J., Obrazy z kulturních dějin, č. 8458.

10789. **Plavenský Ursin Jiří** viz **Rodovský z Hustiřan a na Radostově Bavor**.

10790. **Prandtner z Prandtu Daniel**. Viz: Březan V., Život Viléma z Rožmberka, Bibl. Č. Hist., č. 18041. — Mikovec, Zlatodějové, Lumír, V, č. 10705, str. 137. — Svátek J., Obrazy z dějin, č. 8458.

10791. **Rodovský z Hustiřan a na Radostově, Bavor ml.** Viz: Traktát o nové hvězdě v Kassiopeji, Bibl. Č. Hist. I, č. 1212, 1218. — Krátké sepsání o divné a božskou moci na obloze nebeské osvícené světlosti, 1574, Bibl. Č. Hist. I, č. 1219. — Nové praktiky dvě první od léta 1580 až do léta 1600, druhá od léta 1580 až do léta 1588, v nichž se dokonale a jistotně oznamuje, co se v těch letech státi a vykonati má, skrze Jiřího Ursina Plavenského... sepsané

1580, Bibl. Č. Hist. I, č. 1226. — Kuchařství, t. j. knižka o rozličných krmích, kterak se užitečně s chutí strojiti mají, jakožto zvěřina, ptáci, ryby a jiné mnohé krmě; každému kuchaři aneb hospodáři knížka tato potřebná a užitečná, 1591, 12°. Viz č. 8513; Kuchařská kniha, Světozor, Vídeň, 1859. — O alchymických rukopisech Rodovského v bibliothece Musea král. Českého (sborník Řeči starých filosofů, o zlatodějství, sign. III, G. 12 a sign. IV, C. 20, z r. 1578, s rytým vyobrazením autora a jeho znaku): — Vo Hermesové filosofii to jest: O požehnaném kamenu filosofickém vysoce urozeného pána pana Bernharda hraběte z Marku a z Tervic. Skrze mne Bavora ml. Rodovského z Hustiřan a v Novém městě Pražském, na Poříči, z exempláře latinského a německého shromážděna, bedlivě a se vší pilnosti skorigovaná, z obojího textu sobě rozdílného v jeden smysl doplněna") a v univ. bibl. pražské, sign. XVII, G. 11: „Secreta Aristotelis .. Kniha lidskejch ctností a mnohých naučení, kterak se králové, knížata i páni v svém panování opatrovati, jakým prostředkem poddané spravovati, jak všechny své věci řiditi v jídle, v pití i na všech případnostech svých se chovati i také čeho se vystříhati aneb zase přidržeti mají... ode mne Bavora mladšího Rodovského z Hustiřan... z chorvatské řeči v český jazyk uvedena l. 1574" viz studie Ot. Zachara v dalším, týž studie, č. 10725. —Mikovec, Zlatodějové, Lumír, V, 1855, viz č. 10705, str. 114. — Týž (s vyobr.), Zlaté klasy, 1856, č. 15, str. 115, 123, 131. — Hanuš I. J., O nových dvou praktikách B. ml. R. z H. Čas. Č. Mus. 1862, str. 302. — Svátek J., Český alchymista. Obrazy z kult. dějin, II, č. 8458. — Ottův Sl. Naučný, XXI, str. 881-2. — Zachar Otakar, Z dějin alchymie v Čechách, Čas. Č. Mus., 1899, str. 157, 243, 252; 1900, str. 316. Z obsahu: I. Bavor ml. R. z H., alchymista český. Činnost literární. II. Ze života alchymistova. III. Allegorie alchymické. — Zachar Otakar, Alchymista Bavor Rodovský z Hustiřan a jeho rukopis nyní Leydenský, Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, 1902, 8°, str. 35. Z obsahu: O Bavorovi Rodovském z Hustiřan. Alchymická filosofie o hmotě. Rozbor Paušlova prvního traktátu o kameni mudrců. Rozbor Paušlova druhého traktátu o kameni mudrců. Závěrek o alchymii Bavora Rodovského. Přehled jeho rukopisu Leydenského. Paušlův první traktát o kamenu filosofském. Paušlův druhý traktát o kamenu filosofském.

10792. **z Rožmberka Petr Vok a Vilém,** podporovatelé alchymie, viz Bibl. Čes. Hist. I, č. 18041, 18042, Srv. *Wagner*. č. 10708.

10793. **Ruland Martin senior,** (Caes. Maiest. Rudolphi II. medicus). Lexicon alchemiae, sive Dictionarium alchemisticum, cum obscuriorum verborum et rerum hermeticarum, tum Theophrast-Paracelsicarum phrasium planam explicationem continens... Francofurti, 1612, 4°, str. (7), 471 (487). — Srv. týž: Progymnasmata alchemie, sive problemata chymica, nonaginta et una quartionibus dilucidata, cum lapidis philosophici vera conficiendi ratione, Francofurti, 1607, 8°, str. (16), 254. — — Viz o něm: Borel, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 203. — Mercklin, Lindenius renovatus, 1686, str. 789. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermétique, 1742, III, str. 290. — Anton Maria Kobolt, Baierisches Gelehrten-Lexikon, Landshut, 1795, str. 569. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 322-3. — Hirsch, Biographisches Lexikon der hervorragenden Aerzte aller Zeiten und Völker, 1887, V, str. 120. — Wraný, Geschichte der Chemie, č. 10717.

10794. **Ruland Martin iunior,** (Caes. Maiest. Rudolphi II. medicus et a cubiculo chymiater, † v Praze, 23. dubna 1611): I. Propugnaculum chymiatriae, d. i. Beantwortung und Beschützung der alchymistischen Artzneyen, etlicher Spuriogalenisten verleumbdungen, und der vortrefflichen hochnutzbarlichen Chymiatriae, unchristlichen und unbillichem verdammen entgegen gesatzt... Leipzig, 1608, 4°, str. (28), 192. — II. Alexiacus chymiatricus, puris putis, mendaciis, atque calumniis atrocissimis Joh. Oberndorferi, quibus, larvatus ille medicus, Apologiam suam, chymico-medicam practicam nequissimo ausu iniuriosissime consarcinavit, oppositus asserendae veritatis et famae integritatis suae iure. Franckfurt, 1611, 4°, str. (7), 111. — — Viz o něm: Van der Linden, De scriptis medicis libri duo, 1637, str. 351. — Borel, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 204. — Teissier, Les Eloges des Hommes Savans, 1715, IV, str. 414. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermétique, 1742, III, str. 290. — Kobolt, Baierisches Gelehrten-Lexikon, 1795, str. 571. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 570-1. — Dictionnaire Encyclopédique des Sciences Médicales, 3ème Série, 1877, V, str. 591. — Hirsch, Biographisches Lexikon der hervorragenden Aertzte aller Zeiten und Völker, 1887, V, str. 120.

10795. **z Řásné Mikuláš.** (urburéř báňský). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18189. — Svátek J., Obrazy z kult. dějin, č. 8458.

10796. **Scotto Alessandro.** Viz: *Mikovec*, Zlatodějové, Lumír, V, 1855, č. 10705, str. 160. — *Svátek*, Obrazy z kult. dějin, č. 8458. — Pověstný alchymista Jero-

nym Scotta. Besídka pro záb. a pouč. 1888, č. 66.

Sendivoj ze Skorska Michal (Wojski).

10797. Spisy: Tripus chimicus Sendivogianus, dreifaches chimisches Kleinod, d. i.: Zwölff Tractätlein, von dem philosophischen Stain der alten Weisen, in welchem desselbigen Ursprung, Beraitung und Vollendung, so hell und klaar, auss dem Liecht der Natur . . . II. Ein artlich und sinnreiches Gespräch eines Alchymisten, mit dem Mercurio und der Natur . . . III. Ein Tractat und Gespräch von Schwefel, dem anderen Hauptstück der Tinctur . . ., erstlich von . . . lateinisch beschrieben, nun aber Teutscher Nation zu Ehr . . . zum erstenmal fleissig . . . verteutschet, durch Hisaiam sub Cruce. Strassburg, 1628, 8°, str. XXII, 190. — Znova: Michaelis (Sensophax, dicti) Sendivoyi Chimisches Kleinod, d. i.: I. Zwölff Tractätlein von dem philosophischen Stein der alten Weisen; II. Ein Gespräch eines Alchymisten mit dem Mercurio und der Natur; III. Ein Tractat und chymisch Gespräch vom Schwefel; IV. Der dritte Anfang der Mineralischen Dinge, oder vom philosophischen Saltz . . . verteutscht durch Hisaiam sub Cruce, Strassburg, 1681, 18°, str. XX, 236. — — Michaelis Sendivogii Chymische Schrifften, darinnen gar deutlich von dem Ursprung, Bereit- und Vollendung des gebenedeiten Steins der Weisen gehandelt wird. Nebst einem kurtzen Vorbericht ans Liecht gestellet durch Friederich Roth-Schotzen Silesiacum. Nürnberg, bei Joh. Dan. Taubers seel. Erben, 1718, 8°, str. (4), 43 (1), 250 (350). Obsah: Speculum philosophicum. Vom Mercurio. Vom Schwefel. Epistolae LV. Des vortrefflichen Abts Synesii aus Griechenland Chymische Schriften. Fr. Basilii Valentini O. B. Via veritatis. — Znova: Wien, 1749, 1770, 8°. — — Abhandlung vom Mercur. Viz Birkholz Adam Melchior, Die ganze höhere Chemie und Naturwissenschaft in allgemeinen Grundsätzen, Leipzig, 1787, str. 283. — Aenigma philosophicum ad filios veritatis. Viz: Theatrum Chemicum, IV, 1613, str. 502-7. — Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 442; Musaeum Hermeticum, 1749, str. 585. — Anrede an die Söhne der Wahrheit über das philosophische Räthsel. Viz: Albinaeus Nathan, Bibliotheca Chemica Contracta, Genevae, 1673, II, str. 55; Manget J. J., Bibliotheca Chemica Curiosa, seu rerum ad Alchemiam pertinentium thesaurus instructissimus, Coloniae, 1702, II, str. 473; Seton Alex., Zwölf Bücher von dem rechten wahren Philosophischen Steine, Franckfurt und Leipzig, 1751, str. 63; Birkholz Ad. M., Die ganze höhere Chemie, 1787, str. 335. — Philosophisches Rätzel an die Kinder der Wahrheit. Tancke Joachim, Promptuarium Alchemie, d. i. vornehmer gelarten Philosophen und Alchimisten Schriffte und Tractat, von dem Stein der Weisen, Leipzig, Ander Buch, 1614, str. 350. — Parabola seu Aenigma philosophicum coronidis et superadditamenti loco adjunctum. Viz: Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 444; Albinaeus N., Bibliotheca Chemica Contracta, 1673, II, str. 59; Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 474; Musaeum Hermeticum reformatum et amplificatum, Francofurti et Lipsiae, 1749, str. 585. — Gleichniss, oder philosophisches Räthsel. Viz: Birkholz, Die gantze höhere Chemie, 1787, str. 338; Seton Al., Zwölf Bücher, 1751, str. 67; Tancke Joach., Promptuarium alchemiae, II. Buch, 356. — — Apographum epistolarum hactenus ineditarum super Chemia. Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 493. Mich. Sendivogii, eines grossen Philosophen fünf und funfzig Briefe, den Stein der Weisen betreffend. Aus dem Lateinischen übersetzt. Frankfurt und Leipzig, 1770, 8°, str. 152. Srv. Novum Lumen Chemicum; Chymische Schrifften. — Lettre philosophique tres estimée de ceux qui se plaisent aux verités hermétiques, traduction d'allemand (de Sendivogius), en français par Ant. Duval, avec l'extrait d'un autre Lettre assez curieuse sur le même sujet. Paris, 1723, 8°, str. II, 92. — — Dialogus Mercurii, Alchymistae et Naturae. Scriptus in gratiam amici Coroades. Auctore eo, qui Divi Leschi genus amat. Coloniae, 1607, 8°, str. 28. — Znova: Paris, 1608, 12°; Coloniae, 1612, 1614, 12°; Theatrum Chemicum, IV, 1613, str. 508-17. — Venetiis, 1644, 12°; Wittebergae, 1614, 1623, 12° (zároveň: Müller, Miracula). — Francouzský překlad: Cosmopolite, ou Nouvelle Lumiere de la Phisique naturelle traittant de la constitution generale, des elemens simples et des composes . . ., Paris, 1612, 12°; Traicté du soulphre, second principe de nature, faict par le . . ., qui par cy-devant a mis en lumiere le premier principe, intitulé le Cosmopolite, traduit . . . par F. Guirand. La Haye, 1639, 12°; Paris, 1669, 12°; Paris, 1723, 12°. — Anglický překlad: viz Novum Lumen Chymicum, A New Light of Alchemy, 1650, 4°, str. 59; 1674, str. 60; A Philosophical Account of Nature in General, 1722, str. 93. — Colloquium oder Gespräch der Natur, dess Mercurii und eines Alchymisten . . . von einem Nominis erfahrnen Philosopho anonyma in Latein beschrieben, dessen Symbolum anagrammaticum: Divi Leschi genus amo . . . interprete Bened. Figulo, The-

saurinella Olympica aurea tripartita, d. i. Ein himmlisch güldenes Schatzkämmerlein, Frankfurt, 1682, str. 121-41. — Colloquium Hermetico-Spagyricum, d. i. ein wunderhöfliches, wolgegründetes Chymisches Gespräch, zwischen der Natur, dem Mercurio und einem Alchymisten. Neue Sammlung von alchymischen Schriften 1770, II, str. 55-80. — Dialogus Mercurii, Alchymistae et Naturae. Viz: Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 448; Albinus N., Bibliotheca Chemica Contracta, 1673, II, str. 68; Figulus Ben., Thesaurinella, 1682, str. 384; Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 475; Musaeum Hermeticum, 1749, str. 590. — Gespräch zwischen dem Merkur, einem Alchemisten und der Natur. Birkholtz, Die ganze höhere Chemie, 1787, str. 346. — — De lapide philosophorum tractatus duodecim, e naturae fonte, et manuali experientia deprompti. Autor sum, qui divi Leschi genus amo s. l. 1604, 16°, str. 124. V museu pod sign. III. H. 20 chová se exemplář s proloženým rukopisným překladem: Tato knížka De lapide philosophorum darována jest mi od Adamusa Jiskry Bělského M. N. M. P. (= měšťana Nového Města Pražského) na Židovské zahradic Letha 1604, kterouž dostal na zámku Krumlově z biblioteky J. M. C. nevázaného exempláře, když tam provazován byl po pokojích, dokonána ode mne v Hošticích přeložením Letha 1605. *J. B. B.* (ruck) a *Rotenperk.* — Paris, 1608, 12°, str. (14, 2), 135. — Francofurti, 1611, 8°, str. 64. — Theatrum Chemicum IV, 1613, str. 473-502. — Coloniae, 1614, 12°. — Srv. Novum Lumen Chymicum. — Novum Lumen Chymicum, e naturae fonte et manuali experientia depromptum et in duodecim tractatus divisum, cui accessit, 1. Dialogus Mercurii, Alchymistae et Naturae perquam utilis. 2. Tyrocinium Chymicum Joan. Beguini. Coloniae, 1617, 12°, str. (6), 89, (1), (14, 2), 195 (5). — Mich. Sendivogi Poloni Lumen Chymicum Novum, XII. tractatibus divisum et totidem antiquis figuris in Germania nuper repertis notisque clarissimis illuminatum, renovatum, illustratum, opera et studio Ἀνδρὸς Ὀρθὸς Ἥλιος. Erphordiae, 1624, 8°, str. (3), 77. — Novum Lumen Chymicum, e naturae fonte et manuali experientia depromptum, cui accessit Tractatus de sulphure. Authoris anagramma: Divi Leschi genus amo. Genevae, 1639, 8°, str. 229 (1). — Tractatus de sulphure, Venetiis, 1644, 8°, str. 223 (1). (Francofordiae, 1606, 12°; Coloniae, 1610, 8°.) — Francouzský překlad: Cosmopolite ou Nouvelle Lumiere de la Phisique Naturelle . . ., traduit de latin . , par le sieur De Bosnay, Paris, 1629, 12°. str. (14, 2), 103; La Haye, 1639, 12°; Paris, 1669, 12°. — Anglický překlad: A New Light of Alchemy: Taken out of the fountaine of Nature, and Manuall Experience. To robich is added a Treatise of Sulphur . . . by J. F., M. D., London, 1650, 4°; London, 1674, 8°. A Philosophical Account of Nature in General . . ., by John Digby, London, 1722, 8°, str. (10) 348. — De lapide philosophico tractatus duodecim. Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 417. — Zwölf Bücher von dem rechten, wahren philosophischen Steine, Seton Al., Frankfurt u. Leipzig, 1751; Tancke Joach., Promptuarium Alchemiae, II. Buch, 1614, str. 258. — Novum Lumen Chymicum. Müller Phil., Miracula et Mysteria Chymico-Medica, Wittebergae, 1623, str. 369; Albinaeus N., Bibliotheca Chemica Contracta, 1673. — Novum Lumen Chemicum e naturae fonte et manuali experientia depromptum. Manget, Bibliotheca Chemica Curiosa, Genevae, 1702, II, str. 463; Musaeum Hermeticum, 1749, str. 545. — Orthelius, Commentarius in Novum Lumen Chymicum Mich. Sendivogii Poloni. Theatrum Chemicum, 1661, VI, str. 397; Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 516. — Traicté du Soulphre, second principe de nature. Faict par le mesme autheur, qui par cy devant a mis en lumiere le premier principe, intitulé le Cosmopolite (viz výše s. v. Cosmopolite). Traduit de latin en françois par F. Guiraud. Paris, 1629, 8°, str. (8), 89; La Haye, 1639, 12°, str. (14), 58; Paris, 1669, 12°, str. (16), 118; 1691, 8°. (Vyd. Paris, 1609; 1618, 8°.) — Tractatus de sulphure, altero naturae principio, ab authore eo, qui et primum conscripsit principium. Angelus doce mihi ius (anagram = Mich. Sendivogius), ut possim diiudicare inter verum et falsum. Coloniae, 1616, 8°, str. (9), 84. — Tractatus de sulphure. Albinaeus N., Bibliotheca Chemica Contracta, 1673, II, str. 89; Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 479; Musaeum Hermeuticum, 1749, str. 601. Novum lumen chemicum aus dem Brunnen der Natur durch handangelegte Erfahrung bewiesen, anagramma authoris: Divi Leschi genus amo; nebst, dem Gespräche des Mercurii, Alchymisten und der Natur, und dem Tractat von Schwefel, anagramma authoris: Angelus doce mihi ius; und denen 55 Briefen, worbei die obern drei Tractat nach dem lateinischen Original bestens collationiret . . ., Nürnberg, 1766, 8°, str. XIV, 368, s vyobr. Sendivoje. — Abhandlung vom Schwefel. Birkholz A. M., Die ganze höhere Chemie, 1787, str. 203. — — Geheime Naturlehre der Hermetischen Wissenschaft zur Verfertigung des gebenedeyeten Steins der Weisen, nach dem System des edlen Sendivogii,

1770, 8°, str. (78, 2). — Hermetisches A. B. C., derer ächten Weisen alter und neuer Zeiten vom Stein der Weisen. Ausgegeben von einem wahren Gott- und Menschenfreunde. II. Berlin, 1779, stať VIII.: Sendivogius. — — Sendivogii Magnes et Chalybs Universalis, das ist, eine kurtze, auf richtige und Natur-gemässe, auch darbei sehr wohl gegründete Erläuterung der ... sehr beruffenen ... Sendivogianischen Universal Magnetens und seines Thalybs ... Duch einen Discipulum artis fidelem et cordialem, Franckfurth und Leipzig, 1744, 8°, str. 38.

10798. O činnosti S. v zemích českých viz: v. Hohelande Ewald, Kurtzer bericht und klarer beweis, dass die Alchimey oder Goldmacherkunst ein sonderbar Geschenck Gottes ..., Leipzig, 1604, str. 25-51. — Zwinger, Epistola, 1606, Ephemerid. Academiae Caes. Naturae Curiosorum, Noribergae, 1690, dec. II. — Borel Pierre, Bibliotheca Chimica, seu Catalogus librorum philosophicorum, hermeticorum, Parisiis, 1654, str. 210. — Borel P., Trésor de recherches et antiquites Gauloises et Françoises, Paris, 1655, str. 474-89: Vita Sendivogii, str. 581-6: překlad francouzský. — Borrichius Olaus, De ortu et progressu chemiae dissertatio, Hafniae, 1668, str. 141. Vyd. Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, I, p. 1. — Morhof Dan. G., De metallorum transmutatione ad Joelem Langelottum..., epistola, Hamburgi, 1673, str. 149. — Henningus Witte, Memoriae philosophorum, 1677-9, II, str. 615-28. — König, Bibliotheca vetus et nova, 1678, str. 746 (Sendivogius). — Poliarcho Micigno, Michael Sendivogii Leben, wie solches anfangs in Italiänischer Sprache beschrieben ..., folgends in die Frantzösische und nunmehro in die Hochteutsche Sprache übersetzet und den Liebhabern der Hermetischen Wissenschaft zu Gefallen auff inständiges Begehren an den Tag gegeben durch J. L. (Johann Lange), Hamburg, 1683, 12°, str. 36. — Mercklin, Lindenius renovatus, 1686, str. 748, 822. — Conring H., In universam artem medicam introductio, 1687, str. 381, kap. XI., § 17. — Henningus Witte, Diarium biographicum, 1688, ann. 1646. — Borrichius Ol., Conspectus scriptorum chemicorum illustriorum, Havniae, 1697, str. 31. — Söldner, Keren Happuch, Posaunen Eliae des Künstlers, oder Teutsches Fegfeuer der Scheide-Kunst, Hamburg, 1702, str. 88. — Horlacher Conr., Bibliotheca Chemico-curiosa, Franckfurt, 1707, str. 145. — Placcius, Theatrum anonymorum et pseudonymorum, 1708, str. 246 (Novum Lumen Chymicum, anagram: Divi Leschi genus amo), str. 341. — Compendiöses Gelehrten-Lexicon, 1715, col. 2028; 1726, 2028; col. 1032. — Roth-Scholz, Sendivogii Chymische Schrifften, Nürnberg, 1718, úvod. — Baillet Adrian, Liste des Auteurs déguisés. Jugemens des Savans, 1728, VI, str. 515. — Creiling Joh. Konr., Die Edelgeborne Jungfer Alchymia, eine ... Untersuchung, was von der Alchymia zu halten. Tübingen, 1730, str. 82, 113. — Manget, Bibliotheca scriptorum medicorum, 1731, II, 2, str. 244. — Leupold Jac., Prodromus Bibliothecae metallicae, 1732, str. 133. — Lenglet Dufresnoy Nic., Histoire de la Philosophie Hermetique, Paris, 1742, I, str. 323, 326-69; III, str. 48, 72, 140, 297, 304. — Zedler, Universal Lexicon, 1743, XXXVII, col. 9. — Tharsander, Adeptus Ineptus, oder Entdeckung der falsch berühmten Kunst Alchimie genannt. Berlin, 1744, str. 319, 359. — Jöcher, Allgemeines Gelehrten-Lexicon, 1751, IV, col. 500. — Fictuld H., Der längst gewünschte und versprochene Chymisch - philosophische Probiers Stein, Franckfort, 1783, I, str. 142. — Georgius Matthiae, Conspectus historiae medicorum chronologicus, 1761, str. 667. — Eley, Dictionnaire historique de la médicine, 1778, IV, str. 247. — Baumer Joh. W., Bibliotheca Chemica, Giessae, 1782, str. 91. — Güldenfolk, Sammlung von mehr als hundert Transmutationsgeschichte, Frankfurt und Leipzig, 1784, str. 14, 37, 253. — Beytrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 271-7, 493, 495, 594. — Adelung, Geschichte der menschlichen Narrheit, 1788, VI, str. 47. — Kortum K. A., Verteidiget die Alchemie, Duisburg, 1789, str. 162. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 311-3, 1798, II, str. 4. — Murr, Über den wahren Ursprung der Rosenkreuzer, 1803, str. 19. — Murr, Litterarische Nachrichten zu der Geschichte des sogen. Goldmachens, 1805, str. 54-79. — Fuchs, Repertorium der chemischen Litteratur, 1806-8, str. 87-8, — The lives of the Adepts in alchemystical Philosophy, London, 1814, str. 67; nově vyd. Waite, 1888, str. 21, 31, 175. — Biographie Médicale, Paris, 1820-5, VII. str. 198. — Biographie Universelle, 1825, sv. 42, str. 10; 39, str. 59. — Sprengel, Geschichte der Arzneikunde, 1827, III, str. 430. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 343, 366-75, 601. — Wiszniewski Mich., Bakona metoda tłumaczenia natury, którą M. M. wyłożył i przydał wiadomość o Sędziwoju Alchimiku Polskim, w Krakowie, 1834, str. 181-91; nově vyd., Warszawa, 1877, 8°. — Hoefer, Histoire de la Chimie, Paris, 1843, II, str. 186; 1869, II, str. 131. Dziekoński J. B., Krótki rys historyi alchemii. Biblioteka Warszawska, 1844, II, str. 348 a d. — Brinken Jul. baron, O życiu i pismach Mich. Sędziwoja, Biblioteka Warszawska, 1846, II, str. 479. —

Morwitz, Geschichte der Medicin, 1848, I, str. 232. — Figuier, L'Alchimie et les Alchimistes, Paris, 1856. — Szymanowski W., Michal Sędziwój, Dramat, Warszawa, 1859, 16°, str. 114. — Týž, Tygodnik illustrowany, V, 1862, str. 181, 207, 216. — Poggendorff, Biographisch-literarisches Handwörterbuch, 1863, II, col. 903. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 1057-72. — Estreicher K., Bibliografia Polska XIX. stólecia. Kraków, IV, str. 217. — Dictionnaire Encyclopédique des Sciences Médicáles, 3. Série, 1880, VIII, str. 606. — Bauer A., Chemie und Alchymie in Oesterreich, Wien, 1883, str. 31, 32, 33, 34. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 128, 164, 198, 203; II, str. 7, 235, 322, 351, 387. — Schellenz Herm., Geschichte der Pharmazie, Berlin, 1904, str. 243-4. — — Chorinus J. M., Illustrissimae foeminae D. Veronicae Stiberie dom. d. Mich. Christ. Sendivogii de Skorsko, regis Poloniae secretarii coniugis, quae obiit 23. Oct. anno 1599, Pragae, 1604, 4°. — *Paprocký B.*, Jiná částka nové kratochvíle, s kterouž bohyně Venus na svět vyšla, v Praze, 1598: Ku panu Krištofovi Michalovi ze Skorska a z Lukavice, na ten čas ve čtvrtém letě dítěti. — Mikovec F., Michal Sendivoj. Lumír, 1855, č. 10705. — Peška B., Pražský měšťan (Ludvík Korálek z Těšína) a polský alchymista Michal Szendziwoj. Světozor, VI, 1872, str. 471 a d. — Sendivoj alchymista. Světozor, 1879, str. 82. (Text k obrazu Jana Matejky.) — D'Elvert Der Alchemist Sendivogius, der Gründer der freiherrlichen Familie Eichendorf in Mähren und Schlesien, Not. Blatt., 1883, č. 3. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8824. — Kravařský pán, co dělal — zlato. (Příspěvek k životopisu polského alchymisty Michala Sendiwoje.) Opavský týdenník, XIII, č. 26-7. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 13170. — Kraushar Al., Czary na dworze Batorego, Kraków, 1888, 8°, str. 293. — Alchymista Michal Sendivoj u cís. Rudolfa II., Bes. pro záb. a poučení, 1893, č. 32. — Ottův Slovník naučný XXII, str. 780-1. — Viz též Bibl. Č. Hist. I, č. 18477. — Wraný, Geschichte der Chemie, č. 10717.

10799. **Salomena Scheinpflugová.** Březan V., Život Petra Voka z Rožmberka, Bibl. Č. Hist., I, č. 18040. — Mikovec, Zlatodějové, č. 10705, str. 137.

10800. **Schwaertzer Sebald,** Chrysopoeia Schwaertzeriana. Das ist: Sebaldi Schwaertzers, ehemahligen berühmten... Artisten und würcklichen Adepti, Manuscripta, von der wahrhafften Bereitung des Philosophischen Steins, wie selbige von diesem mit seiner eigenen Hand entworffen, und bey dem Chur-Fürstl. Sächsischen Hause in Originali verwahrlich aufbehalten worden, nebst dem rechten zu solchen Manuscripto gehörigen Schlüssel; auch unterschiedlichen Abrissen der darzu dienlichen Ofen, aus einer unverfälschten durch viele Mühe und Unkosten erlangten Copia nunmehro jedermann vor Augen geleget und mit einigen nützlichen Anhängen von verschiedenen curieusen Processen vermehret. Hamburg, 1718, 8°, str. (16), 184. — Metallverwandlungskünste. Viz Schröder Friedr. J. W., Neue Alchymistische Bibliothek, 1772, I, 2, str. 1. — O jeho činnosti na dvoře Rudolfa II.: Complementum oder Ergäntzung der Joachimsthalischen an Herrn Mathesii Sarepta angehengten Kurtzen Chronica, Joh. Mathesius, Sarepta, Leipzig, 1618, a. 1598. — Keren Happuch... oder Teutsches Fegfeuer der Scheide-Kunst, 1702, str. 102-3, 122. — Kunckel, Laboratorium Chymicum, 1716, str. 586; 1767, str. 541, 594, 602. — Die Edelgeborne Jungfer Alchymia, 1730, str. 21, 28, 33. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermètique, 1742, III, str. 296. — Fictuld, Probier-Stein, 1753, II, str. 127. Wiegleb, Historisch-kritische Untersuchung der Alchemie, 1777, str. 237, 247, 258, 274, 275, 276, 279, 290; 1793. — Baumer, Bibliotheca Chemica, 1782, str. 90. — Güldenfalk, Sammlung von mehr als hundert wahrhaften Transmutationsgeschichten, 1784, str. 136. — Beytrag zur Geschichte der höhern Chemie, 1785, str. 235, 244, 257, 492. — Kortum verteidiget die Alchimie, 1789, str. 125-55. — Taschenbuch für Alchemisten, 1790, str. 198-200. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 258-9, 263, 294-5. — Murr, Litterarische Nachrichten zu der Geschichte des sogen. Goldmachens, 1805, str. 50-2. — Schmieder, Geschichte der Alchemie, 1832, str. 316. — Hoefer, Histoire de la Chimie, 1843, II, str. 125; 1869, II, str. 120. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 1316. — Rich. Kell, Sebald Schwertzer als Kursächsischer Faktor und Kaiserlicher Berghauptmann, Dissert., Leipzig, 1881, 8°, str. 80. — Bauer A., Chemie und Alchymie in Oesterreich, Wien, 1883, str. 29, 30, 41. — Kopp, Die Alchemie, 1886, I, str. 127, 194, 214; II, str. 344. — Allgemeine Deutsche Biographie, 1891, XXXIII, str. 436. — Názvy knih tuto uvozovaných viz obšírně s. v. Sendivogius.

10801. *Mikovec*, Zlatodějové, Lumír, V, 1855, č. 10705, str. 140.—*Wraný*, Geschichte der Chemie, č. 10717, s. v. — V bibliothece Musea král. Českého chová se pod sign. XI. E. 35. sborník alchymických traktátů a pokusů Seb. Schwerzera (latinských a německých) se zmín-

kami o experimentech též jiných alchymistů, v Praze činných za Rudolfa II.

10802. **Stolcius de Stolcenberg Daniel Bohemus:** Viridarium chymicum, figuris cupro incisis adornatum et poeticis picturis illustratum . . ., Francofurti, 1624, pod. 8°. — Hermetico-Spagyrisches Lustgärtlein darinnen hundert und sechtzig unterschiedliche, schöne, kunstreiche, chymico-sophische Emblemata, oder Geheymnuss-reiche Sprüche der wahren hermetischen Philosophen. Sambt beigefügten, noch vier grossen, schönen unnd tieffsinnigen Theosophischen Figuren. Nicht allein sehr dienstlich, Augen unnd Gemüt dardurch zu erlüstigen, sondern zugleich ein scharffes nachdencken der Natur, bei allen filiis doctrinae, zuerwecken, Franckfurt, 1625, 4°, str. 24 (2), 4. Srv. Jannis Lucas, Dyas Chemica tripartita, Frankfurt, 1625, 4°. — Hortulus hermeticus, flosculis philosophorum cupro incisis conformatus, et brevissimis versiculis explicatus, quo chymiatriae studiosi pro philotheca uti, fessique laboratoriorum ministri recreari possint. Francofurti, 1627, 16°, str. 165. Z obsahu: Raymundus Lullius, Edoardus Kellaeus, Rhodianus, Author de lapide philosophorum. — Viz Manget J., Bibliotheca Chemica Curiosa, 1702, II, str. 895. — Borel, Bibliotheca Chimica, 1654, str. 214. — Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermétique, 1742, III, str. 76, 200. — Zedler, Universal Lexikon, 1744, XC, col. 371. — Dictionnaire Bibliographique, 1790, III, str. 58. — Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 521. — Ladrague, Bibliothèque Ouvaroff, Sciences Secrètes, 1870, č. 1103. — Kopp, Die Alchimie, 1886, II, str. 374.

10803. **Syrrus Claudius,** De elixirio componendo ad nobilissimum dominum Venceslavum a Wreczovicio, dominum suum colendissimum, pietate etc. Rukopis bibliotheky Musea král. Č., sign. XI, E. 35. Viz Mikovec, Zlatodějové, č. 10705, str. 89, 113. — Březan V., Život Petra Voka z Rožmberka, Bibl. Č. Hist. I, č. 18040. — Svátek, Obrazy z kulturních dějin, č. 8458.

10804. **Tancke Joach,** Alchimistisch Waitzenbläumlein, d. i.: Vom Stain der Weisen. Ein wolgegründtes Philosophisch Gesprech Vaters und Sohns, Leipzig, 1605, 8°, str. (24), 194. — Promptuarium Alchemiae, d. i. Vornehmer gelarten Philosophen und Alchimisten Schriffte und Tractat, von der Stein der Weisen, sammt künstlichen alchimistischen Handgriffen, Leipzig, 1610, 8°, str. (80), 320 (15). — Promptuarium Alchemiae, Ander Buch, Leipzig, 1614, 8°, str. (15), 701. — Succincta et brevis artis chemiae instructio, d. i. Volkommner gründlicher Bericht der rechten und waren Alchimey, Leipzig, 1605, 8°, str. (16), 106 (5). — Anonymi Tractatus philosophicus ad rubrum et album. Theatrum Chemicum, 1659, IV, str. 998. — Metallurgia, d. i. Von der Generation und Geburt der Metallen und dass aus ihnen allein der grosse Stein der Weisen könne gemacht werden . . . Viz Chymisch-unterirdischer Sonnenglantz, 1728, str. 169; Bernhardus Trevisanus, Chymische Schrifften, 1746, str. 325.

10805. **Tentzel Jakub.** De metallis diversi tractatus. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. XI. E. 35. — Mikovec F., Zlatodějové, č. 10705, str. 137. — Wraný, Geschichte der Chemie, č. 10717.

10806. **Z Těšína Jan (de Tetzen, Ticinensis)** viz **Johann Ticinensis, de Tetzen.**

10807. **Theobaldus Zacharias,** Arcana naturae, d. i. sonderliche geheimnus der Natur, so wol aus glaubwürdigen Autoribus, als aus aigner erfahrung zusammen getragen . . ., Nürnberg, 1628, 4°, str. (16), 177 (4). — Viz Lenglet Dufresnoy, Histoire de la Philosophie Hermétique, 1742, III, str. 308; Gmelin, Geschichte der Chemie, 1797, I, str. 567; 1798, II, str. 719.

10808. **Ticinensis Johann,** böhmischer Priester, viz **Kelley.**

10809. **Wolfram David.** Dačický z Heslova, Paměti, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8115. — Svátek J., Obrazy z kult. dějin, č. 8458.

10810. **Vřesovec z Vřesovic Václav.** Bibl. Č. Hist. I, č. 22569; srv. ibid., č. 3190. — Mikovec F., Zlatodějové, č. 10705, str. 113-4.

10811. **Wychperger z Erlachu Leonhart.** Březan V., Život Viléma z Rožmberka, Bibl. Č. Hist. I, č. 18041. — Mikovec F., Zlatodějové, č. 10705, str. 89.

10812. **Zajíc z Hazmburka na Budyni Jan Zbyněk.** Mikovec, Zlatodějové, č. 10705, str. 112. — Viz též dedikaci B. Paprockého Janovi Zbyňkovi Zajícovi z Hažmburgku knihy: Nová kratochvíle, s kterouž tři bohyně, totiž Juno, Pallas a Venus na svět přišly, v Star. Městě Pražském, 1597. (Juno), 4°. — *Náprstek Vilém,* Jan Zbyněk, Zajíc-Zlatoděj, Obzor XX, 1897, č. 2, 3. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 22691.

e) Alchymisté a hledači zlata v Krkononoších. Pověsti o Rýbrcoulovi.*)

10813. Viz literaturu o Krkonoších (kdež jsou pravidelně zmínky o Rýbrcoulovi), Bibl. Č. Hist. I, č. 684-776.

10814. *Mone*, Handschrift zu Wien. hist. prof. Nr. 935. Erzbeschreibung des Riesengebirges. Abschrift von 1680 aus einer Hs. des 15. (?) Jahrh. Anz. f. Kunde d. deutsch. Vorzeit VII, 1838, str. 425. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 1, str. 77.

10815. *Helwig Martin*, Erste Land-Charte vom Herzogthum Schlesien, 1561. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 3, str. 77-8.

10816. *Faber Franciscus* (*Koeckritz*), Sabothus sive Silesia, 1592, 1715 (Primitiae Silesiacae). Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1957.

10817. *Pareus Philipp*, Opera, 1620. Lebensbeschreibung seines Vaters David Pareus (1565). Viz *Zacher*, č. 10989, č. 5, str. 79.

10818. *Hüttel Simon*, Chronik der Stadt Trautenau 1576. Herausg. von *Schlesinger*, Prag, 1881 Viz *Zacher*, č. 10989, č. 6, str. 79.

10819. *Bütner M. Wolfgang*, Epitome historiarum, 1576. Neu herausg. von *Steinhart G.*, 1596. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 7 str. 79.

10820. *Praetorius*, Walenbuch. Viz Satyrus etymologicus. Přetisk. *Zeller*, Hirschberg. Merkw. II, 22. Srv. též *Balbinus*, Miscell. histor. regni Boh., Bibl. Č. Hist. I, č. 654, Lib. I, cap. VI, § VII.

10821. *Wollmann P.*, Die Rübezahlssage am Ende des 16. Jahrh. (1597). Schles. Prov. Bl., N. F. XI, 1872, str. 415.

10822. *Ercker Laz.*, Beschreibung allerfürnemisten mineralischen Ertzt- und Berckwercksarten, 1598 (zprávy z Čech). Viz č. 7852, č. 10759.

10823. *Richter* (Jindř. Nicolai, spis o Rýbrcoulovi r. 1599), Das Riesengebirge in Wort und Bild, 1883, III, str.44. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 9, str. 81.

10824. *Schwenckfeldt Caspar*, Stirpium et fossilium Silesiae catalogus, 1601. (Silesiae geographica brevis delineatio.) Viz *Zacher*, č. 10989, č. 10, str. 81.

10825. *Schwenckfeldt Caspar*, Hirschbergischen Warmen Bades . . . Beschreibung, 1607. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 11, str. 82.

10826. *Henelius Nicol.*, Silesiographia, Frankfurt, 1613. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1960. Též *Henelii Nic.*, Silesiographia renovata (*Fibiger Mich. Jos.*), 1704. Viz ibid., č. 1961. Srv. *Zacher*, č. 10989, č. 12, str. 84.

10827. *Žalanský H.*, O zlých anjelích neb ďáblích. V Praze r. 1618. Srv. *Zíbrt Č.*, Čes. Lid, III, 1894, str. 49-50; *Brückner*, Zeitschr. d. Ver. f. Volkskunde, III, 1893, str. 468. (Nejstarší česká zmínka o Rýbrcoulovi.)

10828. *Burgklechner Matthias* (1619), Tirolischen Adlers erster Theil. Handschr. in Innsbruck, Ferdinandeum, und Wien, k. k. Hof- u. Staats-Archiv. Srv. Mitth. Schles. Ges. f. Volkskunde, X, 1903, str. 47. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 14, str. 85.

10829. *Scherertzius Sigism.*, Libellus consolatorius De spectris, hoc est apparitionibus et Illusionibus Daemonum. Wittenbergae, 1621. Srv. *Zacher*, č. 10989, č. 15, str. 86.

10830. *Schickfuss Jacob*, New vermehrete Schlesische Chronica vnnd Landes Beschreibung. Leipzig, 1625. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1956, II, č. 618; *Zacher*, č. 10989, str. 16, str. 86-7.

10831. *Aelurius Georg* (t. j. *Katschker*), Glaciographia, Leipzig, 1625. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1193; *Zacher*, č.10989, č. 17, str. 88.

10832. *Opitz Martin*, Schäfferey von der Nimfen Hercinie, Brieg, 1630. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 18, str. 89.

10833. *Zeiller Martin*, Itinerarium Germaniae, Strassburg, 1632, 1660. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2612; *Zacher*, č. 10989, č. 19, str. 90.

10834. *Vechner David*, Breviarium Germaniae, Gorlicii, 1640. Viz *Zacher*, č.10989, č. 21, str. 92.

10835. *Nicolai Heinrich*, Michaelia, hoc est de angelis, eorum natura etc. Dantisci, 1645. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 20, str. 91.

10836. *Fechner Joh.*, Giganteus, Montium Sudetorum in Silesia caput, cha-

---

*) Za Rudolfa II. hlavně vlivem theorií alchymických vyrojila se řada návodů, jak možná v Krkonoších i v jiných horách hledati zlato ryzí. Tajné činnosti této účastnili se zvláště cizinci, kteří hlavně z Vlach do Čech dojížděli a zde s rozmanitými dobrodružstvími podnikali cesty. Praví Schurtz v č. 10941: „Die Walenbücher bestehen sämtlich aus einzelnen, zusammengetragenen Notizen über Goldvorkommnisse in den deutschen Mittelgebirgen . . . Die Walenfahrten entsprechen vollständig den ernsthafttollen Bemühungen der Alchimisten.“ Do té doby také kladou badatelé vznik pověsti o Rýbrcoulovi (hledač zlata, cizinec), o němž za Rudolfa II. vznikla řada pověstí, také první zmínky české v té době se vyskytují. Proto jsme připojili, pokud možná již úplnou, literaturu o hledání zlata a o Rýbrcoulovi k alchymii za doby Rudolfinské.

ractere poetico descriptus, Vratislaviae Silesiorum, 1646. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 22, str. 92.

10837. *Moscherosch* (*Philander von Sittewald*), Discursus historicopolitici Don Experti Ruperti, Frankfurt, 1648. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 23, str. 92.

10838. *Ortlob C.*, Disputatio de spectris (praes. *B. Sperling*). Wittenberg, 1649. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 24, str. 93.

10839. *Ortlob Car.*, Disputatio chorographica de Silesia, Wittenberg, 1649. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 25, str. 93.

10840. *Heinzelmann Joh. M.*, Dissertatio de angelo, Wittenberg, 1650. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 26, str. 93.

10841. *Zeiller Martin*, Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae, Frankfurt, 1650, 1695. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1680; *Zacher*, č. 10989, č. 19, str. 91; č. 27, str. 93.

10842. *a Mediovilla Adam*, Narratio de spectro Rubezal. Coloniae, 1658, 16⁰.

10843. *Praetorius M. Johannes*, Daemonologia Rubinzalii Silesii. Das ist, Ein ausfuehrlicher Bericht von den wunderbarlichen, sehr alten, und weitbeschrienen Gespenste, dem Rübezahl, welches sich, auff den Gebürgen in Schlesien und Boehmen, den Wanders-Leuten zum oefftern, in possierlicher und mannigfaltiger Gestalt, und mit seltzamen Verrichtungen, erzeiget. Nebenst vielen andern nachdencklichen Erzehlungen von Betröcknissen, und den fuernehmsten Schlesischen Raritaeten, wie auch sonsten mehren kurtzweiligen Schosen, gäntzlich aus vielen Scribenten erstlich zusammengezogen. Leipzig, I-III, 1662-7, 16⁰, str. 343. — 2. díl též s názvem: Rübezahls gantz frischer Historischer Theil. Drinnen mehr als hundert... Anmuthige Fratzen von dem berüchtigten Gespenste kurtzweilig vorgebracht werden durch *Johannem Praetorium*, Leipzig, 1665, 16⁰. — 3. vyd. Arnstadt, 1668; 2. část Rudolstadt, 1671; 3. část Leipzig, 1673, 16⁰. — — Viz *Zacher*, č. 10989, č. 30, str. 95-6.

10844. Wunderbarliche Historien von Gespensten. S. l. a. (před 1662). Viz *Zacher*, č. 10989, č. 28, str. 94.

10845. *Kretschmar Balthas. Thom.*, Mineralogie Montis Gigantaei, Wittenberg, 1662. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 29, str. 94.

10846. *Naso E. J.*, Phoenix redivivus ducatuum Svidnicensis et Javroviensis, Vratislaviae, 1667. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2521; *Zacher*, č. 10989, č. 32, str. 96-8.

10847. *Praetorius M. Johannes*, Satyrus Etymologicus, oder der Reformirende und Informirende Rüben-Zahl, welcher in hundert nachdencklichen und neuerfundenen eines und seines Namens Derivationibus, sampt einer wackern Compagnie der possirlichsten, und wahrhafftigsten Historien, von gedachtem Schlesischen Gespenste, nebenst andern beigebrachten köstlichen Raritäten und Argutien, kuetzlich, kuertzlich und nuetzlich vorstellet, sampt dem sonderbahrem Anhange, der kleine Block-Berg genannt, s. l. a. ICh mVss so eIn gVter Mann seyn, aLs DV seyn mVst. Im Jahr (1672), 12⁰, str. 552.

10848. *Völckerlingius Valentinus* resp., De spiritu, in monte Giganteo Silesiorum, qui vulgari nomine, Rübezahl nuncupatur, apparente, sub praesidio *Simonis Frid. Frentzelii*, Athenis Leucoriis, 1673, 4⁰, str. 97. — Nově vyd. 1740, 4⁰, str. 23. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 31, str. 96.

10849. *Balbinus Bohuslaus*, Miscellanea historica regni Bohemiae, liber 1. Decadis I, Pragae 1679. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 654. Viz *Jireček*, č. 10915; *Zacher*, č. 10989, č. 33, str. 98-100.

10850. *Lucae Friedr.*, Schlesische Denkwürdigkeiten, 1689, Bibl. Č. Hist. I, č. 1966-7, II, str. 2138.

10851. *Beckmann Fried.*, Oratio de spectro Rübenzahl, Francofurti, 1679, 4⁰.

10852. Der von neuen wegen seiner kurtzweiligen Possen aufgelegte Schlesische Rübezahl, oder das schosenhafftige und weltbeschriebene Gespenste, welches sich auf den Gebirgen zwischen Schlesien und Böhmen denen Reisenden in possirlicher und mannigfaltiger Gestalt, auch mit seltsamen Verrichtungen praesentiret, und durch wunderliche Avanturen zu erkennen giebt, wird der curieusen Welt zum Zeitvertreib communiciret. Andere und noch mit vielen lustigen Historien vermehrte Auflage. Breslau und Leipzig, 1726, 4⁰, str. 46; 1782, 4⁰, str. 46; Braunschweig u. Leipzig, 1739, 4⁰, str. 64; tamtéž, 1755, 4⁰, str. 40.

10853. *Vogt Maur.*, De monstro Ribecal. Boemia et Moravia subterranea, 1729, I, cap. 4. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 7861. Srv. *týž*, Bohemia subterranea, ibid., č. 7862: Monstrum Ribezall.

10854. Bekannte und unbekannte Historien von dem abentheuerlichen und weltberuffenen Rieben-Zahl, welche von Praetorio, Schwencken und andern bewehrten Scribenten mehr sind geschrieben worden. Herausg. von *Kaspar Gottlieb Lindner*, Hirschberg, 1736, 4⁰, 97 str. Srv. č. 10843.

10855. *Stieff Chr.*, Von dem vermeinten Berggeist Rübenzahl, Schles. Labyrinth, 1737, str. 169-90.

10856. Der wegen seiner kurzweiligen Possen neu aufgelegte Schlesische Rübezahl, oder: das Schosenhaffte und weltbeschriebene Gespenste, welches sich auf dem Gebirge zwischen Schlesien und Böhmen in mannigfaltiger Gestalt, auch mit seltsamen Verrichtungen präsentiret. Braunschweig und Leipzig, 1755,

8°, str. 40. — Totéž, jiné vyd. s přídavkem: Nun folgen die schon gemeldeten funfzehn Plage-Geister, 8°, str. 80. — Srv. č. 10852.

10857. *Körner George*, Alterthum des böhmischen Bergwerks, Schneeberg, 1758, 8°, str. 455. (Walenbücher.)

10858. Trautenauer Walenbuch (Trautenauer Stadtmuseum P. 293, Papier-Handschr. von 1803, Abschrift eines Leipziger Druckes von 1764). Srv. Breslauer Walenbuch, Cod. Dipl. Siles. XX, 198. Viz *Zacher*, č. 10989, č. 2, str. 77.

10859. *Lehmann C. G.*, Nachricht von Wahlen. Frankfurt und Leipzig, 1764, 8°.

10860. *v. Bienenberg Karl Jos.*, Versuch über einige merkwürde Alterthümer im Königreich Böhmen, II (Bibl. Č. Hist. I, č. 1723, 6793; II, č. 3344), 1779, str. 129. (Obětování černých kohoutů do pramenů labských Krkonošskému duchu.) Viz *Krolmus*, č. 10889; *Jireček*, č. 10915.

10861. *Musaeus Joh. Carl. Aug.*, Volksmärchen der Deutschen, 1782-7, 5 Bändchen (Rübezahlsage).

10862. Drolligste Geschichte der Akademie zu Kwäzen und des berühmten Ortes Querlequitsch nebst verschiedene Historien des Schlesischen Berggeistes Rübezahl, s. l., 1787, 8°, str. 31.

10863. Historie o Rybecolovi. Měsíčný spis k poučení a obveselení obecného lidu. 1787, únor, II, str. 95-6. Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10864. *Kramerius V.*, Ribrcol na Krkonošských horách, aneb zaklený a vysvobozený princ, Staročeská smyšlénka, Praha, 1794, 16°.

10865. Der Riebenzahl im Riesengebirge, ein abenteuerliches Märchen der Vorzeit, Prag, 1796, 16°, str. 251.

10866. *Zaunkönig Alexander*, Das wunderthätige Unterröckchen. Eine Sage. Nebst zwei nagelneuen Originalbriefen des Berggeists Rübezahl, Leipzig, 1880, 8°.

10867. *Hoser J. K. E.*, Das Riesengebirge, 1804, Bibl. Č. Hist. I, č. 715, I, str. 70, 146; II, 151 (Rübenzahl).

10868. *Schiffner Joseph*, Das Riesengebirg und sein vorgeblicher Bewohner Riebenzahl. Nebst Beschreibung des Zustandes der Bewohner des Innern im Riesengebirge, Prag, 1805, 8°, 112 str. Obálkové vydání, 1806.

10869. *v. Kotzebue August*, Rübezahl. Ein Schauspiel in einem Act. Gratz, 1805, 12°, str. 39.

10870. Heinrich und Röschen, Ein Märchen vom Rübezahl. Schles. Prov.-Bl. XXXXVI, 1807, str. 89-109.

10871. Der Volksfreund, Neueste Prager vaterländische Zeitschrift, 15. Aug., 1810 str. 370-1. Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10872 *Fischer Chr. F.*, Rübenzahl oder Volkssagen im Riesengebirge, Jauer, 1821 12°.

10873. *Klicpera V.*, Čechoslav, Národní časopis pro Čechy a Moravany, v Praze, 1824, str. 316-7 (Krakonoš, Rübezahl, Řepočet). Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10874. Píseň lidová o Rybrcoulovi. *Rittersberk*, České národní písně, v Praze, 1825, str. 94-5. Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10875. *Král J. M.*, Krkonošské hory (o Rybrcolovi). Tomsův Slovanský Poutník, VII, v Praze, 1827, str. 27. Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10876. *Schmitt Polykarp*, Die Schnee-Riesenkuppe oder der Berggeist Rübezahl. Die Vorzeit, herausg. von *Justi K. W.*, Marburg, 1828, 8°. Otisk.

10877. *Menzel Wolfgang*, Rübezahl, ein dramatisches Marchen. Stuttgart und Tübingen, 1829, 8°, str. 165.

10878. *Philipp Ed.*, Schlesischer Bildersaal. Eine Sammlung historischer Novellen, Erzählungen und Sagen schlesischer Vorzeit, Breslau, 1831, 1832, 8°.

10879. *Kaasabruud*, Käs' und Brot. Gebirgssage in 3 Gesängen. Blumenlese aus Schlesiens Alpenthälern. Hirschberg, 1832, str. 30-41 (o Rýbrcoulovi).

10880. *Lyser J.*, Das Buch vom Rübezahl. Eine vollständige Sammlung aller Volks-Mährchen aus dem Riesengebirge, Leipzig, 1834, 8°, VI, 182 str.

10881. *Steffens H.*, Gebirgssagen, Breslau, 1837, 8°, str. 155-75: Märchen und Sagen aus dem Riesengebirge.

10882. *Hohenelber G.*, Der böhmische Rübezahl, Prag, Leitmeritz und Teplitz, 1839, 8°, str. 158.

10883. *Doering Heinr.*, Die wundersamen Mährlein vom Berggeist Rübezahl. Erfurt, 1841, Thüringer Chronik, str. 60, 8°.

10884. *Musäus J. K. A.*, Volksmärchen der Deutschen. Hrsg. von Klee Jul. Lud. Leipzig, 1842, str. 752, 8°. Srv. č. 10861.

10885. *Günther Fr.*, Rübezahl. Nach Musäus und Anderen, Leipzig, 63 str., 8°.

10886. *Schwarzschild Heinr.*, König Rübezahl und seine Gnomen. Gedicht in 20 Gesängen, I, II, Frankfurt a. M., 1842, 8°.

10887. *Anders Henriette*, Gesammelte Märchen von Rübezahl, dem Geiste des Riesengebirges, Dresden, s. a., 8°, 217 str.

10888. *de Corberon*, Contes populaires de l'Allemagne, Paris et Leipzig, 1844, 8°, XXVII, 484 str.

10889. *Krolmus V.* (*Sumlork*), Staročeské pověsti, zpěvy, hry, obyčeje, slavnosti, I, v Praze, 1845, str. 416-8. (Rybecal prý: Hrubýkal.) Srv. *Jireček*, č. 10915.

10890. (*Mosch Karl Friedrich*), Rübezahl der Herr des Gebirges. Volkssagen aus dem Riesengebirge. Für Jung und Alt erzählt vom Kräuterklauber. Leipzig, 1845, str. 154; tamtéž, 1847, str. 154; Schweidnitz, 1847, str. 107.

10891. Der wegen seiner kurzweiligen Possen merkwürdige Schlesische Rübezahl oder schalkhafte Gespenste — — nebst beigefügten fünfzehn Plagegeistern, auch einem Trauer- und Trostgedichte über den unverhofften Tod eines berühmten Rechtsgelehrten. Gedruckt in diesem Jahre 80. — Nově vyd. *Wolff O. L. B.*, Volksbücher, herausg. von *Marbach G. O.*, XL, Leipzig, 1846-7.

10892. *Hoffmann W.*, Barbara Uttman. Lebensbilder ausgezeichneter und merkwürdiger Männer und Frauen. H. II, Leipzig, 1848, 8°, str. 16.

10893. Ribrcál, aneb horní duch na Krkonošských horách. Vesna, ve Vídni, 1851, č. 115.

10894. *Hoffmann F.*, Rübezahl und andere deutsche Sagen. Neu bearb. von —. Stuttgart, 1852, 8°, 83 str.

10895. *Kletke H.*, Das Buch vom Rübezahl, des Berggeistes Fahrten und Schwänke, Breslau, 1852, 12°, str. 75.

10896. *Grässe*, Sagenschatz d. Königreichs Sachsen, Leipzig, 1855; 2. Aufl., 1874, 8°.

10897. Abenteuer und Historien vom Berggeist Rübezahl. Warmbrunn, s. a., 8°, 1-2 H.

10898. *Kutzner J. G.*, Der illustrirte Rübezahl-Sagen und Märchen. Hirschberg, 1859, 8°, str. VIII, 130 str. — 2. vyd., Hirschberg, 1880, 12°, str. XVIII, 135: Rübezahl, Sagen und Märchen.

10899. *Deutschmann G.*, Rübezahls-Schwänke, Prag, 1861, 8°, str. 225.

10900. O Rybecoulovi, viz Jičínský Obzor, 1861, č. 8.

10901. *Herchenbach W.*, Rübezahl, der Berggeist in dem Riesengebirge. Mülheim a. d. Ruhr, 1865, 8°, str. 96.

10902. *Arndt Paul*, Sagen und Schwänke von Rübezahl, dem Herrn des Riesengebirges. 2. Aufl. Stuttgart, s. a., 8°, IV, 100 str.

10903. *Ulfilas* (*Oelsner Th.*), Zur Rübezahl-Sagen. Schles. Prov.-Bl. N. F. IV, 1865, str. 223-4. Srv. č. 10907.

10904. *Thomas L.*, Rübezahl. Deutsches Volksmärchen von *Musäus J. K. A.*, Berlin, 1867, 4. vyd., str. 92, 8°. Srv. č. 10884.

10905. *Mügge Th.*, Die böse Gräfin Rübezahl. Zwei Erzählungen, Breslau, 1866, 12°, 392 str.

10906. *Kouble J. A.*, Rybrcol II. na Krkonoších, v Praze, 1867, 12°.

10907. *Lagmann* (*Oelsner Th.*), Volkssagen vom Rübezahl. Schles. Prov.-Bl. N. F. VII, 1868, str. 28-9. Srv. č. 10903.

10908. *Kahlert Aug.*, Rübezahl und die deutschen Poeten. Deutsch. Museum. Znovu otištěno v Schles. Prov.-Bl. N. F. VIII, 1869, str. 102-6. Srv. č. 10989.

10909. *K*(*nötel*) *A.*, Ein griechischer Rübezahl (*Οἰταῖος δαίμων*). Schles. Prov.-Bl. N. F. XII, 1873, str. 195.

10910. *Freund J.*, Rübezahl-Sagen und Erzählungen von dem alten Berggeiste. Aus dem Munde des Volkes ges. und poetisch bearb. Warmbrunn, 1873, 8°, str. 68. („Zur Erinnerung an das Riesengebirge, Rübezahl und sein Reich“.)

10911. *Gerlach*, Geheimnisse der Wahlenbücher. Gymn. Progr. 1874. Viz č. další.

10912. *Gerlach*, Geheimnisse der Wahlenbücher. Mitth. des Freiberger Alterthumsvereins XI, 1874, str. 996-1010. Z obsahu: . . . . Rukopis městské bibliotheky ve Freibergu: Johannis Wahle eines Venetianers und anderer alte Urkunden und Nachrichtungen wo hin und wieder im Römischen Reiche Gold- und Silber-Erze, Gold-Körner, Waschwerk, Seiffewerk etc. zu finden sein sollen. Rukopis státního archivu v Drážďanech: Verzeichniss wie Jero und Michna beyde Gebrüder sind ausgezogen zu suchen, wie sie es denn auch gefunden und viel Gold und Silber aus aller Landschaft deutscher Nation nach Venedig getragen, darzu allerley Edelgestein, und zu Venedig grossen Ruhm damit erlanget. Wahlenbuch A. 1590 den 13. Februarij durch Herrn Mathias R. München zu Gamitz eigener Handschrift abgeschr.

10913. *Knoblauch Hugo*, Von der Bergmännleins und Rübezahls Übersiedelung aus dem Harz ins Riesengebirge. Schles. Prov.-Bl. N. F. XIII, 1874, str. 71-6.

10914. Venediger Schatzgräber in Böhmen, Comotovia, 1875.

10915. *J*(*ireček J.*), Zprávy staré o Rybecálovi. Světozor, XI, 1877, str. 55-6.

10916. *Kutzner J. G.*, Rübezahl-Sagen und Märchen. 2. Auflage, Hirschberg, 1880, 12°, str. XVIII, 135. Srv. 10898.

10917. *Peiper*, Wanderungen im Riesen- und Isergebirge bis zum Ende des 17. Jhts. Wanderer im Riesengebirge, 1881, 5 Nov., str. 7. (Walen im Riesengebirge.)

10918. *Pasqué Ernst*, Rübezahl. Roman. Berlin, 1881, 8°, I-II. B.

10919. *D*(*onat*) *Theod.*, Rübezahl. Wanderer in Riesengebirge I, 1882, seš. 14, str. 1-5.

10920. *van Dewall Johannes*, Graf Rübezahl. Roman. Stuttgart u. Leipzig, 1882, 8°, I.-II. B.

10921. *Bowitsch L.*, Rübezahl, Märlein. Wien, 1882, Jessen's Österr. Volks- und Jugendbibliothek, Nr. 6. — 3.-4. vyd., Wien, s. a., 8°, 68 str.

10922. *Koch Rosalie*, Rübezahl. Neue Sammlung der schönsten Sagen und Märchen von dem Berggeiste im Riesengebirge. 7. Aufl. Berlin, 1883, 8°, 211 str. (Předchozí vydání s. l. a.)

10923. Rübezahl, seine Begründung in dem deutschen Mythe, seine Idee und die ursprünglichen Rübezahlmärchen. Hohen-

elbe, 1884, 8°, str. (3), 170. Z obsahu: *Richter Ludw. Friedrich*, Erste ausgezeichnete Arbeit (Aeussere Geschichte der Rübezahl-Sage. Die elbischen Wesen der Sage und der ältere Mythus der Germanen. Die Ansichten der Mythologen über Rübezahl. Rübezahls Begründung der deutschen Mythe. Rübezahl als Reflex der Sonnengottheit. Rübezahls wunderliche Gestalt. Rübezahl als Abbild der Donar oder Thor. Rübezahl ein Widerschein des Wuotan. Rübezahls Idee. Die ursprünglichen Rübezahlmärchen). — *Böhm Johann*, Zweite mit dem P. Piette'schen Preis ausgezeichnete Arbeit. — *Carl Albert Freiherr von Schulenburg*, Dritte auszeichnete Arbeit. (Rübezahl-Quellen und Schriften. Rübezahls Heimat. Rüb. Name. Rüb. Charakter. Rüb. Odinische Verwandtschaft; seine Idee.) — *Schranka Ed. M.*, Vom Vereine erworbene Concurrenzarbeit. (Quellen, Litteratur und Bibliographie. Der Name „Rübezahl" und seine Etymologie. Der Rübezahl. Die Rüberzahl. Rüberzahl und seine isolirte Stellung in der deutschen Mythologie.) Srv. *Zíbrt*, č. 10957.

10924. *Goedsche Otto*, Die Sagen des Riesengebirges. Warmbrunn, 1884, 8°, str. X, 128.

10925. Allerhand Historien vom Berggeist Rübezahl, Warmbrunn, 8°, s. a., 1-2 H.

10926. *Berger E.*, Gebirgssagen von Rübezahl und von den anderen Berggeistern Deutschlands. Berlin, 1884, 8°, str. IV, 220. — 2. vyd. s. l. a., (Leipzig), 8°, str. 220.

10927. *Sick Fritz*, Rübezahl's Erheiterungen. Humoristisch-dramatische Phantasien in Prosa, Versen und Singweisen, Reichenberg, 1884, 8°, str. IV, 122, 48.

10928. *Crousar A. v.*, Originelle Menschen. Die Sonntags-Beilage der Vossischen Zeitung, 1885, č. 41. Z obsahu: Rübezahl.

10929. *Weinhold K.*, Wegweiser zum Rübezahl. Wanderer in Riesengebirge, II, 1885, seš. 2, 4, 5.

10930. *Rowsell Mary C.*, Number Nip, or the Spirit ot the Giant Mountains. London, 1885, 8°, str. VIII, 286.

10931. *Schultz Aug.*, Rübezahl und seine Sippe. Wanderer im Riesengebirge II, 1886, č. 3, str. 11-2.

10932. *Müller K. A.*, Rübezahl, der Herr des Riesengebirges, 3. vyd. Leipzig, 1887, 8°, str. IV, 272; 4. vyd. 1888; 5. vyd. 1890. Srv. č. 10989.

10933. *Klose Max*, Führer durch die Sagen- und Märchenwelt des Riesengebirges, Schweidnitz, 1887, 8°, str. 164.

10934. *Raible Wilh.*, Der lustige Berggeist Rübezahl und wie er die Menschen bald in Gutem, bald in Bösem neckt oder der Tyll Eulenspiegel der Geisterwelt. Wundersame Mährchen. Reutlingen, s. a., 8°. 56 str.

10935. *Berger E.*, Rübezahl und andere Gebirgssagen. Berlin, 1888, 12°, str. 220.

10936. *Fiedler Joh.*, Germanische Göttersage und Götterverehrung im nordöstlichen Böhmen. Riesengebirge in Wort und Bild, VIII, 1888, str. 20-30, 51-8, 83-9, 119-27; IX, 1889, str. 6-12, 45-53, 75-83, 120-31; X, 1890, str. 13-21, 55-66; XI, 1891, str. 1-8.

10937. *Jahn A.*, Rübezahl. Schlesische Zeitung, 1888, č. 463, 475.

10938. *Göbel F.*, Rübezahl, der Herr des Gebirges. Wesel, 1889, 8°, str. 72.

10939. *Fehleisen E.*, Rübezahl, der Herrscher des Riesengebirges. Reutlingen, 1889, 8°, str. 96.

10940. *Zíbrt Č.*, Němci o Krakonošovi. Národní Listy, 1889, č. 26. Kritika spisu č. 10923.

10941. *Schurtz Heinrich*, Der Seifenbergbau im Erzgebirge und die Walensagen. Forschungen zur deutschen Landes- und Volkskunde, V, H. 3, 1890, 8°, str. 166. Z obsahu: IV. Die Walensagem.

10942. *Veckenstedt Edm.*, Rübezahl. Zeitschr. f. Volkskunde, I, 1890, str. 1-18; II, 1891, str. 41-72.

10943. *Sturm L.*, Rübezahlsagen. Wanderer im Riesengebirge, VI, 1891, str. 134-5.

10944. *Knothe Franz*, Reime von mythologischer Bedeutung, aus dem nordöstlichen Böhmen. Riesengebirge in Wort und Bild, XI, 1891, H. 3, 4, 5-9.

10945. *Leist J.*, Die Walensage im Fichtelgebirge. Allgemeine Zeitung, 1892, č. 203. Se zmínkami o Rýbrcoulovi.

10946. *Rauthe E. R.*, Berggeist Rüberzahl. Ein Sang aus Schlesiens Bergen. Hirschberg i. Schl. 1892, 8°, str. 252.

10947. *Cogho P.*, Beiträge zu den Volkssagen im Riesen- und Isergebirge. Der Wanderer im Riesengebirge, 1893, str. 153-6; 1894, str 19-21.

10948. *Rauthe E. R.*, Berggeist Rübezahl. Ein Sang aus Schlesiens Bergen, Hirschberg i. Schl., 1893, 8°, VI, 252 str. — 2. vyd., Hirschberg i. Schl., 1898, 8°, VI, 252 str.

10949. *Cogho Rob.*, Beiträge zu den Volkssagen im Riesen- und Isergebirge. Der Wanderer im Riesengebirge, 1893, str. 153-6; 1894, str. 19-21.

10950. *Cogho Rob.*, Die Walen im Riesen- und Isergebirge. Wanderer im Riesengebirge, 1893, 81-3, 93-5, 101-4, 116-9, 125-30; 1895, 155-6.

10951. *Šolta Ant.*, Staré pověsti o zlatě v Krkonoších. Český Lid, III, 1894, str. 149-50. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4715.

10952. *Cogho Rob.*, Neue Beiträge zu den Volkssagen im Riesen- und Isergebirge. Wanderer im Riesengebirge, 1894,

č. 5, 6, 19-21, 123-5; 1895, 109, 110; 1896, 30-2, 45-8, 64, 65, 134, 135, 153-5.

10953. *Regell P.*, Zur Rübezahlsage. Schles. Zeitung, 1894, No. 678, 681, 684. Srv. č. 10961.

10954. *Honsalek J.*, Sagen vom Turmstein. Wanderer im Riesengebirge, 1894, 129.

10955. *Řezníček Václ.*, Mandel šelmovství a kousků Krakonošových z českého Podkrkonoší, v Praze, s. a., (1895), m. 8°, str. 178 (1). — Nově vyd. 1903, lex., str. 155, (4).

10956. *Kolář Jos.*, O Rybecoulovi. Český Lid, V, 1896, str. 439-52.

10957. *Zíbrt Č.*, Literatura o Rýbrcoulovi. Č. Lid, V, 1896, str. 479-80.

10958. *Zíbrt Č.*, Další zprávy o Rybecoulovi. Český Lid, V, 1896, str. 516-9.

10959. Krakonoš či Krkonoš? ibidem, str. 589.

10960. Báje o Rybecoulovi a o původu jeho. Hlas Národa, 1896, č. 197. Z Čes. Lidu, č. 10956.

10961. *Regell P.*, Etymologische Sagen aus dem Riesengebirge. Beiträge zur Volkskunde, Festbericht zu K. Weinholds Doctorjubiläum, Germanistische Abhandlungen, XII, Breslau, 1896, str. 131-51.

10962. Politik, 1896, 18. července (referát o fantastickém výkladě v libereckém čas. „Volkszeitung"). Srv. *Zíbrt*, Český Lid, 1896, V, str. 439.

10963. *Lincke A.*, Die neuesten Rübezahlforschungen. Ein Blick in die Werkstatt der mythologischen Wissenschaft. Dresden, 1896, 8°, str. V, 51. Srv. *Weinhold K.*, Zeitschrift des Vereins für Volkskunde, VI, str. 332.

10964. *Andree Rich.*, Studien zu den Volksmärchen der Deutschen von *Musäus J. K. A.*, Eine litterar-historische Untersuchung. Marburg, 1897, 8°, 68 str. Srv. č. 10989.

10965. *Sturm L.*, Versuch einer Bibliographie über Rübezahl. Das Riesengebirge in Wort und Bild, XVII, 1897, str. 25-31, 56-63; 1898, str. 47-9. Srv. Wanderer im Riesengebirge 1891, str. 134-5; 1892, str. 10-11; 1896, str. 6-10. Srv. č. 10943.

10966. *Bełza Stanisław*, W górach Olbrzymich. Kraków, 2. vyd. 1898, str. 188. Z obsahu: Kto jest Rübezahl? Baśń o nim. Jego narodziny. Historya jego miłości. Opor pochwyconej przez niego dziewicy. Jej przebiegłość uwieńczona pomyślnym skutkiem. Sroka szczęśliwym posłem. Ucieczka. Rübezahl na koszu. Złość za złość. Figle Rübezahla. Łakomstwo ukazane. Człowiek o głowie wołu. Przygoda gości kąpielowych w górach.

10967. Šimon Tadeáš Budek z Falkmberka. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 7417. Srv. *Šimák*, Severní Čechy. Čechy, XII, str. 319.

10968. *v. Gottschall Rudolf*, Die Tochter Rübezahl's. Roman. Berlin, s. a., 114 l.

10969. *Cogho R.*, Die Walen oder Venediger im Riesengebirge. Mitteilungen der Schles. Gesellschaft für Volkskunde, B. III. Heft V, No. 1, Breslau, 1898, str. 1-7.

10970. *Westen Herm.*, In Rübezahl's Reich. Zaubermärchen, Waldenburg i. Schl., 1898, 8°, str. 32.

10971. *Rauthe E. R.*, Berggeist Rübezahl. Ein Sang aus Schlesischen Bergen. 2. (Titel-) Ausgabe, Hirschberg, 1898, 8°, str. VI, 252.

10972. *Kretschmer Hugo*, „Rübezahl". Eine Dichtung, Schweidnitz, 1898, 8°, 76 str.

10973. *Tille V.*, Rýbrcoul. Č. Lid VII, 1898, str. 173-80, 257-64, 347-52, 439-43.

10974. *Musäus J. A.*, Zwei Märchen von Rübezahl. Illustr. von G. A. Strondel. Jungbrunnen, 1900, seš. 7. Srv. č. 10861.

10975. *Sturm L.*, König Rübezahl und seine Gnomen. Gebirgsfreund, XII, seš. 14-5, 1900, str. 158-61, 171-4.

10976. *Regell Paul*, Zur Rübezahlsage. Wanderer im Riesengebirge, 1900, str. 100-2. Srv. Schles. Zeitung, 1903, č. 628, 807. Srv. č. 10961.

10977. *Wahner*, Rübezahl in der Grafschaft Glatz. Ein mythologischer Streifzug. XXI. Jahresber. d. Glatzer Geb.-Ver. 1901, str. 44-6.

10978. *Musaeus J. K. A.*, Rübezahl und das Hirschberger Schneiderlein, ein Märchen, in Bildern v. *Schmidhammer Arpad.* Berlin, 1901, 4°. Srv. č. 10861.

10979. *Schade Joh.*, Was sich unsere Väter erzählten. Sagen aus dem Braunauer Ländchen. Braunau, 1903, 8°, str. 68.

10980. *Zacher K.*, Rübezahl und seine Verwandtschaft. Breslau, 1903, č. 252, str. 20. Mitt. d. Schles. Ges. f. Volksk. X, 3-4, 1903, str. 33-52. K tomu *Siebs Th.*, Ibid. 52-3. Srv. *Regell P.*, Wanderer im Riesengebirge, 1903, č. 252. *Braune*, č. 233.

10981. *Hüsing*, Rübenzahl. Bunte Bilder, II, 1903, str. 290-2.

10982. „Über Rübezahl, den Geist der schlesischen Berge". Schles. Volkszeitung, 1903, č. 19.

10983. *Musäus J. K. A.*, Rübezahl. Deutsche Volksmärchen. Für die Jugend bearb. von *Louis Thomas.* S dřevorytinami Lud. Richtera. 6. vyd., Berlín, 1903, 8°, str. 134. Srv. č. 10861.

10984. *Petrák Jos.*, Rýbrcoul? Nové pověsti o horském duchu. Český Lid, XIII, 1904, str. 61-2.

10985. *Šír Jos.*, Nynější pověsti o Libercoulovi. Ibidem, str. 134.

10986. *Urban M.*, Aus einem Walenbüchlein. Erzgebirgs-Zeitung, XXVI, Teblitz, 1905, str. 8-13.

10987. *Liška J.*, Jak vznikly pověsti o Rýbrcoulovi? Český Lid, XIV, 1905, str. 226 až 7.

10988. *Bober Georg* (= *Jander A.*), Rübezahl. Romantisches Mährchen in 3 Aufzügen, Warmbrunn, s. a., 8⁰, str. 65.

10989. *Zacher Konrad*, Rübezahl-Annalen bis Ende des 17. Jhts. Otisk: Festschrift z. Feier d. 25. jähr. Bestehens der Ortsgruppe Breslau des Riesengebirgsvereins, Breslau, 1906, lex., str. 75-108.

f) Mandragora.*)

10990. *Tom. ze Štítného*, Knížky šestery o obecných věcech křesťanských, vyd. *Erben K. J.*, v Praze, 1852, str. 9.

10991. *Mistra Jana Husi* Sebrané spisy české, vyd. *Erben K. J.*, III, v Praze, 1868, str. 91.

10992. *Čelakovský J.*, O mandragoře r. 1436. Zvon, VI, 1906, str. 272.

10993. *Zíbrt Č.*, Mistr Jan Černý o mandragoře r. 1517. Český Lid, XV, 1905-6, str. 144-5 (s vyobr.).

10994. *Flavia Josefa*, O válce židovské knihy sedmery, v Prostějově, 1553, kniha VII, kap. 25, l. 159*b*.

10995. *Petra Ondřeje Mathioli*, Herbář aneb bylinář, spravený od Joach. Kameraria, z němčiny přeložený od *Adama Hubera z Riesenpachu* a *Daniele Adama z Veleslavína*, v Praze, 1596, str. 392-3.

10996. *Schmiedel*, De mandragora. Lipsiae, 1655, 4⁰.

10997. *Thomasius J.*, De mandragora. Lipsiae, 1655, 4⁰.

10998. *Deusing*, De mandragorae pomis. Groning, 1659, 4⁰.

10999. *Liebetanz*, Disputatio de Dudaim. Wittembergae, 1660, 4⁰.

11000. *Reiss*, Mandragora an ad Venerem promovendam ducere possit. Altonaviae, 1666, 4⁰.

11001. *Grossgebauer*, De mandragora Rachelis, Weimar, 1692, 4⁰.

11002. Beschreibung der Alraunwurzel und des Fahrenkrautes, Cosmopoli, 1702, 4⁰.

11003. Kurtze Betrachtung der Mandragorae oder Alraun-Wurtzel des Fahren-Krauts, nebst seinem Saamen, wie auch anderer so genannten Magischer Kräuter etc. Von einem Membro des Collegii Curiosorum in Teutschland. Zu Cosmopoli, 1703, 16⁰, str. 49.

11004. *Hauber*, Bibliotheca magica, Stück 30, str. 356.

11005. *De Porta*, Amphiteatrum magiae univ. Norimbergae, 1714, str. 877.

11006. *Bertoloni Ant.*, Commentatio de mandragoris. Bononiae, 1735, fol.

11007. *Rudbeck O.*, Dudaim Rubenis, quos neutiquam mandragorae fructus fuisse aut flores amabiles, sed fraga vel mora rubi idaei spinosi. Upsaliae, 1735, 4⁰.

11008. *Tharsander*, Schauplatz ungereimten Meinungen. Leipzig, 1737, I, str. 560.

11009. *Mannling*, Curiositäten, 244, 306, a d.

11010. *Horst*, Zauberbibliothek, B. V, str. 321; VI, str. 277.

11011. *Roth Georg. Chr.*, De imagunculis Germanorum magicis, quos Allrunos vocant, commentatio, Helmenstadii, 1737, 4⁰. —

11012. *Schmid J. S.*, Commentatio de alrunis Germanorum, Halae Magd., 1737, 4⁰.

11013. *Frommschmidt Fr.*, Bericht, woher man sogenannte Alraunigen oder Goldmännlein bekomme, s. l., 1768, 16⁰.

11014. *Praetorius*, Weltbeschreibung, str. 358.

11015. *Hormayr*, Taschenbuch, 1839, str. 348 (pověst o rybáři v Opavě, ve Slezsku).

11016. *Grässe Joh. Georg*, Beiträge zur Literatur u. Sage des Mittelalters, Dresden, 1850, str. 45-86: Vom Galgenmännlein oder Mandragora.

11017. *Vernaleken Th.*, Mythen und Bräuche des Volkes in Oesterreich. Wien, 1859, str. 258.

11018. Simplicissimi Galgenmännlein oder ausführlicher Bericht von dem Alrungen oder Geldmännlein. Leipzig, 1864, 8⁰. Přetisk.

11019. *Grohmann*, Aberglauben und Gebräuche aus Böhmen und Mähren. Prag, 1864, str. 88.

11020. *Sobotka Primus*, Rostlinstvo a jeho význam v národních písních a pověrách slovanských. V Praze, 1879, str. 330-1.

11021. *Wittstein*, Handwörterbuch der

---

*) V pověře doby Rudolfinské vůbec a zvláště při pokusech v alchymické kuchyni měla přední místo pověra o mandragoře, o bytostech lidských (muž, žena), které možno pod šibenicí se zvláštními, příšernými obřady vyrvati ze země, které pak majiteli zlato, bohatství působily, chovány byly jako děti a pod. Klenotnice Rudolfa II. honosila se několika mandragorami, podnes zachovanými. Viz č. 11026.

Pharmakognosie des Pflanzenreiches. Breslau, 1882, str. 82.

11022. *Peters*, Aus pharmaceutischer Vorzeit, I, Berlin, 1886, str. 181.

11023. *Henne Am Rhyn Otto*, Kulturgeschichte II, Berlin, 1886, str. 130. (Mandragory Rudolfa II.)

11024. *Lippmann Edmund O. von*, Über einen naturwissenschaftlichen Aberglauben, Halle, 1894, 8°, str. 5.

11025. *Schwaiger Hanuš*, Dobývání Mandragory. Aquarela, majitel H. O. Miethke ve Vídni. Volné Směry, IV, Praha, 1900, str. 57.

11026. *Zíbrt Čeněk*, Mandragory Rudolfa II. Český Lid, XII, 1902 3, str. 288-97 (s vyobr.).

11027. Něco o mandragoře. Český Svět, II, 1906, č. 5.

5. Astrologie.

11028. Fulget caesaris astrum! Heslo Rudolfa II. *Durdík J. G.*, Wahlsprüche und Devisen der deutschen Kaiser aus dem Hause Habsburg. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 5609.

11029. Astrologia, opuscula antiqua. Fragmentum astrologicum, incerto autore, in quo, praeter caetera, aliquot exemplis ostenditur, quomodo medicatio ad astrologicam rationem sit accommodanda. Liber regum de significationibus planetarum in duodecim domiciliis coeli, et de natura duodecim zodiaci. Liber Hermetis centum Aphorismorum cum commentationibus *Thaddaei Hagecij ab Hagek*. Omnia nunc primum in lucem edita. Pragae. Excudebat Georgius Melantrichus ab Auentino, 1564, 4°, str. A-P3. — Vydán podle přání Rudolfa II. znova, Pragae, 1598, 4°, s vyobraz.

11030. *Wczelinus Jacobus Lstiborenus*, Oratio de praesagiis astrologorum ex horoscopo, Pragae, 1616, 4°, 12 l. Básně řecké a lat. na poctu autorovu o téže látce připojili: Joh. Campanus Vodn., Daniel Basilius de Deutschenbergk, Joh. Prosdoconymus, Dan. Alginus Bobrovinus, Paulus Crupius Pacovinus, Dan. Spira Turnovinus, Sam. Berger Polnensis. — Srv. *Harant*, Circulus horologi, 1616, č. 6710.

11031. *Michael Nostrodami*, Gerechnete und gestellte Nativität principi Rudolpho, imp. Maximiliani II. filio, 1564, fol. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 9807.

11032. Horoskop. Historické romanetto z doby Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení, 1884, č. 76-94. (S úvodem o astrologii za Rudolfa II.)

a) Tycho Brahe.

11033. *Peprný Lad.*, Tycho Brahe v české literatuře. Příloha k Čas. pro pěstování mathematiky a fysiky. Praha, 1901, str. 209-22. Otisk, 8°.

11034. (*Jesenský Jan z Jesena*), De vita et morte illustris et generosi viri, domini Tychonis Brahei, equitis Dani, domini in Kundstrup, Huenae Hellesponti Danici insulae praefecti, astronomorum hoc saeculo principis, die 24. Octobris anni 1601 Pragae desiderati, 4. Novembris in templo Veteris Urbis primario, ritu equestri, honorificentissime tumulati. Oratio funebris Johannis Jessenii a Jessen, Pragae, typis Georgii Nigrini, anno 1601, 4°, 8 str.

11035. Štambuch (památník) s podpisem Tychona Brahe (majetek syna téhož), originál, viz v bibliothece Musea král. Českého, sign. VI, F. 44.

11036. *Tycho Brahe*, De nova.... stella... 1572... primum conspecta... Cui praeter... elegantem in Uraniam elegiam epistola quoque dedicatoria accessit, in qua nova et erudita conscribendi diaria metheorologia methodus, utriusque astrologiae studiosis, eodem autore proponitur, 1573. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1216.

11037. *Tycho Brahe*, Astronomiae instauratae mechanica. Uraniburgi, 1598, fol. Viz č. další.

11038. *Tycho Brahe*, Tabulae Rudolphinae, quibus astronomicae scientiae, temporum longinquitate collapsae restauratio continetur... tandem traducta in Germaniam, inque aulam et nomen Rudolphi Imp. anno 1598. Tabulas ipsas, jam et nuncupatas, et affectas, sed morte authoris sui anno 1601 desertas..., perfecit, absolvit; adque causarum et calculi perennis formulam traduxit, *Joannes Keplerus*. Ulmae, 1627, fol., str. 125 (3), 115. S vyobraz.

11039. Fasciculus observationum Brahei alia manu, variorum annorum, ex quibus 1590, 1599, 1600 expressi sunt. Addita sunt excerpta ex quodam libro scripto ex collegio pragensi a M. Buchatio Tychoni communicata, Viz *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, Kielu, Kodani a Rostoku. Věstn. král. čes. spol. nauk, 1897, tř. fil.-hist. č. XXIX. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4325.

11040. Observationes Astronomicae, factae Wittenbergae a solstitio hyberno praecedente annum 1599 et variae aliae in arce Benatica factae. Viz: *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, ... č. 11039.

11041. Observationes astronomicae annorum 1600 et 1601 in arce caesarea regni Bohemici Benatica et Pragae habitae per instrumenta T. B. Accedunt observationes, quas Tychoni misit Keplerus e Styria initio Augusti ao. 1600. Viz *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, ... č. 11039.

11042. *Tycho Brahe*, Astronomiae instauratae progymnasmata ... typis inchoata Uraniburgi Daniae, absoluta Pragae Bohemiae, 1602. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1216.

11043. *Tycho Brahe*, De mundi aetherei recentioribus phaenomenis ..., Excudi primum coeptus Uraniburgi Daniae, est Pragae Bohemiae absolutus, 1610. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1225.

11044. *Trenckingius Phil.*, *Donitiscanus* Ad Tychonem Brahe. Viz Manipulus florum epigrammaticorum ex eius florilegio, Witebergae, G. Muller, 1599, 4°, 12 l.

11045. Oratio funebris de Tychone Brahae, Pragae, 1601, 4°.

11046. *Keppler*, Elegia in obitum Domini Tychonis Brahe. Viz č. 11033.

11047. *Gassendi Petr*, Tychonis Brahei, equitis Dani, astronomorum coryphei vita, Parisiae, 1654, 4°.

11048. *Palbin Boh.*, Miscellanea historica regni Bohemiae, Dec. I, lib. 7, regalis, Pragae, 1687, str. 255.

11049. *Kampmiller Ign.*, Bibliothecae veteres deperditae, Viennae, 1729, II, str. 119 (bibliotheka Brahova).

11050. *Tychonis Brahe*, Relatio de statu suo post discessum ex patria in Germaniam et Bohemiam ad M. Andr. Velleium, ex manuscripto edita a *M. Godofr. Bernh. Casseburg*, Jenae, 1730, 4°, str. 23. Na konci: Tychonis Brahe ad Daniam ingratam elegiacum.

11051. *Weistritz Philander von*, Lebensbeschreibung des berühmten und gelehrten Dänischen Sternsehers Tycho v. Brahes. Aus der Dänischen Sprache in die Deutsche übersetzt. I. Th. Kopenhagen und Leipzig, 1756, 8°, str. 264. Díl druhý vyšel pod titulem: Nachrichten welche das Leben des berühmten Dänischen Sternsehers Tycho von Brahes betreffen, von einer vereinigten Gesellschaft zur Verbesserung der Dänischen Sprache und Geschichte herausgegeben, und aus dem Dänischen übersetzt von *Ph. v. der Weistritz*. Kopenhagen und Leipzig, 1756, 8°, str. 383.

11052. *Prochaska Faustin*, De saecularibus liberalium artium in Bohemia et Moravia fatis commentarius, Prag, 1782, str. 308.

11053. *Pelzel Fr. Mart.*, Abbildungen Böhmischer und Mährischer Gelehrten und Künstler, nebst kurzen Nachrichten von ihren Leben und Werken, IV. Theil, Prag, 1782, str. 36-42, s 2 rytinami (vyobrazení Brahovo a jeho náhrobku v Týnském chrámě).

11054. *David Alois*, Geographische Breite und Länge von Benatek, wo Tycho Brahe vor 203 Jahren beobachtet hat. Für die Abhandlungen der Kön. böhm. Ges. d. Wissensch., Neue (III.) Folge, 2. Band, Prag, 1802, str. 32.

11055. Tycho Brahe's Sternwarte viz Schottky Prag, 1831, str. 291 a d. Srv. *Schaller*, Schilderung Prag's I, str. 300 ad.

11056. *Linda J.*, Tycho Brahe. Vlastenský Zvěstovatel, v Praze, 1821, 18. června, č. 25, Rozličnosti, str. 197-8.

11057. *Malý Jakub B.*, Galerie slavných mužů všech národů: Tycho Brahe. Dennice, Spis zábavný a ponaučný, v Praze, díl I., 1840, str. 238-43.

11058. *Fähnrich Ant.*, Pallas Athene, Ein aphoristisches Taschenbuch für das Jahr 1841. Prag und Gitschin, II, str. 37. Srv. otisk: „Prag", Beiblätter zu „Ost und West", Prag, 1841, No. 95, 16. Juni, str. 398.

11059. Tycho Brahe, Ost und West, IV, Prag, 1846, str. 237, 241, 246.

11060. *Druchsa Jan M.* (*Jan z Prahy*), Erinnerung an den 300jährigen Geburtstag des berühmten Astronomen Tycho Brahe, Prag, 1846, 8°.

11061. *Mikovec Ferd. B.*, Tycho Brahe, životopisný nástin. Ke třistaleté památce narození Tychona. Praha, 1847, 8°, str. 43. Otisk z čas. Květy XIII, v Praze, 1846, str. 585, 589, 592, 597, 601, 609, 614, 618, 629. — Srv. Doplněk: Pohřeb, Lumír, III, 1853, II, str. 1220, č. 11066.

11062. *Klar Pav. Alois*, Leben und Wirken Tycho de Brahe's in Böhmen. Libussa, Jahrbuch für 1850, IX, Prag, str. 426-36. — Vyd. franc.: Séjour et travaux de Tycho Brahe en Bohème. Almanach de Carlsbad, ou mélanges médicaux, scientifiques et littéraires relatifs à ces Thermes et au pays, par le Chevalier *Jean de Carro*, XX, Carlsbad, 1850, str. 196-211.

11063. *Schottky Julius Max*, Prag, wie es war und wie es ist, nach Aktenstücken und den besten Quellenschriften geschildert, Prag, 1851, I, str. 273-6 (srv. Ersch-Gruber, Allgemeine Encyklopädie der Wissensch. und Künste, Leipzig, 1823, XI, str. 206). — II. B., 1852, str. 135 (Das Czernin'sche Palais); str. 291-4: Tycho Brahe's Sternwarte. (1. Die böhmische Statthalterei schreibt an den Hauptmann zu Brandeis, Brahe's Gehalt betreffend, den 25. Februar 1600; 2. Der

kaiserliche Kanzler Joh. Barvitius beauftragt die böhmische Hofkammer, Tycho Brahe's Erben zu befriedigen).

11064. *Miltner-Neumann*, Beschreibung der bisher bekannten Böhmischen Privatmüntzen und Medaillen, Herausgegeben von dem Vereine für Numismatik zu Prag, Prag, I, 1852, str. 16-7. Srv. *Pelzel*, č. 11053; Historisches Lexicon, Leipzig, 1709. Vyobraz. pamětní mince, ražené na počest Tychona Brahe r. 1595. Reprodukci viz *Peprný*, č. 11033.

11065. Mince (s vyobraz.) Tychona Brahe. Beschreib. d. böhm. Privatmünzen (Bibl. Č. Hist. I, č. 23489), 1852, str. 16, č. 12; tab. III, č. 17.

11066. *Mikovec F. B.*, Pohřeb Tychona de Brahe. Lumír, III, v Praze, 1853, 2. díl, str. 1220-1, 1245-6. Srv. č. 11061.

11067. *Legis-Glückselig*, Das Monument des grossen Astronomen Tycho de Brahe in der Prager Teynkirche. Illustr. Chronik v. Böhm. II, 1854, str. 372.

11068. Tycho Brahe (hrobka v Týnském chrámu). Pam. Arch. I, 1855, str. 102.

11069. *Š(tulc) P. J.*, Tycho de Brahe. Zlaté Klasy, Časopis obrázkový, red. J. V. Houška, II, 2, v Praze, 1855, str. 290-2.

11070. *Mädler J. H.*, Tycho de Brahe. Westermanns Illustr. deutsche Monatshefte, 1864, No. 92, str. 166.

11071. *Smolík Jos.*, Mathematikové v Čechách od založení university Pražské až do počátku tohoto století. Vyňato z čas. Živa, Praha, 1864, str. 86-95.

11072. *Stössel*, Beschreibung der Thätigkeit des Tycho Brahe auf der Sternwarte Benatek. Not. Blatt, Brünn, 1865, str. 68.

11073. *Svátek Jos.*, Hvězdářské nástroje Tychona Brahe. Besídka pro záb. a pouč. 1871, 2. července (Pražský Denník č. 79).

11074. *v. Hasner Jos.*, Tycho Brahe und J. Kepler in Prag, Eine Studie, Prag, 1872, 8°, str. 47.

11075. *Svátek Jos.*, Knihovna Tychona de Brahe. Besídka pro záb. a pouč., 1881, 1. května (Pražský Denník, č. 17). (Koupena do sbírek Rudolfa II., pak odvezena do Švédska.) Srv. č. další.

11076. *Dvorský Fr.*, Nové zprávy o Tychonu Brahovi a jeho rodině. Čas. Č. M. 1883, str. 60-77. Obsah: List Tychonu Brahovi, poslaný l. 1598, 7. října. — Zaplacení prodaných nástrojů a knih po Tychonu Brahovi.

11077. *Tycho Brahe*, Triangulorum planorum et sphaericorum praxis arithmetica, qua maximus eorum, praesertim in astronomicis usus compendiose explicatur, ed. *Studnička F. J.*, v Praze, 1886, 4°, 20 l.

11078. *Studnička F. J.*, O mathematickém učení na universitě pražské od jejího založení až do počátku našeho století, v Praze, 1888, 8°, str. 20.

11079. *Friis F. R.*, Bidrag til Tyge Brahes historie. Danske Magazin, II, 1892-3, str. 264-6.

11080. Sextant Tychona de Brahe uschovaný ve hvězdárně v Klementinum. Čechy, III, 2, str. 183.

11081. Grabmal über den Astronomen Tycho de Brahe in der Teinkirche zu Prag. Mitth. C. Com. N. F., XIX, 1893, str. 71; XX, 1894, str. 115.

11082. *Dreyer J. L. E.*, Tycho Brahe, A picture of scientific life and work in the 16. century, London, 1890, 8°, str. 418. — Něm. překlad: *Dreyer J.*, Tyche Brahe, ein Bild wissenschaftl. Lebens und Arbeitens im 16. Jht., Deutsche Übersetzung von M. Bruhns mit Vorwort von *W. Valentiner*, Karlsruhe, 1894, 8°, str. 434.

11083. *Studnička Fr. J.*, Až na konec světa! Hvězdářské hovory zábavné, v Praze, 1895, m. 8°, str. 62. Srv. *týž*, Bis ans Ende der Welt, Erinnerung an Karlsbad, Astronomische Causerie, Prag, 1891, m. 8°.

11084. *Studnička F. J.*, Památník jub. Františka Josefa I., vyd. Česká Akademie, v Praze, 1898: Astronomie a metereologie.

11085. *Winter Z.*, O životě na vysokých školách pražských knihy dvoje, v Praze, 1899, str. 338, 381, 528.

11086. *Studnička Fr. J.*, Bericht über vom Custos J. Truhlář in der Prager Universitätsbibliothek entdeckte Sinus-Tafel Tycho Brahes. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, math. přír. třída, 1899, v Praze, 1900, č. 39, str. 4.

11087. *Hromádko Frant.*, Tycho de Brahe. Ku 300leté výročnici jeho přesídlení do Prahy. Nár. Listy, 1899, č. 226.

11088. *Studnička Fr. J.*, Prager Tychoniana, zur bevorstehenden Säcularfeier der Erinnerung an das vor 300 Jahren erfolgte Ableben des Reformators der beobachtenden Astronomie Tycho Brahe, Prag, 1901, 8°, str. 69. Obsah: A. Schriftwerke. 1. Stammbuch des Tycho Brahe iun. 2. Triangulorum praxis arithmetica. 3. Tabulae sinuum. 4. Sinnspruch im Stammbuch des Siebold Plan. B. Druckwerke. 1. Cl. Ptolomaei opera. 2. Nic. Copernici de revolutionibus. 3. Astronomiae instauratae Mecanica. 4. P. Rami Dialectica. 5. M. Moestlini „Alterum examen". 6. Jos. Scaligeri „Cyclometrica". C. Kunstwerke. 1. Sextant. 2. Provisorisches Observatorium „Belvedere". 3. Epitaph. *Laube, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXIX, 1901, č. 3-4. — O polemice proti Studničkovi řed. hvězdárny *L. Weineka* (Prager Zeitung) viz: Die Instrumente Tycho Brahes. Prager Tag-

blatt, 1901, No. 24. Weinek vydal zvláštní brožuru polemickou: Die Tychonischen Instrumente auf der Prager Sternwarte, Prag, 1901. Odpověď: *F. J. Std* (*Studnička*), Prof. Weinek contra prof. Hasner, Nichtfachmännische Causerie über die i. J. 1852 verkauften „Tychoniana" der Prager Sternwarte, Prag, 1901, 8°, str. 14. — Srv. Sextant Tychona de Brahe uschovaný ve hvězdárně v Klementinum. Čechy, III, 2, str. 183. Srv. č. 11080.

11089. Ostatky Tycha de Brahe, slavného dánského hvězdáře pohřbeného v Praze v Týnském chrámě. Pražský Illustr. Kurýr, 1901, č. 206.

11090. Hrob Tycha Braha. Besedy Lidu, IX, 1901, str. 503.

11091. *Herain J.* a *Matiegka Jindř.*, Tycho Brahe. Čas. Spol. Přát. Star. Č. IX, 1901, str. 105-30. Srv. č. další.

11092. *Matiegka Heinr.*, Bericht über die Untersuchung der Gebeine Tycho Brahe's. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss., Prag, 1901, 8°, str. 14.

11093. *Kraus Arn.*, Tycho Brahe. Zlatá Praha, XVIII, 1901, str. 610.

11094. *Zavadil A. J.*, Tycho Brahe. Historické Rozhledy, V, 1901, str. 1-5.

11095. *Eckert H.*, Tycho Brahe in Prag 1599-1601. Zur Erinnerung an sein vor 300 Jahren erfolgtes Ableben, zusammengestellt und mit einer erläuternden Einbegleitung versehen. Prag 1901, fol., str. 12, tab. XXV. Obsah tab. I. Nordseite des Hradschins. II. Das Ferdinandeum. III. K. k. Sternwarte und Universitätsbibliothek. IV. Portrait Tycho Brahe's. V. 2 Sextanten der Prager k. k. Sternwarte. VI. Uhr mit dem Tychonischen Planeten-System. VII. Saal in der k. k. Universitätsbibliothek. VIII. Gruppe der Bücher Tycho Brahe's. IX. Claudii Ptolemaei: Omnia quae extant opera praeter geographiam. X. Nicolai Copernici, De revolutionibus orbium coelestium libri VI. XI. Handschrift: Tabulae Sinuum. XII. Prutenicae tabulae coelestium motuum auctore Erasmo Reinholdo Salueldensi und Handschrift: Triangulorum planorum et sphaericorum praxis arithmetica von Tycho Brahe. XIII. Josephi Scaligeri Jul. Caes. F., Cyclometrica elementa duo und Handschrift: Cap. IV. Quare his disciplinis prae caeteris prima et indubitata sit concludendi ratio. XIV. Handschrift: Sphaera Johannis de Sacrobusto in compendium digesta und Handschrift: Tycho Brahe's Astrologische Studien enthalten in einem Sammelbande astrologischer Druckwerke. XV. Das Museum des Königreiches Böhmen. XVI. Handschriftensaal im Museum des Königreiches Böhmen. XVII. Stammbuch des jüngeren Tycho Brahe. XVIII. Gruppenbild einiger im Museum befindlicher Druckwerke verfasst von Tycho Brahe und Conradi Gessneri „De omni rerum fossilium genere". XIX. Äussere Ansicht der Bibliothek des Stiftes Strahov. XX. Saal in der Bibliothek des Stiftes Strahow. XXI. Tycho Brahe, Astronomiae instauratae mechanica. XXII. Das Stammbuch des Siebold Plan und Ein Himmelsglobus des Guiljielmus Jansonius Bleau. XXIII. Die Teynkirche am Altstädter Ringe in Prag. XXIV. Gruft und Epitaph Tycho Brahe's in der Teynkirche. XXV. Die Ausstellung der Prager Tychoniana. — Srv. *Weinek L.*, Ein Prachtwerk über Tycho de Brahe in Prag. Prager Tagblatt, XXVI, 1901, 23; Prachtwerk über Tycho de Brahe in Prag. Weltall, Berlin, 1902, str. 105.

11096. *Studnička F. J.*, Bericht über die astrologischen Studien des Reformators der beobachtenden Astronomie Tycho Brahe. Weitere Beiträge zur bevorstehenden Säcularfeier der Erinnerung an sein vor 300 Jahren erfolgtes Ableben, Prag, 1901, 8°, str. 53 (1).

11097. *Studnička F. J.*, Tycho Brahe. Přednáška konaná o pražské slavnosti Tychonově. Osvěta XXXI, 1901, str. 959.

11098. Zpráva o slavnosti 300leté ročnice úmrtí Tychona Brahe dne 24. října 1901, v Praze, 8°.

11099. *Gruss Gustav*, K třistaleté památce úmrtí Tyge Braha, v Praze, vyd. Česká Akademie, 1901, 8°, str. 14 (s vyobraz.).

11100. K třistaleté památce úmrtí Tychona Braha (s vyobr. jeho). Pražský Illustr. Kurýr, 1901, č. 293.

11101. Tycho de Brahe. *Ersch-Gruber*, Encyklopädie, XI, str. 206 a d.

11102. *Weinek L.*, Tychonische Instrumente auf der Prager Sternwarte. Astronomische Rundschau. Manora-Sternwarte, Lussinpiccolo, 1901, str. 79-86. Srv. str. 246-9.

11103. *Krembs B.*, 300 Jahre nach Tycho Brahe's Tode. Natur und Offenbarung. Organ z. Vermittelung zwischen Naturforschung u. Glauben, 1901, Münster, str. 321-33, 415-25, illustr.

11104. Tycho Brahe's heutige Ruhestätte. Deutsche Rundschau f. Geographie u. Statistik, XXIV, 1901, 39.

11105. *Prusík B.*, Tychoniana der Prager k. k. Universitätsbibliothek. Mittheilungen des österreich. Vereins für Bibliothekswesen, V, 1901, str. 197-201.

11106. *Günther S.*, Reminiscenzen an Tycho Brahe. Beilage zur Allgemeinen Zeitung, 1901, č. 16.

11107. *Thiesen Heinr.*, Berliner Tageblatt, 1901, Nr. 542.

11108. *Oppenheim S.*, Bohemia, 1901, Nr. 298.

11109. *Týž*, Danziger Zeitung, 1901, Nr. 492.

11110. *Tiesens E.*, Deutsche Tageszeitung, Berlin, Beilage, 1901, Nr. 249.

11111. *Týž*, Dresdner Anzeiger, 1901, Nr. 295.

11112. *Jecht*, Tycho Brahe und seine Beziehungen zu Görlitz, Görlitzer Nachrichten und Anzeiger, 1901, Nr. 250.

11113. *Pasig P.*, Hamburger Nachrichten, 1901, Nr. 251.

11114. *Týž*, Illustrierte Zeitung, Leipzig, 1901, Nr. 3043 (se 4 vyobraz.).

11115. *Týž*, Neuer Görlitzer Anzeiger, 1901, Nr. 250.

11116. *Isolani Eug.*, Neueste Nachrichten, Braunschweig, Sonntagsblatt, 1901, No. 42.

11117. *Týž*, Norddeutsche Allgemeine Zeitung, Berlin, 1901, Nr. 250, 251.

11118. *Týž*, Oberlausitzer Volkszeitung, Neugersdorf, 1901, Nr. 42.

11119. *Clemens C.*, Ostdeutsche Presse, Bromberg, Unterhaltungsblatt, 1901, No. 43.

11120. *Braune Hans*, Ostdeutsche Rundschau, Wien, 1901, Nr. 295.

11121. *Týž*, Die Umschau, Frankfurt a. M., 1901, Nr. 44.

11122. *L. T.*, Tycho Brahe. Nár. Listy, 1901, č. 194.

11123. *Brauner B.*, Tycho Brahe. Nature, London, 1901.

11124. *Favaro Ant.*, Supplem. al carteggio di Ticone Brahe con G. A. Magini nell' A. Malvezzi de' Medici in Bologna. Atti e mem. di Romagna, 1901, VII, str. 142-53. Srv. č. 11131.

11125. *Bormans*, La trigonométrie de Tycho Brahe. Revue des questions scientifiques. Louvain, 1901. Octobre.

11126. *Braune Hans*, Weserzeitung, Bremen, 1901, Nr. 19, 737 (s vyobraz.).

11127. *Týž*, Zwickauer Tageblatt und Anzeiger, 1901, Beilage „Der Correspondent", Nr. 18.

11128. Tycho Brahe. Epocha, VII, 1902, č. 1, str. 17-9.

11129. *Förster Wilh.*, Himmelkunde und Weissagung, Berlin, 1902. Viz Politik, XLI. Jahrg., 1902, No. 334.

11130. *Niedner Carl*, Tycho Brahe und Kamenz in Sachsen. Wissensch. Beilage d. Leipz. Zeitung, 1902, No. 67, str. 265.

11131. *Favaro A.*, Una lettera inedita di Ticone Brahe. Bibliotheca mathematica, V, Leipzig, 1902, str. 188-91. Srv. č. 11124.

11132. *Huber G.*, Tycho Brahe Astronom. Mitteilgn. d. naturforsch. Ges. in Bern aus 1901, Bern 1902, str. 73-97.

11133. *Richter P. E.*, Tycho Brahe, Astronomiae instauratae Mechanica v. 1598. Centralblatt f. Bibliothekswesen, XX, 1903, str. 56-3, 279-80.

11134. *Archenhold F.* und *Albrecht M.*, Ausgrabungen und Vermessgn. d. Sternwartenreste Tycho Brahe's auf Hven im J. 1902. Weltall, IV, Berlin, 1904, str. 299-386.

11135. *Ehwald R.*, Tycho Brahe und Friedrich Wilhelm von Sachsen. Zentralblatt f. Bibliothekswesen, XXI, 1904, str. 103-21.

11136. *Ehwald R.*, *Hasselberg B.*, *Frijs F. R.*, Weitere Exemplare von Tycho Brahe's Mechanica, ibid., str. 396-403.

11137. Z Klementina. Český Svět, I, 1904-5, str. 372-8. Z vyobrazení: Tychonova síň, Tychonské hodiny.

11138. *Oppenheim S.*, Ein Ausflug nach der Insel Hveen zu Tycho Brahes Arbeitsstätte. Deutsche Arbeit, IV, Prag, 1905, seš. 10, str. 620-3.

11139. Hvězdářské nástroje Tychona de Brahe nejsou ztraceny. Nár. Listy, 1906, č. 13. Dodatek viz č. 16. Srv. č. 11088.

11140. *Kukula Rich.*, Die Tychoniana der Prager k. k. Universitäts-Bibliothek. Zeitschrift für Bücherfreunde, X, 1906-7, str. 17-25. S facs. Eintragung Tycho Brahes in das Wittenberger Stammbuch seines ältesten Sohnes. Eintragung Tycho Brahes in das Stammbuch des Siebold Plan. Ein Tychoniches Bücherverzeichniss mit Preisangaben. Handschrift Tycho Brahes im Manuskript der „Praxis arithmetica.

11141. *— bl —*, Ein Büchereinband Tycho Brahes. Zeitschrift für Bücherfreunde, X, 1906-7, str. 42-3. Vyobrazení: Porträt-Super-Exlibris Tycho Brahes. (Vorderseite des Einbands.) Wappen-Super-Exlibris Tycho Brahes. (Rückseite des Einbands.)

Jan Kepler.

11142. *Keppler Joh.*, Ad rerum coelestium amatores universos..., Pragae, 1605. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1233.

11143. *Keppler Joh.*, De stella nova in pede Serpentarii..., Pragae, 1606. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1234.

11144. *Keppler Joh.*, ... Libellus astronomicis, physicis..., astrologicis disputationibus plenus, 1606. Viz ibid., č. 1235.

11145. *Keppler Joh.*, Bericht von dem newlich im Monat Sept. und Oct. diss 1607 Jars erschienene Haarstern, oder Cometen und seinen Bedeutungen, 1608. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1237. — Antwort *Joh. Kappleri* auff Helisaei Röslini Discurs von heutiger Zeit, Beschaffenheit und wie es ins künftig ergeben werde, 1609. Viz ibid., č. 1238.

11146. *Keppler J.*, Tertius interveniens, d. i. Warnung an etliche Theologos, Medicos und Philosophos, sonderlich D. Philippum Feselium, dass sie bei billicher Verwerffung der Sternguckerischen Aberglauben nicht das Kindt mit dem ausschütten und hier mit ihrer Profession

unwissendt zuwider handlen. Franckfurt am Main, 1610, 4°.

11147. *Keppler Joh.*, Widerholter aussführlicher Teutscher Bericht, dass unser Herr und Hailand Jesus Christus ... nicht nuhr ein Jahr vor dem Anfang unserer heutiges tags gebreuchigen Jahrzahl geboren sei, wie Herr D. Helisaeus Röslinus, Hanawischer Medicus zu Buchsweiler in seinem jüngst aussgangenem unrichtigen Bericht an Röm. K. May. neben Henrico Buntingo Chronologo, und anderen fürgibt, auch nicht nuhr zwei Jahr, wie Scaliger und Calvinus Chronologi mit vilen alten Kirchen Scribenten darfür halten, sondern fünff gantzer Jahr. Strassburg, 1613, 4°, str. 125.

11148. *Joannis Keppleri* mathematici, Eclogae chronicae ex epistolis doctissimorum aliquot virorum, et suis mutuis. Francofurti, 1615, 4°, 215.

11149. *Joh. Kepleri*, Chilias logarithmorum. Marpurgi, 1624. — Supplementum chiliadis logarithmorum Marpurgi, 1624. Srv. č. 11154.

11150. *Jo. Kepleri*, mathematici olim imperatorii, Somnium seu opus posthumum de astronomia lunaei, divulgatum a M. Ludw. Keplero sil. med. impressum partim Sagani Silesior. absolutum Francof. sumptibus heredum auctoris, 1634, 4°.

11151. (*Keppler*), Nativität des Hertzogen von Friedland, von dem berühmten Kays. Mathematico Johanne Kepplero, 8°. Srv. *Helbig K. G.*, Kaiser Ferdinand u. der Herzog von Friedland.

11152. Epistolae ad Jo. Keplerum scriptae, 1718, fol. Připojen životopis od *Hanschena*.

11153. *Ch(mel)*, Briefe von Kepler (1611-6), Not.-Blatt, Beil. Arch. Oest. Gesch. III, Wien, 1853, str. 153-62.

11154. *Kepler Joh.*, Opera omnia. Edidit Dr. *Ch. Frisch*. Francofurti a. M. et Erlangae, 1858-1870, 8°, I-VIII, vol.

11155. *Lichtenberg*, Keplerisches Inventarium. Magazin der Wissenschaften u. Litteratur, Göttingen, II. Srv. *Ostertag*, Auswahl, 1810, str. 551-7, č. 11156.

11156. *Ostertag Joh. Fil.*, Keplers Monument in Regensburg. An das aufgeklärte teutsche Publikum, nebst einem lateinischen Sendschreiben an Kästner in Göttingen 1786, Regensburg, Programm, Otištěno dále: *Ostertag J. F.*, Auswahl aus den kleinen Schriften, Sulzbach, 1810, 8°, str. 509-550.

11157. *Kästner Abraham Gotthelf*, Etwas über Keplers Glücksumstände. Viz *Ostertag*, Auswahl, 1810, str. 557-65.

11158. *Bretschwert J. L. C. Freih. von*, Keplers Leben und Wirken nach neuerlich aufgefundenen Manuskripten bearbeitet. Stuttgart, 1831, 8°. * Oesterr. Z. für Geschichts- u. Staatskunde, Blätter für Literatur, Kunst und Kritik, I, 1835, č. 89, str. 353-4; č. 90, str. 359-60.

11159. *Apelt C. F.*, Die Reformation der Sternkunde. Ein Beitrag zur deutschen Culturgeschichte. Jena, 1852, 8°, str. 235 (Kepler).

11160. *Oberleitner Karl*, Johann Keppler in Prag und Linz. Nach ungedruckten Originalquellen (1600-25). Not. Bl. Beil. Arch. Oest. Gesch., Wien, 1857, VII, str. 65-80.

11161. *Malý Jakub*, Jan Keppler životopisný nástin. Živa, V, 1857, str. 184. Otisk, v Praze, 1857, 8°, str. 21.

11162. Іоаннъ Кепплеръ (+ 1630). Лучи 1857, T. XVI, No. 7, str. 70-2.

11163. *Burov Julie* (*Frau Pfannenschmidt*), Johannes Kepler. Historische Erzählung in 3 Bändchen. Prag u. Leipzig, 1857-8. (Album Bibliothek deutscher Originalromane, 20-22 Bd.)

11164. *Struve Otto*, Beitrag zur Feststellung des Verhältnisses von Keppler zu Wallenstein. Mémoires de l' académie imper. des sciences de St. Pétersbourg, VII, série, tome II, č. 4, 1860.

11165. *Bechstein L.*, Geschichte der Astrologie (Kepler). „Die Wissenschaften im neunzehnten Jahrhundert, ihr Standpunkt und die Resultate ihrer Forschungen". Redig. v. J. A. Romberg. V. Band. Sondershausen, 1860, 8°, str. 94-5.

11166. *Reitlinger Edmund*, Johannes Kepler. Vier Bücher in drei Theilen. Unter Mitwirkung *C. W. Neumann* und *C. Gruner*. Mit vielen Illustrationen. Stuttgart, 1868, 8°, 224 str.

11167. *Hankel H.*, Die Astrologie um 1600 mit besonderer Rücksicht auf das Verhältnis Kepplers und Wallensteins. *Westermann's* „Illust. Deutschen Monatsheften", Braunschweig, XXV. B., 1868-9, No. 51 (147), str. 281.

11168. *Stark P.*, Joh. Kepler. Sein Verhältniss zur schwäbischen Heimath 1596 bis 1619, 1868, 8°.

11169. *Reuschle C. G.*, Kepler und die Astronomie. Frankfurt a. M., 1871, 8°, str. 104.

11170. *Hasner*, Tycho Brahe und Johann Kepler in Prag, 1872. Viz č. 11074.

11171. M. Martin Bacháček, rektor učení Pražského píše knězi Antonínu Hoffmanovi Žateckému o výtečnosti v lékařství doktora Jessenia a o hvězdářských pracech Kepplerových, 1605, 2. března. Pam. Arch. IX, 1872, str. 653-5.

11172. Mistr M. Bacháček, rektor učení Pražského, píše knězi Mat. Stříbrskému, faráři v Přelouči, o hvězdářské činnosti Kepplerově, 1608, 18. listop. Pam. Arch. IX, 1872, str. 655.

11173. *Durdík J.*, Koperník a Kepler. Osvěta, III, 1873, str. 123.

11174. *Hornstein Carl*, Tycho Brahe und Johann Kepler. Vortrag gehalten im

milit.-wiss. Vereine zu Prag am 15. März 1876. Organ der milit.-wissensch. Vereine, XIV. Bd. Wien, 1877, 8°, str. 45-66.

11175. *Wolf S. R.*, Geschichte der Astronomie, München, 1877. (Kepplerova hvězda r. 1604.)

11176. *Dvorský Fr.*, Nové zprávy o J. Keplerovi. Čas. Č. Mus. 1879, str. 34. Viz č. další.

11177. *Dvorský Fr.*, Neues über Keppler. Sitz. Ber. Wien. Akad. XCVI, 3. Též otisk, Prag, 1880, 8°, str. 44.

11178. Aus Kepler's Leben. „Ausland", Redig. von F. v. Hellwald. 53. Jhrg., Stuttgart, 1880, 4°, No. 45, (8. November 1880), str. 889 a d.

11179. Keppler Johann, viz *Voltelini*, Jahrb. des Allerhöchst. Kaiserhaus. XX. Bd. II. díl, č. 17337, 17366, 17368, 17408.

11180. *Fischer F.*, Joannes Kepplers Leben und Entdeckungen. Programm der Realschule II, zu Leipzig, 1883-4, 8°.

11181. *Anschütz C.*, Ungedructe wissenschaftliche Correspondenz zwischen Johann Keppler und Herwart von Hohenburg, 1599. Ergänzung zu: Kepleri opera omnia, ed. Chr. Frisch. Nach den MSS. zu München und Pulkowa edirt. (S.-A. aus Sitz. Ber. der königl. böhm. Ges. d. Wiss.) Prag, 1886, v. 8°, str. 118.

11182. *Schuster Leop.*, Joh. Kepler und die grossen kirchlichen Streitfragen seiner Zeit. Eine Kepler-Studie. Graz, 8°, VII, 243, 1889.

11183. *Deissmann*, Joh. Kepler und die Bibel, ein Beitrag zur Geschichte der Schriftautorität. Marburg, 1894, 8°, str. 34.

11184. *Sokal E.*, Keppler und Wallenstein. Sonntagsbeilage der Vossischen Zeitung, Berlin, 1900, č. 26.

11185. Keppler und Wallenstein. Politik, 1902, č. 334.

11186. *Teige Josef*, Wo wohnte Kepler in Prag? Politik, 1902, č. 104.

11187. *Müller A.*, Keppler, der Gesetzgeber der neueren Astronomie. Sirius, Zeitschrift f. popul. Astronomie, 1904, str. 16-17, 39-43, 61-5, 88-90.

11188. *Peinlich R.*, Kepplers Dienstzeugniss bei seinem Abzuge aus den innösterreichischen Erblanden. Mitth. Ver. Steierm. XVI, str. 196.

11189. *Týž*, M. Keppler's Wohnhaus in Graz, ibidem, XVI, str. 196.

11190. *Peinlich R. M.*, Keppler's erster Braut und Ehestand. Mitth. Ver. Steierm. XX.

11191. *Týž*, M. Kepples'r Heirathsbrief von 1579. Ibidem, XXI, str. 171.

11192. *Günther Ludwig*, Kepler und die Theologie. Ein Stück Religions- und Sittengeschichte aus dem XVI. und XVII. Jahrhundert. Mit dem Jugendbildnis Keplers, um 1597. Giessen, 1905, 8°, str. XI a 144. Z obsahu: Kepler in Prag. Tycho de Brache und Kepler. Kaiser Rudolf II. Kepler wird Tychos Nachfolger. Kaiser Rudolf II. stirbt. Sein Nachfolger lässt die Sternwarte veröden. Keplers Übersiedelung nach Linz. Rudolfinische Tafeln.

11193. *Heinrich Placidus*, Monumentum Keplero dedicatum Ratisbonae. Die XXVII. decembris anno 1806, fol.

11194. Einweihung des Keplerschen Denkmales in Regensburg. Viz *Ostertag J. F.*, Auswahl, 1810, str. 567-74.

11195. *Auernhammer*, Keplers Weihe. In Musik gesetzt von Croes. Regensburg, 1806.

11196. Keplers Geburtstag. Prolog zu seiner Apotheosis. Aufgeführt am Vorabende Keplers Geburtsfestes 1806. Regensburg.

Joost Bürgi, vynálezce logarithmů, na dvoře Rudolfa II.

11197. *Wolf R.*, Johannes Keppler und Joost Bürgi, Zurich, 1872, 8°. Viz též Astronomische Mittheilungen, 1890.

11198. *Bürgi Joost*, Aritmetische und Geometrische Progress-Tabulen, sambt gründlichen Unterricht, wie solche nützlich in allerley Rechnungen zu gebrauchen und verstanden werden soll. Gedruckt in der alten Stadt bei Paul Seissen. 1620.

11199. *Hejzlar Fr.*, O prvních deskách logarithmických. Čas. pro pěstování math. a fysiky, III, 1874, str. 49-61. Srv. *Studnička F. J.*, Výklady o funkcích monoperiodických. V Praze, 1892, na str. 66; Ottův Slovník IV, str. 952; XVI, str. 259.

11200. *Alhard von Drach C.*, Jost Burgi Kammeruhrmacher Kaiser Rudolf II. Jahrbuch der kunsthist. Sammlungen des allerh. Kaiserhauses, XV, 1894, str. 15-44.

6. Praha a Čechy za Rudolfa II.*)

a) Část všeobecná.

11201. *Jičínský Blažej*, jinak *Domin* (*Dominus*), Píseň historická o slavných Městech Pražských, všem milým Čechům k líbezné vůli a k zvláštnímu potěšení

*) Viz obšírně oddíl XIII. Topografie, B. Čechy, Praha.

v nově složená, Léta Páně 1589, 4°, l. 8 (A-E_4). — Nově vydal *Zíbrt Č.*, Český Lid XII, 1902-3, str. 462-70. (Rýmovaný popis tehdejší Prahy.)

11202. De adventu Rudolphi II. imp. Rom. Hung. Bohem. Regis in Urbem Pragensem carmen, 1577. Pragae 1577, 4°.

11203. Chvaloverše na Prahu od *Konrada Rittershusia* z Brunšviku (r. 1589). Viz: Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, v knize XIX. Prameny.

11204. *Fabricius Philippus*, Acclamatio coronae senatoriae antiquae urbis Pragensis, pridie calendas Maias, invictissimi caesaris Rudolphi II. semper Augusti decreto per illustriss. Dominum, D. Adamum Baronem de Nova domo, D. in Hluboka, Telczio et Polna etc. supremum Regni Boemiae burggravium etc. et caeteros proceres restauratae atque innovatae. Typis illustrata per J. Otthmarum, s. l. (Pragae), 1594, 4°, A-B_4.

11205. *Martinides Pragenus Barptolomaeus*. Descriptio amplissimae atque ornatissimae urbis Pragensis, metropolis totius Boëmiae, Pragae, 1615, 4°, l. A-H_4. Vedle dějin Prahy popis z r. 1615 s výčtem úřednictva, mužů za Rudolfa II. vynikajících, s narážkami na poměry souvěké. Spisovatel zmiňuje se též o městech v sousedství Prahy a jejich poměrech r. 1615 (Litoměřice, Tábor, Písek, Český Brod, Kolín, Čáslav, Kutná Hora, Rakovník, Žatec, Cheb).

11206. *Zabonius Mart.*, Descriptio regiae urbis Pragensis, Pragae, 1652, 4°. Se zmínkami zvláštními o době Rudolfinské

11207. *Redel C. A.*, Das sehnswürdige Prag, 1710, 1728, 1766. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2767. (Zvláštní pozornost věnována Hradu Pražskému a Praze za Rudolfa II.)

11208. Dva denníky Dra *Matiáše Borbonia z Borbenheimu*, vyd. Dvořák Max. Hist. archiv Česk. Akad., č. 9, v Praze, 1896,. 8°, str. VI, 166. Srv. V Praze roku 1622. Ze života Dra Borbonia. Čas, příloha k polit. týdenníku, II, 73. — Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 196.

11209. Schreiben eines ungenannten Staatsmannes an Kaiser Rudolf II. die politischen Zustände Deutschlands betreffend s. l. a., f., 10 listů. (Katalog der MS. historica varia str. 226.) Viz: *Schulz Václ.*, Bohemica knihoven v Hamburce, Kielu, Kodani a Rostoku. Věstn. Král. čes. spol. nauk. 1897, tř. fil.-hist., č. XXIX Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 4325.

11210. *Bassompierre*, Mémoires (autorem jeho sekretář: *Claude de Molleville*), obsahují důležité zprávy současné o době Rudolfa II., o Praze. Viz vydání č. 9743. Srv. dvůr Rudolfa II.

11211. *Daniel Adam z Veleslavína*, Politia historica. O vrchnostech a správcích světských, knihy patery, v nichž se obsahují mnohá užitečná naučení, jak by se království, knížectví, země, obce i města buďto v času pokoje aneb války, pobožně, šlechetně, chvalitebně a užitečně říditi a spravovati mohla. Sebraná z mnohých starých i nových, řeckých, latinských, českých i německých historií a spisův moudrých lidí o správě světské. 1. vyd. Praha, 1584, fol., str. 732, registrum. — 2. vyd. 1606, fol., str. 732, registrum. Z obsahu: První kniha o vrchnostech a správcích světských a obzvláštně o regimentu správě a o ouřadech nejslavnějšího a nejnepř možnějšího města římského z mnohých hodnověrných historií starých i nových pro obecný užitek s pilností sebraná. — Druhá kniha o vrchnostech a správcích světských, a obzvláštně o tom jakými cnostmi králové, knížata, páni a jiné vrchnosti ozdobeni býti mají. I. Všeliká správa a vrchnost světa tohoto, od samého Pána Boha pochází. II. Každému správci, knížeti aneb králi při začátku spravování svého i každého času za moudrost P. Bohu modliti se náleží. III. Kteří lidé k správě obecné nejlépe se hodí. Vyznání víry osvíceného knížete Hanuše Fridricha Kurfirsta Saského. L. P. 1548 července dne 5. IV. Kteříž se v správách obecních nejvěrněji a nejúpřimněji chovají, obyčejně nejhorší záplaty docházejí. V. Vrchnosti a správcové, králové, knížata a velicí páni největší nebezpečenství péče star sti i práce snášeti a vystáti musejí. VI. Správcové a regenti nejvíce k pokoji náchylni býti mají. A jak jest pokoj věc užitečná a milá. VII. Správcové, knížata a velicí páni předně a obzvláštně střídmost zachovati a ožralství se vystříhati mají. VIII. Knížatům, králům a velikým mocným pánům náleží, aby své bibliotheky aneb libráře měli a na dobré knihy náklady činili. IX. Králové a knížata, vrchnosti a správcové právuom poddáni býti mají. X. Vedle psaného práva a ne vedlé rozumu lidského souditi se má. O juristích aneb doktořích práv a prokuratořích. XI. O dobrotivosti a milostivosti knížete aneb správce. XII. O tyranství aneb o ukrutné a nezřízené správě. Item o pokutách, kteréž tyrany následují. XIII. O spravedlnosti správcův. XIV. Správcové a zvláště velicí potentátové, jako králové, knížata a páni, k poddaným a služebníkům svým milostivě a štědře ukazovati se mají. O šacuncích a berních. XV. O těch správcích, kteříž se v některých obzvláštních provinněních velmi zuřivě a přísně zachovali. XVI. Správcové a vrchnosti časem něco slyšeti a neslyšeti, viděti a neviděti, to jest některé věci přehlédati mají. XVII. O pomlúvačích a utrhačích a že správcové, knížata a velicí páni ani jich trpěti ani jim věřiti nemají. XVIII. Velmi pěkné a moudré napomenutí, vzne-

šeného a slavného mudrce Musonia. — Třetí kniha o správcích a vrchnostech světských A obzvláště o boji a správě válečné a rozličném běhu vojenském. — Čtvrtá kniha... A obzvláštně o regimentu a správě obcí a měst, kterak ta a na jaký způsob měla by a mohla nejlépe nařízena býti. I. Že přede všemi věcmi toho potřebí jest, aby města dobrými a spravedlivými právy opatřena a utvrzena byla. II. Že práva, řádové a statuta nemají snadno a lehce v zemi aneb městě jinačena a měněna býti. III. Že v městech žádní zahaleči a povaleči přechováváni a trpíni býti nemají. IV. Že vrchostem a správcům náleží na své měšťany a poddané pilný pozor míti, aby svých statkuov marně neutráceli a nemrhali, aneb neslušných obchoduov a handluov nevedli. V. Že dobří, zachovalí, ctní a šlechetní a ne zlopověstní a lehcí lidé do rady obíráni a na ouřady sazeni býti mají. VI. Správcové v městech povinni jsou přede všemi věcmi naříditi konsistoře a soudy duchovní..., aby mezi měšťany počestná kázeň a... dobré obcování vzděláno a zachováno býti mohlo. VII. Správcům a vrchnostem náleží mezi jiným i na to bedlivý pozor míti, aby v městě mládež dobře zvedena byla a cnosti i šlechetnosti zvykala. VIII. Že vrchnosti v městech i jinde povinni jsou sirotkům po smrti rodičův jejich poručníky a opatrovníky dávati. IX. Že i to správcové opatrovati mají, aby chudí lidé v městech a obcech nouze netrpěli a nežebrali. X. O šatstvu, že vrchnosti a správcové poddaným a měšťanům svým takové nádhernosti a nákladné pejchy v oděvu a šatech, jakéž nyní téměř všechny vesměs požívají a v ní se honosí, dopouštěti nemají. XI. Že správcové s pilností opatrovati mají, aby přespolní a příchozí lidé každého času v městech pohodlné hospody míti mohli. A o právu hostinském. XII. Kterak se staří v jídle, pití a oděvu střídmě a mírně chovali. A čemu se z toho naučiti máme. XIII. O lichvě. XIV. O minci, jaký její původ a k čemu se užívati má. XV. Že vrchnosti a správcové spravedlivé míry, lokty a váhy naříditi mají a v žádné z těch tří věcí žádného podvodu ani falše netrpěti. XVI. Kteří lidé aneb osoby v obci a v městě potřebné jsou. XVII. O svornosti a jak jest ta v každém městě velice potřebná. XVIII. O pozdvižení a zbouření poddaných proti vrchnosti a správcům svým. XIX. Že lépe ty věci, kteréž by se k většímu pozdvižení a nesnázi schylovaly, zatajiti a ututlati, než na jevo vynášeti. XX. Že každý měštěnín povinen jest vlasti své v nastávajícím nebezpečenství a potřebě brániti, s ní dobré i zlé trpěti a jí neopouštěti. XXI. Že poddaní povinni jsou vrchnosti své náležité poslušenství zachovati a jak se to daleko vztahuje. — Pátá kniha..... a obzvláštně o soudcích a jejich povinnostech. I. O povinnosti soudce a jaký muž má býti ten, kdož by jiné souditi chtěl. II. O dobrých a spravedlivých soudcích. III. Že soudce povinen jest tak dobře jednu, jako druhou stranu slyšeti. IV. O zlých a nepravých soudcích a pokutách jejich. V. Kterak někdy před časy soudcové v Athenách přísahati musili. VI. Má-li soudce vedlé svědomí svého čili vedlé ukázaných akt a průvoduov souditi a ortelovati. VII. Jak daleko communitas město aneb obec za příčinou provinění svého pokutována a trestána býti může. VIII. Jak velmi nebezpečné jest člověka na útrpné vyznání jeho odpraviti a o hrdlo připraviti. IX. Že žádný nemá lehce a zoumyslně na služebníky práva sahati, by jakkoli potupní a chatrní byli. X. Kterak a jakým spůsobem někdy staří na mnoha místech veliká a těžká provinění trestávali a jak zločince pokutovali. — Viz kritický rozbor obsahu a o poměru k originálu německému *Truhlář Ant.*, Čas. Č. Mus. 1885, str. 346-65, kdež spisovatel ukazuje, že české vydání podává vlastně kulturní obraz tehdejších poměrů v zemích českých.

11212. *Guarinoni Hippolyt*, Grewel der Verwüstung Menschlichen Geschlechts, Ingolstatt, 1610. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1831. (Důležitý pramen pro kulturní poměry za Rudolfa II.)

11213. *Nicolai Troili Hagiochorani*, Manuscriptum, de rebus sub Rudolpho et Mathia in Bohemia gestis. Ex apographo Francisci Pelzel... descripsit Joannes Petrus Cerroni, ad inclytum Moraviae et Silesiae gubernium a secretis 1799. Diarium od 13. února 1611 až do 20. dubna 1611. Viz *Pelzel*, Gesch. Böhm. II, str. 656-65; *Dudík*, Cerroni's Handschriftensammlung, Bibl. Č. Hist. I, č. 3829, str. 462-6; *Smetosch Rich. v. Riesenthal*, Nicolaus Troilus, der letzte utraquistische Rektor de Universität in Prag. Jahrb. Gesch. Protest. Öst. 1905, str. 91-105.

11214. Prostopravda *Mikuláše Dačického z Heslova*. Podle rukopisu knihovny Musea Král. Českého a podle Dačického pamětí vyd. *Strejček Ferd.*, Praha, 1902, 16°, str. 104 (1). Z obsahu: I. Dačického Credo. II. Rady a naučení. III. Básně tendenční a mravokárné. IV. Básně vlastenecké. (Lev znamení České země. O Bohemia. Truchlí Čechie. I-III. básnička z Pamětí.) V. Písně duchovní (k roku 1620).

11215. *Dačický z Heslova Mikuláš*, Paměti. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8115.

11216. *Vodňanský z Uračova Nathanael* (*Hložek*), Theatrum mundi minoris. Široký plac, neb zrcadlo světa, t. j. živý

kontrfekt nezčíslných bíd všeho lidského pokolení, v tomto světě rytířujícího. Z latinského jazyku na český přeložený..., v Starém Městě Pražském, u Jiřího Nigrina, 1605, 12°, l. (36), 169 (2). Z obsahu: II. knížka... Zármutky, kterýmž na tomto světě, jak při obchodech tělesných, tak také v povoláních duchovních i světských poddáni býti musí, jako jsou: 1. Trápení marinářův neboližto plavcův. 2. Voráčův s rolí se obírajících. 3. Kupcův, handléřův a rozličné obchody vedoucích. 4. Soldátův nebo vojákův. 5. Dvořanův. 6. Císařův, králův i jiných potentátův. 7. Biskupův římských i jiných osob duchovních. 8. Bída a trápení vrchnosti světské. 9. Stavu manželského. — III. knížka. Bídy lidské pocházející: 10. Z roztržitosti náboženství křesťanského. 11. Z nakažení morního. 12. Z hladu. 13. Z rozličných nemocí. 14. Z přehrozných trávenin. 15. Ze čtyr živlův zemských, z vody, ohně, z povětří a země. 16. Z nemocí a nedostatkův duchovních. 17. Z šedin a sešlosti věku. 18. Z smrti časné.

11217. *Konečný Matouš*, Theatrum divinum, t. j. Divadlo Boží, anjelům i lidem žádostivé, v spatřování divného skutku Božího, všeho světa stvoření co v který den i proč jest učiněno... V Starém Městě Pražském, u Sam. Adama z Veleslavína, 1616, 4°, l. A-Kkk4. Kap. 7. a 8. týká se vedle rozjímání nábožného poměrů kulturních českých za Rudolfa II.

11218. *Paprocký Bart.*, Třinácte tabulí věku lidského krátce sepsaných, v Star. Městě Pražském, 1601, 4°, dedikace Karlovi z Lichtenšteina. (Rovněž kulturní obrázky z tehdejšího života českého.)

11219. *Tobiáš Mouřenín*, Věk člověka r. 1604. Pěkná duchovní hra o desaterém věku života lidského na tomto světě, s pěknými, spasitedlnými řečmi a užitečným napomenutím, vyd. Dan. Sedlčanský, v Praze, 1604, 12°. — Znova, v Kutné Hoře, 1723, 16°. — Nově vydal *Zíbrt Č.*, Český Lid, XIII, 1903-4, str. 337, 390, 454. V úvodě vyložen poměr k originálu německému Jiřího Wickrama, Die zehen Alter. (Obraz tehdejšího života, s časovými narážkami na poměry české, s vyobrazeními.)

11220. *Herites Jan*, Pět kázání o hanebném a mrzutém opilství neb ožralství, kázané v Kníně hor zlatých, s. l. (v Starém Městě Pražském), 1600, 12°, 24 l.

11221. *Amanda Polana z Polansdorfu*, Rozdílové theologičtí podlé práv přirozeného pořádku sformovaní ve dvě knihy, z nichž první jest o víře, druhá o dobrých skutcích, s rejstříkem a tabulemi, jimiž se jasně před oči předpokládá, jak ti rozdílové spolu se drží. Edicí neb vydání druhé, správnější a širší nežli první. V Bazilei u Kundrata Waldkircha, 1590 a v český jazyk přeložené i sepsané v Králících 1598. Rukopis bibl. Musea král. Českého, sign. V. H. 1. Viz obsah: *A. J. Vrťátko*, Aman Polan z Polansdorfu. Čas. Č. Mus. 1861, str. 293-6, 382-6. V české úpravě tohoto spisu jsou zajímavé narážky a zmínky na kulturní a společenské poměry za Rudolfa II.

11222. *Zíbrt Č.*, Skladby Polákův Reje z Naglovic a Bart. Paprockého o ženitbě a panně v staročeských překladech. Květy, XX, kniha XL, 1898, str. 529-34, 560-6 (týká se doby Rudolfa II.).

11223. Antidotum, gewisse Artznei wider die Kranckheit der Secten, jetziger zeit Irrthumb und Ketzereien. Prag, 1587. Viz *Wolkan*, Böhm. Antheil a d. d. Liter. 16. Jh. I, 1890, str. 111, č. 319.

Jesuity Jiřího Scherera (Šerera) spisy v české úpravě. *)

11224. Erster Theil Aller Schrifften, Bücher und Tractätlein, welche *Georg Scherer* Societatis Jesu Theologus bisshero zu unterschiedlichen Zeiten durch den Truck aussgehen lassen. Gedruckt im Closter Bruck Praemonstratenser Ordens in Mähren 1599, fol.; stran 664 a register. Obsah: Ein christlich Gespräch von den Tauff Ceremonien, zwischen einem Pfarrherrn und Lutherischen Hebammen. — Verantwortung des Fronleichnambsfests und Umbgangs wider

*) Známý, horlivě činný obhájce katolictví Jiří Scherer záhy zdomácněl v české literatuře na sklonku věku XVI. Všecky skoro jeho spisy byly přeloženy do češtiny a kromě toho německé spisy byly souborně tištěny a vydávány na Moravě v klášteře louckém pod Znojmem (viz č. 11225 a č. 11226). Viz *Hübner*, Geschichte von Znaim, str. 119-24; *Gollinger*, Hormayr, Archiv, 1822, č. 90; *Wolný*, Topographie III, str. 115-7; *D'Elvert*, Liter. Gesch. Mähr., Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 134-5; *Dudík B.*, Dějiny knihtiskařství na Moravě, Bibl. Č. Hist. I, č. 154; srv. ibid., č. 159. Věnujeme zvláštní pozornost spisům Štererovým, vydávaným po česku, ježto jejich překladatelé, zvláště Bart. Flaxius a Václ. Brosius překládali volně, vkládali narážky a zmínky na souvěké poměry kulturní, církevní, společenské i politické.

Jacobum Andre Schmidel. — Eigentliche Abcontrafehung einer newen unerhörten Monstrantzen, darinnen Maxmilianus Biber, Lutherischer Predikant die Partickel und Oblaten für seine Communicanten, wie ein Gauckelman, im Land Oesterreich und Steyer, leichtfertig herumbgetragen: Sampt angehengten achzehen wichtigen Ursachen, dass sich jedermeniglich für dem Lutherischen Nachtmal und Communion, mit allem fleiss und ernst hütten soll. — Ob es war sei, dass auff ein Zeit ein Bapst zu Rom schwanger gewesen und ein Kind geboren habe? Gründtlicher Bericht. — Gewisse und warhaffte Newe Zeitungen aus Constantinopel vom Hieremia, jetzigen Patriarchen daselbsten, was sein, aller Griechischen und Orientalischen Kirchen Urteil und Meinung sei, von allen Artickeln Augspurgischen Confession. — Catholische Glossa oder Erleutterung Georgii Scherers auf ein Epistel oder Sendschreiben der Ubiquentlerischen Predicanten und Professoren zu Tübüngen an griechischen Patriarchen zu Constantinopel. — Gelinde Antwort auf die zornige Schmachschrift, so von den Würtenbergischen vermeinten Theologen, wider die catholische Glossa über ihr Epistel und Sendschreiben an Patriarchen zu Constantinopel, neulichen ausgesprengt werden. — Rettung der Jesuiter Unschuld wider die Giftspinnen Lucam Osiander. — Triumph der Wahrheit wider Lucam Osiander. — Fortsetzung des Triumphs der Wahreit wider Lucam Osiander. — Antwort auf die zwei unverschampte und ehrenschmähende Famos, Schandt und Lastercharten M. Alexanders Utzingers, eines Predikanten zu Schmalkalden, newlich wider den hochwürdigen Reichsfürsten unnd Herrn, Herrn Julium Bischoffen zu Würtzburg, und Hertzogen zu Francken, auch wider ein Ehrwürdig Thumb. Capitel daselbsten, und wider alle Catholische Francken durch offentlichen Truck, gantz unbedächtlich, vergessentlich und hochsträfflicher weise spargiert und aussgeworfen. — Christliche Fragstuck, sampt ihren Antworten von dreien strittigen Artickeln, nemblich: 1. Vom hochwirdigen Sacrament des Altars. 2. Vom Fegfeuer und Hülffthuung für die Seelen der Christglaubigen. 3. Von der lieben heiligen Fürbitt. — Der Lutherisch Bettler Mantel. — Sibenzehen fürnemer Streit Artickul unser heiligen christlichen Glaubens, weitläufig und verständtlich erörtert und erläutert, wider die ungeschickte und unmeisterliche Aussklopfung des Lutherischen Bettler - Mantels Jacobi Heerbrandi, in forma Apologiae verfasset. — Bericht vom Wunderlichen Sig, den Doctor Paulus Florenius, wider Georgen Scherer Jesuiten, die nechst abgelauffne Fasten zu Wienn in Oesterreich, mit disputieren erhalten.

11225. *Scherer Georg*, Christliche Postill von Heyligen unnd uber die Fest, so ausser dess Sontags durchs gantze Jahr hinumb in der Catholischen Kirchen offentlich gefeyert werden. Sampt am Ende angehenckten vierzehen Predigten von der h. Communion in einer und beyder gestallt. Getruckt im Bruck an der Teya, Premonstratenser Ordens in Mähren, 1605, fol., VII, 780. V obou spisech narážky na souvěké politické, církevní i společenské poměry v zemích českých. Dedikace arciknížeti Matiášovi. — *Šerer Jiř.*, Kázání na sváteční evangelia a o umučení Páně, V král. Starém Městě Pražském, u Joach. Kamenického, 1724, fol., str. (8), 662, registřík. — — Přeložil *Jan Barner*: Postilla t. j. výkladové na nedělní evangelia přes celý rok, v Praze, 1714, fol., str. (4), 1058, registřík.

11226. *Scherer G.*, Vermahnung, dass die Christen ... ritterlich wider ihn (Türken) streiten sollen, Bruck a. d. Taya, 1595. Viz č. 11233.

11227. *Scherer Jiří*, Chodcovský plášť Pikhartského, Lutherianského a jiných novotných sektářů učení, s. l. a. (1585?, 1588?), 4°, 8 l. Viz německý original č. 11224.

11228. *Scherer Jiří S. J.*, Zpráva jistá a dokonalá, jestli pravda, že by papež jeden v Římě dítě poroditi měl ..., přel. od *B(artol.) F(laxia) A(rcijahna) P(lzenského)*. V Litomyšli, 1587, u Andr. Graudence, 4°, l. A-H, 2 l. Viz německý originál č. 11224.

11229. *Scherer Jiří*, O nové, nevídané a neobyčejné monstrancí, s kterouž jeden praedikant ... v Rakousích a v Štýrsku se procházel a lidem posluhoval a ve Vídni popaden a do vězení vzat jest, s. l. a., 4°, 4 l. Přeložil *Maxim. Biber Awerbekcius, Horaždějovský*, lékař. Viz německý original, č. 11224.

11230. *Scherer Jiří*, Rozmlouvání křesťanské o ceremoniích a řádích posvátných křtu sv. mezi farářem katholitským a bábou luteránskou, kteráž dítky ke křtu nosívává. V Litomyšli, 1591, 4°, str. (8), 98. Přeložil *B(art. F(laxius) A(rcijáhen) P(lzenský)*. Viz německý originál č. 11224.

11231. *Scherer Jiří*, Kázání o slavném svátku Těla Božího a processí ..., V Litomyšli, 1594, u Ondř. Graudence, 4°, 24 str.

11232. *Scherer Jiří*, Kázání při pohřbu udatného reka a vysoce urozeného knížete .... Karla hrab. z Mansfeldu, pána v Holderingu. Z něm. přel., v Praze, 1595, 4°, l. A-D.

11233. *Scherer Jiři*, Křesťanské vojenské kázání... křesťanskému vojsku v Uhřích proti Turku..., přel. *Václ. Brosius*, 1593. Viz č. 6703.

11234. *Scherer Jiří*, Jisté umění a zaklínání proti střílení, bodení, sekání, loupeži, pálení, proti pádu a zahynutí v boji aneb zajetí od nepřátel ... v německé řeči vůbec vydané a na troje kázání rozdělené... a nyní v český jazyk přeložené od *K(něze) V(áclava) B(rosia) D(ěkana) H(radeckého)*, s. l. (v Litomyšli), u Andr. Graudence, 1596, 4°.

11235. *Scherer Jiří*, Katechismus křesťanského náboženství... ve čtyrech částkách... v městě Vídni ode dvou mládencův před kázáním na spůsob otázky a odpovědi říkaný, z něm. přeložil *J. Pejt Hostounský*. V Starém Městě Pražském, u Kašp. Kargezia, 1612, 4°, str. (8), 423.

11236. *Scherer Jiří*, Křesťanské otázky a odpovědi, co se tří nejhlavnějších artikulův víry dotýče, t. j. o svátosti oltářní, očistci, orodování svatých..., sepsané, skrze..., potom pak v jazyku českém mnohými důvody starých Čechův pod obojí rozšířené a vydané od *J. Sixta z Lerchenfelsu* a nyní zase v nově nákladem Jana Václ. Celestina z Kronenfeldu. V Praze, 1623. Na konci: U Pavla Sessia, 1624, 12°.

11237. *Schottky Jul. Max.*, Prag, wie es war und wie es ist, nach Aktenstücken und den besten Quellenschriften geschildert. Prag. 1851-2, I, II.

11238. *Svátek Jos.*, Praha za doby Rudolfovy, úryvek ze spisu „Doba Rudolfova v Čechách". Zlatá Praha, I, 1884, str. 319, 331, 343, 356, 372, 383, 390, 414, 427, 439, 451; II. 1885, str. 38, 43, 55, 67, 79, 90, 112, 119, 130, 139, 151, 367.

11239. Český zlatý věk. Jednota, 1888, str. 59-61.

11240. *Winter Z.*, Kulturní obraz českých měst. Život veřejný v XV. a XVI. věku, I, II, 1890, 1892. Viz Bibl. Č. Hist III, č. 1756, kdež podán obsah. Pro dobu Rudolfa II. podává kniha řadu zajímavých a nových zpráv.

11241. *Winter Z.*, Děje vysokých škol pražských (1409-1622), Bibl. Č. Hist. III, č. 303, 1897, IV. a V. hlava týkají se doby Rudolfa II. a kulturních poměrů až do bitvy bělohorské a podávají důležité, z archivních pramenů čerpané zprávy o době Rudolfinské.

11242. Prag unter Rudolph II. Politik, 1899, č. 193. Srv. *Svátek J.*, Ze staré Prahy, č. 11244.

11243. *Dolenský J.*, Praha ve své slávě a utrpení. Praha, 1903. Z obsahu: Doba Rudolfova, str. 84.

11244. *Svátek Jos.*, Ze staré Prahy. Obrazy děje- a místopisné. Praha, s. a., 8°, str. 362. Obsah: Bílá věž. Daliborka. Černá věž. Královský letohrádek „Hvězda" u Prahy. Královská zahrada na Hradčanech. Karlův most a jeho věže. Praha za doby Rudolfa II. Pražské vodárny a jezy. Ostrov Štvanice u Prahy. — Vyobrazení: Sadeler J., Královský hrad Pražský a Malá Strana za Rudolfa II. Štapfer K., Zlatá ulička. Sadeler Jiljí, Sál Vladislavský na Hradčanech a život v něm počátkem XVII. století. Sadeler Jiljí, Praha (Malá strana a Staré Město) za Rudolfa II. Srv. č. 11302.

11245. *Harlas Fr. X.*, Z pokladů pražských (Věděním a životem), v Praze, s. a., m. 8°, str. 224 (1). Obsah: Praha a cizinci. Velechrám Pražský. Letohrádek královny Anny. Staropražské vzpomínky. Kapitola o staročeské „hrubé střelbě". Praha v obrazích. Pohled na Prahu. Staré nástropní malby pražské. Výzdoba ulice. Umělecký život Pražské minulosti. Studie z pražských obrazáren. Dvorní umělci na Hradě Pražském. Cechy a pořádky v Praze.

11246. Die böhmische Sprache zur Zeit Kaiser Rudolf's II. „Prag", Beibl. Ost. u. West., 1843, str. 253.

11247. Česká řeč za císaře Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení, 1883, č. 64. Srv. *Svátek J.*, Habsburkové a český jazyk, č. 5604, 8458.

11248. Česká řeč za času císaře Rudolfa II. Čech, 1888, č. 78.

11249. Učení se němčině za Rudolfa II. Besídka pro záb. a pouč. 1877, č. 1.

11250. Einige Worte über die Einrichtung und den Zustand der Schulen von Böhmen, besonders als Mittelschulen betrachtet, zur Zeit ihrer Blüthe unter Rudolf II. von 1576-1612. Jahres-Bericht d. Obergymn. zu Saaz, 1857, 8°. O školství za Rudolfa II. obšírně viz oddíl VIII. Dějiny školství.

11251. Paměti o školách českých. Listář školství českého v Čechách a na Moravě, 1598-1616. Viz *Dvorský Fr.*, č. 8872.

11252. *Dvorský Fr.*, Školy Pražské l. 1600. Pam. Arch. IX, 1871-3, sl. 801-8. Srv. *Dvorský*, č. 8872; *Winter Z.*, č. 8896.

11253. Péče o zdravotnictví v Praze za Rudolfa II. Besídka pro záb. a poučení, 1882, č. 77. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8575-605; *Winter Zikm.*, Zdravotnictví XVI. stol. v Čechách. Zlatá Praha VIII, 1891, str. 255 a d.

11254. *Rybička Ant.*, Několik obrázků z věků minulých. Lumír, V, 1855, str. 593-6. Obsah: 1. Nález o ucho koňské. 2. O ukazování řemesla krejčovského a ševcovského. 3. O doktořích zemských

v markrabství moravském. 4. O přijímání cizozemců do markrabství moravského.

11255. O veřejné bezpečnosti, o zahalečích, žebrácích, cikánech, viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8606-48; *Winter Zikmund*, K dějinám poběhlé žebroty v Čechách, Pokrok, 1884, č. 307 a d.

11256. *Mikovec F. B.*, Banditství v Čechách za Rudolfa II. Lumír, V, 1855, I, str. 20.

11257. Vražedníci ve velkém (za Rudolfa II.). Besídka pro záb. a pouč. 1878, č. 66.

11258. Pověrečnost v době Rudolfinské. Besídka pro záb. a poučení, 1879, č. 25.

11259. Slavný turnaj v Praze za Rudolfa II. Besídka pro záb. a pouč. 1883, č. 22.

11260. *Winter Z.*, O vkusu a umění při pražských slavnostech v XVI. věku. Zlatá Praha, XIV, 1898, str. 302, 315, 329. 339, 355, 379, 390, 398, 427, 451, 462.

11261. Pražští šviháci za Rudolfa II. Lumír, 1865, I, str. 173. Srv. *Guarinoni*, č. 11212.

11262. Pražské dámy za Rudolfa II. Lumír, 1865, I, str. 109. Srv. Besídka pro záb. a pouč. 1890, č. 51. Srv. *Guarinoni*, č. 11212.

11263. J. M. C. etc. nařízení mezi řemeslníky a některými jinými obchodníky s strany drahot v tomto království českém podle kteréhož se jedenkaždý zachovávati povinen bude, počnouc od pondělího po sv. Matouši l. 1578, vyt. v Starém Městě Pražském, u Jiřího Melantricha z Aventina, 4°.

11264. Z pamětní knihy měst Pražských (r. 1584-1590), Škola a Život, 1857.

11265. Řád policejní měst Pražských léta 1584-5 vydaný. Z kněh pamětních Star. Města Pražského. Právník, II, str. 170-6.

11266. Nejstarší datum o směnkách v Čechách (1576), Lumír, II, 1852, str. 162.

11267. Co bývalo neslušné (kroj roku 1585). Rodinná Kronika, V, 1864, str. 120.

11268. Radovánky a obřady, slavnosti v Praze r. 1585 při udělení řádu Zlatého rouna císaři Rudolfovi II., viz popis a vyobrazení č. 9912-4. Srv.: Praha za Rudolfa II.

11269. *Winter Zikmund*, Počet obyvatel v Praze r. 1594. Čas. Č. Mus. 1899, str. 322. Srv. *Dvorský Fr.*, O počtu domů v Praze a v královských městech v Čechách v 16.-19. století. Viz č. 8188.

11270. *Kheil N. A.*, Krátké popsání české říše z r. 1595. Viz při r. 1595.

11271. Drobné záznamy pražské z let 1595-1633. Čas. Spol. Přát. Starož. XII, 1904. str. 133.

11272. *Winter Z.*, Pražské muziky (1596). Viz č. 8143. Srv. č. 11240.

11273. *Winter Zikm.*, Život v pražském Ungeltě r. 1597. Čas. Č. Mus. 1899, str. 14-44, 105-38. Srv. Národní Listy 1899, č. 207. Viz též Bibl. Č. Hist. VII, č. 1756.

11274. Čistota v Praze (za Rudolfa II.), Besídka pro záb. a poučení, 1877, č. 30. (Dle policejního řádu Rud. II. z r. 1598.) Srv. č. 11265.

11275. Censura duchovní za Rudolfa II. Bes. pro záb. a pouč. 1871, č. 94 (k r. 1591).

11276. *Schulz Václav*, Z pražské censury r. 1602. Čas. Č. Mus. 1899, str. 174-7.

11277. *R.*, Z dějin censury v Čechách. Národní Listy, 1903, č. 126. (Zákaz hry: Campanus J., Břetislav a Judita čili násilné unešení Judity dcery císařské od knížete Břetislava r. 1604.) Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 10096-8.

11278. Snešení purgmistrův a radd všech tří měst pražských o jistý řád a nařízení, kterak by čeládka ženského pohlaví chovati se měli, 1603, 4°, listů 4. Srv. *Zíbrt Č.*, Snesení měst Pražských r. 1603 o čeládce ženské. Česká Revue I, č. 8-12.

11279. K. Rudolphs II. Polizeiordnung für Böhmen, 1605. *Riegger*, Archiv Stat. Böhm., Bibl. Č. Hist. II, č. 189, I, 1792, str. 483-563. — Řád policejní český r. 1605. Lumír, V, 1855, díl I. str. 326, 379, 402, 423, 450, 472.

Sadelerova Praha z r. 1606. *)

11280. Stará Praha z r. 1606 (s vyobr.). Květy III, 1868, str. 30, 398.

11281. Sadelerův prospekt Prahy z r. 1606. Náčrtek místo- a dějepisný. Bes. pro záb. a pouč. 1898, č. 124-49.

11282. Sadelerův prospekt Prahy z roku 1606. Besídka pro záb. a poučení, 1890, č. 9 a d. Srv. *Harlas*, č. 11245.

11283. Hrad Pražský a část Malé strany r. 1606 (dle rytiny Jiljího Sadelera). Čechy, III, 1, str. 137.

11284. Drahé vyražení ohňostrojem (v Praze, 1607). Besídka pro záb. a pouč. 1877, č. 2.

11285. *Winter Z.*, Pokojníci Staro-

*) O jiných vyobrazeních Prahy za doby Rudolfovy viz oddíl XIII. Topografie, B. Čechy, s. v. Praha. Tamtéž o novějších reprodukcích Sadelerovy Prahy.

pražští r. 1608. Květy, VIII, 1886, I, str. 650-9; II, str. 15-26.

11286. *Daniel Eremita Belga*, Iter Germanicum, sive Epistola ad Camillum Guidium equitem, scripta de legatione magni Hetruriae ducis ad Rudolphum II. ... et aliquot Germaniae principes et respublicas a. 1609. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2607.

11287. Popis Vyšehradu z roku 1609. Bes. pro záb. a pouč. 1884, č. 91. — Srv. ibid., 1890, č. 35.

11288. Banditství v Praze (dle novin Strassburských r. 1609). Besídka pro záb. a pouč. 1877, č. 31.

11289. Sťatý oživl (za Rudolfa II.), Besídka pro záb. a poučení, 1883, č. 7.

11290. Prachové spiknutí v Praze r. 1609. Besídka pro záb. a pouč. 1885, č. 9.

11291. *Vávra J.*, Z cestopisu p. Jiříka z Oppersdorfu 1609-11. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2609.

11292. *Haberer von Bretten*, Aegyptiaca servitus d. i. Beschreibung seiner dreijährigen Dienstbarbeit und nachherigen Reisen in Böhmen..., 1610. — Znova: Frankfurt, 1747. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2608.

11293. *Winter Z.*, Štědrý den v radnici staroměstské (1612). Národní listy, 1886, č. 353. Viz č. 8143.

11294. *Ekert Fr.*, Kostely a kaple v Praze před povstáním českým r. 1618. Čas. katol. duch. 1889, str. 65.

b) Hrad Pražský za Rudolfa II.

11295. Hrad Pražský za Rudolfa II. viz *Balbín*, Miscellanea historica regni Bohemiae, I, 1, 1679. Bibl. Č. Hist. I, č. 654. (klenotnice, zahrady, záliba v divé zvěři atd.).

11296. *Podlaha Ant.* a *Šittler Ed.*, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze, jeho dějiny a popis, Sv. Prokopa dědictví č. 43, v Praze, 1903, 4°. Z obsahu: I. 5. Od r. 1480 až do r. 1618. 6. V době Zimního krále. 7. Od bitvy bělohorské do r. 1645. 7. Přivtělení relikvií Karlšteinských pokladu Svatovítskému r. 1645.

11297. Hradčany a Malá Strana v Praze před 250 roky (s vyobraz.), Nový Pražský Kalend. 1854, str. 100 (r. 1604).

11298. *Kleroth*, Die Prager Königsburg unter Rudolf II. Jahrb. d. Erz- und Riesengeb. III, 1869.

11299. Sál Vladislavský na Hradě Pražském za Rudolfa II. viz Bibl. Č. Hist. III, č. 4683; srv. Český Svět, I, 1904-5, 2, str. 87-9.

11300. Der Wladislaw-sche Saal in der kön. Burg zu Prag. Bohemia, 1866, č. 114-5.

11301. Vladislavský sál na Hradě Pražském (s vyobraz.). Květy, III, 1868, str. 6. Srv. ibid. VI, 1871, str. 215.

11302. *Sadeler J.*, Obecenstvo a kupci dvorští ve Vladislavském sále. Začátek XVII. věku. Vyobrazení. *Winter Z.*, Dějiny kroje v zemích českých, 1893, str. 340-1, č. 760 (s poukázáním na kroje doby Rudolfinské).

11303. Prašný most na Hradě Pražském. Bes. pro záb. a pouč. 1879, č. 27.

11304. Komnaty císaře Rudolfa II. na Hradě Pražském. Besídka pro záb. a poučení, 1889, č. 149.

11305. *Schwarz A.*, Der Kaisergarten in Prag. „Prag", 1845 (Beibl. zu „Ost u. West"), str. 251, 255-6, 259-60.

11306. Královská zahrada na Hradčanech. Lumír, 1865, str. 429.

11307. *Svátek Jos.*, Královská zahrada na Hradčanech v Praze. Zlatá Praha IX, 1893, str. 399 a d. Viz Ze staré Prahy, Bibl. Č. Hist. III, č. 11244.

11308. Královská zahrada na Hradě Pražském. Česká Politika, 1896, č. 170.

11309. Z královských parků Hradčanských. Český Svět. I, 1904-5, str. 29-33. Z obsahu: Rajská zahrada. Císařská zahrada.

11310. Fontány v král. zahradě na Hradě Pražském, viz Umění, č. 10610-9 a č. 11201.

11311. Jelení příkop. Bes. pro záb. a poučení, 1871, č. 78.

11312. Jelení příkopy na Hradčanech. Bes. p o záb. a poučení, 1878, č. 79.

11313. Jelení příkopy v Praze (původ jména). Slavia, 1878, str. 408.

11314. Královské pečeti v Jelením příkopě. Besídka pro záb. a pouč. 1884, č. 97.

11315. Löwenhof in Prag. *D'Elvert*, Zur Geschichte der Naturwissenschaften in Mähren und Schlesien, 1868 (Schriften XVIII), Bibl. Č. Hist. I, č. 453, II, č. 5092, str. 69.

11316. *Mikovec*, Lví dvůr na Hradě Pražském. Lumír, III, 1853, II, str. 638.

11317. Der Kampf mit dem Löwen. (Aus der Zeit Rudolf's II.) „Prag", Beibl. Ost u. West, 1843, str. 784. Srv. *Guarinoni*, Grewel, č. 11212, str. 274; *Schottky*, Prag, č. 11063, II, str. 101.

11318. Lvi na Hradě pražském. Bes. pro záb. a pouč. 1879, č. 8. (Doklad, že lvi byli již před Rudolfem II. na Hradě chováni, za Karla IV.)

11319. *Svátek J.*, Lví dvůr na Hradě Pražském. Rukavička ve lví jámě. Viz Pražské pověsti, 1883. Bibl. Č. Hist. II, č. 4755.

11320. Rukavička. Bes. pro záb. a poučení, 1898, č. 183. (Hist. drobnost o rukavičce hozené do lví klece na Hradčanech r. 1600, z díla *Guarinoniova*, Grewel der Verwüstung des menschl. Geschlechtes, č. 11212. — Viz literárně-historické zprávy: *Kment J. A.*, Der Handschuh und seine Geschichte, Wien, 1890, m. 8⁰ [stať historická od *Ed. M. Schranky*]. Srv. též *Svátek J.*, Ze staré Prahy, č. 11244.)

11321. Zvěřinec na Hradě Pražském. Bes. pro záb. a poučení, 1878, č. 67.

11322. Mein Michael Kecken Röm. Kaiser. Maj. etc. Pauschreibers bei dem Khuniglichen Prager Schloss Ambts Raidtung, Anlangent, was auf Erkauffung Prennholtzes zu der Kais. Maj. etc. unnd obbemeltes Schlosses Notdurfften auch ausfuerung desselben aus dem Wasser im Holtzgartten Auch anderen Personen wellichen auf der herrn Behaimbischen Camer Räthe Irer genaden Certificationen habender Holtzordnung solliches zugeben verordnet worden sambt dem flösserlon. Desgleichen was auff Einvechsung des Heues unnd Gromets auf der Kais. Maj. etc. Wissmaten, auch dasselbig für das wiltin baide Thiergartten unnd Schlos auch in die neuerpauten Städel daselbsten zu furen vom Ersten tag Apprilis des Siebenundsiebentzigsten bis auf den letzten Marttium itztlauffundes Achtundsiebentzigisten Jares Auf welliche baide vermelte täg Ich Pauschreiber innhalt der herren behaimbischen Camer Räthe Her Genaden verordnung meine Raittungen wegen holtzes unnd heues beschliessen unnd wieder anfahen solle; Auch Anndere meines Ambtes unvermeidtliche Notdürfften verlofen unnd Auffgangen ist, 1577, fol., 53 listy. V bibliothece Musea král. Č. — Srv. *Volf J.*, Sklizeň sena na císařských loukách kolem Prahy r. 1577. Český Lid XV, 1906, str. 94.

c) Míčovny (polhauzy).

11323. Die Ballhäuser in Prag, Bohemia, XXII, 1850, č. 192.

11324. *Rybička Ant.*, První výsadní „Polhauz" čili Míčový dům na Malé Straně v Praze. Lumír, X, 1860, díl I., str. 136 (o „polhauzích" Rudolfa II.).

11325. Z císařské míčovny na Hradčanech (1581), Besídka pro záb. a poučení, 1887, č. 25.

11326. *Zíbrt Č.*, Z her a zábav staročeských, 1889; Míč, viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8802. Bes. Lidu V. 1897, str. 105.

11327. První veřejný míčový dům v Praze. Česká Politika, 1894, č. 96.

11328. *Křen J.*, Z dějin cvičení tělesných v Čechách, v Praze, 1904, 8⁰ (Míčovna Rud. II.).

d) Šerm, souboj.

11329. *Šmid A.*, Zpráva dějepisná o výsadním pořádku svobodných šermířů od péra, někdy v Praze bývalém, Čas. Č. Mus. 1848, str. 302-15.

11330. *Špott J.*, Privilegium pořádku svobodných šermířů od péra v Praze. Památník Sokola pražského. Praha, 1883, str. 318-9.

11331. *Zíbrt Č.*, Řád pražských šermířů z r. 1597. Ke dni slavnostní akademie „Klubu šermířského". Hlas Národa, 1887, č. 128.

11332. *Winter Z.*, V šermířské škole. Premie Umělecké Besedy v Praze na rok 1888, Praha, str. 29-40. Srv. Zvon VI. 1906, str. 640.

11333. *Tille V.*, O českém šermu. Národní Listy, 1903, č. 124.

11334. Císař Rudolf II. zakazuje souboje. Česká Politika, 1894, č. 124.

11335. *Svátek Jos.*, Souboje v Čechách, 1891. Viz č. 8458.

e) Varia.

11336. *Winter Z. Dr.*, Zdravotnictví šestnáctého století v Čechách. Z pramenů archivních sepsal, Zlatá Praha, VIII, str. 255 a d. Viz literaturu obšírně č. 8575-605. Srv. č. 11253.

11337. *Winter Z.*, Přepych uměleckého průmyslu v měšťanských domech v XVI. věku. Viz č. 8139.

11338. Angličtí komedianti v Praze (1608-58), Dalibor, VII, 1863, str. 208. Srv. Angličtí komedianti v Čechách r. 1607-8. Lumír, XIII, 1863, II, str. 936.

11339. Střílení ku ptáku za starých dob a utváření se střeleckých sborů v Čechách, čas. Střelec, v Praze, I, 1903, str. 6 a d. Viz literaturu č. 8803-6.

7. Židé za Rudolfa II.

a) Část všeobecná.

11340. *Grünwald M.*, Die Juden unter Rudolf II., bis Ferdinand III. (1576-1637). Viz *Grünwald*, Zur Geschichte der jüdisch. Culturgemeinde Jungbunzlau in Böhmen. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8090. Srv. č. 8088, 8105.

11341. Židé v Čechách před třemi sty lety. Čech. 1894, č. 108. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8096.

11342. *Popper M.*, Les juifs de Prague pendant la guerre de 30 ans. Revue des Études juives, XXIX, 1894, str. 127-41; XXX, 1895, str. 70-93.

11343. *D'Elwert Christ.*, Zur Geschichte der Juden in Mähren und Oesterreich-Schlesien. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, 1895, XXX.

11344. *Řezníček Václav*, Židé v zemích českých, IV. Ve zlatém věku. Praha 1900. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8101.

11345. *Stein B.*, Dějc židů v Čechách, v Praze, 1900, lex., str. 59.

11346. *F. T.*, Židé co hudebníci v 17. věku v Čechách. Dalibor, III, 1875, č. 4. Srv. *Zíbrt*, Jak se kdy v Čechách tancovalo, 1895, č. 8767. — Viz též *Svátek Jos.*, Einiges über Tanzmusik und über jüdische Musikanten zu Prag im 17. Jht., Prag, s. a. (1884), 8°, 16 str.

11347. *Petrus Carbonarius Metropagita Cartus.*, Operis de hebraica veritate ... pars assertiva, qua contra Hebraiculos, recens e Judaeorum schola profectos, docet, res hebrae: sive quo ad idiomatis puritatem, sive quo ad S. Scripturae integritatem, unde petenda sit. Pragae, apud G. Nigrinum, 1590, 12°, str. (32), 219. Appendix. (O poměru židovstva k učení Lutherovu, Kalvinovu a pod. se zřetelem k českým zemím za Rudolfa II.)

11348. *Carchesius Martin* (*Kraus z Krausnthálu*), Flagellum Judaeorum, Bič židovský ... Praha 1605. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8038.

11349. *Carchesius Martin* (*Kraus z Krausnthálu*), Speculum Judaeorum, to jest: Židovské zrcadlo .... Praha 1603. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 8039.

11350. De baptisatis Judaeis. Viz Parthenicon *El. Joan.Westoniae*, č. 10529.

b) Pražské Ghetto za Rudolfa II.

11351. Pražské Ghetto. Společnou prací *Ignáta Herrmanna, Jos. Teige* a *Z. Wintra*. Kresby od A. Kašpara. Praha, 1902, obdl. 4°, str. 149.

11352. Sippurin. Ghettosagen, jüdische Mythen und Legenden. Brandeis, Jüdische Universalbibliothek, č. 8, 11-12, 20, 25-6, 31-2, 40-1, 57-60, 71, 78, 84.

11353. *Weise L.*, Bella-Ella. Sage der Prager Juden, 1848. Viz č. 4761.

11354. *Legis-Glückselig*, Prager Judensagen, 1853. Viz č. 4762.

11355. *Fischl Luděk*, Pověsti ze židovského města Pražského, Národní Listy, 1875. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4764.

11356. *Fischer K.* a *Klíma J.*, Pověsti pražských židů. Světozor, XIV, 1880, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4763.

11357. *Svátek J.*, Pověsti o Židovském městě a o židech pražských za Rudolfa II. 1883, viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4755.

11358. *Jirásek Al.*, Pověsti ze Židovského města, 1899. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4737.

c) Pražský hřbitov židovský.

11359. Literaturu zevrubně viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4501-10, 15361-3.

11360. *Klutschak Franz*, Der alte Judenfriedhof in Prag und seine Sagen. Panorama des Universums, V, Prag, 1838, str. 292.

11361. *Foges Ben.* a *David J. Podiebrad*, Alterthümer der Prager Josefstadt. Israelitischer Friedhof, Alt-Neu-Schule und andere Synagogen. Prag, 1862. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4503. Z obsahu: Grabstein Nr. V. des Mordochai Meisel, aus dem siebzehnten Jahrhunderte. Grabstein Nr. VI. des Rabbi Lövi (Jehuda) bar Bezalel, aus dem siebzehnten Jahrhunderte. Grabstein Nr. VII. der Hendl Bath Seba von Treuenberg, aus dem siebzehnten Jahrhunderte.

11362. *Popper M.*, Historische und culturgeschichtliche Notizen aus den Inschriften des alten Prager Juden-Friedhofes, 1892. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4508.

11363. *Popper M.*, Die Inschriften des alten Prager Judenfriedhofes, zum erstenmal vollständig entziffert, 1893. Viz ibid.

11364. *Jeřábek Luboš*, Starý židovský hřbitov pražský. V Praze, 1903, fol., str. 38, tab. 22. Též něm. vydání.

d) Židé vynikající. Rabi Löwi, zván Veliký.

11365. *Klutschak Franz*, Sagen, Märchen u. Geschichten aus Böhmen: Der Golam des Rabbi Löw. Panorama des Universums VIII, Prag, 1841, str. 77. Srv. ibid. VII, 1840.

11366. *Legis-Glückselig*, Judensagen, Bibl. Č. Hist. II, č. 4762.

11367. *Löwy J.*, Gólem. Pověst ze života rabiho Loewa (za Rudolfa II.), Lumír, 1866, I, str. 299-301.

11368. Hamaskir, Hebräische Bibliographie, Berlin, 1872, str. 66. Srv. Bolton, The Follies of Science at the court of Rudolph II. (viz při r. 1612).

11369. *Klemperer G.*, Rabbi Löwe ben Bezalel. Lebensbild eines Prager Oberrabbiners aus dem 16. Jahrh. Pascheles' Illustr. israelit. Volkskalender, XXII, Prag, 1873.

11370. *Fischl L.*, Rabi Löwi, zván Veliký, 1875. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4764.

11371. *Klemperer G.*, Das Rabbinat zu Prag seit dem Dahinscheiden des R. Löwe ben Bezalel 1609-1879. Pascheles', Illustr. israel. Volkskalender für 5642-4, str. 123 a d.

11372. *Fischer K.*, Rabbi Löwa smrt. 1880. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4763.

11373. *Svátek Jos.*, Rabín Bezalel Lev. Golem Rabína Bezalela Lva. Viz Pražské pověsti, 1883. Bibl. Č. Hist. II, č. 4755.

11374. *Grün Nathan*, Der hohe Rabbi Löw und sein Sagenkreis. Prag, Brandeis, 1855. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4765.

Jakub Bas-ševi z Treuenburka.

11375. První žid, na šlechtický stav v Čechách povýšený. Lumír VII, 1857, I, str. 377.

11376. Jak. Basševi z Treuenberka. Květy, III, 1868, str. 310.

11377. *Peška B.*, Arch. Pam. IX, 1871, str. 780.

11378. *Jireček Jos.*, Jakub Bas-ševi z Treuenburka. Čas. Č. Mus. 1883, str. 325. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 6479. — Překlad: *Jireček J.*, Jakob Bassevi von Treuenburg. (Aus dem Czechischen ins Deutsche übertragen v. *M. Grünwald.*) Jüdisches Centralblatt, III, 1884, str. 55-62.

11379. Grabschrift Jakob Bassevi's von Treuenburg. Jüdisches Centralblatt, IV, 1885, 33-5. Srv. č. 11378.

11380. Žid na šlechtický stav povýšený. Rolník, kal., 1886, str. 114.

11381. První žid na šlechtický stav v Čechách povýšený. (Jakub Basševi z Treuenburga.) Česká Politika, 1894, č. 235. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 5958.

11382. *Popper*, Les Juifs de Prague pendant la guerre de trente ans. Revue des études juives, Paris, 1894, XXIX, str. 127-41; XXX, 1895, str. 70-93. Pojednává též o Bassevim.

Mardochai Meysel.

11383. Viz literaturu o Židovském městě č. 11351-8.

11384. Marek Mardochai Mayzl, žid Pražský. Pomucka k místopisu Pražského ghetta. Lumír, VIII, 1858, I, str. 278, 302.

11385. *Köpl K.*, Zur Geschichte der Meisel-Synagoge in Prag. Das Jüdische Centralblatt, zugleich Archiv für die Geschichte der Juden in Böhmen, herausgeg. v. H. Grünwald, VIII, 1889, str. 35-7. (majestát Rudolfa II. 13. srpna 1591, M. Meyzl-Mardochay).

11386. *Kisch A.*, Festschrift zum 300jährigen Jubiläum der Meyselsynagoge. Das Testament Mardochai Meysels mitgetheilt und nach handschriftlichen Quellen beleuchtet, Frankfurt a. M., 1894, 8°, str. 45. Otisk z Mitth. Schr. Gesch. Judenthum. Srv. *Jeřábek L.*, Pražský židovský hřbitov, č. 11364.

11387. *Grünwald M.*, Sal. E. Luntschitz, Oberrabiner in Prag 1604-18. Frankfurt, 1892, 8°, str. 42.

Kniha XXII. Třicetiletá válka.

Č. 11388-9.

A) Prameny.*)

A.

11388. *Abelaeus J.*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum.

Abelin Joh. Phil., Theatrum Europaeum a jeho pokračovatelé.

11389. *Abelin Joh. Phil.* (*Abelaeus, Arlanibaeus, J. Gottfried, Gotefredus*), Fortsetzte historische Chronik oder Beschreibung der merkwürdigen Geschichten vom Anfange der Welt bis 1619 (*Gottfried*), Frankfurt, 1621, 1622, 1625. — — Přeložil do hollandštiny von *Meurse Jacob*, Amsterdam, 1660, fol., I-II. — — II. díl (*Abelin*), 1629-33, Frankfurt, 1633, fol. — — I. díl, s názvem pak podrženým: v. 1618-1659, Frankfurt, 1679, fol. — *Abelinus Joan. Phil. Argentoratensis*, Theatrum Europeum, oder aussführliche und warhafftige Beschreibung aller und jeder denckwürdiger Geschichten, so sich hin und wider in der Welt fürnämlich, aber in Europa und Teutschen Landen, so wol im Religion, als Prophan-Wesen vom Jahr Christi 1617 biss auff das Jahr 1629... Mit schönen in Kupffer gebrachten Land-Tafeln vieler fürnehmer Herren und Potentaten Contrafacturen, wie auch fürnehmer und berühmbter Stätten, Vestungen, Pässen, Schlachten und Belägerungen eigentlichen Delineationen und Abrissen gezieret und verlegt durch *Math. Merian*, Buchhändlern und Kupfferstechern in Franckfurt. Franckfurt, 1635, fol., str. 1316. — 2. vyd. 1643, fol. — 3. vyd. 1662, fol., str. 1147 (XXI. dílů). — Z obsahu: Unterschiedliche Religionen, ein Ursach des Kriegs in Böhmen (4). — Kaysers Rudolphi II. Majestätbrief über das freie exercitium Religionis Augspurgischer Confession in Böhmen (7). — Articul und Vergleichung von Verordnung Gewalt und Verrichtung der Defensoren, desgleichen von Übergab des Consistorii und der Academien auch dem rechtlichen Austrag in vorfallenden Religions Streitigkeiten (11). — Keyser Rudolfs Majestätbrief wegen der Religion den Fürsten und Ständen in Schlesien gegeben (12). — Kayserlich Schreiben, wegen der angestelten Versamblung derer sub utraque an die Kayserl. Statthalter zu Prag abgangen (16). — Kayserliche Officirer werden zu Prag zum Fenster hinaussgeworfen (18). — Böhm. Stände Apologia und Entschuldigungs-Schrift wegen vorgangener Händel (19). — Beweiss, dass die zu den Geist. Gütern und Clöstern gehörige Underthanen auch Kirchen auffzubawen Macht hetten (22). — Entschuldigungs-Schreiben, so die Böhmischen Stände sub utraque neben der Apology und beigefügten Beweis Kays. Matthiae übersendet (23). — Kays. Antwortschreiben auf erstgedachte der Böhmischen Stände sub utraque Apology und Entschuldigungschreiben (24). — Apologia der Jesuiten wider der Böhmischen stände sub utraque Beschuldigung (26). — Geschlechts-Register der Ertzhertzogen zu Oesterreich (47). — Articul, so den Ständen in Böheimb zu ihrem Unglimpf beigemessen (51). — Der Evangelischen Stände in Böheimb Ableinung dieser Beschuldigungen (51). — Böhmen bitten den Kayser kein Kriegsvolck in's Königreich zuschicken (58). —

*) Pro snazší hledání a používání zvolil jsem pořádek abecední. U jednotlivých událostí budou pak revokace příslušné. Který spis týká se jen jednotlivých episod, krátkých období a otázek speciálních, jest uveden ve zpracování při letech a událostech.

Kaysers Antwortschreiben, darinn er sich über der Böhmen bedrohliche Schreiben beschweret (59). — Widerantwort der Böhmischen Stände auf das Kayserliche den 9. Julii datirte Schreiben (59). — Kayserlich Mandat an die Chur und Fürsten und andere Stände des Röm. Reichs, die Böhmische Werbungen abzustellen (67). — Keyserliche Information wegen der Böhmischen Unruhe (67). — Schreiben der Statt Newhauss an Graffen von Dampier (69). — Böhmen werden für Rebellen erklärt (70). — Königs Ferdinandi Schreiben an die Böheimische Stände wegen seiner begehrten Intercession (71). — Der Böhmischen Ständt Schreiben an den Keyser das Kriegsvolck wider abzusondern und den gütlichen Tractaten einen Fortgang zu machen (77). — Kayser Antwort (78). — Key. Schreiben an den Churf. von Sachsen sich in Vergleichung der Böhmischen Unruhe gebrauchen zu lassen (81). — Churfürstl. Sächsisch Schreiben an die Böhmen durch ihren gehorsam die gütliche Tractation zu befördern (81). — Widerantwort der Böhmen an Chur. Sachsen, darinn sie sich des Keysers getrewe und gehorsame bekennen und den Churfürsten um Beförderung der Tractation bitten (81). Sigismundus II., König in Polen, ermahnet die Böhmen die Waffen niederzulegen (82). — Der Unierten Schreiben an die Directores und Stände in Böhmen (84). — Ernst von Manssfeld belägert Pilsen (87). — Pilsen (popis) (87). — Hertzog Maximilian in Bayern mahnet die Böhmen von der Belägerung Pilsen ab (89). — Der Böhmischen Stände Antwortschreiben an den Hertzog in Bayern, wegen der Belägerung Pilsen (89). — Articul zu einen Vertrag der Pilssnern vorgeschlagen (91). — Schreiben der Böhmischen Stände an den Kay. wegen der vorgeschlagenen Interposition und Belägerung der Statt Pilsen (93). — Ernst von Manssfeld wird in die Aacht erkläret (96). — Kayser Matthias schreibt an Hertzog Joh. Christian zur Lignitz, wegen der Böhmen Einfall in Oesterreich (102). — Hertzogs Antwort (102). — Hertzogs Joh. Christian zur Lignitz Schreiben an die Böhmische St. wegen des Einfalls in Oesterreich (103). — Antwort der Böhmischen Stände (103). — Der Oesterreichischen Evangelischen Stände under der Enss Schreiben und Bedencken an den Kayser wegen der Böhmen Einfall in Oesterreich (104). — Kaysers Matthiae Ermahnungs-Schreiben an die Böhmen zur gütlichen Tractation zuschicken (106). — In Mähren wirdt ein Landtag gehalten, darbei die Evangelische Stände ire Gravamina übergeben. (107). — Antwort der Catholischen Stände in Mähren auf die von den Evangelischen vorgebrachte Gravamina (108). — Der Landschaft Mähren Beschreibung (109). — Schröcklicher Comet wirdt am Himmel gesehen (116). — Schreiben der Böhmen an den Churfürsten zu Sachsen wegen eines Stillstands (119). — Antwort dess Churfürsten (120). — Königs Ferdinandi Schreiben an die Böheimische Statthalter (124). — Königs Ferdinandi Confirmation über die Privilegien des Königreichs Böheimb (125). — Schluss der Böhmen, so bei einer Friedens-Tractation in Acht zu nehmen (126). — Articul, so die Directores zu des Landes Notturfft beschlossen (128). — Schreiben der Mährischen St. an die Böhmische Directores wegen der Confoederation (134). — Böhmische Stände Schreiben an beide Churfürsten Pfalz und Sachsen (134). — Dess Churfürsten von Maintz Antwort Schreiben auff der Böhmischen Abgesandten Ansuchen (194). — Der Böhmischen Stände Suchen an das Churfürstliche Collegium (194). — Böhmen protestiren wider Königs Ferdinandi Wahl zum Römischen Kayser (196). — Churfürsten erbieten sich das Böhmische Wesen zu vergleichen (197). — Keysers Ferdinandi Gegenbericht auf die Böhmische Schreiben belangend das entstandene Unwesen (198). — Kays. Ferdinandi Capitulation (206). — Confoederations Articul zwischen den Böhmen und incorporirten Landen (213). — Confoederations-Articul zwischen Böhmen und Landen eines und den Oesterreichern andern theils (216). — Der Böhmen Schluss, dass sie König Ferdinanden zu ihrem König nicht annehmen wolten (218). — Straff der jenigen, welche sich den Articuln wegen Verwerffung Königs Ferdinandi und Erwählung Pfalzgraff Friderichs widerwärtig erzeigen würden (221). — Deduction-Schrift der Böhmen, warumb König Ferdinand zu der Regierung nit zugelassen werden köndte (221). — Schreiben der Böhmischen Stände an Pfaltzgraff Friderichen, wegen beschehener Wahl (227). — Hertzog Maximilian in Bayern mahnet Pfaltzgraff Friederichen von Annemung der Böhmischen Kron ab (230). — Pfaltzgraff Friederichs Antwort Schreiben auf des Hertzogen in Bayern Gutachten wegen Annehmung der Böhmischen Kron (235). — Des Churfürsten von Sachsen Antwort auf Pfaltzgraf Friederichs Schreiben (238). — Pfaltzgraf Friedrich thut dem Hertzogen in Bayern zu wissen, dass er entschlossen die Böhmische Kron anzunehmen (238). — Hertzogs (Maximilian) in Bayern Erklärung an Pfaltzgraf Friederichen (239). — Böhmen begehren Hülffe vom Bethlen Gabor. Desselben Antwort darauf (242). — Böhm. Ständ. Antwort auf Bethlen Gabors Schreiben (242). —

Mährische Stände suchen bei Ertzhertzog Leopolden an umb Einstellung des vorhabenden Einfalls in Mähren (255). — Ertzhertzog Leopoldi Antwort auf der Mährisch Ständ ansuchen (255). — Schlesische Fürsten und Stände halten zu Presslaw eine Zusamenkunft (262). — Königs Sigismundi in Polen Schreiben an Hertzog Johann Christian zur Liegnitz, darinn er ihn von den Waffen ab und zum Frieden anmahnet (265). — König Sigismund in Polen vermahnet die Schlesier zum Frieden (267). — Pfaltzgraf Friederich übergibt der Böheimischen Cron Abgesandten einen Revers (269). — Pfaltzgraf Friederichs Ausschreiben wegen Annehmung der Böheimischen Cron (274). — Pfaltzgraf Friederichs Schreiben an den König in Polen, die Venediger und die Fürsten in Italien (278). — König Friederichs Schreiben an Hertzog in Bayern wegen Annehmung der Cron Böheimb (278). — Stamm-Baum der Churfürsten und Pfaltzgrafen bey Rhein (příloha). — Ungarn und Siebenbürgern begehret sich mit Böhmen und den incorporirten Landen in eine Verbündnuss einzulassen (305). — Der Böhmen Antwort auf des Bethlehems und Ungarischen Ständ Abgesandten Vortrag (305). — Confoederation zwischen Ungarn, Böhmen und incorporirten Landen (322). — Proposition bei dem Fürstentag zu Presslaw (325). — Resolution der Schlesischen Fürsten und Stände auf König Friederichs Vortrag (326). — Majestätsbrief der Reformirten zu Bresslaw ertheilt (329). — Keyser Ferdinand casirt die Böhmische Wahl und Crönung und protestirt darwider (330). — Churfürstl. Sächsische Antwort auf der Böhmischen Gesandten Anbringen (337). — Deren zu Mülhausen versamleten Chur- und Fürsten Schreiben an Pfaltzgraf Friederichen (343), an die Stände in Böhmen und den Incorporirten Landen (346). — König Friderichs Antwort-Schreiben, so er denen versambleten Chur- und Fürsten zu Mülhausen zugeschickt (347). — Antwort-Schreiben der Stände in Böheim (348). — Keysers Ferdinandi Monitorium an Pfaltzgraf Friederichen (351). — Keysers Ferdinandi Mandat an die Reichs-Fürsten und Stände (352). — Keysers Ferdinandi Mandat an die Reichs-Fürsten und insonderheit an die Kriegs-Obristen und Befelchshaber (353). — Pfaltzgraf Friederichs Antwort auf obgesetzt Keyserliche Monitorialschreiben (355). — König Friderichs nochmalig Schreiben an Hertzog in Bayern wegen Annehmung der Böhmischen Krone (358). — Hertzogs in Bayern Antwort auf König Friderichs Schreiben von dato den 10. Aprilis (359). — Hertzogs in Bayern abermalis Abmahnungs-Schreiben an König Friderichen (362). — Keysers Ferdinandi Ermahnungsschreiben an die Böhmische Innwohner (376). — Bedencken der Theologischen Facultät zu Wittemberg, ob die Protestirende Fürsten dem Keyser wider die Böhmen Hülf leisten sollen (385). — Ableinung der Ursachen, umb welcher willen der König in Franckreich dem Keyser wider die Böhmen Hülfe zu leisten ersuchet worden (390). — Keyserlich Monitorium an die Schlesier und Laussnitzer (404). — Etlicher Landsassen in Ober-Laussnitz Schreiben an den Churfürsten von Sachsen (405). — Churfürst. von Sachsen Resolution auf der Böhmischen Ständ ansuchen (412). — Des Churfürsten von Sachsen Schreiben an die Stände in Ober Laussnitz (415). — Der Böhmischen Obristen Landofficirer und Landrechtssitzer Schreiben an den Churfürsten zu Sachsen (417). — Böhmen ersuchen die Sächsische Ständ den Churfürsten von seinem Vorhaben abzuhalten (419). — Articul in der Übergebung der Statt Bautzen aufgerichtet (423). — König Friederichs Schreiben an die Hertzogen zu Sachsen, Coburg und Eisenach (424). — Hertzog Johan Casimir und Hertzog Ernst berichten den Churfürsten von Sachsen von König Friederichs Begehren. Und was selbiger geantwortet (425). — Hertzogs Maximiliani Schreiben an die Böhmen (446). — Hertzogs Maximiliani Schreiben an Pfaltzgraf Friederichen (449). — Der Böhmen Antwort auf Hertzogs Maximiliani Schreiben und Überschickung der Keys. Patenten (451). — Pfaltzgraf Friderichs Antwort-Schreiben an den Hertzog in Bayern (451). — Schlachtordnung der Böhmen (461). — Beschreibung dess Weissenbergs (461). — Schlacht auf dem Weissen Berg, bey Prag (462). — Handlungen mit den Ständen des Königreichs Böhmen (464). — Fernere Bericht von der Pragerischen Niderlag und wannenhero dieselbe verursaht worden (466). — Mährische Stände accomodieren sich dem Keyser (471). — Keysers Ferdinandi Resolution auf der Mährische Ständ Vortrag (473). — Keysers Ferdinandi Achtserklärung wider Pfaltzgraf Friederich (524). — Entwichene Böhmische Directores und andere Interessirte auf ihr Aussenbleiben in die Acht erkläret (532). — Process und Execution, so zu Prag mit des Böhmischen Wesens Directoren und andern Interessenten gehalten worden (537). — Frühwein, ein Böhmischer Director, stürzet sich selber zu todt. Pfaltzgraf Friderich vermahnet den von Mansfeld den Krieg für ihn fortzuführen (566). — Pfaltzgraf Friderichs Schreiben an die Chur- und Fürsten in Teutschland (567). — Erklärung der Schlesischen Fürsten und Stände auf des Churf. von Sachsen vorgemelte Proposition (578). — König

Jacob in Engelland begehret von Keyser Ferdinand, dass er seinem Tochtermann seine Erbländer und Titul wider zustellen solle (623). — General-Perdon zu Prag publicirt (747). — Evangelische Teutsche Kirchen zu Prag gesperret (748). — Collegium Carolinum zu Prag wird den Jesuitern übergeben (748). — Churfürst von Sachsen beschweret sich über die Ausschaffung der Evangelischen Prediger zu Prag (748). — D. Matthiae Hoe Schreiben an Fürsten von Liechtenstein wegen der Reformation in Böhmen (749). — Chur Sachsen beschweret sich wegen der Reformation in Böheimb (751). — Keysers Ferdinandi Verantwortung auf Chur Sachsen Schreiben wegen der Böhmischen Reformation (751). — Revers der Mährischen Stände, denen ihre Güter restituirt worden (755). — Keyser Ferdinand lässt sein newe Armee under dem von Walenstein richten (951). — Reformation in Böheimb (1150). — Keyserlich Aussschreiben zum Böhmischen Landtag (1152). — Keyserliche Proposition bei dem Landtag zu Prag. Kay. Patent in Schlesien wegen der Rebellen publicirt 1628 (1249). — Z rytin týkají se zemí koruny České Mapa, Bohemia. Prag. Rudolf II. Matthias. Fenster-Ausswerfung zu Prag. Cardinal Clesel. Graff Heinrich Matthias von Thurn. Graff von Dampier. Graff von Bucquoy. Belagerung Pilsen. Ernst Graff zu Manssfeldt. Kayserin Anna. Keyser Ferdinandus II. Crönung Keys. Ferdinandi. Fridericus König in Böhmen, Churfürst. Elisabetha Königin in Böhmen. Jacobus Arminius. Don Balthasar Marradas. Belägerung Bautzen. Christian Fürst zu Anhalt. Schlacht-Ordnung auff dem weisen Berg bei Prag. Schlacht vor Prag und der Böhmen Flucht. Joh. Jessenius. Graff von Tilly. — — Obsah dalších dílů, pokud se týká historie české, viz při r. 1629. — Pořad dílů: II. 1629-32, vyd. 1646, 1679; III. (*Oraeus Heinr.*), 1633-8, vyd. 1644, 1670; IV. (J. P.), 1638-42, vyd. 1648, 1692; V. (*Lotichius*), 1643-7, vyd. 1651; VI. (*G. Schleder*), 1647-50, vyd. 1663; VII. 1651-7, vyd. 1663, 1685; VIII. 1657-60; IX. (*Mart. Meyer*), 1660-5, vyd. 1672, 1699; X. (*W. J. Geiger*), 1665-71, vyd. 1677; XI, 1672-9, vyd. 1682; XII, 1679 až 1686, vyd. 1691; XIII, 1687-90, vyd. 1698; XIV, 1691-5, vyd. 1702; XV, 1696-1700, vyd. 1707.

Acta bohemica.

11390. Acta Bohemica sub Matthia et Ferdinando II. (Výtah ze spisů Slavatových.) Incipit: Jak se to vyhození z okna dálo, a co se při tom sběhlo. Rukop. bibl. Mus. kr. Čes. ze 17. stol. I-II, sign. III, C. 17.

11391. Acta Bohemica. Das ist: Gründliche, warhaffte und eigentliche Beschreibung der fürnemsten, hoch und denckwürdigsten Historien und Geschichte, welche sich im hochlöblichen Königreich Böheimb zu Anfang vom 9. Martii abgewichenes 1618 Jahrs biss auff dato begeben und zugetragen. Auss allerhand glaubwürdigen Publicis scriptis in eine feine richtige Ordnung zusammen verfasset. 1620, 4°, str. 144. Obsah: Beschreibung des Böhmischen Auffstandes. Copia dess ersten Keys. Schreibens an die Böhmischen St., ihrer Zusammenkunft zu Prag, und Einreissung zweyen newer Bautten Kirchen halben. Nötige Anordnung und Vermanung an alle evangelische Kirchen in Prag. Allgemeine Versamlung der Evangelischen St. im Collegio Carolino zu Prag gehalten. Apologia. Der Böhmischen Stände schreiben an die Keis. May., nebst ihrer Apologia. Jesuiten werden auss dem Königreich Böheimb zu ewigen Zeiten verwisen. Keys. Maj. Antwort an die Böhmischen Stände auff ihre Apologia und fürgenomenen Defension Werck. Keyserlich Patent an die Böhm. Stände. Key. May. Schreiben an die Churfürsten wegen der Böhmischen Stände. Kays. Patent wegen Abschaffung dess Kriegsvolck. K. May. Schreiben an die Herren Directores in Böheimb. Der Herren Directoren Antwort auf I. K. May. abgangenes Schreiben. Der Herren Ständ. Antwort auff I. Key. May. Schreiben. Key. May. Antwort auf der Böhmischen St. Schreiben. Warnungs-Schreiben der österreichischen Stände an I. K. May. wegen der Böhmischen Unruhen. Dess Raths der Statt Newhauss Schreiben an Graff Tampiere. Der Böhm. Stände Schreiben an K. May. wegen Friedens-Tractaten. K. May. Antwort auf der Böhm. Stände Schreiben. Königl. M. Ferdinandi Schreiben an die Böhmische Stände. Böhmische Stände entschuldigen sich wegen falschen Auflag. Der Böhmischen St. Klagschrifft und Bitte, wegen Abschaffung dess Kriegsvolcks und Anstellung Friedens-tractation. I. K. May. Antwort an die Böhm. Stände, auff voriges Schreiben. K. May. Schreiben an I. Churf. Gn. zu Sachsen. Churf. Sachsen Schreiben an die Herrn Directoren dess Königr. Böheymb. Der Böh. Ständ Antwort an Ihr Churf. Gn. zu Sachsen. Fürstentag zu Rottenburg und Preslaw gehalten. Resolution die Stände wegen ihrer Feinde. Key. May. Schreiben an I. Churf. G. zu Sachsen, wegen Belagerung der Statt Pilsen. Maximilian's, Hertzog in Bäyern, Schreiben an die Böh. Stände wegen Belagerung Pilsen. Der Böhmischen St. Antwort an Ihr F. D. in Bäyern. Auss was erheblichen

Ursachen Pilsen sey belagert worden. Beschreibunge der Statt Pilsen. Der Statt Pilsen geleyst Jurament nach Eroberung. Böhmen können die fürgeschlagene Mittel nicht annehmen. Graff von Thurn schreibet an die Osterreichische Landsassen. Key. May. Schreiben an Hertzog Joh. Christ. zur Lignitz wegen dess Einfalls in Osterreich. Antwort Schreiben Hertzog Johan Christian zur Lignitz an Ihr. K. May. Joh. Christian Fürsten in Schlesien Schreiben an die Böhm. Stände wegen gedachtes Einfals. Antwort der Stände auff jetziges Schreiben und aussführliche Entschuldigung. Der Röm. Key. May. letztes Schreiben an die Böhmischen Stände. Kurtze Erinnerung vom Kalender. Der Böhmischen St. Schreiben an I. Churf. G. zu Sachsen. Churf. (Joh. Georg) von Sachsen Antwortschreiben wegen dess Interposicionswerck. Newe Ritter Orden zu Wien. Tödtlicher Abgang K. Mayestät zu Wien. Churf. von Maintz Ausschreiben wegen einen Wahltage. König Ferdinand succedirt der in Gott ruhenden Keyser. Mayest. Schreiben I. Kön. May. an die hinderlassene Statthalten und Räthe in Böhmen. Böhmische Directores ziehen voriges Schreiben in Disputat. Treffen der Böhmischen mit den Streiffenden Königischen. Liechische Soldaten geschlagen vom Fürsten zu Anspach. Graffen von Thurn Einfall in Mähren. Böhmische Visitation zu Prinn in Moravia. Belagerung der Stadt Wien vom Graffen vom Thurn geschehen. Böhmischer Directorn Bedencken wegen dess Ihr. Kön. May. F. zum Wahltag Erford. Churf. von Sachsen Antwort auff voriges Schreiben. Kön. Ferdinandi Confirmation-Schrift über der Böhmen Privilegia. Kön. May. nochmalige Vermanung an die Böhmische St. Der Böhm. Directoren Aussschreiben wegen eines allgemeinen Landtags. Bucquoy und Tampier schlagen die Mansfeldischen, nehmen viel Orter ein und handeln grewlich. Böhmische Ständ und Directores schicken ihre Gesandten auff den K. Wahltag. Churfürstl. Ges. (Johann Schweickhard) v. Maintz Antwort auff der Böhm. Protestation zu Franckfort. Böhmen erwehlen Churfürst Friederich Pfaltzgraffs zum newen Könige. Fürsten in Siebenbürgen Intent... Dess newen Böh. Königs Friderici z. Elect. Palat. Einzug zu Prag. Antwort auff eine Einrede und Frage von der Gegenwehr. Znova vydáno s názvem:

11392. Actorum Bohemicorum erster Theil, das ist: Wahrhaffte und eigentliche Beschreibung aller fürnebmsten und denckwürdigsten Historien und Geschichten, welche sich im Königreich Böheim und dessen incorporirten Landen, von Anfang Monats Martii des 1618 Jahrs, bis auf den Tod Kaisers Matthiae begeben und zugetragen haben, Anno 1621. Aus allerhand glaubwürdigen publicis scriptis in eine feine richtige Ordnung zusammen verfasset, ietzo mit Fleiss übersehen, gemehrt und aufs neue zugerichtet, 1621 4°, l. A-P$_3$. Z obsahu: Beschreibung dess Böhmerlandes. Ob die Böhmen sub utraque alte Calvinisch worden sind oder werden müssen. Was Böhmerland für Regenten und Könige gehabt habe. Majestatbrieff Käysers Rudolphi II. den Böhm. Stände sub utraque über das Exercitium Religionis. Copia dess ersten Keyserlichen Schreibens an die Böhmischen Stände Ihrer Zusammenkunfft zu Prag und Einreissung zweyer New erbawten Kirchen halben. (11. Martii 1618.) Anordnung in allen Evangelischen Kirchen zu Prag. Apologia der Böhmischen Stände sub utraque. Der Böhmischen Stände Schreiben an die Keys. May. neben ihrer Apologia. (26. Maij. 1618.) Jesuiter werden auss dem Königreich Böheim zu ewigen Zeiten bannisirt (mandat) (9. Junij 1618). Keys. May. Antwort an die Böhmischen Stände auff ire Apologiam fürgenommen Defension-Werk. (18. Jun. 1618.) Keyserl. May. Schreiben an die Reichs Stätte. (30. Jun.) Keyserl. Patent, wegen Abstellung der Böhmischen Werbung. (ultimo Jun.) Keyser. May. Information und gravamina über dem Böhmischen Auffstande. Keyserl. May. Schreiben an die Herrn Directores in Böheimb. (24. června 1618.) Der Herrn Directoren Antwort auff Ihr Keyserl. May. abgangenen Schreiben. (30. Jun. 1618.) Böhm. Kriegspraeparation gehet an. Keyserl. May. Antwort auff obgedacht der Böhm. Stände Schreiben. (9. Julii 1618.) Aussführliche Antwort der Böhmischen Stände. (19. Julii 1618.) Warnungs-Schreiben der österreichischen Stände an Ihr. Keysl. May. wegen der Böh. Unruh nicht per arma zu stillen. Dess Raths der Statt Newhauss Schreiben an Graff Tampier. (16. Aug. 1618.) Der Böhmischen Ständ Schreiben an Keyserl. May. wegen Friedens-tractation auch dess Kayns und Tampiers Anzug betreffende. (29. Aug. 1618.) Keys. May. Antwort. (6. Sept. 1618.) Königl. Ferdinandi Schreiben an die Böhmische Stände. (6. Sept. 1618.) Der Böhmische Ständ Schreiben an Chur S. wegen falscher Aufflage. Der Böhmisch. Stände Klagschrift und Bittschrift Abschaffung dess Kriegesvolcks und Anstellung Friedens-tractation. (25. Sept. 1618.) Keys. May. Antwort an die Böhm. Stände auff voriges Schreiben. (Wien am Sontag nach Michaelis 1618.) Key. May. Schreiben an I. Churf. Gn. zu Sachsen. Churf. zu Sachs. Schreiben an die Herrn Directoren, wegen Interposition (23. Sept.

1618.) Der Böhmischen Stände Antwort an Ihr Churfürst. Gn. zu Sachsen. (6. Octobr. 1618.) Der Evangelischen Ständ in Schlesien, wegen Hülffleystung den Böhmischen schreiben. (12. Octobr. 1618.) Herr von Grünthal zu Ihrer May. ablegirt. Keyserl. May. Schreiben an Chur Sachsen, wegen Belagerung Pilsen. Scharmitzel bey Budweis. Herr von Sternberg wird übel angeführet. Der Bömische Ständ Gesinnen an I. F. D. in Bayern. I. Durchl. in Bayern Schreiben an die Böhmischen Stände wegen Belagerung Pilsen. (3. Nov. 1618.) Antwortschreiben der Böhmischen Stände an I. F. D. Bayern. (20. Novemb. 1618.) Stadt Pilsen belagert und eingenommen. Der Statt Pilsen geleyst Juramen nach Eroberung. Beschreibung der Statt Pilsen. Der Böhmischen Stände Erklerungsschreiben an die Keyserl. May. (29. Nov. 1618.) Böhmen müssen zur Defension weitter greiffen. Böhmen ziehen in Osterreich. Gebet in vorstehender Not dieses Königreichs. Böhm. Kriegsvolck zeucht dem Keyserischen nach in Oesterreich. Gr. von Thurn Schreiben an die Osterreichische Landsassen zu Zwettel. (1. Decem. 1618.) Keyserl. May. Schreiben an Hertzog Johan Christian zur Lignitz wegen dess Einfalls in Österreich. (30. Novemb. 1618.) Antwortschreiben Hertzog Johann Christian zur Lignitz an Keyserl. May. (5. Decembr. 1618.) Ejusdem an die Böhm. Ständ. (9. Dec. 1618.) Antwort der Stände auff jetziges Schreiben und aussfürliche Entschuldigung wegen dess Einfals in Osterreich. (17. Decemb. 1618.) Kinder Krieg zu Prag. Bawren erschlagen etliche Soldaten. Teutschenbrodt von Keyserischen verlassen. Conditiones den Böhmischen Ständen vorgeschlagen. Gr. von Thurn junior hält Beylager. Österreicher versehen sich vor mehrern Schaden. Österreichische Supplication, wegen der Böhmen Einfall. Der Keyserl. Mayest. letztes Schreiben an die Böhmischen Stände. (31. Dec. 1618.) Die Belagerten in Budweiss fallen auss, werden mit Verlust 150. wider zurück getrieben. Graff Schlick wird gen Horn abgesand. Cond. Bcq. Schreiben an die Röm. K. May. (15. Dec. 1618.) Böhmische Unruhe lest sich ärger an in dem 1619 Jahr. Mährischen Landtag. Der Böhmischen Stände Schreiben an I. Churf. Gn. zu Sachsen. (16. Febr. 1619.) Churfürst von Sachsen Antwort-Schreiben wegen dess Interpositions-Werk. ($^{14}/_{24}$, Febr. 1619.) Der Evangelischen Ständ in Böhmen verordneten Directoren aussgefertigt ferrner Patent. Tödtlicher Abgang Keyserl. May. zu Wien Matthiae. Kurtze Narration von des verstorbenen Keysers Leben und Tode und was drauff erfolget. Gebetsform im Churf. Sachsen nach dess Keys. Tode angestelt. Eines Ehrnvester Raths-Decret. (3. April 1619.) Exequien und Begängniss.

11393. Actorum Bohemicorum andrer Theil, das ist, wahrhaffte und eigentliche Beschreibung aller fürnembsten und denckwürdigsten Historien und Geschichten, Welche sich im Königreich Böheimb und dessen incorporirten Länden von vorigen Kaysers Matthiae hochlöblicher Gedächtniss Tode an biss auf jetziger Kaiserlichen Majestät. Ferdinandi II. Crönung, tempore interregni des 1619 Jahrs begeben und zugetragen haben. Aus allerhand glaubwürdigen publicis scriptis in eine feine richtige Ordnung zusammenbracht, und jedermänniglich zu guter Nachrichtung in Druck verfertiget. Gedruckt im Jahr 1621, 4⁰, l. A-V_3. Rytina: Belägerung der Stadt Budweiss im Königreich Böheymb. Z obsahu: Churf. von Meintz Aussschreiben wegen eines Wahltags. (29. Mart. 1619.) König Ferdinand successirt der in Gott ruhenden Keyserl. Mayest. Plenipotentz unnd Cessionschreiben Alberti. (2. Febr. 1619.) Keys. Ferd. gethane Confirmation über der Böhmen Privilegia. (In Sambstag nach dem heiligen Ostertag 1619.) Item an die Stadthalter (Wien den Sontag Judica 1619). Böhm. Directores ziehen voriges Schreiben in Disputat. Schlesier repudiirn die Reformation. Keyserliche Insigel werden verantwortet. Legation in Spanien. Königische auffm Streiff vor Budweiss geschlagen. Belägerung Budweiss continuirt. Schreiben der Böhm. Directoren an Pfaltz und Sachsen. (3. Apr. 1619.) Item an Bayern, wegen der Durchzüge. Fürstl. Durchl. in Bayern Antwort hierauff. Die Ritterschaft muss selbst mit fortziehen. Inhalt König. Antwortschreibens. Ungarn erzeigen sich schwärig und unwillig. Graffen von Thurn Einfall in Mähren. Schreiben des Hauptmanns in Mähren. Dess Graffen von Thurn hierauff erfolgte Antwort. Die Stände werden gewartet in Mähren. Böhmische Visitation zu Prin in Moravia. Die Mährer accordiren mit Böhmen. Mährisch Decret wieder die Jesuiter. (6. Maij 1619.) Ungarische Proscriptionsform contra Jesuitas publicirt. (16. Maij 1619.) Schlesische Proscription wider die Patres Societatis Jesu. (24. Junii 1619.) Klägliche Supplication der österreichischen Stände umb Abschaffung dess Kriegswesen. Graffen von Thurn Einfall in Osterreich. Schles. Fürsten unnd Stände Resolution an I. Kön. May. (1. Maij. 1619.) Gräffen von Thurn Anschlag auff die mächtige Stadt Wien in Osterreich. Bucquoy schreibt auss Budweiss und lest ein Hauptmann köpffen. Graff Ernst von Manssfeld erlidtene Niderlag bey Nodelitz. Bucquoy impatronirt stetz vieler Orth in Böhmen.

Graff von Thurn zeucht wider ab von Wien. Grätzen vom Bucquoy eingenommen handelt an vielen Orten schrecklich. Böhm. Aussschreiben wegen eines Landtages. Böhmischer Directorn Bedencken an Chur zu Sachsen wegen dess Wahltages. Antwort. (7. Junii 1619.) Schreiben an Chur. zu Meintz (13. Julii 1619.) Protestationschreiben der gesampten Ständ an das Churfürstliche Collegium, wider Ferdinandi Admission. (13. Aug. 1619.) Copia Churf. Meintzischen I. Schreibens, wegen der Böhmischen Ständ Intervention und Protestation. (3. Aug. 1619.) Copia dess 2. Schreibens auss Franckfurdt. (9. Aug. 1619.) Copia dess 3. Schreibens. (20. Aug.) Copia dess 4. Schreibens. 3. Sept.) Churfürstl. Gn. Pfaltz an Kön. M. Schreiben in wehrenden Wahltage. (24. Jul.) Verzeichniss der Schlachtordnung. Thein eröffnet vom Graffen vom Thurn. Confoederations Articul. Mährische Articul im Augusto beschlossen. Theils Ungarn auss Böhmen aussgerissen. Böhmische Directores mit den incorporirten Ländern erwehlen einen andern newen König. Piseck mit stürmender Hand erobert vom Bucquoy. Graff Tampier zwey Treffen mit den Mährischen. Kön. Ferdinandi Abreisen von Wien nach Franckfurt. Bürger von Wien werden disarmirt. Wahltag zu Franckfurt. Ferdinandus II. der 48. Röm. Deutsche Keyser im 42. Jar seines Alters gekrönet den 30. Aug. oder 9. Septemb. Keys. May. Reise von Franckfurt gegen Augspurg, Grätz und Wien. Keyserliche Gratulationes. Cardinals von Ditrichstein Predigt zu Wien gethan. Huldigung zu Wien vorgenommen. Das Keyserthumb ist ein herrlichen Stand aber ein sehr schweres Ampt. Ehrenlob des Herrn von Hauss Oesterreich. Wohl regieren ist eine schwere Last. Wie sich Unterthanen gegen dem Keyser und aller Obrigkeit verhalten sollen.

11394. Actorum Bohemicorum dritter Theil, das ist, wahrhaffte und eigentliche Beschreibung aller fürnembsten und denckwürdigsten Historien und Geschichten, welche sich im Königreich Böhmen und dessen incorporirten Landen, von der Crönung Kaisers Ferdinandi II. den 9. Sept. zu Franckfurt stylo novo, dess 1619 Jahrs bis auf die Einnehmung der Königlichen Haupt-Stadt Prag den 8. Novembr. des 1620 Jahrs begeben und zugetragen haben. Aus allerhand glaubwürdigen publicis scriptis . . . verfertiget Anno 1621, 4°, l. A-Y_3. Na titulním listě dřevoryt: Obléhání města. Z obsahu: Fürsten in Siebenbürgen Gab. Betlen plötzlicher Auffstande und Einfall. Schreiben ejusdem. (18. Aug. 1619.) Viel Städte und Vestung in Ungarn eingenommen. Bucquoy zeucht auss Böhmen thut zu vor darinnen grossen Schaden. Schloss Rosenberg geplündert. Bechin wider erobert von Böhmen. Böhm. Bauren erschlagen über 300 Soldaten bey Postelburg. Siebenbürgisch Bottschafft zu Prag verehrt. Bucquoy und Tampier ziehen auss Mähren und werden geschlagen. Hartes Treffen der Böhmischen und Keyserischen auff der Tonaw Brücken bey Wien. Petronell unnd Pressburg von Gabor eingenommen. Dess Churfür. auss der Pfaltz Reise von Amberg nach Waldsachsen und was sich dabey zugetragen. Ejusdem Abreisen und Fortzug nach Prag. Einzug. Articul im General Landtag zu Prag nach dess newen Königs Ankunfft beschlossen. Krönung dess newen Böhm. Königs Churfürsten auss der Pfaltz Friderici 5. seines Alters 24. Jahr. Böhmische erobern etliche Städte wider. Fridericus unterfänget sich dess Regiments. Mancherley seltzam Discurs wegen dess Böhmischen Unwesens. Polnischen Gesandten Anbringen beantwortet. Unter-Oesterreicher werden sehr geplaget vom Keys. und Böhm. Kriegsvolck. Der Ober-Enser Einfall in Unter-Osterreich. Treffen zwischen den Keyserischen und Ungarn beschehen. Correspondentz Tag zu Nürnberg gehalten. Artickel der Catholisch Unirten zu Würtzburg. Verehrung und Anbindung der Königin. Keys. May. ermahnet die Ober-Enser zur Erbhuldignug. Spanisch Volck auss Italia in Passawer Bisthumb ankommen. Endlich Vermahnung Keys. Ferdin. an die Böhmen. Pisseck vom Mansfelder wider eingenomen. Bilder auss der Schloss Kirchen zu Prag abgeschafft. Pfältzische Kirchen Articul. König Friederichen wird zu Prag ein junger Printz geboren. Chur Sachsen stellt auch Kriegesverfassung und Mustrung an. Bucquoy greift die Ober-Enser an beyden Seiten an. Confoederation zwitschen Ungarn und Böhmen zu Pressburg auffgericht. Grosse Kriegh verfassung vor Keyserl. May. unnd Fürsin Bäyrn zu Cöln geschehen. Gewisst Conditiones wegen der Päsz unnd Durcse züge. Anstand zwischen Keyserl. May. und Fürst. Durchl. in Siebenbürgen. Keyserl. May. klagt dem Churfürsten die Unbilligkeit. Ober-Sächsisch Kraissversamblung zu Leipzig. Niclassburg in Mähren von Mähren wider erobert. Viell Kriegesvolk beyderseits gestorben. Schloss Gytschin auss Unvorsichtigkeit zersprengt. Die Mährischen Stände huldigen König Friderich zu Prin. Einfall der Cossagen auss Polen in Mährenland. Böhmen werden von Buquoyschen geschlagen bey langen Loys in Osterreich. Spanisch und Wälisch Volck thut in Böhmen widerumb Schaden. Huldigung in Schlesien von König Friderico vorgenommen. Jubilaeum von Catholischen Supplicationes

von Evangelischen gehalten. Churfürsten-Tag zu Mülhausen gehalten. Lantag zu Prag gehalten. Königliche Kindtauff zu Prag gehalten. Marggraf von Durlach sperret dess Leopoldt Volck den Pass in Brissgaw. Leopold geworben Kriegsvolck thut grosse Schaden. Stadt Rätz von Böhmen eingenommen. Cossagen thun grossen Schaden in Oesterreich. Päpstische Nuncii und Spanischen Ambassadorn Gesinnen an Kön. May. in Franckreich und Engeland. Glatz. Böhmischer Feldmarschalch Herr von Felss mit 4 Cornet Reuiern geschlagen. Schloss Rastenberg von Keys. erobert und etliche Österreicher gefangen. Conföderation der Böhmen und Ungarn zu Prag confirmirt. Cosaqen von Schlesiern und Mähren geschlagen. Schlesier von Cosaqen mit Sttreiffen angefochten. Königl. M. in Böhmen ältster Son zum künfftigen Könige in Böhmen definirt. Grosser Machwill von Cossaqen und Wallonen verübt. Klägliche Supplication. Böhmischen von Keyserischen überfallen im Garst. Mehr Niderländisch Krigsvolck in Bömen geführt. Stadt Mareck und Anger von Keyserischen eingenommen. Bucquoyse Confoy und etliche Cossaqen geschlagen. Pass im Obern-Elsass dem Keyserischen Volck eröffnet. Endliche Resolution dess Marggraffen von Durchlachs. wegen dess Pass im Obern Elsass. Böhmischer Bawren Auffstand umb Thabor. Vorneme Cossaqen zu Presslaw gehenckt. Fürst in Bayrn und Marggraf von Brandenb. begeben sich zu Felde. Unions Convent und Friedens Accord zu Ulm angestellt. Anger und Mareck wider erobert. Siebenbürgisch Propositiones auffm Ungarischen Land-tage zu Newensol. Unterschiedliche Gesandten zu Newensol ankommen. Closter Gülden Cron von Böhmen uberfallen undThein erobert. Cossaqen so in Ungarn grossen Schaden gethan zu Wien ankommen. Türckische Botschafft zu Prag angelangt. Keys. Vermahnung zur Erbhuldigung an die Nider Osterreicher. Mündliche Erklärung der Keys. Mayest. gegen den zu Wien anwesenden der Unter-Oesterreichischen Ewang. Ständ Aussschuss das Exercitium Religionis betreffend. Herrn Kintzky erwecker aufstand unter seinen Unterthanen. Starcker Streif von Ungarn im Succurs geschehen. Verzeichnuss der Fürsten und Graffen im Böhmischen Lager. Der Unirten Schreiben an Chur-Sachsen wegen besorgten Spinole Einfall. I. Churf. G. zu Sachsen Antwort. Execution Schreiben an Churf. Sachs. und consequent. Bayrfürsten. Land ob der Enss eingenommen vom Hertzog in Bäyern. Schantzen an Gülden Steg von Böhmen erobert. Streiffende Cossaqen büssen ein in Ungarn und Schlesien. Graff Moritz warnet die deutschen Fürsten vor dem Spanischen Spinola. Frantzös. Gesandten ermahnen Bethlehem und Ungarn zu friedlichen Mitteln. Cossaqen plündern Thürenholtz und andere Flecken in Mähren. Spinole gewältiger Zug in das Reich. Ertzhertzoges Alberti an Landgraff Moritzen in Hessen. Spinolae an Marggraffen von Durlach. Item an die Statd Franckfurt. Graff Moritz mit den General Staaden begibt sich auch zu Felde. Böhmischer Gesandter Anbringen bey Ihr. Chur. G. Sachsen und erfolgte Antwort. Churf. G. zu Sachsen Antwort Schreiben an Pfaltzgraffen zu Zweybrück. Kurtze Narration von dess Spinole Anzuge in die Pfaltz. Hertzogs in Bäyern Anzug wider Böhmen. Churf. Sächs. endliche Resolution Schreiben an die Böhmen. Böhmischen Stände Landofficirer und Räthe Schreiben an die Chur-Sächsis. Ständ und Städte. Bäyrische endliche Vermahnung an die Böhmische Stände. Bethlem Gabor zum König in Ungarn proclamirt. Tampiers Quartier überfallen vom Fürsten von Anhalt. Churfürst. zu Sachsen begibt sich auch zu Felde wider Böhmen. Thein und Horn wider eingenommen. Ungarn überfallen die Cossaqen und Tampiers Quartier. Gunss eingenommen. Hundesheim von Tampier in Brand gesteckt. Pissek von Buquoy erobert. Heimburg gestürmet. Tampier vor Pressburg erschossen. Hungarn streiffen biss gegen Wien. Buquoischen und Bäyrischen impatroniren sich vieler Orten. Churf. Sächsischer Fortzug nach der Laussnitz und Bautzen. Bautzen erobert und eingenommen. Einnemung der Königl. Haupt Stadt Prag.

11395. Actorum Bohemicorum Vierdte Theil. Das ist: Warhaffte und gründliche Beschreibung aller fürnemsten und denckwürdigsten Historien unnd Geschichten, welche sich im Königreich Böhmen dessen incorporirten und andern Ländern von der Keyserlichen Wahl und Crönung, Keys. Mayj. Ferdinandi II. den 9. Sept. stylo novo dess 1619. Jahr. begeben und zugetragen haben: Darinnen insonderheit die Schreiben, so im vorigen 3. Theil übergangen, sampt andern nützlichen Schrifften Tractaten entweder gantz oder summarisch Weise so zu diesem Böhmischen Kriegswesen eigentlich gehören, gesetzt, und einverleibt zu befinden. Auss allerhand glaubwürdigen publicis scriptis, in feine richtige Ordnung zusammen bracht und jedermänniglichen zu guter Nachrichtung fleissig und trewlich mit vorgesatzter Praefation verfertigt, 1622, 4°, l. A-X. Z obsahu: Vorrede der Keys. Reichsbullen (Karl IV.) Motiven, warumb Pfaltzgraff Fridericus Churfürst etc zum König in Böhmen den 26. Aug. erwehlet

worden Anno 1619. 2. Vocationschreiben der Böhm. Ständ an Chur-Pfaltz. (27. Aug.) 3. Schlesier Fürsten unnd Stände Decret und Schluss. (1. Oct.) 4. Schreiben der Capitularen Jurament betreffent. 5. Ertz Hertz. und Bisch. Caroli Vermahnung. 6. Chur-Pfaltz Schreiben an Chur-Sachsen wegen annehmung der Böh. Cron. (19. Oct.) 7. Chur-Sachsen Antwort. (20. Oct.) 8. Revers Ihrer Königl. W. Friderici den Böhmisch. Abgesand, zu Waldsachsen ... (10. Octob. 1619.) 9. Aussschreiben Friderici, wegen Annehmung der Cron Böheim. (7. Novemb. 1619.) 10. Kurtzer Begriff der Böhmischen Deduction. 11. Böhmischer Stände Schreiben in Abwesen Königs Friderici. (15. Novemb.) 12. Inhalt eines listigen Machiavellitischen Anschlags. 13. Zwey widerwertige Schreiben auss dem Fasciculs Bohemico gantz vorgestellet. (1. Oct.) 14. Widerlegung dess Fasciculi ex Bohemia. 15. Wittenbergischer Theologen Information wegen Keys. Assistenz. Ferdinandi Imp. Vortrag auff dem Correspondentz Tag zu Nürnberg. Antwort der unirten Correspondirenden. (28. Novemb.) Der Unirten Churfürsten und Stände Gesandten Anbringen bey Ihr Fürstl. Durchl. in Bäyern. (21. Decemb. 1619.) Ihr Fürstl. Durchl. Bayern hierauff erfolgte Erklärung.

11396. Acta diaetalia, t. j. relací historická ... v času ohavný rebelie, 1619-30. Viz: *z Hoffru Dyzmas Jos. Hynek.*

11397. Acta, Holländische, das ist: der Holländisch Apocalypsis, gantz ohne Schew aussgelegt und verfertiget, durch *Pambonem Verimundina.* Dann Tractat der Verbündnuss, zwischen dem König in Engellandt und den Holländern wegen eines Offensivi und Defensivi Kriegs, auffgericht und beschlossen zu Zintampton, den 27. Sept. Anno 1625. Gedr. 1626, 4⁰.

11398. Acta, Öffentliche, aller gedenckwürdigen Sachen und Händel ... Viz *Bellus Nic.*, Oesterreichischer Lorbeerkrantz.

11399. Acta publica, Handlung und Ausschreiben, Bedencken ... von Anfang und Krönung Ferdinandi II. ..., viz *Londorp.*

11400. Acta publica, viz (*Camerarius L.*), Cancellaria Hispanica, s. v. Anhaltische geheime Cantzlei.

Acta publica.

11401. Acta publica. Verhandlungen und Correspondenzen der schlesischen Fürsten und Stände. Hrsg. von *Hermann Palm*, 4⁰. *1618*, Breslau, 1865, str. XII, 354. Z obsahu: Verhandlungen der Versammlung der Nächstangesessenen am 24. März. Allgemeine Verhandlungen beim Fürstentage im Mai, Montag nach Jubilate. Versammlungen der Nächstangesessenen vom 13. und 23. Juni 1618. Allgemeine Verhandlungen beim Fürstentage im Juli 1618. Versammlung der Nächstangesessenen vom 13. August 1618. Verhandlungen der Nächstangesessenen Augsburg'scher Confession vom 14. August. Allgemeine Verhandlungen beim Fürstentage im August. Allgemeine Verhandlungen beim Fürstentage im October 1618. Allgem. Verhandlungen beim Fürstentage im November. — 1619, 1869, str. VIII, 407: Verhandlungen der Versammlung der Nächstangesessenen am 10. Januar. Allg. Verhandlungen beim Fürstentage im Januar und Februar 1619. Zusammenkunft der nächstangesessenen Stände in Brieg am 22. März 1619. Allg. Verhandlungen beim Fürstentage im April und Mai 1619. Defensionsordnung des Landes Schlesien. Rundschreiben des Oberamts an die nächstangesessenen Stände, d. d. Brieg, 12. Mai 1619. Allg. Verhandlungen beim Fürstentage im Juni 1619. Zusammenkunft der Nächstangesessenen am 13. August. Allg. Verhandlungen beim Fürstentage im September 1619. Zusammenkunft der Defensoren am 21. October. — *1620.* Breslau 1872, str. XII, 326: Verhandlungen der nächstangesessenen am 10. Januar 1620. Verhandlg. beim fürstentage im Februar und März 1620. Verhandlg. der fürsten und stände beim fürstentage vom 11. bis 29. Mai 1620. Schriftliche verhandlungen der evangelischen fürsten und stände im Juni 1620. Verhandlg. beim fürstentage im Juli 1620. Zusammenkunft der nächstangesessenen fürsten und stände zu Brieg am 10. September. Verhandlg. beim fürstentage im October. Verhandlg. beim fürstentage im December 1620. Nachtrag zum jahre 1619. — *1621.* Breslau, 1875, str. XXIX, 267: Verhandlungen des Fürstentages zu Liegnitz vom 1.-11. Februar 1621. Verhandlg. beim Fürstentage vom 2. April bis 8. Juni. Zusammenkunft der Nächstangesessenen zu Liegnitz, 22.-27. Juni. Correspondenzen und Actenstücke den Aufstand des Markgrafen Johann Georg von Jägerndorf betreffend. Nachträge. Verhandlg. beim Fürstentage vom 25. Oct. bis 18. Nov. — V. Bd. Hrsg. v. *Jul. Krebs.* Die Jahre *1622-5,* Breslau, 1880, str. X, 356: Nachträge zu den Jahren 1620-1. Verhandlungen der Fürsten und Stände aus dem Jahre 1622. Verhandlungen der Fürsten und Stände aus dem Jahre 1623. Verhandlg. der Fürsten und Stände aus dem Jahre 1624. Verhandlg. d. Fürsten u. Stände aus dem Jahre 1625. — VI. Bd. Hrsg. *Jul. Krebs.* Die Jahre *1626-7,* Breslau, 1885, str. VIII, 351: Nachträge zu den Jahren 1618-25. Correspondenzen der Fürsten

und Stände aus den Jahren 1626-7. Fürstentags-Acten aus den Jahren 1626-7. Anhang. — VII. Bd. Hrsg. *Jul. Krebs. 1628.* Breslau, 1905, str. XIII, 287: Korrespondenzen der Fürsten und Stände aus dem Jahre 1628. Fürstentags-Akten aus dem Jahre 1628. Fürstentag vom März bis April 1628. Fürstentagsschluss auf das Anbringen der kaiserlichen Gesandten, Breslau, 31. März 1628. Jubilate-Fürstentag 1628. Memorial wegen geschlossener Landespunkte, Breslau, 31. Mai 1628. October-Fürstentag 1628. Memorial wegen geschlossener Landespunkte, Breslau 31. October 1628. Zur Uebertragung des Oberamts an den Herzog Heinrich Wenzel von Münsterberg-Öls. I. Gutachten des Kanzlers Dr. Gerhard, Öls 17. Dezember 1628. II. Ihr. Fürstl. Gn. der alten Frau Mutter zu Ölsen Gutachten zu Ihr. Fürstl. Gn. bevorstehender Reise nach Wien, als Ihr. Fürstl. Gn. das Oberamt von Ihr. Kais. Maj. aufgetragen werden wollen, Öls 17. Dezember 1628. Albrecht von Waldstein als Herzog von Sagan. Anhang: Beiträge zur Geschichte der Gegenreformation in Schlesien vornehmlich für das Jahr 1628. Zur Einführung in die Geschichte der schlesischen Gegenreformation. Grafschaft Glatz. Oberschlesien. 1. Jägerndorf. 2. Troppau. 3. Leobschütz. 4. Oberglogau. 5. Grottkau. Brostau. Die Auslieferung der Franziskanerkirche in Schweidnitz. Glogau. Grünberg. Naumburg am Bober und Sagan. Trebnitz. Brieg. — VIII. *1629*, Breslau, 1906, str. XIV, 324.

11402. Acta Secreta, d. i. Der Unierten Protestierenden Archiv. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley. — Appendix, in qua, originalia ad (ad Acta Secreta), spectantia prout illa in quavis lingua per adversarios scripta sunt etc. ad longum exhibentur, 1628, 4⁰.

11403. Acten zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges in den Zeiten des verwaltenden Einflusses der Wittelsbacher. Viz Briefe und Acten...

11404. Actenstücke und Briefe zur Geschichte der Anhaltischen Lande unter dem Drucke des 30jährigen Krieges. 1861-6. Viz *Krause G.*

11405. Actenstücke zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges. *Riegger*, Archiv Gesch. Böhm., Bibl. Č. Hist. II, č. 189, III, 1875, č. 13, str. 182-214. Obsah: Bestallung für Graf Hainrich Schlückhen auf ein Regiment zu Fuss Wien 26. Febr. 1621. — Statt der hochen Aembter 26. Febr. 1621. — Herzog zu Friedland an den K. Ferdinand II. Halberstadt, den 21. Dec. 1625. — Bestallung für Graf Hainrichen Schlückhen, welcher zum Obristen Veldzeugmaister ueber die Artogleria bestelt worden, den 15. Jenner 1626 in Wieden. — Herzog zu Fridlandt an K. Ferdinand II. Türna, 28. Oct. 1626. — K. Ferdinand II. an don Balthasar (de Maradas) Wien 18. Jenner 1627. — Extract-Schreiben Ferdinands II. an Palatinum Esterhasi, 17. Febr. 1627, Wien. — K. Ferdinand II. ad archiepiscopum Strigoniensem, Pasman. 18. Febr. 1627. — Bestallung für Hainrich Schlückhen, als obrl. Veldmarschalcks über alls Kriegs-Volckh zu Ross und Fues de dato Wien 2. Junii 1627. — Graf Schlückh etc. an den Hern Kriegspräsident und deputirte Herren Räthe, den 6. July 1627. — K. Ferdinand II. an Herzog zu Friedlandt etc. Prag, den 12ten November 1627. — An Gr. Schlueckhen, Prag den 12. Nbr 1627. — An Gr. Schlückhen, Prag, den 22. April 1628. — An Gr. Schlueckh, Prag den 27. May 1628. — Ordonanz des Herzogs Friedland (Waldstein) für die in die Winterquartiere in Böhmen verlegte Truppen 1632.

11406. Actes et documents pour servir de l'histoire ... dans la guerre de trente ans. Viz Monumenta comitialia regni Transilvaniae.

11407. *Aitsinger Michael*, viz *Eytzinger M.*, Relationes historicae.

11408. *Aitzema Leo van*, Saken van Staet en Orlogh in ende omtrent de Vereenigde Nederlanden, s'Gravenhage, 1655, 4⁰, I-XV. d. — 2. vyd. 1669, I.-VI. díl. — Srv. *Wurm*, Studien über die Lebensschicksale des Leo van Aitzema, Hamburg, 1855, 8⁰.

11409. *Alberi Eug.*, Relazioni degli ambasciatori Veneti al senato, Firenze, 1839, I-II, 8⁰.

11410. *Albert Zach.*, Tagebuch, viz při r. 1627.

11411. Ambassades de M. le D. d'*Angoulesme* ... Paris 1667, fol. (hlavně k r. 1618).

11412. Anglických vyslanců zprávy o válce 30leté, viz *Grünhagen*, Schlesisches aus Londoner Gesandtschaftsbericht.

Anhaltische geheime Cantzley. *)

11413. *Petersen*, Ueber die Bedeutung der Flugschrift: Die Anhaltische Kanzlei, Jena (Diss.), 1867, 8⁰.

11414. *Koser Reinhold*, Der Kanzleienstreit. Ein Beitrag zur Quellenkunde der Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Halle, 1874, 8⁰, str. 88.

11415. *Müller A.*, Die Spanische Kanzlei. Ein Beitrag zur diplomatischen Ge-

*) Připojeny jsou hned tuto polemiky, pamflety a podobné tisky, jež souvisely obsahem s Anhaltskou kanceláří (všecky ostatní „kanceláře").

schichte des 30jährigen Krieges. Progr., Berlin, 1875, 4°.

11416. *Fürstl. Anhaltische geheime Cantzley*, das ist: Begründte anzeig der verdeckten unteutschen nachtheiligen Consilien, Anschläg und Practiken, welche der Correspondierenden Union Häupter unnd Directores, in der Böheimischen Unruhe zu derselben Cron, auch dess H. Römischen Reichs höchster Gefahr geführt und auss sonderbarer Verordnung Gottes durch die den 8. November jüngst fürgangene ernstliche namhaffte Böheimische Niederlag vor Prag in der Anhaltischen geheimen Cantzley in originali gefunden unnd der Welt kundtbar worden. Allen so wol auss als innländischen Potentaten Chur-, Fürsten, Ständen und Herrschafften, auch sonst männiglich zu beständiger nachricht trewhertziger Warnung und warhaffter information. Gedruckt im Jahr 1621, 4°, str. 158. — Jiné vydání: Gedruckt in Altenstadt Prag bey Tobias Leopoldt. Im Jahr 1621, 4°, str. 324, 48. — Fürstl. Anhaltische gehaimbe Cantzley... Abermal dem rechten Original gemeess auff Trewlichst ubersehen, und mit vorgehenden Indice in Druck verfertiget Im Jar 1621, 4°, l. 6, str. 200, 26. — Patisk... Itzo nach dem rechten Original corrigirt und mit einem Register aussgangen, 1621, 4°, str. 227 (8). — Fürstl. Anhaltische geheime Cantzley... Editio secunda et correctior, 1621, 4°, str. 338, 48. — Editio tertia et correctior, 1621, 4°, str. 338, 48. — Jako zvláštní díl vyšlo bez titulu: Continuatio, der Fürstl. Anhaltischen geheimen Cantzeley, 4°, str. 80. — — Fürstl. Anhaltische gehaimbe Cantzley, das ist: Begründte Anzaig der verdeckten, unteutschen, nachtheiligen Consilien, Anschläg und Practiken, welche der Correspondierenden Union Häupter und Directores, in der Böhaimischen Unruhe, zu derselben Cron, auch dess H. Römischen Reichs höchster Gefahr geführt, und auss sonderbarer Verordnung Gottes durch die den 8. Novemb. jüngst fürgangne ernstliche nambhaffte Böhaimische Niderlag vor Prag in der Anhaltischen gehaimen Cantzley in originali gefunden und der Welt kundtbar worden. Allen so wol auss-, als innländischen Potentaten Chur-, Fürsten, Ständen und Herrschafften, auch sonst mennigklich zu beständiger Nachricht trewhertziger Warnung und warhaffter Information. Gedruckt im Jahr 1621, 4°, str. 71, 80, 84. — Gedruckt im Jahr 1621, 4°, str. 267. — Jiná vydání (editio tertia et correctior) 1621, str. 274 (6), 258, 156.

11417. Cancellaria secreta Anhaltina, id est, occulta consilia, inaudita proposita, periculosae adinuentiones, et prodigiosae machinationes capitum ac directorum Unionis correspondentium in Germania, occasione rebellionis Bohemicae ad eiusdem coronae, et Imp. Rom. perniciem agitata. Post nuperam illam, omnibus posteris memorabilem victoriam Pragensem, 8. Novemb. 1620 in originalibus scripturis ac documentis Cancellariae Anhaltinae, divina providentia deprehensa. Ad omnium Christiani orbis regum, principum, statuum ac subditorum cautelam et instructionem primum Germanico idiomate in lucem edita. Nunc iuxta acuratissimam editionem probe et integre (adversus fragmentum mutilatae et incuriosae translationis *Raphaelis Sulpitij a Munscrod*) latinitati redita. Cum notis marginalibus et indice rerum ac personarum locupletissimo. Anno 1621, 4°, str. 175, 22. Příloha: Paraenesis ad catholicos et augustanos, ob genium Calviniarum detectum. — Secreta principis Anhaltini Cancellaria... A. P. A. cum indice. Anno 1621, 4°, str. 208. (4). — Italský překlad: ..., Venezia, 1621, 4°.

11418. *Secreta secretorum calvinoturcica* secreta eorundemque Apocalypsis, 94. considerationibus exposita, et futuro principum conventui exhibenda. In qua praecipue demonstratur, Caluinistas Catholicis, Lutheranis, suis confoederatis exitium molitos. Auctore *Theonesto Cogamandolo*, politiae christianae professore. Acta et reuisa in secretissima Cancellaria Anhaltina omnia et cum originalibus collata. Notulas addidit *Nicolaus Herisbarisecera* Iprensis, auctoris discipulus Anno 1621, 4°, str. 90.

11419. Literae interceptae (*Cancellaria Hispanica*) ex autographis transscriptae, ad eadem summa fide recensitate, et in usum reipublicae christianae publicatae. Anno Domini 1622, 4°, str. 55. Srv. *Camerarius L.*

11420. Prodromus Oder Vortrab Nothwendiger Rettung vornehmer Evangelischer Hohen und Nidern stands betrangten und verleumbden Personen unschuld durch gründliche entdeckung der Papistischen schädlichen intention und vorhabens. Das ist: Warhaffter und glaubwürdiger Abdruck etlicher intercipirten sehr weit ausssehenden gefehrlichen Schreiben und Schrifften, welche aus den Originalien mit fleiss abcopirt, und theils aus denen Sprachen darinnen sie geschrieben, trewlich verdeutschet sein mit angehengter kurtzer information und anleitung: Allen Evangelischen so wol in- als ausslendischen Potentaten, Chur-Fürsten, Ständen und Herrschafften auch sonsten menniglich zu bestendiger nachricht trewhertziger warnung und verwahrung. Wider die verfälschte also

genante geheimbde Anhaltische Cantzley. Gedruckt im Jahr 1622, 4°, l. A-G. — Jiné vydání, 1622, str. 56, 69, 72, 80.

11421. (*Ludovicus Camerarius*), *Cancellaria Hispanica.* Adjecta sunt Acta publica, hoc est: Scripta et epistolae authenticae, e quibus partim infelicis belli in Germania, partim proscriptionis in Electorem Palatinum scopus praecipuus apparet. Adjecti sunt sub finem: Flores Scoppiani, ex Classico belli sacri. Freistadii, 1622, 4°, str. II, 115. — Jiné vydání str. 136. — Často se uvádí pod titulem: Viva demonstratio causarum praesentis in Germania belli, religionis ergo suscepti. Přílohy obsahují: Capitulatio caes. Ferdinandi. — Ulmensis transactio inter Unitos et Ligistas. — Baronis Digby, legati regis M. Britanniae I. propositio caesari facta, et huius responsio. — Secunda resolutio D. Digbyo data. — Caesaris epistola ad marchionem Spinolam. — Caesaris epistola ad Infantem Hispaniarum. — Ducis Bavariae epistola ad baronem Digbyum. — Dom. Digby ad Bavariae ducem epistola. — Caesaris epistola ad Bavariae ducem. — Cardinalis Ludovisii epistola ad nuncium papalem, qui est Viennae. — Comitis de Oniate, legati Hispanici in aula caesaris, Romano pontifici factà propositio. — Nuncii Papalis Viennensis Epistola responsoria ad Cardinalis Lodouisii. — Baronii Digby Epistola ad Caesarem. — Ducis Bauariae Epistola ad Baronem Digbyum. — Caesaris Epistola ad Baronem Digbyum. — Caesaris literae Fiduciariae ad Regem Hispaniarum. — Caesaris epistola ad Don Balthasarum Zunigam Italica. — Ad eundem prolixior Latina eiusdem Caesaris, ad quam se prior illa refert. — Post-scriptum Caesaris ad eundem Don Balthasarum Zunigam. — Caesaris Epistola ad Hyacinthum Casalensem Capuccinum Monachum. — Caesaris Epistola ad Infantem monialem. — Cardinalis Lodouisii Epistola ad Nuncium Papalem, qui est Bruxellis. — Nuncii Papalis in aula Caesarea I. Epistola ad Hyacinthum Monachum. — Eiusdem ad eundem Epistola. — Eiusdem Epistola ad Nuncium Bruxellensem. — Caesaris Epistola ad D. Digbyum. — Cardinalis Lodouisii Epistola ad Nuncium Papalem Bruxellensem. — Archiepiscopi Moguntinensis Epistola ad Archiducem Leopoldum. — Memoriale Infanti Hispaniarum Bruxellis a Domino Digbyo exhibitum. — Resolutio Infantis eidem data. — Epistola Wilhelmi Bavariae Ducis ad Archiepiscopum Coloniensem, filium. — Episcopi Spirensis Epistolium ad Gonzalem Cordubam. — Commissio Bauarica ad receptionem homagii in superiori Palatinatu. — Formula Juramenti in superiori Palatinatu praestiti.

11422. Der Roem. Spanischen Cantzley Nachtrab: *Sinceratio Sincerationum* oder Unteutsche betruegliche Zweyzuengigkeit, das ist: Die Alt-newe Roem. Spanische Betrug und Sincerirkunst die Evangelischen zubetriegen und gar auszurotten. Welches mit glaubwuerdigen richtigen Documenten unumbsezlich erwiesen wird. Darumb vor solchen gefaehrlichen und auff schrauben gestellten betrueglichen Sincerationen und Aequivocationen sich zu hueten, allen evangelischen zur trewherzigen warnung in offentlichen truck gegeben. Proverbia 27, V. 12. Ein Witziger siehet das Unglueck unnd verbirget sich, aber die Albern gehen durch und leyden schaden. Anno miraculosissimo 1624, 4°, str. IV. 111.

11423. Der Röm. Spannischen Cantzley Appendix. Oder, Königlicher Böhmischer Friedens Zeug. Das ist: Grundvester unnd unwiedertreiblicher Beweiss, dass Fridericus König zu Böheimb, Pfalztgraff bey Rhein und Churfürst etc. An Verhinderung dess lieben werthen Friedens garnicht. Sondern Seiner Mayst. Feinde an biss dato verbleibender Wiederbring- und Eroberung desselben schuldig. Welches auss ettlichen an beede Churfürsten Sachsen und Brandenburg auch den Hertzog zu Würtenberg ab gegangene Schreiben mehr als über flüssig zusehen. Darbey dann auch annectirt sind: Ettliche Hochwichtige Considerationes, Ursachen und Motiven so die Röm. Keys. Mayst. unnd alle dero Assistenten, den Friden zuergreiffen und zuerjagen und die höchstnothwendigste Wiederbringung desselben sich ernstlichst und auff das allerfürdelichts ins Werck zurichten sich zubemühen unnd zubearbeiten bewegen sollen. Welche Allerhöchster Keys. Mayst. von Dero Getrewem einem zu Bezeugung seiner Fidelitet, allerunterthenigst überantwortet und nunmehr auss allerunterthenigster, allergetrewester Wolmeynung zu Nutz und Wolfahrt dess allgemeinen Vatterlands publicirt worden. Anno periculosissimo 1625, 4°, str. 32.

11424. Mysterium iniquitatis eiusque vera *Apocalypsis* siue *Secreta secretorum turcopapistica* secreta, contra libellum famosum, cui ipsa calumnia titulum praefigit: Secreta Calvino-Turcica, auctore, qui se falso *Theonestum Cogmandolum* nominat XCV. considerationibus comprehensa et totidem eiusdem inconsideratissimis fragmentis opposita. Quibus praecipuae criminationes, falsitates et calummiae ex vulgo ita nominata Anhaltina Cancellaria in innocentes dolo malo sparsae accuratae reiiciuntur, diluuntur, ac refutantur, solideque demonstratur, Jesuita Catholicos per latus dictorum Calvinistarum iugulum omnium

Lutheranorum petere, et causae communis Evangelicae exitium universale serio moliri. Vindice libertatis Germanicae *Justino Justo Justinopolitano* Acta et revisa in Cancellaria Hispanica omnia et cum originalibus collata Justinopoli. (Dle Wellera, Druckorte, str. 255, Amstelodami.) 1622, 4°, l. 4, str. 271. — Znova: Mysterium iniquitatis, ... contra libellum famosum, sub titulo Secreta Calvino-Turcica, ... aliquoties editum ... denuo aucta et revisa in Cancellaria Hispanica omnia et cum originalibus collata. Justinopoli, 1625, 4°, l. 4, str. 321.

11425. Bericht und Antwort Uff die vornembste Capita, Päss und Puncten der Bayer-Anhaltischen geheimen Cantzley. Sampt etlichen Beylagen. Gedruckt im Jahr 1623, 4°, str. 8, str. 88. — Vydání s ozdobou na titulním listě, 1623, 4°, str. (6), 88. — Brevis informatio et responsio solida, ad praecipua capita, loca et puncta secretae Cancellariae bavaricoanhaltinae. Unacum additamentis quibusdam. Accessit praeterea *Luitconis Thomsonii Carlomontii* dissertatio de causis nuper motae Bohemiae. Anno 1624, 4°, str. 84, 30. — Bericht und Antwort uff die Bayern-Anhaltische Geheime Cantzley Erster und Andrer Theil. Sampt einen Rathschlag der Liga in Franckreich vor Jahren zu Chaalons gehalten, und dann etlichen Chur- und Fürstlichen uff der jüngsten Versamblung zu Regenspurg in puncto der Chur-Pfaltzischen Acht Privation und Translation in Februario Anno 1623 eroeffneten Votis und beygefügten kurtzen Observationibus und Notis. Allen so wohl auss- als in-ländischen Potentaten, Chur-Fürsten, Ständen und Herrschafften, auch sonst menniglich zu bestendiger Nachricht treühertziger Warnung und notwendiger warhaffter Information. Beneben einem aussführlichen Register der denckwürdigsten Punckten, so hierinnen verhandlet werden. Gedruckt im Jahr 1624, 4°, str. 338 (14).

11426. *Fabius Hercynianus*, Litura seu castigatio Cancellariae Hispanicae a Ludovico Camerario, excancellario Bohemico, exconsiliario Heidelbergensi etc. instructae. Brugghovii, typis Victoris Haussreich, 1623, 4°, str. VI, 267. — Jiné vydání: Litura seu castigatio Cancellariae Hispanicae ... Cum notis marginalibus et indice rerum ac personarum locupletissimo, 1624, 4°, l. 3, str. 131. — — Německý překlad: *Hercynianus Fabius*, Strich durch die Spannische Cantzley von Ludwig Camerario, Nimmer-Cantzlern in Böheim, noch Rath zu Haidelberg etc. Der Kaiserl. Mayestet unnd der Churfürstl. Durch. in Bayern etz. sambt allen Catholischen zu eusserister verschimpffung unnd höchsten spott auffgefangen und in Truck verfertiget. Anjetzo aber von ... abgelainet. Getruckt zu Brugghofen bei Victor Haussreich, 1623, 4°, str. 208.

11427. Cancellariae Anhaltinae pars secunda. In qua non ita pridem a quibusdam edita Cancellaria Hispanica heruose simul et lepide refutatur, tum ex quibusdam interceptis ad Gaborem litteris, Hungaricorum, qui sequuti sunt et adhuc durant motuum incentores seu auctores demonstrantur. Auctore *Fabio Hercyniano*. Cum notis marginalibus et Indice rerum ac personarum locupletissimo, 1624, 4°, l. 4, str. 131. — Německé vydání: Ander Theil Anhaltischer Cantzley, das ist: Gründtlicher Wiederlegung unnd Bestraffung der hiebevor ungegründten unnd sowol der Kayserlichen Majestät, alls anderen Catholischen Ständen zu eusserister Verschimpffung und höchsten Spott aussgangener Spannischen Cantzley auff teutsch Prodromus intituliert. Durch *Fabium Hercynianum* R. G. abgeleynt. Gedruckt im Jahr 1624, 4°, l. 4, str. 208. — Jiné vydání: Ander Theil Anhaldischer Cantzelley, Das ist: Gründtliche Widerlegung und Bestraffung der hiebevor in Latein aussgangner Spanischer Cancelley und Teutschen Prodromus sampt angehengter und im Augusto dieses 1623. Jahrs endeckter Gaborischer newer Correspondens und darauff jetzigem erfolgtem Hungarischen Feldtzugs. Auch Erbärmliches Christlichen BlutVergiessens in Hungarn, Mehrn und angrentzenden Örtern. Beschrieben durch *Fab. Hercin*: J. C. Gedruckt im Jahr 1624, 4°(VII.), 222.

11428. Strich durch die Spannische Cantzley, von *Ludwig Camerario*, Nimmer-Cantzlern in Böhaim, noch Raht zu Heidelberg, etc. der Kaiserlichen Maystät unnd der Churfürst. Durchl. in Bäyern etc., sambt allen Catholischen zu eusserister Verschimpfung und höchstem Spott auffgefangen, und in Truck verfertiget. Anjetzo aber von *Fabio Hercyniano* R. G. abgelainet. Vil tausent Strich erklecken, mit eins Calvinisten Buech damit zu besseren, wie sich gebürt, wol aber ein Strich klecken wird. Gedruckt zu Brugghofen, bei Victor Haussreich, Im Jahr 1624, 4°, l. 32.

11429. Beharrlicher General-Rath der Stände, so sich zu der Euangelischen Religion bekennen, für die gemeine Religion und Reichssachen Anno 1605. beschlossen und verabschidet zu Heidelberg anzustellen. Sampt einer Chursächsischen Resolution, D. *Ludwigen Camerario* ... den 24. Januarii Anno 1603 gegeben ... Von Wort zu Wort auss der Heidelbergischen gehaimben Raths Registratur und Cantzley. Gedruckt im Jahr Anno 1624, 4°, l. 12. (Nová Bavorská odhalení r. 1624.)

11430. Bericht *Joh. Joachim Russdorfs*, gewester Chur-Pfaltz: Rath, was er Anno 1621 zu Wien wegen seines Herrn negotiert... Sambt einem Fürstlichen Pfaltz-Zweybrüggischen Schreiben... 12./22. auch 19./29. Sept. und 11. Oct. Anno 1621 abgangen. Von Wort zu Wort auss der Heidelbergischen geheimben Registratur und Cantzley ausszifferten Originalien. Gedruckt Im Jahr 1624, 4°, l. 8. Viz číslo další.

11431. Umbständiger Bericht und Relationes etlicher gewester Churpfaltz gehaimber vertrautister Räth. Über unterschiedliche Legationes, so Anno 1620, 1621, 1622 bei der Könige Würden in Dennemark, hie theils in der Person wegen ihres Herrn verrichtet. Sambt einem denckwürdigen sonderbaren Guetachten, wie dem Pfaltzgrafen und dabei Interessierten Evangelischen Wesen zuhelffen, auch solches zu restituiren sei. Zu jetziger darauff erfolgten Läuff Erlauterungen, von Wort zu Wort auss denen in der Heidelbergischen geheimben Registratur und Cantzley ausszifferten verwahrten Originalien. Getruckt im Jahr 1624, 4°, l. 16. Viz číslo další.

11432. Nachtrab Anhaltischer Cantzley auss der geheymben Heydelbergischen Registratur öffentlich und an Tag gegeben. Das ist: Etlicher gewessener Churpfaltz geheymber Räth Legationes bey der Kön. May. in Dennmarck und andern Potentaten de Anno 1620, 1621, 1622 der Böheymischen Unruhe halben verrichtet. Neben etlicher Evangelischen Ständte vor die gemeine Religion und Reichssachen Generalrath zu Heydelberg angestellet. Ob Kays. May. und dero Reichs-Hoff-Rath Juris dictionem oder Concurrentiam cum Camera habe. Ob den Catholischen ihre Actiones zu nemmen sey. Ob auff den Reichs Tägen modus Re- et conferendi zu sperren. Ob den Geistlichen nach dem Passawischen Vertrag ihre Güter eynzuziehen. Ob die Revisiones in den 4 Kloster Sachen zu speren. Darauff Churfürstliche Sächsische erfolgte Resolution Auch *Joachim Ruosdorffers*, Pfältzischer gewessenen Raths, Relation, was er wegen Pfältzischer Sachen zu Wien verrichtet. Gedruckt Im Jahr 1624, 4°, str. 70. — Jiné vydání, l. A-I₃.

11433. Pfaltzischer geheimer Rathschlag. Das ist: Unterschiedlicher Legationes, der vornembsten Pfältzischen Räthen sonderlich, aber D. Ludowici Cammerarii, welche Sin die Räth in Namen Ihres Fürsten unnd Herrn Pfaltzgraff Friederichen... verrichtet. Sampt etlichen Demonstrationen und Erklärungen des H. Römischen Reichs Friedliebenden Chur- und Fürsten, die Böhmische Unruh und andere Politische und Geistliche Sachen betreffend. Alles auss den Originalien, welche in der Heydelbergischen Registratur befunden worden, in öffentlichen Truck gegeben. Getruckt im Jahr 1624, 4°, str. 95.

11434. *Holländische Bundsverwandnus.* Das ist: Handlung, Bericht und Gutachten, was gestalt Pfaltz Heydelberg mit den Staaden in Hollandt ein Allianz und Confoederation vorgeschlagen, solche letzlich auch tractirt, und abgeredt die von langen Jahren angesponnene, und letzlich ubel aussgeschlagene Intention, wider Ihr Kays. May. und die Friedliebende Ständt im H. Röm. Reich desto füglicher hinauss zuführen. Dessgleichen, was etlichen hohen und wenigern Ständten eben bey derselben Allianz zu Gemüt gangen der Meynung, dzwann man gleich Aussrottung der Papisten soll vornehmen, man sich dannoch der Staaden assistenz keines wegs darzu zugebrauchen, sondern vielmehr die Chur Fürsten und Ständt dahin zugedencken, wie sie sich vor dem Stadischen Dominat, damit derselb im Reich nit zu weit eynreisse vor allen Dingen zuversichern. In fine wird ein Exempel gesetzt von deme, was man Anno 1620. vorgeschlagen, wie vermittelst dieser Staadischen Bündnus der den 5. Febr. zu Leipzig gemachte Crayssschluss in dem Ober-Sächsischen Crayss zu verhindern seyn möcht, sampt unterschiedlichen zu Heydelberg gefundenen Propheceyen vom Auffnehmen der Pfaltz-Heidelberg und Sachsen Weinmar hergegen von Untergang der Osterreichisch- wie auch jetziger Chur-Sächsischen Lini. Alles von Wort zu Wort auss der Heydelbergischen geheymen Raths Registratur und Cantzley genommen und zu bessern verstandt der Sachen mit etlichen Marginalibus erläutert. Getruckt Im Jahr 1624, 4°, str. 85.

11435. Consultationes, Oder Unterschidliche Rathschläg der maisten und wichtigisten Sachen, welche von Anfang der Böhemischen, und andern folgenden Auffständ fürgangen unnd zu Werck gericht worden, oder werden sollen. Von Wort zu Wort auss dem Original-Protocol, so in der Haidelbergischen Cantzley gefunden worden, gezogen. Mit nothwendigen Glossis erklärt. Gedruckt im Jahr 1624, 4°, str. 363.

11436. *Böhemische geheimbe Cantzley*, Das ist: Consultationes, oder underschidliche Rathschläg und Vota, der maisten und wichtigsten Sachen, welche von Anfang der Bohemischen und anderer folgenden Auffständ wegen vorgangener Reiection, Neuwer Wahl, darinnen Dennemarck, Savoyen und Pfaltz vorgeschlagen, sampt andern Confoederationen etc. von den Böhemischen, so wol als auch andern Herrn und Ständen

ins Werck gericht worden, und fürgangen oder fürgehen sollen. Von Wort zu Wort aus dem Original-Protocol, so in der Haidelbergischen Cantzley gefunden worden, gezogen. Mit nothwendigen Glossis erklärt. S. l. Getruckt im Jahr 1624, 4°, str. VI, 214. (Autor *Georg Erasm. Tschernembl*, baro Austriacus.) — Znova s názvem: Anhaltischer Cantzley, Fünffter Theil, das ist: Consultationes Oder Underschidliche Rathschläge und Vota . . . Gedruckt im Jahr Christi 1624, 4°, l. 2, str. 214. — Srv. *Londorp*, Acta publica, III, l. 7, c. 4, str. 183.

11437. In lituram siue castigationem Cancellariae Hispanicae, editam sub nomine *Fabii Hercyniani* observationes et animadversiones, praefatiunculae ad lectorem, inserta et brevis admonitio de novo artificio Bavarorum, qui memoriale quoddam *Baronis de Tschernemmel* sub titulo Protocolli Heidelbergensis Consiliariis Palatinis mala fide ascribunt. Anno 1624, 4°, str. 66.

11438. Kurtze und Gegründete Anzeig, was es für ein Beschaffenheit habe mit der Schrifft, welche die Bayerischen erstlich unter dem Titul Consultationes, oder unterschiedliche Rahtschläge etc. Und bald hernacher unter dem Titul Böhmische geheime Cantzley, das ist: Consultationes oder unterschiedliche Rathschläge und Vota etc. und untern Schein eines in der heidelbergischen Cantzley gefundenen Protokols im Jahr in offenen Truck gegeben und aussgesprengt haben. Gedruckt im Jahr 1625, 4°, str. 23.

11439. Beständige Ehrenrettung, das ist Kurtze Vor-Antwort, auff das Lärmenbuch von München, intituliert: Consultationes oder Underschiedliche Rathschläge, der maisten und wichtigsten Sachen, welche von Anfang der Böheimischen, und andern folgenden Aufständen fürgangen und zu Werk gerichtet worden, oder werden sollen, von Wort zu Wort auss dem Original Protocoll, so in der Heidelbergischen Cantzlei gefunden worden, gezogen, mit nothwendigen Glossis erkläret. 1625, s. l., 4°, str. 40.

11440. *Ludovici Joach. F. Jo. Ch. N. Camerarii.* Ic. Consiliari, Archipalatini, Apologia contra personati cuiusdam Fabii Hercyniani Ic. et aliorum in se publice sparsas calumnias. Anno 1624, 4°, str. 37.

11441. Schutz der Anhaltischen geheymen Cantzley, Oder deren dritter Theyl. Das ist: Nothwendiger Ehrenrettung, auch aussführliches Fundamental-Examen, und wohlgegründte Widerlegung des unlängst widerichen ausgangenen Berichts welcher wieder die Anhaltisch geheyme Cantzley mit unerweiszlichen Narratio und falschen Auflagen in offenen Truck spargirt worden. Darinnen alle Hauptpuncten erwiesen, dass der bisshero im H. Römischen Reich geführter Boehmischer und Unions Krieg nicht zur Defension, sondern zu offenbarer Offension und Undertruckung der Friedliebenden Ständte und also das Römische Reich in einen newen Modell zugiessen angesehen gewesen sey. Aus Beglaubten Documentis und in geheymen Cantzley erfundenen Originalien in Truck verfertiget. A. P. A. Gedruckt im Jahr 1624, 4°, str. 147. — Jiné vydání, téhož roku, 1624, 4°, str. 144.

11442. *Volradi Plessii*, Heidelbergensis olim consiliarii, Aiax post oppugnatam frustra Cancellariam Anhaltinam in spongiam incumbes, sive Appendix Cancellariae Anhaltinae. Auctore *Fabio Hercyniano*, Jurisconsulto Salmenhemii. Typis Germani Rheinfelder, anno 1624, 4°, l. 8, str. 332. — Něm. překlad: *Fabius Hercynianus Ic., Volradts von Plessen*, weilandt Chur Pfaltz gewesenen geheimen Rhats, Rittersprunck nach vergeblicher und zu Wasser wordener Bestürmung der Anhaltinisch: geheimen Cantzeley, oder Appendix und Anhang zue erstgedachter Anhaltinischen Cantzeley, Auctore Fabio Hercyniano, Getruckt zu Salmenheim bei Germano Rheinfeldern, A. 1625, 4°, str. 225. — Znova s titulním listem: Bericht und Antwort auff die Bayerische-Anhaltische Geheime Cantzley Dritter Theil. Darinnen der vermeinte angemaste Schutz der Anhaltischen Geheimen Cantzley oder deren also genanter Dritter Theil gründlich widerleget und also nochmals ferner dargethan wird, dass den Unirten und Evangelischen Ständen bevorab der Churfürstlichen Pfaltz und dero Räthen mit offenbahrer Verleumbdung durch die Bayrische Diffamanten Gewalt und Unrecht geschehe. *A. H. M.* Gedruckt anno 1625, 4°, str. (XVI), 96.

11443. Anhaltischer Cantzley Vierter Theil. Das ist: Volradts von Plessen weilandt Chur Pfaltz gewesenen geheimen Rhats Rittersprunck, nach vergeblicher und zu Wasser wordener Bestürmung der Anhaltinisch geheimen Cantzeley, Oder Appendix und Anhang zue erstgedachter Anhaltinischen Cantzeley. Auctore *Fabio Hercyniano.* Gedruckt zu Salmenheim bey Germano Rheinfeldern. Anno 1625, 4°, str. 225.

11444. Rhabarbarum Domandaebili, quam in Apologia sua procitavit *Ludovicus Camerarius* propinatum a Fabio Hercyniano J. C. Anno 1625, 4°, l. 2, str. 92.

11445. Tubus Gallilaeanus hebescentibus *Ludovici Camerarii* oculis, in Litura hispanicae Cancellariae male advertentibus ad clarius videndum tornatus, a *Fabio Hercyniano.* Additis in fine testi-

monii causa et pro Rhabarbaro ipsius Camerarii epistolis. Anno 1625, 4°, l. 3, str. 111. — Listy C. uveřejněny samostatně pod názvem:

11446. *Ludovici Camerarii* Epistolae aliquot selectae, quibus ipse selectus civili belli autor, altor et fautor demonstratur. Is enim inter principes fuit, qui seditiosos excitavit, moratos impulit, pergentibus et furentibus aclamavit. Quando Bohemi attonitum primos sparsere per aera cives et dirum ad facinus motae strepuere fenestrae. Cum vis ipsa stetit tremefactis curia fulcris, expectura brevi fatalem Caesaris iram. Anno 1625, 4°, l. 1, 70 str.

11447. Překlad: „Tubus" a „Rhabarbarus" obsahuje: Neuwe Perspectiv und Brüllen D. *Ludovico Camerario*, vor sein dunckeles Gesicht und trübe Augen, (welche er in der Censur, über den Strich, durch die Spanische Cancelley ubel auffgethan) zugericht, damit er auff das künfftig das Gesicht scherffer, und im Censuriren, sein Augen etwas besser erleuchteren möge. Sampt einem von der besten Rhabarbara, die Grollen ausszuführen (welche er D. Camerarius, in seiner Apologia ausszuspeyen angefangen) gemachten Purgiertränckleín. Zugetrunken von *Fabio Herciniano*. In diesem Tractat werden nicht allein die vornembste biss dahero, wider die Catholische gebrauchte falsche Aufflagen, und andere Famosschrifften, als Sinceratio Sincerationum, Camerarii Apologia, mit bestendigen Grund abgeleynt, sondern auch newe Prackticken entdeckt und mit Originalschreiben, so biss dato geleugent, erwiesen. Anno 1626, 4°, str. 157.

11448. Při pořadu jednotlivých dílů nebyl vydán svazek VI., ale pozdější spekulace tento díl mystifikovala, ač nesouvisí nijak s ostatními sbírkami. Jest to překlad díla: Mysteria politica, hoc est: Epistolae Arcanae virorum illustrium sibi mutuo considentium. Lectu et consideratione dignae. Neopoli, anno 1625, 4°, str. 42. — Patisk: Iuxta copiam in Germania impressam 1625, 4°, str. 32. — Německý překlad: Anhaltische Cantzley VI. Theil. Das ist: Underschiedliche Geheimbe (unnd von wegen der Newen Frantzösischen, Englischen, Italiänischen Liga unnd Bündtnussen dessen darinn beschlossenen vorstehenden Newen Krieg halben) gewechsslete Schrifften, Rathschlagungen, Bedencken. Auch wegen der noch schwebenden Böhmischen Unruhe an underschiedliche Potentaten abgangene Legationes, wie letzlich dess jetzigen betrübten Römischen Reichs und dessen üblen Zustands Ursachen und Fortpflantzung verübte Discursus. A. P. A. Gedruckt im Jahr 1625, 4°, str. 104. — Jiné vydání: *A. P. A., Cancellaria Gallo-Italica*, Das ist: underschidliche geheimbe (unnd von wegen der Newen Frantzösischen, Englischen, Italianischen Liga unnd Bündtnussen, dessen darinn beschlossenen vorstehenden Newen Kriegs halben) gewechslete Schriften ... Getruckt im Jahr 1625, 4°, str. 106. — Znova: Cancellaria Gallo-Italica, oder Anhaltischer Cantzeley VI. Theil ..., 1625, 4°, str. 110.

11449. Siebender Theil Anhaldischer geheimber Cancelley, das ist: Grundtliche Widerlegung, nicht allein der ohnelangst von D. *Ludovico Camerario* wider die Litura oder Strich, durch die Spanische Cancelley aussgesprengter Apologia, sondern auch der vornembsten bissdahero, wider die Catholische publicirter Schmehekarten, als Sinceratio Sincerationum, Catholicon, und andrer mehr, bestendige Refutation. Sampt angehengten Originalschreiben, darinnen Alles, was biss dahero geleugnet hat wollen werden, entdecket ist. Anno 1626, 4°, str. 157.

11450. Responsio apologetica ad *Fabii Hercyniani*, alias *Jacobi Kelleri* Jesuitae Monachiensis, Ajacem siue Appendicem Cancellariae Anhaltinae ... Auctore *Nicolao Harsteinio Sicambro*. Anno 1626, 4°, str. 160. Srv. Pavel Skála ze Zhoře, Historie česká (viz s. v.), III, str. 416-9.

11451. Nova Apocalypsis, in qua innocentia Caesaris Augusti et fidelium imperio principum noxaque rebellium contra mysten Calvino-Turcicae iniquitatis rebellionisque advocatum, *Justum Justinum*, iniustissime dictum, revelatur, a *Lucio Vero Clarimontano* J. V. D. in F. B. legato. Luceburgi, apud Germanum Meser. Anno 1626, 4°, str. 267.

11452. *Der Unierten Protestirenden Archif*, Darin der Unierten Protestirenden vornembste Thathandlungen, Anschläg und zu des H. Röm. Reichs der Römisch Catholischen Kaiser, Fürsten und Stände, auch anderer höchsten Praeiuditz, und Verfang vor und nach der under Churpfaltz Directorio, geführte und von langer Zeit hero verborgen erhaltene Consilia, auss ihren selbst aignen von Wort zu Wort beykommenden Originalschriften an Tag gelegt werden. Zu abgetrungener notwendigster Rettung der vor disem aussgangnen Anhaltischen Cantzley wider einen darwider gemachten falschen Bericht und nichtige Antwort in XIII. Capita verfast und der Röm. Kays. May. dess H. Reichs Chur.-, Fürsten und Ständen underthänigist und gehorsamlich dedicirt. Gedruckt im Jar. 1628, 4°, str. 536. — K tomu: Appendix, in qua Originalia ad hunc librum spectantia, prout illa in quavis lingua per adversarios scripta sunt, retentis etiam variis, praesertim in Gallico idiomate, erroribus orthographicis, ad longum ex-

hibentur. Das ist Unirten Protestirenden, zu hivorgehenden Tractat gehörige Original-Schreiben, wie dieselben von Wort zu Wort jedes in seiner Sprach durch den. Gegentheil schrifftlich verfasst worden Gedruckt Anno 1628, 4°, str. 536. — — *Acta Secreta*, das ist der Unierten Protestierenden Archiv, darinnen der Unierten Protestierenden vornehmbste Thathandlungen, Ausschläg und zu der Röm. cathol. Kaiser, Fürsten und Stände, auch anderer höchsten Präjudiz geführte ... 1628, 4°, 854 str. Appendix. — Znova: 4°, l. 4, 214 str., Appendix, str. 394.

11453. Annalen der poetischen National-Literatur der Deutschen. I.-II. Freiburg 1862-4. Viz *Weller E.*, s. v.

11454. Annales Ferdinandei. Viz *Khevenhiller Fr. Christ.*

11455. Antiscioppius oder Symsons Backenzahn, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. X. Srv. *Scioppius.*

11456. Apocalypsis Bohemica, seu admirabilis visio belli Bohemici causam et exitum portendens, 1620. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley (*Justus Justinus, Lucius Verus*).

11457. Apocalypsis, Der Holländisch ..., viz Acta, Holländische ... 1626.

11458. Apocalypsis, 94 considerationibus exposita. Viz Secreta secretorum calvinoturcica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11459. Apolycapsis nova ..., viz *Verus Lucius*, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11460. Apocalypsis vera, sive Secreta secretorum turcopapistica, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

Apologia.

1. Literatura.

11461. *Gebauer Joh. H.*, Die Publicistik über den böhmischen Aufstand von 1618. Hallesche Abhandlungen 1892, 8°, str. 122. Srv. též *Skála Pavel ze Zhoře*, Historie česká, II. díl l. 1617 a 1618. — Za autora Apologie se pokládá: *Petr Milner z Milhauzu*, o němž viz *Gebauer*, l. c. a srv. též Bibl. Č. Hist. I, č. 5324, 15086. Jiní připisují autorství *Fruweinovi z Podolí*. Viz hlavně *Bílek*, Dějiny konfiskací v Čechách, s. v. Fruwein na str. 109-11; *Svátek J.*, Martin Fruwein z Podolí a jeho rod. Besídka pro záb. a poučení. 1885, č. 11-5; K rodopisu Fruweina z Podolí. Ibidem, 1885, č. 20. Srv. též Bibl. Č. Hist. I, č. 4946, 9441.

2. Apologia první, menší, s důvody.

a) Vydání česká.

11462. Apologia, neboližto osvědčení všech tří stavův království Českého, tělo a krev Pána našeho Ježíše Krista pod obojí přijímajících, z kterých příčin jsou jistou defensí a hotovost nařiditi musili. V Starém Městě Pražském u Samuela Adama z Veleslavína. 1618, 4°, l. 16. — Příloha, jež často se uvádí jako samostatný tisk: Důvodové, že lidé poddaní k duchovenstvím neb klášterům v království Českém náležející vedle Majestátu a porovnání mezi stranou pod Jednou a pod Obojí učiněného k tomu právo mají, že sobě jako i J. M. Císařské poddaní na panstvích jeho milosti kostely k Boží službě vystavěti a volně Pánu Bohu sloužiti mohou. *Pavel Skála ze Zhoře*, Historie česká, II, str. 144-58. Bibl. Č. Hist. I. č. 18599. — *Šubrt V.*, Apologie druhá, č. 11472, příloha str. 1-16.

11463. *Juellus Jan*, Apologia, to jest: dostatečná obrana víry a náboženství církví englických proti všelijakým nepravým nářkům a haněním všechněch nepřátel čistého učení evangelistského od *Jana Juella*, Biskupa Sarysburgenského sepsaná: Z latinské pak Řeči do České přeložená a k žádosti mnohých pobožných vytištěná u Daniele Karla z Karlsperka. Léta Páně 1619. S povolením J. M. Pánů Direktorů Vytlačeno v Novém Městě Pražském u D. K. z K. Léta Páně 1619, 13. Februarii, 4°, str. 173. (Předmluva ze dne 5. února 1619 od D. K. z Karlsperka.)*)

*) Kniha tato bývá i v poslední době ještě citována jako vydání Apologie České, s kterou kniha Juellova naprosto nesouvisí. Uvádím název a zároveň pro uvarování příštích omylů na to upozorňuji.

b) Vydání německá.

11464. Apologia, oder Entschuldigungsschrift, auss was für unvermeidlichen Ursachen alle drey Stände dess löblichen Königreichs Böheimb, sub utraque (v některých výtiscích: ..., so unter beyder Gestalt den Leib und Blut des Herrn Christi empfangen) ein Defensionwerk anstellen mussen. Erstlich gedruckt in der alten Stadt Prag bey Sam. Adam v. Weleslavin 1618, 4°, str. 32. — Jiné vydání větším písmem. Ibid., l. 11. Za titulem znak český. — Vydání s přílohou: Gründtlicher Beweiss, dass die so zu den geistlichen Gütern und Klöstern gehörige Unterthanen nach Ausswelsung des Majestatbriefs und zwischen den Ständen sub una und utraque geschehener Vergleichung, befugt sein und gut recht haben, dass sie ihnen, wie auch Ihr Kay. May. Unterthanen auf deroselben Herrschaffen zu ihrem Gottesdienst Kirchen aufbawen und Goth geruhiglich dienen mögen, l. 14. — Jiné vydání l. 15; jiné str. 29. — Otiskuje *Londorp*, Acta publica, I, str. 418; *Abelin*, Theatrum Europaeum I, str 17. — Vydání: Apologia ... müssen. Sambt einem gründlichen Beweiss ... mögen. Erstlich gedruckt in ... 1618, 4°, l. 8. —— Příloha tato v ném. překl. samostatně: Gründlicher Beweiss, dass die, zu den geistlichen Güttern und Clöstern gehörige Unterthanen nach Ausswelsung dess Majestatsbriffs ... Gott geruhiglich dienen mögen, Gedruckt in der Alten Stadt Prag, 1618, 4°, l. A-B_2. — Jiný výtisk, 1618, 4 l. — Znova: Gründtlicher Beweiss s týmž titulem. Ertslich gedruckt in der Alten Stadt Prag bey Samuel Adam von Weleslavin, 1618, 4°, l. 4. — Ibid. jiný tisk, 4°, l. 4. — Ibid., 4°, l. 6. — Ibid. větší tisk, l. 6. — Apologie tato vyšla též jako příloha 25 č. novin: Bericht, was sich zu anfang ... zugetragen, č. 11764. — Srv. *Londorpius*, Acta publica I, s. v. *Abelin*, Theatr. Europeum I, č. 11389.

11465. Denckwürdige Apologia, oder Entschuldigung-Schrifft ... sampt Beweis ... und der böhmisch-schlesischen Unionsurkunde, 1618, 4°, str. 26. —Jiné vyd., Franckfurt a. M., 1618, 4°.

11466. Gründliche Ursachen, warumb die drey Stände sub utraque in Böheimb Kayserlichen Secretarium sampt einem Consiliario zu Prag zum fenster hinaus geworffen. Beneben einem Bericht, dass die Stände sub utraque des Königreichs Böheimb Constitutionibus und abschieden sich bisshero gemess verhalten: hinwieder aber die sub una denselben zuwieder gelebt. Und dann Einem aussführlichen Beweis, dass die zu den geistlichen Gütern und Klöstern gehörige Unterthanen, nach ausswelsung des Majestbrieffs und zwischen den Ständen sub una und utraque geschehener Vergleichung befugt seyn und gut recht haben, dass sie ihnen wie auch Ihrer Kays. May. Unterthanen auf deroselben Herrschaften zu ihren Gottessdienst, Kirchen auffbawen und Gott gerühliglich dienen mögen. Wie auch Einem ernstlichen Decret so Herrn Defensores den Jesuiten zu Prag und im gantzen Königreich Böheimb raumen, und verkündigung, so auff allen Evangelischen Kantzeln zu Prag und im gantzen Königreich Böheimb ist abgelesen worden. Alles auss Herrn Ritter, Präger und Kuttenberger ubergaben Concept in Truck verfertiget. Zu Prag in der Alten Stadt bey Samuel Adam von Veleslavin. 1618, 4°, str. 27.

11467. Apologia, auss was für Ursache alle 3 Stände des Königr. Böheim, so unter beyder gestalt den Leib und Blut Christi empfangen, ein Defensionwerck anstellen müssen. Prag, 1618, m. 4°.

c) Vydání latinské.

11468. Apologia et causa, cur protestantes in Bohemia ... bellum defensivum ... susceperunt. Pragae, 1618, 4°, 12 l.

11469. Apologia ordinum Bohemicorum ... Haag, 1619, 4°, 14 l.

d) Vydání hollandské.

11470. Apologia, Ofte Volcomen verant woordinghe, waeromme die drie Standen des loflijcken Coninckrijcx Bohemen, sub utraque, haer hebben moeten defenderen, insonderheyt taghen die schadelicke Secte der Jesuyten. Overgheset uyt den hoochduytsche in onse Nederlantsche spraecke. Gedruckt in l'oude Stadt Praagh, by Samuel Adamsz van Weleslawin 1618. Ende nu Tot Amsterdam, 4°, 16 l.

3. Druhá, větší apologie.

a) Vydání česká.

11471. Druhá apologie stavův království Českého tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí přijímajících. Vytištěna v Starém městě Pražském u Jonaty Bohutského z Hranic. 1618, 4°, l. A-Kkk. Příloh č. 1-134. — — Jiné vydání. Vyt. v Novém Městě Pražském u Daniele Karla z Karlsperka, 1619, 4°, str. 564, (6). — Obsah příloh druhé apologie: Index, anebo Registrum pro snadnější nelezení allegat, k druhé Apologii stavův království Českého přiložených. Numero 1 Zřízení zemské o víře pod Jednou i Obojí spůsobou. 2. Přísaha krále Jeho Milosti. 3 Majestát Zikmunda císaře stavům Českým a Moravským na náboženství daný. 4. Privilegium od císaře Zikmunda Pražanům dané. 5. Artikul z kněh práv městských Starého Města Pražského. 6. Artikul z statut a kněh obecních Nového Města Pražského. 7. Zřízení zemské A. XXXIII. (z r. 1520). 8. V spisu kněze pod Jednou pod smyšleným jménem Witolida Poskoka. 9. Artikul z kvaternu sněmův obecných Červeného, Léta 1567. 10. V témž kvaternu ut supra, léta 1553. 11. Z Kalendáře Historického M. Daniele stránka 494. 12. Přísaha kněží pod obojích dolejší konsistoře Pražské od arcibiskupa svěcených, kterouž činiti musili až do obnovení konsistoře, kteréž se stalo od pánův stavův království Českého pod obojí r. 1609. 13. Mandát na kněží Bratrské a posluchače jich. Mandát Krále Vladislava o Pikhartích, kteří se Bratřími jmenují. Poručení J. M. C. podkomořím, strany dosazování osob za konšely v Městech. 14. Stížnosti J. M. císaři Rudolfovi v létu 1608, od strany pod Obojí podané. Extrakt mandátu publikovaného při držaném soudu města Broumova a to poručení p. opata r. 1603. Vejtah publikovaného mandátu opata Broumovského, kterýž od kněží jeho, v kostelích, na katedrách ve všech vesnicích panství toho čten byl. 15. Z sněmu léta 1608. Artikul o náboženství. 16. Instrukcí konsistoři pod obojí od J. M. C. z kanceláře vydaná. 17. Přímluva arciknížete Matiáše krále uherského. 18. Přímluva Fridricha falcgkraběte. 19. Přímluva Kristiána kurfiršta Saského. 20. Přímluva kurfiršta Brandeburského. 21. Přímluva Filippa Ludvíka falcgkraběte. 22. Přímluva knížete Brunšvického. 23. Nový mandát J. M. C. ke dni 20. Máje, publikovaný léta 1609. 24. Dekréty Pražanům, též Akademii pod obojí, aby šli na processí. Artikulové z instrukcí J. M. C. purgkmistru a raddě Starého města Pražského při obnovení rady léta 1608. 25. Majestát císaře Rudolfa stavům pod obojí království Českého na svobodné provozování náboženství daný. 26. Artikul o dání moci deffensorům nad dolejší Konsistoří a Akademií Pražskou. 27. Porovnání mezi stranou pod Jednou a pod Obojí. 28. Z sněmu léta 1610. Artikul o náboženství. 29. Artikul o opatření stavův proti nařízené defensí. 30. V Apologii Jesuvitské latinské, proti stavům Českým vydané a v Vídni tištěné. 31. Protestací stavův proti Slavatovi a Smečanskému 3 Akt léta 1609. 32. Artikulové na sjezdu obecném, kterýž držán byl na Hradě Pražském léta Páně 1611. v pátek po památce Svatého Pavla na víru křestanskou obrácení. 33. Ezechielovi N. predikantu Neyersdorffskému. 34. Tobiášovi N. predikantu v Landeku. 35. Janovi Ursinovi predikantu v Neüstädl. 36. Jakubovi Hořickému z Tepence, hejtmanu Mělnickému. 37. Témuž. 38. Témuž. 39. Knězi Pavlovi Viktorinovi Sekerovi. 40. Z orací, v kostele Hradu Pražského držané od Josefa Makaria, kanovníka Hradu Pražského Smečanskému připsané. Z spisu pod titulem přátelského psaní Dennemarských a Norvedských studentův. Item v nadepsaném spisu pod smyšleným jménem Vitolida Poskoka. Přídavek některých důležitých příčin, proč by nebezpečno bylo v Augšpurské Konffessí a v nově zaražené víře život konati neb skonati. V knížce pod titulem Mumraje od kněze M. Jana Ctibora Kotvy z Freyffeldu etc. vydané. 41. Že knihy pod obojí záduśní v Kněžovsi k panství křivoklátskému náležející vyzdvihli a na Smečně spálili. 42. Stížnosti obce městečka Malína proti Bartolomějovi Pikovi, opatu kláštera Sedleckého. 43. Pátera Andreasa jesuity kázaní. 44. Arcibiskupa Pražského outisky pro náboženství. 45. Psaní arcibiskupa Pražského hejtmanu Pardubskému. 46. Dekrét z kanceláře České Pražanům Staroměstským a Novoměstským o impressory. 47. Artikulové někteří z instrukcí, kteráž jménem J. M. C. rychtářům J. M. v městech Pražských dána. Spis a ohlášení jednoho záduší proti té instrukci Císařským rychtářům dané. 48. Psaní Viléma z Vřesovic mincmejstra k Vilémovi Slavatovi. 49. Města Litoměřic stížnosti. 50. Odpustky Smečanského. 51. Stížnosti Pražanův Novoměstských do hejtmana svého Sezimy z Vrtby. 52. Jiné stížnosti Pražanův Novoměstských. 53. Gravamina a stíž-

nosti měšťanův Mostských pod obojí. Lit. A. Komory České mezi Mostskými vyměření. Lit. B. Vysvětlení ortele z komory České Mostským z strany statkův zádušních. Lit. C. Artikulové a stížnosti sousedův Evangelicských pod obojí přijímajících, jakž měšťanův a cechovních města Mostu rychtářů, přísežných konšelů, na místě obcí některých vesnic, kteréž od strany pod jednou snášeti musili, v krátkou summu shromážděné a nejprvé stížnosti Mostských. Stížnost Jana Trábera do Jeremiáše Mülera z Mostu. 55. Stížnosti obcí některých vesnic, k městu Mostu přináležejících. 56. Stížnosti města Kladska na řeholu Jezuitskou. 57. Stížnosti pro utiskování v náboženství lidí poddaných v hrabství Kladském. 58. Stížnosti Königshauských v hrabství Kladském do sekretáře hrabství Kladského. 59. Stížnost Kristoffa Paška z Villemsdorfu, v hrabství Kladském. 60. Stížnosti strany nátiskův, obce a měšťanům pod obojí města Oustí nad Labem. 61. Mimo výš položené spisy a stížnosti tito sobě v těch dotčených i jiných mnohých rozdílných příčinách a vtipcích stěžují. 62. Psaní arcibiskupa Pražského, kteréž učinil presidentu a radám komory České o vybytí kněze pod obojí z městečka Strašecího. Psaní hejtmana Křivoklátského k Strašeckým o vybytí kněze. 63. Psaní arcibiskupa k hejtmanu Křivoklátskému o vybytí z města Strašecího kněze pod obojí. Odpověď Strašeckých J. M. C. panu hejtmanu na též psaní daná. 64. Průvod Strašeckých, že mívali kněží z konsistoře pod obojí. 65. Psaní arcibiskupa k hejtmanu Křivoklatskému, aby poručil Strašeckým kněze pod jednou přijíti. 66. Psaní arcibiskupa k Strašeckým o přijetí kněze pod jednou. 67. Psaní hejtmana Křivoklátského k Strašeckým o přijetí kněze pod jednou. 68. Resolucí J. M. C. na město Nové Strašecí vynešená. 69. Vejpis mandátu opata Broumovského. 70. Reces z kanceláře z strany vybytí kněze pod obojí Broumovským učiněný. 71. Poručení J. M. C. strany zbranění kostela v Broumově. 72. Psaní od defensorův Broumovským. 73. Supplikací opata Broumovského k J. M. C. v příčině Deffensorů. 74. Odpověď Deffensorův na supplikaci opata Broumovského. 75. Psaní hejtmana Oseckého Hrobským 2. Novembris léta 1614., aby Predikanta z městečka vybyli, učiněné. 76. Stížné artikule raddy i vší obce města Hrobu. 77. Psaní arcibiskupa Pražského k Hrobským, o vybytí kněze jejich pod obojí. 78. Reces, nímž se Hrobští arcibiskupovi za poddané přisuzují. 79. J. M. C. kanceláře České dvorské odpověď, aby se Hrobští spečetěného kostela neujímali. 80. Revers, kterýž Hrobští měli shotoviti. 81. Supplikací pánů Deffensorů léta 1614. 82. Suplikací Stavův při sněmě léta 1615. 83. Zdání některých nejvyšších p. úředníkův zemských, že Broumovští k stavení kostela práva nemají. 84. Poručení J. M. C., aby Broumovští přestali stavěti kostela. 85. Mandát J. M. C. strany kollatur na panstvích J. M. C. léta 1612. 86. Psaní, kteréž purgkmistr a rada Starého Města Pražského J. M. C. (bez vědomí obce) učinili. 87. Psaní purgkmistra a raddy Menšího Města Pražského J. M. C. učiněné. 88. Psaní purgkmistra a konšelův Města Oustí nad Labem podkomořímu učiněné. 89. Obeslání stavův do kolleje k pondělku po neděli Invocavit léta 1618. 90. Proposicí od p. Deffensorův Stavům do kolleje obeslaným přednešená. 91. Supplikací k místodržícím. 92. Supplikací J. M. C. do Vídně odeslaná. 93. Relací pánův vyslaných. 94. Psaní pánům Moravanům. 95. Revers a konffirmací privilegií od J. M. Císařské všem Třem Stavům Království Českého daný. Přípis reversu od J. M. arciknížete Matiáše, krále Uherského etc. p. stavům království Českého, daného z Jihlavy. Druhý revers J. M. krále Matiáše stavům Království Českého, před korunováním J. M. daný. Potvrzení všech privilegií od krále Matiáše II. v království Českém po jeho korunování etc. 96. Těžké psaní J. M. C. místodržícím na Deffensory a Stavy pod obojí. 97. Artikulové Zřízení zemského Království Českého. 98. Psaní pánů Deffensorů Broumovským. Psaní pánů Deffensorů Hrobským. 99. Zřízení zemské A. 11. 100. Nejvyššího kancléře Království Českého zdání strany klášterův a statkův duchovních. Item nejvyšších uředníkův a soudcův zemských. 101. Zřízení zemské A. 9. 102. Zřízení zemské P. 23. P. 18. P: 37. 103. Psaní z kanceláře Smečanskému učiněné o reformací. 104. Stížnost Vladislava a Otty, purgkhrabat z Domína do Smečanského. 105. Stížnost poddaných ze vsi Plchova. 106. Stížnost vrchního města Hradčan. Dekret z kanceláře mezi opatem Strahovským a Hradčanskými. 107. Artikul z sněmu léta 1608. 108. Rozepsání sněmu o successora. 109. Z sněmu léta 1610. s J. M. C. Rudolfem zavřeného. 110. Pobožný začátek sjezdu Jich milostí pánů tří stavů království Českého pod obojí Tělo a Krev K. P. přijímajících. 111. Z spisu patera Ferdinanda z Kolovrat a patera Fanina, léta 1618. vydaného. 112. Psaní patera Řehoře Rumera, rektora kolleje Jezuvitské v Passově, k paterovi Vilímovi Lamormaynovi též rektoru kolleje Jezuvitské Grecu. 113. Přednešení patera Lanoya J. M. Císaři Rudolfovi v příčině reformací náboženství v království Českém. 114. Kleslovo zdání arcibisk. Pražskému Zbyn-

kovi Berkovi učiněné. 115. Spůsob aneb prostředek k spomožení náboženství v království Českém obraný. 116. Artikul z zřízení zemského C. 13. Item z sněmu léta 1610. Psaní papeže Klimenta VIII. k císaři Rudolfovi. 117. Psaní kardinála Glesle paní hrabince z Mansfeldu učiněné. 118. Psaní Michnovo k Matesovi Preklovi hofrychtýři. 119. Stížnost šephmistrův i vší obce města Hory Kuttny. 120. Item jiných osob správa. 121. Z spisu kterýž akademie Jezuvitská Molcheimská v jazyku latinském vydala léta 1618. 122. Artikul z sněmu léta 1615. 123. Artikul z sněmu léta 1609. 124. Psaní J. M. C. Janovi Oulnerovi do m. Budějovic odeslané. 125. Psaní J. M. C. Felixovi Dornhanovi hejtmanu do Plzně. 126. Dvoje psaní Jana z Mollaru hejtmanu do Plzně. Psaní Pavla Michny Janovi Volffingarovi do Plzně. Jiné psaní Pavla Michny Tomášovi Zelendrovi do Plzně. 127. Dvoje psaní Pavla Michny Felixovi Dornhanovi do Plzně. 128. Assecuratio, aneb ujištění Stavův pod obojí přijímajících z strany jejich konfessí. 129. Psaní Deffensorův náboženství pod obojí J. M. C. Maximilianovi učiněné. 130. Porovnání stavův pod obojí jednech s druhými. 131. Omluva, kterouž Deffensorové P. místodržícím učinili, když to těžké psaní od J. M. C. na stavy pod obojí vyšlo. 132. Připis nejprvnějšího psaní a omluvy od stavův J. M. C. učiněné. 133. Správa z strany kostela Betlémského v Starém Městě Pražském, 134. Stížnosti J. M. knížat a pánův stavův Augšpurské konfesí v Slézsku. — Připis psaní, od knížat a stavův horního a dolního Slezska, stavům pod obojí království českého učiněného. — Odpověď stavův evangelických království českého. Jich milostem knížatům a stavům horního a dolního Slézska daná.

11472. *Šubert V.*, Apologie druhá stavův království Českého, tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí spůsobou přijímajících, která, roku 1618 na ospravedlnění Čechův před Evropou od týchž pánův stavův v českém i německém jazyku tiskem vydaná, nyní opět k poučení a oslavení milého národa našeho na světlo vychází. Praha 1862, 8°, str. XV, 463, 16, XIII.

b) Vydání německá.

11473. Die andere Apologia der Stände des Königreichs Beheimb, so den Leib unnd Blut unsers Herrn und Heylands Jesu Christi unter beider gestatt empfahen. Aus der Behemischen Sprach in die Deutsche versetzt und erheischender Notturfft nach vermehrt und verbessert. Und allen Liebhabern der Warheit Deutscher Nation, zum besten in Druck verfertiget, neben einen zu ende angehengten Chur-Sächsischen Testimonio von den Jesuiten und ihren früchten. Gedruckt in der Aldten Stat Prag durch J. Bohutsky, 1619, 4°, str. 236, Beylagen, l. 222.

11474. Die andere Apologia der Stände des Königreichs Böheimb, so den Leib und Blut unseres Herrn und Heylands Jesu Christi unter beyder Gestallt empfahen . . . Aus der Böheimischen Sprach in die Teutsche versetzt, und allen Liebhabern der Warheit Teutscher Nation zum besten in Truck verfertiget. Gedruckt in der Alten Statt Prag, durch Jonathan Bohutsky, 1619, 4°, str. 505, register. (Beilagen str. 121-505.)

11475. Die Grosse oder andere Apologia der Stände des Königreichs Böheimb, so den Leib und das Blut unsers Herren und Heylands Jesu Christi unter beyder Gestallt empfahen. Sampt den darzu gehörigen Beylagen. Aus der Böheimischen Sprach in die Teutsche versetzt und allen Liebhabern der Waarheit Teutscher Nation zum besten auch zu ihrer Nachricht und Warnung im offenen Truck verfertiget 1619. Na konci: Erstlich gedruckt in der Alten Stadt Prag bey Jon. Bohutsky von Hranitz auff gewissen befehl Irer Gnaden der verordneten Herrn Directorn, Regenten und Landes Rähte aller drey Herrn Stände dess Königreichs Böheimb, so den Leib und Blut unsers Herrn und Heylands Jesu Christi in beyder Gestalt empfahen, 4°, str. 441. (Beilagen str. 112-441.) Viz *Gebauer*, č. 11461, str. 15, sub 5.

11476. Die Andere und grosse Apologia der Stände des Königreichs Beheimb, so den Leib und Blut unsers Herrn und Heylandes Jesu Christi unter beyder gestalt empfahen. Aus Behemischer Sprache in die Deutsche allen Liebhabern der Warheit zum besten nach Notturfft vormehret vorbessert und in Druck vorfertiget. Neben einem zu ende angehengten Chur Sächsischen Testimonio von den Jesuiten und ihren Früchten. Anno 1619. Na konci: Erstlich Gedruckt in der Alten Stadt Prag durch Jonathan Bohutsky von Hranitz Auff gewissen Befehlch Irer Gnaden der verordneten Herrn Directoren Regenten und Landes Räthe aller drey Herrn Stende des Königreichs Beheimb so den Leib unnd Blut unsers Herrn unnd Heylandes Jesu Christi in beyder gestaldt empfahen, 4°, str. 236, Beylagen A-K kk (str. 505)

c) Vydání francouzská.

11477. Apologie ou Déclaration des raisons pour lesquelles les trois Estats du royaume de Boheme sub utraque ont esté contraints de prendre les armes pour leur defence et conservation. Item, Un Extrait d'un livre publié a Pavie par Gaspard Scioppius Conseiller du Roy d'Espagne, soubs ce tiltre Classicom Belli Sacri traittant du devoir de l'Empereur envers les Princes qui se sont distraits de l'obeissance de l'église romaine et des vrais moyens pour dompter les heretiques. Le tout traduit en François par *S. W(eis)*, l'An 1619, s. l. 4°, str. VIII, 245. Srv. *Scioppius.*

11478. Apologie, Premiere et seconde, de Messieurs les estats de Boheme, par laquelle ils declarent les raisons des executions faites par eux, et des armes prises pour leur defense. Avec une response à un libelle calomnieux sur ce mesme subiet. Translaté de l'original allemand (par *S. Weis*), Genève, 1619, 4°.

4. Odpověď na Apologii.

11479. Information, oder keyserlicher Majestat gründtlicher Bericht uber den Bohemischen Auffstandt. II. Ebenmässige Information über berührten Auffstandt zu Lateyn und Teutsch. III. Ihr Keys. Maj. Antwort an die sub utraque. IV. Verteutsche Abschrifft Keys. Bohemischen Patents. V. Copia Keys. Schreibens an die Reichsstätt mit Uberschickung Patenten contra Bohemische Werbung vlt. Junii 1618. VI. Copia Key. Patents, wegen Abstellung der Bohemischen Werbung. Aus welchem allem der Ungrundt der von Bohemischen Ständten, so sich sub utraque, nennen, aussgefertigen Apologiae, wegen ihrer unverantwortlichen Verfahrung erscheinet. S. l., 1618, 4°, str. 40. — Srv. *Londorp*, Acta publica, viz s. v., I, str. 456. — Informací neb správy císařské z strany pozdvižení českého 1. spis proti Apologii vyd. v jaz. něm. Viz *Pavel Skála ze Zhoře*, Historie česká, č. II, str. 232-41.

11480. Evangelische Erklärung auf die Böhaimische Apologia, mit sampt den Beylagen und Mayestätsbrieff, wie in den nachfolgenden Titulen zu sehen. I. sub litera A. Ein Patent der Herrn Patrum Societatis Jesu zu Prag Unschuldt der gezigner Kriegs Munition betreffendt. II. sl. B. Der Altstädter wegen nicht Erscheinung zu der Defensorn ausgeschriebner zusammenkunft Erklärung. III. s. l. C. Der Newstädter desswegen Erklärung. IV. s. l. D. Der kleinern Stadt Prag Erklärung. V. s. l. E. Kayserliches Transferirtes Patent aus Böhaimbischer Sprach. VI. s. l. F., Kayserl Antwort auff derren sub utraque von Prag gethanes Schreiben. VII. s. l. G. Kayserl. Antwort auff deren sub utraque zwey vorhergehende Schreiben. VIII. s. l. H. Der Mayestät,-brieff von Kayser Rudolpho Selig. s. l. 1618, 4°, l. 16. — Jiné vydání: 1618, 4°, l. 22.

11481. Evangelische Erklehrung auff die Böhaimische Apologia mit sampt den Beylagen und Mayestätbrieff, wie in den nachfolgenden Titlen zusehen. Erstlich sub litera A. Ein Patent der Herrn Patrum Societatis Jesu zu Prag Unschuld der geziegener Kriegss Munition betreffent. Zum andern sub litera B. Der Altstädter wegen nicht Erscheinung zu der Defensorn aussgeschriebener zusammenkunfft erklärung, Zum driten s. l. C. Der Newstädter desswegen erklärung. Zum vierdten s. l. D. Der kleinern Stadt Prag erklärung. Zum fünfften s. l. E. Kayserliches transferirtes Patent auss Bohaimbischen Sprach. Zum sechsten s. l. F. Kays. Antwort auff deren sub utraque von Prag gethanes Schreiben. Zum siebenten s. l. G. Kays. Antwort auff deren sub utraque Zwey vorhergehende Schreiben. Zum achten s. l. H. Der Mayestettbrieff vom Kayser Rudolpho Selig. 1618, 4°, str. Hiij. — Jiné vydání větším tiskem, 4°, l. A-Kij. Jiné vydání, 4°, l. A-H₃.

11482. Erhebliche Beschwerung der Röm. Kays. Majestät über der Böheimischen sub utraque unverhofften Auffstand. Item aussführliche Erklärung auff die Böhmische Apologiam sampt den dazu gehörigen Beylagen und Majestät Brieff. Ferner zwey Keys. Schreiben, so den 23. und 27. Junii an die Herren Directores zu Prag abgangen. Darbey sampt dem daselbsten angeschlagenen Patent, wegen Abstellung der Böhemischen Werbung, s. l. (Prag), 1618, 4°, l. A-Kiij. — Jiné vydání s jinými okrasami na obrubě, ibid., 4°, 40 l.

11483. Wahrhafte summarische Erzählung etlicher vornehmen und wohlgegründen Beschwerungen, welche ein zeitlang her den evangelischen Ständen im Königreich Böhmen, so wollen in Religion als anderen Sachen zuwieder vor-

gangen, besonders aber der Verlauf, der in Neulichkeit vorgenommenen bösen Mord Practicken, so sich in der königlichen Stadt Prag zugetragen, wie dieselbe aus sonderer Schickung Gottes an das Licht gebracht und abgewendet worden auch was Gestalt die Versacher deswegen verdienten Lohn empfangen. S. l., (1618), 4°, listů 4. — Jiné vyd. 4°, l. 6.

11484. „Dostatečné evangelické vysvětlení apologie české". 2. spis proti apologii vyd. v jaz. něm. Viz *Pavel Skála ze Zhoře*, Historie česká, viz s. v., II, str. 241-70.

5. Odpověď stavů císaři.

11485. Krátká správa a odvod stížností, kteréž stavům evangelitským v království Českém k zoškliveni jich, připisovati se chtějí. A podle toho dobré zdání stavův Hořejších Rakous J. M. Císařské odeslané a J. M. C. na ně daná resoluci. Vytištěno v létu Páně 1618, 4°, l. A-J_4. — — Vyd. 1619, 4°. Srv. *Bílek*, Dějiny řádu Jesuit., str. 429.

11486. Kurtzer Bericht und Ableinung der Beschwerungen, welche den Evangelischen Ständen sub utraque im Königreich Böheim zu dero Unglimpff beygemessen werden wollen. Item der Herren Directorn Schreiben an den Fürsten und Stände in Schlesien etc. So woln der Herren Directorn Antwort auff Ihrer Kays. Majest. beede den 23 und 27. Junii an sie abgangene Schreiben. Dessgleichen der Herren Directorn angeschlagenes Patent, wegen richtigmachung der bewilligten Contributionen zu dem defension wesen. Sampt einem Bedencken deren löblichen Stände in Oesterreich ob der Enss an die Röm. Kays. Majest. etc. Und Ihrer Kays. Majest. Resolution auff dasselbige. 1618, 4°, l. 20.

11487. Kurtzer Bericht und Ableinung der Beschwerungen, welche den Evangelischen Ständen im Königreich Böheim zu dero Unglimpff beigemessen werden wollen. Sampt einen Bedencken deren löblichen Stände in Oestereich ob der Enss an die Röm. Käy. Mayestat etc. und Ihrer Mayestatt Resolution auff dasselbige. Gedruckt im Jahr 1618, 4°, l. 16. — — Jiný pořádek listin, tyto dvě dány až do zadu: Copia Kayserlichen Schreibens an die Herrn Directores in Böheimb an das Volk abzudancken etc. Copia der Herrn Directorn Antwort auff Ihrer Keys. M. beeden 23. und 27. Junii Anno 1618, an sie abgangene Schreiben. — Viz rukopis bibliotheky Musea král. Č., sign. I. D. 1., tom XIII, l. 135 (Slavata); Paměti Jana Jenika z Bratřic, I, str. 261-90; *Zíbrt Č.*, Čas. Č. Mus. 1897, str. 308.

11488. Kurtzer Bericht und Ableinung der Beschwerungen, welche den Evangelischen Ständen im Königreich Böhem zu dero Unglimpff beygemessen werden wollen. Sampt Keysers Rudolphi denen Evangelischen Ständen in Böheim ertheiltem Mayestät Brieff. 1618, 4°, l. 11. (Majestát není přitištěn.) — Jiné vydání, ale s majestátem. 1618, l. 14, vyd. se znakem českým na tit. listu. 1618, l. 11. Jiné, 40 str. — Týž titul. 1619, 4°, l. 12. s majestátem. — Též vyd. v Frankfurtě 1619, 4°. — Srv. *Londorp*, Acta publica, č. viz s. v., I, 496.

11489. Holandský překlad: Cort bericht ende wederlegginge der beswaernissen en(de) betichtinghen, dewelcke den Evangelischen Stenden in't Coninckrijcke van Bohemen te laste willen geleyt werden. Ghedruckt nae de Copie tot prage. In's Graven-Hage, By Aert Meuris, boeckvercooper, in den Pa... estract in den Bybel, Anno 1618, 4°, str. 18.

6. Artikul*) o defensí.

11490. Tento artikul o defensí jest od pánův, rytířstva, Pražan ze všech tří měst, horníkův, a jiných vyslaných z měst všech tří stavův království Českého, pod jednou i pod obojí, při sjezdu a shromáždění na hradě Pražském léta Páně 1618, v pondělí po památce svatého Jana Křtitele zavřín a na zejtří v outerý vůbec, na hradě Pražském, vyhlášen a z poručení všech tří panův stavův vytištěn. V Starém Městě Pražském, u Samuele Adama z Veleslavína 18. dne měsíce června leta 1618, 4°, l. 14.

11491. Tento artykul o defensí pro obhajování náboženství pod obojí jest od panův, rytířstva, Pražan ze všech tří měst horníkův a jiných vyslaných z měst všech tří stavův království Českého Tělo a Krev Pána Ježíše Krista pod obojí přijímajících a k konffessí České se přizná-

*) Viz podrobně při r. 1618.

vajících při sjezdu a shromáždění na hradě Pražském léta 1618. v pátek po památce na nebe vstoupení Krista Pána zavřín a téhož dne vůbec na hradě Pražském vyhlášen a z poručení všech tří pánův stavův pod obojí vytištěn. (Praha) 4°, l. 8. — Přetisk: v Hiřberku, 1844, 16°, str. 48. — Srv. rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. I. D. 1., tom. XIII, list 157 (Slavata).

11492. Tento articul o deffensí jest od panův, rytířstva, Pražan ze všech tří Měst, horníkův, a jiných vyslaných z Měst všech tří stavův království Českého, při sjezdu a shromáždění na hradě Pražském v outerý a ve středu po památce svatého Bartholoměje léta Páně 1618 uvážen a téhož dne středního vyhlášen a z poručení všech tří Pánův stavův vytištěn. Vytlačen v Starém Městě Pražském u Samuele Adama z Veleslavína, s. a. (1618), 4°, l. 12. Viz rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. I. D. 1., tom. XIII, l. 193 (Slavata).

11493. Defensions-Articul, oder Eigentlicher Bericht was zu Beschützung dess Gottesdienst sub utraque von den Herrn, Rittern, denen aus allen dreien Prager-Berg und andern Stätten Abgesanten, aller dreier Ständen dess Königreichs Böhmen, welche den Leib und das Blut unsers Herrn Jesu Christi unter beiderlei gestalt empfangen, und sich zu der Böhmischen Confession bekennen. Bei grosser Versammblung auff dem Prager Schloss an 1618 Freitags nach der Himmelfahrt Christi beschlossen und an diesem Tage auf bemeldtem Prager Schloss offentlich wiederholet, unnd männiglich zur Nachrichtung aussgerufen: Noch folgends auf befelch aller dreien Stände sub utraque durch den Truck publicirt worden, 1618, 4°, str. 15.

7. Sedmdesáte důležitých příčin.

11494. Sedmdesáte důležitých příčin, proč by se Jeho Milost král Polský, též panstvo a rytířstvo jeho, proti Uhrům, Čechům, a jiným přivtěleným zemím za příčinou důležité a nevyhnutelně od nich vyzdvižené deffensí, postavovati a těchto věcí se ujímati neměli. Z nichž to některé, od pana generála Jeho Milosti odeslané, některé pak od jednoho, Bohu, králi a vlasti své věrného, a pokoje žádostivého Polského pána k tomu přiložené, a pro lepší vyrozumění a známost v latinském a německém jazyku na světlo vydané, nyní pak na česko přeložené jsou. Přidána k tomu na zad i radda králi Franckému daná, proč by se věcí nynějších v Němcích i v Čechách dějících ujímati a císaře Ferdinanda pomocí svou fedrovati neměl. Thucydides v 2. knize: Moha užiti pokoje, neobláčej se do zbroje. Vytištěno v Starém Městě Pražském u Samuele Adama z Veleslavína. Léta 1620, 4°, l. A-H. — Podle Wiszniewského, Hist. liter. p. IX, jest vydavatelem a spisovatelem polského originalu knižе *Zborowski*.

11495. Septuaginta graves et arduae rationes, ob quas regem Poloniae, nec non senatores et nobilitatem regni defensioni, in Hungaria, Bohemia, et alibi locorum inevitabili necessitate susceptae, non adversari, neque commitere decet, ut huic negotio implicentur. Quarum nonnulae ad regem a d. generali missae, postea vero a generoso quodam, Deo, regi, et patriae fideli Polono pacis avido auctae, et informando unicuique, Germanica et Latina lingua publicatae sunt, s. a. (1619), 4°, l. A-D_3.

11496. Siebentzig hochwichtige und erhebliche Motiven, warumben sich der König in Polen, so wol die Senatores und der Adel wider die Ungern, Böhmen, und anderen Orten auss unvermeydentlicher hochdringender Noth angenommene Defensiones nicht setzen, oder in dieses Wesen einmischen und flechten lassen sollen. Deren etliche durch den Herrn Generalem Ihrer Mayestät zugeschickt, hernach aber von einem andern Gott, seinem Könige und Vatterlande getrewen Friedlibenden Polnischen Herrn vermehrt und zu männiglichs Nachricht in Teutscher und Lateinischer Sprachen zu Drucken gegeben worden. Thucyd. im II. Buch. Wer unbedrängt nur haben kan, den lieben Fried kein Krieg fang an. Gedruckt im Jahr. 1620, 4°, l. A-Eiiij. — Podle tohoto vydání upraveno francouzské vydání, Paris, 1620, 4°.

11497. Siebentzig wichtige Motiven, warumben die Kön. Mayest. in Polen, Senatores, und der Adel derselben Cron wider Ungarn, Böhem, und die confoederirte Länder, dieser Zeit mit feindlichem Uberzug, oder sonsten in andere Weg zu entgegen nichts handeln, noch dem angenommenen Defensionwerk sich widersetzen sollen; II. Beständige Abläynung der Ursachen, welcher willen die Kön. Mayest. in Franckreich wider Ungarn, Böhem und die vereinigte Länder Hülff zu läysten ersucht worden; Beydes auss Polnischer und respective Französischer Sprachen inn das Teut-

sche newlich übergesetzt. III. Gravamina Religionis der löblichen Evangelischen Stände in Steyer, Kärndten unnd Crain etc. Darauss die über grosse Gewissens Bedrangnussen männigklich zuvernemen hat. Gedruckt im Jahr 1620. 4°, l. A-Giij. — — Jiné vyd. Stejný titul: přidáno však: In Sprüchen Salamonis etc., což u předešlého na rubu tit. listu, str. G.

11498. *Lubliensky Stan.*, Responsio ad 70 rationes, quibus ficti nominis eques, dum serenissimo Regi et Polonis, ne se motibus Hungaricis immisceant, persuadere conatur, falsis rationibus jura Regni intervertere nititur, Cracoviae, 1620, 4°. — Srv. *Trzebicki Andr.*, Responsio ad 70 rationes, Cracoviae, 1620, 4°; *Rozdrażewski Franc.*, Tractatus de controversiis ad 70 objectiones. Randonicii, 1620, 4°..

11499. Apologie Jesuitů, viz při roce 1618.

11500. Appendix der Röm. Spannischen Cantzley. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11501. *Aretin Joh. Petr*, Wahrhafdtige Beschreibung des verderblichen Kriegswesens und jämmerlichen Zerrüttung, auch anderer denckwürdigen Händel, so sich nicht allein in Teutschland, sondern auch an anderen Orten in der Welt vom Jahre 1618 bis auf gegenwertige Zeit zugetragen. Darauss eigentlich zusehen, wodurch die Unruhe im Römischen Reich sich angesponnen und wie sie einen Ort und Land nach dem andern ergriffen, bis sie endlichen zu einer allgemeinen Desolation ausgeschlagen. Frankfurth, 1634, 4°, str. 124.

11502. Archiv Jindřichohradecký (prameny ku válce 30leté, koncepty Slavatovy), viz Jana Jeníka z Bratřic Paměti; V, str. 176-213, *Zíbrt*, Čas. Č. Mus. 1897, str. 466. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 3248.

11503. Archif (Archiv) der Unierten Protestierenden, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11504. Archivalische Funde zur Geschichte des 30jährigen Krieges. Viz *Krebs J.*

11505. Archives ou correspondance inédite . . . Viz *Groen van Prinsterer.*

11506. *Arlanibaeus* viz *Abelin J. Ph.*, Theatrum Europaeum.

11507. Artikul o defensí . . . při sjezdu a shromáždění na Hradě Pražském L. P. 1618, v pondělí po památce sv. Jana Křtitele . . . v pátek po památce na nebe vstoupení Krista Pána . . . ve středu po památce sv. Bartoloměje . . . 1618. Viz Prameny, Apologie, č. 11461. Srv. literaturu při r. 1618.

11508. Artikul tento o defensí pro obhajování náboženství pod obojí . . 1618. Viz s. v.: Apologie.

11509. *Arthusius* (*Artus*) *M. G.*, viz *Londorp*, Continuatio Sleidani.

11510. Auctuarium Commentarii de bello Bohemico Ferdinandi II. Viz *Miraeus.*

11511. *Aurelius Ludovicus Perusinus*, (*Aurelio*), Historia de rebellione Bohemorum. Romae 1625, 8°. — Vlašský překlad: Storia della ribellione de' Boemi contro Mattia e Ferdinando imperatori (1618-25) di Lodovico Aurelii Perugino, Roma, 1625, 8°, str. VI, 126. — Jiné vyd. Milano, 1626, 8°, str. 96.

11512. Austriaca Fama, viz *Ens Casp.*

11513. Austriaca Laurea, viz *Bellus Nic.* — Austrias parva . . . belli nuper germanici compendiaria . . . Viz *Lotich J. P.*

11514. *Avilla Lud.*, Bellum Germanicum. Viz *D'Avilla Lud.*

B.

11515. *Bakovský J.*, Pamětní knížka, viz *Rakovnický J.*

11516. *Balbín Boh.*, Epitome historica Rerum Bohemicarum . . . Pragae, 1677. — Cap. 16. Praecipua quaedam in Bohemia gesta Rudolfo et Matthia regnantibus; initia item regnantis Ferdinandi II. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1306.

11517. *Balbín B.*, Miscellanea historica regni Bohemiae 1677 a d. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1307.

11518. *Balbín B.*, De regni Bohemiae felici quondam, nunc calamitoso statu 1775. Český překlad. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1308.

11519. Banner v písni viz *Menčík F.*

11520. *Бантышъ-Каменскій Н.*, Обзоръ внѣшнихъ сношеній Россіи. Сокращенное извѣстіе о взаимныхъ между россійскими монархами и европейскими дворами посольствахъ . . . съ 1481—1800. Viz Bibl. Č. Hist. II., č. 350.

11521. *Barchelius Adolphus*, Historia sui temporis ab anno 1618 usque ad an. 1652, Coloniae Agripp., 1652, 8°.

11522. *Barozzi Nicolo* — *Berchet Guglielmo*, Relazioni degli stati Europei lette al senato dagli ambasciatori Veneti nel secolo decimosettimo. Serie I. Spagna. Vol. 1, Venezia 1856, 8°. — Vol. 2, Venezia, 1860, 8°, str. 711. Z obsahu: Relazioni di Spagna di Francesco Corner 1635. Relazioni di Spagna di Giovanni Guistinian 1638. Relazioni di Spagna di Aloise Contarini 1641. Relazioni di Spagna di Girolamo Giustinian 1649. — Serie II. Francia, Vol. 3, 1857-63. — Serie III. Italia. Vol. 1, 1862. Relazioni di Roma, Vol. 2, 1877-9. — Serie IV, Inghilterra. Vol. 1, 1863. Turchia. Vol. 2. 1871-2.

11523. *Barthélemy-Grammont*, De bello Bohemico, de Friderici Electoris Palatini casu ... Viz *Gramond.*

11524. *Bartsch K.*, viz *v. Ditfurth Fr. W.*, Die historischen Volkslieder.

11525. *Becanus Mart.*, viz *Dudík B.*, Correspondenz Kais. Ferdinand II.

11526. *Becker Jul.*, Über historische Lieder und Flugschriften aus der Zeit des dreissigjährigen Krieges. Inaugural-Dissertation. Rostock, 1904, 8°, str. 111.

11527. *Beckovský J.*, Poselkyně starých příběhův českých. Díl II., vyd. *Rezek Ant.*, 1526-1715. V Praze, 1878-80. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1335.

11528. Belli Germanici compendium, 1617-43. Viz *Carve.*

11529. Belli Germanici historia. Viz *Landsberg Phil.*

11530. Belli praesentis in Germania causarum viva demonstratio, viz *Camerarius L.*, Cancellaria Hispanica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11531. De bello Bohemico, Amstelodami, 1653. Viz *Gramond.*

11532. Bellorum in Germania gestorum libri IV. Viz *Wassenberg*, Florus Germanicus.

11533. Bellum Bohemicum ab a. 1617-1645. Viz *Habernfeld Andr.*

11534. Bellum Bohemo-germanicum sive commentariorum rerum bello paceque utroque foro sub auspiciis imperat. rom. Matthiae et Ferdinandi II. in toto orbe christiano gestarum liber singularis s. l., 1630, 4°. Srv. Commentarii.

11535. Bellum Germanicum ab a. 1617. Viz *Damian J.*

11536. Bellum Germanicum, viz *D'Avilla et Hortensius Montfortius Lamb.*

11537. *Bellus Julius*, viz *Bellus Nicol.*, č. další.

Bellus Nicol., Oesterreichischer Lorbeerkranz (Laurea Austriaca).

11538. *Bellus Nic.*, Historische Beschreibung aller denkwürdigen Sachen und Händel, welche sich bei der Regierung K. Matthiae und Ferdinand II. von 1617-25 zugetragen, Frankfurt, 1625, fol. — Pokračování do r. 1626: Oesterreich. Lorbeerkranz, oder Kaiserliche Victoria ..., I-X. B., Frankfurt, 1626, fol. — Překlad lat. od *Julia Bella*, Laurea Austriaca ..., Francofordiae, 1626, 1627, fol. — Pokračování něm. vydání do r. 1628 (o 3 knihy více), 1628. — S názvem: *Nic. Belli*, Kriegs- und Friedenshandlung Ferdinandi II. und III. von 1629-40, Frankfurt, 1640, fol. — — Viz též: *Nic. Belli*, Kayserlicher Triumphwagen und Victoria (s druhým názvem: Teutscher Nation Kriegs- und Heldenbuch) (1617-31) Frankfurt. a. M., 1632, 4°. Viz čísla další, kdež u jednotlivých vydání podán obsah zevrubně, ježto Bellus otiskuje kusy, odjinud neznámé, důležité pro českou historii za války třicetileté.

11539. *Bellus Nicolaus*, Oesterreichischer Lorbeerkrantz oder kayserl. Victori, das ist: warhaftige und ausführliche historische Beschreibung aller gedenckwürdigen Sachen und Handel, welche sich in geistlichen, weltlichen, politischen und Kriegssachen bei Regierung weilandt Keyser Matthiae hochlöblichen Andenckens und jetzt regierender Röm. Keys. Majest. Ferdinando II. in diesem noch wehrendem 10jährigen Böhmischen, Hungarischen und Teutschen Krieg, in unnd ausserhalb dess Röm. Reichs von dem 1617 Jahr zugetragen und verlaufen. Jetzo auf ein newes ubersehen, in eine richtigere und bessere Ordnung gebracht, über die Helfte, mit allerhandt von underschiedlichen Orten und ex archivis erlangten und communicirten Particulariteten und vieler Sachen gedenckwürdiger Beschreibung vermehret, in zehen Bücher abgetheilt und biss in September dieses 1626 Jahrs continuirt. So dann ferners mit schönen, newen Kupferstücken, vieler fürnembster Potentaten und anderer Fürsten und Herren, wie nicht wenigers Kriegs Generalen und Obersten Bildnussen, in gleichen vorgangenen Schlachten, Belägerungen, Eroberungen, Stätten, Schlössern, Landtafeln und vieler Stätt Controfeyten gezieret und in Truck verfertiget. Frankfurt am Main, 1626, fol., str. 957, Register, Continuatio (XI., XII. kniha), str. 114. Continuatio (XIII. kniha), s. l. a., str. 170, Register. — Znova: *Bellus Nicolaus*, Oesterreichischer Lorbeerkrantz, Oder Keyserliche Victori. Das ist· Warhafftige und Aussführliche Historische Beschreibung und offentliche Acta aller gedenckwürdigen Sachen und Händel, welche sich in geistlichen, weltlichen, politischen und Kriegss Sachen bei Regierung weilandt Matthiae Hochlöblichsten Andenckens und jetzt regierender Röm. Key. May. Ferdinando II., wie auch Chur- und Fürsten und andern Ständen des Reichs in diesem 10. Jährigen Krieg zugetragen und verlauffen. Jetzo auff ein newes ubersehen, in eine richtigere und bessere Ordnung gebracht, uber die helffte mit allerhandt von underschiedlichen Orten und ex Archivis erlangten und communicirten Particulariteten und vieler Sachen gedenckwürdiger Beschreibung, sonderlich mit etlichen Deductionibus der Erbgerechtigkeiten des Hochlöblichen Hauss Oesterreich zu der Cron Hungern und Böhem vermehret, in Zehen Bücher abgetheilet und biss in das 1627 Jahr continuirt. So dann ferners mit schönen, newen Kupfferstücken und vieler fürnembster Potentaten und Kriegss

Generaln Bildtnussen, Schlachten, Belägerungen, Eroberungen, Landtaffeln und Stätt-Controfeyten gezieret und in Truck verfertiget. Franckfurt a. M., durch Erasmum Kempffern, in Verlegung Joh. Theobald Schönwetters Buchhändlers a. 1627, fol., str. 957, Register. Continuatio und ander Theil (do r. 1628), ibid., 1627, str. 170, Register. — Obsah: I. B. Die Catholische, so wol als etlich Protestierende Ständ dess Röm. Reichs bringen jr Beschwerungen vor und zwar diese mit Bedrähung bey Keys. Mayest. Dannenhero jhre Union in Teutschland auffgerichtet, darzu hernach die Holländische Bündnuss eingeflochten und was darvon zuhalten, ob die Reichsstätt in die Union sollen tretten oder nicht; dargegen gesetzt die Catholische Union und Keys. Matthiae Abmahnungschreiben an die Unierte Chur-, Fürsten und Stätt nach Heilbrunn, deroselben Antwort. Keys. May. Proposition auff dem Landtag zu Prăg, den Ertzhertzog Ferdinand zum König anzunehmen, welcher auch von ihnen angenommen, gesalbet und gekrönet worden. Letztlich von diesem Böhmischen Erb- oder Wahlrecht ein Bedencken auss bewehrten Scribenten und Keyserl. Deduction vor ihr Böhmisch Erbrecht am Königreich Böhmen wider widerige Einwendung der Böhmen, die jhren König verstossen. — II. B. 1. Keys. M. schlägt auff dem Ungarischen Landtag für die Succession Ertzhertzogs Ferdinandi zum Ungarischen König, wie auch desselben Crönung vorgangen. 2. Keys. M. Schreiben an die zu Prag versamlete Defensores und Ständt sich dergleichen Versamlungen zumüssigen, darauff eine in der Evangelischen Versamlung zu Prag offene Vermahnung zu bitten umb glücklichen Fortgang dess Euangelischen Wesens, bey welcher versamlung etliche Böhmische Herren und Key. Officirer zum Fenster hinauss gestürtzt, darauff folgende der Böhmen sub utraque allgemeine Apologi oder Verantwortung, auch ein andere an Keys. M. 3. Die Jesuiten werden auss dem Königreich Böhmen bannisirt, deren Apologia. 4. Auch Gegenantwort Keys. Maj. auff der Böhmen eingewandten Fenstersturtz und Keys. Patent die Waffen einzustellen. Keyser. Bericht diesen Verlauff an die Churfürsten des Reichs und widerholt die Ablegung der Waffen der Böhmen, welche sich entschuldigen; folget ernstliche Keys. Resolution zu vindiciren und der Böhmen Begeren, die böse Räthe abzuschaffen. 6. Der Majestätbrieff den Böhmen und einer den Schlesiern gegeben, neben Communicirung eines Gutachtens der Oester. Ständt, wie diese Unruh zustillen. 7. Churfältzische Apologi wegen Zerstörung der Vestung Udenheim bey Speyer und gegengesetzte Verantwortung dess Bischoffs. 8. Synodus zu Dortrecht und Arminianisch Unwesen. 9. Cardinal Cläsels Arrest und Abdication. 10. Böhmen begehren wegen Graff Tampiers Ankunfft einen Frieden. 11. Keyser wil die Ungehorsame bestraffen. König Ferdinandi Intercession. 12. Der Flecken Plurs in Graubündenn deren von Berg uberfallen unnd anderer anderer in Graubünden Verlauff. 13. Graff Tampier Einfall. Graff Buquoi Ankunfft in Böhmen. 14. Zwischen Chur S. und Böhmischen Ständen abgewechselte Schreiben. 15. Der Union und Schlesier an Keyser und die Böhmen Schreiben. 16. Chur S. bemühet sich zur Composition dieses Wesens, wie auch Hertzog in Beyern. Der Böhmen Antwort. 17. Werden beyderseits in Böhmen Oerter eingenommen, darunter die Statt Pilsen vom Manssfeldt. 18. Ertzhertzogs Maximiliani Todt. Und Schreibens Handlung zwischen dem Keyser und Oesterreichischen Ständen, wie auch zwischen dem Hertzog zu Lignitz. 19. Der Keyserin Tod, wie auch Albercht Smirsitzky, Freyhern auss Böhmen. — III. B. 1. Auff der Böhmischen Ständt Schreiben und Begehren lest Chur-Sachsen ihm die begehrte Interposition unnd einen Stillstandt belieben. 2. Mannssfeldt vom Keyser in die Aacht erkläret. 3. Auffbott dess zwantzigsten Manns in Böhmen. 4. Beyde König in Dennemarck unnd in Schweden kommen zusammen. 5. Keysers Matthiae Todt. Churpfaltz Ausschreiben wegen Vicariats. Chur Maintz Ausschreiben eines Keyserlichen Wahltags. 6. Verlauff zwischen der alten Königin in Franckreich und ihrem Sohn dem König. 7. Königs Ferdinandi Succession nach Keys. Matthiae Todt und desswegen Copia der Plenipotentz von Ertzhertzog Alberto als Nechsten Erben ertheilet. K. Ferdinand begehret den Böhmen ihre Privilegia zur confirmiren, das sie nicht wöllen annemmen. S. K. Ferdinandi Schreiben an Chur-Pfaltz und Sachsen wegen der Böhmischen Directorn und Kriegswesen und deroselben Schreiben an Baiern, auch dessen Widerantwort Graff von Thurn rückt mit Kriegsvolck in Mähren allda auff einem Landtag zu Brin, die Böhmen, den Cardinal von Dietrichstein, den von Liechtenstein und Zerotin examiniren. 10. Graff von Thurn rückt vor Wien und in Nider Oesterreich. Jesuiten werden auss Mähren bannisirt, wie auch bald hernach auss Ungarn. 11. Mit Oesterreichischen und Schlesischen Ständen Handlung wegen dess Böhmischen Kriegs. Graf Buquoy erobert viel in Böhmen. Wiener werden disarmirt. 12. Gabriel Bethlehem Fürsten in Siebenbürgen Schreiben an die Böhmen und Mähren. 13. Churpf. Schreiben an K. Fer-

dinand wegen der 500 Solmischen Reutern Durchzugs, daraf K. Ferdinandi Antwort. 14. Böhmische Directores ziehen nach Franckfurt, begehren von Chur Maintz und hernach gantzen Churf. Collegio an statt Ferdinandi in das Churf. Collegium eingenommen unnd gehört zu werden. Darauff abschlägige Antwort. 15. Wahltag zu Franckfurt gehet fort, desswegen underschiedene Schreiben Doct. Ludov. Camerarii an Fürst Christian von Anhalt, wie auch Graffen von Solms, welche sich alle Ferdinandi Wahl beförchten. Ein Churf. Collegialtag wegen dess Böhmischen Wesens wirdt von Ferdiando benannt. 16. K. Ferdinandi Reiectio von Böhmen und werden underschiedene Fürsten zum Königreich Böhmen vorgeschlagen, doch bleibt es bey Pfaltz unnd warumb die andere ubergangen. 17. Ableihnung und Widerlegung der Böhmischen Vorwürff wider König Ferdinand. 18. Keyserliche Capitulation vff vorgehende Wahl Ferdinandi zum Römischen König den 18., 28. Augusti zum Keyser zuerheben in drey unnd viertzig Articul verfasset. 19. Keysers Ferdinandi Crönung. 20. Chur Pf. nimbt die Böhmische Wahl an aus Ursachen unnd sein Revers wegen des Königreichs Böhmen. 21. Desselben Werbung an Bayern beneben Bayern Antwort wegen nicht Annehmung der Cron Böhmen, darauff Chur. Pf. Gegenantwort vor Annehmung derselben Cron. 22. Verlauff mit Barnefeld in Holland unnd dem Arminianischen Wesen. 23. Der Schlesier Apologi wegen Annehmung eines andern Königs. 24. Böhmen begeren Hülff vom Fürst Bethlehem wider den Keyser, welcher zu Augspurg stattlich einkompt und sich bewürbt umb Hüllf. Viel Bawren erschlagen im Churfürstenthumb Meyntz. 25. Pressburg in Hungarn ergibt sich dem Bethlehem. 26. Confederation zwischen den Böhmen und Schlesiern, desswegen Schreiben Ertzhertzogs Carle an die Hauptleut in Schlesien und den Hertzog von Lignitz. 27. König in Polen nimbt sich dess Böhmischen Wesens an mit Abmahnung. 28. Chur. Pf. mit seiner Gemahlin werden zu Prag gekrönt. Bethlehem rühmt sich, beym Türcken. Chur Pf. Ausschreiben an alle Fürsten wegen Annehmung der Cron Böhmen. 29. Keyserlicher Vortrag zu Nürnberg auff dem Correspondentztag durch den Graffen von Hohenzollen. Darauf der Chur- und Fürsten Antwort. 30. Vortrag der zu Nürnberg beschlossenen Proposition an Bayern durch den Graffen von Solms und Volrad Plessen. Bayern gethane Gegenantwort. Der Correspondierenden Replica unnd Bayern Gegenantwort. Alles wegen des Euangelischen Wesens. — IV. B. 1. Von Spanien Ertzhertzog Leopold aus Lottringen, aus Niderland unter dem Freyhern von Anhalt kompt dem Keyser Hülff zu. Marggräffisch Volck hauset ubel in Chur Meyntz. 2. Friedenstractation zwischen Keys. M. und Bethlehem Gabor vom Januario bis Michaelis. 3. Keyserl. Cassation der newen publicirten Wahl Chur Pf. zum König in Böhmen. 4. Jubel Jahr zu Rom. Frantzösische Legation an Keyser, der von ihm Hülff begert wegen Friedenstractation. 5. Chur Pf. zeugt in Märrhen wegen der Huldigung. Sächsischer Creysstag zu Leipzig. 6. Manssfeld und Hollach vom Keyser geschlagen. 7. Versamblung der Catholischen zu Würtzburg und ihr Resolution auff der Unierten schrifftliches Anbringen. 8. General Landtag zu Prag. 9. Der Churf. Tag zu Mülhausen und ihr Schreiben an Churpf. wegen dess Königreichs Böhmen zu cediren. Höchstgedachter Schreiben an die Ständ in Böhmen unnd an die Unirte Ständ eben desswegen, wie auch an die Wetterawische, Fränckische und Schwäbischen Creys an die Graffen und dann an die Ständ in Ungarn und Oesterreich. 10. Chur Pfältzisch Schreiben an Bayern umb Interposition, dass Pfaltz vom Keyserl. Volck unmolestiret bleibt und dass der Anstand mit ihm nicht gebrochen werde, wie auch desswegen des Hertzogs in Bayern Gegenantwort. 11. Ein ander Schreiben des Hertzogs in Bayern wegen Cedirung der Cron Böhmen. 12. Bethlehems Schreiben an Türcken, darinn er sein Ritterliche Thaten rühmet. 13. Landgraff Moritz in Hessen Schreiben an Chur Sachsen, dass er den Unirten nicht soll abstehen, zum wenigsten neutral seyn sampt Chur S. Gegenantwort. 14. Keys. Maj. Handlung mit Oesterreichischen Ständten wegen der Erbhuldigung mit abgewechselten Schreiben und jhr endtliche Erb Huldigung, wie auch mit König in Dennemarck und Braunschweig wegen dess Böhmischen Wesens. 15. Keyserlicher Mayestät Monitorial Mandat an Chur Pf. mit Verkündigung, der Acht, wie auch an Chur-Fürsten, Reichs-Stätt, auch Kriegsobersten und Officirer wegen Pfaltz Acht. 16. Churf. Pf. Antwort auff die zu Mülhausen von Chur unnd Fürsten abgangene an ihn Schreiben, wie auch der Böhmischen Ständt auff eben dieselbige Materi. 17. Landtag zu Prag, darauff die Conföderation der Böhmischen und incorporirten Länder mit Ungarn unnd Oesterreich unnd Designation Chur Pf. eltesten Sohns zum künfftigen König in Böhmen. 18. Unions Tag zu Ulm wegen des Durchzugs Keys. Volcks und deswegen Vertrag zu Ulm auffgerichtet. 19. Der unirten Fürsten Schreiben an Chur S. wegen Spinole Ankunfft und Gegenantwort. 20.

Č. 11539.

Churf. Pf. Antwort auff Keys. Monitorial wegen der Acht. Keys. Commission Chur S. in Chur Pf. Achts Execution geben. 21. Spinole Anzug in Chur Pf. Ertzhertzog Alberti wie auch Spinole an Landgraff Moritz Hessen, Anspach und Franckfurt, wie auch Ihrer Keyserl. M. selbsten auch an die Rhein und Wetteranische Ritterschafft wegen dieses des Spinole Anzugs. 22. Hertzogs in Beyern Fortzug in der Achts Execution in Oesterreich und Böhmen, wie auch Chur S. in die Laussnitz. 23. Chur. Pf. kündt Chur S. die Böhmischen Lehen auff. 24. Belägerung Pautzen unnd der Laussnitz von Chur S. Graff Tampiers Tod. 25. Pragische Victori. Spinola ruckt in Pfaltz weiter fort. Reichstag in Polen. 26. Chur Pf. kompt nach Presslaw dahin Chur S. an die versamblete Ständ, wegen sie sich zum Keyser halten sollen schreibet. Aber Bethlehem an die Ungarn standhafftig zu seyn. Und wider Churpf. an die Schlesische Ständt zur Standthafftigkeit. Märrhischer Ständ zu Wien proposition wegen Keyser Gnad. — V. B. 1. Spinola nimpt die Wetteraw ein. 2. Chur Sachsen mit den Schlesiern wegen sich Keyserl. Maj. wieder zu ergeben gewechselte Schreiben. 3. Bapst Pauli V. Tod und Erwehlung Gregorij XV. 4. Ungarische Tractation unnd viel Bethlemische Ungarn erschlagen. 5. Chur Pf. wie auch F. F. Christian von Anhalt und Marggraff Jägerndörffers Achtserklärung und anbefohlene Execution Ertzhertzogen Alberto und Hertzogen in Bayern wegen Oberer unnd Unterer Pfaltz. 6. Der Schlesier Accommodation gegen Chur S. und Keys. M. 7. Tractat der Union mit Keys. Maj. 8. Hessischer Räth bedencken wegen der Union an Landgraff Moritz, desselben Friedens Accord mit Keyserl. Maj. 9. Friedens Accord mit Spinola und der Union und deroselben Cassation. 10. Keyserl. Maj. und Chur Meyntz Schreiben an Braunschweig Friderich Ulrichen. 11. Königs in Spania Tod unnd Brabandischen Cantzlers anbringen im Haag wegen dess Treves. 12. Ungarischer Landtag unnd Händel mit Bethlehem, dessen hochtrabend Schreiben an Tarterfürsten, welches Hülff er wider den Keyser begert. 13. Achts Erklärung, Verdammung unnd Urtheil etlicher abwesender, auch gestorbener Böhmischer Herren Ritter, Edelleuth und Bürger. 14. Pilsen ergibt sich dem Keyser, darbey Doctor Leininger Regiment Schultheiss geköpfft. 15. Verlauff im Engaddin und Veltlin. 16. Conte Buquoy Verrichtung in Ungarn. 17. Chur Pf. an Chur-Meyntz Schreiben Friedens wegen. 18. Gross Enderung in Spanien bey dem newen König. 19. Accord im Veltlin. 20. Belägerung Newheusel in Ungarn und darvor des Buquoy mannlicher und ritterlicher Todt. 21. Keyserl. Bescheid den Dennenmärckischen Gesandten wegen Intercession vor Churpf. ertheilet. 22. Die Haupt Execution zu Prag der verurtheilten Herren auss allen drey Ständten. 23. Der Francoss kriegt in Beernia wider die Hugenotten. 24. Chur S. und Keyserl. Mayest. Schreiben wider Marggraff Jägerndorff. 25. Ertzhertzog Alberti Todt. Fürst Christian der elter begert von Keyser. Maj. Perdon. Polnischer Krieg mit dem Türcken. 26. Bayern Verantwortung, warumb er in die Ober Pfaltz mit der Armee sich begeben. 27. Keyserl. Schreiben an die Infantin zu Brüssel wegen Aussöhnung des Pfaltzgraffen. Ober Pfaltz huldet Bayern. 28. Bayern berichtet Chur Meyntz, warumb er den Manssfelder auss der Ober in die Unter Pfaltz hab ziehen lassen. Darauff Chur Meyntz antwortlich Resolution. Bethlehem vor Presburg geschlagen, sein Rauben, Brennen, Mord. 29. Die Bergstrass von Corduba eingenommen, Franckenthal belägert und von Manssfeld, der auss der Ober in die Unter Pfaltz mit seiner Armee geruckt, entsetzt, dessen Rauben, Brennen in Bisthumb Speyer unnd umb Hagenauw. 30. Schlesien huldiget Keys. M. wider Jägerndörffers Abmahnung. 31. Englischer Gesandt Lord Digby Schreiben an Keyserl. M. und deroselben Gegenantwort wegen Pfaltz. 32. Generals Tilly Ankunfft in die Unter-Pfaltz und Aufforderung der Statt Heydelberg. 33. Landgraff Moritz fällt dem Graffen von Waldeck ins Land. Thabor eingenommen von Keyserischen. Der von Anhalt der Jünger wird begnadiget vom Keyser. Königs in Engelland Schreiben an Keyser. 34. H. Christian von Braunschweig Einfall in das Meyntzisch. 35. Landgraff Ludwig zu Hessen an Braunschweig wegen seiner Armee unnd Anzug nach Hessen, gewechselte Schreiben, und dessen Gegenantwort weitläufftig. 36. Böhmischer Priester des Lands bannisirt. 37. Die Spanische von den Pfätlzischeni intercipirte Cantzley. — VI. B. 1. Frieden zwischen dem Keyser und Bethlehem. 2. Jägerndorff wirdt vom Keyser und Sachsen aus dem Land getriben. Manssfeld hausirt ubel im Elsas. 3. Keyserlich Beylager mit einem Fräwlein von Mantua, wie auch Einritt in Wien. 4. Engellandt bewürbt sich bey den seinen aussländischen und sonderlich Spanien umb Restitution Pfaltz. 5. Belägerung und Eroberung Gülich. 6. Meylandischer Gubernator Duca die Feria, tractirt Frieden mit den Grawbündner. 7. Pfaltz zwey Schreiben an etliche Reichs Ständt wegen vorstehender Gefahr im Reich. 8. Manssfeldt simulirt ein Accord unnd Aussöhnung bey dem Haus Oesterreich, welches durch des Pfaltzgraffen An-

kunfft zerschlagen. Zweyte Achtserklärung des Manssfelders. 9. Schlacht bey Wümpffen und Bayerische Victor. 10. Ein blutige Tragedi zu Constantinopel zwischen den Türckischen Keyser und den Janitscharen. 11. Fürst von Liechtenstein wird Vicarius in Böhmen. Zu Prag wirdt Perdon und ein Tumult. Hagenawische Belägerung wirdt von Ertzhertzog Leopoldo quittirt. 12. Manssfeldt fällt ins Darmstatter Landt, Landtgraff Ludwig von Darmstatt gefangen, darüber Manssfelder von General Tilly im Nachzug sehr geschlagen. 13. Ungarischer Reichstag zu Edenburg darauff. Dennemarck seine Legation geschickt an Keyser wegen Restitution der Pfaltz und gemeines Friedens im Reich und darauff Keyserliche Gegenresolution, Dennemärckische Replica, und Keyserl. endliche Resolution. 14. Drey Schreiben Ludovici Camerarii an Pfaltzgrafen, sonderlich wegen Dennemärckischer und Nieder Sachsen Affection gegen dieses Wesen. 15. Christian Braunschweig ruckt auss Westphalen ins Eissfeldt, Aptey Fulda, Meyntzisch Landt, alda er am Meyn bey Höchst ein grosse Niderlag von Tilly, Corduba und Anhalt erlitten. 16. Darauff er Braunschweig mit Manssfeld ins Elsas mit unglaublichem Schaden geruckt, seynd auch beyde Generaln vom Pfaltzgraffen licentirt worden. Wie auch der Marggraff von Baden sein Volck abgedanckt. 17. Und wird den Jungen Eduardischen Marggraffen die Marggraffschafft Baden eingeraumbt. 18. Spinola belägert Bergenopsom im Niederlandt, wie auch Pfaffenmütz. 19. Articul wegen Composition des Handels mit Veldlin zwischen Franckreich und Hispanien. 20. Manssfelder wird von Cordua verfolget, bis auf die Mass, welchen er auch in Welsch Brabandt geschlagen, nicht weit von Namur, darüber Christian Braunschweig ein Arm verlohren. 21. Generals Tilly Aufforderung der Statt Heydelberg, darauff des Gubernatoris der Statt Antwort. Eroberung der Statt Heidelberg unnd Auffgebung des Schloss. 22. Spinola quittirt die Belägerung Bergenopsom. 23. Chur Sachsen und seines Hoffpredigers Doctor Hohe Schreiben an Fürsten von Liechtenstein wegen Ausstreibung der Lutherischen aus Böhmen. 24. Mannheim in Pfaltz Belägerung unnd Auffgebung, wie auch Eroberung Glatz in Böhmischen Gräntzen von den Keyserischen. 25. Keyserliche Execution wider etliche Herrn in Mähren. 26. Chur Sachsen Schreiben an Keyser wegen Sperrung der Pragerischen Kirchen, darauff Keyserliche Antwort. — VII. B. 1. Reichstag zu Regenspurg, alda des Keysers Einritt unnd Proposition, sonderlich wegen der Achtserklärung und Translation der Chur Pfaltz auff Bayern. 2. Der Chur und Fürsten Resolution darauff, als wann mit der Acht wider die Capitulation geschritten unnd die Translation keinen Frieden, sondern noch mehr Unruh erwecken würde. Dagegen Keyserliche Resolution und folgende der Chur und Fürsten widerholte dreyfache Gegenantwort unnd letztlich endliche beständige Keyserl. Resolution die Chur auff Bayern zu entwenden. 3. Darauff Churfürstl. Investitur Maximiliani des Hertzogen in Bayern. 4. Königs inn Engellandt vor den Ständten Proposition wegen des Spanischen Heuraths mit seinem Sohn Printzen von Wallis, derselb begibt sich desswegen in Spanien. 5. Grosse Verrätherey in Hollandt. 6. Die Bibliotheck zu Heydelberg abgeführt. 7. Chur S. und Brandenburg Entschuldigung, warumb sie nicht auff den Reichstag kommen. 8. Keyserlich Urtheil und Execution vor Hessen Darmstatt, wider Hessen Cassel Landgraff Moritzen. 9. Printz Wallis Ankunfft in Spanien. 10. Accord zwischen Spanien unnd Engellandt wegen Franckenthal. 11. Pfaltzgraffs Schreiben an Bethlehem Gabor wegen eines Accords mit Spanien, so Engelland vorgeschlagen, aber Pfaltz nicht mit zu frieden. 12. Abgewechselte Schreiben zwischen dem Halberstätter und Tylli wegen Ausssöhnung bey dem Keyser oder Continuirung des Kriegs. 13. Königs in Polen Ankunfft zu Dantzig. 14. Schlacht unnd Victori Graff Tylli wider Hertzog Christian Braunschweig Halberstätter. 15. Actus wegen des Spanischen Heuraths in Engellandt gehalten unnd gewisse Articul beyderseits bey dieser vermeinten Heurath. 16. Belägerung unnd Eroberung der Lippstat in Westphalen. 17. Bethlehems Gabor Einfall in Mähren und Oesterreich mit Hülff der Türcken, welche im Abzug unterschiedlich von Ungarn geschlagen. 18. Keyserlich Begeren durch Gesandten an die Staden in Holland wegen Einräumung der Reichsstätt unnd Stiffter, die sie inn hetten, und deroselben Antwort. — VIII. B. 1. Mansseldische Niderlag, in dem er Ost Friessland quittirt unnd wirdt Capitän Limpach gefangen. 2. Cardinal Clesel wirdt vom Bapst unschuldig erkannt. 3. Graff Heinrich vom Berg fällt mit der Reuterey uber das Eiss in die Belaw. 4. Parlament in Engellandt, darin der König vor sich selbst und durch Puckingam sonderlich wegen dess Pfaltzgraffen Restitution sollicitirt, unnd des vorgehabten Spanischen Heuraths, wie auch dess Parlaments wegen Hülffleistung Resolution. 5. Friedenspuncten zwischen dem Keyser unnd Bethlehem Gabor beschlosen. 6. Keyserliche Executiones mit dem Fürstenthumb Marpurg von Commissariis Chur Cölln und Sachsen vorge-

nommen, das Landt dem Landtgraff Darmbstatt Hessen ubergeben. 7. Articul den 8. Augusti Anno 24. zu Paris in Beyseyn des Königs unnd aller Confoderirten Abgesandten zu Recuperirung der Pfaltz, des Veldlins wider den König in Spanien und das Hauss Oesterreich auff 30. Jahr lang. 8. Ein Creysstag zu Ulm wegen einer Reichs Geldhülff. 9. Veldlin wirdt von Spanien dem Papst bis zu Ausstrag cedirt, daruber auffgerichte vom Papst Ratifications zwischen Franckreich und Spanien. 10. Königs inn Engellandt Erklärung wegen der Religion. 11. Reichstag in Polen wegen Schweden und Stillstand der Waffen zwischen beyden. 12. Chur Bayern wird in das Churf. Collegium auffgenommen. 13. Holändische Impressa in Brasilien. 14. Anfang der Belägerung Breda den 25. Augusti und Holändischer Anschlag auff das Castel zu Antorff im October misslungen. — IX. B. 1. Continuirung der Belägerung Breda. Ubergab Breda und Articul des Accordts, auch Abzug der Garnison. 2. Jubel Jahr zu Rom durch den Papst publicirt. 3. Keyserlich Edict von Abschaffung der Lutherischen Prediger in Oesterreich ob der Enss, wie auch des Raths zu Wien Mandat in gleicher Sach dargegen der Nider Oesterreichischen Ständt Suppliciren unnd Retorsion, auch der Universität zu Wien Mandat wider das Lutherisch Exercitium, Wiener Antwort auff der Nieder Oesterreichischen Ständt Suppliciren, aber abschlägiger Bescheid. 4. Intercipirtes Schreiben von einem zu Constantinopel resirenden Venetianer wider der Holländer Begehren und Vorschläg. Grosse Kriegspraeparation allenthalben. 5. Heuraths Artickel zwischen Engelland mit Printz Wallis und der Princessin in Franckreich, des Königs Schwester. 6. Verlauff in den West-Indien wegen Brasilien zwischen Spanien unnd Holländern. 7. Beschreibung des Veldlins und darinnen Kriegsverlauff in dem der Frantzoss, daselb nacheinander einnimbt. 8. Ertzhertzog Carle von Oesterreich Tod in Hispanien. 9. Kunst auf dem Wasser zu gehen. Engellandt commendirt den Mannsfelder. 10. Die alte Chur Pfältzische Wittib sollicitirt umb ihren Wittibsitz inn Pfaltz vergebens. 11. Mächtige Kriegsbereitschafft an allen Orten zu Wasser und zu Landt. Freywillige Stewer der Spanischen Herren gegen Ihrem König. 12. Manssfeldische unnd Braunschweig - Halberstättische Arme kompt aus Engelland nach Franckreich und Niderlandt nimpt aber auff der See grossen Schaden. 13. Bapst Aussschreiben wegen des Veldlinischen Wesens unnd desswegen sein Aussschreiben zwischen Franckreich und Spanien. 14. König in Engellandt, wie auch Printz Moritz von Uranien und Nassaw Tods Verfahren. 15. Nidersächsischer Creysstag unnd Dennenmärckische Kriegswerbung. Desswegen des Königs in Dennenmarck zwey Schreiben an Keyserl. Majestät. 16. Frieden zwischen dem Keyser unnd dem Türcken. 17. Verlauff zwischen Saphoyen unnd der Herrschafft Genua. 18. Reformation der Universität zu Marpurg. 19. Heimführung der Königlichen Frantzösischen Braut in Engellandt. 20. Sperrung der Niederländischen Commercien von Spanien. 21. Graff Tylli Schreiben an Nidersächsischen Creys, wie auch nach Keyser. Schreiben an Schwäbischen Creyss wegen des newgeworben Kriegsvolcks an König in Dennemarck. Dessen Königs Räth Proposition bey dem Graff Tylli und sein des Graffen Gegenantwort. 22. Gewechselte Schreiben zwischen dem Hertzog von Braunschweig, Friederich Ulrich und Graff Tylli, wie auch dessen Information an Chur Sachsen, warumb er sich des Nidersächsischen Creyss genähert. 23. Dennemärckischer Räth gepflogenes Schreiben mit Graff Tylli und des Kriegs wegen Keyserlich Schreiben an Dennenmarck unnd dessen Gegenantwort. 24. Königs in Spanien Schreiben an Dennenmarck und dessen Antwort. 25. Graff Tilly Schreiben an Dennenmarck unnd dessen Gegenantwort. 26. Der Tag zu Braunschweig unnd viel Disputirens zwischen Graff Thylli und dess Creyss Abgesandten. 27. Graff Tylli bricht mit seinem Volck auff auss Hessen, nimbt an der Weser viel Oerther ein. 28. Hertzogs von Friedland Armee kompt in Hessen an. Vergebens versuchte Eroberung Nienburg mit Verlust des Tillischen Volcks. 30. Obentraut neben vielen Volck kompt umb von den Tillischen. 31. Mannsfelder kompt an. Friedländer nimbt Halberstadt und andere Oerter ein. 32. Im Niedersächsischen Creyss von beyden theilen grosse Kriegsubung unnd Verderben. 33. Keyserliche Patent an die Ob der Enss wegen Annehmung der Catholischen Religion. 34. Keyserlicher Maj. Sohn Bischoff zu Passaw und Strassburg. 35. Pfaltzgraffens Schreiben. 36. Sperrung der Commercien in Niderland. 37. Englisch Armee nach Spanien wird zertrennt. 38. Krieg und Fried mit Roseuell, dessen Articul. 39. Krieg in Italia unnd Veldlin. 40. Keyserl. Mayestät Printz wirdt König in Ungarn auff dem Landtag. 41. Hertzog Willhelms in Bayern Todt. 42. Bethlehems Fürsten in Siebenbürgen Hochzeit. — X. B. 1. Der Nidersächsisch Creyss schlägt Mittel vor zum Frieden unnd, weil sie sich bey dem Tag zu Braunschweig etwas säumeten, beklagt sich Chur S. desswegen sie sich entschuldigen. 2. Gegengesetzter zum Frieden Vorschlag und Articul der Friedländischen und Tilli-

schen auch deroselben weitere Erklärung auff des Creyss eingebene Friedensarticul. 3. Endliche Resolution des Creyss Ständen, auch derselben auff Tyllischer Erklärung den Churfürstlichen Interponenten gethan wiederholte beständige Schluss Antwort bey vorigen Articuln, wie auch der Tillische beständige Gegenantwort. Darauff der Tag, wie vorhin also jetzt zerschlagen. 4. König in Dennenmarck entschuldigt sich bey Chur Meyntz, Cölln, Trier, Bayern, wegen dieser Kriegsverfassung, darzu er gezwungen werde. Und nimbt das Stifft Osnabrück neben andern Oerthern ein und wirdt sein Sohn Coadiutor allda. 5. Manssfelder nimbt Zerbst ein, hingegen Tilly rückt ins Stifft Münden und Paderborn. Der Braunschweiger auff Gosslar. Unnd wird Manssfelder durch ein grosse Schlacht vom Friedländer erlegt. 6. Die Keyserliche newgeworbene rücken zu Graff Tilly, welcher Münden bey Cassel einnimbt, und Graff von Isenburg fällt in Westphalen. 7. Der Ober Ensischen in Oesterreich Bawren grosse Auffruhr. 8. Verlauff in Italia, Veldlin, Grawbündten zwischen Franckreich und Spanien, welches Wesen sich zum Frieden unnd Accord schicket. 9. Verlauff in Franckreich, da es sich läst ansehen, als solt der Frieden mit den Hugenotten ein Loch bekommen. Auch ein newe Conspiration wider den König von Fürstlichen Personen. 10. Verlauff in Engellandt, da es mit Krieg zu continuiren und sonsten zweiffelhafftig. 11. Auffruhr zu Ambsterdam wegen der Armenianischen Predicanten. 12. Von Türckey, Spanien, Polen etlich vorgeloffene Geschicht. — — Z rytin týkají se historie české: Keyser Matthias armatus. Keyser Matthias im Habith. Keyser Ferdinandus im Keys. Habith. Keyser Ferdinandi Crönung zum Böhmischen König. Keyser Ferdinandus. Wie die Keyserliche Räth zu Prag zum Fenster hinauss gestürtzet. (Srv. Zlatá Praha 1906, 3. března.) Graff Tampier Bildnuss. Graff Bucquoy Bildnuss. Landtaffel Böhmen. Belägerung Pilsen. Stadt Prag. Landtaffel Mehren. Ferdinandi Crönung zum Röm. König. Belägerung Bautzen. Schlacht vor Prag. Pfaltzgraff Friderich Execution zu Prag. Landtaffel Schlesien. Keyser Ferdinandi Gemahl. Graff von Anhaldt Bildnuss. Graff Tylli Bildnuss. Keyser Ferdinand Bildnuss in Habith. Fürst Christian von Anhalt Bildnuss.

11540. Oesterreichischer Lorbeerkrantz, Das ist: Beschreibung des nunmehr fast uber zehen Jahren continuirten Teutschen und Böhmischen offentlichen und innerlichen Kriegs, dessen Ursachen, Fortpflantzung und zum Theil erlangte Endtschafft, zum Theil noch wehrendte Unruhe betreffent. Continuatio, Der Ander Theil, Das Eylffte Buch. Das zwölffte Buch, str. 114. Obsah: XI. B. Artickel, vf welche Reifels der Darmstätischen ubergeben. Landgraff Ludwig schreibt an Chur Brandenburg der Marpurgischen Liquidation halber. Landgraff Georgen Antwordt an Landgräffin Juliana. Haupttreffen zwischen Tylli und Dennemarck. Graff Tylli verfolget den König in Dennemarck. Versicherungs-Schreiben, welches Hertzog v. Braunschw. Graff Tylli, wegen er in Käy. Devotion bleiben wolle, ubergeben. Versicherungs-Schreiben, welches die Ständt des Hertzogthumb Braunschweigs K. M. ubergeben, dass sie in dero Devotion verharren wollen. Graff Tylli Versicherungs-Schreiben an Hertzog von Braunschweig. König in Dennmark colligirt sein Armee und zeugt zu Feldt. König in Dennemark erobert Hoia. König proviandirt Nienburg. Graff von Anhold attaquirt Otterssberg vergebens. Ferner Verlauff mit der Key. Armee. Newe Dennemärckische Liga will confirmirt werden. Schreiben Camerarii an König Gustavum. Ander Schreiben Camerarii. Drittes Schreiben Camerarii. Letztes Schreiben Camerarii. Schreiben dess Hertzogen von Mechelburg an Schweden. Bettlehaim Gabors Schreiben an König in Brittanien. Bettlehaim Gabors Vertrag an die Staden . . . Churfürst von Mäntz gestorben. Newer Churfürst zu Mäntz erwehlet. Schön Feuerweck zu Mäntz. Mannssfeld unnd Weymar rücken in Schlesingen unnd Mähren. Manssfelder nimbt viel Orter in Mehren und Schlesingen. Hertzog in Fridland rückt in Schlesien, thut dem Manssfelder Abbruch. Aussschreiben unnd Mandat J. Fürst. G. zur Lignitz publicirt den 7. Sept. 1626. Das ander Mandat und Aussschreiben J. F. G. Hertzog zu Lignitz etc. publicirt den 26. Septem. 1626. Extract eines Patents, so den 17. Octob. zu Presslau publicirt worden. Weiter Verlauff aus der Schlesien. Obriste zu Troppaw hat ein Anschlag, aber vergebens. Betleheim Gabor erbeut sich gegen den Kai. alles guts, habe mit den Manssfelder nichts zu thun. Türcken streiffen und fallen in Hungarn. Manssfelder coniungirt sich den Türcken. Fridland verjagt den Türcken. Bettleheim Gabor begert ein Anstand vom Keys., wird zu Pressburg umb Fried tractirt. Fridens-Artickel Betleheim Gaborn eingehändiget. Türcken werden bis auff Stulweissenburg verfolgt. Persianer schlegt den Türcken hefftig. Verlauff in Schlesien. Weymarische nemen Lischwitz ein, hausen ubel. Hertzog zu Weymar ruckt in Mähren. Verlauff mit den Bawren in Osterreich. Mandat, so Agatz Willinger an seine rebellische Hauptleut abgehen lassen. Bawren rüsten sich lassen, das auff bott im gantzen Land

ergehen. Belägern Lintz abermal und beschiessen sie hefftig. Verlauff bey der Belägerung Lintz. Friden mit den Bawren vergeblich tractirt. Holsteinisch Regiment von Bawren geschlagen. Bawren uberfallen ein Böhmisch Stättlein. Ein newes Treffen zwischen den Keyser. und Bawren. Das Löblische Regiment trifft mit den Bawren mit Verlust. Bawren werden von den ubrigen gehorsamen Bawren geschlagen. Oberster Pappenheim rückt in Oesterreich. Pappenheim coniungirt sein Volck, nimbt durch stettiges Marchiren den Bawren den Vortel ab. Bawren uberziehen die Donaw mit Ketten. Bayrisch Volck zu Lintz glücklich angelangt. Pappenheim richt sein Volck in Ortnung mit den Bawren zu schlagen. Keyserische greiffen die Bawren mit grosem Geschutz an. Bawren werden vom Obristen Löbell in die Flucht geschlagen. Bawren nahen sich dess Geschützes, werden aber zurück getrieben. Pappenheim erschlägt 2000 Bawren. Dem Obristen der Bawren schadt ein grosse Kugel nichts, wird aber vom Obristen Cordubach erschossen. Pappenheim entsetzet Gemünnen. Bawrn greiffen auss dem Holtz den Obristen Löbel an, muss sich in die Statt reterirn. Pappenheim zertrent die Bawren. 4000 Bawren werden von Keys. erschlagen. Bawren werden bis auffs Haupt geschlagen. Historische Relation und Erzehlung, wegen der nechst fürgangenenen Key. Religions Reformation im Ertzhertzogthumb Oesterreich Ob der Ens, mit Erweisung, dass der Bawrschaft und denen adherenten, deren Orten zu Weldtkündiger Empörung keine erhebliche Ursah gegeben worden. Printz Heinrich zeucht mit 3000 Schiff nach Flandern, aber sein Anschlag ist vergebens. Spanische erobern viel Schiff von den Hollandern. Spanische bawen eine newe Fahrt. Spanische und Holländer halten ihre Läger gegen einander uber. Graff Styrum von Spinola geschlagen. Duynkircher thun den Holländern Schaden. Verlauff zur See. Duynkircher erobern viel Schiff mit Geschutz. Zusammenkunfft der General Staden, sammt andern Verlauff in Niderland. Kön. Spanisches Placat in Niderlandt publiciret. Marchiso Spinola vergeblicher Anschlag auff Schleuss. Holländer Möhrn geschlagen. Verlauff mit den Holländern in Ost-Indien. Holländer von der Moren sehr geschlagen. Spannische Flotte glücklich ankommen. Grosser Krieg zwischen Poln und Schweden. Schwed thut den Dantzigern auff dem See schaden. Polen wird von Schweden in See abgetrieben. Swed lest sich mit viel Schiff bey Dantzig sehen, nimbt den selben etlich Schiff weg. Der Swed nimmt Brausberg und Fravenberg ein, plündert, der Geistlicher häusseri. Swedt begert von Dantzigen ein Pass, aber vergebens. Schreiben dess Schweden an den Rath zu Dantzig. Der Schwet ruckt vor Elbingen und eroberts, wie auch Marienberg. König in Polen zeugt stark zu Feldt. — XII. B. Z obsahu: Verlauff in der Schlesien. Manssfelder gestorben. Fürst von Liechtenstein gestorben. Kosel in Schlesien von Weimarischen eingenommen. Weimarische verlassen etliche Plätz in Schlesien. Kosel in Schlesien von den Keyserischen erobert. Troppaw in Schlesien belägert und eingenommen.

11541. Östreichischer Lorberkrantz Oder Kaÿserl. Victori. Continuatio und Ander Theil. Das ist warhafftige unnd aussführliche historische Beschreibung unnd offentliche Acta allergedenckwürdigen Sachen unnd Händel, welche sich in geistlichen, weltlichen, politischen und Kriegs-Sachen, bei Regierung weilandt Keyser Matthiae Hochlöblichsten Andenckens und jetzt regierender Röm. Keys. Majest. Ferdinando II. in diesem Böhmischen, Hungarischen und Teutschen Krieg in ausserhalb dess Röm. Reichs von dem 1617 Jahr zugetragen und verlauffen. Jetzo (neben obgemeldter Erzehlung bei diesem nochwährenden Krieg vorgelauffener Historien) mit einer warhafften Beschreibung dess Hochlöblichen Hauss Oesterreich, und dess Hauss Bayern Stammes unnd Uhralten Herkommens sampt deren verubten, unsterblichen Thaten zum Erstenmal aussgangen und auss underschiedlichen communicirten Particulariteten biss auff das 1628 Jahr continuirt. So dann ... durch *Nicolaum Bellum*, Historicum Secretarium ... Franckfurt am Mayn ... Anno 1627 (sic), str. 170 (7). Z obsahu: Rudolff II. Matthias Ertzhertzog in Oesterreich König in Ungarn und Böhmen und Römischer Keyser. Ferdinand II. Römischer Keyser, König in Böhmen. Maximilianus Hertzog in Bayern Pfatzgraff Churfürst. Ven der Oesterreichischen Praetension und Erbgerechtigkeit zum Königreich Böhmen. — Z rytin pro české dějiny: Ferdinandus II. Hertzog von Fridland. Kupffer-Bildnuss Ferdinandi I. Kupffer-Bildnuss Maximiliani II. Rudolphi II. Bildnuss. Keyser Matthias. Ferdinandus II.

11542. Latinský překlad: (*Bellus Nic.*), Laurea Austriaca. Hoc est: Descriptio iam propemodum decennalis Germanici et Boemici, scintillis atque incendio ex Boëmia per totam fere Europam sparsis, aperti et civilis belli, cuius causae et progressus, hostibus partim iam debellatis, partim novas turbas cientibus, ab initio Unionis in Germania sancitae, et temporibus consequutis, imprimis a Caes. Majestatis nunc regnantis Ferdinandi II.

Boemici, Hungarici et Romani regnorum et paulo post suscepti imperii auspiciis, ab anno 1617 usque ad annum 1626 nunc currentem deducta s. l. (Francksfurt), fol., str. 880 (22). — Znova: Laurea Austriaca, hoc est Commentariorum de statu reipublicae nostri temporis, sive de bello germanico eiusque causis inter divum Matthiam et invictissimum Ferdinandum II., Rom. imperatorem, nec non Fridericum V. Palatinum, alioque cum imperii, tum exteros reges principesque gloriose vicente aquilla caesarea gesto libri XII..., Francofurti, 1627, fol., str. 880, index. — Srv.: Extractum e Laurea Austriaca *Julii Belli*, id maxime quod Bohemiam, Moraviam, Silesiam atque Lusatiam concernit. Výtahy z 13 knih Bellových, psány rukou *Pešinovou*. Viz *Dudík*, Ceroni's Handschriftensammlung, str. 254. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 3829.

11543. Benátských vyslanců relace, viz: *Alberti, Barozzi-Berchet, Fiedler J., Firnhaber, Papadopoli, Höfler*, Relazioni, *Stich, Turba, Zwiedineck-Südenhorst.*

11544. *Benignus Julius*, Historia belli Germanici ab a. 1617-38, Francofordiae, 1638, fol.

11545. *Bentivoglio*, La nunziatura di Francia del Cardinale Bentivoglio. Firenze, 1863, I-IV, 8°.

11546. *Bergmann Joh.*, viz *Hoë von Hoënegg Matth.*, Unvermeidentliche Ehrenrettung.

11547. *Berchet G.*, viz: Relazioni degli stati Europei... al senato dagli ambasciatori Veneziani. Viz *Barozzi*, č. 11522.

11548. Bericht, Kurtzer und gründlicher, von den funfzig Kriegen, so in Deutschland, und den benachbarten Königreichen und Landen von J. 1600 bis 1648 geführet worden, durch *J. v. H.*, s. l., 1649, 4°.

11549. Bericht und Ableinung der Beschwerungen... Viz s. v. Apologia, 3. Odpověď stavů císaři.

11550. *Bernhard von Zech*, viz *Leutholf von Franckenberg Friedrich*, Grosse Schaubühne.

11551. Beschreibung, Kurze, dessen, was sich von anno 1618 bis 1626 sonderliches und wunderliches begeben, s. l. a. (1627), 4°, 52 l.

11552. Beschreibung, Historische, aller denkwürdigen Sachen und Handel... Mathiae und Ferdinandi II. Viz *Bellus Nic.*

11553. Beschreibungen aller... Historien... 1619-22. Viz *Casparsen Caspar.*

11554. Beschwerung der Röm. Kays. Majestät über der Böheimischen sub utraque unverhofften Auffstand... Viz s. v. Apologia.

11555. Beweiss, Gründtlicher, dass die zu den geistlichen Güttern und Clöstern gehörige Unterthanen... Gott geruhiglich dienen mögen, 1618, 1619. — Viz Apologia. 1 b.

11556. Blätter, Fliegende, Flugschriften, viz Letáky, Pamflety.

11557. *Böhme Fr. M.*, Altdeutsches Liederbuch. Volkslieder der Deutschen nach Wort und Weise aus dem 12. bis zum 17. Jahrhundert, Leipzig, 1877, 8°, str. LXXII, 832. Z obsahu: Landsknecht- und Reiterlieder. Scherz-, Spott-, und Schandlieder. Fliegende Blätter.

11558. *Boehme Joh. Gottl.*, Epitome rerum germanicarum. Viz *Pappus Leon.*

11559. Böhmische Brüderschaft, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi cont. VIII.

11560. Böhemische geheimbe Cantzley, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11561. Den Böhmen gelegter Fallstrick, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. VI.

11562. Böhmische Freudenfest, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi cont. XI.

11563 Böhemische Friedensgefahr, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. VII.

11564. Böhmische Nebelkap, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. V.

11565. Böhmische Ohrleffel, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. II.

11566. Böhmische Pestartzney, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. IV.

11567. Boemia exoriens, gentilis... austriaca, Ferdinando III., Ferdinandi II. filio... 1627. Viz *Solimann J.*

11568. *Brachel* (*Brahel*) *Adolphus*, Historia aut verius succincta epitome historiae annorum XXXIV, nempe ab a. 1618-49, Coloniae, 1649, 8°. — Historia nostri temporis, rerum bello et pace per Europam atque in Germania maxime gestarum ab a. 1618 usque 1650, Ex optimis et probatissimis huius saeculi scriptoribus, per seriem annorum ordine distributa, Coloniae Agrippinae, 1650, 8°, str. 498. — Znova:... usque ad an. 1652, ib., 1652, 8°; —... usque ad an. 1653, ib., 1653, 12°, str. 1615. — — Německé vydání: *Kolb Ambrosius*, Kriegs und Friedens unserer Zeiten kurtz begriffene History dessen, was von anno 1618 biss 1650 im Röm. Reich unnd Europa denkwurdigs sich zugetragen. Aus dem Lateinischen in Teutsch ubersetzt, Cölln, 1650, 12°, str. II, 221, register, přílohy str. 102. S vyobrazeními všech vynikajících osob z doby války 30leté. — Znova: ... 1618-52, Cölln, 1656, 12°. — Srv. *Roos Wilh.*, Die historia nostri temporis des Brachelius Adolphus. Ein Beitrag zur Kritik der Quellen des dreissig-

jährigen Krieges. Würzburg, 1899, 8°, str. 47.

11569. *Brachfeld Paul*, Relationes historicae. Viz *Francus J.*

11570. Briefe und Acten zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges in den Zeiten des vorwaltenden Einflusses der Wittelsbacher. I. Bd. *Ritter Moriz*, Die Gründung der Union 1598-1608. München, 1870, 8°, str. XIV, 751. Z obsahu: Einleitung. Die Unionsbestrebungen der Churpfälzer und ihrer Partei in den Jahren 1589-97. I. Johann Casimirs Ende. Versuch einer allgemeinen protestantischen Union (1589-91). II. Friedrichs IV. Anfänge. Spaltung der protestantischen Partei und Herrschaft der Sonderinteressen in den Unionsversuchen 1592-7. Acten zur Geschichte der Gründung der Union. (O českých poměrech hledej v registru s. v. Böhmen, Kaiser Rudolph II., Manssfeld, Oestreich, Pfaltz-Friedrich V., Wok von Rosenberg.) — II. Bd. *Ritter Moriz*, Die Union und Heinrich IV. 1607-9. München, 1874, 8°, str. VI, 627. Z obsahu: Die Union und Heinrich IV. Heinrich IV. und Italien 1607-9. (Bohemica hlavně s. v. Anhalt, Baiern, Böhmen, Ferdinand, Kaiser Rudolf II., Leopold, Mähren, Matthias, Maximilian Erzherzog von Oestreich, Oesterreichische Lande, Pfalz, Schlesien, Prager Convent.) — III. Bd. *Ritter Moriz*, Der Jülicher Erbfolgekrieg. München, 1877, 8°, str. 561. Bohemica hlavně s. v. Böhmen und böhmische Kronlande, Dietrichstein, Jülich-clevische Lande, Kaiser Rudolf II., Mansfeld, Mathias, Maximilian, Oestreich, Pfalz, Rosenberg, Prager Convent, Thurn, Zierotin. — IV. Bd. *Stieve Felix*, Die Politik Bayerns 1591-1607. I. Hälfte München 1878, 8°, str. VIII, 571. Z obsahu: Die Politik Baierns bis zum Reichstage von 1594. Der Reichstag von 1594. Wilhelms V. Haus- und Restaurationspolitik. Uebergang der Regierung an Herzog Maximilian und Vermählung desselben. Beilagen. — V. Bd. *Stieve F.*, Die Politik Bayerns. II. Hälfte. München 1883, 8°, str. VI, 984. Z obsahu: Die Landesverwaltung und die Restaurationspolitik Maximilians. Der Reichstag des Jahres 1598. Der Reichstag des Jahres 1603. Zum Reichstage des Jahres 1608. Nachträge. — VI. Bd. *Stieve F.*, Vom Reichstag 1608 bis zur Gründung der Liga. München, 1895, 8°, str. XII, 780. Beilagen zum fünften Bande. (Bohemica hlavně s. v. Anhalt, Böhmen, Böhmisch Brod, Brandeis, Budowec, Franz von Dietrichstein, Jülich, Khlesl Melchior, Kinsky, Vojtěch Popel z Lobkovic, Mähren, Matthias, Österreich, Olmütz, Passau, Pfalz, Prag, Rudolf II., Kašpar Rutzky, Ondřej Šlik, Vilem Slavata, Šternberg, Thurn, Žerotín.) — VII. Bd. *Stieve F.*, Von der Abreise Erzherzog Leopolds nach Jülich bis zu den Werbungen Herzog Maximilians von Bayern im März 1610. Bearbeitet von *Karl Mayr*. München, 1905, 8°, str. XVIII, 417, XXI. — IX. Bd. *Chroust Anton*, Vom Einfall des Passauer Kriegsvolks bis zum Nürnberger Kurfürstentag. München 1903, 8°, str. XXIV, 912. Z obsahu: Ramée an Kaiser Rudolf II. Das Gesamthaus Sachsen an Kaiser Rudolf II. Kaiser Rudolf II. an Sulz und Althan. Die kaiserliche Hofkammer an Kaiser Rudolf II. Ramée an Kaiser Rudolf II. (12. Febr.) Das passauer Kriegsvolk an Kaiser Rudolf II. Instruktion des Kaisers Rudolf II. für Tengnagel. Der Prior Benno von St. Margarethen an den Abt von Braunau. Kaiser Rudolf II. an Erzherzog Leopold und das passauer Volk. Die böhmischen Stände an Kursachsen. König Matthias an Kardinal Montalto. Papst Paul V. an König Matthias. Erzherzog Maximilian an König Matthias. Georg Schröttl an König Matthias. König Matthias an Kursachsen. Die böhmischen Stände an Kaiser Rudolf II. Der Herzog von Württemberg an König Matthias. Kaiserliche Instruktion für Christoph Pflug. Bescheid von Kurmainz für die Gesandten des Königs Matthias. König Matthias an Erzherzog Maximilian. Werbung Pflugs bei Kursachsen. Kursachsen an König Matthias. Vorschläge zu einem Vergleich zwischen Rudolf II. und König Matthias. Unterredung zwischen den kursächsischen Gesandten und den Räten des Königs Matthias. Brömser erster Bericht aus Prag. Bericht aus Prag. Brömser zweiter Bericht aus Prag. Brömser dritter Bericht aus Prag. Vierter Bericht aus Prag. Erzherzog Ferdinand an Kaiser Rudolf II. Kaiser Rudolf II. an Kursachsen. Instruktion Kaiser Rudolf II. zum mühlhauser Kurfürstentag. Aussage des Alchemisten Christoph Hauser. Kaiser Kudolf II. an Kurmainz. König Matthias an die Teilnehmer des prager Konvents. Kaiser Rudolf II. an Kurmainz. Die Räte der Hofkammer an Kaiser Rudolf II. Kaiser Rudolf II. an Landgraf Moriz von Hessen. Kursachsen an Rudolf II. Kursachsen an König Matthias. Kursachsen an Kaiser Rudolf II. (27. Juli). Protokoll des rotenburger Unionstags. Kaiser Rudolf II. an seine Kommissarien zum Unionstag. Der Vergleich zwischen Kaiser Rudolf II. und König Matthias. Kaiser Rudolf II. an jeden der Kurfürsten. Kaiser Rudolf II. an den Markgrafen von Ansbach. Kursachsen an Kaiser Rudolf II. (11. Sept.) Der Prager Nuntius an Herzog Maximilian von Baiern. — X. Bd. Briefe und Akten zur Geschichte des dreissigjähri-

gen Krieges. *Chroust Anton*, Der Ausgang der Regierung Rudolfs II. und die Anfänge des Kaisers Matthias. München, 1906, 8°, str. XII, 903.

11571. Briefe und Rescripte Kaiser Ferdinand II. (1620-30). Viz *Chlumecký*, Regesten, Bd. I, Abt. I, 1856, str. 245.

11572. Brüderschaft, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. VIII.

11573. Březnické paměti ze 17. stol., viz (*Rezek*), Pamětní kniha.

11574. *Buchner Aug.*, paběrky z latinských dopisů (1595-1661) pro třicetiletou válku. Viz *Schön J.*, Monatschr. Gesellsch. Vaterländ. Mus. Böhm. II, 1828, str. 392. Srv. *Augusti Buchneri* Epistolae. Opus posthumum. Edit. 2. Dresdae, 1680, I-II, str. 464, 494. — Epistolarum partes tres, conjunctim editae, opera *Jo. Jac. Stübelii* Francof. et Lipsiae, 1720, 8°, str. 886.

11575. *Bukisch* (*Buchisch*) *Gottfried*, Religionsacten von Schlesien. 7. Theile in VI. Vol. I. *Προλεγόμενα* Schles. Relig Historien. II. Von den Majestaet Briefen etc. III. Von der böhm. Unruhe, etc. a. 1618. IV. Von Recipirung Kaysers Ferdinandi etc. V. Von den unsel. Zeiten des Schwedischen Krieges, etc. VI. Von dem Osnabrügischen Frieden, etc. VII. Von dem Religions-Zustande in den Erbfürstth. Rukop. Bibl. Musea král. českého sign. VIII. B. 3. Pokračování (rukopisné) knihy: *Buckisch*. Prolegomena Schlesischer Kirchen-Historien, 1685, Bibl. Č. Hist. II, č. 1421.

11576. Bundtsverwandtnuss, Holländische, viz v oddílu: Anhaltische Cantzley.

11577. *Burckhart Conrad*, Böhmisches Martyr.-Büchlein, 1669. Viz *Komenský*, Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

11578. *Burgus Genuenis Petrus Bapt.*, De bello Suecico commentariorum libri III. ab anno 1618 ad 1632. Leodii, 1633, 4°. — 1643, 12°. Vydání z r. 1641 a 1644: Coloniae, 4°, s tit.: Mars Sueco-Germanicus. — Překlad franc.: *Franciscus Mancroy*, Paris 1653, 8°.

C.

11579. Calvino-turcica secreta secretorum, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

Camerarius Lud.

11580. *Camerarius Ludovicus*, Apologia contra ... calumnias. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11581. *Camerarius Lud.*, Cancellaria Hispanica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley. — *Fabius Hercynianus*, Tubus Gallilaenus hebescentibus L. Camerarii oculis ... 1625. Viz ibidem, č. 11447.

11582. *Camerarius Ludovicus*, Consideratio causarum huius belli, quod Anno Domini 1618 in Bohemia velut incendium horrendum exortum et in hunc usque diem in imperio Christiano gliscens, ipsam Dei civitatem vastando consumeret, nisi Dei manus et bonorum virtus inhiberet. Quondam Scripta ad petitionem unius illustrissimi jam in lucem missa ad informationem eorum, qui causas istas nondum satis exploratas habuerunt et peccando de iis ut plurimum sinistre judicarunt. Felix, qui potuit rerum cognoscere causas. Cicero ad Atticum: Semper causae eventorum magis movent, quam ipsa eventa. Non Quis? Sed Quid? Pars I, str. 106, II, str. 221 s indexem. In Libertate, Anno 1647, 4°.

11583. *Camerarius Lud.*, De bello Bohemico, s. l. 1618, 4°. Viz vydání 1647, s. v. Consideratio causarum huius belli.

11584. *Camerarii Lud.*, Epistolae aliquot selectae, quibus ipse selectus civilis belli auctor, altor et fautor demonstratur ... S. l., 1625. Vydání jeho listů domnělých od protivníků. Viz Anhaltische geheime Cantzley, č. 11446. — Srv. *Strickstrack E.*, L. Camerarius. Th. I. Diss., Halle, 1879, 8°; o sbírce Camerariově v Mnichově *K. Halm*, Sitz. Ber. Akad., München, 1873, str. 341 a d. *Camerarii Lud.* aliorumque Epistolae nuper post pugnam maritimam in suedica navi capta a victore Polono, anno 1626 vergente. Rukop. Bibl. Musea král. českého z r. 1627, sign. I. D. 1, Tom. XIV, list 503 (Slavata). — Viz též s. v. Schreiben.

11585. *Camerarius Lud.*, Beharrlicher General Rath der Stände. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11586. *Camerarius Lud.*, Der böhmische Soldat, 1620, 4°. Viz při r. 1620.

11587. *Camerarius Lud.*, Schreiben, viz s. v. *Bellus Nic.*, Oesterr. Lorbeerkrantz.

11588. Cancellaria Gallo-italica, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11589. Cancellaria Hispanica, viz Literae interceptae, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley. — Viz tamtéž: *Camerarius L.*, Cancellaria Hispanica.

11590. Cancellaria secreta Anhaltina, viz Anhaltische geheime Cantzley.

11591. Cancellaria secreta principis Anhaltini. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11592. Cantzley, geheime, Anhaltische. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11593. Cantzley, geheimbe, Böhemische. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11594. Cantzley, Heidelburgische, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11595. Cantzley, Röm. Spanische, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11596. *Carafa Car.*, Episcopi Aversani, Comentarii de Germania sacra restaurata, Romae, 1628, 8°. — Též vlašsky: Rela-

tione delle stato dell' imperio e della Germania, Roma 1628, 8°. — Znovu s pokračováním: ... ad an. 1629, Coloniae Agripinae, 1639, 8°. — Též hollandsky. — ... ad an. 1641 continuata sub P. P. Gregorio XV. et Urbano XIII., regnantibus Ferdinando II. et III. imperatoribus, decesserunt decreta, privilegia ex cancellario imper. emanentia. Francofurti, 1641, 16°, 593 str. Příloha: Decreta, diplomata, privilegia aliqua ex multis, quae in favorem religionis catholicae et catholicorum, in Germania emanarunt, ab anno 1620. usque ad annum 1629. Ex cancellaria aulica imperii, nec non ex cancellariis, Regni Ungariae, Regni Bohemiae, Archiducatus Austriae, Stiriae, Carinthiae, Carniolae, et aliarum provinciarum, quae sunt haereditariae Domus Austriacae, et ex cancellaria Camerae Aulicae. 16°, 250 str. Z obsahu: Ex cancellaria Regni Bohemiae, et Marchionatus Moraviae. 1. Ferdinandus II. ad Principem Carolum Liechtenstein. Determinat, ut P. P. Soc. Jesu Praga restituantur. 2. Ferdinandus II. Cardinali de Dietrichstein. Mandat, ut P. P. Soc. Jesu in antiqua Collegia Moraviae cum honore reducantur. 3. Ferdinandus II. ad Principem Liechtenstein. Mandat, templum Arcis Pragensis excolatur. 4. Ferdinandus II. Principi Liechtenstein. Decernit Praedicantes Calvini e Bohemia ejiciendos. 5. Ferdinandus II. Principi Lichtenstein. Decernit, ut templa Catholicis tradantur, praedicantes Calvinicos, vel Picarticos errores, et fautores Friderici ejiciantur ex Bohemia. 6. Ferdinandus II. decernit P. P. Soc. Jesu in eorum Collegium Praga restituendos esse. 7. Ferdinandus II. Principi Liechtenstein. Statuit civitatem Thabor reformandam. 8. Ferdinandus II. ad Cardinalem Dietrichstein. Mandat, ne in Moravia excursiones fiant. 9. Ferdinandus II. ad Cardinalem Dietrichstein. Mandat orphanos, extra provinciam Marchionatus Moraviae missos ad Calvinisticas scholas, revocari, nec in posterum posse eos alio mitti sine licentia. 10. Ferdinandus II. Principi a Liechtenstein exactio Anabaptistarum, et ut aliis hac in re bono exemplo praestet, demandatur. 11. Ferdinandus II. Cardinali Dietrichstein mandat, ut secta Anabaptistarum ejecta e S. Rel. etiam ejiciatur e Moravia et aliis provinciis et regnis ipsius. C. M. 12. Ferdinandus II. Principi de Liechtenstein. Ut secundum priora mandata in omnibus parochiis, quae una cum bonis confiscatis venditae fuerunt parochos catholicos constituat de consensu Archiepiscopi, ejectis praedicantibus. 13. Ferdinandus II. ad Archiepiscopum Pragensem. Ad requisitionem Nuntii Apostolici S. C. M. scribit Archiepisc. Pragensi, ut etiam a pagis praedicantes haereticos ejiciat. 14. Ferdinandus II. Principi Liechtenstein. Ad instantiam Nuntii Apostolici Principi Liechtenstein mandat S. C. M., ut auxilium praebeat Archiepiscopo Pragensi, ut etiam e locis prope civitates ejiciantur praedicantes. 15. Ferdinandus II. Archiepiscopo Pragensi. Ad Archiepiscopum Pragensem ratione exactionis praedicantium ex Bohemia quodque ad d. Princeps de Liechtenstein assistere ipsi debeat. 16. Ferdinandus II. Archiepiscopo Pragensi. Archiepiscopum Pragensem ratione expulsionis praedicantium monet. 17. Ferdinandus II. Principi Liechtenstein. Ut Archiepiscopo auxilio sit in erigendis praedicantibus haereticis. 18. Ferdinandus II. Ad principem Liechtenstein. Statuit, ut in omnibus civitatibus haereditariis sui regni Bohemiae nullus in civem, qui non sit catholicus, recipiatur. 19. Ferdinandus II. Principi de Liechtenstein. Ut Princeps Liechtensteinius ad exigendos praedicantes praebeat auxilium. 20. Ferdinandus II. Cardinali Dietrichstein. Ratione exactionis praedicantium haereticorum ex Moravia. 21. Ferdinandus II. Ad Principem Carolum Liechtenstein, et in simili ad Maximilianum Liechtensteinium, de suppetiis ferendis Cardinali in expulsione praedicantium. 22. Ferdinandus II. mandat praesidentibus in Bohemia, ne ulli, nisi sit catholicus, nubere, concedant. 23. Ferdinandus II. repetit suam determinationem contra Praesidentes in Bohemia, videlicet ne ulli absque ante acta confessione, et communione nubere concedant, multo minus promoveant. 24. Ferdinandus II. Cardinali Dietrichstein, ut pupillos de suis tutoribus accipiat et in posterum nullos oppignorari concedat. 25. Ferdinandus II. Residentibus in Bohemia, ut cum Archiep. Pragensi consultent quomodo Reformationis opus institui possit, atque vel tum Viennam mittant. 26. Ferdinandus II. Cardinali ab Harrach. Communicat responsionem propter patratas prohibitas copulationes, cum mandato, ne fiat imposterum, et pro opinione, quo modo delinquentes sint puniendi. 27. Ferdinandus II. Cardinali ab Harrach propter reformationem in Bohemia. 28. Ferdinandus II. ab Archiep. Pragensi quaerit, quid faciendum de haereticis illis, qui insecuti sunt Mansfeldium tam de Bohemia, quam de Austria Superiori. 29. Ferdinandus II. determinat contra pertinaces haereticos Bohemiae pro alia reformatione commissiones mittere. 30. Instrukce pro reformační komissaře. 31. Ferdinandus II. mandat, ut sicut cum subditis ita cum dominis in reformatione procedatur in Bohemia. 32. Ferdinandus II. mandat commissariis Bohemiae reformationem

dominorum et equitum. 33. Ferdinandus II. Lutheranos tam nobiles, et equites quam cives, et rusticos per commissarios citandos, et admonendos pro reformatione. 34. Commissarii etiam in provinciis destinantur pro reformatione et illis auxilium praebendum. 35. Libros damnatos ab ecclesia catholicis tollendos sub poena et juramento. 36. Ferdinandus II. mandat novum diploma publicare pro reformatione in provinciis Bohemiae. 37. Instrukce. 38. Ferdinandus II. determinat denuo monendos esse pertinaces ad conversionem. 39. Ferdinandus II. Pertinaces esse citandos, et ultimo monendos. 40. Ferdinandus II. Per hoc diploma declarat, quid agendum pro reformatione in Moravia. 41. Ferdinandus II. Diploma donationis statui ecclesiastico Bohemiae 15. Cruciferorum supra gabella salis factae ab Imperatore. 42. Instrukce. Str. 71-147. Ex cancellaria Camerae Aulicae. Str. 217-50. — — Znova vydáno: Viennae 1748, 8°, I-II. — — *Caraffa Car.*, Relatione delle stato dell' Imperio e della Germania. Vyd. *Möller J. G.*, Arch. Öst. Gesch. XXIII, 1859. Viz *Piepper A.*, Die Relationen des Nuntius Carafa über die Zeit seiner Wiener Nuntiatur (1621-628). Histor. Jahrb. II. Mit Aktenstücken und Emendationen zur Ausgabe Müllers. — *Anthiemy J. Valdem*: De Carlo Carafa, dissert., Berolini, 1864, 8°; Der päpstliche Nuntius C. Caraffa, Progr. gymn., Berlin, 1869, 4°. — *Schulz Ferd.*, Karel Karaffa, jednatel politiky papežské proti národu českému po bitvě bělohorské, Lumír II, 1874, str. 479-81; 492-4; 505-7. — Srv. též *Hurter Fr.*

11597. (*Carve Thomas*), Compedium Belli Germanici, ab anno 1617 ad annum 1643. Helvetia, per Davidem Hautt, 1643, 12°, str. 210. Na titulním listu vyobrazení vynikajících osob z doby války 30leté: cís. Matyáš, Ferdinand II. a III., Maximilian Bav., Gustav Adolf atd. Jen do roku 1642. — Další vydání: Rerum Germanicarum ab a. 1617 ad a. 1648 gestarum Epitome. Editio altera et cum priore continuata . . ., s. l. 1654, 12°, str. 390, s rytinou. — Nové vyd. Compendium belli germanici ab anno 1617 ad an. 1650 per Europam, et potissimum in Germania, variis eventibus gestum et iconismis principum in aes incisis illustratum. Editio nova in offic. Davidis Hautti, Viennae et Lucernae 1657, 12°, str. 396. — Viz *Droysen G.*, Materialien zur neueren Geschichte. Heft 5-6. Thomas Carve's Itinerarium. Eine Quellenschrift des 30jährigen Krieges. Halle, 1885, 8°, str. 149. — *Frenzel F.*, Das Itinerarium des Thomas Carve. Ein Beitrag zur Kritik der Quellen des 30jährigen Krieges. Halle, 1887, 8°.

11598. *Casparsen Caspar*, Historicae relationis continuatio. Oder wahrhafftige Beschreibung aller . . . Historien . . . von verschiener Franckfurter Oster-Mess bis auf die jetzige Herbst Mess dieses 1618. Jahrs . . . Neben Anzeigung, was in Böheim bei noch schwebender Unruh fürgeloffen. Sampt zweyn Kupfer-stüken . . . Cölln bey Peter von Brachel, 1618, 4°.

11599. *Casparsen Caspar*, Continuatio relationis, das ist *Jacobi Fabri* Historische Beschreibung der fürnehmen unnd denckwürdigen Geschichten, so sich hin und wider in Hoch- und Nieder-Teutschland . . . etwas zuvor und hin zwischen nechst verschienener Franckfurter Ostermess 1619. biss uff diese Herbstmess begeben: Sonderlich was sich zwischen K. Mayt. Ferdinando und den Böhmischen, Mährischen, Ungarischen, Ober- und Nieder-Schlesischen Ständen, wie auch in Holland, wegen der Execution zugetragen hat . . . Heydelberg. In Verlegung Thomas Gräven, 1619, 4°.

11600. *Casparsen Caspar*, Historicae relationis continuatio. Oder Warhaffte . . . von nechst verschiener Franckfurter Oster-Mess, biss auf die jetzige Herbst-Mess dieses 1621. Jahrs . . . Neben Anzeigung, was sonderlich im Königreich Ungarn und Böheim, wie im gleichen im Wettliner Thal, bey noch wehrender Unruh für geloffen . . Sampt zweyen eingelegten Kupfferstücken. Cölln, bei Peter von Brachel, 1621, 4°.

11601. *Casparsen Caspar*, Historicae relationis continuatio. Oder warhafftige . . . noch nechst verschiener Franckfurter Fasten-Mess, biss auff die jetzige Herbstmess, dieses 1622. Jahrs . . . Darin sonderlich angezeiget wird, was sich in der Pfaltz . . . zugetragen. Cölln, Brachel, 1622, 4°.

11602. Catalogus van de Pamfletten, viz *Knuttel W.*

11603. Cedule zrádné, viz Pamflety (Letáky).

11604. *Celadon von der Donau*, viz *Greflinger G.*, Der Deutschen dreissigjähriger Krieg.

11605. *Clemen Otto*, Zwei Lieder aus dem dreissigjährigen Kriege. (Das newe Vater Unser vor der teutzschen Kriegfürsten volck. Ein Jesuit mitt der Echo, Afferebat e Bohemia Henrich Berndt Metzsch.) Neues Archiv für Sächsische Geschichte XIX, 1898, str. 350-3.

11606. *Cogmandolus Theonestus*, viz Mysterium iniquitatis s. v. Anhaltische geheime Cantzley.

11607. *Cogamandolus Theonestus*, viz Secreta secretorum calvinoturcica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11608. *Cohn Ad.*, viz *Opel Jul.*, Der dreissigjährige Krieg. Eine Sammlung

von historischen Gedichten und Prosadarstellungen. 1862.

11609. Commentarius de bello Bohemico Ferdinandi II. Viz *Miraeus Aubert.*

11610. Commentarii de bellis ... bohemicis, 1628. Viz *Pornetus.*

11611. Commentarii de bello inter imperatores Ferdinandos II. et III. et eorum hostes. 1637. Viz *Wassenberg Everh.*

11612. Commentarii de bello Suecico. Viz *Burgus.*

11613. Commentarii de Germania restaurata, viz *Caraffa C.*

11614. Commentarii de rebus, pace et bello gestis a Mathia et Ferdinando Imperatoribus, in quibus Belli Bohemo-Germanici causae, initia, progressus etc. continentia, Francofurti 1629, fol. Srv. Bellum bohemo-germanicum.

11615. Commentarii de rebus Suecicis libri XXVI, viz *Pufendorf Sam.*

11616. Compendium belli Germanici, 1618-43. Viz *Carve*, č. 11597.

11617. Consilia et negotia publica, viz v. *Russdorf.*

11618. Consultationes, oder underschiedliche Rathschläg der maisten Sachen. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11619. *Contarini*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler.*

11620. *Cornet*, Histoire generale des guerres de ... Boheme, 1616-1627, Dovay 1628, viz *Du Cornet.*

11621. Correspondenz von Alf. und Girol. *Casati*, Spanischen Gesandten, viz *Reinhard H.*

11622. Die Correspondenz des Kardinals Fürsten Franz von *Dietrichstein*, Bischof von Olmütz, viz *Trampler*, č. 10338. — Srv. *Snopek*, Nová akta, č. 10360.

11623. Correspondenz Kaisers Ferdinand II., viz *Dudík B.*

11624. Correspondenzen der schlesischen Fürsten und Stände. Viz Acta publica, č. 11401.

11625. *Crecelius*, Handschriftliche Zeitungen des 16. u. 17. Jhts. *Mone*, Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit, III. Nürnberg, 1856, str. 11-4.

11626. *Creidius H.*, Idea mundi, d. i. Ein lebendig Muster und Conterfeyt, der heutigen verdampten Welt, wie sie der Apostel Jacob schon zu seiner Zeit abgerissen und beschrieben hat, daraus leichtlich abzunehmen, was die Ursach sey des allgemeinen Landverderbens. In 5 Predigten erkläret. Franckfurth a. M. 1646, 4°, 84 str.

11627. *Crocius Lud.* viz *Hoë von Hoënegg*, Calvinistarum vera descriptio.

11628. *Cutsenius Petr*, viz *Hoë von Hoënegg*, Velitatio epistularis.

Č.

11629. Časopisectví české, pokud se týče 30leté války, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 302-82. Viz Letáky (Fliegende Blätter, Flugschriften), Pamflety, Písně. — Srv. *Gebauer J.*, *Grünbaum K.*, *Heinemann*, *Hitzigrath H.*

11630. *Čermák Kl.*, Václav Augustin Formika Poděbradský, zapisovatel pamětí v létech války třicetileté. Světozor IX, 1875, str. 23 (o jeho pamětech: Novellae declaratoriae, na jichž základě psány *Sedláčkovy* Děje města Čáslavě).

11631. *Czerwenka Bernh.*, Das Persekutionsbüchlein. Viz *Komenský*, Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

D.

11632. *Dačický Mikuláš z Heslova*, Paměti, viz Bibl. Č. Hist. I, č. 8115; III, č. 5690.

11633. *Dačický Mik.*, Prostopravda. Rukopis (autograf) v bibliothece Musea král. Č. Vyd. *Strejček*, viz č. 11214.

11634. *Damian J.*, Bellum Germanicum ab a. 1617, quo Ferdinandus II. Bohemiae rex initiatus est, usque ad a. 1632 quo Joan. Comes Tillius occubuit, excurrens, Duaci 1648, 8°.

11635. *D'Avilla Ludovicus*, Bellum Germanicum, hoc est clarissimi viri ... libri duo, ut et *Lamberti Hortensii Montfortii* libri septem, Argentinae 1620, 12°, 438 str. — *Lamberti Hortensii Montfortii* Libri septem historiarum de bello Germanico ad amplissimum ordinem senatorum reipublicae Daventriensis. *Schardius*, Rer. Germ. Script. Bibl. Č. Hist. II, č. 213, 1673, II, str. 441.

11636. Declaration des raisons pour lesquelles les trois estats du royaume de Boheme sub utraque ... Viz s. v. Apologia.

11637. Decret der Jesuiten, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. III.

11638. Decreta, diplomata, privilegia ... in favorem religionis catholicae, 1620-9. Viz *Carafa*, Comentarii, vyd. 1641.

11639. Decursus 67 annorum ab a. 1600-67. Viz *Zivalda.*

11640. Deductio d. i. nothwendige Aussfuehrung, Bericht und Erzehlung derer Ursachen und Motiven ... 1620. Viz *Eysen Joh. Bapt.*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1576.

11641. Defensí ... Viz: Tento artikul o defensí pro obhajování náboženství pod obojí ... s. v.: Apologie.

11642. Deffensions-Articul ... zur Beschützungdes Gottes diensts sub utraque, 1618. Viz s. v.: Apologie.

11643. *Deisinger K.*, viz *Mayr*, Flugschriften.

11644. *D'Elvert Christ.*, Quellenschriften zur Geschichte Mährens und Oesterreich. Schlesiens. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 207. Prameny, otištěné v jednotlivých svazcích Schriften (Bibl. Č. Hist. II, č. 5092), jsou uvedeny při událostech příslušných.

11645. *Demetrius* (*Merten*, *Meteranus*), viz *van Merten*, Historie.

11646. Demonstratio, Viva, causarum praesentis in Germania belli. Viz (*Camerarius L.*), Cancellaria Hispanica, s. v. Anhaltische geheime Cantzlei.

11647. *Dietrichsteina Frant.* kardinala korrespondence. Die Correspondenz des Kardinals Fürsten Franz von Dietrichstein, Bischof von Olmütz (1599-1636). Viz *Trampler Rich.*; *Snopek Fr.*. Nová akta kardinála Ditrichštejna.

11648. Discursuum theologico-politicorum. III. Theil. 1628. Viz *Freyberger S.*

11649. Discursuum variorum nervus, viz Nervus.

11650. *Ditfurth Franz W. Freih. v.*, Die historischen Volkslieder vom Ende des dreissigjährigen Krieges bis zum siebenjährigen Kriege. Heilbronn, 1877, 8°. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4905. — Herausgegeben von *K. Bartsch*, Heidelberg, 1882, 8°.

11651. Documents illustr. the relations between England and Germany at the commencement of the thirty years war. 1865, 8°. Viz *Gardiner.*

11652. *Droysen G.*, viz *Carve*, Itinerarium.

11653. *Du Cornet*, Histoire generalle des guerres de Savoie, de Boheme, du Palatinat et Pays-Bas 1616-27. Dovay, 1628, m. 8°, str. 463.

11654. *Dudík B.*, Correspondenz Kaisers Ferdinand II. und seiner erlauchten Familie mit P. Martinus Becanus und P. Wilhelm Lamormaini, Kaiserl. Beichtvätern S. J. Arch. Öst. Gesch. LIV, 1876, str. 219-250. Otisk Wien, 1876, 8°, str. 132. Srv. Sitz. Ber. Wien. Akad. Wiss. LXXXIII, 1876, str. 3. * Goll, Revue historique VI, 1878, str. 438. Histor.-pol. Blätter 1876, II, str. 469 a d. a 600 a d.; Zeitschr. f. kath. Theol. 1877, str. 306 a d.

11655. Důvodové, že lidé poddaní ... v království českém ... právo mají. Viz Apologie, 2. a.

11656. *Dvorský Fr.*, Dopisy Karla st. z Žerotína (1591-1610), viz s. v.

E.

11657. *Eizinger Mich.*, viz *Eytzinger*, *Aitsinger* (*Aitzinger*) *M.*, Relationes.

11658. *Elsner Joh. Th.*, Martyrologium Bohemicum, 1766. Viz *Komenský*, Historia o těžkých protivenstvích církve české, Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

11659. *Enss Caspar*, Fama Austriaca, das ist: Eigentliches Verzeichnis denckwürdiger Geschichten, welche sich in den nechstverflossenen 16 Jahren hero biss auf und in das Jahr 1627 begeben haben. Darin sonderlich die Böhmische Unruhe und Aussgang derselben neben viel andern Sachen, so sich fast in der gantzen Welt zugetragen, erzehlet werden. Sampt einem kurzen Stamm-Register des Hochlöblichen Hauses Oesterreich. Cölln, 1627, fol., str. 20, 846 (6). Vyobrazení: Rudolph der II., str. 1. Mathias Keyser, str. 23. Ferdinand II., str. 31. Coronatio Ferdinandi II. in Regem Ungariae, str. 78-9. Mapa, Bohemia, fec. Henricus Nagel, str. 86-7. Graf von Bucquoy, str. 170. Graf von Tampier, str. 171. Mauricius D. G. Princeps Austriacensis. Com. Nasaw., str. 181. Belagerung der Stadt Pilsen, str. 194-5. Maximilian D. G. Archidux Austr. Dux Burg., str. 198. Johann Georg. Churfürst v. Sachsen, str. 213. Albertus Erzherzog, str. 219. Mapa Moravy (Joan Bussemecher exc.), str. 224-5. Wie die Herren Churfürsten und deroselben Herrn Abgesanten in der königlich wahl gesessen, str. 272-3. Gabriel Bethlen D. G. Transsilvaniae Princeps, str. 370. Philippus III. Austrius. Hispan. rex, str. 355. Ludovicus XIII. Franc. etc. rex, str. 364. Joachimus Ernestus Marchio Brandeb., str. 421. Hauptschlacht bei Prag, str. 463. Maxmilianus Com. Palat. ad Rhen. utriusq. Boiariae Dux, str. 464. Hauptstadt Bautzen in Ober Lausnitz, wie dieselbe von Ihr Churfürst Gn. v. Sachsen erobert worden, str. 465. Sigismundus III. Rex Poloniae etc., str. 486. Fridericus III. Comes Palat. ad Rhenum, str. 489. Mauritius Landgr. Hassiae, str. 520. Johannes Fridericus Dux Wirtenberg., str. 527. Wolfgangus Wilhelmus Com. Palat. Ad Rh. Dux Bavar. str. 538. Philippus IV. Dominicus, Victor, Austriacus Hispan. rex, str. 545. Neueusel von Buquoy belagert, str. 549. Henricus Matthaeus Comes de Turre, str. 553. Baro, Fridericus a Teuffenbach, str. 559. Wahre Abcontrafactur, welcher gestalt den 21. Junij, dieses 1621 Jahrs, die Execution über ettliche Behmische Hr. Directores und andere, so Herrn Ritter und Burgerstandts Personen, so sich Kays. Maiest. etc. widersetzt, in der königl. Hauptstadt Prag vollzogen worden, str. 559. Johannes Godefridus Cathedr. Eccles. Babenberg. ac Herbipolensis episcopus, str. 568. Georgius Wilhelmus Marc. Brandenb., str. 588. Leopoldus. Archid. Austr. Episc. Arg. et Passau, str. 599. Jo. Jacobus ab Anhalt, str. 649. Georgius Fridericus Marchio Badenus etc., str. 652. Johann Com. de Tylli, str. 663. Maximilianus Com. Pal. ad Rhen. utriusque Boiariae Dux, str. 703.

Jacobus. Magnae Britaniae, Franciae et Hiberniae rex, str. 753. Belagerung Breda, str. 781. Urbanus VIII. Pontif. Maximus, str. 792. Carolus Arch. Austr. Dux Burgun. str. 808. Henricus Frider. Princeps Arausion. Nassov. etc., str. 821. Christianus IIII. dux Daniae, str. 823. Carolus dux Sabaudiae, str. 828.

11660. Entschuldigungsschrift, auss was für unvermeidlichen Ursachen alle drey Stände des löbl. Königreichs Böheimb . . . Viz s. v. Apologia.

11661. Epistolae, viz Correspondence.

11662. Epistolae Aug. Buchneri viz *Buchner Aug.*

11663. Epistolae aliquot selectae, viz *Camerarius Lud.*

11664. Epistolae arcanae. Viz *Russdorf.*

11665. Epitome historica rerum Bohemicarum, 1677. Viz *Balbin*, Bibl. Č. Hist. II, č. 1306.

11666. Epitome historiae annorum 1618-49. Viz *Brachelius Ad.*

11667. Epitome rerum germanicarum ab a. 1617-48. Viz *Pappus*, Rerum germanicarum epitome.

11668. Epitome rerum germanicarum ab a. 1617-48. Viz *Carve Th.*, Compendium, 2. vyd.

11669. *Erdmannsdörffer B.*, Zur Geschichte und Geschichtsschreibung des dreissigjährigen Krieges. Hist. Zeitschr. XIV, 1865, str. 1-44. Viz Zpracování při r. 1865.

11670. *Erizzo*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler.*

11671. Evangelische Erklärung auf die Böhaimische Apologia . . . . Viz s. v. Apologia.

11672. *v Erlach F. C.*, Volkslieder der Deutschen von der Mitte des 15. bis in die erste Hälfte des 19. Jahrhunderts. Mannheim 1834-7. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4895.

11673. L'Europe vivant ou Relation historique et politique de tous ses etats, 1667, 1760. Viz Bibl. Č Hist. I, č. 1683.

11674. Europäischer Herold, viz Schaubühne der Welt.

11675. *Eysen Joh. Bapt.*, Deductio d. i. nothwendige Aussführung, Bericht und Erzehlung derer Ursachen und Motiven . . 1620. Viz obsah podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 1576.

11676. *Eyzinger Michael Austriacus*, Recens historiae rerum intra sex menses in Europa gestarum relatio. Dass ist: Ein Historische Beschreibung der gedenckwürdigen Geschichten und Händlen, so sich die negsten sechs Monat hero zugetragen. Zuwissen was sich in Franckreich, Oesterreich . . . verloffen bis auff jetzt ablaufendes monat Septembris Anno 1592. Mit ausführlicher erzellung, wie es mit Abschaffung der Königlichen Besatzung, in Bonn, Neuss und Rheinberck gehalten worden. Cöllen, Godtfridt von Kempen, 1592. Srv. č. další.

11677. *Eyzinger Michael*, Replicata mensium aliquot relatiohis torica. Dass ist: Ein Continuirte Beschreybung der Geschichten, Händlen und Veränderungen, so sich vom September negstverschienen, und was zuvor, so wol in Hispanien, Franckreich, Hoch und Nieder Teutschlandt, als Ungern, Poln, Schweden und andern Königreichen und orten, durch Europam zugetragen biss auff jetzt ablauffendes monat Aprils 1593 Unnd insonderheit, Was sich nach Absterben beyder, dess Hertzogen Wilhelm von Gülich, und Alexandri dess Hertzogen von Parma in den Niderlanden und sonst vor der Kay. M. und dem König von Hispanien, auch newlich zu Pariss und Strassburg verloffen. Cölln, Godtfridt von Kempen, 1593, 4°.

11678. *Eyzinger Michael*, Annalis rerum gestarum historia. Das ist: Ein Historische Relation, Gedenckwierdiger Sachen, so jetzt ablaufendes Jahr 1594 unnd ein wenig zuvor, sich zwischen Christen und Türcken, auch Catholischen und Uncatholischen, allenthalben zugetragen. Sonderlich, im Franckreich, Hispanien, Ungern, und Behem, Poln, Schweden und Denemarck, Italien, Schotlandt, im H. Röm. Reich Teutscher Nation, und Niderlandt hin und wider verloffen bis auff jetziges Monat Septembris 1594. Cölln, Godtfried von Kempen, 1594, 4°.

11679. *Eyzinger Michael*, Historicae relationis continuatio. Das ist: Ein Historische Beschreibung . . . Vom Monat Septembris 1594 bis auf den September jetz ablauffenden Jahrs 1595. Cölln, 1595, 4°.

11680. (*Eyzinger Mich.*), Historicae relationis continuatio. Oder Wahrhafftige Beschreibungen aller Fürnemen und gedenckwürdigen Historien, so sich hin und wider in Europa, in Hoch und Nieder Teutschland . . . von nechst verschiener Franckfurter Oster-Mess biss auff die jetzige Herbst-Mess, dieses 1614 Jahrs verlauffen und zugetragen hat. Alles auss glaubwürdigen Schrifften, zum theil auch täglicher Erfahrung durch obgemelten *Michael Aitsingern* den Jüngern, der Historien ein Liebhaber, sammengetragen. Gedruckt im Jahr nach Christi Geburt 1614, 4°.

11681. (*Eyzinger Mich.*), Historicae relationis continuatio. Oder warhafftige Beschreibungen aller fürnemen und gedenckwürdigen Historien, so sich hin und wider in Europa, in Hoch und Nieder Teutschland . . . von nechstverschiedener Franckfurter Oster-Mess 1615 biss auf die jetzige Herbst-Mess gemeltes Jahrs verlauffen und zugetragen hat. Alles auss glaubwürdigen Schrifften, zum theil auch täglicher Erfahrung durch obgemelten

Michael Aitsingern den Jüngern, der Historien ein Liebhaber, sammengetragen. Gedruckt im Jahr nach Christi Geburt, 1615, 4°.

11682. *Eyzinger Mich.*, viz *Casparsen C.*, *Francus J.*, *Meurer Theod.*, Relationes historicae (continuatio).

F.

11683. *Fabius Hercynianus (Keller Jacobus,* Jesuita Monachiensis), viz polemiky v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11684. *Fabius Hercynianus*, viz: Cancellariae Anhaltinae pars II., v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11685. *Fabius Hercynianus*, viz Litura seu castigatio Cancellariae Hispanicae. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11686. *Fabius Hercynianus*, Tubus Gallilaenus . . . 1625. Viz *Camerarius L.*

11687. Fallstrick, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. VI.

11688. Fama Austriaca, viz *Ens Casp.*

11689. Fasciculus ex Bohemia. I. D. Matthiae Hoëns Schreiben an den Wolgebornen Herrn Graven Joachim Andres Schlick. II. Wolmeynend Missiv an D. Hoën, wegen seines Schreibens, so er an den Wolgebornen Herrn Graven gethan. III. IV. Kurtze Widerholung, wie und wie fern sich D. Martin Luther mit den Reformirten verglichen habe. V. Item, Wie viel Lutheraner mit den Reformirten gute brüderliche Einigkeit halten. Und wie fürneme Luthener allen Streit, den sie mit den Reformirten haben, nur auff etliche Punct in vier Articul stellen. Darauss augenscheinlich zu sehen: wie unbillicher weise D. Hoë die Reformirten ohne unterscheid für Orientalische Antichristen oder Türcken helt und aussschreyet. Hanaw. 1619, 4°, str. 56. — — Jiná vydání: Gedruckt im Jahr 1619, 4°, l. A-K_2. Gedruckt im Jahr 1620, 4°, l. A-C_3. — — Viz též Acta Bohemica IV, 1622.

11690. Ferdinand II. (prameny), viz zvláštní oddíl s literaturou příslušnou.

11691. Ferdinandi II. Annales, viz Annales Ferdinandei.

11692. Ferdinandi II., Briefe und Rescripte, viz: Briefe.

11693. Ferdinand II., Correspondenz, viz *Dudík B.*

11694. Ferdinand II., viz s. v. *Hurter Friedr.*, Geschichte Kaiser Ferdinands II.

11695. Ferdinand II. Kriegs- und Friedenshandlung. Viz *Bellus Nic.*

11696. *Fiedler Joseph*, Die Relationen der Botschafter Venedigs über Deutschland und Österreich im siebzehnten Jahrhundert. I. Bd. K. Mathias bis K. Ferdinand III. (1614-54), Wien, 1866, 8°, str. XLVI, 424. Font. Rer. Austr. Diplomat. XXVI. Z obsahu: Bericht des Hieronymus Soranzo über seinen Aufenthalt am kaiserlichen Hofe, 1614. — Relation des Polo Minio, 9. November 1620. — Bericht der Gesandten Erizzo und Contarini 1620. — Bericht der beiden Gesandten Zeno und Contarini vom Hofe Ferdinand's III. bei Gelegenheit seines Regierungsantrittes, 1638. — Relation des Johann Grimani, Gesandten am Hofe Ferdinand's III., 1638. — Bericht des Johann Grimani vom kaiserlichen Hofe Ferdinandi III., 1641. — Alois Contarini's Bericht über seinen Aufenthalt zu Münster. (Darstellung der Friedensverhandlungen), 1650. — Übersicht der Ereignisse während und nach dem Münster'schen Frieden von einem ungenannten Gesandten. — Giustiniani's Bericht über seinen Aufenthalt in Deutschland 1654.

11697. *Firnhaber Fr.*, Bericht des Paolo Minio an die Signorie von Venedig, über eine durch Ungern, Moldau, Wallachei, Polen und Deutschland gemachte Reise, übergeben am 16. October, gelesen im grossen Rathe am 9. November 1620. Notizenblatt Wiener Akad. Wien, 1854, Nr. 11, str. 241-250. Srv. *Fiedler Jos.*, Die Relationen der Botschafter Venedigs, čl. III, č. 11696.

11698. Fliegende Blätter, Flugschriften, viz Letáky, Pamflety.

11699. Flores Scioppiani, viz: *Scioppius*, *Camerarius* (Cancellaria Hispanica) s. v. Anhaltische geheime Cantzley.

11700. Florus, Europäischer, Newer, Teutscher *(Pastorius)*. Viz *Wassenberg*, Florus Germanicus.

11701. Florus Germanicus, viz *Wassenberg Everh.*

11702. *Formika V. A. Poděbradský*, Paměti o válce třicetileté. Viz *Čermák Kl.*

11703. *v. Franckenberg Ludolf (Leutholf) Frid.*, viz Allgemeine Schaubühne der Weltgeschichte.

11704. *Francus Jacobus (Lautenbach Conrad)*, Historicae Relationis continuatio. Warhafftige Beschreibung aller fürnemen unnd gedenckwirdigen Geschicht, so sich hie und wider nicht allein in hoch und nieder Teutschlanden, sondern auch in Franckreich, Saphoy, Italien, Hungern, Crabaten, Türckey etc., sonderlich aber in dem Churfürstenthumb Sachsen, und dem Bistthumb Strassburg, hiezwischen nechst verschiedener Franckfurter Herbstmess Anno 1592 und etliche Monat darvor, biss auff gegenwärtige Fastenmess verlauffen und zugetragen haben. Alles zum theyl auss teglicher Erfahrung, zum theyl auss uberschickten glaubwirdigen Schriften von Tag zu Tag verfasset und gestellet durch . . . der Historien liebhaber. Mit etlichen schönen Kupferstücken vor

Augen gestellet und mit Zahlen und Buchstaben verzeichnet. 1592, 4°. — Viz Relationes.

11705. *Franci Jacobi*, Relatio historica quinquenalis. Wahrhafftige Beschreibung aller fürnemen, denkwürdigen Geschichten, so sich innerhalb funf Jahren, nemlich, von Anno 90 bis auff 95 in hoch und nieder Teutschland, Braband ... verlauffen und zugetragen. Alles auff guthertziger Leut zeittige Erinnerung und bessere Erkundigung der Sachen, was in vorigen halbjähriger Historien, so zuvor nie im Truck gewesen, durchauss, biss auff diese gegenwertige Zeit, ersetzet und von Anno 90 biss auff 95 ergrundet. Also das man es nun für ein Authenticam warhafftige unnd volkommene Relationem historicam halten möge, sampt einen Register, darinn alle Historien leichtlich zu finden. Franckfurt am Mayn, bei Johan Saur, in Verlegung Paul Brachfeldts, 1596, 4°, 540 str.

11706. *Franci Jacobi*, Relationis historicae continuatio. Oder wahrhafftige Beschreibungen aller fürnemen und gedenckwürdigen Historien, so sich hie unnd wider in hoch und nieder Teutschland etc. etwas zuvor und hierzwischen nechstverschiedener Franckfurter Herbstmess biss auff diese Fastenmess dieses 1610 Jahrs verlaufen und zugetragen. Beneben der Deduction des Chur- und Fürstlichen Hauses Sachsen habendens Rechtens an den verledigten Fürstenthumben Gülch, Cleve und Berg etc., sampt der Genealogy der interessirten Chur- und Fürsten, so viel die Gülichische etc. Succession anlangt. Mit etlich schönen Kupfferstichen vor Augen gestellt, und verlegt durch Sigismundum Latomum, 1610, 4°.

11707. (*A. V. C.*), Relationis historicae continuatio. Oder Warhafftige Beschreibungen aller fürnemen ... Von nechst verschienener Franckfurter Herbst-Mess biss auff die jetzige Fasten-Mess dieses 1612 Jahrs verlauffen und zugetragen hat, 1612, 4°.

11708. (*A. V. C.*), Relationis historicae continuatio. Oder Warhafftige Beschreibungen aller fürnehmen ... Von nechstverschiedener Frankfurter Herbst-Mess, biss auff diese jetzige Fasten-Mess dieses 1613 Jahrs ... 4°.

11709. *Franci Jacobi*, Relationis historicae continuatio ... etwas zuvor und hierzwischen nechstverschiener Franckfurter Fastenmess biss auff diese Herbstmess dieses 1614 Jahrs. Durch Sigism. Latomum, 1614, 4°.

11710. *Franci Jacobi*, Historicae relationis continuatio vigesima septima. Warhafftige Beschreibungen ... fürnembsten gedenckwürdigen Historien, so sich fast täglichen in Europa, Asia, Africa, und America, Bevorauss was in hoch und nieder Teutschland ... und anders wo begeben und zugetragen. Auffs beste Colligirt von verschiener Franckfurter Fastenmess, biss auff vorstehende Franckfurter Herbstmess, dieses 1614 Jahrs. Alles zum theil aus eigner Erfahrung, theils aus uberschickten glaubwirdigen Schrifften von Tage zu Tage verfasset und continuirt, durch *Jacobum Francum* der Historien und Warheit Liebhaber, Magdeburg, 1614, bei Peter Lchmied, 4°.

11711. *Franci Jacobi*, Historicae relationis continuatio vigesima septima. Warhafftige Beschreibungen aller, fürnembsten gedenckwürdigen Historien, so sich fast täglichen in Europa, Asia, Africa, und America, Bevorauss was in hoch und nieder Teutschland ... und anders wo begeben und zugetragen. Auffs beste Colligirt von verschiener Franckfurter Fastenmess, biss auff vorstehende Herbstmess dieses 1616 Jahrs durch ... Magdeburg, 1616, Joachim Schmidt, 4°.

11712. *Francus Jac.*, Relationes historicae. Viz *Casparsen Casp.*, *Eyzinger*, *Meurer* (*Latomus*), *Londorpius.*

11713. *Frenzel F.*, viz *Carve*, Itinerarium.

11714. Freudenfest, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. XI.

11715. *Freyberger Sigm.*, Tractat von höchsten Staatssachen der Könige und Potentaten in Europa, Franckfurt, 1656, 12°.

11716. *Freyberger Sigismund*, Germaniae perturbatae et restauratae sive unpartheyischer wolmeinender theologopoliticorum Discursuum, III. Theil. Vom Zustand des römischen Reichs, dessen Auff- und Abnehmung, Glori, Besorgtem Untergang und Perturbation: Von Constantino Magno biss auff diese Zeit unnd fern in den Teutschen Krieg continuiert. Franckfurt, 1658, 4°, str. II, 136. Z obsahu: 1. Keyser Rudolphi Fähler. Der Behemen Majestät-Brieff wegen Freyheit der Protestirenden Religion, und wie derselbe auffgenommen, auch wiedersinnisch aussgedeutet worden. 2. Wie Ertz-Hertzog Mathias nach den österreichischen Landen und Königreichen auch nach dem Käyserthumb getrachtet, und die Protestirenden nicht dempffen können. Wie er Käyser worden, und Ertz-Hertzog Ferdinanden an Sohnstatt angenommen und zum Successor verordnet, den die Bohemen doch hernach verworffen. 3. Von der Union, was vor Gravamina und Nachdencken dieselbe verursachet, wer in derselben begriffen und wozu sie angesehen. Warumb die Liga gemacht worden, und auff was Bedingungen. Wie Rudolphus II. gestorben und Matthias ihme succedirt, auch was er bey seiner Regierung verrichtet. 4. Wie

sorglich es umb die Catholische Religion gestanden, wie die Cardinäl auff Ertz-Hertzog Carlen geschlossen ihn und seinen Stamm herfür zu ziehen. Wie Ertz-Hertzog Carlen mit der Reformation in seinen Erb-Landen angefangen, und sein Sohn, Ertz-Hertzog Ferdinand, mit allem Ernst fortgefahren. 5. Warumb Matthias und Rudolphus den Lutheranern das Exercitium, aber Ertz-Hertzog Ferdinand nicht gegönnet. Wie vill an der Aufferziehung der jungen Fürsten gelegen. Was ein Printz lernen solle. Was das Frawenzimmer hie thue. Von dem Gewissen oder von der Religion. Welches in drey Haupt-Partheyen vorwenden. 6. Wie Käyser Matthias den Ertz-Hertzog Ferdinanden zum Sohn angenommen. Der König in Spanien auff Bohem und Hungarn verziehen, gegen einer Gegen-Obligation, wie Ferdinand zum König in Bohem vorgeschlagen, und auff Bedingung angenommen worden. Wie der Kayser und der König nach Dressden reissen. Wie die Stände in Böhem ein Landtag angestellet, sich vom Käyser nicht abmahnen lassen, und drey Käys. Diener zum Fenster hinaus gestürzt. Von den dreyen Haupt-Ursachen dieses Kriegs. 7. Wie ein Erfall in Hessen, den Zwietracht under den Protestierenden vermehret. Von etlichen Streit-Schrifften. Wie Käyser Matthias weder die Böhemen, noch die Unirten zum Frieden können bringen, eine Kriegsmacht aussgebracht und gestorben. Vom Cometen, und dessen Bedeutungen, nach Art dess Peloponnesischen Kriegs. 8. Wie das Unwesen in Böhem fortgangen, König Ferdinand Römischer Käyser und Pfaltzgraff Friederich Böhemischer König worden, aber nit lang geblieben. Wie der Käyser sein Königreich Böhem wieder in seinen Gewalt und Gehorsamb gebracht. Auch ein Reichs-Tag nach Regenspurg aussgeschrieben. 9. Wie es noch nicht allerdings still worden, der Käyser den Pfaltzgraffen sampt dessen Anhang in die Acht gethan. Urtheil hievon. Wie Landgraff Moritz zu Cassel wegen der Graffschafft Waldeck in Strittigkeit gerathen. Wie die Reformation zu Bohem auffgenommen worden. Von mancherley Translationen der Herrschafften und sonderlich der Chur-Pfaltz. 10. Ein newe Liga wieder den Käyser, deren Haupt der König in Dennemarck, wird geschlossen, und vom Friedländer und Tilly getrennet. Warumb der Fried hierauff nicht erfolgt sey. Das Käyserlich Edict und Decisum, wegen des Geistlichen Vorbehalts. Den Zustand dess römischen Reichs und die Ursach eines newen Kriegs inhaltend. 11. Wie die weltliche Herrschafften dem Römischen Stuhl und andern Praelaten seyen zugefallen, sowohl in Italien als in Teutschland. Und wie solche etwas zu Geistl. Lehen worden. Was die Geistliche in Teutschland vor Reichs Hülffe leysten. 12. Der Catholischen Begehren an Ihre Käyserliche Majestät das Geistliche Reservat zu decidieren. Chur. Bayern Gutachten hierüber. Klage über die Calvinisten. Wie Chur. Sachsen sich über das Edict beschwert. Wie die Reformation fortgangen, Arnheimb in Polen, Altringer in Italien gezogen und wie es beyderseits zum Fried selbiger Enden abgeloffen. Wie der Friedländer Stralsund belägert. 13. Der Churfürsten in Sachsen Unwill hält ihn vom Reichs-Tag zu Regenspurg. Des Käysers Vortrag wegen dess Pfaltzgraffen, der Holländer, und anderen Feinden Urtheil hievon. Was die Stände vom Käyser begehret und erlangt. Vom König in Schweden, wie er in Pommern kommen, Franckreich an sich gezogen und mit Feld-Obersten gefasst gewesen. Von den Zeichen dieses Schwedischen Kriegs. Wie der Chur-Fürst zu Sachsen, die Evangelische Stände nach Leipzig beschrieben. Und die Stadt Magdeburg eingeäschert worden. 14. Was Spanien vor Schaden erlitten. Wieder Frantzoss ein Bündtnuss mit den Schweden gemacht, und Urtheil hievon. Vom Convent und Schluss zu Leipzig; daher die Conjunction under Sachsen und Schweden, auch das Haupttreffen bey Leipzig geschehen. Wunderzeichen hievon. Wie der König auss Schweden durch Thüringen und Francken biss über den Rhein seine Victori persequiert und der Churfürst zu Sachsen in Böhem gangen, und die Haupt-Statt Prag eingenommen. 15. Wie es bey Hoff und den übrigen Käyserl. Völckern gestanden und Tilly wieder ein starcke Armee zusamm gebracht. Mit was Mühe der Hertzog vom Friedland wieder zum Generalat mögen gebracht werden. Des Schweden Verrichtung am Rheinstrom, an der Weeser. Von beyder Churfürsten, S. und B. Berathschlagung, dess Friedländers Einfall in Sachsen (auch anderer Orth Kriegs Ubungen) und dess Haupt-Treffens bey Breitenfeld Aussgang; auch dess Königs in Schweden Tod. 16. Von dess Königs in Schweden Thun, Lassen, Vorhaben und Ende. Von dess Pfaltzgraffen Unglück auch nach seinem Tode. Von dess Friedländers Actionen und Tod. 17. Wie es mit dem Kriegswesen bewand. Das Haupttreffen bey Nördlingen vorgangen. Der Frantzoss den Krieg mit allem Ernst führt, und der Käyser mit dem Sachsen den Prager Frieden geschlossen. Der Prager Frieden selbst. 18. Urtheil von dem Prager Frieden. Und wie Chur-Sachsen deswegen beschuldiget; aber auch verthädiget wird. Schweden aber und Hessen-Cassel denselben nicht angenommen.

11717. *v. Friedberg Warmund*, Notitia rerum illustrium imperii Romano-Germanici tripartita sive Discursus iuridico-politico-historici ad instrumentum sive tabulas pacis, Osnabrugo-Monasteriensis, in quibus Aquila sacri Imperii, id est, Jus illius publicum antiqui, medii et junioris aevi, Negotia belli, pacis ac foederum, regimen saeculare et ecclesiasticum, forma, interesse imperii, cum quoad ejus caput, tum quoad membra ex rei veritate curiose depingitur: Praetensiones et controversiae illustres nervose ac dilucide explicantur, multarumque aliarum Europae rerumpublicarum rationes et arcana excutiuntur. 1669, 4°. Z obsahu: Discursus XIII. De regno Hungariae et Bohemiae. Discursus XIV. De Ferdinando II. et III. Imperatoribus.

11718. Friedensgefahr, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. VII.

11719. *Fritsch Augustin*, Tagebuch von Thaten und Schicksalen im dreissigjährigen Kriege (1620-41), Weiden 1660. Viz: Beiträge zur vaterländischen Historie, Geographie, Statistik etc., herausgegeben von *Lorenz Westenrieder*. München, 1792, 8°, str. 105-191.

G.

11720. *G. L.*, Volkslieder des dreissigjährigen Krieges. Beil. zur Allgem. Zeitung, 1882, č. 27.

11721. *Galeazzo conte*, viz *Priorato Gualdo*.

11722. Gallo-italica cancellaria, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11723. *Gardiner S. R.*, Letters and other documents illustrating the relations between England and Germany at the commencement of the thirty years war. London, 1865, 68 (Camden Society, sv. 90, 98).

11724. *Gebauer Joh.*, Die Publicistik über den Böhmischen Aufstand von 1618 (Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte. Heft XXIX.), 1892, 8°, str. 122. Z obsahu: I. Der Apologieenstreit. II. Flugschriften, betreffend die „Rejection" Ferdinand II. und die Frage, ob Böhmen ein Wahl- oder Erbreich sei. III. Flugschriften betreffend die Ächtung des Pfaltzgrafen Friedrich. IV. Flugschriften betreffend die Stellung der Evangelischen zum böhmischen Aufstand.

11725. *Geiger W. J.*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum.

11726. Gelttrutz, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. XII.

11727. Germania perturbata et restaurata. Viz *Freyberger*.

11728. Germania sacra restaurata, viz *Carafa*.

11729. Geschichte, Kurtze, von den böhmischen Unruhen von 1603 bis 1618 von einem Jesuiten. *Riegger*, Arch. Gesch. Böhm., Bibl. Č. Hist. II, č. 189, II, 1793, str. 537-83.

11730. Geschichtskalender, Curieuser, des Königreichs Böhmen, ... Schlesien-Mährens ... von 1600-1698, nach den Jahren, Monaten und Tagen in beliebter Kürtze eingerichtet. Leipzig, 1698, 8°.

11731. *Gindely A.*, Bericht über wissenschaftliche Reise zu mehreren ausländischen Archiven behufs der Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Zprávy Král. Čes. Spol. Nauk 1859, II, str. 47.

11732. *Giustiniani*, vyslanec benátský, viz *Fiedler*.

11733. Glock der Hussiten. Viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi.

11734. *Goldast M.*, Erbeinigungen der Cron Böheimb. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 508, 670, 761.

11735. *Goldast M.*, Zwo rechtliche Bedencken von der Succession in den Königreichen Hungarn und Böhmen. Viz ibid., č. 670.

11736. *Goldast M.*, Collectio constitutionum imperialium. Viz ibid., č. 822.

11737. *Goldast M.*, Consultatio de officio electoris Bohemiae. Viz ibid., č. 669-71.

11738. *Goldast M.*, De Bohemiae regni iuribus. Viz ibid., č. 669, 671.

11739. *Goldast M.*, Politica imperialia. Viz ibid., č. 632.

11740. *Goldast M.*, Politische Reichshandel. Viz ibid., č. 1810.

11741. *Goldast M.*, Statuta et rescripta imperialia. Viz ibid., č. 821.

11742. *Gottfried* (*Gotefredus*) *Johann Ludwig*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum.

11743. *de Gramond* (*Grammont*) *Gabriel-Barthélemy*, Ludovicus XIII., sive annales Galliae ab excessu Henri IV. Liber quo rerum in Gallia, Germania, Italia, Belgia, Lotharingia per Gallos hoc tempore gestarum usque ad annum 1617, accurata narratio continetur et quidem uberior quam in aliis hactenus editis libris, Paris, 1641, fol. — Pokračování do r. 1629: Historiarum Galliae ab excessu Henrici IV. ... libri XVIII, Toulouse, 1643, fol. — Historiarum Galliae ab excessu Henrici IV. libri XVIII., quibus rerum per Gallos tota Europa gestarum accurata narratio continetur. Amstelodami (Elzevir), 1653, 16°. Kniha 4. jedná celá o historii zemí českých: Liber IV. De bello Bohemico, de Friderici Electoris Palatini casu; de rebus Germanicis, Gallicis et Hispanis, str. 239-67. — Nové vyd., Moguntinae, 1673, 8°. — Znova: Francofurti et Lipsiae, 1674, 8°.

11744. *Greflinger Georg* (pseud. *Celadon von der Donau*), Der Deutschen dreissigjähriger Krieg. Poetisch erzählt. — S. l.

1657, 8°. Srv. *Koberstein*, Litteraturgesch., II, 172, pozn. 16; *Hallerleben*, Zur Gesch. d. patriot. Liedes, str. 22; *Goedeke*, Grundriss, str. 458.

11745. *Gretser Jac.*, viz *Hoë von Hoënegg*, Tractatus tripartitus.

11746. *Grimani*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler*.

11747. *Grisar Hartmann*, Vatikanische Berichte über die Protestantisierung und die katholische Restauration in Böhmen zur Zeit Ferdinands II. (Lamormain). Zeitschr. für Kathol. Theol., Innsbruck, X, 1886, str. 722-37.

11748. *Groen van Prinsterer*, Archives ou correspondance inédite de la maison d'Orange-Nassau. I. Série, Leide, 1835, 8°. Srv. *Týž*, Handboek der geschiedenis van het vaterland, Amsterdam, 1872, 8°.

11749. *Grotius Hugo*, Annales et historiae de rebus Belgicis, Amstelodami, 1657, fol.

11750. *Grünbaum Max*, Ueber die Publicistik des dreissigjährigen Krieges von 1626-1629. Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte. Heft X. Halle, 1880, 8°, str. 126 (1).

11751. *Grünhagen C.* u. *Krebs J.*, Quellenmässige Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Zeitschr. Gesch. Schles. XX, 1886, str. 319-353. Obsah: 1. Jeremias Ullmanns, Jähr. Anmerkungen sonderbarer Geschichten von 1625-54. — 2. Ueber die Schlacht bei Lindenbusch (13. Mai 1634). — 3. Gründliche Relation dessen, was in dem Neissischen mit denen eingefallenen Schwedischen feindlichen Parteien vorgelaufen 1639. — 4. Erklärung des Blokadezustandes für die Stadt Breslau, 1647.

11752. *Grünhagen C.*, Schlesisches aus Londoner Gesandtschaftsbericht, den Anfang des 30jährigen Krieges betreffend, auszüglich mitgetheilt. Zeitschr. Gesch. Schles. XXI, str. 297-317.

11753. *Gryphius Chr.*, Apparatus sive Dissertatio isagogica de scriptoribus historiam saeculi XVII. illustrantibus, Lipsiae, 1710, m. 8°, str. VIII, 599, index auctorum XXII.

11754. *Gualdo Galeazzo*, viz *Priorato*, Historia della guerre.

11755. Guerre di Ferdinandi II. ed III. Viz *Priorato Galeazzo*.

11756. Guerre di Germania 1618-40. Viz de *Noris Al.*

11757. Guerre di Germania, 1640. Viz *Paganino*.

H.

11758. *Haas G.*, Die Propheten des dreissigjährigen Krieges. Oest. Jahrb. 1890, 1-27.

11759. *Habernfeld Andr.*, viz *Haberwaschel*, Bellum Bohemicum.

11760. *Haberwaschel* (*Haberbeschel, ab Habernfeld*) *Andreas*, Bellum Bohemicum ab a. 1617. Lugdunum Batavorum, ex officina Caroli Warneri à Tuernhout, 1625, 16°. — Znova: 1645, 16°, str. 187, errata II. Jiné vydání s jiným koncem, bez udání knihtiskaře. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 1845. — Český překlad: *Tonner Em.*, Bellum Bohemicum. Recensente Andrea ab Habernfeld. Ondřeje z Habernfeldu vypravování o vojně české od roku 1617. V Praze, —— I. a II. vyd. 1867, 16°, str. XXXV, 140. Z obsahu: Stručný rys vojny české. Vojna česká. Bedřich II. stvrzuje volbu Václava I. na krále českého. Císaře Bedřicha II. privilegium o svobodách a výsadách Čechův, jakož i králův a jich volení. Toto privilegium Bedřicha II. o svobodách a výsadách Čechův, jakož i králův a jich volení Karel IV. následujícími slovy potvrdil. Bedřich III. potvrzuje privilegie české. Ferdinand I. zavazuje se, že zachovávati bude privilegie Čechův. Ferdinand I. přiznává se, že od Čechův svobodně zvolen byl. Revers Rudolfa II. Revers arciknížete Matyáše. Revers Matyáše než vkročil do Čech. Revers císaře Matyáše, než byl korunován. Krále Matyáše revers a všeobecný závazek ve příčině náboženství a privilegií, jež stavům dal po svém korunování. Smlouva císaře Zikmunda s Čechy. Přísaha, kterouž Ladislav, na krále byv zvolen, složil na hranicích království. Poslání všech tří stavův ku shromáždění kurfirstův ve Frankfurtě nad Mohanem. Arciknížat rakouských spolčení se proti bratrovi a strýci, císaři Rudolfovi II. Arcikníže Albrecht spolčení tomuto dodává stvrzení. Ferdinanda, arciknížete rakouského s králem španělským smlouva o budoucí nápad v království českém a uherském. Ondřeje z Habernfeldu odpověď na vylučování, kteráž proti Čechům namítána jsou od J. M. C. Ferdinanda III. plnomocného vyslance při vyjednávání o všeobecný mír v Monasteru l. 1645. Vyhrazování čili námitky, jež při vyjednávání o mír obecný na sjezdu v Monasteru proti Čechům učinil pan vyslanec J. M. C. Srv. *Jul. Lippert*, Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. V, 1867, 17; Bohemia 1866, č. 308; Svoboda I, 1867, str. 14 a d. — Srv. *Eysen*, Deductio. — — *Andreas ab Habernfeld*, Ad exceptiones contra Bohemos a Suae Caesareae Majestatis Ferdinandi III. ad pacificationem publicam Monasteriensem, plenipotentiario legato, objectatas responsum. Anno 1645, 4°, l. 6. S dedikací: Domino Oxenstieren Axelson. Na 3. listě: Exceptiones (4) sive objecta contra Bohemos Monasterii in conventu de Tractatione Pacis publicae a Domino legato suae Caesareae Majestatis. Na to: Responsiones.

11761. *Harsteinius Nic.*, Responsio apologetica, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11762. *Hartmann Ad.*, Historia o těžkých protivenstvích církve české až do l. 1632. Viz *Komenský*, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae.

11763. Heidelbergische Cantzley, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11764. *Helvicus Nicolaus*, Geschichte .. von 1617 bis 1641. Franckfurt, 1643, fol.

11765. *Heinemann Otto*, Zur Geschichte der ältesten Berliner Zeitungen. Forschungen zur Brandenburgischen und Preussischen Geschichte. VII, 2. Hälfte, 1904, str. 215-21. Při uvedeném Berlínském časopisu pod názvem: „Bericht Was sich zu anfang diess itzt angehenden Sechzehenhundersten und Achtzehenden Jahres in Deutschlandt, Franckreich, Welschlandt, Böhmen, Ungern, Niederlandt und in andern örten hin unnd wieder zugetragen: Das künfftige so durch diss gantze Jahr vorgehen und mit der zeit erfahren und kundt werden möchte: sol wochentlich (gönnets Gott) hinanzufügen in gleicher gestalt und form gefertiget werden," (4°) vyšly mnohé přílohy, které byly patisky českých letáků: k č. 23, „Copia. Decrets, so die Herrn Evangel. Stände an die Herrn Jesuiten gethan." (1. Juni 1618, 4°, l. 2.); k č. 25. „Apologia, Oder entschuldigungs Schrifft aus was für unvermeidlichen ursachen alle drey Stände des löblichen Königreichs Böhaimb sub utraque ein Defension werck anstellen müssen. Erstlich gedruckt in der Alten Stadt Prag, bey Samuel Adam von Weleslavin. Im Jar 1618." K tomu též připojen „Gründtlicher beweiss dass die zu den Geistlichen Gütern und Clöstern gehörige Unterthanen nach ausweisung dess Majestatsbriefs und zwischen den Ständen sub una und utraque geschehener Vergleichung befugt seyn und gut recht haben, dass sie ihnen wie auch Ihr. Kay. May. Unterthanen auff deroselben Herrschaften zu ihren Gottesdienst Kirchen auffbawen und Gott geruhiglich dienen mögen. Erstlich Gedruckt in der Alten Stadt Prag bey Samuel Adam von Weleslavin. Im Jar 1618" (4°, l. 24); samostatná příloha „Wahrhaffte Summarische Erzehlung Etlicher vornemen und Wolgegründen Beschwerungen, welche ein zeitlang her den Evangelischen Ständen im Königreich Böhem so woln in Religion als andern sachen zu wider vorgangen Besonders aber der verlauff der in neulichkeit vorgenomenen bösen Jesuwiderischen Mord-Practicken, so sich in der K. Stadt Prag zugetragen, wie dieselbe aus sonderer schickung Gottes an das liecht gebracht und abgewendet worden auch was gestalt die ursacher desswegen ihren verdienten lohn empfangen. Allermänniglichen zum besten vor die Augen gestellt und in den Truck gegeben" (4°, l. 6); k č. 27 přiloženy mnohé císařské mandáty na české stavy z června 1618 (4 l.); k č. 36 „Extract Eines vertrawten Schreibens die Böhmische Unruhe betreffendt. Männiglich zur nachricht: Auch da man es dahin auffnehmen wil zur Warnung in den Truck geben, Im Jahre Chr. 1618" (4°, l. 4): k č. 46. „Copia eines Schreibens von dem Graffen von Manssfeldt, wegen eröberung der Stadt Pilsen an die Böhmischen Herrn Stände gethan" (12.-22. November 1618, 4°, l. 1).

11766. *Herbort Matěj, Novoboleslavský*, Písničky vojenské z let 1618-20. Viz *Skopec Jindř.*

11767. *Hercynianus Fabius*, viz: Litura seu castigatio Cancellariae Hispanicae, Strich durch die Spannische Cantzley, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11768. *Herisbarisecera Nicol. Iprensis* viz Secreta secretorum calvinoturcica, s. v. Anhaltische geheime Cantzley.

11769. Herold, Europäischer, viz (*Leutholf von Frankenberg Friedr.*), Schaubühne. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 1686.

11770. *Hildebrand H.*, Fr. L. Soltau's deutsche historische Volkslieder, zweites Hundert. Leipzig, 1856. Viz *Soltau*.

11771. *Hippolitus* a *Lapide*, viz *v. Chemnitz Bogislaw Phil.*

11772. Histoire générale de la rebellion de Boheme. Viz *Malingre C.*

11773. Histoire générale des guerres ... de Boheme. Viz *Du Cornet.*

11774. Historia belli germanici ab a. 1617-38. Viz *Benignus Jul.*

11775. Historia belli Germanici, viz *Landsberg.*

11776. Historia bellorum germanicorum, viz *Riccius Jos.*

11777. Historia de rebellione Bohemorum, viz *Aurelius Ludovicus Perusinus.*

11778. Historia pacis Germano-Gallo-Svecicae, Monasteri atque Osnabrugae tractatae, a. 1648 perfectae, ex ipsis rerum gestarum documentis atque commentariis deprompta et concinnata, iterum revisa, emendataque. Irenopoli, a. o. r. 1681, 12°, str. LIV, 778, index. Z obsahu: Lib. I. Successio Juliacensis. Unio, Liga. Bellum Bohemicum. Foedus contra Domum Austriacam. Viz literaturu při r. 1648.

11779. Historia persecutionum Ecclesiae bohemicae. Viz *Komenský J. A.*

11780. Historia nostri temporis 1618-49. Viz *Brachel Ad.*

11781. Historia o těžkých protivenstvích církve české ... až do léta 1632 za panování Ferdinanda II., 1655, 1663, 1756, 1844, 1870. Viz *Komenský*, Historia persecutionum ecclesiae Bohemicae, 1648. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

11782. Historia sui temporis... ab a. 1618 usque ad a. 1652. Viz *Brachelius Ad.*

11783. Historiarum Galliae... libri XVIII, quibus rerum... tota Europa gestarum accurata narratio continetur, 1653. Viz *Gramond.*

11784. Historie česká od r. 1602-23. Viz *Skála Pavel ze Zhoře.*

11785. History Kriegs und Friedens unserer Zeiten, 1618-50. Viz *Kolb A.*

11786. History vom dreissigjährigen Krieg und Münster. Friedensschluss. Cölln, 1650, 16°. Viz literaturu při r. 1648.

11787. *Hitzigrath Heinrich*, Die Publicistik des Prager Friedens 1635. Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte IX. Halle, 1880, 8°, str. 134.

Mat. Hoë von Hoënegg a jeho spisy.*)

11788. *Scheuffer*, Bruchstücke einer Selbstbiographie des kursächsischen Oberhofpredigers D. Matthias Hoë von Hoënegg. Jahrb. oest. Protest. XXII, 1892, str. 28-40, 105-35.

11789. Hoë, pamflet, viz *Winter Z.*, Pokojníci Staropražští r. 1608. Květy, VIII, 2, 1886, str. 15-26.

11790. Hoë von Hoënegg und sein Einfluss auf die Geschichte der Lausitzen. Wöchentl. Beilage zu den Bautzner Nachrichten, 1893, čís. 24.

11791. *Otto Ernst*, Hoë von Hoënegg. Dresden, 1898, 4°, str. 53 (1).

11792. *Knapp Hans*, Matthias Hoë von Hoënegg und sein Eingreifen in die Politik und Publizistik des dreissigjährigen Krieges. Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte. Heft XL. Halle, 1902, 8°, str. 55.

Polemické spisy proti kalvinismu.

11793. Gründlicher Bericht, auff die von den Calvinisten eingegebene klägliche Supplikation, darinnen die himmlische, göttliche Warheit, die Majestät des Herrn Jesu Christi, die gottseligen evangelischen Potentaten und Landschafften die trewen Lehrer und Theologi von den greulichen erschrecklichen Lesterungen der Sacramentierer... gerettet werden. Geschrieben zu Plauen am 26. December 1604. Leipzig, 1605, 8°, str. 262.

11794. Kurtze und gründliche Antwort auff das newlich aussgesprengte Calvinische gifftige Büchlein, dessen Titul ist: Etliche sehr schöne und nützliche Sprüche aus den Schriften Lutheri, von sich selbst, seinen Namen, und Büchern, und von dem heiligen Abendmahl des Herrn. Leipzig, Abraham Lamberg, 1606, 4°.

11795. Unvermeidentliche Ehrenrettung, wider die im Druck newlich aussgesprengte Famos- und Lesterschrifft eines Impoliti Politici Johannis Bergmanns. Leipzig, 1611, 4°, 64 str. Geschrieben zu Prag am Tag des ungläubigen Thomas, für dessen Unglauben Bergmann sich hütten mag.

11796. Pro beato Luthero, Augustana Confessione et veritate historica adversus Joh. Lampadii... ecclesiae Bremensis ad D. Stephanum pastoris Sacramentarii, horrendas calumnias, criminationes, blasphemias et crassissima mendacia. Leipzig, Abraham Lamberg, 1611, 4°, 120 str.

11797. Gar kurtzer, aber Gründlicher, deutlicher und unwiedertreiblicher Beweiss, was von den genandten calvinischen Lehrern und Sacramentierer für grawsame Gotteslesterliche und abschewliche Reden und Punkten in 17 fürnehmen Haupt Artickeln öffentlich fürgebracht und in ihren selbst eigenen Büchern gelesen und gefunden werden. Leipzig, Abraham Lamberg, 1614, 12°, str. 358.

11798. Vnvermeindtliche und... treuherzige Erinnerung an alle rechte evangelische eifrige lutherische Christen, so zu Berlin und sonst in der Chur und Mark Brandenburg sich auffhalten, dass sie ja um ihres Heyls und Seelen Seligkeit willen mit... der neulich ausgegangenen Stümpelconfession auf keinerlei Weise noch Weg einnehmen lassen. Leipzig, Abraham Lamberg, 1614, 4°.

11799. Wohlgegründete und zuvörderst denen Evangelischen Christen in der Chur und Mark Brandenburg zu nothwendiger Nachrichtung verfertigte Verantwortung. Wider das zu Berlin newlich aussgeflogene calvinische Lästergespräch von Gottes Wort und Gott selbst, darinnen nochmaln unwiedertreiblich erwiesen und behauptet wird, dass die Calvinisten Gottes Wort für den einigen Grund ihrer Lehr nicht halten: dass sie auch im Artickul von der Heiligen Dreyfaltigkeit den Arrianern und Anti Trinitariern guten beystand leisten: Gott an seiner... Allmacht... antasten, lästern und auffs aller abschewlichste von Gott reden und schreiben. Leipzig, Abraham Lamberg, 1614, 4°, 176 str.

11800. Nochmaliger Beweiss, dass es allzugewiss war, sey und bleibe, was D. Höe in seinem wider die Calvinisten newlich aussgegangenen Büchlein ihren Lehrern in Artickel von Gottes Wort und Gott selbst aus ihren eigenen Schriften zugemessen hat. Zur Rettung seiner jüngst wider das ernste Gespräch Peter Freyens publicirten Verantwortung wider

*) Uvádíme spisy, jež se přímo týkají historie české, nebo kde jsou zmínky o souvěkých poměrech politických a církevních v zemích koruny české.

die vor wenige Tagen zu Berlin aussgesprengte Prob. Leipzig, Abraham Lamberg, 1614, 4°, 43 str.

11801. Triumphus Calvinisticus, das ist, durch Gottes Gnad wider den Andern Theil des newlich zu Berlin ausgesprengten Calvinischen Gesprächs (dessen Autor ist Abrahamus Scultetus . . .) verfertigte Triumph, Sieg- und Frewden-Schrifft. Leipzig, Abraham Lamberg, 1615, 4°, 829 str. (Dresden den 27. December 1614.) Srv. 6063.

11802. Kurtzer und deutlicher Discurs, ob die Calvinische Lehr ohne Erkenntnüss eines allgemeinen Concilii oder Synodi könne noch solle für Unrecht erkläret und verdammet: Ob auch nicht notwendig entweder ein Concilium, oder doch ein ansehnlich Colloquium mit den Calvinisten gehalten und worauff fürnemlich in eventum gesehen werden solle. Leipzig, Abraham Lamberg, 1614, 4°, 38 str.

11803. Gründliche Ableinung zweyer Calvinischer Unwahrheiten, mit welchen in Newlicher Zeit Doktor Paulus Tossanus in einem Büchlein, dessen Titul ist: Recapitulatio des Examinis der Würtembergischen Theologen . . ., zur höchsten Ungebür beschmitzet und öffentlich diffamiret hat. Leipzig, Abraham Lamberg, 1615, 4°, 38 str.

11804. Judicium oder gesprochenes Urtell wider die unverschempten Lästerer und Lügner. Frankfurt a. O., Fd. Hartmann, 1615, 4°, 3 str.

11805. Anderweit, vnvermeindentliche, gründliche Ableinung der zweyen unerweisslichen Unwahrheiten, mit denen Ihn D. Paulus Tossanus ferner . . . beschmitzet hat. Sampt angehengter wahrhafftiger Erzehlung, was zwischen der in Gross Britannien Königl. Majestät Herrn Abgesandten und jhme D. Hoën Anno 1613 . . . fürgelauffen seye und mit was Unvollkommenheit und Ungrund D. Tossanus die Acta newlich publiciret . . . Leipzig, Abraham Lamberg, 1615, 4°, 178 str.

11806. Abgenötigte, gründliche Antwort, auff ein Calvinisch Aussforderungs Büchlein, so in nächster Ostermess diss lauffenden 1616. Jahres ohne Namen des Autoris unter nachfolgenden Titul in Druck kommen: Dissertatio Monitoria oder Erinnerungs Schrifft, darinnen . . . Leipzig, Abraham Lamberg, 1616, 4°, 203 str. (Sitzeroda den 1. August 1616.)

11807. Epistula, quam ad generosum et illustrem Dominum Wenceslaum Budowetz . . . de circulo horologii et solaris nuper ab ipso edito exaravit. Leipzig, Abraham Lamberg, 1617, 4°. Obsah spisu Budovcova viz č. 6710.

11808. Tractatus luculentus Anticalvinisticus Gnomoni apologetico Dn. Wenceslai Budowetz . . . oppositus. Leipzig, Abraham Lamberg und Caspar Closemann, 1618, 4°, 288 str. Srv. č. 6710.

11809. Trewhertzige Warnung für der Jubelfestpredigt, so im vergangenen Jahr den 2. November zu Heydelberg, von Abraham Sculteto, Churf. Pfältzischen Hofepredigern daselbst gehalten. Darinnen irrige Lehre von den Sacramenten fürgebracht, Zwinglii Lehr für das reine und klare Evangelium ausgegeben. Leipzig, Abraham Lamberg und Caspar Klosemann, 1618, 4°, 57 str. Geschrieben zu Dresden den 27. Februar 1618.

11810. Prodromus oder Vortrab der aussführlichen Gegen Antwort auff das vor einem Jahr aussgesprengte Calvinische Buch „Responsum solidum" genandt. Leipzig, Abraham Lamberg und Caspar Klosemann, 1618, 4°, 211 str.

11811. Eine wichtige und in diesen gefährlichen Zeiten sehr nützliche Frag, ob, wie und warumb man lieber mit den Papisten gemeinschafft haben, und gleichsam mehr vertrawen zu ihnen tragen solle, denn mit, und zu den Calvinisten. Erörtert durch *Polycarpum Leysern* den Eltern, der heiligen Schrifft Doctorn, und weiland Churfürstl. Sächs. vornembsten Hof-Predigern und Kirchen Raht zu Dressden. Samt einer Missio Herrn *D. Matthiae Hoen*. Leipzig, Abraham Lamberg, und Caspar Kloseman, 1620, 4°, str. 17. (Původní vydání Leyserovo r. 1602.)

11812. Auff die newlichst von den Calvinisten aussgesprengte Delineation, oder kurtzer Abriss der fürhabenden grossen deutlichen und vollstendigen Wiederlegung etlicher seiner vorlengst aussgegangenen Schrifften. Notwendige Erklärung, in was Angst und Bangigkeit er darüber gerathen und wie hefftig er für diesen angedreweten calvinischen Buch sich fürchte und entsetze. Mit gründlichen Bericht, ob D. Höe bisshero die Calvinisten oder sie ihn eingetrieben haben. Leipzig, Abraham Lamberg, 1620, 4°, 28 str. Geschrieben zu Dresden den 3. Osterfeiertag 1620.

11813. Calvinistarum vera, viva et genuina Descriptio. Eiusque solida et invicta assertatio. Adversus calumniosissimum libellum Doctoris Ludovici Crocii, Professoris Bremensis, nuperrime editum. Leipzig, Abraham Lamberg, 1620, 4°, 135 str. Vorrede geschrieben zu Torgau Montag nach VIII. p. Trinit. 1620.

11814. Gründliche Ableinung Funffzig, ausserlesener, und in alle ewige Ewigkeit vnerweisslicher Calvinischer Ertz- und Haupt-lügen, Welche ein vngenannter Calvinischer Lästerer, Theils wider hohe Häupter, vnd insonderheit, den Durchläuchtigsten Churfürsten zu Sachsen, ꝛc. Theils wider Ihrer Churf. Gn. jetzigen

Oberhofepredigern D. *Hoen*, öffentlich, vnd leichtfertig aussgegossen hat. Der gantzen Christenheit zur Nachrichtung, unnd darmit sie für dem Calvinischen Ehrenschänderischen Lügen Geist sich hüten, publicirt vnd in Druck gegeben. Leipzig, Bey Abraham Lamberg Anno, quo Regnat FerDinanDVs Verè seCVnDVs Das ist, 1621, 4°, str. VIII, 62.

11815. Augenscheinliche Prob, wie die Calvinisten in neun und neuntzig Punkten mit den Arrianern und Türcken ubereinstimmen. Leipzig, Abraham Lamberg, 1621, 4°, 60 str.

11816. Gründliche und Abgenötigte Antwort, Auff zweyer leichtfertiger Calvinischer Ehrenschänder, deren sich einer Gregorium Lindemann, der andere Johann Pilgram (wiewol fälschlich) nennet, aussgesprengte Läster Schrifften, Männiglich zur Nachrichtung, und zur Prob des Calvinischen Geistes, gestellet, vnd in Druck gegeben, durch *Matthiam Hoe von Hoenegg*, Leipzig. Bey Zacharia Schürern vnd Matthia Götzen. Anno 1628, 4°, str. 179.

Polemické spisy proti katolíkům.

11817. Disputatio XXI. de Ecclesia et pontifice sive antichristo romano, quam ventilandam proponit, *Matthias Hoë* ... Die Elisabethae ... Anno seculari (1600). Witebergae, Typis Simonis Gronenbergii, s. a. (1600), 4°, 24 str.

11818. Evangelisches Handbüchlein, darinnen unwiederleglich, aus einiger heiliger Schrift erwiesen wird, wie der genandten Lutherischen Glaub recht katholisch, Der Bäpstler Lehr aber im Grund irrig und wider das helle Wort Gottes sey. Leipzig, Abraham Lamberg, 1603, 8°, 390 str. (Dresden 12. August 1603.) Srv. č. 11829.

11819. Tractatus tripartitus theologicus, in quo gravissima doctrinae christianae capita, de scripturae sacrae auctoritate, perspicuitate, perfectione, versione, interpretatione, de persona et officio Christi, de fidei objecto, proprietate, certitudine, de justificatione, de bonis operibus, de merito congrui et indigni, de votis monasticis et alia solide tractantur. Ad confusionem et confutationem Jakobi Gretseri, Esavitae, totiusque factionis Suiticae. Witebergae, impensis Clementis Bergeri 1604, 4°, 288 str. (Plauen am Johannisfest 1604.)

11820. Apologeticus contra Roberti Bellarmini pontificiae ecclesiae cardinalis impium et stolidum iudicium pro sancto et orthodoxo Concordie libro. Frankfurti typis et sumptibus Joh. Spiessii et Joh. Jac. Possii 1605, 8°.

11821. Christliches und in Gottes Wort gegründeten Bedenken, wie sich diejenigen verhalten sollen, denen heutiges Tages in Österreich und andern Orten Bäpstische Lehr anzunehmen oder nur den Bäpstischen Kirchenversammlungen beyzuwohnen, wil aufferleget und zugemutet werden. Mit angeheffter Aussführung etlicher Ursachen, derentwegen man der Bäpstischen Lehr nicht beipflichten könne noch solle. Leipzig, Abraham Lamberg, 1606, 8°, 197 str.

11822. Procession und eigentliche Litaney, die im Römischen Bapstthumb von den Mönchen, Esawiten, und andern Pfaffen mit grosser Andacht gehalten und gesungen wird. Leipzig, 1608, 4°, 8 str.

11823. Nova novorum pontificis strenae loco transmissa, quod papa nullo iure teneatur neque etiam possit vel unicam orationem dominicam vere adeoque ex corde dicere, ante Annos 71 primum ab Othone Korber conscripta. Leipzig, Abraham Lamberg, 1611, 4°.

11824. Unvermeidentliche Ableinung der Bezüchtigung, als ob er zu Wien öffentlich widerrufen und sich zum römischen Bapstthum gewendet. Leipzig, Abraham Lamberg, 1611, 4°.

11825. Begerter kurtzer Bericht, was für wunderselzame, ebenthewerliche, auch zum theil mehr dann göttlich Werck und Sachen in der Römischen Kirche von Francisco aussgegeben und noch heutiges Tages offentlich geschrieben worden. Leipzig, Abraham Lamberg, 1613, 4°.

11826. *ΧΡΥΣΕΙΟΝ ΔΩΡΟΝ*, sive Epistola vetera aurea, et temporibus hisce profligatis et lectu plane necessaria, scripta a Dn. *Doctore Hoë* ad Archiepiscopum, et Electorem Moguntium. Ex Germanico in Latinum translata a *G. O.* Anno 1620, 4°, str. 21.

11827. Velitatio epistularis theologica inter *Petrum Cutsemium* ecclesiae Coloniensis choriepiscopum ex una, et *Matthiam Hoë ab Hoenegg* ex altera parte. Super quaestione insigni, an consultum sit, ecclesiam ac doctrinam Lutheranam conserere et ad castra pontificiae ecclesiae se conferre? Wittenberg, Paul Helwig 1623, 4°, 122 str.

11828. Gottes des heiligen Geistes scharffes, zweyschneidiges durchdringendes Schwert, damit Doctoris Andreä Förners eines newen bäpstlichen Verfechters aussgezucktes Goliathschwerdt aussgeschlagen, die evangelische reine Lehr in den zweyen Hauptarticuln von der H. Schrifft und der Christlichen Kirchen gründlich vertheidiget, D. Förners bäpstischen Gedicht aber der daraus gemacht wird. Leipzig, Zacharias Schürer und Matthias Götz, 1626, 4°, 480 str.

11829. *D. Mattyáše Hōe*, kurfirštského Saského předního dvorského kazatele v Drážďanech, Evangelicská ruční knížka,

v kteréžto se z samého slova božího nepohnutedlně prokazuje, že víra tak řečených Lutheránův jest pravá katholicská: papežské pak učení že jest z gruntu bludné a čistému slovu božímu odporné. K obhájení nebeské pravdy, k vyučení prostých a v papežstvu zůstávajících křesťanův z německého jazyku od *M. Krystoffora Megandra* přeložena. V Perně, 1627, 16°. — 2. vyd. 1630, 16°, str. 28, 440 (?). — 3. vyd. Nákladem dobrodincův znovu vytištěna s. l. (Drážďany, Pirna?), s. a., 16°, str. XXVIII, 440. S předmluvami: Předmluva pána doktora Höe ke všem evangelicským křesťanům v Čechách a v Moravě, jimžto od Boha mocného potěšení a v pravé víře setrvání skrze Ježíše Krista vinšuje a žádá (*1627*). — Jiná předmluva Daniele Dubravia (*1650*). — Předmluva theologův academiae Lipské (1603). — 4. vyd. . . . kterouž vnově na některých místech povysvětliv s předmluvou svou vlastním nákladem znova vytisknouti dal Daniel Dubravius Silleinerus, l. P. 1650, m. 8°. str. XVI, 358, IV. Musejní exemplář 37 C 14. s dedikací rukopisnou: Zvláštně Slovutnému a opatrnému muži, panu Martinovi Risoltovi, měštěnínu Senickému, panu kmotrovi a příteli panu považitedlnému oddává a offéruje Daniel Dubravius. — Srv. č. 6063; č. 11818.

11830. Gründliche und abgenötigte Antwort auf zweyer leichtfertiger Calvinischer Ehrenschänder, deren sich einer Gregorium Lindemann, der andere Johann Pilgram nennet, aussgesprengte Läster Schrifften. Leipzig, Zacharias Schürer und Matthias Götz, 1629, 4°, str. 171.

11831. *Matyáše Hoë*, na ten čas kurfiřta sasského vrchního kazatele dvořského v Drážďanech, křesťanské a v slovu božím založené Zdání, kterak se chovati mají ti, jimž těchto let v Rakousích i na jiných místech se ukládá a poroučí, aby učení papeženské přijali aneb aspoň toliko do jejich shromáždění církevních chodili. S vysvětlením některých vysoce důležitých příčin, pro kteréž papežské nemůže a nemá přijato býti. Nejprv v německé řeči vytištěné, nyní pak od *Viktoryna Mezřického* pro náboženství evangelistské v exilium zůstávajícího v český jazyk přeložené. Cum gratia et priv. Serenis. El. Sax. Vytištěno v Drážďanech. Na konci: S milostivým povolením Jeho kurfiřštské saské Osvícené Milosti vytištěna tato knížka v Drážďanech v impresí M. Krystoffa Megandra etc. a dokonána 2. dne Januarii, léta 1629, Bože, dejž šťastného, 12°, předml. l. 30, str. 188, S dedikací Megandrovou p. Zdislavovi Hrzaňovi z Harasova. (Srv. č. 11821.)

11832. *H. D. Höens*, Refutations wider den Liechtschewenden Lästerer seiner Conventpredigt. Leipzig, Zacharias Schürers Erben und Matthias Götz, 1631, 4°.

11833. Extremum et totale Romae papalis excidium auss des Herrn Höen Commentario uber die Offenbarung extrahiret und von Wort zu Wort verteutscht. 1631, 4°, 15 str.

11834. Responsio ad Paraenesim provocatoriam D. Petri Cutsemii. Lipsiae sumptibus haered. Schürer et Matthiae Götzii 1632, 4°.

11835. Nochmalige, summarische Verantwortung und Vertheidigung seiner bey dem Leipzigischen Convent der Evangelischen und Protestirenden Chur-Fürsten und Stände aus dem drey und achtzigsten Psalm gehaltener Predigt. Wider etlicher bäpstischer Nacht Raben und Ertzlügner aussgesprengte Pasquill und Lesterschrifften, sonderlich das genannte Recepisse und Anatomiam. Leipzig, Zacharias Schürers Erben und Matthias Götz, 1632, 4°.

11836. Leipzigische Schluss Predigt, von der Fürsten guten Fürstlichen Gedanken, . . . Mit angehefften Verantwortung der Predigt, so aus dem 83. Psalm im Eingang des hochansehnlichen Convents gehalten, vnd von einem Liechtschewenden Päpstischen Lästerer angezannet worden. Verfertiget durch *Matthiam Hoe von Hoenegg* . . . Leipzig, in Verlegung Zachariae Schürers S. Erben, vnd Matthiae Götzen. Gedruckt bey Gregorio Ritzschen. 4°, list 7iij.

11837. Der drey vnd achtzigste Psalm. Bey dem von Churfürstlicher Durchleuchtigkeit zu Sachsen, etc. etc. etc. aussgeschriebenen Convent, der Evangelischen und protestierenden Chur-Fürsten vnd Stände. In der Kirchen zu S. Thomas in Leipzig, den 10. Februarii, Anno 1631. Bey hochansehnlicher, vnd Volckreicher Versammlung erklärt, Vnd Auff instendiges Anhalten vnd Begehren in Druck gegeben, durch *Matthiam Hoe von Hoenegg*. Leipzig, In Verlegung Zachariae Schürers S. Erben, vnd Matthiae Götzens. Gedruckt bey GREGORIO Ritzschen, 1631, 4°, str. 28.

Politické spisy.

11838. Zwo Glückwünschungs-, Dank- und Frewden-Predigten, uber dem seligen Lauff des gnadenreichen, heilwertigen, Evangelii, welchen der allermächtige Gott . . . 1609 durch Rudolph des Andern und Matthiasen des Andern Concession im Königreich Böheimb vergönnet und bescheret hat. Leipzig, Abraham Lamberg, 1610, 4°.

11839. Beschreibung, kurtz . . . des Processes, welcher bey der Crönung Friedrichs Pfaltzgraven zum Könige in Böhmen gehalten werden soll. S. l. a. (1619).

11840. Deutliche vnd gründliche Aussführung dreyer jetzo hochnötiger vnd gantz wichtiger Fragen: I. Ob einiger Evangelischer Chur- oder Fürst, Gewissenshalben verbunden gewesen, denen Herren Böhmen beyzustehen? II. Ob einiger recht Evangelischer Chur- oder Fürst, mit gutem gewissen, dem Römischen Kaiser in jetzigem Krieg assistentz leisten können vnd sollen? III. Ob ein Christlicher Evangelischer Chur- oder Fürst, (zumal auf ordentlichen Beruff, von seinem Haupt, deme er mit Pflicht zugethan) mit gutem Gewissen Fug, Recht, vnd Nutz, lieber Neutral bleiben, und keinem Theil beystehen solle, oder nicht? Allen rechtschaffenen vnpartheischen, vnd Gewissenshaften Christen, Hohes vnd Nidriges Standes zur Nachrichtung, vnd niemandem zu leid oder verkleinerung, in Druck verfertiget. Anno OpII In toto orbe, Date sVa CaesarI, et Deo, qVae sVnt DeI. 4°, str. 39. — Jiná vydání Leipzig, 1620, str. 64, 59, 48, 56, l. 28.

11841. Warnung an alle Stände des Churfürstentums zu Sachsen, in den Böhmischen Krieg sich nicht zu mischen, sondern, ein wachendes Aug auf Hoes Spanischen Vorsatz zu haben, anmahnt, 1620 — ***ΥΠΟΜΝΗΣΙΣ***. Sive Dehortatio magis, facta non defunctiore, aut neglecte ad electorem Saxonem, Grünthalio, sicut se facturum in se ob liberationem suam in Bohemorum gratiam receperat, ex Germanico in Latinum translata à G. O. Anno 1620. NO ay mejor espejo, qué amigo vieio, 4°, str. 18.

11842. Fasciculus ex Bohemia. I. D. *Matthiae Hoëns* Schreiben an den Wolgebornen Herrn Graven Joachim Andres Schlick. II. Wolmeynend Missiv an D. Hoën, wegen seines Schreibens, so er an den Wolgebornen Herrn Graven gethan. III. IV.... Gedruckt im Jahr 1619, 4°, 46 listů. Srv. Fasciculus. — Znova (se samostatným titulem), Hanau, 1620, 4°. Srv. č. další.

11843. Kurtzer Discurs, Eines getrewen, auffrichtigen, und Unpassionirten Deutschen Patrioten, Uber die unlängsthin in offenem Truck spargirte anzügige Schrifft unnd Gegenschriften. Ein Schreiben Herrn Doct. *Hoe* Sächsischen Ober Hoff Predigers, so er an Herrn Graffen Joachim Andre Schlickens Gnaden etc. gethan. Allen Evangelischen Potentaten unnd Herrn, zu etwas Nachdencken und erinnerung wolmeinend in Truck gegeben, 1620, 4°, 22 str.

11844. Viel und längst gewündschter gründlicher warhafftiger Bericht, Ob was woher unnd wiefern der Churfürstliche Sächsische Oberhoffprediger Herr D. *Hoe* mit der Böhmischen Sach und sonderlich der fürgegangenen Wahl eines newen Königs in Böhmen zu thun gehabt und wie es umb das von jhme an den Herrn Grafen Joachim Andre Schlicken gethane Schreiben bewandt seye. Sampt kurtzer Widerlegung eines Ehrenrührigen Passquills und unmenschlicher Lasterschrifft so ein untrewer Calvinischer Tockmeuser der sich fälschlich Erasmum Trewlich genant wider wolgedachten H. D. Hoen newlich aussgehen lassen. Allen wahren Evangelischen Christen Hohes und Niedriges Standes zur Nachrichtung verfertiget und in Druck gegeben. Durch *Joannem Mylium*, der freyen Künste und Philosophiae Magistrum. Leipzig. In verlegung Abraham Lambergs und Caspar Klosemans. Anno 1620, 4°, str. (16), 71. — Znova, 1620, 4°, 4 l., 56 str. — Znova, 1620, 4°, 49 l.

11845. Wolmeinde Missiv eines Christlichen trewhertzigen Freundes an Herrn D. Hoen Ober Hoffpredigern. Wegen eines Schreibens, so D. Hoe newlichen an den Wolgebornen Herrn Graffen von Schlicken hat lassen abgehen, dessen Copey von Wort zu Wort am ende dieser Missive zulesen. Gedruckt im Jahr 1620. 4°. (Perscriptum zu Prag e Museo meo. Decemb. Anno 1619. Dess Herrn guter Freundt Erasmus Trewlich. Datum dopisu od Hoe: Datum Dressden den 23. August. An. 1619.)

11846. Budissinische Huldigungs Predigt, Als der Röm. Keyserl. auch zu Hungarn vnd Böhem Kön. Majestät, Höchstansehligstem Herrn Commissario, ... Johann Georgen ... den 4. Octobris, Anno 1620 auff der Königlichen Burgk zu Budissin, der Rath vnd gesambte Bürgerschaft daselbst, den Huldigungs-Eyd öffentlich geleistet hatten. Gehalten in der Thumbkirchen zu Budissin ... Leipzig, Abraham Lamberg, 1621, 4°, str. 34.

11847. Christliche Glückwundsch und Dancksagungs Predigt. Als Johann Georg Hertzog zu Sachsen, Gülich, Cleve ... nach glücklicher Verrichtung, der von R. R. Majest. auffgetragenen Commission, mit der Churf. Hoffahnen, den 1. Decembris Anno 1620 in diese Residentz Dressden frisch und gesund wider angelanget. Gehalten in sehr grosser volckreicher Versammlung, in der Schlosskirchen, am Ersten Sontag des Advents, unnd zum ewigen gedächtnis auff vieler guthertziger Leute begehren in Druck verfertiget. In dieser Predigt wird zugleich erörtert die wichtige Frag, ob und wie fern ein Evangelischer Christ, seine Glaubensgenossen bekriegen, und mit der schärffe angreifen dürffe mit Churf. Sächs. Freyheit. Leipzig. 1621, 4°, str. XIV, 55.

11848. Schlesische Jawrische Huldigungs Predigt, Als ... Herr Johann Georg ... Von den beyden Erb Fürsten-

Gedruckt im Jahr 1622, 4⁰, l. 4. (Datum den 27. Novembris 1622.) — Srv. *Bellus Nic.*, Lorbeerkrantz, s. v. VI. B., *Abelin*, Theatrum Europaeum, I, str. 749. — Copye Van het Origineel Shrijvens, 't Welck . . . Doctor Matthias Hoe, der Chur-Vorstelijcke Saxischer . . . Opper-Hof-Prediker, etc. Aen . . . Hertoch Karel van Lithtensteyn, Gouverneur binnen Praegh, etc. Van het plotselijck, onversiens, en gantsch ontschuldich Kercksluytinge, en uytdrijven der Lutersche Predicanten, en School-meesters ghesonden heeft. By Jacob Pietersz. Wachter, Anno 1623, 4⁰, 8 l. Srv. č. 11880.

11859. Bresslische Abzugspredigt. Leipzig, Abraham Lamberg 1622, 4⁰. Gehalten in der St. Elisabethkirche zu Breslau am 24. p. Trin.

11860. Christliche Danksagungs Predigt für die Chursächsische fröliche Wiederkunfft aus Schlesien. Leipzig, Abraham Lamberg, 1622, 4⁰. (Gehalten zu Dresden den 28. November 1621.)

11861. Kurtze Erleuterung des beweglichen Schreibens, welches Hoe Churf. Sächs. Oberhofprediger an eine hohe fürstliche Person abgehen lassen, 1623, 4⁰.

11862. Klag-Predigt uber dem tödtlichen Hintritt, dess Durchläuchtigsten, Grossmächtigsten Fürsten, Herrn Gustavi Adolphi Der reiche Schweden, Gothen und Wenden Königs Gross Fürsten in Finnland, Herzogs zu Ehesten und Carelen, Herrns zu Inggermanland, dessen Königliche Mayjestät für Gottes Ehre, für die reine, wahre Evangelische Religion, und die Teutsche Libertet Ritterlich gestritten, und in einer offentlichen Feld-Schlacht für Lützen im Stifft Merseburg den 6. Tag Novemb. Anno 1632. Ihre beständige Trewe gegen Gott und Menschen mit Vergiessung Ihres Königlichen Bluts bezeuget hat. Auff Chur Fürstlicher Durchläuchtigkeit zu Sechsen, sonderbaren gnädigsten Befehlich, den 14. Novembris Anno 1632 in der Schloss Kirchen zu Dresden, in Beyseyn vieler Chur-
[illegible]d Fürst[illegible] Personen gehalten, auch
[illegible]ff ins[illegible] Begehren guthertziger
[illegible]rister[illegible] gegeben, durch *Mat-*
[illegible]asen[illegible]oenegg, Leipzig, 1633,
[illegible] 14[illegible]
118[illegible] Doctoris *H[illegible]* auff
[illegible]ne F[illegible]urf. Durch[illegible]ch-
[illegible]n a[illegible] gedruckt i[illegible]um
Dodo[illegible]kfurt a. [illegible]nn
Fried[illegible] 1634, 4⁰, [illegible]
11[illegible] meidentl[illegible]ng
Chur[illegible]hl. zu S[illegible]ner
Gev[illegible] und d[illegible]gter
An[illegible]lie Ev[illegible] dem
Ca[illegible] beste[illegible]n er-
gr[illegible] omn[illegible]allein,
v[illegible]inismi[illegible] hoch-
[illegible]den, [illegible] Reich

aussschlagen, hingegen mit den blutigen Waffen fortfahren können und sollen, Wider eine gifftige Lästerschrifft, eines vngenannten Calvinischen Tockmausers, die vndter dem Titul, Oraculum Dodonaeum etc. im vergangenen Herbst aussgesprenget worden, Gestellet durch *Matthiam Hoe von Hoenegg*, Leipzig, In Verlegung Thomae Schürers S. Erben und Matthiae Götzens, 1635, 4⁰, str. LVI, 432.

11865. Oberlausitzische Erbhuldigungspredigt. Leipzig, Thomas Schürers Erben und Matthias Götz, 4⁰. Gehalten zu Görlitz den 28. September alten Stils 1637.

11866. Nieder-Laussnitzische Erbhuldigungs-Predigt. Leipzig, Thomas Schürers S. Erben und Matthias Götz, 1638, 4⁰. Gehalten zu Soraw den 8.-18. Oktober 1637.

11867. Gründliche, summarische, apostolische Ausführung der gantzen reinen Catholischen Evangelischen Lehre und Verwahrung derselben wider allerley alte und newe Sektirer und Ketzer. Aus dem güldenen und mit eigener Hand geschriebenen Sendbrieff S. Pauli an die Teutschen Galater. In funffzig Predigten verfasset. Leipzig, Abraham Lamberg, 1611, 4⁰, str. 802. (Prag am 2. Pfingstfeiertage 1611.)

11868. Christliche Predigt bei Fundation oder Legung Des ersten Grundsteins einer Kirchen für die Evangelischen Teutscher Nation in der Königlichen alten Stadt Prag. Den 27. Julii am Tage Caroli An. 1611 in grossen Volckreicher Versamlung gehalten und auff instendiges begehren in Druck verfertiget Von *Matthia Hoe*, der St. Christ Doctorn etc. Ist mit angehenget die Beschreibung, wie es bey der Solennitet des Grundstein legens zugangen sey. Leipzig, s. a. (1611). Gedruckt und verlegt durch Abraham Lamberg, 4⁰, str. 53.

11869. Erste Pragersche Wochenpredigten uber den heiligen und geistreichen Propheten Haggai. Leipzig, Abraham Lamberg, 1612, 4⁰.

11870. Schul-Predigt, die bei Einführung der Newen Schul gehalten worden. Leipzig, Abraham Lamberg, 1612, 4⁰. (Gehalten zu Prag in der Kreuzkirche am 24. p. Trin. 1611.)

11871. Zwo christliche Pragerische Gruss- und Ehrenpredigten. Leipzig, 1611, 4⁰.

11872. Ehrenpreiss des einigen Heylands der Welt, Jesu Christi, und seiner hochgelobten Mutter, der Jungfrawen Mariae. Gepprediget in . . . Prag. Leipzig. 1612, 4⁰, 30 str.

11873. Pragerische geistliche [illegible] und Ehrenport uber wol [illegible] Keyserlicher Wahl des Herrn [illegible] Leipzig, Abraham Lamberg, [illegible]

[illegible] Entgegengesetzt [illegible]

[illegible] -Sächsischen Evan- [illegible] München und [illegible] auch was [illegible]

der Dillingischen Rechtsgelehrten ungegründeten bösen Buch, Compositio paci genandt, wider obbemeldten Aug-Apffel gegeiffert worden. Auff obermaligen sonderbahren gnädigsten Befehlch, des Durchläuchtigsten Fürsten unnd Herrn, Herrn Johanns Georgens, Hertzogs zu Sachsen, Gülich, Cleve, und Berge, des Heiligen Römischen Reichs Ertz Marschallens und Chur-Fürstens, Landgrafens in Düringen, Marggrafens zu Meissen, Burggrafens zu Magdeburg, Grafens zu der Marck und Ravensburg, Herrns zum Ravenstein, Verfasset, und in Druck gegeben, durch Höchstgedachter jhrer Chur Fürstlichen Durchl. hierzu verordnete Theologen. Leipzig, 1631, 4°, str. LXXII, 1157, 48.

11884. *Höfler Const.*, Böhmische Studien. Arch. Österr. Gesch. XII, 1854, str. 305-406. Z obsahu: IV. Streiflichter auf die Zeit der Glaubensspaltung: Venetianische Berichte über den Aufstand der Böhmen gegen K. Ferdinand II.

11885. *z Hoffru Dyzmas Josef Hynek*, Acta Diaetalia, to jest: Relací historická všcho toho, co se mezi čtyrma stavy slavného margkrabství Moravského v času rebellije ohavný od letha Páně 1619 až do letha 1630 in Rebus Diaetalibus et Publicis spůsobilo a jednalo. Z knihy Pamětní, která při Král. Ouřadu Desk zemských v Markrabství Moravském in Originali se vynachází, vypsaná, a od slova k slovu collationirovana.W miestie Brnie Letha Páně 1723. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd. 1867, str. 327 (Bibl. Č. Hist. II, č. 5092). Srv. *Dudík*, Quellen zur Gesch. Mähr. I, str. 183-203; Brünner Zeitung, 1851, č. 53; *D'Elvert*, Schriften, VI, str. 266; Bibl. Č. Hist. II, č. 10973.

11886. *Holik G.*, Blutige Thränen des hochgedrängten und geängsten Böhmerlandes, d. i. eine kurze und wahrhafte, aber betrübte Erzählung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen das herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jämmerlich gedruckt worden. Wittenberg, 1673, 8°. Zkráceně pod názvem: Kurze und wahrhafte Erzählung des betrübten Zustandes des Königr. Böhmen, in welchen es insonderheit in den letzten Verfolgunsjahren der Religion halber gerathen, nunmehr kürzlich zusammengezogen, von einem, den solche Verfolgung hart mitgetroffen hat. Amsterodam, 1679, 8°. (Wittenberg), 1684, 4°. — Původní švédské vydání Upsala, 1672, 8°. — Též latinsky: Querelae et lacrimae bohemicae, Holmiae, 1675, 4°. — Viz Reuss, La destruction du protestantisme en Bohême, str. 135; Osvěta, IV, str. 602 a d.; *Pescheck*, Die böhmischen Exulanten in Sachsen, Leipzig, 1857, str. 170. — Viz též *Holýk*, Pamětnosti o protireformaci. Ze tří století, 1670, II, Nár. Listy, 1870, č. 184.

11887. *Holik G.*, Päbstliche Geissel. D. i. Kurze und wahrhafte, aber betrübte und traurige Erzählung der vier erbärmlichen Plagen, mit welchen das herrliche und berühmte Königreich Böhmen nun von vielen Jahren her jämmerlich gedrückt und gegeisselt worden. Wittenberg, 1673, 8°.

11888. Holländische Acta, viz Acta, d. i.: der Holländische Apocalypsis . . ., 1626.

11889. Holländische Bundtsverwandtnuss viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11890. *Holyk Georg* viz *Holik G.*

11891. *Hortensius Montfortius Lambert*, viz *D'Avilla*, Bellum Germanicum.

11892. *Hurter Friedrich*, Geschichte Kaiser Ferdinands II. und seiner Eltern, bis zu dessen Krönung in Frankfurt. Schaffhausen. I. B. 1850, 8°, str. XXIV, 656. II. Bd. 1850, str. 575; III. Bd. 1851, str. 594; IV. Bd. 1851, str. 539; V. Bd. 1852, str. 584. V oddílu Urkunden zvláště se týkají Čech: Schreiben im Namen Kaiser Rudolphs an Erzherzog Matthias 1603. Beschwerdeschrift des Erzherzogs Matthias gegen den Kaiser Rudolph 1607. Schreiben des Erzherzogs Matthias an Kaiser Rudolph 1607. Schreiben K. Rudolphs an Erzherzog Matthias 1608; VI. Bd. 1853, str. VII, 696. Z oddílu Urkunden: 2. Schreiben Kaiser Rudolphs an Erzherzog Matthias 1608. Kayserliche Erklärung uber den Fürst. Dhlt. Herrn Matthias, Erzherzoges zue Oesterreich etc., und deren mit Ihr Unirten Länder den 14. Juny Jahrs 1608 nach Prag geschicktes Memorial. Beschwerdeschrift der katholischen Ständeglieder Niederösterreichs an Erzherzog Matthias. Georg Schröttls Bericht aus Prag an König Matthias. 1610. Schreiben Wenzel Kinskis an König Matthias 1610. Schreiben des Churfürsten von Cöln und Erzherzog Ferdinands an Kaiser Rudolph 1610. Georg Schröttls Bericht an König Matthias über die Rudolph geleistete Abbitte 1610. Zuschrift des Kaisers Rudolph an den Erzherzog Leopold. 1611. Kaiser Rudolphs Beschwerden über die böhmischen Stände 1611. Schreiben eines Ungenannten aus Prag an den Erzherzog Ferdinand 1611. Zuschrift Kaiser Rudolphs an die Abgeordneten der schlesischen und lausitzischen Stände 1611; VII. Bd. 1854, str. VIII, 632. Z oddílu Urkunden: Klesels Gutachten an den Kaiser Matthias, ob die Nachfolge im Reich oder diejenige in den Königreichen und Ländern zuerst vorzunehmen seye 1616. Gutachten des steyrischen Canzlars Leonhard Götz über Erzherzog Maximilians Antrag in Betreff des Cardinals

Klesel 1616. Schreiben des Kaisers Matthias an seine Statthalter zu Prag 1618. Gutachten an Kaiser Matthias über die böhmische Rebellion 1618. Extract deren wider die Röm. Khays. auch zue Hungarn und Behaimb Khönl. Majestät etc. im berüerten Khönigreich Behaimb widerwertigen Ungehorsamben auffgestandenen Underthanen Attentaten 1618. Kays. Transferirte Patent aus Böhmischer sprach vom 31. July Ao. 1618, in welchem die Böhm. Ständ sub utraque, im Fall Sy Innerhalb 14 Tagen nicht Zum Gehorsam begeben wolten, für Rebellen ercleret werden sollen. Schreiben Erzherzog Leopolds an König Ferdinand 1618. Anträge des Geheimen Rathes an Kaiser Matthias. Beschlüsse des böhmischen Landtages 1619. Eine Verordnung des böhmischen Landtages 1619. Verzaichnus Etlicher Gravamina, so zwar in der am 4. und in der am 16. den löbl. katholischen Ständt uberraichten Schrifft mit specificiert, aber der Concession, Capit. und andern landtsfürstlichen Resolution und dem tenor der Märrherischen und Hungarischen Attestaten und der katholischen Ständt 1610 beschehennen zuesag zu wider laufen etc. Der löbl. Katholischen Stände Gravamina, in denen sie von den Ständen Evangelischer Religion betrangt und gravirt werden. Khayserliche Herrn Commissarii ersuchen die Evangelischen Stände, dass sie nach der Intention Irer Majestät sich etwas mehr nähern sollten, weil man beiderseits in der Substanz so weith nit mehr von einander were. VIII. Bd. 1857, str. XVI, 678. Z oddílu Urkunden: Extract aus einkommenen Berichten von des Tyllischen Kriegsvolkes Verübungen 1625. Schreiben des chursächsischen Oberhofpredigers Matthias Hoe Hoenegg an die kaiserliche Majestät 1620. Schreiben Herzog Maximilians von Bayern an den Kaiser 1620. Schreiben Kaiser Ferdinands an Herzog Maximilian von Bayern 1620. Schreiben Herzog Maximilians von Bayern an den Kaiser 1620. IX. 1858 str. 651. Z oddílu Urkunden: Schreiben des Herzogs Maximilian von Bayern an den Kaiser. Kaiserliche Verzeihung für den Fürsten Christian von Anhalt. X. Bd. 1861, str. 605, XI. Bd. 1864, str. 686. Z příloh: Carl Lichtenstein und die Güterconfiscationen in Böhmen nach der Schlacht am Weissenberg.

11893. *Huss Redivivus Johan*, Variorum discursuum Bohemicorum nervi I-XIII, 1618-21. Viz Nervus.

11894. Hussiten-Glock erster Klang viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi. Continuatio I. — Hussiten Glock, ander Klang, viz ibidem Continuatio II. — Hussiten Glock, vierdter Klang, viz ibidem Continuatio IV. — Hussiten Glock, dreyzehender Klang, viz ibidem Continuatio XIII.

Ch.

11895. *von Chemnitz Bogislavs Phillippus* (*Hippolitus a Lapide*), Königl. Schwedischer in Deutschland geführter Krieg, worinnen nebst umbständlicher Ausführung der Ursachen dieses Kriegs, dessen völliger Verlauff, von Anfang biss auf dos glorwürdigsten Königs Gustaphi Adolphi tödtlichen Abgang zu Ende des 1632. Jahrs beschrieben wird, aus glaubwürdigen und mehrentheils Original-Acten, Documenten und Relationen zusammen getragen und in vier Bücher abgefasst, I. Theil, Stettin, 1648, fol. — II. Theil: Worinnen dessen Verlauff von des Königs Gustaphi Adolphi des II. tödtlichen Hintritt und Ausgang des 1632 Jahrs, bis auf jetzigen Königl. Majest. Reichs Cantzlers gevollmächtigten Legatens, in Deutschland, und bei dero Armeen, auch Directoren des Evangelischen Bundes Abreisen nach Schweden, beschrieben wird bis auf das Jahr 1652. Stockholm, 1653, fol. (Jen německé vydání.) S vyobr. — III. Th., 1. Buch (— Dec. 1636); IV. Th. (1641-6), vyd. *Nordström*, Stockholm, 1855, 8°. — I. díl vydán též latinsky. (*Chemnitz, B. Th. de*), Dissertatio de ratione status in imperio nostro Romano-Germanico. Autore *Hippolitho à Lapide*, s. l. 1640, 4°. Znova: Freistadii, 1647, 12°, s vyobr. — Srv. *Pufendorf Sam.*

11896. *Chlumecký Peter Ritter v.*, Die Regesten oder die chronologischen Verzeichnisse der Urkunden in den Archiven . . ., (sammt den noch ungedruckten Briefen Kaiser Ferdinands II., Albrechts von Waldstein und Romboald's Grafen von Collalto) I, 1., Brünn, 1856. (Též pod názvem ·Die Regesten der Archive im Markgrafenthume Mähren und Anton Boczek's Berichte über die Forschungen in diesem Lande.) Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3760-1.

11897. *Christeiner H. Ulr.*, Chronica, oder Zeitregister und wahrhaffte Beschreibung fürnehmster und gedenckwürdigen Sachen und Händel, so sich von 1600 biss 1628 begeben und zugetragen. In hochteutsche Reimen verfasset. Augspurg, 1628, 4°, 55 str.

11898. Chronic, Fortgesetzte historische oder Beschreibung der merkwürdigen Geschichten, viz *Abelin.*

11899. Chronica gestorum in Europa singularium, viz *Piasecius Paul.*

11900. Chroniken, Mährische und Schlesische, viz *D'Elvert*, Bibl. Č. Hist. II, č. 207.

11901. Chronik, Summarische, oder eigentliche Verfassung des ein und dreissigjährigen von Anno 1618 in Teutschland geführten Kriegs und Friedens-Handlung sampt einem Anhang bis auf dieses Jahr. Darin auf einen jeden Tag, Monat und Jahr alles was vorgelaufen kürtzlich und warhaftig verzeichnet. Cölln, 1650, 4°, l. A-C_4 (24 str.).

11902. Chronik über den dreissigjährigen Krieg. Viz *Minck J. Dan.*

11903. Chronik, Wetterfelder. Aufzeichnungen eines lutherischen Pfarrers.. Viz Wetterfelder Chronik.

11904. *Chroust Ant.*, Vom Einfall des Passauer Kriegsvolks bis zum Nürnberger Kurfürstentag. Viz Briefe und Acten, č. 11570, IX. B.

I.

11905. Idea mutationum Bohemoevangelicarum ecclesiarum. Viz *Jacobaeus Jac.*

11906. Information, oder keys. Maj. gründtlicher Bericht, viz Apologia 4. Odpověď na apologii.

11907. *Iprensis Herisbarisecera Nicol.*, viz Secreta secretorum calvinoturcica, s. v. Anhaltische geheime Cantzlei.

11908. Itinerarium Thom. Carve. Viz s. v. *Carve* (*Droysen, Frenzel*).

J.

11909. *Jacobaeus Jacob Gutenbergenus*, Idea mutationum Bohemoevangelicarum ecclesiarum..., Amsterdami, 1624; Wittebergae, 1632. Viz zevrubně Bibl. Č. Hist. II, č. 2089.

11910. *Jahnel C.*, Dreissigjähriger Krieg. Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. XXII, 1899, str. 191-3. (Dopis hraběte Gallasa, 6. květ. 1634; dopis gen. Banera, aus Sagan 25. Juni; dopis Arnima z ležení u Žitavy 11. července 1634; dopis arciv. Leop. Viléma, 25. ledna 1640; dopis J. S. v. Liebenau 8. srpna 1648; téhož 20. srpna 1648.)

11911. *Janicke*, Das deutsche Kriegslied. Berlin 1871, 8°.

11912. *Jantzen H.*, Geschichte des deutschen Streitgedichtes im Mittelalter. Breslau, 1896, 8°. (Písně, pamflety, letáky 30leté války.)

11913. *Jeník z Bratřic*, Zápisky a paměti. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 11832. Obsah jest rozepsán a revokován při jednotlivých událostech. — Srv. „Výtah Archivu Jindřicho - Hradeckého“ s úvodem: „Tento Archiv v Hradci Jindřichovým zavírá v sobě velmi památní starobylý spisy, mezi kterýmiž se také veliký počet konceptův nachází, jenž v 30letý válce tehdejší držitel téhož panství hrabě Vilím Slavata, nejvyšší kanclíř království Čes. svým písařům do péra, diktiroval... Z těchto tedy až poddnes zachovalých conceptův jen se z každého něco málo vytáhlo“. (Zápisky Jana Jeníka z Bratřic.) Viz též *Ant. Rezek*, Zápisky Viléma Slavaty z let 1601-1603. Rozpr. Král. Č. Spol. nauk VII, 2, fil. hist. tř. č. 4, v Praze 1887.

11914. Jesuitské kolleje v Litoměřicích dvě kroniky (1629-62), Viz *Schulz V.*

11915. Jesuitů provincie české korrespondence, 1584-1770. Viz *Schulz V.*, č. 7459.

11916. *Ježek J.*, Vatikánská zpráva o reformaci a protireformaci v Čechách a zemích s nimi spojených za Ferdinanda II. Sborník Histor. Kroužku Vlasti, 1899, VIII, část 2, str. 5-13. Viz č. 11950.

11917. *Juell Jan*, viz: Apologia, t. j. dostatečná obrana víry, 1619. Viz Apologia.

11918. *v. Jülich Dietrich*, viz *Londorp*, Continuatio Sleidani.

11919. *Juncker Christ.*, viz Allgemeine Schaubühne der Weltgeschichte.

11920. *Justus Justinus Justinopolitanus*, viz Mysterium iniquitatis sive Secreta secretorum turcopapistica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

K.

11921. *Kapihorský Sim. E.*, Historia kláštera Sedleckého, v Star. Městě Pražském, 1630. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2149.

11922. Karikatury 30leté války. Viz Pamflety, paškvily, Verzeichniss einer Sammlung von Einzelblättern (*Drugulin*, Historischer Bilderatlas), *Wolkan R.*

11923. *Keller Jacob*, viz *Fabius Hercynianus*, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

11924. *v. Kempen Gottfried*, viz *Eyzinger M.*, Relationes historicae.

11925. *Khevenhiller* (*Khevenhüller*) *Franz Christ.*, Annales Ferdinandei, oder wahrhaffte Beschreibung K. Ferdinand II. Geburth, Auferziehung und zu Kriegs- und Friedenzeiten volbrachten Thaten, Regensburg, fol. I, 1578-83, 1640; II, 1583-7, 1641; III, 1588-92, 1641; IV. 1593-7, 1641; V. 1598-1602, Wien, 1642; VI. 1603-7, 1643; VII. 1608-12, 1643; VIII. 1612-7, 1644; IX. 1618-22, 1646. — Vyd. 2. (*Weidmann*), Leipzig, fol., 1716 až 1726, rozmnožené o 3 svazky: X. 1623-7; XI. 1628-31; XII. 1632-7. — Nové vydání: I.-VII. B., Leipzig, 1726-29. — Viz *Runde D.*, Über die gegenwärtige Beschaffenheit der Khevenhiller. Annalen, Deutsches Musaeum, 1777, II. B., str. 403-17; *týž*, Khevenhillers Jahrbücher in einem pragmatischen Auszug gebracht

berichtigt, Leipzig, 1778-81, I.-IV. Th. (do r. 1597). — Z obsahu týká se tohoto období: *Frantz Christoph Khevenhillers*, des Ersten zu Aichelberg, Grafens zu Franckenburg, Freyherrns zu Lands-Cron und Wernberg, Erb-Herrns zu Hoehe-Nosterwitz und Carlsberg, Herrns der Herrschafften Camer und Cogl, Obristen Erb-Land-Stallmeisters in Kärnthen, Rittern vom Orden des güldnen Vliesses, der Röm. Käyserl. Majest. Geheimbden Raths, auch der regierenden Käyserin Maria Obristen-Hoffmeisters, Annalium Ferdinandeorum V. und VI. Theil. Darinnen damals Ertz-Hertzog Ferdinands, hernach Römischen Käysers II., seine Reiss nach Rom, die Antretung der Regierung seiner Land und Leuth, seine erste Heyrath, die Religions-Reformation, fernere Reiss auf Regenspurg zum Reichs-Tag, wie auch alle denckwürdige Geschichte, Geschäffte, Handlungen, Regierungen und Successionen aller Christlich- und viele Heydnischen Potentaten in gantzer bekannten Welt erzehlet. Wie nicht weniger Der meisten Oesterreichischen vornehmsten Ministern sonderbahre erzeigte Dienste wahrhafftig von Anfang des 1598, biss zu End des 1607 Jahrs beschrieben werden. Mit vielen Kupffer-Stücken gezieret. Leipzig, Verlegt M. G. Weidmann, Sr. Königl. Maj. in Pohlen und Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Buchhändler 1722, fol. sl. 1869-3230, předmluva a index. Z rytin pro české dějiny: Nach dem Sigismundus Bathori, gewesner Fürst in Siebernbürgen, in die 40.000 starck allerlei Volcks beisamen gehabt, dargegen Michael Weida und Georg Basta, Ihre Käys. Mäy. Feld Obersten, über 18.000 starck nicht gewest, ist ob benanten tag, ein ernstliches Treffen zwischen ihnen geschehen. Die unsrigen aber (Gott lob) die Victorien erhalten, und dem Siebenbürger bei 11.000 Man erlegt, die übrigen in die Flucht verjagt, sein gantzes Läger neben andrer grossen Peuth, sambt 4 s. grosse Stuck geschütz, und über 150 Fahnen erobert, von welchem Fahnen iio Ihro Ka. Maij. d. 14. Augusti auf das Prager Schlos sind öfentlich praesentirt und fürgetragen worden. Der unsrigen sind in solchem Treffen über 1200 nicht geblieben, Gott sey lob u. Danck für solchen Sieg. — — Fr. Chr. Khevenhillers ... Annalium Ferdinandeorum, VII. und VIII. Theil, darinnen Käysers Ferdinandi II., damahls noch Ertz-Hertzogen, Commission zu Regenspurg, Gelosien mit Ertz-Hertzog Leopolden wegen der Succession im Königreich Böheimb, seine Raiss nach Praag und Interposition Käyser Rudolphen und Matthiam zu vergleichen, sein Guberno in Ober- und Unter-Oesterreich, seine Devotion zum Hochwürdigen Sacrament, Tractation der Succesion in Ungarn und Böheimb, der Venedische Krieg und selber Fried, wie auch alle denckwürdige Geschichte ... von Anfang des 1608 biss zu End des 1617 Jahrs beschrieben werden ... 1723, fol., sl. 1-1247. — Z rytin: Einfal des Passavischen Kriegsvolcks in die kleine Statt Prag. Anno 1011 den 15. Februarii. Eingentliche Contrafactur aller unterschiedlichen Acten, wie Ihro Königl. Maj. in Hungarn den 23. Maii Anno 1611 zum König in Böhmen ist gekrönet worden. Der Römischen Keyserin Annae Krönung zur Königin in Böhmen. Anno 1611. Pfaltzgraff Friedrich empfänget den Orden des Hosenbandes, 1613. Eigentliche Abbildung, welcher gestalt der Churfürst Pfaltzgraff Friederich V. sampt der Pr.ncessin in Engeland zur Vermählung in die Königliche Capell gangen d. 14. Febr. 1613. — — Fr. Chr. Khevenhillers ... Annalium Ferdinandeorum IX. Theil, darinnen Königs und Kaysers Ferdinands II. Ungarisch- und Römische Crönung, die Antrettung seiner schweren Regierung, seine Verfolgung und Gefahr von denen Böheimischen Rebellen, Ungarischen, Bethlahemischen und etlichen Oesterreichischen, auch Reichs-Ständen, wie ihm Gott absonderlich geholffen, die Huldigung im Land unter ob der Ennss, das Absterben seines Sohnes, Juan Carl, seines Schwagern Königs Philippi III. aus Spania, und seiner Schwester Maria Christina, und seines Vettern Ertz-Hertzog Albrechts, die Verpfändung des Landes ob der Ennss, die Reformation in ihrem Erb-Königreich und Ländern, Ihre Hochzeit mit der Princessin Leonora von Mantua: Wie auch ... von Anfang des 1618 biss zu End des 1622 Jahrs beschrieben werden ... 1724, fol., sl. 1-1848, index. — Z rytin: Wahre Contrafactur, wie die Kaiſserl. Räthe zum Fenster hinauss geworffen worden seind, 1618. Castrum Doloris der Römischen Kaijserin, 1618. Execution, so zu Prag den 11.-21. Junij ist angestellt und vollzogen worden. — — Fr. Chr. Khevenhillers ... Annalium Ferdinandeorum X. Theil, darinnen Königs und Käysers Ferdinand II. Handlungen wegen Transferirung der Chur Pfaltz auf den Hertzog von Bayern, mehrmahlige Kriege und Verträge mit Bethlen Gabor, Vergleich mit Dero beyden Herrn Brüdern, Tractaten und Feindseligkeiten im Nieder-Sächsis. Creysse mit dasigen Ständen, dem Grafen von Mannsfeld, Hertzog Christianen dem Jüngern von Braunschweig, und sonderlich dem Könige von Dänemarck, Verheyrathung seines Sohnes Ferdinandi III. mit der Infantin Maria aus Spanien, wie auch dessen Crönung zum Könige in Ungarn und Böheim, fernere

Reformation in den Osterreich- und Böheimischen Landen und Dämpffung des Bauren-Aufstandes im Lande ob der Enns, Entscheidung der Processe wegen Zuccarelli und des Fürstenthums Piombino, Reduction der Müntze, und desswegen angestellte Verathschlagungen und gemachte Verordnungen, neue Reichs-Hof-Raths-Ordnung etc. Wie auch... vom Anfange des 1623 biss zu Ende des 1627 Jahrs beschrieben werden... 1724, fol., sl. 1741, index. — — Fr. Chr. Khevenhillers... Annalium Ferdinandeorum XI. Theil, darinnen Königs und Käysers Ferdinand II. Handlungen wegen glücklicher und unglücklicher Kriege in Deutschland, Kriegs-Begebenheiten in Italien, Reformation in Böhmen, Schlesien und Mähren, dessen Standhafftigkeit in Widerwärtigkeit, dessen ältesten Sohns Vermählung mit der Königl. Spanischen Printzessin, und deren weitläufftige Negotiationen und in Weg gelegte Schwürigkeiten, wie auch... von Anfange des 1628 biss zu Ende des 1631 Jahrs beschrieben werden... 1726, fol., sl. 2080. — Z rytin: Eroberung Magdeburg 1631. — Fr. Chr. Khevenhillers... Annalium Ferdinandeorum XII. und letzter Theil, darinnen Kaysers und Königs Ferdinand II. Handlungen wegen glücklicher und unglücklicher Kriege in Deutschland, Friede mit Chur-Sachsen. Wallensteinische Händel, Crönung dessen Sohns zum Römischen König, endlich dessen letzte Kranckheit, seeliger Tod und Begräbniss, nebst dessen Beicht-Vaters P. Lamormani Relation von dessen Tugenden. Wie auch... vom Anfange des 1632 biss zu Anfang des 1637 Jahrs beschrieben worden... 1726, fol., — Z rytin: Der Hertzog von Friedland wird zu Eger hingerichtet, den 15. Febr. 1634. Die Schlacht bey Nördlingen 1634. Die Schlacht bey Lignitz, 1634. — — *Schmidt R.*, Die Briefbücher der Grafen Hans und Franz Christoph Khevenhüller, Oesterreichischer Gesandten am Spanischen Hofe (Mittheil. a. d. German. National Museum VIII. Auswahl von Akten-stücken, den Ausbruch des Böhmischen Aufstandes und die Hülfe des Spanischen Hofes betreffend). Srv. *B. Czerwenka*, Die Khevenhüller. Geschichte des Geschlechtes mit besonderer Berücksichtigung des 17. Jahrh. Wien 1867. Viz literaturu podrobně Bibl. Č. Hist. I, č. 12364. Dlužno přidati o autorovi Annales Ferdinandei: *Stülz Jodok*, Des Grafen Franz Christoph Khevenhillers Brautwerbung. Musealblatt (des Museums Francisco-Carolinum) 1839, 4⁰, č. 1, str. 2-5, č. 2, 9-11. — *Týž*, Des Grafen Franz Chr. Khevenhiller's zweite Vermählung. Ibid. 1841, č. 13, str. 50-1, č. 15, str. 57-8. — *Týž*, Wie Graf Franz Chr. Khevenhiller den Orden des goldenen Vliesses erhielt. Ibid. 1841, č. 25, str. 90-100. — *Týž*, Die Jugend- und Wanderjahre des Grafen Franz Christoph von Khevenhiller nach eigenen seinen Aufzeichnungen. Archiv Öst. Gesch. III, 1850, I. B., str. 331-395. (Srv. Sitzungsb. Wiener Akad. III, 1849, str. 162-3, 182-3.) — *Týž*, Wie die Annalen des Grafen v. Khevenhiller entstanden. Zeitschrift des Mus. Franc.-Carol. auf d. J. 1843, č. 7, str. 27-8.

11926. *Knuttel W. P. C.*, Catalogus van de Pamfleten-Verzameling berustende in de koninklijke Bibliotheek bewert, met Aanteekeningen en een Register des Schrijvers Voorzien, I, 1. Stuk, 1486-1620; 2. Stuk, 1621-48. s' Gravenhage, 1889, 4⁰, str. (V), 598, 493.

11927. *Körner P. M.*, Historische Volkslieder aus dem 16. und 17. Jahrhundert. Stuttgart, 1840, 8⁰.

11928. *Kolb Ambr.*, Kriegs- und Fridens- unserer zeiten kurtz begriffene History, dessen, was von Anno 1618 biss 1650 im Römis. Reich unnd Europa denckwurdigs sich zugetragen. Viz *Brahel* (*Brachel*).

11929. Kolleje jesuitské u sv. Klimenta na Star. Městě Pražském listář, 1628-32. Viz *Schulz V.*

11930. *Komenský J. A.*, Historia persecutionum ecclesiae bohemicae iam inde a primordiis conversionis suae ad Christianismu, hoc est anno 894, ad annum usque 1632, Ferdinando II. Austriaco regnante, in qua inaudita hactenus, arcana politica, consilia, artes, praesentium bellorum verae causae et iudicia horrenda exhibentur, nunc primum edita (Leidae) 1648. Viz vydání a překlady Bibl. Č. Hist. II, č. 2210.

11931. Korrespondence, viz: Correspondence, Epistolae, Letters, Listář.

11932. Korrespondence Karla st. z Žerotína (1591-1610). Viz *Dvorský Fr.*, č. 12256.

11933. Korrespondence, viz Briefe und Rescripte Kaiser Ferdinand II. (1620-30).

11934. Korrespondence, viz s. v. *Gardiner*, Letters and other documents illustrating the relations between England and Germany... of the thirty years war, 1865.

11935. Korrespondence jesuitů provincie české z let 1584-1770. Viz *Schulz V.*, č. 12256.

11936. *Košetický Evermond Jiří*, Rukopisný sborník. Sborník hist. kroužku Vlasti, Praha II, V, 1901-4.

11937. *Kozmanecius Václav František*, Summovní krátké sepsání o hrozné válce, kteráž se léta Páně 1618 v české zemi začala a v Praze svůj počátek vzavši, též také tu původem Pána Boha všemohoucího k skončení svému přišla, a to léta Páně 1648. A tak tato válka žalostivá,

kterouž německou nazívají, pořád za třidceti let trvala. Jaké pak byly bitvy a hlavní porážky, a jak jest mnoho lidu, buď Bohu žel! křesťanského, v též válce zhynulo, v tomto spisu se o tom v krátkosti oznámí. Viz *Zahradník Vincenc*, Krátké vypsání třidcetileté války. Z rukop. V. K. Čáslavského vyňaté a doplněné (podle rukop. Litoměřického), Čas. Č. Mus. 1833, I, str. 92-112, 123-63. Znovu otiskl podle úplného rukop. knih. Strahovské *Podlaha Ant.*, Václava Františka Kozmanecia spisování historická. Sborník hist. kroužku „Vlasť", VII, 1898, str. 88-121; VIII, 1899, str. 61-91. Obsah: Spisek o zimním králi a jeho náboženství, jakož i o obnovení náboženství katolického a pokutování odbojných. Krátké vypsaní válkv 30leté (Summovní krátké sepsání z r. 1653). III. Závěrek téhož Vácslava Františka Kozmanecia na tuto válku třidcítiletní učiněný. O požáru v Novém Městě Pražském r. 1653. O povodni v Praze 1655. — O veliké krádeži r. 1644. — Srv. *Weyrauch Erwin*, Vortrag über die in der Bibliothek des Prämonstratenser-Stiftes Strahow in Prag aufbewahrten Handschriften des Wenzel Franz Kozmanecius, eines noch wenig bekannten böhmischen Geschichtschreibers und Dichters, in der Mitte des 17. Jahrh. Sitz. Ber. Kön. Böhm. Wiss., Prag, 1860, str. 58-67. Podává obsah rukopisného sborníku prací Kozmaneciových s něm. tit.: Beschreibung der im J. 1655 zu Prag durch das hochangeschwollene Moldauwasser bewirkten Ueberschwemmung. Eine Beschreibung des 1618 in Prag gegen Ferdinand II. ausgebrochenen Aufstandes und der darauf erfolgten Hinrichtung der Schuldigen. Spis kratičký žalostivé památky o nešťastné a nenadálé příhodě a skazení skrze prudký oheň veliký díl slavného nového města Pražského, sepsaný od Václava Františka Kozmanecia Čáslavského, toho času kantora u Sv. Štěpána Většího v témž Novém Městě Pražském (1653). Tento spis oznamuje o hrozné válce, kteráž se léta Páně 1618 v české zemi začala a v Praze k dokončení svému 1648 přišla. Závěrek téhož Václava Františka Kozmanecia na tuto třicetiletní válku učiněný. — Relací, jak jest se při vzetí menšího města Pražského a potom dále následujících dnův při obležení starého a nového města dálo (1648). Následující pak práce poetické, mravokárného rázu.

11938. *Krause G.*, Urkunden, Aktenstücke und Briefe zur Geschichte der Anhaltischen Lande und ihrer Fürsten unter dem Drucke des 30jährigen Krieges, Leipzig, I-V, 8°, 1861-6.

11939. *Krebs Richard*, Die politische Publicistik der Jesuiten und ihrer Gegner in den letzten Jahrzehnten vor Ausbruch des dreissigjährigen Krieges. Hallesche Abhandlungen. Heft XXV, Halle 1890, 8°, str. 248.

11940. *Krebs Jul.*, viz Acta publica, Verhandlungen und Correspondenzen der schlesischen Fürsten und Stände.

11941. *Krebs J.*, Archivalische Funde zur Geschichte des 30jähr. Krieges. Zeitschr. Gesch. Schles. XXIX, 1895, str. 279-304. (Rozepsáno při letech, jichž se týče.)

11942. *Krebs J.*, Quellenmässige Beiträge zur Geschichte des 30jährigen Krieges. Viz *Grünhagen C.*

11943. Von dem Dreissig-jährigen Teutschen Kriege, welcher sich anno 1618 angefangen und durch Gottes Gnade anno 1648 geendiget hat. Eben als wann Gott durch den 1618 erschrecklich leuchtenden Cometen, welcher dreissig Tage uber Evropen gesehen worden, einen Dreissig-jährigen Krieg verkündiget hatte. Dabei ein Ausszug, wie viel Schlachten diese Jahre uber in Deutschland und dessen Nachbarschafft geschehen, wo und wann, dann auch was in jeder Schlacht, Scharmützel, Belag. und Eroberung der Städte und Festungen für Volk geblieben ist. Darbei auch aller vornehmbsten Helden, welche sich in diesem Kriege tapffer gebraucht haben, Namen und Todt. Hierauff folget eine Summa der Erschlagenen, s. l. a. Im Jahr: SIhe zV Dann nVn erfreVVet Der FrIeDe Vnser VerVVVstetes ReICh. Aber JesV VerVVahre Vns DIeser ZeIt Vor Den Tartarn VnD Vor TVrCKen (1648), 4°, 9 l. Viz oddíl: Vojenství za 30leté války.

11944. Kriegs-Discurss, d. i. Kurtzer Auszug der Historien des 29 Jahre währenden teutschen Krieges. Worinnen angeführt werden alle Kriegshändel, welche sich von dem Jahre Christi 1617 bis in das 1645, fürnemblich in Teutschland ... zwischen beiden Kays. Mayestäten Ferdinand II. und Ferdinand III. und zwischen den Königreichen Schweden und Franckreich ... zugetragen, S. l. a, (1645), 4°.

11945. Kriegs- und Friedens-History unserer Zeiten von 1618-1652. Cölln, 1656. Viz *Brachel Ad.*

11946. Heutiger, langwierieger, verwirreter Teutscher Krieg in einem Gespräch vorgestellt von *Hoheburk Chr.*, Franckfurt 1644, 16°, Titulní mědiryt. od M. Meriana.

L.

11947. *Lamberg Abraham*, viz *Hoë von Hoënegg*, spisy.

Lamormain V.

11948. Lamormain W., viz *Dudík B.*, Correspondenz Kaisers Ferdinand II

11949. *Lamormaini G.*, Memoriale de reformando regno Bohemiae. 1626. Z archivu c. kr. ministeria osvěty. Obsah viz *Svoboda J.*, Památky kolleje Klementinské v Praze, Čas. kat. duch. XVI, 1875, str. 286-291, 401-22.

11950. *Ježek J.*, Vatikánská zpráva o reformaci a protireformaci v Čechách a zemích s nimi spojených za Ferdinanda II. Sborník histor. kroužku „Vlast", VIII, č. II, 1899, str. 5-13. Obsah: I. Status Bohemiae et provinciarum incorporatarum. II. Remedia ad juvandam in regno Bohemiae religionem. III. Rogant suam sanctitatem humillime praedicti domini comites. — Srv. *Grisar Hartm.*, Vatikan. Berichte über die Protestantisierung.

11951. *Lamormain Guilielmus*, Ferdinandi II. Romanorum imperatoris Virtutes, Viennae, 1637, 4⁰, Coloniae, 1638, 32⁰. — Ferdinandi II. Roemischen Keysers Tugenden durch den ehrenwerthen *G. Lamormaini* beschrieben, jetzo aber durch R. P. *J. J. Curtium* verteutscht, Coellen im J. 1638, 12⁰. Viz *Khevenhiller*, Annales Ferdinandei. — Srv. *Lamormaini Guilielmi*, Die Tugenden Ferdinands II., Römischen Kaysers, von Lamormaine aus der Gesellschaft Jesu in lat. Sprache beschrieben und von einem andern der gemeldeten Gesellschaft ins Deutsche übersetzet. Augsburg, 1792, 8⁰, str. 146.

11952. *Lampadius J.*, Tractatus de constitutione imperii Romano-Germanici. Lugd. Batav. 1634, 8⁰. — Vydání od *H. Conringa*, Helmstadii, 1671, 4⁰; od *J. G. Kulpis-e*, Argentorati, 1686, 8⁰.

11953. *Lampadius Joh.*, viz *Hoë von Hoënegg*, Pro ... Augustana Confessione.

11954. *Landsberg, Philippus*, Belli germanici historia, 1633. — — Znovu: Rotterdami, 1652, 12⁰.

11955. *a Lapide Hippolitus*, viz *von Chemnitz Bogislav Phil.*

11956. *Lasitský Jan* (*Lasitský*), Historie o původu a činech Bratří Českých, 1649. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 3304. — Latinská vydání: Historia de origine et rebus gestis fratrum Bohemorum; De ecclesiastica disciplina, moribusque et institutis Fratrum Bohemorum. Viz ibid., str. 143.

11957. *Latomus Sigism.*, viz *Francus J.*, *Meurer Theod.*, Relationes historicae.

11958. Laurea Austriaca, viz *Bellus Nic.*

11959. Laurea Suecica, viz *Lungwitius.*

11960. *Lautenbach Conrad*, viz *Francus Jac.*, Relationes.

11961. *Lehenmann* (*Lehmannus*) *Chr.*, Commentarii de rebus pace et bello gestis a Mathia et Ferdinando imperatoribus, in quibus belli Bohemo-Germanici causae, initia, progressus ... continentur, Francofordiae, 1629. — Viz Lehmannus suppletus et continuatus I, 1613-48, Frankfurt, 1709.

11962. *Lehmann Chr.*, viz *Lehenmann*, Commentarii.

11963. Letáky (Fliegende Blätter, Flugschriften), srv. Pamflety. Viz *Bernt Al.*, *Crecelius*, *Gebauer J.*, *Grünbaum M.*, *Hitzigrath H.*, *Knuttel W.*, *Mayr-Deisinger K.*, *Skála Pav. ze Zhoře*, *Steinberger L.*, *Scheible J.*, Verzeichniss einer Sammlung von Einzelblättern (*Drugulin*, Historischer Bilderatlas), *Wolkan R.*, *Zwiedinek-Südenhorst.*

11964. Letters and other documents illustrating the relations between England and Germany ... of the thirty years war. Viz *Gardiner.*

11965. Lettres de messieurs du conseil privé du Palatinat electoral à la regne de Bohême. Viz *Russdorf.*

11966. *Leucht*, viz *Londorp*, Acta publica.

11967. *Leutholf von Frankenberg* (= *Bernhard von Zech*), Der itzregierenden Welt grosse Schaubühne, auf welcher die izziger Zeit in Blühte stehenden Kaiserthümer, Königreiche, Frei-Fürstenthümer und Frei-Staaten nach deren allerseits Uhrsprunge, Aufnehmen, Veränderungen, Ländern, Arthaftigkeiten und deren Oberherren und Unterthanen und deroselben Hof-, Staats-, Justiz-, Kammer-, Kriegs- und Religions-Wesen wie auch Tituln, Wapen, Vorzügen, Macht, Ansehen, Ansprüchen, Staats-Nuzzen ... historisch und politisch abgehandelt. Regensburg, 1675. — 2. vyd. Nürnberg, 1677. — Přepracování vyšlo r. 1688 pod titulem: Der europäische Herold, welcher in vier Haupthandlungen alle Kayserthum, Königreiche, freye Staaten und freye Fürstenthümer, so viel deren ietzo in der europäischen Christenheit blühen nach ihren alten und ietzigen Kriegs- und Friedens-Begebnissen, Veränder- und Schwäch-, auch Wiedererholungen, dann beyläuftig nach ihren materialischen Beschaffenheiten, Lagen, Gräntzen, Arthafftigkeiten und Fruchtbarkeiten, Sitten und Manieren der Völcker, deren Gewerbe und Maximen, auch Theilhabung am Staat, fürnemlich aber nach der Allerhöchst-, Höchst- und Hohen Monarchen und Regenten, respective Stamm- und Verwandtschafften, Tituln, Wapen, Präeminentien, Hofhaltungen, Reichthümern, Einkünfften, Macht und Vermögen zu Wasser und zu Lande, so wohl auch obgedachter Reiche und Lande Verfassungen und Regierungs-Arten in geist- und weltlichen Sachen, bey dem Staats- und Justitz-Wesen, derer Activ- und Passiv-Prätensionen, inner- und äusserlichen Staats-Interessen und denen Mitteln,

wodurch das gemeine Wohlwesen behauptet und deren Aufnehmen, Ehr und Nutzen befördert werden könne, nicht weniger deren ritterlichen Orden und Academien sammt vielen andern zum Staatswesen gehörigen Händeln, nach ihrem gegenwärtigen Zustande kürtzlich und aufrichtig vorträgt und in einem Anhange vielerhand merckwürdige briefliche Uhrkunden, Wechselschreiben, Verträge, Bündnisse, Manifesta, Edicta, Memorialien, Gutachten und dergleichen viele andere nützliche Schrifften zur Bekräfftigung und weitern Nachdencken mittheilet. Franckfurt, 1688. — 2. vyd. Leipzig, I-II, 1705, fol. Čechy, str. 221-4, 421-34 a d. Viz Schaubühne, Allgemeine, der Weltgeschichte.

11968. *Leyser Polyc.*, Wichtige und in diesen gefährlichen Zeiten sehr nützliche Frage. Viz *Hoë von Hoënegg.*

11969. Lieder, Historische, *Mone*, Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nürnberg, 1838. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 4897. — Viz literaturu s. v.: Písně.

11970. *Liliencron R. von*, Die historischen Volkslieder der Deutschen vom 13. bis 16. Jahrhundert, gesammelt und erklärt. I, Leipzig, 1865, 8°, str. XXXIX, III, 606; II, 1866, str. VIII, III, 585; III, 1867, XVI, 632; IV, 1869, str. X, 634. Nachtrag, 1869, str. 106, XLIV. Týká se většinou pouze XVI. stol. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4901.

11971. *Lindemann Greg.*, viz *Hoë von Hoënegg*, Gründliche Antwort.

11972. Listář kolleje jesuitské u sv. Klimenta v Star. Městě Pražském, viz *Schulz V.* č. 12258.

11973. *Lon M.*, De statu Bohemico perturbato, hoc est, de belli Bohemo-Germanici initio, causa et progressu etc. Francofurti a. M., 1621, 4°.

Londorp Mich. Kasp.

11974. *Londorpius Mich. Casp.*, Relationes historicae. Viz *Meurer* (*Latomus*).

11975. *Londorpius Mich. Casp.*, Relationis historicae semestralis continuatio .. hierzwischen nechstverschiener Franckfurter Fastenmess bis auff Herbstmess dieses 1622 Jahrs verlauffen und zugetragen ... Getruckt in dem Churfürstenthumb Mayntz bey Wendel Meckoln 1622, 4°.

11976. *Londorpius Mich. Casp.*, Relationis historicae semestralis continuatio .. von jüngstverwiechener Franckfurter Fastenmess, biss auff gegenwertige Herbstmess dieses 1623 Jahrs ... Getruckt zu Franckfurt a. M. 1623.

11977. *Londorp* (*Lundorp*), *Mich. Kasp.* Continuatio Sleidani (1556-1609), I-III, Frankfurt a. M., 1614-9, 4°. — *M. G. Artus* (*Arthusius*), Sleidanus redivivus (k r. 1617), Frankfurt, 1621, fol. — Pokračoval *Dietrich von Jülich* (do r. 1648), *Ulmann* (do r. 1700). Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 5705.

11978. *Lontorpius Michaelis Gasparus*. Der Römischen Keyserlichen auch zu Hungern und Böhmen Königlicher Mayestat weilandt Matthiae, hochlöblichsten Andenckens und Ferdinandi II. itzo regierenden Römischen Keysers und dess heiligen Römischen Reichs geistlicher und weltlicher Chur und Fürsten und anderer Reichsständ Acta publica. Handlung und Ausschreiben, Bedencken, Rathsschläge, propositiones, declarationes, Anbringen, resolutiones, protestationes, repudiationes, monitoria, Erinnerungen, Achtserklärungen, Ableinungen, Verträgen, compositiones unnd anderer dess H. Reichs, so wol in Friedens- als Kriegswesen und dessen schweren Obligen halber gegen einander ansehenliche gewechselte Schrifften, Apologien und Fundamentaldeductionen mehr. Von Anfang unnd Krönung der jetzigen Röm. Keys. May. Ferdinandi II. zum Böhmischen und Hungarischen König und darauff erfolgten Böhmischen und Teutschen Kriegs, dessen Ursachen, Fortgang und verursachtes Misstrawen ... ordentlich beschrieben. I.-XII. Th., Franckfurt a. M., 1621-5, 4°. — 2. vyd. rozmnožené (Lundorpius) ..., I-IX, Franckfurt a. M., 1622-7, 4°. — Vyd. 3., Franckfurt, 1629, 4°. — Vyd. 4.: Kaisers Mathiä und Ferdinand II. Acta Publica und Handlung von Ursachen des Krieges wider die Boehmen, Ungarn, von 1617-29. Frankfurt, 1630, fol., I-II. — Vyd. 4. (*Leucht* a *J. Müller*), ibid. 1640-1, fol. — Vyd. 5. značně rozmnožené (nejdůležitější): ... Jetzo nebenst Inserirung vieler seithero ex Archivis erlangten uncommunicirten Acten und Schreiben auch anderen auss den berühmtesten Scribenten dieser Zeit colligirten Particularitäten in ein längst vergangene wichtige ordnung der Zeit und Jahren dergestalt gebracht, dass des Autoris editio in garnicht abgegangen. Frankfurt, bei Joh. Baptista Schönwetter, fol., I. Th., 1668, register 1010 str. II. Th., 1668, reg., 823 str., III. Th., 1668, reg., 1108 str. IV. Th., 1668, reg., 1120 str. V. Th., 1668, reg., 1083 str. VI. Th. oder der Continuation II. Th., 1668, reg., str. 962. VII. Th. (III.), 1669, reg., 1196 str. VIII. Th. (IV.), 1670, reg., str. 1000. IX. Th. (V.), in Verleg. Joh. Melchior Bencard, 1686, reg., 907 str. X. Th. (VI.), 1687, reg., 763 str. XII. Th. (VIII.), 1699, reg., 620 str. Register über die 12 Th., 1702, III, 628 str. XIII. Th. (IX.), 1708, reg., 661 str. XIV. Th. (X), 1716, reg., 672 str. XV. Th. (XI.), 1717, reg., 628 str. XVI. Th. (XII.), 1718, reg., 640 str. XVII. Th. (XIII.), 1719, reg., 647 str.

XVIII. (XIV.), 1721, reg., 663 str. — Vyd. 6. *Meyer* (*Meurer*) *Martin*, Londorpius suppletus et continuatus sive Acta publica oder allerhand schriftliche Handlungen ... nach der zu Franckfurt am Mayn in Verlegung Wilhelm Serlins im J. 1665 herausgekommenen Ausgabe. Franckfurt und Leipzig, bei Johann Georg Cotta, Buchhändler in Tübingen. Fol. I. Th. (1552-1614), 1739, str. XVI, 160; 2. Buch, str. 411, 3. Buch, str. 159, register. II. Th. (1614-28), 1739, str. 716, III. Th. (1628-37), 1741, str. 710, reg. IV. Th. (1637-41), 1744, str. 762, reg.

11979. (*Londorpius*), De statu bohemico perturbato, Hoc est, de belli Bohemo Germanici initio, causa et progressu inter gloriosissimum imperatorem, Ferdinandum II. et Fridericum V. Palatinum gesti tractatio publica, in qua praeter historicam relationem omnis generis epistolae, propositiones, resolutiones, protestationes, responsiones, banni et alia eius generis acta inter proceres imperii hucusque, tum in publicis, tum privatis comitiis, ventilata continentur. Curante *M. Lon*(*dorpio*). Cum indice nun prodit. Francofurti, apud Joann-Fridericum Weissium, impensis Schonweteranis, 1621, 4⁰, str. 521, index.

11980. *Londorp*, Bellum sexennale civile Germanicum sive Annalium et Commentariorum historicorum nostri temporis de statu religionis et rei publicae libri duo, ab ao. 1617 usque ad an. 1622. Franckfurt a. M., 1622, 4⁰. — S pokračováním: Belli sexennalis civilis germanici sive annalium et commentariorum historicorum nostri temporis de statu religionis et reipublicae liber III., in quo omnia ab initio exortorum Bohemo-Germanicorum tumultuum An. 1617 usque ad an. 1623 gravissima inter invictissimos impp. Matthiam p. m. et Ferdinandum II. diversos S. Rom. Imp. Status, exterosque reges atque proceres agitata, statumque relligionis ac reipublicae concernantia negotia ordine filoque historico commemorantur. Ex nova recensione ... cum indice, Francofurti, apud Joannem Theobaldum Schonwetterum, 1623, 4⁰, str. 190 (od r. 1622-3).

11981. *Fischer J.*, Lundorp, der Herausgeber der Acta publica, Leipzig, 1870, 8⁰.

11982. Lorbeerkrantz, Oesterreichischer. Viz *Bellus Nic.*

11983. *Lotichius Joh. Petr.*, Rerum germanicarum sub Mathia, Ferdinandis II. et III. imperatoribus gestarum. Pars I., libri LV (1616-33). Pars II., l. LXII (1633-43), Frankfurt, 1646-50, fol. — Vyd. 2., 1650, 1651. Pars III. (1643-53), ibid. 1653, fol.

11984. *Lotichius J. P.*, Austrias parva, i. e. gloriae Austriacae et belli nuper Germanici sub Mathia, Ferdinandis II. et III. imperatoribus gesti compendiaria, ad Ferdinandum IV., Hungariae et Bohemiae regem, ad nostra usque tempora deducta. Francofurti, 1653, 12⁰, str. 308. — Srv. *téhož* zpracování 5. dílu: *Abelin*, Theatrum Europaeum (1643-7), Francofurti, 1647, fol.

11985. *Lotich J. P.*, Augustus seren. Austriae archiducum splendor sub imperatoribus, regibus, imperatricibus et reginis LXX elegidiis repraesentatus, ad a. 1653 deductus. Francofordi, 1654, 8⁰. — Srv. *týž*, Splendoris Austriaci liber IV. i. e. domus Austriae archiduces..., Francofordi, 1667, 8⁰. Bibl. Č. Hist. III, č. 5442.

11986. *Lubliensky Stan.*, Responsio ad 70 rationes ... 1620. Viz s. v. Apologie, 70 důležitých příčin.

11987. *Ludolf von Franckenberg*, viz Schaubühne der Weltgeschichte.

11988. *Lünig J. Ch.*, Bibliotheca curiosa deductionum. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 484.

11989. *Lünig J. Ch.*, Codex Augusteus. Viz ibid. č. 804.

11990. *Lünig J. Ch.*, Collectio nova. Viz ibid. č. 276.

11991. *Lünig J. Ch.*, Corpus iuris militaris. Viz ibid., č. 639.

11992. *Lünig J. Ch.*, Extracte aus den Grund-Gesetzen. Viz ibid., č. 513.

11993. *Lünig J. Ch.*, Grundfeste Europäischer Potenzen Gerechtsame. Viz ibid., č. 483.

11994. *Lünig J. Ch.*, Literae procerum Europae. Viz ibid., č. 271.

11995. *Lünig J. Ch.*, Das Teutsche Reichsarchiv. Viz ibid., č. 269, 422.

11996. *Lünig J. Ch.*, Die Teutsche Reich-Kantzley. Viz ibid., č. 273.

11997. *Lünig J. Ch.*, Selecta scripta illustria. Viz ibid., č. 275.

11998. *Lünig J. Ch.*, Spicilegium seculare des Teutschen Reichsarchivs. Viz ibid., č. 485.

11999. *Lünig J. Ch.*, Europäische Staats-Consilia. Viz ibid., č. 274.

12000. *Lünig J. Ch.*, Theatrum ceremoniale historico-politicum. Viz ibid., č. 2381.

12001. *Lünig J. Ch.*, Thesaurus iuris derer Grafen und Herren des heil. Röm. Reichs. Viz ibid., č. 2382.

12002. *Luitco Carlomontius*, viz *Thomsonius*, Dissertatio.

12003. *Lundorp M.* viz *Londorp.*

12004. *Lungwitius Matthaeus*, Laurea Suecica, Lipsiae, 1635, tom. I-IV.

M.

12005. (*Malingre E.*), Histoire generale de la rebellion de Boheme. Contenant la vie et exploicts de guerre du Comte de

Buquoy, general des armees imperiales, jusques au jour de sa mort deplorable. La guerre menee en Hongrie contre Bethleen Gabor, prince de Transsylvanie. Les traictez faicts avec l'empereur, Bethleen Gabor et les princes estats de l'empire, par l'entremise de messieurs les duc d'Angoulesme, de Bethune et de Preaux, ambassadeurs extraordinaires de sa Majesté Tres-Chrestienne en Allemagne. La sanglante bataille gaignee devant Prague, par les duc de Baviere et Comte de Buquoy, contre les rebelles de Boheme et electeur Palatin. Exploicts de guerre du marquis Spinola an bas Palatinat du Rhin. Victoires et combats gaignez contre le Palatin, Mansfeld, Alberstat et Durlac, par les, baron de Tilly et Dom. Gonçales de Cordoiia au Palatinat, en Westphalie et Dioceze de Majence. La reduction de la Boheme, Lusatie, Silesïe, Moravie, Hongrie et Austriche à l'obeissance de l'empereur et tout ce qui s'est passe en Allemagne depuis l'an 1617 iusque a present. Paris, chez Jean Petit Pas, 1623, m. 8°, str. XVIII, 949, index. Předmluvě předchází: Eloge du discours panegyrique du Comte de Buquoy. S vyobrazením bitvy na Bílé Hoře. — Ordre de la bataille donne devant Prague entre l'armee imperiale et l'armee de Boheme le 11. Novembre 1620 selon lordre qui suit. Reduction de trois villes de Prague a l'obeissance de l'empereur avec la fuitte des Bohemes mis en deroute se lon lordre qui suit. — — Jiné vydání 1610-38, Paris, 1683, 8°.

12006. *Maucroy Fr.*, Mars Succo-Germanicus. Viz *Burgus.*

12007. Mansfeld v písních války třicetileté, viz Písně, *Rembe.*

12008. Mars Sueco-Germanicus. Viz *Burgus P.*, De bello Suecico.

12009. *Matthaei W.*, viz Wetterfelder Chronik.

12010. *Mayer Mart.*, viz *Londorpius* suppletus et continuatus.

12011. *Mayr-Deisinger K.*, Die Flugschriften der Jahren 1618-20 und ihre politische Bedeutung. Münchener Habil. Schr. 1894, 8°, 95 str.

12012. *Meder Janus* viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi.

12013. *Meigerius Sam.*, Nucleus historiarum, d. i. ausserlesene Historien aus den glaubwürdigsten Geschichtschreibern zusammengetragen. 4. vyd. Ulm, 1649, 8°, 1479 str.

12014. Mémoires de Louise Juliane, Electrice Palatine. Viz *Spanheim*, Vita Ludovicae Julianae.

12015. Mémoires et négotiations secretes, viz *Russdorf.*

12016. Memoriale de reformando regno Bohemiae, viz *Lamormain.*

12017. Memorie recondite dall' anno 1601 al 1640. Viz *Siri Vittorio.*

12018. *Menčík Ferd.*, Lieder aus der Zeit des dreissigjährigen Krieges. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXXV, 1897, str. 265-70, 399-400. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4914. Z obsahu: I. Lied von dem Rückzug Bannérs von Prag im J. 1639. II. Lied über Olmütz im J. 1642. III. Ein Pamphlet aus dem Jahre 1636.

12019. Le Mercure français (1605-44), composée par *Jean Richer* (do r. 1635), continué par *Théoph. Renandot*, Paris, 1611-48, 8°, I-XXV vol.

12020. Mercurio, ovvero istoria de' correnti tempi. Viz *Siri Vittorio.*

12021. Mercurius, Europaeischer, Historicus oder Glaubwürde Historische Beschreibung aller und jeder denckwürdigsten Geschichte Kriegs- und Friedens-Wahl und Crönungs-Reichs und Deputation-Tags Handlungen, so sich hin und wieder in Europa, sonderlich im H. Röm. Reich und denenselben angräntzenden Königreichen und Herrschaften, als Hispanien, Frankreich, Italien, Hungarn, Böhmen, Schweden, Polen, Dännemarck, Portugall, Engelland, Holland, Sübenbürgen, Wallachey und Türckey etc., bei Regierung deren Vieren Glorwürdigsten, Allerdurchleuchtigsten und Unüberwindlichsten, Römischen Käysern Matthiae, Ferdinandi II., Ferdinandi III., Allerhöchstseligster Gedächtnuss und Leopoldi unsers jetztregierenden Allergnädigsten Käysers, vom Jahr Christi 1617 biss auff das jetzige 1660 Jahr begeben und zugetragen ... Gantz unpartheyisch und ohne Affecten also kurtz verfasset. Franckfurt am Mayn, 1660, 4°, str. (6), 614, 64. Z dějin českých: Povstání české, boje stavů a následky, další pohromy, jež stihly zemi českou za války třicítileté.

12022. *Merian Math.*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum. Srv. Merian-Zeiler, Topographia Bohemiae, Moraviae et Silesiae. Bibl. Č. Hist. I. č. 1680.

12023. *Merten*, viz van *Meteren Emanuel.*

12024. *Meteranus* Novus, viz v. *Meteren Maneuel*, Historien.

12025. *van Meteren Maneuel* (*Emanuel Merten, Demetrius z Antverp*), Belgische ofte Nederlandsche Historien (do r. 1598). — Do r. 1611: Historien van oorlogen en geschiedenis der Nederlanden, I-LII, 1611. — — *Merten Maneuel*, Historia und Abcontrafeytungh fürnemlich der Niederlendischer geschichten und Kriegsshendelen mit hochstem fleiss beschrieben . :., 1593, fol., 2. vol. — Různá vydání z l. 1596, 1609. Niederländische Historien oder Geschichten Aller deren Händel, so sich zugetragen von Anfangs des Niederländischen Kriegs, biss auff das Jahr 1611 in Niederländischer Spraach be-

schrieben und in 28. Bücher verfasst. Jetzo aber vom Autore selbst ubersehen gemehret und gebessert und in Hochteutsch ubergesetzt also dass es für ein new Werk mag gehalten werden. Im Jahr 1611, fol., str. 1128. — Eingentlich und volkomene Historische Beschreibung des Niderlendischen Kriegs ... Em. von Meteren erstlich in Niderlendischen sprach beschriben nur aber in Hochteutsch ubergesetzt und von newen nach der letzten Edition ubersehen, verbessert und biss auff diese zeit continuirt. Und mit fielen Kupfferstücken gemehrret. Gedruckt zu Arnhem, bei Johan Janssen 1614, fol., 1102. — Niderlendischer Historien Ander Theil darin aussfuhrlich verfasset was sich von anfang des Jahrs 1599 bis auff das Jahr 1614 in Niderland und anderstwo zugetragen. Ibid., 1614, fol., str. 780. — Supplementa (1613-1620), ibid., 1620, fol. Th. 3 (1620-1630), Amsterd. 1630, fol. — — Meteranus novus. d. i. Wahrhafftige Beschreibung dess Niederländischen Krieges, sowol was sich denckwürdiges in dem gantzen Römischen Reich .... zugetragen durch *E. v. Meteren*, nun aber in das Hochteutsch getrewlich ubergesetzt .. und biss auff das Jahr 1638 continuirt. Amsterodam, 1640, vol. I-XX (55 knih).

12026. *Metzsch Henrich B.*, viz *Clemen O.*, Ein Jesuit mit Echo, Lieder aus dem 30jährigen Kriege.

12027. *Meurer Th.*, srv. *Francus, Eyzinger, Londorpius*: Relationes historicae.

12028. *Meurer Theodor*, Relationis historicae continuatio. Oder Wahrhafftige Beschreibungn aller fürnemen unnd denckwürdigen Historien, so sich hin und wieder in hoch und nieder Teutschlandt, auch in Franckreich, Engellandt .. hinzwischen nechst verschiener Franckfurter Fastenmess 1601 zugetragen und verlauffen haben. Alles zum Theil auss eigener Erfahrung, zum Theil auss uberchickten glaubwürdigen Schrifften, von Tag zu Tag verfasset und continuirt. Auch mit etlichen schönen Kupfferstichen vor Augen gestellet, unnd verlegt durch *Sigismundum Latomum*. Gedruckt zu Sich, durch Wolgangum Kezelium 1601, 4⁰.

12029. *Meurer Theodor*, Relationis historicae continuatio. Oder Warhafftige Beschreibungn aller fürnemen unnd denckwürdigen Historien, so sich hin und wieder in hoch und nieder Teutschlandt, auch in Franckreich, Engellandt ... etwas zuvor und hierzwischen nechst verschiener Franckfurter Fastenmess biss auff diese Herbstmess dieses 1614 Jahrs verlauffen und zugetragen durch *Sigism. Latomum*, 1614, 4⁰.

12030. (*Meurer*), Relationis historicae semestralis continuatio ... hierzwischen nechst verschiener Franckfurter Fastenmess biss auf Herbstmess dieses 1617 Jahrs ... Durch *Sigismundum Latomum*, alias *Meurer*, Francum, verlegt unnd continuirt. Franckfurt am Mayn, 1617, 4⁰.

12031. (*Meurer*), Relationis historicae semestralis continuatio ... hierzwischen nechstverschiener Franckfurter Fastenmess bis auf Herbstmess dieses 1621 Jahrs ... Durch *Sigism. Latomum*, alias *Meurer*, Francum, verlegt und continuirt, Franckfurt am Mayn, 1621, 4⁰.

12032. *Meurer Mart.*, Londorpius suppletus et continuatus, viz s. v. *Londorp*.

12033. *Meurse*, Theatrum Europaeum, viz *Abelin*.

12034. *Mikovec Ferd. B.*, Stará píseň o smrti Waldšteinově. Lumír, I, 1851, str. 975-8. Srv. *Zíbrt*.

12035. *Mikovec Ferd. B.*, Píseň o nešťastném zahynutí slavných hrabat, pánův a jiného vojenského lidu v bitvě u Jankova, léta 1645. (Dle souvěkého rukopisu.) Lumír, 1851, II, str. 712-3.

12036. *Miltner Jan Bohuslav*, Paměti Volyňské (1617-1647) Bartoloměje Prokopa. Pam. Arch. XIII, 1886, str. 50-63, 163-70, 255-62, 315-9.

12037. *Minck J. Daniel* († 1664), Die Chronik über den dreissigjährigen Krieg. Hessische Nachrichten I, 1738, str. 97. Beiträge zur Hessischen Kirchengeschichte, II. Band, str. 1-38 (*Krämer*).

12038. *Minio Paolo*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler, Firnhaber*.

Miraeus Aubert Bruxellensis.

12039. Belli Bohemici origo, progressus et finis. Antverpiae, Abraham Verhoevius, 1620, 4⁰ (s vyobraz. hradu Pražského).

12040. De rebus Bohemicis liber singularis, Lugduni, 1621. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2444.

12041. De bello bohemico Ferdinandi II. Caesaris auspiciis feliciter gesto commentarius, ex quo seditiosissimum Calvinianae sectae genium et praesentem Europae statum licet agnoscere. Bruxellis, apud Joannem Pepermannum, 4⁰, XII, 56 l. — Commentarius de bello Bohemico Ferdinandi II. Caesaris auspiciis feliciter gesto. .. auctore Auberto Miraeo Bruxellensi ... protonotario apostolico etc., Bruxel, 1622. — Vyd. 2. De bello Bohemico Ferdinandi II. Caesaris auspiciis feliciter gesto commentarius, quo seditiosissimum Calvinianae sectae genium, et praesentem Europae statum licet agnoscere. Coloniae Agrippinae, 1622, 16⁰, str. 98, index. Obsah: Ann. 1618. Bohemi rebellant. Viros tres primarios e fenestra deturbant. Matthias Imp. moritur. Ferdinandus II. succedit. XII. Caesares Austriaci Rudolphus I. Albertus I. Fredericus Pulcher. Frede-

ricus IV. Maximilianus I. Carolus V. Ferdinandus I. Max. II. Rudolpuhs II. Ferdinandus II. Prognosticon de gente Austriaca. Bohemi Ferdinandum II. abdicant. Palatinus a rebellibus Rex Bohemiae. Comes Buquoius in Bohemiam mittitur. Mansfeldius cum suis a Buquoio caditur. Arminianorum et Gomaristarum factiones. Barneueltius, Crotius et alii capiuntur. Arminiani e magistratibus peluntur. Pseudo Synodus Dordracena inchoatur. Finitur an. 1619 die 6. Maij. Barneultius decapitatur. Ledenbergij cadaver suspenditur. Hogerbetius et Crotius ad perpetuos carceres damnantur Plurimi proscribuntur. Crotius cista effertur e carcere. Pauli V. decretum de decimis. Herbipoli et Mulhusae comitia. Pax Ulmensis. Lincium occupat Bavarus. Vallis Tellinae defectio a Grisonibus. Arx fontana. Articuli an. 1513 inter Vallinenses et Grisones conclusi. Spinula Palatinatum, Saxo Lusatiam invadit. Bavarus et Buquoius Bohemiam intrant. Horna. Roseberga. Budoitium. Budna Bracaditium. Pisca. Pilsina. Comitis Dampetrae mors. Raconitium. Boni omnis portentum. Victoria ad Raconitium. Buquoius laeditur. Gaucherius equitum Colonellus. Petersemij Baronis laus. Stella palatium. P. Dominicus ex ordine Discalceatorum. Praelium ad Pragam. Victoria vere miraculosa. Praga deditur. Cometa. Buquoius intrat Pragam. Carlostenium. Launum. Slaunum. Pauli V. Papa epistola ad Bavarum. Paulus V. ad Buquoium scribit. Bavarus Praga discedit. Jo. Liechtenbergij Prognosticon. Buquoius Moraviam subigit. Regis Galliae res in Bearnia gesta. Sodalitas Defensionis Christiana. Hungaricae rebellionis, per Gaborem procuratae Historia. Betlenius Transilvaniam occupat. An. 1615 cum Matthia Imp. foedus init. An. 1619 renovat cum Ferdinando. Conspirat cum Palatino. Transilvanis imponit. Ann. 1619. Doczium Generalem Cassoviensem capit. Hungariam superiorem pervadit. Principis Hungariae titulum usurpat. Inducias postulat. Rex Hungariae renuntiatur. Transilvaniae et Hungariae arces tradit Turcis. Principis Hungariae titulus cassatur. Buquoius Gaboris militem pellit e Moravia. Caesaris vexilla 160 offert. Presburgum et Tirnaviam occupat. Castellum novam obsidet. Bannum Imperiale publicatur contra Palatinum et alios. Palatinus in Hollandiam fugit. Principes Unionis cum Spinola transigunt. Marchionis Spinulae elogium. Spinula Ostendam expugnat. Antverpiam fervat. Linga et alia oppida capit. Grollam obsidione liberat. Aquas-Grani et Vesaliam occupat. Palatinatum invadit. Paulus V. Papa moritur. Philippus III. Rex Catholicus. Cosmus II. Dux Florentia. Albertus Belgarum Princeps. Carolus Comes Buquoius. Rex Galliae varia Hugonottorum oppida expugnat. Ordo Equitum militiae Christianae. Confirmatur à Gregorio XV. Papa. Pragae de rebellibus 27 supplicium sumitur. Polonorum clades an. 1620. Victoria an. 1621. Posonium obsidetur. Thabor obsidetur et capitur. Posonij obsidio solvitur. Amberga et Camum capitur. Arx item Steinensis. Udenhemium instauratur. Hispanorum victoria ad fretum Herculum. Ad Mamoram. Societas Indiae Occidentalis. Juliacum obsidetur. Ducis Mainij mors, 16. Septemb. Hugonottorum caedes Charentonij. Bohemiae regum principumque series. — Auctarium commentarii de bello Bohemico Ferdinandi II. Coloniae Agrippinae, 1622, 16°, str. 38. Obsah: Cancellaria Anhaltina. Unio Pseudoevangelica. An. 1607. Triumviri. Civitates XVI. Imperiales. Bellarminus moritur. Testamentum eius. Joannes Berchmannus. Helvetiorum Civitates seu Cantones XIII. Grisonum status. Veneto foedere eversus. Fontana arx aedificatur. Anno 1621. Clavenna capitur. Vallis Engadina. Curia. Pax Rhaetica. Riga capitur a Sueco. Pax Turcica. Joab ludibrium fortunae. Carafa Card. Effexius. Bironius. Concionus. Cleselius. Barnefeltius. Calderonius, anno 1621. Luinij mors. Pax Hungarica. Calviniani Praedicantes e Bohemia proscribuntur. Lippiam occupat Halberstatensis. Alsatiam vastat Mansfeldius. Clivensis et Juliacensis controversio. Juliacum a nostris capitur. Alberti Belgarum Principis exequiae.

12042. XII. Caesares Austriaci, seu vaticinium de magnitudine ac potentia familiae austriacae, quae XII. imperatores orbi Christiano dedit, anno 1261 editum. Leodii, apud Guilielmum Hovium, 1621, 4°, 8 l.

12043. *Mone*, Historische Lieder... Viz Pisně, *Weller E.*

12044. *Mone*, Historische Lieder. Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nürnberg, VII, 1838, str. 66-7. — Nachweisung handschriftlicher Volkslieder, VIII, 1839, str. 82-5, 472-5. — Viz též: Zum dreissigjährigen Kriege. Mone. Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nürnberg, XVI, 1869, str. 202-4; 269-72; 299-302. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 4897. — Srv. *Weller E.*

12045. *Montfortius* viz *Hortensius Lambert*, Libri septem de bello Germanico.

12046. Monumenta comitalia regni Transilvaniae, *Szilágyi A.*, T. VI-IX (1608-1637). Budapest 1880-83, 8°. Akta k dějům Bethlena Gabora. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 166. — Actes et documents pour servir à l'histoire de l'aliance de G. Rákóczy prince de Transylvanie avec

les Français et les Suédois dans la guerre de trente ans. Budapest, 1874, 8°.

12047. *Mossmann H.*, Materiaux... de la guerre de 30 ans. Revue d'Alsace, 1891, str. 232-45 (týká se českých zemí).

12048. *Müller J.*, viz *Londorp*, Acta publica.

12049. *Müller J. G.*: *Caraffa C.*, Relatione delle stato dell' imperio e della Germania. Viz *Caraffa*, č. 11596.

12050. *Müller R.*, Über die historischen Volkslieder des 30jährigen Krieges. Steinhausen, Zeitschrift für Kulturgeschichte. II. Weimar, 1895, str. 199-216, 284-301. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4912.

12051. *a Munscrod Sulpitius*, viz Cancellaria secreta Anhaltina, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12052. *Mylius Joh.*, Gründlicher, wahrhafftiger Bericht, 1620. Viz *Hoë von Hoënegg*.

12053. Mysteria politica, hoc est epistolae arcanae virorum illustrium sibi mutuo confidentium, s. l. a. Viz Anhaltische geheime Cantzley.

12054. Mysterium iniquitatis..., sive Secreta secretorum turcopapistica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

N.

12055. Nachtrab Anhaltischer Cantzley, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12056. Nachtrab der Röm. Spanischen Cantzley. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12057. Nachweisung handschriftlicher Volkslieder. Mone, Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. VIII, 1839, str. 472-5. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 4898. Srv. literaturu s. v.: Písně.

12058. Nebelkap, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, cont. V.

12059. Necrologium kláštera sv. Anny v Praze, vyd. *Emler J.* Zprávy zas. král. Č. Spol. nauk, 1878. Bibl. Č. Hist. II, č. 2551, stať XII, 17. stol.

12060. Variorum discursuum Bohemicorum Nervus, oder Hussiten Glock. Welche nicht nur die Böhmische, sondern alle Evangelische Stände auff ihre Feinde ein wachendes Aug zu haben ermahnet und vor denselben trewlich warnet, auch was bey dem Böhmischen Kriegswesen zu thun seye, mit ihrem Resonantz unterrichtet. Gestellet und publicirt durch *Johann Huss redivivum*, sampt einen Extract eines Jesuitischen Schreibens, aus welchem zu sehen, durch was Mittel und Wege die Jesuiten in das Königreich Böhmen widerumb einzukommen gedencken. Erstlich in Böhmischer, jetzt aber auff Begern in Deutsche Sprach gesetzt und nachgedruckt. Im Jahr 1618, 4°, str. 12. — Jiné vydání následujícího roku: Variorum discursuum Bohemicorum Nervus,*) oder Hussiten Glock... Gedruckt in der Parnassischen Druckerei im Jahr 1619, 4°, str. 12. — Jiné vydání odlišné: Variorum discursuum Bohemicorum Nervus. New umbgegossene unnd mit mehrern auch hellern lautendem Klangaussgefertigte Hussitenglock, welche zugleich Frieden und Sturm leutet, und nicht nur die Böhmische, sondern alle Evangelische Stände auff ihre Feinde ein wachendes Aug zuhaben ermahnet und warnet. Auch was bey dem Böhmischen Kriegswesen zuthun seye mit ihrem Resonantz unterrichtet, so wol zu wissen nöhtige Sachen eröffnet und diese schwebende Kriegsgefahr reifflich zubedencken, beede Partheyen anmahnet, auch Mittel und Weg, wie zu bestendigem Frieden zugelangen oder den Krieg foeliciter zu continuiren, lieblich und frewdig vorschlägt. Omnibus, non omnia placent. Nicht nur zu Nutz, Trost und Warnung den Böhmen, sondern zu bester Nachrichtung allen Nationen und Christlichen Völckern, als in sonderliche Weckglock gegossen und Durch *H. Johan Hussen redivivum*, genandt Martyr. Im Jesuiter Collegio zu Prag angezogen. Deroselben Klang aber zu den schaffenden Christen geschickt: Im Jahr 1619, 4°, str. 6. — Jiné vydání· Variorum... unterrichtet auch zuwissen nöthige Sachen eröffnet und reiflich zu bedencken anmahnet. Nicht nur zu Nutz, Trost und Warnung den Böhmen, sondern menniglichen zu bester Nachrichtung publicirt, und gestellet durch *Johann Huss redivivum*, genandt Martyr. Erstlich in Böhmischer, jetzt aber auff Begern in Teutsche Sprach gesetzt und nachgedruckt. Im Jahr 1619, 4°, str. 10. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio I. Der Hussiten Glock, Erster Klang, oder Discurs, ob die Evangelische Böhmische Stände sampt ihrer Religion, auss dem Königreich Böhmen durch ihre Feinde vertilget werden können? Darinnen dann, dass solches den Böhmischen, wie auch allen andern Christenfeinden zuvolbringen unmüglich und ihre Arbeit und Vorhaben ganz vergeblich, auch ihre Tyranney und Blutvergiessen nur der Ewangelischen Auffkommen und Gedeyen ist mit glaubwür-

---

*) Pod tímto společným titulem vyšla v letech 1618-20 celá řada letáků, z nich jednotlivé mají též dodatek „Continuatio"; v celku je jich XIII. O autorovi viz *Weller*, Codex pseudonymorum, str. 264; *Gebauer*, Publicistik, č. 11724, str. 102 a d. *Krebs*, Die politische Publizistik der Jesuiten, č. 11939.

digen Historien erwiesen unnd sonnenklar dargethan wird. Pontificorum Mars, est Evangelicorum Salus. Gestellet und publicirt durch *Johann Huss redivivum.* Gedruckt im Jahr 1619, 4°, str. 16. — Jiné vydání s přídavkem: Erstlich in Böhmischer, jetzt in Teutscher Sprach nachgedruckt, s. a., str. 23. — Jiné vydání bez autora a odchylným pravopisem, 1619, str. 7-20. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio II. Oder Böhmische Ohrleffel. Das ist: Glaubwürdiger Bericht, wie der berühmbte Märtyrer Johan Huss, welcher vor zweyhundert Jahren zu Constanz unschuldig verbrent worden, wunderbarlicher Weiss von den Toden aufferstanden und zu Prag umb seine betrübte Landsleut zu trösten ankommen, auch seinen Jünger Hieronymum in Gestalt eines Postilions zu den Jesuitern in ihr Collegium daselbst deroselben Vorhaben wider seine Landsleute zuerlernen abgefertigt. Welcher dann von ihnen seltzame newe Zeitungen erfahren und nun offenbar gemacht und an Tag gebracht werden. O Christianissimi viri, capita vestra extollite, cautique in rebus gerendis estote, ne de improviso opprimamini decusque vestrum concidat. Publicirt Warnungsweise. Durch *Johann Huss redivivum.* Erstlich in Böhmischer, jetzt aber in Teutscher Sprach nachgedruckt, 1618, 4°, str. 23. — Jiné vydání téhož r., týž počet str. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi, Continuatio II. Der Hussiten Glock Ander Klang. Neu aussgefegter und rein gesäuberter Böhmischer Ohrlöffel . . . gebracht werden. 1619, 4°, str. 21-40. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio III. Oder Decret der Jesuiten, wider alle Evangelische Potentaten zu Rom geschlossen, welches aussdrücklich vermag, selbige durch ihnen gleichförmige Wachsbilder und deroselben Beschwerunge zuertödten und umb zubringen und den Jesuiten in Krafft desselben ernstlich mandirt und aufferlegt worden. Menniglich sonderlich anjetzo den Böhmischen Ständen zur Nachrichtung publicirt durch *Johann Huss redivivum.* Auss Frantzösischer in Böhmische, jetzt aber in Teutscher Sprach nachgedruckt Anno 1618, 4°, str. 14. Z obsahu: Abschied dess Jesuitertags zu Rom gehalten. Negociatio Jesuitica. Oder Historia von dem Spannischen vierecketen Scorpion, in der welt eingeschlichen. Identické vydání z r. 1619. — Vydání z r. 1618 (str. 15) s přídavkem Psalmus Eucharisticus ob felicem sacerrimorum Patrum sectae Je-Usiticae excessum ex Regno Bohemiae, factum 2. Junii. — Vydání: Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio III. Oder Decret der Jesuiten wider alle Evangelische Potentaten zu Rom geschlossen, welches aussdrücklich vermag selbige durch ihnen gleichförmige Wachsbilder und deroselben Beschwerunge zuertödten und umbzubringen und den Jesuiten in Krafft desselben ernstlich mandirt und aufferlegt worden. Darbei auch Zischkae Mandat an alle Böhmen sich in Bereitschafft zuhalten, gefunden wird (1619), str. 41-54. — Srv. přídavky III. Contin.: Johannis Ziszkae von Kelch, General Oberstens der Evangelischen in Boehmen, Mandat und Varmahnung an alle rechtgläubige Christen im Königreich Böhmen wessen sie sich zu ihme versehen, und sie sich hingegen in diesem Kriegswesen zuverhalten haben. Jam venit e superis Huss, quod si forte redibit Zisska suus vindex, impia Roma cave. Erstlich in Boehmischer, jetzt aber in Teutscher Sprach publicirt: Anno 1618, 4°, str. 7. — Znova: 1618, 4°, str. 17-22. — Znova: 1620, 4°, str. 17-23. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi, Continuatio IV. Böhmischen Pestartzney oder Discurs, od den böhmischen Ständen die ausgebannisirte Jesuiten umb Friedens willen wider einzunehmen oder des Kriegs gefährlichen Ausgangs zuerwarten, nützlicher und rahtsamer sey? Und dann der Teutschen Praeservativ, was so wol die Teutschen, auch dermal eins mit diesen friedhässigen Menschen, so lieb ihnen ist, die Vermeidung Venedischer, Böhmischer und anderer angestellten Jesuitischen Gefahr zugewarten. Erstlich in Böhmische, jetzt aber in Teutsche Sprach gebracht und publicirt durch *Johann Huss redivivum.* Gedruckt zu Fridberg durch Michael Sanfftmuht. Anno 1619, 4°, str. 24. — Jiné vydání liší se písmem, vignetou a závěreční linkou. — Srv. vydání: . . . Contiunatio IV. Der Hussiten Glock vierdter Klang. Der Böhmischen Pest bewährte Artzney oder Discurs, ob den Böhmischen Ständen die bannisirte Jesuiten umb Friedens willen wider einzunemen oder dess Kriegs gefährlichen Aussgangs zuerwarten nützlicher und rahtsamer sey? Und dann der Teutschen Praeservativ, was so wol die Teutschen, auch dermal eins mit diesen friedhässigen Menschen so lieb ihnen ist, die Vermeydung Venedischer, Böhmischer und anderer angestellten Jesuitischen Gefahr vorzunemen haben . . . s. a. (1619), str. 55-70. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio V. Böhmische Nebelkap oder Der Böhmen falschen und geferbten unnd dann weder kalten noch warmen, wie auch ihrer gewissen und standshäfftigen Freunden Werckzeichen. Bei welchen sich befinden wirdt, wessen sich die Böhmen zu einem jeden insonderheit zuversehen und zugetrösten,

oder welche sie zufliehen und zumeyden haben. Amicus certus in re incerta cernitur. Ein auff rechter Freundt wirdt erkandt, der eim zhelffen ausstrekt sein Handt, es ist fürwar ein guter Freundt, der ein erlöst von seinem Feind. Publicirt durch *Johann Huss, genandt Martyr.* Erstlich in Böhmischer, jetzt in Teutscher Sprach nachgedruckt. Anno 1619, 4°, str. 20. (Ku konci: Extract dess mündlichen Vortrags, so Herr Jacob von Grünthall Chur-Sachsen Gesandten bey den Herrn Directoren den 28. Decemb. gethan.) — Vydání: ... Continuatio V. Bohemische Nebelkappe, oder der Böhemen falschen und geferbten und dann weder... seinem Feind. Tunc tua res agitur, paries cum proximus ardet. Wann brennet deines Nachbarn Wandt, alsdann magstu wol wehrn zuhand, dass dich nicht treff dieselb Gefahr, und must helffen die Zäch zahln bahr, s. l. a. (1619), 4°, str. 71-88. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio VI. Den Böhmen gelegter Fallstrick, ist allen evangelischen Ständen eingestellte Fallbrück. Dass aber solches in Wahrheitsgrund also wird mit glaub -und denkwürdigen Historien, und vernünfftigen Vermutungen zur gnüge erwiesen. Darbey auch, wie es mit der lang gehofften Interposition, das Böhmische Kriegswesen betreffende, eigentlich beschaffen, fundamentaliter discurirt wird. O miserum hominem, qui non praefidet sibi, accersit sibi malum, et non vult credere. Publicirt durch *Johan Huss redivivum*, genant Martyr. Anno 1619, 4°, l. A-C_2. — Jiná vydání z téhož roku, l. A-C_2, A-C_3. — Vydání s přídavkem na titulu: Auss Böhmischer in Teutsche Sprach gebracht unnd Publicirt durch ... 1619, 4°, l. A-C_3. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio VII. Böhemische Friedensgefahr oder nothwendiger Bericht, wie es mit der den Böhmen angebotener Friedenstractation, oder Disarmirung Hinlegung der Waffen, eigendlich beschaffen, und was die böhmische Evangelische Stände, so lieb ihnen ist grössere Gefahr zu vermeiden, darbey vornemlich in gute Observantz nemen und halten sollen und mögen, welches ihnen durch gute gesetzte Artickel und Puncten gnugsam zuverstehen geben wird. Animarum salus cunctis rebus est praeferenda. Publicirt durch *Johann Hus redivivum*, genant Martyr. Im Jahr Christi 1619, 4°, l. A-E_3. — Jiné vydání, l. A-E_3. — Jiné vydání se stejným titulem, až na pravopis a dodatek: Auss Böhmischer in Teutsche Sprach gebracht und publicirt durch *Johan Huss, redivivum*, genandt Martyr. Im Jahr Christi 1619, 4°, l. A-E_3. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio VIII. Böhmische Brüderschaft, welche zwischen den evangelischen Ständen im Böheimb und deroselben Friedens Brüder zu Beschützung des H. Evangelii, und beederseyts ihres Vatterlands auffgerichtet worden. Die Haupt-Ursachen, warumb sie sich confoedirirt, gibt Copia eines Schreibens, so die Evangelischen Stände an König Ferdinandum, der Confoederation und angestellten Defension wegen, unterthenigst abgehen lassen, genugsam zuverstehen. Wie auch ein wolfundirtes räthliches Bedencken, die böhmische Differentz zucomponiren, welches ihro Mayst. auff gnedigstes Begern, der Herr von Tschernembel unterthenigst verfertigt, annectirt und angehenckt ist, welches ihro Mayst. zu fridlichen Wolstandt ein leichten geringen, doch hochnutzlichen Weg trewhertzig gibt und anzeigt. Ferre famem, tolerare sitim, contemnere somnos, dura paci discit plurima, quisquis amat Christum et Patriam. Publicirt durch *Johan Huss*, redivivum, genant Martyr. Gedeuckt (sic) im Jahr Christi 1619, 4°, str. 20. Též z r. 1620. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio IX. Oder Spanischer Sauertaig in dem Marggraffthumb Mehrern ausgesetzt. Das ist eigentlicher und wahrer Verlauff, alles dessen, so in Mehrern, wie auch mit den Böhmen der Confoederation halben- als auch mit Graff Tampir seines Einfalls wegen und was sich allerseits in Tractationen und Scharmützeln begeben und zugetragen. Welches dann mit etlichen der Stände und andererhoher Personen Wechselschrifften, gnugsamb dargethan und erwiesen wird. Publicirt durch *Johann Huss redivivum*, genant Martyr. Gedruckt im Jahr 1619, 4°, str. 23. — — Variorum Discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio X. Sive Antiscioppius oder Symsons Backenzahn, mit welchem der in-, über- und durchteuffelte Caspar Sciop zerschmettert wird. Das ist Menschlich Examen, der Teuffelischen Rath- und Anschläg des Spannischen und Oesterreichischen Raths Gaspar Scioppen, welches er auss unchristlicher Weiss dieses Jahr an Tag gegeben, in einem Lateinischen libello, genandt Classicum belli sacri. Allen Friedlibenden Christen, welchen die Wolfahrt Röm. Kays. May. und aller Ständt des H. Röm. Reichs lieb, auch ihr Vatterland angenem ist, nötig zu lesen, und sich vor den Jesuitischen Practiquen zuhüten embsiglich. Auff sonderbaren dess böhmischen Martyrers Herrn Johann Hussen redivivi Befelch, verfertigt von *Johanne Meterano* von der Hessleiden, S. S. Theol. Studioso, Catholico. Gedruckt durch Fridericum Friden. Anno dierum ultimorum, 1619. Cum gratia et privilegiis, 4°, l. A-E_3. — Jiné vydání: Prag, 1620, 4°, l. A-E_4. — —

Variorum discursuum Bohemicorum Nervi. Continuatio XI. Sive aureum Bohemorum Seculum. Böhmisch Freudenfest. welches die Göttliche Maystät den Böhmen zucelebriren unnd zuhalten, Zeit und Mittel verordnet und gegeben hat. Wie uns dann dessen Herrlichen Göttlichen Wunderwercks und glückseligen erwünschten Fortgangs Herr Johan Huss redivivus, Martyr Constantiensis Constantissimus, in seiner Gratulation, Adhortation, Vermahn und Glückwünschung berichten und erinnern thut. In unsers Herrn unnd Neuzehenden, und dess Königs Friderici I. Seiner Mayest Regierung im Ersten Jahr. Gedruckt in Prag durch Lorentz Emmerich, 4°, l. A-D_3. — Jiné vydání, s. l. a., l. A-A_3. — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi, Continuatio XII. Oder Spanischer Gelttrutz und Castilianischer Hochmuht. Mit welchem die Spannische Catholisten die Böhmische unnd alle andere Evangelische Ständte nicht nur forchtsam zumachen, sondern auch gar unter sein unerträgliches Joch zubringen gedencken. Wie aber selbigem zu Stewren und bey Zeiten vorzukommen sey werden, uns diesem Discurs inserirte Doctrinalia Mittel und Weg geben und zeigen. Mit angehenckter Strena Regia, Königlicher Mayestätt in Böhmen. Von Johan Hussen redivivo, Martyre Constantiensi Constantissimo, unterthenigst offerirt. Gedruckt zu Prag durch Lorentz Emmerich Anno Recuperatae Salutis, 1620. In Ihro Königl. Mayest. Friderici I. Regierung aber im ersten Jahr, 4°, l. A-D_3. Na konci: „Cantiuncula Boëmica, Im Thon: Durch Adams Fall, etc." incipit „Der Jesuit hat gantz verderbt . . ." „Jesuitis pro strena mittit *Joan M. von Rörig, Hussi discipulus*".) — — Variorum discursuum Bohemicorum Nervi, Continuatio XIII. Der Hussitenglock dreyzehender Klang, oder Spanischer Krebsgang und Jesuiter Alarm. Das ist Historische Erzehlung unnd Observantz, wie alle Catholische Potentaten so der Jesuiten Raht unnd Anschläg sich gebrauchen, nicht nur der Tyrannen Straff gewertig seyn müssen, sondern auch ihres eygnen Unheyls, Verderbens unnd Untergangs selbst Ursacher seyndt. Darumb sie selbige höchlich fliehen unnd meyden aussreuten unnd verjagen sollen, welches dass es die höchste Notdurfft sey, hierinnen ad oculos demonstrirt und erwiesen wird. Ein Mamluck Jesuit und Judt, thun die Zeit ihrs Lebens kein gut, verzehren nur der Christen Blut, O Gott straff sie mit deiner Ruht. Publicirt durch *Hussen redivivum*, genant Martyrer. Erstlich gedruckt zu Prag im Jesuiter Collegio, durch Theophilum Hieronymi, Anno 1620, 4°, str. 40.

12061. *de Noris Allessandro*, Guerre di Germania dall a. 1618 fino alla pace di Lubeca, Bologna, 1640, 4°.

12062. Noviny, viz Letáky, pamflety.

12063. Nucleus historiarum. Viz *Meigerius Sam.*

12064. Nucleus historicus . . . Das ist Kurtze, jedoch warhaffte, zum andermal vermehrte Erzählung, was sich sonderlichs und wunderlichs in und ausserhalb dem heyligen Römischen Reich von Anno 1618 biss auff gegenwertiges 1627 Jahr von einem Monat, Wochen und Tag nach einander begeben und zugetragen. Nürnberg, 1627, 4°, l. 24.

12065. Nucleus historicus decennalis. Das ist: zehenjährige Chronick, was sich von 1618 biss 1628 in und ausser dem H. Röm. Reich sonderlichs und wunderlichs, fürnemlich aber dess Kriegswesens halber, begeben und zugetragen. Nürmberg, 1628, 4°, 30 l.

12066. Nuntiaturberichte aus Deutschland nebst ergänzenden Aktenstücken 1892 a d. Abteil. II., 1585-90. Abteil. III., 1572-85. Abteil. IV., 1628-35. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 1134-5, III, č. 5641. — Viz též s. v. *Bentivoglio.*

O.

12067. Ohrleffel, Böhmischer, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, Contin. II.

12068. *Oldenburger Phil. Andr.*, Thesaurus rerum publicarum totius orbis quadripartitus, Genevae, 1675 (III. a IV. díl týká se historie rakouské a historie zemí českých).

12069. *Olmo Giov. Franc.*, viz Relationi della republica di Venetia, 1627.

12070. *Opel Jul.* und *Cohn Adolf*, Der dreissigjährige Krieg. Eine Sammlung von historischen Gedichten und Prosadarstellungen. Halle, 1862, 8° str. XIV, 507. Z obsahu: Wachsende Gährung in Deutschland und Ausbruch des Kampfes in Böhmen. Der Ausgang des böhmischen Krieges und die Auflösung der Union. Fortsetzung des Kampfes in Deutschland. Der dänische Krieg. Der Convent zu Leipzig. Die Zerstörung Magdeburgs. Die Schlacht bei Breitenfeld. Gustav Adolfs Triumphzug durch Deutschland. Nach der Schlacht von Breitenfeld. Die religiösen, politischen und socialen Verhältnisse während des Krieges. — Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4900. — — Srv. též *Opel J. O.*, Die Anfänge der Deutschen Zeitungspresse 1609-1650. Archiv f. Gesch. d. Deutsch. Buchhandels. N. F. III.

12071. *Oraeus Heinr.*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum.

P.

12072. *Paganino Gaudentio*, Le singolarita delle guerre di Germania. Fiorenza, 1640, 4°, 120 str.

12073. *Palm Herm.*, viz Acta publica, Verhandlungen und Correspondenzen der schlesischen Fürsten und Stände. Viz č. 11401.

12074. *Pambo Verimundina*, viz: Acta, Holländische..., 1626.

12075. Památka přebylých i za mého věku dějících se věcí od l. 1600-42. Viz *Urbanides Pavel*.

12076. Памятники дипломатическихъ сношеній Древней Россіи съ державами иностранными, 1851. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 2595.

12077. Paměti V. A. Formiky Poděbradského o válce třicetileté, viz *Čermák Klim.*

12078. Paměti kanovníka Platýse od l. 1619. Viz Zápisník.

12079. Paměti makrabství moravského. Viz z *Topolčan Matiáš.*

12080. Paměti Volyňské, viz *Prokop Bartoloměj*, č. 12036.

12081. Pamětní kniha od založení kolleje, kostela sv. Ignácia a Xaveria, škol latinských, semenarium, bratrstva českého a latinského od koho fundací a začátek nákladu toho, vystavení, kdy a v kterým roku v městě Březnici. (Obsahuje l. 1618-1788 většinou zprávy o Jeníškovi z Oujezda a zápisy lokální.) Viz *Rezek Ant.*, Paměti Březnické ze 17. a 18. věku. Zprávy o zasedání kr. Č. společnosti nauk, 1881, str. 53-8.

12082. Pamětní knížka Rakovnického J., viz *Rakovnický* (*Pilát*).

12083. Pamflety, paškvily a pod., viz sbírky a literaturu: *Bernt Al.*, *Crecelius*, *Hitzigrath H.*, *Gebauer J.*, *Grünbaum M.*, *Knuttel W.*, *Menčík Ferd.*, *Mayr-Deisinger K.*, *Skála Pavel ze Zhoře*, Verzeichniss einer Sammlung von Einzelblättern (*Drugulin*. Historischer Bilderatlas), *Voigt*, *Winter Z.*, *Wolkan R.*

12084. *Papadopoli Nicola*, Relazione del Congresso di Münster del Cavaliere Alvise Contarini (1650), Venezia, 1864. Srv. *Fiedler Jos.*, Die Relationen der Botschafter Venedigs, čl. IX, č. 11696.

12085. *Pappus Leonardus*, Rerum Germanicarum ab a. 1617 ad a. 1641 gestarum epitome, 1641, 12°. — Compendium belli germanici ab anno 1617 ad a. 1643. Helvetia, per Davidem Hautte, 1643, 24°. — Epitome rerum Germanicarum ab a. 1617 ad a. 1643 gestarum, 1643, 32°, str. 318. — Epitome rerum germanicarum ab anno 1617 ad 43 gestarum, 1644, 12°, str. 248. — Rerum Germanicarum ab Anno 1617 ad Annum 1648 gestarum epitome. Editio altera et cum priore continuata, 1655, 12°, str. 390. — Epitome Rerum Germanicarum ab Anno 1617 ad 43 gestarum. Editio nova et emendata. 1669, 12°, str. 203. — Epitome Rerum Germanicarum ab anno Chr. 1617 ad an. 1643. Recensuit et annotationes aspersit *Jo. Gottlob Boehmius.* Lipsiae in Officina Fritschia, 1760, m. 8°, str. 284. — — *Pappus Leon.*, Historia teutsches Krieges d. i. Kurtze und Summarische Beschreibung dieses Teutschen, in die 30 Jahr sich erstreckenden Kriegswesens von 1616 bis 1645 zwischen Ferdinand II. und III. und zwischen Schweden und Frankreich s. l. 1646, 4°. — Des Leonhard Pappus Epitome Rerum Germanicarum ab a. 1618 ad a. 1648 gestarum, mit Anmerkungen von *L. Arndts*, Wien, m. 8°, I, 1856, XXXIX, 231; II (od r. 1641-8), 1858, XXIV, 290 (1). Znova, ibid., 1879, 8°.

12086. *Pastorius Joh. Aug.*, Europäischer Newer Teutschen Florus. Viz *Wassenberg*, Florus Germanicus.

12087. Paškvily (Pasquille) viz Pamflety.

12088. Patente von 1601-30. Viz *D'Elvert*, Schriften, XXII, Brünn, 1875, str. 565-7 (Bibl. Č. Hist. II, č. 5092).

12089. *Pelzel Fr. Martin*, prameny války třicetileté, viz Geschichte der Böhmen (Bibl. Č. Hist. II, č. 2646), II, Prag, 1782, str. 957-1014.

12090. *Perusinus* (*Peruginus*), Historia de rebellione Bohemorum. Viz *Aurelius.*

12091. Pestartzney. Viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, Contin. IV.

12092. *Pešina Thomas Joannes*, Phosphorus septicornis... Pragae, 1673. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 2662.

12093. Pfaltzischer geheimer Ratschlag viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12094. *Pfeffinger Joh. Fr.*, Denkwürdigkeiten des XVII. Jh., I, 1601-20, Hamburg, 1706.

12095. *Piasecius Paulus*, Chronica gestorum in Europa singularium, Cracoviae, 1645, fol. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2685.

12096. *Pilát*, Pamětní knížka, viz *Rakovnický J.*

12097. *Pilgram Joh.*, viz *Hoë von Hoënegg*, Gründliche Antwort.

12098. Písně historické z 30leté války viz sbírky a přehledy: *Bartsch K.*, *Becker Jul.*, *Böhme F. M.*, *Clemen O.*, *Cohn Ad.*, *v. Ditfurth*, *v. Erlach F. C.*, *G. L.*, *Gebauer J.*, *Grünbaum M.*, *Herbort Mat.*, *Hildebrand H.*, *Hitzigrath H.*, *Janicke J.*, *Jantzen H.*, *Knuttel W.*, *Körner P. M.*, *v. Liliencron R.*, *Menčík F.*, *Mikovec F. B.*, *Mone*, *Müller R.*, *Opel Jul.*, *Pöhlmann C.*, *Rembe*, *Skopec Jindř.*, *v. Soltau Fr. L.*, *Steinmann Jindř.*, *Wackernagel W.*, *Weller E.*, *Wolf O. L.*, *Wolkan R.*, *Zíbrt Č.*

12099. *Platýse* kanovníka zápisník z l. 1619 a d. Viz Zápisník.

12100. *Plessius Volrad Heidelbergensis.* Aiax post oppugnatam frustra Cancellariam Anhaltinam. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12101. *Podlaha A.*, V. Fr. Kozmanecia spisování historická. Viz *Kozmanecius.*

12102. *Podlaha Ant.*, Rukopisný sborník Evermonda Jiřího Košetického. Viz *Košetický.*

12103. *Pöhlmann C.*, Politische Lieder aus dem 30jährigen Krieg. Archiv des histor. Ver. v. Unterfranken, XXX, Würzburg, 1887.

12104. *Pornetus J.*, Commentarius de bellis... bohemicis usque an. 1627. Duaci, 1628, 4°.

12105. *Prinsterer van*, viz *Groen*, Archives ou correspondance inédite.

12106. *Priorato Gualdo, Conte Galeazzo*, Historia della guerre di Ferdinando II. ed III. imperatori et re Filippo III. di Spagna contra Gustavo re di Swetii et Luigi XIII. re di Francia. Lib. XVI. successe dall' anno 1630 sin all' anno 1640. Venetiis 1640, 4°. — Bologna 1641, Vol. II, 4°; Venetiis s pokračov. do r. 1641, 1642; Genevae 1643, 4°, 1662, 8°; Venetiis 1644, 8°; 1646, 4°; 1653, 4° (14), 297 str. — Srv. *týž*, Vite et azzioni di personaggi singorlamente nelle coriche della casa d'Austria illustri i militari e politici, Viennae, 1674, fol. Z obsahu: Aldringer (2); Baner (13); Collalto (18); Colloredo (19, 20); Caraffa (21); Nic. Draskovich (24); Gallas (28); Max Herberstein (30); Leop. v. Königsegg u. Rothenfels (32); Montecuculi (33); Bern. Ign. v. Martinitz (34); Mansfeld (35); Maradas (36); Ott. Piccolomini (40); Pappenheim (42); Spinola (48); Heinr. Schlick (51); Slawata (55); Tilly (57); Wallenstein (60) atd. — *Téhož*, Historia della vita d'Alberto Valstein, duca di Fridlandia, 1643. Viz při literatuře o Waldštýnovi.

12107. Process. Türck-Spannischer in das Teutschland eingeführt oder die Grundsachen dess zerrüttenen Zustands im Reich Teutscher Nation. Durch einen redlichen Churpfaltz. Eydgenossen. s. l., 1626, 4°.

12108. *Prokop Bartoloměj*, Paměti Volyňské (1617-1647) viz č. 12036.

12109. Proroctví z doby třicetileté války, viz *Haar G.* a při jednotlivých letech a obdobích, počínaiíc r. 1618.

12110. Příčin, sedmdesát duležitých..., proč by se J. M. král Polský, též panstvo a rytířstvo jeho proti Uhrům, Čechům a jiným přivtěleným zemím za příčinou důležité a nevyhnutelně potřebné od nich vyzdvižené deffensí postavovati a těchto věcí se ujímati neměli... 1619, 1620. Viz Prameny, s. v. Apologie.

12111. *v. Pufendorf Samuel*, Commentariorum de rebus Suecicis libri XXVI. ab expeditione Gustavi Adolfi regis ad abdicationem Christianae (1630-54), Stockholm, 1655, fol. — Commentariorum de rebus Suecicis libri XXVI. vere pragmatici, singularique studio et prudentia scripti ab expeditione Gustavi Adolphi in Germaniam ad abdicationem Christinae Sueciae Regiae, Ultraiecti 1686. — Znova Francofurti, 1705, fol. — Německý překlad: Herrn *Samuel von Pufendorf* 26 Bücher der Schwedisch und Deutschen Kriegs Geschichte von König Gustav Adolfs Feldzuge in Deutschland an biss zur Abdanckung der Königin Christina. Aus dem Lateinischen in die hochdeutsche Sprache übersetzet von F. F. M. v. S. Franckfurt am Mayn und Leipzig, 1688, fol., l. 12, str. 758 a register. — Znova: 1693, fol. — Další vydání: Mit vortrefflichen Kupffern ausgezieret und mit nöthigen Registern versehen aus dem Lateinischen ins Hoch-Teutsche übersetzet von S. R. Nürnberg, 1697, fol., str. 402. — Srv. *L. v. Ranke*, Ueber Chemnitz und Pufendorf in: Zwölf Bücher Preuss. Gesch. Leipzig, 1874, IV. Bd. Analekten II.; Zur Kritik von Pufend., De reb. Suec. *Th. v. Märner*, Märk. Kriegs-Obersten des 17. Jahrh., Berlin, 1861, str. 254.

Q.

12112. Quellen zur Geschichte des 30jähr. Krieges und neueste Bearbeitungen. Allg. Zeitung, Ergänzungsblatt, 1845, str. 495; 1846, str. 255.

R.

12113. *Račenského J. J.*, Zápisky, viz Zápisky, 1618-23.

12114. *Rakovnický Jan* (*Bakovský, Rakovský*, jinak *Pilát*), měštěnín Staroměstský, Pamětní knížka o praž. událostech (Gedänckbüchel von Prager Begebenheiten). Rukop. Bibl. mus. král. Čes. sign I, B. 20. Allig: 1. (Vyzvání direktorů ke všem stavům, by k poradě na hrad praž. se sjeli.) 1619. 2. Nařízení direktorů ... rychtáři m. Domažlic p. Petr. Koránkovi. Na hradě praž. 1618. 3. Artikul, darauf alle u. jede vermeinte Directores von Herrn-, Ritter- u. Bürger-Stande befragt werden. 4. Nomina testium. Contra Balthaz. Globicz Minoris urbis Primatem...

12115. *Rakovský J.*, Pamětní knížka, viz *Rakovnický J.*

12116. Ratschlag, Pfaltzischer, geheime Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12117. Rathschläg, Underschiedliche, oder Consultationes der wichtigsten Sachen. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12118. *Rausch Joh. Daniel*, Denník (1619-87), viz *Stockmann*, č. 12236.

12119. Recueil de documents sur l'histoire de Lorraine. Viz *Schmit J. A.* Pièces originales.

12120. *Regenvolscius Adrian* (*Wengerscius*, *Węgerz Andr.*), Systema historico-chronologicum ecclesiarum Slavonicarum ... praecipue ... Bohemiae, Moraviae, 1652, 1679. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 2770.

12121. Regesten dero die chronologischen Verzeichnisse der Urkunden ... 1856. Viz *Chlumecký*.

12122. Regesten zum 30jährigen Krieg. Viz *Seiffert*, Zum 30jährigen Krieg, 1905.

12123. Regesten zur Geschichte des 30jährigen Krieges, Viz *Trampler*.

12124. *Reinhardt H.*, Die Correspondenz von Alf. und Girol. Casati, Spanischen Gesandten in der Schweizer-Eidgenossenschaft, m. Erzherzog Leopold V. von Oesterreich, 1620-3. Einige Beiträge zur Schweiz. u. allg. Gesch. im Zeitalter des dreissigjährigen Krieges. Collectanea Friburgensia I, Freiburg i. Schw., 1894, str. 214.

12125. Relace anglických vyslanců, viz *Grünhagen*, Schlesisches aus Londoner Gesandtschaftsbericht.

12126. Relace Benátských vyslanců, viz *Alberi*, *Barozzi-Berchet*, *Fiedler J.*, *Firnhaber*, *Höfler C.*, *Papadopoli*, *Relazioni*, *Stich*, *Turba*, *Zwiedineck-Südenhorst*, Venetianische Gesandtschafts-Berichte.

12127. Relace Lamormainiho viz *Ježek J.*

12128. Relace nunciů papežských, viz Nuntiaturberichte aus Deutschland.

12129. Relace španělských vyslanců Alf. a Girol. Cassati, viz Reinhardt, Die Correspondenz.

12130. Relatio rerum in Europa gestarum, viz *Eyzinger Mich.*

12131. Relationis historicae continuatio..., 1618, 1619, 1621, 1622. Viz *Casparsen Caspar.*

12132. Relatione delle rivolutioni delli regni di Boemia. Viz *Rubbini Giov. P.*

12133. Relatione delle stato dell' imperio e della Germania. Viz *Caraffa.*

12134. Relation historique et politique de tous ses etats. Viz L'Europe vivante, 1667, 1760.

12135. Die Relationen der Botschafter Venedigs über Deutschland und Österreich im XVII. Jht. Herausgegeben von *J. Fiedler.* Fontes Rerum Austriac. Band XXVI, XXVII, Wien, 1866-7, 8°.

12136. Relationes etlicher gewester Churpfaltz gehaimber vertrautister Räth. Viz v oddílu. Anhaltische geheime Cantzley.

12137. Relationes historicae, viz *Francus*, *Casparsen*, *Eyzinger*, *Meurer* (*Latomus*), *Londorpius.*

12138. Relationi della republica di Venetia, del regno di Polonia, et del regno di Boemia. Del *Gio. Francesco Olmo.* Al... Giovanni Cornaro, Doge di Venetia ... et ... Senato. In Venetia, 1627. Appresso Antonio Pinelli stampator ducale, 4°, str. 55.

12139. Relazioni degli ambasciatori Veneti al senato. Viz *Alberi Eug.*

12140. Relazioni degli stati Europei lette al senato dagli ambasciatori Veneziani. Viz *Barozzi-Berchet.*

12141. *Rembe Heinr.*, Die Grafen von Mansfeld in den Liedern ihrer Zeit. Volkslieder aus dem 16. und 17. Jahrhundert. Gesammelt und erläutert. Halle, 1885, v. 8°, str. IV, 60.

12142. *Renandot Theoph.*, viz Mercure français.

12143. *Requier J. R.*, viz *Siri V.*, Il Mercurio.

12144. Rerum germanicarum epitome. Viz *Pappus L.*

12145. Rerum germanicarum sub Mathia, Ferdinandis II. et III. imperatoribus gestarum libri. Viz *Lotichius.*

12146. Rescripte Kaiser Ferdinand II., viz Briefe.

12147. *Rezek Ant.*, Paměti březnické ze 17. a 18. věku. Viz Pamětní kniha.

12148. *Riccius Josephus Brixianus*, De bellis germanicis libri decem, in quibus Bohemica, Danica, Sueccia bella et quidquid ubique terrarum ab a. 1618 usque ad a. 1648 gessere Germani, continua narratione describuntur, Cum pacis conditionum auctuario, quae Monasterii et Osnabrugi, inter caesaris, regum et principum legatos et conquisitores nuperrime convenerunt, Venetiis, 1649, 4° (12), 800. Doplněné vydání: Historia bellorum germanicorum ab a. 1632-40, Venetiis, 1640, 4°. — Coloniae, 1650-2, 8°. — Amsterdam, 1654, 12°. — Rotterdam, 1656, 8°. — Novomagii, 1659, 4°.

12149. *Riegger*, Aktenstücke zur Geschichte des 30jährigen Krieges. Viz: Aktenstücke.

12150. *Richer Jean*, viz Mercure français.

12151. *Ritter Mor.*, Der Jülicher Erbfolgekrieg. Viz Briefe und Acten, č. 11570, III. B.

12152. *Ritter Mor.*, Die Gründung der Union, 1598-1608. Viz Briefe und Acten, č. 11570, I. B.

12153. *Ritter Mor.*, Die Union und Heinrich IV. 1607—9. Viz Briefe und Acten č. 11570, II. B.

12154. Römisch-Spanische Cantzley, viz Spanische Cantzley, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12155. *Rörig Joan. M.*, viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum, Continuatio XII.

12156. *Rozdrażewski Franc.*, Tractatus de controversiis, 1620. Viz s. v. Apologia, Sedmdesáte důležitých příčin.

12157. *Rubbini Giov. Pietro*, Relatione delle rivolutioni delli Regni di Boemia ed Ungaria dall' a. 1610... Bologna, 1621, 4°, 40 l.

12158. *Runde D. Justus*, viz *Khevenhiller*, Annales Ferdinandei.

12159. *Russdorf Joh. Joach.*, Bericht... sambt... Schreiben. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzlei.

12160. *Russdorf J. J.*, Consilia et negotia publica, Accedit epistolarum collectio..., Francofurti et Lipsiae, 1725-7, fol. — Srv. vyd. franc.: Mémoires et négotiations secrètes, redigées par *E. G. Cuhn*, I-II, Leipzig, 1789, 8°.

12161. *Rusdorf J. J.*, Epistolae arcanae..., Lettres de messieurs du conseil privé du Palatinat electoral à la regne de Bohème. *Týž*, Consultationes politicae. Viz *Hahn*, Collectio monumentorum, Bibl. Č. Hist. II, č. 152, Brunsvigae, I-II, 1724-6.

12162. *Rustolf (Russdorf) Joachim*, Elegidia et poemata epidictica unacum ad vivum expressis personarum iconibus. Upsaliae, 1631, 8°. Obsah: Ferdinandus II. Fridericus V., rex Bohemiae. Ernestus de Mansfeld. Michel Obentraut. Wallenstein. Gustavus Adolphus. Tilly. Maxmilianus Bav.

S.

12163. Aureum Bohemorum Saeculum, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, continuatio XI.

Caspar Scioppius (Schoppe).

Spis Clasicum belli sacri a polemiky.

12164. *Gasp. Scioppii* consiliarii regii etc. Classicum belli sacri sive Heldus redivivus, hoc est: ad Carolum V. Imperatorem Augustum suasoria de christiani caesaris erga principes ecclesiae rebelles officio deque veris compescendorum haereticorum ecclesiaeque in pace collocandae rationibus. Ticini, 1619, 4°. — — Myšlénkově souvisí s jiným spisem Schoppovým: Ecclesiasticus auctoritati serenissimi D. Jacobi Magnae Britanniae regis oppositus. In quo cum argumento magnam partem novo tum exemplo nemini adhuc usitato disputatur de amplitudine potestatis et jurisdictionis ecclesiasticae, tam in temporalibus, quam in spiritualibus. De regum ac principum Christianorum erga ecclesiam ejusque antistites seu praelatos officio. De natura et ingenio ecclesiae rebellium sive haereticorum, variisque eorundem ad ecclesiae obedientiam reducendorum modis. De charactere sive signis ac notis ecclesiae, ex quibus eam tam ethnici, quam haeretici a quibuscumque haereticorum conventiculis queant internoscere. Hartbergae, 1611, 4°. — — Proti spisu Classicum belli sacri vydány polemiky a paškvily (viz v dalším).

12165. Flores Scioppiani: Schoppische Blumen, aus einem zu Ticin oder Pavia in Welschland, Hispanischer jurisdiction, in diesem noch werdenden 1619 Jahre in Druck ausgegangenen Buche, nachfolgenden Titulus: *Casp. Sciopii* etc. oder *Caspar Schoppen*, Königl. Raths, Lermenschlag zum Heiligen Kriege, Item, eine Vermahnung an den Kayser, was nemlichen eines Christlichen Kaysers Ampt sey wider die Fürsten und Stände Deutscher Nation, so der Römischen Kirchen oder dem Pabst widersetzig, fürzunemen, was auch das beste und bequemste Mittel, die Ketzer im Zaum zu halten, und gar zu vertilgen, zusammengetragen und aus Lateinischer in Hochdeutscher Sprach versetzt. Benebens einer gutherzigen welmeinenden Praefation, darinnen unter andern gedachten Lermenbläsers und feindhässigenTichters, anjetzo Königlichen und Oesterreichischen Raths, Leben, Wandel, und gefährliches blutgieriges Intent und Rathschlag allen friedliebenden Compatrioten, Insonderheit ewangelischen Religionsverwandten eygentlich für die Augen gestellt und wahrhaftig abgemahlet wird. Gedr. im J. Chr. 1619, 4°. — Též francouzsky vyšlo, Paris, 4°. — Viz též *Camerarius L.*, Cancellaria Hispanica, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12166. Extract aus Gasparis Sciopii, eines Oesterreichischen und Spanischen bestelten Raths (wie er sich nennt) diss 1619 Jahr zu Pavia, zu offenen Truck gegebenen Lateinischen Büchlein, dessen Titul: Classicum Belli sacri, Prag, 1619, 4°, 16 l. Viz s. v. Apologie.

12167. *Scioppius*, viz s. v. Apologia (vyd. franc.: Un extrait).

12168. *Scioppius*, viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum, Contin. X.

12169. Rath und Anschläge, welche Herr Caspar Scioppius, ein Österreichischer und Spanischer bestelter Raht (wie er sich selbsten nennet) in diesem 1619 Jahr zu Pavia in offenen Truck ausgehen lassen, und selbige zwar, in einem lateinischen Büchlein, dessen Titul: Classicum Belli Sacri. Das ist: Von eines Christlichen.

Keysers Ampt gegen diejenigen Chur- und Fürsten, so sich von der Römisch-Catholischen Kirchen abgesondert, und was für Mittel und Weg zu gebrauchen, damit die Ketzer ausgetilget, und gedachter Kirchen Friede und Ruhe geschaffet werden möge. Welche in höchster Wahrheit dieser Zeit, zuwissen und zulesen nötig sind, erachtet, und darumb auch ins Teutsche gebracht worden. Erstlich gedruckt zu Pavia, Im Jahr Christi 1619, 4°, str. 14.

12170. *Meteranus Joan*, Antiscioppius oder Symsons Backenzahn. Viz Variorum discursuum nervi, continuatio X. Srv. s. v.: *Meteranus*.

12171. Ein gründliches und ohnpassionirtes Bedenken, was von des abtrünnigen Mannes Casparis Scioppi blutdürftigen Buche, genannt Classicum belli sacri, d. i. Sturmglock zum heiligen Kriege, so er im ablaufenden Jahre 1619 zu Pavoy in Lombardei drucken lassen, zu halten, darmit insonderheit der Vorred begegnet wird, so *Scioppius* seinem gedachten Lästerbuch vorhergesetzt. Alles an Statt eines Vortrabs zu diesem Mal kürzlich beschrieben. Am Ende des Jahres Christi 1619, s. l., 4°, str. 32.

12172. Classicum belli sacri. Der mächtige Alarm zum Religionskriege in Teutschland, welchen umlängst der eifrig Katholische hochtreue Rath des Hauses Oesterreich *Caspar Scioppius* gemacht, und durch ganz Europam hören lassen, erneuert und gebessert, der lieben Christenheit und sonderlich den christlichen erleuchteten Potentaten, Herrn und Ständen in Teutschland zur treuen Nachrichtung und Ufweckung, 1619, s. l., 4°, 26 str.

12173. (*Berenicus Theodosius*), Proaulium Tubae Pacis, Occentae Scioppiano Belli Sacri Classico, Salpiste *Theodosio Berenico Norico*, Historiarum et Patriae studioso. Argentorati, 1620, 4°. Srv. č. další.

12174. *Týž*, Tuba pacis, occenta Scioppiano Belli Sacri Classico, Argentorati, 1621, 4°.

12175. Discordista sive Secundus Scioppius, hoc est Oratio paraenetica. Oder dess H. Römischen Reichs Feind und Newer Friedenstörer. Das ist: Ein Aufrührische Errinnerungs- Sermon, an alle Könige und Fürsten, wie Sie Ihro Königliche Würden und Fürstliche Hoheiten erhalten können und dann von den Ursachen dess Europäischer heutigen Kriegs. Erstlich in Latein unter einem gedichten Namen aussgangen, und spargirt. Jetzt aber Gemeinen Nutz zu sonderlicher Warnung inns Teutsche gebracht, von der Hochwol Edlen Ehrnviel Tugendreichen Frawen *Martha Salome a Belta*, ihres Vatterlandts eiffrige Liebhaberin, Gedruckt zu Warnstadt, durch Judith Richterin, im Jahr Christi der Welt-Ende zunahende 1620, 4°.

12176. *Meierus Justus*, Juris publici quaestio capitalis, Sint ne protestantes jure caesareo haeretici et ultimo supplicio afficiendi etc. Contra sanguinarium *G. Schoppii* Classicum, tractata a *Justo Meiero*, Jur. Consulto, Academiae Argentoratensis Antecessore, Ubi non solum ius omne Justiniani et Theodosiani Codicis de gravioribus haereticorum poenis, verum etiam alia multa iuris civilis loca et quaestiones ad pietatem et publicam salutem pertinentes et hoc tempore necessariae explicantur. Argentorati, 1621, 4°.

12177. *G. Scioppii*, Consultatio de causis et modis componendi in S. R. Imperio religionis dissidii. Cum pontificio et caesario privilegio et facultate superiorum. August. Vindel. 1631, 4°. Ferdinando II. Caes. Aug. Romanorum Imp. et ser. et rev. D. principibus electoribus Ratisbonae congregatis. (Ratisbonae Kalend. Octobr. A. 1630.)

12178. *G. Scioppii*, Fundamenta Pacis, in S. R. Imperio annuente Urbano VIII. Pont. Max. et assentiente Ferdinando II. Caes. Aug. feliciter facta. H. e. Catholica Ecclesiae Romanae fides et religio erotematis quibusdam brevissime explicata. Accessit Praefatio de causis et remediis publicarum Germaniae calamitatum . . . Ratisbonae, 1631, 4°.

Proti Jesuitům.

12179. *G. Scioppius*, Actio perduellionis in *Jesuitas* S. Rom. Imperii hostes. Auctore *Philoxeno Melander* (*G. Scioppio*). Tentýž spis také s titulem: Flagellum Jesuiticum. Das ist, Jesuiter Geissel, oder Trewmeynende und umparteiische Erinnerung, was wegen der Jesuiter jetziger Zeit im Teutschland zu berathschlagen. Getruckt im Jahre 1632. Namířeno hlavně proti spisu Jesuity *P. Laimanna*: Justa defensio etc. — Srv. č. 12185.

12180. *Fr. Ludovici Soteli*, Ad Urbanum VIII. de ecclesiae Japonicae statu relatio. Accessit *Fr. Juniperi de Ancona*, Minoritae, consultatio de causis et modis religiosae disciplinae in Societate Jesu instaurandae; ex italico latine conversa, 1634, 4°. (Tento spis jest od Scioppia.)

12181. *G. Scioppius*, Arcana Societatis Jesu, publico bono vulgata. Cum Appendicibus utilissimis 1635. Pod tímto titulem sestavil Scioppius 9 spisů proti Jesuitům. Jsou to: 1. Instructio secreta pro Superioribus Societatis; jest také obsažen ve spise *Sanctii Gallindi* (*Scioppii*) Ana-

tomia Societatis, str. 49. — 2. *Fortunii Gallindi Cantabri* (*Scioppii*), De causis publici erga Jesuitas odii disputatio; také otištěno ve spise: Tuba magna, mirum clangens sonum per D. Liberium Canditum, Argentin., 1715, str. 566. — 3. *Augustini Ardinghelli* (*Scioppii*), Paradoxa Jesuitica, h. e. impiae, nefariae et pestiferae Jesuitarum Germanicorum sententiae adversus omnes religiosos ordines. — 4. *Bernardini Giraldi* (*Scioppii*) *Patavini*, Pro senatu Veneto Apologia sive de justitia decreti, quo Senatus Venetus adolescentes ditioni suae ad Jesuitarum scholas accedere interdixit, deque conditionibus, quibus Jesuitae reditum ad Venetos videntur impetrare posse. — 5. Ill. Cardinalis et Archiepiscopi Pragensis judicium et censura bullae a Patribus Societatis Caesari oblatae pro erectione Carolo-Ferdinandeae Academiae. Rovněž ve spise: Tuba magna etc., str. 587. — 6. *Joannis Marianae*, Soc. Jesu Libri de regimine Societatis, caput 6. de studiis. Také ve spise Anatomia So. Jes. — 7. *Danielis Hospitalis* (*Scioppii*). Ad reges principesque consultatio de causis et modis conservandae et amplificandae Societatis Jesu, ut perpetuo durare, deque ecclesia Dei et regnis a Rep. Christianis praeclare semper mereri possit. Rovněž ve spise Tuba magna etc., str. 533. — 8. Deliciarum Jesuiticarum specimina. V Anatomii Soc. Jes. — 9. Testimonia de Societatis antiquitate, Ignatii Loyolae sanctitate, Patrum societatis oeconomia.

12182. *G. Scioppius*, Colloquium inter Paulum V. Papam, Philippum, Hispaniae regem, et Ferdinandum, Archiducem Austriae, ex Jesuitarum Monacensium et Ingolstadiensium secretis consiliis institutum, 1622, 4°. — Vydáno též německy, 1622, 4°.

12183. *G. Scioppius*, Mysteria Patrum Societatis Jesu, s. l., 1633, 4°. — Též s titulem: Les Secrets des Jesuites, s. l. a., 4°.

12184. *G. Scioppius*, Sanctii Galindi e Societate Jesu, Anatomia Societatis Jesu, 1633, 4°. — Protispis: *Laurentia Forea* má titul: Anatomia Anatomiae Societatis Jesu sive Ant-Anatomia etc. Oenipont. 1634, 4°.

12185. *Gasparis Scioppii*, Astrologia Ecclesiastica, hoc est, disputatio de claritate ac multiplici virtute stellarum in ecclesiae firmamento fulgentium, id est: Ordinum Monasticorum. Cui accessit astrum inexstinctum i. e. causae dictio ex divino humanoque iure pro veterum Ordinum honore ac patrimoniis adversus famosum volumen *Pauli Laimanni*, Jesuitae, in Monachos editum. Ex officina San Georgiana, 1634, 4°. — Srv. č. 12186.

Obrana Jesuitů proti Scioppiovi.

12186. *Paul Laymann*, Astrologiae ecclesiasticae et astri inexstincti a *Gaspare Scioppio* in lucem edita censura. Dilingae, 1635, 4°.

12187. *Laurentius Forerus*, Grammaticus Proteus, arcanorum Societatis Jesu Daedalus dedolatus et genuino suo vultu representatus. Accessit auctarium animadversionum in *G. Scioppii* Astrologiam. Ingolst., 1636, 4°. Srv. č. 12185.

12188. *Joh. Crusius*, Astri inexstincti a Gasp. Scioppio et F. Romano Hay, Benedictino, in orbem evulgati eclipsis seu deliquium, praepositis variis quaestionibus de collegiis, eorumque titulis, juribus, de dominio, possessione, ultimis voluntatibus et circa eas pontificis potestate, donationibus, etc. aperte et breviter demonstratum. Coloniae, 1639, 4°.

12189. *G. Scioppius*, Scaliger Hypobolimaeus. Hoc est: Elenchus Epistolae Josephi Burdonis Pseudoscaligeri de vetustate et splendore gentis Scaligerae. Moguntiae, 1607, 4°.

12190. *Operini Grubinii*, Amphotides Scioppianae. Hoc est: Responsio ad Satyram Menippeam *Josephi Burdonis*, Pseudo Scaligeri pro vita et moribus G. Scioppii, patricii Romani, caesarii, regis et archiducis consiliarii et ad Summum Pontificem exlegati. Item responsio ad confutationem fabulae Burdoniae. Dolo Calvinistarum diu suppressa et nunc demum in lucem edita. Accesserunt Denunciatio et Mantissa Amphoditum cum Tribus capellis secundum excusae. Parisiis, 1611, 4°. — Göttingen, 1620, 4°. Mnoho listin Ferdinanda II. z jeho vlády ve Štýrsku.

12191. *G. Scioppius*, Lutheri Anti-Calvinismus sive verba Lutheri, ex variis eius libris congesta, quibus suos Lutheranos monet, ut cum Calvinistis hominibus perfidis et seditiosis nihil commune habeant ac potius cum Catholicis conjugantur. Ratisbonae, 1608, 4°. — Též německé vydání.

12192. *G. Scioppius*, Aufmunterung und Demüthigung der Protestirenden, mit Verweis und Beweisung ihrer Sicherheit, Stolzes und Hoffart in Religion und Glaubenssachen. Item gründlicher Bericht von des Luthers und seiner Lehr Autorität und Ansehen, allein aus heiliger und göttlicher Schrift und des Luthers selbst zu Jena und Wittenberg getruckten Büchern ausgezogen und verfasset durch den hohen und gestrengen Herrn *Caspar Schoppi*, Patricium zu Rom, und Fürstl. Durchl. Ertz-Herzogen Ferdinandi zu Oesterreich Rath. Grätz bei Georg Widmanstetter, 1609, 4°. Výtahy u *Saliga*, Vollständ. Historie der Augsburger Confession, č. 3426.

12193. *C. Scioppius*, Gratulatio ad haereticos Austriae Ordines, cum sectae suae libertatem Regi Matthiae extorsissent, qua prius ex Lutheri, Calvini ac similium Confessione probatur, ex isto novo evangelio ingentem morum corruptelam ac Reipublicae ruinam nasci, deinde ex Sacris Litteris Augustanam confessionem non Pastoris, sed alieni vocem esse ostenditur. Ingolstadii, 1610, 4⁰. — Vydáno též německy, 4⁰.

12194 *G. Scioppii*, Scorpiacum, h. e. Novum ac praesens adversus protestantium haereses remedium ab ipsismet protestantibus Scorpionibus petitum, quo adversus Seren. D. Jacobum Magnae Britanniae Regem recitatis. Magdeburgensium centuriatorum testimoniis luculentissime demonstratur: Ecclesiae Romanae fidem omnibus saeculis jam inde ab Apostolorum Aetate in universo mundo annunciatum fuisse, ad eamque amplectandam Regem Jacobum ex sponso teneri. Moguntiae, 1612, 4⁰.

12195. Elogia Scioppiana, hoc est, Pontificis Maximi etc. etc. de Gasp. Scioppii virtute ac fide et indefesso bene de Apostolica Sede, de Fide Catholica, deque Rep. Christiana merendi studio, testimonia. Papiae, 1617. Na konci: Index všech spisů, které Scioppius do r. 1616 napsal.

12196. *G. Scioppii*, Consilium regium. Ticini 1619, 4⁰. — Francof., 1619, 4⁰. — Moeshemii, 1620, 4⁰.

12197. *G. Scioppius*, Stemma Augustae Domus Austriacae. Ticini, 1619, 4⁰. — Consilium regium . . . Accessit Stemma . ., 1619. — Znova: De Augustae Domus Austriae origine disceptatio . . . opus a morte Autoris typis vulgatum. Constantiae, 1651, 4⁰. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 5408.

12198. Literatura o Scioppiově politické činnosti: *Reinelius J. M.*, De plagio, 1679, str. 243. — *Blount Th.*, Censura autorum, 1694, str. 985-7. — *Niceron*, Mémoires pour servir à l'histoire des hommes illustres, XXXV, 1736, str. 165-230. Pěkně sestavený přehled spisů Scioppiových. — *Zedler*, Univ.-Lex. Bd. XXXVI, str. 595-601. — *Bayle*, Diction. histor. IV, str. 172-80. — *Jöcher*, Gelehrtenlexikon IV, str. 421-5. — *Philipp von Ammon*, Gallerie der merkwürdigen Personen, welche im 16., 17. u. 18. Jahrhundert von der evang. zur katholischen Kirche übergegangen sind. Erlangen, 1833. — *Nisard*, Les gladiateurs de la republique des lettres, 1860, str. 1-206. — *Erdmannsdörfer*, Sopra una missione di Gaspare Scioppio a Lucca come ambasciatore del Sultano Jachia memoria di Salvatore. Bongi, 1860. — *Raess Anton*, Die Convertiten seit der Reformation. Freiburg, 1866, Bd. III, str. 400. — *Kowallek H.*, Ueber Gaspar Scioppius. Forsch. deutsch. Gesch. XI, 1871, str. 403-82. Zde též přehled pamfletů na původ Scioppiův. — *Hoche R.*, Gaspar Scioppius. Allgem. Deutsch. Biografie XXXIII, 1891, str. 479-84.

12199. Scriptores, historiam saeculi XVII. illustrantes. Viz *Gryphius Chr.*

12200. *Scultetus Abr.* viz *Hoë von Hoënegg.*

12201. Secreta Acta, d. i. Der Unierten Protestierenden Archiv. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12202. Secreta cancellaria Anhaltina, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12203. Secreta secretorum calvinoturcica. Viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12204. Secreta secretorum turcopapistica, viz Mysterium iniquitatis s. v. Anhaltische geheime Cantzley.

12205. Les secrets des Jesuites. Viz *Scioppius*, č. 12183.

12206. Seculum aureum Bohemorum. Viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum, Continuatio XI.

12207. Sedmdesát příčin důležitých . . . proč by se Jeho Milost, král polský . . . 1620. Viz s. v. Apologie.

12208. *Seiffert B.*, Zum 30jährigen Krieg, Regesten aus dem städtischen Archiv zu Strausberg. Progr. Gymn. Krotoschin, 1905, 52 str.

12209. Simsons Backenzahn, viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum, Continuatio X.

12210. Sinceratio sincerationum oder Unteutsche betrügliche Zweizüngigkeit. Viz Der Röm. Spanischen Canztley Nachtrab, v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12211. *Siri Vittorio*, Memoire recondite . . . dall' anno 1601 al 1640 . . . 4⁰, I-II, 1601-12, Rouen, 1677, Lyon, 1679; III, 1613-6, IV, 1617-9, Paris, 1677; V, 1619-25, VI, 1625-30, VII, 1630-4, VIII, 1634-40, Lyon, 1679. — Vyd. Amsterdam, 1768, 12⁰.

12212. *Týž*, Il Mercurio ovvero istoria de' correnti tempi (1635-55), I-II, 1640-2, Genf, 1649; III, 1643, Casale, 1652; IV-X, 1644-7, ibid., 1655-68; XI-XIII, 1647-50, Paris, 1670-4; XIV-XV, 1646-55, Florenzia, 1682. — Vyd. franc. *J. B. Requier*, Paris, I-XVIII, 1756-9, 12⁰.

12213. *Skála Pavel ze Zhoře*, Historie česká od r. 1602 do r. 1623. (Monumenta Historiae Bohemica, Staré paměti dějin českých, Bibl. Č. Hist. II, č. 192.) K vydání upravil *Tieftrunk Karel*, v Praze. 8⁰. I. díl, 1602-16, 1865, str. X, 384; II. díl, 1617-8, 1866, str. XI, 572; III. díl, 1619 až do března 1620, 1867, str. XII, 488; IV. díl, od konce měsíce března 1620 až do konce r. 1620, 1868, str. VIII, 440.

Do textu vloženy jsou traktáty, pamflety souvěké, sněmovní jednání, listiny a pod. Viz revokace u jednotlivých roků. O autorovi Bibl. Č. Hist. I, č. 18599.

12214. *Skopec Jindř.*, Kněze Matěje Herborta Novoboleslavského Písničky a modlitby vojenské a Písnička nová z let 1618-20. Z kapitolní knihovny svatovítské. Český Lid XIV, 1904-5, str. 459 a d.; XV, 1905-6, č. 9-10. Rukopis „Písničky a modlitby vojenské, v nově k užívání pobožným vojákům složené a shromážděné od ... Matěje Herborta Novoboleslavského, správce duchovního v Solnici".

12215. *Slavata Vilém*, Paměti. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 18704-5. Srv. *Jeník z Bratřic-Malý J. B.*, Příspěvek k historii české sedmnáctého století. Ze starého rukopisu vytažen. Čas. Č. Mus. 1845, str. 190-212. (Výňatek ze Slavatových paměti, jedná o defenestraci a r. 1618.) — Paměti nejvyššího kancléře království Českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a z Košmberka, vladaře domu Hradeckého, pána na Hradci Jindřichově, Stráži, Telči, Žirovnici a Mělníce, nejvyššího dědičného šenka království Českého, císařův Ferdinanda II. a III. skutečného tajného raddy a komorníka, rytíře zlatého rouna, od l. 1608 do 1619. K vydání upravil *Jos. Jireček*. I. díl. (1608—1609, pak 1618—1619.) V Praze, 1866, str. IX, 432. Obsah: Přehledné vypsání věcí za Maximiliana II., Rudolfa II., Matiáše a Ferdinand II. až po l. 1619 udalých (str. 33). Informací nebolížto pravdivá zpráva proti spisu Hendricha Matesa hraběte z Thurnu, i spolu gruntovní refutací téhož spisu jeho, na dvě knihy rozdělena. — II. díl (1611, 1615, 1617 až 1619.) V Praze, 1618, 8°, str. XII, 352. Obsah Slavatových pamětí podrobně neuvádíme, odkazujíce ku přehledu a obsahu všech knih Pamětí, jež uveřejnil Josef Jireček při uvedeném vydání na str. 13-28. Revokace na jednotlivé opisy listin a letáků v Pamětech, umístili jsme při jednotlivých událostech dle chronologického postupu. —

12216. *Sleidanus Joan.*, Commentarii de statu ... Continuatio ab a. 1556 ad nostra usque tempora ... per *Mich. Casp. Lundorpium*, Francofurti, 1619, 4°. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 5705. — Viz pokračování *Londorp*. — *Sleidanus Joh.*, Wahrhaftige Beschreibung allerlei Haendel u. Geschichten, so sich in Glaubens- u. weltlichen Sachen bei Regierung Carolo V. bis Mathaei I. (1620) begeben. A. d. Lat. durch *Oscam Schedoeum*, I-IV, Strassburg, 1623-5, fol. Viz *Londorp*.

12217. (*Soliman Jul.*), Boemia exoriens, gentilis, christiana, pia, bellicosa, regnans, imperans, austriaca, 1627. Viz obsah podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 2958.

12218. *v. Solms-Laubach Friedr. Graf*, viz Wetterfelder Chronik.

12219. *Soltau Fr. L. von*, Ein Hundert, Deutsche historische Volkslieder. Gesammelt und in den urkundl. Texten chronologisch geordnet ... Leipzig, 1836; 1845. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4896. — *F. L. Soltau's*, Deutsche historische Volkslieder, Zweites Hundert, Aus Soltau's und Leyser's Nachlass und anderen Quellen herausgegeben mit Anmerkungen von *H. R. Hildebrand*. Leipzig, 1856, 8°, str. XLVI, 514.

12220. Sommaire contenant ce qui s'est passé de plus memorable et guerres de Boheme, Slesie, Moravie, Hongrie, Austriche, et du Palatinat, es annees 1618, 1619, 1620 et 1621. A Anvers, Par Abraham Verhoeuen, 1621, 4°, 8 l.

12221. *Soranzo Hier.*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler*.

12222. *Spanheim Fred.*, Vita Ludovicae Julianae, Electricis Palatinae, Friderici V. matris, Leyden, 1645, 4°. Často citováno jako: Mémoires sur (de) Louise Juliane, Electrice Palatine. Srv. *Tschackert Paul*, Allgem. Deutsch. Biogr., 35, 1893, str. 59-60: Friedrich Spanheim der Aeltere, kde uvedeny jeho spisy i literatura.

12223. Spanische geheime Cantzley, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12224. Der Spanischen Cantzley Appendix, Nachtrab, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley. — Ibid. viz: Cancellariae Hispanicae litura seu castigatio, s. v. Fabius Hercynianus.

12225. Spanischer Gelttrutz und Castilianischer Hochmuht .. viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, Continuatio XII.

12226. Spanischer Krebsgang, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, Continuatio XIII.

12227. Spanischer Sauerteig, viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi, Continuatio IX.

12228. Správa a odvod stížností, kteréž stavům evangelitským v království Českém ... Viz s. v. Apologia.

12229. Staats- und Kriegs-Saal, Europäischer, viz *Scharschmidt C.*

12230. *Steinberger Ludwig*, Zur Publizistik der schwedisch-französischen Periode des Dreissigjährigen Krieges (1635-1648). Historisches Jahrbuch, XXVII, 1906, str. 333-8.

12231. *Steinmann Jindřich*, České povstání (1618-1620) v písních a satirách své doby. V. výr. zpráva č. gymn., Mor. Ostrava, 1901-2, 8°, str. 39. * *A. Novák*, Listy filolog. XXX, 1903, str. 156.

12232. *Stieve F.-Mayr K.*, Von der Abreise Erzherzog Leopolds nach Jülich

bis zu den Werbungen Herzog Maximilians von Bayern im März 1610. Viz Briefe und Acten, č. 11570, VII. B.

12233. *Stieve Felix*, Die Politik Bayerns 1591-1607. Viz Briefe und Acten, č. 11570, IV.-V. B.

12234. *Stieve F.*, Vom Reichstag 1608 bis zur Gründung der Liga. Viz Briefe und Acten, č. 11570, VI. B.

12235. *Stich*, Venetianische Depeschen vom Kaiserhofe, 1889. Viz *Turba.*

12236. *Stockmann*, Rausch Joh. Daniel, Tagebuch (1619-87). Correspondenz-Blatt d. Vereines f. Gesch. d. evang. Kirche in Schlesien, III, 1887, str. 67-190.

12237. Storia della ribellioni de Boemi, viz *Aurelius Ludov. Perusinus.*

12238. *Stránský P.*, Respublica Bohemiae, 1634. Viz vydání, překlady, Bibl. Č. Hist. I, č. 1674-5, II, č. 1552; III, č. 2995.

12239. Strena regia kön. Maj. in Böhmen. Viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum. Continuatio XII.

12240. Sturmglock zum heiligen Kriege. Viz *Scioppius*, Classicum belli sacri.

12241. *Südenhorst*, viz *Zwiedineck*, Zeitungen und Flugschriften.

12242. *Sulpitius a Munscrod Raph.*, viz Cancellaria secreta Anhaltina, v oddílu Anhaltische geheime Cantzley.

12243. *Szilágyi A.*, viz Monumenta comitialia regni Transilvaniae. Viz Monumenta . . .

Š, Sch.

12244. *Scharschmidt, Carol*, Europäischer Staats- und Kriegs-Saal dieser Hundertjährigen Zeit, worinnen die denkwürdigsten . . . Begebenheiten . . . von Anno 1601 bis 1684 zugetragen haben. Nürnberg, 1684, 4°, str. 968.

12245. Allgemeine Schaubühne der Weltgeschichte des XVII. seculi, Frankfurt, I, 1601-30, vyd. *Ludolf* (*Leutholf, Fried. von Franckenberg*), 1699; II, 1631-1650, vyd. *týž*, 1701; III, 1651-62, vyd. *Juncker Christ.*, 1713; IV, 1663-74, vyd. 1718; V, 1675-88, vyd. 1731. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 1686. Vyd. 1705 pod názvem: Europäischer Herold.

12246. *Scheible J.*, Die fliegenden Blätter des XVI. und XVII. Jahrhunderts in sogenannten Einblatt-Drucken mit Kupferstichen und Holzschnitten, zunächst aus dem Gebiete der politischen und religiösen Caricatur. Aus den Schätzen der Ulmer Stadtbibliothek wort- und bildgetreu. Mit 88 Tafeln. Stuttgart, 1850, m. 8°, str. 334. Z obsahu: Eigentliche Abbildung des Winterkönigs. Calvinischer Ruf vor des Sculteten Predigt zu singen. Einred und Antwort, das ist, ein Gespräch des Zeitungschreibers mit seinem Widersacher. Vertrautes Gespräch der Princessin von Heidelberg mit ihrem geheimen Rath Johann Claudio. Der Pfältzisch Patient. Denkwürdiges Geheimnis einer Allbereit erfülleten und noch zukünftigen Prophecey, welche anzeigt den vergangenen und noch continuirenden Zustand des böhemischen Unwesens. Böhmischer Jesuiten Kehraus und teutsche Weck-Uhr. Böhmisch Friedenfahrt, und was sich Denkwürdiges dabei zugetragen hat. Versammlung und Zusammenkunft etlicher hohen Teutschen und ausländischen Kriegsfürsten, auch grosse Verwunderung der in so kurzer Zeit von Marquis Spinola eingenommen Städt, Schlösser und schönen Märkt, sowohl in der Pfaltz, als im teutschen Reich. Des gewesten Pfaltzgrafen Glück und Unglück. Die drei Blinden aus Böhmen. Des Pfaltzgrafen Hausgesind. Wahrhaftige und eigentliche Abbildung und Contrafactur dess verjagten Winter Königs. Confirmirter Winter und Sommer Löw. Newes König Fest. Extract der Anhaltischen Cantzley. Dess gewesten Pfaltzgraf offen Schuldt, wie ihn Scultetus lehrt Gedult. Dess Pfaltzgrafen Urlaub. Der pfältzisch Bilgram. Dess Pfaltzgraf Scharwerk bey den Staaten. Dess Pfaltzgrafen Kehrauss auss Böheim, Ober- und Underpfaltz. Wieder gefundenes Königs-Lusthaus. Dess Adlers und Löven Kampff. Schlaffender Löw. Wachender Adler. Das Mansfelderisch Schweissbad samt einem sehr lustigen Gespräch.

12247. *Schikfusius Jacob*, New vermehrte Schlesische Chronica. 1625. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 1956, II, č. 618.

12248. *Schleder G.*, viz *Abelin*, Theatrum Europaeum.

12249. *Šlik Joachim*, viz Fasciculus ex Bohemia, *Hoë von Hoënegg.*

12250. *Schmidt Joach.*, Relationes historicae, viz *Francus J.* (1616).

12251. *Schmidt R.*, Die Briefbücher Grafen Hans und Franz Christoph Khevenhüller, Oesterreichischer Gesandten am Spanischen Hofe. Viz *Khevenhiller*, Annales Ferdinandei.

12252. *Schmied P.*, Relationes historicae, viz *Francus J.* (1614).

12253. *Schmit J. A.*, Pieces originales sur la guerre de trente ans en Lorraine 1632-1645. I-II vol., Nancy 1866-8, 8°. (Recueil de documents sur l'hist. de Lorraine.) Týká se zemí českých.

12254. *Schoppe G.*, viz *Scioppius*, Schoppische Blumen, viz s. v. Scioppius, Flores Scioppiani.

12255. *Schultze G.*, Neu-augirte und continuirte Chronica. I.-II. Th., Lübeck u. Franckfurt, 1660-62, 4°. Obšírně o 30leté válce.

12256. *Schulz Václav*, Korrespondence Jesuitů provincie české z let 1584-1770. Historický archiv České Akademie č. 17, v Praze, 1900, 8°, str. 286.

12257. *Schulz Václav*, Dvě kroniky jesuitské kolleje v Litoměřicích z l. 1629 až 1662. Věstník Kr. Čes. Spol. Nauk, 1900, č. 2, 8°, str. 18.

12258. *Schulz Václav*, Listář kolleje Jesuitské u sv. Klimenta na Starém městě Pražském z let 1628-1632. Historický archiv České Akademie, č. 16, v Praze, 1899, 8°, str. 124.

T.

12259. *Textor Joh. Wolfgang*, Ius publicum statuum imperii sive S. R. Imp. Electorum, Principum, Procerum, et Civitatum. Ius eminentius ac sublime ex legibus imperiique constitutionibus, tum consuetudinibus, privilegiis et probatis historiis, generaliter et per universas species deductum atque explicatum. Tubingae et Francofurti, 1701, 4°. Hojné zmínky o českých poměrech, volení panovníků českých, Fridricha Falckého, reformaci v Čechách atd.

12260. Theatrum Europaeum, viz *Abelin*.

12261. *Thomsonius Luitcom Carlomontius*, Dissertatio de causis nuper motae Bohemiae. Nunc primum consensu autoris, in lucem, publico bono data. Anno 1623, 4°, 40 l. — Viz též Brevis informatio et responsio solida ad praecipua capita. Anhaltische geheime Cantzley. — Též *Londorp*, Acta publica, s. v., III, l. 7, cap. 2.

12262. *Thuillerius Caspar*, Historia della guerra tra Ferdin. II. Imper. e Gustavo Adolfo Re di Suecia. Venetia, 1634, fol.

12263. *z Topolčan Matiáš*, Paměti markrabství moravského XVI. stol., 1586-1601. Viz *Jungmann*, Hist. lit. č. IV, č. 415; *Jireček*, Rukověť liter. Č., II, str. 290. Srv. *D'Elvert*, Literaturgesch. Mährens, Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 59.

12264. *Tossanus Paulus*, viz *Hoë von Hoënegg*, Gründliche Ableinung.

12265. *Trampler*, Einige Regesten zur Geschichte des 30jährigen Krieges. Archival. Miscellaneen. Zeitschr. Gesch. Schles. XI, 1871, str. 480-9. (Regesta týkající se Opavska a Krnovska od r. 1631-9.)

12266. *Truhlář J.*, Zápisník kanovníka Platýse z l. 1619 a d. Viz Zápisník.

12267. *Trzebicki Andr.*, Responsio ad 70 rationes. Viz s. v. Apologia, Sedmdesáte důležitých příčin.

12268. *Tschernembel*, viz Nervi variorum discursuum Bohemicorum, Continuatio VIII. — Srv. v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley. — Srv. *Stülz Jodok*, Zur Charakteristik des Freiherrn Georg Erasmus von Tschernembl und zur Geschichte Österreichs in den Jahren 1608-10. Arch. Öst. Gesch. IX, 1853. Na str. 171-2 uvádí jeho spisy: 1. Antwort im Namen der österreichischen Stände zu Horn auf die Ermahnungen der ungrischen Stände zur Vergleichung mit K. Matthias am 10. Nov. 1608. Kurz, Beiträge, IV, 358. Viz Raupach, Evang,. Österreich, IV, str. 198. — 2. Mehrere Reden an K. Matthias im Anfange des Jahres 1609 während der Verhandlungen zwischen ihm und den protestantischen Ständen abgedruckt in „Relation der Vnter und Oberösterreichischen Euangelischen Stände Abgesandten nach Wien etc." Gedruckt im Jahr 1610, 132 str., 4°. Kurtzer Anhang, 1610, 4°, 64 str. — 3. Gutachten an den Kaiser (Matthias), wie die böhmischen Unruhen zu stillen seien. Viz Khevenhiller IX, str. 294; Meusel, Beiträge zur Erweiterung der Geschichtskunde, I, str. 86; Hammer-Purgstall. Khlesl's Leben, IV, str. 874. — 4. Gutachten an König Ferdinand, wie er allen seinen Verlegenheiten enthoben werden könnte. Aus Linz. Otištěno l. c., str. 390. — 5. Räthliches Bedencken eines vornehmen österreichischen Freiherrn o. d. Enns, wassmassen die im Königreich Böhmen etc. entstandene Unruhen zu accomodiren. An ihre Majestät Ferdinand II. selbsten, 1619, 4°. — 6. Gegründeter, nothwendiger Bericht, was bishero nach Absterben des K. Matthiä ... wegen der Land Administration ... dem uralten österreichischen Herkommen nach fürgenommen worden. Linz, bei Johann Blancken, 1619, 4°. — 7. Consultationes oder underschiedliche Rathschläg der maisten und wichtigsten Sachen, welche von Anfang der Bohemischen und andern folgenden Aufständ fürgangen unnd zu Werck gericht werden oder werden sollen; von Wort zu Wort auss dem Original Protocoll, so in der Heidelbergischen Cantzley gefunden worden, gezogen, 1624, 4°. Viz též Acta publica III, 183.

12269. Tuba pacis. Viz *Scioppius*, Classicum belli sacri (polemika).

12270. *Turba* und *Stich*, Venetianische Depeschen vom Kaiserhofe, Wien, 1889. Viz č. 5643.

12271. Türck-Spannischer Process, viz Process ..., in das Teutschland eingeführt.

12272. Turcopapistica secreta secretorum, viz v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

U.

12273. *Ullmann Jer.*, Jähr. Anmerkungen ... Geschichten 1625-54. Viz *Grünhagen-Krebs*, Quellenmässige Beiträge.

12274. *Ulman*, viz *Londorp*, Continuatio Sleidani.

12275. *Urbanides Pavel*, Památka přebylých i za mého věku dějících se věcí od l. 1600-1614. Rkp. s přídavkem pro dobu 1625-42 v archivě fary strážnické. Srv. *D'Elvert*, Literaturgesch. Mähr. Bibl. Č. Hist. II, č. 102, str. 121, *Jireček*, Rukověť lit. Č. II, str. 301.

12276. Uvažování o příčinách té války, která roku 1618 v Čechách povstavší, samu obec boží byla by spustošením zničila, kdyby ruce boží a statečnost vlastenců nebyly ji zastavily, s. l., za svobody r. 1647. Srv. Nový spis o válce třicetileté (r. 1647). Bes. pro záb. a pouč. 1882, č. 85.

V, W.

12277. *Wackernagel W.*, Bibliographie der Lieder des 30jährigen Krieges. Viz *Weller E.*, Die Lieder..., 2. vyd.

12278. Waldštýn v písních války třicetileté, viz *Zíbrt Č.*

12279. *Wassenbergius Everhard Embricensis*, Commentariorum de bello inter invictissimos imperatores Ferdinandos II. et III. et eorum hostes praesertim Fridericum Palatinum, Gabrielem Betlenum, Daniae, Sueciae, Franciae reges gesto, Francofurti, 1637, 12°. — ... Ad hunc usque annum 1638 continuatus, Francofurti, 1638, 12°. — ... Ad hunc usque annum 1639 absolutus et continuatus. Ed. 2, Francofurti, typis Anthonii Hummii, 1639, 12°, str. 456, index. — ... Ad hunc usque annum 1640 absolutus et continuatus. Editio 3 auctior et correctior cum indice locupletissimo. Francofurti, typis Anthonii Hummii, 1640, 12°, str. 456, index. Za indexem se zvláštním stránkováním: Belli Sweco-Francici etc. continuatio, str. 20. Též pod titulem: Flori Germanici sive gestorum in Germania bellorum libri quatuor. Totéž se pak opakuje u pozdějších vydání. — Jiné vydání téhož roku, Coloniae, 1640. — ... Ad hunc usque an. 1641 absolutus et continuatus. Ed. 4, Hamburgii, 1641, 12°. — ... Ad hunc usque an. 1641 absolutus et continuatus. Edit. V. et ultima, auctior et correctior cum indice locupletissimo Antverpiae, ap. Petrum Bellerum, 1641, 12°, str. 509, s indexem. — Florus Germanicus, continens res gestas, bella, victorias Ferdinandorum II. et III. imperatorum ab excessu caesaris Matthiae ad a. 1640, Dantisci, 1642, 12°. — — Latinské vydání: Flori Germanici sive gestorum in Germania bellorum liber singularis cum indice absolutissimo. Ab an. 1618 ad an. 1648 Francofurti, apud Antonium Hummium, 1648, 12°, str. 804. — — Německé vydání: Der Teutsche Florus. Aus dem Lateinischen Eberh. Wasserbergs übertragen und biss aufs 1643 Jahr fohrtgesetzet. Dantzigk, beij Andreas Hunefeld, 1643, 12°, str. VIII, 483, register. S 58 vyobraz. vynikajících osobností z doby války 30leté. — — Jiné vydání téhož roku: Gründliche Beschreibung der Kriege, so zwischen den Keysern Ferdinanden II. und III., insonderheit aber mit Friderichen, Pfaltzgraffen bey Rhein etc., Gabrieln Bethlen, Fürsten in Siebenbürgen, den Königen in Dennenmarck, Schweden, Franckreich etc. und andern deren und dess H. Römischen Reichs Feinden biss auff diese Zeit geführet worden. Jetz und aus der Lateinischen dem Historien Liebhaber zu Nutz mit Fleiss biss auff das 1643 Jahr in die Teutsche Spraach übersetzt, vermehret und mit einem vollkommenen ordentlichen Register gezieret. Frankfurth, 1643, 4°, str. 352. Register. — Der Teutsche Florus. Aus dem Lat. Eberh. Wassenbergs übertragen und biss aufs Jahr 1645 fortgesetzet. Dantzig, Andreas Hunefeld, 1645, 12°, str. VIII, 608. — Der erneuerte Florus etc. an vielen im vorigen eingerückten ungleichen Historien verbessert und bis ins Jahr 1647 continuirt, Frankfurt, 1647, 12°. — Jiné vyd. téhož roku: Der erneuerte Florus etc. mit Animadversionen, Additionen und Correctionen Fürstenbergii bis 1647 continuirt, Amsterdam, 1647, 12°. — — Též hollandské vydání. — *Pastorius Johann August.*, Europaeischer Newer Teutscher Florus von allen denckwürdigen Kriegen, Friedenshandlungen und notablen Geschichten de An. 1618 biss 1659 sambt verübten Alliantzen uff dem Deputation u. Wahltage zu Franckfurtt wie auch der Geistl. Churfürsten Proposition. Franckfurt, bei Georg Fickwirt, 1659, 12°, str. XIV, 708, register. — Jiné vyd. téhož roku, Franckfurt, bei Georg Fickwirt, 1659, 12°, str. XIV, 904, register. — — *Crane*, De vita et scriptis Everhardi van Wasserbergh, Franckfurt, 1828, 8°. — Srv. i Foppeus, Bibliotheca belgica. — Zedler's Universallexikon. — Zwiedineck-Südenhorst, Die öffentliche Meinung in Deutschland im Zeitalter Ludwig XIV. — Mayer-Deisinger, Allg. Deutsch. Biogr., 41, 1896, str. 233-4. — Seznam jeho spisů viz v jeho popisu města Emerichu („Embrica").

12280. Vaticanische Berichte über die Protestantisirung und die katholische Restauration in Böhmen zur Zeit Ferdinands II. Viz *Grisar H.*

12281. Vatikánská zpráva o reformaci a protireformaci v Čechách, viz *Lamormain* (*Ježek*). — Viz též Nuntiaturberichte aus Deutschland.

12282. *Weidmann*, viz *Khevenhiller*, Annales Ferdinandei.

12283. *Weller Emil*, Annalen der poetischen Nationalliteratur der Deutschen im 16. und 17. Jht., Freiburg, I.-II. B., 1862-4, 8°.

12284. *Weller E.*, Die Lieder des dreissigjährigen Krieges nach den Originalen abgedruckt. Basel, 1855, 8°. — 2. vyd. Mit einer Einleitung von *W. Wackernagel*. Basel, 1858, 8°, str. IX, 272. Z obsahu: Bibliographie der Lieder des dreissigjährigen Krieges.

12285. *Weller Emil*, Zur poetischen Literatur des dreissigjährigen Krieges. *Mone*, Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit, IX, 1862, str. 84-7, 115-8, 151-5. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 4897.

12286. Welt- und Reichs-spiegel. Vor Augen gestellter, worinnen alle ufrichtige unpassionirte Hertzen klerlich sehen können, was böse Loiolitische unnd Spanische Ministri oder Rathgeber sowol wieder die Evangelische, alss alle ufrichtige Teutsche Katholische des Heil. Röm. Reichs Stände, inngleichen andere benachbarte Potentaten und Respublicas meditiren, auch zu Werke zu stellen, sich äussert bemühen, und wie nit allein die Röm. Kayserl. Maj. sondern auch alle Churfürsten und andere des H. Römischen Reichsglieder sich hierbey billig zu bezeigen oder zu erweisen haben. Wass nun zu Behauptung dessen, so in diesem Discurse angezogen, vermeldet ist, soll in Kurtzem mit genughafften Documentis mehrerer lenge nach, erwiesen und an das Tageslicht gestellet werden. Inmittelst diese Materi umb guter richtigkeit willen, in drey Fragen und dero Erörterungen wie uff nachfolgendem Blathe befindlich, gefasset und abgehandelt ist. s. l. Gedruckt im Jahr 1630. — 2. vyd. 1631.

12287. Venetianische Berichte viz *Höfler Const.*

12288. *Wengerscius* (*Węgerz*) *Andr.*, viz *Regenvolscius Adrian*, Systema ecclesiarum Slavonicarum. Bibl. Č. Hist. III, č. 3311.

12289. Verhandlungen der schlesischen Fürsten und Stände. Viz Acta publica, č. 11401.

12290. *Verimundina Pambo*, viz Acta, Holländische . . ., 1626.

12291. *Verus Lucius, Clarimontanus*, viz Nova Apocalypsis . . ., v oddílu: Anhaltische geheime Cantzley.

12292. Verzeichniss einer Sammlung von Einzelblättern zur Cultur- und Staatengeschichte vom fünfzehnten bis in das neunzehnte Jahrhundert. (*W. Drugulin's* Historischer Bilderatlas.) I. Theil. Vorstudien. Leipzig, 1863, 8°, str. VI, 146. Z obsahu: I. D. Nutz, Scherz und Trutz. 2. Geschichte. II. Theil. Chronik in Flugblättern. Leipzig, 1867, 8°, str. 500, 24.

12293. *Westenrieder L.*, Beiträge zur vaterländischen Historie. Viz *Fritsch A.*, Tagebuch, 1620-41.

12294. Wetterfelder Chronik. Aufzeichnungen eines lutherischen Pfarrers der Wetterau, welcher den dreissigjährigen Krieg von Anfang bis zu Ende miterlebt hat. Hrsg., erklärt . . . von *Friedrich Graf zu Solms-Laubach* und *W. Matthaei*, Giessen, 1882, v. 8°, str. 346.

12295. *Weyrauch E.*, Handschriften des W. Fr. Kozmanecius. Viz *Kozmanecius*.

12296. *Winter Z.*, O zrádných cedulích a pamfletech (v Čechách potupné písně). Nár. Listy, 1886, č. 142, 144. (O listech na potupu jiným psaných. Otiskuje část pamfletu z r. 1635.)

12297. *Voigt*, Über Pasquille, Spottlieder und Schmähschriften aus der ersten Hälfte des 16. Jahrhunderts. Leipzig, 1838. *Raumer*, Historisches Taschenbuch, IX (se zmínkami o literatuře pozdější), str. 321-524.

12298. *Wolff O. L. B.*, Sammlung historischer Volkslieder unnd Gedichte der Deutschen. Aus Chroniken, fliegenden Blättern und Handschriften. Stuttgart und Tübingen (1829), 8°, str. XXXIV, 769. Z obsahu: Dreissigjähriger Krieg. — — *Volf J.*, Zur Bibliographie der Flugschriftenlitteratur über den böhmischen Aufstand, Politik, 1906, Nr. 177.

12299. *Wolkan Rudolf*, Die politischen Dichtungen der Deutschen in Böhmen. Deutsche Arbeit, I, 1901-2, str. 386-401, 794-811. Též otisk, München, 8°, str. 19.

12300. *Wolkan Rudolf*, Politische Karikaturen aus der Zeit des dreissigjährigen Krieges. Zeitschrift für Bücherfreunde. II, 1898, str. 457-67. Ze satirických rytin v třicetileté válce otiskuje z českých: Der Pfältzische Patient.

12301. *Wolkan Rudolf*, Deutsche Lieder auf den Winterkönig. Bibliothek deutscher Schriftsteller aus Böhmen. VIII. B. Prag, 1898, 8°, str. XVII, 412, tab. 7. Vyobrazení: Fridrich V. von der Pfalz. Abriess dess Böhmischen Löwens. Fridericus rex Bohemiae, Confirmirter Winter und Sommer-Löw. Keyserliche Schlacht und Victoria in Böhmen. Gehaime Andeutung uber den vermainten König. Einred und Antwort. (Das ist: Ein Gespräch des Zeitungschreibers mit seinem Widersacher.) Le Roffelpot des Calvinistes. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4910. * Mitth. Deutsch. Böhm. XXVIII, 1900, str. 83-6.

12302. *Wolkan R.*, Der Winterkönig im Liede seiner Zeit. Deutsche Zeitschrift für Geschichtswissenschaft, II, 1889, II, str. 390-409. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 4910.

12303. Volkslieder der Deutschen. Eine vollständige Sammlung der vorzüglichen

deutschen Volkslieder von der Mitte des fünfzehnten bis in die erste Hälfte des neunzehnten Jahrhunderts. (Herausgegeben und mit den nöthigen Bemerkungen und Hinweisungen versehen, wo die verschiedenen Lieder aufgefunden werden können, durch *Friedrich Karl Freiherrn von Erlach.*) I. Bd. Mannheim, 1834, 8°, str. X, 536; II. Bd., 1834, 8°, str. 631. Z obsahu: Kriegs- und Soldatenlieder. Aus dem dreissigjährigen Kriege. Aus dem siebenjährigen Kriege und den nächstfolgenden Jahren; III. Bd., 1835, 8°, str. 632; IV. Bd., 1835, 8°, str. 623; V. Bd., 1836, 8°, str. 648; General-Register zum I. bis V. Bande. Mannheim, 1837, 8°, str. 39.

12304. *Vreede*, Inleiding tot eine Geschiedenis der Nederlandsche Diplomatie. Utrecht, I-II, 1, 2.

Z.

12305. *Zahradník V.*, Krátké vypsání 30leté války. Viz *Kozmanecius*.

12306. Zápisky kněze pod obojí *Jana Jiř. Račenského*, 1618 do 1623 jeho a manželky se týkající. *Jungmann*, Hist. lit. č. IV, 579. — Životopis viz *Jireček*, Rukověť liter. č. II, 160. — Sborník Jana Jiřího Račenského (akta k církevní historii od l. 1417 do 1609) viz *Jireček J.*, O některých sbornících obsahu historického z 15. až 17. století. Zprávy zas. Král. Č. Spol. Náuk, 1876, str. 93-4.

12307. Zápisky Jer. Ullmanna 1625-54. Viz *Grünhagen-Krebs*, Quellenmässige Beiträge.

12308. Zápisník kanovníka Platýse z let 1619-24. Viz *Truhlář Jos.*, Paběrky z rukopisů Klementinských. Věstník Čes. Akad. IX, 1900, str. 148-9. — Viz Der Religionszustand in Böhmen nach Karl IV. Tode, bis zur Regierung Kaiser Ferdinand II. Klar, Libussa, VIII, 1849, str. 521.

12309. Zběhnutí 67 let 1600-67. Viz *Zivalda*.

12310. (*Zborowski*), 70 důležitých příčin... Viz s. v. Apologie.

12311. *von Zech Bernhard* viz *Friedrich Leutholf von Franckenberg*, Grosse Schaubühne.

12312. *Zeno*, vyslanec benátský, relace, viz *Fiedler*.

12313. *ze Zhoře*, viz *Skála Pavel*, Historie česká.

12314. *Zíbrt Čeněk*, Píseň o králi denemarským (Kristianovi). Rukopisná sbírka českých písní světských z r. 1631. Květy, XVII, kniha XXXIV., 1895, str. 372-8. (Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. V. G. 35. Incipit: Letha 1631, 21. máje tyto písničky svědské sou sepsány ode mne níže podepsaného a to urozené panně Anně Vitanovské z Vlčkovic a na Nihošovicích. Deo volente fortuna nihil.")

12315. *Zíbrt Č.*, České písně o Waldšteinovi a Harantovi ze XVII. a XVIII. věku. Věstník kr. Čes. spol. nauk, Tř. fil.-hist., 1894, č. X, 8°, str. 15. V bibliothece Musea král. Českého chovány jsou opisy písní o Waldsteinovi v oddělení rukopisném (srv. podrobnosti v Zíbrtově článku) sign.: I. G. 13; I. H. 3; IV. G. 13; sv. VI. (Paměti Jeníka z Bratřic); III. G. 39; V. G. 11; IV. D. 40; IV. D. 65. — Srv. *Zíbrt Č.*, Písně a vyobrazení o zavraždění Albrechta z Valdštýna a jeho generálů r. 1634. Český Lid, XV, 1906, 424-7.

12316. *Zíbrt Č.*, Písně týkající se války třicetileté. (Bibliografie spisů.) Český Lid, V, 1894-5, str. 352.

12317. *Zíbrt Č.*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic v bibliothece Musea království Českého. Čas. Č. Mus. 1897, str. 305-23, 442-62, 525-36. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 11832.

12318. *Zivalda Henr. Venc.*, Decursus sexaginta septem annorum ab an. 1600 usque ad an. 1667 compendiose et rhytmice deductus. — Zběhnutí šedesáte sedm let od l. p. 1600 až do l. 1667, krátce a rytmovně dovedené a skončené skrze... Kouřimského a faráře Lomnického nad Lužnicí. V Praze, 1668, 8°, A-G⁸. Text lat.-český.

12319. *Zwiedineck-Südenhorst H. v.*, Venetianische Gesandtschafts-Berichte über die böhmische Rebellion (1618-20) mit besonderer Rücksicht auf die Stellung der deutschen Länder zu derselben. Graz, 1880, 8°, str. 69.

12320. *Zwiedineck-Südenhorst H. v.*, Zeitungen und Flugschriften aus der ersten Hälfte des XVII. Jhh. I. Sammlung. Progr., Graz, 1873. Českých poměrů týká se č. 54-139.

12321. *Zyvalda J. V.*, viz *Zivalda*, Zběhnutí 67 let.

Ž.

12322. ze Žerotína Karla Dopisy (1591-1610), viz č. 10086.

12323. Johannis Ziszka von Kelch... Mandat viz Variorum discursuum Bohemicorum nervi č. 12060.

DODATEK:

Pomůcky pro řešení anonymův a pseudonymů v pramenech 30leté války.*)

12324. *Vincentius Placcius*, Theatrum anonymorum et pseudonymorum ex symbolis et collatione virorum per Europam doctissimorum ac celeberrimorum post syntagma dudum editum, summa beati auctoris cura reclusum benignis auspiciis *Matthiae Dreyeri*, cujus et commentatio de summa et scopo huius operis accedit. Praemissa est praefatio et vita auctoris, scriptore *Joh. Alberto Fabricio* cum indicibus necessariis. Hamburgi, 1708, 4°, Viz č. 12341.

12325. *Dahlmann Peter*, Schauplatz der masquirten und demasquirten Gelehrten bei ihren verdeckten und nunmehr entdeckten Schrifften. Aus gewissen Anzeigungen, glaubwürdigen Nachrichten und wahrscheinlichen Conjecturen bewährter Männer, nach ihren vornehmsten Denkwürdigkeiten, sammt Beifügung neuer Raisonnements und Autoritäten kürzlich dargestellet. Leipzig, 1710, fol.

12326. Bibliotheca anonymorum et pseudonymorum detectorum, ultra 4000 scriptores, quorum nomina vera latebant antea, omnium facultatum, scientiarum et linguarum complectens, ad supplendum et continuandum *Vincentii Placii*, Theatrum anonymorum et pseudonymorum, et *Christoph. August. Heumanni* schediasma de anonymis et pseudonymis, collecta et adornata a *M. Joh. Christoph. Mylio*. Cum praefatione *M. Gottlieb Stollii*. Hamburgi, 1740, 4°. Srv. č. 12341.

12327. *Lindner J. W. S., Fr Rassmanns* Kurzgefasstes Lexikon deutscher pseudonymer Schriftsteller von der ältern bis auf die jüngste Zeit aus allen Fächern der Wissenschaften. Leipzig, 1830, 4°.

12328. *De Manne*, Nouveau recueil d'ouvrages anonymes et pseudonymes. Paris, 1834, 8°.

12329. *Heyse Karl Wilhelm Ludwig*, Bücherschatz der deutschen Nationalliteratur des 16. und 17. Jahrhundert. Berlin, 1854, 8°.

12330. *Weller Emil*, Die maskierte Litteratur der älteren und neueren Sprachen, Leipzig, 1856-8, I, Index Pseudonymorum. — 2. Ausgabe. Leipzig, 1862-7. Supplement, 1867, 8°. Viz č. 12331.

12331. *Weller Emil*, Die falschen und fingierten Druckorte. 1.-2. Auflage, 1864 bis 1868, 8°. Srv. č. 12331.

12332. *Collin E.*, Anonymer og pseudonymer i den Danske, Norske... Litteratur, samt i fremmede literaturer, forsaavidt disse omhandle nordiske forhold, fra de aeldste tider indtil aaret 1860. Kibenhavn, 1869, 8°.

12333. *Guérard J.*, Les supercheries littéraires dévoillées, Paris, 1869, 8°. — 2. édition, Publiée par... *Gustave Brunet* et *Pierre Jeannet*... suivie d'une table générale des noms réels des écrivains anonymes et pseudonymes cités dans les deux ouvrages. Paris, 1879, 8°.

12334. Dictionnaire des ouvrages anonymes par *Ant. Alex. Barbier*. 3. édition, revue et augmentée par... *Olivier Barbier, René* et *Paul Billard*. Avec une table générale de noms réels des ecrivains anonymes et pseudonymes cités dans les deux ouvrages. Paris, 1872, 1888, 8°.

12335. *Doorninck J. J. Van.*, Bibliotheek van Nederlandsche anonymen en pseudonymen. Gravenhage en Utrecht, 1875, 8°.

12336. *Weller Emil*, Lexicon pseudonymorum. Wörterbuch der Pseudonymen aller Zeiten und Völker oder Verzeichnis jener Autoren, die sich falscher Namen bedienten. Zweite, durchaus verbesserte und vermehrte Auflage. Regensburg, 1886, 8°. Srv. č. 12331.

12337. *G. M.* (*Mellzi Gaetano*), Dizionario di opere anonime e pseudonime di scrittori italiani o come che sia aventi relazione all' Italia. Milano, 1848-1859, 8°. Srv. Dizionario di opere anonime e pseudonime in supplemento a quello di Gaetano Melzi compilato da *Giambattista Passano*. Ancona, 1887, 8°.

12338. *D'Heylli Georges*, Dictionnaire des pseudonymes recueillis. Nouvelle édition. Paris, 1887, 4°.

12339. Anonymer og pseudonymer i den norske literatur 1678-1890. Bibliografiske meddelelser ved *Hialmar Pettersen*. Christiania, 1890, 8°.

12340. *Holzmann Michael*, Deutsches Anonymen-Lexikon, 1501-1850. Aus den Quellen bearbeitet. Weimar, Bd. I. A-D., 1902, II. E-K., 1903; III. L-R., 1905.

12341. *Holzmann Mich. u. Hanns Bohatta*, Deutsches Pseudonymen-Lexikon. Wien und Leipzig, 1906, 8°, str. XXIV, 323.

---

*) Rozpřádají se spory o výklad rozmanitých názvů, jimiž spisovatelé hlavně polemických letáků, traktátů, novin, písní a pod., za války 30leté zakrývali svoje jména, místo a rok vydání a pod. Pokud bylo možná, uvedli jsme a revokacemi

B) Zpracování celkové (od r. 1700).

12342. *Středovský Joannes Georgius*, Sacra Moraviae Historia, Solisbaci, 1710. Viz podrobně Bibl. Č. Hist. II, č. 3006.

12343. *Iselin*, Allgem. historisches Lexicon, in welchem das Leben und die Thaten derer ... Kaiser, Könige, Chur- und Fürsten, grosser Herren und Minister, Gelehrten, Scribenten und Künstler, ausführliche Nachrichten von den ansehnlichsten gräfl., adelichen und anderen Familien ... vorgestellt werden. Leipzig, 1722, fol., I-IV.

12344. *Raupach Bernhard*, Das evangelische Österreich, d. i. Nachricht von den Schicksalen der evangelischen Kirche im Erzherzogthum Oesterreich 1520-1624, Hamburg, 1732, 8°, str. 304, příl. XII, 1-68, addenda, 69-72, reg. 73-90. — 1736 jako pokračování: Erläutertes evangelisches Oesterreich oder fortgesetzte historische Nachrichten 1520-1580, 8°, str. 344, příl. XXV, 208. — 1738, 8°, str. 375, příl. XXVII, 182. — 1740, Nachrichten von 1581-1736, 8°, str. 492, příl. XLVIII, 268, reg. — — Znovu 1741-1744, I.-II. Bd., Supplemente. — Výtah učinil *Georg Ernst Waldau*, Geschichte der Protestanten in Oesterreich, Steiermark, Kärnthen, und Krain vom J. 1520 bis auf die neueste Zeit (1783), Anspach, 1784, 8°, I.-II. Bd. Hojné zmínky o událostech v zemích českých za 30leté války.

12345. *Bougeant Guil. Hyacinth*, Histoire des guerres et des négociations qui précédèrent le traité de Westphalie sous les ministères de Richelieu et de Mazarin. Paris, I-II, 1744, 4°. — Srv. *týž*, Histoire du traité de Westphalie, Paris, I-III, 1744, 4°. — *Bougeant W. Hyac.*, Historie des dreissigjährigen Krieges und des darauf erfolgten Westphälischen Friedens, Aus dem Francözischen übersetzt und mit Annmerkungen und einer Vorrede begleitet von *Friedr. Eberhard Rambach*, Halle, 8°, I. 1758, str. 624 (události 1517-1644); II. 1758, str. (6), 2-716 (Die Friedensunterhandlungen zu Münster und Osnabrück); III. 1759, str. (2), 528 (... was vor diesem Friedenschluss sich zugetragen); IV. 1760, str. 656, Register (Chronologisches Verzeichniss der im dreissigjährigen Kriege vorgefallenen wichtigen Begebenheiten, Begebenheiten des 1648 Jahres, Instrumentum pacis Westphalicae, Westphälisches Friedensinstrument atd.).

12346. *Birch Thomas*, An historical view of the negotiations between the courts of England, France and Brussels, from the year 1592 to 1617 extracted, London, 1749, 8°. —

12347. (*Buder Christ. Gottlieb?*), Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Frankfurt, 1748, 4° a častěji potom. — Opravené vyd. Gotha, 1760, 4°, str. 42. — Neue verbesserte und vermehrte Auflage, s. l., 1764, 4°, str. 212.

12348. Země dobrá t. j. země česká ..., 1754. Bibl. Č. Hist. I, č. 1711. Kap. 17 a d. o třicetileté válce.

12349. *Schmied Benj. Gottlieb*, Der heutigen Schlesischen Kirchenhistorie dritter Theil, worinnen gezeiget wird, was sich während dem 30jähr. Religions-Kriege in Schlesien zugetragen hat, s. l., 1754, 8°, str. 322.

12350. Grundriss der Haupt-Revolutionen in Europa seit dem Umsturz des Abendländischen Kaiserthums, bis auf unsere Zeiten. Aus dem Französischen, Frankfurt und Leipzig, 1773, 12°. Mimo jiné o válce třicetileté v českých zemích.

12351. *Neubauer J.*, Geschichte des 30jährigen Krieges. Schwerin und Güstrow, 1774, 8°, str. 314.

12352. Verzeichniss der Geschichtsbücher von Böhmen. Viz *Pelzel Fr. Martin*, Geschichte der Böhmen. II. Prag, 1782, str. 957-1014. Bibl. Č. Hist. II, č. 2646.

12353. *Krause J. C.*, Lehrbuch der Geschichte des 30jähr. Krieges und des westphälischen Friedens. Halle, 1782, 8°, str. 126.

12354. *Schmidt M. J.*, Neuere Geschichte der Deutschen, vom Schmalkaldischen Kriege an. Frankenthal, 1785, 8°, str. 279 (VI).

12355. *v. Murr Christ. Gottlieb*, Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, insonderheit des Zustandes der Reichstadt Nürnberg, während desselben. Nebst Urkunden und vielen Erläuterungen zur Geschichte des berühmten kais. Generalissimus Albrecht Wallensteins, Herzogs zu Friedland, Nürnberg, 1790, 8°, str. (8), 398 (1). Obsah: I. Chronologische Nachrichten vom Zustande der Reichsstadt Nürnberg während der Zeit

---

spojili pravá jména autorů v předchozím abecedním seznamu. Při mnohých však není záhada posud rozluštěna a proto, koho by otázka dále zajímala, sestavili jsme tu dodatkem v pořádku chronologickém přehled základních děl, jež mimo jiné podávají klíč k rozřešení anonymův a pseudonymů za války třicetileté.

des dreissigjährigen Krieges. II. Urkunden zur Geschichte ... Wallensteins ... (IV. Alberti Fridlandi perduellionis chaos ingrati animi abyssus, 1634; V. Alb. Fridlandi perduellionis chaos ..., d. i. ausführlicher und gründlicher Bericht der vorgewesenen Friedtländischen und seiner Adhaerenten abschewlichen Prodition, was es damit vor eine eigentliche Beschaffenheit gehabt und was vor boshaftige Anschlög alleberit obhanden gewesen ..., Auf sonderbaren der Röm. Kays. Mayest. Allergnädigsten Befehl in offenen Truck gegeben von Albert Curtius.) III. Beiträge zur Geschichte des ... Albrechts, Hertzogs von Friedland. (Erste Gemahlinn Wallensteins. Eine nützliche Stiftung W. Einige seiner vertrauten Freunde: Joh. Kepler, Giambattista Seni, Ausführliche Nachricht von der Ermordung W. und seiner Freunde in Eger. Grab des Herzogs von Friedland. Epitaphia W. Schriften zur Geschichte des Herzogs v. Friedland. Verzeichniss aller Münzen W. W. Bildnisse. — * Jena. Lit. Zeit. 1790, 505; Götting. Gel. Zeit. 1790, III. 1630; Nürnberg Gel. Zeit. 1790, 603; Oberdeutsche Literat. Zeit., Salzburg, 1791; I, 902; Tübing. Gel. Zeit. 1791, 192; Allg. deutsch. Bibl. Bd. 114, 196; Journal von und für Franken, I, 359.

12356. Fragment eines historischen Dokuments über einige Begebenheiten aus dem dreissigjährigen Kriege in der O. Lausiz. Aus Familienpappieren. Lausitzische Monatsschrift oder Beiträge zur Geschichte der Ober- und Niederlausitz, 1791, str. 336.

12357. *Schiller Friedrich*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Erstes bis viertes Buch. Historischer Kalender für Damen, Leipzig, 1791-3. — Samostatně: Leipzig, I-III, 1790-2, 16°, str. 860. Mit Kupfern von Penzel, nach Zeichnungen von Chodowiecki. — Frankenthal, 1791-2, 8°. — Leipzig, I-III, 1793, 16°, str. 860. Mit 48 Kupfern. — Frankenthal, 1801, 8°. — Leipzig, I-II, 1802, 8°, str. 411 a 476. Mit 8 Porträten. — Ibid., I-II, 1802, 8°, str. 411 a 476, mit Porträten; 12°, mit 5 Kupfern u. 1 Karte, Leipzig, s. l. (bezpochyby Vídeňský přetisk Aug. Dolla, 1804, I-II, str. 328, 384). — Sämmtl. Werke, Stuttgart u. Tübingen, 1812-15, I-XII (Bd. VI, 1813, str. 654.) — Carlsruhe, 1814, I-IV. — Wien, 1816, I-IV. — Pak velmi často samostatně i v sebraných spisech. Srv. *Boxberger Robert*, Etwas über Schillers historische Arbeiten, Archiv f. Literaturgeschichte, hrsg. v. Fr. Schnorr von Carolsfeld, Leipzig, IV, 1875, str. 57 a d. — Pokračování od *K. L. Woltmanna*, též pod titulem: Geschichte des westphälischen Friedens, Leipzig, 1808-9, I-II, 8°. Překlad franc. tohoto pokrač.: *Mailber A. de Chassat*, Histoire de la guerre de trente ans par Schiller et de la paix de Westphalie par *C. L. de Woltmann*. Ouvrages traduits de l'allemend et accompagnés de notes. Paris, 1820, I-II, 8°. — — Překlady francouzské jsou četné: *Campefens*, Histoire de la guerre de trente ans par Ms. *Schiller*, traduit de l'allemend. A. Berne, I-II, 1794, 8°. — *M. Lanhans*, Colmar, 1860, 8°, str. 528. — *Grimm H.*, Edition classique précédée d'une notice littéraire, Paris, I, 1875, 18°, str. XXII, 312; II, 1876, str. XXII, 308. — *Schmidt H.* et *Leclaire Th.*, Paris, 1875, 16°, str. XV, 481; znovu 1876, 1879. — Mme la baronne *de Carlowitz*, Paris, 1878, 16°, str. 475 a častěji ještě. — — Překlad anglický: *Blaquiere*, The history of the thirty years war in Germany. Transl. from the original german (Schiller), London, 1799, 8°. — Frankfourt, 1842, 16°.

12358. *Galleti Joh. Georg August*, Geschichte des dreyssigjährigen Kriegs und Westphälischen Friedens. Halle, v. 8°, I. Abth. 1791, str. XXIV, 320; II. Abth. 1791, str. II, 604; III. Abth. 1792, str. 336 (2). — Gotha, 1804, 8°.

12359. *Cornova Ign.*, Kurze Uebersicht der merkwürdigsten Empörungen in Böhmen und ihrer Folgen. Ein Gegengift wider den Freiheitstaumel. Prag, 1793, 8°, 41 str.

12360. *Stumpf*, Diplomatische Geschichte der teutschen Liga im 17. Jahrhunderte. Erfurt, 1800, 8°, str. 218.

12361. *Westenrieder Lorenz*, Geschichte des dreyssigjährigen Kriegs. I. Bd. München, 1804, 12°, str. XXII, 288; II, 1805, str. XII, 276; III, 1806, str. XVI, 308. Mit Kupfern. — (Sämmtliche Werke, Kempten, I.-II. Theil, 1831, 8°.)

12362. *J. K. A.*, Rese's Darstellungen aus d. Geschichte des 30jähr. Krieges. Magdeburg, 1808, 8°.

12363. *K. L. v. Woltmann*, Geschichte des westphälischen Friedens, Leipzig, I-II, 1808-9, 8°. — V sebraných spisech *Karl Ludwig von Woltmann's* Sämmtliche Werke, herausgeg. v. seiner Frau, Leipzig, 1818-27, 8°. Vierte Lief. I. Bd.: Gesch. d. westph. Friedens. Srv. *Schiller*, č. 12357. — Srv. *Týž*, Deutsche Blätter, Prag, III, 1813 (30jähr. Krieg 1618-19).

12364. *Breyer C. W. Fr.*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges nach ungedruckten Papieren. I-II. München, 1811, 8°, str. 116, 236.

12365. *Týž*, Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Kriegs, Aus bisher ungedruckten Papieren, München, 1812, 8°, str. IV, 244. Obsah: 1. Leuker's Sendung nach Spanien i. J. 1620. 2. Zur Geschichte Gustav Adolphs, Königs von Schweden. 3. Eigenhändiges Schreiben Jakobs I. von England an den Churfürsten Friedrich V. von der Pfaltz.

12366. *Genersich F.*, Geschichte der österr. Monarchie von den ältesten Zeiten bis auf den Frieden von Paris, Wien, 1815-7, 8⁰, I-VIII. Bd.

12367. *Schiffner Jos.*, Epochen der Geschichte Böhmens und merkwürdiger Revolutionen. Histor. Nachrichten, Prag, 1816, str. 83-123.

12368. *Schels J. B.*, Militärisch-politische Geschichte der Länder des oesterreich. Kaiserstaates, Wien, 1819-26, 8⁰, I.-IX. Bd.

12369. *Erhart J. G. D.*, Echo aus den Zeiten des 30jährigen Krieges. Vom Anfange des XVII. Jahrhunderts bis zum Tode des Königs Gustaw Adolph von Schweden. Stimmen der Wahrheit und der Warnung an meine Zeitgenossen. Mannheim, 1826, 8⁰, str. XVI, 428.

12370. *Bran Fr. Alex.*, Über den 30jährigen Krieg und die grossen Feldherren desselben. Miscellen aus der neuesten ausländischen Literatur, Jena, Bd. 54, 1828, str. 397 a d. Srv. č. následující.

12371. *Schön Josef*, Nachlese zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. Monatschr. Gesellsch. Vaterländ. Museums in Böhmen. II, 1828, str. 392-403. Paběrky 1. z latinských dopisů *Augusta Buchnera* (1595 až 1661) podle vyd. Frankfurtského a Lipského 1707. 2. Z *Herdera*, Briefe zur Beförderung der Humanität, Wien, 1804, III. Th., str. 62. 3. Listina města Vodňan. — *Hormayr*, Neues Archiv f. Gesch., Staatenkunde, Literat. u. Kunst, II. Jahrg. (XXI. als Fortsetzg.), 1830, str. 549-53, 569-72, 577-80. Paběrky: 1. *Bran Fr. Alex.*, Über den 30jährigen Krieg u. die grossen Feldherren desselben. Miscellen aus der neuesten ausländischen Literatur, Jena, Bd. 54, 1828, str. 397 a d. 2. Elisabeth Stuart, Königinn von Böhmen, Freimüthiges, 1828, N. 67. 3. Katharina von Wartenberg, Trauerspiel, Wien, 1820. — Jahrbücher des böhmisch. Mus., II, 1831, str. 409-41. Dějiny Písku a Vodňan ve válce 30leté na základě rukopisných a listin. zpráv.

12372. Německý výpisek: „Merkwürdiges Schreiben, in welchem die bereits thätig angefangene Feindseligkeiten im 30jährigen Krieg summarisch erzählt werden. Von einem Ausländer. Viz: Jan Jeník z Bratřic, I, str. 352-66. Srv. Zíbrt, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic. Čas. Č. Mus., 1897, str. 309.

12373. *Mailath Joh. Gr.*, Geschichte des Oesterreichischen Kaiserstaates. Hamburg, 1834, 8⁰, sv. II-III.

12374. *Menzel Carl Adolf*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges in Deutschland. Berlin, 8⁰, I-III, 1835-9. Viz 2. vydání při r. 1854.

12375. Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, Oesterr. Zeitsch. f. Gesch. 1837, str. 207.

12376. *Menzel Karl Adolf*, Neuere Geschichte der Deutschen seit der Reformation. III. Bd. Die Zeiten der Kaiser Maximilian II., Rudolf II., Matthias und die Anfänge Ferdinand's II. Breslau, 2. Aufl., 1854, 8⁰, str. 509. — IV. Bd. Die zwei letzten Jahrzehnte des dreissigjährigen Krieges, der westfälische Friede und die Zeit Leopold's I. und des grossen Kurfürsten von Brandenburg. Breslau. 2. Aufl. 1855, 8⁰, str. 590. — Srv. vyd. 1. při r. 1835.

12377. *Mebold Cl. A.*, Der dreissigjährige Krieg und die Helden desselben, Gustav Adolf, König von Schweden, und Wallenstein, Herzog von Friedland. Nach den besten Quellen für Leser aller Stände historisch-geographisch geschildert . . . Stuttgart, I, 1840, 8⁰, str. 439; II, 1840, str. 434.

12378. *Söltl Joh. Mich. v.*, Der Religionskrieg in Deutschland. Hamburg, 1840-2, 8⁰, III, sv. 1. a 2. Elisabeth Stuart, Gemahlin Friedrich's V. von der Pfalz, 1840. 3. Denkwürdigkeiten aus den Zeiten des Religionskrieges, 1842.

12379. *Richter J. D. W.*, Geschichte des dreissigjährigen Kriegs. Leipzig, 1840, 8⁰, I. Bd., str. VI, 646. — Erfurt, 1849-59, 8⁰, I.-V. sv. Bd. 3-5: Geschichte des böhmischen Kriegs, Erfurt, 1849-1853, 8⁰. — Srv. *týž*, Des Böhmen Aufruhres oder des deutschen dreissigjährigen Krieges Ursachen und Beginn. Nebst d. v. J. Borott übers. Majestätsbrief Rudolph II. Erfurt, 1844, v. 8⁰; Der dreissigjährige Krieg, Laus. Magazin. N. F. IV, str. 62-641.

12380. *Müller K. A.*, Forschungen auf dem Gebiete der neueren Geschichte. Dritte Lieferung: Die Geschichte des dreissigjährigen Krieges. I. Kurfürst Johann Georg I. seine Familie und sein Hof. II. Das Söldnerwesen in den Zeiten des 30j. Krieges. III. Fünf Bücher vom Böhmischen Kriege in den Jahren 1618 bis 1621. nach handschriftlichen Quellen des königlich-sächsischen Hauptstaatsarchivs. Ein Beitrag zur Geschichte des XVII. Jahrhunderts. Dresden und Leipzig, 1841, 8⁰, LXII a 472.

12381. *Horky*, Zur Geschichte des 30jährigen Krieges, namentlich der böhmischen Unruhen. Hormayr, Taschenbuch, XXXI (N. F. XIII), 1842, str. 342.

12382. *Barthold F. W.*, Geschichte des grossen deutschen Krieges vom Tode Gustav Adolf's ab, mit besonderer Rücksicht auf Frankreich. I. Th. bis zur Wahl Ferdinands III. als römischen Königs. Stuttgart, 1842, 8⁰, str. XIV, 400; II. Th. von der Wahl Ferdinands III. zum römischen Könige bis zum Schlusse des westfälischen Friedens, 1843, 8⁰, str. XV, 696.

12383. *Fischer Hans Christoph*, Zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, namentlich der böhmischen Unruhen. 1. Mährerisch Fegfewer, in welches Graf Tampier Drey Tausendt Arme Seelen, ihme den Weg zubereyten vorhero geschickt. Oder Historische Erzehlung, der Gnaden und Siegreichen Victori, welche die Göttliche Mayestät den Mährischen Evangelischen Ständen durch den Herrn von Tieffenbach, wider den Spannischen Obristen, Graf Tampier, den 26. Julij alten, oder 5. Augusti newen Calenders gnedigst verliehen unnd geben hat; in deme wenige Tieffenbachische dem Tampier drey tausendt erschlagen, fünff und achtzig Wagen voll verwundet, und alle sein Pagagien abgejagt haben. Welches wol eine Straff, über den Spannischen Türcken ergangen, kan genennt werden. 2. Wahrhafftige Relation. Der Glück und Frewdenreichen, vom Herrn Grafen Bucquoij, Röm. Kays. Maj. General, wider den Herrn Grafen von Fölss, Grafens von Thurn Obristen Leutenampt, und dess Böhmischen Lägers angesetzten Feldmarschalck, den 12. dits Monats Aprill Anno 1620 durch Göttliche Krafft und Segen, bey Egenburg und Sitzendorff erhaltenen Victori. — Sendbrieff, oder gründlicher Bericht, auss dem Böhmischen Läger auff Prag gethat, von der eroberten Victori und Sieg, so Graff von Bucquoij, Obrister Feld-Marschalg, dess Kayserlichen Kriegssvolcks, den 11. Febr. 1620 wider den Grafen von Hollach und Fölss, bey, in, und ausserhalb Loiss, ein Meilwegs von Krembss geschehen. Item, wird erzehlt, was sich hernach verlauffen, fürnemblich aber bey Egenburg, da die Böhmen sollen obgesiget haben. Wird kürzlich erklärt, was sich bey Egenburg zwischen den Kays. und Böheimischen zugetragen. Wie das Stättel Retz, von Grafen von Hollach ist eingenommen worden. Was massen Herr Conde de Dompiro, in abwesen Ihr Excellenz, Herrn Generaln, etc. als interim Vice General, das zu Garsch Newgeworbene unnd anders Manssfeltische Kriegsvolck, so derselb Ober: Leutenampt, Joachim Carpizo under seinem Commendo gehabt, in dem Marckt Garsch uberfallen, maiste erlegt, ermelten Obr. Leutenambt gefangen, und ein gute Beut bekommen. Es wird Vielfältig gefragt nach den Haubt Ursachen der Verlohrnen Schlacht in Böhmen. Warum den Winterkönig nach der Pragerschlacht am Weissenberge sich selbst verlassen? Causae Ihrer Mayst. Ausbruchs von Bresslau. Hormayr, Taschenbuch, XXXI. Jg. (XIII. N. F.), 1842, str. 342-81.

12384. *Sporschil J.*, Der Dreissigjährige Krieg. Illustriert von J. Wl. Pfeiffer. Braunschweig, 1843, 8°, str. 700. — Braunschweig, 1845, 8°, I, str. LXXXIV, 287; II, str. VI, 330. — 3. vyd. ib. 1855, 8°, str. VI, 700.

12385. *Boost J. A.*, Geschichte der Reformation und Revolution von Deutschland (von 1507 bis 1844). Augsburg. 1844-5, I.-II. sv., 8°.

12386. *Malý J. B.*, Prostonárodní dějepis české země. Kn. VI.: Až k osudné bitvě na Bílé hoře, v Praze, 1845, m. 8°, str. 48. — Kn. VII.: Časové od bitvy Bělohorské, v Praze, 1845, 8°, str. 49.

12387. *Hecht H. A.*, Der dreissigjährige Krieg und der westphälische Friede mit Hinzufügung der besonderen Schicksale vieler Orte, Altenburg, 1848, 8°.

12388. *Kubelka Tom.*, Pamětní dějové 30leté války. 2. díly. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. lit. čes. VI, č. 992c.

12389. *von Hurter Friedrich*, Zur Vorgeschichte des dreissigjährigen Krieges, Histor.-polit. Blätter, XXVII, 1850.

12390. *Buchner Andreas*, Geschichte von Bayern während des dreissigjährigen Krieges. II. Bd. München, 1851, 8°, str. VIII, 194. Obsah: I. Abt. Vom Anfange des Krieges 1618 bis zu thätigen Theilnahme Frankreichs 1635. II. Abt. Von Frankreichs thätiger Theilnahme am Krieg bis zum westphälischen Frieden, 1635-1648.

12391. *Keller C. S.*, Die Drangsale des nassauischen Volkes und der angränzenden Nachbarländer in den Zeiten des dreissigjährigen Krieges, seine Helden, Staatsmänner und andere berühmte Zeitgenossen. Ein Beitrag zur inneren Geschichte jener Zeit nach archivalischen und anderen Quellen bearbeitet. Gotha, 1854, 8°, str. XX, 480.

12392. *Burian T.*, Česká vojna od l. 1618-1622. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. I. D. 20, 4°. Obsah: I. Události před vojnou. — II. Vymožení majestátu na svobodné provozování evangelického náboženství. Matyáš korunován na král. České. — III. Arcikníže Ferdinand přijat za budoucího krále Česk. Cís. Matyáš utiskoval v Čechách nábož. evangelické. Stavové vyhodili protivné jim osoby z okna kanceláře místodržitelské. — IV. Smýšlení u dvora Vídeňského o věci české. Císař Matyáš hrozil Čechům vojskem svým. čeští stavové odpírali císaři. Císařské napomenutí kurfirstům stran věci české. Dopisy císaři z Čech. Příprava císaře k pokárání Čechů. Stavové rakouští ujímají se Čechů. Psaní s patentem, proč císař své vojsko do království Česk. posílá. — V. Počátek vojny. Postavení vojska českého. Boucquoyův plán k tažení do Čech. Vtrhnutí hraběte Dampiera do Čech a k městu Jindřichovu Hradci. Tažení hraběte Boucquoye a stání jeho v okolí Stonařova. Hrabě Dampier po-

druhé u Jindřichova Hradce. České vojsko proti hraběti Dampieru. — VI. Direktorové nařídili hotovost v Čechách a uložili stavům sjezd v Praze. Snešení sjezdu Bartolomějského. O povinnosti obyvatelů k hájení země. Počet vojska krajského a postavení jeho. Kterak se o tažení do Čech po nepodařeném podniknutí hraběte Dampiera ve Vídni smýšlelo. — VII. Hrabě Boucquoy vtrhl do Čech. České vojsko v ležení u Čáslavi. Hrabě Dampier pokusil se potřetí o Jindřichův Hradec, odtáhl k Čáslavi a odtud k Ledči. České vojsko u Červených Janoviček. Hrabě Dampier u Pelhřimova a hrabě Boucquoy u Německého Brodu. České vojsko v ležení u Hořepníka. Vyzvědači v Praze zjímáni. Přísné nakládání se stavy neochotnými. — VIII. Psaní císaře Matiaše stavům českým. Vyslaní moravští u ležení českého a rada jejich k pokoji s císařem. Rozmluva Václava Viléma z Roupova s Karlem Starším z Žerotína. Jednání stavů slezských při společném sjezdu. Vojsko Slezské pod markrabětem z Jägerndorfu. Psaní krále Polského nelibé a psaní stavů nizozemských a knížete z Oranie stavům českým. Míŕlivé psaní stavů českých císaři. Kurfirst Saský nachýlil se k prostřednictví. Knížata a stavové unie v Rottenburku. — IX. Císařské vojsko z ležení u Pelhřimova opanovalo městečko Lomnici. Půtky českého vojska s vojskem císařským v okolí Pelhřimova. Hrabě Dampier zanechaje své vojsko u Pelhřimova odebral se s hejtmany svými do Vídně zříditi vojsko na svou vlastní ruku. Hrabě Thurn táhl proti vojsku Dampierovu a svedl s nimi bitku, po které se vojsko Dampierovo rozutíkalo a hrabě Thurn své ležení u Hořepníka vyzdvihnuv u Pelhřimova se položil. — X. Slezané poslali na zápis stavů českých vojsko své do Čech. Hrabě Boucquoy ustoupil s vojskem svým do Rakous, odkud opět do Čech k Jindř. Hradci přitáhl a nemoha se toho města zmocniti k Budějovicům odtáhl. Hrabě Thurn táhl od Pelhřimova za Boucquoyem, dostihl jej mezi Veselím a Lomnicí a svedl s ním bitvu. Hrabě Boucquoy zmocnil se Krumlova. České vojsko u Budějovic. Hrabě Dampier chtěl opět s vojskem vtrhnouti do Čech, nejvyšší Oldřich Vchynský založil mu cestu, načež hrabě Dampier odtáhl od Nových Hradů zpátkem do Kremže v Rakousích. — XI. Hrabě Thurn a hrabě Henrich Šlik vpadli do Rakous. Hrabě Šlik ve Světlé. Hrabě Thurn vydával v Rakousích ochranné listy. Hrabě Boucquoy smlouval se s hrabětem z Hohenlohe stran odtahu z Budějovic. Půtka u Budějovic. Císařské vojsko činilo časté výpady z Budějovic, pročež od generálů českých činěny císaři pohrůžky. V ležení českém vzmáhaly se nemoce. — XII. Odpor měšťanů plzenských. Hrabě Mansfeld vystoupil v Čechách, poslán k Plzni, již oblehl a dobyl. — XIII. Ztížnost stavů evangelických v Dolejších Rakousích u císaře stran náboženství. Odpor stavů evangelických v Hořejších Rakousích. Císař Matiáš položil stavům Moravským sněm do města Brna. Španělové vyjednávali skrze papeže s Benátčany o svobodný průchod vojska. Jednání na sněmu Varšavském o pomoc císaři. Hrabě Mansfeld vypraven od falckraběte kurfirsta s poselstvím ke knížeti Savoyskému. Psaní direktorů císaři stran interposicí. Poselství od císaře a od kurfirsta Saského stran interposicí v Praze. — XIV. Události l. 1619. Vyjednávání stran podávané interposicí. Přednešení stavů českých pod obojí na sněmu moravském. Odpověď stavů moravských ze sněmů. Jednání stavů slezských na sněmě. Psaní direktorů kurfirstu Saskému stran interposicí. Sjezd stavům českým od direktorův rozepsán ke dni 18. března l. 1619. — XV. České vojsko u Budějovic chtělo se zmocniti města Krumlova. Hrabě Dampier přitáhl k Novým Hradům, vtrhl do Čech a hubil v kraji Prachenském. České vojsko v Rakousích zůstávající obsadilo Nové Hrady, odkudž vyjelo až k Dunaji. — XVI. Sjezd březnový na hradě Pražském. Psaní krále Ferdinanda k hraběti Boucquoyovi a císaře k stavům na sjezdu čtena. Odpověď stavů na psaní císařská. Psaní stavů na sjezdu kurfirstu saskému a stavům slezským. Snešení stavů království Českého na sjezdu březnovém. — XVII. Císař Matiáš umřel. Stav věcí při smrti Matiáše. Král Ferdinand ujímaje se vlády psal místodržícím královským v Čechách. S interposicí do města Cheba sešlo. Direktorové utekli se ke kurfirstům Falckému a Saskému, kteří opět králi Ferdinandovi o to psali. Stavové pod obojí setrvali v neposlušnosti proti králi Ferdinandovi. — XVIII. Stavové evangeličtí království uherského povolali své vojsko domů, an naproti tomu stavové katoličtí téhož království zakázali se králi Ferdinadovi pomocí novou. Síla cís. vojska v ty doby. Psaní krále Ferdinanda hraběti Boucquoyovi do Budějovic. Nejvyšší Oldřich Vchynský napadl část císařského vojska u vsi Polné u pak u městečka Svin Trhových a u vsi Borovan. Královské vojsko vypadlo z Budějovic k městu Táboru. České vojsko v Rakousích zajalo Rudolfa Lažanského. Vojáci hraběte z Hohenlohe zloupili pražské kupce. Počet lidu krajského v Čechách vyzdvihnutého.— XIX. Hrabě Thurn vtrhl s vojskem do Moravy, přitáhl do Znojma, kdežto jej mnoho panstva i rytířstva moravského přivítalo. Slezané vypravili do Moravy vojsko

své. Rakušané hořejší položili se u města Lince. Hanebné jednání nejvyšších moravských Jiřího z Náchoda a Albrechta z Valdštejna. Zpráva hraběte Thurna k direktorům českým o tažení svém do Moravy. Jednání stavů morav. v Brně. Spojení se stavů moravských pod obojí se stavy českými. Dopisy stavů českých ke kurfirstům a ku knížeti bavorskému. — XX. Hrabě Thurn vtrhl do Dolejších Rakous a oblehl městečko Lab. Přípravy k obraně města Vídně. Vyslanstvo stavů evangelických dolnorakouských k hraběti z Thurnu. Odpověď hraběte z Thurnu vyslanstvu stavů katol. Postoupení městečka Lábu hraběti Henrichu Šlikovi. Rozvaha hraběte z Thurnu dříve než k Vídni táhl. Tažení k Vídni. Vyslanstvo stavů evangelických dolnorakouských u hraběte z Thurnu a zpráva jeho o tom králi Ferdinandovi. Markrabě z Jägerndorfu přitáhl za hrabětem z Thurnu k Vídni. Vyslaní uherští u hraběte z Thurnu a pak u krále Ferdinanda. Úvaha o tomto tažení hraběte z Thurnu k Vídni. — XXI. Půtky okolo Budějovic a na Zlaté Stezce o hradby. Bitva u Velkého Záblatí. Následky této bitvy. Hrabě Thurn povolán od direktorů do Král. Čes. odtáhl od Vídně. Hrabě Boucquoy zmocnil se Nových Hradů a Vitorazu. Nájezdy z ležení královského. Hrazení okolo Prahy. — XXII. Psaní krále Ferdinanda direktorům a stavům českým a k hraběti Boucquoyovi. Usnešení knížat a stavů evangelických v Slezku. Král Ferdinand odjel k volení císaře Římského. Svolání plnomocníků spojených zemí do Prahy. Obeslání stavů král. čes. ku sjezdu červencovému. Konfederací mezi Čechy, Moravany, Slezany a Lužičany. — XXIII. Škody dělané od vojáků českých obyvatelům. Hrabě Boucquoy ohradiv průchody do Rakous, podmanil sobě měst Prachatic a Vodňan. Půtka mezi Uhry královskými a jízdou českou u vsi Strašína. Joachým Novohradský z Kolovrat činil nájezdy v okolí Vimberka. Uhrové chtějí ujeti z ležení královského. Hrabě Thurn zamýšleje bitvu svésti s vojskem královským, zmocnil se útokem města Týna nad Vltavou. — XXIV. Arcikníže Leopold vypravil ve jménu krále Ferdinanda hraběte Dampiera s vojskem do Moravy. Bitva u Bystřice při řece Dyji. Půtka u Mikulova. Snešení stavů morav. pod obojí na sjezdu v Brně. Hrabě Boucquoy v Čechách zmocniv se zámku i městečka Bechyně činil nápady až k městu Berounu. Opatrování Prahy. — XXV. Generální sněm na hradě Pražském v měsíci srpnu všech ke Království Čes. přivtělených zemí. Konfederací mezi stavy obojích Rakous se stavy spojenými ke království Čes. přivtělených zemí. Král Ferdinand svržen s království Českého a vyvolen na císařství Římské. Kurfirst Fridrich Falcký vyvolen za krále Českého. — XXVI. Hrabě Boucquoy vytáhnuv z Budějovic dobyl města Týna nad Vltavou, pak města Písku útokem, načež se položil u Mirotic. České vojsko vzalo své ležení u Mirovic. Půtky mezi vojskem královským a českým. Královské vojsko slavilo vyvolení krále Ferdinanda za krále Římského. Úmysl hraběte z Mansfelda zmocniti se jedné hradby královské prozrazen. — XXVII. Stav věcí náboženských v Uhřích. Vystoupení Betlen-Gabora, jeho psaní a poselství direktorům českým. Tažení Betlen-Gabora do království Uherského k městu Košicům. Hrabě Thurn vyslán k vojsku Betlen-Gaborovu. Hrabě Dampier opanoval zámek Břeclavu. Půtka mezi královskými a Moravany u Mikulova. — XXVIII. Hrabě Boucquoy povolán od arcikněžete Leopolda do Rakous, dobyl na cestě hradu Rožmberka. Vojáci čeští vzpouzeli se táhnouti za vojskem Boucquoyovým. Armáda Česká hnula se z ležení u Mirovic, táhla přes Votice k Veselímu, odkudž hrabě Thurn s jednou částí armády české táhl za hrabětem Boucquoyem. Jan starší z Bubna zmocnil se zámku Bechyně. Palatýn uherský chystal se k obraně v městě Prešpurku. Město i zámek Prešpurský postoupeny smlouvou Betlén-Gaborovi. — XXIX. Hrabě Boucquoy spojil se s hrabětem Dampierem u Břeclavi. Hrabě Thurn přitáhna k Mikulovu hnul se odtud k Volkersdorfu za hrabětem Boucquoyem, kterýž na to k mostu Vídeňskému odtáhl. Armády česká a moravská spolčily se s vojskem uherským pod Františkem Redeyem u Nového Mlýna. Uhrové utíkali z ležení královského k spojené armádě. Královské vojsko v Táboře před mostem Vídeňským, spojené vojsko v postavení okolo Bisemberka. Útokové spojeného vojska na vojsko královské u mostu Vídeňského. Královské vojsko ustoupilo přes druhý most Dunaje, české vojsko rozložilo se pak na dvě míle pod i nad mostem Vídeňským. Vyhlídka k dobrému ukončení věci české. — XXX. Kurfirst Falcký radil se s druhými kurfirsty, s králem Anglickým a s tajnou radou falckou o přijetí koruny České. Tentýž kurfirst přijav korunu Českou a srovnav se s kurfirstem Mohuč. odjel do města Amberka v Hořejším Falcu, odkudž kurfirstu Saskému a knížeti Bavorskému to přijetí oznámil. Direktorové Čeští rozepsali sněm generální na hrad Pražský ke dni 28. října. Vyslaní od direktorů českých před voleným králem Fridrichem ve Valdsasích. Vjezd krále Fridr. do Prahy. Korunování krále Fridricha a královny Alžběty. — XXXI. Hrabě Thurn odtáhl od Víd. mostu k Prešpurku. Král Fer-

dinand přijel do Vídně, kdež na něho legát krále anglického čekal. Spojená armáda pod hrabětem Thurnem a Betlén Gaborem táhla od Prešpurka k Vídni. Jiří Homonay vpadl z Polska do hořejších Uher a přepadl Jiřího Rakoczyho, pročež Betlén-Gabor část svého vojska pod Frant. Redeyem do Hořejších Uher odeslal, sám pak od Vídně odtrhl a zpátky do Prešpurka odtáhl, dobyv na cestě města Šoproně. Hrabě Thurn odtáhl od Vídně a rozložil vojsko své na hranicích moravských. Nejvyšší lajtnant mansfeldský Karperon pokusil se dobýti města Kremže v Dolejších Rakousích an naproti tomu hrabě Dampier města Šoproně zmocniti se chtěl. — XXXII. Hrabě Mansfeld v Čechách dobyv zámku Vimberka, města Vodňan, Prachatic a Písku pokusil o vzetí hradby při městečku Volarech na Zlaté Stezce od Pasova do Čech. Nejvyšší lajtnant Štref dostal smlouvou města i zámku Strakonic. Král Fridrich vydal se na cestu do Norimberka. Psaní milostivé od krále Fridricha Mansfeldovi. — XXXIII. Ujednání unie na sjezdu Norimberském a Ligy na sjezdu Vircburském. Odpor stavů Hořejších Rakous proti Ferdinandovi. Proklamací krále Ferdinanda do království Českého. Bídný stav vojska Českého i Moravského. Poslové krále polského k stavům Českým do Prahy vyslaní a odpověď stavů českých králi Polskému. — XXXIV. Jednání o konfederací mezi královstvím Českým a Uherským, pak knížectvím Sedmihradským. Vyslaní krále Ferdinanda u Betlén-Gabora v Prešpurku. Příměří mezi králem Ferdinandem a Betlén-Gaborem na osm měsíců uzavřeno. — XXXV. Události l. 1620. Král Fridrich přijal slib člověčenství od stavů moravských, knížat i stavů slezských. Smýšlení obyvatelstva v Praze o králi Fridrichovi. Sjezd kurfirstů v městě Mühlhausen a psaní od nich rozeslaná. Požádání krále Fridricha, aby kníže Maximilian Bavorský rozepři jeho s králem Ferdinandem zprostředkoval. Král Ferdinand napomenul krále Fridricha, aby mu království České i země k němu přivtělené dobrovolně postoupil. Veřejná odpověď krále Fridricha na to napomenutí. Přípravy knížat a stavů unic. Pomoc krále Jakuba a stavů Velké Britannie králi Fridrichovi. Pomoc od papeže, krále Španělského, kurfirsta Sas. a krále Polského králi Ferdinandovi. — XXXVI. Sjezd uherský v Báňské Bystřici. Poselství krále Fridricha k sultánovi Tureckému a poselství turecké v Praze. Sjezd unie a ligy v městě Ulmu. Vybízení krále Fridricha k domácí půjčce. — XXXVII. Tah Kozáků z Uher a z Polska do Rakous. Hotovost na Kozáky v Slezsku a Moravě. Knížata a stavové slezští dali verbovati vojsko. Kníže Kristian z Anhaltu v nově ustanovený nejvyšší generál český, táhl s vojskem českým do Dolejších Rakous. Půtky v Rakousích. Obmysl hraběte Boucquoye a hraběte z Dampieru na Prahu. Bitva u Egenburka a následky její. Hrabě Boucquoy dobyl zámek Rastenberg. Další tah kozáků z Polska do Rakous. Hrabě Dampier přepadl městečko Gars. Další půtky v Rakousích. Počínání vojska císařského v Budějovicích a v Krumlově. Dobytí města Týna nad Vltavou a Velešína. Dobývání Prachatic. Hrabě Mansfeld přepadl klášter Zlatou Korunu a dobyl zase města Týna nad Vltavou. — XXXVIII. Přípravy císaře Ferdinanda k pokárání krále Fridricha i zemí odporných. Spojenci krále Fridricha. Stavové evangeličtí Dolejších Rakous pokořili se císaři Ferdinandu. Kníže Maximilian Bavorský vtrhnuv vojensky do Hořejších Rakous podrobil se císaři. — XXXIX. Podnikání markraběte Spinoly v Dolejší Falci. — XL. V Budějovicích držena válečná rada. Česká armáda navrátila se z Dolejších Rak. do Čech a položila se u Březnice. Stav věcí v Království Českém. Provolání krále Fridricha k stavům království Čes. Král Fridrich odjel k vojsku. — XLI. Sbírání a mustrování vojska v Sasích. Podnikání kurfirsta Saského v Lužicích. — XLII. Psaní Betlén-Gabora ke knížeti Maximilianovi. Obnovení války v Uhřích. Smrt hraběte Dampiera u města Prešpurku. — XLIII. Kníže Maximilian dobyl města Vodňan, hrabě Boucquoy Prachatic. Kníže Maximilian spolu s hrabětem Boucquoyem dobyli města Písku, kdežto jejich vojsko zuřivě řádilo. Don Baltasar de Maradas zmocnil se města Domažlic a zámku Risenberka, odkudž k Sušicům, ke Kašperským Horám a k Volyni táhl. Nejvyšší z Teufenbachu dobyl města Vimberka a Volar. Kníže Maximilian zmocnil se Strakonic a Horažďovic, hrabě Boucquoy Bechyně a jiných míst. — XLIV. Dobývání Třeboně a odtah císařsko-bavorské armády k Strakonicům. Nejvyšší Haszlang zmocnil se zámku Zelené Hory. Tažení české armády. Další tažení obou armád a vespolní půtky jejich. Mření v císařskobavorském vojště. Zajetí nejvyššího Haszlanga. Přebídný stav armády české. Připravování se knížete Maximiliana k bitvě. Vyjednávání krále Fridricha s knížetem Maximilianem. — XLV. Císařsko-bavorská armáda odtrhla od Plzně k Touškovu. Podniknutí armády české, v tajné radě uzavřené, prozrazeno. Armáda česká táhla od Rokycan k Rakovníku, kníže Maxmilian táhl s vojskem za ní. Boje v okolí Rakovníka. Kníže Maxmilian odhodlal se táhnouti k Praze. — XLVI. Jednání krále Fridricha v Slezsku. Betlen-

Gabor napomínal konfederanty k další činnosti, ustanovil hraběte z Thurnu za svého zástupníka v Moravě a připravoval se k další vojně s císařem. — XLVII. Působení hraběte Mansfelda v Čechách po bitvě bělohorské. Příměří uzavřené ode strany císařsko-bavorské s hrabětem z Mansfeldu. Hrabě Boucquoy táhl vojensky do Moravy. Počínání moravského vojska v Dolejších Rakousích. Stavové moravští se podali císaři Ferdinandovi. Král Fridrich odjel z Vratislavi do Berlína. Knížata a stavové slezští poddali se smlouvou skrze kurfirsta Saského císaři Ferdinandovi. Císař Ferdinand prohlásil na krále Fridricha a jeho pomocníky klatbu říšskou. — XLVIII. Události léta 1621 a 2. Volba Betlen-Gabora za krále Uherského od císaře podruhé za neplatnou prohlášena. Hrozivé psaní Betlen-Gabora Moravanům. Další podnikání hraběte Boucquoye v Moravě, zvláště proti vojsku Betlen-Gaborovu. Psaní krále Fridricha Betlen-Gaborovi. Válčení hraběte Boucquoye s Betlen-Gaborem v Uhřích a smrt jeho u Nových Zámků. Císařské vojsko odtáhlo s pole. — XLIX. Hrabě Mansfeld v Čechách zmocniv se Tachova, odjel k sjezdu knížat unie do Němec. Císař Ferdinand vysadil cenu na hraběte z Mansfelda. Hrabě Mansfeld opanovav klášter Teplský, pak Slavkov, Falkenov a Ostrov, rozložil vojsko své v kraji Loketském. Posel mansfeldský v městě Žatci oběšen. Psaní krále Fridricha hraběti z Mansfeldu. Výprava císařsko-bavorského vojska na vojsko Mansfeldovo. Tachov se vzdal císařským. Bavorské vojsko pokoušelo se o Třeboň. Císařské vojsko zmocnilo se Bečova. Hrabě Mansfeld ustoupil do Hořejší Falci. Hejtmané posádky města Plzně davše se od generála Tillyho porušiti penězy vzdali mu město smlouvou. Císařsko-bavorské vojsko vzalo Slavkov, odkudž k Falkenovu a Lokti táhlo, míst těch ale tehdá zmocniti se nemohlo. Kurfirst saský vložil s přivolením obyvatelů posádku do města Chebu. Saské vojsko z města Chebu zmocnilo se Falkenova. Bavoři dobyli města Lokte smlouvou. Don Baltazar de Maradas vzal město Jindřichův Hradec smlouvou a dobyl zámek Vorlík. — L. Císařsko bavorská armáda zdvihla se od Rakovníka k Strašecímu. Česká armáda odtáhla k Unhošti. Další tah císařsko-bavorské armády. Uhrové při české armádě přepadeni od císařských. Setkání se císařsko-bavorské armády s českou u Unhoště. Česká armáda odtáhla k Praze. Kníže Maximilian táhl za armádou českou. Císařský generál Verdugo radil jadrnou řečí, aby se s českou armádou u Prahy bitva svedla. Přechod potoka Lechovického od armády císařsko-bavorské u vsi Ruzyně. — LI. Bitva na Bílé Hoře. — LII. Úvahy o bitvě na Bílé Hoře a následky její. Kníže Maximilian vjel do Prahy. Zpoura českých vojáků v Praze. Stavové skládali znova přísahu věrnosti podle formule, jim od knížete Maximiliana předepsané. Posádky české kromě Prahy. Kníže Maximilian učinil císaři Ferdinandovi zprávu o vzetí Prahy, též papeži oznámil dobyté vítězství. Odpověď papežova knížeti Maximilianovi. Kníže Maximilian odejel z Prahy. — LIII. Hrabě Mansfeld u Vaidhausu na pomezí českém a falckém. Hrabě Tilly proti němu. Hrabě Mansfeld hleděl odtrhnouti od armády bavorské lid biskupa Vircburského a Bamberského. Kníže Bavorský táhl na hraběte Mansfelda. Půtky u Getzelsdorfu a u sv. Kateřiny. Tělo mrtvé nejvyššího Baura od mansfeldských vojáků s mnohou kořistí zajato. Hrabě Tilly smlouval se s hrabětem ze Solmsu, místodržícím v Hořejším Falcku. Konec podnikání hraběte z Mansfeldu v království Českém. — LIV. Markrabě Jan Jiří z Jägerndorfu v Slezsku a s Betlen-Gáborem v Uhřích. Dobytí Bílovce, Bohumína, Těšína. — LV. Dobytí Tábora, Třeboně, Zvíkova a Kladska.

12393. *Menzel K. A.*, Neuere Geschichte der Deutschen seit der Reformation. 2. vyd. Breslau, 1854, 8°.

12394. *Bechstein Ludwig*, Der dreissigjährige Krieg. Také pod titulem: Neue Volksbücher, mit Holzschnitten. N. XXX-XXXI. Leipzig, 1855, 16°, str. 64. Vyobr. Valdštýna.

12395. *Hammerstrand S. F.*, Försök till en Historisk Framställning af Förhandlingarne om Sveriges deltagande i Trettioåriga kriget, Upsala, 1855, 8°.

12396. *Häusser*, Geschichte der rheinischen Pfalz. 2. vyd. Heidelberg, 1856, 8°.

12397. *Oberleitner Karl*, Beiträge zur Geschichte des 30jährigen Krieges mit besonderer Berücksichtigung des österreichischen Finanz- und Kriegswesens. Nach den Quellen des k. k. Finanz-Ministerial-Archivs vom Jahre 1618-34. Arch. Öst. Gesch. XIX, 1858, str. 1-48; též otisk. Z obsahu: Vom Jahre 1618-1624. Monatliche Gagen. Kriegsschulden. Wallenstein vom J. 1625-34. Übersicht der vom Kaiser Ferdinand II. Wallenstein erteilten Belohnungen und Entschädigungen. Verzeichnis der von Wallenstein dem Kaiser dargeliehenen Gelder und für die kaiserliche Armada bestrittenen Kriegsausslagen. Verzeichnis der in den Jahren 1634, 1635 u. 1636 vom Kaiser den Obristen bewilligten Gnadengelder und Belohnungen. Beilagen (dopisy císařských vojevůdců). Übersicht der Kriegskosten, welche Ober- und Nieder-Österreich, Böhmen, Mähren u. Schlesien vom J. 1618 bis 1648 bestritten.

12398. *Michiels Alfred*, Secret history of the Austrian government and of its systematic persecutions of protestants. London, 1859, 8⁰, str. XIV, 421. — — Překlad: Geheime Geschichte der Oesterreichischen Regierung seit Ferdinand II. bis auf unsere Zeit. Gotha, 1863, 8⁰, str. VII, 471.

12399. *Gindely Ant.*, Bericht über seine wissenschaftliche Reise zu mehreren ausländischen Archiven behufs der Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Prag, 1859, 8⁰. Srv. č. 12403.

12400. *Gindely Anton*, Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Sitz.-Ber. d. phil. hist. Cl. Akad. Wiss. in Wien. XXXI. Bd. 1859, str. 1-64. Otisk, Wien, 1859, 8⁰, str. 64. Z obsahu: I. Über die Vorgänge bei Annahme des nachmaligen Kaisers Ferdinand II. zum König von Böhmen. II. Über Vorgänge bei der Absetzung Ferdinand's II. als Königs von Böhmen und bei der Wahl Friedrich's V. von der Pfalz zum Könige von Böhmen.

12401. *Villermont*, Tilly ou la guerre de trente ans. Paris et Tournai, 1860, I-II, 8⁰.

12402. *Hauser K. F.*, Deutschland nach dem dreissigjährigen Kriege. Dargestellt in politischer, materieller und sozialer Beziehung und mit Rücksicht auf die Entwicklung des europäischen Staatensystems seit der Reformation. Leipzig und Heidelberg, 1862, str. XIV, 428.

12403. *Gindely Ant.*, Meine Forschungen in fremden und einheimischen Archiven (1600-48). Wien, 1862, 8⁰, otisk. Srv. Zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, Hist. Zeitschr. VII, 1862, str. 445-50. Referát o otisku: *Gindely A.*, Meine Forschungen in fremden und einheimischen Archiven. Sitz. Ber. d. phil.-hist. Kl. Akad. Wien. 1862, str. 17.

12404. *Лавровскій П.*, Паденіе Чехіи въ XVII. вѣкѣ. Журналъ Мин. Нар. Просвѣщенія. 1863, ч. 118, Нр. 5. отд. IV., стр. 21-46.

12405. *Keym Franz*, Geschichte des Dreissigjährigen Krieges. I.-II. Bd. Freyburg i. Br., 1863-4, 8⁰.

12406. *Koch M.*, Geschichte des deutschen Reiches unter Ferdinand III. I.-II. Bd. Wien, 1865, 8⁰.

12407. *Erdmannsdörffer B.*, Zur Geschichte und Geschichtschreibung des dreissigjährigen Krieges. Sybel, Historische Zeitschrift, XIV, 1865, str. 1-44. Referát o spisech: *Fr. v. Hurter*, Geschichte Kaiser Ferdinands II. IV. Band. Schaffhausen, 1864, č. 11892; *M. Koch*, Geschichte des deutschen Reichs unter der Regierung Ferdinands III. I. Band. Wien, 1865. Viz č. 12406.

12408. *D'Elvert*, Zur Geschichte des 30jähr. Krieges. Notizen Blatt, 1866, č. 12; 1867, č. 2, 3, 9, 10; 1868, č. 5. Z obsahu: Die mährischen Direktoren. Die Besitznahme von Olmütz. Friedrich's Huldigungsreise in Mähren und Schlesien. Die Kosaken-Einfälle. Der Fall von Nikolsburg. Die Unterwerfung Mährens. Das Schicksal der mähr. Direktoren und anderer hervorragenden Persönlichkeiten. Rolla oder Renisita. Auszeichnung treuer Geschlechter. Wahrhafftige und Erbärmliche Newe Zeitung von der grossen und unerhörten Thewrung, Sterben und Hungersnoth, so in Oesterreich, Mähren, Schlesien und in Böhmerland wegen des grossen Kriegs . . . Des Fürsten Carl von Lichtenstein Bericht an den Kaiser Ferdinand II. wegen der Beschädigung seiner Güter.

12409. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der Rebellion, Reformation des dreissigjährigen Krieges und der Neugestaltung Mährens im 17. Jahrh. Schriften d. hist. stat. Section d. k. k. mähr. schles. Gesellschaft z. Beförd. d. Ackerbaues, d. Naturkunde u. Landeskunde (I. B.), XVI. B. Brünn, 1867, str. XXVIII, 909. (Jednotlivé oddíly jsou revokovány při dotyčných událostech.) — *Týž*, Weitere Beiträge zur Geschichte der böhmischen Länder im siebzehnten Jahrhunderte. Schriften, l. c., (II. Bd., XVII. Bd.), 1868, str. VII, 329. — *Týž*, Beiträge zur Geschichte der böhmischen Länder, insbesondere Mährens im siebzehnten Jahrhunderte. III. Bd., Schriften, l. c., XXII. Bd., 1875, str. XXX, 594. — (IV. B.) Schriften, XXIII. B., 1878, str. CCCXVIII, 476. Z obsahu: Der Verlauf der Rebellion und des dreissigjährigen Krieges in Mähren. Der Kaiser, seine Regierung und Feldherren. Die Kaiser-Partei in Mähren. Die Ahndung der Rebellion in Mähren im allgemeinen und ihre Vollzugs-Organe. Die Einziehung der Rebellengüter. Der Process wider die Rebellen. Die Exekutions-Commission. Die Confiskation. Die Revisions- und Traktations-Commission. Die persönlichen Folgen der Rebelllion in Mähren. Die Resultate der Confiscation in Mähren. Hervorragende Persönlichkeiten in Schlesien. Die Güter-Confiscation in Oesterr.-Schlesien. Die Heeresversorgung u. der Ruin des Landes. Die Gegenreformation in Mähren u. Oesterr.-Schlesien. Die Umgestaltung der staatlichen Verhältnisse Mährens, der Clerus und Unterricht, der Adel, das Städte- und Bürgerthum u. die Leibeigenschaft in Mähren u. Oest.-Schl. Auszüge aus den Registraturs-Büchern des k. k. Hofkammer-Archivs (des Reichs-Finanzministeriums) im 17. Jahrhunderte Mähren, Schlesien und die benachbarten Länder betreffend (1619-50). Nachträge zu der Patenten-Sammlung im 16., 17. und 22. B. der Sektions-Schrifften.

12410. *Reuss Rodolphe*, La déstruction du protestantisme en Bohème.

Episode de la guerre de trente ans. Revue de Theologie, Strassbourg, 1867. — Samostatně: La destruction du protestantisme en Bohème. Nouvelle édition revue et augmentée. Strassbourg-Paris, 1868, 8°, str. II., 139. Str. 127-139: Bibliographie. Z obsahu: Introduction; sources. II. Premières mesures de répression jusqu' au congrès de Ratisbonne, en 1623. III. Mesures générales de réformation jusqu' en 1628. IV. Les persécutions contre la noblesse. V. Les persécutions contre la bourgeoisie de villes. VI. Les persécutions contre les paysans; conclusion. Appendice. I. Le protestantisme en Bohème depuis la guerre de Trente Ans jusqu' à nos jours. II. Formulairees d'abjuration. Srv. Bibl. Č. Hist. III. č. 5969.

12411. *Hilll J.*, Geschichte des Böhmischen Krieges. Bielefeld, I.—III, 1867, 8°.

12412. *Heilmann J.*, Kriegsgeschichte von Bayern, Franken, Pfalz und Schwaben 1506—1651. I—II. B., 1868, 8°.

12413. *Cornet L. de*, Histoire générale des guerres de Savoie, de Bohème, du Palatinat et des Pays-Bas, 1616-27. Avec l'introduction et des notes p. *A. L. P. de Robaulx de Soumoy.* Bruxelles, 1868-9, I—II vol., 8°.

12414. *v. Ranke Leopold*, Zur deutschen Geschichte. Vom Religionsfrieden bis zum Dreissigjährigen Krieg. Leipzig, 1869; 3. vyd. 1888. Též Sämmtliche Werke, Bd. VII. Z obsahu: Von der Wahl Rudolf II. bis zur Wahl Ferdinands II. — Srv. *Hoffmann Max.*, Geschichtsbilder aus Leopold von Rankes Werken. Leipzig, 1905, str. 86 a d.

12415. *Haeusser Ludwig*, Geschichte des Zeitalters der Reformation 1517-1648. (Wilhelm Oncken): Berlin 1868 (XXIV 867).

12416. *Ward Adolph Will.*, The House of Austria in the Thirty Years war. Two Lectures, London 1869, 8°, str. 88.

12417. *Veer Gust.*, Episoden aus dem 30jährigen Kriege, Cassel 1869, 8°.

12418. *Gindely Ant.*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges: I. Abtheilung: Geschichte des böhmischen Aufstandes von 1618. Bd. I., Prag, 1869, 8°, str. 486. — Bd. II. Prag 1878, str. XVI, 442. — Bd. III. Prag 1878, 8°, str. XII, 496. — Bd. IV.: II. Abtheilung: Die Strafdekrete Ferdinands II. und der pfälzische Krieg 1621-3, Prag 1880, v. 8°. Str. XVII, 597. Sitz. Ber. Wien. Akad. LXXXVIII, str. 503. —* *Hanotaux G.*, Revue historique XIV, str. 421-3; *Bezold*, ibid. XX, str. 429 a d.; Hist. Zeitschr. XL (N. F. IV), 1878, str. 338-40. XLII (N. F. VI), 1879, str. 514; *H. v. Zwiedineck-Südenhorst*, ibid. LII (N. F. XVI) 1884, str. 144-7; Mitth. Inst. Öst. Gesch. II, 495; IV, str. 320; *Fischer E.*, Hirsch's Mittheil. aus. d. hist. Liter. Berlin 1879, H. II, 150, 1882, 62; *Krebs*, Schlacht am Weissen Berge; I. Beilage, Breslau 1879, 168; Mittheil. Gesch. Deutsch. Böhm. XVI, str. 58, XVII, str. 17, XIX, str. 27, XXI, str. 22; Bohemia 1869, č. 101, 102, 121-125, 1877, č. 283, 313, 323, 1878, č. 143, 156, 1880, č. 229, 231. — Srv. č. 12437.

12419. *Gindely Ant.*, Dějiny českého povstání léta 1618. V Praze I, 1869, v. 8°, str. 411; II, 1878, v. 8°, str. XI a 336; III, 1878, v. 8°, str. XLIII a 331; IV, 1880, v. 8°, str. VIII a 463. * Čas. Čes. Mus. 1869, str. 294 a d., 1877 str. 514; *Kalousek J.*, Osvěta IX, 1879, str. 334 a d.; Pokrok 1869, č. 38 a d., 1880, č. 243 (*Kořán J. J.*); Nár. Listy 1869, č. 144, 146, 150-2, 167; Světozor XIV, str. 587 (Replika *Ant. Gindelyho* na kritiku jeho díla: Dějiny českého povstání l. 1618); *Schulz F.*, Květy II, pol. II., str. 634; Lumír VII, str. 272; Besídka pro zábavu a pouč. 1880, č. 93.

12420. Příspěvky k dějinám české války roku 1618-20. Pozor I, Olomouc, 1872, str. 344.

12421. Dreissigjähriger Krieg. Bautzener Nachr. 1874, č. 70.

12422. *Šuklje*, Tridesetletna vojska v svojich početkich, Rudolfswert (Progr. gymn.), 1874, 8°, str. 42.

12423. *Kořínek Fr.*, Z dob třicetileté války, Kalendář Koruny české VIII, v Praze 1874, str. 59.

12424. *Hassenstein B.*, Deutschland zur Zeit des dreissigjährigen Krieges 1618-48. Landkarte. Massstab 1:3,700.000. *K. v. Sprunner*, Historisch. Handatlas für die Geschichte des Mittelalters und der neueren Zeit. 3. Auflage. Neu bearbeitet von *Th. Menke.* Gotha 1875.

12425. *Katt Friedrich*, Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges I, Diss. Göttingen 1875, 8°.

12426. *Kernstock Ottokar*, Des dreissigjährigen Krieges Friedensfeier. Deutscher Hausschatz, 1876, 8°.

12427. *Hoffmann Ernst*, Der dreissigjährige Krieg. Prag, 2. vyd. 1876, 8°, str. 96.

12428. *Helfert Jos. Al.*, Der dreissigjährige Krieg. Wiener Abendpost, 1877, č. 263-84.

12429. *Wolf Adam*, Geschichtliche Bilder aus Oesterreich. I. Bd. Aus dem Zeitalter der Reformation (1526-1648). Wien, 1878, 8°, str. 406 (2). Z obsahu: III. Bartelme und Franz Christoph Khevenhüller. V. Hans Ludwig von Kusstein, 1587-1657. (Georg E. Tschernembl und Gottfried von Starhemberg. König Ferdinand, die Audienz der Protestanten am 5. Juni 1619. Eine Sendung zum Unionstag in Nürnberg. Kaiser Ferdinand II. und die niederösterreichischen Stände.) VI. Graf Wil-

helm Slavata, 1572-1652. (Die religiösen und politischen Parteien in Böhmen. Die Führer derselben. Der Oberkanzler Zdenek von Lobkowitz. Jaroslav von Martinitz. Wilhelm Slavata, seine Jugend, sein Uebertritt. Seine Heirat und öffentliche Thätigkeit. Seine Haltung bis 1618. Aus Slavata's Memoiren: der Fenstersturz am 23. Mai 1618. Flucht des Martinitz. Flucht des Slavata. Ihre Rückkehr. Slavata und die neue Landesordnung. Slavata als böhmischer Edelmann. Als Oberstkanzler. Seine Memoiren. Seine Charakteristik. Seine Familie, sein Tod.) VII. Wolf Adam Pachhelbel, 1592-1649. (Politische Sonderstellung des Egerlandes. Geschichte der Stadt Eger. Beginn des Protestantismus. Politische Haltung 1618. Ferdinand II. unterwirft Eger der böhmischen Regierung. Die Pachhelbel. Wolf Ad. Pachhelbel. Eger wird katholisirt 1628-30. Reformationsprotocoll von 1629. Die Sachsen und die zweite Reformation. Die Emigranten Adam Junker und Wolf Pachhelbel. Wallenstein, die Schweden und Odowalsky in Eger. Eger und der Friede von Osnabrück. Eger und der Nürnberger Friedenscongress. Die dritte Reformation 1650-54. Leiden der Stadt. Ende Wolf Pachhelbels 1649.)

12430. *D'Elvert Christ.*, Beiträge zur Geschichte der böhmischen Länder, insbesondere Mährens, im XVII. Jahrhundert, IV. Band. Brünn, 1878, 8°. (Schriften d. histor.-statist. Section der k. k. mähr.-schles. Gesellschaft zur Beförderung des Ackerbaues, der Natur- und Landes-Kunde. XXIII. Band.) Srv. č. 12407.

12431. *Charvériat E.*, Histoire de la guerre de trente ans 1618-48. Tom I-II. Paris 1878, 8°. Viz *Hanotaux G.*, Revue historique XII, str. 448-54.

12432. *Stieve Felix*, Aus dem 30jährigen Kriege, Allg. Zeitung 1879, č. 168-70.

12433. Příspěvek k dějinám války české (1618-22), Ohlas od Nežárky 1879. č. 40-1.

12434. *Šolc Jindř.*, Národnost. Polit. Bibliot. Čes. (Bibl. Č. Hist. III, 1. č. 1737), 1881, str. 265-71, § 41. a d. Z obsahu: Snahy strany katolické. Matyáš. Ferdinand II. Povstání české. Třicetiletá válka.

12435. *Lempens*, Pragmatische Geschichte des 30jährigen Krieges. Beleuchtung der grossartigen Geschichtsfälschung, Verleugnung der Nationallehre und Verherrlichung des Vaterlandesverrathes, welche bezüglich dieses Krieges noch heute in der Schule und Literatur gefunden wird. Baden (Schweiz) 1881, 8°, str. 132.

12436. *Volkmer F.*, Die glatzer Bauern im böhmisch-pfälzischen Kriege 1618-23. Glatzer Viertelj.-Schr. I, 1881-2, str. 123-44. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6114.

12437. *Gindely Anton*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges in drei Abtheilungen. I. Abt. Der böhmische Aufstand und seine Bestrafung 1618 bis 1621. Mit 3 Doppelbildern, 1 Vollbild u. 4 Porträts in Holzstich. Prag, 1882, m. 8°, str. XII, 267. (Das Wissen der Gegenwart Bd. I.) — II. Abt. Der niedersächsische, dänische und schwedische Krieg bis zum Tode Gustav Adolfs 1622 bis 1632. Mit 10 Doppelvollbildern u. 4 Porträts in Holzstich, Prag, 1882, m. 8°, str. VIII, 282. (Das Wissen d. Gegenwart Bd. III.) — III. Abt. Der schwedische Krieg seit Gustav Adolfs Tode und der schwedisch-französische Krieg bis zum westphälischen Frieden 1632 bis 1648. Mit 9 Doppelvollbildern u. 3 Porträts in Holzstich. Prag, 1882, m. 8°, str. VIII, 232. (Das Wissen d. Gegeawart, Bd. V.) — Srv. č. 12418.

12438. *Paulig F. R.*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Frankfurt, 1882, 8°, str. (IV), 216.

12439. *Mittag E.*, Beiträge zur Geschichte Oesterreichs während der ersten Jahre des 30jährigen Krieges. Dissert., Bonn, 1882, 8°, str. 64.

12440. Bilder aus Böhmen zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. Politik 1883, č. 121 a d. Srv. *Gindely*, č. 12418.

12441. *Gardiner S. R.*, The thirty years war 1618-48. 6. ed. London, 1884, str. XXV, 233.

12442. *Vacek Frant.*, Poměry církevní v jižních Čechách za války 30leté. Sborník histor. IV, 1886, str. 1-6, 85-93, 142-9, 215-22, 257-64.

12443. *Ritter M.*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation und des 30jähr. Krieges, 1555-1648. Bd. I. (— 1586), Stuttgart 1887. — Bd. II. (— 1618) 1895. — Bd. III. 1 (— 1625), 1901, 8°.

12444. *v. Pettersdorff H.*, Beiträge zur Wirtschafts-, Steuer- und Heeresgeschichte der Mark im 30jährigen Kriege. Berlin, 1888, 8°, str. 33.

12445. *Keym Fr.*, Geschichte d. 30jähr. Krieges. Freiburg. 3. Aufl. I.—II. Bd. 1889, 8°, str. VII, 354 a 333.

12446. Der dreissigjährige Krieg in Schwaben. Nach ungedruckten Aufzeichnungen von Zeitgenossen in Ulm und auf der Ulmer Alb. Würtembergische Neujahrsblätter, Blatt VI, Stuttgart, 1889, v. 8°, str. 48.

12447. *Svoboda Jos.*, Studium našeho dějepisu. I. Liechtensteinské dragonady. II. Rázné jednání katolíků. III. Jednání katolíků nebylo násilné. IV. Nepravdy o germanisaci. Vlasť, VI, 1889-90, str. 1-16, 81-94, 161-68, 241-6, 321-9, 401-9.

Otisk. 1890. 8°, str. 56. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5000.

12448. *Rezek Ant.*, Děje Čech a Moravy za Ferdinanda III. až do konce třicetileté války (1637-48). Praha 1890, m. 8°, str. 561. Otisk z Českomoravské kroniky.

12449. *Denis Ernest*, Fin de l'indépendance Bohême. II. Les premiers Habsbourgs, la défenestration de Prague. Paris, 1890, 8°, str. 563. Livre II. Les débuts de la réaction catholique. (La diète de 1575. Les préludes de la crise.) Livre III. L'insurrection (La Lettre de Majesté. La défenestration de Prague.) — Překlad: Konec samostatnosti české, přeložil Jindř. Vančura, v Praze 1893. Kniha IV. Počátky reakce katolické. (Sněm roku 1575. Předzvěsti revoluce. Majestát císaře Rudolfa II. Defenestrace Pražská.) Srv. Bibl. Č. Hist. III, 2, č. 5776.— Prof. Ernst Denis historisches Werk über den Fall der Unabhängigkeit Böhmens. Politik 1890, č. 319, 322, 326; Kalousek Jos., Velké francouzské dílo o dějinách českých. Osvěta, XXI, 1891, str. 131-50.

12450. *Klopp Onno*, Der dreissigjährige Krieg bis zum Tode Gustav Adolfs 1632. Zweite Ausgabe des Werkes: Tilly im dreissigjährigen Kriege. I. Bd., Paderborn, 1891, 8°, str. XXIV, 633. Obsah: Das Jahrhundert vor dem 30jährigen Kriege. Die Zeit des Kaisers Matthias von 1612 bis zu Ende 1617. Das letzte Jahr des Kaisers Matthias. Vom Tode des Kaisers Matthias bis zur Krönung Friedrichs in Prag 1619. Das Königsjahr Friedrichs in Böhmen 1619-20. — II. Bd.: Vom Beginne 1621 an bis zur Übertragung des Herzogthumes Meck lenburg an Wallenstein 1628. Paderborn, 1893, 8°, str. XXVIII, 868. Obsah: Erstes Jahr des Parteigängerkrieges. Zweites Jahr des Parteigängerkrieges. Drittes Jahr des Parteigängerkrieges. Die Zeit der Vorbereitung des dänischen Krieges 1624 bis 1625. Zeit des dänischen Krieges von Juli 1625 an bis zur Schlacht bei Lutter, 27. August 1626. Von der Schlacht bei Lutter bis zur Übertragung von Mecklenburg an Wallenstein. — III. Bd. 1. Theil: Die Jahre 1628 bis Ende 1630. Mit zwei Portraits. Paderborn 1895, 8°, str. XVIII, 628. Obsah: Von der Übertragung Mecklenburgs an Wallenstein zu Anfang 1628, bis zum Frieden von Lübeck, Juni 1629. Weiterer Verlauf des Jahres 1629. Das Jahr 1630. — III. Bd. 2. Theil: Die Jahre 1631 bis Ende 1632. Mit zwei Portraits und Aufriss und Grundriss von Magdeburg. Paderborn, 1896, 8°, str. XXXII, 875. Obsah: Das Jahr 1631. Das Jahr 1632.

12451. *Rezek Ant.*, Drobné příspěvky k českým dějinám v XVII. století. 1. Osudy exulantů v Perně r. 1639. 2. Mikulášenci v Čechách po 30leté válce. 3. Pověst o zkamenělé ženě (z r. 1656). 4. Statistické výkazy o katolické reformaci v Čechách v letech 1661-1678. Čas. Č. Mus. 1891, str. 402-26. 5. O nápojové berni v letech 1646-50, jak se vybírala a mnoho-li vynesla. Čas. Č. Mus. 1892, str. 80-5.

12452. *Kraushar Alexander*, Dzieje Krzysztofa z Arciszewa Arciszewskiego admirała i wodza Holendrów w Brazylii, starszego nad armatą koronną za Władysława IV. i Jana Kazimierza, 1592-1656. Petersburg. Tom I. 1892, 8°, str. 388. II. 1893, 8°, str. 399. Z obsahu: Zaranie wojny trzydziestoletniej. Zwycięztwo pod Białą gorą. Fryderyk król Czeski. Pomoc hr. Mansfelda. Palatyn Fryderyk. Mansfeld i Gabor. Młodzież czeska. Ruchy wojsk Mansfelda i Tillego. Na Szlązku i w Prusiech.

12453. Handbuch der deutschen Geschichte. Herausgegeben von *Bruno Gebhardt*. Stuttgart, Berlin, Leipzig, 1892, v. 8°, I.—II. B., str. IV, 676, 757. Periode Wallensteins, bearbeitet durch Georg Winter.

12454. *Droysen G.*, Das Zeitalter des dreissigjährigen Krieges. Oncken, Allg. Gesch. in Einzeldar. 188. B., Berlin, 1888.

12455. *Winter Georg*, Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Berlin (Oncken, Allg. Geschichte, III. Hauptabtheil., III. Th., 2. Hälfte). Berlin, 1893, 8°, str. 671. S facsimilemi současných vyobrazení.

12456. *Stöcklöw*, Geschichts - Körnlein (k dějinám 30leté války), Mitth. d. nordböhm. Excursions-Clubs XVII, 1894.

12457. Aus der Zeit des 30jährigen Krieges. Rieseng. in Wort und Bild, XXVII,. str. 35.

12458. *D'Elvert Chr.*, Der Verlauf der Rebellion und des dreissigjährigen Krieges in Mähren, Brünn 1895 (Schrift. d. hist. stat. Section, Bd. XXX, str. 213-28). Viz Bibl. Č. Hist. II. č. 5092, XXX.

12459. *Ritter Moritz*, Deutsche Geschichte im Zeitalter der Gegenreformation und des 30jährigen Krieges (1555-1648). III., 1. (Geschichte des 30jährigen Krieges, I. Theil), Stuttgart und Berlin, 1895, 8°, str. 320.

12460. *Huber Alfons*, Geschichte Österreichs. V. Bd. Gotha, 1896, 8°, str. 99-618. Die Revolution in den österreichischen Ländern und die kirchliche und politische Reaktion. Die Kriege in Deutschland und deren Rückwirkung auf Österreich (1621-1648).

12461. *Jahnel C.*, Aus der Zeit des dreissigjährigen Krieges. Mitth. Nordböhm. Excurs.-Clubs. XXI, 1898, str.

339-40. Z obsahu: Ladislav von Seidlitz a Schönfeld oznamuje kurfirštovi saskému o příchodu do svého panství r. 1631. Návrat Sasů z Čech r. 1634.

12462. *Jahnel C.*, Dreissigjähriger Krieg. Mitth. Nordböhm. Excursions-Clubs. XXII, 1899, str. 191-3. Obsahuje výpisky ze státního archivu berlínského a drážď. k letům 1634, 1640, 1648. Viz Prameny s. v. *Jahnel.*

12463. *Tscherney A.*, Dreissigjähriger Krieg. Mitth. Nordböhm. Excursions-Clubs. XXII, 1899, str 193-5. (Attest, sestavený r. 1658, 5. ledna od Haubolda Pausta von Liebstadt, Václ. Vojt. Meyderle von Mansberg a purkmistra a rady města Ústí.)

12464. *Hirn J.*, Beiträge zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Aus den nachgelassenen Schriften *Anton Gindely's*, herausgegeben von —. Archiv für österr. Gesch. LXXXIX. Bd. 1900, str. 1-243. Z obsahu: Kampf gegen den Administrator von Halberstadt und gegen Mansfeld (1623-4). Französische Vermittlungsversuche im Jahre 1624. Zusammenkunft in Schleusingen. Die englischen Heiratsverhandlungen mit Spanien und Frankreich (1623-4). Die Unterhandlungen mit Dänemark und Schweden über die Führung des Krieges (1624-5). Klagen über Waldstein und die Verhandlungen über das Kriegswesen im Reiche (Mülhausener Collegialtag 1627).

12465. *Denis Ernest*, La Bohême depuis la Montagne-Blanche. I. Partie. Le triomphe de l'église. (La persécution. La constitution de 1627. Un projet de royaume Tchéque. La fin de la guerre de Trente ans.) II. L'absolutisme catholique. (Le triomphe de la compagnie de Jésus. Etat politique et social de la Bohême sous Léopold I. La vie intellectuelle; les progres de l'Allemand. Les derniers Habsbourgs.) III. Le despotisme éclairé. (Les guerres de Silésie. Centralisme et Bureaucratie. Joseph II. L'Éclise et l'Etat. La Germanisation. Leopold II. Paris. 1903, 8°, str. 644; II. Partie. La renaissance Tchéque vers le fedéralisme. Paris 1903, 8°, str. 675. — Překlad: Čechy po Bílé Hoře. I. Díl. Vítězství církve. — Centralism. Přeložil Jindřich Vančura. Praha 1904, 8°, str. XIV, 633. Obsah: Kniha I. Vítězství církve (Persekuce. Obnovené zřízení zemské r. 1627. Projekt království Českého. Konec války třicetileté). Kniha II. Absolutism katolický. (Triumf Tovaryšstva Ježíšova. Stav politický a sociální za Leopolda I. Život duševní; pokroky němčiny. Poslední Habsburkové.) Kniha III. Osvícený despotism. (Války slezské. Centralism a byrokracie. Josef II. Církev a stát. Germanisace. Leopold II.)

12466. *Szelągowski J.*, Ślązk i Polska wobec powstania czeskiego, Lwów, 1904, 8°. Viz *Koneczny Fel.*, Przegląd powszechny 1904, I, str. 406-23.

12467. *Zahn W.*, Die Altmark im dreissigjährigen Kriege. Schriften des Vereins für Reformationsgeschichte. XXI. Jg. 3. Stück. Halle a. d. S. 1904, 8°, str. 61.

12468. *v. Ranke Leop.*, Deutschland vor dem 30jährigen Kriege. Zur deutschen Geschichte, Werke, Bd. VII. Srv. *Hoffmann Max*, Geschichtsbilder aus Leopold von Rankes Werken, Leipzig, 1905, str. 172-5.

12469. *Wintera Laur.*, Der dreissigjährige Krieg in seinen Motiven und Folgen. 1905. Viz E., Města za války třicetileté, s. v. Broumov.

12470. *Dorberl M.*, Entwickelungsgeschichte Bayerns. I. Bd. Von den ältesten Zeiten bis zum Westfälischen Frieden. München 1906, 8°, str. IX, 593. Z obsahu XIII. Kap. Bayern an der Spitze des ausserösterreichischen katholischen Deutschlands. I. Der Donauwörther Zwischenfall. Gründung der Union und der Liga, Gefahr eines europäischen Krieges. II. Ausgleichsverhandlungen im Reiche. Fortsetzung der Union, Auflösung der Liga. III. Der böhmisch-pfälzische Krieg. Erwerbung der pfälzischen Kurwürde. IV. Gefahr einer europäischen Koalition. Dänisch-niedersächsischer Krieg. V. Erwerbung des Fürstentums der Oberpfalz. Rückblick auf seine Geschichte. VI. Der Kurfürstentag von Regensburg 1630. Der bayerisch-französische Vertrag vom Jahre 1631. VII. Der schwedische Krieg. Der Konflikt mit Wallenstein. VIII. Der schwedisch-französische Krieg. Der Westfälische Friede.

C) Politika ve válce třicetileté.*)

12471. *Aretin K. M.*, Bayerns auswärtige Verhältnisse. I. Band, Passau, 1839, 8°.

12472. *Rast*, Die bayerische Politik in den Jahren 1640-1645, I, München, 1902, 8°.

*) Politikou jednotlivých panovníků, zemí a stran za války třicetileté obírají se historikové třicetileté války (viz B. Zpracování) vůbec. Tuto uvádíme ze

12473. *Egloffstein*, Bayerns Friedenspolitik von 1645-1647. München, 1898, 8°.

12474. *Thorbjörnsson Th.*, Om fördraget i Ulm 1647, jemte en blick på Bayerns förågende politik under trettiåriga kriget. Göteborg, 1881, 8°, str. 59.

12475. *Pfülf*, Beiträge zur Geschichte d. bayer. Friedensbestrebungen an der Neige d. 30jähr. Krieges. Stimmen aus Maria Laach, LVI, 1899.

12476. *Lorenz K.*, D. kirchlich-polit. Parteibildung in Deutschland vor Beginn d. 30jähr. Krieges. 1903.

12477. *v. Zwiedineck-Südenhorst*, Die Politik der Republik Venedig während des 30jährigen Krieges. Stuttgart, I-II, 1882, 8°. Srv. Benátských vyslanců relace, č. 11543.

12478. *Brand*, Zur Geschichte der österreichischen Unruhen vom J. 1608-9, in dem Zusammenhange mit der kurpfälzischen Politik. Gymn. Progr., Krems 1876, 8°.

12479. *von Hurter Friedrich*, Französische Feindseligkeiten gegen das Haus Oesterreich zur Zeit Kaiser Ferdinand II. Wien, 1859, 8°, str. V, 111 (r. 1618-55).

12480. *Gindely Ant.*, O postavení Francie k povstání českému v letech 1618-20. Čas. Čes. Mus. 1876, 1.

12481. *Fleischfresser W.*, Die politische Stellung Hamburgs in der Zeit des dreissigjährigen Krieges, I, 1618-26, II, 1627-9. Progr. der höheren Bürgerschule zu Hamburg, 1883, 4°, str. 33; 1884, 4°, str. 38.

12482. *von Bezold Friedrich*, Kaiser Rudolf II. und die heilige Liga. Abhandl. der III. Cl. Kais. Akad. Wissensch., München, XVII, Abt. II, 1886, str. 339-84.

12483. *Bär Max*, Die Politik Pommerns während des dreissigjährigen Krieges. Leipzig, 1896, 8°, XI, 503 str. Viz též Publikationen aus d. K. Preuss. Staatsarchiven, B. LXIV. — Srv. *Rudel*, Die Lage Pommerns vom Beginn des dreissigjährigen Krieges bis zum Eintreffen Gustav Adolfs (1620-30). Nach archivalischen Studien im kgl. Staatsarchive zu Stetin. Baltische Studien, Stetin, XL, 1890, str. 68-133.

12484. *Kohl Dietrich*, Die Politik Kursachsens während des Intererregnums und der Kaiserwahl 1612. Hallesche Abhandlungen, Heft XXI, Halle 1887, 8°, str. 75.

12485. *Schulze Theodor*, Die kursächsische Politik und der böhmische Aufstand 1619-20. Leipziger Inaug.-Dissert. Leipzig, 1904, VIII, 8°, str. 113.

12486. *Theiner A.*, Schweden und seine Stellung zum heiligen Stuhl. Augsburg, 1838, 8°. Viz literaturu při Gustavovi Adolfovi.

12487. *Odhner*, Die Politik Schwedens beim westfälischen Friedenswerk, Leipzig, 1878, 8°.

12488. *Seehausen Rich.*, Schweizer Politik während des dreissigjährigen Krieges. Hallesche Abhandlungen zur neueren Geschichte, Heft 16, Halle, 1882, 8°.

12489. *Haselbach*, Die Politik der Union gegen das Haus Habsburg. Gymn. Progr., Krems, 1862, 8°. — Srv. *Opel*, Die Gründung der Union. Preussische Jahrbücher, XXX. B.

12490. *Hoefler Konst.*, Ueber die Unionen der deutschen Stände im Anfange des 17. Jahrhundertes. Sitz.-Ber. Kön. Böhm. Ges. Wiss. 1863, I. str. 69. — Srv. *Týž*, Über die Beziehungen Böhmens zum Reiche und über die Vorspiele des 30jährigen Krieges. Abhandl. Kön. Böhm. Ges. Wiss., V. Folge, Bd. 8.

12491. *Ritter M.*, Die Gründung der Union 1598-1608. Viz Briefe und Akten zur Geschichte des 30jähr. Krieges, č. 11570. Herausgeg. von der histor. Commission bei der Münchener Akademie. Bd. I. München, 1870, 8°.

12492. *Ritter M.*, Geschichte der Deutschen Union von der Vorbereitungen des Bundes bis zum Tode K. Rudolfs II. (1598-1612), I.-II., Schaffhausen, 1867-73, 8°.

12493. *Ritter M.*, Die Union und Heinrich IV., 1607-9. Briefe und Acten, č. 11570, II. B., 1874, 8°.

12494. *Ritter M.*, Politik und Geschichte der Union zur Zeit des Ausganges Rudolfs II. und der Anfänge des K. Matthias. München, 1880, 4° (Abhandl. Akad. Wiss. XV, II. Abt., 83-170).

12495. *Wiskočil A.*, Das österreichische Cabinet und die deutsche Union bis z. J. 1617, Progr. Gymn. Leitmeritz, 1881, 8°, str. 14.

12496. *Krebs J.*, Die Politik der evangelischen Union im Jahre 1618. Progr. Breslau, 1890, 4°, str. 14.

12497. *Schnitzer*, Zur Politik des hl. Stuhles in der ersten Hälfte des 30jährigen Krieges, 1899.

---

samostatných studií o politických snahách jen ty, které se dotýkají poměrů a událostí v zemích českých v řečeném období Srv. D. Vojenství.

D) Vojenství za války třicetileté.*)

12498. *z Veleslavína Daniel Adam*, Politia historica, v Star. Městě Pražském, 1584, 1606. Srv. č. 11211. Z obsahu: Třetí kniha o správcích a vrchnostech světských, a obzvláště o boji, o správě válečné a rozličném běhu vojenském. Z mnohých starých i nových hodnověrných historií pro obecný užitek s pilností sebraná. Kap. 1. O válce, jak jest velmi škodlivá, a že žádný k válce snadně a kvapně raditi nemá. Kap. 2. Že Pán Buoh takové hrozné války skrze předcházející zázraky a znamení častokráte lidem zjevoval a oznamoval. Kap. 3. Že knížata a velicí páni nemohou nic slavnějšího a chvalitebnějšího učiniti, jako aby se po vítězství k přemoženým nepřátelům milostivě a dobrotivě ukazovali a na to myslili, že sami také k podobnému pádu přijíti mohou. Kap. 4. Před časy velicí páni a udatní bojovníci o to se s pilností snažili, aby nepřátely své ne lstí a chytrostí, ale silou, zmužilostí a udatností přemáhali. Kap. 5. Že se i nepřátelům víra zdržeti má. Kap. 6. O právu vojenském a jakou staří hejtmané disciplinu a kázeň mezi svými vojáky drživali, když do pole táhli, a co jsou přísahati musili. Kap. 7. Kterak někdy za starodávna vojáci pro své vejstupky trestáni bývali. Kap. 8. Že častokrát malí houfové veliká vojska přemáhali a poráželi. Kap. 9. O pevnostech, že na ně příliš spoléhati nesluší. Kap. 10. Že není vždycky bezpečné a užitečné s jinými se puntovati a v smlouvy dávati. Kap. 11. Že přátelské smlouvy, přísahy a sliby věrně držeti náleží, a že Bůh se nevěrným, těm, kteříž je ruší, velmi protiví, a potom i těžkými pokutami tresce. Kap. 12. Že jeden druhého knížectví, království a panství žádati, ani buďto lstivě a úkladně, buďto mocí a násilím sobě přivlastňovati nemá. Kap. 13. Že knížata a velicí páni v nesnadných, velikých a zvláště válečných věcech, netoliko jednoho člověka, ale i jiných, což jich míti mohou, radu slyšeti mají. Kap. 14. Že jest lépeji, aby králové, knížata a velicí páni, majíce spolu činiti, konali a řídili své věci skrze věrné rady a legáty, než aby se sami o sobě sjížděli a scházeli. Kap. 15. Že vrchnímu polnímu hejtmanu s největší bedlivostí a péčí o to přemejšleti a to opatřiti náleží, když svou věc s vojskem svým vyřídí a k místu přivede, aby lid služebný a válečný pěkně rozpustil. Pakli se toho nestane, jaké zlé nebezpečenství z toho nastati může. Kap. 16. O regimentu a správě válečné, o řádích a právích vojenských, pokudž se co toho k našim těmto časuom trefiti muože. Kdož válku začíti chce, co předně uvažovati má. Tři regimentové v každém polním tažení. Kterak rada vojenská osazena býti má. Služba nejvyššího hejtmana, artikulové na něž přijímán bývá. Služba podhejtmana nad jedním praporcem knechtův. O mustrhéřích. Přísaha mustrherova a colmistrova. Služba nejvyššího ceykmistra a jeho právo. Služba ouřad a povinnost šancmistra. O šancknechtích a jejich hejtmanech. Přísaha a právo puškářův polních. Geschirmistrův povinnost a ouřad. Ouřada, profosa a svobody artalerie. Artykulové, na kteréž se pěší knechti přijímají a přísahu činiti musejí. Některá jiná práva a obyčejové váleční. O šlachtorduňku aneb šikování k bitvě, kteréž se učiniti aneb spořádati má. Kap. 17. Že hejtmané a vojáci, kdyžby s nepřátely bitvu svésti chtěli, mají se pobožně Pánu Bohu poroučeti a jemu se za vítězství a štěstí vroucím srdcem modliti.

12499. *Achilles Jan Berounský*, Knížka o polním hejtmanu a jiných správcích vojenských. V Starém Městě Pražském, 1595, 12°, l. A-D$_4$.

12500. *Scherer Jiří*, Jisté umění a zaklínání proti střílení, bodení, sekání..., přel. *V. Brosius*, v Litomyšli, 1596, 12°. Srv. č. 11234.

12501. *Umlauf Josef*, O puškařství XVI. století v Čechách. Rukopis bibliotheky Musea král. Českého, sign. V. E. 29. Obsah: Hotovení kadlubů čili forem na děla, moždíře, zvony. Určení váhy kovů na lití děl, moždířů, zvonů. Pec připravovati. Zkoušení roztopeného kovu. Dobývání děl, moždířů etc. z kadlubu. Vrtání děl a moždířů. Zkoušení hotových děl (tormentování). Kdyby se kovu roztopeného k lití nedostávalo. Rozměr vzorného prkna (šablonu) na formy děl. Rozličnost střeleb a cena některých hotových děl: Falknetl aneb švihovky, falgun, švihovky dvounásobní (Dupl-Falknetl), čtvrtnice, čtvrtladovka (Quartslang, Quartier-Schlange), kortún, spěvačka (Sin-

*) Pod tímto názvem shrnuli jsme souvěké prameny o technice a organisaci vojenství, válečnictví v době války třicetileté, jakož i historická díla o válce třicetileté po této stránce. Z cizích prací, starších i novějších, přibrány jsou pouze ty, jež přímo nebo bezděky týkají se vojenství a válečnictví v tomto období v zemích českých.

gerin), formej kartún, srubnice, tarasnice. O střelivu. Koule kamenné, ohnivé do pole a měst. Jiné koule ohnivé. Žhavé koule železné. Železnou kouli dutou místo měchu potřebovati. Ohňostrojství. Raketlé dělati. — Organisace: Nejvyšší polní cajkmistr. Lieutenant. Cajkvart. Písař zbrojní. Protipísař kontrolní. Šancmistr s hejtmany, rotmistry a hradebníky (šancknechty). Výplatní úředník, pokladník, colmistr. Správčí vozků, gširmistr. Lékař puškařů. Kněz, kaplan, profos, tlumočník, bubeník, píštěc, bradýř. Mistři puškařští, přední puškaři, puškaři, pomahači. Platy. — Srv. rukopis univ. bibliotheky v Praze, sign. B. 17. — Srv. číslo další.

12502. *Umlauf Jos.*, O puškařství starodávném v Čechách. Rukopis bibliotheky Musea království Českého, sign. III. E. 22. Obsah: O střelbách samých. Puškařství české stol. XVI. a XVII. Z rukopisu puškařského z pol. XVI. stol. Srv. číslo předchozí.

12503. Kurze Observationes, welche Graf Johann der Mittlere bei Prinz Moritz in den Niederlanden annotiert, wie auch hernachen als sie das Commando in Liefflande uber das Schwedisch Kriegsläger gegen den Polen gehabt und letzlichen in der Oberpfalz als sie gegen das Passausche und bayerische Kriegsvolk gestanden, in acht genommen, auch aus Kriegsbüchern gelesen und extrahirt und in gewisse Capite und Titull gefasst, welches anno 1597 angefangen und von Jahr zu Jahren continuiret worden. (Altes Dillenburger Archiv K. 924.), s. l. a., 1600, 4°.

12504. *Moriz der Gelehrte, Landgraf von Hessen*, Instruction: Was sich unsere bestellte Kriegsräthe und Diener verhalten sollen. Kassel, 1600, 4°. Otištěna znovu: *Jähns*, Gesch. d. Kriegswiss. II, 1890, str. 900-5.

12505. *Týž*, Denkschrift über die Einrichtung des hessischen Landesausschusses, 1600-1. Otištěna: *Jähns*, Gesch. der Kriegswiss. II, 1890, str. 883-900. *Rommel*, Geschichte von Hessen, VIII, str. 689 a d.

12506. Lob, Ruhm und Ehre des herrlichen Soldatenstandes, nebst unumstösslichen Beweis aus der H. Schrifft, dass es der heiligste, Gott wohlgefälligste, älteste, klügste, nützlichste und vortrefflichste Stand vor allen Ständen in der ganzen Welt sey; Von einer theologischen doch unpartheyischen Feder beschrieben, welche dem Excellenten Soldatenstände herzlich wünschet vielen Flor. Gedruckt in diesem Jahr, da Gott Mars geschäfftig war, 1600, 4°, 120 str.

12507. Ueber Landesaufgebot, Werbung, Einquartierung, Verpflegung und Durchzüge der Kriegsvölker, ihre Disciplin u. a. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften. XVI. Bd., 1867, str. 770-829. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092.

12508. *Aegidius Albertinus*, Der Kriegsleut Weckuhr. Begreifft zween Theil: Im ersten werden alle und jede Standts-Personen trewlich ermahnt zum ernstlichen Krieg, beharrlichen hülff vnd beystand wider den Erbfeind Christl. Namens, den Türcken. Im andern wirdt aussführlich gehandelt vom Ambt und Verhalten der Kriegsobristen, Haupt- und Befelchssleuten auch gemeinen Soldaten, damit sie diesem Erbfeindt können obsiegen. München, 1601, 4°.

12509. *Kirchhoff Hanns Wilhelm*, Militaris Disciplina, d. i. Kriegs Regiments Historische und aussführliche Beschreibung, wie und was massen solches bei unsern löblichen Vorfahren und der alten Mannlichen Teutschen Nation vorzeiten, insonderheit aber bei den Grossmächtigsten Keysern Maximiliano I. und Carolo V. und folgendts in ublichen Gebrauch gehalten, auch nach und nach verbessert worden, in 3 underschiedliche Discurss abgetheilet. Frankfurt a. M. 1602, fol.

12510. *Klein Dionysius*, Discours, Rathschlag uñd Bedencken, wie und welcher gestalt das H. Röm. Reich Teutscher Nation gegen dem Zorn Gottes wider möchte ... versöhnt werden. Und wie zu Schutz und Befriedung desselben eine neue Kriegswahl unter der jungen Mannschafft anzustellen und solche durch Vbung zu Sieghafften ... Soldaten zu machen weren ... Stuttgart, 1603, 4°.

12511. *Dilichius Wilhelm* (*Schäffer*) (1607). Kriegsbuch, darin die alte und newe Militia allerörther vermehret, eigentlich beschrieben und allen Kriegsnewlingen, Baw- und Büchsenmeistern zu nutz und guter Anleitung verfertiget und publicirett. Kassel, 1608, 4°. — Frankfurt a. M. 4°.

12512. *Žalanský Havel* (*Phaeton*), O pokoji a válečném nepokoji, o původu a účincích války i pokoje .... v Star. Městě Pražském, 1608. Viz č. 6708.

12513. *Zubler Leonh.*, Nova Geometria Pyrobolia. Newe Geometrische Büchsenmeisterei, d. i. Grundlicher Bericht, wie man durch ein new Geometrisch Instrument mit sonderer Behendigkeit jedes Geschütz nit allein richten, sondern zugleich auch desselben Höche und Weite messen soll. Zürich, 1608, 4°. — Vydání, doplněné, illustr., Basel, 1614, 4°.

12514. Knížka užitečná proti všelikým nemocem, vadám, vášním i jiným koňským nedostatkům ... podle které knihy pan *Jan Šembera Černohorský z Boskovic* koňům svým pomáhati dával. V Starém

Městě Pražském, 1608, Jiřík Nigrin, m. 8°, l. 100. (Se zmínkami o vojenství.)

12515. *Dambach Christof*, Büchsenmeisterei, d. i. Kurtze doch eigentliche Erklärung deren Dingen, so einem Büchsenmeister fürnehmlich zu wissen von nöthen ... Frankfurt a. M., 1609, 4°.

12516. *Reusner Elias Leorinus*, Stratagematographia sive Thesaurus bellicus, docens, quomodo bella iuste et legitime suscipi, recte et prudenter administrari, commode et sapienter confici debeant, ex latissimo et laetissimo Historiarum campo Herculeo labore erutus ... Francofurti ad Moenum, 1609, 4°.

12517. *Löhneysen G.*, Della cavalleria. Gründlicher Bericht von allem was zu der Reutterei gehörig und einem Cavallier davon zuwissen gebürt. I.-II. Theile. Remling, 1609-10, 4°. II. Theil: Gründtl. Bericht von Zeumen etc. Dessgleichen auch von allerlei Ritterspielen ..., item wie man die Pferde auf allerlei Manier zu schmücken und zieren soll und letzlich von mancherlei Arth und Inventionen der Schlitten.

12518. Umění Pasovské (neporanitelnost), viz při oddílu: Vpád Pasovských r. 1611.

12519. *Melzo Fr. L.*, Regole militare sopra il governo e servicio de la cavalleria. S 16 mědirytinami. Antwerpiae, 1611, 4°.

12520. *Hundt Michael*, Newkunstlich Fechtbuch im Rappier. Leipzig, 1611, 4°. — — Srv. *Cavalcado Hieronimo*, Künstl. Fechtbuch verdeutscht durch *K. v. Einsiedel*. Jena, 1612, fol. — *von Breen Adam*, De Nassavsche Wapenhandelinge van Schilt, Spies, Rappier ende Targe. Beyde Figuerlick afgebeelt ende gestelt na de nieu ordening des Vorstes Mavrits van Nassav. Net bygevoechde Schriftel, onderrichtinge nieuwelick int licht gebracht. s'Gravenhage, 1618, 4°. — Fechtbuch des Einfachen Rappiers und Für Rappier und Dolch, wie solches weiset Maister Hans Wilhelm, gewester Vorfechter des Sgr. Salvator zu Padua. Anno 1611. *Erasmus d. J. von Starhemberg*. — *Heusslers Sebast.*, New Künstlich Fechtbuch, darinnen 500 Stück im einfachen Rappier vnd Dolch des weitberühmten Fechtmeister Salvator Fabri da Padowa auch anderer Ital. und Frantzös. Fechter beste Kunststück nach rechter Lini und Fundamentalischer Ordnung. Nürnberg, 1616, 1617, 1630, fol. — *Köppen*, „Curs von der Fechtkunst"; „Newer Discurs von Kunst des Fechtens" Magdeburg, 1619, fol. — O šermu v zemích českých viz Doba Rudolfa II., č. —. Viz též *Schöffer Hans Wilh. von Dietz*, Grundl. und eigentl. Beschreibung der Fechtkunst im einfachen Rappier u. im Rappier u. Dolch nach ital. Manier mit 670 Kupferstucken. Marpurg, 1620, fol.

12521. Oratio: miles domesticus exotico num praeferendus (od Václava Knobla z Čáslavě r. 1612); *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic. Čas. Č. M. 1897, str. 321 (IV, str. 289-98).

12522. Landtsdeffensionortnung für Böhmen, Mähren, Österreich under und ob der Enns von *Georgen Fuchsen* zum Gastein, Fürstl. Liechtensteinscher Rat und der Stadt Regensburg bestellter Hauptmann. Anno 1612. Rukop. ve víd. dvor. bibl. No. 10944. Viz Tabulae codicum manuscriptorum, vol. VI, 1873, str. 257. Srv. číslo další.

12523. *Fuchs Georg*, Kriegshistoria. Linz, 1614, fol.

12524. *Staricius Joh.*, Heldenschatz, d. i. Naturkundliches Bedenken uber und bei Vulcanischer, auch natürlicher magischer Fabrication und Zubereitung der Waffen des Helden Achillis in Griechenlandt. Darauss neben vielen Secretis zu vernehmen, was zu sonderbarer Martialischer Aussrüstung eines Kriegshelden und Ritters fürnemblich gehörig. Aschaffenburg, 1615, 12°.

12525. *v. Wallhausen Joh. Jac.*, Kriegskunst zu Fuss, zu hochnöthigstem Nutzen und Besten nicht allein allen ankommenden Soldaten, sondern auch in Abrichtung eines gemeinen Landvolcks und Ausschuss in Fürstenthummen und Stätten .. Gepracticieret und beschrieben von ... Oppenheim, 1615, 4°. Srv. č. 12527.

12526. *Lagonides Jiřík Adalbert*, Apateka koňská na 3 díly rozdělená od *Hynka z Vlašimě*, na Jemnici, Dolní Slatině, Skalici a hradě Bitově, cís. rady. Psáno r. 1615 na hradě Bitově. Rukopis Bočkův; rukopis v univ. bibl. v Praze (Bibl. Kinský, F. 2, 309).

12527. Ritterkunst, darinnen begriffen: I. Ein trewhertziges Warnungschreiben wegen des betrübten Zustandes jetziger Christenheit. II. Underricht aller Handgriffen, so ein jeder Cauallirer hochnötig zu wissen bedarff ... durch *Joh. Jacobi von Wallhausen*, der Statt Dantzig Obristen Wachtmeistern und Hauptmann. Frankfurt a. M. 1616, 4°. Srv. č. 12525.

12528. Kriegskunst zu Pferdt. Darinnen gelehret werden die initia und fundamenta der Cavallerie, aller Cavallerie, aller vier Theilen, Lantzierers, Kührissierers, Carbiners und Dragoens, was von einem jeden Theil erfordert wirdt, was sie praestiren können sampt deren exercitien. Newe schöne Inventionen etlicher Batailien mit der Cavallerei ns Werk zu stellen. Mit dargestellten Beweistumpen, was an den edlen Kriegskünsten gelegen, und deren Fürtrefflichkeiten uber alle Kunst und Wissenschaften ... Gepracticiret, beschrieben, und mit schönen künstlichen Kupfferstücken ange-

wisen von *Joh. Jacobi von Wallhausen*, Frankfurt a. M. 1616, fol. Srv. č. — —.

12529. Analysis d. i. Auflösung vierer schöner Cossischer Schlachtordnungs-Exempeln durch *Caspar Grünewaldten von Mergentheim*. Frankfurt a. M., 1616, 8°.

12530. *v. Wallhausen Joh. Jacobi*, Ausführliche Beschreibung der Kriegsschul zu Siegen. Hanaw, 1617, 4°. S všeobecným úvodem.

12531. *Weykhart Petr z Karnova*, Knihy koňských lékařství, přepsané urozenému a statečnému rytíři panu Petrovi Mitrovskému z Nemyšle a na Jetřichovicích. Rukopis 1617, 4°, l. 160, str. 74. Viz Jungmann, Hist. Lit. Č. IV, č. 912.

12532. *Basta Giorgio*, Il maestro di Campo generale, d. i. Aussführliche Anzeig, Bericht und Erklärung von dem Ampt eines General Feldt-Obersten, wie er nemblich tragenden hohen Ampts und Befehlichs halben das Feldt bestellen und sein Kriegsheer führen und regieren sol. Durch den wolgebornen Herrn Herrn Georg Bastam, des Hlg. Röm. Reichs Graffen, in Hust und Marmoross Freyherrn und Herrn zu Tropaw in Schlesien und zu Sultz in Flandern ... erstlich in italienischer Sprache beschrieben und aussgangnen, jetzund aber auss derselben in hoch Teutsch ubersetzt und mit nothwendigen Figuren erkläret durch *Theod. de Bry*, Bürgen und Buchhändlern zu Oppenheim. Frankfurt, 1617, 4°. — Jiný, lepší překlad: Neue Kriegsbibliothek, Breslau, 1776, 8°.

12533. *Wallhausen Johann Jacobi*, Kriegskunst zu Pferde, Hamburg, 1617, 4°. Srv. č. 12528.

12534. *Wallhausen Johann Jacobi*, Archiley Kriegskunst, darinnen gelehret und fürgetragen werden, die initia und fundamenta dieser Edlen Kriegskunst. Vor diesem niemals so compendiose, methodice, dilucide und recte an Tag gegeben ... Mit schönen Kupferstücken perfecte angewiesen und beschrieben. Hanaw, 1617, fol.

12535. Wallensteinische Reuterrecht, 1617. Srv. Österr. milit. Zeitschr. I, Wien, 1846, 3 seš., str. 225.

12536. *Guhl Hans*, Büchsenmeisterei-Buch. In zwei Theil unterschieden. Der erste Theil handelt von Italia, wie daselbsten das grobe Geschütz auff aller hand manier gegossen und zur proba wird beschoffen. Der ander Theil handelt von Germania, wie allda die grosse stücke auf mancherlei artt konnen gegossen, an Zeug genommen und in eine gute Form konnen gebracht werden. Item der Stucke theilung und unterscheidt zwischen gegossen eysern und metallen stücken. Item etzliche Sachen das Fewewerck betreffende ... Wie man die Fewr Morsel in ihren geschick sol bringen. Die Petarden zuzurichten und anzubringen. Hamburg, 1617, 4°.

12537. *von Wallhausen Johann Jacobi*, Corpus militare, darinnen das heutige Kriegswesen in einer Perfecten und absoluten jdea begriffen und vorgestellt wird. Alles in gewisse praecepta polemica ordentlich verfasset mit hingegebenem jederm Theil seinen Kriegsmaximis, obseruationibus, regulis, axiomatis und sehr künstlichen Kriegs-Tabuln, Hanau, 1617, 4°. Srv. č. 12534.

12538. *Geiger Phil.*, Newe Arithmetische Kriegsordnung, d. i. Besonderbare Beschreibung und Underrichtung, wie ein Heerzeug, Regiment oder Hauffen Kriegsvolck künstlich mit Hülff der Arittmetic in allerley Schlachtordnungen zu stellen. Basel, 1617, fol.

12539. Kunstbüchlein vom Geschütz und Feuerwerk, Frankfurt a. M. 1618, 4°.

12540. *Švenda Lazar*, Discurs o běhu válečném a ouřadech vojenských.... přel. od *Bartol. Havlíka Srnovce z Varvažova*, 1618. Viz č. 9728 (s podrobným obsahem o tehdejších řádech a o technice vojenské s názvoslovím českým).

12541. *Herbort Matěj Novoboleslavský*, Písničky a modlitby vojenské, v nově k užívání pobožným vojákům složené a shromážděné od ..., správce duchovního v Solnici (z let 1618-20). Rukopis kapit. knih. svatovítské v Praze. Viz *Skopec Jindř.*, Český Lid, XIV, 1905, str. 459-62.

12542. Scola militaris exercitationis, d. i. ein Schul, darinnen die angehende Soldaten zu Fuss, sonderlich aber dies Musquettirer auch andere gemeine Schützen und Doppelsöldner auf die Newe und jetzundt ubliche weiss gemustert, hernacher gelehret und underricht werden ... Den Kriegsöbristen ... zu gutem durch einen Liebhaber der Kriegsordnung verfasset. Cöln, 1619, fol.

12543. *Fridrichs Val.*, Kriegskunst zu Fuss. Bern, 1619, 4°.

12544. Tyrocinium, t. j. Správa a běh, po kteréž by hbitost soldatská měla ve všeliký spravena bejti. Vedle toho všelijaké tažení a šlachtorduňky obojí v širokém aneb ouzkém poli. Také vpády, imboscati a hynderhalty a k tomu podobné válečné způsoby, jenž by v boji se užívati měly. Všem slušným k užívání netoliko v vojenském tažení, než také v městech a v panstvích poddaných k cvičení, k vystřelování velmi užitečné a prospěšné. Practicirovaná a postavena skrze Bartholoměje Pelliciara v vlaskou řeč publikovaná etc. Leta 1616 od *Lukáše Jenisa* z vlaské řeči na německou řeč přeložena, nyní pak v nově z německé řeči na českou natij k dobré naší mateřské řeči leta 1620 ode mně *Matěje Pštrosa V. Kutnohorského* přeložena a sepsána a

k vytištění shotovena 28. dne prosince. Rukopis bibl. Musea král. Českého, sign. II., G. 7, 4°. Dedikace dat. v Hradci Králové n. Labem. Obsah: 1. Kterak soldati spěšně do orduňku se stavějí. 2. Jak se soldati v parata a truppy stavějí. 3. Jak tuplované aneb trojnásobné parata učiní a obrátí. 4. V jakých příčinách soldati mají zvykati, aby na bubenský šlak pozor dobrý dali a co jim skrze to bude vyznávati, aneb poroučeti, notně v dílo se spraviti. 5. Lehčejší a srozumětedlnější správa k šermiclu, a jak soldati v orduňku, řadích a klidích caracolirovat mají. Item jak střelci na jiný spůsob fortely užívati mají, zvlášť kdyby soldati v orduňku pokojně stáli a v nerozdílné spůsoby nepříteli vsadili. 6. Kterak se s velkým squadronem a corporibus proti nepřátelský infanteria a cavalleria, jenž někdy v velikým počtu, s dobrými fortely se brániti měl. 7. Jiný spůsob sečtených soldatův, kterak po sobě na vyhlášené místo přijdou v okamžení, ve dvě aneb víc corpora se rozdělili a k tomu v předešlý kapitole poznamenání pořádku k dosáhnutí. 8. Jak parata ordinovati, když veliký počet dobře vyrystovaného lidu chce spatřiti, z kteréhožto rovně také, jak předešle poznamenáno, pojednou na všechny strany šlachtorduňky můž' užívati. 9.Veliký šlachtorduňk, jenž dost prostranství v prostředku k potýkání a jiným potřebám má, a na všecky strany takové frontem má, s kterýmž se dosti proti nepříteli postaviti a brániti může. 10. Kterak okrouhlý šlachtorduňk postaviti. 11. Kterak se v čtverhraný šlachtorduňk na příkrém poli na všecky strany a se všemi braněmi proti cavalleriam brániti a defendirovati má. 12. Kterak se v ouzkém pasu opatřiti, nepřítele s šerniclováním zadržeti, až by dost lidu pospolu shromáždilo, šlachtorduňk spraviti a jak šildvarty začínati a odkud rozuměti se má. 13. Kterak veliký corpus své varty, zvláště vopodál na místo postaviti má; item, jak se do pole v nebezpečenství na všecky strany má opatřiti, jak zálohu a imboscaten tak jasné šildvarty postaviti, jak se fortel v situsu v bitvě má spomoci, jak pomoc odeslati, kde potřeba ukazuje, konečně, jak nepříteli resolut, proti němu táhnouti. 14. Jak nepříteli jeho fortelné místo odníti, jak mu dobytek s pole odvésti, jak v nerozdílné místa ho chopiti a k tomu míti, že se poddati musí. 15. Kterak s mocí v místo vpadne a je zloupí, kterak se zase k takovému vpádu v okamžení defendirovati má a jak vchody nejpřednějších cest opatrovati má. 16. Jak veliký houf v mnoha nerozdílných místech založí, s přehlídnutím k tomu přivede a hbitě v šlachtorduňk se staví. 17. Jak se má chovati v marchirování, retroguardia od imboscata bude chopena, jak v nerozdílné konce pojednou šarmicluje a jak houf nepřátel jeden každý se ujme, aneb od svých se vyloudí. 18. Jak vpád v velmi zvyklém místě zavříti, possess téhož jistotně vzíti, obyvatele při sobě zadržeti, odpor zaměstknati a jak loupež a lid beze škody má ven vyvésti. 19. Kterak by ouzce proti nerozdílným imboscaten postavil, tak aby jiné zakryly, kterak by veřejně marchirovati měl, kterak by se chovati měl, kdyby na imboscaten udeřil a jak v dobrý pořádek pomoc by měl spraviti, kde by potřeba byla, jak se v škvadron udati neb postaviti, a jak šquadron předce tlačiti, k tomu houfu, jenž již v šermicli jest. Jak infanteria obecne všelijakých fortelův v šlachtorduňky spraví a jak arkabuzíry a mušketýry. — Dodatek: O ležení polním. Osazování varty v polním ležení. Lermo v ležení. O praporci. Kterak právo rytířů držáno býti má, o spůsobu jeho. Německých knechtů artikule. Při sečtení a rozvržení profantu.

12545. *de Zetter Jacob*. Kriegs- und Archeley-Kunst, d. i. Gründliche und aussführliche Underweisung, was nicht allein einem Capitän oder Hauptmann, sondern auch einem Archeley- und Büchsenmeister fürnehmlich zu wissen von nöthen, wie eine Vestung zu beschützen und gleichfalls auch im Gegentheil einzunehmen sei, und allerley Kriegsmunition zu verfertigen. Mehrentheils durch Hieronymum Ruscellum auss dem Baptista della Valle Venafro, Alexandro Capobianco und anderen Kriegserfahrenen Italianischen Autoribus zusammengetragen. Nunmehr aber auf das Aller trewlichste verteutscht, auss etlicher fürtrefflicher und hochberümbter Teutschen Kriegs-Obristen und Archeleymeister Schrifften umb viel vermehrt und mit schönen und nützlichen Kupfferstücken gezieret. Frankfurt, 1620, fol.

12546. Snešení pana purgkmistra, raddy a pánův desíti soudcův a starších obecních Starého Města Pražského, jak by jeden každý z měšťanů téhož města v čas nebezpečenství, v kterémž vlast naše milá postavena jest, v hotovosti státi a k lermovním placům k tomu vybraným s braní hodnou sám osobně i s čeládkou svou k bránění způsobnou se nacházeti dáti a tak města tohoto před nepřáteli ochraňovati měl. V Praze, vytištěno léta 1620. Viz *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, Čas. Č. Mus., 1897, str. 309.

12547. Vom Kriegswesen und Malefizrecht. Aus d. J. 1620. Rukop. v král. bibliothece v Berlíně, Germ. fol. 96.

12548. Fortificatio, d. i., Von Vestungen, Schantzen und Gegen-Schantzen was gestalten und wie dieselbigen auff-

zuerbawen ... dessgleichen was für Geschütz, Fewerwerck ... zu gebrauchen ... Von newen in Truck verfertigt, ubersehen und jetzt zum andern mahl auffgelegt durch *Joh. Heinr. Sattler de Wyssenburg*, Basel, 1620, 1627, 4°.

12549. *von Wallhausen Joh. Jac.*, Camera militaris oder Kriegskunst-Schatzkammer, darinnen allerley Kriegs-Stratagemata zu Wasser und Landt ... biss auf ... heutige Stunde zu gebrauchen, gezeiget werden ... Frankfurt a. M. 1621, 4°, Srv. č. 12537.

12550. Defensio Patriae oder Landtrettung. Darinnen gezeigt wirdt: 1. Wie alle und jede in der werthen Christenheit Potentaten, Regenten, Stätte und Communen ihre und der ihrigen Underthanen Rettung und Schutzung anstellen sollen. 2. Der Modus bene belli gerendi, viel hundert Jahr bissher gefählet ... durch *Joh. Jacobi von Wallhausen*, derz. Churf. Maintz. bestelten Obr. Leutenant. Frankfurt a. M. 1621, fol.

12551. Bericht Unterholzer's an den Kaiser, nebst Memorial von Dietrichstein, Max v. Lichtenstein und Seifried Christoph Freih. v. Breuner über ihre Berathschlagungen über hochwichtige 3 Punkte (1. wegen Hintanfertigung, Wiederbestellung und Unterstossung des mähr. unbezahlten Kriegsvolks; 2. wie das Land und Städte mit Besatzungen gesichert; 3. was bei dem Proces der Execution über die Hauptrebellen und andere Delinquenten zu bedenken.) und Bericht der Hofkammer an den Kaiser (dessen Placet vom 9. Mai 1621) wegen Bezahlung des mähr. Kriegsvolks. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II. č. 5092, str. 153.

12552. Extrakt, was monatlich auf das Wallsteinische Kriegsvolk in Mähren für Leben gereicht werden müsse. 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 161.

12553. Kais. Schreiben an Dietrichstein, 4. Aug. 1621 wegen Lieferung von Pulver und Saliter. D'Elvert, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften XXII., Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II., č. 5092, str. 158.

12554. Bericht des obersten Proviantmeisters Heinrich Christoph Freiherrn von Thanrädl an die Hofkammer vom vom 30. Aug. 1621, über Dietrichstein's Anträge wegen Proviantirung des Kriegsvolks in Mähren. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 161.

12555. Hofkammerschreiben 4. Sept. 1621 an den Hofkriegsrath wegen Abordnung von Musterofficieren nach Mähren. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 159.

12556. Hofkammerschreiben an den Hofkriegszahlmaister, 6. Sept. 1621, dass er wegen der Zahlungen an Wallnstein's Kriegsvolk in Mähren einen tauglichen Amtsdiener nach Brünn absende. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 159.

12557. Berichte des Cardinals Dietrichstein, Brünn, 26. Aug. und 23. Sept. 1621, wegen Unterhaltung des Waldstein. Kriegsvolks in Mähren. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 161.

12558. Kais. Schreiben an Lichtenstein, 15. Sept. 1621, er solle sich äussern, ob nach Dietrichsteins Antrag monatlich 22.000 fl. zur Completirung der für Wallnstein's Kriegsvolk in Mähren nöthigen baaren Gelder pr. 38.400 fl. aus den böhm. Gefällen getragen werden können. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 160.

12559. Kais. Schreiben an Dietrichstein und Lichtenstein, 9. Okt. 1621, wegen Einsendung einer Specifikation, was an Wehren, Rüstungen undt Kriegsmunition gereicht und ausgetheilt worden. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 162.

12560. Unterholzers Bericht an die Hofkammer, Nikolsburg 9. Nov. 1621, wegen Bekleidung der kais. Armada und deren Schreiben an ihn 18. Nov. 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 164.

12561. Ferdinand's Schreiben an Dietrichstein in Betreff der Armada, vom 10. Nov. 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 242-3.

12562. Schreiben des obersten Proviantmeisters Heinrich Christoph Freih. von Thanrädl, Kremsier 19. und 21. Nov. 1621, an die Hofkammer wegen des Proviantwesens in Mähren. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 165.

12563. Kais. Schreiben 24. Nov. 1621 an Dietrichstein wegen endlicher Richtigmachung der Erster Gräfin Meggan (die

nun in grosser Noth und Durftigkeit sei) mit der Forderung ihres verstorbenen Mannes (der sein Leben in den geleisteten ritterlichen Kriegsdiensten einbüst) pr. 10.000 fl. Kais. Handbriefl an Dietrichstein, 1. Dezember wegen dto. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 164-5.

12564. Kais. Schreiben 26. Nov. 1621, an Dietrichstein, er möge aus allen zur Bekleidung der Armada erhandelten Tüchern, Kleider in Mähren schleunigst verfertigen lassen, damit die Tücher nicht hinein und die Kleider wieder zurückgesendet werden. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 165.

12565. Dietrichstein's Bericht wegen Bekleidung der Soldateska vom 3. Dez. 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahr., Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 244.

12566. Ditrichsteins Bericht, Nikolsburg 3. Dez. 1621, wegen Bekleidung der kais. Soldateska, und kais. Schreiben 8. Dec. 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 166.

12567. Bericht Dietrichsteins und des geh. Rathes, Landmarschalls und Landobristen Seifried Christoph Breuner an den Kaiser, Nikolsburg, 7. Dez. 1621, dass sie auf die befohlene Verfertigung von 7000 Kleidern für die kais. Armada nach möglichstem Fleisse 1900 in Brünn, 1400 in Olmütz und Prosnitz und 1000 in Nikolsburg, zus. 4300 verfertigen liesen und diese nun täglich bereit sein werden, wegen schleuniger Verfertigung des Restes pr. 2700 aber Pluemb wieder nach Brünn und Olmütz abgesendet wurde. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 166.

12568. Hofkammerschreiben, 8. Dez. 1621, an Peter Pluemb, er möge wieder zu seinem Dienst einrücken, da die Tuchhandlung in Mähren zur Bekleidung der kais. Armada nunmehr richtig. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschicte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 165.

12569. Ferdinand's Schreiben an Dietrichstein wegen Bekleidung der Armada vom 8. Dezember 1621. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 245.

12570. Kranzens Bericht, Breslau, 12. Dez. 1621, an die Hofkammer über seine Verrichtung in Schlesien. Die Fürsten und Stände bewilligten 300.000 fl., jeden zu 60 kr. gerechnet, es wurde aber nichts abgeführt, weil das Geld, wie es im Lande geht, in Oesterreich nicht so hoch angenommen werde. Wegen Nichtbezahlung fing die ganze ausländische Soldateska, als Niederländer, Franzosen und Wallonen, an zu meuteniren und es war nicht mehr sicher nach Mähren zu reisen, wie sie selbst des Erzherzogs Carl Courier beraubten und ihm nur die leeren Briefe liessen. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 168.

12571. Hofkammerschreiben, 15. Dez. 1621, an den kais. Rath und Hofkriegszahlmeister, er solle das Geld zu dem verordneten Monatssold sammt 7000 Schuhen und Hemden alsbald nach Nikolsburg schicken. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXII. Bd. 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 167.

12572. Kais. Schreiben an Dietrichstein, 15. Dez. 1621, dass er zur Bekleidung der Armada auf 7000 Mann die Tücher zu den Strümfen (oder Socken) in Mähren erzeugen lasse und die Erlegung der 80.000 fl. zur Bezahlung der Armada bei denjenigen, so hierum verschrieben, stark mahne. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh., Schriften, XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 166.

12573. Hofkammerschreiben, 30. Dez. 1621, an den Hofkriegszahlmeister Peter Sutter, er möge 180 Stück Kleider für die Lehnerische Knechte in Hainburg durch einen Diener aus Mähren abholen lassen. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften XXII. Bd., 1875, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, str. 168.

12574. *Vernulaei* Certamen oratorium inter septem milites, Hispanum, Germanum, Francum, Italum, Polonum, Belgum, Hungarum. Löwen, 1622, 4°.

12575. Memorial, wie ein Festung unnd Statt solle fürgesehen unnd defendirt werden. Colligirt und beschriben durch *Georgen Fuchsen*, Fürstl. Liechtensteinischen Rath, best. Ober Hauptmann, auch einer löbl. Landschafft ob der Ennss gewesten General Obersten Wachtmaister. Linz, 1623, 4°.

12576. *Arthus G.*, Festungsbawung, d. i. kurtze und eygentliche Beschreibung, wie man Festungen bawen soll . . . Frankfurt a. M. 1623, 4°.

12577. *Schwachius*, Historischer und Theologischer Discurs von der Artigliaria, d. i. Von des Geschützes, der Stücke, Mörseln, Fewerwercke, Petarden und aller darzu gehörigen Kunste erster Inuention, ihrer Macht, effecten, nutz-

barkeit, nothwendigkeit und rechtmässigen Christlichen gebrauch. Dresden, 1624, fol.

12578. *Hondius Henricus*, Korte beschrijvinge ende af-beeldinge van de generale regelen der Fortificatie, de Artillerie, Munition ende Bivres, van de Officieren derselver ende hare Commissien, van de Leger-Aerde-Wallen, de Approchen mit het Tegenweer ende van Fyerwercken. Hag, 1624, 4°.

12579. *Eylend von Bellisiren Martin*, Compendium artis fortificatorae. Dresden, 1624, fol.

12580. Newe Discurs von der Oesterreichischer Macht, das ist Einnes Spannischen Unterthanen Antwort uff eines Frantzösischen von Adel Schreiben von der jetzigen Welt Lauff und Kriegs Händel: darin erwiesen, dass die Spannische Macht von Gott dem Herrn uff Oesterreich kommen, umbillicher weiss einer gesuchten Monarchy beschuldiget, und Frankreichs wehr als Spanien nach frembden Landen getracht, desswegen kein Ursach hat, in so gefehrliche Kriege und Bündnuss sich einzulassen. Darneben auch auss des 10. tomi dess frantzösischen Mecurii wider dess Hochlöblichsten Hauss Oesterreichs erlangte Macht und Hochheit auss gesprengte Lästerkarten, viel unwidertreibliche wolgegründete ableinungs Puncten zu finden. Zu Brüssel in Brabant den 11. Decemb. datirt Anno 1625. und auss Frantzösischer Sprach allen der Wahrheit liebenden Teutschen zum besten verdeutscht. 1626, 4°.

12581. Kayserl. Kriegsfassung und Articulsbrief. S. l. (Wien) 1626, fol.

12582. Keyserliche Kriegsverfassung oder Articuls Brieff: darauff der Römischen Kayserlichen auch zu Hungern unnd Böheimb Königlichen Majestät, etc. Soldatesca so wol zu Ross als zu Fuss bey Auffrichtung eines jeden Regiments, gelobt unn geschworen. Darinnen zu finden: 1. Der bei der Keyserl. und hochlöblichen catholischen Union Armaden Muster- und Unter-Commissarien, articulierte Instruction die sie in obacht zu nehmen, in 35 Puncten verfasset. 2. Der Reuterey Articuls Brieff, wessen sich ein jeder mit Aussstaffirung seiner Person, Pferdt, und sonsten zu verhalten, in 39 Articuln begriffen: Darbey die Eydsformul. 3. Der Soldaten zu Fuss Articuls Brieff, darauff sie ihren Feldtherren geschworen in 74 Articuln. Alles auss trewhertziger Meynung, Officierern, Kriegsleuten, und Soldaten zu guter Nachrichtung in Druck geben. 1626, 4°.

12583. Wahrhafter und gründlicher Bericht, derer unterschiedliche Belägerungen ... Frankfurt a.-M., 1626, 4°.

12584. *Furttenbach Jos.*, Halimtro-Pyrobolia, Beschreibung einer newen Büchsenmeisterei, nemlichen: Gründlicher Bericht, wie der Salpeter, Schwefel, Kohlen und das Pulfer zu präpariren, auch langwirig gut zu behalten, das Feuerwerck zur Kurtzweil und Ernst zu laboriren. Dann wie der Böler, das grobe Geschütz und der Petardo zu gebornirn. Ingleichen die Lunden zu tragen... Sampt einer kurtzen geometrischen Einlaitung die Weite und Höhe gar gering zu erfahren. Alles auss eigener Experientza, neben etlichen newen zuvor nicht gesehnen Inventionem, gantz fleissig und vertrewlich beschrieben ... Ulm, 1627, fol.

12585. Diffinicoes, e constituicoes das tres ordens Militares, que nos diffinitorios e capitolos geraes proximos passados se fixerao ... Lisboa, 1628, 4°.

12856. Wolmeinende Erinnerung vber den jetzigen erbärmlichen Zustand in Teutschen Landen eines redtlichen Landsknechts. Geschrieben in Valle desideriorum, im 4. Jahr nach wider einführung der Geistlichen und Leyblichen Hurerey in die Haupt-Stadt des Königreiches Böheim (ca. 1628), 4°, listů 32. — Bedenken uber die zwar dem Titul nach wolmeynende, aber an sich selbst lesterhaftige Erinnerung eines deutschenLandsknechts, worinnen fast die meiste Schuld des leidigen Unwesens in Deutsch vnd benachbarten Landen denen Lutheranern zugemessen werden will, eröffnet von dessen Rattgesellen. s. l., 1628, 4°, listů 32.

12587. *Floriani P. P.*, Della difesa et offesa della piazza. Macerata, 1630, s 41 mědirytinami, fol.

12588. *Hugo Hermann*, De militia equestri antiqua et nova ad regem Philippum IV. libri quinque. Antwerpiae, 1630. 4°.

12589. Ordnung, wie es mit der Verpflegung der Soldaten zu Ross und zu Fuss im h. Reiche in Quartieren, Guarnisonen, zu Feld und an alten Orten gehalten werden soll, d. d. Regensburg, 9. November 1630, 4°.

12590. Ordnung d. d. Regensburg 9. November 1630 und Waldsteins aus Znaim vom 5. Januar 1632 eine neue wichtige „Verpflegungs- und Unterhaltungs-Ordonanz". Srv. *Meynert*, Gesch. der k. k. Armee, III, str. 987; *Anger Gilb.*, Illustr. Gesch. der k. k. Armee II, Wien, 1887, str. 726.

12591. Friedländische Akademie, die in Tugenden und guten Sitten erzogen, zur Furcht Gottes und zu nützlichen Studien angehalten und im Reuthen, Fechten, Danzen, Ringelrennen, Rechnen u. s. w. Organ der militärwissenschaftl. Vereine. I. Jahresb. der k. k.

Milit.-Erziehungs- u. Bildungsanstalten. Wien, 1884, 8°.

12592. Gespräch HauptmannSchnepf's mit Veit Schrammen und Lentze Kumhold: Vom Unterscheid der vorigen und jetzigen Kriege. Daneben auch etzliche allgemeine Irrthume von Ursache des jetzigen Kriegs eröffnet werden. Treschaw im Klapperthal, 1631, 4°.

12593. Dietrichsteins Kriegs-Ordinanz vom 2. Jänner 1632. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867. Str. 416. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1863, str. 71.

12594. Dietrichstein's Kriegs-Ordinanz vom 3. Juni 1632. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 421. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1863, str. 82.

12595. Dietrichstein's Kriegs-Ordinanz, vom 22. Juni 1632. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 423. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. 1863, str. 80.

12596. Dietrichstein's Kriegs-Ordinanzen vom 14. und 30. September 1632. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI., Bd. 1867, str. 423. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1863, str. 83.

12597. Patent des olmützer Kreishauptmanns von Bees wegen des Ausreissens der Soldaten, vom 7. Okt. 1632. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 423-4. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092.

12598. Kriegskunst nach königl. Schwedischer Manier eine Compagny zu richten, in Regiment, Zug- vnd Schlacht-Ordnung zu bringen . . . durchs *Laurentium à Troupitzen*. Frankfurt a. M. 1633, 1638, fol.

12599. Dietrichstein's Kriegs-Ordinanz vom 5. März 1633. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 427. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1863, str. 84.

12600. *Skarga Petr*, Pobožný soldát, t. j. naučení, modlitby, příkladové soldátskému životu příslušní. Z polského... v český jazyk přeložil *Placalius Tom. Ign.*, v Starém Městě Pražském, 1634, 12°. Dedikace: Zdenkovi Lvovi Libšteinskému hrab. z Kolovrat.

12601. *Jahnel C.*, Die Kurbrandeburgischen Regimenter in Böhmen im Jahre 1634. (S. A. a. d. Norddeutsch. Allg. Zeitung vom 24. Oct. 1901, č. 250), 8°, str. 10.

12602. *Salgens*, Kriegsbuch . . . dem frisch angehenden Fechter und Soldaten nutzlich, s. l. 1637. 4°.

12603. Ferdinand III. überträgt das Kriegscommando im Mähren dem k. Oberstlandrichter und Verwalter der Landeshauptmannschaft Julius Grafen von Salm u. Neuburg am Inn, Patent vom 23. April 1637. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 435. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1864, str. 40.

12604. Ferdinand III. Bestimmung, dass die Kreishauptleute Commissäre in Kriegsvorfällen sein sollen, vom 9. Dez. 1638. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 537-9. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Normalienbuch des k. mähr. Tribunals, 1. sv. str. 257.

12605. *Starovolscius* (*Starowolski*) *Sim.*, Institutionum rei militaris libri VIII., Cracovia, 1639, fol., str. 16, 523. — Cracovia, 1640, fol. str. 20, 523. — Amsterodami, Lud. Elzevirius, 1641, 12°, l. 16, 523. — Florentia, 1646, 12°, str. 24, 815, 1. — Srv. *týž*, Dissertatio de statutis militum s. l. a.

12606. Kaysers Ferdinandi III. Verpflegungs-Ordonnanz, welche auf vorher gepflogene Communication mit Chur-Fürsten und Ständen des Röm. Reichs Anno 1640 gemacht worden, s. l. a. fol.

12607. Kaysers Ferdinandi III. Articulsbrief. S. l. (Wien), 1642, fol.

12608. Ferdinand III. Mandat gegen die Erpressungen der Soldatesca, vom 31. Jänner 1643. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 516-7. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092.

12609. *Lavater Hans Conrad*, Kriegsbüchlein d. i. Grundliche Anleitung zum Kriegswesen, theils auss bewährten Autoren, meistentheils aber auss eigener Erfahrenheit erkundiget und denen so sich zum Nothschirm des lieben Vaterlands bei desselben Biderher Landschafft kriegerischer Befelchs annemmen, zur nachricht gestellet und mit Kupferrissen verständlich gemachet durch Hauptmann... Zürich, 1644, fol.

12610. Ferdinand III. Militärverpflegs-Norm f. d. Königreiche und Lande, 2. Jän. 1644. *D'Elvert*, Beiträge zur Geschichte der böhm. Länder im 17. Jahrh. Schriften, XXIII. Bd., 1878, Bibl. Č. Hist. II, č. 5092, 4 sv., str. 417.

12611. Stand-Liste der Soldatesca in Mähren im Februar 1644. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 520. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1867, č. 9.

12612. Ungefährlicher Ueberschlag was auff die von Ihr Kay. May. in das Marggraffthumb Mähren verwiesene Regimenter Monatlich komben thuet vom

J. 1644. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 521. Sr. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Notizenbl. d. hist. Sekt. 1866, č. 2.

12613. Ferdinand III. Resolution wegen der Werbung von Soldaten statt der Landvölker, des Traktaments der Soldaten, des Sitzes der Fürsten vom 11. Juli 1644. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 531-3. Sr. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — Normalienbuch des k. mähr. Tribunals, 1. sv. str. 454.

12614. Unparteyischer Kriegs-Discurss, d. i. Kurtzer Auszug der Historia . . . 1617-45. Viz Prameny, č. 11944.

12615. Extract aus den kaiserl. Articulsbrieffen. S. l. (Wien) 1645, fol.

12616. Artes feliciter et innocenter bellandi ac debellandi ex variis historiis sacris et profanis erutae. Quibus accessit Martyrologium Castrense. Opera R. P. D. *Caroli Stengeli*, abbatis Anhusani O. B. Ingolstadt, 1646, fol.

12617. *von Elerdt Fromhold*, Newes Kriegs-Büchelein, darinnen tractiret wird, wie anjetzo die Krige geführet und auch wie dieselben am nützlichsten zu führen sind. Kopenhagen, 1647, fol.

12618. Ferdinand III. Instruktion für die mähr. Kreishauptleute wegen der Einquartierung, des Durchzugs und der Unterhaltung der kais. Kriegsvölker, vom 1. März 1647. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh. Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 539-48. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092; *Weingarten* Fasciculi divers. iurium, Nürnb. 1690. 1. kniha, str. 228-34. Bibl. Č. Hist. II, č. 699.

12619. Von dem dreissigjährigen teutschen Kriege, welcher sich Anno 1618 angefangen und durch Gottes Gnade Anno 1648 geendet hat . . . Dabey ein Auszug, wie viel Schlachten dieses Jahr uber in Teutschland und dessen Nachbarschafft geschehen. 1648. Viz *A.* Prameny č. 11943.

12620. Ferdinand III. Verbot des Pottasche-Brennens und der Ausfuhr in Schlesien v. 22. Sept. 1649. (Wirkung d. 30j. Krieges.) Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd., 1867, str. 577-8. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092.

12621. Kriegs- und Friedens . . . History . . . 1618-50. Viz Prameny: History . . . Kriegs und Friedens.

12622. Über den Zustand Mährens während und zu Ende des 30. jähr. Krieges und das Gebahren der Soldatesca. Viz *D'Elvert*, Beiträge zur Gesch. im 17. Jahrh., Schriften, XVI. Bd 1867, str. 559-72. Sr. Bibl. Č. Hist. I, č. 5092.

12623. *Christoph Strauch von Blumenthal*, Röm. Kays. Mayt. gewesener Haupt-Mann, Kriegs- und Artiglierie Commissarius, Instruction und Unterricht, wie sich ein Soldat, so sich erstmals in Kriegs Dienste begeben, sich in einem und anderen verhalten solle, dass er zu Ehren und guter Beförderung gelangen könne. Zittaw in Ober-Laussitz, gedruckt bei Zachar. Schneidern, im J. 1659, 4°, str. VI, 153, register.

12624. *Balbín B.*, De militia veterum Bohemorum. Nachricht vom Kriegswesen in Böhmen. Riegger, Material. Stat. Böhm. XII, 1794, str. 1-62. Viz č. 800.

12625. *Health J.*, Chronicle of the War, London, 1676, 8°.

12626. *Heer Chr.*, Fortifications-Spiegel, in welchem der Ursprung des Festungs-Baues zu sehen u. durch unterschiedl. Festungs - Abrisse bekräfftiget wird. S 41 mědirytinami. Leipzig, 1694 4°. — *Schumacher F. W.*, Gründliche Erklärung aller terminorum bellicorum, auch off- u. defensiven Krieges-Wercker (Schanzen etc.). Jena, s. a., 4°, (c. 1700). — *v. Goulon*, Bericht von Belagerung und Vertheidigung einer Vestung. Aus d. Frz. Se 4 mědiryt. Nürnberg, 4°, 1737. Obsahuje 19 plánů obléhání měst, mezi nimi Magdeburku.

12627. *Dilichius W.*, Eröffnete Kriegs-Schule. I-II. Th. Mit zahlreichen Holtzschnitten u. Kupfern. Franckfurth a. M., 1718, fol. Z obsahu pro 30.letou válku: Reuter- u. Fussvolck-Armatur. Musquetier- u. Schützen-Exercitien. Capital-Strafen a j.

12628. *Lünig J. Ch.*, Corpus iuris militaris 1723. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 639.

12629. *Beneton de Morange de Perrin*. Histoire de la guerre, avec des réflexions sur l'origine et les progrès de cet art. Paris, 1741, 4°. Viz č. 774.

12630. *Fassmann Dav.*, Allgemeines Kriegsprotokoll, worin die merkwürdigsten Kriege, so in der Welt bis auf den heutigen Tag geführt worden, enthalten. Rudolstadt, 1741, 8°. Viz č. 775.

12631. *a'Arq M.*, Histoire générale des guerres . . . jusqu' à l'année 1748, divisée en trois époques, I-II, Paris, 1756-8, 4°. Viz č. 776.

12632. Corpus juris militaris novissimum oder neuestes Kriegsrecht, worin die Militair-Verordnungen, welche die röm. Kaiser, die geistlichen und weltlichen Churfürsten und sonst Fürsten bis auf diese Zeit haben ergehen lassen. Leipzig, 1764, 4°, I-II, str. 2450.

12633. *Mawillon Jac.*, Essai historique sur l'art de la guerre pendant la guerre de trente ans. Cassel, 1784, m. 8°, str. 160, s vyobr.

12634. Taschenbuch der Kriegssprache, für Zeitungs- und Geschichtsleser, Prag, 1790, 12°, in der von Schönfeld-Meiss-

nerischen Buchhandlung, str. (8), 64., S historickými vložkami z války 30leté.

12635. *Hoyer J. Graf*, Geschichte der Kriegskunst seit der ersten Anwendung des Schiesspulvers zum Kriegsgebrauch bis an d. Ende des XVIII. Jahrhunderts, Göttingen, I-II. B., 1797-1800, v. 8°.

12636. *Hošek Jan*, Přednosti stavu vojenského, v Praze, 1799, m. 8°, 165, (1). Týká se mimo jiné dějin válek a udatnosti v zemi české. Na str. 73-8: Napomenutí Českého vojáka k udatnosti, když se do boje ubírá (veršované). Na str. 79-82: píseň „nového vlastenského pluku myslivského" („Teď Češi do pole jdem.") Na str. 87-90: Píseň o pokoji. Na str. 121-6: Chválopíseň vítězoslavného reka Laudona, Vážozpěv k chvále Koburka.

12637. *Gerasch F.*, Das oesterreichische Heer von Ferdinand II., Röm. deutsch. Kaiser, bis Franz Joseph I., Kaiser von Oesterreich. Wien s. a., v. 4°, se se 152 obr.

12638. *Pabst*, Kurze Übersicht des ehemaligen Kriegswesens der alten Böhmen. Volksfreund III, str. 463-8, 495-500.

12639. *Schiffner Jos.*, Beschreibung der vormaligen Tourniere und des alten Kriegswesens in Böhmen. Gallerie V. 1804, str. 203: Vom alten Kriegswesen der Böhmen, ibid., str. 231.

12640. Military Memoirs relative to campaignes, battles, maximes and stratagemes of war, ancient and modern, by the author of the „War in Asia", London, 1804, 8°. Viz č. 778.

12641. *de Koch Ch. G.*, Tableau des révolutions de l'Europe depuis le bouleversement de l'empire romain en Occident en 476 jusqu' à nos jours I-III, Paris, 1807, 8°. Nové vyd. I-IV, Paris, 1813, 8°. — Něm. překl.: *Koch Ch. Gr. v.*, Gemälde der Revolutionen in Europa. Aus d. Franz. v. *Sander*. I-III, Berlin, 1807-9, 8°. Viz č. 779.

12642. *Schönfeld Joh. Ferd. Ritt. v.*, Die alte Hilfe der Böhmen und Mährer, wodurch sie sich gewöhnlich die Leiden und den Schaden eines Krieges wieder zu ersetzen wussten, Prag, 1808. 8°.

12643. Wann ist der österreichische Adler und der böhmische Löwe unüberwindlich und furchtbar. Prag, 1809, 8°. (Stručná historie válečnictví.)

12644. *Dlabač*, Udatnost slavného českého národu, podlé vlastenské historie horlivým obrancům českým a všem ostatním krajanům představená. Praha, 1809, 8°, str. 24.

12645. *Brorson Chr.*, Tabel over Krigshistorien, Kjöbenhavn, 1812, 8°. Viz č. 780.

12646. Über den kriegerischen Geist der Böhmen, sowie er sich in verschiedenen Epochen wirksam bewiesen hat. Ein Beitrag zur Kriegsgeschichte der Nation. Prag, 1813, 8°, str. 40.

12647. Das streitbare Böhmen. Eine Darstellung der vorzüglichsten Kriege, welche die böhmische Nation seit ihrer Niederlassung im Vaterlande eben so tapfer, als rühmlich geführt hat. Prag, 1813, 8°, 31 str.

12648. *Bauer S.*, Geschichte der merkwürdigsten Revolutionen, Empörungen, Verschwörungen, Staatsveränderungen, Kriegscenen. I-X, Ulm, 1813-8, 8°. I. sv. také v 2. vyd. 1824. Viz č. 781.

12649. *Polt Johann Joseph*, Kriegslisten der Krieger aller Zeiten, Ein Spiegel zur Nachahmung, Prag, 1815, m. 8°, 115 str.

12650. Das deutsche Kriegswesen vor dem 30jährigen Kriege. Hyllos, II. Jahrg. II. Bd., Prag, 1820, str. 74-6.

12651. *Schels Joh. B.*, Chronologische Übersicht der Kriege und deren bedeutendsten Ereignisse, dann der Bündnisse, Verträge und Friedenschlüsse und der Ländererwerbungen der Beherrscher Österreichs aus dem Hause Habsburg seit dem Jahre 1282 bis 1619, Milit. Zeitschrift, Wien, 1825, 1826, 1827.

12652. *Kurz Franz*, Oesterreichs Militärverfassung in älteren Zeiten, Linz, 1825, 8°, VI, (2), 457.

12653. *Kausler Fr. v.*, Historisches Wörterbuch der Schlachten, Belagerungen und Treffen aller Völker und Zeiten, Ulm, 1825-33, 8°, I-V. B.

12654. *v. Kausler F.*, Synchronistische Übersicht der Kriegsgeschichte, der Fortschritte der Kriegskunst u. der gleichzeitigen Quellen, Ulm, 1825-30, 8°.

12655. *Týž*, Versuch einer Kriegsgeschichte aller Völker und Zeiten. Ulm, 1825-30, 8°. Viz č. 782, 783.

12656. *Schels Joh. B.*, Beiträge zur Kriegsgeschichte und Kriegswissenschaft, Wien, I-III, 1828-1833, 16°. Z obsahu: Feldzug der Generale Buquoy u. Dampierre in Böhmen, II. Sammlg., 3. Bd.

12657. Výpisky o hospodaření soldatesky a osudech lidu českého v dobách pobělohorských z knihy „Der Verwiesene, Im Verlage von Karl Focke, Im Jahre 1829 Viz *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, Čas. Č. Mus. 1897, str. 312.

12658. *Aman Sigmund*, Archontographie, oder chronologische Reihenfolge aller Päpste, Kaiser, Könige und Churfürsten der ältern sowohl, als neuern Geschichte Europas, nebst kurzer Beschreibung sämmtlicher während diesem Zeitraume gelieferten merkwürdigern Schlachten und Treffen. Linz, 1829, 8°, str. 262.

12659. *Schön Jos.*, Züge böhmischer Tapferkeit. Bohemia, 1830, č. 16 a d.

12660. *v. Studnitz S. C. W. W.* und *Rödlich F.*, Chronologisch-synchronisti-

sche Übersicht und Andeutungen für die Kriegsgeschichte. II. Bd., 1300-1832, Berlin, 1830-33, 8⁰. Viz č. 784.

12661. *Kausler Fr. v.*, Atlas der merkwürdigsten Schlachten, Treffen und Belagerungen der alten, mittleren und neueren Zeit, Freiburg, 1830-8, fol. Srv. č. 12653. — *Kausler F. de*, Atlas des plus mémorables batailles et siéges des temps anciens, du moyen âge et de l'âge moderne, en 210 feuilles. Avec Texte en français et en allemand. Dessau 1839, v. fol.

12662. *Šembera A.*, Obraz udatnosti české. Čechoslav, VII, 1831, str. 8-16.

12663. *Philippi Ed.*, Geschichte der merkwürdigsten Feldzüge, Schlachten und Belagerungen, I-II, Berlin, 1834, 8⁰. Viz č. 785.

12664 *Rothenburg, R. v.*, Wörterbuch aller in Deutschland und den angränzenden Ländern seit dem Jahre 113 v. Chr. bis 1833 n. Chr. vorgefallenen Schlachten, Belagerungen und Gefechte, Wien, 1834-8, I-XIV. Bd., m. 8⁰.

12665. *Müller Franz*, Kleine Taschenbibliothek oder Militärischer Notizen-Schatz, Ein Gedächtniss-hilfsbuch zur Begründung und Erinnerung solcher wissenschaftlichen Gegenstände, die bei ihrer nicht steten Anwendung leicht dem Gedächtnisse entfallen, jedoch häufig genug von höchster Wichtigkeit für den Soldaten werden können, Prag, m. 8⁰, I. Bd., 1836, str. 404, 8 tab. litogr. — II. Bd., 1837, 526, (2), litogr. tab. Z obsahu: IV. Geschichte. 1. Kurze Uebersicht der Geschichte des österreichischen Kaiserstaates. 2. Uebersicht der Geschichte der Kriegskunst bis zu Anfang dieses Jahrhunderts. 3. Uebersicht der militärischen Erfindungen älterer und neuerer Zeit. 4. Chronologische Uebersicht der Hauptbegebenheiten im Volks- und Staatsleben. V. Geographie und Zahlen-Statistik. 4. Königreich Böhmen. 5. Markgrafschaft Mähren und Herzogthum Schlesien. — III. Band, 1837 526, (2), litogr. tab. Z obsahu: XI. Kriege, Schlachten und Gefechte, Friedenschlüsse XII. Heerführer, Feldherren, Helden und Staatsmänner. XIII. Ritterorden, Titel, Wappen.

12666. *Bosscha J.*, Handleidingt ot de Kennis der Krijgsgeschiedenes, Breda, 1836, 8⁰. Viz č. 786.

12667. Vojsko a válečné umění. Česká Včela, 1837, str. 297, 305, 313, 329, 337.

12668. *Müller Karl August*, Das Söldnerwesen in den ersten Zeiten des dreissigjährigen Krieges, nach handschriftlichen Quellen des Königlich Sächsischen Haupt-Staats-Archivs. Ein Beitrag zur Kriegs- und Sittengeschichte des Siebzehnten Jahrhunderts. Dresden und Leipzig, 1838, 8⁰, str. VI, 62. Z obsahu Die Heere im Anfange des Siebzehnten Jahrhunderts im Allgemeinen. Bestandtheile der Söldnerheere. Der Umschlag. Werberverbote. Der Zuzug. Die Musterung. Die Companie oder das Fähnlein. Das Regiment. Die Armada. Verpflegung, Sold und sonstige Kriegskosten. Quellen des Soldes. Soldnoth. Söldnerleben. Kriegszucht. Söldn.-thaten. Des Söldners Ausgang. Einige allgemeine Bemerkungen.

12669. *Rothenburg J.*, Schlachten und Belagerungen des dreissigjährigen Krieges, Wien, 1840, 8⁰, str. 88.

12670. *L—v*, Česká udatnost (histor. článek). Květy, VII, 1840, str. 93-4.

12671. *Müller K. A.*, Das Söldnerwesen in den Zeiten des 30jährigen Krieges. Dresden-Leipzig, 1841. Viz Zpracování č. 12380.

12672. *Taylor W. C.*, The revolutions and conspiracies of Europe, London, 1843, 8⁰. Viz č. 787.

12673. Der böhmische Krieg 1618-21. Zeitschrift für Kriegskunst, LXI, 1844, I, str. 95, 189; LXII, str. 1 a d.

12674. *Burian Tom.*, České puškařství. Čas. Č. Mus., 1845, str. 398-426. Viz č. 802.

12675. Vojny, bitvy a obležení na půdách českých. Nový hospodářský kalendář, 1846, str. 51.

12676. *Du Jarrys de La-Roche*, Der dreissigjährige Krieg, vom militärischen Standpunkte aus beleuchtet. Nach grossentheils archivalischen und sonstigen noch unbenützten Quellen bearbeitet. Mit 8 Schlachtplänen, Schaffhausen. Bd. I-III, 1848-52, 8⁰.

12677. Die k. k. österreichische Armee im Laufe zweier Jahrhunderte. 40 color. Lithographien, gez. v. F. l'Allemand, mit 240 Costümbildern. Wien, 1850, fol.

12678. *Heilmann J.*, Das Kriegswesen der Kaiserlichen und Schweden zur Zeit des dreissigjährigen Krieges, mit besonderer Rücksichtnahme auf Aufbringung, Ergänzung, Unterhaltung und Kriegszucht der Truppen, nebst den Schlachten bei Breitenfeld und Lützen. Mit 2 Plänen und 1 Abbildung damaliger Krieger. Leipzig und Meissen, 1850, 8⁰. Srv. též *Heilmann*, Kriegsgeschichte v. Bayern etc., 1506-1651, 1868.

12679. *Berger Adolf*, Eine gemeinsame deutsche Flagge. Osterr. Militär-Kalender für das Jahr 1851, str. 180 a d.

12680. *v. H. J.*, Grundzüge einer Anleitung zum Studium der Kriegsgeschichte, Stuttgart, 1851, 8⁰, IV + 122 str. Z obsahu: IV. Kap. § 3. Č. 20. Dreissigjähriger Krieg.

12681. *Rittersberg*, Naši předkové v boji. Koleda (kalendář), 1853, str. 59-70.

12682. *Marescotti*, Storia delle guerre, ossia memoriale militare-politico della storia universale. Firenze, 1854, 8⁰. Viz č. 789.

12683. *Meynert Hermann*, Geschichte der k. k. österreichischen Armee, ihrer Heranbildung und Organisation, so wie ihrer Schicksale, Thaten und Feldzüge, von der frühesten bis auf die jetzige Zeit. II. Bd. Geschichte des Kriegswesens und der Heeresverfassung in der österr. Monarchie zur Zeit Kaiser Maximilians I. und bis zum dreissigjährigen Kriege, Wien, 1854, 8°, str. VII, 194. — III. Bd. Geschichte des Kriegswesens und der Heeresverfassung in der österr. Monarchie während des 30jährigen Krieges u. bis zum Tode des Kaisers Leopold I. Wien, 1854, 8°, str. VII, 202.

12684. *Barthold Fr.*, Geschichte der Kriegsverfassung und des Kriegswesens der Deutschen, Leipzig, 1855, 8°, str. 120.

12685. *v. H(ardegg) J.*, Vorlesungen über Kriegsgeschichte. Fortgesetzt von *M. B.* II. Bd., 1350-1790. Stuttgart, 1856, 8°. Viz č. 788.

12686. *Berneck K. G. v.*, Das Buch der Schlachten. Leipzig, 1856, 8°.

12687. *Cust E.*, Annals of the war. London, 1857, 8°. Viz č. 790.

12688. *v. Peucker General*, Das deutsche Kriegswesen der Urzeiten in seinen Verbindungen und Wechselwirkungen mit dem gleichzeitigen Staats- und Volksleben. I, Berlin, 1860, 8°, str. XI, 368; II, ibid., 1860, VIII, 636.

12689. Bojiště v Čechách. Nový hospod. kal. 1862, str. 89.

12690. Udatnost starých Čechů. Libuše, v České Kamenici, I, 1862, str. 95.

12691. *Keym Franz*, Tilly im dreissigjährigen Kriege. Nach Onno Klopp bearbeitet. Sammlung historischer Bildnisse, III, Freiburg im Breisgau, 1863, 8°, str. 126.

12692. *Firnhaber Fr.*, Zur Geschichte des österreichischen Militärwesens. Skizze der Entstehung des Hofkriegsrathes. Wien, 1863, v. 8°.

12693. *Gatti Bertr.*, Allgemeine und Kriegsgeschichte. II. Bd., Wien, 1863-5, 8°. Viz č. 791.

12694. *Barthold F. W.*, Geschichte der Kriegsverfassung und des Kriegswesens der Deutschen. Leipzig, 1864, 8°, I.-II. Theil.

12695. *Münich J.*, Entwickelung der bayer. Armee. München, 1864, 8°. (O válce třicetileté, s. v. Maximilian, vítěz bělohorský.)

12696. *v. Berneck K. G.*, Geschichte der Kriegskunst für Militairakademien und Offiziere aller Grade. Berlin, 1867, 8°. Str. IX, 275. Z obsahu: Der dreisssigjährige Krieg und die Schwedenzeit (131).

12697. *Meynert H.*, Geschichte des Kriegswesens und der Heerverfassungen in Europa. I-III, 8°. Wien, 1868. Srv. č. 12701.

12698. *Grünzweig v. Eichenfing A.*, Aus einem alten Befehls-Protokolle. Eine Skizze aus dem militärischen Leben der dreissiger Jahre. Österr. Militärische Zeitschrift, 42, II, str. 138 a d.

12699. *Würdinger J.* und *Heilmann S.*, Kriegsgeschichte und Kriegswesen von Bayern, Franken, Pfalz und Schwaben von 1347-1651. München, 1868, v. 8°, I-V.

12700. *v. H(ardegg) J.*, Anleitung zum Studium der Kriegsgeschichte. 2. Aufl. der „Vorlesungen über Kriegsgeschichte". Fortgesetzt von *Th. v. Troschke*, I-III, Darmstadt, 1868-78. Viz č. 792.

12701. *Meynert Hermann*, Leitfaden der Geschichte des österreichisch-ungarischen Kriegswesens in Verbindung mit dem Entwicklungsgange der Monarchie von der frühesten Zeit bis auf die Gegenwart, Wien, 1869, 8°, XII, 88. Z obsahu: I. Abtheilung. IV. Oesterreich, Böhmen und Mähren unter den Babenbergern und Premysliden. IX. Böhmen unter Königen aus d. Hause Luxemburg. XI. Erste Vereinigung Oesterreichs, Böhmens und Ungarns. XII. Vorübergehende Trennung und dauernde Wiedervereinigung Oesterreichs, Ungarns und Böhmens. — II. Abtheil. I. Von Ferdinand I. bis zum dreissigjährigen Kriege. II. Der dreissigjährige Krieg. IV. Die schlesischen Kriege.

12702. *Palm*, Schlesiens Landesdefension im 15., 16., 17. Jahrhund. Abhandl. schles. Ges. f. vaterl. Cultur, Breslau, 1869.

12703. *Lecomte Ferd.*, Etudes d'histoire militaire. Antiquités et Moyen âge, I, Lausanne, 1869; II, Paris, 1871. Viz č. 794.

12704. *Corsi C.*, Sommario di storia militare dai tempi più remoti fino al 1740, Torino, 1871, str. XII, 443. Viz č. 793.

12705. O vojsku císařském i českém za války české. Pokrok, 1872, č. 219 a d.

12706. *Galitzin, Fürst N. S.*, Allgemeine Kriegsgeschichte der Neuzeit. I. Band, 1618-1648. Mit zwei Karten und 3 Plänen. Aus dem Russischen ins Deutsche übersetzt von *Eichwald*. Cassel, 1874, v. 8°. (Band I. der III. Abtheilung: Allgemeine Kriegsgeschichte aller Völker und Zeiten.)

12707. *Droysen Gust.*, Zur Geschichte des Militärwesens während des dreissigjähr. Krieges. Zeitschr. f. deutsche Kulturgesch. N. F. IV, Hannover, 1875.

12708. *Marselli N. N.*, La guerra e la sua storia. Milano, 1875. Viz č. 796.

12709. *Thille J.* a *Čenský Ferd.*, Česká válka 1618-1622. Historicko-vojenská studie, Matice Lidu, IX, č. 3, v Praze, 1875, 16°, str. 215. — *Týž*, K dějinám třicetileté války od r. 1621 do 1648. Historicko-vojenská studie: I. Od početi války falcké do zavraždění Waldšteinova.

Od r. 1621 až do r. 1634. Matice Lidu, XIII, č. 4, v Praze, 1879, 8°, str. 143. Srv. č. 12718. — Vojenství před válkou a za války české. Světozor, IX, str. 345, 357. (Výňatek ze spisu: Česká válka 1618-21 od Thille-ho a Čenského.)

12710. *Elster O.*, D. Piccolomini-Regimenter während d. 30j. Krieges; besonders d. Kürassier-Regiment Alt Piccolomini, Stammtruppe d. k. u. k. Dragoner-Regiments No. 6 Prinz Albrecht v. Preussen. Nach den Akten des Archivs zu Schloss Nachod. Wien, v. 8°, str. 116.

12711. Kriege Oesterreichs seit 1495. Chronologische Zusammenstellung der Schlachten, Gefechte, Belagerungen etc., an welchen kaiserliche Truppen entweder allein oder mit ihren Alliierten theilgenommen haben. Von der Zeit Maximilians I. 1495 bis auf die neueste Zeit, zusammengestellt aus den Mittheil. d. k. k. Kriegs-Archivs, Jahrgang 1876-8, Wien 1878, v. 8°.

12712. Ueber die Reiterei zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. Allg. Militär.-Zeitung. Darmstadt, 1879, No. 10-14.

12713. *Schnittler D.*, Almindelig Kriegshistorie, Kjöbenhavn, 1879. Viz č. 797.

12714. *D'Elvert*, Zur Militär-Geschichte Mährens und Oesterreich.-Schlesiens. N. Blatt, 1881, No. 6-9.

12715. *Spigel Fried.*, Zur Wehrverfassung der habsburgischen österreichischen Länder vor dem Ausbruche des 30jährigen Krieges, Mitth. des k. k. Kriegs-Arch. II, 1882, str. 466.

12716. *Spigel Friedrich*, Die Besoldung und Bekleidung des kaiserlichen Kriegsvolkes im dreissigjährigen Kriege. Beitrag zur Gesch. des österr. Heerwesens. Mitth. des k. k. Kriegs-Archivs. Wien, 1882, 8°, str. 444-65.

12717. *Mossmann X.*, Matériaux pour servir à l'histoire de la guerre de 30-ans. Revue d'Alsace, XL, str. 81-101.

12718. *Lacina Jos.*, Rekruti za války třicetileté, Ruch V, 1883, str. 504-6, 521-2.

12719. *Ballagi A.*, Wallensteins kroatische Arkebusiere, Ungar. Revue, 1883.

12720. Čechy pod znamením Lva. Besídka pro záb. a pouč., 1885, č. 10.

12721. Kriegs-Chronik Oesterreichs-Ungarns, Militärischer Führer aus den Kriegsschauplätzen der Monarchie, Verf. im k. k. Kriegs-Archive. I. Theil. Kriegsschaupl.: Böhmen, Mähren, Schlesien, Wien, 1885, v. 8°, 1 mapa.

12722. *Schebek Edmund*, Die Schweden und die Kapuziner im dreissigjährigen Kriege. (Separat-Abdruck aus der „Österr. ung. Revue", 1886, H. III.)

12723. *Anger G.*, Illustrierte Geschichte der k. k. Armee in ihrer kulturhistorischer Bedeutung von der Begründung an bis heute, Wien, 1886, v. 8°, s četnými illustracemi.

12724. Geschichte der preuss. Arme, 1619-1887 mit einem Stammbaum der preuss. Infanterie. Berlin, 1887, 8°.

12725. Illustrierte Geschichte der K. K. oesterr. Armee in ihrer allgemeinen und spez. culturhistor. Bedeutung von der Begründung bis zur Gegenwart. I.-III. B. Wien, 1888, v. 8°.

12726. *v. Petersdorff H.*, Beiträge zur . . . Heeresgeschichte . . . im 30jährigen Kriege, 1888, Viz č. 12444.

12727. *Boeheim W.*, Handbuch der Waffenkunde. Das Waffenwesen in seiner histor. Entwickelung von Beginn des Mittelalters bis zum Ende des 18. Jahrh. Leipzig, 1890. — *Demmin*, Kriegswaffen, č. 812.

12728. *K. Ch.*, Střelná zbraň česká ze století XVII. a XVIII. Starož. památky. Zlatá Praha, X, str. 204.

12729. *D'Elvert*, Beiträge zur Militär- und Kriegsgeschichte Mährens und Österreich. Schlesien in den Veröffentlichungen der hist. stat. Section. N. Blatt, 1891, No. 5.

12730. *Lammert Gottfried*, Geschichte der Seuchen-, Hungers- und Kriegsnoth zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. Wiesbaden, 1891, v. 8°, str. VIII, 291.

12731. *Jakobs E.*, Abendmahlsgenossen aus d. fremd. Kriegsvölkern z. Zeit d. 30jähr. Krieges. Zeitschr. des Harz-Vereins, XXV, 1893, str. 375-7.

12732. Ein deutsch-böhmisches Reiter-Regiment im 30jährigen Kriege, 1625-35. Mitth. Gesch. Deut. Böhm., XXXII, 1894, str. 357-83.

12733. *Schmoller G.*, Die Entstehung des preuss. Heeres von 1640-1740. Deutsche Rundschau, hrsg. v. Rodenberg, III, 11, str. 248 a d.

12734. *Lorentzen Th.*, Die schwedische Armee im dreissigjährigen Kriege und ihre Abdankung. Leipzig, 1894, 8°, str. VI, 216. Z obsahu: Die schwedische Armee unter Gustav Adolf. Die schwedische Armee und der evangelische Bund. Die schwedische Armee unter den Nachwirkungen des Prager Friedens. Die schwedische Armee und der westfälische Friedenskongress. Die schwedische Armee und der Nürnberger Friedensexekutionskongress. Die Abdankung der schwedischen Armee.

12735. *Loewe V.*, Die Organisation und Verwaltung der Wallensteinischen Heere. Wien, 1895, 8°.

12736. *Kuffner Jan*, Z českých dějin válečných. Vojenské Listy, 1895, č. 18; Nár. Pol. 1898 (řada článků).

12737. *Novák Rich.* (*Blažek Patrik.* z Rychnova), Válečnictví na výstavě národopisné. Vojenské Listy, 1895, č. 10.

12738. Válečnictví na výstavě. Vojenské Listy, 1895, č. 18. Srv. č. 5 a 6.

12739. *Blažek Patrik*, České válečnictví. Vojenské Listy, 1895, č. 12.

12740. *Kameníček Fr.*, Příspěvek k vojenskému zřízení moravskému v 16. stol., dle archivních pramenů. Museum Francisceum, Annales, 1896, Brno, 1897, str. 217-45. Srv. č. 5624.

12741. *Wrede A.*, Geschichte der k. u. k· Wehrmacht, Supplemente zu den Mitteilungen des k. u. k. Kriegsarchivs. I-V. B., Wien, 1898-903, 8°.

12742. *Scheiter K.*, Die Bedeutung Böhmens und Mährens in der Kriegsgeschichte infolge ihrer geographischen Lage und Beschaffenheit, Program reálky v Plané, 1900-1901.

12743. *Knott Rudolf*, Ueber Einquartierung und Verpflegung der Truppen in der Teplitzer Gegend im dreissigjährigen Kriege. Festschrift d. Ver. f. Gesch. d. Deut. in Böhm., 1902, 61-71 str.

12744. *Гейсмань П А.*, Генеральный штабъ. Краткій очеркъ его возникновенія а развитія. Частъ I. Генеральный штабъ до Наполеона I., С. Петербургъ, 1903, 8°. Zvláštní stať o 30leté válce.

12745. *Elster O.*, Die Piccolominiregimenter während des dreissigjährigen Krieges. Wien, 1903, 8°.

12746. *Goetz W.*, Die Kriegskosten der Ligastände und Bayerns im 30jährigen Krieg, Forsch. z. bayr. Gesch. XII, München, 1904.

12747. *Jocksch-Poppe Rich.*, Die Kriegsverfassung des Markgrafenthums Niederlausitz unter der böhmischen und sächsischen Landeshoheit. Niederlausitzer Mitteilungen, IX, 1905, str. 237-58.

12748. *Maurer Ferd.*, Südböhmen in der Kriegsgeschichte. Südböhm. Volkszeitung, V, 1905, č. 41.

12749. *Konze Felix, Dr.*, Die Stärke, Zusammensetzung und Verteilung der Wallensteinischen Armee während des Jahres 1633. Ein Beitrag zur Heeresgeschichte des 30jährigen Krieges. Bonn, 1906, 8°, str. IV a 118. Obsah: Einleitung. I. Bestand der kaiserlichen Armee vor der Übernahme des zweiten Generalats durch Wallenstein. — II. Die Übernahme des Armeeoberkomandos. Ergänzung und Vermehrung der Armee. Wallensteins Befugnisse bei Ernennung der hohen Offiziere und Anordnung von Truppenwerbungen. Allgemeines über Werbung und Organisation der Truppengattungen. Die Durchschnittsanzahl der Kompagnien in einem Regiment. Die Reorganisation der Armee, die Werbungen Wallensteins vom Dez. 1631 bis zur Schlacht bei Lützen. Die Reorganisation und Verstärkung der Armee nach der Schlacht bei Lützen. — III. Spezielle Aufzählung der Regimenter nach dem Bestand des Jahres 1633. — IV. Die Stärke der Wallensteinischen Armee im Jahre 1633. Die Schwierigkeiten bei Berechnung der Stärke. Die Ungenauigkeit der runden Zahlenangaben. Unterschied zwischen Voll- und Effektivstärke... Veränderlichkeit des Bestandes infolge von Tod, Krankheit und Desertion. Berechnung der Heeresstärke für das Jahr 1633. Die Mannschaftszahl bei Beginn des Feldzuges 1633. Die Mannschaftszahl am Ende des Feldzuges 1633. — V. Die Verteilung der Regimenter zu Anfang des Jahres 1633. Die Verschiebungen innerhalb dieser Verteilung im Laufe des Jahres. Die Stellungen der Wallensteinischen Armeen. Die Hauptarmee Wallensteins in Schlesien und Nordostböhmen. Die Armee des Feldmarschalls Holks. Die Armee Aldringens in Bayeren. Die katholischen Streitkräfte im Elsas. Die katholischen Streitkräfte am Niederrhein, im westfälischen und niedersächsischen Kreise. Anhang: Exkurs über die Frage des Oberbefehls in Bayern.

E) Města za války třicetileté.*)

A.

12750. **Aš.** Viz Blahověst, XXXII, 1882, str. 347, 359, 375, 391, 409, 424, 435 458, 473, 506, 524.

B.

12751. **Bajrek** (Pajrek, Bayerek). Viz *Bernau Friedr.*, Studien und Materialien zur Specialgeschichte und Heimatskunde

*) Srovnávaje a roztřiďuje látku k bibliografii třicetileté války, nevěděl jsem si rady s řadou celkových spisů, monografií i článků roztroušených po časopisech, jež se obírají dějinami třicetileté války, jak se dotýkaly jednotlivých měst v zemích českých. Nebylo možná zařaditi lístky tohoto obsahu k rokům, poněvadž často jde tu o celé období třicetileté války neb o několik roků, vzdálených od sebe, jak se válečná vřava a jednání k městu přibližovaly nebo zase oddalovaly. Pro snazší přehled zdálo se mi výhodné, sestaviti články o událostech v městech a osadách, jakož i celkové dějiny měst a osad, kde se výslovně a obšírně věnuje pozornost období války třicetileté (kde toho není, odložili jsme podobné monografie až do dílu XIII. Topografie), pod zvláštním společným

des deutschen Sprachgebiets in Böhmen und Mähren. Mit 220 Textbildern, 30 Beilagen im Kunstdruck und 100 Wappenabbildungen im Farbendruck, I, Prag, 1905, lex. — Viz též Pam. Arch. I, str. 255.

12752. *Alliger Eduard*, Ein Gedenkbuch von **Bärnwald** Mittheil. Gesch. Deutsch. Böhm., XVII, 1879, str. 61-2.

12753. **Bavorov** Viz Školník, 1875, str. 293-8; 1876, str. 318, 367. — *Emler*, Pam. Arch. X, 1878, str. 804, Bibl. Č. Hist. I, č. 3192.

12754. *Tschauder A.*, Geschichte der Stadt Bauerwitz **(Bavorovice)** Budweis, 1881, 8°. — Srv. Pam. Arch. II, str. 135.

12755. **Bečov** Viz Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550 až 1660, *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 131. — *Bernau Friedr.*, Geschichte des alten Schlosses Petschau bei Carlsbad. Carlsbad, 1875, 16°, str. 111. — *Mayer J.*, Zur Geschichte von Petschau. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IX, 1871, str. 80-4.

12756. **Bechyně** Viz Pomněnky z českých krajů. Práce *Frant. Wildmanna*, býv. faráře v Sudoměřicích (s životopisem a podobiznou téhož). Upravil *Jan Fr. Zítek*. Dědictví sv. Jana Nep. Podíl údů na rok 1902, č. 89. S 14 obrázky, Praha, 1902, 8°, str. 1-29. — *Vacek Fr. J.*, Bechynský kraj. (Reformace.) Čas. Č. Mus. XVII, 1843, str. 197. (dle rukop. souvěkého „Pamětí lidí na víru katolickou obrácených" v knihovně Kolovratské na zámku Březnickém). — *Mareš Fr.*, Rozvrh far v arcidiakonátu Bechyňském v 1624 mezi zbývající duchovenstvo. Věstník Král. Čes. Spol. Nauk, XIV, Praha, 1903, 8°, str. 39. — Srv. též *Nedoma J.*, Bibl. Č. Hist. I, č. 3193. — Arch. Pam. II, str. 70, VIII, str. 450, IX, str. 329, 473, 721. — Český Jih, IV, č. 2, VII, č. 10, XI, č. 46. — Tábor, III, č. 2, XIX, č. 23-4. — Světozor, 1868, str. 156; 1870, str. 43; 1873, str. 247, 267.

12757. *Šnajdr Ludvík*, Město **Nové Benátky** nad Jizerou. Nástin historicko-místopisný. Praha, 1865, 8°, str. 68. — *Sedláček Aug.*, Historische Notizen über die Herrschaft Benatek. Als Manuscript gedruckt. Prag, 1882, 8°, str. 90. — *L. Š(najdr)*, Nové Benátky. Několik historických dat. Památník Sokola Novobenátského, 1894, 4°. — Viz též Pam. Arch. III, str. 228, 239; XI, str. 330.

12758. *Benátský L.* (*Šnajdr*), **Staré Benátky** a Kbel za času války třicítileté. Boleslavan, roč. III, 1862, č. 3, str. 19. — *Vaněk V.*, Dozvuky bělohorské. Jizeran, VII, 1886, č. 27, 30, 32, 33, 35, 43, 47, 48, 49.

12759. *Vlasák A. N.*, Město **Benešov** a hrad Konopiště. Pam. Arch. I, 1854, str. 289-98. — *Vlasák A. N.*, Okres Benešovský, Praha, 1874, 8°, str. 140. Z obsahu: Benešov za víry podobojí od 1424 do 1623. Benešov v poddanosti Michnův z Vacinova. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 15043. — *Loose W.*, Die evangelischen Geistlichen der Stadt Bensen **(Benešov n./L.)**. Mittheil. Nordböhm. Excurs.-Clubs, XV, 1892, str. 297-9.

12760. *Příbík J.*, Děje král. města **Berouna** dle *J. A. Seidla*. Lumír, XII, 1862, I, str. 349, 378, 400, 421, 446, 471, 496, 545, 570, 592. — *Rybička Ant.*, Dodatek k příběhům král. města Berouna. Lumír, XII, 1862, II, str. 736. — *Zelinka Fr. Václav*, Beroun, královské město. Nástin místo- a dějepisný. V Praze, 1882, 12°, str. 156. Z obsahu: Dějiny kr. města Berouna. Posloupnost školních mistrů od r. 1620 až do založení hlavní školy 1809. — *Zelinka Fr. V.*, Okres Berounský. Nástin místo- a dějepisný. Praha, 1888, 8°, str. 67. S mapou. — *Vávra Josef*, Paměti královského města Berouna. Beroun, 1899, 8°, str. 422 (4). Z obsahu: Město Beroun za války třicetileté. *a*) Za války české 1618-20. *b*) Katolická reformace. *c*) Válka švédská r. 1631 až 1648. *d*) Stav města po válce, str. 187-248. — *Zelinka Fr. V.*, O vzkříšení katol. náboženství za Ferdinanda II. v Berouně. Spracováno dle Kroniky král. města Berouna P. Ant. Jos. Seydla a dle Duchovních památek děk. Berounského. Pražské Noviny, 1899, č. 194. — Brány a bašty viz *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 193-4. Bibl. Č. Hist. I, č. 1822. — Srv. též Česká Včela, 1841, str. 55. — Poutník, 1846, str. 93. — Český Sever, 1871, č. 82. Pam. Arch. I, str. 238, III, str. 369. — Světozor, 1874, str. 312. — Bibl. Č. Hist. I, č. 3198. — Květy, 1868, str. 69, 94. —

12761. *Veremundus*, O. S. B. Prior des Klosters in Emaus. Historische Beschreibung des Marianischen Bergs Bezdicz (**Bezděz**) in Böheim des Jungbuntzlauerischen Crayses. Prag, J. J. Jerzabeck, 1743, 4°, 8 l., 102 str., 10 l., 4 rytiny. — Květy, 1844, str. 619; 1868, str. 249, 254, 309, 311; 1869, str. 148, 150; 1871, str. 329, 334. — Poutník, 1846, str. 169-78. — Zlaté Klasy, 1854, II, str. 273, 281, 288. — *Mikovec Ferd.*, Starožitnosti země české, I, str. 118-28. Bibl. Č. Hist. I, č. 1822. — Boleslavan, 1860-1, str. 111, 119. — Mělničan, 1877, č. 21-4; 1878,

názvem přehled a abecední seznam těchto příspěvků k dějinám války třicetileté a pak na místech příslušných revokacemi na ně upozorňovati. U některých hesel pro náležité porozumění a pro uvarování zmatků připojeny stručné revokace na literaturu ze staršího období.

č. 1-5. — Světozor 1878, str. 109, 114. — Otavan, 1880, str. 154, 162, 172. — Jizeran, 1880, č. 1, 3; 1883, č. 58-9. — Ruch, 1884, str. 383, 399, 421, 440, 448. — *Heber Fr. Alex.*, Geschichte der Burg Bösig. 5 A. B. Leipa, 12°, str. 46, s vyobr.

12762. **Bezděz Nový** viz **Bělá**.

12763. **Bezdružice** Viz *Bernau*, Album str. 205-18. Bibl. Č. Hist. I, č. 1854. Viz při r. 1621, Krištof Harant z Polžic a z Bezdružic; Bibl. Č. Hist. I, č. 10344.

12764. *Vaněk V.*, Z pamětní knihy bezenské **(Bezno)**. Jizeran, roč. IX. č. 3, 7, 9, 13. Hlavně z doby novější. Znova ve sbírce „Historické obrázky z Boleslavska", 1891. — Srv. Pam. Arch. III, str. 345, IV, str. 45; Bibl. Č. Hist. I, č. 3199.

12765. *Umlauf Josef*, **Bělá** čili **Nový Bezděz** v Boleslavsku. Pam. Arch. VI, 1865, str. 144-51. — Výňatek z rukopisného dějepisu města Bělé, sepsaného od *Josefa Umlaufa*, c. k. setníka dělostřeleckého na pensi. Boleslavan I, 1860, č. 7. — Srv. tamtéž, 1861, 11, 59, 137. Bělá pod Bezdězem (děj. a vyobr.) Květy III, 1868, str. 6. Srv. tamtéž, 1864, 4. — *Vlček J.*, Historické drobnosti z okresu bělského. Jizeran, 1883, č. 1. a d. — *Poppr Ant.*, Bělá čili Nový Bezděz. Jizeran, VIII, 1887, č. 39, 41, 43. — *Fr. B(areš)*, Bělá jinak Nový Bezděz za války třicítileté. Dle Pam. Arch. a archivu bělského. Jizeran, 1890, č. 57, 63, 72. — *Konopas J.*, Bělsko po bitvě bělohorské. Z pozůstalého rukopisu po P. Václavu Krolmusovi. Jizeran, VII, 1886, č. 67. — *Poppr Ant. J.*, Monografie Bělska. Zeměpisný, statistický a historický popis města Bělé jinak Nového Bezděze a okresu jeho. Díl I. V Bělé u Bezděze, 1891, 8°, str. 113 s mapou.

12766. *Hutter Th.*, Die Stadt Bilin **(Bilina)**. und ihre Geschichte von der ältesten Zeit bis auf unsere Tage. Bilin, 1891, 8°, str. 160. — Česká Včela 1844, str. 344. — Pam. Arch. II. str. 99, III, str. 217, VII, str. 509, IX, str. 721, X, str. 431 a d. — Světozor 1875, str. 430.

12767. **Blatná** (Historie). Pražské Noviny 1851, č. 129. — *Bernau*, Album I, str. 58-68. — Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Hrad Blatná. *F. J. Š.*, Šumavan III, 1870, č. 18. — Světozor 1867, str. 193; 1870, str. 4, 332, 334. — Věstník obecné i měšťanské školy v Blatné za rok 1872. Redigoval *J. V. Neudörfl*. Blatná, 1872, 8°, str. 16 (str. 3-8 dějiny města Blatné). — Památné hrady a tvrze v Šumavě. Blatná (dějiny). V Klatovech 1876, m. 8°, str. 28. — Method 1880, str. 115-6; 1885, str. 4, 101-3, 117-9. — Zábavné Listy 1881, str. 215. — *Siblík J.*, Soustavný přehled privilegií, výsad a svobod města Blatné. Čas. Spol. Př. Star. Č., VI, 1898, str. 101. — *Hille J. P.*, K dějinám města Blatné. Sborník Hist. Kroužku Vlasti, VI, 1905, str. 190.

12768. *Bělohradský V. M.*, Z pamětní knihy města **Blovic**. Lumír, XV, 1865, str. 599. — — Šumavan 1871, č. 43, 44, 46. — *Faktor Fr.*, „Na Blovicku" a v sousedství. (Historická črta.) Plzenské Listy, 1884, č. 98-9. — *Týž*, Popis okresu Blovického. Praha 1887, 8°, str. 132. — *Loos*, Dějiny města Blovic. Výletní listy Sokola Plzenského, 1892, 8°. — Bibl. Č. Hist. II, č. 3201.

12769. *Drachovský A.*, **Bnečice**. Monografie. Tábor 1887, str. 36.

12770. *Miller Joh.*, Historia Mariascheinensis **(Bohosudov)**. Pragae, 1710, Brüx 1769, 12°. — Německý překlad Geschichte des Marienbildes zu Mariaschein. Prag, 1710, 12°. — *Šifner Jos.*, Historické vypsání obzvláštních míst milostných v král. Českém. Vypsání starož. mil. obrazu v Mariešajnu v kraji Litoměřickém (příběhy od r. 1422). V Praze 1807, str. 129. Též něm. vyd. — *Manzer Jos.*, Der Wallfahrtsort Mariaschein bei Teplitz in Böhmen. Teplitz 1836, 8°, str. 48. — *Prinz Andreas*, Kurze Geschichte und Beschreibung des Wallfahrtsortes Mariaschein bei Teplitz in Böhmen. Meissen, 1855, 8°, str. 96. — Krátké dějiny a popsání poutního místa „Marie Záře" čili Bohosudova u Teplic v Čechách. Dle Ondřeje Prince podává B. H. Blahověst, XXXIII, 1883, str. 196, 213, 229, 245, 261, 275, 292, 312. — Lada, 1863, str. 116. — Nár. Listy, 1867, č. 31, 33, 40, 45, 47, 65; 1883, č. 199. — *Hallwich H.*, Die Jesuitenresidenz Mariascheine. (Vorgeschichte 1325-1652. Die eigentliche Geschichte 1642-1773; Die Nachgeschichte von 1773.) Mitth. Gesch. Deutsch-Böhm., VI, 1868, str. 33, 63, 89-92. — Otisk. Prag, 1867, 8°, str. 38. — Svornost, 1880, č. 59. Český Sever, 1885, č. 24.

12771. *Bydžovský, M. Jiří*, Kronika **Mladoboleslavská** od l. 894 až do l. 1654, spořádaná. Rkp. *Jungmann*, Hist. čes. lit., V, č. 309. Viz Prameny s. v. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3203. — *Novotný Fr. z Luže*, Kronika Mladoboleslavská, pomocí rukopisů a jiných spisů provedená, Praha, 1822, 8°, str. 308. — O rychtářích mladoboleslavských. Instrukce z r. 1622 a 1629. Boleslavan, 1860, č. 3, str. 22. — Emigranti z l. 1623-8, ibid., I, 1860-1, str. 130. — *Tieftrunk Karel*, Nástin dějin Mladé Boleslavi. Ibid., I, 1860, II, 1861, III, 1862 (v těchto ročnících vůbec mnoho látky k 30leté válce). — František Picolomini v Ml. Boleslavi 1623, ibid., 1861, č. 31. — Rudolf z Waldštejna uvedl Karmelity do Ml. Boleslavi r. 1627. Ibid., č. 34. — Švédové v Ml. Boleslavi 1643, ibid., 1860, č. 9. — Švédové v Boleslavi r. 1648. Ibid., č. 13. —

O vypuzení Bratrů z Ml. Boleslavi. Ibid., 6. — Jan Brosius, poslední správce sboru Boleslavského. († 1646.) Ibid., č. 28. — Hrad boleslavský opevněn r. 1648, ibid., č. 13. — V třicetileté válce opevněn hrad v Ml. Boleslavi. Ibid., č. 35. — O stržení hradu boleslavského r. 1648, ibid., č. 85. — Bratrský kostel v Ml. Boleslavi, posvěcen na katolický, ibid., č. 33. — První mše katolická v Ml. Boleslavi, ibid., č. 31. — Staré paměti, ibid., 1866, 17 a d. — Světozor, 1869, str. 140, 144, 148, 150; 1881, str. 37, 46; 1882, str. 45, 46. — Modlitebna Č. Bratří, Květy, 1870, 132, 134; Hlasy ze Siona, 1870, 93. — Květy, 1870, str. 252, 255; 1871, str. 148, 150, 262, 264, 270. — Čeští Bratři v Ml. Boleslavi (dějiny). Hlasy ze Siona, 1871, str. 30. — *Vaněk V.*, Okres mladoboleslavský. Bibl. místních děj., č. 7, v Praze, 1878, 8⁰, str. 170. — *Píč J. L.*, Dějepisný nástin Boleslavska. „Boleslavsko", Pamětní spis k oslavě sňatku arciv. Rudolfa, 1881. — Jizeran, 1881, č. 3-5, 24-6, 43, 47, 61. — *Bareš Fr.*, O velikých požárech v Ml. Boleslavi ve věku 17. a 18. Nový Boleslavan I, 1883, č. 29. — *Bareš Fr.*, Počet domů v Ml. Boleslavi po bitvě bělohorské, ibid., č. 42. — Jizeran, 1885, č. 51, 69, 85. — Kolik bylo far v okršku mladoboleslavském po válce třicetileté. Jizeran, VII, 1886, č. 57, 58. — *Bareš Fr.*, Mladoboleslavští exulanti, Boleslavan, I, (V.), 1887, č. 82, 86, 89. — *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské. Boleslavan, I (V), 1887, (Kadlín) č. 66; (Vrátno) č. 83; (Sovinky) č. 84; (Kadlín) č. 85; č. 86; (Malé Všelisy) č. 90; č. 91, 92 (Lhota Písková) č. 94; (Sudoměř) č. 95. Srv. týhož, Historické obrázky z Boleslavska, l. c. — *Pekař Jos.*, Boleslav Mladá ve věcích minulých, nástin historicko-topografický. Jizeran, 1889, č. 60 a d. — *Bareš F.*, O sboru bratří boleslavských z l. 1602-10. Jizeran, X, 1889, č. 83, 84. — *Bareš Fr.*, Jakou účast měla Ml. Boleslav na povstání l. 1618-20. Jizeran, XI, 1890, č. 46. Srv. otisk Pam. Arch., XV, 1892, str. 101-4. — O řádění Švédů v Ml. Boleslavi a okolí. Jizeran, 1890, č. 38-54. — *Bareš Fr.*, Domy v Ml. Boleslavi zabavené k ruce Albrechta z Waldštejna. Pam. Arch. XVII, str. 78. — *Bareš Fr.*, Črty z třicetileté války. Jizeran, XI, 1890, č. 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 31, 33, 35, 38, 40-1, 43, 54, 47, 49, 51, 54. — *Bareš Fr.*, Ze svatebních pamětí století 16. a 17. Zlatá Praha, VIII, 1891, č. 33-36, str. 394, 403-4, 411-4 423-6. — *Vaněk V.*, Historické obrázky z Boleslavska. Ml. Boleslav, 1891, 16⁰. Srv. Zíbrt Čeněk, Český Lid, 1893, II, str. 202. — *Bareš F.*, Šlechtické a erbovní rodiny města Boleslava Mladého v létech 1471-1620. Progr. gymn., Mladá Boleslav, 1892-3, 8⁰, str. 49. — *Bareš F.*, Mladá Boleslav a kraj Boleslavský, někteří hejtmani před r. 1620. Jizeran, XV, 1894, č. 80, 82, 86. — *Bareš Fr.*, Jak Mladá Boleslav oslavila mír Vestfálský. Jizeran, 1898, č. 73. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660, *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Bareš F.*, O živlu německém v Ml. Boleslavi od věku 15-19. Pam. Arch. XIX, 1902, str. 45-52.

12772. Pobožná knížka o blahoslavené Panně Marii a o divích, kteréž se dějí před jejím obrazem v **Staré Boleslavi.** V Praze, 1629, 8⁰. — Srv. *Salomon*, Austria, Kalender, Wien, 1845, str. 163. — Viz obšírně literaturu Bibl. Č. Hist., II, č. 9188-221. Srv. též ibid. I, č. 3204.

12773. *Sakař Ant.*, Hrad **Borotín**. Lumír, V, 1885, I, str. 614-7. — *Kolář Martin*, Borotín a pánové z Borotína. Tábor, II, 1865-6, č. 44-5. — Český Jih, III, č. 27, VII, č. 2.

12774. *D—ík Vl. A.*, Příspěvky k dějinám městyse **Božejova.** Ohlas od Nežárky, XIII, 1883, 289, 297, 305, 313, 321.

12775. **Bradlec.** Viz Lumír, XVI, 1886, I, str. 328-9. — Květy, 1872, str. 53, 55. — Krakonoš, 1881, č. 86, 93, 102. — Zábavné Listy 1884, str. 230, 269.

12776. **Brandýs nad Labem.** *Mikovec*, Starožitnosti, II, str. 65. Bibl. Č. Hist., I, 1822. — *Prášek J. V.*, Brandýs n. L., oblíbené sídlo Rudolfa II. Čas. Č. Mus. 1906, str. 223-55. — Srv. *Prášek J. V.*, Okres Brandejský nad Labem. Bibliotheka místních dějepisů. Sv. IV., Praha, 1875, 8⁰, str. 240.

12777. *Kadlčík Břet. Fr.*, Děje i paměti **Brandýsa nad Orlicí.** V Praze, 1886, 8⁰, str. 359. S podobiznou Karla St. ze Žerotína. — *Faltus Fr.*, Brandýs nad Orlicí. Hradec Král. 1889, 8⁰, str. 34 s mapkou. — *Römer J.*, Brandeis an der Adler. Brüderbote, 1865, str. 143. — — Besedy Lidu, V, 1897, str. 142-3. — *Pícha Jos. Jan*, Histor. Rozhledy, II, 282. — Viz literaturu u Karla ze Žerotína, J. A. Komenského. Srv. též Bibl. Č. Hist., I, č. 3206.

12778. *Rulík Jan*, Památky starožitného města královského **Českého Brodu.** V Praze, 1808, 12⁰, 80 str. — Naše Hlasy od r. 1882 v každém ročníku uveřejnily zajímavé a původní příspěvky, hlavně z péra red. *J. Miškovského.* — Pokutování města Čes. Brodu, které účastnilo se vzpoury po r. 1618. České noviny, 1883, č. 194. — Seznam osob pokutovaných pro vzpouru po r. 1618 a statků jim konfiskovaných v nynějším okresu Českobrodském. České noviny, 1883, č. 245. 251. — Konfiskace r. 1620. Naše Hlasy, 1883, č. 7. — *Miškovský Jos.*, Příspěvky

k dějinám Č. Brodu. Velký požár r. 1628. Naše Hlasy, 1884, č. 13, 18, 19, 20. — *Miškovský J.*, Utrpení Českobrodských ve švédských válkách až do r. 1635. Naše Hlasy 1884, č. 36, 37, 38, 39. — (*Týž*), Z obecního hospodářství před 300 lety. Naše Hlasy, Č. Brod, 1900, č. 52. — Viz též Bibl. Č. Hist., I, č. 3207.

12779. *Solař J.*, **Německý Brod** až do prohlášení jeho za královské město r. 1637. Pam. Arch., IV, 1860, str. 57-65. — *Ambrož*, Dějiny a památnosti m. Něm. Brodu. Něm. Brod, 1829, 8°. O zázračném obraze z r. 1645 na str. 49. — Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3208.

12780. *Proschko Fr. Jos.*, Monogragraphie des Cistercienser-Klosters Hohenfurth in Böhmen **(Vyšší Brod).** Linz, 1850. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3209. — *Raphael Pavel*, Hohenfurth, Wien, 1891, v. 8°, str. 48.

12781. *Šimon Jan*, Paměti města **Železného Brodu** na Jizeře. V Turnově, 1893, v. 8°, str. 37. — Jitřenka 1883, str. 9.

12782. *Vaněk V.*, Dozvuky bělohorské **(Brodce).** Jizeran, VII, 1886, č. 27 a d. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3210.

12783. **Broumov** (dějiny) *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 83. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3211. — Čas. kat. duch. 1846, str. 753, 1847, str. 176, 367, 752. Viz s. v. Břevnov. — Blahověst, 1861, str. 422; 1878, str. 361. — *Heinzel Ad.*, Nachrichten über die Stadt Braunau in Böhmen und deren Umgebung vom Anfange des XIII. Jahrhundertes bis zum Jahre 1848. Braunau, 1871, 8°, str. 88. — Leiden der Städte im dreissigjährigen Kriege (Broumov). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., III, 1865, str. 65. Otisk z *Hurtera*, Wallenstein's vier letzte Lebensjahre. — *Tomek W. W.*, Davidis Aemiliani Bittner chronicon braunense. E Ms. codice monasterii Břewnoviensis. Pragae, 1875, 12°, str. 38. — *Klíma A. J.*, Broumov. Místo- a dějepis. Světozor, XII., 1878, str. 604, 610. — Tamtéž, 1885, str. 564, 574, 584, 590. — Regesten zur Geschichte Braunau's. Stud. u. Mitt. Ben. u. Cist. Ord., 1882, I, str. 66, 292, 309. — *Svoboda Jos.*, Volfgang Zelender, neohrožený opat v Broumově. Čas. kat. duch., XXVIII, 1887, str. 129-44, 198-213. — *Schade Joh.*, Der Schwedenhieb. Eine Sage aus dem Braunauer Ländchen. Riesengebirge im Wort und Bild, 1892, č. 45 a 46, str. 65. — *Wintera Laurentius*, Geschichte der protestantischen Bewegung in Braunau. Nach Archivquellen. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXXI, str. 103-28; XXXII. Též otisk, Prag, 1894, 8°, str. IV, 74, přílohy 29. — Obsah: 1. Bis zur Ertheilung des Rudolfinischen Majestätsbriefes. 2. Nach ertheiltem Majestätsbriefe. Beilagen: 1. Das böhmische Kammergericht entscheidet den Process zwischen den Braunauern und dem Abte Martin II. (im J. 1587). 2. Brief des General-Auditors der päpstl. Nuntiatur in Prag an den Strahover Abt in Angelegenheit der Wahl Christophor Sobiekurský's zum Břevnover Abte. 3. Supplik des Abtes Wolfgang an den Kaiser Rudolph II. um Überlassung eines Bruchtheils von jenem Gelde, das der alte Abt Martin verborgen gehalten und das jetzt an den Hof abgeliefert worden. 4. Die im J. 1603 und 1604 vom Abte Wolfgang an die Einwohner Braunaus' erlassenen Mandate. 5. Rudolph II. citirt einige Braunauer nach Prag. 6. Proclamation des Abtes an die Bewohner Braunau's „ad diem Solis" (27. Juni) 1604. 7. Versuch dreier böhm. Benedictineräbte, durch Denunciation beim Erzbischofe den Ordens-Visitator Wolfgang Selender zu stürzen. 8. Stellen aus des Abtes Briefen an den Braunauer Prior in Angelegenheit der Riebisch'schen Truppeneinquartirung. 9. Antwort-Schreiben des Abtes Wolfgang an die Braunauer wegen der eben geschehenen Riebisch'schen Einquartirung. 10. Schreiben des Abtes an die Braunauer in derselben Angelegenheit. 11. Schreiben des Abtes an die Braunauer wegen David Seidel. 12. Schreiben des Abtes an die in seinem Processe mit den Braunauern ernannten Commissäre. 13. Verzeichniss des bis Ende 1610 für den Riebisch'schen Sold eingenommenen und einzunehmenden Liefergeldes. 14. Bestellung des Clemens Kirschmann zum protestantischen Pfarrer in Braunau durch die protestantische Bürgerschaft. 15. K. Kammerbefehl in Angelegenheit des Stiftsgutes Wiesen, aus welchen die Braunauer das Holz zum prot. Kirchenbaue genommen hatten. 16. Rescripte der k. Kammer wegen der Einsetzung der Stadträthe im J. 1613. 17. Auftrag an die Commission, die Braunauer prot. Kirche zu schliessen. 18. Eine Zuschrift des ständischen Obersten Wieniek Bukovsky an die Stadt Braunau. 19. Bericht der im Jahre 1619 von den prot. Ständen nach Braunau gesendeten Commissäre. 20. Zuschrift der Directoren an den Abt. 21. Zuschrift der Directoren an den Abt Wolfgang, womit ihm bekannt gemacht wird, dass Hans von Miltitz zum Administrator des Stiftes Braunau in temporalibus bestellt worden sei. 22. Zuschrift der ob. Landesbeamten, womit Ernst Hans von Miltitz des Amtes als Braunauer Administrator enthoben und an seiner statt als Verwalter über die noch unverkauften Güter 2 Braunauer Bürger eingesetzt werden. 23. Befehl des Statthalters von Böhmen, Fürsten Lichtenstein, an die Braunauer, die protest.

Kirche zu schliessen. — *Wintera Laur.*, Geschichtsbild der Stadt Braunau und des gleichnamigen deutschen Schul-bezirkes. Otisk z „Braunauer Heimatkunde", Herausgegeben von den beiden Lehrervereinen des deutschen Schulbezirkes Braunau, Braunau, 1894, 8°, str. 114. Z obsahu: Die protestantische Bewegung in Braunau. Von dem dreissigjährigen Kriege. — Viz Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Köpl Karl*, Der Bericht der zur Sperrung der protestantischen Kirche nach Braunau abgeordneten kaiserlichen Comissäre. Festschrift d. Ver. f. Gesch. d. Deut. in Böhm., 1902, str. 72-9. — *Wintera Laur.*, Braunau und der dreissig, jährige Krieg. Jahresber. des Stifts-Obergymn. zu Braunau, 1903. Otisk. Braunau-1903, 8°, str. 87. Obsah: Sittlicher Zustand und Kampfweise der Opposition in Braunau vor 1618. Die Jahre 1618-20. Die Kriegsjahre bis 1631. Die Schwedenzeit (1631-1648). 9. Beilagen. — *Wintera Laur.*, Stift Braunau im Dienste der Kultur. Ein Beitrag zur Kulturgeschichte der kath. Kirche in Böhmen. Jahresber. Mittelschul. Braunau, 1903-4, 8°. — *Wintera L.*, Schloss und Kloster Braunau in der Vergangenheit, Braunau 1903, 4°, reprodukce 6 vyobrazení od r. 1660-1900. — *Wintera Vavřinec P.*, Odboj Broumovských (Seditio Braunaviensium). Vzdělávací knihovna katol., sv. XXXII, Praha, 1904, 8°, str. 60. — *Wintera Laur.*, Der dreissigjährige Krieg in seinen Motiven und Folgen. Volksaufklärung, kleine Handbibliothek zur Lehr und Wehr für Freunde der Wehrheit. Nr. 89-90. Herausgeber K. Herdach, Warnsdorf (Böhmen), 1905, 16°, str. 64. — *Wintera Laur.*, Geschichtliche Wechselbeziehungen zwischen Braunau und dem Schlesierland. Schles. Volkszeitung, Bresslau, 1905. Otisk. Bresslau, 1905, 8°, str. 31. Z obsahu: Schlesische Beziehungen zu Braunau im dreissigjährigen Kriege. — *Kryštůfek*, Protestantství v Čechách až do bitvy Bělohorské, č. 5931, str. 259-86. — *Schramm R.*, Regesten zur Geschichte der Benedictiner Abtei Břevnov-Braunau, v 993-1758, Studien aus dem Benedictinen Orden, III, 1, 60; 2. 312; 3. 82; 4. 312; IV, 1, 30; 2, 250. — *Wintera P. Vavř.*, Výslech dobrodružného lancknechta v Broumově r. 1615. Český Lid, IV, str. 385-9. — *Filipi Ant.*, Broumov. Histor. Rozhledy, V, str. 60-70.

12784. **Břevnov**. Viz obšírně literaturu Bibl. Č. Hist., II, č. 9645-71; *Künigl*, Bohemia, 1821, ibid., č. 9655, str. 124. — Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3212. — *Růžička Jar.*, Dějepis kláštera Břevnovského a Broumovského. Čas. kat. duch., 1846, 1847. Viz Bibl. Č. Hist., II, č. 9656. — *Holub Bonifác Jan*, Paměti farnosti u sv. Markety v Břevnově a blízkého okolí, 1890. Viz ibid., č. 9663. — *Wintera Laur.*, Abtei Břevnov-Braunau, 1891. Viz ibid., č. 9665.

12785. **Březí Vlachovo**. Zlatá Praha. I, 1884, str. 340. — Pam. Arch., IX, str. 730.

12786. *Rezek Ant.*, Paměti Březnické ze XVII. a XVIII. stol. **(Březnice)**. Zprávy o zas. Král. Č. Spol. Nauk, 1881. — *Věkoslav Třemšinský*. Z pamětí města Březnice, Horymír, 1890, č. 8 a d. *Tille A.*, O jesuitském gymnasiu v Březnici. Otavan, 1864, díl II., str. 149 a 197. Srv. tamtéž, str. 393. — Horymír, 1877, č. 34-5. — České Noviny, 1880, č. 153. — Method, 1885, str. 115, 132-5.

12787. Die K. Stadt Budweis **(Budějovice)** und ihre Umgebung. Vaterländische Blätter, 1814, str. 145, 149. — Čas. Č. M., 1843, str. 209 (reformace). *Beck A.*, Der Budweiser Kreis. Das pittoreske Osterreich, Wien, 1840-7, č. 14. — *Köpl K.*, Über die grosse Feuersbrunst in Budweis im Jahre 1641 und die von derselben betroffenen öffentlichen Gebäude. Budweiser Zeitung, otisk. — *Richter Ernst Franz*, Kurzgefasste Geschichte der k. befreiten allezeit getreuen Berg- und Kreisstadt Böhmisch Budweis. Budweis 1860, 8°, str. 98. — Srv. *Köpl K.*, Budweiser Sagen und Geschichten. (Kritik des gleichnamigen Buches von E. F. Richter und Polemik mit dem Sohne desselben.) Budweiser Zeitung, otisk. — *Trajer Johann*, Historisch-statistische Beschreibung der Diöcese Budweis. Budweis, 1862, 8°, str. VII, 1022. — Budivoj, 1864, č. 1-9; 1866, č. 39, 41; 1867, č. 2-3; 1877, str. 56 a d.; 1880, č. 1 a d. Pasovští v Budějovicích. Hlas 1867, str. 360, 390. Viz při r. 1611. — Šumavan 1871, č. 33. — *Mardetschläger Fr.*, Geschichte des Bisthums u. der Dioecese Budweis. Budweis, 1886, 8°. Viz Čas. Kat. duch., 1886, II, str. 125. — *Seyser Fr.*, Kurzgefasste Chronik der k. privileg. und freien Berg- und Kreisstadt Budweiss. Budweiss, 1891, 8°. — *Štvrtník Ad.*, Paměti královského a horního města Č. Budějovice. V Čes. Budějovicích, 1891, 8°, str. 138, 10 vyobr. — *Böhm Vilibald und Zdiarsky Emmerich*, Die Stadt Budweis. Eine Orts- und Volkskunde, Budweis, 1904, m. 8°, str. 140, (3). — *Tieftrunk Kar.*, O sporu města Budějovic s horním městem Velkými Horami v 16. a 17. stol. Čas. Č. M., 1878, str. 355. — Klášter dominikánů, *Mikovec*, Starožitnosti I. — Bibl. Č. Hist., I, č. 1822, str. 38. — Viz též Bibl. Č. Hist., I, č. 3214.

12788. *Cifka Frant.*, Pamětnosti města **Budyně.** Lumír, roč. X., díl I., 1860, str. 606-8. — Světozor, 1868, str. 178. — Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3215. — *Janda Ant.*, Dějiny města Budyně nad Ohří. Na základě zápiskův J. K. Bojka, býv. zd. děkana, starých zápisův města Budyně, jakož i památek cechovních, sestavil a sepsal. V Roudnici, 1892, 8°, str. 223, 2 tab. — *Tuček K.*, Hrad Budyně, Plzeň, 1880, 8°, str. 60, vyobr.

12789. *Říha Celestin*, Místopis a dějiny kr. věnného města **Nového Bydžova** (dle starých listin a spisů). Praha, 1868, 12°, str. 64. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3217. — Květy, 1872, str. 36, 38. — *Kašpar Jos.*, Paměti o věcech duchovních v král. věn. městě Nov. Bydžově n. C. Výroč. zpráva real. gymn. v Nov. Bydžově, 1899-1900, str. 34; 1900-1, str. 6-36; 1901-2, str. 20; 1902-3, str. 24.

12790. **Bystřice.** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 152-66.

C.

12791. *Veselý Joh.*, Geschichte der fürstlich Schwarzenberg'schen Besitzungen Citolib **(Citoliby)**, inclusive Chlumčan, Brloh, Újezd, Brodec, Divic, Vinařic, Římín, Dřevíč, Domaušic, Pravda, Solopisk, Ročov, Kounova und Lhotka. Vršovic einschliesslich Čenčic, Obora, Veltěž, Kystra, Podčedělic u. Chodžov; Toužetin mit Donín, Smolnic, Březí-Neudorf, Knobis, Vlčí und Smilovic; Kornhaus sammt Srbeč, Gross-Hořešowic, Žehrovic, Přerubenic, Kalivod, Čelechovic und Řešic; Jinonic inclusive Butovic, Děvín, Radlic und Smichov; endlich der Häuser in Prag Hradčín NC. 185, 186. Prag, 1895, 8°, str. 175, Register, mit 24 Abbildungen. — Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3220. — Svornost, 1877, č. 75.

Č.

12792. *Sedláček A.*, Hrady, zámky a tvrze v království Českém. **(Čáslav.)** Díl XII., Čáslavsko, fol. str. 345. — Hlasy ze Siona, 1864, str. 202-3. — Květy 1869, str. 332, 335. — *(Jar. Čelakovský)*, Selské povstání r. 1639 v kraji čáslavském. Svoboda, V, 1871, str. 241-5, 281-4, 294-7, 369-73, 391-6. — Koruna Česká, 1873, č. 33. — *Sedláček Aug.*, Děje města Čáslavě. V Praze, 1874, 8°, str. VII, 290, II. Z obsahu: Čáslav husitská v největším rozkvětu do r. 1620, str. 69-141. Vnitřní poměry města v 16. stol., str. 141-81. Čáslav katolická po úpadku a znovuzrození 1620-1871, str. 197-251. Srv. násl. čl. *Kalousek Jos.*, Kritický rozbor o Sedláčkových :„Děje města Čáslavě". Pokrok, 1874, č. 40. — Obrazy Života, 1874, str. 148-9, 159; 1875, str. 20-1, 180, 191. — *Čermák Klim.*, Současný přehled držitelů zboží v kraji Čáslavském dle register kontribuce z r. 1622, Pam. Arch., X, 1875, str. 319-30; z r. 1624, Pam. Arch. 1877, str. 828-30. — Kolínské Noviny, 1879, č. 81, 86-7, 93. — Pokrok, 1879, č. 40. — *Nováček V. J.*, Matrika kůru literátského v Čáslavi z let 1539-1659. Věstník král. Č. Spol. Nauk, 1897, XXI, 8°, str. 25. — Čáslav, město královské. Líčení poměrů Čáslavě a okolí v dobách pobělohorských, zejména současné záznamy a stesky o ukrutenství a pustošení vojska nepřátelského i přátelského. Viz *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, V, str. 304-56, Čas. Č. Mus., 1897, str. 447. — Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3221.

12793. *Lašek Gotthard* **Častolovice,** nad Orlicí, jich dějiny a popsání. V Táboře, 1881, v 8°, str. 58, VIII. — *Král Jos. F.*, (Příspěvky k dějinám poddanských poměrů na panství Častolovickém na poč. 17. stol. Český Lid, IX, 1900, str. 38-9. Z útrpných knih téhož panství k létům 1612-4.) — Česká Včela 1841, str. 302, 307. — Květy, 1846, str. 499, 502. — Jarý Věk, 1884, str. 270-1.

12794. *Ferles Ant.*, Paměti král. kom. města **Čelakovic.** Rukopis bibl. Mus. král. Č. — *Prášek J. V.*, Antonín Ferles, občan Čelakovský. Český Lid, XIII, 1904, str. 150-3. — Srv. Lumír, IV, 1854, II, str. 379, 400, 425, 451.

D.

12795. *Nechvíle Jos.*, **Dašice** a přifařené obce. Pardubice, 1882, 8°, str. 96. Z obsahu: Dějiny města Dašic. Místopis města D. Přifařené osady.

12796. **Děčín** (za 30leté války). *Künigl*, Bohemia. Prag, 1821, str. 158-9. — *Hübsch F. L.*, Ursprung und Schicksale der Stadt und des Schlosses Tetschen. Prag, Beiblat. zu „Ost u. West", 1845, str. 487, 506-7, 518-20, 522-3, 531-2. — Poutník, 1848, str. 62. — Lumír, 1852, II, str. 1174; 1853, I, str. 72, — Zlaté Klasy, 1853, I, str. 60. — Schloss Tetschen. Rumburger Anzeiger, 1854, č. 24, 25, 26. — *Klutschak Fr.*, Böhmische Adelssitze als Centralpunkte volkswirthschaftlicher und humanitäter Bestrebungen. I. Heft. Schloss Tetschen. Mit Ansichten von Carl Würbs. Prag, 1855, 8°, str. VIII, 152. — Též francouzský překlad: Châteaux nobles de Bohême comme siéges d'efforts philanthropiques et d'éco-

nomie nationale. I. Partie. Le château de Tetschen. Prague, 1855. 8°, str. VIII, 150. — Světozor, 1868, str. 353, 355. — *Kās L.*, Die Stadt Tetschen. Eine gedrängte historische und statist. Skizze über die Entwicklung der Stadt Tetschen und deren Verwaltung. Tetschen, 1888, 8°. — *Týž*, Tetschen. Österreichisches Städtebuch, IV. Jahrg., Wien, 1891, str. 484-505. — *Neder E.*, Schloss Tetschen. Aus deutschen Bergen, XVII, 1902, str. 507. — Děčín. *Mikovec*, Starožitnosti země české, Bibl. Č. Hist., I, č. 1822, II, str. 209-15.

12797. *Kafka Jos.*, Z třicetileté války. Dopisy hejtmana Přecha Svatkovského z **Dobrohoště** z r. 1644. Naše Hlasy, 1888, č. 8. 19. února, č. 9. 20. února, č. 10. 4. března.

12798. *Sládeček Antonín*, Paměti města **Dobrovice** a jeho okolí. V Praze, 1900, lex., str. 530 (3). Z obsahu: Církev dobrovická podobojí a lutherská. Škola Henykova. Dobrovice na počátku 17. století. Nejdůležitější události z doby válečné (1620-48). Strasti války třicítileté. Reformace katolická. Konfiskace. Nová vrchnost. Panství Dobrovické. — Srv. Hynek (Henyk) z Waldsteina, pán na Dobrovici, Obrázek z doby pobělohorské, Světozor, I, 1867, str. 97; *Jireček J.*, Mravopisný obraz z počátku XVII. věku. Osvěta, VIII, 1878, 26. Viz též ostatní literaturu o Dobrovici a panu Henykovi, Bibl. Č. Hist., I, č. 21472. — *Bareš Fr.*, Tisky dobrovické v žitavské knihovně z let 1609-1616. Pam. Arch., XVIII, 1899, str. 451-8, tab. 48; *Diviš-Čistecký Václav*, Příspěvek k povahopisu Henyka z Valdštejna a jeho matky Markéty, rozené z Lobkovic. Čas. Č. Mus., 1905, str. 430-1.

12799. *Brand Bern. Maxm.*, Klášter Svato - **Dobrotivský**. Dějepisné vypsání pamětí o klášteře a sv. Dobrotivé na základě pamětní knihy a staršího spisku od kněze řehole augustinianské. V Praze, 1891, 12°, str. 75. Srv. *Balbín*, Diva Montis Sancti, 1665, Bibl. Č. Hist., II, č. 1303. Viz též s. v. Hora Svatá a Bibl. Č. Hist., I, č. 3336 (Ostrov, klášter sv. Dobrotivé).

12800. *J(osef) R.(oštlapil)*, Paměti města **Dobrušky** a panství Opočenského. V Dobrušce, 1887. 8°, str. 74. Z obsahu: Majitelé: Krištof Jaroslav Trčka 1596-1601. Jan Rudolf hrabě Trčka z Lípy 1601-34. Adam Erdman hrabě Trčka z Lípy, pán na Novém Městě a Náchodě. Rudolf a Jeronym Colloredo z Walse. — *Flesar A.*, Z kroniky Dobrušské. II. výroční zpráva obecné školy v Dobrušce, 1891-2, 8°. — *Týž*, Trčkův řád bohoslužebný z r. 1616. Sborník hist. kroužku Vlasti 1895, seš. 4, str. 131-3. — *Týž*, Z kroniky města Dobrušky. Dle zápisků † Josefa Barvíře. V. a VI. výroč. zpráva obecn. a měšťan. škol v Dobrušce, 1895, 1896, 8°.

12801. *Andress Franz*, Geschichte der Stadt Dobrzan (**Dobřany**). Dobrzan) (Tachau), 1901, 8°, str. 96. Znova 1904, 8°. — Světozor, 1878, str. 570. — *Týž*, Das Fleischergewerbe in Dobrzan zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. Deutsche Wacht a. d. Miesa, XIII, 1903, str. 600. — *Týž*, Die Stadt Dobrzan im 30jährigen Kriege. Deutsche Wacht a. d. Miesa, XIV, 1904, str. 610. — *Týž*, Denkmäler und Sagen im Bezirke Dobrzan. Ein Beitrag zur deutschen Volkskunde, Mies, 1906, 8°.

12802. *Matzner Jan*, K dějinám panství **Dobříšského** (1627-30). (Z archivu města Písku.) Sborník hist. I, 1883, str. 67-70. — Světozor, 1885, str. 581, 590. — *Kopáček Ludvík Z.*, Místopis a dějiny obcí okresu dobříšského. Památník okresu Dobříšského, 1898, 8°, str. 91-180.

12803. *Feyfar Mathias Maria*, Kurze Geschichte des Königlichen Prämonstratenser-Jungfrauen-Stiftes **Doxan** bei Leitmeritz in Böhmen, von seiner Gründung bis zu seiner Aufhebung, nebst Beschreibung der Stiftskirche, ihrer Merkwürdigkeiten in der Vergangenheit und Gegenwart. Dresden, 1860, m. 8°, str. 163. — Sbírka notulí aneb výpisů listů kláštera Doksanského se týkajících l. 1556-1623. Rkp. veř. bibl. *Jungmann*, Hist. čes. lit., V, č. 397. Viz VII. oddíl, Církevní dějiny.

12804. *Slavík Fr. Aug.*, Dějiny **Domašína**, jeho farní osady a bývalého statku v Táborsku. V Táboře, 1882, m. 8°, str. IV, 258. Z obsahu: Domašín za rytířů Skuhrovských ze Skuhrova (do r. 1601). Vnitřní poměry městské. Domašín při panství Vlašimském od r. 1601-1848. — *Týž*, Z utrpení lidu. Kapitola z „Monografie Domašína", kterou píše . . . (Staré zprávy z měst a míst jihočeských.) Český Jih, X, č. 8 a 9.

12805. Příspěvky k dějinám **Domažlic**. (III. Král Bedřich poroučí Domažlickým Chodům, aby záseky na pomezí k Bavorům dobře opatrovali, náležitý vojenský prápor si zřídili a přísahu k němu učinili, 1620.) Květy, I, 1866, str. 48. — Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3227. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 131. — Posel od Čerchova, 1873, 1877, 1879, 1881, 1884 (příspěvky k 30leté válce). — Z pamětí města Domažlic: Některé paměti z rozličných manualův radních sebrané v příčině Adama Voprchy z Uračova, někdy měštěnína a primatora královského města Domažlic od leta 1618 až do leta 1629. Domažlické Noviny, 1873. — *Emler Jos.*, Domažlice a Chodové ku

konci XVI. a na začátku věku XVII. Pam. Arch., VII, 1870, str. 263-82. — Konfiskace po bitvě Bělohorské. Domažlické Listy, 1884, č. 43, 50. — Domažlicko po r. 1618. Domažlické Listy, 1885, č. 3, 10, 18, 26, 34. — Zpráva o školství v král. městě Domažlicích při počátku století dvacátého, léta Páně 1901, Domažlice, 1901, v. 8°, str. 143 (2), s 8 vyobr. Z obsahu: „Kronika školství král. m. Domažlic od nejstarších dob do konce 19. století", sestavená od *Jana Kubra.*

12806. *Kodousek V.*, Monografie **Doudleb** nad Orlicí se zvláštním zřetelem k rodu hrabat z Buqua a z Litic. V Hradci Králové, I, 1874, 8°, str. 2, 51; II, 1876, 8°, str. 63-110, III, 1877, 8°, str. 115-75, a IV. tab., IV, 1887, str. 179-242, I tab. — *Lašek G. J.*, Doudleby nad Orlicí. Hradecký Kraj, III, 1906, č. 3, str. 103 a d.

12807. *Tippmann Mich.*, Geschichte der Stadt Duppau in Böhmen **(Doupov)** 1895, 8°, str. 98.

12808. *Maloch Ant. Vankomil*, O někdejším statku **Dřevenickém** blíže Jičína. Programm des k. k. gymn. zu Jičín im J. 1858, 4°, str. 20.

12809. *Chadt (Ševětínský) Jan*, **Dřevíč** bývalý župní hrad na Lounsku. V Písku, 1904, 8°, str. 10.

12810. **Dřiteč**, viz *Nechvíle Jos.*, Sezemice, 1883, str. 62.

12811. *Bouška B.*, Českodubský okres **(Dub Český)** Turnov, s. a., 8°, str. 111.— Květy, 1869, str. 180, 182. — *Nováček J. V.*, Paměti Českodubské z l. 1584 až 1611. Čas. Spol. přátel starož. čes. v Praze VIII, 1900.

12812. *Bernau Friedr.*, Der politische Bezirk Dauba **(Dubá)** (umfassend die Gerichtsbezirke Dauba und Wegstädtl). Eine Heimatskunde für Haus und Schule unter Mitwirkung der Bezirkslehrerschaft verfasst von *Friedr. Bernau.* Mit 24 Abbildungen und 1 Siegeltafel, 1888, 8°, str. XXIII, 588.

12813. *Miškovský Jozef*, V. F. Červený. Tam článek *B. Bernaua*, rozšířený vydavatelem: **Dubeč** v minulosti. Nákl. Sokola v Č. Brodě r. 1896 (k r. 1608).

12814. *Petry Fr.*, Das Schloss Dux **(Duchcov)** in Böh. Teplitz, 1820, 12°, 34.— *Reidel*, Beitrag Zur Gesch. von Dux, 1875, 1886. *Schwarzer J.*, Stadt und Schloss Dux. Dux, 1884, 8°. — *Neubert Al.*, *Werner J.*, Duchcov v minulosti. Duchcov nynější. Pamětní list Sokola rudohorského v Duchcově, 1887. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3228.

12815. *Ledr J.*, Dějiny panství a města **Nových Dvorů.** V Hoře Kutné, 1884, 8°, str. 240. — Česká Koruna, 1876, č. 28-33, 35-7, 39, 43. — Kutnohoran, příl. Č. Kor., 1879, č. 23, 27, 30-4; 1880, č. 1, 9-11.

12816. *Srdínko Otakar*, **„Svobodné Dvory".** Historicko - národop. obrázek. V Praze, 1897, 8°, str. 58 (1).

12817. *v. Bienenberg C. J.*, Versuch einer kurzgefassten Geschichte der Stadt Königinhof **(Dvůr Králové).** Mit 30 Urkunden, Prag, 1782, 8°, str. 63. Verzeichniss der Urkunden, str. 52. — *Viták Antonín Konst.*, Dějiny král. věnného města Dvora Králové n. L. V Praze, 1867, 8°, str. VI, 442. Z obsahu: Od války 30leté až po nalezení rukopisu králodvorského. — Králové Dvůr (bitva 1646). *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 116. — Bibl. Č. Č. Hist., I, č. 3230. — *Křížek*, Královská věnná města v Čechách. Perly České, Praha, 1855, 8°.

12818. *Čečetka J. F.*, Náboženská hnutí na **Dymokursku** a Chlumecku. Český Lid, X, 1900-1901, str. 322-3, 340-3.

E.

12819. (*Bernau Fr.*), Die Ruine **Engelsberg** bei Carlsbad. Carlsbad, 1874, 8°, str. 39. — Srv. *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 425-537.

F.

12820. **Falknov.** (Dějiny v 30l. válce). *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 101. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3232. — *Janota C.*, Der Blutteich bei Falkenau. (Volksthümliche Bezeichnung seit der Niedermetzelung von 14 Bürgern in demselben, 1621.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IX, 1871, str. 60-1. — *Pelleter M.*, Denkwürdigkeiten der Stadt Falkenau. Falkenau-Tachau, 1876-82, 8°.

12821. **Felixburg.** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 341-65.

12822. *Feyfar Math. Maria*, Das ehemalige Cisterzienserinnen-Stift **Frauenthal** (bei Deutschland in Böhmen), nunmehr Domäne Ihr. Exc. der Gräfin Clam-Gallas. Nikolsburg, 1876, 8°. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 713. Srv. **Pohled.**

12823. *Rohn J. K.*, Chronik vormals böhmischer Kronlehen, nunmehr ins Alodium gezogener zweier Städte Friedland **(Frýdland)** und Reichenberg. Prag, 1763, 4°. — *Nemethy Franz*, Monographie des Schlosses Friedland und der Monumente in der Friedländer Stadtkirche. Prag, 1818, 8°, str. 183, 2, s 5 ryt. a 30 faksim. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 132-53, Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — *Gerle W. A.*, Böhmen, Bd. II, Pesth, 1823, 16°, 116 a d. Friedland. — Friedland. Hyllos, I, 2, str. 179. — *Brückner J. G. L.*, Die gewaltsame Vertreibung der Evangelischen aus der Herrschaft Friedland in Böhmen im 30jährigen Kriege. N. Laus. Mag., VI, 1827, str. 477-85. — *Gerle-Würbs*, Bilder aus Böhmens Vorzeit. Prag, 1842. (Fried-

land, str. 1. a d.) — Česká Včela, 1843, str. 55. — Poutník, 1846, str. 120, 140. — *Helbig Julius*, Die Stadt u. das Schloss Friedland und ihre Besitzer. Ein geschichtlicher Überblick. Viz Friedlandia, II. Jg. Friedland, 1853, str. 114-245. — Lumír, III, 1853, I, str. 95. — Květy, 1868, str. 85, 87. — Die Burg Friedland in Böhmen. Über Land und Meer. 1872, č. 19. — *Kramář J.*, Fridlant. Komenský, II, 1874, str. 754, 769, 799. — *Kerber*, Zur Gsechichte von Friedland. Zeitschr. Gesch. Schles., XIV, 1878, str. 93-5. — *Dvorský Fr.*, Děkanství, fary a kostely filialní ve vévodství Fridlandském v l. 1632-1634. Pam. Arch., X, 1878, str. 844-5. — *Dr. R.*, Zámek Fridlandský. Světozor, XVIII, 1884, str. 68, 70. — *Schönwalder M.*, Friedland-Reichenberg. Ein Bild aus der Geschichte der evangelischen Kirche Böhmens, Barmen, 1892, 8⁰, str. 30. — *Helbig Julius*, Beiträge zur Geschichte der Stadt und des Bezirkes Friedland. Friedland, I. sv., 1892-3, m. 8⁰, str. 64 (zvl. otisk z „Friedländer Wochenblatt"); II. sv., 1893-4; III, 1894. — *Baer*, Friedland. Neuer Görlitzer Anzeiger, 1895, č. 53. — *Šimák J. V.*, Z Frýdlantska. Čas. Spol. Př. Star. Č., VI, 1898, str. 8. — *Týž*, Některé zprávy o hospodářství panském v knížectví Frydlantském. Ibidem, str. 173. — *George S.*, Das friedländische Confiscationswesen. Bielitz, Progr. des Gymnas., 1899, 8⁰. Viz Mitth. Nordböhm. Exc.-Clubs, XXII, 1899, str. 386-7. — *Kumpert K.*, Geschichtliches über Religionszustände in der Gegend Friedland-Seidenberg. Aus der Heimat. Lausitzer Geschichts- und Unterhaltungsblätter, 1900, č. 24, 25. — *Helbig Jul.*, Regesten zur Geschichte des Lehensadels der Herrschaften Friedland und Seidenberg. Neues Laus. Mag., LXXIII, 1897, str. 41-124. *Týž*, Regesten-Nachtrag zur Geschichte des Lehenadels der Herrschaften Friedland und Seidenberg. Neues Laus. Mag. LXXVII, 1901, str. 140-6. Srv. *Helbig Jul.*, Regesten-Nachtrag zur Geschichte des Lehensadels der Herrschaften Friedland und Seidenberg. S. A. aus dem N. Laus. Mag., LXXVII, 1901, str. 71. — *Ressel Ant.*, Geschichte des Friedländer Bezirkes. S. A. a. d. Friedländer Ztg., Friedland, 1902-4, 8⁰, str. 4, 450. — *Legis-Glückselig*, Chronik von Friedland. Illustr. Chronik v. Böhm. (Bibl. Č. Hist., II, č. 5662), Bd. II. Lief. II, str. 91. — *Moschkau Alfred*, Schlosz Friedland in Böhmen. Gebirgsfreund, II, str. 149, 160, 175, 196, 208, 223, 230. — *Helbig Jul.*, Evangelische Geistliche und Schulmänner in und aus der Herrschaft Friedland während der Zeit der Reformation und Gegenreformation. N. Lausitzer Magaz., LXXV, str. 270. — *Ressel A.*, Zur Geschichte der Reformation in den Bezirken Friedland und Reichenberg. Jahrbuch d. deutsch. Gebirgsverein f. d. Jeschken- u. Isergebirge, IX, str. 43-52. — Viz v dalším: Albrecht z Valdštýna. — Srv. Bibl. Bibl. Č. Hist. I, č. 3234. — Instrukce Fridlandská sestavená r. 1628. Archiv Český, XXIII, *Kalousek J.*, Řády selské a instrukce hospodářské, 1627-98. Praha, 1906, str. 23-98.

12824. *Michler J.*, Die Burgruine Friedstein und die Sage von der Teufelsmauer. Aus deutschen Bergen **(Fridštejn).** Herausg. *v. A. Moschkau* u. *F. W. Krondorf*, VIII, 1862, str. 52. — *Prýl J. Z.*, Vyskeř a okolí. Friedštejn. V Turnově, 1883, 8⁰, str. 79. — Česká Koruna, 1883, č. 43. — Polabské Noviny, 1883, č. 43. — *Šimák J. V.*, Hrad Fridštejn. V Turnově, 1893, m. 8⁰, str. 28. — Světozor, 1867, str. 208, 210; 1878, str. 297, 302. — Jizeran, 1880, č. 9; 1883, č. 43-4.

12825. *Bergemann C. J. G.*, Beschreibung und Geschichte der Stadt Friedberg am Quei **(Frimburk).** Hirschberg, 1829, 8⁰. — Pam. Arch., IV, str. 172. — Otavan, II, 1864, str. 51-3. — Šumavan, 1870, č. 44. — *Markus Jordan Kaj.*, Markt Friedberg, dessen Umgebung und seine berühmten Männer. Historisch-topographische u. biographische Schilderungen. Linz, 1870, 8⁰. — — **Frimburk na Náchodsku** viz Světozor 1879, str. 580, 584.

12826. **Frumstein,** viz *Bernau*, Studien und Materialien, I, Prag, 1902, str. 1-11. Srv. Pam. Arch., X, str. 251.

12827. *Weigel*, Die Durchführung der Gegenreformation in Fugau **(Fugava)** (v sev. Čechách). Jahr. f. d. Gesch. Protest. Öst. XV, 1894, str. 78-98.

G.

12828. **Goldenstein (Koldštejn).** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 289-314.

12829. **Guttenstein.** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 279-88.

H.

12830. *Jan Nep. Václav Steidel z Greyffenwertu*, Lauretanský domeček **(Hájek u Prahy)** v Svatém Lese, dvě míle od Prahy za Bílou Horou ležící, nejprvnější v tomto Království Českém a okolních krajinách roku 1623, vyzdvižený a od Nejsvětější královny k vyražení loveckému vyvolený, v Star. Městě Pražském, 1723, 4⁰, l. A.-C. Srov. Bibl. Č. Hist. I. č. 14184. Weeg-Gefährt deren, welche mit Furcht und Andacht die Gnadenreiche Mutter Mariam in dem Laureta-

nischen Häusslein, zwei Meil von Prag in dem Heiligen Wald besuchen wollen. Alt-Stadt Prag, gedruckt bei Carl Johann Hraba im Jahr 1718, 16°, str. 127.

12831. *Ressel Ant.*, Die Burgruine **Hammerstein.** Jahrbuch des deutschen Gebirgsvereines für das Jeschken- und Isergebirge, Reichenberg, XII, 1902, str. 20-4.

12832. **Hartenberk.** *Bernau*, Album der Burgen und Schlösser im Königreiche Böhmen, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854, I, Saaz, 1881, str. 1-16. — Srv. Pam. Arch. II, str. 102.

12833. **Hartenstein.** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 425-537.

12834. *Maxa Adalbert*, Geschichte von Hartmanitz **(Hartmanice).** Südböhm. Volkszeitung, V, 1905, č. 38. Srv. Pam. Arch. I, str. 352; IX, str. 731; Šumavan, 1885, str. 581-3.

12835. *Gregory J. K.*, Der Hasenberg **(Hasenburk)** und seine Burg Ruine im Leitmericer und das Schloss Okoř im Rakonicer Kreise Böhmens. Prag, 1839, 8°. — Srv. Pam. Arch., II, str. 57; Nár. Listy, 1882, č. 267. — *Mikovec*, Starožitnosti, II, str. 124. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Zábavné Listy, 1886, str. 541, 550.

12836. *Krolmus V.*, Památky tvrze **Hasištejnské** v Žatecku jinak Lucku... Praha, 1844, 8°, str. 11. — *Mikovec*, Starožitnosti, II, str. 2-14, Bibl. Č. Hist. I, č. 1822. — Světozor, 1869, str. 215-6, 228-9. — *Bernau F.*, Hassenstein. Ein Beitrag zur Geschichte des Erzgebirgs. Böhm. Leipa, 1893, 8°, str. 221. — Bibl. Č. Hist., I, č. 10443. — *Hassenstein Walter*, Hassenstein einst und jetzt. Denkwürdigkeiten, Schicksale und Stammeskunde eines deutsch-böhmischen Hauses aus fünf Jahrhunderten. Mit zahlreichen Abbildungen und Stammtafeln. Roda, 1904, 8°, str. 259. Obsah: Burgruine Hassenstein. Geschichte der Burg Hassenstein. Abstammung und Schicksale des Hauses Lobkowitz zum Hassenstein im Lichte der böhmischen Kultur- und Adelsgeschichte. Stammbäume der Freiherren von Hassenstein. Geschichte der Herren von Lobkowitz (Freiherren, Grafen, Fürsten, Herzöge), Popelischer Abstammung. Die Herren von Lobkowitz in Bilin. I. Chlumetzer Linie. Popel-Lobkowitze, Herren auf Zbirow und Tocznik. II. Popelische Linie auf Chlumetz. Zweite Fürstlich Lobkowitzsche Linie nach Ferdinand August. Das Haus Hassenstein in Deutschland.

12837. **Hauenstein.** *Bernau*, Album, I, str. 299-310, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Světozor, 1869, str. 405-6.

12838. *Pelhřimovský P. Edvard*, **Havlovice.** Popis topograficko-statistický (u Nisenburka). V Praze, 1869, 12°, str. 20.

12839. *Fux Ant.*, Opičí plat ve vsi **Hejně** u Horažďovic. Právník, III. r., str. 495-302. Otisk, v Praze, 1864, 8°. Srv. *Sobotka Primus*, Kratochvilná historie měst a míst v zemích koruny Svatovácslavské, str. 31-2. Plat dle Balbína platil se i v XVII. stol.

12840. **Helfenburk** u Bavorova. *Bernau*, Album, I, str. 219-48, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Pam. Arch. X, str. 221-48. — *Tischler T. A.*, Návštěva na Helfenburce. Poutník od Otavy. 1858, svaz. I., str. 49. — *Svátek Jos.*, Hrad Helfenburg. Nástin histor.-topografický. Poutník od Otavy, 1860, str. 78, 90, 101. — Hrad Helfenburk. *T. J. Š.*, Šumavan, 1871, roč. IV., č. 13. — Památné hrady a tvrze v Šumavě. Helfenburk (dějiny), Klatovy, 1876, str. 62. — *Beneš Fr.* a *J. Otakar Miltner*, Helfenburk v Prachensku a Helfenburk v Litoměřicku. Pam. Arch., X, 1878, str. 221-48. — Helfenburk hrad (u Bavorova). *Sedláček*, Hrady, VII, 1890, str. 84 a d. — *Bernau Friedr.*, Die Helfenburg. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XVI, 1877, str. 227. — Helfenburk (na Blánici), Čechy, I, str. 207 a d. — Helfenburk (hrádek u Ouštěku). *Bernau*, Album, I, str. 117-42. Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Srv. též Beneš a Miltner, Pam. Arch., X, 1878, str. 221-48.

12841. Památky na vévodu Fridlandského v **Heřmanicích.** Lumír, VIII, 1858, I, str. 139. — *Herrmann A.*, Aus der Chronik des Martin Rother, 1699, angelegt von dem Schulmeister in Hermsdorf, 1613-1739. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXVII, 1889, str. 88.

12842. *Weyhrother Kl. R. v.*, Frauenberg **(Hluboká).** Panorama des Univers., XVI, 1849, str. 369. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 108. — Květy, 1842, str. 11. — Hluboká Zámek, Pražské Nov., 1859, č. 253. — Zámek Hluboká (s vyobr.). Nový kal. hosp., 1860, str. 39. — *Wenzig Jos.*, Die Burg Frauenberg, *Wenzig* u. *Krejčí*, Der Böhmerwald, Prag, 1860. — *Kolář M.*, Hluboká hrad, Budivoj, 1864, č. 40-2; tamtéž, 1876, č. 12-3, 15, 17. — Hluboká. Světozor, II, 1868, str. 332. — *Pícha Jan Jos.*, Zámek Hluboká. Jitřenka, roč. XIX., str. 25, 31. — Český Jih, VIII, 1880, č. 42; XI, č. 33. — *Šubert Fr. Ad.*, Zámek Hluboká. Světozor, XIV, 1880, str. 154, 166. — Beseda Učitelská, 1881, str. 643. — Zábavné Listy, 1883, str. 677, 698. — Hluboká. Čechy, II, str. 123 a d. — *Faktor Fr.*, Hluboká. Výletní list Sokola Táborského, 7./9. 1884. — Zámek Hluboká. Koruna česká, 1886, č. 35. — *Gross Hynek*, Zámek Hluboká v Čechách. Stručný popis a dějiny zámku se zvláštním zřetelem k uměleckým sbírkám, článek v kalendáři Vídeňských Čechů r. 1899. — Viz též Bibl. Č. Hist., I, č. 3239.

12843. **Hlubošice** (Pasovští, 1611). *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 108.

12844. *Böhm Willibald*, Die Hodowitzer und ihre Urkunden (**Hodovice**). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., Prag, XLII, 1903, str. 109-12.

12845. *Nechvíle Jos.*, **Holice** a přifařené osady. Pardubice, 1882, 8⁰, str. 65. Z obsahu: Holice a přifařené osady. Farní osady na Holicku. Vys. Chvojno, Býště, Roveň, Ostřetín a Albrechtice. — Srv. Pam. Arch., VII, str. 288; X, str. 302; Method, 1880, str. 87-9.

12846. **Hora Bílá** viz literaturu při roce 1620.

12847. *Hulakovský Jan*, Dějiny **Hory Klokotské** v Čechách, v Táboře, 1868, 12⁰. — 2. vyd. upravil *Thir Jos.*, v Táboře, 1901, 12⁰. — Otisk: Květy Marianské, v Brně, XIX, 1902, č. 2, str. 42 a d. — Srv. Tábor, 1865, č. 17; Český Jih, XI, č. 6, XII, č. 23. — Květy, 1870, str. 215-6, 1881, II, str. 300. — Hvězda, II, 1885, str. 81-2.

12848. *Krolmus V.*, Památnosti tvrze pusté na **Hoře Krásné** u Vožice v Táborsku, s podotknutou slavnosti národní Slamníka a Fidlovačky u Prahy. V Praze, 1844, 8⁰, str. 18. — Srv. Český Jih, IV, č. 7.

12849. **Hora Kutná.** Bibl. Č. Hist., I, č. 3243. — Ibid., III, č. 4688-769. — *Kořínek J.*, Staré paměti Kutnohorské, 1675, 1831 (vyd. *Devoty*). Viz obsah podrobně Bibl. Č. Hist., II, č. *2222*. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem; z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131.—*Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 119-21. — *Megerle v. Mühlfeld*, Merkwürdigkeiten der k. freyen Bergstadt Kuttenberg. Wien, 1825, 12⁰, str. XXXVIII, 221. — *Štětka*, Stručný přehled dějin Kutnohorských, Horník (almanach), na r. 1844, Praha. — Auszüge aus Localchroniken: Kuttenberg, *Legis-Glückselig*, Illustr. Chronik von Böhmen, I, Prag, 1853, str. 39, 111. — *Veselský P. M.*, Král. horní město Kutná Hora, úplný děje- a místopis. V Hoře K., 1867, 8⁰, str. VI, 74. — *Nováček V. J.*, Listář k dějinám školství kutnohorského (1520 až 1623). Viz č. 5669 (s doplňky *Otak. Hejnice*). — Artikulové muškétýrů Kutnohorských. Vydané r. 1618, Lumír, I, 1851, díl II., str. 1166. — Kolínské Noviny, 1880, č. 20. — Kutnohorské Listy, 1881, č. 7, 8, 15-7. — *Veselský P. M.*, Persekuce Hory Kutné po bitvě Bělohorské. Historické příspěvky k událostem té doby, v Hoře Kutné, 1881, v. 8⁰, str. 288. Ukázky, Kutnohoran, 1880, č. 17 a d. Koruna Česká, 1879, č. 8. — Hlava Jana Šultyse z Felsdorfu, primatora města Hory Kutné. Květy, V, 1870, str. 262. — Co se dálo v Hoře Kutné při vpádu vojska švédského r. 1643. Kutnohoran, 1879, č. 20.

12850. *Panocha*, Popsání poutního chrámu Páně sv. Jana Kř. a Matky Boží z hory Karmel na **Hoře Makové** v Čechách, Praha, 1886, 12⁰, str. 26.

12851. Der heilige Berg in Böhmen (**Svatá Hora**). Die berühmtesten Wallfahrtsorte und Gnadenbilder im österr. Kaiserstaate, 1632. Salomon, Austria, Kalender, Wien, 1845, str. 205. — *Constantius Georgius*, Succurre miseris, sive Historia S. Montis in Bohemia cum methodo pie peregrinandi ad B. V. Sacromontanam. Pragae, 1652, 12⁰. — *Konstanc Jiří*, Succurre miseris, t. j. historie o svaté hoře v Čechách, spolu se způsobem putování na sv. Horu. V Praze, 1652, 12⁰. — *Reichenberger Maximilianus*, Tempe Mariana Montis sancti in Regno Bohemiae Pragae, 1653, 12⁰. — *Balbinus Boh.*, Diva Montis Sancti . . . ad argentifodinas Przibramenses . . . Litomyšl, 1666. Srv. vyd. něm. a české. Bibl. Č. Hist., II, č. 1303. — Historia Divae Virginis in regni Bohemiae Monte Sancto, Vaticano diademate in Germania primae omnium coronatae, ex monumentis authenticis de statuae sacrae origine, vetustate, cultu, prodigiis, coronatione, aliisque huc facientibus, in libros tres compendio digesta a P. *Ignatio Popp* S. J. Pragae, 1758, 4⁰, str. 374. — Aurora primae diei in seculo Mariano inchoato per pp. Societatis Jesu Anno 1647 in S. Monte stabilitos. Seu succincta notitia eorum, quae ante hunc annum et seculum cum thaumaturga icone Beatissimae Virginis Mariae acta sunt. Historiae seculari praemissa in gratiam eorum, qui hoc anno seculari die 24. Augusti venturi sunt ad Montem Sanctum, Pragae, 1747, 4⁰, str. 131. — *Rulík Jan*, Historické vypsání Hory Svaté nad Příbramí. Příbram, 1804, 8⁰, str. 94. — Po druhé vydané od *H. Jos. Pallety*. V Jindř. Hradci, 1832, 12⁰, str. 79. Opět 1856; 1882, 12⁰, atd. — *Týž*, Der heil. Berg oder hist. Beschreibung des heil. Berges ob Příbram. Příbram, 1821, 12⁰. — *Týž*, Der heil. Berg oder hist. Beschreibung . . . Příbram im Königreiche Böhmen. Fortgesetzt u. vermehret von *P. Jos. Palleta*. Příbram, 1832, 8; Neuhaus, 1856, 1882 atd. — *Šifner Jos.*, Historické vypsání obzvláštních míst milostných v král. Českém. Putování na Svatou Horu. (Příběhy Sv. Hory u Příbrami.) V Praze, 1807 str. 99. Též německy. — *Jedina Fr. Xav.*, Der Wallfahrtsort Heiligberg in Böhmen geschichtlich dargestellt. Prag, 1842, 8⁰, str. VI, 133. — Maria svatohorská. Poutník od Otavy, 1858, str. 233. — *Jentsch Jan Nep.*, Svatá Hora, poutní místo v Čechách. Příbram, 1868, 8⁰, str. 122. — Poutě na Svatou Horu. (Kdy vzaly počátek.) Bes. pro záb. a houč.,

1881, č. 18. — *Kameníček Rud.*, Svatá Hora nad Příbramí, nejslavnější poutní místo Marianské v Čechách. V Praze, 1892, 12°, str. 180.

12852. *Pauni Engelbert*, Die kön. freie Goldbergstadt Bergreichenstein (**Hory Kašperské**) und die ehem. kön. Burg Karlsberg, 1875, 8°, str. 160.

12853. *Hellich Jan*, Spor poddaných ve vsi **Hořátve**, Zvěřínka a Píst s Nymburskými r. 1585-1697. Věstník. Rozhledy histor., topogr. atd. po Poděbradsku, IV, v Nymburce, 1901. Str. 93, 109, 125. — z *Tardy Heřman*, Historie ev. ref. sboru Hořatevského od jeho založení až do l. P. 1868. Praha, 1869, 8°.

12854. Dějiny města **Hořice**. Výňatek monografie napsané *Kar. Čížkem*. Světozor, VII, 1873, str. 343. 355. — Národopisný sborník okresu Hořického. V Hořicích, 1895, lex. (mimo jiné dějiny města).

12855. *Březina Fl. Ferd.*, Stručné dějiny **Hořovic**, kostela, lorety a hospice. Čech, 1884, č. 181. — *Čermák Bohumil*, Děje Hořovic, Památní list Sokolské župy Plzeňské v Hořovicích, 1890, 4°. — Dopisy Karla ze Žerotína 1628-31. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3245.

12856. **Hostinné**. Květy, V, 1870 str. 117, 22, 24-5, 157, 159. — Čas. „Praha" 1872, str. 335-6. — *Leeder Karl*, Beiträge zur Geschichte von Arnau, II, Prag, 1873, 8°, str. 48. Otisk z Mittheil. Gesch. Deutsch. Böhm., XII, 1874, str. 41-53: IV. Periode: Zeit des grossen Krieges, 1620-34. — *Sedláček*, Hrady, V, 1885-7, str. 209 a d. — *Müller Rudolf*, Beiträge zur Geschichte von Arnau. Riesengebirge, 1891, č. 41, 42, str. 12-14. — *Týž*, Riesengebirge, 1892, č. 45 a 46, str. 40-3. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, č. 131.

12857. *Čermák Ed.*, Historické náčrtky z okolí **Hostomic** v Berounsku. Pam. Arch., X, 1878, str. 103-16, 367-70.

12858. *Masanez Jos.*, Chronik des Schlosses **Houska** und Schicksale eines nach dem 30jähr. Kriege sich allda aufgehaltenen Räubers. Zusammengetragen . . . , b. Rainold, Erinnerungen, II.Folge IV. Wien und Prag, 1836. — Nový Pražský kal,, 1860, str. 132. — Květy IV, 1869, str. 166. — Zábavné listy, 1880, str. 176. — Loupežníci na Housce. *Sedláček*, Sbírka pověstí, Bibl. Č. Hist. II, č. 4720, str. 188. — *Týž*, Hrady, X, 1895, str. 252.

12859. **Hradec Jindřichův**. Continuatio, diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660. Šimák, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3248. — Viz literaturu o pánech z Hradce, Bibl. Č. Hist., I, č. 11292-304; o Černínech, ibid., č. 8003-30; o Slavatech č. 18686-706. — Jindřichův Hradec. Reformace. Čas. Č. Mus., 1843, str. 208. — (*Claudius P.*), Geschichte der Stadt Neuhaus. Neuhaus, 1850, 8°, str. 360. Viz Vlast, II, 517 pozn. — Děje města Jindřichova Hradce. Lumír, IV, 1854, II, str. 758-63, 783-8, 808-13, 831-7. — Rodinná Kronika, VI, 1864-5, str. 83-6. — *Zoubek F. J.*, Instrukce z let 1583-1613. Pam. Arch., VI, 1865, str. 297. — *Zoubek J.*, Jindřichohradečtí po bitvě bělohorské. Pam. Arch., VII, 1868, str. 451-2. — Světozor, 1869, str. 40-1, 43-4, 56-8, 65-6; 1882, str. 76-7, 82, 196, 202, 448, 454; 1883, 192, 198. — *Tischer Fr.*, Z dějin města a okolí Jindřichohradeckého (z doby války třicetileté). Ohlas od Nežárky, 1871, č. 1-2. — Čas. „Praha", 1871, str. 277,286. — Ozaložení a nadání koleje jezuitské v Jindř. Hradci. Ohlas od Nežárky, 1872, č. 16-7. — *Rull Frant.*, Monografie města Jindřichova Hradce . . . Jindř. Hradec, 1875, 8°, str. 190. — Ohlas od Nežárky, 1879, 237; 1881, 41, 49; 1882, 119, 129, 138, 163, 175, 193, 213, 303, 323, 341, 349; 1883, 273, 1885, 203. — *Orth Jan*, Nástin historicko-kulturního obrazu Jindřichova Hradce od konce 15. století až k povstání stavovskému (1618) dle původních pramenů. Jindř. Hradce, 1879, 8°, str. 88; díl druhý od r. 1618 až do sklonku minulého století. Jindř. Hradec, 1883, 8°, str. 52. — Nástin dějstva c. k. gymnasia v Jindř. Hradci (1594-1851). Ohlas od Nežárky, 1882, č. 32. — Jindřichohradečtí měšťané v l. 1623-1727 do svazku městského přijatí. Ohlas od Nežárky, 1883, č. 31-40. Otisk v Jindř. Hradci, 1884, 8°, str. 28. — *Mattuška Alois*, Povstání v Jindřichově Hradci r. 1618. Česká Rodina, IX, 1883, str. 88. — Zlatá Praha, I, 1884, str. 496. — *Winter Zikm.*, Z knih města Hradce Jindřichova. Obrázek z počátku XVII. století. Zlatá Praha, V, 1888, str. 732 a d. — Hradec Jindřichův. *Sedláček*, Hrady, IV, 1885, str. 1-67. — *Tischer F.*, Popis svěcení kostela sv. Trojice arcibiskupem Pražským Arnoštem hr. Harrachem (8./9. 1625). Ohlas od Nežárky, 1891, č. 41. — *Domečka L.*, Tajný podobojí. (Tomáš Traumiller v Jindř. Hradci.) Obrázek z doby pobělohorské. Nár. Listy, 1903, č. 208. (Odpol.). — *Novák Josef*, Soupis památek historických a uměleckých v království Českém, XIV, Politický okres Jindřicho-Hradecký, Praha 1901, 8°, str. 383 a rejstř. * *Domečka*, Pam. Arch., XX, 1902, 283-4. — *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů. Praha, 1902, str. 84-100.—*Lego Fr.*, Jindřichův Hradec. Histor. Rozhledy, II, str. 210-25, 241-57. —*Novák Jos.*, Zámek Jindřichohradecký, část I. v J. Hradci, 1905, 8°, str. 161, 2 tab.

12860. *Rohn Joan. Carolus*, Antiquitates ecclesiarum, capelarum et monasteriorum aliarumque aedium sacrarum districtus Reginae-Hradecensis (**Králové Hradec**). Pragae 1774. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 2840. — *v. Bienenberg Carl Joseph*, Die Geschichte der Stadt Königgrätz. Prag, 1780-8, I-III, 8°. — *W. A. Gerle*, Böhmen, II, str. 155 a d. — *Švenda de Paula Fr.*, Třetí měděnný obraz historie království Českého a paměti města Králové Hradce nad Labem. To jest: Něco blejskající se památky a příhody v obnově náboženství v království Českém, skrze uvedení duchovenstva a biskupství v těžkostech vojny švedské. Rozdíl I. od r. 1619 až do r. 1636. V Král. Hradci, 1807, 12°, str. 280; Rozdíl II. od r. 1637 až do r. 1664. Ibidem, 1808, 12°, s tr. 272. — *Král Jos. Mir.*, Průvodce po biskupství Královéhradeckém, aneb topografické a historické popsání všech měst, městeček, panství, hradů, klášterů, statků, sídel rytířských, vesnic, zbořených hradů i s památnými událostmi jejími, v témž biskupství se nacházejících, I-III. V Hradci Králové, 1825-27, 8°. — *Tomek W. W.*, Staré příběhy města Hradce nad Labem. Květy. Roč. IV., 1837, str. 78, 85, 94. — *Eiselt Joh. Nep.*, Königgrätz in der Vorzeit und Gegenwart. Prag, 1860, 12°, str. 172. — *Eiselt Joh. Nep.*, Die Jesuiten in Königgrätz. Neues Laus. Mag., XXXIX, 1862, str. 198. — *Solař J. J.*, Dějepis Hradce Králové nad Labem a biskupství hradeckého. V Praze 1868, 1870, 8°, str. 680 (3). — *Stefan Kr.*, Hradec nad Labem. V Praze, 1872, 8°, str. 62. — Příspěvky k dějinám Královéhradeckým. Polabské Noviny, 1881. — *Tomek W. W.*, Místopisné paměti města Hradce Králové. Praha, 1885, 8°, str. 4 a 60, s mapou. — *Spiess B. V.*, Články v časopisech českých do r. 1885 o Hradci Králové uveřejněné. Ratibor, 1890, č. 41. — *Spiess B. V.*, Příspěvky k starému místopisu a dějinám Hradce Králové. Hradec Králové, 1895, 8°, str. 38, s plánem. — Světozor, XI, 1877, str. 512, 538. — Polabské Noviny, 1881, č. 60, 63, 64; 1882, č. 2, 7, 12, 16, 17, 29, 30, 48. — *Čelakovský Jarom.*, Výzkum v archivech země České. III. Zpráva dra J. Čelakovského o výzkumu v archivech m. Hradce Králové, městečka Smiřic, m. Jaroměře, Trutnova a Nového Města nad Metují r. 1876. IV. Zpráva p. Bedřicha Konvalinky, kand. profes., o přepisování archivalií a registrování jich v archivech Nového Města n. Metují, Králové Hradce, Jaroměře, Králové Dvora a v Holohlavech. Pam. Arch., X, 1878, str. 777-803. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3249. — *Picha Jos.* — *Jan Zavadil*, Historické Rozhledy, III, 1900, str. 82-98. — *Domečka Lud.*, Průvodce po Hradci Králové a okolí. V Hradci Králové, s. a., 8°, str. 66. — *Leonier Max*, Bibliografie historie kraje královéhradeckého, V Jaroměři, 1905, 12°. Vychází jako příl. k časop. Hradecký Kraj. — Registra vydání a důchodův města Hradce nad Labem l. 1605. Rkp. *Jungmann*, Hist. Liter. Č., IV, č. 486. — Královéhradečtí sousedé plnoprávní, předměštští a erbovní v 16. a 17. stol. Ratibor, 1891, č. 27-9. — *Spiess B. V.*, Divadelní hry školské v Hradci Králové za dob jesuitských (1637-1733). Ratibor, 1895, č. 47, 48. — *Pís(ecký) B. S(piess)*, K dějinám protireformace královéhradecké. Ratibor, 1896, č. 15-6. — *Spiess B. V.*, Královéhradečtí erbovníci na počátku XVII. století. Ratibor, 1898, č. 37, str. 546, č. 38, str. 560; č. 39, str. 574; č. 41, str. 603. — *Spiess B. V.*, Erbovníci a šlechtici v Hradci Králové na poč. XVII. st. usedlí. Pam. Arch. XIX, 1900, str. 319-33. — *Spiess B. V.*, Kulturní obrázky z Hradce Král. na počátku XVII. století. II. Zpronevěřilá žena. Ratibor, 1898, č. 5, str. 58. — *Svoboda J.*, Z kraje hradeckého. (K dějinám kat. reformace.) Hlasy spolku kat. tisk., 1892, č. 3, m. 8°, Praha. Srv. Čech, 1893, č. 4. — *Scherschnik Leop. Jos.*, De doctis Reginaehradecensibus commentarius ad doctissimum virum Stanisl. Wydra etc. scriptus. Pragae, 1775, 8°. — *Spiess B. V.*, Slavín královéhradecký. Viz Bibl. Č. Hist. I, č. 521. — Viz též Bibl. Č. Hist. II, č. 3249.

12861. *Cvrk Karel*, **Levý Hradec** a Budeč. Praha, 1904, 8°, str. 39. Viz Bibl. Č. Hist. II, č. 8781-803.

12862. *Vlasák A. N.*, **Hrádek (Komorní)** nad Sázavou (nyní Komorní Hrádek) a celé jeho okolí. Pam. Arch. ,III, 1859, str. 258-68. — Srv. *Beneš Franz Jos.*, Schloss Hrádek. Prag 1887, 8°.

12863. *Flanderka J. V.*, Seznam osob pokutovaných roku 1618 v okresu Mnichovohradištském (**Hradiště Mnichovo**). (Výňatek z dějin konfiskací.) Listy Pojizerské, II, 1888, č. 18 a d. — Boleslavan, 1867, 72. — Květy, 1871, str. 332, 334. — České Noviny, 1880, č. 212. — Nár. Listy, 1880, č. 218. — Světozor, XV, 1881, str. 596, 602. — Nový Boleslavan, 1883, č. 35-7. — *K.*, K dějinám Mnichova Hradiště. Hlasy Pojizerské, III, 1888, č. 8. — *K.*, K dějinám Mnichova Hradiště. Listy Pojizerské, II, 1888, č. 10. — *Mazáček V.*, Hradiště Mnichovo a Klášter Hradiště nad Jizerou. Hlasy Pojizerské, V, 1890, č. 1. — Listy Pojizerské, IV, 1890, č. 10 a d. — *Flanderka J. V.*, Soudní okres Mnichovo-Hradištský. Turnov, 1891, 8°, str. 104.

12864. **Z Hradiště** Krišpín Fuk, probošt Doksanský viz Pam. Arch. III, 1858, str. 218.

12865. Protestantský kostel **v Hrobech** (Histor. drobnosti). Lumír, XXX, 1866. Díl I, str. 304. — Lada, 1863, 131. — *Knott R.*, Glockenrechnungen für Klostergrab und Niklasberg aus den Jahren 1614 und 1650. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XL, 1902, str. 154-7. — *Gutlatschek*, Dr., Klostergrab. Ein Beitrag anlässlich der Einweihung und Übernahme des neuen Rathhauses am 4. September 1904 (Prag), v. 8°, str. 23. — Aus Klostergrab von S. (Antworts Punkta auf Anfechtung hiesiger Privilegia vom Stadtrathe 1615). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., III, 1865, str. 20. — Hroby (1618). *Künigl*, Bohemia. Prag, 1821, str. 114. — Die Verpflegung der sächsischen Truppen in Klostergrab im Winter 1631-2, viz: *Knott Rudolf*, Kulturgeschichtlichen Urkunden aus dem Gebiete des Erzgebirges. Erzgebirgs-Zeitung, Teplitz, XXVI, 1905, str. 169-73. — Zur Geschichte der Gegenreformation in Klostergrab, viz: *Knott Rudolf*, Kulturgeschichtliche Urkunden aus dem Gebiete des Erzgebirges. Erzgebirgs-Zeitung, Teplitz, XXVI, 1905, str. 100-3. — *Knott R.*, Zur Geschichte der Gegenreformation in Klostergrab. Erzgebirgs-Zeitung, Teplitz, XXVI, 1905, str. 100-3. Srv. s. v. Broumov.

12866. *Janoušek Frant.*, Dějiny obce, kostela a školy ve **Hředlích** u Rakovníka. V Praze-Karlíně, 1903, 8°, str. 63 (1).

12867. *Neder Emil*, Beiträge zu der Geschichte Herrnskretschens **(Hřensko)** Tetschen, 1904, 8°, str. 57. Z obsahu: Die Salhausen 1515-1612 und ihre Nachfolger bis 1633. — Svornost, 1880, č. 54-5.

12868. **Humpolec.** Lumír, 1862, str. 589. — *Bezděka Viktor*, Památky města Humpolce v Čáslavském kraji. Pam. Arch., III, 1859, str. 337-40. Doplňky od *Ant. Rybičky*, ibid. IV, 1860, str. 94 a od *J. Solaře*, IV, str. 48; V, str. 333. — *Solař Jar. J. N.*, Paměti města Humpolce. V Praze, 1863, 8°, str. 143. — Světozor, 1874, str. 70. — *Svoboda Jos.*, Dějiny Humpolce. Pamětní list Sokola humpoleckého 1887. — *Kobliha G.*, Humpolec a jeho okolí. Nástin dějepisný, popisný a statistický. Humpolec, 1896, 8°, str. VIII, 152, 22 obr.

12869. **Hvězda,** letohrádek. Viz Bibl. Č. Hist., III, č. 7614-57. Srv. Rudolfova doba a Bílá Hora při r. 1620.

Ch.

12870. *Scheinpflug B.*, Das Luthertum in Karbitz **(Chabařovice)** Aussiger Anzeiger, 1867, č. 15. — Pam. Arch. X, 1878, str. 732. — *Mattauch S.*, Chronik der Stadt Karbitz. Mit einer statist. Beilage. Karbitz 1880, 8°.

12871. *Štědrý Fr.*, **Charvátec** v okrese libochovickém. (Se 16 vyobr.) Čas. Př. Star. Č. VI, 1898, str. 26, 77, 106. — Pam. Arch., VI, 1865, str. 113.

12872. **Cheb.** Viz dále literaturu o Albrechtovi z Waldsteina, při r. 1634. — Archiv viz Bibl. Č. Hist., I, 3253. — Srv. literaturu Bibl. Č. Hist., II, č. 5742 až 5807. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550 až 1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — Viz Mittheilungen aus dem städtischen Museum in Eger. — Srv. mimo jiné historické články v Johnově čas. Unser Egerland, Egerer Jahrbuch. — *Pfuntelius M.*, Confessionis lutherianae revocatio Egrae urbe Bohemiae anno 1629 dicta. Pragae, 1630, 4°. — Responsiones auf verschiedene wider Restitution der Stadt Eger in statum anni 1624. vorkommende Einwürfe. 1649, 4°. — *Reinhard Joh. Paul.*, Beiträge zu der Historie Frankenlands und der angränzenden Gegenden. Bayreuth, 1760, Lübeck, 8°, I-IV. — *Müller Joannes*, Egra sancta. Egrae, 1694, 8°. — Litterae annuae residentiae Jesuitarum Egrae A. 1632. Religionsnachrichten des Eger. Bezirks. Rkp. *Riegger*, Arch. d. Gesch. u. Stat. Böhm., I, 1792, str. 174. — Aus der Correspondenz mit der von der Stadt Eger in Religionssachen an den 1611 vor Mathias Krönung tagenden Landtag abgeschickten Deputation. Mith. Gesch. Deutsch. Böhm., VII, 1869, str. 109. — Von der Reformation des Egerer Kreises bis auf unsere Zeiten. (Religionsnachr. der Eger. Bezirkes.) *Riegger*, Archiv d. Gesch. u. Stat. Böhm., I. Dresden, 1792, str. 273. — Rescript Ferdinandi II. an die Stadt Eger d. d. Wien 9. Oct. 1628. (Religionsnachr. des Eger. Bezirks.) Arch. civ. Eger. *Riegger*: Arch. d. Gesch. u. Stat. Böhm. Dresden, 1792, I, str. 281. — Cheb (dějiny). *Künigl*, Bohemia. Prag, 1821, str. 92 až 100. — — *Grassold Ant.*, Beschreibung der alten Burg zu Eger. Eger, 1831, m. 8°, (4), 74. S přílohou: Grundriss des Burgbezirks, beiläufig im Jahre 1672. — *Grüner J. Seb.*, Beiträge zur Geschichte der königlichen Stadt Eger. Prag, 1843, 8°, str. VIII, 102. — *Pröckl Vinc.*, Eger u. das Egerland, I, 1845, 8°, str. XIV, 342; II, Prag und Eger, 1845, str. 382. Druhé vyd. Falkenau, 1877, str. 660. Z obsahu: Eger wird ewangelisch 1562 bis 1618. Eger nimmt der Religion wegen an den Unruhen in Böhmen Theil 1619 bis 1627. Eger wird durch Sachsen erobert 1628 bis 1633. Waldstein's Herzogs von Friedland letzte Tage nach Egerer Urkunden 1634. Eger unter Ferdinand III. 1635 bis 1646.

Belagerung und Einnahme der Stadt durch die Schweden 1647. — *Wolf Adam*, Über die Reformationsgeschichte der Stadt Eger. Sitzber. Akad. Wiss., Wien, IV, 1850, str. 10-27; VII, 1851, str. 3-40. S. A. Wien, 1851, 8°. — *Schamm Jos.*, Das Gymnasium zu Eger vom Jahre 1628-1773 unter der Leitung der Väter aus der Gesellschaft Jesu. Progr. Staatsgymn. Eger, 1852, 8°, str. 15-20. — *Habermann Georg*, Eger an einem Wendepunkte seiner Geschichte. Egerer Anzeiger, 1864, č. 34-6; Egerer Jahrb. 1872, str. 164. — *Wolf Jos.*, Aus d. Archiv der Stadt Eger. Eger, 1867, 8°. — *Kürschner F.*, Das Stadtrecht von Eger und seine Verbreitung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. VI, 1868, str. 196-205. — *Riedl Anton*, Aus den Strassen der Stadt Eger um das Jahr 1640. Egerer Zeitung, 1869, č. 3. — *Kittel Ed.*, Kursachsen u. d. Gegenreformation in Eger. Eger, 1869. Gymn.-Progr. — Světozor, 1869, str. 388, 390, 396, 397. — Abbildung beider, des Kaiserlichen und des Schwed. Feldlägers bei Eger, in Julio 1647. Viz Prameny, *Abelin*, Theatrum Europaeum. — Grundriss, wie Eger von Wrangel d. 14. Junii 1647 belagert u. 5. July eingenommen worden. Viz Prameny, *Abelin*, Theatrum Europaeum. — *Schmidt Georg*, Die Belagerung Egers durch die Schweden im J. 1647. Nach Chronist. Quellen, Egerer Jahrbuch, I, 1871, str. 71-6. — Ein Schreiben Leonhards von Fels an Wolfgang Pachelbel in Eger (1610-9). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IX, 1871, str. 259-64. — *Neubauer J.*, Ein berühmter Egerländer (Sigm. v. Birken 1626-81). Eger. Zeitung, 1871, č. 20. — *Kürschner Fr.*, Zur Geschichte der Belagerung Egers durch die Schweden 1647. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XI, 1873, str. 27-31. — *Drivok*, Ältere Gesch. der deutschen Reichstadt Eger und des Reichsgebiets, Egerland. Unter Benützung urkundlichen Materials dargestellt. Leipzig, 1875, str. 550 mit Stammtaf. der Gfen Schlick. — *Habermann S.*, Statistisch-histor. Skizze des Egerlandes. Heimatskunde für die Schulen. Eger, 1875, 8°. — *Wolf Adam*, Egerische Exulanten. Egerer Jahrbuch, 1876, str. 102. — *Kittel Eduard*, Eger und Friedrich von der Pfalz. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XVI, 1877, str. 81. — *Kittel E.*, Kulturhistorisches aus Eger. (Aus den Proclama-Büchern des Archiws 1608-1700 entnommen.) Mitth. Gesch, Deutsch. Böhm. XVII, 1879, str. 17, 284. — *Gradl Heinrich*, Die Privilegien der Stadt Eger. Eger, 1879, 8°, str. 2, 41. — Pamětní desky v Chebu. Bes. pro záb. a pouč., 1882, č. 53. — Česká Rodina, 1882, str. 55, 60. — Zur Geschichte der Rekatholisirung Egers. (1629-54.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIII, 1884, str. 55. — *Gradl Heinr.*, Die Chroniken der Stadt Eger. *Schlesinger*, Deutsche Chroniken aus Böhmen, III. Prag, 1884, 8°, str. XL, 495. — *Bílek Th.*, Die Gegenreformation in der Stadt u. im Lande Eger. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXIII, 1885, str. 384-412. — Ruch, 1885, str. 267, 272, 336. — *Gradl H.*, Geschichte des Egerlandes. Eger, 1887-8, 8°. Znova, Prag, 1893, 8°. — *Wolf Adam*, Aus Eger und dem Egerlande. Gesammelt u. herausg. v. *G. Habermann*. Eger, 1891, 8°. — *Gradl H.*, Die Reformation des Egerlandes. Jahrb. Gesch. Protest. Oest., XII, 1891, str. 79, 196; XIII, 1892, str. 155; XIV, 1893,, str. 185-237; XV, 1894, str. 184. Srv. Bibl. Č. Hist., III, č. 5979. — Das städtische Museum und die anderen Sehenswürdigkeiten von Eger. Eger, 1894, 8°, str. 36, s dějinami Chebu. — *Čelakovský Jaromír*, Cheb a Chebsko. Z Ottova Slovníku Naučného. V Praze, 1897, 8°, str. 19, 1 mapa. — *Lippert Friedrich*, Egerer Reformation, Jahrb. Gesch. Oest. Protest., XXI, 1900, str. 42-51. — *Simon J.*, Aus d. Geschichte der Egerer Lateinschule 1595-1629. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXXVIII, 1900, str. 424-41. — *Siegl Karl*, Die Kataloge des Egerer Stadtarchives. Eger, 1900, 8°, str. XI, 388. — *John A.*, Das städtische Museum in Eger. Mit 8 Illustrationen und 3 Plänen. Eger, 1901, 8°, str. 46. — *Siegl Karl*, Materialien zur Geschichte der Egerer Lateinschule vom Jahre 1300-1629. Eger, 1902, 8°. — *Siegl K.*, Das Achtbuch II. des Egerer Schöffengerichtes v. Jahre 1391-1668. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XLI, 1903, str. 345-86. — *Steyer Ottokar v.*, Zur Geschichte Egers. Egerer Jahrbuch, XXXIII, 1903. — *Siegl K.*, Die Geschichte der Egerer Stadtuhr. Eger, 1904. Otisk z Egerer Jahrb. 1904, 8°. — *Siegl*, Zur Geschichte der Post in Eger. Deutsche Arbeit, IV, 1905, str. 745. — *Bachmann Joh.*, Das Egerland und seine Bewohner. Samml. gemeinnütziger Vorträge, č. 325, Prag, 1905, 8°, str. 137-52. — *Urban M.*, Eger und die Schweden im Jahre 1647. Egerer Jahrbuch, Eger, 1905, 8°. — *Fischer G.*, Wie Eger wieder katholisch wurde. Eger, 8°, str. 28. — *Kittel*, Aus der Original-Correspondenz des Zacharias Rossenberger von Werdenstedt mit dem Rathe der Stadt Eger (1603-26). Arch. Österr. Gesch., B. L, str. 521. — *John A.*, Ein Gang durch das städtische Museum in Eger. Zeitschr. f. österr. Volkskunde, VII, str. 186-91.

12873. **Chloumek** viz **Chlumek.**

12874. Z listáře bývalého archivu **Chlumeckého.** Český Jih, XI, 1883, č. 2. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3254.

12875. *Kašpar Jos.*, Z minulosti města **Chlumce nad Cidlinou.** Sborník Histor. kroužku Vlasti, VI, 1905 str. 180-1, 199-210. Chlumec nad Cidlinou (dobyt 1640), *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 88. — Květy, 1841, II, 83. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 343. — Nár. Listy, 1874, č. 226, 232. — Světozor, XIX, 1885, str. 265, 270. — *Čečetka F. J.*, Svátek Mistra Jana Husi l. 1620 v Chlumci. Věstník Poděbradska a sousedních okresů. Roč. VII, 1904, str. 100. — Rozhledy, XII, 1902, str. 707. — Hrabě Kinský svými poddanými obléhán a obžalován. (Obrázek z Chlumeckého panství z doby Fridricha krále zimního.) Česká Politika, 1893, č. 229.

12876. *Vlasák Ant. Norb.*, Hrad **Vysoký Chlumec** a jeho okolí v Táborsku. Pam. Arch. III, 1859, str. 49-58. — *Herold Ed.*, Vysoký Chlumec. Květy, I, 2, 1879, str. 376. — Hvězda, II, 1885, str. 25, 31. — *Pudil J.*, Panství Vysoký Chlumec v táborském kraji za doby předbělohorské (v roce 1617). Český Lid, V, 1896, str. 186-8, 229-31. — *Bernau*, Album, I, str. 259-68, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

12877. *Blažek Antonín*, **Chlumek** u Luže V Hradci Králové, 1898, 8°. — Blahověst, 1878, str. 420, 437, 454. — Světozor, 1882, str. 405, 406. — Chloumek v XVII. a XVIII. věku, viz *Adámek K. V.*, Luže, Košumberk a Chloumek v XVII. a XVIII. v., v Praze, 1902, 12°, str. 64. Srv. *Adámek K.*, Chrudimsko. V Roudnici, 1878. — *Oliva Václav*, Z minulosti Chlumku u Luže a jeho okolí. Miniaturní obraz z církevních dějin českých. Sborník hist. kroužku Vlasti, IV, 1903, str. 32, 68, 149, 201; V, 1904, str. 9, 69, 147, 199; VI, 1905, str. 5, 72, 136, 211; VII, 1906, str. 14.

12878. *Krška Jos. Fr.*, **Choceň.** Město a bývalé panství. S vyobrazením Chocně a rodokmenem Kinských. Praha, 1858, 12°, str. 156. — Srv. Pam. Arch., II, 1857, str. 298-306, 350-5. — Čechy, V, s. a., str. 181 a d. — *Barvíř Jindř. Ladislav*, Město Choceň nad Orlicí Tichou. Method, VII, 1881, str. 58 a 61-7. — *Barvíř J. L.*, Děje města Chocně. S poznámkami o vesnicích bývalého panství. V Náměšti u Brna, 1886, 8°, str. 152.

12879. *Nechvíle Frant.*, **Choltice.** Městys a bývalé panství v Chrudimsku. Praha, 1871, 8°, str. 60. Z obsahu: Choltice. Statek Svinčanský. Statek Svojšický. Statek Štěpánovský, Statek Valský. — Srv. Pam. Arch., II, 1857, str. 107, VII, 1868, 145-66.

12880. **Chomútov**, viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3255. — *Krahl Ign.*, Geschichte der königl. Stadt Komotau. Brüx, 1862, 8°. — Světozor, 1874, str. 178. — Rodina Česká, 1882, str. 67. — *Seutschek K.*, Die kön. Stadt Kommotau. Eine geschichtliche Abhandlung. Kommotau, 1885, m. 8°. Srv. feuill. Jentscherovy v r. 1884 a 1885 v Erzgebirgszeitung. — Ruch, 1885, str. 267, 272. — *Jentscher C.*, Komotau und Umgebung. Komotau, 1895, 8°. Viz Mitth. Nordb. Exc. Cl. XIX, 1896, str. 373. — *Görner K.*, Eine handschriftliche Chronik von Komotau. Rukopis v Lobkovické knihovně v Roudnici, 1596 v něm. řeči sepsaný od Th. Meisnera do r. 1623. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIII, 1885, str. 246-64. — *L. S.*, Der Mai des Jahres 1639 in Komotau. Drangsal der Stadt durch die Schweden nach einem handschr. Tageb. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. III, 1865, str. 127-9.

12881. Pověsti Chotěbořské **(Chotěboř).** Lumír, 1865, str. 611, 627. — Světozor, 1874, str. 178. — Pam. Arch., IV, 1861, 2, str. 92. — Praha, čas. 1885, č. 39. — *Neudoerfl J. V.*, Politický okres Chotěbořský. Povšechný popis soudních okresů chotěbořského a přibyslavského. V Čáslavi, 1892, 8°.

12882. *Köpl Robert*, Das ehemalige Prämonstratenser Chorfrauen-Stift Chotieschau im Pilsner Kreise Böhmens **(Chotěšov).** Aus Tepler u. Chotieschauer Archivsschriften, Prag, 1840, 8°, str. 71. — Pam. Arch., II, str. 169. — *Šimák J. V.*, Chotěšovské zprávy o selské bouři r. 1680. Věstník Kr. Č. Spol. Náuk, 1900, č. X, str. 28.

12883. **Chotíkov** u Plzně. *Menčík Fr.*, Nekrolog fary Chotikovské. Zpr. Zas. Kr. Č. Spol. Náuk, 1883, I, 18. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 3256.

12884. *Vlasák Ant. N.*, Hrad **Choustník** v Táborsku. Lumír, IX, 2, 1859, str. 856, 877. — Pokrok, 1868, č. 237; 1880, č. 268. — *Veselý J.*, Dějiny hradu a panství Choustníka. V Praze, 1870, 8°. — Hrad Choustník v Táborsku. Světozor, XIV, 1880, str. 400, 407. — Domácí Krb, 1882, str. 101, 104. — Budečská Zahrada, 1882, II, str. 119-21. — *Mika Jos.*, Dějiny památného hradu Choustníka. Čech, 1887, č. 17, 23, 24. — *Sedláček*, Hrady, IV, 1885, str. 72-89. — Čechy VIII, str. 27 a d. — Zlatá Praha, II, 1885, str. 8, 15.

12885. *Paulus Vinc.*, Z paměti města **Chrasti** v Chrudimsku. Dějiny města Chrasti, I. (Od nejstarší doby až do zřízení biskupství Královéhradeckého.) V Chrudimi, 1895, 8°, str. 78; Dějiny města Chrasti, II. (Od zřízení biskupství Královéhr. až do r. 1848.) V Chrudimi, 1897, 8°, str. 79-310.

12886. *Kumpert C.*, Das schwarze Gerichtsbuch von Kratzau **(Chrastava)** (1565-1768). Friedländer Zeitung, 19, 21. Okt. — Světozor, 1874, str. 178.

12887. **Chrudim.** Cergettiho Historie Chrudimská. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3257

— *T. B.*, Chrudimská hvězdárna. Květy, VIII, 1841, str. 383-4. — Srv. Květy, 1872, str. 61, 63. — Praha, čas., 1872, str. 261. — *Rybička Skutečský Antonín*, O starožitnostech a umělcích Chrudimských. Čas. Č. Mus., 1848, IV, str. 415; V, 484; VI, 592. — *Týž*, O zřízení a působení někdejší školy Chrudimské. Čas. Č. Mus., 1849, I, str. 89-107. — Rodinná Kronika, 1864-5, VI, str. 106, 109. — Světozor, 1868, str. 226, 228. — *Kořán Jos. J.*, Královské město Chrudim a jeho památky. Světozor, V, 1871, str. 27. — Světozor, 1874, str. 178. — *Adámek K.*, Chrudimsko. Historické a statistické rozhledy. V Roudnici, 1878, 8°, str. 98. — *Rybička Ant.*, O Chrudimském kultu Salvátorském. Čas. katol. duch., V, 1889, str. 257. — Viz podrobnosti při Topografii. — *Rybička Antonín*, O erbovních a patricijských rodinách v XV.-XVII. století v m. Chrudimi usedlých. Zpr. Kr. Sp. Nauk, 1883, č. 6, str. 53-78. — *Rybička Ant.*, Z dějin města Chrudimi. Pam. Arch., XIV, 1889, str. 129-32, 183-8, 245-8, 301-2. Obsah: 1. Artikule k uvedení a zdržení dobrého řádu v kr. věn. městě Chrudimi z úřadu podkomořského v letech 1575-77 vydané. 2. O pivovarnictví Chrudimském. 3. Kolik bylo asi domů v 16. stol. v Chrudimi. 4. Veliký oheň v městě Chrudimi. — *Preininger Vlad.*, Chrudim. Průvodce městem a okolím. Chrudim, 1897, 8°, str. 110, s 35 vyobr., plánem a mapou. — *Rybička Ant.*, Kněží chrudimští z XV-XVII. stol. Pomůcky k domácí historii církevní. Otisk z Věstn. Kr. Č. Sp. Nauk. V Praze, 1891, 8°, str. 288-98. — *Preininger Vl.*, Král. věnné město Chrudim. Hist. Rozhl., III, 1900, str. 31-8. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; Šimák, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Lábler Karel*, Listář královského věnného města Chrudimi, Část prvá: Privilegia městská a listy králů českých (1253-1839). Publikací Musea Chrudimského č. X. (Kult.-histor. oddělení č. II.). V Chrudimi, 1900, 8°, str. 64. * Č. Čas. Hist., 1900. — O dluzích obce chrudimské v letech pobělohorských. (Vypsáno z knihy pamětné města Chrudimě od r. 1628.) Koruna (čas.), 1868, č. 69. — Květy, VII, 1872, str. 29, 30. — *Rybička Ant.*, Berní tabela kraje Chrudimského z r. 1655. Pam. Arch., VIII, 1870, str. 147-8. — Obrázek z války třicítileté. Květy, XIII, 1846, str. 442. (Výjev z ubytování Chorvatů v Chrudimi v l. 1640-41. Jeden Chorvat v 1640 zabil manželku Václava Rezka.) — Chrudimsko a Nasavrcko (vychází, část historická).

12888 *Chadt Jan Ev.*, Dějiny bývalého statku Chřešťovického **(Chřešťovice)** V Písku, 1886, m. 8°. — — Schwarzenberský archiv, Archive d. fürstl. Haus. Schw. 1873, str. 86. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3265.

12889. **Chvalíny** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3266.

12890. *Sedláček Aug.*, Kraj Chýnovský v dávných dobách **(Chýnov)**. Tábor, 1885, 8°, str. 17. — Schwarzenberský archiv, Archive d. fürstl. Haus. Schw., 1873, str. 80-1. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3267. — Český Jih, III, č. 40, 42. — Tábor, 1865, č. 16. — Světozor, 1874, str. 274-5.

J.

12891. Die Gemeinde zu Gablonz **(Jablonec)** ihre seitherige Geschichte und jetzige Noth. Allgem. Kirchenzeitung, 1866, č. 37-44. — Světozor, 1874, str. 274-5. — *Benda*, Geschichte der Stadt Gablonz und ihrer Umgebung. Gablonz, 1877, 8°. Srv. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XV, 1877, str. 22; XVI, 1878, str. 37. — *Lilie Adolf*, Der politische Bezirk Gablonz. Gablonz, 1894, 8°.

12892. *Vacek Fr. Alois*, Místopis a historie městyse **Jablonného** nad Orličkou v kraji Chudimském, na panství Landškrounském, krátce obsažený. V Hradci Král., 1831, 8°, str. 128. — — *Legis-Glückselig*, Stadt Chronik von Gabel **(Jablonné v Litom.)** und Lämberg Illustr. Chronick von Böhmen, II. Bd., Lief. II, str. 291. — Světozor, 1874, str. 286. — *Pinkava Vict.*, Geschichte der Stadt Gabel und des Schlosses Lämberg in Böhmen. Gabel, 1897, 4°. — *Sauppe*, Zur Kirchengeschichte des Dekanates Gabel. Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. XXVI, 1903, str. 144-55. — Viz též Bibl. Č. Hist., I, č. 3258.

12893. **Jáchymov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3259. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — Jáchymov, král. horní město. *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 184-91. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — *Laube Gustav*, Aus der Vergangenheit Joachimsthals. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XI, 1873, str. 75-111. — Též otisk, 1873, 8°, str. 39. — Světozor, 1874, str. 274. — *Müller Ant.*, Joachimsthal. Erzgebirgs-Zeitung, Komotau, 1880, str. 33-6. — *Lösche G.*, Die Kirchen-, Schul- u. Spitalordnung. v. Joachimsthal. Ein Cultus- u. Culturbild aus d. Reform.-Zeit Böhmens. Jahrb. für Gesch. Protest. in Oesterr., XII, 1891, str. 1-54. Též otisk.

12894. *Vlasák A. N.*, **Jankov.** Pam. Arch. I, 1854, str. 36-9. — *Ludvík Jos. M.*, Bitva u Jankova 1645, 6. března. Čas. Č. Mus., 1845, str. 43-54. — Český

Jih, II, č. 9, 11. — *Weyke-Eimke Arnold v.*, Die historische Persönlichkeit des Max Piccolomini im Schiller'schen Wallenstein und dessen Ende in der Schlacht bei Jankau am 6. März 1645. Eine gesch. Quellenstudie aus dem Schlossarchiv zu Nachod. Pilsen, 1870, 8°. — Světozor, 1874, str. 274, 287. — *Tadra Ferd.*, Řádění Švédů v Čechách po bitvě u Jankova r. 1645. Neděl. Listy, příloha Hlasu Národa, 1887, 27. března. — *Gantzer Paul*, Torstensons Einfall und Feldzug in Böhmen 1645 bis zur Schlacht bei Jankau. Prag, 1905, 8°, str. 63. S bohatou literaturou, přehledem letáků a příležitostných tisků. Viz při bitvě u Jankova r. 1645.

12895. **Jankovice,** (Enkengrün) viz *Urban M.*, Tepler-Weseritzer Hochland.

12896. *Vlasák A. N.*, Okres **Uhlířsko-Janovický**. Bibl. míst. děj. sv. XII. V Táboře, 1885, 8°, str. 162.

12897. *Vlasák Ant. Norb.*, **Vrchotovy Janovice** a jich okolí v okresu Votickém. V hist. archeol. ohledu popisuje. Pam. Arch., II, 1857, str. 160-5.

12898. **Jaroměř,** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3260. — Pravidlo konšelské v daru nového léta 1620 presentované pánům města Jaroměře radním skrze rytíře Jindřicha Ottu z Losu, králové české měst věrných podkomořího, Andreas Fryštedský, primas města Jar. daruje. V Hradci, 1620, 4°. — Lumír, 1859, II, str. 1078; 1862, II, str. 1008. — Rody šlechtické. Pam. Arch. IX, 1874, str. 867-86. — *A. P. S.*, Jaroměř. (Dějiny a popis.) Květy, V, 1870, str. 204, 206, 244, 246, 341, 343. — *„Jarboj"*, Jaroměř. Světozor, XIII, 1879, str. 417. — Ratibor, 1884, č. 3, 4, 11 (r. 1618-24). — *Knapp Ant.*, Paměti král. věnného města Jaroměře. 1887, 8°, str. 267.

12899. *Vlasák A. N.*, Bývalé panství **Jemnišťské** v kraji Táborském. Pam. Arch. III, 1858, str. 145.

12900. *Merhout Cyrill*, **Jenštejn,** hrad a městečko. Čas. Přát. Star. Č. v Praze, VIII, 1900, str. 16, 64. Též otisk, v. 8°, 22 str. — *Mikovec*, Starožitnosti země české. Praha, I, str. 46-51. — Světozor, 1834, str. 21-2; 1867, str. 243, 252.

12901. **Jestřebí.** Pam. Arch., VII, 1868, str. 611. — Světozor, 1868, str. 426, 430; 1874, str. 310-1. — Květy, 1870, str. 412, 415. — Jizeran, 1885, č. 71.

12902. **Jičín,** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3261. — *Menčík Ferd.*, Dějiny Jičína (vychází). — — O ohni Jičínském r. 1620, kdež prachem podloženým mnoho lidu v panském domě za své vzalo. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. České. IV, č. 489. — O Jitčíně, aneb: o převelmi smutné a žalostivé příhodě, která se stala na lidech i statku od zapáleného prachu v témž městě Jitčíně nad Cidlinou v království Českém, kdežto slavní a vznešení páni, stavu panského i rytířského, i jiní mnozí zahynuli a v domě panském se zasuli, v sobotu na zejtří den památní Hromnic Léta tohoto 1620. K žalostivému připomínání a politování, s ponuknutím a napomenutím k svatému pokání, píseň prostě složená a vůbec vydaná od *Šimona Lomnického z Budče*, Poety Českého, téhož léta 1620. A z poručení Jich Mil. pánů soudců zemských a rad J. M. Královské, aby žádný této písně po autorovi nepředělával a nikdež jinde znova netlačil. Vytištěná v Novém Městě Pražském u Daniele Karla z Karlspergka, 1620, 4°, l. 10. — Zpráva o zapálení domu paní Wartemberkové v Jičíně skrze ručničný prach r. 1620 dne 1. unora, Rkp. *Jungmann*, Hist. Liter. České, IV, č. 504. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 18765-73, 21587-608. — Warhaffte und erschröckliche Newe Zeittung, welcher massen im Königreich Böhmen das Schlosz Gytschin, . . . den 1. Februarij Newen Calenders disz instehenden 1620. Jahrs durch einen sonderbaren Unfall, ... zersprengt, und hiedurch bey hundert fürnehme Herrn und Adelstands Personen, bevorab die abgeordneten Königlichen Herrn Commissarien jämmerlich umb jhr Leben kommen. Im Thon: Warumb betrübst du dich, mein Hertz. Fol. s dřevořezbou: pohled na zámek. — — Descriptio incendii Jyczinensis anni 1620. Viz *Riegger*, Archiv Gesch. Böhm., II, 1793, str. 653. Bibl. Č. Hist., II, č. 189. — Bericht, welcher massen in Böhmen das Schloss Gytschin d. 1. Februar 1620 durch einen Unfall uff Entzündung etlicher Tonnen Pulvers unversehens gesprengt . . . S. l. 1620, 4°. — Bericht, welcher massen im Königreich Böhmen das Schloss Gytschin den 1. Febr. 1620 bey und uff entzündung etlicher Tonnen Buchsen Pulvers unversehens gesprengt, unnd hierduch viel fürnehme Herrn und Adelsstands-Personen umb ihr Leben kommen. S. l. 1620, 4°. — Bericht, welchermassen im Königreich Böhmen das Schloss Gytschin (10 Meil von Prag gelegen) d. 1. Febr. 1620. durch Unfallentzündung etlicher Tonnen Buchsen Pulvers zersprengt und hierdurch viel fürnehme Personen umb ihr Leben kommen. S. l. 1620, 4°, 4 l. — Kurtzer Bericht dess trawrigen und läydigen Unfalls, so sich im Königreich Böheim auf dem Schloss zu Gytschin den 1. Februari Newen Calenders dises 1620 jahrs begeben, s. a. l., 2 l. Srv. *Hormayr*, Taschenbuch, 1846, 92. — Kurtzer, doch gründlicher Bericht, welcher massen im Königreich Böhmen, das Schloss Gytschin (so zehen Meil von Prag gegen Schlesien zu gelegen) den 1. Februarii Neuen Calenders, diss instehenden 1620 Jars, durch einen

sonderbaren Unfall, bei und uff Entzündung etlicher Tonnen Büchsen Pulvers, unversehens zersprengt und hierdurch viel fürnehme Herrn u. Adelstands Personen, bevorab die abgeordneten königlichen Herrn Commissarien jämmerlich umb ihr Leben kommen, Gedruckt im Jahr 1620, 4°, 4 l. — Kurzer Bericht, welcher massen im Königreich Böhmen das Schloss Gitschin sammt vielen vornehmen Herren und königlichen Kommissarie in die Luft gesprengt worden. Prag 1620, 4°. — — *Thaddeaš Jan Starší Mezeřický*, Kázaní některé pohřební o nešťastné a velmi žalostivé příhodě, pádu, zařícení a zbití některých pánův i jiných mnohých. (Index zapov. knih.) — Eine erschröckliche Newe Zeittung, Welche sich begeben und zugetragen hat in Böhmen, mit einer Stadt Gitschien genandt, von wegen dess zersprengnüss dess Pulvers. Item, was sich auch ferner in Oesterreich und Mähren hat zugetragen, und was die Städte für Namen haben, welche der Feind in Brand gesteckt hat. Beinebens dem kurtzen Extract dess Herrn Paul Gräbeners, nebens einer Propheceyung, wie es künfftig ergehen solle. Sampt dem schönen Lobspruch, welcher Ihrer Königl. Mayst. zu Ehren ist gedichtet worden. Gedruckt zum Leitomischel, 1620, 4°, 4 l. — — O hrozném pádu zámku Jičína r. 1620. Dle *Pavla Skály ze Zhoře* s dodatkem od *F. B. Mikovce*. Lumír, I, 1851, str. 586-90, 612-7. — *Legis Glückselig*, Die Pulver-Explosition zu Gitschin am 1. Februar 1620. Illustr. Chr. v. Böhmen, I, B., str. 246. — *Maloch V.*, Vyhození zámku Jičínského r. 1620. Obzor Jičínský, r. 1861, č. 1-3. — *H. Fr.* (*Heyduk Frant.*), O hrozném pádu Jičína r. 1620. Dle *Pavla Skály ze Zhoře*. „Tábor“, XI, (1874), č. 7-10. — Katastrofa jičínská roku 1620 (z Gindelyho). Besídka pro záb. a pouč. 1877, č. 46-48. — Die Katastrofe in Jičín (aus Gindely's Geschichte des böhm. Aufstandes 2 Bd.). Bohemia, 1877, č. 284. — *Šimon Jan*, Katastrofa Jičínského zámku r. 1620. Pád a konec pánů Smiřických a Wartenberků. Turnov, 1900. — *Ktzlr* (*Kentzler*) *W.*, Eine Erbschaftsgeschichte aus dem 17. Jahrhundert (Sigmund und Albrecht Wenzel Smiricky; Elisabeth Katharina und Margaretha Smiricky; Heinr. Georg und Albr. Joh. Smiricky; Heinrich Slavata; Wenzel von Ruppa; Otto Heinr. von Wartenberg). Sonntagsbeilage d. Vossischen Zeitung, 1880, č. 48. — *Balbín B.*, Historia collegii Giczinensis. Miscell. Dec. I. L. IV. P. I. C. CXXIX, str. 21. Srv. Bibl. Č. H., II, č. 1307. — *Lepař Frant.*, Doplňky životopisné a knihopisné Balbínova spisu: Historia Collegii Giczinensis societatis Jesu. Čas. Č. Mus., 1895, str. 325-6. — Mater aeterni luminis Maria in auge triumphantis ecclesiae a patre luminum jugis gloriae splendore illuminata in ecclesiae militantis firmamento perennium beneficiorum fulgore in pervetusta icone Ruthenica gratiose clarificata sub primi saeculi solemniis titulo. Munificentissimi parthenii solis, tot radiis, quot opitulantibus gratiis, festive inclarescentis, hyperdulica panegyri honorata. V přirozeném jazyku našem takto: Matka světla věčného Maria na výsosti vítězující církve od otce světel bleskem králo-nebeské slávy osvícená na zemské obloze církevní jasnosti ustavičných dobrodiní v starožitném Rušánském obrazu milostivě oslavená v potěšitedlné a radostné přítomnosti stýho roku od přinešeného a v moc Jičínské kolleje daného předjmenovaného svatého obrazu pod podobenstvím dobročinného slunce pannenského tolikerými třpytícího se paprslkami tolikerými ku pomoci lidské stkvějícího se milostmi k horlivému vzývání a k hojnému potěšení všech domácích i okolních ctitelův a ctitelkyň mariánských skrze chválokazatelskou řeč v kostele sv. patriarchy Ignácia při Akademické kolleji Tov. Ježíš. s příslušnou ctí a počestností od jednoho z tohož tovaryštva kněze vyobrazená. V Jičíně nad Cidlinou l. P. 1737. měsíce července. Vytištěno v Hradci Králové u Václ. Jana Tybély, fol., l. 6. — Primum saeculum divae Ruthenicae, seu historica relatio de origine, cultu, et beneficiis vetustissimae Ruthenicae imaginis Mariae Matris Divinae, quae Giczinii Bohemorum in ecclesia sancti Ignatii P. P. Soc. Jesu altero jam saeculo percelebri hyperdulia colitur. Authore P. *Josepho Lauritsch* S. J. sacerdote. Reginae-Hradecii, 1741, 4°, str. 246 (1). — Český překlad: První věk Rodičky Boží Russanské, nebo kronická správa o počátku, ctění a dobrodiních starožitného Russanského obrazu Marie Matky Boží, který v Českém Jičíně v chrámě svatého Ignácia Tovaryšstva Ježíšova již na druhý věk s velikou pobožností ctěn bývá. V latině na světlo vydaná od kněze *Jozefa Lauritsch* z téhož Tovaryšstva. A od jiného kněze též Tovaryšstva Ježíšova na češtinu přeložená. Hradec Králové nad Labem, 1743, 4°, str. 218, 2. — *Menčík Ferd.*, Slavnost P. Marie rusínské v Jičíně. Krakonoš, 1883, str. 229, 242. — *Schön Jos.*, Jičín. Jahrbücher des böhm. Museums, 1830, IV, str. 420-40. — *Maloch A. V.*, Chronik des Jičíner k. k. Gymnasiums. Progr. des k. k. Gymn. zu Jičín 1857. — *Kláčel Fr. M.*, Krátké pojednání o poměrech města Jičína nad Cidlinou dle starých listin. Jičínský Obzor, 1861, č. 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 32, 33. —

— O sídle Valdštejnově v Jičíně. Boleslavan, 1862, str. 245. — Světozor, 1874, str. 310-1; 1878, str. 508, 512, 536. — — *Menčík F.*, Albrechta z Valdštejna dopisy k P. Val. Coroniovi, rektoru kolleje Jičínské 1623-5. Věstník Král. Čes. Sp. Náuk, 1887, č. 3, str. 39. — *A. O. M.*, Jičín. Místopis a dějiny. Světozor, XII, 1878, str. 512 a d. — *Menčík Ferd.*, Kolej jezuitská v Jičíně. Historie její. Světozor, XII, 1878, str. 491 a d. — — Studentské nadání Jičínské. (Albrecht z Valdštýna r. 1624.) Stud. nadání v král. Čes., I, 1894, str. 88-105. — *Šnajdr Ludvík*, Jičín za času knížete Frydlanského. Krakonoš, 1880. Otisk, 1880, 12°, str. 25. — Jičínský Obzor, 1881, č. 3, 4. — Jarý Věk, 1884, 124. — *Návesník Fr.*, Jičín od založení až na naše doby. Paměti města Jičína. V Jičíně, 1889, 8°. — *Janoušek V.*, rukopisné studie o historii Jičína v archivu a museum Jičína: Paměti města Jičína r. 1890; Kulturní vývoj města Jičína. 1892; Dějiny města Jičína r. 1896. (Rukopis s plánkem polohopisným zámku valdštejnského.) 4°, str. 400. — *G.*, Ze starých pamětí města Jičína a okolí. Jičínský Obzor, 1894, č. 12. — *Piltner G.*, Jičín a okolí. Výletní Listy Klubu Čes. Turistů v Praze, č. IV, str. 13-6. — Jičín, hrad a zámek. *Sedláček*, Hrady, V, 1885 až 1887, str. 185 a d.

12903. *Zap K. V.*, **Jílové.** — Květy, 1842, str. 354, 358, 366. — Pam. Arch., I, 1854, str. 200-10; III, 1859, str. 331; VI, 1865, str. 160; X, 1878, str. 837. — Rodinná Kronika, VI, 1864-5, str. 139-40. — *Koliha Emanuel*, Jílové, kr. zlatohorní město. Praha, 1865, 8°, str. 67. — Světozor, 1874, str. 358. — *Čihák Leopold*, Paměti král. horního města Jílového a jeho zlatých dolů. V Praze, 1898, 8°, str. (2), 426, XVII (8), s mapou.

12904. *Kirchberger*, Geschichtliche Mittheilungen über die Stadt Heinrichsgrün **(Jindřichovice)** in Böhmen. Wien, 1892, str. 36, 8°.

12905. **Jinonice**, Schwarzenberský archiv. Archive des fürstl. Haus. Schw., 1873, str. 84-5. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3262. — *Veselý Joh.*, Gesch. der fürstl. Schwarzenbergischen Besitzungen. Prag, 1896, 8°, str. 175. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 20517.

12906. **Jistebnice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3263. — *Katz Leopold*, Jistebnice. Pam. Arch., X, 1878, str. 769-74; XI, 1881, str. 27-44. — Světozor, 1874, str. 359. — Český Jih, II, č. 45; VII, č. 39; VIII, č. 38; X, č. 46.

K.

12907. *Dundálek J. N.*, Příšerné stolování na hradě **Kačerově** (pověst o Grispecích). *Mikeš*, Beseda, II, 1865, č. 35, str. 273 a d. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 10014. — Květy, 1871, str. 212, 214. — *Dyk J.*, Rod rytířů Gryspeků z Gryspachu v Čechách. Královice, 1902, 8°, str. 24.

12908. **Kadaň** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3268. — Květy, 1868, str. 359-60. — — *Maver Karl Gust.*, Monographie der Stadt Kaaden ... nebst einer Topographie des k. k. Bezirksamtes Kaaden. Leitmeritz, 1857, 8°, str. 109. — Pam. Arch., II, 1857, str. 220. Srv. Pam. Arch., VII, 1867, str. 288; VIII, 1870, str. 67, 194, 526; XI, 1881, str. 417; XII, 1884, str. 168. — *Nicolaus von Urbanstadt*, Geschichte der hauptmannschaftlichen Bezirke Saaz und Kaaden, Komotau, 1869, 8°, str. 184. — Světozor, 1874, str. 358, 371. — *Walfried J.*, Der Amtsbezirk Kaaden (Geschichtliche Überrblick von der Urgeschichte bis Josef II. 1790). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXIII, 1884, str. 21, 138. — Ruch, 1885, str. 258, 267, 272. — *Stocklöw F. S.*, Der Bezirk Kaaden in seiner Gegenwart und Vergangenheit. Kaaden, 1890, 8°. — — *Reif Karl*, Geschichte des Volksschulwesens in Kaaden, 1892, 8°, str. 61. — *Michler H.*, Urkunden zur Geschichte der Stadt Kaaden. Progr. Staats-Obergymn. Kaaden, 1900. — *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 315-40. Viz Bibl. Č. Hist. III, č. 12751.

12909. **Kadlín**, viz: *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské. Boleslavan, I, (V), 1887, s. v. Boleslav Ml.

12910. *Hallaschka C.*, Geschichtlich-statistische Notizen von der Herrschaft B. Kamnitz **(Kamenice Čes.)**. — Pam. Arch., II, 1857, str. 97. — Aus alter Zeit (Dějiny Č. Kamenice). Böhm. Kamnitzer Anzeiger, II, 1869, č. 15. — Světozor, 1874, str. 453-4. — *Linke K.*, Geschichte der Stadt Böhmisch-Kamnitz und ihres Gerichtsbezirkes im Mittelalter (mit besonderer Rücksicht auf die Entwickelung der Rechtsverhältnisse). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XIX, 1880, str. 215, 279. — Die Geschichte der Marianischen Wallfahrtskapelle zu Böhm. Kamnitz. Kamnitzer Wochenblatt, XXXV, 1902, str. 35-8. — **Kamenice n. Lipou.** *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů, Praha, 1902, str. 51-71. — Světozor, 1874, str. 443, 453, 454. — Ohlas od Nežárky, 1875, 1 a d.; 1880, 293, 301, 309, 317, 325, 333 a d.; 1881, 107 a d.; 1883, 171 a d.

12911. **Kamýk** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3269. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 121-3. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Světozor, 1869, str. 267, 269; 1874, str. 454. — *Václavík Ant.*, Z pamětí města Kamýku nad Vltavou. (Staré zprávy z měst a míst jihočeských.)

Český Jih, VII, 1878, č. 4, 23. — Horymír, 1878, č. 40, 41, 43, 45, 48.

12912. **Kaňk** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3270. Srv. Hora Kutná. — Světozor, 1874, str. 454. — Česká Koruna, 1875, č. 67-89, 96-101, 103-4; 1876, č. 1-27.

12913. **Karlín** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3271.

12914. **Karlštein.** Viz literaturu Bibl. Č. Hist., II, č. 12285-348, 12382-99. — Jak vypadal Karlův Týn na konci 16. a počátkem 17. století? Nár. Listy, 1902, č. 93. — *Střelba Jan*, Karlštejn. Průvodce po hradě a jeho okolí. V Praze, 1905, 8°, str. 36.

12915. **Kasejovice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3273. — Světozor, 1874, str. 454.

12916. *Gabriel J. A.*, Hrad **Kašperk,** historicko-topog. nástin. V Praze, 1857, 4°, str. 12. Srv. **Hory Kašperské.**

12917. **Kbely.** *Benátecký L.* (*Šnajdr*), Staré Benátky a Kbel za času války třicetileté. Boleslavan, III, 1862-3, str. 19-20. — *Vávra Jos.*, Kbel statek zemský. Sborník hist., IV, 1886, str. 264-271.

12918. *Pröckl V.*, Geschichte der Stadt Königsberg (**Kinšperk**) und Umgebung. Königsberg, 1884, 8°. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 529. — Světozor, 1874, str. 526.

12919. *Moll Jos.*, **Kladno,** město a statek v Pražském kraji. Pam. Arch., II, 1856, str. 7-21, 58-65. — Světozor, 1869, str. 260, 263, 275-6. — *Moll Jos.*, Okres Unhoštsko-Kladenský za pochodu lidu vojenského k bitvě na Bílou Horu r. 1620. Pam. Arch., XI, 1881, str. 165. Srv. ibid., I, 1855, str. 175; IX, 1874, str. 849.

12920. **Kladruby,** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3274. — Kladruby, klášter řehol. Benedikta. Výsady a listiny téhož kláštera se týkající od 1232-1710. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č., V, č. 431. — Pam. Arch., II, 1857, str. 167, 173. — *Köpl C. Robert*, Die herzogliche Benedictiner Abtei Kladrau im Pilsner Kreise Böhmens (Geschichte). Pilsen, 1863, 8°, str. 97. — Světozor, 1874, str. 526, 574, 575, 581, 582; 1878, str. 228, 230, 314. — *Schöft W.*, Die Stadt Kladrau von der ältesten Zeit bis zur Gegenwart. Mies, 1891, 8°, str. 122. — *Mayer W.*, Ein alter Foliant im Kladrauer Stadtarchive. (Popis klášt. z let 1566-1615). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXXIII, 1894-5, str. 172-80. Srv. *Týž*, Kladrauer Urkunden, ibid., XXXIV, 1896.

12921. **Klatovy** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3275. — *Hammeršmíd Jan Flor.*, Historie Klattovská, v sedm dílu rozdělena. V prvním dílu se jedná o pohanstvu Klatovském. V druhém o původu křesťanstva Klatovského. V třetím o prvním století věku křesťanstva. V čtvrtém o druhém věku křesťanstva Klatovského. V pátém o sv. obrazu Panny Marie Reyské v oudolí Vygletovském. V šestém o zázračném obr. P. Marie Klatovské, krví se potící, léta 1685. V sedmém o divích a zázracích, které se staly při tom zázračném obrazu P. Marie. V Praze 1699, 4°, str. 406. — Srv. *Volf Jos.*, Klatovský Jan a jeho historie Klatovská. Čas. Č. Mus., 1906, str. 158-60. — *Račinský Daniel Er.*, Ἀφήγησις καὶ κατασκευή regiae liberaeque civitatis Glattae, to jest vypravování správné a jistotné o počátku, založení, vzrostu a případných zkázách královského a svobodného města Klatov v království Českém, v kratičkou summu rythmovně uvedené a veršíky latinskými vyplněné od .. Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova (Otisk z Č. Č. Mus. 1901), č. 180. — O spisovateli viz *Jireček*, Rukověť, II, 292; Č. Č. Mus., 1890, 284. — *Říčák K. E. V.*, Z dějepisu král. města Klatov. Jesuité v Klatovech. Šumavan, 1868, I, č. 37-9; 1871, č. 14 a d.; 1872, str. 235; 1873, str. 210 a d.; 1874, str. 471; 1875, str. 31 a d.; 1876, str. 28 a d.; 1877, str. 495 a d.; 1878, str. 462 a d.; 1885, str. 65 a d. — Květy, 1845, XII, 575. — *Jung Fr.*, Poškození ohněm, která zastihla město Klatovy od roku 1424-1842. Šumavan, 1870, III, č. 14-5, 19. — Šumavan, 1873, 199 (r. 1640 až 1780). — *Jung F.*, Dodatky a opravy k článku „Poškození ohněm, která zastihla m. Klatovy od r. 1424-1842". Šumavan, 1875, VIII, str. 200. — Světozor, 1878, str. 400, 403, 406, 428. — *Prášek Justin*, Politický okres klatovský. Vypsání statistické i historické tří okresů: klatovského, plánického a nýrského. I-II, Klatovy, 1879-1880, 8°. — *Hostaš K.*, Paměti o Klatovech a okolí ze 16. a 17. stol. Šumavan, 1886, XIX, str. 303. — *Beňovský Ot.*, Z klatovských pamětí (z dob 30leté války). Lumír, XXIV, 1896, str. 196, 353, 390, 413. — *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů, Praha, 1902, str. 71-83. — *Nekola Frant.*, Šlechta a urozené panstvo v Klatovech od 1627 do 1797. Progr. reál. gymn. v Klatovech, 1902, 8°, str. 52. — *Nekola Frant.*, Udělování práva městského v Klatovech (od r. 1634-1767). Progr. v Klatovech r. 1903-4, 8°, str. 23. — *Nekola Frant.*, Královští rychtářové v Klatovech. Progr. v Klatovech, 1904-5, Klatovy, 1905, 8°, str. 16.

12922. Přibík z Klenového a Racek z Janovic. S přídavkem dějin hradu **Klenového** a statků rodu rytířů Janovických z Janovců. *Wildmann Fr.*, Pomněnky z čes. krajů. Praha, 1902, str. 433. Srv. s. v. Janovice. — Pam. Arch., II, 1857, str. 104. — Šumavan, 1870, č. 8.

12923. *Flanderka Jos. V.*, Historické obrázky **Kněžmostské:** 1. Kněžmost v době nynější. 2. Kněžmost v době

historické. Jizeran, 1894, č. 97; 1895, č. 4, 10, 12, 14, 17, 19, 38, 40, 43, 45, 47, 51. Též otisk. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3276.

12924. *Ekert Fr.*, Farní osada **Kojetická**. Praha, 1881, 8°, str. 21. — *Honejsek V.*, Z dějin nepatrné české vesnice, Praha, 1894, 8°, str. 111.

12925. **Kokořín:** Alt-Kokoržin in Böhmen. Panorama des Univ., I, 1834, č. 47. — Kokořín, hrad český. Světozor, II, 1835, str. 378. — „Prag", Beibl. Ost u. West, 1844, str. 317. — Zlaté Klasy, 1853, I, str. 110-1. — Poutník, 1846, str. 169-78. — Boleslavan, 1860, str. 162-3. — Hlas, 1863, str. 145. — Květy, 1868, str. 144-5; 1871, str. 319-20. — Pšovan, 1877, č. 8. — Posel z Prahy, 1878, č. 205. — Zábavné Listy, 1879, str. 399 a d. — Otavan, 1880, str. 154, 162, 172. — Světozor, 1883, str. 352, 354. — *Kudrnáč V.*, Dějiny hradu Kokořína. Vydáno k upomínce všem návštěvníkům hradu Kokořína na N. V. Č. v Praze r. 1895 zbudovaného. V Turnově, 1895, 8°. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, Praha. I, str. 6-11, Bibl. Č. Hist., I, č. 1822.

12926. **Kolín** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3279. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 116. — Paměti král. města Kolína. Čas. Č. Mus., 1848, I, str. 383. — Pam. Arch., IV, 1860, str. 173. — *Veselý Václav*, Monografie Kolína nad Labem. V Praze, 1869, 8°, str. 56, s mapou. — Česká Koruna, 1872, č. 77. — *Vávra Jos.*, Z dávných dob města Kolína. Koruna Česká, 1873, č. 96 a d. — *Týž*, O špitále v Kolíně (historie jeho). Ibid., 1873, č. 99. — *Týž*, Pivovarství v Kolíně. (K historii jeho.) Koruna Česká, 1874, č. 37 a d. — *Týž*, Kolín německý. Ibid., 1874, č. 54 a d. — *Týž*, Kolín před Bělohorskou bitvou. Koruna Česká, 1875, č. 10 a d. — *Týž*, Panství Kolínské. Historický náčrtek. Ibid., 1875, č. 1 a d. — *Týž*, O šlechtě, která do r. 1620 v Kolíně se usazovala. S dodatkem městských rodin erbovních. Pam. Arch., X, 1876, str. 551. — *-ek*, Lístek z dějin domácích. K historii Kolína. Koruna Česká, 1879, č. 41 a d. — *Č. H.*, Staré paměti domů kolínských. Ibid., 1880, č. 58. — Z pamětí domů kolínských. Ibid., 1880, č. 70 a d. — *Vávra Jos.*, Události v Kolíně 1618-28. (Prameny: radní protokolly z let 1618 až 1621, 1625-26; kopiáře r. 1622; grunt. knihy, různé listiny.) Čas. Č. Mus., 1880, str. 23-38, 248-60. — *—ek*, Ohlas ze staré soudní síně r. 1626 v Kolíně. Koruna Česká, 1880, č. 2 a d. — Kolín r. 1648. Ibid., 1880, č. 54. — O rodech šlechtických a erbovních v Kolíně po r. 1620. Ibid., 1881, č. 27-30, 35. — Příspěvky ku rodopisu Kolínskému v 17. a 18. století. Ibid., 1881, č. 60 a d. — *Vávra Jos.*, Zprávy o školách Kolínských ve stol. XVII. a XVIII. škola a Život, XXVII, 1881, str. 58, 85. — *J. V(ávra)*, O zdravotnictví v Kolíně v 17. a 18. století. Koruna Česká, 1882, č. 30. — *Týž*, Město Kolín v letech 1628-35. Sborník Hist., I, 1883, str. 363-72. — Jak vzrůstalo město Kolín. K historii jeho v XVII. stol. Koruna Česká, 1883, č. 1. — Obyvatelstvo r. 1648. Histor. Sborník II, 1884, str. 106-8. — *Vávra Jos.*, Které osady na Kolínsku zanikly? Koruna Česká, 1886, č. 13. — *Týž*, Dějiny královského města Kolína nad Labem. V Kolíně, I, 1888, 8°, str. 175; II, 1888, 8°, str. 448. Z obsahu: Události v Kolíně 1526-1618. Vnitřní poměry města 1526 až 1620. Dějiny Kolínské za války třicetileté (1618-48). Povstání stavovské (1618 až 1620). Doba pokuty za odboj (1620 až 1622). Katolická reformace (1622-28). Běhy prvních let po reformaci (1628-31). Město Kolín za války švédské (1630-48). — Kolínsko a Kouřimsko. Obraz poměrů přírodních, života obyvatelstva i paměti časův minulých. V Kolíně 1898 (vychází). — Dějiny a průvodce král. města Kolína nad L., V Kolíně, 1900, 12°, str. 41.

12927. **Konopiště**. Der Schütze von Konopischt. *Hormayr*, Taschenbuch f. vat. Gesch. N., Folge, V, 1834, str. 323-6. (Pověst z 30leté války.) — *Vlasák A. N.*, Město Benešov a hrad Konopiště. Pam. Arch., I, 1855, str. 289-98. Srv. ibid., II, 1857, str. 99. — Lumír, IV, 1854, I, str. 215. — Světozor, 1867, str. 154, 159-60; 1872, str. 569-70; 1874, str. 349, 359. — Střelec konopištský. Pověst z r. 1648. Rolník (kal.), 1891, str. 116.

12928. **Kopidlno**, viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3281. — Světozor, 1874, str. 586, 597.

12929. *Plicka J.*, Německé **Kopisty.** Terezín, 1885, 8°, str. 23, s mapou. — Pam. Arch., II, 1857, str. 221.

12930. **Koruna Zlatá.** *Pangerl*, Urkundenbuch des ehemaligen Cistercienserstiftes Goldenkron in Böhmen. Wien, 1872. Viz Bibl. Č. Hist., II. č. 3283. — *Tadra Ferd.*, Regesten zur Geschichte des Cistercienserstiftes Goldenkron 1560-1660. Viz ibid. — Budivoj, 1865, č. 50. — Pokrok, 1882, č. 9, 11, 13, 17, 18. — *Gross Hynek*, Z dějin bývalého kláštera Zlatokorunského. V Č. Budějovicích, 1899, 8°, str. 18. — *Wildmann František*, Zlatá Koruna. Sborník historického kroužku Vlasti, I, 1900, str. 27-40, 65-84. — *Teplý Frant.*, Zlatá Koruna. Sborník histor. kroužku Vlasti, II, 1901, str. 31. — *Tadra Ferd.*, Das Stift Goldenkron zu Anfang des 30jähr. Krieges. Studien u. Mitth. a. d. Bened.- u. Cisterc.-Orden, XI, str. 35-47. — *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů, Praha, 1902, str. 273-88.

12931. **Kostelec Černý.** Konfiskace r. 1620. Naše Hlasy, 1883, č. 7. — Světozor, 1869, str. 24, 28; 1874, str. 586, 616. Pam. Arch. V, 1863, str. 346-53. Též otisk.

12932. **Kostelec Červený.** Světozor, 1874, str. 586, 618.

12933. **Kostelec Labský** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3284. — Světozor, 1874, str. 586, 618.

12934. **Kostelec nad Černými lesy** viz **Černý Kostelec.**

12935. **Kostelec nad Orlicí**, viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3285. — *Zoubek Fr. J.*, Kostelec nad Orlicí. Stručný přehled jeho minulosti. V České Lípě, 1860, 4°, str. 40. — *Zoubek Fr. J.*, Kostelec nad Orlicí r. 1635. Pam. Arch., IV, 1860, str. 273-4. — Světozor, 1874, str. 586, 618; 1881, str. 332, 339. — *Lašek Gotthard*, Místopisné či topografické vypsání města Kostelce n. Orlicí, se stručným vypsáním historickým. Rychnov, 1878, 8°, str. 57. — *Seykora Old. V.*, Kostelec nad Orlicí. Světozor, XV, 1881, str. 339. — *Sedláček*, Hrady, II, 1883, str. 26-8. — *Rabyška Jan*, Kostelec nad Orlicí aneb Památky města Kostelce nad Orlicí dle nejstarších pramenů až do ukončení roku 1888. Rychnov nad Kn., 1889, 8°, str. 88.

12936. **Kosť.** Boleslavan, 1862, str. 260-1, 268-9, 276-7. — Čech, 1865, str. 279-82. — Květy, 1869, str. 121, 126, 128. — Světozor, 1871, str. 449, 450; 1881, str. 196, 201; 1882, str. 137, 143; 1884, str. 460. — „Praha", 1872, str. 72. — Zábavné Listy, 1880, str. 30, 37, 43; 1886, str. 519, 521. — Jarý Věk, 1884, str. 63. — Ruch, 1884, str. 8, 9, 28, 44. — Krakonoš, 1885, str. 50, 58, 66, 75, 83, 91.

12937. *Rybička Ant.*, Hrad **Košumberk.** Pam. Arch., IV, 1860, str. 49-57. — Světozor, 1871, str. 592, 594. — Košumberk, Luže a Chlumek. Zlatá Praha, IV, 1887, str. 671. — *Sedláček Aug.*, Hrady, I, 1882, str. 94-109. — *Adámek K. V.*, Luže, Košumberk a Chloumek v XVII. a XVIII. věku. Pam. Arch., XX, 1902. Též otisk, 1902, m. 8°, str. 64.

12938. *Trnka Václav*, **Kounice** a Přerov v Čechách. I. Panství Kounické. Praha, 1873, 8°, str. 112. — Naše Hlasy, 1884, č. 49.

12939. **Kouřim** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3287. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Zivalda Jindřich Václav*, Dým Kouřima města, někdy čtverou vůni z sebe vydávající. (Sepsán r. 1659.) V Praze v staré kolleji blíž mostu l. 1665. — Výtahy podali: *Zap K. V.*, Kouřim. Pam. Arch., I, 1855, str. 153 a d. — *Gabriel Václav*, Z dějin a místopisu města Kouřimi. Lumír, XII, 1862, 2, str. 640-4, 664-6, 713-5, 739-40, 809-12. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, Kouřim v létech 1620-24. Pokrok, 1871, č. 131-2. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 168. — *Moravec Fr.*, Děje města Kouřimě. Zličan, 1881, č. 1-8. Otisk. — Naše Hlasy, 1881, č. 3. — Naše Hlasy, 1883, č. 7 (konfiskace 1620). — Duchovní správa v Kouřimi od roku 1618 str. 111-13. — Hyllos, II, 1., 129. — do 1628 Čech, 1884, č. 21, 29, 32, 34, 36, 37, 42, 44, 49, 58, 64, 72, 73. — *Kremla Jan*, Kouřim před bitvou a po bitvě na Bílé Hoře. Naše Hlasy, Č. Brod, 1894, č. 20-8. — *Oehm Vinc.*, Paměti král. města Kouřimi. I, Praha, 1894, 8°. Srv. Čas. kat. Duch. XXXV, 1894, str. 253. — Viz Kolínsko a Kouřimsko, 1898, s. v. Kolín. — *Kremla Jan*, Co vydala Kouřim na vojsko do r. 1626. Naše Hlasy. Čes. Brod, 1904, č. 16. — *Kremla Jan*, Vydrancování Kouřimě r. 1639 a 1640. Věstník Poděbradska, VIII, Poděbrady, 1905.

12940. *Sedláček Aug.*, Paměti obce **Kozlovské.** V Táboře, 1892, 12°, str. 36.

12941. *Hübner Alois*, Obec **Kralovice** v okresu Říčanském. Praha, 1876, 8°, str. 62.

12942. *Bretšnajdr V.*, Město **Královice.** Plzeňské Listy, 1887, č. 143 a d. Otisk. — *Dvk J.*, Popis politického okresu Královického. Královice, 1886, 8°.

12943. **Královice Dolní a Horní** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3287. — Květy, 1870, str. 7-8. — Pam. Arch., II, 1857, str. 68. — *Vlasák Ant. Norb.*, Okres Dolno-Kralovický v Čáslavsku. Nástin historicko-archaeologický. (Bibl. míst. děj. sv. XI.) V Praze, 1884, 8°, str. 130.

12944. *Šumavský A.*, Přehled všech starých hradů a tvrzí v kraji Píseckém. **Kraselov** (tvrz u Strakonic). Poutník od Otavy, I, 1858, sv. 1, str. 131. — Pam. Arch., II, 1857, str. 103.

12945. *Ermold H.*, Historisch-topographisch-statistische Erzählung von Graslitz (**Kraslice**). Eger, 1860, 8°, str. IV, 142. — *Gradl Lorenz J. J.*, Das Graslitzer Bergbuch von 1590-1614. Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXIX, 1891, 30. — *Urban M.*, Zur Geschichte der Stadt Graslitz. Erzgeb. Zeitung, XII, 1891, str. 247, 271. — *Schön Th.*, Die Herrschaft Grasslitz in Böhmen im Besitz des Hauses Schönburg 1575-1666. Schönb. Geschichtsblätter. Vierteljahrshefte zur Erforschung und Pflege d. Gesch. im Gebiet der Schönbergischen Recess- und Lehenherrschaft. VI, Waldenburg, 1900, č. 1-2.

12946. *Rohoznický Petera Frant.*, Hrad **Krašov** (Dějiny). V Praze, 1863, 8°.

12947. **Krumlov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3290. — Květy, 1868, str. 340, 342;

1871, str. 324, 326-7. — Světozor, 1868, str. 68-9; 1880, str. 448, 454. — Památné hrady a tvrze na Šumavě: Krumlov (Dějiny). V Klatovech, 1876, str. 53. — *O. M.*, Český Krumlov. Zlatá Praha, I, 1884, str. 33, 38, 329. — Budivoj, 1884, č. 19. — *Gallistl Th.*, Heimatskunde des pol. Bezirkes Krummau. Winterberg, 1887, 8°; 2. vyd., 1903, 8°, str. VIII, 267, s mapou. — *Rybička A.*, Krumlov český. Pam. Arch., XVI, 1896, str. 509, 510.

12948. *Hallwich H.*, Aus der Geschichte von Graupen (**Krupka**) (1615-19). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., II, 1864, 25. — *Týž*, Geschichte der Bergstadt Graupen. Prag, 1868, 8°, str. XIII, 273, 3 přílohy. — *Knott Rud.*, Ein Gerichtsverfahren in Graupen im J. 1632. Erzgebirgszeitung, XV, str. 243. — Zlatá Praha, 1884, str. 224, 230. — Výjev z 30leté války. Bes. pro záb. a pouč., 1888, č. 123. (Lupiči r. 1632 zabili v Krupce faráře Schemelia i s hospodyní.) — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z roku 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus., 1901, č. 131.

12949. **Křemešník** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3291. — Pravdivý a pamětihodný spis o vystavení a založení chrámu Páně, ke cti a chvále nejsvětější Trojice na kopci Křemešnickém. (Za časů Ferdinanda II.) Vytištěná (s. l.) v roku 1832, 12°. — České Noviny, 1880, č. 181. — *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů, Praha, 1902, str. 252-64.

12950. **Křivoklát**. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3292 a III, č. 7658-704. — Bürglitz. Hyllos, II, 1, 9. — *Levý Fr.*, Křivoklát za doby třicetileté. Pam. Arch., IX, 1874, str. 958-9. Otisk listiny z arch. rakovnického: Spis hlavní a proces převedené při právě města Rakovníka proti Václavovi Richtrovi, jináč Kolešovskému, v příčině vzdání lidu nepřátelskému kurfiřtskému zámku J. M. C. hrádku Křivoklátu. — Hrad Křivoklát zachráněn před Švédy. Bes. pro záb. a pouč., 1883, str. 77. — *P. D.*, Hrad Křivoklát zachráněn. (Švédové nazývali ho „Křivohnát" a tím k němu nepřišli.) Čes. Listy, I, str. 70. — *Winter Sigm.*, Křivoklát za vpádu lidu kurfiřtského r. 1631. Pam. Arch., XIII, 1885, str. 125-32. — *Šlechta-Křivoklatský Jan*, Dějiny a popis král. lovčího hrádku Křivoklátu a jeho nejbližšího okolí. V Praze, 1886, 8°, str. 36.

12951. **Křivsoudov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3293.

12952. **Ktiš** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3294.

12953. **Kunžvart** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3296. — Šumavan, 1874, str. 276. — *Urban M.*, Kurtzgefaste Geschichte der Stadt Königswart. Egerer Jahrbuch, 1877, str. 120. — *Urban M.*, Zur Geschichte der Stadt und Herrschaft Königswart. (Geschichtlicher Überblick bis auf die Gegenwart 972-1848.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XIX, 1880, str. 24. — *Gradl*, Beiträge zur Geschichte Nordwestböhmens. 2. Königswart. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXI, 1882, str. 318-29.

12954. *Bernau F.*, Geschichte des Schlosses und Gutes Hauenstein sammt Beschreibung der Stadt Kupferberg (**Měděnec**) u. des Kupferhügels. Karlsbad, 1875, 8°.

12955. **Kyšperk** viz **Chlumec.**

L.

12956. *D'Elvert*, Paměti města Landsskrona (**Landškroun**). Denkwürdigkeiten der Stadt Landskron (in Böhmen, an der Grenze Mährens). (Aus dem Chaos Pessinianum). Monum. rer. boh., mor. et sil., Bibl. Č. Hist., II, č. 207, Sectio I. pars 2, str. 369-87 (1586-1653). — Veliký požár v Landškrouně r. 1621. Pam. Arch., XII, 1882, str. 29. — Vpád nepřátelského lidu švédského do města a okolí Landškrounského r. 1643. Pam. Arch., XII, 1882, str. 32. — Švédové opět v Landškrouně a veliký požár tamtéž r. 1645. Pam. Arch., XII, 1882, str. 34. — Císařské a švédské partaje v Landškrouně r. 1646-8. Pam. Arch., XII, 1882, str. 35. — *Zeiner Em. K.*, Privilegia města Landškrouna. Sborník hist., III, 1885, str. 55-7. — *Zeiner Em. K.*, O příčinách selské bouře, která vypukla na Landškrounsku l. 1620. Sborník hist., III, 1885, str. 179-82. — *Loserth*, Zur Rekatolisirung von Landskron. Restaurations-Statut der Stadt Landskron von 5. April 1631. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXIX, 1891, str. 296.

12957. **Ledeč** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3297. — *Vlasák Ant. Norb.*, Ledeč nad Sázavou a jeho okolí v kraji Čáslavském. Pam. Arch., V, 1862, str. 135-8, 225-9, 278-82. Dodatky od *Solaře J.* ibid., str. 335; od *Rybičky A.*, ibid., str. 375.

12958. **Lemberk,** viz: *Pinkava Vict.*, Gesch. der Stadt Gabel und des Schlosses Lämberg, 1897, 8°. *Bürger*, Lämberg 1886.

12959. **Lenešice** na Lounsku viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3299. — *Štědrý Fr.*, Lenešice. Otisk ze „Sborníku historického kroužku Vlasti", roč. VI, 1898. V Praze, v. 8°, str. 15. (Dějiny osady L. na Lounsku.)

12960. **Lešťany** (na Plzensku) viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3300.

12961. **Lhota Písková** viz: *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské, Boleslavan, I. (V), 1887, s. v. Boleslav Ml.

12962. *Hejtmánek Ladislav*, **Libeň.** Historický nástin. Se 3 mapkami a 26 ill. V Libni, 1896, 8°, str. 266. Viz též r. 1608.

12963. **Liberec.** *Czoernig Karl Jos.*, Topographisch-historisch-statistische Beschreibung von Reichenberg. Nebst einem Anhange, die Beschreibung von Gablonz enthaltend. Wien, 1829, 8°, str. 216. — Srv. *Czoernig*, Reichenberg. (Beyträge zur Landeskunde Böhmens I.) Hormayr, Archiv, XVIII, str. 409-12, 425-9, 457-61, 467-70, 477-80. — *Cluth J.*, Reichenberg. Panorama des Universums V, Prag, 1838, str. 235. — *Zap K. V.*, Liberec. Histor. s rytinou. Poutník, Praha, 1847, str. 275 a d. — Zlaté Klasy, 1856, č. 13, str. 98 až 100. — *Herrmann J. G.*, Geschichte der Stadt Reichenberg. Reichenberg. 1860, 8°, str. XVI, 559; jiná vyd. 1863, 1864. — *Hallwich H.*, Reichenberg vor dreihundert Jahren. Reichenberg, 1868, 8°, str. 30. — *Hallwich H.*, Der Reichenberger Bezirk. Heimatskunde für Schule und Haus. Reichenberg, 1873, 8°, str. 83. — *Hallwich H.*, Reichenberg und Umgebung. Eine Ortsgeschichte mit spec. Rücksicht auf gewerbliche Entwickelung. Reichenberg, 1874, 8°, str. 6, 548, Beilagen. (Urkunden und Regesten), str. 112. — *Maschek Friedrich*, Zur Geschichte und Lage von Reichenberg und Umgebung. Reichenberger Zeitung, 1878, č. 166. Srv. Mitth. Nordb. Exc. Cl. IV, 1881, str. 288 a d. — *Hübner Ludwig*, Kurzer Abriss der Geschichte Reichenbergs bis zur Einwanderung der ersten Tuchmacher, Geschichte der Reichenberger Tuchmacherzunft. Reichenberg, 1879, 8°, str. VI a 282, 7. — *Hoffmann A.*, Geschichte der alten Häuser auf der Nordseite des Altstädter Marktplatzes in Reichenberg. Reichenberg, 1888, 8°. — *Ressel A.*, Zur Geschichte der Reformation in den Bezirken Friedland und Reichenberg. Jahrb. deutsch. Gebirgsverein. f. d. Jeschken- u. Isergebirge, IX, str. 43-52. — Srv. s. v. Frýdland.

12964. **Libějice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3301.

12965. Panství **Liběšické** v polovici 17. stol. Příspěvky statist. o české národnosti. Pam. Arch., IX, 1874, str. 57 až 60. Srv. ibid., VIII, str. 58.

12966. *Koubek Arnošt*, Děje města **Libochovic** nad Ohří. S odvoláním na zemské desky a jiné původní prameny. V Litoměřicích, 1874, 8°, str. 407. Z obsahu: Jiří Popel z Lobkovic 1569-94, str. 141-70. Komora královská a Bathory 1594-1613, str. 170-88. Adam ze Sternberga, 1613-23, str. 188-200. František Matěj Karel ze Sternberka 1623-1648, str. 200-7. — Květy, 1867, str. 196, 202. — Světozor, 1867, str. 165, 169, — Čas. Praha, 1874, str. 97. — Libochovice a okolí. Zlatá Praha, IV, 1887, str. 590.

12967. **Lichnice.** Květy, IV, 1869, str. 287; 1871, str. 340, 343; 1879, str. 122. — Pravda, 1884, č. 52, příl. Sázavan, č. 45, 53, 65. — *Adámek K. V.*, Na Lichnici. Jitřenka, roč. IX, 1890, č. 1-6.

12968. *Zap K. V.*, **Lichtenburk,** hrad v kraji Čáslavském. Pam. Arch., I, 1855, str. 241-52. — Komenský, VII, 1879, str. 470-1.

12969. **Lípa Česká** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3302. — *Krombholz*, Die Stiftung des Böhmisch-Leipa Gymnasiums durch Albrecht von Waldstein, Herzog von Friedland. Böhm. Leipa, 1834, 8°, str. 2. — Pražské Noviny, 1860, č. 36, 39, 113-4, 187-8, 271. — *Wenzel Ernst*, B. Leipa vor und unter Wallenstein, Culturhistor. Skizze, B. Leipa, 1863-5. Progr. real. — *Zoubek Fr. J.*, Lipé (Česká Lípa). Příspěvky hist. a topogr. Pam. Arch., VI, 1865, str. 1-11, 41-52. — *Hallwich*, Zur Geschichte der Stadt Böhmisch Leipa (1622-27). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IX, 1870, str. 40. — Látka pro povídky ze žalářů. (Z České Lípy, k r. 1610.) Besídka pro záb. a pouč., 1872, č. 16. — Přepis přísahy po rebellii na statcích Trčkových r. 1628. Pam. Arch., X, 1876, str. 626-7. — Srv. *Paudler A.*, Studien zur Nordböhmischen Specialgeschichte. Böhm. Leipa, 1878, v. 8°, str. 31. — *Just J.*, Der politische Bezirk Böhm. Leipa. Ein Beitrag zur Heimatkunde f. Schule und Haus. B. Leipa, 1879, 8°. — *Schlesinger Ludw.*, Kriesche's Chronik von Böhmisch-Leipa. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XX, 1882, str. 290-312. Srv. též *Heimrich W.*, Die Lebensgeschichte unseres Chronisten Hans Kriesche. Mitth. Nordböhm. Exc. Cl. I, 1878, str. 17-20. — Světozor, 1885, str. 733, 750. — *Wolkan R.*, Leipa zur Zeit der Reformation. I. Obrigkeit und Kirche 1532-1636. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXIV, 1885, str. 33-73. — *K. Ch.*, Česká Lípa a její památky, Světozor, XIX, 1885, str. 750. — Čechy, VII, 1892, str. 145 a d.

12970. **Lípa Krásná.** Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus., 1901, č. 131.

12971. *Solař Jeronym*, **Lipnice,** hrad a město v Čáslavsku. Pam. Arch., V, 1862, str. 73-81. Zvl. otisk. V Praze, 1862, 4°, str. 8. — Pam. Arch. V, str. 73-81; VI, str. 154. — *Legis-Glückselig*, Burg Lipnitz in der Nähe von Humpoletz, „Illustr. Chronik v. Böhm." B. II. Lief. 3, str. 177. — Světozor, 1868, str. 245, 256, 278. — *Bernau Fried.* (*Bačkora Přemysl*), Die Burg Lipnitz bei Deutsch-Brod in Wort und Bild, Geschichte und Sage. Prag, 1873, v. 8°, str. (6), 78. — Hrad Lipnice v Čáslavsku. Sázavan, příl. Pravdy r. 1884, č. 65. — Ruch, 1885, str. 8, 12, 30, 48, 62, 82. — *Kořínek F.*,

Hrad Lipnice. Paměti dějepisné a průvodce po hradě. S plánem a illustracemi, s. l., 1900, m. 8°, str. 83.

12972. **Lipno** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3303. — Pam. Arch., X, str. 253.

12973. *Brod Fr.*, Z purkrechtní knihy **Lišťanské** 1572-1634. Sborník histor. kroužku Vlasti, VII, 1906, str. 110-1.

12974. Rozdělení statkův **Litenského** a **Lochovského** na 2 díly. Díl druhý Lochovský l. 1640. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. čes. lit., V, č. 302.

12975. **Litice.** Praž. Noviny, 1857, str. 228. — *Bienenberg Karl J.*, Littitz oder Litice. Versuch über Alterthümer in Böhmen. B. I. 1778, str. 97-123. — *Legis-Glückselig*, Burg Lititz in Böhmen. Illustr. Chronik von Böhmen. Bd. II., Lief. 8-9, str. 474. — Květy, VI, 1871, str. 207. — Světozor, 1882, str. 521, 527. — *Bauer*, Potštýnské zátiší. Praha, s. a., str. 41-61. — *Sedláček*, Hrady, II, 1883, str. 75-91. — *Tykač Jan*, Údolí Orlická, s. v. Orlice.

12976. **Litoměřice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3304. — Grundriss der Stadt Leitmeritz, welche von den Schwedischen geplundert und verlassen im Martio a. 1640 Jahr. Mědirytina, Theatrum Europaeum, viz s. v. — *v. Bretfeld Franz Joseph Freyherr*, Umriss einer kurzen Geschichte des Leutmeritzer Bisthums im Königreiche Böhmen, nebst einigen genealogischen Denkwürdigkeiten über das Alter und die Verdienste der böhmischen Familie Chlumczansky von Przestawlk und Chlumczan. Wien, 1811, 8°, str. 8, tab. V. — Leitmeritz (Litoměřice, Litomericium). Hyllos III, 1, 1819, str. 105. — *Jacksch Ig.*, Leiden u. Schicksale der k. k. Kreisstadt Leitmeritz in Böhmen. (In den Zeiten des 30jähr. Krieges.) Bohemia, VII, Prag, 1834, č. 10. — — Panorama des Universums, XI, 1844, str. 189. — Litoměřice v 30leté válce. Lumír, I, 1851, I, str. 595;. II, 1852, str. 1104. — *Berthold Vinczencz*, Leitmeritz in der Vorzeit u. Gegenwart. Gesammelt im Jahre 1850. Leitmeritz, 1854, 8°, str. 91. — *Prasch*, Leitmeritzer Kreis, seine neuen Verwaltungs- und Gerichtsorgane. Leitmeritz, 1855. Srv. Bohemia, XXVIII. Prag, 1855, č. 154. — *Sojka J. K.*, Výpisky z kroniky města Litoměřic. Ze starého rukopisu P. Václ. Krolmusa. Jasoň, 1859, č. 3 a d. — *Meyer Karl Gustav*, Das Leitmeritzer Bisthum und die ihm vorangegangene Propstei. Leitmeritzer Wochenblatt, 1860, č. 36-8. — *Šalanský Jan*, Litoměřice v třicetileté válce. Libuša, I, Č. Kamenice, 1862, str. 167. — Viz *Mikovec*, Starožitnosti země české, Praha, I, str. 29. až 38. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Purkmistr a konšelé města Litoměřic nad Labem podávají komoře české zprávu o tamějších emigrantech, kteří se při vpádu Sasův do Čech navratili 1635. Illustr. Evang. Věstník, I, 1865-6, str. 201. — *Lippert Julius*, Leitmeritz von seiner Gründung bis zum Beginn seiner Čechisirung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., V, 1867, str. 55, 95, 125, 153, 203; VI, 1868, 93, 152. — Die Stadt Leitmeritz seit ihrer Gründung bis auf die Gegenwart. Leitmeritzer Wochenblatt, 1867, č. 21-48. — *Lippert Jul.*, Geschichte der Stadt Leitmeritz. Beiträge zur Gesch. Böhm. Abth. III., Bd. II. Prag, 1871, lex. 8°, str. X, 664. — *Födisch J. E.*, Leitmeritz. Ein historisch-topographisch-statistischer Führer durch d. Stadt u. deren Umgebung. Leitmeritz 1871, 8°, str. 29. — Český Sever, 1885, č. 35 (Litom. české). — Světozor, 1885, str. 476-7. — *Haudek J.*, Heimatskunde des politischen Bezirkes Leitmeritz. 1887, 8°. — *Gierschick Julius*, Führer durch den Leitmeritzer Gau, Elbefahrt, Bahnfahrten und Fusswanderungen in Böhmens Paradies. Mit Stadtplan u. 1 Karte. Leitmeritz, I. Aufl., 1891; II. Aufl., 1903, 8°, str. 244. — *Seifert Ad.*, Die Leitmeritzer Diözese nach ihren geschichtlichen, kirchlichen u. topographischen Beziehungen geschildert. Saaz, 1899, 4°, str. 304. — *Zahradník Isidor*, Samuele Nymburského „Paměti Litoměřické". Sborník historického kroužku Vlasti, I, 1900, str. 22-7. — *Schulz V.*, Dvě kroniky Jesuitské kolleje v Litoměřicích z let 1629-1662. V Praze, 1900, 8°, str. 18. Věstník Kr. Čes. Sp. Nauk, 1900. — *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 265-78. — *Ankert H.*, Die Gräber und Grüfte der Leitmeritzer Stadtkirche. Mitth. Nordböhm. Ex.-Cl. XXV, 1902, str. 2. — *Haudek J.*, Musikalisches aus Alt-Leitmeritz. Leitmeritzer Zeitung, XXXII, č. 30. — *Gierschick Julius*, Alt-Leitmeritz. Leitmeritzer Zeitung, XXXII, č. 10-6, 18, 20, 22, 24, 26, 27, 29, 31, 33.

12977. **Litomyšl** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3305. — *Nejedlý Zd.*, Dějiny města Litomyšle (vychází). — Copia relationis eorum, quae evenerunt an. 1618 die 28. Maji descripta ex ipso Originali, quod Adm. R. D. *Daniel Hajek*, Decanus Litomislicensis post superata tormenta crudelissimi martyrii sua manu conscripsit. Lib. Memorab. Decan. Litomisl. (Vzbouření protestantů proti katol. faráři.) — Elenchus diplomatum et aliorum instrumentorum a capitulo litomischliensi ordinis praemonstratensis quondam in curia Zvittaviensi depositorum et inibi reperibilium. 2 l. Consignation einiger böhmischen Instrumenten, welche ob dem Stadt Zwittauer Rathaus in archivio sich befunden (litomyšlských). Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova (Otisk z Čas. Č. Mus., 1901), č. 363, 364. — *Je-*

línek Frant., Historie města Litomyšle. V Litomyšli, I, 1838, str. 304; II, 1845, str. IV, 374; III, 1845, str. 372. — Litomyšl 1608. Čas. Č. Mus., 1844, str. 176. — Obrazy Života, 1861, 20-3. — Zlatá Praha, 1884, str. 91, 103. — *Šimek Jos.*, Něco o protireformaci v Litomyšli. Sborník historický, III, 1885, str. 182-5. — *Šimek Jos.*, O osudech zboží patřícího zboru Bratrskému v Litomyšli. Sborník hist., III, 1885, str. 329. — *Štěpánek Jos.*, Kdy panovníci a členové rodin v Čechách panujících navštívili Litomyšl. V Litomyšli, 1889, v. 8°, str. 10. — *Štěpánek J.*, Archiv města Litomyšle. Progr. Litomyšl., 1889, 8°, str. 27. — Požár v Litomyšli (l. 1635). Besídka pro záb. a pouč., 1891, č. 54. — *Štěpánek Jos.*, Měšťané litomyšlští v zajetí švédském. Čas. Č. Mus., 1894, str. 118.

12978. *Fritsch F.*, Geschichte der Stadt Oberleutensdorf (**Litvínov Horní**). Jahresbericht d. O.-Leutensd. Volks- u. Bürgerschulen, 1890, 8°.

12979. **Loděnice** (tvrz) (dějiny) viz: *Fr. Nechvíle*, Choltice. V Praze, 1871, str. 37. — Pam. Arch., VII, 1868, str. 156.

12980. **Lochovice** viz: Rozdělení statku Liteňského a Lochovského l. 1640. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. čes. lit., V, č. 302. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 65, 703; XI, 1881, str. 110-2.

12981. **Loket** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3306. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 100. — Rodinná Kronika, VI, 1865, str. 129. — *Schlesinger L.*, Die Chronik der Stadt Elbogen (1471-1504). Prag, 1879, 8°, str. XVI, 202. — *Prökl*, Geschichte der Stadt Elbogen. Historisch - statistisch - topographisch. Eger, 1884, 8°. — Ruch, 1885, str. 320-1. — *Bernau*, Studien und Materialien, I, Prag, 1902, str. 24-9.

12982. **Lomnice nad Lužnicí.** Ohlas od Nežárky, 1881, str. 1, 9, 16.

12983. **Lomnice nad Popelkou** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3307. — Krakonoš, 1882, str. 42, 51, 58, 66, 74, 83, 91, 98. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 897.

12984. **Louny** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3308. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Pavla Mikšovice* Kronika města Loun od l. 1490 až do 1631. Rkp. *Jungmann*, Hist. lit. čes., V, č. 301. Srv. Mikšovicova kronika Lounská. Sborník hist. kroužku Vlasti, V, 1904, str. 54-8. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 60-2. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — *Wunš R.*, Dějiny svob. kr. města Loun. Praha, 1868, 8°, str. 4, 164. — Světozor, 1873, str. 15 a d. — *Brod Frant.*, Některé paměti z Lounska a okolí o válce třicetileté. Obrana, v Lounech, IV, 1895, č. 8 a d. — *Štědrý Frant.*, Klášter dominikánský v Lounech. Sborník historického kroužku Vlasti, I, 1900, str. 84-6. — *Štědrý F.*, O školách lounských (XIV-XVII. st.). Ibid., II, 1901, str. 81-91. — *Straka Cyr.* - *Štědrý Fr.*, O školách okresu Lounského od nejst. dob až do dnes. Ibid., VII, 1906, str. 1-6.

12985. **Lovosice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3309. — Pam. Arch., VI, 1865, str. 201-7, 246-51. — Zábavné Listy, 1882, str. 75. — *Veselý Johann*, Geschichte der fürstlich Schwarzenberg'schen Domaine Lobositz inclusive der Güter Sulevic, Chinic, Boreč, Wopparn, Veselí, Wostray, Weiss-Aujezd, Velemín, Kuttomirsch, Dubkovic, Roscholka, Šíma und Kamaik. (Mit 18 Abbildungen.) Prag, 1894, lex., str. 84, (4).

12986. **Luže.** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3311. — Památný obraz (v městě Luži v chrámu „Chlumku" z r. 1622). Praž. Den. 1897, č. 155. (Bes. pro záb., a pouč., č. 25.) — *Adámek K. V.*, Luže, Košumberk a Chloumek v XVII. a XVIII. věku. Pam. Arch., XX, 1902; též otisk, 1902, m. 8°, str. 64.

12987. *Otruba Fr.*, Paměti města **Lysé n. L.** Lysá n. L., 1898, 8°, str. 274. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660; *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131.

M.

12988. **Maffersdorf.** *Jäger A.*, Dorfchronik. Geschichte der Ortschaften Maffersdorf, Proschwitz und Neuwald. Reichenberg, 1865, v. 8°, str. 471. Z toho: Böhm. Dorfindustrie von *A. Jäger*. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IV, 1866, str. 51.

12989. *Leder Josef*, Dějiny obce **Malína.** V Kutné Hoře, 1897, v. 8°, str. IX, 126. — Pam. Arch., II, 1857, str. 66-8.

12990. *Menčík Ferd.*, Protireformace v **Manětíně** r. 1625. Ruch, VI, 1884, str. 472-6. — Zlatá Praha, IX, 1892, str. 610.

12991. **Maštov,** viz: *Bernau*, Album, str. 45-52. Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Pam. Arch., II, 1857, str. 220; IX, 1874, str. 528.

12992. **Mělník** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3312. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 125. — *Schubert Bedřich Karel*, Mělník a jeho památnosti. V jazyku něm. sepsané a přel. od *Jos. V. Vlasáka*. Praha, 1856, 12°, str. 46. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 201-9. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Mělničan, 1864, č. 11, 15-6, 18-9, 23, 26-7, 30, 35; 1871,

č. 1 a d.; 1872, č. 22-4; 1873, č. 2, 5; 1876, č. 12; 1879, č. 13-5; 1883, č. 15-6. — Řip, 1871, č. 9-10, 12. — Čas. Praha, 1872, str. 111. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 168. — Pšovan, 1872, č. 3, 10, 19, 26; 1873, č. 3-8, 10-2; 1877, č. 3, 5; 1878, č. 12. — *Šimáček Jos.*, Důležitější listiny a zápisky bývalého poctivého pořádku vinařského král. věn. města Mělníka od r. 1606 až do r. 1850 a zprávy o schůzích vinařského spolku okolí Mělníka za rok 1874, 1875 a 1876. Mělník, 1877. Srv. Bibl. Č. Hist., III, 2, č. 8400 a 8402. — *Dvorský Fr.*, Jak se Mělník stal katolickým. Evanjel. Listy, 1884, č. 7. — Pokrok, 1884, č. 9 (po r. 1620). — Královské věnné město Mělník. Zlatá Praha, III, 1886, str. 63 a d. — Světozor, XX, 1886, str. 638. — Čechy, IV, str. 247 a d. — *Böhm Lud.*, Z pamětí král. věn. města Mělníku do r. 1630. Výr. zpráva měšťanských a obecn. škol v král. věn. městě Mělníce, 1886, 8°. — — *Böhm Lud.* (*B. Romaňovský*), Královské věnné město Mělník a okres Mělnický. Mělník, 1891, str. VIII, 932. Z obsahu: Jakub Hořčický (Sinapius) z Tepence, hejtman mělnický. Mělník za války 30leté. Vpád saský r. 1631 a 1632. Z pamětí rozličných král. věnn. města Mělníka z let 1631-1656. Císař Ferdinand III. na Mělníce. — *Zamastil Karel*, Mělník v době direktorů a Fridricha Falckého. Upomínka na slavnost 25letého trvání Sokola Mělnického. Mělník, 1893, 4°, str. 2-8. — *Zamastil Karel*, Kollegiatní kapitula Mělnická. Příspěvek k dějinám královského věnného města Mělníka nad L. Na Mělníku, 1896, v. 8°, str. 48.

12993. *Pokorný Rudolf*, **Heřmanův Městec** a okolí za doby pobělohorské. Pokrok, 1873, č. 250.—Pam. Arch., II, 1857, str. 97; VII, 1868, str. 347, 566. — *Rybička Ant.*, Švédský kříž. Pověst z okolí heřmanoměsteckého. Květy, XIV, 1847, str. 229, 233. — Světozor, 1874, str. 187, 603. — *Rybička Ant.*, Městec Heřmanův. Město a velkostatek v Chrudimsku. Pam. Arch., XIV, 1889, str. 391-8, 443-8, 503-8, 569-74. — *Klaus A.*, Heřmanův Městec a okolí. Heřm. Městec, 1901, 12°.

12994. *Čečetka*, **Královéměstecko.** Monografie okresu s obrázky z lidového života. Praha, 1896, 8°, str. 188. Se 7 vyobr. a mapou.

12995. **Město Nové n. M.** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3313. — *Gautsch W. E.*, Gedrängte Geschichte der Stadt Neustadt ob der Mettau von ihrer Gründung bis auf unsere Zeiten. Monatschrift des vaterl. Museums, III, 1829, April, str. 356, Juni, str. 527. — *Schön Jos.*, Neustadt an der Mettau. Jahrb. böhm. Museums, II. Bd., 1830, II. seš., str. 239. — Květy, 1846, str. 226, 230. Světozor, 1879, str. 604, 608; 1880, str. 460, 466. — *Hraše J. K.*, Nové Město n. M. v létech 1501-1648. „Sokol od pomezí". Památník Sokola Novoměstského. 1887, str. 37-40. — *Svoboda Ant.*, Nové Město n. M. a nejbližší okolí. N. Město n. M., 1888, 8°. — *Sobel, Joan. de Deo*, Der Convent Neustadt a. d. Mettau in Böhmen zur Geburt der seligsten Jungfrau Maria, Geschichte und Festschrift der oest.-böhm. Provinz d. Barmherzigen Brüder, Wien, 1892, 4°, 135-43. — *Jodas J.*, Památnosti Nového Města n. M. Dle zápisek Františka Slavíka, měšťana Novoměstského n. M. Praha, 1892, 16°, str. 64.

12996. *Pinkava Ant.*, Starý Náchod a monografie svobodného dvoru v **Starém Městě nad Metují.** Výr. zpráva měšť. školy v Náchodě, 1876.

12997. **Mezimostí** (u Veselí n. L.) viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3314. — Český Jih, IV, č. 7; VI, č. 21, 36; VII, č. 21; VIII č. 35.

12998. **Mikulovice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3330. — Eine schwedische Kontributionsforderung an das Bergstädtchen Niklasberg. Viz *Knott Rudolf*, Kulturgeschichtliche Urkunden aus dem Gebiete des Erzgebirges. Erzgebirgs-Zeitung, Teplitz, XXVI, 1905, str. 193-4.

12999. *Jandera J. L.*, Über **Miletin** in Böhmen. Ein topographisch-historischer Versuch. Prag, 1830, 8°, str. 128.

13000. *Zap K. V.*, **Milevsko.** Pam. Arch. III, 1858, str. 213-25, 272-7. — Český Jih, VII, č. 7; VIII, č. 36. — Světozor, 1870, str. 389, 398; 1880, str. 592-8. — *Volkán Václ. L.*, Světozor, XIV, 1880, str. 598. — *Týž*, Město Milevsko a jeho klášter. Otavan, 1880, č. 62, 71, 78, 87.

13001. *Teplý Frant.*, O staré škole v **Miličíně.** Český Jih, 1896, č. 1, 3-5. — *Frant. Teplý*, Paměti starožitného města Miličína a jeho okolí, v Praze 1889, 8°, 209, 5.

13002. **Mimoň** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3316. — *Mareš*, Die Gegenreformation in Niemes und Schwabitz. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. 1883, VI, str. 24. — Geschichte der Stadt Niemes und ihrer nächster Umgebung. Mit 72 Abbildungen, 1 Stadtplan und 1 Bezirkskarte. Gesammelt und herausgegeben von *Josef Tille*. Niemes, 1905, 8°, str. 540. Z obsahu: Dreissigjähriger Krieg.

13003. *Brázda D.*, **Mirošov.** V Praze, 1891, 8°, str. 28.

13004. *Táborský Stanisl.*, Některé památky města **Mirovic.** I. Náhrobní kameny v chrámu Mirovickém. II. Socha Panny Marie na náměstí. Poutník od Otavy, 1858, II. sv., str. 121 a d. Srv. Pam. Arch., III, 1859, 136, 232. — Horymír, VI, č. 46-8. — Náhrobní kameny v kostele mirovickém. Besídka pro záb. a pouč. 1889, č. 132, 133. — *Truhlář Jan V.*, Mirovice, Method, XII, 1886, str. 125.

13005. **Mníšek.** Něco z památních kněh městečka Mníšku. Lumír, III, 1853, II, str. 806-8. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 3317. — *Mezileský J. N.*, Ještě něco o Mníšku. Z památních knih a listin. Lumír, III, 1853, II, str. 976. — *Vávra Jos.*, Bývalé panství Mníšecké. Sborník hist., I, 1883, str. 111-20. — *Týž*, Historické paměti bývalého panství Mníšeckého a kláštera sv. Maří Magdaleny na Skalce. Viz Sborník histor. kroužku Vlasti, 1899, seš. VIII, str. 125. — *Zoubek Fr. J.*, Mníšek. Zpráva České školy Smíchovské, 1884, 8°, str. 9-18.

13006. **Mory** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3319.

13007. **Most** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3320. — *Cori Joh. Nep.*, Geschichte der königl. Stadt Brüx bis zum Jahre 1788. Fortgesetzt bis in die Gegenwart von Med. u. Chir. Dr. *Franz Siegel* sen., nebst einer geologischen Skizze der Umgegend von Brüx von *Ferd. von Hochstetter.* Brüx, 1889, 8°, 455. Srv. *Schlesinger L.*, Zur Geschichtsschreibung der Stadt Brüx. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVIII, 1890, str. 193 (referát o knize Coriho). — *Pontanus a Breitenberg Georg Berth.*, Brixia, Bohemiae civitas. Pragae, 1593, Nigrin, 4°. — *Künigl*, Bohemia. Prag, 1821, str. 83. — Hyllos, II, 1, 174. — *Brauner J.*, Der Grundbesitz der königlichen Stadt Brüx und die Reformation. Brüxer Volks-Ztg., XXVI, 1903, č. 35. — *Brauner J. Michael*, Brüxer Gedenkbuch. Zeittafel geschichtlicher Ereignisse und Denkwürdigkeiten der königlichen Stadt Brüx aus alter und neuer Zeit. II. vyd. Brüx, v. 8°, I. Bd: Aus alter Zeit, str. 57 (1). (Do r. 1880.) II. Bd.: Brüx im 19. Jahrhundert, str. 105. — *Schlesinger L.*, Zwei Actenstücke über die Eroberung des Brüxer Schlosses durch Wrangel im Jahre 1646. I. Gründlicher und wahrhafter Verlauf der Eroberung. II. Wahrhafte Motiven, warum das Schloss den 11. Januar 1646 erobert worden. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., X, 1872, str. 223-37. — Světozor, 1873, str. 124, 126, 313, 318. — Ruch, 1885, str. 257-8, 288. — *Schlesinger*, Zur Geschichte der Stadt Brüx, Einweihung der evang. Kirche am 20. November 1620. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXVIII, 1890, 3, 195. — *Rebhann A.*, Armirung, Defendirung und Demolirung des Brüxer Schlosses 1639 bis 1653. Auf Grund von Acten aus dem Brüxer Stadtarchiv. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIX, 1891, str. 79, 183, 344.

13008. **Mšec** (Kornhaus, Kornouz), viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3321. — Poutník, 1847, str. 115, 132-3.

13009. *Červenka Karel*, Památky města **Mšena** V Praze, 1878, 8°, str. 143. — Pšovan, 1873, č. 5; 1876, č. 11; 1877, č. 9, 19. — Mělničan, 1875, č. 6 a d.; 1877, č. 6 a d.

13010. *Reim Anton*, Die Burgruine **Mühlstein** und ihre nächste Umgebung. Neuhaus, 1849, 8°, str. 15. — Srv. *Bernau*, Album, str. 171-80, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

13011. *Rybička Ant.*, Pan Jaroslav Bořita z Martinic a město **Muncifaj** v letech 1600-12. Zpr. Zas. Kr. Č. Spol. Nauk, 1882, str. 94. — Srv. Pam. Arch., IX, 1874, str. 734.

13012. **Mýto Vysoké** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3322. — *Šembera Alois Vojtěch*, Vysoké Mýto, královské věnné město v Čechách. V Olomouci, 1845, 8°, str. 140. * Květy 1845, str. 282; Čas. Č. Mus., 1845, str. 128. — Světozor, 1868, str. 442. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 382-98; XII, 1884, str. 169. — Posel z Východu, 1874, č. 14; 1877, č. 17-8, 22-4. — Světozor, 1880, str. 16, 22, 33. — *Jireček Herm.*, Královské věnné město Vysoké Mýto. Obraz místopisný, dějepravný, životopisný i statistický. Nákladem obce Vysokomýtské. Vysoké Mýto, 1884, 4°, str. 136. S 5 obr. a 1 mapou. — Zlatá Praha, 1884, str. 91, 103. — *Jireček Herm.*, Paměti města i kraje Vysokomýtského. Vys. Mýto 1892. a d. — *Křemen Kar.*, Vysoké Mýto. Stručný obraz jeho z doby nynější i minulé. Pod perutí Sokola. Vys. Mýto, 1888.

N.

13013. Přísný soud. R. 1628 na **Načeradci.** Bačkovského Všeob. věstník, 1883, I, str. 116.

13014. **Náchod** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3323. — *Ludvík J. M.*, Smíšené zprávy historické o Náchodě. Čas. Č. Mus., I, 1828, str. 80. — *Ludvík Jos. Myslimír*, Památky hradu, města a panství Náchoda i vlastníkův jeho. Hradec Králové, 1857, 8°, str. 343. — Praha (časop.), 1867, str. 120, 149. — Světozor, 1871, str. 423-4; 1884, str. 505. — *Weyke-Eimke v. Arnold Freih.*, Die Familie Trčka von Lipa auf Schloss Nachod und die Schenkung der Herrschaft Nachod an Octavio Piccolomini sowie die Erhebung Nachod zu einer Fideicommiss Herrschaft. Geschichtliche Studie aus dem Schloss-Archive zu Nachod. Königgrätz, 1872, v. 8°, str. 47. — Slavia, I, 1875, str. 5, 26. — *Pinkava Ant.*, Starý Náchod a monografie svobodného dvoru v Starém Městě nad Metují. Výr. zpráva měšť. škol v Náchodě, 1876. — *Rudolf svobodný p. z Ullmensteinů*, Statistický a topografický popis panství Náchodského (s dějinami). Praha, 1878, 8°. — *Václavík Ant.*, Náchod. Histor. a místop. náčrtek. Krakonoš (čas.), III,

1881, str. 10 a d. — Jan Vácslav kníže Piccolomini na zámku Náchodském. Lumír, XII, díl I., 1884, str. 612. — *Hraše J. K.*, Náchod za doby českého povstání. (Ukázka z rkp. Dějiny města Náchoda.). Hlas Nár., 1894, č. 170, 171. — *Týž*, Dějiny Náchoda. I. Náchod, 1895, 8°. str. 722. — *A. Hd.*, Z dějin starožitného města (Náchod). Národní Listy, 1896, č. 135. — Srv. *Karásek Jos.*, Praž. Nov., 1896, č. 52. — *Hraše J. K.*, Náchod za války třicetileté v letech 1621-1639. Dle archivních a jiných pramenů. Pam. Arch., XIX, 1900, str. 341 až 347, 425-30. — *Machat František*, Náboženské poměry na Náchodsku v l. 1620-1660. Náchod. Program reálky, 1902-3, str. 35. — *Podlaha Ant.*, Katolická reformace na panství Náchodském. Sborník historického kroužku Vlasti. IV, 1903, str. 189.

13015. **Nebužely** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3324.

13016. *Hübnerové Edv. a Václav*, Paměti obce **Nedvězí** v okresu Říčanském. Slaný, 1884, 8°, str. 144.

13017. **Nelahozeves** na Vltavě. *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 194-201. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Světozor, 1869, str. 277-9, 286-7; 1874, str. 460, 466-7. — Zábavné Listy, 1882, str. 703, 720.

13018. **Nepomuk** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3325.

13019. **Netolice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3326. — Květy, 1870, str. 396, 398. — Budivoj, 1874, č. 84; 1877, č. 18-9. — *Antl Theodor*, Důchody učitele města Netolic v r. 1631. Budivoj, XXXVII, 1901, č. 24. — *Antl Theodor*, Dějiny města Netolic. Třeboň, 1903, 12°, str. 153, 5 vyobr.

13020. **Neumětice** viz *Rybička Ant.*, Pam. Arch., XI, 1881, str. 566-8.

13021. *Vlasák Ant. Norb.*, **Neveklov**, Tloskov, Heroltice, Živhošt a Ostromeč, Pam. Arch., IV, 1860, str. 38-43. Oprava str. 96. Doplněk V, 1863, str. 144. — *Týž*, Historicko-místopisná obcházka mezi Neveklovem a Sedlčany. Pam. Arch., IV, 1860, str. 130-6. — Český Jih, IV, č. 29. — *Vlasák*, Okres Neveklovský. Nástin statisticko-historický (Bibl. míst. děj., sv. V). V Praze, 1875, 8°, str. 82; 2. vyd. Praha, 1876, 8°. — Tábor, XX, č. 467; XXI, č. 29. — *Kuthan V. J.*, Z paměti města Neveklova. Hlasy od Blaníka, 1887, č. 16 a d.

13022. *Urban M.*, Geschichte der Stadt Neudek. (**Neydek.**) Erzgeb. - Zeitung, XII, 1891, str. 217.

13023. *Vávra Jos.*, Paměti obce **Nuselsko-Pankracké**. Výr. zpráva c. k. čes. reálky v Praze v Ječné ul. r. 1887, str. 3-14.

13024. **Nymburk** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3331. — Die Zerstörung Nimburgs und grausame Ermordung der Einwohner aus der Epoche Wallensteins, Prag, 1833, 8°. — *Zap K. Vl.*, Nymburk, král. město nad Labem. Pam. Arch., III, 1859, str. 340-60. — *Emler J.*, Přehled dějin města Nymburka. Koruna Česká, VII, 1878, č. 33-35, 37, 42. — Světozor, XV, 1881, str. 315, XX, 1886, str. 670. — Květy, 1883, I, str. 596-8. — *F. V.*, Stručné dějiny král. města Nymburka. Jizeran, VIII, 1887, č. 43, 47, 48, 53, 58, 60, 63, 67. — *Brzák Frant.* - *Hrnčíř Frant.*, Václav Hlava z Kiršfeldu, primator král. města Nymburka. Ku 300leté památce jeho úmrtí. Nymburk, 1894, 8°, str. 30. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 10898. — *Hrnčíř Frant.*, Královské město Nymburk nad Labem. V Nymburce, 1894, 8°, str. 198. — Z těžkých dob královského města Nymburka. Občanské Listy, XVI, 1902, č. 33. — *Čečetka F. J.*, Kniha účtů nymburských l. 1617-18. Sborník hist. kr. Vlasti, IV, 1903, str. 7. — Nymburk r. 1605. Věstník Poděbradska a sousedních okresů, VII, 1904, str. 86. — *Mikolášek Fr.*, Staré paměti osad soudního okresu nymburského. Se 6 obrazy, 5 plánky a mapkou z r. 1895. Nymburk, 1901, m. 8°, str. 375, (3). Obsah: I. Část všeobecná: A. Správa. B. Poddanství. C. Robota. D. Paměti soudní. E. Reformace. II. Osady dle bývalých panství. A. Panství Benátské: Čileč, Dvory, Straky, Veleliby. Zbožíčko, Zdonín. B. Statek Kovanický. C. Panství Křinecké: Bošín, Jeseník, Jíkev, Jizbice, Křinec, Mečíř, Nový Dvůr, Oskořínek-Ronov, Podlužany, Sovenice, Zábrdovice, Zavadilka. D. Panství Loučenské: Loučeň, Patřín, Radenice, Studečky, Vanovice, Všejany. E. Panství Lyské: Doubrava, Drahelice, Hronětice, Kostomlátky, Kostomlaty, Lány, Šibice, Vápensko, Zboží Kamenné. F. Statek Ucelský: Mcely, Studce. G. Panství Poděbradské: Bobnice, Budiměřice, Draho, Hořátev, Chleby, Kovansko, Netřebice, Rašovice, Šlotava, Vestec. H. Statek Vlkavský: Skrchleby, Vlkava, Všechlapy. Místa zaniklá.

O.

13025. **Obříství** Pam. Arch., I, 1854, str. 111. Též s. v. Libiš. — Mělničan 1864, str. 102. — z Obříství páni. Pam. Arch., I, 1854, str. 112.

13026. *Jiroutek Fr.*, **Oheb** (dějiny). Polaban, 1886, č. 74. — Čáslavské Listy, 1883, č. 23. — Posel z Východních Čech, 1880, č. 13-4. — *Sedláček*, Hrady, I, 1882, str. 153-5. — *Klaus Alois*, Oheb a Vildštejn. Hist. Rozhl. V, str. 6-12.

13027. **Okoř.** *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 17-30. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Hyllos, III, 1, 4. — Lumír, VIII, 1858, II, str. 1162-5, 1215-7. — Obrazy Života, IV, 1864, str. 101, 111. — Světozor, III, 1869, str. 283. — Čas. Praha, 1872, str. 95. — Svobodný Občan, 1873, č. 4, 5. — Komenský, 1874, str. 676-7. — Pšovan, 1881, č. 13-5. — *Sedláček*, Hrady, VIII, 1891, str. 229 a d. — Smíchovsko a Zbraslavsko, 1899, str. 312. — Viz Hasenburg (*Gregory*). — *Merhout Cyr.*, Hrad Okoř. Histor. Rozhl. IV, str. 394-400.

13028. *F. J. Š.*, Hrad **Opálka.** Šumavan, IV, 1871, č. 18. — Památné hrady a tvrze v Šumavě. V Klatovech, 1876, str. 66. — Pam. Arch., I, str. 1855, 254-5.

13029. **Opatovice** viz Bibl. Č. Hist., I, I, č. 3332. — Evangelický Církev., 1876, str. 151, 197.

13030. **Opočno** viz Bibl. Č. Hist., č. 3333. — Protireformace 1627. *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 131. —*Bienenberg Karl J.*, Versuch über Alterthümer in Böhm. Königgrätz, II, 1779, str. 167. Srv. Bibl. Č. Hist., II, č. 3344. —Děje školy v Opočně. Zpráva nár. šk. v Opočně, 1873. Srv. Pam. Arch., IX, 1874, str. 904. — *Dlouhý J. V.*, Opočno a jeho děje. II. část. Výr. zpr. 5tř. šk. v Opočně 1890, 8°. — *J. Dvořák*, Z paměti roboty a útrap lidu selského na Opočensku. K oslavě jubilea zrušení roboty v okresu Opočenském dle zachovaných zápisů, V Novém Městě n. M., 1898, 8°, str. 42.

13031. *Tykač Jan*, Údolí **orlická** (Orlice). I. Brandejs. II. Lanšperk a Žampach. III. Litice i Potenštein. Nová knihovna pro mládež. Řada III, seš. 34, 1880, 8°.

13032. **Orlík.** Viz *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 79-88. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Orlík po bitvě bělohorské. Poutník od Otavy, 1862, II, str. 83. Srv. ibid., 1858, str. 181. — Libuše, II, 1864, str. 92-3. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3334. — Orlík nad Vltavou (dějiny a popis). Květy, V, 1870, str. 125-6. — Tábor, XV, č. 37-40. — Světozor, IV, 1870, str. 28, 30. — Český Jih, V, č. 41, 44. — Národní Listy, 1878, č. 149, 151. — Beseda Učitelská, 1879, str. 534; 1881, str. 629. — Zlatá Praha, X, 1893, str. 262. — Srv. o Orlíku za 30leté války *Tyl* s. v. Zvíkov.

13033. **Osek** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3335. — Pam. Arch., II, 1856, str. 178. — *Scheinpflug B.*, Die Gründung des Cistercienserstiftes Ossek. Progr. Oberrealsch. in Prag. 1859, 8°. Otisk, Prag, 1859, 8°, str. 18. — *Wocel J. E.*, Bericht über die kunstarch. Reise im westl. Böhmen. Mitth. C. Com. IV, 1859, str. 97. — *Scheinpflug B.*, Bruchstücke aus der Geschichte des Cistercienser-Stiftes Ossegg. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XI, 1873, str. 276-89. — *Týž*, Der Bergbau auf dem Dominium Osseg und in seiner nächsten Umgebung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XV, 1877, str. 302. — Historische Reminiscenzen aus Osseg bei Gelegenheit des Grubenunglückes, Bohemia, 1879, 55. Beil. — *Scheinpflug B.*, Studien zur Geschichte von Osseg (Burg Ossegg, Klosterstiftung in Maschau, Gründung des Stiftes Osseg, gedrängte geschichtliche Übersicht bis 1848, die Klostergebäude, die Zeit, wo Osseg dem Prager Erzbisthum gehörte 1580 bis zur Rückgabe an den Orden am 17. Mai 1626). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XVIII, 1879, str. 241; XIX, 1880, str. 56, 148. — *Siegel P. Meinrad*, Cistercienserstift Ossegg. Xenia Bernardina III: *Seb. Brunner*, Ein Cistercienserbuch. Würzburg, 1881, str. 280-353. — *Grunert Jos. R.*, Ossegg. Historisch-topograph. Führer für Ossegg und Umgebung. Dux, 1886, 8°, str. V, 296. — Zlatá Praha, V, 1888, str. 779. — *Grunert J.*, Brüxer im Kloster Osseg. Brüxer Zeitung, LV, 1902, str. 55-7. — *Urban Michael*, Zur Geschichte von Ossegg. Erzgebirgs-Zeitung, Teplitz, XIV, str. 253.

13034. *Šumavský A.*, **Oselec** (tvrz u Horažďovic). Poutník od Otavy, I, 1858, str. 131.

13035. **Ostromeč** viz: *Vlasák Ant. Norb.*, Neveklov. Pam. Arch., IV, 1860, str. 38-43. Srv. s. v. Neveklov.

13036. **Ostrov** (Schlackenwerth) viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3336.

13037. *Schmidt z Bergenholdu Jan*, Historie Augustinianského kláštera na **Ostrově u sv. Dobrotivé** blíž Hořovic. Pam. Arch., IV, 1860, str. 71-4. — Srv. *Balbín*, s. v. Hora Svatá. — Ostrov (Svatá Dobrotivá) v Čechách. Zlatá Praha, IX, 1892, str. 562.

13038. **Ostrov** klášter u sv. Jana v Skále, řádu sv. Benedikta, přepisy listin, smluv, trhův z desk zemských, z urbáře atd. téhož kláštera se týkajících od r. 1084 do 1755. Rkp. univ. knih. *Jungmann*, Hist. Lit. České, V, č. 446. — *Schmidt A. P.*, Bericht über einige Kunstdenkmale Böhmens. Mitth. C. Com. VIII, 1863, str. 320. — *Svátek Jos.*, Klášter Ostrovský. Lumír, 1866, str. 231-4, 247-50. — *Emler J.*, Ein Nekrologium des ehemaligen Klosters Ostrov. Sitzber. Ges. Wiss. Prag, 1878, str. 346. — *Bulant Ant.*, Klášter na Ostrově u kostela u sv. Kiliana. Dle farních knih pamětních a jiných pramenů. Praha, 1892, 8°, str. 28. — *Zap K. Vl.*, Benediktinští klášterové sv. Jana Křtitele na Ostrově a v Skalách. Pam. Arch., IV, 1860, str. 108-17, 154-73. Oprava ibid., str. 182. — Ostrov se zbytky kláštera. Smíchovsko a Zbraslavsko, 1899, str. 202.

13039. *Puchta J.*, Hrad **Osvračín.** Pam. Arch., VIII, 1870, str. 150. — Památné hrady a tvrze na Šumavě. Klatovy, 1876, str. 95. Srv. Šumavan, 1876, str. 200.

P.

13040. **Pacov.** Bibl. Č. Hist., I, č. 3337. — Články *Vlast. Hálka* a *Přem. Ot. Plačka* o dějinách Pacova, viz v Topografii, Čechy, s. v. Pacov.

1341. *Beran P. J.*, Paměti města **Nové Paky.** V Praze, 1872, 8°, str. 131, 3. obr. Světozor, 1873, str. 609-10. — Čas. kat. duch., 1882, str. 577-81.

13042. **Pankrác,** viz *Vávra J.*, Paměti obce Nuselsko-Pankracké, 1878, s. v. Nusle.

13043. **Pardubice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3338. — Continuatio diplomatum civitatum usque ad finem, z r. 1550-1660, *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, č. 131. — *Klika Jos.*, Královské komorné město Pardubice. Popis statisticko-historický. Roč. zpráva veřej. měst. čes. vyšší školy reálné v Pardubicích, II, 1865, str. 4-17. — Písař panství Pardubského popisuje násilné obracování sedláků na víru katolickou 1628. Illustr. Evang. Věstník, I, 1866, str. 119. — Čas. Praha, 1867, str. 246. — Světozor, 1868, str. 318, 323-4; 1877, str. 113, 117, 166, 201, 227, 239; 1881, str. 124, 130. — *Smolík J.*, Šlechtické rodiny usedlé v Pardubicích 1500-1650. Pam. Arch., IX, 1874, str. 21-34, 113-22. — *Nechvíle Jos.*, Procházky po bývalém panství Pardubském. Pam. Arch., X, 1878, str. 285-310, 569-88, 750. — Stráž na Východě, 1878, č. 1; 1879, č. 1. — *Nechvíle Jos.*, Pardubice, bývalé c. k. komorní město a sídlo panství soujmenného. Děje a místopisný nástin. Pardubice, 1894, 8°, str. 352. — *Potěšil Frant. K.*, Z kroniky města Pardubic a stručný průvodce místopisný. Otisk z „Adressáře města Pardubic". V Pardubicích, 1902, 8°, str. 59. — Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Dějiný a místopisný obraz. V Pardubicích (vychází), viz historické články *Fr. K. Rosůlka*, pokud se týkají 30leté války.

13044. *Rybička Ant.*, Hrad **Pecka** a držitelé jeho r. 1620-24. Pam. Arch., III, 1859, str. 38-40. — Květy, 1834, str. 148-9. — Světozor, 1869, str. 193, 195-7, 200; 1885, str. 504, 510. — Zábavné Listy, 1884, str. 292-3, 314.

13045. *Vávra Jos.*, Bývalé panství **Pečecké.** Sborník hist., III, 1885, str. 24-32, 96, 104, 155-62. Srv. *Vávra J.*, s. v. Kolín.

13046. **Pelhřimov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3339. — *Matzner Jan*, Města Pelhřimova škody, náklady a útraty vojenské od l. 1618 až do l. 1650 sečtené. Z archivu města Písku. Sborník hist., I, 1883, str. 70-3. — Český Jih, 1873, str. 2-4, 102-3, 300-1. — *Petrů V.*, Z dějin města Pelhřimova. Progr. obec. real. gym. v Pelhřimově, 1875-6, II, str. 11-16. — *Týž*, K dějinám města Pelhřimova (z 30let. války). Ibid., 1887.

13047. **Pejrik (Pajrek),** viz **Bajrek.**

13048. *Stöcklöw*, Geschichte des Ortes Pürstein **(Piršenštein, Perštein).** Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XV, 1877, str. 38.

13049. *Imbr J. X.*, Průvodce po **Peruci** a její paměti. Peruc, 1905, 8°, str. 43, s mapou a vyobr. — *Štědrý Fr.*, Farní osada Perucká. Sbor. hist. kroužku Vlasti, VI, 1905, str. 147, 229; VII, 1906, str. 39.

13050. *Pontikl F. E.*, Vollständige Topographie der Fideicommiss-Herrschaft Petersburg **(Petršburk).** Prag, 1821, 8°, str. X, 171. — Pam. Arch., VII, 1868, str. 322.

13051. *Müller Rud.*, Pilnikau **(Pilníkov).** Auf Grund urkundlicher Daten. Riesengebirge in Wort und Bild, 1891, XI, str. 1 a d.

13052. **Písek** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3340. — Listové a písemnosti kláštera sv. Kříže řádu kazatelů v městě Písku se týkající od r. 1434-1699. Rkp. univ. bibl. v Praze, *Jungmann*, Hist. Lit. České, V, č. 421. — Písek v 30leté válce viz *Schön Jos.*, Nachlese zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges. Jahrbüch. böhm. Mus. II, 1831, str. 409-41. —, *Millner Jan Bohuslav*, Starý hrad v královském městě Písku. Pam. Arch., V, 1863, str. 306-23. — *Ninger K.*, Data k protireformaci Písecké (z manuale konšelského). Otavan, 1865, II, str. 378. — Rodinná Kronika, VI, 1864, str. 266-9. — Správa a jmění obce Písecké před Bělohorskou bitvou. Otavan, 1865, II, str. 205. — Otavan, 1866, str. 73, 93, 110, 125; 1867, str. 79, 83 (r. 1619). — Dobytí Písku r. 1620. Budivoj, 1872, č. 14. — Český Jih, I, 1872, č. 5, 6, 14, 29, 52. — Čas. Praha, 1876, str. 292, 303. — *Bezecný Fr.*, Ze starobylého listáře kr. obce Písku v 17. století. Český Jih, VI, 1877-8, č. 2, 5, 6, 14, 29, 52. — *Matzner Jan*, Písek za války třicetileté. Progr. písecké reálky 1878 a 1879, 8°, str. 9, 50. — Otavan 1879, str. 44, 51, 59, 66, 74, 82; 1881, str. 10, 20, 26, 35, 43, 51, 59, 67, 89, 439, 449, 469, 477, 489. — Jak obracel Huerta Písecké na víru katolickou. Šumavan, 1880, XIII, str. 79. — *Matzner Jan*, K dějinám města Písku a královského Hvozdu po smrti Huertově. Sborn. Hist., I, 1883, str. 160-75. — *Týž*, Privilegia, obdarování, milosti atd. a jiné důležité listiny týkající se král. hlav. města Písku. Progr. real. v Písku 1883, str. 1-56; ibid., 1884.

— *Týž*, O zboží král. města Písku v 16. a 17. stol., ibid. 1886. — *Sedláček August*, Hrady a zámky české. Díl VII.: Písecko. 1890. — *Matzner Jan*, Různé příspěvky k dějinám města Písku. I. Výr. zpráva vyšš. realných škol v Písku. 1892, str. 3-36 (o roce 1637-41); II, ibid., 1894, str. 1-43. — *Týž*, Královské město Písek. Průvodce městem a okolím, jakož i dějiny jeho (s plánem města, mapou okolí a četným vyobrazením). V Písku, 1898, 8°, str. 291 s 2 plány. — Úryvky z dějin král. města Písku. Písecké Listy, VIII, 1902, č. 35. Srv. literaturu u l. 1618-20.

13053. *Schmidt F. W.*, Versuch einer Topographie der Stadt Plan **(Planá)**. Abh. böhm. Ges. Wiss., IV, 1788, str. 34. — *F. F. K.*, Zur Geschichte der Stadt Plan (Notizen aus der Zeit 1400-1762). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. I, 1863, str. 28. — Pam. Arch., IX, 1874, str. 643. — *Seuft E.*, Geschichte der Herrschaft und Stadt Plan in Böhmen. Plan, 1876, 8°, str. 473. — *Urban Mich.*, Geschichte der Stadt Plan. Egerer Jahrbuch, X, 1880, str. 108 a d. — *Weidl G.*, Geschichte der Stadt Plan. Tachau, 1883, 8°. Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. (Gradl), XXII, str. 23.— *Weidl G.*, *Urban Mich.*, *Hammer L.*, Heimatkunde des polit. Bezirkes Plan. Plan, 1896, str. 609. Illustr. mit 1 Karte. — *Jordan Maj. Markus*, Oberplan **(Horní Planá)**. Wien, 1882, 8°. — **Planický** okres viz *Prášek* s. v. Klatovy.

13054. **Plasy** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3343.

13055. **Plzeň** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3344. — Belagerung der Stadt Pilsen viz *Enss Caspar*, Fama Austriaca, str. 194-5. Prameny, s. v. *Enss*. — Obležení viz: Relationis historicae semmestralis continuatio *Jacobi Franci*. Historische Beschreibungen aller denkwürdigen Historien, so sich hier in Europa, in hoch und nieder Teutschland, auch in Franckreich etc. dieses Jahres verlauffen und zugetragen. Auss überschickten glaubwürdigen Schrifften und eygener Erfahrung nebenbei etlich Kupferstichen durch Sigismundus, alias Meurer, Francum verlegt und kontinuirt. Gedruckt zu Franckfurt am Mayn, im Jahr Christi. Výtahy u Hrušky, Pamětní kniha m. Plzně, str. 122 a d. Srv. Prameny, s. v, Jacob. Francus. — *Heylman Jan Jakub*. Mansfeldského polního kazatele, Díkčiněné kázaní, kteréž při dobytí města Plzně v kostele sv. Bartoloměje konané bylo. V Praze, 1618, 4°. — Kázání Jana Jakuba Heilmanna, polního kazatele hr. z Mansfeldu v Plzni 25. listop. 1618. Viz *Pavel Skála ze Zhoře*, Prameny s. v. II, str. 533. — *Zacharias Theobald*, Heerpredigt in dem Feldläger vor Pilsen, 7. Oct. 1618. *Friedberg*, M. Sanfftmuth, 1618, 4°, str. 21. — Trawrige Zeitung auss Wien, Von dem tödtlichen Abgang, des Durchleutigen ... Herren Maximilian ... Item, von der dreyen Scharmützeln der Stadt Pilsen, und dem Graffen von Manssfeld vorgelauffen, Auch was sich sonsten ferner begeben und zugetragen. Prag, 1618, 4°, 4 l. — Psaní Maxmiliana bavor. v příčině Plzenských direktorům 2. listop. 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, Prameny, s. v. II, str. 505-6. — Korrespondence kommissařů s Plzenskými v listopadu 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, Prameny, s. v. II, str. 511-25. — Psaní císaře Fel. Dornhaymovi, hejtmanovi Plzenskému, s plnomocenstvím v kraji Plzenském. Viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 320-1. — Psaní císaře direktorům a ke kurfiřtu saskému stran Plzenských 18. října 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 499-500. — Copia eines Schreibens von dem Graffen von Manssfeldt, wegen eröberung der Stadt Pilsen an die Böhmischen Herrn Stände gethan, vom 12.-22. November 1618, l. 1. Jako příloha čas. Bericht Was sich zu anfang ... zugetragen. Viz č. 11765. — Antwort der Ständ in Böhmen an den Hertzogen in Bayern die Belägerung Pilsen betreffend. Sub dato Prag den 10. Novemb. 1618. *Lontorpius*, Acta publica, I, c. 39. — Naříkání toužebné zpronevěřilého města Plzně, kteréž činí nad svým pádem, když leta 1618, 21. dne měsíce listopadu od pánův stavův království Českého pod obojí, skrze pána Arnošta hrabě z Mansffeldu po obležení devíti téhodnův brannou rukou dobyto bylo, v způsob písně složené, s. a., 1619, 4°, 6 l. Srv. *Skopec*, Sborník skladeb českobratrských. Věstník Kr. Č. Spol. Nauk, 1904, č. II, str. 36; *Steinmann*, Prameny, s. v. — Abdruck etlicher Schriften die böhmische Unruhe betreffend 1. Schreiben an Chur Pfaltz, Sachsen, Brandenburg den Herzogen in Bayern und Schlesien Stände, warum auf Befehl der böhmischen Herrn Stände, sub utraq; die Stadt Pilsen belagert, erobert und eingenommen worden. etc. Srv. liter. při r. 1619. — Psaní direktorů císaři o obležení Plzně 29. listop. 1618, viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 543 až 550. — Obležení Plzně 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 493-541. — Epigrammata některých učených mužů o obležení Plzně 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 537-8. — Zprávy jiných spisovatelů o obležení Plzně 1618 viz *Pavel Skála ze Zhoře*, s. v., II, str. 540-1. — Zwo warhafte Zaytungen aus Boehmen I. Was gestallt das Kayserlich Kriegsvolck sich heimlich von Pilgram wegbegeben und Neuhausz auffgefordert, aber mit spott abgewisen. Nachtmals sie auff Butteveiss zu gezogen, da sie unter

wegs vondem Boehmischen Kriegsvolck ereylet, welche sie starck angriffen und der Kayserischen ueber 1000 Soldaten neben vielen vornemen Personen erlegt. II. Wie die Stadt Pilsen von dem Grafen von Mansfeld im Namen der Boehmischen Staend belegert,gestuermt und den 21.Novembr. eingenommen worden. 1619, 4°. — Gruntovní Relací, kterak se při dobytí města Plzně v království Českém dálo, kteréž od urozeného pána, pana Arnošta hraběte z Mansfeldu, pána na Heldrunku etc. knížete Šaffogského nad německým vojenským lidem generála a Jich Milosti sjednocených kurffirstův, knížat a stavův svaté říše nařízeného nejvyššího. Jako také Jich Milosti všech tří panův stavův z víry Tělo a Krev Krista Pána přijímajících v království Českém generála nad artilleryi a nejvyššího Léta Páně 1618, v středu den památný obětování Panny Marie, jinak 21. dne měsíce listopadu šturmem jest dobyto. Item jaké byli obleženým Artikule podány a čím se město pánům stavům zavázalo. S přiložením k tomu Kázaní Slova Božího učiněného v následující neděli, to jest 25. listopadu, v velikém farním kostele u Svatého Bartholoměje řečeném od Ctihodného kněze *Jana Jakuba Heylmana*, Mansfeldského polního kazatele a této relací Spisovatele. S povolením pánův direktorův. Vytištěno v Novém Městě Pražském u Daniele Karla z Karlšperka, Léta Páně 1619, 4°, l. Gij. (Na poslední straně znak Plzně.) — Relatio historica Pilsnensis a statibus Bohemicis approbata. Gründlicher Bericht, wie es bei Eroberung der Statt Pilsen in Böhmen, so von dem Hoch und Wolgebornen Herrn Graf Ernesten von Mansfeld, Edlen Herrn zu Heldrungen, Fürstl. Durchl. zu Savojen General über das Teutsche Kriegsvolck, der Unirten Chur- und Fürsten bestellten Obristen; wie auch anjetzo der dreien Evangelischen Stände, der Hochlöblichen Cron Böheimb erwöhlten General über die Artillerie und Obristen, den 11. oder 21. Novembr. 1618 mit stürmender Hand eingenommen worden, umständlich zugangen. Hierinnen auch der Herrn Stände zu solcher occupation tringende Motiven und Ursachen augenscheinlich gesehen werden. Item was vor Articul der Belägerten vorgeschlagen und wessen sich die Statt gegen den Herren Ständen verpflichtet, ist auss vidimirter annectirter Copia zuvernemen. Durch *Johann Jacob Heylmann*, Manssfeldischen Feldpredigern. Mit Consens der Herren Directorn, gedruckt zu Prag bei Daniel Karolide von Karlsperk, 1619, 4°, str. 25. — Gründliche Relation, wie es bei Eroberung der Statt Pilsen in Böhmen (so von dem Hoch und Wolgebornen Herrn Graff Ernesten von Mansfeld, Edlen Herrn zu Heldrungen, Fürstl. Durchl. zu Savojen General uber das Deutsche Kriegsvolck der Unirten Chur- und Fürsten bestelten Obristen, wie auch der dreier Evangelischen Stände der Hochlöblichen Cron Böhmen erwöhlten General uber die Artillerie und Obristen den 11. oder 21. Novemb. 1618. mit stürmender hand eigenommen worden umbständlich zugangen. Item was für Artickel den Belägerten vorgeschlagen und wessen sich die Statt gegen den Herren Ständen verpflichtet. Beneben einer Danckpredigt und Lobpsalm, so auf folgenden Sontag den 15. oder 25. Novemb. in der grossen Statt und Pfarrkirche zu S. Bartholomaei gehalten worden. Durch *Johann Jacob Heylman*, Mansfeldschen Feldprediger, mit Consens der Herren Directoren erstlich gedruckt zu Prag, bei Daniel Karolide von Karlsperk, im Jahr 1618, 4°, 26 l. Jetzund nachgedruckt zu Ambergk bei Joh. Schönfeld, 1619, 4°, str. 47 (26 l.). (Znak města Plzně v dřevořezbě.) Jiné vydání: Im Jahr 1618 den 11. und 21. Decemb., 4°, str. G. Srv. Zápisky Jeníka z Bratřic, č. 12317. Prameny s. v. *Zíbrt Č.* — Warhaffter Bericht von der Belägerung und mit gestürmter hand Eroberung der Stadt Pilsen inn Behem Von einer unpartheyischen Person so selbsten darbey gewesen so viel ihm müglich erstlich in Behmischer Sprach zusammen geschrieben: Jetzt aber auss dem Behmischen Original getreulich verteutchts etc. (Znak města a po stranách: Insignia quibus Urbem Pilsnam Imp. et Rex Sigism. decoravit, 1423.) Mit beygefügtem Kupfferstuck inn welchem der Abriss gemelter Stadt und Belägerung zu sehen etc. Erstlich Gedruckt zu Prag, s. a. (1618), 4°, str. 57. — Newe Zeittung und bericht von der stadt Pilsen, wie der Graff von Manssfeldt diselbige den 20. October belagert, nachmahl den 30. November mit einem sturm eingenommen, auch was sich mehr drinnen zugetragen. Item: Von den Scharmützeln, zwischen Newhaus und Iglaw, wie die Böhmen, daselbst ihren Feindt in die Flucht geschlagen, und was sich mehr allenthalben, hin und wieder in Oesterreich begeben, auch was der Feindt vor Volck verlohren, die Böhmen aber stattlich Aussbeut bekomn habn. Beineben ein Bericht des Newen Cometstern, was derselbige aus Gotts verhängniss, der Menschen Sünden halben, mit sich bringen und bedeuten werde. Allen Christen zu einer Trewhertzigen Warnung und Busspredigt in Druck verferttiget, bei Georg Hoffmann in Meissen, den 3. Januarii Anno 1619, 4°, 4 l. — Newe Zeitung auss Böhmen, oder Gründliche, Warhaffte unnd eigent-

liche beschreibung, was sich bei Einnehmung ger (!) Stadt Pilsen, unnd dem andern Keyseyrlichen (!) und Bömischen Läger begeben und zugetragen. Item, von etlichen Scharmützeln dess Keyserlichen und Bömischen Volcks, und was beiderseits an Volck todt blieben. Erstlich gedruckt zum Kuttenberg, 1619, 4°, 8 l. Na l. 6b: Copia eines Schreibens an die Röm. Keys. May. vom Conde de Buquoi de dato den 15. Decemb. 1618. — Abriss der Statt Pilsen in Böhmen Wie dieselbige Belägert, gesturmt vndt Eingenohmen worden. Keller sc. 1619. V pravém rohu nahoře: Wappen der Stadt Pilsen. Abgebrandte Vorstädte. S. Barthol. Kirchen. Schwartz Kloster. Barfüsser Kloster, die erste pressa geschossen. Prager Thor. Das alte Bad, da man hinein kommen. Manssfeldisch Läger. Landtvolck. Der Dam vbers wasser. Rytina souvěká. — Abbildung der Statt Pilsen, wie solche von dem General von Mansfeld belagert und eingenommen worden 1618. Rytina v Theatrum Europ. circa 1625. Srv. Prameny, s. v. *Abelin*. — *(Heylmann, Joh. Jac.)*, Continuatio der Relation von Pilsen, was das Mansfeldische deutsche Kriegsvolck in Böhmen 1619 ausgerichtet. Durch J. J. H. M. F. Prag, 1620, 4°. — Ostatní bouřliví v Čechách příběhové až do vykročení z světa císaře Matiáše. Také obležení a vzdání města Plzně zde se připomíná. V. *Beckovský*, II, str. 92-131. Bibl. Č. Hist., II, č. 1335. — *Schottky Julius Max*, Die Belagerung und Erstürmung der Stadt Pilsen im November 1618 durch den Grafen Mannsfeld, nach gleichzeitigen Aktenstücken. Monatsch. Vaterl. Mus. 1829, VIII, str. 87-108. — Schreiben des Herrn Grafen Schlickh Obristen Leutnants unter Grafen von Thurn Regiments von 28. November, 1618. Oest. Zeitschr. f. Gesch. 1836, str. 308. — *Houška J. V.*, Obležení a dobytí města Plzně skrze Mansfelda roku 1618. Dle souvěkých zpráv (Tannera, Historia Plznensis, Církevní hist. Pavla Skály a Heilmanova kázání). Čas. Č. Mus. 1854, 193-214. — *Svátek Jos.*, Obrazy z počátku XVII. věku. Dle současných pramenů. I. Dobytí Plzně roku 1618. Čas, 1860, č. 1, 3, 4, 7. — Obležení Plzně viz: *Reuss Rud.*, Graf Ernst von Mansfeld im Böhmischen Kriege 1618-21. Braunschweig, 1865, 8°, str. XIII, 128, s plánem Plzně. Z obsahu: Die Eroberung Pilsens, str. 6-54. — R. 1639. Český Lev 1870, č. 1-5, 7-16, 18-9, 22-3, 25, 27-8, 32, 35, 39-40. — *Bayerl Bruno*, Die Einnahme Pilsens durch Ernst Grafen von Mansfeld im Jahre 1618 nach J. Tanners handschriftlicher Chronik mit einigen einleitenden und ergänzenden Bemerkungen zur Geschichte Pilsens. Jahresber. Gymnas. Pilsen, 1873, 8°. — Plzeň po okupaci Mansfeldově. Plzeňské Listy, 1877, č. 58, 59. — Obležení Plzně viz *Hruška Mart.*, Kniha pamětní města Plzně, v Plzni, 1883, str. 122-46. S litografií: Město Plzeň za času obležení Arnošta Hraběte z Mansfeldu r. 1619. Dle původního obrazu v pamětní knize města Plzně. Též samostatně. — Obrazy z poč. XVII. stol. III. Dobytí Plzně, 1618. Bes. pro záb. a pouč. 1886, str. 75-87. — *Mannl Oswald*, Die Okkupation der königlichen Stadt Pilsen durch Grafen Mansfeld, 1618-21. Zumeist nach Paul Skala gearbeitet und gedruckt in Warnsdorf, 1887, 8°. Srv. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVI, str. 50. — Obležení a dobytí Plzně hr. Mansfeldem r. 1618. Podle spolehlivých současných pramenů. Nové Plzeňské Nov., 1889, č. 30-5. — *Bauer C. J.*, Die Eroberung von Pilsen 1619 und die erste Predigt des Evangliums daselbst. Viz Das Evangelium in und um Pilsen. Jahrbuch Ges. Gesch. Protest. Oest. XXIII, 1902, str. 101-9, 204-13. — Pilsener Jurament. Viz *Heylman*, Gründl. Relation; Wahrhaftiger Bericht; Acta Bohemica; Theatrum Europ.; *Londorpius*, Prameny s. v. a hojné přetisky novější. — Wunderbarliche Geschichte welche sich mit einem adlichen Jüngling in Böhmen 1619 nach Eroberung der Stadt Pilsen verloffen hat, 1620, s. l., 4°. — Zeitung und Discurs auss Prag von Ubergebung der Stadt Pilsen. Den 2. Aprilis Anno 1621. Gedruckt im Jahr 1621, 4°, l. 4. Jiné vydání, jiný tisk, l. 4. — Des Oberst Hermann Fräncken kurze Deduction und Entschuldigung, aus was Ursachen er sich vor Uebergebung der Stadt Pilsen auss deroselben hinwegbegeben, und in die Obere Pfalz retterirt. Viz: Copia etlicher merkwürdiger Schriften . . . alles fürgangen im Jahr nach Christi Geburt, 1621. — *Sedláček Vojt.*, Paměti Plzenské. V Plzni, 1821, 8°. — Plzeň (saská brána). Viz *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 120. Bibl. Č. Hist. I, č. 1822. Srv. *Schiebel Jar.*, Plzenské brány. Plzenský Obzor, 1906, červenec a d. — *Lipovský Václ.*, Plzeň roku 1639. Historicko-romantický obraz z české protireformace. Plzeň, 1870, 8°. — Reformace na Plzensku. Čas. Čes. Mus., 1843, str. 197-210. — Plzeň (socha panny Marie). *Mikovec*, Starožitnosti země české, Praha, I, str. 25-8. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — *Dunder J. A.*, Kraj Plzeňský. V Praze, 1845, 8°, str. 333. — *Felix P.*, Uiber das Vordringen des deutschen Elements bei Pilsen im siebzehnten Jahrhundert. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. 1, 1863, str. 4, 24.— *Plachý Šimon z Třebnice*. Paměti Plzeňské. Z rukopisů uschovaných v městském museu Plzenském a král. českém zemském museu

v Praze, podává *Josef Strnad.* Plzeň, 1883, 8°, str. XXI, 229 a rejstřík. — *Welzer L. St.*, Waldstein und die Pilsner Reverse 1634. Wien, 1884, 8°. — Dějepis města Plzně (výtah z „Registrum causarum"), Plzeňské Listy, 1878, č. 78. — *Mannl O.*, Aus dem Manuale des Pilsner Bürgermeisteramtes von 1604-10. Mit Ergänzungen aus Tanners Chronik v. Pilsen. Prag, 1881, 8°, str. 23. — *Strnad J.*, Různé paměti o Plzni z r. 1645. Plz. Listy, 1895, č. 30, 33, 36. — *Strnad Jos.*, Dějiny kláštera Dominikánského v Plzni (1300-1785). Progr. česk. gymn. v Plzni, Plzeň, 1896, 8°, str. 38. Též otisk. — Popis školního okresu Plzeňského, 1896, 8°. — Dva Original-spisy starodávné od r. 1604 a 1611: 1. Jiří Ehrnreich z Švanberka propouští z poddanství Jana Fišera Plzeňským; 2. Dlužní list Štěpána Vrby, měšťana Hradčanského, z r. 1611. Viz: Jan Jeník z Bratřic, VII, str. 240-1. *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka z Bratřic, Čas. Č. Mus., 1897, str. 460. — Plzeň r. 1602. Dle soudobé kresby Jana Willenberga. Viz *Podlaha-Šittler*, Chrámový poklad u sv. Víta v Praze. 1903, str. 93, čís. 20. — Dějiny města Plzně až do r. 1680. Rkp. univ. bibl. v Praze. *Jungmann*, Hist. Liter. České, V, č. 324. — Historia semper catholicae semperque fidelis civitatis Plsnae in regno Bohemiae. Od počátku do r. 1680 v 55 hlavách. Úvod: I. Ortus civitatis Pilsnensis. II. Vetustiora memorabilia de Plsna. III. Acta sub Joanne rege Lucemburgico etc. Explicit: omnibusque Plsnensibus divina Majestas dignetur largiri suam coelestem copiosam benedictionem heroicarum in suis maioribus aemulationem, catholicae romanae fidei zelum ardentem ac domum vitam sempiternam. Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova (Otisk z Č. Č. Mus. 1901), č. 389. „R. 1752 rukopis náležel Václavu Prokopovi Duchovskému, později Dobnerovi. Jest asi souvěká kopie." — *Strnad Jos.*, K historii císařského domu v Plzni (1616-32), Č. Čas. Hist., V, 1899, str. 3-12. — *Týž*, Ott. N. Slovn. XIX, 1902, str. 963-74.

13056. *Kaněra Fr. Cyrill*, Farní osada sv. Vojtěcha v **Počáplích.** Terezín, 1900, m. 8°, str. 342.

13057. **Poděbrady** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3345. — *Zoubek Fr. J.*, O věcech církevních na Poděbradsku. Čas. Č. Mus., 1878, str. 43 a d. — Sborn. Histor. I, 1883, str. 347-62; II, 1884, str. 38-44, 99 až 104. — Viz hojné články *J. Hellicha*, *Čečetky* a j. ve Věstníku Poděbradském a v díle Poděbradsko (vychází).

13058. *Drachovský A.*, **Podmokly** u Zbirova (dějiny). Tábor, 1871, č. 42. — Týž, Podmokly. V Táboře, 1882, 12°, str. 30.

13059. *Blažek Ant.*, **Vápenný Podol.** Hist. Rozhl. V, str. 38-40. — Pam. Arch. II, 1857, str. 157.

13060. **Police** nad Metují viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3346. — *Tomek W. W.*, Příběhy kláštera a města Police nad Metují. Praha, 1881, 8°, str. 368.

13061. **Polička** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3347. — *Eiselt Joh. Nep.*, Policzka, königl. böhm. Leibgedingstadt in historisch-medic.-topographischer Beziehung. Mit lithogr. Ansichten, Prag, 1833, 8°, str. VIII, 168. — *Justin Michal Jos. V.*, Polička město pod obojí l. 1588-1624. Pam. Arch., IX, 1872, str. 405. — *Michal Josef Václav*, Polička, král. věnné město v Čechách. V Praze, 1848, 8°, str. 85. — *Čermák Kl.*, Město Polička r. 1630. Pam. Arch. X, 1876, str. 622-3. — Posel z Východních Čech, 1877, č. 18, 24; 1879, č. 21. — *Adámek K.*, Školy poličské po bitvě bělohorské. Škola a Život. V Praze, XXVI, 1880, str. 131 a d. — *Borovský Milosl.*, Stručné dějiny Poličky a okolí. Jitřenka, III, 1884, č. 20, 21, 22, 23. — Jitřenka, IV, 1885, str. 152-5, 170-1, 248-50, 267-9, 343-5, 353-4. — *Čermák Klim.*, Město Polička, Jitřenka, VI, 1887 č. 19. — *Hájek A.*, Popsání král. věnného města Poličky a panství jeho od r. 1265 do r. 1838, I-II, Polička, 1890, 4°. — *Štefka Jan Václ.*, Královské věnné město Polička v přítomnosti a minulosti. V Poličce, 1893, 8°, str. VIII, 134. — Z kulturních dějin král. věnného města Poličky, Praž. illustr. Kurýr, 1901, č. 231, 232, 235, 236, 237. (Vyňato z Čas. Čes. Mus.). — *Adámek K.*, Z kulturních dějin král. věnného města Poličky. Čas. Čes. Mus. 1901, str. 138, 360, 477.

13062. **Polná** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3348. — *Pojmon Frant.*, Polná. Popis dějepisný, místopisný a statistický. V Polné, 1897, 8°, str. 204. — *Pittnerova Vlasta*, Pověsti o hradu a městě Polné. Jitřenka, XI, 1892, č. 5. — *Máka A. B.*, Město Polná. Otisk z „Rozhledů", v Něm. Brodě, 1903, m. 8°, str. 36.

13063. **Polžice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3348. — Posel ze Sušice, 1885, str. 333, 345.

13064. **Postoloprty** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3350. — *Schimauschek F.*, Topographische Beschreibung der Herrschaft Postelberg, N. Schriften, VII, 2. H., 1841, str. 49. — *Veselý Joh.*, Geschichte der fürstlich Schwarzenberg'schen Domaine Postelberg einschliesslich Priesen, Ferbenz, Lišan, Wittoses, Nehasic, Semenkovic, Ploscha, Tattina, Hraidisch, Selovic, Tveršic, Koppertsch, Selmic, Praschin, Gross-Lippen, Nečenic, Weberschan, Kněžic, Mohr, Lenešic, Opočna, Imling, Neuschloss, Tauchovic, Lippenz, Hřivic, und Netluk. Prag, 1893, v. 8°, str. 160.

13065. **Prachatice** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3668. — *Sláma F. J.*, Obraz minulosti starožitného města Prachatic. Praha 1838. — Nové vyd. dopl. od *Šofferle* r. 1891, 8°, str. 3, 139. — Budivoj, 1872, č. 14 (r. 1620). — *Šubert Fr. Ad.*, Světozor, XIV, 1880, str. 80, 92, 103. — Ohlas od Nežárky, 1889, str. 223, 231, 239, 255, 275, 293. — Domácí krb, 1883, str. 204-5, 212. — *Antl Th.*, Příspěvek k vývoji cechovnictví v již. Čechách. Pam. Arch., XVII, 1897, str. 599. — Prachatic, a Perfect Mediaeval Town. Leisure Hour, September, 1898, Viz *Baker J.*, Magazine Articles. — *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 538-76. Srv. č. 12751.

13066. *Rybička Ant.*, **Pravonín** v Čáslavsku. Pam. Arch., X, 1878, str. 839-41.

13067. **Průhonice** viz *Bernau*, Album, str. 92-5. Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Světozor, 1872, str. 329-30, 339-40.

13068. *Teplý Fr.*, **Předslavice** Sborn. Histor. kroužku Vlasti, II, 1901, str. 102-8, 180-91. — *Braniš J.*, Pam. Arch., XVII, 1897, str. 212. — *Teplý Fr.*, Farní osada Předslavice na Volyňsku. V Praze, 1906, m. 8°, str. 70.

13069. **Přečínov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3670.

13070. *Nechvíle Jos.*, Město **Přelouč**. Pardubice, 1884, 8°, str. 38. — Srv. Česká Včela, 1841, str. 855; 1846, str. 129, 133, 138, 141, 144, 149, 153, 157, 161, 165, 169, 173, 177, 181, 185. — Pam. Arch., II, 1857, str. 123; X, 1878, str. 756. — Method, 1881, str. 6, 37.

13071. **Přerov**. *Trnka V.*, Kounice a Přerov v Čechách. (I. panství Kounické.) V Praze, 1873, 8°, str. 112.

13072. *Říčák E. V.*, Dějepis města **Přeštic** a jeho okolí. V Praze, 1864, 8°, str. 134. — Šumavan, 1878, č. 83, 94, 95; 1884, č. 39, 40. — Pam. Arch., II, 1857, str. 168. — Český Lev, 1870, č. 95. — *Marčan Antonín* a *Šlégl Adolf*, Politický okres Přeštický. Vylíčení statistické, kulturní a historické zastupitelských okresů Přeštického a Nepomuckého. V Přešticích, 1905. (Vychází.)

13073. Některé památky vytažené z knih městských horního města **Příbrami**. 1686. Rkp. univ. knih. v Praze, *Jungmann*, Hist. Liter. České, V, č. 326. — *Klesczynski Eduard*, Geschichtliche Notizen über den Bergbau und die Stadt Přibram von den ältesten Zeiten bis zum Jahre 1750. Prag, 1855, 8°, str. 72. — *Z(oubek) F. J.*, ‚K historii města Příbrami. Pam. Arch., IX, 1871, str. 227-30. — Horymír, 1874, č. 21-4; 1877, č. 27-33, 36-9, 43-7, 49. — Světozor, 1879, str. 100, 106. — *Matzner Jan*, Příspěvky k dějinám města Příbrami. Sborník histor., I, 1883, str. 214-27, 373-96. — Srv. Hora Svatá.

R.

13074. **Rábí** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3675. — *Bernau*, Album, str. 352-74, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Lumír, VIII, 1858, I, str. 157-60, 182-5, 206-9. — Květy, 1869, str. 400; 1881, II, str. 587. — Plzenské Noviny, 1872-3, č. 71-3, 80, 83. — Světozor, 1873, str. 58; 1883, str. 237, 246. — Šumavan, 1875, č. 16-7, 28-9, 39. — Ohlas od Nežárky, 1882, str. 189, 197, 207, 217. — Zlatá Praha, 1885, 56, příl. č. 18.

13075. *Bezecný Fr.*, Pozůstatky bratrského sboru v **Radčicích**. Český Jih, III, 1875, č. 16.

13076. *Bernau B.*, Panství **Radimské** r. 1654. Naše Listy, 1893, č. 19, 20. — Světozor, 1868, str. 419.

13077. **Radina**. *Bernau*. Album, str. 69-73, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Světozor, 1868, str. 322, 330-1. — Český Lev, 1870, č. 40; 1871, 1-3. Srv. Radyně.

13078. *Pohl Jan*, **Radnice**. Kronika. Dle vlastních zápisek a dle látky † P. Janem Hlouškem sebrané podává. V Rokycanech, 1905, 12°, str. 76.

13079. *Bernau F.*, Geschichte der Herrschaft Winteritz und der einstigen Schutzstadt Radonitz **(Radonice)**. Komotau 1877, 8°, str. 97.

13080. *Tuček Karel Vilém*, Hrad **Radyně**. Plzeň, 1880, 8°.

13081. **Rakovník** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3676. — *Štembera M.*, Místopis král. krajského města Rakovníka. Praha, 1839, 12°. — *Levý Frant.*, Rakovník za války třicítileté. Pam. Arch., IX, 1872, str. 457-66, 539-48. — *Winter Zikm.*, Město a kraj Rakovnický za vojny třicetileté. Příspěvek k dějinám českým. Čas. Č. Mus., 1886, str. 225-41; 1887, str. 168-87, 446-64; 1888, str. 63-85, 279-305; 1889, str. 97 a d. — Srv. Monografie města Rakovníka, Method, V, str. 11. — *Emler Jos.*, Paměti Rakovnické od r. 1425 do 1639. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1894, č. 4. — *Levý Fr.*, Dějiny královského města Rakovníka. Rakovník, 1898, 8°, str. 496, 4 vyobr.

13082. **Ratibořice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3677. — *Václavík Ant.*, Nár. Listy, 1880, č. 229.

13083. *Brychta Al.*, Bývalé panství **Richenburské**. Pam. Arch., I, 1854, str. 162-75. — Posel z Východních Čech, 1874, č. 1-3, 6-8. — Světozor, 1881, str. 173, 178; 1882, str. 365, 370. — Zlatá Praha, II, 1885, str. 239.

13084. **Ročov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3678.

13085. *Párys Jan*, **Hrubý Rohozec** nad Jizerou. Pam. Arch., II, 1857, str. 224-7, 249-56. — Květy, 1871, str. 93, 95.

13086. **Rokycany** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3679. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 146. — *Krafta A.*, Královské město Rokycany. (Vyňato ze „Slovníku Naučného".) V Praze, 1867, 16°, str. 12. — Hromadná poprava v Rokycanech po bitvě u Breitenfeldu 1642, Besídka pro záb. a pouč., 1882, č. 57. — *Srb Adolf*, Královské město Rokycany. V Rokycanech, 1896, 8°, str. 114.

13087. *Solař Jeroným*, **Ronšperk** město v Plzensku. Pam. Arch., III, 1859, str. 108 až 111. Dodatky a opravy od *A. Rybičky*, ibid., str. 285-7.

13088. *Barvíř Jindř.*, Z účtů panství **Rosického** u Chrasti r. 1623. Čas. Spol. Přát. Star., XII, 1904, str. 150.

13089. **Roudnice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3681. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 200-8. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Řip, 1870, č. 10. — Světozor, 1868, str. 113, 125, 135. — Květy, VII, 1872, str. 77, 79

13090. *Matoušek Petr*, Paměti města **Rovenska**. V Turnově 1896, 8°, str. 16. — *Šimák J. V.*, Z archivu města Rovenska pod Kamenicí. Čas. Spol. Přát. Star. Č., 1897, str. 64.

13091. **Rožmitál** viz Bibl. Č. Hist., I., č. 3683. — Horymír, 1880, č. 26-32. — Rožmitál Starý. Method, 1885, str. 63, 64, 73, 75, 87-92.

13092. *Schebek F.*, Zur Geschichte der Gegenreformation in Böhmen (Akta o Sigm. Sternsteinovi, správci horského úřadu v **Rudolfově** u Budějovic 1626-38, † v Drážďanech 1641 ve vyhnanství). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XIII, 1874, str. 10.

13093. *Lahmer Robert*, Geschichte der Stadt **Rumburg**. Rumburg, 1884, 8°. — *Hockauf A.*, Heimatskunde des polit. Bezirkes Rumburg. Rumburg, 1885, 8°, str. 224 s mapou. Z obsahu: Aus der Zeit der Reformation und Gegenreformation. Ereignisse aus dem 30jähr. Kriege. — *Knothe J.*, Zur Presbyterologie der Stadt Rumburg. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl., XXV, 1902, str. 136-41.

13094. **Rychnov** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3685. — *Schön Jos.*, Jahrb. des böhm. Mus., 1830, I, str. 96-118. — *Toman Hugo*, Památky města Rychnova v Hradecku. Pam. Arch., II, 1857, 193-9. Dodatek od *Rybičky Ant.*, ibid., str. 367-8. — *Sedláček Vožický Aug.*, Rychnov nad Kněžnou. V Praze, 1871, 8°, str. 96, IV. — Zlatá Praha, I, 1884, str. 80, 86.

13095. *Hille J.*, Farní osada **Novo-Rychnovská** v Táborsku. Náčrtek historicko-místopisný. (Dějiny statku a městečka.) Praha, 1895, 12°, str. (2) 60. Srv. Tábor, XX, č. 49-50; XXII, č. 8.

S.

13096. **Sebranice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3690. — *Hovorka Karel*, Sebranice (v Litomyšlsku) a obce přifařené. Polička, 1892, 8°, str. 64.

13097. **Sedlčany** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3691. — *Vlasák Ant. Norb.*, Historicko-místopisná procházka mezi Neveklovem a Sedlčany. Pam. Arch., IV, 1860, str. 78-89, 130-6. — Květy, 1869, str. 375-6. — Světozor, 1873, str. 610. — *Vlasák Ant. Norb.*, Okres Sedlčanský. Nástin historicko-archeologický. (Bibl. míst. děj., sv. VI.) V Praze, 1876, 8°, str. 184. — Město Sedlčany výsad zbaveno. Bes. pro záb. a pouč., 1878, č. 71. — *Chocenský Ant. Stan.*, Sedlčany. Výletní List Sokola Táborského 12./7. 1885, 4°.

13098. **Sedlec** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3692. — *Kapihorský Simeon Eustach*, Historie kláštera Sedleckého řádu svatého cisterciensкého (1143-1628). Praha, Pawel Sessius, 1630, fol., s vyobr. — *Rulík Jan*, Památky kláštera Sedleckého. Na Horách Kutnách, 1807, 8°. — Praž. Nov., 1860, č. 91. — Zlatá Praha, 1865, str. 76, 81, 91. — Lumír, 1865, str. 11, 25, 41. — *Kmínek Ant.*, Krátké vypsání založení velkého Sedlického chrámu, kláštera a kostela sv. Filipa a Jakuba a památné kostnice tamtéž, jakož i všech pohrom a všeliké zkázy ... až do nynějšího času, vše věrně vylíčeno. Praha, 1871, 8°, str. 8. — *J. Č.*, Feuilleton historický. 1. Opat sedlecký. (1611 a 1614, hájí se proti obecnému lidu kutnohorskému na soudě.) Květy, VI, 1871, str. 350. — *Holba Marian*, Das Cistercienserkloster in Sedletz. Cistercienser-Chronik f. 1892, str. 18. — *Čelakovský Jaromír*, Ze starších dějin kláštera Sedleckého. Výroční zpráva Král. Č. Spol. Náuk za r. 1899. V Praze 1900, 8°, str. 10.

13099. *Vlasák A. N.*, *Okres* **Sedlecký** v Táborsku. Návrh historicko-archaeologický. (Bibl. míst. děj., sv. VIII.) Praha, 1879, 8°, str. 170.

13100. *Prusík Frant.*, **Sedlice**. Sborník hist., III, 1885, str. 342.

13101. *Pröckl Vincenz*, Schloss **Seeberg** im Egerlande, seine Geschichte, seine Geschlechter, seine Kirche. Eger, 1870, 8°, str. 36. — 2. vyd. 1871, 8°.

13102. *Mizera František*, Paměti města **Semil** a jeho okolí. V Praze, 1887, 8°, str. II, 105, II. Z obsahu: Válka 30letá. Dědictví Smiřické ve sporu. Albrecht z Valdštejna. Věci náboženské. Semily v zástavě Mikuláše Desfoursa z Mont a Adienville. Svízele válečné. Doba mezi válkou 30letou a požárem Semil 1648-91. Dozvuky války 30leté. Semily po válce 30leté. — Světozor, 1868, str. 466, 470; 1887, str. 239.

13103. *Novotný J.*, Tvrz **Sendražice** nedaleko Smiřic v Hradecku (dějiny). Polaban, 1886, č. 100-1.

13104. *Levý Fr.*, **Senomaty**. Nástin dějepisný. Pam. Arch., VII, 1868, str. 535-46.

13105. **Sepekov**. *Wildmann*, Pomněnky z českých krajů. Praha, 1902, str. 187 až 203. — Tábor, XIX, č. 28, 35.

13106. *Nechvíle Jos.*, **Sezemice**, Dříteč, Kunětice a Hora Kunětická. Pardubice 1883, 8⁰, str. 62. — Pam. Arch., X, 1878, str. 569. — Method, 1880, str. 99-101.

13107. *Heger E.* u. *Liehnert J.*, Ortskunde des marktberechtigten Dorfes **Schmiedeberg**. Schmiedeberg, 1879, 8⁰.

13108. **Sichrov** viz **Sychrov**.

13109. *Říčák E.* Hrad *V.*, **Skála** (u Přeštic). Pam. Arch., IV, 1861, str. 124. Srv. *Říčák E. V.*, Dějepis města Přestic a jeho okolí. S dvěma obrazy (Půdorys hradu Skály), V Praze, 1864, str. 210-30: Hrad Skála. Zřícenina v Černém lese. Památné hrady a tvrze v Šumavě. V Klatovech, 1876, str. 23. — Šumavan, 1870, č. 13.

13110. Starý obraz P. M. Burnatia r. 1627 zavražděného (na **Hrubé Skále**). *Sedláček*, Hrady, X, 1895, str. 52. — Světozor, XII, 1878, str. 308, 313, 372, 378.

13111. **Malá Skála**. *Prýl J. Z.*, Vyskeř a okolí. V Turnově, 1883, str. 18. — Jizeran, 1883, č. 43-4.

13112. *Šrám Václav*, Okres **Česko-Skalický**. Nástin historický. S barvotiskovou mapou okresu Česko-Skalického. (Bibl. míst. děj., sv. X.) V Praze, 1882, 8⁰, str. 108. — Jizeran, 1882, č. 60-1.

13113. **Skuteč** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3695. — Posel z Východních Čech, 1873, č. 17-20; 1874, č. 12-4. — *Konečný B. V.*, Hasičské opatření z r. 1626. Historické drobnosti I. Památník na slavnosti hasičské ve Skutči. Redakcí B. V. Konečného. Ve Skutči v srpnu 1894, 8⁰, str. 40-1. — *Adámek K. V.*, Děkanství skutečské. (Zprávy o děkanech v 17. až 19. stol.) Čas. Spol. Přátel Starož. Čes., v Praze, VIII, 1900, str. 130-9. — Srv. *Týž*, Z letopisů Skutče utrakvistické, Památník na slavnosti, 1894; Pam. Arch. I, 1855, str. 169; IX, 1864, str. 421; Chrudimsko, str. 23, 70 a d.

13114. **Slaný** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3696. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 148-9. — Město Slaný podle rytiny z r. 1602. *Sedláček*, Hrady, VIII, 1891, str. 160. — V poddanství (dějiny Slaného) 1638-1794. Svobodný Občan, XXVIII, 1899, č. 15-8. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, Praha, I, str. 52-9. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Husitské město Slané a jezovitské násilí. Svobodný Občan, XIII, č. 42. — Svobodný Občan, 1872, č. 2. 4. 5, 8, 10-3, 17; 1876, č. 7; 1882, č. 13-8; 1884, č. 37. — Před válkou 30letou. Svornost, 1883, č. 23-31. — *Lacina Jos.*, Paměti král. města Slaného. I. Ve Slaném, 1885, 8⁰, str. 344. Z obsahu: V porobě. Rekruti za války třicetileté. Mnoho-li přispěla cizí přímluva Slanským emigrantům. Slaný po válce třicetileté. — Paměti slánského rodáka *Václava Kněževského* (1578-1620). Slánský obzor, I, 1893, str. 92. Srv. Prameny s. v. — *Duras Frant.*, Slaný (z minulých dob). V roce 1629 ... Slánský Obzor, IV, 1896, str. 88-91. — *Duras Fr.*, Příjem slanského děkana a kněží v letech 1622-48. Slanský Obzor, IV, 1896, str. 95.

13115. *Vacek Fr. Alois*, Geschichte des Rittergutes Gross-Slatin (**Slatiny**) auf der Herrschaft Welisch-Wokschiz im bydžower Kreise. Monatschrift vaterl. Museums, III, 1829 April, str. 347.

13116. *Kohl A.*, Die Wiedereinführung der katholischen Lehre in der kön. Bergstadt Schlaggenwalde (**Slavkov**). Ein Beitrag zur Geschichte des Reformationswerkes Kaiser Ferdinand II. Karlsbad, 1861, 8⁰. — *Kohl R.*, Schlaggenwalder Exulanten. (Berichtigungen zu Peschek „Die böhm. Exulanten in Sachsen", 1621-36.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., II, 1864, str. 156. — *Pröckl V.*, Geschichte der k. Bergstädte Schlaggenwald und Schönfeld nach Urkunden historisch statistisch-topogr. dargestellt. Eger, 1887, 8⁰. — *Kohl Ant.*, Graf Mansfeld und die Stadt Schlaggenwald. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. II, 1864, str. 39, 73, 105.

13117. *Mardetschläger F.*, Geschichte des Rittergutes und der Pfarre Lagau (**Slavkov**) Prag, 1882, 8⁰, str. 136.

13118. Hrad **Sloup** čili Pirkštein. Viz *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 157-63. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Lumír VII, 1857, II, str. 664-6, 688-91. *Moschau Alfred*, Die Burgen Bürgstein-Schwoika (Sloup, Svojkov) in Nordböhmen. Leipa, 1883, 8⁰, str. 62. — Domácí Krb, 1883, str. 216, 224. — Ruch, 1884, str. 224, 225, 243. — *Werner D.*, Geschichte von Bürgstein. Jahresbericht Reichenberger Handelsschule 1866.

13119. **Smečno**. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3698. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 196-200. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Pam. Arch., I, 1855, str. 240, 325-8, 259-68.

13120. *Malý Ed.*, Čeští bratří ve **Smidařích**. Pam. Arch., XX, 1902, str. 282. — *Václav Šrám*, Paměti městečka Smidar nad Cidlinou a obcí přifařených. V Hradci Králové, 1904, 8⁰, str. 384. (Též dějiny Lhoty Smidarské, Chotělic, Loučné Hory, Červeněvse a Skřivan.)

13121. *Böhm Jos.*, Monografie města **Smíchova**. Smíchov, 1882, 8⁰, str. 8, 243. — *Wunš Rud.*, Tresty účastníků po

roce 1618 v nynějším území soudního okresu Smíchovského. „Smíchov", Pamětní list IV. národní slavnosti Matice Školské, Praha, 1886, str. 2. — Historické mapy města Smíchova z r. 1620 a 1810. Praž. Denn., 1897, č. 155. (Bes. pro záb. a pouč., č. 25.) Dějepisné doklady, jichž použil Šlechta Křivoklátský ku shotovení těchto map. Dějiny některých budov. — *Hansl Fr.*, Smíchovsko a Zbraslavsko. Na Smíchově 1899, 8°, str. X, 658, 10.

13122. **Smiřice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3699. — *Zeman Jos.*, Archivní památky města Smiřic n. Labem. Čas. Přát. Starož. Čes., VIII, 1900, str. 84. — Srv. *týž*, Českoslov. letopisy mus., I, Čáslav, 1903, str. 247.

13123. *Štědrý Frant.*, Farní osada **Smolnická**. Method, XXVII, 1901, str. 92-5, 112-7; XXVIII, 1902, str. 7-10.

13124. **Soběslav** za války třicetileté. Český Jih, VI, 1878, č. 29. — Srv. ibid., č. 10, 40, 46; VII, č. 36; IX, č. 34. — Květy, 1871, str. 4, 7. — Česká Včela 1834, str. 268, 364. — *Lintner Josef*, Příspěvek k dějinám města Soběslavě z let 1600-26. Dle archivu Soběslavského. Sborník histor. kroužku Vlasti, V, 1896, str. 97-107. — *Týž*, Duchovní správa v Soběslavi za faráře Prokopa Cetorazského 1612-18. Ibid., 1899, VIII, 2, str. 25-31. — Řadu příspěvků důležitých k dějinám 30leté války viz: Staré i nové zvěsti ze Soběslavě a okolí, rediguje K. Lustig (vychází).

13125. **Sobotka** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3701.

13126. **Solec** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3702.

13127. *Ehrenberger Josef*, Výpisky ze Smolné knihy města **Solnice**. Čas. Čes. Mus., 1847, I, str. 608-22. — *Týž*, Osudy města Solnice. Čas. Č. Mus., 1848, I, str. 78-90. — *Týž*, Půtka Solnických s Janem Katovcem Ještětickým a s přáteli jeho. Čas. Č. Mus., 1848, I, str. 258-71. (Podle zápisků „Radního Manualu města Solnice od r. 1583" a „Privileje a nadání téhož města Solnice".) — *Týž*, Jednání Solnických s Jindřichem Kraftem Černikovským o některé grunty v zástavu dané. Čas. Č. Mus., 1849, 1, str. 70-88. — *Týž*, Stav školy Solnické léta 1583 a opět léta 1683. Čas. Č. Mus., 1851, 1, str. 131-7. — *Týž*, Svár knapův s mistry od pořádku soukenického v Solnici r. 1592. Čas. Č. Mus., 1851, IV, str. 120.

13128. **Sovinky** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3704. — *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské. Boleslavan, I, (V), 1887, s. v. Boleslav Ml. — Viz tamtéž články *Fr. Bareše*.

13129. **Strmilov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3706.

13130. Wunderbarliche Geschicht, Welches sich mit einem Adelichen Jüngling, seines Alters 22 Jahr, in Böhmen 1620 Nach Eroberung der Stadt Pilsen, zwei Meilen darvon zu Gstab (**Stodo**) verloffen hat. Jetzt aber den 10. May. Anno 1620 Auf Wien angelangt, Wo von jhm selbst der gantze Verlauff beschrieben ist worden, Lustig und Andächtig zu lesen. Gedruckt in diesem 1620 Jahr, 4°. — *Mikovec Ferdinand B.*, Poprava Jana Krištofa Zouzara (r. 1620 ve Stodě). Lumír, III, 1853, II, str. 451-4.

13131. **Strakonice**. Poutník od Otavy, 1859, I, str. 139. — Budivoj, 1865, č. 43. — Zámek Strakonický. Světozor, 1867, str. 15-6, 24-5, 37, 57-8. Vyobrazení, 1868, str. 339. — *Ludikar A. Česlav*, Z pamětí města Strakonic. O tak zvaném platu „ryčanském". Šumavan, 1875, VIII, str. 369, 377, 387, 396. Srv. Otavan, 1880, str. 253, 260, 268, 277, 284, 294, 302; Posel ze Sušice. 1884, č. 233, 242, 252. — Šumavan, 1878, str. 290-1, 299 až 300, 311-2, 323-4, 342-3. — *Ludikar*, Z dějin města Strakonic. 1880. XIII, Ibid., str. 301. — Otavan, 1880, str. 180, 189, 196, 206, 214, 221, 229, 236, 244. — Posel ze Sušice, 1880, č. 21-2.

13132. *Dunder Jos. Alex.*, Ondřej Chládek, primas v **Novém městě Strašecím**. Pam. Arch., VI, 1865, str. 272-1. — *Týž*, Nové Strašecí. Pam. Arch., VIII, 1870, str. 427-31, 597-8.

13133. **Strašnov** za války třicetileté, viz *Vaněk*, Historické obrázky z Boleslavska, s. v. Boleslav Ml. — *Vaněk Václav*, Kolonie Němců na Strašnově. Pam. Arch., XII, 1884, str. 477-8. — Nový Boleslavan, 1884, č. 45.

13134. Don Baltazar de Maradas vylupuje v třicetileté válce město **Stráž**. Světozor, XVII, 1883, str. 594. — Srv. Světozor, X, 1876, str. 654.

13135. *Křížek V.*, Historické paměti **Strážova** (Drosau) a jeho okolí. Pam. Arch., I, 1854, str. 252-5. — Ibid., XI, 1878, str. 565.

13136. *Máka A. B.*, Matrika obce **Stružinec** od nejstarších dob až do konce stol. XIX. Sestavená dle rodin v pořádku abecedním a v postupu časovém. V Novém Jičíně na Moravě, 1901, str. 368 (str. 369-444 netištěny).

13137. **Střekov.** *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 191-5. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Lada, 1863, str. 98-9. — Světozor, 1868, str. 369, 370. — Květy, III, 1868, str. 348, 350; IV, 1869, str. 29, 30; 1871, str. 257, 262. — *Bernau*, Zlatá Praha, 1884, str. 149, 166, 175.

13138. *Bezděkovský Václ.*, Hrad **Střela**. Poutník od Otavy, I, 1858, sv. II, str. 181. — Prácheň, 1864, str. 40-1. — Světozor, 1868, str. 322-3. — Šumavan, 1871, č. 24. — Květy, 1881, I, str. 347. — Otavan, 1884, str. 254. — Zlatá Praha, III, 1886, str. 350.

13139. *Vacek F. A.*, Historie starověkého statku rytířského **Střevač** nazvaného v kraji Bydžovském. Čas. Č. Mus., 1830, IV, str. 298.

13140. **Stříbro** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3707. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 126. — Spisové kláštera sv. Maří Magdaleny řádu sv. Františka v městě Stříbře se týkající, t. j. listiny a zápisy od r. 1420 (lat. od r. 1363) do 1751. Rkp. univ. bibl. v Praze. *Jungmann*, Hist. Liter. Č. V, č. 444. — *Watzka Karl Ludwig*, Die Königliche Stadt Mies und ihre Schicksale. Ein Gedenkbuch nach glaubwürdigen Quellen bearbeitet und Einem Löbl. Magistrate daselbst gewidmet. Prag, 1839, 8°, I, str. VI, 78; II, str. II, 60 (vyobr. znak m.). — Plzeňské Listy, 1879, č. 7, 8; 1885, č. 43, 45, 68, 70, 71. — *Chevalier L.*, Skizze einer Geschichte des Bergbaues in Mies. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XIV, 1876, str. 283-97. Srv. *Pošepný F.*, Der Bergbaudistrikt von Mies, Wien, 1874, kde i celá literatura hornictví se týkající uvedena a *J. F. Schmidt von Bergenhold*, Übersichtliche Geschichte des Bergbaues u. Hüttenwesens im Königr. Böhmen, Prag, 1873, 8°. — *Fischer Ign.*, Historische Memoiren der Stadt Mies und deren Umgebung. Mies, 1883, 8°. — *Juritsch Georg*, Geschichtliches von der Königlichen Stadt Mies in Böhmen. Program d. Gym. in Mies, 1895, 8°, str. 93. — *Schmidt G.*, Stadtarchiv und Museum in Mies. Deutsche Wacht an der Miesa, 1901, Nr. 496, 497, 501.

13141. **Stubenbach-Langendorf** viz **Ves Dlouhá.**

13142. *Vaněk V.*, Výňatky z památné knihy obce **Sudoměře.** Boleslavan, VI, 1867, str. 209, 212, 217, 221. — *Týž*, Dozvuky bělohorské. Jizeran, VII, 1886, č. 27, 30-1, 33, 35, 43, 47-9. — Srv. s. v. Boleslav Ml.

13143. Geschichte der Stadt Sonnenberg **(Suniperk)** im Erzgebirge. Erzgebirgs-Zeitung. Komotau, 1880, str. 71-7.

13144. *Gabriel J. A.*, Starožitnosti okresu **Sušického.** Pam. Arch., IV, 1860, str. 26-8. — *Gabriel J. A.*, Královské město Sušice a jeho okolí aneb popis všech v okresu Sušickém ležících měst, městeček, vesnic, samot, kostelů, hradů a tvrzí, všech zemských panství a statků na základě statistiky, děje a místopisu, Praha, 1868, 8°, str. X, 276. S vyobraz. — Poutník od Otavy, 1859, II, str. 41, 57, 74, 90. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 170. — Šumavan, 1884, str. 15 a d. — *Holík J.*, Útrapy válečné města Sušice od r. 1620-1761. Šumavan, XVIII, 1885, str. 2, 14, 35, 45, 55. — Posel ze Sušice, IV, 1882, č. 5-6 (konfiskace 1620). — Zápisky bývalého měst. písaře v Sušici *V. Kadeřávka* ze 17. stol. a Zápisky měšťana *Prokopa Gehringra*, sahající do 18. stol. — *Buchwald Georg*, Wenzeslaus Altwasser, evangelischer Pfarrer in Bergreichenstein, dann in Schüttenhofen, vertrieben im Jahre 1622. Auf Grund seines, eigenhändig geschriebenen Tagebuchs in der Zwickauer Rathsschulbibliothek. Jahrb. Gesch. Protest., XII, 1891, str. 55-71. — Srv. *M. Jan Galli* (evang. kněz v Sušici), píseň: Za krále Švédského a celou armádu jeho. — Bibl. Č. Hist., I, č. 3710.

13145. *Solař Jeronym*, Registra správní důchodův panství **Světelského,** přepsaná 1591. Pam. Arch., IV, 1861, II, str. 91 až 92. — *Týž*, Světlá, město v Čáslavsku. Ibid., V, 1863, str. 282-4.

13146. *Šimák J. V.*, Instrukce kostelníkům, vydaná hejtmanem Hoberkem na panství **Svijanském** z r. 1645. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, 1897, třída filol.-histor., č. XII, v. 8°, str. 48.

13147. Památnosti ve **Svinech Trhových.** Květy, X, 1843, č. 27, příl. č. 7.

13148. *Trapp Mauric*, Hrad **Svojanov** a jeho okolí. Pam. Arch., I, 1854, str. 275-82, 321-4, 343-358. Dodatky a opravy ibid., II, 1856, str. 367; III, 1857, str. 335-6. — *Zebiš F. M.*, Jitřenka, 1884, III, č. 14, 15, 16. Srv. ibid., 1883, str. 336. — Z knihy nálezů, zápisů na sebe, smírů a odsouzení k popravě při úřadu purkmistrovském ve Svojanově. Jitřenka, IX, 1890, Místní oznam. č. 10-11. — *Pícha Jos. Jan*, Pověsti o hradě Svojanově. Jitřenka, XIX, str. 19, 23. — *Bernau*, Album, str. 311-33, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

13149. **Svojkov** viz *Moschau Alfred*, Die Burgen Bürgstein-Schwoika in Nordböhmen. Leipa, 1883, 8°, str. 62.

13150. *Vávra Jos.*, Bývalé panství **Svojšické.** Sborník histor., I, 1883, str. 236-43. — Pam. Arch., II, 1856, str. 100; IV, 1858, str. 171. — Světozor, III, 1869, str. 181, 183. — Naše Hlasy, 1883, č. 33-6.

13151. *Klíma Ad. J.*, Zámek **Sychrov.** Viz *Prýl J. Z.*, Vyskeř a okolí. V Turnově, 1883, 8°, str. 13. — Světozor, XIII, 1879, str. 244, 248. — Jizeran, 1880, č. 9. — Český Jih, VIII, 1880, č. 40-1. — Mělničan, 1884, č. 16-8. — Záb. Listy, 1880, str. 144.

Š.

13152. *Kruschwitz J.*, Priesterleiden im dreissigjährigen Kriege (des Mag. Tielemann Bufius zu Schönau a. d. E.) **Šanov.** Gebirgsfreund, VI, str. 15.

13153. *Heyduk Fr.*, **Šebířov.** Český Jih, XII, 1883, č. 2. — *Teplý Frant.*, Fara Šebířovská ve stol. XVII. Katolické Listy, 1898, č. 6, 7 (příloha nedělní).

— *Teplý Frant.*, Monografie Šebířova (v rukopise).

13154. **Selnberk.** *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 89-98. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Pam. Arch., IV, 2, 1861, str. 70. — Hrad Šellenberk v Táborsku. Květy, V, 1870, str. 351.

13155. Geogr. Ortsbestimmung von Steinschönau (**Šenov Kamenický**) Prag. 1826, 8°. — *Horner J.*, Ortsgeschichte von Steinschönau. Steinschönau, 1876-7, 8°.

13156. *Nováček V. J.*, **Setějovice**, vesnice škol kutnohorských r. 1600-22. Příspěvek k dějinám stavu sedlského. Věstník Kr. Č. Spol. Náuk, 1898, č. 5, 8°, str. 12.

13157. **Škvrňany.** Plzeňské Listy, 1884, č. 65-6. — Viz též k r. 1646 *Zíbrt*, Zápisky Jana Jeníka ryt. z Bratřic. Čas. Č. Mus., 1897, str. 460 (VII, str. 254-9).

13158. *Paudler A.*, Beiträge zur Geschichte der Stadt Schluckenau (**Šluknov**). Rumburg, 1883, 8°. — *Lahmer Rob.*, Chronik der Stadt Schluckenau. Reichenberg, 1889, 8°, str. 288. — *Paudler A.*, Thurmknopf-Denkschrift. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. XVIII, 1895, str. 389-90. (R. 1624 zal. V. Mansfeld Šluknovský klášter. Carolus Adamus comes de Mannsfeldt † 31. Maji 1662.) — *Tscherney A.*, Pastoren in Schluckenau 1615-47. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. XIX, 1896, str. 321 až 322. — *Fiedler Jos.*, Heimatskunde des politischen Bezirkes Schluckenau, Rumburg, 1898, 8°. — *Kindermann J.*, Schluckenau. Aus deutschen Bergen. XVII, str. 1903, 11-2.

13159. **Švihov.** Šumavan, 1870, č. 22; 1875, str. 585. — *Prášek J. V.*, Pokrok, 1876, č. 340. — *Wildman Fr.*, Náčrt dějin hradu a osady Švihova. Dle popisu panství Chuděnického archivářem Tischerem dle zápisků hrab. Černína zpracovaného. Šumavan, XIV, 1881, str. 327 a d. — Ruch, 1885, str. 469, 480-1, 498. — *Bernau*, Album, str. 395-416, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

T.

13160. **Tábor** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3713 a III, č. 2033-51. — *Eiselt*, Tabor in der Vorzeit und Gegenwart. *Rainold*, Erinnerungen, II. Folge IV., Wien und Prag, 1836. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, II, str. 15-16, Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Stručné dějiny školství v král. městě Táboře. V Táboře, 1863, 8°, str. 63. — Tábor roku 1633. Čas. Tábor, 1864, č. 8-19. — *Kolář Martin*, Švédové na Táboře. Ibid., 1864, č. 52. — *Týž*, Mannsfeldští vojáci na Táboře. Ibid., 1865, č. 10. — *Týž*, Královské město Tábor. B. Oddíl dějepisný. Programm gymn. táborského, 1865, str. 1-11. — *Týž*, Historické paměti města Tábora, 8°, 1867. — Pasovští v Táboře. Hlas, 1867, str. 360, 391. — Květy, V, 1870, str. 22. — Český Jih, 1872, č. 10, 13-4; 1873, č. 94-5; IX, č. 44-50. — V Čechách r. 1624. (Podán tu dekret místodržitele Liechtensteina z června 1624.) Tábor, XIII, 1876, č. 21. — Povolení hřbitova židům v Táboře (Listina z 3. srpna 1634.) Český Jih, V, 1877, č. 26. — Ferdinandské vrácení statků Táborským. Ibid., VI, 1878, č. 37. — Obrazy z dějin města Tábora. Světozor, III, 1869, str. 35; XIV, 1880, str. 346. — *Václavík Ant.*, Agenda král. města Tábora v stol. 15. až 17. (Staré zprávy z míst a měst jihočeských.) Český Jih, X, 1881, č. 3-7. — *Slavík A.*, Minulost obce jindy Táborské. Český Jih, X, 1881, č. 44. — Ibid., XII, 1883, č. 22-3, 39-41. — Ohlas od Nežárky 1883, str. 345-7. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 170. — *Kolář Martin*, Z Pamětí Táborských. Listy Dona Maradasa a Dona Huerty Táborským poslané. Štítný, Pamětník sjezdu jihočes. akademiků Štítný, 1884, str. 13-5, 18-9. — *Zenkl Fr. D.*, Město Tábor, jindy a nyní. Český Jih, XII, 1884, č. 42-4. — *Týž*, král. město Tábor, v Táboře, 1884, 8°. — *Týž*, Tábor, Průvodce po městě a jeho okolí. Tábor, 1886, 8°, str. 119, 12 obr., 3 mapky. — Koruna Česká 1886, č. 34. — *Šubert Filip*, Z pamětí města a okolí. Doplňky opatřil *L. Domečka*, v Táboře, 1890, 12°, str. 117 — *Thir Karel*, Hradiště Hory Tábor jako pevnost v minulosti. Progr. gymn. v Táboře, 1893, 8°, str. 1-70 (I. díl); II. díl, progr. gymn. ibid., 1895, 8°. Též otisk, Tábor, 1895, 8°, str. 275. Z obsahu: Vpád Pasovských. Obležení Tábora, 1620-1. Tábor ve válce 30leté. Srv. *Tisovský T. E.*, Nár. Listy, 1895, č. 247. — *Sedláček Aug.*, Sbírka listovních pamětí města Tábora, Progr. gymn. v Táboře, 1897, str. 18. Otisk, Tábor, 1897, 8°, str. 18. — *Thir Karel*, Nové pohledy na Tábor z roku 1602. Zprávy o činosti musea v Táboře, 1904, 8°. — Belagerung von Tabor in Böhmen a. 1648. Rytina v Theatrum Europaeum. Srv. Prameny, s. v. — *Dolejšek Bol.*, Přehled dějin král. m. Tábora. Průvodce po Táboře.

13161. *Hůlek Jan*, **Hora Tábor** nad Lomnicí v kraji Jičínském, v biskupské dioecesi Králové-Hradecké, Nové město nad Methují, 1877, 8°, str. 20. — Krakonoš, 1883, str. 251.

13162. *Thomas Ferd.*, Geschichtliche Nachrichten über die Gemeinde **Tannwald** im Isergebirge. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXVIII, 1890, str. 72-86.

13163. **Tachov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3714. — *Stocklöw J.*, Hussmann und die Tachauer. Na základě rkp.: „Hussmannisches Prozessaktenbuch". Mitth. Gesch.

Deutsch. Böhm. XI, 1871, str. 49-59. — Grenzbote (čas.), Tachau, I, 1873, č. 16, 17, 39-43; II, 1874, č. 10-5. — *Walfried Josef*, Beiträge zur Geschichte der Stadt Tachau. I. Erbhuldigung unter Hussmann, 1625, Sept. 27. II. Eine Stadtvertretung vom Jahre 1625. III. Leiden im dreissigjährigen Kriege. IV. Über bürgerliche Namen, ibid., XII, 1874, str. 291-7; XIII, 1875, str. 187-95. — *Stocklöw Jos.*, Geschichte der Stadt Tachau mit teilweiser Berücksichtigung der Herrschaft Tachau. I. Bd. Pragmatische Geschichte, Tachau, 1878, 8°, str. XII, 234. II. Bd., Kulturgeschichte. Mit einem Anhange: Urkundliche Beilagen, Tachau, 1878, 8°, str. II, 454. — *Köferl Jos.*, Der politische Bezirk Tachau. Eine Heimatskunde. Mit mehreren Abbildungen. Tachau, 1890, 8°, 528, IV. — *Urban M.*, Die Schweden und Kaiserlichen im westlichen Böhmen im Jahre 1647. Der Westböhmische Grenzbote, Tachau, 1906, Nr. 718.

13164. **Teplá.** Bibl. Č. Hist., I, č. 3717. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 99-110. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — Blahověst, 1856, I, str. 131, 231, 301. — *Čermák Dominik K.*, Premonstráti v Čechách a na Moravě. V Praze, 1877, 8°, str. V, 573: Teplá v Čechách, opatství, str. 435. — *Gerl W.*, Der Tepl-Weseritzer Bezirk. Heimatskunde für Schule und Haus. Marienbad, 1878, 8°, str. 94. — *Klement F.*, Der politische Bezirk Tepl. Tachau, 1878, 8°; 2. vyd. ibid., 1882, 8°. — *Urban Michael*, Aus dem Volksleben des Tepl-Weseritzer Hochlandes. Mies, 1903, 8°, str. 197 (3).

13165. **Teplice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3718. — *Eichler A. K.*, Die Besitzer von Teplitz, Beitrag zur Geschichte dieses Kurortes und des Schlossberges. Prag, 1828, 8°, str. 44. — *Klaus Raimund*, Die denkwürdigen Begebenheiten in der Gegend von Teplitz u. Kulm v. J. 722 bis z. J. 1838. Prag, Leitmeritz u. Teplitz, s. a., 8°, str. 50; opět ibid., 1839, 8°, str. 58, opět: Leitmeritz, 1860, 8°, str. 56. — Zur Geschichte der Stadt Teplitz. (Aus einem Berichte der Reformations-Commissäre 1628, 4. April.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., III, 1865, str. 188. — Heimatskunde des politischen Bezirkes Teplitz. Herausgeg. vom Lehrervereine. Teplitz, 1885, 8°. — *Hallwich Hermann*, Töplitz. Eine deutschböhmische Stadtgeschichte. Leipzig, 1886, 8°, str. XIII, 471. — *Knott R.*, Ueber die Lebensmittelpreise in der Teplitzer Gegend im 16. bis 18. Jahrh. Viz Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XL, 1902. — *Knott R.*, Einquartierung und Verpflegung der Truppen in der Teplitzer Gegend im Dreissigjähr. Kriege. Festschrift d. Vereins f. Gesch. Deutsch. Böhm., 1902, str. 61-71.

13166. **Teslín** viz Pam. Arch., II, 1856, str. 100.

13167. **Těmice** viz Pam. Arch., IV, 2, 1861, str. 73.

13168. **Těnovice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3716.

13169. **Tlozkov** viz *Vlasák Ant. Norb.*, Neveklov, Pam. Arch. IV, 1860, str. 38-43. Srv. s. v. Neveklov. — Tábor, XXI, č. 42-3.

13170. **Točník.** *Gerle-Würbs*, Bilder aus Böhmens Vorzeit. Prag, 1842, str. 441. — Bohemia, 1858, č. 133. — Pokladnice (kal.), 1862, str. 78. — Světozor, 1867, str. 115; Točník a Žebrák, ibid., 1868, str. 310, 312. — Točník a Žebrák, Květy, 1868, str. 117, 119. — *Klíma Fr.*, Hrady Točník a Žebrák. Český Lev, 1871, č. 74, 77-81. — *Drachovský A.*, Tábor (čas.), 1871, č. 42. — Pokrok 1885, odpol., č. 229. — *L. V.*, Královské hrady Žebrák a Točník. Praha, 1886, 12°, str. 47. Srv. s. v. Žebrák.

13171. **Tochovice** viz Pam. Arch., II, 1856, str. 100.

13172. Burg Tollenstein **(Tolštejn).** *Hormayr*, Taschenbuch, 1834, str. 184. — Pam. Arch., II, 1856, str. 100. — *Bürckholdt Franz*, Der Tollenstein, dessen Beschreibung, dessen Geschichte und dessen Sagen. Rumburg, 1867, 8°. — *Moschau Alfred*, Burg Tollenstein in Böhmen. Topographie und urkundliche Geschichte. Rumburg, 1882, 8°, str. VII, 128.

13173. **Toužetín,** Bibl. Č. Hist., I, č. 3720. — *Veselý Joh.*, Geschichte der fürstlichen Schwarzenbergschen Besitzungen. Prag, 1895, 8°.

13174. **Toužim,** *Bernau*, Album, str. 249-55, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854. — Čas. Praha, 1867, str. 246. — Světozor, 1881, str. 61, 70. — Ruch, 1885, str. 401. — *Urban M.*, Zur Geschichte der Burg und Stadt Theusing. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XL, 1902, str. 105.

13175. **Tožice** viz Pam. Arch., II, 1856, 36.

13176. *Hallwich H.*, Die Herrschaft Türmitz **(Trmice).** Eine Denkschrift. Prag, 1863-5, 8°, str. 85 (2), s přílohou

13177. **Trutnov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3721. — *Lippert Jul.*, Geschichte der kön. Leibgedingstadt Trautenau. Prag, 1863, 8°, str. 76. Beiträge zur Gesch. Böhmens. Abth. III. Orts-Geschichten. — Pam. Arch., VII, 1868, str. 209-15. — *Hüttel Simon*, Chronik der Stadt Trautenau (1484-1601), bearbeitet von *D. L. Schlesinger.* Deutsche Chroniken aus Böhmen, II, Prag, 1881, 8°, str. XXV, 435.

13178. **Třebechovice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3722.

13179. **Třebenice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3722. — *Sedláček A.*, Děje Třebenic.

V Třebenicích, 1897, v. 8°, str. 85. — Hlasy z Polabí, Litoměřice, I, 1883, č. 21-4. — Česká Stráž, 1890, č. 40-1.

13180. **Třebel.** *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 231-64. — *Hauschke*, Die Herrschaft Triebel. Sorau, 1891, 8°, str. 124.

13181. **Třeboň** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3724. — *Müller Kar.*, Některé staré příběhy, které se staly v Třeboni aneb na panství Třebonském. Čas. Č. Mus., 1858, str. 358-74. — *v. Scheure Johann*, Geschichtliche und forststatistische Verhältnisse der Herrschaft Wittingau. Prag, 1863, 8°, str. 39. — *Franta Fr. J.*, Okres Třeboňský. (Biblioteka místn. dějep., sv. IX) Praha, 1880, 8°, str. 164. — *Mareš Frant.*, Paměti Třeboňské a jich spisovatel. Čes. Čas. Hist., II, 1896, str. 346-58. — *Antl Theodor*, Zprávy o městě Třeboni z let 1620-3. Věstník Král. Č. Spol. Nauk, Praha, 1901, 8°, str. 12. Obsah: 1. Friedrich Falcký svěřuje správu panství Třeboňského radě města Třeboně, 1620. 2. Paměť, kterak česko-falcká soldateska vymáhala peníze od sousedů Třeb., 1621. 3. Záznamy o úmluvě Třeboně s Baltazarem Marradasem a o obsazení vojskem cís., 1622. 4. Místodržící Lichtenstejn nařizuje Třeboňským, aby neplatili týdenních platů cís. veliteli, 1622. 5. Totéž schvaluje generál Marradas, 1622. 6. Gen. Marradas opět píše v týž smysl 1622. 7. Rozkaz gen. Marradasa veliteli v Třeboni v té věci, 1622. 8. Panství Třeboň odevzdáno panu Slavatovi, 1623. — *Antl Theod.*, Město Třeboň, stručné dějiny, v Třeboni, 1902, 16°, str. 77, s vyobr. — *Týž*, Staré písemnosti města Třeboně. 2. titul: Popsání starých písemností uložených v archivu města Třeboně. Třeboň, 1901, (1902), 16°, str. 108.

13182. **Česká Třebová** a její okolice (dějiny). Mor. Noviny, 1850, č. 252, 253. — *Orth Jan*, Listiny v archivu města České Třebové. Pam. Arch., IX, 1874, str. 309-12. — *Týž*, Příspěvek k dějepisu České Třebové. Ibid., str. 833-42. — *Tykač J.*, Paměti školy českotřebovské. Posel z Budče, 1893, str. 142, 270. —

13183. **Tříbřichy** viz Pam. Arch., II, 1857, str. 153-4.

13184. **Tuchoraz**, Světozor, 1868, str. 474, 478. — Naše Hlasy, 1882, č. 40-3. — *Bernau*, Album, str. 113-6, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

13185. **Turnov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3729. — Boleslavan, 1862-3, str. 100, 108, 111, 124; 1867, 61-3. — *Prášek Justin*, Dějiny města Turnova nad Jizerou v Boleslavště. S užitím pramenů nejvíce listinných. V Turnově, 1879, 8°, str. 392. — Poměry turnovské r. 1646. Hlasy Pojizerské, II, 1887, č. 11 a 12. — Vpády nepřátelské a jiná vojenská tažení v okolí Turnovském. Hlasy Pojizerské, III, 1888, č. 22 a d. — *Kudrnáč V.*, Úplný adressář průmyslového města Turnova, Třeboň, 1897, 16°, str. 206. (J. Šimák, Nástin dějin turnovských.) — Z knih smluv města Turnova z r. 1612-14. Čas. Spol. Př. Starožit., XII, 1904, str. 195. — *Šimák J. V.*, Příběhy města Turnova nad Jizerou. I. Od založení města do r. 1620. Obrazy provázejí J. Prousek a K. Zapf. Zprávy Mus. Turnovského, IV, Turnov, 1903, 8°, XI a 350 str. Díl III. Místopis. (Zprávy Mus. Turnovského, V, za rok 1903-4. Turnov, 1904 (1905), 8°, str. XXI (2), 656. 2; 16 vyobr. (kresby Jana Prouska), plán městský). —

13186. **Tvořešovice** viz Pam. Arch., II, 1857, str. 38.

13187. **Týn Horšův** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3730.

13188. **Týn nad Vltavou** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 3731. — *Sakař Josef*, Dějiny hradu a města Týna nad Vltavou a okolí. V Týně nad Vltavou, 1906, 8°, str. IV, 224, 1. Z obsahu: III. Týn nad Vlt., město královské (od r. 1609—1620). Povýšení Týna do třetího stavu zemského. Účast Týna v povstání Českém. IV. Panství Týnské za obnovené vlády arcibiskupské (od r. 1620-1700). Následky povstání Čes. pro Týn. Dějiny městské. Protireformace.

13189. *Zoubek Fr. J.*, **Týniště nad Orlicí.** Pam. Arch., VIII, 1870, str. 281-90. Dodatky, ibid., str. 632.

U.

13190. *Vlasák Ant. Norb.*, Okres **Uhlířsko-Janovický** v Čáslavsku. V Táboře, 1885, 8°, str. 162. (Biblioteka místní dějep. XII.) Srv. s. v. Janovice.

13191. **Unhošť.** *Šírer Unhošťský Jos.*, Pam. Arch., IX, 1874, str. 577-82. — *Motl Jos.*, Okres Unhoštsko-Kladenský za pochodu lidu vojenského k bitvě na Bílou Horu, r. 1620. Pam. Arch., XI, 1879, str. 165-78. Též otisk. — Blahověst, 1882, str. 140-1 (r. 1626-61). — *Melichar Fr.*, Osudy Unhoště ve třicetileté válce. Sborník Hist. II., 1884, str. 202-10. — *Melichar Fr.*, Monografie města Unhoště. V Praze, 1888, 8°, str. VI, 242. Z obsahu: Unhošť bez duchovního pastýře 1626-61, str. 81-97. Osudy Unhoště za války 30leté. Vypálené a pobořené grunty. Obyvatelstvo před válkou. Protestanté. Počet obyvatelů před válkou a po ní. — *Týž*, Paměti okresu Unhoštského. Praha, 1890, 8°, str. 285, s mapou.

13192. Aus der Zeit des 30jähr. Krieges. Schweden 1632 in Eipel (**Úpice**). Čas. Riesengebirge, 1888, č. 27, str. 35.

13193. **Ústí n. L.** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3732. — *Fichtenbaum Aug. Joan.*, Usta ad Albim delineata carmine rebus-

que suis memorabilibus illustrata Pragae, 1614, 4°. — *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, 8°. — Vlastenský Zvěstovatel, 1823, str. 29. — *Sonnewend Friedrich*, Geschichte der königl. Freistadt Aussig. Prag, Leitmeritz-Teplitz., 1844; 2. Auflage, Prag, 1855, 8°. — Lada, 1863, str. 99. — Geschichte der kön. Stadt Aussig, s. l., 1844 (mit einem Bild der Burg Wittrusch u. einem Plan der Schlacht bei Kulm, 1813), 8°, 254. — *Herrmann Franz*, Aussig sonst und jetzt. Aussiger Anzeiger, 1867, č. 2. — Čechy, VII, str. 92. — *Marian A.*, Die kaiserlichen Richter in Aussig (1622-1783). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXXV, 1897, str. 363-75. — *Marian A.*, Die Stadt Aussig während des dreissigjährigen Krieges. Mitth. Nordböhm. Exc.-Cl. XXII, 1899, str. 209-32. — *Jahnel C.*, Der dreissigjährige Krieg in Aussig und Umgebung. Mitth. Gesch. Deutsch. Böh. XLI, 1903, str. 149-90, 387-414; XLII, 1904, str. 43-60, 227-52. — *Jahnel E.*, Von den Schulen im alten Aussig. Elbe-Zeitung, XXIX, č. 28, 31, 34, 37. — *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus. 1901, str. 15, č. 64.

13194. *Zeiner Emanuel Karel*, Města **Ústí nad Orlicí** dějepisné památky. Rychnov, 1880, 8°, str. 8, 96. Z obsahu: Lanšperk — svobodné a zpupné zboží. Adam starší Herzan z Harasova († 1619) a jeho nástupci. — *Zábrodský Jos.*, Paměti Cecilské hudební jednoty v Ústí n. Orlicí, vydané na památku stoletého jejího trvání. Ústí n. Orl. (1905), 8°, str. 233. Z obsahu: Rekatolisovaný kůr literátský. Ústečtí kantoři ve století XVI. a XVII.

V.

13195. *Dvorský Frant.*, Založení kláštera **Valdického** Albrechtem z Waldštejna ... Čas. Č. Mus., 1901, str. 179.

13196. *Svoboda Alois*, **Valečov.** Mladobol. Listy, V, 1894, č. 39. — Světozor, 1878, str. 124, 126-7; 1881, str. 190, 201.

13197. *Ehrenberger Jos.*, O nesnázích měst šosních u hájení svých privilegií po roce 1620. **(Vamberk.)** Čas. Č. Mus., 1854, str. 88-102. — *Král J. F.*, Paběrky archivní. Posel z Podhoří, XIII, v Rychnově n. K., 1898, č. 39. — *Lašek G. J.*, Město Vamberk nad Zdobnicí. Hist. Rozhledy, V, 1904, str. 86-99.

13198. *Palme A.*, **Warnsdorf** mit seinen historischen Denkwürdigkeiten von dessen Gründung bis zum J. 1850. Warnsdorf, 1852, 8°, str. 255. — Poutník, 1846, str. 29, 222; 1848, str. 62.

13199. **Vary Karlovy** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3734. — *Ludwig*, Die Gegenreformation in Karlsbad. Prag, 1897, 8°, str. 48. — Karel ze Žerotína a Vary Karlovy. Bes. pro záb. a pouč., 1878, č. 50. — *Scheuffler*, Die evangelisch-lutherischen Pfarrer in Karlsbad vor der Gegenreformation. Jahrb. Gesch. Protest. Österr. XV, 1894, str. 38-9. — *Rauscher Richard*, Zur Geschichte des Karlsbader Posthauses. Jahres-Bericht über den allg. Geschäfts-Verkehr bei den k. k. Post- u. Telegraphenämtern in Karlsbad f. d. Jahr 1904, Karlsbad, 1905, str. 32-6. Z obsahu: Zmínky o pobytu Albr. z Valdštýna v Karl. Varech r. 1630. — *Pröckl*, Geschichte der königlichen Stadt Karlsbad, s. a., 8°, str. IV, 379.

13200. *Schmidl C.* und *Luft*, Geschichte der Stadt Weipert **(Vejprty).** Weipert, 1891, 8°.

13201. **Veliš** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3735.

13202. **Velizské proboštství** u Týřova viz Pam. Arch., II, 1856, str. 100.

13203. **Velvary** (Pasovští 1611). *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 160. — *Zap K. V.*, Pam. Arch., V,, 1863, str. 24-6. — Květy, 1871, str. 145, 150, 356, 358. — Světozor, 1877, str. 209, 214, 239. — Blahověst, 1883, str. 457, 469, 492, 506, 519, 538, 554, 568. — *Vacek František*, Paměti královského města Velvar. V Praze, 1884, 8°, str. IV, 386. Z obsahu: Velvary za vlády císaře Matyáše a za bouřlivých let války 30leté (1612-48). — *Vacek Fr.*, Rada Velvarská pánům Slanským v letech 1622-1631. Slanský Obzor, II, 1894, str. 22-8.

13204. Švédové ve **Verneřicích.** Bes. pro záb. a pouč., 1880, č. 79. — *Rybička Ant.*, Pam. Arch., XVI, 1896, str. 513 až 514.

13205. **Ves Dlouhá** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3737.

13206. Marradas **Veselským** z Budějovic v sobotu po sv. Antonínu 18. ledna 1620. *Antl*, Třeboňské Listy, I, č. 5.

13207. *Urban M.*, Geschichte der Bergstadt Böhm. **Wiesenthal.** Erzgebirgs-Zeitung, XXIII, str. 1 a d. — *Tobias C.*, Kaiser Matthias verleiht der Stadt Böhm. Wiesenthal ein Stadtwappen d. d. Prag 3. October 1616. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., IV, 1866, str. 59.

13208. *Solař Jeroným*, **Vilémov.** Klášter benediktinský s kostelem sv. Petra a Pavla. Pam. Arch., VII, 1868, str. 407 až 416. — *Zoubek F. J.*, Kloster Wilhelmszell. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm. XXIII, 1884, str. 354. — *Žďárský Ant.*, Z archivu Vilémovského. Věstník Archeol. Čásl., II, 1887, str. 178.

13209. **Vimperk** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3739. — (1620) *Künigl*, Bohemia, 1821, str. 161. — *Walter J.*, Geschichte der Burg und Stadt Winterberg. Winterberg, 1887, 8°. — Budweiser Zeitung, XIV, č. 37.

13210. (*Rais Karel V.*), Politický a školní okres **vinohradský,** Praha, 1898, v. 8°, str. XI, 647, s mapami.

13211. *Bernau Friedr.*, Geschichte der ehemaligen Herrschaft Winteritz (**Vintířov**) und der einstigen Schutzstadt Radonitz in Böhmen. Komotau, 1877, 8°, str. 99. — *Bernau B.*, Památky na Vintířovsku. Pam. Arch., X, 1878, str. 841-3. — *Týž*, Album, I, str. 341-51, Bibl. Č. Hist., I, č. 1854.

13212. *Pelhřimovský Edvard*, Hrad **Visenburk** (Vismburk). Dle rozličných pramenů. V Praze, 1869, 16°, str. 18.

13213. Z arch. **Vlašimského** Nár. Škola, 1863. — *Vlasák Ant. Norb.*, Okres Vlašimský. Nástin historicko - archeologický. (Bibl. míst. děj., sv. II.) V Praze, 1874, 8°, str. 144. Srv. *Týž*, Pam. Arch., I, 1855, str. 54, 85, 126, 176, 214, 262. — Lumír, II, 1852, I, str. 445, 468, 496. — *Slavík Fr. Aug.*, Dějiny města Vlašimě a jeho statku. V Táboře, 1889, 8°, str. VI, 397. Z obsahu: Od války 30leté až do r. 1848. Válka 30letá a její následky ve Vlašimi a v okolí. Páni z Talmberka r. 1622-65.

13214. **Vlčnov** viz Pam. Arch., III, 1859, str. 126-7.

13215. **Vodňany** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3742. — Vodňany ve válce 30leté, viz *Schön Jos.*, Nachlese zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges, Jahrbüch. böhm. Mus., II, 1831, str. 409-41. Srv. ibid., II, str. 251-304. — Otavan, I, 1863, str. 139, 147. — Prácheň, 1864, str. 31. — Budivoj, 1872, č. 14 (r. 1620). — *Bezecný Frant.*, Staré paměti král. města Vodňan. Český Jih, II, 1874, č. 47. Srv. č. 16, 51. — *Bezecný Fr.*, Spor mezi obcí král. města Vodňan a Velkým Újezdem o hranice. Listina z r. 1610. Český Jih, V, 1876, č. 12, 24, 26, 29; VI, č. 26. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 170. — Zlatá Praha, 1884, str. 48.

13216. Novina o zázraku, který se stal v dědině **Vodravci** nedaleko Nového města, na gruntech p. Viléma Dubského z Třebomyslic 1619. Od *Šebest. Ant. Želechovského* z Želechova, ouředníka panství Novoměstského v Moravě, vytištěna v Litomyšli u Adama Graudence. Srv. při r. 1619.

13217. **Volary** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3743.

13218. Paměti **Volyňské** (1617-1647) Bartoloměje Prokopa viz *Miltner J. Bohuslav*, Paměti č. 12036. — *Zoubek Fr.*, Vysazení vesnic na Volyňsku. Pam. Arch., VII, 1868, str. 228. — *Tingl F.*, Dekanát Volyňský r. 1574. Pam. Arch., VIII, 1870, str. 470. — *Teplý Frant.*, Privilegia města Volyně. Stráž na Šumavě (Strakonice), 1898, č. 4 a 5. — *Teplý František*, Dějiny města Volyně na Prácherisku. V Praze, 1903, 8°, str. 452. Z obsahu: 1618-48. — Srv. *Teplý Fr.*, Farní osada Předslavice na Volyňsku. V Praze, 1906, 8°, str. 70.

13219. *Vlasák Ant. Norb.*, Okres **Votický.** Nástin statisticko-historický. V Praze, 1873, 8°, str. IV, 108. (Bibl. míst. děj., sv. I.) — Srv. *Vlasák Ant. Norb.*, Pam. Arch., I, 1855, str. 257-62. — Světozor, 1872, str. 154. — Český Jih, IV, 1875, č. 35-8.

13220. *Vlasák Ant. N.*, **Mladá Vožice** a její okolí v kraji Táborském. Pam. Arch., IV, 2, 1861, str. 66-74. — *Sedláček Aug.*, Minulost města Vožice v Táborsku. Dle pův. pramenů. Praha, 1870, 12°, str. 96. — Pam. Arch., VII, 1868, str. 335; VIII, 1870, str. 631. — *Teplý Frant.*, Popis okresu mladovožického (v rukopise). — Květy, 1871, str. 124, 127; 1881. II, str. 298-9.

13221. *Michálek Jindř.*, Městečko **Vrané** v století sedmnáctém. Světlo, XVII, 1894, č. 4, 6, 7. — Světozor, 1869, str. 341, 343.

13222. **Vrátno.** *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské. Boleslavan, I, (V.), 1887, s. v. Boleslav Ml.

13223. *Lamb J.*, Beschreibung der Stadt und Herrschaft Hohenelbe (**Vrchlabí**). Jičín, 1830, 8°. — *Lhota Jan N.*, Lomnické kancionály na Vrchlabí. Pam. Arch., IV, 2, 1861, str. 74-5. — *Petrak E. R.*, Geschichte der Stadt Hohenelbe, Riesengebirge, 1881, I, str. 10 a d.; II, str. 38 a d.

13224. *Teplý Fr.*, **Vrcholtice.** Český Jih, 1898, č. 1-3.

13225. **Vrcholtovice.** Dějepisný nástin, *Fr. Teplý*. Sborník hist. kroužku Vlasti, 1898, str. 121-33.

13226. **Vršovice (litom.)** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3747.

13227. Dějiny obce **Vršovické** u Prahy. Památník Sokola ve Vršovicích, 1890.

13228. **Všelisy Malé,** *Vaněk V.*, Dozvuky pobělohorské, Boleslavan, I, (V), 1887, s. v. Boleslav Ml.

13229. *Novotný J.*, Ves a tvrz **Vysoká** v Hradecku. Polaban, 1886, č. 54.

Z.

13230. **Záblatí** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3748.

13231. *Plicka F. P.*, Místo **Zádušníky.** Terezín, 1884, 8°, str. 5.

13232. *Kirschner A.*, Die Plünderung Reichsstadts (**Zákupy**) durch die Schweden im Jahre 1631. Leitmeritzer Zeitung, XXXIII, 1903, str. 41. — *Bertel Jos.*, Schloss Reichsstadt. Hist. Skizze, s. l. a., 21 str. S 1 tab.

13233. **Zámek Nový** v 16. a 17. stol. Pam. Arch., IV, 1860, str. 187-8. — Srv. ibid. II, str. 98.

13234. *Král Jos. Fr.*, O poměru **Zářecí** ku Vamberku. (Kapitola z dějin města Vamberka za války 30leté.) Posel z Podhoří, Rychnov n. Kn., 1897, č. 29.

13235. **Zásmuky** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3161.

13236. **Zbirov** (vězňové 1621). *Künigl*, Bohemia, Prag, 1821, str. 165. — Zlaté Klasy, 1856, č. 25, str. 196. — *Drachovský A.*, Hrady a panská sídla okolí Zbirova. Čas. Tábor, 1871, č. 42. — Květy, 1872, str. 124, 127. — Česká Včela, 1880, str. 344, 351-2. — *Drachovský A.*, Z panství Zbirova (dějiny). Nová Plzeň, 1884, č. 6. — *Týž*, Panská sídla a památná místa na Zbirovsku. Plzenské Listy r. 1885, č. 49-59. — *Týž*, Obrazy Zbirovské. Pokus monografický. Tábor, 1885, 8°, str. (4) 168. — *Pohl Jan*, Kronika města i zámku Zbirova. Nákl. časop. „Stráž Podbrdská" 1903-5, str. 1-132 (pokračuje se).

13237. **Zbraslav** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3750. — (Dějiny) *Künigl*, Bohemia, 1821, str. 116. — *Zap K. Vl.*, Pam. Arch., I, 1854, str. 71-84, 117-25. — Manželka švédského generála Wittenberka zemřela na Zbraslavi. Lumír, IV, 2, 1854, str. 1173. — Světozor, 1869, str. 300, 302, 307-8. — Květy, V, 1870, str. 36, 38, 46. — Světozor, XVII, 1883, str. 204, 211. — *Hansl Fr.* Smíchovsko a Zbraslavsko s. v. Smíchovsko.

13238. **Zebín** u Jičína. Lumír, 1886, str. 310-3. — Květy, VI, 1871, str. 351, 358.

13239. *Hálek Vlastimil*, Kostel **Zlíchovský** u Prahy. Praha, 1892, 8°, str. 15.

13240. *Hoffmann J. C.*, Chronik von **Zuckmantel** und Umgebung. Zuckmantel, 1889, 8°.

13241. *Kořán J. J.*, Vorlík a **Zvíkov** po bitvě bělohorské. Poutník od Otavy, IX, 1862, str. 83. — Dobývání Zvíkova po bitvě bělohorské. Besídka pro záb. a pouč., 1890, č. 52. — *Tyl František*, Paměti Zvíkovské. Obraz místopisný a dějepisný Zvíkova, hradu i panství. S pohledem na Zvíkov, plánem hradu i 5 rodokmeny. V Praze, 1888, m. 8°, str. X, 220. Z obsahu: Zvíkov za pánů ze Švamberka do r. 1622, str. 81-153. Zvíkov za knížat z Eggenberka 1623 až 1719, str. 154-172. — Srv. literaturu o Zvíkově při věži Markomanské, Bibl. Č. Hist., II, č. 6721-43.

13242. *Rosenbluh Franz*, Die grossherzoglich Toskana'sche Herrschaft Swoleniowes (**Zvoleněves**) in historisch-topographisch- und medizinisch. Hinsicht dargestellt. Prag, 1840, 8°, str. 152. — Svobodný Občan, 1880, č. 25-7.

Ž.

13243. **Žacléř** (Schatzlar). *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 366-424.

13244. *Albert E. Chotovský*, Paměti **Žamberské**. Vídeň, 1889-97, v. 8°, seš. 1-5, str. 1-420. — *Jiroutek Fr.*, Monografie města Žamberka. Památník Sokola žamberského 1891, 8°. — *Albert E.*, Jak se Žamberským vedlo ve válce třicetileté. Ibid., str. 4-8.

13245. **Žatec** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3751. — *Künigl*, Bohemia, 1821, str. 146-8. — Upomínky starodávné (O bohatství v zemích koruny české. Česká listina raddy města Žatce r. 1621.) Česká Včela 1848, str. 36. — *Mikovec*, Starožitnosti země české, I, str. 177-8. Bibl. Č. Hist., I, č. 1822. — *W. Katzerowsky*, Die Primatoren der Stadt Saaz (1531 až 1788.) Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., X, 1871, 37, 66. — Pam. Arch., XII, 1884, str. 170. — *Schlesinger L.*, Das Urkundenbuch v. Saaz (196 Regesten 1266-1825). Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XI, 1873, str. 1-13. — Svornost, 1877, č. 71. — *Brod Fr.*, Protireformace v Žatci. Obrana, v Lounech, 1895, č. 15 a d.— Chronicon Zatecense, a consultissimo domino de Stehlík restitutum. Fol., 152 str. Viz *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova. (Otisk z Č. Č. Mus., 1901), č. 165-9. Obsahuje: Str. 1-111: Paměti některé města Žatce. Str. 111-6: Vyznání mnicha jménem P. Aegidia od Matky boží z NMP., 17. dne Februarii r. 1611. Str. 116-21: Patent krále Matiáše o tažení ku Praze, z Vídně v pondělí po neděli postní r. 1611. Str. 121-9: Jistota o příjezdu Matiáše krále Uherského. Str. 130-53: Proroctví o české zemi. — *Bernau*, Studien und Materialien, I, 1902, str. 315-40. — *Mach Franz*, Hussitismus, Reformation und Gegenreformation in Saaz und im Saazer Lande. Ein deutschböhmisches Geschichts- und Kulturbild. Saaz, 1903, 8°, str. 71. — Maxmilian Hošťálek von Javořic. (Měšťan Žatecký † 1621.) Beschreib. d. böhm. Privatmünzen, str. 192, č. 64, tab. XVIII, č. 142 a 143.

13246. *L. V.*, Hrady **Žebrák** a Točník. Historická upomínka. V Praze, s. a., 12°, str. 22. 2. vyd. 1886, Srv. s. v. Točník.

13247. **Želiv** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3753. — *Bezděka Viktor*, Památky na Želivsku v kraji Čáslavském. Pam. Arch., III, 1859, str. 128-59.

13248. **Žitenice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3754. — *Jireček Jos.*, Žitenice za XVII. věku. Pam. Arch., X, 1878, str. 273-8.

13249. *F. Z.*, **Žiželice** nad Cidlinou. Pam. Arch., VIII, 1870, str. 467-8.

13250. **Žleby** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3755. — Květy, 1869, str. 244, 246. — Světozor, 1872, str. 16, 18; 1878, str. 264, 270; 1882, str. 233, 238. — Čáslavské Listy, 1883, č. 17, 25-8. — Zlatá Praha, I, 1884, str. 429, 434. — Ruch, 1884, str. 453, 466.

13251. **Žlutice** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3756.

2. MORAVA.

13252. Viz Vlastivěda Moravská (podrobný přehled) č. 8963, kdež v monografiích o jednotlivých obvodech sneseno a zpracováno mimo jiné období války třicetileté.

13253. Correspondenzen in Kriegssachen (meistens aus dem 30jährigen Kriege) bei der Stadt Auspitz, Herrschaft Buschowitz, Aussee, Eisgrub, Eisenberg, Goldenstein, Hohenstadt, Jägerndorf, Stadt Littau, Herrschaft Plumenau, Stadt Troppau, Herrschaft Posořitz, Ostra. *D'Elvert*, Schriften, III. (Bibl. Č. Hist., II, č. 5092), 1852, str. 148.

13254. *Slavík Fr. A.*, Která města moravská utrpěla třicítiletou válkou nejvíce a která nejméně. Čas. Mat. Mor., XVI, 1892, str. 153-6.

13255. Selský Archiv, vydávaný od V. Praska v Olomouci, otiskuje v Listináři, sbírce selských listin a pamětí moravsko-slezských, jakož i mezi články zpracování i materialie k dějinám osad a měst moravských za třicetileté války.

13256. Schweden in Mähren viz *Dudík B.*, Schweden in Böhmen und Mähren 1640-1650, 8°, str. XIII, 443.

B.

13257. *Šembera A. V.*, Historie pánů z Boskovic a hradu **Bozkova** v Moravě s popsáním panství a města. V Brně, 1836, 8°, str. (8), 151.

13258. **Brno.** Abris der schwedischen Belägerung der Stadt Brünn und des Schlosses Spielberg v. 24 Aprilis bis 13 Aug. A. 1645. Rytina z Theatrum Europaeum, viz Prameny, s. v. — Gründlicher und wahrhaftiger Bericht alles dessen, was sich durch der Cron Schweden bestellten Kriegs-General Leonhard Torstenson in wehrender Belagerung der Stadt Brünn vom 3 Mai bis 23 Augusti 1645 begeben und zugetragen. Brünn, 1645. Znova *Hormayr*, Archiv, 1816, č. 1, 5; 1817, č. 35-6. — Aigentliche Ab Bildung der Schwerren und Harten Belegerung der Stadt Brünn von der Khron Schweden vom 3 May bis auf den 23 Augusti Des 1645 Jahrs. Nach dem im Brünner Rathause befindlichen Originalgemälde. Zinkographie aus L. Förster's art. Anstalt in Wien, gezeichnet Leopold Pinkawa 1845. — Diarium bellicum Brunense, das ist: Eigentliche und wahrhaftige Relation, was sich vom 3 Mai bis den 23 Augusti des 1645 Jahres in währender schwedischen Belagerung der königl. Stadt Brünn und Vestung Spielberg in Mähren von Tag in Tag zugetragen... Wien, Mat. Rickhes, 1646; tamtéž, 1661; Olmütz, 1661; pak 1691-2 v *Sinapiově* „Krakauischer Kalender" a r. 1726-30 v Brně ve *Svobodově* „Titularkalender". Srv. Diarium Brunense, d. i. Relation, was sich v. 3. Mai bis 23. Aug. 1645... zugetragen... Rukop. Bibl. Musea král. českého sign. VI. F. 53. allig. — Brünnerischer Siegeskranz. Brünn, 1647, fol. — *L. V. H. D.*, Brünnische Siegsfahne, das ist: Eigentliche und zuverlässige Erzehlung, welcher Gestalt die königl. Statt und Schloss Brünn in Mähren durch das Schwedische und Rakoczysche Kriegs-Heer... mit grossem Ernst belägert und gestürmet, aber durch Herrn Baron de Souches... erhalten worden. Wien, bei Mattheo Cosmerovio. 1647, 4°. — *Cruger*, Cives Brunenses contra Dorstensohnium 1645. Litomislii, 1670, 4°. — Relatione dell' assedio di Bruna e della fortezza di Spielberg attacata da Torstenson generale dell' armi di Suezia del 1645 e difesa da Ludovico Raduigo di Souches, gouernatore di Bruna. Vienna, 1672, 4°. — *Scheffer Veit*, Die k. Stadt Brünn präsentirt ihr Ehrenkränzlein der Mutter Gottes. — *Týž*, Siegeskränzlein Maria, geopfert vom Castell Spielberg. Bresslau, 1700. — Kurzgefasste Nachricht der Hundertjährig-andächtigen Gedächtnuss wegen der könig. Stadt Brünn, als selbste im J. 1645 vom 3 Mai anfangend bis auf den 15 Monath Augusti durch ganze 16 Wochen von der Schwedischen Macht hart ist belagert und bestürmt, dennoch durch den Schutz der allerseligsten Jungfrau Mariä zu St. Thomas nächst der königl. Stadt Brünn ist befreit und erledigt worden. Brünn, 1745, 1747, fol., 1 sv. — *Friedrich C. J.*, Herrlicher und andächtiger Denk- und Danktag der allzeit treuen und könig. Jungfräulichen Stadt Brünn 1745, fol. — *Schirmer J.*, Gnadenreiche Widerkunft Mariae in die belagerte Stadt Brünn J. 1645. Brünn, 1745. — *Dupeni N. C.*, Dank und Lobrede des Hundertjährigen Schutzes Mariae der Himmels Königin 1745. — *Loserth P. M.*, Trost-Gedanken

des vor hundert Jahren empfangenen Marianischen Gnaden Schutzes, 1745. — *Tilscher J. J. A.*, Saeculum gaudiose exaltans et gratias agens, 1745. — *Friedrich V. C. J.*, Treu meinender Rath bei dem Schluss der feierlichen dreitägigen Andacht des Hundertjährigen Dankfestes zu Ehren der Allers. Jungfrauen und Mutter Gottes Maria, 1745. — *Dubravius A. F.*, Maria virgo regiae urbis Brunensis a Sueco obsessore Patrona, 1745. — *Tilscher J. Jak.* Al. von Rosenheim, Das von der schwedischen Belagerung befreite Brünn. 1745. — *Šuppler Frant.*, Památka stoletá, co Švejda od panování, kteréžto nad Brnem skrz těžké obležení pohledával roku 1645, odstoupiti a od města odtáhnouti přinucen jest . . ., 1745, 1747. — *Otmanský Hugo*, Applausus urbis Brunae . . . aneb plesání města Brněnského skrz obdržené od hlavního švédského nepřítele vítězství, 1745. — *Žáčkovic Paulin.*, Historia irruptionis Sueciae in Moraviam, s. l. a., 4°. — Nachricht der hundertjährigen Gedächtniss wegen wunderthätiger Befreiung der Stadt Brünn von der schwed. Belagerung im J. 1645. Brünn, 1747, fol. — Hundertjähriges Erinnerungs-Dank- und Jubelfest der Befreiung Brünns von den Schweden, und die Prozessional-Umtragung des Marianischen wunderthätigen Bildnuss ad S. Thomam zu Brünn. Brünn, 1747. — *Friedrich V. C. J.*, Treu meinender Rath bei dem Schluss der feierlichen dreitägigen Andacht des Hundert-Jährigen Dankfestes zu Ehren der Allers. Jungfrauen und Mutter Gottes Mariae, 1747. — *Hanzely Karl Jos.*, Gloria posthuma studiosorum Brunensium in obsidione Suecica anno 1645 pro urbe militantium. Brunae, 1798, 8°. — Srv. *Hanzely K. J.*, Die braven Studenten in Brünn (1645). *Hormayr*, Archiv, VII, 1816, č. 52, str. 208-12. — *Franzky Fr. Jos. Theodor*, Bürgertreue. Versuch einer Geschichte von dem tapferen und patriotischen Verhalten der Bürger Brünns u. ihrer Vereinigung in ein Bürgercorps: vom J. 1421 bis auf gegenwärtige Zeiten. Brünn, 1798, 8°, str. 138; znova: Patriot. Tageblatt, 1800. — Torstensohn's Briefe an die Commandantschaft in Olmütz 1645. *Hormayr*, Archiv, 1812, č. 76. — Die Schweden vor Brünn 1645. (Listinné doklady.) *Hormayr*, Archiv, VII, 1816, str. 1-8, 18-24, 45-8, 65-9, 79-80; VIII, 1817, str. 139-41. — Die Schweden vor Brünn. *Hormayr*, Taschenbuch, XXIX, (H. F. XI), Leipzig, 1840, str. 314. — Die Belagerung Brünns durch die Schweden. Wanderer, 1844, str. 339. — *Koller Polykarp*, Die Belagerung von Brünn durch die Schweden im Jahre 1645, das denkwürdigste Jahr aus Brünns Vorzeit. Ein historischer Versuch. Brünn, 1845, 8°. — *D'Elvert Chr.*, Die Schweden vor Brünn. Ein Abschnitt des dreissigjährigen Krieges zur Jubel-Feier der Vertheidigung Brünns gegen die Schweden vor zwei Hundert Jahren. Brünn, 1845, 8°, str. IX, 119. — *Kramerius*, O obležení Brna od Švédů r. 1645. Znojmo, 1845, 12°. — Die Erinnerungsfeier zu Brünn im August 1645. Wanderer, 1846, str. 93. — Z Brna (Slavnost na památku odtáhnutí Švédův od Brna, každoroční). Mor. Nár. Listy, 1852, č. 271. — Stoletá slavnost osvobození Brna od Švédů r. 1645. Moravan, 1857, str. 59. — *Feifalik Jul.*, Ein Lied auf die Belagerung Brünns durch die Schweden 1645. Notiz.-Blatt, 1858, č. 11. — Brno (data histor. a topogr.). Mor. Noviny, 1859, č. 90, 93, 95, 101; 1860, č. 5-7, 10. — Študentská legie v Brně r. 1645. Světozor, 1861, str. 239-40. — *Brandl V.*, Dějepisné obrazy města Brna. Obrazy Života, 1861, seš. 9-10, str. 324; 1862, str. 32, 42, 54. — Legie studentská v Brně roku 1645. Libuša, I, 1863, Č. Kamenice, str. 168. — Študentská legie v Brně r. 1645. Lumír, XI, 1861, díl 1, str. 131. Srv. Not.-Blatt, 1868, č. 11. — Město Brno a rada tamní r. 1645. Lumír, XII, 1862, II, str. 690. — Švédská slavnost. (V Brně na r. 1645.) Nár. Listy, 1871, č. 225. — *Trapp Moriz*, Beiträge zum bürgerlichen Militärwesen Brünns der alten bis jetztzeit. Brünn, 1873, 8°, str. 54 se 4 tab. — *Dudík B.*, Schweden in Böhmen und Mähren 1640-1650. Wien, 1879, 8°, str. 443. — *Bretholz B.*, Ein neuer Bericht über Belagerung der Stadt Brünn i. J. 1645. Zeitschr. Gesch. Mähr. III, 1889, str. 1-55. — *Janetschek C.*, Ein Brief a. d. Schwed. Feldlager vor Brünn, 1645. Not.-Blatt, Brünn, 1893, č. 2, 16. — *Rybička Ant.*, Polepšení erbu a pečeti města Brna r. 1645. Čas. Mat. Mor., XVIII, 1894, str. 178. — *Janetschek* u. *d'Elvert*, Das brünner Schwedenlied. Not.-Blatt, Brünn, 1894, č. 6. — Die Schweden in Mähren. Zum 250jährigen Jubilaeum der Befreiung Brünns von der Schwedengefahr. Mähr. Schles. Korresp., 1894, 24. a 31. Oct.; 7., 14., 21., 28. Nov.; 5, 12, 26. Decemb; 1895. — *Bretholz B.*, Urkunden, Briefe und Actenstücke zur Geschichte der Belagerung der Stadt Brünn durch die Schweden in den Jahren 1643 u. 1645. Brünn, 1895, 8°, str. 92. — *Bretholz B.*, Urkunden zur Geschichte der Belagerung Brünns 1643 u. 1645. Österr. Literaturblatt, V, 1896, č. 20. — *Janetschek Cl.*, Das Augustinerstift St. Thomas in Brünn während des dreissigjährigen Krieges. Zeitschr. Gesch. Mähr., I. 1897, 3. H., str. 1. — *Bretholz*, Der Vertheidigungskampf der Stadt Brünn gegen die Schweden 1645. Brünn, 1895, 4°, str. X, 86. —

Grolig Moriz, Die Nachrichten über den Schwedeneinfall nach Mähren und die Belagerung Brünns 1645 in den Aufzeichnungen des Cardinals Ernst Grafen von Harrach. Not.-Blatt, 1896, Brünn, č. 3 a 4, str. 38 sl. — *Šujan Fr.*, Švédové u Brna roku 1645. Čas. Mat. Mor., XXI, 1897, str. 54-66, 111-27, 214-29, 326-44; XXII, 1898, str. 59-70, 156-62, 286-99. Též Otisk, Brno, 1898, 8°, str. 100. (S důkladným přehledem literatury příslušné, jehož jsme tuto použili.) — *Šujan Fr.*, Dobývání Brna Švédy čili Švédové u Brna r. 1645. Brno, 1899, 2. vyd. 8°, str. II, 104. Srv. *týhož*, Dějepis Brna, Brno, 1902, 8°, str. 355, 25, s 8 tab. — *Bretholz B.*, Ein neuer Bericht über die Belagerung der Stadt Brünn durch die Schweden im Jahre 1645. Zeitschr. Gesch. Mähr., III, 1899, str. 1-55. Zvl. ot., Brünn, 1899, 8°. — *Raab A.*, Zur Geschichte der Gegenreformation in Brünn. Not.-Blatt, 1894, č. 1.

13259. Paměti některé starožitné, vyhledané v příčině města **Brodu Uherského,** jak by dávno a od koho založeno bylo, 1049-1663. Actum v městě Brodu Uherském dne 16. Julii 1666. *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova, Čas. Č. Mus., 1901, str. 9, č. 33. Do latiny přel. a tištěno u *Dobnera* v Monum., II, str. 283-90. Srv. *Jungmann*, Hist. Lit. Č., V, č. 320. — *Kučera Jan*, Paměti král. města Uherského Brodu. Brno, 1903, 8°, str. 455, VI. — O přepadení Uh. Brodu Em. Tökölym viz *Steinschneider M.*, Die Geschichtsliteratur d. Juden. I. Frankfurt a. M., 1905, str. 130, § 191.

13260. *Cigánek K.*, Popis a paměti obce **Brodku** u Přerova. Otisk z časop. „Pozor", Olomouc, 1893, 8°.

13261. *Pátek A. J.*, **Brtnice Trhová** a zboží brtnické. Historický a topografický popis. Vel. Meziříčí, 1887, 8°. — *Slavík F. A.*, Zaniklé osady na panství Brtnickém. Čas. Mat. Mor., XXVII, 1893, str. 24-32. — Světozor, 1868, str. 362, 365.

13262. *Pluskal Fr. Saleš*, Památky hradu, města a panství **Brumova** na Moravě. V Olomouci, 1878, 8°.

13263. *Schleser Alois*, Das Städtchen Braunseifen **(Brunseif)** während und nach dem Schwedenkriege vom J. 1624 bis 1740. (Als Fortsetzung zu: Beitrag zur Ortsgeschichte des Dominiums Eulenberg bis zum J. 1623. Not.-Blatt, 1890, Nr. 9-12, 1891, Nr. 2.) Not.-Blatt, 1896, č. 9 a 10, str. 128 sl.

13264. *Pinkava F.*, **Brušperk** a jeho okolí. Historicko-statistický nástin k 600leté památce zal. města. Vydala Obč. beseda v Brušperku. Olomouc, 1869, 8°, str. 227.

13265. *Cudau Leop.*, Chronik der Stadt Lundenburg **(Břeclava).** Brünn, 1887, 8°.

13266. *Securia Josefa* Paměti **Budějovic Moravských** z r. 1609-24. Viz: *Šimák J. V.*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Čes. Mus., 1901, č. 22, str. 8. Srv. Některé paměti Budějovic Moravských 1597-1620. Ibid., č. 20, str. 8.

13267. *Hallaschka Fr.*, Die freie Municipalstadt Bautsch in Mähren **(Budišov)** in geographisch-topographischer und historischer Beziehung. Abhandl. Böhm. Ges. Wiss., V, Folge 2, 1841-2, str. 65. Též otisk. — *Zukal Jos.*, Zur Geschichte der Stadt u. Herrschaft Bautsch. Not.-Blatt, 1880, č. 2. — Světozor, 1875, str. 501.

13268. *Müller J.*, Die Herrnburg Buchlau **(Buchlov)** im gesegneten Marchlande 1837, 8°, str. 185. — *Salomon*, Austria, Kalender, Wien, 1845, str. 203. — *Dunder Jos. Alex.*, Buchlov hrad (dějiny a popis). Druhé vyd. V Praze, 1862, 16°, str. 52. (První vyd. 1856.) — Boleslavan, 1860-1, str. 289. — *Vajda Jos.*, Hrad Buchlov a dějiny jeho. V Brně, 1863. — Čas. Praha, 1868, str. 259, 277-82. — Světozor, 1885, str. 113-26. — *Berchtold Leopold Graf*, Vergangenheit und Gegenwart der Herrenburg Buchlau im mährischen Marsgebirge. Brünn, 1893, 8°, str. 349. — *Kalvoda Alois*, Hrad Buchlov. Text od Fr. Kretze. Praha, s. a., fol., str. 8, tab. XVIII.

13269. **Buzov.** Světozor, 1872, str. 99, 101, 111, 112; 1873, str. 353-4; srv. ibid., 1876, str. 636-9. — *Fuchs Karl*, Geschichte der Deutschen Ordensburg und Herrschaft Busau. Wien, 1905, 12°, str. XVI, 200, 1. — *Pinkava Viktor*, Hrad Búzov. Olomouc, 1905, fol., str. 38.

13270. *Benč Alois*, **Bystřice** nad Pernštýnem a okolí. Historicko-zeměpisný obrázek, str. 22, 8°. (První Mor. bibl. roč. II, č. 9.)

13271. **Byteš.** Topographie und Geschichte von Bitesch. Patriot. Tagebl., 1803, str. 469. — *Tiray J.*, Z dob války třicetileté. (Výpisky z archivu Velko-Bytešškého.) Národ a škola, II, 1881, č. 14, 17, 20. — *Tiray Jan*, Dějiny města Velké Byteše. Vel. Meziříčí, I, 1882, 8°, str. 179; II, 1888, str. 215. (Bibliotheka místop. a jiných děl hist., č. II, IV.)

C.

13272. *Grolig Moriz*, Die Cimburg **(Cimburk)** zur Schwedenzeit. Brünn, 1894, 8°, str. 15. Otisk z XXIII. Jahresber. des II. deutsch. Obergymn. Brünn.

D.

13273. **Dačice.** *Dundalek Joh. N.*, Bericht über die Stadt Datschitz, iglauer Kreises in Mähren, Schriften, XII, str.

60-95. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 5092. — *Týž*, Zur Geschichte der Stadt Datschitz in Mähren. Brünn, 1859, 8°, str. 38, ibid., též otisk. — *Zwach Jos.*, Denkwürdigkeiten der Stadt Datschitz. Aus authentischen Quellen gesammelt und herausgegeben von ... Wien, 1860, v. 8°, str. 118. — Světozor, 1871, str. 250, 251, 263; 1872, str. 195, 197. — *Beringer J.* a *Janoušek J.*, Město a panství Dačice. Dačice, 1893, 8°, str. 265.

13274. *Janovský Rudolf*, Utrpení **Dřevohostických** ve válce třicetileté. Čas. „Z našich dob", I, Holešov, 1896, č. 4, str. 50.

13275. *Puchar*, Auszüge aus den Rechnungen der Stadtgemeinde Hof **(Dvorce)** vom J. 1622-50. über die damaligen Kriegs-Auslagen. Bemerkungen zu den Auszügen ... Not.-Blatt, 1859, Nr. 1.

F.

13276. *Felix Jiří*, Město **Frenštat** pod Radhoštem, Pomněnka na rozvinutí praporu Sokola ve Fr. 6./6. 1892. Na základě „Jandovy kroniky". — *Ambroz Jan*, Z pamětí města Frenštátu. Upomínka na národopisnou výstavku ve Frenštátě p. R. 1893, str. 3-17.

13277. *Kramář Jos.*, **Fulnek,** někdy hlavní sídlo českých bratří na Moravě. V Olomouci, 1878, 8°. — *Kollmann Hynek*, P. Bonaventura z Kolína, kapucín, reformator města Fulneku. Sborník hist. kroužku Vlasti, III, Praha, 1894, str. 87-9.

H.

13278. Die Burg **Helfenstein (Helštýn).** *Hormayr*, Taschenbuch, X, 1829, str. 134 (1643). — *Polický J. M.*, Helfenštýn, Květy, I, 1834, str. 44. — Wanderer, 1846, str. 288. — *Rippar J. K.*, Die Ruine Helfenstein (mit Abbildungen v. Hackenberg). Ender, Biene 1852, č. 44-6. Srv. ibid., *Beck J.*, Berichtigung zur „Ruine Helfenstein" von Rippar, č. 45. — Paměti města Lipníka a hradu Helfštýna. Pozor, VIII, Olomouc, 1879, č. 73. — Hrad Helfštýn u Lipníka. Pozor, 1882, str. 108. — *Šídlo Frant.*, Náš Domov, III, 1894, č. 16. — *Kahlig Is.*, Hrad Helštýn na Moravě, Lipník, 1897, str. 122. — *Kahlig Isidor*, Die Burg Helfenstein in Mähren, Leipnik, 1897, 8°. Srv. Čas. Ol. Mus., XIV, 1897, str. 122.

13279. *Drápal Jan*, Paměti farnosti **Holické.** V Olomouci, 1893, 8°, str. 95.

13279. *Horky Jos.*, Die Burg Holenstein **(Holštýn)** in Mähren. *Hormayr*, Arch., VIII, 1817, str. 516-8, 524-9. Srv. Moravia, 1815, č. 63. — *Hormayr*, Taschenbuch, VIII, 1827, str. 269. — Květy, 1871, str. 375, 376.

13280. **Holešov.** Chronicon Holessoviense, 1615-44. Viz *Jungmann*, Hist. Liter. č. IV, č. 1126. — Kronika o Holešově, knížka o rozličných věcech a zázracích božích, kteréž se staly při městě Holešově i okolo Holešova (1613-50), ibid., V, č. 1165. — *Peck E.*, Okresní hejtmanství Holešovské. V Holešově, 1892, 8°. — O Janu Sarkandrovi, děkanu Holešovském, viz při r. 1620.

13281. *Grmela Jan*, Črta dějepisná a místopisná **Marianských Hor,** Slavnostní spis na památku založení tělocvičné jednoty „Sokola" a rozvinutí praporu ve dnech 23. a 24. srpna 1902, Marianské Hory, 1902, 23-30.

13282. *Havelka J.*, Pověsti moravské: Kterak Švédové dobyli **Hradiska** (u Plumlova). Komenský, X, 1882, str. 78.

13283. **Uh. Hradiště.** Květy, 1842, str. 269, 273, 322, 325. — *Czibulka Jos.*, Die wichtigsten Momente der Geschichte der königl. Kreisstadt Hungarisch-Hradisch, als Beitrag zur Monografie dieser Stadt. *D'Elvert*, Schriften, XII, 1854, str. 207-57. Otisk. — *Vitásek J. E.*, Dějiny a místopis král. města Uh. Hradiště. V Uh. Hradišti, 1879, 8, str. 136. — *Dolejšek B.*, Z letopisů jesuitské kolleje v Uh. Hradišti, 1644-52. Čas. Mat. Mor. 1894, str. 262-4. — *Janik Fr.*, Bernhardiner in Ung.-Hradisch in der Zeit von 1620 bis ungefähr 1680. Not. - Blatt, 1895, č. 8. — *Dolejšek Bol.*, Král. město Uh. Hradiště a městský jeho archiv, v Brně, 1898, 8°, str. 16. — *D'Elvert*, Ereignisse im hradischer Kreise von 1605-1656 von Georg Rudolf Prziensky (aus der Original-Handschrift im Chaos Pessinianum). Monumenta Rer. Boh., Boh., mor. et sil. Sectio I. pars 2, str. 353-64.

13284. Die Einahme der Burg **Nový hrad.** *Hormayr*, Taschenbuch, X, 1829, str. 127.

13285. **Hranice.** *Gallaš Jos. Herm.*, Geschichte der Stadt Weisskirchen, Olmütz, 1836. Srv. *Jungmann*, Hist. Lit. Č., VI, č. 1018*a*. — *Umlauff K.*, Der Bezirk Weisskirchen in Mähren. Teschen, 1864, 8°. — *Vrana Bartol.*, Okres Hranický. Sbírka místních země-dějepisův pro školu a dům. V Hranicích, 1877, 8°. —

13286. *Husar*, Die Burgruine Hochwald **(Hukvaldy)** in Mähren. Historisch-topografische Skizze. Brünn, 1853, 16°. — *Kinter Maurus*, Die Olmützer fürsterzbischöfliche Herrschaft Hochwald. Ein historisch-topographischer Versuch, gewidmet dem mähr. Topographen Dr. Gregor Wolný zu dessen Sekundiz. Brünn, 1868, 4°, str. 58. — *Vyškovský Indra R.*, Vycházka na Hukvaldy. Pozor, 1882, č. 113. — *Pavlík Fr.*, Hukvaldy,

Obzor, XIII, 1890, str. 233. — *Plotěný Vojtěch*, Z minulosti okolí hradu Hukvaldského. Náš domov, V, 1896, str. 269-72, 288-92, 308-11, 329-32. — *Místecký F. P.*, Ruina Hukvaldská. Památník Mat. Místecké, 1905, 8°.

13287. **Hustopeč.** *Božek*, Abschrift der aus hiesigen Privilegien und sonstigen alten Schriften excerpirten Denk- und Merkwürdigkeiten der mährischen Stadt Auspitz in historischer Beziehung. *D'Elvert*, Schriften, IX, 1856, str. 311-26. — *Macháč A.*, Dějep. obrázky ze škol. okresu Hustopečského. Komenský, 1885, str. 42, 248,621, 324; 1886, str. 9, 622; 1887, str. 18, 356, 551; 1888, str. 244, 468, 565. — *Macháč A.*, Popis hejtmanství hustopečského. Brno, 1887, 8°. — *Schram W.*, Eine Chronik der Stadt Auspitz, Not.-Blatt, 1888, č. 6. — *Schüller Thomas*, Geschichte der Stadt Auspitz, Auspitz, 1890, 8°.

13288. *Vitásek Jindřich Fr.*, Nástin dějin obce **Huštěnovské** na Moravě. V Uher. Hradišti, 1878, 8°.

I.

13289. *Bílý*, **Ivančice.** Mor. Noviny 1859, č. 62. — Zámožnost měšťanů před válkou 30letou v Ivančicích. Týdenník, čas. v Brně, 1848, č. 25, str. 194. — *Kuber Fr. J.*, Paměti města Ivančic. Pozor, 1883, 69-74, 76-80. — *Kuber Fr. J.*, Z paměti města Ivančic. Mor. Orlice, 1890.

J.

13290. *Reichert J.*, O spůsobu peněžitých a naturálních dávek lidu poddaného na panství **Jemnickém** na zač. 17. stol., Čas. Mat. Mor., I, 1869, str. 138-40.

13291. **Jičín Nový.** *Beck Jos.*, Geschichte der Stadt Neutitschein und deren Umgebung. Neutitschein, 1854, 8°, str. 8, 291, se 4 příl. — Die Niederlage der Neapolitaner in Neutitschein, 1622. (Text lat.) *Elvert*, Chronik d. Stadt Iglau, Brünn, 1861, str. 390-1. — *Beck Jos.*, Die Mannsfelder und Dänen in Neutitschein. Nach einer schriftlichen Aufzeichnung des Neutitscheiner Stadtschreibers Daniel Hofmann vom Jahre 1637 mitgetheilt. *D'Elvert*, Schriften, V, (Bibl. Č. Hist., II, č. 5092), str. 234-43.

13292. **Jihlava.** Belagerung der Stadt Iglaw durch Herrn Feldtzeug Meistern Grafen von Puchheim, so den 7. Dezember 1647 erobert worden. Rytina z Theatrum Europaeum, Prameny, s. v. — *Rocken's Joh.*, Beschreibung der Einnahme Iglaus durch Schweden, 1645. Rukopis fol. Viz *D'Elvert*, Hist. Lit. Gesch. Mähr. Bibl. Č. Hist., II, č. 102, str. 164. — *Sterly Andreas*, Beschreibung der Besetzung Iglaus durch die Schweden. Iglau, 1818, 12°. — *Sterly Andreas*, Drangsale der Stadt Iglau unter der schwedischen Zwingherrschaft besonders während ihrer Belagerung im Jahre 1647. Ein Beitrag zur speziellen Geschichte des dreissigjährigen Krieges, nach den aus jener Zeit noch vohandenen Handschriften bearbeitet. Iglau, 1828, 12°, str. 119. — Vorzeichen der Belagerung Iglaus (aus dem Manuscript Habermans Iglauer Chronik). *Hormayr*, Taschenbuch, X, 1829, str. 140. — *Sterly*, Die harten Folgen der Schlacht am weissen Berge für Iglau, Iglauer Sonntagsblatt, 1849, č. 26, 27. — Die gläserne Kugel (Sage aus der Schwedenzeit). Iglauer Sonntagsblatt, 1849, Nr. 49. — *D'Elvert Christian*, Geschichte und Beschreibung der königlichen Kreis- und Bergstadt Iglau in Mähren. Brünn, 1850, 8°, str. 520. — *Werner Karl*, Beiträge zur Culturgeschichte der kgl. Kreis- und Bergstadt Iglau im 16. und 17. Jahrhundert. Programm Gymn., Iglau, 1854. — *D'Elvert Chr.*, Chronik der königlichen Stadt Iglau (1402-1607) vom Iglauer Stadtschreiber Martin Leupold von Löwenthal. Brünn, 1861, v. 8°, str. XII, 326. — Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I, pars 2. — *Werner Karl*, Urkundliche Geschichte der Iglauer Tuchmacher-Zunft, von der Jablonowskischen Gesell. gekrönte Preisschrift. Leipzig, 1861, 8°, str. 140. — Švédský general v Jihlavě. Pověst. Nový kal. hospod., 1864, str. 85. — *Sterly*, Verweisung der Predikanten aus Iglau, Not.-Blatt, 1869, č. 12. — *B. J.*, Švédové v Jihlavě. Dějepisný obrázek z 30leté války. Zlaté klasy, II, 1875, str. 74, 82, 89, 98, 105. — *Kinter Maurus*, Iglau's Drangsale zur Schwedenzeit vom 13. März 1645 bis 7. December 1647. Moravia, Olmütz, 1877-8, str. 383, 398, 459-76, 530-7, 599-604, 658-62, 722-30, 785-98. — *Wallner Jul.*, Geschichte des k. k. Gymnasiums in Iglau. Iglauer Gymn. Progr., 1880, str. 29, 1881, str. 89; 1883 u. 1884, 8°, str. 48, 47 a příloh str. 28. Z obsahu: Einleitung. Kurzer Abriss des Schulwesens zu Iglau bis zur Begründung einer protestantisch-lateinischen Schule (1561). I. Th. Geschichte der lateinischen Schule während der Zeit des Protestantismus (1562-1623). II. Theil. Geschichte des Gymnasiums unter den Jesuiten (1625-1773). — *Mikusch Gustav*, Aus der Zeit der schwedischen Invasion. Mähr. Schulblatt, 1881, č. 3, 4. — *Ruby Franz*, Das Iglauer Handwerk in seinem Thun und Treiben von der Begründung bis zur Mitte des 18. Jahrhundertes urkundlich dargestellt. Mit 2 Abbildungen als artistischen Beilagen. *a*) Stadt- und Festungs-

plan aus der Zeit des 30jährigen Krieges, *b*) die Bäckerordnung vom Jahre 1361. Brünn, 1887, 8°, str. IV, 256. — *Pátek Al. Jos.*, Okresní hejtmanství Jihlavské. Nástin topograficko-historický. S obrazem města Jihlavy a s mapkou okresu Jihlavského. Vel. Meziřičí, 1889, 8°, str. 126. — *Wurzinger Franz*, Bilder aus Iglau's Vergangenheit, Brünn, 1904, 8°, str. (8), 154. Z obsahu: Lied der Meistersinger aus dem Jahre 1615. Die Reimchronik eines Iglauer Bürgers (1607-17). Die Schreckenherrschaft der Schweden in den Jahren 1645-1647. (Mit drei Lieder.) Der Schützenverein, die Artikel der Bruderschaft St. Sebastiani (1499) und die Schützenordnung vom Jahre 1609.

13293. *Hawranek Joh.*, Die Schweden in Ingrowitz. **(Jimramov).** Notiz.-Blatt, 1856, č. 8. — Hlasy ze Siona 1871, str. 176-7. — *Pavelka P.*, Method, VIII, 1882, str. 113-8, 121-4. — *Havránek J.*, Dějiny městečka Jimramova. Jitřenka, Místní oznamovatel, XV, 1896, čís. 15, 18; XVI, 1897, č. 5, 6, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 19, 21; XVII, 1898, č. 1, 4, 6, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 18, 19, 20, 21; XVIII, 1899, č. 5, 6. — *Still F.*, Paměti městečka Jimramova ze zápisků monsg. J. Havránka, býv. faráře v Jimramově, přeložil a z jiných pramenů sebrané, Polička, 1899, 8°. — *Marzy V. L.*, Ze zápisků farního archivu Jimramovského. Čas. Mat. Mor. XXIII, 1899, str. 188-92, 281-6, 376-9.

K.

13294. Paměti města **Kojetína.** Rkp. 17. stol. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č. V, č. 311. — *Chytil Jos.*, Paběrky z dějů Kojetínských. Otištěno z Moravského Národního Listu. V Brně, 1851, 8°, str. 58. — Hvězda, v Olomouci, 1860, II, str. 196. — Pam. Arch. II, 1857, str. 70; VI, 1865, str. 278; IX, 1874, str. 347.

13295. *Maniak A.*, **(Kotouč)** Kobolde in Felsen Kotaucz (u Štramberka). *Wolný*, Taschenbuch f. Gesch. Mähr., Schles., Brünn, 1827, II, str. 248.

13296. **Krásno** viz *Domluvil E.*, Paměti města Val. Meziřičí, s. v. Meziřičí Valašské.

13297. *D'Elvert*, Paměti města **Kroměříže.** Denkwürdigkeiten der Stadt Kremsier (aus der Original-Handschrift im Chaos Pessinianum), 1643-68. Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I., pars 2., str. 367-8 (Bibl. Č. Hist., II, č. 207). Srv. *D'Elvert*, Chronik d. Stadt Iglau. Brünn, 1861, str. 367-8. — Správa v příčině dobytí a zkažení města Kroměříže od lidu Švejdskýho v léta Páně 1643, viz *Dudík*, Ceroni, str. 256-7. — *Weber H.*, Schicksale der Stadt Kremsier. Progr. d. Unterrealsch. in Kremsier, 1872, 8°, str. 17. — *Nevrla J.*, Dějiny města Kroměříže. Pozor, 1882, str. 2 a násl. — Zábavné Listy, 1885, str. 580, 600. — Světozor, 1885, str. 605, 606. — Zlatá Praha, 1885, str. 549, 556, 562. — *Stöckl Johann*, Zur Geschichte der Stadt und des Piaristengymnasiums in Kremsier. Festschrift aus Anlass des 200jährigen Bestandes des Gymnasiums, 1887, 8°, str. 133. (Progr. gymn.) — *Lechner Karl*, Zur Geschichte des ehemaligen Franciskaner-Klosters in Kremsier. Progr. Gymn. in Kremsier, 1895, str. 21. Srv. *Ruprecht*, Geschichte der Klöster in Mähren, Wien, 1783, str. 163-4. — *Doležal Jan*, Kroměříž ku konci války třicetileté. Čas. Mat. Mor., XX, 1896, str. 11-9, 97-105, 238-45. — *Mathon Jar.*, Kroměřižský zámek. Hlídka, XIX, 1902, str. 769-80. — *Lechner K.*, Zur Geschichte des Schlosses zu Kremsier. Zeitschr. Gesch. Mähr. Schles., I, 1897, 2, str. 52-6.

13298. *Tenora Jan*, Dějiny městečka **Kunštátu.** Brno, 1885, 8°, str. 4, 132. — *Týž*, Kunštátský okres, Brno, 1903, 8°, str. 195. — Světozor, 1883, str. 245-6.

13299. *Skopalík F.*, Památky obce **Kurovic.** Brno, 1882, 8°, str. 24. * *Prasek V.*, Komenský, XI, 1883, str. 251.

13300. *Cvrček Jos.*, Z posledních dnů sboru bratrského v **Kyjově.** (Z archivu Ochranovského.) Čas. Mat. Mor., XXIV, 1900, str. 39-50.

L.

13301. O obléhání **Lipníka** a dobytí jeho Švédy r. 1642. Viz *Steinschneider M.*, Die Geschichtsliteratur der Juden, I, Frankfurt, 1905, str. 117, § 160. Srv. č. 3278.

13302. *Ulrich Donat*, Geschichte der Stadt Littau **(Litovel).** 1850, 8°. — *Blaschke Anton*, Die Belagerung der Stadt Littau durch die Schweden 1643. Moravia, 1877-8, str. 323-7. — *Führer Hans*, Zur Geschichte der Stadt Littau. Moravia, 1878-9, str. 215-22.

13303. *Winkler Josef*, Švejdský kámen ve **Velké Losenici.** Žďárský Obzor, Ve Žďáře na Moravě, I, 1900-01, str. 61.

M.

13304. *Prasek V.*, Paměti **Malenovic** a Pohořelic, jakož i dědin k panství Malenovskému příslušných. Bibl. místop. a jiných děl hist., III. Ve Velkém Mezeříčí, 1883, 8°, str. 196. — Česká Rodina, 1884, str. 11, 23.

13305. *Kratochvíl Aug.*, Archiv městečka **Měřína,** Popovice, 1906, 8°, str. 2, 30.

13306. Paměti města **Mezeříče** pod Rožnovem 1621-1637. Viz *Šimák*, Pozůstalost Dobnerova. Čas. Č. Mus., 1901, str. 9, č. 34. — *Kulda B. M.*, Gedenkbuch der Stadt Walachisch-Meseritsch und des Marktes Krásno (1605-1638). Not.-Blatt, 1858, č. 5, 6. — *Sivý Ondřej*, měšťan a spoluradní m. V. Meziříče. Poznamenání některých purkmistrů a rychtářů v městě Meziříčí nad Bečvou, za kterých paměti hodné věci se staly. 1539-1648. *Jungmann*, Hist. Lit. Č., V, č. 305. Srv. *Bayer Fr.*, „Kronika Valašského Meziříčí" od rodiny Sivých. Komenský, IV, 1876, str. 221. — *Domluvil E.*, Paměti města Val. Meziříčí a městečka Krásna. Přidány též zprávy o přifařených obcích. Brno, 1877, 8°; v Brně, 1879, 8°, str. 6, 256. — *Domluvil E.*, Obraz Meziříčí a Krásna nynějšího se seznamem jmen a věcí „paměti" doplňujícími. V Meziříčí nad Bečvou, 1881, 8°. — *Týž*, Listiny týkající se dávnověkosti města Meziříčí a okolí jeho. Progr. gymn. ve Val. Meziříčí, 1889 a 1891. — *Černocký Ferd. J.*, Z obecních počtů města Val. Meziříči z r. 1640. Sborník musejní Spol. ve Val. Meziříčí čís. II. 1898, str. 21-32. — *Týž*, Cech kožešnický v Meziříčí nad Bečvou (v XVII. stol.). Ibid. Čís. 9-10, 1902, str. 5.

13307. **Velké Meziříčí.** Světozor, 1868, str. 274, 279. — Květy, VI, 1871, str. 305, 310.

13308. **Mikulov.** *D'Elvert*, Uebergabe von Nikolsburg (1620) (aus dem Chaos Mor. et Sil. Sectio I., pars 2., str. 392-4. — Pessinianum). Monumenta Rer. Boh., Oratio de diva Virgine Nicolsburgensi habita 8 Sept. 1630 a P. *Scipione Sgambati* S. J., Olomucii, 1630, fol. — Ordentliche und gründliche Beschreibung deren Gnaden und Wunderzeichen . . . so in der heiligen Capellen bei unser lieben Frauen von Loretto genannt, in der fürstlichen Stadt Nikolsburg . . . von A. 1624, in welchem Jahre angeregte Kapellen geweiht worden . . . gewirket hat. Nicolsburg, 1639, 12°, str. 167. — *Wohlhaupter Ign.*, Miracul oder Wunderzeichen, welche Gott der Allmächtige durch Vorbitt seiner seeligsten Mutter und Jungfrau Mariä, vermittels dero wunderthätigen Bildnuss, welche in dem Lauretanischen Hauss in der fürstlichen Dietrichsteinischen Residentz-Stadt Nicolsburg mit grösstem Zulauff des Volks verehret wird, gewürcket. Wien, 1675, 4°. — *Raupach Bernhard*, Historische Nachrichten von Nikolsburg in Mähren. Hamburg, 1741-8, 4°. — *Lemker Heinr. Christ.*, Historische Nachricht von der Unterdrückung der evangelisch-lutherischen Religion in der Herrschaft Nikolsburg in Mähren. Lemgo, 1748, 4°. — Patriot. Tageblatt, 1803, str. 1327. — Poutník od Otavy, II, 1847, str. 65. — Der Schwedenhelm oder die Belagerung von Nikolsburg, mähr. Volkssage. Znaimer Wochenblatt, 1852, Nr. 49, 60. — *Neugebauer Ignaz*, Chronikalische Notizen aus der Vorzeit der Stadt und Herrschaft Nikolsburg. Nikolsburg, 1861, 8°. — Besídka pro záb. a pouč., 1866, č. 50. — Čas. Praha, 1867, str. 21, 31. — Notizenblatt, 1870, č. 8, str. 64. — *Vysloužil W.*, Beitrag zur Geschichte des Nikolsburger Gymnasiums im 17. Jahrh. Progr., 1877, str. 7. — *Feyfar Math. Maria*, Die erlauchten Herren auf Nicolsburg. Eine geschichtliche Studie auf Original-Urkunden begründet. Wien, 1879, str. IV, 358. — Česká Včela, 1880, str. 80, 87. — *Spegele Moritz*, Chronik der Stadt Nikolsburg. Nikolsburg, 1880, 8°. — *Schwetter* und *Siegf. Kern*, Der politische Bezirk Nikolsburg in historisch-statistischer und topographischer Beziehung, mit einem Abrisse der Geschichte Mährens. Nikolsburg, I-II, 1884 až 1885, 8°. — *P. D.*, Veliký sud mikulovský (r. 1643). České Listy, I, 1887, str. 21.

13309. *Lhota J. N.*, **Miletín** nad Bystřicí. Brno, 1888, 8°, str. 253.

13310. *Syručžek Eg.*, Geschichte der dem Herrschaft Mürauer Schutze unterstehenden Municipalstadt Müglitz **(Mohelnice)** in Mähren, von ihrem Entstehen bis zum Brande 1841. Jungbunzlau, 1841, 8°. — Dějiny města Mohelnice od založení až do nejnovější doby. Pozor, IV, 1875, č. 85-97.

13311. *Kratochvíl Augustin*, Archiv městečka **Mohelna.** V Třebíči, 1906, 16°, str. 16.

N.

13312. *Prasek V.*, Paměti městečka **Napájedel** a dějin k panství Napájedelskému ode dávna příslušných. Bibl. místopisů a jiných děl histor. Ve Vel. Meziříčí, 1882, 8°, str. 200. — *Prasek Vinc.*, Vědecká kořist z retrospektivné výstavy Napájedelské. Otisk z časop. „Morav. Orlice". Brno, 1904, m. 8°, str. 54.

O.

13313. **Olomouc.** *Fischer Jos. Wlad.*, Geschichte der Hauptstadt und Gränz-Festung Olmütz im Markgrafthum Mähren, I-II. Bd. Olmütz, 1808-9, 8°, str. 176. — *Šembera Alois Vojt.*, Paměti a znamenitosti města Olomouce. Ve Vídni, 1861, 8°, str. 148, s 8 obrazy. Srv. Obrazy

života, 1862, seš. 6, str. 71; Pam. Arch., IV, 2, 1861, str. 143. — *Bayer Fr.*, Královské hlavní město Olomouc. Světozor, XII, 1878, str. 437, 439, 454, 466, 475. — *Kramář Jos.*, Olomouc, král. hlav. město Moravy. V Olomouci, 1881, v. 8°, str. 216. — *Müller W.*, Geschichte der kön. Haupstadt Olmütz von d. ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Wien u. Olmütz, 1882, 8°. — *Doležil H.*, Politické a kulturní dějiny král. hlav. města Olomouce. Výroční zpráva české soukromé reálky v Olomouci 1903, 8°, str. 84; 1904, str. 79. — *D'Elvert*, Gründliche unndt Warhafftige Relation, Wie unndt auff wass weiss, durch Arglistige Anschläge, Praetigen unndt fortheil, die Stände Subutraque diess Marggraffthums Mährerrn Jennerzeit unndt Anfanngs der Rebellion, sich in die Stadt Ollmütz geschleiffet Vnnd nochmals aus beyfahll der Vn-Catholischen Burgerschaft derselben sich vnbillicher weiss gemechtiget (1619-21) (Aus dem Chaos Pessinianum). Brünn, 1861. Monum. Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I, 2, str. 395-412. — *Dudík B.*, Bericht über die Diöcese Olmütz durch den Cardinal Franz v. Dietrichstein im J. 1634. Wien, 1870, 8°, str. 19. Srv. literaturu o kardin. Dietrichsteinovi. — O oblehání Olomouce od Švédů, rukopisy. Viz *Dudík*, Ceroni, str. 148-56, 336-9. — Copey Antwort-Schreibens, so von Herrn Pater Antoni Zeylern Jesuiten zur Neustadt in under Oesterreich, an einen Land-Herrn aus Mähren, welcher dess Schwedischen Einfalls wegen, nach Wien entwichen, den 28. Junii an. 1642 ergangen. Daraus zu sehen: I. Wessen man sich bei diesem harten und langwürigen Krieg in Teutschland, vornemlich zutrösten habe, Insonderheit aber, und für das II. was die rechte und gründliche Ursach seie, warumb man bisher zu keinem Frieden mehr gelangen können. Dann das übrige wird der vernünftige Leser, andern Nationen und der Waarheit selbst, ohne Nachtheil auss des Scribenten Gemüth zuermessen und zuertheilen wissen, 1642, 4°, A_4. — Stadt Olmütz sampt der Belagerung 1643-4. Rytina z Theatrum Europaeum, viz Prameny, s. v. — *Ehrenzweig Joh. Tad.*, Diarium oder gründliche Anzeige von dem gänzlichen Vorgang der Belagerung Olmütz von den Schweden. Olmütz, 1758. — *Hanke von Hankenstein*, Geschichte der schwedischen Besitznehmung der Stadt Olmütz v. J. 1642-1650. Něm. a česk. rkp. Viz *Jungmann*, Hist. Lit. Č., V, č. 314. — Aus gleichzeitigen Akten gezogene Aufschlüsse über die Ereignisse während der Besetzung von Olmütz durch die Schweden 1642-50. Viz *Czikann Joh.*, Vaterländische Beiträge historischen Inhalts, Brünn, 1819, 4°, str. 92, č. 3. — Relation über den Schwedenabzug von Olmütz, gedruckt 1650. Srv. *Hormayr*, Archiv, 1826, č. 62. — *Hormayr*, Taschenbuch f. vaterl. Gesch., X, 1829, str. 124 a d. — *Dudík B.*, Schicksale der katholischen Religion und ihrer Bekenner in der königl. Gränzfestung Olmütz während der schwedischen Herrschaft vom J. 1642 bis 1650. Schmidl Ad., Oesterr. Blätter für Literatur u. Kunst, III, 1846, Nr. 24-7. — *Dudík B.*, Sammelchronik von Olmütz (1432-1656) nebst einer Chronik der Stadt 1619-1621. Brünn, 1858. Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I., 1, str. 1-61. — *Dundálek J. N.*, Švédové v Olomouci. Beseda, 1865, č. 13 a d. — *Dudík B.*, Chronik des Minoriten-Quardians des St. Jakob-Klosters in Olmütz, P. Paulinus Zaczkovic, über die Schwedenherrschaft in Olmütz 1642 bis 1650, mit Anhang: ex diario rev. P. Schönberger, rectoris collegii societatis Jesu. Olomucii, 1642-1643. Arch. Öst. Gesch. LXII, 1881, sv. 2., str. 451, 624. Otisk, Wien, 1881, 8°, str. 174. — *Riedel C.*, Aus der Schwedenherrschaft in Olmütz 1642-1650. Nach der Chronik des Minoriten-Quardians P. Paulinus Zaczkovic, Olmütz, 1893, m. 8°, str. 41. — Srv. *Zaczkowitz von Gniazdow Paulinus*, Olomucium in Captivitate gemens seu brevis annotatio omnium, quae Moraviae Metropolis per novem annos a Suecis obsessa et capta perpeti debuit. *D'Elvert*, Hist. Lit. Gesch. Mähr., str. 148; *Dudík*, Ceroni, str. 148-9. — *Loserth J.*, Zur Geschichte der Stadt Olmütz in der Zeit der schwedischen Occupation. Mit einem noch ungedruckten Schreiben von und an Tornhausen. Zeitschr. Gesch. Mähr., II, 1898, 1-46. — *Dudík B.*, Amtliche Aufzeichnungen in Form eines Tagebuches über die Besitznahme der Stadt Olmütz durch die Schweden von dem Olmützer Stadtschreiber und Notar Magister Friedrich Fladen von 1642 bis 1650. Sitzb. Wien. Akad., CI, 1882, 127. Srv. *Dudík B.*, Tagebuch des feindlichen Einfalls der Schweden in das Markgrafthum Mähren während ihres Aufenthaltes in der Stadt Olmütz (1642 bis 1650) geführt von dem Olmützer Stadtschreiber und Notar Mag. Friedrich Flade. Arch. Öst. Gesch., LXV, 1884, str. 306-485. — *Menčík Ferd.* Lieder aus der Zeit des dreiszigjährigen Krieges. II. Lied über Olmütz im J. 1624. Mitth. Gesch. Deutsch. Böhm., XXXV, 1897, str. 266.

13314. *Wattolik Fr.*, Beiträge zur Geschichte der Stadt Mähr. Ostrau **(Ostrava M.)** M.-Ostrau, 1881, 8°. * Prasek V., Úsudek o Wattolikově místopise Mor. Ostravy. Opavský Týd. (Ostravan), XIII, 1881, č. 50-1. — *Prasek V.*, Mor. Ostrava. Studie historicko-topografická. Komenský, XIII, 1885, str. 46, 676. Srv. ibid.,

1881, str. 68-9. — *Prasek V.*, Nejstarší zprávy o Mor. Ostravě. Věst. Mat. Op., III, 1893, č. 22-6. — *Skýpala Otakar*, Mor. Ostravsko. Slavnostní list ku sletu sokol. na Ostravsku 1902. Valaš. Meziříčí, str. 8-17.

13315. *D'Elvert*, Paměti Města **Ostrova.** Denkwürdigkeiten der Stadt Ostrau. (Aus der Original Handschrift im Chaos Pessinianum.) Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I., 2, str. 365-6.

P.

13316. *Winkler Ad.*, Z pamětní knihy obce **Palkovic.** Památník Mat. Místecké, 1905, 8°.

13317. *Fleškyn z Auerspachu Mikuláš*, hejtman hradu Pernšteinského, Diarium obležení hradu **Pernšteina** od Švédů r. 1645. Rkp. Viz *Jungmann*, Hist. Čes. Lit., V, č. 303. — Die Belagerung der Burg Pernstein durch die Schweden im J. 1645. Not.-Blatt, 1895, č. 7. — Zlatá Praha, 1865, str. 76, 79. — Světozor, 1867, str. 185, 188, 196. — Květy, 1882, II, str. 52, 54, 222.

13318. **Pohořelice,** viz *Prasek V.*, Paměti Malenovic a Pohořelic, s. v. Malenovice.

13319. *Sádovský Zdeněk*, Dějiny **Králova Pole.** V Ivančicích, 1891, 8°, str. 48; 2. vyd. 1893, 8°.

13320. *Lukášek Josef V.*, Dějiny evangelické církve a. v. v **Pozděchově.** V Pozděchově, 1900, m. 8°, str. 20. — Též něm.: *Lukášek Jos.*, Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde A. C. in Pozděchov, 1901.

13321. **Přerov.** Komenský, 1874, str. 567-74. — Světozor, 1874, str. 176. — *Kramář*, Přerov na Moravě. Původ jeho a vývin. V Olomouci, 1879, 8°, str. 50. — *Rošický V. L.*, Dějiny a paměti řemeslných cechů města Přerova a okolí a rozvoj živností na Moravě. V Přerově, 1893, 8°, str. 264. —*Bayer Fr.*, Přerovsko. V Přerově, 1893, 8°, str. VIII, 272.

13322. *Koželuha Fr.*, Paměti o školách **Prostějovských** od počátku až po bitvu Bělohorskou. Progr. real. v Prostějově, 1888-9, 8°, str. 23. Otisk v Olomouci, 1889, 8°, str. 25. — *Koželuha Fr.*, Paměti o věcech náboženských v Prostějově od nejstarší doby až do roku 1620. (Zvláštní otisk z progr. reálné školy v Prostějově 1900-1901.) Svazek I. V Prostějově, 1901, 8°, str. 104.

13323. **Příbor.** Die Stadt Freiberg. Moravia, 1825, č. 139. — *Maniak A.*, Die Schweden in Freiberg. *Wolný*, Taschenbuch f. d. Gesch. Mähr. u. Schles. Brünn, 1827, II, str. 252-66. — *D'Elvert Chr.*, Notizen zur Geschichte der Schweden in Mähren 1642-8. 1. Paikul's Proclamation 1642. 2. Die Schweden in Freiberg 1626. 3. Die Schweden in Mähren 1643. 4. Die Schweden in Mähren 1645-8. Notiz.-Blatt, 1859, č. 1-2. — *Kämmerling Josef*, Die Geschichte der Stadt Freiberg. Progr. Gymn. in Freiberg, Mähr. Weisskirchen, 1880, 8°, str. 35.

R.

13324. Die Furcht vor den Schweden in der Gegend von Raitz **(Rájec).** Hormayr, Taschenbuch f. vaterl. Gesch., X, 1829, str. 142. — Srv. *Hormayr*, Archiv, VIII, str. 621-4; IX, str. 421-3, 426-7. — Světozor, 1883, str. 532, 535.

13325. **Rajhrad.** *Dudík B.*, Geschichte des Benediktiner-Stiftes Raygern im Markgrafthume Mähren. Brünn, I. Th., 1849, Wien, II. Th., 1868, 8°. — *Buchta*, Rajhrad (1045-1896). Dějepisný náčrtek k jubilejnímu roku 1895. Brno, 1896, str. 32. Otisk z „Moravana".

13326. Hrad **Roštýn,** Květy, 1868, str. 197. — Světozor, VII, 1873, str. 549, 550. — Zlatá Praha, 1885, str. 152, 162. *Millian Thaddäus*, Der Molkencurort Rožnau **(Rožnov)** in der Mährischen Wallachei. Weisskirchen 1853, 8°, str. 78. — *Polanský Fr.*, Rožnovský průvodce. Vídeň 1863, 16°, str. 58, též něm. překlad. — *Enders Joh. Nep.*, Der Molkenkurort Rožnau in Mähren und seine Umgebungen. Wien, 1872, 8°. — *Polanský Fr.*, Rožnauer Führer. III. Auflage von Fr. Bayer. Wien, 1874, 8°, str. 45. — *Bayer Fr.*, Rožnov, léčebné místo na moravském Valašsku a jeho okolí. Praha 1878, 8°, str. 139. Z obsahu: Rožnov pod pány z Žerotínů větve mezeříčské. — *Kramoliš Čeněk*, Poddanské poměry v Rožnově a okolí v 17. století. Sbor. mus. spol. ve Val. Meziříčí. Čís. 7-8, 1900, str. 53-8.

S.

13327. Gross Senitz **(Senice Velká)** im 30jährigen Kriege. Moravia, 1815, No. 49. — *Mittrowsky Ant. Fr. v.*, Das Dorf Grosz-Senitz hält sich, gleich einer Festung, ins siebente Jahr gegen die Schweden. *Hormayr*, Archiv, VII, 160. — Osada Hrubá Senice, výjev ze švédské války. Ohéralův Týdenník, Brno, 1848, č. 6, str. 46. — Moravská vesnice v mnoholetém odporu co pevnost proti Švédům (Velká Senice), Lumír, XI, 1861, I, str. 375. — Světozor 1861, str. 261-2.

13328. **Sovinec.** Denkstein an die schwedische Belagerung der Eulenburg in Mähren 1643. Mitth. C. Com. N. F., XIV, 1888, str. 197. — *Schleser Alois*, Beitrag zur Ortsgeschichte des Dominiums Eulenberg bis zum J. 1623;

Not.-Blatt, 1890, č. 9-12; 1891, č. 2. — *Kropacz Franz*, Geschichte der Eulenburg in Mähren. *D'Elvert*, Schriften, XIV, str. 64.

13329. Historische Beschreibung der Stadt **Strážnice** entlehnt aus dem Stadt Strážnicer Archive. *D'Elvert*, Schriften, IX, str. 333-54. — *Nopp Leopold*, Poddanské poměry na Strážnicku před 300 roky. Čas. Mat. Mor., XXVII, 1903, str. 316-26.

13330. **Svitava.** Světozor, 1858, str. 28. — Světozor, 1883, str. 532, 535. — *Deutsch Georg*, Geschichte der Städte Zwittau und Brüsau, Brünn, Iglau, Schönberg, 1883-4, 8°. — *Lick Karl*, Kurze Geschichte der Stadt Zwittau, Zwittau, 1894, 8°.

Š.

13331. **Špilberk** viz s. v. Brno.

13332. **Šumberk.** *D'Elvert*, Chronik der Stadt Schönberg (aus Chaos Pessinianum), 156-21646. Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I., pars 2, str. 340-4. — *Umlauft K.*, Kurze Geschichte der Stadt Schönberg in Mähren, Hermanstadt, 1860, 12°; Prossnitz, 1876, 8°. — Chronik der Stadt Mähr. Schönberg. I. Theil. *K. Umlauft*; II. Th. *Frieder. v. Tersch*; III. *Jos. Emmer*, 1902, 16°, str. 887.

13333. *Eberle Franz Georg*, Versuch einer Geschichte der Stadt **Sternberg.** Mähr. Magazin, 1789, str. 161-76, 274-86. — *D'Elvert*, Der Protestantismus in Sternberg. Notiz.-Blatt, 1856, No. 10. — *Nitsche Fr.* u. *Materna Herm.*, Der politische Bezirk Sternberg, Sternberg, 1883, 4°. — *Stief W.*, Geschichte der Stadt Sternberg in Mähren von ihrem Ursprunge bis zur Gegenwart, Sternberg, 1895, 8°, VIII, 88.

T.

13334. **Telč.** *Schön Joh.*, *Wolny*, Taschenbuch f. Gesch. Mährens u. Schlesiens. II, 1827, str. 160-88. — *Kypta Jan*, Stručný dějepis města Telče, Brno, 1857, str. 88. — *Janoušek Jaroslav*, Městský archiv v Telči na Moravě. Sborník hist. IV, 1886, str. 6-15, 111-7, 175-84, 240-51, 363-71. — Zlatá Praha, I, 1884, str. 236, 243, 288, 289. — *Beringer J.* — *J. Janoušek*, Město a panství Telč. Telč, 1892, 8°, str. 289, 19. Dějiny města a majitelů panství: pánů z Hradce, hr. Slavatů, Lichtenštejnů. — Náš Domov, II, 1893, str. 255. — *Martinek Václav*, Školy města Telče. Progr. reálky v Telči, I, 1894; II, 1895. — *Tiray Jan*, Hist. Rozhl., IV, str. 371-86.

13335. *Halouzka Jan*, Paměti farnosti **Těšetické.** Pozor Olomoucký, 1878. Otisk v Olomouci, 1878, 8°, str. 27. — *Halouzka Jan*, K památkám těšetickým. Roztroušené zprávy. Pozor, 1882, č. 27, 33, 37, 40, 50.

13336. **Třebíč.** *D'Elvert*, Trebitsch zur Zeit des 30jährigen Krieges (aus einer trebitscher Chronik), Not. Blatt, 1859, č. 9, 10. — *Bílý*, Mor. Noviny, 1859, č. 68. — *Kubeš Ad.*, Dějepis města Třebíče, v Třebíči, 1874, 8°. — *Kubeš Adolf*. Některé prameny k dějepisu města Třebíče z doby pánův Osovských z Doubravice. Progr. realné školy v Brně, 1887-8, 8°, str. 44. — *Rybička Ant.*, Emigrace Třebíčská r. 1628-29. Pam. Arch. XV, str. 476-7. — *Rypáček Fr.*, Třebíčské farní kroniky Mart. Jos. Matlocia a Jakuba Dvořeckého. (Přeloženy a poznámkami opatřeny.) Progr. gymn. v Třebíči, 1894-5, 8°, str. 33.

13337. **Třebová Moravská.** Schreiben des Schwedischen Obersten Dankwart an die Tribauer. *Hormayr*, Taschenbuch f. vaterl. Gesch., X, 1829, str. 141. — Chronik der Stadt Mährisch-Trübau vom Stadtschreiber Martin Joh. Weidlich, 1321-1663. Viz *D'Elvert*, Chronik der Stadt Iglau von Löwenthal Brünn, 1861, str. 327-339; Monumenta Rer. Boh., Mor. et Sil. Sectio I., pars 2., str. 327-39. — *Fritscher Franz*, Gedenkbuch der Stadt Mähr.-Trübau und der zum ehemaligen Trübauer Dominium gehörigen Gemeinden, Prag, 1868; 2. vyd., Trübau, 1882, 8°, str. 387. — *Czerny Alois*, Der politische Bezirk Mährisch-Trübau, 1882, 8°, str. 168. — *Grolig Moriz*, Ueber einige bekannte u. unbekannte Quellen zur Geschichte der Stadt Mähr. Trübau, Not. Blatt, 1888, č. 12. — *Týž*, Aus dem Haushalte der Stadt M. Trübau im 16. u. 17. Jahrh., ibid., 1889, č. 2-3. — *Týž*, Schulzustände in M. Trübau im 16. u. 17. Jahrh. ibid., 1889, č. 4. — *Týž*, Bilder zur Rechts- und Sittengeschichte der Stadt M. Trübau im 16. u. 17. Jahrh., ibid., 1893, č. 3, 4, 10-2.

13338. **Tvarožná.** Method, 1883, 15.

13339. **Tvrdonice.** Pam. Arch. II. 72

U.

13340. **Uničov.** *Engl J. N.*, Geschichte der Königl. Stadt Mähr. Neustadt, Olmütz, 1831, 8°. — *Kopřiva Jos.*, Geschichte der Stadtgemeinde Neustadt in Mähren. *D'Elvert*, Schriften, IX. str. 231-326. Srv. ibid., III, str. 148. — *Parsch Franz Jos.*, Mähr. Neustadt. Eine Beschreibung dieser Stadt sammt Umgebung in Versen, Neutitschein. 1871, 8°. — *Klement Karl*, Einige Notizen über

den Magistrat der königl. Stadt Mähr.-Neustadt im XVII. besonders im XVIII. Jahrhundert bis zu seiner gänzlichen Umgestaltung durch das Hofdecret vom 24. Febr. 1786. Progr. Neustadt, 1889-90, 8°, str. 30. — *Týž*, Weitere Notizen zur Gesch. der kgl. Stadt Mähr.-Neustadt im XVII. und XVIII. Jahrh. Progr. ibid., 1893, str. 22.

V.

13341. **Veveří.** Rodinná Kronika, VI, 1864, str. 185-6. — Světozor, 1869, str. 149; 1871, str. 74. — Čas. Praha, 1872, str. 287-8. — Čas. Mat. Mor. 1880, str. 182. — *Eichler K.*, Paměti panství Veverského. Brno, 1891, 8°, str. XV, 536, s 72 vyobr.

13342. *Václavek Mat.*, Dějiny města **Vsetína** a okresu vsackého. Brno, 1881, 8°, str. IX, 352. Z obsahu: Dějiny moravské od reformace náboženské až do bitvy bělohorské (1517-1620). Dějiny moravské od bitvy bělohorské až do císaře Leopolda I. (1620-57). Majitelé Vsetína: Hr. Albrecht z Valdštýna (1610-1623). Zdeněk Žampach z Potštýna (1623-32). Pasmani z Panasu (1632-52). Církevní poměry: Doba bouří a zkoušek (1620-1780). — 2. vyd. 1901, 8°, str. (8), 374 (1). — Srv. Sborník Hist., III, 1885, str. 53-4. Srv. *Václavek M.*, Mikuláš Pasman z Panasu prodává panství Vsacké hraběti Jiřímu Illešhazovi z Illešhazu. Sborn. Mus. Spol. ve Valašsk. Meziříčí, č. IV, 1899, str. 5—9.

Z.

13343. *Pospěch Jos.*, Krátký dějepis bývalého kláštera Premonstrátů, nynější farnosti a chrámu Páně v **Zábrdovicích.** Brno, 1872, 8°, str. 114.

13344. *Panek Joh.*, Der politische Bezirk Hohenstadt **(Zábřeh).** Ein Beitrag zur Heimatkunde für Schule und Haus. Brünn, 1883, 8°. — *Poštulka Frt.*, Hejtmanství Zábřežské. V Olomouci, 1893, 8°, str. 116.

13345. *Skopalík Frant.*, Památky obce **Záhlinic.** I-II, Brno, 1884-5, 8°, str. 178, 128.

13346. **Znojmo.** Vyobrazení z r. 1610. *Bernau F.*, Studien u. Materialien, str. 16. Srv. č. 12751. — Ehrenspiegel der kgl. Stadt Znaym. *Hormayr*, Archiv, XII, 1821, č. 91-113, str. 361-3, 388-9, 405-8, 424-6, 435-7, 446-9. — *Hübner A.*, Znaims geschichtliche Denkwürdigkeiten. I. Abth. Urgeschichte Znaim's und seiner Hauptkirche. Znaim, 1843, 8°, str. 135; II. Abth.: Znaim's Klöster, Karten und Bildungs-Anstalten, Znaim, 1846, 8°, str. 238. Srv. Denkwürdigkeiten der königl. Stadt Znaim nach den hinterlassenen Manuscripten des k. k. pens. Bezirkshauptmanns Anton Hübner herausgegeben v. *Viktor Hübner* und *Michael Netoliczka*, Znaim, 1869, 8°. — Obrazy života, V, 1875, seš. 22, str. 341, 350. — *v. Gontard Heinrich*, Geschichte der evangelischen Kirche in Znaim von der Reformationszeit bis zur Gegenwart, Znaim, 1884, 8°, str. (2), 29. — *Palliardi Jarosl.*, Světozor, XXIII, 1889, str. 454. — Zur Geschichte der Stadt Znaim während der Gegenreformation. Zeitschr. Gesch. Mähr., I, 1897, str. 54.

Ž.

13347. **Žďár.** Die Schweden bei Saar (1643), Taschenb. f. vaterl. Gesch. X, 1829, str. 128. — *Drož Bedřich*, Kronika města Žďáru. Žďárský obzor, I, Žďár na Moravě, 1900-1, str. 116, 130, 145, 161 a 178. — *Drož Bedř.*, Dějiny kláštera a města Žďáru na Moravě. Mor. Budějovice, 1903, 8°, str. XV, 211, s 32 vyobr.

13348. **Židlochovice.** *Eder Joh.*, Darstellung der im Jahre 1645 im Bereiche der Herrschaft Seelowitz ausgebrochenen Pest. Not.-Blatt, 1856, č. 7. — *Týž*, Chronik der Orte Seelowitz und Pohrlitz und ihrer Umgebung, Brünn, 1859, 12°

3. SLEZSKO A LUŽICE.

13349. *Prasek V.*, Vlastivěda slezská, Bibl. Č. Hist., I, č. 2023, II. Zpracování, jednotlivé obvody: Opavsko, Těšínsko, č. 6035-433, kdež v dílech, věnovaných historické topografii, sebráno a zpracováno vše, co se týká jednotlivých měst a osad za války třicetileté.

13350. *Schubert K.*, Unrichtigkeiten in der schlesischen Geschichte und ihre Berichtigung nebst einem vorangestellten kurzen Abrisse der schlesischen Geschichte. Breslau, 1905, 8°. Viz příslušné části z války třicetileté.

13351. *Sláma Fr.*, Vlastenecké putování po Slezsku, Bibl. Č. Hist., I, č. 2021.

13352. *Vincke von*, Der Feldzug in Schlesien im Jahre 1632. Schles. Provinz.-Blätter, Bd. 102, 1835, str. 103-15.

*) Z rozsáhlé literatury opět jsou vybrány jen ty monografie a články, jež se týkají 30leté války.

13353. Geschichte der Städte Schlesiens, der Grafschaft Glatz u. der preuss. Markgrafschaft Oberlausitz, I, 1838, 4°, str. 104, 12 vyobr. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 2007.

13354. *Ziegler Heinrich*, Die Gegenreformation in Schlesien. Halle, 1888, 8°.

13355. *Biermann G.*, Geschichte des Protestantismus in Österreich-Schlesien. Prag, 1897, 8°, str. VI, 223. Z obsahu: Die Leidenzeit der evangelischen Kirche in Österr. Schlesien, 1620-1781.

13356. *Gorge S.*, Zum Besitzwechsel schlesischer Güter im dreissigjährigen Kriege. Zeitschr. Gesch. und Kulturg. Öst. Schles. Troppau, 1905, str. 43 a d.

13357. Zur Geschichte des 30jährigen Krieges in der Lausitz (im Pfarrarchive zu Creba), N. Laus. Mag., XXIX, 1853, str. 276 (archivalie).

13358. *Schelz*, Schicksale der Niederlausitz während des dreissigjährigen Krieges. Ledebur, Archiv, N. III, 1836, str. 229, 321.

13359. *Vetter W. J.*, Ereignisse im Markgrafthume Niederlausitz während des dreissigjährigen Krieges. Programm Gymnas., Luckau, 1859, str. 1-32: 1. Anfänge der böhmischen Unruhen 1618 bis zu der Übergabe der Niederlausitz an Kursachsen im Prager Frieden 1635. 2. Von dem Prager Traditionsrecesse 1635 bis zu dem westphälischen Frieden 1648. Beilagen.

13360. *Korschelt G.*, Kriegsdrangsale der Oberlausitz zur Zeit des dreissigjähr. Krieges. N. Laus. Mag. XLIV, 1868, str. 353-78.

13361. *Knothe H.*, Der Antheil der Oberlausitz an den Anfängen des dreissigjährigen Krieges (1618-23). N. Laus. Mag. LVI, 1880, str. 34, 37, 86.

13362. *Korschelt G.*, Die Oberlausitz zur Zeit des 30jährigen Krieges. Gebirgsfreund XI, str. 110, 123.

13363. *Korschelt G.*, Deutschland, insbesondere die Oberlausitz am Schlusse des 30jähr. Krieges. Zittauer Nachrichten und Anzeiger, 1896, Nr. 258, 286.

13364. *Koch B.*, Die preuss. Oberlausitz im 30jähr. Kriege. Bunte Bilder aus dem Schlesierlande 1898, str. 52-5.

B.

13365. *Otto Gottlieb Fr.*, Altes und Neues von Friedersdorf (**Bedřichovice**) bei Landskrone, Görlitz, 1795, 4°, str. 126. — *Knothe Chr. Gottlieb Jul.*, Beschreibung und Geschichte von Friedersdorf bei Landeskrone mit Bezugnahme auf benachbarte Dörfer, Görlitz, 1856, 8°, str. 72. — *Morávek*, Geschichte von Friedersdorf, Giessmannsdorf und Zittel bei Zittau, Zittau, 1863, 8°, str. 96.

13366. *Seidel Johannes*, Otium caniculare, hoc est Boleslavia (**Boleslav**, Boleslavec) hieroglyphice exarata. Breslae, 1616, fol. — *Fechner Christian Gottfried*, Die Geschichte der Stadt Bunzlau, I-II, Bunzlau, 1787, 8°. — *Buquoi E. F.*, Denkwürdigkeiten der Stadt Bunzlau, eine Forts. der Chronik bis 1816. Bunzlau, 1815-8, 8°, str. 461. — *Bergemann Joh. G.*, Chronik der Stadt Bunzlau. Bunzlau, 1829-31, 4°, oddíl 1-5. — *Meisner Herm.*, Kurze Geschichte der evang. Kirchengemeinde von Bunzlau seit ihrer Gründung (1524), Bunzlau, 1856, 8°, str. 64. — *Wernicke Ewald*, Chronik der Stadt Bunzlau von den ältesten Zeiten bis zur Gegenwart. Bunzlau, 1884, 8°, str. VI, 700. — *Dewitz Ed.*, Geschichte des Kreises Bunzlau. Bunzlau, 1885, 8°, str. VII, 609. — *Stenzel A.*, Der Kreis Bunzlau. Bunzlau, 1891, 8°, str. 54. — 2. vyd. *Weitz Ernst*, Führer durch Stadt u. Kreis Bunzlau. Bunzlau 1899, 8°, str. 100.

13367. *Steige Benjamin Gottlieb*, Bolkenhainsche (**Bolkovice**) Denkwürdigkeiten, 1793-4, 8°. — Srv. Geschichte der Stadt Bolkenhain. Verf. nach *Steige's* Denkwürdigkeiten. Bolkenhain, 1898, 8°, str. 127, 52. — Kirchengeschichte des Kreises Bolkenhain, herausgeg. von den Mitgliedern der Bolkenhainer Diöcesanconferenz. Jauer, 1851, 8°, str. XIV, 232. — *Langer Paul*, Kleine Züge aus der Kirchengeschichte Bolkenhains 1629 bis 1631. Corr.-Bl. d. Ver. f. Gesch. d. ev. Kirche Schles. VII, 2, 1901, str. 153-63; VIII, 1, 1902, str. 116-33. — *Müller Gustav*, Im Lande der drei Burgen. Kurze illustrierte Geschichte von Bolkenhain und Hohenfriedeberg, sowie der Bolkoburg, Schweinhausburg und Burg Nimmersatt. Zugleich Führer durch den Kreis Bolkenhain. Schweidnitz, 1903, 8°, str. 94. — Geschichte und Beschreibung der Bolkoburg, Schweinhaus und Nimmersatt. Bolkenhain, 1848, 8°, str. 34, 120. — *Schulze F. W.*, Geschichte und Beschreibung von Bolko- und Schweinhausburg. Bolkenhain, 1888, 8°, str. 20. — *Schubert Heinr.*, Geschichte der Bolkoburg bei Bolkenhain, nach archival. Quellen bearb., Schweidnitz, 1895, 8°, str. 65.

13368. **Břežské knížetství** a **Břeh** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6037-49. — Brieg, die Fürstliche Residentz-Stadt, besungen von *Johann Andreas Mauersbergern*. (Brieg), 1675, fol. — *Kaiser*, Die Revision des Gymnasiums zu Brieg, 1625. Progr., Brieg, 1844, 4°. — *Schönwalder K.*, Geschichtliche Ortsnachrichten von Brieg und seinen Umgebungen. I-II, Brieg, 1847, 8°. — v. *Bohlen-Bohlendorf J.*, Georg Bebr, d. Röm. Kais. auch zu Hun-

garn und Böheimb Königl. Majestät Obrister, Commandant der Festung Brieg. Pommersches Lebensbild aus der Zeit des 30jährigen Krieges. Mit Stamm- und Wappentafel, Stralsund, 1859, 8°. — *Wattenbach*, Die Schweden im Fürstenthum Brieg (1646). Zeitschr. Gesch. Schles., IV, 1862, str. 391-4. — *Guttmann*, Zur Geschichte des Gymnasiums (Brieg) in seinem 3. Jahrhundert. Progr. Brieg, 1864, 4°, str. 16. — *Schimmelpfennig C. A.*, Die evangelische Kirche im Fürstenthum Brieg unmittelbar nach dem 30jähr. Kriege. Zeitschr. Gesch. Schles., VIII, 1867, str. 109-50. — *Krebs Jul.*, Die Belagerung Briegs durch Torstensohn 1642. Zeitschr. Gesch. Schles., XIII, 1877, str. 368-468, s plánem. — *Müller W. H.*, Geschichte der evangelischen Kirche in Brieg bis in den Anfang der preussischen Besitzergreifung. Brieg, 1883, 8°, str. 139. — *Buchmann Wilh.*, Herzog Johann Christian von Brieg. Ein ev. Fürst. in der Zeit des dreissigjähr. Krieges. Barmen, s. a., 4°, str. 20.

13369. **Budyšín.** *Leuber Benjamin*, Historische Beschreibung des Budissinischen Schlosses Ortenburg. 1620, 4°. — Lauszniczische Sachen. I. Was in wehrender Belägerung der Stadt Budissin von Tag zu Tag fürgangen. II. Copia dess bei Ubergebung derselben getroffenen Accordts. III. Absonderlich verzeichniss, was hierunter die Stadt für schaden gelidten. IV. Formular dess Budissiner newen Eides. Alles zu mänigliches Wissenschaft und nachricht in Druck gegeben, im Jahr 1620, 4°, A-B$_4$. — Nachricht von dem Verlauf, was sich mit Bauzen und dem Churfürsten von Sachsen vom Anfang der Belagerung begeben. 1620, 4°. Srv. Laus. Monatschr. 1792, str. 207. — Bericht von Eroberung der Stadt Bauzen. 1620, 4°. Ibid. — Bericht alles desjenigen, wass sich vor und in der Stadt Bauzen während der Belagerung zugetragen. Ibid., 1620, 4°. — Beschreibung, wie die Stadt Bauzen von dem Schlesischen Kriegs-Volk occupirt worden. Bresslau, 1621. Srv. Laus. Monatschr., 1792, str. 207. — *Vogel*, Bauzen Sturm. Leipzig, 1622. Srv. Laus. Monatsschrift., 1792, str. 207. — Wahre abconterfeyung der Haupt Stadt in Oberlausnitz Budissin, Wie dieselbe von dem Durchlauchtigsten und Hochgebornen Fürsten vnd Herrn, Herrn Johann Georg Hertzogen zu Sachsen, Gůlich, Cleve vnd Bergk, des heiligen Römischen Reichs Ertz Marschaln vnd Churfürsten etc. Rōmischen Keyserlichen hochanschligen Commissario, vnd ihrer Churf. Gn. General Leutenampt, Dem Hoch-Wolgebornen Herrn, Herrn Wolff Grafen zu Mansfeld, Edlen Herrn zu Heldrungen, Rittern etc. den 30. Augusti Anno 1620 belagert, vnd den 25. Septembris instehendes Jahrs glücklich erobert worden. Leipzig, Bey Henning Grossen dem Jůngern zu finden. Cunrad Grale fecit. s. a. 24·5 × 50·5 *cm.* Dole: Kurtzer bericht was in wehrender Belagerung der Stadt Budissin denckwürdiges vorgelauffen. — Newe Zeitung und eigentlicher Bericht, was sich vor und in Bautzen bei wehrender Belagerung und Eroberung denckwürdiges zugetragen und begeben hat. Beneben verzeichnis was in solche werender Belagerung und Eröberung an Menschen, Gebäuden und Häusern vor unuberwindlicher schade geschehen, so wol was noch stehen blieben, ingleichen, was für Obriste, Rittmeister und Capitäyne in der Stadt gewesen. Aus theils eigener erfahrung, theils einkommenden Zeitungen beschrieben. 1620, s. l., 4°, 8 l. — Der Kampf um Bautzen. Viz *Grünhagen*, Schlesisches aus London. Srv. Bibl. Č. Hist., III, č. 11752. · *Iberii*, Unglücks-Beschreibung der Stadt Bauzen, wie sie von den Kaiserlichen 1633 eingenommen worden, 1634. Srv. *Prinzens*, Budissinsche Stadt-Chronik, 1747. — *Wilke C.*, Chronik der Stadt Budissin von Erbauung der Stadt bis zum Jahre 1830, nach den Quellen bearbeitet, Budissin, 1843, 8°. — Quartierrechnungen aus der Zeit des dreiszigjährigen Krieges. Bautzener Nachrichten, 1869, č. 209, 212, 215. — *Pfütze Oswald*, Heimatskunde von Bautzen und Umgegend. Mit 1 Karte von R. Böhne. Bautzen, 1884, 8°, str. IV, 60. (Popis památností Budyšína, namnoze války 30leté se týkajících.) — *Baumgärtl*, Die kirchlichen Zustände Bautzens im 16. u. 17. Jahrh. Bautzen, 1889. Viz Neues Archiv sächs. Gesch., XI, str. 167-8. (*Georg Müller.*) — *Týž*, Beiträge zur Reformations-Geschichte Bautzens. N. Lausitz. Magazin LXVI, 1890, str. 200. — *Erbstein Jul.*, Gefälschte Medaillen auf die Einnahme von Bautzen im Jahre 1620 und auf den Philosophen Jakob Böhme. Münz- und Medaillen-Freund. Jahrg. I. (1899), No. 1, str. 1-5. — *Jecht R.*, Ueber Beziehungen der alten Hauptstadt Budissin zu andern fünf Städten der Oberlausitz. Unterhaltungsbeilage d. Bautzner Nachrichten, 1905, č. 50 a d. Otisk 8°. — Srv. *Randa Fritz*, Die mittelalterliche Baukunst Bautzens. Görlitz, 1905, 8°, str. XI, 99.

13370. **Byčina** viz *Ribbeck W.*, Die kirchlichen Verhältnisse, s. v. Klučborek. — *Koelling H.*, Geschichte der Stadt Pitschen. Mit einer Stammtafel der Piasten. Breslau, 1892, 8°, str. 543.

13371. **Bystřice.** *Thamm Jos.*, Geschichte der Stadt Habelschwerdt, nebst Anh. über die Vesten des Habelschwerdter Kreises. Habelschwerdt, 1841, 8°. str. 178. — *Volkmer F.*, Die Occupation

der Stadt Habelschwerdt durch die Schweden. Zeitschr. Gesch. Schles., XVI, 1882, str. 120-36. — *Volkmer F.*, Geschichte der Stadt Habelschwerdt. Glatzer Viertelj. Schr., III, 1883-4, str. 244-8; IV, 1884-5, str. 30-40, 135-43, 237-45. — *Skalitzky*, Excerpte aus der handschriftl. Chronik eines Habelschwerdters vom Jahre 1618, nebst der Fortsetzung eines Oberlangenauers bis 1663. Glatzer Viertelj.-Schr., VII, 1887-8, str. 82-9, 179-87, 274-83, 344-52; VIII, 1888-9, str. 180-7, 280-4, 370-7; IX, 1889-90, str. 184-90, 279-82, 371-7; X, 1890-1, str. 84-90, 183-91, 279-88. — *Volkmer F.*, Geschichte der Stadt Habelschwerdt. Glatzer Viertelj.-Schr., X, 1890-1, str. 1-50, 97-132, 193-233, 289-312. — *Volkmer*, Geschichte der Stadt Habelschwerdt in der Grafschaft Glatz. Mit einem Bilde von Habelschwerdt und einem Plan. Habelschwerdt, 1897, 8°, str. 310.

13372. **Bystřikovice.** *Kögler G.*, Historisch-topographische Beschreibung der Herrschaft Eckersdorf. Glatzer Viertelj.-Schr., III, 1883-4, str. 177-210.

13373. **Bytom** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6050-3. — *Solger Hugo*, Der Kreis Beuthen in Oberschlesien, mit besonderer Berücksichtigung der durch Bergbau und Hüttenbetrieb in ihm hervorgerufenen eigenthümlichen Arbeiter- und Gemeinde-Verhältnisse. Breslau, 1860, 8°, str. XII, 392. — *Gramer F.*, Chronik der Stadt Beuthen in Oberschlesien. Beuthen 1863, str. XX, 424. — *Franke Edmund*, Ueber die geographische Lage und Entwickelung der Stadt Beuthen in Oberschlesien. Beuthen, 1877, 4°, str. 20. — Führer durch Beuthen in Oberschlesien und Umgebung. Würzburg. 1889, 8°, str. 12. — *Kolbe K.*, Stiftungsurkunde der Schule und des Gymnasiums zu Beuthen d. d. J. 1616. Mitt. Ges. f. deutsche Erziehung und Schulgeschichte, III, 1893, str. 209-68. — *Rieger J.*, Heimatkunde des Stadt- und Landkreises Beuthen in Oberschlesien. Gross-Strehlitz, 1896, 8° str. 36.

D.

13374. *Weltzel August.*, Geschichte der Stadt und Herrschaft Guttentag (**Dobrodzień**). Ratibor, 1882, 8°, str. X, 488.

13375. *Bolle Gustav Rob.*, Geschichte der Dörfer Domatschine (**Domačín**) und Sibyllenort, Kreis Oels. Oels, 1884, 8°, str. 51.

13376. *Havlas P. Fr.*, Děje- a životopisné památky **Domaslovické** farnosti. Opava, 1887, 8°.

13377. *Morávek C. G.*, Geschichte des Dorfes **Drausendorf** bei Zittau, 1873, 8°, str. 48. — *Emmenius*, Wahre, beglaubte Contrafactur, oder Abriss und Beschreibung, der Wunderseltsamen (doch nicht Abscheulichen) Geburt, welche den 12. Tag Monats Augusti dieses 1618. Jahres Unter eines Ehrenvesten, Hochweisen Raths der Stadt Zittaw Botmässigkeit, zu Drausendorff, eine halbe Meilweges von der Stadt gelegen, Sich zugetragen hat. Zur Zittaw druckts Johann Jäger, 1618, 4°. Připojeny distichy a elegie od rektora Preila. — 2. vyd. zkrácené.

E.

13378. *Morávek Carl Gottlob*, Geschichte von Eckartsberg (**Eckartsberga**) bei Zittau. Zittau, 1873, 8°, str. 70.

13379. *Thomas J. G.*, Die Herrschaft **Erdmannsdorf** historisch dargestellt. Hirschberg, 1884, 8°, str. 77.

F.

13380. *Stenzel G. A.*, Geschichte der Burg Falkenstein (**Falknov**) bei Fischbach. Uebers. der Arb. Schl. Ges., 1838, str. 142-4; 1839, 193-4. — *Winckler Benno*, Falkenstein in der Gegenwart und Vergangenheit. Hirschberg, 1871, 8°.

13381. *Neomenius*, Descriptio brevis civitatis Franksteinensis (**Frankštýn**). Viz *Schickfuss*, Chronika, IV, 14. Bibl. Č. Hist., II, č. 618. — *Z.*, Kurze Geschichte der Stadt Frankenstein. Bunzl. Mon.-Schr., VI, 1779, str. 148-52. — *Ulke Karl*, Gesammelte Nachrichten von Frankenstein und dessen Umgegend. I-II, Frankenstein, 1829-30, 4°. — *Peter Julius*, Frankenstein, Camenz und Wartha, nebst Reichenstein, Silberberg, Warthapass. Glatz. 1885, 8°, str. VII, 394. — *Müller Anton*, Frankenstein im dreissigjährigen Kriege. I. Theil: Vom Dresdner Accord bis zum Prager Frieden 1621-1635, 4°, str. 31. II. Theil: Vom Prager Frieden bis zum Westfälischen Frieden 1635-1648, 4°, str. 23. Progr. Kath. Progymn. Frankenstein in Schl., 1898-1900.

13382. *Gryphius Andreas*, Fewrige **Freistadt.** Lissa, 1637, str. 111, 12°. — *Förster Gottfried*, Analecta Freystadiensa, oder Freystädtische Chronica, theils aus denen Miscellaneis *Johann Gottfried Axt's*. Lissa (1751), 4°, str. 396.

13383. *Bergemann J. G.*, Beschreibung und Geschichte der Stadt **Friedeberg** a. O. Hirschberg, 1829, 8°, str. 712.

13384. **Frýdek.** *Biefel Karl*, Die Herrschaft Friedek in österr. Schlesien. Wanderer, 1850, str. 192. — Geschichte der Herrschaft Friedek. Ender, Stadt- und Landeszeitung, 1851-5, str. 38. — *Sláma Fr.*, Frýdek ve Slezsku. Zlatá

Praha, I, 1884, str. 384, 386. Srv. *Týž*, Vlastenecké putování po Slezsku. Bibl. Č. Hist., I, č. 2021. — Svobodný selský stav na Frýdecku roku 1636. Noviny Těšínské, I, 1895, č. 6. — *Prasek V.*, Vlastivěda Slezská. Bibl. Č. Hist., I, č. 2023.

13385. (*Giersberg*), Historisch - topograph. Beschreibung des Schlosses **Fürstenstein** und seiner nächsten Umgebung. S. l., 1812, str. 24. — *Kerber P.*, Geschichte des Schlosses und der freien Standesherrschaft Fürstenstein. Fürstenstein, 1885, str. VIII, 163. — *Weigelt C.*, Schloss Fürstenstein von 1592 bis 1646. Schles. Zeitung, 1896, č. 434, 439.

G.

13386. *Kögler Jos.*, Historisch - topographische Beschreibung der Herrschaft **Gabersdorf.** Glatzer Vierteljahrschr., IX, 1889-90, str. 257-72; X, 1890-1, str. 67-80.

13387. **Glivice.** *Nietsche B.*, Die Herren der Stadt und Herrschaft Gleiwitz bis zu ihrer Immediatisirung. Progr. Gymn. Gleiwitz, 1879, 8°, str. 28. — *Týž*, Geschichte der Stadt Gleiwitz (Oberschlesien). Gleiwitz, 1886, 8°, str. 837.

13388. *Brauner J.*, Chronik der Stadt **Gottesberg** von den ältesten Zeiten bis 1894. Gottesberg, (1894), str. 202.

13389. *Silber Wolfgang*, Fasciculus concionum memorabilium. Predigten nach ergangenen Brandschaden und Sterben. Item: Vier newe Jahrmarckts-Predigten. Sampt einem Verzeichniss denckwürdiger Sachen zu ehren der Stadt **Greiffenberk** in Schl. Leipzig, 1619, 4°. — *Heinrich*, Ein Bild aus dem 17. Jahrh. nach der Gegenreformation in Schlesien. Schles. Pastoralblatt, XII., 1891, str. 188.

13390. *Bergemann J. G.*, Geschichte der alten Bergfeste **Greiffenstein.** Bunzlau, 1832, str. 364. Srv. Schles. Prov.-Bl., 1799, str. 331-9; Borussia, II, 1839, str. 120.

13391. **Grodk** (Gródek) viz Spremberg.

13392. **Grodyc.** *Bergemann J. G.*, Beschreibung und Geschichte der alten Burgveste Gröditzberg. Löwenberg, 1827, 8°, str. 191. — Srv. *Müller G.*, Die alten Burgfesten u. Ritterschloesser Schlesiens 1837. Bibl. Č. Hist., I, č. 2006.— *Wernicke Ew.*, Gröditzberg, Geschichte und Beschreibung der Burg. Ortsnachrichten über die nähere Umgebung. Bunzlau, 1880, str. 90; 2. vyd. 1884, str. 82; 3. vyd. 1897, str. VI, 68.

13393. **Grodkov.** Chronik der Stadt Grottkau mit Benutzung amtlicher Quellen. Grottkau, 1867, 8°, str. 376. Dodatky, Grottkauer Zeitung, 1887, 21. Mai a 22. Juni. — *Lechmann Fl.*, Die Stadt Grottkau während des dreissigjährigen Krieges. Oberschlesien, III, 1904, str. 94-101.

13394. *Wegener Aug. Dan.*, Geschichte der Kgl. preuss. Immediat-Stadt **Grünberg.** Jena, 1801, 8°. — Cronica oder Beschreibung von der Entstehung und den Schicksalen der Stadt Grünberg von 1222 bis 1814. Grünberg, 1814, 4°, str. 140. — *Wolff O.*, Geschichte der evang. Stadt- und Landgemeinde Grünberg von den Zeiten der Reformation bis zum 1. schles. Frieden 1742. Eine Jubelschrift. Grünberg, 1841, 8°, str. XI, 164. — *Wolff O.*, Geschichte der Stadt Grünberg von ihrer Entstehung bis zur Reformation. Grünberg, 1848, 8°, str. 344. — (*Förster*), Grünbergs Geschichte von frühester Zeit bis 1831. Grünberg, 1848, 8°, str. 199.

13395. *Jentsch H.*, Ungedruckte Urkunden zur Geschichte Gubens **(Gubin).** Niederlausitzer Mittheilungen, II, 1, 1891, str. 56-68; II, 2, str. 176-7; II, 3, str. 268-9; II, 4, str. 325-6; II, 6, str. 449. — *Werner A.*, Erhebungen aus den Kirchenbüchern der Stadt- und Hauptkirche zu Guben für die Jahre 1612-1650. Niederlaus. Mitth., VI, 277-302. — *Werner A.*, Herrschaftliche Besitzer in der Umgebung von Guben nach den Gubener Kirchenbüchern von 1620-1700. Niederlaus. Mitth., VI, 381-5.

H.

13396. *Scholz Th.*, Hainau **(Hajnov)** im 30jährigen Kriege. Zeitschr. Gesch. Schles., II, 1859, str. 72-90. — *Scholz Th.*, Chronik der Stadt Haynau in Schlesien, Haynau, 1869, 8°, str. IV, 500.

13397. *Morávek Carl Gottlob*, Geschichte von Hartau bei Zittau **(Harty).** Zittau, 1873, 8°, str. 60.

13398. *Morávek Carl Gottlob*, Geschichte von **Hasenburg** und Luptin bei Zittau. Zittau, 1874, 8°, str. 8.

13399. *Schwenckfeldt Casp.*, Hirschbergischen **(Hiršberk)** Warmen Bades Kurtze und einfältige Beschreibung. Görlitz, 1607, str. 237; Hirschberg, 1619, str. 237. — *Elvert Joh. Caspar*, Cervimontium literatum, in quo viri, quos dedit Hirschberga, Silesiorum scriptis ac eruditione fulgentes breviter delineantur. Centuria I. Vratislaviae, 1726, 4°, str 142. — *Lindner Casp. Glob.*, Umständliche Beschreibung der 67tägigen Belagerung Hirschbergs (1640), poetisch und historisch entworfen. Hirschberg, 1740, fol. — *Hensel Daniel*, Historisch - topographische Beschreibung der Stadt Hirschberg i. Schl. Hirschberg, 1797, 8°, str. 800. — *Herbst Karl*, Chronik der Stadt Hirschberg i. Schl. bis zum Jahre

1847. Hirschberg, 1849, 8°, str. XVI, 584. — *Voigt M.*, Illustrirte Chronik der Stadt Hirschberg i. Schl. Hirschberg i. Schl. 1875, 8°, str. 585.

13400. *Knothe Hermann Friedrich*, Geschichte des Fleckens Hirschfelde **(Hiršfeld)** in der königlich sächsischen Oberlausitz. Dresden, 1851, 8°, str. IV, 142. Z obsahu: Der dreissigjährige Krieg, str. 126 a d. Srv. Lausitz. Monatschrift, 1791, str. 337.

13401. **Hlohovské knížetství** a **Hlohov** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6055-68. — Gründlicher Bericht von der Ober-Glogawischen Rebellion, welche wider den Herrn Georg von Oppersdorff, Herren auff Ober-Glogaw und Poln.-Newkirch a. 1616 vorgenommben, seithero continuirt und itzo zu Rechtlichen Entschied auff eine unpartheyliche Commission gestellet. S. l., 1625, 4°, str. 61. Srv. Bibl. Č. Hist., I, genealogie, s. v. Oppersdorf, č. 5391. — Glogovia incinerata. Beschreibung der Fewerss-Brunst zu Grossen Glogaw d. 28. Jul. 1615 durch *Eliam Langium*. Lignitz (1615), 4°. — *Ehrhardt Siegismund Justus*, Kirchen- und Prediger-Geschichte des Fürstenthums Gross-Glogau. Liegnitz, 1783, 4°, str. 507. — Beiträge zur Geschichte Glogau's, geliefert vom dem Vereine für dieselbe. Glogau, 1829, 8°, str. VII, 97. — *Minsberg F.*, Geschichte der Stadt und Festung Gross-Glogau, herausgeg. von dem Geschichtsverein zu Glogau, I, 1853, 8°, str. VII, 472; II, str. XVIII, 554. — *Schnurpfeil Heinrich*, Geschichte der Stadt Ober-Glogau in Oberschlesien. Mit der Genealogie der Grafen von Oppersdorf. Ober-Glogau, 1860, 8°, str. XVI, 203. — *Fritz Gustav*, Denkwürdigkeiten, Erzählungen und Sagen von Gross-Glogau und den umliegenden Ortschaften. Gross-Glogau, 1861, 8°, str. 230. — *Raczek F. W. von*, Chronik der Stadt Gross-Glogau. Neustadt O.-S., 1869, 4°, str. IV, 26. — *Berndt Robert*, Geschichte der Stadt Gross-Glogau während der 1. Hälfte des 17. Jahrh., namentlich während des 30jähr. Krieges. Gross-Glogau, 1879-86, 8°, str. 204. Z obsahu: Vom Ende des 30jährigen Krieges bis zum Ausmarsche der Franzosen im Jahre 1814, 1882. — *Weigelt*, Der Kirchenstreit in Glogau (1564-1609). Zeitschr. Gesch. Schles., XXII, 1888, str. 25-55. — *Schuster A.*, Zur Belagerung Glogaus, 1643, Zeitschr. Gesch. Schles., XXIV, 1890, str. 365-6. —

13402. *Minsberg Ferd.*, Geschichte der Stadt Leobschütz **(Hlubčice)**. Neisse 1828, 8°, str. XIV, 307. Viz *Idzikovski*, Schles. Prov.-Bl. N. F., II, 1863, str. 341 a 342; *Hormayr*, Archiv, XXII, str. 105; *Mone*, Anzeiger f. Kunde d. deut. Mittelalters, I, str. 143. — *Kleiber Heinrich*, Geschichte der Stadt Leobschütz. Leobschütz, 1866, 4°. — *Troska Ferd.*, Geschichte der Stadt Leobschütz. Leobschütz, 1892, 8°, str. VII, 263. — *Scharnweber P.*, Aus der Vergangenheit von Leobschütz. Oberschlesien, I, 1902, str. 290-5, 355-62, 429-34. Z obsahu: Belohnte Treue, Episode aus d. 30jähr. Kriege.

13403. **Hora (Góro).** *Range*, Geschichte der Stadt Guhrau. Glogau, 1801, 8°, str. 120. — *Ziołecki*, Geschichte der Stadt Guhrau 1300-1900 als Jubiläumsschrift zur Erinnerung an die am 18. Aug. 1300 durch Herzog Heinrich III. von Glogau der Stadt Guhrau verliehenen Stadtrechte. Guhrau, 1900, str. X, 205.

13404. **Hora Kamenná** viz Landeshut.

13405. *Heidenfeld*, Chronik der Stadt Kreuzburg **(Hora Křížová, Kružberk)** von Begründung derselben bis auf die neueste Zeit. Kreuzburg, 1861, 8°, str. 115.

13406. *Holscher L. A. T.*, **Horka's** Leiden im dreissigjährigen Kriege. N. Laus. Mag. XXI, 1843, str. 114-5. — *Týž*, Chronik von Horka 1643-1793. N. Laus. Mag., XXII, 1844, str. 301-42.

13407. **Hrabačice.** *Weise*, Nachrichten aus der Vergangenheit und Gegenwart der Gemeinde Ebersbach, Ebersbach i. S., 1888, 8°.

13408. *Wechmar Carl Frhr. v.*, Geschichte des Dorfes und Rittergutes Zedlitz **(Hroblce)**. Beil. z. 1. H. Zeitschr. Gesch. Schles., XII, 1874, str. 48.

13409. *Kögler G.*, Historische Beschreibung der Mediatstadt und Pfarrey Wünschelburg **(Hrádek)**. Glatzer Chronicken, 1841, 477-89.

13410. *Hahn Samuel*, Wiederlebendes Grussau **(Hrušov)**. Schweidnitz, 1735, 4°. — *Schiller Fr.*, Geschichte und Beschreibung des ehem. Klosters Grüssau. Schweidnitz, s. a. (1825), 8°, str. 40. — *Heyne*, Geschichtliche Notizen über die aufgelöste ehemalige fürstliche Cistercienser-Abtei Grüssau. Liegnitz, 1835, 4°.

13411. *Mohr Hugo*, Geschichte der Stadt Königshütte **(Królewska Huta)** in Oberschlesien. Königshütte, 1890, 8°, str. 372, s plánem.

J.

13412. *Pfotenhauer P.*, Schloss Jeltsch **(Jalec)** bei Ohlau und seine historische Bedeutung. Zeitschr. Gesch. Schles., XXXV, 1891, str. 185-210. Srv. Schles. Vorzeit. V, 171 sld.

13413. **Javor** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6069-77. — *Daniel Vechner*, Oratio inauguralis, qua boni ludimoderatoris officium adumbravit, cum ipsi scholae Jauroviensis instauratio demandaretur. Lignicii, 1610, 4°. — Geschichte des Fürstenthums Jauer. Bunzl. Mon.-Schr., I, 1774, str. 151. — *Fischer Chr. Fr. Em.*,

Geschichte und Beschreibung der schlesischen Fürstentums-Hauptstadt Jauer, I, 1803, 8°, str. 288; II, 1804-5, 8°, str. 524. — *Fischer Chr. Fr. Em.*, Chronik der schles. Kreisstadt Jauer von 1008 bis 1817. Jauer, 1818, str. 124. — *Schönaich G.*, Die alte Fürstenthumshauptstadt Jauer. Bilder und Studien zur jauerschen Stadtgesch. Jauer, 1904, I, 8°, str. 48. Srv. *týž*, Die alte Jauer'sche Stadtbefestigung, Jauer, 1903, 8°, str. 18.

K.

13414. *Gerlach Max*, Chronik der ev. Kirche von Kotzenau **(Kačanov).** Kotzenau, 1900, 8°, str. 103.

13415. *Winzer Christian*, Doppelt hundertjähriges Andenken der Kreiss-Stadt Calau **(Kalava).** Wittenberg, 1736, 4°. — *Schmid A.*, Chronik der Stadt Calau, 1758, 4°. — *Merbach J. F.*, Geschichte der Kreisstadt Calau im Markgrafthum Niederlausitz. Lübben, 1833, 8°, I-II.

13416. Verweis, dass sich Camenz **(Kamenice)** sobald an Chur-Sachsen ergeben, und Verantwortungsschreiben drauf, 1620, 4°. Srv. Laus. Monatschr., 1792, str. 207. — *Gregorius*, Etwas zur Erläuterung der Geschichte der Sechsstadt Kamenz. Laus. Monatsschrift, 1795. Srv. *Hering*, Uber das „Etwas zur Erläuterung der Geschichte der Sechsstadt Kamenz". Laus. Monatsschrift, 1795, I, str. 68. — *Frömrich G.*, Geschichte der ehem. Cistercienserabtei Kamenz in Schlesien, Glatz, 1817, 8°. — *Schreiber Ferdinand*, Camenz in Schlesien und seine Umgebungen. Breslau, 1841, 12°, str. 38.

13417. *Buschbeck H.*, Geschichte der Kirchgemeinde Steinkirch **(Kamenná).** Mittel-Steinkirch, 1899, IV, 112.

13418. Karlsdorf **(Karlov)** viz *Brückner J.*, Beiträge zur Geschichte der böhmischen Exulanten, s. v. Niederörtmannsdorf.

13419. *Holtze Richard*, Die Stadt Kattowitz **(Katovice).** Eine kulturhistorische Studie. Als Festgabe zur Eröffnung des Gymnasiums Kattowitz, 1871, 8°, str. 58. — *Hoffmann Georg*, Geschichte der Stadt Kattowitz, Kattowitz, 1895, 8°, str. 181.

13420. **Kladsko** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6081-133. — Ein erschröckliche, barbarische und unmenschliche Mordtthat, so den 30. Octobris dises lauffenden 1604 Jars sich zu Glatz im Land Böhem begeben. Getruckt zu München. Im Jar 1604, 4°, str. 11, s ryt. — Obsidium Glacense, das ist: Warhafftige Historische Beschreibung, was sich vor und in wehrender Belagerung der Stadt und Schlosses Glatz denckwürdiges zugetragen. S. l., 1623, 4°, str. 24. — Glaciographia oder Glätzische Chronica, d. i. Beschreibung der Stadt, ja gantzen Graffschaft Glatz. Durch *Georgium Aelurium.* Leipzig, Breslau, 1625, 4°, str. 544. Viz Bibl. Č. Hist., II, č. 1193. — Zustand der Grafschaft nach dem 30jährigen Kriege. Büsching, Magazin für Historie u. Geogr., XIX, Halle, 1785, str. 310-4. Viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6093. — *Kögler Jos.*, Historische Nachrichten von allen bekannten feindlichen Anfällen, Blockaden und Belagerungen der Stadt und Festung Glatz. Glatz, 1807, 8°, str. 56. — *Raimann*, Chronologische Nachrichten der Stadt Glatz. Glatz, 1840, 4°, str. 276. — *Kögler Jos.*, Chronicken der Grafschaft Glatz, I-II, Glatz, 1841, 8°. — *Müller Jos.*, Chronik des katholischen Gymnasiums zu Glatz von 1594, der Gründung der hiesigen Malteser-Commende, bis 1776 zur Aufhebung der Jesuiten. Progr. gymn., Glatz, 1842, 4°, str. 28. — *Wedekind Eduard Ludwig*, Geschichte der Grafschaft Glatz. Neurode, 1855, 4°, str. X, 812. — *Wattenbach*, Die Chronik der Augustiner Chorherren zu Glatz. Zeitschr. Gesch. Schlesiens, III, 1860, str. 33-43. — v. *Wiese H.*, Die Belagerung von Glatz (1622). Zeitschr. Gesch. Schles., XIII, 1876, str. 113-50. Srv. Acta Publica (s. v. Prameny k válce 30leté), ed. Krebs V., 1880, 4°, str. 39-67. — *Volkmer F.*, Die Glatzer Bauern im böhmisch-pfälzischen Kriege, 1618-23. Glatzer Vierteljahrschrift, Habelschwerdt, I, 1881-2, str. 123-44. — *Volkmer F.*, Einfälle der Schweden in die Grafsch. Glatz während des 30jährigen Krieges. Glatzer Vierteljahrschr., II, 1882-3, str. 89-110. — *Volkmer-Hohaus*, Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz. Habelschwerdt, 1883-91. Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4005. — *Volkmer F.*, Die Privilegien des Adels und der königlichen Städte der Grafschaft Glatz vom 15. Januar 1629. Glatzer Vierteljahrschrift, VI, 1886-7, str. 64-79. — *Volkmer F.*, Bericht eines Augenzeigen über die Belagerung von Glatz im J. 1622. Glatzer Viertelj.-Schrift, XI, 1886-7, str. 308-24. — v. *Wiese H.*, Der Kampf um Glatz. Aus der Geschichte der Gegenreformation. Halle 1896, 8°, str. 84. Schriften d. Ver. f. Reformationsgesch., XIV, 1. — *v. Wiese H.*, Die Kämpfe um Glatz, Schlesiens älteste Feste. Bunte Bilder, 1898, str. 288-95.

13421. *T . . . g*, Beschreibung und Geschichte der Burg Königsberg **(Klimkovice)** im Schlesierthale. Schles. Prov.-Blatt, 1824, str. 345-71.

13422. **Kozel.** *Uthicke Samuel*, Belagerungs-Geschichte der Vestung Cosel, ihrer Blockirung und dem Tagebuche aller traurigen und merkwürdigen Begebenheiten. Ratibor, 1808, 8°, str. 63. — *Weltzel Aug.*, Geschichte der Stadt, Herrschaft und ehemaligen Festung Ko-

sel. Berlin, 1866, 8°, str. XII, 560; 2. vyd., Kosel, 1887, str. XVI, 784; 3. vyd., Kosel, 1888, str. XVI, 784. — Zápisky Kozelské ve Slezsku viz Archiv Český, díl II., srv. Bibl. Č. Hist., II, č. 193.

13423. **Krnov.** Viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6212-66. — *D'Elvert*, Die Verfassung und Verwaltung von Oesterr.-Schlesien s. v. Opava. — *Prasek V.*, Vlastivěda Slezská, č. 13349. — *Fuchs*, Materialien zur evangelischen Reformationsgeschichte des Fürstentums Jägerndorf, 1888, 8°. — *Svoboda L.*, Podrobnosti z historického místopisu a rodopisu knížectví Opavského a Krnovského s. v. Opava. — Die Leiden der Stadt Jägerndorf im 30jähr. Kriege. Not.-Blatt, 1860, č. 3. — *Trampler*, Einige Regesten zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges: Jägerndorf viz č. 12265. — *Schulig Heinrich*, Geschichte der Stadt Jägerndorf. Jägerndorfer Schulbericht, 1887, 8°. — *Kürschner G.*, Regesten zur Geschichte Jägerndorfs unter den Herrschern aus dem Hause Brandenburg, 1523-1622. IX. Gruppe der Urkunden des schlesischen Landesarchivs nach dessen Neuordnung. Jahresbericht des k. k. Staatsgymn. in Troppau, 1891-2, 8°, str. 21. — *Schulig Heinrich*, Geschichte des Protestantismus im Herzogthume Jägerndorf, Jahrb. Gesch. Protest. Öst., XIII, 1892, str. 1-27, 57-80, 196-207. — *Sorge S.*, Zum Besitzwechsel des Herzogtums Jägerndorf im dreissigjährigen Kriege. Zeitschr. f. Gesch. u. Kulturg. österreich. Schles. Troppau, 1905, str. 42.

13424. **Kružberk (Kreuzberg)** viz Hora Křížová. — *Ribbeck W.*, Die kirchlichen Verhältnisse des Reformationszeitalters zu **Kreuzburg (Klučborek)**, Pitschen und Constadt. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXIV, 1900, str. 33-68. — *Týž*, Nachträge, Ibid., str. 407.

L.

13425. *Adami Ernst Daniel*, Versuch einer Religions-Geschichte von **Landeshut** in Schles. bis 1645. Breslau, Leipzig, 1735, 8°, str. 480. — *Perschke W.*, Beschreibung und Geschichte der Stadt Landeshut in Schlesien. Landeshut, 1829, 8°, str. 115.

13426. **Lehnice a Lehnické knížetství** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6135-54. — *Schneider A. F. H.*, Über den geschichtlichen Verlauf der Reformation in Liegnitz und ihren Kampf gegen die kais. Jesuitenmission in Harpersdorf. Jahresber. Kgl. Realsch. Berlin, 1860, 4°, str. 39; 1862, 4°, str. 39. — *Sammter A.-Kraffert A. H.*, Chronik von Liegnitz. Liegnitz, 1861-72, 8°, I-III. — *Jander*, Führer für Liegnitz und seine Umgebung.

13427. *Kögler J.*, Historische Beschreibung der kgl. Stadt Lewin **(Levín)**, Chronicken der Grafschaft Glatz, II, 1841, str. 415-46. — *Mader Wilh.*, Chronik der Stadt Lewin. Habelschwerdt, 1868, 8°, str. 186; 2. vyd. 1903, 8°, str. 165.

13428. **Ligota** viz **Schedlau.**

13429. *Krebs J.*, Ueber die Schlacht bei **Lindenbusch** am 13. Mai 1634. Zeitschr. Gesch. Schles., XX, 1886, str. 333-45; XXIII, 1889, str. 308-17. Srv. Warhaftige und eigentliche Beschreibung, wie allen Umständen nach der vielgütige Gott den 3./13. Mai dieses 1634 Jahres der kursächsischen Armee die ansehnliche und grosse Victoria bei der Stadt Liegnitz in Schlesien nach seiner mildreichen Güte gnädiglich verliehen und bescheret hat. S. l., s. a., 4°, 4 l. Též *Kraffert*, Chronik von Liegnitz, II, 2, str. 189 a d. — Verzeichnis der zur Kur eingelieferten Verwundeten. *Khevenhiller*, XII, str. 1261. Srv. Prameny, č. 11925.

13430. **Löbau** viz **Lubij.**

13431. **Lobris** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4021.

13432. **Löwenberg** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4022. — *Suevus Casp.*, Mnemosyne Leorina h. e. oratio de praecipuis Leobergae Silesiorum ornamentis, Lignitii, 1612, 4°, str. 126. — Der Weiberkrieg zu Löwenburg i. Schl. im Jahre 1631. Aus Curiositäten der phys.-literarisch-artistisch-historischen Vor- u. Mitwelt, 1812, 8°. — Srv. *Danz W.*, Die Frawen von Löwenberg. Eine Dichtung aus dem 30jähr. Kriege. Leipzig, 1898, 8°, 250 str. — *Sutorius Benjamin Gottlieb*, Die Geschichte von Löwenberg. Bunzlau, I, 1784, 8°, str. 368; II, 1787, 8°, str. 448.—*Bergemann Joh. Gottfr.*, Historisch-topographische Beschreibung der Kreisstadt Löwenberg und ihrer Umgebung. Hirschberg, 1824, 4°, str. 806.

13433. *Dittrich Paul*, Chronik von Lossen **(Losina)**, Kreis Trebnitz. Breslau, 1900, 8°, 95 str.

13434. **Lubáň** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4013-344. — *Hoffmann Gottfr.*, Lebensgeschichte aller evang. Pastorum primariorum, die von 1525 bis auf diese Zeit in der Chur. S. Sechs-Stadt Lauban gelehret und gelebet haben. Lauban, 1707, str. 304. — *Müller Karl Gottlieb*, Kirchengeschichte der Stadt Lauban von der Mitte des 10. Jahrh. an bis 1817. Görlitz, 1818, 8°, str. XXXIV, 608. — *Gründer J. G.*, Chronik der Stadt Lauban. Lauban, 1846, 4°, str. 443. — Zur Chronik Laubans. Laubaner Anzeiger, 1891, No. 32-4. — *Artl*, Bilder aus Laubans Vergangenheit. Gebirgsfreund, II, str. 231; III, str. 7; V, str. 61, 77, 99.

13435. **Lubiąż** (Leubus) viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4020.

13436. *Bergmann A.*, Gesch. d. Oberlausitzer-Sechsstadt Löbau (**Lubij**) bis 1815. Bischofswerda, 1895, 8°, str. 199. — *Jecht*, Zur Geschichte der Stadt Löbau. Wissenschaftliche Beilage der Leipziger Zeitung, 1904, č. 127. — *Moschkau*, Löbau zur Zeit des dreiszigjährigen Krieges. Gebirgsfreund, III, str. 25.

13437. *Neumann J. W.*, Geschichte der Kreisstadt Lübben (**Lubin**) im Markgrafthum Niederlausitz. Lübben, 1846, 8°.

13438. **Lubno** (Lueben) viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4026.

13439. **Lukov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4349. — *Gallus*, Einige Nachrichten über das vertraute Verhältniss des Magistrats zu Luckau mit den Reformatoren. Beiträge z. Gesch.- u. Altert.-Kunde der Nieder-Lausitz, II. Lief., 1838, str. 207-13. — Geschichte der Niederlausitzer Stadt Luckau. Mitteilungen des Vereins für die Geschichte Berlins, 1895, č. 6, str. 57.

13440. **Luptin** viz *Morávek C. G.*, Geschichte von Hasenburg und Luptin, s. v. Hasenburg.

13441. **Lvov** viz **Löwenberg.**

M.

13442. *Rosai Sam.*, Lehr- und Ehrenpredigt bei der Inauguration der neuen Stadt Michelau (**Michalovo**) am Neiss-Wasser. Brieg, 1615, 4°.

13443. **Milč a panství Miličské** viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6155-61, 6366-70.

13444. Povĕst o Švédech z **Milostovic.** Opavský Týdenník, VIII, č. 32.

13445. **Münsteberské knížetství** viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6162-75. — *Soffner*, Geschichte der Gegenreformation im Fürstentum Münsterberg und dem Weichbilde Frankenstein. Schles. Pastoralblatt, XVI, 1895, čís. 4-11.

13446. *Zeidler Mich.*, Encaenia Muscoviana. Eine Christliche Einweyhung der newerbauten Kirchen zu Muszkaw (**Mužákov**). Görlitz, 1622, 4°, str. 32.

13447. Beiträge zur Myslowitzer (**Myslovice**) Stadtgeschichte. Myslowitzer Stadtblatt, 1862, č. 25 ad. — *Idzikowski*, Beiträge zur Myslowitzer Stadtgeschichte. Prov.-Blatt, N. F., II, 1863, str. 345. — *Lustig J.*, Geschichte der Stadt Myslowitz. Myslowitz, 1867, 8°, str. VIII, 442. — Srv. *Týž*, doplňky: Zur Geschichte von Myslowitz. Zeitschr. Gesch. Schles., X, 1870, str. 203-16.

N.

13448. **Namyslov.** Historisch-geographische Beschreibung der Stadt Namslau. Fabri, Geogr. Mazagin, I, 1783, str. 385-92. — *Knie J. G.-Melcher J. M. L.*, Beschreibung und Geschichte der schles. Kreisstadt Namslau. Breslau, 1834, 8°, 64 str. — *Liebich W.*, Chronik der Stadt Namslau. Namslau, 1862, 8°, 264 str. —

13449. Kurze chronikalische Nachrichten über die ev. Gemeinde und Kirche zu Falkenberg (**Němodlín**). Oppeln, 1842, 8°, str. 59. — *Weltzel A.*, Geschichte des edlen Geschlechts von Praschma. Ratibor, 1883, str. VIII a 159. Obsahuje dějiny panství a města Němodlína, tamních kostelů, škol, též obcí: Brande, Czepanowitz, Geppersdorf, Graase, Geeschwitz, Hilbersdorf, Jatzdorf, Lippen, Gross- und Klein-Mangersdorf, Petersdorf, Raschwitz, Rautke, Rogau, Rossdorf, Saarne, Springsdorf, Stroschwitz, Wessele, Tillowitz, Elgot, Schedliske, Seifersdorf, Schidlow, Weiderwitz. Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 17026.

13450. **Neuroda.** *Klambt W. W.*, Urkundliche Chronik der Stadt und Herrschaft Neurode. Neurode, 1842, 8°, str. XI, 143. — Pokračování do r. 1863, Neurode, 1866, 8°.

13451. *Brückner J. G. L.*, Beiträge zur Geschichte der böhmischen Exulanten in der Oberlausitz (**Niederörtmannsdorf,** Karlsdorf). N. Laus. Mag. V, 1826, str. 500-9; VI, 1827, str. 63-75.

13452. **Nisa** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4028. — Nisské knížetství viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6177-91. — *Pedewitz Johannes Felix*, Historia ecclesiastica ecclesiae parochialis S. Jacobi Nissae, 1698. 31. Ber. d. Philomathie in Neisse, 1903, str. 75-128. — *Fuchs Gottlieb*, Versuch einer Reformationsgeschichte des Fürstentums und der bischöflichen Residenzstadt Neisse mit den dazu gehörigen Beweisen. Breslau, 1775, str. XXXVIII, 360. — *Scholz A. J.*, Geschichte des katholischen Gymnasiums zu Neisse. Von der Niederlassung der Jesuiten (1624) bis zur neuen Schuleinrichtung (1800). Neisse, 1823, 4°, str. 10. — *Minsberg F.*, Geschichtliche Darstellung der merkwürdigen Ereignisse in der Fürstenthums-Stadt Neisse. Neisse, 1834, 8°, str. 246, 146. — *Kastner Aug.*, Geschichte und Beschreibung der Neisser Pfarrkirche. Neisse, 1848, 8°. — *Týž*, Geschichte der Neisser Schützengilde. Neisse, 1852, 8°. — *Týž*, Stiftungsbriefe des Neisser Gymnasiums am 229jährigen Stiftungstage desselben. Neisse, 1853. 4°, str. 10. — *Týž*, Geschichte der Stadt Neisse mit besonderer Berücksichtigung des kirchlichen Lebens in der Stadt und dem Fürstenthum Neisse. II. Th. von 1608-1655. Neisse, 1854, mit einem Plane der Stadt von 1594. — *Týž*, Nachrichten von den Weihbischöfen des Breslauer Bisthums seit 1506. Schles. Kirchenblatt, 1855. — *Týž*, Beiträge zur Geschichte der Domprediger der Cathe-

dralezu Breslau seit 1523. Ibid., 1857. — *Týž*, Geschichte des Pfarrgymnasiums bei der Pfarrkirche zum heil. Jacobus in Neisse. Geschichte des bischöfl. Clerical-Seminars in Neisse von 1575 bis 1656. Geschichte der Neisser Pfarrbibliothek. Archiv f. d. Geschichte d. Bisthums Breslau, IV. Bd., 1866, 8°. (Tvoří zároveň 3. svazek 1. dílu: Geschichte der Stadt Neisse.) — Rukopisná pojednání: *Austen*, 18. Ber. der Philomathie in Neisse vom April 1872 bis Mai 1874, str. 68-71.

13453. *Slavík F. A.*, Českobratrská církev **Nízká** v Lužici, Sbor. děj. prací býv. žáků V. Vl. Tomka, Praha, 1888, str. 58-67. Srv. Bohatý poklad českých rukopisů v Nízké blíže Hořelic — Görlitz. Květy, VIII, 1841, příl. č. XVI, str. 64. Bibl. Č. Hist., I, č. 4359.

O.

13454. *Trampler R.*, Chronik der Stadt Odrau **(Odry)**. Notizenblatt, 1869, č. 9, str. 74; č. 10, str. 82; č. 11, str. 87. — *Trampler R.*, Odrau und Umgebung während des 30jährigen Krieges. Aus einer handschriftlichen Chronik mitgetheilt. Zeitschr. Gesch. Schles., X, 1870, str. 87-95.

13455. **Ojvín (Oybín)** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4385.

13456. **Olava, Volava.** Geschichte und Beschreibung von Ohlau. Bunzl. Mon.-Schr., IX, 1872, str. 148-52, 182-5, 211-4. — *Schreiber F.*, Geschichte der Stadt Wohlau. Wohlau, 1843, str. 358. — Viz též *Eisenmänger Th.*, Die Buschhäuser am Ochsenberge, eine Zuflucht der Schmiedeberger im 30jährigen Kriege. Zeitschr. Gesch. Schles., XVIII, 1884, str. 162-70.

13457. *Korschelt G.*, Geschichte von **Olbersdorf** bei Zittau. Von der oberlaus. Gesellschaft der Wissensch. prämiirte Preisschrift. Zittau, 1865, 8°, str. 191; znova: 1873, 8°.

13458. **Olešnice** (Oels). Viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4033. — Olešnické knížetství viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6192-211. — *Fuchs Gottlieb*, Reformations- und Kirchengeschichte des Fürstenthums Oels. Bresslau, 1779, 8°, str. XXXVI, 696.

13459. *Lompa Jos.*, Geschichtliche Beschreibung der Stadt Rosenberg **(Olešno).** Oberschles. Wanderer, Gleiwitz, 1832. — Srv. *Lompa Jos.*, Geschichtliche Darstellung der merkwürdigsten Ereignisse in der kgl. Kreisstadt Rosenberg (Ein Fragment zur Geschichte Schlesiens). Kosel, s. a., str. 80. — *Polko C.*, Die Geschichte der Pfennigkirche zu Rosenberg in Oberschl. Breslau, 1885, 8°, str. 133.

13460. *Kadelbach O.*, Kurze Geschichte des Dorfes Langenöls **(Olšina)** nebst Kleinstöckigt und Gieshübel (1440-1859) Langenöls, 1859, 8°, str. 111.

13461. **Opava** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4035-54. — Opavské a Krnovské knížetství. Bibl. Č. Hist., II, č. 6212-66. — Protireformace Opavská za Rudolfa II. Poutník, 1848, III, str. 1 a d. — *D'Elvert*, Die Verfassung und Verwaltung von Oesterreichisch-Schlesien in ihrer historischen Ausbildung, dann die Rechtsverhältnisse zwischen Mähren, Troppau und Jägerndorf sowie die mährischen Enklaven zu Schlesien. Brünn, 1854, 8°, str. 312. Viz Schriften, VII, Bibl. Č. Hist., II, č. 5092. — *Svoboda L.*, Podrobnosti z historického místopisu a rodopisu knížetství Opavského a Krnovského. Pam. Arch. V, 1863, str. 19, 84. — *Lepař J.*, Opavsko leta 1646. Pam. Arch., V, 1863, str. 110-8. — Das Herzogthum Troppau im Jahre 1646. Ein Bild aus dem 30j. Kriege, nach bisher ganz unbeachtet gebliebenen Urkunden, 8°, str. 1-15. Viz *Lepař Jan*, Beiträge zur älteren Geschichte des Herzogthums Schlesien. Bibl. Č. Hist. II, č. 5991. — *Biermann G.*, Geschichte der Herzogthümer Troppau und Jägerndorf. Tetschen, 1874, 8°, str. 527-40: Das Troppauische im 30jährigen Kriege; Das Schaffgotsche Regiment. — *Zukal Jos.*, Zápisky Opavských Dominikanův. Opavský Týdenník, VIII, Otisk v Opavě, 1877, m. 8°, str. 36. — *Menčík Ferd.*, Poslední holdování v Opavě r. 1632. Koleda, 1879, str. 320, 334. — *Prasek V.*, Osady zaniklé a někdy pusté na Opavsku. Opava, Progr. gymn. v Opavě, 1886, 8°.—*Prasek V.*, Historická topografie země Opavské. Vlastivěda Slezská, Bibl. Č. Hist. I. č. 2023. — Geschichte des evangelischen Lebens in Troppau von 1517-1893. Anlässlich der Erinnerung an die vor zwei Jahrzehnten erfolgte Einweihung des evangelischen Bethauses, herausgeg. v. Troppauer evangel. Kirchenbauverein. Troppau, 1893, 8°, str. 32.

13462. **Opolí** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4055. — Opolské knížetství viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6267-89. — *Idzikowski Franz*, Geschichte der Stadt Oppeln. Oppeln, 1863, 8°, str. XV, 387. — *Weltzel A.*, Die Landesbeamten der Fürstenthümer Oppeln-Ratibor von 1532 bis 1741. Zeitsch. Gesch. Schles. XII, 1874, str. 19—44.

13463. **Osek Veliký** (Grossenhain) viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4386.

13464. *Ostravský K. J.*, **Polská Ostrava.** Pozor Olomoucký, VII, 1878, č. 38. — *K. J. Bukovanský*, Paměti Polské Ostravy. Viz Opavský Týdenník, X, č. 14. — *Pluhař Jar.*, Slezské Ostravsko. Slavnostní list ku sletu sokol. na Ostravsku

1902. Valaš. Meziříčí, str. 18-26. (S mapkou.)

13465. *Weltzel Augustin*, Chronik der Parochie Ostrog **(Ostroh)** bei Ratibor. Ratibor, 1882, 8°, str. 70.

13466. Die Schwedenschantze in **Os witz.** (Breslau), 1826, 8°, str. 16.

13467. **Osvětím** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4387; II, č. 6290-308. —

P.

13468. *Schneider J.*, Geschichte der Stadt Patschkau **(Pačkov)** nach Urkunden und anderen authentischen Quellen bearbeitet. Neisse, 1843, 8°, str. VI, 592. — *Kopietz*, Regesten d. Stadt Patschkau (1254-1699). Progr. gymn. Patschkau, 1875, 4°. — Srv. Bibl. Č. Hist., I, č. 4056.

13469. **Peiskretscham** viz **Pískovice.**

13470. *Chrząszcz Johannes*, Geschichte der Städte Peiskretscham, **(Pískovice)** und Tost, so wie des Toster Kreises in Oberschlesien. Peiskretscham, 1900, 8°, str. 299.

13471. *Morávek Carl Gottl.*, Geschichte von Klein-Poritsch bei Zittau **(Malé Poříčí).** Zittau, 1873, 8°, str. 60.

13472. *Morávek Carl Gottl.*, Geschichte von Gross-Poritsch bei Zittau **(Velké Poříčí).** Zittau, 1873, 8°, str. 56.

13473. *Weltzel Aug.*, Geschichte der Stadt Neustadt **(Prudnice).** Oberschlesien, Neustadt, 1870, 8°, str. XVI, 904. Srv. *Idzikowski.* Schles. Prov. Blätt. N. F., II, 1863, str. 20. — *Kleineidam Josef*, Neustadt i. Ober-Schl. bis zum 30jähr. Kriege. Progr. gymn., Neustadt Ober-Schles. 1891, 4°, str. 10.

13474. **Pština (Blština)** viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6309-16.

R.

13475. *Morávek Carl Gottl.*, Geschichte von **Radgendorf** bei Zittau. Zittau, 1873, 8°, str. 60.

13476. V **Raškovicích** roku 1636 byl jediný volný sedlák a sice fojt Hrbáč čili Mílek zvaný. Noviny Těšínské, I, 1895, č. 17.

13477. **Ratiboř** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4057. — Ratibořské knížetství viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6267-89. — Regesten über Oppeln u. Ratibor. s. v. Opolsko a *Weltzel A.*, Geschichte von Ratibor. Ratibor, 1861, 8°, str. 667; 2. vyd., 1881, str. 940. — *Weltzel A.*, Geschichte des Ratiborer Archipresbyterats. Historisch - topographisch-statistische Beschreibung der zugehörigen Dörfer, Kirchen, Kapellen, Schulen. Als Ergänzung der Kirchengeschichte Ratibors und als Beitrag zur Kirchengeschichte Ratibors und als Beitrag zur Adelsgeschichte Oberschlesiens. Ratibor, 1885, 8°, str. 602.

13478. **Rudka** (Rauden) viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4058.

S. Š.

13479. **Schedlau** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4061.

13480. **Schobergrund** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4062.

13481. **Smokořov** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4063.

13482. *Thürmer Emil*, **Sonnewalde** (Grodzisko) zur Zeit des dreissigjährigen Krieges. N. Laus. Mag., Bd. LXXI, 1895, str. 70. Srv. *Zehme*, Die Einäscherung und Einnahme Sonnewaldes durch die Schweden. Breslau, 1841, 8°.

13483. **Spremberk** viz **Grodk.**

13484. **Stinava** viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6317. — *Schubert Heinrich*, Urkundliche Geschichte der Stadt Steinau a. d. O. Breslau, 1885, 8°, str. 236. — *Taeglichsbeck F.*, Die Gefechte bei Steinau a. O. vom 29. Aug. bis 4. Sept. 1632. Das Treffen bei Steinau a. O. am 11. Okt. 1633 Berlin, 1889, 8°, XIV, str. 114, s plánem.

13485. **Straburek** viz **Trachenberk.**

13486. Dero Röm. Kay. Mayestet Confirmation der Stadt Neumarckt **(Středa)** auffgerichteten Statuten, 1625. Bresslaw, 4°, str. 44. — *Heyne Jos.*, Urkundliche Geschichte der Königlichen Immediat-Stadt Neumarkt. Glogau, 1845, 8°, XXX, 423 str.

13487. *Görlich Fr. Xav.*, Geschichte der Stadt Strehlen **(Střelín, Střelice)** i. Pr. Schles. Breslau, 1853, 8°, str. VIII, 585.

13488. Breve iudicium Johannis Montani de vera terra sigillata, publicatum cura senatus Strigoniensis (Strzyglov, **Střihlov)** Vratislaviae, 1610, 4°. — *Filla Julius*, Chronik der Stadt Striegau. Striegau, 1889, 8°, VI, str. 397.

13489. **Sventník** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4065.

13490. **Svídnice** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4066-8. — Svídnické knížetství viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6318-36. — Trophaeum Bibranum de pace imperatoriae domus Austriacae erectum Suidnicii d. 2. Julii (Ed. Don. Czepko). Vratislaviae, 1635, 4°. — *Scholz Fr.*, Ilias malorum Suidnicensium oder Noth- und Trauerstand der Stadt Schweidnitz, so dieselbe vornehmlich 1633 getroffen. (Pest, Kriegs- und Hungersnoth.) Ein Gedicht. Breslau, 1719, 4°, str. 75. — *Scharff Gottfried Balthasar*, Das Andencken eines zornigen Jahres vom Herrn, welches die Stadt Schweidnitz im Jahre 1633 in einer harten Belagerung betroffen. Schweidnitz 1733, 4°, str. 32. — *Kosmann J. W. A.*, Die Geschichte der Stadt Schweid-

nitz. Breslau 1786, 8°, str. 175. — Kurze Geschichte der Stadt Schweidnitz. Schweidnitz, 1816, 8°, str. 30. — *Schmidt Fr. Jul.*, Geschichte der Stadt Schweidnitz. Schweidnitz, I, 1846, 8°, str. 417, II, 1848, 8°, str. 392. — *Schmidt Fr. Jul.*, Ein Plan der Stadt Schweidnitz für 1623. Progr. gymn., Schweidnitz, 1862, 4°, str. 12. — Stadthaushalt von Schweidnitz 1623-24. Schles. Provinzialblätter, N. F., I, 1862, 8°. — *Helbing August*, Kurzgefasste Chronik von Schweidnitz, s. l. (Schweidnitz), 1869, 8°, str. VI, 168. — *Krebs Jul.*, Die Drangsale der Stadt Schweidnitz im 30jährigen Kriege und speziell im Jahre 1627. Zeitschr. Gesch. Schles. XIV, 1878, str. 1-40. — *Krüger H.*, Wallensteins Kriegszug durch das Fürstenthum Schweidnitz. Langenbielau, 1883, 8°, str. 39. — *Menčík Ferd.*, Waldstein vor Schweidnitz im Jahre 1633. Politik, 1891, č. 198. — *Schindler C. A.*, Geschichte der Stadt Schweidnitz, Striegau, s. a., str. 23.

T.

13491. *Winkler Carl*, Historische Nachrichten über die Stadt **Tarnowitz.** Mylowitzer Stadtblatt, 1862, č. 1-50; 1863, č. 4-8. Srv. *Idzikowski*, Schles. Prov. Bl. N. F. II, 1863, str. 345; ibidem str. 19: Eine Notiz über Quellen zur Gesch. v. Tarnowitz. — *Bojanowski Fedor*, Die Geschichte der evang. Kirchengemeinde Tarnowitz. Festschrift zur 150jähr. Gedenkfeier, Tarnowitz, 1892, 8°.

13492. **Těšín** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4070-5; II, č. 6337-64. — *Fuchs G.*, Materialien zur evangelischen Religionsgeschichte des Fürstenthums Teschen, Breslau, 1770, 8°. — *Biermann Gottl.*, Die Stadt und das Herzogthum Teschen während des dreissigjährigen Krieges. Notiz.- Blatt. Brünn, 1861, č. 4-5. — *Biermann Gottl.*, Geschichte des Herzogthums Teschen. Teschen 1863, 8°, str. XIX, 396; 2. vyd., 1894, 8°, str. VII, 301. — *Peter*, Teschen, ein histor. topogr. Bild. Teschen 1877, 8°. — *Radda Karl*, Beiträge zur Geschichte der Stadt Teschen. Progr. Ob.-R. Sch. in Teschen. Teschen, 1878, 8°. — *Radda Karl*, Materialien zur Gesch. des Protestantismus im Herzogthume Teschen, Jahresber. d. Realschule zu Teschen, 1885, 8°. — *Sláma Frant.*, Dějiny Těšínska, Matice lidu, 1889, sv. 3-4, m. 8°, str. 271. — *Zítek Jan*, Švédové a císařští v Těšíně v letech 1645-7. Věstník Mat. Opav. V, 1895, str. 22-7. — *Sláma Frant.*, Z času české správy v Těšíně (Městská kniha těšínská z let 1631-68). Slov. Sborník, III, str. 574.

13493. **Tošecké knížetství (Tost)** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6365.

13494. **Trachenberské knížetství** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4076; II, č. 6155-66 a 6366-70.

13495. *Zuchold E.*, Herrschaftliches Privilegium der Stadt Triebel **(Třeble)** 1624. Niederlaus. Mitth., VI, str. 303-10.

V.

13496. **Warmbrunn** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 3990.

13497. Panství **Vartenberg** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6371-81. — *Sickel F. Christ.*, Geschichte der Herrschaft Deutsch-Wartenberg in Niederschlesien vom J. 1443 an. Deutsch-Wartenberg, 1820, str. 171.

13498. *Knoblich A.*, Chronik von Lähn **(Wleń)** und Burg Lähnhaus a. B. Breslau, 1863, 8°, str. VIII, 260.

13499. **Volovské knížectví** viz Bibl. Č. Hist., II, č. 6382-6.

13500. **Vratislav** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4079-225; II, č. 6387-420. — Klare Beschreibung .... Matthiae dess Andern Königl. Einzuges zu Bresslau. Durch *Georgium Reuttern*. Bresslaw, (1611), 4°. — *Freudenbergk Elias*, Ein Lobspruch der weitberümbten Kays. und Kgl. Hauptstadt Breszlaw in Schlesien, Briegk, 1611, 4°. Vyd. znovu *Büsching J. G.*, Schles. Prov.-Bl., 54, 1811, 1-21, 97-107; Geschäftsreise durch Schlesien. Breslau, 1812 (otisk, 8°, str. 36). — *Schütze* (*Dav. Täucher*), Breslauischer Kirchen- und Kappellen Namen und Anzahl. Gross-Glogau, 1611, 4°. — Hemerologium Silesiacum Vratislaviense. Tagebuch... gedenckwürdiger Historien, so fürnemlich in Breslaw, auch... andern Orten im Fürstenthumb Schlesien, sich begeben: Auff gewisse Tage, Monat und Jahr... gestellet. Darbey ein Biblischer Calender oder Verzeichniss, wie die gantze Biblia in einem Jahr durchzulesen. Neben Auffmerckung der Sonnen Auff- und Niedergang, sowol dess Tages- und Nachtlänge, im Bresslischen Horizont... Sampt Register... verfertiget durch *Nicolaum Polium*. Breslau, 1612, 8°, 478 str. — *Henelius ab Hennenfeld Nic.*, Breslographiae, hoc est Wratislaviae Silesiorum metropoleos nobilissimae delineatio brevissima. Francofurti, 1613, 4°, str. 80. Srv. Bibl. Č. Hist., II, č. 1890. — Srv. dále *Kunisch Jo. Theoph.*, De Nic. Henelii Breslographia. Progr. gymn. Breslau, 1841, 4° str. 12. Srv. *Markgraf Nik.*, Henels von Hennenfeld (1582-1656) Leben und Schriften. Zeitschr. Gesch. Schles., XXV, 1891, str. 1-41. — *Hermann Daniel*, Spongia abstersoria contra maculas, quas Breslae, Silesiae, Metropoli, adspergere conatur Abrahamus Bzovius, Ordinis Praedicatorum Monachus, Monasteriorum eiusdem Ordinis per Silesiam Vicarius. Coenobii, quod Breslae est ad St. Adalbertum,

quondam Prior. Lipsiae, 1634, 4⁰, str. 36. — *Schwarzbach Christ.*, Vratislavia, urbs augusta caesaria, regia, metropolis Silesiae amplissima, carmine elegiaco descripta, 1616; 1630, 4⁰, str. 45. — Oratio hist.-poetica Fridericum R. Boh. Breslam accedentem, ibidem commorantem, ab eadem discedentem excipiens... habita a *Thom. Sagittario.* Breslae 1620, 4⁰. str. II, 53. — *Mühlpfort Heinr.*, Gründliche Erklärung, was des Breslauer Bieres, Schöps genannt, beste Eigenschaften seyen. Brieg, 1624, 4⁰. — *Clemens Wenc.*, Anagrammata et epigrammata encomiastica aliquot in Vratislaviam urbem totius Silesiae metropolim. Wratislaviae, 1626, 4⁰, 4 l. — *Illmer Dan.*, Narratio brevis et perspicua de Vratislavia Silesiae metropoli. Wittebergae, 1628, 4⁰. — Historia incendiorum. Historischer Fewerspiegel oder Erzehlungen vieler Fewerssbrünste, so im Lande Schlesien, sonderlich zu Breslaw, entstanden sind. Von *Nicolao Polio.* Bresslaw, 1629, 4⁰, str. 230. — Wratislavia L. paragrammatis mysticis ex doctrinis multangularium erutis carmine elegiaco descripta ... Autore *Christophoro Schwartzbachio.* (Vratislaviae), 1630, 4⁰. — Antwort auff denn ehrenrürigen Passquill, Dass Bresslauer Schlussglöcklein genand; eben im demselben Thone. S. l. (1632), 4⁰. — *Valentis Acidalii* De laude Vratislaviae epigramma, aliquot aliis carminum generibus expressum. Vratislaviae, 1655, 4⁰. — *Hofmann Casp.*, Verzeichnis der Personen, welche von 1555-1680 in Breslau geboren und gestorben sind. Breslau, 1679. — *Coler Christ.*, Oratio auspicialis, cum bibliotheca Mario-Magdalenaea 24. Nov. 1644 usibus publicis dedicaretur. Vratislaviae, 1646, 6 arch., 12⁰, 1699, 4⁰, str. 40. — Srv. Bibl. Č. Hist. č. 4113. — Kurzgefasster Innbegrieff unterschiedlicher Merckwürdigkeiten von der Stadt Bresslau. Durch einen Liebhaber Bresslauischer Geschichten (*Daniel Gomolcke*). Brieg, 8⁰, 1731-4, 3 části a dodatek. — *Gomolcke Daniel*, Historische Beschreibung derer grossen Theurungen, Hunger- und Kummerjahre, welche Bresslau biss auf das 1737ste Jahr betroffen. Bresslau, 1737, 8⁰, str. 63. — Historia incendiorum, oder Erzehlungen aller Feuer, welche in dem Bresslauischen Fürstenthum und dessen Weichbildern Neumarckt und Nambslau entstanden. Aus Nicolao Polio und anderen Scribenten-Bücher zusammengetragen von *Daniel Gomolcken.* Bresslau, 1737, 8⁰, str. 120. — *Klose W. F. W.*, Von Breslau. Dokumentirte Geschichte und Beschreibung. In Briefen. Breslau, 1781-3, 8⁰, 5 sv. Register zu *Klose's* dokumentirter Geschichte von Breslau. Von *Beinling Joh. Ernst*, Breslau, 1860, 8⁰, str. 76. — *Pol Nic.*, Jahrbücher der Stadt Breslau, zum ersten Male aus der Handschrift herausgeg. von *Büsching J. G.*, I, 1813, str. 200; II, 1815, str. 204; III, 1819, str. 168; IV, 1823, str. 196; V, 1824, str. 243. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 2705. — *Menzel K. A.*, Geschichte der Stadt Breslau. Berlin, 1824, 8⁰, str. 182. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6411. — *Philipp Eduard*, Geschichte der Stadt Breslau. Breslau, 1831, 8⁰, str. IV, 497. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6412. — *Schönborn Carl*, Beiträge zur Geschichte der Schule und des Gymnasiums zu S. Maria Magdalena in Breslau. Progr. III, 1848, (1570-1616), str. 46; IV, 1857 (1617-43), str. 38. — *Fischer Friedr. Rich.*, Geschichte und Beschreibung von Breslau. Breslau, 1846, str. 222; 2. vyd. 1851, str. 213. — *Bürkner R.-Stein J.*, Geschichte der Stadt Breslau von ihrer Gründung bis auf die neueste Zeit. Breslau, I. Th., 1851, 8⁰, str. 251. — *Palm Hermann*, Die Conjunction der Herzöge von Liegnitz, Brieg u. Öls, so wie der Stadt und des Fürstentums Breslau mit dem Kurfürsten von Sachsen Brandenburg und der Krone Schweden in den J. 1633-5. Zeitschr. Gesch. Schlesiens, III, 1861, str. 227-368. — *Palm H.*, Der Aufstand der Breslauer Stadtsoldaten im J. 1636. Breslau, 1862, 8⁰. — *Markgraf Hermann*, Geschichte Breslau's. Breslau, 1888, 8⁰, str. 63. — *Weiss F. G. Adolf*, Chronik der Stadt Breslau von der ältesten bis zur neuesten Zeit. Breslau, 1888, 8⁰, str. VII, 1185. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 6419. — *Fink Erich*, Geschichte der landesherrlichen Besuche in Breslau. Breslau, 1897, 8⁰, str. 236. — *Krebs Julius*, Melchior von Hatzfeldt und der kleine Krieg um Breslau (Jan. 1634). Zeitschr. Gesch. Schles., XXXV, 1901, str. 271-302. — *Krebs*, Der politische und wirthschaftliche Verfall der Stadt Breslau um die Mitte des 30jährigen Krieges. Zeitschr. Gesch. Schles. XXXVIII, 1904, str. 155-75.

13501. *Störzner*, Der Schwedenstein an der Kirchhofsmauer zu Arnsdorf **(Warnoltice).** Mitth. Sächs. Volkskunde, 1898, č. 8, str 13-4.

Z.

13502. **Zahaň** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4223.

13503. Zaháňské knížetství viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6421-33. — *Worbs J. G.*, Geschichte des Herzogthums Sagan. Züllichau (1795), 8⁰, str. XIV, 428. Srv. Bibl. Č. Hist., II, č. 6429. — *Leipelt A.*, Geschichte der Stadt und des Herzogthums Sagan. Sorau, 1853, 8⁰, str. 277. Srv. Bibl. Č. Hist., II, č. 6431. — *Heinrich Arthur*, Wallenstein als Herzog von Sagan. Breslau, 1896, 8⁰, str. 96. Viz literaturu podrobně při Albrechtovi z Valdštýna.

13504. **Zátor** viz Bibl. Č. Hist. II, č. 6290-308.

13505. *Mende F. W. Ernst*, Chronik der Standesherrschaft, Stadt und Kirchengemeinde Seidenberg **(Závidov)** mit Bezugnahme auf die Herrschaft Friedland. Görlitz, 1857, 8°, X, str. 210, XCVI.

13506. **Zhořelec** viz Bibl. Č. Hist., I, č. 4438-44. — Kurtze Beschreibung der Stadt und Belägerung Görlitz im Markgrafthumb Oberlausitz, 1641, s. l. a., 4°. — *Tschirche Gottfried*, Die hertzrührende Klage der so vielmals durch Schwerdt und Gluth eroberten Stadt Görlitz. Görlitz, 1644, 4°, str. 8. Srv. Bibl. Č. Hist. II, č. 4897. — *Hilscher*, Andenken der evangelischen Prediger in Rengersdorf bei Görlitz, nebst andern dasigen Merkwürdigkeiten. Budissin, 1723, 4°. — *Baumeister*, Memorabilia Goerlizii, Gorlicii, 1748, 4°. — *Weishunen Samuel*, Nachrichten von der die kurfürstl. Sächs. Sechs Stadt Görlitz im Jahr 1641 betroffenen Belagerung etc. Görlitz, 1777, str. 315. — *Geisler Gottl.*, Nachricht von der Belagerung der Stadt Görlitz im Jahre 1641. Görlitz, 1777, str. 44, 4°. — *Pfluge Joh. Christ.*, Zur Reformationsgeschichte der Stadt Görlitz. II. Beitrag, 1818, 4°, str. 8. — *Haupt J. L.*, Görlitz zur Zeit der Reformation. (Aus Haas, Görlitzer Rathsannalen, Bd. II.) N. Laus. Magazin, XIX, 1842, str. 129. — *Köhler G. A.*, Die Kirchenkasse zu St. Petri u. Pauli in Görlitz unterstützt 1624 bis 1625 zahlreiche exulirte böhmische evangelische Geistliche. N. Laus. Mag., XXVII, 1850, str. 235. — *Neumann C. G. Th.*, Geschichte von Görlitz, Görlitz, 1850, 8°, str. XIII, 730. — *Kirchhöfer*, Wie wurde Görlitz evangelisch? Görlitz, 1887, 16°, 27 str. — *Korschelt G.*, Kriegsdrangsale von Görlitz u. Umgegend zur Zeit des dreissigjähr. Krieges. N. Laus. Mag., LXIII, 1887-8, str. 332-50. — *Jecht Rich.*, Die Schweden in Görlitz während der Jahre 1639, 1640 und 1641. Neues Laus. Mag., LXVI, 1890, str. 73. Otisk. — *Fritsch*, Die früheren Befestigungen der Stadt Görlitz, nebst Plan und 30 Abb. Görlitz, 1893, 8°, str. 27. — *Kwiecinski Max*, Das Wichtigste aus der Geschichte von Görlitz. Görlitz, 1902, 8°, str. 364. — Znova: Die wichtigsten Ereignisse aus der Geschichte von Görlitz. Nebst histor. Nachrichten von den übrigen Sechstätten. 2. Aufl. Görlitz, s. a., 8°, str. 349. — *Jecht Richard*, Görlitz im 30jährigen Kriege. Heimatkunde f. d. Gymn. Augustum in Görlitz. II, 1902, str. 57-62. — *Jecht*, Die Belagerung von Görlitz im J. 1641. Gebirgsfreund, IV, str. 278.

13507. *Vechner Dan.*, De *πολυολεϑρία* urbis Aurimontanae **(Zlatoryje)**. Lignicii, 1613, str. 30, 4°. — *Günther Jacobus*, *Βάσανος δίπυρος* Auri Montani h. e. Aurimontii ignis gemini incendio tertium facta probatio. Lignicii, 4°, s. l. a. — Abschewliche Erzehlung, doch warhafftige, wie die Kaiserlichen den 24. Sept. 4. Okt. 1633 in der Stadt Goldberg in Schlesien über Barbarisch, ja ganz Teuffelisch gehauset. Creutzenach, 1633, 4°, str. 16. Bunte Bilder, 1898, str. 137-42 (L. Sturm). — *v. Strantz*, Albrecht von Waldstein auf der Schule zu Goldberg im Fürstenthum Liegnitz, 1598. Zeitschr. f. Kriegskunde, LXXIV, 1848, str. 192. Srv. literaturu u Valdštýna. — *Sturm C.*, Geschichte der Stadt Goldberg in Schlesien. Goldberg, 1888, 8°, str. XII, 1007.

13508. *Magni*, Historische Beschreibung der Stadt Sorau **(Zychory)** nach ihrer Regiments- und Kirchlichen Verfassung, auch andern Begebenheiten. Leipzig, 1710, 4°. — *Weltzel Aug.*, Geschichte der Stadt Sohrau in Oberschlesien. Aus Urkunden u. amtlichen Aktenstücken bearbeitet. Sohrau, 1888, 8°, str. XIV, 672.

Ž.

13509. **Žitava** viz Bibl. Č. Hist. I, č. 4445-64. — *Gerlachii*, Oratio de horrendo incendio Zittaviae anni 1608. Sorau, 1611. *Hofmann*, Tom. II, p. II, f. 126. — *Schleensteinii*, Dissertatio de consensu successionis ab intestato reipubl. Zittaviensis cum jure civili et Saxonico. Wittenbergae, 1628 apud *Hofmann*, l. c., Tom. III, f. 160. — *Knoblauchius*, Dissertatio de Zittaviensi communione bonorum inter conjuges, 1631. — *Münch*, Verzeichnis der evangelischen Prediger zu Zittau nebst der Zittauischen Kirchenhistorie. Görlitz, 1708. — *Pescheck Christ. Ad.*, Handbuch d. Geschichte von Zittau, II. Beilage LIII, Briefe Wallensteins wegen Zittau (text), Zittau, 1837, str. 712. — *Morávek K. G.*, potomek Českých vyhnanců, Gesch. der böhmisch-evangelischen Exulantengemeinde in Zittau, sowie ihrer Prediger und Jugendlehrer von 1621-1647 treu nach böhmischen u. deutschen Quellen bearbeitet. Zittau, 1847, 8°. — Nachträge und Berichtigungen zur Gesch. der böhm.-evangelischen Exulantengemeinde in Zittau. Zittau, 1847, 8°. — *Tobias A.*, Kleine Mittheilungen aus der Stadtbibliothek in Zittau, Böhmen betreffend. Mitth. Gesch. Deutsch Böhm., IX, 1871, str. 188-9. Zápisky 1643-7. Pak životopis Pavla Krupia. — *Korschelt G.*, Kurtze Geschichte von Zittau. Zittau, 1890, 8°. — *Bareš F.*, Tisky dobrovické v žitavské knihovně 1609-16. Pam. Arch., XVIII, 1899, str. 451-8. Srv. Bibl. Č. Hist. I, č. 21472. — *August Just*, Latein. Gedicht v. J. 1612 auf die

Stadt Zittau. N. Laus. Magaz., XXI, 1844, str. 544. — *Knothe Herm.*, Die im Weichbilde Zittau gelegenen Güter der einstigen Herrschaft Seidenberg-Friedland und ihre ältesten Besitzer. N. Laus. Mag., LXXV, 1899, str. 4.

4. MĚSTA CIZÍ. *)

13510. *Zahn W.*, Die **Altmark** im 30jährigen Kriege. Schriften des Vereins f. Reformationsgesch. Nro 80. Halle a. S., 1904, 8⁰, str. 61.

13511. Ludwig, Fürst zu **Anhalt-Köthen** und sein Land vor und während des 30jähr. Krieges. Köthen, I-III, 1877, 8⁰; Neusalz, 1879, 8⁰.

13512. *Wille J.*, Stadt und Festung **Frankenthal** während des dreisigjährigen Krieges. Nebst einer Vorgeschichte ihrer Entstehung und Entwicklung. Heidelberg, 1877, 8⁰, str. 148.

13513. **Massow** im dreissigjährigen Kriege. Mit. Blätter Ges. Pommer. Gesch., VIII, 1895, str. 86-8.

13514. *Markus*, **Meissen** zur Zeit des 30jährigen Krieges, Mitth. Gesch. d. Stadt Meissen, IV, 1896, str. 2.

13515. *Opel Julius Otto*, Die Städte **Naumburg** und Zeitz während des dreissigjährigen Krieges. Nach der gleichzeitigen Chronik Zaders 1625-1685. Neue Mittheilungen aus dem Gebiete historisch-antiquar. Forschungen. Halle, 1857, 8⁰, IX. Band, 2. Heft, str. 22-68.

13516. *Manitius G.*, **Pausitz** während der Zeit des dreissigjährigen Krieges. II. Kirchliche Nachrichten aus der Gemeinde Pausitz bei Trebsen, 1899, str. 6-12.

13517. *Speck Oscar*, Zur Geschichte der Stadt **Pirna** im dreissigjährigen Kriege. Progr. Realsch. Pirna, 1889, 4⁰.

13518. *Goed(e)cke K.*, **Salzwedel** im 30jährigen Kriege I (1618-26), II. (1626-7.) Programm Gymnas. Salzwedel, 1891, 1892, 4⁰, str. 16, 12.

13519. *Seiffert B.*, Zum dreissigjährigen Krieg. Eigenhändige Aufzeichnungen v. Stadtschreiben u. Ratsherren der Stadt **Strausberg** (Aus *Perlitz*'schen „Handschriftlichen Beschreibung".) Beilage z. Jahresbericht des Wilhelms-Gymnas. zu Krotoschin, 1902, 8⁰, str. 47.

13520. *Rothe*, **Zeitz** im dreissigjährigen Kriege. Neue Mittheilungen aus dem Gebiete histor. antiquar. Forschungen. Im Namen des Thüring-sächs. Vereines zur Erforschung der vaterländ. Alterthümer hgb. von *J. O. Opel*, Halle, 1870-73, 8⁰, Band XII, str. 368 a d., Band XIII, str. 209-38, 321-31.

*) Pokud se týkají jejich dějiny za války třicetileté přímo nebo nepřímo historie české současné, českého vojenství a pod. Ostatní literatury tohoto druhu si tu nevšímáme.

Obsah I. svazku.

Obsah.

Obsah.

Obsah.

Obsah.

Obsah 2. svazku.

Obsah.

Obsah 3. svazku.

Obsah 3. svazku.

Obsah 3. svazku.

Obsah 3. svazku.

---

tisíců, tisíců lístečků bylo vždy, jak již napověděno, všestranné stud um doby příslušné, osoby, zjevu, a konec konců, kdy Palackého rozdělení dějin českých po r. 1526 přestává, bylo nutno na vlastním základě rozhodnouti se pro takový a takový system, roztřídění, od hlavních skupin až do nejdrobnějších zvláštností.

Potěšilo podepsaného, že v poslední době přihlašují se organisované šiky vědeckých pokračovatelů tohoto díla vždy za rok, výslovně tak tvrdíce o výročních a jak tak poněkud přehledných i více méně úplných přehledech historické literatury, tisků, časopisů i článků, feuilletonů vybíraných (zcela podle hlediska Bibliografie České Historie) i z časopisů nevědeckých, podružného významu, ba dokonce i z časopisů krajinských.

Tím jsem asi vyčerpal, co jsem chtěl naznačiti k objasnění autorova stanoviska při této knize. Dotekl jsem se také vědomě námahy a únavy, s jakými zápasím, kdy po úřední činnosti bibliothekářské v Museu, po universitních přednáškách a při dvojí redakci (Český Lid, Časopis Musea království Českého) věnuji zbytek času ostatního soustavné, každodenní a bez oddechu pokračující práci o Bibliografii. Povinnost káže, abych s díky vzpomínal pomocníků. Jsou to opět honorovaní sběratelé materialu, který byl chystán, jak již vyloženo v obou úvodech, před vydáváním nákladem Historického Spolku za přispění I. a III. třídy České Akademie. Původně takto nasbíraný material tvoří základ i k tomuto dílu, ovšem bylo nutno kontrolovati výpisky, přizpůsobiti v jednotnou formu a doplňovati. Seznam těchto spolupracovníků bude otištěn v konečném dílu. Při práci přípravné pro celé dílo i při zpracování účastnil se, jak bylo uvedeno, od začátku horlivě p. Dr. Zdeněk Nejedlý. V tomto díle byl spolupracovníkem při dvou prvních svazcích. Pak se vzdal stálého účastenství při svazku třetím pro neodkladné vědecké i úřední práce. Podepsaný vzdává p. Drovi Zd. Nejedlému díky za posavadní spolupracovnictví s plným uznáním. Náhradou za něho ujal se spolupracovnictví s neúnavnou pilností a vzornou svědomitostí p. skriptor bibliotheky Musea král. Českého, Dr. Josef Volf, jemuž dlužno rovněž upřímné díky vzdáti, zejména za součinnost při celém III. dílu, při úpravě rukopisu i za pomoc při bedlivém pročítání namáhavé korrektury. Z pp. posluchačů historie, kteří vytrvali při práci přípravné i pomáhali, kde bylo třeba, na prvním místě uvádím s poděkováním p. Ant. Dolenského, jenž zejména při třetím svazku osvědčil svou solidní pracovitost, dále vedle jiných historiků, jejichž jména všecka budou uvedena v naznačeném již seznamu, děkuji hlavně pp. J. Eisnerovi, V. Fabianovi, Č. Florianovi, J. Kazimourovi, A. Markusovi, H. Opočenskému, A. Rokytovi, V. Sokolovi, A. Tůmovi.

Rovněž za svou povinnost pokládám veřejně tuto a pro památku budoucí poděkovati tiskárně p. Al. Wiesnera, jejíž ředitel p. Frant. Slovák a faktor p. Em. Königsmark s uznání hodnou přesností a správností zároveň při spolehlivosti odborných typografů (zvláště p. Jak. Grafnettra)

a při moderní dokonalosti nákladných strojů konali takořka divy, že zecká a tiskařská práce této knihy (kdo věci rozumí, ať si prohléc a pováží, jaká to sazba a jak obtížná co do technické i věcné stránk pokračovaly úžasně s hravou lehkostí a s příkladnou, málo kde vídan rychlostí a při tom tak jasným a slićným tiskem.

Provázím konečná slova úvodu III. dílu přáním, aby také ten díl přišel vhod všem, kdož pracují a chtěli by pracovati na poli česl historie, jako rukověť spolehlivá, jako průvodce bludištěm veškeré posu otištěné a roztroušené látky v knihách i v časopisech. Vždyť může je těšiti jako sladká odměna za všecku námahu, když oba díly předcho: v bibliothekách jdou z ruky do ruky, kdy vážní starší pracovníci i začáteč níci a dorost mladý historický, při vědeckých i praktických otázkácl i při zkušebních thematech čerpají z knihy této. Těší neméně, jal v poslední době doma i v cizině nevychází skoro žádná studie v oboru historie české, kde by nebylo používáno Bibliografie České Historie a bývá toho pravidelně vděčně v předmluvách i v poznámkách vzpomínáno. Konečně i to zasluhuje zmínky, že čilá poptávka a značný odbyt v knihkupectvích rovněž nasvědčuje, že podepsaný nekonal ve vydaných již třech objemných a nákladných dílech touto knihou práci zbytečnou, neužitečnou. Bohdá i další práce, nachystaná ku vydání, nebude bez prospěchu . . .

V Praze, na den sv. Václava 1906.

ČENĚK ZÍBRT.

FIE

TORIE.

Upozornění!

Tento 3. svazek tvoří dohromady s [illegible] dvěma svazky **díl třetí** Bibliografie České [illegible]. Titulní list s úvodem připojen. Obsahy [illegible] 2 a [illegible] 3 svazku (jsou stránkovány římskými [illegible] k jednotlivým svazkům, dlužno [illegible] ukončen, přivázati k sobě na konec [illegible] svazky budou opět vydávány po 15 ar[illegible]

BIBLIOTHEKÁŘ

OSEFA

a při moderní dokonalosti nákladných strojů konali takořka divy, že sazečská a tiskařská práce této knihy (kdo věci rozumí, ať si prohlédne a pováží, jaká to sazba a jak obtížná co do technické i věcné stránky) pokračovaly úžasně s hravou lehkostí a s příkladnou, málo kde vídanou rychlostí a při tom tak jasným a sličným tiskem.

Provázím konečná slova úvodu III. dílu přáním, aby také tento díl přišel vhod všem, kdož pracují a chtěli by pracovati na poli české historie, jako rukověť spolehlivá, jako průvodce bludištěm veškeré posud otištěné a roztroušené látky v knihách i v časopisech. Vždyť může jen těšiti jako sladká odměna za všecku námahu, když oba díly předchozí v bibliothekách jdou z ruky do ruky, kdy vážní starší pracovníci i začátečníci a dorost mladý historický, při vědeckých i praktických otázkách i při zkušebních thematech čerpají z knihy této. Těší neméně, jak v poslední době doma i v cizině nevychází skoro žádná studie v oboru historie české, kde by nebylo používáno Bibliografie České Historie a bývá toho pravidelně vděčně v předmluvách i v poznámkách vzpomínáno. Konečně i to zasluhuje zmínky, že čilá poptávka a značný odbyt v knihkupectvích rovněž nasvědčuje, že podepsaný nekonal ve vydaných již třech objemných a nákladných dílech touto knihou práci zbytečnou, neužitečnou. Bohdá i další práce, nachystaná ku vydání, nebude bez prospěchu . . .

V Praze, na den sv. Václava 1906.

ČENĚK ZÍBRT.

Upozornění!

Tento 3. svazek tvoří dohromady s předcházejícími dvěma svazky **díl třetí** Bibliografie České Historie. Titulní list s úvodem připojen. Obsahy 1., 2. a tohoto 3. svazku (jsou stránkovány římskými číslicemi), přidané k jednotlivým svazkům, dlužno nyní, kdy celek, díl III., ukončen, přivázati k sobě na konec celé knihy. Další svazky budou opět vydávány po 15 arších ročně.

BIBLIOGRAFIE

ČESKÉ HISTORIE.

SESTAVIL

DR. ČENĚK ZÍBRT,

M. PROFESSOR KULTURNÍ HISTORIE NA ČESKÉ UNIVERSITĚ, BIBLIOTHEKÁŘ MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

DÍL TŘETÍ.

SVAZEK 1.

II. ZPRACOVÁNÍ

POLITICKÁ HISTORIE OD [illegible]

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ

1904

Publikace od I. třídy České Akademie posud vydané:

V Rozpravách:

ROČNÍK I.

Číslo 1. Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena K 1·50
» 2. Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV. z rodu Lucemburského . . . . . » 4·60
» 3. Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. . » 3·40
» 4. JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním. . . . . » 1·80

ROČNÍK II.

Číslo 1. František Mareš. České sklo. . . . . » 4·50
» 2. Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771 - 1775. . . . . » 2·—
» 3. Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892 . . . . » —·40

ROČNÍK III.

Číslo 1. Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě. . » — 90
» 2. Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku. . . . . » 2·80
» 3. Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly . . . . » 2·60
» 4. Ferdinand Menčík. Volba Papeže Innocence X. . . . . » 1·—
» 5. František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. . » 2·80

ROČNÍK IV.

Číslo 1. Frh. von Helfert. Gregor XVI. und Pius IX. Ausgang und Aufgang ihrer Regierung October 1845—November 1846 . . . . . . » 3·20
» 2. Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. . » 2·20
» 3. Dr. Josef Pekař. Dějiny Valdštejnského spiknutí . . . . . . » 7·80
» 4. František Krejčí. Element psychologický . . . . » 1·30

ROČNÍK V.

Číslo 1. O. Hostinský. Jan Blahoslav a Jan Josquin . . . . » 5·20
» 2. Josef Smolík. Denary údělných knížat na Moravě . . . . » 1·60
» 3. Cyrill Horáček. Počátky českého hnutí dělnického . . . . . . » 2·20

ROČNÍK VI.

Číslo 1. Dr. Karel V. Adámek. Příspěvky k dějinám selského lidu z okolí Hlinska v XVIII. věku. » 1·40
» 2. Dr. Frant. Krejčí. Zákon associační. (Pokus psychologický.) . . » 2·—
» 3. Josef Smolík. Nález denárů v Chrášťanech u Českého Brodu. . » 1·—

ROČNÍK VII.

Číslo 1. Dr. Lubor Niederle. Starověké zprávy o zeměpisu východní Evropy se zřetelem na země slovanské. . . . . » 2·—
» 2. Josef Smolík. Denary Boleslava I., Boleslava II., Boleslava III. a Vladivoje . . . . » 2·—

ROČNÍK VIII.

Číslo 1. Alfons Žák. Listy Oldřicha, probošta Steinfeldského, do Čech a na Moravu zaslané. . . . . » —·80
» 2. Frant. Mareš. Prokopa písaře Novoměstského česká »Ars dictandi«. . . . . » —·80

ROČNÍK IX.

Číslo 1. Dr. Miloslav Stieber. K vývoji správy. Vliv českých živlů na správu v Dolních a Horních Rakousích a její význam pro rakouský exekuční proces. . . . . » 3·80
» 2. Gustav Friedrich. O zakládací listině kapituly Litoměřické. . . » 1·—

ROČNÍK X.

Číslo 1. Dr. August Miřička. O formách trestné viny a jich úpravě zákonné. » 2·70
» 2. František Čáda. Hynovo dušesloví . . . . » 2·30
» 3. Dr. Karel Kadlec. Verbőczyovo Tripartitum . . . . » 5·30

ROČNÍK XI.

Číslo 1. Dr. Jan Heller. Svépomocný prod j zboží dle práva obchodního na základě práva obecného . . . . » 2·20
» 2. Dr. Karel Chytil. O junkerech Pražských . . . . » 2·—

Pokračování viz na třetí straně obálky.

BIBLIOGRAFIE

ČESKÉ HISTORIE.

SESTAVIL

DR. ČENĚK ZÍBRT,
M. PROFESSOR KULTURNÍ HISTORIE NA ČESKÉ UNIVERSITĚ, BIBLIOTHEKÁŘ
MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

— DÍL TŘETÍ. —

SVAZEK 2.

II. ZPRACOVÁNÍ.
(POLITICKÁ HISTORIE OD R. 1526—1590.) Čís. 5209—10.051.

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1905.

Publikace od I. třídy České Akademie dosud vydané:

V Rozpravách:

Pokračování viz na třetí straně obálky.

BIBLIOGRAFIE

ČESKÉ HISTORIE.

SESTAVIL

DR. ČENĚK ZÍBRT,
M. PROFESSOR KULTURNÍ HISTORIE NA ČESKÉ UNIVERSITĚ, BIBLIOTHEKAŘ
MUSEA KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO.

—— DÍL TŘETÍ. ——

SVAZEK 3.

II. ZPRACOVÁNÍ.

(POLITICKÁ HISTORIE OD R. 1591—1600.) TŘICETILETÁ VÁLKA. (PRAMENY, CELEK)
(ČÍS. 10652—11520.)

V PRAZE.
NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.
1905.

Publikace od I. třídy České Akademie dosud vydané:

V Rozpravách:

ROČNÍK I.

Číslo	1.	Dr. František Laurin. Pokrevenství a švakrovství jakožto překážky manželství rozlučující . . . . Cena	K 1·50
»	2.	Ferdinand Tadra. Kanceláře a písaři v zemích českých za králů Jana, Karla IV. a Václava IV. z rodu Lucemburského	» 4·60
»	3.	Frant. Dvorský. Albrecht z Valdštejna až na konec r. 1621. .	» 3·40
»	4.	JUDr. Karel Kadlec. Provozovací právo k dílům dramatickým a hudebním.	» 1·80

ROČNÍK II.

Číslo	1.	František Mareš. České sklo.	» 4·50
»	2.	Josef Konstantin Jireček. Poselství republiky dubrovnické k císařovně Kateřině II. V l. 1771—1775.	» 2·—
»	3.	Dr. František Laurin. Nařízení papežské kongregace »Auctis admodum«, ze dne 4. listopadu 1892	» —·40

ROČNÍK III.

Číslo	1.	Josef Kalousek. O staročeském právě dědickém a královském právě odúmrtném na statcích svobodných v Čechách i v Moravě. .	» —·90
»	2.	Dr. Čeněk Zíbrt. Seznam pověr a zvyklostí pohanských z VIII. věku.	» 2·80
»	3.	Josef Smolík. Pražské groše a jejich díly	» 2·60
»	4.	Ferdinand Menčík. Volba Papeže Innocence X.	» 1·—
»	5.	František Čáda. Noetická záhada u Herbarta a Stuarta Milla. .	» 2·80

ROČNÍK IV.

Číslo	1.	Frh. von Helfert. Gregor XVI. und Pius IX. Ausgang und Aufgang ihrer Regierung October 1845—November 1846	» 3·20
»	2.	Dr. Frant. Storch. Vyručení obviněného z vazby vyšetřovací. .	» 2·20
»	3.	Dr. Josef Pekař. Dějiny Valdštejnského spiknutí	» 7·80
»	4.	František Krejčí. Element psychologický	» 1·30

ROČNÍK V.

Číslo	1.	O. Hostinský. Jan Blahoslav a Jan Josquin	» 5·20
»	2.	Josef Smolík. Denary údělných knížat na Moravě	» 1·60
»	3.	Cyrill Horáček. Počátky českého hnutí dělnického	» 2·20

ROČNÍK VI.

Číslo	1.	Dr. Karel V. Adámek. Příspěvky k dějinám selského lidu z okolí Hlinska v XVIII. věku.	» 1·40
»	2.	Dr. Frant. Krejčí. Zákon associační. (Pokus psychologický.) . .	» 2·—
»	3.	Josef Smolík. Nález denárů v Chrášťanech u Českého Brodu. .	» 1·—

ROČNÍK VII.

Číslo	1.	Dr. Lubor Niederle. Starověké zprávy o zeměpisu východní Evropy se zřetelem na země slovanské.	» 2·—
»	2.	Josef Smolík. Denary Boleslava I., Boleslava II., Boleslava III. a Vladivoje	» 2·—

ROČNÍK VIII.

Číslo	1.	Alfons Žák. Listy Oldřicha, probošta Steinfeldského, do Čech a na Moravu zaslané.	» —·80
»	2.	Frant. Mareš. Prokopa písaře Novoměstského česká »Ars dictandi«.	» —·80

ROČNÍK IX.

Číslo	1.	Dr. Miloslav Stieber. K vývoji správy. Vliv českých živlů na správu v Dolních a Horních Rakousích a její význam pro rakouský exekuční proces.	» 3·80
»	2.	Gustav Friedrich. O zakládací listině kapituly Litoměřické. . .	» 1·—

ROČNÍK X.

Číslo	1	Dr. August Miřička O formách trestné viny a jich úpravě zákonné.	» 2·70
»	2.	František Čada. Hynovo dušesloví	» 2·30
»	3.	Dr. Karel Kadlec. Verbőczyovo Tripartitum	» 5·30

ROČNÍK XI.

Číslo	1.	Dr. Jan Heller. Svépomocný prodej zboží dle práva obchodního na základě práva obecného	» 2·20
»	2.	Dr. Karel Chytil. O junkerech Pražských.	» 2·-
»	34.	JUDr. M. Talíř K dějinám rakouského taxovnictví	» 2.50
»	35.	Josef Smolík. Zlaté mince s domnělým opisem *ΠΕΓΝΑΖΕ*. . .	» —·50

Pokračování viz na třetí straně obálky.

Mimo Rozpravy vyšlo:

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419 . . . . . . K 10·—

Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I. . . . . » 7·50

» » » » » » Části II. seš. 1. . . . . . » 3·—

» » » » » » » » » 2. . . . . » 4·20

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379.) Historický Archiv České Akademie č. 1. . . . . » 5·80

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380—1387.) Historický Archiv České Akademie č. 2. . . . . » 6·40

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. 3. . . . . » 4·50

František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. II. Dopisy z roku 1634 a 1635. Historický Archiv České Akademie č. 7. . . . . » 5·—

Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605—1606. Historický Archiv České Akademie č. 4. . . . . » 4·—

Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520 až 1623) Historický Archiv České Akademie č. 5. . . . . » 2·80

Ferdinand Tadra. Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.). Formulář král. kanceláře české XIV. století. Historický Archiv České Akademie č. 6. . . . . » 4·20

Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první. . . . . » 2·60

» » » » » » druhý. . . . . » 2·80

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část III. (1392—1393., 1396—1398). Historický Archiv České Akademie č. 8. . . . . . » 7·—

Max. Dvořák. Dva denníky dra. Matiáše Borbonia z Borbenheimu. Historický Archiv České Akademie č. 9. . . . . » 3·60

Ferdinand Menčík. Paměti Jana Jiřího Haranta z Polžic a Bezdružic od r. 1624 do r. 1648. Historický Archiv České Akademie č. 10. . . . » 3·—

Emil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. . . . . . » 2·40

Zikmund Winter. Děje vysokých škol Pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409—1622). . . . . » 2·—

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část IV. (1401—1404.) Historický Archiv České Akademie č. 11. . . . . » 4·40

Dr. Ladislav Klicman. Processus iudiciarius contra Jeronimum de Praga habitus Viennae a. 1410—1412 Historický Archiv České Akademie č. 12 . . . . » —·90

Dr. Zdeněk V. Tobolka. Hilaria Litoměřického traktát k panu Janovi z Rozenberka. Hist. Archiv Č. Akademie č. 13. . . . . » —·90

Václav Schulz. Korrespondence hraběte Václava Jiřího Holického ze Šternberka. Historický Archiv České Akademie č. 14. . . . . » 2·—

Emil Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Díl II. . . . » 2·40

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část V. (1406—1407). Histor. Archiv České Akademie č. 15. . . . . » 6·54

Václav Schulz. Listář kolleje Jesuitské u sv. Klimenta na Starém Městě pražském z let 1628—1632. — Histor. Archivu číslo 16. . . . . . . » 1·80

Čeněk Zíbrt. Bibliografie české historie. Díl I. (I. Knihověda a část všeobecná. II. Pomocné vědy). . . . . » 7·40

Václav Schulz. Korrespondence Jesuitů provincie české z let 1584—1770. Histor. Archiv Č. Akademie č. 17. . . . . » 4·20

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část VI. (1407—1408). Historický Archiv Č. Akademie č. 18 . . . . » 5·30

Zikmund Winter. Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. stol. . . . . » 6·—

Václav Novotný. Inquisitio domorum hospitalis S. Johannis Hierosolimitani per pragensem archidioecesim facta anno 1373 Historický Archiv Č. Akademie č. 19 . . . . » 1·40

Václav Schulz. Příspěvky k dějinám moru v zemích českých z let 1531–1746. Histor. Archiv Č. Akademie č. 20. . . . . K 4·20

Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část VII. (1420–1424 a Dodatky.) Historický Archiv Č. Akademie č. 21. . . . . » 3·40

Emil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Díl III. . . » 3·—

Dr. Antonín Pavlíček. Chek ve vědě a v zákonodárství. Cena . . . . . » 3·—

Čeněk Zíbrt. Bibliografie české historie. Díl II (I. Prameny. II. Zpracování) » 14·50

Martin Kolář a August Sedláček. Heraldika českomoravská. I. . . . . . » 5·—

Dr. Jan B. Novák. Formulář biskupa Tobiáše z Bechyně. Histor. Archiv Č. Akademie č. 22 . . . . » 4·—

Ferdinand Tadra. Listy kláštera Zbraslavského. Historický Archiv Č. Akademie č. 23 . . . . » 5·50

Gustav Friedrich. Památky umění písařského v Čechách a na Moravě. (Sešit I.) . . . . » 4·—

Čeněk Zíbrt. Bibliografie české historie. Díl III. 1. . . . . » 4·—

Václav Schulz. Příspěvky k dějinám soudu komorního království Českého z let 1526–1627. Histor. Archiv. Č. Akademie č. 24 . . . . » 3·30

Otakar Hejnic. Listář k dějinám školství kutnohorského. Doplňky z let 1594–1620. Histor. Archiv. Č. Akademie č. 25. . . . . » 2·60

Dr. Eduard Šebesta. Nově nalezený zlomek formuláře biskupa Tobiáše z Bechyně (1279–1296). Histor. Archiv Č. Akademie č. 26. . . . . . » 1·—

Čeněk Zíbrt. Bibliografie české historie. Díl III. 2. . . . . » 3·20

Václav Schulz. Soupis register soudu nejvyššího purkrabství Pražského. Histor. Archiv č. 27 . . . . » 1·30

Zikmund Winter. Dějiny řemesel a obchodu v Čechách v XIV. a XV. století . . . . » 6·—

Dr. Antonín Pavlíček. Šek ve vědě a v zákonodárství. Dodatek. . . . . » —·90

Otakar Josek. V. St. Jevonsona: Počátkové logiky. Filosofická bibliotheka. II. 1. . . . . » 1·70

[illegible]

Mimo Rozpravy vyšlo:

V. V. Tomek. Mappa staré Prahy k létům 1200, 1348 a 1419	K 10·—
Dr. Bohuslav Rieger. Zřízení krajské v Čechách. Část I.	» 7·50
» » » » » » Části II. seš. 1.	» 3·—
» » » » » » » » » 2.	» 4·20
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část I. (1373—1379.) Historický Archiv České Akademie č. 1.	» 5·80
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část II. (1380—1387.) Historický Archiv České Akademie č. 2.	» 6·40
František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. I. Dopisy z roku 1631 a 1633. Historický Archiv České Akademie č. 3.	» 4·50
František Dvorský. Listy paní Kateřiny z Žerotína rozené z Valdštejna. II. Dopisy z roku 1634 a 1635. Historický Archiv České Akademie č. 7	» 5·—
Dr. František Kameníček. Prameny ke vpádům Bočkajovců na Moravu a k ratifikaci míru vídeňského od zemí koruny české r. 1605—1606. Historický Archiv České Akademie č. 4.	» 4·—
Dr. Vojtěch J. Nováček. Listář k dějinám školství Kutnohorského. (1520 až 1623) Historický Archiv České Akademie č. 5.	» 2·80
Ferdinand Tadra. Summa cancellariae (Cancellaria Caroli IV.). Formulář král. kanceláře české XIV století. Historický Archiv České Akademie č. 6.	» 4·20
Zikmund Winter. Život církevní v Čechách. Svazek první.	» 2·60
» » » » » » druhý.	» 2·80
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část III. (1392—1393., 1396—1398). Historický Archiv České Akademie č. 8.	» 7·—
Max. Dvořák. Dva denníky dra. Matiáše Borbonia z Borbenheimu. Historický Archiv České Akademie č. 9.	» 3·60
Ferdinand Menčík. Paměti Jana Jiřího Haranta z Polžic a Bezdružic od r. 1624 do r. 1648. Historický Archiv České Akademie č. 10.	» 3·—
Emil Ott. Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního.	» 2·40
Zikmund Winter. Děje vysokých škol Pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409—1622).	» 2·—
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část IV. (1401—1404.) Historický Archiv České Akademie č. 11.	» 4·40
Dr. Ladislav Klicman. Processus iudiciarius contra Jeronimum de Praga habitus Viennae a. 1410—1412 Historický Archiv České Akademie č. 12	» — 90
Dr. Zdeněk V. Tobolka. Hilaria Litoměřického traktát k panu Janovi z Rozenberka. Hist. Archiv Č. Akademie č. 13.	» —·90
Václav Schulz. Korrespondence hraběte Václava Jiřího Holického ze Šternberka. Historický Archiv České Akademie č. 14.	» 2·—
Emil Ott, Soustavný úvod ve studium nového řízení soudního. Díl II.	» 2·40
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část V. (1406—1407). Histor. Archiv České Akademie č. 15.	» 6·54
Václav Schulz. Listář koleje Jesuitské u sv. Klimenta na Starém Městě pražském z let 1628—1632. - Histor. Archivu číslo 16.	» 1·80
Čeněk Zíbrt. Bibliografie české historie. Díl I. (I. Knihověda a část všeobecná. II. Pomocné vědy).	» 7·40
Václav Schulz. Korrespondence Jesuitů provincie české z let 1584—1770. Histor. Archiv Č. Akademie č. 17.	» 4·20
Ferdinand Tadra. Soudní akta konsistoře Pražské. Část VI. (1407—1408). Historický Archiv Č. Akademie č. 18	» 5·30
Zikmund Winter. Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. stol.	» 6·—
Václav Novotný. Inquisitio domorum hospitalis S. Johannis Hierosolimitani per pragensem archidioecesim facta anno 1373 Historický Archiv Č. Akademie č. 19	» 1·40

